image
not
available

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
4 K
7

13.4.G.39

Digitized by Google

Digitized by Google

DECISIONES SACRAE ROTAE ROMANAE

CORAM R.P.D.

IO. BAPTISTA PAMPHILIO

POSTEA'

S. M. INNOCENTIO X.

PONT. MAX.

EX ORIGINALIBVS DESVMPTÆ

Cum earum Argumentis, Summarijs, Adnotationibus, & Indice.

CARMELITANI SCALZI DI S. MARIA DELLA SCALA

ROMÆ, Ex Typographia Reu.Cam.Apoſt. M.DC.LXXXI.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIO.

Digitized by Google

Digitized by Google

EMINENTISS. ET REVERENDISS. PRINCIPI

D. BENEDICTO PAMPHILIO S. R. E. CARDINALI.

DECISIONES, quas olim Propatruus tuus, Ioannes Baptiſta Pamphilius, celeberrimus primùm Rotæ Romanæ Auditor, tùm deindè Innocentius X. fælicis memoriç, compoſuit, atque digeſsit, in publicam prodire lucem, vix recenti prælo ſubductæ accingebant ſe ſe, cùm Te, Cardinalis Eminentiſsime, in ſacrum Purpuratorum Patrum Collegium INNOCENTIVS XI. cooptauit; Et ſi autē per ſe ipſç aſcititio adminiculo, vel patrocinio minimè indigeāt, nam, (vt vulgari paræmìa fertur) bonum vinum non indiget hedera; facere tamen non potui, quin eas amabiliſsimo tuo nomini nuncuparem; ſummoperè mihi gratulatus, quod opportunam occaſionem nactus fuerim, gratum animum exhibendi, erga maximum illum, & incomparabilem INNOCENTIVM X. nec non toti Orbi Chriſtiano teſtificandi palàm, quantum illi obſtrictus viuam; cui nimirùm Purpuram acceptam refero, qua is, pro ſua benignitate, me fortè immerentem, & familiam meam plurimùm de-

* cora-

corauit. Cùm igitur harum Deciſionum autographum penès me eſſet, hoc vtilitati publicæ, illuſtrique Propatrui tui memoriæ, adeoquè tuo nomini conſecrandum eſſe putaui; vtrique mirificè ſeruiet; primùm certè ob ſingularem rerũ, & argumentorũ delectum, alterũ verò tãti nominis gloria, ſeù memoria, & mihi collati beneficij magnitudo poſtulabant.

Quod verò ad Te attinet, cùm paternum genus ab eo ducas, vti & maternum à magno illo Clemente VIII. qualem virum Deus Immortalis! vtrumque tibi ante oculos pono, geminum veluti exemplar, in quo Te ipſum, moreſq; tuos, & vniuerſæ vitæ rationem formare poſsis: adeſt mirifica illa indoles, ille habitus, & ratio agendi, tàm apta, & concinna; aliaq; huiuſmodi, quibus omnium animos tibi facilè concilias; adeſt indoli par ingenium, quo abundè à natura donatus fuiſti, quid amabo de te, tot ac tantis ſubſidijs inſtructiſsimo, modò ad geminum illud exemplar domeſticum oculos conuertas, ſperare non poſſumus? præſertim cùm ſis ea ætate, quam vulgus florem annorum vocat, quæ multos vitæ annos tibi pollicetur, quos nimirùm exactiori cultura ingenij, nobilioribus munijs Eccleſiaſticis, maioribus prouincijs gerendis, ſummis negotijs pertractandis, augendæ, ac tuendæ dignitati, auctoritati Eccleſiæ Catholicæ, & Sedis Apoſtolicæ maieſtati, fæliciter impende: Hæc ſunt vota

Eminentiſsime Princeps

Tibi addictiſſimi, & Obſequentiſſimi Serui

Franciſci Cardinalis Albitij

PRÆ-

PRAEFATIO AD LECTOREM.

LEctor beneuole, en tibi ſiſtit ſe antè oculos nouum opus, quod non alia de cauſa Typis mandatum eſt, quàm vt publico bono, prout ſperatur inſeruiat, & iuuentutis ſtudioſæ ardorem, compendioſiore doctrinas præclaras cognoſcendi methodo ſoletur. Namque, vt te diù non morer, Index in calce tibi exhibetur copioſiſſimus à diligēti ſtudio Proſperi Philippi Lucatelli iuuenis non ſatis laudatæ applicationis compoſitus, & completus, in quo diffusè tibi exponuntur pulchriora, & vtiliora. In additionibus veró compoſitoris audaciam ne arguas, ſed diſcendi à tanto Magiſtro flagrantē propenſionem debita cognitione laudabis: Me plura dicturum, ipſe commodè inhibes, quod felici fiat exitu opus ipſum auditurus, quo vtere pro lubitu, mi Lector, & ſi quid tibi neceſſarium fortè inueneris, fruere. Magnum erit impenſi temporis, ſudoriſque leuamen tibi aliquatenùs placuiſſe. Vale.

Im-

Digitized by Google

Imprimatur.

Si videbitur Reuerendiſſimo Patri Magiſtro Sacri Palatij Apoſtolici.

I. de Angelis Archiep. Vrbin. Viceſg.

Imprimatur.

Fr. Raimundus Capiſuccus Sac. Palatij Apoſtolici Mag. Ord. Præd.

IN-

Digitized by Google

INDEX PER DIŒCESES

Omnium Pamphilianarum Deciſionum, quæ in hoc volumine continentur.

CARMELITANI SCALZI DI S. MARIA DELLA SCALA
CARMELITANI SCALZI DI S. MARIA DELLA SCALA

A

AGrigentina Beneficij Mercur. 4. Iulij 1607. deciſ. 84.
Eadem Vener. 2. Maij 1608. deciſ. 103.
Eadem Lunæ 21. Iunij 1610 deciſ. 168.
Eadem Lunæ 24. Ianuarij 1611. deciſ. 185.
Eadem Lunæ 30. Maij 1611. deciſ. 208.
Eadem Lunæ 1. Iulij 1613. deciſ. 344.
Albanen. Aſſictus Veneris 1. Iunij 1607. deciſ. 77.
Alben. Iuriſpatronatus Lunæ 23. Iunij 1614. deciſ. 405.
Eadem Lunæ 27. Iunij 1616. deciſ. 505.
Eadem Veneris 22. Iunij 1618. deciſ. 615.
Eadem Veneris 1. Martij 1619. deciſ. 643.
Eadem Lunæ 24. Februarij 1620. deciſ. 701.
Alerien. Beneficij Mercur. 17. Iunij 1609. deciſ. 125.
Eadem Veneris 11. Decembris 1609. deciſ. 136.
Eadem Lunæ 29. Martij 1610. deciſ. 155.
Eadem Lunæ 5. Iulij 1610. deciſ. 175.
Eadem Vener. 4. Martij 1611. deciſ. 192.
Eadem Lunæ 30. Maij 1611. deciſ. 209.
Alerien. Parochialis Lunæ 20. Iunij 1611. deciſ. 215.
Amerina Beneficij Lunæ 19. Decembris 1611. deciſ. 233.
Eadem Lunæ 20. Februarij 1612. deciſ. 243.
Amerina Domus Veneris 13. Februarij 1615. deciſ. 434.
Eadem Sabbathi 19. Nouembris 1616. deciſ. 519.
Eadem Lunæ 4. Martij 1619. deciſ. 645.
Eadem Veneris 21. Februarij 1620. deciſ. 699.
Anagnina Bonorum Veneris 10. Martij 1617. deciſ. 541.
Anagnina Hæreditatis Lunæ 29. Februarij 1616. deciſ. 479.
Anagnina Quarti Lunæ 13. Iunij 1605. deciſ. 5.
Anconitana Alimentorum Lunæ 6. Aprilis 1620. deciſ. 711.
Anconitana Bonorum Veneris 27. Ianuar. 1612. deciſ. 239.
Anconitana Computorum Veneris 26. Martij 1610. deciſ. 154.
Eadem Ven. 10. Maij 1613. deciſ. 316.
Eadem Veneris 21. Februarij 1614. deciſ. 369.
Eadem Mercur. 28. Maij 1614. deciſ. 391.
Anconitana Dotis Veneris 3. Martij 1606. deciſ. 25.
Anconitana Pecuniaria Lunæ 14. Maij 1607. deciſ. 72.
Anconitana Terrarum Lunæ 28. Maij 1608. deciſ. 105.
Aprutina Iuriſdictionis Lunæ 19. Iunii 1606. deciſ. 48.
Eadem Lunæ 19. Martij 1607. deciſ. 62.
Aquilana Iuriſdictionis Vener. 30 Martij 1607. deciſ. 65.
Aquilana Cappellaniæ Merc. 1. Iulij 1615. deciſ. 460.
Argentinen. Canonicatus Lunæ 24. Ian. 1611. deciſ. 186.
Eadem Lunæ 9. Maij 1611. deciſ. 204.
Ariminen. Bonorum Vener. 30. Aprilis 1610. deciſ. 156.
Eadem Veneris 25. Iunij 1610. deciſ. 172.
Ariminen. Penſionis Mercurij 24. Maij 1606. deciſ. 37.
Aſſiſien. Statutorum Mercur. 22. Maij 1619. deciſ. 655.
Eadem Ven. 11. Decembris 1620. dec. 735.
Aſten. Bonorum Mercurij 31. Maij 1617. deciſ. 551.
Eadem Veneris 7. Iunij 1619. deciſ. 661.
Aſtoricen. Cappellaniæ Lunæ 7. Februar. 1611. deciſ. 189.
Eadem Veneris 17. Febr. 1612. deciſ. 242.
Aſtoricen. Exemptionis Veneris 18. Decembris 1609. deciſ. 138.
Eadem Lunæ 15. Martij 1610. deciſ. 149.
Aſtoricen. Scholaſtriæ Merc. 5. Iunij 1613. deciſ. 328.
Eadem Ven. 31. Ianuarij 1614. deciſ. 366.
Auguſtana Canonicatus Lunæ 20. Iunij 1605. deciſ. 7.
Aurien. Matrimonij Lunæ 12. Decembris 1605 deciſ. 16.
Eadem Lunæ 5. Iunij 1606. deciſ. 42.
Aurien. S. Pelagii Lunæ 2. Maij 1611. dec. 200.

B

BArchinonen. Canonicatus, & Capiſcholiæ Merc. 24. Ianuarij 1618. deciſ. 588.
Beneuentana Cenſus Lunæ 26. Maij 1614. deciſ. 390.

Ea-

Digitized by Google

Index Deciſionum per Diœceſes.

Eadem Lunæ 28. Nouembris 1614. deciſ. 521.
Beneuentana Domus Vener. 4. Maij 1612. deciſ. 258.
Eadem Veneris 28. Iunij 1613. deciſ. 342.
Bononien. Bonorum Lunæ 20. Iunij 1605. deciſ. 8.
Eadem Lunæ 22. Maij 1606. deciſ. 36.
Eadem Veneris 25. Iunij 1610. deciſ. 173.
Bononien. Cenſus Lunæ 31. Ianuarij 1611. deciſ. 188.
Bononien. Diſmembrationis Lunæ 5. Iunij 1606. deciſ. 41.
Bononien. Domus Lunæ 13. Februarij 1617. deciſ. 533.
Bononien. Donationis Veneris 1. Iunij 1607. deciſ. 78.
Eadem Veneris 4. Martij 1616. deciſ. 480.
Bononien. Dotis Lunæ 18. Decembris 1606. deciſ. 56.
Eadem Vener. 20. Iunij 1608. deciſ. 112.
Eadem Veneris 20. Iunij 1614. deciſ. 400.
Bononien. fideicommiſſi Mercur. 14. Martij 1607. deciſ. 61.
Bononien. fideicommiſſi de Sementibus Veneris 4. Iulij 1608. deciſ. 117.
Bononien. fideicommiſſi de Zanis Mercur. 18. Maij 1616. deciſ. 580.
Eadem Lunæ 14. Decembris 1620. dec. 738.
Bononien. Legati Lunæ 28. Ianuarij 1613. deciſ. 295.
Eadem Merc. 13. Nouemb. 1613. dec. 349.
Bononien. Legati de Amorinis Lunæ 1. Decembris 1614. deciſ. 417.
Bononien. Legatorum Lunæ 3. Iulij 1617. deciſ. 564.
Bononien. Litterarum Cambij Ven. 4. Decembris 1615. deciſ. 468.
Bononien. Mandati Mercur. 26. Iunij 1613. deciſ. 336.
Eadem Ven. 4. Martij 1614. deciſ. 371.
Eadem Veneris 13. Ianuarij 1617. dec. 527.
Eadem Veneris 10. Nouembris 1617. deciſ. 569.
Bononien. Pecuniaria Lunæ 14. Februarij 1605. deciſ. 2.
Eadem Veneris 2. Iunij 1606. deciſ. 39.
Eadem Mercur. 4. Maij 1611. deciſ. 202.
Bononien. Portoni Mercur. 10. Iunij 1609. deciſ. 122.
Eadem Lunæ 8. Martij 1610. deciſ. 147.
Eadem Mercur. 2. Iunij 1610. deciſ. 162.
Eadem Lunæ 12. Nouembris 1612. dec. 275.
Bononien. Translationis Penſionis Merc. 1. Iunij 1616. deciſ. 496.
Bononien. de Capacellis Ven. 8. Martij 1613. deciſ. 306.
Eadem Veneris 21. Iunij 1613. deciſ. 335.
Eadem Vener. 29. Nouembris 1613. deciſ. 354.
Eadem Lunæ 17. Februarij 1614. dec. 368.
Eadem Ven. 23. Maij 1614. deciſ. 388.
Eadem Veneris 16. Ianuarij 1615. dec. 426.
Eadem Mercurij 4. Februarij 1615. deciſ. 432.
Bononien. de Montecaluis Lunæ 23. Iunij 1614. deciſ. 403.
Bononien. de Paſſis Lunæ 29. Aprilis 1613. deciſ. 315.
Bouen. Vnionis Lunæ 13. Februarij 1606. deciſ. 21.
Bracharen. Matrimonij Sabbathi 23. Ianuarij 1610. deciſ. 139.
Bracharen. Oblationum Lunæ 17. Decembris 1612. deciſ. 286.
Brixien. Parochialis Lunæ 17. Decemb. 1612. deciſ. 287.
Eadem Lunæ 4. Februarij 1613. dec. 299.
Eadem Sabbathi 26. Nouembris 1616. deciſ. 520.
Burgen. Beneficij, ſeù Portionis Lunæ 9. Decembris 1619. deciſ. 686.
Burgen. Iuris præſidendi in Choro Lunæ 28. Maij 1612. deciſ. 265.
Eadem Lunæ 10. Decembris 1612. dec. 283.
Eadem Veneris 11. Aprilis 1614. deciſ. 373.
Burgen. ſeu Toletana Pecuniaria Lunæ 4. Martij 1619. deciſ. 644.
Eadem Lunæ 4. Maij 1620. deciſ. 712.
Burgen. Prioratus Merc. 22. Maij 1619. dec. 654.

C

CÆſarauguſtana Canonicatus Lunæ 28. Maij 1607. deciſ. 76.
Eadem Vener. 12. Februarij 1610. dec. 143.
Cæſarauguſtana Decimarum Ven. 20. Nouembris 1609. deciſ. 130.
Eadem Vener. 29. Ianuarij 1610. deciſ. 141.
Eadem Lunæ 17. Iunij 1611. deciſ. 214.
Eadem Ven. 26. Februarij 1616. deciſ. 478.
Eadem Veneris 18. Maij 1618. dec. 605.
Cæſarauguſtana Diſmembrationis Vener. 22. Martij 1613. deciſ. 310.
Cæſenaten. Bonorum Vener. 13. Iunij 1608. deciſ. 110.
Calaguritana Beneficij de Aleſſon. Lunæ 3. Iulij 1617. deciſ. 563.
Eadem Veneris 9. Februarij 1618. dec. 591.
Calaguritana Beneficii de Laqueytio Lunæ 23. Iunij 1608. deciſ. 114.
Calaguritana Beneficij de Murillo Vener. 24. Maij 1619. deciſ. 657.
Calaguritana Beneficij de Narbaxa Vener. 23. Martij 1612. deciſ. 249.
Calaguritana Beneficij de Victoria Ven. 28. Iunij 1613. deciſ. 341.
Calaguritana Beneficij de Treſpuentes Lunæ 28. Nouembris 1605. deciſ. 13.
Eadem Lunæ 13. Februarij 1606. deciſ. 20.
Eadem Lunæ 10. Aprilis 1606. deciſ. 30.
Eadem Veneris 2. Iunij 1606. deciſ. 40.
Eadem Lunæ 11. Februarij 1608. deciſ. 95.
Eadem Veneris 20. Martij 1620. deciſ. 704.
Calaguritana Decimarum Lunæ 11. Decembris 1617. deciſ. 578.
Calaguritana Decimarum de Cenixero Ven. 1. Iunij 1618. deciſ. 608.
Eadem Merc. 4. Iulij 1618. deciſ. 621.
Eadem Mercurij 5. Decembris 1618. deciſ. 629.
Calaguritana Præheminentiarum, ſeù Sedilium Vener. 22. Maij 1620. deciſ. 717.

Cal-

Calciaten. Decimarum Veneris 10. Iunij 1611. deciſ. 313.
Calciaten. Decimarum de Cenizeros Merc. 23. Ianuarij 1615. deciſ. 293.
Callien. Canonicatus Lunæ 29. Ianuarij 1618. deciſ. 589.
Eadem Lunæ 26. Martij 1618. deciſ. 599.
Camerinen. Cenſus Lunæ 6. Iunij 1616. deciſ. 497.
Eadem Veneris 3. Martij 1617. deciſ. 540.
Camerinen. Donationis Lunæ 27. Ianuarii 1614. deciſ. 365.
Camerinen. Fideicommiſſi Veneris 9. Iunij 1606. deciſ. 43.
Eadem Lunæ 4. Decembris 1606. deciſ. 53.
Camerinen. Subhaſtationis Lunæ 17. Decembris 1612. deciſ. 288.
Eadem Mercur. 27. Martij 1613. dec. 312.
Carpenſtoraten. Bonorum Vener. 9. Iunij 1617. deciſ. 553.
Eadem Lunæ 18. Decemb. 1617. deciſ. 579.
Carthaginen. Iuriſdictionis Veneris 2. Decembris 1611. deciſ. 228.
Eadem Lunæ 7. Maij 1612. deciſ. 260.
Carthaginen. Translationis Monaſterij Veneris 1. Februarij 1619. deciſ. 638.
Eadem Lunæ 10. Iunij 1619. deciſ. 662.
Eadem Lunæ 18. Maii 1620. deciſ. 714.
Cauallicen. Bonorum Veneris 5. Iunij 1615. deciſ. 450.
Cauallicen. Iuris Molendini Veneris 31. Maii 1613. deciſ. 323.
Cauallicen. Reſidentiæ Veneris 20. Februarij 1615. deciſ. 435.
Eadem Veneris 26. Iunii 1615. deciſ. 458.
Ciuitatis Caſtelli Beneficii Veneris 8. Februarii 1613. deciſ. 300.
Ciuitatis Caſtelli Bonorum Lunæ 12. Iunii 1617 deciſ. 554.
Ciuitatis Caſtelli Fideicommiſſi Veneris 25. Maii 1612. deciſ. 263.
Eadem Lunæ 10. Nouembris 1614. dec. 415.
Eadem Veneris 11. Decembris 1615. deciſ. 469. la ſeconda.
Eadem Veneris 17. Maii 1617. deciſ. 583.
Eadem Lunæ 18. Maii 1620. deciſ. 715.
Ciuitatis Caſtelli ſupplementi Legitimæ Lunæ 11. Decembris 1617. deciſ. 577.
Eadem Lunæ 17. Decembris 1618. dec. 633.
Ciuitaten. Præheminentiarum Mercurii 28. Maii 1614. deciſ. 390.
Colonien. Burattinorum Veneris 15. Iun. 1612. deciſ. 270.
Compoſtellana Parochialis Lunæ 13. Maii 1619 deciſ. 653.
Eadem Veneris 3. Aprilis 1620. deciſ. 710.
Eadem Veneris 13. Nouembris 1620. deciſ. 729.
Conſtantien. Iuriſdictionis Veneris 1. Martii 1613. deciſ. 304.
Corduben. Cappellaniæ Veneris 27. Ianuarii 1606. deciſ. 15.
Corduben. Coadiutoriæ Lunæ 7. Nouembris 1616. deciſ. 516.
Corduben. Decimarum Veneris 2. Decembris 1605. deciſ. 14.
Eadem Lunæ 8. Martii 1610. deciſ. 146.
Eadem Veneris 4. Iunii 1610. deciſ. 163.
Cracouien. Præheminentiarum Lunæ 17. Decembris 1607. deciſ. 92.
Cracouien. Præſtimonij Veneris 12. Iunii 1620. deciſ. 721.
Cremonen. Penſionis Lunæ 16. Martii 1615. deciſ. 438.
Cremonen. Penſionum Lunæ 19. Ianuar. 1615. deciſ. 427.
Crotonen. Decanatus Mercurii 10. Iunii 1615. deciſ. 452.
Eadem Veneris 27. Maii 1616. deciſ. 493.

E

ELnen. Vſusfructus Merc. 18. Martii 1620. deciſ. 702.

F

FAnen. Saluiani Veneris 8. Martii 1613. deciſ. 307.
Eadem Veneris 16. Martii 1618. deciſ. 598.
Eadem Mercurii 4. Iulii 1618. deciſ. 619.
Farſen. nullitatis Contractus Lunæ 26. Iunii 1606. deciſ. 49.
Farſen. Pecuniaria Veneris 18. Martii 1611. deciſ. 194.
Eadem Lunæ 26. Ianuarii 1615. deciſ. 430.
Eadem Lunæ 30. Ianuarii 1617. deciſ. 532.
Eadem Veneris 25. Maii 1618. deciſ. 606.
Farſen. Spolii Veneris 11. Februarii 1605. dec. 1.
Eadem Lunæ 17. Maii 1610. deciſ. 159.
Fauentina, ſeu Bononien. Dotis Veneris 11. Ianuarii 1613. deciſ. 289.
Eadem Lunæ 1. Decembris 1614. dec. 418.
Fauentina Pecuniaria Veneris 31. Ianuarii 1620. deciſ. 694.
Fauentina Penſionis Mercurii 23. Ianuar. 1619. deciſ. 637.
Eadem Lunæ 16. Decembris 1619. dec. 687.
Ferrarien. Attentatorum Veneris 22. Iunii 1607. deciſ. 83.
Ferrarien. Bonorum Mercurii 5. Decembris 1607. deciſ. 90.
Eadem Lunæ 21. Iunii 1610. deciſ. 170.
Eadem Ven. 29. Aprilis 1611. deciſ. 199.
Eadem Lunæ 19. Martii 1612. deciſ. 247.
Ferrarien. Bonorum de Schianchis Lunæ 23. Iunii 1614. deciſ. 404.
Eadem Lunæ 4. Maii 1615. deciſ. 444.
Eadem Lunæ 20. Iunii 1616. deciſ. 505.
Eadem vener. 28. Aprilis 1617. deciſ. 545.
Eadem Veneris 15. Nouembris 1619. deciſ. 680.
Ferrarien. Bonorum de Taſſonis Mercurii 26. Iunii 1613. deciſ. 338.
Eadem Lunæ 23. Iunii 1614. deciſ. 406.
Eadem Veneris 30. Ianuarii 1615. dec. 431.
Eadem Lunæ 6. Aprilis 1615. deciſ. 443.
Eadem Lunæ 1. Iunii 1615. deciſ. 449.
Eadem Veneris 11. Martii 1616. deciſ. 482.
Eadem Lunæ 19. Decembris 1616. dec. 520.
Eadem Lunæ 27. Februarii 1617. deciſ. 538.
Eadem Lunæ 13. Nouemb. 1617. dec. 570.

Eadem Lunæ 15. Ianuarij 1618. deciſ. 587.
Eadem Mercurij 28. Nouembris 1618. deciſ. 628.
Eadem Mercurij 6. Februarij 1619. deciſ. 640.
Ferrarien. Bonorum de Zaualeis Mercurij 26. Iunij 1613. deciſ. 337.
Ferrarien. Decimarum Mercurij 27. Ian. 1616. deciſ. 475.
Eadem Lunæ 6. Iunij 1616. deciſ. 493.
Eadem Veneris 23. Iunij 1617. deciſ. 584.
Ferrarien. Vallium Mercurij 5. Iunij 1613. deciſ. 327.
Feſulana Prioratus Veneris 30. Martij 1612. deciſ. 252.
Eadem Lunæ 14. Ianuarij 1613. deciſ. 290.
Eadem Veneris 31. Ianuarij 1614. dec. 367.
Eadem Lunæ 16. Nouembris 1615. deciſ. 462.
Eadem Veneris 3. Martij 1617. deciſ. 539.
Firmana Bonorum Veneris 1. Decembris 1606. deciſ. 51.
Firmana Datiuæ Veneris 12. Decembris 1614. deciſ. 422.
Firmana Inuentarij Veneris 15. Maij 1620. deciſ. 713.
Firmana Iuriſdictionis Veneris 1. Iulij 1611. deciſ. 223.
Firmana Pecuniaria Mercurii 24. Nouembris 1610. deciſ. 179.
Eadem Lunæ 19. Nouembris 1618. deciſ. 624.
Firmana Saluiani Lunæ 18. Iunij 1618. deciſ. 613.
Eadem Veneris 11. Ianuarij 1619. deciſ. 634.
Foroliuien. Bonorum de Vrſellis Veneris 28. Iunii 1619. deciſ. 676.
Foroliuien. Dotis Veneris 20. Iunii 1614. deciſ. 399.
Foroliuien. Fideicommiſſi Veneris 27. Nouembris 1609. deciſ. 131.
Eadem Lunæ 9. Maij 1611. deciſ. 201.
Eadem Lunæ 11. Februarij 1613. deciſ. 302.
Fulginaten. Adminiſtrationis Lunæ 20. Februarii 1617. deciſ. 536.
Eadem Veneris 16. Decembris 1616. deciſ. 582.
Fulginaten. Legati Veneris 20. Martii 1615. deciſ. 439.
Eadem Veneris 6. Nouembris 1620. deciſ. 728.
Fulginaten. Legatorum Veneris 29. Ianuarii 1616. deciſ. 476. la prima.
Fulginaten. Reintegrationis Lunæ 10. Decembris 1618. deciſ. 630.
Eadem Veneris 24. Maii 1619. deciſ. 656.
Eadem Lunæ 16. Decembris 1619. dec. 688.

G

GErunden. Anniuerſariorum Veneris 12. Decembris 1614. deciſ. 421.
Gerunden. Hebdomadariæ Lunæ 3. Iunij 1613. deciſ. 326.
Eadem Mercurij 14. Maii 1614. deciſ. 386.
Gerunden. Vini Ven. 5. Iunii 1615. deciſ. 451.
Eadem Veneris 4. Maii 1616. deciſ. 486.
Eadem Veneris 1. Iulii 1616. deciſ. 514.
Eadem Lunæ 3. Aprilis 1617. deciſ. 542.
Eadem Lunæ 5. Martii 1618. deciſ. 594.
Eadem Lunæ 18. Iunii 1619. deciſ. 612.
Eadem Mercurii 15. Ianuarii 1620. dec. 692.
Glenuen. Cappellaniæ Veneris 11. Ianuarii 1619. deciſ. 635.
Eadem Lunæ 23. Martii 1620. deciſ. 706.
Eadem Veneris 12. Iunii 1620. deciſ. 722.

H

HIeracen. Monaſterii Lunæ 14. Nouembris 1616. deciſ. 518.
Hiſpalen. Attentatorum Lunæ 27. Februarij 1617. deciſ. 537.
Eadem Lunæ 10. Decembris 1618. dec. 631.
Hiſpalen. Beneficiorum Veneris 22. Aprilis 1611. deciſ. 197.
Eadem Veneris 10. Iunii 1611. deciſ. 212.
Eadem Lunæ 7. Nouembris 1611. dec. 225.
Hiſpalen. Caducitatis Veneris 15. Decembris 1606. deciſ. 55.
Hiſpalen. Cappellaniæ Lunæ 11. Decembris 1606. deciſ. 54.
Eadem Mercurii 28. Nouembris 1607. deciſ. 87.
Eadem Lunæ 24. Martii 1608. deciſ. 99.
Eadem Lunæ 9. Iunij 1608. deciſ. 108.
Hiſpalen. Contributionis Veneris 22. Maii 1615. deciſ. 446.
Hiſpalen. Decimarum de Aiamonte Lunæ 12. Maii 1614. deciſ. 385.
Hiſpalen. Exemptionis Veneris 5. Decembris 1614. deciſ. 419.
Hiſpalen. Habitus Veneris 1. Iulii 1611. dec. 222.
Hiſpalen. Iuris nominandi Mercurii 4. Iulii 1612. deciſ. 272.
Eadem Mercurii 28. Nouembris 1612. deciſ. 280.
Eadem Lunæ 29. Aprilis 1613. deciſ. 314.
Eadem Veneris 21. Iunii 1613. deciſ. 334.
Hiſpalen. Iuris viſitandi Mercurii 22. Iunii 1611. deciſ. 218.
Hiſpalen. Nuncupationis Abbatis Maioris Veneris 27. Nouembris 1615. deciſ. 466.
Hiſpalen. Penſionis Veneris 18. Aprilis 1614. deciſ. 376.
Eadem Veneris 19. Decembris 1614. deciſ. 425.
Hiſpalen. Præheminentiarum Veneris 16. Iunii 1606. deciſ. 46.
Eadem Veneris 9. Decemb. 1611. dec. 229.
Eadem Lunæ 4. Iunii 1612. deciſ. 267.
Eadem Veneris 15. Martii 1613. deciſ. 308.
Eadem Lunæ 17. Iunii 1613. deciſ. 332.
Hiſpalen. Primitiarum Veneris 24. Ianuarii 1614. deciſ. 364.
Eadem Veneris 17. Iunii 1616. deciſ. 503.
Eadem Lunæ 16. Ianuarii 1617. deciſ. 529.
Eadem Mercurii 31. Maii 1617. deciſ. 550.
Eadem Veneris 16. Februarii 1618. dec. 593.
Eadem Lunæ 3. Iunii 1619. deciſ. 659.
Eadem Mercurii 18. Martii 1620. deciſ. 701.
Eadem Merc. 9. Decembr. 1620. deciſ. 734.

Hiſpa-

Hiſpalen. Voti Veneris 14. Februarij 1620. deciſ. 696.
Hortana nullitatis Donationis Mercurii 1. Iulii 1620. deciſ. 727.
Hoſtien. Attictus Veneris 23. Maii 1614. deciſ. 389.

I

IAcen. Portionis Veneris 16. Decemb. 1605. deciſ. 17.
Eadem Lunæ 13. Martii 1606. deciſ. 28.
Ianuen. Alimentorum Lunæ 11. Ianuarii 1621. deciſ. 736.
Ianuen. Iuriſpatronatus Lunæ 22. Ianuar. 1612. deciſ. 237.
Eadem Lunæ 10. Iunii 1613. deciſ. 330.
Eadem Lunæ 9. Decembris 1613. dec. 358.
Illerden. Prioratus Lunæ 14. Iunij 1610. deciſ. 166.
Imolen. Confirmationis Concordiæ Lunæ 13. Maii 1613. deciſ. 318.
Interamnen. Hæreditatis de Paradiſis Lunæ 12. Decembris 1605. deciſ. 15.
Eadem Lunæ 6. Martii 1606. deciſ. 26.
Eadem Veneris 12. Maii 1606. deciſ. 35.

L

LAuden. Iuriſdictionis Lunæ 20. Ian. 1620. deciſ. 693.
Legionen. Confirmationis Electionis Lunæ 13. Februarii 1612. deciſ. 241.
Eadem Veneris 2. Maii 1614. deciſ. 381.
Eadem Lunæ 7. Nouembris 1616. dec. 517.
Eadem Lunæ 23. Ianuarii 1617. deciſ. 530.
Eadem Veneris 5. Maii 1617. deciſ. 546.
Leodien. Beneficiorum Veneris 4. Decembris 1609. deciſ. 133.
Leodien. Hæreditatis Veneris 26. Iunii 1606. deciſ. 129.
Leodien. Modiorum Speltæ Lunæ 2. Aprilis 1618. deciſ. 601.
Eadem Mercurii 4. Iulii 1618. deciſ. 622.
Eadem Lunæ 3. Iunii 1619. deciſ. 660.
Leodien. Parochialis Lunæ 19. Decembris 1611. deciſ. 232.
Eadem Veneris 30. Martij 1612. deciſ. 251.
Eadem Lunæ 4. Martii 1613. deciſ. 305.
Lucana Bonorum Veneris 27. Ianuarii 1606. deciſ. 19.
Eadem Veneris 17. Februarii 1606. dec. 23.
Eadem Lunæ 5. Nouembris 1607. dec. 83.
Eadem Mercurii 9. Decembris 1609. deciſ. 134.
Eadem Veneris 26. Martij 1610. deciſ. 153.
Eadem Lunæ 11. Februarii 1613. dec. 301.
Lucana Cappellaniæ Lunæ 28. Maii 1612. deciſ. 264.
Lunen. Sarzanen. Beneficii Ven. 8. Iunii 1618. deciſ. 609.
Eadem Mercurii 28. Nouembris 1618. deciſ. 627.
Lunen. Sarzanen. Iuriſpatronatus Veneris 16. Nouembris 1612. deciſ. 276.
Eadem Mercurii 23. Ianuarii 1613. deciſ. 294.
Eadem Veneris 11. Maij 1618. deciſ. 604.
Eadem Lunæ 17. Iunij 1619. deciſ. 670.

M

MAceraten. Lucri Dotis Lunæ 10. Aprilis 1617. deciſ. 543.
Mantuana Beneficij Veneris 25. Maij 1612. deciſ. 262.
Marſicen. Beneficiorum Ven. 27. Martij 1620. deciſ. 708.
Mediolanen. Beneficii Lunæ 22. Ianuarii 1612. deciſ. 236.
Mediolanen. Beneficii de Raude Veneris 20. Nouembris 1620. deciſ. 732.
Mediolanen. Canonicatus Mercurii 6. Iun. 1607. deciſ. 79.
Mediolanen. Decimarum Veneris 13. Ian. 1612. deciſ. 235.
Eadem Lunæ 2. Aprilis 1612. deciſ. 254.
Eadem Lunæ 8. Iunii 1612. deciſ. 268.
Eadem Mercurii 16. Ianuarii 1613. dec. 292.
Eadem Lunæ 18. Martii 1613. deciſ. 309.
Eadem Mercurii 4. Decembris 1613. deciſ. 355.
Eadem Lunæ 28. Februarii 1614. deciſ. 370.
Mediolanen. Parochialis Merc. 26. Iunii 1619. deciſ. 675.
Eadem Veneris 3. Aprilis 1620. deciſ. 709.
Mediolanen. Penſionis Lunæ 17. Iunii 1613. deciſ. 333.
Eadem Lunæ 25. Iunii 1618. deciſ. 616.
Mediolanen. ſeù Romana Penſionum Mercurii 10. Iunii 1620. deciſ. 719.
Mediolanen. Sponſalium Veneris 14. Martii 1608. deciſ. 96.
Meliten. Baiulatus Negropontis Mercurii 13. Iunii 1607. deciſ. 81.
Meliten. Habitus Mercurii 28. Iunii 1617. deciſ. 561.
Meliten. Nauis Lunæ 5. Maii 1614. deciſ. 382.
Meten. Parochialis Lunæ 3. Decembris 1612. deciſ. 281.
Monopolitana Beneficii Lunæ 17. Iunii 1619. deciſ. 668.
Monopolitana Cappellaniæ Lunæ 17. Februarii 1620. deciſ. 697.
Monopolitana Iuriſpatronatus Veneris 21. Maii 1610. deciſ. 160.
Eadem Veneris 17. Decembris 1610. deciſ. 183.
Eadem Veneris 27. Maii 1611. deciſ. 207.
Montis Leonis Domus Lunæ 3. Iulii 1617. deciſ. 566.
Eadem Lunæ 20. Nouembris 1617. deciſ. 571.

N

NArnien. Confectionis Inuentarii Veneris 14. Iunii 1619. deciſ. 666.
Narnien. Fideicommiſſi Lunæ 28. Aprilis 1614. deciſ. 380.

Eadem Lunæ 1. Iunii 1620. deciſ. 718.
Nebbien. Diſmembrationis Veneris 11. Decembris 1615. deciſ. 469. la prima.
Neocaſtren. Parochialis Lunæ 1. Februarii 1610. deciſ. 142.
Eadem Veneris 29. Aprilis 1611. dec. 198.
Neocaſtren. Penſionis Mercurii 27. Martii 1613. deciſ. 311.
Nepeſina Fideicommiſſi Lunæ 16. Decembris 1613. deciſ. 361.
Nouarien. Tranſlationis Curæ Animarum Lunæ 5. Iulii 1610. deciſ. 178.

O

OSeen. Archidiaconatus Veneris 4. Maii 1607. deciſ. 69.
Oicen. Parochialis Lunæ 16. Nouembris 1620. deciſ. 730.

P

PAcen. Cappellaniæ Lunæ 18. Februar. 1619. deciſ. 641.
Pacen. Congruarum Portionum Lunæ 2. Aprilis 1607. deciſ. 67.
Pacen. Matrimonii Veneris 5. Martii 1610. deciſ. 145.
Eadem Lunæ 10. Maii 1610. deciſ. 158.
Pacen. Parochialis de Talauera Mercurii 20. Nouembris 1613. deciſ. 351.
Pacen. Portionis Lunæ 19. Nouembris 1612. deciſ. 278.
Eadem Lunæ 20. Maii 1613. deciſ. 320.
Eadem Veneris 20. Iunii 1614. deciſ. 401.
Eadem Veneris 27. Martii 1615. deciſ. 440.
Pampilonen. Congruæ Lunæ 25. Iunii 1618. deciſ. 618.
Pampilonen. Iuriſpatronatus Veneris 24. Maii 1613. deciſ. 321.
Eadem Mercurii 30. Octobris 1613. deciſ. 347.
Pampilonen. Iuriſpatronatus de Aya Lunæ 16. Decembris 1613. deciſ. 360.
Pampilonen. Præheminentiarum Lunæ 28. Aprilis 1608. deciſ. 101.
Eadem Lunæ 1. Iunii 1609. deciſ. 120.
Eadem Lunæ 24. Maii 1610. deciſ. 161.
Pampilonen. Sepulturæ de Aoyz Veneris 16. Decembris 1611. deciſ. 231.
Eadem Veneris 16. Nouembris 1612. deciſ. 277.
Papien. Iuriſpatronatus Veneris 4. Iulii 1614. deciſ. 411.
Papien. Legatorum Lunæ 20. Decembris 1610. deciſ. 184.
Eadem Lunæ 6. Iunii 1611. deciſ. 211.
Parmen. Beneficii Lunæ 22. Martii 1610. deciſ. 152.
Eadem Lunæ 28. Nouembris 1610. deciſ. 180.
Eadem Veneris 10. Maii 1619. deciſ. 652.
Eadem Lunæ 17. Iunii 1619. deciſ. 660.
Parmen. Iuriſpatronatus Veneris 26. Aprilis 1613. deciſ. 313.
Peruſina Attentatorum Veneris 19. April. 1619. deciſ. 650.
Perusina Beneficii Veneris 12. Iunii 1609. deciſ. 123.
Perusina Bonorum Veneris 25. Aprilis 1616. deciſ. 485.
Eadem Veneris 26. Iunii 1620. deciſ. 725.
Perusina Bonorum, ſeu Terrarum Veneris 28. Aprilis 1606. deciſ. 34.
Perusina Concordiæ Lunæ 2. Maii 1611. deciſ. 208.
Eadem Veneris 1. Iunii 1612. deciſ. 266.
Eadem Lunæ 4. Februarii 1613. deciſ. 298.
Eadem Lunæ 10. Iunii 1613. deciſ. 329.
Perusina Fideicommiſſi de Bigazzinis Veneris 30. Martii 1607. deciſ. 66.
Eadem Mercurii 13. Iunii 1607. deciſ. 82. la prima.
Eadem Veneris 20. Decemb. 1619. dec. 690.
Perusina Fideiuſſionis Sabbathi 26. Nouembris 1611. deciſ. 226.
Eadem Lunæ 2. Aprilis 1612. deciſ. 253.
Perusina releuationis indemnitatis Lunæ 14. Iunii 1610. deciſ. 165.
Perusina Spolii Bonorum Veneris 14. Aprilis 1606. deciſ. 31.
Eadem Lunæ 21. Iunii 1610. deciſ. 169.
Eadem Veneris 4. Maii 1612. deciſ. 259.
Eadem Mercurii 4. Iulii 1612. deciſ. 273.
Perusina Sponſalium Veneris 28. Iunii 1613. deciſ. 340.
Perusina Terrarum Veneris 16. Iunii 1606. deciſ. 45.
Eadem Lunæ 16. Iunii 1608. deciſ. 111.
Eadem Lunæ 10. Decembris 1612. deciſ. 282.
Piennen. ſeu Ciuitatis Plebis Matrimonij Lunæ 28. Aprilis 1613. deciſ. 381.
Eadem Lunæ 10. Nouembris 1614. deciſ. 414.
Piſtorien. Archidiaconatus Mercurii 17. Iunii 1615. deciſ. 456.
Eadem Veneris 27. Nouembris 1615. deciſ. 465.
Eadem Veneris 8. Ianuarii 1616. deciſ. 471.
Placentina Archipresbyteratus Veneris 4. Iulii 1614. deciſ. 410.
Eadem Lunæ 1. Iunii 1615. deciſ. 448. la ſeconda.
Placentina Beneficii Lunæ 20. Iunii 1611. deciſ. 216.
Placentina Beneficiorum Veneris 16. Februarii 1607. deciſ. 58.
Eadem Lunæ 23. Martii 1609. deciſ. 119.
Placentina, & Caurien. Beneficiorum Lunæ 6. Iunii 1605. deciſ. 3.
Placentina Dotis, & Antephati Veneris 6. Iunii 1614. deciſ. 393.
Placentina Voti Lunæ 13. Iunij 1605. deciſ. 4.
Preneſtina Hæreditatis Merc. 14. Martii 1618. deciſ. 597.

R

RAuennaten. Collectæ Ven. 12. Iunii 1615. deciſ. 454.

Rauen-

Index Deciſionum per Diœceſes.

Rauennaten. Hæreditatis Veneris 14. Aprilis 1606. deciſ. 32.
Eadem Lunæ 19. Iunii 1606. deciſ. 47.
Rauennaten. Pineti Veneris 23. Martii 1607. deciſ. 63.
Reatina Abbatiæ S. Ioannis Lunæ 11. Ianuarii 1616. deciſ. 472.
Eadem Veneris 1. Iulii 1616. deciſ. 513.
Reatina Bonorum Veneris 4. Iulii 1608. deciſ. 118.
Eadem Lunæ 22. Aprilis 1616. deciſ. 484.
Reatina Cenſus Mercurii 22. Iunii 1616. deciſ. 504.
Reatina Cenſus, ſeu Pecuniaria Mercurii 2. Decembris 1615. deciſ. 467.
Reatina Penſionis Lunæ 28. Ianuarii 1613. deciſ. 296.
Recanaten. Prædii Lunæ 14. Aprilis 1614. deciſ. 374.
Eadem Lunæ 22. Maii 1617. deciſ. 549.
Recanaten. Separationis Thori Veneris 13. Iunii 1614. deciſ. 395.
Eadem Lunæ 3. Iulii 1617. deciſ. 565.
Eadem Veneris 8. Iunii 1618. deciſ. 610.
Eadem Lunæ 15. Aprilis 1619. deciſ. 648.
Regien. Vnionis Lunæ 9. Maii 1616. dec. 487.
Eadem Lunæ 7. Maii 1618. deciſ. 603.
Eadem Lunæ 15. Iunii 1620. deciſ. 723.
Ripana Parochialis Lunæ 23. Iunii 1608. deciſ. 115.
Romana Affictus Caſalis Veneris 19. Decembris 1614. deciſ. 424.
Romana Alimentorum Veneris 13. Iunii 1608. deciſ. 109.
Eadem Veneris 29. Nouembris 1613. deciſ. 353.
Romana, ſeu Bononien. Annui Redditus Veneris 13. Ianuarii 1612. deciſ. 234.
Eadem Lunæ 9. Aprilis 1612. deciſ. 257.
Romana Arrhæ Lunæ 5. Decembris 1616. deciſ. 523.
Eadem Veneris 12. Maii 1617. deciſ. 548.
Romana Canonicatus S. Marci Veneris 25. Februarii 1611. deciſ. 191.
Romana Cenſus Veneris 8. Iunii 1607. dec. 80.
Eadem Mercurii 5. Maii 1610. deciſ. 157.
Eadem Lunæ 20. Februarii 1612. deciſ. 244.
Eadem Lunæ 23. Februarii 1615. deciſ. 436.
Eadem Mercurii 20. Nouembris 1619. deciſ. 682.
Romana Cenſus de Carauaſchinis Veneris 24. Maii 1613. deciſ. 322.
Eadem Mercurii 27. Nouembris 1613. deciſ. 352.
Romana Conſignationis Sequeſtri Veneris 22. Maii 1620. deciſ. 716.
Romana Domorum Veneris 1. Decemb. 1606. deciſ. 52.
Romana Domus Veneris 1. Iulii 1605. deciſ. 9.
Eadem Mercurii 2. Decembris 1609. deciſ. 132.
Eadem Mercurii 4. Decembris 1613. deciſ. 356.
Eadem Lunæ 16. Iunii 1614. deciſ. 398.
Eadem Lunæ 25. Maii 1615. deciſ. 448. in prima.
Eadem Mercurii 26. Iunii 1619. deciſ. 674.
Romana Domus de Cæſcis Veneris 9. Maii 1608. deciſ. 104.
Eadem Veneris 14. Nouembris 1614. deciſ. 416.
Eadem Veneris 2. Decembris 1616. deciſ. 522.
Eadem Veneris 16. Nouembris 1618. deciſ. 625.
Romana Donationis de Stellis Veneris 10. Martii 1606. deciſ. 27.
Eadem Veneris 25. Iunii 1610. deciſ. 171.
Romana Dotis Veneris 12. Maii 1608. dec. 105.
Romana Dotis de Ballis Lunæ 26. Martii 1612. deciſ. 250.
Eadem Veneris 15. Iunii 1612. deciſ. 271.
Eadem Veneris 14. Decembris 1612. deciſ. 285.
Eadem Mercurii 11. Martii 1615. dec. 437.
Romana Dotis de Maximis Veneris 3. Martii 1606. deciſ. 24.
Romana Emphyteuſis Mercurii 1. Iulii 1615. deciſ. 461.
Romana Exemptionis à fideiuſſione Mercurii 28. Nouembris 1612. deciſ. 279.
Romana Expenſarum Sabbathi 23. Ianuar. 1616. deciſ. 474.
Eadem Veneris 1. Iulii 1616. deciſ. 511.
Eadem Lunæ 6. Nouembris 1617. dec. 568.
Romana Fideicommiſſi de Longis Lunæ 28. Maii 1618. deciſ. 607.
Romana Fideicommiſſi de Miccinellis Mercurii 17. Iunii 1615. deciſ. 457.
Eadem Mercurii 25. Maii 1616. deciſ. 491.
Romana Fideicommiſſi de Stephanis Veneris 21. Iunii 1619. deciſ. 672.
Romana Fructuum, & Intereſſe Mercurii 10. Decembris 1614. deciſ. 420.
Romana de Gabriellibus Lunæ 13. Febr. 1612. deciſ. 240.
Eadem Lunæ 9. Decembris 1613. deciſ. 357.
Eadem Lunæ 26. Ianuarii 1615. deciſ. 429.
Eadem Lunæ 20. Februarii 1617. deciſ. 535.
Eadem 1. Decembris 1617. deciſ. 574.
Romana, ſeu Interamnen. Hæreditatis Veneris 1. Iulii 1605. deciſ. 10.
Romana Læſionis Mercurii 26. Iunii 1619. deciſ. 673.
Romana Legati Lunæ 12. Decembris 1616. deciſ. 524.
Romana Legitimationis de Gabriellibus Veneris 10. Maii 1613. deciſ. 317.
Romana Litterarum Cambii Veneris 4. Maii 1618. deciſ. 602.
Romana de Longhis Lunæ 20. Iunii 1616. deciſ. 502.
Romana de Manninis Lunæ 5. Iulii 1610. deciſ. 176.
Eadem Veneris 1. Iulii 1616. deciſ. 510.
Romana Mercedis Veneris 23. Martii 1607. deciſ. 64.
Eadem Veneris 4. Maii 1607. deciſ. 70.
Eadem Mercurii 27. Ianuarii 1610. dec. 140.
Romana prætenſæ Nullitatis Contractus Lunæ 27. Iunii 1611. deciſ. 219.
Romana Officii Lunæ 8. Febr. 1616. deciſ. 477.
Romana Officii Scriptoriæ Lunæ 17. Aprilis 1617. deciſ. 544.

Roma-

Romana Oſtiariatus Officii Lunæ 21. Aprilis 1616. deciſ. 378.
Romana Pecuniaria Veneris 11. Maii 1607. deciſ. 71.
Eadem Mercurii 10. Martii 1610. deciſ. 148.
Eadem Veneris 14. Decembris 1612. deciſ. 284.
Eadem Lunæ 4. Nouembris 1613. dec. 348.
Eadem Veneris 18. Aprilis 1614. deciſ. 377.
Eadem Lunæ 18. Maii 1615. deciſ. 445.
Eadem Veneris 20. Nouembris 1615. deciſ. 464.
Eadem Lunæ 13. Iunii 1616. deciſ. 500.
Eadem Lunæ 27. Iunii 1616. deciſ. 507.
Eadem Mercurii 10. Iunii 1620. deciſ. 720.
Romana Pecuniaria, ſeù Attentatorum Lunæ 18. Martii 1619. deciſ. 647.
Romana Pecuniaria de Creſcentijs Mercurii 4. Iulii 1612. deciſ. 274.
Eadem Lunæ 1. Iulii 1613. deciſ. 345.
Romana Proceſſionis Veneris 6. Februarii 1615 deciſ. 413.
Romana Raminum Lunæ 7. Iunii 1610. deciſ. 164.
Eadem Lunæ 18. Aprilis 1611. deciſ. 195.
Romana Releuationis Indemnitatis Lunæ 14. Nouembris 1605. deciſ. 11.
Romana Repetitionis Indebiti Veneris 27. Iunii 1614. deciſ. 408.
Eadem Veneris 4. Martii 1616. deciſ. 481.
Eadem Veneris 15. Martii 1619. deciſ. 646.
Eadem Veneris 14. Iunii 1619. deciſ. 665.
Romana Reſtitutionis Dotis Lunæ 9. Aprilis 1612. deciſ. 256.
Romana Saluiani Interdicti Lunæ 15. Decembris 1614. deciſ. 423.
Eadem Lunæ 15. Iunii 1615. deciſ. 455.
Romana Separationis Thori Lunæ 1. Februarii 1616. deciſ. 476. la ſeconda.
Eadem Mercurii 18. Maii 1616. deciſ. 490.
Romana de Sirtulis Mercurii 26. Iunii 1613. deciſ. 339.
Romana Societatis Mercurii 22. Iunii 1611. deciſ. 217.
Romana Societatis Officii Lunæ 14. Ianuarii 1613. deciſ. 291.
Romana de Soderinis Veneris 25. Maii 1607. deciſ. 75.
Romana Spolii Lunæ 1. Iulii 1613. deciſ. 343.
Eadem Veneris 17. Februarii 1617. dec. 534.
Romana Spolii Domorum Lunæ 16. Iunii 1614. deciſ. 397.
Eadem Veneris 11. Aprilis 1614. dec. 372.
Eadem Mercurii 28. Iunii 1617. deciſ. 562.
Romana Spolii Domus Veneris 16. Februarii 1613. deciſ. 303. la ſeconda.
Eadem Lunæ 19. Ianuarii 1615. deciſ. 428.
Romana Succeſſionis Veneris 18. April. 1608. deciſ. 100.
Romana de Theſauris Mercurii 7. Febr. 1607. deciſ. 57.
Eadem Mercurii 19. Martii 1608. deciſ. 97.
Eadem Mercurii 9. Decembris 1609. deciſ. 135.
Eadem Veneris 18. Martii 1611. deciſ. 193.
Eadem Veneris 9. Decembris 1611. deciſ. 230.
Romana Tutelæ Veneris 27. Ianuarii 1612. deciſ. 238.
Eadem Veneris 11. Maii 1612. deciſ. 261.
Romana Tutelæ de Caualeriis Veneris 31. Maii 1613. deciſ. 324.
Romana Vineæ Veneris 1. Februarii 1613. deciſ. 297.
Eadem Veneris 14. Iunii 1613. deciſ. 331.
Eadem Mercurii 11. Decembris 1613. deciſ. 359.
Eadem Lunæ 21. Aprilis 1614. deciſ. 379.
Eadem Veneris 15. Ianuarii 1616. dec. 473.
Eadem Veneris 24. Maii 1619. deciſ. 658.
Romana Vſusfructus Lunæ 20. Decembr. 1613. deciſ. 362.

S

SAbinen. Caſtri Mompai Lunæ 24. Ianuarii 1611. deciſ. 187.
Sabinen. ſeù Nullius Hæreditatis Mercurii 20. Februarii 1619. deciſ. 642.
Eadem Veneris 27. Martii 1620. deciſ. 707.
Sabinen. Pecuniaria Veneris 19. Martii 1610. deciſ. 151.
Eadem Veneris 10. Decembris 1610. deciſ. 181.
Eadem Lunæ 3. Iunii 1613. deciſ. 325.
Salamantina Beneficii Lunæ 13. Ianuarii 1620. deciſ. 691.
Salamantina Cenſurarum Lunæ 5. Martii 1607. deciſ. 59.
Eadem Mercurii 5. Decembris 1607. deciſ. 89.
Sancti Seuerini Bonorum Merc. 18. Maii 1611. deciſ. 205.
Eadem Veneris 1. Iulii 1611. deciſ. 220.
Eadem Veneris 6. Aprilis 1612. deciſ. 255.
Eadem Lunæ 14. Aprilis 1614. deciſ. 375.
Eadem Lunæ 12. Maii 1614. deciſ. 384.
Eadem Veneris 27. Maii 1616. deciſ. 492.
Sarnen. Præceptoriæ Lunæ 19. Iunii 1617. deciſ. 556.
Eadem Mercurii 22. Iulii 1617. deciſ. 567.
Seguntina Fructuum Lunæ 19. Nouemb. 1607. deciſ. 86.
Eadem Lunæ 22. Iunii 1609. deciſ. 126.
Eadem Veneris 12. Februarii 1610. deciſ. 144.
Seguntina Præſidentiæ Lunæ 22. Iunii 1609. deciſ. 127.
Senogallien. Dotis Lunæ 26. Iunii 1606. deciſ. 50.
Eadem Veneris 9. Martii 1607. deciſ. 60.
Eadem Lunæ 14. Maii 1607. deciſ. 73.
Eadem Mercurii 28. Nouembris 1607. deciſ. 88.
Eadem Mercurii 23. Ianuarii 1608. dec. 93.
Senogallien. Quartæ Lunæ 20. Nouemb. 1617. deciſ. 585.
Eadem Veneris 22. Iunii 1618. deciſ. 614.
Eadem Lunæ 17. Iunii 1619. deciſ. 667.
Spoletana Hæreditatis Lunæ 2. Aprilis 1618. deciſ. 600.
Eadem Lunæ 19. Nouemb. 1618. deciſ. 626.
Eadem Lunæ 10. Febr. 1620. deciſ. 695.

Spoletana Prædii Veneris 27. Iunii 1614. deciſ. 409.
Eadem Lunæ 30. Martii 1615. deciſ. 441.
Eadem Veneris 1. Decembris 1617. deciſ. 575.
Eadem Mercurii 23. Ianuarii 1619. dec. 636.
Eadem Lunæ 9. Decembris 1619. dec. 685.
Spoletana Saluiani Interdicti Lunæ 2. Aprilis 1607. deciſ. 68.
Eadem Lunæ 23. Iunii 1608. deciſ. 113.
Spoletana Succeſſionis Veneris 1. Iulii 1616. deciſ. 512.
Sutrina Cenſus Veneris 21. Aprilis 1606. dec. 35.
Eadem Mercurii 19. Martii 1608. deciſ. 98.

T

Tarraconen. Beneficii Mercurii 20. Nouembris 1619. deciſ. 683.
Eadem Veneris 20. Nouembris 1620. deciſ. 731.
Taruiſina Adiunctorum Lunæ 17. Februarii 1620. deciſ. 698.
Taruiſina Feudi Lunæ 10. Iunii 1619. dec. 664.
Eadem Veneris 20. Decemb. 1619. dec. 689.
Eadem Sabbathi 23. Ianuarii 1621. dec. 737.
Taruiſina Iuriſpatronatus Lunæ 2. Iunii 1608. deciſ. 107.
Teleſina Iuriſpatronatus Lunæ 27. Iunii 1616. deciſ. 506.
Terdonen. Canonicatus Veneris 5. Maii 1617. deciſ. 547.
Eadem Veneris 23. Iunii 1617. deciſ. 557.
Terdonen. Cappellæ Veneris 17. Iunii 1605. deciſ. 6.
Eadem Lunæ 12. Iunii 1606. deciſ. 44.
Terdonen. Iuriſpatronatus Mercurii 25. Maii 1611. deciſ. 206.
Eadem Veneris 1. Iunii 1611. deciſ. 210.
Eadem Veneris 1. Iulii 1611. deciſ. 221.
Eadem Veneris 24. Ianuarii 1614. dec. 363.
Eadem Veneris 13. Maii 1616. deciſ. 488.
Eadem Mercurii 13. Iunii 1618. deciſ. 613.
Eadem Lunæ 1. Iulii 1619. deciſ. 677.
Eadem Lunæ 24. Februarii 1620. dec. 700.
Terdonen. Parochialis Mercurii 13. Iunii 1612. deciſ. 269.
Terracinen. Dotis Veneris 26. Aprilis 1619. deciſ. 651.
Eadem Mercurii 17. Iunii 1620. deciſ. 724.
Terracinen. Molendini Veneris 18. Maii 1607. deciſ. 74.
Tiraſonen. Cappellaniæ Lunæ 28. Nouembris 1605. deciſ. 12.
Eadem Lunæ 13. Martii, & 7. Aprilis 1606. deciſ. 29.
Eadem Mercurii 31. Maii 1606. deciſ. 38.
Eadem Veneris 14. Decembris 1607. dec. 91.
Eadem Lunæ 21. Aprilis, & Veneris 2. Maii 1608. deciſ. 102.
Eadem Veneris 27. Iunii 1608. deciſ. 116.
Toletana Adminiſtrationis Fructuum Lunæ 5. Iulii 1610. deciſ. 177.
Toletana Admiſſionis Mercurii 17. Iunii 1609. deciſ. 124.
Eadem Merc. 14. Decemb. 1609. deciſ. 137.
Eadem Lunæ 18. Aprilis 1611. deciſ. 196.
Eadem Veneris 4. Iulii 1614. deciſ. 413.
Eadem Veneris 1. Iulii 1616. deciſ. 509.
Eadem Lunæ 26. Iunii 1617. deciſ. 559.
Toletana Beneficii Mercurii 26. Octobris 1616. deciſ. 515.
Toletana Canonicatus Lunæ 28. Nouembris 1611. deciſ. 227.
Toletana Cappellaniæ Mercurii 23. Ianuarii 1608. deciſ. 94.
Eadem Lunæ 28. Iunii 1610. deciſ. 174.
Toletana Cappellaniæ de Paſtrana Mercurii 15. Decembris 1610. deciſ. 132.
Toletana Confraternitatum de Paſtrana Lunæ 11. Februarii 1613. deciſ. 303. la prima.
Toletana Exemptionis Mercurii 14. Maii 1614. deciſ. 387.
Toletana Iuris optandi Lunæ 21. Februar. 1611. deciſ. 190.
Eadem Veneris 27. Iunii 1614. deciſ. 407.
Toletana Parochialis Veneris 26. Iunii 1609. deciſ. 128.
Eadem Mercurii 28. Iunii 1617. deciſ. 560.
Eadem Lunæ 27. Nouembris 1617. dec. 573.
Toletana Parochialis de Mozzarabis Mercurii 1. Iulii 1615. deciſ. 459.
Eadem Lunæ 30. Maii 1616. deciſ. 495.
Toletana Pecuniaria Veneris 24. Nouemb. 1617. deciſ. 572.
Toletana Penſionis Veneris 23. Iunii 1617. deciſ. 558.
Eadem Lunæ 4. Decembris 1617. dec. 576.
Eadem Veneris 16. Februarii 1618. dec. 592.
Toletana Salarii Veneris 18. Decembris 1615. deciſ. 470.
Toletana Spolii, & Attentatorum Mercurii 30. Octobris 1613. deciſ. 346.
Tridentina Decimarum Lunæ 2. Decemb. 1619. deciſ. 684.
Tuden. Parochialis de Reboreda Lunæ 19. Martii 1612. deciſ. 248.
Tudertina Simoniæ Lunæ 16. Iunii 1614. deciſ. 396.
Tullen. ſeu Nullius Fructuum Mercurii 1. Iulii 1620. deciſ. 726.
Tullen. ſeu Nullius Portionum Mercurii 13. Nouembris 1619. deciſ. 679.
Tuſculana Releuationis Indemnitatis Veneris 20. Iunii 1614. deciſ. 402.
Eadem Veneris 2. Iunii 1615. deciſ. 453.

V

Valentina Bonorum Veneris 9. Maii 1614. deciſ. 383.
Eadem Veneris 3. Aprilis 1615. deciſ. 442.
Valentina Diſtributionum Veneris 21. Iunii 1619. deciſ. 671.
Valentina Expenſarum Mercurii 4. Iulii 1618. deciſ. 623.
Eadem Mercurii 6. Nouembris 1619. deciſ. 678.
Valentina prætenſæ Illegitimitatis Lunæ 19. Martii 1612. deciſ. 246.
Valentina Subſidii Veneris 22. Maii 1615. deciſ. 447.

Eadem

Index Deciſionum per Diœceſes.

Eadem Lunæ 14. Martii 1616. deciſ. 483.
Veliterna Beneficii Veneris 1. Iulij 1616. deciſ. 508.
Eadem Lunæ 19. Iunii 1617. deciſ. 555.
Veneta Cenſus Veneris 24. Februarii 1612. deciſ. 245.
Eadem Veneris 10. Iunii 1616. deciſ. 499.
Vercellen. Expenſarum Veneris 17. Maii 1613. deciſ. 319.
Vercellen. Nullitatis Capituli Mercurii 22. Iunii 1615. deciſ. 586.
Verulana Dotis Lunæ 10. Iunii 1619. dec. 663.
Vgentina Iuriſpatronatus Lunæ 4. Febr. 1619. deciſ. 639.
Eadem Lunæ 15. Aprilis 1619. deciſ. 649.
Vicen. Prioratus Lunæ 18. Iunii 1607. deciſ. 82. la ſeconda.
Eadem Veneris 5. Iunii 1609. deciſ. 121.
Eadem Veneris 19. Martii 1610. deciſ. 150.
Eadem Veneris 4. Nouembris 1611. deciſ. 224.
Eadem Mercurii 20. Nouembris 1611. deciſ. 350.
Eadem Lunæ 23. Martii 1620. deciſ. 705.
Vladislauien. Spolii Veneris 4. Iulii 1614. deciſ. 412.
Vlixbonen. Beneficii de Azambuya Veneris 6. Iunii 1614. deciſ. 394.
Eadem Mercurii 7. Februarii 1618. dec. 590.
Eadem Mercurii 4. Iulii 1618. deciſ. 620.
Eadem Veneris 15. Nouembris 1619. deciſ. 681.
Vlixbonen. Cœmeterii Veneris 20. Nouembris 1615. deciſ. 463.
Eadem Lunæ 30. Maii 1616. deciſ. 494.
Eadem Veneris 13. Ianuarii 1617. dec. 528.
Vlixbonen. Profeſſionis Veneris 2. Iunii 1617. deciſ. 552.
Vrbeuetana Alimentorum Veneris 17. Februarii 1606. deciſ. 22.
Vrbeuetana Hæreditatis Mercurii 14. Martii 1618. deciſ. 596.
Vrbinaten. Beneficii Veneris 18. Iunii 1610. deciſ. 167.
Vrbinaten. Decimarum Veneris 13. Maii 1616. deciſ. 489.
Eadem Veneris 16. Decembris 1616. deciſ. 525.
Eadem Lunæ 25. Iunii 1618. deciſ. 617.
Eadem Veneris 14. Decembris 1618. deciſ. 632.
Eadem Veneris 27. Nouembris 1620. deciſ. 733.
Vrbinaten., ſeù Nullius Erectionis Collegiatæ Lunæ 23. Ianuarii 1617. deciſ. 531.
Eadem Lunæ 5. Martii 1618. deciſ. 595.

INDEX ARGVMENTORVM DECISIONVM

R. P. D. IO. BAPTISTAE PAMPHILII,

Vnà cum Indice Cauſarum, iuxtà ſeriem temporis, prout iacent in præſenti volumine.

FARFEN. SPOLII.
Veneris 11. February 1605.
Argumentum 1.
Quando contractus minoris, appoſito iuramento valeat ſine alijs ſolemnitatibus, tàm ex diſpoſitione iuris communis, quàm Statutaria Vrbis, & ex Conſtitutione Marchiæ, & qui comprehendantur in illis.

BONONIEN. PECVNIARIA.
Lunæ 14. Febr. 1605.
Argumentum 2.
An, & quando bona data in ſolutum ex cauſa dotis, in caſu illius reſtitutionis ſint reſtituenda, & quando ſecùs.

PLACENTINA, ET CAVRIEN. BENEFICIORVM.
Lunæ 6. Iunij 1605.
Argumentum 3.
Poſſeſſio Beneficij acquiritur per reſignationem admiſſam à Superiore, quid autem, ſi reſignatio ſit nulla.

PLACENTINA VOTI.
Lunæ 13. Iunij 1605.
Argumentum 4.
Sententiæ quando dicantur conformes, quandouè difformes, & an illarum executio detur, ſi in vna adeſt aliquod grauamen, quod non adeſt in alijs.

ANAGNINA QVARTI.
Lunæ 13. Iunij 1605.
Argumentum 5.
Communitates, & Vniuerſitates locorum poſſunt ſtatuere, & reſeruare pro paſcuis animalium aliquam partem ſui Territorij.

TERDONEN. CAPPELLÆ.
Veneris 17. Iunij 1605.
Argumentum 6.
An, & quando cauſa ciuilis ſit præiudicialis cauſæ criminali, & qui ſit finis, ac effectus vtriuſque; quæ priùs ex iſtis cauſis ſit terminanda, & an admittant ſimultaneam cognitionem.

AVGVSTANA CANONICATVS.
Lunæ 20. Iunij 1605.
Argumentum 7.
Terminus pro ſeruato habitus an, & quando circumducatur per alium terminum poſteà etiam habitum pro ſeruato, iuſque conferendi Canonicatus, & Præbendas de iure ſpectat ad Capitulum in Eccleſijs Collegiatis.

BONONIEN. BONORVM.
Lunæ 20. Iuny 1605.
Argumentum 8.
Ignorantia, & quælibet cauſa excuſat à pœna caducitatis, nec ſufficit ſcientia Procuratoris, nec ratificatio actus ratificanti nocet, niſi habita plena, & ſpecifica notitia omnium contentorum in actu ratificato cum omnibus ſuis qualitatibus.

ROMANA DOMVS.
Veneris 1. Iulij 1605.
Argumentum 9.
Plura locationum inſtrumenta probant poſſeſſionem etiam ad effectum manutentionis, eoque magis concurrentibus ſolutionibus penſionis enunciatæ in locatione alijſque actibus licèt alibi enunciatis, & expreſſis.

ROMANA, SEV INTERAMNEN. HÆREDITATIS.
Veneris 1. *Iulij* 1605.
Argumentum 10.
Ægidiana Conſtitutio circa appellationem quando intret, & quando non, tàm ex capite iniuſtitiæ ſententiæ, quàm mixturæ, & quando fiat mixtura in ſententia: Requiſita ſocietatis, ſeu communionis omnium bonorum inter fratres, & quando ſententia dicatur continere incertitudinē.

ROMANA RELEVATIONIS INDEMNITATIS.
Lunæ 14. *Nouembris* 1605.
Argumentum 11.
Promiſſio releuationis indemnitatis quid importet, & quando locum habeat ex partium conuentione tacita, vel expreſſa.

TIRASONEN. CAPPELLÆ.
Lunæ 28. *Nouembris* 1605.
Argumentum 12.
Clericatus, habilitas impetrantis Beneficium, valor per non exceſſum, obitus, & quod Beneficium ſit ſine cura, quomodò probentur ad effectum iuſtificationis gratiæ.

CALAGVRITANA BENEFICII DE TRESPVENTES.
Lunæ 28. *Nouembris* 1605.
Argumentum 13.
In iſta deciſione tractatur materia ſuppreſſionis Beneficiorum, quæ ſine cauſa, & ſolemnitate fieri non valet ex rationibus in ea deductis: Nec teſtes illam probant, ſi eorum examen ſit nullum, ac quando teſtes in concurſu ſint alijs præferendi.

CORDVBEN. DECIMARVM.
Veneris 2. *Decembris* 1605.
Argumentum 14.
Quando arbitrium datum Rotę retardet executionem, & quando in cauſa decimarum detur appellatio, quando ſecùs; ac quando executio impediatur per reſtitutionem in integrum.

INTERAMNEN. HÆREDITATIS DE PARADISIS.
Lunæ 12. *Decembris* 1605.
Argumentum 15.
Statutum excludens à ſucceſſione ſororem defuncti propter fratrem, cenſetur excludere ab eadem ſucceſſione filiam fratris, neptem ſcilicèt ipſius defuncti, & hinc ponuntur plura notanda in hac deciſione circa interpretationē Statuti excludentis fœminas propter maſculos.

AVRIEN. MATRIMONII.
Lunæ 12. *Dec.* 1605.
Argumentum 16.
Agitur de nullitate diſpenſationis matrimonij ex defectu iuriſdictionis Iudicis delegati, qui non eſt Vicarius Epiſcopi, ſed Capituli ſede Epiſcopali vacante; huiuſmodi enim diſpenſationes ſemper diriguntur Ordinarijs, ſeu eorum Officialibus.

IACEN. PORTIONIS.
Veneris 16. *Decembris* 1605.
Argumentum 17.
Agitur de iure præſentandi ad iuſpatronatus ſpectans ad duas familias, quæ in illo ſuccedunt in ſtirpes, non autem in capita, & quod inſtitutio debet dari Præſentato habenti maiores qualitates, ſtante paritate vocum.

CORDVBEN. CAPPELLANIÆ.
Veneris 27. *Ian.* 1606.
Argumentum 18.
Iuſtitia ſententiæ Rotalis deducitur ex deciſionibus in cauſa factis: Decretum de dimittendo Beneficium quando operetur ſuum effectum ob moleſtias deſuper illatas.

LVCANA BONORVM.
Veneris 27. *Ian.* 1606.
Argumentum 19.
Arbitrium Rotæ datum cum clauſula *prout de iure*, debet à iure regulari in cauſa reſtitutionis in integrum, ac quando quis dicatur contumax verus.

CALAGVRITANA BENEFICII DE TRESPVENTES.
Lunæ 13. *Febr.* 1606.
Argumentum 20.
Declaratur conſtitutio Synodalis Calaguritanæ Eccleſiæ circa ſuppreſſionem Beneficiorum, vt nimirùm procedat in Eccleſijs receptitijs, non autem in numeratis, quæ autem dicantur Eccleſiæ receptitiæ, & quæ numeratæ, & quæ Collegiatæ.

BOVEN. VNIONIS.
Lunæ 12. *Febr.* 1606.
Argumentum 21.
Poſſeſſor antiquior manutenendus eſt in poſſeſſione, non obſtante iuniori poſſeſſione data per Iudicem nulliter, vel iniuſtè procedentem, ac poſſeſſio inſtrumentalis alio tunc non poſſidente prodeſt ad effectum manutentionis, reſtitutionis, & ad quemcumque alium effectum.

VRBE-

VRBEVETANA ALIMENTORVM.
Veneris 17. Febr. 1606.
Argumentum 22.

Alimenta, & vſusfructus debita condemnato capitaliter, & in confiſcationem bonorum, numquid in Fiſcum tranſeant: Donata, confiſcataque bona an tranſeant in donatarium, & Fiſcum reſpectiuè cum ſuis oneribus.

LVCANA BONORVM.
Veneris 17. Febr. 1606.
Argumentum 23.

Melioramentorum exceptio, an, & quando impediat immiſſionem, ſeu manutentionem in poſſeſſione, & quando ſufficiat verbalis oblatio: Scientia debet eſſe certa, & indubitata, quando agitur de amiſſione iuris, & quando reſtitutio in integrum impediat executionem.

ROMANA DOTIS DE MAXIMIS.
Veneris 3. Martij 1606.
Argumentum 24.

Fructus dotis non reſtitutæ viduæ debentur à die iudicialis interpellationis, prout quoque eidem debentur fructus donationis propter nuptias, quicquid inter Doctores controuertatur, an debeantur tàm de dote ſoluta, quàm promiſſa, declaraturque Statutum Vrbis ſuper iſta re, & exceptio præſumptæ ſatisfactionis in vxore, quæ adminiſtrauit bona mariti, non retardat prædictam reſtitutionem.

ANCONITANA DOTIS.
Veneris 3. Martij 1606.
Argumentum 25.

Quod maritus, qui promiſit, vxorem renunciaturam, teneatur ad factum, aliàs ad intereſſe, etiamquod adhibuerit omnem diligentiam pro tali renunciatione, latè comprobatur.

INTERAMNEN. HÆREDITATIS DE PARADISIS.
Lunæ 6. Martij 1606.
Argumentum 26.

Agitur potiſſimùm de Statutis excludentibus fœminas propter maſculos, & quando huiuſmodi Statuta ex maioritate rationis extendantur, & in quo conueniant ſuper hac re Statutum Vrbis, & Interamnæ, quod excludit tàm dotatas, quàm non dotatas.

ROMANA DONATIONIS DE STELLIS.
Veneris 10. Martij 1606.
Argumentum 27.

Quando ſit retardanda executio mandati nulliter relaxati ex cauſa ſocietatis, non facta priùs liquidatione lucri, vel damni, & quando in donatione ſit potiùs comprehenſum vnum, quam aliud creditum donantis, hoc pendere ex coniecturis recenſitis: An, & quando inducatur nouatio, vel excludatur, quibuſuè coniecturis inducatur, vel excludatur.

IACEN. PORTIONIS.
Lunæ 13. Martij 1606.
Argumentum 28.

Agitur de modo acquirendi iuſpatronatus per dotationem, iuſque præſentandi ad illud, ſpectans ad plures familias, quomodò probetur ex præſentationibus factis, & an iſtud ius præſentandi deferatur in ſtirpes, an in capita, & de tribus principalioribus iuſpatronatus, nempè de exiſtentia, pertinentia, & qualitate, & quomodò probentur ſingula.

TIRASONEN. CAPPELLANIÆ.
Lunæ 13. Martij, & 7. Aprilis 1606.
Argumentum 29.

Subrogatus gratioſè, iuſtificans requiſita in iſta re, debet immitti in poſſeſſionem Beneficij litigioſi, vel reſeruati, & quomodò probetur reſeruatio, ac quis ſit legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem ſubrogato prædicto, & quomodò excludatur, vel intret reſeruatio, vel probetur ex aliquo fumo.

CALAGVRITANA BENEFICII DE TRESPVENTES.
Lunæ 10. Aprilis 1606.
Argumentum 30.

Omnia geſta, interpoſita appellatione, ſunt attentata, eoque magis poſt præſentatam inhibitionem, quamuis inhibitio emanaſſet cum clauſula *ſine præiudicio viæ executiuæ*.

PERVSINA SPOLII BONORVM.
Veneris 14. Aprilis 1606.
Argumentum 31.

Quid operetur clauſula *pariter iudicato*, & à quo tempore debeantur fructus in ſpolio non violento, & à quo tempore dicatur mota lis.

RAVENNATEN. HÆREDITATIS.
Veneris 14. Aprilis 1606.
Argumentum 32.

Quomodò ſuccedatur in hæreditate defuncti ab inteſtato non extantibus deſcendentibus, nec aſcendentibus vigore Statuti Rauennæ *cap. 11. lib. 3.* de cuius etiam validitate agitur, quodque ſic ſuccedenti detur immiſſio ex remedio quorum bonorum, quod hic non ceſſat ex cauſa teſtatis quæ per aditionem hæredis efficitur proprium illius patrimonium. Fideicommiſſarius debet capere poſſeſſionem de manu hære-

hæredis, præſertim quando ſunt facienda detractiones.

SVTRINA CENSVS.

Veneris 21. Aprilis 1606.

Argumentum 33.

Recognitio, ſiue ſolutio debiti facta per debitorem ex pluribus cauſis, non expreſſa cauſa in recognitione, ſeu ſolutione, ad quod debitum referenda ſit, & ex quibus eliciatur.

PERVSINA BONORVM, SEV TERRARVM.

Veneris 28. Aprilis 1606.

Argumentum 34.

Remiſſoria faciliùs conceditur in cauſis prophanis in quacumque inſtantia, & abſque fumo, ſi materia articulata ſit releuans, qualis hic reputatur legitimatio perſonæ, quæ requiritur ad impugnandum contractum.

INTERAMNEN. HÆREDITATIS DE PARADISIS.

Veneris 12. Maij 1606.

Argumentum 35.

Agitur hic de retentione non concedenda illarum rerum, quæ non apparent obligatæ, vel ſi creditum, pro quo prætenditur retentio, non ſit omninò clarum. Agitur pariter de intellectu Statuti Interamnæ, excludentis fœminas dotatas.

BONONIEN. BONORVM.

Lunæ 22. Maij 1606.

Argumentum 36.

Si quis promittit obtinere beneplacitum, tranſactionis confirmatorium, ad illud tenetur, etiamſi promiſerit mediante Procuratore mandatum habente ſufficiens ad obligandum, & quamuis verſemur in re, quæ non requirat beneplacitum, quando Principalis vtitur eadem tranſactione.

ARIMINEN. PENSIONIS.

Mercurij 24. Maij 1606.

Argumentum 37.

Pro conſecutione penſionis proceditur executiuè contra illius debitorem, quando Penſionarius eſt in quaſi poſſeſſione exigendi, idque procedit etiam contra ſucceſſorem, ſi illa fuit exacta ab anteceſſore, nec ſolutio debet retardari per exceptiones requirentes altiorem indaginem.

TIRASONEN. CAPPELLANIÆ.

Mercurij 31. Maij 1606.

Argumentum 38.

Poſſeſſio alicuius quando ſit ſufficiens ad impediendam immiſſionem Prouiſo Apoſtolico, quandoquè confeſſiones Procuratoris, vel propriæ ipſius Principalis poſſint reuocari per Principalem, vel illi præiudicent, ac quando ſit credendum Notario de aliqua atteſtatione facta ab ipſo.

BONONIEN. PECVNIARIA.

Veneris 2. Iunij 1606.

Argumentum 39.

Agitur in hac deciſione de materia vtili, & quotidiana, ſcilicèt de modis probandi valorem ſtabilium, & rei emphytheuticæ, & in annotatione aliarum quoque rerum, nempè mobilium, ædificiorum, & Palatiorum.

CALAGVRITANA BENEFICII DE TRESPVENTES.

Veneris 2. Iunij 1606.

Argumentum 40.

Iuſtificatio gratiæ in omnibus narratis latè comprobatur pro obtinenda immiſſione Beneficij Diœceſis Calagurritanæ iuxtà Motum proprium ſ.m. Clementis VIII.

BONONIEN. DISMEMBRATIONIS.

Lunæ 5. Iunij 1606.

Argumentum 41.

Spoliatus poſſeſſione Eccleſię, probatis duobus extremis, & colorato titulo, reſtituendus eſt; Et quando, & quomodò iſta probata dicantur; Et in diſmembratione Eccleſiæ, quæ ſolemnitates requirantur.

AVRIEN. MATRIMONII.

Lunæ 5. Iunij 1606.

Argumentum 42.

Denegatur in hac deciſione remiſſoria ex tribus cauſis, nempè irreleuantia materiæ articulatæ tendentis ad euadenda fundamenta deciſionis, ex calumnia, quæ impedit conceſſionem remiſſoriæ, & inueriſimilitudine probationis faciendæ.

CAMERINEN. FIDEICOMMISSI.

Veneris 19. Iunij 1606.

Argumentum 43.

Agitur de fideicommiſſo elicito ex coniecturis, quæ hic referuntur, quæ licèt per ſe ſolæ non ſufficerent, ſunt ſimul iungendæ, præſertim ſi verſemur in deſcendentibus teſtatoris, in quibus non requiruntur vrgentes, ſicut in alijs.

TERDONEN. CAPPELLÆ.

Lunæ 12. Iunij 1606.

Argumentum 44.

Manutentio danda eſt poſſidenti, licèt poſſeſſio ſit inſtrumentalis, ſi alius tunc non poſſidebat, eoque magis ſi capta ſit Iudicis auctoritate ritè, & rectè procedentis.

PERVSINA TERRARVM.

Veneris 16. Iunij 1606.

Argumentum 45.

Remiſſoria in prophanis datur ex releuantia vnius articuli.

HIS-

Google

HISPALEN. PRÆHEMINENTIARVM.
Veneris 16. Iunij 1606.
Argumentum 46.
Mandatum de manutenendo non datur, ei, qui habuit ſe pro non poſſeſſore, vel ſpoliato, poſſeſſioque, quæ eſt fundamentum manutentionis, ſolo animo amittitur, vel retinetur.

RAVENNATEN. HÆREDITATIS.
Lunæ 19. Iunij 1606.
Argumentum 47.
Immiſſio datur ſuccedentibus ab inteſtato vigore remedij, *quorum bonorum*, *ff.* & *C. eodem*, quæ immiſſio impediri non poteſt à non habentibus titulum.

APRVTINA IVRISDICTIONIS.
Lunæ 19. Iunij 1606.
Argumentum 48.
Ex quibus dicatur probata quaſi poſſeſſio Capituli conferendi Beneficia ſciente, & patiente Epiſcopo, etiam quod is habeat intentionem fundatam pro tali collatione, illaque viſitauerit, inſcio Capitulo, quod factum cenſetur auctoritate delegata, non Ordinaria.

FARFEN. NVLLITATIS CONTRACTVS.
Lunæ 26. Iunij 1606.
Argumentum 49.
Contractus venditionis reſcinditur ex capite læſionis probatæ per teſtes Peritos, exprimentes modum probandi illam ad prædictum effectum reſcindendi contractum, qui ſtante læſione reſcinditur, non obſtante iuramento, quod præſumitur dolo extortum.

SENOGALLIEN. DOTIS.
Lunæ 26. Iunij 1606.
Argumentum 50.
Executiuè agi poteſt à marito contra promiſſorem dotis in forma Cameræ obligatum non tantùm conſtante, verùm etiam ſoluto matrimonio, exiſtentibus liberis ex eodem matrimonio ſuſceptis.

FIRMANA BONORVM.
Veneris 1. Decembris 1606.
Argumentum 51.
In manutentione rigor probationum non attenditur, ſed aliqualis ſufficit probatio, etiam per vnicum teſtem, niſi adſint meliores probationes in contrarium.

ROMANA DOMORVM.
Veneris 1. Decembris 1606.
Argumentum 52.
In hac deciſione magiſtraliter agitur de materia *l. curabit*, *C. de act. empt.* nimirùm quando emptor ex æquitate *d. legis* teneatur ad fructus recompenſatiuos pretij non ſoluti erga venditorem, non obſtantibus moleſtijs ſuper re vendita ab aliquo illatis, & an, & quando Cedula habeat vim ſolutionis, quandoquè ſecùs.

CAMERINEN. FIDEICOMMISSI.
Lunæ 4. Decembris 1606.
Argumentum 53.
Datur fideicommiſſario immiſſio in bonis fideicommiſſo ſubiectis, & in re loco illius ſubrogata, & ſic etiam in cenſibus ſubrogatis, qui tanquam impoſiti ſuper corporalibus admittunt immiſſionem, quæ nec impeditur per conſenſum præſtitum alienationi á fideicommiſſario.

HISPALEN. CAPPELLANIÆ.
Lunæ 11. Dec. 1606.
Argumentum 54.
Fundatores Beneficiorum, & Cappellaniarum poſſunt in erectione, & creatione illarum apponere leges, & conditiones ſibi benè viſas, dummodò iuri non repugnent, ac ſtatuere, vt in illis præferatur certum genus perſonarum, & quomodò per teſtes probetur qualitas perſonarum ad iſtum effectum.

HISPALEN. CADVCITATIS.
Veneris 15. Dec. 1606.
Argumentum 55.
Agitur hic de excuſatione caducitatis incurſæ ex alienatione facta irrequiſito Domino ob defectum probationis dominij plenè requiſitę ad iſtum effectum caducitatis, pro cuius excuſatione præſumitur contractus potiùs cenſualis, quàm emphytheuticus.

BONONIEN. DOTIS.
Lunæ 18. Dec. 1606.
Argumentum 56.
Agitur de obligatione facta per fideiuſſorem ſequeſtratarij de ſoluendo creditori res habitas ab eodem ſequeſtratario, & poſitas ſub ſequeſtro, cuius occaſione rectè examinatur materia ſequeſtri circa illius validitatem, & inualiditatem.

ROMANA DE THESAVRIS.
Merc. 7. Febr. 1607.
Argumentum 57.
Ex quibus laudum dicatur iniuſtum. Tutrix, & quilibet adminiſtrator rei alienæ, ſiue communis debet reddere rationem ſuæ tutelæ, & geſtæ adminiſtrationis, licèt ad certum quid conueniri non poſſint.

PLACENTINA BENEFICIORVM.
Ven. 16. Febr. 1607.
Argumentum 58.
Ex hac deciſione deſumitur modus, quo prouidetur pauperi litiganti, ac impotenti ad ſoluendum id, ad quod fuit in iudicio condem-

Digitized by Google

demnatus, & quomodò dicatur conſtare de paupertate.

SALAMANTINA CENSVRARVM.

Lunæ 5. Martij 1607.

Deficit Argumentum 59. cùm, & ipſa Deciſio ibi deficiat.

SENOGALLIEN. DOTIS.

Veneris 9. Martij 1607.

Argumentum 60.

Actio de dote ſoluto matrimonio competit marito, qui debet ſuam perſonam in iudicio, legitimare, & an ſit locus Statuto mandanti fieri compromiſſum inter affines, ac quomodò affinitas contracta ex matrimonio finiatur per mortem vxoris.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI.

Merc. 14. Martij 1607.

Argumentum 61.

Teſtator poteſt priuare hæredem inobſeruantem ſua hæreditate, & ordinare, vt ad alios deueniat, & ſic nullum ius in ea dicitur quæſitum creditoribus hæredis priuati, neque etiam in fructibus.

APRVTINA IVRISDICTIONIS.

Lunæ 19. Martij 1607.

Argumentum 62.

Quaſi poſſeſſio iuriſdictionis ad effectum manutentionis non ſufficit abſque ſcientia, & patientia primi poſſeſſoris, nec pariter ſufficit ſcientia vnius, quando quaſi poſſeſſio præiudicat alijs, & an, & quando viſitationes Epiſcopi præiudicent iuriſdictioni Capituli, & Canonicorum.

RAVENNATEN. PINETI.

Veneris 22. Martij 1607.

Argumentum 63.

Quæ requirantur pro valida locatione rei ad Eccleſiam ſpectantis, & an illa ſuppleatur ex beneplacito Apoſtolico, pretiumque iuſtum rei locatæ quodnam dicatur, ne locatio poſſit reſcindi per locationem, hic magiſtraliter traditur.

ROMANA MERCEDIS.

Veneris 23. Martij 1607.

Argumentum 64.

Salarium non conuentum non deberi Auditoribus Eminentiſſimorum Cardinalium tàm ex iuris regula, quàm ex notoria Curiæ conſuetudine hic benè deducitur, eoque minùs, ſi poteſt præſumi ſeruitium fuiſſe præſtitum ex aliqua alia cauſa.

AQVILANA IVRISDICTIONIS.

Ven. 30. Martij 1607.

Argumentum 65.

An, & quando detur mandatum de manutenendo in exercitio iuriſdictionis exiſtenti in poſſeſſione ex cauſa exemptionis contra Epiſcopum, qui habet iuris aſſiſtentiam in exercendo illam in ſua Diœceſi.

PERVSINA FIDEICOMMISSI DE BIGAZZINIS.

Ven. 30. Martij 1607.

Argumentum 66.

Fideicommiſſario agenti ex *edicto D. Adrian. tell.* ſufficit probatio poſſeſſionis fideicommittentis tempore mortis, etiamſi non probet dominium illius, & quomodò hæc poſſeſſio probetur, quomodouè probetur identitas bonorum poſſeſſorum ab vno priùs, & poſteà ab alio.

PACEN. CONGRVARVM PORTIONVM.

Lunæ 2. Aprilis 1607.

Argumentum 67.

Arguitur hic nullitas ſentẽtiæ à tribus principalioribus defectibus, nimirùm, citationis perſonalis Principali, vel illius legitimo Procuratori faciendæ in principio iudicij, iuriſdictionis, ac citationis ad ſententiam.

SPOLETANA SALVIANI INTERDICTI.

Lunæ 2. Aprilis 1607.

Argumentum 68.

Saluianum non competit contra poſſeſſorem habentem anteriorem hypothecam, qua ille vtitur excipiendo etiam abſque vlla iurium ceſſione, talique caſu ſufficit pretium rei perueniſſe ad creditorem abſque vllo pacto ſubintrandi in illius locum.

OSCEN. ARCHIDIACONATVS.

Veneris 4. Maij 1607.

Argumentum 69.

Impetrans Beneficium in forma iuris narrando plura delicta commiſſa à Beneficiato, debet omnia narrata delicta concludenter iuſtificare, nec ſufficit vnum verificare, etiamſi eſſet hoc ſolùm ſufficiens ad priuationem; neque excommunicationis inſordeſcentia incurritur abſque indurato animo in clauium contemptum, qui ceſſat in petente, & obtinente abſolutionem, licèt nulliter, cùm quælibet cauſa etiam iniuſta excuſet ab inſordeſcentia.

ROMANA MERCEDIS.

Veneris 4. Maij 1607.

Argumentum 70.

Loco ſalarij debiti Medico ſuccedunt aliæ res eidem aſſignatæ, vel traditæ de ordine illius, qui vſus fuit opera Medici, eoque magis, ſi non apparet de aliqua conuentione ſalarij, & Medicus potuerit mederi alios, parùm repugnante obſeruantia ſoluendi certum quid, ſi fuit diuerſimodè obſeruatum.

RO-

ROMANA PECVNIARIA.

Veneris 11. Maij 1607.

Argumentum 71.

Inſtrumentum vti faciens rem claram probat creditum in eo firmatum, nec præſumitur ſimulatum, & ſtipulatum pro pluribus tribuit ius pro virili cuilibet etiam abſenti ex ſtipulatione Notarij, & iuramento, quod facit abſentem præſentem, neq; ei officit falſa cauſa, ſi hæc fuit nota contrahenti. Sorores quando veniant appellatione fratrum.

ANCONITANA PECVNIARIA.

Lunæ 14. Maij 1607.

Argumentum 72.

Potiſſimùm agitur de vi, & effectibus clauſulæ *parito iudicato*, & quando ſolutiones, vel tranſactio extinguant creditum, aut rem iudicatam, non obſtante proteſtatione facta, citra aliquam nouationem, quodque ſolutiones ſint imputandæ in cauſam iudicati, non autem referendæ ad alias cauſas.

SENOGALLIEN. DOTIS.

Lunæ 14. Maij 1607.

Argumentum 73.

Remiſſoria in prophanis conceditur in quacũque inſtantia, data releuantia materiæ, etiam ſine fumo, ne probationes coanguſtientur, & de dotis reuerſione ſecundum loci conſuetudinem.

TERRACINEN. MOLENDINI.

Veneris 18. Maij 1607.

Argumentum 74.

Manutentio datur poſſidenti de tempore motæ litis, & poſſeſſione auctoris non iuuatur ſucceſſor, ſi actum fuit ſpolio, quo quis confitetur, ſe non poſſidere, vel habuiſſe ſe pro ſpoliato.

ROMANA DE SODERINIS.

Veneris 25. Maij 1607.

Argumentum 75.

Agitur de validitate inuentarij hæredis beneficiati, ac defenditur à pluribus defectibus, qui contra illud opponuntur, & quare fuerit adinuentum, & Rota ſuper eo variè reſponderit.

CÆSARAVGVSTANA CANONICATVS.

Lunæ 20. Maij 1607.

Argumentum 76.

Dicitur quis paruiſſe Breui de dimittendo Beneficium, dum illud poſſidetur pacificè ab eo, cui erat dimittendũ, at ſecùs quoad fructus perceptos, qui debent probari ſoluti ab eo, qui manſit in poſſeſſione, ex qua præſumitur illorum perceptio.

ALBANEN. AFFICTVS.

Veneris 1. Iunij 1607.

Argumentum 77.

Executio contra aliquem fieri non debet, niſi præcedente liquidatione crediti, quæ eſt neceſſaria in quolibet iudicio.

BONONIEN. DONATIONIS.

Veneris 1. Iunij 1607.

Argumentum 78.

Donatio præſumitur vera, non ſimulata, ceſſante maximè cauſa ſimulandi, qua non probata, non inſiſtitur ſuper coniecturis, quæ tali caſu nil releuant.

MEDIOLANEN. CANONICATVS.

Mercurij 6. Iunij 1607.

Argumentum 79.

Manutentio datur exiſtenti in poſſeſſione, etiam quod hæc ſit inſtrumentalis, ſi alius tempore adeptæ poſſeſſionis non poſſidebat; nec data à Iudice nulliter, vel iniuſtè procedente, ſuffragatur.

ROMANA CENSVS.

Veneris 8. Iunij 1607.

Argumentum 80.

Reſtitutio in integrum aduersùs ſententiam Rotalem non datur abſque probatione læſionis, quæ dicitur illius fundamentum.

MELITEN. BAIVLATVS NEGROPONTIS.

Merc. 13. Iunij 1607.

Argumentum 81.

An, & quando ob clauſulam *ſublata*, appoſitam in Breui Apoſtolico ſit neceſſaria oris aperitio ad effectum agendi, deque intellectu eiuſdem clauſulæ in Breui, de quo hic, prout etiam de intellectu huius Breuis pulchrè agitur.

PERVSINA FIDEICOMMISSI DE BIGAZZINIS.

Mercurij 13. Iunij 1607.

Argumentum 82. il 1.

Probatis per fideicommiſſarium requiſitis datur eidem immiſſio ex remedio *l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. toll.* vel ex Saluiano interdicto, etiam antè factam verbalem reſtitutionem fideicommiſſi contra grauatum, reiectis pluribus exceptionibus, ſcilicèt tranſactionis munitæ clauſulis prægnantibus ad inducendam renunciationẽ fideicommiſſi, detractionum, melioramentorum, ac retentionis.

VICEN. PRIORATVS.

Lunæ 18. Iunij 1607.

Argumentum 82. il 2.

Poſſidenti ex inſtrumento, alio prius non poſſidente, datur manutentio, conceſſa præſertim poſſeſſione per executorem lite-

literarum Apoſtolicarum: poſſeſſio autem poſterior præſumitur clandeſtina, & turbatiua, nec eſt manutenibilis, quando poſſeſſor anterior non habet ſe pro ſpoliato, & quando poſſeſſio Beneficij habeatur pro ſufficienti ex aliquo impedimento.

FERRARIEN. ATTENTATORVM.

Veneris 22. Iuny 1607.

Argumentum 83.

Remiſſoria negatur ex pluribus cauſis hic recenſitis, ac plenè, & latè examinatis, prout patet *in deciſ. & Summario ibi ſubſeq.*

AGRIGENTINA BENEFICII.

Merc. 4. Iulij 1607.

Argumentum 84.

Immiſſio negari debet illi, qui non docet de gratioſa ſubrogatione, ſed oſtendit tantùm mandatum de ſubrogando, quod indiget iuſtificatione, & interim non debet dari poſſeſſio, ſed eſt ordinariè agendum, ſtante præſertim clauſula, *vocatis vocandis*, quæ facit executorem mixtum.

LVCANA BONORVM.

Lunæ 5. Nou. 1607.

Argumentum 85.

Attentata non dicuntur purgata per depoſitum factum coram incompetenti Iudice, qualis dicitur Iudex delegatus ad recipiendas probationes, illaſque remittendum ad Delegantem. Purgata verò dicuntur ex dimiſſione poſſeſſionis, quæ poſteà ab alio pacificè apprehendatur.

SEGVNTINA FRVCTVVM.

Lunæ 19. Nou. 1607.

Argumentum 86.

Perceptio fructuum probatur ex libris Capituli, qui contra ipſum plenè probant quaſi poſſeſſionem illos percipiendi, iuncta prohibitione vlterius percipiendi ab eodem emanata, illiſque ſpoliatus eſt reſtituendus, nil obſtante re iudicata, vel tituli defectu, ſi de his liquidò non conſtet.

HISPALEN. CAPPELLANIÆ.

Mercurij 28. Nouembris 1607.

Argumentum 87.

Hic ponuntur plurima ſigna, quæ oſtendunt, Cappellanias, ſiuè Beneficia eſſe Eccleſiaſtica, de quibus etiam in adnotatione.

SENOGALLIEN. DOTIS.

Merc. 28. Nou. 1607.

Argumentum 88.

Dos à patre profecta ſtantibus liberis mulieris prædefunctæ ex *Martini* conſuetudine, generaliter vbique recepta non redit ad dotantem, contrariaque conſuetudo localis non probatur, niſi plenè probetur contrarius vſus.

SALAMANTINA CENSVRARVM.

Merc. 5. Nou. 1607.

Argumentum 89.

Expenſæ litis reficiuntur à Victo Victori, debent tamen anteà liquidari, & taxari iuxta modum hic traditum in facienda illarum probatione.

FERRARIEN. BONORVM.

Merc. 5. Dec. 1607.

Argumentum 90.

Exiſtentia, vel deficientia lineæ emphytheutæ an præſumatur, & cui incumbat ſuper iſta re onus probandi, an emphytheutæ, an verò Domino directo, & quando ab antiqua inueſtitura dicatur receſſum per nouam.

TIRASONEN. CAPPELLANIÆ.

Veneris 14. Dec. 1607.

Argumentum 91.

Agitur de exiſtentia, & pertinentia iuriſpatronatus, illiuſque probatione per enunciatiuas antiquas, comprobatas ex adminiculis, & coniecturis, ſine quibus non videntur ſufficientes enunciatiuæ ad id probandum.

CRACOVIEN. PRÆHEMINENTIARVM.

Lunæ 17. Decembris 1607.

Argumentum 92.

Primo loco deſcriptus in Collegio, vel Academia debet præcedere deſcriptum ſecundo loco, & ſic Doctor priùs receptus præcedit Doctorem poſteà receptum, non obſtantibus meritis laborum iſtius.

SENOGALLIEN. DOTIS.

Merc. 23. Ianuarij 1608.

Argumentum 93.

Conſuetudo *Martini* circa dotis reſtitutionem habet locū tàm in dote ſoluta, quàm non ſoluta, quæ reſpicit fauorem liberorum, qui, etiamſi ſint diuites, iuuantur dicta *Martini* conſuetudine.

TOLETANA CAPPELLANIÆ.

Merc. 23. Ian. 1608.

Argumentum 94.

Vniones Eccleſiarum conceſſæ per indulta priuata, cenſentur reuocatæ per Regulas Cancellariæ, reuocantes quaſcunque facultates vniendi, & vniones nondùm ſortitas effectum.

CALAGVRITANA BENEFICII.

Lunæ 11. Februarij 1608.

Argumentum 95.

Impedientis tranſportationem omnium actorum in odium habentur acta pro tranſportatis, & illa, quæ deficiunt, præſumuntur ablata per eum, cuius intereſt non reperiri.

MEDIO-

Index Argumentorum.

MEDIOLANEN. SPONSALIVM.

Veneris 14.*Martij* 1608.

Argumentum 96.

Contrahens ſponſalia etiam iurata per verba de futuro non tenetur ad obſeruantiam, ſi adſit legitima cauſa non obſeruandi, quæ remittitur Iudicis arbitrio.

ROMANA DE THESAVRIS.

Merc. 19. *Martij* 1608.

Argumentum 97.

Ratio non dicitur ſufficiẽter reddita per Tutricem, niſi doceat de valido, & legitimo inuentario, quod hìc non eſſe tale, oſtenditur ex pluribus.

SVTRINA CENSVS.

Merc. 19. *Martij* 1608.

Argumentum 98.

Debitum extinctum, vel ſolutum non poteſt iterum exigi, ſolutio verò ex diſpoſitione *Statuti Vrbis* 158. *lib.* 1. præſumitur facta ex curſu 16.annorum in quacunque obligatione etiam Camerali, & faciliùs, ſi accedant aliquę coniecturæ ſuadentes ſolutionem.

HISPALEN. CAPPELLANIÆ.

Lunæ 24. *Martij* 1608.

Argumentum 99.

Præſentandus ad aliquod Beneficium quando requiratur, vt ſit Sacerdos, & quando Beneficium cenſeatur Sacerdotale, & quis in eo veniat inſtituendus.

ROMANA SVCCESSIONIS.

Veneris 18.*Aprilis* 1608.

Argumentum 100.

Quando ſit locus Ægidianæ prohibenti appellationem. Remedium *quorum bonorum* competit auiæ maternæ in ſucceſſione neptis, excluſis huius ſororibus ex vno tantùm latere coniunctis: Poſſeſſio patris continuatur in filium vigore Statuti continuantis poſſeſſionem, quæ ſufficit hæredi filij pro obtinenda immiſſione, & quando exceptio fideicommiſſi retardet immiſſionem, & examinatur diſpoſitio *l. cum auus* 101.*ff.de condit.& demonſtrat.& l.cum acutiſſimi* 30. *C. de fideicomm.* cum declarationibus, & limitationibus.

PAMPILONEN. PRÆHEMINENTIARVM.

Lunæ 28. *Aprilis* 1608.

Argumentum 101.

Rectores, & Beneficiati in proprijs Eccleſijs præcedunt Archipresbyterum, cuius nominis ſignificatio explicatur, & quomodò valeat aliquando illos præcedere ratione alicuius cauſæ, vel officij ſibi dati.

TIRASONEN. CAPPELLANIÆ.

Lunæ 21.*Aprilis*, *& Ven.*2.*Maij* 1608.

Argumentum 102.

Scripturæ extractæ quando dicantur eſſe in forma probanti pluribus modis declaratur.

AGRIGENTINA BENEFICII.

Veneris 2. *Maij* 1608.

Argumentum 103.

Firmantur attentata ex capite litis pendentię in Rota, & ex capite ſpretæ inhibitionis Rotalis, & eſſe reuocanda reſoluitur.

ROMANA DOMVS DE CRESCIS.

Veneris 9. *Maij* 1608.

Argumentum 104.

Res iudicata inducitur ob non interpoſitam appellationem in tempore, præſertim ſi ſententia ſit valida, & iuſta. Reaſſumptio cauſarum, quæ fit ab Auditore ſubrogato, non comprehendit cauſam commiſſam ſpecialiter alteri. Petitorij ſuſpenſio quãdo ſit neceſſaria, & quomodò probetur iuſtitia ſententiæ in ſpolio.

ROMANA DOTIS.

Veneris 12. *Maij* 1608.

Argumentum 105.

Obuenta hæredi grauato aliundè, quàm ex fideicommiſſo, non veniunt in illius reſtitutione, ſignanter dos materna, cuius probatio prouenit ex confeſſione facta in teſtamento, concurrentibus præſertim coniecturis confeſſionem huiuſmodi coadiuuantibus, quæque hìc recenſentur, ac ponderantur.

ANCONITANA TERRARVM.

Lunæ 28. *Maij* 1608.

Argumentum 106.

Simulatio numquid probetur ex pacto de retrouendendo, & modicitate pretij, quæ quanta debeat eſſe ad iſtum effectum prę-ſumendi ſimulationem, & quomodò debeant deponere teſtes ſuper valore rei ad hunc effectum.

TARVISINA IVRISPATRONATVS.

Lunæ 2.*Iunij* 1608.

Argumentum 107.

Actorum, & proceſſus tranſportatio præſumitur integra, & recurſus ad Iudices laicos in cauſis Eccleſiaſticis præſumuntur habiti ab intereſſe habentibus, & quomodò hoc procedat, declaratur.

HISPALEN. CAPPELLANIÆ.

Lunæ 9. *Iunij* 1608.

Argumentum 108.

Subſtitutus à Procuratore habente facultatem ſubſtituendi dicitur Procurator ipſius Principalis mandantis, maximè ſi conſtet man-

man-

mandantem ratificaſſe geſta à tali Subſtituto. Attentata quando dicantur non adfuiſſe, vel fuiſſe ſufficienter purgata, & quando cauſetur nullitas ſententiæ reſpectu vnius ob non factam citationem ad eam omnibus intereſſe habentibus.

ROMANA ALIMENTORVM.

Veneris 13. Iunij 1608.

Argumentum 109.

Filius etiam naturalis eſt à Patre,& eius hæredibus alendus, non obſtante renunciatione iurata alimentorum per filium facta, & quando filius, qui aliundè habet, vndè ſe alat,non ſit alendus à Patre. Breuis deciſio, ſed magiſtralis, & notabilis.

CÆSENATEN. BONORVM.

Veneris 13. Iunij 1608.

Argumentum 110.

Poſſeſſio inſtrumentalis capta Iudicis auctoritate eſt manutenibilis. Fideiuſſor indemnitatis ad quæ damna teneatur erga creditorem, & ad quæ erga confideiuſſorem: quid comprehendat iſta promiſſio, & quomodò ſit procedendum contra hæredem beneficiatum, & quid pro eo operetur inuentarium.

PERVSINA TERRARVM.

Lunæ 16. Iunij 1608.

Argumentum 111.

Acceptatio ſententiæ ex quibus actibus inducatur latè hic deducitur, & ex quibus inducatur conſenſus ſimultaneus pro acceptatione ſententiæ, quæ non poteſt pro parte acceptari ratione indiuiduitatis illius. Mulier maior ceſſante Statuto poteſt ſine ſolemnitatibus contrahere, maximè in iudicialibus, in quibus non requiruntur ſolemnia Statuti.

BONONIEN. DOTIS.

Veneris 20. Iunij 1608.

Argumentum 112.

Æſtimationi Periti electi á Iudice ſtandum eſt, etiamquod ſit vnicus, quando Pars tali electioni conſenſit, eiuſque relatio attenditur, etiamſi non adſit partis citatio, neque iuramentum, nec proteſtatio contraria quidquam operatur.

SPOLETANA SALVIANI.

Lunæ 23. Iunij 1608.

Argumentum 113.

Requiſita, ſiue extrema Saluiani interdicti, quod competit vxori etiam contra tertios pro reſtitutione ſuæ dotis ob vergentiam viri ad inopiam, quæ pluribus medijs hic probatur, qua probata vxor validè agit, etiam non excuſſo viro, niſi duxiſſet illum inopem, & quando, & ex quibus dicatur talis,quandouè vxori obſtet in hoc iudicio Saluiani præſcriptio.

CALAGVRITANA BENEFICII DE LAQVEYTIO.

Lunæ 23. Iunij 1608.

Argumentum 114.

Beneficium vacans in Eccleſia numerata Diœceſis Calaguritanæ debet adiudicari filio patrimoniali antiquiori ex Conſtitutionibus Synodalibus, ex conſuetudine illius Diœceſis, & ex Conſtitutione Clementis VIII. De iure in Beneficio datur prælatio prouiſo Apoſtolico in concurſu cum prouiſo ab Ordinario.

RIPANA PAROCHIALIS.

Lunæ 23. Iunij 1608.

Argumentum 115.

Damnatur vti iniuſta, & irrationabilis relatio Examinatorum Synodalium Epiſcopi, qui prætulerunt habentem minores qualitates habenti maiora merita in Beneficio.

TIRASONEN. CAPPELLANIÆ.

Veneris 27. Iunij 1608.

Argumentum 116.

Agitur de iuſtificatione gratiæ obtentæ cum reſcripto, ſiue clauſula *ſi neutri*, cuius occaſione examinatur ius, quod acquiritur præſentato ex præſentatione admiſſa per inſtitutionem Ordinarij, & quomodò ab illius facto præſeruetur ius præſentato ex admiſſione conditionali, & quando ſaluetur ab attentatis, & nullitatibus. Eſt deciſio magiſtralis, & valdè notabilis.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE SEMENTIBVS.

Veneris 4. Iulij 1608.

Argumentum 117.

Rota ex ſtylo non exequitur ſententias extra eam latas, niſi guſtata illarum iuſtitia: De requiſitis probandis à fideicommiſſario pro obtinenda immiſſione, quæ illi non impeditur,ſi non ſunt faciendæ detractiones; Deſcendentia,ſeu filiatio,ac identitas rei fideicommiſſariæ quomodò dicantur probatæ, & quid proficiat inuentarium hæredi beneficiato, & à quo die grauatus teneatur ad fructus perceptos,vel qui percipi potuerunt.

REATINA BONORVM.

Veneris 4. Iulij 1608.

Argumentum 118.

Fideicommiſſo ordinato in caſu alienationis ſit locus, ſtatim ſecuta alienatione, ad fauorem vocati,illudque licèt non agnitum, ad hæredem tranſmittitur, ſi fuit purificatum viuente vocato.

PLACENTINA BENEFICIORVM.
Luna 23. Martij 1609.
Argumentum 119.
Agitur de iuſtificatione narratorum in gratia obtenta cum reſcripto, ſiue clauſula *ſi neutri*, pro qua requiruntur probatio litis, vacatio Beneficij, qualitas, & valor illius, & habilitas Prouiſi.

PAMPILONEN. PRÆHEMINENTIARVM.
Luna 1. Iunij 1609.
Argumentum 120.
Præſcriptio quadragenaria requiritur ad auferendam præcedentiam Rectori in propria Eccleſia, & illam alteri priuatæ, & particulari perſonæ acquirendam.

VICEN. PRIORATVS.
Veneris 5. Iunij 1609.
Argumentum 121.
Poſſeſſio acquiritur alteri per Procuratorem ſpecialem, & licèt inſtrumentalis, eſt manutenibilis, ſi alius tunc non poſſidebat, neque præſumitur attentata in ſpretum inhibitionis, ſi poſſeſſio, & inhibitio emanarunt eadem die, quia poſſeſſio dicitur præceſſiſſe inhibitionem ad excludenda attentata.

BONONIEN. PORTONI.
Mercurij 10. Iunij 1609.
Argumentum 122.
Remiſſoria non datur, ſi appareat eam peti ad vitandam purgationem attentatorum, licèt aliquando ſoleat concedi, ſi detur fumus ſufficiens, qui ibi non adeſt.

PERVSINA BENEFICII.
Veneris 12. Iunij 1609.
Argumentum 123.
Arbitrium datum Rotæ à Signatura, vti regulandum à iure, non retardat executionem cæptam ex petita reſtitutione in integrum, quæ dicitur calumnioſè petita aduerſùs ſententiam Rotalem, deciſionibus fundatam.

TOLETANA ADMISSIONIS.
Mercurij 17. Iunij 1609.
Argumentum 124.
De executione Litterarum Apoſtolicarum confirmantium aliquod priuilegium, quando illæ cenſeantur conceſsæ *ex certa ſcientia*, vel potiùs in forma communi, & quando de earum ſubreptione dari poſſit ob non expreſſam litis pendentiam, ſeu contrariam conſuetudinem.

ALERIEN. BENEFICII.
Mercurij 17. Iunij 1609.
Argumentum 125.
Declaratoria datur ob non paritionem ſeruatis de ſtylo ſeruandis, & qualiter ſtylus iſte ſeruetur etiam in iudicio manutentionis. Mandatum de manutenendo relaxatum ad fauorem anteceſſoris ſuffragatur quoque ſucceſſori, illoque intimato, & non parito, vel contrauento, fertur declaratoria.

SEGVNTINA FRVCTVVM.
Luna 22. Iunij 1609.
Argumentum 126.
Liber Capituli contra ipſum plenè probat. Valor fructuum probatur ex Taxa publica loci, vbi percipiuntur, vel ex teſtibus dicentibus fuiſſe venditos iuxtà præfatam Taxam.

SEGVNTINA PRÆSIDENTIÆ.
Luna 22. Iunij 1609.
Argumentum 127.
Agitur de conſuetudine tribuente præcedentiam in Choro Canonico antiquiori aduerſùs Dignitates, abſente Decano, & Priore, iſtaq; conſuetudo quomodò probetur, & an ſit contra, vel præter ius in caſu, de quo agitur, & ſimilibus. Eſt deciſio notabilis, & paſſim allegata.

TOLETANA PAROCHIALIS.
Veneris 26. Iunij 1609.
Argumentum 128.
Pro reiectione attentatorum non intrat arbitrium Rotæ, quando illa ſunt clara, & commiſſa in ſpretum inhibitionis Rotalis, quæ ſemper eſt timenda, & poſſeſſio capta poſt illius præſentationem eſt attentata, ac quando Parochialis dicatur litigioſa ad prædictum effectum.

LEODIEN. HÆREDITATIS.
Veneris 26. Iunij 1609.
Argumentum 129.
Alimenta debita in certa ſpecie monetæ, puta in ſcuto aureo, debent ſolui in illa moneta, ſi reperiatur, ſin minùs in illius valore currente de tempore ſolutionis, ſi valor non ſit intrinſecè mutatus, & quid operetur clauſula, *ſine præiudicio*, appoſita in receptione ſolutionis.

CÆSARAVGVSTANA DECIMARVM.
Veneris 20. Nou. 1609.
Argumentum 130.
Appellatio ſuſpenſiua admittitur à ſententia lata in cauſa decimarum, & ſuperſedetur in ſolutione, quando laicus non ſolùm nititur præſcriptione, ſed etiam habet priuilegium, quod non eſt diſcutiendum ad iſtum effectum.

FOROLIVIEN. FIDEICOMMISSI.
Veneris 27. Nou. 1609.
Argumentum 131.
Extrema probanda per Agentem in iudicio ſpolij, quando dicantur probata Poſſeſſio dici-

dicitur ſpoliatiua, ſi Iudex nulliter proceſſit. Sententia lata, prout in cedula, quomodò ſaluetur à nullitate ex capite non factæ aperitionis eadem die, qua fuit lata.

ROMANA DOMVS.
Mercurij 2. Dec. 1609.
Argumentum 132.

Poſſeſſio pro obtinenda manutentione probatur pluribus modis hìc poſitis, qua nemo priuatur facto Iudicis nulliter procedentis, eoque minùs, ſi poſſeſſor non habuit ſe pro ſpoliato.

LEODIEN. BENEFICIORVM.
Veneris 4. Decembris 1609.
Argumentum 133.

Poſſeſſio Beneficij etiam inſtrumentalis capta nomine Cameræ, & per illius Commiſſarium ceſſa Prouiſo, ſuffragatur pro manutentione, niſi doceatur, alium tunc temporis poſſediſſe, & ad acquirendam Beneficij poſſeſſionem requiritur mandatum ſpeciale, quod ex copia illius ſimplici non probatur; Iudexque ritè, & rectè procedendo priuat anteriorem poſſeſſorem ſua poſſeſſione; Iuſtificatio Breuis ex quibus probetur.

LVCANA BONORVM.
Merc. 9. Decembris 1609.
Argumentum 134.

Præſcriptio contra Eccleſiam cuius temporis eſſe debeat, quomodò interrumpatur, ac quando currere incipiat; Permutatio quando cenſeatur confirmata, quandouè cenſeatur noua permutatio, & conceſſio.

ROMANA DE THESAVRIS.
Merc. 9. Decembris 1609.
Argumentum 135.

Hìc datur modus, quo oſtenditur, quando dicatur continuata aliqua negociatio inter fratres etiam minores à communi ipſorũ Patre exercita, & ex quibus conſequenter ſit inducta inter illos ſocietas ſuper tali negotiatione ad effectum participandi lucrum factum à fratre maiore, qui adminiſtrauit.

ALERIEN. BENEFICII.
Veneris 11. Dec. 1609.
Argumentum 136.

Poſſeſſorium eſt regulariter priùs cognoſcẽdum, quàm petitorium. Quando poſſint ſimul cumulari, ac quando cenſeantur per reſcriptum Papæ cumulata, & quando ſecùs.

TOLETANA ADMISSIONIS.
Merc. 14. Decembris 1609.
Argumentum 137.

Princeps confirmans aliquem actum, Priuilegium, Statutum, Conſtitutionem, aut gratiam, quando dicatur confirmaſſe ex certa ſcientia, ſiue in forma ſpecifica, & quando de ſubreptionis vitio dari nequeat aduersùs confirmationem.

ASTORICEN. EXEMPTIONIS.
Ven. 18. Dec. 1609.
Argumentum 138.

Executio facta pendente appellatione eſt attentata, & ideò reuocanda, cuius occaſione declaratur diſpoſitio *Sacri Concilij Tridentini ſeſ. 23. cap. 3. de reformat.* prohibentis appellationem à prouiſione facta illius vigore, & quando detur appellatio in certis caſibus, in quibus aliàs non daretur.

BRACHAREN. MATRIMONII.
Sabbathi 23. Ian. 1610.
Argumentum 139.

Matrimonium poteſt validè contrahi per Procuratorem habentem ſpeciale mandatum, & quæ requirantur ad effectum validè contrahendi matrimonium per aduenam, & vagabundum vbi non habet domicilium, & quos effectus operetur diſpenſatio ſuper matrimonio contrahendo, etiamſi redarguatur de ſubreptione.

ROMANA MERCEDIS.
Mercurij 27. Ian. 1610.
Argumentum 140.

Data per Eminentiſſ. Cardinalem Medico, cuius opera vſus eſt, ſuccedunt loco ſalarij, ſiue mercedis eidem debitæ, & quando conſtitutio huiuſmodi ſalarij probetur ex confeſſione in reſponſione facta per Dom. Cardinalem ad poſitiones, ac quando ex ſalario ſoluto in vno loco non rectè inferatur ad debitum in alio loco.

CÆSARAVGVSTANA DECIMARVM.
Veneris 29. Ian. 1610.
Argumentum 141.

Priuilegium concedens decimas laicis non ſuffragatur abſque expreſſa derogatione *cap. probibemus de decim.* etiamſi in eo adſit clauſula, *quorum tenores*, & quid, ſi concurrat obſeruantia, & quaſi poſſeſſio percipiendi decimas.

NEOCASTREN. PAROCHIALIS.
Lunæ 1. Febr. 1610.
Argumentum 142.

Manutentio datur anteriori poſſeſſori, etiam inſtrumentali, ſi alius priùs non poſſidebat, nec anterior habuit ſe pro ſpoliato, ſ

iunior

iunior verò poſſeſſio præſumitur clandeſtina, & turbatiua, etiamſi data ſit à Iudice, à cuius ſententia datur appellatio.

CÆSARAVGVSTANA CANONICATVS.

Ven. 12. Febr. 1610.

Argumentum 143.

Examen teſtium factum abſque citatione ad videndum illos iurare ſanatur, ſi dentur exaduerſo interrogatoria, & cum illi teſtes fuerint examinati, quiduè ad hunc effectum operetur commiſſio ſanatoria cum clauſula *arbitrio*, nec defectus iuriſdictionis nocet, ſi illa non ſit totalis, ac quando iudicium priuilegiatum ſit priùs terminandum, & an poſſit fieri cumulatio poſſeſſorij, & petitorij vigore clauſulæ *arbitrio*.

SEGVNTINA FRVCTVVM.

Veneris 12. Febr. 1610.

Argumentum 144.

Liber Capituli plenè probat contra Capitulum circa fructuum liquidationem, prout quoque Taxa Regia probat valorem illorum, ac quando titulus excuſet à fructuum reſtitutione, vel quando perceptio illorum ſit potiùs referenda in vnam, quàm in aliam cauſam.

PACEN. MATRIMONII.

Veneris 1. Martij 1610.

Argumentum 145.

Matrimonium dicitur nulliter contractum, ſi præceſſit copula, per quam contrahitur affinitas, cum ſorore vxoris, & ideò dirimitur, cumque copula prædicta ſit difficilis probationis, quia fieri ſolet clam, & in tenebris, probatur teſtibus ſingularibus, præſertim ſi iuncta ſint adminicula, quæ abundè recenſentur.

CORDVBEN. DECIMARVM.

Lunæ 8. Martij 1610.

Argumentum 146.

Priuilegium exemptionis à ſolutione decimarum conceſſum poteſt reuocari, præſertim ſi in eo non ſit derogatum *Capitulo nuper. de decim.* & an, & quando decimæ præſcribantur, vel non poſſint præſcribi.

BONONIEN. PORTONI.

Lunæ 8. Martij 1610.

Argumentum 147.

Interdictum, ſiue remedium vti poſſidetis, contra quos detur; Poſſeſſio vtendi liberè aliqua re quomodò probetur: Confeſſio qualificata, quando poſſit acceptari reiecta qualitate: Reſpicientia petitorium non cognoſcuntur in poſſeſſorio; Teſtis vnicus non probat, etiam quod ſit inductus iuxta opinionem, quam Rota ſeruat.

Sententia quando dicatur lata in petitorio, quando debeat eſſe conformis libello, & quid operetur in illo clauſula *ius, & iuſtitiam miniſtrari* ad effectum ſubſtinendi ſententiam, quandouè dicatur lata præcipitanter, & quando secùs.

ROMANA PECVNIARIA.

Mercurij 10. Martij 1610.

Argumentum 148.

Sententia nulla, aut iniuſta numquam tranſit in iudicatum, quæque non iuſtificatur ex actis dicitur iniuſta, & nulla; eſt etiam indiuidua, atque ideò non poteſt pro parte ſubſtineri, niſi ſit concepta per capita ſeparata. Rota ex ſtylo non exequitur ſententias extrà eius Tribunal latas, niſi iuſtitia illarum guſtata.

ASTORICEN. EXEMPTIONIS.

Lunæ 15. Martij 1610.

Argumentum 149.

Appellatio non datur à Decretis factis in Viſitationibus, nec à præcepto de reſidendo, niſi ſuper hoc allegetur aliqua probabilis excuſatio, vel ſi certum ſit, illum, contra quem fertur ad reſidendum eſſe obligatum, ſecùs verò ſi adſit controuerſia ſuper ſtatu Beneficij, an ſcilicèt Beneficium habeat annexum onus reſidendi; quandouè poſſit appellari à grauamine in exceſſu pœnæ, alijque caſus referuntur, quando in hac materia detur, & quando negetur appellatio.

VICEN. PRIORATVS.

Veneris 19. Martij 1610.

Argumentum 150.

Executor rei iudicatæ, vel mandati de manutenendo Rotalis non poteſt contrauenientes excommunicare, ſed tantùm debet executorialem intimare, qua reproducta, Rota procedit ad declaratoriam præcedentibus quatuor terminis ſeruari ſolitis.

SABINEN. PECVNIARIA.

Veneris 19. Martij 1610.

Argumentum 151.

Sententiæ validitas, vel illius notoria iniuſtitia ex quibus probetur: Poſitionum reſponſioni, quando dicatur renunciatum, & qui de illis tractent: Mandatum ſpeciale, aut generalis adminiſtratio bonorum requiritur, vt quis poſſit exigere, nec præſumitur quis fuiſſe Procurator anteà, ſi reperiatur poſteà conſtitutus.

PARMEN. BENEFICII.

Lunæ 22. Martij 1610.

Argumentum 152.

Fœminæ an veniant appellatione maſculorū in iurepatronatus relicto maſculis, & quando

quando ex prouiſione fundatoris, vel diſpoſitione legis.

LVCANA BONORVM.

Ven. 26. Martij 1610.

Argumentum 153.

Permutatio rei ad Eccleſiam ſpectantis non ſubſiſtit, ſi fiat abſque ſolemnitatibus requiſitis in alienatione rei Eccleſiaſticæ, & quando facta Papæ auctoritate, vel ex temporis antiquitate poſſit eſſe valida, quandouè ſecús.

ANCONITANA COMPVTORVM.

Veneris 26. Martij 1610.

Argumentum 154.

Peritis diſcordãtibus eligitur tertius, à cuius relatione pendet cognitio partitarum, de quibus eſt controuerſia ſuper requiſitis lucri ceſſantis, vel damni emergentis.

ALERIEN. BENEFICIORVM.

Lunæ 29. Martij 1610.

Argumentum 155.

Beneficia præſumuntur potiùs ſimplicia, quàm Curata, & quomodò probetur Beneficia eſſe Curata, & Eccleſias eſſe Parochiales.

ARIMINEN. BONORVM.

Veneris 30. Aprilis 1610.

Argumentum 156.

Vocationi de proximiore fit locus decedente filio primo vocato ad excluſionem Monaſterij, prætendentis venire loco filij, quod quomodò procedat, hic rectè declaratur, non procedere aduerſus deſcendentes Teſtatoris, & quando clauſula, *tunc, & eo caſu*, ſtet reſtrictiuè, vel extenſiuè.

ROMANA CENSVS.

Merc. 5. Maij 1610.

Argumentum 157.

Inſtrumentum publicum, munitum Camerali obligatione facit probationem probatam, & habet executionem paratam ad fauorem Domini cenſus contra debitorem, vel illius hæredem pro conſecutione fructuum, & contra quemlibet inſolidum obligatum, non obſtante accollatione facta per alium.

PACEN. MATRIMONII.

Lunæ 10. Maij 1610.

Argumentum 158.

Filiatio, ac deſcendentia alicuius quomodò probetur ad diuerſos effectus, ſignanter hic ad effectum dirimendi matrimonium nulliter contractum ob affinitatem ortam ex copula carnali priùs habita cum ſorore vxoris.

FARFEN. SPOLII.

Lunæ 17. Maij 1610.

Argumentum 159.

Fructus in iudicio ſpolij, niſi hoc ſit violentum, vel attentatum, non debentur niſi à die motæ litis, à qua poſſeſſor conſtituitur in mala fide; Clauſula *deducens*, & clauſula *quam, & quas*, quid operentur, ſi ſint appoſitæ in libello, vel commiſſione: Læſio enormiſſima quid cauſet ad fauorem minoris alienantis, & interpretatio ad *l. curabit. C. de act. empt.*

MONOPOLITANA IVRISPATRONATVS.

Veneris 21. Maij 1610.

Argumentum 160.

Dum ſuper iurepatronatus ſit iudicium, non poteſt abſque vitio attentatorum fieri collatio, ſeu inſtitutio Beneficij, prout attentata eſt quoque traditio poſſeſſionis Beneficij eiuſdem iuriſpatronatus, quæ tanquàm talis eſt ſequeſtranda, nec attentata excuſantur, niſi conſtet de non iure petentis per rem iudicatam, vel partis confeſſionem.

PAMPILONEN. PRÆHEMINENTIARVM.

Lunæ 24. Maij 1610.

Argumentum 161.

Declaratoria quando, quibuſuè ſeruatis detur à Rota contra contumaces, & inobedientes: De litis expenſis reficiendis à temerè illam ſubſtinente: Quando reſtitutio in integrum retardet executionem: Compenſatio non datur de liquido ad illiquidum.

BONONIEN. PORTONI.

Merc. 2. Iunij 1610.

Argumentum 162.

Poſſeſſori pro remotione impedimenti ſibi præſtiti in re poſſeſſa datur interdictum retinendæ, quod non impeditur per ea, quæ reſpiciunt petitorium. Poſſeſſio quandò præſumatur potiùs iure proprio, quàm iure familiaritatis.

CORDVBEN. DECIMARVM.

Veneris 4. Iunij 1610.

Argumentum 163.

Remiſſoria ſemel conceſſa non eſt iterum concedenda, niſi ex aliqua iuſta cauſa, cuius hic multæ enumerantur.

ROMANA RAMINIS.

Lunæ 7. Iunij 1610.

Argumentum 164.

Statutum Vrbis tribuens executionem duabus ſententijs conformibus comprehendit ſolùm Ciues, Incolas, & Diſtrictuales, non autem forenſes, & quis dicatur Ciuis, vel

vel Incola alicuius loci, ac ex quibus id gnoſcatur, & quomodò poſſit doceri de mandato procuræ, ſi opponatur.

PERVSINA RELEVATIONIS INDEMNITATIS.

Lunæ 14. *Iunij* 1610.

Argumentum 165.

Poſſeſſio nulliter, vel iniuſtè capta, etiam Iudicis auctoritate non eſt manutenibilis: Requiſita Saluiani: Detentatio ſufficit pro manutentione: Ex conſtituto appoſito in inſtrumento deliberationis non transfertur poſſeſſio, ad quam acquirendam requiritur in Procuratore mandatum ſpeciale, nec ſufficit illud generale ad lites; Quando poſſeſſio defuncti transferatur in hæredem, & quid operetur productio iurium facta per compulſum.

ILLERDEN. PRIORATVS.

Lunæ 14. *Iunij* 1610.

Argumentum 166.

Iuriſpatronatus vſurpatio in Vniuerſitatibus excluditur per immemorabilem, quę quomodò ſit probanda per teſtes de ea deponentes hic enunciatur.

VRBINATEN. BENEFICII.

Veneris 18. *Iunij* 1610.

Argumentum 167.

Sequeſtrum apponitur ſuper fructibus Beneficij, quando poſſeſſio eſt vitioſa, imó capta, pendente tempore ad appellandum eſt attentata, ſi à ſententia dabatur appellatio, prout datur à ſententia executoris mixti, qualis eſt, qui deputatur cum clauſula *vocatis vocandis*.

AGRIGENTINA BENEFICII.

Lunæ 21. *Iunij* 1610.

Argumentum 168.

Appellatio datur etiam a Decreto de exequendo facto ab executore mixto, & poſſeſſio capta pendente tempore ad appellandum, eſt attentata, & de hoc poteſt opponere gratioſè ſubrogatus ad litis proſecutionem, etiamſi non iuſtificauerit ſuam gratioſam ſubrogationem.

PERVSINA SPOLII.

Lunæ 21. *Iunij* 1610.

Argumentum 169.

Fructus percepti à poſſeſſore condemnato ad illos reſtituendum quomodò liquidentur, ac taxentur, & à quo tempore teneatur illos reſtituere.

FERRARIEN. BONORVM.

Lunæ 21. *Iunij* 1610.

Argumentum 170.

Venditor quando teneatur de euictione erga emptorem quomodocunq; euictio ſequatur, & de limitationibus remiſſiuè.

ROMANA DONATIONIS.

Veneris 25. *Iunij* 1610.

Argumentum 171.

Probatio concludentiſſima requiritur, vt cauſa expreſſa in donatione facta à muliere poſſit redargui falſa, præſertim ſi in donatione fuerunt adhibitæ ſolemnitates requiſitæ, ac fuerit in teſtamento, vel mortis articulo confirmata, qui actus in muliere, cùm ſui natura non ſoleat eſſe liberalis, excludunt errorem, ac deceptionem.

ARIMINEN. BONORVM.

Veneris 25. *Iun.* 1610.

Argumentum 172.

Caſus ſubſtitutionis conditionalis quando purificatur facilè fit extenſio de vno ad alterum, præſertim ſi verſemur in deſcendentibus teſtatoris, etiam ad excluſionem Monaſterij, cui deſcendentes præferuntur tanquàm prædilecti, & generaliter de extenſione fideicommiſſi de caſu ad caſum, & de perſona ad perſonam.

BONONIEN. BONORVM.

Veneris 25. *Iunij* 1610.

Argumentum 173.

Emptor non valet agere de euictione contra venditorem, niſi priùs denunciauerit illi litem, & moleſtias ſibi illatas ſuper re empta, & quomodò iſta denunciatio dirigatur, vt afficiat.

TOLETANA CAPPELLANIÆ.

Lunæ 28. *Iunij* 1610.

Argumentum 174.

Vniones Beneficiorum quando validè fieri poſſint vigore indultorum, & quando iſta ſint reuocata per Regulas generales Cancellariæ, & quomodò deſuper intelligatur Sac. Conc. Trident.

ALERIEN. BENEFICII.

Lunæ 5. *Iunij* 1610.

Argumentum 175.

Remiſſoria quando concedatur etiam in cauſis Beneficialibus, data releuantia, & ſeruatis, quæ ſolent ſeruari in Rota.

ROMANA DE MANNINIS.

Lunæ 5. *Iulij* 1610.

Argumentum 176.

Rotalis efficitur cauſa ad effectum iuriſdictionis per commiſſionem illius Rotæ directam, etiamſi in commiſſione adſit clauſula, *firmo remanente Notario*: Facultates Auditorum Rotæ, quod vnus poſſit ſe ingerere in cauſa alterius impediti enarrantur, & quando partes dicantur prorogaſſe Rotæ iuriſdictionem.

TOLE-

TOLETANA ADMINISTRATIONIS FRVCTVVM.
Lunæ 5. Iulij 1610.
Argumentum 177.
Sententiæ Rotalis iuſtitia iuſtificatur ex deciſionibus factis in cauſa: Salarium promiſſum quando ceſſet, quibus debeatur, aucto labore augetur, & diminuto diminuitur, ſi aliter non ſit conuentum: Indultum non effectuatum non attenditur, nec mandatum operatur vltrà conuentionem.

NOVARIEN. TRANSLATIONIS CVRÆ ANIMARVM.
Lunæ 5. Iulij 1610.
Argumentum 178.
Breue, & gratia, niſi iuſtificentur in narratis, non ſuffragantur: Parochia, & Cura Animarum non ſunt ſeparandæ, nec transferendæ de vna ad alteram Eccleſiam abſq; legitima cauſa.

FIRMANA PECVNIARIA.
Mercurij 24. Nou. 1610.
Argumentum 179.
Nemo abſque proprio conſenſu poteſt obligari, multoque minùs minor non multum aptus ad negocia peragenda, nec Præpoſitus negociationi obligat præponentem, qui priùs declarauit nolle obligari, nec ſocius obligat conſocium extrà cauſam ſocietatis, neque iura extracta probant, niſi fuerint extracta ſer. ſer.

PARMEN. BENEFICII.
Lunæ 28. Nouembris 1610.
Argumentum 180.
Collatio Beneficij de iurepatronatus pendente lite ſuper eo inter Patronos, vel Præſentatos facta per Ordinarium eſt nulla, nàm tali caſu Ordinarius debet apponere Oeconomum, etiamſi prætendat facere collationem ex iure deuoluto.

SABINEN. PECVNIARIA.
Veneris 10. Decembris 1610.
Argumentum 181.
Reſtitutio in integrum aduersùs ſententiam non datur abſque læſione, quæ eſt illius fundamentum: Solutio, vt liberet ſoluentem debet fieri verò creditori, vel illius legitimo Procuratori: Teſtis vnicus ſicut non probat pro inducente, ſic nec contra ipſum inducentem iuxtà opinionem, quã Rota ſeruat.

TOLETANA CAPPELLANIÆ DE PASTRANA.
Merc. 15. Decembris 1610.
Argumentum 182.
Attentata non dicuntur purgata per reſtitutionem poſſeſſionis, niſi reſtituantur quoque fructus percepti, & reficiantur expenſæ, nec iſto caſu admittitur depoſitum vnius iulij cum obligatione reſtituendi reliquum facta liquidatione, fructuſque à poſſeſſore præſumuntur percepti, niſi contrarium probetur.

MONOPOLITANA IVRISPATRONATVS.
Veneris 17. Decembris 1610.
Argumentum 183.
Attentatorum purgatio debet antè omnia fieri, maximè ſi ex reſcripto non præcipiatur contrarium, & ex clauſulis non appareat mentem reſcribentis fuiſſe, quod procedatur in petitorio tantùm.

PAPIEN. DOTIS, ET LEGATORVM.
Lunæ 20. Dec. 1610.
Argumentum 184.
Periculum, & damnum dotis aſſignatæ Beneficio, ſeu Cappellæ ſpectat ad Cappellam, ſeu Beneficium, non autem ad dotantem, cùm ſemel ſolutum non ſit iterùm ſoluendum: Tranſactio præſumitur confirmata ex curſu 30. annorum cum taciturnitate.

AGRIGENTINA BENEFICII.
Lunæ 24. Ian. 1611.
Argumentum 185.
Subrogatio quando dari, quando negari poſſit Beneficia impetrantibus certo modo.

ARGENTINEN. CANONICATVS.
Lunæ 24. Ian. 1611.
Argumentum 186.
Agitur de probatione narratorum in gratia, & præcipuè de probatione qualitatis, & valoris Canonicatuum, & Parochialium Germaniæ, ac Galliæ, & obitus defuncti in poſſeſſione Canonicatus vacantis.

SABINEN. CASTRI MOMPEI.
Lunæ 24. Ian. 1611.
Argumentum 187.
Clauſula *ſi quid exequendum*, appoſita in Reſcripto Signaturæ reddit attentatam executionem Iudicis à quo: Inhibitio Rotalis ſemper timenda: Recipiens pecunias tenetur cedere iura.

BONONIEN. CENSVS.
Lunæ 31. Ian. 1611.
Argumentum 188.
Cenſus dicitur validè impoſitus ſuper Prædio capaci, etiamſi illud non ſit in totum imponentis, ac etiamſi ſit impoſitus ſuper re emphytheutica, cuius non legatur prohibita hypotheca, & cui incumbat onus probandi incapacitatem fundi cenſiti, & generaliter an cenſus poſſit imponi ſuper re emphytheutica.

ASTO-

ASTORICEN. CAPPELLANIÆ.
Luna 7. Februarij 1611.
Argumentum 189.
Immiſſio quando negetur gratioſè ſubrogato, ſi non iuſtificauit totam gratiam. Beneficium iuriſpatronatus laicorum non cadit ſub reſeruatione, quæ ſaltem redditur turbida ex inſtrumento fundationis, & ex præſentationibus ſubſecutis: Papa dicitur Dominus omnium Beneficiorum, & generalis Collator illorum, cuius Diœceſis, & Territorium eſt totus Mundus.

TOLETANA IVRIS OPTANDI.
Luna 21. Febr. 1611.
Argumentum 190.
Parochiales Eccleſiæ quibus ſint conferendæ ex diſpoſitione Sacri Concil. Trident. Ius optandi Beneficia quibus competat, in quibus illa cadat, & ex quibus inducatur, vel probetur: Sententia lata ſuper ſtatu afficit omnes, & probat contra omnes.

ROMANA CANONICATVS S. MARCI.
Veneris 25. Februarij 1611.
Argumentum 191.
Manutentio eſt danda poſſidenti tempore motæ litis. Poſſeſſio ciuilis amittitur ſpatio decennij etiam abſque ſcientia poſſeſſionis alterius, per quam ſcientiam amittitur minori ſpatio decennij, & per modicum tempus.

ALERIEN. BENEFICII.
Veneris 4. Martij 1611.
Argumentum 192.
Commiſſio ſuper vna cauſa ex remedio *l. diffamari, C. de ingenuis manumiſſis*, non extenditur ad aliam cauſam diuerſam: Tertius veniens ad cauſam, quando non poſſit impedire illius expeditionem.

ROMANA DE THESAVRIS.
Veneris 18. Martij 1611.
Argumentum 193.
Iuramentum in litem vt detur, quæ requirantur, & ex quibus excludatur, ac de requiſitis illius: Qui adminiſtratores excuſentur à confectione inuentarij.

FARFEN. PECVNIARIA.
Ven. 18. Martij 1611.
Argumentum 194.
Clauſula *parito iudicato*, quam iuriſdictionem det Iudici, quidue operetur; vbi cum illa conceditur reſtitutio in integrum Rota non ſolet pronunciare ſuper reſtitutione in integrum, ſed ſuper negocio principali; Cui incumbat onus probandi, fatalia eſſe lapſa, vel prorogata, & quod à taxatione expenſarum datur appellatio.

ROMANA RAMINVM.
Luna 18. Aprilis 1611.
Argumentum 195.
Mandatarius, ſiue Procurator non obligat mandantem, niſi diligenter obſeruet fines mandati, itaut ſi quid fiat præter, citrà, vel contra mandatum, ſit nullum, etiamſi in minimo fuerit exceſſum.

TOLETANA ADMISSIONIS.
Luna 18. Apr. 1611.
Argumentum 196.
Contra non parentes litteris Executorialibus Rotæ, probatis requiſitis, fertur ſententia declaratoria.

HISPALEN. BENEFICIORVM.
Veneris 22. Aprilis 1611.
Argumentum 197.
Arbitrium à Signatura Gratiæ, vel Iuſtitiæ datum Rotæ quid operetur pro ſanatione examinis Teſtium ex defectu iuriſdictionis examinatorum, quando iſte defectus non ſit totalis, vel nullitates oppoſitæ reddantur turbidæ.

NEOCASTREN. PAROCHIALIS.
Veneris 29. Aprilis 1611.
Argumentum 198.
Valor Beneficij vbi agitur obiectiuè ob malam expreſſionem valoris, debet plenè, ac concludenter probari per Teſtes ſuper eo deponentes ex certa ſcientia per decem annos continuos antè gratiam.

FERRARIEN. BONORVM.
Veneris 29. Apr. 1611.
Argumentum 199.
Inſtrumentum quando dicatur in forma probanti, & quomodò probetur Notariatus.

AVRIEN. SANCTI PELAGII.
Luna 2. Maij 1611.
Argumentum 200.
Enunciatiuæ antiquæ, quando ſunt plures, & habent adminicula, plenè probant (præſertim ſi ſint Summi Pontificis, vel Regum) vnionem, poſſeſſionem, & dominium Eccleſiarum.

PERVSINA CONCORDIÆ.
Luna 2. Maij 1611.
Argumentum 201.
Exceptio non implementi quando obſtet agenti, eumque repellat ab agendo, & quando inſtrumentum habens relationem ad aliud dicatur pars illius, ac quando Rota ſuccedat loco arbitrorum à Partibus electorum.

BONONIEN. PECVNIARIA.
Merc. 4. Maij 1611.
Argumentum 202.
Relationi tertij Periti electi à Rota circa rei

Digitized by Google

valorem ſtandum eſt,præſertim ſi concordet cum aliquo ex Peritis priori loco electis, & de modo probandi valorem ſtabilium per Peritos, & Æſtimatores.

FOROLIVIEN. FIDEICOMMISSI.
Luna 9. Maij 1611.
Argumentum 203.
Immiſſio negatur fideicommiſſario, quando ſunt faciendæ detractiones præſertim legitimæ, quæ prohiberi non poteſt, nec oneri ſubijci, nec cenſetur eidem renunciatum per ſimplicem aditionem hæreditatis, vel Teſtamenti acceptationem, ſed requiritur expreſſa, ac ſpecifica illius renunciatio: Melioramenta per grauatum detrahuntur, & pro illis competit retentio, atque ex ſtylo Rotę datur terminus ad illa liquidanda, nec recipitur cautio.

ARGENTINEN. CANONICATVS.
Luna 9. Maij 1611.
Argumentum 204.
Indultum conferendi Beneficia conceſſum Epiſcopo quid operetur, & ad quem ſpectet collatio Canonicatuum Eccleſiæ Collegiatæ Argentinen.

SANCTI SEVERINI BONORVM.
Merc. 18. Maij 1611.
Argumentum 205.
Agitur de reſcindenda tranſactione facta à muliere ex defectu ſolemnitatum Conſtitutionis Marchiæ, & ex capite læſionis, quæ ex pluribus deducitur.

TERDONEN. IVRISPATRONATVS.
Merc. 25. Maij 1611.
Argumentum 206.
Valor Beneficij, vel Canonicatus, in gratia narratus, debet iuſtificari; ex quibus dicatur iuſtificatus, & quomodò excludatur iuſtificatio narratorum.

MONOPOLITANA IVRISPATRONATVS.
Veneris 27. Maij 1611.
Argumentum 207.
Reſcriptum cum clauſula, *quod procedatur in petitorio tantùm, omni appellatione remota*, non operatur reiectionem attentatorum commiſſorum per alteram Partem, ſed reſtringitur per clauſulam, *& iuſtitiam faciat*, & ex alijs.

AGRIGENTINA BENEFICII.
Luna 30. Maij 1611.
Argumentum 208.
Agitur de immiſſione danda gratioſè ſubrogato, qui probauit requiſita neceſſaria, & firmatur, quod quamuis defunctus fuiſſet ſua poſſeſſione ſpoliatus, adhuc poteſt ea vti ſubrogatus: Quando Prouiſi dicantur legitimi contradictores.

ALERIEN. BENEFICII.
Luna 30. Maij 1611.
Argumentum 209.
Tertius veniens ad cauſam, an, & quando poſſit impedire illius expeditionem.

TERDONEN. IVRISPATRONATVS.
Veneris 1. Iunij 1611.
Argumentum 210.
Attentata commiſſa poſt interpoſitam appellationem, & præſentatam inhibitionem ſunt reuocanda.

PAPIEN. LEGATORVM.
Luna 6. Iunij 1611.
Argumentum 211.
Onus ſoluendi annua legata ad quem ſpectet antè, & poſt reſtitutam hæreditatem, & ex quibus probetur, legata non eſſe facta, vel eſſe per tranſactionem ſublata.

HISPALEN. BENEFICIORVM.
Veneris 10. Iunij 1611.
Argumentum 212.
Hæc Deciſio eſt magiſtralis circà iuſtificationem Gratiæ obtentæ per obitum: quomodò iuſtificetur, & quomodò probetur poſſeſſio defuncti ad iſtum effectum: agitur etiam de confeſſione qualificata, multiplicatione Titulorum in Beneficialibus, iuſtificatione narratiuæ, vacatione Beneficiorum per aſſumptionem illa poſſidentium ad Epiſcopatum, & de alijs, de quibus in Summario.

CALCIATEN. DECIMARVM.
Veneris 10. Iunij 1611.
Argumentum 213.
Manutentio in quaſi poſſeſſione percipiendi decimas datur exiſtenti in quaſi poſſeſſione illas exigendi, probata per Teſtes, præſertim ſi ſit temporis cōſiderabilis, etiamſi ius commune non aſſiſteret.

CÆSARAVGVSTANA DECIMARVM.
Luna 17. Iunij 1611.
Argumentum 214.
Decimarum ſolutio, an retardetur exhibitione Priuilegij, & quando detur appellatio in Cauſa Decimarum, & quando dicatur derogatum Concilio generali per clauſulas generales derogatorias.

ALERIEN. PAROCHIALIS.
Luna 20. Iunij 1611.
Argumentum 215.
Mandatum de manutenendo datur gratioſè ſubrogato, ſi iuſtificat ſuam gratiam, aliàs ſecùs, & præcipuè debet iuſtificare, quod Beneficium ſit reſeruatum, vel litigioſum, quodque lis ſit ſuper titulo Beneficij, non verò ſuper executione gratiæ.

PLA-

PLACENTINA BENEFICII.
Lunæ 20. Iunij 1611.
Argumentum 216.
Manutentio datur exiſtenti in poſſeſſione, etiam inſtrumentali, & de poſſeſſionis captæ nomine Cameræ efficacia, ac operatione, cui Iudex nulliter procedens non officit.

ROMANA SOCIETATIS.
Mercurij 22. Iunij 1611.
Argumentum 217.
Sententiæ duæ conformes ex Statuto Vrbis habent vim trium, idque ſibi locum vendicat in omnibus Curijs Vrbis; Sententia quando tranſeat in iudicatum, quandoue illius executio impediatur per conceſſam reſtitutionem in integrum, vel poſſit iuſtificari ex nouiter deductis, & quid importet promiſſio indemnitatis.

HISPALEN. IVRIS VISITANDI.
Merc. 22. Iunij 1611.
Argumentum 218.
Sententia tranſacta in iudicatum, & mandata executioni quid operetur. Ius viſitandi, ac exercendi iuriſdictionem in aliquo locu vni conceſſum, quando non poſſit per alium exerceri, & quando iſtud ius non importet iuriſdictionem, ſed nudum miniſterium.

ROMANA PRÆTENSÆ NVLLITATIS CONTRACTVS.
Lunæ 27. Iunij 1611.
Argumentum 219.
Sententia nulla, & iniuſta, etiamſi ab ea non appelletur, vel legitimè non fuerit proſecuta appellatio, nunquam tranſit in iudicatum, talis autem dicitur, quæ prouenit ex defectu mandati comparentis, ſi de eo fuerit in actis oppoſitũ, & quãdo obligatio filij minoris facta pro Patre ſubſtineatur.

SANCTI SEVERINI BONORVM.
Veneris 1. Iulij 1611.
Argumentum 220.
Tranſactio inita à muliere non ſeruata forma Conſtitutionis Marchiæ, vel ſtante læſione, eſt nulla, nec probatur iſtam Conſtitutionem non eſſe vſu receptam ex atteſtationibus informibus. Exceptio fideicommiſſi quando tribuat retentionem hæredi, vel reijciatur.

TERDONEN. IVRISPATRONATVS.
Veneris 1. Iulij 1611.
Pro Argumento 221. deſeruit breue Summarium ibi ſubſequens.

HISPALEN. HABITVS.
Veneris 1. Iulij 1611.
Argumentum 222.
Patet ex Summario.

FIRMANA IVRISDICTIONIS.
Veneris 1. Iulij 1611.
Argumentum 223.
Manutentio in quaſi poſſeſſione conferendi, & optandi quando detur Capitulo, & Canonicis tantùm aduersùs Epiſcopum, etiamſi de iure habeant ſimultaneam collationem.

VICEN. PRIORATVS.
Veneris 4. Nouembris 1611.
Argumentum 224.
Remiſſoria facilè conceditur in prophanis etiam ſine fumo ex releuãtia ſolùm vnius articuli: De æqualitate ſeruanda in conceſſione remiſſoriæ: De concurſu probationis negatiuæ cum affirmatiua.

HISPALEN. BENEFICIORVM.
Lunæ 7. Nou. 1611.
Argumentum 225.
Agitur de iuſtificatione gratiæ obtentæ ex cauſa vacationis Beneficij per obitum, & hac occaſione tangitur, quid operetur confeſſio emiſſa in ſupplicatione, quidque pariter operetur productio ſcripturæ facta cum clauſula *per compulſum*, & de alijs, de quibus in Summario.

PERVSINA FIDEIVSSIONIS.
Sabbathi 26. Aprilis 1611.
Argumentum 226.
Contractus filij minoris non ſeruatis ſolemnitatibus Conſtitutionis Marchiæ, etiamſi factus ſit ad fauorem Patris, eſt nullus, iſtaque Conſtitutio locum habet in omni contractu læſiuo, & in omnibus locis Status Eccleſiaſtici, vbi non adſunt deſuper Statuta particularia.

TOLETANA CANONICATVS.
Lunæ 27. Nou. 1611.
Argumentum 227.
Reſidentia prima Canonici habetur pro facta, quando ille fuit impeditus iniuſtè à Capitulo, ne reſideret, accedente præſertim Canonici proteſtatione circa impedimentum.

CARTHAGINEN. IVRISDICTIONIS.
Veneris 2. Dec. 1611.
Argumentum 228.
Iura extracta ex Archiuio Capituli vigore compulſoriæ quando dicantur extracta legitimè, vt probent.

HISPALEN. PRÆHEMINENTIARVM.
Ven. 2. Dec. 1611.
Argumentum 229.
Breuium executio ex quibus retardetur, hìc latè deducitur.

ROMANA DE THESAVRIS.
Veneris 9. Dec. 1611.
Argumentum 230.
Lucri quantitas in negociatione quomodò liquidetur per Teſtes, vel alia media.

PAMPILONEN. SEPVLTVRÆ DE AOYZ.
Veneris 16. Dec. 1611.
Argumentum 231.
Mandatum procuræ ad lites contra certas perſonas, quantumuis generale, quando extendatur ad alias lites, & perſonas in eo non nominatas, & quid in tertio veniente ad cauſam.

LEODIEN. PAROCHIALIS.
Luna 19. Decembris 1611.
Argumentum 232.
Sententia nulla ex defectu citationis, quando poſſit ſaluari, & ex quibus arguatur iniuſta.

AMERINA BENEFICII.
Luna 19. Decembris 1611.
Argumentum 233.
Agitur de iuſtificatione narratorum in gratia prouiſionis Beneficij ex vacatione per obitum illius, qui erat in poſſeſſione.

ROMANA, SEV BONONIEN. ANNVI REDDITVS.
Ven. 13. Ian. 1612.
Argumentum 234.
Manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi annuum redditum datur poſſidenti, vel quaſi: Conſtitutum prodeſt non ſolùm conſtitutario, verùm etiam habenti cauſam ab illo.

MEDIOLANEN. DECIMARVM S. IVLIANI.
Veneris 13. Ian. 1612.
Argumentum 235.
Decimæ debentur Eccleſiæ Parochiali, intrà cuius fines fructus colliguntur: Ius exigendi decimas quomodò probetur, & quomodò etiam probetur, Eccleſiam eſſe Parochialem, & quid operentur enunciatiuæ inſtrumentorum.

MEDIOLANEN. BENEFICII.
Luna 22. Ian. 1612.
Argumentum 236.
Beneficia præſumuntur ſimplicia; Narratiua, quod Beneficium exiſtat in certo loco, debet probari per impetrantem: Enunciatiua vnica, vel de recenti non probat.

IANVEN. IVRISPATRONATVS.
Luna 22. Ian. 1612.
Argumentum 237.
Iuſpatronatus an, & quando tranſeat ad illegitimos, & naturales, qui horum appellatione veniant, & mens Teſtatoris ex quibus colligatur ad hunc effectum.

ROMANA TVTELÆ.
Veneris 27. Ian. 1612.
Argumentum 238.
Libri Tutoris, & cuiuslibet Adminiſtratoris fides ex quibus deſumatur, vt illi credatur, & quæ Tutor agere debeat pro valida adminiſtratione tutelæ facien.

ANCONITANA BONORVM.
Veneris 7. Febr. 1612.
Argumentum 239.
Alimenta, & litis expenſæ quando non ſint præſtanda à collitigante, & quid operetur clauſula *parito iudicato*, adiecta alia *arbitrio Rotæ*.

ROMANA DE GABRIELLIBVS.
Luna 13. Febr. 1612.
Argumentum 240.
Ad effectum excludendi vſuram, contractus initus inter aliquos præſumitur potius dationis in ſolutum, quàm in pignus, ſtantibus maximè verbis in eo poſitis, ſuadentibus dationem in ſolutum, de quibus in Deciſione.

LEGIONEN. CONFIRMATIONIS ELECTIONIS.
Luna 13. Febr. 1612.
Argumentum 241.
Quaſi poſſeſſio eligendi Priorem Monacorum numquid arctet Abbatem ad confirmationem Prioris electi.

ASTORICEN. CAPPELLANIÆ.
Veneris 17. Febr. 1612.
Argumentum 242.
Immiſſio eſt concedenda Prouiſo de Beneficio iuſtificatis narratis, & quomodò iſta probentur, & de iurepatronatus qualitate, an, & quando dicatur Eccleſiaſticum, & quando laicale.

AMERINA BENEFICII.
Luna 20. Febr. 1612.
Argumentum 243.
Valor Beneficij narratus per non exceſſum, ſiue modum negatiuum, ex quibus dicatur iuſtificatus.

ROMANA CENSVS.
Luna 20. Febr. 1612.
Argumentum 244.
Cenſus extinctio quomodò fiat, & an poſſint aliquando reuiuiſcere illius iura, & quomodò Domino cenſus conſulatur in caſu euictionis rei pro extinctione aſſignatæ.

VENETA CENSVS.
Veneris 24. Febr. 1612.
Argumentum 245.
Cenſus dominium quomodò probetur, & ex quibus præſumatur ſimulatus, cuique incumbat onus probandi contractum eſſe ſimulatum.

VALEN-

Digitized by Google

VALENTINA PRÆTENSÆ ILLEGITIMITATIS.

Lunæ 19. Martij 1612.

Argumentum 246.

Nuptiæ inceſtuoſæ non impediunt ſuſceptorum filiorum legitimitatem, vbi affinitas, vel ſanguinis coniunctio à coniugibus ignorabatur: quando hæc ignorantia inducat bonam fidem, & quando etiam præſumatur diſpenſatio.

FERRARIEN. BONORVM.

Lunæ 19. Martij 1612.

Argumentum 247.

Promiſſio euictionis facta verbis, & clauſulis generalibus per venditorem emptori locum habet, quomodocumque euictio ſequatur etiam ex facto Iudicis iniuſto.

TVDEN. PAROCHIALIS DE REBOREDA.

Lunæ 19. Martij 1612.

Argumentum 248.

Deſumitur ex Summario.

CALAGVRITANA BENEFICII DE NARBAXA.

Veneris 23. Martij 1612.

Argumentum 249.

Agitur de prælatione concedenda in aſcenſu Beneficiatis Calaguritanis priùs receptis, vigore conſuetudinis innouatæ per Conſtitutionem Clementis VIII. in illa Diœceſi.

ROMANA DOTIS DE BALLIS.

Lunæ 26. Martij 1612.

Argumentum 250.

Pactum factum à Socero cum genero poſt dotis conſtitutionem antè matrimonium de dote reſtituenda caſu, quo filia moriatur ſine filijs, valet ſaltem in eo, quod legitimam excedit.

LEODIEN. PAROCHIALIS.

Veneris 30. Martij 1612.

Argumentum 251.

Agitur de validitate, & iuſtitia ſententiæ, quæ reſultat eo quod ex actis iuſtificetur, & inter alia de citatione ad illam, quæ ex ſtylo Hiſpaniarum importatur per concluſionem in Cauſa, licèt quandoque iſta concluſio circumducatur, ex geſtis poſt eam.

FESVLANA PRIORATVS.

Veneris 30. Martij 1611.

Argumentum 252.

Remiſſoria eſt concedenda in Cauſa prophana, ſi materia articulata ſit releuans; ſecùs verò in Cauſa Beneficiali, in qua quid ex ſtylo Rotæ ſit ſeruandum pro illius conceſſione, & hac occaſione explicatur, quando Cauſa ſit cenſenda Beneficialis, quandoquè prophana, etiamſi agatur de Beneficijs.

PERVSINA FIDEIVSSIONIS.

Lunæ 2. Apr. 1612.

Argumentum 253.

Conſtitutio Marchiæ de contractibus minorum an comprehendat contractum minoris filij familias, & an comprehendat caſum, quando minor contrahit cum Patre, vel cum Patris interuentu. & an tunc ſit neceſſaria inſinuatio, & an minor de iure communi, & iuxta dictam Conſtitutionem poſſit ſe obligare abſque ſolemnitatibus pro dote, & pro liberando Patre à carceribus, & an inſinuatio requiſita ab iſta Conſtitutione ſuppleatur per iuramentum.

MEDIOLANEN. DECIMARVM.

Lunæ 2. Apr. 1612.

Argumentum 254.

Habens intereſſe pro conſecutione decimarum debitarum Eccleſiæ poteſt pro illis agere tàm proprio, quàm Eccleſiæ nomine, & cum mandato, & ſine mandato aliorum habentium intereſſe.

SANCTI SEVERINI BONORVM.

Veneris 6. Aprilis 1612.

Argumentum 255.

Allegatus non vſus Conſtitutionis Marchiæ in aliquo loco reſpectu inſinuationis ab illa requiſitæ in contractibus minorum, ex quibus excludatur.

ROMANA RESTITVTIONIS DOTIS.

Lunæ 9. Apr. 1612.

Argumentum 256.

Vxor, quæ tranſiuit ad ſecunda vota tenetur reſeruare filijs primi mariti omnia, quæ ab eo habuit tàm per contractus, quàm per vltimas voluntates, etiamſi maritus reliquerit vxori cum facultate, quod de relictis poſſit liberè diſponere.

ROMANA, SEV BONONIEN. ANNVI REDDITVS.

Lunæ 9. Apr. 1612.

Argumentum 257.

Quaſi poſſeſſio exigendi annuum redditum ſuper aliqua re immobili acquiſita pluribus exactionibus non mutatur ex mutatione poſſeſſoris, & quid operetur conſtitutum generale reſpectu manutentionis dandæ exiſtenti in poſſeſſione certæ rei.

BENEVENTANA DOMVS.

Veneris 4. Maij 1612.

Argumentum 258.

In poſſeſſorio, & in remedio executiuo quando concedatur appellatio, habeatque locum Ægidiana Conſtitutio. De nullitate,

&

& iniuſtitia ſententiæ nonnulla notanda, de quibus in Summario.

PERVSINA SPOLII.
Veneris 4. *Maij* 1612.
Argumentum 259.

Poſſeſſio bonorum per aliquem probata ex teſtibus an præſumatur iure proprio, an verò communi nomine, & verbum *habere*, an importet ſolummodò dominium, an verò etiam detentationem, & poſſeſſionem.

CARTHAGINEN. IVRISDICTIONIS.
Luna 7. *Maij* 1612.
Argumentum 260.

Iura extracta vt dicantur eſſe in forma probanti, quæ concurrere debeant, hic benè deducitur.

ROMANA TVTELÆ.
Veneris 11. *Maij* 1612.
Argumentum 261.

Vxor habens obligata bona mariti, pro conſecutione ſui crediti poteſt agere contra nomina debitorum illius. Expenſæ vinearum ad quam ſummam taxari ſoleant à Peritis pro qualibet petia.

MANTVANA BENEFICII.
Veneris 25. *Maij* 1612.
Argumentum 262.

Gratia impetrantis Beneficia debet ſuper narratis, & ſignanter circa valorem iuſtificari, nec illum probant Teſtes de ſuo iudicio, vel fama deponentes, vel aliàs ſuſpecti, aut viles.

CIVITATIS CASTELLI FIDEICOMMISSI.
Veneris 25. *Maij* 1612.
Argumentum 263.

Quomodò probetur exiſtentia, ac purificatio fideicommiſſi reciproci, cum alijs requiſitis, vt vocatus poſſit obtinere.

LVCANA CAPPELLANIÆ.
Luna 28. *Maij* 1612.
Argumentum 264.

Manutentio in Beneficio datur exiſtenti in illius poſſeſſione, qua non priuatur facto Iudicis vocato nulliter procedentis. Clauſula *vocato poſſeſſore*, quid operetur circa titulum Beneficij, qui in hoc iudicio manutentionis non diſcutitur.

BVRGEN. IVRIS PRÆSIDENDI IN CHORO.
Luna 28. *Maij* 1612.
Argumentum 265.

Manutentio in quaſi poſſeſſione præſidendi in Choro, quibus ſit concedenda, quomodò, & ex quibus probetur ad hunc effectum quaſi poſſeſſio, & quænam probationes præualere debeant in hoc iudicio.

PERVSINA CONCORDIÆ.
Veneris 1. *Iunij* 1612.
Argumentum 266.

Manutentio datur etiam ex vnica exactione illi, qui exiſtit in quaſi poſſeſſione exigendi aliquid annuum emolumentum: & de præſumptione mandati in ſoluente notabilem ſummam, ac de productione iurium facta cum clauſula *per compulſum*.

HISPALEN. PRÆHEMINENTIARVM.
Luna 4. *Iunij* 1612.
Argumentum 267.

De præheminentia inter Canonicos, & Portionarios.

MEDIOLANEN. DECIMARVM.
Luna 8. *Iunij* 1612.
Argumentum 268.

Agitur in hac deciſione de probatione iuris exigendi decimas, in qua propterea multa ad rem explicantur, vt in Summario.

TERDONEN. PAROCHIALIS.
Mercurij 13. *Iun.* 1612.
Argumentum 269.

Agitur in hac deciſione ſatis amplè de probatione exiſtentiæ, & pertinentiæ iuriſpatronatus, illaque probatur antiquiſſimis enunciatiuis, quæ ſint adminiculis ſuffultæ, de quibus hic.

COLONIEN. BVRATTINORVM.
Veneris 15. *Iunij* 1612.
Argumentum 270.

Dominium rei venditæ quando perdatur per venditorem, & quæratur emptori, quandouè ſtare, vel non ſtare poſſit in ſuſpenſo, itaut ex venditione alicuius rei ius non acquiratur creditoribus emptoris.

ROMANA DOTIS.
Veneris 15. *Iunij* 1612.
Argumentum 271.

Augumentum dotis, factum à marito vxori, quando cenſeatur factum in remunerationem pulchritudinis, vel iuuentutis ipſius vxoris: An potiùs compenſetur pulchritudo, iuuentus, & paupertas vxoris, cum diuitijs, & nobilitate mariti ſenis; Et an, & quando dos aſſignata marito faciat emptionem, & venditionem, itaut periculum dotis ſpectet ad maritum, non ad vxorem; Eſt magiſtralis, & notabilis deciſio.

HISPALEN. IVRIS NOMINANDI.
Mercurij 4. *Iulij* 1612.
Argumentum 272.

Emolumenta prouenientia ex cauſa adminiſtrationis Sacramentorum ſpectant ad Curatos Animarū, qualis dicitur Archiepiſcopus Hiſpalen. in tota ſua Diœceſi, exceptis

exceptis quibuſdam Parochijs ſpectantibus ad Capitulum.

PERVSINA SPOLII.
Mercurij 4. *Iulij* 1612.
Argumentum 273.
Vrbis Statutum requirens in contractu minoris certas ſolemnitates comprehendit etiam forenſes, dùm ſint ætatis annorum 20. licèt minores annorum 25.

ROMANA PECVNIARIA DE CRESCENTIIS.
Merc. 4. *Iulij* 1612.
Argumentum 274.
Agitur de ſubſtinendo mandato iuſto, & valido, & ab impugnatione vindicatur: Ponderatur quoque vis, & effectus plurium clauſularum.

BONONIEN. PORTONI.
Luna 12. *Nou.* 1612.
Argumentum 275.
Remiſſoria non conceditur poſt litem finitam per tranſactionem etiam factam à Procuratore habente mandatum cum libera.

LVNEN. SARZANEN. IVRISPATRONATVS.
Veneris 16. *Nouembris* 1612.
Argumentum 276.
Interrogatus, an velit vti Teſtibus pro bonis, & legalibus, An ſimpliciter, & ſine conditione reſpondere teneatur, & ſufficiat reſponſio, ſe velle vti, donec de contrario fuerit certificatus.

PAMPILONEN. SEPVLTVRÆ DE AOYZ.
Veneris 19. *Nou.* 1612.
Argumentum 277.
Mandatum ad lites conceptum quoad vnam cauſam quando extendatur ad aliam, & an comprehendat tertium venientem ad cauſam, ac Vniuerſitatem. Eſt Deciſio vtiliſſima in practica.

PACEN. PORTIONIS.
Luna 19. *Nouembris* 1612.
Argumentum 278.
Spoliatus poſſeſſione Beneficij, ſi medio tempore contingat caſus Optionis alterius Beneficij, dum reſtituitur ad Beneficium, debet reſtitui ad ius optandi medio tempore non exercitum.

ROMANA EXIMITIONIS A FIDEIVSSIONE.
Merc. 28. *Nouembris* 1612.
Argumentum 279.
Fideiuſſor ex diſpoſitione Statuti Vrbis 157. *lib.* 1. poteſt petere liberationem, vel ſibi dari alium releuatorem, etiamquod diù non ſteterit in obligatione, & antequàm ſit condemnatus, faciliùs autem ſi paſſus eſt moleſtias, etiamquod verſemur in contractu cenſus perpetui, qui talis reputatur reſpectu ſolius emptoris, non autem tertij.

HISPALEN. IVRIS NOMINANDI.
Merc. 28. *Nouembris* 1612.
Argumentum 280.
Secunda remiſſoria paſſim ex ſtylo Rotæ conceditur in prophanis, qualis reputatur cauſa Decimarum, & aliarum omnium obuentionum, data releuantia vnius articuli noui, vel meliùs ſpecificantis materiam articulatam, ſi futura probatio non appareat impoſſibilis.

METEN. PAROCHIALIS.
Luna 3. *Dec.* 1612.
Argumentum 281.
Manutentio datur anteriori poſſeſſori, & poſſeſſionis probatio hic pluribus medijs deducitur, de quibus in Summario ſubſequenti.

PERVSINA TERRARVM.
Luna 10. *Dec.* 1612.
Argumentum 282.
Ceſſio iurium, quid operetur fauore Ceſſionarij: Quomodò contractus minoris forenſis ſubſtineatur, & qui poſſit de nullitate illius dicere, vel obijcere.

BVRGEN. IVRIS PRÆSIDENDI.
Luna 10. *Dec.* 1612.
Argumentum 283.
Manutentio danda eſt duobus cumulatiuè, quando probatum fuit, quod vterque poſſidebat, etiam per Teſtes patientes aliquas exceptiones, & in materia præheminentiarum attendenda ſunt Statuta, & conſuetudines potiùs, quàm diſpoſitio iuris communis.

ROMANA PECVNIARIA.
Veneris 14. *Decembris* 1612.
Argumentum 284.
In hac deciſione tractatur materia acquiſitionis factæ ab vxore, conſtante matrimonio, an ſcilicèt præſumatur acquiſiuiſſe de bonis mariti, an verò aliundè, & hac occaſione explicatur diſpoſitio *l. Quintus Mucius, ff. de donat. inter vir. & vxor.* materia ſæpiſſime occurrens in foro, vt patet ex relatis in adnotatione *num.* 18.

ROMANA DOTIS DE BALLIS.
Veneris 14. *Dec.* 1612.
Argumentum 285.
Dos quando ſuccedat loco legitimæ, & data à Patre ſupra legitimam poteſt grauari onere reſtitutionis, etiamſi Pater præmoriatur filiæ, ſi adſit ſtipulatio etiam pro heredibus, nec filia poteſt de illa diſponere, & quo-

Digitized by Google

& quomodò probetur dotem excedere legitimam.

BRACHAREN. OBLATIONVM.

Lunæ 17. *Dec.* 1612.

Argumentum 286.

Eleemoſynæ, & oblationes, quæ offeruntur alicui Cappellæ, ſiue Imagini, an ſpectent ad Cappellam, vel potiùs ad Eccleſiam Parochialem hìc benè deducitur.

BRIXIEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 17. *Dec.* 1612.

Argumentum 287.

Gratia ſecunda ſuper reſignatione non ſuffragatur non facta mentione primæ in ſupplicatione ſecundæ, & in ea requiritur nouus conſenſus reſignantis, alioquin redditur ſubreptitia.

CAMERINEN. SVBHASTATIONIS.

Lunæ 17. *Dec.* 1612.

Argumentum 288.

Quando ex læſione reſcindatur contractus tàm voluntarius, quàm neceſſarius, & quando in valore terrarum venditarum habeatúr ratio ædificiorum exiſtentium in illis, & qui Teſtes præferantur in probatione valoris rei venditæ.

FAVENTINA, SEV BONONIEN. DOTIS.

Veneris 11. *Ian.* 1613.

Argumentum 289.

Dos; & donatio propter nuptias probantur inſtrumentis, & pro harum conſecutione datur vxori actio. Legitimæ quando poſſit à Patre onus imponi, & ex quibus dicatur á filio legitimæ renunciatum: Bannitus quando præſumatur damnatus in contumaciam, & reſtitutus in gratiam quid recuperet.

FESVLANA PRIORATVS.

Lunæ 14. *Ian.* 1613.

Argumentum 290.

De vacatione Eccleſiæ per obitum, ſeu per aſſecutionē incompatibilis Beneficij quando dicatur conſtare, & quando etiam per enunciatiuas Papæ cenſeatur probata qualitas collati Beneficij.

ROMANA SOCIETATIS OFFICII.

Lunæ 14. *Ian.* 1613.

Argumentum 291.

Societas Officij vt validè dicatur contracta debet fieri ſuper Officio vacabili, aliàs diceretur iniqua, & periculum inter ſocios debet eſſe commune, nec poteſt iſta ſocietas aliter ſubſtineri.

MEDIOLANEN. DECIMARVM.

Merc. 16. *Ian.* 1613.

Argumentum 292.

Decimæ an ſolui debeant ex locis ab Eccleſia, cui priùs decimæ ſoluebantur, diſmembratis, & quod circa ſolutionem decimarum maximè attendatur obſeruantia.

CALCIATEN. DECIMARVM DE CENIXEROS.

Mercurij 23. *Ian.* 1613.

Argumentum 293.

Rota contra non parentes mandato de manutenendo relaxat declaratoriam, ſeruatis tamen priùs terminis ſeruari ſolitis, nec in iſta re admittit excuſationem ex capite iniuſtitiæ.

LVNEN. SARZANEN. IVRISPATRONATVS.

Merc. 23. *Ian.* 1613.

Argumentum 294.

Præſentatus à maiori parte, & ille, qui ſit de familia Fundatoris præfertur, in conſequendo Beneficio de iurepatronatus: Producens ſcripturam, illamque impugnans quando poſſit ea vti, ac quando obſeruantia interpretatiua locum habeat.

BONONIEN. LEGATI.

Lunæ 28. *Ian.* 1613.

Argumentum 295.

Legatum dotis dicitur conditionale, nec debetur, niſi legataria nupſerit, aut ingreſſa fuerit Monaſterium, & ideò alteri cedi non poteſt.

REATINA PENSIONIS.

Lunæ 28. *Ian.* 1613.

Argumentum 296.

Agitur de reſeruatione Penſionis facta à Papa cum conſenſu Titularis, & defenditur à pluribus impugnationibus circà illius iuſtificationem, & agitur etiam de poteſtate Papæ in Beneficialibus, præſertim circà impoſitionem, & extinctionem Penſionis ſuper Beneficijs, & Commendis.

ROMANA VINEÆ.

Veneris 1. *Febr.* 1613.

Argumentum 297.

Iuramentum litis deciſiuum, an ſit peremptorium cauſæ, quoad comprehenſa in eo; Decretum, Poſitiones haberi pro confeſſatis, an & quando ſeruetur.

PERVSINA CONCORDIÆ.

Lunæ 4. *Febr.* 1613.

Argumentum 298.

An, & quando exceptio compenſationis, vel retentionis admittatur in iudicio manutentionis, & quæ illud non impediant.

Digitized by Google

BRIXIEN. PAROCHIALIS.
Lunæ 4. Febr. 1613.
Argumentum 299.
Remiſſoria ex quibus negetur, vel concedatur in Beneficialibus; Conſenſus præſtitus in reſignatione quando cenſeatur ratificatus: Quæ requirantur pro valida ratificatione.

CIVITATIS CASTELLI BENEFICII.
Veneris 8. Febr. 1613.
Argumentum 300.
Agitur de manutentione danda Beneficiato poſſidenti de tempore motæ litis, & ex quibus talis poſſeſſio dicatur probata.

LVCANA BONORVM.
Lunæ 11. Febr. 1613.
Argumentum 301.
Alienatio rei Eccleſiæ requirit ſolemnitatem, & cauſam, & pro cauſa conſideratur, vel neceſſitas, vel vtilitas, nec vtilitas dicitur adeſſe ſi alienentur bona habita fide de effectibus ſibi correſpectiuè aſſignandis, & plura alia de hac materia.

FOROLIVIEN. FIDEICOMMISSI.
Lunæ 11. Febr. 1613.
Argumentum 302.
De probatione poſſeſſionis certi Prædij, & illius identitatis nonnulla notanda, de quibus in Summario.

TOLETANA CONFRATERNITATVM DE PASTRANA.
Lunæ 11. Febr. 1613.
Argumentum 303. il 1.
Sumitur ex Summario.

ROMANA SPOLII DOMVS.
Veneris 16. Febr. 1613.
Deficit Argumentum 303. il 2. cùm in corpore & ipſa Deciſio deſideretur.

CONSTANTIEN. IVRISDICTIONIS.
Ven. 1. Martij 1613.
Argumentum 304.
Hic agitur de immemorabili, illiuſque requiſitis, & quomodò iſta probentur per Teſtes in materia iuriſdictionis.

LEODIEN. PAROCHIALIS.
Lunæ 4. Martij 1613.
Argumentum 305.
An contra poſſeſſorem poſſit fieri ſequeſtrũ, & quando Priuilegium cenſeatur ex Conſtitutione reuocatum.

BONONIEN. DE CAPACELLIS.
Veneris 8. Martij 1613.
Argumentum 306.
Proximiores quando ſunt vocati in fideicommiſſo, an cenſeantur vocati proximiores vltimi grauati decedẽtis, an verò proximiores ipſius Teſtatoris grauantis.

FANEN. SALVIANI.
Veneris 8. Martij 1613.
Argumentum 307.
Donatio propter nuptias cum conditione, *dummodò ſibi nubat &c.* an ſit ſponſalitia largitas, & an ſoluto matrimonio reuertatur ad virum, vel ad eius hæredes, an ad vxorem, vel eius hæredes ſpectet.

HISPALEN. PRÆHEMINENTIARVM.
Veneris 15. Martij 1613.
Argumentum 308.
Subreptio non cadit in his, quæ iuris ſunt; nec conſiderabilis eſt, quando non exprimitur aliquid, quod poſſet mouere Papã ad faciliùs, vel difficiliùs concedendam gratiam. De vi clauſulæ, *non obſtantibus*, & clauſulæ, *quorum tenores.*

MEDIOLANEN. DECIMARVM.
Lunæ 18. Martij 1613.
Argumentum 309.
Decimæ regulariter debentur integræ, & de omnibus fructibus, niſi in contrarium ſit conſuetudo, quæ tamen debet eſſe legitimè præſcripta, & quando talis conſuetudo dicatur legitimè præſcripta, & probata.

CÆSARAVGVSTANA DISMEMBRATIONIS.
Veneris 22. Martij 1613.
Argumentum 310.
Quomodò dicatur conſtare de validitate, & iuſtitia ſententiæ Rotalis, quomodouè per Teſtes dicantur probati fructus percepti in ſpolio: An Teſtes examinati coram vno Iudice ob abſentiam, vel impedimentum alterius Coniudicis probent.

NEOCASTREN. PENSIONIS.
Merc. 27. Martij 1613.
Argumentum 311.
Penſio impoſita ſuper pluribus Beneficijs quomodò ſoluatur à quolibet, & valor Beneficij quomodò probetur ex fructibus, qui percipiuntur per Teſtes de illis deponentes.

CAMERINEN. SVBHASTATIONIS.
Merc. 23. Martij 1613.
Argumentum 312.
De modo probandi valorem Prædij, & Domus ruſticæ per Teſtes, & Peritos; & de prælatione Teſtium in concurſu probationum; ac quam probationum faciat Campſtrum ad rei valorem.

PARMEN. IVRISPATRONATVS.
Veneris 26. Aprilis 1613.
Argumentum 313.
Fœminæ quando ſuccedant in iurepatronatus, in quo vocantur deſcendentes ex linea maſculina Fundatoris, & an, & quando

Digitized by Google

do fœminæ veniant appellatione domus, & familiæ, ſi à Teſtatore eſt habita ratio conſeruationis agnationis, & an, & quando qualitas appoſita in vna ſubſtitutione cenſeatur repetita in alia.

HISPALEN. IVRIS NOMINANDI.
Lunæ 29. Aprilis 1613.
Argumentum 314.

De iure exigendi primitias, & oblationes ratione adminiſtrationis Sacramentorum, & an, & quomodò iſtud ius competat Archiepiſcopo, & Curatis ab eo deputatis, vel potiùs alijs Beneficiatis.

BONONIEN. DE PASIIS.
Lunæ 29. Apr. 1613.
Argumentum 315.

An, & quando Pater poſſit alienare bona filiorum, ſi in illis habeat, vel non habeat vſumfructum, & quando dicatur Patri vſusfructus prohibitus, quandouè poſſit filijs præiudicare, & filij quando dicantur approbaſſe geſta per Patrem.

ANCONITANA COMPVTORVM.
Die 10. Maij 1613.
Diſcurſus R. P. D. Pamphilij.

Argumentum 316. deſumitur ex ipſamet facti narratiua in Diſcurſu exarata.

ROMANA LEGITIMATIONIS DE GABRIELLIBVS.
Veneris 10. Maij 1613.
Argumentum 317.

Legitimatio illegitimorum facta in ampliſſima forma, & vigore facultatum Dominorum de Campeggijs, vt ſuffragetur, quid requiratur, quando præceſſit alia legitimatio ab Archiuio: De probatione deſcendentiæ legitimantium, & qui tractent de facultatibus prædictis DD. Comitum de Campeggijs.

IMOLEN. CONFIRMATIONIS CONCORDIÆ.
Lunæ 13. Maij 1613.
Argumentum 318.

In hac Deciſione magiſtraliter tractatur de Hoſpitali, quod regulariter præſumitur laicale, & ideò confertur laicis in adminiſtrationem, maximè ſi probetur, illud ſpectare ad aliquam familiam; ac quibus modis tale præſumatur, quibuſuè probetur deſcendentia familiæ, ad quàm pertinet iuſpatronatus.

VERCELLEN. EXPENSARVM.
Veneris 17. Maij 1613.
Argumentum 319.

Lata ſententia ſuper condemnatione ad expenſas litis contra plures, an intelligatur pro virili, an potiùs inſolidum contra omnes litis conſortes.

PACEN. PORTIONIS.
Lunæ 20. Maij 1613.
Argumentum 320.

Remiſſoria ob articulorum irreleuantiam paſſim denegatur, & irreleuantia pluribus medijs hic deducitur: quando Cappellanus etiam annalis, & manualis, non eſt legitimè priuatus, debet reintegrari non ſolùm ad Cappellaniam, ſed etiam ad vtilitates Cappellaniæ decurſas medio tempore.

PAMPILONEN. IVRISPATRONATVS.
Veneris 24. Maij 1613.
Argumentum 321.

Quomodò, & ex quibus excludatur vſurpatio iuriſpatronatus in Vniuerſitatibus, & Magnatibus, oſtenditur in hac Deciſione pluribus medijs.

ROMANA CENSVS DE CARAVASCHINIS.
Veneris 24. May 1613.
Argumentum 322.

Cui incumbat onus probandi fundum cenſitum eſſe liberum, vel non eſſe ſubiectum fideicommiſſo.

CAVALLICEN. IVRIS MOLENDINI.
Veneris 31. Maij 1613.
Argumentum 323.

An, & quando Domini locorum, ſeu Barones poſſint prohibere Subditis, nè vadant ad alia molendina, niſi ad ſua, vel ad alios, quàm ſuos furnos: Tranſactio facta à Baronibus cum eorum Subditis non comprehendit forenſes.

ROMANA TVTELÆ DE CAVALERIIS.
Veneris 31. Maij 1613.
Argumentum 324.

Agitur de laudo lato ab arbitratore, qui vigore poteſtatis à partibus tributæ virtute clauſularum ampliſſimarum poteſt procedere nullo iuris ordine ſeruato, & proptereà laudum ab illo prolatum debet executioni demandari, quacumque appellatione, ſiue illius adhæſione non refragante.

Index Argumentorum.

SABINEN. PECVNIARIA.
Luna 3. Iunij 1613.
Argumentum 325.

An, & quando ſoluens Procuratori, vel adminiſtratori alicuius liberetur; ex quibus probetur ſolutio, vel excludatur, & quando in exigente requiratur mandatum ſpeciale, vel ſufficiat præſumptum, & quando præſumatur verſio pecuniæ in cauſam in ſolutione expreſſam, & qui de ſolutionibus agant.

GERVNDEN. HEBDOMADARIÆ.
Luna 3. Iunij 1613.
Argumentum 326.

Petitorium quando dicatur in commiſſione deductum, & de nullitate vnionis sine conſenſu Capituli, & non citatis intereſſe habentibus, pluraq; notanda, de quibus in Summario.

FERRARIEN. VALLIVM.
Mercurij 5. Iunij 1613.
Argumentum 327.

De manutentione danda anteriori poſſeſſori, qui non remanet priuatus ſua poſſeſſione facto Iudicis minùs ritè, & rectè procedentis: Bannitus quando dicatur quis in contumaciam, vel ob delictum, & quando ob id amittat poſſeſſionem, quandouè illam recuperet, ſi amiſit.

ASTORICEN. SCHOLASTRIÆ.
Mercurij 5. Iunij 1613.
Argumentum 328.

Agitur de immiſſione danda Prouiſo de Beneficio vigore gratioſæ ſubrogationis, probatis requiſitis hic poſitis.

PERVSINA CONCORDIÆ.
Luna 10. Iunij 1613.
Argumentum 329.

Arbitro electo per Partes non acceptante non reſoluitur contractus de æquitate canonica, ſed recurritur ad arbitrium Iudicis.

IANVEN. IVRISPATRONATVS.
Luna 10. Iunij 1613.
Argumentum 330.

In ſucceſſione iuriſpatronatus non vocati à Teſtatore, & Fundatore illius cenſentur excluſi.

ROMANA VINEÆ.
Veneris 14. Iunij 1613.
Argumentum 331.

Conſenſus præſtitus ſubhaſtationi, & deliberationi quando ſuppleat ſolemnitates requiſitas à Statuto in executionibus.

HISPALEN. PRÆHEMINENTIARVM.
Luna 17. Iunij 1613.
Argumentum 332.

De executione Litterarum Apoſtolicarum, & de Portionarijs, & Manſionarijs, ac de eorum differentijs, & prærogatiuis.

MEDIOLANEN. PENSIONIS.
Luna 17. Iunij 1613.
Argumentum 333.

Agitur de tranſlatario penſionis quando teneatur gratiam iuſtificare.

HISPALEN. IVRIS NOMINANDI.
Veneris 21. Iunij 1613.
Argumentum 334.

In hac Deciſione continentur multa notanda, de quibus in Summario.

BONONIEN. DE CAPACELLIS.
Veneris 21. Iunij 1613.
Argumentum 335.

Ponuntur in hac deciſione plures coniecturę ad arguendum, an ex vocatione proximiorum in fideicommiſſo intelligantur vocati proximiores vltimi grauati decedentis, vel proximiores Teſtatoris.

BONONIEN. MANDATI.
Merc. 26. Iunij 1613.
Argumentum 336.

Mandatum ad emendum ex certa pecunia an cenſeatur reuocatum ex reuocatione mandati ad exigendum dictam pecuniam.

FERRARIEN. BONORVM DE ZAVALEIS.
Merc. 26. Iunij 1613.
Argumentum 337.

Reſtitutione in integrum conceſſa, *prout de iure*, an, & quando retardetur executio rei iudicatæ, hic magiſtraliter explicatur, & declarantur deſuper Deciſiones, quæ videntur repugnantes, & ex quibus dicatur, vel ſit cauſa ſummaria.

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.
Mercurij 26. Iunij 1613.
Argumentum 338.

Agitur in hac deciſione de conceſſione mandati de manutenendo, in qua potiſſimùm diſcutitur poſſeſſio continuata in hærede; quando propter ſcandali timorem poſſeſſio ſit à Iudice auocanda, quandouè tacens, & non contradicens ſibi præiudicet; Et quando etiam Rotalis inhibitio timenda ſit, præſertim in Ciuitate Ferrariæ.

Index Argumentorum.

ROMANA DE SIRTVLIS.

Merc. 26. Iunij 1613.

Argumentum 339.

Ponitur vis, & effectus inſtrumenti Camerali obligatione vallati: Quando pecuniæ receptæ ab vxore præſumantur ad maritum perueniſſe, quandouè maritus præſumatur de dote, & fructibus integrè ſatisfactus: Vir, & vxor inſimul emendo, cuius pretium præſumatur; quandouè inter ipſos licita ſit donatio.

PERVSINA SPONSALIVM.

Veneris 28. Iunij 1613.

Argumentum 340.

Sponſalia ex ſolo inſtrumento promiſſionis dotis, non probantur, cùm in eis requiratur mutuus conſenſus.

CALAGVRITANA BENEFICII DE VICTORIA.

Veneris 28. Iun. 1613.

Argumentum 341.

Beneficia Diœceſis Calaguritanæ ſunt conferenda tàm vigore conſuetudinis, quàm Conſtitutionis filijs Patrimonialibus repertis magis idoneis, & præſentatis à maiori parte Beneficiatorum, qui probatis requiſitis ſunt ab Ordinario inſtituendi.

BENEVENTANA DOMVS.

Veneris 28. Iunij 1613.

Argumentum 342.

Scriptura Teſtamenti, vt dicatur eſſe in forma probanti, quæ requirantur in illius exemplatione, & an in hac materia attendatur loci conſuetudo, quomodò hæc dicatur probata, quomodouè verba Procuratoris ſint interpretanda, ne demant fidem ſcripturæ.

ROMANA SPOLII.

Lunæ 1. Iulij 1613.

Argumentum 343.

Quando mandati executio impediatur ob appellationem interpoſitam ab exceſſiua taxatione fructuum in ſpolio non violento, nec attentato.

AGRIGENTINA BENEFICII.

Lunæ 1. Iulij 1613.

Argumentum 344.

Si impediatur aliquem actum fieri, ille actus habetur pro facto in præiudicium impedientis; & quomodò intelligatur clauſula *arbitrio Rotæ*.

ROMANA PECVNIARIA DE CRESCENTIIS.

Lunæ 1. Iulij 1613.

Argumentum 345.

Hic principaliter agitur, an creditores, qui habent hypothecam ſuper omnibus bonis, iuribus, actionibus, & nominibus debitorum, cenſeantur etiam habere hypothecam ſuper iure alimentorum, & an relictum pro alimentis cenſeatur factum ex cauſa finali, an impulſiua, & quando mandatum non redarguatur rectè de exceſſiuitate, aut de non conformitate cum petitione.

TOLETANA SPOLII, ET ATTENTATORVM.

Merc. 30. Oct. 1613.

Argumentum 346.

Sententiæ latæ abſque Partis citatione ſunt nullæ, & reuocandæ, Parte opponente: Citatio perſonalis requiritur in re grauis præiudicij prima vice in abſente, nec validè proceditur per audientiam contradictarum contra illum, qui in aliquo certo loco reperiri poteſt, maximè, vbi ei non datur defenſor, quo dato, ſi is petierit terminum ad certiorandum, debet dari competens, aliàs omnia interim geſta ſunt nulla, & attentata.

PAMPILONEN. IVRISPATRONATVS.

Merc. 30. Octobris 1613.

Argumentum 347.

Iuriſpatronatus vſurpatio vbi non præſumatur vigore Sacri Concilij Tridentini, & quomodò illud probetur de iure communi.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 4. Nou. 1613.

Argumentum 348.

Apocha ſubſcripta, & recognita probat contra ſubſcribentem, ac illius hæredem, qui, adita defuncti hæreditate, tenetur debita ipſius ſoluere, ſicut tenebatur defunctus, cùm omnia defuncti iura tàm actiua, quàm paſſiua tranſeant in hæredem, cuius aditio per quos actus inducatur, & per quos excludatur hic deducitur.

BONONIEN. LEGATI.

Merc. 13. Nouembris 1613.

Argumentum 349.

An, & quando legatum dotis comprehendat tàm nuptias ſpirituales, quàm carnales propriè, & an ex tacita, vel expreſſa Teſtatoris voluntate; quandouè dicatur, Teſtatorem potiùs ſe voluiſſe conformare diſpoſitioni Statuti, quàm iuris communis.

VICEN. PRIORATVS.

Mercurij 20. Nouembris 1613.

Argumentum 350.

Poſſeſſio ad vitanda attentata præſumitur capta poſt inhibitionem, ſi fuit capta eadem

Digitized by Google

dem die, qua fuit præſentata inhibitio; Referuntur plures cauſæ, ex quibus Teſtes vnius partis debeant præferri Teſtibus alterius partis; & quid requiratur, vt Iudex dicatur certus de ſua iuriſdictione.

PACEN. PAROCHIALIS DE TALAVERA.

Merc. 20. Nou. 1613.

Argumentum 351.

Diſpenſatus ad recipienda Beneficia non cenſetur diſpenſatus ad illa retinenda, & diſpenſatus ad Beneficia, non niſi duo tantùm ſine cura recipere poteſt, & quando contra diſpenſationem committens cadat à commodo diſpenſationis.

ROMANA DE CARAVASCHINIS.

Merc. 27. Nouembris 1613.

Argumentum 352.

Deſumitur ex Summario.

ROMANA ALIMENTORVM.

Veneris 29. Nouembris 1613.

Argumentum 353.

Alimenta præſtanda ſunt à fratre diuite fratri pauperi, etiam illegitimo, & quomodò ſint taxanda.

BONONIEN. TRANSACTIONIS DE CAPACELLIS.

Veneris 29. Nou. 1613.

Argumentum 354.

Tranſactio ex capite læſionis reſcindi poteſt, qualis eſſe debeat læſio tranſactionem reſcindens, quomodò ſit probanda, & an tranſactionem impugnans debeat reſtituere, quod ex tranſactione recepit.

MEDIOLANEN. DECIMARVM.

Merc. 4. Dec. 1613.

Argumentum 355.

De probatione exiſtentiæ bonorum intra fines alicuius Eccleſiæ ad effectum percipiendi decimas, quod ex viſitationibus, & inſtrumentis, etiam enunciatiuè loquentibus, & ex confeſſione partium conſtare dicitur.

ROMANA DOMVS.

Merc. 4. Dec. 1613.

Argumentum 356.

Damnatus ad triremes non efficitur hodiè ſeruus pœnæ, & ideò contrahere poteſt. Notabilis, & magiſtralis eſt iſta Deciſio.

ROMANA HÆREDITATIS DE GABRIELLIBVS.

Lunæ 9. Decembris 1613.

Argumentum 357.

Nepotes concurrunt cum Patruis in ſucceſſione Patrui iure repræſentationis: Repudiatio hæreditatis ex quibus inducatur, & ex quibus excludatur: Pariterque ex quibus inducatur, vel excludatur aditio hæreditatis: Differentia inter repudiationem, & renunciationem; & quomodò filius poſſit non adire hæreditatem paternam in præiudicium creditorum.

IANVEN. IVRISPATRONATVS.

Lunæ 9. Dec. 1613.

Argumentum 358.

In iurepatronatus nepotes, præſertim illegitimi, non vocati expreſsè, cenſentur excluſi.

ROMANA VINEÆ.

Merc. 11. Dec. 1613.

Argumentum 359.

Poſitionibus, vt quis reſpondere teneatur, quid præcedere debeat ex parte requirentis, vt vigore Statuti ritè procedatur.

PAMPILONEN. IVRISPATRONATVS DE AYA.

Lunæ 16. Decembris 1613.

Argumentum 360.

De probatione Iuriſpatronatus ponuntur plura notanda, de quibus in Summario.

NEPESINA FIDEICOMMISSI.

Lunæ 16. Decembris 1613.

Argumentum 361.

Ex quibus probetur filiatio, & deſcendentia ad effectum ſuccedendi in fideicommiſſo, ac bona fuiſſe in bonis Teſtatoris tempore mortis. In concurſu probationum, qui Teſtes præferantur. Acquiſitum per filium familias Medicum dicitur peculium quaſi caſtrenſe, & poteſt ſuper eo contrahi inter patrem, & filium, nec talis contractus, ſtante iuramento, præſumitur factus in fraudem, & quando iſte contractus poſſit reuocari.

ROMANA VSVSFRVCTVS.

Lunæ 20. Dec. 1613.

Argumentum 362.

Vſusfructus relictus vxori de ſcutis mille eius vita durante, percipiendus ſuper bonis mariti exiſtentibus in Vrbe ad ipſius, vel hæredum electionem, debetur in bonis ſtabilibus, & fructus taxari non debent vltrà quinque pro centenario, & anno.

TER.

Digitized by Google

Index Argumentorum.

TERDONEN. IVRISPATRONATVS.

Veneris 24. *Ian.* 1614.

Argumentum 363.

Iuriſpatronatus probatio tractatur hìc amplè, & quando dicatur annexum Feudo, vt in Summario.

HISPALEN. PRIMITIARVM, SIVE ATTENTATORVM.

Veneris 24. *Ian.* 1614.

Argumentum 364.

Attentata fuiſſe hìc commiſſa prætenditur pluribus modis, ſed ex vno tantùm capite firmantur, nimirùm per ablationem proceſſus Remiſſorialis, quæ facta præſumitur de ordine, & mandato eius, cuius intereſt, quod proceſſus, ſiue ſcriptura non reperiatur.

CAMERINEN. DONATIONIS.

Luna 27. *Ian.* 1614.

Argumentum 365.

Creditor ſuccedendo in hæreditate debitoris, an, & quando ſuum creditum confundat, donanſque iura, & actiones, quas habet in hæreditate, an cenſeatur donare iura, & actiones paſſiuas, & contra ſe.

ASTORICEN. SCHOLASTRIÆ.

Veneris 31. *Ian.* 1614.

Argumentum 366.

Declaratoria contra contumacem ſeruatis terminis ſeruari ſolitis datur: Citationes, ſiuè intimationes habentur pro factis contra impedientes fieri, & quomodò impedimenta ad illum effectum dicantur probata.

FESVLANA PRIORATVS.

Ven. 31. *Ian.* 1614.

Argumentum 367.

Gratia, *ſi neutri*, cum conditione, ſi Beneficium vacet, & neutri ex collitigantibus ius competat, non ſuffragatur, conditionibus non iuſtificatis per impetrantem.

BONONIEN. DE CAPACELLIS.

Luna 17. *Febr.* 1614.

Argumentum 368.

Fideicommiſſum, in quo vocatur primogenitus, an intelligatur de vno tantùm, an verò de pluribus primogenitis.

ANCONITANA COMPVTORVM.

Veneris 21. *Febr.* 1614.

Argumentum 369.

Error circa relationem factam à Peritis, & arbitris, ex quibus conſtare dicatur ad effectum, ne laudum indè ſecutum attendatur, quamuis per partes acceptatum, ratione cauſæ erroneæ, ad quam fuit habita relatio.

MEDIOLANEN. DECIMARVM.

Luna 28. *Febr.* 1614.

Argumentum 370.

Patet ex breui Summario.

BONONIEN. MANDATI.

Veneris 4. *Martij* 1614.

Argumentum 371.

Mandatarius poſt ſuſceptum mandatum tenetur erga mandantem ad damna, & intereſſe, & quomodò iſtud intereſſe dicatur apparere latè deducitur ex multis: Bona à Teſtatore deſtinata pro ſolutione æris alieni non poſſunt pro detractione legitimæ retineri, quando hæc poteſt aliundè detrahi. Dotis ſolutio quomodò dicatur probata.

ROMANA SPOLII DOMVS.

Veneris 11. *Aprilis* 1614.

Argumentum 372.

Hìc agitur de eo, quod interuenire debet, vt oriatur obligatio inter oblatorem, & venditorem ſubhaſtantem bona; & eſt materia admodùm vtilis in praxi.

BVRGEN. IVRIS PRÆSIDENDI.

Veneris 11. *Aprilis* 1614.

Argumentum 373.

Iuriſdictio poteſt competere, & cenſetur conceſſa cumulatiuè, non autem priuatiuè quoad Superiorem: Decanus vbi eſt prima dignitas in Eccleſia, habet aſſiſtentiam iuris communis quoad preheminentiam in alios Presbyteros Eccleſiæ, & quando Decanus dicatur prima dignitas.

RECANATEN. PRÆDII.

Luna 14. *Apr.* 1614.

Argumentum 374.

Tranſactio generalibus verbis, & clauſulis contracta debet reſtringi ad id, de quo dubium, & lis erat.

SANCTI SEVERINI BONORVM.

Luna 14. *Apr.* 1614.

Argumentum 375.

Quæ ſint probanda per Agentem ad reſtitutionem rei dimiſſæ per tranſactionem, & agitur de probatione Teſtium circa rei poſſeſſionem, an ſcilicèt poſſeſſio intelligatur iure proprio, vel familiaritatis, & quando ceſſio iurium non operetur.

HISPALEN. PENSIONIS.

Veneris 18. *Apr.* 1614.

Argumentum 376.

Sententiæ Rotalis validitas, & iuſtitia ex quibus probetur: Valor Canonicatus, &

dimidiæ

Digitized by Google

dimidiæ portionis narratus per aſcenſum, vel non exceſſum quomodò debeat probari per Teſtes ſuper illo deponentes, vel partis confeſſionem, vel Taxam Regiam.

ROMANA PECVNIARIA.
Veneris 18. *Aprilis* 1614.
Argumentum 377.
Apocha priuata quando probet contra ſubſcribentem, etiam non recognita, & ſine Teſtibus, nec cenſeri debeat ſimulata, ac afficiat etiam Equitem Hieroſolymitanum poſt emiſſam profeſſionem.

ROMANA OSTIARIATVS OFFICII.
Luna 21. *Aprilis* 1614.
Argumentum 378.
Patet ex breui Summario.

ROMANA VINEÆ.
Luna 21. *Apr.* 1614.
Argumentum 379.
Citatio ad videndum pronunciari poſitiones haberi pro confeſſatis an ſufficiat ex Statuto, quod fiat domi dimiſſa copia.

NARNIEN. FIDEICOMMISSI.
Luna 28. *Apr.* 1614.
Argumentum 380.
An, & quando filius in conditione poſitus cenſeatur ex coniecturis vocatus, & per iſtas receditur paſſim ab opinione *gloſſa in l. Lucius la ſeconda, ff. de hared. inſtit.* & hic aliquę pro receſſu referuntur, & approbantur, quicquid aliter quandoque Rota reſoluerit in alijs cauſis.

PIENNEN. SEV CIVITATIS PLEBIS MATRIMONII.
Luna 28. *Apr.* 1614.
Argumentum 381.
Petens admitti ad cauſam, vt ad illam admittatur, debet docere de intereſſe, quod in hac deciſione pluribus medijs excluditur, de quibus in Summario.

MELITEN. NAVIS.
Luna 5. *Maij* 1614.
Argumentum 382.
Emptor primus, qui rem venditam alteri vendit, ſi res vendita fuerit euicta ſecundo emptori, an, & quando agere poſſit de euictione contra primum venditorem, ſi à ſecundo emptore, cui res euicta fuit, non moleſtatur.

VALENTINA BONORVM.
Veneris 9. *Maij* 1614.
Argumentum 383.
Gratia impetrata à Papa defenditur à vitio ſubreptionis, & obreptionis, quæ quantùm fieri poteſt, debent excludi, nec omnia expreſſa, vel tacita vitiant gratiam, ſed tantùm ea, de quibus cautum in iure reperitur.

SANCTI SEVERINI BONORVM.
Luna 12. *Maij* 1614.
Argumentum 384.
Sumitur ex Summario ibi ſubſeq.

HISPALEN. DECIMARVM DE AYAMONTE.
Luna 12. *Maij* 1614.
Argumentum 385.
Deciſio hæc eſt magiſtralis, in qua luculenter explicantur, quænam requirantur in extractione inſtrumentorum in aliquo Archiuio exiſtentium vigore litterarum Compulſorialium.

GERVNDEN. HEBDOMADARIÆ.
Merc. 14. *Maij* 1614.
Argumentum 386.
Agitur in hac Deciſione de iterum ſubſtinendo gratiam, *ſi neutri*, reijciendo plures defectus ei obiectos, de quibus in Summario relegendo multoties, quia plura notabilia continet.

TOLETANA EXEMPTIONIS.
Merc. 14. *Maij* 1614.
Argumentum 387.
Ordinario non eſt inhibendum in exercitio viſitandi omnes Eccleſias, & Adminiſtratores locorum piorum ſuæ Diœceſis; etiã quod prętenderetur aliquod priuilegium, niſi illo priùs exhibito, & diligenter diſcuſſo: Pendente diſcuſſione cauſæ Ordinarius eſt manutenendus in quaſi poſſeſſione iuris viſitandi.

BONONIEN. DE CAPACELLIS.
Veneris 23. *Maij* 1614.
Argumentum 388.
Primogenituræ erectio, quod cenſeatur facta ex vocatione vnius in numero ſingulari, item ex onere geſtandi Arma, & Inſignia Teſtatoris ſub pœna caducitatis, alijſque hic deductis, quæ ex Summario ſumi poſſunt.

OSTIEN. AFFICTVS.
Veneris 23. *Maij* 1614.
Argumentum 389.
Locationi rei Eccleſiæ factæ per anteceſſorem non ſeruatis, quæ ſeruari debent, ſucceſſor ſtare non tenetur, & talem fuiſſe locationem, de qua hic, oſtenditur tùm ex defectu cauſæ, tùm etiam ex defectu ſolemnitatum, de quibus in Summario.

BENE-

Digitized by Google

Index Argumentorum.

BENEVENTANA CENSVS.

Lunæ 26. Maij 1614.

Argumentum 390.

Cenſus præſumitur impoſitus ſuper fundo capaci, & contrarium aſſerenti incumbit onus probandi, & Teſtes deponentes ſuper negatiua quomodò probent, vel ne.

ANCONITANA COMPVTORVM.

Mercurij 28. Maij 1614.

Argumentum 391.

De vi, & effectibus dictionis, *quatenùs*, quæ inter alia, vt hic, importat conditionem, qua non impleta agens obtinere validè non poteſt mandatum; Cedens tenetur ceſſionario tradere ſcripturas pro exactione crediti ceſſi.

CIVITATEN. PRÆHEMINENTIARVM.

Merc. 28. Maij 1614.

Argumentum 392.

Præheminentia, ſiue præcedentia tribuenda antiquiori habet in iure locum etiam in honoribus, ſeſſionibus, alijſque actibus, & quomodò hoc procedat.

PLACENTINA DOTIS, ET ANTEFATI.

Veneris 6. Iunij 1614.

Argumentum 393.

Patet ex immediato Summario.

VLIXBONEN. BENEFICII DE AZAMBVIA.

Veneris 6. Iunij 1614.

Argumentum 394.

Agitur de iuſtitia, & validitate ſententiæ latæ per Executorem Apoſtolicum vigore Breuis de capienda poſſeſſione nomine Cameræ ob reſeruationem deductam ex familiaritate Cardinalis, ad quem effectum non ſufficit ſimplex familiaritas, ſed requiritur continua commenſalitas, & quomodò iſtæ dicantur probatæ, vel ne.

RECANATEN. SEPARATIONIS THORI.

Veneris 13. Iun. 1614.

Argumentum 395.

Alimenta, & ſumptus litis præſtari debent à marito vxori petenti thori ſeparationem in quantitate ſtatuenda Arbitrio Rotæ, quæ illud ſumit à quantitate dotis receptæ, & à nobilitate vxoris, non conſiderato patrimonio mariti amplo, vel tenui.

TVDERTINA SIMONIÆ.

Lunæ 16. Iunij 1614.

Argumentum 396.

Simonia ex quibus arguatur in conuentionibus, & alijs geſtis inter collitigantes de Beneficio, ſiuè illud ſit propriè Eccleſiaſticum, ſiuè habeat aliquam ſpiritualitatem tantùm annexam, hic benè examinatur, & quod ob illam quis efficiatur inhabilis ad obtinenda Beneficia. Gratia quando non poſſit argui de ſubreptione.

ROMANA SPOLII DOMORVM.

Lunæ 16. Iunij 1614.

Argumentum 397.

Spolij actio non datur ei, qui facto proprio à poſſeſſione cecidit; Bona vxoris per maritum poſſeſſa, an præſumantur data in dotem; Peritorum relatio ſuper valore bonorum magis probat, quàm Teſtium depoſitio.

ROMANA DOMVS.

Lunæ 16. Iunij 1614.

Argumentum 398.

Filiatio quomodò probetur; Conceſſio, vel inueſtitura bonorum quando cenſeatur facta ordine ſucceſſiuo, vel ſimultaneè, & quando acquirentes, vel renouati poſſint alijs vocatis præiudicare; quæ læſio requiratur pro reſciſſione locationis, & quomodò illa probetur; Damnati ad perpetuos triremes quos actus poſſint facere.

FOROLIVIEN. DOTIS.

Veneris 20. Iunij 1614.

Argumentum 399.

An, & quando pro reſtitutione dotis agi poſſit contra bona fideicommiſſaria, & cui incumbat onus probandi, non adeſſe alia bona, quàm fideicommiſſaria; Inuentarium, & æſtimationes quando afficiant, vel ne fideicommiſſarios.

BONONIEN. DOTIS.

Veneris 20. Iunij 1614.

Argumentum 400.

Vxor adminiſtratrix bonorum viri quando præſumatur ſatisfacta de dote, & alijs ſuis creditis ex bonis mariti, quæ adminiſtrauit; quandouè liberatio per maritum eidem vxori relicta non excludat præſumptam ſatisfactionem; Ponuntur remiſſiuè conjecturæ, ex quibus præſumitur, & illæ, ex quibus non præſumitur ſolutio.

PACEN.

Digitized by Google

PACEN. PORTIONIS.
Veneris 20. Iunij 1614.
Argumentum 401.

Declaratoria non datur abſque contumacia illius, qui parere debet, & contumacia in Capitulo excluditur, ſi non fuit legitimè requiſitum, vt collegialiter congregaretur, & quæ vlteriùs requirantur pro legitima citatione, & intimatione ad prædictum effectum.

TVSCVLANA RELEVATIONIS INDEMNITATIS.
Veneris 20. Iunij 1614.
Argumentum 402.

De vi obligationis Cameralis, quando habeat viam executiuam, quando ſit neceſſaria illius extenſio, & quibus exceptionibus retardetur.

BONONIEN. DE MONTECALVIS.
Lunæ 23. Iunij 1614.
Argumentum 403.

Mandatum de manutenendo datur poſſidenti tempore motæ litis, nec poſſeſſio transfertur per apocham ceſſionis non effectuatam.

FERRARIEN. BONORVM DE SCHIANCHIS.
Lunæ 23. Iunij 1614.
Argumentum 404.

Milites, ſeu Equites S. Iacobi de Spata licèt non ſint verè Religioſi, prout etiam non ſunt illi Alcantaræ, & Calatrauæ, ſunt tamen perſonæ Eccleſiaſticæ, coram quibus vti in dignitate conſtitutis, rectè compulſantur ſcripturæ, quibus fides adhibetur.

ALBEN. IVRISPATRONATVS.
Lunæ 23. Iunij 1614.
Argumentum 405.

Sumitur ex breui Summario.

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.
Lunæ 23. Iunij 1614.
Argumentum 406.

Immiſſio danda eſt fideicommiſſario etiam antè verbalem reſtitutionem fideicommiſſi, ex remedio ſaluiani interdicti, proximiore agnato vocato; Cuius proximitas attendatur, Teſtatoris ne, an grauati, & quando legitimatus ſuccedat, perindè ac ſi eſſet legitimè natus vigore legitimationis Pontificiæ ampliſſimæ, & quomodò intelligatur clauſula *ſine præiudicio venientium ab inteſtato*.

TOLETANA IVRIS OPTANDI.
Veneris 27. Iunij 1614.
Argumentum 407.

Conſuetudo quadragenaria iuris optandi Beneficia ſimplicia eſt rationabilis, nec illi derogatum cenſetur per reſeruationes Apoſtolicas, quæ non tollunt ius quæſitum.

ROMANA REPETITIONIS INDEBITI.
Veneris 27. Iunij 1614.
Argumentum 408.

Repetitio indebiti competit ſoluenti metu mandati ad effugiendum illius expenſas, & cum clauſula *non aliter &c.* ſi poſteà non conſtet de credito illius, qui obtinuit ſolutionem, & ſententia pro eo lata dicitur iniuſta, cùm de credito in actis non conſtet.

SPOLETANA PRÆDII.
Veneris 27. Iunij 1614.
Argumentum 409.

Fundi valor quomodò probetur ad effectum, vt illius ſubhaſtatio reſcindatur ex capite læſionis.

PLACENTINA ARCHIPRESBYTERATVS.
Veneris 4. Iulij 1614.
Argumentum 410.

Appellatio an, & quando detur à collatione Parochialis ad effectum ſuſpenſiuum.

PAPIEN. IVRISPATRONATVS.
Veneris 4. Iulij 1614.
Argumentum 411.

Patet ex immediato Summario.

VLADISLAVIEN. SPOLII.
Veneris 4. Iulij 1614.
Argumentum 412.

De duobus extremis probandis per ſpoliatum in iudicio ſpolij, ſeu reintegrationis; Primum eſt poſſeſſio antiquior ſpoliati, quæ requirit plenam, & concludentem probationem. Secundũ eſt poſſeſſio iunior ſpoliantis, quæ leuioribus probationibus contentatur, & probatur ex litis ſubſtentatione.

TOLETANA ADMISSIONIS.
Veneris 4. Iulij 1614.
Argumentum 413.

Non parentes Executorialibus Rotæ, & ſententijs declaratorijs coguntur parere per aggrauatorias; Rectores, & Beneficiati præcedunt Cappellanos amouibiles: Coadiutor non præcedit Canonicos, ſicut præcedebat Coadiutus.

PIENNEN. SEV CIVITATIS PLEBIS MATRIMONII.

Lunæ 10. *Nou.* 1614.

Argumentum 414.

Matrimonium, vt dicatur legitimè contractum, debet fieri coram proprio Parocho, aut de huius, vel Ordinarij, aut Vicarij Generalis licentia coram Sacerdote, & quomodò de illa debeat conſtare, quomodouè excludatur.

CIVITATIS CASTELLI FIDEICOMMISSI.

Lunæ 10. *Nou.* 1614.

Argumentum 415.

In hac deciſione agitur de intellectu *l. miles, §. defuncto, ff. ad l. Iul. de adult.* quæ materia eſt quotidiana, & hìc clarè, & optimè explicatur.

ROMANA DOMVS DE CRESCIS.

Veneris 14. *Nouembris* 1614.

Argumentum 416.

Manutentio datur poſſidenti, etiam pro rata poſſeſſa, præſertim acquiſita Iudicis auctoritate, & poſſeſſio pro rata dicitur ex locatione effectuata, ac facta à Procuratore ſpeciali, & etiamſi ſit vigore Statuti continuata in hæredem ſuum; nec in hoc iudicio admittuntur exceptiones requirentes altiorem indaginem.

BONONIEN. LEGATI DE AMORINIS.

Lunæ 1. *Dec.* 1614.

Argumentum 417.

Legatum à Patre in Teſtamento factum filiabus quando nupſerint, ſolui debet, etiamquod filiæ Monaſterium ingrediantur, in tantùm, vt ſufficiat ſolùs ingreſſus in Monaſterium abſque profeſſione, imò ſolus animus ingrediendi antè ingreſſum ad effectum, vt pecuniæ deponantur, ſoluendæ in caſu profeſſionis.

FAVENTINA, SEV BONONIEN. DOTIS.

Lunæ 1. *Dec.* 1614.

Argumentum 418.

Valet promiſſio dotis facta à bannito etiam propter delictum, & hinc ſumpta occaſione diſcutitur magiſtraliter in hac deciſione, an ſententia lata contra abſentem, dicatur lata ob contumaciam, an potiùs ob delictum.

HISPALEN. EXEMPTIONIS.

Ven. 5. *Dec.* 1614.

Argumentum 419.

Exemptio, quæ aliquo caſu liberat exemptum à iuriſdictione Superioris, in quibus caſibus procedat, & quomodò ſoleat Signatura reſcribere in iſta materia, & Rota illius reſcripta interpretetur.

ROMANA FRVCTVVM, ET INTERESSE.

Mercurij 10. *Dec.* 1614.

Argumentum 420.

Finita, ſiue diſdicta ſocietate officij vt creditor poſſit prætendere damna, & intereſſe ob retardatam ſibi per debitorem ſolutionem pecuniarum, quæ omninò requirantur hic egregiè traditur: & eſt inſignis, & magiſtralis Deciſio.

GERVNDEN. ANNIVERSARIORVM.

Veneris 12. *Decembris* 1614.

Argumentum 421.

Quando Capitulum continuando admiſſionem alicuius Beneficiati, non attentet, & quomodò conſtet de illius quaſi poſſeſſione admittendi, rectè deducitur ex pluribus admiſſionibus factis, etiam recuſantibus Beneficiatis.

FIRMANA DATIVÆ.

Veneris 12. *Dec.* 1614.

Argumentum 422.

Venditor Caſtri quando non dicatur vendidiſſe Emptori Datiuam, ſiue Collectam, vel ius collectandi, & ex quibus acquiſitum dicatur ius non ſoluendi Datiuam, hìc latè, & egregiè explicatur.

ROMANA SALVIANI INTERDICTI.

Lunæ 15. *Dec.* 1614.

Argumentum 423.

Si conſtat de obligatione mulieris facta ſecundùm Statuti diſpoſitionem, non retardatur immiſſio ex vtili ſaluiano interdicto, concurrentibus requiſitis ipſius interdicti, non obſtantibus exceptionibus exaduerſo oppoſitis, requirentibus altiorem indaginem, & extrinſecas probationes.

ROMANA AFFICTVS CASALIS.

Ven. 19. *Dec.* 1614.

Argumentum 424.

Subconductor quando poſſit, vel non poſſit cogi perſeuerare in ſubconductione, & an, & quando emptor teneatur ſtare locationi, & quando ſecùs, & quando ratificatio non attendatur ad effectum præiudicij.

HISPALEN. PENSIONIS.
Veneris 19. Dec. 1614.
Argumentum 425.
Sumitur ex breui Summario.

BONONIEN. DE CAPACELLIS.
Veneris 16. Ian. 1615.
Argumentum 426.
Primogenitus quis dicatur, quando fuit vocatus primogenitus naſcendus ex pluribus, & de variis coniecturis prædilectionis, & quando debeat attendi proximitas grauantis, non autem grauati.

CREMONEN. PENSIONVM.
Lunæ 19. Ian. 1615.
Argumentum 427.
Penſionarius pro conſecutione Penſionis habet viam executiuam vigore Litterarum Apoſtolicarum, & obligationis Cameralis, & an, & quando repellatur ob oppoſitam Bigamiam, vel ob prætenſam attentata per Titularem, & quibus detur penſio ex ſtylo Datariæ, & Curiæ, & ex quibus ceſſet.

ROMANA SPOLII DOMVS.
Lunæ 19. Ianuarij 1615.
Argumentum 428.
Quæ requirantur pro valida, & iuſta ſubhaſtatione bonorum debitoris.

ROMANA HÆREDITATIS DE GABRIELLIBVS.
Lunæ 26. Ian. 1615.
Argumentum 429.
Aditio hæreditatis præſumitur, quando plures fratres iure dominij vltrà eorum portionem, non poſſident, & qualiter quis dicatur hæreditatem adire.

FARFEN. PECVNIARIA.
Lunæ 26. Ian. 1615.
Argumentum 430.
Furtum commiſſum ſine dolo, & culpa eius, qui pecunias exegit, cedit in damnum eius, cuius nomine pecuniæ fuerunt exactæ.

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.
Veneris 30. Ianuarij 1615.
Argumentum 431.
Defenditur proceſſus remiſſorialis ab oppoſita inualiditate ex defectu mandati procuræ citati, qui tamen oſtenditur, quod erat Procurator, quiquè non poterat ampliùs recuſare mandatum ſemel ſuſceptum: Defectus citationis perſonalis ex quibus dicatur ſanatus.

BONONIEN. TRANSACTIONIS DE CAPACELLIS.
Mercurij 4. Febr. 1615.
Argumentum 432.
Tranſactio quando dicatur valida, & quomodò dicatur conſtare de validitate illius tàm inſpecta diſpoſitione iuris communis, quàm Statuti Bononiæ.

ROMANA PROCESSIONIS.
Ven. 6. Febr. 1615.
Argumentum 433.
Quando ex affirmatiua Teſtium depoſitione inferatur ad negatiuam: Faciens actum quando dicatur feciſſe potiùs ex gratia, vel iure familiaritatis, quàm iure proprio; & in concurſu Teſtium, qui ſint præferendi.

AMERINA DOMVS.
Veneris 13. Febr. 1615.
Argumentum 434.
Decretum Iudicis in contractu minorum interpoſitum facit præſumere, omnia eſſe ſolemniter geſta.

CAVALLICEN. RESIDENTIÆ.
Ven. 20. Febr. 1615.
Argumentum 435.
Reſultat ex ſubſequenti Summario.

ROMANA CENSVS.
Lunæ 23. Febr. 1615.
Argumentum 436.
Cenſus extinctio quomodò probetur, hic latè traditur, & huius rei occaſione diſcutitur, An ex Imbreuiatura Notarij de cenſu rogati talis extinctio probetur, & ex quibus appareat, ſcripturam repertam inter rogitus Notarij exiſtimandam potiùs Imbreuiaturam, quàm matricem, & Protocollum.

ROMANA DOTIS DE BALLIS.
Mercurij 11. Martij 1613.
Argumentum 437.
Dos data ſorori excedens ſuam legitimam, debet reſecari ad commodum fratrum; quanta ſit legitima ſeptem filiorum, quantauè ſit, ſi confiſcantur bona paterna.

CREMONEN. PENSIONIS.
Lunæ 16. Martij 1615.
Argumentum 438.
De vi clauſulæ, *vt aſſeris*, appoſitæ in gratia, an faciat conditionem, & quis teneatur iuſtificare gratiam ſuper reſeruatione Penſionis.

FVLGINATEN. LEGATI.
Veneris 20. Martij 1615.
Argumentum 439.
Subſtitutio, & legatum quando caducentur, & quando ſecùs, & de vi, ac intellectu verborum importantium fideicommiſſa-riam contentam in compendioſa: Legatum mobilium quomodò intelligatur, quid in illo comprehendatur, & an in eo veniant Statuæ,& res parùm conuenientes qualitati legatariæ.

PACEN. PORTIONIS.
Veneris 27. Martij 1615.
Argumentum 440.
Declaratoria quando feratur contra non parentes mandato Rotali; & an, & quando Capitulum, Ciuitas, & ſimiles poſſint excommunicari; quando ſtetur, & præualeat aſſertio executoris alijs aſſertionibus; Intimationis defectus ex quibus ſuppleatur.

SPOLETANA PRÆDII.
Lunæ 30. Martij 1615.
Argumentum 441.
Agitur de ſubſtinenda ſubhaſtatione Prædij ex clauſula *arbitrio Rotæ*, quæ circa nullitates ſatis tribuit Iudici, quicquid ſit circa iniuſtitiam ſubhaſtationis.

VALENTINA BONORVM.
Veneris 3. Aprilis 1615.
Argumentum 442.
Adminiſtrator quilibet rei alienæ tenetur reddere rationem, etiamſi per conſtituentem ſit relicta liberatio, & quomodò ſit intelligenda talis liberatio; Ratio, ſemel reddita inſufficienter, eſt iterum reddenda.

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.
Lunæ 6. Aprilis 1615.
Argumentum 443.
Illegitimus quando veniat appellatione agnati: Proximior quomodò quis probetur; quomodò probetur fraternitas: an Supremi Principes poſſint legitimare in ſtatu infeudato: Exceptio illegitimitatis; an admittatur in iudicio immiſſionis: Clauſula *ſine præiudicio legitimorum*, prout alia, *ſine præiudicio venientium ab inteſtato*, appoſitæ in legitimatione, quid operentur, & quomodò ſint accipiendæ.

FERRARIEN. BONORVM DE SCHIANCHIS.
Lunæ 4. Maij 1615.
Argumentum 444.
Inſtrumentum ex quibus dicatur eſſe in forma probanti, hic latè oſtenditur pluribus medijs, & de illius recognitione facienda à Peritis per manus comparationem.

ROMANA PECVNIARIA.
Lunæ 18. Maij 1615.
Argumentum 445.
Debitor ex pluribus cauſis, quarum altera ſit leuior, altera grauior, ſi ſoluat aliquam quantitatem ſimpliciter, intelligitur ſoluiſſe in cauſam grauiorem, & quæ dicatur cauſa grauior.

HISPALEN. CONTRIBVTIONIS.
Veneris 22. Maij 1615.
Argumentum 446.
Sumitur ex ſequenti breui Summario.

VALENTINA SVBSIDII.
Veneris 22. Maij 1615.
Argumentum 447.
Subſidium, an debeat ſolui ex fructibus exemptis, & qui dicantur fructus primitiales, & quæ onera primitialia.

ROMANA DOMVS.
Lunæ 25. Maij 1615.
Argumentum 448. il 1.
Læſus vltrà dimidiam, vel tertiam partem iuſti pretij, non dicitur, qui dominium vtile ceſſit proprietario, ex locationibus, ſi exceſſus aſſictus poteſt prouenire ex affectione conducentis, habita ratione ad tempora, quibus res non eſt fructifera, & ad alia, de quibus in Deciſione.

PLACENTINA ARCHIPRESBYTERATVS.
Lunæ 1. Iunij 1615.
Argumentum 448. il 2.
Patet ex breui Summario ibi ſubſeq.

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.
Lunæ 1. Iunij 1615.
Argumentum 449.
Identitas bonorum ex quibus probetur, & plures hic recenſentur modi probandi identitatem.

CAVALLICEN. BONORVM.
Veneris 5. Iunij 1615.
Argumentum 450.
Ius incantus, prælationis, ſiuè congrui, ſiuè retractus quando dicatur remiſſum per receptionem laudemij factam à domino directo, etiam cum reſeruatione per clauſulam *ſine præiudicio aliorum iurium*.

GE-

GERVNDEN. VINI.
Veneris 5. Iunij 1615.
Argumentum 451.
Sumitur ex Summario.

CROTONEN. DECANATVS.
Merc. 10. Iun. 1615.
Argumentum 452.
Executor mixtus, qualis dignoſcitur ex clauſulis in Litteris Apoſtolicis appoſitis, debet procedere iuris ordine ſeruato, aliàs procedit nulliter, & iniuſtè, & non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione.

TVSCVLANA RELEVATIONIS INDEMNITATIS.
Veneris 12. Iunij 1615.
Argumentum 453.
Via executiua contra tertium poſſeſſorem non datur, niſi ex cauſa dotis vigore Statuti Vrbis; nec tranſmittitur poſſeſſio, quam quis antè obitum non habebat, & Teſtes de illa deponentes cum qualitate hæreditaria, debent, etiam non interrogati reddere cauſam ſcientiæ, & in probationum concurſu præferuntur Teſtes magis ſpecificè deponentes.

RAVENNATEN. COLLECTÆ.
Veneris 12. Iuny 1615.
Argumentum 454.
Hìc tractatur pulchra materia collectarum circa onera imponenda à Communitate vigore facultatis Pontificiæ artificibus pro rebus ab ipſis emptis, vt illas elaborent, non vt vendant, quales emerunt, ſicut faciunt Mercatores, qui vendunt eaſdem res cariùs, quàm emerant; qui autem dicantur Artifices, quiuè Mercatores; error quomodò probetur; conſenſus aliquorum particulariū alijs non conſentientibus non præiudicat.

ROMANA SALVIANI INTERDICTI.
Luna 15. Iunij 1615.
Argumentum 455.
Contractus mulierum, vel minorum quas ſolemnitates requirant ex *Statuto Vrbis* 151. *lib.* 1. eruditè hìc exponitur.

PISTORIEN. ARCHIDIACONATVS.
Merc. 17. Iunij 1615.
Argumentum 456.
In materia iuriſpatronatus plures explicantur concluſiones notabiles, de quibus in Summarijs.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE MICINELLIS.
Merc. 17. Iunij 1615.
Argumentum 457.
Teſtator, vocando familiam, an cenſeatur intellexiſſe de familia contentiua, an potiùs de effectiua.

CAVALLICEN. RESIDENTIÆ, SEV DISTRIBVTIONVM.
Veneris 26. Iunij 1615.
Argumentum 458.
Beneficiati tàm ex iuris diſpoſitione, quàm Sacri Concilij Tridentini præſcripto debent intereſſe in Eccleſia Diuinis Officijs ibi celebrari ſolitis, non obſtante aliqua conſuetudine in contrarium, ſi volunt percipere illorum prouentus.

TOLETANA PAROCHIALIS DE MOZZARABIS.
Merc. 1. Iulij 1615.
Argumentum 459.
Conſuetudo optandi Beneficia per antiquiorem alicuius Congregationis dicitur valida, nec fuit ſublata à Sacro Concilio Tridentino, nec Papa præſumitur illam ſubſtuliſſe, ſi prouidit in menſe non reſeruato, & quarè.

AQVILANA CAPPELLANIÆ
Merc. 1. Iulij 1615.
Argumentum 460.
Poſſeſſio Beneficij exiſtentis in Cathedrali, ſiuè Collegiata, vt ſuffragetur, debet capi capitulariter, & quando dicatur capta capitulariter.

ROMANA EMPHYTHEVSIS.
Merc. 1. Iulij 1615.
Argumentum 461.
Locatione, ſiue emphytheuſi finita, quæ actiones, & remedia dentur locatori pro recuperanda re locata; quibuſuè modis dicatur probatum dominium, atq; identitas rei locatæ, vel in emphytheuſim conceſſæ ad prædictum effectum.

FESVLANA PRIORATVS.
Luna 16. Nou. 1615.
Argumentum 462.
Papæ aſſertioni, continenti præſertim diſpoſitionem, & dicenti, ſe ita velle, an ſtandum, & credendum ſit, & quid, ſi aſſertio emanauerit ad poſtulationem Partis, & contineat factum proprium.

VLIXBONEN. COEMETERII.
Veneris 20. *Nouembris* 1615.
Argumentum 463.
Cœmeterium, vel alius locus Sacer prophanari nõ poteſt ſine cauſa, nec minùs alienari ſine ſolemnitatibus à iure requiſitis in alienatione bonorum Eccleſiaſticorũ.

ROMANA PECVNIARIA.
Ven. 20. *Nouembris* 1615.
Argumentum 464.
Solutio per debitorem ſimpliciter facta cedere debet in cauſam duriorem, & grauiorem, & talis cenſetur, quæ habet executionem magis paratam.

PISTORIEN. ARCHIDIACONATVS.
Ven. 27. *Nouembris* 1615.
Argumentum 465.
Sumitur ex breui Summario.

HISPALEN. NVNCVPATIONIS ABBATIS MAIORIS.
Ven. 27. *Nouembris* 1615.
Argumentum 466.
Manutentio in quaſi poſſeſſione nuncupandi ſe Abbatem debet dari ei, qui reperitur in hac quaſi poſſeſſione de tempore motę litis, & iſtud nomen, *Abbas*, accipitur in iure varijs modis, & inter alios accipitur pro Superiore, vt hic.

REATINA CENSVS, SEV PECVNIARIA.
Merc. 2. *Decembris* 1613.
Argumentum 467.
Sumitur immediato ex Summario.

BONONIEN. LITTERARVM CAMBII.
Ven. 4. *Decembris* 1615.
Argumentum 468.
Patet ex Summario ſubſequenti.

NEBBIEN. DISMEMBRATIONIS.
Ven. 11. *Decembris* 1615.
Argumentum 469. il 1.
Diſmembratio rerum Eccleſiaſticarum requirit eaſdem ſolemnitates, quas requirit illarum alienatio, & ſi aliter fiat, non ſubſiſtetur.

CIVITATIS CASTELLI FIDEICOMMISSI.
Veneris 11. *Dec.* 1615.
Argumentum 469. il 2.
Valor hæreditatis tàm Prædiorum, quàm Domorum, mobilium, animalium, & creditorum quomodò ſit probandus, & firmandus ad effectum detractionis legitimæ, quæ quid ſit, quantauè, hic rectè diſſeritur.

TOLETANA SALARII.
Veneris 18. *Dec.* 1615.
Argumentum 470.
An, & quando promiſſio ſalarij facta à minore illum obliget, & quomodò iſta promiſſio ſit intelligenda, quandouè minor poſſit, vel non poſſit donare abſque ſolemnitatibus, & quando ex taciturnitate poſt maiorem ætatem ſibi præiudicet.

PISTORIEN. ARCHIDIACONATVS.
Veneris 8. *Ian.* 1616.
Argumentum 471.
Sumitur ex Summario ibi ſubſeq.

REATINA ABBATIÆ SANCTI IOANNIS.
Lunæ 11. *Ian.* 1616.
Argumentum 472.
Colligitur ex Summario.

ROMANA VINEÆ.
Veneris 15. *Ian.* 1616.
Argumentum 473.
Manutentio datur poſſidenti de tempore motæ litis, nec poſſidens tali poſſeſſione priuatur à Iudice, qui ritè, & rectè non procedit;: Poſſeſſio Patris quando continuetur in filium vigore Statuti.

ROMANA EXPENSARVM.
Sabbathi 23. *Ian.* 1616.
In Rota Martiniana.
Argumentum 474.
Procurator, qui de ſuo proprio litis expenſas ſubminiſtrauit, eas à Principali recuperat; quid iſto caſu præſumatur, & quomodò probetur expenſas fuiſſe factas, & de earum liquidatione.

FERRARIEN. DECIMARVM.
Merc. 27. *Ian.* 1616.
Argumentum 475.
Succeſſori in Epiſcopatu an, & quando noceant attentata per defunctum anteceſſorem commiſſa.

FVLGINATEN. LEGATORVM.
Veneris 29. *Ian.* 1616.
Argumentum 476. il 1.
An, & quando debeatur legatum Legatario vocato ſecundo loco, etiamſi prædeceſſerit primò vocatus, & non expiret per peremptionem primi, & an diſponens de ſuis

bonis

bonis cenſeatur diſpoſuiſſe de illis, quæ nondùm ſua erant, vel ſibi debita.

ROMANA SEPARATIONIS THORI.
Lunæ 1. Febr. 1616.
Argumentum 476. il 2.

Ponuntur in hac Deciſione plures cauſæ, quibus thori ſeparatio conceditur, propter quas Vir tenetur dotẽ reſtituere Vxori, vnà cum donatione propter nuptias, ſiuè lucro dotali.

ROMANA OFFICII.
Lunæ 8. Febr. 1616.
Argumentum 477.

Officium, cuius facultas fuit emptori reſeruata cum Decreto illud vendendi, an poſſit vendi, etiam inuito illo, ſuper cuius Capite manet, & oppoſitis rectè ſatisfit in Deciſione.

CÆSARAVGVSTANA DECIMARVM.
Ven. 26. Febr. 1616.
Argumentum 478.

Decimarum ſolutio quomodò debeat regulari, ſi debita ſit ex pacto, & an in cauſa decimarum detur appellatio ſuſpenſiua: Rota nunquam conſueuit exequi ſententias aliorum Iudicum, niſi diſcuſſa illarum iuſtitia, & validitate.

ANAGNINA HÆREDITATIS.
Lunæ 29. Febr. 1616.
Argumentum 479.

Promiſſio dotis facta ſub conditione, deficiente conditione, non ſuffragatur, & mulier excluſa à Statuto à ſucceſſione fratris, ſi fuerit dotata, dotari debet ſecundùm eius qualitatem, & loci conſuetudinem.

BONONIEN. DONATIONIS.
Veneris 4. Martij 1616.
Argumentum 480.

Agitur de donatione expenſarum factarum per adminiſtratorem bonorum, quid ſcilicèt ſub dicta donatione, ſeu veriùs remiſsione, aut liberatione comprehendatur, quod abundè explicatur.

ROMANA REPETITIONIS INDEBITI.
Veneris 4. Martij 1616.
Argumentum 481.

Indebiti repetitio quando non detur, & quãdo nomina debitorum ceſſa, vel data in ſolutum præſumantur bona, & exigibilia.

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.
Veneris 11. Martij 1616.
Argumentum 482.

Immiſſio in poſſeſſionem bonorum fideicommiſſariorum datur vocato in Teſtamento ad fideicommiſſum, vbi probauerit, dicta bona fuiſſe à Teſtatore poſſeſſa tempore obitus, etiam non probato dominio.

VALENTINA SVBSIDII.
Lunæ 14. Martij 1616.
Argumentum 483.

De vnionum, & diſmembrationum reuocatione facta per regulas Cancellariæ nonnulla notanda, vt in Summarijs.

REATINA BONORVM.
Lunæ 21. Aprilis 1616.
Argumentum 484.

Prohibitus alienare ſub pœna caducitatis, ſi prohibitioni contraueniat, cadit à re alienata, non autem à rebus non alienatis, & multò minùs cadit à fideicommiſſo iniuncto in caſu mortis.

PERVSINA BONORVM.
Veneris 25. Aprilis 1616.
Argumentum 485.

Appellatio quando detur in cauſis poſſeſſorijs, & quando non intret Ægidiana, prohibens appellationem, & quid agere debeat Iudex appellationis.

GERVNDEN. VINI.
Merc. 4. Maij 1616.
Argumentum 486.

Adminiſtrationes ſolitæ dari in titulum collatiuum, vt dicantur erectæ in titulum perpetui Beneficij, quid probari debeat, & plura adducuntur ſigna ad probandum, quod adminiſtratio non fuerit erecta in titulum perpetui Beneficij, & quæ requirantur pro mutatione ſtatus Beneficij.

REGIEN. VNIONIS.
Lunæ 9. Maij 1616.
Argumentum 487.

Poſſeſſio legitimè adepta tempore vacationis eſt manutenibilis, & litis pendentia non inducitur ſine citatione, qua Pars in ius vocatur; & intimatio, niſi conſtet, quod facta fuerit per Nuncium publicum, non afficit.

TERDONEN. IVRISPATRONATVS.
Veneris 13. Maij 1616.
Argumentum 488.

Attentata fuiſſe commiſſa probatur ex pluribus: Litem non fuiſſe per compromiſſum

ſum

Digitized by Google

ſum extinctam latè oſtenditur, & quid operetur clauſula, *litis ſtatum &c.* appoſita in gratia.

VRBINATEN. DECIMARVM.
Veneris 13. *Maij* 1616.
Argumentum 489.
Decimæ Rectoribus ſoluendæ de iure communi non poſſunt excedere vigeſimam partem fructuum: Quid in hoc operetur conſuetudo contraria, & quanto tempore illa inducatur.

ROMANA SEPARATIONIS THORI.
Merc. 18. *Maij* 1616.
Argumentum 490.
Separatio thori debet fieri ex iuſtis cauſis, nec propterea vxor committi debet fragilitati cautionis; factaque hac ſeparatione, debet à Marito reſtitui Vxori dos, lucrum dotale, & donatio propter nuptias.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE MICCINELLIS.
Merc. 25. *Maij* 1616.
Argumentum 491.
Sumitur ex Summario.

SANCTI SEVERINI BONORVM.
Veneris 27. *Maij* 1616.
Argumentum 492.
Quando recipiatur *conſilium Oldradi* 21. quandouè ab eo recedatur; Prout etiam quando recipiatur opinio *gloſſa in l. Lucius, ff. de hered. inſtit.* quandouè ab ea recedatur: Quando filij in conditione poſiti cenſeantur diſpoſitiuè vocati ex coniecturis, quæ hic recenſentur, & examinantur: Reciprocæ requiſita, & ex quibus coniecturis dicatur inducta: Trebellianica quando dicatur prohibita, & an poſſit prohiberi liberis primi gradus: Legitima, an detrahatur de fideicommiſſo particulari.

CROTONEN. DECANATVS.
Veneris 27. *Maij* 1616.
Argumentum 493.
Subſcribens ſcripturam perindè eſt, ac ſi totam ſcripſiſſet, & ea legitimè recognita probat contrà ſubſcribentem; In interdicto retinendæ, prout etiam in alijs fructus veniunt à die motæ litis.

VLIXBONEN. COEMETERII.
Luna 30. *Maij* 1616.
Argumentum 494.
Acta quando dicantur in forma probanti, quando dicantur legitimè tranſportata, & quæ pro valida tranſportatione interuenire debeant, vt in iudicio probent.

TOLETANA PAROCHIALIS DE MOZZARABIS.
Luna 30. *Maij* 1616.
Argumentum 495.
Beneficia, quæ ex antiqua conſuetudine debentur certo generi perſonarum, etiam quod vacent in menſe reſeruato, debent conferri perſonis de illo genere, cui iſtud ius quæſitum cenſetur à Papa præſeruatum per clauſulam appoſitam in gratia, *dummodò tempore data præſentium, &c.*

BONONIEN. TRANSLATIONIS PENSIONIS.
Merc. 1. *Iunij* 1616.
Argumentum 496.
Quæ requirantur ad effectum faciendi validè tranſlationem Penſionis, & quomodò iſta probata dicantur ex ſcripturis, vel per Teſtes patientes aliquos defectus, qui hic excuſantur.

CAMERINEN. CENSVS.
Luna 6. *Iunij* 1616.
Argumentum 497.
Procurator conſtitutus in rem propriam, quod tacitè, & expreſsè fieri poteſt, æquiparatur Ceſſionario generali, imò dicitur Dominus, & ad eum pertinet omne commodum, & incommodum contractus ceſſionis, & conſtitutionis prædictæ. De vi clauſulæ *ponens &c.* & quod huiuſmodi mandatum non expirat morte mandantis.

FERRARIEN. DECIMARVM.
Luna 6. *Iunij* 1616.
Argumentum 498.
Attentata non tenetur purgare ſucceſſor, commiſſa per anteceſſorem, à quo ſucceſſor ius, vel cauſam non habet, nec ad quicquam erga prætendentem tenetur, niſi conſtet de aliqua vtilitate ſucceſſoris, cui abſque ſpeciali mandato non poſſunt miniſtri præiudicare ad effectum attentatorum.

VENETA CENSVS.
Veneris 10. *Iunij* 1616.
Argumentum 499.
Cenſus creatus à marito ſub nomine vxoris, an ſit ſimulatus, & ex quibus dicatur excluſa ſimulatio, rectè deducitur, & contrarijs reſpondetur.

ROMANA

Digitized by Google

ROMANA PECVNIARIA.
Lunæ 13. Iunij 1616.
Argumentum 500.

Cambia licita, quæ ſint, & quæ requirantur ad hoc, vt debitor ea ſoluere debeat, & de ſolutione debiti, quod facta præſumatur in cauſam antiquiorem, & quæ iſto caſu dicatur cauſa antiquior. Breuis quidem, ſed magiſtralis Deciſio.

HISPALEN. PRIMITIARVM.
Veneris 17. Iunij 1616.
Argumentum 501.

Agitur de depoſitione Teſtium ad probandam poſſeſſionem Beneficiatorum ſuper perceptione quorumdam redditüum, & quę probatio ex illorum dictis, ac alijs inferatur.

ROMANA DE LONGIS.
Lunæ 20. Iunij 1616.
Argumentum 502.

Tranſactio facta ſuper diuiſione bonorum, debet ad illam reſtringi, nec valet facta ſuper Teſtamento, niſi adſint in ea verba *inſpectis, & cognitis verbis Teſtamenti*, cuius ſcientia generalis non ſufficit, ſed requiritur vera, & certa tàm ipſius Teſtamenti, quàm omnium contentorum in eo.

FERRARIEN. BONORVM DE SCHIANCHIS.
Lunæ 20. Iun. 1616.
Argumentum 503.

Deſcendentiæ, & filiationis probatio ad effectum ſucceſſionis ex quibus dicatur cõſtare, hic rectè deducitur: Defectus citationis *ad videndum iurare Teſtes* ſanatur per dationem interrogatoriorum Partis.

REATINA CENSVS.
Merc. 22. Iunij 1616.
Argumentum 504.

Patet ex breui Summario.

ALBEN. IVRISPATRONATVS.
Lunæ 27. Iunij 1616.
Argumentum 505.

Sententiæ nullitas probatur ex reuolutione proceſſus, in quo non adſunt requiſita pro illius validitate, & ſignantèr citatio.

TELESINA IVRISPATRONATVS.
Lunæ 27. Iunij 1616.
Argumentum 506.

Explicat ſubſequens Summarium.

ROMANA PECVNIARIA.
Lunæ 27. Iunij 1616.
Argumentum 507.

Verba obligationis emanatæ iuxtà formam Decreti Viſitæ non comprehendunt creditores non citatos à debitore, nec illos, qui ipſum carcerare, vel arreſtare non fecerunt, & quarè.

VELITERNA BENEFICII.
Veneris 1. Iulij 1616.
Argumentum 508.

Mandatum de manutenendo in poſſeſſione Beneficij datur poſſidenti, etiamſi poſſeſſio ſit inſtrumentalis, ſi alius priùs non poſſidebat, nec remanſit illa priuatus ex Iudicis auctoritate, qui nullitèr proceſſit, ſi poſſidens non habuit ſe pro ſpoliato.

TOLETANA ADMISSIONIS.
Veneris 1. Iulij 1616.
Argumentum 509.

Eſt idem, quod Summarium.

ROMANA DE MANNINIS.
Veneris 1. Iulij 1616.
Argumentum 510.

Pretium iuſtum quale dicatur, quomodò probetur per Teſtes, vel Peritos, & quando auctum non præſumatur.

ROMANA EXPENSARVM.
Veneris 1. Iulij 1616.
Argumentum 511.

Expenſæ litis quomodò ſint taxandæ à Iudice contrà Victum.

SPOLETANA SVCCESSIONIS.
Veneris 1. Iulij 1616.
Argumentum 512.

De arbitrio à Signatura Sanctiſſimi conceſſo Rotę pro ſanatione examinis Teſtium, qui examinati fuerunt cum interrogatorijs datis à Parte aduerſa.

REATINA ABBATIÆ SANCTI IOANNIS.
Veneris 1. Iulij 1616.
Argumentum 513.

Eſt idem cum Summario.

GERVNDEN. VINI.
Veneris 1. Iulij 1616.
Argumentum 514.

Colligi poteſt ex Summario.

Digitized by Google

TOLETANA BENEFICII.
Merc. 26. Octobris 1616.
Argumentum 515.
Deſumitur ex Summario.

CORDVBEN. COADIVTORIÆ.
Lunæ 7. Nou. 1616.
Argumentum 516.
Sententia lata ab Auditore Cameræ in cauſa Beneficiali eſt nulla ex defectu iuriſdictionis, cùm A.C. illiuſq; Locumtenentes nullam habeant in hac parte iuriſdictionem, licèt ipſe ſit Iudex ordinarius, & Primarius Curiæ, & Papæ Auditor.

LEGIONEN. CONFIRMATIONIS ELECTIONIS.
Lunæ 7. Nou. 1616.
Argumentum 517.
Abbas poteſt Priorem à Monachis electum non admittere, & non confirmare, & admiſſum ad ſui libitum remouere; & quis dicatur Prior Conuentualis, ſeu Clauſtralis.

HIERACEN. MONASTERII.
Lunæ 14. Nou. 1616.
Argumentum 518.
Quod non dicatur conſtare de iurepatronatus ad fauorem illud prætendentis, pluribus medijs hic deducitur, ac comprobatur, contrarijſque ſatisfit.

AMERINA DOMVS.
Sabbathi 19. Nou. 1616.
Argumentum 519.
De alienatione bonorum ſtabilium minoris facta cum Decreto Iudicis, quod præſumatur facta ex iuſta cauſa, præſertim ſi ità ipſe minor aſſerat in inſtrumento alienationis.

BRIXIEN. PAROCHIALIS.
Sabbathi 26. Nou. 1616.
Argumentum 520.
Gratioſa ſubrogatio non indiget iuſtificatione gratiæ, Teſteſque ſuper probatione Clericatus, & obitus quomodò deponere debeant, ac quando Beneficium dicatur litigioſum ad effectum immittendi Prouiſum per gratioſam ſubrogationem.

BONONIEN. CENSVS.
Lunæ 28. Nou. 1616.
Argumentum 521.
Reductio cenſus an fieri debeat, ſi pars fundi cenſuati pereat, & alia, quæ remanſit, ſit ſufficiens pro ſolutione fructuum.

ROMANA DOMVS DE CRESCIS.
Veneris 2. Dec. 1616.
Argumentum 522.
Locatio, ſeu conceſſio emphytheuſis facta ab Eccleſia pluribus, quod intelligatur facta vnicuique pro ſua portione, nec propterea inter illos fiat locus iuri accreſcendi, etiamſi conceſſio facta ſit vſque in tertiam generationem, magiſtraliter hic diſceptatur, & reſoluitur.

ROMANA ARRHÆ.
Lunæ 5. Dec. 1616.
Argumentum 523.
Sententiæ iniuſtitia præbet cauſam reſtitutionis in integrum; Lucro arrhæ in contractu emptionis conditionalis quando ſit locus, hic latè ponitur, & de arrha in emptione, ac etiam de ea in matrimonio remiſſiuè.

ROMANA LEGATI.
Lunæ 12. Dec. 1616.
Argumentum 524.
Legatum ſemel tantùm deberi, nec præſumi relictum pro alimentis, nec eſſe annuum, & ex quibus hoc percipiatur, plenè hic oſtenditur.

VRBINATEN. DECIMARVM.
Veneris 16. Dec. 1616.
Argumentum 525.
Patet ex breui Summario.

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.
Lunæ 19. Dec. 1616.
Argumentum 526.
Succeſſor ſingularis an, & quando teneatur ſtare locationi factæ per anteceſſorem, latè hic explanatur.

BONONIEN. MANDATI.
Ven. 13. Ian. 1617.
Argumentum 527.
In hac Deciſione adſunt plura notanda, de quibus in Summarijs.

VLIXBONEN. COEMETERII.
Veneris 13. Ian. 1617.
Argumentum 528.
Remiſſoria conceditur in qualibet inſtantia in cauſa prophana, etiam ſine fumo, ſi articuli appareant releuantes, quales dicuntur, ſi quoquo modo faciant ad cauſam.

Digitized by Google

HISPALEN. PRIMITIARVM.
Lunæ 16. Ian. 1617.
Argumentum 529.
Secunda, & tertia remiſſoria quando concedatur ſuper antiquis, vel nouis articulis.

LEGIONEN. CONFIRMATIONIS ELECTIONIS.
Lunæ 23. Ian. 1617.
Argumentum 530.
Abbas quando teneatur Priorem à Canonicis electum, etiam inuitus confirmare.

VRBINATEN., SEV NVLLIVS ERECTIONIS COLLEGIATÆ.
Lunæ 23. Ian. 1617.
Argumentum 531.
Executor deputatus cenſetur mixtus per clauſulam *vocatis vocandis*, qui propterea debet citare eos, de quorum intereſſe agitur.

FARFEN. PECVNIARIA.
Lunæ 30. Ian. 1617.
Argumentum 532.
Correus, ſiuè confideiuſſor, ſoluens totum debitum, an, & quando poſſit repetere totum, vel partem ab alijs correis, & an ei ſuffragetur ceſſio obtenta ex interuallo à cedente.

BONONIEN. DOMVS.
Lunæ 13. Febr. 1617.
Argumentum 533.
Sequeſtrum regularitèr eſt prohibitum, nec conceditur abſque iuſta cauſa, & conceſſum remouetur per idoneam fideiuſſionem pręſtitam; quod militat etiam fauore hæredis grauati, præſertim ſi ſit ſubſtitutus ſub conditione *ſi ſine filijs*.

ROMANA SPOLII DOMVS.
Veneris 17. Febr. 1617.
Argumentum 534.
Iudicium quando dicatur nullum, ſi in eo minor, & pupillus indefenſus remanſit, & quæ requirantur ad hoc, vt ſpolij iudicium locum habeat.

ROMANA HÆREDITATIS DE GABRIELLIBVS.
Lunæ 20. Febr. 1617.
Argumentum 535.
Aditio hæreditatis ex quibus dicatur inducta, & ex quibus illius repudiatio, & quando hæc fieri poſſit, & quando non poſſit.

FVLGINATEN. ADMINISTRATIONIS.
Lunæ 20. Febr. 1617.
Argumentum 536.
Ratio ſemel reddita, quod non ſit iterum reddenda, ſi ſit ſufficientèr reddita, etiamſi prætendatur redditio nulla ex capite minoris ætatis, ſi ſint ſeruatæ ſolemnitates requiſitæ in contractibus minorum, quales dicuntur minores 20. annis *ex Statuto Vrbis 47. lib. 1.* quod hic erat attendendum, vbi actus fuit celebratus.

HISPALEN. ATTENTATORVM.
Lunæ 27. Febr. 1617.
Argumentum 537.
Inhibitio Rotalis debet ab omnibus timeri non ſolùm à partibus, verùm etiam à Iudicibus inferioribus, & illius inobſeruantia cauſat attentata, etiamſi illa fiat à Procuratore, ſi Principalis geſta Procuratoris ſciat, vel habeat rata.

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.
Lunæ 27. Febr. 1617.
Argumentum 538.
Confeſſio Procuratoris quando præiudicet Principali: Fideicommiſſarius quid probare debeat ad obtinendam immiſſionem, & quando bona reſtitutioni ſubiecta non veniant in generali diſpoſitione, & quando admittatur exceptio de iure tertij.

FESVLANA PRIORATVS.
Veneris 3. Martij 1617.
Argumentum 539.
Beneficij, & Eccleſiæ vltimus ſtatus ſemper eſt attendendus, & quando eiuſdem Beneficij, ſeu Eccleſiæ ſtatus immutatus cenſeatur, præſertim per Apoſtolicas prouiſiones.

CAMERINEN. CENSVS.
Ven. 3. Martij 1617.
Argumentum 540.
Cenſus pro extinctione, quæ requirantur, & ſemel extinctus non poteſt reuiuiſcere, fructuſque ampliùs non debentur.

ANAGNINA BONORVM.
Ven. 10. Iunij 1617.
Argumentum 541.
An, & quando Frater excludat Sororem dotatam, vel quam paratus ſit dotare, & quando Statutum loci dominantis locum habeat etiam in locis ſubiectis Statuentibus.

GERVNDEN. VINI.
Lunæ 3. Aprilis 1617.
Argumentum 542.

Congrua ad quam ſummam taxari debeat in adminiſtrationibus ſolitis conferri in titulum, & quid ſit in congruæ taxatione attendendum.

MACERATEN. LVCRI DOTIS.
Lunæ 10. Aprilis 1617.
Argumentum 543.

Statutum Maceratenſe de lucro dotis declaratur, & hac occaſione explicatur vtilis materia temporis, anni, & menſis, quando dicantur cœpti, quibus in caſibus habeantur pro completis, & de qualitatibus à Statuto requiſitis, probandis ab illo, qui ſe fundat in Statuto.

ROMANA OFFICII SCRIPTORIÆ.
Lunæ 17. Aprilis 1617.
Argumentum 544.

Officium emptum ex pecunijs paternis per filium familias, probatur ex illius confeſſione, quæ vera, & non in fraudem præſumitur, ſi ſit veriſimilis.

FERRARIEN. BONORVM DE SCHIANCHIS.
Ven. 28. Apr. 1617.
Argumentum 545.

Agitur de renouatione inueſtituræ facienda proximioribus emphytheutæ vltimi defuncti per extinctionem lineæ, vel temporis finiti, quando Eccleſia noluit retinere pro ſe, & iſtud ius, quod non poſſit cedi extraneo, annuſque petendi iſtam renouationem quando incipiat currere proximioribus, & quomodò procedat Statutum Ferrariæ, prohibens Forenſibus acquirere bona in illo diſtrictu.

LEGIONEN. CONFIRMATIONIS ELECTIONIS PRIORIS.
Ven. 5. Maij 1617.
Argumentum 546.

Abbas tenetur confirmare electionem Prioris canonicè factam ſtante Statuto præcipiente confirmationem per verba imperatiua deficiente iuſta cauſa ad illam denegandam.

TERDONEN. CANONICATVS.
Veneris 5. Maij 1617.
Argumentum 547.

Hic negatur remiſſoria ex irrelevantia materiæ articulatæ, quæ pluribus demonſtratur.

ROMANA ARRHÆ.
Veneris 12. Maij 1617.
Argumentum 548.

Agens ex contractu, qui eſt vltrò, citròque obligatorius, vt obtinere poſſit, debet oſtendere adimplementum ex parte ſua, & ſi ambo contrahentes non adimpleuerint, contractus nemini illorum ſuffragatur. Eſt Deciſio magiſtralis.

RECANATEN. PRÆDIL.
Lunæ 22. Maij 1617.
Argumentum 549.

Agitur de ſubſtinendo mandato relaxato, & executo contra bona minoris, cui Mater priùs Tutrix, poſtmodùm hæres fuit, & multis medijs mandatum, & executio defenditur.

HISPALEN. PRIMITIARVM.
Mercurij 31. Maij 1617.
Argumentum 550.

Sume ex immediato Summario.

ASTEN. BONORVM.
Mercurij 31. Maij 1617.
Argumentum 551.

Agitur de manutentione danda poſſidenti de tempore motæ litis, & quomodò talis poſſeſſio probetur, quomodoué de ea priuatus non dicatur pupillus, ſiuè minor, contra quos non fuit ritè proceſſum.

VLIXBONEN. PROFESSIONIS.
Veneris 2. Iunij 1617.
Argumentum 552.

Profeſſio facta à Religioſo, præſumitur facta legitimè, & Teſtes contrarium deponentes, vt probent, quomodò debeant deponere ad effectum illam infringendi.

CARPENCTORATEN. BONORVM.
Ven. 9. Iunij 1617.
Argumentum 553.

Vxor non conuenitur pro debito Mariti, præſertim hæres beneficiata, quæ ideò præſeruat ſe, iura, ac bona ſua, habeturq; perindè, ac ſi non adiuiſſet Mariti hæreditatem. Rota ex ſtylo non exequitur ſententias latas extrà eam abſque diſcuſſione boni iuris.

CIVITATIS CASTELLI BONORVM.
Lunæ 12. Iunij 1617.
Argumentum 554.

Interdictum *quorum bonorum* contrà quos detur. Matri ſuccedunt æqualiter maſculi, &

Digitized by Google

li, & fœminæ, quæ non comprehenduntur in Statutis excluſiuis, ſi ſint Forenſes, & agitur de Statutis Ciuitatis Caſtelli, & Citernæ excluſiuis fœminarum, prout etiam de ſimili Statuto Vrbis.

VELITERNA BENEFICII.
Lunæ 19. Iunij 1617.
Argumentum 555.

Gratia impetrationis Beneficij iuſtificari debet in omnibus narratis in illa, & quomodò probetur ætas ſupplicantis, origo, Clericatus, & valor Beneficij per non exceſſum.

SARNEN. PRÆCEPTORIÆ.
Lunæ 19. Iunij 1617.
Argumentum 556.

Poſſeſſio inſtrumentalis eſt manutenibilis, ſi aliùs tunc temporis non poſſidebat, & poſterior præſumitur turbatiua: Poſſeſſio in Beneficialibus non acquiritur ſine ſpeciali mandato, habenſque titulum canonicum poteſt capere poſſeſſionem propria auctoritate, nec illam impediunt exceptiones reſpicientes petitorium.

TERDONEN. CANONICATVS.
Veneris 23. Iunij 1617.
Argumentum 557.

Breue conditionale non eſt exequendum, niſi iuſtificata conditione: Collatio Canonicatus in Eccleſia Collegiata ad quos pertineat, & quando intret alternatiua in Beneficio.

TOLETANA PENSIONIS.
Veneris 23. Iunij 1617.
Argumentum 558.

Solutio facta de pecunijs alterius, præſumitur facta de mandato illius, cuius erant pecuniæ, concurrentibus coniecturis, de quibus hic.

TOLETANA ADMISSIONIS.
Lunæ 26. Iunij 1617.
Argumentum 559.

Cappellani ad nutum amouibiles non debent præcedere Rectores, & Beneficiatos perpetuos.

TOLETANA PAROCHIALIS.
Mercurij 28. Iunij 1617.
Argumentum 560.

Patet ex breui Summario ibi ſubſeq.

MELITEN. HABITVS.
Merc. 28. Iunij 1617.
Argumentum 561.

Nobilis dicitur is, qui à populo pro nobili habetur, & reputatur; quando Notarius dicatur perſona ignobilis, & alia de materia probationis nobilitatis in hac Deciſione non ſpernenda explicantur.

ROMANA SPOLII DOMVS.
Merc. 28. Iunij 1617.
Argumentum 562.

Extremis probatis in iudicio ſpolij, ſtante nullitate ſubhaſtationis competit reintegratio minori indefenſo, & ſic læſo in ſubhaſtatione rei ſuæ immobilis datur actio ſpolij.

CALAGVRITANA BENEFICII DE ALESSON.
Lunæ 3. Iulij 1617.
Argumentum 563.

Collatio Beneficij attentatè facta, quæ talis dicitur, ſi fiat pendente termino ad appellandum, vel poſt interpoſitam appellationem, operatur, vt de ſtylo Rotæ apponatur ſequeſtrum.

BONONIEN. LEGATORVM.
Lunæ 3. Iulij 1617.
Argumentum 564.

Saluiani interdicti remedium competit etiam pro legatis.

RECANATEN. SEPARATIONIS THORI.
Lunæ 3. Iulij 1617.
Argumentum 565.

Prouiſio alimentorum facta ex cauſa paupertatis, hac ceſſante, debet etiam ceſſare.

MONTIS LEONIS DOMVS.
Lunæ 3. Iulij 1617.
Argumentum 566.

Colligitur ex Summario.

SARNEN. PRÆCEPTORIÆ.
Merc. 12. Iulij 1617.
Argumentum 567.

Sumitur ex ſequenti breui Summario.

ROMANA EXPENSARVM.
Lunæ 6. Nou. 1617.
Argumentum 568.

Expenſarum refectio facienda eſt à ſuccumbente, & quomodò probentur, factæque à Procuratore numquid præſumantur factæ ex pecunijs ipſius Procuratoris, vel potiùs Principalis.

BONO-

Digitized by Google

Index Argumentorum.

BONONIEN. MANDATI.
Veneris 10. *Nou.* 1617.
Argumentum 569.
Mandati actio non competit contrà mandatarium, niſi doceatur de intereſſe per illum, qui vult agere: Adminiſtratrix bonorum, quæ eſt creditrix Domini bonorũ adminiſtratorum, præſumitur de ſuis creditis ſibi ſatisfeciſſe: Pater eſt legitimus adminiſtrator, & vſufructuarius bonorum filij, & vſusfructus intelligitur relictus, deducto ære alieno relinquentis.

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.
Lunæ 13. *Nou.* 1617.
Argumentum 570.
De probatione filiationis: De legitimato, quando excludat ſubſtitutum, & de ſubſtitutione, ſi ſine filijs deceſſerit, an expiret, inſtituto decedente cum filijs. Plura notanda in iſta Deciſione ſunt memoriæ tenenda.

MONTIS LEONIS DOMVS.
Lunæ 20. *Nou.* 1617.
Argumentum 571.
Spoliato, probatis extremis in iudicio ſpolij, reſtituenda eſt poſſeſſio, & ex quibus probata dicatur quantitas fructuum perceptorum per ſpoliatorem, qui præſumitur illos percepiſſe, & creditor immiſſus in Saluiano ad quid teneatur.

TOLETANA PECVNIARIA.
Veneris 24. *Nou.* 1617.
Argumentum 572.
Excluduntur attentata in iudicio facto coram A. C. qui vigore ſuarum facultatum poteſt procedere, ſi in commiſſione non fiat mentio obligationis Cameralis.

TOLETANA PAROCHIALIS.
Lunæ 27. *Nou.* 1617.
Argumentum 573.
Agitur de validitate Declaratoriæ, conceſſæ citato Procuratore, qui poteſt Domino præiudicare omittendo, illiuſque reuocatio non attenditur, quando non fuit intimata Parti, & quando id fieri poſſit.

ROMANA HÆREDITATIS DE GABRIELLIBVS.
Ven. 1. *Dec.* 1617.
Argumentum 574.
Aditio hæreditatis ex quibus actibus dicatur inducta, hic magiſtraliter deducitur, quodque hæreditas ſemel adita non poteſt repudiari, nec adiri conditionalitèr, quatenùs bona adſint.

SPOLETANA PRÆDII.
Veneris 1. *Dec.* 1617.
Argumentum 575.
Quomodò probatus dicatur valor Prædij in ſubhaſtatione per Teſtes, Peritos, ac practicos, ne illa poſſit redargui de iniuſtitia, hìc egregiè explicatur.

TOLETANA PENSIONIS.
Lunæ 4. *Dec.* 1617.
Argumentum 576.
Duæ integræ exactiones Penſionis conſtituunt Penſionarium in quaſi poſſeſſione exigendi, ſolutioneſque præſumuntur factæ de mandato illius, qui Penſionem ſoluere tenetur, ac probantur quoque ex libro priuato, concurrentibus adminiculis, & coniecturis.

CIVITATIS CASTELLI SVPPLEMENTI LEGITIMÆ.
Lunæ 11. *Dec.* 1617.
Argumentum 577.
Statutum excluſiuum fœminarum non extenditur extrà Territorium Statuentium.

CALAGVRITANA DECIMARVM.
Lunæ 11. *Dec.* 1617.
Argumentum 578.
Agitur de limitibus Parochiæ, & quæ ſit Eccleſia Parochialis ad effectum percipiendi decimas.

CARPENCTORATEN. BONORVM.
Lunæ 18. *Dec.* 1617.
Argumentum 579.
Breuis eſt Deciſio, ſed magiſtralis, & ſingularis, cùm in ea explicentur requiſita ad validitatem inuentarij per hæredem faciendi de bonis hæreditarijs, & quando prædicta requiſita locum habeant.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE ZANIS.
Merc. 18. *Maij* 1616.
Argumentum 580.
Vſusfructus quomodò, & quando in legitimam imputetur, dilucidè declaratur in hac Deciſione.

LEGIO-

Digitized by Google

LEGIONEN. CONFIRMATIONIS ELECTIONIS.

Veneris 2. Maij 1614.

Argumentum 581.

Iura ex valida, vel inualida illorum extractione quando dicantur eſſe in forma probanti, & quando ſecùs.

FVLGINATEN. ADMINISTRATIONIS.

Ven. 16. Dec. 1617.

Argumentum 582.

Mandatum procuræ ex quibus præſumatur, & quid Procurator præſumptus agere poſſit in præiudicium etiam minoris mandantis,qui per iuramentum repræſentatur maior, & alia, de quibus in Summario.

CIVITATIS CASTELLI FIDEICOMMISSI.

Veneris 17. Maij 1617.

Argumentum 583.

Diſpoſitio *l. hæreditatum, ff. ad l.falcid.* quomodò deſeruiat pro æſtimando valore rerum, quæ dantur in emphytheuſim, vel venduntur.

FERRARIEN. DECIMARVM.

Veneris 23. Iun. 1617.

Argumentum 584.

Laici ſunt prorsùs incapaces decimarum, ſine auctoritate Sedis Apoſtolicæ; ſunt tamen capaces fructuum decimalium, & quando.

SENOGALLIEN. QVARTÆ.

Luna 20. Nou. 1617.

Argumentum 585.

Quarta decimalis de iure communi debetur Epiſcopo,illiuſque ſolutio quomodò probetur, quodque denominetur etiam cenſus, cuius varia ſignificatio hic ponitur, & quo titulo ſolutiones factæ præſumantur.

VERCELLEN. NVLLITATIS CAPITVLI.

Merc. 21. Iunij 1616.

Argumentum 586.

Scripturæ extractæ non ſeruatis ſeruandis non ſunt in forma probanti, quod hic benè deducitur.

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.

Luna 15. Ian. 1618.

Argumentum 587.

Agnatio, ſeu filiatio, vel deſcendentia ex quibus dicatur ſufficientèr probata.

BARCHINONEN. CANONICATVS, ET CAPISCOLIÆ.

Merc. 24. Ian. 1618.

Argumentum 588.

Agitur de vacatione Beneficij ex vno titulo ſemel effectum ſortita, quod iterúm ex eodem titulo vacare non poſſit: Agitur pariter de iuſtificatione gratiæ tám de iure,quàm de facto circa narrata,& quando non poſſit gratia de ſubreptione redargui.

CALLIEN. CANONICATVS.

Luna 29. Ian. 1618.

Argumentum 589.

Poſſeſſio Canonicatus in Cathedrali quomodò ritè capiatur, illiuſque collatio ad quem ſpectet, & ex duobus Prouiſis cui danda ſit manutentio, dilucidè deciditur.

VLIXBONEN. BENEFICII DE AZAMBVIA.

Mercurij 7. Febr. 1618.

Argumentum 590.

Familiaritas Eminentiſſimorum Cardinaliũ ex quibus probata, & continuata dicatur per depoſitiones Teſtium, qui licèt nulliter examinati, deſeruiunt tamen pro adminiculo aliorum, qui ex his præferantur alijs in concurſu.

CALAGVRITANA BENEFICII DE ALESSON.

Ven. 9. Febr. 1618.

Argumentum 591.

In concurſu Beneficij quis ſit præferendus: Poſſeſſio Beneficij capta pendente termino ad appellandum,vel poſt interpoſitam appellationem, eſt nulla, & attentata.

TOLETANA PENSIONIS.

Veneris 16. Febr. 1618.

Argumentum 592.

Penſio, vel alia annua præſtatio quomodò petatur executiuè, vel in iudicio ſummariſſimo manutentionis, cuius rei occaſione tanguntur multa notabilia, de quibus in Summario.

Digitized by Google

Index Argumentorum.

HISPALEN. PRIMITIARVM.
Ven. 16. Febr. 1618.
Argumentum 593.

Agitur de inualiditate examinis Teſtium facti poſt recuſationem Iudicis, & non interueniente alio Coniudice in illorum examine: Quæ reputentur cauſæ iuſtæ recuſandi Iudices, quandoue examen factũ coram vno tantùm Iudice poſſit ſubſtineri, omiſſo alio Coniudice.

GERVNDEN. VINI.
Luna 5. Martij 1618.
Argumentum 594.

De denegatione declaratoriæ ex legitimis cauſis, prout in Summario, & de vini qualitatibus.

VRBINATEN. SEV NVLLIVS ERECTIONIS COLLEGIATÆ.
Luna 5. Martij 1618.
Argumentum 595.

Teſtes de Vniuerſitate probant, quando ſolùm agitur de intereſſe Vniuerſitatis, & non ſingulorum; Teſtiumque numerus ſupplet eorum non integritatem; cætera petas ex Summario.

VRBEVETANA HÆREDITATIS.
Mercurij 14. Martij 1618.
Argumentum 596.

Teſtamentum quando dicatur validum, & exequendum, eiuſque recognitio quando ſit facienda; & quod pro eo in dubio pronunciandum veniat.

PRÆNESTINA HÆREDITATIS.
Merc. 14. Martij 1618.
Argumentum 597.

Teſtamentum ad piam cauſam, & inter liberos ſcriptum, & ſubſcriptum manu ipſius Teſtatoris ſubſtinetur, etiam ſine alijs ſolemnitatibus de iure diuino, & canonico, & per illud reuocatur præcedens Teſtamentum ſolemne, & ex quibus arguatur perfectum, vel imperfectum.

FANEN. SALVIANI.
Veneris 16. Martij 1618.
Argumentum 598.

Donatio facta per Virum Sponſæ antè contractum matrimonium an, & quando valeat: Eſt ſingularis, & magiſtralis Deciſio.

CALLIEN. CANONICATVS.
Luna 26. Martij 1618.
Argumentum 599.

Sumitur ex Summario ibi ſubſeq.

SPOLETANA HÆREDITATIS.
Luna 2. Aprilis 1618.
Argumentum 600.

Diſputatur ſtrictè de validitate ſententiæ, quæ à pluribus oppoſitis defectibus defenditur, prout in Summario.

LEODIEN. MODIORVM SPELTÆ.
Luna 2. Apr. 1618.
Argumentum 601.

Sumitur ex breui Summario.

ROMANA LITTERARVM CAMBII.
Veneris 4. Maij 1618.
Argumentum 602.

Litteræ cambij ſi fuerint acceptatæ ab eo, cui directæ fuerunt, ſed pecunia non fuit ſoluta, qui pecuniam dedit Mercatori litteras ſcribenti, habet contra ipſum regreſſum pro reſtitutione.

REGIEN. VNIONIS.
Luna 7. Maij 1618.
Argumentum 603.

Remiſſoria in materia prophana, qualis eſt vnio Beneficiorum, paſſim conceditur, data releuantia articulorum, probata etiã per Teſtes ad perpetuam rei memoriam examinatos pro Epiſcopo, qui habet fundatam intentionem quoad iuriſdictionem in omnibus Eccleſijs ſuæ Diœceſis.

LVNEN. SARZANEN. IVRISPATRONATVS.
Veneris 11. Maij 1618.
Argumentum 604.

Scripturæ, ex quibus pro recognitione facienda debet fieri comparitio manus ſcribentis, debent eſſe certæ, & indubitatæ, & Teſtes in recognitione ſcripturæ per ſimilitudinem poſſunt facilè decipi.

CÆSARAVGVSTANA DECIMARVM.
Veneris 18. Maij 1618.
Argumentum 605.

Onus ſoluendi decimas ſpectat ad illos, qui percipiunt fructus, & quomodò iſtud onus probetur per Teſtes, de illo deponentes.

FAR-

Digitized by Google

FARFEN. PECVNIARIA.

Veneris 25. Maij 1618.

Argumentum 606.

Cenſus quomodò extinguatur, vel ex quibus dicatur extinctus, illiuſque ſolutio quandò præſumatur potiùs facta extinctiuè, quàm translatiuè.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE LONGIS.

Lunæ 28. Maij 1618.

Argumentum 607.

Fideicommiſſum reciprocum quandò dicatur inductum; Subſtitutio facta poſt mortem plurium honoratorum in tota hæreditate, cui cenſeatur facta; Vocatus conditionalitèr, pendente conditione, agere poteſt pro eius intereſſe.

CALAGVRITANA DECIMARVM DE CENIZERO.

Veneris 1. Iun. 1618.

Argumentum 608.

Agitur de validitate ſententiarum, commiſſa earum cauſa *arbitrio Rotæ*, & tali caſu quid operetur arbitrium ad effectum ſaluandi illas à nullitatibus, & ex quibus dicantur validæ.

LVNEN. SARZANEN. BENEFICII.

Veneris 8. Iunij 1618.

Argumentum 609.

Subrogatus gratioſè, probatis narratis, debet immitti, & ſufficit pro eo poſſeſſio facti ad hunc effectum, & quomodò probata dicantur narrata, ponitur in Summario.

RECANATEN. SEPARATIONIS THORI.

Veneris 8. Iunij 1618.

Argumentum 610.

Sæuitia Mariti erga Vxorem ex quibus dicatur probata per Teſtes, qui ſecundùm aliquos ſunt ſufficientes, etiamſi ſint ſingulares, & alios patiantur defectus, ſecundùm verò alios, quod ſint idonei, & omni exceptione maiores.

TERDONEN. IVRISPATRONATVS.

Merc. 13. Iun. 1618.

Argumentum 611.

Agitur de iuſtificatione gratiæ cum clauſula *ſi videbitur*, & quid operetur iuſta clauſula ad iſtum effectum, & de obreptione, & ſubreptione gratiæ.

GERVNDEN. VINI.

Lunæ 18. Iun. 1618.

Argumentum 612.

Declaratoria, quando ſit concedenda contra contumaces, ſume ex Summario.

FIRMANA SALVIANI.

Lunæ 18. Iunij 1618.

Argumentum 613.

Patet ex Summario ſubſequenti.

SENOGALLIEN. QVARTÆ.

Veneris 22. Iunij 1618.

Argumentum 614.

Sumitur ex breui Summario.

ALBEN. IVRISPATRONATVS.

Veneris 22. Iunij 1618.

Argumentum 615.

Adiudicatio Beneficij facienda eſt ei, qui in omnibus narratis iuſtificauit gratiam, *ſi neutri*, cuius cauſa tanguntur illius requiſita, prout in Summario.

MEDIOLANEN. PENSIONIS.

Lunæ 25. Iunij 1618.

Argumentum 616.

Obligatio, aut promiſſio correſpectiua ad rem, vel contemplatione poſſeſſionis alicuius rei eatenùs durat, quatenùs durat rei poſſeſſio; Verba, *tunc, & eo caſu*, quid operentur, vel ſignificent.

VRBINATEN. DECIMARVM.

Lunæ 25. Iunij 1618.

Deficit Argumentum 617. quia Deciſio iſta in corollarijs reperitur indicata, vt in corpore, & quia ibi non reperitur, deeſt propterea illius Argumentum, & Summarium.

PAMPILONEN. CONGRVÆ.

Lunæ 25. Iunij 1618.

Argumentum 618.

Vicarius aſſumptus cum certa portione, non poteſt prætendere congruam; Sententia autem quando dicatur valida, ac iuſta.

Digitized by Google

FANEN. SALVIANI.
Merc. 4. Iulij 1618.
Argumentum 619.
Reſultat ex ibi ſubſequenti Summario.

VLIXBONEN. BENEFICII DE AZAMBVIA.
Merc. 4. Iulij 1618.
Argumentum 620.
Agitur de conceſſione Remiſſoriæ ex capite releuantiæ articulorum, & de immiſſione danda Prouiſo, qui iuſtificauit Breue, quod per ſententiam dicebatur vulneratum, ſed vulneratio excluditur.

CALAGVRITANA DECIMARVM DE CENIZERO.
Merc. 4. Iulij 1618.
Argumentum 621.
Agitur de ſubſtinendo ſententiam, & Teſtium examen, & à pluribus nullitatibus defenduntur, de quibus in Summario.

LEODIEN. MODIORVM SPELTÆ.
Mercurij 4. Iulij 1618.
Argumentum 622.
Sumitur ex breuiſſimo Summario.

VALENTINA EXPENSARVM.
Mercurij 4. Iulij 1618.
Argumentum 623.
Expenſæ litis quomodò ſint iuſtificandæ ad effectum ſe reimburſandi de illis.

FIRMANA PECVNIARIA.
Luna 12. Nou. 1618.
Argumentum 624.
Sententiæ validitas, & iuſtitia, ex quibus appareat, & quando ſententia tranſeat in iudicatum, non ſeruatis de iure, & ſtylo ſeruandis, vel quando denegetur reſtitutio in integrum.

ROMANA CENSVS DE CRESCIS.
Veneris 16. Nouembris 1618.
Argumentum 625.
Ratificatio inſtrumenti ex quibus dicatur inducta, quodque ex probationibus contrarijs debilioribus illa non excludatur: Notarius pro muliere abſente ſtipulari poteſt, eique ius irreuocabiliter acquirit.

SPOLETANA HÆREDITATIS.
Luna 19. Nou. 1618.
Argumentum 626.
Donatarij poſſidentes impediunt immiſſionem hæredi; Donatio cauſa mortis facta ab exiſtente ſub Aui poteſtate, quando reputetur valida, & quando in ea non requirantur ſolemnitates ſtatutariæ, & Conſtitutionis Ægydianæ, & tangitur differentia, quæ intercedit inter donationem cauſa mortis, & donationem inter viuos.

LVNEN. SARZANEN. BENEFICII.
Merc. 28. Nouembris 1618.
Argumentum 627.
Immiſſio ex gratioſa ſubrogatione non datur, quando non conſtat, Beneficium eſſe litigioſum, vel reſeruatum: poſſeſſio ex quibus dicatur amiſſa; Lis quomodò dicatur finita per laudum, à quo non fuit appellatum, vel non fuit appellatio proſecuta.

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.
Merc. 28. Nouembris 1618.
Argumentum 628.
Fideicommiſſario petenti immiſſionem filius ratione detractionis legitimæ non eſt legitimus contradictor, ſed pro indiuiſo poteſt petere retentionem.

CALAGVRITANA DECIMARVM DE CENIZERO.
Merc. 5. Decembris 1618.
Argumentum 629.
Colligitur ex immediato Summario.

FVLGINATEN. REINTEGRATIONIS.
Luna 10. Decembris 1618.
Argumentum 630.
Agitur de ſententia lata pro reintegratione fœminarum, & deſcendentium excluſarum per Statutum, exiſtentibus maſculis, ipſis poſteà defectis; & an iſta ſententia ſit appellabilis, itaut non intret Ægydiana, & de intellectu huiuſmodi Statuti.

HISPALEN. ATTENTATORVM.
Luna 10. Decembris 1618.
Argumentum 631.
Sume ex breui Summario.

VRBI-

Digitized by Google

VRBINATEN. DECIMARVM.
Veneris 14. *Decembris* 1617.
Argumentum 632.
Decimæ quomodò de iure debeantur, & quomodò ſoluantur ex compoſito, ſiue tranſactione inita inter Partes, & quod Rector teneatur oſtendere dictum compoſitum, ſiuè concordatum ſuper quantitate decimarum ſoluenda.

CIVITATIS CASTELLI SVPPLEMENTI LEGITIMÆ.
Lunæ 17. *Dec.* 1618.
Argumentum 633.
Legitima debetur habita ratione bonorum donatorum, ex bonis tamen exiſtentibus in hæreditate, quibus ceſſantibus, debetur etiam ex ipſis bonis donatis.

FIRMANA SALVIANI.
Veneris 11. *Ian.* 1619.
Argumentum 634.
Vxor, cui fuit ablatum Prædium, ſibi pro ſua dote aſſignatum, poteſt in iudicio Saluiani agere contra tertios poſſeſſores pro ſua dote, non obſtante renunciatione facta ab ea; & in hoc iudicio non admittitur exceptio requirens altiorem indaginem.

GIENNEN. CAPPELLANIÆ.
Veneris 11. *Ian.* 1619.
Argumentum 635.
Arbitrium regulatur à iure, ſecundùm quod priùs cognoſcitur poſſeſſorium, quàm petitorium, & ſic non admittitur cumulatio vtriuſque, quando clarè conſtat de alterius poſſeſſione, quæ benè probatur ex inſtrumento adeptionis illius, qua poſſidens non eſt priuandus.

SPOLETANA PRÆDII.
Mercurij 23. *Ian.* 1619.
Argumentum 636.
Valorem rei ſubhaſtatæ ad effectum arbitrij probare debet ille, qui allegat iniuſtitiam ſubhaſtationis, & rei valor quomodò probetur per Teſtes, & Peritos, & in horum concurſu, qui ſint præferendi.

FAVENTINA PENSIONIS.
Mercurij 23. *Ian.* 1619.
Argumentum 637.
Manutentio datur Penſionario, qui ſolutionem vnicam Penſionis oſtendit, non ſolùm contra Beneficiatum, ſed etiam contra ſucceſſorem, & exceptio, quæ requirit altiorem indaginem, eidem non officit.

CARTHAGINEN. TRANSLATIONIS MONASTERII.
Veneris 1. *Febr.* 1619.
Argumentum 638.
Stante licentia Sedis Apoſtolicæ transferendi Monaſterium in alium locum, ſi Ordinarius iudicet non eſſe locum translationi, dicitur iniuſtè iudicare; Cauſæ iuſtæ transferendi Monaſterium in diuerſum locum ſunt multæ, quarum hic nonnullæ recenſentur.

VGENTINA IVRISPATRONATVS.
Lunæ 4. *Februarij* 1619.
Argumentum 639.
De probatione exiſtentiæ, pertinentiæ, & qualitatis iuriſpatronatus, ac de quaſi poſſeſſione præſentandi, quæ releuat ab onere probandi deſcendentiam præſentantium.

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.
Mercurij 6. *Febr.* 1619.
Argumentum 640.
Sumatur ex breui Summario ibi ſubſeq.

PACEN. CAPPELLANIÆ.
Lunæ 18. *Febr.* 1619.
Argumentum 641.
Mandatum ſpeciale requiritur ad capiendã poſſeſſionem in Beneficialibus, & mandatum de manutenendo datur poſſidenti de tempore motæ litis, etiamquod poſſeſſio ſit inſtrumentalis, nec in eo admittuntur exceptiones, quæ requirunt altiorem indaginem.

SABINEN. SEV NVLLIVS HÆREDITATIS.
Merc. 20. *Febr.* 1619.
Argumentum 642.
Inſtitutus ad certum tempus limitatè quando dicatur etiam hæres purè, & ſimplicitèr, detracto tempore, & verbum *quamdiu* *&c.* quid importet fauore filiorum, & grauatus reſtituere bona, quæ intelligantur, & quando Mater cenſeatur excluſa à legitima filij.

Index Argumentorum.

ALBEN. IVRISPATRONATVS.
Veneris 1. Martij 1619.
Argumentum 643.

Gratia, *ſi neutri*, ex quibus cenſeatur iuſtificata.

BVRGEN. SEV TOLETANA PECVNIARIA.
Lunæ 4. Martij 1619.
Argumentum 644.

Furtum quomodò ſit probandum à Cuſtode, vel Depoſitario, qui tenetur rem cuſtodire, & quando ſtetur aſſertioni furtum paſſi, quandoue ſecùs.

AMERINA DOMVS.
Lunæ 4. Martij 1619.
Argumentum 645.

In iudicio *l. diffamari, C. de ingen. manumiſs.* diffamatus eſt actor, qui propterea tenetur iuſtificare diffamationes: Sententia quando non tranſeat in iudicatum, quandoue poſſit ab ea appellari à die habitæ notitiæ.

ROMANA REPETITIONIS INDEBITI.
Veneris 15. Martij 1619.
Argumentum 646.

Cedens ad quæ teneatur ex ſua promiſſione erga ceſſionarium, & iſte quid agere debeat, vt poſſit regreſſum habere contra cedentem, & ex ſolidatione computorum inter ipſos quid reſultet.

ROMANA PECVNIARIA, SEV ATTENTATORVM.
Lunæ 18. Martij 1619.
Argumentum 647.

Collige ex ſequenti Summario.

RECANATEN. SEPARATIONIS THORI.
Lunæ 15. Aprilis 1619.
Argumentum 648.

Magiſtraliter hic tractatur de poteſtate Iudicis delegati in cauſa matrimoniali; & paritèr magiſtralitèr vendicatur iudicium factum ſuper ſeparatione thori à pluribus nullitatibus obiectis Teſtibus in illo examinatis.

VGENTINA IVRISPATRONATVS.
Lunæ 15. Aprilis 1619.
Argumentum 649.

Sume ex immediato Summario.

PERVSINA ATTENTATORVM.
Ven. 19. Apr. 1619.
Argumentum 650.

Arbitrium, à Signatura Rotæ datum, hic non intrat, prout latè in Summario, ſtantibus attentatis, commiſſis pendente appellatione in cauſa de ſui natura appellabili.

TERRACINEN. DOTIS.
Veneris 26. Aprilis 1619.
Argumentum 651.

Confeſſio Mariti dotis receptæ facta in Teſtamento regularitèr habet vim legati: ſed concurrentibus coniecturis, de quibus plenè in hac Deciſione, probat etiam veram dotis numerationem etiam contrà tertios.

PARMEN. BENEFICII.
Veneris 10. Maij 1619.
Argumentum 652.

Iuſtificatio gratiæ ſuper Beneficio obtento ex quibus dicatur facta, latè, & ſcitè hic deciditur; & de ſimultanea, ac alternatiua collatione inter Epiſcopum, & Capitulum.

COMPOSTELLANA PAROCHIALIS.
Lunæ 13. Maij 1619.
Argumentum 653.

Donatio iuriſpatronatus, licèt poſſit fieri à Patrono, debet tamen fieri cum conſenſu Epiſcopi, iſteque conſenſus quando præſumatur ex lapſu temporis interueniſſe, quandoue hæc facultas non cenſeatur ab Epiſcopo demandata Vicario Generali; & quando inſtrumentum reddatur ſuſpectum in ciuilibus.

BVRGEN. PRIORATVS.
Merc. 22. Maij 1619.
Argumentum 654.

Mercatura, Negociatio, & Agricultura, an detrahant Nobilitati, & quis dicatur nobilis, quiſuè ex loci conſuetudine reputetur talis, itaut fiat habilis ad conſequendos

Digitized by Google

dos honores, & dignitates etiam in Religione Hieroſolymitana.

ASSISIEN. STATVTORVM.
Merc. 22. Maij 1619.
Argumentum 655.

Manutentio datur poſſidenti de tempore motæ litis, & quæ in hoc iudicio non admittantur, ſed reijciantur ad petitorium; & an Statutum conditum contra particulares perſonas attendatur.

FVLGINATEN. REINTEGRATIONIS.
Veneris 24. Maij 1619.
Argumentum 656.

Immiſſio exceſſiua ratione indiuiduitatis eſt in totum reſcindenda, & quomodò probetur exceſſus, hic rectè deducitur ex pluribus; ac declaratur, quomodò fiat reintegratio fęminarum vigore Statuti excluſarum.

CALAGVRITANA BENEFICII DE MVRILLO.
Veneris 24. Maij 1619.
Argumentum 657.

Ordinarius poteſt in paritate vocum inſtituere, quem maluerit, & quando præſentatio, quæ quandoque vſurpatur pro electione, Patroni abſentis non attendatur, hìc benè explicatur.

ROMANA VINEÆ.
Veneris 24. Maij 1619.
Argumentum 658.

Quomodò, & ex quibus excuſetur deuolutio, ſeu caducitas rei emphytheuticæ, hìc ſcitè, & rectè deciditur.

HISPALEN. PRIMITIARVM.
Luna 3. Iunij 1619.
Argumentum 659.

Agitur de coadiuuandis depoſitionibus Teſtium circa probationem quaſi poſſeſſionis exigendi primitias.

LEODIEN. MODIORVM SPELTÆ.
Luna 3. Iunij 1619.
Argumentum 660.

Patet ex breui Summario ibi ſubſeq.

ASTEN. BONORVM.
Veneris 7. Iunij 1619.
Argumentum 661.

Dominium ad effectum deuolutionis, & caducitatis debet à proprietario plenè, & concludenter probari, & ex quibus hic talis probatio excludatur.

CARTHAGINEN. TRANSLATIONIS MONASTERII.
Luna 10. Iunij 1619.
Argumentum 662.

Tranſlatio Monaſteriorum quando non debeat fieri.

VERVLANA DOTIS.
Luna 10. Iunij 1619.
Argumentum 663.

Colligitur ex Summario.

TARVISINA FEVDI.
Luna 10. Iunij 1619.
Argumentum 664.

Arbitrium pro reuocatione attentatorum non intrat, quando illa ſunt clara; Sententia lata in poſſeſſorio, ſi habeat complicationem cum petitorio, datur ab illa appellatio, ideòque geſta pendente tempore ad appellandum, vel poſt dictum tempus, quando legitimè fuit appellatum, dicuntur attentata; Statuta non comprehendunt bona exiſtentia extrà territorium Statuentium.

ROMANA REPETITIONIS INDEBITI.
Ven. 14. Iunij 1617.
Argumentum 665.

Sumitur ex ſequenti breui Summario.

NARNIEN. CONFECTIONIS INVENTARII.
Veneris 14. Iunij 1619.
Argumentum 666.

Reſtitutio in integrum datur minori ad conficiendum inuentarium, imò datur maiori ex aliqua iuſta, vel rationabili cauſa, maximè ſi concurrat læſio.

SENOGALLIEN. QVARTÆ.
Luna 17. Iunij 1619.
Argumentum 667.

Quarta decimalis, quæ de iure debetur Epiſcopo, faciliùs peti poteſt accedente laudo deſupèr emanato, ac obſeruato.

Index Argumentorum.

MONOPOLITANA BENEFICII.
Lunæ 17. Iunij 1619.
Argumentum 668.

Quæ requirantur pro obtinendo Beneficio Eccleſiaſtico, ac Penſione: Codicillus, in quo non ſunt deſcripta nomina Teſtium, non valet, prout pariter non valet, niſi ſit extractus ſeruatis ſeruandis.

PARMEN. BENEFICII.
Lunæ 17. Iunij 1619.
Argumentum 669.

Proue, & Summarium eſt ipſamet breuis Deciſio.

LVNEN. SARZANEN. IVRISPATRONATVS.
Lunæ 17. Iunij 1619.
Argumentum 670.

Teſtamentum defenditur à pluribus oppoſitis falſitatibus, illudque eſſe in forma probanti, illiuſque occaſione plura tanguntur circa recognitionem faciendam per comparationem.

VALENTINA DISTRIBVTIONVM.
Veneris 21. Iunij 1619.
Argumentum 671.

Canonicus abſens cauſa ſtudij vigore Breuis Apoſtolici, quos fructus, quaſuè diſtributiones percipere, & lucrari poſſit; & quid poſſint operari verba uniuerſalia, ac clauſulæ derogatoriæ eiuſdem Breuis.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE STEPHANIS.
Veneris 21. Iunij 1619.
Argumentum 672.

De fideicommiſſi exiſtentia, deficientia, & purificatione, identitate bonorum, & immiſſione danda vocatis, breuitèr ponitur.

ROMANA LÆSIONIS.
Merc. 26. Iunij 1619.
Argumentum 673.

Tranſactio, vt poſſit reſcindi ex capite læſionis, læſio debet probari: Poſitiones haberi pro confeſſatis in contumaciam non reſpondentis, Curia non ſeruat, & Rota non attendat.

ROMANA DOMVS.
Merc. 26. Iunij 1619.
Argumentum 674.

Conceſſio, ſeu inueſtitura facta cum dictione taxatiua, *Tantum*, ob vim dictæ dictionis reſtringitur, nec debet extendi, niſi ad expreſsè comprehenſos, & de vi dictionis, *videlicèt*.

MEDIOLANEN. PAROCHIALIS.
Mercurij 26. Iunij 1619.
Argumentum 675.

Manutentio datur exiſtenti in poſſeſſione, etiam inſtrumentali, tunc alio non poſſidente, & illa poſſeſſio quomodò comprobetur, ac poſterior quomodò excludatur, & quæ in hoc iudicio manutentionis non admittantur.

FOROLIVIEN. BONORVM DE VRSELLIS.
Veneris 28. Iunij 1619.
Argumentum 676.

Mulieri pauperi ad reſtitutionem dotis agenti, ſubminiſtranda ſunt alimenta, & ſumptus litis per hæredes mariti, etiamſi habeat fratres diuites.

TERDONEN. IVRISPATRONATVS.
Lunæ 1. Iulij 1619.
Argumentum 677.

Valor Beneficij, narratus per non exceſſum, quando non dicatur probatus per Teſtes ſuper illo deponentes.

VALENTINA EXPENSARVM.
Merc. 6. Nou. 1619.
Argumentum 678.

Expenſarum quantitas, in lite per aliquem factarum, quibus modis, ac medijs liquidetur, & probetur.

TVLLEN., SEV NVLLIVS PORTIONVM.
Merc. 13. Nouembris 1619.
Argumentum 679.

Agitur de intellectu Breuis Erectionis Collegiatæ, factæ cum aſſignatione portionum tàm Canonicis, quàm Beneficiatis, an ſcilicèt portiones aſſignatæ recipiant augumentum etiam reſpectu Beneficiatorum, & deciditur affirmatiuè ex fundamẽtis in Deciſione deductis.

FER-

Digitized by Google

FERRARIEN. BONORVM DE SCHIANCHIS.

Ven. 15. Nouembris 1619.

Argumentum 680.

Renouatio emphytheuſis facienda eſt proximiori vltimi emphytheutæ, etiamquod proximior non ſit hæres illius, dum emphytheuſis non eſt hæreditaria, & deuolutio ſit ob lineam finitam, non autem ob pacta non ſeruata: & intra quantum tempus petenda ſit iſta renouatio.

VLIXBONEN. BENEFICII DE AZAMBVYA.

Veneris 15. Nou. 1619.

Argumentum 681.

Agitur de ſubſtinendo examine Teſtium, facto coram Subdelegato à Delegato Papæ, & à pluribus obiectionibus defenditur.

ROMANA CENSVS.

Merc. 20. Nou. 1619.

Argumentum 682.

Sumitur ex ſubſequenti Summario.

TARRACONEN. BENEFICII.

Merc. 20. Nou. 1619.

Argumentum 683.

Arbitrium Rotæ tributum cum clauſula, *parito*, quomodò ſit accipiendum ad effectũ ſuperſedendi, & ad vlteriora non procedendi: Iuſpatronatus an, & quando dicatur probatum ad hunc effectum.

TRIDENTINA DECIMARVM.

Lunæ 2. Dec. 1619.

Argumentum 684.

Mandatum procuræ, ad effectum ſubſtinendi iudicium factum, probari poſſe ex coniecturis, & præſumptionibus, hic amplè deciditur.

SPOLETANA PRÆDII.

Lunæ 9. Dec. 1619.

Argumentum 685.

Auditor Cameræ in prima inſtantia non eſt Iudex competens in cauſa ordinaria inter Forenſes, præſertim Parte opponente: Pupillus quando poſſit trahere aduerſarium ad Curiam: Ratificatio, vt proſit, quando ſit facienda, & lis quando dicatur introducta tàm reſpectu Actoris, quàm Rei, & cauſa quando dicatur diuerſa.

BVRGEN. BENEFICII, SEV PORTIONIS.

Lunæ 9. Dec. 1619.

Argumentum 686.

Patet ex breui Summario.

FAVENTINA PENSIONIS.

Lunæ 16. Dec. 1619.

Argumentum 687.

Penſionario exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem, datur manutentio: quomodò autem, & ex quibus probata dicatur iſta quaſi poſſeſſio, hìc egregiè deducitur, & hac occaſione enucleatur materia veræ numerationis pecuniarum, & confeſſionis de recepto.

FVLGINATEN. REINTEGRATIONIS.

Lunæ 16. Dec. 1619.

Argumentum 688.

Communio bonorum inter fratres ex quibus inita, ac continuata præſumatur,

TARVISINA FEVDI.

Veneris 20. Dec. 1619.

Argumentum 689.

Sequeſtrum, ſtantibus attentatis, apponitur, ſed contrà eum, qui renunciauit attentatis, illud non datur, & ex quibus dicatur renunciatum attentatis.

PERVSINA FIDEICOMMISSI.

Veneris 20. Dec. 1619.

Argumentum 690.

Sententia valida, & iuſta, niſi fuerit ab illa appellatum intrà legitimum tempus, & niſi poſteà fuerint prorogata fatalia, tranſit in iudicatum.

SALAMANTINA BENEFICII.

Lunæ 13. Ian. 1620.

Argumentum 691.

De viribus, & effectibus clauſulæ, *parita breui*, & de perceptione, ac liquidatione fructuum perceptorum per poſſeſſorem Beneficij.

GE-

GERVNDEN. VINI.
Merc. 15. *Ian.* 1620.
Argumentum 692.
Agitur de non retardanda executione ſententiarum Rotalium, quæ ſint validæ, & iuſtæ, & de virtute clauſulæ, *parito iudicato*; ac de validitate Statuti Eccleſiæ Gerunden. circà adminiſtrationem, quam habent Præpoſiti illius Eccleſiæ bonorum eiuſdem.

LAVDEN. IVRISDICTIONIS.
Lunæ 20. *Ian.* 1620.
Argumentum 693.
Prouiſio Vicarij Eccleſiæ vnitæ quando ſpectet ad Epiſcopũ, etiamquod vnio emanauerit ad fauorem exempti cum verbis ampliſſimis.

FAVENTINA PECVNIARIA.
Veneris 31. *Ian.* 1620.
Argumentum 694.
Arbitramento certæ perſonæ ſtare promittens, non arctatur ſtare arbitrio alterius, & cur, cum alijs, de quibus in Summario.

SPOLETANA HÆREDITATIS.
Lunæ 10. *Febr.* 1620.
Argumentum 695.
Donatio cauſa mortis, facta à filio familias cum Patris, vel Aui conſenſu, in quorum poteſtate reperitur, ac munita numero quinque Teſtium, eſt valida, nec in ea locum habent ſolemnitates, quæ in contractibus minorum à Statuto requiruntur; Fides Curialium ſuper obſeruantia etiam non præſcripta deſeruit ad interpretationem Statuti.

HISPALEN. VOTI.
Veneris 14. *Febr.* 1620.
Argumentum 696.
Colligi poteſt ex Summario.

MONOPOLITANA CAPPELLANIÆ.
Lunæ 17. *Febr.* 1620.
Argumentum 697.
Iura, & ſcripturæ quando dicantur eſſe in forma probanti, aliaque, de quibus in Summario.

TARVISINA ADIVNCTORVM.
Lunæ 17. *Febr.* 1620.
Argumentum 698.
Princeps, & Congregatio illum repræſentans, ſicut non attentat, ita nec eorum Delegatus: Iudex habens ordinariam, & delegatam iuriſdictionem, pro validitate actus cenſetur proceſſiſſe eo modo, quo validè procedere potuit.

AMERINA DOMVS.
Ven. 21. *Febr.* 1620.
Argumentum 699.
Sumitur ex Summario ibi ſubſeq.

TERDONEN. IVRISPATRONATVS.
Lunæ 24. *Febr.* 1620.
Argumentum 700.
Explicat ſubſequens Summarium.

ALBEN. IVRISPATRONATVS.
Lunæ 24. *Febr.* 1620.
Argumentum 701.
Papa ad faciendam gratiam præſumitur motus ex ſibi narratis: Poſſeſſio anterior Beneficij quando præſumatur continuata à Beneficiato vſque ad obitum, & quando ſecùs ad effectum manutentionis.

ELNEN. VSVSFRVCTVS.
Merc. 18. *Martij* 1620.
Argumentum 702.
Sequeſtrum ob dilapidationis timorem quando apponatur, quandouè non, & de illo qui tractent potiſſimùm.

HISPALEN. PRIMITIARVM.
Mercurij 18. *Martij* 1620.
Argumentum 703.
Arbitrium Rotæ datum pro ſanatione nullitatis examinis Teſtium quando non intret, hic deciditur.

CALAGVRITANA BENEFICII.
Ven. 20. *Martij* 1620.
Argumentum 704.
Eſt idem cum Summario.

VICEN. PRIORATVS.
Lunæ 23. *Martij* 1620.
Argumentum 705.
Clauſula, *ſublata*, & aliæ, de quibus hic, appoſitæ in Gratia Pontificia, quid operentur, & quomodò illarum vis poſſit reduci ad viam iuris, vel tolli.

GIEN-

Digitized by Google

Index Argumentorum.

GIENNEN. CAPPELLANIÆ.
Luna 23. Martij 1620.
Argumentum 706.

Nominans aliquem ad Cappellaniam quando poſſit variare, & nominationem reuocare, non obſtante pacto de non reuocando, hic egregiè reſoluitur, & quando quis dicatur vocatus ordine ſucceſſiuo, quandouè ſimultaneè.

SABINEN., SEV NVLLIVS HÆREDITATIS.
Veneris 27. Martij 1620.
Argumentum 707.

Fideicommiſſario vniuerſali quando detur immiſſio etiam pro indiuiſo, non obſtantibus detractionibus faciendis legitimæ, & Trebellianicæ: Vxori competit retentio pro ſua dote in bonis Mariti, etiamſi de ea conſtet tantùm ex confeſſione eiuſdem Mariti facta in Teſtamento, & cur, ibidem.

MARSICEN. BENEFICIORVM.
Veneris 27. Martij 1620.
Argumentum 708.

Remiſſoria datur tàm in cauſa prophana, quàm Beneficiali, quando materia articulata eſt releuans, & releuantia ex quibus deducatur.

MEDIOLANEN. PAROCHIALIS.

Veneris 3. Apr. 1620.

Argumentum 709.

Suppletur per ſubſequens breue Summariũ.

COMPOSTELLANA PAROCHIALIS.

Veneris 3. Apr. 1620.

Argumentum 710.

Agitur in hac Deciſione de pertinentia iuriſpatronatus, cuius probatio ex quibus deducatur, hic amplè, & ſcitè examinatur, quodque illud per ſimoniam amittitur.

ANCONITANA ALIMENTORVM.

Luna 6. Apr. 1620.

Argumentum 711.

Conſtat ex Summario.

BVRGEN. SEV TOLETANA PECVNIARIA.
Luna 4. Maij 1620.
Argumentum 712.

Remiſſoria in prophanis conceditur data releuantia, etiam ſine fumo: Furtum pecuniarum quando cedat damno Domini, & quando mandatarij, Procuratoris, vel Exactoris, latè materia hic examinatur.

FIRMANA INVENTARII.
Ven. 8. Maij 1620.
Argumentum 713.

Interrogatus, an velit vti ſcriptura producta pro bona, vtrum teneatur prçcisè reſpondere? Præſumptio veritatis vnius ſcripturæ, quibus iuuetur adminiculis, & additiones in ea, etiam non ſubſcriptæ, quando probent.

CARTHAGINEN. TRANSLATIONIS MONASTERII.

Luna 18. Maij 1620.

Argumentum 714.

Monaſterij translatio ex quo capite dicatur iure petita, & quando ſit facienda non ſolùm ad diuerſum ſitum eiuſdem loci, ſed etiam ad diuerſum locum.

CIVITATIS CASTELLI FIDEICOMMISSI.

Luna 18. Maij 1620.

Argumentum 715.

Ex emphytheuſi detrahitur legitima, illaque æſtimatur reſpectu fructuum à filio ex ea perceptorum, & agitur de materia *l. hæreditatum, ff. ad l. falcid.*

ROMANA CONSIGNATIONIS SEQVESTRI.

Veneris 22. Maij 1620.

Argumentum 716.

Agitur de probando valore Caſalis, mediante æſtimatione Peritorum, & quomodò, licèt iſti ſint diſcordes in ſumma, poſſint reduci ad concordiam, præſertim ex relatione tertij Perti de partium conſenſu facta, cui Perito, etiam vnico ſtandum eſt.

CALA-

Digitized by Google

CALARITANA PRÆHEMINENTIARVM, SEV SEDILIVM.

Ven. 22. *Maij* 1620.

Argumentum 717.

Agitur de manutentione danda poſſidenti de tempore motæ litis in quaſi poſſeſſione retinendi ſedilia, ſeu ſcamna in Eccleſia iuriſpatronatus, etiamquod talia iura poſſidentes ſint laici.

NARNIEN. FIDEICOMMISSI.

Lunæ 1. *Iunij* 1620.

Argumentum 718.

Legatum factum à Patre filiabus fœminis pro legitima, & iure inſtitutionis, an detrahatur vti æs alienum antè legitimam, an potiús computetur in ipſa legitima, & an Statutum excluſiuum fęminarum procedat condito Teſtamento.

MEDIOLANEN., SEV ROMANA PENSIONVM.

Merc. 10. *Iun.* 1620.

Argumentum 719.

Sententiæ validitas, & iuſtitia ex quibus appareat; Tranſlatio Penſionis, vt validè fiat, quæ requirantur: Verbum *volo*, ſimpliciter prolatum importat diſpoſitionem perfectam, iunctum verò infinitiuo importat initium, & præparationem actus faciendi in futurum.

ROMANA PECVNIARIA.

Merc. 10. *Iun.* 1620.

Argumentum 720.

Emptor quando non teneatur ad fructus compenſatiuos erga venditorem iuxta diſpoſitionem *l. curabit, C. de act. empt.* hic egregiè deducitur.

CRACOVIEN. PRÆSTIMONII.

Veneris 12. *Iunij* 1616.

Argumentum 721.

Mandatum de manutenendo datur poſſidenti, qui pręſumitur poſſeſſionem continuaſſe vſque ad tempus motæ litis, & tale mandatum datur etiam in gradu appellationis, in eaque debet manuteneri etiam Prædo, & vitioſus poſſeſſor, donec conſtiterit eſſe talem; nec in iſto iudicio recipiuntur exceptiones requirentes altiorem indaginem, & quæ reſpiciunt petitorium.

GIENNEN. CAPPELLANIÆ.

Veneris 12. *Iunij* 1620.

Argumentum 722.

Adiudicatio Beneficij iuriſpatronatus fieri debet præſentato à maiori parte Patronorum, vel ab æquali, ſi præſentatus obtinuerit derogationem Apoſtolicam medietati vocum, & an, & quando Patroni poſſint variare nominationem ſemel factam.

REGIEN. VNIONIS.

Lunæ 15. *Iun.* 1620.

Argumentum 723.

Valor Beneficij, vt dicatur probatus per Teſtes ad effectum ſubſtinendi gratiam, quomodò ſuper eo debeant deponere, ac de alijs circa iuſtificationem gratiæ.

TERRACINEN. DOTIS.

Merc. 17. *Iun.* 1620.

Argumentum 724.

Confeſſio dotis receptæ facta à marito, conſtante matrimonio, an probet veram dotis ſolutionem, & an recognitio manus ſcribentis dicatur legitimè facta per Teſtes, dicentes, ſe habere notam manum, & pluriès vidiſſe eum ſcribere, hic iſta res ſcitè explicatur.

PERVSINA BONORVM.

Veneris 26. *Iunij* 1620.

Argumentum 725.

Patet ex breui Summario.

TVLLEN. SEV NVLLIVS FRVCTVVM.

Mercurij 1. *Iulij* 1620.

Argumentum 726.

Beneficiatus, qui abeſt, & non reſidet ex iuſtis, & rationabilibus cauſis, licitè percipit fructus, & diſtributiones quotidianas, perindè ac ſi interfuiſſet Diuinis, præſertim ſi adſit licentia Ordinarij.

HORTANA NVLLITATIS DONATIONIS.

Merc. 1. *Iulij* 1620.

Argumentum 727.

Donatio facta, etiam pro ędificanda Eccleſia, poteſt à donante reuocari, ſi deficiat conſenſus Ordinarij, vel non ſit inſinuata, vel ſi adeſt Pontificis licentia illam reuocandi.

Digitized by Google

Index Argumentorum.

FVLGINATEN. LEGATI.

Veneris 6. Nou. 1620.

Argumentum 728.

Quæ actiones competant legatario pro conſecutione legati; Mobilium appellatione quid veniat, & comprehendatur tàm ex mente Teſtatoris, quàm ex vi verborum, & quomodò iſta ſint accipienda in diſpoſitione teſtamentaria, de qua hic.

COMPOSTELLANA PAROCHIALIS.

Veneris 13. Nou. 1620.

Argumentum 729.

An, & quando inueſtitura probet ius, & dominium Inueſtientis; Requiſita immemorabilis hic recenſentur. Teſtium depoſitiones adminiculatæ præferuntur in cōcurſu depoſitionibus aliorum Teſtium, quæ carent adminiculis.

OSCEN. PAROCHIALIS.

Luna 16. Nou. 1620.

Argumentum 730.

Agitur de paritione facienda Litteris, Breui, vel mandatis Superiorum, & Iudicum ad effectum euitandi pœnas, & quando his dicatur ſufficienter paritum, non obſtante proteſtatione præſeruatiua iurium proteſtantis, & an in dictis litteris cenſeantur comprehenſa ea, quæ in illis non leguntur.

TARRACONEN. BENEFICII.

Veneris 20. Nou. 1620.

Argumentum 731.

Manutentio datur anteriori poſſeſſori, quam Iudex non priuat, niſi ritè, & rectè procedat; Poſſeſſio, capta à Procuratore in partibus, eſt attentata, inhibito Principali in Curia, & cur, hic magiſtraliter deciditur.

MEDIOLANEN. BENEFICII DE RAVDE.

Veneris 20. Nou. 1620.

Argumentum 732.

Gratioſè ſubrogato denegatur immiſſio, etiamſi ſit ſubrogatus in ius, niſi fuerit ſubrogatus etiam ad poſſeſſionem; & quomodò procedatur in gratioſa ſubrogatione; Poſſeſſio ciuilis ſpatio decennij amittitur.

VRBINATEN. DECIMARVM.

Veneris 27. Nou. 1620.

Argumentum 733.

Deſumi poteſt ex Summario.

HISPALEN. PRIMITIARVM.

Merc. 9. Decembris 1620.

Argumentum 734.

Arbitrium, Rotæ impertitum pro ſanatione examinis Teſtium, non intrat, quando illi ſunt examinati à Iudice recuſato, ſine Coniudice, ſine interrogatorijs, & à Notario, patiente plures falſitatis ſuſpiciones, & quæ ſint iſtæ ſuſpiciones, & cauſæ, hic recenſentur.

ASSISIEN. STATVTORVM.

Ven. 11. Dec. 1620.

Argumentum 735.

Manutentionis ad effectum attenditur poſſeſſio de tempore motæ litis, & ex quibus iſta poſſeſſio probata dicatur; Qui Teſtes in concurſu ſint præferendi: Sua poſſeſſione quis priuari non debet, donec de meritis diſcutitur.

IANVEN. ALIMENTORVM.

Lunæ 11. Ian. 1621.

Argumentum 736.

Alimenta, & ſumptus litis præſtari debent à Marito Vxori ab illo diuertenti ex iuſta cauſa, & de Iudicis licentia, & quæ cauſa ad hunc effectum reputetur iuſta; & debent taxari arbitrio Iudicis non habito reſpectu ad dotis quantitatem, ſed potiùs ad nobilitatem Coniugum, & Mariti patrimonium.

TAR-

Digitized by Google

TARVISINA FEVDI.

Sabbathi 25. Ian. 1621.

Argumentum 637.

Fratres duo ſi fuerint inueſtiti de feudo pro ſe, & ſuis hæredibus, & deſcendentibus maſculis, & fœminis, itaut maſculis exeuntibus fœminæ non ſuccedant, alterius veró prole deficiente legitima totum feudum ad alterum tantùm deferatur, deciditur, vt, donec extant fœminæ deſcendentes ab alterutro ex dictis fratribus, ipſæ ſuccedere debeant, non autem maſculi deſcendentes ex altero.

BONONIEN. DE ZANIS.

Lunæ 14. Dec. 1620.

Argumentum 738.

Ex quibus dicatur, vel colligatur, quod hæres, vel adminiſtratrix ſibi ſatisfecerit, vel in quam cauſam debeant referri actus per iſtos facti, & an ſint intelligendi geſti nomine proprio, an potiùs alieno.

Explicit Index Argumentorum Deciſionum R. P. D. Io. Baptiſtæ Pamphilij, poſteà Innocentij X. Pont. Opt. Max.

DECISIONES

Digitized by Google

DECISIONES SACRAE ROTAE ROMANÆ

Coram R. P. D. IO. BAPTISTA PAMPHILIO, poſtea Sa. mem. INNOCENTIO X. Pont. Opt. Max.

FARFEN. SPOLII.

Veneris 11. Februarij 1605.

ARGVMENTVM.

Quando contractus minoris, appoſito iuramento valeat ſine alijs ſolemnitatibus, tàm ex diſpoſitione iuris communis, quàm Statutaria Vrbis, & ex Conſtitutione Marchiæ, & qui comprehendantur in illis.

SVMMARIVM.

1 *Contractus geſtus à minore, ſtante iuramento ipſius ſubſtinetur, & num. 4. & 5.*

2 *Statutum Vrbis* cap. 151. lib. 1. *diſponens iuramentum minoris præſumi dolo extortum procedit tantum in minore 20. non autem 25. annorum.*

Quomodo etiam aliter procedat prædictum Statutum, & Conſtitutio Marchiæ in iſta re, num. 7. & 8.

3 *Vbi adeſt Statutum particulare alicuius loci non attenditur Statutum loci dominantis.*

6 *Statutum ſupradictum Vrbis* cap. 151. lib. 1. *an, & quando præter Ciues, incolas, & diſtrictuales, comprehendat etiam forenſes, & num. 9.*

DECISIO I.

FVIT per Dominos reſolutum pro validitate contractus venditionis, de qua agitur, factæ per Thadæum tunc minorem 25. annorum; nam, licet in eo non interuenerint ſolemnitates de iure requiſitæ in alienationibus bonorum minoris, nihilominus ſtante iuramento ipſius Thadæi in contractu
1 appoſito, quod reddidit eum maiorem venditio fuit confirmata per *Auth. Sacramenta puberum, C. ſi aduerſ. vendit.* etiam quod in ea non interuenerit aliqua ex dd. ſolemnitatibus, vt reiecta opinione *Bulgari*, & aliorum Vltramontanorum tenet ibi, *Bartol. num. 3.* affirmans hanc opinionem tenere omnes, & eſſe veram, quem ſequuntur *Iaſ. in princ. latè Io. Guttier. num. 23. Abb. in cap. cum contingat ſub num. 8. de iure iur. Couarr. in cap. quamuis par. 2. §. 1. num. 7. Soccin. iun. conſ. 32. num. 16. & ſeq. & conſ. 47. num. 18. vol. 3.* & de communi totius Orbis vſu, & obſeruantia, *Gabr. conſ. 13. nu. 2. & conſ. 127. lib. 1. Put. deciſ. 194. lib. 5.*

Non obſtat Statutum Vrbis *cap.* 151. *lib.* 1. diſponens iuramentum interpoſitum à minore cenſeri dolo, & metu extortum, quia
2 loquitur in minore 20. annorum, non autem in minore 25. prout erat Thadæus de tempore venditionis; Vltra quod cum in loco contractus adſit Statutum particulare, per

quod diſponitur in minoribus 25. annorum ſeruari diſpoſitè à iure communi non eſt attendendum Statutum Vrbis, vt expreſsè diſponitur in eodem Statuto Vrbis *cap.42. lib.1.* quod etiam conformatur diſpoſitioni iuris communis, de qua ſtante Statuto particulari
3 non attenditur Statutum Ciuitatis dominantis, *Doct. communiter in l. omnes Populi*, vbi in ſpecie *Caſtren. ſ. num.7. ff. de juſtit. & iur.*

Et ex his fuit reſolutum, contractum venditionis fuiſſe validum, niſi obſtaret læſio, quam reſeruarunt Domini particulariter videndam.

In eadem cauſa habetur infra dec.49. quæ eſt etiam poſt Mangil. de ſubhaſtat. deciſ.43. & dec.159.

ADNOTATIO.

De iure communi minor 25. annis per iuramentum repræſentatur maior, & obligatus remanet, etiamſi in eius contractu non fue-
4 rint ſeruatæ ſolemnitates requiſitæ, prout præter hic adductos, multis alijs relatis latè comprobant *Honded. conſ.41. à nu.9. cum plurib. ſeqq. lib 1. Gilian. ad Statut. Peruſ. in verb. minor num.5. Seraph. deciſ.791. num.3. deciſ.165. num.1. deciſ.265. num.4. par.1. deciſ.260. num.7. part.6. deciſ.378. num.16. & ſeq. par.9. deciſ.341. num.3. par.14. recent. deciſ.162. nu.14. poſt Zacch. de oblig. Camer. Coccin. dec.1307 num.4. Manzaned. deciſ. 177. num.4. Peutinger. dec.221. num.16.* recentius dictum fuit in *Peruſina cenſus 4. Iul.1674. coram Reuerendiſs. Matthæo Archiepiſcopo Damaſceno, & Sacri Palatij Apoſtolici Præfecto, & habetur infra deciſ.582. vbi hæc allegatur*, & circa iuratum venditionis contractum à minore ſine ſolemnitatibus geſtum latè agitur *in Bononien. nullitatis contractuum 13. Iunij 1672. & 6. Martij 1673. coram dicto Reuerendiſs. Damaſceno.*

Idem quoque procedit ex Statuto Vrbis
5 *cap. 47. lib. 1.* vbi minor completo 20. anno habetur pro maiori *deciſ. 260. numer.5. part.6. deciſ.5. num.5. coram Eminent. Ottbob. Carill. deciſ. 124. & 153. vtrobique num. 1. Amat. Dunozett. deciſ.246. num.7. Peutinger. deciſ.335. num.11.* & habetur *infra deciſ.* 519. vbi adducitur hæc deciſio.

At hoc Statutum comprehendit tantummodo Ciues, incolas Vrbis, & diſtrictuales, non autem forenſes, *Rot. d. deciſ.260. numer.6. par.6. recent. coram Bich. dec.200. nu.6.10. & ſeqq.* & latiſſime, ac ex profeſſo diſcuſſo articulo *deciſ. 229. vbi etiam declaratur deciſio Amerina*
6 *Domus, coram eodem Sanctiſs. D. Innocentio X. de qua infra impreſſa etiam in recent. deciſ.643. par.3. & deciſ.168. par.4. to.1.* Licet autem non ſubijciantur forenſes prædicto Statuto ſubijciuntur tamen Conſtitutioni Marchię *lib.5. cap.25* quæ locum ſibi vendicat etiam in contractibus forenſium hic in Vrbe, *Bich. d. deciſ.229. & deciſ.588. num.3. Arguell. deciſ. 13. Peutinger. deciſ.204. num.3.*

Iuramentum tamen non operatur prædict. effectum quando Statutum, ſeu Conſtitutio prçſumeret contractum geſtum per minorem
7 non ſeruata forma ibi tradita fuiſſe per dolũ, & metum extortum, aut aliter contractu fidem adimat, *Pit. ad Statut. Vrb. cap.151. lib.1. gloſ. vlt. per tot.* pluribus deciſionibus, & auctoritatibus cumulatis, *Conciol. allegat.34. nu. 30. allegat.48. num.30. & ſeq. & allegat.76. nu.14. Rot deciſ.665. nu.10. par.1. deciſ.212. num.16. deciſ. 293. num.5. & ſeqq. par.4. to.2. deciſ.279. num.4. par.8. deciſ.98. num.5. par.11. & deciſ.163. num.6. par.14. recent. Duran. deciſ.18. num.1. & deciſ.155. num.10. dictum fuit in Romana pecuniaria 7. Iunij 1666. §. prout nec alia, coram R. P. D. Taia, & admittit noſtra deciſio.*

Vel quando in actu à minore geſto vltrà iuramentum requiruntur copulatiuè aliæ ſolemnitates, puta decretum Iudicis, interuentus proximiorum, vel alia ſimilis, tunc enim iuramentum abſque alijs requiſitis co-
8 pulatiue præſtitis nil operatur, *Gilian. vbi ſupra num.8. & ſeq. Thomat.* qui plures congerit *deciſ. 162. num.19. & duob. ſeqq. Rot. d. dec.200. num.8. par.6. deciſ.25. num.13. par.9. deciſ.162. num.14. poſt Zacch. de oblig. Camer. Arguell. d. deciſ.13. num.28. Adden. ad Buratt. deciſ.47. num.11. & deciſ.924. num. 19.*

Alia concluſio hic firmata, quod ſcilicet non attendatur Statutum loci prædominantis, quando in loco contractus, & ſubiecto adeſt Statutum particulare, firmatur quoque à *Rot. coram Seraph. deciſ.343. nu.2. coram Buratt. deciſ.333. num.5. & deciſ.5. num.6. coram Eminent. Ottbob.* vbi etiam aliæ deciſiones adducuntur poſt *Adden. ad Buratt. deciſ.331. l.t.B.* latè hæc materia diſcutitur in terminis Conſtitutionis Marchię cum ſolita diſtinctione an Statutum particulare ſit incompatibile, vel compatibile cum ipſa Conſtitutione, & fundatur in *l. fin. C. de teſtam. Bald. conſ.201. num.2. lib.1. Gabr. conſ.29. num.47. lib.2. in recent. deciſ.169. numer.5. & ſeqq. par.12. deciſ.252. num.2. par.14. deciſ.86. numer.9. par.16. coram Ninot. deciſ.84. nu.18. coram Carill. deciſ.21. num.4. coram Coccin. deciſ.1451. num.6. deciſ.107. num.16. & ſeqq. par.15. deciſ.86. num.6. & ſeqq. par.16. recent. & in Ariminen. Bonorum 13 Maij 1671. coram R. P. D. Vicecomite, §. & quamuis cum §§. ſeqq.* vbi in terminis Statuti Ariminen. fuit receſſum ab alijs deciſionibus eiuſdem cauſæ *coram eodem R. P. D. Vicecomite, & coram Reuerendiſs. Beuilaqua, & bo. mem. Io. Emerix, quæ ſunt 224. & 301. par.13. 323. par.14. 91. & 230. par.15. recent.* vbi fuerat dictum Conſtitutionem ſeruandam vtpotè cum Statuto compatibilem, plurimiſque congeſtis auctoritatibus, & deciſionibus comprobatum quoque extitit *coram Dunoz. iun. deciſ.937. num.17. & 18.*
9 *vbi num.19 & 20.* ampliatur iſta concluſio, vt procedat non ſolum quando Statutum loci particularis, & Ciuitatis prædominantis in ſenſu directo eſt incompatibile, ſed etiam quando diſpoſitio incompatibilis reſultat à contrario ſenſu.

BONONIEN. PECVNIARIA.

Luna 14. Februarij 1605.

ARGVMENTVM.

An, & quando bona data in ſolutum ex cauſa dotis,

dotis, in caſu illius reſtitutionis ſint reſti-
tuenda eadem bona, & quando ſecus.

SVMMARIVM.

1 *Bona æſtimata data in dotem promiſſam in quan-
titate, faciunt emptionem, & tranſeunt in do-
minium mariti num. 9. ſecus num. 10. concilia-
tio num. 11. & 12. & de materia num. ſeqq.*

2 *Bona data in ſolutum ex cauſa dotis ſoluta partim
in pecunia, & partim in bonis non fiunt dota-
lia.*

3 *Clauſula* ad habendum, & quicquid placue-
rit faciendum, *importat tranſlationem dominij.*

4 *Æſtimatio bonorum ex pacto per peritos facien-
da facit emptionem fauore dotis, & nu. 5.*

6 *Traditio rei operatur dominij tranſlationem, &
venditionis perfectionem.*

7 *Statutum Bononiæ de dote reſtituenda quomodo in-
telligatur, & nu. 22.*

8 *Verba* pro fundo dotali, *quando non importent,
reſtitutionem dotis non eſſe faciendam in illa
re.*

DECISIO II.

DOmini tenuerunt Tiberium non poſſe
reſtituere partem dotis in eiſdem bonis
receptis, ſed teneri ad reſtitutionem in pecu-
nia, quia cum dos fuerit promiſſa in quanti-
tate, & non in bonis, ſed illa fuerint pro parte
dotis data in ſolutum illorum dominium fuit
translatum in Tiberium; ita, vt huiuſmodi
1 bona non ſint dos, ſed ipſa quantitas, *l. quo-
ties, & ibi omnes, C. de iur. dot. Corn. conſ. 92. nu. 8.
lib. 4. Natt. conſ. 650. num. 3. Bero. conſ. 63. num. 5.
verſ. quintus caſus lib. 3. Couar. practic. quæſt. cap.
28. num. 1. verſ. ſecundo apparet, & fuit reſolutum
in hac cauſa coram Illuſtriſſimo Domino Cardi-
nali Seraphino ſub die 1. Decembris 1601. & aliàs
ſæpius*, & conſequentèr dotis reſtitutio eſt
facienda in pecunia, & non in bonis, *Bald. in
d. l. quoties num. 4. Alberic. in l. plerumque, §. ſi res
in dotem num. 6. in fin ff. de iur. dot. Corn. conſ. 15.
num. 5. verſ. quia dicta, & ſub num. 6. verſ. merito
lib. 1. & fuit dictum in hac cauſa.*

Præſertim, quia dos fuit ſoluta partim in
pecunia, & partim in bonis immobilibus, &
2 ideo ne diuerſo iure conſtituta cenſeatur, vi-
delicet partim in pecunia, & partim in bonis,
dicendum eſt bona in ſolutum data non fuiſ-
ſe effecta dotalia, *Socein. conſ. 57. numer. 8. lib. 1.
Rub. Alex. conſ. 5. ſub num. 3. Thob. Non. conſ. 52.
num. 7. Honded. conſ. 41. num. 12. lib. 1.* maximè
ſtante clauſula *ad habendum, & quidquid Tiberio
placuerit faciendum*, cum pacto conſtituti, vt
per *Bero. conſ. 63. num. 11. lib. 3. Roland. conſ. 64.
num. 10. & ſeqq. lib. 4.* & pacto de retrouenden-
3 do, quod neceſſario præſupponit dominij
translationem, *Bero. d. conſ. 63. num. 12. Roland.
d. conſ. 64. num. 16. & conſ. 87. num. 13. verſ. quinto
hoc ſuadetur lib. 4.* quod etiam fuit per DD. in
hac cauſa conſideratum.

Neque obſtare dixerunt, quod bona fue-
rint data pro pretio æſtimando, nullaq; fuerit
poſtea facta æſtimatio, *§. pretium inſtit. de empt.
cum ſimil.* quia bona fuerunt data in ſolutum

cum pacto expreſſo, quod deberent per Peri-
4 tos æſtimari, quo fit, vt cenſeantur data æſti-
mata, ea æſtimatione, quæ facit emptionem
pro illo precio, quo de tempore traditionis
iuſte valebant, fit enim hoc caſu ab ipſa lege
æſtimatio fauore dotis, ita, vt Peritis non æſ-
timantibus, æſtimatio fiat arbitrio boni viri,
*l. cum poſt, §. Gener, ff. de iur. dot. Soccin. conſ. 57.
num. 8. lib. 1. Couar. pract. quæſt. cap. 28. num. 1. verſ.
primum etenim conſtat*, & tenuit *Rot. in cauſa Spo-
letana legitima 15. Nouembris 1596. coram Illuſtr.
Cardinali Seraph. eſt inter eius impreſſ. deciſ. 1207.*
ſtante maximè dicta promiſſione dotis facta
5 in certa quantitate, quo caſu iſta datio in ſo-
lutum tanquam pars præcedentis promiſſio-
nis valide ſubſtinetur etiam nulla facta æſti-
matione, *l. ſi fundus, §. fin. & ibi Bartol. num. 2. ff.
de pignor. Corn. conſ. 50. num. 6. verſ. ſed legatum
vol. 1.* & fuit deuentum ad traditionem, quæ
6 operatur dominij translationem, & vendi-
tionis perfectionem, *Azo in Summa, C. de con-
trab. empt. num. 14. ad fin. Corn. d. conſ. 50. num. 10.*
& fuit reſolutum *in cauſa Ceſenaten. bonorum 19
Ian. 1587. coram b. m. Orano, & in hac cauſa coram
Illuſtriſ. Card. Seraphino.*

Ad Statutum Bononiæ *tit. de dot. reſtit. §. item
dicimus*, quod dat electionem marito reſti-
tuendi dotem in bonis immobilibus datis ſibi
in dotem æſtimatis placuit reſponſio alias per
Dominos data, quod videlicet, vt inquit ibi-
dem *gloſ. in verb. inſtrumento ad fin. verſ. ſed nihil
7 eſt*, Statutum loquitur quando ab initio dos
datur, vel confeſſatur in bonis immobilibus;
At in caſu iſto dos fuit promiſſa in quantita-
te, & poſteà bona data in ſolutum, quo caſu
non habet locum dictum Statutum, quod
cum ſit exorbitans à iure communi loquens
in vno caſu ad alium non extenditur, vt mi-
nus corrigat ius commune quam fieri poſſit
ad *text. in cap. cum dilectus de conſuetud. & in l. 2.
C. de noxalib. Brun. de Statut. art. 5. num. 4.*

Minus obſtant illa verba *pro fundo dotali*,
poſita in apocha dotali, quia ſtantibus præ-
miſſis non tollunt quin dos in pecunia fuerit
conſtituta, vt fuit dictum *in Romana, ſeu Inte-
ramnen. fundi dotalis 10. Februarij 1589. coram
8 Illuſtriſ. Platto*; prout etiam id non tollit aliud
pactum, quod facta retrouenditione dictorum
bonorum Carolus teneatur illorum precium
in re immobili inueſtire, quia fuit appoſitum
ad effectum, vt huiuſmodi res ſtaret pro aſſe-
curatione, & hypotheca ipſius dotis; quod
repugnat conſtitutioni fundi dotalis, vt per
*Soccin. conſ. 69. num. 15. poſt med. lib. 4. Aym. conſ.
548. num. 14. in fin.*

Et ità reſolutum &c.

*In eadem cauſa eſt deciſ. Seraph. hic adducta in-
ter eius impreſſas 1480.*

ADNOTATIO.

Circa bona data in ſolutum ex cauſa dotis an, &
quando eadem bona ſint reſtituenda, vel
eorum æſtimatio tractant *Afflict. dec. 194. Boſſ.
de dot. cap. 19. num. 72. Rot. in rec. dec. 170. par. 10.
deciſ. 370. par. 14. deciſ. 55. 69. 277. & 311. par. 15.*

Cactin. deciſ.257. Amat.Dunoz. deciſ.144.517.& 591. Duran.deciſ.1. Manzanod. deciſ.94. & 845. & coram Eminentiſs. Ottbob. deciſ. 64. Adden. ad Buratt. deciſ. 361.

9 Materia hic deciſa tractatur latè ad comprobationem ab *Anton.Conciol.allegat.5. per tot. alleg.6. à num.26. cum cæteris ſeqq. alleg.7. ferè per tot.alleg.18. à num.25.ad 30.& allegat.24. à nu.5. ad 18. & per Rot. deciſ.10. num.2.& ſeqq.par.16. recent.* quibus in locis multis Auctoribus, & deciſionibus fortificatur noſtra deciſio, de quo etiam infra *deciſ.271.*

Vrgent tamen multum *deciſ.792.per tot.cor. Merlin.d.deciſ.517. coram Amat.Dunoz.* quæ fuit
10 poſtea coram eodem confirmata, *vt inter eius deciſ. impreſſas 591. repetita etiam in recent. par.8. deciſ.259. & in Romana bonorum 27.Ianuar.1666. coram b.m. Io.Emerix, confirmata coram Reuerend. Beuilaqua, vt in deciſione 83. & 190. part. 15. recent.*

Sed & poteruntconciliari ex clauſulis, & coniecturis varijs concurrentibus in caſibus illarum, ſuadentibus ſcilicet, vt aliquando res in dotem data non faciat emptionem, nec
11 tranſeat in dominium abſolutum viri, & aliquando tranſeat, ita vt non veniat reſtituenda in caſu reſtitutionis res ipſa, ſed precium, & quantitas ipſius rei, quod ex illarum lectura patet, & comprobatur per *Rot. coram Bich. deciſ.350. & deciſ.10.num.31. par.12.recent.*

Deciſionem iſtam, quod ſcilicet æſtimatio rei in dotem datæ æſtimatæ faciat emptionē,
12 & quod propterea precium, & non res ſit reſtituenda ſequitur *Rot. deciſ.*[illegible]*1.num.1.in fin. par.3.rec.* & reſpectu clauſulæ *iure proprio, & in perpetuum, coram Merlin. deciſ.517. num.11.*

Dotem, quæ pro parte in quantitate conſi-
13 ſtit ita, & pro reliqua parte in quantitate conſiſtere iudicandum probat hæc *deciſio num. 2.* & habetur etiam in *deciſ.10. numer. 9. par. 16. recent.*

Æſtimationem bonorum in dotem aſſi-
14 gnatorum à lege fieri pro precio, quo tempore aſſignationis bona valebant habetur hic *num.4. & in recent. deciſ.69.num.15. par.15.*

Verba *pro fundo dotali* non alterant contractum, nec tollunt difficultatem, vbi diſputare contingat an dos conſiſtat in quantitate, vel potius in fundo, cum valeant importare ſpe-
15 cialem hypothecam quando aliunde colligitur dotem in quantitate fuiſſe conſtitutam, & non ſunt ſtricte accipienda, prout propriè intelligitur fundus dotalis, ſed ita interpretãtur, quod res data ſit in ſolutum, & in fundũ dotalem ſcilicet in cauſam contractus dotalis, *Andreol. controuerſ.130. num.3. Rot. coram Bich. deciſ.350. num. 21. & ſeqq. poſt Merlin. de pignor. deciſ.144.num.10.in recent.deciſ.476.num.4.par.4. to.1.deciſ.277.num.19.par.15.in Romana fructuum dotis 5. Maij 1673. §. ad ea autem, coram R.P.D. Emerix, & habetur in noſtra deciſ. antè nu.8.*

Quoad quæſtionem an pactum reinueſtiendi precium retrahendum ex bonis in
16 dotem datis indicet, quod reinueſtimentum cenſeri debeat fundus dotalis, pro affirmatiua adduci poſſet *Rot. deciſ.23.nu.13.par.14.recent. coram Bich. deciſ.464. num. 9. & coram Dunozett. iun. deciſione 593. numer. 15.*

17 Pro negatiua verò eadem *Rot.in recent. dec. 277.num.13. & ſeqq. par.15.*

Diſtinctio tamen valde æqua tradi ſolet, quod vel conuentum extitit, vt reinueſtimentum ſtare debeat pro ſecuritate mulie-
18 ris, & tunc huiuſmodi pactum non importet fundum dotalem, ſed dumtaxat ſpecialem hypothecam ſuper inueſtimento faciendo bene *Rot.d.deciſ.476.num.4.par.4.to.1. deciſ.91. nu.14. par.8. deciſ.30.num.22.par.10. recent. & in Rom. ſaluiani 4. Februarij 1662. coram Eminent. Cerro Archiepiſcopo Ferrarien.*

Vel fuit conuentum, quod bona in quibus cadet inueſtimentum ſtare debeant pro fun-
19 do dotali, & tunc vtique in bonis inueſtiendis qualitas fundi dotalis conſtituatur, *d.deciſ. 91. num.15. par.8.recent. coram Merlin.deciſ.792. nu.8. & ſeqq.& in Romana, ſeu Narnien. cenſuum 6.Februarij 1668. §.ſiquidem admiſſo,coram bo.me. Priolo.*

Satis tamen ſuaderet qualitatem fundi do-
20 talis in inueſtimento faciendo pactum, quod dos reſtitui debeat in ipſis rebus inueſtitis, *Merlin.deciſ.792.num.9. deciſ.396.num.8. par.14. recent.*

21 Siue quod reinueſtimentum fieri debeat in faciem ipſius vxoris.

De clauſula *ad habendum*, quod excludat qualitatem fundi dotalis tradit *Roland.conſ.64. num.13.& 14.lib.4. Rot.in recent. deciſ.436.nu.2. par.4. to.2.*

22 Statutum Bononiæ hic memoratum expenditur etiam per *Rot.coram Dunozett.iun.dec. 872.& dec.1009.& in rec.deciſ.367.n.10. par.12.*

PLACENTINA, ET CAVRIEN. BENEFICIORVM.

Lunæ 6. Iunij 1605.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio beneficii acquiritur per reſignationem admiſſam à ſuperiore, quid autem ſi reſignatio ſit nulla.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis, alio tunc in ea non exiſtente eſt manutenibilis.*

2 *Reſignatione beneficij ad fauorem, & per ſuperiorem admiſſa amittitur poſſeſſio tam ciuilis, quam naturalis. Amplia nu.3.& 4.*

5 *Reſignatarius non eſt ſua poſſeſſione priuandus lite pendente ſuper reſignationis nullitate.*

6 *Reſignatio beneficij nulla non facit, quin poſſeſſio amittatur per reſignantem, & acquiratur per reſignatarium.*

7 *Poſſeſſio acquiritur etiam ex actu nullo, & inutili quando eſt deuentum ad executionem facti, & nu. ſeqq.*

DECISIO III.

PRo informante reſolutum mandatum de manutenendo concedendum eſſe Rode-

Roderico, de cuius poſſeſſione conſtat ex
Inſtrumento adeptionis illius, & licet ſit mo-
1 re inſtrumentalis, alio tamen in ea non exi-
ſtente eſt manutenibilis *Rot. deciſ. 21. de reſtit.
Spoliat. in antiq. Biſignett. deciſ. 8. eod. tit. Capu-
taq. 334. nu. 5. part. 2.*

Nec poteſt dici quod Io. Baptiſta eſſet in
poſſeſſione, quia per reſignationem per ipſũ
2 factam ad fauorem Roderici, & per Supe-
riorem admiſſam amiſit, omnem poſſeſſio-
nem tam ciuilem, quam naturalem *gloſ. in
cap. inter cætera in verſ. aſſignari de prabend. Re-
buff. quæſt. 38. num. 1. Sarnen. in regul. de public.
quæſt. 18. num. 2. Rot. deciſ. 1. ſub nu. 2. & dec. 2.
de rerum permutat. in nou. Caſſador. deciſ. 4. de
reſtit. ſpoliat. Put. deciſ. 175. nu. 2. lib. 3.*

Præſertim cum poſt dictam reſignationem
Rodericus fuerit auctoritate iudicis executo-
ris actualiter immiſſus in poſſeſſionem *ad tex.
3 in l. iuſte poſſidet ff. de acquir. poſſeſſ.* & non con-
ſtat quod Ioannes Baptiſta de facto poſtea in-
4 cubuerit ſaltem detentationi iuxta *deciſ. Caſ-
ſad. 4. de reſtit. ſpoliat. & fuit deciſam in cauſa
Hipporegien. Præpoſituræ 11. Decembris 1587. eſt
deciſ. 155. part. 4. diuerſor. & 1. Februarij 1588.
coram bo. mem. Bubalo eſt deciſ. 156. part. 4.
diuerſ.*

Non obſtat, quod reſignans hodie det de
nullitate reſigationis, quia interim dum de
nullitate legitime appareat per viam actionis
5 non eſt reſignatarius poſſeſſor ſua poſſeſ-
ſione priuandus iuxta tradita *per Ferrett. conſ.
7. num. 3. ſeq. & conſ. 1. nu. 11. cum ſeqq.*

Vltra quod reſignatio nulla non facit quin
6 poſſeſſio amittatur per reſignantem, vt fuit
deciſum in cauſa *Albinganen. Canonicatus 9.
Ianuarij 1579. coram bo. me. Cardinali Lancellotto
eſt deciſ. 519. par. 1. diuerſ.* nec impedit, quin re-
ſignatario illam apprehendenti acquiratur,
cum etiam ex actu nullo acquiratur poſſeſſio
7 quando eſt deuentum ad executionem facti
*l. 1. §. ſi vxori vbi DD. ff de acquir. poſſeſſ. Put. dec.
511. lib. 2.*

Et ita deciſum fuit.

*Hæc deciſio eſt in rec. par. 1. dec. 92. & poſt Poſth.
de manut. dec. 59. 1.*

ADNOTATIO.

An & quando ex actu nullo vel inutili transfe-
ratur poſſeſſio late alijs cumulatis tradit *Poſth.
de manut. obſeru. 37. per tot. vbi num. 1. in fin.* re-
fert, & ſequitur hanc noſtram deciſionem
firmantem quod ex reſignatione etiam in-
8 ualida transferatur poſſeſſio a reſignante in
reſignatarium, & *Adden. ad Gregor. dec. 194. nu.
28.* vbi approbatur hęc noſtra deciſio quod
ex actu etiam nullo transfertur poſſeſſio,
quando fuit deuentum ad executionem facti,
& relata hac auctoritate habetur *in deciſ. 39.
nu. 10. & ſeqq. & dec. 379. nu. 8. par. 16. rec. Coccin.
dec. 1570. num. 8.*

Hæc concluſio quod per actum quantum-
uis nullum transferatur poſſeſſio intelligen-
9 da venit quando nullitas actus prouenit ex
defectu ſolemnitatum, nam ſecus foret di-
cendum de nullitate proueniente ex defectu
conſenſus *Poſth. d. obſeru. 37. nu. 3. & 4. Adden.
ad Gregor. d. dec. 194. nu. 28. Rota coram Seraph.
dec. 634. num. 3. coram Buratt. dec. 301. num. 10. &
dec. 574. num. 6. coram Caualer. dec. 473. num. 5. &
ſeq. & dec. 503. nu. 2. & ſeq. coram Pentinger. dec.
312. num. 2. coram Ottbob. dec. 236. num. 12. & ſeq.
& in rec. dec. 251. num. 8. par. 6. dec. 244. num. 7. par.
10. & dec. 483. nu. 9. par. 13.*

Item procedit quatenus deuentum fuerit
10 ad executionem facti ſcilicet quando ſecuta
ſit traditio, nam aliud dicendum eſſet ſi tradi-
tio non interceſſiſſet *Coccin. dec. 668. num. 4.
Duran. dec. 156. num. 20. & ſeq. Em. Ottbob. dec. 6.
num. 4.*

De poſſeſſione beneficij an acquiratur per
reſignationem, vel collationem, & quid ſi
11 reſignatio ſit nulla, vel ineffectuata actum
fuit *in Florentina Cappellaniæ 6. Martij 1673. &
18. Iunij 1674. poſt princ. & 14. Ian. 1675. §. ne-
que coram R. P. D. Rondinino* vbi etiam an di-
catur conſumpta vacatio quando reſignatio,
vel collatio non habuit effectum. *& prius in
recent. par. 10 dec. 85. num. 15. & dec. 164. ac coram
Coccin. dec. 1433. nu. 11. & dec. 1466.*

PLACENTINA VOTI.

Luna 13. Iunij 1605.

ARGVMENTVM.

Sententiæ quando dicantur conformes, quan-
doue difformes, & an illarum executio de-
tur ſi in vna adeſt aliquod grauamen, quod
non adeſt in alijs.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ non dicuntur conformes quando in vlti-
ma ſententia datur aliquod grauamen, quod non
erat in duabus primis.*
2 *Executio trium conformium in facto principali an
fieri poſſit quãdo in vltima ſententia adeſt aliquod
grauamen, quod non erat in prima.*
3 *Sententia per appellationem dicitur ſuſpenſa.*
4 *De multiplici conformitate, & difformitate ſen-
tentiarum, & nu. 5.*
6 *Statutum Vrbis* cap. 180. lib. 1. *tribuens executio-
nem duabus ſententijs validis, & iuſtis habet
locum in omnibus Curijs Vrbis, & comprehendit
tam laicos, quam Eccleſiaſticos.*

DECISIO IV.

FVit dictum non conſtare de tribus con-
formibus, quæ veniant exequendæ, nam
licet omnes tres ſententiæ conueniant in eo
quod de iure vox Epiſcopi tantum valet,
quantum valet vox totius Capituli, tamen
cum in duabus primis ſententiis reperiatur
reſeruata conſuetudo, ſi qua ſit, & in tertia
declaretur conſuetudinem reſeruatam in dd.
duabus ſententijs eſſe intelligendam de præ-
ſcriptione, eamque pro parte Capituli, non
1 fuiſſe probatam ratione huius noui grauami-

nis, de quo in tertia ſententia licuit appellare *gloſ. in clem. vt calumnus in verb. alicuius de re iudic. Angel. in l. 1. ſub n. 1. C. ne liceat tert. prouoc. Aym. conſ. 183. num. 4. Couar. pract. quaſt. cap. 25. num. 6.*

Qua appellatione pendente non poſſunt dd. tres ſententiæ executioni demandari, quia executio, nec in eo, in quo ſententiæ ſunt conformes permittitur quando commodè fieri non poteſt *Couar. d. cap. 25. ſub nu. 26. verſ. ego vero*, quod intelligitur quando illud, in quo ſunt conformes eſſet connexum cum
2 illo nouo grauamine, à quo fuit appellatum ad tradita per *Lancellott. de attentat. appellat. penden. limit. 2. n. 23. cum ſeq.*

Huiuſmodi autem connexitas in caſu iſto ſatis patet, quia impoſſibile eſt dare executionem dd. ſententijs niſi amouendo Capitulum à ſua quaſi poſſeſſione, quam prætendit non ſolum ex diſpoſitione iuris communis, ſuper qua adſunt tres ſententiæ, ſed etiam vigore conſuetudinis, ſeu præſcriptionis, ſu-
3 per qua adeſt vltima tantum ſententia per appellationem ſuſpenſa *l. furti vbi gloſ. in verb. inter famoſos, Bart. num. 1. & 3. Angel. num. 2. Caſtren. num. 6. ff. de his, qui notant. infam. gloſ. in l. 1. in verb. accep. ff. de re iudic.* non enim videtur æquum lite pendente ſuper præſcriptione, quam ſemper Capitulum pro potiſſima ſui defenſione allegauit illud eijcere à poſſeſſione exequendo ſententias reſtrictas ad diſpoſitionem iuris communis.

Hæc deciſio reperitur etiam inter recent. part. 1. deciſ. 93. Emanarunt in eadem cauſa aliæ deciſiones, & præſertim coram Robuſterio 2. Maij 1586. quæ eſt apud Garz. de benefic. part. 5. cap. 4. num. 96. & 2. Iunij eiuſdem anni 1586. quæ eſt apud eundem Garz. d. cap. 4. nu. 97. coram Penia 20. Apr. 1599. quæ eſt apud Garz. loc. cit. num. 98. & 6. Nouembris 1600. apud Garz. vbi ſupra numer. 99. aliaque huic conſimilis cauſa fuit inter eaſdem partes habita in Rota coram Verſ. io ſen. cuius deciſiones ſunt inter recent. part. 4. tom. 1. dec. 193. & 605.

ADNOTATIO.

Sententiæ conformes tunc dicuntur quando concordant in ſubſtantia, vel qualitate prin-
4 cipali, licet non concordent in verbis prout latè firmant pluribus cumulatis auctoritatibus, & deciſionibus *Adden. ad Buratt. dec. 567. num. 10.* vbi numeris antecedentibus, & ſubſequentibus plura de conformitate, & difformitate ſententiarum, *idem Buratt. dec. 852. nu. 1. Celſ. dec. 180. num. 5. Zarat. dec. 2. nu. 4.* vbi quod dicantur conformes ſententiæ, quarum vna contineat explicitè, id, quod in alia dicitur implicitè, & in ſubſtantia, *& dec. 50. num. 1. Bich. dec. 28. num. 1.* vbi quod non verbalis, ſed effectualis conformitas attendatur *Cauall. dec. 17. nu. 2. & dec. 211. num. 6. Coccin. dec. 1502. nu. 4. & ſeqq. & dec. 1757. num. 4. Roias dec. 213. num. 1. Duran. dec. 365. num. 3. coram Em. Ottbob. dec. 129. num. 1. & ſeqq. & in recent. dec. 491. num. 1. par. 5. dec. 20. num. 1. & ſeq. vbi etiam aliæ deciſiones par. 8. deciſ. 114. num. 1. par. 9. dec. 147. num. 37. par. 10. dec. 105. par. 12. & deciſ. 9. num. 2. par. 14. dictum etiam fuit in Romana Saluiani 21. Ianuarij 1662. coram Reuerendiſſ. Albergato Decano, & habetur infra dec. 163.*

E conuerſo difformes dicuntur ſententiæ quando in earum diuerſitate tangunt, & reſ-
5 piciunt ipſam ſubſtantiam *Rot. dec. 98. nu. 4. par. 1. & dec. 76. num. 4. & 5. par 9. tom. 1. recent.* pluraque de difformitate ſententiarum ad effectū vt non ſiet locus executioni trium conformium de iure communi, vel duarum vigore ſtatuti, aut Conſtitutionis ponunt *Crauett. conſ. 183. Tort. ad ſtatut. Papiæ ſtatut. 26. nu. 20. in ciuil.* & alij ſupra citati. & de vtroque latè *Peregrin. dec. Patauin. 60. num. 2. & ſeq.* quod autem difformitas eſſentialis faciat ceſſare conformitatem ſententiarum dixit *Rot. dec. 287. nu. 2. & ſeq. par. 15. rec.*

In dubio tamen ſententiæ iudicandæ potius ſunt difformes, quam conformes, & hoc fauore appellationis admittendæ *Gabr. conſ. 56. num. 12. lib. 1. Crauett. conſ. 183. num. 4. Adden. ad Buratt. dec. 567. num. 13. Rot. dec. 138. num. 6. part. 15. rec.*

Circa hanc materiam ſententiæ, quæ dicantur conformes, & difformes, & quando additum eſt aliquod grauamen in vna dictū fuit *in Bonon. bonorum 2. Decebris 1667. cor. Rev. Beuilacqua, & coram eodem in alia Bononien. Manutentionis, quæ eſt dec. 358. par. 15. rec. & in Bononien. ſeparationis bonorum 23. Februarij 1674. cor. R. P. D. Vicecomite.*

An autem Statutum Vrbis tribuens executionem duabus ſententijs validis, & iuſtis conformibus habeat locum in omnibus curijs, & comprehendat non ſolum Ciues, & incolas Vrbis, ſed etiam diſtrictuales, & Ec-
6 cleſiaſticos actiue, & paſſiue? dicas quod ſic, vt firmatur multis congeſtis *in d. dec. 129. n. 4. & ſeq. coram Em. Ottbob. dec. 3. & 168. penes Fontan. ad ſtatut. Vrbis* vbi etiam de conformitate ſententiarum *coram Buratt. dec. 197. num. 1. & dec. 253. vbi Adden. dec. 567. num. 2. & dec. 569. num. 1. Adden. ad eundem dec. 880. num. 6. coram Canaler. dec. 616. num. 3. & 4. coram Roias dec. 47. num. 6. coram Duran. dec. 351. num. 2. & dec. 165. num. 2. coram Manzaned. dec. 87. num. 5. & 6. coram Bich. dec. 564. num. 2. coram Coccin. dec. 1950. num. 35. & ſeq. coram Dunoz. iun. dec. 980. nu. 3. & ſeqq. coram Celſ. dec. 233. num. 3. in recent. dec. 58. par. 6. dec. 317. num. 3. par. 11. dec. 535. num. 2. & ſeqq. par. 13. & in Romana hæreditatis de Arigonijs 23. Ianuarij 1627. coram bo. me. Virili.*

ANAGNINA QVARTI.

Lunæ 13. Iunij 1605.

ARGVMENTVM.

Communitates, & vniuerſitates locorum poſſunt ſtatuere, & reſeruare pro paſcuis animalium aliquam partem ſui territorij.

SVMMARIVM.

1 *Communitas poteſt ſtatuere reſpectu ſuorum ciuium*

ſuper

ſuper iure paſcendi pro vtilitate publica Agriculturæ.

2 *Circa ius paſcendi ſeruantur vſus, & conſuetudines locorum.*

3 *Incommoditas modica, & temporanea in paſcuis non attenditur.*

4 *De paſcuis, & iure paſcendi, qui tractent.*

DECISIO V.

DOmini ex alias deductis ſteterunt in deciſis ſub die 20. Februarij 1604. coram Illuſtriſſimo Seraphino, quod Acutini non poſſint impedire quominus Communitas Anagnina reſeruet partem ſui Territorij conſtituendo Quarteria pro paſcuis bobum aratoriorum, quia non apparet Acutinos habere aliud ius in iſto Territorio, niſi facultatem paſcendi ad inſtar Ciuium Anagninorum, vt etiam fatentur ipſi Acutini in ſua commiſſione, ideo ſicut Communitas Anagnina po-
1 teſt ſtatuere reſpectu ſuorum Ciuium ſuper iure paſcendi pro vtilitate publicæ Agriculturæ iuxta tradita per *Bart. in l. omnes populi nu. 3. & ſeqq. ff. de iuſtit. & iur. Tiraquell. de iur. primogen. quæſt. 16. num. 5. verſ. nam videmus*, ita etiam debent poſſe ſtatuere in præiudicium Acutinorum, qui in hoc, vt dixi, ſunt eiuſdem conditionis.

Stante præſertim, quod Acutini valent etiam ipſi vti Quarterijs ſic reſeruatis pro eorum Bobus aratorijs, nec impediuntur paſcere in alijs partibus Territorij non reſeruati, quod eſt ſufficiens pro paſcendis alijs anima-
2 libus, vnde non debent poſſe impedire huiuſmodi reſeruationem, quæ eis non nocet *l. 3. §. item Varus ff. de aq. pluu. arcen. l. reſcripta C. de precib. Imper. offer.* & licet pro parte Acutinorum aſſeratur talem reſeruationem aliquod eis afferre incommodum fuit tamen conſideratum incommoditatē eſſe modicam, & temporaneam, quia non ſemper reſeruatur idem Quarterium, ſed pro temporum varietate, & fere quolibet anno fit reſeruatio diuerſi Quarterij, & ſic non eſſe habendam in con-
3 ſideratione *l. habitatores ff. locat.*

Dixerunt tamen Domini eſſe prouidendum indemnitati Acutinorum ne ſic diuidantur Quarteria ad æmulationem, vt indirecte præſtetur eis impedimētum quominus conceſſis paſcuis vti non poſſint, & ideo diuiſionem eſſe faciendam arbitrio boni viri.

Deciſio bo. me. Cardinalis Seraphino, quæ hic confirmatur eſt inter eius impreſſas 140.

ADNOTATIO.

De paſcuis, & iure paſcendi agit late Antonius Fernandez Otero in ſuo locupletiſſimo tractatu impreſſo Valliſoleti anno 1632. ſignanter autem materiā noſtræ deciſionis in prima
4 parte pro Anagninus tangit *cap. 3. num. 2. & ſeq. & num. 6. cap. 6. num. 14. cap. 12. & magis ad rem cap. 16. fere per tot.* aliam vero, quæ fauet Acutinis ponit *cap. 22. num. 12. & 13.* item de iure paſcendi, paſcuis, & paſtoribus agunt *Innoc. in c. fin. de iur. iur. Guidopap. ſingul. 275. Maſtrill. dec. 49. Franch. dec. 197. Cobell. ad Bull. Bon. Regim. cap. 50. vbi num. 201.* probat valere ſtatutum diſponens, quod paſcua certo anni tempore reſeruentur, illoque ligari omnes perſonas etiam priuilegiatas, & *num. 203.* quod ſi duæ Communitates ſimul conuenissent, vt paſcua ſint communia liceat ab hac conuentione recedere illi Communitati, cuius paſcua reperiantur inſufficientia pro proprijs animalibus *Rot. coram Coccin. dec. 140. vbi nu. 7.* firmat quod Communitas emens ius paſcendi præſumitur illud acquirere pro vniuerſis, *& coram Buratt. dec. 312. vbi num. 4.* quod Communitas de iure eſt Domina ſyluarum, & paſculorum, & in *Alatrina iuris paſcendi 5. Martij 1674. coram R. P. D. Taia.*

TERDONEN. CAPPELLÆ.

Veneris 17. Iunij 1605.

ARGVMENTVM.

An & quando cauſa ciuilis ſit præiudicialis cauſæ criminali, & qui ſit finis, ac effectus vtriuſque, quæ prius ex iſtis cauſis ſit terminanda, & an admittant ſimultaneam cognitionem.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa ciuilis non præiudicat criminali, quando in ciuili agitur de titulo beneficij; in criminali verò de pœnis, & cenſuris, & vtraque tendit ad diuerſum finem.*

2 *Cauſa ciuilis non facit ſilere criminalem, cum vna non ſit excluſiua alterius, & ſententia lata in vna non parit præiudicium in altera.*

3 *Quomodo autem, & quo caſu cauſa ciuilis præiudicet, vel præiudicare poſſit criminali.*

4 *Cauſa ciuilis, & criminalis proueniunt à diuerſis fontibus.*

5 *Quæ ex iſtis cauſis ſit prius terminanda, cum non detur in illis ſimultanea cognitio.*

6 *Quid autem ſi proueniant à diuerſo facto, & fonte.*

DECISIO VI.

FVit per Dominos reſolutum cauſam ciuilem non præiudicare criminali, ita vt ea pendente ſuperſedendum ſit in criminali. Fundamentum reſolutionis fuit, quia in cauſa ciuili agitur de titulo Beneficij, & cui ſit adiudicandum, in criminali vero agitur de pœnis, & cenſuris incurſis ob recurſus ad Iu-
1 dices laicos, & alia impedimenta præſtita executioni literarum Apoſtolicarum, & ſic vnaquæque cauſa habet originem à diuerſis factis, & tendit ad diuerſum finem, cum ciuilis reſpiciat priuatam vtilitatem litigantium & criminalis vindictam publicam, quo caſu vna non eſt alteri præiudicialis *l. verum auctorum actio ff. de act. rer. amot. Salycet. in l. vn. num. 7. & ſub num. 8. verſ. ſi ab eodem C. quand. ciuil. act.*

Præ-

d by Google

Præſertim quod cauſa ciuilis non excludit
criminalem, nec illi poteſt parere aliquod
præiudicium, cum poſſint ſtare iſta ſimul,
quod Antonius Franciſcus habeat ius in be-
naficio, & nihilominus inciderit in dictas pæ-
nas, & cenſuras, quo fit, vt cauſa ciuilis non
faciat ſilere criminalem, cum ad iſtum effe-
ctum requiratur, quod vna cauſa ſit exclu-
ſiua alterius, & ſententia lata in vna pariat
2 præiudicium, & exceptionem rei iudicatæ in
altera *Salycet. in d. l. vn. num. 7. C. quand. ciuil. act. Anchar. conſ. 62. n. 1. Caſtren. conſ. 281. col. 5. ſub n. 5. verſ. quod autem iſta lib. 1. Aym. conſ. 280. num. 1. & fuit reſolutum in cauſa Interamnen. pecuniaria 23. Iunij 1603. coram R. P. D. meo Coccino eſt inter eius impreſſ. dec. 123.*

Et ita ceſſant deducta per informantes pro
Antonio Franciſco, quæ procederent ſi in
cauſa criminali ageretur ſolum de pœna tur-
batæ poſſeſſionis, tunc enim iudicium ciuile,
3 in quo agitur de poſſeſſione præiudicaret cri-
minali *iuxta tex. in l. 1. cum ibi notat. C. de appell.*
probata enim poſſeſſione ipſius ceſſaret tur-
batio *ad not. in cap. licet cauſam de probat. Bald. conſ. 58. circa med. lib. 5.* verum, vt ſupra dictũ
eſt in iudicio criminali agitur de puniendo
impedimenta præſtita executioni literarum
Apoſtolicarum, quod non pendet à poſſeſ-
ſione, & nihil commune cum ea habet, nam
ita delinquit violator dictarum literarum
quando poſſidet, ſicut quando non poſſidet,
quinimo vt plurimum huiuſmodi impedi-
menta præſtantur à poſſeſſoribus, & propte-
4 rea cum cauſa ciuilis ſit diuerſa à criminali,
& vnaquæque habeat ortum à diuerſis factis,
& tendat ad diuerſum finem ſibi inuicem nõ
præiudicant, & in vnaquaque procedi poteſt
non obſtante pendentia alterius ex allegatis.

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

Cauſa ciuilis prius intentata ſi eſt præiudicialis
cauſæ criminali debet illa prius terminari, &
in hac eſt ſuperſedendum ne ſententia lata in
5 vna pariat exceptionem rei iudicatæ in altera
Surd. conſ. 139. num. 1. Rot. dec. 443. 475. & 530. per tot. coram Cauaier. dec. 201. num. 2. & ſeqq. poſt 2. vol. conſ. Farinacc. Adden. ad Gregor. dec. 470. nu. 17. Adden. ad Buratt. dec. 34. num. 13. idem Buratt. dec. 415. nu. 1. & dec. 944. num. 1. & 2. Dunoz ſen. dec. 320. num. 1. & ſeqq. & Dunoz iun. deciſ. 286. nu. 3. & 4. in recent. dec. 274. per tot. par. 9. Vermigliol. conſ. 155. 156. 158. & 233. in quibus omnibus
locis concorditer firmatur, quod non admit-
tatur ſimultanea cauſæ ciuilis, & criminalis
cognitio propter præiudicialitatem, quæ in-
de oriri poſſet, imò criminale iudicium intro-
ductum pendente cauſa ciuili, attentatum iu-
dicauit *Rot. coram Roias dec. 493. coram Celſ. dec. 203. num. 2. & 3. & dec. 29. nu. 1. par. 16. rec.* ſicque
prædicta videntur prorſus aduerſari noſtræ
deciſioni, at non repugnant, quia contraria
procedunt quando res, & cauſa prouenit ab
6 eodem facto, eodemque fonte, ſecus quan-
do oriuntur à diuerſo, vt recte dicitur in no-
ſtra deciſione, & admittunt quoque *Vermigl. d. conſ. 156. num. 8. Adden. ad Buratt. d. dec. 34. nu. 4. & Rot. d. dec. 274. num. 4. & 13. par. 9. recent. Coccin. dec. 123. num. 32. & ſeqq.*

Iure quia in hoc ſecundo caſu non militat præiudicialitas iudiciorum, prout in primo illud enim dicitur iudicium præiudiciale, quod eſt alterius omnino ſubuerſiuum, & deſtructiuum, ita vt ex ſententia lata per vnum Iudicem circumſcribatur alia, quæ ferri poſſet per alium Iudicem, & ambæ ſententiæ poſſent inter ſe taliter contrariari, quod remaneant incompatibiles *cap. tuam vbi Barboſ. & Fermoſin. quæſt. 2. num. 2. & ſeqq. de ordin. cognit. Scacc. de ſenten. & re iudic. gloſ. 14. quæſt. 19. num. 12.*

AVGVSTANA CANONICATVS.

Luna 20. Iunij 1605.

ARGVMENTVM.

Terminus pro ſeruato habitus an, & quando circumducatur per alium terminum poſtea etiam habitum pro ſeruato, iuſque conferendi Canonicatus, & præbendas de iure ſpectat ad Capitulum in Eccleſijs Collegiatis.

SVMMARIVM.

1 *Sententia habet pro ſe præſumptionem, quod iuſte, & rite lata ſit.*
2 *Terminus pro ſeruato habitus ad ſententiam non cenſetur circumductus ex alio termino poſtea ſeruato pro remiſſorialibus.*
3 *Terminus citationis pro ſeruato habitus cenſetur circumductus propter non comparitionem Procuratoris coram Iudice in die termini.*
4 *Sententia lata contra Procuratorem infirmum quando ſit nulla.*
5 *Ius conferendi Canonicatus ſpectans ad Capitulum poteſt diuidi inter Canonicos per Turnum, & nu. 6. & 9.*
6 *Aſſertioni Epiſcopi ſtandum in his, quæ reſpiciunt eius præiudicium, & nu. 10.*
Producens ſcripturas cenſetur fateri omnia contenta in illis num. 11.
7 *Iura etiam non recognita deſeruiunt pro adminiculo, & num. 12.*
8 *Qui tractent de ſententijs.*

DECISIO VII.

DOmini dixerunt ſententiam R.P.D. mei
Ortembergij eſſe validam habet enim
1 præſumptionem pro ſe, quod ſit iuſte, & ri-
te lata *Specul. in tit. de empt. & vendit. §. nunc dicendum num. 5. verſ. & breuiter ſcias Imol. in l. ſi quis cum aliter ſub num. 7. verſ. licet etiam ff. de verb. obligat. Iaſ. conſ. 119. num. 5. vol. 1.*

Nec obſtare quod opponebatur eſſe nullam ex eo quod terminus ad ſententiam fuit circumductus ex alio termino obſeruato pro remiſſorialibus, quia tollitur hæc obiectio ex proceſſu, ex quo apparet ſententiam fuiſſe latam die 10. Maij, & terminum remiſſoriæ

poſtea

poſtea tentum die 23. eiuſdem menſis, ideo
iſte terminus tentus poſt ſententiam non ſo-
lum non potuit circumducere terminum
2 ſententiæ, quod imo ipſe terminus remiſſo-
riæ remanet nullus tanquam obſeruatus poſt
ſententiam, & ſic poſtquam Iudex functus
officio ſuo *l. Iudex poſteaquam, ff. de re iudic.*

Vltra quod terminus remiſſoriæ fuit cir-
cumductus propter non comparitionem
Procuratoris coram Iudice in die termini *l.*
3 *poſt edictum ff. de iudic.* & conſequenter tanquã
circumductus non poterat operari circum-
ductionem alterius termini *ex regul. non præſtat
impedimentum de regul. iur. in 6.*

Nec placuit Dominis alia nullitas, quæ de-
ducebatur ex eo, quod ſententia fuit lata
4 contra Procuratorem exiſtentem infirmum,
quia talis infirmitas non erat admodum no-
toria, nec fuit minus excuſatus prout opus
erat *Mohedan. dec. 2. de appellat. Lanfranch. Bal.
dec. 16. centur. 1.*

Quo vero ad iuſtitiam illa ſatis iuſtificatur
ex deciſione R. P. D. mei Ortembergij, cui
non obſtat oppoſitio, quod iura in illa pon-
derata non ſint in forma probanti, tanquam
non legitime recognita, quia vltra quod iſta
oppoſitio poſſet habere difficultatem: fuit
per Dominos reſponſum pro iuſtificatione
huius ſententiæ ſufficere iuris communis diſ-
5 poſitionem, iuxta quam ius conferendi Ca-
nonicatus, & præbendas in Eccleſiis Colle-
giatis ſpectat ad Capitulum *Calderin. in cap.
cum Eccleſia de elect. & ibi Abb. num. 8. poſt med. &
verſ. ſed vbi præbenda & dec. 4. de conceſſ. præben.
in nou.*

Illudque poteſt diuidi per Turnum inter
Canonicos ad *not. in cap. fin. de præbend. in 6. gloſ.
in cap. 2. in verb. alternis vicibus, & ibi Ancharan.
num. 13. de iur. patron.* prout obſeruatur in iſta
Eccleſia Sancti Mauritij, vt probatur ex te-
ſte pro parte Chriſtophori examinato in *Sum-
mario num. 4.* item ex literis primariarum pre-
cum Epiſcopi per eundem Chriſtophorum
productis in quibus Epiſcopus aſſerit colla-
tionem Canonicatuum ad ipſum Capitulum,
vel ad aliquem ex Capitulo ſpectare, quæ aſ-
ſertio multum facit in hac materia, vbi agi-
6 tur de præiudicio ipſius Epiſcopi *Rip. reſponſ.
1. num. 6. & 7. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Rot. dec.
10. de iure patron. in nou. Paleotth. dec. 23. incip. oſten-
debantur Put. dec. 243. lib. 2.* & præiudicat etiam
Chriſtophoro, qui huiuſmodi literas pro-
duxit, & illis vſus fuit *DD. communiter in
cap. cum venerabilis, vbi Felyn. num. 21. Dec. nu.
22. de exception.*

Quod autem Chriſtophorus Trippius, qui
nominauit, & præſentauit Gulielmum eſſet
Canonicus Turnarius probatur ex collatione
poſtea facta à Capitulo in vim dictæ nomina-
tionis, & adminiculatur, tum ex vnico teſte
pro parte Chriſtophori examinato *in Summa-
rio num. 6.* tum etiam ex alijs iuribus in dicta
deciſione ponderatis, quæ licet paterentur
aliquem defectum recognitiones, negari ta-
7 men non poteſt, quin deſeruiant pro admi-
niculo ad tradita *per gloſ. in cap. cum olim el pri-
mo in verb. fratrum de priuileg. Bart. in l. 2. num. 25.
verſ. nam teſtes ff. de appellat. recip. Vbrall. dec. 206.
num. 6. & dec. 208. num. 8. par. 2.*

Et ex his concluſum fuit pro validitate
ſententiæ omiſſis alijs deductis, quæ bene ſol-
luntur per informantes.

*Hæc deciſio reperitur impreſſa inter recent. par. 1.
deciſ. 94.*

ADNOTATIO.

De ſententijs adſunt pleni tractatus *Federici*
8 *Schenk, & Franciſci de Acceptantibus inter
tractat. magnos ſub ſigno Aquilonis tom. 5. pag. 2. &
ſeqq. & nouiſſime Sigiſmundi Scaciæ.*

Hanc noſtram deciſionem *num. 2. & 3. refert
& ſequitur Rota dec. 176. num. 4. & 5. par. 4. tom.
2. recent.*

Circa terminum proſeruato habitum, &
quando decretum remaneat circumductum
per ſucceſſiuam iurium productionem, vel
per ſententiam abſolutoriam in meritis dictũ
fuit in *Veliterna attentatorum 5. Martij 1674. §.
poſtquam coram Rever. Albergato Decano.* Quod
productio ſcripturarum in termino vt vulgo
dicitur *del niſi* per Iudicem aſſignato circum-
ducat decretum, ita vt non poſſit ad mandati
expeditionem ſine nouo decreto procedi tra-
dit *Vbert. de citat. tom. 3. cap. 15. num. 131. Rot. in
Romana Vineæ 6. Ianuarij & 21. Iunij 1660. coram
Ghiſilerio impreſſ. poſſ. Scannarol. de viſit. carcerat.*

Procedit tamen concluſio quatenus inter-
ceſſerit citatio ad dicendum contra iura, &
Iudex illa admiſerit mediante decreto admiſ-
ſionis, cum circumſcriptio decretorum non
dependeat à partibus, ſed à Iudicis volunta-
te *Gratian. diſcept. 438. num. 11. verſ. ex iſtis in fin.
Ridolphin. in prax. part. 1. cap. 8. num. 262. dec. 10.
num. 11. & ſeqq. poſt Salgad. in labyr. credit. Roias
dec. 432. num. 2. in fin. dec. 227. num. 2. in fin. par. 1.
dec. 69. nu. 4. par 6. rec.*

Exornant hanc materiam *Bald. in l. fin. num.
3. verſ. quæro datus eſt aliquis terminus C. qui ad-
mitti Marant in prax. part. 6. art. 8. num. 45. & 46.
in fin. Scacc. de iudic. tom. 2. cap. 11. num. 11. & ſeqq.
Vbert. loc. cit.*

Quod autem terminus proſeruato circum-
ducatur per ſucceſſiuam admiſſionem arti-
culorum habetur *apud Pen. dec. 516. nu. 7.*

Concluſio firmata *num. 6.* quod ius confe-
rendi competens Capitulo, & Canonicis
9 poſſit inter ipſos diuidi per Turnum proba-
tur etiam *in dec. 540. num. 6. coram Burat.* vbi al-
legantur (licet non omnia) iura allata in no-
ſtra deciſione, & quod Romæ collatio Bene-
ficiatorum Baſilicæ Sancti Petri ex priuilegijs
Nicolai V. aliorumque Summorum Ponti-
ficum ad Archipræsbyterum, & Capitulum
ſimul ſpectans ex longæua obſeruantia, ac
ex conuentionibus inter eos initis ratione
maioris commoditatis, ac ad euitandas diſ-
cordias, quæ inter plures ius conferendi ſi-
multanee habentes oriri ſolent alternis hebd-
omadis per Turnum fiat narrat *Rot. deciſ. 14.
num. 1. & 2. par. 12. rec.* De iure conferendi Ca-
nonicatus ad Capitulum ſpectante agitur in
Maceraten. Canonicatus Pænitentiariæ 14. Februarij

& 2. Decembris 1667. coram R. P. D. Emerix.

Epiſcopi aſſertioni deferendum eſſe in illis,
10 quæ reſpiciunt eius præiudicium habetur etiam *in dec. 19. num. 10. par. 9. tom. 1. deciſ. 444. num. 14. part. 14. & deciſ. 244. num. 11. par. 16. recent.*

11 Approbationem iurium reſultantem ex illorum productione animaduertit *Rota dec. 14. num. 2. par. 15. rec.*

Iura quantumuis informia deſeruire pro adminiculo firmatur hic, ſed amplius, quod
12 iura informia exempla, ac ſimplicia ſumpta concurrentibus adminiculis ad probandum admittantur dictum fuit *in Romana aſſecurationis 13. Maij 1636. §. ſecundo quia coram R. P. D. Tata.*

BONONIEN. BONORVM.

Luna 20. Iunij 1605.

ARGVMENTVM.

Ignorantia, & quælibet cauſa excuſat à pęna caducitatis, nec ſufficit ſcientia procuratoris, nec ratificatio actus ratificanti nocet, niſi habita plena, & ſpecifica notitia omnium contentorum in actu ratificato cum omnibus ſuis qualitatibus.

SVMMARIVM.

1 *Ignorantia excuſat à pęna caducitatis.*

2 *Procurator præſumitur certioraſſe ſuum principalem de geſtis per ipſum.*

Scientia præſumpta non ſufficit, vbi agitur de amiſſione iuris, ſed requiritur certa clara, & ſpecifica cum omnibus ſuis qualitatibus.

3 *Procurator quantumuis generalis non poteſt facere pactum per quod Dominus incidat in pœnam.*

4 *Ratificatio actus, vt ratificanti noceat requiritur ſpecialis notitia omnium contentorum in actu ratificato, nec ſufficit ſcientia ſimplex, & generalis, imo requiritur, quod ratificanti legantur, & notificentur omnia in eo contenta.*

5 *Cauſa qualibet excuſat à pœna caducitatis, & vt pœna euitetur multa admittuntur, quæ alias non admitterentur, & num. 9.*

6 *Caducitas, & deuolutio emphyteuſis ob pacta non ſeruata non eſt pœna, ſed natura contractus.*

7 *Ideo talis caducitas incurritur data etiam ignorantia.*

8 *Datur tamen reſtitutio, & purgatio moræ ex æquitate, quam ſemper Rota ſequitur. Etiamſi ius actoris fuiſſet effectum deterius ſi per reum offeratur refectio damni.*

DECISIO VIII.

FVit per Dominos reſolutum non eſſe locum deuolutioni, quia pactum de obtinendo Beneplacito Apoſtolico, aliàs bona eſſent deuoluta, pro cuius vigore prætenditur deuolutio non fuit initum cum ipſo Aldobrandino, ſed cum eius Procuratore, quo caſu Aldrouandus potuit illud probabiliter igno-
1 rare, quæ ignorantia à pœna caducitatis excuſat, *Guid. de Suzar. de iur. emphyt. numer. 52. verſ. præterea illud, Ancharan. conſ. 174. num. 1. ad fin. cum ſeq. latè Andr. Gaill. obſeruat. lib. 2. obſeru. 43 num. 4. & tenuit Rot. in Romana deuolutionis 15. Nouembris 1596. coram R. P. D. Litta, & aliàs ſæpiſſimè.*

Neque obſtare, quod Procurator præſu-
2 matur de huiuſmodi pacto dominum certioraſſe, & conſequenter Aldrouandum de eo notitiam habuiſſe iuxta vulgat. *conſ. Roman. 481. num. 7.* ſæpius à Rota canonizatum, quia talis ſcientia tanquam præſumpta non ſufficit cum agatur de auferendo iure ipſius, Aldrouandi, quo caſu ſcientia non ſolum debet eſſe certa, & clara, ſed etiam requiritur, quod ſit ſpecifica cum omnibus ſuis qualitatibus iuxta *gloſ. communiter approbatam in cap. concertationi in verb. ſciuerit de appellat. lib. 6. Alex. conſ. 114. num. 4. verſ. accedit lib. 1. Natt. conſ. 636. num. 181. Tiraquell. de retract. lignag. §. 20. gloſ. 2. num. 30. & de legib. connubial. gloſ. 8. n. 183.* & fuit deciſum *in Romana Dotis 10. Maij 1602. coram Illuſtriſ. Pamphilio.*

Vltra quod huiuſmodi pactum fuit appoſitum à Procuratore abſque ſufficienti mandato, licet enim in mandato fuerit data facultas promittendi de obtinendo beneplacitum, & confirmationem Apoſtolicam cum pactis, & conditionibus ipſi Procuratori bene viſis, non tamen fuit data facultas apponendi caducitatē, quæ cum ſit pœna *l. 2. C. de iur. emphyt.*
3 non potuit apponi abſque ſpeciali mandato, cum Procurator quantumuis generalis etiam cum libera, non poſſit facere pactū per quod dominus incidat in pęnam, *l. ſi pater, ff. quæ in fraud. credit. l. ſi Procurator, & ibi Iaſ. num. 4. cum ſeqq. ff. de condict. indeb. Bart. in l. 1. §. ſi Procurator num. 5. ff. ſi quis ius dicenti non obtemper. & in l. 3. §. ſi Procurator nu. 3. ff. quod quiſque iur. Alex. conſ. 73. num. 8. lib. 1. latè Felin. in cap. 1. num. 8. vt lite non conteſt.*

Nec obſtare, quod D. de Aldrouandis ſoluendo Canones, & reſtituendo quaſdam petias Terræ iuxta formam tranſactionis videatur illum cum omnibus in ea contentis ratificare, quia præterquam quod iſta ſunt ſpecificata in mandato, & ſic ex illis non poteſt inferri ad pactum extraneum in mandato non appoſitum, huiuſmodi ratificatio quoad pactum non operatur cum non conſtet D. de Aldrouandis de eo habuiſſe notitiam, & ta-
4 men in ratificatione etiam expreſſa requiritur ſpecialis notitia omnium in actu ratificato contentorum, nec ſufficit ſcientia ſimplex, & generica, *Ruin. conſ. 91. numer. 10. lib. 1. Card. conſ. 44. num. 8. Tiraquell. in legib. connubial. gloſ. 8. num. 181.* Quinimò requiritur quod ratificanti legantur, & notificentur omnia in eo contenta, *Caſtrenſ. conſ. 465. num. 5. lib. 1. & conſ. 12. num. 3. 4. 8. & 9. lib. 3. Aym. conſ. 107. nu. 14. verſ. quinimo,* & fuit deciſum *in cauſa Melphen. affictus 11. Maij 1582. coram b. m. D. Lauretano.*

Et eo magis Domini cenſuerunt locum eſſe excuſationi propter decretum Vicarij Bonon. qui durante termino ad petendum, & obti-

& obtinendum Beneplacitum decreuit tem-
pus non currere, quinimò poſteà parte præ-
ſente illud ad quatuor menſes prorogauit;
Et quamuis huiuſmodi decretum poſſet dici
iniuſtum ex allegatis per informantes pro
Rectore negari tamen non poteſt, quia præ-
5 buerit iuſtam cauſam excuſationis à pœna ca-
ducitatis, à qua quælibet cauſa excuſat, *Ruin. conſ.156. num.21. lib.1. Bero.conſ.149.in fin.lib.1.*
& facit quod multa ad effectum euitandi pœ-
nam admittuntur, quæ aliàs non admitteren-
tur, vt dixit *Rot. in cauſa Rauennaten. domus 2. Aprilis 1570. coram D.Lauretano eſt deciſ.26.par. 2. diuerſ.*

Et ita concluſum &c.

Hæc deciſio reperitur impreſſa inter recent. par.1. deciſ.93. & in eadem cauſa eſt infra deciſ.36.

ADNOTATIO.

De caducitate, ſiue deuolutione emphytheuſis
ob pacta non ſeruata latè *Fulgin.de iur.emphyt. tit.de var.caducit. quæſt.2. Teſtaq.alleg.2.num.2.& 3.& à num.93. vſque ad* 101. vbi defendit quod
6 caducitas ob pacta non ſeruata non ſit pœna,
ſed natura contractus, & propterea quod in-
7 curratur de iuris rigore data etiam ignoran-
tia, vt *num.*86. ſed de æquitate datur reſtitutio,
& moræ purgatio, quam æquitatem ſolet
Rota ſemper amplecti, *Gregor. & Adden. deciſ. 559. Eminent.Ottbob. deciſ.183. num.1. deciſ.375. num.18.par.13.recent.* etiamſi ius actoris fuiſſet
effectum deterius, dummodò per reum offe-
ratur damnum reficere; prout pluribus deci-
ſionibus cumulatis firmauit, *Rot. coram Bich. deciſ.485.num.30. & ſeqq.*

Certum eſt enim quod à caducitate excu-
9 ſat quælibet cauſa etiam leuis, colorata, &
imaginaria, *Rot. coram Coccin. deciſ.561. num.4. coram Peutinger.deciſ.69. num.14.& in recent. dec. 232. num.2. deciſ.577. num.4.in fin. par.2.aliiſque pluribus congeſtis deciſ.26.num.20.& ſeqq.par.9. & deciſ.83.num.20.par.10.* vbi quod pro ea exclu-
denda Rota ſumit omnem poſſibilem inter-
pretationem idemque traditur apud *Peuting. deciſ. 288. num. 21.* & quod cauſa iniuſta erro-
nea, & imaginabilis excuſet à caducitate fuit
dictum *in deciſ.165.num.31. par.10.& deciſ.336. num.42. par.12. coram Arguell.deciſ.118.num.11. & coram Ninot deciſ.48.num.7.* & de cauſa fatua
deciſ.257.num.6.par.11. recent. Celſ.deciſ.15.n.16.
multo magis ſi deducatur cauſa iuſta idem
Celſ.deciſ. 109.num.14. & alibi ſæpius.

Signanter quod ignorantia, & qualibet
dubietas caducitatem excludat, *Rot in recent. par.6. deciſ.293. num. fin. in Viterbien. Horti 15. Iulij 1665. §.quia reſponſum, coram R.P.D. Emerix, facit Buratt. deciſ.182. num.1. & 2. Caualer. deciſ.141. num.2.& 3. & melius deciſ.176. num.3. Coccin. deciſ.1116.num.1.*

Hanc noſtram deciſionem refert, & ſequi-
tur eadem *Rot. d.deciſ.26. num.16. par.9. recent.*
vbi, prout noſtra deciſio, firmat quod non
10 ſufficit ſcientia actus geſti per tertium, ſed
requiratur, vt ſcientia ſit clara, & ſpecifica
cum omnibus ſuis qualitatibus, nec ſufficiat
illa in genere, vel præſumpta, quia ſcientia
præſumpta non admittitur in præiudicialibus,
Rot. coram Bich. deciſ.500. numer.47. vbi concordantes.

ROMANA DOMVS.

Veneris 1. Iulij 1605.

ARGVMENTVM.

Plura locationum Inſtrumenta probant poſſeſ-
ſionem etiam ad effectum manutentionis,
eoque magis concurrentibus ſolutionibus
penſionis enunciatæ in locatione aliiſque
actibus licet alibi enunciatis, & expreſſis.

SVMMARIVM.

1 *Locationum plura Inſtrumenta probant poſſeſſionem; amplia numer. 2. & 3. quomodo procedat num.6. 7. 8. & 9.*

4 *Poſſeſſio probatur per confeſſionem partis, & n.10.*

5 *Locans Domum vna cum altero cenſetur illius poſſeſſioni conſentire.*

DECISIO IX.

PRo informante, nempe mandatum de
manutenendo dandum eſſe D.Alphonſo,
de cuius poſſeſſione reſpectu medietatis Do-
mus, de qua agitur pro indiuiſo cum D. An-
tonio Franciſco ſatis conſtare cenſuerunt ex
1 Inſtrumentis locationum, quæ cum ſint plura
probant poſſeſſionem, *Soccin.conſ.187.ſub n.16. verſ. confirmantur præmiſſa lib.2. Menoch.de retin.*
2 *poſſeſs. remed.3. nu.573.* præſertim concurrente
ſolutione penſionis conuentæ in locatione fa-
3 cta ſub die 3. Iulij 1587. quæ ſola cum ſolu-
tione penſionis eſt ſufficiens ad probandam
poſſeſſionem, *cap. cum veniſſent de reſtit.ſpoliat. gloſ. in l. cum vniuerſas, §. quod per colonum, ff. de aquir.poſſeſs. Soccin.con.105.num. 5.lib.2. cum alijs per Gabriel concluſ.4. de locat. in 1. limit.* Accedit
etiam quod in Inſtrumentis locationum fa-
ctis pro annis 1592. & 1593. ipſe D.Antonius
Franciſcus pro vtroque interuenerit locando
nomine ſuo, & nomine D.Alphonſi, pro quo
etiam promiſit de rato, cum expreſſa aſſertio-
ne, quod Domus erat communis, & pro in-
4 diuiſo ab vtroque poſſidebatur, & non eſt
dubium poſſeſſionem probari per confeſſio-
nem, *gloſ.in l.1.ab emptione,in verb.conſtitutum,& ibi Angel.num.4. ff.de pact. & in l.2.verb.tradit, & ibi Bald. C. de aquir. poſſeſs.* & huiuſmodi pro-
batio eo magis eſt admittenda in caſu iſto
contra D.Antonium Franciſcum, qui cum
pluries hanc Domum ſimul cum D.Alphon-
ſo locauerit cenſetur illius poſſeſſioni con-
ſentire, vt in ſimili de duobus vendentibus,
5 quod vnus alteri dicatur conſentire tradit
Bald.in l.quoties num.5. C.de fideicomm.Corn.conſ. conſ.51. num.4. lib.2.

Deciſio iſta eſt poſt Poſtb. de manutent. deciſ. 651.

ADNO-

ADNOTATIO.

Quando, & quomodo probetur poſſeſſio ex In-
ſtrumento locationis inter locatorem, & con-
ductorem, eorumque hæredes, ſingularem
6 ſucceſſorem, & tertios latè explicat *Poſth. de
manut. obſeruat. 24. per tot. vbi num. 11. refert*, &
ſequitur noſtram deciſionem firmantè, quod
ex pluribus Inſtrumentis locationum proba-
tur poſſeſſio etiam contra tertium, quamuis
non doceatur penſiones fuiſſe exactas, quia vt
animaduertit *Adden. ad Buratt. deciſ. 263. num. 10.*
latè in hoc propoſito diſcurrens, non eſt veri-
ſimile, quod quis toties inutiliter locaſſet,
niſi fuiſſet verè poſſeſſor: ac pariter iſtam de-
ciſionem ſequitur idem *Poſth. ibi num. 25.* vbi
quod licet locatio non probet poſſeſſionem
ad fauorem eius, qui in ea interuenit non vti
7 principalis, ſed pro omni ſuo iure, & intereſſe,
nihilominus probet ad fauorem eius, qui lo-
cauit, vel cuius nomine aduerſarius locauit,
& de ijſdem agitur infra *deciſ. 412.*

Cæterum quod locationum Inſtrumenta
probent poſſeſſionem etiam ad effectum ma-
nutentionis habetur *in deciſ. 388. num. 20. in fin.
par. 14. recent. & in Romana Canonis 28. May* 1665
8 *in princ. coram Eminent. Card. Carpineo Vrbis Vic.*
& quod locationes effectuatæ mediante pen-
ſionum perceptione poſſeſſionem probent,
ait *Rot. deciſ. 78. num. 6. &* 11. *deciſ. 187. num. 12. &
deciſ. 342. num. 2. & 3. par.* 10. *& deciſ. 336. par. 16.
recent.*

9 Prout è conuerſo locationes non probant
poſſeſſionem ſi non conſtat de effectuatione,
deciſ. 17. num. 5. par. 10. recent.

Alia concluſio hic *num. 4.* expoſita quod
10 poſſeſſio probetur per confeſſionem partis,
firmatur etiam per *Rot. deciſ. 250. nu. 15. par. 10.
deciſ. 263. num. 2. par. 16. recent.*

Ampliatur primo vt procedat etiam in
confeſſione extraiudiciali *dec. 342. n. 8. par. 10.
recent.*

Ampliatur ſecundo vt probetur ex confeſ-
ſione impugnatiua puta ſi poſſeſſor fuiſſet à
ſuo aduerſario nuncupatus, occupator intru-
ſus, detentator *deciſ. 277. num. 1. & 2. part. 10.
recent.*

Hanc deciſionem ſequitur etiam *Poſth. d.
tract. obſeru. 19. num. 6. in fin.*

ROMANA, SEV INTERAMNEN. HÆREDITATIS.

Veneris 1. Iulij 1605.

ARGVMENTVM.

Ægidiana Conſtitutio circa appellationem
quando intret, & quando non, tàm ex capite
iniuſtitiæ ſententiæ, quàm mixturæ, & quan-
do fiat mixtura in ſententia: Requiſita ſocie-
tatis, ſeu communionis omnium bonorum
inter fratres, & quando ſententia dicatur
continere incertitudinem.

SVMMARIVM.

1 *Ægidiana habet locum in quolibet poſſeſſo-
rio.*

2 *Monitorium factum à litis conſortibus tollit nulli-
tatem ſententiæ ſi aliquis ex conſortibus non fuit
in eo nominatus.*

3 *Articuli in iudicio ſummario deſeruiunt pro moni-
torio, & petitione.*

4 *Societas, ſiue communio omnium bonorum abſque
requiſitis non datur, & quæ ſint huiuſmodi requi-
ſita, & num. 9.*

5 *Mixtura in ſententia datur, vel excluditur ex illius
tenore, & modo, quo concipitur, & num. 10.*

6 *Dominium deductum ad effectum poſſeſſorij non
inducit mixturam.*

7 *Sententia non dicitur continere incertitudinem ad
impediendam executionem ſi poteſt certificari reſ-
pectu vniuerſitatis bonorum.*

8 *Cuilibet poteſt dari immiſſio reſpectu ſuarum por-
tionum pro indiuiſo.*

DECISIO X.

DOmini quantum ad bona exiſtentia in
Vrbe, & eius diſtrictu dixerunt eſſe
1 locum Ægidianæ, quæ habet locum in quo-
libet poſſeſſorio, *Caputaquen. deciſ. 226. lib. 1.* &
conſequenter in hoc caſu, vbi ſententia eſt
lata pro immiſſione in poſſeſſionem vniuerſę
hæreditatis, & bonorum repertorum in hære-
ditate q. Io. Iacobi, & Equitis Marcelli, & ſic
in mero poſſeſſorio, *Soccin. in l. rem, quæ nobis
num. 14. ff. de aquir. poſſeſſ. & in conſ. 262. num. 1.
lib. 2.*

Neque obſtare limitationes pro parte Co-
ſtantiæ deductas ad Aegidianam ex capite
iniuſtitiæ, & mixturæ, quia non ſubſi-
ſtunt.

Nam quoad nullitatem ſententię A. C. quę
deducitur ex eo, quod monitorium non fuit
factum niſi ad inſtantiam Dianę tollitur, quia
vltra quod aliæ, nempè Cynthia, Fabia, &
2 Virginia fuerunt admiſſæ ad cauſam, & citatæ
vti conſortes litis, & ſic vti tales approbatæ,
Bald. in l. fin. num. 42. C. de edicto D. Adrian. tollen.
3 verſamur in ſummario iudicio, quo caſu arti-
culi poſſunt deſeruire pro monitorio, & peti-
tione, *Oldrad. conſ. 244. in princ. Neuizan. conſ. 30.
num. 12.*

Quoad iniuſtitiam, neque etiam illa adeſt,
4 quia non probatur allegata communio om-
nium bonorum inter Coſtantiam, Io. Iacobũ,
& Equit. Marcellum iuxta requiſita per *Bart.
poſt Oldrad. in l. Titium, & Mauium, §. altero, ff. de
adminiſtr. Tutor. Ancharan. conſ. 302. num. 3. Angel.
conſ. 112. & tenuit Rot. in cauſa Romana de Cru-
ciarijs de anno* 1560. *coram Illuſtriſſ. Lancellotto*,
neque Coſtantiæ ſuffragatur poſſeſſio bono-
rum ſimul cum dicto Io. Iacobo, & Eq. Mar-
cello, quia etiam circa poſſeſſionem dixerunt
Domini probationes concludere iure fami-
liaritatis, non autem communionis, *l. qui iure
familiaritatis, ff. de aquir. poſſeſſ.*

Quantum verò ad mixturam, quam dicunt
continere monitorium, articulos, & proceſ-
ſus illa tollitur ex lectura ipſius ſententiæ,
cuius

cuius verba ſunt reſtricta ad merum poſſeſſorium, nec aliquam petitorij complicationem
5 habent, & in hac materia notiſſimum eſt attendi tenorem ſententiæ, iuxta *conſ. Corn. 10. num. 3. lib. 4.* & fuit dictum in cauſa *Fauentina bonorum coram Illuſtriſs. Seraphino 15. Apr. 1580. eſt inter eius impreſſ. deciſ. 452. & in pluribus alijs cauſis*; & licet in ea videatur facta diuiſio quotæ hæreditatis illa fuit facta ad effectum ſolius poſſeſſorij, & ideò non impedit effectum Ae-
6 gidianæ, nec mixturam inducit, vt ex ſimili de dominio deducto ad effectum poſſeſſorij iuxta *conſ. Dec. 28. tenuit Rot. in d. Fauentina ſpolij, & in cauſa Romana Domus 11. Maij 1601. coram Illuſtriſs. Pamphilio eſt deciſ. 229. poſt Pacific. de Saluian. interd.*

Nec poteſt impediri huiuſmodi executio prætextu incertitudinis, quam dicitur ſententia continere, quia licet ſententia non ſpecificet bona particularia, cum tamen declaret partes hæreditatis, & bonorum, in quibus quælibet ex dictis mulieribus venit immit-
7 tenda ſatis dicitur continere certitudinem reſpectu vniuerſitatis, quæ ſufficit, *Soccin. in l. 3. §. incertam num. 5. poſt med. verſ. & ad difficultatem, & ibi Iaſ. num. 16. prope fin. verſ. 2. & notabilius, ff. de acquir. poſſeſs. Pariſ. conſ. 59. num. 23. lib. 1. Neguſant. de pignor. membr. 2. 2. part. num. 2. in fin. Tiraquell. de conſtit. 2. part. ampliat. 3. num. 11.* & hanc opinionem tanquam veriorem, & magis communiter receptam alias tenuit *Rot. in cauſa Firmana bonorum 23. Dec. 1577. coram Lauretano eſt deciſ. 50. par. 2. diuerſ.* & propterea cuilibet poteſt dari immiſſio reſpectu ſuarum
8 portionum pro indiuiſo non ſolum in genere, vt dicitur *in d. deciſ. Firmana bonorum*, ſed etiam in ſpecie ſingulorum corporum, quæ cum fuerint ſpecificata, & liquidata per teſtes in actis ad effectum ipſius immiſſionis ſufficit ad hoc vt ſit locus Aegidianæ, vt fuit dictum *in dicta Fauentina Spolij coram Illuſtriſſimo Seraphino*.

Et ità concluſum quoad bona exiſtentia in Vrbe, & eius diſtrictu; quo verò ad bona exiſtentia in Ciuitate Interamnen. & eius territorio Domini reſeruarunt particulariter videre &c.

In hac cauſa emanauit infra deciſ. 15. vbi vide cæteras.

ADNOTATIO.

Ægidiana Conſtitutio circa appellationem quãdo intret, & quando non intret latè explicat *Poſth. de manutent. obſeru. 8. à num. 60. cum multis ſeqq. Vrſell concluſ. 63. per tot.* qui latiſſimè agit de iſta Conſtitutione, eiuſque materia, & rurſus de ea *concluſ. 128. Thomat. deciſ. 128. 139. 163. & 183. Gilian. ad Statut. Peruſ. verb. appellatio nu. 17. & tribus ſeqq. vbi adducuntur alia deciſ. coram eodem Pamphilio, de quibus infra, & in Tudertina ſucceſſionis 4. Iunij 1653. coram Meltio, & infra deciſ. 100. vbi allegatur hac deciſio & deciſ. 485. & 630. deciſ. 83. par. 15. recent. & alibi ſæpius, cum ſit materia quotidiana.*

Et quod Aegidiana non intret ſtante iniuſtitia ſententiæ; *Seraphin. deciſ. 110. Merlin. deciſ. 11. d. deciſ. 83. & ſæpiſſimè.*

Requiſita ſocietatis, ſeu communionis omnium bonorum vltra hic adductos po-
9 nunt *Roman. conſ. 291. Felician. de ſociet. cap. 10. num. 17. Michalor. de fratrib. par. 2. cap. 6. per tot. Decian. conſ. 73. num. 13. lib. 5. Menoch. conſ. 475. num. 6. Ciarlin. controuerſ. 16. num. 16. Seraph. deciſ. 1079. num. 1. Buratt. qui etiam alios allegat deciſ. 397. nu. 1. & ibi Adden. & deciſ. 908. num. 6. ibique Adden. num. 11. Duran. deciſ. 115. num. 5. & deciſ. 337. num. 52. Eminent. Ottbobon. deciſ. 84. num. 3. Coccin. deciſ. 421. num. 3. & 1442. num. 8. Dunozett. ſen. deciſ. 242. deciſ. 169. per tot. par. 2. diuerſ. dec. 68. par. 8. dec. 129. par. 10. recent. & in Ciuitatis Caſtellana bonorum ſuper communione vniuerſali 26. Ianuarij 1671. coram R. P. D. Calataiù*, multa quoq; de iſta ſocietate inter fratres, *Gratian. diſcept. 547. num. 2. Ciarlin. controuerſ. 16. num. 4. deciſ. 28. par. 7.* vbi vlterius quod facilius illa præſumitur inter fratres, ac probatur per teſtes etiam ſingulares, & aliquos patientes defectus, *& deciſ. 247. par. 9. d. deciſ. 129. par. 10. recent. Dunoz. iun. deciſ. 91. num. 2. Duran. deciſ. 337. num. 5. dict. Ciuitatis Caſtellana bonorum §. accedit.*

Quando dicatur contineri mixturam in
10 ſententia, ſeu decreto, *Poſth. de manut. obſeruat. 106. num. 80. Vrſell. concluſ. 128. num. 44. 46. 47. 51. 52. & 53. Adden. ad Buratt. deciſ. 625. num. 8. & ſeqq. Adden. ad Gregor. deciſ. 232. nu. 8. in quibus locis refertur, & approbatur alia deciſio emanata coram eodem Pamphil. Firmana ſaluiani 12. Iunij 1619. & infra deciſ. 632. de ea latè agitur in deciſ. 198. par. 13. recent.*

Regula quod incertitudo vitiet actum eſt diſcrete intelligenda quando concurrit incertitudo tam ratione loci, quam ratione quotę, nec deſignatur pars aliqua quantitatiua, quæ poſſit effici quotitatiua, & ſic modo aliquo certificari, vt bene explicat *Rot. deciſ. 320. nu. 7. & 8. par. 16. recent.*

Iſta deciſio allegatur *in deciſ. 7. num. 10. poſt Merlin. de legit. & infra deciſ. 82. §. minus obſtat, & deciſ. 554. num. 4. & deciſ. 570. in fin.* & de immiſſione pro indiuiſo concedenda quando prætenſio eſt certa ratione quotæ, traditur apud *Coccin. deciſ. 575. num. 5. 1119. num. 8. & ſeqq. 1460. num. 7. 1694. num. 5. & 1975. nu. 30. & ſeq. in recent. deciſ. 30. num. 39. par. 10.*

ROMANA RELEVATIONIS INDEMNITATIS.

Lunæ 14. Nouembris 1605.

ARGVMENTVM.

Promiſſio releuationis indemnitatis quid importet, & quando locum habeat ex partium conuentione tacita, vel expreſſa.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſio indemnitatis ex quibus oriatur, & num. 3. & quid importet nu. 10. & ſeqq.*

2 *Promiſſio alicuius facti ſimplex, & ad tempus*

Dic

non reſtricta intelligitur perpetua, & num. 7.

3 *Quæ ſit natura promiſſionis indemnitatis, & num. 9.*

4 *Verba poſita in Inſtrumento,* eius vita durante tantum, *ad quæ ſint referenda, & quid qualificent.*

5 *Verbum determinans plura determinabilia quando pariformiter determinet, vel qualificet.*

6 *Promiſſio alimentorum dicitur durare donec viuit ille, cui debentur.*

8 *Diſcrimen inter verbum* promittens, & promiſit.

DECISIO XI.

DOmini dixerunt D. Tiberium Vellium teneri releuare indemnes DD. Camillum de Incoronatis, & Camillum de Maximis fideiuſſores cenſus per Do. Panthaſileam de Capiteferreo impoſiti ſuper quadam eius vi-
1 nea, & mori fuerunt ex Inſtrumento concordiæ cum dicta Panthaſilea celebrato, in quo ipſe Tiberius expreſsè promiſit ſoluere omnes fructus ſupradicti cenſus eo durante, illumque ex tunc tam reſpectu ſortis principalis, quam fructuum ad ſe accollauit promittens tam Panthaſileam, quam quoſcumque in prædictis cenſibus obligatos releuare &c. quæ promiſſio cum fuerit ſimplex, nec ad
2 aliquod certum tempus limitata intelligitur perpetua durante ipſo cenſu, *l. cum iuriſperitos in princip. ff. de excuſat. Tutor. gloſ. 1. in l. ſine præfinito, ff. de pæn. Cephal. conſ. 212. num. 2. & tradit Tiraquell. de retract. conuent. §. 2. gloſ. 1. num. 19.* præſertim attenta natura ipſius promiſſionis
3 indemnitatis, quæ cum importet fideiuſſorē damnum non eſſe paſſurum, *Bald. in l. 1. ſub num. 1. C. de reuocand. his, quæ in fraud. credit.* debet durare quamdiu durat cenſus, cum eo durante ſemper fideiuſſor damnum pati poſſit.

Nec obligatio iſta Tiberij poteſt dici reſtricta ad vitam Panthaſileæ propter illa verba, de quibus in Inſtrumento, ibi, *eius vita durante tantum &c.* quia vt patet ex lectura ipſius In-
4 ſtrumenti huiuſmodi reſtrictio eſt poſita in capitulo ſeparato ad ſolutionem alimentorū faciendam Panthaſileæ matri de ſcutis decem ſingulis menſibus, & de barilibus decem vini, & de rubris duobus grani ſingulis annis, & ideò illud tantum capitulum reſpicit, & qualificat. *Aretin. in l. talis ſcriptura nu. 4. in fin. verſ. tum enim clauſula, ff. de leg. 1. Soccin. iun. conſ. 160. ſub num. 6. lib. 2. Aegid. deciſ. 612.*

Minus etiam obſtat, quod omnia regantur ab eodem verbo *promiſit*, & ſic omnia cenſean-
5 tur pariter determinata, & qualificata iuxta *text. in l. iam hoc iure, ff. de vulgar. cum ſimil.* quia hoc non procedit vbi militat diuerſa ratio, *Alex. conſ. 179. num. 11. verſ. poſſet inſuper col. 5. Paris. conſ. 18. num. 15. lib. 3. Roland. conſ. 74. nu. 13. lib. 2.* prout in caſu iſto, in quo alia eſt ratio
6 in promiſſione alimentorum, quæ cenſentur durare quamdiu viuit ille, cui alimenta ſunt præſtanda, *Bartol. in l. ſi ſtichum, §. 1. num. 1. verſ. modo ſi ponimus, & ibi Iaſon. num. 11. ff. de verb. obligat. Pont. de aliment. cap. 16. in princip.* Alia verò eſt ratio in promiſſione ſoluendi cenſus, & releuandi fideiuſſores, quæ cenſeatur du-
7 rare quamdiu durat ipſe cenſus, vt dixi ſupra; ideo &c. Vltra quod in caſu, de quo agitur, expreſsè fuit actum, quod promiſſio ſoluendi cenſus duraret durantibus cenſibus, vt clarè legitur in Inſtrumento, vnde ceſſat omnis interpretatio, *l. non aliter, ff. de leg. 3. cum vulgat.* Et ceſſat difficultas reſpectu promiſſionis indemnitatis, quia illa non regitur ab eodem verbo *promiſit*, ſed habet ſuum verbum principale *promittens &c.* quod longe diſtat, nec
8 poteſt conſequenter referri ſalua recta conſtructione verborum, *Iaſon. in l. talis ſcriptura num. 40., verſ. quarto vltra, ff. de leg. 1. Menoch. conſ. 220. num. 79. vol. 3.*

Reperitur hæc deciſio impreſſa poſt Cenc. de cenſibus deciſ. 140. & poſt Duard. in eodem tract. deciſ. pariter 140.

ADNOTATIO.

Indemnitatis cōſeruatio, ſeu releuatio quid importet explicant *text. in l. Lucius Titius 38. ff. mandat. & in l. fideiuſſor pro venditore 45. ff. de*
9 *fideiuſſor. Surd. poſt alios conſ. 150. nu. 5. & 6. Cenc. de cenſib. qu. 75. per tot. Gratian. diſcept. 49. num. 16. Oſaſch. deciſ. 48. num. 8. Buratt. deciſ. 194. num. 2. & Adden. ad eundem deciſ. 325. lit. B. deciſ. 346. n. 30. & deciſ. 353. num. 8. par. 6. deciſ. 183. num. 1. par. 10. deciſ. 209. & deciſ. 270. num. 1. par. 11. & dec. 251. num. 10. par. 15. recent. Bich. deciſ. 329. num. 1. & in Leodien. Canonicatus 20. Februar. 1668. §. maximè, coram Eminent. Card. Carpineo Vicario.*

10 Importat autem indemnitatis promiſſio ſignanter executionem pro damnis *deciſ. 305. num. 2. par. 13. recent.*

11 Siue damna proueniant reſpectu ſortis, ſiue reſpectu fructuum *deciſ. 183. num. 2. par. 10. rec. quæ replicatur etiam apud Bich. deciſione 329. num. 1.*

Amplius quod fideiuſſor, cui fuit promiſſa releuatio indemnitatis poſſit ad effectum ſol-
12 uendi debitum pecunias ſub vſuris accipere damno principalis debitoris abſque vlla ſpeciali interpellatione dixit *Rot. in Peruſina ſalniani 28. Ian. 1675. §. nec denique, & ſeq. coram R. P. D. Rondinino.*

Hanc deciſionem refert, & ſequitur *Cenc. de cenſib. quæſt. 75. numer. 4. & 9. & de ea infra deciſ. 109.*

TIRASONEN. CAPELLÆ.

Luna 28. Nouembris 1605.

ARGVMENTVM.

Clericatus, habilitas impetrantis, beneficium: Valor per non exceſſum, obitus, & quod beneficium ſit ſine cura quomodo probentur ad effectum iuſtificationis gratiæ.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus cenſetur probatus ex literis patentibus Ordinarij, & num. 4. & 9.*

Aſſer-

2 *Aſſertioni Papæ ſtatur circa idoneitatem, & honeſtatem impetrantis beneficium.*

3 *Valor beneficij per non exceſſum probatur vnico teſte cum adminiculis, & num. 7.*

4 *Mors Beneficiati probatur per publicam vocem, & famam, & per confeſſionem aduerſarij, & alijs modis, & num. 5. & 10.*

6 *Mors probatur ex libro Parochialis Eccleſiæ, in quo mortui deſcribuntur.*

8 *Beneficia præſumuntur potius ſimplicia, quam curata, & reſidentiam non habentia & n. 11.*

DECISIO XII.

PRo informante, nempe gratiam Michaelis Blaſco eſſe iuſtificatam, nam de eius Cle-
1 ricatu conſtat ex litteris patentibus ſui Ordinarii *cap. 2. & ibi Abb. in 1. not. de Cler. Peregrin. Felyn. poſt alios in cap. poſt ceſſionem num. 3. & 15. de probat. Grammat. deciſ. 81. num. 1.*

De alijs habilitatibus conſtat ex aſſertione
2 Papæ aſſerentis illum fuiſſe examinatum, & idoneum repertum, & per Ordinarium de vita, & moribus, & idoneitate commendatum, quæ ſufficit, vt fuit ponderatum in cauſa *Burgen. Abbatia de Fonſeca de menſe Mart. 1590. coram b. m. Gipſio, & in cauſa Nucerina beneficij 30 Octobris 1592. coram Illuſtriſs. Pamphilio eſt apud Garz. de benef. par. 5. cap. 5. num. 64.*

Quod Michael obtineret portionem Secularis, & Collegiatæ Oppidi nuncupati de Tudela, cuius fructus non excedunt valorem annuum ducatorum 24. probatur ex primo, & ſecundo teſte ſuper primo, & ſecundo deponentibus per litteras miſſiuas de partibus, & hoc etiam eſſe publicum, & notorium, quæ
3 probatio ſufficit ad effectum verificationis obtentorum, in quibus Rota contentatur quali quali probatione *Aegid. deciſ. 674.* etiam minori, quam ſemiplena, vt de vno teſte de fama cum adminiculo tradit idem *Aegid. dec. 682. & fuit ſæpiſſimè in pluribus cauſis reſolutum.*

Cappellaniam, de qua agitur, ſitam in Parochiali, vel alia Eccleſia S. Michaelis loci de Corella vacaſſe per obitum Hieronymi de Ocana deponunt duo teſtes dicentes eum poſſediſſe ſuam Cappellaniam vſque ad eius obitum, & de publica voce, & fama, & fatetur
4 Michael Turzero, qui eadem vacatione nititur *Aegid. deciſ. 268. & deciſ. 593. Put. deciſ. 300. lib. 1.*

Obitus D. Hieronymi de Ocana de menſe Iulij extra Romanam Curiam probatur tam per duos teſtes deponentes vidiſſe eum mortuum de dicto tempore, & ſepeliri, per quam
5 depoſitionem ſine dubio probatur mors, etiã vbi agitur de grauiſſimo præiudicio, *Bart. in l. 2. §. ſi dubitetur ſub num. 1. ff. quemadm. teſtamenta aper. Alber. in l. conditionum num. 1. ff. de condit. & demonſtrat. Auffer. ad deciſ. Tholoſan. 313. in princ. Menoch. de adipiſc. remed. 4. num. 675.*

Tum etiam ex partita extracta formiter vigore compulſorialium ex libro Parochialis
6 Eccleſiæ, in quo mortui adnotantur, *Imol. conſ. 110. in fin. Rebuff. in 2. to. ſuper Conſtit. Gall. in tit. de regiſtr. baptiſmi, & de ſepultur. Mandoſ. ſuper reg. 18. quæſt. 10. ſub num. 4. & fuit pluries deciſum.*

Valor Cappellaniæ, quod non excedat ducatos 40. abundè probatur ex confeſſione d. Michaelis Turzero, qui in ſua ſupplicatione
7 porrecta de eodem anno ait non excedere ducatos 30. *Aegid. dicta deciſ. 268. & fuit deciſum in cauſa Bononien. Canonicatus 24. Maij 1591. coram Illuſtriſs. Card. Pamphilio.*

Quod Cappellania ſit ſine cura, & non requirat reſidentiam probatur ex confeſſione Michaelis Turzero in ſua ſupplicatione, vltra
8 quod talis præſumitur ex quo de iure beneficia omnia præſumuntur ſimplicia, *Aegid. dec. 676. Staphyl. in tit. de ſtat. & qualit. benef. in princ.* quæ ex generali conſuetudine reſidentiam nõ requirunt, vt poſt *Card. & alios tradit Imol. in cap. fin. nu. 9. de Cler. non reſid. Felyn. in cap. dilectus il 2. num. 1. de reſcript. Alex. conſ. 1. num. 2. lib. 7. & fuit reſolutum in cauſa Conchen. Beneficij de Velz coram Illuſtr. Lancellotto, & alias ſæpius.*

Et ita concluſum fuit pro iuſtificatione gratiæ Michaelis Blaſco.

Deciſio iſta impreſſa reperitur inter recent. par. 1. deciſ. 101. & in eadem cauſa ſunt infra deciſ. 29. 38. 91. & 102.

ADNOTATIO.

De probatione Clericatus per litteras patentes
9 Ordinarij, omiſſis alijs *Eminent. Otthob.* qui in ſpecie adducit hanc noſtram deciſionem *deciſ. 130. 154. 172. & 240. ſemper num. 3. dec. 174. num. 8. 191. num. 9. 3.0. num. 18. & 325. nu. 6. par. 16. rec. & paſſim.*

Mors, ſiue obitus alicuius rectè probatur modis omnibus hic expreſſis *Gregor. deciſ. 78. nu. 1. & 2. & ibi Add. lit. A. Buratt. deciſ. 11. illique Adden. lit C. & Rot deciſ. 426. nu. 13. & ſeqq. par. 9.*
10 *recent. & alibi paſſim. infra deciſ. 461. vbi adducitur hæc ipſa deciſio, & in deciſ. 723. nu. 5. deciſ. 56. nu. 1. & 296. num. 3. par. 16. rec.* vbi quod mors probetur ex fide Parochi extracta à libro defunctorum, *& d. dec. 174. num. 2. ac d. deciſ. 296. nu. 5.* vbi quod probatio mortis reſultet ex confeſſione alterius prouiſi ex eadem vacatione venientis, ac quod mors probetur per teſtes deponentes de viſu humationis *dicta deciſ. 174. num. 1.*

Vacatio beneficij probatur ex confeſſione partis ex eadem vacatione venientis, *Celſ. dec. 320. num. 8. deciſ. 73. num. 1. par. 11. deciſ. 191. nu. 3. & dec. 192. num. 5. par. 16. recent.*

Beneficium de iure præſumendum eſſe ſimplex, non autem quod requirat reſidentiam,
11 ex eo principio quod onus vti odioſum non præſumatur ait quoque *Rot. coram Coccin. deciſ. 1062. num. 14. coram Roias dec. 443. num. 7. coram Bich. deciſ. 405. num. 19. & dec. 645. nu. 22. dec. 159. num. 2. par. 10.*

Cæterum de requiſitis probandis ab impetrante pro iuſtificatione gratiæ agit *Rot. in Conchen. beneſic. 2. Decembris 1671. coram R. P. D. Rondinino, & alibi paſſim.*

CALAGVRITANA; BENEFICII DE TRESPVENTES.

Lunæ 28. Nouembris 1605.

ARGVMENTVM.

In iſta deciſione tractatur materia ſuppreſſionis beneficiorum, quæ ſine cauſa, & ſolemnitate fieri non valet ex rationibus in ea deductis: Nec teſtes illam probant ſi eorum examen ſit nullum, ac quando teſtes in concurſu ſint alijs præferendi.

SVMMARIVM.

1 *Suppreſſio beneficiorum abſque cauſa, & ſolemnitate fieri non debet, & cauſa ſolet eſſe diminutio fructuum, & num. 11.*

2 *Cauſa ſuppreſſionis beneficij non probatur ex teſtibus nulliter examinatis, vel in genere loquentibus, & num. 3.*

3 *Teſtes, qui non iurarunt in termino citationis ſunt nulliter examinati, & n. 14.*

4 *Fructus beneficij præſumuntur ſufficientes, & onus probandi inſufficientiam ſpectat ad obijcientem, & num. 9. & 13.*

5 *Valor beneficij probatur per teſtes.*

6 *Teſtes deponentes de affirmatiua præferuntur teſtibus deponentibus de negatiua, & n. 15.*

7 *Item præferuntur magis ſpecificè deponentes magiſque informati.*

8 *Item præferuntur habentes præſumptionem iuris pro ſe.*

9 *Iniuſtitia ſuppreſſionis beneficij ex quibus magis detegatur.*

10 *Mutatio beneficiorum, & Eccleſiarum quibus modis legitimè fiat.*

DECISIO XIII.

PRo informante, nempe non fuiſſe locum ſuppreſſioni, quæ cum tendat ad dimi-
1 nutionem cultus diuini numquam debet fieri abſque cauſa, vt notant *Doct. in cap. cum acceſſiſſent de conſtit. vbi Io. Andr. ſub num. 19. Card. ſub num. 9. verſ. quinto caſu, Abb. ante num. 5. verſ. aut non ſubeſt cauſa, Felyn. ſub num. 9.* quæ ſolet eſſe diminutio fructuum *cap. ex parte de conſtit. Io. Andr. Card. Abb. vbi ſupra, Felyn. ibidem ſub n. 17. & 19. in fin. & in cap. conſtitutus num. 1. de reſcript. & tenuit Rot. in cauſa Calaguritana benef. 9. Aprilis 1601. coram Illuſtr. Seraph. eſt inter eius impreſſ. deciſ. 1385. & in alia Calaguritana portionis de Narbaza 3. Iulij 1589. coram R. P. D. meo Penia eſt inter eius impreſſ. deciſ. 36.*

In caſu autem, de quo agitur, Dominis viſum fuit talem cauſam non probari, licet enim teſtes pro parte Petri examinati conentur deponere fructus huius beneficij non ſufficere ad commodam ſubſtentationem vnius Beneficiati, tamen eorum depoſitio non eſt atten-
2 denda, quia vltra quod ſunt nulliter examinati ex defectu citationis ex quo non iurarunt
3 ea die, ſub qua cadebat citatio, *Dec. in cap. conſuluit ſub num. 4. de offic. delegat. Verall. deciſ. 285. par. 3. in impreſſ. & deciſ. 64. lib. 3. in manuſcript.* loquuntur ſatis in genere, nec concludunt aliquam cauſam diminutionis fructuum iuxt. *text. in d. cap. ex parte de conſtit.* & conſequenter
4 præſumuntur extare, eoſque eſſe ſufficientes, prout hucuſq; fuerunt ad *gloſ. in cap. fin. in verb. ſufficiebant de præſumpt. & fuit dictum in d. Calaguritana portionis coram R. P. D. meo Penia*, & in omnem euentum eliduntur ex teſtibus pro parte Ioannis examinatis, qui bene deponunt
5 de valore huius beneficij ſufficientis pro ſubſtentatione vnius Beneficiati, eiuſque fructus potius eſſe auctos, quam diminutos, & iſti teſtes in concurſu abſque dubio ſunt præfe-
6 rendi: tum quia deponunt ſuper affirmatiua, illi verò ſuper negatiua *gloſ. in l. diem proferre, §. ſi plures in verb. conſenſerunt, ff. de arbitr. gloſ. fin. in fin. in cap. 1. de præſcript. in 6. latè Gabr. de teſtib.*
7 *concluſ. 4. nu. 1.* Tum quia ſpecificè deponunt, & ſunt magis informati de omnibus redditibus ipſius beneficij, *Soccin. conſ. 54. nu. 14. vol. 4. Pariſ. conſ. 74. num. 45. vol. 1. Aym. conſ. 94. nu. 3. Gabr. vbi ſupra num. 72. & ſeqq.* Tum & tertio,
8 quia habent præſumptionem iuris pro ſe *Innocent. in cap. auditis de præſcript. Pariſ. conſ. 88. nu. 33. vol. 3. Dec. in cap. licet cauſam num. 9. de probat.* Præſumptio enim iuris eſt quod Beneficium
9 quodlibet habeat ſufficientes redditus ad ſubſtentationem vnius Beneficiati, *cap. nemo de conſecr. diſtinct. 1. Felyn. in cap. ad aures concluſ. 3. & in cap. conſtitutus in princ. verſ. adde etiam, de reſcript. Cald. conſ. 10. poſt med. de probat. Capitaq. deciſ. 62. num. 1. par. 1. & fuit dictum in d. Calagurit. beneſ. coram Illuſtr. Seraphino.*

Conſiderarunt etiam Domini ad magis detegendam iniuſtitiã huius ſuppreſſionis quod Prouiſor Calaguritanus non ſuppreſſit integrum Beneficium, sed medietatem tantum,
10 adeovt remanſerit titulus cum alia medietate fructuum, quos ſi habuit pro ſufficienti dote vnius beneficij ad ſubſtentationem vnius Beneficiati, multo magis debebat habere pro ſufficienti dote integros fructus, nec permittere quod ex omnibus fructibus huius Eccleſiæ vnus Beneficiatus haberet tres partes, alter verò vnam partem tantum.

Et ita concluſum &c.

In hac cauſa ſunt etiam infra deciſ. 20. 30. & 40.

ADNOTATIO.

Suppreſſio beneficiorum quod fieri non valeat abſque cauſa, quia tendit in diminutionem cultus diuini, & abſque ſolemnitate, quia eſt ſpecies alienationis, & requirit eaſdem ſolem-
11 nitates, quas alienatio, & vnio rerum Eccleſiæ firmant *Caualer. deciſ. 439. nu. 1. cum ſeqq. Adden. ad Gregor. deciſ. 484. nu. 8. vbi approbatur hæc noſtra deciſio Buratt. dec. 839. num. 2. Pentinger. deciſ. 124. num. 4. Seraph. deciſ. 1062. deciſ. 29. & deciſ. 165. par. 13. recent. dictum fuit in Valentina ſuppreſſionis beneficij 1. Iunij 1674. coram R. P. D. Calataiũ, & 3. Decembris eiuſdem anni coram R. P. D. Vicecomite, & ſequitur Lotther. de re beneſic. lib. 1. q. 28. nu. 81. & 89. qui Lotther. & Adden.* vbi proximè tradunt

duntetiam modum, quo iſta ſuppreſſio rectè
fiat.

De mutatione ſtatus Beneficiorum, & Ec-
cleſiarum, quæ tribus fit modis ſcilicèt vnio-
12 ne, diſmembratione, & ſuppreſſione, abundè
per *Lotther. d. q. 28. Viuian. de iurepatron. par. 3. lib. 14. cap. 3. 4. & 5.*

Hanc deciſionem ſequitur *Lotther. d. tractatu qu. 14. num. 23.* vbi quod onus probandi inſuf-
13 ficientiam reddituum pertinet ad obijciētem
lib. 1. eandemque concluſionem firmat idem Lotther. d. qu. 28. num. 85. Seraph. d. deciſ. 1385. Bich. deciſ. 152. num. 19. & 20.

Teſtium materiam nemo copioſius, ac melius tractauit, quàm *Farinaccius*, qui ferè nil reliquit intactum.

Habentur tamen in hac noſtra deciſione multæ concluſiones valdè frequentes.

Prima eſt, quod teſtis, qui non iurauit in
termino dicatur nulliter examinatus, & nullā
14 faciat probationem, de qua etiam *coram Buratt. deciſ. 726. num. 3. & coram Bich. deciſ. 648. nu. 18. & 19.* vbi quod procedat quamuis examen fuiſſet factum cum interrogatorijs alterius partis, & merito, quia talis nullitas prouenit ex defectu citationis, qui eſt inſanabilis, *& cor. Zarat. deciſ. 15. num. 39.*

Secunda, quod plus credatur teſtibus, qui magis veriſimilia deponunt habetur quoq; *coram Roias dec. 206. nu. 15. & ſeqq. coram Coccin. dec. 1588. num. 6. coram Peutinger. deciſ. 434. nu. 9. coram b. m. Celſo deciſ. 213. num. 9. & in rec. deciſ. 124. num. 8. par. 10. dec. 51. num. 15. par. 12. & dec. 140. num. 7. par. 14.*

Tertia, quod magis deferendum ſit teſtibus quorum depoſitio iuris foueat aſſiſtentiam deducitur *coram Coccin. dec. 1502. num. 24. deciſ. 1734. num. 17. dec. 2126. num. 7. & ſeqq.* vbi etiam ſi iſti teſtes eſſent numero pauciores, *& deciſ. 2138. num. 27. in recent. dec. 24. nu. 43. par. 10. & dec. 192. la 1. num. 8. par. 11.*

Quarta, quod in conflictu credendum ſit teſtibus magis informatis, qui exactius deponant & quorum dicta adminiculis fulciantur ſtatuitur *coram Carillo deciſ. 44. num. 13. in recent. deciſ. 75. num. 29. & ſeq. par. 12. dec. 126. num. 27. & ſeqq. & deciſ. 243. num. 11. par. 14. dec. 211. nu. 9. & dec. 323. nu. 5. par. 15. & dec. 242. nu. 3. par. 16.*

Quinta, quod in concurſu teſtes deponentes
15 ſuper affirmatiua præferantur deponentibus
ſuper negatiua canonizatur *cor. Celſo dec. 213. num. 8. & dec. 284. num. 5. in rec. deciſ. 215. num. 6. par. 11. dec. 208. nu. 14. par. 12. dec. 243. nu. 4. par. 14. deciſ. 229. num. 14.* vbi quod plus creditur duobus teſtibus affirmantibus, quàm mille negantibus, *& dec. 242. num. 4. par. 16.*

Limitatur hæc concluſio ſi teſtes deponentes ſuper negatiua nedum illam coarctarent, ſed etiam meliores deducerent rationes, eorumque depoſitiones adminicula confouerent *deciſ. 99. num. 7. par. 15. recent.*

CORDVBEN. DECIMARVM.

Veneris 2. Decembris 1605.

ARGVMENTVM.

Quando arbitrium datum Rotæ retardet executionem, & quando in cauſa decimarum detur appellatio quando ſecus, ac quando executio impediatur per reſtitutionem in integrum.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* arbitrio Rotæ *in cauſa decimarum inter Eccleſias appellatione interpoſita ſuſpendit iudicatum, et nu. 2. & 5.*

2 *Appellatio in cauſa decimarum datur quando Eccleſia contra laicum non fundat ſe in priuilegio, ſed in exceptione, & n. 6.*

4 *Reſtitutio in integrum commiſſa executione non capta illam retardat, & quando dicatur capta n. 7. & ſeqq.*

DECISIO XIV.

REſoluerunt Domini eſſe locum arbitrio
ad retardandam ſolutionem decimarū,
de quibus agitur, quia à ſententia ad fauorem
Capituli lata, fuit pro parte Hoſpitalis appel-
1 latum, & per conſequens debet ſuperſederi in
ſolutione decimarum, ex quo de iure, à quo
arbitrium regulatur, *Bart. in extrauag. ad reprimendum verb. videbitur nu. 3.* per appellationem ſuſpenditur iudicatum, *cap. Paſtoralis, §. præterea de offic. deleg. cap. venientes de iure iur. Abb. in rubr. de appellat. num. 4. Felyn. num. 1. Dec. num. 7. Rot. dec. 65. circa med. eod. tit. in nou.*

Neque obſtare, quod verſemur in materia
2 decimarum, in qua regulariter appellatio non
retardat executionem, *cap. tua nobis, & ibi Doct. de decim. cum alijs allegatis,* quia pro reſponſione fuit dictum huiuſmodi regulam procedere quando agitur contra laicum decimas ſoluere recuſantem, & in ſola conſuetudine, vel præſcriptione ſe fundantem, tunc enim quia ius omninò reſiſtit non datur appellatio ad effectum ſuſpenſiuum, ſecus quando agitur, prout hic, contra Eccleſiam, vel locum pium, tunc enim ad vtrumque effectum admittitur appellatio, vt per *Hoſtien. in d. cap. tua nobis ſub num. fin. alias 22. verſ. item ſecus, Henric. Boich. in*
3 *fin.* Præſertim, quod Hoſpitale non ſe fundat
in aliqua præſcriptione, ſed nititur priuilegio exemptionis, quo caſu etiam quando agitur contra laicum appellatio indiſtinctè admittitur, *Hoſtien. in d. cap tua nobis ſub nu. 22. Io. Andr. num. 7. verſ. ſecus ſi proponeret, Abb. nu. 9. Mandoſ. conſ. 31. ſub num. 2.*

Neque etiam obſtare dixerunt, quod pro parte Capituli prætendatur ſententiam tranſiuiſſe in iudicatum, & propterea eſſe exequēdam, quia cum antè ceptam executionem fuerit commiſſa cauſa reſtitutionis in integrū
ea pendentè donec cognoſcatur de cauſis re-
4 ſtitutionis in integrum eſt ab executione ab-

ſtinendum, *l. vn. & ibi gloſ. in verb. poſtulata, C. de in integrum reſtit. poſtul. Rip. in l. 4. §. condemnatum num. 10. ad fin. ff. de re iudic. Put deciſ. 285. lib. 2. & deciſ. 6. de reſtit. in integrum, Bubalun. deciſ. 2. eodem tit.*

Hæc deciſio reperitur impreſſa apud Marcheſan. de commiſſ. fol. mihi 685. & in eadem cauſa emanarunt aliæ deciſiones coram eodem Innocentio X. vt infra deciſ. 146. & 163. quæ eſt etiam apud præfatum Marcheſan. dicta par. 1. fol. 287. & coram Manzaned. inter eius impreſſas deciſ. 295. 339. 383. 477. (quæ eſt etiam inter recent. dec. 271. par. 4. to. 1.) 509. (quæ eſt etiam in recent. d. par. 4. deciſ. 469.) & 519. (quæ eſt pariter in d. par. 4. dec. 493.)]

ADNOTATIO.

De cauſa commiſſa *arbitrio Rotæ agitur in Nolana Parochialis 2. Decembris 1671. coram R. P. D. Rondinino, & coram Coccin. deciſ. 1057. numer. 3. & ſeqq.*

Licet cauſa decimarum regulariter non admittat appellationem ſuſpenſiuam colligitur *ex can. decimas, ibi, ſed tardius dare peccatum eſt 6. qu. 1. habetur in cap. tua nobis de decim.* & tradunt
5 *Marcheſan. de commiſſ. appellat. in cauſ. decim. lib. 1. §. 1. num. 18. 43. & 44. fol. mihi 662. & par. 2. cap. 4. num. 15. & ſeqq. Scacc. de appellat. quæſt. 17. limit. 18. num. 1. cum alijs adductis per Thomat. deciſ. 163. num. 2. & in recent. deciſ. 323. num. 18. par. 4. tom. 1. & deciſ. 100. num. 4.* vbi refertur ſtylus Signaturæ reſcribendi in huiuſmodi cauſis cum clauſula *non retardata ſolutione, par. 10. & coram eodem Pamphilio infra deciſ. 114. & 130.*

Plures adhuc aſſignari ſolent huius concluſionis fallentię per Doctores.

Quarum prima eſt, quod non procedat,
6 quando Eccleſia agit contra aliam Eccleſiam, vt ſequendo iſtá noſtram deciſionem tradunt *Vrſell. concluſ. 128. num. 294. & Rot. d. deciſ. 323. num. 19. cum tribus ſeqq. par. 4. to. 2. rec.*

Altera quod ceſſet quando agitur contra perſonam Eccleſiaſticam prætendentem habere potiora iura, *Hoſtien. & alij in d. cap. tua nobis num. 22. Monet. de decim. cap. 8. quæſt. 4. nu. 58. Thomat. deciſ. Marib. 57. & habetur in noſtra deciſione.*

Tertia quod non procedat, quãdo ſententia eſt iniuſta, *Thomat. deciſ. 2. num. 13.*

Circa aliam concluſionem in deciſione firmatam, quod commiſſio reſtitutionis in integrum retardet executionem ſententiæ,
7 quando executio nondum fuit cæpta dubitare antiquitus contigit quando dicatur cæpta executio ad impediendam reſtitutionem in integrum, & difficultas hodie explanata eſt vt in hac parte attendatur varius Tribunalium ſtylus.

Hinc in Vrbe coram A. C. alijſque Iudicibus extra Rotam non dicitur cæpte executio
8 ſententiæ, & rei iudicatæ ex eo quod Iudex proceſſerit ad taxationem expenſarum dummodò nondum fuerint capta pignora, nam captis pignoribus res non dicitur amplius integra, vnde non obſtantibus quibuſcumque actibus ad executionem rei iudicatæ tendentibus commiſſio reſtitutionis in integrum per Signaturam ſine vlla difficultate relaxatur cum adhuc poſſit dici rem eſſe integrã quando pignora non fuerunt capta teſte *Marcheſan. de commiſſ. reſtit. in integr. §. 2. num. 69. & ſeqq. par. 2. fol. mihi 138.*

9 In Rota verò executio cæpta dicitur eo ipſo quod Iudex expenſas taxauit, *Duran. deciſ. 190. num. 7. & 8.*

10 Vel pro executione rei iudicatæ mandatum relaxauit, *Ridolph. in prax. par. 1. cap. 13. nu. 476. deciſ. 181. num. 5. par. 15. recent. coram Arguell. deciſ. 27. num. 5. & coram Zarat. deciſ. 58. num. 20.*

Alia ad propoſitum ſubiungentur *infra poſt deciſ. 127.*

INTERAMNEN. HÆREDITATIS DE PARADISIS.

Lunæ 12. Decembris 1605.

ARGVMENTVM.

Statutum excludens à ſucceſſione ſororem defuncti propter fratrem cenſetur excludere ab eadem ſucceſſione filiam fratris, neptem ſcilicet ipſius defuncti, & hinc ponuntur plura notanda in hac deciſione circa interpretationem Statuti excludentis fœminas propter maſculos.

SVMMARIVM.

1 *Statuta excluſiua fœminarum propter maſculos non extenduntur de perſona ad perſonam ex identitate rationis, ſecus ex maioritate, quæ potius dicitur comprehenſio, quam extenſio. Contrarium num. 9. Concorda nu. 10. & de ratione nu. 11. & 12.*

2 *Teſtator præſumitur minus diligere remotiores ſibi, quam proximiores.*

3 *Filia ſuccedens in locum patris non dicitur ſuccedere niſi cum qualitate fœmineitatis.*

4 *Statuta extenduntur ſecundum mentem Statuentium.*

5 *Statuta excludentia fœminas propter maſculos dicuntur condita fauore agnationis, ac ideo indiſtinctè reputantur fauorabilia, & num. 8.*

6 *Qui tractent de Statutis excluſiuis fœminarum propter maſculos.*

DECISIO XV.

Poſt reſolutionem factam, quod eſſet locus Ægidianæ quoad bona Vrbis, & eius diſtrictus, vt in *deciſione ſub die 1. Iulij proximè præteriti (eſt ſupra deciſ. 10.)* propoſui dubium in illa reſeruatum reſpectu bonorum in Ciuitate, & Territorio Interamnen exiſtentium. Et Domini non dubitarunt idem eſſe reſoluendum etiam, quoad iſta bona ex rationibus in dicta deciſione: verum quia quoad ea tota difficultas verſabatur circa intellectum cuiuſdam ſtatuti dictæ Ciuitatis, per quod fœmina à ſucceſſione patris, patrui, fratris,

vel

vel matris excludatur ſi fratres carnales, vel nepotes ex eis habuerit, fuit particulariter diſcuſſum ſuper interpretatione huius Statuti, an ſcilicet excludat neptem à ſucceſſione patrui propter patruum, & ſic fratrem defuncti, & Domini re maturè diſcuſſa affirmatiuè reſoluerunt moti ex eo quod licet ſtatuta excluſiua fæminarum non extendantur de
1 perſona ad perſonam ex identitate rationis *vt per Bald. & alios in l. illam C. de collat.* Id tamen non procedit quando maior ratio eſt in illa perſona, quam in excluſa à ſtatuto *Bald. in l. quod vero num. 3. ff. de legib. Soccin. conſ. 9. num. 13. & ſeq. lib. 3. Gabr. conſ. 14. num. 14. 33. & 39. lib. 1. & conſ. 15. num. 4. lib. 2. cum alijs per Ant. Gabr. de ſtatut. concluſ. 7. num. 43. cum ſeq.* vbi enim adeſt maior ratio potius dicetur comprehenſio, quam extenſio *Alex. conſ. 75. num. 3. lib. 5. & conſ. 49. num. 6. lib. 6.* & in ſimilibus terminis Statuti Vrbis tenuit *Rota in vna Romana hæreditatis de Capranica 23. Iunij 1581. coram Illuſtriſſimo Seraphino, quæ eſt inter eius impreſſ. dec. 496.*

In caſu autem, de quo agitur, non poteſt dubitari, quin maior ratio excluſionis ſit in nepte, quæ eſt remotior in gradu, quam in ſorore, quæ eſt proximior *l. ſi viua matre cum ibi not. C. de bon. matern.* ideo dicendum eſt, dictum ſtatutum voluiſſe excludere etiam neptem à ſucceſſione patrui propter patruum, aliter enim ſequeretur maximum abſurdum quod Sorores Marcelli, quæ cenſentur magis dilectæ fuiſſent excluſæ ab illius ſucceſſione propter fratrem, vel nepotem, & Coſtantia neptis, quæ tanquam remotior cenſetur
2 minus dilecta admitteretur vna cum patruo excluſis amitis *Soccin. conſ. 129. num. 36. verſ. quarto etiam reſpondere poteſt lib. 3. Gabr. conſ. 15. num. 19. & ſeqq lib. 2.*

Præterea fuit conſideratum, quod Coſtantia in caſu iſto non potuit ſuccedere vna cũ patruo ex ſuo gradu, eſt enim remotior fratre, ſed ſuccedit ſubintrando in locum patris per repræſentationem *§. reliquũ Auth. de ſucceſs.*
3 *ab inteſtat.* quod fieri non poteſt niſi cum ſua qualitate fæmineitatis *Bart. in l. liberorum num. 13. ff. de verbor. ſignific. Alex in l. venia col. fin. & Iaſ. num. 6. C. de in ius voc. Soccin iun. conſ. 168. nu. 46. circa fin. lib. 2. Gabr. d. conſ. 15. num. 13. & ſeq.* vnde ſicut Conſtantia ſi vere fuiſſet in eodem gradu fuiſſet excluſa à ſtatuto propter qualitatem fæminitatis, ita multo magis dicendum eſt in præſenti caſu fuiſſe excluſam cum in dicto gradu non potuerit conſtitui niſi per fictionem, quæ non debet plus operari, quam veritas *Natt. conſ. 201. num. 2. in fin. Gabr. d. conſ. 15. num. 14. & fuit dictum in d. Romana hæreditatis de Capranica.*

Prædictis accedat mens ſtatuentium, quæ
4 facit vt extenſio admittatur *Pariſ. conſ. 66. nu. 66. & ſeq. lib. 3. Aym. conſ. 155. num. 7. Soccin. iun. conſ. 129. nu. 35. lib. 3.* in hoc enim ſtatuto ſicuti in alijs ſimilibus, quæ fæminas propter maſculos excludunt certi iuris eſt ſtatuentes eã
5 mentem habuiſſe, vt bona in agnatione conſeruentur, & propterea dicuntur edita fauore agnationis *Brun. de ſtatut. art. 3. num. 11. Soccin. iun. conſ. 1. num. 38. & ſeq. lib. 1. & conſ. 167. num. 21. lib. 3. Gabr. d. conſ. 15. num. 2.* & cenſentur indiſtinctè hæc ſtatuta fauorabilia, quamuis ſint correctoria iuris communis, vt late *per Brun. vbi ſupra art. 4. num. 6. Soccin. iun. conſ. 10. num. 13. lib. 4. Gabr. d. conſ. 15. num. 3. & fuit reſolutum in cauſa Nucerina hæreditatis 29. Maij 1602. coram R. P. D. Sacrato*, Ideo dum ſtatutum ratione conſeruandę agnationis excludit ſororem propter fratrem eadem ratione dicendum eſt voluiſſe excludere filiam fratris à ſucceſſione patrui propter patruum, in quo eodem modo conſeruatur agnatio, *vt per Soccin. iun. d. conſ. 10. n. 13. ad fin.*

Et hoc etiam ſuadetur ex verbis ipſius ſtatuti, quod expreſſe tollit actionem fæminis dotatis etiam contra patruum, & conſequenter in neceſſarium antecedens dicendum eſt voluiſſe tollere ius ſucceſſionis, ex quo oritur ipſa actio *ad tex. in l. ratio ff. de ſponſal. cum ſimil.*

Et ita reſolutum fuit.

Deciſio iſta reperitur impreſſa etiam inter recent. par. 1. dec. 104. & in eadem cauſa eſt ſupra dec. 10. & ſunt infra dec. 26. & 35.

ADNOTATIO.

De ſtatutis excludentibus fæminas propter
6 maſculos à ſucceſſione adſunt tractatus *Alberti Bruni, & aliorum, & plura etiam de his Monteſperell. conſ. 18. num. 17. & ſeqq. vſque ad fin. Gilian. ad ſtat. Peruſ. in verb. fæmina à num. 1. ad 9. in Romana pratenſis fideicommiſſi 5. Decemb. 1666. coram Em. Carpineo Vrbis Vicario confirmata coram eodem 28. Ianuarij 1667. vt int. rec. deciſ. 10. par. 15. in Fanen. ſucceſſionis quæ videntur valde contrariari huic deciſioni coram RR. PP. DD. Albergato, & Taia impreſſ. inter recent. 46. 122. & 357. par. 14. & 35. par. 16. coram R. P. D. Calatiũ 20 Aprilis 1676. 10. Maij 1677. & 11. Feb. 1678.*

Huiuſmodi ſtatuta dicuntur condita fauo-
7 re maſculorum, & pro conſeruatione bonorum in agnatione *Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 9. num. 196. Pariſ. conſ. 91. num. 17. lib. 3. Ruin. conſ. 22. num. 5. lib. 1. Roland. conſ. 70. num. 30. lib. 3. Theſaur. iun. qq. forenſ. lib. 2. quæſt. 5. num. 3. Rot. in recent. dec. 548. num. 8. par. 1. dec. 644. num. 2. par. 2. dec. 53. num. 1. & dec. 373. num. 3. part 3. recent. coram Coccin. dec. 32. num. 6. & dec. 649. num. 4. coram Dunoz. Sen. deciſ. 136. num. 3. Thomat. qui allegat hanc noſtram deciſionem dec. 152. num. 4. & alias ſæpe.* Reputantur fauorabilia, & dicuntur reſpicere bonum publicum, & publicam vtilitatem *dec. 438. num. 67. cum multis ſeqq. par. 4. tom. 2. dec. 349. num. 10. par. 11. dec. 342. num. 7.* vbi quod in omnem caſum non dicuntur odioſa odio irrationabili *part. 12. recent. Merlin. deciſ. 740. num. 30. Bich. dec. 625. num. 16. deciſ. 46. poſt Bonden. colluſt. legal. optime infra dec. 32.* vbi approbatur hæc deciſio ac proinde, quod reci-
8 piant extenſionem ex identitate rationis poſt alios, qui omittuntur *Conciol. allegat. 71. num. 24. Celſ. dec. 125. num. 13. & ſeqq.* Sed contraria opinio, à multis dicitur verior, & magis communis

munis *Conciol. ibidem num. 25. cum quinque ſeqq.* vbi vlterius probat, quod non admittatur in
9 iſtis extenſio neque ex maioritate rationis, & adducit Doctores magni nominis, & magni numeri traditur *in d. Fanen. ſucceſſionis anni 1677 §. non obſtant vbi referuntur auctoritates concordantes.* Non tamen recederem ab opinione firmata in noſtra deciſione, quod ex maioritate
10 rationis fiat extenſio *Rota dec. 547. num. 5. dec. 115. num. 17. par. 8. recent.* vbi quod in ſtatutis ex maioritate rationis nunquam excluditur extenſio *& num. 3.* approbatur in id noſtra deciſio, quæ in hoc propoſito confirmatur *infra dec. 26. admittitur in dec. 326. num. 19. & 20. & dec. 351. num. 5. coram Dunoz. iun.*

Nam licet in huiuſmodi ſtatutis ſit de iure prohibita extenſio, vel interpretatio vt firma-
11 tur *coram Dunoz. iun. locis ſupra citatis*, talis tamen prohibitio non excludit interpretationem bonam, & rationabilem, ac ſtatuentium menti conformē, vt ait noſtra deciſio ex notatis *per Bart. in l. omnes populi num. 65. ff. de inſtit. & iur. Rot. dec. 548. n. 9. par. 1. rec.*

Haud releuante argumento, quod in contrarium deduci ſolet ab incluſione expreſſi ad excluſionem non expreſſi, quia illud non habet locum vbi non expreſſum includitur
12 alio modo quàm per expreſſionem, prout includi dicitur, vel per identitatem, vel per maioritatem rationis, qua ſtante non dicitur fieri extenſionem, vel interpretationem ſtatuti, ſed declarari comprehenſionem ex ipſa ſtatutaria lectura reſultantem, vt bene exponit noſtra deciſio, & de caſu omiſſo à ſtatuto, in quo verſetur eadem ratio reſpondent *Cephal. conſ. 257. num. 21. & 22. Surd. conſ. 25. num. 33. in ſpecie ſtatuti Dec. in cap. ſecundo requiris 41. num. 7. de appellat. & generaliter Rot. dec. 258. num. 19. par. 5. & dec. 28. num. 13. par. 9. rec.*

AVRIEN. MATRIMONII.

Lunæ 12. Decembris 1605.

ARGVMENTVM.

Agitur de nullitate diſpenſationis matrimonij ex defectu iuriſdictionis iudicis delegati, qui non eſt Vicarius Epiſcopi, ſed Capituli ſede Epiſcopali vacante, huiuſmodi enim diſpenſationes ſemper diriguntur ordinarijs, ſeu eorum Officialibus.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius Capituli Sede Epiſcopali vacante non ſuccedit in iuriſdictionem Epiſcopo delegatam per reſcriptum, & num. 8.*

2 *Litteræ Apoſtolicæ à ſupplicatione recipiunt intellectum.*

3 *Diſpenſationes matrimoniales ſolent dirigi ſemper Ordinarijs tam ex ſtylo Datariæ, & Cancellariæ, quam ex diſpoſitione Sacr. Concil. Trident. & num. 10.*

4 *Reſcriptum directum Ordinario duarum Diœceſium intelligitur de Diœceſi, in qua ſubſunt omnes Oratores, vbi etiam ponuntur rationes.*

5 *Intellectus* l. Barbarius Philippus ff. de offic. Prætor. *in materia ſpiritualium, et Sacramentalium, & n. 11. & ſeqq.*

6 *Paria ſunt diſſoluere matrimonium contra legem Dei, ac in gradu prohibito fieri inter conſanguineos.*

7 *Qui tractent de Vicario Sede Epiſcopali vacante.*

9 *Vicarius Capituli Sede Epiſcopali vacante eſt Iudex ordinarius in cauſis ordinarijs.*

DECISIO XVI.

DIxerunt Domini diſpenſationem matrimonij, de qua agitur, fuiſſe nullam, quia illa fuit conceſſa per Officialem Capituli Tudenſis Sede Epiſcopali vacante in executionem mandati Apoſtolici de diſpenſando, quod cum eſſet directum Officiali Epiſcopi non potuit in illius executione ſe intro-
1 mittere Officialis Capituli, qui nunquam ſuccedit in iuriſdictione delegata Epiſcopo, ſeù eius Officiali *Soccin. in cap. qualiter, et quando il ſecondo num. 185. de accuſat. Felyn. in cap. cum te num. 17. verſ. in mandato de reſcript. Ægid. dec. 166. Rot. dec. 6. de offic. deleg. et dec. 56. de conceſſ. prebend. in antiq. et fuit reſolutum in cauſa Abulen. Beneficij 13. Iunij 1597. coram R. P. D. meo Litta.*

Non obſtat, quod dictum mandatum de diſpenſando reperiatur ſimpliciter directum Officiali Aurienſi, ſeu Tudenſi, & ſic poſſit intelligi directum etiam Officiali Capituli, quia contrarium patet ex ſupplicatione ipſius diſpenſationis, in qua expreſſe fuit petitum eam committi ordinario, ſeu eius officiali, nec eſt dubium litteras recipere declaratio-
2 nem à ſupplicatione, quæ tanquam matrix ſemper eſt attendenda *Mohedan. dec. 17. de preben. Caputaquen. dec. 75. num. 6. par. 1.* & fuit pluries deciſum. Quod etiam comprobatur tum ex antiquiſſimo ſtylo Datariæ, & Cancella-
3 riæ, quæ ſemper ſolent dirigere diſpenſationes matrimoniales ordinarijs, vt eſt notiſſimum, & atteſtantur *Speculat. in tit. de diſpenſat. §. nunc de Epiſcopo in fin. verſ. & nota quod diſpenſationes, Hieronym Paul. in prax. Cancellar. §. notabilia ſuper diſpenſat. matrimon. verſ. diſpenſationes matrimoniales ſemper fol. mihi 166. Franciſ. Pauuin in tract. de viſit. quæſt. 10. 1. part. num. 62. Franc. de Leon. in tract. for. Eccleſiaſt. par. 1. cap. 10. num. 8. verſ. fallit quinto*, & huiuſmodi ſtylus attenditur ad declarandam mentem Papæ *ad tex. in cap. quam graue de crim. falſ. Abb. in cap. mandatum num. 4. de reſcript. Mandoſ. ſuper regul. Cancell. in proœm. quæſt. 2. num. 3.*

Tum etiam ex diſpoſitione *Sac. Concil. Trident. ſeſſ. 22. cap. 5. de reformat.* mandante diſpenſationes eſſe dirigendas ordinariis impetrantium, cum qua cenſetur Papam voluiſſe ſe conformare *l. ex facto in princip. ff. de vulg. & pupill. Pedemont. dec. 2. num. 13. in fin. cum late adductis per Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 9.*

Non obſtat, quod dictæ litteræ potuerint expediri in vim alterius ſupplicationis, quia

non

non conſtat de alia ſupplicatione, & pluralitas non præſumitur *gloſ. in l. odia in verb. comprobatur C. de teſtam. Aym. conſ.* 198. *num.* 1. & in omnem euentum cum concordent in data ex fide diligentiæ factæ in libris Datariæ, in quibus huiuſmodi ſupplicationes ſolent adnotari remanet probata negatiua, quod non fuerit expedita alia ſupplicatio *Felin. in cap. illud num. 7. in fin. de præſumption. Sarnen. in regul. de trien. quæſt. 26. num. 11. Achill. dec. 9. ſuper eadem reg. num. 4.*

Non obſtat quod in Diæceſi Tudenſi non adeſſet Officialis Epiſcopi ex quo ſedes vacabat, quia de tempore datæ dictæ diſpenſationis Epiſcopus viuebat, & ſic non poteſt cenſeri directa Officiali Capituli, de quo tunc probabiliter cogitari non potuit, cum adhuc ille in rerum natura non eſſet, & mors futura Epiſcopi reſpectu temporis non erat certa Officialibus Papæ vltra, quod non poterat Officialis Capituli ſe intromittere in illius executione cum (vt dixi) nunquam ſuccedat in iuriſdictione delegata Epiſcopo, ſeu eius officiali, quod etiam probatur ex alio ſtylo Cãcellariæ, & Datariæ, quæ Sede Epiſcopali vacante non ſolet committere diſpenſationes, nec alias ſimiles gratias Officiali Capituli, ſed Epiſcopo viciniori, ſeu eius Officiali, vt fuit firmatum in *dicta Abulen. Beneficij* 13. *Iunij* 1597 *coram R. P. D. meo Litta*, vnde remanet excluſa omnis prætenſio dicti Petri, quod Officialis Capituli potuerit exequi dictam diſpenſationem.

Præterea fuit dictum Officialem Tuden. non potuiſſe exequi dictum mandatum de diſpenſando, quod erat exequendum per Officialem Aurien, in cuius Diæceſi non controuertitur fuiſſe tam Petrum, quam Antoniam, & cui ipſum mandatum fuerat decretum, vt expreſſe in illo legitur.

Non obſtat, quod Papa poſſit dirigere huiuſmodi diſpenſationes alteri, quàm ordinario, & ſic ſtante alternatiua, de qua in dicto mandato ibi „ *Officiali Aurien, ſeu Tuden*, potuerit Officialis Tuden procedere ad illius executionem, quia reſpondetur Papam noluiſſe committere hanc diſpenſationem alteri, quam ordinario, ſed alternatiuè illam fuiſſe appoſitam propter narratiuam ſupplicantis, qui narrauit Petrum, & Antoniam
4 eſſe Diæceſis Aurien, ſeu Tuden, & ideo intelligendam eſſe directam illi officiali, qui eſſet ordinarius, & hoc ſuadetur ex omnibus ſupra ponderatis nempè ex ſupplicatione, in qua fuit petitum committi ordinario, ſeu eius officiali ex ſtylo Datariæ, & Cancellariç, & ex diſpoſitione Sacri Concilij Tridentini, ex quibus probaui hanc diſpenſationem cenſeri debere directam ordinario impetrantium.

Quod tanto magis eſt dicendum, quia alias aperiretur via fraudibus, quæ quotidie committerentur ab illis, qui narrando ſe eſſe talis, vel talis Diæceſis euitarent proprium ordinarium, qui veriſimiliter eſſet informatus de qualitatibus impetrantium, & poſſet bene cognoſcere de cauſis diſpenſationis, & accederent ad officialem extraneum pro obtinenda executione diſpenſationis contra dictam diſpoſitionem Sacri Concilij Tridentini, ſtylum Datariæ, & Cancellariæ, maximè quando prout in caſu iſto dicti Petrus, & Antonia non habebant aliquam cauſam dubitandi cuius nam Diæceſis ipſi eſſent, cum vterque eſſet Diæceſis Aurien. non ſolum ratione originis, ſed etiam domicilij, vt deponunt teſtes dicentes ambos eſſe oriundos ex diæceſi Aurien, ibique ſemper habitationem, & domicilium habuiſſe, imo Petrum ibi obtinuiſſe per multum temporis ſpatium Archidiaconatum, & ſic etiam ratione beneficij eſſe Diæceſis Aurien, & conſequenter excluditur omnis dubitatio, ſeu ignorantia, quæ non præſumitur in facto proprio *l. plurimum ff. de iur. & fact. ignorant. cum vulgat.*

Non obſtat fides, & alia, quæ deducuntur ad oſtendendum, quod in partibus obſeruatur, ſimiles diſpenſationes poſſe executioni demandari per Officialem Capituli Sede Epiſcopali vacante, & ſic huiuſmodi communis error ſuffragetur ad ſubſtinendum matrimonium *per tex. in l. Barbarius ff. de offic. Prætor.*
5 quia vltra quod de tali communi errore non conſtat, fuit reſponſum diſpoſitionem *tex. in d. l. Barbarius* non habere locum in ſpiritualibus, & ſacramentalibus, vt ibi declarat *Iaſ. num. 69. gloſ. in cap. dudum in verb. recepta de elect. Abb. in cap. Apoſtolicam in fin. de presbyt. non baptiz. & tenuit Rota in cauſa Cremonen. penſionis 3. Decembris* 1582. *quæ eſt relata inter impreſſ. diuerſ.* 731 *ſub num.* 17. *part.* 1. prælertim quando agitur, prout hic de ſubſtinendo matrimonium inter conſanguineos in gradu prohibito, quo caſu propter imminens peccatum cum ita fauor ſit diſſoluere matrimoniũ
6 contractum contra legem Dei, ſicut conſolidare legitime contractum, vt dicit *Abb. in cap. ſeries ſub num. 5. ante med. verſ. item fauor eſt de teſtib. quem refert, & ſequitur Felyn. in cap. lator ſub num. 3. poſt princ. verſ. hanc declarationem de ſent. & re indic.* attendenda eſt veritas facti an ſcilicet matrimonium fuerit legitime contractum cum diſpenſatione legitimè executa nec alias error communis ſuffragatur *gloſ. in cap. vn. in verb. approbat de vot. in 6. Abb. in cap. Apoſtolicam in fin. de presbyt. non baptiz. late Ferrett. conſ. 8. num. 4.* vel præſcriptio, ſeu longinquitas temporis *cap. non debet in fin. vbi gloſ. in verb. nulla longinquitate & ibi Hoſtien. num. fin. in fin. Butr. num. 11. de conſangu. & affinit. Abb. in cap. lator ſub num. 9. in fin. de ſentent. & re iudic. & in cap. fraternitas num. 2. de frigid. & malefic.* & in ſpecie, quod dictus communis error non ſuffragetur ad effectum vt ſubſtineatur diſpenſatio conceſſa ab Officiali Capituli ſede vacante, qui reuera poteſtatem diſpenſandi non habebat tradit *Pariſ. conſ. 136. num. 7. & 12. lib. 1.* & ex hac etiam ratione ceſſat, quod dicitur de conſenſu ipſius Antoniæ, qui non ſuffragatur ad huiuſmodi effectum *Felyn. in d. cap. lator ſub num. 3. circa med. verſ. nec conſenſus partis de re indic.*

Et ita deciſum.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

Deciſio iſta reperitur impreſſa apud Marcheſan. de commiſſ. tom. 1. fol. mihi 135. & in eadem cauſa habetur infra dec. 42.

ADNOTATIO.

De Vicario Sede Epiſcopali vacante agunt *Sbrozz. de Vicar. Epiſc. lib. 1. qu. 16. per tot. Garz.*
7 *de benefic. par. 5. cap. 7. per tot. Pellegrin. in prax. Vicar. par. 1. ſect. 4. & 5. per tot.*

Vicarius Sede Epiſcopali vacante non eſt iudex cauſarum Epiſcopis delegatarum, quia talis Vicarius non ſuccedit in iuriſdictione
8 delegata, vt ſequendo noſtram deciſionem poſt alios firmat *Marcheſan. d. tract. de commiſſ. appellat. in cauſ. beneficial. par. 5. cap. 7. num. 42. deciſ. 60. num. 28.* vbi quod Vicarius Capitularis non poſſit viſitare loca exempta, quamuis ab Epiſcopo viſitentur iure delegato *par. 15. rec. bo. me. Celſ. deciſ. 68. num. 9. Dunoz. iun. deciſ. 706. num. 18.* vbi quod Capitulum vacante ſede Epiſcopali ſuccedit in Epiſcopi iuriſdictionem quoad ea quæ ad Epiſcopum ſpectant ex iure generali non autem quoad ea, quæ ſpectant ad Epiſcopum iure ſpeciali, quam-
9 uis dicatur, & ſit iudex ordinarius, in cauſis ordinarijs *Rot. deciſ. 48. num. 10. part. 4. tom. 2. recent.*

Diſpenſationes Apoſtolicæ matrimoniales diriguntur tantummodo Epiſcopis Abbatibus, & aliis etiam Vicarijs ſi habeant dignitatem quaſi Epiſcopalem *Seraphin. deciſ. 1052. Adden. ad Buratt. deciſ. 667. num. 25. poſt med. verſ.*
10 *ad ipſum diriguntur Martin. Andr. dec. 64. nu. 19. verſ. quo vero ad diſpenſationes, Coccin. dec. 345. nu. 5. & ſeqq.* vbi quod licet regulariter huiuſmodi diſpenſationes dirigantur locorum ordinarijs, dirigi tamen poſſit etiam inferioribus Prælatis, vbi contrahentes ſint nullius Diœceſis.

Materiam late exornat *Pyrrh. Corrad. in ſua prax. diſpenſat. Apoſtolic. lib. 7. cap. 4.* vbi ponit quomodo petantur, quomodo concedantur, quibus dirigantur, & ad quem ſit recurrendum.

Singularis eſt declaratio *tex. in l. Barbarius ff.*
11 *de offic. Prætor.* quæ deducitur in hac deciſione, vt non habeat locum in materia ſpirituali, ſeu ſacramentali.

Prout etiam diſpoſitio eiuſdem *l. Barbarius*
12 non militat in materia beneficiali aduerſus prouiſum Apoſtolicum, vel in illius præiudicium *Buratt. dec. 479 num. 17. deciſ. 176. num. 8. par. 13. recent.*

Rurſus habemus, quod diſpoſitio *l. Barba-*
13 *rius* procedat ſolummodo in actibus abſolutis, ac omnino perfectis antequam iuriſdictionis inſubſiſtentia detegatur non autem in actibus, qui aſſumant perfectionem poſt detectam iuriſdictionis inſubſiſtentiam *dec. 322. nu. 2. par. 13. rec.*

IACEN. PORTIONIS.

Veneris 16. Decemb. 1605.

ARGVMENTVM.

Agitur de iure præſentandi ad iuſpatronatus ſpectans ad duas familias, quæ in illo ſuccedunt in ſtirpes, non autem in capita, & quod inſtitutio debet dari præſentato habenti maiores qualitates ſtante paritate vocum.

SVMMARIVM.

1 *In inſtitutione iuriſpatronatus, vbi voces patronorum ſunt pares locus eſt gratificationi, & num. 5. & ſeq.*
2 *Repertus magis habilis, & qualificatus tempore inſtitutionis ad iuſpatronatus præfertur, & num. 3. & 6. & præfertur ſacerdos n. 10. & 11.*
4 *Præſentatio ad iuſpatronatus ſpectans ad duas familias, vti duo corpora competit in ſtirpes, non autem in capita, & n. 9.*
Quomodo procedatur in præſentatione iuriſpatronatus hæreditarij, & quomodo gentilitij.

DECISIO XVII.

CVm præſuppoſito, quod portio, de qua agitur, ſit de iurepatronatus, & quod ius præſentandi ad illam ſpectaret ad duas familias, nempe de Caſtillo, & de Orantes, quarum altera præſentauit Guiraldum, altera vero præſentauit Petrum Domini dixerunt Capitulum Iacen, ad quod vigore fundationis pertinet ipſius portionis inſtitutio potuiſſe gratificari declarando dictum Guiraldum
1 eſſe inſtituendum, quia vbi voces ſunt pares eſt locus gratificationi *cap. cum autem vbi gloſ. in verb. iudicio, & communiter Doct. de iurepatron. clem. plures §. fin. eod. tit. Innocent. in cap. 1. num. 2. eodem tit. Dec. conſ. 127. in princ. late Lambertin. de iurepatron. lib. 2. par. 3. quæſt. 5. princip. art. 1. & tenuit Rota in cauſa Maioricen iuriſpatronatus 6. Nouembris 1587. coram bo. me. Bubalo, & alias ſæpiſſime.* Præſertim cum D. Guiral-
2 dus de tempore inſtitutionis eſſet magis qualificatus, ex quo ipſe erat actu Sacerdos, Petrus verò ſola prima tonſura initiatus, quo caſu erat præferendus *ad not. per Doct. in cap. 1. & in cap. ſtatuimus de maiorit. & obedient. Barbat. conſ. 23. ſub num. 14. verſ. ego huic lib. 1. Lambertin. de iurepatron. lib. 2. part. 3. quæſt. 5. art. 13. num. 3. & fuit reſolutum in cauſa Salamantina Cappellaniæ 18. Apr. 1580. coram Illuſtriſſimo Pamphilio,* vbi fuit dictum hoc procedere etiam, quod Beneficium non ſit Sacerdotale ergo multo ma-
3 gis quando præſentatus, prout in caſu iſto debet ex lege fundationis miſſas pro anima fundatoris, & ſuorum celebrare, vt fuit dictum in cauſa *Pampilonen Beneficij de Huerte. 19. Decembris 1597. coram R. P. D. meo Litta.*

Quod autem in caſu iſto voces eſſent pa-
4 res ſatis patet quia dum præſentatio ſpectat ad dictas duas familias, vti duo corpora ſeparata dicitur competere in ſtirpes, & non in capita *iuxta tex. in clem. plures de iurepatron.* ita vt quælibet familia dicatur habere vnam vocem etiamſi in familia de Orantes adeſſent plures perſonæ, quam in familia de Caſtello

Abb.

Abb.in cap.ſcriptum num.6.circa med. de elect. & in cap. Paſtoralis num.6.& ibi Felyn.num.9. de reſcript. Roman.conſ.99.num.1. circa fin. Soccin. iun. conſ.104. num.17.lib.4.

Et ex his vna tantum informante fuit reſolutum Sententiam Archidiaconi Pampilonen quatenus confirmat d. ſententiam Capituli Iacen eſſe confirmandam.

In eadem cauſa eſt infra dec. 22.

ADNOTATIO.

De iurepatronatus, & de ſucceſſione in ipſo in ſtirpes, vel in capita vide *Gratian. diſcept.* 521. *Lambertin.de iurepaton quaſt.1.par.2.lib.1.art.25. & art.26.Rota in Lucana Beneficij 28. Ian. 1675. coram R. P. D. Calataiu*, & de pertinentia iurispatronatus, ac de debita inſtitutione ob præſentationem factam à maiori parte *in Preten.Cappellania 5.Decembris 1674.coram R.P. D. Rondinino.*

Stante paritate vocum inter præſentatos à
5 Patronis ad aliquod Beneficium eſt locus
gratificationi eſtque ille inſtituendus, & præ-
6 ferendus qui habet maiores qualitates *Lotther. qui alios congerit de re benefic. quaſt.11.num.134. lib.2.& quaſt.17.num.163.lib.3.Caualer.dec.517. num.7.& dec.519.num.4. Em.Ottbob. deciſ.17. nu. 6.deciſ.164.num.19.& ſeqq.& deciſ.202. num. 1. 11.& ſeq. Adden.ad Burat.deciſ.65. n.12. Dunoz. iun. deciſ.717.num.3. & deciſ.798.num.12. Caualer.deciſ.517.num.7.Coccin.deciſ.793. num.9. dec. 2129.num.32.deciſ.2197. num. 33.& deciſ. 2318. num.3.Pentinger.deciſ.198.num.16. & dicetur infra dec. 294.341.& 657.*

Quod quidem ius gratificandi nedum ſpe-
ctat ad ordinarium, ſed & ad quemcumque
7 alium habentem ius inſtituendi, ſiue de iure,
ſiue ex mente fundatoris iuriſpatronatus vt
firmat noſtra deciſio,& quod Rota, ad quam fuit deuoluta cauſa concurſus habeat ius gratificandi loco Epiſcopi traditur *apud Manzaned.dec.683.num.2.*

Hoc tamen verum intelllige in paritate
vocum, quia quando voces pro vna ex par-
8 tibus eſſent maiores tunc ceſſaret ius gratifi-
candi *Bich.deciſ.154.num.9.& deciſ.422.num.14. & ſeqq.Celſ.deciſ.300.nu.7.*

Ius autem præſentandi in iurepatronatus
gentilitio, & familiari competit patronis in
9 capita, & non in ſtirpes, & è contra in hæ-
reditario competit in ſtirpes, & non in capita *Rot.deciſ.251.num.5.par.2.dec.73.num.21.103. num.8.& 271.num.1.par.13.& deciſ.515.par.14. recent.Em. Ottbob. d.deciſ.17.num.2.Dunoz. deciſ. 199. num. 11 Ninet.deciſ.27. & alibi ſæpius, ac infra deciſ. 18.*

Sacerdotem in concurſu beneficij præfe-
10 rēdum eſſe illi qui non eſt Sacerdos ſtatuitur
hic, *& per Rotam coram Zarat.deciſ.18. nu.4. cor. Celſ.deciſ.169.num.4.coram Pentinger. deciſ. 343. num.1.deciſ.394.num.4 dec.456.num.3.& dec.459. num.2.& in recent.dec.162.num.10.& 171. nu.2. & ſeqq.par.10.295.num.4.296.num.4.& ſeqq.par. 11. 160.num.2.par.12. 203, num. 5.& 241. nu.2. par.16.recent.*

Quamuis non agatur de beneficio ſacerdotali, vt vltra allatos in hac deciſione dixit *Rot. in deciſ.232.num.7.par.11.& deciſ 62.num.5. par. 12.rec. coram Bich. deciſ. 371. num. 13. & coram Celſ. dec.169.num.5.*

CORDVBEN. CAPPELLANIÆ.

Veneris 27. Ianuarij 1606.

ARGVMENTVM.

Iuſtitia Sententiæ Rotalis deducitur ex deciſionibus in cauſa factis: Decretum de dimittendo Beneficium quando operatur ſuum effectum ob moleſtias deſuper illatas.

SVMMARIVM.

1 *Iuſtitia Sententia Rotalis deducitur ex deciſione facta in cauſa.*
2 *Decretum de dimittendo beneficium incompatibile non incipit currere niſi à die adeptæ pacificæ poſſeſſionis ſecundi Beneficij, & nu.10.ac 12.*
3 *Quomodo probentur moleſtiæ, & impedimenta illata in aſſecutione ſecundi Beneficij, & nu.5.*
4 *Moleſtia ad prædictum effectum ſufficiunt etiam extraiudiciales, & de facto illata, & num. 11.*
6 *Paupertas excuſat à pæna illata in dicto decreto de dimittendo, & nu.13.*
7 *Ac dicitur legitimum impedimentum ad aliquid præiudicium, & num. 13. & 14. quod debeat legitime probari.*
8 *Tempus ſex menſium datum ad expediendas litteras quando incipiat currere.*
9 *Negligentia in expediendo cauſa ex quibus excludatur.*
15 *A quibus generaliter excuſet paupertas, ac quando noceat.*

DECISIO XVIII.

FVit per Dominos reſolutum Sententias
Rotales eſſe confirmandas, quia de ea-
rum iuſtitia conſtat ex deciſione in hac cau-
1 ſa facta ſub die 17.Martij 1603.*eſt inter impreſſ. Mollin.dec.366.* in qua fuit firmatum propter
moleſtias illatas Petro in aſſecutione poſ-
ſeſſionis Beneficij non fuiſſe factum locum
decreto de dimittendo infra duos menſes, qui
2 tantum incipiunt currere à die habitæ poſſeſ-
ſionis pacificæ *cap commiſſa,& ibi Doct. de elect. in 6. Rebuff.in prax.benefic.tit.de non promou.num. 41.& 45.Geminian conſ.82.num.1.Calderin. conſ. 5.de conceſſ. præbend. Bellamer. deciſ. 597. & fuit reſolutum in cauſa Toletana Archidiaconatus 16. Iunij 1591. coram Illuſtriſſimo Seraphino eſt inter eius impreſſ.deciſ.997.& in cauſa Tiraſonen. Canonicatus 8. Nouembris 1596. coram bo. me. Orano, & alias ſæpius.*

Huiuſmodi autem moleſtiæ in caſu iſto ſatis iuſtificantur, nam ſub die 9. Maij 1584. dictus Petrus pro adipiſcenda poſſeſſione intimauit monitorium A.C. de parendo Breui Hieronymo della Vega, & Didaco Suarez intruſis, qui comparuerunt coram executore, pe-

re, petierunt tranſumptum, & proteſtati fue-
runt, & d. Hieronymus ſub die 9. eiuſdem
menſis plures exceptiones oppoſuit contra d.
monitorium ab eoque appellando ad Sedem
Apoſtolicam, & poſtea infra terminum 60.
3 dictum in dicto monitorio datum ambo cō-
paruerunt mediantibus eorum Procuratori-
bus coram A.C. proteſtando nihil fieri niſi
citatis dictis Procuratoribus, cum quibus
fuit poſtea cauſa agitata, & proſecuta vſque
ad diem 7. Maij 1586. qua idem A.C. tulit
ſententiam ad fauorem d. Petri, ex quibus
ſatis dicuntur probatæ moleſtiæ, quæ ad hunc
4 effectum ſufficiunt extraiudiciales, & de facto
*Felyn. in cap. cum Ioannes num. 33. verſ. & adde
de fid. inſtrum. Imol. in clem. gratia ſub num. 10. cir-
ca fin. de reſcript. Abb. in cap. de multa num. 16. de
præbend. Caſſador. dec. 9. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.
& deciſ. 14. ſuper regulis, & tenuit Rot. in d. Tira-
ſonen. Canonicatus.*

Non obſtat quod Hieronymus *della Vega*,
5 & Didacus Suarez poſt dictam comparitionē
factam coram A.C. dimiſerint poſſeſſionem,
quia ambo proteſtati fuerunt, quod com-
pulſi à cenſuris deſiſtebāt à poſſeſſione donec
cauſa poſtea terminaretur. Imo Didacus de-
clarauit ſe contradixiſſe coram A.C. & appel-
lauit ab omni facto iudicis, vnde non poteſt
dici per hanc dimiſſionem moleſtias ceſſaſſe,
& poſſeſſionem huius Beneficij remanſiſſe
pacificam penes d. Petrum, prout requiritur
ad hunc effectum ex ſupra deductis.

Non obſtat quod per dictam ſententiam
latam ſub die 7. Maij 1586. ceſſauerint mo-
leſtiæ, & ſic inceperit currere tempus decre-
ti, quia fuit reſponſum tunc ſuperueniſſe ex-
tremam Petri paupertatem, ita vt propter
debita fuerit detentus in carceribus, quod nō
6 potuit euitare niſi mediante probatione pau-
pertatis, & admiſſione *ad cap. Odoardus*, &
ideo videbatur excuſandus à pœna d. decreti
cum propter talem paupertatem non potue-
rit expedire litteras, ſine quibus non poterat
reportare ceſſionem à Commiſſario Cameræ
& conſequenter nec poſſeſſionem huius be-
neficij capere, vt fuit dictum in alia *Corduben.
Cappellaniæ 26. Maij 1603. coram R.P.D. meo Or-
tembergho*, & facit quod paupertas dicitur le-
7 gitimum impedimentum *cap. ex ratione de ap-
pellat. & tradit Abb. in cap. peruenit il ſecondo num.
3. & 4. verſ. ego admitterem, & ibi Felyn. num. 3.
verſ. ſed ſi propter defectum pecuniarum de inreitur.
Caſſador. dec. 6. in princ. de appellat. & fuit pluries
deciſum.*

Non obſtat quod Petrus teneretur expedi-
re litteras infra ſex menſes quia intelligitur à
die habitæ poſſeſſionis, á qua incepit currere
8 etiam iſte terminus ſex menſiū datus ad ex-
pediendas literas, vt tenuit *Rot. in cauſa Abulen.
Capellaniæ 6. Nou. 1562. coram Gropperio eſt apud
Garz. de beneſ. par. 6. cap. 3. n. 158.* & iſta poſſeſſio
debet eſſe pacifica; alias non dicitur poſſeſſio
*gloſ. in clem. 1. verſ. neutro in fin. vt lit. penden. Mo-
hedan. deciſ. 8. vt lit. penden.*

Quæ dicuntur de negligentia Petri in expe-
dienda cauſa, quæ durauit ſpatio duorum
annorum tolluntur ex pluribus actis per ipsū
9 factis coram A.C. ex quibus conſtat adhibi-
tam fuiſſe omnem diligentiam pro obtinenda
tali expeditione, *vt fuit dictum coram Reuerend.
Rhodien. in hac eadem cauſa ſub 6. die 17. Martij
1603.*

Cætera tolluntur ex alijs deciſionibus in
hac cauſa factis, & ex reſponſionibus datis
per informantes, & ita deciſum &c.

*In hac cauſa vltra præcitatam dec. 366. coram
Mellino ſunt etiam aliæ deciſiones antiquiores 24.
Maij 18. Iunij & 28. Octobris 1596. & 24. Ianuarij
1597. coram Corduba, quæ reperiuntur impreſſæ
apud Garz. de benefic. part. 5. cap. 1. num. 424.
& 425.*

ADNOTATIO.

Decretum de dimittendo beneficium incom-
patibile non obligat ad dimiſſionem primi
10 beneficij niſi poſt adeptam pacificam poſſeſ-
ſionem ſecundi, ad quod euitandum ſufficiunt
moleſtiæ etiam extraiudiciales, vt adducen-
11 do alias deciſiones, & auctoritates in noſtra
deciſione, non allatas, ſed illam in ſpecie ſe-
quentes tradunt *Adden. ad Gregor. deciſ. 451. nu.
10. Adden. ad Buratt. dec. 195. nu. 20 Vrſell. concluſ.
116. num. 18.* qui tamen omnes errant in men-
ſe dum loco Ianuarij ponunt Iunij, in idem
late quoque *Lotther. de re benefic. lib. 2. quæſt. 30.
à num. 13. cum ſeqq.* neque tenetur prouiſus de
ſecundo beneficio primum dimittere niſi ple-
narie ſecundum impetrauerit ne poſtmodum
ſine vtroque remaneat *deciſ. 257. num. 2. par. 13.
recent. Duran. deciſ. 370. num. 6. & 7.* vbi hoc aſ-
ſumptum explicat quod quamuis vſque ad
pacificam adeptam ſecundi beneficij poſſeſ-
ſionem primum non vacet, non tamen exin-
de alius impeditur quominus poſſit primum
vti vacans impetrare, quæ impetratio tacitam
habet in ventre conditionem quatenus pri-
mum vacet in effectu.

Nec vacatio primi beneficij inducitur per
aſſecutionem ſecundi niſi poſt duos menſes à
12 die pacificæ poſſeſſionis adeptæ tàm de iure,
quam de facto *deciſ. 131. num. 7. part. 11. & dec.
357. fere per tot. par. 15. recent. Em. Ottbobon. deciſ.
161. num. 7.* poſt quod tempus beneficium pri-
mum cenſetur vacare ab initio *Adden. ad Bu-
ratt. vbi proxime num. 22. & 23.* qui alios affert;
nam bimeſtre, quod datur aſſequenti ſecun-
dum beneficium ad dimittendum primum
incompatibile intelligitur datum quatenus in-
fra illorum duorum menſium lapſum ſuper-
ueniant moleſtiæ ſuper ſecundo beneficio, ne
de eo prouiſus dimittendo prius obtentum in
acido ſine vtroque reperiatur: cæterum ſi
moleſtiæ non ſuperueniant primum benefi-
cium dicitur vacaſſe vſque à die captę poſſeſ-
ſionis ſecundi incompatibilis ita vacationem
retrotrahendo *dec. 223. num. 10. & 11. part. 13.
rec. Buratt. dec. 121. num. 2. faciunt Dunoz. Sen. dec.
92. num. 1. Duran. dec. 456. num. 2. Em. Ottbob. dec.
246. num. 3.*

Quod ex carceratione alicuius pro ęre alie-
13 no probetur illius paupertas firmat *Rota cor.
Peutinger. dec. 496. num. 1. deciſ. 19. num. 13. & ſeq.
part. 9.*

*part.9.rec.*vbi etiam, quod ob hanc cauſam veniat carceratus excuſandus ſi aliquid non adimpleuit, quod adimplere debebat in idem *Farinac. in repertor.iudicial. quaſt.86. num. 41.* & quod paupertas probetur ex admiſſione *ad cap.Odoardus, vniformis noſtra deciſioni ait Rota coram Dunoz.iun.dec.473. num. 3.* alioquin pau-
14 pertas debet probari inſ pecie ad effectum ſubminiſtrandi litis expenſas, *Seraph.deciſ.426. & fuit deciſum in hac met cauſa, vel alia eiuſdem tituli 8. Nouembris 1610.coram Ortembergo, vt dicunt Adden.ad Gregor.dec.189.num.7.verſ. paupertas debet probari, & fuit dictum coram Buratt.*
15 *dec.208.num.8.* & generaliter paupertas à quibus excuſet, quando proſit, & quando noceat, vide *Sebaſtian.Medic.in tract.de caſibus fortuit.part.2.quaſt.9.per tot.Tiraquell.de pan.temper.cauſ.33.num.4.& Farinacc.in repertor. iudicial.qu. 86.num.36.*

Siquidem paupertas regulariter excuſat *deciſ.206.num.11.part.14.rec.*

Vnde quod paupertas excuſet Emphytheutam à caducitate ob nō ſolutos canones dixit *Rot.dec.33.num.8.& ſeqq.337.fere per tot. & 473. num.1.par.13.rec.*

LVCANA BONORVM.

Veneris 27. Ian. 1606.

ARGVMENTVM.

Arbitrium Rotæ datum cum clauſula *prout de iure*, debet à iure regulari in cauſa reſtitutionis in integrum, ac quando quis dicatur contumax verus.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium retardat executionem in cauſa reſtitutionis in integrum etiam quando datur cum clauſula prout de iure, & num.6. Ampliatur num.7. limitatur num.8.*

2 *Arbitrium prædictum retardat etiam ſolutionem expenſarum.*

3 *Contumax verus dicitur, qui non comparet nec per ſe, nec per alium, & non auditur niſi refectis expenſis.*

4 *Declara procedere quando quis petit audiri ex gratia, ſecus ſi petat prout de iure.*

5 *Pendente cognitione an reſtitutio in integrum ſit concedenda necne illo interim eſt ab executione abſtinendum, & nu.11.*

9 *Contumacia nomen quid ſignificet, quomodo contrahatur ab actore, quomodo à reo, quomodo ab vtroque, & quæ inde proueniant vtrique damna.*

10 *De expenſis litis qui tractent.*

DECISIO XIX.

DIxerunt Domini eſſe locum arbitrio ad retardandam ſolutionem expenſarum, quia cum cauſa iſta reſtitutionis in integrum reperiatur commiſſa cum clauſula *prout de iu-*
1 *re* ſecundum quod arbitrium debet regulari

Bartol.in extrauag. ad reprimendum in verb. videbitur num. 8. & de iure pendente cognitione an ſit locus reſtitutioni ſuperſederi debeat in executione *l.fin. & ibi gloſ. verb.poſtulata C. de in integr.reſtit.poſtulat.Rot.deciſ.51. num. 1. de appellat. Put.deciſ.299. num.2.& ſeq.lib. 1. & deciſ.*
2 *6. de reſtit. in integr.* debet etiam retardari ſolutio expenſarum, quæ eſt pars executionis *ad tex. in l. qua de tota ff. de rei vendicat. & in l. qui ſcit in princ.& ibi gloſ.in verb.totum ff.de vſur. cum ſimilib.*

Neque obſtare, quod Andreas fuerit perſonaliter citatus, & cum nunquam nec per ſe
3 nec per procuratorem comparuerit fuerit effectus verus contumax, qui non auditur niſi refectis expenſis *Caſſador.deciſ.3. num. 3. de appellat.cum alijs alleg.* quia fuit dictum hoc pro-
4 cedere quādo contumax petit audiri ex gratia, & ſic alio modo, quam ei ius commune permittat, vt bene diſtinguit *Io.Paul.deciſ. 33.*& hæc diſtinctio viſa eſt Dominis multum æqua, ex quo quando quis petit audientiam prout de iure nulla ei ſit gratia, & ideo grauari non debet pluſquam de iure teneatur ſecundum quod, vt dictum eſt, donec
5 cognoſcitur an reſtitutio ſit concedenda illo medio tempore eſt ab executione abſtinendum *l.fin.C.de in integr.reſtit.poſtulat.cum alijs ſupra citatis.*

In hac cauſa emanarunt poſtmodum aliæ deciſiones, vt infra la 23.quæ eſt etiam inter recent. part. 1.deciſ.111.la 85. quæ eſt etiam poſt Poſth. de manut.deciſ.591.la 134.la 153.vbi ſit mentio alterius deciſionis coram Lancellotto, quæ nullibi reperitur impreſſa, & la 301.quæ vltima eſt etiam inter recent.deciſ.430. part.2.

ADNOTATIO.

Clauſula *arbitrio Rotæ*, licet tribuat faculta-
6 tem aliquid relaxandi de iuris rigore, vt millies Rota firmauit, & omiſſis alijs plene *Adden. ad Gregor.deciſ.189.num.8. verſ.veruntamen eſt verum Buratt. deciſ.15.num.3.& ibi Adden. nu. 10.& deciſ.161.num.10.deciſ.769.num.11.& dec. 849.num.5.Carill.deciſ.46. num.1. Canaler. deciſ. 11.num.1.& 2.deciſ.22.deciſ. 191.deciſ.249.deciſ. 379.& deciſ.438. vbique num. 1. Bich. deciſ. 236. num.1.in recent.deciſ.100.num.2.part.11.& deciſ. 392.num.7. par.15.dictum fuit in Reatina alimentorum 22.Iunij 1663.§.quæ alimentorum coram Illuſtriſſimo Otalora;* huiuſmodi enim reſcriptum
7 operatur vt relicto extremo rigoroſo ſeruetur æquitas *Rot.deciſ.462.num.8.part.1.dec.506. num.1. par.2. deciſ.13.numer.2.& 3. & deciſ.61. numer. 1. & 2. par. 8. recentior.* & alibi paſſim: nihilominus huiuſmodi arbitrium regulatur à iure *Zarat.deciſ.101.num.1.in recent. deciſ. 353.par.10.dec.80.& 100.par.11.deciſ.73.312.& 380.par.13.deciſ.359.part.15.omnes num.1. deciſ. 277.num.11.296.& 323.vtraque num.1.par.16.& dictum fuit in præcitata Reatina alimentorum;* præſertim ſi in eo ſit addita clauſula *prout de iure*,
8 vt dicitur in noſtra deciſione, quod & late comprobant *Adden.ad Gregor. vbi proxime, & dec.378.num. 4.& infra deciſ.310.& 593.*

Contumaciæ nomen quid ſignificet, quo-
modo contrahatur ab actore, quomodo à
9 reo, & quomodo ab vtroque, quæque dam-
na ex contumacia ipſis proueniant, aliaque
plura notanda de illa late, & diſtincte ſcribit
Scacc.de iudic.lib.1.cap.91.per tot. aliqua etiam
non contemnenda ponit de ea *Fenzon. ad ſta-
tut.vrb.cap.86. ſub num. 4. cum multis ſeqq. Rota
deciſ.10.de re iudic.in nou.Seraph.deciſ.372. num.
12.Bellamer.deciſ.109. idem Scacc. in tract. de ap-
pellat. quæſt.17.limit.3.*

Quod autem contumax non audiatur niſi
refectis expenſis quamuis iuſtã foueat causã
litigandi tradit *Scacc.de appellat. quæſt.15. num.
308.& quæſt.17.limit.2.num.67.& ſeqq.*

De expenſis litis non reficiendis niſi in fine
10 illius *Canaler.deciſ.191. num.2.& infra dec. 87
319.472.519.569.& 621 In quibus, & ſignanter
deciſ. 319.* quæ reficiuntur, quomodo, &
quando, & de expenſis in iudicio factis, qui
tractent enumerat, *Gilian. ad ſtatut. Peruſin.
verb. expenſæ litis num.1.*

Intentato iudicio reſtitutionis in integrum
ac obtenta illius commiſſione impeditur per
11 eam executio nondum cępta *Coccin. deciſ. 17.
num.4. Roias deciſ.422.num.1. Peutinger.deciſ.284.
num.8.& 9.Burat.deciſ.190.num.1.& ſeqq.* vbi la-
te de materia, ſiquidem cauſa reſtitutionis in
integrum omnia in integrum reponit, & re-
ſtituit *gloſ.in cap.auditis verb. tanquã de in integr.
reſtit.Odd.de reſtit.in integr.par.1. quæſt. 47. art. 3.
Canaler.deciſ.180.num.3. Celſ.deciſ. 385. num. 2.
Bich.deciſ.296. num.7.* & effectum rei iudicatæ
ſuſpendit *Coccin.deciſ.202.num.2. Canaler. deciſ.
495.num.3.Bich.dec.219.num.10. deciſ. 263. num.
18.& dec.269.num.5.*

Quamuis reſtitutio in integrum fuiſſet
conceſſa cum clauſula *prout de iure, Bich. dec.
263.num.19.*

CALAGVRITANA BENEFICII DE TRESPVENTES.

Luna 13. Febr. 1606.

ARGVMENTVM.

Declaratur conſtitutio ſynodalis Calaguritanæ Eccleſiæ circa ſuppreſſionem beneficiorum, vt nimirum procedat in Eccleſijs receptitijs, non autem in numeratis, quæ autem dicantur Eccleſiæ receptitię, & quæ numeratæ, & quæ Collegiatæ.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia qualis ſit, quando agitur de illius ſuppreſſione probari debet per aſſerentem, & intellectus ſuper hac re ad conſtitutionem ſynodalem Calaguritanæ Eccleſiæ, & per totam deciſionem.*
2 *Adducens conſtitutionem pro fundamento ſuæ intentionis tenetur probare ſe verſari in caſu illius.*
3 *Conſtitutio generaliter loquens debet generaliter intelligi.*
4 *Quomodo iſtud dictum ſit intelligendum hic.*
5 *In Eccleſijs receptitijs non datur nec vacatio, nec ſuppreſſio beneficij, & mortuo beneficiato beneficium extinguitur.*
6 *Conſtitutio reſtricta ad aliquem caſum vltra illum non extenditur.*
7 *Ac recipit interpretationem à iure.*
8 *Ex conſtitutione vnius Eccleſiæ non debet inferri ad conſtitutionem alterius Eccleſiæ.*
9 *Diſtinctio Eccleſiarum, & num.10. & ſeqq.*
10 *De ſuppreſſione, diſmembratione, & vnione beneficiorum qui tractent.*

DECISIO XX.

DOmini ſteterunt in deciſis, quod non
eſſet locus ſuppreſſioni non obſtante
conſtitutione ſynodali Eccleſiæ Calagurita-
næ 12.*ſub tit.de præbend.* quæ vt alias fuit reſo-
lutum *coram Illuſtriſſimo Seraphino in alia Cala-
guritana de locano ſub die 9. Aprilis 1601. & eſt int.
eius impreſſ. deciſ.1385.* loquitur de Eccleſijs re-
1 ceptitijs non numeratis qualis non probatur
Eccleſia, de qua agitur prout probari debet
à Petro Perez, qui cum alleget hanc conſti-
tutionem pro fundamento ſuæ intentionis
2 tenetur probare ſe verſari in caſu illius con-
ſtitutionis cum omnibus eius qualitatibus *ad
tex in l.actor C.de probat. Add.ad gloſ. in cap. 1. in
verb.Chriſtianorum de homicid.lib.6.Alex. conſ.1.
num.23.& ſeq.verſ.hoc probo vol.3. Dec. conſ.18.
num.4.cum alijs late adductis per Tiraquell. de re-
tract.lignag.§.8.gloſ.7.in princ.* imo potius con-
ſtat de contrario ex teſtibus examinatis, qui
deponunt in illa Eccleſia fuiſſe olim quatuor
beneficia, quorum duo antiquitus à trigin-
ta annis, & citra ſuppreſſa fuerunt, & iſte
numerus fuit iuratus ab ipſo Petro, vt patet
ex petitione ab eo facta coram Ordinario, vt
ſuppreſſio fieret, & prius ſibi concederetur
relaxatio à quouis iuramento ſuper numero
beneficiatorum præſtito, quam non petijſſet
nec ea egiſſet niſi certum numerum benefi-
ciatorum iuraſſet.

Non obſtat quod prædicta conſtitutio lo-
quatur generaliter de quolibet portionario
integro cuiuſuis Eccleſiæ cuiuſcumque Ciui-
tatis Oppidi, ſeu loci illius Epiſcopatus, &
3 ideo generaliter ſit intelligenda habere lo-
cum tam in Eccleſijs non numeratis, quam
numeratis *iuxta deciſ.Verall. 221. par.1.* quia
fuit reſponſum, quod licet dicta conſtitutio
in principio dum conſtituit quantitatem
12000.marapertinorum pro quolibet portio-
4 nario integro loquatur generaliter, tamen
dum poſtea mandat fructus beneficiorum cle-
ricorum decedentium reduci, & augeri alijs
beneficiatis vſque ad dictam ſummam loqui
tur ſolum de Eccleſijs non numeratis, vt cla-
re conſtat ex illius lectura, ibi,, *Et quod in Ec-
cleſijs non numeratis,,* quod etiam colligitur ex
eo, quod conſtitutio non facit aliquam men-
tionem de ſuppreſſione, ſed tantum de redu-
ctione fructuum, quæ propriè fit in Eccle-
ſijs receptitijs, in quibus non datur nec va-
5 catio nec ſuppreſſio beneficij, ſed eo ipſo,
quod moritur beneficiatus beneficium extin-
guitur *cap.ex parte Aſtenſis, & ibi Abb.de conceſſ.
præben.*

prabend. Butr. in cap. dilecto, ibiq; alij Doct. de prabend. Ægid. deciſ. 13. & tenuit Rota in cauſa Calaguritana Beneficij 30. Decembris 1587. coram Illuſtriſs. Pamphil. vnde cum modo non agatur de ſuppreſſione beneficij in Eccleſia non numerata non applicatur dicta conſtitutio, quę dum loquitur de reductione, & augumento reperitur expreſſe reſtricta ad Eccleſias non
6 numeratas, & ideo vltra eas non debet extendi ad tex. in l. vendendo ff. de contrahen. vendit. Soccin. iun. conſ. 30. num. 34. & ſeq. vol. 1. Alex. conſ. 194. ante fin. verſ. confirmantur hæc lib. 2.

Non obſtat d. deciſ. Verall. 221. par. 1. quia illa loquitur in terminis alterius conſtitutionis, quæ eſt ſeptima ſub eod. tit. de prabend. diſponens circa fructus ſuperexcreſcentes vltra taxam, vt clare in ea legitur, & ideo nil mirum ſi habeat locum etiam in Eccleſijs numeratis, in quibus portiones reperiuntur taxatæ ad certam quantitatem cum etiam de iureà quo
7 conſtitutio interpretationem recipit ſtante dicta taxatione auctis facultatibus augeantur beneficia Io. Andr. Anan. Butr. & alij in cap. cum M. Ferrarien. in princ. de conſtitut.

Non obſtat deciſio facta in cauſa Burgen. beneficij del Baſto coram b. m. Bubalo, in qua fuit firmatum Conſtitutionem habere locum etiam in Eccleſia numerata, quia illa loquitur in terminis Eccleſiæ Burgen. ex qua non po-
8 teſt inferri ad Conſtitutionem huius Diœceſis Calaguritanæ valdè diuerſæ ad text. in l. Papinianus, ff. de minor. cum ſimilibus.

Quod dicitur pro parte Petri dictā deciſionē Illuſtr. Seraphini fuiſſe reuocatam coram Reuerendiſs. Pacen. tollitur ex lectura ipſius deciſionis, in qua ſolum fuit firmatum concedendam eſſe remiſſoriam ad probandam obſeruantiam dictæ Conſtitutionis etiam in Eccleſijs numeratis, quod præſupponit Eccleſias numeratas in dicta Conſtitutione ex vi verborum non comprehendi iuxta deciſionem Illuſtriſs. Seraphini, in qua plura alia deducuntur, quæ bene faciunt ad excludendam intentionem dicti Petri.

Et ita concluſum &c.

Alia deciſio emanauit in hac eadem cauſa ſupra in ordine 13. in cuius calce catera referuntur.

ADNOTATIO.

Eccleſiæ aliæ ſunt Collegiatæ, quæ Collegium habent, aliæ non Collegiatæ, quæ Collegio
9 carent; Collegiatæ verò aliæ ſunt numeratæ, aliæ non numeratæ, ſiue receptitiæ, bene agit Lotther. de re benefic. lib. 1. quaſt. 14. num. 1. & ſeqq. vbi latè explicat nomina, ſignificationem, & terminos, ac potiora circa eas.

10 Quæ dicatur Eccleſia Collegiata habetur in deciſ. 47. par. 10. deciſ. 2. par. 13. deciſ. 32. & 392. par. 14. & deciſ. 234. par. 16. recent. apud Adden. ad Buratt. deciſ. 455. & deciſ. 912. num. 14. apud Roias deciſ. 266. & 446. apud Coccin. deciſ. 757. 524. & 1616. apud Canaler. deciſ. 266. 274. & 649. & apud Carill. deciſ. 54. & in Beneuentana Parochialis 10. Iunij 1672. coram R. P. D. Rondinino.

11 Et quæ ſit Cathedralis traditur in deciſ. 16. Deciſ. Pamphilij. num. 12. deciſ. 58. num. 6. deciſ. 144. & deciſ. 349. per tot. par. 12. & deciſ. 5. par. 13. recent. apud Bich. deciſ. 640. & 665. apud Coccin. deciſ. 1867. & apud Dunoz. iun. deciſ. 995.

Quarum deciſionum plerę que emanarunt
12 in celebri illa cauſa Cæſarauguſtana Cathedralitatis inter Eccleſiam S. Mariæ del Pilar, & Eccleſiam S. Saluatoris Ciuitatis Cæſarauguſtæ, cuius grauitas erit in ſæcula memorabilis, cum illius occaſione Rota examinauerit ferè omnia, quæ ad propoſitum poſſunt conſiderari pro dignoſcenda Eccleſiæ qualitate, vtrum ſit Collegiata, vel Cathedralis.

13 Requiſita ad erigendam Eccleſiam Cathedralem referuntur per Adden. ad Burat. dec. 912. num. 13.

Hanc deciſionem ſequitur idem Lotther. d. tract. quaſt. 28. num. 89. vbi latè etiam de materia ſuppreſſionis per totam illam quaſtionem; Prout etiam vnionum, & diſmembrationum beneficiorum, & in ſpecie quod in Eccleſia Calaguritana ſuppreſſio beneficij fieri non poſſit per Ordinarium ſine iuſta cauſa firmat Burat. deciſ. 839. num. 2.

Obtinuit namque Calaguritana Eccleſia ſub Clemente Octauo particulari Conſtitutione multa ſpecialia, de quibus agit, Lotther. de re benef. lib. 2. quaſt. 13. & Rot. in deciſ. 162. & 287. par. 10. deciſ. 295. par. 11. 49. & 238. par. 14. recent. Buratt deciſ. 102. & deciſ. 839.

Signanter quod Beneficia iſtius Diæceſis non comprehendantur ſub regula 8. hodie 9. Cancellariæ, Buratt. d. deciſ. 102. num. 3.

BOVEN. VNIONIS.

Lunæ 12. Februarij 1606.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſor antiquior manutenendus eſt in poſſeſſione, non obſtante iuniori poſſeſſione data per Iudicem nulliter, vel iniuſtè procedentem, ac poſſeſſio inſtrumentalis alio tunc non poſſidente prodeſt ad effectum manutentionis, reſtitutionis, & ad quemcumque effectum.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo datur illi, qui dē antiquiori poſſeſſione docet per inſtrumentum, quia iunior præſumitur clandeſtina, turbatiua, & iniuſta, & num. 5.*

2 *Poſſeſſio non amittitur per Decretum Iudicis, qui nulliter, vel iniuſtè proceſſit, & num. 6.*

3 *Interdictum retinendę datur poſſidenti ciuiliter contra occupantem naturalem poſſeſſionem.*

4 *Poſſeſſio inſtrumentalis, alio non poſſidente, ſufficit ad effectum manutentionis, & etiam reſtitutionis, & ad quoſcunque alios effectus.*

7 *Ius vnionis Beneficij, donec terminetur in petitorio, non eſt denegada manutentio poſſeſſori.*

DECISIO XXI.

Eſt par.1.recent. deciſ.106.

ADNOTATIO.

Num.4. ſupra deciſ.3.num.1.
Poſſeſſio anterior in iudicio manutentionis præualet poſteriori, quia præſumitur iuſtior,
5 poſterior verò improba, clandeſtina, turbatiua, & iniuſta, *Poſth. referendo cæteros, & hanc ipſam deciſ.de manut.obſeruat.71.nu.1.& ſeqq. vbi ampliat, & limitat, infra deciſ.78.& 142.*

Amplius, ſecundus, qui Iudicis auctoritate poſſideat, non priuat anteriorem poſſeſſorem ſi Iudex nulliter, vel iniuſtè proceſſit niſi habeat ſe pro ſpoliato, *Poſth. de manut. obſeru.12.*
6 *num.136. & ſeqq.* vbi de Iudice qui proceſſit ſine legitima citatione partis, *Otthob. deciſ.41. num.1. & ſeqq. infra deciſ.23. & 264.*

Vbi agitur de cauſa vnionis donec terminetur in petitorio, non eſt deneganda poſſeſ-
7 ſori manutentio, *Otthob. deciſ.168. num.8. Celſ. deciſ.134. num.6. & deciſ.149.num.8. Manzaned. deciſ.129. num.4.*

VRBEVETANA ALIMENTORVM.

Veneris 17. Febr. 1606.

ARGVMENTVM.

Alimenta, & vſusfructus debita condemnato capitaliter, & in confiſcationem bonorum, numquid in Fiſcum tranſeant: Donata, confiſcataque bona an tranſeant in donatarium, & Fiſcum reſpectiuè cum ſuis oneribus.

SVMMARIVM.

1 *Donata bona cum aliquo onere in quoſcunque tranſeant tranſeunt cum ſuis oneribus, & numer. 2. & 4.*

3 *Donatio facta à delinquente antè delictum, & ſine fraude non poteſt à Fiſco reuocari.*

Ceſſionarius habet omnia iura actiua, & paſſiua, quæ cedens habebat, eodem num. 3.

4 *Alimenta non veniunt in confiſcatione bonorum, & debentur reſtituto ad gratiam, & num.5. 6. & 9. intellige vt num. 10.*

5 *Vſusfructus, qui debetur condemnato capitaliter, & in confiſcatione bonorum, & antè condemnationem, ſequuta condemnatione finitur, & num.6.*

8 *Reſtitutus ex gratia recuperat iura alteri quæſita per condemnationem.*

11 *Quæſtionem, an alimenta, & vſusfructus poſſint confiſcari, quis examinet ad partes.*

DECISIO XXII.

Eſt par.1.recent. deciſ.107.

ADNOTATIO.

9 Alimenta confiſcari non poſſunt, *Honded.conſ. 95.num.70.& ſeqq.lib.1.Surd.de aliment.tit.8.priuil.59.num.14.& ſeqq. Guazzin.de confiſcat. limit. 20.concluſ.3. Maſin.in ſimili tract.qu.32.num.1.& ſeqq. Magon.deciſ.Lucen.84.num.19.Vrſell.concluſ. 89. num 469.qui num. ſequ.* ex noſtra deciſione contrarium firmat in vſufructu, qui condemnato debeatur, cum ille ceſſet, & finiatur condemnatione ſecuta, ideoque ſi condemnatus reſtituatur in gratiam amplius non debebitur.

Intellige de alimentis futuris, quia alimen-
10 ta præterita ſicut cætera condemnati bona confiſcantur, *Surd. d. priuil.59. num.21.& ſequ. Scacc.de iudic.cap.9.num.1106.& ſeqq. Maſſin.d.q. 32. num.9.*

11 In materia vide *Mut.deciſ.20.*

Num.5. Bannitus in gratiam reſtitutus, quæ bona recuperet latè diſputant Doctores, & quod recuperet legatum annuum, *Buratt. deciſ.643. num.14.*

Num.11. In confiſcatione bonorum an veniat iuſpatronatus, *Zarat. deciſ.37. num. 27. Coccin. deciſ.351.*

LVCANA BONORVM.

Veneris 17. Februarij 1606.

ARGVMENTVM.

Melioramentorum exceptio, an, & quando impediat immiſſionem, ſeu manutentionem in poſſeſſione, & quando ſufficiat verbalis oblatio: Scientia debet eſſe certa, & indubitata, quando agitur de amiſſione iuris, & quando reſtitutio in integrum impediat executionem.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio iunior tanquam clandeſtina non impedit manutentionem antiquioris poſſeſſoris.*

2 *Iudex nulliter, & de facto procedens non priuat aliquem ſua poſſeſſione.*

3 *Melioramenta facta in re poſſeſſa bona fide ſunt reſtituenda, antè quam eiuſdem rei dominus in illa reſtituatur, & num.9.*

4 *Melioramenta quando ſunt reſtituenda vigore ſententiæ, tunc non ſufficit illorum oblatio, ſeu cautio de illis reficiendis, ſed eſt neceſſaria actualis reſtitutio, vel præfigitur terminus ad illa liquidanda, vt num. 11.*

5 *Oblatio refectionis melioramentorum debet intimari, & præcedere executionem.*

6 *Poſſeſſio capta vigore executorialium, his non reproductis, nec ſeruatis quatuor terminis ſubſtantialibus, poſt illarum reproductionem nulla, & inualida eſt.*

7 *Scientia debet eſſe certa, & indubitata, nec ſufficit præſumpta, vbi agitur de amiſſione iuris.*

8 *Reſtitutio in integrum impedit executionem rei iudicatæ, etiamquod fuerit conceſſa poſt factam executionem, ſi executio nulliter facta fuit.*

Nulliter factum nullibi poteſt præſtare impedimentum; dicto num. 8.

10 *Quomodo melioramenta probentur, quodnam tempus in illorum æſtimatione attendatur, illorumque diſtin-*

Digitized by Google

diſtinctio in neceſſarijs, vtilibus, & voluptuarijs remiſſiuè.

12 *Concluſio, quod melioramenta ſint reficienda, vel detur terminus ad illa liquidanda, vt ſupra n.4.& 11. Non precedit in melioramentis factis lite pendente, quia tunc ſufficit cautio.*

DECISIO XXIII.

Eſt deciſ.111. par.1. recent.

Supra poſt deciſ. 19. enumerantur aliæ deciſiones iſtius cauſæ.

ADNOTATIO.

Num. 1. *&* 2. Idem habetur ſupra *dec.21.*

Bonæ fidei poſſeſſori reficienda ſunt me-
9 lioramenta, & pro illis competit retentio *Thomat.deciſ.59.Merlin.deciſ.351.deciſ.87.num.1. poſt Merlin.de pignor.*

10 Melioramenta quomodo iuſtificentur, quod nam tempus in illorum æſtimatione attendatur, quomodo diſtinguantur in neceſſaria vtilia, & voluptuaria, *vide Mareſcot.lib. 2. var. cap. 108. & per plura capita ſubſequentia Thomat.deciſ.59. Antonin.de Amat. reſolut.14.dec. 438.num.55. & ſeqq.part.9.dec.149.num.19. par. 13.recent.*

Cautio reficiendi melioramenta deriuans ex *deciſ.Putei* 461.*lib.*2.practicari ſolet, quando melioramenta ſunt penitus illiquida tam in genere, quam in ſpecie *Caualer.deciſ.52.nu. 3.& deciſ.54.num.1.Pentinger.deciſ.499.& deciſ. 18.num.26.part.17.rec.*

Siquidem vbi melioramenta ſaltem in genere eſſent liquida tunc non intraret cautio niſi prius præfixo termino poſſeſſori, qui me-
11 liorauit ad liquidandum ea in ſpecie, quo termino pendente competet eidem meliorãti retentio, vt vltra allegatos hic *num.11.habetur in dec.145.num.10. part. 16. recent. apud Bich. deciſ.304.num.11.& ſeqq.apud Buratt. deciſ. 169. num.11.& apud Caualer.dec. 86. num. 4. & 5. & dec.543.num.5.*

Elapſo autem huiuſmodi termino actor conſequetur immiſſionem data cautione de melioramentis reficiendis *Poſth.de manut.obſer. 12.num.55.Put. d.deciſ.461. dec.206.num.10.par. 4.tom.1.& deciſ.233.num.15.part.12. rec.Buratt. deciſ.854.num.10.Merlin.deciſ.363. num. 6. & 7. Rauennaten.Saluiani 19. Februarij, & 15 Iunij 1674.coram R.P.D.Emerix, Melenitana bonorum 26.Ian.eiuſd.anni §.quam pariter cor.R.P.D.Rondinino.*

Prout etiam immiſſio danda erit actori ſine alia præfixione termini, quando poſſeſſor fuit moroſus in petendo, quod terminus ad liquidandum ſibi præfigeretur *deciſ.227.num. 21.par.11.recent.*

Cæterũ cautio de reficiendis melioramentis actori ſuffragatur, quando agitur de illis melioramentis, quæ poſſeſſori vti poſſeſſori, vel credenti ſe iure dominij poſſidere reficiẽda ſunt ex ſola quadam iuris æquitate, ſecus autem vbi agitur de melioramentis debitis ex pacto, & in conuentione deductis, quia illa omnino refici debent antequam poſſeſſio auferatur à meliorante, nec cautionis refugio ſuſpenduntur *Paul.de Caſtr. conſ.270. nu.3. lib.2.deciſ.363.& 387.vtrobique num.8.& 9. part. 4.tom.3.rec. Burat.dec.812.num.5.*

Melioramenta vero facta pendente lite vti mala fide facta nullatenus ſunt reficienda vt allegatis concordantibus firmatur *in dec.* 405.
12 *par.14.rec.*& in omnem caſum pro illis ſufficit cautio *dec. 695.n.3.in fin.par.3.rec.*

ROMANA DOTIS DE MAXIMIS.

Veneris 3. Martij 1606.

ARGVMENTVM.

Fructus dotis non reſtitutæ viduæ debentur à die iudicialis interpellationis, prout quoque eidem debentur fructus donationis propter nuptias, quicquid inter Doctores controuertatur, an debeantur tam de dote ſoluta, quam promiſſa, declaraturque Statutum Vrbis ſuper iſta re, & exceptio præſumptæ ſatisfactionis in vxore, quæ adminiſtrauit bona mariti, non retardat prædictam reſtitutionem.

SVMMARIVM.

1 *Viduæ debentur fructus dotis ſibi non reſtitutæ, & donationis propter nuptias à die iudicialis interpellationis, & ad rationem ſeptem cum dimidio vigore Statuti Vrbis 137. lib.1. & nu.8.ac. 10.*

2 *Rota ſequitur opinionem affirmatiuam circa controuerſiam, an viduæ debeantur fructus donationis propter nuptias & num.9.*

3 *Donatio propter nuptias debetur tam ex dote ſoluta, quam promiſſa, licet non ſit in totum ſoluta.*

4 *Donatio iſta ob quam cauſam debeatur.*

5 *Intellectus ad prædictum Vrbis Statutum 137. ſuper comprehenſione iſtius donationis propter nuptias.*

6 *Dos, & donatio propter nuptias in iure æquiparantur.*

7 *Exceptio adminiſtrationis bonorum mariti non impedit mulieri reſtitutionem ſuæ dotis.*

11 *Qui tractent de prædicta donatione propter nuptias.*

DECISIO XXIV.

FVit reſolutum D. Victoriæ deberi fructus ſuæ dotis, & donationis propter nuptias
1 à die iudicialis interpellationis, & quantum ad fructus dotis res tranſit abſque difficultate ſtante Statuto Vrbis *cap.* 137. *lib.* 1. quod viduæ poſt iudicialem interpellationem ſoluantur fructus dotis non ſolutæ ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario.

Quo verò ad fructus donationis propter nuptias licet in his adeſſet maior difficultas propter controuerſias Doctorum, inter quos negatiuam tenet *Corn.conſ.240. lib.3. poſt Alex. in l.diuortio num.23 ff.ſolut.matrim.* quem ſequun-

*per Afflict.deciſ.*291. *& Capic. deciſ.* 65. dicentes
ita fuiſſe reſolutum in Conſilio Neapolita-
2 no, tamen Domini vnanimiter amplexi ſunt
opinionem affirmatiuam *Bald. in l. vbi adhuc
ſub num.26. verſ. item ex fructibus donationis C.de
iur.dot.Grammat.deciſ.*103.*num.*98. dicens quod
dictum Conſilium Neapolitanum à dictis de-
ciſionibus *Afflict. & Capic. receſſit*, & poſteà
ſemper ſeruauit contrarium, prout ſeruatur
in Senatu Pedemontano, vt per *Theſaur deciſ.*
45. *& communem dicit Marc.Salon. de Pac. conſ.*
4. *nu.*28. *& in hanc etiam ſententiam inclinauit Ro-
ta in Romana fructuum* 17. *Aprilis* 1600. *coram Re-
uerendiſs. Rodien.*

Nec placuit oppoſitio, quod non fuerit ſo-
luta, niſi quædam pars dotis d. Victoriæ, quia
fuit reſponſum, donationem propter nuptias
3 deberi etiam de dote promiſſa, vt per *Achill.
dec.*13. *de conſtit.* quod maximè procedit in ca-
ſu iſto, in quo nulla poteſt imputari mora
dictæ mulieri circa ſolutionem dotis, quam
non promiſit ipſa mulier, ſed eius pater, vt
dicit *Achill.d.deciſ.*13.*ſub num.*12. *& ſub nu.* 13.
4 dicit donationes propter nuptias deberi non
ex eo quod maritus dotem recepit, ſed quia
ſicut ipſe poterat lucrari dotem, ita etiam
mulier lucratur donationem propter nuptias,
ex qua ratione remanent ſublata omnia, quæ
per informantes pro dicto Proſpero circa nō
ſolutionem dotis deducebantur.

Non obſtat, quod dictum Statutum Vrbis
5 non faciat mentionem de fructibus donatio-
nis propter nuptias, quia licet Statutum ex-
primat ſolum fructus dotis, non tamen ſtat
excluſiuè ad fructus donationis, & ideò vi-
ſum eſt habere locum etiam in donatione
propter nuptias, cum iſta duo in iure æqui-
6 parentur *Auth.dos data C. de donat.ante nupt. Auth.
æqualitas C. de pact. conuent. cum alijs per Bellon.
conſ.* 17. *& fuit in his terminis reſolutum in cauſa
Romana fructuum de Luraghis* 31. *Ianuarij* 1601.
coram R.P.D.meo Iuſto.

Alia exceptio, quod ex quo dicta Victoria
adminiſtrauit præſumatur ſibi ſoluiſſe fructus
dotis, & donationis tollitur ex deciſionibus
in hac cauſa factis coram Illuſtriſſimo Sera-
phino, in quibus ſub die 17. Februarij 1603.
fuit reſolutum hanc exceptionem admini-
7 ſtrationis non poſſe impedire reſtitutionem
dotis, & ſub die 13. Iunij eiuſdem anni fuit di-
ctū non conſtare de tali adminiſtratione dictę
Victoriæ, per quam intret præſumptio ſatiſ-
factionis.

Et ita concluſum &c.

*Emanauit in hac cauſa alia deciſio coram Seraph.
quæ eſt inter eius impreſſas* 1455.

ADNOTATIO.

Poſt ſecutam iudicialem interpellationem
fructus dotis viduæ debentur ad rationem à
Statuto taxatam, *Gregor. deciſ.* 269. *& relatis
concordantibus habetur in Romana dotis, & fru-
ctuum* 11. *Martij* 1678. *coram R. P. D. Emerix.*

Sed ſine interpellatione dotales fructus vi-
duæ non deberentur, *deciſ.*129.*num.*95. *par.*12.
*deciſ.*10.*num.*4.*par.*13. *deciſ.*168. *num.*5. *& deciſ.*
272.*par.*16.*recent.*

Maior eſt controuerſia an debeantur fru-
8 ctus lucri dotalis, quos pariter eſſe debitos di-
xit apud *Marcheſan.de commiſſ. par.*1. *fol.*545. *in
deciſ.*366.*num.*18. *& ſeqq.par.*16.*recent.& in Rom.
augumenti dotis* 18. *Iun.* 1663. §. *quod enim attinet
coram Eminent. Cerro.*

Nulla facta differentia an dos ſit effectiuè
ſoluta, vel fuerit dumtaxat promiſſa, cum lu-
crum dotis debeatur non minus pro dote ſo-
luta, quam pro promiſſa, & non ſoluta vt ex
ſolida ratione deducta in hac noſtra deciſione
tradunt *Cephal.conſ.*136. *Socc.iun.conſ.*35.*nu.*10.
*& ſeq.lib.*1. *Ruin.conſ.*133.*num.*4.*lib.*4. *Paul.Leo.
conſ.*4. *Fenzon.ad Stat.Vrb. cap.*131.*nu.*25. *& Rot.
poſt eum dec.*72. *verſ.non obſtant illa verba Statuti,
Gregor. deciſ.*5. *num.*3. *&* 4. *& deciſ.*21.*numer.*1.
*Adden. ad Buratt. deciſ.*432.*num.*11. *verſ.hoc pro-
cedit.*

Sed an idem dicendum ſit in donatione
propter nuptias olim fuit non modica inter
9 DD. difficultas, vt videre eſt apud *Theſaur.
deciſ.*145. & forſan præualuit opinio negatiua,
quamuis hodiè communior ſit affirmatiua,
poſt noſtram deciſionem *Fenzon.vbi ſupra n.*37
qui dicit ab illa non eſſe recedendum.

An verò fructus debiti vxori viduæ eodem
10 modo debeantur marito ſuperſtiti, *V. Fenzon.
loc. cit. numer.*47. *&* 48. *referens hinc inde auctori-
tates.*

De materia donationis propter nuptias
11 agunt latè *Honded. conſ.*48. *lib.* 1. *Gaſp. Anton.
Theſaur. quæſt.forenſ.*9. *lib.*2.

Concluſio hic deducta, quod donatio pro-
ter nuptias æquiparetur doti canonizatur etiā
*in deciſ.*448. *par.*14. *recent.*

Donatio enim propter nuptias dicitur au-
gumentum dotis, *Buratt. deciſ.*782.

Cæterum exceptio, quod mulier admini-
ſtrauerit bona viri, ac de illis rationem redde-
12 re teneatur non retardat actionē illi compe-
tentem pro reſtitutione ſuæ dotis niſi ſaltem
probetur, & euidenter conſtet, quod ad eius
manus peruenerint tot bona, ex quibus va-
luerit ſatisfieri de credito dotali, *Bich.deciſ.*466.
*num.*27. *deciſ.*157. *num.*33. *& ſeqq. par.*10. *deciſ.*
376. *& deciſ.*487. *par.*14.*recent.*

Quod ſi conſtaret tot ad manus vxoris bo-
na perueniſſe ex quibus potuerit ſatisfieri de
ſua dote vtique retardaretur actio pro reſtitu-
tione exceptione adminiſtrationis donec fue-
rit reddita ratio, *Mareſcott. var.reſolut. lib.*2.*cap.*
12.*num.*68.*deciſ.*53. *num.*8. *poſt Merlin. de pignor.
Duran. deciſ.*258. *num.*14. *deciſ.*120. *num.*36. *&
deciſ.*172. *nu.*13. *&* 14. *par.*9.*to.*1. *deciſ.*161. *nu.*1.
*par.*13. *recent.*

Notandum hic eſt, quod mater, quæ fuit
tutrix, & curatrix filiorum ſi non curauit ſibi
ſatisfieri de dotibus nullatenus petere valeat
illarum fructus, *l.*3.§.*ſi tamen,ff.de contrah.tutel.
Surd. conſ.*290. *num.*33. *Cancer.var.reſolut. par.*1
*cap.*9.*num.*44. *& ſeqq. Gratian.diſcept.*563. *nu.*42.
& 43. *Antonin.de Amat reſolut.*49.*nu.*101. *Caren.
reſolut.*114.*num.*2.*& ſeqq. Fontanell. de pact.nupt.
clauſ.*7.*gloſs.*3.*par.*7.*nu.*60.*& ſeqq. per tot.*66. *Rot.
deciſ.*131.*num.*11. *cum duobus ſeqq. par.*12.*recent.*

& fuit

& fuit dictum in Ariminen. bonorum 27. Febr. 1679. §. tanto magis, confirmata 3. Iulij eiuſdem anni, §. & quamuis, coram Reuerendiſs. Bourlemont, & 31. Iunij 1680. §. tum denique quia, coram R. P. D. Vrſino.

ANCONITANA DOTIS.

Veneris 3. Maij 1606.

ARGVMENTVM.

Quod maritus, qui promiſit, vxorem renunciaturam, teneatur ad factum, aliàs ad intereſſe, etiamquod adhibuerit omnem diligentiam pro tali renunciatione, latè comprobatur.

SVMMARIVM.

1 *Maritus tenetur præſtare cautionem pro conſequenda dote ſibi promiſſa, in caſu, quo promiſit, vxorem renunciaturam hæreditatibus, & num. 5.*

2 *Alias maritus tenetur ad intereſſe, non facta dicta renunciatione per vxorem, & num. 6. vbi conciliantur diſſentientes opiniones.*

3 *Nec maritus excuſatur, etiamſi adhibuiſſet omnem diligentiam pro facienda prædicta renunciatione.*

4 *Non eſt veriſimile, quod quis tantam dotem promiſiſſet, niſi habita promiſſione prædicta renunciationis, & num. 8.*

7 *Mens contrahentium ſuper tali promiſſione colligitur ex clauſulis in promiſſione appoſitis.*

DECISIO XXV.

FVit reſolutum dotem eſſe ſoluendam Simoni data per eum cautione de ſoluen-
1 do intereſſe ex cauſa non ſecutæ renunciationis, per vxorem, quia cum ipſe promiſerit, quod Catharina eius Vxor faciet renunciationem de omni eo, quod poſſet prætendere tàm à Nicolao Marcheſino, quàm à Marco Antonio eius Patre, & alijs, de quibus in apoca matrimoniali, & talis renunciatio non fuerit ſubſequuta, tenetur ad intereſſe *Dec.*
2 *conſ. 325. num. 1. & fuit reſolutum in cauſa Aſculana dotis 23. Februarij 1597. coram Illuſtriſſimo Blanchetto*, non obſtante, quod adhibuerit
3 omnem diligentiam, vt dicta eius Vxor renunciaret, ex quo eſt valdè veriſimile, quod Paulus Petrus Belo Dotem non promiſiſſet, ſi cum effectu huiuſmodi renunciatio non
4 ſequeretur argumento *text. in l. ſi Procurator, ff. rem rat. haber. Couarr. in cap. quamuis par. 2. §. 5. n. 7. verſ. 11. hinc apparet de pact. in 6.* Ideò ſi dictus Simon vult conſequi dotem promiſſam, de-
5 bet præſtare dictam cautionem pro damnis, & intereſſe, ex cauſa non factæ dictę renunciationis, vt dixit *Rota in dicta Aſculana dotis, &c.*

Hæc deciſio approbatur infra deciſ. 94.

ADNOTATIO.

De promiſſione facti alieni, & quando promiſſor teneatur præcisè, quando excuſetur factis
6 diligentijs, *V. Adden. ad Gregor. deciſ. 241. Add. ad Buratt. deciſ. 64. num. 15. & ſeqq. Rot. deciſ. 150. par. 11. recent.* vbi contrarias opiniones conciliando reſoluitur totum pendere ex veriſimili contrahentium voluntate.

Regula enim eſt, quod promittens factum alienum liberetur docendo de diligentijs, *Rot. apud Marcheſ. de commiſs. par. 2. fol. mihi 588. quæ deciſio replicatur inter recent. par. 4. to. 2. deciſ. 675. apud Coccin. deciſ. 215. num. 12. & in eiſdem recent. par. 13. deciſ. 436. num. 11.* vbi quod promiſſio facti alieni reſoluitur in factum proprium, ſcilicet ſe facturum, & curaturum, *& deciſ. 470. num. 10. & 11. par. 14. deciſ. 41. num. 3.*

Quamuis promiſſio fuiſſet iuramento roborata, *Marant. diſput. 7. num. 19. Surd. deciſ. 214. num. 11. verſ fuit tamen reſponſum, & numer. ſeqq. Buratt. deciſ. 64. num. 2.*

Aliud autem dicendum eſſet ſi factum alienum promitteretur, cum clauſula *alias de proprio*, per quam promiſſor præcisè cogitur ad implementum, itaut quatenus perſona, quæ adimplere deberet non adimpleat, promiſſor condemnetur ad ſoluendum intereſſe, *Cyriac. controuerſ. 103. num. 13. & ſeq. Ludouic. deciſ. Peruſ. 27. num. 8. Buratt. & Adden. deciſ. 64. Gregor. & Adden. deciſ. 241. maximè ſub nu. 8. verſ. hac concluſio, deciſ. 43. num. 33. par. 10. & deciſ. 150. num. 8. & ſeq. par. 11. recent.*

Nam licet clauſula *alias &c.* rigoroſè loquendo intelligatur quatenus promittens ſuas non faceret diligentias, *deciſ. 479. par. 13. & deciſ. 41. nu. 5. & ſeqq. par. 14. recent.*

Nihilominus ſi contrahentes declarent, quod nolint poſſe excuſari præſtando omnem diligentiam pro adimplemento ſuæ obligationis, quod regulariter explicari ſolet per aliam clauſulam *ita quod &c.* tunc diligentiæ non ſuffragantur quo minus promiſſor teneatur ad præſtandum intereſſe, *dicta deciſ. 41.*
7 *num. 7. par. 14. recent.* cum in hac materia mens, & voluntas contrahentium ex clauſulis coniecturetur, *dicta deciſ. 150. par. 11.* vbi allegatur præſens deciſio ad firmandum promiſſionem dotis in tanta quantitate fuiſſe correſpecti-
8 uam ad renunciationem faciendam à muliere, ad quem effectum allegatur pariter ab *Adden. ad Gregor. dicta deciſ. 241. lit. D. coram Cauſler. deciſ. 64. numer. 2. in fin. & coram Celſ. deciſ. 22. num. 7.*

Niſi tamen ille, qui factum adimplere debet iuſta, & rationabili cauſa ab huiuſmodi non adimplemento excuſaretur, vt ſi allegaret ex tali facto enormiſſimam læſionem ſibi euenturam, vel aliam conſimilem rationem, *Cephal. conſ. 115. num. 3. & 4. lib. 1. Ancharan. conſ. 330. num. 11. verſ. ex quibus Hieronym. Gabr. conſ. 131. num. 9. & 15. lib. 2. Anton. Gabr. concluſ. 2. de pact. Vrſill. ad Afflict. deciſ. 295. num. 3. Grammat. deciſ. 10. num. 105. & num. 106. Buratt. deciſ. 64. numer. 10. & ſeqq. deciſ. 150. numer. 11. part. 11. recent.*

INTE-

INTERAMNEN. HÆREDITATIS DE PARADISIS.

Lunæ 6. Martij 1606.

ARGVMENTVM.

Agitur potiſſimum de Statutis excludentibus fœminas propter maſculos, & quando huiuſmodi Statuta ex maioritate rationis extendantur, & in quo conueniant ſuper hac re Statutum Vrbis, & Interamnæ, quod excludit tàm dotatas, quàm non dotatas.

SVMMARIVM.

1 *Caſus etiam non expreſſus ex maioritate rationis, & mente Statuentium comprehenditur in Statuto excluſiuo fœminarum.*

2 *Non debet fieri differentia inter vnum, & alterum Statutum, etiam quod verba non ſint eadem, quando in vtroque militat eadem ratio.*

3 *Non eſt inconueniens, quod plura determinabilia ſub vnica determinatione comprehenſa, propter diuerſam rationem inæqualiter determinentur, & num. 10.*

4 *Quando, etiam reſpectu ſucceſſionis poſſit dici conſiderata agnatio, & quando alio reſpectu, & num. 9.*

5 *Facilius excluditur neptis tanquam remotior, quam ſoror, quæ eſt proximior fratri.*

6 *Statutum excludens ſororem tàm dotatam, quàm indotatam, excludit illam per ſolam exiſtentiam maſculorum, etiamſi non ſit dotata.*

7 *Dotatio alicuius mulieris ex quibus probetur.*

8 *Mulier maritata à communiter accidentibus præſumitur quoque dotata.*

DECISIO XXVI.

DOmini ſteterunt in deciſis ſub die 12. Decembris præteriti, & placuerunt rationes aliàs conſideratæ, non obſtantibus iis, quæ per informantes pro Conſtantia in contrarium deducta fuerunt. Nam, quod ſtatutum excludat nepotem à ſucceſione Patrui ſub conditione, ſi fratres carnales, vel nepotes carnales ex eis habuerit, placuit reſponſio quod licet caſus, de quo agitur, non compræhendatur in ſtatuto ex vi verborum, compræhenditur tamen ex maioritate rationis, &
1 ex mente ſtatuentium, ex quibus in his ſtatutis excluſiuis fæminarum licita eſt extenſio quamuis, data maioritate rationis, dicatur potius comprehenſio, quam extenſio, *Brun. de ſtatut. art. 12. num. 225. & ſeq. cum alijs late deductis in illa Romana hæreditatis de Capranica 23. Iunij 1581. coram Illuſtriſſimo Seraphino in deciſione allegata.*

Nec placuit differentia, quæ fit inter Statutum Interamnæ, & Statutum Vrbis, quia fuit reſponſum, quod licet verba non ſint eadem,
2 adeſt tamen eadem ratio, & ſic idem ius ſtatuendum in vtroque ſtatuto *l. illud ff. ad l. Aquil* & deciſio in ſupradicta Romana hæreditatis *de Capranica* non eſt fundata in verbis ſtatuti, ſed in maioritate rationis, & in alijs in ea deductis, quæ omnia benè militant in caſu iſto, & ideò nihil refert, quod caſus ſint diuerſi, ſi ratio non eſt diuerſa, ſed eadem.

Abſurdum ex aduerſo conſideratum, quod ſtante dicta interpræ tatione ſtatuti, filia excluderetur à ſucceſſione Patris, & Matris propter Patruos, non ſubſiſtit, quia hoc caſu nedum ceſſat maioritas rationis, quod imò nec etiam adeſt eadem ratio neque opus eſſet aliqua repræſentatione, quia tunc filia ſuccedit ex perſona propria, & ideò non poſſet de vno caſu ad alium inferri, nec eſt incon-
3 ueniens, quod plura determinabilia ſub vnica determinatione compræhenſa propter diuerſam naturam inæqualiter determinentur *l. ſi ita ſcriptum, & ibi Benedict. de Plumbin. nu. 1. ff. de manumiſs. teſtam. Ruin. conſ. 13. num. 10. lib. 2. Pariſ. conſ. 110. num. 15. lib. 1.*

Non obſtat, quod ſtatutum Interamnę non conſiderat ſimpliciter agnationem, cum excludat mulierem etiam à ſucceſſione matris, quia præter quàm quod etiam reſpectu
4 maternæ ſucceſſionis poteſt dici conſiderata agnatio, *vt per Grat. qui communem dicit conſ. 26. num. 53. lib. 1.* hic non agitur de ſucceſſione Matris, ſed Patris, & Patrui reſpectiue, & ideò, quamuis, ſi ageretur de excludendo filiam à ſucceſſione matris, non poſſet dici habita ratio agnationis, ſufficit tamen, quod in ſucceſſione fratris, vel Patrui cenſeatur contemplata agnatio, cum ſtatutum comprehendat vtramque ſucceſſionem, *Soccin. conſ. 89. ſub num. 6. lib. 4. Pariſ. conſ. 49. num. 55. & 56. lib. 3. Curt. Iun. conſ. 180. ſub num. 2.* maximè, quod quæcunque fuerit ratio conſiderata
5 à ſtatuto ad excluſionem ſororis, illa ſemper multo magis militat ad excluſionem neptis, quæ eſt in remotiori gradu, & ſic minùs dilecta ab eo de cuius ſucceſſione agitur *Gabr. conſ. 15. nu. 29. & ſeq. lib. 2.*

Non obſtat, dum dicebatur ad hoc, vt intret dictum ſtatutum, debeat probari Conſtantiam fuiſſe dotatam, quia fuit reſponſum ſtatutum excludere non ſolum dotatas, ſed etiam indotatas adeò quod ſufficit ſola exi-
6 ſtentia maſculorum, & non requiritur dotatio iuxta diſtinctionem *Caſtr. in l. Titio §. Titio genero ſub numer. 8. ad fin. ff. de condit. & demonſtr.*, quæ eſt communiter approbata, & ſeruatur à Rota, vt ſæpiſſime fuit deciſum, vltra quod de dotatione deponunt teſtes pro
7 vtraque parte examinati adeſt etiam quietantia de ſcutis 421. ad computum dotis, & quædam littera ſoceri ipſius Conſtantiæ poſt diſſolutum matrimonium, in qua ſe excuſat de dote non reſtituta, & rogat pro dilatione dotis reſtituendæ. Concurrit etiam, quod Conſtātia fuit nuptui tradita, quo caſu pręſumitur dotata, cum à communiter accidentibus ſine
8 dotibus mulieres non maritentur, *Campeg. de ſtatut. quæſt. 57. Soccin. Iun. conſ. 8. numer. 13. in fin. & ſeq. & nu. 17. lib. 2. Surd. conſ. 194. nu. 19. & ſequ.*

AD-

ADNOTATIO.

Videnda ſunt dicta ſupra *deciſ.*15. vbi aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur, & agitur de Statutis excluſiuis fœminarum, propter maſculos.

Quando dos ſuccedat loco legitimæ ſæpè diſputatur, & in materia recurrendum eſt ad *deciſion. coram Buratt.*215.*coram Coccin.*1285. *&* *in recent.*156. *par.*15.

Et communior diſtinctio benè conſideratur per *Caſtrenſem* hic citatum an Statutum incipiat ab excluſione, quo caſu dos non ſuccedit loco legitimæ, vel à dotatione, quo caſu ſuccedit, habetur etiam apud *Cyriac.controuerſ.*
9 72.*num.*10. *Merlin.de leg.lib.*3.*tit.*1.*quæſt.*8. *nu.*9. *Adden. ad Gregor. deciſ.*563. *numer.*11. *& Rot. in deciſ.*449. *par.*4.*diuerſ.deciſ.*74. *numer.*2. *et* 5. *poſt Merlin. de legit. coram Bich. deciſ.*88. *num.*1. *&* 2. *& in recent. deciſ.*208. *par.*8.

Axioma, quod vnica determinatio reſpiciens plura determinabilia omnia pariformiter determinet eſt quotidianum, vt *Rot. coram Bich.deciſ.*138.*num.*19. *coram Carill.deciſ.*145.*nu.*27.*coram Buratt.deciſ.*621.*num.*5.*coram Celſ.deciſ.*282.*nu.*12. *coram Duran deciſ.*445.*num.*75.*coram Peutinger.deciſ.*45. *num.*6. *& deciſ.*386. *num.*7. *& in recent. deciſ.*161.*num.*3.*par.*10. *deciſ.*328. *nu.*9. *par.*12.*deciſ.*253.*num.*22.*deciſ.*256.*num.*8. *& dec.*334. *numer.* 5. *part.* 15. *& deciſ.* 375. *numer.* 4. *part.* 16.

Militat quando concurrit prorſus eadem,
10 & vniformis ratio, non autem vbi poteſt conſiderari rationis diuerſitas, vt bene traditur in *deciſ. & coram Peutinger.deciſ.*495.*nu.*8. *& coram Arguell. deciſ.*22. *num.*26.

ROMANA DONATIONIS DE STELLIS.

Veneris 10. *Martij* 1606.

ARGVMENTVM.

Quando ſit retardanda executio mandati nulliter relaxati ex cauſa ſocietatis, non facta prius liquidatione lucri, vel damni, & quando in donatione ſit potius comprehenſum vnum, quàm aliud creditum donantis, hoc pendere ex coniecturis receſitis: An, & quando inducatur nouatio, vel excludatur, quibuſue coniecturis inducatur, vel excludatur.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum ſocietatis non habet executionem antè redditam rationem lucri, vel damni.*
Quomodo iſtud dictum procedat latè examinatur, num. 19.
2 *Pluralitas creditorum non præſumitur.*
3 *Donatio fructuum, & intereſſe conuenit potius ſocietati, quam depoſito.*
4 *Clauſula* vel alterius verioris ſummæ, *magis adaptatur ſocietati, quam depoſito.*
5 *Non poteſt relaxari mandatum pro credito extincto, vel in aliud transfuſo.*
6 *Nouatio nunquam facta præſumitur, niſi expreſſè dicatur, & num.* 20.
7 *Declara fieri etiam tacitè per coniecturas, quæ recenſentur num. ſeqq. & num.*22.
8 *Confeſſio veriſimilis, & adminiculata præiudicat facilius confitenti.*
9 *Vnum creditum quando ſit potius transfuſum in vnum, quam in alterum.*
10 *Cauſa depoſiti eſt magis priuilegiata, quam cauſa ſocietatis.*
11 *Lucris inſeruiens non præſumitur, nec eſt veriſimile, quod voluerit retinere pecunias otioſas.*
12 *Secundus contractus quando nouet primum, & quando non.*
13 *Differentia inter depoſitum, & ſocietatem, quia hæc poteſt augeri, & minui, depoſitum verò nequaquam.*
14 *Durante ſocietate nullus ex socijs poteſt agere ad ſortem ſine legitima cauſa.*
15 *Ex incompatibilitate contractuum ſemper primus dicitur nouatus, & num.* 21.
16 *Nouatio reſpiciens vnum contractum non debet referri ad alium, præſertim ſi adſit clauſula,* citrà nouationem &c. *& num.* 17.
18 *Confeſſio, quæ elicitur ex reſponſione ad poſitionem, niſi ſit explicita, debet nocere minus, quam fieri poſſit, & de materia confeſſionis n.*25. *& ſeqq.*
23 *Nouatio ſicut coniecturis inducitur, ita coniecturis excluditur.*
24 *Quales eſſe debeant iſtæ coniecturæ inducentes, vel excludentes nouationem.*

DECISIO XXVII.

Hieronymus Gallus de menſe Februarij 1590. depoſuerat penes D. Baſam ſcuta quatuor millia, & deinde de menſe Aprilis eiuſdem anni dedit Baſæ ſcuta quinque millia in ſocietatem Typographiæ Vaticanæ, qua ſocietate pendente deceſſit Baſa, poſt cuius mortem citato eius hærede Gallus contra bona hæreditaria obtinuit ab A. C. mandatum executiuum pro dictis ſcutis quinque millibus abſque præiudicio fructuum, & intereſſe. De anno verò 1598. ſub die 30. Martij idem Gallus donauit DD. de Stellis quoddam eius creditum ſcutorum quinque millium, vel alterius verioris ſummæ, quod habebat contra bona Baſæ vigore publici Inſtrumenti, & publicorum Inſtrumentorum per acta Vacchæ, & Buccarini cum omnibus fructibus, vtilibus, & intereſſe ratione dicti crediti ſibi competentibus, & iuribus mandati exequutiui. Vigore huius donationis Domini de Stellis egerunt contra bona hæreditaria Baſæ, & à R.P.D. de Caualerijs Iudice deputato obtinuerunt relaxari mandatum pro ſcutis 4000. à quo cum pro parte creditorum Io: Baptiſtæ Vbertini pro eorum intereſſe fuiſſet appellatum, fuit commiſſa cauſa Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino, in cuius locum ego fui ſubrogatus, & dato dubio an mandatum eſſet iuſtum, & exequendum eoque pluries propoſito, & non reſoluto tandem ſupradicta die Domini reſoluerunt, illud non eſſe exequendum, & moti fuerunt ex eo, quod dona-

donatio facta Dominis de Stellis comprehendit ſolum dictum creditum ſocietatis ſcutorum 5000. pro quibus non poterat relaxari mandatum, niſi prius facta liquidatione lucri damnorum, & intereſſe ad hoc, vt quiſque ſecundum naturam ſocietatis participa-
1 ret de lucro, & damno *l. ſi non fuerint §. Ariſto ff. pro ſoc. §. de illa inſtit. de ſociet. Bero conſ. 96. nu. 12. vol. 3. & fuit deciſum in cauſa Cornetana compromiſſi 28. Octobris 1588. coram Orano*, & poſſet detrahi æs alienum, quod in primis ex bonis communibus ſocietatis eſt detrahendum, *l. omne æs alienum, & l. ſeq. ff. pro ſoc.*

Neque obſtare, quod in dicto inſtrumento donationis non fiat aliqua mentio dicti crediti ſocietatis, ſed ſimpliciter donetur quoddam creditum ſcutorum 5000. quia ex pluribus coniecturis Domini dixerunt, donationem eſſe intelligendam de dicto credito ſocietatis, & primó fuit ponderatum reſpectu quantitatis creditum donatum idem eſſe cum credito ſocietatis, nec conſtare donan-
2 tem habere cum Baſa aliud creditum ſimilis ſummæ, & pluralitatem non præſumi, *Aym. conſ. 198. num. 1. & conſ. 73. num. 38.*

Secundó, quod Gallus in donatione cedit iura mandati, quod reperiebatur de eodem menſe relaxatum pro ſumma quinque millium ſcutorum ſocietatis.

Tertiò, quod in donatione fuerunt donati omnes, & ſinguli fructus, vtiles, & intereſſe, quæ benè conueniunt ſocietati, non autem
3 depoſito, in quo non veniunt fructus, *l. Lucius la 1. verſ. ſed contra, ff. depoſit.*

Nec poteſt dicta donatio intelligi de depoſito 4000. ſcutorum propter illa verba, *vel alterius verioris ſummæ*, quia vltra quod hæc
4 clauſula non poteſt extendi ad alia ſc. mille, iſta incertitudo magis conuenit contractui ſocietatis, quàm depoſito, cuius ſumma ſemper fuit certa, nec in eo poterat cadere incertitudo, quod ſecus eſt in ſocietate, in qua, licet ab initio capitale ſit certum, ex poſt facto tamen redditur incertum ob incertitudinem damni, & lucri, quæ in ſocietate contingere ſolent.

Præterea fuit dictum non potuiſſe relaxari dictum mandatum pro credito depoſiti 4000. ſcutorum, quod prætendebant DD. de Stellis,
5 quia illud fuerat iam extinctum, & transfuſum in dictam ſocietatem, *l. ſingularia, & ibi not. omnes, ff. ſi cert. pet.*

Neque obſtare, quod de hac nouatione, ſeu transfuſione expreſsè non doceatur, & hodie
6 nouatio nunquam præſumatur facta per ſequentem obligationem niſi expreſsè dicatur quod receditur à prima *l. fin. C. de non. §. præterea inſtit. quibus mod. toll. obligat.* quia etiam hodiè, quando adſunt tot coniecturæ, ex quibus ap-
7 paret, contrahentes voluiſſe recedere à priori obligatione, ſatis dicitur inducta nouatio, vt per *Dec. conſ. 400. num. 2. verſ. fatentur tamen cum alijs per Gabr. de nouat. concluſ. 1. num. 57.*

In præſenti autem caſu viſum fuit Dominis plura concurrere, ex quibus conſtat dictum creditum depoſiti fuiſſe extinctum, & transfuſum in ſocietatem, & primo concurrit
8 confeſſio Hieronymi Galli donantis, qui in reſponſione ad poſitiones fatetur pecunias depoſitas fuiſſe transfuſas in ſocietatem, quæ confeſſio etiam emanata poſt donationem, cum ſit valdè veriſimilis, & adminiculata, præiudicat Dominis de Stellis donatarijs, *Alex. conſ. 18. num. 3. lib. 3. Aym. conſ. 40. num. 4. Natt. conſ. 547. num. 24. Surd. dec. 55. num. 3. Achill. deciſ. 1. de confeſs. Mohed. deciſ. 2. eodem tit.*

Secundò concurrit, quod inſtrumentum donationis loquitur de pluribus inſtrumentis, & ſic de vtroque credito, quod primo lo-
9 co per Vaccam, & poſteà in ſocietatem deductum fuit rogatum per Buccarinum, quod oſtendit creditum depoſiti fuiſſe poſteà conuentum in ſocietatem.

Tertiò valdè mouit Dominos, quod de anno 1598. mortuo Baſa Gallus mouit iudicium contra heredem pro ſcutis 5000. iuxta formam ſuæ obligationis ſine præiudicio fructuum, & pro illis obtinuit mandatum exequutiuum, ex quo ſumitur vrgens coniectura, quod ſi fuiſſet creditor egiſſet etiã ex cauſa
10 depoſiti, quod erat anterius, & magis priuilegiatum, ad *text. in l. ſi ex pluribus, §. vlt. & l. in ijs in fin. ff. de ſolut.*

Quartò videbatur admodum inueriſimile, quod Gallus, qui erat vir pecunioſus, & lucris inſeruiebat, voluerit per tot annos retinere tàm magnam quantitatem pecuniarum otioſam, & ſine lucro, & hæc inueriſimilitu-
11 do augetur ex eo quod non erat veriſimile, quod firmo remanente depoſito alia; ſc. 5000. expoſita fuerint in ſocietatem, præſertim eodem ferè tempore, & non apparente alia numeratione pecuniarum.

Non obſtat, quod primus contractus non dicatur nouatus per ſecundam ſtipulationem & ſic adhuc extet actio ex depoſito, iuxta *deciſ. vnic. de depoſit. in antiq. cum alijs alleg.* quia
12 hoc non procedit, quando ſecundus contractus eſt incompatibilis cum primo, prout in caſu iſto eſt ſocietas cum depoſito; nam de-
13 poſitum circa quantitatem ſemper eſt certum, nec augetur, aut minuitur, & depoſitarius tenetur ad libitum diſponentis illico reſtituere; ſocietas veró augetúr, & minuitur ſecundum lucrum, & damnum, & nullus ex ſocijs, ea durante, ſine legitima cauſa poteſt
14 agere ad ſortem, *l. actione §. item qui ſocietatem, ff. pro ſoc. §. manet autem, inſtit. de ſociet.* vndè, ſtante hac incompatibilitate contractuum, ſemper primus dicitur nouatus per ſecundum
15 *Bald. in l. fin. num. 1. verſ. vt quando, C. de nouat. & conſ. 318. nu. 4. lib. 1. Curt. iun. in l. ſingularia nu. 33. circa fin. ff. ſi cert. pet. Dec. conſ. 400. num. 9. circa fin.*

Non obſtat, quod dicebatur, quendam calculum fuiſſe factum citrà aliquam innouationem; quia fuit reſponſum in eo duo contineri, primum rationes fructuum, & vtilium ſocietatis; alterum verò prorogationem dictę ſocietatis per menſem Decembris illiuſmet anni, & vlterius ad beneplacitum vtriuſque partis, quæ prorogatio dicitur fieri citra
16 aliquam innouationem, quæ, cum reſpiciat contractum ſocietatis, non poteſt referri ad

depo-

depoſitum, de quo nulla fuit facta mentio in
calculo, & per conſequens non repugnat
17 transfuſioni ipſius in ſocietatem; præſertim
quod ipſa præſeruatio reſpiceret ſolùm ante-
rioritatem, & potioritatem hypothecæ ratio-
ne dicti contractus, vel alterius cuiuslibet
Gallo competentis, iuxtà *text. in l. 4. §. 1. ff. quib. mod pign. vel hypoth. ſoluat.*

Neque etiam obſtat, quod in ſexta poſitione creditorum dicatur, quod Hieronymus poſt initam ſocietatem habuit magnam pecuniarum ſummam ad computum quatuor millium quaſi videatur fateri extitiſſe creditum 4000. etiam poſt ſocietatem, quia iſta reſponſio debet intelligi de credito, quod originaliter ab initio erat 4000. & poſteà fuit transfuſum in ſocietatem, maximè quia hæc
confeſſio, quæ videtur elici ex dicta poſitione
18 non eſt explicita, adeoquod ita debet inter-
pretari, vt minùs, quam fieri poſſit, præiudicet
confitenti, *l. ſi quis intentione ambigua. ff. de iudic. Alex. conſ. 183. num. 7. lib. 5. Mohed. deciſ. 12. de reſtitut. ſpoliat.*

Et ità concluſum &c.

ADNOTATIO:

Num. 1. Arguell. deciſ. 61. numer. 14. Ninot. deciſ. 50. num. 3. Zarat. deciſ. 6. num. 7. deciſ. 534. num. 7. & ferè per tot. par. 13. recent.

Num. 6. Zarat. deciſ. 80. num. 11. Buratt. deciſ. 749. num. 18. Celſ. deciſ. 336. num. 14. Canaler. dec. 124. num. 4. & deciſ. 338. num. 3. Dunoz. iun. deciſ. 526. num. 11. Coccin. deciſ. 8. num. 2. & dec. 1011. num. 4. Duran. deciſ. 11. num. 17. & deciſ. 209. num. 12. Peutinger. deciſ. 61. num. 6. & in recent. deciſ. 392. nu. 19. par. 5. deciſ. 47. num. 5. par. 10. deciſ. 122. num. 1. par. 12. deciſ. 38. num. 13. par. 13. deciſ. 106. num. 4. 169. num. 8. & 227. num. 26. par. 15. & deciſ. 264. num. 1. & ſeqq. par. 16.

Num. 7. Dunoz. iun. deciſ. 12.

Antè redditam inter ſocios rationem an
peti poſſit executio inſtrumenti ſocietatis, *V. Giurb. deciſ. 15.* qui rem melius omnibus agit:
19 Mandatum tamen pro credito proueniente à
ſocietate relaxatum non eſt exequendum niſi prius factis calculis attenta crediti illiquiditate cum ſocietas tractu temporis potuerit eſſe damnoſa æque ac lucroſa, vt dicit noſtra deciſio, & damnum, prout lucrum vtrique ſocio debet eſſe commune, *deciſ. 671. num. 2. & ſeqq. par. 3. recent. & alij ſupra ad num. 1.*

Num. 8. Confeſſio donantis emiſſa poſt donationem regulariter non præiudicat donatario, *Canaler. deciſ. 562. num. 5. Buratt. deciſ. 560. pariter num. 5.*

Sed confeſſio adminiculata etiam contra tertium admittitur ad probandum, *Peutinger. deciſ. 50. num. 18.*

Quod maximè procedit in donationibus, quia in dubio ſtandum eſt declarationi donantis, *Celſ. deciſ. 141. num. 13.*

Num. 15. deciſ. 122. num. 1. & 2. par. 12. & deciſ. 264.
num. 4. par. 16. recent. Zarat. deciſ. 98. num. 2. Celſ.
20 *deciſ. 28. num. 11. Coccin. deciſ. 329. num. 4. & 8. &*
deciſ. 1011. n. 4. maximè ſi non concurrit proteſtatio non nouandi, *Mut. deciſ. 23. num. 30.* nam per clauſulas præſeruatiuas præcedentis contractus nouatio excluditur, *Alex. conſil. 193. num 6. lib. 6. Bich. deciſ. 316. num. 22. deciſ. 252. nu. 14. par. 11. recent.*

Nouatio enim non præſumitur, *Buratt. dec. 54. n. 3. Duran. dec. 266. nu. 19. & alij ſupra ad n. 6.*

Inducitur tamen ex actuum incompatibi-
21 litate, *Mut. d. deciſ. 33. num. 2. & ſeq. Duran. deciſ. 302. num. 5. & mox ad num. 15.*

Et ſicuti per actuum incompatibilitatē inducitur nouatio ſic quoque illa excluditur quoties actus ſunt inter ſe compatibiles, *Bart. in l. itero quia, §. fin. in fin. ff. de pact. Alex. conſ. 193. num. 3. lib. 6. Coccin. deciſ. 1711. num. 3.* vbi quod ad inducēdam nouationem requiritur, quod ambæ diſpoſitiones non poſſint inter ſe conciliari, *& deciſ. 2251. num. 35. deciſ. 262. numer. 5. par. 2. diuerſ. & in recent. deciſ. 199. num. 3. & 4. par. 6. deciſ. 150. num. 52. par. 9. to. 1. deciſ. 284. nu. 4. & 5. & deciſ. 341. num. 15. par. 13.*

Inducitur quoq; nouatio concurrentibus
22 coniecturis transfundendi vnam obligationē
in aliam, *Mut. d. deciſ. 33. nu. 6. Hodiern. ad Surd. deciſ. 187. num. 2. Duran. deciſ. 266. num. 26. Capyc. Latr. deciſ. 200. num. 56.*

Sicuti è conuerſo contrarijs coniecturis
23 excluditur, *Honded. conſ. 40. num. 36. lib. 2. deciſ. 299. num. 3. in fin. par. 4. to. 1. recent. Dunozett. iun. deciſ. 97. num. 8.*

Coniecturæ porrò aut ex actuum incom-
24 patibilitate, aut ex verbis diſpoſitionis eliciuntur, *Coſt. in tract. de iur. & fa ct. ſcient. & ignor. diſtinct. 86. num. 2. Polydor. Rip. de nocturn. tempor. cap. 83. numer. 13. Capyc. Latr. deciſione 200. num. 57.*

Num. 18. Confeſſio dubia interpretanda eſt fauo-
re confitentis, *Adden. ad Buratt. deciſ. 443. num. 5.*
25 *Manzaned. deciſ. 649. num. 3. Carill. deciſ. 194. nu. 3. & deciſ. 200. numer. 6. deciſ. 561. numer. 6. par. 1. recent.*

Ampliatur, quia etiam confeſſio non om-
26 nino clara confitenti non præiudicat, *Roias deciſ. 151. numer. 31. deciſ. 191. numer. 5. part. 11. recent.*

Quia confeſſio interpretari ſemper debet
27 contra eum, qui vult vti confeſſione ad probationem ſui iuris ad hoc vt confitenti minus noceat, *Honded. conſ. 69. num. 84. vol. 1. Rot. deciſ. 80. num. 21. par. 1. diuerſ.*

Intellige hæc procedere ſi cōfitens ſit reus,
quo caſu ſemper confeſſio interpretanda eſt
28 ad eius fauorem, ſed aliud foret dicendum
vbi confitens ſit actor, quia tum interpretatio confeſſionis ſumi ſemper deberet, quo magis fieri poſſet in eius præiudicium, *Adden. ad Buratt. deciſ. 443. num. 5. & 6.*

IACEN. PORTIONIS.

Lunæ 13. Martij 1606.

ARGVMENTVM:

Agitur de modo acquirendi iuſpatronatus per dotationem, iuſque præſentandi ad illud, ſpectans ad plures familias, quomodo probetur

ex

ex præſentationibus factis, & an iſtud ius præſentandi deferatur in ſtirpes, an in capita, & de tribus principalioribus iuriſpatronatus, nempè de exiſtentia, pertinentia, & qualitate, & quomodo probentur ſingula,

SVMMARIVM.

1 *Iuriſpatronatus exiſtentia probatur ex inſtrumento inſtitutionis, & dotationis, & num.11.*

2 *Pertinentia iuriſpatronatus quomodo probetur ex præſentationibus factis, & num.3.4.& 12.*

5 *Ius præſentandi, ſpectans ad duas familias, cenſetur delatum in ſtirpes, & non in capita, quando iuſpatronatus eſt hæreditarium, & non gentilitium, ſiue familiare, & num.6.*

7 *Quomodo intelligatur concluſio, quod in iurepatronatus, competente pluribus familijs, præſentatio fiat in capita, vel in ſtirpes, & num.8.*

9 *In paritate vocum inter præſentatos eſt locus gratificationi.*

10 *Qui agant de exiſtentia, pertinentia, & qualitate iuriſpatronatus, & quomodo iſta probentur, & n. 11. 12. & 13.*

DECISIO XXVIII.

DVbitaui ſuper præſuppoſitis in alia deciſione reſeruatis, & Domini reſoluerunt pro informante, videlicet portionem, de qua agitur, eſſe de iurepatronatus, & ius præſentandi ad illam ſpectare ad duas familias de Caſtillo, & de Orant; & quod attinet ad iuſpatronatus fuit dictum, de eo ſatis conſtare ex publico inſtrumento inſtitutionis, & dota-
1 tionis Cappellaniæ, de qua agitur, factæ de anno 1315. per Benedictum de Ayſſa de licentia Ordinarij cum reſeruatione iuris præſentandi pro ſe, & poſt ſe ſucceſſoribus ſuis, per quam dotationem abſque dubio fuit acquiſitum iuſpatronatus, *cap. filijs 16. q.7. Innoc. in rubr. de iurepatr. num.4. Hoſtien. in ſumm. eod. tit. §. ex quibus, verſ. idem videtur ſi Eccleſiam dotauit, Io: Andr. in cap.1. in gloſ.1. eod. tit. Rocc. de iurepat. in verb. dotauit qu.2. num.4.*

Quod verò ius præſentandi ad hanc portionem ſpectet ad dictas duas familias, proba-
2 tur non ſolùm ex earum quaſi poſſeſſione, quæ, probata dicta exiſtentia iuriſpatronatus, ſufficeret, *cap. conſultationibus de iurepatr.* & tenuit *Rota in cauſa Piſana Cappellaniæ 20. Maij 1594. coram Illuſtr. Blanchetto, & 25. Ian. 1595. coram Reuerend. Rodien.*

Sed etiam ex multiplicatis præſentationibus factis à dictis duabus familijs ab ann. 1503
3 vſque ad annum 1589. & ſic vltra annos octuaginta, quæ fuerunt ſortitæ effectum, vt colligitur ex eo, quod per mortem, vel reſignationem præſentatorum, & inſtitutorum alij fuerunt præſentati, & inſtituti, iuxta *conſil. Oldrad.* 229. pluries in Rota canonizatum, & huiuſmodi præſentationes, licet non excedant ſpatium centum annorum, prout requiritur ad probandam exiſtentiam iuriſpatronatus ex fundatione, & dotatione, ſecundum *Bald. in Auth. quas actiones, C. de Sacroſ. Eccleſ. & Abb. in cap. querelam num. 9. in fin. de elect. & conſ.76. in*
4 *primo dubio per 2.* tamen ſunt ſufficientes ad probandam pertinentiam inter compatronos, vbi aliàs, prout in caſu iſto, conſtat de illius exiſtentia, imò ſufficiunt leuiores probationes, *Caſſad. deciſ.1. in fin. de probat.* & fuit reſolutum *in cauſa Aretina Cappellaniæ 24. Ian. 1603. coram Illuſtriſs. Card. Pamphilio.*

Quo ſtante dixerunt etiam Domini ius præſentandi ad dictas duas familias cenſeri de-
5 latum in ſtirpes, & non in capita, quia cum fuerit reſeruatum pro ſe, & ſucceſſoribus, ex propria eius natura cenſetur hæreditarium, *Cardin. in Clement. plures quæſt.7. de iurepatron. & conſ.122. num.2. cum alijs per Couarr. var. reſolut. lib.2. cap.18. num.6. & ſeq.* & conſequenter in eo ſucceditur in ſtirpes, & non in capita, prout
6 ſemper fit quando iure hæreditario ſucceditur *d. Clem. plures, vbi gloſ. & ſcribentes communiter, Rocc. in ſuo tract. de iurepatr. in verbo ipſe, vel is, à quo num.7. & ſeq. Lambert. eod. tract. lib.1. par.2. qu.1. art.25. num.1. & 15. in fin.* & tradit *Bald. in l.2. num.4. C. de ſuis, & legit.* & tenuit *Rota in dicta Aretina Cappellania, & aliàs ſæpiſſimè.*

Non obſtat, quod quando iuſpatronatus competit pluribus familijs, præſentatio ſit fa-
7 cienda in capita, vt per *Abb. in cap. ſcriptum nu. [illegible] de elect. in cap. Paſtoralis in fine princ. de reſcript.* quia hoc procedit vbi ex obſeruantia, quæ colligitur ex modo ſimul conueniendi, & dandi voces, conſtat, omnes illos de dictis familijs præſentaſſe non vti ſingulos, & tanquã diuerſa corpora, ſed omnes ſimul tanquam vnum corpus, vt fuit reſolutum in cauſa *Taurinen. iuriſpatronatus 11. Ian. 1585. cor. Illuſtr. Pamphilio*, & in cauſa *Florentina iuriſpatronatus de Riccaſolis 11. Febr. 1604. coram R.P.D. Lancell.* aut vbi non conſtat de aliqua obſeruantia, prout in caſu, de quo agitur, tunc in dubio præſumendum eſt, eos præſentaſſe vti ſingulos, *gloſ. magna in fin. in cap. beneficium de regul. in 6. Felin. in cap. cum omnes nu.29. ad fin. de conſtit. Lambert. de iurepatr. lib.2. par.2. qu.2. art.8. num.14. Cæſar de Graſſ. deciſ.2. num.2. de iurepatr.* & fuit dictum *in cauſa Calaguritana de Ays 20. Ianuarij 1588. & 17. Maij 1591. coram Comitulo*, & hoc
8 caſu præſentatio debet fieri per ſtirpes, & non per capita, *Doct. in d. Clem. plures de iurepatr. & in cap.1. eod. tit. Io. Guiller. ad l. Tauri in l.8. num. 11.* & fuit deciſum *in cauſa Alatrina Cappellaniæ 27. Iun. 1586. coram b. m. Bubalo.*

Sed in omnem euentum in caſu iſto ceſſat difficultas, quia ſiue præſentatio eſſet facienda in ſtirpes, ſiue in capita, cum quilibet ex præ-
9 ſentatis habuerit tres voces, potuit Capitulum Iacen. gratificari Guiraldo præſentato, iuxta *text. in cap. cum autem, vbi gloſ. in verb. iudicio de iurepatr. cum alijs allegatis in deciſione in hac cauſa facta ſub die 16. Dec. 1605. coram Me.*

ADNOTATIO.

De iurepatronatus extant tractatus pleniſſimi *Rocchi de Curte, Cæſaris Lambertini, Iuliani Viuiani, & Cabed. & agitur infra deciſione 269. & 639.*

Num.3. Adde Gabr. conſ.192. ſub num.4. lib.2. Duran. deciſ.100. num.3. deciſ.73. num.2. deciſ.254. pariter num. 2.

num.2. par.11. deciſ.402. num.4.par.13.deciſ.444. num.12. par. 14. & deciſ. 101. numer.11. part.15. recent.

Modum probandi iuſpatronatus, *vide in deciſ.1.nu.1.deciſ.224.num.11.& ſeqq. dec.230.nu.1. & ſeqq. & deciſ.234.num.19.& ſeqq. coram Emin.*
11 *Otthob. & in recent.deciſ.46.num.1.& 446.nu.3. & ſeqq par.9. & deciſ.169.& 321.par.10.*

Pertinentia iuriſpatronatus quomodo iuſtificetur, *vide deciſ.1. num.14.& ſequ. deciſ.151.*
12 *num.2. & ſeqq. & deciſ.230. num.4.& ſequ. coram Eminent.Otthob. deciſ.46.num.2.& ſeqq. par.9.rec.* & ex leuioribus probationibus reſultat, quoties conſtat de exiſtentia *deciſ.70. num.3. par.8. recent.*

Iuſpatronatus aut eſt hæreditarium, quale
13 de iure præſumitur, *Buratt. deciſ.647. nu.1.dec. 108. num.1. & 6. poſt Vinian. de iurepatron.* Aut eſt familiare, & gentilitium, in quo diuerſimodè ſucceditur; nam in hæreditario in ſtirpes, & in gentilitio ſucceſſio defertur in capita *Eminent. Otthob. deciſ.17.num.2. Buratt.deciſ. 647.num.4. d.deciſ.108. poſt Vinian.*

TIRASONEN. CAPPELLANIÆ.

Luna 13. Martij, & 7. Aprilis 1606.

ARGVMENTVM.

Subrogatus gratioſè, iuſtificans requiſita in iſta re, debet immitti in poſſeſſionem beneficij litigioſi, vel reſeruati, & quomodo probetur reſeruatio, ac quis ſit legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem ſubrogato prædicto, & quomodò excludatur, vel intret reſeruatio, vel probetur ex aliquo fumo.

SVMMARIVM.

1 *Requiſita hic ponuntur pro obtinenda immiſſione à à gratioſè ſubrogato, & num. 9.*
2 *Subrogatio gratioſa cadit tam in beneficio litigioſo, quam etiam in reſeruato.*
3 *Reſeruatio beneficij ex quo appareat, & nu. 10.*
4 *Quis dicatur legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem ſubrogato gratioſè.*
5 *Titulus beneficij non releuat, niſi ſit talis, per quem poſſeſſor poſſit in immiſſione obtinere.*
6 *Prouiſio* in forma dignum, *& conditionalis non poteſt dici par titulus, nec eſt ſufficiens ad impediendam immiſſionem, niſi purificata conditione.*
7 *Exceptio iuriſpatronatus laicorum, vti requirens altiorem indaginem, remittitur ad petitorium.*
8 *Non ſufficit ſolus fumus qualitatis iuriſpatronatus laicorum ad reddendam turbidam reſeruationem.*
11 *Reſeruatio beneficiorum debet eſſe clara, & apertè apparere, vt detur immiſſio gratioſè ſubrogato.*

DECISIO XXIX.

FVit reſolutum, dandam eſſe immiſſionem Michaeli Blaſio, ſed, quia multa in facto controuertebantur, abſque eo, quod decisionem extenderem die 7. April. ſequentis propoſui cauſam ſuper eiſdem, & Domini ſteterunt in deciſis, ea moti ratione, quia, cum dictus Blaſius fuerit gratioſè ſubrogatus ad
1 poſſeſſionem Hieronymi de Occagna, & iuſtificauerit non ſolùm ſuum Clericatum, & poſſeſſionem dicti Hieronymi iuxta *deciſ. Put. 214. lib.1. & 495. lib.2. Mohed.292. & 327.* ſed etiam totam eius gratiam, vt patet ex deciſione in hac cauſa ſub die 28. Nouemb. proximè præteriti, ſine dubio ei debetur immiſſio, vt tenuit *Rota in cauſa Colonien. Canonicatus 17. Apr.1589. coram Comitulo.*

Non obſtat, quod Beneficium non ſit liti-
2 gioſum, in quo propriè cadit ſubrogatio, quia idem eſt in Beneficio reſeruato, cuius reſpectu non fit præiudicium Ordinario, nec alteri Collatori, cum ipſi, ſtante reſeruatione, non poſſint in illius collatione ſe intromittere, vt fuit reſolutum *in cauſa Calaguritana dimidiarum portionum 20. Dec.1593. coram Reuerendiſs. Rodien. & in cauſa Aſtoricen. Archidiaconatus 6. Nouemb. 1602. coram R.P.D. Lancell. & aliàs ſæpiſſimè,* & hoc caſu non eſt facienda differentia an ſubrogatio ſit ad partem expedita, vel deſumpta ex clauſulis generalibus, cum vtroq; caſu propter reſeruationem nemini fiat præiudicium, vt fuit reſolutum in cauſa *Miranden. Parochialis 13. Martij 1600. & 2. Aprilis 1602. coram R. P. D. meo Decano, & in d. Aſtoricen. Archidiaconatus.*

De reſeruatione autem in caſu iſto ſatis
3 conſtat ex dicta deciſione in hac cauſa facta, in qua fuit firmata vacatio huius Beneficij in menſe Iulij, qui vigore clauſulę reſeruatoriæ menſium, ſemper eſt reſeruatus, vt expreſsè legitur in ipſa *reg.8.*

Nec poteſt Michael Terzero huiuſmodi immiſſionem impedire ſub prætextu, quod ipſe ſit poſſeſſor, & habeat prouiſionem Apoſtolicam, & conſequenter videatur legi-
4 timus contradictor, quia vltra quod non conſtat de eius poſſeſſione, niſi ex quadam narratiua ſuæ intruſionis in Monitorio A. C. & commiſſione Rotali, quę cum fuerit facta à Procuratore benè potuit reuocari, prout fuit reuocata per dictum Blaſium principalem, etiam non docto de errore, *Rota deciſ.2. de confeſſ. & deciſ.19. de Procurat. in nou. & deciſ.32. de Teſtib. in antiq. Caputaq. deciſ.198. num.1. par.1.* illud procedit quando poſſeſſor habet conſimilem titulum, vt per *Bart. in l.fin. num.21. & ibi Dec. nu.4. C. de edict. Diu. Adrian. tollen. & tenuit Rota in cauſa Senen. Canonicatus 13. Maij 1588. coram b.m. Bubalo, & in dicta Aſtoricen. Archidia-*
5 *conatus,* & titulus debet eſſe talis per quem poſſeſſor in immiſſione poſſet obtinere, *Zuccard. in dicta l.fin. num.146. verſ. ſecundo eſt aduertendum, Caputaq deciſ.346. num.4. par.2.* Prouiſio
6 autem Terzerij eſt in forma dignum, & conditionalis, nempè verificato iurepatronatus, quæ ante purificatam conditionem non poteſt dici par titulus, nec ſufficiens ad impediendam dictam immiſſionem, *Caputaq. deciſ. 346. ſub num.4. par.2.*

Non obſtat exceptio iuriſpatronatus laicorum oppoſita ad excludēdam reſeruationem,

Deciſ. Pamphilij. D quia

quia fuit reſponſum, de eo ſufficienter non conſtare, nec vllam probationem concludentem afferri, & ideò cum egeat probatione
7 tanquam requirens altiorem indaginem eſt remittenda ad petitorium, *Abb. in cap. conſtitutis il 2. ſub num. 14. in fin. de appell. Dec. in l. fin. n. 29. C. de edict. D. Adrian. tollen. Mohed. deciſ. 9. in fin. de cauſ. poſſ. & propriet. Put. deciſ. 7. eod. tit. Caputaq. deciſ. 342. num. 4. par. 2.* & in his terminis tenuit Rota in cauſa *Iacen. Parochialis 27. Iunij 1603. coram Illuſtriſs. Pamphilio.*

Nec obſtat dum dicebatur, quod, licet ex
8 iuribus deductis non oriatur concludens probatio iuriſpatronatus, tamen ex eis habeatur fumus ſufficiens ad reddendam turbidam reſeruationem, iuxta *deciſ. Neapolitan. Rectoria 13. Febr. 1598. coram Illuſtriſs. Pamphilio*, quia fuit reſponſum in caſu dictæ deciſionis *Neapolit.* illum, qui petebat immiſſionem, non iuſtificaſſe totam eius gratiam, & exceptionem iuriſpatronatus fuiſſe oppoſitam à poſſeſſore, ſed in caſu iſto Michael Blaſco iuſtificauit totam eius gratiam, nec conſtat de poſſeſſione Terzerij, vt ſupra dixi. Ideò dicta exceptio minus ſufficienter probata non poteſt ab eo opponi ad impediendam dict. immiſſionem ex ſupra allegatis &c.

Eſt in hac cauſa ſupra deciſ. 12.

ADNOTATIO.

Gratiosè ſubrogato datur immiſſio ſi iuſtificauerit gratiam ſuam, ſcilicèt clericatum, obitũ
9 prędeceſſoris in poſſeſſione, & reſeruationem, vel litem ſuper titulo beneficij, *Rot. coram Bich. dec. 433. n. 45. & 46. coram Coccin. 2079. n. 1. coram Caualer. 450. 458. 483. 502. 559. & 608. vbique num. 1. coram Duran. deciſ. 14. num. 1. & deciſ. 407. num. 11. coram Dunoz. ſen. deciſ. 166. num. 4. coram Orthob. deciſ. 122. num. 14. deciſ. 130. num. 5. & dec. 40. num. 20. & coram Manzaned. deciſ. 135. num. 1. & deciſ. 180. num. 5. in recent. deciſ. 89. num. 1. part. 12. deciſ. 254. num. 1. & deciſ. 322. num. 14. par. 13. & deciſ. 310. num. 20. par. 16. & infra deciſ. 328.*

De reg. 8. ſuper reſeruatione menſium vide
10 *Gregor. deciſ. 153. & ibi Add. deciſ. 10. num. 4. & ſeqq. par 8. deciſ. 240. & 433. par. 9. recent.*

Num. 4. Idem habetur *coram Bich. dec. 250. num. 21. & 22. coram Coccin dec. 186. num. 1. & coram Caualer. dec. 79. num. 3. & dec. 226. num. 5.*

Reuocata autem dicitur confeſſio Procuratoris eo ipſo, quod principalis prætendit contrarium illius quod dixerat Procurator, *Duran. deciſ. 35. num. 6.*

Cæterum circa quæſtionem an confeſſio Procuratoris noceat principali communis ſolet tradi diſtinctio, quod confeſſio voluntaria, & nemine cogente per Procuratorem emiſſa non noceat, neceſſaria verò, & emiſsa præuia Iudicis coactione vtique noceat, *Duran. vbi ſupra*, qui etiam explicat quando confeſſio dicatur voluntaria, & quando neceſſaria.

De hac quoque materia infra agitur *deciſione 38.*

Num. 5. Arguell. deciſ. 74. num. 9. & 11. Coccin. deciſ. 1061. num. 9. deciſ. 28. num. 12. & 13. par. 11. & dec. 355. num. 12. par. 16. recent.

Num. 6. Contra ſubrogatum gratiosè excipiens de iurepatronatus debet illud incontinenti, clarè, & apertè probare vt excludatur reſeruatio, aliter non valet ſubrogato immiſſionem impedire, nec eſſe legitimus cõtradictor, *Dunoz. ſen. deciſ. 166. num. 4.*

E conuerſo exhibens gratiam puram *in forma dignum*, & poſſidens dicitur legitimus contradictor aduerſus venientem ex ſubrogatione gratioſa, *Coccin. deciſ. 347. num. 1. & 3.*

Num. 11. Coccin. deciſ. 124. num. 7. Pentinger. dec. 738. num. 1. Duran. dec. 14. num. 5. & deciſ. 291. num. 34. par. 15. recent.

Sufficit enim quod reſeruatio ſit turbida,
11 vel non omninò clara, vt non ſit locus gratioſæ ſubrogationi, *Gregor. deciſ. 58. num. 1. Buratt. deciſ. 769. num. 3. Duran. dicta deciſione 14. num. 18.*

CALAGVRITANA BENEFICII DE TRESPVENTES.

Luna 10. *Apr.* 1606.

ARGVMENTVM.

Omnia geſta, interpoſita appellatione, ſunt attentata, eoque magis poſt præſentatam inhibitionem, quamuis inhibitio emanaſſet cum clauſula *ſine præiudicio viæ executiuæ*.

SVMMARIVM.

1 *Pendente appellatione nil eſt innouandum, alias omnia ſunt attentata, & num. 2. & 6.*

3 *Inhibitio poſt interpoſitam appellationem, ne aliquid innouetur, operatur, vt omnia poſteà geſta ſint attentata.*

4 *Ampliatur, etiamſi inhibitio contineret clauſulam* ſine præiudicio viæ executiuæ.

5 *Sententia ſuſpenſa per appellationem, non poteſt aliquo modo exequi.*

Regula, quod attentata ſint in primis, & antè omnia purganda, quomodo intelligatur, num. 7.

DECISIO XXX.

PRo informante, nempè conſtare de attentatis, quia cum à ſententia Prouiſoris Calaguritan. qua pronunciatum fuerat, partem Beneficij, de quo agitur, eſſe ſupprimendam, partem verò eſſe conferendam alicui ex
1 filis patrimonialibus, fuiſſet appellatum, pendente appellatione, nihil erat innouandum, *l. 1. & tot. tit. ff. nil nou. appell. interp. l. appellatione, C. de appell.* & per conſequens omnia geſta
2 poſt interpoſitam appellationem fuerunt attentata, *cap. non ſolum, & ibi omnes de appell. in 6. Dec. conſ. 97. num. 1. Lancell. de attent. appell. pend. in præfat. num. 75. cum ſeqq.*

Præſertim ſi ante inhibitione facta Proui-
3 ſori per Metropolitanum, ne vlterius in cauſa procc-

proccderet; aliquidue innouaret, quæ operatur, vt omnia inde per Prouiſorē geſta fuerint attentata *d. cap. non ſolum* §. *alia verò*, *& ibi not. de appell. in* 6. *Alex. conſ.* 89. *num.* 9. *verſ. tamen bis non obſtantibus lib.* 1. non obſtante, quod inhibitio haberet clauſulam, *ſine præiudicio viæ*
4 *executiuæ*, quæ cum intelligatur, quatenus ei de iure locus ſit *Iaſ. in l. cauſas num.* 7. *C. de tranſact. Creſcent. deciſ.* 1. *de reſcript.* non poterat eius vigore aliquo modo exequi dicta inſtrumenta, quæ iam fuerant ſuſpenſa per appellationem *cap. Paſtoralis* §. *præterea de offic. deleg.*
5 *Abb. in rubr. de appell. num.* 4. *& Felin. numer.* 1. *Lancellott. de attent. appell. pend. in præfat. nu.* 108. *& ſeq.*

Et ita deciſum &c.

In calce deciſ. 13. *allatæ ſupra fuerunt iſtius cauſæ aliæ deciſiones.*

ADNOTATIO.

Num. 4. *Vide deciſ.* 133. *num.* 5. *poſt Poſth. de manutent.*

6 Attentata dicuntur omnia geſta pendente tempore ad appellandum, vel poſt appellationem, *Buratt. deciſ.* 895. *num.* 1. *deciſ.* 226. *num.* 3. *&* 4. *par.* 8. *deciſ.* 20. *par.* 10. *recent. et quotidiè*, magis inexcuſabiliter ſi fuiſſet præſentata inhibitio Iudicis ad quem, *Thomat. deciſ.* 166. *deciſ.* 52. *par.* 10. *recent. infra deciſ.* 485. *& deciſ.* 536.

7 Reuocanda ſunt in primis, & antè omnia *dec.* 251. *n.* 1. *par.* 3. *rec.* vbi quomodo procedat hæc concluſio, & quando ab illa ſit declinandum.

PERVSINA SPOLII BONORVM.

Veneris 14. Aprilis 1606.

ARGVMENTVM.

Quid operetur clauſula *parito iudicato*, & à quo tempore debeantur fructus in ſpolio non violento, & à quo tempore dicatur mota lis.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* parito iudicato, *impedit, ne vlterius in cauſa procedatur, niſi fuerit paritum totaliter. & num.* 7. *vbi de vi, & effectibus prædictæ clauſulæ.*

2 *Fructus in ſpolio non violento debentur à die motæ litis, quod procedit in omnibus interdictis, vt numer.* 8.

3 *Lis dicitur mota per citationem ad dicendum contra commiſſionem, & num.* 9.

4 *Poſſeſſor à die motæ litis conſtituitur in mala fide, atque ideò non facit amplius fructus ſuos.*

5 *Si quis non ſit nominatus in commiſſione, nec citatus ad dicendum contra, cauſa non dicitur cœpta reſpectu ipſius.*

6 *Probandum eſt, aliquem poſſediſſe, & fructus percepiſſe, vt teneatur ad illorum reſtitutionem.*

DECISIO XXXI.

PRopoſui dubium, ad quam ſummam ſint liquidandi fructus percepti à D. Horatio Oricellario, & à quo tempore ad effectum ſatisfaciendi clauſulæ *parito iudicato*,
1 quæ impedit, ne vlterius in cauſa procedatur & informantibus tantum DD. de Oricellarijs propter contumaciam alterius partis, fuit reſolutum pro informante, nempe fructus eſſe liquidandos à die 12. Decembris 1602. qua
2 dictus Horatius fuit citatus ad dicendum cōtra commiſſionem vſque ad menſem Iunij ſequentis, quo poſſeſſionem horum bonorum reſtituit, quia in ſententia Reuerendiſſimi Rhodien. cui eſt parendum dictus Horatius reperitur tantùm condemnatus à die
3 motæ litis, quæ ad hunc effectum per citationem ad dicendum contra commiſſionem dicitur incæpta, *Auth. litigioſa C. de litigios. Bero. conſ.* 54. *num.* 18. *vol.* 3. *Lancell. de attent. lit. pend. part.* 2. *cap.* 4. *num.* 31. *Caputaq. deciſ.* 169. *par.* 2. *& fuit reſolutum in cauſa Tuden. Beneficij* 8. *Nouembris* 1593. *coram R. P. D. meo Decano*, & poſſeſ-
4 ſor conſtituitur in mala fide, & amplius non facit fructus ſuos *c. grauis, & ibi Innoc. & cap. in litteris de reſtit. ſpoliat. Rota dec.* 4. *&* 5. *eod. tit. in non. Verall. dec.* 27. *par.* 2.

Non obſtat, quod lis ſuper iſtis bonis reperiatur commiſſa iàm de anno 1599. quia dictus Horatius non reperitur expreſſe nomina-
5 tus in illa commiſſione, nec fuit citatus ad dicendum contra, niſi dicta die 12. Decembris 1602. & ideo, quicquid anteà in iſta cauſa factum fuerit contra dictum Epiſcopum Carcaſſonen. non nocet dicto Horatio tanquā res inter alios acta *ad Text. in l. ab agnato, ff. de curat. furioſ. Bero. conſ.* 193. *num.* 35. *vol.* 1. *Lancellott. de attent. part.* 1. *cap.* 3. *num* 4.

Quouerò ad quantitatem fructuum fuit dictum non conſtare, quod dictus Horatius perceperit aliquos fructus, quia pro parte d.
6 Gineuræ, & litis conſortum, quibus incumbit onus huius liquidationis non affertur aliqua concludens probatio de dicto tempore. Ideò &c.

Et ita concluſum &c.

Deciſio coram Reuerend. Rhodien. hic memorata eſt impreſſa poſt Gilian. ad Stat. Peruſ. in ordine la 109. *& inter illas Mellin. deciſ.* 378. *& in eodem negocio emanauit infra deciſ.* 70. 169. *&* 273. *quæ eſt* 431. *par.* 1. *recent.*

ADNOTATIO.

7 Clauſulam *parito* examinarunt *Marth. clauſ.* 91. *Veſell. concluſ.* 5. *num.* 2. *& ſeqq. Rot. coram Manzan. deciſ.* 178. 196. *&* 407. *& coram Coccin. deciſ.* 966. *num.* 4.

8 Et quod cum hac clauſula ſoleat Signatura reſcribere vbi adeſt res iudicata, vel emanarunt tres ſententiæ, quas condemnatus allegat, ſed non probat iniuſtas, teſtatur *Coccin. deciſ.* 1099. *num.* 7.

Potiſſima verò iſtius clauſulæ virtus eſt, quod iuriſdictionem concedat conditionalem quatenus ſcilicet fuerit paritum, & non aliàs.

Bich. deciſ. 126. *num.* 1. *&* 2. *& deciſ.* 167. *num.* 27. *Coccin. deciſ.* 357. 446. *&* 1080. *ſemper numer.* 1. *Caualer. deciſ.* 110. *num.* 1. *Manzaned. deciſ.* 48. *nu.* 1. *& Dunozett. iun. deciſ.* 99. *num. pariter* 1. *Peutinger. deciſ.* 267. *num.* 12. *& in recent. deciſ.* 335. *numer.* 3. *par.* 16.

Intellige quatenus conſtet de validitate, & iuſtitia ſententiæ, quæ legitimè tranſitum fecerit in iudicatum, cum non minus, quam aliæ clauſulæ etiam iſta, prout de iure veniat interpretanda, *Dunoz. iun. deciſ.* 774. *num.* 18.

Nec dicitur huic clauſulæ ſatisfactum per ſolam poſſeſſionis dimiſſionem niſi fuerint reſtituti quoque fructus, *Caualer. deciſ.* 477. *n.* 4. *Peutinger. deciſ.* 89. *num.* 1. *Coccin. deciſ.* 233. *num.* 4. *deciſ.* 1099. *num.* 10. *& dec.* 2078. *num.* 1.

Niſi tamen pars probauerit fructus nõ percepiſſe, vel perceptos reſtituiſſe, aut ſaltẽ obtineret commiſſionem ſuper præfixione termini ad liquidandum fructus, quibus in caſibus appellanti non obeſſet, quod fructus non reſtituerit quominus poſſet audiri coram Iudice ad quem, *Buratt. deciſ.* 646 *num.* 3.

Maior eſt difficultas, num clauſula *parito* importet refectionem expenſarum, & diuerſæ fuerunt in hac parte Doctorum opiniones, vt videre eſt apud *Barboſ. in tract. de clauſul.* vbi de hac agit, & quod expenſę per iſtam clauſulam non veniant reficiendæ dixit *Rot. coram Coccin. deciſ.* 1984. *num.* 3. *coram Caualer. deciſ.* 332. *num.* 1. vbi agitur de clauſula *Parito Breui, & cor. Manzaned. deciſ.* 734. *num.* 1. vbi de clauſula *Parito litteris*.

E contra, quod ſub iſta clauſula comprehendatur, etiam refectio expenſarum tradit *Rot. coram Coccin. deciſ.* 154. *nu.* 3. vbi quod ſub illa veniunt expenſæ factæ tam in Curia, quã extra Curiam, *& deciſ.* 1099. *num.* 10. *& in recent. deciſ.* 335. *num.* 1. *part.* 16. cum qua opinione hodiè de plano proceditur in Tribunalibus Vrbis.

Hoc eſt verum, quod concluſio habeat locum reſpectu expenſarum, ad quas appellans fuit condemnatus per tres ſententias conformes, ideò illæ non venirent reficiendæ quatenus appellatus ſuper expenſis vnicam tantum haberet ſententiam, quamuis ſuper negocio principali obtinuiſſet rem iudicatam, quia tunc clauſula *parito*, intelligeretur quoad negocium principale, non autem quoad expenſas ex eadem ratione, mox inſinuata, vt clauſula *parito* intelligenda ſit prout de iure, & in ea parte, circa quã in effectu verificatur iudicatum, *Celſ. deciſ.* 230. *num.* 5. *& 6. bene infra deciſ.* 194.

In omnibus interdictis fructus veniunt reſtituendi, quantumuis non fuerit eorum facta
8 mentio in libello, ſeu petitione, *Coccin. deciſ.* 2249. *nu.* 1. *Dunozett. iun. deciſ.* 343. *n.* 3. *& dec.* 990. *num.* 4.

A die motæ litis, quia eo ipſo quod actoris iura ad aures rei deuenerunt reus dicitur in mala fide conſtitutus, dum controuerſam rem non dimiſit, ſed maluit litem ſufferre, vt vltra loca iam allegata dixit *Rot. coram Celſ. dec.* 253. *num.* 1. *& deciſ.* 309. *num.* 2. *coram Dunoz. ſen. deciſ.* 205. *num.* 5. *& deciſ.* 352. *nu.* 1. *coram Dunoz. iun. deciſ.* 672. *num.* 2. *coram Coccin. deciſ.* 978. *nu.* 8. vbi quod idem ſit dicendum in iudicijs ſtricti iuris, *& deciſ.* 1580. *num.* 6. *Eminent. Otthob. deciſ.* 87. *num.* 1. *& deciſ.* 193. *num.* 1. *Peutinger. deciſ.* 33. *num.* 1. *deciſ.* 297. *num.* 22. *par.* 10. *recent.*

Ideòque in iudicio ſpolij fructus à die motæ litis regulariter eſſe reſtituendos habetur apud *Buratt. deciſ.* 678. *num.* 1. *&* 6. *apud Duran. deciſ.* 454. *num.* 6. *& apud Caualer. deciſione* 586. *num.* 4.

Dummodó non agatur de ſpolio attentato, vel violento, quo caſu ſatis non eſt refundere fructus à die motæ litis, ſed à die commiſſi ſpolij veniunt reſtituendi, *Bich. deciſ.* 263. *Emin. Otthob. ita diſtinguens deciſ.* 87. *num.* 2. *& dec.* 193. *num.* 3. *Duran. deciſ.* 307. *num.* 1. *deciſ.* 159. *num.* 1. *par.* 11. *& deciſ.* 246. *num.* 1. *par.* 17. *recent.*

Ampliatur quia nec ſatis eſt in ſpolio attentato, vel violento reſtitui fructus perceptos, cum ſpoliator teneatur reſtituere etiam fructus qui percipi potuiſſent, *Bich. deciſ.* 45. *nu.* 2. *& deciſ.* 76. *num.* 5. *Carill. deciſ.* 257. *num.* 2. *Buratt. deciſ.* 642. *num.* 4. *& ibi Adden. num.* 9. *deciſ.* 678. *num.* 7. *& deciſ.* 777. *num.* 8. *Coccin. deciſ.* 2339. *nu.* 3. *& deciſ.* 59. *numer.* 14. *par.* 12. *recent. dictum fuit in Callien. Prioratus* 22. *Iun. &* 3. *Aug.* 1671. *coram Reuerendiſs. Albergato Decano.*

Succedit modo alia difficultas nempè quãdo dicatur mota lis, & in ea videtur diſtin-
9 guendum, quia, vel de litis introductione dubitatur inſpecta perſona actoris, & tunc lis dicitur mota eo ipſo, quod actor obtinuit à Iudice decerni citationem, *Caualer. deciſ.* 678. *num.* 2. *Buratt. deciſ.* 262. *&* 833. *Dunoz. iun. dec.* 574. *num.* 2. *&* 3.

Quamuis citatio non fuerit executa, *Buratt. dec.* 262. *num.* 2. *& dec.* 833. *num.* 1.

Vel contingit dubitare vtrum lis fuerit introducta necne habito reſpectu ad perſonam rei, & eo caſu lis non dicitur introducta, niſi poſt citationem legitimè executam, & reproductam, *Carill. dec.* 135. *num.* 1. *Dunoz. ſen. deciſ.* 311. *num.* 1. *& Dunoz. iun. deciſ.* 831. *num.* 1. *Celſ. deciſ.* 39. *num.* 1. *& deciſ.* 228. *num.* 2. *dec.* 309. *nu.* 3. *& deciſ.* 314. *num.* 5. *Eminentiſs. Otthob. deciſ.* 57. *num.* 9.

RAVENNATEN. HÆREDITATIS.

Veneris 14. *Apr.* 1606.

ARGVMENTVM.

Quomodo ſuccedatur in hæreditate defuncti ab inteſtato, non extantibus deſcendentibus, nec aſcendentibus vigore Statuti Rauennæ *cap.* 11. *lib.* 3. de cuius etiam validitate agitur, quodque ſic ſuccedenti detur immiſſio ex remedio quorum bonorum, quod hic non ceſſat ex cauſa teſtati, quæ per aditionem hæredis efficitur proprium illius patrimonium. Fideicommiſſarius debet capere poſſeſſionem de manu hæredis, præſertim quando ſunt faciendæ detractiones.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Succeſſio vigore Statuti Rauennæ* lib. 3. cap. 11. *defertur agnatis intrà quartum gradum, nullis extantibus deſcendentibus, nec aſcendentibus, excluſis fœminis etiam proximioribus, & numer.* 10.

Limitatur id non habere locum in hereditate Clerici num. 11.

2 *Item limitatur, non habere locum condito teſtamento, ſed tantum procedere ab inteſtato.*

3 *Hæreditas adita non dicitur amplius patrimonium defuncti, ſed hæredis adeuntis.*

4 *Poſſeſſio capta per fideicommiſſarium, vt ſuffragetur, capi debet de manu hæredis, & numer.* 13.

5 *Fideicommiſſarius non eſt legitimus contradictor hæredi, quando per hæredem ſunt facienda detractiones.*

6 *Ciuitas Rauennæ habet facultatem condendi ſtatuta, etiam ſine licentia Papæ.*

7 *Statutum redactum in volumine aliorum ſtatutorum præſumitur validum.*

8 *Confirmatio ſtatuti, quamuis ſit in forma communi, & generali comprehendit ſtatutum prædictum, tanquam licitum, & honeſtum pro conſeruanda agnatione, & num.*14. *&* 15.

9 *Clauſula* quatenus ſint in vſu, *appoſita in confirmatione ſtatutorum, & priuilegiorum Rauennæ non refertur ad ſtatuta, ſed ad priuilegia.*

12 *Interdictum, ſiue remedium, quorum bonorum contra quos detur, quandoue non detur.*

DECISIO XXXII.

FVit reſolutum ſententiam de partibus la-
tam ad fauorem Laurentiæ, & litis con-
ſortum eſſe infirmandam, quia cum Franci-
ſcus de cuius ſucceſſione agitur, ab inteſta-
1 to deceſſerit nullis poſt ſe relictis aſcendenti-
bus, & deſcendentibus, eius hæreditas vigo-
re Statuti Rauennæ *lib. 3. rubr.* 11. ſpectat ad
Fabritium, & alios de Pignattis illius agnatos
proximiores, & intra quartum gradum
exiſtentes, & conſequenter illis danda erat
immiſſio in poſſeſſionem bonorum, quæ de
tempore obitus Franciſcus poſſidebat *l. 1. &
2. & ibi omnes C. quor. bonor. Socc. Iun. conſ. 75. nu.
4. & 9. lib. 1. Pariſ. conſ. 41. num. 1. lib. 1.*

Neque viſum fuit Dominis huiuſmodi im-
miſſionem potuiſſe denegari ſub prætextu,
quod ageretur de bonis Claudij, qui deceſſit
cum teſtamento, quod facit ceſſare diſpoſi-
tionem ſtatuti loquentis de ſucceſſionibus ab
inteſtato *Soccin. conſ. 30. num. 31. lib. 1. cum alijs
2 allegatis*, quia cum Franciſcus filius, & hæres
inſtitutus illius hæreditatem adiuerit, illique
ſe immiſcuerit, per huiuſmodi aditionem
deſijt eſſe hæreditas Claudij, & fuit effectum
proprium patrimonium ipſius Franciſci, itaut
3 hodie non dicatur amplius agi de ſucceſſione
nec de hæreditate Claudij, ſed de ſucceſſione,
& hæreditate Franciſci, quæ ex diſpoſitione
dicti ſtatuti pertinet ad Fabritium, & litis con-
ſortes, vt notant *gloſs. & Doct. communiter in l. 1.
§. veteres, & ibi poſt alios Iaſ. n. 14. & 20. ff. de ac-
quir. poſſ. latius qui §. quod ſi ſtipulatus vbi idem Iaſ.
n. 8. ff. ſi cert. pet. Bart. in l. Bona num. 4. ff de bonor.
poſſeſs. Pariſ. qui loquitur in hoc ſtatuto conſ. 20. n. 14.
lib. 2.*

Minùs etiam potuit talis immiſſio denega-
ri ex eo, quod iſtæ mulieres eſſent in poſſeſ-
ſione Bonorum Claudij, ad quæ poſt mor-
tem Franciſci ſine filijs reperiuntur ſubſtitutæ
ab ipſomet Claudio, quia cum ſint vocatæ
4 per fideicommiſſum, & poſſeſſio non fuerit
capta de manu hæredis prout requiritur *l. 1.
ff. quor. legat.* dicuntur cum vitio poſſidere, itaut
nō ſint legitimæ contradictrices ad impedien-
dam immiſſionem, *Bart. Caſtr. Alex. & alij in l.
filiam ff. ad Trebell. Dec. in l fin. num. 48. Zuccard.
num. 379. & Menoch. num. 365. C. de edict. Diu.
Adr. toll. Rip. in l. 1. num. 12. ff. quor. bonor. cum alijs
per Roland. conſ. 78. num. 14. cum plur ſeqq. lib. 3. &
fuit pluries reſolutum, & nouiſſime diebus præ-
teritis coram R. P. D. meo Lancellotto in cauſa Ro-
mana de Capizucchis.*

Præſertim quod per hæredes eſt detrahenda
legitima, & trebellianica, & aliæ faciēdæ ſunt
detractiones, quo caſu fideicōmiſſarius nun-
5 quam eſt legitimus contradictor ad impediē-
dam immiſſionem *Caſtr. in d. l. fin. num. 13. verſ.
certe ſi hæres Alex. num. 24. Iacobin. num. 50. Zuc-
card. num. 426. & ſeq. Menoch. num. 638. cum ſeqq.
C. de edict. Diu. Adr. toll. Roland d. conſ. 78. num. 21.
lib. 3.* & procedit etiam quando fideicommiſ-
ſarius poſſidet ſine vitio, vt *per Zuccard. loco
citato, Boer. deciſ. 156. num. 2. & 5. Surd deciſ. 333.
ſub num 8. circa fin. & fuit deciſum in cauſa Roma-
na de Salamonibus 14. Nouembris 1575. coram Il-
luſtriſſimo Cardinali Seraphino, & in cauſa Fir-
mana Bonorum 18. Maij 1583. coram bo. me. Bubal-
lo, & in dicta Romana de Capizucchis.*

Nec placuerunt Dominis deducta contra
validitatem ſtatuti, quia Ciuitas Rauennæ
6 habet poteſtatem condendi ſtatuta ex facul-
tate ſibi conceſſa à Iulio Papa Secundo, quæ
reſpicit non ſolum ſtatuta tunc condita, ſed
etiam in futurum condenda, vt latè *per Pariſ.
d. conſ. 20. num. 6. cum ſeqq. vol. 2.* & cum ſit reda-
ctum in volumine ſtatutorum præſumuntur
7 omnes ſolemnitates interueniſſe, & ſic quod
factum fuerit præſente Gubernatore prout ex
dicta poteſtate requiritur, *Bero. conſ. 173. num.
54. lib. 1. Honded. conſ. 4. num. 00. lib. 1. & fuit di-
ctum in cauſa Aſculana ſupplementi legitimæ 16.
Nouembris 1597. coram Illuſtriſſimo Cardinali
Blanchetto.*

Et in omnem euentum adeſt confirmatio
fel. rec. Clementis VIII. quæ licet ſit in for-
ma communi, comprehendit tamen ſtatu-
tum, de quo agitur, cum ſit licitum, & ho-
neſtum, ex quo eſt conditum pro conſeruan-
8 da agnatione, & propterea indiſtinctè cenſe-
tur fauorabile, quamuis ſit iuris communis
correctorium latè *Brun. de ſtatut. art. 4. num. 6.
& art. 12. num. 221. & ſeq. Socc. Iun. conſ. 10. nu.
13. lib. 4. & fuit reſolutum in cauſa Nucerina hæré-
ditatis 24. Maij 1602. coram R. P. D. Sacrato, &
in cauſa Interamnen. Bonorum de Paradiſis 12.
Decembris anni præteriti coram me.*

Non obſtat clauſula, *quatenus ſint in vſu*,
9 de qua in dicta confirmatione Apoſtolica,

quia illa non refertur ad ſtatuta, ſed ad priuilegia, & indulta, quibus eſt appoſita iuxta *deciſ. Amerinen. ſucceſſionis 24. Maij 1591. coram R.P.D. meo Decano*, & clare colligitur ex ipſa confirmatione, in qua primo confirmantur priuilegia, & indulta, & ipſis reperitur appoſita huiuſmodi clauſula, *quatenus ſint in vſu*; deinde verò confirmantur ſtatuta cum clauſula licita, & honeſta, quæ ſatis verificatur in hoc ſtatuto, quod vt dixi eſt licitum, & honeſtum.

Cætera benè tolluntur per informantes, cum quibus Domini tranſierunt.

Prodit in hac ipſa cauſa alia deciſio, quæ eſt infra 47. & præſentẽ ſequitur Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. qu. 1. num. 26.

ADNOTATIO.

Num. 3. Bich. deciſ. 52. num. 52. deciſ. 112. num. 26. & deciſ. 337. num. 8. Dunozettoſen. deciſ. 253. num. 3. in recent. deciſ. 322. num. 9. & 10. par. 10. & deciſ. 86. num. 3. par. 15.

Num. 5. Tria enim requiruntur vt fideicommiſſario poſſidenti competat manutentio, nempè quod poſſeſſio non ſit vitioſa, quod fideicommiſſum ſit clarum, & quod hæredi vltimi poſſeſſoris nullæ competant detractiones, *Eminent. Ottbob. deciſ. 176. num. 20. & deciſ. 198. num. 3. & ſeqq. deciſ. 94. num. 5. par. 5. deciſ. 77. n. 2. par. 15. recent.*

Statutum Rauennæ nullis per defunctum relictis aſcendentibus, & deſcendentibus vo-
10 cans ad ſucceſſionem proximiores agnatos intra quartum gradum excluſis fœminis, etiã proximioribus examinatur *coram Emin. Ottbob.*
11 *deciſ. 49.* vbi ſingulariter declaratur non habere locum in hæreditate Clerici, quod & de ſimili Statuto tradit *Rot. deciſ. 256. num. 1. & ſeq. par. 11. recent.* quidquid in contrarium ſentiat *Thomat. dec. 204. n. 87. ſed vide infra poſt dec. 338.*

De interdicto, ſeu remedio *quorum bonorum*, quando, quibus, & contra quos detur, *vide Argel. de acquir. poſſeſs. paſſim in tract. & ſignan-*
12 *ter quæſt. 4. nu. 1. num. 61. & 67. vbi allegat hanc noſtram deciſ. Thomat. deciſ. 38. num. 3. & ſeqq. Caualer. deciſ. 386. & 401. num. 3. & ſeqq. deciſ. 415. par. 5. & deciſ. 74. num. 2. par. 7. recent. infra dec. 47. 100. & 354.*

13 Debet namque fideicommiſſarius purificata conditione bona capere de manu hæredum vltimi poſſeſſoris, vel illius hæredibus citatis, *Cirocch. diſcept. 61. nu. 39. Bich. deciſ. 613. num. 18. & in recent. deciſ. 96. num. 26. par. 3. deciſ. 522. num. 10. par. 13. deciſ. 100. num. 13. & 14. par. 14. deciſ. 279. num. 12. par. 15. & deciſ. 172. num. 3. par. 16.*

Quod ſi hæreditas vltimi poſſeſſoris eſſet jacens adhuc fideicommiſſarius tenetur citare Curatorem illi deputandum, *Cirocch. diſcept. 2. num. 46. Dunoz. tan. deciſ. 740. num. 3. & ſeqq. deciſ. 255. num. 4. par. 12. & deciſ. 278. numer. 13. par. 15. recent.*

Statuta excluſiua fœminarum vel dicuntur
14 fauorabilia, vel ſaltem non odioſa odio irrationabili, attento fauore agnationis, qui inſpici debet, & plura per vniuerſum Orbem reperiuntur, ac ferè in omnibus Ciuitatibus Italiæ, *deciſ. 405. num. 31. par. 5. recent. dec. 5. nu. 7.*
15 *poſt Paitell.* ac propterea ad illorum validitatem ſufficit confirmatio in forma commune, nec requiritur in forma ſpecifica, vel indiuidua, *Merlin. deciſ. 698. num. 7. deciſ. 5. num. 8. poſt Paitell. deciſ. 438. num. 47. & ſequ. par. 4. to. 2. recent.*

Eo ipſo, quod Statutum reperitur inſertum in volumine Statutorum præſumitur illius vſus, & obſeruantia, *Celſ. deciſ. 248. nu. 17. Coccin. deciſ. 601. num. 5.*

Prout etiam vſus Statuti elicitur eo quod ſuper illo ſcripſerint inſignes Auctores, *Celſ. d. deciſ. 248. num. 18.*

Cuius quidem obſeruantiæ, ac vſus effectus eſt, quod huiuſmodi Statuti confirmatio Apoſtolica præſumatur interueniſſe *dec. 329. num. 10. par. 10. recent.*

Cum alias inferioribus Ciuitatibus ſuperiorem recognoſcentibus non ſit de jure permiſſum condere leges, & ſtatuta, *Adden. ad Buratt. deciſ. 229. litt. B.*

SVTRINA CENSVS.

Veneris 21. Aprilis 1606.

ARGVMENTVM.

Recognitio, ſiue ſolutio debiti facta per debitorem ex pluribus cauſis, non expreſſa cauſa in recognitione, ſeu ſolutione, ad quod debitum referenda ſit, & ex quibus eliciatur.

SVMMARIVM.

1 *Recognitio, & ſolutio cauſa nõ expreſſa, referenda eſt in cauſam duriorem, & grauiorem, & quæ dicatur durior, & grauior ibi, & num. 5. & 6. vbi latè de iſta re.*

2 *Anterioritas ad prædictum effectum, non attenditur, niſi quando cauſæ alijs reſpectibus ſunt pares.*

3 *Veriſimilitudo oſtendit, in quam cauſam ſit referenda ſolutio, vel recognitio debitoris.*

4 *Idem operatur euentus ſubſecutus.*

DECISIO XXXIII.

PRopoſui Dubium aliàs in deciſione in hac cauſa facta coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino reſeruatum nempe ad quod creditum ſit referenda recognitio facta per Andream in eius teſtamento, & Domini reſoluerunt eſſe referendam ad creditum anni 1581. quod continebat cauſam duriorem, &
1 grauiorem propter iuramentum, & obligationem Cameralem cum promiſſione damnorum, & intereſſe, ſi ad ſtatutam diem non fuiſſet ſolutum *l. 3. & l. ſi quid ex famoſa ff. de ſolut. Bart. & alij in l. 1. & ibi Imol. num. 5. verſ. quarto ff. eod. Pariſ. conſ. 122. num. 11. lib. 4.* Nec eſt dubium in hac materia quando non conſtat in quam cauſam ſit facta ſolutio ſemper cen-

Digitized by Google

cenſeri factum in cauſam duriorem, & grauiorem *l.1. cum ſeqq. l. in his l. cum ex pluribus la prima ff. de ſolut. Bart. in d. l. 1. col. 2. verſ. item opponuntur, & ibi Imol. col. 5. & 6. Pariſ. d. conſ. 122. n. 9. & fuit reſolutum in cauſa Anconitana pecuniaria 27. Iunij 1590. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio.*

Neque viſum fuit Dominis, hanc recognitionem poſſe referri ad creditum anni 1574. quod erat anterius, quia illud eſt ſimplex creditum, nulla obligatione vallatum, & abſque adiectione diei certæ ad ſoluendum, quo
2 caſu non poteſt ſuffragari anterioritas, quæ nunquam attenditur niſi quando cauſæ alijs reſpectibus ſunt pares *l. ſi in his ff. de ſolut. Corn. conſ. 295. ſub num. 2. verſ. nec curatur lib. 3.* aliàs enim ſemper durior, & grauior cauſa eſt attendenda, *Grat. conſ. 54. n. 60. lib. 1.*

Et hoc etiam ſuadetur ex eo quod, ſi Andreas voluiſſet agnoſcere debitum anni 1574. in creatione huius cenſus poſtea facta de anno 1576. ipſe recognouiſſet bonam fidem, & releuaſſet Hyppolitum, qui non ſoluiſſet fructus dicti cenſus, vel ſolutos repetijſſet ab Andrea, & multo minus ſolutos ab Andrea reſtituiſſet, & ideò redditur valdè veriſimile,
3 quod Andreas, qui in tempore debito mutuum anni 1581. non reſtituerat, ſuſceperit in ſe onus prædicti cenſus, vt aliàs fuit conſideratum in hac cauſa ſub die 6. Februarij 1604. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Sera-
4 phino, quod etiam declarauit euentus ſubſequutus, ex quo poſt lapſum tempus reſtitutionis dicti mutui Hyppolitus non ſoluit amplius fructus dicti cenſus, nec ab Andrea ſolutos reſtituit, & propterea eſt magis veriſimile, Andream voluiſſe facere huiuſmodi recognitionem in compenſationem dicti crediti anni 1581. quam alterius etiam antiquioris, cui prædicta non conueniunt *l. cum ex pluribus la prima ff. de ſolut. gloſſ. in l. 1. in verb. debitum ff. eod. Bald. in l. 1. ante num. 1. verſ. ego dixi C. eod. Corn. conſ. 295. n. 2. lib. 3.*

Cætera benè tolluntur per informantes.

Emanauit in hac ipſa cauſa infra deciſ. 98. & deciſio Seraph. hic relata eſt inter eius impreſſ. dec. 1488.

ADNOTATIO.

Si debitor ex pluribus cauſis nulla facta ſpecificatione cauſæ ſimpliciter ſummam aliquam perſoluat talis ſolutio, in quam cauſam cedere debeat pendet ex facti circumſtantijs, & ex veriſimilitudine, *Buratt. deciſ. 284. numer. 2.*

Regulariter in duriorē cauſam cedit *Rot. cor. Aeguill. deciſ. 118. num. 10. coram Caualer. deciſ. 99. num. 3. coram Zarat. deciſ. 12. num. 23. coram Roias deciſ. 400. num. 17. & in recent. deciſ. 24. num. 28. & dec. 260. nu. 25. par. 11.*

5 Durior autem cauſa ea dicitur, quæ antiquior eſt, *Bich. dec. 262. num. 15. & dec. 306. n. 30. Celſ. dec. 302. num. 2. Buratt. dec. 464. nu. 5. Dunozet. iun. deciſ. 500. num. 5. in recent. dec. 64. nu. 6. par. 10. deciſ. 49. num. 35. deciſ. 360. num. 8. & dec. 364. n. 3. par. 11. & deciſ. 386. num. 14. par. 16.*

Limitatur ſi alia adſit cauſa, quæ ſit durior antiquiori, *Gratian. diſcept. 962. n. 46. Buratt. dec. 284. num. 1. & 2. & ibi Adden. in fin. & deciſ. 541. ibique pariter Adden. in fin.*

6 Dicitur pariter cauſa durior, in qua adſunt fideiuſſores, *Add. ad Buratt. deciſ. 284. litt. A.* vel illa quæ habet executionem magis paratam, *Add. ad Buratt. vbi ſupra*, vel illa, quæ eſt vtilior ſoluenti, *Buratt. deciſ. 464. num. 5. Add. ad Gregor. deciſ. 521. num. 12. & ſeq.*

In materia *vide Capic. Latr. dec. 21. Coſt. de portion. rat. quæſt. 124. num. 22. & ſeq. Maur. de ſolut. cap. 19. Gratian. diſcept. 105. & 224. Valenzuel. conſ. 21. & 78. Magon. deciſ. Florent. 19. Hodiern. ad Surd. deciſ. 186. num. 1. & ſeqq. deciſ. 87. & 88. poſt Bonden. collect. legal. deciſ. 550. par. 4. to. 1. deciſ. 507. par. 4. to. 3. deciſ. 293. par. 5. deciſ. 409. & 439. par. 9. recent. infra dec. 445.*

PERVSINA BONORVM, SEV TERRARVM.

Veneris 28. Aprilis 1606.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria facilius conceditur in cauſis prophanis in quacumque inſtantia, & abſque fumo, ſi materia articulata ſit releuans, qualis hic reputatur legitimatio perſonæ, quæ requiritur ad impugnandum contractum.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in materia prophana, data releuantia articulorum, datur in quacunque inſtantia, & ſine fumo, & num. 5.*

2 *Legitimatio perſonæ, ſi opponatur, debet fieri in omni iudicio, quantumuis ſummario, executiuo, & priuilegiato, & num. 5. declara, vt nu. 6.*

3 *Releuantia articulorum hic oritur ex oppoſitione nullitatis contractus, quia ex contractu nullo agi non poteſt.*

4 *Pro conceſſione Remiſſoriæ ex ſtylo Rotæ ſufficit releuantia vnius articuli.*

DECISIO XXXIV.

PRo informante, nempe Cinthiæ dandam eſſe remiſſoriam, quæ in prophanis, qua-
1 lis eſt cauſa de qua agitur, ſolet paſſim concedi in quacunque inſtantia etiam ſine fumo quando materia eſt releuans, *Put. deciſ. 201. lib. 1. Caputaq. deciſ. 68. part. 3. & fuit ſæpius deciſum.*

Releuantia viſa fuit clara, agitur enim de
2 legitimanda perſona Cinthiæ, quod antè omnia fieri debet *l. non ignoras, C. qui actus non poſſ. Bart. in l. 2. num. 3. & ibi Alex. num. 5. C. de edict. Diu. Adr. toll.* prætereà articuli continent nullitatem contractus venditionis factæ Hie-
3 ronymo Chriſpoldo, qua probata corruit intentio ipſius Hieronymi in dicto contractu fundata, cum indubitatum ſit ex contractu nullo agi non poſſe *ad l. 4. §. condemnatum cum ibi not. ff. de re iudic. et in l. cum lex ff. de fideiuſſ.* & ex ſty-

4 ex ſtylo Dominorum ſufficit, quod vnus articulus ſit releuans, vt cæteri admittantur, *Caſſad. dec iſ.5.in fin.de ſi queſtr.poſſ.et fruct.*

In hac eadem cauſa ſunt deciſ.infra 45. & 111. quæ vltima eſt impreſſa etiam poſt Gilian. ad Statut. Peruſ.in ordine la 54. dec ſ.282. quæ eſt apud eund. Gilian. deciſ.55. & deciſ. 487. quæ eſt pariter apud Gilian.deciſ.70. & deciſ.725.

ADNOTATIO.

Remiſſoria in prophanis paſſim conceditur da-
5 ta releuantia articulorum etiam ſine fumo, & in quacumque inſtantia, *Emin. Ottbob. deciſ 2. num.1. & 3. deciſ.24. num.1.& 2. deciſ.36.num.1. deciſ.53. num.3. deciſ.119. num.1.& ſeqq. & infra deciſ.73.174. 224.280. & 712.*

Num. 1. *Romana aſſecurationis* 10. *Decembris* 1674. *coram Reuerend. Matthaio.*

Num. 2. *Coccin. deciſ.* 1225. *num.* 1. *Manzaned. deciſ.78. num.5. Dunoz. ſen. deciſ.* 21. *num.* 5. *Celſ. deciſ. 23.nu.2.Eminentiſs.Ottbob.dec.95.n.13. Dunoz. iun. deciſ.* 900. *num.* 5. vbi propterea concluditur, quod perſonæ legitimari poſſint etiam poſt relaxatum mandatum ſi ſolum tunc fuit oppoſita hæc exceptio, *& in recent. dec.388.num.13.par.12.& deciſ.2.num.24.ac deciſ. 525.num.1.par.14.*

Hinc valida eſt ſententia lata non legitimatis perſonis, quando legitimationis exceptio non fuit oppoſita, *Dunoz. iun. deciſ.381. num.9.* quod ſi talis exceptio opponatur in ſecunda inſtantia, ſufficit, quod tunc adimpleatur citra vitium nullitatis proceſſus vſque tunc peracti, *Carill.deciſ.268.num.16.*

Declara hæc procedere in iudicio ſummario, & executiuo, ſecus in ordinario, nam in
6 hoc etiam parte non opponente fieri debet perſonarum legitimatio, & quidem plenè, ac concludenter, aliàs ſententia eſſet nulla, *Bonden. collectat. legal.39. num.121. & 122. Thomat. deciſ.186.num.4.& 5.deciſ.217.num.1.& 7.& dec. 294. num.5. & ſeqq.*

*Num.*4. Ampliatur vt idem dicendum ſit in beneficialibus, vt fuit dictum *in Nullius ſeu Interamnen. Primiceriatus 25. Iunij 1677. §. & ne cauſam, coram R.P.D. Bourlemont.*

INTERAMNEN. HÆREDITATIS DE PARADISIS.

Veneris 12. *Maij* 1606.

ARGVMENTVM.

Agitur hic de retentione non concedenda illarum rerum, quæ non apparent obligatæ, vel ſi creditum, pro quo prætenditur retentio, non ſit omninò clarum. Agitur pariter de intellectu Statuti Interamnæ, excludentis fœminas dotatas.

SVMMARIVM.

1 *Non datur retentio rei non obligatæ, vel ſi creditum non ſit clarum, ſed turbidum; & nu. 4.5. & ſequ.*

2 *Statutum Interamnæ, excluſiuum mulieris dotatæ, excludit non ſolum ab hæreditate dotantis tantò, ſed etiam aliorum, qui non dotarunt, & numero 6. cum 7.*

3 *Exceptio, requirens altiorem indaginem non admittitur in iudicio ſummario immiſſionis, & nu.8.*

DECISIO XXXV.

Concluſum fuit exceptionem dotis non ſolutæ non impedire immiſſionem, quia Dos fuit promiſſa, & conſtituta Conſtantiæ à Vincentio illius fratre, non autẽ ab alijs fratribus, de quorum ſucceſsione hodie agitur, quo caſu non poteſt Conſtantia illius vigore
1 retinere bona aliorum, quæ non reperiuntur aliquo modo pro tali dote obligata, *l.fin. cum ibi not. C. comm. diuid. l. ſi non inducta C. in quib.cauſ.pig.tac.contr. Bart.in l. ſi non ſortem §. ſi centum num. 8. in fin.ff.de condit.indeb. Surd. deciſ. 50.in princ.* nec ad effectum, vt ſit locus ſta-
2 tuto Ciuitatis Interamnen. requiritur, quod iſta mulier ſit dotata ab eo, de cuius ſucceſſione agitur, ſed ſufficit, eam fuiſſe dotatam à fratre, vt dicatur etiam excluſa ab hereditate aliarum perſonarum in ſtatuto nominatarum, iuxta *opin. Bald.in l.1.num.4. C.de legit. hered. Alex.conſ.29.num.6.lib.1.Put.deciſ.284.lib. 1.et deciſ.18.de conſtit.Thauſ.deciſ.29.et fuit reſolutum in cauſa Romana hereditatis de Stellis 1.Iulij 1598.et 5.Maij 1599.coram Illuſtriſſimo D.Cardinali Seraphino.*

Vltra quod iſta exceptio viſa eſt Dominis
3 requirere altiorem indaginem, & propterea non debere admitti in hoc iudicio ſummario ad impediendam immiſſionem *l.2.et ibi gloſſ. et Doct.et in l. fin. vbi Dec. num.49. C. de edict. Diu. Adr.toll.l.fin.ff.quor.bonor.Mohed.dec.9.in fin. de cauſ.poſſ. et propr. Caputaq. deciſ. 342. num. 4. part.2.*

Et ita concluſum.

In calce deciſ. 15. ſupra adductæ fuerunt aliæ deciſiones iſtius cauſæ.

ADNOTATIO.

Non datur retentio in re, quæ non ſit obligata.
4 *Mut.deciſ.84.nu.15. Capyc.Latr.conſult.96.nu.17.* vbi de materia retentionis.

Vel ſi creditum pro quo retentio petitur non ſit omninò clarum, ſed patiatur aliquam
5 turbiditatem, *Hodiern. ad Surd. deciſ.46. num.4. Thomat.deciſ.160. num.16. & deciſ.181. num.49. Adden.ad Gregor.dec.254.num.8.dec.237.num.5.& deciſ.298. num.6. & ſequ. par.8.recent. infra deciſ. 966.*

Regula eſt, quod Statutum excludens fœminas dotatas in dubio videatur eas
6 excludere à ſola hæreditate dotãtis, *Plant.inter conſ.reſponſ.493.num.28.& ſeqq.vſque ad num.41. Cavaler. deciſ.256.num.6. Pentinger.deciſ.37.nu.1. & deciſ.65. num.1. & num. 20.* vbi, quod ita in dubio ſit iudicandum *deciſ.329. per tot. & præcipuè num.51. & ſeq. par.6.dec.342.nu.20.par.12.*

deciſ. 273. num. 15. & deciſ. 35. numer. 1. part. 16. recent.

Alias eſſet abſurdum ſi per vnicam dotationem fœmina ab omnibus hæreditatibus excluderetur *d. deciſ. 329. num. 34. & ſeqq. deciſ. 115. poſt Fenzon. ad Stat. Vrb.*

Limitatur quando Statutum enumerat
7 perſonas, à quarum ſucceſſione fœminas excludit, *Thomat. deciſ. 187. Merlin. deciſ. 390. num. 10. & deciſ. 429. num. 1. & ſeq. deciſ. 5. num. 13. poſt Paitell. expedit. ciuil. deciſ. 247. num. 8. par. 5. & deciſ. 342. nu. 21. par. 12. recent.*

Intellige hanc limitationem veram, vbi Statutum vltra excluſionem fœminarum dotatarum vlterius progrediẽdo ad dotationem percutiat res, ſeu bona non ſpecificando vnde proueniant, in alia verò parte vbi diſponit circa excluſionem enumeret perſonas, à quarum ſucceſſione excludit.

Siquidem ſi Statutum tam quoad dotationem, quam quoad excluſionem enumeraret perſonas alternatiuè mandando, v.g. dotatam à patre, vel à matre non ſuccedere patri, vel matri; tunc illud interpretandum eſſet diſtributiuè, & diuiſim itaut dotata à patre non ſuccedat patri, & dotata à matre non ſuccedat matri, & ſic de ſingulis, nec excluderet ab hæreditate non dotantis *dec. 329. num. 6. par. 10. recent. magiſtraliter Peutinger. deciſ. 37. nu. 3. & 4.*

Corollariè igitur concludendum, quod ſi Statutum tam in parte dotationis, quam in parte excluſionis vtitur verbis, & dictionibus alternatiuis, tunc ob intelligentiam de eo diſtributiuè faciendam excluſio intelligatur dumtaxat ab hæreditate dotantis; at ſi vtatur dictionibus alternatiuis dumtaxat in parte dotationis in parte verò excluſionis vtatur verbis, & dictionibus copulatiuis, ſeu collectiuis, & coniunctiuis, tunc non cenſeatur excludere fęminas ab hæreditate ſolius dotantis, ſed vnica dotatio ſufficiat vt fęminæ ab omnibus hæreditatibus perſonarum ibidem ſpecificatarum cenſeantur excluſæ *d. dec. 329. n. 7. & 8. Dunoz. iun. deciſ. 929. num. 9. Peutinger. d. dec. 37. & 65. Fanen. ſucceſſionis 12. Dec. 1672. coram R. P. D. Calataiù.*

Idque eſt valdè rationabile, ne alias mulier multiplices conſequatur dotes quoties eueniat obitus alicuius ex conſanguineis, *dec. 115. §. præterea poſt Fenzon. ad Stat. Vrb. Amat. Dunoz. dec. 970. num. 12.*

8 Remedium quorum bonorum non impeditur exceptionibus altiorem indaginem requirentibus, *Burat. deciſ. 386. num. 4. vbi allegat noſtram deciſionem.*

BONONIEN. BONORVM.

Lunæ 22. Maij 1606.

ARGVMENTVM.

Si quis promittit obtinere beneplacitum, tranſactionis confirmatorium, ad illud tenetur, etiamſi promiſerit mediante Procuratore mãdatũ habente ſufficiens ad obligandũ, & quãuis verſemur in re, quæ non requirat beneplacitum, quando principalis vtitur eadem tranſactione.

SVMMARIVM.

1 *Promittens obtinere beneplacitum pro confirmatione tranſactionis, tenetur adimplere.*
2 *Facultas promittendi impetrationem beneplaciti poteſt dari per principalem Procuratori expreſsè, & tacitè per clauſulas id importantes, & num. 3. & 5.*
3 *In tranſactione facta ſuper rebus Eccleſiaſticis requiritur beneplacitum, ſicut requiritur in omnibus alienationibus rei Eccleſiaſticæ, & num. 10. Ampliatur num. 11. & 12.*
4 *Solemnitates requiruntur etiam in re ſolita locari, ſi in aliquo alteretur ſolitum: vbi quando dicatur alterari ſolitum.*
6 *Vtens tranſactione, facta à Procuratore, debet illa vti cum omnibus pactis factis à Procuratore.*
7 *In contractibus vnum venit correſpectiuè ad alterum, & vno ſublato, omnia neceſſariò corruunt.*
8 *Ex voluntate contrahentium contractus reputatur indiuiduus.*
9 *In indiuiduis vtile per inutile vitiatur.*

DECISIO XXXVI.

DOmini reſoluerunt, Comitem Aldrouandum teneri ad obtinendam confirmationem Apoſtolicam tranſactionis, de qua
1 agitur, quia ad id ex pacto expreſſo ſe obligauit *l. 1. in princ. l. iuris gentium, §. Prætor ait ff. de pact. Dec. conſ. 638. num. 1.*

Neque poſſet impugnari ex eo, quod fuerit appoſitum per eius Procuratorem, quia vltra quod in mandato fuit illi data expreſſa facultas promittendi, & conueniendi cum Rectore de obtinendo beneplacitum Apoſtolicum (Dominus Comes dando mandatum ad faciendam tranſactionem cum pactis, Capitulis, & conuentionibus Procuratori benè
2 viſis, cenſetur etiam dediſſe facultatem promittendi de obtinendo dictum beneplacitum, ſine quo tranſactio non poteſt ſubſtineri ex relata *l. 2. & ibi Bart. nu. 2. ff. de iuriſd. omn. iudic. & l. ad rem mobilem, & l. ad legatum ff. de Procurat.* per quam regulam venire etiam ea, quæ mandatum exigunt ſpeciale *fuit deciſum in cauſa Calaguritana de Brantenilla 9. Iunij 1603. coram R. P. D. meo Sacrato;* Nec eſt dubium in tranſactione facta ſuper rebus Eccleſiaſticis præſertim immobilibus
3 debere interuenire omnes ſolemnitates, quæ requiruntur in cæteris alienationibus rerum Eccleſiaſticarum *Bart. in l. nulli, & ibi Iaſ. n. 2. ff. de tranſact. Abb. in cap. contingit ſub num. 3. extr. eod. tit. & in cap. 1. n. 8. de depoſit. Ruin. conſ. 129. num. 3. lib. 5. Caputaq. deciſ. 106. part. 1. & fuit reſolutum in cauſa Auerſana Tenimenti 27. Iunij 1583. coram bo. me. Rubeo.*

Neque obſtare, quod verſemur in re ſolita alienari, in qua ſolemnitates non requiruntur, *iuxta text. in cap. 2. de feud.* quia fuit reſponſum, id eſſe verum, quando ſolitum

non

non alteratur, ſecùs vero quando, prout in
4 caſu iſto non fuit ſeruatum ſolitum, ſed initus contractus valdè diſſimilis, nam in hoc caſu debuerunt de nouo adhiberi omnes prædictæ ſolemnitates *Dec. in Auth. qui rem num. 22. & ibi Cagnol. num. 58. C. de Sacroſ. Eccleſ. Alex. conſ. 9. num. 2. lib. 3. & conſ. 5. num. 18. lib. 5. Clar. in §. emphitenſis quæſt. 6. verſ. ſcias tamen, & quæſt. 28. verſ. aut verò, & in §. feudum quæſt. 13. verſ ſcias tamen, & fuit deciſum in cauſa Papien. Tennuta 17. Iunij 1596. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Seraphino, & aliàs ſæpius.*

Et ex his ceſſat, quod dicebatur facultatem datam Procuratori promittendi, & conueniendi de dicto beneplacito obtinendo debere intelligi, quatenus illo opus eſſet, *iuxta*
5 *deciſ. Put. 42. lib. 2.* quia ex prædictis apparet in hac tranſactione pro eius validitate beneplacitum Apoſtolicum neceſſario interuenire debere, ideò benè potuit Procurator talem obligationem ſimpliciter facere *iuxta text. in d. l. 2. ff. de iuriſd. omn. iudic. cum alijs ſupra allegatis.*

Sed ceſſat omnis difficultas ex eo, quod dũ dictus Comes nititur tranſactione ab eius Procuratore facta, debet illa vti cum omnibus
6 pactis, & conditionibus in ea appoſitis: in contractibus enim vnum venit correſpectiuè
7 ad alterum, vt vno ſublato omnia corruere neceſſe ſit, *l. etiam, §. ex cauſa, ff. de minor. l. fin. ff. de acceptil. Alex. conſ. 111. num. 3. lib. 3. Aym. conſ. 246. n. 4.* maximè, quia Rector abſq; dicto pacto non feciſſet tranſactionem, ne dicatur voluiſſe facere actum inualidum, & ſic
8 ex voluntate contrahentium, cuius ratione contractus indiuiduus reputatur *l. Prædium ff. de arbitr. Bart. in l. Græce §. illud num. 4. ff. de fideiuſſ. Alex. in l. 1. §. ſed ſi mihi num. 5. & ibi Alciat. num. 16. de verb. oblig. Pariſ. conſ. 12. num. 74. lib. 2.* nec etiam quoad alia poſſet tranſactio ſuſti-
9 neri ex vulgata regula, quod in indiuiduis vtile per inutile vitiatur, *l. 1. §. item, quæritur ff. de aqu. quotid. & æſtiu. Bart. in d. l. Græce §. illud num. 3. ff. de fideiuſſ. Alex. conſ. 143. num. 3. lib. 7.* & in ſimilibus terminis tenuit *Rota in cauſa Mediolanen. permutationis 28. Maij 1599. coram Illuſtriſſimo Pamphilio, & in cauſa Barchinonen. confinium 17. Aprilis proximè præteriti coram R. P. D. meo Sacrato.*

ADNOTATIO.

Num. 3. Facultas Procuratori impertita de apponendis in contractu capitulis, & conuentionibus ſibi bene viſis non comprehendit ea, quæ veriſimiliter mandans noluit comprehendere, *Bich. deciſ. 98. num. 18. & ſeqq. deciſ. 27. nu. 12. par. 13. recent.*

Siquidem clauſulæ generales non ſupplent mandatum procuræ, in caſibus, in quibus illud requiritur ſpeciale, *deciſ. 75. num. 8. par. 15. recent.*

Niſi eſſent clauſulæ admodum amplæ, & efficaces, vt haberent vim procuræ ſpecialis, *deciſ. 36. num. 36. & 37. & deciſ. 213. nu. 9. par. 10. recent.*

Imò videtur abuſus tabellionum, qui paſſim ex ſtylo magis, quam ex conſenſu conſtituentium in inſtrumento mandati clauſulas generales adijciunt, proindeque per illas non debet mutari ſubſtantia veritatis, *Mant. de tacit. & ambig. conuent. lib. 7. tit. 16. nu. 41. Bich. dec. 541. num. 31. & 34.*

Num. 3. Adde Coccin. deciſ. 301. num. 1. & dec. 1254. num. 8. deciſ. 314. num. 8. par. 11. recent.

10 Etiamſi tranſactio fieret inter duas Eccleſias, vt vltra adductos firmatur *coram Bich. deciſ. 525. numer. 20. & in deciſ. 231. numer. 7. par. 12. recent.*

Num. 4. Bich. deciſ. 483. num. 51. deciſ. 113. numer. 6. par. 12. recent.

Intelligendo concluſionem quando ſolitum alteraretur in aliqua parte ſubſtantiali, quia tunc vtique requireretur beneplacitum Apoſtolicum, ſecus autem ſi alteratio concerneret partem aliquam accidentalem, vel extrinſecam, *dec. 309. nu. 16. part. 15. rec.*

Alteratum autem diceretur ſolitum in ſubſtantialibus, itaut requireretur beneplacitum ſi res ſolita locari, vel concedi in emphyteuſim perſonis laicis locaretur, vel concederetur Eccleſiæ, ſeu manui mortuæ, *Bich. deciſ. 483. num. 52. & deciſ. 517. num. 26.*

Alia hic fit animaduerſio, quod ſcilicet re-
11 ſeruatio beneplaciti Apoſtolici ſemper intelligatur ſub tacita conditione, quatenus opus ſit, concordat *Rot. coram Buratt. deciſ. 110. numer. 2. & 3. Adden. ad eumdem deciſione 374. num. 16.*

Limitatur ſi reſeruatio fuit cum clauſula, *& non alias, aliter, nec alio modo*, quæ importat conditionem, & operatur quod beneplacitum ſit neceſſarium etiamſi alias non requireretur, *Adden. ad d. deciſ. 374. litt. A.*

Deficere enim dicitur conſenſus contrahentium donec beneplacitum fuerit expeditum, vt præter allegatos tradit *Adden. ad Buratt. loc. cit. Eminent. Otthob.* loquens de tranſactione *dec. 220. nu. 18. & ſeqq.*

Itaut ante beneplacitum obtentum, ac exhibitum liceat à contractu recedere, & ex capite pœnitentiæ reſilire, *Dunozett. ſen. deciſ. 52. numer. 24. & 25. Peutinger. deciſione 125. num. 7.*

Quod intellige fauore Eccleſiæ, non autem alterius cum ea contrahentis, quia Eccleſia habet hoc arbitrium eligendi an velit contractum nullum approbare, vel potius ab eo recedere, *Duran. deciſ. 397. num. 17. & 18.*

Colligitur ex præmiſſis, in relocationibus
12 bonorum Eccleſiæ requiri beneplacitum, niſi probetur ſolitum, ad quod probandum requiruntur duæ locationes effectum ſortitæ per 40. ann. *Vrſell. concluſ. 485. num. 68. & ſeqq. Fulgin. de iur. emphyt. tit. de contract. emphyt. qu. 9. deciſ. 241. num. 1. & ſeqq. par. 4. to. 2. deciſ. 367. num. 18. & ſeqq. par. 5. & deciſ. 39. nu. 43. & ſeqq. par. 8. recent.*

Num. 6. & ſeqq. Contractus an ſit diuiduus, vel indiuiduus pendet à veriſimili contrahentium inueſtiganda voluntate, *Buratt. dec. 469. num. 7.*

Poſita verò illius indiuiduitate, tunc ſi contractus ſit pro parte nullus, vel inutilis in totum corruit, *Bich. deciſ. 262. num. 34. & dec. 452. num. 31.*

num.31. Canaler. deciſ.618. num.14. Buratt.deciſ. 690.num.13. Dunoz ſen. deciſ.71. num.10.dec.75. num.28. par.11. recent.

Hoc adnotando, quod vbi concurrit diuerſitas perſonarum ſemper contractus ſit cenſendus diuiduus adeo, quod poſſit reſpectu alicuius ex contrahentibus approbari, & vtilis eſſe, & reſpectu alterius impugnari, & eſſe inutilis, *Bich.deciſ.367. num.8.*

ARIMINEN. PENSIONIS.

Mercurij 24. Maij 1606.

ARGVMENTVM.

Pro conſecutione penſionis proceditur executiuè contra illius debitorem, quando Penſionarius eſt in quaſi poſſeſſione exigendi, idque procedit etiam contra ſucceſſorem, ſi illa fuit exacta ab anteceſſore, nec ſolutio debet retardari per exceptiones requirentes altiorem indaginem.

SVMMARIVM.

1 *Pro conſecutione penſionis agitur etiam executiuè contra debitorem, quia litteræ Apoſtolicæ habent executionem paratam, etiamſi terminus maturauerit lite pendente, & num.2.7. & 8.*

3 *Conſtitutus in poſſeſſione exigendi penſionem à prædeceſſore exigit eodem modo à ſucceſſore.*

4 *Solutio penſionis termini liquidi non retardatur à termino, qui controuertitur.*

5 *Requirentia altiorem indaginem non diſcutiuntur in iudicio executiuo ſolutionis penſionis.*

6 *Qui tractauerint de penſionibus.*

DECISIO XXXVII.

DIxerunt Domini relaxandum eſſe mandatum executiuum ad fauorem Equitis Landi pro termino penſionis decurſæ in feſto Natiuitatis Domini Noſtri, quia de reſerua-
1 tione penſionis conſtat ex litteris patentibus & Eques Landus eſt in quaſi poſſeſſione illam exigendi, quo caſu danda eſt ei executio, non
2 obſtante, quod terminus iſte maturauerit lite pendente *Cappell. Tholoſ. quæſt. 30. Rebuff. in l. cedere diem §. ad hæc in omnibus ff.de verb. ſignif.*

Non obſtat, quod Cataluccius modernus Beneficiatus nunquam ſoluerit talem
3 penſionem, niſi vigore mandati, quia ſufficit Equiti Lando, eam exegiſſe à prædeceſſore, vt dicatur conſtitutus in quaſi poſſeſſione exigendi eam, quæ ſuffragetur etiam contra ſucceſſorem *Guidop.deciſ. 629. & fuit quam pluries deciſum.*

Nec viſum fuit Dominis, hanc exequutionem poſſe retardari ſub prætextu, quod duo alij termini fuerint indebitè exacti, quia cum iſte terminus non controuertatur nihilque commune cum illis habeat, & adhuc non ſit liquida prætenſio Catalucci, non de-
4 bet interim retardari ſolutio termini liquidi, *l.fin.C.de compenſat. Gig. de penſion. quæſt. 92. num.6.* præſertim, quod ſuper illorum repetitione pendet lis in petitorio, quod fuit ſuſſpenſum, & nondùm probatum eſt prædeceſſorem, cuius eſt hæres penſionarius, ha-
5 buiſſe fructus anni præcedentis, & propterea cum iſta requirant altiorem indaginem, non debent diſcuti in hoc iudicio ſummarijſſimo ſed ſunt remittenda ad petitorium, *l.2.& ibi gloſſ.& Doct.C.de edict.Diu.Adr.toll.l.fin.C.quor. bonor. Mohed. deciſ.9. in fin. de cauſ. poſſ. & propriet.*

ADNOTATIO.

6 De penſionibus plenos ediderunt tractatus *Gigas, Barboſ. Tondut.*

Num.1. Soluens metu mandati, vel cenſurarum, poſt effectiuam ſecutam carcerationem, vel poſt publicatas cenſuras adhuc conſtituit exigentem in quaſi poſſeſſione exigendi niſi de metu in actu ſoluendi proteſtetur, *Lotther. de re benefic. qu.38. num.208. Poſth.de manut.obſeru. 35. num. 43. & ſeqq. & Rot.poſt eum deciſ. 202. num.7. & ſeqq.*

Exigendi verò quaſi poſſeſſio contra anteceſſorem acquiſita ſuffragatur contra ſucceſſorem quidquid contrarium habeatur apud *Caſſador. deciſ. 3. de penſion. num. 7.* quia in hac
7 materia ius metiendum eſt ab ipſa poſſeſſione, quæ non mutatur, nec variatur ex variatione perſonarum, *Sanleger.de penſion.cap.37. num.113. Canaler. deciſ.83. num.2. Amat. Dunoz. deciſ.888. num.6. Coccin. deciſ.31. num.5. Gregor. deciſ. 275. numer. 1. & 2. Adden. ad eundem deciſ. 313. num. 6. deciſ. 202. num. 1. poſt Poſth. de manuten.*

8 Et quod pro illa competat via executiua ob paratam executionem, quam habent litteræ Apoſtolicæ allegando aliam deciſionem Pamphilianam, *Buratt. deciſ. 383. numer.1. vbi Adden. litt.A.*

Num. 4. Etiam creditum ſuper quo lis pendeat eſt compenſabile dummodò ſit liquidum, *Bich. deciſ.55. num.23.*

TIRASONEN. CAPPELLANIÆ.

Mercurij 31. Maij 1606.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio alicuius quando ſit ſufficiens ad impediendam immiſſionem Prouiſo Apoſtolico, quandouè confeſſiones Procuratoris, vel propriæ ipſius principalis poſſint reuocari per principalem, vel illi præiudicent, ac quando ſit credendum Notario de aliqua atteſtatione facta ab ipſo.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor quando poſſit impedire executionem gratiæ.*

2 *Poſſeſſio non probatur ex confeſſione Procuratoris reuocata per principalem, etiamquod non doceatur*

de

de errore, & num. 9.
Declara pluribus modis num. 10. 11. 12. & 13.
3 *Confeſſio reſultans ex vſu, & productione ſcripturæ, in qua emanauit ennunciatiuè, vel ſi non fuit acceptata, non præiudicat, & num. 4.*
5 *Confeſſio dicitur oppugnata per proteſtationem,* Generalia contra &c. *& num. 16.*
6 *Factum executoris, vel Notarij atteſtantis de aliqua re quando nõ probet, vel ei nõ ſtetur, & n. 14. & 15*
7 *Impar titulus non ſufficit ad impediendam immiſſionem.*
8 *Gratia iuſtificata debet mitti executioni.*

DECISIO XXXVIII.

QVia Agentes pro Michaele Terzero non
acquieſcentes reſolutionibus in hac
cauſa factis prætendebant, conſtare de illius
poſſeſſione ex diuerſis cõfeſsionibus Michae-
1 lis Blaſchi, & propterea vti poſſeſſorem poſ-
ſe impedire immiſsionem, vt illis ſatisface-
rem, iterum propoſui cauſam ſuper reſolu-
tis, & Domini ſteterunt in deciſis.

Viſum enim fuit poſſeſsionem Terzeri non
benè probari, quia quatenùs deducitur ex
confeſſionibus Procuratoris Blaſchi, illę non
ſuffragantur, quia Blaſcus eas reuocauit,
2 quod facere potuit abſque eo quod doceret
de aliquo errore, *Rota deciſ. 2. de confeſſ. & deciſ.
19. de Procur. in nou. cum alijs alleg. in deciſ. in hac
cauſa facta ſub die 13. Martij, & 7. Aprilis præ-
teriti.*

Quatenùs autem deducitur ex confeſsioni-
bus ipſiusmet Blaſchi, reſultantibus ex vſu,
& productione commiſsionis, & monitorii,
vltra quod concluſio non procedit in his, quę
3 ennunciatiuè narrantur, *vt per Bald. in cap. cum
Venerabilis num. 17. & ibi Felin. num. 23. de except.
Alex. conſ. 16. ſub num. 12. lib. 5. cum allegatis,*
huiuſmodi confeſsiones non apparent acce-
4 ptatæ à Terzero, & ideò potuerunt à Blaſco
reuocari, *Pariſ. conſ. 115. num. 32. lib. 1. Gabr. de
confeſſ. concluſ. 4. num. 18. Pedemont. deciſ. 38. num.
8.* quinimò videntur impugnatæ, dum con-
tra commiſsionem, & monitorium fuit di-
ctum *generalia contra*, adeo quod nullo
5 pacto poteſt Terzerius in illis ſe fundare, *Soc-
cin. conſ. 41. num. 15. verſ. 2. quia prædictus lib. 1.
Gabr. d. concluſ. 4. num. 28. & 29.*

Dum veró deducitur ex intimatione lite-
rarum Apoſtolicarum facta Terzero, vt de-
ſiſteret à poſſeſsione huius Cappellaniæ, &
ex fide Notarij executoris atteſtantis, dictam
requiſitionem feciſſe ad inſtantiam Michae-
lis Blaſchi, fuit reſponſum, factum dicti exe-
quutoris non poſſe præiudicare dicto Blaſco,
6 nec credi Notario atteſtanti de tali inſtantia
ſibi facta à dicto Blaſco, *Innoc. in cap. quoniam
contra num. 6. & ibi Felin. num. 34. de probat. Iaſ. in
l. ſi duo, §. idem Iulianus num. 20. ff. de iur. iur. Curt.
Iun. conſ. 166. num. 2. Natt. conſ. 145. num. 5. vol. 1.
Dec. conſ. 118. ſub num. 4. in fin. Aym. conſ. 88. nu.*
20. poſſunt enim ſimul ſtare, quod Blaſcus
inſteterit apud Notarium, vt intimaret litte-
ras Terzero, & quod nihil dixerit de poſſeſ-
ſione, cum litterę poſsint exequi, etiam con-
tra non poſſeſſorem, & non intruſum.

Et hæc omnia viſa fuerunt Dominis eo
magis eſſe admittenda, ſtante imparitate ti-
7 tuli Terzeri, qui non eſt ſufficiens ad impe-
diendam immiſsionem Blaſco, *iuxta deciſ. Ca-
putaq. 346. num. 4. part. 2. cum alijs adductis in dicta
dec. in hac cauſa facta.*

Supra in calce deciſ. 12. relatæ fuerunt aliæ deciſ. huiuſmet cauſæ.

ADNOTATIO.

8 Gratia vbi fuit iuſtificata debet executioni
demandari ad inſtar remedij *l. fin. C. de edict. D.
Adrian. tollen.* quia habet executionem para-
tam, *Otthob. deciſ. 58. num. 1. deciſ. 140. num. 1. &
alibi paſſim.*

Confeſſio Procuratoris an, & quando no-
ceat principali, & quomodo reuocari poſſit
9 errore non probato viſum eſt ſupra poſt *deciſ.*
29. & regulariter poteſt reuocari quamuis
de errore non conſtet. *Thomat. deciſ. 201. nu. 69.
Gregor. deciſ. 270. num. 9. deciſ. 92. num. 18. par. 9.
recent.*
10 Limitatur ſi confeſſio ſit veriſimilis, *Buratt.
deciſ. 566. num. 12.*
11 Vel ſi principalis fuiſſet illa vſus quando-
cumque, *Add. ad Gregor. deciſ. 270. num. 12. verſ.
& idem etiam, Buratt. deciſ. 566. num. 14. in fin. &
deciſ. 538.*
12 Vel ſi illa emanaſſet in iudicio, *Oſaſch. deciſ.
134. num. 3. & 4. deciſ. 196. num. 1. par. 1. & dec. 512.
num. 2. par. 4. to. 2. recent. d. deciſ. 538.*
13 Declara procedere in confeſſione neceſſa-
ria, quia confeſſio voluntaria Procuratoris
etiam in iudicio facta Domino non præiudi-
cat, *Duran. deciſ. 311. num. 5. dictum eſt ſupra poſt
deciſ. 29.*

Difficilius tamen eſt reuocare cõfeſſionem
propriam, cum illius reuocatio nullatenus
admittatur ſi fuerit intermedio tempore ius
tertio quæſitum, *Add. ad Buratt. deciſ. 551. n. 13.
Dunozett. iun. deciſ. 89. num. 4.*

Sed adhuc reuocatio admittitur conſtito de
errore, *Buratt. deciſ. 466. nu. 6. & dec. 611. nu. 13.
& 14. Coccin. dec. 2191. num. 1.*

Nu. 6. Notario atteſtanti ſuper actu de præterito
14 non creditur, quia tunc non facit figuram
Notarij, ſed teſtis, *Buratt. deciſ. 270. num. 3. Celſ.
deciſ. 378. num. 17. Canaler. deciſ. 609. nu. 4. Dunoz.
ſen. deciſ. 211. num. 20. & iun. deciſ. 289. num. 3. &
deciſ. 950. num. 7. Manzaned. dec. 116. nu. 6. & deciſ.
603. num. 3. & in recent. deciſ. 687. num. 1. verſ. non
Alphonſo par. 1.*
15 Vnde Notario atteſtanti extra rogitum ni-
hil plus defertur, quam teſti, *Canaler. dec. 272.
num. 5. Coccin. deciſ. 1249. num. 5. Celſ. deciſ. 232.
num. 6. & deciſ. 378. num. 18. Manzaned. deciſ. 800.
num. 2.*
16 Quotidiana proteſtatio *generalia contra*, hic
memorata contradictionem importat, & ac-
ceptationem excludit, *Bich. deciſ. 541. num. 15.
deciſ. 300. num. 13. par. 11. recent.*

BONONIEN. PECVNIARIA.

Veneris 2. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac deciſione de materia vtili, & quotidiana, ſcilicet de modis probandi valorem ſtabilium, & rei emphytheoricæ; & in annotatione aliarum quoque rerum, nempè mobilium, ædificiorum, & palatiorum.

SVMMARIVM.

1 *Valor bonorum ſtabilium probatur ex teſtibus, qui in minori ſumma dicuntur concordes, licet aliqui deponant de maiori.*

2 *Teſtes deponentes habita ratione ad redditus, & fructus, qui ex ſingulis bonis percipiuntur, benè probant valorem.*

3 *Item ſi ſe referant ad communem vſum loci, in quo bona ſolent communiter æſtimari ad rationem quinque pro quolibet centenario. & latè n.6. ac 7.*

4 *Æſtimatio prædicta ad rationem quinque, eſt conformis diſpoſitioni iuris communis.*

5 *Valor Canonis bonorum emphytheuticorum qualiter æſtimetur iuxtà vſum, & conſuetudinem regionum; & num.8.*

DECISIO XXXIX.

VNa tantum parte informante concluſum fuit, valorem bonorum, de quibus agitur, aſcendere ad libras 23090. licet
1 enim aliqui ex teſtibus deponant de maiori ſumma, in hac tamen omnes conueniunt, & ideò in ea debēt attendi, *vt per Imol. in l. inter pares num.2. & ibi Alex. nu. 10. ff. de re iudic. Corn. conſ. 181. num. 60. lib. 2. Gabr. conſ. 168. quæſt. 8.*
2 *nu. 103. lib. 1.* & fuit ſæpè in Rota obſeruatum, & cum teſtes de illa deponant habita ratione ad redditus, & fructus, qui ex ſingulis bonis percipiuntur benè probant valorem, *l. ſi fundum per fideicommiſſum in princ. ff. de legat. 1. l. penult ff. de verb. cor. & vtrobique gloſſ. & Doct. Pinell. poſt alios in l. 2. part. 3. cap vlt. nu. 28. C. de reſcind.*
3 *vendit.* præſertim cum ſe referant ad communem vſum illarum partium, ſecundum quem bona communiter ſolent æſtimari ad rationem quinque pro centenario, iuxta tradita *per Bart. in l. pretia rerum num. 1. ff. ad l. falcid. & in dicta l. 2. num. 23. & ibi Cremen. num. 221. & Cagnol. num. 233. verſ. & prædicta omnia, Aret. in §. ſi quis agens num. 1. inſtit. de act.* attento etiã quod huiuſmodi æſtimatio conformat ſe cũ diſpoſitione iuris communis, ſecundum
4 quam iuſtus valor dicitur ille ad quem aſcendit annuus redditus viginti annorum, *Auth. perpetua iuncta gloſſ. in verb. iuſta C. de Sacroſ. Eccleſ. §. quia verò, verſ. ſi verò alicuius, & ibi gloſſ. in verb. computari, Auth. de non alien. vel permut. reb. Eccleſ. Doct. communiter in d. l. 2. vbi Cagnol. dicto num. 233. verſ. verum quia, & Pinell. in d. cap. vlt. num. 29. Iaſ. in d. l. ſi fundum per fideicommiſſum num. 5. Couarr. var. reſol. lib. 3. cap. 9. nu. 5.*

Dixerunt tamen Domini, ex bonis emphiteuticis, ſi quę adſũt, valorem canonis
5 eſſe deducendum ad rationem quinque pro centenario, itaut pro Canone librarum quinque debeant excomputari libræ centum iuxta communem vſum, & conſuetudinem Regionis, de qua omnes teſtes deponunt, cui in hoc ſtandum eſt, vt per *Purpurat. conſ. 356. num. 4. & fuit reſolutum in hac cauſa 8. Martij 1604. coram Illu. Card. Seraphino.*

Alia in eadem cauſa eſt infra deciſ. 202.

ADNOTATIO.

6 Æſtimatio, ſeu pretium immobilium, ſiue ſtabilium fructiferorum denotans iuſtitiam, vel iniuſtitiam contractus quomodo probetur, *vide Vrſell. concluſ. 14. num. 307. & ſeqq. Neguſant. inn. qu. 4. num. 69. Paitell. expedit. ciuil. 6. nu. 36. & ſeqq. Thomat. deciſ. 50. num. 82. & ſeqq. & num. 482. & ſeqq. Gregor. deciſ. 553. ibique Adden. Buratt. deciſ. 538. & ibi Add. deciſ. 272. num. 4. 18. 20. & ſeqq. par. 5. & deciſ. 72. num. 11. & ſeq. par. 9.*
7 *recent.* vbi etiam traditur modus probandi valorẽ mobiliũ. Palatiorũ, & ædificiorũ valor quomodo probetur, *vide Mareſcott. var. lib. 2. cap. 14. num 13. & ſeqq. Paitell. dicta expedit. 6. num. 52. in annotat. & expedit. 29. ac ibi in annot. Add. ad Gregor. d. deciſ. 553. num. 16. Ninot. deciſ. 74. num. 1. Bich. dec. 580. num. 35.*

Num. 1. Buratt. deciſ. 468. num. 14. & ibi Adden. num. 16.

Num. 2. Teſtes deponentes ſuper quantitate fructuum de auditu ab illis, qui eos collegerunt, probant valorem, *Buratt. deciſ. 687. num. 3.*

Dubium tamen eſt an circa valorem plus deferendum veniat teſtibus, vel peritis, quia teſtium æſtimationem illi peritorum prætulit *Rot. coram Coccin. deciſ. 1510. num. 2. & 7.*

Et ex alia parte, quod in materia pretiorum Periti relatio exigatur, non autem depoſitio teſtium dictum fuit coram eodem *Coccin. deciſ. 1422. num. 2. & in recent. deciſ. 249. numer. 13. par. 15.*

Num. 4. Æſtimationem deductam hic ex redditibus ſecundum *gloſ. in l. perpetua,* non eſſe tutam dixit *Rot. coram Dunoz. ſen. deciſ. 345. nu. 5. & 6.* vbi quod hoc præſertim procedat in domibus.

Et quod aliqui dicant rei emphytheuticæ valorem diminuendum eſſe in ſexta parte, alij autem in tertia, refert *Coccin. deciſ. 579. nu. 4.*
8 communior tamen opinio eſt pro ſexta parte, niſi aliter ſe habeat vſus, ſeu conſuetudo regionis, vt poſt *Seraph. deciſ. hic allegata inter eius impreſſ. 1494. num 4. Fulgin. de iur. emphyt. tit. de ſolut. canon. quæſt. 1. n. 100. & ſequ. Paitell. expedit. 6. num. 71. & ſeqq. in annotat. infra deciſ. 49. 202. & 510. deciſ. 94. num. 13. par. 15. & deciſ. 233. num. 6. par. 16. recent.*

CALAGVRITANA, BENEFICII DE TRESPVENTES.

Veneris 23 Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Iuſtificatio gratię in omnibus narratis latè comprobatur pro obtinenda immiſſione beneficij Diœceſis Calaguritanæ iuxtà Motum proprium ſa.mem. Clementis VIII.

SVMMARIVM.

1 *Habilitates alicuius narrata Pontifici iuſtificantur ex atteſtatione examinatorum, & nu. 9.*

2 *Qualitates requiſitæ pro obtinendis beneficijs in Diœceſi Calaguritana probantur ex teſtibus.*

3 *Presbyteratus probatur ex teſtibus, & litteris patentibus Ordinarij, & num. 4.*

5 *Vacatio beneficij extra Curiam probatur ex confeſſione oppoſitorum, & ex teſtibus.*

6 *Valor beneficij per non exceſſum probatur ex teſtibus, & num. 10.*

7 *Oblationes, diſtributiones quotidianæ, & incerta non computantur in valore beneficij.*

8 *Inobſeruantia prædicti Motus proprij, ſiue Conſtitutionis Clementis VIII. probatur ex deciſionibus in cauſa factis ſuper ſuppreſſione huius portionis, ſiue beneficij.*

11 *De tempore editionis præfati Motus proprij, ſiue Conſtitutionis, & vbi de eo mentio fiat.*

DECISIO XL.

FVit per Dominos reſolutum, gratiam Ioannis eſſe iuſtificatam, nam quantum ad eius habilitates iuſtificantur ex eo, quod Papa in ſua gratia atteſtatur illum fuiſſe examinatum ab examinatoribus deputatis in
1 Vrbe, & idoneum fuiſſe repertum, *vt fuit dictum in Colonien. Canonicatus 20. Maij 1602. coram Illu. Card. Pamphilio.*

Qualitates verò quod ſcilicet ſit oriundus ex Diœceſi Calaguritana, & filius patrimo-
2 nialis Eccleſiæ de Treſpuentes probant teſtes ſuper quinto articulo ex publica voce, & fama, ac cõmuni reputatione, quod ſufficit, *Rota deciſ. 14. de probat. in antiq. Egid. deciſ. 113. & 114. Put. deciſ. 29. lib. 1. Caputaq. deciſ. 277. num. 4. & ſeq. par. 1.*

Præsbyteratus probatur ex eiſdem teſtibus,
3 Ioannem eſſe Clericum in Sacro Præsbyteratus ordine conſtitutum, & illum vidiſſe incedere in habitu, & tonſura Clericali, ac miſſam celebrare, nec non pro tali ab omnibus teneri, & reputari, quod etiam ſufficit ad probandum Clericatum, *Rota deciſ. 8. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. in antiq. Mobed. deciſ. 21 in fin. de renunciat. & fuit dictum in dicta Colonien.* & ceſſat
4 difficultas ex litteris ordinarij, in quibus atteſtatur Ioanni ordines contuliſſe *cap. 2. & ibi Abb. in primo notab. de cleric. Peregrin. Felin. in c. poſt ceſſionem num. 3. & 25. de probat.*

Quod Beneficium, de quo agitur vacauerit de anno 1603. extra Romanam Curiam
5 per obitum Gundiſalui Abbadi probatur ex confeſſione Petri, & aliorum oppoſitorum, qui eadem vacatione nituntur, *Egid. dec. 598. & fuit dictum in ſupradicta Colonien. Canonicatus* & vlterius ex teſtibus ſuper primo, & ſecundo articulo, qui dicunt id fuiſſe, & eſſe verum publicum palam, & notorium, *Mobed. deciſ. 1. de probat. Put. deciſ. 265. lib. 3. Guidoban. deciſ. 145. Theon. dec. 75.*

Valor præfati beneficij, quod non excedat 24. ducatos, iuſtificatur ex eiſdem teſtibus
6 ſuper tertio de publica voce, & fama deponentibus, fructus illius non excedere ducatos 24. de Camera deductis oblationibus di-
7 ſtributionibus, & alijs incertis, quæ in valorem beneficiorum non computantur, *Felin. in cap. ad aures num. 14. in 13. concl. de reſcript.*

Quod Ordinarius non ſeruata forma Conſtitutionis Clementis Octaui iniuſtè, & nulliter proceſſerit ad ſuppreſſionem partis be-
8 neficij, & ad collationem alterius prout narratum fuit, verificatur ex deciſionibus in hac cauſa factis, in quibus fuit reſolutum, ſuppreſſionem fuiſſe nullam, & omnia geſta per Ordinarium attentata.

Et ita reſolutum fuit Ioanne ſolum informante, quia Petrus, ex quo ceſſerat liti, non curauit informare.

Supra in eadem cauſa ſunt deciſ. 13. 20. & 30.

ADNOTATIO.

9 De iuſtificatione gratiæ ſupra *deciſ. 18. & infra deciſ. 185. 448. 585. 641. & 650.*

10 De valore beneficiorum *Vſell. concluſ. 145. Lauthen. de re benefic. lib. 1. qu. 18. num. 53. & 69. quæſt. 48. per tot. lib. 1. infra deciſ. 186. 198. & 265.*

11 Super Conſtitutione Clementis VIII. edita 18. Aprilis 1596. circa modum prouidendi beneficia Diœceſis Calaguritanę actum eſt ſupra poſt *deciſ. 20.*

BONONIEN. DISMEMBRATIONIS.

Lunæ 5. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Spoliatus poſſeſſione Eccleſiæ, probatis duobus extremis, & colorato titulo, reſtituendus eſt: Et quando, & quomodo iſta probata dicantur: Et in diſmembratione Eccleſiæ, quæ ſolemnitates requirantur.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus ad poſſeſſionem, de qua ſpoliatus eſt, debet reſtitui, probatis duobus extremis, & num. 15.*

2 *Eccleſia dicitur poſſidere tem, quæ eius nomine ab eius Rectore poſſidetur.*

3 *Poſſeſſio probatur per inſtrumentum, quo ad effectum reſtitutionis, alio non exiſtente in poſſeſſione.*

4 *Diſmembratio Eccleſiæ facta ab Archiepiſcopo præſupponit poſſeſſionem Eccleſiæ antè dictam diſmembrationem.*

3 Poſſeſſio

5 *Poſſeſſio rei conuenti probatur per ſubſtentationem litis, & ex confeſſione facta poſitioni.*

6 *Titulus coloratus in beneficialibus probatur per vnionem factam à Vicario Epiſcopi, etiam, quod de eius facultate non conſtet, concurrente præſertim obſeruantia.*

Solemnitates omnes præſumuntur interueniſſe ex longiſſimo temporis curſu. ibid.

7 *Pluralitas rerum, ſeu bonorum in dubio non præſumitur.*

8 *Parochiales duas retinere incompatibile eſt, & numer. 9.*

10 *Ex mandato de prouidendo probatur vnio Eccleſiarum.*

11 *Diſmembratio Eccleſiæ facta ſine ſolemnitatibus tanquam nulla non impedit reſtitutionem in ſpolio.*

12 *Diſmembratio Eccleſiæ eſt ſpecies alienationis, & ideò requirit omnes ſolemnitates, quæ requiruntur in alienatione bonorum Eccleſiæ, & num. 14.*

13 *Alteratio Eccleſiarum circa illarum ſtatum ex quibus cauſis fiat, quæue requirantur, vt validè fiat, & num. 14.*

16 *Primum ſpolij extremum, ſcilicet poſſeſſio ſpoliati, eſt plenè, & concludenter probandum.*

DECISIO XLI.

Eſt part. 1. rec. deciſ. 119.

ADNOTATIO.

Eccleſiarum alteratio circa illarum ſtatum procedit ex tribus cauſis, vnione ſcilicet, ſuppreſ-
13 ſione, & diſmembratione, de qua in noſtra deciſione, & de his latè *Lotther. de re benefic. lib. 1. quæſt. 28. ſignanter autem de diſmembr. tit. 2. vſque ad nu. 78.*

Diſmembratio vt validè fiat duo copulatiuè requiruntur, ſolemnitas, & iuſta cauſa,
14 prout in alienationibus bonorum Eccleſiæ *Card. Ottbob. dec. 6. num. 7. & ſeqq.* vbi allegatur hæc deciſio, quæ etiam refertur cum alia pariter Pamphiliana, *quæ eſt infra 469. per Add. ad Gregor. dec. 504. num. 8. & per Celſ. deciſ. 403. num. 1. & ſeqq.*

Num. 4. Ex regula, quod priuatio præſupponat habitum idē in puncto arguit *Rota in nullius, ſeu Iuuenacen. iuriſdictionis 5. Martij 1677. §. plures confeſſiones coram R. P. D. Bourlemont.*

Num. 5. Coccin. dec. 212. num. 10. dec. 312. num. 1. & dec. 478. num. 5. Ottbob. dec. 137. num. 20. dec. 365. num. 2. par. 11. recent.

Num. 6. Ex parte actoris intentantis iudicium ſpolij in beneficialibus requiri titulum coloratum traditur etiam *coram Coccin. deciſ. 312. nu. 3. dec. 361. num. 1. deciſ. 387. num. 1. & deciſ. 1642. pariter, num. 1.*

Num. 8. Abſurdum eſt duas Parochiales Eccleſias ab vno, & eodem Præsbytero retineri non minus, ac monſtruoſum eſſet duo corpora geri ſub vno capite, vel duas ſpōſas morari apud eundem virum, vt e conuerſo, quod vnicum corpus gereret duo capita, vt habetur *in dec. 39. & dec. 231. part. 15. dec. 90. & dec. 316. part. 16. recent. quæ deciſiones omnes emanarunt in* Deciſ. Pamphilij. *cauſa Nouarien. Parochialis, & fuerant confirmatæ 20. Aprilis 1671. coram R. P. D. Calatain.* In quibus quidem deciſionibus declaratur materia, vt habeat locum ſolum quando Parochialitas à duobus in ſolidum regeretur, quo caſu conſiderata monſtruoſitas inducit incōpatibilitatem, ſed aliud ſit quando exercitium Parochiæ conſideraretur in vno tanquam ſuperiori, & in alio tanquam ſubordinato, quia tunc ceſſat ratio incompatibilitatis, vel monſtruoſitatis, nec eſt incongruum, quod ad ſubueniendum multiplicitati animarum Parochus habeat alium præsbyterum adiutorem ſibi ſubordinatum degentē in alia Eccleſia intra limites Parochiæ pro maiori commodo ſubditorum.

Duo ſunt extrema, quæ requiruntur in iudicio ſpolij ſcilicet poſſeſſio anterior actoris, & poſterior, ſeu iunior rei conuenti, qui-
15 bus concurrentibus reintegrationis ſententia venit concedenda *Dunoz iun. dec. 625. n. 1. Manzaned. dec. 455. n. 1. Duran. dec. 7. n. 4. & ſeqq. & dec. 235. n. 1. Ottbob. dec. 104. n. 5. infra dec. 303. & 412.*

Ampliatur quia actor in cauſis prophanis probatis his extremis non tenetur vlterius docere de titulo *Manzaned. dec. 552. num. 8.*

E conuerſo deficientibus iſtis extremis actio ſpolij non competit *Buratt. deciſ. 736. nu. 4. dec. 375. num. 2. par. 13. dec. 520. num. 10. par. 14. & dec. 306. nu. 4. par. 16. rec.*

Primum autem extremum plene, & con-
16 cludenter iuſtificari neceſſe eſt, *Bich. deciſ. 63. num. 5. et 14. et dec. 72. num. 3. et 4. Coccin. dec. 494. num. 3. et dec. 618. num. 1. Buratt. dec. 136. num. 19. et ibi Adden. num. 34. Dunoz ſ n. deciſ. 164. num. 1. Duran. deciſ. 7. num. 6. deciſ. 520. num. 98. part. 14. rec. & infra dec. 131.*

AVRIEN. MATRIMONII.

Luna 5. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Denegatur in hac deciſione remiſſoria ex tribus cauſis nempè irreleuantia materiæ articulatæ tendentis ad euadenda fundamenta deciſionis, ex calumnia, quæ impedit conceſſionem remiſſoriæ, & inueriſimilitudine probationis faciendæ.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria negatur propter calumniam, et irreleuantiam, et ex quibus iſta detegantur, et n. 6.*

2 *Articuli tendentes ad euadenda fundamenta deciſionis præſumuntur calumnioſi.*

3 *Articulus inueriſimilis arguit calumniam, et impedit conceſſionem remiſſoriæ.*

4 *In diſpenſationibus matrimonialibus attenditur forus originis, et habitationis aſſiduæ, non accidentalis, et rei ſitæ.*

5 *In concurſu plurium domiciliorum præualet illud, quod conuenit ſubiectæ materiæ, et rei, de qua agitur.*

7 *De remiſſoria qui agant.*

9 *Quando ex ſtilo Rota remiſſoria concedatur abſque*
diſputatione dubij, et quando ſecus, et n.9.
10 *Referuntur cauſæ, ex quibus remiſſoria negatur,*
et nu.11. atque 12.

DECISIO XLII.

FVit reſolutum non eſſe dandam remiſſo-
riam, quia cum articuli principaliter ten-
dant ad probandum, Petrum, & Antoniam
de Villamarin eſſe de Diocæſi Tuden. & con-
trarium appareat tám ex articulis pro vtra-
que parte datis, quam ex teſtibus poſtea exa-
1 minatis, viſum fuit Dominis iſtam remiſſo-
riam non carere maxima calumnia, propter
quam ſolet remiſſoria denegari, *l. Iudices, et*
ibi Bald. num. 1. in 4. notab. et Caſtr. num. 3. C. de
fid. inſtrum. Caſſad. deciſ. 3. et 4. de dilat. Caputaq.
dec. 80. par. 3.

Maximè, quod articuli videntur accuratè
2 concepti ad euadenda fundamenta deciſionis
in hac cauſa factæ, prout ex eaius ipſius Pe-
tri iniquum detectum fuit, quod abſque du-
bio ſolet arguere calumniam, vt fuit conſi-
deratum in cauſa *Mediolanen. Bonorum 9. Maij*
1597. coram Illu. Card. Pamphilio, et in quamplu-
ribus alijs cauſis.

Quibus etiam addebant, quod articulus
continens, quod tám Petrus, quám Anto-
nia habebant maiorem partem bonorum in
Diocæſi Tuden. & quod ibi ſolebant habita-
re, videtur valdè inuerisimilis, quia ex con-
feſſione ipſius Petri in articulis emanata con-
ſtat, quod ipſe in Diocæſi Aurien. poſſidebat
Caſtrum, & Maioricatum de Villamarin. &
partem Bonorum maternorum, vt apparet
ex Inſtrumento dotali Agnetis eius matris, &
inſuper habebat Archidiaconatum in Eccle-
ſia Aurien. cuius ratione ibi reſidere tene-
3 batur, ob quam inuerisimilitudinem debet
denegari remiſſoria *Rota dec. 13. de teſtib. in an-*
tiq. et fuit dictum in cauſa Toletana Decimarum de
Arenales 22. Martij 1593. coram Illu. Cardinali
Blanchetto.

Videbatur etiam Dominis articulos eſſe
irreleuantes, quia etiam dato, quod Petrus
habuiſſet maiorem partem bonorum in Dio-
cæſi Tuden. & ibi ſolitus fuiſſet aliquando
habitare, nihilominùs, cum ſimus in diſpen-
ſatione matrimoniali, in qua perſonæ con-
4 trahẽtium matrimonium, & non eorum bo-
na conſiderantur, Originarius intelligendus
eſt potius ratione originis; & aſſiduæ habita-
tionis, quàm ratione bonorum, & habitatio-
nis accidentalis, quando enim concurrunt
plura domicilia tunc attendendum, ac inſpi-
5 ciendum eſt domicilium ratione ſubiectæ
materiæ & rei, de qua agitur, *Ruin. conſ. 120.*
nu. 8. verſ. aut in materia differenti lib. 4. Dec. conſ.
352. num. 4. et in propoſito benè facit Menoch.
6 *conſ. 398. num. 32. lib. 4.* vbi autem remiſſoria
eſt irreleuans nunquam concedi debet, *l. ad*
probationem, et ibi not. omnes, C. de probat. gloſſ.
in cap. cum contingat, in verb. nihilominus de offic.
deleg. Caſſad. deciſ. 2. ſub num. 1. de dilat. Caputaq.
deciſ. 54. et 56. part. 3. & ex his fuit denegata re-
miſſoria.

ADNOTATIO.

7 De remiſſoria latè *Farin. de teſtib. q. 77. Scaat. de*
iudic. lib. 2. cap. 8.

Rota illam negare non ſolet niſi dato du-
8 bio, vt fuit dictum in *Burgen. iuriſdictionis de*
Birliaſca 3. Iulij 1595. coram Litta.

Quandoque tamen eam concedit etiã ſine
9 diſputatione dubij, non obſtante contradi-
ctione partis, vt in *Carthaginen. Canonicatus 5.*
Iulij 1606. coram Lancellotto, ex regula, quæ in
dubio militat pro remiſſoria, iuxta *deciſ. 25. de*
teſtib. in antiq.

Plures ſunt cauſæ ex quibus remiſſoria po-
10 teſt denegari, quarum tres in præſenti enu-
merantur: prima eſt irreleuantia materiæ ar-
ticulatæ, *Card. Ottbob. dec. 45. num. 1. 8 et 11. deciſ.*
606. num. 1. par. 5. recent. et ſæpius alibi, nam ex
irreleuantia oritur præſumptio calumniæ, ob
quam negatur remiſſoria, *Duran. dec. 453. nu. 1.*
et ſeqq. et dec. 462. num. 15. et ſeqq. dec. 479. num. 1.
part. 9. recent. Arguell. deciſ. 69. num. 1. &
7. Buratt. deciſ. 28. numer. 2. & ibi Add. num.
8. et deciſ. 351. num. 3. Bich. deciſ. 14. num. 11.
deciſ. 45. num. 3. deciſ. 335. num. 4. deciſ. 364. num. 1.
et deciſ. 447. pariter num. 1. Canaler. dec. 87. nu. 4.
deciſ. 216. num. 1. deciſ. 268. num. 1. deciſ. 333. nu. 1.
et deciſ. 412. num. 2. Carill. deciſ. 18. num. 1. Royas
deciſ. 121. dec. 13. num. 2. deciſ. 98. nu. 1. et dec. 230.
num. 1. par. 1. deciſ. 344. num. 19. par. 11. deciſ. 144.
num. 2. et deciſ. 305. num. 1. par. 12. deciſ. 293. nu. 1.
dec. 452. num. 2. et deciſ. 501. num. 4. par. 14. dec. 56.
num. 12. et deciſ. 174. num. 1. par. 15. et dec. 299. nu. 1.
par. 16. recent.

Maximè autem locum habet ſi materia ſit
obiectiua, *deciſ. 354. num. 7. et ſequent. par. 15.*
recent.

Secunda, quando articulatur materia ten-
11 dens ad euertendas deciſiones in cauſa factas
Duran. qui materiam declarat deciſ. 462. num. 2. et
ſeqq. deciſ. 239. numer. 12. part. 9. recent.
Coccin. deciſ. 2065. numer. 20. et deciſ. 2150.
num. 11. Dunoz. ſen. deciſ. 160. num. 8. et in recent.
deciſ. 205. num. 7. par. 12.

Procedit tamen hæc concluſio concurren-
tibus alijs præſumptionibus calumniæ, nam
non ex hoc ſolum, quod articuli contineant
materiam deciſionibus contrariam denegari
debet remiſſoria, *Peutinger. deciſione 265. nu-*
mer. 4.

12 Tertia, vbi materia eſt inuerisimilis,
Ottbob. deciſ. 16. num. 6. deciſ. 239. num. 3. part. 9.
recent. Zaratt. dec. 30. num. 14. et deciſ. 65. num. 9.
Celſ. dec. 104. num. 6. et dec. 195. num. 9. Bich. dec. 45.
num. 4. et deciſ. 104. num. 6. vbi quod non datur
remiſſoria ad probandam materiam per teſtes
improbabilem, *Duran. deciſ. 131. nu. 12. Dunozett.*
iun. deciſ. 952. num. 4. Peutinger. deciſ. 22. num. 9. et
deciſ. 417. num. 6. Manzaned. deciſ. 39. num. 5. et
deciſ. 499. num. 3. Royas deciſ. 281. num. 13.

Nihilominus ad probandum id, quod pro-
batum releuaret, & cauſam omninò dirime-
ret conceditur remiſſoria, non attento obie-
cto impoſſibilitatis probationis, *deciſ. 375. nu.*
10. par. 15. recent.

Pariter non obſtante inueriſimilitudine
concederetur remiſſoria ſi materiæ articulatę
concurrerent adminicula, *Coccin. dec. 1464. n. 6.
et dec. 2150. num. 9.*

CAMERINEN. FIDEICOMMISSI.

Veneris 19. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Agitur de fideicommiſſo elicito ex coniecturis, quæ hic referuntur, quæ licet per ſe ſolæ non ſufficerent, ſunt ſimul iungendæ præſertim ſi verſemur in deſcendentibus teſtatoris, in quibus non requiruntur vrgentes ſicut in alijs.

SVMMARIVM.

1 *Quando ſubſtitutus dicatur poſitus loco inſtituti.*
2 *Poſitus in conditione, ſi adſunt coniecturæ, cenſetur tacitè vocatus, et num. 6.*
3 *Vrgentiſſima coniectura vocationis eſt, quando filij inſtitutorum poſiti in conditione, ſunt etiam expreſſè vocati in alia parte teſtamenti.*
4 *Vrgentes reputantur, ſi verſamur in deſcendentibus teſtatoris, ſi grauamen impoſitum ſit vocatis, morientibus ſine filijs, digreſſio ad plures ſubſtitutionum gradus, ac vocatio fœminarum poſt omnes filios inſtitutorum.*
5 *Coniecturæ prædictæ ſunt ſimul iungendæ, quamuis ſingulæ de per ſe non ſufficerent.*
7 *In deſcendentibus teſtatoris non requiruntur coniecturæ vrgentes, ſed ſufficiunt leuiores.*
8 *Defenditur præſens deciſio ab impugnatione Conciolli, et n. 9. ac. 10.*

DECISIO XLIII.

COncluſum fuit conſtare de fideicommiſſo ad fauorem Raynerij Nepotis Virgilij teſtatoris, quia teſtator filios ſuos hæredes vniuerſales inſtitutos ad inuicem ſubſtituit, ſi ſine filijs deceſſerint, ac inſuper diſpoſuit, quod aliquo eorum mortuo, vel mortuis cum filijs, ipſi intrent in locum Patris,
1 quæ verba denotant ſubſtitutionem expreſſam, ex quo ſubſtitutus dicitur poſitus loco inſtituti, *Cephal. conſ. 306. n. 13.*

Præſertim quod eſt etiam poſitus in conditione, & adſunt coniecturæ, ex quibus cen-
2 ſetur tacitè vocatus iuxta communem opinionem, de qua *per Corn. conſ. 146. ſub num. 19. in fine, et num. 20 lib. 2. Aym. conſ. 62. num. 6. Clar. in §. teſtamentum quæſt. 77. prope fin. Illuſtriſſimus Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit. 2. num. 29. Caputaq. deciſ. 69. libi 3. in manuſcript. et fuit pluries in Rota reſolutum.*

Prima enim coniectura eſt vrgentiſſima, quod filij inſtitutorum poſiti in conditione
3 ſunt etiam expreſsè vocati in alia parte teſtamenti nempè ad portionem Patruorum, quatenus intrent in locum parentum, nec non ad portionem ſuorum fratrum, & ſic intrat *conſ. Iaſ. 108. col. 5. verſ. non quoque obſtat lib. 4. pluries à Rota canonizatum, vt in illa Spoletana Terrarum 21. Iunij 1599. coram Reuerendiſſimo Rodien. et in cauſa Montis Faliſci fideicommiſſi 20. Decembris 1602. coram Illuſtriſſimo Card. Pamphilio*, & aliàs ſæpiſsimè, quod ſcilicet cenſeatur etiam vocatus in ea parte, in qua eſt poſitus in conditione.

Aliæ coniecturæ ſunt, quod Rainerius eſt de deſcendentibus teſtatoris, & eſt grauatus
4 in euentum, in quem decederet ſine filijs, & adeſt digreſſio ad plures gradus ſubſtitutionum, ac poſt omnes filios inſtitutorum vocantur filiæ fœminæ ipſius teſtatoris, quæ coniecturæ licèt ſingulæ de per ſe non ſufficerent, tamen ſimul iunctæ maximè cum vo-
5 catione in alia parte teſtamenti multum faciunt ad oſtendendum in conditione poſitos cenſeri diſpoſitiuè vocatos, *vt per Bero. conſ. 104. ſub num. 12. verſ. & quamuis fortè lib. 2. Gabr. de fideic. quæſt. 4. num. 49. Craſſ. §. fideicommiſſum quæſt. 14. in fin. Illuſtriſsimus Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit. 3. num. 26. & fuit reſolutum in ſupra allegata Spoletana Terrarum, & in cauſa Viterbien. fideicommiſſi 18. Decembris 1603. coram R. P. D. meo Litta.*

Prodijt in hac cauſa infra deciſ. 53. quæ eſt etiam poſt Cenc. de cenſib. deciſ. 470.

ADNOTATIO.

Quæſtio an filij poſiti in conditione cenſeantur vocati, & quæ ſint coniecturæ huiuſmodi vocationem inducentes, valdè frequens in Tribunalibus ad ſaturitatem pertractatur *coram Gregor. dec. 315. & 329. & dec. 255. par. 15. & dec. 11. par. 16. recent. & in Fulginaten. fideicommiſſi 27. Martij 1658. coram Reuerendiſs. Beuilaqua, ac in Interamnen. fideicommiſſi 20. Februar. 1673. coram Reuerend. Matthaio.*

Difficillima reputatur, & eſt celebris in omnibus Curijs, *Fontanell. deciſ. 72. num. 15. Capyc. Latr. deciſ. 1. num. 3. & ſeqq. vbi Gizz. num. 3. & ſeqq.*

Communior opinio ex *gloſ. in l. Lucius, ff. de*
6 *hered. inſtit.* pro parte negatiua non habet locum, vbi in contrarium militant coniecturæ, *Capyc. Latr. d. deciſ. 1. num. 5. & 6. deciſ. 48. num. 1. poſt Paitell. expedit. ciuil.* vbi congeruntur coniecturæ, *& infra dec. 380. 415. & 492.*

Neque verò requiruntur ſemper coniectu-
7 ræ vrgentes, vel neceſſariæ, vt multi indifferenter voluerunt, quia in deſcendentibus ſufficiunt leuiores, *Capyc. Latr. d. dec. 1. num. 41. & ibi Gizz. num. 16. Adden. ad Buratt. dec. 385. n. 10. verſic. quando vero agitur de deſcendentibus, idem Buratt. dec. 387. num. 2. & ibi Adden. litt. A. dec. 48. num. 11. & ſequ. poſt Paitell. expedit. ciuil. & infra deciſ. 492.*

Num. 1. Facit Fuſar. de ſubſtit. q. 320. nu. 39. Rot. dec. 326. num. 10. par. 16. recent.

Num. 3. Ruſtic. de fil. in condit. poſit. lib. 5. cap. 3. nu. 2. Rot. dec. 133. num. 3. & dec. 146. nu. 3. par. 1. Gregor. dec. 315. num. 3. & ibi Adden. num. 17. & deciſ. 329. num. 4. Adden. ad Buratt. deciſ. 385. num. 10. Merlin.

deciſ.80.num.9. deciſ.84.pariter num.9. & dec.359. num. 7.

In contrarium, & quod ex vocatione filio-
rum in vna parte potius arguatur eorum ex-
cluſio in alia parte, vbi reperiuntur ſolum-
modò poſiti in conditione argumentum ſu-
mendo ex regula, quod expreſſum facit ceſ-
ſare tacitum, *Ruſtic.d.lib.7.cap.14.num.5. Lanar. conſ. 60. num. 50. Altograd. conſ.54. num.111. & conſ.60.num.100.& ſeqq. Fuſar. in tract. de ſubſtit. qu.437.num.110.& 190.& ſeqq.Redenaſc.conſ.14. num.47.*

Impugnat hanc noſtram deciſionẽ *Conciol. allegat.41.num.28.& ſeqq.* ſed fruſtra,quia quo-
8 cumque Doctore maior eſt auctoritas Ro-
manæ Rotæ, vt ipſemet *Conciol. teſtatur alleg. 14.num.31.*

9 Et vt ipſe dicit *allegat.43.num.18.& 19.* Ro-
tales deciſiones tanquam Sacri Canones, &
legum dogmata ſunt ſeruandæ,itaut nefas ſit
ab illis in iudicando recedere.

Quando enim Rota Romana firmauit ali-
10 quam concluſionem non eſt vlterius de illa
dubitandum ait idem *Conciol.alleg.69.num.16. & 17.*

TERDONEN. CAPPELLÆ.

Lunæ 12. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Manutentio danda eſt poſſidenti, licet poſſeſſio ſit inſtrumentalis, ſi alius tunc non poſſidebat, eoque magis ſi capta ſit iudicis auctoritate ritè, & rectè procedentis.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo datur ei, de cuius poſſeſſione conſtat, quamuis poſſeſſio ſit inſtrumentalis, & num.4.*

2 *Declara procedere, ſi tunc alius in poſſeſſione non exiſtit.*

3 *Poſſeſſio capta auctoritate iudicis ritè, & rectè procedentis, eſt manutenibilis, & ſuffragatur ad quoſcunque effectus, & n.5.*

DECISIO XLIV.

PRo informante nempè dandum eſſe man-
datum de manutenendo Octauio, de
1 cuius poſſeſſione conſtat ex inſtrumento il-
lius adeptionis, *l.pradia, & ibi Bart.ff de acquir. poſſeſs.l.idcirco, & ibi Bald.C.de fid. inſtrum. Put. dec. 360. num. 8. lib. 1.* & licet ſit merè inſtru-
2 mentalis, tamen quia non apparet, quod
tunc alius exiſteret in poſſeſſione, eſt manu-
tenibilis, & ſuffragatur ad quemcunque effe-
ctum, *Rota deciſ. 21.de reſtit.ſpoliat. in antiq. Biſignett.deciſ.8. eod. tit. Caſſad. deciſ. 20. in fine de præbend. & fuit ſæpiſſimè in Rota reſolutum.* Præ-
ſertim, quod fuit capta auctoritate Iudicis
3 exequutoris litterarum Apoſtolicarum *l. iuſtè poſſidet ff.de acquir.poſſeſſ. Angel.in l. qui vniuerſas §.Item cum prætor in fin.& in l. clam. poſſidere §. qui ad nundinas num.2. in fine, & ibi Roman.nu.3. verſ.2. Alex. num.2. in fine, Seiſel.num.3. Iaſ. nu. 20. ff.eod.*

ADNOTATIO.

4 Poſſeſſio inſtrumentalis capta alio non poſſi-
dente eſt vndique manutenibilis, *Poſth. de manutent. obſeruat. 21. numer. 6. & 26.* vbi
quod ſuffragatur ad quoſcumque effectus, &
infra deciſ.51. & dec.30.

5 Maximè ſi ſit fulcita auctoritate Iudicis,
qui ritè, & rectè proceſſerit, *Poſth. de manut. obſeru.12.n.1. vbi concordantes*, & ſunt conclu-
ſiones planæ.

PERVSINA TERRARVM.

Veneris 16. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria in prophanis datur ex releuantia vnius articuli.

SVMMARIVM.

1 *Releuantia vnius articuli ſufficit pro conceſſione in prophanis, & nu.2.*

3 *Declaratur, procedere concluſionem, ſi ille articulus ſufficiat ad Victoriam cauſæ.*

DECISIO XLV.

DOmini ſteterunt in deciſis ſub die 28.
Aprilis præteriti ex rationibus, de qui-
bus in deciſione, & præcipuè ex eo, quod
negari non poteſt, quin non adſint aliqui ex
articulis datis pro parte Cinthiæ, qui ſint re-
leuantes, & ſic intrat concluſio ſæpius firma-
1 ta, quod dato vno articulo releuanti, cæte-
ri admittuntur, iuxta *deciſ. Caſſad. 5. in fin. de ſequeſtr.poſſ.& fruct.*

ADNOTATIO.

Poſt *deciſ. 34.* ſupra allatæ fuerunt aliæ deci-
ſiones iſtius cauſæ,& ſub *nu.4.* probatur,quod
2 ex releuantia vnius articuli ſit concedenda
remiſſoria pro omnibus,etiam in cauſis bene-
ficialibus, quod multo facilius procedit in
prophanis, *Ottbob.deciſ.2. num.12. Canaler.deciſ. 59.num.1. & paſſim.*

Singularis tamen intellectus traditur
ad concluſionem, quod vnus articulus rele-
uans ſufficiens ſit ad obtinendum omnium
admiſſionem, vt procedat quatenus ille vni-
3 cus articulus cauſam perimat, ac in tuto po-
nat fauore articulantis, non autem quando
non releuet ad cauſæ definitionem, *Coccin. deciſ.2159. num.4. deciſione 79. numer.11. part.8. recentior.*

HIS-

HISPALEN. PRÆHEMINENTIARVM.

Veneris 16. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo non datur ei, qui habuit ſe pro non poſſeſſore, vel ſpoliato, poſſeſſioque, quæ eſt fundamentum manutentionis, ſolo animo amittitur, vel retinetur.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio non datur illi, qui habuit ſe pro non poſſeſſore petendo, & obtinendo reintegrationem, ac exprimendo, fuiſſe ſpoliatum, & num. 5. 8. & 9.*
2 *Animo ſolo amittitur poſſeſſio.*
3 *Manutentio non datur ſine poſſeſſione.*
4 *Manutentio ad inſtar interdicti vti poſſidetis requirit poſſeſſionem de tempore motæ litis.*
6 *Animo ſolo ciuilis poſſeſſio retinetur, & eius vigore datur manutentio contra detinentem naturalem pro illius recuperatione.*
7 *Mandatum de manutenendo non datur illi, qui vtramque poſſeſſionem, nempè ciuilem, & naturalem amiſit.*

DECISIO XLVI.

Penès Poſth. de manut. deciſ. 595.

Occaſione præheminentiarum præſertim in proceſſionibus varia in Ciuitate Hiſpalen. ortæ fuerunt controuerſiæ, quæ cauſam dederunt pluribus deciſionibus, vt videre eſt par. 4. diuerſ. deciſ. 595. & in recent. par. 1. deciſ. 416. (quæ eſt etiam par. 4. dec. 114.) & infra deciſ. 267. 456. 466. & 506. & 558. quarum anterior eſt infra deciſ. 108. penult. infra 332. & vltima eſt apud Marcheſ. de commiſs. par. 2. fol. mihi 497. & par. 4. dec. 410. quæ eſt coram Andrea libri eius impreſſ. 102. 494. & 593. coram Buratt. deciſ. 388. 455. 488. & 903. coram Celſ. deciſ. 224. & 237. & coram Coccin. deciſ. 758. 871. 1595. & 1720.

ADNOTATIO.

Duas hic habemus concluſiones quotidiè practicabiles.

8 Prima, quod manutentio non detur habenti ſe pro ſpoliato, *Poſth. de manut. obſeru. 57. num. 44. vbi inter cæteros allegatur præſens deciſio, & num. 7. & ſeqq.* congeruntur actus inducentes amiſſionẽ poſſeſſionis, & quod poſſeſſor ſe agnouerit pro ſpoliato, ſicuti è conuerſo illi qui ſe non habuit pro ſpoliato ex ſola poſſeſſione ciuili datur manutentio *dec. 172. num. 27. par. 16. recent. & paſſim.*

Altera, quod intentans iudicium reintegrationis dicatur ſe habuiſſe pro ſpoliato.

9 Allegatur quoque hæc *deciſ. coram Otthob. deciſ. 9. num. 5. & infra dec. 74. & 627.*

RAVENNATEN. HÆREDITATIS.

Lunæ 19. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Immiſsio datur ſuccedentibus ab inteſtato vigore remedij, *quorum bonorum ff. & C. eodem*, quæ immiſsio impediri non poteſt à non habentibus titulum.

SVMMARIVM.

1 *Venientes ab inteſtato ſunt immittendi in poſſeſſionem bonorum, quæ defunctus poſsidebat tempore obitus vigore remedij,* quorum bonorum ff. & C. eodem.
2 *Ad impediendam prædictam immiſſionem non admittuntur exceptiones, requirentes altiorem indaginem, ſed in ſe opponente requiritur titulus.*

DECISIO XLVII.

Poſt reſolutionem in hac cauſa factam ad fauorem Fabritij, & aliorum de Pignattis, quod ſcilicet vti hæredes Franciſci ab inteſtato erant immittendi in poſſeſsionem bo-
1 norum, quæ de tempore obitus Franciſcus poſsidebat, *iuxta Text. in l. 1. & 2. & ibi not. per Doct. C. quor. bonor. & in l. 1. ff. eod.* dubitaui in quibus bonis eſſet illis danda immiſsio, & Domini quoad bona Franciſci aliunde, quàm ex Claudij hæreditate acquiſita cenſuerunt dan-
2 dam eſſe immiſsionem, non obſtante contradictione Laurentiæ, & ſororum Franciſci, quæ cum nullum oſtendat titulum, nec ſint aliquo modo legitimæ contradictrices, non poſſunt impedire dictam immiſsionem, *l. 1. ff. quor. bonor. l. 2. C. eod. §. ſequens diuiſio inſtit. de interdict. Bart. in l. fin. num. 21. verſ. ſi verò alleget poſſeſsionem, & ibi Zuccard. num. 388. & alij communiter C. de edict. Diu. Adr. toll. Gozzad. conſ. 93. num. 5. Menoch. de adipiſcen. remed. 4. num. 582.* Quo verò ad bona ex ſucceſsione Claudij Frãciſco obuenta, in quibus Laurentia prætendit vſumfructum, & ſorores dotes ſibi à Patre relictas, nihil fuit reſolutum, & Domini volunt, quod de illis particulariter videatur.

Supra deciſio 32. emanauit in hac eadem cauſa, & reliqua, quæ hic deducuntur non indigent adnotatione.

APRVTINA IVRISDICTIONIS.

Lunæ 19. Iunij 1606.

ARGVMENTVM

Ex quibus dicatur probata quaſi poſſeſsio Capituli conferendi beneficia ſciente, & patiente Epiſcopo, etiam quod is habeat intentionem fundatam pro tali collatione, illaque viſitauerit, inſcio Capitulo, quod factum cenſetur

zed by Google

cenſetur auctoritate delegata, non ordinaria.

SVMMARIVM.

1 *Capitulo debetur manutentio in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis, iuris viſitandi, & conferendi ex quaſi poſſeſſione probata ex actibus geſtis, ſciente, & patiente Epiſcopo.*

2 *Epiſcopus habet iuris communis aſſiſtentiam quoad iuriſdictionem, ius viſitandi, & conferendi intra ſuam Diœceſim, & ex ea competit illi manutentio, & num.6.*

3 *Limitatur, vt ſola iuris aſſiſtentia Epiſcopo non ſuffragetur reſpectu locorum, in quibus conſtat de quaſi poſſeſſione Capituli, nec quoad illa eſt danda manutentio Epiſcopo, ſed Capitulo, & n.7.*

4 *Extende etiam quod doceatur de aliquibus actibus de recenti factis ab Epiſcopo, non conſtito de ſcientia, & patientia Capituli, cum ij dicantur clandeſtini, & turbatiui, nulliuſque momenti.*

Vel ſint viſitationes factæ non auctoritate ordinaria, ſed delegata in vim Concil. Trident. & num.8. & ſeqq.

DECISIO XLVIII.

Penès Poſth. de manut. deciſ.596.

Infra eſt in eadem cauſa deciſ. 62. quæ reperitur etiam poſt Poſth. de manut. deciſ.596. & aliæ deciſiones extant coram Dunozett. ſen. inter eius impreſſ. 309. & 343.

ADNOTATIO.

Epiſcopus habet intentionem fundatam in aſſiſtentia iuris circa collationem beneficio-
6 rum vacantium intra fines ſuæ Diœceſis, itaut poſſit petere manutentionem, *Poſth. de manut. obſeruat.45. nu.6. & ſeqq. afferens hanc noſtram deciſionem, quæ allegatur etiam per Rot. deciſ.438. n.6. poſt eumdem.*

7 Limitatur ſi hæc iuris aſſiſtentia reddatur turbida, vel offuſcetur actibus, ſeu probationibus contrarijs, vel alius reperiatur in poſſeſſione, *Poſth. d. obſeru.45. num. 20. & ſeqq.*

Circa aſſiſtentiã iuris, quam habet Epiſcopus ad viſitandum loca exiſtentia intra fines ſuæ Diœceſis, ac ad exercendum in illis omnimodam iuriſdictionem etiam ad effectum manutentionis latè actum habetur in *Iuuenacen. iuriſdictionis 5. Martij 1677. & 22. Apr. 1678. coram R.P.D. Bourlemont.*

Viſitationis materiam intricatam eſſe dixit *Rot. coram Bich. dec.397. num.16.*

Hoc autem eſt certum, quod Epiſcopus habeat fundatam intentionẽ circa ius viſitandi omnia loca exiſtentia intra fines ſuæ Diœceſis, itaut probata ſituatione competat Epiſcopo manutentio, *vt fuit dictum in alleg. Iuuenacen. iuriſdictionis, & alibi paſſim.*

Quantumuis loca ſint aliàs exempta, quia exemptio generalis nõ comprehendit exemptionem à viſitatione, cum hæc ſit digna ſpeciali mentione, *dec.186. par.1. diuerſ. dec.181. num.28. par. 12. recent. & firmatur in d. Iuuenacen. iuriſdictionis diebus ſupra citatis, & prius 16. Iunij 1673. §. non obſtat, coram eodem R.P.D. Bourlemont.*

Quòd ſi locus controuerſus eſſet à viſitatione expreſsè, & ſpecialiter exemptus, eo caſu Epiſcopus non diceretur reaſſumpſiſſe ius viſitandi, illudque reacquiſiuiſſe per viſitationes non iuridice factas, illæ enim turbationes potius quam viſitationes dicerentur *d. dec.181. num.3.*

Et licet verum ſit, quod per vnicum actum ſine contradictione geſtum acquiratur quaſi poſſeſſio viſitandi, *Bich. deciſ.289. num.18.*

Fallit tamen concluſio, quando viſitatio fuit contradicta, & proteſtata, vel dedit cauſam liti, *Bich. deciſ.289. num.10. & deciſ.295. nu. 27. Pentinger. deciſ.480. num.6.*

Vlterius viſitatio in dubio præſumitur facta auctoritate ordinaria, *Zaratt. deciſ.21. nu.3. deciſ.128. num.8. par.11. recent. & infra dec.65.*

Niſi facta ſit in loco aliàs exempto, vel ex tranſactione, vel ex priuilegio Apoſtolico, aut ex alia iuſta, & competenti cauſa, ibi
8 enim facta in dubio cenſetur auctoritate delegata, & iuxta diſpoſitionem Concilij Tridentini potius, quam ordinaria, vt tradit hic deciſio, & *Coccin. dec.706. num.9. & 870. nu.3. & dec. 285. num.8. par.15. recent.*

Quæ quidem viſitationes titulo delegato factæ nihil operantur ad inducendam obſer-
9 uantiam contrariam concordiæ, vel alteri fundamento ex quo competat exemptio *dec. 44. num.30. par.10. recent.*

Nec Epiſcopo tribuunt aliquod ius viſitandi tanquam Ordinario, *Bich. deciſ.267. num. 20. Pentinger. deciſ.491. num.12.*

Hinc ad decidendam diſputationem an viſitationes factæ fuerint iure Ordinario, vel
10 delegato non releuant viſitationes poſt Concilium factæ, *Coccin. deciſ.706. num.8.*

Sed aduerte, quod Concilium mandat loca exempta viſitari iure delegato per Epiſcopum viciniorem, ideòque ſi Epiſcopus viſitans eſ-
11 ſet remotior, adhuc valdè dubitari poſſet an viſitauerit tanquam delegatus, & forſan valeret concludere, quod viſitauerit vti Ordinarius, *Zarat. dec.21. nu.30. Pentinger. dec.189. num. 6.*

Prout & viſitationes factæ antè Concilium dici non poſſunt factæ auctoritate delegata,
12 ſed concludendum omninò eſſet, quod factæ fuerint iure Ordinario, tanquam factæ antè attributam facultatem viſitandi iure delegato *deciſ.340. num.11. & 12. par.15. recent.*

Notandum hic eſt, quod Epiſcopus vigore Concilij tanquam delegatus poteſt viſitare
13 perſonas, & loca ſimplicitèr exempta, non autem illa, quæ præter exemptionem habent etiam iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, cum Territorio ſeparato, *Ottbob. deciſ. 82. num. 16. & 17.*

FARFEN. NVLLITATIS CONTRACTVS.

Luna 26. Iunij 1606.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Contractus venditionis reſcinditur ex capite læſionis probatæ per teſtes peritos, exprimentes modum probandi illam ad prædictum effectum reſcindendi contractum, qui ſtante læſione reſcinditur, non obſtante iuramento, quod præſumitur dolo extortum.

SVMMARIVM.

1 *Læſio probatur ex teſtibus peritis electis, & examinatis ſer. ſer.*

2 *Valor rei venditæ benè probatur per teſtes, qui dicant tanti valuiſſe de tempore venditionis.*

3 *Vel exprimant qualitates rei venditæ, ex quibus percipi poſſit verus valor rei, ſufficiens ad hunc effectum probandi læſionem, & nu. 4. ac 5.*

6 *Periti antè æſtimationem faciendam debent iurare, ſe bene, & legaliter æſtimaturos.*

7 *Declaratur, quod ſufficit, vt iurent in actu relationis.*

8 *Periti debent habere rationem qualitatum rei æſtimandæ, an ſit libera, vel alicui oneri obnoxia.*

9 *Teſtes, et periti præſumuntur ſcire notorium, quod viget in loco circa rei qualitatem.*

10 *Contractus venditionis reſcinditur propter enormiſsimam læſionem, etiam quod in eo adſit iuramentum. et nu. 15.*

11 *Iurans non videtur conſenſum præſtitiſse in enormiſſimam læſionem.*

12 *Ex enormiſsima læſione arguitur dolus re ipſa, qui dolo ex poſito æquiparatur, et iuramentum tali caſu præſumitur dolo extortum, et num. 16. & de materia n. 17. & 18.*

13 *Modus probandi valorem ſtabilium per peritos, vel teſtes.*

14 *Læſio enormiſsima, vbi adeſt, non ſolum reſcindit contractum, ſed etiam reddit illum nullum, et inualidum, atque ideò non ſunt neceſſaria remedia, reſciſſoria, ſed obligatio, venditio, et promiſſio ſunt nulla ipſo iure.*

DECISIO XLIX.

FVit per Dominos reſolutum, conſtare de læſione, quia bona, de quibus agitur fuerunt vendita pro ſcutis 200. & tamen ex
1 relatione peritorum de ordine Illuſtriſsimi Commendatarij ſeruatis ſeruandis electorum, *iuxta theoric. Bart. et aliorum in l. 2. C. de reſcind. vendit. et in l. pretia rerum, et ibi præ cæteris Alex. num. 6. ff. ad l. falcid. Franc. Aret. conſ. 83. col. penult.* conſtat de tempore venditionis fuiſ-
2 ſe valoris ſcut. 570. præter Domum, vaſcam & alia ædificia in illis exiſten. & cum hac peritorum relatione concurrunt etiam dicta teſtium de valore dictorum bonorum deponẽ-
3 tium, qui nedum de qualitate prædiorum, ſed etiam in ſpecie de ſingulis Arboribus deponunt, & expreſſe ſe referunt ad annum venditionis 1592. & anteà, & poſteà, ac vlterius dicunt, quod bona prædicta tunc vendi potuiſſent pro ſcutis 600. ſecundum commu-
4 nem æſtimationem, ſecundum quam etiam ipſi tanti emiſſent, & ſic benè probant valorem etiam ad effectum læſionis, *vt per Doct. in d. l. 2. et ibi Bart. num. 23. Cagnol nu. 232. et 235. Pinell. part. 3. cap. vlt. n. 17. et 18. C. de reſcind. vendit. idem Bart. in l. pretia rerum n. 2. et ibi Alex. n. 3. et 11. ff. ad l. falcid. Valaſch. conſult. 43. num. 4.*
5 & fuit ſæpiſsimè deciſum, adeò quod apparet venditorem longè vltra dimidiam, & ſic nedum enormiter, ſed etiam enormiſsimè fuiſſe læſum, vt tradunt *Doctor. in d. l. 2. Corn. conſ. 214. num. 5. lib. 3. Couarr. in c. quamuis part. 3. §. 4. num. 5. de pact. in 6. et var. reſol. lib. 2. cap. 4. ſub num. 5.*

Neque obſtare, quod periti ante æſtima-
6 tionem non iurauerint, ſe benè, & legaliter æſtimaturos, prout videtur neceſſarium *ex l. hac edictali §. his illud, et ibi Bald. num. 1. C. de*
7 *ſecund. nupt. cum alijs alleg.* quia fuit reſponſum ſufficere, quod iurauerint in actu relationis.

Minus etiam obſtat, quod teſtes non videantur habuiſſe rationem, quod iſta bona ſunt emphiteutica, quodque ex illis ſoluatur decima, ac vlterius grauata exiſtant onere octo bocchalium vini, de quibus etiam nul-
8 la videtur habita ratio per peritos; quia fuit dictum, quod omnia prædia exiſtentia in Territorio Farfen. ſunt emphiteutica, ac one-
9 ri decimarum ſubiecta, quod vti notorium tàm periti, quàm teſtes nullo pacto ignorare potuerunt, & ideò cenſendum eſt de hoc per eos habitam fuiſſe rationem in conſiderando valore dictorum bonorum, onus vero octo bocchalium tanquam exiguum, & impoſitum ſuper quadam parua parte vineæ, non fuit habitum in aliqua conſideratione ad effectum excludendi læſionem, quæ etiam illo deducto remanet clariſsima.

Stante igitur huiuſmodi enormiſsima læ-
10 ſione fuit dictum contractum venditionis eſſe reſcindendum, non obſtante iuramento,
11 tum quia iurans non videtur in tantam læſionem conſenſiſſe, nec de ea cogitaſſe *Abb. conſ. 8. n. 5. et ſeqq. par. 2. Corn. conſ. 214. num. 4. lib. 3. Pariſ. conſ. 75. num. 13. et ſeqq. lib. 3. Socc. Iun. conſ. 47. num. 11. et ſeq. lib. 4. Aym. conſ. 7. num. 5. et conſ. 197. num. 5. verſ. rurſus, Caſſad. deciſ. 1. de empt. et vendit. cum alijs per Couarr in cap. quamuis part. 3. §. 4. num. 5. de pact. in 6. et var. reſol. lib. 2. cap. 4. num. 5.* tum quia ex ea arguitur dolus re ipſa, qui
12 dolo expoſito æquiparatur, quo ſtante iuramentum dicitur dolo præſtitum, & ideò nec tenet, nec iurantem ligat, *Pariſ. d. conſ. 75. num. 19. lib. 3. Couar. in locis proximè citatis Cephal. qui plures allegat conſ. 137. num. 61. et ſeq. lib. 1.*

Et ita concluſum &c.

Poſt Mangil. de ſubbaſtat. reperitur impreſſa hæc deciſio in ordine la 41. & ſupra deciſ. 1. emanauit in eadem cauſa, vbi in calce, & aliam retulimus.

ADNOTATIO.

13 De modo probandi valorem per peritos, vel per teſtes, *vide ſupra deciſ. 39. & infra deciſ. 510. Rich. deciſ. 609.*

Quæ læſio dicatur enormiſſima redolens dolum

dolum, & cauſans nullitatem actus, cuius ratione veniat fructuum reſtitutio plures habētur opiniones relatæ per *Caſtill. lib. 7. controuerſ. c. 18. n. 108. & ſeqq.* Aliqui enim volunt læſionē eſſe debere in maximo exceſſu, ita, vt vix decimæ, vel ſimilis partis rei valor ſolutus fuerit; Alij quod neque ſufficiat tenuitas pretij niſi concurrant alia extrinſeca doli argumenta; Alij quod ſufficiat læſio in beſſe, itaut pretium ſolutum non perueniat ad tertiam partem veri valoris.

Poſteriorem hanc magis rigoroſā opinionē ſubſtinet *Fontanell. deciſ. Cathalon. 64. & cum ea pertranſiuit Rot. in Romana tranſactionis* 19. *Apr. &* 28. *Iunij* 1660. *coram bo. me. Veroſpio*, quamuis poſtea in eiuſdem cauſæ repropoſitione *die* 19. *Februarij* 1661. *coram eodem*, non leuiter de illius veritate fuerit dubitatum, prout eandem opinionem vti non habentem ſtabile fundamentum, inuehit *Caſtill. vbi ſupra num.* 109.

Alii demum (& hæc forſan eſt certior opinio) læſionis enormiſſimæ cognitionem arbitrio, & prudentiæ Iudicis remittunt; ita *Rot. dec. 192. par. 10. & dec. 248. num. 13. par. 11. recent. Buratt. deciſ. 116. num. 16.*

Hoc eſt indubitatum, quod æſtimatio ad hunc effectum fieri debeat habitis omnibus conſiderationibus, & detractis ſingillatim ſingulis oneribus de tēpore contractus, & quatenus ad valorem ſtabiliendū cōtingeret teſtes examinari, neceſſe eſſet, quod deducerent bonas, & concludentes rationes etiā nō interrogati cū hæc ſit res, quæ conſiſtit in iudicio intellectus potius, quā in ſenſu corporis, *Buratt. & Adden. deciſ* 538. *fuit dictum in Piſaurien. reſciſſionis contractus* 14. *Iunij* 1665. *coram Reuerend. Beuilacqua*.

Poſita poſtmodum enormiſſima læſione non ſolum reſcinditur contractus, ſed & redditur nullus, ac inualidus, itaut non ſint neceſſaria remedia reſciſſoria, cum obligatio,
14 promiſſio, & venditio dicantur nullæ ipſo iure, *Giurb deciſ. 105. num. 1. Theſaur. deciſ. 165. nu. 6. & ſeq. de Marin. reſolut. quotid. lib. 1. cap. 153. num. 3. Andreol. controuerſ. 214. num. 6. Capyc. Latr. conſult. 36. num. 27. & ſeq.* nec ad ſubſtinendum
15 contractum quidquam operatur iuramentū, *Andreol. d. controuerſ. 214. num. 27. & ſeq. Conciol. allegat. 4. num. 15. & ſeqq. deciſ. 354. num. 5. par. 13. recent. Buratt. deciſ.* 75. vbi affertur ratio hic tradita ſcilicet, quod iuramentum præſumatur dolo extortum, cum dolus præſumptus contingens ex re ipſa æquipararetur cum dolo vero, & firmatur *coram Duran. deciſ. 121. n. 29. facit Cauāler. deciſ.* 101. *num.* 5. Enormiſſima
16 namque læſio continere dicitur dolum reipſa, qui æquiparatur dolo expoſito danti cauſam contractui, & quando dolus dat cauſam contractui tunc contractus eſt ipſo iure nullus, quamuis iuratus, *Bich. d. dec.* 609.

Ampliatur quia proponens actionem nullitatis contractus ex capite læſionis enormiſſimæ non debet primo loco reſtituere, quod ex contractu recepit, prout alias reſcindere volens contractum non auditur niſi refundat prius ſi quid vtilitatis ex eo retraxit, *Fontanell. d. deciſ. 64. Vbald. deciſ. 87. numer. 3. & 4.*

Maximè ſi lædens percepit fructus, quos reſtituere tenetur attenta mala fide, cum illius enormiſſima læſio ſit argumentum *deciſ. 165. num. 2. par. 15. recent.* habet enim ille qui petit contractum annullari retentionē pretij cauſa fructuum reſtituendorum, & lædens non valet retardare actionem ſub prætextu, quod ipſe ſit creditor pretij, cum creditum ſit illiquidum, & incertum, dum ex eo detrahi prius debent fructus reſtituendi.

Amplius ex capite læſionis enormiſſimæ petere poteſt contractus reſciſſionem etiam
17 qui renunciauit iuri læſionis, & promiſit eam non intentare, etiam in magno, & maximo exceſſu, cum ſub iſta renunciatione læſio enormiſſima non comprehendatur *d. deciſ. 359. num. 9. par. 13. recent.*

Cæterum ſtante hac læſione ex capite præſumpti doli reſcinditur etiam contractus tranſactionis, *Cauāler. deciſ. 407. num. 1. dec. 192.*
18 *num. 20. & ſeqq. par. 10. & deciſ. 269. numer. 25. par. 11. recent.* quamuis ad hunc effectum ſtrictior requiratur probatio conſiderato vlterius dubio litis euentu, *Ottbob. deciſ. 25. & quotidiè.*

SENOGALLIEN. DOTIS.

Lunæ 26. *Iunij* 1606.

ARGVMENTVM.

Executiuè agi poteſt à marito contra promiſſorem dotis in forma Cameræ obligatum non tantum conſtante, verum etiam ſoluto matrimonio exiſtentibus liberis ex eodem matrimonio ſuſceptis.

SVMMARIVM.

1 *Vigore obligationis Cameralis agi poteſt executiuè.*
2 *Dos debita, & promiſſa marito cenſetur etiam debita, & promiſſa ſoluto matrimonio per mortem vxoris.*
3 *Dotis actio conſtante matrimonio, competit marito, non autem vxori.*
4 *Dos debetur propter onera matrimonij.*
5 *Maritus remanet vſufructuarius dotis mortua vxore ſuperſtitibus communibus liberis.*
6 *Dolo facit, qui petit rem, quam ſtatim reſtituturus eſt.*
7 *Declara hoc procedere, quando reſtitutio eſt facienda illi, à quo petitur, ſecus ſi alteri.*
8 *Dos promiſſa, & ſoluta non reuertitur ad dotantem, ſed ad liberos præmortuæ vxoris ex conſuetudine Martini, & n. 9. ac* 10.
11 *Hec deciſio defenditur ab impugnatione Gratiani.*

DECISIO L.

Eſt par. 3. recent. deciſ. 126.

Deciſio

Deciſio iſta impreſſa etiam reperitur poſt Zacch. de obligat. Camer. in ordine la 10. *& in eadem cauſa ſunt infra deciſ.*60. 73. 88. *&* 93.

ADNOTATIO.

Vrſellij mox citandi diſtinctio eſt, quod maritus poſt diſſolutum matrimonium habeat quidem actionem ad conſequendam dotis ſolutionẽ maxime ſi liberi ſuperſunt, non tamen valeat petere fructus dotis, ſine noua interpellatione, imò ſolutos teneatur in ſortem imputare, quod etiam habetur *in deciſ.*139.*nu.*17.*par.*10.*recent.*

Dos mulieri filiæ familias à patre conſtituta dicitur profectitia, quæ matrimonio ſoluto ad patrẽ reuertitur ad *text. in l. dos à patre, C. ſol. matrim.* & tradunt *Mareſcott. var. reſolut. lib.*1. *cap.*42.*num.*1.3.*&* 4. *Gratian. diſcept.*627.*num.*13. 16.*&* 24. *Rot. deciſ.*108.*num.*11.12.13.15.16.*&* 17. *par.*4. *to.*2. *recent.*

9 Quomodo, & quando procedat concluſio, *vide Vrſell. concluſ.*56.*nu.*69. *Mareſcott. var. lib.*1. *cap.*42. *Merlin. de legit. lib.*2. *tit.*2. *qu.*13.*num.*32. *& ſeqq. Theſaur. dec.*190. *infra dec.*73.

Limitatur ſuperexiſtentibus filijs, quia tunc ex conſuetudine Martini dos profectitia, quæ
10 alias ad patrem, vt ſupra eſſet reuerſura applicatur filijs, *Coccin. deciſ.*960.*num.*20. & habet locum tàm in dote ſoluta, quàm in promiſſa, & nondum ſoluta, *Mareſcott. vbi ſupra num.*4. *Merlin. loc. cit. num.*35. *& ſeqq.* dicens hanc eſſe opinionem à Rota canonizatam.

Intelligi nihilominus debet concluſio de ſola dote profectitia, & à patre data, non autem de dote aduentitia, vel data à quocumque extraneo, quo caſu dotans non ſubijcitur huic conſuetudini, *Bich. deciſ.*460.*nu.*25.

Quæ quidem dos ex prænarrata conſuetudine filijs defertur vti filijs, non iam vti hæredibus matris, cum potius filij videantur illam conſequi ex tacito iudicio, ſiue ex præſumpta voluntate aui dotantis, quam ex facto matris, *Theſaur. deciſ.*237.*num.*4. *verſ. & ratio eſt, Seraph. deciſ.*568. *nu.*11. *verſ. non obſtat &c.* & hanc eſſe opinionem Romanæ Rotæ, quidquid alij in contrarium ſenſerint teſtatur *Coccin. dec.*1789. *num.*3. *Bich. dec.*460.*nu.*9.

Sed ſtrictè interpretanda eſt hæc conſuetudo, vnde cum ea diſponat circa dotem mulieris nuptæ exiſtentis ſub patria poteſtate, non habet locum in muliere, quæ ſit ſui iuris, ita *Bich. deciſ.*460. *num.*23.

Rursùs, talis conſuetudo locum habet; quando mulier viro præmoritur, ſiquidẽ ſi præmoreretur maritus, tunc non obſtante filiorum ſuperexiſtentia adhuc dos reuerteretur ad patrem, *Tondut. Sanleger. reſolut. ciuil. lib.*2. *cap.*100. *num.*1. *&* 2. *deciſ.*708. *num.*4. *par.*1. *& dec.*290.*num.*9.*par.*10.*recent.* ſicut nec actio ad conſequendam dotem competit mulieri ſoluto matrimonio aduerſus patrem ſuum promiſſorem quando dos eſt profectitia, *d. l. dos à patre, Cancer. var. reſol. lib.*3. *cap.*21. *num.*214. *Duran. deciſ.*153. *num.*1.

Denique prænarrata conſuetudo admittitur non in fauorem quorumcumque filiorum ex quouis matrimonio natorum, ſed tantummodò fauore natorum ex eo matrimonio, in quo contigit mulieris obitus, *Bich. poſt Bolognett. & alios deciſ.*460. *numer.*24.

Remanet adhuc videndum quando dos dicatur profectitia, quando aduentitia, circa quod latè fuit actum *in Romana pecuniaria* 8. *Iunij* 1665. *coram Reuerendiſsimo D. Albergato Decano.*

Hanc deciſ. impugnat *Gratian.* ſed vindicat,
11 ac explicat *Vrſell. concluſ.*89.*num.*358.

FIRMANA BONORVM.

Veneris 1. *Decemb.* 1606.

ARGVMENTVM.

In manutentione rigor probationum non attẽditur, ſed aliqualis ſufficit probatio, etiam per vnicum teſtem, niſi adſint meliores probationes in contrarium.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum adepta poſſeſſionis probat poſſeſſionem ad quoſcunque effectus, etiam ad effectum manutentionis.*
2 *Teſtis vnicus ſufficit ad effectum manutentionis, & num.*10. *latè.*
3 *Præſertim ſi concurrant adminicula, & num.* 11.
4 *Immiſſione iudicio auctoritate acquiritur poſſeſſio.*
5 *Relaxatione mandati Iudex dicitur functus officio ſuo, itant non poſſit poſteà relaxare aliud ab illo diuerſum, ſed tantummodò illius duplicatum.*
6 *Impugnare quis non poteſt, quod iam approbauit.*
7 *Tempus motæ litis attenditur ad manutentionis effectum.*
8 *Probationes meliores præualent in contrarium, & nu.* 12. *ac* 13.
9 *Rigor probationum non attenditur in mandato de manutenendo, nec requiritur exacta probatio, ſed ſufficit aliqualis, imò leuiſſima, & ſemiplena.*

DECISIO LI.

*Penes Poſth. de manut. deciſ.*597.

ADNOTATIO.

*Num.*1. *Vide ſupra deciſ.*3. *num.*1. *& deciſ.*21. *num.*4. *Poſth. de manut. obſeruat.*21. *num.*26. *vbi citat hanc deciſionem.*

*Num.*9. Leuiores probationes in iudicio manutentionis eſſe admittendas ait etiam *Rot. coram*
9 *Dunoz. ſen. dec.*2. *num.*3. *& coram Dunoz. iun. dec. dec.*396.*num.*96. *& dec.*714.*num.*10. *coram Otthob. deciſ.*9.*num.*7. *deciſ.*80.*num.*4. *& deciſ.*164.*num.*3. *coram Duran. dec.*21.*num.*4. *deciſ.*29.*num. pariter* 4. *dec.*46.*num.*3. *dec.*324.*num.*17. *& deciſ.*330.*num.*2. *& coram Peutinger. deciſ.*15.*num.*1. *in recent. deciſ.*277.*nu.*7.*par.*10. *& dec.*51.*nu.*2.*par.*11.

Vnicus

reputatur validum, ſi fuerit factum coram Iudice decretum interponente.

6 *Credita hereditaria omiſſa deſcribi in Inuentario, non reddunt illud inualidum, niſi id geſtum ſit cum dolo.*

7 *Proteſtatio appoſita in inuentario addendi quicquid ad notitiam venerit, excludit doli præſumptionem, & Practici vtuntur illa.*

9 *Cauſa ob quas fuit adinuentum Inuentarium hæredis ponuntur, & num. 10. & 11.*

12 *Rota multoties quare reſoluerit pro validitate Inuentarij, & multoties pro inualiditate, & num. 13. ac 14.*

DECISIO LXXV.

IN hac cauſa ſub die 11. præſentis menſis propoſui dubium An D. Alphonſus teneatur liberare D. Antonium Franciſcum ab onere cenſus impoſiti ſuper Caſali Schizzanelli, & cauſa fuit dilata, verùm quia pro parte d. Alphonſi præcipuum fundamentum fiebat ſuper eo, quod ipſe eſt hæres ſui Patris cum beneficio legis, & Inuentarij, ideò de partium conſenſu iterũ propoſui cauſam ſtricte quoad validitatem Inuentarij, & Domini reſolue-
1 runt illud fuiſſe legitime confectum cum omnibus requiſitis, de quibus *per Doct. in l. fin. §. cum igitur, C. de iur. deliber.* non obſtantibus his, quæ in contrarium deducebantur, quibus benè reſpondebatur per informantes pro dicto Alphonſo.

Et quoad primum, quod in eo non fuit citatus Alexander Pater dicti Antonij Franciſci, qui tanquam certus creditor erat nominatim
2 citandus, *Bart. in d. l. fin. §. cum igitur num. 3. C. de iur. delib. cum ſimilibus.* Placuit reſponſio, quod dictus Alexander fuit citatus ad valuas Curiæ Capitolinæ, quæ citatio fuit ſufficiens,
3 ex quo tunc temporis erat abſens, *§. ſiat igitur, Auth. de hæredib. & falcid. Bart. in d. §. cum igitur ſub num. 3. Iaſ. num. 3. ad fin. & alij communiter, & tenuit Rota in cauſa Romana de Gaddis 24. Octobris 1578. coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino.*

Nec aliquid releuat, quod Alexander haberet Procuratorem in Curia, quia non conſtat, eius mandatum fuiſſe ſufficiens ad iſtum
4 actum, & poterat eſſe reſtrictum ad aliquam certam cauſam, & in omnem euentum non probatur d. Alphonſum de tali Procuratore habuiſſe aliquam notitiam, prout erat neceſſe ad hoc vt illum citare poſſet.

Alium defectum, quod inuentarium non fuerit ſubſcriptum manu propria d. Alphonſi fuit dictum ſuppleri ex eo quod inuentarium fuit factum coram Iudice, qui ſuper illo ſuum
5 quoque Decretum interpoſuit, propter cuius præſentiam, & calorem Iudicij ceſſat defectus ſubſcriptionis *ſecundum Bald. conſ. 147. num. 2. lib. 4. quem refert, & ſequitur Roland. de inuent. part. 3. §. quid autem quando inuentarium, & probauit Rota in dicta Romana de Gaddis, & in cauſa Bonon. miſſionis 7. Aprilis 1606. coram bon. mem. Lita.*

Quod autem tertio dicebatur in Inuentario non fuiſſe appoſita quædam credita hæreditaria non ſubſiſtit, quia vltra quod non conſtat de aliquibus creditis hæreditatis, quæ ſcienter d. Alphonſus deſcribere omiſerit, fuit etiam dictum non apparere, quod dolo fuerint omiſ-
6 ſa prout eſt neceſſe, ad huiuſmodi enim effectum non ſufficit ſola probatio omiſſionis, niſi etiam dolo facta probetur, *Bald. in d. l. fin. §. cum igitur num. 8. C. de iur. deliber. Angel. in l. 1. §. hæc ſtipulatio num. 24. ff. ſi cui pluſquam per leg. falcid. Dec. conſ. 633. num. 11. Surd. deciſ. 222. num. 10. ad fin. cum ſeq. & fuit reſolutum in cauſa Romana Inuentarij 14. May 1604. coram R. P. D. meo Ludouiſio*, Maximè quod in confectione inuentarij d. Alphonſus proteſtatus fuit, quod ſi alia Bona ad eius notitiam deueniſſent illa
7 in inuentario appoſuiſſet, quæ proteſtatio excludit omnem doli præſumptionem, *Iaſ. in l. fin. num. 3. verſ. ideò cautela eſt, & cum Bald. ibidem in § cum igitur num. 8. verſ. eſto enim C. de iur. deliber. Dec. d. conſ. 633. ſub num. 11. cum alijs per Roland. de inuent. part. 3. verſ. cautus debet eſſe, & part. 4. verſ. quod ſi hæres num. 7. & fuit dictum in dicta Romana Inuentarij.*

De hoc forſan negocio agitur in deciſ. 146. par. 1. & deciſ. 337. par. 2. diuerſ.

ADNOTATIO.

Tres hic examinantur nullitates aduerſus inuentarium.

Prima, quod non fuerit confectum citato creditore.

Secunda, quod non fuerit ſubſcriptum manu hæredis.

Tertia, quod in eo deficeret deſcriptio quorundam nominum debitorum.

Quoad primam quamuis de iure neceſſaria ſit in actu conficiendi inuentarium citatio creditorum, & legatariorum, *l. fin. §. ſin autem, C. de iur. deliber. Gratian. diſcept. 767. Caualer. dec. 508. Dunoz. ſen. dec. 161. num. 15.*

Maximè autem creditorum, qui ſunt certi, nam alias quoad ipſos inuentarium non ſuffragatur, *Bich. dec. 469. num. 4.*

Non obſtante, quod creditores non degant in loco confecti inuentarij dummodò reperiantur in Ciuitate propinqua, & ſubiecta eidem Principi, in qua commodè citari poſſint, quia tunc creditores certi quantumuis abſentes adhuc ſunt citandi, *Bich. dicta deciſ. 469. num. 5.*

Tamen in Vrbe ſi inuentarium fuit coram Iudice inceptum mediante appoſitione Sanctæ Crucis, citatis creditoribus, & legatarijs, non requiritur vlterior citatio, vel intimatio creditorum, & legatariorum pro certis diebus, & horis in actu confectionis, ſed ſine ea poteſt libere proſequi infra 60. dies præfixos in Reformatione s. m. Pauli V. *tit. de Iudicibus in cauſis ciuilib. §. cauſa diſcuſſionum, verſ. à die, Ridolphin. in prax. par. 1. cap. 9. num. 143.* & quod vnica citatio etiam de iure ſufficiat ad hunc effectum, *Mantic. dec. 189. num 1.*

Quoad ſecundam Regula eſt, quod inuentarium, in quo hæredis ſubſcriptio deficiat nullum ſit, *deciſ. 72. nu. 19. par. 2. diuerſor.*

Limitatur primo, ſi ſit rogatum à publico Notario, quia rogitus æquiualet ſubſcriptioni, eadem namque actus perfectio, ad quam probandam ſubſcriptio hæredis expoſcitur ex rogitu publici Notarij reſultat *dec.331. nu.16. & 17. par.5. recent.*

Limitatur ſecundò, ſi inuentarium factum appareat coram Iudice, vt ſtatuit hæc deciſio, & annuit *Rot. deciſ.48. num.4. par.15. recent.*

Tandem quoad tertiam, quod hæres in inuentario omittens deſcribere corpora hæreditaria illius beneficio ſe reddat indignum, dixit *Rot. coram Celſ. deciſ.182. num.4.*

Procedit tamen, quando omiſſio fuit doloſa, quia ceſſante doli, & fraudis ratione omiſſio deſcriptionis aliquorum bonorum in inuentario illud non vitiaret, *Gratian. diſcept.512. num.47. Pen. deciſ.1487. num.11. & ſeqq. ſecundum impreſſionem Lugdunen. Coccin. deciſ.1863. nu.33. deciſ.150. num.3. par.1. deciſ.331. num.2. par.3. deciſ.126. nu.6. par.4. deciſ.331. nu.21. par.5. dec.181. num.13. & 14. par.6. deciſ.466. nu.16. & ſeqq. par.9. tom.2. deciſ.343. num.3. par.12. deciſ.499. num.8. par.13. & deciſ.48. num.10. par.15. recent.*

Dolus autem, & fraus non præſumitur, ſed potiùs ignorantia, *deciſ.199. num.11. & 12. poſt ſecundum vol. conſil. Farinacc.*

Et quod omittens deſcribere mobilia in inuentario non præſumatur id doloſè feciſſe, ac per conſequens inuentarij beneficio non veniat defraudandus, nec inuentariū ipſum ex hoc vitietur, *Bald. in d. l. fin. §. ſi igitur n.8. verſ. Ego dico &c. Honded. conſ.53. num.15. & nu.31. lib.1. Sard. deciſ.222. num.13. Crinell. deciſ. Dolan.143. num.12.*

Præcipuè, ſi aliquod aliud concurreret adminiculum doli excluſiuum, vt ſi fuiſſet omiſſa deſcriptio bonorum, quæ occultari non poſſint, ſi omittens eſſet iuuenis, vel minor, aut etiam nimis Senex, *Sard. deciſ.222. num.11. & ſeqq. deciſ.33. num.1. & 2. par.12. rec. Romana, ſeù Nepeſina reſtitutionis in integrum 18. Maij 1652. coram Eminentiſs. Cerro.*

Quandoquidem textualitèr loquendo poſitiuus dolus concludentèr in hac materia probari debet ab allegante, *ad notata in l. fin. §. licentia ex verb. ibi — conuicti, C. de iur. deliber.*

Ampliùs, licèt multi teneant, quod doloſè omittens bona in inuentario deſcribere illius beneficio priuetur, vt *Accurſ. in § Sancimus, verſ. non fortè, & in §. ſi verò. verb. honorati in fin. Auth. de hæred & falcid Honded. conſ.35. n.55. lib.1. Gratian. diſcept.512. num.10. & ſeqq. vſque ad nu.17.*

Communior nihilominùs, & magis approbata Scribentium opinio eſt, quod ex huiuſmodi omiſſione doloſa hæres condemnari non poſſit plus quam ad duplum, quod valeat res omiſſa, *d. §. licentia, verſ. ill. videlicet obſeruando, Ridolphin. in prax. par.1. cap.9. num.71. & ſeq. Peregrin. de fideicomm. art.3. num.83. Phanucc. de inuentar. par.3. num.63. Caſt. de iur. & fact. ignorant. centur.1. diſtinct.17. nu.22. Nacchin. controuerſ. iur. lib.4. cap.37. Pigan. ad Statut. Ferrar. rubr.7. num 30. verſ. imò verius, Andreol. controuerſ. 106. num.2. Burſatt. conſ.325. num.115. lib.3. Menoch. conſ.471. Sard. dec.222. num.10. Capyc. Latr. deciſ. 129. nu.19. & 20. lib.2. dec.72. num.9. par.2. diuerſ. deciſ.181. num.4. part.6. deciſ.466. num.29. par.9. & deciſ.343. num.38. & ſeqq. par.12. recent.*

Ex dictis colligimus, quod omiſſio rei minimæ non vitiat inuentarium, *Bart. in l. 1. §. item ſolent num.6 ff. de offic. Præfect. Vrb. Tiraquell. de indic. faciend. in reb. exig. num.46. Phanucc. dicta par.3. nu.50. verſ. ſimiliter &c. Giouagnon. conſ.21. num.7. lib.2. Cancer. var. reſol. par.3. tit. de inuentar. cap.2. num.54.*

Item, nec omiſſio valoris vitiat inuentarium, *Corn. in princip. leg. fin. num.37. C de iur. deliber. Phanucc. poſt Cagnol. d. par.3. num.31. in fin. Monticul. de inuentar. cap.7. num.3. Craſs. in §. inuentarium qu.1. num.5. Honded. conſ.51. num.7. lib.1. Ludouic. concluſ.116 fol. mihi 53. col.1. poſt med. verſ. eſt verum &c. Fab. de errorib. pragmat. decad. 2. error.8. Crinell. d. dec.143. num.19.*

Quando enim neceſſaria eſt valoris ſcientia ſufficit, quod de illa conſtet etiam ex alijs extrinſecis probationibus, *Paul. de Caſtr. conſ.212. num.3. verſ. ſecunda ratio lib.1. Phanucc. d. par.3. num.3. in fin. Rot. dec.607. num.1. verſ. & cum dicta bona par.1. recent. & in Romana cenſus de Caranaſchinis 22. Iun. 1609. coram Penia.*

Prout nec omiſſio exactæ, & indiuiduæ qualitatis bonorum inuentarium vitiat, *Pentinger. dec.165. num.20.*

Et quod ex inuentario, in quo fuerit omiſſa valoris, & qualitatis bonorum deſcriptio probetur negatiua non exiſtentiæ aliorum bonorum præter deſcripta, *Giouagnon. conſ.20. nu.14. l.b.2.* ſubiungens quod ex tali præſumptiua probatione negatiuæ transferatur onus probandi contrarium in aſſerentem.

Cæterum inter ſalubres inuentarij effectus potiſſimus ille eſt, quod hæres cum beneficio non ſit verè, & propriè hæres credendus vna, & eadem perſona cum defuncto, vt erat antiquitus antequam iſtud inuentarij beneficium
8 per nouiſſimas Iuſtiniani Conſtitutiones introduceretur, ſed propter bonorum diuiſionem, ac ſeparationem ex hoc beneficio reſultantem hęres reputetur ſimplex adminiſtrator diſtinctus à perſona, & bonis defuncti, quoad perſonam, & bona propria, in quibus per iſtas Conſtitutiones omninó tutus, & immunis redditur perindè, ac ſi hæreditas eſſet iacens, *Capyc. Latr. conſult.13. nu.2. & 3. Hodiern. contro. 31. num.18.* vb. quod hæres fingitur abſtinuiſſe, *Gratian. diſcept.998. num.2. Surd. deciſ.504. nu.4. Mantic. dec.326. num.3. dec.724. num.2. par.3. deciſ. 331. nu.1. par.5. dec.30. n.41. par.10. rec. Ariminen. cenſuum 24. Ian. 1608 §. cum enim, coram Reueren. Bourlem. & infra dec. 579.*

Inuentarium fuit inuentum ex triplici cauſa.

Prima ne hæres ſubripiat bona hæreditaria,
9 & propterea tenetur de illis rationem reddere creditoribus, & habentibus intereſſe, *Paſtell. expedit. ciuil.72. num.39. & ſeqq. deciſ.39. num.8. & 9. par. 6. recent.* vbi dicitur, quod ſi hæres rationem non reddiderit, poterit ipſe conueniri, & condemnari via executiua ſicut poterat defunctus, in eius perſona, & bonis proprijs iuxta praxim A. C. quam ſequitur *Rot. & adducitur alia deciſio Pamphiliana, quæ eſt*

infra

Digitized by Google

Infra 110. quamuis Signatura quoad perſonam,
& bona propria hæredis executionē ſolet trāſ-
ferre, & cum clauſulis ſuſpenſiuis reſcribere
adhuc dubitans, quod contra eum non intret
rigor viæ executiuæ, vt diſputauit *Rot. coram*
Cuccin. deciſ. 151.

Secunda, ne hæres teneatur vltra vires hære-
10 ditarias, *Pattell. d. expedit.* 72. *nu.* 32. *& ſeqq. in*
adnot. vbi quod in multis caſibus hæres tenetur
non obſtante inuentario, prout è conuerſo in
multis caſibus non tenetur quamuis inuenta-
rium non confecerit, *Adden. ad Gregor. dec.* 418.
num. 15.

Tertia vt hæres dubitans de viribus hære-
11 ditarijs habeat terminum ad deliberandum,
Paitell. vbi ſupra, qui multa congerit ad pro-
poſitum.

Aliquando in hac materia fuit iudicatum
12 fauore hæredis pro validitate inuentarij ex-
cuſando varios defectus, vt penes *Capyc. Latr.*
dec. 129. *num.* 12. *& ſeqq. Gregor. deciſ.* 169. *& ibi*
Adden. Caualer. dec. 508. *dec.* 126. 174. *&* 376. *par.* 4.
to. 2. *& dec.* 331. *par.* 5. *recent.*

13 Aliquando contra hæredem pro inualidi-
tate inuentarij, *vt in deciſ.* 149. *num.* 23. *& ſeqq.*
par. 9. *rec. vbi alia congeruntur.*

Sed hæc varietas prouenit ex diuerſis facti
14 circumſtantijs principaliter conſiderando an
adſit, vel abſit dolus in hærede *bene Caualer. d.*
dec. 508. *num.* 7. *&* 8.

Poſito quod inuentarium ſit validum, quia
inuentarium nullum non operaretur aliquem
effectum, *deciſ.* 343. *par.* 10. *recent.*

Circa reſeruationem *addendi, & minuendi*,
quæ à practicis ſolet apponi, ad euitandam
15 facilius doli præſumptionem, *Paitell. loc. cit.*
num. 84. *Hodiern. ad Surd. deciſ.* 222. *num.* 1. *& ſeq.*
Capyc. Latr. d. dec. 129. *num.* 8. *Gregor. dec.* 69. *num.*
41. *& ibi Adden. nu.* 12. aduertendum quod ea
ſtante hæres non amittat beneficium legis, &
inuentarij licet omiſſorum deſcriptionem,
ſeu additionem non fecerit ſtatim, ac habuit
eorum notitiam, *Surd. dec.* 222. *num* 11. *& per*
tot. Caualer. deciſ. 508. *num.* 8.

Poteſt namque hæres quandocumque vti
facultate reſeruata, ac bona omiſſa adnotare
deciſ. 45. *num.* 9. *par.* 15. *recent.*

Sed quod hæres poſtquam habuit notitiam
rei omiſſæ debeat quamcitius illam in inuen-
tario deſcribere, aliàs inuentarium ſit nullum
tenent *Paitell. vbi ſupra num.* 86. *Thomat. deciſ.*
218. *num.* 8.

16 Nihil operatur hæc clauſula præſeruatiua ſi
probetur, quod omiſſio fuerit facta ſcienter,
Paitell. vbi ſupra num. 85. *& ſeq. Capyc. Latr. loc.*
cit. num. 9.

CÆSARAVGVSTANA CANONICATVS

Lunæ 20. Maij 1607.

ARGVMENTVM.

Dicitur quis paruiſſe Breui de dimittendo be-
neficium, dum illud poſſidetur pacificè ab eo
cui erat dimittendum, ſecus quoad fructus

perceptos, qui debent probari ſoluti ab eo,
qui manſit in poſſeſſione, ex qua præſumi-
tur illorum perceptio.

SVMMARIVM.

1 *Breui de dimittendo vt dicatur ſufficienter paritum,*
non eſt neceſſaria dimiſſio poſſeſſionis, ſed ſufficit
praſtare patientiam prouiſo illam ingrediendi.
2 *Qui fuit in poſſeſſione beneficij, præſumitur fru-*
ctus illius percepiſſe tempore, quo poſſedit, illoſque
reſtituere debet, vt dicatur Breui ſatisfactum,
& num. 4. 5. *&* 6.
3 *Aſſertioni alicuius non ſtatur, niſi probetur.*
5 *De vi, & effectibus clauſulæ* parito Breui.
6 *An ſub prædicto Reſcripto,* parito Breui, *compre-*
hendantur expenſæ.

DECISIO LXXVI.

Dixerunt Domini conſtare de paritione,
quoad poſſeſſionem; ſecùs verò quoad
fructus. Etenim reſpectu poſſeſſionis cum
Hieronymus illam pacificè apprehenderit,
eamque hodie retineat abſque aliqua contra-
dictione Ioannis, dicitur ſufficienter paritum
1 nec ad iſtum effectum eſt neceſſaria dimiſſio
poſſeſſionis, ſed ſufficit præſtare patientiam,
quod prouiſus illam ingrediatur, vt in iſtis
terminis *fuit dictum in cauſa Maioricen. Sacriſtiæ*
24. Maij 1602. coram Illuſtriſſimo Card. Pamphilio.

Reſpectu verò fructuum, cum Ioannes à
menſe Decembris 1605. vſque ad diem 20.
Nouembris 1606. fuerit in poſſeſſione Cano-
2 nicatus, præſumitur fructus percepiſſe, *Rota*
deciſ. 25. *de præbend. in nou.* & fuit ſæpiſſimè de-
ciſum: quod procedit etiam ad effectum, vt
pro ſatisfactione clauſulæ *parito Breui*, tenea-
tur ad illorum reſtitutionem, etiam aliter
non probata perceptione, *vt fuit reſolutum in*
cauſa Gerunden. Beneficij 21. Maij 1599. coram Il-
luſtriſs. Card. Seraphino.

Non obſtat, quod Ioannes non ſit in ſacris,
& quod ex ſtatuto Eccleſiæ Cæſarauguſtanæ,
3 qui nō eſt in ſacris nullos lucretur fructus, quia
de iſtis non conſtat, niſi per nudam aſſertio-
nem ipſius Ioannis, cui ſtandum non eſt, ſed
debet ab eo probari, *l. 2. ff. de probat. l. actor, quod*
aſſeuerat C. de edendo cum ſimilibus, & de iure hoc
cautum non reperitur, & contrarium probat
Clem. vt hi de ætat. & qualit.

Nec obſtat prohibitio facta per Procurato-
rem Commiſſarij Cameræ, quod non ſolue-
rentur aliqui fructus Ioanni, quia reſpicit tem-
4 pus futurum, & non præteritum, vndè cum
Ioannes ante huiuſmodi prohibitionem poſ-
ſederit Canonicatum præſumitur fructus per-
cepiſſe, vt ſupra dictum eſt, niſi oſtendat,
aliquos fructus non percepiſſe, vel percipere
non potuiſſe.

Prodijt in hac cauſa infra deciſ. 143.

ADNOTATIO.

De clauſula *parito Breui*, illiuſque vi, & effecti-
5 bus, *vide Marth. clauſ.* 91. *par.* 1. *Barboſ. clauſ.* 93.

Vrſell. concluſ. 5. num. 13. Gregor. deciſ. 36. num. 1. Cavaler. deciſ. 332. num. 3. & 4. & dec. 477. num. 4. Buratt. deciſ. 646. num. 1. deciſ. 181. num. 2. par. 8. recent.

Clauſula iſta exquirit (vt paritum dicatur) dimiſſionem poſſeſſionis, ac reſtitutionem fructuum perceptorum à die à quo illa fuit capta, *Coccin. deciſ. 2078. num. 1. Peutinger. deciſ. 89. num. 1. Dunozetus dec. 290. num. 1. dec. 33. num. 10. par. 14. recent.*

Quo tamen ad poſſeſſionis dimiſſionem ſatisfactum dicitur eo ipſo, quod præſtatur patientia, vt victor illam conſequatur, *Peutinger. deciſ. 89. num. 2.* vbi ſubiungit, quod paritioni non obeſſet proteſtatio præſeruatiua ſuorum iurium facta per eum qui ad parendum poſſeſſionem dimittit.

6 At per hanc clauſulam non importatur expenſarum refectio, niſi id fuerit expreſſum in commiſſione, *Gregor. deciſ. 36. num. 4. Buratt. deciſ. 646. num. pariter 4. & ibi Add. Cavaler. deciſ. 332. num. 5. ſupra deciſ. 28.*

Fructus percepti de iure præſumuntur à poſſeſſore quouſque appareat quod poſſeſſionem dimiſerit, *Arguell. dec. 113. nu. 21. Gavll. dec. 231. num. 16.* vbi decantatur legalis verſiculus, poſſediſti, ergò fructus percepiſti, *Bich. dec. 451. num. 11. Coccin. dec. 1443. num. 2. dec. 2071. num. 1. & dec. 2078. num. 2. Cavaler. dec. 596. num. 1. Durm. dec. 305. num. 3. dec. 307. num. 2. deciſ. 356. num. 3. & dec. 384. num. 1. Dunoz. ctr. deciſ. 582. num. 4. deciſ. 683. num. 1. dec. 778. num. 6. deciſ. 811. num. 10. & dec. 825. num. 1. Peutinger. dec. 89. nu. 4.* quæ eſt punctualis ad hanc noſtram deciſionem, *deciſ. 107. num. 4. deciſ. 150. num. 5. dec. 230. num. 8. & deciſ. 270. pariter num. 8. Manzaned. deciſ. 362. Roias dec. 46. num. 4. & in recent. par. 11. dec. 2. num. 18. & dec. 115. num. 8. & par. 12. dec. 241. num. 2. & dec. 332. num. 4.*

Remanet nihilominus adhuc liquidanda fructuum perceptorum quantitas ab allegante, & petente reſtitutionem, *Duran. deciſ. 356. num. 4.*

Allegatur hæc deciſ. infra deciſ. 730. num. 1.

ALBANEN. AFFICTVS.

Ven. 1. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Executio contra aliquem fieri non debet, niſi præcedente liquidatione crediti, quæ eſt neceſſaria in quolibet iudicio.

SVMMARIVM.

1 *Executio non poteſt validè fieri, niſi præcedente legitima liquidatione, & num. 2. & 3.*

DECISIO LXXVII.

FVit reſolutum mandatum relaxatum per A.C. pro rubris centum grani non eſſe exequendum, imò potius executionem illius vigore factam eſſe reuocandam, quia illa fuit facta pro dicta quantitate grani ſuper diuerſis bonis, nulla præcedente liquidatione valoris
1 dicti grani, quæ ſemper eſt neceſſaria in quocunque proceſſu, quantumuis executiuo iuxta tradit. per *Galleſ. in tit. de liquidat. Aym. conſ. 164. num. 2. & fuit deciſum in cauſa Peruſina Decimis 15. Ianuarij 1607. coram R. P. D. meo Ortemberge, & alias ſæpius.*

ADNOTATIO.

2 Executio demandari non poteſt, niſi legitimè præcedat crediti liquidatio, *Buratt. deciſ. 417. num. 3. & dec. 653. num. 4. in recent. dec. 131. num. 4. par. 12.* & in terminis mandati relaxati pro frumento ſine liquidatione pretii, *Gregor. deciſ. 485. num. 8. Martin. Andr. deciſ. 42. numer. 4. in fin.*

Et quod in iudicio ſuſpicionis fugæ præ-
3 cedere omninò debeat liquidatio antè capturam, alias executio ſit nulla, *deciſ. 81. num. 6. par. 15. recent.*

BONON. DONATIONIS.

Veneris 1. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Donatio præſumitur vera, non ſimulata, ceſſante maximè cauſa ſimulandi, qua non probata, non inſiſtitur ſuper coniecturis, quæ tali caſu nil releuant.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum donationis, habens requiſita inſtrumenti, præſumitur verum, & non ſimulatum.*
2 *Simulatio, niſi probetur cauſa ſimulandi, non præſumitur, & debet ab allegante plenè, & concludenter probari, ut ſufficiens, & num. 3.*
4 *Declaratio ſuper aliqua cauſa, & ea à parte ſubſcripta cenſetur approbata, nec poteſt amplius impugnari.*
5 *Coniectura ad probandam ſimulationem nihil releuant, niſi conſtet de cauſa ſimulationis.*
6 *Simulationis coniectura ducta à coniunctione ſanguinis reputatur ſatis leuis, niſi concurrant aliæ vrgentiores.*
7 *Facilius donatur coniunctis, quam extraneis, & donatio facta illis præſumitur potius intuitu coniunctionis, quam doli, & fraudis.*
8 *Simulatio non probatur ex donatione omnium bonorum, nec ex eo, quod donans remanſit in poſſeſſione rei donatæ, & nu. 9. & 10.*
11 *Simulatio donationis non benè arguitur ex eo, quod facta ſit in loco Religioſo, vel extra Ciuitatem.*
12 *Donationes, & Teſtamenta, quæ fiunt ad fauorem coniunctorum, ſolent fieri in locis Religioſis.*
13 *Coniectura, & præſumptio pro arguenda ſimulatione ex loco dicitur leuis hominum, non iuris, nec eſt legitima.*
14 *De ſimulatione, qui præcipuè agant tam pro illa excludenda, quam pro præſumenda, et n. 15.*

DECI-

DECISIO LXXVIII.

Concluſum fuit donationem factam per Equitem Morandum Marco Antonio eius filio non fuiſſe ſimulatam, de ea enim conſtat ex publico inſtrumento habente om-
1 nia requiſita, pro quo in dubio præſumitur, & omnia in eo contenta cenſentur vera, non autem falſa, nec ſimulata, *Bald. in l. cum precibus num. 1. C. de probat. & conſ. 389. num. 1. verſ. in contrarium lib. 4. Caſtr. conſ. 261. num. 1. lib. 2. Aym. conſ. 145. ſub num. 2. & fuit dictum in cauſa Neapolitana Donationis 1. Iulij 1602. coram R. P. D. meo Lancellotto*. Præſertim non apparente ali-
2 qua cauſa ſimulandi, ſine qua non datur ſimulatio, nam non ſufficit proponere ſimulationem, niſi etiam ſimulandi cauſa oſtendatur, *l. patronus ff. de probat. Bart. in l. poſt contractum ſub num. 3. ff. de donat. & conſ. 65. num. 4. & 5. lib. 1. Anchar. conſ. 227. num. 2. Alex. conſ. 111. nu. 3. lib. 3. & conſ. 28. num. 12. lib. 5. Natt. conſ. 628. nu. 13. lib. 3. & fuit ſæpè in Rota deciſum, & ſignanter in cauſa Romana Donationis de Grandis 27. Aprilis* 1592. & 11. *Decembris* 1593. *coram R. P. D. meo Decano*.

Nec videbatur Dominis poſſe pro cauſa ſimulandi deſeruire, quod antè donationem Eques dederit intentionem de fideiubendo pro Comite Campeggio ad fauorem Dominorum de Beuilaquis, quia ex tali intentione nulla fuit contracta obligatio, qua cogi poſſet ad fideiubendum pro Comite ità quod poterat recuſando nolle pro eo fideiubere, vel alijs modis licitis, & honeſtis ſibi in hoc præcauere abſque eo, quod faceret donationem ſimulatam, vndè ſatis apparet ex huiuſmodi intentione fideiubendi non poſſe inferri ad
3 cauſam ſimulationis, quæ debet plene, & concludenter ab allegante probari, & debet eſſe ſufficiens probabilis, & veriſimilis, vt poſt alios latè firmat *Mandell. conſ. 9. num. 1. 7. & 8. & conſ. 97. num. 24. & 28. quem approbauit Rota coram Cantuccio in cauſa Neapolitana reſtitutionis in integrum 14. April. 1578. relata inter impreſſ. diuerſ. 69. nu. 2. par. 2.*

Et ceſſat difficultas ex apoca pro parte Comitis exhibita, in qua expreſſè dicitur, quod Eques antè donationem ſemper ſe difficilem reddidit ad faciendam huiuſmodi fideiuſſionem, quodque poſt factam donationem pluries requiſitus illam facere denegauit, licet poſteà exoratus à Comite eam facere promiſerit, quæ declaratio omnem excludit cauſam faciendi donationem ſimulatam, ex quo tunc non habebat voluntatem fideiubendi, & cum
4 apoca fuerit ab vtraque parte ſubſcripta, talis declaratio cenſetur ab eis approbata, itaut impugnari non poſſit, *inſtit. de empt. & vendit. poſt princ. l. ſi ego §. dotis ff. de iur. dot. cum alijs per Gabr. de probat. concluſ. 9. num. 1.*

Et ex his patet reſponſio ad coniecturas pro ſimulatione per informantes pro Comi-
5 te allegatas, quia quando non conſtat de cauſa ſimulationis, coniecturæ nihil releuant, *Bart. in l. poſt contractum ſub num. 3. ff. de donat. & conſ. 65. ſub num. 4. & 5. cum alijs ſupra allegatis, & dixit Rota in dicta Romana Donationis de Grandis* 11. *Decembris* 1593. *coram R. P. D. meo Decano*, vltra quod nec etiam tales Dominis viſæ fuerunt, ex quibus poſſit argui ſimulatio.

Nam ad id, quod dicebatur donationem fuiſſe factam filio, & ſic perſonæ coniunctæ fuit reſponſum, quod niſi aliæ coniecturæ, vrgentiores ſimul concurrant, iſta coniectu-
6 ra proximitatis ſatis leuis iudicari ſolet, *Crot. conſ. 182. num. 77. lib. 2.* cum enim facilius donetur coniunctis, quàm extraneis, quando donatio fit coniunctis potius præſumen-
7 dum eſt fieri contemplatione proximitatis, quàm fraudis, & doli, *Coraſ. in l. poſt contractum num. 9 ff. de donat. & fuit dictum in dicta Romana Donationis de Grandis 27. Aprilis* 1592. maximè quod vt dictum eſt nulla præceſſit cauſa ſimulandi, ſine qua ſola proximitas contrahentium ad præſumendam ſimulationem nõ ſufficit, *Bart. in d. l. poſt contractum num. 3. Bald. in l. ſi quis poſt num. 2. C. de bon. praſcript.*

Neque etiam videbatur poſſe argui ſimulationem ex eo, quod donatio fuerit facta de omnibus bonis, & Donator in illorum poſ-
8 ſeſſione remanſerit: quia vltra quod iſta præſumptio, ſeù coniectura non eſt ſufficiens ad præſumendam fraudem, *Bart. in conſ. 65. num. 5. lib. 1. Iaſ. in § item ſi quis in fraudem num. 41 Inſtit. de action. Pic. in d. l. poſt contractum num. 49.* iſtud
9 obiectum tollitur ex eò, quod in donatione Donator vſumfructum ſibi reſeruauit, *Bart. in l. ſicut, § ſuperuacuum num. 6. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſoluat. & in d. l. poſt contractum num. 6. per Text. in l. quis quis, C. de donat. Veron. de ſimulat. contract. præſumpt. 24. num.* 166. & vlterius fuit
10 appoſitum conſtitutum, quod excludit omnem fraudis, & ſimulationis ſuſpicionem, *Bart. conſ. 65. num. 4. lib. 1. Roman. conſ. 246. num. 1. Soccin. conſ. 264. num. 2. verſ. ſed dicet lib. 2. & tenuit Rota in dicta Romana donationis de Grandis 27. Aprilis* 1592.

Nec viſum fuit admodum vrgere, quod donatio fuerit facta in Sacriſtia Monaſterij Fra-
11 trum Seruorum extra Mœnia Ciuitatis, quia vt fuit ſimili præſumptioni reſponſum *in proximè citata Romana Donationis de Grandis*, talis locus Religioſus ſatis alienus exiſtimatur ad inducendam præſumptionem ſimu-
12 lationis, præſertim quod in teſtamentis condendis, & in contractibus inter coniunctas perſonas celebrandis, ſæpè talia loca religioſa adiri ſolent. Vltra quod iſta leuis hominum,
13 & non vrgens iuris, aut legitima præſumptio, ſeù coniectura eſſe cenſetur, prout dixit *Rota in dicta Romana Donationis de Grandis*, in qua donatio fuerat facta vxori in Monaſterio Sancti Petri in Monte Aureo, & in ea poſt vxorem communes liberi vocabantur, adeò quod ceſſat etiam alia coniectura deducta ex eo, quod in hac donatione fuerit expreſſum, quod bona donata tranſire debeant ad filios donatarij.

Et ita deciſum.

ADNOTATIO.

14 Simulationis materiam pleno calamo tractant *Barthol. Capell. in eius tract. var. lib.4. Farin. in tract. de falſit. & ſimulat. & conſ.201. lib.3. Carol. de Graſs. except.12. Teſtaq. allegat.3. Aldonin. conſ. 69. Paitell. expedit. ciuil.87. & ibi Annotat. Bonden. collectat. 5. num. 41. & ſeqq. Adden. ad Gregor. dec.157. num.27. Adden. ad Buratt. dec.99. litt. A.* in quibus auctoritatibus modo ſimu-
15 latio admittitur, modo excluditur in omni actu, & contractu.

De donatione ſimulata agunt *Gratian. diſcept. 479. Cranett. conſ. 864. Thor. vot. 23. Barz. deciſ. 83. Magon. dec. Florent.76. Rot. cor. Pen. dec.346. & 446. dec 179. par.4. to.2. & dec.102. par.16. rec. & in Romana fideicomm. 28. Februarij 1676. coram R.P. D. Vicecomite.*

Num. 2. Fruſtrà opponitur ſimulatio, quando non allegatur cauſa ſimulandi, & cauſa deficiente nullæ ſuffragantur coniecturæ ad probandam ſimulationem, *Farinac. q.162. nu.136. Altograd. conſ.90. num.82. lib.2. Emin. Ottbob. dec. 238. num.10. Dunozett. ſen. dec.23. num.8. dec.108. num.6. 264. num.75. & 396. num.11. par.15. deciſ. 218. num.16. & 253. num.8. par.16. recent.*

Imó cauſa debet eſſe omninò veriſimilis, & probabilis, *d. deciſ.258. num.11. & deciſ.283. num.10. par.16. recent.*

Num.3. Intentio contrahendi debita non eſt ſufficiens cauſa ad arguendam ſimulationem donationis quando non aderat eorum certitudo, vel apparet, quod debita fuerint contracta valdè poſt donationem, *Penia dec.215. nu. 13. & dec.323. num.6. Dunozett. iun. dec.602. num.10. dec.308. num.13. par.5. recent.*

E conuerſo præexiſtentiam debiti, in quo donans poſtmodum ſe obligauit ad arguendam donationis ſimulationem pro cauſa conſiderat *Bart. in l. poſt contractum num.8. ff. de donat. Farinac. qu.164. num.150.*

Poſita cauſa ſimulandi materia iſta tota
16 pendet à præſumptionibus, & coniecturis prudenti Iudicis arbitrio ponderandis, vndè non mirũ de varietate Tribunaliũ in iudicãdo aliquos actus ſimulatos, alios non, vt obſeruat *Paitell. d. expedit.87. num.12.*

17 Coniecturas pro excluſione ſimulationis congerit etiam *Bellon. iun. conſ.18. Rot. coram Em. Ottbob. dec.238. num.6. & ſeqq.*

Deciſiones Penia hic allegatæ ſunt inter eius impreſ. 168. & 249. quibus ferè ex Diametro aduerſatur *dec.179. par.4. to.2. recent.*

MEDIOLANEN. CANONICATVS.

Mercurij 6. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Manutentio datur exiſtenti in poſſeſſione, etiam quod hæc ſit inſtrumentalis, ſi alius tempore adeptæ poſſeſſionis, non poſſidebat; nec data à Iudice nulliter, vel iniuſte procedente, ſuffragatur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis eſt manutenibilis, vbi non conſtat, ab alio fuiſſe tunc occupatam, & ſuffragatur ad quoſcunq; effectus, præſertim ſi ſit auctoritate Iudicis, & cum recognitione colonorum, & nu.6. ad 9.*

2 *Poſſeſſio iunior præſumitur clandeſtina, & turbatiua, & non impedit manutentionem anteriori poſſeſſori.*

3 *Nulliter proceditur, ſi pars non citatur.*

4 *Ac ſimiliter nulliter proceditur poſt interpoſitam appellationem.*

5 *Poſſeſſor anterior non dicitur priuatus ſua poſſeſſione, per immiſſionem datam, alteri à Iudice nulliter.*

7 *Exceptio de titulo excipientis, vel non titulo poſſeſſoris non impedit manutentionem, ſed reſpicit petitorium, & nu.10. cum 11.*

8 *Titulus non requiritur in iudicio manutentionis, ſed ſufficit ſola poſſeſſio, quæ datur ſine titulo etiam in beneficialibus.*

DECISIO LXXIX.

Pottès Poſtb. de manut. deciſ. 589.

ADNOTATIO.

9 De poſſeſſione inſtrumentali, & quod ſit manutenibilis capta alio non poſſidente, *Poſtb. de manuteut. obſeru.21. per tot. qui num.6. allegat hanc deciſ. ſupra dec.44. & 51. & infra dec.83. 405. 484. & ſæpius.*

10 Titulus in iudicio manutentionis non requiritur, quia in eo attenditur merum factum *Poſtb. de manutent. obſeru.42. num.9. referens deciſ. iſtam, deciſ.168. num.11. deciſ.242. num. 2. & deciſ. 415. num.20. par.16. recent.*

11 Siquidem exceptio concernens titulum non admittitur in iudicio manutentionis, ſed reijcitur ad petitorium, vt ex hac deciſione colligit *Poſtb. d. obſeru.42. num. 14. vbi num.23. paulo antè fin. vtitur pariter hac deciſ.*

ROMANA CENSVS.

Veneris 8. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Reſtitutio in integrum aduerſus ſententiam Rotalem non datur abſque probatione læſionis, quæ dicitur illius fundamentum.

SVMMARIVM.

1 *Deciſio in cauſa facti oſtendit iuſtitiam Sententiæ Rotalis, et n. 7.*

2 *Reſtitutio in integrum aduerſus Sententiam Rotalem non datur, vbi non adeſt læſio, et n.5. et 6.*

3 *Læſio ad prædictum effectum reſtitutionis in integrum debet plenè, & concludenter probari, & num.4.*

DECISIO LXXX.

INformantibus tantum illis de Carolis fuit reſolutum non conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum aduerſus ſententiam Rotalem ad eorum fauorem latam, quia ex deci-
1 ſione aliàs in hac cauſa facta ſuper validitate huius cenſus apparet eam fuiſſe iuſtam, & conſequenter cum hæredes non fuerint ex ea
2 paſſi aliquam læſionem non eſt locus reſtitutioni, quæ nunquam conceditur vbi non adeſt læſio, *cap.1. vbi Abb. num.2. de reſtit. in integr. Salycet. in l.1. num. 8. & ſeq. C. ſi aduerſ. rem*
3 *iudic.* vbi quod læſio debet plenè, & concludenter probari, quod etiam tradit *Innoc. in cap. tum ex litteris num.2. & ibi Abb. num. 16. de reſtit. in integr. & fuit reſolutum in cauſa Romana Domus 4. Iunij 1604. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio.*

Prima deciſio iſtius cauſæ eſt coram Iuſto apud Marcheſan. de commiſſ. par.1. fol.854. poſt Cenc. de cenſib. deciſ.152. & in recent. par.4. to.1. dec.50.

ADNOTATIO.

Aduerſus rem iudicatam reſtitutio in integrum non conceditur vbi ſententia eſt valida, &
4 iuſta, tunc enim ceſſat læſio, quæ eſt huiuſmodi reſtitutionis fundamentum, *dec. 232. la 1. num.2. par.13. deciſ.153. num.5. & dec. 111. num.1. par.15. dec.126. num.3. & dec.176. pariter num.3. par.16. recent.*

Quod idem dicendum eſt de Eccleſia, cui ſine læſione reſtitutio in integrum non per-
5 mittitur, *Dec. conſ.564. num.18. Odd. de reſtitut. in integr. par.1. quæſt.4. num.5.* ac de alijs perſonis priuilegiatis, *deciſ.32. num.18. par.16. recent.*

Hoc eſt verum, quod Eccleſiæ reſtitutio in
6 integrum facilius conceditur, *l. omnia priuilegia, C. de Epiſc. & Cler. Io. Andr. in cap. 2. de reſtitut. in integr. in 6. Contard. in l. vn. dimit. 8. num.13. Scacc. de appellat. qu.19. remed.2. num.8.*

Iuſtitia verò Sententiæ Rotalis deſumitur
7 ex deciſionibus in cauſa factis, *vt dictum eſt ſupra deciſ. 18.*

MELITEN. BAIVLATVS NEGROPONTIS.

Mercurij 13. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

An, & quando ob clauſulam *ſublata*, appoſitam in Breui Apoſtolico ſit neceſſaria oris apertitio ad effectum agendi, deque intellectu eiuſdem clauſulæ in Breui, de quo hic, prout etiam de intellectu huius breuis pulchrè agitur.

SVMMARIVM.

1 *Intellectus Breuis Apoſtolici ſuper Baiulatus vacatione, illiuſque collatione facienda Equitibus iuxta ſtabilimenta Religionis Hieroſolymitanæ circa antianitatem, & benemerentiam, ipſorum Equitum.*
2 *Clauſula* ſublata, *vti acceſſoria, non operatur reſpectu caſuum in principali diſpoſitione non cõprahenſorum, et n.9. et 10.*
3 *Papa non cenſetur in breui voluiſſe præiudicare alijs ſuper benemerentia.*
4 *Regula* de iure quęſito non tollendo *nunquam cenſetur à Papa derogatum in quolibet iure etiam minimo, & quomodolibet competenti, operaturque defectum voluntatis in concedente ob proteſtationem in dicta Regula contentam, et de ea n.12.*
5 *Oris apertio non eſt neceſſaria, quando in Breui adſunt ea, quæ proximè dicta ſunt, et de ea nu.11.*
6 *Nihilominus ob reuerentiam litterarum Apoſtolicarum de obſeruantia Rotæ aditur Signatura Gratiæ pro oris apertione, quam dare non poteſt Signatura Iuſtitiæ, & nu.7.*
7 *De vi, atque effectibus clauſulæ* ſublata, *quæ inter alios operatur, vt per eam ſint ligatæ manus iudicum aliter iudicandi, ac parti claudit os, impeditque audientiam, idcirco adeunda eſt Signatura Sanctiſſimi.*

DECISIO LXXXI.

FRater Gundiſaluus de Porras de anno 1601. exiſtens Orator Religionis Hieroſolymitanæ apud fel. rec. Clementem Papam Octauum ſub narratiua, quod ipſe eſſet magis antianus in ſua lingua, & Prioratu Caſtellæ obtinuit motu propro ab eodem Pontifice per litteras in forma Breuis prouideri de prima magna Cruce, & Dignitate vacatura, non obſtante eius abſentia à Conuentu ex quacunque cauſa etiam voluntaria cum clauſula *ſublata*, & Decreto irritanti, & alijs clauſulis ampliſſimis.

Eueniente poſteà de anno 1605. vacatione Baiulatus Negropontis fuit in Cõuentu ipſius Religionis per Scrutinium Ballottatum ad illum electus dictus Frater Gundiſaluus, à qua electione fuit pro parte D. Petri Gonzalez de Mandoza oppoſitoris appellatum ad Sanctiſſimum D. N. Papam, & Sanctam Sedem Apoſtolicam ſub prætextu, quod non fuerit ſeruata forma ſtabilimentorum dictæ Religionis & præſerim *cap. 5. de elect. &* inſtatum apud Summum Pontificem, vt vellet committere cauſam huius appellationis: verum quià pro parte dicti Fratris Gundiſalui opponebatur de dicto Breui cũ clauſula *ſublata*, Sanctiſſimus D. N. remiſit huiſmodi cauſam cognoſcendam ad Illuſtriſſimum D. Cardinalem Pãphilium, qui vt partibus ſatisfaceret, ſubſcripſit dubium in Rota diſcutiendum, an d. Petro obſtet Breue Clementis Octaui conceſſum dicto Gundiſaluo itaut ei ſit concedenda oris aperitio in caſu, & ad effectum, de quo agitur, quod fuit per me propoſitum, & per Dominos vnanimiter reſolutum, Breue non obſtare, quominùs D. Petro ſit danda oris aperitio.

Fundamentum reſolutionis fuit, quia ex lectura ipſius Breuis apparet Summum Pontificem voluiſſe tantùm ſupplere defectum, abſen-

abſentiæ, quæ ſtante ſtabilimento *ſub tit. de*
elect. cap. 8. poterat reddere ipſum Gundiſaluũ
1 incapacem ad conſequendam dignitatem
aliàs ſibi debitam, non autem voluiſſe ſup-
plere defectum antianitatis, & benemerentiæ,
quæ omnia conſiderantur in electione Baiu-
latus, vt diſponunt ſtabilimenta *ſub tit. de elect.*
cap. 5. vndè dum D. Petrus opponit de nullita-
te electionis non ex capite abſentiæ, ſed ex
eo quod non fuerit examinata benemerentia
iuxta dictum ſtabilimentum, clare patet di-
ctum Breue ei non obſtare, & per conſequens
nec etiam clauſulam *ſublata*, quæ tanquam
2 acceſſoria non operatur reſpectu caſuum in
principali diſpoſitione non comprænhenſorum
Gemin. in cap. præſenti in princ. verſ. nota quod eo
ipſo, & ibi Franc. in 3. not. de offic. deleg. in 6. Gabr.
de clauſ. concluſ. 3. num. 82. & fuit reſolutum in cau-
ſa Oriolen. Decimarum 19. Iunij 1592. coram
Gipſio.

Nec placuit Dominis, quod dicebatur Pa-
pam voluiſſe etiam ſupplere defectum bene-
merentiæ, quia de hoc in dicto Breui nullum
verbum, imò nec etiam id fuit narratum Pa-
3 pæ, qui in dubio non cenſetur voluiſſe præ-
iudicare alijs, qui habent maiorem beneme-
rentiã *l. 2. §. merito, et §. ſi quis à Pontifice ff. ne quid*
in loc. publ. Sarn. in regula de iur. quaeſ. non toll. qu. 1.
col. 1. & ibi etiam Mandoſ. quaeſt. 1. num. 2. & 3. præ-
ſertim cum non fuerit dictę regulæ deroga-
tum, quæ habet locum in quolibet iure etiam
4 minimo, & quomodolibet competenti, &
operatur defectum voluntatis in concedente
propter proteſtationem in regula contentam,
vt fuit reſolutum *in cauſa Oſcen. indulti* 10. *De-*
cembris 1566. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Milli-*
no, & aliàs ſæpiſſimè.

Et ex his licet Domini exiſtimarent non eſ-
5 ſe neceſſariam oris aperitionem, dixerunt ta-
men, eam poſſe concedi ad cauthelam pro-
6 pter reuerentiam litterarum Apoſtolicarum
iuxta obſeruantiam Rotæ, ſecundum quam
tutius agendo ſolet ſemper remittere partes
ad Sanctiſſimum pro oris aperitione, vt fuit
dictum in cauſa Tarraconen. Villæ de Reus 8. *Fe-*
bruary 1591. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Platto.*

ADNOTATIO.

De virtute, & effectibus clauſulæ *ſublata*, *vide*
Marth. de clauſ. clauſ. 166. par. 1. Barboſ. clauſ. 175.
7 *Mareſcott. var. lib. 2. cap. 37. Vrſell. concluſ. 122.*
num. 22. & ſeqq. Pen. dec. 193. 224. & 242. per tot.
dec. 431. num. 10. & ſeqq. & dec. 609. nu. 2. Caualer.
deciſ. 404. num. 2. & ſeqq. & dec. 430. num. 2. & 3.
deciſ. 26. num. 11. & ſeqq. dec. 146. num. 14. & ſequ.
dec. 221. num. 21. & dec 247. num. 6. & 11. par. 8. et
deciſ. 107. numer. 5. par. 9. recent. & infra deciſ.
705.

Quamuis clauſula *ſublata*, *& decretum irri-*
8 *tans*, claudant os parti, itaut audiri non poſſit
ſine oris aperitione obtinenda in Signatura
Gratiæ, *deciſ. 342. num. 8 par. 16. recent.*

Non tamen impediunt quo minus Iudices
poſſint cognoſcere an caſus controuerſus
comprehendatur ſub diſpoſitione Pontificia
his clauſulis præmunita, maximè quando non
9 comprehenſio deducitur excipiendo, vt ma-
teriam tractando tradunt *Bero. conſ. 146. num.*
38. lib. 3. Monet. de commutat. vlt. volunt. cap. 7.
nu. 229. Mareſcott. var. reſolut. lib. 2. cap. 37. num. 29.
plenè *Dunoz. iun. deciſ. 121. per tot. deciſ. 569.*
num. 9. par. 2. dec. 610. num. 13. vbi in ſpecie fir-
matur ad hunc effectum non eſſe neceſſariam
aperitionem oris, *par. 5. deciſ. 247. num. 7. &*
dec. 299. num. 27. par. 11. recent.

Siquidem hæ clauſulæ ſuum non operantur
10 effectum quouſque fuerit pronunciatum lo-
cum eſſe executioni priuilegij, *Seraph. dec. 965.*
num. 14. non obſtante alia clauſula *ex certa*
ſcientia, quæ non operatur niſi appareat de
vera, & indubitata ſcientia Pontificis conce-
dentis, *Seraph. dec. 981. num. 1. Dunoz. iun. dicta*
deciſ. 121.

Oris autem aperitio quando ſit conceden-
11 da, *vide Mareſcott. vbi ſupra, Marcheſan. de com-*
miſs. par. 2. fol. 411.

Derogatio regulæ de iure quæſito non tol-
lendo debet eſſe indiuidua, aliàs gratia rema-
net omninò inefficax quoad præiudicium
12 tertij, *Mareſcott. d. lib. 2. cap. 40. num. 37. Monet. d.*
cap. 7. num. 214. Adden. ad Buratt. dec. 576. litt. A.
Mellin. dec. 198. num. 1. Seraph. deciſ. 182. num. 1.
Roias deciſ. 336. num. 14. deciſ. 153. num. 15. par. 11.
& dec. 235. par. 15. recent. & fuit dictum in Romana
officij 4. Maij 1659. coram Verospio.

PERVSINA FIDEICOMMISSI DE BIGAZZINIS.

Mercurij 13. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Probatis per fideicommiſſarium requiſitis datur eidem immiſſio ex remedio *l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. toll.* vel ex Saluiano interdicto, etiam ante factam verbalem reſtitutionem fideicõmiſſi contra grauatum, reiectis pluribus exceptionibus, ſcilicet tranſactionis munitæ clauſulis prægnantibus ad inducendam renunciationem fideicommiſſi, detractionum, melioramentorum, ac retentionis.

SVMMARIVM.

1 *Probatis requiſitis datur fideicommiſſario immiſſio ex vtili ſaluiano interdicto, quod eſt adipiſcendæ poſſeſſionis, & nu. 13.*

2 *Quod interdictum datur vniuerſali fideicommiſſario contra grauatum, etiam antè factam verbalem reſtitutionem.*

3 *Tranſactio emanata ſuper hereditate vnius non extenditur ad aliam hæreditatem.*

4 *Renunciatum non dicitur fideicommiſſo per tranſactionem factam ad approbandum laudum continens tantum diuiſionem.*

5 *Clauſula renunciationis iuri competenti, vel competituro, intelligitur de iure competenti, vel competituro ex cauſa de præſenti, non autem de futuro, quale eſt fideicommiſſum nondum purificatum, et n. 15.*

6 *Licentia alienandi data in tranſactione non operatur*

ratur fideicommiſſi conditionalis renunciationem.

7 *Multoque minus, quando non eſt ſecuta bonorum fideicommiſſi alienatio.*

8 *Legitima detractio non impedit immiſſionem, ſi immittendus paratus ſit illam ſoluere relinquendo penes grauatum partem hæreditatis, quæ aſcendat ad legitimam illi debitam.*

9 *Fideicommiſſario datur immiſſio pro indiuiſo non ſolum in genere, ſed etiam in ſpecie reſpectu ſuarum portionum.*

10 *Melioramentorum exceptio non retardat fideicommiſſario immiſſionem, quando illa ſunt illiquida, et offeratur cautio de illis reficiendis facta liquidatione.*

11 *Ex æquitate, quam Rota ſeruat, impeditur immiſſio, ſi conſtet in genere de melioramentis.*

12 *Dos reſtituenda vxori grauati nunquam detrahitur ex fideicommiſſo, niſi in ſubſidium, quando non adſunt bona libera grauati, et de materia n. 16. 17*

14 *Quæ actiones competant fideicommiſſario pro conſecutione bonorum fideicommiſſo ſubiectorum.*

DECISIO LXXXII. 1.

CVm iam fuerit reſolutum, conſtare de fideicommiſſo ad fauorem Comitis Ioannis de Bona per Comitem Hieronymum fideicommittentem poſſeſſa ſint liquidata, Dominis complacuerunt, Comitem Ioannem in
1 illorum poſſeſſionem eſſe immittendum ex remedio vtilis Saluiani interdicti, quod eſt adipiſcendæ poſſeſſionis § ſequens verſ. *interdictum, inſtit. de interdictis, Menoch. de adipiſc. remed. 3. nu. 5. 6. & 11.* & datur vbicunque competit hypotheca, *vt per Bart. & alios in l. 1. ff. de Saluian. interd. & in l. 1. C. de precar. Aret. in §. item Seruiana ſub num. 8. & ſeq. Inſtit. de action. Negus. de pignor. 2. membr. 3. part. princ. num. 10. & tenuit Rota in cauſa Fauentina Legati 24. Nouemb. 1578. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio*, prout
2 competit fideicommiſſario vniuerſali etiam ante factam reſtitutionem ſaltem verbalem contra grauatum, vt hæreditatem fideicommiſſo ſubiectam reſtituere compellatur, *Iaſ. in l. 1. num. 6. circa med. verſ. ſeptimo intellige C. commun. de legat. & in addit. ad Porc. Inſtit. num. 8. de fideicomm. hæreditatib. in princ. Alciat. in l. 1. nu. 7. col. penult. circa fin. verſ. ſed an fideicommiſſaria vniuerſali, & ibi Iacob. de Nigr. nu. 130. & Bolognett. num. 314. ff. de legat. 1. Couarr. in cap. Raynutius § 10. ſub num. 4. de teſtam. & fuit reſolutum in cauſa Romana hæreditatis de Comitibus 30. Ianuarij, & 17. Maij 1581. coram fel. record. Clemente Octauo tunc Rota Auditore.*

Non obſtat tranſactio inita inter Comitem Ioannem, & Vguccionum, quia fuit facta
3 ſuper Bonis, & hæreditate Comitis Bigazzini, & non ſuper hæreditate Comitis Hieronymi fideicommittentis, adeò quod ad eam extendi non poteſt, *Decian. conſ. 3. num. 344. lib. 1.* maximè cum tranſactio iſta emanauerit ad approbationem, & ratificationem laudi inter
4 illos lati, quod continet tantum diuiſionem bonorum Comitis Bigazzini, & in eo nulla legitur renunciatio fideicommiſſi, cui proptereà non poteſt dici per huiuſmodi tranſactionem fuiſſe renunciatum, *Soccin. conſ. 251. nu. 21. lib. 2.*

Nec ſuffragantur clauſulæ in ipſa tranſactione appoſitæ etiam cum renunciatione iuris competentis, vel competituri, quia per eas non poteſt dici inductam fuiſſe renunciationem fideicommiſſi tunc temporis nondum
5 purificati, cum intelligantur de iure competenti, vel competituro ex cauſa de præſenti, non autem de futuro, quale eſt fideicommiſſum adhuc non purificatum, *Bart. in l. qui Romæ §. duo fratres quæſt. 6. nu. 12. & Alex. num. 60. Iaſ. num. 69. Crot. num. 60. Rip. num. 11. & cæteri communiter ff. de verb. oblig. Rip. in l. 1. num. 26. C. de pact. Grat. conſ. 17. num. 45. cum ſeqq. & 22. num. 14. & ſeqq. lib. 1. Gabr. conſ. 89. num. 11. lib. 1. Creſcent. dec. 6. num. 9. & ſeqq. de teſtam. & fuit reſolutum in cauſa Romana Hoſpitij ad Vaccam 23. May 1603. coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino.*

Neque etiam obſtat, quod in eadem tranſactione fuerit data licentia alienandi, quia præter quam quod tranſactio non comprehendit hæreditatem Comitis Hieronymi fideicommittentis, vt dictum eſt, per huiuſ-
6 modi licentiam alienandi non cenſetur renũciatum fideicommiſſo, *Alex. conſ. 8. in fin. lib. 5. Corn. conſ. 339. num. 6. & ſeqq. lib. 1. Gozzad. conſ. 37. num. 15. & conſ. 45. ſub num. 20. Maluaſ. conſ. 81. num. 50. Creſcent. deciſ. 60. num. 20. vbi de communi de teſtam.* præſertim quando non eſt ſe-
7 cuta alienatio bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, vt in hoc caſu *Bart. in l. Romæ §. duo fratres quæſt. 8. num. 21. quem ſequitur Rip. num. 34. in 1. limit. & cæteri Doct. communiter ff. de verb. obligat. Roman. conſ. 431. num. 1. & 2. cum alijs per Gabr. de fideicomm. concluſ. 1. num. 33. Menoch. de præſumpt. 115. num. 40. lib. 3. & fuit deciſum in cauſa Romana legitimæ 16. Decembris 1591. coram Illuſtriſſimo Card. Seraphino.*

Minùs obſtat, quod ſit detrahenda legitima Comitis Vguccioni, quia Comes Ioannes
8 eſt paratus relinquere D. Fauſtinæ nonam partem hæreditatis, ad quam aſcendit portio pro dicta legitima illi debita, ex quo fideicommittens tres tantũm filios reliquit *Auth. nouiſſima, vbi omnes not. C. de inoffic. teſtam. & in Auth. de trient. & ſemiſſ. §. 1. Burſatt. conſ. 291. num. 80. lib. 3.* Nec eſt dubium, quin Comiti Ioanni abſq; alia liquidatione poſſit dari immiſſio
9 reſpectu ſuarum portionum pro indiuiſo non ſolum in genere, ſed etiam in ſpecie ſingulorum corporum, quæ in deciſione in hac cauſa facta ſpecificata, & liquidata fuerunt, vt in his terminis tenuit *Rota in cauſa Romana, ſeù Interamnen. hæreditatis de Paradiſis 1. Iulij 1605. coram Me.*

Prout neque retardari poteſt ob melioramenta facta per hæredem in bonis fideicommiſſo ſubiectis, quia cum adhuc non conſtet
10 de melioramentis nec eorum certa quantitate, & ſic adhuc materia ſit illiquida, & Comes Ioannes offerat cautionem de illis reficiendis poſtquam fuerint liquidata, non eſt retardanda immiſſio, *Put. deciſ. 12. de re iudic. & 471. lib. 2. Fab. dec. 8. lib. 2. & fuit dictum in cauſa Romana Vinearum de Maximis 13. Nouemb. 1577.*

& in

& in cauſa Papien. Bonorum 13. Aprilis 1578. coram bo. me. Cardinali Lancellotto, quicquid eſset
31 dicendum ex æquitate, quam ſeruat Rota, ſi in genere conſtaret de meliorationibus.

Poſtremò non obſtat prætenſa retentio pro dote ipſius D. Fauſtinæ, quia cum adſit legitima Vguccioni debet ex illa prius detrahi iſta dos, quæ ex bonis fideicommiſſarijs nunquã
32 detrahitur, niſi in ſubſidium, *Auth. res quæ, & ibi not. omnes C. comm. de legat. l. mulier. §. cum proponeretur ff. ad Trebell. Cuman. in l. pete §. prædium num. 3. ff. de leg. 2. Parif. conſ. 119. nu. 5. lib. 1. & fuit deciſum in cauſa Portuen. Bonorum 6. Martij 1581. coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino, & in cauſa Caſenaten. fideicommiſſi 27. Nouembris 1589. corã Illu. Card. Platto, & aliàs ſæpius*.

Et ita deciſum ſolo Comite Ioanne informante &c.

Supra poſt deciſ. 66. referuntur cæteræ deciſiones editæ in præſenti cauſa.

ADNOTATIO.

Fideicommiſſario, qui probauit extrema, ſeu requiſita, exiſtentiam ſcilicet fideicommiſſi,
13 ſuam vocationem, ſeu purificationem, identitatem bonorum à fideicommittente poſſeſſorum tempore obitus, & quod per grauatum
14 non ſint faciendæ detractiones datur immiſſio, vel ex remedio *l. fin. C. de edict. D. Adrian. toll.* vel ex interdicto Saluiani, *Fuſar. de ſubſtitut. q. 611. num. 12. & ſeqq.* vbi ponit alias quoque actiones competentes fideicommiſſario, inter quas duæ prædictæ ſunt frequentiores. *Conciol. alleg. 42. num. 10. & ſeqq. dec. 456. par 9. recent. & paſſim. d. eciſ. 18 num. 8. par. 15. dec. 108. num. 1. 121. num. 1. 122. num. 2. 135. num. 1. 145. num. 1. & 378. num. 2. par. 16. recent.*

Num. 5. Quando renunciatio dicatur compre-
15 hendere iura de futuro, *vide dec. 330. par. 14. dec. 187. & 373 par. 15. recent.*

Num. 6. Aduerte ad dec. 128. par. 16. recent.

Num. 10. & ſeq. De hac materia melioramentorum ſatis actum eſt ſupra *deciſ. 23.*

Num. 12. Notandum hic, quod quamuis remedium *Auth. res quæ* ſit ſubſidiarium, non tamen
16 tenetur mulier ad probandum caſum ſubſidij tertios bonorum poſſeſſores excutere, *Fuſar. de ſubſtit quæſt. 532. num. 7. & ſeqq. Eugen. conſ. 54. num. 4. lib. 1. Sperell. deciſ. 165. num. 43. & ſeqq. & habetur in Ciuitatis Plebis bonorum 27. Ian. 1653. coram b. m. Veroſpio.*

Quod procedit etiam fauore viduæ dotem repetentis, cum non teneatur bona intricata, & penès tertios extantes diſcutere, *Peregrin. de*
17 *fideicomm. art. 42. num. 18. verſ. contra verò, Duran. dec. 145. num. 42. Em. Ottbob. dec. 43. nu. 12. & 13. & deciſ. 78. num. 17. in recent. deciſ. 33. num. 9. deciſ. 19. num. 1. & ſeqq. & dec. 130. num. 9. par. 10. & deciſ. 179. num. 5. par. 13.*

Allegatur *hæc deciſ. per Rot. deciſ. 7. nu. 10. poſt Merlin. de legit. & infra dec. 406. dec. 482. dec. 570. in fin. & dec. 707.*

VICEN. PRIORATVS.

Lunæ 18. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Poſſidenti ex inſtrumento, alio prius non poſſidente, datur manutentio, conceſſa præſertim poſſeſſione per executorẽ litterarũ Apoſtolicarũ: poſſeſſio autem poſterior præſumitur clandeſtina, & turbatiua, nec eſt manutenibilis, quando poſſeſſor anterior non habet ſe pro ſpoliato, & quando poſſeſſio beneficij habeatur pro ſufficienti ex aliquo impedimento.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio, quamuis inſtrumentalis nullo tunc poſſidente eſt manutenibilis.*
2 *Præſertim ſi ſit tradita ab executore litterarum Apoſtolicarum.*
3 *Poſſeſſio beneficij capta per viſum, & aſpectum, ſeu tactum Ianuæ Eccleſiæ, & cum deambulatione ſubtus Porticum, quando ſuffragetur pro manutentione, & nu. 6.*
4 *Poſſeſſio poſterior præſumitur clandeſtina, & turbatiua, & non impedit manutentionem anteriori poſſeſſori.*
5 *Maximè ſi anterior poſſeſſor non habuerit ſe pro ſpoliato.*

DECISIO LXXXII. la 2.

Penès Poſth. de manut. deciſ. 590.

In eadem cauſa ſunt infra deciſ. 121. (quæ eſt poſt eundem Poſth. 533.) 150. (quæ eſt poſt conſ. Farinac. lib. 2. dec. 283.) 224. & 350. (quæ eſt 487. par. 2. recent.) & dec. 705.

ADNOTATIO.

Poſſeſſio capta per aſpectum oculorum, vel per tactum oſtij, ſiue anuli oſtiarij an, & quando ſuffragetur ad effectum manutentionis, *vide Bich. deciſ. 392. num. 1. & 2. Rembold. deciſ. 142.*

6 Quomodo autem apprehendatur poſſeſſio in beneficialibus, vt ſuffragetur, *vide Poſth. d. tract. obſeruat. 21. num. 15. & ſeq. vbi allegatur præſens deciſio.*

FERRARIEN. ATTENTATORVM.

Veneris 22. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria negatur ex pluribus cauſis hic recenſitis, ac plene, & latè examinatis, prout patet *in deciſ. & Summario ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria negatur, quando ex deciſionibus, & Sententijs in cauſa emanatis, & latis conſtat de attentatis commiſſis, & nu. 14.*

2 *Remiſſoria præſumitur calumnioſè petita, ſtantibus attentatis, & ad effugiendam cauſæ expeditionem, magiſque ad ſe confouendum in attentatis, & num. 15.*

3 *Articuli concepti ad euadendas deciſiones factas in cauſa, arguunt calumniam, ob quam ſolet negari remiſſoria, & nu. 15.*

4 *Remiſſoria petita in vltimis audientijs, vti arguens calumniam negatur, & n. 16.*

5 *Remiſſoria ob irreleuantiam articulorum negatur, cum fruſtra petatur dilatio ad probandum id, quod probatum non releuaret, & nu. 13.*

6 *Inueſtitura facta lite pendente, & poſt inhibitionem Rotalem diuerſo modo à primis non excuſant ab attentatis.*

7 *Terræ exiſtentes in alio dominio, quando non dicantur comprehenſæ in inueſtitura terrarum alterius dominij.*

8 *Inueſtitura noua, ſi non habet relationem ad antiquas, non releuat, nec excuſat ab attentatis, præſertim lite pendente, & poſt Rotæ inhibitionem.*

9 *Non dicitur quis approbare inueſtituram, etiamſi recipiat ab inueſtito Capſoldum, ſi reclamauit in iudicio contra inueſtituram.*

10 *Inueſtitura facta lite pendente, & in ſpretum inhibitionis, poſſunt, & debent reuocari ex mero Iudicis officio, cuius maieſtas fuit læſa.*

11 *Clauſula,* ſaluis iuribus, *cum reſpiciat quid iuris, non eſt ſuper ea admittenda depoſitio teſtium, ad quos non ſpectat declarare, quæ ſunt iuris, ſed ſuper factis tantum debent deponere.*

12 *Articuli non facientes ad Cauſam tanquam impertinentes ſunt reijciendi.*

DECISIO LXXXIII.

DOmini cenſuerunt denegandam eſſe
remiſſoriam, quia iam per tres deciſio-
1 nes, & duas ſententias Rotales clarè conſtat
de attentatis per Reuerendiſſimum D. Epiſ-
copum, vndè ſuccedit regula, quod quando
attentata iam ſunt per Actorem probata, Reo
petenti remiſſoriam ad illa excuſanda debet
denegari, *Veſtr. in prax. lib. 6. cap. vlt. num. 2. circa
princ. verſ. niſi forte, Lancell. de attent. part. 3. cap.
26. num. 115. verſ. qua retenta, & ſeq. Afflict. deciſ.
351. num. 6. in fin. & ſeq. Simonett. deciſ. 48. in fin.
lib. 1. alias 28 lib. 2.* hoc enim caſu præſumitur
2 calumnioſè petita ad retardandam expeditio-
nem cauſæ, & ad magis ſe confouendum in
attentatis, propter quam calumniæ ſuſpicio-
nem ſolet denegari dilatio ad probandum, *l.
Iudices, & ibi Bald. num. 1. in 5. not. Caſtr. num. 3.
C. de fid. inſtrum. Caſſad. deciſ. 3. & 4. de dilat.* maxi-
mè quod articuli videntur concepti ad eua-
3 dendas deciſiones, quod ſolet arguere calum-
niam, vt fuit pluries in Rota conſideratum, &
*nouiſſimè in cauſa Vlixbonen. iuris conferendi 7. Fe-
bruarij proximè præteriti coram R. P. D. meo Lan-
cellotto,* & vlterius remiſſoria fuit petita in iſtis
4 vltimis audientijs ad euitandam tertiam Sen-
tentiam imminentem, quod etiam arguit ma-
gnam ſuſpicionem calumniæ, itaut etiam
propter hoc Rota ſolet denegare remiſſoriam
vt fuit denegata *in cauſa Burgen. iuriſdictionis 3.
Iulij 1595. coram bo. me. Litta, & in cauſa Cæſa-
raugustana, ſeu Dertuſen. Cabimentorum 1. Iulij
1602. coram Illuſtriſſimo Seraphino, & in alijs
quampluribus cauſis.*

Præmiſſis accedat irreleuantia articulorum,
propter quam ſemper denegatur remiſſoria,
cum fruſtra petatur dilatio ad probandum
5 id, quod probatum non releuat, *l. ad proba-
tionem, C. de probat. gloſ. in cap. cum contingat,
verb. nihilominus de offic. delegat. Caſſad. deciſ. 1. ſub
num. 1. de dilat. Caputaq. deciſ. 54. num. 3. par. 1. &
fuit ſæpiſſimè deciſum.*

Primus enim, & ſecundus articulus conti-
nentes, quod de anno 1590. & ſic antè motam
litem D. Epiſcopus de quibuſdam bonis in
inueſtitura Lauræ contentis inueſtiuit illos
de Raymundis, & quod hoc deuenit ad noti-
tiam DD. de Pepulis ſucceſſoribus Lauræ,
qui mediantibus ſuis Agentibus liuellos à
prædictis ſic per Epiſcopum inueſtitis exege-
6 runt, nihil releuant; tum quia inueſtituræ
factæ lite pendente, & poſt inhibitionem Rotæ
fuerunt factæ diuerſo modo ab iſta, & ſic con-
tinuatio diuerſo modo facta non excuſat ab
attentatis, *Bero. conſ. 118. num. 8. & 24. lib. 3. Lan-
cellott. de attent. par. 2. cap. 4. limit. 1. num. 70. &
fuit dictum in hac cauſa coram R. P. D. meo Lan-
cellotto ſub die 27. Febr.* 1606.

Tum etiam quia inueſtitura anni 1590. non
fuit facta, niſi de duabus petijs terræ in Do-
7 minio Veneto exiſtentibus; vt clarè in ea
dicitur, ibi „ *Reſpectu illius, quæ eſt in Territorio
Veneto, inueſtiuit &c.* & bene deducunt infor-
mantes pro D. Comite, quæ non ſunt com-
prehenſæ in inueſtitura Lauræ, cum illarum
poſſeſſionem nunquam aſſequi potuerit, *ad
text. in cap. 1. in princ. & ibi Aluarot. num. 2. quid
ſit inueſtitura, & fuit dictum in hac cauſa dicta die
27. Febr.* 1606.

Tertius quoque articulus quatenus in eo
articulatur inueſtituras per Epiſcopum lite
pendente factas non fuiſſe vti de bonis deuo-
lutis, neque nouis ſubfeudatarijs, ſed perſonis
in inueſtitura Lauræ compræhenſis, viſus fuit
Dominis irreleuans, ex quo non fuerunt
ſeruata pacta in dicta inueſtitura contenta,
non enim in illis vocati fuerunt Domini de
Pepulis, nec cum eis fuit diuiſum Capſol-
dum, ſed totum pro ſe Epiſcopus retinuit,
nec inueſtituræ prædictæ fuerunt factæ iuxta
8 Bullam Nicolai V. nec habita relatione ad
inueſtituram Lauræ; quapropter non poſſunt
excuſari ab attentatis, *vt fuit dictum coram
R. P. D. meo Marcomontio ſub die 25. Ianuarij
præteriti;* Vltra quod hoc non tollit, quin
fuerint factæ lite pendente, & poſt emanatam
Rotæ inhibitionem, & per conſequens quin
ſint attentata, *vt fuit conſideratum coram D. meo
Lancellotto 27. Febr.* 1606.

Quartus etiam articulus viſus fuit contine-
re irreleuantiam, licet enim in eo articuletur,
quod Domini de Pepulis exegerint liuellos 8
ab inueſtitis ab Epiſcopo etiam lite pendente,
itaut

9 itaut videantur dictas inueſtituras approbaſ-
ſe, nihilominus, vltrà quod de improbatione
conſtat ex reclamatione, & iudicio moto ſu-
per illarum reuocatione, fuit dictum, quod
cum fuerint factæ pendente lite, & in ſpre-
10 tum inhibitionis, poſſunt, & debent reuocari
ex mero officio Iudicis, cuius Maieſtas læſa
fuit, *Rota deciſ.10. num.4. verſ. fuit igitur vt lit.
pend.in nou.& dec.5.num.5.eod.tit.in antiq. Caſſad.
dec.3. nu.6. de reſtit. ſpoliat. Lancell.de attentat.lit.
pend.limit.15. num.21. cum ſeq.*

Sextus verò articulus nihil etiam releuat,
quia vltra reſponſiones datas in deciſionibus
in hac cauſa factis, placuit quoque reſponſio,
quod cum intellectus illius clauſulæ *ſaluis
iuribus*, ſit quid iuris, non eſt ſuper eo admit-
11 tenda depoſitio teſtium, ad quos non perti-
net iudicare, vel declarare ea, quæ ſunt iuris,
ſed ſuper factis tantum deponere debent,
*Bart.in l.quod tamen, §.ſi arbiter nu.3. ff. de arbitr.
Alex. conſ.74. num.6. lib.1.*

Quintus verò, & ſeptimus nihil faciunt ad
12 præſentem cauſam attentatorum, & ideó
tanquam impertinentes non ſunt admitten-
di, *l. ſi defenſor. §.illud quæritur, verſ. ſummatim.
& ibi Bald. col.2.circa fin.verſ.in text.ibi quæritur,
ff. de interrogat. act. l.ad probationem, C. de probat.
Rot.dec.21.num.1. de teſtib.in nou.*

Et ita pro denegatione remiſſoriæ conclu-
ſum fuit &c.

*Tres deciſiones hic enunciatæ ſunt in prima rec.
par.74. 110. & 124.*

ADNOTATIO.

Multa circa denegationem remiſſoriæ ad hunc
propoſitum deducta ſunt ſupra poſt *deciſ.
42.*

13 Sicuti autem remiſſoria conceditur, ſtante
releuantia materiæ, ita ea ceſſante denegatur,
*Eminent.Ottbob. dec.36.num.1. & deciſ.39.num.2.
deciſ. 142. num. 4. par. 4. tom. 2. recent. & alibi
paſſim.*

Item remiſſoria non conceditur attentanti,
14 quia præſumitur illam calumnioſè petere ad
ſe confouendum in attentato, *Add. ad Buratt.
dec.4. nu.11. vbi allegatur hæc deciſio idem Buratt.
dec.800.num.1.& 2. deciſ.35.num.1.par.17.recent.
& infra deciſ.122.*

Niſi tamen magnus fumus concurreret ſu-
per excuſatione ab attentatis in articulis con-
tenta, itaut attentata turbida remaneant,
Rot.coram Coccin. deciſ.1184. num.7.

Item non datur remiſſoria ad probandum
id, quod in iure conſiſtit, quia ad hunc effe-
ctum probatio per teſtes vt plurimum fallax
euaderet, *Dunoz ſen. deciſ.160.num.10.deciſ.382.
num.7. par.12. & deciſ.174. num.2. & 3. part.15.
recent.*

Prout calumniæ ſuſpicio eſt cauſa dene-
gandi remiſſoriam, *deciſ.66. num.2.par.8.recent.
& infra deciſ. 122.* & calumnioſa dicitur peti-
tio remiſſoriæ ſi fiat ad ſe confouendum in at-
tentatis, *d.deciſ.142. num.1.* vel ad euertendum
15 fundamenta deciſionum, *Eminent.Ottbob. dec.
36.num.5. dec.39.num.21. & deciſ.45.num.2.& 8.*
vel ſi proponatur in vltimis audientijs, cum
videatur deduci ad euitandam imminentem
cauſæ expeditionem, *Buratt. deciſione 66.
num. 3.*

Num.6. Ad regulam qui continuat non atten-
tat, quod veniat intelligenda quando conti-
nuatio fit eodem modo, non autem quando
continuatur cum modo diuerſo, *Buratt. deciſ.
504.num.11.deciſ.25.num.5.& ſeqq. par.10.deciſ.
124.num.4. par.14. recent.*

Item procedit quando continuatio fit per
viam priuatæ facultatis, non autem vbi pro
continuando adiretur Iudex *Moguntina Deci-
marum 1. Iulij 1679. coram Reuerend. Albergato
Decano.*

AGRIGENTINA BENEFICII.

Mercurij 4. Iulij 1607.

ARGVMENTVM.

Immiſſio negari debet illi, qui non docet de
gratioſa ſubrogatione, ſed oſtendit tantum
mandatum de ſubrogando, quod indiget iu-
ſtificatione, & interim non debet dari poſ-
ſeſſio, ſed eſt ordinarie agendum, ſtante præ-
ſertim clauſula, *Vocatis vocandis*, quæ facit
executorem mixtum.

SVMMARIVM.

1 *Non datur immiſſio ſubrogato rigoroſè, qualis di-
citur, qui obtinuit mandatum de ſubrogando in-
digens Iudicis miniſterio.*
2 *Poſſeſſio non datur, niſi habenti bonum ius, &
diſcuſſo prius iure auctoris, ac iuſtificata gratia
petentis immiſſionem, idque fit ordinarie, non
autem executiuè.*
3 *Clauſula*, vocatis vocandis, *facit executorem
mixtum, qui tenetur procedere cum cauſæ cogni-
tione, & nu.7. vbi de effectibus iſtius clauſulæ.*
4 *Executor mixtus non poteſt executiuè procedere, ſed
tantum ordinarie, & nu.8.*
5 *Differunt non parum inter ſe gratioſa, & rigoroſa
ſubrogatio, & nu.6.*
9 *A pronuncia executoris mixti datur appellatio ad
vtrumque effectum.*

DECISIO LXXXIV.

DOmini dixerunt non eſſe dandam immiſ-
ſionem Angelo, quia litteræ per eum
1 in actis productæ non continent gratioſam
ſubrogationem, ſed rigoroſam per viam
mandati de ſubrogando, quod cum indigeat
Iudicis miniſterio, iuxtà *deciſ. Caſſad.1. vt lit.
2 penden.* non eſt danda poſſeſſio, niſi habenti
bonum ius, & prius diſcuſſo iure authoris, &
iuſtificata gratia petentis immiſſionem, adeò
quod ordinarie, & non executiuè eſt proce-
dendum, *Mobed.deciſ.11.vt lit.penden. Lancellott.
de attent. lit. pend. in præfat.nu.159. & ſeq. & nu.
359. & fuit reſolutum in cauſa Valliſoletana Scho-
laſtriæ 17. Iunij 1602. coram R. P. D. meo Lancel-
lotto.*

Præ-

Digitized by Google

per modum delegationis, aut per viam extin-
ctionis debiti, & faciendo ſe deſcribi credito-
rem in libro Campſoris, qui confecit cedu-
lam, alias videtur data potius pro quadam
acceſsione, & aſſecuratione, quorum neutrum
hic adeſt, quo fit vt cedula data per Carrado-
ros non potuerit habere vim ſolutionis, ne-
que parere liberationem à ſolutione vſura-
rum, cum per eam non deſierint habere rem,
& pretium, quod ſolum conſideratur ad ef-
fectum æquitatis *d. l. curabit*.

Et ex eo etiam dixerunt Domini *dec. R. P. D.
Iuſti in illa Romana fructuum 9. Aprilis* 1601. in
contrarium allegatam non applicari, quia ibi
8 penes mercatorem fuerat ab emptore depoſi-
tum pretium, vt conſtat ex confeſsione ipſius
mercatoris, quæ in depoſito probat veram
numerationem pecuniæ, *l. publica §. fin. ff. depoſ.
l. in contractibus §. 1. C. de non numer. pecun. Tiraq.
de retract. conuent. §. 4. gloſ. 6. num. 8.* & ſic per il-
9 lud pretium deſierat eſſe in manibus empto-
ris, qui propterea à ſolutione vſurarum fue-
rat liberatus, *Tiraq. d. gloſſ. 6. num. 4.* At in præ-
ſenti caſu cedula nullum continet depoſitum
ſed ſimplicem dumtaxat promiſſionem de ſol-
uendo loco fideiuſsionis, vt dictum eſt, vndè
non poteſt operari effectum ſolutionis, neque
impedire curſum vſurarum.

Maximè quia, vt aliquibus ex Dominis vi-
debatur hæc cedula continet quaſdam condi-
10 tiones extrinſecas, & ſignanter, quod Mo-
niales teneantur dare fides authenticas debi-
torum per eas ſolutorum, ad quod neque de
iure, neque ex propria promiſsione teneban-
tur, & ideo tanquam continens conditiones
extrinſecas eſt nulla, & ineſficax, *Alex. conſ.
78. num. 29. & 30. lib. 5. Grat. conſ. 93. num. 75. lib.
1. Neguſant. de pignor. 2. part. 3. membr. 5. part. prin-
cip. num. 10. & ſeqq. & fuit deciſum in cauſa Roma-
na Bonorum de Cenlis* 11. *Decembris* 1585. *coram
Orano*.

ADNOTATIO.

11 De fructibus recompenſatiuis *vide Honded.
conſ. 30. & 44. lib. 1. Gregor. deciſ. 297. & dec. 347.
vbi Adden.*

Emptor qui non ſoluit pretium rei emptæ
tenetur ad illius vſuras, ſeu ad fructus, qui
vulgò recompenſatiui, alias reſtauratiui nun-
cupantur, *Zerat. deciſ. 103. num. 33. Coccin. deciſ.
275. num. 5. dec. 1084. num. 1. dec. 1331. num. 18. 41.
& 49. & dec. 1401. num. 1.*

Non iam de ſtricto iure, vel ex actione
aliqua generali, ſed ex ſpeciali æquitate legis
cum non liceat rem, & pretium retinere, *l.
curabit, C. de act. empt. Coccin. deciſ. 1046. num. 12.
dec. 1084. nu. 1. & dec. 1331. num. 6. & 8. Manzan.
dec. 500. num. 4. & num. 19.*

Quod ſi ſoluta fuerit pars pretij, & pars
non, adhuc fructus debebuntur pro rata pretij
non ſoluti *dec. 160. num. 10. par. 10. recent. Man-
zaned. d. dec. 500. num. 2.*

Limitatur ſi fuerit conceſſa emptori dila-
tio ad ſoluendum pretium, quia ea pendente
non debentur fructus recompenſatiui, *Honded.
conſ. 31. num. 28. lib. 1. Gratian. diſcept. 911. nu. 17.
Mantic. de tacit. & ambig. conuention. lib. 14. tit. 46.
num. 19. deciſ. 13. numer. 24. & 25. par. 5. recention.
Coccin. deciſ. 1046. numer. 1. & deciſione 1084.
num. 5.*

Præſumitur namque dilationis beneficium
ab initio compenſatum cum aliquali augu-
mento pretij, quod excludit fructuum recom-
penſatiuorum præſtationem, ne venditor ex
huiuſmodi dilatione duplex retrahat emolu-
mentum, *Pariſ. conſ. 81. num. 30. lib. 2. Dec. conſ.
307. nu. 3. Menoch. conſ. 1111. num. 15. d. dec. 13. nu.
24. & 25. par. 5. recent.*

Multas tamen hæc limitatio habet intelli-
gentias, quarum vna eſt, quod procedat in
dilatione conceſſa cum prædefinitione tem-
poris, non autem in dilatione conceſſa ſine
tempore prædefinito, vt v. gr. donec ſequatur
adimplementum alicuius facti, quia tunc vti-
que debebuntur fructus recompenſatiui quã-
uis dilatio pendeat, *dicta deciſione 13. num. 25.
& ſeqq.*

Alia intelligentia præfatæ limitationis ma-
gis ad caſum eſt vt non procedat quando fru-
ctus recompenſatiui fuerunt conuenti, quia
tunc debentur etiam pendente dilatione, vt
vltra relatos in noſtra deciſione, etiam *Duran.
deciſ. 34. num. 10.*

Num. 5. Magiſtraliter facit *Coccin. deciſ.* 1331.

Per depoſitum, ſiue per exhibitionem ce-
12 dulæ bancariæ deponens dicitur à debito li-
beratus, quia cedula habet vim ſolutionis, &
13 retardat etiam executionem obligationis
Cameralis, ſed neceſſe eſt, quod huiuſmodi
cedula importet abdicationem pecuniarum è
manibus debitoris, ac illarum collocationem
in manibus Mercatoris Depoſitarij, à quo
creditor ad ſui libitum poſſit illas exigere,
iuxta theoricam *Bartol. in l. ſi ſoluturus num. 5.
vbi Caſtren. num. 4. ff. de ſolut.* tradit *Bald. in l.
acceptam num. 24. C. de vſur. Rot. deciſ. 238. num. 1.
& 7. poſt Cenc. de cenſib. apud Coccin. deciſ. 1345.
num. 14. & in recent. deciſ. 228. num. 12. par. 12. &
dec. 266. num. 4. par. 14.* & ne emptor dicatur re-
14 tinere rem, & pretium, quod conſideratur ad
euitandam æquitatem *text. in d. l. curabit.*

Simplex verò cedula continens fideiuſſio-
nem à Mercatore præſtitam non habet vim
ſolutionis, nec debitorem liberat, *Dunoz. ſen.
dec. 169. nu. 3.*

Num. 10. Secus dicendum foret de conditioni-
15 bus intrinſecis, *deciſ. 91. num. 8. par. 13. recent.*

Alia ad propoſitum *l. curabit vide apud Tho-
mat. dec. 136. num. 1. & ſeq. & dec. 271. num. 12. &
16 ſeqq. Conciol. allegat. 54. & 55. Maneut. deciſ. 32.
Duran. dec. 34. 66. & 101. Royas dec. 21. deciſ. 370.
par. 3. & deciſ. 402. par. 4. to. 2. recent.*

CAMERINEN. FIDEICOMMISSI

Lunæ 4. Decembris 1606.

ARGVMENTVM.

Datur fideicommiſſario immiſsio in bonis fidei
commiſſo ſubiectis, & in re loco illius ſubro-
gata, & ſic etiam in cenſibus ſubrogatis, qui

tanquam impoſiti ſuper corporalibus admittunt immiſſionem, quæ nec impeditur per conſenſum præſtitum alienationi à fideicommiſſario.

S V M M A R I V M.

1 *Fideicommiſſario datur immiſſio in bonis ſubrogatis loco fideicommiſſariorum alienatorum.*

2 *Prout datur in cenſibus ſubrogatis, qui cum inhæreant rei corporali, reputantur corporalia, & nu. 3. & 8. & n. 11. 12. & 13.*

4 *In vniuerſalibus pretium ſuccedit loco rei, & numer. 7.*

5 *Conſenſus fideicommiſſarij præſtitus alienationi fideicommiſſi non trahitur ad pretium ſubrogatum loco bonorum fideicommiſſi, & num. 14. 15. 16. & 17.*

6 *Fideicommiſſario non datur immiſſio, niſi factis prius detractionibus.*

9 *Subrogatus ſapit naturam eius, in cuius locum ſubrogatur, & nu. 10.*

D E C I S I O LIII.

Domini reſoluerunt Raynerio dandam
eſſe immiſſionem in poſſeſſionem
cenſuum emptorum ex pretio Caſtri Orbis
pro portione ipſum tangente, quia iam fuit
1 reſolutum conſtare de fideicommiſſo ad eius
fauorem, & hodie ex teſtibus pro eius parte
examinatis conſtat hoc Caſtrum fuiſſe in bonis
Virgilij fideicommittentis, vndè ſicut
immiſſio eſſet danda in poſſeſſionem Caſtri,
l. 1. ff. quor. bonor. l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll. & vtrobique not. omnes; ita debet dari ſuper iſtis
2 cenſibus, qui ſunt ſubrogati in locum dicti
Caſtri fideicommiſſo ſubiecti, *Peregr. de fideic. art. 44. num. 8. Petr. à Petr. de fideicom. quæſt. 8. num. 525.*

Nec obſtare quod dicebatur, non dari immiſſionem
in iuribus incorporalibus, quia
cum cenſus ſint impoſiti ſuper rebus corpo-
3 ralibus, illiſque inhæreant quaſi quædam ſeruitus,
vt per Gabr. conſ. 141. num. 1. cum ſeq. lib. 2. pro illis poteſt dari immiſſio fideicõmiſſario
Bald. in l. fin. num. 46. & ibi Caſtr. num. 15. in princ. & Alex. num. 21. C. de edict. Diu. Adr. toll. Menoch.
4 *de adipiſc. remed. 4. num. 394.* præſertim quod
ſunt empti ex pretio rei corporalis, quod in
vniuerſalibus ſuccedit loco rei, & eſt vti res
corporalis *Corn. conſ. 167. num. 31 lib. 3.*

Neque etiam obſtare, quod Raynerius
conſenſerit alienationi Caſtri, quia non petitur
immiſſio ſuper Caſtro, ſed ſuper cenſibus
5 ex illius pretio emptis, vndè licet eius conſenſus
operetur validitatem alienationis, itaut
emptores ab eo non poſſint moleſtari, *l. nihil §. omnibus l. ſi fundum per fideicommiſſum ff. de leg. 1. Aym. conſ. 24. num. 8. & 9.* non tamen illi præiudicat
quoad pretium *Cart. Iun. qui de communi teſtatur conſ. 4. num. 22. Gabr. conſ. 125. num. 18. lib. 1 Peregrin. de fideicomm. art 40. num. 85.* & ita
6 per Dominos concluſum fuit, dandam eſſe
immiſſionem Raynerio pro ſua portione factis
prius detractionibus, quæ in primis, &
ante omnia ſunt faciendæ *Peregr. de fideicomm. art. 39.* maximè quod ante non poteſt eſſe certum
quanta ſit portio Raynerij, ideò &c.

Hæc deciſio eſt impreſſa apud Cenc. de cenſib. dec. 470. & in eadem cauſa eſt ſupra deciſ. 43.

A D N O T A T I O.

7 Quando pretium ſuccedat loco rei *vide Fuſar. de ſubſtit. qu. 627. ſignanter num. 45. & ſequentibus, Ottbob. dec. 49. num. 1. 5. & 8. & deciſ. 235. num. 3. & ſeqq. dec. 049. num. 22. par. 4. to. 3. rec.*

8 Quando fideicommiſſario detur immiſſio ſuper cenſibus *dec. 471. num. 1. & dec. 496. nu. 3. poſt Cenc. de cenſib.*

Principium, ſeu axioma, quod ſubrogatio
operetur, vt ſubrogatum aſſumat omnes
9 qualitates ac omnia onera rei, in cuius locum
ſubrogatur deſumptũ ex *l. ſi cum. §. qua iniuria. ff. ſi quis cautior.* expenditur *in Peruſina ſaluiani 21. Iunij 1675. §. fin. coram R. P. D. meo Rendinino, & antea per Argel. de acquir. poſſeſſ. qu. 5. num. 1. 2. & 3. Peregrin. deciſ. Patauin. 2. num. 4. Fuſar. dicta qu. 627. Gratian. diſcept. 719. num. 9. & ſeqq. Rot. deciſ. 232. num. 14. & ſeqq. poſt Zacch. de obligatione Camer. coram Coccin. dec. 1489. num. 1. & in recent. dec. 272. num. 14. & dec. 320. par. 5. dec. 450. nu. 12. par. 9. deciſ. 447. anté num. 1. & deciſ. 482. num. 4. par. 14.*

In ſpecie, quod bona ſubrogata in locum
bonorum fideicommiſſariorum efficiantur
10 fideicommiſſaria, ac ſi ab initio fuiſſent fideicommiſſo
ſuppoſita, *Rot. coram Ninet. deciſ. 7. num. 3. coram Peutinger. deciſ. 385. num. 18. coram Dunoz. iun. deciſ. 650. num. 15. & in recent. dec. 386. num. 4. par. 15. & dec. 226. nu. 15. par. 16.*

Num. 3. Cenſus eſt ſpecies ſeruitutis realis, &
propterea ſuper bonis proprijs acquiri non
11 poteſt, *Dunoz. ſen. dec. 173. num. 4. & ſeqq. & iun. dec. 414. num. 6.*

Additur ad propoſitum noſtræ deciſionis,
12 quod cenſus numeratur inter bona immobilia,
Zarat. deciſ. 42. num. 15. deciſ. 259. nu. 10. par. 11. recent.

Impropriè tamen, quia propriè loquendo
13 cenſus eſt potius ius, ſeu actio quàm res corporea
deciſ. 31. nu. 11. par. 16. recent.

Num. 4. Caualer. dec. 11. num. 8. dec. 234. num. 3. & 4. par. 15. recent.

Et quod alienatis bonis fideicommiſſarijs
14 pretium in illis ſuccedat loco rei, *Bich. deciſ. 252. num. 29. & 30. Duran. deciſ. 53. num. 19. & dec. 302. n. 1. Buratt. dec. 843. n. 6.*

Idem dicendum de pretio ſubrogato occaſione
alienationis factæ mediante auctoritate
15 Papæ, ſeu Principis, quod ſcilicet ſuccedat
loco rei fideicommiſſariæ, *Bich. dec. 98. nu. 12. & dec. 175. num. 10. & 11. facit Caualer. dec. 579. num. 3. & 4.*

Num. 5. Fideicommiſſarius conſentiens alienationi
bonorum fideicommiſſariorum factæ
16 per grauatum non poteſt illam amplius impugnare
deciſ. 122. num. 7. par. 10. & deciſ. 373 num. 5. & 16. par. 15. recent.

Poteſt tamen agere ſuper pretio, vel ſuper
17 effectibus ſubrogatis, in quibus nullum conſenſus
alienationi præſtitus cauſat impedimẽ-

tum,

tum, *Bich. deciſ.492. num.2. Coccin. deciſ.2009. num.11. deciſ.151. numer.7. & ſequentib. par.19. recent.*

HISPALEN. CAPPELLANIÆ.

Lunæ 11. Decembris 1656.

ARGVMENTVM.

Fundatores Beneficiorum, & Cappellaniarum poſſunt in erectione, & creatione illarum apponere leges, & conditiones ſibi benè viſas dummodò iuri non repugnent, ac ſtatuere, vt in illis præferatur certum genus perſonarum, & quomodò per teſtes probetur qualitas perſonarum ad iſtum effectum.

SVMMARIVM.

1 *Fundator Cappellaniæ poteſt in creatione illius ſtatuere, quod conſanguineus in præſentatione, & inſtitutione præferatur alijs, & nu.8. et 9.*

2 *Conſanguinitas, & deſcendentia probatur ex teſtibus deponentibus per gradus diſtinctos, de publica voce, & fama, & communi reputatione.*

3 *Qualitates præſentati ad Cappellaniam debent adeſſe in præſentato tempore præſentationis.*

4 *Ætas alicuius probatur ex fide parochi, qui illum baptizauit.*

5 *Nemo poteſt obtinere beneficia ante 14. annum, ſed vide n.12. & ſeqq.*

6 *Diſpoſitio illius, qui vult vt aliquis præſentetur ad beneficia intelligitur de habili, & num.19.*

7 *Conſuetudo, quod beneficia poſſint adiudicari illis, qui non ſunt conſtituti in legitima ætate, debet plene probari, & in caſu, de quo agitur.*

10 *Conſanguineorum appellatione, qui veniant, prout etiam Agnatorum, Cognatorum, propinquorum, coniunctorum, affinium, attinentium, & ſimilium.*

11 *Qui veniant appellatione cippi, ſtirpis, familiæ, & ſimilium.*

DECISIO LIV.

SOlo Chriſtopharo informante Domini cenſuerunt, ſententiam Nuncij ad illius fauorem latam eſſe confirmandam, quia contra eius validitatem nihil opponitur, & de eius iuſtitia ſatis apparet, dum adiudicat Cappellaniam, de qua agitur, Chriſtopharo, quia ipſe tanquam conſanguineus fundatoris in il-
1 lius præſentatione, & inſtitutione omnibus alijs erat præferendus, ex lege Martini Lopez fundatoris, qui benè potuit in creatione huius Beneficij imponere onus, quod præferretur conſanguineus, *Gemin. in cap. cum in Eccleſia tua nu.5. de præbend. in 6. Anchar. in Clem. quia contingit num 11. in 9. not. de Relig. Domib. Felin. in tract. qu. litt. Apoſtol. not. Patron. col.2. verſ. dixit Dominicus.*

Quod autem Chriſtophorus eſſet conſanguineus dicti Martini fundatoris probatur ex pluribus teſtibus *in Summario num. 4.* qui benè deponunt deſcendentiam tàm dicti Chriſtophori, quàm dicti Martini fundatoris ab eodem Franciſco de Spinoſa per gradus diſtin-
2 ctos, de publica voce, & fama, & communi reputatione, ex quibus oritur concludens probatio conſanguinitatis *ad tradit. per Hoſt. in cap. licet ex quadam in princ. extr. de teſtib. & ibi Io. Andr. col.2. Abb. num.3. Alex. conſ.82. nu.65. verſ. præterea dictus teſtis vol.1. Dec. conſ. 595. ſub num. 7. & 8.*

Neque obſtare, quod Auguſtinus quoque erat conſanguineus fundatoris, quia de tempore præſentationis, quod debet attendi ad
3 ad inſpiciendum qualitates præſentati, *cap. dudum il primo vbi gloſ. in verb. electionis tempore de reſcriptis in 6. Oldrad. conſ. 53. in fine*, Auguſtinus erat in decimo ætatis ſuæ anno conſtitu-
4 tus, vt apparet ex fide Parochi, qui illum baptizauit, & ſic erat inhabilis ad obtinendam iſtam Cappellaniam, *cum ex Decreto Sac. Conc. Trid. ſeſſ.23. cap.6. de reformat.* nullus antè deci-
5 mum quartum annum poſſit obtinere beneficia, & diſpoſitio fundatoris volentis præſentari conſanguineos, debet intelligi de habili-
6 bus ad beneficia, *ad l. vt gradatim §. & ſi lege ff. de munerib. & honorib. Bar. in l.1. §. nunciatio nu. 20. & 21. ff. de nou. oper. nunciat. & in l.1. num.1 de Sacroſ. Eccleſ.*

Nec ſuffragari aſſertam conſuetudinem adiudicandi beneficia illis, qui nondum ſunt in legitima ætate conſtituti, vt poſtea ſuperueniente legitima ætate eis fiat inſtitutio, quia de tali conſuetudine non conſtat, nec illa ap-
7 paret probata prout requiritur præſertim in ſpecie caſus de quo agitur, quod ſcilicet comprehendat beneficium, ad quod ex lege fundationis eſt nominandus Cappellanus, qui deſeruiat, *Bart. in l.1. §. ſi quis hoc interdicto num. 1. ff. de itin. actuq. priuat. Bald. in l. fin. nu.9. poſt med. verſ. vnum aliud requiritur, C. comm. vtriuſq. Iudic. Oldrad. conſ. 237. col.1.*

Reperiuntur in hac cauſa infra deciſ. 87. 99. & 108.

ADNOTATIO.

Num.1. Conditiones à fundatore beneficij in actu fundationis appoſitæ ſeruandę ſunt dum-
8 modò non contineant impoſſibilia, aut contraria ſubſtantiæ beneficij, *Duran. dec.8 num.3. dec.418. num.1. & dec.455. num.9. Royas dec.546. num.1. Marzaund. deciſ.758. num.1. in recent. deciſ. 184. num.11. par.12. deciſ. 131. num.8. par.13. & deciſ.132. par.14. & habetur in Foſſanen. penſionis 2. Martij 1671. § quatenus, coram b.m. Priolo*

Ampliatur primo, quia fundatoris iuriſpatronatus lex ſeruari debet quamuis repugnet diſpoſitioni iuris communis *deciſ. 152. num.22. par.16. recent.*

Maximè ſi fundatio roborata ſit auctoritate, & conſenſu Epiſcopi, *Bich. deciſione 110. num.19.*

Ampliatur ſecundo, quia ſi fundator voluit ad beneficium præſentari certum genus perſonarum, vt v.gr. illos de familia, & habens huiuſmodi qualitatē in actu vacationis reperiatur, iſte tanquam præſentatus à patrono poteſt inſtitutionem petere, quamuis de effe-

ctiua præſentatione non doceat, cum patroni non poſſint in hac parte fundatoris voluntati contrauenire, *Carill. dec. 117. num. 11.*

Limitatur modo eadem concluſio, primo vbi leges fundationis fierent per actum ſeparatum ab ipſa fundatione, puta ſi in fundatione fuiſſet reſeruata à fundatore facultas diſponendi de iurepatronatus in teſtamento, quia tunc non poſſent in teſtamento adijci conditiones contrariæ iuri, vt per *text. in cap. cum dilectus, verb. conſtitutam de conſuet. fuit dictum in Viterbien. Canonicatus 4. Februarij 1669. coram Eminent. Carpineo.*

Limitatur ſecundo ſi fundatio iuriſpatronatus fieret per hæredem ex præcepto teſtatoris, quia tunc hæres in actu fundationis non poſſet iuripatronatus addere qualitates diuerſas, vel immutare illius leges à teſtatore præfixas, *Pariſ. conſ. 48. num. 17. lib. 4.*

Cæterum non per hoc, quod fundator
9 mandauerit præſentari certum genus perſonarum, puta illos de familia, præſumitur voluiſſe ſibi præcludere facultatem præſentandi alios etiam ipſis viuentibus, ſi primus præſentatus ſit incapax, quia præſumitur voluiſſe tantummodò ligare manus ſucceſſorum, *Buratt. deciſ. 21. num. 17. & ſeqq. & ibi Adden. nu. 26. deciſ. 758. par. 2. recent.*

Num. 1. Quomodò probetur conſanguinitas traditur apud *Duran. deciſ. 448. num. 6.*

Et quod ea probetur per teſtes, *Nunt. deciſ. 70. n. 1. dec. 185. n. 3. par. 10. recent.*

Dummodò rectè, & per diſtinctos gradus deponant, *Bich. deciſ. 106. nu. 5. & dec. 232. n. 16. Dunoz. iun. dec. 730. num. 4. & dec. 299. num. 3. & 6. par. 15. recent.*

Conſanguineorum autem appellatione, qui veniant *vide Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 504. Gelian. ad Stat. Peruſ. verb. conſanguinitas, Celſ. dec. 102. nu. 2. deciſ. 327. num. 1. & ſeq. et deciſ. 336. num. 2. et ſeq.* in quibus duabus poſtremis deciſionibus dicitur venire ſolum agnatos propriè loquendo, niſi tamen conſtaret de diuerſo vſu loquendi, vel de contraria voluntate diſponentis, *Duran. deciſ. 115. num. 2. et deciſ. 152. num. 1. Coccin. deciſ. 137. num. 20. & 21.* vbi quod appellatione conſanguineorum veniunt agnati, & quocumque modo ſanguine coniuncti, *in recent. deciſ. 156. num. 3. par. 13.* vbi quod ſub nomine conſanguineorum veniunt indiſtinctè omnes tam agnationis, quam cognationis iure attinentes, *deciſ. 497. eadem par. 13.* vbi examinatur quando ſub vocabulo conſanguineorum veniant cognati plures caſus adnotando, *et deciſ. 20. num. 1. par. 14.* vbi quod
10 regulariter appellatione conſanguineorum veniunt agnati. Et quod indiſtinctè veniant tam maſculi, quam fœminæ, *Adden. ad Buratt. dec. 754. num. 18. vide etiam Rot. deciſ. 21. et 25. in repertor. vlt. volum. Farin.* vbi qui veniant ap-
11 pellatione agnatorum, cognatorum, propinquorum, coniunctorum, affinium, attinentiũ, qui appellatione cippi, prolis, ſtirpis, familiæ, & ſimilium.

Num. 3. Duran. deciſ. 228. num. 5.

Ad obtinendum beneficia Eccleſiaſtica, &
12 Canonicatus in Eccleſijs Collegiatis ætas 14. annorum ſufficit, *Carill. dec. 314. nu. 9. Duran. deciſ. 228. num. 6.*

Quidquid ſit ad effectum obtinendi Cano-
13 nicatus Cathedralium, in quibus requiritur ætas annorum 22. ex diſpoſitione *Sacri Concil. Tridentini ſeſſ. 24. de reformat. cap. 2.*

Ampliatur etiamſi agatur de Eccleſia Collegiata, cui immineat cura animarum, dum-
14 modò talis cura ſpectet ad Canonicos non vti ſingulos, ſed vti ad omnes, & vt melius dicã vbi cura eſt habitualis, non autem actualis, *Arguell. dec. 34. num. 26. quæ replicatur in recent. deciſ. 31. num. 33. par. 10.*

Limitatur primò ſi concurrat diſpenſatio Apoſtolica, quia tunc etiam infra 14. annum
15 poterit validè obtineri beneficium Eccleſiaſticum, cum Summus Pontifex poſſit in hac parte aduerſus diſpoſitionem Concilij diſpenſare *deciſ. 257. num. 9. et ſeqq. par. 16. recent.*

Limitatur ſecundo ſi beneficium ſit de iu-
16 repatronatus, & fundator contrarium in actu illius erectionis diſpoſuerit, quia tunc non attenditur rigor ætatis, cum Concilium non derogauerit fundatorum diſpoſitionibus, *Buratt. deciſ. 606. num. 5. et 6. Adden. ad eandem deciſ. 755. num. 15.*

Imò ſufficeret, quod tacitè, & coniectura-
17 liter appareret de huiuſmodi voluntate fundatoris circa ætatem contraria diſpoſitioni Sacri Concilij, *Adden. ad Buratt. d. deciſ. 755. num. 16. et 17.*

Hinc ſi fundator diſpoſuiſſet, quod ad beneficium admittatur Clericus, vel qui ſit ca-
18 pax Clericatus, eo caſu non requireretur ętas annorum 14. cum in ſeptennio Clericus quis eſſe poſſit, *Duran. deciſ. 228. num. 7.*

Sed contrarium, & quod minor ætas ſufficiat ſolum quando ex clara, aut ex virtuali diſpoſitione teſtatoris haberetur, quod poſſit
19 præſentari puer, vel minor 14. annorum, vel agitur de iurepatronatus erecto antè Concilium, ſed quando fundatio eſt poſt Concilium non valeat deduci voluntas fundatoris circa diſpenſationem ætatis ex eo, quod vocauerit Clericum, cum talis vocatio intelligenda ſit de Clerico habili, ſeruata diſpoſitione Sacri Concil. latè explicat idem *Duran. d. deciſ. 228. num. 8.*

HISPALEN. CADVCITATIS.

Ven. 15. Decembris 1606.

ARGVMENTVM.

Agitur hic de excuſatione caducitatis incurſæ ex alienatione facta irrequiſito Domino ob defectum probationis dominij plenè requiſitæ ad iſtum effectum caducitatis, pro cuius excuſatione præſumitur contractus potius cenſualis, quam emphiteuticus.

SVMMARIVM.

1 *Dominium ad effectum caducitatis debet non ſolum plenè, & concludenter, ſed exactiſſimè probari, & nu. 7. & 8.*

Reco-

2 *Recognitiones, & ſolutiones factæ pro aliqua re non probant dominium plenè, & concludenter, ſed tantum præſumptiuè, quod non ſufficit ad dictum effectum.*

3 *Recognitiones, & ſolutiones factæ alternatiuè pro cenſu, aut emphyteuſi, excuſant à caducitate, à qua qualibet cauſa excuſat.*

4 *Solutiones factæ modo prædicto magis excuſant, cum ſint conformes iuri, ſecundum quod præſumitur res potius cenſualis, quam emphyteotica.*

5 *Receptio canonis, ſine reſponſionis operatur remiſſionem caducitatis, & nu. 9.*

6 *Receptiones Canonum factæ etiam cũ clauſula,* ſine præiudicio caducitatis incurſæ, *non releuant recipientem, quando fiunt pro tempore decurſo poſt incurſam caducitatem, & nu. 10.*

Plura poſſunt excuſare à caducitate, hic remiſſiuè indicata.

DECISIO LV.

FVit per Dominos reſolutum reuocandam eſſe ſententiam Ordinarij Hiſpalen.
quatenùs declarat caducitatem incurſam ob
alienationem Caſalis, de quo agitur, factam
in Monaſterium abſque licentia Mariæ Ponz
1 de Leon, quia de illius directo dominio nõ
conſtat, quod tamen ad effectum caducitatis
debet plenè, & concludenter, imò exactiſſimè probari, *l. officium ff. de rei vendic. l. 1. C. de alienat. iudic. mut. cauſ. fact. Bald. in l. cum res num. 10. C. de probat. Alex conſ. 10. cum duob. ſeqq. lib. 4. Caputaq. deciſ. 280. part. 1. in impreſſ. & fuit reſolutum in cauſa Romana Domus Sanctæ Agnetis 2. Maij 1588. & 19 Iunij 1589. coram Orano, & alijs ſæpiſſimè.*

Nec aliquid releuant recognitiones, & ſolutiones factæ pro iſto Caſali, quæ afferuntur
pro parte Annæ, quia ex illis præſumptiuè,
2 & non verè, & concludenter probatur Dominium, prout eſt neceſſe ad effectum caducitatis pœnalis, & odioſæ *Caputaq. d. deciſ. 280. in fine part. 1. & fuit dictum in d. Romana Domus Sanctæ Agnetis, & in alia Romana Domus 11. Maij 1592. coram Illuſtriſſimo Millino tunc Rotæ Auditore.*

Præſertim cum in pluribus actibus ſolutiones iſtæ fuerint denominatæ cenſus, vt benè
deducitur per informantes pro Monaſterio,
3 quæ denominationes ſufficiunt ad illud excuſandum à caducitate, à qua qualibet cauſa excuſat, *Specul. in tit. de locat. §. nunc aliqua num. 29. Bero. conſ. 140. num. 13. in fin. & conſ. 98. n. 21. lib. 1. Caputaq. deciſ. 298. num. 4. & 5. part. 1. & fuit dictum in cauſa Romana Vinea 22. Iunij 1592. coram Orano*, maximè cum iſtæ nominationes
ſint conformes diſpoſitioni iuris communis,
4 ſecundum quam in dubio ſolutiones potius cenſentur fieri ex cauſa cenſus, quàm ex cauſa emphiteuſis, *Dec. conſ. 146. num. 2. Pariſ. conſ. 84. num. 12. lib. 4. Couarr. var. reſol. lib. 3. cap. 7. nu. 1. verſ. Imò in eo dubio, & fuit ſæpiſſimè deciſum.*

Præterea viſum fuit Dominis, omnem ceſſare difficultatem ex eo, quod poſt ſequtam alienationẽ tam Maria, quàm Anna eius filia receperunt tributũ, ſeù Canonẽ à Monaſterio,
5 per quã Canonis receptionẽ cenſentur remiſiſſe caducitatem, ſi quæ incurſa fuiſſet, non obſtante, quod ſolutiones fuerint receptæ *ſine præiudicio caducitatis incurſæ*, cum ſint
6 ſolutiones pro tempore decurſo poſt incurſam caducitatem, quo caſu proteſtationes non releuant, *vt per Doct. in l. 2. & ibi Salycet. num. 14. & Iaſ. num. 126. in 3. caſu principali C. de iur. emphit. idem Iaſ. in l. 2. num. 4. verſ. ego idem teneo, ff. ſi quis cautionib. Clar. in §. emphiteuſis quæſt. 10. num. 1.* & in terminis quando Canon recipitur ab emptore poſt ſequutam alienationẽ irrequiſito Domino tradit *Alex conſ. 113. num. 3. lib. 4. Curt. Sen. conſ. 81. num. 3. Corbul. de cauſ. priuat. ob alienat. limit. 40.*

Et ità concluſum &c.

ADNOTATIO.

Num. 1. Adde Martin. Andr. deciſ. 53. num. 1. Cauallcr. deciſ. 269. num. 2. in recent. par. 16. dec. 161. num. 1. & 2.

Num. 2. Deciſio in Romana domus coram Mellino eſt inter eius impreſſ. dec. 11. num 9.

7 Dominium ad effectum deuolutionis eſt probandum plenè, & concludenter *Mareſcott. var. lib. 1. cap. 81. Gratian. diſcept. 933. num. 43. et ſeqq. Dunozett. iun. deciſ. 567. infra deciſ. 661. vbi allegatur hæc deciſ.*

8 Prout etiam ad hunc effectum plenè, & concludenter probari debet rei emphyteoticæ identitas, *Dunoz. iun. dec. 567. et dec. 624*

Limitatur hæc propoſitio ſi canonũ ſolutiones ſint continuatę per longiſſimũ tẽpus puta per centum annos, *Fulgin. de iur. emphyteb. q. 14. nu. 39. dec. 262. par. 5. et dec. 164 nu. 3 par. 6. recent. Canaler. deciſ. 655. num 3.*

Num. 3. Supra poſt *deciſ.* 8. multa deduximus ad hanc concluſionem.

Sed contra id quod hic dicitur ſolutiones canonum factas ſub nomine cenſus excludere probationem dominij directi, & quod potius illam importent, quia cenſus, & canonis vocabula ſunt ſynanima, *Celſ. dec. 202. n. 17.*

Num. 4. Concluſio, quod contractus in dubio præſumatur cenſualis potius, quàm emphytheuticus non habet locum contra Eccleſiam, pro qua contractus emphytheuticus præſumitur potius, quam cenſualis, *Gratian. diſcept. 926. num. 8. dec. 721. num. 4. par. 4. diuerſ.*

Nu. 5. et 6. Vide in hac materia Fulgin. de iur. emphyteb. tit. de var. caducit. qu. 14. Altograd. conſ. 24. num. 71. lib. 1. Buratt. dec. 617. nu. 8. benè ad propoſitum noſtræ deciſionis facit *deciſ. 408. num 91. et 92. par. 16. recent.*

Excuſationes à caducitate plures cumulat *Fulgin. de iur. emphyteb. tit. de alienat. q. 1. num. 101. et ſeqq. vbi num. 324.* an caducitas cenſeatur remiſſa per receptionem canonis, & quid operetur, vel operari poſſit proteſtatio Domini
9 recipientis canonem, & quomodò emphyteuta poſſit huiuſmodi proteſtationi replicare, *vide etiam Thomat. deciſ. 201.*

Hoc eſt certum, quod receptio canonum
10 non inducit remiſſionẽ caducitatis ſi poſſet referri ad canones decurſos priuſquam caducitas

citas acceptaretur deciſ. 803. numer. 2. verſic. non obſtat, quod Procurator, part. 4. diuerſorum.

BONONIEN, DOTIS.

Luna 18. Decembris 1606.

ARGVMENTVM.

Agitur de obligatione facta per fideiuſſorem ſequeſtratarij de ſoluendo creditori res habitas ab eodem ſequeſtratario, & poſitas ſub ſequeſtro, cuius occaſione rectè examinatur materia ſequeſtri circa illius validitatem, & inualiditatem.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum publicum reddit rem claram, & manifeſtam, & facit probationem probatam.*

2 *Sequeſtrum obtentum à filio contra patrem, non impetrata prius venia, eſt nullum, & n. 21.*

3 *Contrarium ſecundum aliquorum opinionem.*

4 *Declaratur prędicta concluſio, quod venia à filio tunc peti debet, quando pater ſiſtitur in iudicio, & nu. 20.*

5 *Nullitas ſequeſtri facti à filio patri ob non petitam veniam tollitur per comparitionem patris in iudicio abſque oppoſitione prędictę veniæ, & numer. 22.*

6 *Sequeſtrum non debet relaxari contra poſſidentem bona immobilia, & quando poſſit ab eo inchoari, quandoue non, & num 23. & ſeqq.*

7 *Declara hoc non procedere ex diſpoſitione ſtatuti Bononiæ, quando creditor ſequeſtrans iurat bona ſtabilia debitoris non eſſe ſufficientia pro integra ſolutione debiti.*

8 *Sed quomodo id procedat, declaratur ibi, & numer. 9.*

10 *Sequeſtrum, & cauſa ſequeſtrationis intra quantum tempus debeat terminari tam ex ſtatuto Bononiæ, quam ex diſpoſitione iuris communis, vt ſequeſtrum ſubſiſtat, & n. 11.*

12 *Sequeſtrum quomodo per ſententiam validè reuocetur.*

13 *Aſsignatio alicuius rei inſufficiens nihil operatur, & habetur pro non facta.*

14 *Sententia, non adimpleta conditione in illa appoſita, perindè eſt, ac ſi lata non fuiſſet.*

15 *Fideiuſſio licet reuocata ſententia, à qua fuit appellatum, adhuc durat.*

16 *Sequeſtrum durat, donec lis finiatur etiam alijs iudicibus.*

17 *Fideiuſſio præſtita pro ſequeſtro durat, donec finiatur lis.*

18 *Fideiuſſor obligatus vti principalis, & inſolidum tenetur in quacunque inſtantia.*

19 *Fideiuſſor Iudicij pro illius validitate non eſt citandus.*

DECISIO LVI.

FVerunt ſequeſtrata quamplura bona mobilia D. Herculis de Garzaria ad inſtantiam Io: Camilli de Garzaria, & Victoriæ Coniugum, & poſteà eadem bona per Iudicis decretum relaxata ſub fideiuſſione Pauli Bonaldi, qui habens relationem ad dictum decretum principaliter, & in ſolidum ſe obligauit eadem bona cuſtodire, ſaluare, & non barattare, ac præſentare ad omnem voluntatem Iudicis abſque exceptione aliqua aliàs de ſuo.

Vndè dato dubio, an dictus Bonaldus tenea-
1 tur ad bona mobilia ſequeſtrata, Domini reſoluerunt ipſum teneri, quia de ſupradicta eius obligatione conſtat per publicum inſtrumentum quod reddit rem claram, & manifeſtam, & facit probationem probatam, *cap. cum dilecti, & ibi not. Abb. n. 2. & alij de fid. inſtrum. Bart. in l. 1. num. 8. & ibi Iaſ. num. 10. ff. de non oper. nunc iat. Bald. in l. intereſt num. 2. C. de ſolut.*

Non obſtant ea, quæ in contrarium deducuntur, & primo quod ſequeſtrũ fuerit nullũ
2 ex eo quod fuerit obtentũ à filio contra Patrẽ nõ petita prius venia, *l. quinq; et l. parentes ff. de in*
3 *ius vocand. l. 2. C. eod. tit.* quia omiſſo, an ex hoc poſſit dici nullũ, cum in iure id nõ reperiatur ſatis expeditum, vt patet ex traditis *per Doct. in l. quamuis ff. de in ius vocand. et in l. fin. C. eod.* placuit reſponſio, quod tunc venia petenda
4 eſt quando Pater in iudicio ſiſtitur, *vt per Cirier. lib. 4. ad edict. Pauli*, & ſic non eſt petenda in ſequeſtro, per quod Pater in iudicio non vocatur, nec lis introducitur, *Natt. conſ. 2. ſub num. 2. Lancell. de attent. lit. pendent. in præfat. num. 210.* vltra quod viſum fuit omnem ceſſare difficultatem, quia Pater in iudicio com-
5 paruit, & de venia non petita nihil oppoſuit vnde nullitatem ſequeſtri, quatenus adfuiſſet cenſetur remiſiſſe, *Bart. in l. quamuis num. 2. et ibi Caſtr. num. 6. ff. de in ius vocand. Alex conſ. 166. num. 1. lib. 2. et in l. fin. in fin. et ibi Iaſ. ad fin. verſ. niſi Pater C. de in ius vocand.*

Secundò non obſtat, quod ſequeſtum fue-
6 rit relaxatum contra poſſidentem bona immobilia, quia fuit reſponſum Io. Camillum in ſua petitione medio iuramento affirmaſſe
7 bona ſtabilia Herculis non ſufficere pro ſatiſfactione ſui crediti, quod ſufficit, vt ſequeſtrum ſuſtineatur ex diſpoſitione ſtatuti Bononiæ *in rubr. de ſequeſtr. §. ſi autem et ibi gloſſ. in verb. ſufficientia lib. 2.* licet poſteà contrarium appareret, ſed tantum imponat pœnam iuranti
8 hæc pœna operatur, vt ſequeſtrum etiam contra formam ſtatuti obtentum valeat, *Doct. in l. non dubium, et ibi Iacob. Butrig. col. 4. verſ. 3. ſolutio C. de legib. Felin. in cap. 2. num. 1. de teſtib. Vant. de nullit. ex defect. mandat. num. 56.* vltra quod pro parte Bonaldi non oſtenditur, quod Hercules, contra quem fuit obtentum ſequeſtrum bona ſtabilia ſufficientia poſſideret.

Non obſtat tertiò quod obligatio Bonaldi ſit reſtricta ad formam Conſtitutionum, & decreti Auditoris ViceLegati, quam dicitur
9 non fuiſſe obſeruatam, quia vltra quod non apparet quænam forma deberet ſeruari, & partes ſuper ea non conueniunt, pro reſponſione fuit dictum, quod Bonaldus in caſu iſto non eſt ſequeſtratarius, ſed fideiuſſor Herculis, cui bona ſequeſtrata fuerunt relaxata, & pro eo promiſit, quod illa cuſtodiret, & non

barat-

barattaret, ſed conſignaret, vnde non erat ſeruanda forma dictarum Conſtitutionũ, quæ diſponunt, quando bona ſequeſtratario conſignantur.

Quartò non releuat, quod cauſa ſequeſtrationis non fuerit terminata intra 30. dies vti-
10 les, prout requirit ſtatutum Bononiæ, nec intra triennium iuxta diſpoſitionem iuris cõmunis, *Bart. in l. litib. num. 7. & 10. C. de agric. & cenſit. lib. 11.* quia Io: Camillus, qui ſeque-
11 ſtrum obtinuit, ſtatim de iure ſuo per publica Inſtrumenta docuit, & ſic cum per ipſum non ſteterit, quominùs intra dicta tempora expediretur, ei nocere non debet, ſi non fuit expedita, *l. ex ratione, & ibi omnes de appell. Caſſad. dec. 9. n. 5. eod. tit. Caputaq. dec. 11. par. 2.*

Non obſtat, quod vltimo loco dicebatur per ſententiam Auditoris Vice Legati fuiſſe re-
12 uocatum ſequeſtrum, & caſſatas fideiuſſiones, quia fuit reſponſum huiuſmodi ſententiam fuiſſe latam ſub conditione dummodo Hercules aſſignaret Io: Camillo, & eius vxori pro ſuo credito bona ſtabilia, quæ aſſignatio non fuit facta niſi verbalis, & de bonis fideicommiſſo ſubiectis, quę propterea tanquam minus
13 ſufficiens nihil operatur, & pro non facta habetur, *l. 1. ff. ſi quis in ius vocat. l. quoties ff. qui ſatid. cogant.* & conſequenter conditione non
14 adimpleta ſententia perinde eſt ac ſi lata non fuiſſet *l. cedere diem ff. de verb. ſignif. l. ſi quis ſub conditione ff. ſi quis omiſſ. cauſ. teſtam. l. ſi quidem, & ibi gloſſ. & Doct. C. de except.* Præterea iſta ſententia fuit per Rotam reuocata in gradu appellationis, in quo adhuc durabat fideiuſſio
15 Bonaldi ſecundum opinionem, quam ſeruat Rota vt per *Egid. deciſ. 353. Caputaq. deciſ. 66. lib. 2. in manuſcript. Cott. deciſ. 4. & fuit dictum in cauſa Romana computorum 6. Nouembris 1596. coram R. P. D. meo Decano.*

Maximè cum fuerit data ad effectum reuo-
16 candi ſequeſtrum, quo caſu, ſicut ſequeſtrum durat donec lis finiatur etiam coram aliis iudicibus *l. ſi oleum & ibi Bart. ff. de dol. mal. gloſſ. & Doct. in l. ſi fideiuſſor § fin. & ibi Iaſ. num. 23. ff. qui ſatiſdar. cog. Angel. Aret. in l. Imperatores §. fin. ſub*
17 *num. 7. ff. de appell.* ita debet durare fideiuſſio eius loco data, *vt per Gabr. conſ. 53. num. 4. & 5.*
18 *lib. 1.* attento vlterius, quod Bonaldus ſe obligauit principaliter, & inſolidum, & ideò vt principalis teneri debet in quacunque inſtantia, *Grat. conſ. 34. num. 2. lib. 2. Caputaq. d. dec. 66. lib. 2. Cott. d. dec. 4.*

Nec aliquid facit, quòd ipſe in Rota non fuerit citatus, quia cum ſit fideiuſſor iudicij non
19 fuit neceſſaria illius citatio, *Bart. & alij in l. 1. ff. iudicat. ſol. Dec. in l. 2. num. 52. C. de eden. Surd. conſ. 396. num. 1. 12. 18. & 39. & fuit dictum in cauſa Romana Vineæ 20. Decembris 1604. coram R. P. D. meo Coccino.*

Et ita fuit concluſum Bonaldum teneri ad bona mobilia deductis tamen his, quæ de mandato Rotæ diſtracta fuerunt, de quibus erit particulariter videndum.

Eſt in eadem cauſa infra deciſ. 132.

ADNOTATIO.

20 Venia ab illis, quibus reuerentia debetur petenda eſt priuſquam contra ipſos iudicium moueatur *tot. tit. ff. & C. de in ius voc. Nouar. qu. forenſ. 149. num. 1. & ſeqq. Paſchal. de virib. patr. poteſt. par 4. cap. 10. num. 36. Magon. deciſ. Lucen. 73. num. 1.*

21 Qua non impetrata proceſſus remanet nullus, *Grammat. conſ. 40. Roland. conſ. 18. nu. 44. lib. 2. Nouar. vbi ſupra num. 4.*

22 An autem ſufficiat licentia tacita, de quo in noſtra deciſione negat *Nouar. loc. cit. num. 6.* ait *Roland. conſ. 166. lib. 2.* vbi quando pater non opponit, ſed ſpontè comparuit.

Vt rectè impetretur venia, quæ requirantur, *vide Menoch. conſ. 990. num. 14. & 16.*

23 Iudicia non debent incipi à ſequeſtro, vel ab executione, *Neguſant im. q. 219. nu. 3. 4. & 6. Mut. deciſ. 92. num. 2. Caualer. dec. 324. nu. 1.*

Limitatur poſt ſententiam ſtante ſuſpicio-
24 ne, vel dilapidatione, *Mut. d. dec. 92. num. 4. & ſeqq. Caualer. deciſ. 324. num. 4. deciſ. 155. num. 2. & ſeq. & deciſ. 409. poſt Poſth. de manut.*

25 Niſi per poſſidentem detur idonea cautio, quæ dicitur medicina ſequeſtri, *d. deciſ. 409. num. 1.*

Sed an fideiuſſio duret vſque ad exitum litis, vel potius ſit intelligenda vſque ad exitum inſtantiæ, *vide Gratian. diſcept. 665. Buratt. deciſ. 95. Coccin. deciſ. 84. & 216.*

ROMANA DE THESAVRIS.

Mercurij 7. Februarij 1607.

ARGVMENTVM.

Ex quibus laudum dicatur iniuſtum. Tutrix, & quilibet adminiſtator rei alienę, ſiue communis debet reddere rationem ſuæ tutelæ, & geſtæ adminiſtrationis, licet ad certum quid cõueniri non poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Vrbis* lib. 1. cap. 100. *mandans fieri compromiſſum inter conſanguineos vtriuſque ſexus ad tertium gradum non habet locum ſi agatur via executiua.*
2 *Inuentarium tutelare contra conficientem plene probat, vt ratio de rebus ibi deſcriptis debeat reddi, & numer. 10.*
3 *Laudum dicitur iniuſtum, ſi non iuſtificetur ex actis, et num. 5.*
4 *Etiamſi dicatur iuſtificatum ex aliqua alia cauſa, ſi illa non iuſtificetur pariter ex actis.*
6 *Frater tenetur communicare fratribus lucrum prouentum ex mercantia geſta cum rebus hæreditarijs et communibus, vel communi nomine.*
7 *Qui agant de compromiſſis.*
8 *Quilibet tutor, et adminiſtrator rerum alienarum tenetur reddere rationem tutela geſta, & rei adminiſtrata.*
9 *Item tenetur reſtituere reliquatum.*

11 *An, et quando inuentarium contra tutorem habeat, vel non habeat executionem paratam.*

Contra tutores, et adminiſtratores agi non poteſt ad certum quid.

DECISIO LVII.

MArcus Antonius, & Iulius Ceſar fratres de Theſauris anno 1604. conuenerunt coram A. C. Felicem eorum matrem ad reddendam rationem adminiſtrationis tutelæ, necnon Io: Baptiſtam fratrem ſuper redditione rationis artis ſaponariæ, & vigore ſtatuti Vr-
1 bis *cap.* 100. *lib* 1. fuit deuentũ ad compromiſſum, & electionem arbitrorum, qui tulerunt laudum, in quo tam dictam Felicem matrem, quam Io: Baptiſtam fratrem abſoluerunt. Cauſa poſteà in gradu appellationis mihi cõmiſſa dubitaui de validitate, & iuſtitia huius laudi, & Domini, omiſſis nullitatibus, quæ videbantur ceſſare ex reſponſionibus in contrarium datis per informantes dixerunt, laudum eſſe iniuſtum, & quoad Felicem res tranſiuit abſque difficultate, quia, cum ex inuen-
2 tario, quod contra conficientem probat *l. vlt. §. ſin autem C. arbitr. tutela Boer. deciſ.* 61. *num.* 8. *Pariſ. conſ.* 45. *num.* 26. *lib.* 2. conſtet ad eam tanquam tutricem horum filiorum perueniſſe de bonis Parentis vſque ad ſummam ſcutorum 1500. ipſa tenebatur in actis reddere rationem horum bonorum, aliàs dictum laudum ipſam abſoluens, tanquam non iuſtificatum ex actis
3 remanet notoriè iniuſtum, *Felin. in cap. inter cæteras ſub num.* 10. *verſ. & dixit iniquitatem, & nu. ſeq. de re iud. Pariſ. conſ.* 54. *num.* 1. *&* 2. *lib.* 4. *Caſ. de Graſſ. dec.* 106. *aliàs* 13. *num.* 10. *de ſent. & re iudic. & deciſ.* 147. *aliàs* 2. *num.* 6. *& ſeq. de ſolut. & dictum fuit in cauſa Imolen. exequutionis laudi* 28. *Ianuarij* 1600. *coram Ill. Mellino.*

Nec pro iuſtificatione huiſmodi laudi poteſt ſufficere, quod dicta Felix educauerit Mar-
4 cum Antonium, Iulium Cæſarem, & alios eius filios, eiſque præſtiterit alimenta, & alias expenſas neceſſarias pro ipſis fecerit, quia de iſtis expenſis, ſeù aliqua earum taxatione, aut computo in actis non conſtat, ideò non poteſt dici, quod dictum laudum ex actis iuſtificetur.

Dum verò laudum abſoluit D. Ioannem Baptiſtam fratrem ſimiliter eſt iniuſtum, quiá
5 non conſtat de aliqua redditione rationis dictę artis ſaponis, nec illius lucri, & tamen frater tenetur communicare alijs fratribus
6 lucrum proueniens ex mercantia per ipſum geſta, quando illa fuit continuata cum rebus hæreditarijs, & communibus, vt ex quadam æquitate *poſt Ancharan. tradit Socin. Sen. conſ.* 162. *num.* 10. *in fin. lib.* 2. *quem ſequitur Borgnin. dec.* 10. *num.* 13. *poſt princ. part.* 2. vel quando fuit geſta communi nomine ſecundum opinionem *Petr. de Vbald. de duob. fratrib. part.* 5. *num.* 3. *circa fin. verſ. ſed ſi non appareat.*

Extant in hac cauſa alia deciſiones nempe infra 97. 135. 193. 230. *& coram Sacrato, vt apud Marcheſan. de commiſſ. par.* 1. *fol.* 1087.

ADNOTATIO.

7 De compromiſſis, ac de ſtatutis mandantibus compromitti, *vide Fenzon. ad Stat. Vrb. cap.* 100. *lib.* 1. *Gilian. ad Statut. Peruſ. verb. compromiſſum, Thomat. deciſ.* 6. *numer.* 24. *& ſeqq. infra deciſ.* 60.

Quilibet alienarum rerum adminiſtrator
8 tenetur ſuæ adminiſtrationis rationem reddere, *cap. qualiter, & quando il* 2. *de accuſat. l.* 1. *§. officio, vbi Bart. & alij, ff. de tutel. & ration. diſtrab. Roland. conſ.* 49. *lib.* 1. *Anton. lib.* 2. *reſolut.* 46. *n.* 12. *et ſeqq. Munnoz. de ratiocin. cap.* 3. vbi de tutore, & de matre tutrice filiorum, *Neguſant. iunior quaſt.* 367. *num.* 22. *& ſeqq. infra deciſ.* 238. *& deciſ.* 442.

9 Et reliquatum reſtituere *d. §. officio deciſ.* 369. *num.* 1. *& ſeq. par.* 9. *recent. infra dec.* 442.

Num. 2. Inuentarium tutoris probat exiſtentiam bonorum, de quibus tutor tenetur pupillo rationem reddere, *Zacch. de obligat. Camer. q.* 31. *num.* 23. *Surd. deciſ.* 184. *num.* 3. *et ſeqq. Buratt. dec.* 557. *num.* 8. *deciſ.* 336. *num.* 1. *&* 2. *par.* 13. *rec.* & quod inuentarium aduerſus vxorem tutri-
10 cem filiorum probet omnia in eo deſcripta eſſe bona mariti, *deciſ.* 1. *num.* 10. *de donat. inter vir. & vxor. in antiq. Thomat. deciſ.* 124. *num.* 18.
11 haberque inuentarium prædictum contra tutricem paratam executionem, *Hodiern. ad Surd. deciſ.* 184. *num.* 2.

Vide in materia *Hodiern. loc. cit. num.* 2. *& ſeqq.*

12 Cæterum, quod contra tutores, & adminiſtratores agi non poſſit ad certum quid, quia calculis non diſpunctis ſciri non poteſt an ſint debitores, cum in vniuerſali redditione rationis poſſint remanere creditores, ideoque inciuile eſſet condemnare tutorem non conſiderata integra adminiſtratione, ſicut iudicare non perſpecta tota lege, *Thomat. dec.* 76. *num.* 1. *& ſeqq. & dec.* 85. *num.* 11. 28. *& ſeqq. Rot. in Viterbien. redditionis rationis* 10. *Iun.* 1648. *§. nam tutor, coram bo. mem. Ghiſilerio. Vide Merlin. de pignor. lib.* 3. *qu.* 2. *Buratt. deciſ.* 420. *& in Ariminen. cenſuum* 24. *Ian.* 1667. *coram Bourlemont.*

Num. 6. *Coccin. deciſ.* 529.

PLACENTINA BENEFICIORVM.

Veneris 16. *Februarij* 1607.

ARGVMENTVM.

Ex hac deciſione deſumitur modus, quo prouidetur pauperi litiganti, ac impotenti ad ſoluendum id, ad quod fuit in iudicio condemnatus, & quomodo dicatur conſtare de paupertate.

SVMMARIVM.

1 *Quando fructus reſtituendi, & expenſa ſoluenda à litigante reſeruentur in fine litis, & num.* 7. *vbi latè de iſta re.*

2 Pau-

2 *Paupertas quomodo probetur, & num. 6. vbi etiam per quem ſit probanda, quando præſumatur, & à quibus excuſet remiſſiuè.*
3 *Pauper is dicitur, cuius facultates non ſufficiunt pro ſolutione debiti illius.*
4 *Canonico, ſiue præbendato debet aſſignari ſufficiens ſubſtentatio ex fructibus Canonicatus, & præbendæ.*
5 *Si quid ſuperſit ex congrua aſſignatione pro ſubſtentatione Clerico facta debet dari illius creditori.*

DECISIO LVIII.

D. Ioannes de Monte Maior in Iudicio ſpolij
fuit condemnatus ad reſtitutionem fru-
ctuum, & expenſarum, qui fructus vltrà ex-
penſas excedebant ſummam 4000. ducatorum
ſed cupiens deuenire ad petitorium, & non
valens ſoluere hanc pecuniarum quantitatem
habuit recurſum ad Signaturam Iuſtitiæ, quæ
1 reſcripſit, vt conſtito de illius paupertate, in
cauſa procederetur reſeruatis, prout de iure
fructibus, & expenſis in fine litis, vndè pro-
poſito hoc dubio, Rota cenſuit conſtare de
2 illius paupertate ad effectum integræ ſatisfa-
ctionis, quia ex teſtium depoſitionibus ap-
paret, prædictum Ioannem parum plus obti-
nere vltra Canonicatum, & præbendam in
Eccleſia Abulen. cuius fructus aſcendunt ad
annua ſcuta octingenta, ex quibus cum non
poſſit ſolui tam magna ſumma fructuum, &
expenſarum, niſi longo temporis curſu, ſa-
3 tis dicitur probata ad hunc effectum illius
paupertas: tunc enim quis dicitur pauper,
cuius facultates non ſufficiunt pro ſolutione
illius debiti. *Auth. de fideiuſſ. §. ſed neque Bald. in Auth. præterea n. 4. C. vnde vir. & vxor. Salycet. ibi quæſt. 4. Iaſ. in l. ſi conſtante nu. 145. verſ. ſicut etiam ff. ſolut. matrim. Alex. conſ. 91. num. 4. vol. 7.* præ-
4 ſertim cum ex fructibus dicti Canonicatus,
& præbendæ ſit danda ipſi Canonico ſufficiẽs
ſubſtentatio, *gloſſ. in cap. Odoardus in verb. ad pinguiorem extr. de ſolut.* & ideò Domini dixerunt,
quod facta per Ioannem aſſignatione ſcuto-
rum quatringentorum annuorum monetæ il-
larum partium de Iuliis vndecim pro quoli-
5 bet ſcuto ex fructibus Canonicatus, & Præ-
bendæ procedatur ad vlteriora, prout aliàs in
ſimilibus terminis fuit tentum *in cauſa Aquilana Canonicatus 16. Decembris 1589. coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino, & in cauſa Portalegren. ſpolij 5. Iunij 1589. coram Orano.*

Deciſio 177. coram Mellino, quæ replicatur apud Garz. de benef. par. 6. cap. 3. num. 28. et apud Marcheſan. de commiſſ. par. 1. fol. 353. eſt in ead. cauſa & infra dec. 119.

ADNOTATIO.

6 Paupertas quomodo probetur, à quo ſit
probanda, quando præſumatur, & a quibus
excuſet, *vide Faria. in repertor. iudicial. quæſt. 26. num. 28. & ſeqq.*

Notabilis ex hac deciſione deſumitur
Signaturæ ſtylus fauore ſpoliatoris, qui ob
paupertatem nequeat reſtituere fructus pro
ſpolij purgatione, vt eo caſu reſcribatur
Iudici, quod conſtito de paupertate ad vlte-
riora procedat, & hoc vt audiri poſſit cum de
reliquo ſpoliator audiri nequeat, niſi prius
ſpolium integrè purgatum remaneat etiam
mediante reſtitutione fructuum, & expen-
ſarum ex vulgatis, & hanc praxim tunc puto
libentius admitti quando docetur de bono
iure oratoris ſaltem apparenti.

Iuncta alia animaduerſione, quod Iudex
reſcripti executor valeat capere prouiſionem,
cogendo ſpoliantem, vt retenta certa rata ad
ſui congruam ſubſtentationem, quod rema-
net ſpoliato aſſignet in ſatisfactionem eius
crediti.

Cæterum quando allegatur paupertas ad
certum effectum ſufficit ad illam iuſtifican-
dam probare impotentiam ſoluendi id, de
quo agitur, *Cercin. deciſ. 511. num. 1.* & de pau-
7 pertate probanda pro verificatione reſcripti
conſtito de paupertate Oratoris agit *Mareſcot. var. lib. 1. cap. 86. num. 13. Adden. ad Gregor. deciſ. 361. num. 5.* vbi aſſert motiuum prætnarrati
reſcripti, ne alias pauper, qui bonum ius fo-
ueat cogeretur cauſam deſerere. *Blum. præceptoria 5. Iunij 1609. coram Manzanedo.*

SALAMANTINA CENSVRARVM.

Lunæ 5. Martij 1607.

DECISIO LIX.

Eſt infra deciſ. 89.

SENOGALLIEN. DOTIS.

Veneris 9. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Actio de dote ſoluto matrimonio competit ma-
rito, qui debet ſuam perſonam in iudicio le-
gitimare, & an ſit locus ſtatuto mandanti fie-
ri compromiſſum inter affines, ac quo-
modo affinitas contracta ex matrimonio finia-
tur per mortem uxoris.

SVMMARIVM.

1 *Legitimatio perſonæ in iudicio quomodo facta dicatur.*
2 *Marito competit actio ad dotem ſtantibus filijs, etiam ſoluto matrimonio.*
3 *Affinitas contracta ex matrimonio, per mortem vxoris diſſoluitur.*
4 *Ampliatur, etiamſi ſuperſint filij ex illo matrimonio.*
5 *Affinitas, vt ſit locus ſtatuto de compromiſſis faciendis, debet adeſſe de tempore, quo lis vertitur, & num. 9.*
6 *Statutum de compromiſſis faciendis inter affines, non habet locum ſtante obligatione Camerali, vel iuramento, & nu. 10.*
7 *Item hoc ſtatutum procedit tantum in loco ſtatuentium, non autem in Curia, cum diſputatur ſuper ordi-*

ordi-

Google

ordinatoria iudicij & num.11.
Quomodo iſtud ſit intelligendum num.12.
8 *Petitio faciendi compromiſſum facta poſt concluſionem in cauſa, & mandati relaxationem, præſumitur calumnioſa.*

DECISIO LX.

D. Nerottus non acquieſcens deciſioni in hac cauſa factæ ad impediendam vlteriorem exequutionem mandati relaxati inſiſtebat, adhuc Colonnellum Tullium non legitimaſſe eius perſonam, nec non deueniendum eſſe ad compromiſſum iuxta formam ſtatuti Terræ Montis Noui mandantis cauſas inter affines vertentes eſſe compromittendas, ideò, vt illi ſatisfacerem, iterum conſului Dominos meos, qui ſteterunt in deciſis, non obſtantibus his, quæ in contrariũ deducebantur, quæ viſa fuerunt ſatis leuia, & quantum ad legitimationem perſonæ Columnelli, de ea
1 fuit dictum ſatis conſtare ex dicta deciſione,
in qua fuit firmatum, ipſi Columnello, cui
dos fuit promiſſa, ſtantibus filiis, competere
2 actionem ad dotem etiam ſoluto matrimonio
iuxta text. in l. ſi ſocer §. Lutius ff. ſolut. matrim. cum aliis in deciſione adductis.

Quantum verò ad ſtatutum de compromittendo Domini dixerunt illi non eſſe locum,
tum quia illud eſt fundatum in affinitate, quæ
3 in caſu iſto per mortem vxoris fuit diſſoluta.
Bart. in l. cui eorum §. affinitates ff. de poſtul. Bald. in l. fin num.1. verſ modo quæritur, C. de verb ſignif. Paul. de Caſtr in l. rei iudicatæ §. Socerò in fin. ff. ſolut. matr. Alex. in l. non tantum in fine, & ibi Iaſ.
4 *in §. ſicut autem num.6. ff. de re iudic.* quod procedit, etiam ſi ſuperſint filii, *Alex. conſ. 207. num. 21. verſ. non obſtat etiam quod quando vol.6.* & ta-
5 men, vt ſit locus ſtatuto, affinitas debet adeſſe
de tempore, quo lis vertitur *ad text. in l. in delictis §. ſi extraneus ff. de noxalib. Paul. de Caſtr. conſ.80. num. 2. vol.2. Alex. dicto conſ. 207. num. 7. & ſeqq.*

Tum etiam, quia verſamur in promiſſione
cum obligatione Camerali, qua ſtante non
6 habet locum dictum ſtatutum, *Iaſ. in l. eleganter nu.3. ff. de condict. indeb. Alex. conſ. 82. nu.6. verſ. ſed ita eſt lib.1.* præſerim cum ſit iuramento vallata, *Caſtrenſ. conſ. 13. num. 1. & ſeq. lib. 2. Alex. conſ. 137. nu.29. lib. 2.*

Tum etiam tertio, quia dictum ſtatutum
expreſsè loquitur de litibus vertentibus in
7 Curia Montis Noui, & ſic cum reſpiciat ordinatoria iudicij, non poteſt habere locum in hac huiuſmodi cauſa, quæ hic in Vrbe vertitur, *Ruin. conſ. 9. numer. 11. lib. 4. Caſtr. conſ. 321. num. 5. lib. 1. & fuit reſolutum in cauſa Romana de Capizucchis 31. Maij 1600. coram R. P. D. meo Sacrato.* vltra quod viſum fuit, hanc
8 petitionem non carere aliqua ſuſpicione calumniæ, poſtquam compromiſſum petitur poſt concluſionem in cauſa, & relaxationem mandati, *Iaſ. in d. l. eleganter num.9. ff. de condict. indeb.*

Poſt deciſ. 50. ſupra in hac eadem cauſa editam retulimus alias deciſiones, & aliqua habentur circa concluſionem, de qua hic num. 1. & 2.

ADNOTATIO.

Vt intret Statutum de compromiſſis inter affi-
9 nes requiritur affinitas de præſenti, nec ſufficit, quod ea olim inter partes extiterit, *Fenzon. ad Stat. Vrb. cap.100. num.23.*

Num.1. & ſeq. Facit ad propoſitum *deciſ. 62. poſt Pi. ad Stat. Vrb.* vbi quod ſi Statutum requirit in contractu minorum ad eius validitatem, quod interueniant proximiores affines, cum illud intelligatur de affinibus, qui tales ſunt de tempore contractus, non comprehendat affines, quorum affinitas, per matrimonij diſſolutionem ceſſauit.

Sed quod dicitur affinitatem ceſſare, & diſſolui per mortem alterius ex coniugibus non procedit quando affinitas conſideratur ad impediendum matrimonium, tunc enim illa durare dicitur etiam poſt mortem coniugum ita explicatur concluſio per *gloſ. in l. cui eorum, §. affinitates, verb. præſentes, ff. de poſtul.* & latè probat *Sanchez de matrim. lib. 2. diſputatione 64. num. 2.*

Num.6. In negocio claro, vbi adſit res iudicata, vel agatur vigore obligationis Cameralis, vires non habet Statutum mandans fieri compromiſſum, *l. ſi poſt rem 11. ff. de tranſact. l. ſi cauſa cognita 32. C. de tranſact. Alex. conſ. 119. n.3. & 4. lib. 2. Surd. dec. 176. num. 2. & dec. 185. nu. 12. & 13. Blanch. de compromiſſ. q.4 num. 3. verſ. continua, Rota in Anconitana compromiſſ 28. Ianuarij 1624. coram Vbaldo.*

Prout nec tale Statutum locum habet in cauſa executiua, *Bart. in l. eleganter in princ. nu. 2. ibique Caſtren. num.4. & Iaſ. num. 3. verſ. & quod,*
10 *ff. de condict. indeb. idem Bart. in l. vn. num.6. C. de mino C. facien. & in l. ambitioſe num.23. ad fin. ff. de decret. ab ordin. facien. Rot. coram Dunoz. ſen. deciſ. 26. num.1.*

Limitatur primo ſi nihilominus partes etiam ſuper re clara, ac in cauſa executiua voluerunt compromittere *deciſ. 412. num.22. & ſeqq. par. 16. recent.*

Limitatur ſecundo ſi res non ſit omnino clara, quia quæuis modica occaſio dubitandi ſufficit vt ſit locus compromiſſo *d. deciſ. 412. num. 2. & ſeqq.*

Vnde ſi cauſa conſiſtat in articulo iuris claro, ſed qui habeat admixtam quæſtionem facti cõpromiſſum fieri debebit, *Succiu. iun. conſ. 24. n. 10. lib.1. Corn. conſ. 148. col. 2. verſ. nam hoc, lib. 2. Carpan. ad Statut. Mediolan. par. 1. cap. 115. num. 145. Ioſeph Ludouic. dec. Peruſ. 2. n. 10. Caroc. deciſ. 98. in fin.*

Ita etiam dum diſcutitur an quæſtio ſit clara, vel turbida locus erit compromiſſo, *Marſil. ſingul. 467. poſt med. verſ. item ſcias, Gratian. diſcept. 536. num. 5. in fin.*

Num.8. Compromiſſum petendum eſſe antè litis conteſtationem traditur per *Vin. deciſ. 151. num. 8.*

11 Statutum de compromiſſis tanquam ordinatorium non ſeruatur extra Curiam ſtatuentium, *Fenzon. ad deciſ. 100. num. 2. Thomat. deciſ. 6. num. 24. & ſeqq.*

12 Limitatur ſi ex tenore colligeretur illud

eſſe

eſſe deciſorium, deciſ. 19. num. 9. poſt Gilian. ad Statut. Peruſ. vbi ita declaratur deciſio Romana de Capizucchis hic allegata. & apud Marcheſan. de commiſſ. appellat. à laud. & perit. relat. par. 1. §. 1. num. 4. fol. mihi 1128.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI.

Mercurij 14. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Teſtator poteſt priuare hæredem inobſeruantem ſua hæreditate, & ordinare, vt ad alios deueniat, & ſic nullum ius in ea dicitur quæſitum creditoribus hæredis priuati neq; etiam in fructibus.

SVMMARIVM.

1 *Pœna priuationis hæreditatis impoſita à teſtatore hæredi contrauenienti operatur in proprietate, ac in fructibus ad fauorem ſubſtituti, & num. 7. cum ſeqq.*

2 *Subſtitutus tali caſu poteſt alienata à quocunque vendicare.*

3 *Creditoribus contrauenientis nullum ius quæritur ob dictam priuationem nec in proprietate, nec in fructibus.*

4 *Sequuta alienatione dominium vna cum fructibus rei alienatæ transfertur in ſubſtitutum.*

5 *Amplia, vt iſto caſu nec etiam quæratur patri vſusfructus de iure debitus in bonis filij, & numer. 6.*

8 *Quando contrauenientes præcepto teſtatoris excuſentur, & quando ſecus, & nu. ſeqq.*

9 *Quando in iſta materia contrauentionis detur reſtitutio in integrum minori, Eccleſiæ, aut alteri priuilegiato.*

10 *Contraueniens in parte, an cadat à toto, vel tantum à parte, cui contrauenit.*

DECISIO LXI.

IN cauſa iſta propoſui dubium, an conſtet de tali fideicommiſſo Ferrantis, quod obſtet creditoribus Herculis in proprietate, & fructibus, in caſu, & ad effectum, de quo agitur, & Io. Camillo tantum informante Do-
1 mini affirmatiuè reſponderunt, moti ex verbis claris teſtamenti ipſius Ferrantis, qui poſt ſtrictiſſimam alienationis prohibitionem diſpoſuit, quod ſi inſtituti, vel ſubſtituti in Domo eius magna, & prædio *della Cana* peruenerint ad aliquam alienationem, tunc, & eo caſu quicunque alienauerit, vel ad actum alienationis deuenerit ipſo iure priuatus exiſtat dicta Domo, & Prædio, & illicò perueniant ad alios ſubſtitutos, vndè cum Hercules quaſdam tornaturas dicti Prædij alienauerit, ſtatim, ſequuta alienatione fuit factus lo-
2 cus ſubſtitutioni ad fauorem Io: Camilli ſequentis in gradu, qui propterea poteſt bona alienata à quocunque vendicare, *l. cum Pater §. libertis l. peto §. fratre ff. de legat. 2. Caſtr. in l. filius familias §. diui il ſecondo nu. 7. ff. de legat. 1. Padill. in Auth. res quæ num. 2. C. comm. de legat. Molin. de primogen. Hiſpan. lib. 1. cap. 10. num. 32. & lib. 4. cap. 10. num. 7.* adeo quod in eis, creditoribus
3 Herculis nullum ius competere poteſt, neque quoad proprietatem, neque quoad fructus, cum ſtatim ſequutà alienatione domi-
4 nium vna cum fructibus fuerit translatum in Io: Camillum ſubſtitutum, *Capr. conſ. 163. col. vlt. Petr. à Petr. de fideicom. quæſt. 3. num. 3. & 4. Peregrin. eod. tract. art. 49. num. 108.* vbi de com-
5 muni, ita & taliter, vt fructus dictorum bonorum amplius Herculi non debeantur, nec etiam ratione vſusfructus Patri de iure debiti in bonis filij, *vt per Surd. deciſ. 142. num. 3. & 4.* præſertim cum voluerit alienantem ha-
6 beri perindè ac ſi naturaliter mortuus eſſet, & quod ſubſtitutus in caſu alienationis habeatur acſi ſucceſſiſſet in caſu mortis, quo caſu omne ius creditorum per mortem grauati eſſet omninò reſolutum, *l. peto §. fratre ff. de legat. 2. l. fin. §. ſin autem ſub conditione, & ibi Doct. C. com. de legat.*

Et ita concluſum fuit &c.

ADNOTATIO.

Teſtator poteſt imponere hæredi, & ſubſtitutis pœnam priuationis in caſum contrauentio-
7 nis, vel non implementi ſuæ voluntatis, *Fuſar. de ſubſtitut. q. 582. 583. & 586. Adrian. Neguſant. qu. 204. Cenſ. il. ad Peregr. art. 11. verſ. addo num. 153. Coſt. de port. rat. q. 143. infra dec. 118. vbi præſens allegatur.*

8 Quando autem excuſentur, vel non excuſentur contrauenientes, vel non adimplentes, & an requiratur ſententia Iudicis ſuper priuatione, *vide Fuſar. d. qu. 583. Hieronym. Palm. conſ. 4. Altograd. conſ. 84. lib. 1. deciſ. 236. num. 12. & ſeqq. par. 9. recent.*

Et quando detur reſtitutio in integrum
9 minori, Eccleſiæ, vel alteri priuilegiato, ne incurrat priuationem ob contrauentam, vel non adimpletam teſtatoris voluntatem agit *Fuſar. de ſubſtit. qu. 585.*

Contraueniens, vel non adimplens in parte an cadat à toto, *vide Fuſar. de ſubſtit. q. 718. num. 2. & ſeqq. Caualer. deciſ. 167. num. 5. Vbald. deciſ. 281. num. 18. deciſ. 593. par. 2. recent. & infra deciſ. 484.*

10 Iſtius deciſionis materia tractatur *in deciſ. 363. par. 10. 274. par. 11. & 457. par. 13. recent. & infra deciſ. 118.*

APRVTINA IVRISDICTIONIS.

Lunæ 19. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Quaſi poſſeſſio iuriſdictionis ad effectum manutentionis non ſufficit abſque ſcientia, & patientia primi poſſeſſoris, nec pariter ſufficit ſcientia vnius, quando quaſi poſſeſſio præiudicat aliis, & an, & quando viſitationes Epiſcopi præiudicent iuriſdictioni Capituli, & Canonicorum,

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Quaſi poſſeſſio non poteſt acquiri ſine ſcientia, & patientia primi poſſeſſoris, & num. 7. vbi & minus ſi ſtatim habita notitia fuit reclamatum, & num. 14. & 15.*
2 *Viſitatio vnica, & de recenti non probat quaſi poſſeſſionem viſitandi.*
3 *Scientia, & patientia vnius Canonici non infert ad ſcientiam, & patientiam Capituli, & nu. 16.*
4 *Singulorum ratio non habetur in re ad vniuerſitatem ſpectante.*
5 *Probatio dubia non relenat.*
6 *Viſitationes, quæ apparent facta ab Epiſcopo de aliquo loco poſt Conc. non conſtito de alijs antè Conc. præſumuntur facta non iure ordinario, ſed delegato in vim Conc. & n. 17.*
8 *Epiſcopi non poſſunt Vicarijs demandare iuriſdictionem ipſis competentem ex delegatione.*
9 *Viſitationes ab Epiſcopo, vel illius Vicario facta iure delegato, & non ordinario non præiudicant.*
10 *Viſitationes facta ſub expreſſione in vim poteſtatis delegatæ non competentis non poſſunt ſuſtineri ex poteſtate ordinaria.*
11 *Petitorum reſpicientia non admittuntur in iudicio manutentionis.*
12 *Poſſeſſio antiquior vnius deperditur, & interrumpitur per poſſeſſionem alterius de illius ſcientia, & patientia acquiſita.*
13 *Quaſi poſſeſſio poſterior legitimè capta in manutentione eſt præferenda.*

DECISIO LXII.

Penès Poſtb. de manut. deciſ. 598.

Supra poſt deciſ. 48. aliquibus ad rem adnotatis huius cauſæ deciſiones adduximus.

ADNOTATIO.

In incorporalibus ad acquirendam, vel amittendam quaſi poſſeſſionem requiritur ſcien-
14 tia, & patientia illius, qui antea poſſidebat, vt citata hanc noſtra *deciſione Poſtb. de manut. obſeruat. 40. num. 18. & poſt eum Rot. dec. 438. nu. pariter 18. deciſ. 312. num. 13. par. 9. recent.*
15 Patientia excluditur per contradictiones iudiciales, *Poſtb. vbi ſupra num. 30. verſ. de non patientia, vbi allegat hanc deciſionem, quam ſimiliter ſequitur in verſ. prout reſpectu Capituli,* quod
16 ex ſcientia vnius Canonici non valet inferri ad ſcientiam Capituli, vel aliorũ Canonicorũ.
Allegat quoque hanc *deciſ. Adden. ad Buratt. deciſ. 579. nu. 16. & 18.* vbi firmat, Viſitationes
17 ab Epiſcopo factas, non probare perneceſſe fuiſſe factas auctoritate ordinaria, dum illas potuit facere iure delegato Sedis Apoſtolicæ.

RAVENNATEN. PINETI.

Veneris 22. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Quæ requirantur pro valida locatione rei ad Eccleſiam ſpectantis, & an illa ſuppleatur ex beneplacito Apoſtolico, pretiumque iuſtum rei locatæ quodnam dicatur, ne locatio poſſit reſcindi per locationem, hic magiſtraliter traditur.

SVMMARIVM.

1 *Solemnitates requiſita in locatione rei Eccleſiæ vltra triennium quæ ſint, & n. 21. & 22.*
2 *Beneplacitum Apoſtolicum ſupplet omnes ſolemnitates requiſitas in locatione, vel alienatione rei eccleſiaſticæ.*
3 *Declara hoc procedere, dummodò locatio facta ſit iuſto pretio.*
4 *Quomodo probata dicatur iuſtitia pretij locationis.*
5 *Iuſtum pretium dicitur illud, quod communiter inuenitur, vel tale reputatur.*
6 *Iniuſtitia pretij rei locatæ non poteſt argui ex præcedenti locatione.*
7 *Locationis tempus inſpicitur ad cognoſcendum iuſtitiam, vel iniuſtitiam pretij, & n. 10.*
8 *Non vtilitas Eccleſiæ probatur ex eo, quod ſubſequens locatio ſit pro minori pretio, quam ſit facta præcedens, & n. 24.*
9 *Iuſtum pretium locationis non probatur ex præcedentibus locationibus, cum potuerint fieri ex affectione.*
11 *Pretium cuiuſcunque rei ex illius conditione, & qualitate augetur, & minuitur, & num. 12. 25. & 26.*
13 *Quando habeatur ratio temporis calamitoſi in locatione, vel venditione, & nu. 14.*
15 *Locatio, quæ aſſeritur facta ad æmulationem, non probat iuſtitiam pretij.*
16 *Pro iuſtitia pretij locationis ſufficit pretium, quod inueniri potuit tempore locationis.*
17 *Ad dignoſcendum iuſtum pretium locationis ſunt detrahenda expẽſa, & onera, quæ requiruntur pro ea.*
18 *Sicut fructus non dicuntur, niſi deductis oneribus, ita lucrum non dicitur, niſi quod ſupereſt deductis expenſis.*
19 *Beneplacitum Apoſtolicũ non dicitur ſubreptitium, ſtante iuſtitia contractus, ad quem ſolum dicitur Papa reſpicere.*
20 *Suſcipiens in ſe onus expediendi Beneplacitum non poteſt illud redarguere de ſubreptione.*

DECISIO LXIII.

Conclusum fuit locationem, de qua agitur, ſuſtineri: licet enim illa reperiatur
1 facta vltra biennium, nec conſtet de præcedenti tractatu, & conſenſu totius Conuentus, ac alijs ſolemnitatibus à iure requiſitis, nihilominùs cum in ea interuenerit beneplacitum Sedis Apoſtolicæ, illud eſt ſufficiens ad ſup-
2 plendum omnes alias iuris ſolemnitates, *Abb. conſ. 41. num. 3. lib. 1. Dec. 141. ſub num. 12. Pariſ. conſ. 24. num. 4. lib. 4. Capic. dec. 16. num. 1. propè fin. verſ. regula enim iuris, & num. 4. & fuit ſæpiſſimè deciſum, &* in ſpecie alienationis factæ per Monachos *in cauſa Romana Caſalis 23. Mar. 1594. coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino.* Et quam-
3 uis huiuſmodi Beneplacitum Apoſtolicum habeat in ventre clauſulam, *dummodo locatio facta fuerit iuſto pretio,* quia tamen te-
4 ſtes pro conductoribus examinati deponunt ab omnibus huius rei peritis, & de ea notitiã haben-

habentibus communiter fuiſſe iudicatum,
quod pretium, pro quo fuit facta locatio, cō-
munem æſtimationem ita excederet, vt om-
nes æſtimarent conductores rem ſibi valdè
damnoſam feciſſe, ac magnam iacturam fuiſ-
ſe paſſuros, quodque nullus practicus, ac de
re ſcientiam habens pro dicto pretio Pinetū
conduxiſſet, viſum fuit DD. ſatis iuſtifica-
ri locationem fuiſſe factam iuſto pretio, prout
6 beneplacitum requirit, cum illud dicatur iu-
ſtum pretium, quod communiter inuenitur,
vel tale reputatur *l. pretia rerum, & ibi not. Bart.
& alij communiter ff. ad l. falcid. & l. 2. vbi Bart.
num. 23. Cagnol. num. 232. & Pinell. part. 3. cap. vlt.
num. 17. & 18. C. de reſcind. vendit. Gaudap. de vſur.
num. 33. Couarr. var. reſol. lib. 2. cap. 3. num. 2. & in
terminis huius clauſula fuit dictum in cauſa Viglena-
nen. locationis 27. Nou. 1600. coram Reuer. Pacen.*

Nec iniuſtitia pretij poteſt argui ex præce-
denti locatione pro maiori pretio facta, quia
præterquam quod non affertur alia ſimilis lo-
catio facta ad nouennium, nec percutit tem-
7 pus huius locationis, quod tamen eſt inſpi-
ciendum ad cognoſcendam iuſtitiam, vel in-
iuſtitiam pretij, *cap. cum dilecti de empt. & ven-
dit. l. ſi voluntate in fin. C. de reſcind. vendit.
gloſſ. magna in l. 2. & ibi Bartol. num. 16. Caſtr. in
fin. Cagnol. num. 219. Cremen. num. 222. & Pinell.
part. 3. cap. vlt. num. 25. C. eod. tit.* fuit reſponſum
hic non agi de probanda euidenti Monaſterij
vtilitate, quæ forſan remaneret excluſa ex
præcedentibus locationibus factis pro maiori
pretio, cum non vtilitas ſatis ex eo probetur
8 quod ſubſequens locatio ſit pro minori pretio
quam anteà Eccleſia percipiebat, ſiue illud
eſſet iuſtum, ſiuè iniuſtum, *vt fuit dictum in
cauſa Romana Caſalis Turricellæ 10. Martij 1578.
coram Cantuccio vt in impreſſ. diuerſ. 61. in fine par.
2.* ſed agitur de probando iuſto pretio, quod
9 non probatur ex præcedentibus locationibus
cum potuerint fieri ex affectione, quæ non
debet attendi, quando agitur de iuſtitia pretij
vt dicitur *in d. Romana Caſalis Turricellæ in fin.*
& faciunt ea, quæ de locationibus vicinorum
prædiorum tradit *Cagnol. in d. l. 2. nu. 233.*

Præſertim quod Pinetum de tempore præ-
ſentis locationis non erat in eodem ſtatu, in
quo anteà exiſtebat, vt benè deponunt teſtes
conductorum, qui dicunt, tunc temporis Pi-
netum magnam iacturam, ac detrimentum
ob niues, & frigora recepiſſe; vndè ad oſten-
10 dendam iniuſtitiam pretij non poteſt ſumi
aliquod argumentum à præcedentibus loca-
tionibus cum pretium cuiuſque rei ex illius
11 conditione, & qualitate augeatur, & minua-
tur *l. quod ſæpe §. vlt. & ibi gloſſ. & Doct. ff. de con-
trahen. empt. l. 1. §. ſi hæres & ibi Rip. num. 25. & alij
ff. ad Trebell. Cremen. in l. 2. num. 265. & Pinell. par.
3. cap. vlt. n. 19. C. de reſcind. vendit.* attento etiam
quod propter huiuſmodi diſramationem, &
mutationem Pineti, Monachi neminem re-
perire potuerunt, qui ſummam à conducto-
ribus promiſſam daret, licet pro illum repe-
riendo magnam adhibuerint diligentiam ne-
dum Rauennæ, ſed etiam Bononiæ, & Vene-
12 tijs, vt deponunt ijdem teſtes, & ſic pretium
ab iſtis conductoribus inuentum non ſolum
fuit iuſtum, ſed etiam vtile, vt fuit dictum
in ſupracitata *Viglenanen. locationis*.

Neque obſtat, quod non ſit habenda ratio
temporis calamitoſi, quia vltra quod illud
poſſet procedere in venditione, non autem
13 in locatione, in caſu iſto ceſſat difficultas,
quia non agitur de locatione perpetua, vel ad
longiſſimum tempus, & calamitas non fuit
momentanea, ſed duratura ad plures annos
vt colligitur ex depoſitionibus teſtium, qui
etiam dicunt, quod rami, tempeſtate deiecti
nunquam reuiuiſcunt, & licet teſtes Mona-
chorum dicant, quod vbi contigit diſrama-
tio, rami qui remanent, reddant maiores fru-
ctus, & plures ſolito, non tamen dicunt, nec
14 eſt veriſimile, quod tot ferant fructus, quot
rami deiecti tuliſſent, ex quibus etiam tolli-
tur quod dicitur, non eſſe conſiderandum ſta-
tum momentaneum pro iuſtificatione pretij,
ex quo malus ſtatus, in quo Pinetum de tem-
pore iſtius locationis reperiebatur non fuit
momentaneus.

Et ex his etiam remanet ſublatum funda-
mentum, quod faciunt informantes pro Mo-
naſterio ſuper ſubſequenti locatione facta
15 Guaccimanno pro maiori ſumma, vltra
quod Dominis videbatur fuiſſe factam in odiū
huius locationis, & ad eius æmulationem, &
ideò minus attendendam.

Non obſtat, quod Conductores in primo
triennio perceperint magnam quantitatem
Pineolorum, quæ dicitur longè excedere pre-
tium locationis; quia præterquam quod pro
iuſtitia pretij ſufficit, quod locatio fuerit fa-
16 cta pro pretio, quod communiter inueniri
potuit *ad l. pretia rerum, cum ibi not. ff. ad l. falcid.
cum alijs ſupra allegatis*. Informantes pro Mo-
nachis non deducunt impenſas & onera, quæ
maxima contingunt in recollectione Pineo-
lorum, quæ tamen in primis, & ante omnia
17 ſunt deducenda, cum fructus non dicantur,
niſi deductis impenſis, & oneribus *l. diuortio,
l. fructibus, & ibi poſt Bart. & alios tradit Iaſ. nu.
14. verſ. circa iſtam cum ſeqq. ff. ſolut. matrim. Felin.
in cap. ad aures nu. 13. ad fin. in 12. concl. de reſcript.
cum alijs per Tiraq. de retract. lignag. §. 15. gloſſ. 1. n.
1. & ſeq.* ſicuti lucrum non dicitur niſi quod
18 ſupereſt deductis oneribus, & expenſis, *l. Mu-
tius ff. pro ſoc. cap. Paſtoralis, & ibi Abb. ſub nu. 7.
de decim. gloſſ. in l. illud verb. lucrum, & verb. po-
terat, & ibi Doct. C. de collat. cum deductis per Ti-
raquell. d. gloſſ. 1. num. 3.*

Quæ dicuntur de ſubreptione beneplaciti,
Dominis non placuerunt, maximè ſtante
iuſtitia pretij, quam ſolam Papa præ oculis
19 habuit, adeò quod ſubreptio, quæ non reſ-
picit iuſtitiam pretij, non eſt attendenda,
*Ruin. conſ. 157. num. 25. ad fin. & ſeq. lib. 1. & tenuit
Rota in cauſa Placentina Bonorum 7. Nouembris
1580. coram Illuſtriſſimo Seraphino, & in cauſa
Romana Domus 2. Decembris 1588. coram bo. me.
Bubalo, & alias ſæpè,* vltra quod ſi qua adeſt
ſubreptio illa non debet imputari condu-
20 ctoribus, ſed ipſis Monachis, qui ab eis pe-
cunia accepta, ſuſceperunt in ſe onus expe-

diendi beneplacitum, *Rota deciſ. 74. de reſcript. in antiq. Folin. in cap. ſuper litteris num. 7. eodem tit. Aym. conſ. 2. num. 15. ad fin.*

ADNOTATIO.

Supra poſt *deciſ. 36.* tacta fuit materia Beneplaciti Apoſtolici.

21 Alienatio bonorum Eccleſiæ non poteſt validè fieri ſine ſolemnitatibus, & iuſta cauſa, *Franc. Ant. Coſta conſ 70. per tot. dec. 14. nu. 8. 9. & 17. poſt Bonden. collect. legal. deciſ. 114. num. 35. & ſeq. par. 9. recent.*

22 In terminis locationis *Pen. deciſ. 225. 245. & 320. deciſ. 219. num. 2. part. 10. recent. infra deciſ. 389.*

Cęterum Beneplacitum Apoſtolicum om-
23 nes ſupplet ſolemnitates, vt vltra allegatos tradit *Rot. coram Duran. deciſ. 250. num. 16. & dec. 459. num. 3. coram Coccin. dec. 762. num. 9. & deciſ. 2264. numer. 37. & deciſ. 62. numer. 13. par. 13. recent.*

Non tamen ſupplet defectum cauſæ, *Coccin. deciſ. 540. num. 6. & deciſ. 1310. num. 4. deciſ. 244. num. 22. par. 16. recent.* quia concluſio, quod be-
24 neplacitum ſuppleat defectum ſolemnitatum procedit concurrente Eccleſiæ euidenti vtilitate, non ea ceſſante, *Adden. ad Gregor. deciſ. 343. num. 6. deciſ. 94. num. 72. & ſeqq. & deciſ. 114. num. 29. par. 9. recent.*

25 Pretium iuſtum conſtituitur conſideratis redditu, & qualitate rei de tempore contractus, *Paitell. expedit. ciuil. 65. num. 15. in annotat. Add. ad Capyc. Latr. deciſ. 42. num. 11. & ſeq.* ac
26 inter partes conuentum iuſtum præſumi, *Bonden. congerens rationes huius concluſionis collect. legal. 14. num. 213. & ſeqq. Buratt. deciſ. 399. numer. 10. vbi Adden. litt. A. & deciſ. 538. num. 2. Dunoz. ſen. deciſ. 345. nu. 2. & iun. deciſ. 686. nu. 5. Coccin. dec. 1510. num. 5. Peutinger. deciſ. 50. nu. 11. in recent. deciſ. 154. num. 1. par. 10. deciſ. 248. num. 9. par. 11. dec. 2. nu. 5. & dec. 212. nu. 3. & ſeq. par. 15. & dec. 127. num. 7. par. 16.*

ROMANA MERCEDIS.

Veneris 23. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Salarium non conuentum non deberi Auditoribus Eminentiſſimorum Cardinalium tam ex iuris regula, quam ex notoria Curiæ conſuetudine hic benè deducitur, eoque minus, ſi poteſt præſumi ſeruitium fuiſſe præſtitum ex aliqua alia cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Salarium non conuentum non debetur, niſi probato, quod tam inſeruiens ſit ſolitus locare operas ſuas, quàm recipiens ſeruitium ſit ſolitus conducere, & nu. 10. ac ſeq. vbi de iſto ſolito.*

2 *Notorium dicitur in Curia Eminentiſſimos Cardinales non eſſe ſolitos præſtare ſalarium ſuis Auditoribus, vel honeſtioribus familiaribus, & num. 8.*

3 *In præſtatione ſalarij attenditur conſuetudo loci, vbi præſtatur ſeruitium.*

4 *Inſeruiens alicui ex cauſa amicitiæ, vel ſpe alicuius remunerationis non poteſt ab illo petere ſalarium.*

5 *Qui habuit victum, & habitationem pro ſe, & famulo, dum manſit in ſeruitio Cardinalis, non poteſt petere aliud ſalarium non conuentum præſertim ſi tacuit, viuente Cardinale.*

6 *Declaratur* tex. in l. 1. ff. de var. & extraordin. cognit. *quod non procedit in Iuriſconſultis, ſed tantum in præceptoribus artium liberalium.*

7 *Salarium etiam non conuentum, vt debeatur Vicario, & Aſſeſſori, eſt ſpeciale.*

9 *De ſalario, ſiue operariorum mercede quis nouiſſimè compoſuerit tractatum.*

DECISIO LXIV.

FRanciſcus de Ribera, qui vltra ſpatium ſex annorum bo. me. Cardinali de Auila officio Auditoris inſeruierat, illo mortuo ab eius exequutoribus coram Gubernatore ſalarium petierat, ac ſententiam fauorabilem reportauerat, à qua cum Exequutores appellaſſent, & cauſa appellationis mihi fuiſſet commiſſa, dubitaui, an huiuſmodi ſententia eſſet confirmanda, vel infirmanda, & Domini vtraque parte informante infirmandam eſſe cenſuerunt; moti ex eo, quod cum Franciſcus non doceat ſe de aliquo certo ſalario cũ Cardinali conueniſſe, nec probet fuiſſe ſoli-
1 tum cum ſalario inſeruire, nec Cardinalem Auditoribus conſtituere, intrat communis, & vulgata concluſio, quod ſalarium non conuentum non debetur, *iuxta conſ. Federic. 218. Alex. 109. lib. 6. Dec. 132. in fin. Put. dec. 43. num. 1. & 44. ſub num. 1. lib. 2. Chiſan. deciſ. 170. & fuit reſolutum in cauſa Romana mercedis 16. Iunij 1570. coram Binarino relata in impreſſ. diuerſ. 559. par. 1. & in cauſa Nolana Mercedis 12. Iunij 1596. coram R. P. D. meo Decano.*

Quæ concluſio eò facilius viſa fuit Dominis procedere in præſenti caſu, quia notoriũ eſt in curia Cardinales non ſoluere ſalarium
2 ſuis Auditoribus, vel alijs honeſtioribus familiaribus, niſi de eo conueniatur, & propterea cum dictus Franciſcus Cardinali in Vrbe inſeruierit, quicquid ſit in partibus Hyſpaniæ, ad iſtum effectum attendi debet con-
3 ſuetudo Curiæ apud quam operam ſuam præſtitit, *ad l. ſi fundus, & ibi Bart. & alij ff. de euict. l. ſemper in ſtipulationibus, & ibi Cagnol. ſub nu. 7. & alij ff. de regul. iur. Bart. in l. 1. §. fin. n. 3. ff. de vent. inſpic.*

Præſertim, quod ex teſtibus ipſius Franciſci conſtat de magna, & ſtricta amicitia inter ipſum, & eius Patrem, ac Cardinalem, quod-
4 que magnis promiſſionibus allectus, & ſub ſpe futuræ remunerationis ad ſeruitia Cardinalis acceſſit, ex quibus redditur admodum veriſimile, quod vel ratione affectionis, vel ratione promiſſionum ad inſeruiendum gratis acceſſerit, itaut nullum poſſit petere ſalarium,

rium, *Salycet. in l. aduerſus n. 2. C. mandat. Natt. conſ. 376. ſub num. 1. & num. 8.* accedente vlterius,
5 quod Franciſcus in Domo Cardinalis habuit victum, & habitationem, pro ſe, & famulo & ratione ſalarij, dum vixit Cardinalis, nihil vnquam recepit, nec petijt etiam poſtquam ab eius ſeruitio receſſit, ex quibus augetur præſumptio, quod abſque ſalario voluerit inſeruire, vt fuit conſideratum in *dictis deciſionibus Romana, & Nolana Mercedis, & in alia Romana mercedis 13. Ianuarij 1589. coram Illuſtriſs. Seraphino*.

Neque obſtare dixerunt *text. in l. 1. ff. de var. & extr. cognit.* quia loquitur de præceptoribus
6 ſtudiorum liberalium, & ſic non habet locum in Iuris conſultis, & iuris prudentiam profitentibus, qui vlterius ſalarium non conuentum petere prohibentur, *d. l. 1. verſ. proinde, & ibi gloſſ. in verb. decet, & in verſ. ſed & comites in verb. profeſſoribus*.

Deciſiones verò in contrarium allegatas
7 fuit dictum loqui de Vicario, & Aſſeſſore, in quibus eſt ſpeciale, vt ſalarium non conuentum debeatur, & propterea non applicari
8 Auditoribus Cardinalium, quibus iure cautum non reperitur, quod ſalarium non conſtitutum præſtari debeat, vnde contra eos ſtat ius commune, *Natt. conſ. 376. num. 2.*

Et ita concluſum &c.

Infra in eadem cauſa ſunt deciſ. 70. & 140.

ADNOTATIO.

Similis caſus mutatis tantum nominibus pariformiter deciſus habetur *deciſ. 3. par. 12. recent. vbi latè de hac materia.*

9 De ſalario, & operariorum mercede latè agit *D. Lanfranchus Zacchias* in eius pleno, ac vtili
10 tractatu, vbi *qu.* 102. firmat concluſionem, quod ſalarium non conuentum non debeatur, & ampliat procedere etiamſi fuiſſet ſo-
11 litum ſolui anteceſſoribus declarans quomodo accipi debeat iſtud ſolitum, & limitans decies principalem concluſionem.

Circa ſalarium Medicorum, & Chirurgorum duo frequenter diſputare contingit, quantitatem ſcilicet taxandam, & præſcriptionem, & cum vtrumque determinetur per Statuta eorum Collegij in forma ſpecifica tenore inſerto confirmatum à s. m. Clem. X. non abs re videtur eorum capita opportunè tranſcribere.

De medentium mercede opportunè petenda. Cap. 61.

Ne autem res in infinitum progrediatur, cautum eſt, neminem Medicum, ſiue Phyſicum, ſiue Chirurgum, ſiue Empiricum, aut quocumque nomine vocetur, ſiue Chriſtianum, ſiue Iudæum, qui quacumque debita facultate artem medicam exerceat, poſſe aliquem ad iudicium vocare tranſacto biennio ab eo tempore, quo medicinam ei fecerit, niſi conſtet pactum aliquod inter eos interceſſiſſe, vel publica Notarij alicuius publici ſcriptura atteſtante, vel chyrographo aliquo priuato, ſed ea forma, cui ſolet in iudicio fides adhiberi, quæ videlicet duorum ſaltem teſtium fide dignorum ſubſcriptione ſit confirmata, niſi aliàs iuſtis de cauſis Protomedico ſecùs viſum fuerit.

De mercede Chirurgorum. Cap. 62.

Pauperes, qui nihil habent, & ſuis manibus victum ſibi nequeunt comparare, gratis curentur: Quibus verò facultas comparandi victum manibus, & alioquin ægeni ſunt, primis 15. diebus ſingulis ſingulos iulios ſoluant, poſtea verò alternis tantum. Reliqui verò ægri primis quindecim diebus ſingulis iulios binos: poſtea verò ſingulos, quod minimum eſt, præſertim ſi bis die viſitauerint, aliàs pro ægri ſtatu, & Chirurgi dignitate Protomedicus, vel Conſiliarij, vel ipſum Collegium reſpectiuè mercedem augento. Eſto autem par ratio eorum, qui Barbitonſores vocantur pro venarum ſectione, pro hyrundinum, & cucurbitularum applicatione, & alijs huiuſmodi operibus.

De mercede Medicorum. Cap. 63.

Mercedem, & ſi honeſtius eſt Viros ingenuos accipere, quam exigere, quia tamen honeſti laboris iuſta mercedis petitio eſt; iuſtum eſt quoque de Doctorum medicinam facientium mercede ſtatuere. In primis autem memores ſint, cum primùm dignitatem Doctoris adepti ſunt, pauperum curam ſe gratis habituros iureiurando pollicitos eſſe: ægri verò, quibus opes non deſunt, debent ipſi beneficij magnitudinem reputare, aliàs Protomedicus, Conſiliarij, & Collegium reſpectiuè ità perſonarum rationem habeant, vt quos minus diuites eſſe conſtiterit, non vltra ternos iulios in dies ſingulos, licet melioris notæ Medicis petentibus; mediocriter autem diuites non vltra ſex iulios in ſingulos dies, Ditiores non vltra nummum aureum condemnent: licet autem pro Medicorum dignitate aliquid infra dictam menſuram præfinire, & in re præſenti rebus modum pro ſua conſcientia ponere.

AQVILANA IVRISDICTIONIS.

Veneris 30. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

An, & quando detur mandatum de manutenendo in exercitio iuriſdictionis exiſtenti in poſſeſſione ex cauſa exemptionis contra Epiſcopum, qui habet iuris aſſiſtentiam in exercendo illam in ſua Diœceſi.

SVMMARIVM.

1 *Probata quaſi poſſeſſione datur mandatum de manutenendo.*

2 *Iuris aſſiſtentia non ſuffragatur Epiſcopo, alio poſſidente.*

3 *Monaſterium redactum ad ſtatum ſacularem non amitt i priuilegia, qua anteà habebat, & n.9.& 10*

4 *Epiſcopus viſitando loca exempta, præſumitur viſitaſſe auctoritate delegata, non autem ordinaria poſt Conc. Trident.*

5 *Teſtes examinati parte non citata non probant.*

6 *Epiſcopus habet iuris aſsiſtentiam viſitandi loca exiſtentia intra ſuam Diœceſim.*

7 *Declara, vt hoc non procedat, quando reperitur alius in poſſeſsione, qui prætendit exemptionem.*

8 *An & quando pro obtinendà manutentione ſufficiat iuris aſsiſtentia.*

DECISIO LXV.

Penes Marcheſ. de commiſſ. part. 1. fol. 980.

ADNOTATIO.

De iure viſitandi, ac quando viſitationes factæ per Epiſcopum poſt Concilium intelligantur iure ordinario, vel delegato actum habetur ſupra poſt *deciſ.* 48.

Quamuis Epiſcopus habeat aſſiſtentiam iuris, & in ea intentionem fundatam ad effe-
6 ctum viſitandi loca exiſtentia intra fines ſuæ Diœceſis, concluſio tamen procedit quando
7 alius prætendens exemptionem non reperiatur in quaſi poſſeſſione, *Poſth. de manut. obſeru. 45. n. 17. & 27. vbi refert hanc noſtram deciſionem*, quam etiam allegant *Add. ad Gregor. deciſ. 312. num. 4. verſ. item iuris aſſiſtentia, Adden. ad Buratt. deciſ. 140. num. 4. & 5. Rot. deciſ. 635. num. 2. in fin. par. 3. & deciſ. 313. num. 14. par. 9. recent.* ac de
8 iuris aſſiſtentia, & quando ſufficiat ad obtinendam manutentionem agit *Poſth. d. obſeru. 45 Adden. ad Gregor. loc. cit.*

Eccleſiam ſæculariʒatam retinere omnia
9 iura, & priuilegia ſibi antea competentia traditur per *Coccin. deciſ. 1750. num. 10. & in recent. deciſ. 197. num. 8. par. 14.*

Procedit quando agitur de ſæculariʒatione
10 ſimplici, non autem quando ſæculariʒatio continet omnimodam ſuppreſſionem Eccleſiæ, quæ ſæculariʒatur etiam quoad iura, *Bich. deciſ. 431. num. 21. & ſeqq.*

PERVSINA FIDEICOMMISSI DE BIGAZZINIS.

Veneris 30. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſario agenti ex *edicto Diu. Adrian. toll.* ſufficit probatio poſseſſionis fideicommittentis tempore mortis, etiamſi non probet dominium illius, & quomodo hæc poſſeſsio probetur, quomodoue probetur identitas bonorum poſseſsorum ab vno prius, & poſteà ab alio.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſarius immittendus eſt in poſſeſsionem rerum fideicommiſſo ſubiectarum* ex l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. tollen. *probata poſſeſsione fideicommittentis tempore mortis etiam non probato dominio, & nu. 7.*

2 *Poſſeſsio probatur per teſtes deponentes, aliquem poſsidere talia, & talia bona cum deſignatione confinium, & nu. 4.*

3 *Poſſeſsio probatur ex eo, quod quis ponebat, & eijciebat laboratores in fundo, fructus percipiebat, faciebatque alios actus poſſeſſorios, quos facere ſolent veri domini, & poſſeſſores.*

5 *Identitas bonorum poſſeſſorum ab vno, quod hodie poſſideantur ab alio, quomodo probetur, & num. 6.*

Itidem probatur eadem identitas per identitatem nominis, & confinium eodem num. 5. & 8.

8 *Requiſita in fideicommiſſario agente ex prædicto remedio* l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. tollen. *vel ex vtili Saluiano interdicto.*

DECISIO LXVI.

Eſt par. 1. recent. deciſ. 131.

Cauſa iſta plures peperit deciſiones, quarum ante præſentem vna impreſſa legitur poſt Gilian. ad Stat. Peruſ. 20. alia apud Gionagnon conſ. 75. nu. 71. lib. 1. & poſt præſentem eſt alia deciſio infra in ordine la 32.

ADNOTATIO.

Num. 1. Addo Rot. dec. 80. num. 11. par. 15. recent. & in Terracinen. fideicomm. de Pilorcijs 6. Iunij 1659. coram Reuer. Albergato Decano.

Fideicommiſſario, vt firmat præſens deci-
7 ſio, ſufficit probare ſolam poſſeſſionem fideicommittentis abſque alia probatione illius dominij quando agit contra habentem cauſam à grauato etiam mediatam, *Gregor. deciſ. 194. num. 1. & ibi Add. dec. 472. nu. 4. par. 3. & dec. 125. num. 1. par. 6. recent.*

Quæ autem probare debeat fideicommiſ-
8 ſarius pro obtinenda immiſſione vigore *l. fin. C. de edict. D. Adrian. tollen.* vel ſaluiani, *vide deciſ. 320. num. 1. & ſeq. dec. 336. num. 2. dec. 445. nu. 60. dec. 456. num. 1. & dec. 467. num. 1. par. 9. recent. vbi allegatur præſens deciſio, & alibi paſſim.*

PACEN. CONGRVARVM PORTIONVM.

Lunæ 2. Aprilis 1607.

ARGVMENTVM.

Arguitur hic nullitas ſententiæ à tribus principalioribus defectibus, nimirum citationis perſonalis principali, vel illius legitimo Procuratori faciendæ in principio iudicij, iuriſdictionis, ac citationis ad ſententiam.

SVMMARIVM.

1 *Sententia eſt nulla, quando principalis non fuit perſonaliter citatus, vel illius Procurator, & num. 6. vbi etiã modus procedendi, ſi ambo non reperiantur*

2 *Pariter redditur nulla ex defectu citationis ad dicendum contra commiſſionem, & nu. 7. 8. & 14.*
3 *Item ſi deficiat citatio ad ſententiam, de qua etiam num. 11. 12. & 13.*
4 *Concluſio in cauſa ex ſtylo Hiſpaniarum æquipollet citationi ad ſententiam, & nu. 9.*
5 *Declara, vt procedat, quando Iudex habuit cauſam pro concluſa, vel ſuper hoc interpoſuit aliquod decretum, & num. 10. vbi enunciantur caſus, in quibus ſtylus iſte non procedat.*

DECISIO LXVII.

VNa tantùm parte informante Domini cenſuerunt, ſententiam Nuncij eſſe nullam, & reuocandam, quia Commendatarius
1 cum quo lis vertebatur nunquam fuit perſonaliter citatus, quo caſu non potuit contra eum in cauſa procedi, *Put. deciſ. 10. num. 1. lib. 1.* & licet fuerint citati incolæ loci, hæc tamen citatio non ſuffragatur, cum illi non eſſent Procuratores Commendatarij, neque cum eis litigaretur, *l. de vnoquoque ff. de re iudic. cum ſimilibus.*

Præthereà deficit etiam citatio ad dicendum
2 contra commiſſionem, quæ erat omninò neceſſaria ad firmandam iuriſdictionem Iudicis, *Verall. deciſ. 260. part. 2.* aliàs commiſſio non tribuit iuriſdictionem, *Caſſad. deciſ. 7. in fine de appell. & fuit dictum in cauſa Bracharen. Monaſterij 27. Nouembris 1600 coram R. P. D. meo Sacrato, & in cauſa Romana Tutelæ 2. Maij. 1603. cor. R. P. D. meo Lancellotto.*

Placuit quoque Dominis nullitas ex defe-
3 ctu citationis ad ſententiam *Clem. ſæpè verſ. ſententiam, & ibi gloſſ. in verb. ad id de verb. ſignific. Salycet. in l. properandum. num. 34. C. de iudic.* non
4 obſtante, quod fuit petitum concludi in cauſa, licèt enim concluſio in cauſa æquipolleat citationi vt ex ſtylo illarum partium fuit plu-
5 ries in Rota deciſum, tamen in caſu iſto non apparet, quod Iudex habuerit cauſam pro concluſa, vel ſuper hoc interpoſuerit aliquod Decretum, & ſola petitio non ſuffragatur, vt tenuit *Rota in cauſa Hiſpalen. Cappellaniæ 28. Aprilis 1586. coram bo. me. Bubalo.*

ADNOTATIO.

6 Defectus citationis ad ſententiam inexcuſabilis dicitur, & inſanabilis, *Celſ. deciſ. 48. n. 10. & deciſ. 326. num. 2. Roias deciſ. 48. num. 3. Duran. deciſ. 8. nu. 1. & deciſ. 312. nu. 10. par. 15. recent.*

Ampliatur, quia ſententia nulla ex defectu citationis nunquam facit tranſitum in iudicàtum, *deciſ. 251. num. 10. par. 11. recent.*

Solet nihilominus per Signaturam Gratiæ quandoque hæc nullitas, prout etiam nullitas deducta ex defectu iuriſdictionis arbitrio Rotę ſeruanda committi, quando alias concurrit rationabilis æquitas, quæ id ſuadeat, & quæ permittat relaxari rigorem iuris, *Manzan. dec. 767. num. 1.*

Siquidem multis in caſibus nullitas ex defectu citationis proueniens non attenditur.

Ita non attenditur poſt longum tempus, quia tunc proceſſus præſumitur ritè, & rectè completus, ac quod in ſententiæ prolatione legitima citatio interuenerit, *Grammat. deciſ. 4. num. 1. in princ.*

Item non attenditur ſi ſententia lata fuit in præſentia partis, vel Procuratoris, *Coccin. dec. 1502. num. 10. Manzaned. dec. 729. num. 2. Dunoz. iun. deciſ. 787. numer. 4. deciſ. 51. num. 2. part. 15. recent.*

Quamuis partis, vel Procuratoris comparitio ordinata eſſet ad allegandam ipſius citationis nullitatem, *Manzaned. deciſione 55. numer. 7.*

Procedit tamen hæc concluſio, ſi pars, vel Procurator comparuit in termino citationis, quia non ſuffragaretur comparitio facta poſt, vel extra terminum, *Adden. ad Buratt. dec. 727. num. 14.*

Pariter citationis ad ſententiam defectus ſanatur per monitionem partis, *Manzan. deciſ. 55. num. 6. & dec. 729. nu. 1.*

Pręterea non attenditur defectus citationis ad ſententiam poſtquam reus ſententiæ paruit *dec. 192. num. 3. par. 14. recent.*

7 Inſanabilis pariter eſt nullitas ex defectu iuriſdictionis, *Em. Ottbob. dec. 18. num. 1. & ſeq.*
8 ac ex defectu mandati *Pen. deciſ. 74. num. 3.* vbi quod in Rota huiuſmodi nullitates inuiolabiliter obſeruantur, *Ottbob. d. deciſ. 18. num. 2. & ſeqq. deciſ. 51. num. 1. & deciſ. 283. num. 2. part. 9. recent.*

In partibus Hiſpaniarum citationis ad ſen-
9 tentiam vim habet concluſio in cauſa, *Zarat. deciſ. 108 num. 8. Coccin. deciſ. 1848. nu. 1. Buratt. deciſ. 800. num. 6. Manzaned. deciſ. 396. num. 1. & ſeqq* vbi latè tradit, quando huiuſmodi concluſio cenſeatur inducta, & quando dicatur circumducta, *& dec. 890. num. 1. deciſ. 227. nu. 8. par. 12. & deciſ. 51. num. 1. par. 15. recent.*

Eundemque ſtylum ſeruari in Regno Luſitaniæ habetur apud *Manzaned. dec. 557. n. 1.*

Ac in Inſula Melitæ, vbi poſt concluſum in cauſa non eſt amplius neceſſaria citatio ad ſententiam, dummodò ſententia feratur infra ſex menſes, *Ottbob. deciſ. 176. num. 1. & deciſ. 238. num. 20.*

Limitatur primo ſi concluſio in cauſa appareret facta per longum tempus antè ſententiam, quia tunc in actu ſententiæ adhuc requireretur citatio, cuius defectum non ſuppleret iſta concluſio, *Zarat. deciſ. 108. num. 11. quæ eſt etiam in recention deciſ. 227. numer. 10. par. 12.*

Limitatur ſecundo ſi Iudex ſuper actu concluſionis in cauſa non fuiſſet interlocutus, quia non dicitur concluſum in cauſa donec Iudex ſuper huiuſmodi concluſione non interloquatur, vt teſtatur *Rot. in noſtra deciſione, & coram Dunoz. iun. deciſ. 442. num. 1. Manzaned. deciſ. 525. num. 2.*

Maximè ſi alia pars contradixiſſet, & concluſioni in cauſa ſe oppoſuiſſet, *Dunozett. iun. deciſ. 420. num. 2.*

Limitatur tertio ſi concluſio in cauſa fuit circumducta.

Circumducitur enim concluſio in cauſa per productionem nouorum iurium, *Coccin. dec. 1848. num. 2. & 3.*

Niſi tamen noua iura admiſſa fuiſſent cum clauſula præſeruatiua, vt *ſine præiudicio ſtatus cauſæ*, tunc enim non diceretur circumducta concluſio in cauſa, *Manzaned. deciſione 396. num. 4.*

Vel niſi iura, quæ de nouo deducuntur fuiſſent extraiudicialiter præſentata pro informatione Iudicis, quo caſu pariter non circumducitur concluſio in cauſa, cum ad hunc effectum requiratur productio iudicialis, *Manzaned. deciſ. 525. num. 3.*

Iſte tamen ſtylus concludendi in cauſa loco citationis ad ſententiam, vti localis pro-
10 bari debet per allegantem *Gonzal. ad regul. 8. Cancellar. §. 1. num. 156. & ſeqq. Add. ad Gregor. dec. 140. num. 12. & ſeqq.* vbi ponit multos caſus, in quibus talis ſtylus non eſt attendendus, *Cavaler. deciſ. 376. dec. 69. num. 3. & 4. poſt Viuian. de iurepatron. & infra dec. 251.*

Redeundo ad materiam citationis ad ſententiam ea debet eſſe ſpecifica, & indiuidualis;

Vnde citatio concepta ſub alia forma, vel
11 generali, vel etiam æquipollenti, vt v. gr. ad videndum iuſtitiam miniſtrari non eſſet ſufficiens *gloſ. in Clem. ſæpe, §. ſententiam, verb. ad id de verb. ſignific. Buratt. dec. 18. num. 7. Celſ. dec. 326. num. 8. in recent. dec. 702. num. 4. par. 4. to. 1. dec. 288. num. 3. par. 11. deciſ. 279. num. 26. par. 12. & deciſ. 414. num. 16. par. 16. & in Leodien. Decimarum 27. Ian. 1651. §. grauior in fin. coram Meltio.*

12 . Et quod non ſuffragetur citatio ad videndum fieri id, quod de iure fieri debet, *Cavaler. dec. 376. num. 2.*

13 . Cæterum citatio ad ſententiam apta etiam eſt ſupplere quemuis defectum antecedentium inſtantiarum, ſi continet reiterationem terminorum ſubſtantialium, *deciſ. 113. num. 8. par. 11. recent.*

Duo hic notanda remanent.

Primum, quod in quolibet iudicio regulariter prima citatio debet eſſe perſonalis, *Manzaned. deciſ. 358. num. 1.*

Alterum quod citatio ad dicendum contra commiſſionem requiratur ad firmandum exercitium iuriſdictionis in Iudice, cui fuit commiſſa cauſæ cognitio, *Coccin. dec. 169. n. 4. & 7. & dec. 1095. num. 1.*

Sufficit tamen, quod facta ſit in terminis ſubſtantialibus, *Dunozett. iunior deciſione 71. num. 1.*

14 Imò qui impetrauit commiſſionem donec citauerit ad dicendum contra illam non cenſetur ea vti voluiſſe, *Buratt. deciſ. 138. num. 3. & deciſ. 871. nu. 1. & ſeqq. Adden. ad Gregor. dec. 551. num. 7. Rot. in Brugen. de Auogij apud Marcheſan. de commiſſ. par. 1. fol. 171. per tot. & in Salamantina penſionis apud eundem ſubſeq. fol. 172. in recent. deciſ. 317. par. 2. & deciſ. 218. num. 3. par. 8. & in Romana legati 4. Iulij 1642. coram Eminentiſs. Cerro.*

SPOLETANA SALVIANI INTERDICTI.

Lunæ 2. Aprilis 1607.

ARGVMENTVM.

Saluianum non competit contra poſſeſſorem habentem anteriorem hypothecam, qua ille vtitur excipiendo etiam abſque vlla iurium ceſſione, talique caſu ſufficit pretium rei perueniſſe ad creditorem abſque vllo pacto ſubintrandi in illius locum.

SVMMARIVM.

1 *Soluens anteriori creditori vtitur eius iuribus, & num. 5. & 6.*

2 *Amplia, etiamſi ſolutio non abſorbeat totum pretium rei.*

3 *Contrarium.*

4 *Conciliatur, vt procedat ad effectum agendi, ſecus autem ad effectum excipiendi, vel retinendi.*

DECISIO LXVIII.

ANgela Santina de anno 1602. vergente eius viro ad inopiam pro recuperatione ſuæ dotis egit coram A. C. vtili Saluiano contra Doralicem de Pucciantibus, & litis conſortes poſſeſſores bonorum Hilarij ſui ſoceri pro reſtitutione dictæ ſuæ dotis ſibi obligatorum, & ab eo ſententiam de immittendo in illorum poſſeſſionem reportauit, quam Dominus de Grandis, ad quem per appellationem cauſa fuit deuoluta, reuocauit, cuius ſententia cum tranſitum feciſſet in iudicatum, Angela obtinuit mihi extra Rotam committi cauſam reſtitutionis in integrum ad effectum huiuſmodi ſententiam reuidendi ex eiſdem tamen actis, vndè propoſui dubium, an ſententia Domini de Grandis eſſet confirmanda, vel infirmanda, & Domini quoad Doralicem confirmandam eſſe cenſuerunt, moti ex eo, quia ex Inſtrumento pro eius parte nouiter producto conſtat ex pretio bonorum per eam poſſeſſorum fuiſſe ſolutum, & extinctum quendam cenſum per Hilarium ſuper ſuis bonis ante receptionem dotis Angelæ conſtitu-
1 tum, per quam ſolutionem Doralix ſucceſſit in locum emptoris dicti cenſus anterioris creditoris *iuxta text. in l. quærebatur ff. qui pot. in pign. hab. & in l. 1. C. ſi antiq. Cred. pign. vendid.* & per conſequens contra eam nullum competebat Angelæ Saluianum, *l. creditor, & ibi gloſſ. & Doct. ff. qui pot. in pign. hab. & fuit deciſum in cauſa Placentina Saluiani 16. Iunij 1586. coram Illuſtriſſimo Mantica*, in qua etiam fuit dictum hoc
2 procedere etiam ſi creditum non abſorbeat totum pretium rei *per l. quandiu C. de diſtract. pignor. & l. creditoris ff. eod. Bart. in l. Moſchis nu. 1. ff. de iur. fiſc.*

Non obſtat, quod ſine pacto expreſſo, vel ceſſione iurium ſoluens anteriori creditori in
3 eius locum non ſuccedat *l. res obligatas C. de pignor. l. 1. C. de his, qui in prior. locum ſucced. Rip. in l. ſi ventri §. eorum ratio nu. 8. ff. de priuileg. credit.*
4 quia fuit reſponſum id procedere ad effectũ agendi actione hypothecaria, ſecùs verò ad effectum excipiendi, vel retinendi bona poſſeſſa, ad illum enim effectum ſufficit, quod

pretium

pretium rei emptę peruenerit ad manus prioris creditoris habentis anteriorem hypothecam, nàm tunc acquiritur ius excipiendi, vel retinendi abſque alia conuentione, vel iurium ceſſione ſecundum opinionem *gloſſ. in l. ſi potiores verb. ſucceſſiſti C. de his, qui in prior. locum ſuccæd. Neguſ. de pignor. in 3. membr. 5. part. princip. num. 3. verſ. tamen eſt aduertendum, Benintend. deciſ. 50. vbi in fine teſtatur de communi, & ſequuta fuit Rota in d. Placentina Saluiani interdicti.*

Et ita Domini concluſerunt reſpectu Doralicis; quo verò ad Iſidoram, & Theſauram, quæ non oſtendunt ex pretio bonorum per ipſas detentorum fuiſſe ſolutum, ſeú extinctum aliquod creditum anterius dote Angelæ, erit particulariter videndum.

In eadem cauſa prodijt infra deciſ. 113.

ADNOTATIO.

Duæ hic firmantur concluſiones ambæ ferè notoriæ.

Prima quod ſaluiani interdictum non detur contra poſſidentem ex cauſa anteriori, de qua *in l. quoties, ff. de reg. iur. Mantic. deciſ. 69. nu. 1. Buratt. deciſ. 838. num. 1. deciſ. 187. numer. 9. poſt Zacch. de obligat. Camer. deciſ. 434. num. 19. par. 9. to. 2. deciſ. 388. num. 1. par. 14. deciſ. 75. num. 9. & deciſ. 916. num. 1. & dec. 243. num. 1. par. 15. recent. Romana ſaluiani 5. Aprilis 1658. §. adhuc tamen, coram Reu. Albergato, & 4. Ian. 1661. in princ. cor. Eminent. Cerro, Romana Vineæ 26. Febr. 1665. §. mortuo autem, & Imolen. fructuum cenſus 14. Mart. 1668. §. 1. amba coram Reuer. Albergato Decano, Romana attentatorum 11. Maij 1663. § ſatis enim, coram bo. memor. Beuilaqua, & Peruſina ſaluiani 28. Ian. 1675. coram R. P. D. Rondinino.*

Alia eſt, quod ſoluens creditori anteriori
5 ad effectum excipiendi, ſeu retinendi non indigeat ceſſione iurium, *Gratian. diſcept. 203. num. 29. Sard. conſ. 183. num. 18. Mantic. deciſ. 69.*
6 *num. 3. Buratt. deciſ. 420. nu. 3. vbi Adden.* ponit intelligentias iſtius concluſionis, *Emin. Ottbob. dec. 129. num. 15. & dec. 242. num. 10.*

OSCEN. ARCHIDIACONATVS.

Veneris 4. Maij 1607.

ARGVMENTVM.

Impetrans beneficium in forma iuris narrando plura delicta commiſſa à beneficiato, debet omnia narrata delicta concludenter iuſtificare nec ſufficit vnum verificare, etiamſi eſſet hoc ſolum ſufficiens ad priuationem; neque excommunicationis inſordeſcentia incurritur abſque indurato animo in clauium contemptum, qui ceſſat in petente, & obtinente abſolutionem, licet nulliter, cùm quælibet cauſa etiam iniuſta excuſet ab inſordeſcentia.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum nunquam datur aduerſus ſententias, conſtito de illarum iuſtitia, quæ excludit omnem læſionem.*

2 *Reſtitutio in integrum nunquam datur ſine læſione, quæ plenè, & concludenter probari debet.*

3 *Beneficium impetrans in forma iuris ob delicta beneficiati debet iuſtificare omnia narrata delicta, illaque concludenter probare, nec ſufficit probatio vnius, etiamſi hoc eſſet ſufficiens ad priuationem, & nu. 4. ac 10. & 11. latè.*

6 *Beneficij vacationes plures ſi narrauerit illud impetrans, ſufficit vnam de iure iuſtificari, & aliæ de facto.*

7 *Excommunicationis inſordeſcentia non cenſetur probata ex ſola perſeuerantia in excommunicatione, niſi etiam ſit probatus induratus animus in contemptum clauium, & num. 12. & 13.*

8 *Excommunicationis inſordeſcentia non procedit in eo, qui petijt, & obtinuit abſolutionem etiam nulliter.*

9 *Cauſa qualibet etiam iniuſta excuſat ab inſordeſcentia excommunicationis.*

DECISIO LXIX.

Eſt part. 1. rec. deciſ. 132.

Extant in hac cauſa quamplures aliæ deciſiones, inter quas puto annumerandas duas illas coram Puteo, quarum prima eſt inter eius impreſſ. dec. 143. lib. 1. alia deciſ. 17. de conceſſ. prabend. & deciſ. 3. ſuper regul. Cancellar. in gener. certa autem ſunt apud Marcheſan. de commiſſ. par. 1. fol. 478. & fol. 899. et par. 2. fol. 479. quæ vltima eſt etiam apud Farin. poſt 2. vol. conſ. crimin. deciſ. 181. et par. 4. diuerſor. dec 612. item in eadem par. 4. diuerſ. deciſ. 169. quę eſt etiam apud Farin. vbi ſupra dec. 22. et dec. 838. quæ reperitur apud eundem Farinac. deciſ. 106. et coram Seraph. dec. 1483. et omnes hæ deciſ. emanarant ante præſentem.

ADNOTATIO.

Impetrans beneficium cum narratiua plurium vacationum, quæſtio eſt inter Doctores an teneatur ſingulas iuſtificare.

Et profectò ſi vacationes omnes fuerunt coniunctim, & copulatiuè narratæ omnes coniunctim pariter ſunt iuſtificandæ *dec. 325. num. 10. par. 16. recent.*

Niſi Papa in gratia appoſuiſſet clauſulam generalem *ſiue præmiſſo, ſiue alio quouis modo vacante*, quo caſu ſatis eſſet iuſtificare vacationem in vna ſpecie, *Bich.* præclarè materiam explicans *deciſ. 388. num. 6.* vbi quod id maximè procedat ſi in vtraque vacatione concurrit rationis identitas *deciſ. 356. num. 3. et deciſ. 455. num. 3. par. 13. recent.*

At ſi vacationes fuerunt expreſsè alternatiuè, quamuis impetrans poſſit alterutram ſibi magis beneuiſam eligere, *Coccin. dec. 1220. num. 3. et 4.* vna tamen verificata non habet opus verificare alias, *Dunozett. iun. deciſ. 337. num. 7.*

Delictum vero, ſi ex hoc capite fuit impetratum beneficium, quia eſt pars, & fundà-
10 mentum gratiæ venit omnino iuſtificandum cum impetrans regulariter teneatur probare veri-

Google

verificationem mercatorum in gratia *Eminentiſſimus Ottbob.deciſ.* 186. *num.* 12. & delictum, quamuis ad effectum ciuilem agatur, adhuc
11 debet concludenter, & plene probari *dec.* 31. *num.4.par.*15. *rec.*

Agitur inſuper in hac deciſione de inſordeſcentia excommunicati, ad quam incurrendã non ſufficit pertinacia ſubcenſuris permanendi, dummodo id non fiat ſpernendo excommunicationem, qui ſpretus excluditur quoties excommunicatus allegat aliquamcauſam licet iniuſtã ſuæ pertinaciæ, cum quælibet cre-
12 dulitas etiam inſubſiſtens, qua quis putauerit ſe non eſſe excommunicatum, vel ob nullitatẽ cenſurarum, vel ob ignorantiam ſupinam ab inſordeſcentia defendat *Seraph. deciſ.* 483. *nu.7.& 8.*

Cæterum inter alios inſordeſcentiç effectus eſt, quod qui diù in excommunicatione in-
13 forduerit per hæreticæ prauitatis Inquiſitores quomodo ſentiat de fide poſſit interrogari, *Vgolin.de cenſur.tit.de excommunic.maior. ſub* 2. §. 3. *fere per tot. &* §. 20. *verſ. poſtremuſque ad fin.*

ROMANA MERCEDIS.

Veneris 4. Maij 1607.

ARGVMENTVM.

Loco ſalarij debiti Medico ſuccedunt aliæ res eidem aſſignatæ, vel traditæ de ordine illius, qui vſus fuit opera Medici, eoque magis, ſi non apparet de aliqua conuentione ſalarij, & Medicus potuerit mederi alios, parum repugnante obſeruantia ſoluendi certum quid, ſi fuit diuerſimodè obſeruatum.

SVMMARIVM.

1 *Medico aliud non debetur ſalarium, niſi quod fuit conſtitutum ab illius Domino Cardinali, & numer.* 9.
2 *Si non conſtat de quantitate ſalarij conſtituta, præſumitur conſtitutum in illa quantitate, in qua apparet facta ſolutio, & num.*8.
3 *Salarium debetur Medico ratione tantummodò laboris.*
4 *Obſeruantia ſoluendi ſalarium in certa quantitate non probatur, ſi diuerſimodè obſeruetur in varijs Regionibus.*
5 *Reſponſio ad poſitiones qualificatas accipi debet, prout iacet.*
6 *Allegans ſolutionem non cenſetur fateri debitum, & num.*10. *&* 11.
7 *De ſalario debito Medico, qui agant.*

DECISIO LXX.

Penès Marcheſ. de commiſ. part. 1. *fol.* 1197.

Supra poſt deciſ. 64. *referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.*

ADNOTATIO.

7 De ſalario quod debetur medico *Vide D. Zacch. in tract.de ſalar.cap.*75.*vbi num.*6. allegat
8 hanc noſtram deciſionem ad firmandum, prout in ea quod præſumatur præceſſiſſe conuentio qualis fuit ſubſecuta ſolutio, *ſupra poſt deciſ.*64. *& infra dec.*140.

Victus, & veſtitus cedunt in cauſam ſalarij, ita vt ſalarium non debeatur illi, cui fuit ſub-
9 miniſtratus victus, vel veſtitus, niſi aliter appareat inter partes conentum *l. in rebus* 18. §. *poſſunt iuſta cauſa verſ. nam cibariorum ff. commodat.Vbald. de duob.fratrib. part.*4.*num.*19. *in med. Eliſeus Danza de pugna Doctorum tit.de Salar.cap.* 3.*num.* 12.*& ſeqq.Gratian. diſcept.*257.*nu.*3. *verſ. hoc tamen,Magon.deciſ.Lucen.*9.*num.*25. *Pen. dec.* 528. *num.* 8.*deciſ.*559. *part.* 1.*diuerſ.Seraph.deciſ.* 65. *num.*2.*& dec.*829. *num.*2. *Caualer. deciſ.* 400. *num.*5.

Num.vlt. Excipiens de ſolutione, vel de pacto
10 de non petendo non dicitur fateri debitum, *l.non vtique, & ibi Bartol. ff. de exception. Natt. conſ.*18.*num.*8.
11 Sed quod ſolutionem allegans, & illam non probans dicatur agnouiſſe debitum dixit *Rota coram Coccin. deciſ.* 222.*num.*6

ROMANA PECVNIARIA.

Veneris 11. Maij 1607.

ARGVMENTVM.

Inſtrumentum vti faciens rem claram probat creditum in eo firmatum, nec præſumitur ſimulatum, & ſtipulatum pro pluribus tribuit ius pro virili cuilibet etiam abſenti ex ſtipulatione Notarii, & iuramento, quod facit abſentem præſentem, neque ei officit falſa cauſa, ſi hæc fuit nota contrahenti. Sorores quando veniant appellatione fratrum.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum probat creditum reddit rem certam, & manifeſtam, & contenta in eo præſumuntur vera, non ſimulata.*
2 *Recognitio, & ſtipulatio facta ad fauorem plurium cenſetur facta cuilibet pro virili, & æqualiter, & num.*9.
3 *Recognitio facta abſentibus, illis non nocet, neque prodeſt.*
4 *Fallit concluſio iſta dupliciter, nempè ex ſtipulatione Notarij, & ex iuramento faciente abſentem haberi pro præſente, & num.*11.*& ſeqq.*
5 *Conſtituens ſe debitorem alicuius ex falſa cauſa ſcienter, cenſetur id feciſſe animo donandi, præſertim ad fauorem conſanguineorum, & nu.*14.*&* 15.
6 *Sorores quando veniant, & quando ſecus appellatione fratrum tàm de iure communi, quàm in ſtatutis, & n.*7.8.*&* 10.

DE-

DECISIO LXXI.

COncluſum fuit ſententiam A. C. quatenùs condemnat Io: Baptiſtam ad ſoluendum ſcuta 666. Marco Antonio, & Iulio Cæſari eius fratribus, eſſe confirmandam, quia de eorum credito conſtat ex Inſtrumento donationis factæ ad fauorem ipſius Io. Ba-
1 ptiſtæ, quod reddit rem certam, & manifeſtam, & contenta in eo præſumuntur vera, non autem falſa, nec ſimulata, *Bald. in l. cum precibus num. 1. C. de probat. & conſ. 456. num. 1. Dec. conſ. 101. num. 1. verſ. ſed tamen bis, & ſimilibus*. In eo enim Auguſtinus Donator inter cætera recognouit, ſe debitorem ipſius Io. Baptiſtæ, & fratrum in ſcutis mille pro alimentis in eorum Domo, & de proprijs ipſorum pecunijs ſpatio octo annorum receptis, quæ recognitio cum fuerit ſimpliciter facta ad fauorem Io. Baptiſtæ, & fratrum cenſetur
2 facta cuilibet ex eis pro virili, & æquali portione, *l. ſi mihi, & Titio ff. de verb. oblig. l. Reos §. cum tabulis, vbi poſt alios latiſſimè Roncbegallus ff. de duob. Reis, gloſſ. in l. 1. §. ſi apud duos in verb. peruenietur ff. depoſit.*

Non obſtat, quod iſta recognitio fuerit fa-
3 cta abſentibus Marco Antonio, ac Iulio Cæſare, *ad gloſſ. in cap. ſi cautio in verb. ſi cauſam in fine, & ibi Felin. num. 22. de fid. inſtrum. cum al. leg.*
4 quia fuit reſponſum in caſu iſto obiectum tolli tum ex ſtipulatione Notarij nomine omnium, quorum intereſt, *Roman. conſ. 76. in princ. & conſ. 513. num. 3. Alex. conſ. 53. num. 5. lib. 7. Gozzad. conſ. 87. num. 14.* tum etiam ex iuramento quod facit abſentem præſentem, & validat confeſſionem, ſeu recognitionem abſenti factam *Felin. in d. cap. ſi cautio num. 25. de fid. Inſtrum. Gabr. conſ. 103. num. 36. lib. 1. Decian. conſ. 1. num. 24. vol. 3. cum alijs per Gabr. de verb. oblig. concluſ. 1. nu. 69.*

Minùs obſtat, quod recognitio fuerit facta ex falſa cauſa, ex quo Auguſtinus nihil recepit à dictis fratribus pro alimentis, quia cum ipſe ſciret, ſe ſuis nepotibus ex hac cauſa nihil debere, & nihilominus voluerit ſe conſtituere illorum debitorem in ſcutis mil-
5 le ex cauſa falſa ſcienter expreſſa cenſetur id feciſſe animo donandi, *l. Campanus, ff. de oper. libert.* præſertim quod recognitio fuit facta in fauorem coniunctarum perſonarum, *Felin. in d. cap. ſi cautio num. 5.* & hoc caſu falſitas cauſæ ſcienter expreſſa non vitiat, *idem Felin. vbi ſupra nu. 3. & 4.*

Neque obſtare, quod dicta recognitio fuerit facta etiam ad commodum duarum ſoro-
6 rum, quæ de iure appellatione fratrum continentur, *l. tres fratres, & ibi gloſſ. & Doct. ff. de pact.* & ſic in omnem euentum Io: Baptiſta non potuit condemnari ad fauorem Marci Antonij, & Iulij Cæſaris, niſi pro duabus ex quinque partibus dictorum ſcutorum mille, quæ conſtituunt tantum ſummam 400. quia iſtæ ſorores cum ſint excluſę à ſtatuto propter fratres, ſicut non faciunt partem in hæ-
7 reditate paterna, ità hoc caſu propter huiuſmodi ſtatutum appellatione fratrum non comprehenduntur, *vt poſt Petr. de Anchar. tradit Iaſ. in d. l. tres fratres num. 12. & in l. omnes populi num. 31. & 32. in ſecunda lectura ff. de iuſtit. & iur. Alex.*
8 *conſ. 15. num. 1. & 2. lib. 4.* quod procedit etiam quando ſorores non ſunt dotatę dummodo fratres ſint parati illas dotare, prout requirit ſtatutum, *vt fuit ſæpiſſimè deciſum, & ſignanter in cauſa Albanen. legitimæ 22. May 1579. coram Illuſtriſ. Card. Blanchetto.*

ADNOTATIO.

Promiſſio facta pluribus de aliqua re intelligitur
9 facta cuilibet pro ſua rata virili, ideſt in capita, *Surd. conſ. 150. n. 34. & ſeq. Coſt. de port. rat. q. 32. n. 1.*

Fratrum appellatione, an veniant ſoro-
10 res tàm de iure communi, quàm in Statutis, *vide Tort. ad Stat. Papiæ fol. 508. num 6. Barboſ. de verb. ſignific. appellat. 102. num. 4. Fuſar. de ſubſtit. qu. 349. Merend. controuerſ. iur. lib. 12. cap 41. Neguſ. inn. q. 87. Gilian. ad Statut. Peruſ. verb. ſoror num. 2. Fenzon ad Stat. Vrb. cap. 146. num. 17. deciſ. 388. par. 5. recent.*

Veniunt profectò ad hoc, vt intret diſpoſitio *text. in l. humanitatis, C. de impuber. & alijs ſubſtit. Burat. deciſ. 802. num. 2.*

Donatio facta abſenti antè acceptationem regulariter poteſt reuocari, *deciſ. 145. numer. 7. par. 14. recent. vbi concordantes.*

Huiuſmodi concluſionis duæ in præſenti deciſione referuntur limitationes.

Prima quarum eſt, quando donatio vallatur iuramento, nam eo ſtante dicitur irreuocabilis etiam antequam acceptetur à donatario, & ratio eſt quia iuramentum dicitur præſtitum Deo, cuius præſentia vbique adſtans ſupplet donatarij abſentis acceptationem, *Roland. conſ. 19. num. 31. lib. 1. Honded. conſ. 37. nu. 21. lib. 1. Felician. de ſociet. cap. 141. num. 30. & ſeqq. Michalor. de fratrib. par. 2. cap. 8. num. 16. & ſeqq. per tot. num. 19.*

Altera quando Notarius ſtipulatus fuit pro
11 abſente, & ad abſentis fauorem, quia ſtipulatione Notarij, nomine quorum intereſt acquiritur ius abſenti, *Gregor. deciſ. 97. num. 3. vbi Adden. num. 6. & ſeqq.* latè materiam examinat,
12 prout etiam *Vrſell. concluſ. 9.* Igitur, & hoc caſu antè acceptationem, ſeu ratificationem Donatarij virtute ſtipulationis donatio remanet irreuocabilis, *Roland. d. conſ. 19 nu. 17. & 22. dec. 164. num. 4. & dec. 172. num. 1. poſt Cenc. de cenſ. Gregor. deciſ. 97. num. 3. vbi Adden. num. 6. & ſeqq. deciſ. 489. part. 4. diuerſ. deciſ. 216. num. 6. par. 15. recent.*

Dummodò donatio ſit mere lucratiua, nam aliud eſſet dicendum in donatione oneroſa, vel mixta, cui ſcilicet annexum eſſet
13 aliquod onus, nam in his ſtipulatio Notarij ſicuti non acquireret ius fixum, & irreuocabile donanti quoad conſequendum oneris adimplementum, ita, nec fauore donatarij ius irreuocabile radicaret quo minùs antè acceptationem talis donatio eſſet reuocabilis, *deciſ. 27. par. 7. deciſ. 513. numer. 10. par. 14. recent. & paſſim.*

14 Expreſſio falſæ cauſæ non vitiat contractum, maximè initum inter conſanguineos, quan-

15 quando eſt facta ſcienter, cum contractus adhuc ſubſtineatur in vim præſumptæ donationis, vt firmat noſtra deciſio.

Sed quod falſæ cauſæ expreſſio ſiue ſcienter, ſiue ignoranter facta contractum vitiet, dixit *Rot. coram Pentinger. dec.*11. *n.*15.

Statutum excluſiuum fœminæ dotatæ, vt habeat locum fauore fratris, neceſſe eſt, quod frater ſorori dotem dederit, vel ſit paratus dotem ei conſtituere, in qua materia videri poteſt, quod latè diſſerit *Rot. deciſ.* 200. *par.* 13. *recent.*

ANCONITANA PECVNIARIA.

Lunæ 14. *Maij* 1607.

ARGVMENTVM.

Potiſſimum agitur de vi, & effectibus clauſulæ *parito iudicato*, & quando ſolutiones, vel tranſactio extinguant creditum, aut rem iudicatam, non obſtante proteſtatione facta, citra aliquam nouationem, quodque ſolutiones ſint imputandæ in cauſam iudicati, non autem referendæ ad alias cauſas.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* parito iudicato, *quando dicatur ſufficienter paritum.*

2 *Iſta clauſula importat, quod in primis, & antè omnia fiat integralis ſolutio totius debiti, & expenſarum, & num.*10. *vbi latè de effectibus iſtius clauſulæ.*

3 *Effectus rei iudicatæ extinguitur per pignorum adiudicationem emptori factam.*

4 *Item extinguitur idem effectus per tranſactionem, qua innouatur, & tollitur prior obligatio, quod prodeſt tam fideiuſſori, quam principali debitori, & num.* 5.

6 *Proteſtatio, & reſeruatio iurium nil operatur reſpectu iurium extinctorum, & num.*12.

7 *Solutio, & extinctio debiti debet referri in illam cauſam, quæ exprimitur, non autem in aliam.*

8 *Cautio de reſtituendo prioribus, & potioribus creditoribus non operatur, quin ſolutio dicatur facta.*

9 *Clauſula* parito iudicato, *intelligitur conditionaliter, quatenus ſcilicet adſit iudicatum, & quid operetur, quando reſcriptum cum hac clauſula venit à Signatura Gratiæ, & quando venit à Signatura Iuſtitiæ, & num.*11.

DECISIO LXXII.

IOannes Andreas Raua fuit per ſententiam Rotalem declaratus debitor Io. Baptiſtæ Lucini in diuerſis pecuniarum ſummis, nempe ſcutorum 1579. in vna, & in alia ſcutorum 738. nec non in ducatis 175. auri de Camera pro expenſis, quibus valutatis ſecundum communem valorem faciunt ſummam ſcutorum 240. monetæ & inſimul cum ſupradictis duabus ſummis conſtituunt ſummam ſcutorum 2557.

Fuit prætereà in eadem Sententia eidem Ioanni Baptiſtæ reſeruatum ius agendi pro cambijs paſſis, & patiendis vſque ad integralem ſatisfactionem dictæ ſummæ, cumque hæc cauſa fuerit mihi commiſſa in gradu reſtitutionis in integrum cum clauſula, *parito iudicato*, dubitaui an conſtet de ſufficienti pa-
1 ritione, & Domini dixerunt fuiſſe in omnibus paritum, præterquam in ſcutis 44. quia ex iuribus in actis productis apparet Io. Baptiſtam fuiſſe ſatisfactum de ſcutis 1988. nec non in alijs ſcutis 525. quæ in totum conſtituunt ſummam ſcutorum 2577. remanere ſolum creditorem in ſcutis 44. quæ tamen ſine dubio veniunt reficienda ad hoc, vt dicatur ſatisfactum dictæ clauſulæ, *parito iudicato*, quæ
2 importat, quod in primis, & ante omnia fiat integralis ſolutio totius debiti, ac expenſarum, ad *not. in cap. fin. de reſtit. ſpoliat. Staffil. de litter. iuſt.* §. *dicendum num.* 42. *& fuit pluries deciſum.*

Nec quoad dictam ſummam ſcutorum 1988. Dominis viſum fuit obſtare, quod non appareat integraliter ſoluta, quia cum Io. Baptiſta vigore mandati in vim rei iudicatæ relaxati obtinuerit capi Bona ſtabilia Antonelli
3 Contuli, qui pro Raua de iudicato ſoluendo fideiuſſerat eaque diſtracta, ac vendita fuerint plus offerenti pro dicta ſumma, ſententia fuit ſortita effectum exequutionis, *l. ſi quis à liberis* §. *ſi quis ex his ff. de liber. agnoſc. Iaſ. in l. à Diuo Pio* §. *in venditione in princ. & ibi etiam Angel. Aretin. num.* 1. *ff. de re iudic.* & per conſequens ceſſauit quoque effectus iudicati, quod per pignorum adiudicationem emptori factam extinguitur *d. l. à Diuo Pio* §. *ſi poſt addictam, cum allegatis.*

Præſertim, quod venditis, & addictis emptori pignoribus ipſe Io. Baptiſta fecit illa reſtitui prædicto Antonello, cui per viam tranſactionis fecit dilationem pro dicta ſumma
4 ſcut. 1988. quo fit, vt non poſſit amplius agere vigore ſententiæ, & iudicati, ex quo illius effectus fuit per huiuſmodi tranſactionẽ extinctus, & innouatus, & ſublata prior obligatio, *l. & poſt rem* §. 1. *ff. de tranſact. Benintend. deciſ.* 81. *num.* 20. *& ſeq.* & iſta tranſactio prodeſt etiam Rauæ principaliter obligato *l. ſi pro vno vbi gloſſ. & Doct. ff. ad Velleian. Bart. in l.* 3. §. *vbi duo num.* 3. *ff. de duob. reis latè Benintend. d. deciſ.* 81. *nu.* 8. *& ſeqq. & num.* 22.

Nec enim dubium eſt, quin ſolutio facta
5 à fideiuſſore liberet principalem debitorem, *l. ſoluendo ff. de negot. geſt. l. ſolutionem, l. ſi pro me. l. ſoluere ff. de ſolut.* & ſufficit quod quocunque modo fiat ſolutio etiamſi non interueniat pecuniæ numeratio, *l. ſolutiones ff. de ſolut. l. liberationis, & l. ſolutione ff. de verb. ſignif.*

Neque ſuffragatur Io. Baptiſtæ proteſtatio per eum facta in dicta tranſactione, quod ſcilicet per eam non cenſeatur facta aliqua innouatio cum reſeruatione iurium contra Rauam: quia ſtante quod per captionem, ac venditionem, & addictionem pignorum, vt
6 dictum eſt, fuerat ſublata omnis virtus ſententiæ, & iudicati per huiuſmodi proteſtationem fieri non potuit, quin hoc non prodeſſet Rauę alteri

alteri Correo debendi, *vt per Benintend. dicta deciſ. 8. num.* 10. & reſeruatio iurium reſpectu extinctorum nihil operari poteſt, cum ea nihil noui det, ſed tantum præſeruet ius competens, *Oldrad. conſ.* 237. *in fin. Felin. in cap. inter Monaſterium nu.* 3. *verſ. idem pulchrè de re iud. Benintend. d. dec.* 81. *nu.* 19.

Minùs etiam placuit quod dicebatur totam
dictam ſummam ſcut. 1983. non eſſe impu-
7 tandam in cauſam iudicati, ex quo ſcuta 409.
fuerunt ſoluta pro Cambijs, quia fuit reſponſum ex Inſtrumento dictæ tranſactionis apparere iſtam ſummam ſcutorum 409. non fuiſſe ſolutam pro illis cambiis, pro quibus in dicta ſententia Rotali fuit expreſsè reſeruatum ius Io: Baptiſtæ, ſed pro alijs cambijs, pro quibus Raua de tempore fideiuſſionis factæ per Antonellum in carceribus detinebatur, quæ fuerunt comprehenſa in ſummis in ſententia rotali contentis, & conſequenter illorum ſolutio abſque dubio venit imputanda in cauſam iudicati.

Quo verò ad partitam ſcutorum 525. Domini dixerunt non obſtare, quod Io. Baptiſta
8 dederit cautionem de reſtituendo prioribus,
& potioribus creditoribus Rauæ, quia viſum fuit ad effectum, de quo agitur, ſatis eſſe, quod Io. Baptiſta dictas pecunias habuerit, & illarum commodo hodiè fruatur, maximè cum adhuc ab aliquo ſuper eis non fuerit moleſtatus.

Quantum ad cambia in ſententia reſeruata fuit dictum non intrare clauſulam *parito iudicato*, quia pro illis nulla adeſt condemnatio, ſed tamen fuit, vt dixi, Io. Baptiſtæ reſeruatum ius agendi; clauſula verò *parito*, intelligitur
9 conditionaliter, quatenus ſcilicet adſit iudi-
catum, *l. ſi quis legauerit, §.* 1. *& ibi Iaſ. ff. de leg.* 1. *Ruin. conſ.* 83. *num.* 7. *lib.* 1. *& dixit Rota in cauſa Regien. Sancti Thomæ* 10. *Decembris* 1576. *coram Robuſterio*.

ADNOTATIO.

10 Circa clauſulam *parito iudicato*, ſatis dictum
eſt ſupra poſt *deciſ.* 31. & de ea agunt *Marth. de clauſ. par.* 1. *clauſ.* 92. *Barboſ. clauſ.* 97. *Mareſcot. var. lib.* 1. *cap.* 86. *& cap.* 87. *Rot. deciſ.* 218. *nu.* 18. *& ſeq. & dec.* 236. *num.* 1. *par.* 8. *recent.* in quarum
11 prima dicitur, quod iſta clauſula appoſita in
commiſſione Signaturæ Gratiæ, intelligitur prout de iure, nempè quando conſtat de ſententia, quæ vti valida, & iuſta tranſierit in iudicatum; & in ſecunda, quod ſuſpendit iuriſdictionem aduerſus quemcumque ex eodem reſcripto venientem, niſi prius fuerit ſufficienter paritum: agitur quoque de hac clauſula coram *Dunoz. iun. dec.* 374. *num.* 13. *& ſeqq. ac infra deciſ.* 194.

Num. 7. Solutio præſumitur facta in eam cauſam, pro qua debitor magis vrgebatur, & poterat executionem pati *deciſ.* 202. *num.* 6. *&* 7. *par.* 13. *dec.* 478. *par.* 14. *dec.* 241. *n.* 14. *&* 15. *par.* 15. *recent. Anconitana hæreditatis* 26. *Iunij* 1665. *§. neque reſtitutionem, & inferius, coram bo. memoria Veroſpio*.

Hæc deciſio allegatur infra *deciſ.* 720. *nu.* 9.

12 *& dec.* 738. *num.* 6. ad firmandum, quod natura reſeruationis ſit conſeruare ſolùm ius competens, non autem ius de nouo tribuere.

SENOGALLIEN. DOTIS.

Lunæ 14. *Maij* 1607.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria in prophanis conceditur in quacunque inſtantia, data releuantia materiæ, etiam ſine fumo, ne probationes coanguſtientur, & de dotis reuerſione ſecundùm loci conſuetudinem.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in cauſa prophana datur etiam ſine fumo, & in quacunque inſtantia, vbi materia eſt releuans, & num.* 8.

2 *Mortua vxore, etiam ſtantibus liberis, circa dotis reuerſionem attenditur loci conſuetudo.*

3 *Conſuetudo Martini ſuper eadem re, licet ſit vbique generaliter recepta, admittit tamen probationem in contrarium, ſed faciendam ab eo, qui aſſerit, & num.* 7.

4 *Remiſſoria ad retardandam obligationem Cameralem dicitur calumnioſè petita, & num.* 9.

5 *Rota non ſolet de facili negare remiſſoriam ob præſumptam calumniam.*

DECISIO LXXIII.

Dixerunt Domini dandam eſſe D. Nerot-
to remiſſoriam, quæ iuxta vulgares de-
1 ciſiones, ne probationes coanguſtientur *l. quoniam C. de hæretic.* in cauſa prophana, prout eſt iſta, de qua agitur, ſolet paſſim in quacunque inſtantia etiam ſine fumo concedi vbi eſt releuans, prout in hoc caſu, in quo agitur
2 de probanda conſuetudine, quod mortua
vxore, etiam ſtantibus filijs, dos reuertatur ad dotantem contra conſuetudinem Martini,
3 quæ licet ſit generaliter recepta, tamen admit-
tit probationem in contrarium, itaut dicenti, contrarium ſeruari in loco particulari, incumbat onus probandi, vt dicitur *in deciſione facta in cauſa Cluſina Dotis coram Peregrino* 12. *Ianuarij* 1598. *& in hac cauſa ſub die* 26. *Iunij* 1606. *coram me*.

Non placuit, quod iſta remiſſoria calum-
4 nioſè petatur ad retardandam exequutionem
obligationis Cameralis, quia Rota non ſolet de facili denegare remiſſoriam ratione præ-
5 ſumptæ calumniæ, vt dicit *Egid. deciſ.* 624. *in
fin.* præſertim data releuantia, vt ſupra dixi,
6 *Caſſad. deciſ.* 3. *de dilat.* Et ita Domini dixe-
runt relaxandam eſſe remiſſoriam, ſine præiudicio tamen proceſſus exequutiui.

Supra poſt deciſ. 50. *adductæ fuerunt aliæ deciſ.*
7 *iſtius cauſæ, ac fuit etiam actum de materia conſue-
tudinis Martinianæ.*

ADNO-

Præſertim quod tam in dictis litteris, quam in gratia Bartholomæi, in cuius locum mandatum fuit,
3 Angelum ſubrogari, adeſt clauſula *vocatis vocandis*, propter quam Exequutor fuit factus de mero mixtus, itaut teneatur aſſumere partes Iudicis, & procedere cum
4 causæ cognitione. Vnde non poteſt exequutiue procedi, ſed eſt ordinariè procedendum, *cap. exhibita, & ibi Abb. in vlt not. de Iudic. Felin. in cap. fin. 23. de præſumpt. Rota dec. 35. de reſcript. in non. Card. conſ. 63. in princ. &c.*

Prodierunt in ea ipſa cauſa infra deciſ. 103. 168. 185. 208. & 344.

ADNOTATIO.

Differunt non parum inter ſe gratioſa, & rigoroſa ſubrogatio, quia habens primam non
5 tenetur ad iuſtificationem litterarum, ad effectum acquirendi poſſeſſionem, vel mediante immiſſione, quæ datur gratioſæ ſubrogato ad inſtar remedij *l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. toll.*
6 vel mediante continuatione poſſeſſionis anteceſſoris ad inſtar Statuti continuatiui poſſeſſionis à defuncto in hæredem; ſed habens ſubrogationem rigoroſam, ſiue vt alij dicunt mandatum de ſubrogando, ad effectum acquirendi poſſeſſionem tenetur iuſtificare, quæ in gratia continentur, *Lotther. de re benefic. lib. 3. qu. 13. per tot. deciſ. 47. num. 8. poſt Vinian. de iurepatron. Eminent. Otthob. deciſ. 120. num. 3. Bich. dec. 145. num. 17. dec. 57. num. 1. & ſeqq. par. 10. recent. & infra deciſ. 189.*

7 De clauſula *vocatis vocandis*, illiuſque vi, & effectibus, *vide Marth. clauſ. 190. par. 1. Barboſ. clauſ. 185. Poſth. de manutent. obſeruat. 12. numer. 62.*

Clauſula iſta facit executorem mixtum, *deciſ. 138. & dec. 100. anno num. 2. & deciſ. 222. num. 6. par. 10. recent.*

8 Tenetur autem executor mixtus partes Iudicis aſſumere, ac de viribus gratiæ iudicialiter cognoſcere citatis intereſſe habentibus, *dec. 360. num. 4. par. 15. & deciſ. 138. num. 2. par. 16. recent.* & ordinariè, non autem executiue procedere, *Poſth. vbi ſupra num. 63. Lotth. r. d. qu. 3. num. 66. deciſ. 87. num. 3. poſt Vinian. de iurepatronat.*

9 Et ab eius ſententia datur appellatio ad vtrumque effectum, *deciſ. 360. num. 5. par. 15. & dec. 107. num. 7. par. 10. recent.*

Itaut quatenus huiuſmodi executor pendente termino ad appellandum executionem concederet ea foret reuocanda tanquam attentata, *dec. 114. num. 8. par. 15. recent. & infra dec. 142. 163. 168. & 452.*

LVGANA BONORVM.

Lunæ 5. Nouembris 1607.

ARGVMENTVM.

Attentata non dicuntur purgata per depoſitum factum coram incompetenti iudice, qualis dicitur Iudex delegatus ad recipiendas probationes, illaſque remittendum ad delegantem, Purgatata verò dicuntur ex dimiſſione poſſeſſionis, quæ poſteà ab alio pacificè apprehendatur.

SVMMARIVM.

1 *Attentata purgata non dicuntur per depoſitum factum coram Iudice remiſſoriali ad fructuum liquidationem ex defectu iuriſdictionis.*
2 *Delegationes pro fructuum liquidatione fiunt ſolum ad effectum recipiendi probationes, & illas ad delegantem remittendi, & nu. 5.*
3 *Attentata reſpectu captæ poſſeſſionis purgantur ex renunciatione attentantis ad fauorem alterius, cui erat relaxanda.*
4 *Quis nam dicatur Iudex Ordinarius, & quis delegatus, ac de pluribus ſpeciebus iudicis delegati remiſſiuè.*

DECISIO LXXXV.

Penès Poſth. de manut. deciſ. 591.

Referuntur quamplures aliæ deciſiones iſtius cauſæ ſupra poſt deciſ. 19.

ADNOTATIO.

4 Quis ſit Iudex ordinarius, quis delegatus, ac de pluribus ſpeciebus Iudicis delegati, *vide Scacc. de Iudic. lib. 1. cap. 16. num. 5. & ſeqq.*

5 Iudex delegatus tenetur ſtricte iuriſdictionem ſuam à verbis reſcripti metiri, & ſi procedat vltra ſibi commiſſa dicitur procedere nulliter ex defectu iuriſdictionis, *deciſ. 41. nu. 10. poſt Giſlan. ad Statut. Peruſ. deciſ. 199. num. 11. par. 10. recent.*

SEGVNTINA FRVCTVVM.

Lunæ 19. Nouembris 1607.

ARGVMENTVM.

Perceptio fructuum probatur ex libris Capituli, qui contra ipſũ plenè probant quaſi poſſeſſionẽ illos percipiendi, iuncta prohibitione vlterius percipiendi ab eodem emanata, illiſque ſpoliatus eſt reſtituendus, nil obſtante re iudicata, vel tituli defectu, ſi de his liquido non conſtet.

SVMMARIVM.

1 *Libri Capituli contra ipſum plenè probant, & num. 8.*
2 *Ex perceptione fructuum, & prohibitione illos percipiendi probatur poſſeſſio percipientis.*
3 *Spoliatus fructuum perceptione venit ad illam reſtituendus.*
4 *Spoliato datur reſtitutio ad ſtatum, in quo antè reperiebatur.*
5 *Sententiæ non facientes mentionem fructuum, illo non*

non comprehendunt, nec ob illas quis fructibus priuatur.

6 *Defectus tituli ad amiſſionem fructuum reſpectu poſſeſſionis debet conſtare per rem iudicatam, vel partis confeſſionem.*

7 *Reſtitutio fructuum ſpoliato non retardatur ob defectum tituli, cum iſtud requiratur ad petitorium.*

9 *Libri Capitulares legaliter texti probant etiam pro Capitulo.*

10 *Ex libris Capituli probatur intereſſentia diuinis officijs, illorum, qui ibi reperiuntur deſcripti.*

DECISIO LXXXVI.

DOmini reſoluerunt Franciſcum eſſe reſtituendum ad perceptionem fructuum,
1 de quibus agitur, quia ex partita librorum Capituli, qui contra ipſum plenè probant, *l. quædam, §. nummularios, & ibi gloſſ. verb. decurritur ad fin. Bart. num. 2. ff. de eden. Doct. in l. admonendi, vbi Iaſ. in 2. lect. num. 110. in fin. ff. de iur.*
2 *iuran.* conſtat Franciſcum fructùs Cappellaniæ maioris percepiſſe, ex qua perceptione probatur eius quaſi poſſeſſio percipiendi dictos fructus, *l. Titia, & ibi Bart. ff. de ſolut. Dec. conſ. 400. num. 3. verſ. ſecunda ex perceptione fructuum, Aym. conſ. 107. nu. 2. verſ. ſecundo quia.* Quæ etiam coadiuuatur ex prohibitione Capituli, quod vlterius illi non ſoluerentur, ex iſta enim prohibitione arguitur præcedens quaſi poſſeſſio huiuſmodi fructus percipiendi, ex regula, quod priuatio præſupponit habitum, *l. decem, ff. de verb. oblig. Caputaq. decis. 408. num. 10. par. 2.*

Vnde cum ab huiuſmodi perceptione fue-
3 rit excluſus à Capitulo, mediante dicta prohibitione, vtique dicitur ea ſpoliatus, & ideò venit ad illam reſtituendus, *Innoc. in cap. querelam num. 3. de elect. Specul. de reſtit. ſpoliat. §. nunc dicamus num. 7. Guidop. qu. 629. Put. dec. 419. nu. 1.*
4 *lib. 2.* Maximè quia notiſſimum eſt, dari reſtitutionem etiam ad ſtatum, in quo quis antè ſpoliationem exiſtebat, *dicto cap. querelam, vbi Doct. & præſertim Abb. num. 12. in fin. Afflict. dec. 395. num. 4. Mohed. deciſ. 8. ante num. 1. de reſtitut. ſpoliat.*

Neque huic reſtitutioni obſtare ſententias contra Franciſcum latas, quæ tranſitum fecerunt in iudicatum, quia in eis nulla fit condemnatio reſpectu fructuum, ſed ſolùm quoad præheminentias, vnde reſpectu fru-
5 ctuum nulla adeſt res iudicata, quinimò in ſententia Rotali cognitio ſuper fructibus expreſsè reſeruatur, & ideò antè condemnationem non potuit, nec debuit Franciſcus illis per Capitulum priuari, *l. 1. cum ibi not. C. de execut. rei iudic.*

Minùs verò obſtare dixerunt ea, quæ de defectu tituli Franciſci pro parte Capituli de-
6 ducebantur, quia de aliquo defectu adhuc non conſtat, prout notoriè ad hunc effectum conſtare debet vel per confeſſionem partis, vel per rem iudicatam, *Rota dec. 3. de reſtit. ſpoliat. in nou. & fuit reſolutum in cauſa Placentina Cappellaniæ 16. Febr. 1598. coram Illuſtr. Cardinali*
7 *Pamphilio, & aliàs ſæpius,* nec interim eſt retardanda reſtitutio, cum hoc reſpiciat petitorium, quod in hoc iudicio ſpolii non eſt diſcutiendum, ſed in primis, & antè omnia eſt facienda reſtitutio, *cap. in litteris de reſtit. ſpoliat. cum ſimilib.*

Cętera benè tolluntur per informantes pro Franciſco, quorum reſponſiones Dominis placuerunt &c.

In hac cauſa extant infra deciſ. 126. & 144.

ADNOTATIO.

8 Liber priuatus benè probat contra ſcribentem, & habentes cauſam ab eo, *dec. 195. nu. 6. & ſeq. par. 6. & dec. 126. num. 6. & dec. 359. num. 4. par. 9. recent. Buratt.* qui loquitur de libris Capituli *dec. 539. num. 2. & 3. & deciſ. 598. num. 17. vbi adducitur alia deciſio Pamphiliana infra 126. & pariter infra deciſ. 601. & 666. num. 1. vbi iſta allegatur.*

Capitulares libri ad fauorem Capituli regulariter plenè non probant, coadiuuant tamen alias probationes, *Manzaned. deciſione 574. numer. 4.*

Et in ſpecie ad propoſitum noſtræ deciſionis, quod coadiuuent probationem quaſi poſſeſſionis exigendi fructus, *Coccin. deciſione 2332. numer. 2.*

Procedunt hęc quando Capitulares libri ad probandum deducuntur contra tertium extraneum, *Spad. conſ. 120. num. 4. lib. 2. deciſ. 570. num. 8. par. 5. recent.* quia contra Canonicos, aliosque Capitulares vtique, & plenè probant *Dunoz. iun. deciſ. 334. num. 2. & dec. 778. num. 3. & in Craconien. Decimarum 5. Iulij 1677. coram R. P. D. Bourlemont.*

Maximè ſi contineant vniuerſum intereſſe Capituli, & ſint legaliter texti, *Dunozett. iun. dec. 692. num. 6.*

9 Eoque magis ſi reperiantur ſcripti per Secretarium Capituli, qui ſit Notarius, *dec. 300. num. 25. par. 12. recent. & infra dec. 660.*

Hinc quod liber retentus per Officialem Capituli, & reſeruatum inter alios libros Capitulares inter perſonas de Capitulo plenè probet *Cavall. deciſ. 218. num. 2.*

Signanter, quod ex libris Capituli probetur perceptio fructuum beneficij, & eorum quantitas, *deciſ. 260. num. 26. par. 12. recent.*

Pariter ex eis probatur beneficij valor, *dec. 201. num. 8. eadem par. 12. recent.*

10 Ac intereſſentia deſcriptorum diuinis officijs, *Duran. deciſ. 216. num. 1. & dec. 222. num. 2. Add. ad Buratt. dec. 539. num. 8.*

HISPALEN. CAPPELLANIÆ.

Mercurij 28. Nouembris 1607.

ARGVMENTVM.

Hic ponuntur plurima ſigna, quæ oſtendunt, Cappellanias, ſiue beneficia eſſe Eccleſiaſtica, de quibus etiam in additione.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Erectio Cappellaniæ pro celebratione miſſarum oſtendit Cappellaniam eſſe Eccleſiaſticam.*
2 *Cappella fundata ad ſeruiendum Deo, præſumitur Beneficium Eccleſiaſticum.*
3 *Cappellania, & Beneficia, quæ non poſſunt conferri, niſi Clericis dicuntur Eccleſiaſtica.*
4 *Collatio Beneficij ſi eſt perpetua, & non temporalis oſtendit eſſe Beneficium Eccleſiaſticum.*
5 *Conſtitutio certa dotis Cappellaniæ, ſeu Beneficijs indicat illa eſſe Eccleſiaſtica.*
6 *Maximè ſi iſta conſtitutio ſit facta abſque conditione intrinſeca, vel extrinſeca, quia natura Beneficij Eccleſiaſtici eſt, vt dos detur purè, & ſimpliciter.*
7 *Præſentatio Beneficij, ſeu Cappellaniæ facta coram Ordinario denotat illam eſſe Eccleſiaſticam.*
8 *Signa arguentia Cappellanias, & Beneficia potius eſſe* Eccleſiaſtica, *quàm piam inſtitutionem, & n. 9. ac 10. vbi è contra ſigna Beneficij, & Cappellaniæ ſæcularis, et n. 11. ac 12.*

DECISIO LXXXVII.

PRopoſui iterum dubium aliàs ſolo Chriſtophoro informante pro confirmatione
Sententiæ Nuncij reſolutum, & quia contra
illam multa adducebantur tam ex capite iniuſtitiæ, quàm ex capite nullitatis, quæ vnica
poſitione euacuari non poterant, ideo omiſſis alijs Domini pro nunc firmarunt Cappellaniam, de qua agitur eſſe Beneficium Eccleſiaſticum, moti ex eo, quod iſta Cappellania
fuit erecta ex præcepto Martini Lopez de Salſedo teſtatoris, qui in ſuo teſtamento mandauit, inſtitui duas Cappellanias in Eccleſia
Maiori oppidi de Conſtantina pro miſſis cele-
1 brandis, quæ cum propterea dicantur habere annexum onus celebrationis miſſarum, &
ſic onus ſpirituale, vtique videntur iudicandæ Beneficia Eccleſiaſtica, *vt per Egid. in cap. ſuper hoc num. 21. verſ. & quia habet de renunciat. Gemin. conſ. 89. in fin. Barbat. in clem. cauſam §. quod ſi forſan num. 30. de elect. Abb. conſ. 47. num. 1. verſ. tertium conſideratur part. 2. Felin. in cap. in noſtra num. 9. verſ. de tertio de reſcript. Caſ. de Graſſ. deciſ. 13. num. 6. de præbend.* & facit quod Cappella
2 ad ſeruiendum Deo fundata præſumitur Beneficium Eccleſiaſticum, vt inquit, *Rebuff. in prax. tit. quid ſit, & quot mod. dicat. benef. numer. 8. in fine.*

Concurrente præſertim, quod ex diſpoſitione teſtatoris ad iſtas Cappellanias debent
3 nominari, ac præſentari Cappellani, qui eis debeant inſeruire, adeò quod aliis, quam
Clericis conferri non poſſunt, quod eſt vnum
ex ſignis beneficii Eccleſiaſtici, *cap. cum adeò de reſcript. cap. 2. de inſtit. Abb. d. conſ. 47. num. 1. verſ. ſecundò attenditur, Felin. in dicto cap. in noſtra num. 9. verſ. de ſecundo,* Attento vlterius, quod
iſta nominatio, ſeu præſentatio non eſt temporalis, ſed perpetua, vt colligitur ex Edicto
4 Ordinarii *in Summario n. 2.* & talis in dubio præſumitur *cap. ſi conſtiterit, & ibi not. omnes præcipuè Abb. & Felin. in 1. not. de accuſat.* quod eſt proprium Beneficiorum Eccleſiaſticorum, *Egid. in d. cap. ſuper hoc num. 21. verſ. quia perpetua eſt de renunciat. Gemin. conſ. 89. in fin. Abb. dicto conſ. 47. num. 1. verſ. item quia perpetuum, Felin. in dicto cap. in noſtro num. 9. verſ. item quod detur in perpetuum, Caſ. de Graſſ. d. dec. 13. n. 7. de præbend.*

Prædictis etiam accedit, quod pro iſtis Cappellanijs fuit conſtituta certa dos, ex cuius
5 conſtitutione dicuntur erectæ in titulum beneficij Eccleſiaſtici, *vt not. in cap. fin. de Cenſ. & tradit Dec. conſ. 155. ſub num. 2. verſ. & ideo nobis ſufficit*, maximè quod iſta dos in totum datur
illarum Cappellanis abſque aliqua conditio-
6 ne extrinſeca, vel diminutione, ſeù commodo temporali ad vtilitatem patronorum, ex
quo facilius debent cenſeri beneficia Eccleſiaſtica de quorum natura eſt, vt purè, &
ſimpliciter dentur *cap. fin. de pact. Anchar. in reg. beneficium num. 5. de reg. iur. in 6. Abb. d. conſ. 47. num. 4. verſ. quartum conſideratur Fel. in dicto cap. in noſtra num. 9. verſ. de quarto Gig. de penſion. quæſt. 86. num. 8.*

Multum etiam mouit Dominos nominatio, ſeù præſentatio facta per patronos de
7 perſona Auguſtini coram Ordinario Hiſpalen. ab eo petentes, ipſum inſtitui, ſeu vt ipſi
dicunt illi fieri titulum neceſſarium, quod
non cadit niſi in Beneficijs Eccleſiaſticis perpetuis, & collatiuis *iuxta not. in cap. authoritate de inſtit. & per Lambert. de iurepatr. lib. 2. part. 3. quæſt. 1. art. 1.* fuit etiam conſideratum, quod
8 in præſenti caſu nulla concurrunt ſigna, quæ
arguant Cappellanias eſſe potius piam inſtitutionem, quam Beneficia Eccleſiaſtica, vt in
illa *Hiſpalen. iuriſpatronatus 16. Iunij 1586. coram Robuſterio, & alijs, quæ potuiſſent allegari.*

Et ita deciſum &c.

Supra poſt deciſ. 54. indicantur aliæ iſtius cauſæ reſolutiones.

ADNOTATIO.

9 Circa Beneficii qualitatem an ſit eccleſiaſticum, vel ſæculare diſcurrit *Rot. coram Card. dec. 118. num. 4. & in recent. par. 11. dec. 65.* & pro
qualitate eccleſiaſtica *vide Mareſcott. var. reſol. lib. 2. cap. 3. num. 1. & ſeqq. Gonzal. ad regul. 8. Can-*
10 *cellar. gloſ. 5. num. 6. & ſeqq.* & pro ſæculari *Buratt. dec. 124. ibique Adden.*

Hoc notandum, quod vbicumque beneficium conferri ſolet Clerico ſæculari, dicitur
11 ſæculare non attenta perſona collatoris an ſit
ſæcularis, vel regularis, *Duran. dec. 244. nu. 10. dec. 156. num. 4. & ſeq. par. 10. recent.*

Legatum autem ad celebrandum Miſſas
12 relictum non dicitur beneficium eccleſiaſticum, ſed quid ſæculare, *Dunoz. iun. deciſ. 101. num. 1.*

SENOGALLIEN. DOTIS.

Mercurij 28. Nouembris 1607.

ARGVMENTVM.

Dos à patre profecta ſtantibus liberis mulieris prædefunctæ ex Martini conſuetudine, generaliter vbique recepta non redit ad dotantem, contrariaque conſuetudo localis non probatur, niſi plene probetur contrarius vſus.

SVMMARIVM.

1 *Stantibus liberis mulieris defunctæ, iſtius dos non redit ad patrem dotantem ex conſuetudine Martino ab omnibus generaliter recepta, & nu. 5.*

2 *Conſuetudo contraria prædictæ Martini non probatur à teſtibus remiſſorialibus, qui loquuntur extra caſum prædictæ Martini conſuetudinis.*

3 *Ad tollendam iſtam conſuetudinem Martini neceſſario requiritur, vt teſtes rectè probent contrarium vſum, & nu. 6.*

4 *Conſuetudo vnius loci non ſuffragatur ad tollendam conſuetudinem alterius loci, & territorij, & numer. 7.*

DECISIO LXXXVIII.

POſt reſolutionem in hac cauſa factam, quod dos, de qua agitur, non redeat ad promittentem, ſed ſpectet ad liberos Mulieris viuo Patre prædefunctæ ex conſuetudine
1 Martini ab omnibus generaliter recepta, de qua *per gloſſ. & Doct. in l. poſt Dotem ff. ſolut. matrim. & in l. dos à Patre C. eod. tit.* D. Nerottus obtinuit remiſſoriam ad probandam contrariam conſuetudinem in loco Montis Noui, eaque ad Vrbem reuerſa, dubitaui an eſſet à prædicta reſolutione recedendum, & Domini dixerunt eſſe ſtandum in deciſis, quia ex
2 teſtibus à dicto Nerotto examinatis non probatur aliqua particularis conſuetudo contraria conſuetudini Martini: ex illis enim aliqui deponunt, quando Pater filiæ non ſuperuixit & propterea cum loquuntur extra caſum d. conſuetudinis, quæ procedit in caſu, quo filia Patri prædecedit, non ſuffragantur *Bart. in l. poſt dotem num. 31. verſ. vnde hoc ff. ſolut. matrim. Bald. in l. fin. C. comm. vtr. iud.* Aliqui verò loquuntur de controuerſijs, quæ vel per con-
3 cordiam fuerunt terminatæ, vel non apparet quem exitum habuerint, quapropter nihil faciunt, cum ex eis non reſultet contrarius vſus conſuetudinis Martini, qui neceſſariò requiritur ad tollendam præcedentem conſuetudinem legitimè introductam, *Doct. in c. fin. & ibi præ cæteris Rocch. ſect. 4. num. 75. de conſuet. Alex. conſ. 45. num. 5. & conſ. 196. num. 15. lib. 2. Aym. conſ. 811. num. 11.* Reliqui autem deponunt de caſibus, qui extra locum, & territorium partium, ac inter perſonas exteras, & alienæ iuriſdictionis contigerunt,
4 vnde ad præſentem caſum trahi non poſſunt, ex quo conſuetudo de vno loco ad alium nō extenditur, *l. ſi fundus ff. de euict. Alex. conſ. 68. num. 19. lib. 2. Dec. conſ. 483. num. 22. Gozzad. conſ. 84. num. 16. in fin.*

Et ita fuit reſolutum informante tantum Columnello Tullio &c.

Poſt deciſ. 50. ſupra allegantur cæteræ deciſiones in hac cauſa extantes.

ADNOTATIO.

5 Conſuetudo antiqua, vt illa *Bulgari, Martini &c.* habet vim legis *Valenzuel. conſ. 8. num. 5. & ſeqq. Capyc. Latr. deciſ. 191. num. 10. Gratian. deciſ. March. 235. num. 2.* vbi quod conſuetudo *Martini* habetur pro iure communi.

Conſuetudo vniuerſalis ſuffragatur quamuis non appareat de conſuetudine particulari *dec. 200. num. 16. & 17. par. 10. recent.*

Et vniuerſalis conſuetudo dicitur illa loci dominantis, cum ſit attendenda in omnibus locis ſubiectis, *Cavaler. dec. 73. num. 4. & dec. 95. num. 1.*

Cæterum vbi viget conſuetudo particularis per allegantem legitimè probata ea debet attendi, non autem vniuerſalis. *Bich. dec. 452. num. 22. Cavaler. dec. 95. num. 3. & 4. & dec. 419. num. 4. Carill. dec. 218. num. 6. Coccin. deciſ. 1766. num. 8. & dec. 1773. num. 5.*

6 Dixi legitimè probata, quia ad probandam particularem, ſeu localem conſuetudinem contra vniuerſalem teſtes debent in indiuiduo percutere caſum, de quo agitur, *dec. 40. nu. 1. & ſeqq. poſt Bonden. collectat. legal.* cum requiſitis, de quibus per *Cavaler. dec. 125. nu. 8.*

Eſt inſuper notandum in materia conſuetudinis, quod ea veniat ſtrictè interpretanda, nec poſſit trahi de loco ad locum, de caſu ad caſum, vel de perſona ad perſonam, *Em. Ottob. deciſ. 39. num. 10. Arguell. dec. 72. num. 16. Cavaler. deciſ. 617. num. 3. Buratt. deciſ. 373. num. 11. & ibi Addent. litt. A. & dec. 895. num. 4. Duran. deciſ. 458. num. 2. Dunoz. iun. dec. 616. nu. 4. Peutinger. dec. 72. num. 5. & dec. 191. nu. 1. Manzaned. deciſ. 401. nu. 6. Roias dec. 122. num. 5. in recent. deciſ. 154. num. 18. par. 10. deciſ. 304. num. 9. par. 11. deciſ. 12. num. 36. dec. 278. num. 6. & 13. & dec. 304. num. 9. par. 12. dec. 177. num. 22. par. 13. dec. 273. nu. 10. & dec. 355. num. 6. par. 14. deciſ. 65. num. 10. deciſ. 222. num. 30. & dec. 321. num. 11. & ſeqq. par. 15. recent.*

Attenditur namque conſuetudo in ſolo, & ipſomet indiuiduo. *Oldrad. conſ. 237. num. 3. Mant. dec. 56. num. 7. & dec. 159. num. 3. & 4. Buratt. dec. 129. num. 6. & dec. 570. num. 19. Bich. dec. 427. num. 18. & dec. 452. num. 20. Cavaler. dec. 178. nu. 5. Carill. dec. 89. num. 12. Peutinger. deciſ. 191. num. 1. dec. 209. num. 4. & dec. 355. num. 19. par. 11. deciſ. 278. num. 5. & deciſ. 304. num. 13. par. 12. deciſ. 60. num. 9. par. 13. recent.*

Maximè ſi ſit conſuetudo exorbitans, *Bich. dec. 650. num. 13. & 14.*

7 Tantum enim conſuetudo dicitur habere in potentia, quantum habet in actu, & proprij vſus terminos non excedere, *Dunozett. ſen. dec. 74. num. 2. dec. 278. num. 8. par. 12. & dec. 822. num. 31. par. 14. & dec. 96. num. 22. par. 17. recent. & infra deciſ. 288.*

SALA-

SALAMANTINA CENSVRARVM.

Mercurij 5. Non. 1607.

ARGVMENTVM.

Expenſæ litis reficiuntur à Victo Victori, debent tamen anteà liquidari, & taxari iuxta modum hic traditum in facienda illarum probatione.

SVMMARIVM.

1 *Expenſa litis probantur ex partitis exhibitis à litigante, & factis cum Notarijs, Procuratoribus, Aduocatis, Iudicibus, ac alijs, de quibus hic.*
2 *In probandis iſtis expenſis non requiruntur probationes ordinariæ, ſed iura contentantur illis probationibus, quæ haberi poſſunt, & nu. 10. & ſeq.*
3 *Multifariam autem probantur hic, & dicuntur verificata partita illarum, & nu. ſeqq.*
4 *Facto probato, præſumitur de iure factum expenſis facientis.*
7 *Relationi periti electi de partiũ conſenſu eſt ſtandũ.*
8 *Per oppoſitionem factam aliquibus partitis videntur alia approbata.*
9 *Circa liquidationem, & quantitatem expenſarum intrat Iudicis arbitrium, & pro illis præſtatur etiam iuramentum ab eo, qui illas fecit.*

DECISIO LXXXIX.

CVm Rocchus de Vergas reperiretur in
hac cauſa per ſententiam Rotalem, &
non iudicatam condemnatus ad omnia, &
ſingula damna, & intereſſe per Franciſcum
de Porres occaſione cenſurarum quomodolibet
paſſa, ac in expenſis inſtabatur pro parte
dicti Franciſci liquidari damna, & expenſas
litis factas in partibus ad ſcuta 556. vt in
computo, de quo in actis. Vnde dato dubio,
ad quam ſummam eſſent taxandæ, eoque propoſito
ſub die 5. Martij præteriti fuit reſolutum
pro Franciſco informante, ſed quia pars
voluit audiri ſuper eiſdem ſupradicta die propoſui
iterum cauſam, & Domini arbitrati
ſunt, dicta damna, & expenſas eſſe liquidandas
ſaltem ad ſummam ſcutorum 400. moti
ex eo, quod ex lectura ipſarum partitarum
apparet omnes expenſas per Franciſcum peti-
1 tas eſſe cum Notarijs, Procuratoribus, Aduocatis,
Iudicibus, aliquas etiam pro tranſmiſſione
tabellionum litterarum, ac pecuniarum
ad Vrbem, quæ expenſæ regulariter in huiuſmodi
litibus ſunt neceſſariæ, & in eis proban-
2 dis non requiruntur ordinariæ probationes,
ſed iura contentantur illis probationibus, quę
haberi poſſunt, *Feder. de Sen. conſ. 119. ſub nu. 4. & ſeq.* & ſufficit probatio coniecturalis, & veriſimilis
arbitrio boni viri, *Bald. in l. reſtituenda in 2. not. & ibi Salycet. C. de petit. hæred.*

In caſu autem, de quo agitur pro verificatione
dictarum partitarum fuit ponderatum
3 in proceſſu de partibus reſpectu aliquarum,
reperiri quietantias Notariorum, & aliorum,
qui pecunias receperunt; item adeſſe acta, &
4 actitata, quæ non ſolent fieri abſque expen-
ſis, & probato facto, de iure præſumitur,
4 quod ſit factum expenſis facientis, vt dicit
Bald in l. fin. §. in computatione ſub num. 2. C. de iur. deliber. & tradit Federic. de Sen. d. conſ. 119. ſub num. 4. & 5. vbi etiam dicit de iure, & de con-
5 ſuetudine notorium eſſe, expenſas in litibus
fieri debere, conſideratis facultatibus, ac perſonis
litigantium, & diuturnitate litis, quæ
6 omnia fuerunt conſiderata in cauſa iſta, quæ
fuit acerrimè agitata in Curia, & in partibus
vltra ſpatium quatuor annorum á dicto Franciſco
Porres, qui reperiebatur indebitè excommunicatus.

Quibus etiam Domini addebant, quod iſtæ
partitæ fuerunt liquidatæ per peritum de par-
7 tium conſenſu electum, cuius relationi ſtandum
eſt, *Pariſ. conſ. 96. num. 32. lib. 1.* maximè
cum Vergas oppoſuerit contra eius relatio-
8 nem quoad alias partitas, & quoad iſtas nihil
oppoſuit, vnde videtur illas approbaſſe, *Felin. in cap. ſignificaſti num. 5. de for. compet. Bero. in cap. 1. num. 22. de reſtit. ſpoliat. Natt. conſ. 252. num. 7.*

Non obſtat, quod inter iſtas expenſas petitas
adeſſent nonnullæ partitæ alicuius conſiderationis,
quia reſpectu illarum Domini arbitrati
ſunt, eſſe detrahenda ſcuta 156. quæ
9 fuerunt detracta ex ſcut. 556. petitis, liquidando
omnes expenſas ſolum in dictis ſcutis 400.
ſuper quibus etiam fuit dictum, quod poterit
præſtari iuramentum per dictum Porres ſi
verè hanc quantitatem liquidatam impendiſſet,
iuxta tradita *per Couarr. pract. quæſt. cap. 27. in verſ. octauo eſt. &c.*

Sunt in eadem cauſa decis. 40. poſt Zacch. de oblig. Camer. quæ replicatur apud Marcheſan. de commiſs. par. 2. fol. 520. ac coram Seraph. dec. 1098. 1164. & 1239. et dec. 283. par. 1. rec.

ADNOTATIO.

Num. 2. Adden. ad Gregor. dec. 512. num. 5. expenſæ enim ſunt litibus connaturales, ac proindè veriſimile eſt, quod litigans expenſas fecerit, *dec. 198. num. 18. par. 12. recent.* & in ſpecie, quod veriſimiles ſint expenſæ Aduocatorum, Procuratorum, Notariorum, & Copiſtarum remittendo illarum taxationem arbitrio boni viri, ait *Rot. dec. 117. num. 1. & ſeqq. par. 13. recent.* cum notorium ſit, quod huiuſmodi expenſæ fiant ſine teſtium interuentu, ac nulla reportata quietantia, *decis. 221. num. 6. & ſequ. par. 16. recent.*

Num. 3. Expenſarum quantitas probatur atteſtatione Notarij, *dec. 384. par. 14. 214. nu. 8. par. 15. & 221. num. 4. par. 16. recent.*

Victus tenetur victori expenſas reficere,
10 *decis. 384. numer. 3. part. 14. decis. 214. numer. 1. & ſeqq. par. 15. & decis. 270. numer. 2. par. 16. recent.*

Ampliatur, vt de ſtylo Rotæ expenſæ reficiendæ ſint ſiue victus iuſtam, ſiue iniuſtam habuerit cauſam litigandi, *decis. 186. num. 5. & dec. 214. num. 2. par. 15. recent. Arguell. dec. 12. nu. 5.* & bonam reddendo rationem habetur infra *decis. 319.*

Debebuntur itaque expenſæ etiamſi victus in progreſſu cauſæ fauorabilem aliquam retuliſſet ſententiam, quia attenditur quis ſuccubuerit in fine vltimo cauſæ nulla habita conſideratione intermediæ ſententiarum varietatis, *dec.186.num.4.& dec.370.num.6.par.15.recent. Arguell.d.dec.12.num.7.*

Quidquid alias dicendum ſit de jure, & circumſcripto huiuſmodi ſtylo, cum iuſta litigandi cauſa excuſet à refectione expenſarum etiamſi Statuto caueretur, quod victus teneatur ad expenſas, *Iaſ.in l.properandum,§.ſin autem alterutra num.5. poſt med. & num.6. C. de iudic.* & reiecta contraria opinione hanc ſententiam veriorem dicit *Alex. ibi num. 7. Couarr. practic. quæſt. cap.27. num. 4. verſ. eandemque ſententiam ipſe veriorem &c. Fenzon. ad Statut. Vrb. cap.196. num.28. 44. 46. & ſeqq.* vbi refellitur diſtinctio per aliquos tradi ſolita inter Statutum, cuius verba dirigantur in Iudicem, & Statutum dirigens verba in perſonam partis ſuccumbentis, & firmatur, quod iuſta cauſa litigandi ſemper, & indiſtinctè excuſet ab expenſarum refectione, *Gratian. diſcept.725. num.38. Arguell. d. deciſ.12. num.4.*

Dummodò victus ſtatim viſo Inſtrumento, vel viſis teſtium depoſitionibus à lite deſtiterit, quia alias ſi litem fuiſſet proſecutus teneretur nedum ad expenſas factas ex poſt, ſed & ad factas antequam huiuſmodi inſtrumenta, vel teſtium depoſitiones producerentur, ea ratione, quia ſicuti poſt hæc viſa litem victus non deſeruit, ita præſumitur, quod illam non deſtituiſſet, ſi antè de his notitiam habuiſſet, *Cagnol. in l. qui in alterius ſub num.19. verſ. modo cautela eſt, & num.20. ff.de reg.iur.*

Maior eſt difficultas an teneatur expenſas reficere qui liti renunciauit, & quamuis Rota crediderit renunciationem litis antè ſententiam ſuffragari ad euitandam expenſarum refectionem afferendo iuridicum motiuum, quod tales expenſæ poſt litis renunciationem dicantur merè voluntariæ, quæ de iure non reficiuntur ita *Merlin.dec.261.nu.4. & in recent. par.15. dec.186. num.3.*

Habetur tamen in contrarium votum Cameræ Apoſtolicæ coram Eminent. Gaſtaldo relatum inter *deciſ. Rot.par.14. deciſ.522.num.3. & ſeqq.* in quo firmatur litis renunciationem non eximere ab onere reficiendi expenſas, & adducitur ſolidum fundamentum, quod renunciatio litis aliud eſſe non dicatur quàm pactum, ſicut aliud non importat, quam pacti exceptionem, ideòque ad inſtar pacti non releuet, niſi vtriuſque ex collitigantibus concurrat aſſenſus.

Hoc eſt certum, quod expenſæ reficiantur ſolummodò in fine litis, *Caualer. dec. 191. Burati. deciſ.921. num.1. deciſ.214. num. 3. part. 15. recent.*

Imò, & poſt rem iudicatam, *deciſ.270. nu.8. par.16.recent.*

Quomodò taxentur, *vide dec.283. par.1. rec.* quæ emanauit in hacmet cauſa in gradu appellationis coram *Duran.deciſ.385.& deciſ.212. par.8.recent. coram Vbald.deciſ.208. & infra deciſ. 023. in quibus locis allegatur præſens deciſio.*

Alia de expenſis, *vide apud Adden.ad Buratt. deciſ.921. & coram Eminentiſs.Otthob. deciſ.92. ac alibi ſæpè.*

FERRARIEN. BONORVM.

Mercurij 5. Decembris 1607.

ARGVMENTVM.

Exiſtentia, vel deficientia lineæ emphyteutæ an præſumatur, & cui incumbat ſuper iſta re onus probandi, an emphyteutæ, an vero Domino directo, & quando ab antiqua inueſtitura dicatur receſſum per nouam.

SVMMARIVM.

1 *Linea alicuius, quæ ſemel extitit, præſumitur durare, & allegantì illius deficientiam incumbit onus probandi,& nu.7.ac ſeq.*

2 *Receſſum à prima inueſtitura per ſecundam non præſumitur, niſi hoc expreſſe dicatur in ſecunda, prout requiritur neceſſario, & numer. 9. cum ſeq.*

3 *Eoque minus præſumitur à prima receſſum, ſi ſecunda appareat facta ad cautelam.*

4 *Inueſtitura ſecunda non dicitur inualida, tanquam facta à non habente poteſtatem, ſi præcedens fuit valida, & ſolemnis.*

5 *Linea vnius, etiam quod ſit finita, non dicitur finita inueſtitura, ſi bona inueſtitura ſunt tranſitoria ad quoſcunque.*

6 *Deciſio, quæ emanauit cum vno ſuppoſito, hoc ceſſante, non mirum, ſi ab illa recedatur.*

DECISIO XC.

CAuſa iſta fuit propoſita 12. Decembris 1605. & tunc Domini firmarunt, Dominos de Bonſignoribus teneri probare exiſtentiam lineæ Iacobi, & Nepotum, vt in deciſione facta coram *R.P. D.meo Ortembergo*, verum cum pro parte dictorum de Bonſignoribus fuerint in actis exhibita noua iura, dubitaui an ipſi tenerentur probare, & supradicta die, vna tantum parte informante, fuit vnanimiter reſolutum Dominos de Bonſignoribus non teneri probare lineæ exiſtentiã, quia ex inueſtituris in actis productis apparet, Petrum Ludouicum de Bonſignoribus, qui de anno 1462. & 1481. fuit de iſtis bonis inueſtitus, habuiſſe filium nomine Iacobum, & ex Petro Franciſco altero filio Nepotes,& per
1 conſequens eius lineam ſemel extitiſſe; vndè ſuccedit regula clara, & indubitata, quod linea, quæ ſemel extitit, præſumitur durare, itaut allegantì illius defectum incumbat onus probandi, *Bero.conſ.129.num.10.lib.1.Put. deciſ. 45.lib.1.& fuit firmatum in cauſa Vicentina Feudi 9.Martij 1603. coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino, & in hac eadem cauſa 23. Ianuarij 1604. cor.Illu.Card. Millino.*

Nec placuit, ab huiuſmodi inueſtitura fuiſſe receſſum per aliam inueſtituram de anno 1501. factam de eiſdemmet bonis Iacobo, &

2 eius ac fratre & Nepotibus prædictis, quia in ea
non reperitur id expreſſe dictum, prout requi-
ritur vt dicatur à priori inueſtitura ſecessum,
Caſtr. conſ. 142. circa fin. lib. 2. Dec. conſ. 190. num. 3.
Curt. ſun. conſ. 108. num. 18. Natt. conſ. 205. nu. 17.
& tenuit Rota in cauſa Bononien. Bonorum emphi-
theuticorum 18. Aprilis 1597. cor. Illuſtriſſimo Car-
dinali Pamphilio, maximè quod ex illius verbis
3 apparet fuiſſe factam ad cauthelam, & non
ſimpliciter tanquam nouam inueſtituram,
quo fit, vt tanto minùs dici poſſit partes à
prioribus inueſtituris recedere voluiſſe.

Neque viſum fuit inueſtituras anni 1462. &
1481. poſſe dici inualidas tanquam factas à nõ
habente poteſtatem inueſtiendi, quia ſtante
inueſtitura ſolemni de anno 1451. facta Mel-
4 iaduccio Eſtenſi pro ſe, & hæredibus quibuſ-
cunque potuit Scipio eius filius, & hæres de
iſtis bonis in inueſtitura compræhenſis inue-
ſtire Petrum Ludouicum de Bonſignoribus,
cum ex dicta conceſſione eſſent tranſitoria ad
extraneos, *Iaſ. in prælud. feud. num. 46. in tertia li-*
mit. & num. 49. Rip. in l. quæſitum §. ſi quis num. 5.
ff. de priuil. credit. Curt. Iun. conſ. 4. num. 4. cum alijs
per Roland. conſ. 96. num. 28. & 33. & ſeq. & num.
45. vbi de communi lib. 1. & fuit dictum in cauſa Ro-
mana Bonorum de Lilio 7. Februarij 1532. coram Il-
luſtriſs. Card. Seraphino.

Hinc etiam fuit dictum fruſtra agi de deuo-
lutione ob lineam finitam, quia illa non po-
5 teſt adeſſe reſpectu bonorum, quæ ſunt
tranſitoria ad extraneos, vt dixit *Rota in cauſa*
Papien. Bonorum 10. Maij 1602. coram Illu. Card.
Pamphilio.

Et ex his Domini dixerunt non obſtare *de-*
ciſionem R. P. D. mei Ortembergi, in qua fuit
reſolutum Dominos de Bonſignoribus teneri
probare exiſtentiam lineæ Iacobi, & Nepo-
6 tum, quia tunc non fuerat producta alia in-
ueſtitura præter illam anni 1501. quæ ſola fuit
in dicta deciſione conſiderata, nec ex ea con-
ſtabat de exiſtentia lineæ prout hodie conſtat
ex dictis iuribus de nouo productis vltra alia
ſupra deducta, quæ de nouo fuerunt in hac diſ-
putatione ponderata.

Et ita deciſum &c.

Reperiuntur in hac cauſa deciſiones aliquæ coram Mellin. & inter eius impreſſas ſunt 202. 337. 374. & 415. & hic allegata coram Ortembergo eſt apud Marcheſan. de commiſs. par. 1. fol. 565.

ADNOTATIO.

Data exiſtentia generationis, ac poſito illius
principio, qui agit ad deuolutionem ex capite
7 generationis finitæ, tenetur illius finem tan-
quam propriæ intentionis fundamentum
concludenter iuſtificare licet probatio conſi-
ſtat in negatiua, *Pariſ. conſ. 86. num. 18. lib. 4.*
Sylueſt. Aldobrandin. conſ. 80. nu. 1. Couarr. var. reſol.
lib. 1. cap. 6. num. 6. Mantic. de coniect. vlt. voluntat.
lib. 11. tit. 4. num. 1. 6. & 7. dec. 1. num. 4. poſt Patell.
expedit. ciuil. plenè, & cæteris congeſtis, *dec. 385.*
num. 6. & 7. par. 16. recent.

Finis autem lineæ, ſeu generationis proba-
8 tus dicitur eo ipſo, quod nemo comparet qui
alleget ſe eſſe de illa linea, ſeu generatione,
Rot. in recent. deciſ. 79. numer. 12. part. 5. Comitul.
deciſ. 71. num. 13. Dunozett. iunior deciſione 939.
num. 8.

9 Durante antiquiori inueſtitura non poteſt
ad nouam deueniri, & per nouam antiquiori
non infertur præiudicium, *Gratian. diſcept. 372.*
num. 5. & diſcept. 530. num. 25. Cyriac. controuerſ.
361. num. 5. Gregor. dec. 105. num. 19. dec. 166. n. 13.
par. 11. recent.

Cæterum inueſtituræ ſubſequentes de iure,
& in dubio ab antecedentibus regulantur,
deciſ. 371. num. 2. par. 16. recent. quia ab antiquis
inueſtituris nunquam cenſetur receſſum, niſi
10 de hoc clarè, & euidenter conſtet, vel id ex
verbis vltimæ conceſſionis neceſſariò infera-
tur, *deciſ. 465. num. 6. & ſeq. par. 5. recent.* nec poſ-
ſunt nouæ inueſtituræ ſeparatim acceptæ à
vocatis præiudicare alijs, & primæuæ inueſti-
turæ, *deciſ. 492. num. 6. & ſequentibus part. 5.*
recent.

TIRASONEN. CAPPELLANIÆ.

Veneris 14. Decembris 1607.

ARGVMENTVM.

Agitur de exiſtentia, & pertinentia iuriſpatronatus, illarumque probatione per enunciatiuas antiquas, comprobatas ex adminiculis, & coniecturis, ſine quibus non videntur ſufficientes enunciatiuæ ad id probandum.

SVMMARIVM.

1 *Exiſtentia iuriſpatronatus dicitur conſtare ex duabus enunciatiuis antiquis, quæ habent vim famæ concurrentibus coniecturis, & adminiculis, & num. 11. & 12. declaratur nu. 1.*

2 *Enunciatiua emanata in inſtitutionibus præſentatorũ corã ordinarijs, qui nõ ſunt faciles ad inſtituendum præſentatos, oſtendunt exiſtentiam iuriſpatronatus, et n. 15.*

3 *Præſentationes factæ cum verbis* aſſerti patroni, *denotant incertitudinem, & negationem iuriſpatronatus.*

4 *Declara procedere, quando dubietas, & incertitudo reſpiciunt perſonam præſentantis, non patronatus.*

5 *Cappellania enunciata de iurepatronatus in prouiſione Apoſtolica deſeruit pro declaratione ſtatus beneficij.*

6 *Præſentatio de beneficio, canonizzata per ſententiam Ordinarij, quæ ſortita fuit effectum denotat ſtatum beneficij eſſe talem, qualis enunciatur.*

7 *Probatio iuriſpatronatus coadiuuatur à teſtibus deponentibus ſuper eo, de publica voce, et fama excedente tempus 30. annorum.*

8 *Publica vox, et fama ſola concurrentibus indicijs, et coniecturis ſufficit ad probationem iuriſpatronatus.*

9 *Pertinentia iuriſpatronatus probatur ex præſentationibus factis, et effectum ſortitis, et numer. 11.*

10 *Ampliatur, vt ad effectum pertinentiæ ſufficiat*

ſola

ſola præſentatio abſque probatione deſcendentiæ à fundatore iuriſpatronatus.

DECISIO XCI.

FVit reſolutum, conſtare de iurepatrona-
tus Cappellaniæ, de qua agitur ad fauo-
rem Garziæ de Falces, qui Michaelem Terze-
ro præſentauit, & quantum ad exiſtentiam
huiuſmodi iuriſpatronatus de illo ſatis con-
1 ſtare dixerunt Domini ex duabus antiquis
enunciatiuis de anno 1477. & 1491. in duabus
inſtitutionibus factis per Vicarios Tiraſonen.
de iſta Cappellania vti fundata, & inſtituta
ab Inico de Aznar de Montagudo ad præſen-
tationem Garziæ de Aybar vti Patroni, quæ
enunciatiuæ, cum habeant vim famæ concur-
rentibus alijs coniecturis, & adminiculis pro-
bent iuſpatronatus in antiquis, *Bald. in l. cum
ſuper C. de rei vendic. Achill. deciſ. 7. de iurepatr. &
fuit reſolutum in cauſa Iacen. portionis de Anſo 4.
Maij 1601. coram Illu. Card. Millino.*

Adminicula autem, & coniecturæ in hoc
caſu plures concurrunt, eæque admodum
vrgentes; in primis enim iſtæ enunciatiuæ
emanarunt in inſtitutionibus factis ad fauo-
2 rem præſentatorum, quæ veriſimiliter non
emanaſſent, ſi de iurepatronatus non conſti-
tiſſet, cum ordinarij non ſoleant eſſe faciles
ad inſtituendum præſentatos, ſi eis non con-
ſtat de iurepatronatus præſentantium *Rota dec.
11. de iurepatr. in non. Put. deciſ. 293. lib. 3. Paleott.
deciſ. 23. & fuit in propoſito conſideratum in dicta
Iacen. portionis de Anſo.*

Nec obſtat, quod dictæ inſtitutiones dican-
tur fieri ad præſentationem aſſerti Patroni,
quod denotat incertitudinem, & potius ten-
3 dit ad negandum, quam ad affirmandum iuſ-
patronatus, *vt fuit conſideratum in cauſa Aſtori-
cen. Beneficij 26. Iunij 1585. coram Illu. Card. Pam-
philio*, quia dubietas in caſu iſto reſpicit
4 perſonam præſentantis, non autem Patrona-
tus, de quo Ordinarius non dubitat, & ſtant
iſta ſimul, quod conſtet de exiſtentia iuriſ-
patronatus, & de illius pertinentia dubite-
tur.

Coadiuuantur prædicta ex prouiſione Apo-
ſtolica facta de anno 1560. ex cauſa reſigna-
tionis in manibus Papæ ad fauorem Michae-
lis de Falces, in qua iſta Cappellania enuncia-
tur de iurepatronatus Bernardini de Falces,
cuius etiam aſſenſus vti Patroni fuit requiſi-
tus, & iſte Michael adeptus fuit poſſeſſionem
huius Cappellaniæ eamque pacificè poſſedit,
5 vt deponunt teſtes, & non eſt dubium, quin
prouiſiones Apoſtolicæ plurimum deſeruiant
pro declaratione ſtatus beneficij *vt fuit dictum
in cauſa Tirdonen. Prioratus 5. Maij 1595. coram
Orano. & in cauſa Maioricen. Sacriſtiæ 16. De-
cembris 1602. coram Illuſtriſſimo Pamphilio, &
aliàs ſæpius.*

Multum prætereà mouit Dominos, quod
præſentatio facta de anno 1585. à Garzia de
Falces, ad fauorem Hieronymi de Ocanna,
6 fuit canonizata per ſententiam Ordinarij cum
expreſſione, quod ex proceſſu cauſæ conſtitit
Cappellaniam prædictam fuiſſe fundatam, &
inſtitutam ab Inico de Aznar, & huiuſmodi
præſentatio habuit effectum, cum præſentatus
adeptus fuerit poſſeſſionem dictæ Cappella-
niæ, illamque vſque ad obitum pacificè poſſe-
derit, vt deponunt teſtes, & probatur ex eo
quod tam Terzerus præſentatus, quàm Blaſ-
cus prouiſus Apoſtolicus veniunt ex eadem
vacatione per obitum dicti Hieronymi, iuxta
conſ. Oldrad. 219. num. 2.

Concurrunt etiam teſtes, qui de publica
7 voce, & fama deponant iſtam Cappellaniam
fuiſſe fundatam ab Inico de Aznar, & de quaſi
poſſeſſione Bernardini de Falces, & Garziæ
eius filij excedente ſpatium 50. annorum, quæ
plurimum coadiuuat probationem iuriſpa-
tronatus, *Bald. in d. l. cum ſuper, C. de rei vindic.
Dec. conſ. 117. num. 2. & dixit Rota in ſupra alleg.
Iacen. Portionis de Anſo.* Quinimò iſta ſola fama
8 concurrentibus alijs indicijs, & coniecturis
ſufficeret ad probandum hunc patronatum *vt
ſupra allegatis.*

Quo verò ad pertinentiam iſtius iuriſpa-
tronatus Domini dixerunt, illud ſpectare ad
9 Garziam de Falces, qui, vt ſupra dixi, de
anno 1585. Hieronymum de Ocaña præſen-
tauit, ex qua præſentatione abſque dubio fuit
ei acquiſita quaſi poſſeſſio præſentandi, *cap.
querelam de elect. cap. conſultationibus de iurepatr.
& vtrobique Doct. not. Dec. conſ. 534. nu. 1. Creſcent.
10 dec. 2. in fin. de iurepatr.* Quæ ſufficit ad effectum,
vt dicatur, iſtum patronatum ad ipſum ſpe-
ctare abſque eo, quod ſe deſcendere à funda-
tore docere teneatur, *vt fuit deciſum in cauſa
Gerunden. Beneficij de Ceruiano 15. Decembris
1599. coram Illuſtriſſ. Cardinali Seraphino.*

Et ita deciſum &c.

*Supra poſt deciſ. 12. referuntur aliæ huius cauſæ
deciſiones.*

ADNOTATIO.

11 De probatione exiſtentiæ, pertinentiæ, &
qualitatis iuriſpatronatus, *vide Viuian. de iure-
patronat. lib. 11. cap. 5. ſupra deciſ. 28. & infra
deciſ. 269.*

Quoad materiam iuriſpatronatus ſupra
aliàs occurrentem hic notatur, quod iuſpatro-
12 natus probetur per antiquas enunciatiuas,
cum habeant vim famæ, *deciſ. 5. num. 3. & ſeqq.
poſt Viuian. de iurepatron. Eminent. Otthob. dec. 204.
num. 10. & ſeq. & dec. 234. num. 19. Duran. deciſ. 87.
num. 4. deciſ. 101. num. 11. par. 15. recent.* maximè
concurrentibus adminiculis, & coniecturis,
*Rot. in loc. mox allegat. & infra deciſ. 269. vbi præ-
ſens pluries adducitur.*

Dummodò enunciatiuæ ſint certæ, nam
ſecùs videretur dicendum de enunciatiuis
dubijs, vel præſeferentibus verba dubia, &
præſeruatiua, *vt aſſertum, prætenſum, Duran. deci.
71. num. 5. facit deciſ. 331. num. 9. & 10. par. 15.
recent.*

Debent inſuper enunciatiuæ, vt dicantur
antiquæ eſſe vltra centum annos, & requi-
13 runtur plures, quia vna non ſufficeret, &
neceſſe eſt, quod proueniant à perſonis non
ſuſpectis, nec habentibus intereſſe, *deciſ. 29. n. 9.
et ſeqq.*

*& ſeqq. & dec. 74. num. 2. & 3. poſt Vivian. de iure-
patron. Eminent. Ottbob. deciſ. 179. num. 4.*

Confert etiam ad probandum iuſpatrona-
tus, quod collitigantes ambo veniant ex ea-
14 dem vacatione, & ob mortem illius, qui be-
neficium retinebat vti de iurepatronatus,
dec. 82. num. 1. par. 15. recent.

Præterea multum adiuuant inſtitutiones
factæ ab Epiſcopo tanquam de iurepatrona-
15 tus, cum Epiſcopi in hac parte regulariter
ſint valdè difficiles, & circumſpecti, *dec. 444.
num. 14. par. 14. & dec. 143. num. 11. par. 15. recent.
& infra deciſ. 269.*

Sequitur hanc noſtram deciſionem ea cita-
ta *Gratian. diſcept. 310. num. 80.*

CRACOVIEN. PRÆHEMINENTIARVM

Lunæ 17. Decembris 1607.

ARGVMENTVM.

Primo loco deſcriptus in Collegio, vel Aca-
demia debet præcedere deſcriptum ſecundo
loco, & ſic Doctor prius receptus præcedit
Doctorem poſtea receptum, non obſtantibus
meritis laborum illius.

SVMMARIVM.

1 *Prior deſcriptus, & receptus inter Doctores præ-
cedere debet poſteà deſcriptum ex natura præ-
cedentiæ fundatæ in prioritate temporis, & num. 7.
8. 13. et ſeqq.*

2 *Et ita ſeruatur de generali conſuetudine, quæ in pri-
mis in hac materia eſt attendenda, nu. 3. 9. et ſeqq.*

4 *Limitatur non procedere contra Doctorem, qui fecit
maiores labores legendo in publico Gymnaſio.*

5 *Declaratur limitationem iſtam procedere de iure
communi, ſecus ex Statuto Collegij Cracouien.*

6 *Hoc Statutum, & non ius commune eſt attenden-
dum inter Collegiales.*

DECISIO XCII.

PRo Hieronymo informante, nempè ipſum
debere præcedere Ioannem, quia ex iuri-
bus per eum productis conſtat, quod prior
Ioanne fuit receptus, & adſcriptus inter Do-
ctores Collegii, ſeu Academiæ Cracouien.
1 Vndè intrat diſpoſitio Statuti dicti Collegij,
diſponentis primò receptos, & adſcriptos de-
bere præcedere, ſecundo loco receptos, & ad-
ſcriptos, quod eſt iuri conforme, ſecundum
quod in iſta materia præcedentiæ attenditur
prioritas receptionis, *l. 1. ff. de alb. ſcrib. l. 1. C. de
conſul. lib. 12. cap. 1. de maior. & obed. & tenuit Rota
in cauſa Tiraſonen. Coadiutoriæ 8. Nou. 1599. coram
R. P. D. meo Decano.*

Præſertim, quod vltra dictam receptionem
2 in Collegio Hieronymus eſt etiam antiquior
Ioanne in Doctoratu; ideò ex hoc capite debet
illum præcedere, *Doct. in l. cum quid, vbi in ſpecie
Dec. ſub num. 7. in 1. lectur. & in 2. lect. n. 16. ff. ſi cert.
pet. Grat. conſ. 116. num. 6. lib. 2. Caſſan. in Cathal.
glor. Mund. par. 10. conſid. 29.* & ità etiam ſeruatur
3 de generali conſuetudine, vt eſt notorium
quæ in hac materia in primis debet attendi
*Bald. in cap. cum olim num. 1. & ſeq. de conſuetud.
Dec. in d. l. cum quid in 2. lect. n. 39. & Cagnol. n. 54.
Ruin. conſ. 19. num. 16. lib. 1.*

Nec obſtare, quod Ioannes prætendat, ſe
feciſſe maiores labores in legendo iuuenibus,
4 quia quidquid eſſet dicendum in Doctore in
aliquo Gymnaſio publico ordinariam lectio-
nem legente, iuxta tradita per *Dec. in d. l. cum
quid num. 19. in 1. lectur. & in 2. lect. num. 34.* fuit
reſponſum in caſu iſto ex actis non conſtare
5 Ioannem feciſſe talem laborem in legendo
nec publicè, nec priuatim, nec huiuſmodi
qualitatem conſiderari à dicto Statuto Colle-
gij, in quo ſolùm conſideratur antiquitas, ſeu
6 prioritas receptionis, & deſcriptionis ad effe-
ctum præcedendi, nec eſt dubium inter illos
Collegiales huiuſmodi Statuta eſſe valdè atten-
denda, *gloſ. & Doct. in cap. 2. §. cæterum in verb.
ſtatutum de verb. ſignific. in 6. Pelin. poſt alios in cap.
cum omnes ſub num. 9. circa fin. verſ. vbi autem, &
ſub num. 10. verſ. quarto eſt aduertendum de conſtit.
& fuit pluries in Rota deciſum.*

Nec viſum fuit releuare, quod Ioannes re-
periatur iam de anno 1590. deſcriptus in ma-
tricula tanquam Baccalaurus, & de anno
1593. vti Licentiatus, quia Hieronymus in
eadem matricula fuerat anteà deſcriptus de
anno 1585. quo primam Lauream adeptus
fuit, & ſic etiam ratione deſcriptionis debere
præcedere tanquam primo loco deſcriptum
iuxta diſpoſitionem dicti Statuti.

Et ità deciſum &c.

ADNOTATIO.

Præcedentiarum materies grauis, & maximi
præiudicij reputatur in iure, *Dunoz. ſen. deciſ.
168. num. 4.*

Vbi agitur de præcedentia Collegiali ipſius
7 Collegij Statutum, & obſeruantia debet at-
tendi, nullà habita ratione maioris dignitatis,
vel iuris præcedendi extra Collegium, cum
præcedentia non Collegialis nihil habeat
commune cum præcedentia Collegiali, *Con-
tilor. de præcedent. qu. 1. num. 20. & ſeqq. deciſ. 254.
num. 28. par. 10. recent. quæ eſt etiam inter impreſs.
coram Arguell. dec. 72. num. 26.* & regulariter ille
8 præfertur, qui prior fuit in Collegio receptus,
*Iacob. Gall. conſ. 29. num. 4. & ſeqq. Capyc. Latr.
conſult. 131. num. 8. & ſeqq. lib. 1. & infra dec. 369.*
& in terminis præcedentiæ Doctorum, Licen-
tiatorum, & ſimilium, *Odd. conſ. 14. ferè per
tot.*

In hac materia præcedendi potiſſimum ob-
9 tinet locum conſuetudo, & obſeruantia, quæ
primariò venit attendenda, quamuis aliàs ius
commune repugnaret, *dec. 102. num. 17. 18. &
20. par. 10. dec. 320. num. 24. par. 11. dec. 148. nu. 6.
par. 12. deciſ. 303. num. 25. par. 16. recent. Bich. deciſ.
560. num. 32. Caualer. deciſ. 049. num. 1. Adden. ad
Buratt. dec. 901. num. 20. & 21. Em. Ottbob. dec. 4.
num. 35. & ſeqq. Coccin. dec. 1308. num. 4. & deciſ.
1619. num. 8. Peutinger. deciſ. 242. num. 1. Burgen.
præheminentiarum 3. Iulij 1676. coram Reuerendiſſ. P.
Bourlemont.*

Et quod attendatur ſola quaſi poſſeſſio
præcedendi etiam in iis, quæ repugnant iuri
communi *dictum fuit in ingenioſiſſimo voto
Rev. P. Dom. Antonij Altoniti* viri & doctri-
na, & morum ſuauitate nunquam ſatis cele-
10 brandi, edito occaſione controuerſiæ circa
præcedentiam inter Prælatos Referendarios
vtriuſque Signaturæ, & Miniſtros Generales
Religionum, *quod eſt in ordine 8. poſt deciſiones
Remboldi.*

Poteſt namque per conſuetudinem intro-
11 duci, quod minor præcedat maiori, poſterior
antiquiori, *deciſ. 212. num. 10. & ſequent. par. 15.
recent.*

Nec vllatenus attenditur maior nobilitas,
12 vbi non viget conſuetudo illam attendendi,
Peutinger. d. deciſ. 242. num. 4.

Cæteris autem paribus præcedentia debetur
13 de iure illi, qui eſt antiquior, *Buratt. deciſ. 868.
num. 2. Coccin. deciſ. 1872. num. 5. Caualer. deciſ.
588. num. 4. & 5. & deciſ. 594. num. 2. deciſ. 320.
num. 1. par. 11. & deciſ. 48. numer. 4. part. 14.
recent.*

14 Libentius ſi iſte ſit etiam dignior, *Bich. dec.
566. num. 1.*

Denotat enim ipſe actus præcedendi maio-
ritatem, & dignitatem magis conſpicuam in
15 præcedente, *Bich. deciſ. 566. num. 8. Emin. Ottbob.
deciſ. 4. num. 10. dec. 320. num. 7. par. 11. deciſ. 425.
num. 14. & ſeqq. par. 13. deciſ. 216. num. 2. &
25. part. 14. & deciſ. 303. numer. 19. part. 16.
recent.*

Vbi verò concurreret, & prioritas tem-
16 poris, & maioritas ordinis, tunc maioritas
ordinis præferenda eſſet prioritati temporis,
dec. 169. num. 13. & 14. par. 14. recent.

Alias repugnaret, quod v. g. Diaconus præ-
17 cederet Presbytero, ſimplex Sacerdos Epiſ-
copo, *Eminentiſſ. Ottbob. deciſ. 4. numer. 40.
& 41.*

SENOGALLIEN. DOTIS.

Merc. 23. Ianuarij 1608.

ARGVMENTVM.

Conſuetudo Martini circa dotis reſtitutionem
habet locum tàm in dote ſoluta, quàm non
ſoluta, quæ reſpicit fauorem liberorum, qui,
etiamſi ſint diuites, iuuantur dicta Martini
conſuetudine.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo Martini in dote reſtituenda habet lo-
cum tàm in dote promiſſa, quàm ſoluta, & vtraq;
æquiparatur ad hunc effectum, & num. 6.*

2 *Conſuetudo prædicta reſpicit fauorem liberorum,
& ratio illius viget in vtroque caſu.*

3 *Statutum deferens lucrum dotis habet locum tàm in
dote promiſſa, quàm ſoluta, & num. 7.*

4 *Concordia non comprehendens caſum, de quo agitur,
non eſt attendenda.*

5 *Conſuetudo prædicta, an habeat locum, quando filij
ſunt diuites, et n. 8.*

DECISIO XCIIII.

ITerum propoſita cauſa ſuper iam reſolutis,
viſum fuit Dominis, pro parte D. Nerotti
nihil de nouo deduci, ex quo eſſet à deciſis
recedendum; nam, quod dicitur conſuetudi-
1 nem Martini non habere locum in dote pro-
miſſa, & non ſoluta, tollitur *ex deciſ. bo. mem.
Peregrini in illa Cluſina Dotis ſub die 12. Ianuarij
1598.* in qua iſte articulus fuit latiſſimè diſ-
cuſſus, & reſolutum, huiuſmodi conſuetudi-
nē procedere non minùs in dote promiſſa, quā
in ſoluta, cum dos promiſſa ſit propriè, & verè,
dos *l. ſi mulier ita dotem ff. de iur. dot. l. 1. §. etſi tantū
promiſſa, ff. de collat.* & per conſequens eo ipſo,
quod eſt à patre promiſſa, ab eo quoque verè
profecta dicitur, *l. profectitia, §. ſed ſi pater, ff. de
iur. dot. Soccin. iun. conſ. 35. n. 16. verſ. nec quicquam
lib. 1.*

Præſertim, quod conſuetudo Martini, vt
fuit conſideratum *in dicta Cluſina dotis*, reſpicit
2 fauorem filiorum, *Salycet. in l. dos à patre, C.
ſolut. matrimon. Roman. in l. poſt dotem, ff. eod.* quæ
ratio viget nedum in dote ſoluta, ſed etiam
promiſſa, & propterea in ea quoque debet ha-
bere locum dicta conſuetudo, ſicuti dicitur de
3 Statuto deferente marito lucrum dotis, quod
habet locū etiam in dote promiſſa, & nondùm
ſoluta quando vtroque caſu eadem viget ra-
tio, iuxtà opinionem, quam tenet Rota, vt
apud *Achill. deciſ. 13. de conſtit. & fuit reſolutum in
dicta Cluſina dotis, in qua aliæ deciſiones referuntur,
& nouiſſimè dixerunt Domini coram me in illa Rom.
dotis de Maximis 3. Martij 1606.*

Nec quidquam facit, quod ſimilis actus
fuerit per concordiam terminatus, quia, *vt
aliàs fuit reſponſum ſub die 23. Nouembris præ-
4 teriti*, ex huiuſmodi concordia non reſul-
tat contrarius vſus ad tollendam præcedentē
conſuetudinem vbique locorum generaliter
obſeruatam, & cum ſimus in claris, non po-
teſt eſſe locus alicui obſeruantiæ interpretati-
uæ, *Caſtrenſ. in l. heredes palam, §. etſi quod, ff. de
teſtam. Aret. conſ. 115. num. 2. Sarnen. de iur. quæſit.
non tollen. qu. 13. num. 7. & 8.* ſed eſſet probanda
contraria conſuetudo in dote promiſſa, quæ
non probatur ex dicta concordia, nec ex teſti-
bus remiſſorialibus, *vt fuit reſolutum ſub dicta
die 23. Nouembris præteriti.*

Neque Dominis placuit limitatio, quæ per
5 informantes ad dictam conſuetudinem dedu-
cebatur, quod ſcilicet non procedat quando
filij ſunt diuites, & habent patrem diuitem,
quam tradit *Menoch. conſ. 238. n. 25.* quia *Roman.*
& alij per eum pro hac limitatione allegati
non loquuntur in conſuetudine Martini, ſed
in terminis contrariæ opinionis *Bulgari*, quam
limitant non habere locum quando filij ſunt
inopes; vndè eorum dicta pro limitatione
dictæ conſuetudinis non poſſunt deſeruire,
maximè quod iſta limitatio non probatur ab
*Alex. in d. l. poſt dotem num. 28. verſ. dicebat etiam,
ff. ſolut. matrim.*

Cætera pro dicto Nerotto deducta viſa fue-
runt ſatis leuia, vel fuerunt ſublatá in aliis
deciſionibus, quæ Dominis placuerunt &c.

Poſt

Poſt deciſ. 50. ſupra indicantur aliæ deciſiones huiuſmet litis occaſione promulgatæ.

ADNOTATIO.

Conſuetudinem Martini locum habere firmatur
notabiliter hic tàm reſpectu dotis cum effectu
6 ſolutæ, quàm reſpectu dotis ſolui promiſſæ,
quod & ait *Gratian. deciſ. Marcb. 235. numer. 5.*
paritatem deducendo ex caſu Statuti diſpo-
7 nentis ſuper lucro dotali, quod pariter pro-
cedit tàm in dote data, quàm in dote promiſſa,
idem obſeruabatur ſupra poſt *deciſ.* 24.

Notabiliter quoque hic refellitur *Menoch.*
dum intendit limitare conſuetudinem Mar-
tini, quod non procedat vbi filij ſunt diuites,
8 vel patrem habeant diuitem, nam ſicuti ſingu-
laris eſt *Menochij* auctoritas, ita etiam menti
tenenda hæc illius indiuidua reprobatio.

TOLETANA CAPPELLANIÆ.

Mercurij 23. Ianuarij 1608.

ARGVMENTVM.

Vniones Eccleſiarum conceſſæ per Indulta priuata, cenſentur reuocatæ per Regulas Cancellariæ, reuocantes quaſcunque facultates vniendi, & vniones nondum ſortitas effectum.

SVMMARIVM.

1 *Indulta, & facultates vniendi Eccleſias conceſſa per Pontificem anteceſſorem, cenſentur reuocata per Regulas generales Cancellariæ ſucceſſorum Pontificum, reuocantium ampliſſimè prædictas facultates, & num. 7.*

2 *Ampliatur etiamſi Indulta haberent clauſulas præſeruatiuas, & derogatorias ad regulas futuras, & diſpoſitiones Apoſtolicas.*

3 *Clauſula* ex nunc, prout ex tunc, *quid operetur ſi apponatur in aliqua diſpoſitione, & n. 4. ac n. 24. et ſeqq.*

4 *Facultas prædicta vniendi an comprahendat vnionem factam pro augumento cultus diuini, & nu. 5. & ſeq. ac n. 16. et ſeqq.*

7 *Alteratio Eccleſiarum quomodo fiat, & quid, ac quotuplex ſit vnio Eccleſiarum, qui de illa tractent, qui poſſint facere, & de regulis reuocantibus vniones latè ibi, et nu. ſeqq.*

DECISIO XCIV.

VNa tantum parte informante fuit per
Dominos reſolutum vnionem non
fuiſſe validam, illa enim fuit facta vigore
Indulti Gregorij XIII. conceſſi Capitulo Ec-
cleſiæ Collegiatæ de Paſtrana, quod fuerat
reuocatum per Regulas Cancellariæ Pontifi-
1 cum Succeſſorum, præſertim Clementis VIII.
1 reuocantes omnes, & quaſcunque facultates
vniendi alteri conceſſas, nec non vniones
nondum effectum ſortitas cum derogatione
derogatoriarum cum clauſula *pro expreſſis &c.*
itaut non poſſit dubitari, quin per huiuſmodi
regulas Indultum præfatum fuerit reuocatū,
2 etiam quod contineat clauſulas preſeruatiuas,
& derogatorias ad futuras regulas, & diſpoſi-
tiones Apoſtolicas, *Butr. conſ 2. aliàs 49. num. 5.
& 6. Felin. in cap. nonnulli ſub nu. 6. verſ. addatis 1.
de reſcript. & in cap. accedente num. 5. verſ. ſecundus
caſus eſt de præſcript. Rip. in cap 1. nu 55. de reſcript.
& in l. 1. numer. 72. ff. de vulg. & fuit ſæpiſſimè
deciſum.*

Nec obſtare, quod Papa in dicto Indulto
vniuerit *ex nunc, prout ex tunc* cum clauſu-
la, quod vnio *ex nunc, prout ex tunc* cenſeretur
3 effectum ſortita, quia præter id, quod in re-
gulis prædictis in ſpecie huic regulæ deroga-
tur, fuit etiam dictum non verſari in vnione
de beneficijs vacaturis, & poſt vacationem
infra menſem acceptandis, & ſic cum pende-
ret à futuro euentu acceptationis talis clau-
ſula non operatur, niſi à die acceptationis,
nec ad diem datæ retrotrahitur, *gloſſ. in clem.
vnic. verb. ex tunc, & ibi Card. num. 9. Anchar. n. 6.
Imol. num. 10. Vitalin. num. 17. & ſequ. de conceſſ.
præbend. Caſſad. deciſ. 3. num. 15. de præbend. Cott.
dec. 19. & fuit dictum in vna Mediolanen. Præpoſi-
turæ 16. Mart. 1590. coram b. m. Bubalo.*

Præſertim, quod tempore ſequutæ accepta-
4 tionis per Capitulum non fuerit facta collatio
de iſta Cappellania ad fauorem Martini, in
cuius præiudicium huiuſmodi clauſula nullo
pacto poteſt retrotrahi ad tempus datæ, *Put.
deciſ. 190. lib. 1. & fuit reſolutum in cauſa Valliſo-
letana Decanatus 11. Decembris 1600. coram
Illuſtr. Millino.*

Neq; viſum fuit ſubſiſtere, quod iſta vnio,
& facultas vniendi fuerit conceſſa pro dote
4 menſæ Capitularis Eccleſiæ de Paſtrana, & in
augumentum cultus diuini, & propterea non
debeat cenſeri reuocata, *Creſcent. deciſ. 1. de
Paroch. Mohed. deciſ. 7. de priuil.* quia non fuit
5 facta pro dote, ſeu augumento neceſſario,
ſed pro commodiori ſubſtentatione Capitu-
larium; ideò per huiuſmodi regulas reuoca-
torias vnionum fuit reuocata, *Put. deciſ. 337.
num. 3. lib. 1. Achill dec. 388. aliàs primo ſuper reg.
reuocat. vnion. & tenuit Rota coram Gypſio in vna
Toletana beneficij 20. Nouembris 1592. & 10. Maij*
6 1593. Vltra quod in regulis modernis expreſ-
ſè reuocantur vniones factæ in fauorem cul-
tus Diuini, & pro augumento dotis menſa-
rum Capitularium.

Et ità deciſum &c.

Habentur in hac cauſa infra deciſ. 174. et 182. quarum vltima eſt etiam inter recent. deciſ. 269. par. 1.

ADNOTATIO.

7 Alteratio Eccleſiarum tripliciter fieri poteſt,
diſmembratione ſcilicet, ſuppreſſione, &
vnione, de qua hic agitur; Quid autem ſit
vnio, & quotuplex, ac de regulis illius reuo-
catorijs, *vide Viuian. de iurepatron. lib. 14. cap. 5.
Lotther. de re benefic. qu. 28. num. 73. et ſeqq. lib. 1.
vbi num. 74. refert hanc noſtram deciſionem, quam
etiam allegant idem Lotther. lib. 2. qu. 39. num. 15.
Adden. ad Gregor. dec. 419. num. 6. et Rot. dec. 627.
num. 2.*

*num.2. par.3. deciſ.68. num.14. par.4.to.2. et deciſ.
608. num. 31. par. 4. to.3. recent. et infra deciſ.
483.*
Igitur inter celebres regulas Cancellariæ
per vnumquemque Summum Pontificem
craſtino poſt eius aſſumptionem ad Papatum
8 publicari ſolitas non minus cæteris notoria
eſt illa reuocatoria vnionum, quæ in ordine
dicitur *tertia*, & reuocat omnes vniones, diſ-
membrationes,& ſuppreſſiones beneficiorum
vſque tunc diſpoſitas, & effectum nondum
ſortitas, *Bich.dec.275.num.18. Coccin.deciſ.2323.
num.6. Celſ.dec.282.num.16. Rembold. deciſ.621.
num.1. et 2. deciſ.46. numer.5. part.12. deciſ.317.
numer.6. part. 14. et deciſ. 7. numer. 22. part. 15.
recent.*
Quæ quidem regula comprehendit etiam
9 vniones factas ab ipſo Summo Pontifice, vel
eius auctoritate roboratas dummodò adhuc
effectum non habuerint, *Em. Ottbobon. deciſ.
261.*
Hinc ad euadendam huius regulæ diſpoſi-
10 tionem nil iuuat, quod vnio à principio eſſet
valida, quia etiam vnio ab initio valida cadit
ſub regula vnionum reuocatoria, *deciſ. 174.
num.8. par.10. recent.*
Eoque magis ſub iſta regula cadit vnio be-
11 neficij vacaturi, quæ fieri non poteſt, *prout ex
nunc*, ſed poſtquam vacauerit, & ideò ſemper
dicitur incerta, cum poſſit cadere ſub regula
vnionum reuocatoria, *dec.406. num.15. par.16.
recent.*
Vnio enim facta de beneficio vacaturo
12 compleri non dicitur niſi poſtquam benefi-
cium in effectu vacauerit, *Carill.deciſ.1.num.5.*
vbi quod ad hunc effectum vacare non dici-
tur beneficium per reſignationem factam ad
fauorem certæ perſonæ.
Non tamen cadit ſub regula reuocatoria
13 vnio facta ex cauſa neceſſaria, *Arguell.dec.100.
num.4. Canaler.dec.449. num.3.& 4. Coccin.deciſ.
2323. num.7.*
Sic & licet ſub iſta regula veniant vniones
14 factæ ex diſpoſitione iuris communis, vel ex
aliqua particulari Conſtitutione, non tamen
veniunt ſub ea vniones factæ iuxtà formam
præſcriptam à Synodo Tridentina, *Lotther. d.
qu.28.num.18.& qu.29.num.24. Gregor. deciſ.281.
num.16. & deciſ.419.numer.3. Canaler. deciſ.449.
deciſ.281. num.28. & deciſ.337. num.28.38.& 39.
par.9.recent.*
Remanet nihilominus difficultas in digno-
15 ſcendo quænam vnio dicatur facta ex cauſa
neceſſaria ad hoc vt non intret regula, quia in
dubio; vnio non præſumitur facta ex cauſa
neceſſaria, *Arguell. deciſ.4. num.14.*
Maximè ſecundum hodiernas regulas Can-
cellariæ valdè ampliantes reuocationem, ita,
16 vt comprehendant etiam vniones factas pro
augumento cultus Diuini, ac pro dotibus
Miſſarum, ad quas tenetur beneficium, *Ar-
guell. dicta deciſ.4. numer. 12. Canaler. deciſ. 403.
num.3.*
Dicitur ergò facta ex cauſa neceſſaria, vt
tanquam talis ſub regula reuocatoria non
cadat vnio, quæ fiat pro maiori augumento
17 cultus Diuini, dummodò iſtud maius augu-
mentum ſit omninò neceſſarium,& non merè
voluntarium, *Adden.ad Buratt. dec.734.num.12.
& 13. Peutinger. deciſ.86. num.13. Canaler. deciſ.
449. num.4.*
Neceſſitas namque conſiderari debet reſpe-
18 ctu Eccleſiæ, non iam reſpectu particularium
perſonarum, vel Rectoris beneficij, *Bich dec.
275.num.20. & deciſ.375. num.7. Peutinger. deciſ.
169.num.8.& 9. & dec.200. num.7.& 15.*
Valeret tamen, & ſub regula iſta non ve-
19 niret vnio beneficij facta pro congrua ſub-
ſtentatione Rectoris, *Peutinger. deciſione 124.
num.13.*
Præſertim ſi Eccleſiæ debitum ſeruitium
20 aliter quam per huiuſmodi vnionem haberi
non poſſet, *dec.281. num.1.& ſeqq. & deciſ.337.
num.2.& 3.par.9.recent.*
Vel ſi propter tenuitatem reddituum bene-
21 ficij non reperiatur, qui velit illius regimen
acceptare, & onera aſſumere, *deciſ.53. numer.1.
par.11.recent.*
E conuerſo vnio facta pro ſola commodio-
22 ri ſubſtentatione Rectoris,vel vt vberius titu-
laris viuere poſſit caderet ſub regula reuoca-
toria, *Gonzal. ad reg. l. 8. Cancellar. gloſ. 5. §.7.
num.53. verſ.cæterum, Eminent Ottbob. deciſ.261.
num.10. & ſeqq. Celſ. deciſ.96. num.11. in recent.
par. 1. deciſ. 269. quæ eſt etiam infra 182. in hac
eadem cauſa, & part. 16. deciſ. 138. numer. 9.
& 10.*
Vnum hic aduerte, quod circa neceſſita-
23 tem vnionis non ſtatur aſſertioni Ordinarij,
dec.337. num.9. par.9. recent.
Quoad clauſulam *ex nunc prout ex tunc*, con-
cluſio eſt certa, quod per illam diſpoſitio re-
24 trotrahatur vſque ab initio, quia eius virtus
eſt tràſfundere tempus præſens in futurum,&
futurum conuertere in præſens, *Bich. dec.662.
num. 12. Duran. deciſ. 238. num. 12. deciſ. 129.
num. 32. par. 11. & deciſ. 12. num. 17. par. 12.
recent.*
Sed limitatur quando agitur de diſpoſitio-
ne conditionali, quia tunc iſta clauſula non
25 habet vim retrotractiuam,nec operatur ſuum
effectum niſi à die purificatæ, & exiſtentis
conditionis, *deciſione 310. numer.28. part.11.
recent.*
Idque ſignanter vbi alias per retrotractio-
26 nem fieret præiudicium tertio, cui fuerat
medio tempore ius quæſitum, tunc enim
nullo modo admittitur retrotractio, *Coccin.
deciſ.2217. num.23.*
Siquidem ad hoc vt fiat retrotractio virtute
clauſulæ *ex nunc prout ex tunc*, neceſſe eſt,quod
res medio tempore non deuenerit ad eum
ſtatum, à quo incipere non potuiſſet, vt ſi de
27 nouo intermedium aliquod ſuperueniſſet
impedimentum propter quod diſpoſitio non
poſſit effectuari, & in ſubſtantia de tempore
purificatę conditionis res debet eſſe in eodem
ſtatu, in quo potuiſſet inchoari effectus diſpo-
ſitionis,cum iſta clauſula requirat habilitatem
in termino à quo, & in termino ad quem
*Coccin. dec.2217.num.25.& ſeqq. Duran. dec.238.
num. 11.*

CALA-

Digitized by Google

CALAGVRITANA BENEFICII.

Lunæ 11. Februarij 1608.

ARGVMENTVM.

Impedientis tranſportationem omnium actorum in odium habentur acta pro tranſportatis, & illa, quæ deficiunt, præſumuntur ablata per eum, cuius intereſt non reperiri.

SVMMARIVM.

1 *Impedimentum præſtitum culpa, & facto etiam præſumptiuo partis aduerſæ excuſat à non integra tranſportatione actorum, & num. 3. & 5.*

2 *Actorum ablatio facta præſumitur ad inſtantiam habentis intereſſe, & num. 6.*

4 *Quæ acta ſint tranſportanda, quæue non, quando præſumantur integrè traſportata, quando ſecùs, quiſue valeat opponere defectum tranſportationis actorum, aliaque plura de his ibi remiſſiuè.*

DECISIO XCV.

Pendet Poſſb. de manut. deciſ. 592.

Hac eadem in cauſa reperitur alia deciſio infra in ordine 114.

ADNOTATIO.

4 1 Quæ acta ſint tranſportanda, quæ non, quando præſumantur, vel non præſumantur integrè tranſportata, & quis valeat opponere defectum tranſportationis, *vide Poſſb. de manut. obſeruat. 69. per tot. vbi num. 27. allegat iſtam deciſionem.*

Appellans, ſi vult cauſam appellationis proſequi tenetur tranſportare acta prioris, ſeu antecedentis inſtantiæ, *l. eos §. ſuper his, l. à Proconſulibus, & l. præcipimus. verſ. in his autem, C. de appellat. cap. cupientes de elect. in 6. Vant. de nullit. tit. à quo, & quib. mod. num. 21. verſ. & propterea, Marcheſan. de commiſs. part. 1. fol. 1334. num. 163.*

Et quidem acta integrè tenetur tranſportare ad firmandam iuriſdictionem Iudicis ad quem *Seraph. deciſ. 1305. num. 7.*

Alias illis non tranſportatis Iudex ad quem caret iuriſdictione, nec poteſt in cognitione cauſæ ſe ingerere, *l. nec cauſas, l. Iudicibus, & l. eos § ſuper his, C. de appellat. Vant. vbi ſupra nu. 21. Gabr. de appellat. concl. 5. num. 23. deciſ. 201. num. 1. par. 15. & deciſ. 203. numer. 8. & ſeqq. par. 16. recent.*

Limitatur ſi defectus non tranſportationis actorum procedat ex parte appellati, qui ea

5 ſubtraxerit, vel alio modo tranſportari impediuerit, quia tunc in odium impedimenti præſtiti acta habentur pro tranſportatis, *Fenzon. ad Stat. Vrb. cap. 167. num. 47. fol. mihi 465. Poſſb. de manutent. obſeruat. 69. num. 28. & Rot. poſt eum deciſ. 274. num. 4. dec. 21. num. 13. par. 12. deciſ. 203. numer. 10. & deciſ. 303. numer. 24. part. 16. recent.*

Imó acta, quæ non poſſunt tranſportari ob eorum deficientiam præſumuntur ſubtracta, & occultata facto, & culpa appellati, qui in illis habet intereſſe, *dec. 201. num. 2. & deciſ. 203. num. 11. par. 15. recent.*

Prout regulariter ſcripturæ, quæ deficiunt ſubtractæ præſumuntur ab intereſſe habentibus, & ab ijs, contra quos militabant, *Gen. de ſcript. priuat. lib. 1. qu. 5. ſub tit. occultans &c. nu. 12. & 13. dec. 410. num. 24. par. 9. dec. 198. num. 11. par. 14. recent.*

Sed ad probandam actorum deficientiam amiſſionem, vel præſumptam ſubtractionem debet appellans docere, quod fecerit ex parte ſua omnes poſſibiles diligentias pro illis tran-

5 portandis, mediante ſolito remedio compulſoriæ, ac quod obtinuerit mandatum contra Notarium, qui tenebatur ea cuſtodire, *dec. 201. num. 2. par. 15. recent.*

6 Acta ſublata à Iudicibus ſæcularibus præſumuntur ſublata ad inſtantiam partis, licet de hoc non appareat, *Poſſb. loc. cit.*

MEDIOLANEN. SPONSALIVM.

Veneris 14. Martij 1608.

ARGVMENTVM.

Contrahens ſponſalia etiam iurata per verba de futuro non tenetur ad obſeruantiam, ſi adſit legitima cauſa non obſeruandi, quæ remittitur Iudicis arbitrio.

SVMMARIVM.

1 *Contrahens ſponſalia ſiue iurata, ſiue non per verba de futuro cogitur regulariter etiam per cenſuras contrahere matrimonium per verba de præſenti, & num. 9.*

2 *Fallit iſta Regula, ſi concurrat aliqua cauſa, quæ iudicis arbitrio legitima reputetur, & num. 10. & ſeq.*

3 *Legitima cauſa non cogendi contrahere matrimonium reputatur derogatio famæ, & honori recuſantis contrahere proueniens ab illo, qui petit coactionem, & nu. 4.*

4 *Item legitima cauſa abſtinendi à coactione reputatur odium ortum ex prædicta infamatione, & de quo proteſtatur infamatus.*

5 *Item legitima cauſa abſtinendi à coactione intelligitur, ſi ſponſalia non fuerunt contracta bona fide, ſed malis artibus.*

6 *Item legitima cauſa abſtinendi à coactione deſumitur ex eo, quod ſuperuacanea ſit futura monitio, & excommunicatio.*

7 *Matrimonia coactè contracta habent vt plurimum infelicem exitum.*

8 *Reuocatio rerũ, & actionum factorũ à Procuratoribus non ſuffragatur principali, ſi facta ſit tempore non congruo, vel ex conſilio agentium, nec iſta tollit diffamationem, odium, ac alia pro legitima cauſa abſtinendi à coactione ſuperius recenſita.*

12 *Quomodo autem contrahantur ſponſalia per verba de futuro.*

13 *Sponſalia contracta inter coniunctos cum conditione, ſi Papa diſpenſauerit, ſequuta diſpenſatione, tenent, ſed requiritur nouus conſenſus.*

DECISIO XCVI.

Viſum fuit Dominis, Annam Mariam non eſſe cogendam ad contrahendum matrimonium cum Marco Antonio, cum quo ſponſalia per verba de futuro contraxit, quamuis enim regula ſit contra ipſam, vt
1 huiuſmodi ſponſalia teneatur obſeruare, poſſitque cogi etiam per cenſuras ad contrahendum per verba de præſenti, *cap. ex litteris il ſecondo c. ſicut c. requiſiuit de ſponſal. c. de illis il primo vbi Abb. & alij de deſponſ. impub.* ſæpius tamen fuit reſolutum etiam ſi ſponſalia ſint iurata abſtinendum eſſe à coactione ex cauſa,
2 quę Iudicis arbitrio legitima reputetur, vt tradit *Hoſt. quem cæteri ſequuntur in d. cap. requiſiuit, vbi Abb. num. 4. & in d. cap. ex litteris num. 8. Silueſtr. in ſumm. verb. ſponſalia num. 10. Ruin. conſ. 203. ſub num. 5. verſ. & plus etiam lib. 1. & fuit dictum in Aquilegien. ſponſalium* 10. *Decembris* 1599. *coram Illu. Card. Pamphilio.*

In præſenti autem caſu adeſſe legitimam cauſam Domini ſunt arbitrati ex eo, quod ex Proceſſu, & alijs pro Anna Maria deductis
3 conſtat, fuiſſe per Marcum Antonium eius famæ, & honori derogatum, dando articulos, & examinando teſtes ſuper ignobilitate Patris & infamia matris, quæ infamatio circa honorem præbet iuſtam cauſam recedendi à ſponſalibus, & recuſandi cum illo matrimonium contrahere, *iuxta trad. in d. cap. ex litteris il ſecondo & cap. requiſiuit de ſponſ. & in ſpecie fuit dictum in cauſa Iſpalen. matrimonij* 10. *Iunij &* 9. *Decembris* 1580. *coram Rubeo, & in cauſa Vlixbonen. prætenſi matrimonij* 7. *Iunij* 1599. *coram bo. me. Litta.*

Præſertim quod, vt per ſuas litteras mihi ſignificauit Anna Maria, ita abhorret ab iſtis
4 nuptijs, & tali odio Marcum Antonium proſequitur propter infamiam ſibi ab eo per prædicta irrogatam, vt illum habeat pro inimico capitaliſſimo, & potius ſit paſſura mortem, quam cum eo matrimonium contrahere, quę etiam habetur pro legitima cauſa abſtinendi à coactione, *Doct. in d. cap. ex litteris il ſecondo & ibi Abb. num. 8. & in d. cap. requiſiuit num. 4. de ſponſal. & tenuit Rota in Toletana Matrimonij* 27. *Ian.* 1595. *coram Illu. Card. Seraphino, & in cauſis Vlixbonen. & Aquilegien. ſupra citatis.*

Accedit etiam quod tam ex prædictis, quã ex ſubſtentatione litis colligitur, quod ipſa
5 perſiſtit in voluntate recedendi ab illis ſponſalibus, quæ etiam ex Teſtibus ponderatis per informantes ſecundum aliquos ex Dominis non videntur bona fide contracta, neque ea libertate, quæ in illis requiritur, itaut ex hoc etiam videatur iuſta cauſa ab illis recedendi, & ſuperuacanea futura ſit omnis monitio, &
6 excommunicatio, quo caſu Eccleſia debet abſtinere à coactione, *iuxta doctr. Collect. in cap. 2. col. penult. verſ. credo tamen quod Eccleſia de ſponſal.*
7 qui ait leuiſſimam cauſam ſufficere propter infelices exitus, quos vt plurimum huiuſmodi matrimonia coacta ſortiri ſolent, vt dicit *Text. in cap. requiſiuit in fin. de ſponſ. & proſequitur Gabr. conſ.* 180. *num. 5. cum ſeq. lib. 2. & tenuit Rota in dicta Toletana, & alijs cauſis ſupra allegatis.*

Nec Marco Antonio ſuffragatur, quod articuli fuerint eo inicio dati ab eius Procuratoribus, & animo non iniuriandi, & quod fue-
8 rint reuocati: quia præter id, quod ipſe perquiſiuit teſtes, qui ſuper illis deponerent, & reuocatio fuit facta longè poſtquam cauſa fuerat in Rota introducta, & potius de conſilio ſuorum agentium, quam ex eius voluntate, pro reſponſione fuit dictum, iſta non
9 tollere diffamationem, inde ſubſequutam, neque odium Annæ Mariæ inde reſultans, & minùs, quin habuerit iuſtam cauſam abhorrendi ab iſtis nuptijs, & recedendi à ſponſalibus, itaut propterea ſit abſtinendum à coactione ex allegatis &c.

In hac cauſa alia deciſio eſt coram Coccin. inter eius impreſſas 437.

ADNOTATIO.

Num. 1. Adde Rot. coram Seraph. decif. 1112. *num. 1. decif.* 73. *num. 4. poſt 2. vol. conſ. Farinac. Buratt. decif.* 311. *num. 5. in addit. Coccin. dec.* 889. *num. 1. dec.* 383. *num. 2. par. 14. & dec.* 142. *num. 6. par. 13. recent.*

Num. 2. Buratt. dec. 311. *num. 2. & ibi Adden. & decif.* 412. *num. 6. Canaler. dec.* 421. *num. 3. dec.* 447. *nu. 2. & dec.* 526. *num. 2. Celſ. dec.* 374. *num. 4. & 9. Coccin. dec.* 889. *num. 3.*

Sponſalia enim non ſunt indiſſolubilia ſicut eſt matrimonium, *decif. 19. numer. 42. part. 10. recent.*

Hinc ſi aliqua iuſta, vel rationabilis irrepſit cauſa, propter quam alter ex ſponſis recalcitraret deuenire ad effectuationem matrimonij monendus adhuc eſt fraterna charitate, ne à matrimonio diuertat, ſed non cogendus iuris gladio, *d. decif. 19. num. 2. & 44.*

Cum ſponſalia contineant ſemper tacitam
10 hanc conditionem quatenus res in eodem ſtatu permaneat, & dummodò iuſta recedendi cauſa non ſuperuenerit, *Coccin. decif.* 437. *nu. 9. d. dec. 19. num. 5. & 40.*

Procedunt hæc etiamſi ſponſalia ſint iurata, *Buratt. dec.* 311. *num. 1. Coccin. d. dec.* 437. *num. 1. dec.* 185. *num. 8. par. 14. recent.*

Eo fortius ſi non ſint iurata, quo caſu mitius eſt agendum, & quæuis cauſa quantumuis leuiſſima admittitur, *Canaler. decif.* 447. *n. 7. & dec.* 468. *num. 3. Dunozetten. dec.* 296. *num. 12. d. dec. 19. num. 30. par. 10.*

Odium verò inter ſponſos iuſte ſubortum pro legitima cauſa ad impediendam effectuationem matrimonij inter cæteras canonizatur apud *Canaler. dec.* 447. *num. 4. coram Duran. decif.* 242. *num. 5. & ſeqq. & coram Celſ. dec.* 374. *num. 7.* & in ſpecie odium prouenien ex diffamatione impudicitiæ, vel ex detractione honoris, *Duran. loc. cit. Canaler. dec.* 421. *nu. 4.*

Siquidem odium ſine vlla iuſta cauſa ventoſè allegatum, nullius eſſet releuantiæ ad hunc effectum, *Coccin. dec. 889. num. 5.*

Prout nec odij ratio attenderetur ſi illam deduceret pars, quæ iniuriam intulit, & è conuerſo pars, quæ iniuriam recepit matrimonij executionem exquireret, *Caualer. dicta dec. 421. nu. 10.*

Legitima quoque cauſa reputaretur, vt aduertitur in hac deciſione, periculum ſcandali, vel mali exitus matrimonij, *Celſ. d. deciſ. 374. num. 7.* & de ſponſalibus contractis cum non totali libertate ad euitandos infauſtos euentus, vt plurimum in his caſibus animaduerſos tradit *Rot. in dicta deciſ. 142. part. 15. recent.*

Et regulariter, quæ ſit iuſta cauſa ad diſſol-
11 uēdum ſponſalia relinquitur arbitrio prudentis iudicantis iuxta facti circumſtantias, & varietates, *Duran. deciſ. 242. numer. 2. & ſequentibus.*

12 Quomodo autem contrahantur ſponſalia, *vide Caualer. dec. 415. & 421.*

Inter conſanguineos, & affines ſponſalia ſunt omninò improbata etiamſi contraherentur ſub conditione obtinendæ diſpenſationis, *Zarat. deciſ. 108. num. 25. Buratt. deciſ. 203. numer. 5. deciſ. 227. numer. 18. part. 12. recent.*

13 Ideò obtenta diſpenſatione requiritur nouus conſenſus, *Zarat. vbi ſupra, Coccin. deciſ. 2812. numer. 1. & ſeqq. dicta deciſione 227. numer. 18.*

ROMANA DE THESAVRIS.

Mercur. 19. Martij 1608.

ARGVMENTVM.

Ratio non dicitur ſufficienter reddita per tutricem, niſi doceat de valido, & legitimo inuentario, quod hic non eſſe tale oſtenditur ex pluribus.

SVMMARIVM.

1. *Ratio reddi rectè non poteſt per tutricem, quæ non deſcripſit omnia mobilia, & alia deſcribenda in inuentario tutelari, & n. 9. ac 11.*
2. *Proteſtatio* addendi, vel minuendi, *appoſita in Inuentario, quando ſuffragetur, quando ſecus, & num. 3.*
4. *Tutrix tenetur deſcribere in Inuentario omnia, quæ reperiuntur fuiſſe defuncti, alias illa inuari non debet in redditione rationis, & nu. 9. ac 10.*
5. *Ratio reddi poteſt abſque libro, & inuentario, & num. 12.*
6. *Quomodo intelligatur concluſio.*
7. *Ratio ſemel reddita non debet iterum reddi.*
8. *Quomodo intelligatur iſta Concluſio.*
10. *Inuentarium non facere, vel nulliter facere paria ſunt, prout actum non facere, vel nulliter facere paria ſunt.*
12. *Inuentarium inualidum ſicut nō ſuffragatur ad reddendam rationem, ita validum eſt ſufficiens.*

13. *Inuentarium tutelare, & inuentarium hæredis differunt inter ſe in forma, cauſa, & effectu, & de materia n. 14. & 15.*

DECISIO XCVII.

FVit per Dominos vnanimiter reſolutum
non conſtare de tali redditione rationis
Felicis, quæ ei ſuffragetur, quia ex teſtibus
Marci Antonij, & Iulij Cæſaris conſtat Io.
Dominicum eorum Patrem de tempore ſui
obitus reliquiſſe multa bona mobilia, & in-
1 ſtrumenta, ſeù maſſaritias artis ſaponis, quæ
per dictum Felicem in inuentario appoſita
non fuerunt, quo fit, vt inuentarium non
fuerit legitime factum, nec ratio ſufficienter
reddita, cum de iſtis bonis nulla fuerit per
ipſam reddita ratio, *ad not. in l. tutor, qui repertorium, ff. de adminiſtr. & peric. tut. Roland. conſ. 49. num. 18. lib. 1.*

Neque ſuffragari poteſt proteſtatio in dicto
Inuentario appoſita, quod ſcilicet, ſi alia bo-
2 na reperirentur illa ponerentur in inuentario
ad deciſionem R. P. D. mei Decani in illa Terracinen. Bonorum 11. Aprilis 1603. quia præter id,
quod non videtur poſſe procedere in rebus in
Domo exiſtentibus, quarum notitiam ipſa
Felix non potuit ignorare, in caſu iſto bona
3 omiſſa nunquam fuerunt in inuentario appo-
ſita, nec de illis reddita ratio, vnde dicta pro-
teſtatio non poteſt ad hunc effectum aliquid
releuare.

Prædictis accedebat, quod ex eodem inuen-
tario, & ex dictis præfatorum teſtium appa-
ret Ioannem Dominicum exercuiſſe artem
ſaponis & in eius hæreditate remanſiſſe quam
plures res huiuſmodi exercitij de quibus nul-
4 la vnquam fuit reddita ratio, & eſt admodum
veriſimile, quod cum illis dictum traſficum,
ſeu exercitium fuerit continuatum maxime
quod nullibi apparet quid de præfatis rebus
actum fuerit, & tamen de illis, & earum lu-
cris Felix debuerat computa retinere, & ra-
tionem reddere, *iuxta not. in l. 1. §. officio ff. de tutel. & ration. diſtrah. Roland. conſ. 49. n. 22. & ſeq.*

Neque obſtat quod ratio poſſit reddi abſq;
5 libro rationum, & inuentario, *iuxta conſ. Calcan. 93. ſæpe à Rota canonizatum*, quia fuit dictum
6 hoc procedere, quando aliundè docetur, quid
quantumque ad manus tutoris ex bonis Pupil-
li peruenerit, & per illum expenſum fuerit,
quod hic ceſſat cum vt dictum eſt, Felix de
rebus, quas omiſit ponere in inuentario, &
de exitu, & introitu traffici ſaponis in hære-
ditate relicti rationem non reddiderit.

7 Prout etiam nihil facit, quod rationem
ſemel reddiderit vndè iterum illam reddere
non teneatur, *l. ſemel C. de apoc. public. lib. 10.*
8 quia ex prædictis conſtat adhuc non fuiſſe ſuf-
ficienter redditam, quo fit, vt iterum reddi
debeat, vt poſt alios tradit *Roland. d. conſ. 49. n. 47. & ſeq. lib. 1.*

Et ita deciſum &c.

Aliæ deciſiones iſtius cauſæ habentur ſupra poſt deciſ. 57.

ADNOTATIO.

Inuentarium tutelare vt in actu redditionis rationis ſuffragetur tutori debet fieri cum non
9 ordinaria circumſpectione, itaut diſtinctè contineat omnia bona cum ſuis qualitatibus, & quantitatibus, alias eſt nullũ, *Conciol. allegat. 42. n. 30. Em. Otthob. deciſ. 101. num. 2. & ſequen.*

Et hæc nullitas operatur vt perinde ſit iu-
10 dicandum, ac ſi tutor inuentarium non confeciſſet cum idem ſit actum non facere, vel facere, ſed nulliter, *Conciol. cæteris allegatis d. allegat. 42. num. 31.*

Deficiente autem legitimo, ac valido in-
11 uentario ratio per tutorem reddi non poteſt, quia in eo ſtat redditionis rationis fundamentum, *Em. Otthob. d. dec. 101. num. 1. dec. 240. nu. 38. & ſeq. par. 9. recent.*

Prout è conuerſo concurrente inuentario
12 valido, ac legitimo reddi poteſt ratio etiam ſine libro tutelari ſingulorum bonorum ibi deſcriptorum exiſtentiam, vel exitum indicando, *deciſ. 165. par. 11. recent.*

Qui verò ſemel rationem reddidit non tenetur vlterius illam reddere, *Marcheſan. de commiſſ. pro auocat. cauſ. par. 2. §. 4. num. 11. deciſ. 143. num. 1. & 2. par. 4. tom. 2. recent. Bonon. cenſus 14. Iun. 1677. coram b. m. Vbago.*

Limitatur vbi conſtaret illam fuiſſe malè redditam, quia tunc eſſet iterum reddenda, *Munoz. de ratiocin. adminiſtr. cap. 2. nu. 5. & cap. 40. num. 6. & ſeqq. vſque ad num. 18. deciſ. 188. num. 4. & ſeqq. & deciſ. 200. num. 3. & 4. par. 8. deciſ. 436. num. 16. par. 9. recent.*

Præſumptio tamen eſt, quod ratio fuerit bene reddita, ideò qui contrarium aſſerit tenetur id plenè, & concludenter iuſtificare, *deciſ. 183. par. 15. recent.*

Valdè differt inuentarium tutelare ab in-
13 uentario hæredis in forma, cauſa, & effectu, *dec. 88. num. 24. & dec. 126. num. 34. par. 7. & deciſ. 384. num. 30. & ſeq. par. 8. recent.*

Hinc non ſufficit hæredi volenti gaudere
14 beneficio tutelare inuentarium exhibere *Grat. diſcept. 767. num. 18. Rich. deciſ. 161. num. 25. deciſ. 780. circa fin. part. 2. deciſ. 93. numer. 18. part. 8. recent.*

Nihilominus ſi inuentarium tutelare fuiſ-
15 ſet confectum paulò poſt obitum patris, nec vlla cadere poſſet ſuſpicio ſubtractionis, vel occultationis bonorum adhuc illud admitteretur ad firmandum ſtatum hæreditatis etiam contra tertium, *Cancer. var. reſolut. par. 3. cap. 21. num. 115. Peutinger. dec 186. num. 4. & ſeq. & fuit dictum in Bononien. fideicomm. de Glauarinis 23. Iun. 1673. coram R. P. D. Emerix.*

SVTRINA CENSVS.

Merc. 19. Martij 1608.

ARGVMENTVM.

Debitum extinctum, vel ſolutum non poteſt iterum exigi, ſolutio verò ex diſpoſitione *Statuti Vrbis 158. lib. 1.* præſumitur facta ex curſu 16. annorum in quacunque obligatione etiam Camerali, & facilius ſi accedant aliquæ coniecturæ ſuadentes ſolutionem.

SVMMARIVM.

1 *Bona fides non patitur, vt mutuum extinctum exigatur iterum.*

2 *Creditum ex lapſu 16. annorum præſumitur ſolutum ex* Statuto Vrbis 158. lib. 1. *iuuante tam hæredes, quam principalem debitorem, quod procedit etiam in obligatione Camerali, & n. 6.*

3 *Non eſt neceſſaria probatio bonæ fidei ex prædicto ſtatuto, quod non inducit præſcriptionem, ſed ſolutionem præſumit, & adimit fidem inſtrumentis, & nu. 8.*

4 *Solutionis præſumptio currit à die, quo creditum peti poteſt.*

5 *Solutio debiti dicitur ſufficienter conſtare, quando pro ea plures concurrunt coniecturæ, & præſumptiones, & nu. 7. ac 9.*

9 *Statutum prædictum præſumens ſolutionem, prout etiam alia huiuſmodi ſunt valida, & habent locum etiam in debito iurato, ac ligant etiam forenſes agentes vbi illud viget.*

DECISIO XCVIII.

CEnſuerunt Domini non eſſe locum reſtitutioni mutui, de quo agitur, quia cum illud eſſet iam extinctum, mediante recognitione bonæ fidei, & accollatione cenſus facta per Andream, quam fuit reſolutum
1 ad huiuſmodi mutuum eſſe referendam, non potuit iterum exigi, *l. bona fides, & ibi Doct. ff. de reg. iur.* vndè tanquam indebitè ſolutum venit reſtituendum, *l. 1. & tot. tit. ff. de cond. indeb. Dec. conſ. 348. num. 1. verſ prædictis tamen, & conſ. 600. nu. 4.*

Nec poſſe retineri propter creditum Hyppoliti anni 1574. quia ab illo tempore vſque ad annum 1591. quo Hyppolitus obijt inter-
2 ceſſerunt anni 17. quo temporis ſpatio præſumitur ſolutio ex diſpoſitione *Statuti Vrbis lib. 1. cap. 158.* quod iuuat non ſolum hæredes debitoris, ſed etiam ipſummet debitorem, vt eſt notiſſimum, & obſeruatur Romæ etiam contra obligationem Cameralem, vt teſtatur *Galleſ. ad 4. particul. oblig. Camer. quæſt. 3. num. 12. & 13.* vbi dicit in Rota ſic vidiſſe obſeruari, nec hoc caſu eſt probanda bona fides, quia
3 Statutum non diſponit, quod debitor tanto tempore præſcribat, ſed inducit præſumptionem ſolutionis, & adimit fidem inſtrumentis, quod facere poteſt, *Abb. in cap. cum contingat num. 26. de iur. iuran. Caſtr. in conſ. 61. num. 2. lib. 2. Rain. conſ. 137. num. 1. lib. 1. & conſ. 15. num. 9. lib. 5. & in ſpecie huius ſtatuti Gabr. conſ. 4. num. 5. & ſeq. lib. 1. & conſ. 148. nu. 11. lib. 2.*

Neque ſubſiſtit, quod dicitur, Statutum non incepiſſe ligare, niſi ab anno 1580. de quo tempore emanarunt noua Statuta vrbis,
4 quia tempus currit à die, quo creditum peti poterat, *vt per Alex. conſ. 58. num. 9. lib. 5.* nec noua Statuta tollunt tempus antea decurſum: quod etiã fuit admiſſũ *in illa Romana cenſus de*

Caſſa.

Caſſarellis 9. Decembis 1587. coram Gypſio in contrarium allegata.

Sed viſum fuit Dominis omnem prorſus ceſſare difficultatem, quia pro ſolutione di-
5 cti crediti multæ concurrunt præſumptiones, & coniecturæ, quæ per informantes pro hærede Andreæ latè deducuntur, ex quibus videbatur ſufficienter conſtare de huiuſmodi ſolutione, *iuxta not. per gloſſ. in l. ſi Chirographum in verb. præſumptione ff. de probat. Calcan. conſ. 23. num. 2. Riminald. conſ. 315. in fine cum alijs per Surd. dec.* 105. *nu.* 10.

Et ita fuit reſolutum quoad reſtitutionem mutui, quoverò ad damna, & intereſſe fuit dictum, quod de illis particulariter videretur &c.

Eadem hac in cauſa eſt ſupra deciſ. 33.

ADNOTATIO.

6 Materiam iſtius Statuti Vrbis *c.* 158. *lib.* 1. ac præſumptiones ad ſolutionem coadiuuandam latè expendit *Conciol. allegat.* 11. *per tot. Fenzon. ibi, & Rot. poſt eum dec.* 146. 149. 150. *&* 152. *Rot. in Romana pecuniaria* 19. *Iunij* 1671. *&* 11. *Martij* 1672. *coram R.P.D. Rondinino,* in quibus deciſionibus vlterius firmatur, quod licet hoc Statutum non liget Clericos, adhuc tamen Clerici volentes poſſint vti illius diſpoſitione
7 tanquam priuilegio, vbi eſt eis fauorabilis, ac cõgeruntur aliæ præſumptiones, & coniecturæ coadiuuãtes huiuſmodi pręſũptionẽ ſtatutariã.

Hoc Statutum excludit malam fidem, &
8 bonam inducit, ac operatur vt creditor teneatur probare debitum non fuiſſe ſolutum, *Thomat. dec.* 122. *num.* 2. *&* 10.

Vindicat ſibi locum in debito etiam iurato,
9 ligat forenſes, ac validum eſt, cum huiuſmodi Statuta ferè in tota Italia vigeant, *Conciol. loc. cit. deciſ.* 124. *numer.* 7. *poſt Gilian. ad Statut. Peruſ.*

HISPALEN. CAPPELLANIÆ.

Luna 24. Martij 1608.

ARGVMENTVM.

Præſentandus ad aliquod beneficium quando requiratur, vt ſit ſacerdos, & quando beneficium cenſeatur ſacerdotale, & quis in eo veniat inſtituendus.

SVMMARIVM.

1 *Non præſentatus à patronis, nec habens ætatem, vel qualitatem requiſitam à fundatore iuriſpatronatus, non eſt inſtituendus.*

2 *Contrarium firmatur, ſi ex lege fundationis beneficium debet conferri ſuis conſanguineis, et ſic certo generi perſonarum.*

3 *Ex ſola oppoſitione quæritur ius in beneficio pro obtinenda inſtitutione, etiam abſque patronorum præſentatione, & num 9. latius.*

Quomodo procedat nu. 10. *&* 11.

4 *Præſentatio etiam intra quatrimeſtre facta à patronis non attenditur ſi fuit nulliter facta.*

5 *Præſentatio facta in perſonam tertij, non collitigantis, & de abſente, qui infra tempus datum ad præſentandum ſe non ſubiecit oculis illum inſtituere habentis non ſuffragatur, & num.* 12.

6 *Cappellania ſiue beneficium, ex quibus non dicatur ſacerdotale, & nu.* 8. *vbi latè.*

DECISIO XCIX.

IN alia propoſitione huius cauſæ ſub die 28. Nouembris proximè præteriti fuerunt pro parte Auguſtini plures excitatæ difficultates, & tunc Domini ſolum firmarunt Cappellaniam eſse Beneficium Eccleſiaſticum, verum quia inter aliàs opponebatur Dominum Chriſtophorum tunc annorum
1 17. non potuiſse inſtitui, tum quia non fuerat à patronis præſentatus, tum etiam quia non erat actu Sacerdos, imò nec talis ætatis, vt fieri poſset, prout requiri prætendebatur ex lege fundatoris, qui huiuſmodi Cappellanis impoſuerat onus miſsas celebrandi, *ad text. cum ibi not. in cap. nemo de elect. in* 6. *& in clem. vt hi de ætat. & qualit.* ideo ſupradicta die conſului Dominos meos, qui vnanimiter pro Chriſtophoro informante quoad vtramque
2 difficultatem reſponderunt, & quantum ad primam fuit dictum Chriſtophoro potuiſse fieri inſtitutionem etiam abſque patronorum præſentatione, moti ex eo, quod in ipſa fundatione expreſse diſponitur, quod extantibus conſanguineis fundatoris, illi cæteris quibuſcunque præferantur, & conſequenter cum verſemur in beneficio iuriſpatronatus qualificato, & debito certo generi perſonarum, poſtquam Chriſtophorus probauit, ſe conſanguineum fundatoris, vt fuit firmatum ſub
3 die 11. Decembris 1606. ex ſola oppoſitione fuit ei ius quæſitum, *vt per Sarnen in tract. de iur. quæſ. quæſt.* 1. *num.* 11. *verſ. & quod dictum eſt. & latè proſequitur Mandoſ. conſ.* 51. *nu.* 9. *verſ. & nedum, & fuit reſolutum in cauſa Gerunden. beneficij* 2. *Decembris* 1605. *coram R.P.D. meo Sacrato,* & quidem tale, vt per illud abſque alia patronorum præſentatione eſset illi debita inſtitutio, cum in hoc caſu oppoſitio aſſimiletur pręſentationi, *Put. dec.* 251. *num.* 4. *lib.* 3. *& fuit dictum in dicta Gerunden. Beneficij.*

Neque aliquid facit, quod patroni intra quatrimeſtre alium conſanguineum fundato-
4 ris præſentauerint, quia talis præſentatio fuit nulla, tum quia fuit facta lite pendente in perſonam tertij non collitigantis, *Cald. conſ.* 1. *vt lit pend. & conſ.* 18. *de iurepatr. Creſcent. deciſ.* 8. *&* 10. *eod. tit.* tum quia fuit facta de abſente,
5 qui nec infra quatuor menſes datos ad præſentandum ſe ſubiecit oculis, illum inſtituere habentis, prout ad validitatem præſentationis neceſsario requirebatur *clem. dudum §. ſtatuimus, & ibi gloſs. in verb. præſentari de ſepult. Doct. in cap. ex noſcitur, & ibi Abb. num.* 3. *& in* 2. *not. de his, quæ fiunt à Prælat. Roia deciſ.* 3. *de iurepatr. in nou. Rocch. eod. tit. in verb. honorificum qu.* 6. *num.* 27. *verſ. limita tamen, & fuit ſæpe deciſum.*

Quouerò ad alteram difficultatem Domi-
ni cenſuerunt Cappellaniam non eſſe Sacer-
dotalem, quia ex verbis fundationis Cappel-
6 lanus non reperitur adſtrictus ad ſeruiendam
in diuinis, & miſſam celebrandum per ſe
ipſum, nec in ea ordinatum reperitur, quod
Presbyteri, ſeù Sacerdotes præſententur, q io
caſu non eſt neceſſe, quod præſentatus ſit Preſ-
byter cum poſſit per alium deſeruire, *L.ep.al-
leg. 15. quam probauit Sacra Congregatio Concilij
Tridentini in vna Piſtorien, & ſequuta fuit Rota in
vna Romana Cappellaniæ 23. Ianuarij 1589. coram
Illu. Card. Pamphilio.*

Et ita deciſum &c.

*Deciſiones iſtius cauſæ habentur ſupra poſt de-
ciſ. 54.*

ADNOTATIO.

7 Inſtitutio, & adiudicatio beneficij quid ſit, &
quando debeatur præſentato videndum in
*deciſ. 169. num. 1. par. 10. deciſ. 107. num. 1. & ſeqq.
dec. 220. num. 1. & dec. 240. num. 1. par. 11. deciſ. 68.
par. 12. & deciſ. 152. num. 29. par. 13. recent.*

Et quod ſicuti præſentatio eſt fundamen-
tum, & principium inſtitutionis, *deciſ. 90. n. 18.
& deciſ. 194. num. 22. par. 12 recent.*

Ita legitime præſentatus de iure veniat in-
ſtituendus ait *Rot. dec. 96. num. 4. & dec. 492. nu. 1.
par. 11. deciſ. 136. num. 1. par. 14. & dec. 176. num. 1.
par. 15. recent.*

Beneficium de iure non præſumitur Sacer-
dotale, *Celſ. deciſ. 367. num. 15. deciſ. 162. num. 13.
par. 12. recent.*

Sacerdotale enim tantummodò dicitur be-
neficium illud, quod ſub hac qualitate ex-
preſsè fundatum extitit, *dicta deciſione 162. nu-
mer. 14.*

Hinc communis ſolet eſſe diſtinctio apud
Doct. quod Sacerdotale dicatur beneficium, in
quo Rectori iniunctum fuit onus celebrandi
Miſſas per ſeipſum, *d. deciſ. 162. num. 15.*

Viceuerſa beneficium non Sacerdotale
cenſeatur quando mens fundatoris non repu-
8 gnat quominus Rector celebrari facere poſſit
Miſſas per alium, iuxta allegationes *Lapi 35.
& 117. vtrobique num. 2. canonizatas in deciſ. 345.
num. 6. par. 12. recent. & coram Celſ. dec. 367. nu. 14.
& 16.*

Mens verò fundatoris ſecundum diuerſas
facti cuiuslibet contingentias, & circumſtan-
tias arguitur itaut aliquando ad conſtituendũ
beneficium Sacerdotale non ſufficiat proba-
tio, quod Rectores, qui prædeceſſerunt fue-
rint Sacerdotes cum hoc potuerit euenire ex
mera voluntate præſentantium, vt eſt caſus
coram *Duran. deciſ. 246. num. 6.* Aliquando ex
eo, quod priores titulares non fuerint Sacer-
dotes exindè arguere liceat, quod benefi-
cium Sacerdotale non ſit, vt in *d. deciſ. 162.
num. 18. par. 12. recent.* obſeruantiam etiam in
hac materia tanquam optimam interpretem
admittendo, quod & habetur coram *Celſ. dec.
367. num. 19.* Aliquando Beneficium non Sa-
cerdotale habitum fuit etiam illud ad quod
fundator diſpoſuit eligi Sacerdotem bonum,
& idoneum, niſi vlterius adiecerit, quod per
ſeipſum Miſſam celebrare debeat, cum huiuſ-
modi diſpoſitio interpretari poſſit potius de-
monſtratiue, quam taxatiuè, vt in *dec. 184. n. 12
& 13. par. 14. recent.*

Aliquando tandem beneficium Sacerdotale
iudicatum fuit etiam illud, in quo funda-
tor diſpoſuit, quod Rector debeat celebrare,
vel celebrari facere Miſſam quotidianam, quia
illa alternatiua celebrandi, vel faciendi cele-
brare intelligi poteſt pro eo tempore, quo Sa-
cerdos eſſet impeditus celebrare per ſeipſum,
cum obligatio præciſa quotidiè celebrandi
tanquam illicita, inhoneſta, & continens ſpe-
ciem ſeruitutis de iure non ſubſtineatur, ideo-
que non remaneat incompatibile, quod Re-
ctor poſſit Miſſam ab alio celebrari facere, &
quod nihilominùs beneficium ſit Sacerdotale,
itaut illud obtinens debeat habere qualitatem
Sacerdotis, vt poſt *Barbat. conſ. 33. num. 19. lib. 2.
& Lambertin. de iurepatron. lib. 2. part. 1. quæſt. 2.
princip. art. 27. num. 29. dixit Rot. deciſ. 496. par. 1.
recent.*

Oppoſitor habetur pro præſentato quando
9 in eo concurrunt qualitates à fundatore re-
quiſitæ, itaut abſque alia præſentatione ſit
inſtituendus, *Bich. deciſ. 189. num. 10. & ſeqq. &
dec. 227. num. 1. Celſ. dec. 219. num. 1. Carill. dec. 117.
num. 9. Peutinger. dec. 459. num. 7. dec. 372. num. 10.
par. 17. recent. Adden ad Buratt. dec. 755. num. 10.
vbi materia explanatur.*

Cæterum ſi opponens careat qualitatibus re
10 quiſitis à fundatore, non eſt audiendus, *deciſ.
132. num. 17. par. 12. recent.*

Vlterius debet oppoſitor infra legitima
tempora ad præſentandum præfixa litem pro-
11 ſequi, nam mera oppoſitio ſine proſecutione
litis nihil operaretur, *Buratt. dec. 351. num. 5. &
ibi Adden. deciſ. 4. num. 9. par. 10. recent.*

Circa præſentationem abſentis plura dedu-
12 cuntur apud *Buratt. dec. 481. & apud Peutinger.
dec. 251. num. 15. & 16.*

ROMANA SVCCESSIONIS.

Veneris 18. Aprilis 1608.

ARGVMENTVM.

Quando ſit locus Ægidianæ prohibenti appella-
tionem. Remedium, *quorum bonorum* com-
petit auiæ maternæ in ſucceſſione neptis, ex-
cluſis huius ſororibus ex vno tantum latere
coniunctis: Poſſeſſio patris continuatur in
filium vigore ſtatuti continuantis poſſeſſionẽ,
quæ ſufficit hæredi filij pro obtinenda immiſ-
ſione, & quando exceptio fideicommiſſi re-
tardet immiſſionem, & examinatur diſpoſi-
tio *l. cum auus 101. ff. de condit. & demonſtrat. &
l. cum acutiſſimi 30. C. de fideic.* cum declarationi-
bus, & limitationibus.

SVMMARIVM.

1 *An ſit locus Ægidianæ attenditur tenor ſententiæ
latæ.*

2 Ægi-

2 *Ægidiana prohibenti appellationem, locus eſt in iudicio poſſeſſorio lata ſententia pro immiſſione, & num. 19.*

3 *Iniuſtitia ſententiæ tollit diſpoſitionem Aegidianæ.*

4 *Remedium*, quorum bonorũ *competit auiæ maternæ in ſucceſſione neptis, & nu. 20.*

5 *Succeſſio in bonis neptis debetur auiæ maternæ, excluſis ſororibus neptis ex vno tantum latere coniunctis.*

6 *Poſſeſſio patris ſuffragatur filio, in quem vigore ſtatuti Vrbis*, 147. lib. 1. *continuatur, & numer. 21.*

7 *Poſſeſſio continuata vigore huius ſtatuti ſufficit hæredi filij pro obtinenda immiſſione.*

8 *Exceptio fideicommiſſi quando impediat hæredi immiſſionem, & num. 9. ac 22. & ſeqq.*

10 *Fideicommiſſum reciprocum inter fratres expirat, etiam quod grauatus decedat ſolum cum filiabus, quarum exiſtentia excludit ſubſtitutum & n. 23.*

11 *Diſpoſitio* l. cum auus 101. ff. de condit. & demõ trat & l. cum acutiſſimi 30. C. de fideic. *procedit etiam fauore fœminarum.*

12 *Limitationes & declarationes plures* ad d. l. *ponuntur nu. 13. cum ſeqq.*

DECISIO C.

FVit per Dominos reſolutum, eſſe locum
Ægidianæ, quia ex tenore ſententiæ, qui
1 eſt attendendus, *Corn. conſ. 10. num. 3. lib. 4.* con-
ſtat eam fuiſſe latam in poſſeſſorio nempè pro
2 immiſſione in poſſeſſionem bonorum hære-
ditariorum Flaminiæ *Soccin. in l. rem, quæ nobis
num. 4. de acquir. poſſeſſ. & conſ. 262. num. 1. lib. 2.* &
ideò intrat Aegidiana, quæ habet locum in
quolibet poſſeſſorio *Caputaq. deciſ. 226. lib. 1. in
manuſcript. & fuit ſæpe deciſum, & ſignanter coram
me in vna Interamnen. de Paradiſis 1. Iulij*
1605. vbi de bonis ſitis in Vrbe, & eius diſtri-
ctu.

3 Nec intrare limitationem, quæ ex capite
iniuſtitiæ deducebatur, quia ſententia, de
qua agitur, viſa fuit iuſta, illa enim fuit lata
4 in iudicio poſſeſſorio ex interdicto *quorum
bonorum*, quod competit D. Alexandræ auię
maternæ ſuccedenti ab inteſtato D. Flaminiæ
eius Nepti pro bonis ab ea poſſeſſis, *l. 1. & ibi
omnes, C. quor. bonor. l. 1. C. quor. legat. Bart. & alij
in l. 1. ff. eod. & in rubr. C. eod. Menoch. de adipiſc. remed.
1. num. 33. quæſt. 4. & fuit dictum in cauſa Romana
de Capizucchis 10. Aprilis 1606. cor. R. P. D.
meo Lancellotto.* Nec eſt dubium talem ſucceſ-
5 ſionem Auiæ deberi excluſis etiam ſororibus
neptis ex vno tantum latere coniunctis, *Auth.
defuncto C. ad Tertull. Boer. dec. 158. num. 2. Craſſ.
de ſucceſſ. ab inteſt. quæſt. 24.* & multo magis ex-
cluſo eius Patruo, *d. Auth. Defuncto, & Auth.
poſt fratres C. de legit. hæred. latè Theſaur. dec. 5.
num. 2. & ſeqq.*

Minus etiam obſtare, quod dicebatur, non
fuiſſe probatam poſſeſſionem Flaminiæ re-
ſpectu bonorum, de quibus agitur, quia de
ea ſatis viſum fuit conſtare ex eo, quod bo-
na prædicta fuerunt poſſeſſa per Virgilium
eius Patrem, vt eſt indubitatum, & inter par-
6 tes non controuertitur, cuius poſſeſſio vigo-
re Statuti Vrbis *cap. 147. lib. 1.* fuit continuata
in Flaminiam eius filiam abſque alia appræ-
henſione, *vt per Tiraq. in tract. le mort ſaiſit le
7 vif.* quod ſufficit ad effectum, vt Alexandræ
eius auiæ maternæ, & hæredi debeatur im-
miſſio in poſſeſſionem dictorum bonorum,
*Alex. in l. in ſuis num. 9. ff. de liber. & poſthum. &
conſ. 17. nu. 4. in fin. & ſeq. lib. 1. Menoch. de adipiſc.
poſſ. remed. 4. num. 365. cum ſeqq. & tenuit Rota in
cauſa Romana, ſeù Iannen. fideicom. 4. Maij 1590.
cor. Card. Platto.*

Neque placuit Dominis exceptio fideicom
miſſi q. Candidi Zitelli aui paterni, quia cum
ex perſona Virgilij ſit detrahenda legitima,
& trebellianica ab ipſa Alexandra vti illius
8 hærede mediante perſona Flaminiæ *Par. ſ. conſ.
55. num. 5. lib. 3.* exceptio fideicommiſſi etiam
clari non impedit immiſſionem, *vt poſt Caſtren.
Alex. Iacob. & alios tradit Zuccard. in l. fin. nu. 180.
& ſeq. C. de edict. Diu. Adr. tollen. Ruin. conſ. 140. n.
7. lib. 5. Gabr. conſ. 45. num. 24. lib. 2. Menoch. de adipiſc.
remed. 4. num. 618. & fuit dictum in cauſa Romana
de Capizucchis ſuperius allegata, vbi alia authoritates,
& deciſiones citantur.*

Præſertim quod prætentum fideicommiſ-
ſum, non ſolum viſum fuit Dominis multas
habere difficultates, itaut propterea tanto mi-
9 nùs poſſit retardare immiſſionem *iuxta deciſionem
Rotæ in illa Romana Caſalis Sancti Matthæi
28. Martij 1577. coram Robuſterio relata inter impreſſ.
diuerſ. 520. num. 3. & 5. part. 1. & in dicta Romana
de Capizucchis*, quinimò potius Domini
inclinabant contra fideicommiſſum, quia pri-
ma ſubſtitutio reciprocè facta inter Virgilium
& Io: Petrum eius fratrem, in qua fiebat fun-
damentum, videbatur defeciſſe ex eo, quod
10 Virgilius deceſſerat cum filiabus, quarum
exiſtentia excludebat ſubſtitutum *iuxta text. in
l. cũ auus ff. de condit. & demonſtrat.* cuius diſpoſi-
11 tio habet locum etiam in fœminis, vt expreſ-
ſe declarat, *Text. in l. cum acutiſſimi C. de fideicom.*
etiam quod ſubſtitutus ſit de deſcendentibus
teſtatoris, vt eſt caſus *in d. l. cum auus, & ibi
tradit Soccin. num. 18. verſ. 4. concluſio, & num. 29.
Illu. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 10. tit. 7.
num. 2.*

Nec tunc videbantur limitationes obſtare,
quæ *ad d. l. cum Auus*, per informantes pro Hor-
12 tenſia, & Laudonia afferebantur, nam quoad
illam quod *l. cum auus* non procedat, quando in
alia ſubſtitutione teſtator expreſſè poſuit alios
in conditione, *vt per Soccin. ibi num. 38. & 39.
Curt. Iun. conſ. 33. num. 6. Socc. Iun. conſ. 100. nu. 11.
& conſ. 128. num. 38. cum ſeqq. lib. 1. cum alijs per
Emanuel. à Coſta in cap. ſi Pater verb. ſi abſque liberis
num. 10. de teſtam. in 6.* reſpondebatur con-
trarium tenuiſſe *Corn. conſ. 197. num. 6. & 7. lib.
3. latè Ruin. conſ. 131. num. 9. cum ſeq. lib. 3. Decian.
conſ. 107. num. 20. ad fin. verſ. neque obſtat lib. 2.
Card. Mantic. vbi ſupra tit. 8. num. 22. verſ. ſed rurſus,
& verſ. ſeq. Craſſ. in § fideicommiſſum quæſt. 28.
13 ad fin.* vbi dicit hanc opinionem eſſe benignio
rem, & æquiorem, nam vt dicunt præcitati
Doct. licet teſtator de liberis cogitauerit, vel
in alia ſubſtitutione mentionem fecerit, non
ideò tamen ceſſat coniectura pietatis, vt con-
ditio non debeat intelligi in ea ſubſtitutione,
in qua

in qua de eis nulla eſt facta mentio, in qua conjectura pietatis eſt fundata diſpoſitio *l.cum Auus*.

Altera verò limitatio, quod iſta lex non
poſſit procedere in caſu iſto propter Statutum
14 Vrbis, excludens fæminas propter maſculos
ex Brun.de ſtat.art.5.num.29.& 45.Gabr. de fidei-
comm.concluſ.2.num.24.verſ. contrarium, cum alijs
15 *alleg.* maximam patitur difficultatem, quia
quod etiam ſtante huiuſmodi ſtatuto habeat
locum diſpoſitio *l.cum Auus* tenet *Socc. ibi nu.*
108.*& conſ.*182. *lib.* 2.*Corn.conſ* 91.*num.*1. *& ſeq.*
*lib.*1.*Decian.qui de veriori, & magis communi te-*
*ſtatur conſ.*60.*num.*28.*& ſeq.lib.*3.*Craſſ.in §.fidei-*
commiſſum quaſt. 20. vltra quod nec præſenti
16 caſui applicatur, cum agatur de ſucceſſione
Patris fideicommiſſo grauati, à qua ſtatutum
propter Patruos filias non excludit, *Soccin.*
*conſ.*15.*in fin.lib.*3.*Ruin. conſ.*143. *num.* 10. *lib.*2.
*Soccin.Iun.conſ.*158.*num.*10.*lib.*2.*Gabr. conſ.*97.*n.*
9.*&* 14. *lib.*1.*cum alijs per Honded. conſ.* 17. *num.*
72.*lib.* 1. & in expreſſa conditione ſi ſine filijs
tenuit *Rota in cauſa Camerinen. fideicommiſſi* 13.
Nouembris 1595. *coram R.P. D. meo Decano, &*
in Romana de Stanchis 13. *Ianuarij* 1597. *coram*
Card.Seraphino.

Ex quibus poteſt reſponderi ad tertiam li-
mitationem ex eo deductam, quod teſtator
17 filijs ſuis ſubſtituit eorum filios maſculos na-
ſcituros, *vt per Card. Mantic. de coniect. lib.* 10.
tit. 8. *in fine*, quia Virgilius deceſſit ſine filijs
18 maſculis, & eius filiabus teſtator non præ-
tulit Io. Petrum proprium filium earum Pa-
truum, vltra quod ad iſtum effectum ex ſola
differentia facta per teſtatorem inter maſcu-
los, & fæminas non reſultat ſufficiens conie-
ctura, vt dixit *Rota in cauſa Montis Faliſci hære-*
ditatis 14. *Martij* 1582. *&* 14. *Maij* 1584. *relat. in*
*impreſſ.diuerſ.*726.*num.*4.*&* 790. *num.*2.*part.*1. *&*
in deciſionibus proximè allegatis &c.

Alia eſt deciſio in hac cauſa coram Coccin. 480.
vbi eadem materia huius noſtræ excutitur.

ADNOTATIO.

19. De Ægidiana circa appellationem, *vide ſupra dec.* 10.

20 De interdicto, ſeu remedio *quorum bonorum, ſupra dec.*32.

21 De Statuto Vrbis continuante poſſeſſionem defuncti in hæredem *ſupra dec.*74.*& infra dec.*416.*&* 473.

Exceptio detractionum impedit immiſſio-
22 nem fideicommiſſario quamuis agat ex fidei-
commiſſo claro, *dec.*23.*num.* 24. *& ſeq. poſt Bonden. collectat. legal. Em.Ottbob. deciſ.* 176. *nu.* 20. *& ſeq.*

23 Conditio ſi ſine filijs ceſſat per ſuperexiſtentiam filiæ fœminæ, *Peregrin. de fideicomm. art.*25. *num.*44.*& ſeqq. Fuſar.conſ.*101. *per tot. & in tract. de ſubſtit. qu.* 311. *num.*58. *& ſeqq. deciſ.* 34. *poſt Cenſal. ad Peregrin. Dunozett. deciſione* 817.*&* 853. *deciſ.*4.*&* 5. *poſt Michalor. de fratrib. Seraphin. deciſ.*880.*num.*1. *Bich.deciſ.*337. *num.*3. *Celſ.dec.*227.*num.*2. *dec.*434. *&* 485. *par.*4.*diuerſ. deciſ.*16.*num.*14. *par.*14.*recent.*

Quampulchrè hic tangitur celebris materia, *l.cum auus, ff. de condit & demonſtrat. & l.cum acutiſſimi, C.de fideicomm.* valdè per Doct. exagitata, & circa quam vltra plura deducta per *Soccin.* in eius lectura, integrum, & prolixum tractatum edidit *Ruſtic.vide Em.Ottbob.dec.*270. *num.*3. *& ſeqq.*

Ratio iſtorum textuum fundata eſt in le-
24 gali præſumptione, quod auus voluerit pro-
prijs nepotibus conſulere, *Duran. deciſ.* 231.
*num.*23.

Hinc eorum diſpoſitio tanquam fauorabi-
25 lis eſt latè interpretanda, itaut intret etiam
ad excluſionem Eccleſiarum, & locorum pio-
rum, *Menoch. de præſumpt. lib.* 4. *præſum.*
189.*num.*127.*dec.*211.*num.*16.*& dec.*308.*nu.*15.
*par.*14.*recent.*

Non obſtante, quod & Eccleſia habeatur
26 loco filij, quia hoc axioma procedit in con-
curſu extraneorum, non autem concurrenti-
bus veris filijs, vt in ſpecie aduertit *Menoch. d.*
*præſumpt.*189. *nu.*125.

Item habet locum etiam fauore filiorum
27 naturalium, quinimò, & non ſolum fauore
filiorum primi gradus, ſed fauore omnium
deſcendentium à teſtatore fideicommittente,
*d.dec.*308.*num.*15.

Ac procedit etiam in legatis, ſeu fideicom-
28 miſſis particularibus, *l.generaliter, §.cum autem,*
C.de inſtit. & ſubſtit.

Ceſſat tamen quando conſtat de contraria
29 voluntate teſtatoris nedum expreſſa, ſed etiã
tacita, & ex coniecturis reſultante, *Celſ. deciſ.*
159.*num.*3. *& dec.*411. *num.*18. *& ſeq. Pentinger.*
*dec.*352. *num.*3. *& ſeqq.* vbi coniecturæ ad hanc
rem expenduntur.

30 Sicut nec habet locum in fideicommiſſo tranſuerſali niſi vrgentiſſimę coniecturę concurrant, *vt fuit dictum in Romana fideicomm. de Conis* 3. *Iul.* 1679. *coram R. P. D. Emerix, vbi aliæ deciſiones einſdem cauſa ad propoſitum indicantur*.

PAMPILONEN. PRÆHEMINENTIARVM.

Luna 28. *Aprilis* 1608.

ARGVMENTVM.

Rectores, & beneficiati in proprijs Eccleſijs præcedunt Archipresbyterum, cuius nominis ſignificatio explicatur, & quomodo valeat aliquando illos præcedere ratione alicuius cauſæ vel officij ſibi dati.

SVMMARIVM.

1 *Rectores, & Beneficiati præcedunt in proprijs Eccleſijs Archipresbyterum, & nu.*8.

2 *Qui Rectores in proprijs Eccleſijs habent tantam poteſtatem, quantam habet Epiſcopus in ſua Diœceſi, & habentur loco Imperatoris, ac Regis, & debent præcedere omnes alios, etiam in maiori dignitate conſtitutos & num.*9.*ac* 10.

3 *Archipresbyteri nomen ſonat in dignitatem, & tanquam*

quam

quam caput habet iuriſdictionem in ſua membra, & tanquam talis debet præcedere Rectores ſibi ſubiectos.

4 Declaratur iſtud, vt procedat in Archipresbytero totius, vel alicuius partis Epiſcopatus, non autem in perſona deputata ab Epiſcopo ad certa munera, qui non poteſt prætendere præcedentiam.

5 Quando iuriſdictio in caſibus, de quibus dicto nu. 4. non eſt ordinaria, ſed delegata, non tribuit præcedentiam.

6 Archipresbyter non poteſt prætendere præcedentiam niſi data ſibi ſit in deputatione, maximè ſi ſit amouibilis ad nutum, & de aliqua Eccleſia non intitulatus.

7 Declaratur deciſio Pampilonen. Antelationũ coram Cardinali Lancellotto.

DECISIO CI.

Concluſerunt Domini ſententias Rotales eſſe confirmandas, quia contra illarum
1 validitatem nihil opponitur, & de iuſtitia apparet ex deciſionibus bo. me. Littæ, in quibus fuit reſolutum Archipresbytero de Guibuscoa non deberi præcedentiam à Rectoribus, & Beneficiatis in propriis Eccleſijs, in quibus cum ipſi tantam habeant poteſtatem,
2 quantum Epiſcopus in ſua Diocæſi, *Abb. in cap. 1. nu. 18 de del. & contum.* & loco Imperatoris, & Regis habeantur, *vt per eundem Abb. in cap. venerabilem num. 19. de elect.* debent ibi præcedere omnes alios etiam in maiori dignitate conſtitutos, *Caſſan. in Cathal. glor. Mund. part. 4. conſider. vlt.*

Neque obſtare, quod de iure nomen Archipresbyteri ſonet in dignitatem, *Rota deciſ. 1. de offic. Archipresb. in antiq.* & tanquam caput
3 habeat iuriſdictionem in ſua membra, *cap. fin. & ibi gloſſ. vlt. & Doct. de offic. Archipresb.* & ideò vti talis debeat Rectores ſibi ſubiectos præcedere, ex allegatis. Quia placuit Dominis reſponſio in prima deciſione D. Littæ data, quod
4 ſcilicet in præſenti caſu nõ agitur de Archipresbytero totius Epiſcopatus, vel alicuius partis, de quo loquitur *text. in cap. 1. in fin. de offic. Archipresb.* ſed de perſona ab Epiſcopo ad certa munia exercenda deputata, nempe ad diſtribuen. Chriſma, & aſſiſten. illius confectioni, inquirendum ſuper exceſſibus Clericorũ, eos carcerandum, & in quibuſdam caſibus excommunicandum, & quędam alia ſimilia in
5 litteris ſuæ deputationis expreſſa, quæ licet ſapiant iuriſdictionem, tamen cum ſit quædam iuriſdictio non ordinaria ad omnes caſus ſed delegata, & reſtricta ad certos actus, Archipresbyter iſte non poteſt prætendere aliquam præcedentiam ſupra Rectores, & Beneficiatos in ſuis Eccleſijs, cum extra dicta munia habeatur pro perſona priuata *l. fin. ff. de iuriſd. om. iud. c. ſane il ſecundo de offic. deleg.*

Maximè quia in ſua diſputatione nulla ei datur præcedentia ſupra ipſos Rectores, ideò
6 vltra in ea contenta nihil prætendere, aut ſibi arrogare poteſt *arg. text. in cap. qui ad agendum de Procurat. in 6. & clem. non poteſt eod. tit.* & inſpectis conſtitutionibus ſynodalibus non eſt perpetuus, ſed ad nutum Epiſcopi amouibilis, nec eſt in aliquã Eccleſia intitulatus, cuius ratione poſſit dici Archipresbyter, vt ad hunc effectum videtur requiri *in cap. fin. de offic. Archipresb.*

Ad deciſionem bo. me. Cardinalis Lancellotti in cauſa Pampilonen. antelationum 8. Martij 1577.
7 fuit reſponſum non loqui de præcedentia in propriis Eccleſiis Rectorum, & inſuper loqui in Vicarijs, & non in Rectoribus &c.

Refert in hac cauſa eſt deciſio 169. par. 2. recent. & in eadem ſum infra deciſ. 210. (quæ eſt poſt Tamburin. de iur. Abbat. dec. 108.) & dec. 161.

ADNOTATIO.

Archipresbyteratus in Eccleſia Cathedrali non ſolum ſonat in dignitatem, vt habetur apud *Coccin. dec. 204. num. 5. & in deciſ. 117. num. 9. par. 15. recent.*

Sed & dicitur prima dignitas, niſi doceatur in eadem Eccleſia vigere alias dignitates ſuperiores, *dec. 234 num. 18. par. 16. recent.*

Eſt enim Archipresbyter caput omnium Canonicorum, *d. dec. 234. num. 20.* & Decanus Presbyterorum, *Merlin. dec. 191. num. 2.*

In Eccleſia autem Collegiata Archipresbyteratus non eſt dignitas, *Carill. deciſione 41. num. 12.*

De præcedentiis, ſeu præheminentiis, *ſupra deciſ. 92. & infra deciſ. 127.* & de præcedentia
8 Capitularium in propria Eccleſia, *Arguell. dec. 72. quæ eſt etiam dec. 254. par. 10. recent.* nam, & quilibet Rector in propria Eccleſia præcedit,
9 quia in ea tantam habet auctoritatem quantum habet Prælatus cum Capitulo in Cathedrali, & in ſua Eccleſia tanquam in domo propria Rex dicitur, & Imperator, *Gratian. diſcept. 298. num. 29. Verſell. concluſ. 130. num. 14. vbi allegat præcedentem deciſionem in hac cauſa coram Litta, Rot. coram Pen. dec. 204. nu. 17.*
10 ponderans rationem, quia etiam maior, dum in domo minoris moratur, minori cedere debet.

Et de præcedentia vnius Capituli inuitati per aliud Capitulum ad aliquam functionem agitur coram *Bich. dec. 66. num. 19. quæ eſt deciſ. 144. num. 17. par. 11. recent. & apud Coccin. deciſ. 1731.*

TIRASONEN. CAPPELLANIÆ.

Lunæ 21. Aprilis, & Ven. 2. Maij 1608.

ARGVMENTVM.

Scripturæ extractæ quando dicantur eſſe in forma probanti pluribus modis declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutiones extractæ à Scribania Officialatus Epiſcopatus dicuntur eſſe in forma probanti.*

2 *Succeſſor in Scribania poteſt extrahere, & exemplare ſcripturas ſuorum anteceſſorum abſque alia ſolemnitate, & dicuntur eſſe in forma probanti.*

3 Scri-

3 *Scripturæ extractæ carentes ſubſcriptione Notarij,*
probant etiam ſine illa, quando adeſt atteſtatio il-
lius, qui extraxit, ſe extraxiſſe à ſuo originali ha-
bito, & actitato in ſuo Archiuio, quia iuris præ-
ſumptione cenſentur rogata à Notarijs tunc tem-
poris.

4 *Ampliatur in ſcripturis inſtitutionum, quæ fieri de-*
bent ab Ordinarijs habentibus facultatem inſti-
tuendi, quorum Cancellarius ſolet ſe rogare de om-
nibus coram eis, & ab eis geſtis.

5 *Sigillum in ſcripturis ſupplet defectum teſtium.*

6 *De ſigillo dicitur in ſcriptura conſtare, ſi in ea ad-*
ſint verba, loco ſigilli, *iuxta communem obſer-*
uantiam.

7 *Vel ſi dicatur in ſcripturis, appenſione ſigilli fuiſſe*
munitas.

8 *Vel aliqua concurrat enunciatiua certa, quæ deſer-*
uiat pro ſigillo.

9 *Quæ iura dicantur eſſe in forma probanti, pluri-*
bus modis enunciatur, & num. 10. cum ſeqq.

DECISIO CII.

CVm ad probandum Cappellaniam, de
qua agitur eſſe de iurepatronatus laico-
rum inter cætera fuiſſent in actis exhibitæ duę
inſtitutiones de ea ad præſentationem Patro-
norum per Ordinarium factæ, in quibus enun-
ciatur, Cappellaniam fuiſſe fundatam, & do-
tatam ab Inico de Aznar, & huiuſmodi inſti-
tutiones pro parte Blaſchi impugnarentur eo
ſub pretextu, quod non eſſent in forma pro-
banti, ideo de hoc fuit particulariter actum,
& ſub die 21. Aprilis vtraque parte informan-
te fuit reſolutum inſtitutiones eſſe in forma
1 probanti ea ratione, quia fuerunt extractæ
à Petro de Falces tanquam agente ſcribaniam
Officialatus Epiſcopalis Tiraſonen. vt ipſe at-
teſtatur, cui atteſtationi in hoc ſtandum eſt
iuxta dec. Caputaq. 245. lib. 2. qui propterea vti
2 ſucceſſor in dicta Scribania potuit extrahere,
& exemplare ſcripturas ſuorũ prædeceſſorum
abſque alia ſolemnitate, & illæ dicuntur au-
thenticæ, & in forma probanti, *vt per Bart. in*
l. ſi quis ex argentarijs §. cogentur num. 3. ff. de eden.
Dec. in auth. ſi quis in aliquo num. 26. vbi Iaſ. num.
5. in 10. fallent. C. eod. Chiſanen. dec. 69. Caputaq.
dec. 244. num. 3. part. 2. & fuit ſæpiſſimè in Rota de-
ciſum, & præcipuè in Dertuſen. iuris conferendi 24.
Maij 1596. & in Barchinonen. Beneficij 23. Fe-
bruarij 1600. coram Illu. Card. Pamphilio, & in
Gerunden. Beneficij de Cernino 15. Decembris 1599.
coram Illu. Card. Seraphino, & 4. Ian. 1604. coram
bo. me. Litta.

Neque obſtare, quod dictæ inſtitutiones
careant ſubſcriptione Notarij, & ſic non ap-
pareat à quibus fuerint rogatæ: quia fuit reſ-
3 ponſum, quod cum regens Scribaniam at-
teſtetur, illas extraxiſſe à ſuo originali rege-
ſtro in Curia dictæ Scribaniæ habito, & acti-
tato, & in illius Archiuio recondito, iuris
præſumptione cenſentur rogatæ à Notarijs
tunc temporis eandem Scribaniam regenti-
bus, *vt fuit reſolutum in cauſa Tarraconen. Præ-*
poſiturarum 6. Nouembris 1602. coram R. P. D. meo
Coccino, & in dicta Gerunden. Beneficij de Cerui a-
no coram Litta, vbi vlterius dictum fuit hoc
4 maxime procedere in ſcripturis inſtitutionũ,
quæ fieri debent ab Ordinarijs debentibus in-
ſtituere, quorum Scriba, ſeu Cancellarius ſo-
let ſe rogare de omnibus coram eis, & ab eis
geſtis, & non aliæ perſonæ extraneæ.

Verum quia iſta reſolutio fuerat capta cum
præſuppoſito, quod inſtitutiones haberent
ſigillum Epiſcopi, ex quo dicebantur carere
5 teſtibus, quorum defectum ſupplet ſigillum
iuxta dec. 1. de probat. in nou. & pro parte Blaſchi
prætendebatur in illis nullum adeſſe ſigillum,
ideò ſub die 2. Maij propoſui iterum cauſam
ſuper reſolutis, & Dominis placuit ſtan-
dum eſſe in deciſis ex eiſdem rationibus, &
quoad ſigillum viſum fuit ſatis de eo conſta-
re ex eo, quod in loco vbi ſolet apponi in
6 extractu A.C. habentur iſta verba *locus ſigil-*
li, quæ iuxta communem obſeruantiam ſo-
lent apponi in omnibus exemplis extractis ab
originalibus habentibus ſigilla, quod etiam
Dominis videbatur admodum veriſimile, ex
quo Ordinarius in dictis inſtitutionibus atte-
7 ſtatur, ſe illas vidiſſe, ac feciſſe ſigilli appen-
ſione muniri, vltra quod inſtitutio anni 1492.
habet teſtes, inſtitutio vero anni 1477. licet ca-
reat teſtibus, adſunt tamen in Decreto eiuſdẽ
8 inſtitutionis eadem die facto, & in quo adeſt
eadem enunciatiua fundationis, & dotationis
Cappellaniæ, quæ in dicta inſtitutione conti-
netur, adeò quod non fuit neceſſarium ſigil-
lum, vt habetur *in dicta deciſ. 1. de probat. in*
nou.

Et ita deciſum &c.

Cæteræ deciſiones iſtius cauſæ habentur ſupra poſt
deciſ. 12.

ADNOTATIO.

9 Plenè probant iura extracta ab Actuarijs,
Coccin. dec. 36. num. 7. & deciſ. 88. num. 4. deciſ. 221.
nu. 12. par. 7. recent.

10 Item iura extracta à ſucceſſoribus in officio
plenè probant *Coccin. dec. 545. num. 1. & dec. 625.*
num. 26. Bich. dec. 194. num. 4. Dunoz. iun. deciſ. 17.
numer. 9. & deciſ. 729. numer. 5. Carill. deciſ. 752.
num. 8.

Quamuis fuerint extracta lite pendente, &
parte non citata, *Bich. deciſ. 07. dec. 194. num. 4.*
deciſ. 290. num. 37. & deciſ. 515. num. 2. Manzaned.
dec. 652. num. 1.

Idemque dicendum de extractis per Nota-
rium ſucceſſorem eiuſdem officij, *Coccin. dec.*
219. num. 7.

11 Dicuntur pariter in forma probanti iura
extracta ab Archiuiſtis, *Coccin. dec. 2331. num. 1.*
& 2. Manzaned. dec. 880. num. 11. Dunoz. ſen. dec.
239. num. 1. dec. 133. num. 11. par. 15. & deciſ. 172.
num. 21. par. 17. recent. vbi loquitur de iuribus
extractis lite pendente, & abſque compulſo-
rialibus.

Intellige de extractis ab Archiuio publico,
non autem de extractis ab Archiuio priuato,
quæ regulariter non probant contra tertium,
maximè ad fauorem illius, cuius eſt Archi-
uium, *Coccin. dec. 758. num. 3. Bich. dec. 431. nu. 14.*
& de Archiuio Capituli Lateranenſis *fuit di-*
ctum

llum in Anconitana Cappella 25. Dec. 1674. §. non obſtante, coram R. P. D. Emerix.

Niſi ageretur de Archiuio, quod quacumque ſuſpicione careret, eſſetque bene retentum ab aliquo Magnate, vt de Archiuio Regis *deciſ. 71. num. 7. & 8. par. 14. recent.*

Vel niſi concurrerent adminicula, quo caſu iura extracta ab Archiuio Monaſterij illius fauore ad probandum admiſit *Rot. coram Bich. deciſ. 267. num. 10.*

Hoc eſt certum, quod cæteris paribus iura extracta ab Archiuio publico præualent extractis ab Archiuio priuato, *deciſ. 346. num. 23. & 25. par. 15. recent.*

Archiuium autem Epiſcopale dicitur ad hunc effectum Archiuium publicum, itaut iura ab illo extracta plenè probent *Bich. deciſ. 246. num. 17. Adden. ad Buratt. deciſ. 667. num. 15. vbi laté agitur de hac materia.*

Maximè quando cauſa non ventilatur ad fauorem Menſæ Epiſcopalis, *Bich. d. deciſ. 246. num. 18.*

12 Pariter in forma probanti dicuntur eſſe iura extracta vigore compulſorialium parte citata, *Coccin. dec. 404. num. 2. dec. 407. num. 2. & deciſ. 645. num. 25. Buratt. dec. 381. num. 3. dec. 170. num. 2. par. 15. recent.*

Cæterum extracta lite pendente, & abſque compulſoria non probant *Zarat. dec. 88. nu. 29. Buratt. deciſ. 338. num. 2.*

Prout etiam non probarent iura extracta virtute compulſoriæ, ſi Iudex compulſorialis nulliter proceſſiſſet, vt ſi ipſe non vidiſſet iura compulſanda, nec illorum qualitatem adamuſſim deſcribi curaſſet, *Bich. dec. 246. nu. 9. & ſeqq. Buratt. dec. 295. num. 1.* cum Iudex teneatur iura compulſanda inſpicere, & per ſeipſum, itaut nec ſufficiat, quod illorum inſpectionem alteri commiſerit, *Buratt. deciſ. 290. num. 2.* vel ſi denegaſſet copiam compulſorialium à parte petitam, *Adden. ad Buratt. dec. 555. num. 16.* vel ſi fuiſſent compulſata poſtquam Iudex compulſorialis fuerat allegatus ſuſpectus, & tanquam talis recuſatus, *Buratt. d. dec. 555. n. 2.* vel ſi compulſatio non fuiſſet facta parte citata, *Idē Buratt. dec. 351. n. 3.* vel ſi Iudex compulſans non haberet facultatem compulſandi, *Carill. deciſ. 161. num. 7.*

Sed & iura nulliter compulſata plenè probant concurrentibus adminiculis, *Bich. deciſ. 290. num. 41.*

Ac bene compulſata, & regiſtrata in vna cauſa vigore Innocentianæ probant etiam in alia, *Coccin. dec. 128.*

13 Probant pariter iura extracta à Notarijs, qui de illis ſunt rogati, *Gregor. deciſ. 38. num. 1. & deciſ. 50. num. 4.*

14 Et quæ requirantur, vt iura in forma probanti dici poſſint, *vide Coccin. deciſ. 258. infra dec. 385. 444. & 506.*

AGRIGENTINA BENEFICII.

Veneris 2. Maij 1608.

ARGVMENTVM.

Firmantur attentata ex capite litis pendentiæ in Rota, & ex capite ſpretæ inhibitionis Rotalis, & eſſe reuocanda reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Omnia geſta lite pendente in Rota extra eam ſunt attentata, & n. 1.*

2 *Item ſunt attentata, geſta poſt præſentatam inhibitionem Rotalem, quæ non ſolum eſt reuerenter à Iudicibus inferioribus recipienda, ſed etiam timenda, & n. 3.*

DECISIO CIII.

Lite pendente in Rota Dominicus Piouanus obtinuit auctoritate Apoſtolica prouideri de Beneficio Eccleſiæ Sancti Blaſi, eaque prouiſione exhibita coram Vicario Archiepiſcopi Panormitani inſtetit pro poſſeſſione dicti Beneficij, & Vicarius decreuit ei poſſeſſionem tradi, prout tradita fuit, vnde diſputato dubio, an conſtet de attentatis Domini informante tantum Michaele Angelo dixerunt, Decretum dicti Vicarij & poſſeſſionē

1 poſteà per Dominicum captam cum omnibus indè ſecutis fuiſſe attentata, quia non ſolum fuerant geſta lite pendente *tot. tit. vt lit. pend. Natt. conſ. 563. num. 4. Rota dec. 10. vt lit. pend. in nou. Caputaq. dec. 57. pars. 1.* ſed etiam poſt in-

2 hibitionem Rotalem eidem Vicario in partibus intimatam, coram quo etiam fuit pluries proteſtatum, nihil fieri, ſtante pendentia litis in Rota, & inhibitione in actis præſentata, quo caſu debebat Iudex ſe abſtinere, cum inhibitio Rotalis ſemper ſit timenda, *Put. dec. 195. lib. 1. Achill. deciſ. 29. de appell. Caputaq. deciſ. 91. part. 2.*

Reliquæ deciſiones iſtius cauſæ indicantur ſuprà poſt deciſ. 84.

ADNOTATIO.

Duplicatum hic circumſcribitur attentatum, actus nempè factus, & pendente lite, & poſt præſentatam inhibitionem Rotalem, in quibus caſibus nemo eſt qui de attentato dubitet, vt de primo habetur etiam *in dec. 25. nu. 1. & dec. 270. n. 4.* de ſecundo *in dec. 228. num. 1.* & de vtroq; *in dec. 190. nu. 1. par. 16. recent.*

3 Quod inhibitio ſemper debeat metui ſiue iuſta ſit, ſiue iniuſta, *deciſ. 156. num. 6. dec. 190. numer. 41. & deciſ. 228. numer. 6. part. pariter 16. recent.*

ROMANA DOMVS DE CRESCIS.

Veneris 9. Maij 1608.

ARGVMENTVM.

Res iudicata inducitur ob non interpoſitam appella-

Digitized by Google

pellationem in tempore, præſertim ſi ſententia ſit valida, & iuſta. Reaſſumptio cauſarum quæ fit ab Auditore ſubrogato non comprehendit cauſam commiſſam ſpecialiter alteri. Petitorij ſuſpenſio quando ſit neceſſaria, & quomodo probetur iuſtitia ſententiæ in ſpolio.

SVMMARIVM.

1 *Sententia, à qua non fuit appellatum, tranſit in iudicatum.*

2 *Præſertim ſi ſit valida, & iuſta.*

3 *Generalis reaſſumptio omnium cauſarum facta ab Auditore ſubrogato loco defuncti, non comprehendit illam, quæ fuit alteri ſpecialiter per Signaturam commiſſa.*

4 *Quando ſit neceſſaria ſuſpenſio petitorij, vt procedi poſſit in poſſeſſorio, & n. 5. ac 7. 8. 9. & ſeqq.*

5 *Iuſtitia ſententiæ in ſpolio probatur, probatis duobus extremis, ſcilicet poſſeſſione anteriori ſpoliati, & poſteriore ſpoliantis, ac ſubſtinentis litem.*

6 *Solutio iucundi introitus probatur ex depoſito facto & ex dilatione data à creditore debitori, qui ſoluere debet.*

De poſſeſſione iure familiaritatis n. 5. 11. 12. & 13.

DECISIO CIV.

DIxerunt Domini conſtare de re iudicata, quia à ſententia lata per R. P. D. meum
1 Manzanedum in fauorem Octauiæ non fuit pro parte Dominorum de Creſcis appellatum ideo tranſitum fecit in iudicatum, *Auth. hodie C. de appellat. cap. cum dilectus in fin. de elect. cap. quod conſultationem de re iud. gloſſ. in cap. 1. in verbo pellendi in fin. de conceſſ. præbend. Felin. in c. later num. 11. de re iudic.* præſertim ſtante illius
2 validitate, & iuſtitia, quæ Dominis viſa fuit clara non obſtantibus in contrarium adductis quæ ſunt ſatis leuia, & quoad defectum iuriſdictionis ex eo, quod cauſa iſta ſpectabat ad R. P. D. Scottum, qui reaſſumpſerat omnes cauſas pendentes coram bo. me. Litta eius anteceſſore fuit dictum obiectum ceſſare ex
3 facto, ex quo patet, quod cauſa iſta non fuit ab eo reaſſumpta, quia fuerat in ea Aduocatus, & ob hanc cauſam illam reliquit cognoſcendam, & terminandam D. meo Manzanedo, qui illam de ordine Rotæ expediuit, & vlterius fuerat ſubrogatus in locum bo. me. Littæ vigore ſpecialis commiſſionis à Signatura obtentæ.

Altera verò nullitas deducta ex eo, quod fuerit pronunciatum in poſſeſſorio non ſuſpenſo petitorio, non ſubſiſtit, quia ſuſpen-
4 ſio petitorij operatur quidem, quod ea ſtante non poſſit procedi in petitorio, ſed non proptereà eſt neceſſarium, vt ſuſpendatur petitorium ad hoc vt procedi poſſit in poſſeſſorio, *Caſſad. deciſ. 6. num. 1. & 5. de reſcript. & dec. 9. nu. 6. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* & poteſt ſuper vno, altero omiſſo pronunciari *Bart. in l. naturaliter §. nihil commune num. 36. ff. de acquir. poſſeſſ. Alex. conſ. 117. num. 3. lib. 2. Curt. Iun. conſ. 223. num. 17. Ægid. dec. 906. & fuit dictum in vna Romana, ſeu Amerina Domus 8. Iunij 1576. relat. inter impreſſ. diuerſ. dec. 4ſ. 3. num. 4. ad fin. & num. 5. part. 2.* vbi fuit dictum hoc procedere etiam circumſcripta ſuſpenſione petitorij, eſt enim priuilegium poſſeſſorij, vt non poſſit procedi in petitorio; non autem è contra *Ægid. d. deciſ. 506. in fin.* & ideò poteſt Iudex pronunciare ſuper poſſeſſorio, petitorio, vel ſuſpenſo, vel dilato, *Capic. dec. 86. num. 6.*

5 Iuſtitia autem huius ſententiæ colligitur ex actis, ex quibus conſtat de vtroque extremo, primum enim probatur ex teſtibus deponentibus, quod Octauia vna cum Marito, & Cognato Domum, de qua agitur poſſedit, quæ poſſeſſio non poteſt dici iure familiaritatis, ex quo ipſa habebat titulum pro tertia parte ſuper iſta Domo, *iuxta not. per gloſſ. & Doct. in l. qui iure ff. de acquir. poſſ. Alex. conſ. 88. num. 6. lib. 2. Neuizan. conſ. 68. num. 7. & fuit dictum in hac cauſa coram Litta 14. Iunij* 1604. Secundum verò extremum probatur ex contradictione, & ſubſtentatione litis Dominorũ de Creſcis, *Capu. taq. dec. 369 par. 2.*

Non obſtat quod dicitur Octauiam non ſoluiſſe partem ſuam Iucundi introitus, quia
6 ex ſcutis 120. ſuam ratam tangentibus ſexaginta penes Montẽ Pietatis depoſuit pro alijs verò ſexaginta dilationẽ habuit, & quoad melioramenta adhuc non apparent liquidata, & ſatis eſt, quod non recuſet ſoluere ſuam ratã facta illorum liquidatione, *vt fuit dictum in hac cauſa coram Litta.*

Inueniuntur in hac cauſa infra deciſ. 416. 522. & 625.

ADNOTATIO.

Nouus Auditor Rotæ reaſſumit omnes cauſas anteceſſorum ſuorũ etiam in quibus alius Auditor fuerat ſubrogatus, modo eaſdem in Rota non propoſuerit, *Coccin. in ſua annotatione 34.*

7 Iudicium petitorium nihil commune habet cum poſſeſſorio, *Coccin. deciſ. 378. num. 9. dec. 18. num. 7. par. 14. & deciſ. 138. num. 14. par. 15. recent.* ideò quando fuit introductum ſuper poſſeſſorio non eſt neceſſaria ſuſpenſio petitorij, *l. ordinarij, C. de rei vendic. Pen. dec. 50. nu. 15. & ſeq.*

Poſſeſſorium autem de ſtylo Rotæ terminandum, & diſcutiendum eſt antè petitorium,
8 & antè omnia, & priuſquam de negocio principali cognoſcatur, *Coccin. deciſ. 642. num. 2. & dec. 658. num. 1. Manzaned. dec. 430. num. 2. Dunoz. ſen. deciſ. 131. num. 2. Peutinger. deciſ. 277. num. 31. Rembold. dec. 120. num. 11. & dec. 134. num. 1. deciſ. 45. num. 27. & ſeqq. par. 10. dec. 284. num. 8. par. 15. & dec. 277. num. 14. par. 16. recent.*

Etiamſi Iudex habeat arbitrium in proce-
9 dendo, *Baratt. dec. 100. num. 1. & 6. Coccin. deciſ. 378. num. 3.*

Dummodò tamen poſſeſſio non ſit turbida, quo caſu locus eſſet arbitrio in cumula-
10 tione poſſeſſorij cum petitorio, *Coccin. dec. 658. num. 1. Manzaned. deciſ. 111. num. 3. & deciſ. 149. num. 1.*

Non dicitur poſſidere iure familiaritatis,
11 qui habet particularem, & iuſtum titulum poſſidendi, *Bich. dec. 30. n. 45. Coccin. dec. 975. n. 4.*

Quam-

12 Quamuis titulus ſit nullus, aut dubius, *Bich. eadem dec.30.num.16.*

13 E conuerſo poſſidens ſine vllo titulo facilius præſumitur poſſidere iure familiaritatis, *Buratt. dec.215. num.6.*

ROMANA DOTIS.

Veneris 12. Maij 1608.

ARGVMENTVM.

Obuenta hæredi grauato aliunde, quam ex fideicommiſſo, non veniunt in illius reſtitutione, ſignanter dos materna, cuius probatio prouenit ex confeſſione facta in teſtamento, concurrentibus præſertim coniecturis confeſſionem huiuſmodi coadiuuantibus, quæque hic recenſentur, ac ponderantur.

SVMMARIVM.

1 *In reſtitutione fideicommiſſi non veniunt ea, quæ hæredi grauato obuenerunt aliunde, quam ex hæreditate fideicommittentis, & nu.11.*

2 *Fideicommiſſo grauatus poteſt ex illo detrahere dotem maternam, vel illam retinere, & num. 10. ac 11.*

3 *Confeſſio dotis facta in teſtamento non probat illius receptionem, ſed habet tantum vim legati, & nu. 10. remiſſiuè.*

4 *Fallit iſta Regula, ſi pro confeſſione concurrant coniecturæ ſolutionis dotis, & n.13.*

5 *Coniectura ſolutionis dotis deſumitur à communiter accidentibus, à quibus licet arguere, & ſumere præſumptionem ſolutionis dotis.*

6 *Dos communiter omnibus mulieribus contrahentibus matrimonium conſtitui ſolet, nec viri ſolent ducere vxores ſine dote, & mulieres quoque ſolent curare, vt habeant dotem, & matrimonia ſine dote ex generali conſuetudine non contrahuntur.*

7 *Coniectura pariter veriſimilis ſolutionis dotis deſumitur ex qualitate mariti, & vxoris, & ex illius diuitijs.*

8 *Coniectura etiam ſolutionis dotis erit, ſi vir retinuit, & aluit vxorem conſtante matrimonio.*

9 *An, & quando vxor acceptando legatum, ſibi à viro factum, cenſeatur, necne renunciaſſe reſtitutioni dotis ſuæ.*

12 *Hæres fideicommittentis non valet impugnare factum defuncti validum, & tenetur, ſicut tenebatur defunctus ad dotis reſtitutionem, quamuis confeſſata.*

DECISIO CV.

SEbaſtianus de Zonis in ſuo vltimo, cum quo deceſſit teſtamento Antonium eius filium hæredem ſuum vniuerſalem inſtituit, cui ſine filijs decedenti, ſubſtituit Eccleſiam & Societatem B. Marię de Laureto de Vrbe, Flaminiam verò eius vxorem reliquit Dominam, & vſufructuariam, quatenus cum Antonio eius filio vixerit, & in euentum, in quem non poſſet, aut nollet cum eo viuere illi reliquit habitationem, & ſcuta quindecim menſtrua, ac ipſa ad ſecundas nuptias tranſeunte voluit, quod eidem ſolueretur ſua dos, quam aſſeruit eſſe ſcut.525. qua defuncta Antonius illius filius, & ex teſtamento hæres volens ex bonis paternis fideicommiſſo grauatis, detrahere dotem maternam, iudicium ſuper huiuſmodi detractione contra Eccleſiam, & Societatem fideicommiſſariam coram me introduxit, vndè dubitaui, an ex bonis Sebaſtiani ſui Patris poſſet detrahere dotem prædictam, & Domini ſupradicta die affirmatiuè reſponderunt moti ex clara, & indubitata iuris regula, quod ea,
1 quæ obueniunt hæredibus aliunde, quam ex ſubſtantia, & iudicio teſtatoris non veniunt in reſtitutione fideicommiſſi, *l.cohæredi, §.cum filiæ ff.de vulg.l.ſi res in princ.ff.ad Trebell.* & proptereà cum dos Flaminiæ ſpectet ad Antonium vti eius hæredem, & ſic aliunde, quam
2 ex ſubſtantia, & iudicio ſui Patris, qui ipſum fideicommiſſo grauauit, poteſt illam ex bonis fideicommiſſo ſubiectis deducere, & ſibi retinere, *Caſtrenſ.conſ.77.nu.1.& ſeq.lib.2. Dec. in l debitori num.5.C.de pact.& conſ.55. num. 7.in fi.Soccin.Iun.conſ.170. num.1. & ſeq. lib. 2. Natt. conſ.255.num.6.& 7.lib.2.Illu. Mantic. de coniect. vltim.volunt.lib.7.tit.3.num.13.*

Nec obſtare dixerunt, quod pro parte Societatis dicebatur de tali dote non conſtare, niſi per confeſſionem Sebaſtiani factam in teſtamento, quæ regulariter non probat dotis
3 receptionem, ſed ſolum habet vim Legati in caſu ſecundarum nuptiarum, *vt per Bart. in l. cum quis decedens §.Codicillis num.3.& 4 ff.de legat.3.cum alijs allegatis*, qui caſus non euenit: quia fuit reſponſum ab hac regula recedi ex coniecturis, ex quibus veritas confeſſionis
4 coadiuuatur, illis enim concurrentibus plenè probat dotis receptionem, *Cuman. conſ.31. nu. 1.Alex.conſ.18 num.3. lib.3.Purpurat.conſ.461.nu. 11.Aym. conſ.40.num.4.Mohedan. dec. 2.de confeſſ. & tenuit Rota inPortuen.Bonorum 2.Decemb.1580. coram Illu.Seraphino.*

In præſenti autem caſu viſum fuit Dominis plures concurrere coniecturas relatas per
5 informantes pro Antonio, & præcipuè quod à communiter accidentibus, à quibus licet arguere, & ſumere præſumptionem, *gloſſ. in l. neque natales verb. cum nihil C. de probat. Aym. conſ.40.nu.2.* dos communiter ab omnibus dari ſolet, nec viri ſolent vxores indotatas ac-
6 cipere, prout etiam mulieres ſolent curare, vt ſint dotatæ, & generalis ſit conſuetudo, vt matrimonia ſine dote non contrahantur, *Socc. Iun.conſ.8.num.17.lib.2. Aym.conſ.40.nu.2.& ſeq. & in terminis tenuit Rota coram Cantuccio in cauſa Vrbenetana Legati 13. Octobris 1581. & in cauſa Imolen. Dotis 4. Martij 1594. coram R. P. D. meo Decano.*

Præſertim quod iſta confeſſio viſa fuit multum veriſimilis inſpecta conditione, & qualitate vtriuſque coniugis, & dotis quantita-
7 te, & quod maritus erat vir probus, & honeſtus, & qui maximas facultates reliquit, vt conſiderat *Cuman. conſ.31. num.1. Tiraquell. in l.ſi vnquam verb. donatione largitus num. 201.verſ.*

& quod ſimiliter C. de reuoc. donat. Aym. conſ. 40. num. 5.

Accedente vlterius, quod Sebaſtianus per
tot annos Flaminiam eius vxorem retinuit,
eamque aluit, vnde reſultat non leuis præ-
8 ſumptio, & coniectura, quod dotem habue-
rit, *Bald. in l. 1. col. 3. verſ. vnus quæritur C. de pri-
uileg. Dot. cum alijs per Aym. d. conſ. 40. num. 4. &
tenuit Rota in ſupracitata Vrbeuetana Legati coram
Cantuccio.*

Minùs obſtare dixerunt, quod Flaminia
acceptauerit Legatum ſcut. 15. quolibet men-
ſe ſibi ab eius viro relictum, quia cum huiuſ-
modi legatum non fuerit expreſsè pro dote
relictum, neque mandatum in debitum dotis
voluntarium compenſari, per illius exactio-
9 nem non cenſetur renunciaſſe quominus il-
lam vna cum Legato petere potuerit, vel ad
eius hæredem tranſmittere, ſed vna cum Le-
gato debetur, *l. vnic. §. primum itaque verſ. ſcien-
dum C. de de rei vxor. act. gloſſ. in l. ſi cum dotem §.
ſi Pater in verb. tantum acceperit, & l. qui dotem ff.
ſolut. matrim. Bart. in l. 3. num. 4. ff. de dot. priuileg.
cum alijs per Illu Mantic de coniect. vltim. volunt.
lib. 10. tit. [illegible] num. 12. & 23. & tenuit Rota in vna
Romana Dotis 13. Ianuarij præteriti coram R. P. D.
meo Coccino.*

Et ità vtraque &c.

ADNOTATIO.

10 De confeſſione dotis receptæ emiſſa in teſta-
mento, & quod ſubſtineatur in vim legati,
*deciſ. [illegible] num. 8. & 9. par. 16. recent. Adden. ad Surd.
deciſ. 55.*

Legatum factum à marito vxori non eſt
compenſabile cum debito dotis tanquam
voluntario, *deciſ. 17. par. 16. recent. vbi concord.*

11 Hæres grauatus per fideicõmiſſum vniuer-
ſale poteſt ex aſſe hæreditario detrahere dotes
tanquam æs alienum, *Gratian. deciſ. Marchi. 47.
num. 1. & ſeq. Thomat. dec. 223. num. 7. Em. Ottbob.
dec. 33. nu. 1. dec. 210. nu. 13. par. 6. recent.*

Neque auditur fideicommiſſarius impu-
12 gnans creditum dotis tanquam reſultans ex
ſimplici confeſſione de recepto facta per de-
functum, quia quidquid ſit an huiuſmodi
confeſſiones probent in præiudicium tertij,
probant ſanè contra confitentem, & haben-
tem cauſam ab eo, *Eminent. Ottbob. dec. 167. n. 30.
& ſeq. Duran. dec. 409. num. 16.*

Et tacaetus concurrentibus coniecturis, &
13 veriſimilitudinibus, de quibus hic, *Cyriac.
controuerſ. 29. num. 17. & ſeqq. Duran. d. deciſ. 409.
Em. Ottbob. d. deciſ. 167. Adden. ad Gregor. dec. 491.
Merlin. dec. 652. & 718. deciſ. 426. num. 4. & ſeq.
par. 9. & dec. 296. par. 12. recent.* vbi quod aduer-
ſus confitentem, vel habentem cauſam ab eo
leuiores ſufficiunt, *& infra deciſione 651. &
724.*

ANCONITANA TERRARVM.

Lunæ 28. Maij 1608.

ARGVMENTVM.

Simulatio numquid probetur ex pacto de retro-
uendendo, & modicitate pretij, quæ quanta
debeat eſſe ad iſtum effectum præſumendi ſi-
mulationem, & quomodo debeant deponere
teſtes ſuper valore rei ad hunc effectum.

SVMMARIVM.

1 *Pactum de retrouendendo facit valere rem minoris
pretij, præſertim ſi arguitur contractus de ſimula-
tione, & nu. 11.*

2 *Pretium, ſeu valor rei non dicitur probatus per
teſtes, niſi deponant de tempore anteriori, & po-
ſteriori, & nu. 2. 7. 13. & 14.*

4 *Teſtis non informatus de qualitate rei de cuius pre-
tij probatione agitur, pretium, & valorem illius
non probat, & num. 6. ac 8.*

5 *Teſtis fideiuſſor non probat, deponendo pro ſuo
principali, quia dicitur deponere in cauſa pro-
pria.*

9 *Simulatio ad hoc, vt arguatur ex modicitate pretij,
debet pretium eſſe ſaltem minus dimidia iuſti.*

10 *Teſtes deponentes ſuper valore, ſeu pretio rei de-
bent deponere de pretio communi, alias non pro-
bant.*

11 *Pretium terrarum non probatur ex quantitate pen-
ſionis, pro qua terræ locantur.*

12 *Simulatio non eſt de facili præſumenda, niſi plenè,
& exactè fuerit probata.*

DECISIO CVI.

Eſt poſt ſecundum lib. conſ. Farin. dec. 256.

ADNOTATIO.

De contractu venditionis factæ cum pacto redi-
mendi infra certum tempus, & cum pacto,
quod interim bona locentur ipſi venditori, &
quando illud ſit fæneratitium, plenè actum
fuit *in Prenestina ſimulationis contractus 16. Iunij
1660. 4. Mart. 1664. & 29. Maij 1665. coram b. m.
Verospio*, vbi multa ſubduntur ad caſum no-
ſtræ deciſionis, quam ſequitur *Vrſill. concluſ.
148. num. 308.*

Quomodò probetur valor bonorum diſtin-
13 guendo inter valorem mobilium, & immo-
bilium, & allegando hanc noſtram deciſionem
tradit *Adden. ad Buratt. dec. 518. & habetur ſupra
dec. 39. & 49.* vbi quod ad effectum reſciſſio-
nis debet plenè, & concludenter probari,
qualis curreret de tẽpore initi contractus, *dec.
24. num. 7. & ſeq. poſt Bonden. coll. nct. legal.* & quo-
14 modo hæc veniant intelligenda, *vide Adden.
ad Buratt. loc. cit.*

TARVISINA IVRISPATRONATVS.

Lunæ 2. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Actorum, & proceſſus tranſportatio præſu-
mitur integra, & recurſus ad Iudices Lai-
cos

cos in cauſis Eccleſiaſticis præſumuntur habiti ab intereſse habentibus, & quomodo hoc procedat, declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia valida, & iuſta eſt confirmanda.*
2 *Sententia Rotalis iuſtitia conſtat ex deciſione facta in cauſa.*
3 *Acta præſumuntur integre tranſportata, nec ex folijs cancellatis arguitur illorum defectus, & numer. 9.*
4 *Recurrens ad Iudices laicos in cauſis Eccleſiaſticis eſt excommunicatus.*
5 *Declara, vt non procedat, quando non conſtat, quod ad illius inſtantiam fuerit habitus recurſus.*
6 *Recurſus regulariter præſumuntur habiti ad inſtantiam illius, de cuius intereſſe agitur, & numer. 10.*
7 *Non procedit, quando plures habent intereſſe, & conſtat ab vno fuiſſe recurſum, non autem ab omnibus habentibus intereſſe.*
8 *Pariter non procedit regula, vel ſaltem redditur turbida præſumptio, quando neſcitur certe, à quo fuerint habiti recurſus.*
11 *De iſtis recurſibus habitis ad Iudices Eccleſiaſticos adſunt magiſtrales, & copioſæ Deciſiones bo. me. Penia hic relata.*

DECISIO CVII.

INformante tantum Michaele Mundo propter nimiam contumaciam alterius partis propoſui dubium, an ſententia Rotalis ſit confirmanda, vel infirmanda, & Domini cenſuerunt, illam eſſe confirmandam, quia con-
1 tra eius validitatem nihil vnquam fuit oppoſitum, quo veró ad iuſtitiam dictum fuit de
2 ea ſatis conſtare ex *deciſione facta coram R. P. D. meo Marcomontio ſub die 27. Iunij* 1607. in qua fuerunt ſublata omnia fundamenta, quæ pro parte Bartholomæi deducebantur, & ad illud, quod de nouo pro eius parte dicebatur de non integra actorum tranſportatione fuit reſponſum, acta fuiſſe per Bartholomæum
3 tranſportata, nec ex folijs cancellatis probari huiuſmodi defectum, & in dubio acta præſumuntur integra, *Bart. in rub. de oper. non. nunciat. ſub num. 8. & ibi Iaſ. col. fin. verſ. teneas deciſionem Bart. Aym. de antiq. temp. part. 2. num. 55. & fuit dictum in cauſa Bononien. de Formaglia rijs 2. Iunij 1586. coram Illu. Card. Pamphilio, & aliàs ſæpius.*

Nec obſtare, quód Michael ſit excommu-
4 nicatus ob recurſum ad Iudices Laicos, quia non conſtat, quod recurſus fuerit habitus per Michaelem, ſeu eius legitimum Procuratorem prout requiritur ad effectum facien-
5 di aliquem incurrere in excommunicationẽ, & licet regulariter iſti recurſus præſumantur
6 habiti ad inſtantiam illius, de cuius intereſſe agitur, vt ſæpius fuit deciſum *ex not. per Bart. in l. fin. ff. de quæſt.* tamen in caſu iſto adeſt etiam
7 intereſſe Maſſariorum, qui tanquam patroni præſentarunt Michaelem, & ad eorum inſtantiam apparet fuiſse recurſum, vt claré colli-
8 gitur ex eorum lectura, vndè remanet excluſa, vel ſaltem turbida præſumptio, quod fuerint habiti à Michaele, vel ad eius inſtantiam *vt fuit dictum in Pampilonen. Prioratus 5. Martij 1603. cor. R. P. D. meo Ludouiſio.*

Coram Marcomontio deciſio huius cauſæ eſt inter recent. par. 2. deciſ. 207.

ADNOTATIO.

9 Præſumptio integritatis actorum tranſportatorum transferens onus contrarium probandi in aſſerentem canonizatur *in deciſ. 206. num. 1. par. 17. recent.*

Regula, quod recurſus præſumantur habiti per habentem intereſſe declaratur vt procedat vbi agitur de modico præiudicio, vt v. gr. ad
10 effectum denegandi audientiam, non autem vbi agitur de præiudicio graui, quale eſſet illud infligendi excommunicationem, & publicandi cenſuras, *Gregor. dec. 96. num. 2. & ſeqq. & ibi Adden. num. 6. & ſeq. Duran. deciſ. 177. num. 7. Adden. ad Buratt. dec. 416. num. 8. dec. 751. num. 3. par. 2. recent.*

11 Cætera ad materiam horum recurſuum vide magiſtraliter apud *Pen. dec. 377. & 378. & ad propoſitum noſtræ deciſionis in Sulmonen. Decimarum 21. Apr. 1673. coram R. P. D. Taia.*

HISPALEN. CAPPELLANIÆ.

Lunæ 9. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Subſtitutus à Procuratore habente facultatẽ ſubſtituendi dicitur Procurator ipſius principalis mãdantis, maximè ſi conſtet mandantẽ ratificaſse geſta à tali ſubſtituto. Attentata quando dicãtur non adfuiſse, vel fuiſſe ſufficienter purgata, & quando cauſetur nullitas ſententiæ reſpectu vnius ob non factam citationem ad eam omnibus intereſse habentibus.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutus ab habente facultatem ſubſtituendi dicitur Procurator ipſius principalis mandantis.*
2 *Præſertim ſi appareat acta, ac geſta per ipſum fuiſſe à principali ratificata, & approbata, & num. 10.*
3 *Per comparitionem principalis vna cum Procuratore dicuntur ratificata, & approbata omnia geſta prius per Procuratorem*
4 *Attentata dicuntur purgata per ſequeſtrum factum de mandato Iudicis, vel per depoſitum penes Depoſitarium electum de conſenſu, per quæ dicitur res repoſita in priſtinum ſtatum, in quo erat antea.*
5 *Eoque magis, ſi non apparet, captam poſſeſſionem rei, vel aliquam fructuum perceptionem, aut de aliquibus expenſis.*
6 *Patroni, qui nunquam comparuerunt in cauſa non ſunt citandi ad ſententiam.*
7 *Sententia licet ſit nulla reſpectu non citati, non eſt nulla reſpectu citati.*

8 *Mandatum procura comparentis an ſubſtineatur præſumptionibus, & coniecturis, & nu. 9.*

DECISIO CVIII.

POſt factas reſolutiones ſuper iuſtitia ſen-
tentię Nuncij ad fauorem Chriſtophori
latæ actum fuit de nullitatibus, quæ pro par-
te Auguſtini opponebantur, & Domini vna
tantum parte informante, ſententiam huiuſ-
modi validam eſſe cenſuerunt.

Siquidem nullitas ex defectu mandati illo-
rum, qui pro vtraque parte coram Nuncio
comparuerunt, & cauſam egerunt tollitur
ex facto, quia quoad Chriſtophorum cauſa
fuit proſequuta à Franciſco de Ayala ſubſtituto
to, à Ioanne Mendez, vno ex Procuratoribus
1 ab ipſo Chriſtophoro ad hanc cauſam proſe-
quendam conſtitutis cum expreſſa facultate
ſubſtituendi, quo fit vt de ſufficienti manda-
to Franciſci dubitari non poſſit, *gloſſ. in cap. 1.
§. 1. verb. ſubſtituendi de procurat. in 6. Rot. deciſ. 38.
in fin. eod. tit. in nou. Vant. de nullit. ex defect. mand.*
2 *num. 105.* præſertim quod per conſtitutionem
dictorum Procuratorum ad hanc cauſam pro-
ſequendam dicuntur ratificata omnia anteà
geſta, *Rota d. dec. 38. Natt. conſ. 142. num. 6. lib. 1.
Vant. de nullit. tit. qual. & quib. mod. ſunt. repar.
poſſ. nu. 103. verſ. idem foret.*

Quouerò ad Auguſtinum ipſe pluries com
paruit perſonaliter coram Nuncio vna cum
Procuratore ab eius Patre conſtituto, & pe-
titiones præſentauit, per quas comparitiones
& petitionum præſentationes ab ipſomet fa-
ctas dicitur nedum omnia ab huiuſmodi Pro-
3 curatore geſta ratificaſſe, *Rota dec. 39. verſ. ma-
ximè quia Caius de Procurat. in nou. Vant. vbi ſupra
num. 103.* ſed & mandatum in illius perſona à
Patre datum approbaſſe ex traditis *per Caſſa-
dor. dec. 3. n. 5. de Procur. & per Aufrer. ad Cappell.
Tholoſ. quæſt. 125.*

Altera nullitas deducta ex non purgatione
attentatorum ſimiliter ceſſat ex facto, ex quo
de mandato Iudicis poſſeſſio Cappellaniæ fuit
ſequeſtrata, & de conſenſu deputatus Depo-
4 ſitarius fructuum, & bonorum illius, ex qui-
bus apparet rem fuiſſe reductam in priſtinum
ſtatum, in quo erat de tempore, quo fuerunt
commiſſa attentata, quod ſufficit pro illo-
rum purgatione *Aegid. dec. 101. Lancell. de attent.
part. 3. cap. 29. num. 77. & fuit dictum in cauſa Fo-
roliuien. Bonorum de Tosellis 2. Iun. 1597. cor. Ill.
Card. Pamphilio*, maximè quod non conſtat
5 de aliqua poſſeſſione actuali per Chriſtophorũ
capta, nec de aliaqua fructuum perceptione,
minuſue de aliquibus expenſis per Auguſti-
num factis occaſione dictorum attentatorum
quæ pro eorum purgatione veniant refi-
ciendæ.

Poſtrema nullitas ob omiſſam Patronorũ
6 citationem, non placuit, quia ipſi nunquam
fuerunt in cauſa, ideò non erant citandi. *Innoc.
in cap. fin. num. 3. de maior. & obed.* quinimò dato
7 etiam, quod fuiſſet neceſſaria ipſorum citatio
ad hoc vt ſententia eis præiudicaret, non ta-
men poteſt dici nulla reſpectu Auguſtini legi-
timè citati, *Innoc. in d. cap. fin. ſub num. 2. & 3. &
ibi Felin. num. 4. & 5. Bald. in l. ab eo num. 17. C.
quomod. & quand. Iud. & in l. fin. §. cum igitur nu. 6.
verſ. ego credo C. de iur. delib. Marſil. in l. de vno-
quoque n. 57. ff. de re iudic. &c.*

*Supra poſt deciſ. 54. referuntur aliæ illius
cauſæ deciſiones.*

ADNOTATIO.

8 Mandatum præſumptionibus, coniecturis, &
veriſimilitudinibus comprobatur, *Rocch. reſp.
ciuil. lib. 1. num. 109. fol. mihi 411. & num. 179. fol.
mihi 414. Gratian. diſcept. 40. num. 46. Bich. dec iſ.
113. num. 5. & deciſ. 135. num. 15. Celſ. deciſ. 287.
num. 6. dec. 59. num. 2. par. 14. recent. & infra deciſ.
524. 559. & 684. vbi etiam coniectura congeruntur.*

9 Sufficit autem mandatum ex coniecturis
ita deſumptum ad ſubſtinendam ſententiam
à nullitate ex defectu mandati obiecta, *deciſ.
17. numer. 2. part. 8. & deciſ. 454. num. 1. part. 9.
recent.*

Acta geſta à Procuratore non habente
mandatum procuræ dicuntur ratificata per
10 principalem, qui proſequatur eandem cau-
ſam, vel appellationem à Procuratore inter-
poſitam, *Buratt. deciſ. 685. num. 5. Dunozett. iunior
dec. 456. num. 6. Celſ. deciſ. 64. num. 5.*

Num. 7. Deciſ. 341. par. 14. recent.

ROMANA ALIMENTORVM.

Veneris 13. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Filius etiam naturalis eſt à patre, & eius hære-
dibus alendus, non obſtante renunciatione
iurata alimentorum per filium facta, & quan-
do filius, qui aliundè habet, vnde ſe alat, non
ſit alendus à patre, breuis Deciſio, ſed ma-
giſtralis, & notabilis.

SVMMARIVM.

1 *Pater tenetur alere filios etiam quomodolibet illegi-
timos, & deſcendentes quoque ab eis, & onus
iſtud tranſit ad heredes, & n. 7. 8. & 9.*
2 *Filius renunciando alimentis, ſibi à patre debitis
dicitur enormiſſime læſus, & propterea debet re-
ſtitui in integrum aduerſus renunciationem fa-
ctam.*
3 *Tranſactio ſuper alimentis intelligitur ſemper, re-
bus ſic ſtantibus, & non mutatis.*
4 *Tranſactio ſuper alimentis etiam iurata non valet,
quando ſic tranſigens obſeruando tranſactionem fa-
me periret.*
5 *Filius ali non debet à patre, quando aliundè habet,
vnde ſe alat, & nu. 10.*
6 *Quomodo hoc intelligatur, & d. nu. 5.*

DECISIO CIX.

Eſt par. 2. recent. deciſ. 224.

Infra

Infra in hac cauſa eſt deciſ. 353.

ADNOTATIO.

Parentes tenentur alere filios de iure naturæ, quaſi ex naturali inſtinctu, ac etiam ex præ-
7 cepto iuris communis, & ex æquitate iuris Canonici illegitimos quoque, & ſpurios, *Fenzon. ad Stat. Vrb. cap. 140. per tot. lib. 1. Vrſell. concluſ. 89. per tot. lib. 1. vbi num. 6. allegat noſtram deciſionem, quam etiam citant Paitell. expedit. ciuil. 73. num. 58. in annot. & Rot. dec. 8. par. 10. recent.* in materia *vide Duran. deciſ. 95. Add. ad deciſ. 1. par. 9. recent.*

Et quod alimenta debeantur filijs naturali-
8 bus allegando concordantes traditur *in Rom. filiationis, & alimentorum 9. Maij, & 1. Iulij 1678. coram Reuerendiſs. Albergato Decano.*

Ac de filijs inceſtuoſis, quod ex æquitate
9 Canonica veniant alendi ex bonis patris, quamuis ſint incapaces ſucceſſionis, cæteris pariter adductis fuit *dictum in Bononien. hæreditatis de Pepulis 13. Iunij 1672. & 27. Febr. 1673. coram eodem Reu. Decano, quarum prima reperitur impreſſa in par. 17. recent. dec. 356.*

10 Quod non ſit in facultate Doctoris, ſeu Procuratoris habere clientes cum eius aptitudo dependeat ab alieno arbitratu, quod, & idem eſt in Medico referendo hanc deciſionem habetur *in deciſ. 218. numer. 2. part. 17. recent.*

CÆSENATEN. BONORVM.

Veneris 13. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio inſtrumentalis capta Iudicis auctoritate eſt manutenibilis. Fideiuſſor indemnitatis ad quæ damna teneatur erga creditorem, & ad quæ erga confideiuſſorem: quid cõprehendat iſta promiſſio, & quomodo ſit procedendum contra hæredem beneficiatum, & quid pro eo operetur Inuentarium.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum probat poſſeſſionem, quæ eſt manutenibilis, ſi capta ſit auctoritate Iudicis, per quem poſſeſſor anterior ſua poſſeſſione priuatur.*
2 *Indemnitatis fideiuſſor non tenetur, niſi pro damno paſſo.*
3 *Declara procedere in eo, qui indemnitatem promiſit principali creditori, ſecus in eo, qui indemnitatem promiſit ad fauorem confideiuſſoris, & num. ſeqq. ac n. 15.*
4 *Promiſſio indemnitatis ad fauorẽ confideiuſſoris habet plenum ſignificatum, & comprehendit ſuſceptionem litis, & liberationem à moleſtijs.*
5 *Moleſtijs illatis, ac intimatis locus eſt obligationi de indemnem conſeruando, & à moleſtijs liberando.*
6 *Declara procedere ſolum ad effectum deponendi pro fideiuſſoris ſecuritate, & liberatione à moleſtijs iuxta ſtylum A. C. per Rotam approbatum.*
7 *Mandatum non debet relaxari contra bona propria hæredis cum beneficio legis, & inuentarij, niſi citatus ad inuentarium exhibendum illud non exhibuerit, vel de inuentariatis rationem non reddiderit, & num. 8. 9. ac 10. cum ſeqq.*
11 *Inuentarium allegare non ſufficit, niſi etiam exhibeatur.*
13 *Nec lucrum affert, ſed à damno præſeruat.*
14 *Nec ſuffragatur, quatenus adſint bona hæreditaria.*

DECISIO CX.

Penès Poſth. de manut. deciſ. 582.

ADNOTATIO.

Tanta eſt vis indemnitatis fideiuſſori debitæ, vt
15 illius virtute poſſit fideiuſſor ad ſoluendum à creditore coactus pecunias debitas ſub vſuris accipere damno principalis debitoris quãuis non interpellati, & nihilominus à debitore valeat repetere ſortis principalis, ac vſurarum reſtitutionem, vt magiſtraliter *Rot. in Peruſina ſaluiani 28. Ian. 1675. §. nec denique, coram R. P. D. Rondinino.*

Hęres beneficiatus citatus ad docendum de inuentario, ac ad reddendam rationem bonorum hæreditariorum vtrumque debet adimplere, alias de proprio condemnatur iuxta text. *in l. fin. §. etſi præfatam, C. de iur. deliber. Saluſt. Tyber. in prax. lib. 1. cap. 45. dec. 499. par. 13. recent. & ſupra poſt dec. 75.*

Cæterum inuentarium præſeruat quidem hæredem à damno, ſed ei non ſuffragatur ad conſequendum lucrum cum aliena iactura, *dec. 387. num. 5. par. 17. recent. Bonon. bonorum emphyteuticorum 13. Iun. 1608. §. ſecundum, coram Reuerend. Albergato Decano.*

Allegant hanc deciſionem *Poſth. de manut. obſeruat. 12. num. 131. Rot. deciſ. 39. num. 9. par. 6. recent.*

PERVSINA TERRARVM.

Lunæ 16. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Acceptatio Sententiæ ex quibus actibus inducatur latè hic deducitur, & ex quibus inducatur conſenſus ſimultaneus pro acceptatione ſententiæ, quæ non poteſt pro parte acceptari ratione indiuiduitatis illius. Mulier maior ceſſante ſtatuto poteſt ſine ſolemnitatibus cõtrahere, maximè in iudicialibus in quibus non requiruntur ſolemnia ſtatuti.

SVMMARIVM.

1 *Sententia afficit eum, qui illam acceptauit in vim pacti.*
2 *Acceptatio ſententiæ inducitur ex non appellatione, & ex exactione fructuum iuxta illius tenorem, & ex illius productione in iudicio, & n. 3. 4. ac 13. vbi copioſè de acceptatione actus.*

Google

5 *Sententia vt valeat in vim pacti, requiritur ſimultaneus conſenſus.*

6 *Conſenſus ſimultaneus in ſententiæ acceptatione dicitur adeſſe, quando ambæ partes per plures annos continuarunt in poſſeſſione rei habitæ vigore ſententiæ.*

7 *Productio facta in iudicio alicuius ſcripturæ inducit ſimultaneum conſenſum.*

8 *Producens ſcripturam cenſetur in totum illam approbare.*

9 *Sententia indiuidua non poteſt pro parte acceptari, pro parte non.*

10 *Procuratoris factum dicitur factum ab ipſo Principali.*

11 *Mulieris contractus de iure non requirit aliquas ſolemnitates, niſi adſit ſtatutum, & latè n. 14.*

12 *Mulier in iudicialibus poteſt contrahere ſine ſolemnitatibus ſtatuti, & nu. 15.*

DECISIO CXI.

Per Ès Gilian. ad ſtatut. Peruſin. dec. 54.

Alia deciſ. in eadem cauſa eſt pariter poſt Gilian. in ordine 55. & infra deciſ. 282.

ADNOTATIO.

Approbatio ſententiæ ex quibus deducatur tradunt *Doct. in l. 1. C. de poſtul.* vbi eſt ſedes iſtius materiæ, *Mut. dec. Sicil. 85. Gratian. dec. March 52. num. 7. Dunoz. iun. dec. 639. num. 9. & deciſ. 669. num. 4. dec. 24. num. 13. par. 7. dec. 95. num. 3. & ſeqq. par. 10 deciſ. 183. num. 4. par. 15. dec. 408. nu. 65. & ſeqq. par. 16.* & generaliter cuiuſcumque actus approbatio vnde deſumatur, *vide Thomat. dec. 50. num. 108. Vrſell. concluſ. 131. Gilian. ad Statut. Peruſ. verb. ſententia num. 6. vbi allegatur præſens deciſio.*

13 Reſultat ex illius vſu, productione, vel obſeruantia, *deciſ. 32. num. 2. & ſeqq. poſt Gilian. ad Stat. Peruſ.*

Sententia cenſetur approbata in ea parte, in qua eſt iuſta, non autem in parte exceſſiua, *dec. 51. num. 4. par. 16. recent.*

Prout etiam approbatio ſententiæ non præiudicat quando alia pars ab illa appellauit *dec. 71. num. 4. par. 17. recent.*

14 Quod mulier maior poſſit de iure obligari ſine ſolemnitatibus, *Gilian. ad Statut. Peruſ. verb. Mulier, adducens hanc deciſ. Rot. deciſ. 86. num. 16. part. 16. recent. & in Eugubina tranſactionis 2. Decembris 1672. in princip. coram bo. memor. Priolo, inter eius impreſſ. dec. 419. n. 1.*

15 Solemnitates non requiri in actibus iudicialibus ait *Rot. coram Buratt. deciſ. 301. num. 9. dec. 232. & 396. vtrobique num. 10. par. 13. recent. & in Fanen. Succeſſionis 20. Aprilis 1676. coram Illuſtriſs. Calataiù.*

BONONIEN. DOTIS.

Veneris 20. Iunij 1603.

ARGVMENTVM.

Æſtimationi Periti electi à iudice ſtandum eſt, etiam quod ſit vnicus, quando pars tali electioni conſenſit, eiuſque relatio attenditur etiamſi non adſit partis citatio, neque iuramentum, nec proteſtatio contraria quidquam operatur.

SVMMARIVM.

1 *Standum eſt æſtimationi factæ per peritum vigore Decreti iudicis.*

2 *Relationi periti electi ad æſtimandum ſtatur, etiam quod non adſit citatio fideiuſſoris, ſi in electione periti interuenit principalis debitor.*

3 *Pro validitate actus ſufficit citare illum, cuius principaliter intereſt, omiſſo eo, cuius intereſt ſecundario.*

4 *Statur æſtimationi factæ ab vno tantum perito, licet requirerentur duo, quando non fuit reclamatum, & n. 8.*

5 *Peritus poteſt valide referre, etiam abſque iuramento, ſtante electione facta de conſenſu partium, & n. 7. vbi copioſe.*

6 *Proteſtatio* citra præiudiciũ nullitatis æſtimationis, *non reddit relationem periti nullam, ſed tantum præſeruat ius, ſi relatio ſit nulla.*

DECISIO CXII.

Reſolutum fuit Bonaldum teneri ſtare æſtimationi factæ per Peritum Io. Ca-
1 milli, ex quo fuit facta in exequutionem decreti, quo mandabatur relaxari bona ſequeſtrata, data cautione de illa conſignando ad omne mandatum Iudicis, ac facta deſcriptione, & æſtimatione illorum iuxtà cuius Decreti formam in omnibus, & per omnia, Bonaldus ſe obligauit.

Non obſtat, quod in dicta æſtimatione ipſe
2 non interuenerit, neque citatus fuerit, quia pro reſponſione fuit dictum ſufficere quod in ea interuenerit Hercules principalis debitor
3 de cuius intereſſe principaliter agebatur, & proptereà Bonaldum ità fideiubentem non fuiſſe citandum, *Bald. in l. duobus, § Igitur ſi quis in princip. ff. de iur. iur. Ruin. conſ. 140. nu. 9. lib. 1.* & in terminis æſtimationis *Alex. conſ. 156. nu. 1. & ſeqq. lib. 2.*

Neque pariter obſtat, quod æſtimatio fuerit facta ab vno tantum Perito per aliam par-
4 tem electo, quia cum illi fuerit præſens Hercules, & paſſus fuerit, eam fieri, & non contradixerit, videtur conſentiſſe, vt ab eo ſolo fieret, ex quo poterat contradicere, *Creſcent. deciſ. 2. in fin. vt lit. pend.* ſtante præſertim Statuto Bononiæ, quo cauetur, vt parte negligente nominare ſuum Peritum, ſtetur Perito alterius partis.

Nec aliquid facit, quod iſte Peritus non iurauerit de bene, & legaliter æſtimando, prout requiritur *Surd. conſ. 452. num. 42.* quia
5 ſtante ſupradicta electione, & conſenſu, non fuit neceſſarium huiuſmodi iuramentum, *Nenizz. conſ. vlt. n. 4. Menoch. conſ. 114. n. 16. lib. 2.*

Non obſtat poſtremo proteſtatio Herculis
citra præiudicium nullitatis inuentarij , & æſti-
6 *mationis* , quia æſtimatio eſt valida , vt pa-
tet ex prædictis , & ideò proteſtatio nihil ope-
ratur, cum illa non reddat actum nullum, ſed
ſolùm præſeruet ius , *Oldrad. conſ. 237. in fin. & fuit dictum in Placentina ſalarij 4. Febr. præteriti, coram R.P.D. meo Decano.*

Extat in hac ipſa cauſa alia deciſio , quæ eſt ſupra la. 56.

ADNOTATIO.

7 Peritus poteſt declarare ſuam relationem
etiam ſine citatione partis dum ab illa fuit electus ad æſtimandum pretium rei, *Mareſcott. var. lib. 2. cap. 70. Adden. ad Buratt. deciſ. 898. num. 11.*

Standum eſt relationi peritorum , vel de conſenſu partium , vel mediante Iudicis decreto electorum , illaque iuſta præſumitur , *Doct. in cap. propoſuiſti, vbi eſt tractatus huius materiæ extra de probat. Rot. coram Gregor. deciſ. 165. num. 7. Buratt. deciſ. 913. num. 9. Duran. deciſ. 259. num. 11. Merlin. dec. 327. num. 6. Caualer deciſ. 86. Bich. deciſ. 564. num. 5. & ſeqq. Seraphin. deciſ. 666. ſub num. 2. verſ. iſte enim modus probandi, Eminent. Otthob. dec. 7. num. 15. & in recent. dec. 531. & 540. ambæ num. 1. par. 1. deciſ. 356. num. 3. par. 2. deciſ. 627. num. 7. par. 3. dec. 209. num. 6. & dec. 393. nu. 2. par. 4. to. 1. deciſ. 720. num. 26. par. 4. to. 3. deciſ. 292. num. 2. verſ. regula enim eſt, & deciſ. 319. num. 33. par. 9. dec. 26. num. 20. par. 10. deciſ. 43. ſa 2. num. 2. par. 11. dec. 217. num. 2. par. 14. dec. 168. nu 5. par. 15 & dec. 323. nu. 6. par. 17. & in Rauennaten. collectæ, ſeu pratenſæ contributionis 18. Iunij 1666. §. cum ſolutio, confirmata 18. Iunij 1668. §. adducti verò coram Reuer Bourlemont , & in Romana domus 5. Maij 1673. coram R.P.D. Vicecomite.*

Maximè dum ab ea non fuit reclamatum , *Eminent. Otthob. d. dec. 7. d. dec. 393. par. 4. d. deciſ. 168. par. 15. & in Caualliccn. hæreditatis 14. Apr. 1671. §. nec in facto, coram Reuerendiſs. Albergato Decano.*

Ampliatur, quia eſt ſtandum relationi vnius
8 tantum periti dummodò ille fuerit electus de
conſenſu partium , ac de mandato Iudicis , *Buratt. deciſ. 419. num. 9. deciſ. 540. num. . part. 1. recent.*

SPOLETANA SALVIANI.

Lunæ 23. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Requiſita, ſiue extrema ſaluiani interdicti, quod competit vxori etiam contra tertios pro reſtitutione ſuæ dotis ob vergentiam viri ad inopiam , quæ pluribus medijs hic probatur , qua probata vxor valide agit , etiam non excuſso viro , niſi duxiſſet illum inopem , & quando , & ex quibus dicatur talis, quandoue vxori obſtet in hoc iudicio ſaluiani præſcriptio :

SVMMARIVM.

1 *Sententia iuſtificata ex actis eſt confirmanda .*

2 *Requiſita , ſiue extrema ſaluiani interdicti ſunt primum creditum cum hypotheca , alterum poſſeſſio debitoris de tempore obligationis , vel poſtea , & poſſeſſio rei conuenti, & n. 15. vbi latè .*

3 *Vergentia mariti ad inopiam dat vxori locum ad aſſecurationem dotis, & nu. 16.*

4 *Saluianum interdictum ſemper datur habenti obligationem bonorum etiam contra tertium poſſeſſorem.*

5 *Vergentia mariti ad inopiam probatur ex illius carceratione pro debitis, vel ſi illius debita ſoluta ſint à Societate Pietatis, vel ſi fuit excarceratus ex decreto Viſitæ, & ex alijs , de quibus ibi , ac numer. 6.*

7 *Vxor probata mariti vergentia ad inopiam , poteſt pro aſſecuratione ſuæ dotis agere etiam contra tertios poſſeſſores .*

8 *Vxor non debet expectare , quod maritus dilapidet totam ſuam ſubſtantiam , ſed ſatis eſt , quod incipiat male vti rebus ſuis , & conditionem ſuam deteriorem faciat.*

9 *Vxor in iudicio ſaluiani poteſt agere contra tertios poſſeſſores , non excuſſo marito, quicquid ſit in hipothecaria .*

10 *Mulier , quæ nupſit marito inopi, non poteſt vti remedio* l. ſi conſtante ff. ſolut. matrim. & l. vbi adhuc C. de iur. dot.

11 *Mulier non dicitur nupſiſſe viro inopi , ſi is habet patrem diuitem ob ſpem illi ſuccedendi .*

12 *Item non dicitur nupſiſſe inopi , ſi vir tempore nuptus non habebat debita , nec fuerat carceri mancipatus , nec conditionem ſuam tunc deteriorauerat .*

13 *Præſcriptio hypothecæ contra vxorem non incipit currere , niſi à die , quo vir cœpit vergere ad inopiam .*

14 *Præſcriptio hypothecæ , vt intret requiruntur decem anni inter præſentes , & viginti inter abſentes .*

DECISIO CXIII.

PRopoſita huiuſmodi cauſa ſub die 2. Apr.
1607. ſuper confirmatione , vel infirma-
tione ſententiæ Domini de Grandis, quia pro
parte Doralicis de Pucciantibus fuerant co-
ram me de nouo producta quædam iura , ex
1 quibus dicta ſententia remanebat iuſtificata ,
fuit reſolutum quoad ipſam eſſe confirman-
dam ex rationibus, de quibus in deciſione .
Quo verò ad Iſidoram, & Theſauram de Dul-
cibus , quibus dicta iura de nouo producta
non ſuffragabantur , fuit reſeruatum particu-
lariter videndum, ideò iuxtà ordinem Domi-
norum iterum dubitaui, an prædicta ſententia
quoad iſtas mulieres eſſet confirmanda , &
cauſa pluries propoſita , & maturè diſcuſſa
ſupradicta die 23. Iunij Domini dixerunt il-
lam eſſe infirmandam moti ex eo , quod pro
2 parte Angelæ fuerunt probata omnia extre-
ma, & requiſita in ſaluiano , nempè creditum
ſuæ dotis cum hypotheca , & obligatione
omnium bonorum ſui ſoceri , qui dotem re-
cepit

cepit, & quod bona per Iſidoram, & Theſau-
ram detenta fuerant in bonis dicti ſui ſoceri,
quodque ob vergentiam viri ad inopiam fa-
3 ctus fuit locus reſtitutioni dictæ dotis, iuxta
text. in l. ſi conſtante, ff. ſolut. matrim. & in l. vbi
adhuc, C. de iur. dot. & conſequenter rectè ad-
uerſus illas actum fuit vtili ſaluiano interdi-
4 cto, quod ſemper datur habenti bona obli-
gata etiam contra tertios poſſeſſores, *Bartol. in*
l. 1. ff. de ſaluian. & in l. 1. C. de praca. Aret. in §. item
ſeruiana num. 9. & ibi Miſing num. 41. inſtit de act.
Neguſant. de pignor. 1. membr. 8. part. princ. num. 5.
verſ. ſed quia, & fuit ſapiſſimè reſolutum.

De vergentia autem mariti Angelæ ad ino-
piam viſum fuit Dominis ſufficienter conſta-
5 re ex eo, quod fuit detentus in carceribus pro
pluribus debitis, quorum non erat ſoluendo,
& aliqua illorum fuerunt ſoluta per Societa-
tem Pietatis Carceratorum, & pro alijs ex
decreto Viſitæ fuit excarceratus, facta obliga-
tione per ipſum, & vxorem de ſoluendis ſcu-
tis quinque quolibet menſe, etenim cum iſta
6 non fiant, niſi cum pauperibus, & qui ſoluen-
do non exiſtunt, vt eſt notiſſimum in Vrbe,
benè probant paupertatem, & vergentiam ad
inopiam, ad effectum, vt mulier poſſit agere
7 etiam contra tertios poſſeſſores pro reſtitutio-
ne ſuæ dotis, ex quo non eſt expectandum,
quod vir totam ſubſtantiam ſuam dilapida-
8 uerit, ſed ſufficit, quod illa malè vti incipiat,
& conditionem ſuam faciat deteriorem, *gloſs.*
in Auth. quod locum, verb. vergente, C. de collat.
Bartol. in d. l. ſi conſtante num. 15. quæſt. 3. Iaſon.
num. 157. Rip. num. 38. & alij communiter, ff. ſolut.
matrim.

Nec obſtat, quod Angela egerit contra iſtas
mulieres nulla prius facta excuſſione contra
9 maritum, quia quicquid ſit in hypothecaria,
in ſaluiano, quod eſt merè poſſeſſorium, §.
ſequens, §. interdictum, inſtit. de interdict. non re-
quiritur aliqua diſcuſſio debitoris, *Aym. conſ.*
201. num. 45. Roland. conſ. 14. num. 14. lib. 1. Surd.
conſ. 4. num. 88. & dec. 32. ſub num. 14. & fuit reſo-
lutum in vna Romana ſaluiani 22. Aprilis 1597. cor.
b. m. Litta.

Neque etiam obſtare, quod Angela duxerit
10 virum inopem, & nihil habentem, & quod
propterea remedium *dictæ legis ſi conſtante, &*
l. vbi adhuc, illi non competat, vt ibidem tra-
dunt *Doct.* communiter; quia præter id, quod
non poteſt dici duxiſſe maritum inopem,
11 propter ſpem ſucceſſionis, quam ille habebat
in bonis patris diuitis, *l. in ſuis, ff. de liber. & poſth.*
§. ſi autem, verſ. ſed ſui, & ibi gloſs. in verb. exiſti-
matur, inſtit. de hered. qualit. & different. Cuman.
conſ. 132. num. 1. cum alijs per Surd. de alim. tit. 1. qu.
33. num. 10. & ſeqq. fuit reſponſum quod licet
12 de tempore contracti matrimonij maritus
non haberet aliqua bona, attamen nec habe-
bat debita, & minùs pro illis fuerat carceri
mancipatus, & propterea cum debita, & car-
ceratio conſtante matrimonio ſuperuenerint
ſatis dicitur illius conditio mutata, & deterio-
rata, quo caſu vxori competit remedium *dd.*
ll. etiam quod inopem virum duxerit, *Salyc.*
in dicta l. vbi adhuc num. 8. qu. 5. verſ. ſecundo caſu,
& Rip. in dicta l. ſi conſtante num. 49. ad fin. verſ.
reperio.

Poſtremò non obſtat allegata præſcriptio;
13 quia à die vergentiæ viri ad inopiam, à quo
Angela potuit agere vigore *dicta l. ſi conſtante,*
& d. l. vbi adhuc, vſque ad diem motæ litis non
interceſſerunt duo anni, & tamen vt intret
14 præſcriptio requiruntur decem anni inter
præſentes, & viginti inter abſentes, *vt fuit*
reſolutum in vna Imolen. ſaluiani 27. Iunij 1594.
coram Illuſtr. Card. Mantica, nec anteà contra
eam cæpit currere præſcriptio, *l. in rebus, verſ.*
omnis, & ibi gloſs. & Doct. C. de iur. dot. Balb. de
præſcript. par. 1. 6. part. princ. num. 10. & 14.

Et ità deciſum &c.

Vltra ſuperiorem deciſ. 68. alia in hac cauſa non
comperitur.

ADNOTATIO.

15 Extrema ſaluiani hic recenſita referuntur
etiam *in Peruſina ſaluiani 28. Ian. 1675. §. conſtat,*
coram R. P. D. Rondinino, & infra dec. 564.

In hoc iudicio poſſeſſorio non requiritur
excuſſio principalis debitoris, prout exigitur
in actione hypothecaria, *dec. 760. in fin. par. 2. &*
dec. 294. num. 9. par. 14. recent.

Circa actionem mulieri competentem pro
16 aſſecuratione ſuæ dotis marito ad inopiam
vergente fundatam *in l. ſi conſtante, ff. ſol. matrim.*
expedit videre *Giurb. deciſ. 16. Buratt. deciſ. 810.*
num. 2. Bich. dec. 550. Coccin. dec. 2232. Dunozett.
iun. deciſ. 267. numer. 12. & in Romana Vinea 26.
Februarij 1666. coram Reuerendiſs. Albergato
Decano.

Sufficit autem, quod vir ſit ſuſpectus de
dilapidatione bonorum, vt hoc iudicium
mulieri competat, *deciſ. 474. numer. 10. part. 14.*
recent.

Diſtinctio communior eſt, quod quando
mulier agit contra virum, tunc & leuiores
probationes ſuper illius deterioratione, ſeu
vergentia ad inopiam admittantur, clariores
verò, & efficaciores deſiderentur quando
agitur de præiudicio creditorum eiuſdem
viri, *Bich. dec. 550. num. 2.*

CALAGVRITANA BENEFICII DE LAQVEYTIO.

Luna 23. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Beneficium vacans in Eccleſia numerata Diœ-
ceſis Calaguritanæ debet adiudicari filio pa-
trimoniali antiquiori ex Conſtitutionibus Sy-
nodalibus, ex conſuetudine illius Diœceſis,
& ex Conſtitutione Clem. VIII. De iure in
beneficio datur prælatio prouiſo Apoſtolico
in concurſu cum prouiſo ab Ordinario.

SVMMARIVM.

1 *Vacatione portionis, ſiue beneficij veniente in Ec-*
cleſia numerata debet per aſcenſum ad illud ad-
mitti antiquior.

2 Bene-

2 *Beneficium in Eccleſia Calaguritana vigore Breuis Clementis VIII. debet adiudicari filio patrimoniali antiquiori.*

3 *Prælatio in beneficijs Diœceſis Calaguritanæ vigore Conſtitutionum Synodalium, conſuetudinis, & Conſtitutionis Clementis VIII. datur antiquioribus filijs patrimonialibus, & num. 5.*

4 *Qualitatum paritate data inter prouiſum Apoſtolicum, & prouiſum ab Ordinario, præfertur ſemper prouiſus Apoſtolicus, & nu. 6.*

DECISIO CXIV.

PRo Petro informante nempè beneficium, de quo agitur, integram portionem nuncupatum, eſſe illi adiudicandum, quia ex teſtibus, & iuribus pro eius parte productis conſtat, Eccleſiam de Laqueytio eſſe numeratã,
1 in eaque adueniente vacatione alicuius integræ portionis aſcenſum ad illud deberi antiquiori dimidio portionario, iuxtà formam Breuis fæl. record. Clementis VIII. cuius copia datur; vndè cum Petrus ſit filius patrimonialis, & dimidius portionarius eiuſdem Eccleſiæ, ac in ea primo receptus, quàm Domini-
2 cus, vt deponunt teſtes, & probatur ex eius prouiſione, & per conſequens ſit illo antiquior, *gloſs. in cap. fin. verb. antiquiore, & ibi Doct. communiter de conſuetud. in 6.* ipſi tanquam vocato in dicto Breui debet adiudicari beneficium, *Put. dec. 253. num. 4. lib. 3.*

Non obſtat, quod Petrus ſit prouiſus Apoſtolicus, Dominicus verò ab Ordinario, quia
3 ad effectum prælationis ex Conſtitutionibus Synodalibus, et ex conſuetudine huius Eccleſiæ, ac motu proprio Clementis VIII. attenditur ſola antiquitas receptionis, nulla habita
4 ratione cuius authoritate quis fuerit receptus; vltrà quod cæteris paribus prouiſus à Sede Apoſtolica ſemper eſt præferendus, *cap. hi, qui, & ibi not. de præbend. in 6. cum alijs allegatis &c.*

ADNOTATIO.

5 De Beneficijs Calaguritanę Diœceſis, ac de Breui Clementis VIII. habetur mentio *ſupra poſt deciſ. 20. & 40.*

6 Quod prouiſus Apoſtolicus in dubio ſit præferendus, *deciſ. 178. numer. 8. part. 13. recent.*

Allegatur *hæc deciſio infra deciſione 249. in fin.*

RIPANA PAROCHIALIS.

Lunæ 23. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Damnatur vti iniuſta, & irrationabilis relatio Examinatorum Synodalium Epiſcopi, qui prætulerunt habentem minores qualitates habenti maiora merita in beneficio.

SVMMARIVM.

1 *Habens plures, & maiores qualitates debet præferri in beneficio alteri habenti minores, & quæ ſint iſtæ qualitates ibidem, & num. 5.*

2 *Mali mores alicuius apparent ex exceſſibus per ipſum perpetratis, qui magis conſiderantur in beneficijs Curatis, & num. 6. cum ſeq.*

3 *Prouiſio facta de habente malos mores in concurſu cum habente bonos mores, & qualitates redarguit iudicium examinatorum irrationabile.*

4 *Recuſatio prouiſi de ſubijciendo ſe nouo examini coram Metropolitano denotat illius inſufficientiam.*

DECISIO CXV.

DOmini vna tantum parte informante tenuerunt conſtare de iniuſtitia, & irrationabilitate relationis examinatorum, & electionis Epiſcopi Ripani, quia ex deductis pro
1 parte Venantij apparet ipſum habuiſſe plures qualitates in hac materia conſiderabiles, quã Porfirius electus, eſt enim antiquior Presbyter, nobilis I. V. D. Lector in Theologia, Iudex, & Examinator Synodalis, functus laudabiliter curam animarum, bonis moribus præditus, quæ qualitates, excepto Presbyteratu,
2 omnes deficiunt in Porfirio, cuius etiam mali mores apparent ex exceſſibus in fratrem, & alios per ipſum perpetratis, pro quibus cum Curia Gubernatoris, & Epiſcopi compoſuit,
3 adeò quod de irrationabili iudicio Examinatorum, & Epiſcopi, qui eum Venantio prætulerunt, nequeat dubitari ex his, quæ deducta fuerunt in illa *Tuden. Parochialis 28. Aprilis 1603. coram R. P. D. meo Sacrato.* Præſertim,
4 quod Porphirius ad nouum examen coram Metropolitano prouocatus illud ſubire recuſauit, quod eius inſufficientiam arguere DD. videbatur.

Et ita concluſum &c.

ADNOTATIO.

Prælectus in concurſu poteſt ab oppoſitore prouocari ad nouum examen coram Iudice appellationis etiam antequam per alia documenta doceatur de irrationabili iudicio Ordinarij, & ità intelligi debet Conſtitutio s. m. Pij V. iuxtà reſolutiones factas in Sacra Congregatione Concilij, ac comprobatas per modernas Rotæ deciſiones antiquata veteri opinione contraria, vt videre eſt coram *Celſ. deciſ. 5. num. 10. & ſeqq. & nuperrime reſolutum extitit in Verulana Parochialis 2. Maij 1678. coram R. P. D. Vicecomite, cuius deciſio nondum fuit extenſa.*

Doctor in concurſu præferendus eſt non habenti huiuſmodi dignitatem, *cap. multa de præbend. cap. cum in cunctis de elect. Rot. deciſ. 297 par. 12. recent. & in Calaguritana Beneficij de Buſco 1. Iuly 1652. coram b. m. Veroſpio.*

Cæterum prudentia, vitæ integritas, morum candor, litteratura, & ſcientia ſunt arma, quæ in concurſibus ad victoriam conducunt,

ducunt, *Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloſ. 4 n. 115. & ſeqq. dec. 137. n. 14. & 15. par. 1. et dec. 177. par. 12. rec*
5 Præfertur enim qui maioribus iuuatur me-
ritis, ac qualitatibus, quique non patitur de-
fectus inquiſitionis ob delicta, vel diffamatio-
6 nis ad euitandum ſcandala, quæ generarentur
in populo, *Eminent. Ottbob. dec. 202. num. 1. 12. &*
7 *ſeqq.* quod ſignanter procedit in beneficijs
Curatis, *Eminent. Ottbob. deciſ. 86. num. 4. dec. 61. par. 3. recent.*

TIRASONEN. CAPPELLANIÆ.

Veneris 27. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Agitur de iuſtificatione gratiæ obtentæ cum reſcripto, ſiue clauſula *ſi neutri*, cuius occaſione examinatur ius, quod acquiritur præſentato ex præſentatione admiſſa per inſtitutionem Ordinarij, & quomodò ab illius facto præſeruetur ius præſentato ex admiſſione conditionali, & quando ſaluetur ab attentatis, & nullitatibus. Eſt deciſio magiſtralis, & valdè notabilis.

SVMMARIVM.

1 *Gratia* ſi neutri, *non iuſtificata per impetrantem, illi non ſuffragatur.*

2 *Non ius collitigantis ex dicta gratia apparet ex deciſionibus factis in cauſa.*

3 *Ex præſẽtatione facta à patrono, & ex illius acceptatione, quæritur ius ad rẽ præſentato, & n. 18. & ſeqq.*

4 *Quod ius eſt adeò conſiderabile, vt præſeruetur per clauſulam* dummodò non ſit alteri ius quæſitum.

5 *Declaratur procedere quando præſentatio fuit per Ordinarium admiſſa.*

6 *Admiſſio quamuis videatur conditionalis ob clauſulam* ſi, & in quantum, *importat tamen veram admiſſionem, ſi illa erat admittenda de iure, vti facta intra legitima tempora à patrono.*

7 *Appellatio admiſſa cum clauſula* ſi, & in quantum, *ſi erat admittenda de iure, habetur pro admiſſa, & nu. 21.*

8 *Præſentatus à patrono, & ab Ordinario inſtitutus facit euaneſcere præſentationem de altero prius factam.*

9 *Commiſſio obtenta à non legitimo Procuratore, niſi fuerit à principali ratificata, contra illum non probat, nec in aliquo præiudicat.*

10 *Inſtitutionis de aliquo factæ effectus ſuſpenditur per appellationem ab illa interpoſitam.*

11 *Inſtitutio data ab Ordinario, & à Metropolitano reuocata reddit gratiam cum clauſula* ſi neutri, *iuſtificatam, cum per ſecundam inſtitutionem extincta fuerit prima.*

12 *Inſtitutio non poteſt dici facta lite pendente, niſi doceatur facta tempore litis pendentiæ, cum potuerit fieri poſt, vt præſumitur ad vitanda attentata.*

13 *In dubio ſemper eſt facienda interpretatio, per quam excluduntur attentata.*

14 *Inſtitutio etiamſi ſit attentata, & nulla, remanet tamen præſentatio valida, nec annullatur ob inualiditatem illius.*

15 *Præſentatio dat ius ad rem præſentato, quod excludit, ne gratia* ſi neutri *ſit iuſtificata.*

16 *Præſentatio operatur, vt poſſit præſentato concedi inſtitutio vigore* Clement. Auditor de reſcript. *quæ locum habet etiam in inſtitutione.*

17 *De iuſtificatione gratiæ obtentæ cum reſcripto* ſi neutri, *quod eſt vſu frequentiſſimum, ac de alijs ſpectantibus ad iſtam rem, qui agant.*

22 *Quomodo obſtet impetrantibus regula* de iure quæſito non tollendo.

DECISIO CXVI.

DOmini reſoluerunt gratiam *ſi neutri*, per
D. Blaſcum obtentam non eſſe iuſtifi-
catam, in ea enim fuit narratum, nulli ex col-
litigantibus ius competere ſuper Cappellania,
1 de qua agitur, & illam adhuc vacare, quorum
neutrum fuit iuſtificatum prout eſt neceſſe ad
hoc, vt ſit locus gratiæ *ſi neutri, Gemin. conſ. 79.*
in 2. dub. Rota deciſ. 1. de ſequeſtr. poſſeſs. in nou.
Put. deciſ. 48. num. 4. lib. 1. Imò quoad non ius
Terzeri collitigantis iuſtificatio excluditur
2 ex deciſionibus in hac cauſa factis, ex quibus
conſtat hanc Cappellaniam eſſe de iurepatro-
natus Garziæ de Falces, qui præſentauit Ter-
3 zerum, ex qua præſentatione, & illius accep-
tatione abſque dubio fuit illi ius quæſitum
ſaltem ad rem, *cap. dilectus, & ibi gloſs. verb. plus*
iuris de offic. deleg. cap. cum Bertoldus, & ibi Abb.
num. 9. & ſeq. Felin. in princ. de re iud. Rota dec. 8.
num. 2. de iurepatr. in nou. & dec. 7. num. 2. eod. tit. in
4 *antiq.* Quod ius eſt adeò conſiderabile, vt præ-
ſeruetur per clauſulam *dummodò alteri non ſit*
ius quæſitum, Rot dec. 17. de præbend. in nou. Aegid.
dec. 167. Felin. in cap. in noſtra nu. 25. in 23. corroll.
de reſcript. Sarnen. in reg. de iur. quæſ. non toll. qu. 1.
num. 8. Creſcent. dec. 7. nu. 2. de iurepatr. & fuit ſæ-
piſſimè in Rota deciſum.

Non obſtat, quod pro parte Blaſchi dice-
batur hoc debere intelligi, quando præſenta-
tio fuit per Ordinarium admiſſa, quia omiſſo
5 an ad effectum, vt per præſentationem ius
acquiratur præſentato, ſit neceſſe, quod Or-
dinarius illam admittat, obiectum ceſſat ex
facto, quia præſentatio Terzeri fuit per Ordi-
narium admiſſa, quæ admiſſio licet videatur
conditionalis propter clauſulam *ſi, & in quan-*
tum, tamen cum verſemur in caſu, in quo de-
6 beret admitti, ſtante, quod fuerat facta à pa-
trono, & infra legitima tempora, *cap. cum Ber-*
toldus, & ibi Doct. præcipuè Abb. num. 11. ad fin. &
ſeq. de re iud. importat veram admiſſionem,
7 vt in ſimili de appellatione cum iſta clauſula
admiſſa tradit *Roman. conſ. 501. num. 4. & ſeqq.*
Felin in cap. cum contingat num. 13. de offic. delegat.
& in iſtis terminis fuit dictum in Valentina de
Conſentayna 30. Ianuarij 1581. coram Illuſtriſs.
Seraphino.

Neque etiam obſtare, quod vlterius dice-
batur ab eodem patrono fuiſſe quoque præ-
ſentatum quendam Ludouicum Ceruantes,
8 qui fuit ab Ordinario inſtitutus, per quam
inſtitutionem euanuit præſentatio, & ius Ter-
zeri,

zeri, *ſup. quod autem, & ibi not. eod. tit.* quia fuit reſponſum nullibi probari aſſertam præſentationem, & inſtitutionem Ludouici, neque enunciari in commiſſione, in qua ſe fundat Blaſcus; vltra quod non conſtat, quod commiſſio fuerit obtenta de mandato Terzeri, vel
9 ab aliquo eius legitimo Procuratore, & minùs quod ab eo fuerit ratificata: vnde contra illũ non probat, nec in aliquo ei præiudicat *ad dec. Aegid. 583. Felin. in cap. nonnulli, §. ſunt, & alij nu. 13. verſ. limita hanc fallentiam de reſcript. Mohed. dec. 4. in fine eod. tit.*

Verum fuit dictum ceſſare difficultatem ex
10 eo, quod à prætenſa inſtitutione facta de perſona Ludouici fuit per Terzerum ad Metropolitanum appellatum, per quam appellationem fuit ſuſpenſus effectus dictæ inſtitutionis *cap. paſtoralis, §. præterea de offic. delegat. Abb. in rubr. de appellat. num. 4. & Felin. num. 1. Lancellot. de attent. appell. pendent. in præfat. num. 108. & ſeqq.* Præſertim cum per ipſum Metropolitanum fuerit reuocata, & inſuper mandatum fieri inſtitutionem Terzero, prout per Ordinarium
11 facta fuit, ex qua etiam ſequitur, quod gratia *ſi neutri*, nec quoad vacationem Cappellaniæ eſt iuſtificata, cum fuerit per huiuſmodi inſtitutionem extincta, *gloſſ. in Clem. 1. in verb. collato, & ibi Doct. vt lit. penden. Felin. in cap. cum Bertoldus ſub numer. 3. verſ. & caue de re iudic. Rota deciſ. 6. num. 1. verſ. hoc etiam tenet, gloſſ. de elect. in nou.*

Nec aliquid facere, quod dicatur inſtitutionem Terzeri eſſe attentatam vti factam lite pendente cum Ludouico, quia non conſtat,
12 quod fuerit facta de tempore, quo lis pendebat, & potuit fieri poſtquam lis fuerat finita per rem iudicatam, quod eſt præſumendum ad excluſionem attentatorum, *ad deciſ. Achill. 37. de appellat. & Creſcen. 1. de cauſ. poſſ. & propr.*
13 in dubio enim ea ſemper eſt facienda interpretatio, per quam excludantur attentata, *Creſcent. d. deciſ. 1. Put. deciſ. 223. lib. 1. Thau. deciſ. 57.*

Vltra quod etiamſi dicta inſtitutio fuiſſet attentata, & ſic nulla, remanet tamen præſen-
14 tatio valida, quæ non annullatur ex eo, quod ſit nulla inſtitutio. *Creſcent. deciſ. 12 numer. 3. de iurepatr. Guidopap. deciſ. 15.* qua præſentatione
15 ſtante Terzerus dicitur habere ius ad Cappellaniam, quod excludit, ne gratia *ſi neutri*, ſit iuſtificata, *ex allegat.* & vlterius operatur, vt hodiè poſſit illi fieri inſtitutio vigore *Clem.*
16 *Auditor de reſcript.* quæ habet locum etiam in inſtitutione, *Aegid. deciſ. 621. Creſcent. deciſ. 12. in fin. de iurepatr.*

Et ita concluſum &c.

Supra poſt deciſ. 12. adnotantur aliæ iſtius cauſæ reſolutiones.

ADNOTATIO.

Tria potiſſimum debet iuſtificare, qui impetrauit gratiam *ſi neutri*, vacationem ſcilicet beneficij, litem ſuper eo vertentem, & quod vterque ex collitigantibus malum ius foueat, *Zarat. deciſ. 111. num. 24. Bich. deciſ. 358. & 398. Celſ. dec. 366. Canaler. deciſ. 572. Coccin. dec. ſ. 263. 899. & 1629. Manzaned. deciſ. 550. 833. & 856. deciſ. 726. par. 2. deciſ. 298. num. 12. par. 12. & deciſ. pariter 298. part. 17. recentior. & infra deciſione* 119.

Quod attinet ad vacationem modus, quo beneficium vacauerit debet exprimi in impetratione iſtius gratiæ vna cum aliis omnibus expreſſionibus, quæ in cæteris gratiis beneficialibus requiruntur, etiamſi illam impetret vnus ex collitigantibus, qui in priori gratia expreſſiſſet ea omnia, ac ſi de nouo beneficiũ impetraretur cum hæc in effectu ſit noua gratia tribuens nouum ius, & omninò à prima independens, *Coccin. dec. 1078. num. 9. Bich. deciſ. 358. numer. 29. deciſ. 341. numer. 7. part. 16. recent.*

Quoad litem ea eſt admodum neceſſaria, vt dici ſoleat, quod hæc gratia ſine lite ſit tanquam piſcis ſine aqua, *Coccin. dec. 899. num. 2. & dec. 1629. num. 1. Manzaned. deciſ. 896. num 6. & infra deciſ. 119.*

Et quidem requiritur lis de facto, non enim ſufficeret lis in potentia, ſeu timor litis, *Coccin. deciſ. 899. num. 3. dicta deciſ. 298. num. 5. part. 17. recent.*

Prout nec ſufficeret lis ſuper poſſeſſione beneficij, quia debet eſſe ſuper illius titulo, *Rot. coram Coccin. deciſ. 1608. & coram Dunoz. iun. dec. 5. vtrobique num. 1.*

Litem autem vigere neceſſe eſt de tempore datæ ipſius gratiæ, *Coccin. deciſ. 899. num. 1. & 8. Duran. dec. 244. num. 13.*

Ac de tempore datæ litterarum, *Coccin. dec. 1629. nu. 2.*

Nihilominùs in hac parte ſatis eſſet, quod lis vigeret de tempore impetrationis, quamuis poſteà dum expediebantur litteræ vnus ex collitigantibus eo interim fuiſſet mortuus *Coccin. dec. 897. num. 9.*

Demùm quoad non ius vtriuſque ex collitigantibus cum hæc gratia, vt plurimum impetrari ſoleat ab altero ex eiſdem collitigantibus, cuius Procurator ſollicitus, & in materiis beneficialibus benè verſatus tempus ad illam opportunum cognouerit, vt notat *Rot. d. deciſ. 341. num. 7. part. 16. recent.* tale non ius quoad ipſum impetrantem conſtat ex propria confeſſione, cum per huiuſmodi impetrationem id videatur præſupponere, & fater *Coccin. deciſ. 1078. numer. 7. Dunózett. iunior deciſ. 43. Manzaned. deciſ. 856. num. 1. Duran. dec. 234.*

Reſpectu verò alterius collitigantis conſtare dicitur de non iure quando ex reuolutione actorum non reſultat ab eo fuiſſe deducta talia fundamenta ſuper ſuis prætenſionibus, quæ canonizari valeant ad excluſionem iſtius nouæ gratiæ, *Dunozett. iunior dicta deciſione 43.*

Conſtito autem de iure alterius collitigantis locus non eſt executioni gratiæ *ſi neutri*, *Bich. deciſ. 398. num. 4.*

De quo quidem alterius iure conſtare dicitur ad impediendum effectum gratiæ *ſi neutri*,

neutri, donec pendet illius cognitio, & diſputatio, *Bich. dicta deciſ.398. num.5. & 6.*

Expectari namque oportet litis exitus antequam hæc gratia operetur effectum ſuum, *Celſ. deciſ.306. num.8.*

Cum ad hunc effectum ſatis ſit ius ad rem, eſto, quod non concurrat ius in re, *deciſ.240. num.2. par.16.recent.* vbi quod ius ad rem dicitur ſemper præſeruatum in clauſula *dummodò non ſit alteri ius quæſitum*, quæ apponitur in hac gratia.

Quod ſi duo, puta vterque collitigantium impetrauerint beneficium cum formula gratiæ *ſi neutri*, tunc ille præferetur, qui fuit anterior, & præuenit in impetrando, *Bich.dec.358. num.17.*

Contra prouiſum Apoſtolicum non datur gratia *ſi neutri, Coccin. dec.188. num.4.*

17 Cætera de hac gratia vide apud *Mandoſ. ad Signat.Grat.ti.ſi neutri in princip.* qui eius formulam ponit ad *regul.33. de Signatur. per fiat, qu.10. num.7. Lotther de re benefic.lib.2.quæſt.54.num.75. & ſeqq. Add. ad Gregor.dec.94.Buratt.dec.550.ibique Add. lit.A. & D. Duran.d.deciſ.234. & infra dec.119. 221.326.367. & 700.*

Præſentatio facta à legitimis patronis, & in-

18 fra legitima tempora tribuit præſentato ius ad rem ſcilicet ad beneficium, *Zarat. deciſ.44. nu. 4.* quod ſanè eſt ius conſiderabile, *Buratt. deciſ.481. numer.3. deciſ.327. numer.13. part. 10. recent.*

19 Imò quod tribuat ius ad rem, & in re dixit *Rot.deciſ.74.num.8. par.16. recent.*

Vera tamen hæc ſunt quando præſentatio-

20 nem debet perneceſſe ſubſequi inſtitutio, ſecùs enim foret dicendum quando plures fuerunt præſentati, itaut neſciatur quis eorum veniat inſtituendus, *Caualer. deciſ. 517. num. 8. Dunoz.inn. deciſ.707. num.2.*

Clauſula *ſi, & in quantum*, appoſita in ad-

21 miſſione præſentationis operatur, quod præſentatio cenſeatur admiſſa ſimpliciter, ſi ſimpliciter erat admittenda, in ſpecie *Duran.deciſ. 74.num. 40.* & idem dicendum eſt de appellatione, quæ fuit admiſſa cum iſta clauſula, *Duran. loc.cit. & dec.191. num.1. facit deciſ. 366. num.3.& 4. par.16.recent.*

22 Quando obſtet impetrantibus regula *de non tollendo iure quæſito*, *vide Lotther. d. lib. 2. quæſt. 51. ſupra deciſ. 81.*

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE SEMENTIBVS.

Veneris 4. Iulij 1608.

ARGVMENTVM.

Rota ex ſtylo non exequitur ſententias extra eam latas, niſi guſtata illarum iuſtitia: De requiſitis probandis a fideicommiſſario pro obtinenda immiſſione, quæ illi non impeditur, ſi non ſunt faciendæ detractiones; Deſcendentia, ſeu filiatio, ac identitas rei fideicommiſſariæ quomodò dicantur probatæ, & quid proficiat inuentarium hæredi beneficiato, & à quo die grauatus teneatur ad fructus perceptos, vel qui percipi potuerunt.

SVMMARIVM.

1 *Sententia à qua fuit appellatum in præiudicialibus tantum, in cæteris, à quibus non fuit appellatum, tranſit in iudicatum.*

2 *Rota ex ſtylo non ſolet exequi ſententias alienas, niſi guſtata illarum iuſtitia, & num. 17.*

3 *Exiſtentia fideicommiſſi probatur ex tenore diſpoſitionis factæ à teſtatore, prout etiam vocatio aliquorum tàm in caſu deficientiæ, quàm in caſu alienationis.*

4 *Prohibitio alienationis facta ad effectum vt bona integrè ſeruentur inter vocatos, operatur vt facta per grauatum de illis alienatione poſſit agi pro recuperatione contra tertios poſſeſſores.*

5 *Probatis à fideicommiſſario requiſitis, datur eidem immiſſio ad bona ſubiecta fideicommiſſo ex remed.* l. fin. Cod. de edict. Diu. Adrian. tollen. *etiam contra tertios poſſeſſores, & num. 19.*

6 *Ex fideicommiſſo relicto ab extraneo non fiunt detractiones, eoque minùs ſi ſint prohibitæ etiam tacitè, & num. 20.*

7 *Fructus in iudicio ex dicto remedio* l. fin. *percepti, vel qui percipi potuerunt, debentur à die motæ litis, & num. 18.*

8 *Deſcendentia, ſeu filiatio probatur ex nominatione facta à patre in teſtamento agnoſcendo vti filium.*

9 *Fides baptiſmi probat filiationem iunctis adminiculis, vt nominatione.*

10 *Identitas prædij, ſiue rei fideicommiſſo ſubiectæ probatur ex inſtrumento acquiſitionis illius factæ à fideicommittente, quod plenè probat contra acquirentem, & habentes ab eo cauſam ſiue mediatè, ſiue immediatè.*

11 *Identitas rei fideicommiſſariæ probatur etiam ex mentione facta à fideicommittente in teſtamento.*

12 *Identitas prædij poſiti ſub fideicommiſſo probatur ex confinibus expreſſis in inſtrumento venditionis, ac quoque ex confeſſione poſſeſſoris.*

13 *Hæredes tenentur ad omnia damna paſſa, ad quæ tenebatur defunctus erga aliquem promiſſa.*

14 *Limitatur, vt non procedat in hæredibus beneficiatis, qui non tenentur vltra vires hæreditarias, nec de proprio.*

15 *Inuentario per hæredes legitimè confecto, ſtandum eſt, donec probetur contrarium.*

16 *Sententia, quæ condemnat ad damna hæredem beneficiatum, apud quem conſtat nihil de hæreditate remanſiſſe, eſt iniuſta.*

DECISIO CXVII.

IN hac cauſa fuit per Rotam Bononien. lata ſententia, in qua fuit declaratum fuiſſe factum locum fideicommiſſo Lazari Senioris ad fauorem Io. Petri Camilli, & Flaminij de Sementibus, illoſque propterea eſſe immittendos in poſſeſſionem cuiuſdã Prædij huiuſmodi

modi fideicommiſſo ſubiecti, & contra prohibitionem Teſtatoris alienati vna cum illius fructibus à die motæ litis perceptis, refectis tamen prius per ipſos Dominis de Beccatellis dicti prædij detentoribus omnibus illorum damnis, expenſis, & intereſſe paſſis, & patiendis occaſione litis ſuper huiuſmodi prædio motæ in exequutione liquidandis. Ab hac ſententia pro parte Dominorum de Sementibus dumtaxat fuit appellatum in partibus præiudicialibus tantùm, cauſaque per huiuſmodi appellationem ad Rotam deuoluta, & mihi commiſſa, dubitaui an præfata ſententia in fauorabilibus ſit exequenda, in præiudicialibus verò reuocanda. Et ſupradicta die vna tantum parte informante Domini quoad vtramque partem dubij affirmatiuè reſponderunt.

Et quoad primam moti fuerunt ex eo, quod cum à dicta ſententia fuerit ſolùm appellatum pro parte Dominorum de Sementibus, & in præiudicialibus tantùm, reſpectu
1 fauorabilium, pro quibus nulla fuit interpoſita appellatio ſententia tranſiuit in iudicatũ, *vt not. in cap. ſi duobus, & ibi præ cæteris, Franch. nu. 9. verſ. ſed certè de appellat.* & per conſequens in illis eſt exequenda, *l. 1. C. de re iudic. l. 2. C. de execut. rei iudic.* Maximè quod ex deductis per
2 Informantes apparet de illius iuſtitia, prout requiritur ex ſtylo Rotæ, quæ non ſolet exequi alienas ſententias, niſi guſtata illarum iuſtitia, *Mohed. dec. 3. nu. 1. de teſt. Verall. dec. 84. lib. 1. & 27. lib. 3. in manuſcript.*

Siquidem de fideicommiſſo Lazari ſenioris ad fauorem nepotum, & deſcendentium maſculorum Ioannis de Montecchio clarè appa-
3 ret ex teſtamento eiuſdem Lazari, in quo hæredes ſuos vniuerſales inſtituit filios natos, & naſcituros dicti Ioannis, necnon illorum filios, & deſcendentes maſculos de gradu in gradũ in infinitum, eoſque inuicem ſubſtituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, cuicunque illorum alienationem bonorum hæreditariorum ampliſſimè prohibendo ad effectum, vt in eis integrè conſeruentur, in ipſoſque deueniant, & transmittantur; Et ideò cum Io: Petrus, Camillus, & Flaminius deſcendant à prædicto Ioanne de Mõtecchio,
4 & Gaſpar eorum pater contra teſtatoris prohibitionem prædium, de quo agitur, alienauerit, & vlterius diem ſuum clauſerit extremum, vtique fuit factus locus fideicommiſſo ad illorum fauorem, itaut propterea debeant immitti in poſſeſſionem dicti prędij ex remedio *l. fin. C. de edict. D. Adrian. tollen.* quod competit fideicommiſſario etiam contra tertium
5 poſſeſſorem ſuper re fideicommiſſo ſubiecta per hæredem grauatum alienata, *gloſ. in l. penult. §. fin. verb. ipſo iure, & ibi Bart. num. 6. & 7. C. ad Trebell. Gabr. conſ. 44. nu. 7. & 8. lib. 2. Honded. conſ. 26. num. 16. lib. 1. & tenuit Rota in Montis Faliſci fideicommiſſi 12. Maij 1603. coram Illuſtriſs. Card. Pamphilio.*

Præſertim cum nihil ſit detrahendum, ex
6 quo ſumus in fideicommiſſo relicto ab extraneo, & eſt prohibita detractio Trebellianicæ, & alterius portionis, *Pariſ. conſ. 13. nu. 113. lib. 3. Zuccard. in d. l. fin. num. 374. & fuit dictum in vna Senogallien. hæreditatis 27. Iunij 1567. coram Io. Aldobrandino.*

Quantum attinet ad condemnationem fructuum perceptorum à die motæ litis, iuſtitia
7 ſententiæ remanet clara, quia de iure tales fructus debentur, *cap. Raynutius, §. in eo verò: & ibi gloſſ. verb. à tempore litis conteſtatæ de teſtam. l. in fideicommiſſariam, & ibi Bart. num. 4. Rip. num. 5. & alij communiter ff. ad trebell. Gabr. conſ. 121. n. 58. verſ. fructus autem lib. 1.* prout vtrumque in ſententia fuit declaratum.

Deſcendentia Io. Petri, Camilli, & Flaminij à Ioanne Montecchio colligitur ex eo,
8 quod ipſi nati ſunt ex Gaſpare alienante, qui fuit filius d. Ioannis, vt probatur ex illius teſtamento, in quo vna cum aliis ipſum vti filium hæredem inſtituit, *Bald. in cap. ex tranſmiſſa ſub nu. 4. de reſtit. ſpoliat. Aret. in cap. per tuas num. 23. & Felin. num. 17. de probat. Gozzad. conſ. 13. num. 7. & fuit ſæpiſſimè deciſum, & præcipuè in Vrbeuetana fideicommiſſi 13. Nouembris 1602. cor. Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino*, & ex fide ba-
9 ptiſmatis, quæ cum coadiuuetur ex prædicta inſtitutione, & pluribus enunciatiuis ponderatis per Informantes ipſa quoque probat filiationem, & deſcendentiam, *vt fuit deciſum in Aretina Cappellaniæ 10. Maij 1591. coram D. Peruſino, & Regien. Prioratus 29. Aprilis 1592. coram Illuſ. Card. Millino.*

Prædium, de quo agitur, per Dominos de Beccatellis poſſeſſum, fuiſſe in hæreditate La-
10 zari fideicommittentis probatur ex Inſtrumento illius acquiſitionis ab eo factæ, quod plenè probat contra habentes cauſam à grauato ſiue immediatè, ſiue mediatè, vt poſt alios *per Peregr. de fideic. art. 44. num. 4. & 6. & art. 45. numer. 26. & fuit dictum in cauſa Montis Faliſci fideicommiſſi ſuperius allegata:* iuncta præſertim particulari diſpoſitione per eundem facta de iſto Prædio in ſuo teſtamento,
11 ex qua apparet illud in ſua hæreditate reliquiſſe, *Bald. conſ. 89. num. 3. lib. 1. Peregr. d. art. 44. num. 20. verſ. item aſſertio*, & non ſolum ex loco, in quo eſt poſitũ huiuſmodi prædiũ, ſed etiã ex pluribus confinibus in Inſtrumẽto venditionis de illo per Gaſparem factæ, & ex con-
12 feſſione ipſorum de Beccatellis ſufficienter remanet probata identitas iſtius prædij, *Bart. in l. demonſtratio queſt. 7. ff. de condit. & demoſtr. Caſtrenſ. in l. ſi in nomine num. 4. C. de teſtam. Alex. conſ. 31. num. 3. lib. 5. Roland. conſ. 67. nu. 13. verſ. verum præmiſſis, & num. 14. & 15. lib. 2. & fuit ſæpiſſimè in Rota deciſum.*

Quo verò ad ſecundam partem dubii ratio reſolutionis fuit, quia iſti fratres de Sementibus licet ſint hæredes Gaſparis eorum Patris,
13 qui prædium præfatum alienauit, & propterea vti eius hæredes teneantur ad damna, expenſas, & intereſſe ob Prædii euictionem paſſa; nihilominus, cum ſint hæredes cum beneficio legis, & Inuentarij, ad illa non tenentur
14 de proprio, ſed ſolum pro viribus hæreditarijs, & non vltra, *l. fin. §. & ſi præfatam, & §. in computatione, & ibi Doct. omnes C. de iur. deliber. Soccin. Iun. conſ. 103. num. 42. in fin. lib. 2. Boer. dec. 27. num. 20.* vndè cum ex Inuentario per eos legiti-

gitimè confecto, cui ſtandum eſt, donec con-
15 trarium probetur, *gloſſ. in l. cum lege ff. de pro-
bat. Caſtrenſ. conſ. 212. num. 2. lib. 1. cum alijs per
Aym. conſ. 225. num. 12. verſ. quod ipſum, & fuit di-
ctum in Bonon. bonorum emphiteuticorum 4. Iulij
1597. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio*, ap-
pareat in hæreditate Gaſparis nihil remanſiſſe,
ex quo teneri poſſint ad huiuſmodi damna,
16 expenſas, & intereſſe, ad illa reficienda iniu-
ſtè fuerunt condemnati, & per conſequens
ſententia vti iniuſta in hac parte venit reuo-
canda &c.

ADNOTATIO.

Non ſolet Rota Romana aliorum Tribunalium
ſententijs, nec etiam laudis Iudicum com-
17 promiſſariorum executionem dare, niſi gu-
ſtata iuſtitia meritorum cauſæ, vt cæteris al-
legatis habetur *in dec. 283. num. 43. par. 17. recent.
& infra dec. 477. & 574.*

Quo verò ad fructus Rota ſolet condem-
18 nare ad reſtitutionem perceptorum, & qui
percipi potuerunt à die motæ litis. *Buratt. dec.
130. & dec. 184. ac vtrobique Adden.*

19 De immiſſione concedenda fideicommiſſa-
rio ex remedio *l. fin. C. de edict. D. Adrian. tollen.*
alibi dictum eſt.

Bonorum fideicommiſſariorum identitas
probatur ex illorum deſcriptione facta per te-
ſtatorem in tabulis ſui teſtamenti, *dec. 381. n. 1.
par. 17. recent. vbi concord.*

20 Trebellianica prohiberi poteſt quominus
detrahatur etiam filijs primi gradus, *deciſ. 18.
numer. 23. 166. numer. 35. & 375. numer. 7. par. 17.
recent.*

Sufficit, quod ſit tacitè prohibita, vt ſi teſta-
tor grauato iniungeret, quod aliud petere, aut
prætendere non poſſit, *deciſ. 4. num. 7. par. 17. rec.*
vel quod totam, & integram eius hæredita-
tem ſubſtituto reſtituat, *dec. 180. num. 21. eadem
par. 17.* vel ſi in ſubſtitutionibus apponatur
clauſula *omni meliori modo, d. deciſ. 180. num. 22.*
vel ſi prohibita ſit alienatio, *Gabr. de Trebell.
concluſ. 9. num. 1. Eminent. Ottbob. dec. 28. num. 38.
deciſ. 462. num. 4. par. 4. to. 1. recent.*

Verum quod ad inducendam prohibitio-
nem Trebellianicæ, requirantur verba, quæ
non poſſint in alium ſenſum interpretari tra-
dit *Rot. deciſ. 67. nu. 2. par. 1. & dec. 203. par. 4. to. 1.
recent.*

In hac materia *vide Rot. in Bononien. Trebel-
lianicæ 15. Maij 1679. coram R. P. D. Emerix, & in
Romana Falcidiæ 16. Iunij eiuſdem anni, coram R. P.
D. Bandinino.*

REATINA BONORVM.

Veneris 4. Iulij 1608.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſo ordinato in caſu alienationis fit
locus, ſtatim ſecuta alienatione, ad fauorem
vocati, illudque licet non agnitum, ad hære-
dem tranſmittitur, ſi fuit purificatum viuen-
te vocato.

SVMMARIVM.

*1 Fideicommiſſum inducitur ex prohibitione aliena-
tionis fideicommittentis, vocando alios in caſu con-
trauentionis, & ſtatim ſequuta alienatione fit lo-
cus vocatis, & n. 5.*

*2 Vocati in caſum contrauentionis ex alienatione per
contrauenientes facta poſſunt bona à quibuſcunque
poſſeſſoribus vendicare, & recuperare.*

*3 Fideicommiſſum etiam non agnitum tranſmittitur
ad hæredes, quando fuit purificatum viuente eo,
qui erat vocatus, & n. 6.*

*4 Vltimo vocatus poteſt liberè diſponere de fideicom-
miſſo.*

DECISIO CXVIII.

PRo informante, nempè factum fuiſſe lo-
cum fideicommiſſis Peregrini, & An-
geli eius filij ad fauorem Ioannis, & Attilij
fratrum, & ipſius Peregrini Pronepotum,
quia ex eorum teſtamentis, ac Inſtrumento
venditionis factæ per Iulium eorum Patrem,
& Dominicum, ac Hortenſium hæredes à præ-
dictis fideicommittentibus inſtitutos, & ex
teſtibus pro Sideria examinatis conſtat bona,
1 de quibus agitur, fuiſſe in hæreditate dd. Pe-
regrini, & Angeli, & ab eis prohibita aliena-
ri, & contra eorum prohibitionem alienata,
vnde cum in euentum alienationis dicti teſta-
tores vocauerint filios alienantis ſi extent, &
illis non extantibus, filios cohæredum, & de-
ſcendentium proximiores, & maſculos de
cippo, ſtatim ſequuta alienatione horum bo-
norum fuit factus locus dictis fideicommiſſis
ad fauorem Ioannis, & Attilij vnius ex dictis
alienantibus filiorum, & alijs alienantibus
proximiorum, qui propterea bona prædicta
2 poſſunt à quibuſcunque illorum poſſeſſori-
bus vendicare, ac recuperare, *l. cum pater §. li-
bertis l. peto §. fratre ff. de legat. 2. Doct. in l. filius fa-
milias §. diui il ſecondo ff. de legat. 1. Padill. in auth.
res quæ nu. 2. C. comm. de leg. Molin. de primog. Hiſ-
pan. lib. 1. cap. 16. num. 32. & lib. 4. cap. 10. num. 7. &
fuit dictum in cauſa Bononien. fideicommiſſi 14.
Martij 1607. coram me.*

Non obſtat, quod Ioannes, & Attilius de-
3 ceſſerint antequam agnouerint fideicommiſ-
ſa, quia cum ipſis viuentibus fuerint purifica-
ta potuerunt illa tranſmittere ad Sideriam eo-
rum ſororem, & hæredem ab inteſtato *Bart.
& Doct. in l. cum filio ff. de leg. 1. Soccin. conſ. vlt.
col. 1. num. 4. vol. 4. vbi de communi, & ſequitur Ce-
phal. conſ. 132. num. 8. Roland. conſ. 46. num. 6. vol. 3.
Zanch. in l. hæredes mei §. cum ita part. 4. num. 29. ff.
ad Trebell.*

Quod aliàs dicebatur Ioannem, & Attilium
prædeceſſiſſe Proſpero filio dicti Hortenſij, &
Proſpero poſteà ſine filijs decedenti ſucceſſiſ-
4 ſe ipſum Hortenſium, qui propterea tanquã
vltimus maſculus vocatus in dictis fideicom-
miſſis potuiſſet libere alienare, fuit dictum in
facto non verificari imò ex reuelationibus fa-
ctis à diuerſis perſonis, & alijs deductis pro Si-
deria potius conſtare de contrario ideo &c.

Habe-

Habetur in hac cauſa alia deciſio, quæ eſt infra 484. & inter recent. dec. 761. par. 1.

ADNOTATIO.

5 De priuatione hæreditatis, ſiue fideicommiſſi ob contrauẽtum teſtatoris præceptum actum eſt ſupra *deciſ.* 61. & de materia *vide Peregrin. conſ. 72. num. 10. lib. 3. Surd. conſ. 116. nu. 17. & ſeqq. Fuſar de ſubſtit. qu. 583. 584. & 718. Ciarlin. controu. 126. num. 14. & ſeqq. Redenaſch. conſ. 83. Comitol. dec. 20. Vbald. dec. 219.*

Fideicommiſſum ordinatum in caſu alienationis operatur, quod grauato alienante debeatur immiſſio ſubſtituto, *deciſ 363. nu. 47. par. 10. recent.*

Tranſmiſſionis materiam agitat *Rot. coram Peutinger. dec. 346. Fuſar. de ſubſtitut. q. 487. & per tres quæſtiones ſubſequentes.*

Purificata conditione in vita grauati admit-
6 titur tranſmiſſio fauore eius hæredum, *dec. 68. num. 9. part. 14. & deciſ. 377. num. 3. & 4. part. 16. recent.*

PLACENTINA BENEFICIORVM.

Luna 23. Martij 1609.

ARGVMENTVM.

Agitur de iuſtificatione narratorum in gratia obtenta cum reſcripto, ſiue clauſula, *ſi neutri* pro qua requirſitur probatio litis, vacatio beneficij, qualitas, & valor illius, & habilitas prouiſi.

SVMMARIVM.

1. *Gratia*, ſi neutri, *dicitur iuſtificata iuſtificatis narratis, & num. 12.*
2. *Lis narrata dicitur iuſtificata ex commiſſionibus, & alijs actis iudicialibus factis ſuper beneficio, quod litigatur.*
3. *Clauſula*, quam, & quas, *appoſita in commiſſione comprehendit petitorium, & negocium principale.*
4. *Vacatio Beneficij probatur ex teſtibus, & ex prouiſionibus Ordiariorum factis vti de Beneficio vacante.*
5. *Producens vacationem illam fatetur, & contra ipſum plenè probat, & n. 14.*
6. *In vacatione per obitum non eſt neceſſe probare titulum, ſed ſufficit probare poſſeſſorem obijſſe in illius poſſeſſione.*
7. *Qualitates narratæ in gratia, ad effectum iuſtificationis probantur per teſtes, per enunciatiuas, per denominationes, aliaſque etiam leuiores probationes.*
8. *Qualitas Beneficij, quod ſit ſimplex, & ſine cura probatur ex litteris prouiſionum factarum de illo & ex iuris præſumptione, quia ſimplex præſumitur.*
9. *Valor Beneficij narratus per non exceſſum, ſiue modum negatiuum probatur ex teſtibus, de publica voce, & fama deponentibus, & num. 13.*
10. *Qualitates non narratæ circa habilitatem, puta Clericatus, non ſunt iuſtificandæ.*
11. *Habilitas alicuius iuſtificatur ex litteris mandati de prouidendo, obtentis ab examinatoribus Vrbis, qui dicant illum fuiſſe repertum idoneum.*

DECISIO CXIX.

DOmini excepto non iure Lupi, de quo volunt, quod particulariter videatur,
1 cenſuerunt gratiam, *ſi neutri* in reliquis eſſe
iuſtificatam, nam lis inter Lupum, & Ioannem ſuper iſtis Beneficijs iuſtificatur ex commiſſionibus, & alijs actis iudicialibus, & cum
2 commiſſio pro parte Lupi obtenta contineat,
quod præfixo Ioanni breui termino ad liquidandum, & eo elapſo procedatur in cauſa ſuper iſtis Beneficijs, ſatis dicitur lis introducta ſuper illorum titulis, *Caſſad. deciſ. 9. num. 6. de cauſ. poſſ. & propriet. & dec. 6. de reſcript.* maximè ſtante clauſula *quam, & quas* in eadem
3 commiſſione appoſita, quæ comprehendit
petitorium, & negocium principale, *Sarnen. in reg. de infirm. quæſt. 34. num. 4. Achill. deciſ. 14. de reſcript. & deciſ. 22. nu. 2. de appell.* & ſic per eam fuit introducta lis ſuper titulo Beneficij, *vt fuit reſolutum in cauſa Mediolanen. Cappellaniæ 3. Iulij, & 6. Nouembris 1595. coram Illuſtriſſimo Card. Pamphilio, & in cauſa Elnen. Præceptoriæ 28. Nouembris 1603. coram R. P. D. meo Marcomontio.*

Vacatio horum beneficiorum per obitum
4 Roderici de menſe Octobris 1590. probatur
ex teſtibus pro parte Ioannis coram A. C. examinatis, ac ex duabus prouiſionibus per Ordinarium de huiuſmodi Beneficijs vti vacantibus per obitum Roderici de dicto tempore factis ad fauorem Lupi, qui dictis prouiſionibus nititur, ac vlterius eas in iudicio produ-
5 xit, quæ propterea contra ipſum plenè pro-
bant, *Rota dec. 3. num. 2. de fid. inſtrum. in nou. Felin. in cap. examinata num. 2. verſ. idem dicas de iudic. Verall. deciſ. 188. num. 4. part. 1.* nec ad huiuſ-
6 modi effectum eſt iuſtificandus titulus, & ius
Roderici, ſed ſufficit probare eum obijſſe in poſſeſſione, *vt per Put. dec. 37. lib. 3.*

Quod Ioannes ſit Canonicus Abulen. probant teſtes pro eius parte examinati, & vlte-
7 rius pro tali plures fuit à Lupo nominatus,
quæ probatio ſufficit pro iuſtificatione huius narratiuæ, ex quo qualitates, & habilitates prouiſi in gratia narratæ ad effectum iuſtificationis probantur per leuiores probationes etiam per teſtes de publica voce, & fama, *Rot. dec. 14. de probat. in antiqu. Ægid. dec. 113. & 114. Verall. dec. 277. n. 4. & ſeq. part. 1.*

Narratiua, quod Beneficia ſint ſine cura,
8 & perſonalem reſidentiam non requirant pro
batur ex litteris prouiſionum Ordinarij ad fauorem Lupi emanatis, vltra quod non eget alia iuſtificatione, quia de iure Beneficia præſumuntur ſimplicia, & ſine cura, quæ ex generali conſuetudine reſidentiam non requirunt, *vt fuit reſolutum in cauſa Placentina Canonicatus 31. Maij 1602 coram Illu. Card. Pamphilio, & alias ſæpius.*

Valor beneficiorum quod non excedat du-

9 catos 280. iuſtificatur ex teſtibus de publica voce, & fama deponentibus, quæ probatio pro iuſtificatione valoris narrati ſufficit, *Put. dec.26.lib.1. Aegid.dec.674. Vrbal.dec.277.num.7. part.1.& fuit ſæpiſſimè deciſum*.
10 Clericatus, & aliæ habilitates Ioannis non ſunt iuſtificandæ ex quo non ſunt narratæ, ſed in omnem euentum iuſtificantur ex litteris
11 mandati de prouidendo per eum obtentis, quibus continetur ipſum ab examinatoribus in Vrbe deputatis examinatum, & idoneum fuiſſe repertum, *vt fuit dictum in cauſa Calaguritana de Ollauri 15. Decembris 1604. cor. R. P. D. meo Decano*.

Superior deciſio 58. eſt in hac ipſa cauſa, & in illius calce alia indicatur.

ADNOTATIO.

Circa clauſulam *quam, & quas*, in commiſſionibus cauſarum apponi ſolitam viget adagium Curiale, quod comprehendat currum, & boues, *deciſ.8. num.3. par.16. recent. vbi concordantes.*

Includit enim lites motas, & mouendas, *dec.240.num.4.par.17.recent.*

Intellige reſpectu cauſæ iam pendentis, ſiue in qua iam fuit pronunciatum, *deciſ.8.nu.10. par.16.& d.dec.240. num.5. par.17.recent.* trahit enim vis iſtius clauſulæ currum, & boues currui alligatos, non autem boues exiſtentes intra ſtabulum, ideſt comprehendit cauſas, & perſonas in commiſſione contentas, non autem diuerſas, & non contentas, *dec.87. num.1. par.4.to.1.deciſ.8.nu.9. par.16 recent.*

12 Quoad gratiam *ſi neutri* ſatis actum *ſupra poſt deciſ.116.& infra dec.121.*
13 De probatione narratiuæ, & valoris beneficiorum *infra deciſione 233. vbi approbatur hæc deciſio.*
14 Scriptura producta probat contra producentem ratione vſus, *Gregor. deciſ.331.num.11. Eminentiſſ. Ottobon. deciſ. 127. number. 2. & quotidiè*.

PAMPILON. PRÆHEMINENTIARVM,

Lunæ 1. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Præſcriptio quadragenaria requiritur ad auferendam præcedentiam Rectori in propria Eccleſia, & illam alteri priuatæ, & particulari perſonæ acquirendam.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio dicitur, non conſuetudo, quando agitur de auferenda præcedentia Rectori in propria Eccleſia, & illa alteri perſonæ priuatæ acquirenda.*
2 *Præſcriptio quadragenaria requiritur ad auferendam Rectori præcedentiam in propria Eccleſia, & illam alteri perſonæ priuatæ acquirendam.*
3 *Tempus litis deducendum eſt ex præſcriptione.*
4 *Conſuetudo quadragenaria requiritur in iis, quæ ſunt contra ius.*
5 *Conſuetudo vna confunditur alia contraria conſuetudine, & nu.ſeqq.*

DECISIO CXX.

Penès Tamburin.de iur. Abbat.deciſ. 108.

Suprà poſt deciſ. 101. referuntur alia iſtius cauſæ.

ADNOTATIO.

Præſcriptio, & conſuetudo ſimul conueniunt in eo, quod in vtraque requiritur lapſus temporis, *Buratt. deciſ.593.num.26.* ſed diſconueniunt, quia in præſcriptione agitur de auferendo ius alicui competens, & ſic præſcriptio tollit ius inductum, ſed conſuetudo tollit tantummodò ius quærendum, *Pen.dec.603. num.6. 7. 19. & 20.& dec.689. num.16.& ſeqq. Add.ad Gregor. dec.191.num.6.deciſ.479.num.2.& 3. par.3.recent. vbi magiſtraliter de materia.*

Conſuetudo Sacris Canonibus contraria non valet, nec eſt attendenda, ſed dicitur corruptela, & quo magis ſeruatur eo minùs firmatur, eoque grauius damnatur, *cap. cum ea de ſentent. & re iudic. cap. clerici de iudic. Manzaned. dec.359.num.3. dec.337.num.5.par.14. & dec.281. num.17.par.15.recent. Burgen.præheminentiarum 1. Iul. 1676. coram Reuer. Bourtemont.*

Quatenùs tamen ſit irrationabilis, ambitioſa, vel illicita, *Buratt. dec.800. nu.10.*

Rationabilis enim, & legitimè præſcripta conſuetudo foret attendenda quamuis contra ius, *Bich.deciſ.477.num.12. Canaler.deciſ.419. & 649. num. 4. Adden. ad Buratt. deciſ. 3.* vbi de materia *num.15. dec.19.nu.7. & deciſ.550.num.4. Dunozett.iun.dec.945.num.10. Dunoz.ſen.deciſ.28. num.2.in recent. deciſ.233.num.22.par.13.deciſ.93. num 9.par.14.dec.222.quæ eſt magiſtralis par.15.& dec.157.num.5.par.17.*

Cum hac diſtinctione, quod ad inducen-
6 dam conſuetudinem contra ius requiruntur 40. anni, *Adden. ad Buratt. dicta deciſione 3. num.15.*

Sed ad conſuetudinem ſecundum ius, vel
7 præter ius ſufficit lapſus decennii, *Bich.dec.543 num.7. Canaler. deciſ.73.num.3.dec.95. num.2.& dec.356.num.1. Adden.ad Buratt.d.deciſ.3.num.15. Dunoz ſen.dec.28.num.12. Coccin.dec.1170.nu.15. dec.187.n.7. par.17.recent.*

Difficultas igitur remanet, quæ conſuetudo
8 ſit rationabilis, quæue irrationabilis, & ea potiſſimum Iudicis arbitrio remittitur, *d. dec. 222.num.34.par.15.recent.*
9 Irrationabilis dicitur, quæ ſine vlla ratione fuit introducta, *dicta dec.222. n.47.*
10 Vel quæ bono publico aduerſatur, *eadem dec.222. n.46.*

In ſpecie, quod vbi agitur de præcedentiis
11 attendenda ſit conſuetudo rationabilis, *dec.168 num 5. par.16.recent.*

Et quod conſuetudo contra ius, & irratio-
12 nabilis tanquam corruptela habenda nō ſit in

con-

conſideratione, *Eminentiſſ. Ottbobon. deciſione 4. num. 38.*

13 Teſtes ad probandam conſuetudinem debent deponere cum requiſitis, de quibus per *Doct. in l. 2. C. de ſeruit. & aq. Duran. deciſ. 246. num. 1.*

VICEN. PRIORATVS.

Veneris 5. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio acquiritur alteri per Procuratorem ſpecialem, & licet inſtrumentalis, eſt manutenibilis, ſi alius tunc non poſſidebat, neque præſumitur attentata in ſpretum inhibitionis, ſi poſſeſſio, & inhibitio emanarunt eadem die, quia poſſeſſio dicitur præceſſiſſe inhibitionem ad excludenda attentata.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio acquiritur alteri per Procuratorem ſpecialem, & num. 6.*

2 *Poſſeſſio, quamuis inſtrumentalis, eſt manutenibilis, ſi tunc temporis nullus alius erat in poſſeſſione, & num. 6. ac 7. vbi ampliatur in monacho pro monaſterio, in filio pro patre, & in alijs.*

3 *Amplia concluſionem firmatam num. 2. ſi capta ſit auctoritate Iudicis litterarum Apoſtolicarum executoris.*

4 *Poſſeſſio capta poſt inhibitionem Rotalem tanquam attentata non eſt manutenibilis.*

5 *Poſſeſſionem præceſſiſſe, & ſubſecutam fuiſſe inhibitionem in dubio præſumitur, ſi omnia eadem die facta ſunt, vt ipſa poſſeſſio ſubſtineatur, & excludantur attentata, & nu. 8.*

DECISIO CXXI.

Vide Poſth. de manut. deciſ. 583.

Poſt deciſ. 32. in 2. referuntur ſupra alia iſtius cauſa.

ADNOTATIO.

6 Duæ primæ concluſiones, quod poſſeſſio acquiratur per Procuratorem cum ſpeciali mandato, & quod poſſeſſio inſtrumentalis alio tunc non poſſidente ſit manutenibilis habentur apud *Poſth. obſeruat. 55. n. 121. vbi allegatur præſens deciſ. & coram Eminent. Ottbob. dec. 20. & ſupra, & infra ſæpius.*

Monaſterio acquiritur quidquid per Monachum acquiritur, *Buratt. dec. 394. num. 2. & dec. 733. num. 7. Celſ. dec. 292. num. 5. Caualer. dec. 606. Manzaned. dec. 580. num. 3. Coccin. dec. 1859. num. 3. Bich. dec. 81. vbi num. 7.* Monachus æquiparatur ſeruo acquirenti pro domino, quod & fit *in dec. 315. num. 16. par. 17. recent.*

Extenditur concluſio primo, vt procedat tàm quoad dominium, quàm quoad poſſeſſionem, *Celſ. d. dec. 292. n. 6.*

Secundo extenditur etiam ad bona, quæ Monachus habebat antè profeſſionem, quapropter ſi Monachus antequam profiteretur erat alterius creditor iſtud creditum Religioni, ſeu Monaſterio in ipſo actu profitendi acquiritur, & debitor nō poteſt amplius ſoluere Monacho, vel ab eo acceptilationem, ſeu liberationem referre in præiudicium Monaſterij, *Manzaned. dec. 580. num. 3.*

Tertio ampliatur etiamſi Monachus ad Epiſcopatum tranſiret, quia nihilominus bona anteà quæſita Monaſterio remanerent, *Caualer. d. deciſ. 606.*

7 Ampliatur quarto, quia poſſeſſio capta per Monachum dicitur acquiſita Monaſterio, quamuis ſine illius procura, ſeu mandato capta ſit, quia Monachus huiuſmodi mandatum habet à lege ſicuti illud ad id habet filius à patre, ſeruus à domino, *Poſth. obſeru. 55. num. 126. & ſeqq. Eminentiſſ. Ottbobon. deciſ. 208. num. 7. & ſeqq. Bich. dec. 81. num. 1. Celſ. d. dec. 292. num. 7.*

Etiam ad effectum manutentionis, *Dunozet. iun. dec. 938. nu. 12.*

Quamuis autem Monachus validè acquirat, & ædificet pro Monaſterio, non ita validè illi poſſet præiudicare, vel in eius deſtructionem agere; vnde poſſeſſionem ſemel adeptā, vel ius ſemel Monaſterio acquiſitum non poſſet Monachus dimittere, reuocare, vel renunciare in ipſius Monaſterij præiudicium, *Bich. deciſ. 81. num. 9.*

Nec tenetur Monaſterium pro debito contracto per Monachum niſi quatenus habeat ad id ſufficiens mandatum, vel pecunia in vtilitatem Monaſterij appareat conuerſa, *Abb. conſ. 102. num. 4. circa fin. verſ. an autem teneatur lib. 2.* etiam ſi ille, qui pecunias accepit fuiſſet Abbas, vel alius Miniſter habilis ad obligandum Monaſterium, quia adhuc, qui credidit pecunias tenetur docere de verſione in commodum Monaſterij, *deciſ. 42. & 227. part. 15. recent.* & reſoluit Sacra Congregatio Epiſcoporum, & Regularium *in cauſa Eugubina pro Canonica Sancti Secundi Eugubij, contra P. Abb. Caliſtum ſub die 13. Maij 1678. referente Eminent. D. Cardinali Baſadona.*

8 Poſſeſſio capta præſumitur tempore habili in excluſionem attentatorum ideò in dubio eſt præſumendum, quod fuerit capta, vel antè præſentatam inhibitionem, vel poſt illius vires iam extinctas, vt habetur ſupra *dec. 116. num. 12.*

BONONIEN. PORTONI.

Mercurij 10. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria non datur, ſi appareat eā peti ad vitandam purgationem attentatorum, licet aliquando ſoleat concedi, ſi detur fumus ſufficiens, qui hic non adeſt.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non datur ad probandum id, quod in iudicio per acta, & ſententias, ac alios actus iudiciales eſt probandum.*

2 *Remiſſoria negatur, quando conſtat, illam peti ad effugiendam purgationem attentatorum, de quibus conſtat, & num. 5.*

3 *Datur aliquando Remiſſoria ad excuſanda attentata, vbi concurrit fumus per quem excludatur calumnia, & nu. 6.*

4 *Negatur tamen, hic adeſſe fumum ſufficientem, imò oſtenditur contrarium.*

DECISIO CXXII.

PLacuit Dominis deciſio coram R. P. D.
meo Decano facta, nempè Domino Mar-
chioni non dandam remiſſoriam ex rationi-
bus in ea deductis, ex quo enim petebatur ad
proban. ſtylum, & obſeruantiam in Ciuitate
Bononiæ, quod Statutum *ſub rubr. de appellat.*
§. præterea, non habet locum in ſummariſſi-
mo poſſeſſorio, & ſic ad probandum id, quod
1 in iudicio per acta, & ſententias, ac alios
actus iudiciales eſt probandum non eſt dan-
da remiſſoria, *Ægid. dec. 9. Rota dec. 6. de probat.*
in nou. & 46. de teſt. in antiq. & fuit ſæpiſſimè deci-
ſum. Præſertim, quod vlterius petebatur ad
2 effugiendam purgationem attentatorum, de
quibus iam conſtat per binas reſolutiones co-
ram R. P. D. Marcomontio factas, ac per duas
ſententias Rotales deſuper latas, *Veſtr. in prax.*
lib. 6. cap. vlt. num. 2. circa princ. Simon. dec. 48. in fin.
lib. 1. & 28. lib. 2. & fuit reſolutum coram me in vna
Ferrarien. attentatorum 22. Iunij. 1607.

Et licet aliquando etiam ad excuſanda at-
tentata ſoleat dari remiſſoria, vbi datur fu-
3 mus per quem excludatur calumnia petentis,
vt per Put. deciſ. 219. num. 3. lib. 1. cum alijs allega-
tis, in præſenti tamen caſu viſum fuit Domi-
nis ex deciſionibus Rotæ Bononien. & alijs
adductis per Informantes pro Marchione non
4 dari talem fumum, per quem ſit à regula præ-
dicta recedendum, quinimò potius ex dictis
deciſionibus arguendum eſſe contrarium,
poſtquam in illis fuit latè diſputatus articu-
lus, an dictum Statutum habeat locum in
ſummariſſimo poſſeſſorio, quod non fuiſſet
neceſſarium, ſi adeſſet illa generalis obſer-
uantia, vel ſaltem de ea fuiſſet facta mentio
in dictis deciſionibus, prout etiam nunquam
apparet de ea fuiſſe oppoſitum, quando plu-
ries in hoc tribunali de dicto articulo fuit
controuerſia.

Binæ deciſiones iſtius cauſæ coram Marquemontio ſunt impreſſæ apud Marchesan. de commiſſ. par. 1. fol. 977. & deciſio coram Penia Decano, tunc proponente in locum D. Pamphilij ægrotantis, eſt inter eius impreſſas 418. alia quoque reperientur infra nempè 147. 162. & 175. quarum vltima eſt etiam inter recent. par. 2. deciſ. 414.

ADNOTATIO.

Non conceditur remiſſoria ad probandum per teſtes, quod faciliter probari poſſet per ſcripturas, *Carill. dec. 270. num. 6. dec. 13. num. 1. & dec. 216. num. 5. par. 9. dec. 174. nu. 3. par. 15. & dec. 60. num. 4. par. 17. recent.*

Limitatur ſi articuli contineant etiam materias, quæ probari non poſſint niſi per teſtes, quia tunc remiſſoria erit concedenda in omnibus, & ſic etiam quoad articulos, qui alias probari poſſent per ſcripturas, *d. dec. 96. nu. 5. & ſeqq.*

Ità nec conceditur ad probandum per te-
ſtes id, cuius contrarium reſultat ex ſcriptu-
ris, *Seraphin. deciſ. 1450. & 1460. num. 3. Baratt.*
dec. 180. & 351. num. 1. Cancler. dec. 84. num. 1. &
in recent. dec. 54. num. 4. cum duobus ſeqq. par. 7. dec.
312. nu. 20. par. 8. dec. 203. nu. 1. par. 9. dec. 194. nu. 8.
par. 10. & dec. 195. num. 10. par. 15. & in Monopo-
litana bonorum 23. Iunij 1659. § ſi quid, coram b. m.
Priolo, inter eius impreſſ. dec. 126. n. 1.
5 Attentanti an, & quando concedatur re-
miſſoria latè actum fuit ſupra poſt dec. 81. vbi
6 etiã de deneganda remiſſoria ob ſuſpicionem
calumniæ, *vide Add. ad Baratt. dec. 4. num. 11. vbi*
allegatur præſens deciſio.

Quod Statutum Bononiæ permittens in remedijs poſſeſſorijs ſemel appellare locum ſibi non vindicet in ſummariſſimo iudicio manutentionis dixit *Ret. deciſ. 039. num. 5. poſt Poſtb. de manutent. & coram Roias deciſione 2. num. 4.*

PERVSINA BENEFICII.

Veneris 12. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Arbitrium datum Rotæ à Signatura, vti regulandum a iure non retardat executionem cœptam ex petita reſtitutione in integrum, quæ dicitur calumnioſè petita aduerſus ſententiã Rotalem, deciſionibus fundatam.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium Rotæ datum à Signatura regulatur à iure, & nu. 6.*

2 *Reſtitutio in integrum non datur ad retardandam executionem iam cœptam, & nu. 7. ac ſeq.*

3 *Executio dicitur cœpta ante petitam reſtitutionem, ſi fuerunt petitæ, & relaxatæ executoriales, & illarum vigore ſit capta poſſeſſio Beneficij, & num. 9.*

4 *Amplia ad hunc effectum ſufficere ex opinione Rotæ, quod executoriales ſint relaxatæ.*

5 *Reſtitutio in integrum dicitur calumnioſè peti, ſi ex deciſionibus in cauſa factis apparet de iuſtitia contra petentem reſtitutionem aduerſus Sententias Rotales, quæ propterea non debent impediri, ne habeant executionem.*

DE-

DECISIO CXXIII.

FVit per Dominos reſolutum non intrare arbitrium ad retardandam vlteriorem
1 paritionem rei iudicatæ, quia arbitrium regulatur à iure, *vt per Bart. in extrauag. ad reprimen. in verb. videbitur num. 3. Caſ. de Graff. dec. 7. num. 6. in fin. & ſeq. & dec. 8. num. 2. de re iud.* &
2 de iure non datur reſtitutio ad retardandum exequutionem iam captam, *Alex. conſ. 223. num. 6. lib. 6. Rip. in l. 4. §. condemnatum num. 30. ff. de re iudic. Put. dec. 11. de reſtit. in integr. & deciſ. 286. lib. 2. & fuit reſolutum in cauſa Burgen. Decimarum de Scalante 29. Octobris 1586. coram bo. me. Bubalo:* in caſu autem, de quo agitur executio ſatis fuit cœpta, ante petitam, & obten-
3 tam reſtitutionem in integrum aduerſus ſententiam Rotalem, poſtqua n non ſolum fuerunt decretæ, & relaxatæ executoriales, ſed etiam in vim illarum fuit per Nicolaum capta poſſeſſio beneficij, de quo agitur, ac illius bonorum, & tamen ad hunc effectum ſuffi-
4 ceret, quod executoriales fuerint relaxatæ, ſecundum opinionem, quam ſeruat *Rota, vt per Put. in dicta dec. 235. lib. 2. & fuit deciſum in dicta Burgen. Decimarum de Scalante, & alias ſæpius.*

Præſertim quod pro parte Capituli nedùm non datur fumus de iniuſtitia ſententiæ Rotalis, quinimò de eius iuſtitia manifeſtè appa-
5 ret ex pluribus deciſionibus factis coram R. P. D. meo Decano, quo fit vt iſta reſtitutio in integrum videatur calumnioſè petita ad retardandam executionem dictæ ſententię, quæ propterea illam impedire non poteſt *cap. ſuſcitata, & ibi Doct. omnes de in integr. reſtit. Caſſad. dec. 1. eodem tit. Afflict. dec. 156. nu. 5. & fuit dictum in d. deciſ. Burgen. & in alia Carthaginen. Decanatus 18. Decemb. 1587. coram Bubalo.*

Deciſiones in hac cauſa coram Pania tunc Decano ſunt inter eius impreſſas 1245. 1282. 1296. 1306. 1337. 1379. & 1484.

ADNOTATIO.

De clauſula *arbitrio Rotæ*, in commiſſione reſti-
6 tutionis in integrum, & quando illa impediat executionem, actum fuit ſupra poſt *deciſ. 14.*

Remanet hic dicendum, quod arbitrium
7 intret quidem ad ſuſpendendam executionem nondum factam, non autem ad retractandam executionem iam factam cum hæc
8 clauſula ſit intelligenda prout de iure, *Coccin. deciſ. 2116. num. 1. Manzaned. deciſ. 739. num. 1. & infra deciſ. 562.*

Etiamſi executio facta eſſet nulla, *Coccin. dec. 1057. num. 1.*

Limitatur ſi executio non eſſet omninò conſumpta, vt v. gr. ſi in executionem rei iudicatæ capta fuiſſet ſimplex poſſeſſio inſtrumentalis ſine perceptione fructuũ, tunc enim ex legitima cauſa nullitatis, vel iniuſtitiæ Rotæ interponeret arbitrium ad impediendũ vlteriorem executionem, *Coccin. deciſ. 1773. num. 1. & ſeqq. deciſ. 1057. num. 1. & deciſ. 1407. numer. 5. Carill. deciſ. 54. numer. 2. & deciſ. 143. num. 8.*

Quod autem per relaxationem executorialium loco mandati dicatur cœpta executio de ſtylo Rotæ, habetur coram *Bich. dec. 541. nu. 17. coram Manzaned. dec. 266. num. 8. coram Celſ. deciſ. 211. num. 2.* vbi *num. 3.* teſtatur ità etiam iudicare Signaturam Iuſtitiæ, vbi agitur de cauſis ventilatis in Rota, *& in recent. deciſ. 193. nu. 22. par. 10. & dec. 35. n. 6. par. 11.*

Dummodò non relaxentur in ipſa ſententia, ſed concedantur per actum ſeparatum, *Coccin. dec. 1830. num. 17.*

Amplius, in Rota executio dicitur cœpta eo ipſo, quod fuit petita, *Cavaler. deciſ. 395. num. 5. Dunozett. iun. dec. 439. num. 6. Coccin. deciſ. 1407. num. 14. & dec. 2141. num. 8. Duran.* latè rem explicans, & examin.nos Conſtitutiones Pontificias, *deciſ. 192. quæ eſt circa hanc concluſionem magiſtralis, Peutinger deciſ. 234. numer. 8. Manzaned. deciſ. 87. num. 8. Rembold. deciſ. 407. num. 4.*

9 Alia ad hanc rem quando ſcilicet executio dicatur cœpta, *vide apud Martin. Andr. deciſ. 85. & 96. & infra deciſ. 327.*

TOLETANA ADMISSIONIS.

Mercurij 17. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

De executione litterarum Apoſtolicarum, confirmantium aliquod priuilegium, quando illæ cenſeantur conceſſæ *ex certa ſcientia*, vel potius in forma communi, & quando de earum ſubreptione dari poſſit ob non expreſſam litis pendentiam, ſeu contrariam conſuetudinem.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ Apoſtolicæ ob earum auctoritatem, & reuerentiam habent executionem paratam, & num. 7. vbi etiam declaratur.*
2 *Clauſula,* & pro maiori cautela de nouo concedimus, *apponi ſolet pro maiori validitate confirmationis, & nihil plus tribuit, quam ipſa confirmatio.*
3 *Confirmatio à Papa quando cenſeatur conceſſa ex* certa ſci ntia, *& quando in forma communi, ac quando Papa dicatur concedere aliquid* ex certa ſcientia, *& num. 8. ac 9. vbi de illarum effectibus.*
4 *Reſcriptum quando dicatur ſubreptitium ob non factam mentionem pendentiæ litis.*
5 *Clauſula,* ſine præiudicio alterius, *quomodo intelligatur.*
6 *Clauſula,* non obſtante quacunque conſuetudine, *demonſtrat Principem habuiſſe notitiam contrariæ conſuetudinis.*

DECISIO CXXIV.

Eſt part. 1. rec. deciſ. 192.

Præ-

ogle

Præceſſit in hac cauſa deciſio ſuper aperitione oris coram Renia Decano, quæ eſt apud Marcheſan. de commiſs. part. 2. fol. 425. & in eadem ſunt aliæ deciſiones nempè infra 137. quæ eſt 210. par. 1. rec. 196. & 413. quarũ vltima eſt 657. pariter par. 1. rec. 509. & 559. quarum poſterior eſt 553. part. 4. to. 1. recent. & coram Duran. dec. 54. & 214.

ADNOTATIO.

7 Litteræ Apoſtolicæ ob eis debitam reuerentiam coram Iudicibus paratam ſortiuntur executionem, præſertim ſi ſint iuſtificatæ, *dec. 218. & 259. vtrobique num. 1. & dec. 389. num. 25. par. 9. recent. infra dec. 332. vbi concluſio declaratur & dec. 424.*

De confirmatione in forma communi, vel ſpecifica, & quid ex vtraque reſultet, *v. Carol. de Graſs. de effectib. Cleric. effect. 2. nu. 154. & ſeqq. Rot. coram Coccin. dec. 1763. Duran. dec. 285. nu. 3. & ſeqq. & citata hac noſtra dec. 297. & 608. par. 4. to. 2. & 3. & deciſ. 166. par. 6. recent. ac infra deciſ. 137.*

Confirmatio regulariter non alterat actum
8 confirmatum, nec illi nouum ius tribuit, ſed
ſolum ei addit maioris roboris firmitatem, vt *cæteris allegatis deciſ. 85. num. 2. & 377. num. 18. & 25. par. 17. recent. & in Gerunden. Collegij 12. Maij 1679. coram Reuer. Albergato Decano.*

Intellige de confirmatione in forma communi, quæ ſcilicet emanauit ſine cauſæ cognitione, & abſque clauſula *ex certa ſcientia*, quapropter eam dicimus vel parum, vel nihil operari, *Coccin. dec. 571. num. 17. & 18.*

Aliud enim dicendum foret de confirma-
9 tione in forma ſpecifica, ſcilicet, quæ emana-
uit *ex certa ſcientia*; hæc enim operatur, quod actus validus videatur approbatus, & inualidus recipiat robur validitatis, *Arguell. deciſ. 17. numer. 26. & citata hac noſtra deciſione habetur in deciſ. 157. num. 7. & ſeqq. par. 5. deciſ. 101. num. 12. par. 6. & dec. 222. num. 12. par. 7. recent.*

Clauſula *ſine præiudicio quorumcumque iurium*, intelligitur de alijs iuribus, quàm de illis, in quibus iam fuit expreſsè præiudicatum in ipſa diſpoſitione, *Buratt. dec. 193. num. 22. deciſ. 375. nu. 8. vbi Adden. litt. B.* vires iſtius clauſulæ magiſtraliter expendit, *dec. 541. nu. 3. vbi pariter Adden. & idem Adden. ad deciſ. 442. num. 5. & ad deciſ. 383. num. 8. Dunozett. iun. deciſ. 131. num. 8. Coccin. dec. 1340. num. 4. & 1439. num. 14. Dunozet. ſen. deciſ. 237. num. 5. Manzaned. deciſ. 708. num. 8. Duran. dec. 399. num. 13. Peutinger. dec. 422. nu. 19. & in recent. deciſ. 179. num. 19. par. 11. & deciſ. 29. num. 18. par. 14.*

Subreptio euitatur quoties Papa ſaltem in genere potuit habere notitiã facti, de quo dubitatur, *Merlin. deciſ. 243. num. 8. in fin. deciſ. 380. num. 28. & dec. 712. num. 7. Buratt. dec. 883. num. 6. Dunozett. iun. dec. 115. num. 5. Coccin. dec. 1721. nu. 36. & 37. Rembold. dec. 106. num. 11. & deciſ. 561. num. 7. deciſ. 70. num. 19. par. 8. dec. 93. num. 21. & dec. 107. num. 25. par. 10. dec. 16. num. 9. & deciſ. 43. numer. 24. par. 11. & deciſ. 408. numer. 3. part. 12. recent.*

Vel vbi Papa id potuit implicitè intelligere *dec. 139. nu. 11. par. 14. recent.*

Allegatur *hac deciſio infra dec. 588. num. 10. & deciſ. 629 in fin.*

ALERIEN. BENEFICII.

Mercurij 17. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Declaratoria datur ob non paritionem ſeruatis de ſtylo ſeruandis, & qualiter ſtylus iſte ſeruetur etiam in iudicio manutentionis. Mandatum de manutenendo relaxatum ad fauorem anteceſsoris ſuffragatur quoque ſucceſsori, illoque intimato, & non parito, vel contrauento fertur declaratoria.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria datur ob non paritionem mandato de manutenendo, facta illius intimatione, ac reproducta, ſeruatiſque quatuor terminis ad docendum de ipſa paritione, & n. 4. & ſeq.*

2 *Mandatum de manutenenendo relaxatum citato Procuratore prædeceſſoris ſuffragatur etiam contra ſucceſſorem.*

Et illo intimato ſucceſſori, & non conſtito de paritione, & eo fortius conſtito de contrauentione, poteſt contra eum ferri declaratoria.

DECISIO CXXV.

Penès Poſth. de manut. deciſ. 584.

Plures aliæ deciſiones emanarunt in hac cauſa, quarum duæ coram Coccino ſunt inter eius impreſſas 195. & 243. aliæ coram Pamphilio ſunt infra 136. (quæ eſt poſt eundem Poſth. de manutent. deciſ. 588.) 155. (quæ eſt inter recent. par. 1. deciſ. 233.) 175. 192. 209. 215. coram Manzan. dec. 266. & coram Buratt. dec. 17. 51. 88. & 173. quarum 1. 2. & 3. ſunt inter recent. par. 2. deciſ. 478. 546. & 621. & hæc 3. replicatur etiam in par. 3. deciſ. 629. vltima verò eſt in eadem par. 3. deciſ. 767.

ADNOTATIO.

4 De ſtylo ſeruari ſolito in proceſſu declaratoriæ
citata hac noſtra deciſione agunt *Poſth. de
manutent. obſeruat. 03. Vbald. dec. 74. dec. 303. par. 6.*
5 *recent.* vbi quomodò procedat, & infra *dec. 150.
291. & 424.*

Regulariter præſentatis in partibus mandatis Rotalibus, ſeu litteris executorialibus Sacræ Rotæ, ac ſeruatis quatuor terminis ad docendum de paritione deuenitur ad relaxationẽ litterarũ declaratoriarũ de ſtylo eiuſdẽ Rotæ, prout cæteris allegatis teſtatur ipſa *Rot. infra deciſ. 195. dec. 84. & 92. par. 17. recent. in Cracouien. Cenſuum 5. Iulij 1677. coram Reuerendiſs. Bourlemont, & in Cracouien. Decimarum 10. Dec. eiuſdem anni coram R. P. D. Rondinino.*

Quod lis cum anteceſſore beneficii incepta continuetur cum ſucceſſore in ſtatu, & terminis ſicuti reperitur tempore obitus anteceſſoris

ris eſt *text. in cap. ſi hi, contra quos, ut lit. penden. & dixit Rot. dec. 1. num. 1. eodem tit. in antiq.*

SEGVNTINA FRVCTVVM.

Luna 22. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Liber Capituli contra ipſum plenè probat. Valor fructuum probatur ex taxa publica loci, vbi percipiuntur, vel ex teſtibus dicentibus fuiſſe venditos iuxta præfatam Taxam.

SVMMARIVM.

1 *Liber Capituli, & partita in eo deſcripta contra ipſum plenè probant.*

2 *Valor fructuum probatur ex Taxa publica loci, vbi fructus ſunt percepti, & num. 4. vbi de iſta liquidatione fructuum.*

3 *Item probatur ex teſtibus deponentibus fructus fuiſſe communiter venditos iuxta Taxam, & nu. 5.*

DECISIO CXXVI.

SOlo Franciſco informante fuit per Dominos reſolutum conſtare de ſufficienti li-
1 quidatione iuxta ſummam contentam in partitis librorum Capituli, qui contra ipſum plene probant *Doct. in l. admonendi, & ibi Iaſ. in 2. lect. num. 110. in fin. ff. de iur. iuran. Pariſ. conſ. 21. num. 27. lib. 4. & fuit dictum in hac cauſa ſub die 19. Nou. 1607. coram me.*

Ex illis enim conſtat, quod ab anno 1605. de menſe Iulij, quo Franciſcus à perceptione horum fructuum fuit excluſus à Capitulo, vſque ad totum annum 1608. ad eius præbendam trecenta octuaginta tria millia quadringenta nonaginta ſex marapetini, frumenti vero fanecę trecenta viginti quatuor, & nouem modia, ordei ducenta viginti duo, & decem modia, auenę octo cũ dimidia ſpectabãt; Quorũ valorẽ Domini dixerunt eſſe æſtiman. iuxta taxam Regiam, ſecundum quam apparet triticum valuiſſe ad rationem 13. regalium pro
2 qualibet faneca, ordeum ad rationem nouem regalium, & auenã ad rationem centum marapetinorum, iſta enim taxa probat valorem taxatum eſſe iuſtum, & communem. *Bart. & & Alberic. in l. fin. ff. ad l. Iul. de Annon. Alberic. de Statut. quæſt. 69. Salycet in l. 1. num. 4. verſ. ego, C. de Epiſcop. audien. & fuit dictum in cauſa Imolen. Tutela 27. Octobris 1595. coram Illuſtr. Cardinali*
3 *Pamphilio*, maximè quod, vt dicunt teſtes, prædicta omnia fuerunt communiter vendita iuxta dictam taxam ad *l. pretia rerum, ff. ad l. falcid. & fuit conſideratum in dicta Imolen. Tutela.*

Supra poſt deciſ. 85. referuntur alia huius cauſæ ibidemque videre eſt an & quando libri Capituli faciant probationem.

ADNOTATIO.

4 Pretium iuſtum in fructibus quale ſit deſumitur ex publica taxa, *Peuting. deciſ. 494. num. 6. deciſ. 100. num. 2. par. 4. to. 1. & deciſ. 302. num. 2. par. 17. recent.* vbi quod frumenti pretium deſumitur ex libris Annonæ, vel Communitatis, ac ex taxa impoſita per Magiſtratum.

5 Et quod pretium currens in publico foro præſumatur iuſtum, *deciſ. 245. num. 20. part. 17. recent.*

SEGVNTINA PRÆSIDENTIÆ.

Luna 22. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Agitur de conſuetudine tribuente præcedentiam in Choro Canonico antiquiori aduerſus Dignitates, abſente Decano, & Priore, iſtaque conſuetudo quomodo probetur, & an ſit contra, vel præter ius in caſu, de quo agitur, & ſimilibus eſt deciſio notabilis, & paſſim allegata.

SVMMARIVM.

1 *Ex conſuetudine Eccleſiæ Seguntinæ in abſentia Decani, & Prioris ius præſidendi in Choro ſpectat ad antiquiorem Canonicum, & in iſta materia attenditur conſuetudo, & numer. 9. cum ſeq.*

2 *Conſuetudo iſta quomodo ex teſtibus probetur.*

3 *Præcedentia in Choro abſente Decano, & Priore ſpectat de iure ad officium Cantoris.*

4 *Ius præſidendi in Choro, abſente Decano, & Priore non ſpectat ad Dignitates de iure communi, iuxta quod illæ nullam pro ſe habent iuris aſſiſtentiam.*

5 *Conſuetudo præferens antiquiorem Canonicum in abſentiam Decani, & Prioris non dicitur contra ius, ſed præter ius.*

6 *Ad inducendam conſuetudinem præter ius non requiritur tempus quadraginta annorum, ſed ſufficiunt decem anni, & num. 12.*

7 *Conſuetudini præſidendi in Choro Canonicis antiquioribus ius potius aſſiſtit, quam reſiſtat.*

8 *Inconueniens non eſt, nec contra ius commune ex aliqua rationabili cauſa, vt minor maiori in aliquo loco præferatur, & n. 13.*

9 *Conſuetudo decennalis ſufficit, vbi agitur ſolum de aliquali prærogatiua in aliquo caſu.*

DECISIO CXXVII.

SVb die 14. Martij anni præteriti fuit reſolutum abſentibus Decano, & Priore, ius præſidendi in Choro ſpectare ad antiquiorem Canonicum, ſed propter duplicatam depoſitionem datam in ſummario vnius, & eiuſdem teſtis deponentis ſuper quadragenaria conſuetudine, antequam extenderem deciſionem, volui iterum Dominos meos conſulere, & bis repropoſito dubio ſub dicta die 22. Iunij, fuit

dictum

1 dictum, ſtandum eſſe in deciſis ea ratione,
quia ex conſuetudine Eccleſiæ Seguntinæ in
abſentia Decani, & Prioris in Choro præſidet
antiquior Canonicus, nec eſt dubium in hac
materia conſuetudinem præcipuè eſſe atten-
dendam iuxta doctr. *Bald. in cap. cum olim nu. 1. & ſeqq. de conſuetud. Felin. in cap. ſtatuimus in princ. de maiorit. & obed. Cardin. conſ. 62. num. 1. & fuit deciſum in Calaguritana Prahemineniarum 13. Nouembris 1591. coram b. m. Card. Seraphino, & aliàs ſæpius.*

Quod autem in Eccleſia Seguntina vigeat
talis conſuetudo probant plures teſtes, vnus
nempè ſpatio quadraginta annorum, & plures
ferè triginta quinque annorum, reliqui de
tempore excedente metam viginti annorum,
aliqui de auditu à maioribus, & duo de pu-
blica voce, & fama, cum quibus concurrit
2 affixio virgæ in ſede Canonici antiquioris,
prout affixæ exiſtunt in ſedibus Decani, &
Prioris, ad quos nulla eſt controuerſia ſpectaſ-
ſe hoc ius præſidendi à tempore longè exce-
dente metam quadraginta annorum, itaut
etiam ſit admodum veriſimile a tanto tempo-
re citra fuiſſe affixam virgam in ſede Canoni-
ci antiquioris, quibus omnibus ſimul iunctis
viſum fuit adeſſe ſufficientem probationem
conſuetudinis, iuxta not. per *gloſ. in cap. cum cauſam in verb. adminicula de probat. & in cap. veniens il 1. verb. illorum de teſt. cum aliis per Gabr. concl. 1. in princ. de probat.*

Præſertim quia in caſu iſto agitur ſolùm de
3 præſidentia in Choro, abſente Decano, &
Priore, quod de iure communi potius ſpe-
ctaret ad officium Cantoris, *cap. perlectis, §. ad Primicerium 25. diſtinct. cap. 1. & ibi Doct. de offic. Primicer. Hoſtien. in ſumm. eod. tit. Put. deciſ. 89. num. 2. lib. 3. & fuit reſolutum in cauſa Vlixbonen. Prahemineniarum 19. Iunij 1595. coram R. P. D.*
4 *Iuſto*, ſuper quo Dignitates nullam habent iu-
ris communis aſſiſtentiam, cum in iure nulli-
bi diſpoſitum reperiatur, quod deficiente
Cantore, vel aliis Præſidentibus huiuſmodi
ius præſidendi pertineat ad Dignitates, & ſi
conſuetudo in abſentia Decani, & Prioris il-
5 lud detulit Canonico antiquiori, non poteſt
dici contra ius, ſed præter ius, *Put. deciſ. 241. num. 1. & vlt. lib. 1. & fuit dictum in cauſa Hiſpalen. iuris nominandi 10. Octobris, & 7. Nouembris* 1583. *coram bo. me. Card. Seraphino*, quo caſu ad
6 illam inducendam non requiritur tempus
quadraginta annorum, ſed ſufficiunt decem
anni, vt per *gloſ. in cap. conſuetudo, & ibi Franch. num. 5. in 2. notab. de conſuetud. in 6. Doct. in cap. fin. extr. eod. tit. vbi præ aliis Abb. num. 11. verſ. de iure verò Canonico, & in cap. ſtatuimus col. 2. poſt med. & ibi Felin. num. 1. in fin. verſ. attende de maiorit. & obed.*

Conſiderabant etiam Domini, quod cum
hic non agatur de totali, & abſoluta præſiden-
tia antiquioris Canonici ſupra Dignitates in
omni loco, & in omnibus actibus, ſed dum-
7 taxat de præſidentia in Choro ius commune
potius aſſiſtat, quàm reſiſtat, ex adductis per
Abb. in cap. poſtulaſtis num. 8. de conceſſ. præbend. Gemin. in cap. 1. collatione num. 7. de appellat. Put. deciſ. 105. num. 3. lib. 3. & fuit reſolutum in cauſa Calaguritana Prahemineniarum 13. Nouembris 1591. coram bo. mem. Card. Seraph. Nam non eſt
incongruum, nec iuri communi repugnans,
8 quod in aliquibus locis, & caſibus ex aliqua
rationabili cauſa minor maiori præferatur,
vt fuit dictum in dicta Calaguritana Prahemineniarum, & in cauſa Oriolen. iuris ſedendi 24. Octobris 1586. coram Illu. Card. Blanchetto, dantur enim
aliquando certi caſus in quibus minùs dignus
digniori præfertur, *vt per Felin. in rubr. de maiorit. & obed. ſub num. 10. Menoch. conſ. 52. num. 99. & ſeq. lib. 1. & fuit reſolutum in dicta Oriolen.*
9 *iuris ſedendi*, & quod vbi ſolum agitur de ali-
quali prærogatiua in aliquo caſu ſufficiat de-
cennalis conſuetudo tradit *Butr. in cap. fin. in 2. lect. numer. 39. circa med. verſic. oportet ergo de conſuet.*

Quæ pro parte Dignitatum in contrarium
deducuntur, & præſertim allegatum Statu-
tum Eccleſiæ Seguntinæ benè tolluntur per
Informantes pro Canonicis quorum reſpon-
ſiones Dominis placuerunt &c.

Emanauit forſan in hac cauſa deciſio Manzaned. inter eius impreſſ. 12. & in recent. 129. par. 2. et in eadem eſt deciſ. 288. part. 1. quæ eſt etiam 98. par. 4. to. 1. recent. coram Marcemontio.

ADNOTATIO.

Ad propoſitum iſtius deciſionis multa de con-
ſuetudine, præter, vel contra ius, ac de diffe-
rentia inter vtramque habentur *ſupra poſt deciſ.* 120. ac de præcedentijs *poſt deciſ. 92. ac poſt eandem deciſ.* 120.

Notabilis eſt hæc deciſio circa præcedentiã
Cantoris, Cantoratus enim inter dignitates
numeratur, *Celſ. deciſ. 120. numer. 6.* vbi quod
proindè Cantor non eſt de Capitulo, & quod
ad poſſeſſionem Cantoratus conſequendam
non eſt neceſſarium id capitulariter fieri.

De iure appellatione Cantorum veniunt
omnes Clerici etiam prima tonſura initiati,
dec. 533. num. 26. part. 14. recent.

In materia præcedentiarum, ſeu præhemi-
9 nentiarum attenditur potius conſuetudo, quã
iuris communis diſpoſitio, *Vrſell. concluſ. 137. num. 9. & ſeqq. Comitul. deciſ. 110. num. 3. Canaler. dec. 649. num. 10. Eminent. Ottbob. dec. 4. num. 34. &*
10 *ſeqq.* vbi declaratur quomodo hæc concluſio
procedat, prout etiam per *Adden. ad Gregor. deciſ. 124.*

11 Et ad inducendam huiuſmodi conſuetudi-
nem ſufficit decennium, *dec. 214. num. 2. par. 4. to. 2. recent. vbi allegatur noſtra deciſio.*

12 Atque vt hic firmatur non eſt incongruũ,
quod minùs dignus præferatur magis digno
in aliquo particulari loco ex ſpeciali conſue-
13 tudine, & tunc talis conſuetudo non dicitur
irrationabilis, vt relata hac noſtra deciſione
Vrſell. concluſ. 148. num. 350. Adden. ad Gregor. vbi ſupra, & dec. 310. num. 10.

TOLETANA PAROCHIALIS.

Veneris 26. Iunij 1609.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Pro reiectione attentatorum non intrat arbitrium Rotæ, quando illa ſunt clara, & commiſſa in ſpretum inhibitionis Rotalis, quæ ſemper eſt timenda, & poſſeſſio capta poſt illius præſentationem eſt attentata, ac quando Parochialis dicatur litigioſa ad prædictum effectum.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium regulatur à iure.*
2 *Attentata, quæ ſunt clara, iure veniunt reuocanda.*
3 *Inhibitio Rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda, & num. 9.*
4 *Arbitrio Rotæ non eſt dignus, qui illius iuriſdictionem, & inhibitionem contempſit, & n. 10. cum ſeq.*
5 *Poſſeſſio capta poſt inhibitionem eſt attentata, etiam ſi ſit capta in vim gratioſæ ſubrogationis.*
6 *Litigioſa non dicitur Parochialis, ſi lis non ſit ſuper ea, nec illius titulo, ſed ſuper iure optandi, & prouidendi, niſi ſit in lite præſentatus, qui inſtetit pro inſtitutione, & à denegatione appellauerit, quia tunc dicitur lis ſuper titulo, & eo magis, ſi adſit commiſſio cum clauſula,* quam, & quas.
7 *Parochialis poſſeſſio, facto concurſu, ſuſpendi non debet.*
8 *Declara quomodo iſtud intelligatur.*
Ad materiã Beneficij litigioſi, vide n. 15. cũ nu. ſeq.

DECISIO CXXVIII.

Penès Poſth. de manut. deciſ. 585.

Reperiuntur in hac cauſa coram Seraph. dec. 974. & 1148. coram Arigonio deciſio, quæ eſt apud Marcheſan. de commiſſ. par. 1. fol. 25. & infra dec. 560. 611. 650. & 664. & 573. & in part. 4. tom. 1. rec. dec. 660.

ADNOTATIO.

Poſſeſſio capta poſt præſentatam inhibitionem
Rotalem dicitur attentata, & ideo in primis
& ante omnia venit reuocanda, quamuis cau-
9 ſa fuiſſet commiſſa *arbitrio Rotæ*, quia non re-
putatur à Rota dignus arbitrio, qui illius in-
hibitioni contrauenit, vt relata *hac noſtra deci-
ſione Poſth. de manut. obſeruat. 48. num. 28.* nec po-
10 teſt iudex inferior de viribus inhibitionis Ro-
talis cognoſcere, cum illa ſiue iuſta, ſiue in-
iuſta ſit metuenda ob facilem recurſum, qui
poteſt haberi ad eandem Rotam, vel ad Signa-
turam *Poſth. de manut. allegans hanc noſtram deci-
ſionem obſeru. 1. num. 53. & ſeq. & infra deciſ.*
210.

Cauſa igitur attentatorum commiſſa Rotę
cum clauſula *arbitrio*, non intrat arbitrium
11 vbi attentata ſunt clara, & incontrouertibi-
lia, *Buratt. deciſ. 177. num. 2. & deciſ. 212. nu-
mer. 11.*

Prout nec intrat arbitrium quando fuit par
ti quæſitum ius ex aliquo decreto vel reſcrip-
12 to obtento ſuper attentatorum purgatione,
Buratt. dict. deciſ. 177. numer. 8.

Ad hoc autem vt arbitrium intret ex non
iure petentis, neceſſe eſt, quod de illo con-
13 ſtet, vel per rem iudicatam, vel per confeſ-
ſionem partis *Buratt. d. dec. 177. num. 4. & d. dec.
212. num. 12.*

Faciliter tamen intraret arbitrium Rotæ in
cauſa attentatorum circa refectionem expen-
ſarum, quando illæ ſunt modicæ, admittendo
quod ad vlteriora procedatur in cauſa quam-
14 uis non fuerint in effectu ſolutæ facta per at-
tentantem earum oblatione cum ſolito depo-
ſito vnius iulij, *Adden. ad Buratt. deciſ. 356.
num. 7.*

Quando Beneficium eſt litigioſum patroni
15 non poſſunt ad illud præſentare, nec Epiſco-
pus poteſt illud conferre *cap. 1. vt lit. penden. in
6. Buratt. dec. 307. n. 1.*

Sed eueniente caſu vacationis debet impe-
trari à Sanctiſſimo cum expreſſa mentione li-
16 tis, nam ſi impetraretur ſine mentione litis
gratia iudicaretur ſubreptitia *dec. 29. nu. 2. part.
2. recent.*

Quæ ſanè litis mentio ad hunc effectum
dicitur ſufficienter facta ſi ex litteris Apoſtoli-
17 cis legatur clauſula *cuius litis ſtatum etc. Mantic.
dec. 313. nu. 8. d. dec. 29. nu. 2. part. 2. rec.*

Et tunc ſi fuerit à Sanctiſſimo deſtinatus
particularis gratiæ, ſeu litterarum executor,
coram iſto citra vitium attentatorum poſſet
18 procedi ad illarum executionem, ac adiudica-
tionem beneficij, quia Sanctiſſimus per hu-
iuſmodi deputationem particularis executo-
ris videtur cauſam ad ſe auocaſſe *Felyn. in cap.
fin. n. 38. de præſumpt. Seraph. dec. 1003. nu. 3.*

Alias ipſa litterarum executio non coram
19 Ordinario, ſed vel in Rota, vel in eo Tribu-
nali vbi pendet lis beneficij petenda eſſet, *Se-
raph. vbi ſupra, & dec. 528. n. 3. par. 13. rec.*

Hæc autem litigioſi beneficicij prouiſio fit
à Sanctiſſimo non tanquam de reſeruato, ſed
tanquam de litigioſo, aliud quippe eſt benefi-
20 cium eſſe reſeruatum, aliud eſſe litigioſum,
cum lis non inducat reſeruationem, ſed ſo-
lummodo ſuſpendat donec ea durat ordina-
rijs ius conferendi, patronis ius præſentandi,
*Bich. deciſ. 305. numer. 21. Manzaned. deciſ. 715.
num. 5.*

Quapropter in prouiſione beneficij litigioſi
21 Dataria non ſolet procedere per viam veræ,
& propriæ collationis, ſed per viam ſubroga-
tionis *Manzaned. d. dec. 715. num. 7.*

Ad nihilum præmiſſa proſunt in beneficijs
22 Regni Galliæ, ea enim quantumuis litigioſa
vigore concordatorum per ordinarios confe-
runtur *dec. 291. n. 28. par. 15. rec.*

Non tamen ſemper quod beneficium liti-
gatur dicitur eſſe litigioſum; ſiquidem, vt be-
23 neficium euadat litigioſum lis debet eſſe ſu-
per eius titulo, & proprietate, ac titulum, &
proprietatem beneficij concernere *Buratt. dec.
300. num. 9. Duran. dec. 139. num. 4. Zarat. deciſ. 4.
num. 14.*

Ac neceſſe eſt quod beneficium inter liti-
gantes prętendatur vti ſuum actione reali, quę
24 percutiat ipſum beneficium, quapropter ſi
illud peteretur vti debitum, id non redderet
bene-

beneficium litigioſum, quia videretur inten-
tata actio perſonalis *Adden. ad Buratt. dec. 927.*
num. 24. & 25. Dunoz. iun. dec. 45. nu. 2. & in Burgi
Sancti Donini beneficij 28. Iunij 1679. cor. R. P. D.
Taia.

Ideoque nec diceretur litigioſum beneficiũ
ex lite vertente in mero poſſeſſorio etiamſi
25 agatur de poſſeſſorio adipiſcendæ *Buratt decif.*
900. num. 8. Coccin. decif. 1476. num. 8. & dec. 2080.
num. 21.

Declara iſtas concluſiones habere locum in
beneficijs liberæ collationis, non autem in
beneficijs electiuis, vel de iurepatronatus,
26 nam in illis non requiritur quod lis ſit ſuper
titulo, ſeu proprietate, ſed ſufficit quod illud
petatur vti debitum, & in iudicio poſſeſſorio
ad contrahendam qualitatem litigioſi, vt ma-
giſtraliter explicat *Coccin. d. dec. 2080. num. 23.*
& ſeqq.

Item nec efficitur litigioſum beneficium
ex lite in qua non principaliter ſed incidenter
27 diſputetur inter collitigantes, cuius ſit bene-
ficium *Buratt. dec. 59. num. 13. Celſ. dec. 314. nu. 6.*
dec. 324. n. 11. & dec. 363. n. 8.

28 Nec ex lite introducta ſuper iure optandi
Adden. ad Buratt. dec. 927. nu. 16.

Sicut nec ex lite in qua non negetur titulus
ſed petatur titularem, vel ob commiſſum cri-
29 men, vel ob non reſidentiam, vel ex alio ſi-
mili capite amoueri, tunc enim non dicitur
agi de titulo beneficij, ſed de crimine, vel de
qualitate perſonæ ipſius beneficiati *Adden. ad*
Buratt. d. dec. 927. num. 27. Dunoz. iun. dec. 45. nu. 16.
& 17. Leodien. Canonicatus, & Cuſtodiæ 28. Iun.
1679. coram Reu. Albergato Decano.

Quod ſi in lite non ageretur ſimpliciter de
crimine, ſeu de qualitate perſonæ beneficiati,
ſed collitigans peteret amoto poſſeſſore be-
30 neficium ſibi adiudicari, tunc vtiq; lis dicere-
tur concernere titulum beneficij, & litigioſi
qualitatem induceret, idem *Buratt. dec. 59. n. 28.*
Dunoz. iun. dec. 45. nu. 18.

Hinc optime noſtra deciſio ad arguendam
qualitatem litigioſi in controuerſia Parochiali
ponderat quod illius cauſa fuerat commiſſa
31 cum clauſula *quam, & quas*, nam hæc clauſu-
la (de qua aliqua diximus ſupra *poſt dec. 119.*)
inter cætera operatur, quod commiſſio com-
prehendat tam petitorium, quam poſſeſſo-
rium, tam titulum, & proprietatem, quam
poſſeſſionẽ vt in ſpecie ponderat *Zarat. dec. 47.*
num. 15. Dunoz. iun. deciſ. 367. num. 40. & deciſ.
467. nu. 3.

Declarando etiam hanc concluſionem dũ-
modo cauſa cuius occaſione emanauit com-
32 miſſio ſit ſuper titulo, & proprietate benefi-
cij cum alias virtus clauſulæ *quam, & quas* non
operetur circa ea, quæ in iudicio non ſunt
deducta, vt bene explicat *Rota dec. 217. nu. 7.*
& ſeqq. part. 16. rec.

Lis calumnioſa non efficit beneficium liti-
33 gioſum *Em. Ottbob. dec. 90. num. 11. vbi num. 12.*
explicat hoc dictum procedere quãdo calum-
nia eſt adeo euidens vt nulla poſſit excuſatio-
ne, ſeu tergiuerſatione velari.

Pariter per litem vertentem inter patronos
ſuper pertinentia iuris præſentandi, vel inter
collatores ſuper pertinentia iuris conferendi
beneficium non efficitur litigioſum, ideoque
34 eueniente illius vacatione, & patronus qui ſit
in quaſi poſſeſſione præſentandi poterit, præ-
ſentare, & Ordinarius reſpectiuè poterit con-
ferre non obſtante hac lite citra vitium atten-
tati *Lother. de re benefic. lib. 2. quaſt. 20. num. 5. &*
ſeqq. Em. Ottbob. dec. 263. num. 15. & ſeqq. dec. 427.
nu. 5. par. 1. dec. 217. nu. 4. & 5. par. 15. & dec. 91. nu.
5. par. 17. rec.

Quamuis prouiſus Apoſtolicus, vel præ-
ſentatus ad cauſam fuiſſet admiſſus, quia per
35 talem admiſſionem tanquam incidenter fa-
ctam non redderetur litigioſum ipſum bene-
ficium *Em. Ottbob. d. dec. 263. nu. 16.*

Cuius rei contrarium non determinatur in
hac noſtra deciſione, cum in caſu iſtius præ-
36 ſentatus non fuiſſet admiſſus ad cauſam inci-
denter, ſed coram ordinario tanquam princi-
palis comparuerit, & inſtitutionem petierit,
qua denegata, à denegatione appellauit,
& ſic lis erat ſuper inſtitutione ad beneficiũ,
quæ illius titulum concernebat.

Quæſtio remanet examinanda an ſit litigio-
37 ſum beneficium quando altera ex partibus li-
ti ceſſerat, & adhuc remanere litigioſum
dixit *Rot. dec. 383. par. 2. rec.*

38 Contrarium autem ex Diametro ſtatui vi-
detur *cor. Buratt. dec. 307. num. 2.*

Concordari tamen poteſt vtraque deciſio
diſtinguendo diuerſos effectus, quia ſi loqui-
mur ad effectum vt ordinarius poſſit confer-
re, vel patronus præſentare, vtique litigioſi
qualitas dicitur ceſſaſſe per ceſſionem, ſeu
39 renunciationem litis factam ab vno ex colli-
tigantibus, quamuis quoad alios effectus per
ceſſionem ſeu renunciationem talis qualitas
non adimatur, & hæc conciliatio videtur rectè
deduci ex lectura vtriuſque deciſionis benè
illas conſiderando.

Ex his corollariè deducitur, quod poterit
40 ordinarius conferre, & patronus præſentare
non obſtante lite ſi illi fuit per vnum ex col-
litigantibus ceſſum, vel renunciatum ex præ-
dictis auctoritatibus.

Ampliatur quia ad hunc effectum non eſt
omnino neceſſarium, quod alter ex colliti-
41 gantibus liti cedat, ſeu renunciet, cum ſuffi-
ciat etiam tacita ceſſio, ſeu renunciatio re-
ſultans ex actibus implicitè renunciationem
importantibus *Adden. ad Buratt. deciſ. 307. nu-*
mer. 9.

Exemplificãtur iſti actus ſi collitigans im-
42 petraret aliud beneficium incompatibile cum
controuerſo *Adden. ad Buratt. d. nu. 9.*

Item ex taciturnitate per decennium vt fir-
43 mat in hac parte celebris *deciſio Caſſadori ſub*
tit. vt lit pend. in ord. 5. & ſequitur. Rota. dec. 383.
nu. 1. & ſeqq. par. 2. rec.

Immò, & minus tempus ſatis eſſet vbi
ex alijs facti circumſtantijs, & præſertim ex
44 illius non iure valeret colligi, quod colliti-
gans habuerit litem pro deſerta ſeu derelicta
d. dec. 383. nu. 2. & 3.

E conuerſo nec decenniũ ſufficeret ad indu-
cendam tacitam litis deſertionem, ſeu renun-
45 ciationem, niſi ſimul, & copulatiuè cum eo
con-

concurrat non ius illius, qui litem proſequi debuiſſet, idque ex actis clare reſultet alias ad inducendam litis deſertionem, aut tacitam renunciationem, in eo qui vel fouet bonum ius, vel non fouet malum ius clarum, & ex actis reſultans, requiritur lapſus 30. annorum aut aliquis actus poſitiuus *Adden. ad Buratt. deci. 307. num. 10.*

Quoad conſtitutionem Pij Quinti, quæ reſpuit ſuſpenſiuam appellationem in cauſis beneficiorum habentium annexam curam animarum notabilis eſt intelligentia deducta in noſtra deciſione, quando appellatio interponitur ſolum reſpectu habilitatis prouiſi, vel prælectionis factæ per Ordinarium, non autem quando diſputatur an ſit locus concurſui, & ad eam facit *Rot. deciſ. 114. num. 10. par. 15. recent.*

LEODIEN. HÆREDITATIS.

Ven. 26. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Alimenta debita in certa ſpecie monetæ, puta in ſcuto aureo, debent ſolui in illa moneta, ſi reperiatur, ſin minus in illius valore currente de tempore ſolutionis, ſi valor non ſit intrinſecè mutatus, & quid operetur clauſula, *ſine præiudicio*, appoſita in receptione ſolutionis.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta debita in certa ſpecie monetæ in illa ſolui debent, vel illius valore, ſi moneta non ſit mutata in bonitate intrinſeca, ſed tantum valor extrinſecus mutatus ſit, & n. 8.*

2 *Si moneta, in qua fuit facta ſolutio, non conſtituit verum, & integrum valorem ſcuti aurei debiti in auro, tenetur, qui ſoluit ſupplere, quod deeſt.*

3 *Receptio ſolutionis facta cum clauſula* ſine præiudicio, *non præiudicat recipienti circa id, quod ſibi vere debetur, & n. 9.*

4 *Receptio facta cum clauſula,* ſine præiudicio, *præſeruat ius petendi reſiduum, & n. 9.*

5 *Alimenta præterita non debentur, niſi prius fuerint petita.*

6 *Alimenta petita in Rota, & ab ea aſſignata, dicuntur alimenta futura, & non præterita.*

7 *Rota in materia mutationis monetæ quem ſtylum ſeruet circa ſolutionem faciendam.*

DECISIO CXXIX.

Domini dixerunt, Ioannem teneri ſupplere verum valorem octo ſcutorum auri in auro Gulielmo quolibet menſe pro alimentis ex decreto Rotæ aſſignatorum, quia cum alimenta reperiantur decreta in ſcutis auri in auro, & ſic in certa ſpecie monetæ,
1 quæ in bonitate intrinſeca non fuit mutata, ſed eius tantùm valor extrinſecè auctus, erant ſoluenda ſcuta auri in auro, vel eorum æſtimatio ſecundum valorem, qui de tempore factarum ſolutionum currebat, iuxta *doctr. Bart. & aliorum in l. Paulus ff. de ſolut. Aret. conſ. 10. nu. 3. Aym. conſ. 47. num. 6. verſ. quinto dico, Gabr. conſ. 164. num. 4. verſ. ſed ſi non ſit. & num. 5. lib. 1. Couarr. de collect. veter. numiſmat. cap. 7. §. vnico num. 5. verſ. octaua concluſio, & fuit ſæpius in Rota deciſum, & ſignanter in illa Romana pecuniaria Sancti Celſi 23. Ianuarij 1589. coram R. P. D. meo, Decano.*

Ideò cum tres floreni, in quibus fuit facta ſolutio non conſtituat verum valorem vnius
2 ſcuti auri in auro, conſequens eſt, vt Ioannes teneatur ſupplere totum id quod vero valori deeſt.

Nec obſtare quod Gulielmus receperit tres florenos pro quolibet ſcuto, & per conſequens videatur ſaltem quoad præteritum ſibi præiudicaſſe, *vt fuit dictum in dicta Romana pecuniaria Sancti Celſi*, quia receptiones fuerunt
3 factæ cum clauſula *ſine præiudicio*, quæ operatur, vt circa reſiduum per huiuſmodi rece-
4 ptiones nihil ſibi præiudicauerit, quinimò ex illa fuit ſibi præſeruatum ius petendi reſiduum *l. ſi debitor §. 2. ff. quib. mod. pig. & hypoth. ſolu. c. ſollicitudinem de appellat. cum ſimilib.*

Neque etiam obſtare, quod dicitur agi de
5 alimentis præteritis, quæ non debentur, niſi fuerint petita, *Bart. in l. libertis, quos §. 1. num. 3. ff. de alim. & cibar. legat.* quia ſtatim quod fue-
6 runt in Rota petita, & per eam aſſignata dicuntur alimenta futura, & non præterita *Caputaq. dec. 20. num. 4. & dec. 24. part. 1. in impreſſ. & dec. 119. lib. 1. in manuſcript.*

In hac cauſa videtur eſſe dec. 22. par. 4. tom. 1. recent.

ADNOTATIO.

Occurrente caſu diſputandi ſuper mutatione valoris monetæ videnda eſt *Rot. coram Bich. deciſ. 151. & deciſ. 250. & coram Coccin. deciſ. 2339.*

In hac materia Rota ſeruat diſtinctionem, quod ſi ſit mutata bonitas intrinſeca attendatur circa illius valorem tempus obligationis,
7 ſi vero reperiatur mutata bonitas extrinſeca attendatur tempus ſolutionis *Add. ad Gregor. dec. 42. num. 7. dec. 67. num. 32. part. 9. recent. & ibi Add. latiſſime.*

Vnde bene infert noſtra deciſio, quod ſi tempore ſolutionis non reperiatur immuta-
8 tus valor intrinſecus monetæ promiſſæ, illa eſt ſoluenda, vel eius valor *Adden. ad Gregor. vbi ſupra Add. ad d. dec. 67. Buratt. dec. 626. num. 2. & ibi pariter in addit.*

Igitur vbi mutatur valor intrinſecus monetæ, augumentum, & decrementum cedere debet damno, & vtilitati reſpectiue creditoris, cui facienda eſt ſolutio *Coccin. deciſ. 1540. num. 19. & dec. 2335. num. 1. Peutinger. dec. 121. nu. 4. & 5. Dunoz. Sen. dec. 138. nu. 4. & 5.*

Ampliatur etiamſi fuiſſet deſtinata ſolutio monetæ ad certam rationem, vt v. g. in duplis iuliorum 730. pro dupla, quia deſignatio rationis videtur facta demonſtratiuè, non autem taxatiuè *Cyriac. controuerſ. 383. numer. 14.*

Coccin. deciſ. 2335. num. 2. deciſ. 114. num. 5. par. 1. recent.

Sed videntur facere in contrarium ponde- rantes, quod huiuſmodi verba cenſeantur appoſita ad taxandum valorem monetæ, & ad dirimendas futuras controuerſias ſuper il- lius varietate augumento, vel decremento contingibiles *Bald. conſ. 213. in fin. verſ. prædicta verò lib. 5. Surd. conſ 438. num. 9. Bertazzol. clauſul. 30. gloſ. 9. num. 6. verſ. 1. tamen, & pluribus ſeqq.*

Conciliari tamen poſſunt ambæ auctorita- tes primo aſpectu repugnantes concludendo, quod priores loquantur de moneta effectiua poſteriores vero de imaginaria, in hac enim expreſſio certæ rationis videtur facta cauſa ta- xationis, non autem demonſtrationis, quia quod in effectu non eſt demonſtrari non po- teſt *Sola de monet. caſ. 43. num. 4. Theſaur. eod. tract. part. 2. nu. 29. verſ. ſed ſi tempore contractus.*

Hac occaſione variationis valoris in mo- neta curioſus contigit caſus, cum elapſis annis in ſtatu Eccleſiaſtico prohibitus fuit vſus æneorum quadrantium forenſium, quia qui- dam Fabrianenſes debitores certæ ſummæ, qui ad illam ſoluendam iam ſuſceperant ter- minum habita forſan notitia, quod in Vrbe iam fuerat publicatũ Edictũ ſuper diminutio- ne valoris dd. quadrantiũ illico creditorẽ cita- uerant ad recipiendũ, & quia creditor noluit recipere monetã in dd. quadrantibus eam depo ſuerãt. Hinc dubitabatur an eſſẽt liberati, quod pro creditore negabatur fundamentũ faciendo in eo quod ſufficiat timor reductionis, ſeu reprobationis monetę, & quod ſuper illius imminutione, ſeu reformatione rumor apud populum increbuerit, vt creditor iure recu- ſare poſſit exactionem facere in ea moneta de proximo reprobanda, tunc namque pretium illud mox periturum vti jam ſemimortuum habendum eſt pro non exiſtente, ideoque non poteſt ad illud recipiendum cogi credi- tor, cui verum, & ſanum pretium, ac mate- rialiter loquendo ſtabile ſoluendum eſt; Mo- netæ namque imminens diminutio, ſeu re- formatio valoris operatur, quod moneta ha- benda ſit pro iam diminuta ſeu reformata juxta regulam quod quæ de proximo fieri ex- pectantur pro factis haberi poſſint, quam ad propoſitum punctualiter expendunt *Layman. & Neuizzan. & poſt eos Scacc. de commerc. & camb. §. 2. gloſ. 3. num. 117. Gobb. in tract. de monet. quæſt. 3. num. 48. & ſeqq. & Corazzar. de augum. monet. art. 4. nu. 112.*

Et ex facti circumſtantia augebatur ius cre- ditoris, quia depoſitum fuerat factum poſt- quam debitores ad ſoluendum ſuſceperant terminum dilatorium, ac pendente, & nondũ expirata ipſa dilatione; ex hoc enim argueba- tur in debitoribus fraus, quod intenderent præuentiua ſolutione creditorem decipere, & Principis factum deludere vt ponderãt *Gobb. lo- co ſupra cit. Larr. deciſ. Granaten. 15. per tot. Salgad. in labyr. credit. par. 2. cap. 29. num 40.*

Sicque iudicari creditor obtinuit in Tribu- nali A.C. per R.P.D. Caprarám, cuius decre- tum approbatum fuit in plena Signatura Iuſti- tiæ die 16. Decembris 1077. ad relationem *R.P.D. Litta hodie ad magnum Florentiæ Ducem Nuntij Apoſtolici.*

Cæterum ſi debitor ſe obligauit ſoluere in certa ſpecie monetæ reperibili, in illa tenetur ſoluere nec poteſt cogere creditorem ad reci- piendum in alia moneta *Carpentoraten. cenſus 19 Iunij 1676. cor. R.P.D. Rondinino.*

Non obſtante quod aliquando ſoluerit in alia moneta, & creditor receperit, dum fuit recepta ex vrbanitate creditoris, ideoque inde non poſſit argui ad conſuetudinem ſoluendi in moneta diuerſa niſi probaretur creditorem coactè recepiſſe, vt proſequitur *in d. Carpen- toraten. cenſus §. tanto magis.*

Alimenta non dicuntur præterita, ſed fu- tura, quæ ſunt decurſa poſt introductam litem & poſt factam eorum iudicialem petitionem, & tanquam futura iudicantur *Surd. de alim. tit. 8. priuil. 60. num. 16. Bich. dec. 14. num. 17. deciſ. 71. num. 29. & deciſ. 250. num. 27. Dunoz. iun. dec. 893. num. 6.*

Clauſula *ſine præiudicio iurium partium* nemi- ni præiudicat *dec. 71. n. 5. par. 17. rec.*

Eſt præſeruatiua iurium fauore diſponentis
9 *dec. 169. nu. 23. & dec. 317. num. 8. part. 10. recent. ac quotidie.*

Intelligendo tamen concluſionem iuxta tradita *ſupra poſt dec. 124.*

De ea agunt *Marth. de clauſul. clauſ. 158. part. 1. Add. ad Gregor. dec. 352. Rot. dec. 115. num. 28. par. 6. & dec. 195. nu. 9. par. 7. rec.*

CÆSARAVGVSTANA DECIMARVM

Veneris 20. Nouembris 1609.

A R G V M E N T V M.

Appellatio ſuſpenſiua admittitur à ſententia la- ta in cauſa decimarũ, & ſuperſedetur in ſolu- tione, quando laicus non ſolum nititur præ- ſcriptione, ſed etiam habet priuilegium, quod non eſt diſcutiendum ad iſtum effectum.

S V M M A R I V M.

1 *Arbitrium regulatur à iure.*
2 *Appellatio ſuſpenſiua non admittitur à ſententia lata in cauſa Decimarum, & num. 9.*
3 *Appellatio ad vtrumque effectum admittitur à ſen- tentia lata in cauſa decimarum, quando non alle- gatur ſola præſcriptio, ſeu conſuetudo, ſed oſten- ditur priuilegiũ, & n. 10. cum ſeq. vbi de materia.*
4 *Priuilegij diſcuſſio non eſt neceſſaria ad effectum ſu- perſedendi in ſolutione decimarum, & appellatio- nem admittendi, ſed ſufficit ſola exhibitio.*
5 *Arbitrium relaxat aliquid de iuris rigore.*
6 *Iura etiam informia admitti poſſunt ad effectum ſuperſedendi, ſtante clauſula arbitrio.*
7 *Sententias latas ab alijs iudicibus Rota non exequi- tur, niſi prius diſcuſſa illarum iuſtitia.*
8 *In iſto anno coram Pamph lio non emanarunt mul- tæ deciſiones, quia fuit detentus aduerſa valetu- dine.*

DE.

DECISIO CXXX.

Penes Tamburin. de iur. Abbat. deciſ. 91.

Extant in hac cauſa coram Penia tunc Decano proponente in locum Pamphilij infirmi dec. 1187. & 1406. & infra deciſ. 141. (quæ eſt poſt eundem Tamburin. de iur. Abbat. dec. 92.) 214. (quæ eſt poſt eundem Tamburin. dec. 93.) 478. & 605.

ADNOTATIO.

Iſto anno 1609. noſter Auditor fuit occupatus
8 aduerſa valetudine, vt ipſe ait *in noſtra deci-*
ſione, & infra dec. 176. & enunciat Pen. dec. 1418.
num. 1. propterea hoc interim paruas edidit
deciſiones.

In cauſis decimarum non admittitur appel-
latio ſuſpenſiua, cum decimæ ſuccedant loco
alimentorum proindeque Signaturæ Iuſtitiæ
9 ſtylus eſt in illis reſcribere cum clauſula (non
retardata ſolutione) *per tex. in can. decimas verſ.*
ſed tardius dare peccatum eſt 6. quæſt. 1. Marcheſan.
de commiſſ. in cauſ. decim. lib. 1. §. : num. 18. 43. &
44. fol. mihi 662. dec. 100. num 4. vbi etiam quod
pro decimis competat via executiua *part. 11.*
recent. quod non procedit in quinque caſibus
relatis *per Scacc. de appellat. quæſt. 17. limit. 18. nu.*
2. & ſeqq. Gratian. dec. Marcb. 100. n. 3. & ſeqq.

Limitatur, vt non procedat quando lis verti-
tur inter Eccleſiam, & laicum qui prætendat
10 præſcriptionem, vel conſuetudinem *Gratian.*
loc. cit. dec. 323. num. 19. & ſeqq. part. 4. tom. 2. rec. vbi
allegatur alia deciſio Pamphiliana infra 214.

Datur pariter appellatio ſi ſententia ſit nul-
11 la vel iniuſta, vel non conſtet de quaſi poſſeſ-
ſione prætendentis illas exigere *Thomat. dec. 2.*
num. 13.

Appellationem quoque non eſſe denegan-
dam in cauſa decimarum quando concurrit
12 perſona Eccleſiaſtica prætendens potiora iura
concludunt *Hoſtien. in cap. tua nobis num. 22. de*
decim. Monet de decim. cap. 8. quæſt. 4. num. 58. Tho-
mat. dec. Marcb. 57. Rota apud Marcheſan. de com-
miſſ. par. 1. fol. 685. n. 2.

Hæc & alia ad rem facientia latius haben-
tur *ſupra poſt deciſ. 14.*

FOROLIVIEN. FIDEICOMMISSI.

Veneris 27. Nouembris 1609.

ARGVMENTVM.

Extrema probanda per Agentem in iudicio ſpolij, quando dicantur probata Poſſeſſio dicitur ſpoliatiua, ſi Iudex nulliter proceſſit. Sententia lata, prout in cedula, quomodo ſaluetur à nullitate ex capite non factæ aperitionis eadem die, qua fuit lata.

SVMMARIVM.

1 *Spolium intrat conſtito de vtroque extremo.*
2 *Extremum primum in ſpolio quomodo probetur, & num. 7. vbi quod requiritur in eo concludens probatio.*
3 *Extremum ſecundum quomodo probetur, nu. 7.*
4 *Poſſeſſio etiam capta auctoritate Iudicis, dicitur ſpoliatiua, ſi Iudex nulliter proceſſit, & eſt antè omnia reſtituenda.*
5 *Sententia non publicata eadem die, qua lata fuit eſt nulla.*
6 *Sententia, ſi lata ſit, prout in Cedula, non debet in ea adnotari dies aperitionis, ſed aperitur Cedula ſimpliciter, & retrotrahitur ad diem prolationis, & num. 9.*
8 *Modus pronunciandi prout in Cedula ſuſtinetur ex ſtylo loci vbi pronunciatur.*

DECISIO CXXXI.

Eſt penes Poſth. de Manut. deciſ. 586.

Sunt in hac cauſa aliæ deciſiones nempe infra 203. & 302. quarum vltima eſt inter recent. part. 1. dec. 459. & poſt Pacific. de ſalu. dec. 294. & coram Buratt. dec. 63. quæ eſt etiam inter recent. par. 2. dec. 562. & poſt Merlin. de legit. dec. 6.

ADNOTATIO.

Extrema ſpolij, ac iudicij reintegrationis, ſeu
poſſeſſionis recuperandæ duo ſunt, poſſeſſio
7 ſcilicet antiquior ſpoliati, & modernior ſpo-
liantis *Bonden. collect. legal. 23. num. 1. & ſeqq. &*
expenduntur ſupra poſt deciſ. 41.

Modus pronunciandi prout in cedula ſub-
8 ſtinetur ex ſtylo loci *Gilian. ad Statut. Peruſ.*
verb. Sententia num. 5. Adden. ad Gregor. deciſ. 546.
num. 16.

Vnum hic eſt notabile quotidie occurrens
quod ſi Iudex pronunciat in termino habito
pro ſeruato data Sententiæ non apponitur de
9 die prolationis, ſed retrotrahitur ad diem quo
cadebat citatio ad Sententiam in qua fuit ten-
tus terminus pro ſeruato, quod eſt etiam de
ſtylo in omnibus Vrbis Tribunalibus, vt te-
ſtatur *Add. ad Gregor. loc. cit. allegando noſtram de-*
ciſionem.

ROMANA DOMVS.

Mercurij 2. Decembris 1609.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio pro obtinenda manutentione probatur pluribus modis hic poſitis, quia nemo priuatur facto Iudicis nulliter procedentis, eoque minus ſi poſſeſſor non habuit ſe pro ſpoliato.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio ad effectum manutentionis conſtat ex pluribus hic poſitis, ac etiam n. 10.*
2 *Poſſeſſio ad eundem effectum probatur ex confeſſione facta in poſitionibus.*
3 *Prædo, & ſpoliator eſt manutenendus, & numer. 11.*

Google

4 *Poſſeſſio Domus probatur ex exactione penſionis illius.*

5 *Item probatur ex illius locatione cum perceptione penſionũ vel aliis concurrentibus & n.12. & 13.*

6 *Iudex, qui nulliter procedit, non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione, & nu.8.*

7 *Pendente dilatione data ad certiorandum auctorẽ ſi Iudex vlterius procedat, nulliter procedit & n.14.*

9 *Quando non conſtat, quod poſſeſſor habuerit ſe pro ſpoliato, datur ei manutentio.*

DECISIO CXXXII.

INformantibus tantum illis de Galeottis fuit reſolutum, eis dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſione Domus, 1 de qua agitur, quia de eorum poſſeſſione cõſtat ex mandato de dimittendo, & relaxando poſſeſſionem dictæ Domus ad inſtantiam Venerabilis Societatis Spiritus Sancti Nationis Neapolitanorum contrà ipſos executo, ac etiam ex ſententia, ſeu Decreto reintegratorio poſteà emanato, quæ concludunt poſſeſſionem illorum de Galeottis, & propriam Societatis excludunt, *Card. poſt Innoc. in cap. cum veniſſent in 5. quaeſt.& ibi Imol.num.22. de in integr.reſtit.& fuit dictum in vna Bononien.de Carnalibus 11.Ianuarij 1602. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio, & in alia Bononien. Portoni 17. Decembris 1607. coram R. P. D. meo Marcomontio.*

Et iſta poſſeſſio vlterius comprobatur ex confeſſione eiuſdem Societatis facta in poſi- 2 tionibus, in quibus fuit expreſsè poſitum, Domum eſſe occupatam à Cæſare Galeotto, quæ occupatio ſufficit pro manutentione, 3 cum etiam prædo, & ſpoliator ſit manutenendus, *Caſtr.per illum Text.in l.Aquilius num. 5.de donat.Couarr.pract.quaeſt.cap.17.num.15.verſ. ſit ſanè Paleott. deciſ.129.& fuit pluries deciſum, & ſignanter in cauſa Toletana Decimarum 28. Februarij 1603.coram R. P. D. meo Coccino*, maxi- 4 mè quod etiam fuit poſitum ab ipſo quoque exigi penſiones, ex qua exactione probatur poſſeſſio, *Bart. in l. qui vniuerſas §. quod per Colonum num. 1. & in l.quamuis §. 1. num. 2. ff. de acquir.poſſeſſ.Aym. conſ.* 107. *num.* 2. concurrit 5 etiam locatio huius Domus facta à dictis de Galeottis, quæ licet ſola de per non ſufficeret tamen cum perceptione fructuum,& aliis ſupra deductis abſque dubio probat poſſeſſionem, *Verall.deciſ.10.lib.3. in manuſcript. & fuit reſolutum in cauſa Aeſina Bonorum 1. Iulij 1596. coram Illuſtriſſimo Pamphilio, & aliàs ſæpius.*

Non obſtat, quod dicta Societas fuerit immiſſa in poſſeſſionem huius Domus auctoritate Iudicis, qui priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione, *vt per Angel.in l.qui vniuerſas §. item cum Prætor in fin.de acquir.poſſeſſ.* quia cum Iu- 6 dex nulliter proceſſerit ad decretum, & relaxationem mandati de immittendo dictam So- 7 cietatem, pendente dilatione data dictis fratribus de Galeottis ad certiorandum ſuos authores, *l.ſiuè pars cum ibi not.C.de dilat.Iaſ.in l. 2.num.38.ff.de re iudic.cum aliis per Gabr. de dilat. concluſ.1.& fuit dictum in cauſa Oriolen. Decimarum 26.Martij 1590.coram Orano,& in cauſa Nucerina Hæreditatis 3.Iulij & 13.Nouembris 1595.* 8 *coram bo. me. Iuſto* per huiuſmodi immiſſionem non fuerunt fratres de Galeottis ſua poſſeſſione priuati, *Abb. in cap conquerente nu. 8. de reſtit ſpoliat. Rip.in l.naturaliter §.nihil commune num.60.in fine & 61. ff. de acquir. poſſeſſ. & fuit reſolutum in alia Romana Domus 5. Nouembris 1599.coram R.P.D.meo Lancellotto, & aliàs ſæpiſſimè*, & dum non conſtat ipſos habuiſſe 9 ſe pro ſpoliatis debet eis concedi manutentio *iuxta deciſ.Put.419.lib.* 2. pluries approbatam.

ADNOTATIO.

Poſſeſſio an, & quando probetur ex locationibus ſupra poſt *deciſ.* 9.

10 Poſſeſſio ad effectum manutentionis ex quibus probetur, *vide Poſth. de manut. obſeruat. 19.& 20. & ſupra dec.9. ac infra dec.721 vbi n.9. allegatur præſens deciſio* quoad concluſionem, 11 quod manutentio danda ſit etiam prædoni, ac vitioſo poſſeſſori.

12 Ex penſionum exactione probatur poſſeſſio *dec.136. nu.2.par.15.recent.*

Ac ex confeſſione partis petentis immiſſio- 13 nem, quamuis reum vocauerit intruſum, vel occupatorem maximè ad effectum manutentionis, *deciſ.45.num.3. eadem par.15. rec.*

Sententia lata pendente aliqua dilatione 14 iudiciali puta pendente termino probatorio, vel termino examinis, nulla eſt *deciſ.70. nu.2. poſt Contr.diſceptat. forenſ.*

Arguit hæc deciſio, quod Societati Spiritus Sancti Nationis Neapolitanorum præiudicauerint poſitiones eius nomine datæ, cum, & Confraternitas poſſit poſitiones dare, illiſque reſpondere teneatur mediantibus perſonis Sindicorum, qui in hac parte Confraternitati præiudicant, vt latius *Michalor. de poſit. c. 68.num.* 26. vbi deinde quærit quid dicendum de Sindicis Monaſteriorum Sanctimonialium.

LEODIEN. BENEFICIORVM.

Veneris 4. Decembris 1609.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio beneficij etiam inſtrumentalis capta nomine Cameræ, & per illius Commiſſarium ceſſa prouiſo, ſuffragatur pro manutentione, niſi doceatur, alium tunc temporis poſſediſſe, & ad acquirendam beneficij poſſeſſionem requiritur mandatum ſpeciale, quod ex copia illius ſimplici non probatur, Iudexque ritè, & rectè procedendo priuat anteriorem poſſeſſorem ſua poſſeſſione: Iuſtificatio Breuis ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio Beneficij capta nomine Cameræ, & per illius Commiſſarium ceſſa prouiſo, ſufficit eidem pro manutentione, & nu.9.*

2 *Poſſeſſio inſtrumentalis ſatis eſt ad manutentionem, vbi*

vbi non docetur alium tunc temporis fuiſſe in poſſeſſione.

3 *Copia ſimplex inſtrumenti mandati procura non probat mandatum.*

4 *Beneficij poſſeſſio abſque ſpeciali mandato procura non acquiritur mandanti, & nu. 8.*

5 *Iudex ritè, & rectè procedendo ad immiſſionem fauore vnius priuat alium anteriorem poſſeſſorem.*

6 *Iuſtificatio Breuis quando, & ex quibus dicatur facta concludenter.*

7 *Confeſſio partis probat ad fauorem Aduerſarij.*

DECISIO CXXXIII.

Penès Poſth. de manut. deciſ. 587.

ADNOTATIO.

1 Poſſeſſio beneficij capta per Procuratorem ſine ſpeciali mandato non ſuffragatur, *Buratt. deciſ. 209. num. 12. & ſeq. Coccin. deciſ. 486. num. 2. deciſ. 64. num. 14. & ſeqq. par. 12. recent.*

Quando de beneficio, quod ſit Sedi Apoſtolicæ affectum, ſeu reſeruatum, Ordinarius, aut alius inferior collator diſpoſuit, expediri ſolet per Datariam Summi Pontificis Breue de capienda poſſeſſione nomine Cameræ, cuius vigore Commiſſarius Cameræ in poſſeſſionem beneficij ſeruatis ſeruandis immiſſionem obtinet, deindeque illam cedit prouiſo Apoſtolico ſibi in cauſa adhærenti, cui talis ceſſio etiam abſque alia apprehenſione ſuffragatur ad effectum manutentionis, *Coccin. dec. 1957. num. 1.*

Citandus tamen eſt in executione iſtius Breuis beneficij poſſeſſor, *Eminent. Otthob. deciſ. 57. num. 6.*

Fundamentum huiuſmodi Breuis totum in eo conſiſtit, quod beneficium ſit Papæ re-
2 ſeruatum, *Buratt. dec. 590. nu. 2.*

Ideò non ſolet in Dataria concedi niſi plenè, & concludenter conſtet de reſeruatione, quamuis nullus adſit contradictor, *Burat. eadem deciſ. 590. num. 8. & 10. Eminent. Otthob. deciſ. 57. num 4. 5. & 14.*

Nec debet executioni per Iudicem demandari niſi prius iuſtificata clara, notoria, & indubitata reſeruatione, alias, & decretum ſuper executione, & poſſeſſio conſecutiuè capta nullitate laboraret, *Garz. de benef. par. 6. cap. 3. num. 9. & ſeqq. Caualer. deciſ. 597. num. 2. Buratt. dec. 590. num. 3. & ibi Adden. num. 9 & 11. Gregor. dec. 58. num. 1. Melliu. deciſ. 377. num. 3. Dunozett. ſen. deciſ. 70. num. 1. Duran. deciſ. 12. num. 2. & 3. & deciſ. 340. numer. 2. deciſ. 71. numer. 3. part. 6. recent.*

Adeout ſolus fumus boni iuris prouiſi ab Ordinario ſufficiat ad offuſcandam, & retardandam executionem talis Breuis, *Gregor. d. dec. 58. nu. 2. 3. & 4. Buratt. deciſ. 280. num. 17. vbi Adden. litt. B.*

Prout etiam retardaretur illius executio dato fumo iuriſpatronatus, non obſtante potentia perſonarum, *Adden. ad Buratt. eadem litt. B.*

Sed quod volens retardare executionem iſtius Breuis exceptione iuriſpatronatus debeat de illo plenè, & concludenter docere probando fundationem, & dotationem beneficij, vel oſtendendo multiplicatas, & continuatas præſentationes effectum ſortitas dixit *Rot. dec. 381. n. 1. par. 1. recent.*

Cæterum quando hoc Breue eſt iuſtificatum venit exequendum, *Celſ. deciſione 301. num. 3.*

Paratam namque habet executionem verificata clauſula *conſtito, Arguell. deciſ. 34. nu. 1.* & non admittit appellationem ſuſpenſiuam, *Barcbinonen. Canonicatus 11. Decembris 1675. cor. R. P. D. Taia.*

Hinc ad impediendam illius executionem non ſuffragantur exceptiones turbidæ, vel requirentes altiorem indaginem, *Buratt. deciſ. 807. num. 10. Celſ. dec. 28. num. 11. dec. 105. num. 8.* vbi de exceptione vnionis turbidæ, & dubitabilis *par. 15. recent.*

Ideòq; exceptio ſubreptionis ad retardandam illius executionem apta non iudicatur, *Buratt. dec. 187. nu. 3. Emin. Otthob. dec. 57. num. 3. & 5.*

Niſi tamen percuteret ipſam clauſulam *conſtito, Buratt. & Emin. Otthob. vbi ſupra.*

Vel niſi concerneret inſubſiſtentiam reſeruationis, *Buratt. d. dec. 187. nu. 4.*

Eſſet nihilominus legitimus contradictor ad; impediendam executionem huius Breuis immiſſus in poſſeſſionem beneficij vigore litterarum Apoſtolicarum, *Buratt. deciſ. 122. num. 4.*

Quamuis gratia nondum habuiſſet executionem, vbi incontinenti apparet de illius ſummaria, ac probabili verificatione, quæ celerem executionem mereatur, *Buratt. eadem deciſ. 122. num. 8.*

Lata poſtmodum à Iudice ſententia ſuper executione Breuis de capiendo poſſeſſionem nomine Cameræ, aduerſus illam nequaquam competit appellatio, ſed Signatura Iuſtitiæ ſolet reſcribere *ſine præiudicio legitimæ executionis*, vel *non retardata executione*, & ad ſummum quando res eſſet dubia, vel aliquam requireret indaginem addit clauſulam *arbitrio Rotæ*.

Cui ſane arbitrio locus non eſt niſi ex aliqua releuanti ratione, vt quando ſe opponeret legitimus contradictor, *Buratt. d. deciſ. 122.* Quando ſententia lata ſuper illius executione eſſet nulla, vel iniuſta, *Celſ. deciſ. 55. numer. 1.* quando non fuiſſet ſeruata forma in Breui præſcripta, *Celſ. d. deciſ. 55. num. 5.* vel ſi pars inſtetiſſet pro faciendis probationibus, & Iudex illas admittere denegaſſet, *Celſ. eadem dec. 55. num. 12.*

Attamen licet ſententia lata ſuper executione Breuis, vel poſſeſſio illius vigore capta eſſet nulla, adhuc poſſet noua ſententia in illius executionem ferri, ac noua poſſeſſio capi, *Celſ. dec. 301. num. 3.*

Breue iſtud eſt perſonale, proindeque virtus illius expirat morte eius cui fuit conceſſum, ſicut, & quæcumque gratia ſuper collatione beneficij, *Caualer. dec. 637. num. 6. & dec. 639. num. 2.*

Limitatur ſi fuiſſet alteri conceſſa ſubrogatio etiam quoad executionem Breuis de capiendo poſſeſſionem nomine Cameræ obtenti per eius anteceſſorem, *Caualer. dicta deciſ. 639. num. 2.*

Dari enim ſolet ſubrogatio in ſtatu, & terminis, in quibus reperiebatur lis cum defuncto, & tunc ſubrogatus poſſet obtinere Breuis executionem, prout defunctus obtinuiſſet, *Buratt. deciſ. 590. nu. 7.*

Quod ſi Breue contineret conditionem expediendi litteras Apoſtolicas infra ſex menſes, onus illas expediendi inciperet à die captæ poſſeſſionis, non autem à die datæ, *Celſ. deciſ. 301. nu. 8.*

Aduertendum tandem, quod Breue de capienda poſſeſſione nomine Cameræ eſſet ſubreptitium, ſi nulla in eo fieret mentio litis pendentis in Rota, imò eo caſu ſententia lata ſuper executione talis Breuis eſſet nulla, & iniuſta, *Buratt. dec. 74. nu. 4.*

Cæterum in materia, *vide Poſth. de manutent. obſeruat. 42. num. 57. & obſeruat. 55. num. 15. vbi allegatur hæc deciſio, Argel. de acquir. poſſeſſ. qu. 19. num. 7. & ſeqq. Eminent. Otthob. deciſ. 57. num. 3. & ſeqq. dec. 530. num. 2. & ſeqq. par. 5. recent. & infra deciſ. 216.*

LVCANA BONORVM.

Merc. 9. Decembris 1609.

ARGVMENTVM.

Præſcriptio contra Eccleſiam cuius temporis eſſe debeat, quomodo interrumpatur, quando currere incipiat; Permutatio quando cenſeatur confirmata, quandoue cenſeatur noua permutatio, & conceſſio.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio contra Eccleſiam, vt noceat, debet eſſe pacifica, & continuata per ſpatium 40. annorum, & nu. 7. cum ſeq.*

2 *Iſtaque præſcriptio prout etiam alia qualibet, interrumpitur per introductionem litis motæ ſuper nullitate contractus, ex quo prætenditur inducta præſcriptio.*

3 *Eoque magis ſi fuit receſſum à contractu.*

4 *Præſcriptio contra Eccleſiam non incipit currere à die initi contractus, cum debeat ſubduci tempus vitæ alienantis, ſed à die mortis illius, qui alienauit.*

5 *Permutatio prima quando dicatur confirmata, vel quando cenſeatur noua permutatio, & nu. 6.*

DECISIO CXXXIV.

1 Domini dixerunt, Eccleſiæ SS. Simeonis, & Iudæ non obſtare præſcriptionem, quia pro parte Andreæ, qui de ea opponit, non affertur pacifica poſſeſſio bonorum, de quibus agitur continuata per quadraginta annos, qui ſaltem ſunt neceſſarij ad præſcribendum contra Eccleſiam *c. de quarta, cap. illud de præſcript. Auth. quas actiones C. de Sacroſanct. Eccleſ. & vtrobique tradunt DD. communiter, Put. deciſ. 252. num. 3. lib 3.*

Neque obſtare, quod bona, de quibus agitur fuerint poſſeſſa vſque ab anno 1548. in vim permutationis factæ à Paſquino Guinigio tunc temporis Rectore, quia cum per illius ſucceſſorem fuerit de anno 1555. mota
2 lis ſuper nullitate dictæ permutationis, fuit interrupta omnis præſcriptio, *l. nec bona C. de præſcript. long. temp. l. cum notiſſimi §. immò C. de præſcript. 30. vel 40. annor. Balb. de præſcript. 3. part. 6. part. princ. quæſt. 4. num. 31. & in tit. de præſcr. immobil. num. 50. verſ. ciuiliter autem, Achill. deciſ. 5. de præſcript.* adeò quod in ea nullum poteſt fie-
3 ri fundamentum, maximè quod per ſecundam permutationem factam de anno 1556. fuit ab illa receſſum, & per conſequens illa prima non habuit effectum.

Minùs etiam obſtare, quod ab anno 1556. de quo fuit facta ſecunda permutatio, effluxerunt quadraginta anni, & vltrà, quia detracto tempore Rectoris permutantis, qui vixit vſque ad annum 1602. remanet clarum
4 non adeſſe tempus ſufficiens ad præſcribendum, nec eſt dubium huiuſmodi tempus eſſe deducendum, cum contra Eccleſiam non incipiat præſcriptio, niſi poſt obitum Rectoris alienantis, *cap. ſi Sacerdotes, & ibi gloſſ. & Doct. 16. quæſt. 3. Innoc. in cap. cum ex litteris num. 1. circa med. verſ. reſpondeo, & ibi Abb. ſub num. 10. de reſtit. in integr. gloſſ. in cap. 1. verb. cauſa eod. tit. lib. 6. Guidop. quæſt. 150.*

Ad illud verò quod pro parte Andreæ dicebatur ſecundam permutationem fuiſſe cõ-
5 firmationem prioris permutationis, fuit reſponſum, hoc non ſubſiſtere, ſed eam fuiſſe nouam, & diuerſam à prima, tum ex eo quod prima fuit non ſolum in dubium reuocata,
6 ſed per Sententiam declarata nulla, niſi Canon augeretur; tum quia ſecunda fuit facta in vim diuerſarum litterarum ſi in euidentem & continent diuerſum Canonem, *Alex. conſ. 19. num. 12. lib. 5. Brun. conſ. 112. ſub num. 6. Ruin. conſ. 20. num. 7. lib. 1. Pedemont. dec. 23. num. 22. cum ſeqq. & fuit dictum in cauſa Auerſana Teſtamenti 24. Nouembris 1581. coram Cantuccio relata inter im preſſ. diuerſ. 160. nu. 8. par. 2.*

Aliæ iſtius cauſæ deciſiones referuntur ſupra poſt deciſ. 19.

ADNOTATIO.

Inter Eccleſiam, & perſonam priuatam in materia præſcriptionum alia differentia non eſt,
7 quàm circa tempus, cum contra Eccleſiam non minori tempore, quam 40. annorum detur præſcriptio, & tamen contra priuatum ſufficit minus tempus, *Carill. dec. 108. num. 14. Peutinger. deciſ. 266. num. 16. & in recent. deciſ. 4. num. 14. par. 10. dec. 272. nu. 9. par. 15. & deciſ. 402. num. 8. par. 16.*

Quamuis quæſtio eſſet inter duas Eccleſias, quia adhuc requiritur quadragenaria, *Dunozeſen. deciſ. 96. num. 9. Roias dec. 166. num. 1. dec. 226. num. 14. part. 15. recent.*

Imò

Imó aduerſus Eccleſiam Romanam non admittitur alia præſcriptio, quàm centenaria, *Auth. quas actiones, C. de ſacroſanct. Eccleſ. Bart. conſ. 189. n. 16. lib. 1. Felin. in cap. ad audientiam n. 22. verſ. vltimo facias regulam de præſcript. Alex. conſ. 84. numer. 2. verſ. aut verò dicimus lib. 1. cum alijs, de quibus in deciſ. 362. numer. 10. part. 17. recent.*

Subducendum tamen eſt ex huiuſmodi quadragenario lapſu tempus, quo vixit Rector nulliter alienans, *Bich. dec. 442. nu. 16. dec. 81. nu. 13. par. 11. recent.*

Ac etiam tempus abſentiæ ſucceſſorum à quibus hac de cauſa Eccleſię iura defendi non potuerunt, *Bich. d. dec. 442. n. 17.*

Interrumpitur autem pręſcriptio mediante lite, *cap. licet cauſam de probat. Caualer. dec. 623. num. 10. dec. 190. num. 18. par. 12. & dec. 89. nu. 11. par. 17. recent.*

Etiamſi actus facti fuiſſent coram Iudice incompetente, non iam virtute telæ iudicialis ſeu inſpecta validitate Iudicij, ſed ratione malæ fidei, quę ex actibus quantumuis nullis reſultat, *Merlin. deciſ. 102. num. 33. deciſione 94. numer. 38. part. 7. & deciſ. 391. numer. 4. part. 13. recent.*

Hinc etiam ex actibus, ſeu interpellationibus extraiudicialibus præſcriptio interrumpitur *dec. 77. num. 15. poſt Bonden. collect. legal. deciſ. 225. n. 24. par. 10. rec.*

Rurſus ad præſcriptionem probanda eſt
8 negligentia partis, & ſcientia iuris agendi, *Eminent. Otthob. deciſ. 51. num. 2. & ſeqq. vbi nu. 7.* quod Eccleſiæ ex hoc capite datur reſtitutio in integrum, *Buratt. deciſ. 774. & infra deciſ. 146.*

ROMANA DE THESAVRIS.

Mercurij 9. Decembris 1609.

ARGVMENTVM.

Hic datur modus, quo oſtenditur, quando dicatur continuata aliqua negociatio inter fratres etiam minores à communi ipſorum patre exercita, & ex quibus conſequenter ſit inducta inter illos ſocietas ſuper tali negotiatione ad effectum participandi lucrum factum à fratre maiore, qui adminiſtrauit.

SVMMARIVM.

1 *Exercitium alicuius artis, vel Trafici à filio poſt mortem patris cũ inſtrumentis, & maſſaritijs, quibus pater vtebatur, continuatum, inducit ſocietatem inter fratres, & latè num. 7. vbi de materia tacitæ ſocietatis inductæ, illiuſque renouatione.*

2 *Lucrum factum à fratre adminiſtrante bona communia cum fratribus, tenetur alijs fratribus communicare.*

3 *Ex ſola venditione facta à filio poſt mortem patris cenſetur ab eodem filio continuatum exercitium paternæ artis.*

4 *Mutuum à filio habitum poſt longum tempus à die mortis patris non excludit continuationem exercitij paterni.*

5 *Continuatio ſocietatis inducitur inter fratres, etiam minores, in exercitio alicuius artis à communi parente geſto in re communi, & nu. 7. 8. & 9.*

6 *Exceptiones contra teſtes ceſſant ex veriſimilitudine, ac alijs circumſtantijs.*

DECISIO CXXXV.

FVit per Dominos reſolutum exercitium artis Saponariæ poſt mortem Io. Dominici fuiſſe factum per Io. Baptiſtam cum rebus hæreditarijs d. Ioannis Dominici Patris, conſtat enim tàm ex Inuentario facto per Felicem Matrem Tutricem, & Curatricem filiorum, quàm ex Teſtibus in hac cauſa examinatis, Io. Dominicum Patrem vſque ad eius obitum exercuiſſe huiuſmodi artem Saponis, ac in eius hæreditate hunc traficum reliquiſſe vna cum multis maſſaritijs, ſeù Inſtrumentis ad hanc artem ſpectantibus, quod exercitium vt deponunt prædicti Teſtes, fuit poſt mortem Io. Dominici per Ioannem Baptiſtam continuatum, & cum nullibi appareat, quid
1 actum fuerit de rebus, & inſtrumentis hæreditarijs, de facili poteſt præſumi Ioannem Baptiſtam, & Felicem eius Matrem, penès quos dicta hæreditas remanſit continuaſſe artem, ſeù traficum paternum cum rebus, & inſtrumentis à Patre relictis, vt in propoſito tradit *Anchar. conſ. 302. ſub num. 9. & fuit conſideratum in hac cauſa ſub die 19. Martij 1608.*

Quo ſtante ſequitur Ioannem Baptiſtam teneri communicare cum alijs ſuis fratribus
2 lucrum, quod indè prouenit *vt per Anchar. d. conſ. 302. ſub num. 7. verſ. prætereà cum mercationes Soccin. conſ. 162. num. 11. in fine lib. 2. Borgnin. deciſ. 10. num. 13. verſ. & dixit Soccin. par. 2. & fuit dictum in hac cauſa 7. Febr. 1607. & faciunt tradita per eumdem Soccin. conſ. 254. num. 7. lib 2. Dec. conſ. 254. aliàs 255. per tot. & conſ. 148. num. 2. & 3. Pariſ conſ. 84. nu. 4. & 5. lib. 1.*

Non obſtat dum dicitur ex Teſtibus Io. Baptiſtæ, apparere poſt mortem Io. Dominici per annũ, & vltra Apothecam fuiſſe clauſam, & proptereà falſum depoſuiſſe teſtes examinatos pro parte Marci Antonij, dum dicunt
3 exercitium Saponis fuiſſe per Ioannem Baptiſtam poſt mortem Patris continuatum: quia vltra quod ex teſtibus vtriuſque Partis conſtat, quod interim Io. Baptiſta, & Felix eius Mater vendiderunt in propria Domo magnam quantitatem Saponis, quod non ſolum non excludit continuationem, ſed illam valdè comprobat ad effectum, de quo agitur, ſatis eſt, quod exercitium, ſeù traficum artis Saponis fuerit factum cum rebus hæreditarijs, & communibus, *ex Ancharan. & alijs ſuperius allegatis.*

Non obſtat, quod pro parte Io. Baptiſtæ dicebatur ipſum quamplures pecunias mutuo à Patruo habuiſſe pro huiuſmodi arte Sa-
4 ponis exercenda: quia vltra reſponſiones datas per Informantes, fuit dictum mutuum non probari, niſi per aliquot annos poſt mortem Io. Dominici, & ideò illud non poſſe operari, vt traficum dicendum ſit nouum, &

de nouo à Ioanne Baptiſta inſtitutum, neque per illud fuiſſe alteratam naturam antiqui trafici, & propterea non excludere fratres à participatione lucri facti in exercitio artis Saponis cum rebus paternis continuatæ.

Nec releuat, quod iſti fratres eſſent minores, inter quos propterea non poterat contrahi ſocietas abſque auctoritate tutoris, quia non agitur de aliqua ſocietate de nouo contracta, ſed de continuatione exercitij paterni
5 continuati cum rebus communibus per Patrem relictis, quo caſu poſſunt omnes fratres actione negociorum geſtorum petere communicationem lucri indè prouenti, *vt poſt Bald. in conſ. 236. lib. 4. tenuit Rota in cauſa Imolen. diuiſionis 16. Iunij 1608. coram R. P. D. meo Coccino.*

Ad alias exceptiones pro parte Ioannis Ba-
6 ptiſtæ oppoſitas contra teſtes Marci Antonij fuit reſponſum eas ceſſare ex veriſimilitudine & alijs circunſtantijs facti, quæ omnem ſuſpicionem excludunt.

Et ita concluſum &c.

Supra poſt deciſ. 57. referuntur alia iſtius cauſæ reſolutiones.

ADNOTATIO.

De communione, ſeu ſocietate vniuerſali inter fratres, quam dicunt omnium bonorum, il-
7 liuſque requiſitis, agitur ſupra poſt *deciſ. 10. & vide Thomat. deciſ. 124. Bonden. collectat. 36. per tot.*

Notandum hic quod pupillus continuando
8 negocium, ſeu trafficum exercitum ab eius patre validè obligatur, *Coccin. deciſ. 529. numer. 3.*

Ampliatur, quia obligatur etiam ex facto complementarij, ſeu adminiſtratoris negocij, qui adminiſtrabat, ſeu complementum gere-
9 bat in vita patris ſi poſt eius obitum idem facere continuauit ſcientibus, ac patientibus tutoribus, & pro complementario, & adminiſtratore negocij fuit publicè habitus, ac reputatus per *text. expreſſos in l. ſed ſi pupillus 11. & in l. ſi quis mancipijs 17. §. ſi impubes. ff. de inſtit. act. Angel. Aret. in §. ſi igitur num. 9. inſtit. quod cum eo, Bald. in l. ſi mandatum 14. num. 6. C. mandat. Laderch. Imolen. conſ. 70. num. 8. Pariſ. poſt alios conſ. 84. num. 4. lib. 1. Dec. conſ. 213. num. 7. in fin. Oſaſch. dec. 150. num. 57. in fin. Gen. de ſcript. priuat. lib. 4. de libr. ratiocin. inſtit. num. 27. fol. mihi 214. Buratt. dec. 239. num. 2. & ſeqq. & in recent. deciſ. 254. nu. 23. & ſeq. par. 9.*

ALERIEN. BENEFICII.

Ven. 11. Decembris 1609.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſorium eſt regulariter prius cognoſcendũ, quàm petitorium. Quando poſſint ſimul cumulari, ac quando cenſeantur per reſcriptum Papæ cumulata, & quando ſecus.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſorium ſummariſſimum ſublatum non cenſetur regulariter per reſcriptum continens cumulationem poſſeſſorij, & petitorij, & nu. 3.*

2 *Limita, niſi aliter conſtet de mente Summi Pontificis volentis, quod cauſa terminetur ſimul, & ſemel vnica ſententia, etiam circumſcripto ſummariſſimo poſſeſſorio, & nu. 4.*

DECISIO CXXXVI.

Penès Poſth. de manut. deciſ. 588.

Poſt deciſ. 125. ſupra indicantur aliæ iſtius cauſæ deciſiones.

ADNOTATIO.

3 Poſſeſſorium pendens à petitorio eſt ſimul cum petitorio terminandum, nec eſt interim danda manutentio, *Adden. ad Gregor. deciſ. 283. num. 8. deciſ. 227. num. 5. poſt Poſth. de manut.*

Cæterum cumulatio poſſeſſorij cum petitorio ſiue fiat à Principe, ſiue de conſenſu partium, non impedit, quominus Iudex pronunciare poſſit ſuper ſolo poſſeſſorio virtute clauſularum *ius, & iuſtitiam miniſtrare, ac omni meliori modo*, in libellis, ac in commiſſionibus reſpectiuè exprimi ſolitarum, *Barboſ. de clauſ. clauſ. 76. num. 9. & ſeqq. & clauſ. 95. nu. 11. & ſeqq. Mareſcott. var. reſolut. lib. 1. cap. 29. nu. 72. & lib. 2. cap. 138. num. 46. Roland. conſ. 41. num. 22. & 29. lib. 1. Rot. Bononien. diuerſ. deciſ. 129. nu. 25. & deciſ. 216. num. 54. Gregor. deciſ. 204. n. 19.*

Notabilis tamen eſt animaduerſio facta in præſenti deciſione, quod præmiſſa non pro-
4 cedant quando conſtat de voluntate Principis qui voluerit omnino cumulari poſſeſſorium cum petitorio, tunc enim nullatenus poſſet vnum ſine alio terminari *Poſth. de manut. obſer. 7. per tot. vbi num. 52. & 53. allegat hanc noſtram deciſionem.*

Prout etiam poſſeſſorium non poteſt terminari ſine petitorio, quando vtrumque iudicium eſt inſimul connexum, tunc enim poſſeſſio dicitur inſeparabilis à ſua cauſa, idque etiam operatur, quod quatenus iudicium ſit appellabile quoad petitorium cenſeatur appellabile etiam quoad poſſeſſorium, quamuis alias in hac parte non eſſet appellabile ex deductis *coram Bich. dec. 347. & 348. & coram Buratt. dec. 136. num. 28.*

TOLETANA ADMISSIONIS.

Merc. 14. Decembris 1609.

ARGVMENTVM.

Princeps confirmans aliquem actum, Priuilegium, Statutum, Conſtitutionem, aut gratiam, quando dicatur confirmaſſe ex certa ſcientia, ſiue in forma ſpecifica, & quando de ſubreptionis vitio dari nequeat aduerſus confirmationem.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Aſſertioni Papæ facta in litteris Apoſtolicis ſtandum eſt, & nu.9.*

2 *Citatus quod aliquis non fuerit, probari non poteſt in extraiudicialibus.*

3 *Princeps licet dicatur confirmare ex certa ſcientia, quando confirmat parte citata, & cum cauſa cognitione, defectus tamen citationis non excludit, quin confirmatio dicatur facta ex certa ſcientia, quando aliter conſtat, Principem ex certa ſcientia confirmaſſe, & nu.10.*

4 *Principem confirmaſſe ex certa ſcientia poteſt etiam teſtibus probari.*

5 *Gratia Principis extraiudicialiter conceſſa non requirit citationem.*

6 *Præſertim quando Princeps quoad habentes intereſſe voluit, vt gratia valeat, etiam quod non fuerint citati.*

7 *Subreptio excluditur in eo, quod Princeps ſaltem in genere potuit cogitare.*

Subreptionis defectus tollitur, quando confirmatio Papæ eſt facta ex certa ſcientia.

DECISIO CXXXVII.

*Eſt par.1.recent. deciſ.*210.

Habentur aliæ deciſiones iſtius cauſæ ſupra poſt deciſ. 124.

ADNOTATIO.

Aſſertioni Papæ regulariter ſtandum eſt *Zarat. deciſ.22.num.6.Coccin.deciſ.236.num.5.* vbi quod meretur plenam fidem, *Manzaned. deciſ.* 865. *num.6.Roias dec.273.num.4.Bich.deciſ.479.nu.17. dec.181.nu.6.par.12.rec.*

Nec indiget alia iuſtificatione, qui habet pro ſe aſſertionem Papæ, *Buratt. deciſ.* 931. *nu.* 3.*Duran.dec.*285. *num.*126. declarans hoc procedere quando aſſertio facta eſt motu proprio *Dunoz. iun. dec.* 111. *numer.* 10. *Adden. ad Greg. dec.*239.

Nihilominus etiam aduerſus aſſertionem Papæ admittitur probatio in contrarium, *Roias d.deciſ.273.num.4.Add.ad Buratt.dec.621.num.* 24.& 25.vbi de aſſertione facta motu proprio.

Siquidem circa factum proprium ſtandum regulariter eſt aſſertioni Papæ *Gregor. & Add. dec.239.Buratt.dec.621.num.12.* vbi deinde latę agitur quando Papa dicatur aſſerere factum proprium, *& dec.* 671. *num.* 1. *Coccin.dec.*911. *num.*4.

Ita & circa factum alienum, vel coram ſe, vel ſecum geſto *Coccin.dec.665.n.3.& dec.2051. num.2.Add.ad Buratt. dec.* 621. *num.* 17. *Em. Ottob.dec.*122.*num.4.& 5.dec.319.num.4. part.* 11. *recent.* vbi quod ſola, & de per ſe concludenter probat.

Et in hac parte non admittitur probatio in contrarium *Greg.& Add.dec.239.*

Ampliatur, vt Papę veniat credendum non ſolum quoad geſta coram eo poſtquam fuit aſſumptus ad Pontificatum, ſed etiam de tempore quo erat Cardinalis, vel in minoribus conſtitutus *gloſſ. in cap.* 1. *verb.verb. pronunciat. in 6. & in cap. ad Apoſtolicæ ſtatuit. de miſiſſent de re iudic. in 6. Roman. ſingul* 172.*Crot. de teſtib.n.25.Maſcard.de probat.concluſ.* 139. *n.6.*

Statur igitur aſſertioni Papæ circa idoneitatem illius quem tanquam idoneum de beneficio prouidit *Dunoz.Sen.dec.47.nu.5.& Dunoz. iun.dec.37.num.2.& dec.271.num.5.*Si aſſerat ſe fuiſſe ſupplicatū *Gregor.& Adden.dec.*239.Si declaret voluntatem dubiam teſtatoris, *Celſ.dec.* 201.*num.*2.ſi atteſtetur in eius manibus fuiſſe factam reſignationem beneficij *Gregor.& Add. d. dec.* 239. vbi etiam, quod ſtandum ſit Papæ aſſertioni, quando narrat aliquem eſſe ſuum familiarem.

At quamuis credatur Papæ aſſerenti aliquem eſſe ſuum familiarem, vel ſimilia; non tamen inde iuſtificata dicitur reſeruatio beneficij, cum ad hunc effectum plenior requiratur probatio *Gregor.& Add. d. dec.* 239.

E conuerſo quando nō agitur de facto proprio Summi Pontificis, ſed de facto alieno, tunc illius aſſertioni ſtandum non eſt *Coccin. dec.1218.num.10.Gregor.& Adden.d.dec.*239. vbi quod in tali aſſertione ille, cuius fauorem concernit, non poteſt fundare ſuam intentionem, nec prætendere quod onus probandi contrarium transfundatur in partē aduerſam *Add.ad Buratt.dec.621.nu.19.& 20.*

Niſi tamen facta ſit motu proprio, tunc enim ſtatur aſſertioni Papæ etiam in facto alieno *Corn.conſ.239.num.7.verſ.& licet ſuper his poſſet inſtari lib.1.Achill.dec.10.de probat.Put.dec.100 lib.3.Seraph.dec.10.6.num.5. Buratt. dec. 401.nu. 6.Coccin.dec.838.num.10.Adden.ad Gregor.d.deciſ.* 239. vbi quod illi ſtatur donec contrarium probetur ab aſſerente, & idem tradit *Adden. ad Buratt.dec.621.n.24.& 25.dec.556. num.1.par. 2.recent.*

Etiam in præiudicium tertij quando aſſertio facta reperitur motu proprio, vel ex certa ſcientia, quia non videtur credibile, quod Papa ita dixiſſet niſi fuiſſet informatiſſimus *Celſ. dec. 192.num. 3. Coccin. dec. 2194. num. 64. dec.180.num.2.par.2.& dec.357. num. 11.par.11. rec.*non enim præſumitur, quod Papa voluerit quemquam decipere, vel fraudare *Bald.conſ. 447.num.3.lib.1.Curt.iun.conſ.34.nu.3. Ancharan. conſ.388.num.16.*

Quamuis poſt dictum Papæ ſubiiciatur clauſula *ſicut aſſeritur,Celſ. d. deciſ. 192. num. 3. Add.ad Gregor.d.dec.239.*

In caſibus verò in quibus aſſertio Papæ tanquam de facto alieno non probat adhuc facit aliquam præſumptionem *Buratt.dec.621.n.23. Dunoz.iun.dec.644.n.8.*

Eoque magis ſtandum eſt aſſertioni Papæ,
9 ſi enunciet ſe eſſe informatum, quia tunc illi creditur *Corn.conſ.*210. *col.fin. lib.*1. *Soccin. conſ. 266.num.27.ad fin.verſ.confirmatur,& num. 36.poſt med.lib.2.Angel conſ.*166. *num.* 1. *Aym. de antiq. tempor.part.1.in princ. num.11.Farinacc. de teſtib. quæſt.63.num.110.& ſub num.* 156. *Coccin. deciſ.* 1902.*num.34.*vbi de facto alieno *dec.266.num.3. part.2.diuerſ.* vbi quod maxime procedit ſi ſit antiqua *dec.522.num.1.& dec.524. num.* 1, & 2.

Par.4.

4 lariter à qualibet ſententia datur appellatio, *Angel.conſ.46.num.3.*

Præſertim quod Abbas potuit grauari non
5 ſolum in exceſſu pœnæ, ſed etiam in eo quod abſque ſufficienti iuſtificatione contumaciæ fuerit mulctatus, vndè ratione iſtius grauaminis licitum fuit ei à præfata condemnatione appellare etiam quod in negocio princi-
6 pali non daretur appellatio, ſicut in ſimili licet à ſententia lata in poſſeſſorio de iure ciuili non detur appellatio *l.vnica C.ſi de moment.poſſeſſ. cum ſimilibus*: illa tamen admittitur à cō-
7 demnatione fructuum in eadem ſententia contenta, vt per *Bald.in d.l.vnica num.6. verſ. ſed pone, & ibi Contard.qui alios refert limit.1.nu.2. Creſcent.dec.5.de appellat.*

Accedente vlterius quod, vt apparet ex lectura Sententiæ Prouiſor condemnauit Abbatem in præfatis ſcut. 400. à die adeptæ poſſeſſionis, ex quo à dicta die non fecit reſidentiā,
8 & ſic ante factam applicationem tertiæ partis fructuum Abbatiæ pro diſtributionibus quotidianis, quo caſu non intrat diſpoſitio Sacr. Conc. quod prius mandat fieri huiuſmodi applicationem, & deinde non reſidentes puniri in amiſſione diſtributionum illius diei, quo non reſederint, vndè tanto magis licitum fuit Abbati à condemnatione iſta appellare.

Huius cauſæ alia deciſio eſt infra 149.

ADNOTATIO.

Omnia geſta pendente appellatione, vel termi-
9 no ad appellandum iudicantur attentata, & tanquam talia ſunt reuocanda *Buratt.dec.848. num.1. deciſ.413. numer.2. part.4. tom.2. rec. cum alijs per Priol.dec.322.nu.5.*

Vulgatum axioma quod appellatio tanquā
10 de genere permiſſorum ſemper cenſeatur permiſſa vbi non apparet expreſſe prohibita canonizatur *per Rot.coram Dunoz.Sen. dec. 267. num.3.*

A Sententia lata ſuper priuatione beneficij contra clericum non reſidentem datur appellatio *Buratt.dec.306.nu.3.*

Non tamen ſuſpenſiua, ſed deuolutiua tantum *Coccin.dec.827.nu.5.*

Plurima autem ad hanc materiam priuationis beneficij ob non reſidentiam ſpectantia inuenies *apud Em. Otthob.dec.41.num.5.& 6. in recent.dec.360.nu.1 part.12.& dec.312.nu.15. & ſeqq.par.15. ac in Imolen. Canonicatus 29. Ian. 1675.coram R.P.D.Rondinino*, vbi inter cætera,
11 quod excuſetur à reſidendo clericus abſens cauſa defenſionis eiuſdem beneficij, vel aduerſa valitudine detentus, vel ex eo quod fuerit familiaris Summi Pontificis illiuſque ſeruitio vacauerit vti legitimè impeditus.

BRACHAREN. MATRIMONII.

Sabbathi 23. Ianuarij 1610.

ARGVMENTVM.

Matrimonium poteſt validè contrahi per Procuratorem habentem ſpeciale mandatum, & quæ requirantur ad effectum validè contrahendi matrimonium per aduenam, & vagabundum vbi non habet domicilium, & quos effectus operetur diſpenſatio ſuper matrimonio contrahendo, etiamſi redarguatur de ſubreptione.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium poteſt contrahi per Procuratorem habentem mandatum ſpeciale.*

2 *Matrimonium validè contrahitur per verba de præſenti coram Vrbis Ordinario, ac teſtibus, quod eſt iuxta formam Sac.Conc.Trident.& num. 14. cum ſeqq.*

3 *Parochus, & Epiſcopus, qui dicitur Parochus totius Diœceſis, parificantur ad effectum aſſiſtendi matrimonio, & n.14.*

4 *Eminentiſſimus Vicarius non dicitur Ordinarius reſpectu contrahentium matrimonium, ſi illi in Vrbe non habent domicilium tempore, quo matrimonio iunguntur.*

5 *Fallit concluſio in matrimonio aliiſque Sacramentalibus, in quibus proprius Parochus dicitur is, in cuius Parochia, ſeu Diœceſi contrahentes, vel vnus ex iis habitat,*

6 *Item fallit in bannito, qui propter bannum amittit propriam Parochiam, quæ à iure incolatus dependet.*

7 *Vagabundus dicitur, qui non probatur habere domicilium in aliquo loco.*

8 *Vagabundus poteſt validè contrahere matrimonium coram Vicegerente Vrbis, vbi reperitur.*

9 *Diſpenſatio, cuius vigore contrahitur matrimoniū debet eſſe iuſtificata.*

10 *Declaratur, quod hoc non ſit neceſſarium in executore, qui poteſt etiam ſe extraiudicialiter informare, prout præſumitur feciſſe.*

11 *Quando non ſit neceſſaria exploratio voluntatis mulieris pro validitate matrimonij.*

12 *Quando litteræ diſpenſationis non ſint ſubreptitiæ non facta mentione litis pendentis ſuper nullitate matrimonij.*

13 *Matrimonij probatio quando debeat eſſe concludens, & quando ſecus.*

DECISIO CXXXIX.

Dominus Emanuel Machiado de Miranda Bracharen. Diœceſis vigore gratioſæ diſpenſationis à Sanctiſſimo obtentæ die 20. Martij 1608.coram Reuerendiſſimo Domino Viceſgerente Illuſtriſſimi D. Cardinalis Vicarij Vrbis in Eccleſia Sancti Laurentij in Damaſo contraxit matrimonium per verba de præſenti cum D.Hieronyma Ferreire Dezze abſente, mediante tamen perſona Emanuelis
1 de Cugna eius Procuratoris habentis ad hoc ſpeciale mandatum, *iuxta text.in cap.fin.de Procurat.in 6.* vt in inſtrumento cuius copia data fuit; verum quia pro parte D.Beatricis Pereira de Sylua Matris dictæ Hieronymæ prætende-

deb a-

debatur dictum matrimonium non poſſe ſub-
ſtineri, fuit diſputatum ſuper eius validitate,
& Domini ſupradicta die tenuerunt matrimo-
nium huiuſmodi fuiſſe validum, quia fuit
2 contractum per verba de præſenti coram Vr-
bis Ordinario, ac Teſtibus, quod iuxtà for-
mam Sac. Conc. Tridentini ſufficit pro illius
validitate, *vt fuit reſolutum per Sacram Congre-
gationem eiuſdem Concilij, & per Rotam in
pluribus cauſis, & ſignanter in cauſa Calaguri-
tana matrimonij 26. Ianuarij 1573. coram bo. mem.
Cardinali Seraphino, & in cauſa Papien. matrimo-
nij 1. Iulij 1594. coram Illuſtriſſimo Cardinali Mil-
3 lino.* Nec ad hunc effectum ſit differentia inter
Ordinarium, & Parochum, imò æquiparan-
tur à Sacro Concilio, *vt in ſeſſ. 24. cap. 1. §. qui
aliter de reformat.* & meritò quia Epiſcopus eſt
Parochus totius Diocæſis *cap. ſignificauit de offic.
ordin. cap. nullus de Paroch. cap. 1. de raptor.*

Neque obſtare, quod pro parte Beatricis
dicebatur Illuſtriſſimum Vrbis Vicarium non
poſſe dici Ordinarium contrahentium, ex
quo Hieronyma non eſt ei ſubdita, nec ratio-
nem originis, nec ratione domicilij, prout
nec etiam Emanuel Maritus, qui licet de tem-
4 pore contracti matrimonij in Vrbe commo-
raretur, nihilominùs cum ad eam acceſ-
ſiſſet non animo ibi manendi, & domicilium
contrahendi, non poteſt dici Parochianus, ne-
que Diocæſanus Illuſtriſſimi Vicarij Vrbis,
*cap. is qui, & ibi Doct. de ſepult. in 6. cum alijs al-
legatis*, quia fuit reſponſum, quod in iſtis
5 Sacramentalibus proprius Parochus, ſeù Or-
dinarius dicitur is, in cuius Parochia, ſeù
Diocæſi contrahentes, vel vnus ex eis habi-
tat de tempore contracti matrimonij, *vt per
Doct. in cap. omnis vtriuſque ſexus, & ibi præ alijs
Abb. num. 23. de pænit. & remiſſ. & in clement. 1.
vbi Vital. num. 29. de priuil.* & fuit reſolutum
per Sacram Congregationem Concilij in con-
tingentia facti cuiuſdam Iuuenis Senenſis, qui
propter metum parentum in alienam Diocæ-
ſim profectus ibique aliquos dies commora-
tus matrimonium contraxit, vt in copia re-
ſolutionis, quæ pro parte Emanuelis data
fuit.

Quod eò magis viſum fuit Dominis pro-
cedere in præſenti caſu, quia Emanuel tunc
temporis carebat proprio Domicilio, ex quo
6 propter raptum commiſſum in perſonam
Hieronymæ fuerat condemnatus in pœnam
capitis, & à Patria, & toto Regno Luſitaniæ
bannitus, *vt per Caſtren. conſ. 212. num. 2. lib. 2. &
Alex. conſ. 75. num. 10. lib. 1.* & per conſequens
amiſerat propriam Parochiam, quæ à iure
incolatus dependet, *Federic. de Sen. conſ. 254.
num. 3. & 5. Abb. in repetitione cap. extirpandæ §.
qui verò num. 11. de præben. Nauarr. conſ. 1. de Pa-
roch.* imò cum non oſtendatur, quod tunc
7 temporis in Regno Galitiæ, vel alibi Domi-
cilium contraxiſſet dicebatur vagabundus,
*Abb. in cap. fin. num. 14. de for. compet. Clar. in prax.
crimin. §. fin. quæſt. 39. col. fin. verſ. quod tamen intel-
8 ligendum eſt*, qui propterea validè potuit con-
trahere matrimonium coram Viceſgerente
Illuſtriſſimi Vicarij Vrbis, vbi tunc reperie-
batur *Enriquez lib. 11. de matrim. cap. 3. num. 3.*
& poſt alios, quos refert, & ſequitur tradit
*Thom. Sanchez de matrim. lib. 3. diſput. 25. num. 10.
verſ. tertia concluſio.*

Neque etiam obſtare, quod diſpenſatio,
9 cuius vigore iſtud matrimonium contractum
fuit, non appareat iuſtificata, quia fuit reſ-
ponſum hoc non fuiſſe neceſſarium, ex quo
10 exequutor potuit etiam ante ſe extraiudicia-
liter informare prout præſumitur etiam quod
ſtatim fuerit exequutus, vt fuit reſolutum
*in cauſa Mediolanen. Matrimonij 17. Iunij 1602.
coram Illuſtriſſimo Cardinali Millino*, quæ loqui-
tur in terminis ſimilis diſpenſationis, in qua
vlterius aderat clauſula *ſi ita eſt*, quæ requirit
cauſæ cognitionem *per deciſ. Achill. 2. de fil. Pres-
byt.* quæ clauſula in iſta diſpenſatione non
adeſt.

Minus obſtare dixerunt, quod per d. D.
Viceſgerentem non fuerit explorata voluntas
Hieronymæ, quia in litteris dictæ diſpenſa-
11 tionis non fuit demandata exploratio volun-
tatis, ſed ſolum appoſita clauſula, *dummodo
Hieronyma in eadem voluntate perſiſteret*, quæ
perſeuerantia ſatis fuit iuſtificata ex man-
dato procuræ per ipſam poſt obtentam huiuſ-
modi diſpenſationem dato ad contrahendum
matrimonium cum dicto Emanuele.

Ad ſubreptionem contra litteras diſpenſa-
tionis prædictæ oppoſitam ex eo, quod in il-
lis non fuerat facta mentio litis pendentis in
Rota *ad text. cum ibi not. in cap. fin. vt lit. pendent.*
fuit dictum litem huiuſmodi per aliud reſcri-
12 ptum Sanctiſſimi fuiſſe extinctam, ſed in
omnem euentum diſpenſationem non fuiſſe
præiudicialem dictæ liti, quia illa fuerat mo-
ta ſuper matrimonio in partibus contracto,
quod per dictam diſpenſationem non conua-
lidatur, ſed in ea ſolum datur facultas aliud
de nouo contrahendi ſuper quo nulla aderat
lis, vnde de ea non erat facienda mentio *Abb.
conſ. 98. num. 4. verſ. 2. præſuppoſito, & verſ. prætc-
reà virtus lib. 1. Felin. in cap. cæterum num. 2. ad fin.
in 10. & vlt. limit. de reſcript.* Cætera tolluntur
ex deductis per informantes pro Emanue-
le, cum quibus Domini tranſierunt &c.

ADNOTATIO.

Dubium non eſt quin matrimonium per Pro-
curatorem validè contrahatur, ſed manda-
tum re integra, & ante perfectum contra-
ctum poſſet quandocumque reuocari, non
obſtante quauis promiſſione non reuocandi
etiam ſub pœna, & iuramento *deciſ. 172. par.
15. recent.*

Reuocato autem Procuratore, matrimo-
nium eo mediante contractum nullum rema-
net, etiamſi reuocatio alteri ex contrahenti-
bus non innoteſceret *d. dec. 172.*

Ante Concilium Tridentinum in actu ma-
trimonij contrahendi non erat neceſſaria præ-
ſentia Parochi, & teſtium *dec. 317. num. 4. part.
12. recent.*

Solo namque contrahentium conſenſu
matrimonium perfectum dicebatur *Coccin. dec.
1369. nu. 75.*

Et quamuis etiam de iure antiquo præſen-
tia

tia Parochi in contractu matrimonii notetur *ex cap. 1. 30. quæſt. 5. & ex cap. fin. de clandeſtin. deſponſat. & trad. Coccin. dec. 1823. num. 5.* id tamen potius ex obſeruantia, ſiue ex honeſtate quadam fieri conſueuit ad euitandam ſuſpicionem clandeſtinitatis ; quàm de neceſſitate.

Hodie vero poſt Concilium, vt matrimonium ritè, & rectè celebretur requiritur præſentia Parochi, & teſtium, & aliter contractum eſt inualidum *Buratt. deciſ. 713 num. 12. Dunoz. Sen. deciſ. 308. num. 1. & ſeqq. & Iun. deciſ. 451. num. 1. & ſeqq. deciſ. 19. num. 37. par. 10. & dec. 75. nu. 13. par. 7. rec.*

Parochi inquam alterius ex contrahentibus, quia matrimonium contractum coram Parocho intra cuius Parochiam neuter ex cõtrahentibus degat nullum eſt, & merito, quia Concilij finis in hac diſpoſitione fuit, vt facilius innoteſcant impedimenta, quod verificari quidem poteſt in proprio Parocho habente cognitionem perſonarum, ac ad cuius Eccleſiam concurrunt vicini, aliique de impedimentis veriſimiliter informati, non autem in Parocho extraneo *dec. 643. & 656. vtrobique nu. 1. part. 1. diuerſ.* vbi referuntur reſolutiones Sac. Congregationis Concilij *Adden. ad Buratt. dec. 713. Merlin. dec. 194. num. 1. & 2. dec. 298. num. 16. part. 14. 60. num. 2. 162. num. 17. & 305. num. 19. & 20. par. 15. rec.*

Niſi tamen concurrat licentia Epiſcopi, cum poſſit Epiſcopus etiam Parocho extero, & in cuius Parochia neuter ex contrahentibus domicilium habeat committere, quod ſponſos in matrimonio coniungat *Dunoz. iun. dec. 451. nu. 14.*

Sed non requiritur, quod interueniant Parochi vtriuſque ex contrahentibus, cum ſufficiat Parochus alterius coniugum *Buratt. deciſ. 530. num. 17. & Adden. ad eundem d. deciſ. 713. nu. 13.*

Quinimò ſi vnus ex contrahentibus, cuius Parochus interuenit, haberet duo domicilia, ſuſtineretur matrimonium coram Parocho vnius ex domicilijs *Buratt. dicta deciſ. 713. numer. 14.*

Validum quoque eſſet matrimonium contractum coram Ordinario, qui loco Parochi interuenerit *dec. 233. part. 10. rec.* ſiue coram Vicario, vel eo qui gerebat vices Vicarij, & tanquam talis concedebat alijs licentiam contrahendi matrimonia *Dunoz. iun. deciſ. 378. num. 2.*

Vel coram illo, cui generaliter commiſſa eſt cura, & adminiſtratio Sacramentorum in Parochia, ſeu qui publicè pro Parocho ſe gerebat, & talis reputabatur *Buratt. dec. 713. n. 19. in addit. Dunoz. iun. d. dec. 378. n. 3.*

Amplius poteſt Parochus cuilibet Sacerdoti concedere facultatẽ coniungendi ſuos ſubditos in matrimonium *Leodien. matrimonij 29. Mart. 1675. coram R. P. D. Emerix in princ.* etiam extra propriam Eccleſiam Parochialem, & extra ipſam Parochiam *deciſ. 433. numer. 3. par. 14. recent.*

Siquidem non eſt de neceſſitate, quod matrimonium contrahatur in propria Eccleſia Parochiali, & quamuis *Rota coram Coccin. dec. 1887. num. 37.* dicat eſſe de honeſtate quod ſaltem fiat in aliqua Eccleſia exiſtente intra fines propriæ Parochiæ, in Vrbe quotidie matrimonia contrahuntur in Eccleſijs extra Parochiam etiam longinquis, & remotis, vt plurimum ad euitandum ruborem, quem ſponſi, & præſertim puellæ ſuſtinent publicè reſpondendo interrogationibus Sacerdotis.

Qua occaſione hic aduertendum, quod interrogatio illa non eſt de neceſſitate, quia valeret matrimonium factum cum præſentia Parochi, & teſtium, hæc enim eſt præciſe neceſſaria etiam ſine vlla interrogatione *Buratt. d. deciſ. 713. num. 10. deciſ. 312. pariter nu. 10. par. 13. rec.*

Cum autem præſentia Parochi in contractu matrimonij requiratur ſolummodo materialiter, nec illius reſpectu neceſſarius ſit actus vllus conſenſus, vel intentionis, ſatis propterea eſſet quod Parochus interueniret, quamuis per vim, & metum contra propriam voluntatem cogeretur ad intereſſendum *Buratt. dec. 7 . 3. nu. 11.*

Proprius verò Parochus ad hunc effectum dicitur ille, in cuius Parochia quis habitare incepert abſque eo quod opus ſit probare habitationem per maiorem anni partem *Cardin. in clem. 1. quæſt. 16. nu 9. de priuil. Merlin. deciſ. 194. num. 3. Dunoz. iun dec. 451. vbi late de materia & in recent. part. 15. deciſ. 60. num. 17. & deciſ. 162. num. 21.*

Dummodo principium habitationis non fuerit affectatum *d. deciſ. 498. num. 17. & 18. par. 14. & d. dec. 16 . nu. . par. 15. rec.*

Ac etiam dummodo concurrat animus permanendi in ea habitatione, nimirum ſi aliquis habitare inciperet in loco vnde ſtatim eſſet reuerſurus, prout qui accedit veris, vel autumni tempore ad villas recreandi gratia non cenſeretur de Parochia illius loci, vt generaliter firmant *Cardin. d. qu. 16. Rot. coram Roias deciſ. 45. num. 5. & 6. & in recent. deciſ. 148. num. 3. part. 11. recent.* & in ſpecie ad effectum validitatis matrimonii *coram Dunoz. iun. d. dec. 451. & d. dec. 162. nu. 21. par. 15.*

Caſus iuuenis, qui metuens impedimenta ſibi per parentes præbitura quominus matrimonium contraheret ad ea effugienda alibi ſe contulit ad habitandum per aliquod temporis ſpatium, & quod eo caſu matrimonium ſit validum traditur *per Barboſ. in collectan. ad Concil. Tridentin. ſeſſ. 24. de reform. cap. 1. num. 12. & in d. dec. 162.*

De matrimonio vagorum, & quod Parochus in eo contrahendo teneatur exquirere à ſponſis fides Baptiſmatum, & quod illis non perquiſitis peccet mortaliter quamuis matrimonium adhuc ſuſtineatur, & quod quando contrahentes nolunt d. fides exhibere nequeat Parochus eis denegare aſſiſtentiam, nec matrimonij effectuationem valeat impedire, ac alia ad rem notatu digna agit R. P. D. Marcellus Seuerolus in voto, quod edidit in *cauſa Romana fideicommiſſi de Ceylis impreſſa in part. 14. rec. dec. 535. nu. 42. & ſeqq.*

Probatio matrimonij debet eſſe plena, & con-

Digitized by Google

concludens quando principaliter de eo agitur, ſeu de illius fœdere, & ab altero ex coniugibus controuertitur *Baratt. deciſ. 634. numer. 1.*

Secus quando de eo agitur incidenter, tunc enim ſufficiunt leuiores probationes, vt ad effectum legitimitatis prolis *Caualer. dec. 49. & dec. 142. vtrobique n. 1. Coccin. dec. 1790. n. 11. & dec. 1823. num. 08.* vbi quod id maximè procedit in iudicio poſſeſſorio, *& deciſ. 318. nu. 8. part. 13. recent.* ad effectum vt filij conſequantur alimenta *dec. 118. num. 19. part. 13. recent.* vel ad effectum ſucceſſionis *deciſ. 214. num. 13. & 15. par. 10. dec. 86. num. 5. & dec. 248. n. 5. part. 12. & deciſ. 318. n. 4. par. 15. rec.*

Quoad matrimonium contractum per verba de præſenti notandum quod ſi illud nõ valeat vti matrimonium ob aliquam cauſam, puta ob defectum ætatis, tunc iuris interpretatione reſoluitur in ſponſalia, quamuis ex natura verborum matrimonium cenſendum foret *Coccin. deciſ. 2122. num. 3.* Cætera, & quan-
14 do dicatur contractum matrimonium in faciem Eccleſiæ de licentia Parochi, vel Ordinarij, qui eſt Parochus Parochorum ſuæ Diœceſis, *vide in deciſ. 190. num. 52. & ſeqq. part. 9. rec.*
15 prout etiam quibus verbis dicatur contractũ matrimonium de præſenti *deciſ. 74. per tot. par. 4. tom. 2. rec.*

Colligitur ex præmiſſis matrimonium valide contractum dici ſi fuerit celebratum mu-
16 tuo contrahentiũ conſenſu corã duobus teſtibus & Parocho, vel alio Sacerdote de licentia Parochi, vel Ordinarij, vel Vicarij Generalis Diœceſis iuxta diſpoſitionem ſacræ Synodus Tridentinæ *ſeſſ. 24. cap. 1. de reformat. Ricc. reſolut. 419. num. 7. & reſol. 423. num. 6. par. 1. Em. Otthob. dec. 251. num. 22. & ſeqq. & infra dec. 414.*

Poſt obtentam diſpenſationem matrimonialem requiritur in coniugibus nouus conſenſus *Coccin. dec. 374. num. 6. & dicebatur ſupra poſt dec. 96.*

Aut expreſſus, aut ſaltem tacitus, qui nempe ex aliquo actu inferri poſſet, nam & hic ſufficeret *Baratt. dec. 203. n. 3.*

Iuſtificata autem præſumitur matrimonialis diſpenſatio ex lapſu 30. annorum, & ad hunc effectum computatur tam tempus, quo coniuges ſuperuixerunt, quàm tempus poſt eorum mortem, & vtrumque coniungitur, *Baratt. dec. 290. n. 11.*

Quoad clauſulam *ſi ita eſt* illa profecto requirit iuſtificationem *deciſ. 27. num. 1. part. 15. deciſ. 120. numer. 9. part. 16. & deciſ. 41. num. 2. par. 17. rec.*

Saltem extraiudicialem citatis intereſſe habentibus *Rotæ deciſ. 131. num. 4.* vbi propterea infertur, quod gratia conceſſa ſub iſta clauſula non dicatur habere executionem paratam.

ROMANA MERCEDIS.

Mercurij 27. Ianuarij 1610.

ARGVMENTVM.

Data per Eminentiſs. Cardinalem Medico, cuius opera vſus eſt, ſuccedunt loco ſalarij, ſiue mercedis eidem debitæ, & quando conſtitutio huiuſmodi ſalarij probetur ex confeſſione in reſponſione facta per D. Cardinalẽ ad poſitiones, ac quando ex ſalario ſoluto in vno loco nõ rectè inferatur ad debitũ in alio loco.

SVMMARIVM.

1 *Salarij loco ſuccedunt ea, quæ habuit Medicus ab Eminentiſſimo Cardinali eius Domino.*
2 *Conſtitutio ſimplex ſalarij non probatur ex reſponſione facta ad poſitiones, quando reſponſio eſt reſtricta ad tempus limitatum.*
3 *Reſponſio qualificata debet acceptari, prout iacet.*
4 *Limitatur, niſi talis reſponſio habeat contra ſe iuris præſumptionem, & num. 8. cum ſeqq.*
5 *Reſponſioni qualificatæ factæ ad poſitiones ſtandum eſt, ſi ex circumſtantijs facti reddatur multum veriſimilis.*
6 *Ex ſalario dato vni in vno loco non benè infertur, quod eidem idem ſalarium dandum ſit in alio loco, ſi ibi viget diuerſa ratio.*
7 *Ab vno caſu ad alium diuerſum non eſt inferendum.*

DECISIO CXL.

Placuit Dominis deciſio aliàs facta, quod Fortunio non debeatur aliud ſalarium, vltra id, quod habuit ab Illuſtriſſimo Cardinali, cum omnia emolumenta, & commo-
1 da, quæ ab eo conſequutus fuit ſuccedant loco Salarij ſeu ſufficientis mercedis, *iuxtà doctrin. Angel. in l. ſi non ſortem § libertus num. 3. ff. de condict. indeb. cum alijs in ipſa deciſione allegatis.*

Neque obſtare, quod pro Fortunio dicebatur, alias ſibi fuiſſe ab Illuſtriſſimo Cardinali pro ſalario conſtituta ſcuta decem menſtrua, idque probari ex reſponſione ipſiuſmet Cardinalis ad decimamquintam poſitionem da-
2 ta, quia fuit dictum, ex huiuſmodi reſponſione non probari ſimplicem ſalarij cõſtitutionem, ſed limitatam ad certum tempus, nempè pro tempore, quo Aucnioni commoraretur, & non vltra, vnde vltra illud extendi non poteſt *l. ſtatu liberum §. Stichum ff. de legat. 2. l. 1. §. ſi mulier ff. de liber. agnoſc. Ancharan. conſ. 118. num. 2. verſ. circa primum Caſtr. conſ. 263. col. 1. verſ. nam diſpoſitio lib. 2.* vltrà quod, vt aliàs di-
3 cebatur prædicta reſponſio cum ſit qualificata debet acceptari, prout iacet *iuxta doctr. Bart. in l. Aurelius §. idem quæſiuit ff. de liber. legat.* & ſic
4 ex cauſa liberalitatis in perſona huius Illuſtriſſimi Cardinalis non habet contra ſe iuris præſumptionem, *ex tradit. per gloſſ. fin. in l. vxori ſuæ 33. § cum Seius, & ibi Bart. num. 1. ff. de legat. 3. & per Bald. in l. ſi paterno ſub num. 3. C. de negot. geſt.* & ita ceſſat limitatio, quæ pro Fortunio adducebatur, nempè quod confeſſio qualificata non eſt acceptanda, prout iacet, vbi circa qua-

cà qualitatem iuris præſumptio eſt contra
confitentem, *ex Bart. vbi ſupra, & alijs alleg.*

Sed viſum fuit Dominis ceſſare difficulta-
tem, quia ex circumſtantijs facti huiuſmodi
5 reſponſio ſic qualificata, & limitata redditur
admodum veriſimilis, itaut illi prout iacet
ſtandum ſit *ad deciſ. Achill. primam de confeſſ. &*
Mohed. 2. eod. tit. cum enim per illud tempus,
6 quo Fortunius Auenioni in ſeruitio Illuſtriſ-
ſimi Cardinalis erat commoraturus non poſ-
ſet vti commoditate, quæ Romæ ſibi dabatur
medendi extrà Domum, imò maiora incom-
moda, & expenſas pateretur, non eſt mirum
ſi Cardinalis ſuam liberalitatem exercendo, &
citra aliquam obligationem vltrà ſolitas cō-
moditates voluerit eum de prædicta ſumma
pro dicto tempore, & non vltrà recognoſcere,
ſed ceſſante illa cauſa per reditum Cardinalis
ad Vrbem ceſſauit quoque recognitio, non
obſtante, quod poſteà Cardinalis ſecum
duxerit Fortunium ad alia diuerſa loca extrà
Vrbem, quia illæ abſentiæ erant breuioris
temporis ſpatio in locis vicinioribus, & ſic
7 cum minori diſpendio, ideò ab vno caſu ad
alium diuerſum non eſt inferendum *ad tradi-
ta per Bart. & alios in l. 2. ff. ſolut. matrim. cum
ſimil.*

Quoverò ad probationes, quæ adducebantur ex teſtibus prò Fortunio examinatis, & ex aſſertis litteris Abbatis Montani fuit dictum illas non concludere aliquam conſtitutionem ſalarij vltrà alias reſponſiones datas per informantes pro Illuſtriſſimo Cardinali, quæ Dominis placuerunt.

Aliæ deciſiones huius cauſæ habentur ſupra poſt deciſ. 64.

ADNOTATIO.

Confeſſio qualificata vnico verborum contextu
concepta ſi qualitates iuri non repugnant, nō
8 poteſt diuidi, ſed acceptanda eſt cum ſuis qua-
litatibus *Menoch. conſ. 645. ſub num. 10. & late* in
terminis reſponſionis ad poſitiones *conſ. 703. n.*
3. & ſeqq. Peregr. conſ. 27. num. 6. lib. 3. Aldouin.
conſ. 11. num. 6. conſ. 37. num. 31. & conſ. 49. nu.
15. Hodiern. ad Surd. deciſ. 258. num. 1. & ſeqq.
Gregor. deciſ. 60. num. 8. & 10. deciſ. 57. num. 9.
& dec. 391. nu. 3. & ſeqq. par. 17. rec.

Limitatur primo ſi qualitatibus obſtet præ-
9 ſumptio iuris, quia tunc vna pars confeſſio-
nis ſeparatur ab alia, ita vt confeſſio poſſit pro
parte acceptari, & pro parte impugnari, *Gra-
tian. diſcept. 339. num. 19. Purpurat. conſ. 242.
num. 6. lib. 1. Michalor. de poſit. cap. 59. num. 10.
Rota Iannen. deciſ. 95. num. 3. & deciſ. 153. nu.
3. Adden. ad Gregor. vbi ſupra* declarans hanc
concluſionem *d. deciſ. 391. num. 10. & 11. & in-
fra deciſ. 212.*

Limitatur ſecundo ſi qualitates concernant
10 factum diuerſum, quia tunc pariter eſt ſepa-
rabilis nec neceſſarium eſt quod in totum ac-
ceptetur, *d. deciſ. 391. n. 10. & ſeqq.*

De Medicorum mercede *vide ſupra dec. 64. & dec. 70. vbi ad propoſitum.*

Deciſ. Pamphilij.

CÆSARAVGVSTANA DECIMARVM.

Veneris 29. Ianuarij 1610.

ARGVMENTVM.

Priuilegium concedens decimas laicis non ſuffragatur abſque expreſſa derogatione *cap. prohibemus de decim.* etiamſi in eo adſit clauſula, *quorum tenores*, & quid ſi concurrat obſeruantia, & quaſi poſſeſſio percipiendi decimas.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium concedens decimas laicis non releuat, ſi in eo non eſt expreſſe derogatum Concilio generali, de quo* in cap. prohibemus de decim. *& nu. 6. vbi remiſſiuè de materia hic deciſa.*

2 *Conciliaris diſpoſitio requirit ſpecialem derogationem, nec cenſetur illi derogatum per clauſulas generales.*

3 *Clauſula* quorum tenores, *nihil operatur, quando in indulto non eſt facta aliqua mentio eius, de cuius derogatione agitur.*

4 *Laicus non poteſt decimas acquirere ex ſolo temporis lapſu vna cum obſeruantia etiam immemorabili.*

5 *Quaſi poſſeſſio percipiendi decimas non ſuffragatur laico abſque titulo.*

DECISIO CXLI.

Eſt Penès Tambur. de iur. Abbat. dec. 92.

Cæteræ deciſiones iſtius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 130.

ADNOTATIO.

De incapacitate laicorum reſpectu iuris deci-
6 mandi maximè poſt Concilium Lateranen-
ſe, alijſque ad materiam pertinentibus late
agitur *coram Eminentiſſimo Ottbob. deciſ. 185.
num. 14. & ſeqq. deciſ. 67. part. 15. 196. par. 16.
& dec. 40. per tot. præſertim n. 6. par. 17. rec.*

NEOCASTREN. PAROCHIALIS.

Lunæ 1. Februarij 1610.

ARGVMENTVM.

Manutentio datur anteriori poſſeſſori, etiam instrumentali, ſi alius prius non poſſidebat, nec anterior habuit ſe pro ſpoliato; iunior verò poſſeſſio præſumitur clandeſtina, & turbatiua, etiamſi data ſit à Iudice, à cuius ſententia datur appellatio.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo in Parochiali datur anteriori poſſeſſori, etiam quod poſſeſſio ſit inſtrumentalis, ſi tunc alius non poſſidebat.*

2 *Poſſeſſio iunior præſumitur clandeſtina, & turbatiua, nec*

ua, nec impedit manutentionem anteriori poſſeſſori, ſi non habuit ſe pro ſpoliato.

3 *Poſſeſſio etiam data à Iudice non eſt manutenibilis, ſi fuit capta intra decem dies datos ad appellandum, quæ eſt nulla, & attentata.*

4 *Sententia lata ab executore mixto, qualis dicitur datus cum clauſula* vocatis vocandis, *eſt appellabilis, & num 5.*

6 *Quis dicatur merus, & quis mixtus executor.*

DECISIO CXLII.

PRo informante, nempè mandatum de manutenendo in poſſeſſione Parrochialis de qua agitur, dandum eſſe Ioanni Antonio,
1 de cuius anteriori poſſeſſione conſtat ex inſtrumento illius adeptionis, & licet ſit merè inſtrumentalis, alio tamen tunc in ea non exiſtente eſt manutenibilis, *Rota deciſ. 21. de reſtit. ſpoliat. in antiq. Biſignett. deciſ. 8. eod. tit. & fuit ſæpiſsimè deciſum:* non obſtante poſſeſſione
2 Io: Franciſci, quæ tanquam iunior præſumitur clandeſtina, & turbatiua, & non impedit quominùs Ioanni Antonio, qui non habuit ſe pro ſpoliato, detur manutentio, *Bartol. in l. 1. §. interdictum autem num. 2. & in l. ſi duo nu. 2. ff. vti poſſid. Couarr. pract. quæſt. cap. 17. circa fin.*

Neque releuat, quod Io. Franciſcus adeptus fuerit poſſeſſionem Iudicis authoritate, ad *text. in l. iuſtè poſſidet, ff. de acquir. poſſeſs. cum ſimil.* quia cum fuerit capta infra decem dies
3 datos ad appellandum fuit nulla, & attentata, *cap. non ſolùm, vbi gloſs. in verb. innouata, & ibi Doct. communiter de appellat. in 6.* & per conſequens non eſt manutenibilis, nec poteſt impedire manutentionem Io. Antonij, *Abb. in cap conquerente num. 8. de reſtit. ſpoliat. Rep. in l. naturaliter, §. nihil commune num. 60. & ſequent. ff. de acquir. poſſeſs. Bald. conſ. 135. numer. 2. lib. 2.*

Nec poteſt dubitari quin à ſententia Vicarij Epiſcopi Cathacenſis, qui Io. Franciſcum in poſſeſſionem huius Parochialis immiſit,
4 daretur appellatio, quia cum eſſet datus exequutor cum clauſula *vocatis vocandis*, dicebatur executor mixtus, qui propterea tene-
5 batur aſſumere partes Iudicis, vt per *Doct. in cap. fin. de præſumpt. vbi præ alijs Felin. num. 23. & in cap. exhibita num. 4. de Iudic. Card. conſ. 63. in princ.* & per conſequens ab eius ſententia dabatur appellatio, & ipſe appellationi deferre tenebatur, vt poſt *Card. in d. conſ. 63. nu. 3. tradit Felin. in d. cap. exhibita ſub nu. 4. & in cap. de cætero num. 10. in fine de re indic. & fuit reſolutum in cauſa Siracuſana beneficij 19. Martij 1597. coram Illuſtr. Card. Pamphilio.*

In hac cauſa eſt infra deciſ. 198. & præſens deciſio eſt prima poſt Roſ. de execut. litter. Apoſtolic.

ADNOTATIO.

De hac materia agitur ſupra poſt *deciſ. 84.*
5 Clauſula *vocatis vocandis*, facit executorem mixtum *deciſ. 126. & 128. poſt Poſſh. de manut. & deciſ. 138. par. 16. recent. ſupra deciſ. 84. numer. 3. & 7.*

Quo caſu tenetur executor partes Iudicis aſſumere, & ſeruatis ſeruandis procedere citatis poſſeſſoribus, & iis, de quorum intereſſe principaliter agitur, & quatenus ſententia aliter lata fuerit, nulla eſt, *cap. licet Epiſcopus de præbend. in 6. Martin. Andr. dec. 91. Gregor. dec. 307. n. 5. & dec. 413. n. 1. dec. 51. n. 9. par. 7. rec. d. dec. 84.*

Et ab illius ſententia datur appellatio, *Greg. dec. 91. num. 3. Add. ad eundem dec. 413. n. 4. verſ. 2.*

Dummodò aliàs ſit appellabilis; quod ſi non eſſet appellabilis qualitas mixti in executore non alteraret, nec mutaret iuris communis diſpoſitionem, nec appellationem admitteret, *Duran. deciſ. 198. num. 7. & ſeqq.*

Idem dic de clauſula *amoto*, quæ pariter facit executorem mixtum *Rot. in Mediolan. iuriſpatronatus 11. Martij 1630. coram R. P. D. Taia.*

Sed quando in litteris Apoſtolicis adeſſet etiam decretum irritans percutiens certum corpus beneficij, tunc executor valide procederet ſine citatione partis virtute huiuſmodi decreti non obſtante clauſula *amoto*, *Roſ. de execut. litterarum Apoſtolic. cap. 7. num. 27. & 116. Peutinger. dec. 229. num. 7. Bich. deciſ. 455. num. 16. Celſ. dec. 149. n. 5. & ſeqq. & dec. 433. n. 3. par. 9. rec.*

Nihilominus Signatura Iuſtitiæ referente R. P. D. Albitio non modicæ expectationis Prælato *die 14. Nou. 1680. in cauſa Vicen. Canonicatus*, circumſcripſit poſſeſſionem prouiſi Apoſtolici, & cauſam commiſit cum clauſula *parito litteris arbitrio Rotæ*, quia executor proceſſerat non citato poſſeſſore cui Canonicus Turnatius de more Canonicatum contulerat non attento decreto irritanti, ad quod fuit reſponſum illud non operari quando in litteris adijcitur clauſula *verificatis prius narratis*, quidquid dicendum foret quatenus communirentur clauſula *quod de obreptione, vel ſubreptione dari non poſſit*, ad tradit. per *Rot. apud Marcheſan. de commiſs. par. 2. pag. 429. in Calaguritana iuriſdictionis*, vel quod decretum irritans licet inficiat titulum, & poſſeſſionem, non tamen tollit detentationem, & inſiſtentiam facti pro manutentione ſufficientem etiam prædoni, *Rot. coram Buratt. dec. 131. nu. 6. Corrad. in prax. benef. lib. 3. cap. 9. nu. 44.* & reuera quidquid foret de rigore iuris tutior eſt praxis etiam concurrente decreto irritanti procedere cum citatione partis maximè poſſidentis.

6 Quis autem dicatur executor merus, vel mixtus *vide Scacc. de appellat. qu. 17. limit. 11. nu. 4. & ſeqq. Vrſell. concluſ. 128. n. 97. & ſeqq.*

CÆSARAVGVSTANA CANONICATVS

Veneris 12. Februarij 1610.

ARGVMENTVM.

Examen teſtium factum abſque citatione ad videndum illos iurare ſanatur, ſi dentur ex aduerſo interrogatoria, & cum illis teſtes fuerint examinati, quidue ad hunc effectum operetur commiſſio ſanatoria cum clauſula *arbitrio*, nec defectus iuriſdictionis nocet, ſi illa non ſit totalis, ac quando iudicium priuilegiatum ſit

ſit prius terminandum, & an poſſit fieri cumulatio poſſeſſorij, & petitorij, vigore clauſulæ *arbitrio*.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes examinati abſque citatione ad videndum illos iurare non dicuntur nulliter examinati, ſi data fuerunt interrogatoria, & cum illis examinati fuerint, & num. 16. & 17.*

2 *Rota, ſtante commiſſione ſanatoria cum clauſula* arbitrio, *ſolet examen ſubſtinere, & illis fidem adhibere, & num.* 18.

3 *Defectus iuriſdictionis ob non factam citationem ad dicendum contra breue non procedit, vbi non adeſt totalis defectus, & num.* 19.

4 *Auditor Cameræ non eſt omninò incompetens in cauſis beneficialibus, quia in ſuis facultatibus eſt executor quarumcunque litterarum Apoſtolicarum.*

5 *Item non eſt incompetens omninò, quando Breue fuit inſertum in Monitorio illius vigore emanato, ac intimato, & cuius vigore Procurator coram A.C. comparuit, & dedit interrogatoria, cum quibus teſtes fuerunt examinati.*

6 *Arbitrium regulatur à iure.*

7 *Poſſeſſorium de iure non cumulatur cum petitorio, quia illud eſt prius terminandum, quam deueniatur ad iſtud, & num.* 15.

8 *Spolium tanquam magis priuilegiatum, quam alia iudicia, eſt prius terminandum.*

9 *Spolium ceſſat, vel altas redditur turbidum, quando datur magnus fumus iuſtificationis Breuis, & tunc admittitur cumulatio poſſeſſorij, & petitorij.*

10 *Spoliatus Iudicis auctoritate ob iuris præſumptionem, quæ ſtat pro Iudice, non debet de facile reſtitui.*

11 *Sententia quando non ſit iuſtificanda ex iiſdem, ſed poſſit fieri ex nouiter deductis, & n.* 12.

13 *Clauſula* arbitrio, *debet aliquid operari, & per eam ſolet aliquid relaxari de Iudicis rigore, & num.* 14.

20 *De interrogatorijs, illorumque materia qui præcipuè agant, & de ſanatione nullitatum ob dationem illorum.*

DECISIO CXLIII.

FEl. rec. Clemens VIII. in ſæculariʒatione Eccleſiæ Cæſaraugustanæ inter alia mandauit erigi 24. Canonicatus, quorum omnimodam diſpoſitionem à primæua illorum erectione Sedi Apoſtolicæ reſeruauit; De vno ex dictis Canonicatibus Sanctiſſimus per ſuas litteras in forma dignum mandauit prouideri Martino Bailo, qui de menſe Sept. 1605. deceſſit, per cuius obitum Hieronymus Coſida obtinuit ſibi à Sanctiſſimo prouideri de eodem Canonicatu tanquàm de reſeruato, ſub prætextu, quod adhuc vacaret à primæua illius erectione ex eo, quod Martinus deceſſerit litteris nondùm Ordinario, cui directæ erant præſentatis, vel executis, minuſque poſſeſſione Canonicatus habita, ac etiam obtinuit Breue de capienda poſſeſſione nomine Cameræ A. C. directum, à quo contra Ioannem Bardexi ex prouiſione Capituli in poſſeſſione exiſtentem fuit lata ſententia declaratoria incurſus cenſurarum ob non paritionem dicti Breuis; Vndè commiſſa mihi cauſa in gradu appellationis cum clauſula *parito Breui*, poſt paritionem per Ioannem factam ſub die 1. Iulij præteriti propoſui Dubium, An Ioannes eſſet reintegrandus ad poſſeſſionem Canonicatus, de quo agitur, quod cum non fuiſſet reſolutum dictus Hieronymus adiuit Sanctiſſimum, & obtinuit mihi committi, vt reiectis nullitate examinis teſtium, & ſpolio per Ioannem intentato procederem in petitorio, & poſſeſſorio ſimul, & ſemel vnica tantum ſententia arbitrio Rotæ, propterea ſupradicta die dubitaui an intraret arbitrium, & Domini vtraque parte informante intrare cenſuerunt.

Et quantum ad effectum adhibendi fidem 1 teſtibus, non obſtante nullitate illorum examinis ex defectu citationis ad videndum iurare, moti fuerunt ex eo, quod teſtes fuerunt examinati cum interrogatorijs pro parte Ioannis datis, quo caſu Rota, ſtante commiſſio-2 ne ſanatoria cum clauſula *arbitrio*, ſolet examen ſubſtinere, & teſtibus fidem adhibere, *Craſc. deciſ.4. num.4. de teſt. Put. deciſ.301. lib.3. Anton. Auguſt. de teſtib. num. 10. Caſ. de Graſs. deciſ.11. num. 18. de probat. & fuit ſæpiſſimè deciſum.*

Nec obſtat allegatus defectus iuriſdictionis 3 ex eo, quod Ioannes non fuerit citatus ad dicendum contra Breue, quia præter id, quod obiectum procedit, vbi adeſt totalis defectus iuriſdictionis, qui in A. C. conſiderari non 4 poteſt, cum in ſuis facultatibus ſit datus executor quarumcunque litterarum Apoſtolicarum, illud quoque in caſu iſto ceſſat ex eo, quod Breue fuit inſertum in monitorio illius vigore emanato, & in partibus Ioanni intimato, qui poſt huiuſmodi intimationem mandatum ad Vrbem tranſmiſit, cuius vigore Procurator coram A. C. comparuit, ac produxit 5 interrogatoria, cum quibus teſtes fuerunt examinati, quo caſu præſumitur Ioannem fuiſſe citatum ad dicendum contra Breue, vt in ſimili fuit dictum *in Ripana Parochialis* 10. *Dec.* 1603. *coram R. P. D. meo Ortembergo.*

Quo verò ad cumulationem poſſeſſorij, & 6 petitorij licet de iure, à quo arbitrium regulatur, *Bart. in extrauag. ad reprimendum verb. videbitur num. 8. Caſ. de Graſs. dec.7. num.6. in fin. & ſeq. & dec.8. num. 2. de re iudic.* non admittatur 7 cumulatio, & poſſeſſorium ſit prius terminandum, quàm petitorium, *l. Ordinarij, C. de rei vendicat. l. incerti, C. de interd.* Præſertim quando prout in caſu iſto prætenditur ſpolium ex eo, 8 quod Breue non fuerit coram A. C. legitimè iuſtificatum, quod eſt magis priuilegiatum, quàm alia iudicia poſſeſſoria, *Clem. 1. & ibi gloſs. verb. ſpoliantis de cauſ. poſſeſs. & propriet. Gozzad. conſ.10. num.1. & ſeqq. cum alijs allegatis*; Nihilominus fuit conſideratum ex probationibus coram A. C. factis, & alijs coram me 9 deductis haberi magnum fumum, quod Breue fuerit iuſtificatum, quo caſu ceſſat ſpoliũ, vel ſaltem redditur adeò turbidum, itaut ſit admittenda huiuſmodi cumulatio, vt fuit deciſum *in cauſa Romana Coſtinui* 6. *Martij* 1606. *coram*

coram R.P.D.meo Sacrato, & in Vicen. Parochialis 10.Decembris 1608. coram R.P.D.m.Manzanedo;
10 maximè cum ſimus in ſpolio, quod prætenditur auctoritate Iudicis commiſſum; vnde non debet ita de facili ſpoliatus reſtitui propter præſumptionem iuris, quam habet Iudex pro ſe, *Felin. poſt alios in cap. dilectus il 1. num.1. de reſcript. & tradit Aym.conſ.302.num.3. & fuit dictum in d. Romana Cottimi.*

Nec viſum fuit releuans, quod dicebatur ſententiam A.C.eſſe juſtificandam ex eiſdem,
11 non autem ex nouiter deductis, quia vltra, quod admittitur noua probatio ad coadiuuandum, vt per *Put.dec.391.lib.2. cum alijs allegatis*, fuit deciſum in proceſſu A. C. non deficere totalem iuſtificationem Breuis, ſed adeſſe talem probationem, vt Iudex poſſet inducere animum ſuum ad credendum narrata in Breui eſſe vera, quo caſu licet propter con-
12 curſum prouiſi ab Ordinario poſſet dubitari de illius ſufficientia, tamen ad tollendam hanc difficultatem, & primæ probationis conualidationem poſſunt attendi nouæ probationes iam factæ, *vt poſt deciſ.Caſ.de Graſs. 20 in fine de probat. fuit dictum in cauſa Cæſarauguſtana portionis de Erea 16. Nouembris 1605.coram b.m.Iuſto;*
13 Præſertim ſtante clauſula *arbitrio*, quæ debet aliquid operari, & per eam ſolet aliquid relaxari de rigore iuris, *Bart. in l.1.num.4. verſ.ad iſtam lecturam. & num.5. C.de leg. Creſcent.dec.4. num.1.de teſtib. & fuit reſolutum in cauſa Narnien. confinium 7. April.1608.coram R.P.D. meo Coccin. & alias ſæpius.*

Et ita deciſum &c.

Alia in hac cauſa deciſio eſt ſupra 76. & præſens deciſio eſt 21.poſt Roſ.de execut.litter. Apoſtolic.

ADNOTATIO.

De nullitate examinis ex defectu citationis ad videndum iurare teſtes agitur *coram Gregor. dec.268. num.2. & 3.*
14 Circa arbitrium Rotę tributum certum eſt quod illud regulatur à iure, & aliquando de iuris rigore aliquid relaxat, *Duran. dec.5.nu.1. & ſeqq.*

Quapropter commiſſa cauſa cum iſta clau-
15 ſula vbi poſſeſſorium eſt turbidum Rota poteſt illud cumulare cum petitorio, *Pen.dec.683. n.13. Caualer.deciſ.284.n.1. & 4. & dec.474.n.3.*
16 Ad effectum ſanandi examen teſtium examinatorum cum interrogatoriis partis, ſed ſine citatione ad videndum illos iurare Rota millies interpoſuit arbitrium, vt teſtatur *Vrſell.concluſ.135.num.30.& ſeqq. Adden.ad Gregor. deciſ.466. num. 11.* vbi non ſolum firmat ob-
17 ſeruantiam Rotæ, ſed etiam affert optimam rationem fundatam in æquitate ad vitandum inutiles circuitus, & vanam expenſarum multiplicationem, quando enim pars dedit ſua
18 interrogatoria, ſuper quibus teſtis fuit perquiſitus, fecit totum id, quod in valido examine ex ſui parte facere potuiſſet, *& infra dec. 197. 501. 511. & 647.*

Habet quoque locum hæc æquitas in nul-
19 litate, quæ proueniat ex defectu iuriſdictionis, quando defectus non eſt totalis, ſed ſolum aliqualis, *Add.ad Gregor.loc.cit. & infra dec. 197. vbi allegatur præſens deciſ.*
20 De interrogatorijs, illorumque materia, & quando per dationem, ac euacuationem interrogatoriorũ ſanetur nullitas examinis, *vide Poſth. de manut.obſeru. 91.*

Allegatur hæc deciſ. infra *deciſ. 593. & dec. 683. num.8.*

SEGVNTINA FRVCTVVM.

Veneris 12. Febr. 1610.

ARGVMENTVM.

Liber Capituli plenè probat contra Capitulum circa fructuum liquidationem, prout quoque Taxa Regia probat valorẽ illorũ, ac quando titulus excuſet à fructuum reſtitutione, vel quando perceptio illorum ſit potius referenda in vnam, quàm in aliam cauſam.

SVMMARIVM.

1 *Libri Capitulares contra Capitulum plenè probant. & num.13.*
2 *Taxa Regia probat valorem fructuum.*
3 *In beneficialibus non datur reſtitutio fructuum abſque titulo ſaltem colorato.*
4 *Titulus vnius ſatis apparet ex litteris ſuæ prouiſionis, qui non præſumitur amiſſus, niſi conſtet per confeſſionem partis, vel rem iudicatam.*
5 *Res iudicata reſpectu vnius rei non eſt trahenda ad alteram.*
6 *Quis antè condemnationem non debet de facto priuari fructibus.*
7 *Inſtrumentum erectionis Cappellaniæ oſtendit quam portionem debeat ex ea habere Cappellanus.*
8 *Diſtributiones quotidianæ debentur ratione intereſſentiæ in Choro, in quo interuenire non poteſt qui non eſt Canonicus, vel non habet locum in Choro.*
9 *Præbenda aſſignata Cappellano non ratione intereſſentiæ in Choro, ſed ob aliam cauſam debetur Cappellano, etiamſi non aſſiſtat in Choro, & num. 10.*
11 *Quæ requirantur ad purgationem ſpolij, & numer.12.*

DECISIO CXLIV.

PLacuit Dominis deciſio aliàs facta vna tantum parte informante ſub die 22. Iun. præteriti ſuper eo, quod conſtet de ſufficienti
1 liquidatione tàm quoad quantitatem, iuxtà ſummam contentam in libris Capituli, qui contra illud plenè probant; quàm quoad valorem fructuum, iuxtà Taxam Regiam, quæ
2 ad hunc effectum attendi ſolet, ex latè adductis in dicta deciſione, contra quam informantes pro Capitulo nihil deducebant.

Nec viſum fuit obſtare, quod dicebatur non potuiſſe fieri liquidationem reſpectu fructuũ Præbendæ Dignitatis Cappellaniæ maioris conſiſtentium in diſtributionibus quotidianis,

nis, qui non veniunt Franciſco reſtituendi in hoc iudicio ſpolij propter defectum tituli, quo
3 dicitur carere poſt dimiſſionem Canonicatus, ex regula, quod in beneficialibus non datur reſtitutio abſque titulo ſaltem colorato, *Rota deciſ. 2. de reſtitut. ſpoliat. in nou. cum alijs allegatis*, quia placuit reſponſio aliàs data in deciſione in hac cauſa facta ſub die 19. Nouemb. 1607.
4 quod de titulo Franciſci reſpectu Cappellaniæ maioris ſatis apparet ex litteris ſuæ prouiſionis, nec adhuc conſtat per dimiſſionem Canonicatus ipſum amiſiſſe titulum Cappellaniæ maioris, prout ad hunc effectum notoriè conſtare debet per confeſſionem partis, vel per rem iudicatam, *Rota deciſ. 3. de reſtitut. ſpoliat. in nou.* & licet adſit res iudicata reſpectu
5 præheminentiarum, tamen reſpectu tituli, & fructuum nulla adeſt condemnatio, quinimò in ſententijs Rotalibus cognitio ſuper fructi-
6 bus expreſsè reſeruatur; ideò antè condemnationem non potuit Franciſcus de facto per Capitulum priuari, *iuxta not. in l. 1. C. de execut. rei iudic.*

Sed ad tollendam omnem difficultatem fuit ponderatum inſtrumentum erectionis Cappellaniæ maioris in Dignitatem, ex cuius
7 lectura apparet, quod huiuſmodi erectio fuit facta cum expreſſa declaratione, quod Cappellanus maior non haberet in futurum maiorem portionem, quàm tunc habebat, quod non ſolùm oſtendit Cappellaniam maiorem antè erectionem in Dignitatem habuiſſe propriam præbendam, ſed etiam excludit quod ratione Dignitatis habuerit præbendam, de qua agitur, vt prætendunt informantes pro Capitulo.

Ex quibus etiam viſum fuit ceſſare aliud fundamentum, quod iſta præbenda conſiſtens
8 in diſtributionibus quotidianis debeatur ratione intereſſentiæ in Choro, in quo Franciſcus non exiſtens Canonicus interuenire non potuit: quia contrarium colligitur ex dicta erectione, ex qua conſtat, quod præbenda
9 non fuit aſſignata ratione intereſſentiæ in Choro poſtquam Cappellanus eam habebat, antequam haberet locum in Choro, vt ſuprà dixi, ſed vlterius fuit dictum, hoc clarius probari ex teſtibus datis pro parte Franciſci, qui ſunt Capitulares, & deponunt, quod iſta præbenda fuit diſmembrata per Capitulum ex eorum Menſa Capitulari pro Cappellano maiore, qui inſeruiret de Curatore Animarum, & poſſet ſubſtinere onera Curæ, nec non alere ſe, & duos Vicarios, quos habere debet pro exercitio Curæ, quod eſt admodum veri-
10 ſimile, cum ſine iſta præbenda non poſſet Cappellanus huiuſmodi onera ſubſtinere, vt dicunt prædicti teſtes.

Et ità deciſum vtraque parte informante.

Cæteræ deciſiones iſtius cauſæ referuntur ſuprà poſt deciſ. 86.

ADNOTATIO.

De fructibus in iudicio ſpolij reſtituendis ad hoc vt illud dicatur purgatum cum non ſuffi-
11 ciat reſtitutio rei, niſi etiam reddantur fructus percepti, *Caualer. deciſ. 38. ſuprà poſt deciſionem 31.*
12 Exceptio boni iuris non retardat iudicium ſpolij, niſi illud conſtet per confeſſionem partis, vel per rem iudicatam, *Bich. deciſ. 179. num. 17. & deciſ. 547. num. 20. Eminent. Ottboben. deciſ. 103. num. 22. Caualer. deciſ. 384. num. 6. ſuprà deciſ. 86.*
13 Allegatur *hæc deciſ. infrà deciſ. 660.* ad probandum, quod libri Capituli contra Capitulum probent.

PACEN. MATRIMONII.

Veneris 1. Martij 1610.

ARGVMENTVM.

Matrimonium dicitur nulliter contractum, ſi præceſſit copula, per quam contrahitur affinitas, cum ſorore vxoris, & ideò dirimitur, cumque copula prædicta ſit difficilis probationis, quia fieri ſolet clam, & in tenebris, probatur teſtibus ſingularibus, præſertim ſi iuncta ſint adminicula, quæ abundè recenſentur.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium eſt nullum, ſi vir prius carnaliter cognoſcit ſororem vxoris.*
2 *Teſtes probant copulam carnalem ſecutam fuiſſe inter aliquos, ſi referant actus plures venereos geſtos inter eos.*
3 *Ex copula carnali illicita contrahitur affinitas impediens, & dirimens matrimonium.*
4 *Teſtes etiam ſingulares probant copulam carnalem ad effectum affinitatis impedientis matrimonium, & num. 9. & 11.*
5 *Præſertim dum tendunt ad vnum, & eundem finem probandi affinitatem.*
6 *Teſtes non vocantur, nec lux quæritur ad fornicationem, & copulam, ſed tenebræ, & latebræ ad id aptæ quæruntur.*
7 *Copula carnalis dicitur difficilis probationis.*
8 *Probatio admittitur per teſtes etiam ſingulares in his, quæ ſunt difficilis probationis.*
9 *Teſtes ſingulares probant in caſibus, in quibus ſufficit præſumptiua probatio.*
10 *Teſtes ſingulares, concurrentibus adminiculis, probant copulam carnalem.*

DECISIO CXLV.

FVerat contractum matrimonium per verba de præſenti inter Gabrielem de Sylua, & Ioannam Perez, quod ipſa prætendens nul-
1 lum ex eo, quod Gabriel prius carnaliter cognouerat Iſabellam ſororem naturalem ipſius Ioannæ, *vt tot. tit. de eo, qui cognou. conſang. vxor. ſuæ, & Sacr. Concil. Trid. ſeſs. 24. cap. 4. de reform. matrim.* ſuper illius nullitate litem mouit coram Ordinario, à quo ſententiam fauorabilem reportauit, à qua cum Gabriel appellaſſet, & cauſam appellationis mihi committi obtinuiſſet, dubitaui an probetur affinitas ex copula

cum

cum Iſabella in caſu, & ad effectum, de quo
agitur, & ſupradicta die ſola Ioanna infor-
mante, Domini affirmatiuè reſponderunt,
moti ex depoſitione quamplurium teſtium
pro parte ipſius Ioannæ examinatorum, atte-
ſtantium, quod antè contractum prædictum
matrimonium pluries viderunt Gabrielem ſe
carnaliter commiſcentem cum Iſabella, &
2 cum illa exercentem illos actus venereos, qui
communiter exerceri ſolent inter eos, qui ſe
carnaliter cognoſcunt, ex iſtis enim actibus
dicitur plenè probata carnalis copula, vt eſt
text. in cap. præterea, & ibi trad. Innoc. col. fin. Io.
Andr. col. 1. Abb. num. 1. & 2. Felin. num. 2. & alij
communiter de teſt. Dec. conſ. 577. num. 3. ad fin. &
ſub num. 12. Soccin. iun. conſ. 32. nu. 15. lib. 2. etiam
3 ad effectum contrahendi affinitatem ad impe-
diendum, ac dirimendum matrimonium po-
ſteà contractum, *vt in dicto cap. prætereà trad. Io.*
Andr. col. fin. verſ. tu verò ſecurè teneas, Card. n. 5.
verſ. Io. Andr. dicit Abb. num. 5. Felin. num. 2. &
veteres Scribentes, Archid. in cap. extraordinaria ſub
num. 3. verſ. ſed cum hoc dubium 35. qu. 3. Alex. de
Neu. in cap. fraternitati num. 8. de eo, qui cognou.
conſang. vxor. ſuæ.

Non obſtat, quod teſtes huiuſmodi videan-
tur ſinguiares, quia cum non agatur de pro-
4 bando aliquo particulari coitu, qui ad certum
locum, & tempus reſtringi debeat, ſed de pro-
banda affinitate ſimpliciter, & in genere ex
copula carnali reſultante, & de copula omnes
teſtes deponant, & ſuper eo conueniant, di-
cuntur inter ſe conteſtes, & concordes, & ſic
illam plenè probant, vt in iſtis terminis tradit
Soccin. iun. conſ. 99. nu. 7. & ſeqq. lib. 2. Præſertim
5 cum omnes concordent cum eadem actus
ſubſtantia, ac tendant ad vnum, & eundem
finem, & effectum, nempè ad probandum
impedimentum affinitatis ex carnali copula
reſultantis, & ſic vnus alteri adminiculetur,
quo caſu procul dubio probant, *l. qui ſenten-*
tiam, & ibi Bald. C. de pœn. cum alijs per Aym conſ.
78. num. 2. & 6. Accedente etiam quod cum ad
6 fornicationem, & copulam non quærantur te-
ſtes, nec lux, ſed tenebræ, & latebræ ad id aptę,
vt dicit *Hoſtien. in d. cap. præterea ſub num. 3. Io.*
7 *Andr. col. 2. verſ. in gloſs. 2. de teſt.* illa dicitur dif-
ficilis probationis, vt per *Card. in d. cap. præterea*
poſt med. verſ. ſolutio regulariter, & in cap. tertio
loco prope fin. de præſumpt. Soccin. iun. conſ. 32. num.
14. & ſeqq. lib. 2. & tenuit Rota in cauſa Vlixbonen.
matrimonij 13. Febr. 1579. coram Cantuccio relat.
inter impreſſ. diuerſ. deciſ. 95. num. 16. par. 2. In his
8 autem, quæ ſunt difficilis probationis admitti-
tur probatio, quæ fit per teſtes ſingulares,
Chriſtophor. de Caſtell. conſ. 21. num. 2. cum ſeqq.
Rimin. iun. conſ. 7. num. 80 lib. 1. Ferrett. conſ. 165.
num. 21. vbi quod teſtes ſingulares probant in
caſibus, in quibus ſufficit præſumptiua pro-
9 batio, prout eſt vbi agitur de probanda copu-
la carnali etiam ad effectum dirimendi matri-
monium, *d. cap. præterea, vbi Doct. communiter*
tradunt extr. de teſt.

Sed viſum fuit Dominis omnem ceſſare
difficultatem, quia cum prædictis concurrunt
10 plura adminicula bene per teſtes probata,
nempe mutuus amor inter Gabrielem, & Iſa-
bellam, amplexus, & oſcula, ac ſolitudo in
diuerſis locis, in quibus plerumque ſoli inue-
niebantur, ac etiam rumor, & fama inter do-
meſticos, quod ſe carnaliter cognoſcebant,
quæ iuncta cum teſtibus vnicis, & ſingulari-
bus de viſu plenè probant copulam, vt habe-
tur *in d. cap. prætereà, & ibi tradunt omnes, & præ-*
cipuè Io. Andr. col fin. ſuper vlt. gloſs. verſ. recitat, hic
Hoſt. Abb. num. 5. & ſeq. Felin. num. 3. Soccin. iun.
conſ. 99. num. 24. & ſeqq. lib. 2.

Et ita deciſum cum præſuppoſito, quod
Iſabella ſit ſoror naturalis Ioannæ, de quo erit
particulariter videndum &c.

Eſt in eadem cauſa infra deciſ. 158.

ADNOTATIO.

Caſus ſimilis iſti noſtræ deciſioni moderniori-
bus temporibus accidit in Ciuitate Bononiæ,
nam Comes Alexander Maria de Pepulis, qui
cum Dominica pluries rem habuerat, deinde
carnaliter cognouit Dianam ſororem Domi-
nicæ, & ex ea ſuſcepit duas filias Marghari-
tam, & Antoniam, quæ ad paternam aſpira-
bant hæreditatem, ſed Rota iudicauit eas tan-
quã filias inceſtuoſas eſſe incapaces ſucceſſio-
nis paternæ, ſolumq; illis, ex æquitate Canoni-
ca deberi alimenta, hac autem occaſione
diſputata fuit materia affinitatis, ac de modo
11 probandi copulam carnalem, & de teſtibus,
qui ad hunc effectum admittuntur, vt in deci-
ſionibus allegatis ſupra poſt *dec. 109.* & de ma-
teria *vide Eminent. Otthob. dec. 262. Arguell. dec. 8.*
& infra deciſ. 158.

Allegatur hæc *deciſ. per Rot. deciſ. 139. num. 2.*
par. 6. vbi firmatur thorum poſſe ſeparari pro-
pter adulterium alterius coniugis, *& dec. 161.*
num. 16. par. 9. recent. ad probandum quod præ-
ſumatur indubitanter ſecuta copula carnalis
inter ſponſum, & ſponſam ſi ſimul in eodem
lecto iacuerunt.

CORDVBEN. DECIMARVM.

Lunæ 8. Martij 1610.

ARGVMENTVM.

Priuilegium exemptionis à ſolutione Decima-
rum conceſſum poteſt reuocari, præſertim ſi
in eo non ſit derogatum *Capitulo nuper de*
decim. & an, & quando Decimæ præſcribantur,
vel non poſſint præſcribi.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio Pontificia tribuens exemptionem à Decimis poteſt per eundem Pontificem reuocari, contrarijſque Conſtitutionibus derogari.*
2 *Conſtitutio tribuens exemptionem à Decimis non ſuffragatur, niſi fuerit expreſsè derogatum* capit nuper de decim.
3 *Præſcriptio decimarum non probatur per teſtes, qui non deponant de tempore 40. annorum, deducto tempore motæ litis.*

4 *Ad præſcriptionem decimarum fauore vnius Eccleſiæ contra aliam Eccleſiam requiritur tempus 40. annorum, & num. 9.*

5 *Teſtes deponentes ſuper negatiua ſolutionis decimarum, illam non probant, niſi coarctent, quod decima non fuerint ſoluta ſpatio 40. annorum, & numer. 10.*

6 *Ad præſcribendum decimas, vltra curſum 40. annorum requiritur etiam ſcientia, & patientia illius, contra quem prætenditur præſcriptio, & num. 10.*

7 *Non poteſt per arrendatores, & exactores decimarum præiudicari illarum Dominis, nec iuribus ipſorum, ſi non exegerunt.*

8 *Scientia, & patientia non reſultat ex temporis diuturnitate, ſeu actuum multiplicitate, vbi non conſtat de aliquo actu geſto cum ipſis principalibus.*

DECISIO CXLVI.

Domini tenuerunt non conſtare de exceptione, quæ Hoſpitali ſuffragetur; nam quantum ad priuilegia Pij IV. & Pij V. conceſſa Hoſpitalibus ſub inuocatione SS. Lazari, & Mauritij fuit dictum illa fuiſſe reuocata per eundem Pium V. in Conſtitutione incipiente *Graues*, quæ habetur in Bullario inter alias eius Conſtitutiones *num.* 44. vbi narratis grauibus quærelis, & litibus, quæ quotidiè
1 occaſione dictorum priuilegiorum deferebantur, idem Pius V. præfata priuilegia in hac parte reuocauit, cum expreſſa derogatione Conſtitutionis Pij IV. & alterius illius declaratoriæ, ſeu modificatoriæ ab ipſomet emanatæ, & vlterius fuit conſideratum prædictas Conſtitutiones non habere derogationē,
2 *cap. nuper de decim.* prout neceſſariò requirebatur ad effectum, vt ſuffragari poſſent, *Rebuff. de decim. quæſt. 14. num. 56. & fuit dictum in cauſa Valentina decimarum 9. Iunij 1597. coram Illuſtr. Pamphilio, & aliàs ſæpè.*

Quo verò ad præſcriptionem Domini dixerunt ex teſtibus pro parte Hoſpitalis vigore remiſſoriæ examinatis illam non probari,
3 quia vltrà quod duo ex eis, nempè ſecundus, & ſeptimus non deponunt de tempore 40. annorum, deducto tempore motæ litis, quod eſt deducendum, *cap. licet ex quadam, & ibi Abb. ſub num. 3. & cæteri Scribentes de teſt. Put. deciſ. 348. num. 1. lib. 2. & fuit dictum in hac cauſa ſub die 10. Martij 1604. coram R. P. D. meo Ortemberge*, omnes deponunt tantùm de quibuſdam terris, ſeu horto propè Hoſpitale exiſtente, & ignorant de alijs poſſeſſionibus alibi ſitis, quinimò ex illorum dictis non apparet, Hoſpitale poſſediſſe alia bona antequam fuiſſet translatum ad Fratres B. Ioannis de Deo, qui illud ab annis 35. vel circiter dumtaxat poſſe-
4 derunt, adeoquod reſpectu illorum nulla poteſt conſiderari præſcriptio 40. annorum, quæ requiritur pro Eccleſia contra aliam Eccleſiam, *cap. de quarta, cap. ad aures, cap. illud, & vtrobique Doct. de præſcript.*

Præterea nullus ex dictis teſtibus coarctat negatiuam, quod decimæ non fuerint ſolutæ ſpatio 40. annorum, nec ſufficit eos non vi-
5 diſſe decimas ſolui, cum potuerint ſolui ipſis inſcijs, & abſentibus, licet enim non fuerint ſolutæ de tempore recollectionis, potuerunt tamen ſolui in alia parte anni, quod ſufficit ad excludendam probationem negatiuæ, vt fuit dictum *in vna Carthaginen. decimarum 28. Iunij 1593. coram Orano, & in cauſa Valentina Decimarum 15. Decembris 1604. coram R. P. D. meo Lancellotto.*

Demum non probatur ſcientia, & patien-
6 tia Epiſcopi, & Capituli, quæ vltra curſum temporis eſt neceſſaria ad inducendam præſcriptionem, *Alex. conſ. 136. num. 20. lib. 2. Rip. in cap. cum Eccleſia Sutrina num. 64. de cauſ. poſſ. & propriet.* nam non apparet, ipſos habuiſſe notitiam de acquiſitionibus factis ab Hoſpitale, ſeù illius adminiſtratoribus, & quod bona ſic acquiſita ab eis fuerint poſſeſſa, quimmò ſciētia, & patientia Epiſcopi, & Capituli excluditur ex eo, quod in hac Diœceſi decimæ ſo-
7 lent arrendari, & Collectores decimarum ab Arrendatarijs deputantur, nec conſtat Epiſcopum, & Capitulum vnquam perquiſiuiſſe an Decimæ integræ perſoluerentur, adeò quod ex ſcientia arrendatariorum, ſeu collectorum huiuſmodi non poteſt inferri ad ſciētiam Epiſcopi, & Capituli, quibus ex patientia arrendatariorum, ſeu collectorum præiudicari non potuit, vt fuit conſideratum in ſupra allegata *Valentina Decimarum cor. R. P. D. meo Lancellotto*, in qua fuit etiam dictum,
8 quod ſcientia, & patientia Epiſcopi, & Capituli non poteſt reſultare ex temporis diuturnitate, ſeù actuum multiplicitate, vbi non conſtat de aliquo actu cum illis geſto, prout in caſu iſto.

Supra poſt deciſ. 14. referuntur alia iſtius cauſæ.

ADNOTATIO.

Materia præſcriptionis etiam vbi agitur inter
9 Eccleſias tangebatur *ſupra poſt dec. 134.*

In incorporalibus ſine ſcientia, & patientia non acquiritur negatiua poſſeſſio *Gratian. diſcept. 113. num. 21. deciſ. 86. num. 8. poſt Poſtb. de manut.*

Sicut ex facto arrendatariorum, ſeu collectorum decimarum arguitur in hac deciſione non potuiſſe inferri præiudicium Epiſcopo, ſeu Capitulo, ita etiam habemus in materia vectigalium quod ſi Gabellarius ex indulgentia, ſeu negligentia omiſerit ab aliquo Gabellam exigere non poteſt inde prætendi illatum præiudicium Principi, & ſucceſſori in conductione Gabbellæ habenti cauſam à Principe *l. licitatio §. curam ff. de publican. & vectigal. Iſtra. in tit. quæ ſint regalia verb. vectigalia num. 14. Lanar. conſ. 27. num. 46. Capyc. latr. conſult. 66. num. 36.*

Teſtes vt probent negatiuam non ſolutionis decimarum debent illam coarctando deponere, quod earum ſolutio fieri non potuiſſet quin ipſi vidiſſent, & ſciuiſſent, & vlterius
10 debent etiam probare ſcientiam, & patientiam illius cui debentur decimæ, nam ſine his non acquiritur quaſi poſſeſſio non ſoluendi

Eminen-

Eminentiſs. Ottbob. dec. 185 num. 2. & ſeqq. vbi reſpondet priuilegijs prætentæ exemptionis.

Procedunt hęc, quando ex huiuſmodi quaſi poſſeſſione deduci velit præſcriptio, quod ſi velit exinde inferri ad conſuetudinem non ſoluendi decimas in aliqua ſpecie fructuum ſufficit, quod teſtes negatiuam coarctando probēt illas non fuiſſe ſolutas per 40. annos, per quem temporis curſum talis conſuetudo introducitur etiam ſine titulo, ac ſine ſcientia, & patientia Rectoris cui decima deberetur *Cauallicen Decimæ ſexi 22. Mart. 1677. coram R.P.D. Emerix.*

BONONIEN. PORTONI.

Luna 8. Martij 1610.

ARGVMENTVM.

Interdictum, ſiue remedium vti poſſidetis, contra quos detur; Poſſeſſio vtendi liberè aliqua re quomodo probetur: Confeſſio qualificata, quando poſſit acceptari reiecta qualitate: Reſpicientia petitorium non cognoſcuntur in poſſeſſorio; Teſtis vnicus non probat, etiam quod ſit inductus iuxta opinionem, quam Rota ſeruat. Sententia quando dicatur lata in petitorio, quando debeat eſſe conformis libello, & quid operetur in illo clauſula *ius, & iuſtitiam miniſtrari* ad effectum ſubſtinendi ſententiam, quandoue dicatur lata præcipitanter, & quando ſecus.

SVMMARIVM.

1 *Ad remouendum impedimentum præſtitum poſſeſſori datur remedium interdicti*, vti poſſidetis *aduerſus impedientem.*

2 *Quaſi poſſeſſio vtendi liberè aliqua re probatur ex teſtibus hoc deponentibus.*

3 *Præſertim accedente confeſſione partis, emanata in reſponſione ad poſitiones.*

4 *Confeſſio licet ſit qualificata, poteſt tamen qualitas reijci, & acceptari confeſſio, quando qualitas eſt ſeparabilis.*

5 *Interdictum*, vti poſſidetis, *an detur, vbi quis turbatur in quaſi poſſeſſione ſeruitutis.*

6 *Et quid dicendum, quando quis prætendit vſum rei non iure ſeruitutis, ſed vicinitatis, aut communionis, & de iſto agitur in petitorio non autem in iudicio manutentionis.*

7 *Reſpicientia dominium, vel titulum ſeruitutis reijciuntur ad petitorium, nec diſcutiuntur in iudicio manutentionis.*

8 *Teſtis vnicus non probat ſufficienter, etiam quod ſit inductus, quia non magis probat contra inducentem, quàm pro inducente, & hæc opinio ſeruatur à Rota & nu. 16. ac 17.*

9 *Sententia non dicitur lata in petitorio, nec continere mixturam, quando remotio moleſtiarum, & turbationum venit in conſequentiam mandati de manutenendo, vel eſt reſtricta ad poſſeſſorium ſummariſſimum.*

10 *Sententia debet eſſe conformis libello, & talis dicitur illa, quæ fuit lata vigore libelli continentis clauſulam*, ius, & iuſtitiam miniſtrari, *quæ operatur, vt cenſeatur deductum quodcumque remedium magis vtile, & ob id Index poſſit ferre ſententiam etiam non conformem libello, & nu. 12.*

11 *Sententia non dicitur lata præcipitanter, quando cauſa eſt inſtructa, qualis dicitur, ſi appareant facti multi actus, quibus Index poteſt eſſe inſtructus, & n. 18.*

14 *Terminus ſex dierum ad effectum vt Index non dicatur præcipitanter proceſſiſſe, non dicitur nimis breuis.*

15 *Interdictum*, vti poſſidetis, *& duo illius principales effectus, & operationes.*

DECISIO CXLVII.

INter Domos Marchionis Cæſaris, & Comitum Iulij, & Alexandri omnium de Pepulis extat quidam viculus priuatus, in cuius fine ab vtroque latere adſunt Domus Comitis Iulij tendentes vſque ad quendam Arcum lapideum vulgo voltonum appellatum, ſubtus quem Arcum idem Comes Iulius de anno 1601. appoſuit quandam Portam ligneam, ne quis vlterius progredi poſſet per cuius appoſitionem cum Marchio prætenderet, ſe impediri in libero vſu dicti viculi pro illius remotione Iudicem adiuit, à quo ſententiam fauorabilem reportauit, in qua fuit pronunciatum, Portam prædictam eſſe remouendam, prout remota fuit, & viculum eſſe dimittendum, ac relaxandum liberum, & ſine aliquo impedimento, nec non Marchionem Cæſarem eſſe manutenendum in poſſeſſione, vel quaſi dicti viculi pro indiuiſo, à qua ſententia pro parte Comitis Iulij fuit appellatum, & cauſa appellationis in Rota cōmiſſa R.P.D. meo Marcomontio, coram quo fuit reſolutum remotionem Portoni tanquā factam poſt interpoſitam appellationem fuiſſe attentatam, ac deſuper lata ſententia, quæ primo per R. P. D. meum Decanum deinde per me fuit confirmata, ac in illorum executionem Porta in priſtinum locum fuit repoſita, purgatis illis attentatis ſupradicta die dubitaui an ſententia de partibus lata ad fauorem Marchionis eſſet confirmanda, vel infirmanda, & Domini vtraque parte informante cenſuerunt eſſe confirmandam, quia cum ante appoſitionem Portoni viculus eſſet liber & per illius appoſitionem Marchio fuerit turbatus in ſua quaſi poſſeſſione vtendi liberè huiuſmodi viculo, in qua anteà exiſtebat, ad-
1 uerſus huiuſmodi impedimentum pro illo remouendo competebat interdictum *vti poſſidetis l. ſicuti §. Ariſto in fin. & ibi gloſſ. in verb. vti poſſidetis ff. ſi ſeruit vendic. l. vim facit, & ibi etiam gloſſ. in verb. vim ff. de vi, & vi armat. l. ſi duo §. hoc interdictum ff. vti poſſid.*

Quod autem ante appoſitionem dicti Portoni viculus eſſet liber, & Marchio in quaſi
2 poſſeſſione eo vtendi liberè, & abſque aliquo impedimento viſum fuit Dominis ſufficienter probari ex teſtibus pro parte Marchionis
3 examinatis, qui id explicitè deponunt, quorum dicta vlterius coadiuuantur ex reſponſione

ſione ipſius Comitis Iulij ad poſitiones Marchionis; quæ licet habeant adiunctam qualitatem vtus iure familiaritatis, attamen illa
4 qualitas tanquam à confeſſione ſeparabilis poteſt reijci *iuxta doctr. Bart. in l. Aurelius. § idem quæſiuit ff. de liber. legat. Bald. in l. ſiquidem num. 2. C. de tranſact. Felin in cap. dilecti num. 8. de accuſat. & fuit ſæpius in Rota deciſum.*

Neque obſtare, quod pro parte Comitis Iulij dicebatur, nempè interdictum *vti poſſidetis*
5 non dari, vbi quis in quaſi poſſeſſione ſeruitutis turbatur, quia fuit reſponſum obiectum ceſſare ex eo, quod Marchio non præ-
6 tendit vſum viculi iure ſeruitutis, ſed ex eo, quod viculus totus ſit vicinalis, & communis, de quo erit agendum in petitorio, non autem in hoc Iudicio manutentionis, in quo ſufficit ſola poſſeſsio *§. retinendæ inſtit. de interd. l. 1. §. huius autem interdicti ff. vti poſſid. Couarr. pract. quæſt. cap. 17. num. 5. verſ. ſic ſanè, & fuit ſæ-*
7 *piſſimè deciſum*, ex quo etiam tolluntur ea, quæ de dominio Comitis Iulij, & de ipſa ſeruitute deducuntur, quæ ſunt remittenda ad petitorium, & interim Marchio in ſua poſſeſſione manuteneri debet *cap. 1. & ibi Abb. nu. 4. vt lit. pend. Put. dec. 497. lib. 2.*

Neque etiam obſtare dixerunt, quod antiquitus in eodem loco adeſſet Portalignea, quia hoc non probatur, niſi per vnicum teſtem,
8 qui non eſt ſufficiens *cap. licet, & cap. veniens il primo de teſtib.* & hoc non obſtante, quod iſte teſtis fuerit à Marchione inductus, quia ſecun-
9 dum opinionem, quam ſeruat Rota teſtis non magis probat contra producentem, quàm pro eo, *vt fuit dictum in Cauſa Taruiſina penſionis 12. Decembris 1571. coram Oradino, & alias ſæpe*, ſed vlterius iſte teſtis deponit, quod dicta Porta ſemper detinebatur aperta, & ſic nullum præſtabat impedimentum.

Ad illud, quod dicebatur ſententiam non fuiſſe latam in poſſeſſorio, cùm Iudex pronunciauerit, Portam eſſe remouendam, & viculum eſſe dimittendum liberum, quæ vi-
10 dentur ſapere petitorium, vel ſaltem continere mixturam ex allegatis, fuit dictum, quod ex quo veniunt in conſequentiam mandati de manutenendo, in quo moleſtationes, & turbationes veniunt remouendæ, non poteſt dici ſententiam continere aliquam mixturam, maximè cum illa ſit reſtricta ad ſolum poſſeſſorium ſummariſſimum citra præiudicium iurium Comitis Iulij tàm in petitorio, quàm in poſſeſſorio plenario, atque ordinario.

Nullitates contra huiuſmodi ſententiam oppoſitæ Dominis non placuerunt, nam quod dicebatur ſententiam non eſſe conformem li-
11 bello, & ſic nullam, ceſſat ex facto, quia in libello fuit expreſſè intentatum quodcunque remedium Marchioni competens, & in eo adeſt clauſula *ius, & iuſtitiam miniſtrari*, quæ etiam operatur, vt cenſeatur deductum quodcumque remedium, *vt fuit dictum in cauſa Tudertina fideicommiſſi 12. Ianuarij 1609. cor. R. P. D. meo Ortembergo*, & vlterius facit, quod Iudex
12 poſsit ferre ſententiam vltra petita, & non conformem libello, vt poſt alios tradit *Felin. in cap. licet nu. 44. & ibi Add. de Sipon.*

Nullitas verò deducta ex præcipitantia Iudicis, tollitur ex viſione loci facta à Vicelegato, qui ſententiam tulit, & ex eo, quod cau-
13 ſa eſſet inſtructa coram Auditore, & coram eo examinati teſtes, & facti actus per multos annos ante, ex quibus Iudex potuit eſſe inſtructus, quod ſufficit ad euitandam hanc nullitatem *vt per Abb. in cap. cum ex litteris num. 6. poſt med. de reſtit. in integr. Verall. dec. 235. lib. 1. in*
14 *manuſcript.* & de termino ſex dierum, quod non dicatur nimis breuis, quando cauſæ cognitio potuit adhiberi *trad. Dec. conſ. 295. col. fin. in § ſecundo.*

Et ita concluſum &c.

Poſt deciſ. 127. ſupra referuntur aliæ iſtius cauſæ.

ADNOTATIO.

Duo principales effectus proueniunt ab interdicto vti poſſidetis, vnus quod conſeruet ci-
15 uilem poſſeſſionem, alius quod inſeruiat pro recuperatione naturalis ab alio occupatæ, *Bonden. collect. 2. nu. 1. dec. 554. num. 35. poſt Poſth. de manut.*

Contra inducentem, ſeu producentem te-
16 ſtes regulariter plenè probare dixit *Rot pluries & ſignanter in part. 17. recent. deciſ. 43. num. 7. 54. num. 10. 61. num. 4. 120. num. 10. 134. nu. 10. & 207. num. 18. & par. 18. dec. 151. n. 12. & millies.*

Ampliatur primò etiam ſi fuit examinati ad perpetuam rei memoriam, & parte non citata, *Roman. conſ. 104. nu. 6. Aym. conſ. 201. nu. 7. Menoch. conſ. 31. numer. 23. Grattian. diſcept. 552. num. 9.*

Secundò, quia contra inducentem, & producentem probat etiam vnicus teſtis, *dec. 96. nu. 24. 120. nu. 10. 134. num. 13. 327. n. 17. 345. num. 24. & 394. num. 15. vbi concordantes part. 17. recent.*

Etiamſi deponat de auditu, & credulitate, *dec. 208. nu. 13. & deciſ. 217. num. 15. & 16. eadem par. 17.*

Intellige dummodò non ſolum fuerit inductus, ſed etiam productus, *dicta deciſione 217. num. 16.*

Nam per productionem, & vſum teſtis remanet approbatus, *deciſ. 207. numer. 18. par. 17. recent.*

Et amplius impugnari non poteſt, *d. deciſ. 120. num. 10.*

Verum quando aliundè conſtat de veritate facti, nec quidem contra inducentem probat teſtis, quia ex inductione reſultat approbatio perſonæ, non autem dicti, *deciſ. 244. nu. 2. par. 1. recent.*

Rota tamen non ſolet maiorem fidem dare
17 teſti contra inducentem, quàm pro inducente, *Adden. ad Gregor. deciſ. 215. num. 9.* vbi affert duplicem rationem huius concluſionis, *Adden. ad Buratt. deciſ. 298. deciſ. 283. nu. 2. vbi allegatur noſtra deciſio par. 3. & deciſ. 344. numer. 21. part. 9. recent.*

Sententiam, quam Iudex infra vndecim dies pronunciauerat nimis præcipitem iudicauit, *Rot. coram Put. deciſ. 134. lib. 1.*

Sed

Sed quod vbi agitur de negocio, quod potuit ſtatim dignoſci, vel ex oculari inſpectio-
18 ne, vel ex iuribus deductis ſententia breuiori tempore lata non poſſit dici lata præcipitanter firmat noſtra deciſio, & habetur *in deciſ. 4. 9. num. 2. verſ. accedit par 1. diuerſ. & citata hac noſtra deciſ. Adden. ad Gregor. deciſ. 176 nu. 12.* vbi loquitur de cauſa inſtructa coram alio Iudice.

Nihilominus quando termini fuerunt ſine vlla mora ſeruati, nec interceſſit tempus, quo partes potuerint pluries Iudicem informare, itaut valeat dicere, quod ſuccumbens non fuerit plenè auditus licet ſententia non iudicetur lata præcipitanter, ad effectum eam annullandi, vel circumſcribendi, ſemper tamen illius executio cum facilitate ſuſpenditur à Signatura.

Allegatur hæc deciſio *infra deciſione* 600, *numer. 7.*

ROMANA PECVNIARIA.

Merc. 10. Martij 1610.

ARGVMENTVM.

Sententia nulla, aut iniuſta numquam tranſit in iudicatum, quæque non iuſtificatur ex actis dicitur iniuſta, & nulla, eſt etiam indiuidua, atque ideò non poteſt pro parte ſubſtineri, niſi ſit concepta per capita ſeparata; Rota ex ſtylo non exequitur ſententias extrà eius Tribunal latas, niſi iuſtitia illarum guſtata.

SVMMARIVM.

1 *Sententia nulla, vel iniuſta nunquam tranſit in iudicatum, ideirco non eſt exequenda, & numer. 5.*

2 *Epiſtola miſſiua non probat, niſi contra ſcribentem.*

3 *Sententia, quæ non iuſtificatur ex actis, dicitur notoriè iniuſta, & conſequenter etiam nulla.*

4 *Sententia, quæ continet vnicam ſummam, eſt indiuidua, & non poteſt ſubſtineri pro parte, ſi in parte non iuſtificatur, & ideò vitiatur in totum, & num. 8. Declara num. 9.*

6 *Rota ex ſtylo non exequitur ſententias aliorum Tribunalium, niſi quatenus ſibi conſtet de earum iuſtitia, & num. 7.*

DECISIO CXLVIII.

Dominus Franciſcus Catanęus petebat exequutionem ſententiæ A. C. ad eius fauorem latæ pro ſumma ſcutorum 1131. ſub
1 prætextu, quod illa fecerit tranſitum in iudicatum, ideò propoſitu dubium, an conſtet de re iudicata, quæ veniat exequenda, & Domini negatiuè reſponderunt, moti ex eo, quod dicta ſententia pro ſumma ſcutorum 140. ex
2 actis non iuſtificatur, niſi ex quadam epiſtola miſſiua Bernardini Berſotti, quæ non probat in præiudicium Equitis Alcanij, nec Religionis Hieroſolymitanæ eius ſucceſſoris, *vt tot. tit. C. res inter alios acta,* & ſententia, quæ non
3 iuſtificatur ex actis dicitur notoriè iniuſta, & conſequenter nulla, *Abb. in cap inter cæteros nu. 11. & ſeq. & ibi Felin. in 3. declaratione de re iudic. idem Abb. in cap. ſi quando num. 1. de offic. delegat. Innoc. in cap. cum Bertoldus nu. 4. de re iudic. Card. conſ. 55. ſub num. 4.*

Nec poteſt ſententia pro alia parte ſubſti-
4 neri, quia ſententia continens vnicam ſummā eſt indiuidua, & propterea ſi in parte non iuſtificatur, corruit in totum, *Bald. in l. certi condictio, §. quoniam igitur num. 8. verſic. ſecundo ſi Iudex, ff. ſi cert. pet. Put dec. 323. lib. 1 Surd. deciſ. 64. num. 9. & fuit reſolutum in cauſa Romana ſpolij 3. Decembris* 1604. *coram R. P. D. meo Ludouiſio.*

Vndè patet non poſſe agi de re iudicata,
5 nec aliqua eius exequutione, quia ſententia notoriè iniuſta, vel nulla non tranſit in iudicatum, *l. ſi expreſſim. ff. de appell. Butr. in cap. ſuam de pæn. Pariſ. conſ. 51. num 49. vol. 4. Surd. dec. 260.*
6 *nu. 10.* nec Rota exequitur ſententias aliorum Tribunalium, niſi quatenùs ſibi conſtet de earum iuſtitia, *Moked. dec. 7. num. 1. de teſt. Caputaq deciſ. 84. lib. 1. & 27. lib. 3. in manuſcript. & fuit pluries deciſum.*

Et ita deciſum, omiſſis alijs nullitatibus oppoſitis, de quibus ſi opus erit, poterit particulariter videri &c.

In hac cauſa ſunt infra deciſ. 348. & 377. & coram Dunozett. ſen. deciſ. 87. quæ eſt 664. par. 4. to. 1. recent.

ADNOTATIO.

7 Rota non ſolet executioni ſententias demandare niſi guſtata illarum iuſtitia, vt alibi dictum eſt, *Vbald. deciſ. 4. num. 4. & quotidiè.*

Indiuiduitas ſententiæ operatur, quod ſi
8 illa ſit in parte nulla iniuſta, vel exceſſiua, veniat in totum reuocanda, vt cæteris allegatis habetur in *deciſ. 184. numer. 29. part. 17. recent.*

Limitatur quando nondum fuit executa, quia tunc poteſt ex nouiter deductis iuſtificari, confirmari, & iuxta facti circumſtantias etiam in partibus exceſſiuis reformari, *dec. 381. num. 14. eadem par. 17. recent.*

Prout etiam quando ſententia lata fuit ſuper quantitate, tunc enim dicitur diuidua, & propterea poteſt pro parte exequi, & pro parte non, *Coccin. deciſ. 402. num. 6.*

Item, & quando fuit lata ſuper diuerſis partitis poteſt pro aliquibus debitis ſubſtineri licet pro alijs indebitis non ſubſtineatur, *Caualer. deciſ. 484. num. 3.*

Maximè ſi fuit lata per capita ſeparata,
9 nam tunc nulla, vel iniuſta quoad vnum caput, valida, & iuſta remanet quoad cætera, *Buratt. deciſ. 641. n. 13. & dec. 658. pariter n. 13. Vbald. deciſ. 310. num. 7.*

Quando autem ſententia lata contra plures ratione indiuiduitatis ſit nulla quoad omnes ex defectu citationis contra aliquos non executæ, vel malè executæ fuit latè conſideratum *in Reatina Caſtrorum 21. Iun. 1660. coram*

Reac-

Digitized by Google

Reuerendiſs. Bourlemont, vbi firmatur, quod reſpectu validè citatorum adhuc ſubſiſtat, eoſq; afficiat, maximè ſi illius executio fieri poteſt contra vnum ex citatis ſine aliorum præiudicio, vel ſi diuerſæ allegabantur exceptiones, tunc enim nullitas ſententiæ reſpectu vnius non facit quominus illa ſubſtineatur reſpectu aliorum, & idem habetur ſupra *deciſione* 108. *num.* 7.

ASTORICEN. EXEMPTIONIS.

Lunæ 15. *Martij* 1610.

ARGVMENTVM.

Appellatio non datur à Decretis factis in Viſitationibus, nec à præcepto de reſidendo, niſi ſuper hoc allegetur aliqua probabilis excuſatio, vel ſi certum ſit illum contra quem fertur ad reſidendum eſſe obligatum, ſecus verò ſi adſit controuerſia ſuper ſtatu beneficij, an ſcilicet beneficium habeat annexum onus reſidentiæ; quandoue poſſit appellari à grauamine in exceſſu pœnæ, alijque caſus referuntur, quando in hac materia detur, & quando negetur appellatio.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio ſuſpenſiua non datur à Decretis factis in Viſitationibus, ac ideò non cauſat attentata, & num. 11. vbi extenditur, num. ſequent. limitatur.*

2 *Appellatio non admittitur à mandato de reſidendo.*

3 *Declaratur, vt procedat, vbi certum eſt, quem ad reſidendum eſſe obligatum, non autem quando eſt controuerſia ſuper ſtatu beneficij, an ſcilicet habeat annexum onus reſidentiæ.*

4 *Appellatio, niſi reperiatur expreſsè prohibita, ſemper cenſetur permiſſa.*

5 *Appellatio admittitur etiam à præcepto de reſidendo, ſi allegetur aliqua rationabilis excuſatio.*

6 *Præſertim ſi huiuſmodi præcepta fiunt cum cauſæ cognitione, & poſt litis conteſtationem.*

7 *Appellari poteſt à grauamine in exceſſu pœnæ, & à liquidatione illius, etiam quod alias non admitteretur appellatio.*

8 *Appellatio non admittitur à ſententia lata in poſſeſſorio de iure ciuili.*

9 *Appellatio admittitur à condemnatione fructuum etiam in ſententia lata in poſſeſſorio.*

10 *Excommunicationis exceptio non impedit, quominus excommunicatus poſſit petere reuocationem attentatorum, pendente appellatione iudicialiter interpoſita commiſſorum, & nu. 13.*

DECISIO CXLIX.

Die 18. Decembris præteriti vna tantùm parte informante fuit reſolutum conſtare de attentatis reſpectu executionis ſcut. 400. & extenſa deciſio, cui cum altera pars acquieſcere nollet, vt ei ſatisfacerem, iterum propoſui cauſam ſuper eiſdem, & Domini, vtraque parte informante, ſtandum eſſe in deciſis cenſuerunt ex rationibus in deciſione deductis. Quibus non obſtare dixerunt, quod
pro parte Capituli dicebatur, huiuſmodi exe-
1 quutionem fuiſſe factam in vim decretorum
in Viſitationibus emanatorum, à quibus non datur appellatio ſuſpenſiua, quæ cauſet attentata, *Rota deciſ.* 31. *de appellat. in nou. Alciat. conſ.* 68. *num.* 9. *lib* 6. *cum alijs per Lancellott. de attent. appellat. pend. limit.* 18. *num.* 4. quia obiectum tollitur ex facto, ex quo apparet mandatum fuiſſe relaxatum vigore ſententiæ Epiſcopi Aſtoricen. contra Abbatem latæ de menſe Maij 1604. non autem in vim Decretorum Viſitationum iam antè dictam ſententiam per multos annos geſtarum de annis 1544. & 1584. Vltra quod in priori Viſitatione nullum reperitur factum Decretum ſuper reſidentia, ſed ſolùm in ea habetur quædam enunciatiua Epiſcopi, quod ad horas Canonicas veniunt, & congregantur Abbas, Dignitates, & Canonici.

Neque etiam obſtare, quod à mandato de
2 reſidendo non admittatur appellatio, *cap. relatum de Cleric. non reſid. cum alijs allegatis*, quia
fuit reſponſum, illud procedere vbi certum
eſt, quem ad reſidentiam eſſe obligatum, non
3 autem quando principaliter eſt controuerſia
ſuper ſtatu Beneficij, an ſcilicet habeat annexum onus reſidentiæ, quo caſu non reperitur
prohibita appellatio, quæ ſemper cenſetur
4 permiſſa, vbi non reperitur expreſsè prohibita, *gloſs. vlt. in fin. in l. qui reſtituere, ff. de rei vendicat. cum alijs in alia deciſione allegatis*,
maximè quod etiam à præcepto de reſidendo
5 poteſt appellari vbi allegatur aliqua rationa-
bilis excuſatio, *Franch. in d. cap. peruenit num.* 5.
præcipuè vbi talia præcepta fiunt cum cauſæ
6 cognitione, & poſt litis conteſtationem, ita
quod habeant vim diffinitiuæ, *vt not. in d. cap. peruenit, & ibi præ alijs Franch. num.* 8.

Sed fuit dictum ceſſare difficultatem ex eo,
quod Abbas potuit grauari in exceſſu pœnæ,
7 & in liquidatione terminorum decurſorum,
ac etiam in eo, quod abſque ſufficienti iuſtificatione contumaciæ fuerit mulctatus, & ideò ratione huius grauaminis potuit à prædicta condemnatione appellare etiam quod
in negocio principali non admitteretur ap-
8 pellatio, ſicut in ſimili licèt à ſententia lata in
poſſeſſorio de iure ciuili non admittatur appellatio, *l. vnica, C. ſi de moment. cum ſimil.* illa
9 tamen conceditur à condemnatione fructuū
in eadem ſententia contenta, vt per *Bald. in d. l. vnica num.* 6. *verſ. ſed pone, & ibi poſt alios, Contard. limit.* 1. *num.* 2. *Creſcent. deciſione* 5. *de appellat.*

Minùs etiam obſtare allegatos recurſus Abbatis ad Iudices laicos, quia, quicquid ſit,
an iſti recurſus poſſint dici benè probati, fuit
10 reſponſum, exceptionem excommunicationis non impedire, quominùs excommunicatus poſſit petere reuocationem attentatorum, pendente appellatione iudicialiter interpoſita, vt per *Franch. in cap. bonæ num.* 14. *verſ. quinto de appellat. Adden. ad deciſ.* 2. *nu.* 3. *in tertia diffe-*

rentia de reſtit.ſpoliat.in non.cum alijs per Lancell. de attentat. part. 2. cap. 12. ampliat. 13. & part. 3. cap. 24. qu. 3. nu. 10. vbi de veriori, & fuit deciſum in cauſa Abulen. Cappellaniæ 5. Iunij 1598. coram b.m. Gyptio &c.

Alia deciſio iſtius cauſæ eſt ſupra 138. & poſt illam aliqua ad rem præſentem deducuntur.

ADNOTATIO.

Decreta facta in actu Viſitationis ſiue ordinariæ, ſiue delegatæ regulariter non admittunt
11 appellationem ſuſpenſiuam tam de iure
communi *cap. procurationes de cenſibus*, quàm ex diſpoſitione *Tridentinæ Synodus ſeſs. 24. de reformat. cap. 10.* & latè tradit *Soccin. de viſitat. lib. 10. quæſt. 1. Scacc. de appellat. qu. 17. limit. 26. numer. 1. & ſeqq.* vbi de materia *Gratian. deciſ. March. 188. num. 2. Thomat. deciſ. 14. num. 29. & dec. 27. nu. 14. & dixit Rot. in Compoſtellana remotionis Vicecuratorum 20. Iunij 1678. coram R.P. D. Paulucccio.*

Limitatur ſi agitur de cauſis, ſeu delictis, quæ ſummariè expediri non poſſunt, & quæ requirunt iudicij telam ordinariam, vt relata reſolutione Sac. Congregationis Concilij in vna *Virdunen. 16. Iunij 1595. tradit Nicol. in ſuis floſculis verb. viſitatio ordinaria num. 13.* & tenuit prius eadem Sacra Congregatio in vna *Caſtellaneten. 13. Iunij 1589. & in vna Montiſpeloſi 8. Octobris eiuſdem anni.*

Hinc vbi Viſitator non proceſſit ſine ſcriptis, ſed præuijs citationibus, ac formato proceſſu iudiciali ad decretum definitiuum, vel habens vim definitiui deuenit, vtique ab illo appellatio venit admittenda, *Leo Theſaur. for. Eccleſ. par. 2. cap. 2. num. 77. Barboſ. de poteſt. Epiſc. allegat. 73. numer. 32. verſ. ſed ſi Epiſcopus formato proceſſu, Narbon. l. 59. gloſ. 1. nu. 119. tit. 14. lib. 2. recompilat. Gonzal. Mendoz diuerſ. argument. lib. 1. cap. 19. numer. 8. deciſione 496. part. 14. recent.*

Quod autem à decretis, ſeu ſententijs reſpicientibus correctionem morum adhuc detur appellatio ſuſpenſiua, quamuis fiant in
viſitatione, ſi inferunt grauamen, quod per
12 definitiuam reparari non poſſit, vel exceditur
modus corrigendi, *Scacc. vbi ſupra num. 12. & ſeqq.* vbi latè explicat concluſionem *Gratian. deciſ. March. 188. nu. 2. & ſeqq.* & reſpondit Sac. Congregatio Epiſcoporum, & Regularium viuæ vocis oraculo Clementis VIII tunc Pontificis regnantis, vt teſtatur *Genuen. in prax. Cur. Archiepiſcop. Neapolit. cap. 21. n. 25. & cap. 88. num. 14.*

In materia recurſuum ad Iudices laicos videnda eſt deciſio *in Sulmonen. Decimarum adducta ſupra poſt deciſ. 107.*

Sed in ſpecie ad caſum, quod recurrens ad
Iudices laicos non poſſit exceptione incurſæ
13 excommunicationis impediri quominus ob-
tineat attentatorum purgationem nouiſſimè habetur *in deciſ. 257. num. 7. par. 17. recent.*

VICEN. PRIORATVS.

Veneris 19. Martij 1610.

ARGVMENTVM.

Executor rei iudicatæ, vel mandati de manutenendo Rotalis non poteſt contrauenientes excommunicare, ſed tantum debet executorialem intimare, qua reproducta, Rota procedit ad declaratoriam præcedentibus quatuor terminis ſeruari ſolitis.

SVMMARIVM.

1 *Executores, vel ſubexecutores mandati de manutenendo à Rota relaxati non poſſunt contrauenientes excommunicare, ſed ſolum debent executoriales intimare, & ſic intimata ſunt reproducenda in Rota ad effectum ſeruandi quatuor terminos ſeruari ſolitos, alias totum eſt attentatum, & latius num. 6.*

2 *Attentata commiſſa ſunt reuocanda antè quam procedi poſſit vlterius in cauſa.*

3 *Excommunicatus indebitè non tenetur reſpondere antè quam abſoluatur, & ad communionem fidelium reſtituatur.*

4 *Executoriales rei iudicatæ, & mandati de manutenendo æquiparantur, & diſpoſitum in illa locum habet in hac quoad iuris effectum.*

5 *Executio ſuper fructibus fieri non poteſt vigore mandati de manutenendo, niſi præcedente eorumdem fructuum liquidatione.*

DECISIO CL.

Eſt poſt ſecundum lib. conſ. Farin. deciſ. 283.

Deciſiones iſtius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 82. la 2.

ADNOTATIO.

Strictiſſimum eſt munus executoris, ſeu ſubexecutoris mandati Rotalis, cum nec in obulo quidem mandati, ſeu executorialium fines valeat excedere, ſed illas intimatas Rotæ remittere debeat cum relatione præſentationis vt ſeruatis in ea ſolitis quatuor terminis ad docendum de paritione procedatur ad ſententiam declaratoriam, & quatenus ipſe executor, ſeu ſubexecutor aliquid vlterius agat id totum per viam nedum nullitatis, ſed & attentatorum reuocatur *Pentinger. deciſ. 242. nu.*
12. Rembold. dec. 229. in puncto executoris, qui
6 proceſſerat ad cenſuras *deciſ. 181. numer. 2. par.*
16. recent. & citata hac noſtra deciſione *Poſth. de manut. obſeru. 113. num. 24. & Rota poſt eum deciſ. 36. ac deciſ. 342. num. 2. part. 4. tom. 1. & deciſ. 303. numer. 3. part. 6. rec.*

Hinc executor mandati de manutenendo nulliter agit ſi procedit ad capturã pignorum *Pentinger. deciſ. 292. num. 3.* vel ſi procedat ad ſubhaſtationem bonorum, vel condemnet

par-

partem ad fructuum reſtitutionem *Rembold. d. dec. 229.*

Facit ad propoſitum *ſupra deciſ. 125.*

SABINEN. PECVNIARIA.

Veneris 19. Martij 1610.

ARGVMENTVM.

Sententiæ validitas, vel illius notoria iniuſtitia ex quibus probetur: Poſitionum reſponſioni, quando dicatur renunciatum, & qui de illis tractent: Mandatum ſpeciale, aut generalis adminiſtratio bonorum requiritur, vt quis poſſit exigere, nec præſumitur quis fuiſſe procurator anteà, ſi reperiatur poſteà conſtitutus.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas probatur ex reuolutione actorum, ex quibus conſtet de iuriſdictione, mandato, citatione, & alijs ad id requiſitis.*

2 *Reſponſionibus Poſitionum dicitur renunciatum, ſi fuerit poſteà ad alios actus deuentum abſque proteſtatione, ſeu repetitione huiuſmodi inſtantiæ, & non fuerit proceſſum ad coactionem, & n. 9. & ſeqq.*

3 *Poſitiones non ſufficit eſſe admiſſas, niſi pars faciat alias diligentias, & inſtantias.*

4 *Iudex non tenetur officium ſuum non petenti impertiri.*

5 *Mandatum ſpeciale, vel quod quis habeat generalem adminiſtrationem bonorum, requiritur ad exigendum, & n. 13. & ſeqq.*

6 *Procuratoris conſtitutio facit præſumere, vt idem anteà non eſſet Procurator.*

7 *Iniuſtitia Sententiæ, vt dicatur notoria requiritur, quod nullo colore celari poſſit.*

8 *Poſitionum materiam, qui præcipuè tractent.*

DECISIO CLI.

Penes Poſth. de manut. deciſ. 581.

Vltra deciſiones coram Sacrato, quæ ſunt 182. & 205. part. 3. rec. in hac ipſa cauſa reperiuntur infra dec. 181. & 325.

ADNOTATIO.

De poſitionibus integrum tractatum edidit *Blaſius Michalorius*, & agunt etiam *Fenzon. ad*
8 *Stat. Vrb. cap. 68. lib. 1. Vrſell. concluſ. 148. Poſth. de manut. obſeru. 83. Gilian. ad ſtatut. Peruſ. verb. poſitiones, Farin. in fragment. ad repertor. verb. poſitio Scacc. de iudic. lib. 2. cap. 7. Ridolph. in prax. p. 1. c. 10. & infra dec. 358.*

In Curia A.C. quando reus produxit poſi-
9 tiones excipiendo, & proteſtatus fuit ad vlteriora non procedi niſi facta reſponſione, iudex non poteſt ad relaxationem mandati deuenire, niſi præcedat actoris reſponſio *Ridolph. in prax. part. 1. cap. 4. num. 79. Scacc. de appellat. lib. 3. cap. 2. quæſt. 17. limit. 9. num. 45.*

Et mandatum aliter, & ſine præuia poſitio-
10 num reſponſione relaxatum nullum dicitur *Deciſ. Pamphilij. Poſth. de manut. obſeru. 88. num. 17. & Rota poſt cum dec. 413. nu. 3.*

Requiritur nihilominus ad hoc, vt poſitio-
11 nes fiant de actis admiſſio Iudicis *dec. 353. nu. 5. par. 14. rec.*

Aliqua etiam ad materiã poſitionum, quæ
12 dantur à Monaſterijs reperiuntur *ſupra poſt dec. 132.*

Ad exigendum requiritur ſpeciale manda-
13 tum, maximè quando agitur de exactione penſionis in cuius reſeruatione reperiatur decretum annullatiuum, niſi realiter, & cum effectu ſoluatur *Bich. dec. 40. nu. 16. & 17.*

Ac etiam ad confitendum ſe recepiſſe, vel
14 quod debitor ſoluerit ſpeciale pariter mandatum requiritur *Coccin. dec. 1535. nu. 1.*

Nec mandatum procuræ ad exigendum ſuf-
15 ficit ad fatendum ſe recepiſſe *Coccin. dec. 1280. nu. 5. & 7.*

Amplius Procurator ad exigendum non
16 poteſt alium ſubſtituere, niſi habeat ad id ſpecialem facultatem, vel niſi mandatum ſit generale ad omnia negocia *Coccin. deciſ. 1474. num. 3.*

PARMEN. BENEFICII.

Lunæ 22. Martij 1610.

ARGVMENTVM.

Fœminæ an veniant appellatione maſculorum in iurepatronatus relicto maſculis, & quando ex prouiſione fundatoris, vel diſpoſitione legis.

SVMMARIVM.

1 *Mulieres appellatione maſculorum non veniunt in iurepatronatus relicto maſculis, & per lineam maſculinam deſcendentibus, & num. 6. quomodo autem procedat nu. 7. & ſeq.*

2 *Beneficium erectum cum iure præſentandi pro deſcendentibus maſculis, quando his defectis transeat etiam ad fœminas, & numer. 5. & 7. cum duobus ſeqq.*

3 *Prouiſio hominis facit ceſſare prouiſionem legis in ſucceſſione iuriſpatronatus circa excluſionem fœminarum.*

4 *Fœminæ licet hæredes vltimi maſculi non poſſunt prætendere ſucceſſionem in iurepatronatus relicto maſculis, quando fundator in defectu maſculorum vocat alium, & num. 9.*

DECISIO CLII.

PRo informante, nempe non conſtare, quod iuſpatronatus Beneficij, de quo agitur, ſpectet ad Catharinam, & Barbaram, quia cum ſimus in iurepatronatus per fundatorem relicto Franciſco de Benedictis, & illius
1 filijs, & deſcendentibus maſculis per lineam maſculinam deſcendentibus, & ipſis deficientibus Ludouico etiam de Benedictis, & eius filijs, & deſcendentibus ſimiliter maſculis, & per lineam maſculinam deſcendentibus, illud

non poteſt ſpectare ad prædictas mulieres, quę appellatione maſculorum non continentur, *l.1.C.ac adult. Doct.in l. Gallus §. nunc de lege, & ibi præ alijs Iaſ.num.16. verſ.bene facit ratio ff. de liber. & poſthum. Anan.conſ.22.in fin. Abb. conſ.36. num.1.verſ.ſed his non obſtantibus, & ſeqq.lib.1.* & in terminis iuriſpatronatus tradit *Gemin. conſ. 45.n.7.in fin.& ſeq.*

Neque obſtare, quod etiam in iurepatronatus relicto pro deſcendentibus maſculis, il-
2 lis deficientibus, Beneficium tranſeat ad hæredes extraneos, tàm maſculos, quàm fœminas *iuxta conſ. Anchar. 81. num. 2. ſepe à Rota approbatum*, quia fuit reſponſum, hanc opi-
3 nionem procedere, vbi fundator aliud non diſpoſuit, ſed quando fundator deficientibus maſculis tranſtulit iuſpatronatus ad alium, prout in caſu iſto ad Capitulum Parmenſe, tunc prouiſio hominis facit ceſſare prouiſionem legis *l.fin.C. de pact.conu.l.3.ff.de pact. dotal.*
4 nec hoc caſu mulieres tanquam hæredes extraneæ vltimi maſculi ſuper dicto iurepatronatus aliquid prætendere poſſunt, *Cald.conſ.5. de iurepatr. Bald.in l.2.num.1.verſ. ſed nunquid C. de in ius vocan. & poſt alios Rocch.de iurepatr.verb. ipſe num.18.verſ.ſed hic ſuboritur, Pariſ. conſ.48. num.6. lib. 4. & ſequuta fuit Rota in Rauennaten. iuriſpatronatus 24.Ianuarij 1609. coram R. P. D. meo Decano.*

Et ità deciſum &c.

Habetur in hac eadem cauſa infra decif.180. vbi fit mentio alterius deciſionis coram bo.me. Lud. quæ tamen nullibi reperitur impreſſa.

ADNOTATIO.

Optimè, & notabiliter hic pertractatur quæſtio quando maſculinum in materia iuriſpatrona-
5 tus concipiat fœmininum, ita, vt ſub appellatione maſculorum fœminæ comprehendantur.

Regulariter namq; verba maſculini generis ad hunc effectũ non cõprehendunt fœminas
6 ex proprietate ſermonis *dec.69.n.7. poſt Viuian. de iurepatron.*
7 Limitatur extinctis maſculis *dec. 258. num. 7.par.9.rec.*
8 Niſi fundator contemplatus fuiſſet agnationem *d.dec.258.num.8.*

Vel niſi aliter ipſe fundator diſpoſuiſſet, vt
9 in caſu noſtræ deciſionis, *& coram Pen. deciſ. 63.nu.3.& ſeq.*

LVCANA BONORVM.

Veneris 26. Martij 1610.

ARGVMENTVM.

Permutatio rei ad Eccleſiam ſpectantis non ſubſiſtit, ſi fiat abſque ſolemnitatibus requiſitis in alienatione rei eccleſiaſticæ, & quando facta Papę auctoritate, vel ex temporis antiquitate poſſit eſſe valida, quandoque ſecus.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio rei Eccleſiæ, quæ eſt alienatio, ſi fiat abſque ſolemnitate, non ſuffragatur, & num.12. cum ſeq.*
2 *Alienatio rei Eccleſiæ dicitur valida, ſi facta ſit auctoritate Sedis Apoſtolicæ, quæ ſupplet omnes defectus.*
3 *Quomodo procedat iſta Concluſio declaratur.*
4 *Executor Breuis excedendo illius fines, nulliter authoritatem adhibet.*
5 *Effectuatio permutationis ſpatio 40. annorum facit præſumere omnem ſolemnitatem neceſſariam.*
6 *Declaratur, vt procedat, niſi aliter appareat ex inſtrumento permutationis, quo caſu ceſſat præſumptio ſolemnitatis.*
7 *Præſumptio oriens ex antiquitate temporis ceſſat, vbi ex facie inſtrumenti apparet, ſolemnitates fuiſſe non ſeruatas, & nu. 14.cum ſeq.*
8 *Breuis productio, à quo facta ſit, non refert, ſed quid executor fecerit præſtando ſuam auctoritatem.*
9 *Habens facultatem aliquid faciendi, ſi non ille, ſed alius ad actum faciendum vtatur, illa non ſuffragatur pro validitate actus facti cum facultate, quæ non ſufficiebat.*
10 *Alienatio rei Eccleſiæ ſi reperiatur facta cum debitis ſolemnitatibus, præſumitur facta in euidentem Eccleſiæ vtilitatem & n.16.& 17.*
11 *Ceſſat iſta præſumptio, ſi ex facie inſtrumenti, vel aliunde ſecus appareat.*

DECISIO CLIII.

POſt factam reſolutionem, quod Eccleſię Sanctorum Simonis, & Iudæ non obſtat præſcriptio, dubitaui, an ſecunda permutatio facta de anno 1556. Andreæ ſuffragaretur, &
1 ſupradicti dic Domini vtraque parte informante, tenuerunt eam non ſuffragari, moti eo præcipuo fundamento, quod illa fuit facta abſque ſolemnitate, quæ ad validitatem alienationis rerum Eccleſiæ, qualis eſt permutatio, *cap.nulli, & ibi not.de reb. Eccleſ. non alien.* neceſſariò requiritur *cap.ſine exceptione 12.qu.2. & ibi Doct.præcipuè Laurent.de Rodulphis nu. 17. d.cap.nulli vbi præ alijs Abb.num.5. Dec. in Auth. qui rem nu.21.C.de Sacroſanct.Eccleſ.& conſ. 142. nu.5. in princ.Couarr.qui alios citat var.reſol.lib.2. & fuit ſapiſſimè in Rota deciſum.*

Non obſtat, quod iſta permutatio fuerit facta auctoritate Vicarij Epiſcopi Lucani vigore Breuis Sixti IV. de anno 1482. emanati,
2 & per conſequens in ea authoritas Sedis Apoſtolicæ ſuppleat omnes alias ſolemnitates, *vt per Abb.conſ.41. num. 3.lib.1.* cum alijs pro Andrea allegatis: quia pro reſponſione
3 fuit dictum Breue Sixti IV. eſſe reſtrictum ad bona valoris quatuor florenorum, & ideò eius vigore non potuiſſe Vicarium hanc permutationem, quæ dictam ſummam longè excedit authorizare *ad text. in l. in Agris ff. de acquir.rer.domin.& in l.cum ſeruo ff. de contrahen. empt. Pariſ.conſ.85.nu.45.lib.2.* Exequutor enim
4 excedendo fines Breuis nulliter conſenſum, & auctoritatem præſtare dicitur *cap.cum dilecta, &*

ibi

ibi Doct. de reſcript. cap. per tuas de arbitr. & ibi gloſſ. in verb. fines mandati, & in cap. cum olim il primo in verb. in reſcripto, & ibi Felin. ſub num. 11. verſ. limita niſi Commiſſarius de offic. delegat.

Nec obſtat, quod permutatio fuerit effectuata ſpatio 40. annorum, & vltra, quod facit
5 præſumere omnem ſolemnitatem neceſſariam, *vt per Doct. in cap. ea noſcitur, de his, quæ fiunt ſin. conſenſ. cap. cum alleg.* quia fuit reſponſum ex tenore Inſtrumenti ipſius permutatio-
6 nis, qua nititur Andreas apparere dictum Vicarium interpoſuiſſe ſuum Decretum, & authoritatem tanquam Commiſſarium vigore dicti Breuis Sixti IV. & ad illud expreſsè ſe reſtrinxiſſe, quo caſu ceſſat præſumptio alterius
7 facultatis, quæ aliàs poſſet oriri ex curſu temporis, *Pariſ. conſ. 27. num. 119. lib. 1. & fuit reſolutum in cauſa* Eluen. *minoriorum* 16. *Decembris* 1585. *coram Orano*, præſumptio enim, quæ oritur ex antiquitate temporis, quod ſcilicet fuerint adhibitæ ſolemnitates ceſſat, vbi ex facie Inſtrumenti apparet non fuiſſe ſeruatas, *Caſtrenſ. conſ. 81. num. 3. verſ. & ſi dicatur il primo lib. 2. Alex. conſ. 1. num. 21. lib. 4. Aym. conſ 134 ſub num. 44. & fuit pluries in Rota deciſum, & ſignanter in vna Peruſina Sancti Benignatis 13. May 1588 coram Illu. Card. Pamphilio.*

Et ex hoc etiam viſum fuit ceſſare aliud obiectum, quod deducebatur ex eo, quod
8 dictum Breue Sixti IV. non fuit productum ab Andrea, ſed à Rectore, & ſic non ceſſat præſumptio alterius beneplaciti, *iuxta deciſ. Creſc. 21. de probat. cum ſimil.* quia cum Breue pro parte Rectoris productum ſit illudmet, quo vſus eſt dictus Vicarius ad authorizandam hanc permutationem, non ſolum ceſſat præſumptio alterius facultatis ſufficientis
9 ex ſupra allegatis, quod immò etiamſi verè illam habuiſſet, ex ea tamen non poſſet permutatio ſubſtineri, ex quo Vicarius ad facultatem minus ſufficientem ſe reſtrinxit, *Roman. conſ. 335. in fin. Put dec. 383. nu. 4. & ſeq. lib. 2. Achill. dec. 7. de Procur.*

Quibus ſtantibus fuit etiam dictum ceſſare
10 præſumptionem euidentis vtilitatis Eccleſiæ, quæ tunc præſumitur, quando alienatio reperitur facta cum debitis ſolemnitatibus *Bald. in cap. 1. in princ. num 7. de his, qui feud. dar. poſſ. Abb. conſ. 41. num. 2. lib. 1. Dec. conſ. 142. numer. 1. Couarr. lib. 2. var. reſol. cap. 17. num. 2. ad fin.* vltra
11 quod Dominis videbatur pro parte Rectoris multa deduci, ex quibus apparebat iſtam permutationem non cedere in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, itaut etiam ex iſto capite corruat permutatio, vt fuit latè deductum *in deciſione in hac cauſa facta ſub die 27. Iun. 1605. cor. R. P. D. meo Lancellotto.*

Et ita deciſum.

Aliæ deciſiones iſtius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 19.

ADNOTATIO.

De ſolemnitatibus requiſitis in alienationibus bonorum Eccleſiæ *ſupra deciſ. 36. & deciſ. 63.*
12 *& infra dec. 301. & dec. 465. Reyes dec. 261.* Deciſ. Pamphilij.

Permutatio eſt ſpecies alienationis *l. 2. C. de rer. permutat. Dunoz. iun. deciſ. 713. num. 4. Bich. dec. 62. num. 4. Coccin. dec. 623. num. 1.* vbi quod
13 permutatio pro alienatione accipitur *Vbald. dec. 169. num. 1.* vbi allegatur præſens deciſio cum alia eiuſdem cauſæ.

Hinc prohibita alienatione dicitur etiam prohibita permutatio *Bich. deciſ. 62. & deciſ. 240.*

Et ſicuti Eccleſia non poteſt alienare bona ſine ſolemnitatibus, ita nec poteſt ea permutare *Bich. dec. 441. Dunoz. iun. d. dec. 713.*

Idemque dicendum in minoribus, qui de iure communi non poſſunt alienare ſine certa forma, ac in mulieribus, vbi viget ſtatutum, quod ſine ſolemnitatibus alienare non poſſint *Bich. d. dec. 240.*

Ex lapſu temporis præſumi ſanè poſſunt ſolemnitates extrinſecæ, quæ ſcilicet explen-
14 dæ erant per actum diuerſum, & ſeparatum, non autem intrinſecæ, quarum defectus cum poſitiue conſtet ex ipſa facie Inſtrumenti nullatenus ex lapſu cuiuſuis temporis valēt argui vel præſumi *Surd. conſ. 28. num. 110. & ſeqq. dec. 5. num. 4. in fin. part. 4. diuerſ. Adden. ad Buratt. dec. 120 ſub nu. 1.*

Præſumptiua probatio beneplaciti Apoſtolici, quæ olim deducebatur ex lapſu 30. annorum iuncta obſeruantia contractus, vt enūciatur *in dec. 328. nu. 13. par 17. recent.* fuit hodie ſublata per conſtitutionē Vrbanā *dec. 362. nu. 4. & deciſ. 306. num. 12. eadem par. 17.* hodie enim non niſi per lapſum annorum centum, cum obſeruantia contractus, ex tenore d. Conſtitutionis, præſumitur beneplacitum *d. dec. 328. num. 1.* vbi referuntur concordantes.

Rurſus nec præſumptio beneplaciti Apo-
15 ſtolici admittitur vbi alius inſubſiſtens titulus fuit productus *Iuuenacen. iuriſdictionis 5. Martij 1677. §. nec obſtat coram Reuerendiſs. Bontbemont.*

Vtilitas Eccleſiæ in contractu cum ipſa geſto præſumitur ex longi temporis lapſu *Burat. dec. 45. nu. 7. & 9.*

Dummodo cum tempore concurrat etiā longæua obſeruantia, & quidem vera, & realis, quia obſeruantia præſumpta non ſufficeret *Buratt. d. nu. 9.*

Præſumeretur etiam Eccleſiæ vtilitas ex eo quod executor cui fuit commiſſa alienationis
16 approbatio illam confirmauerit, tunc enim Eccleſia agens pro reſciſſione contractus debet ipſa probare negatiuam vtilitatis, *Duran. dec. 250. n. 7.*

Niſi tamen conſtet quod executor, ſeu Cōmiſſarius proceſſerit non ſeruata forma ſuæ
17 commiſſionis, vel illius limites exceſſerit, tunc enim ex facto executoris perperam agētis nulla orirertur præſumptio ad fauorem illius, qui contraxit cum Eccleſia *Duran. loc. cit. num. 8.*

ANCONITANA COMPVTORVM.

Veneris 26. Martij 1610.

ARGVMENTVM.

Peritis diſcordantibus eligitur tertius, à cuius relatione pendet cognitio partitarum, de quibus eſt controuerſia ſuper requiſitis lucri ceſſantis, vel damni emergentis.

SVMMARIVM.

1 *Peritis duobus electis diſcordantibus deuenitur ad electionem tertij.*

2 *Partita poſita pro intereſſe lucri ceſſantis non attenditur, niſi fuerint probata requiſita* Caſtr. in l. 3. §. fin. num. 3. ff. de eo quod cert. loc. *& num. 4. cum ſeq.*

3 *Cognitio an aliquæ partitæ ſint bonificandæ, necne, pendet à relatione peritorum electorum ad hunc effectum.*

DECISIO CLIV.

IN hac cauſa iuxtà ordinem Dominorum fuerunt ab vtraque parte electi Periti ad
1 reuidendum computa, de quibus agitur, qui cum inter ſe eſſent diſcordes, fuit deuentum ad electionem tertij Periti: verum cum pro parte Rauæ prætendatur, aliquas ex partitis vti indebitas non eſſe ponendas in dictis computis, ſupradicta die propoſui cauſam ſuper tribus partitis, an eſſent ponendæ in computis ad debitum Rauæ, nempe partita ſcutorum 120. *per vtili del cenſo delli denari del Lucina* ſecunda ſcutorum 2057. 14. 12. *pagati per la partita di Caſtellano, & Benuenuto in fiera di Agoſto* 1588. tertia ſcutorum 4195. 10. *poſti come ſopra ſpettanti alla partita di Caſtellano, e Benuenuto in fiera di Quarantana* 1594. & Domini vtraque parte informante quoad primam partitā dixerunt, illam non eſſe ponendam in dictis
2 computis, quia illa reperitur appoſita pro vtili, & intereſſe, & tamen non conſtat de aliquo contractu, ex quo huiuſmodi intereſſe debeatur, nec poteſt prætendi ratione lucri ceſſantis niſi probentur requiſita *Caſtren. in l. 3. §. fin. num. 3. ff. de eo quod cert. loc. vt per Mohed. dec. 3. num. 1. & ſeq. de vſur. & fuit ſæpiſſimè deciſum.*

Quoverò ad alias partitas nihil fuit reſolutum, ſed Domini volunt, quod expectetur relatio tertij periti, quia debitum ſecundæ partitæ, an debeatur, nec ne, pendet ab eo, an Caſtellanus, & Benuenutus eſſent creditores ſocietatis Rauæ, & Petri Belli, quibus
3 propterea Lucinus ex ordine Rauæ ſoluere tenebatur; quod ſciri non poteſt niſi videatur relatio peritorum, & ab illa pendet cognitio tertiæ partitæ, vnde etiam reſpectu illius eſt neceſſarium expectare relationem tertij periti &c.

Celebris eſt hæc cauſa ob multas deciſiones in ea editas; fuit enim primo loco diſcuſſa coram Seraphino inter cuius deciſiones in ea ſunt 1326. & 1368. deinde coram Pamphilio noſtro ſunt vltra præſentem infra deciſ. 316. quæ eſt potius diſcurſus Auditoris, 369. & 391. quæ vltima eſt impreſſa poſt Zacch. de oblig. Camer. deciſ. 228. & poſtmodum fuit commiſſa Andreæ, coram quo tres deciſiones inter eius impreſſas reperiuntur 26. 32. & 68. quarum prima eſt in part. 2. recent. dec. 670. & ſecunda eſt pariter inter recent. dec. 63. par. 3.

ADNOTATIO.

4 De requiſitis Caſtrenſis *in l. non vtique 3. ff. de eo quod certi. loc.* & quando debeatur intereſſe ratione lucri ceſſantis, vel damni emergentis
5 late *in Romana, ſeu Toletana cambij 1. Iulij 1676. coram R. P. D. Vicecomite confirmata coram eodem 16. Iunij* 1677. quamuis huius poſterioris reſolutionis deciſio adhuc non ſit extenſa.

ALERIEN. BENEFICIORVM.

Lunæ 29. Martij 1601.

ARGVMENTVM.

Beneficia præſumuntur potius ſimplicia, quàm curata, & quomodo probetur Beneficia eſſe Curata, & Eccleſias eſſe Parochiales.

SVMMARIVM.

1 *Præſumitur de præſenti in præteritum, quando non conſtat de contrario, quæ præſumptio ſufficit ad plures effectus, de quibus hic.*

2 *Epiſcopus quotannis tenetur viſitare Eccleſias ſuæ Diœceſis, & earum ſtatum, & qualitates inquirere, & ideo præſumitur de his habere notitiam & nu. 7. cum ſeq.*

3 *Eccleſiam eſſe Parochialem probatur per communem reputationem, & per adminiſtrationem Sacramentorum in illa, & n. 10. & ſeqq.*

4 *Beneficia in dubio præſumuntur ſimplicia, non curata, & num. 9. & hoc narratiua non indiget probatione, ibidem.*

5 *Vnio Eccleſiarum non præſumitur, ideo probanda eſt per allegantem.*

6 *Vnio Eccleſiarum an, & per quantum tempus præſcribatur.*

DECISIO CLV.

Eſt par. 1. recent. deciſ. 233.

Supra poſt deciſ. 125. referuntur aliæ deciſiones iſtius cauſæ.

ADNOTATIO.

Epiſcopus ſingulis annis nedum poteſt ſed & tenetur totam Diœceſim, ac cunctas Parochias
7 viſitare tam ex diſpoſitione iuris *in cap. conquerente de offic. ordin.* quam ex decreto *Sac. Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 3. de reformat. Merlin. deciſ. 101. num. 2. & ſeq. Eminentiſs. Ottbob. dec. 82. num. 31. & ſeq.*

Quinimo ſi neceſſitas vrgeat poterit viſita-
8 re bis in anno *Lotther. de re benefic. lib. 2. quæſt. 2. num. 46.*

Beneficia de iure præſumuntur ſimplicia non

9 non autem curata, quapropter expreſſio quod beneficium ſit ſimplex non indiget iuſtificatione *Merlin. dec. 49. num. 3. Vbald. deciſ. 332. nu. 9. & infra dec. 539.*

Requiſita ad hoc vt beneficium dicatur Pa-
10 rochiale, ſeu Curatum referuntur *in dec. 10. num. 3. part. 17. rec.*

Quod ad dignoſcendum an beneficium ſit
11 ſimplex, vel Curatum attendendus ſit vltimus ſtatus, & de hac materia ſedes eſt in *cap. cum de beneficio de prabend. in 6.*

Et ex viſitationibus Ordinarij multum argui ad dignoſcendum qualitatem, & ſtatum
12 beneficij dixit *Rot. deciſ. 71. nu. 4. part. 8. vbi praſens allegatur, & dec. 99. num. 13. par. 10. recent. vbi concordantes.*

ARIMINEN. BONORVM.

Veneris 30. *Aprilis* 1610.

ARGVMENTVM.

Vocationi de proximiore ſit locus decedente filio primo vocato ad excluſionem Monaſterij, prætendentis venire loco filij, quod quomodo procedat, hic rectè declaratur, non procedere aduerſus deſcendentes Teſtatoris, & quando clauſula, *tunc, & eo caſu*, ſtet reſtrictiuè, vel extenſiuè.

SVMMARIVM.

1 *Teſtator ſi vocet filiũ, & poſt eũ proximiorem ſit locus vocationi proximioris, decedente filio primo loco vocato.*

2 *Monaſterium habetur loco filij ad excluſionem ſubſtituti, & facit deficere conditionem, ſi ſine filijs, & num. 15. cum ſeqq. vbi late de iſta re.*

3 *Non procedit Concluſio, quando ſubſtitutus eſt de deſcendentibus teſtatoris, tunc enim excluditur Monaſterium, & admittitur ſubſtitutus.*

4 *Doctores tenentes pro ſubſtituto contra Monaſterium non tam fundantur in expreſſa vocatione filiorum, quam in praſumpta mente teſtatoris, & in ratione naturali, ac pietate, propter quam magis fauetur filijs, & deſcendentibus teſtatoris, quam Monaſterio.*

5 *Teſtator praſumitur, quod feciſſet id quod facere rationaliter debuiſſet, ſi crediſſet euenturum caſum, qui euenit, & proinde haberi debet pro facto.*

6 *Subſtitutio reſtricta ad caſum nubendi in ſeculo non debet extendi ad caſum ingreſſus in Monaſterium.*

7 *Clauſula*, tunc, & eo caſu *limitat diſpoſitionem ad caſum expreſſum, & vltra illum non debet extendi, & n. 26. 27. & 28.*

8 *Quomodo procedant dicta in pradictis num. 5. & 6. declaratur num. 9. 10. ac 15.*

9 *Dictio* etiam *ampliat diſpoſitionem ad alios caſus, & n. 18. ac plur. ſeqq. vbi de materia.*

Diſpoſitum in vno ex aquiparatis debet habere locum etiam in alio, & ſic ſubſtitutio in caſu matrimonij carnalis, habet locum etiam in caſu matrimonij ſpiritualis, & nu. 13.

14 *Teſtatorem credendum eſt, id veriſimiliter facturum fuiſſe, ſi fuiſſet interrogatus, de vna re, quod fecit de alia, & in alio caſu.*

DECISIO CLVI.

FRanciſcus de Raſtellis in ſuo vltimo teſtamento reliquit Roſæ eius filiæ ſcuta 400. computata in hac ſumma dote eius viro conſignata. Item Ginebriȩ alteri filiæ alia ſcuta 400. ſoluenda cum nupſerit, ſeu Monaſterium ingreſſa fuerit. in alijs autem ſuis bonis hæredem vniuerſalem inſtituit Hieronymum quoque eius filium, ſi vllo vnquam tempore à manibus infidelium, à quibus tunc captiuus detinebatur, ſeu à quacunque alia ſeruitute liberaretur, & ad Domum ſuam liber reuerteretur, ac illo ab huiuſmodi captiuitate non reuertente, vel poſtquam reuerſus fuerit, abſque filijs legitimis, & naturalibus decedente, tunc & eiſdem caſibus voluit eius hæreditatem totam, & integram peruenire ad dictam Ginebriam eius filiam, hac conditione, & prohibitione adiecta, quod non poſſit nubere abſque licentia, conſenſu, & voluntate Menghini eius Patrui, & Blaſij Auunculi, & caſu, quo ipſa ad eius libitum abſque licentia, & voluntate præfatorum nubere vellet, tunc & eo caſu teſtator dicta eius hæreditate, ac dote eidem relictis illam priuauit, quas deductis ſcutis 200. auri in auro pro ipſa Ginebria, voluit peruenire debere ad ſuos proximiores, & propinquiores in gradu ſecundum iuris diſpoſitionem, & caſu quo etiam Ginebria nuberet cum voluntate ſupradictorum Menghini, & Blaſij, & poſtea decederet abſque filijs legitimis, & naturalibus, tunc & eo caſu voluit dictam hæreditatem, & bona peruenire ad ſupradictos eius proximiores in gradu conſanguinitatis.

Mortuo Franciſco cum Hieronymus eius filius ex captiuitate reuerſus non fuiſſet, ſed in ea deceſſiſſet, nullis poſt ſe relictis liberis, tota hæreditas peruenit ad Ginebriam, quæ ingreſſa fuit Monaſterium Monialium Sancti Matthæi Ciuitatis Arimini, & in eo profeſſionem emiſit, ac diem ſuum clauſit extremum; poſt cuius obitum inter Monaſterium prædictum bonorum poſſeſſorem ex perſona dictæ Ginebriæ, & Roſam Teſtatoris filiam ſuper dicta hæreditate orta fuit lis coram Vicario Ariminen, qui ad fauorem Roſæ ſententiam tulit, à qua cum pro parte Monaſterij fuiſſet appellatum, & cauſa appellationis mihi cõmiſſa, dubitaui, an ſententia eſſet confirmanda, vel infirmanda, & poſt plures propoſitiones ſupradicta die fuit per Dominos vnanimiter pro confirmatione ſententiæ reſolutum, cum enim Ginebria deceſſerit ſine filijs:
1 vtique fuit factus locus ſubſtitutioni ad fauorem Roſæ, quæ tanquam filia teſtatoris eſt illius proximior *§. ſui autem verſ. vnde etiam ſi quis Inſtit. de hæred. qualit. & diff. Auth. in ſucceſſione C. de ſuis, & legit. cum ſimil.*

Non obſtat quod Monaſterium habeatur
2 loco filij ad excluſionem ſubſtituti, & faciat deficere conditionem ſi ſine filijs *cap. in praſentia*

ſentia de probat. Auth. niſi rogati C. ad Trebell. §. ſed
hoc præſenti Auth. de ſanctiſs. Epiſc. quia hoc non
3 procedit, vbi ſubſtitutus eſt de deſcendenti-
bus teſtatoris, qualis eſt Roſa, nam tunc ex-
cluditur Monaſterium, & admittitur ſubſti-
tutus *Bart. in Auth. ingreſſi num. 55. C. de ſacroſ.*
Eccleſ. Bald. in d. Auth. niſi rogati ſub num. 9. Soccin.
in l. cum Auus num. 42. ff. de condit. & demonſtrat.
Rip. in l. ex facto §. ſi qui rogatus num. 41. ff. ad Tre-
bell. Alciat. conſ. 157. num. 3. vbi de communi lib. 9.
Boer. deciſ. 126. num. 17. 18. & 25. vbi de ma-
gis communi opinione teſtatur cum alijs per
informantes allegatis.

Non obſtat, quod filij teſtatoris non ſint
expreſſè ſubſtituti, ſed tantum proximiores,
quia Doctores, qui in hoc caſu tenent pro
ſubſtituto contra Monaſterium non tàm fun-
4 dantur in expreſſa vocatione filiorum, quàm
in præſumpta voluntate teſtatoris, & in ra-
tione naturali, ac paterna pietate, propter
quam magis fauetur filijs, & deſcendentibus
teſtatoris, quàm Monaſterio, vt dicit *Bald.*
conſ. 196. lib. 1. Iaſ. conſ. 212. col. 2. lib. 2. & alij ſu-
perius citati: quæ rationes concludunt etiam
vbi ſubſtitutio eſt ſimpliciter facta de proxi-
mioribus, & de tempore ſucceſſionis, & eue-
nientis caſus ſubſtitutionis proximior eſt fi-
lius teſtatoris, qui propterea debet exclude-
re Monaſterium propter huiuſmodi paternã
pietatem, & præſumptam voluntatem teſta-
toris, præſertim quod ſi teſtator crediſiſſet
Ginebriam prius morituram ſine filijs, quàm
5 Roſam, ipſam nominatim ſubſtituiſſet, & ea
deficiente alios proximiores; vnde perinde
haberi debet, ac ſi nominatim eam ſubſtituiſ-
ſet, *l. Titius §. Lucius vbi Bart. & alij præſertim*
Iaſ. in 1. notab. ff. de liber. & poſthum. l. fin. C. de poſth.
hered. cum ſimil.

Non obſtat etiam quod ſubſtitutio proxi-
miorum ſit reſtricta ad caſum, in quem Gi-
nebria nuberet in ſæculo, & de voluntate
Menghini, & Blaſij, qui caſus non euenit,
6 & ideo ſubſtitutio non debet extendi ad ca-
ſum ingreſſus Monaſterij maximè ſtante clau
7 ſula, *tunc, & eo caſu*, quæ limitat diſpoſi-
tionem ad caſum expreſſum, itaut vltrà illum
non extendatur, *Anchar. conſ. 356. ſub n. 3. verſ.*
3. hoc probat Dec. conſ. 89. nu. 3. & conſ. 287. nu. 10.
8 *in fine*, quia pro reſponſione fuit dictum, quod
ſubſtitutio eſt facta in caſu, in quo Ginebria
decederet ſine filijs, nuptię autem non ſunt
poſitæ in conditione, ſed ſunt poſitæ amplia-
tiuè, & augumentatiuè ad fideicommiſſum,
cum enim teſtator mandauerit, quod ſi Gine-
bria nuberet ſine conſenſu Menghini, & Bla-
ſij, hereditas devolueretur ad proximiores,
9 ampliando hanc vocationem proximiorum
diſponit, quod eodem modo ipſa de eorum
conſenſu nubente, ſi poſteà decedat ſine libe-
ris ſuccedant proximiores, adeò quod ſub hac
conditione defectus liberorũ, non autem nu-
10 ptiarum proximiores vocantur, & ideò ſuf-
ficit, quod defectus liberorum quomodocun-
que euenerit, vt in ſimilibus terminis decla-
rat *Alex. conſ. 100. lib. 4. Aym. conſ. 59. nu. 5. Cephal.*
conſ. 166. n. 49. & ſeq. lib. 2.

Ponderando præſertim dictionem *etiam*,
11 quã in dicta ſubſtitutione teſtator vſus fuit,
quæ implicat alios caſus, *Gemin. conſ. 125. num.*
10. Pariſ. conſ. 46. num. 29. lib. 4. ex ea enim colli-
12 gitur, quod teſtator non ſe reſtrinxit ad ca-
rentiam filiorum in caſu matrimonij carnalis,
ſed illam indiſtinctè conſiderauit, & ideò ſub-
ſtitutio habet locum etiam in caſu matrimo-
nij ſpiritualis, maximè quod teſtator in le-
gato æquiparauit nuptias corporales, & ſpi-
rituales, ac ingreſſum Monaſterij, adeò quod
ſicut Ginebriæ in matrimonio carnali dece-
denti ſine filijs dati ſunt ſubſtituti proximio-
13 res teſtatoris, ità debent dici dati eidem de-
cedenti in matrimonio ſpirituali, cum diſpo-
ſitum in vno ex æquiparatis habeat locum
etiam in alio, *Curt. Iun. conſ. 124. num. 17. Gabr.*
conſ. 21. n. 37. & ſeq. lib. 1.

Accedente vlterius, quod nulla ratio con-
ſiderari poteſt, ob quam ſubſtitutio facta in
caſu nuptiarum non debeat habere locum
etiam in caſu ingreſſus Monaſterij, ad quem
propterea ſubſtitutio extendi debet, ex quo
14 ſtante identitate rationis, ſi teſtator de eo
fuiſſet interrogatus, vel cogitaſſet, idem in
illo veriſimiliter diſpoſuiſſet *l. Titius §. Lucius*
& ibi Bart. & alij præſertim Iaſ. qui plura ſimilia
adducit in 1. not. ff. de liber. & poſthum. l. fin. C. eod.
idem Iaſ. in l. 1 num. 21. ff. de vulg. & conſ. 148. col.
3. verſ. quarto facit lib. 2. Dec. conſ. 127. num. 10. &
fuit reſolutum in Romana de Aquilanis 19. Iunij
1600. coram Reu. Pacen. vbi fuit dictum proce-
dere etiam vbi adeſt clauſula *tunc, & eo ca-*
15 *ſu*, quæ non impedit extenſionem, quæ fit
ex voluntate teſtatoris coniecturata ad caſum
ſimilem expreſſo *per text. in dicto §. Lucius, &*
ibi tradita per Bart. num. 3. & alios in l. Gallus §.
& quid ſi tantum vbi Gallian. num. 14. ff. de liber.
& poſthum. Pariſ. conſ. 66. n. 65. lib. 3. cum alijs per
Surd. conſ. 236. n. 40.

Et ita concluſum &c.

Eſt infra in hac cauſa deciſ. 172.

ADNOTATIO.

Circa quæſtionem an Monaſterium, ſeu Ec-
cleſia habeatur loco filij, & veniat appellatio-
ne filiorum, de quà ſcribentes *in cap. in præ-*
ſentia de probat. vbi eſt illius Sedes, latè tractat
vltra hic adductos etiam *Menoch. de præſumpt.*
lib. 4. præſumpt. 83. per tot. & præſumpt. 189. num.
125. & ſeqq. & in negatiuam cum id nulla lege
caueatur inclinat *Conciol. alleg. 62. numer. 18. &*
ſeqq.

Quatenus vero mallet adhærere affirmatiuę,
ea reciperet quamplures declarationes quarũ
aliquæ optime explicantur in noſtra deciſio-
ne, ſed articulus non poteſt certam habere re-
gulam, cum dependeat à veriſimili teſtatoris
voluntate eliciẽda ex ſigulorum caſuum par-
ticularibus contingentijs, ſeu circumſtan-
tijs.

Hinc ſi ingrediatur Monaſterium grauatus
16 ſub conditione ſi ſine filijs, ſtatim admittitur
ſubſtitutus ad excluſionem Monaſterij ſi ſub-
ſtitutus ſit ex deſcendentibus teſtatoris *Fuſar.*

de

de ſubſtit. queſt.429.num.48.& ſeqq. vbi adducit
noſtram deciſionem.

Appellatione autem filiorum regulariter
non venit Eccleſia, vel Monaſterium quando
teſtator vocauit filios ex proprio corpore, vel
de legitimo matrimonio natos, & procrea-
tos, cum eo caſu videantur conſiderati filij
veri, & materiales non autem ficti, ſeu idea-
les prout eſt Monaſteriũ *Fuſar.de ſubſtit.qu.429.
nu.27.& ſeqq.Menoch.præſumpt.83. n. 26.& ſeqq.*

Sed, & quod in hoc caſu Monaſteriũ habea-
tur loco filij, & veniat appellatione filiorum
tuentur multi quos refert *Rot.dec.433.num.19.
par.12.rec.*

Vbi vero agitur de fideicommiſſo ad quod
vocatis teſtator iniunxit aſſumere denomina-
tionem familiæ, adhuc admitti poſſet Mona-
ſterium, non iam vbi teſtator vlterius præce-
pit aſſumptionem armorum, & inſignium
domus ſuæ *d.dec.433.nu.26.*

Cęterum ſi teſtator expreſſè diſpoſuit quod
Monaſteria non poſſint in fideicõmiſſo ſuc-
cedere, illaque excluſit, tunc fruſtratorium
eſt quærere an veniant appellatione filiorum,
vel illorum loco habenda ſint, cum volun-
tas ſola teſtatoris debeat attendi *dec.313.nu.15.
par.10.rec.*

Non enim eſt dubium, quin teſtator poſſit
17 expreſſè, ac etiam tacitè Monaſterium, &
illud ingredientes excludere dummodo id nõ
faciat in odium Religionis *deciſ. 135. num. 15.
par.7.& fuit dictum in Amerina ſucceſſionis 5.Iul.
1651.coram bo.me.Meltio.*

18 Dictio *etiam* implicat alios caſus *Zarat. dec.
47.nu.21.*

Implicat namque caſum præcedentem mi-
19 nus dubitabilem cum ſubſequenti magis du-
bitabili, & in vtroque eandem inducit deter-
minationem *Bald.in l.ſi ex falſis num.10. C.de
tranſaction. Barboſ.de diction.dict.95.num.4.& dict.
112.num.1.Grat. dict.60.num.2.Peutinger.dec.53.
num.27.dec.351.num.15.part.11.& dec.305.nu.7.
par.17.rec.*

Quamuis agatur de materia ſtricta vel odio-
20 ſa *Roias deciſ. 441.num. 12. deciſ. 98. num. 8. &
ſeqq.par.17. rec.*

Vnde hæc dictio à Doctoribus habetur pro
ampliatiua cum diſpoſitionem factam de caſu
antecedenti trahat & ampliet ad ſubſequen-
tem *Riminald.iun.conſ. 246.num.83.Pariſ.conſ.86
numer.10.lib.4.Grat.d.dict.60.num.1. & ſeq. Rota
coram Zarat.d.dec.47.num.21.coram Bich.dec.191.
num.21.dec.239.num.5.& dec.460.num.16. & co-
ram Buratt. dec.806.num.4.& in recent.dec.81.nu.
4.part.10.dec.351.num.15.part.11.dec. 315. num.
30.& dec.503.num.12.part. 14.& deciſ. 98. num.
10.par.17.*

Et augumentatiua, ac implicatiua appella-
21 tur penes *Buratt.dec.372.n. 7. & dec.680.num.4.
& dec.161.nu.7.par.16.rec.*

22 Æquiualet enim dictio *etiam* dictioni *vltra
d.dec.161.nu.7.*

23 Repetitque præcedentia cum omnibus ſuis
qualitatibus *Ninat.dec.88.nu.3.*

Eo autem magis auget, & ampliat quando
24 illi adijcitur dictio *&* nempe ſi dicatur, *& etiã
dec.237.num.15.part.13.& dec.315.num.30. part.
14.recent.*

Nonnunquam tamen eadem dictio ſumi
25 poteſt alternatiuè, & aliquando quoque fa-
cultatiuè *dec.164.n.1.& 2.par.15.rec.*

Viceuerſa verba *tunc & eo caſu*, de quibus
pariter agitur in hac noſtra deciſione ſunt co-
arctatiua, & limitatiua, reſtringunt enim diſ-
poſitionem illamque cohibent, vt non poſſit
extendi vltra perſonas nominatas, & vltra
caſus expreſſos, ac excludunt quemlibet aliũ
26 caſum quantumuis ſimilem *eſt tex.in l. liberto
31.§.libertos ff.de negoc.geſt.& tradunt Pariſ. conſ.
92.num. 13.lib.2.Cyriac.controuerſ.592. num. 44.
& ſeq.Fuſar.de ſubſtit.queſt. 479. num. 29. verſ. 1.
tamen opinio Rota, Dunoz.iun. dec.336.num.16. &
in recent.dec.419.num.6.part.5.tom.2. dec. 240.nu.
5.part.6.deciſ.40.num. 7.part.13.& dec.104.num.
24.285.n.7.& 301.n.15.par.16.*

Non tamen ſemper, quia eadem verba
aliquando ſtant demonſtratiuè potius quàm
27 taxatiuè prout reuera demõſtratiuè ſtare di-
cuntur, quando illis non ſunt adiectę aliæ di-
ctiones taxatiuæ vt *tantum, dumtaxat*, & ſimi-
les *Coccin.dec.2121.num.89.Dunoz. iun. dec.142.
num. 27.& in recent.dec.354.num.100 part.11.dec.
104.n.25.& 226.n.6.par.16.*

Signanter quod hæc verba non impediant
28 extenſionem ad caſum ſimilem ex coniectu-
rata voluntate teſtatoris deſumpta ab identita-
te rationis dixit *Rot. coram Caualer.dec.441.nu.
6.& ſeq.& allegando hanc noſtram deciſionem coram
Coccin.d.dec.2121.num.89. quæ eſt etiam inter rec.
d.dec.354.num.100.par.11.iſtamque deinde ſequitur
in d.dec.226.n.7.par.16.rec.*

ROMANA CENSVS.

Mercurij 5. Maij 1610.

ARGVMENTVM.

Inſtrumentum publicum, munitum Camerali
obligatione facit probationem probatam, &
habet executionem paratam ad fauorem Do-
mini cenſus contra debitorem, vel illius hæ-
redem pro conſecutione fructuum, & con-
tra quemlibet inſolidum obligatum, non
obſtante accollatione facta per alium.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum publicum vallatum obligatione Ca-
merali impoſitionis cenſus facit pro domino contra
debitorem ad effectum conſequendi fructus proba-
tionem probatam, & ex eo relaxatur mandatum
etiam contra hæredes debitoris, & numer. 2.
& 5.*

3 *Stipulatio certa rei ad fauorem alicuius ſi ſit con-
ditionalis, & non pura reſoluitur, & perinde ha-
betur, ac ſi facta non fuiſſet.*

4 *Accollatio cenſus inter aliquos facta tertio non præ-
iudicat, quominus iſte agere poſſit contra omnes
coobligatos, vel quemlibet eorum inſolidum, &
nu.6.cum ſeq.*

DE-

DECISIO CLVII.

PRo Hoſpitali Beatę Mariæ Conſolationis informante, nempè ad illius fauorem eſſe relaxandum mandatum executiuum pro fructibus cenſus, de quo agitur, vſque in præſentem diem decurſis, & non ſolutis, ſiquidē in Teſtamento Galeatij conſtat huiuſmodi cenſum fuiſſe relictum Hoſpitali vna cum omnibus fructibus vſq; tunc decurſis, & non
1 ſolutis, & in inſtrumento illius impoſitionis ad fauorem dicti Galeatij pariter conſtat de obligatione DD. Balduini Maſſæ, & Petri Valentini tàm pro ipſo cenſu, quàm pro ſolutione fructuum illius, quod inſtrumentum facit probationem probatam, *Bart. in l. 1. nu. 8. & ibi Iaſ. num. 10. ff. de nou. oper. nunciat.* & cum
2 ſit obligatione Camerali vallatum habet exequutionem paratam etiam contra hæredes debitoris, vt per *Afflict. deciſ. 381. numer. 8. Galleſ. ad primam particulam obligat. Camer. qu. 1.* & competit ſucceſſori creditoris aduerſus debitorem ſicut ipſi creditori competebat, vt per eundem *Galleſ. dicta quaſt. 1. in princip. & numer. 12. & par. 13. tit. de perſon. petent. execut. in princip.*

Nec obſtare, quod cenſus fuerit ſtipulatus etiam ad fauorem Octauij filij Galeatij poſt obitum ipſius Galeatij, quia huiuſmodi ſtipulatio non fuit pura, ſed conditionalis, ſi de eo Galeatius non diſpoſuerit; vndè cum Ga-
3 leatius poſteà illum legauerit Hoſpitali, ceſſat ſtipulatio ad fauorem Octauij, quæ perindè eſt, acſi facta non fuiſset, *l. pecuniam, quam ff. ſi cert. pet. l. neceſſariò, §. quod ſi pendente, ff. de peric. & commod. rei vend. Pariſ. conſ. 5. num. 7. lib. 4. Soccin. iun. conſ. 4. num. 16. & conſ. 180. n. 39. lib. 2.*

Neque etiam obſtare repartimentum factū inter ſocios, & coobligatos, in quo inter cætera Petrus Valentinus ſibi accollauit iſtum cenſum, & illius bonam fidem recognouit,
4 quia hoc tanquam res inter alios acta non nocet Hoſpitali, quo minùs poſſit agere contra omnes obligatos, & quemlibet eorū, prout maluerit, cum omnes vti principales, principaliter, & inſolidum ſe obligauerint, vt per *Bart. & alios in l. reos, ubi præ alijs, Caſtren. ſub num. 4. de duob. reis, Bart. in auth. hoc ità præſuppoſito, Natt. conſ. 52. num. 1. & 6. lib. 1. & fuit ſæpiſſimè in Rota deciſum &c.*

ADNOTATIO.

Inſtrumentum publicum obligatione Camerali munitū facit probationē probatā, reddit rē
5 claram, & manifeſtam, & paratam habet executionem *dec. 166. num. 2. poſt Zacch. de oblig. Camer. & quotidie.*

Circa clauſulam *inſolidum* quod operetur vt quilibet ex pluribus obligatis (nam regula-
6 riter quilibet teneretur pro ſua portione, & rata virili *ad text. in l. reos §. cum tabulis ff. de duob.*
7 *reis*) poſſit pro toto debito conueniri dicit etiam *Rot. dec. 361. n. 9. par. 16. rec.*

Excuſſio non eſt neceſſaria vbi fuit actum vigore obligationis Cameralis, ſub cuius formula dum renunciatur cuicumque legum
8 auxilio etiam iſtud excuſſionis beneficium comprehenditur *Buratt. dec. 441. num. 8. & ibi Adden.* idemque dicendum quando agitur vigore obligationis in forma guarantigiæ *Celſ. dec. 212. num. 8.* vel quando in obligatione leguntur verba *vti principalis principaliter, & inſolidum, Coccin. dec. 619. n. 2.*

Sed virtus obligationis Cameralis non importat clauſulam *inſolidum* niſi ſit expreſſa in inſtrumento, vel ſcriptura contractus *Barboſ. de clauſul. vſufrequent. clauſ. 72. num. 11. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 553. nu. 20.*

PACEN. MATRIMONII.

Lunæ 10. Maij 1610.

ARGVMENTVM.

Filiatio, ac deſcendentia alicuius quomodo probetur ad diuerſos effectus, ſignanter hic ad effectum dirimendi matrimonium nulliter contractum ob affinitatem ortam ex copula carnali prius habita cum ſorore vxoris.

SVMMARIVM.

1 *Filiatio alicuius probatur ex teſtibus deponentibus de tractatu, nominatione, & communi reputatione parentum, & filij ex iſtis dicuntur eſſe in quaſi poſſeſſione filiationis.*
2 *Præſertim accedente publica voce, & fama, quæ plurimum coadiuuat prædictam probationem, ductam à tractatu, & communi reputatione, & n. 3. cum ſeqq. contrarium nu. 7.*
4 *Filiationis certa probatio reſpectu patris dari non poteſt, ideoque illa probatur prædictis, ac alijs coniecturis, & præſumptionibus, & num. 8.*
5 *Ampliatur, vt procedat etiam in probatione filiationis illegitimæ.*
6 *Pariterque ad effectum dirimendi matrimonium contractum, obſtante affinitate prouenienſe ex copula carnali.*

DECISIO CLVIII.

IN hac cauſa die 5. Martij præteriti fuit reſolutum conſtare de affinitate ad effectum dirimendi matrimonium contractum inter Gabrielem, & Ioannam, ſed quia reſolutio tunc fuit facta cum præſuppoſito, quod Iſabella, cum qua Gabriel antè huiuſmodi matrimonium rem carnalem habuerat, eſſet Soror naturalis ipſius Ioannæ, ideò pro illius verificatione ſupradicta die propoſui dubiū,
1 an Iſabella eſſet ſoror Ioannæ, quod fuit per Dominos affirmatiuè reſolutum: ex teſtibus enim pro parte Ioannæ examinatis conſtat ipſam, & Iſabellam fuiſſe vti filias tractatas, & nominatas à Garzia Perez cōmuni parente, ex quo tractatu, & nominatione dicūtur in quaſi poſſeſſione filiationis, *Doct. in cap. tranſmiſſæ, & ibi tracateris, Abb. num. 10. & Præpoſ. col. fi. extra*

qui fil. ſint legit. & in cap. per tuas, vbi Felin. nu. 13. & Dec. num. 40. de probat. Alex. conſ. 51. num. 2. lib. 1. & fuit dictum in Romana à Bordeſia 10. Decembris 1576. coram fel. rec. Clemen. VIII. tunc Rotæ Auditore relat. inter impreſ. diuerſ. 238. nu. 9. par. 1.

Concurrente præſertim publica voce, &
2 fama, ac communi reputatione probata per
eoſdem teſtes, quæ vna cum prædicto tracta-
tu, & nominatione patris probat filiationem,
vel ſaltem plurimum coadiuuat præcedentẽ
probationem, *vt not. in dicto cap. per tuas, & ibi Dec. num. 39. & in cap. tranſmiſſæ, & ibi Abb. circa fin. qui fil. ſint legit. Alex. conſ. 25. nu. 9. lib. 4. & fuit dictum in d. Romana à Bordeſia.*

Addito vlterius, quod Gabriel duxit in-
3 vxorem Ioannam tanquam filiam Garziæ, &
vti talem eam agnouit, & tractauit, prout
etiam vti filiam eiuſdem Garziæ habuit, te-
nuit, & tractauit Iſabellam, vt deponunt ijdẽ
teſtes, quo fit, vt hodiè negare non poſſit, ip-
ſas eſſe tales, *Bart. in l. non nudis in vtraque lect. C. de prob. Caſtr. conſ. 151. lib. 1. Alex. conſ. 181. num. 8. lib. 7.*

Ex quibus omnibus ſimul iunctis viſum-
fuit Dominis, ſufficienter probari Ioannam,
& Iſabellam eſſe filias Garziæ, & per conſe-
quens ſorores, *gloſ. in cap. de parentela il 2. verb. poſtmodum 35. qu. 6.* nam cum certa probatio
4 filiationis reſpectu patris dari non poſſit, *l. Lucius, ff. de condit. & demonſtrat. Felin. in rubr. de probat. num. 3. ad fin. & in cap. per tuas num. 3. & Dec. in cap. in præſentia num. 78. eodem tit.* illa
probatur ex coniecturis, nempè tractatu, no-
minatione, communi reputatione, & ſimili-
bus, *l. filium definimus, ff. de his, qui ſunt ſui, vel alien. iur. l. ſi vicinis, C. de nupt. cap. Michael de fil. Presbyt. & ibi Doct. & in dicto cap. per tuas, vbi præ alijs Bald. nu. 4. circa med. verſ. opponitur quia difficilis, Felin. in locis proximè citat. Ancharan. conſ. 225. num. 6.* quod procedit etiam in pro-
5 batione filiationis illegitimæ, *Innoc. in dicto cap. Michael ſub nu. 1. verſ. ſed ſpuria filiatio, ff. de ſtat. hom. Dec. in cap. per tuas n. 7. verſ. vel 2. Gozzad. conſ. 13. num. 47. & 55. Pariſ. conſ. 10. nu. 35. lib. 2. Paleott. de noth. & Spur. cap. 26. & fuit reſolutum in dicta Romana à Bardeſia, & in Bononien. de Gargantibus 14. Martij 1601. coram Illuſtriſs. Cardinali Millino, & aliàs ſæpius,* & vlterius ſuf-
6 fragatur etiam vbi agitur de probanda copu-
la ad effectum dirimendi matrimonium, *vt not. in cap. præterea, vbi poſt Io. Andr. Abb. num. 5. Felin. num. 2. de teſt. & fuit reſolutum in alia deciſ. in hac cauſa facta.*

Et ità concluſum ſola Ioanna informante, &c.

Præcedens deciſio in hac cauſa eſt ſupra 145.

ADNOTATIO.

Modos probandæ filiationis vltra hic allegatos
tradunt etiam adducti ſupra *poſt deciſ. 109.* qui-
bus addo *deciſ. 318. par. 11. recent. vbi indicantur alia eiuſdem cauſæ pariter de materia loquentes, deciſ. 125. & 246. par. 15.* & fuit nuper celebris
7 cauſa ſuper eodem articulo *in Romana fidei-
commiſſi, ſeu immiſſionis de Cealis, in qua emanauit votum Reuerendiſs. P. D. Seueroli* Iudicis primæ inſtantiæ *impreſſum inter dec. recent. par. 14. deciſ. 535.* ac deinde deuoluta il-
lius cognitione ad Rotam confirmata fuit
illius ſententia iuxta votum lata primo loco
coram R. P. D. Calataiù prævijs duabus deciſionibus 20. Febr. & 3. Iulij 1673. & ſucceſſiuè coram R. P. D. Emerix editis alijs duabus deciſionibus 4. Decembris eiuſdem anni, quarum altera ſuper de-
negatione remiſſoriæ, & recentius eadem
materia tractata fuit *in Bonon. fideicommiſſi de Poetis 13. Martij 1676. coram R. P. D. Rondinino.*

8 Signanter ad excludendam filiationem,
vide deciſ. 37. & 86. poſt Bonden. collect. legal. & deciſ. 14. poſt Paitell. expedit. ciuil. & dec. 151. per tot. par. 18. tom. 1. rec.

Et ad illam comprobandam, *Capyc. latr. dec. 150. Vbald. deciſ. 155. Eminent. Ottbob. deciſ. 137. num. 13. & ſeqq. & dec. 251. à nu. 1. Priol. dec. 177. n. 15. & 16. infra dec. 396. 572. 585. & 587.*

FARFEN. SPOLII.

Lunæ 17. Maij 1610.

ARGVMENTVM.

Fructus in iudicio ſpolii, niſi hoc ſit violen-
tum, vel attentatum, non debentur niſi à
die motæ litis, à qua poſſeſſor conſtituitur in
mala fide; Clauſula *deducens*, & clauſula *quam, & quas*, quid operentur, ſi ſint appoſitæ in
libello, vel commiſſione: Læſio enormiſſima
quid cauſet ad fauorem minoris alienantis,
& interpretatio ad *l. curabit. C. de act. empt.*

SVMMARIVM.

1 *Fructus in iudicio ſpolij debentur venditori prædij à die motæ litis, per quam emptor ab illa die fuit conſtitutus in mala fide, nec potuit facere illos ſuos, & num. 14.*
2 *Spolij actio non competit minori, quando contractus eſt validus, nec poteſt cum ea cumulare remedium* l. 2. C. de reſcind. vendit.
3 *Non procedit reſpectu reſtitutionis fructuum, ad quem effectum ſufficit mala fides cauſata per litis conteſtationem, & num. 16.*
4 *Clauſula in libello appoſita* deducens omne ius, *efficit, vt conſeatur deductum remedium melius, & vtilius, ac etiam contrarium.*
5 *Clauſula* quam, & quas, *efficit, vt cenſeatur deductum omne remedium, etiam contrarium.*
6 *Fructus antè motam litem venditori non reſtituuntur, quando contractus reſcinditur vigore* l. 2. C. de reſcind. vendit. *ex magis communi opinione.*
7 *Amplia etiamſi verſemur in ſpolio, quando iſtud non eſt violentum, vel attentatum.*
8 *Præſertim ſi agatur contra hæredes emptoris, in quibus cadit bona fides ob ignorantiam, quæ operatur, vt poſſeſſor faciat fructus ſuos antè motam litem, & num. 15.*
9 *Læſio enormiſſima cauſat dolum re ipſa, qui*

aqui-

æquiparatur dolo ex propoſito, & annullat contractum.

10 *Quomodo procedat concluſio iſta, explicatur hic, & num. 11.*

12 *Diſpoſitio* l. curabit, C. de act. empt. *procedit tam ad fauorem emptoris, quàm venditoris.*

13 *Quomodo ſit intelligenda iſta concluſio, elucidatur.*

DECISIO CLIX.

THadeus Io: Colæ de anno 1592. exiſtens minor vendidit duo petia terrarum Io: Baptiſtæ Troilo, poſtea de anno 1600. maior factus egit pro recuperatione terrarum, & ad illarum poſſeſſionem fuit per Iudicem reintegratus abſque eo, quod pretium ſolutum reſtituerit; Vltimo loco de anno 1606. propoſita cauſa in Rota Domini dixerunt, dictum contractum venditionis tanquam læſiuum eſſe reſcindendum; quibus ſtantibus, cum hæredes Io: Baptiſtæ nollent ſupplere iuſtum pretium, ſed bona dimittere penès Thadeum venditorem, & hinc indè prætenderentur fructus, nempè pro parte emptoris fructus recõpenſatiui pretij ſoluti à die, quo Thadeus fuit reintegratus, pro parte verò Thadei non ſolũ à die motæ litis in ſpolio, ſed etiam vſque ab initio; ideò ſupradicta die vt ſatisfacerẽ vtriq; parti propoſui dubium, qui fructus hinc inde
1 deberentur, & Domini reſponderunt, Thadeo venditori deberi fructus perceptos à die motæ litis in ſpolio, alios verò fructus neutri deberi; moti ex eo, quod hæredes emptoris per litis conteſtationem fuerunt conſtituti in mala fide, *gloſ. 1. ad fin. in reg. ſine poſſeſſione de reg. iur. in 6. Doct. in cap. illud de præſcript. Bartol. in l. litigator num. 4. & 5. C. de fruct. & lit. expenſ.* quo caſu non potuerunt facere fructus ſuos, ſed illos reſtituere tenentur, vt per *Doct. in cap. grauis de reſtitut. ſpoliat. Rot. deciſ. 4. & 5. eodem titul. in nou.*

Non obſtat, quod Thadeo non competeret
2 actio ſpolij ex quo contractus erat validus, *vt fuit in hac cauſa reſolutum ſub die 11. Febr. 1605.* nec remedium *l. 2. C. de reſcind. vendit.* poſſet cum ea cumulari tanquam inter ſe contraria, vt per *Rot. deciſ. 7. de reſtitut. ſpoliat. in nou.* quia fuit reſponſum, prædicta non procedere ad effectum reſtitutionis fructuum, ad
3 quem effectum ſufficit mala fides, in qua quis per ſolam litem conſtituitur ex ſupra allegatis, maximè quod non fuit ſimpliciter intentatum ſpolium, ſed etiam fuit deductum
4 omne ius, & remedium melius, & vtilius, itaut poſſit etiam intelligi deductum remed. *dicta l. 2. vt fuit dictum in cauſa Tudertina fideic. 12. Ianuarij 1609. coram R. P. D. meo Ortembergo,* etiam quod ſit contrarium remedio ſpolij, ad *text. in l. mater decedens, ff. de inoff. Teſtam. Put. dec.*
5 *21. lib. 1.* prout in ſimili de clauſula *quam, & quas, fuit dictum in cauſa Romana de Roncionibus 2. Dec. 1596. coram Litta, & aliàs ſæpè.*

Quo verò ad fructus antè motam litem decurſos, ideò cenſuerunt non deberi, quia, quando contractus reſcinditur vigore *l. 2. C.*
6 *de reſcind. vendit.* fructus ab emptore percepti antè motam litem non reſtituuntur ſecundũ magis communem, & veram opinionem *Doctorum in dicta l. vbi ſignanter Cagnol. num. 40. Pinell. alios referens,* & de receptiori atteſtans *par. 2. cap. 4. num. 1. & 2. Fabian. de Mont. de empt. & vendit. quæſt. 8 num. 24. Ant. Gomez. var. reſolut. to. 2. cap. 2. ſub num. 22. col. 4. verſ. item adde, quod*
7 *eo caſu;* imò etiam quod eſſemus in ſpolio, dummodò non ſit violentum, vel attentatum Rota non ſolet ad illos condemnare propter bonam fidem poſſidentis, *vt in dec. 4. & 5. de reſtit. ſpoliat. in nou. Caputaq. deciſ. 27. incip. fructuum condemnatio par. 2. & fuit ſæpius deciſum.*

Maximè cum agatur contra hæredes emptoris, in quibus propter probabilem ignoran-
8 tiam cadit bona fides, quæ operatur, vt poſſeſſor faciat ſuos fructus antè litem motam perceptos, & illos reſtituere non teneatur, *l. bonæ fidei emptor, ff. de acquir. rer. domin. l. fructus, ff. de vſur. Doct. in cap. grauis, & ibi Abb. num. 18. de reſtit. ſpoliat. Couarr. var. reſolut. lib. 1. cap. 3. nu. 6. verſ. his ſanè præmiſſis, & fuit reſolutum coram Illuſtriſs. Cardin. Platto in cauſa Vrbeuetana legati ſub die 27. Octobr. 1589.*

Non obſtat deciſio aliàs in hac cauſa facta,
9 in qua fuit firmatum conſtare de enormiſſima læſione, ex qua arguitur dolus re ipſa, qui æquiparatur dolo ex propoſito, qui annullat contractum, vt per informantes pro Thadeo; quia fuit reſponſum aliàs in hac cauſa fuiſſe
10 reſolutum, contractum eſſe validum propter iuramentum, ſed propter læſionem eſſe reſcindendum; ideò non poſſe contractum dici nullum propter enormiſſimam læſionem, prout operatur dolus ex propoſito, quinimò
11 contractus, in quo incidit dolus re ipſa, valet, licet veniat reſcindendus, vt per *Bart. & alios communiter in l. & eleganter, ff. de dolo, & in l. ſi quis cum aliter, ff. de verb. obligat. & in cap. cum dilecti de empt. & vendit. Cagnol. in l. 2. num. 16. ad fin. & ſub num. 50. C. de reſcind. vendit.*

Quantum autem ad fructus recompenſatiuos, quos ob pretium ſibi non reſtitutum
12 prætendunt hæredes emptoris ex æquitate *l. curabit, C. de act. empt.* quam procedere tàm ad fauorẽ emptoris, quàm venditoris poſt alios allegatos tradit *Gabr. conſ. 64. num. 5. lib. 1.* fuit
13 dictum non deberi, quia doctrina *Gabriel. & aliorum,* procedit, quando emptor petit rem cum fructibus, ſecùs autem quando, prout in caſu iſto petit vſuras pretij, quæ ſunt de iure prohibitæ, ex quo venditor, qui pecuniam recepit, ex ea nullos fructus immediatè fuit conſequutus, vt benè declarat, *Cagnol. in d. l. curabit num. 37. & ſeqq.*

Et ità deciſum &c.

Prima iſtius operis deciſio emanauit in hac ipſa cauſa, & poſt illam cæteræ referuntur.

ADNOTATIO.

De fructibus in iudicio ſpolij reſtituendis ſatis actum ſupra *poſt deciſ. 31.* & ibi allegatis, quod
14 in iudicio ſpolij, niſi illud ſit violentum fructus debeant reſtitui ſolum à die litis conteſtatæ adde *Surd. deciſ. 171. num. 2. Merlin. deciſ. 887. num.*

887. num.2. & ſeqq. vbi alleg. hæc noſtra deciſio, & infra deciſ. 343.

Fructus per ſuccumbentẽ reſtitui debent à die motæ litis, non obſtante quod in prima inſtantia reportauerit ſententiam fauorabilẽ, *deciſ.2. par.11. & deciſ.224. num.26. & 27.* vbi actor in prioribus inſtantijs obtinuerat ad ſui fauorem ſententias in iudicatum tranſactas, *par.17. recent.* & meritò quia inde non oritur ſufficiens bonæ fidei præſumptio, neq; enim principium ſed finis in quolibet actu debet cõſiderari ad quod faciunt etiam ſacrę paginę vbi non qui benè incæperit, ſed qui perſeuerauerit in operibus ſaluriferis, & meritorijs vſque in finem, hic ſaluus erit, *Bonon. fideicom. Caroli de Pepulis 5. Maij 1679. coram R.P.D. Rondinino.*

Fructus autem rei per Eccleſiam nulliter alienatæ num veniant reſtituendi à die alienationis, vel à die motæ litis latè differit *Rota cor. Coccino dec.1415.* vbi ſignanter diſtinguitur vtrum nullitas alienationis proueniat ex defectu ſolemnitatum, quo caſu à die alienationis reſtitutio fructuum fieri deberet, vel ex defectu cauſæ, quo caſu reſtituendi eſſent ſolum à die motæ litis, maximè ſi ille, qui contraxit cum Eccleſia poterat probabiliter credere quod alienatio eſſet valida, cum in dubio poſſeſſoris bona fides ſit præſumenda vt præſeruetur à fructuum reſtitutione, illoſque ſibi proprios faciat, ad quem effectũ ſufficit carentia malæ fidei, & quæuis cauſa alioquin temeraria, & beſtialis, *Adden. ad Gregor. deciſ.74. litt.A. Merlin. deciſ.173. num.10. & deciſ.687. num.19.*

Et quod petens fructuum reſtitutionem probare debeat malam fidem poſitiuam in poſſeſſore, *Soccin. iun. conſ.76. numer.60. lib.1. Lotther. de re benefic. lib.2. quæſt.45. ſub numer.36. verſ. ſufficit, Rota coram Buratt. dec.164. num.6. & deciſ.227. num.5. & in Sabinen. ſpolij 7. Maij 1667. coram bo. me. Beuilacqua.*

15 Alia ad excluſionem malæ fidei, *vide apud Merlin. deciſ.887.*

16 Fructus rei minoris nulliter alienatæ reſtitui non debent niſi à die motæ litis, *Buratt. deciſ.674. num. 2. & ſeqq. Merlin. deciſione 482. num. 1.*

Quoad fructus recompenſatiuos, quod illi debeantur non minus ab emptore qui poſſedit bona, & pretium non ſoluit ſiue in totum, ſiue in partem pro rata pretij non ſoluti, quã à venditore qui pretium exegit, & rem venditam non tradidit emptori, firmauit etiã *Rota coram Manzanedo deciſ.500. num.2. & deciſ. 138. num.2. par.13. recent.*

Et quod ex læſione enormiſſima oriatur dolus reipſa, & iſte dolus æquiparetur dolo ex propoſito ad effectum vt contractus ſit ipſo iure nullus, tradit *Rota coram Durano dec. 121. num. 29. & 30. ſupra dec.49. n.12. & ſeqq.*

MONOPOLITANA IVRISPATRONATVS.

Veneris 21. Maij 1610.

ARGVMENTVM.

Dum ſuper iurepatronatus ſit iudicium, non poteſt abſque vitio attentatorum fieri collatio, ſeu inſtitutio beneficij, prout attentata eſt quoq; traditio poſſeſſionis beneficij eiuſdem iuriſpatronatus, quæ tanquam talis eſt ſequeſtranda; nec attentata excuſantur, niſi conſtet de non iure petentis per rem iudicatam, vel partis confeſſionem.

SVMMARIVM.

1 *Lite pendente inter præſentatos ſuper validitate præſentationis vtriuſque non poteſt per Ordinarium fieri collatio, ſeu inſtitutio Beneficij, & facta eſt attentata, & nu.6.*

2 *Traditio poſſeſſionis Cappellaniæ facta lite pendente eſt attentata.*

3 *Attentata ſunt reuocanda, niſi euidenter conſtet de non iure petentis reuocationem, quod apparere debet per rem iudicatam, vel partis confeſſionem, & nu.7.*

4 *Sententia facit præſumere iuſtitiam, niſi probetur contrarium.*

5 *Poſſeſſio attentata eſt ſequeſtranda.*

DECISIO CLX.

Dixerunt Domini conſtare de attentatis,
quia pendente lite inter præſentatos ſu-
1 per validitate præſentationis vtriuſque non
potuit per Ordinarium fieri collatio, ſeu in-
ſtitutio Alexandro abſque vitio attentatorũ,
*Modern. de attent. part.1. in præfat. num. 17. & fuit
reſolutum in cauſa Calaguritana de Ollauri 28. Ia-
nuarij 1604. coram R.P.D. meo Decano,* nec po-
2 ſteà deueniri ad traditionem poſſeſſionis Cap-
pellaniæ pendente termino dato ad appellan-
dum, *cap. non ſolum de appell. in 6. Caſ. de Graſſ.
deciſ.2. eod. tit. & fuit deciſum in dicta Calaguritana de Ollauri, & alias ſæpiſſimè.*

Nec placuit exceptio pro parte Alexandri
3 oppoſita de non iure Cæſaris, quia de huiuſ-
modi non iure debet conſtare per confeſſio-
nem partis, vel per rem iudicatam, *iuxtà dec.
3. de reſtit. ſpoliat. in nou.* aliàs non impedit re-
uocationem attentatorum, *Modern. de attent.
part.3. cap.24. quæſt.1. num.64. & ſeqq.* & in caſu
4 iſto non ſolum non conſtat de non iure Cæ-
ſaris, quinimò potius pro eius parte affertur
ſententia vltimo loco data ad eius fauorem,
pro qua præſumitur *Gabr. de attent. concluſ. 5.
num.1.*

Et ex his Domini mandarunt poſſeſſionem
5 Alexandri tanquam attentatam eſſe ſeque-
ſtrandam iuxtà obſeruantiam Rotæ, *vt per Caputaq. deciſ. 157. par. 3.* Et fuit pluries deciſum
&c.

In eadem cauſa ſunt infra deciſ. 183. & 207.

ADNOTATIO.

De materia beneficij litigioſi, & quod ſtante lite non poſſit in beneficio patronus exercere ius præſentandi, nec Ordinarius ius conferendi citra vitium attentatorum late dictum eſt *ſupra poſt dec.* 128.

A ſententia ſuper inſtitutione lata in cauſa beneficiali, in qua erat quæſtio iuriſpatronatus datur appellatio, ideo omnia geſta poſt
6 appellationem interpoſitam, vel pendente termino ad appellandum remanent attentata. *Viuian. de iurepatron. lib.* 11. *cap.* 9. *dec.* 197. *num.* 1. *& ſeqq. par.* 5. *rec.*

Quæ quidem attentata ſunt omnino reuo-
7 canda niſi conſtet de non iure petentis reuocationem, vel per illius cõfeſſionem, vel per rem iudicatam *Buratt. deciſ.* 13. *num.* 9. *Merlin. dec.* 171. *n.* 2.

Prout reuocata fuerunt in caſu iſto *infra dec.* 183. & 207.

PAMPILONEN. PRÆEMINENTIARVM.

Lunæ 24. *Maij* 1610.

ARGVMENTVM.

Declaratoria quando, quibuſue ſeruatis detur à Rota contra contumaces, & inobedientes: De litis expenſis reficiendis à temerè illã ſubſtinente: Quando reſtitutio in integrum retardet executionem: Compenſatio non datur de liquido ad illiquidum.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria datur à Rota contra contumaces præſentatis executorialibus perſonaliter, & poſteà reproductis inſimul cum reſponſione, ac ſeruatis quatuor terminis ad docendum de paritione.*

2 *Declaratoria non euitatur ex nullitatibus, quando iſta fuerunt ſublata ex deciſionibus in cauſa factis.*

3 *Subſtinens litem per plures inſtantias debet in expẽſis condemnari, etiam quod ſententia ſit modificata, & partim reuocata.*

4 *Dimittens poſſeſſionem dolo, habetur in eius odium pro poſſeſſore, & tanquam talis debet condemnari.*

5 *Reſtitutio in integrum non retardat executionem cæptam poſt relaxationem executorialium.*

6 *Compenſatio de liquido ad illiquidum non datur.*

7 *De conceſſione, vel denegatione Declaratoriæ.*

8 *De refectione expenſarum litis.*

DECISIO CLXI.

VNa tantùm parte informante dixerunt Domini dandam eſſe declaratoriam contra Laurentium de Aluna ob non paritionem ſententijs Rotalibus quoad expenſas;
1 nam conſtat, exequutoriales fuiſſe ei perſonaliter intimatas, & poſteà reproductas inſimul cum reſponſione Laurentij, ac etiam ſeruatos quatuor terminos ad docendum de paritione ſeruari ſolitos, quo caſu contra contumaces datur declaratoria, *Mohed. dec.* 1. *de ſentent. ex comm. Achill. dec.* 5. *nu.* 2. *eod. tit.* & fuit ſæpiſſimè deciſum.

Nec releuare reſponſiones per Laurentium datas, dum executoriales fuerunt ei in partibus perſonaliter intimatæ, & primo iſtas expenſas non deberi, ex quo ſententiæ Rotales non reuocant in totum Sententiam Ordinarij,
2 ſed eam tantùm limitant in aliquibus caſibus: quia fuit dictum, difficultatem ceſſare ex lectura ipſarum ſententiarum, & ex deciſionibus Rotalibus, ex quibus apparet, quod Laurentius prætendebat ſibi vti verò Archipreſbytero deberi omnes præeminentias, *iuxta Text. in cap. fin. cum ibi not. de offic. Archipresb.* quod fuit ſibi per ſententias denegatum; ideò, etiamſi ei fuerit relicta aliqua particularis preeminentia reſpectu alicuius actus ex titulo particulari, non poteſt dici, quod ſententiæ Rotales ſint tantùm modificatiuæ, ſed in om-
3 nem euentum quoad præeminentias ſibi nõ debitas debebat cedere, non autem ſubſtinere litem per tot inſtantias, aliàs tenetur ad expenſas, etiam quod ſententia fuerit tantùm pro parte reuocata, *Verall. deciſ.* 46. *incip. item dixerunt Domini lib.* 1. *in manuſcript.*

Nec placuit alia reſponſio, quod ipſe non ſit amplius Archipresbyter, quia cum
4 ipſe ſubſtinuerit hanc litem iniuſtam vſque ad executoriales, etiam quod poſteà dimiſerit, in eius odium debet haberi prò poſſeſſore *cap. pro poſſeſſore de reg. iur. in* 6. *l. qui dolo ff. eod.*

Ad illud, quod dixit de reſtitutione in in-
5 tegrum fuit reſponſum, quod illa non retardat, quando executio eſt cæpta prout in caſu iſto per relaxationem executorialium *Put. dec.* 285. *lib.* 2. *Caſ. de Graſſ. deciſ.* 1. *num.* 14. *de reſtit. in integr.*

Dum verò fuit oppoſitum de compenſa-
6 tione placuit reſponſio, quod de credito liquido Laurentii non conſtet, & ſic intrat regula, de liquido ad illiquidum non fit compenſatio *l. compenſationes, C. de compenſat. cum vulg.*

Supra poſt deciſ. 101. *referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ.*

ADNOTATIO.

De materia declaratoriæ relaxandæ contra non
7 parentes mandatis Rotalibus agitur *poſt dec.* 125.

De expenſis vero litis, & quando ſint refi-
8 ciendę tractatur pariter *ſupra dec.* 89. & *infra dec.* 319.

Compenſatio non admittitur de credito liquido cum illiquido, vel ſuper quo pendet lis, & controuerſia *Surd. conſ.* 164. *nu.* 1. & *ſeqq. dec.* 532. *num.* 7. *part.* 4. *tom.* 3. *recent.* & *infra deciſ.* 298. *vide ſupra poſt dec.* 37. *in fin.*

BO-

BONONIEN. PORTONI.

Mercurij 2. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſori pro remotione impedimenti ſibi præſtiti in re poſſeſſa datur interdictum retinendæ, quod non impeditur per ea, quæ reſpiciunt petitorium. Poſſeſſio quando præſumatur potius iure proprio, quam iure familiaritatis.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſori competit interdictum retinendæ pro remotione impedimenti præſtiti ſuper poſſeſſione per ipſum retenta.*

2 *Manutentio non impeditur per ea, quæ reſpiciunt petitorium, quod per ſententiam, & rem iudicatam terminatur*

3 *Poſſeſſio præſumitur potius iure proprio, quam iure familiaritatis, & de hac num.4.5.6. ac 7. & ſeqq.*

DECISIO CLXII.

Placuit Dominis deciſio aliàs facta, quod ſententia de partibus lata ad fauorem Marchionis ſit confirmanda, quia ex teſtibus, & alijs pro parte ipſius Marchionis deductis conſtat ante appoſitionem Portoni, viculum fuiſſe liberum, & ſine aliquo impedimento
1 & per appoſitionem huiuſmodi fuiſſe turbatum in dicta poſſeſſione, quo caſu ei competebat interdictum retinendæ aduerſus dictum impedimentum pro illius remotione, *l. ſicut §. Ariſto in fin. & ibi gloſſ. in verbo vti poſſidetis ff. ſi ſeruit. vindic. cum alijs in dec. alleg.*

Nec placuit illatio facta per Informantes pro Comite Iulio ex dominio eius Domorum, exiſten. intrà Portonum ad dominium viculi, *iuxtà not. in l. quod Conclaue ff. de damn. infect.* quia vltra quod negatur pro parte Marchionis dominium omnium Domorum exiſten. intrà limites Portoni ſpectare ad D.
2 Com. Iulium, fuit reſponſum, hoc reſpicere petitorium, & donec id fuerit deciſum per ſententiam, & rem iudicatam, non eſſe impediendam manutentionem, *cap. 1. & ibi Abb. num. 4. vt lit. pend. Put. dec. 497. lib. 2.* maximé quod etiam Marchio in eodem Viculo citra Portonum habet Domos ex vtraque parte, & vlterius per plures annos tàm ipſe, quàm ſui Authores poſſederunt viculum pro indiuiſo, & vti communem.

Neque obſtare, quod dicebatur poſſeſſionem Marchionis fuiſſe iure familiaritatis, & ideò non eſſe manutenibilem *l. qui iure cum ibi*
3 *not. ff. de acquir. poſſeſſ.* quia præter id quod hoc non probatur, & in dubio quis præſumitur poſſidere iure proprio, & non iure familiaritatis, *vt per gloſſ. in l. 2. verb. vt dominium, & ibi Bart. & alij C. de acquir. poſſeſſ. Natt. conſ. 102. n. 15 lib. 3. cum alijs per Surd. conſ. 94. num. 35. lib. 1.* fuit
4 dictum adhuc non conſtare de dominio Comitis Iulij, præcipuè reſpectu Viculi, quem Marchio communem, & pro indiuiſo prætendit, ac tanquam talem ſemper poſſediſſe, & ideò non intrare diſpoſitionem *Text in d. l. qui iure familiaritatis*, quæ tunc procedit, vbi conſtat de iure alterius in proprietate, & de non iure poſſidentis, *vt per Doct. ibi, præſertim Caſtren. ſub num. 1. Alex. conſ. 36. circa fin. verſ. non obſtat lib. 1.*

Præſertim quod inter partes non interce-
5 dit talis coniunctio ſanguinis, vt poſſeſſio Marchionis poſſit dici fuiſſe iure familiaritatis, prout ad iſtum effectum requiritur, vt colligitur ex tradit. *per Doct. in d. l. qui iure familiaritatis.* Quinimò ex deductis pro Marchio-
6 ne viſum fuit eius poſſeſſionem ad aliam cauſam potius, quàm ad ius familiaritatis referri poſſe, quo fit, vt tanto magis ceſſet ratio familiaritatis, *vt per Brun. conſ. 35. numer. 3. verſ. nec obſtat tex. lib. 2. int. conſ. feud.*

Et ita deciſum &c.

Poſt deciſ. 125. referuntur ſupra aliæ deciſiones iſtius cauſæ.

ADNOTATIO.

De poſſeſſione iure familiaritatis aliqua dicta
7 ſunt *poſt dec. 104. & de ea agunt Aldouin. conſ. 53. num. 22. & ſeqq. Conciol. alleg. 24. n. pariter 22. & ſeqq. Poſth. de manut. obſeru. 54. Rota deciſ. 268. part. 9. rec.*

Quod ex actibus facultatiuis, nec ius oriatur,
8 nec poſſeſſio manutenibilis tradit *Rota dec. 46. num. 17. poſt Bonden. collect. legal. & dec. 184. num. 14. & 15. par. 17. rec.*

Manutenibilis tamen eſſet poſſeſſio etiam facultatiua, & iure familiaritatis habita quando dubitaretur an ea retineretur iure familia-
9 ritatis, vel iure proprio, quia pendente lite, & donec articulus decidatur cōcedenda foret manutentio poſſidenti *Poſth. de manut. obſer. 54. ſub num. 19.*

Maximè autem facultatiua præſumitur poſ-
10 ſeſſio vbi agitur inter conſanguineos, & affines *dec. 101. nu. 16. par. 4. tom. 2. rec.*

Quæſtio an via vicinalis poſſit claudi latè agitur *per Capoll. in tract. de ſeruit. ruſtic. præd. cap. 3. num. 27.*

Vicinalis autem, & priuata via dicitur ea de qua memoria habetur conſtructam fuiſſe ex collatione ſitus habita ab agris vicinis, alias via, cuius non extat talis memoria publica reputatur *Cepoll. d. cap. 3. num. 18.*

Publica vero via regulariter eſt illa, cuius ſolum fuit à Principe ad ambulandum pro vſu publico deſtinatum *Fenzon. ad ſtat. Vrb. cap 105. n. 4. & 5. Surd. dec. 42. nu. 4.*

Hinc via initium ſumens à via publica, & terminans in aliam viam publicam præſumitur publica *Canaler. dec. 631. num. 5.*

CORDVBEN. DECIMARVM.

Ven. 4. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria ſemel conceſſa non eſt iterum concedenda, niſi ex aliqua iuſta cauſa, cuius hic multæ enumerantur.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoriam ſecundam Rota concedere non ſolet, etiam ſuper nouis articulis, vt euitetur ſuſpicio calumniæ, ac nu. 5.*

2 *Remiſſoria quando ex iuſta cauſa poſſit, aut debeat iterum concedi, & quæ dicatur iuſta cauſa, ibidem, ac cæteris numeris ſeqq.*

DECISIO CLXIII.

Eſt penes Marcheſ. de commiſſ. part. 1. fol. 287.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 14.

ADNOTATIO.

De remiſſoria aliqua dicta ſunt *poſt deciſ. 42. & 83.*

Semper denegatur remiſſoria quando viget ſuſpicio calumniæ *deciſ. 261. num. 3. & 10. par. 17. rec.*

Ac quando materia articulata eſt irreleuans *d. dec. 261. nu. 4. & 8.*

Denegatur quoque remiſſoria in eadem
5 cauſa ſi fuit alias, vel ſemel iam conceſſa *Veſtr. in prax. lib. 6. cap. vlt. num. 3. & ibi Adden. num. 18. Gregor dec. 367. num. 2. vbi Add. allegat noſtram deciſionem, dec. 406. num. 2. verſ. & propter ſimilem par. 2. & dec. 235. nu. 1. par. 5. rec.*

Etiamſi conceſſa fuiſſet in alio Tribunali dummodo contineat eaſdem materias *Gregor. dec. 497. nu. 5.*

Eoque magis ſi concurrat timor ſubornationis teſtium *Scraph. dec. 688. Priol. dec. 76. nu. 5. & deciſ. 301. num. . part. . tom. 1. rec.*

Vel ſi agitur de examinandis eiſdem teſtibus, qui iam fuerunt ſemel examinati, hoc enim eſt omnino reprobatum licet eorum dicta non fuerint publicata *deciſ. 3 8. num. 4. par. 2. recent.*

Sed ex iuſta cauſa etiam bis remiſſoria con-
6 cedi poterit *Add. ad Gregor. loc. cit.*

Sicuti publicatis teſtium dictis adhuc illi poterunt denuo examinati, vel interrogari ſi non fuerunt bene examinati, vel interrogati per Iudicem, vel Notarium aſſiſtentem examini, non autem ſi malum examen prouenit ex culpa alterius ex partibus, vel earum Procuratoris *d. dec. 328. nu. 5.*

Hinc ſi examen ſemel factum fuit nullum, non ſolum denuo, & pro ſecunda vice, ſed & pro tertia vice conceditur remiſſoria, vt poſſit validè reiterari *Caualer. dec. 425. num. 2. & dictum fuit in Anconitana pecuniaria 7. Ianuarij 1669. §. parum coram bo. me. Beuilaqua.*

Conceditur etiam noua remiſſoria ei, qui illam alias obtinuit ſuper eadem materia quādo articuli tàm in cortice verborum, quàm in ſubſtantia ſunt magis ſpecificè concepti ex theorica *Bart. l. qui per ſalutem num. 4. ff. de iur.*
7 *iur.* de ſtylo Rotę teſtantur *Caualer. dec. 469. n. 2. Coccin. dec. 23. num. 2. Gregor. dec. 191. nu. 3. Buratt. dec. 380. num. 11. & 12. 555. num. 7. & 837. num. 3. dec. 51. num. 10. & ſeqq. part. 10. rec. & fuit dictum in Aſculana aquarum 14. Maij 1668. §. non obſtat coram Reuerendiſſ. Bourlemont, & in dicta Anconitana pecuniaria loc. cit.*

Item quando vnus ex articulis nouiter pro-
8 ductis eſt nouus, ac ſuper noua materia releuanti *Buratt deciſ. 392. num. 5. dec. 183. num. 2. par. 4. tom. 1. recent. & habetur in d. Aſculana aquarum §. non obſtat.*

Quod ſi quis obtinuiſſet admiſſionem articulorum ad effectum examinandi teſtes in Curia, ſed deinde adeo ad examen deuenire neglexiſſet, quod idnè teſtes abierint, ideoque petat litteras remiſſoriales ad effectum examinandi illos in loco vbi degunt, non foret audiendus, cum debeat ſuæ negligentiæ imputare cur huiuſmodi probationis facultatem tamdiu protraxerit, quod teſtes ſe abſentauerint *Paul. de Caſtr. in l. de die § tutor ff. qui ſatiſd. cogant Veſtr. in prax. d. cap. vlt. in addit. Res. dec. 570. nu. . par. 4. tom. 1. rec.*

Cæterum hæc materia eſt quotidiana, & vbique de ea ſunt plenæ paginæ, attendendo
9 potiſſimum an adſit, vel non adſit ſuſpicio calumniæ, quæ eſt principalis cauſa concedendi, vel denegādi remiſſoriā *dec. 223. n. 16. p. 9. rec.*

ROMANA RAMINIS.

Lunæ 7. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Statutum Vrbis tribuens executionem duabus ſententijs conformibus comprænendit ſolum Ciues, Incolas, & Diſtrictuales, non autem forenſes, & quis dicatur Ciuis, vel Incola alicuius loci, ac ex quibus id dignoſcatur, & quomodo poſſit doceri de mandato procuræ, ſi opponatur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia, à qua fuit appellatum intra legitima tempora non tranſit in iudicatum, & per appellationem ſuſpenditur illius effectus.*

2 *Statutum Vrbis tribuens executionem duabus ſententijs conformibus comprahendit ſolum Ciues, & Incolas non autem forenſes, & nu. 9.*

3 *Ciuem, vel Incolam Vrbis quem eſſe ex quibus cognoſcatur.*

4 *Procurator, qui non eſt, non poteſt appellare à ſententia contra aliquem lata.*

5 *Mandatum procuræ poteſt quandocunque oſtendi, niſi antea ſit de eo expreſſe oppoſitum.*

6 *Cauſa appellationis debet committi intra decem dies, quando ſunt dati Reuerentiales.*

Decla-

Digitized by Google

Declara, vt num. 7. & ſeq.
10 *De Ciuibus, Incolis, & incolatu, & quomodo iſta qualitates acquirantur, quomodoue amittantur.*

DECISIO CLXIV.

FVit reſolutum, non conſtare de re iudicata, quia à ſententia R. P. D. mei Lancellotti vltimo loco lata fuit intra legitima
1 tempora appellatum, per quam appellationem fuit ſuſpenſus illius effectus, itaut non potuerit tranſire in iudicatum *cap. Paſtoralis §. prætereà de offic. deleg. Abb. in rub. de appell. num. 4. & Felin. numer. 1. Rota deciſ. 65. circa med. eod. tit. in nou.*

Nec viſum fuit Dominis in præſenti caſu
2 intrare Statutum Vrbis de duabus conformibus, quia illud ſolum habet locum inter Ciues, & Incolas, qualem non conſtat fuiſſe Al-
3 phonſum, qui Romæ non manebat animo ibi perpetuo habitandi, ſed ſolum occaſione mercaturæ, vt colligitur ex eo, quod hic bona non habebat, nec familiam retinebat, & poſteà in Patriam reuerſus fuit, vbi etiam obijt, *l. ciues, C. de incol. lib. 10. gloſs. in l. 1. in verb. incolam, C. de municip. & originar. eod. lib. & fuit dictum in cauſa Ciuitatis Caſtelli hæreditatis 1. Decembris 1606. coram R. P. D. meo Ludouiſio.*

Nec ſubſiſtit, quod dicebatur appellationem fuiſſe, interpoſitam à perſona minùs le-
4 gitima, quia Baſſanus, qui illam interpoſuit erat Procurator vſque ab initio litis conſtitutus, vt conſtat ex illius mandato nuper producto, de quo poteſt quandocunque doceri,
5 dum non fuit per Alphonſum de eo expreſſe oppoſitum, *Rota deciſ. 19. de Procur. in antiq. Put. deciſ. 331. num. 8. & ſeqq. lib. 2. Sarmen. dec. 10. lib. 1. & fuit ſæpiſſime deciſum.*

Minus obſtat, quod cauſa appellationis nõ
6 fuerit commiſſa infra decem dies datos ad appellandum, prout fieri debebat, ex quo fuerant dati reuerentiales, *Caſſad. dec. 4. de appell. & fuit dictum in Calaguritana Cappellæ 28. Ianuarij 1585. coram Illuſtriſs. Card. Pamphilio*, quia
7 cum ante lapſum decem dierum ſuperuenerint feriæ, & vacantiæ Paſchales, intra quas fuit commiſſa appellatio, & ſic parti appellati nihil deperierit, Lucatellus, & ſocij excuſantur à deſertione, *vt fuit reſolutum in vna Heldiſen. Vicariæ 12. Februarij 1557. coram Qui-*
8 *roga*. Præſertim quod ex teſtibus pro eorum parte examinatis conſtat de diligentijs factis intra decendium, *Rota dec. 48. & 50. de appell. Veſtr. in prax. lib. 7. cap. vlt. num. 5. in fin.*

Non reperitur in hac cauſa alia reſolutio, niſi illa de qua infra dec. 195.

ADNOTATIO.

De incolis, & incolatu reſpectu Statuti Vrbis *vide Fenzon. ad hoc Stat. cap. 12. vbi regiſtratur*
9 *votum* Pen. *Buratt. dec. 183. num. 8. & ſeqq. & dec. 244. vbi Add.* examinat quis dicatur ciuis, quis
10 incola, quæ ſit differentia inter ciuem, & incolam, & quomodo acquiratur, vel amittatur incolatus *coram Em. Ottobob. dec. 93. 145. & Deciſ. Pamphilij. 148. & in Ariminen. Cappellaniæ 20. Martij 1676. coram Reuerendiſs. Bourlemont.*

PERVSINA RELEVATIONIS INDEMNITATIS.

Lunæ 14. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio nulliter, vel iniuſtè capta, etiam Iudicis auctoritate non eſt manutenibilis: Requiſita Saluiani: Detentatio ſufficit pro manutentione: Ex conſtituto appoſito in inſtrumento deliberationis non transfertur poſſeſſio, ad quam acquirendã requiritur in Procuratore mandatum ſpeciale, nec ſufficit illud generale ad lites; Quando poſſeſſio defuncti transferatur in hæredem, & quid operetur productio iurium facta per compulſum.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio Iudicis auctoritate capta eſt manutenibilis.*
2 *Iudex nulliter, & iniuſte procedens non priuat quem ſua poſſeſſione, & nu. 15.*
3 *Saluiani requiſita, quæ ſint, hic ponuntur, & numer. 14.*
4 *Detentatio ſufficit ad effectum manutentionis.*
5 *Notoria iniuſtitia deduci debet ex uſdem actis.*
6 *Poſſeſſio non transfertur per Conſtitutum à Iudice appoſitum in inſtrumento deliberationis, & numer. 10.*
7 *Mandatum ad lites non eſt ſufficiens ad transferendam poſſeſsionem, ſed requiritur ſpeciale, & num. 20.*
8 *Amplia etiamſi ſit* cum libera, *quia reſtringitur ad expreſſa, & n. 21.*
9 *Productio* per compulſum *non operatur approbationem, ſeu ratificationem contentorum in ſcriptura productis, & n. 17.*
10 *Locatio, quæ non probatur effectuata poſſeſsionem non probat, & n. 18.*
11 *Poſſeſſio defuncti non transfertur in hæredem abſque apprehenſione. & nu. 19.*
12 *Legitima non debetur filio viuente patre.*
13 *Manutentio non datur ſine poſſeſsione.*

DECISIO CLXV.

Penès Poſth. de manut. deciſ. 120.

In hac cauſa eſt deciſ. 403. part. 1. rec.

ADNOTATIO.

De clauſulis *cum libera* aliiſque generalibus, & amplis in procuratorijs mandatis apponi ſolitis, earumque effectibus, agitur *ſupra poſt dec. 36.*
14 De requiſitis in iudicio ſaluiani *ſupra deciſ. 113. & infra dec. 420. 566. & 573.*
Quãdo ſit danda manutentio ſecundo poſſi-
15 dẽti cũ auctoritate iudicis, vel primo poſſeſ-

ſori *vide Poſtb. latiſsime in tract. de manut. obſeru. 12. vbi vtitur hac deciſione.*

Notabiliter hic firmatur, quod per clauſu-
16 lam *conſtituti* appoſitam in Inſtrumento de-
liberationis ſtipulato Iudicis officio non tran-
sferatur poſſeſsio manutenibilis in conſtitu-
tarium, ſeu deliberatarium, quod & relata
hac noſtra deciſione ait *Poſt. de manut. obſeru. 20. num. 25.*

Productio iurium facta *per compulſum* regulariter non nocet producenti, nec ex tali productione valet inferri eorum approbatio *Gregor. dec. 467. num. 10.*

Niſi producantur iura ſuper quibus producens fundet ſuam intentionem, nam tunc iura producta cenſentur approbata, nec poſſunt amplius impugnari, quamuis productio fiat cum clauſula *per compulſum*, *Bich. dec.* 164. *nu.* 12. *Coccin. dec.* 1975. *num.* 22. *deciſ.* 431. *num.* 7. *par.* 13. *& dec.* 421. *num.* 5. *par.* 14. *rec.*

Hinc ſi producens vſus fuit iuribus, quæ *per compulſum* produxit, & illorum vigore ſententiam obtinuit, non poterit ea amplius impugnare *Coccin. d. dec.* 1975. *num.* 23. *&* 25.

Poterit etiam Iudex vti ſcripturis productis cum clauſula *per compulſum* ad eliciendam veritatem facti in præiudicium producentis *Peutinger. dec.* 425. *nu.* 29.

Cæterum productio per compulſum quo-
17 modo fiat, & quid operetur *vide Poſtb. de ma-
nut. obſeru. 97. num. 9. & ſeq. qui allegat noſtram de-
ciſionem, Rot. dec. 253. n. 11. par. 9. rec.*

Locatio non effectuata non probat poſſeſ-
18 ſionem *Poſtb. de manut. obſeru.* 24. *num.* 9. vbi
allegatur præſens deciſio.

Poſſeſsio defuncti in hæredem non tranſit,
19 ſed illius morte extinguitur, ideo per hæredē
debet apprehendi noua poſſeſsio, ſi non adſit
ſtatutum, vel conſtitutio continuatiua poſ-
ſeſsionis defuncti in hæredem *Poſtb. de manut.
obſeru.* 55. *num.* 26. *vbi allegatur præſens dec.*

Ad acquirendam poſſeſsionē mediante Pro-
20 curatore nō ſufficit illius mandatum ad lites,
ſed requiritur ſpeciale, vt poſt noſtram deci-
ſionem *Poſtb. d. obſeru.* 55. *num.* 115. *& dictum eſt
ſupra poſt deciſ.* 133.

21 Nec ſufficit mandatum *cum libera, Poſtb. ibi-
dem num.* 118. *vbi ſequitur hanc deciſ.*

ILLERDEN. PRIORATVS.

Lunæ 14. *Iunij* 1610.

ARGVMENTVM.

Iuriſpatronatus vſurpatio in Vniuerſitatibus excluditur per immemorabilem, quæ quomodo ſit probanda per teſtes de ea deponentes hic enunciatur.

SVMMARIVM.

1 *Iura præſumunt vſurpationem iuriſpatronatus in Vniuerſitatibus, niſi concurrant requiſita* Sac. Conc. Trident. ſeſs. 25. cap. 9. de reform. *quæ hic recenſentur, & n.* 6.

2 *Requiſita immemorabilis quomodo probentur per teſtes remiſſoriales, & latius nu.* 5.

3 *Teſtes deponentes ſuper immemorabili per dictionem,* Citra, *abſque copula, &, benè probant, ſi addant alia verba,* ſemper, & continuè, *quæ denotant temporis continuationem.*

4 *Facilius autem ſi concurrant præſentationes probatæ per authentica documenta, & effectum ſortitæ.*

DECISIO CLXVI.

SOlo Dominico informante fuit reſolu-
tum, Prioratum, de quo agitur eſſe de
iurepatronatus Vniuerſitatis loci de Pertuſa,
1 licet enim in Vniuerſitate iura præſumant
vſurpationem, vbi non affertur probatio, à
Sac. Concil. Tridentino ſeſſ. 25. cap. 9. verſ. in ijs verò
requiſita, nempe immemorabilis cū cōtinua-
tis præſentationibus ſpatio quinquaginta an-
norum per authenticas ſcripturas probatis, &
effectū ſortitis quibus iuſpatronatus remanet
probatum etiā in his, in quibus cōcurrit præ-
ſumptio vſurpationis ex forma ipſius Sac.
Concilij, vt fuit pluries deciſum.

In caſu autem, de quo agitur, immemora-
2 bilis viſa fuit bene probata ex teſtibus remiſ-
ſorialibus, qui deponunt de viſu per quadra-
ginta annos dictam Vniuerſitatem fuiſſe in
quaſi poſſeſsione præſentandi ad iſtum Prio-
ratum, & de auditu à maioribus, quia ita vi-
derunt tempore ſuo, & quod nec ipſi, nec
eorum maiores viderunt, vel audiuerunt ali-
quid in contrarium, & de publica voce, & fa-
ma antè motam litem *iuxta not. per gloſſ. commu-
niter receptam in cap. 1. in verb. memoria, & ibi
Doct. de præſcript. in 6. Couarr. in reg. poſſeſſ. par. 2.
§. 3. ſub num. 7. de reg. iur. in 6.* & licet iſti teſtes
3 videantur deponere per dictionem *citra* abſq;
copula, *&*, non ideò minùs probant, quia
ſubdunt alia verba *ſemper, & continuè,* quæ
denotant temporis continuationem, quod
ſufficit *ex Bart in l. Celſus num. 25. & ibi Aquen.
num. 5. & Balb. in vlt. part ſub num. 10. ff. de vſucap.
Felin. in cap. licet cauſam ſub nu. 8. & 10. de probat.
& fuit reſolutum in cauſa Toletana iuris decimandi
20. Martij 1600. coram Illuſtriſs. D. Pamphilio, &
aliàs ſæpè.*

Concurrunt etiam præſentationes probatæ
4 per authentica documenta ab anno 1582. ci-
tra, & ſic ſpatio 50. annorum, & vltra con-
tinuatæ, & effectum ſortitæ, cum fuerint ſuc-
ceſsiuè factæ per obitum præſentatorum, *iuxta
conſ. Oldradi 229. nu. 2. ſæpiſſime in Rota canonizatum.*

ADNOTATIO.

Habet locum hæc præſumptio in Vniuerſitatibus, etiam paruis, quæ proinde iuſpatronatus debent iuſtificare iuxta formam præſcriptam in Concilio Tridentino *Mantic. dec.* 234. *&* 253. *dec.* 197 *num.* 3. *& dec.* 477. *num.* 10. *part.* 5. *& dec.* 385. *part.* 14. *rec.*

Contrarium quando Vniuerſitates paruæ nō habent iuriſdictionem præſertim ſi patronatus pro parte ſpectet ad alium, in quo non poſſit

cadere

cadere talis præſumptio *fuit dictum in Bononien. Parochialis 3. Iulij 1679. coram R. P. D. Vicecomite.*

Dictio *ſemper* importat temporis continuationem, ac reiterationem actus *Giurb. conſ. 99. num. 18. Camerinen. pecuniaria 12. May 1679. coram R. P. D. Taia.*

Teſtes ſuper immemorabili debent deponere cum quatuor requiſitis. Primo quod
ſemper viderint, & audiuerint ita eſſe, ſecun-
5 do quod nunquam contrarium viderint, nec
audiuerint, tertio quod talis eſt, & fuit ſemper communis opinio, & quarto quod talis fuerit memoria ſemper, nec illa extet contrarij etiam initij *gloſſ. in cap. 1. verb. memoria de præſcript. in 6. quam quotidie amplectitur Rota teſte Vrſell. concluſ. 148. num. 360. & ſeqq. Pen. dec. 91. nu. 31. & deciſ. 508. deciſ. 10. & 11. poſt Viuian. de iure patron.*

Immemorabilis autem in materia iuriſpa-
6 tronatus potentium eſt omnino probanda ad
excluſionem præſumptæ vſurpationis ex præſcripto *Sac. Concil. Trident. cap. 9. de reformat. Coccin. deciſ. 25. d. dec. 11. poſt Viuian. deciſ. 102. nu. 7. par. 7. & late dec. 444. par. 14. rec.*

VRBINATEN. BENEFICII.

Veneris 18. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Sequeſtrum apponitur ſuper fructibus Beneficij, quando poſſeſſio eſt vitioſa, imò capta, pendente tempore ad appellandum eſt attentata, ſi à ſententia dabatur appellatio, prout datur à ſententia executoris mixti, qualis eſt, qui deputatur cum clauſula, *vocatis vocandis.*

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtrum apponitur in beneficio, quando poſſeſſio eſt vitioſa, & n. 5. cum ſeq.*

2 *Poſſeſſio Beneficij capta, pendente tempore ad appellandum, eſt attentata.*

3 *Appellatio datur à ſententia executoris mixti, qualis eſt conſtitutus cum clauſula,* vocatis vocandis.

4 *Poſſeſſio capta, pendente tempore ad appellandum, licet non fuerit appellatum, venit tamen reuocanda per viam nullitatis, non autem attentatorum, & num. 7.*

DECISIO CLXVII.

IN hac cauſa vertente coram R.P. D. meo Marcomontio propter eius malam valetudinem propoſui Dubium, quod fuit per
Dominos reſolutum pro informante, nem-
1 pè apponendum eſſe ſequeſtrum, quod datur
vbicunque poſſeſſio eſt vitioſa *Verall. dec. 52. incip. dicto idem lib. 1. in manuſcript. & fuit deciſum in Florentina iuriſpatronatus 28. Aprilis 1606. corã R. P. D. meo Ludouiſio, & aliàs ſæpè.*

Quod autem poſſeſſio Antonij Cornei fue-
2 rit talis vitiata fuit clare conſtare ex eo, quod
illa fuit capta pendente tempore ad appellandum *cap. non ſolum de appell. in 6. Mil. in repert. in verb. attentata pendente tempore, cum alijs per Modern. de attent. in 2. part. cap. 11. num. 14. & ſeq.* Nec eſt dubium ab huiuſmodi ſententia dari appellationem, quia licet Iudex diceretur exequutor litterarum Apoſtolicarum, cum ta-
3 men in litteris adeſſet clauſula, (vocatis Guidone, & alijs, qui fuerint vocandi,) dicebatur mixtus, & tenebatur aſſumere partes Iudicis, *cap. exhibita vbi Abb. num. 6. Felin. num. 4. de iudic. Rota deciſ. 30. de reſcript. in nov.* & ab eius pronuncia dabatur appellatio, *gloſſ. in cap. nouit, de appell. & poſt Innoc. & Hoſt. tradit Præpoſ. in cap. fin, verb. ab exequutore n. 3. verſ. iudic. 2. quæſt. 6.*

Non obſtat, quod poſteà non fuerit per
Guidonem, & alios appellatum, quia nihil-
4 ominus poſſeſſio venit reuocanda per viam
nullitatis, quando, prout in caſu iſto, fuit capta pendente tempore ad appellandum, *Caſ. de Graſſ. deciſ. 2. num. 5. de appell. & fuit deciſum in Calaguritana Beneficij 18. Aprilis 1605. coram R. P. D. meo Lancellotto.*

5 Et ideò fuit deciſum poſſeſſionem Antonij
ſuiſſe vitioſam, & propterea ſequeſtrandam.

ADNOTATIO.

Poſſeſſio beneficij attentatè, vel nulliter capta
6 de ſtylo Rotæ ponitur ſub ſequeſtro, *Vbald. dec. 46. nu. 4. & ſæpius.*

Attentata eſt executio facta intra terminũ
datum ad appellandum in cauſa appellabili
7 etiamſi in ſententia condemnatus non appel-
lauerit *dec. 8. poſt Viuian. de iurepatron.* & reuocari debet, vel ex capite attentatorum, vel in omnem caſum per viam nullitatis *Vbald. d. dec. 46.*

AGRIGENTINA BENEFICII.

Lunæ 21. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Appellatio datur etiam à Decreto de exequendo facto ab executore mixto, & poſſeſſio capta pendente tempore ad appellandum, eſt attẽtata, & de hoc poteſt opponere gratioſe ſubrogatus ad litis proſecutionem, etiamſi non iuſtificauerit ſuam gratioſam ſubrogationem.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio datur à Decreto de exequendo litteras Apoſtolicas ob clauſulam in illis appoſitam,* vocatis vocandis, *& nu. 6.*

2 *Poſſeſſio Beneficij capta intra decem dies datos ad appellandum, eſt attentata.*

3 *Subrogatus gratioſè, etiam ad proſecutionem litis poteſt dare de attentatis, antè quam iuſtificet ſuam ſubrogationem.*

4 *Gratioſe ſubrogatus lite pendente poteſt abſque vitio attentatorum capere poſſeſſionem,*

5 *Quomodo procedat.*

DE-

DECISIO CLXVIII.

IN hac cauſa ſub die 11. Martij præteriti vna
tantum parte informante fuit propoſitum,
an conſtet de attentatis, quod fuit reſolutum
pro informante; verum quia altera pars, quę
tunc obtinuerat gratioſam ſubrogationem,
etiam quoad proſequutionem litis, non fuerat
citata, iterum propoſui cauſam, & ſupradicta
die Domini dixerunt, conſtare de atten-
1 tatis, quia á Decreto Vicarij Panormitani de
exequendo litteras Apoſtolicas dabatur appellatio
propter clauſulam *vocatis vocandis*, in dictis
litteris appoſitam, *Card. conſ. 63. num. 2. Felin.
in cap. exhibita ſub num 4. de iudic. & in cap. de
cætero num. 10. in fin. de re iudic. & fuit dictum coram
me in cauſa Neocaſtren. Parochialis 1. Februarij
præteriti, & aliàs ſæpe*; & propterea non po-
2 tuit Piouanus infra decem dies à iure datos
ad appellandum capere poſſeſſionem huius
Beneficij abſque vitio attentatorum *cap. non
ſolum, & ibi gloſſ. in verb. innouata, & Doct. omnes
de appell. in 6. Ant. Auguſt. deciſ. 3. lib. 3. Mohed.
dec. 11. num. 2. de præben. Caſ. de Groſſ. deciſ. 2. de
appellat.*

Neque obſtare quod dicebatur Septimium
non poſſe dare de attentatis antequam iuſtificet
ſuam gratioſam ſubrogationem, quia
3 ipſe eſt ſubrogatus etiam ad proſequutionem
litis, quo caſu poteſt dare de attentatis, *vt ex
deciſ. Caputaq. 232. part. 3. tradit Lancellott. de
attent. part. 3. cap. 22. num. 4. ad fin.*

Ad fundamentum factum pro parte Pioua-
4 ni ſuper eius gratioſa ſubrogatione in ius, &
poſſeſſionem Menghæ ad curanda prædicta
attentata, *iuxta deciſ. in cauſa Regien. Prioratus
14. Iunij 1604. coram R. P. D. meo Coccino*, fuit re-
5 ſponſum in actis non conſtare de aliqua ſub-
rogatione Piouani in poſſeſſionem Menghæ,
& ideò non poſſe ſuper ea fieri aliquod fundamentum.

Et ita deciſum &c.

*Supra poſt deciſ. 84. referuntur aliæ deciſiones
huius cauſæ.*

ADNOTATIO.

De materia hic ventilata nempe de ſubrogatione
gratioſa, ac de clauſula *vocatis vocandis V.
6 in Dertuſen Canonicatus, & Cameraria 1. Iunij
1676. coram R. P. D. Rondinino, ſupra deciſ. 42. &
dec. 84. & ibi pariter in addit.*

Allegat hanc deciſionem *Lotther. de re beneſic.
lib. 3. quæſt. 13. num. 56.* ad firmandum,
quod per ſuperuenientiam ſubrogationis gratioſæ
purgetur vitium antecedens.

PERVSINA SPOLII.

Lunæ 21. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Fructus percepti à poſſeſſore condemnato ad
illos reſtituendum quomodo liquidentur,
ac taxentur, & à quo tempore teneatur illos
reſtituere.

SVMMARIVM.

1 *Fructus percepti à poſſeſſore liquidantur per teſtes ad illam minorem quantitatem, de qua deponunt.*

2 *Teſtes etiam ſingulares deponentes ſuper valore, & quantitate fructuum, cum ſit res difficilis probationis, illam probant, & hæc materia remittitur iudicis arbitrio, & nu. 7.*

3 *Maximè, ſi eorum dicta ſint adminiculata ex alijs teſtibus de auditu, & nu. 8.*

4 *Et iſto caſu locus eſt iuramento ſuppletorio, & num. 9.*

5 *Liquidatio fructuum reſpectu valoris, ſi illi non extant, fit per Calmerium, ſiue Cataſtrum, ſiue notulam, ſiue Taxam loci, in quo fuerunt percepti.*

6 *Liquidatio fructuum reſpectu reſtitutionis debet fieri à die motæ litis, à quo tempore incipit mala fides, niſi agatur de ſpolio violento, vel attentato, & num. 10.*

DECISIO CLXIX.

IN hac cauſa propoſui dubium, ad quam
ſummam ſint liquidandi fructus percepti
à D. Horatio Oricellario, & à quo tempore,
& quantum ad primam partem dubij Domi-
1 ni cenſuerunt fructus eſſe liquidandos ad eam
quantitatem, de qua deponunt teſtes pro parte
DD. de Balleonibus examinati, iuxta tamen
minorem ſummam ſecundum opinionem
*Imol. in l. inter pares num. & ibi Alex. num. 10. ff.
de re iudic. & fuit dictum coram me in vna Bonon.
pecuniaria 2. Iun. 1606.* & in terminis liquidationis
*in cauſa Romana Vineæ de Fabr. 26 Maij 1603.
coram bo. me. Litta, & ſæpe in alijs.*

Nam reſpectu prædij nuncupati Caſabiánca,
quantitas fructuum probatur ex depoſitione
primi teſtis, reſpectu verò Prædij
Formę deponit ſecundus teſtis, & quoad Prædium
nuncupatum Macinare tertius teſtis,
qui licet in eorum depoſitionibus ſint ſingu-
2 lares, tamen cum ſint Coloni partiarij, & deponant
de facto proprio, benè probant in
materia liquidationis, quæ eſt difficilis probationis,
& vt plurimum remittitur arbitrio
Iudicis, vt poſt alios tradit *Natt. conſ. 150. per
tot. lib. 3. & fuit deciſum in cauſa Fauentina liquidationis
fructuum 7. Februarij 1590. coram Illu.
Platto, & in cauſa Camerinen. Spolij 4. Febr. 1608.
coram bo. me. Iuſto, in qua aliæ deciſiones referun-
3 tur*, præſertim cum eorum dicta adminiculentur
ex alijs teſtibus de auditu *ad dec. Verall.
27. par. 3. & fuit dictum in dicta Fauentina li-
4 quidationis*, vbi dicitur, in omnem euentum
eſſe locum iuramento in ſupplementum *iuxta
dec. Caputaq. 31. part. 2.*

Quantum autem ad valorem dictorum fructuum,
qui debent liquidari in pecunia, ex
quo fructus huiuſmodi amplius non extent,
*vt fuit dictum in Turritana Tertiaria 18. Decembris
1595. coram bo. me. Cardinali Seraphino*, placuit
Domi-

5 Dominis in hoc recurrendum eſſe ad Calmerium, ſiue Cataſtrum Ciuitatis Peruſiæ, in quo pretia ſingulorum annorum ſunt adnotata, cui circa hoc ſtandum eſt, ſecundum *Doctr. Bart. in l. fin. & ibi etiam Alberic ff ad l. Iul. de annon. & Salycet. in l. 1. num. 4. verſ. ego dico C. de Epiſc. audien. & fuit tentum in cauſa Imolen. tutela 27. Octobris 1595. coram bo me. Card. Pamphilio, & in cauſa Seguntina fructuum 22. Iun. 1609. coram me.*

Quouerò ad ſecundam partem dubij, à quo tempore fieri debeat liquidatio, adeſt deciſio Illuſtriſſimi Cardinalis Millini, quod fructuũ
6 reſtitutio non debeat fieri, niſi à die motæ litis, quæ cæpit de anno 1599. non enim ſumus in ſpolio violento, vel attentato, & proptereà non fit condemnatio niſi à die litis motæ *vt per Rot. dec. 4. de reſtit. ſpoliat. in nou. Caputaq. dec. 27. par. 2.*

Et ita deciſum &c.

Aliæ deciſiones iſtius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 31.

ADNOTATIO.

De valore, ac liquidatione fructuum *ſupra dec. 126.* & cum liquidatio ſit difficilis probationis ideo ad illam iuſtificandam admittuntur le-
7 uiores probationes, teſtes ſingulares, ac etiam coniecturæ, & præſumptiones *dec. 383. n. 7. p. 17.*
8 *rec.* & valde facit arbitrium Iudicis *Em. Otthob. dec. 128. n. 1. Add. ad Buratt dec. 722. litt. C.* vbi alle-
9 gatur noſtra deciſio, & firmatur Iudicem poſſe deferre iuramentum in ſupplementum plenæ probationis.

Imo Iudex poteſt ad hunc effectum etiam extraiudicialiter ſe informare *Adden. ad Gregor. deciſ. 224. nu. 6. in fin.*

Et quod vbi deducuntur depoſitiones teſtium inter ſe diuerſæ attendi debeat minor ſumma, in qua dicuntur concordare *Seraph. dec. 1399. Caualer. dec. 586. nu. 3.*

Fructus in iudicio ſpolij, quando illud non
10 eſt violentum vel attentatum debent reſtitui dumtaxat à die motæ litis *Buratt. dec. 678. nu. 7. ſupra poſt dec. 159 nu. 14.*

Allegatur hæc *dec. infra deciſ.* 230. circa liquidationem fructuum faciendam per teſtes.

FERRARIEN. BONORVM.

Lunæ 21. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Venditor quando teneatur de euictione erga emptorem quomodocunque euictio ſequatur & de limitationibus remiſſiuè.

SVMMARIVM.

1 *Venditor, illiuſque hæredes tenentur erga emptorem de euictione, & nu. 4. cum ſeqq.*

2 *Ampliatur, quomodocunque euictio fuerit ſecuta, quando fuit ampliſſimè promiſſa, & n. 3. cumſeqq.*

DECISIO CLXX.

PRo informante, nempè DD. de Beuilaquis teneri de euictione bonorum, de quibus agitur ad fauorem DD. de Zaualeis, quia
1 in Inſtrumento venditionis eorum Authores expreſsè promiſerunt Ludouico emptori, perpetuo eum defendere, & disbrigare tàm in poſſeſſione, quàm in proprietate ab omni perſona, tàm in iudicio quàm extra omnibus ipſorũ venditorũ periculis, & expenſis, omnẽ litem in ſe ſuſcipere ſine moleſtia ipſius Ludouici, & eius proximiorum, quo caſu reſultat clara promiſſio euictionis quomodocunque bona euincantur, *vt per Abb. conſ. 43. col. 1. verſ. ſed his non obſtantibus par. 1. Pariſ. conſ. 76. nu. 21. lib. 3. cum alijs per Oſaſch. dec. 47. n. 8.*

Nec poteſt dubitari fuiſſe factum locum di-
2 ctæ promiſsioni eo ipſo, quod Camera Apoſtolica fuit immiſſa in poſſeſsionem dictorum bonorum, eaque occupauit, tum quia, vt dictum eſt, huiuſmodi promiſsio habet locum quomodocunque bona euincantur, tum etiã quia dicta promiſsio expreſsè cantat in caſu euictionis in poſſeſsione, *Bart. in l. 3. ſub num. 1. verſ. & propter prædicta ff. d. act empt. Bald. in l. 1. num. 11. ad fin. C. de peric. & commod. rei vend.*

Et ita deciſum &c.

In hac cauſa ſunt infra deciſ. 247. & forſan 337. & coram Vbald. ſunt dec. 266. 447. & 479. quarum duæ vltimæ ſunt etiam par. 4. tom 2. rec. 18. & 63.

ADNOTATIO.

Cum venditor teneatur de euictione quantumuis illam expreſſe non promiſerit ex natura
3 contractus *ad tex. in l. ſi venditione ff de euictiom. Surd. conſ. 36. num. 25. Giurb. dec. 87. num. 8. Capyc. latr. dec. 104. num. 8. Add. ad Buratt. dec. 381. nu. 9.*
4 inde ſequitur, quod per expreſſam euictionis promiſsionem dicatur explicari id, quod tacite ineſt, & quod de iure iam in contractu continebatur *dec. 200. num. 3. par. 17. rec.*

Tollit tamen hæc promiſsio omnem ambiguitatem quamuis non expreſsè, ſed tacitè ex verbis diſpoſitionis reſultet *Bonden. collect. 49. nu. 64. & ſeqq.* vbi etiam de formulario Ci-
5 uitatis Ferrariæ illam importante in omnem caſum tam amiſsionis proprietatis, quàm poſſeſsionis, quod etiampræſcindendo ab hoc formulario habet locũ attenta promiſsione vẽditoris ſuſcipiendi in ſe omne litem *dec. 134. nu. 10. par. 9. rec. & de materia vide Paitell. expedit. ciuil. 18. nu. 14. & ſeqq. in Adnot.*

Euictionis caſus verificatur ex eo quod emptor paſſus ſit immiſsionem in Saluiano, vel mandatum de aſſociando, maxime quando emptor eſt reus, & conuentus ad ſolutionem pretij, & per viam exceptionis moleſtias, vel euictionem deducit, quia quicquid ſit an per immiſsionem in Saluiano, vel aſſociationem ab emptore paſsam valeat dici ſecutum caſum euictionis, vt ſibi competat actio pro reſti-

reſtitutione pretii, vel pro reſciſsione contractus, certè quando emptor pretium non ſoluit, ſed illud, vel illius partem habet in manibus cogi non poteſt ad illud perſoluendum niſi prius liberetur fundus ab hipotheca detecta, vt bene *Mangil. de euiction. quaſt. 39 num. 15.*

Obſtat enim emptori, aut ab eo cauſam habenti qui agat pro conſecutione pretij, vel eius reſiduo exceptio non adimplementi in ea parte, in qua fundum ab omni hipotheca liberum, omnemque litem in ſe ſuſcipere promiſerat *Merlin. deciſ 379.* mirè hæc omnia comprobantur *in Peruſina Cenſus 17. Apr. 1679 coram R.P.D. Emerix.*

ROMANA DONATIONIS.

Veneris 25. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Probatio concludentiſſima requiritur, vt cauſa expreſſa in donatione facta à muliere poſſit redargui falſa, præſertim ſi in donatione fuerunt adhibitæ ſolemnitates requiſitæ, ac fuerit in teſtamento, vel mortis articulo confirmata, qui actus in muliere, cum ſui natura non ſoleat eſſe liberalis, excludunt errorem, ac deceptionem.

SVMMARIVM.

1 *Probatio concludentiſſima requiritur, vt cauſa expreſſa in contractu donationis poſſit redargui falſa, vel erronea, & n. 8.*

2 *Donatio, & confeſſio facta per mulierem cum præſentia proximiorum, Decreto Iudicis, & iuramento dicuntur ſolemniter facta, & n. 9.*

3 *Donatio facta per mulierem, & in teſtamento approbata magis oſtendit illius certam, & deliberatam voluntatem.*

4 *Error excluditur à conſenſu præſtito in donatione, ſi donans confirmauit in articulo mortis contenta in eadem donatione.*

5 *Error calculi enunciati in libro apparet ex computo ſolidationis facta ſuper contentis in illo.*

6 *Mulieres non ſolent eſſe liberales, nec procliues ad donandum.*

7 *In donatione ſi exprimantur duæ cauſæ, & ex vna non poſſit ſubſtineri, quia non verificetur, ſubſtinetur ex altera, quæ verificatur.*

DECISIO CLXXI.

DOmini cenſuerunt librum, de quo agitur non releuare, quia ad effectum, vt ex eo redarguatur inualida donatio vti facta
1 ex falſa cauſa, & confeſſio facta per Cleriam de errore conuincatur, quo caſu concludentiſſima requiritur probatio, *Dec. in l. ſi librarius num. 4. ff de reg. iur* præſertim quod huiuſmo-
2 di donatio, & confeſſio fuerunt ſolemniter factæ cum præſentia proximiorum, & Decreto Iudicis, & iuramento vallatæ, ac de eis apparet per publicum Inſtrumentum *Aym. conſ. 56. num. 11.* & vlterius donatio fuit ab ipſa
3 Cleria in teſtamento approbata, quod oſtendit magis certam, & deliberatam voluntatem diſponentis *ad text. in l. Baliſta cum ibi notat. ff. ad Trebell.*

Nec talis probatio ex dicto libro haberi poteſt, quia licet Sabatta in eo deſcripſerit Aeſopo fuiſſe ſatisfactum de ſuo ſalario, non tamen dicta donatio poteſt dici erronea, quia
4 poteſt eſſe, quod Sabatta ita deſcripſerit in eius libro, & nihilominus poſteà in articulo mortis agnoſcens, ſe non ſatisfeciſſe Aeſopo eius famulo de ſuo ſalario, prout tenebatur, id dixerit Cleriæ Donatrici eius matri, quod dictum debet præualere tanquam poſterius *l. pacta nouiſſima cum ibi notat. C. de pact.* maximè, quod emanauit in articulo mortis, cui propterea eſt valdè tribuendum, *iuxta not. per omnes in l. ſi quis in graui, §. ſi quis moriens ff. ad Sillan. & in l. fin. C ad l. Iul. repetund. Calder. conſ. 25. ad fin. de teſtam. Aym. conſ. o. num. 52.*

Quod eò magis videbatur admittendum; quia in dicto libro dicitur fuiſſe ſolidatum computum cum Aeſopo, qui fuit ſatisfactus, vt apparet ex retroſcripto computo, & rema-
5 net ſolum creditor in ſcutis tribus, & tamen in dicto computo apparet Aeſopum pro ſalario annorum decem, & octo duntaxat recepiſſe ſcuta triginta, quo fit, vt non ſit mirum ſi poſteà Sabatta in articulo mortis agnoſcēdo bonam fidem, & errorem libri voluerit, quod Aeſopo de ſuo ſalario ſatisfieret.

Et hoc vlterius ex eo comprobatur, quod in partita libri legitur ſolidationem fuiſſe factam in præſentia Cleriæ, quæ nihilominus in donatione ſolemni, & iurata aſſeruit, non fuiſſe ſatisfactum de ſeruitijs filio præſtitis: ſiquidem, ſi Aeſopus reuerà in ſui præſentia fuiſſet ſatisfactus, & eſſet facta ſolidatio com-
6 putorum, vtique Cleria non feciſſet huiuſmodi confeſſionem iuratam cum tot ſolemnitatibus, neque donationem, quam neque in teſtamento confirmaſſet, cùm mulieres non ſoleant eſſe admodum liberales, nec procliues ad donandum *l. ſi à ſponſo, & ibi gloſſ. in verb. rarò accidit C. de donat. ant. nupt. l. ſed ſi ego in fin. & ibi etiam gloſſ. in verb. donat ff ad Velleian. & in l. ſi ſtipulata, §. ſi vxor. in fin. vbi quoque gloſſ. in verb. contra ſexus, ff. de donat. int. vir. & vxor.*

Fuit etiam conſideratum, donationem non fuiſſe ſimpliciter factam pro ſalario, ſed etiam
7 propter remunerationem ſeruitutis, quò fit, vt tanto magis ceſset allegata falſa cauſa donationis ex ſatisfactione ſalarij deducta, cum poſſint ſtare ſimul, quod Salarium fuerit ſolutum, & ſeruitus non fuerit remunerata, ex qua proptereà poſset ſubſtineri donatio, *ex allegatis.*

Quibus etiam addebatur adminicula adducta ad comprobationem libri non modicam pati difficultatem, vt benè adducunt informantes pro Petro Antonio, cum quibus Domini tranſierunt.

Et ita deciſum &c.

ADNO.

Digitized

ADNOTATIO.

De iure communi mulier maior donare poteſt abſque vlla ſolemnitate *Cyriac. controuerſ.* 128. *nu.*42.*& ſeq.*

Excepto namque vnico Velleiani caſu, in cæteris omnibus mulier reputatur vti vir, omneſque contractus poteſt libere facere, vt pluribus adductis *deciſionibus firmat R. P. D. de Luc. in eius tract. de credit. diſcuſ.*75. *num.*5. *& tit. de contractib. probibit. diſcuſ.*34. *num.* 3. *Rota deciſ.* 88. *num.*7. *par.*6. *recent.* ideoque ſola voluntate obligatur *deciſ.*338. *nu.*22. *par.* 17. *rec.*

In Vrbe vero attento *ſtat.*151. *lib.*1. mulier ſine ſolemnitatibus donare non poteſt, ſed cum ſolemnitatibus pure, libere, & gratioſe donare poteſt, vel cum aſsertione meritorum in genere, quæ ſufficiens eſt *Coccin. deciſ.* 433. *Rembold. dec.*125. *quæ impreſſa etiam reperitur apud Gratian. diſcept.*657. *& dec.*157. *par.*15. *rec.*

Decretum Iudicis operatur, quod omnia præſumantur rite, & recte geſta, ac quod in contractu, quem authorizat interuenerint omnes neceſsariæ ſolemnitates *Caualer. deciſ.* 407. *num.*6. *dec.*107. *nu.*9. *par.*17. *rec.*

Intelligendo tamen concluſionem quoad ſolemnitates, quæ in ipſo contractus Inſtrumento enunciantur, non iam de ſolemnitatibus non enunciatis, quarum defectus ex ipſo inſtrumenti aſpectu conuincitur, *Menoch. de præſumpt. lib.*2. *præſumpt.*75. *num.*13. *&* 32. *Gabr. tit. de ſentent. lib.*2. *concluſ.* 5. *num.* 30. *Maſcard. de probat. concluſ.*487. *num.*7. *Gratian. diſcept.*153. *nu.* 20. *Caſtren. conſ.*174. *num.*2. *circa fin. Alciat. de præſumpt. præſumpt.*10. *regul.*3. *n.*5. *Io. Baptiſta Graſſ. de contractib. minor. inſpect.*4. *quæſt.*1. *num.*28. *Em. Otthob. dec.*182. *n.*13.

Cauſa contractus, quæ in Inſtrumento fuit
8 expreſsa attenditur, & qui contrarium dicit tenetur id probare concludenter *Adden. ad Gregor. dec.*406. *num.* 7. *vbi allegatur alia deciſio*
9 *Pamphiliana*, concurrente præſertim decreto Iudicis, quod operatur vt onus probandi falſitatem cauſæ incumbat alleganti *Vbald. deciſ.* 343. *num.* 2. 3. 7. *&* 8. *vbi citatur alia deciſio pariter Pamphilij, & infra dec.*423.

ARIMINEN. BONORVM.

Veneris 25. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Caſus ſubſtitutionis conditionalis quando purificatur facile fit extenſio de vno ad alterum, præſertim ſi verſemur in deſcendentibus teſtatoris, etiam ad excluſionem Monaſterij, cui deſcendentes præferuntur tanquam prædilecti, & generaliter de extenſione fideicommiſſi de caſu ad caſum, & de perſona ad perſonam.

SVMMARIVM.

1 *Caſus ſubſtitutionis conditionalis quomodocunque eueniat ſufficit pro purificatione conditionis per teſtatorem iniuncta ſi euenerit obitus alicuius ſine filijs.*

2 *Diuerſitatis ratio quando aſsignari non poteſt inter vnum, & alterum caſum ſubſtitutionis, tunc extenſio de vno ad alterum caſum admittitur etiam in ſubſtitutione fideicommiſſaria, & num.* 9. *cum ſeqq.*

3 *Extenſio fideicommiſſi non fit de perſona ad perſonam, ſi inde excluditur perſona verſimiliter magis dilecta per teſtatorem, & nu.*8.

4 *Magis dilecti cenſentur à teſtatore proprij filij, ac deſcendentes, quam monaſterium, & n.* 8.

5 *Subſtitutio fideicommiſſaria nunquam extenditur de caſu ad caſum, quando caſus omiſſus eſt contrarius caſui expreſſo.*

6 *Nuptiæ carnales, & ſpirituales non ſunt inter ſe contrariæ, imò de iure æquiparantur, & numer.*9.

7 *In fideicommiſſo non fit extenſio etiam ex veriſimili mente teſtatoris, ſi de eius voluntate aliundè appareat, & n.*15. *cum ſeqq.*

DECISIO CLXXII.

VT agentibus Monialium ſatisfacerem, iterum propoſui cauſam ſuper iam reſolutis, & ſupradicta die Domini ſtandum eſſe in deciſis cenſuerunt, ex rationibus in deciſione adductis, quæ eis placuerunt.

Neque obſtare, quod aliàs per Informantes pro Monialibus dicebatur, & hodiè de nouo replicatur, in caſu ingreſsus Monaſterij nullam reperiri factam ſubſtitutionem ad fauorem proximiorum, qui fuerunt tantum ſubſtituti in caſu, quo Ginebria nuberet de voluntate Menghini, & Blaſij, & ſine filijs deceſſerit, qui caſus non euenit: quia vt fuit
1 dictum in alia deciſione, nuptiæ non ſunt in conditione, ſed ſunt poſitæ ampliatiuè, & augumentatiuè ad fideicommiſsum, & in conditione ſolum fuit poſitus obitus Ginebriæ ſine filijs, qui caſus euenit, & ſufficit, quod quomodocunque euenerit, per ea, quæ in ſimilibus terminis tradunt *Alexan. Aym. & Cephal. in d. deciſione allegati*. Præſertim cum nulla ratio diuerſitatis conſiderari poſſit inter caſum nuptiarum, & ingreſsus Monaſterij, ad quem propterea ſubſtitutio extendi debet etiam quod ſimus in ſubſtitutione fideicommiſſaria, quæ licet ſit odioſa, & ſtrictè intel-
2 ligenda, attamen ipſa quoquè extenditur ad omnes caſus, in quibus militat eadem ratio *l. cum Pater, §. dulciſſimis, & ibi Doct. ff. de legat.* 2. *Bart. in l. regula, §. & licet ff. de iur. & fact. ignor. Curt. Sen. conſ.*44. *col.*5. *num.*16. *verſ.*10. *præmiſſa, & conſ.*45. *col.*12. *num.* 21. & in ſpecie ſubſtitutionis fideicommiſſariæ loquitur *Alex. conſ.* 100. *lib.*4. *cum alijs in d. dec. adductis*.

Nec applicantur limitationes, quæ per In-
3 formantes pro Monialibus deducuntur, & primo, concluſionem prædictam non habere locum, quando per extenſionem excluditur perſona magis dilecta, quàm ſubſtitutus, *ex Decian. conſ.*1. *num.*108 *in fine lib.*1. quia in
4 preſenti caſu magis cenſetur dilecta Roſa ſubſtituta, quæ eſt filia teſtatoris, quàm Monaſterium, *Bartan repet. Auth. ingreſſi num.*55. *C. de Sacro-*

Sacroſanct. Eccleſ. Rip. in l. ex facto §. ſi quis rogatus num. 41. ad fin. ff. ad Trebell. Bald. conſ. 196. verſ. mihi videtur conſiderandum lib. 1. cum alijs in deciſ. alleg.

Altera verò limitatio, quod ſubſtitutio fi-
5 deicommiſsaria nunquam extenditur de caſu
ad caſum, quando caſus omiſsus eſt contra-
rius caſui expreſso, vt per *Peregr. de fideic. art. 11. num. 47.* ſimiliter ceſsat ex facto, quia nu-
6 ptiæ carnales, & ſpirituales non ſunt inter ſe
contrariæ, quinimò de iure æquiparantur, *cap. inter corporalia, cap. fin. de translat. Epiſc. Euerard. in ſuis locis legalib. in loc. à matrim. carnal. ad ſpiritual.* prout etiam teſtator ipſe in ſuo teſtamento eas æquiparauit.

Tertia autem limitatio, quod in fideicom-
miſso non fiat extenſio etiam ex veriſimili
mente teſtatoris, niſi de eius voluntate aliun-
7 de appareat, quàm ex ipſa conditione, ſub
cuius exiſtentia hæres onere fideicōmiſſi gra-
uatus reperitur, *ex Gabr. conſ. 95. ſub num. 3. lib. 1.* pariter ceſsat ex eo, quòd ſufficiens conie-
ctura voluntatis teſtatoris in caſu iſto colligi-
8 tur ex ratione naturali, & paterna pietate, pro-
pter quam teſtator magis cenſetur dilexiſse
filios, & deſcendentes ſuos, quàm Monaſte-
rium, quibus etiam propterea magis quàm
Monaſterio fauetur, vt dicit *Bald. d. conſ. 196. & Iaſ. conſ. 212. col. 2. lib. 2. Illuſtriſs. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit. 7. num. 17.* vndè ea-
9 dem ratione, qua Roſa admitteretur, ſi Gi-
nebria nupſiſset in ſeculo, & ſine filijs deceſ-
ſiſset, eadem ratione pariter dicendum eſt eſse
admittendam in caſu iſto, in quo Ginebria
nuptias ſpirituales contraxit, & ſine filijs de-
ceſsit, in quorum defectum Roſa tanquam
proximior reperitur ſubſtituta.

Et ita deciſum quoad fideicommiſsum, li-
cèt quoad fructus decurſos Dominis placeret
concordia &c.

Eſt in eadem cauſa ſupra dec. 156.

ADNOTATIO.

10 Ad materiam extenſionis fideicommiſsi *vide apud Fuſar. de ſubſtit. quaſt. 458. & 460.* vbi con-
11 cluſiones ponit ac deinde ampliat, limitat, de-
clarat, & explicat, *& Add. ad dec. 320. par. 9. rec.*

Diſpoſitio fideicommiſsaria dicitur odioſa
ideoque non ſolet regulariter pati extenſio-
12 nem de caſu ad caſum, nec de perſona ad per-
ſonam, vel de tempore ad tempus *dec. 154. nu. 9. vbi num. 11.* quod hoc maxime habet locum
quando concurrunt verba reſtrictiua, *& deciſ. 170. nu. 8. par. 17. rec.*

Etiamſi agatur de fideicommiſſo reali, cum
13 non ſit opus illud verificari vltra caſum ex-
preſſum *Caualer. dec. 513.*

Et quod fideicommiſſum non ſit extendē-
14 dum de caſu ad caſum etiam vbi militat ea-
dem ratio conſeruandæ agnationis niſi euene-
rit caſus expreſſus *Caualer. dec. 481. nu. 3. Coccin. deciſ. 2181. nu. 9.*

Sed quod fideicommiſſū adhuc extenditur
15 ex coniecturata voluntate teſtatoris dixit *Rota coram Burat. dec. 267. num. 1. & dec. 104. num. 26. & 27. part. 16. rec.*
16 Ac ex identitate rationis *dicta deciſ. 154. num. 27.*

Libentius extenditur fauore piæ cauſæ, ac
17 vbi ſubſtitutio facta eſt pro ſalute animæ te-
ſtatoris *Duran. d. dec. 267. num. 2. deciſ. 226. num. 8. part. 16. rec.*

BONONIEN. BONORVM.

Veneris 25. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Emptor non valet agere de euictione contra venditorem, niſi prius denunciauerit illi litem & moleſtias ſibi illatas ſuper re empta, & quomodo iſta denunciatio dirigatur, vt afficiat.

SVMMARIVM.

1 *Iuſtitia Sententiæ Rotalis apparet ex deciſionibus in cauſa factis.*
2 *Venditor non poteſt condemnari de euictione erga emptorem, niſi validè denunciauerit illi moleſtas, ſibi illatas ſuper re empta, & num. 5. cum ſeq.*
3 *Et quomodo talis denunciatio dirigatur, vt afficiat venditorem, & num. 7.*
4 *Ac quo caſu iſta denunciatio non ſit neceſſaria, & tamen debeatur euictio.*

DECISIO CLXXIII.

PRopoſui Dubium, an Sententia Rotalis
eſſet confirmanda, quod fuit pro D. Pa-
1 ſqualino informante affirmatiuè reſolutum;
Nam illius iuſtitia remanet clarè iuſtificata
ex deciſionibus factis coram R. P. D. meo Lancellotto,
in quibus fuit firmatum, non potuiſſe d. Paſ-
2 qualinū valide condemnari pro euictione rei
ab ipſo venditæ, non intimatis ſibi moleſtiis,
iuxta text. in l. emptor C. de euict. & in cap. fin. de empt. & vendit cum traditis *per Dec. conſ. 74. in princ. Aufrer. ad Cappell. Toloſ. dec. 108. in fin.* vt
enim actio huiuſmodi competeret, debebat
3 D. Paſqualinus taliter intimari, vt eſſet certus
de lite mota, & eius obligatione ad illam ſu-
ſcipiendam, & defendendam, *Bart. in l. non ſolum §. morte num. 51. ff. de nou. oper. nunciat. Felin. in cap. cum M. num. 64. verſ. item oportet, & ibi Rip. qui teſtatur de communi num. 165. de conſtit. Couarr. var. reſol. lib. 3. cap. 17. ſub nu. 5. verſ. 1. non ſufficit, & pluries fuit in Rota deciſum.*

Nec facit, quod denunciatio non ſit neceſ-
ſaria, quando eſt certum venditori non com-
4 petere defenſionem, *vt per Couarr. d. cap. 17. num. 6.* quia in caſu iſto huiuſmodi non ius
dicti Paſqualini non fuit verificatum, quini-
mò ex deciſionibus in hac cauſa factis conſtat
moleſtias illatas de facili potuiſſe euitari, ideò
tantò magis fuit neceſſaria intimatio, vt dici-
tur in dictis deciſionibus.

ADNO-

ADNOTATIO.

Vt venditorem de euictione conuenire poſſit ne-
ceſſe eſt, quod emptor moleſtias ſibi illatas
5 ipſi venditori iudicialiter denunciauerit, vt
habetur in hac deciſione, quod tamen debet
intelligi verum, quatenus venditori iuridica
defenſio competeret ad repellendum euincē-
tem: tunc enim emptor, qui omiſit moleſtias
denunciare venditori non poterit contra il-
6 lum euictionem petere, ſed tenebitur ipſe
bona ab euincente ſuis ſumptibus, ſuaque
opera recuperare: quatenus verò nulla venditori congrua competat defenſio, tunc cum neque ei præiudicium conſiderari poſſit illatum ob omiſſam ab emptore moleſtiarum denunciationem, (nam dato, quod moleſtiæ fuiſſēt denunciatæ adhuc nō ceſſaſſet ſubſecuta euictio) nō attenta illius omiſſione poterit emptor de euictione agere *deciſ. 387. num. 12. par. 17. rec.*

Rurſus omiſſa moleſtiarum denunciatio attenditur, quando emptor contra venditorem mouet iudicium de euictione, ſecus autem dicendum vbi emptor agit pro liberatione à moleſtijs, venditoremque conuenit, vt ſuſcipiat litem in ſe, quandoquidem eo caſu contra venditorem vrget idem dilemma, quod vel aduerſus euincentem nulla competit defenſio, & moleſtiarum denunciatio, non erat neceſſaria, & quatenus fuiſſet facta euaſiſſet fruſtratoria, & ſuperflua ex ſupradictis; vel competit defenſio, & adhuc litem poteſt aſſumere, ac ad intentum victoriæ finem perducere *d. dec. 387. num. 8. vbi expenduntur tex. in l. ſi per imprudentiam §. 1. C. de euiction. & in l. emptor fundi C. eodem*, quibus videbatur ſtatui, quod moleſtiarum denunciatio venditori ſit facienda in principio cauſæ.

Tenetur autē litē aſſumere vēditor deductis expenſis in cauſa factis vſque ad diem denunciationis, quia illæ ſemper cedunt damno emptoris, qui denunciare prætermiſit, vt dictum fuit *in Romana, ſeu Albanen. vineарum 4. Febr. 1675. coram Reueren. Bourlemont.*

Sed non per hoc quod emptor moleſtias denunciauerit venditori poteſt ſecurus obdormiendo ſinere quod vlto ſequatur euictio, tenetur namque iura ſi quæ habet ſufficientia ad repellendam actionem euincentis deducere, ac cauſam defendere, aliàs venditor poſſet allegare, quod in euictione interceſſerit culpa ipſius emptoris, & ita ab euictione præſtanda excuſari *l. ſi ideo, & l. Herennius, ac vtrobique gloſſ. & Doct. ff. de euiction. d. l. emptor fundi in fin. & ibi pariter gloſ. & Doct. Couar. var. reſolut. lib. 3. cap. 17. num. 9. Trentacinq. var. reſol. par. 3. tit. de fideiuſſor. reſol. 6. in fin. Cancer. var. par. 2. cap. 5. n. 115.* & quod ob intimatas moleſtias non excuſetur emptor à iuſta, & congrua defenſione, & ſubſtentatione litis *Mangil. de euict. quæſt. 178. nu. 2. 3. & 4.*

Merito quia inde prodijt moleſtiarum intimatio, vt venditor informatus iura ſubminiſtret ad defenſionem neceſſaria, quæ dum patent ex ipſis actis, vel emptori innoteſcunt, finis, ad quem erat facienda denunciatio iam habetur ſine illa, nec eſt opus, quod adhuc denunciatio faciat effectum *l. 1. C. de peric. & commod. rei vend. Mangil. de euict. qu. 3. nu. 3.*

Et ſufficit, quod quoquomodo poſſit emptor de culpa redargui, vt venditor euictionis actione non teneatur *deciſ. 267. num. 35. par. 17. rec.*

Ideoque emptor non modo debet defenſiones opponere, ſed etiam à ſententia lata ad fauorē euincentis appellare, & cauſam appellationis proſequi *Dec. conſ. 74. num. 1. Anguiſciol. conſ. 274. num. 4. & 5. lib. 1. Peregrin. dec. 89. num. 14.*

E conuerſo quod lite venditori denunciata emptor ad aliud non teneatur, cum talis denunciatio operetur, quod venditor obligetur ex facto Iudicis quantumuis iniuſto, dixit *Rot. dec. 18. num. 23. par. 4. tom. 2. recent. & in Bonon. Aſſociationis 13. Ianuarij 1673. §. nec viſa coram Reu. D. Albergato Decano, quæ eſt dec. 1. in fin. par. 18. tom. 1. rec.*

Quoad concluſionem, quod emptor teneatur ad denunciandas moleſtias etiamſi venditori earum notitia aliunde deueniſſet contrarium videtur ſtatui *in dec. 202. num. 5. part. 17. recent.* vbi admittitur ſcientia præſumpta venditoris pro excuſando emptore ab omiſſa moleſtiarum denunciatione, & præſumptio ſcientiæ *num. 8.* deducitur ex conſtitutione Procuratoris facta per venditorem ad defendendam litem.

Maxime verò omitti poſſet moleſtiarum denunciatio habita per venditorem ſcientia motæ litis, ſi euictionis promiſſio facta eſſet cum iuramento, quod habet vim interpellationis *d. dec. 387. nu. 10. par. 17.*

Vel ſi inter contrahentes fuiſſet conuentū, quod venditor teneretur de euictione etiam nullis denunciatis moleſtijs, cum huic intimationi poſſit à partibus renunciari *d. dec. 18. nu. 29. & ſeqq. par. 4.*

Cæterum intimatio moleſtiarum facta Procuratori venditoris ſuffragatur *dec. 952. num. 11. par. 3. rec.*

Quatenus facienda ſit minori ſuper infantiam valida eſt, quamuis fiat nullo ei deputato curatore ad lites *Bald. in l. ſi dictum §. pupillo ff. de euict. Vbert. de citat. cap. 14. num. 394. & 395. lib. 3.*

Facta autem fideiuſſori euictionis non ſufficit, quia fieri debet principali venditori, vel eius hæredibus, *Mangil. de euict. quæſt. 4. numer. 7. & 8.*

Ita nec poteſt è contra fideiuſſor conqueri, quod ſibi moleſtiæ non fuerint intimatæ, aut ex hoc capite à ſecuta euictione excuſari *l. auctore laudato, & ibi gloſ. verb. auctore laudato, id eſt venditore C. de euict. dict. deciſ. 387. num. 9.*

Cætera ad hanc materiam, & quomodo ſit
7 concipienda moleſtiarum denunciatio, *vide
apud Paitell. expedit. titul. 18. num. 23. & ſeqq. in
Adnotat.*

TOLETANA CAPPELLANIÆ.

Lunæ 28. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Vniones beneficiorum quando validè fieri poſſint vigore indultorum, & quando iſta ſint reuocata per Regulas generales Cancellariæ, & quomodo deſuper intelligatur Sac. Conc. Trident.

SVMMARIVM.

1 *Vnio Beneficij facta vigore indulti reuocati per Regulas Generales Cancellariæ, eſt inualida.*

2 *Facultas vniendi Beneficia vigore* Sac. Conc. Trident. ſeſſ. 24. cap. 11. de reformat. *procedit tantum in vnione, quæ fit ex cauſa neceſſaria, non autem in ea, quæ fit pro commodiori ſubſtentatione Capitularium, & nu. 3. & 7. cum ſeqq.*

4 *Clauſulæ efficaces appoſitæ in facultate vniendi tolluntur ex alijs efficacioribus appoſitis in Regulis Cancellariæ.*

5 *Facultas vniendi conceſſa pro dote menſæ Capitularis in augumentum cultus diuini tollitur ex noua Regula Cancellariæ illam reuocantis.*

6 *Quomodo procedant, & intelligantur deciſiones huic contrariæ ſuper iſta vnionum materia.*

DECISIO CLXXIV.

PLacuit Dominis deciſio aliàs facta ſub die 11. Ianuarij 1608. ſuper inualiditate vnionis factæ vigore indulti Gregorij XIII. reuo-
1 cati per ſucceſſiuas regulas Cancell. reuocantes quaſcunque facultates vniendi alteri conceſſas, ex rationibus in dicta deciſione adductis.

Nec ſubſiſtere, quod pro parte Capituli dicebatur, huiuſmodi facultatem vniendi fuiſ-
2 ſe conceſſam in vim *Sacr. Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 15. de reformat.* & conſequenter fuiſſe expreſſè præſeruatam per regulas Cancellariæ: quia *Concil.* loquitur de vnionibus faciendis præbendis particularibus tenuibus, cuius vigore non potuit propterea fieri iſta vnio Menſæ Capitulari, vt reſoluit Sac. Congregatio ipſius Concilij. Præſertim quod nullibi iuſtifica-
3 tur cauſa requiſita à Concilio, nempè tenuitas præbendarum, quæ vna cum diſtributionibus quotidianis ſubſtinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & perſonarum qualitate non ſufficiant, quinimò ex lectura ipſius facultatis vniendi conſtat eam fuiſſe conceſſam pro commodiori ſubſtentatione Capitularium, non autem pro neceſſitate; quò fit, vt nullo pacto poſſit ſubſtineri in vim Sac. Concilij, vt fuit dictum *in cauſa Mediolanen. vnionis 12. Iunij 1592. coram Orano.*

Aliud fundamentum, quod faciebant informātes pro Capitulo ſuper clauſulis indulti
4 fuit dictū, ceſſare ex alijs fortioribus clauſulis appoſitis in regula reuocatoria vnionum, vt fuit dictum in alia deciſione, & benè deducunt Informantes pro Martino.

Ad illud, quod dicebatur, vnionem non fuiſſe reuocatam per regulas Cancellariæ ex eo, quod facultas vniendi fuerat conceſſa
5 pro dote menſæ Capitularis Eccleſiæ de Paſtrana, & in augumentum Cultus Diuini; fuit reſponſum, contrarium colligi ex lectura ipſius regulæ fel. me. Clementis VIII. vigentis de tempore vnionis, in qua expreſſè reuocantur huiuſmodi vniones, vltrà alias reſponſiones datas in alia deciſione, cum quibus Domini tranſierunt.

Quoverò ad deciſiones in contrarium allegatas, fuit reſponſum, illas procedere vel ſe-
6 cundum antiquas regulas Cancell. quæ erant valdè diuerſæ, vel in vnionibus factis præbendis particularibus, vel in alijs caſibus valdè diuerſis, ex quibus propterea non poteſt inferri ad caſum, de quo agitur.

Et ita deciſum &c.

Supra poſt dec. 94. referuntur aliæ huius cauſæ deciſiones.

ADNOTATIO.

De materia vnionis ad propoſitum deciſionis prætentis quando veniat ſub regulis reuoca-
7 torijs agitur *poſt d. dec. 94.* vbi quod non veniant vniones factæ ex cauſa neceſſaria.

Vnio ex cauſa tenuitatis redدituum Capituli iuxta diſpoſitionem Sac. Concilij fieri debet ſingulis præbendis tenuioribus aſſignando cuilibet pro earum neceſſario augumento certam portionem fructuum beneficij vniendi nec valeret talis vnio facta Capitulo in cōfuſo, vel mentæ Capitulari, cum vnum beneficium non poſſit vniri pluribus præbendis inſimul, ſed ſeparatim, & diſtinctè vniendum ſit, quamuis pluribus vniatur, ad tollendum abſurdum, quod vnius rei poſſeſſio penes plures inſolidum maneat, & quod vnius Eccleſiæ plures ſint Prælati, vel quod vnus Prælatus regat plures Eccleſias, vt ratiocinantur *Gabr. conſ. 188. num. 3. & ſeqq. lib. 2. Barboſ. in Collectan. ad Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 15. nu. 8. Grattan. diſcept. 278. n. 33. & ſeqq.*

Sed quod vnio fieri poſſit nedum pluribus præbendis ſingulariter, & diſtinctim, ſed & pluribus præbendis ſimul, & collectiuè ſumptis, nec per hoc Sacri Concilij diſpoſitioni dicatur contrauentum, tenent *Garz. de benefic. part. 12. cap. 2. num. 171.* vbi adducit decretum Sacræ Congregationis Concilij *Ricc. in prax. reſol. 379. in fin. Barboſ. de poteſt. Epiſcopi alleg. 66. num. 10. & in clem. ſi vna num.* [illegible] *Eccleſ. non alien. Antonell. de regim. vniuerſ. Eccleſ. lib. 3. cap. 8. num. 6. & ſunt caſus in Barchinonen. Parochialis, quæ eſt dec. 202. num. 6. part. 8. recent.* vbi agebatur de vnione vnius beneficij cum tribus dignitatibus, *& in Barchinonen. Vicariæ* 10. *Feb.* 1645. *coram bo. me. Card. Corrado, ac modernus reſoluit Sacra Congregatio Concilij 10. Mart.* 1602. in caſu vnionis trium beneficiorum factæ ad fauorem quatuor Canonicorum, & totidem Dignitatum.

Iuridica profectò eſt obſeruatio, quod beneficium vniri nequaquam poſſit Capitulo tan-

tanquam corpori vniuerſali, ea ratione quia cum ad illius validitatem requiratur ipſius Capituli conſenſus, nequeat proinde Capitulum auctorizare actum concernentem eius fauorem & vtilitatem, ſed pluribus præbendis, ſiue vti ſingulis, ſiue vnitim, vtique vnio fieri poſſit ceſſãte ratione abſurdi, quod in vnione facienda toti Capitulo conſideratur ita *Garz. d. cap. 2. num. 174. & 175. Pyrrh. Corrad. lib. 2. cap. 8. num. 85. & ſeq. Gratian. diſcept. 819. num. 24.*

Notandum hic quod Epiſcopus ex facultate, quam habet *d. Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 15. de reformatione*, vt tanquam delegatus cauſa tenuitatis reddituum poſſit vnire beneficia, non tamen habet facultatem ſupprimendi titulos beneficiorum vniendorum, cum ſupprimere tantumodo poſſit præbendas, ideoque vnio facta ab Epiſcopo cum ſuppreſſione tituli eſſet nulla *deciſ. 337. num. 28. & ſeq. part. 9. tom. 2. rec.*

Colligitur ex his quod vnio facta ex cauſa te-
8 nuitatis reddituum Eccleſiæ dicitur neceſſaria, ſed facta non ſeruata forma *Concilij Trid. ſeſſ. 22. cap. 18. de reformat.* eſt nulla *Merlin. deciſ. 837. num. 5.*

ALERIEN. BENEFICII.

Lunæ 5. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria quando concedatur etiam in cauſis beneficialibus, data releuantia, & ſeruatis, quæ ſolent ſeruari in Rota.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria conceditur, quoties materia articulata eſt releuans.*

2 *Articulo vno releuanti dato, cæteri quoque admittuntur iuxta ſtylum Rotæ.*

3 *Releuantia materiæ articulatæ oritur ex probatione immemorabilis in cauſa vnionis, & nu. 11.*

4 *Teſtes etiam patientes defectus deſeruiunt pro fumo ad concedendam remiſſoriam in beneficialibus.*

5 *Remiſſoria non datur in beneficialibus, niſi appoſito ſequeſtro, ſi illam petens, poſſidet, & num. 9. cum ſeq.*

6 *Obligatio de ſtando vnica non eſt neceſſaria, quando cauſa eſt commiſſa, appellatione remota, & num. 8. cum ſeqq.*

7 *Quando adeſt ſuſpicio, quod remiſſoria petatur tantum ad dilatandam cauſæ expeditionem, præfigitur aliquis breuis terminus ad illam expediendam.*

DECISIO CLXXV.

FVit reſolutum, Andreæ concedendam eſſe remiſſoriam, quæ datur quotieſcum-
1 que materia articulata eſt releuans, *Caputaq. deciſ. 57. part. 3. Mohed. dec. 99.* & iuxtà ſtylum
2 Dominorum, dato vno articulo releuanti, ceteri admittuntur, vt fuit dictum *in Maioricen. Sacriſtiæ 5. Nouembris 1603. coram Illuſtriſs. Card. Pamphilio, & aliàs ſæpius.*

Releuantia autem in caſu iſto viſa fuit clara
3 quia articulatur, ab immemorabili tempore Eccleſiam Sancti Saluatoris fuiſſe vnitam Eccleſiæ Sancti Petri, ex qua immemorabili ſufficiens probatio vnionis oritur, *Felin. conſ. 2. num. 1. & ſeqq. cum alijs alleg. in dec. in hac cauſa facta 29. Martij præteriti.*

Pro fumo autem requiſito ad concedendam remiſſoriam in beneficialibus, viſa fuit
4 ſufficiens depoſitio teſtium in Summario Andreæ, qui licèt patiantur aliquem defectum, tamen benè deſeruiunt pro fumo, *Caſſad. dec. 3. num. 2. de dilat. Verall. deciſ. 65. incip. petebatur remiſſoria lib. 3. in manuſcript.*

Et ita fuit dictum dandam eſſe remiſſoriam
5 appoſito tamen ſequeſtro, prout fieri ſolet in beneficialibus, *Aut. Aug. in tit. de remiſſ. num. 4.*
6 *Io. Paul. dec. 118.* nec eſſe neceſſariam obligationem de ſtando vnicæ, quia cauſa reperitur commiſſa appellatione remota, vt fuit dictum *in d. Maioricen. Sacriſtiæ.*

Sed quia adeſt magna ſuſpicio, quod iſta remiſſoria fuerit calumnioſè petita ad impediendam cauſæ expeditionem, cum pro parte
7 Andreæ non quærantur, niſi dilationes, & nunquam fuerit nec etiam petita abſolutio à declaratoria lata in hoc tribunali; Ideò Domini ordinarunt, quod ei præfigerem terminum decem, vel quindecim dierum, *iuxtà dec. Achill. 5. de dilat.* ad expediendã remiſſoriam, quo elapſo, & illa non expedita procedam ad cauſæ expeditionem.

Poſt deciſ. 125. referuntur ſupra aliæ deciſiones iſtius cauſæ.

ADNOTATIO.

Vnius articuli releuantiam ſufficere, vt in omnibus concedenda ſit remiſſoria cæteris relatis dixit etiam *Rot. in Nullius, ſeu Iuuenacen. Primicceriatus 25 Iunij 1677. §. & ne cauſam coram Reu. Bourlemont.*

Et quod in beneficialibus remiſſoria non
8 concedatur niſi in vltima inſtantia, vel facta obligatione de ſtando vnicæ ſententiæ, & præ-
9 ſtito conſenſu pro appoſitione ſequeſtri quatenus petens illam ſit poſſeſſor *dec. 203. nu. 14. & 15. part. 9. tom. 1. & dec. 585. num. 5. & ſeqq. par. 9. tom. 2. rec. & infra dec. 252.* & quatenus non ſit poſſeſſor debet ſe obligare de renunciando futuro ſequeſtro, vt fuit practicatum *in Calaguritana beneficij de Almazza 13. Mar. 1679. coram Reu. Albergato.*
10 Obligationemque de ſtando vnicæ requiſiuit *Rot. in Aſten. Prioratus 13. Martij 1673. corã R. P. D. Emerix* & eſſe neceſſariam dixit *in Barchinonen. Parochialis 25. Iunij 1677. coram eodem.*

De probatione vnionis per immemorabi-
11 lem, vel per quadragenariam cum titulo, & quando loco tituli admittatur publica vox, & fama, ac communis reputatio latè agitur *coram Bich. dec. 287. quæ eſt inter rec. par. 10. deciſ. 9.*

ROMANA DE MANNINIS.

Lunæ 5. Iulij 1610.

ARGVMENTVM.

Rotalis efficitur cauſa ad effectum iuriſdictionis per commiſſionem illius Rotæ directam, etiamſi in commiſſione adſit clauſula, *firmo remanente Notario*: Facultates Auditorum Rotæ, quod vnus poſſit ſe ingerere in cauſa alterius impediti enarrantur, & quando partes dicantur prorogaſſe Rotæ iuriſdictionem.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa commiſſa in Rota dicitur Rotalis, etiamquod in commiſſione adſit clauſula* firmo remanente Notario, *quia apponitur ad vitandas expenſas, & num.6.*

2 *Auditor vnus Rotæ ob alterius impedimentum poteſt ſe ingerere in cauſis alterius Auditoris, mediante mandato Reuerendiſſimi Decani, & nu. 7. & 8.*

3 *Commiſſio cauſæ communis duobus, alios non comprehendit, & non comprehenſi non poſſunt eadem commiſſione vti.*

4 *Partes litigantes coram vno Iudice, & acceptantes illius Decreta, dicuntur prorogare eius iuriſdictionem, quod facere poſſunt, & de materia nu.9. cum ſeqq.*

5 *Defectus iuriſdictionis ceſſat, ſi partes acceptarunt Decretum Iudicis, & eo vtuntur.*

DECISIO CLXXVI.

DOmini non dubitarunt, cauſam iſtam
eſſe Rotalem, ex quo reperitur per com-
miſſionem ſpecialem primo loco commiſſa
D. Gypſio Rotæ Auditori, deinde Illuſtriſſi-
mo Cardinali Millino, & vltimo loco mihi
1 vti in eius locum ſubrogato: nec viſum fuit
in contrarium facere clauſulam, *firmo rema-
nente Notario A. C.* in commiſſione appoſita;
quia illa apponitur ad euitan. expenſas, imò
potius comprobat intentionem DD. Depu-
tatorum à creditoribus de Manninis, quia
ſi D. Gypſius debuiſſet procedere tanquam
deputatus ab A.C. non fuiſſet opus huiuſmo-
di clauſula, quæ propterea magis arguit cau-
ſam fuiſſe illi commiſſam vti Rotæ Auditori,
& propterea eſſe Rotalem.

Quo ſtante dixerunt Domini, propter im-
pedimentum malæ valetudinis, qua tunc Ego
detinebar, benè potuiſſe R.P. D. meum De-
canum declarare tempus, & tempora anteà
2 dd. Deputatis à me præfixa non currere, cum
ex cauſa vnus Auditor poſſit ſe ingerere in
cauſis alterius Auditoris, *Mohed. deciſ. 7. nu. 2.
de teſt.* & fuit ſæpiſſimè deciſum, & quotidie
in Rota ſeruatur.

Neque obſtare, quod cauſa fuerit com-
miſſa inter Manninos ex vna, & illorum cre-
ditores ex altera, adeò quod vigore huius
3 commiſſionis non potuerit procedi inter
ipſosmet creditores, *per deciſ. 12. de reſcript. in
nou.* Quia fuit reſponſum partes ipſas litigan-
do coram Me, & acceptando Decretum per
4 Me factum prorogaſſe iuriſdictionem Rotæ,
quod facere potuerunt, *iuxtà not. per gloſſ. &
Doct. in l. ſi conuenerit ff. de iuriſd. omn. iud. Abb.
conſ. 61. num. 3. verſ. ſed ex quo lib. 1. Felin. in cap.
P. & G. num. 6. in 4. limit. de offic. Deleg.* & ideò
5 ceſſare allegatum defectum iuriſdictionis, qui
ſi adeſſet, corrueret quoque Decretum ad fa-
uorem Hæredum Magnapani emanatum, qui
propterea teneretur reſtituere pecunias illius
vigore exactas, *iuxta not. in l. 4. §. condemnatum
ff. de re iud.* cum ſimilibus.

Forſan in eadem cauſa eſt infra dec. 510.

ADNOTATIO.

De Auditorio Rotæ, illiuſque origine peculiaribus ſtylis, ac Auditorum facultatibus non minus curioſum, quam ſcitu dignum diſcurſum edidit *Reu. D. de Luc. in eius tract. de indic. par. 2. diſcurſ. 32.*

Cauſa Rotalis ad effectum prorogandæ
6 iuriſdictionis fit per commiſſionem, & per
ſolam commiſſionem, ac citationem cauſa
dicitur introducta in Rota *Marcheſ. de commiſſ.
part. 3. §. 1. fol. mihi 377.*

7 Agunt quoq; de Auditoribus Rotæ firmantes
quod faciãt vnũ Tribunal & ita vna ſit omniũ
iuriſdictio, vt vnus Auditor loco alterius cen-
ſeatur ſubrogatus licet ratione cõmodioris ex-
peditionis fiant diſtributiones particulares,
ideoque acta facta coram vno ſint valida
quamuis cauſa fuiſſet alteri commiſſa latè *Vr-
ſill. concluſ. 168. num. 6. & ſeqq. Buratt. & Add. dec.
818. Gregor. & Add. dec. 309. deciſ. 282. num. 4.
poſt Poſth. de manut.*

Notandum tamen, quod vnus Auditor nõ
8 poteſt ſe ingerere in alterius cauſis niſi in ca-
ſibus neceſſitatis *Coccin. annot. 122. num. 1.*

9 Iuriſdictionem perperam impugnat, qui
in illa conſenſit *Vant. de nullit. in cap. quibus mod.
null. ſan. poſſ. num. 36. Cappucc. in prax. part. 1.
cap. 2. num. 21. & num. 43. Tondut. de præuent. iu-
dic. par. 2. cap. 2. num. 30. Gratian. diſcept. 100 nu.
31. & ſeqq. Canaler. dec. 178. num. 2. dec. 7. num. 6.
part. 7. & dec. 11. nu. 6. par. 17. rec.*

Nam quælibet iuriſdictio eſt mediante cõ-
ſenſu prorogabilis, & conſenſus facit iudicem
10 competentem illum, coram quo aliàs cauſa
non eſſet cognoſcenda *Caſtren. conſ. 203. num. 3.
lib. 1. Carleual. de iudic. lib. 1. tit. 1. diſput. 2. quæſt.
8. num. 975. & 976. vbi prius num. 974.* dixerat
id procedere tam in Iudice ordinario, quàm
in delegato, quod eſt ad rem præſentis deci-
ſionis.

Limitatur primo, vbi ille, in quem præſta-
11 tur conſenſus nullam prorſus habet iuriſdi-
ctionem, quia conſenſus priuatorum non va-
let facere iudicem eum, qui talis non eſt, cum
hoc ad ſolum Principem ſpectet, & per con-
ſenſum prorogetur iuriſdictio, non tribuatur,
ad celebrem *tex. in l. priuatorum conſenſus C. de
iuriſdict. omn. iudic.*

Limitatur ſecundo ſi agatur de materia, vel
de cauſa, cuius cognitio fuerit à Principe
deman-

demandata alicui iudici priuatiuè, quoad omnes alios, vel per commiſsionem, vel per
12 priuilegium, tunc enim alius Iudex in ca nequit ſe ingerere in præiudicium habentis iuriſdictionem priuatiuam *Scacc. de iudic. lib. 1. cap. 66. num. 8. verſ. tacite, Cyriac. controuerſ. 385. num. 25. & ſeq. Franch. deciſ. 417. num. 2. Giurb. deciſ. 96. num. 19. Capic. deciſ. 9. num. 15. & 17. Amat. dec. Marcb. 9. fere per tot. Gratian. dec. Marcb. 18. per tot. Thomat. pariter dec. Marcb. 114. num. 3. & ſeqq. & deciſ. 291. per tot. Mart. Medic. deciſ. Senen. 32. num. 19. & ſeqq. deciſ. 37. num. 1. part. 1. recent.*

TOLETANA ADMINISTRATIONIS FRVCTVVM.

Luna 5. Iulij 1610.

ARGVMENTVM.

Senténtiæ Rotalis iuſtitia iuſtificatur ex deciſionibus factis in cauſa: Salarium promiſſum quando ceſſet, quibus debeatur, aucto labore augetur, & diminuto diminuitur, ſi aliter non ſit conuentum: Indultum non effectuatum non attenditur, nec mandatum operatur vltra conuentionem.

SVMMARIVM.

1 *Sententia Rotalis iuſtitia iuſtificatur ex deciſionibus in cauſa factis.*

2 *Salarium alicui promiſſum ceſſat ceſſante cauſa, ob quam illud fuit aſſignatum.*

3 *In taxatione ſalarij facienda à Iudice attenditur potiſſimum conuentio inter partes inita, & num. 7. & ſeqq.*

4 *Adminiſtrator pro ſalario, ſibi limitatè ad certum tempus conſtituto nō poteſt vltra illud protrahere adminiſtrationem, vt ſalarium pro ea conſequatur.*

5 *Indultum conceſſum alicui non attenditur, niſi probetur illius effectuatio.*

6 *Mandatum procuræ alicui datum ad exigendum, non operatur vltra conuentionem initam.*

DECISIO CLXXVII.

Dixerunt Domini, ſententiam Rotalem eſſe confirmandam, quia contra illius validitatem nihil opponitur, & eius iuſtitia benè iuſtificatur *ex deciſionibus factis cor. R. P. D.*
1 *meo Lancellotto*, ex quibus conſtat pro anno 1606. non deberi Ioſepho Pantaſæ aliquod ſalarium ex bonis bo. me. Cardinalis de Auila, quia ſtante illius obitu in fine anni 1605. ceſ-
2 ſarunt fructus Archidiaconatus, & Canonicatus, & conſequenter etiam Salarium Pantoſæ aſsignatum pro illorum exactione, & adminiſtratione, *ad not. in l. Seio ff. de annlegat.* cum ſimilibus.

Nec poteſt dici, ipſum fuiſſe in aliquo gra-
3 uatum ex declaratione, quod ei deberetur tantùm ſalarium nouem annorum; quia ex lectura Capitulorum conuentionalium clarè colligitur, ita fuiſſe inter Partes conuentum, vt pro recollectione, & adminiſtratione fructuum vnius anni vnicum ſalarium ſcut. mille ex illis fructibus percipere deberet: Ideò cum ab anno 1597. quo fuit conuentum ſalarium incipere deberi vſque ad annum 1605. quo Cardinalis deceſsit, interceſſerint tantùm nouem anni, & pro illis tantùm Pantoſa fructus exegerit, & adminiſtrauerit, non potuit ex illis maius ſalarium, quàm nouem annorum prætendere.

Nec releuat, quod Pantoſa exegerit, & adminiſtrauerit etiam de anno 1606. quia illa exactió fuit de fructibus anni præcedentis 1605. qui exigebantur, & diſtrahebantur an-
4 no ſequenti, pro quibus vnicum tantum ſalarium debebatur, vt colligitur ex dictis Capitulis conuentionalibus; aliàs enim potuiſſet Adminiſtrator differre ad plures annos exactionem fructuum vnius anni ad multiplicatum ſalarium conſequendum, vt fuit ponderatum *in deciſione in hac cauſa facta 26. Iun. 1609.*

Neque placuit fundamentum, quod deducebatur ex indulto ſuperuiuentiæ conceſſo
5 Cardinali pro ſoluendis debitis; quia non probatur illius effectuatio, nec quod illius vigore fuerit per Alphonſum aliquid exactum; ideò &c.

Ad mandatum procuræ ad exigendum datum per executores teſtamentarios poſt obitum Cardinalis, fuit reſponſum in alijs deci-
6 ſionibus illud non poſse operari vltra ſupradictas conuentiones, & benè deſeruire pro exigendis fructibus anni 1605. qui tunc reperiebantur inexacti.

Et ita deciſum &c.

Deciſiones coram Lancellotto non reperiuntur impreſſa. Ob mortem Cardinalis de Auila alia mercedis cauſa cum eius Auditore diſputata fuit de qua ſupra extat deciſ. 64.

ADNOTATIO.

7 De Salario conuento, & quomodo probetur conuentio *Zacch. de Salar. qu. 100. per tot.*

Exactori Salarium bonificandum eſſe in redditione rationis dixit *Rot. coram Bich. deciſ. 135. in fin. qua eſt impreſſ. etiam poſt Zacch. de*
8 *Salar. deciſ. 54. num. 33.* & exactori, prout alijs operas locare ſolitis debetur Salarium etiam non conuentum *Zacch. de Salar. quæſt. 65. num. 3. & ſeqq.*

Solentque aliquando exactoribus aſsignari duo, vel plures pro centenario, & tunc eo magis præſumitur, quod exactionem non diſtulerint, nec difficiliorem reddi permiſerint, vt obſeruatur *in deciſ. 111. num. 10. part. 17. rec.*

Salarium eſt augendum, ac reſpectiue di-
9 minuendum, prout augetur, & diminuitur labor, ac incommodum ſalariati *deciſ. 352. num. 9. par. 11. deciſ. 3. num 20. par. 12. & dec. 264. n. 10. par. 16. rec.*

Limitatur in eo, qui fuit indefinitè ad
10 ſeruitium conductus, nam iſti nec augeri, nec

nec diminui debet ſalarium ob labores auctos, vel diminutos *Peutinger. deciſ.* 207. *numer.*8.

NOVARIEN. TRANSLATIONIS CVRÆ ANIMARVM.

Luna 5. *Iulij* 1610.

ARGVMENTVM:

Breue, & gratia, niſi iuſtificentur in narratis, non ſuffragantur: Parochia, & cura animarum non ſunt ſeparandæ, nec transferendæ de vna ad alteram Eccleſiam abſque legitima cauſa.

SVMMARIVM:

1 *Breue non iuſtificatum ab impetrante, non ſuffragatur, & num* 8.
2 *Gratia qualibet habet tacitam conditionem, ſi preces veritati nitantur, & nu.*9.
3 *Narrata in gratia ſunt iuſtificanda, quia Papa cenſetur ex illis motus ad illam concedendam, & num.* 4. *cum duobus ſeqq.*
7 *Parochia non ſeparantur, nec transfertur cura animarum ab vna ad aliam Eccleſiam abſque legitimis cauſis.*

DECISIO CLXXVIII.

DIxerunt Domini, Breue, de quo agitur,
non eſſe exequendum, quia cauſę in eo
1 narratæ non verificantur per Homines Burgi
Palantiæ, qui illud impetrarunt, prout requiritur, *vt per Io. Andr. & alios in cap.* 1. *de lit. conteſt. in* 6. *Mohed. deciſ.* 35. *col.* 3. *de renunc. & fuit reſolutum in cauſa Romana officij* 23. *Iann.* 1608. *coram bo. mem. Scotto, & aliàs ſæpiſſimè.*
2 Quælibet enim gratia habet tacitam conditionem, ſi preces veritati nitantur, *cap.* 2. *& ibi Abb. num.* 1. *& cæteri omnes de reſcript. Felin. in cap. ad aures num.* 4. *in* 2. *concl. eod. tit. Mohed. d. deciſ.* 35. *vbi ſuprà*: & ideò narrata in ea ve-
3 niunt iuſtificanda, quia Papa ex illis cenſetur
motus ad gratiam concedendam, *Aegid. deciſ.* 76. *num.* 6. *Verall. deciſ.* 128. *num.* 1. *par.* 1. quod procedit etiam vbi executiuè agitur, *vt fuit dictum in cauſa Cæſarauguſtana penſionis* 20. *Decembris* 1591. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio, & in cauſa Legionen. denegationis poſſeſſionis* 26. *Martij* 1593. *coram Illuſtriſsimo Cardinali Blanchetto.*

Duæ autem in Breui prædicto cauſæ narrantur, ob quas Sanctiſſimus mandauit Epi-
4 ſcopo Nouarien. vt ab Eccleſia Sanctæ Mariæ
de Campagna curam animarum perpetuo abdicet, illamque ſic abdicatam ad ſuam quamque Eccleſiam locorum Lunæ, & Tertij Pallantiæ vulgo *Villa* nuncupatæ transferat, altera propter rixas, & inimicitias, quæ inter Parochianos dictorum locorum ex cõmuni animarum exercitio, quod fit in dicta Eccleſia Sanctæ Mariæ oriri ſolent: Altera verò propter diſtantiam huius Eccleſiæ à dictis locis Parochiani ipſi non ſine periculo ad eam accedere poſſunt, quarum neutra verificatur.

Et quoad rixas, & inimicitias, non ſolum
non docetur, eas ſolitas eſſe oriri ex cauſa
5 exercitij curæ animarum, & inter homines
Lunæ, & Villæ Pallantiæ, qui ſunt Parochiani Eccleſiæ Sanctæ Mariæ; quod imò ex iuribus pro vtraque parte adductis apparet, illas ortas fuiſſe occaſione feſtiuitatis ex magna Populi frequentia, quæ illic concurrebat, & inter Homines Burgi Pallantiæ, qui non ſunt Parochiani dictæ Eccleſiæ, nec ad illam pro Sacramentis recipiendis accedunt.

Quo verò ad diſtantiam Eccleſiæ à dictis
locis, nec illa verificatur, quin potius ex re-
6 latione Illuſtriſſimi Cardinalis Platti, qui ex
ordine Sacræ Congregationis negotijs Epiſcoporum præpoſitæ ad locum illum acceſſit, illumque partibus auditis viſitauit, conſtat Eccleſiam huiuſmodi à locis Lunæ, & Villæ Pallantiæ modicè diſtare, nempè per tertiam partem vnius milliarij ſine aliquo impedimen-
7 to; quo caſu non eſt deueniendum ad ſeparationem, & translationem curæ animarum, *vt not. in cap. audientiam il primo de Eccleſ. ædifican. & fuit dictum in cauſa Palentina Sancti Baſilij* 18. *Mart.* 1594. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio.*

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

Negatiua probanda eſt per allegantem quando concernit fundamentum eius intentionis, *Bich. deciſ.* 400. *deciſ.* 44. *num.* 4. *par.* 17. *rec. Neapolitana hæreditatis* 30. *Ianuarij* 1649. *coram Em. Cerro.*

Tex. in cap. ad audientiam il primo de Eccleſ. ædific. expenditur apud Peuting. dec. 39. vbi agitur de erectione nouæ Parochiæ.

8 Gratia iuſtificari debet per impetrantem
Lotther. de re benefic. lib. 2. *quæſt.* 48. *num.* 286. *Em. Ottbob. dec.* 132. *n.* 4. *& ſeq.*

Licet probatio conſiſtat in negatiua, quia
9 in qualibet gratia ſemper ſubintelligitur taci-
ta conditio ſi preces veritati nitantur *Lotther. loc. cit. num.* 287. *&* 293. *deciſ.* 303. *numer.* 1. *poſt Poſth. de manut. Leodien. Decanatus* 28. *Mart.* 1678. *§. nec ſufficiente coram R. P. D. Taia.*

FIRMANA PECVNIARIA.

Mercurij 24. *Nou.* 1610.

ARGVMENTVM.

Nemo abſque proprio conſenſu poteſt obligari, multoque minus minor non multum aptus ad negocià peragenda, nec præpoſitus negociationi obligat præponentem, qui prius declarauit nolle obligari, nec ſocius obligat conſocium extra cauſam ſocietatis, neque iura extracta probant, niſi fuerint extracta ſer. ſer.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Nemo poteſt alium obligare abſque illius conſenſu, & nu.9.cum ſeq.*

2 *Non infertur rectè ex diverſis.*

3 *Minor non eſt aptus ad negocia, & debita contrahenda.*

4 *Præpoſitus negociationi quis non præſumitur, ſed debet probari.*

5 *Præpoſitus negociationi non poteſt obligare præponentes, ſi fuit conuentum, quod non poſſet.*

6 *Socius non poteſt obligare conſocium, niſi ex cauſa ſocietatis, non autem ex alijs cauſis, & numer. 10.*

7 *Partita librorum extracta parte non citata, nec ſeruatis ſeruandis non probant maximè contra tertios, & nu.11.*

8 *Accollatio certi debiti, ſi non apparet, non præſumitur comprahenſa in debitis particulariter accollatis.*

DECISIO CLXXIX.

FVit per Dominos reſolutum, ſententiam, ſeù Decretum A.C. latum contra filios, & hæredes Rocchi Ballij eſſe infirmandum;
1 quia eſt fundatum in obligatione facta à Buratto, qui non potuit dictos filios, vel eius Tutores abſque eorum conſenſu aliquo modo obligare, *l. conſenſu ff. de act. & oblig. l. eum qui, §. Iulianus quoque, ff. de conſtit. pecun. Auth. ſi quando C. eod. Rota Iannen. deciſ. 14. numer. 32. verſ. nec refert cum ſeqq.*

Nec huiuſmodi facultas obligandi poteſt elici ex teſtamento Rocchi, quia in eo non datur talis facultas Buratto, ſed ſolum quod
2 ipſe poſſit ſe exercere in fundaco per quinque annos cum participatione quartę partis lucri, ex quo non poteſt inferri ad facultatem obligandi eius filios, tanquam quid diuerſum, *ad text. in l. Papinianus ff. de minor. cum vulg.* maximè cum Burattus de illo tempore eſſet mi-
3 nor, & per conſequens minus aptus ad negocia, & debita contrahenda, *l. 1. & tot. tit. ff. de minor.*

Minus etiam deduci poteſt ex eo, quod
4 Burattus eſſet præpoſitus negociationi fundacariæ, quia hoc nullibi probatur, prout probari debet, *vt per Bald. in l. 1. num. 1. C. de inſtit. & exercit. act. Rota Iannen. d. deciſ. 14. num. 36. & ſeqq.* vltra quod in conuentione inter eum, & tutores inita, fuit expreſsè conuentum, quod non poſſet contrahere aliquod debitum ex cauſa dictæ negociationis abſque dictorum tutorum licentia, ſine qua propterea non potuerunt ex obligatione Buratti aliquo
5 modo obligari dicti filij Rocchi, nec eorum tutores, etiam quod Burattus fuiſſet negociationi præpoſitus, *l. 1. §. igitur præpoſitio ff. de exercit. l. ſed ſi pupillus, §. conditio, ff. de inſtit. Anchar. conſ. 332 num. 3. & 4. Caſtrenſ. conſ. 345. verſ. breuiter lib. 2. Rota Iannen. dicta dec. 14. ſub num. 35. & num. 48. verſ. ſed ad hoc.*

Prout nec etiam potuit Burattus tanquam ſocius illos obligare; quia non conſtat, quod
6 debitum fuerit contractum ex cauſa ſocietatis, neque quod res receptæ ab Antonio ad ſocietatem pertinerent, vel in eius vtilitatem fuerint conuerſæ, prout requiritur ad hoc, vt ſocius poſsit conſocium obligare, *L. Iure Societatis, ff. pro Soc. Anchar. d. conſ. 332. num. 3. & 4. Oſaſcb. dec. 150. in fin. Rota Iannen. d. dec. 14. num. 111. & ſeq.*

Ad partitas extractas ex libris Dominorum de Rotis, fuit reſponſum, illas non eſſe inte-
7 gras, nec fuiſſe extractas, parte citata, ac ſeruatis alijs de iure ſeruandis, *Rota deciſ. 1. de fid. inſtrum. in nou.* & vlterius non probare contra tertios, quales ſunt hæredes Rocchi, *gloſſ. in l. quædam, §. nummularios, verb. decurritur, ff. de eden. Doct. in l. admonendi, & ibi Iaſ. in 2. lect. num. 131. ff. de iur. iuran. & fuit deciſum in cauſa Romana mercium 28. Nouembris 1607. coram R. P. D. meo Ortembergo.*

Quouerò ad ſolidationem computorum, in qua tutores dictorum filiorum Rocchi ſibi accollarunt debita aſcendentia ad ſummam ſcutorum 4560. placuit reſponſio ad-
8 ducta, quod non apparet inter dicta debita accollata compræhendi debitum, de quo agitur, quod neque etiam eſt veriſimile, ex quo, vt dictum eſt, res à Buratto habitæ non tangunt aliquo modo negocium ſocietatis.

ADNOTATIO.

De continuatione negocii paterni facta per pupillum eiuſue tutores, & quod pupillus (licet
9 nemo obligari poſsit ex facto alterius *ad tex. in l. ſi vnus 28. §. ante omnia ff. de pact.*) ex facto complementarij remaneat obligatus dictum eſt *ſupra poſt dec. 135.*

Materiam complementi, ſeu mandati, ac ſocietatis mercatorum fusè tractat *Rocch. in notabil. poſt eius reſponſ. legal tom. 1.*

Socius, & complementarius, qui non declarauit contrahere nomine proprio, ſed contraxit tanquam ſocius, vel complementarius obligat negocium cuius eſt ſocius, vel habet complementum, cum talis contractus dicatur ſocialis, ac factus contemplatione negocij *l. iure ſocietatis la ſeconda, quæ eſt in ordine 81. vbi gloſ. & Bart. verſ. & iſta lex ff. pro ſoc. bo. me. Card. Celſ. deciſ. 2. num. 3. deciſ. 253. num. 10. par. 17. recent.*

Neque enim dubium eſt, quod ſocius obligetur ex facto conſocij *Bart. in l. eadem in 7. qu. ff. de duob. reis, Alex. conſ. 19. num. 1. & ſeqq. lib. 5. Ger. Spin. conſ. 10. num. 14. Gratian. diſcept. 967. num. 235. Vrſell. concluſ. 151. num. 37. Rota Iannen. dec. 86. num. 12. Surd. dec. 213. nu. 2. Capyc. latr. dec. 189. num. 30. Oſaſcb. deciſ. 150. num. 7. Adden. ad Buratt. dec. 83. littera A. deciſ. 93. n. 4. poſt Zacch. de oblig. Camer. Merlin. dec. 619. num. 1. & ſeqq. dec. 15. n. 1. & 2. par. 10. rec.*

Imo etiam quando ſocius contrahit nomine propio, & nulla facta mentione conſocij, vel negocij, in dubio contractus habetur pro ſociali *Ronchegall. in d. l. eadem numer. 195. in fin. verſ. licet ſit contractus ab vno, Caſtren. conſ. 242. num. 2. verſ. prædicta procedunt lib. 1. bo. me. Card. Celſ. deciſ. 2. numer. 4. Eminentiſsimus Ottbob. dec. 40.*

Dum-

Dummodo res, cuius cauſam concernit obligatio, fuerit communicata alijs conſocijs, ac in vtilitatem negocij conuerſa *d. l. iure Societatis Bart. in l. iura in princ. C. de omn. agr. deſert. lib. 11. Theſaur. dec. Pedemont. 136. nu. 7. verſ. his tamen non obſtantibus*.

Amplius quod ſufficiat rem illam verſam eſſe in cauſam ſocietatis ex ſola deſtinatione, quamuis forſan deficiat probatio verſionis effectiuæ videtur innuere *gloſſ. in d. l. iure ſocietatis*.

Indubitanter igitur tenetur ſocius ex contractu conſocij celebrato cum expreſſa cauſa ſocietatis *Bart. in l. 1. §. non autem num. 2. verſ. 2. nota ff. de exercit. act. & in l. poſt mortem §. tutor num. 3. verſ. expreſſio enim cauſæ ff. quand. ex fact. tutor. Celſ. d. dec. 2. nu. 5.*

Cæterum ex contractu facto extra cauſam
10 ſocietatis conſocius non obligatur *Conciol. alleg. 59. vbi de materia nu. 11.*

Complementum vero probatur ex reuolutione librorum negocij, ſi in illis de viro in quo allegatur complementum fiat mentio tanquam de præpoſito negociationi *Ronchegall. in d. l. eadem num. 153. & ſeq. Mandell. conſ. 104. nu. 5. & ibi Adden. litt. B. Gratian. dec. Marchi. 36. num. 18. Genua de ſcript. priu. lib. 4. tit. de libris rationum. inſtit. num. 10. & ſeq. Afflict. dec. 308. num. 5. Capyc. latr. dec. 189. num. 27.*

Circa id quod hic dicitur complementariũ ſeu ſocium, cum quo fuerat in capitulis conuentum vt non poſſet obligare negocium, ſeu ſocietatem niſi ſeruata certa forma, nullitẽr cum creditoribus contrahere forma non ſeruata, hoc non ſine iuris fundamento ponitur cum creditores antequam fidant de ſocio ſeu complementario teneantur inquirere capitula ſocietatis, ſeu complementi, ac de illis ſe informare, quod ſi facere omiſerint ſibi imputent; Occurrit tamen difficultas, quia contrahentes cum ſocio ſeu complementario improbe deciperentur ſub clypeo deficientis facultatis quando contraxerunt cum eo, qui publice recognoſcebatur pro ſocio, inſtitore, vel complementario negociationi præpoſito, vt bene *Rota Ianuen. dec. 45. num. 4.* vbi quod data publica reputatione contrahens non tenetur inquirere capitula ſocietatis, ſeu complementi *Capic. dec. 189. num. 28. deciſ. 2. num. 1. & dec. 25. num. 11. poſt Rodriq. de concurſ. credit. dec. 151. nu. 2. par. 10. rec.*

Maxime in Vrbe, vbi viget particularis conſuetudo, quod non attendatur an ſocius, vel complementarius conuertat res, quarum cauſa contrahit in vſus proprios, vel in vtilitatem negocij, ſed indiſtinctè negocium, ac Dominus obligatur etiamſi ſocius, vel complementarius res conuertat in proprios vſus, non minus ac ſi illas conuerteret in vtilitatem negocij, de qua conſuetudine teſtatur *Rota coram Dunoz. iun. dec. 350. num. 11. & ſeq.* vbi loquitur de ſocio minoris, & profitetur ſequi antiquiorem reſolutionem captam *in Romana cenſus de Petronijs de anno 1577. coram Brauo, Forrett. de re Naual. lib. 1. nu. 5. int. tract. magnos diuerſ. tom. 13. fol. mihi 327.*

Prout reuera incongruum eſt quod ſoluens pecunias aut merces fidens ſocio, aut cõplemẽtario, vel cũ illo cõtrahens debeat apertis oculis inſtare, quod pecunia, ſiue res cõuertantur in vtilitatẽ negocij, quod debet potius incũbere Domino qui eum præpoſuit, vel ſocio, qui eum in conſociũ aſſumpſit, hic enim rationabilius debet ſibi imputare, cur virũ probũ tali muneri nõ elegerit, cũ contrahens, vel pecunias ſoluens videatur potius fidem ſuã ponere in ſolertia, & legalitate præponentis, qui non præpoſuiſſet negociationi virum inhabilem, vel corruptæ fidei, quàm in perſona præpoſiti, aliàs forſan ſibi ignota, vt bene ponderat *Giurb. dec. 88. nu. 10.*

Notandum hic quod liber mercatoris qualiſcumque ſit etiam, qui nuncupatur *Straccia-foglio* probat licet agatur inter tertios quando non deducitur ad effectum vt eius vigore quis conueniatur, ſed tantummodo ad patefaciendam veritatem *deciſ. 289. num. 16. part. 17. rec.*

11 Extractio iurium quomodo fieri debeat vt dicantur in forma probanti *vide Gregor. deciſ. 409. num. 4. Duran. deciſ. 32. num. 8. & ſupra dec. 102.*

Iura extracta, neſcitur à quo loco ſine litteris compulſorialibus, ſine recognitione originalis, & citatione partis nullam fidem faciunt *Gerunden. Parochialium 15. Feb. 1675. cor. R. P. D. Emerix, quæ eſt dec. 452. n. 1. par. 18. tom. 2. recent.*

PARMEN. BENEFICII.

Luna 28. Nouembris 1601.

ARGVMENTVM.

Collatio beneficij de iurepatronatus pendente lite ſuper eo inter patronos, vel præſentatos facta per Ordinarium eſt nulla, nam tali caſu Ordinarius debet apponere Oeconomum, etiamſi prætendat facere collationem ex iure deuoluto.

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficij iuriſpatronatus facta ab Ordinario, lite pendente ſuper eo inter ipſum, patronos, ac præſentatos, eſt nulla, & inualida, & num. 6. vbi vide.*

2 *Debet iſto caſu Ordinarius ponere Oeconomum, & abſtinere à collatione.*

3 *Præſentatis prætendentibus eorum præſentationem eſſe attendendam, collatio facta per Ordinarium, non ſubſistetur nec ex iure deuoluto.*

4 *Præfixio termini ad conferendum appoſita in fundatione iuriſpatronatus quid operetur reſpectu collationis faciendæ per Ordinarium in caſu deuolutionis.*

5 *Iuſpatronatus quando debeat apparere ad effectum impediendi collationem Ordinarij.*

DE-

DECISIO CLXXX.

PLacuit Dominis deciſio facta in hac cauſa coram bo. me. D. Iuſto, quod collatio facta ab Epiſcopo Parmen. ſit nulla, & inua-
1 lida, quia ſtante lite ſuper hoc beneficio introducta per comparitionem illorum, qui prætendebant patronatum, & ab eis præſentatorum, nec non Promotoris fiſcalis Epiſcopi pro libertate beneficij, *iuxtà not. per Io. Andr. in cap. auaritia num. 4. verſ. ſoluendo vtiliter, & ibi Gemin. num. 7. poſt med. verſ. tertius quando fit, de elect. in 6. & per Imol. in cap. conſtitutis il 2. num. 11. verſ. aut ſeruata, & Franch. num. 9. de appell. cum alijs in deciſ. allegat.* non potuit Epiſcopus facere huiuſmodi collationem nedum ex regula generali *cap. 1. & 2. vt lit. pend. in 6.* ſed etiam ex particulari diſpoſitione, *cap. cum vos de off. ordin.* ſecundùm quam Ordinarius vbi eſt in lite, vt in hoc caſu erat Epiſcopus
2 Parmen. mediante perſona ſui Promotoris fiſcalis, ea pendente non poteſt conferre, ſed debet ponere Oeconomum, *vt ibi not. Doct. omnes, præcipuè Abb. num. 7. & in cap. quoniam num. 7. & in cap. cum propter num. 2. de iurepatr. Card. in Clem. plures §. fin. num. 1. quæſt. 1. in princ. Anchar. num. 14. circa princ. & Imol. num. 18. verſ. & ideò eod. tit. latè Lambertin. de iurepatr. lib. 2. par. 2. qu. 1. art. 9. num. 10. & ſeq.*

Maximè quod etiam præſentati erant in lite, qui prætendebant præſentationem de ſe factam eſſe attendendam, quo caſu dicta collatio nec etiam ex iure deuoluto poteſt ſubſtineri, quia diſpoſitio *cap. quoniam. cap. eam te, & cap. cum propter de iurepatr.* tanquam rigoroſa, & exorbitans, habet dumtaxat locum,
3 quando lis eſt inter patronos, & non extenditur ad litem inter præſentatos, *vt per Io. Andr. in d. cap. cum vos col. 1. verſ. vnde iura illa, Butr. nu. 7. verſ. iura ergo, Anchar. num. 3. verſ. non obſtat, Card. col. 2. verſ. vnde iura contraria, Imol. num. 10. verſ. nec obſtat, & Abb. num. 7. verſ. illa iura, de offic. Ordin. Lap. allegat. 78 num. 15. & 10. & fuit dictum in cauſa Terdonen. iuriſpatronatus 19. Febr. 160 coram R. P. D. meo Decano.*

Nec in contrarium facit fundatio iuriſpatronatus, quia in ea non datur aliqua facultas conferendi, vel inſtituendi, lite penden-
4 te, ſed ſolum præfigitur tempus decem dierum ad inſtituendum, quo elapſo, & non ſequuta inſtitutione, collatio deuoluitur ad Epiſcopum, qui infra illos decem dies conferre tenetur ſub pœna deuolutionis, quod tempus cum ſucceſſerit in locum quadrimeſtris, vel ſemeſtris à iure præfixum, *vt tradunt Doct. in d. cap. cum vos, de offic. Ordin. & ibi præ alijs Anchar. num. 3. ante med. verſ. eſſet enim abſurdum,* & benè facit *deciſio in cauſa Caſalen. Parochialis 2. Mart. 1584 coram Robuſterio,* in qua fuit dictũ quod tempus ſex menſium datum Ordinarijs à Conſtitutione Pij Quinti ad conferendum Parochiales non currit vbi adſunt Coopposſitores, & litem introducunt.

Neque obſtat, quod non conſtet de iurepatronatus ad fauorem mulierum, quia ſatis eſt,
5 quod conſtet ad fauorem Capituli, ad quod per deficientiam maſculorum fuit deuolutum, *vt iam fuit reſolutum coram me:* vltra quod ſatis eſt, quod adeſſet deſuper lis, & in ea adeſſet Epiſcopus, & præſentati, *ex allegatis &c.*

Alia deciſio in hac cauſa eſt ſupra la 15.

ADNOTATIO.

De beneficio litigioſo, & quod circa illius collationem nequeat Ordinarius manus apponere, late agitur *poſt dec. 128.*

Hic tamen diuerſa fit quæſtio ſcilicet an ordinarius poſſit conferre beneficium quando vertitur lis ſuper iurepatronatus, & concluditur, quod non poſſit quatenus Ordinarius, vel eius Promotor fiſcalis eſt in cauſa, cum debeat apponere Oeconomum iuxta diſpoſitionem *tex. in cap. cum vos de offic. ordin. quem bene expendit Rot. coram Bich. dec. 376.*

Quadrimeſtre Patroni laici ad preſẽtandum in beneficio iuriſpatronatus poteſt per Epiſcopum prorogari quouſque collatio ad ipſum ſpectat iure deuolutionis, *deciſ. 13. part. 17. recent.*

Cætera de beneficio iuriſpatronatus, ſuper
6 quo vertat lis, & quando illud poſſit ab ordinario conferri *vide Viuian. de iurepatron. par. 2. lib. 7. cap. 3. & Rot. poſt illum dec. 49.*

SABINEN. PECVNIARIA.

Veneris 10. Decembris 1610.

ARGVMENTVM.

Reſtitutio in integrum aduerſus ſententiam nõ datur abſque læſione, quæ eſt illius fundamentum: Solutio, vt liberet ſoluentem debet fieri vero creditori, vel illius legitimo Procuratori: Teſtis vnicus ſicut non probat pro inducente, ſic nec contra ipſam inducentem iuxtà opinionem, quam Rota ſeruat.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum aduerſus ſententiam non datur abſque læſione, quæ eſt illius fundamentum, & nu. 5.*

2 *Creditum dicitur apparere ex promiſſione facta per debitorem, nec dicitur extinctum, niſi appareat de illius ſolutione facta perſonæ legitimæ, vel vero creditori. Ampliatur num. 7. Limitatur num. 8. ac 9.*

3 *Quæ requirantur, vt ſolutio dicatur facta perſonæ legitimæ ad effectum conſequendi liberationem, & n. 6. & ſeqq.*

4 *Teſtis vnicus ſicut nihil probat ad fauorem inducentis, ita nec contra inducentem, qui licet approbet perſonam, non dicitur tamen approbare dictum, & hanc opinionem Rota ſequitur.*

DECISIO CLXXXI.

DOmini dixerunt, non conſtare de cau-
ſis reſtitutionis in integrum aduerſus
ſententiam latam ad fauorem Monialium,
1 quia cum ex deciſionibus in hac cauſa factis
conſtet, huiuſmodi ſententiam eſſe iuſtam,
non poteſt dici, Dominum Principem ex illa
fuiſſe paſſum aliquam læſionem, quæ eſt ne-
ceſſaria ad obtinendam reſtitutionem, *cap. 1.
& ibi Abb. num. 2. de reſtit. in integr. Rota dec. 1. eod.
tit. in nou. Salyc. in l. 1. num. 8. & ſeqq. C. ſi aduerſ.
rem indic. & fuit ſæpiſſimè deciſum*.

De credito autem Monialium non videtur
ambigendum, quia de illo conſtat ex promiſ-
ſione facta Monaſterio per D. Lauiniam de
Ruuere de ſoluendo illi ſcuta duo millia poſt
2 ingreſſum octo Monialium, pro cuius ſolu-
tione licet multa deducerentur pro parte D.
Principis, tamen viſum fuit non propterea
poſſe dici creditum fuiſſe extinctum, quia non
conſtat, quod Cæſar Oddus, cui iſtæ ſolutio-
nes apparent factæ, eſſet Procurator Monia-
lium, prout erat neceſſarium, vt per ſolutio-
nes illi factas D. Lauinia, vel eius hæres eſſet
liberatus, *vt fuit dictum in præfatis deciſioni-
bus*.

Nec ex his, quæ de nouo deducebantur
pro parte D. Principis dici poteſt, fuiſſe pro-
batum, quod de anno 1582. & 1583. de quo
tempore dicuntur factæ dictæ ſolutiones Cæ-
ſar publice haberetur, & reputaretur Procu-
rator Monialium, vel earum generalis admi-
3 niſtrator: nam licèt plures pecunias, & dotes
Monaſterij exegerit, cenſuſque ad illius fauo-
rem impoſuerit, & in plurimis inſtrumentis
enuncietur Procurator Monialium, & in illis
fuerit habitus pro legitimo Procuratore; non
tamen indè ſequitur, quod debeat haberi pro
tali in omnibus alijs actibus, minuſque quod
fuerit in illo loco publicè habitus pro Procu-
ratore Monialium, ſeu illorum generali ad-
miniſtratore, prout requiritur, vt illi ſol-
uens liberetur, *vt per Guidop. deciſ. 173. num. 3.*
& in iſtis terminis loquitur *Soccin. conſ. 32. n. 19.
& ſeq. lib. 1.*

Nec poteſt dici probata ex dicto tertij teſtis
4 pro parte Monialium examinati, quia eſt vni-
cus, *cap. licèt il primo, cap. veniens il primo de te-
ſtib. Egid. dec. 628. cum ſeqq.* quod procedit etiam
contra inducentem, cum per inductionem
cenſeatur ſolùm approbata perſona, non au-
tem dictum; ideoque non magis teſtis probat
contrà producentem, quàm pro eo, ſecun-
dum opinionem, quam ſeruat Rota, vt fuit
dictum *in Taruiſina penſionis 12. Decembr. 1571.
coram Oradino, & coram me in Bononien. Portoni
8. Mart. præteriti, & aliàs ſæpiſſimè*.

Et ita deciſum &c.

Supra poſt deciſ. 151. *referuntur aliæ deciſiones
iſtius cauſæ*.

ADNOTATIO.

Reſtitutio in integrum non conceditur ſine læ-
5 ſione *dec. 405. num. 1. part. 9. rec. & quotidie.*

Quando teſtis probet contra inducentem
traditur *poſt dec. 142.*

Soluens alteri, quàm vero creditori non li-
6 beratur *Celſ. dec. 287. num. 11. & deciſ. 333. num.
1. deciſ. 246. num. 9. 316. num. 1. & 387. num. 9. par.
17. rec.*

Etiamſi fiat perſonæ veri creditoris coniũ-
7 ctæ, vt vxori pro marito, marito pro vxore,
filio pro patre *Pyrrh. Maur. de ſolut. cap. 6. numer.
43. Thomat. dec. 206. num. 88. Paitell. expedit. ciuil.
43. num. 13. & ſeqq. deciſ. 287. num. 32. part. 16.
recent.*

Limitatur ſi ſolutio fiat alteri de ordine
creditoris *dec. 151. nu. 19. par. 12. rec.*

Vel ſi ſolutio fiat coactè, vt de mandato
ſuperioris, vel Iudicis, cuius factum dicitur
factum partis *Celſ. deciſ. 333. num. 2. & 3.*

Item ſuffragatur ſolutio alteri facta ſi fiat
Procuratori veri creditoris, quantumuis re-
uocato, data tamen ignorantia reuocationis
in ſoluente *Coccin. dec. 902. n. 3.*

Suffragatur quoque ſolutio facta hæredi
putatiuo creditoris, cui rectè ſoluitur ſi con-
currat bona fides, & iuſta credulitas *d. deciſ.
287. nu. 22.*

Semperque ſoluens liberatur, ſi ſoluat illi,
cum quo contraxerat iuxta regulam, cum
quo contraxi, diſtraxi, quamuis ex contractu
actio alteri quæſita ſit *Caualer. deciſ. 345. deciſ.
311. part. 13. & deciſ. 342. numer. 1. part. 17.
recent.*

Sed ſoluens debitum commune vni ex cre-
ditoribus intereſſatis tenetur eſſe ſollicitus,
quod pecuniæ conuertantur in communem
vtilitatem omnium creditorum *dec. 135. num.
9. par. 15. rec.*

Validè inſuper ſoluitur ei, qui ſolitus erat
8 exigere & communiter reputabatur Procura-
tor ad exigendum *dec. 566. n. 1. par. 2. dec. 162. nu.
11. & dec. 197. n. 7. part. 4. tom. 2. rec.*

Alia ad rem facientia congerit *Add. ad Burat.
9 dec. 2. num. 16. & ſeqq.* vbi de ſoluente canones
Prælato intruſo, vel putatiuo, aut illi cum
quo fuit contractum.

TOLETANA CAPPELLANIÆ DE PASTRANA.

Mercurij 15. Decembris 1601.

ARGVMENTVM.

Attentata non dicuntur purgata per reſtitutio-
nem poſſeſſionis, niſi reſtituantur quoque
fructus percepti, & reficiantur expenſæ, nec
iſto caſu admittitur depoſitum vnius iulij cũ
obligatione reſtituendi reliquum facta liqui-
datione, fructuſque à poſſeſſore præſumun-
tur percepti, niſi contrarium probetur.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio capta poſt interpoſitam appellationem eſt attentata.*
2 *Attentatorum purgatio non dicitur adimpleta per dimiſſionem poſſeſſionis rei controuerſa, ſed debent etiam reſtitui fructus, & ſolui expenſæ iuxtà opinionem Rotæ, & nu. 7. vbi quod non admittitur ad hunc effectum depoſitum vnius Iulij, & nu. 8.*
3 *Poſſidens rem præſumitur ex illa fructus percepiſſe, niſi probetur, alium illos percepiſſe.*
4 *Poſſeſſio inſtrumentalis, exiſtente alio in poſſeſſione, non probat poſſeſſionem.*
5 *Fallit, quando fuit capta auctoritate Iudicis, qui priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione abſque alia eiectione.*
6 *Quæ oſtendant poſſeſſionem non fuiſſe merè inſtrumentalem, ſed realem, ac veram.*

DECISIO CLXXXII.

NOn controuertebatur, poſſeſſionem Martini tanquam captam poſt interpoſitam appellationem à Decreto Vicarij
1 Compluten. fuiſſe attentatam, *l. 1. & tot. tit. ff. nil. nou. appell. interpoſ. cap. non ſolum de appell. in 6.* ſed quia pro parte Martini prætendebatur, attentata huiuſmodi eſſe ſufficienter purgata per ceſſionem poſſeſſionis per ipſum factam, propoſui Dubium, an ei obſtaret exceptio attentatorum, quod fuit per Dominos affirmatiuè reſolutum. Nam licèt reſpectu poſſeſſionis fuerit facta ceſſio, non tamen fuerunt
2 reſtituti fructus percepti, & refectæ expenſæ prout erat neceſſarium, vt attentata dicerentur integrè purgata, *Verall. deciſ. 33. lib. 2. in manuſcript. Rota deciſ. 5. de reſtit. ſpoliat. in nou. cum alijs per Modern. de attent. cap. 29. num. 32.* nec ad hunc effectum ſufficit depoſitio vnius Iulij, cum obligatione reſtituendi reliquum factæ liquidatione, vt dicit *Bald. in cap. conquerente num. 1. verſ. in text. ibi integrè de reſtit. ſpoliat.* cuius opinionem in attentatis, & in alijs iudicijs priuilegiatis ſeruat *Rota*, vt per *Caputaq. deciſ. 150. num. 7. part. 1.* & tradit *Modern. de attent. cap. 31. num. 72. cum ſeq.*

Nec placuit quod dicebatur, non conſtare Martinum percepiſſe aliquos fructus, quia
3 cum ipſe poſſederit Cappellaniam per plures annos, præſumitur quoque illius fructus percepiſſe, & ideò tenetur illos reſtituere, niſi doceat, ab alio fuiſſe perceptos, *Rota deciſ. 25. de præbend. in nou. Cott. deciſ. 54. & fuit dictum in cauſa Panormitana Archidiaconatus 22. Maij 1592. coram R. P. D. meo Decano, & in cauſa Pampilonen. Prioratus 26. Aprilis 1602. coram R. P. D. meo Ludouiſio, & aliàs ſæpius.*

Minus etiam placuit, quod poſſeſſio Martini fuerit merè inſtrumentalis, exiſtente tunc
4 Capitulo in poſſeſſione, quæ propterea non probat poſſeſſionem, *l. non idcirco, & ibi Bald. & alij C. de fid. inſtrum. cum alijs allegat.* quia vltra
5 quod illa fuit capta auctoritate Iudicis, qui priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione abſque alia eiectione, *Angel. in l. qui vniuerſas, §. item cum Prætor in fin. & l. clam. poſſidere §. qui ad nundinas num. 2. in fine ff. de acquir. poſſeſſ.* in caſu iſto concurrit mandatum de manutenendo ad fauo-
6 rem Martini relaxatum, nec non præceptum Iudicis factum Colonis, vt de fructibus reſponderent Martino, qui ab eis fuit recognitus. Et vlterius Capitulum pluries inſtetit pro manutentione, quam nunquam potuit obtinere propter poſſeſſionem Martini, quæ omnia oſtendunt eius poſſeſſionem non fuiſſe merè inſtrumentalem, ſed realem cum perceptione fructuum.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 94.

ADNOTATIO.

Quamuis aliàs clauſulæ *refectis expenſis* dicatur ſatisfactum per oblationem vnius Iulij iuncta obligatione ſoluendi reſiduum ſecuta liquidatione ſecundum opinionem *Angel. in l. 4. §. alt. prætor ff. de re iudic.* tamen in iudicijs priui-
7 legiatis, & vbi ſummus rigor attenditur, vt ſunt cauſæ attentatorum, quæ in primis, & ante omnia purgari debent, recurſuum ad iudices laicos, ſpolij violenti, & ſimiles, atten-
8 ditur opinio *Bald. in cap. conquerentem de reſtit. ſpoliat.* requirentis omnimodam purgationem, ac refectionem expenſarum vſque ad obulum *deciſ. 84. num. 3. & 4. & deciſ. 232. nu. 8. part. 6. recent.* & relata hac noſtra deciſione *Add. ad Gregor. deciſ. 486. num. 19. & dec. 503. num. 6. Baratt. deciſ. 356. num. 6. & infra deciſ. immediatè ſeq.*

MONOPOLITANA IVRISPATRONATVS.

Veneris 17. Decembris 1610.

ARGVMENTVM.

Attentatorum purgatio debet ante omnia fieri, maximè ſi ex reſcripto non præcipiatur contrarium, & ex clauſulis non appareat mentem reſcribentis fuiſſe quod procedatur in petitorio tantùm.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa commiſſa in petitorio cum clauſula,* omni, & quacumq; appellatione remota, *non impedit appoſitionem ſequeſtri, ſi reperiatur addita in reſcripto clauſula,* & iuſtitiam faciat.
2 *Clauſula,* & iuſtitiam faciat, *operatur, vt ſit procedendum prout de iure, & latius num. 6. cum ſeq.*
3 *Attentata ſunt inprimis, & ante omnia purganda, nec poteſt procedi in poſſeſſorio, vel ſuper meritis cauſæ niſi illis prius purgatis.*
4 *Quæ eò magis debent reuocari, ſi in commiſſione petatur illorum reiectio, & ſuper illis nihil fuit reſcriptum.*
5 *Attentatorum reuocatio debet fieri, ſi in prima commiſſione adeſt reſcriptum pro reuocatione, quia idem cenſetur in ſecunda commiſſione repetitum.*

DE-

DECISIO CLXXXIII.

POſt reſolutionem in hac cauſa factam, quod collatio, ſeu inſtitutio Ordinarij ad fauorem Alexandri, nec non traditio poſſeſſionis Cappellaniæ, de qua agitur, fuerint attentata, ac poſt relaxatum ſequeſtrum, Alexander adiuit Signaturam Sanctiſſimi, à qua obtinuit mihi committi cauſam in petitorio tantum, *omni, & quacumque appellatione remota*: cuius quidem commiſſionis vigore
1 prætendebat, non poſſe procedi ad vlteriorem exequutionem ſequeſtri. Ideò ſupradicta die dubitaui, an eſſet procedendum ad vlteriorem ſequeſtri exequutionem, & Domini procedendum eſſe reſoluerunt; moti præcipuè ex eo, quod cum in reſcripto Signaturæ adſit clauſula, *& iuſtitiam facias*, cauſa in petitorio tantùm cenſeatur commiſſa, prout de iure, vt per *Creſcent. deciſ. 1. de reſcript.* & per conſe-
2 quens ſine præiudicio attentatorum, quorum cauſa eſt priuilegiata, ita vt in primis, & antè omnia purgari debeant, nec poſſit procedi in
3 petitorio, neque in poſſeſſorio, niſi illis prius purgatis, *cap. non ſolum, & ibi not. omnes de appell. in 6. latè Moderu. de attent. part. 3. cap. 30. nu. 115. cum ſeqq.* & in iſtis terminis propter ſimilem clauſulam, *prout iuſtum fuerit*, tenuit *Rot. in vna Senen. attentatorum coram Remano, vt teſtatur Caputaq. dec. 154 par. 1.*

Quæ ſententia eò magis placuit Dominis, quia non ſolum in commiſſione præfata Papa nihil diſpoſuit circa attentata, ſed cum
4 Alexander in prima parte commiſſionis petiſſet mandari procedi in cauſa reiectis attentatis arbitrio Rotæ, & nihil ſuper attentatis arbitrio Rotæ fuerit reſcriptum, cenſendum eſt, Papam noluiſſe tollere præiudicium attentatorum, nec impedire illorum reuocationem, *Caputaq. d. dec. 154. & facit text. in l. Maritus, verſ. ſin autem, cum ibi not. C. de Procurat. Caſſad. dec. 7. ſub num. 1. verſ. vndè denegaſſe de re-*
5 *ſcript.* tantò magis, quod in prima commiſſione mihi directa adeſt clauſula, *quod in primis procedatur ſuper purgatione attentatorum*, quæ clauſula cenſetur repetita in ſecunda commiſſione, eamque qualificat, *Ægid. deciſ. 41. & 126. Caſſad. dec. 8. n. 5. de reſcipt. Tolom. deciſ. 30. & fuit ſæpius deciſum.*

Referuntur aliæ deciſiones iſtius cauſæ ſupra poſt dec. 160.

ADNOTATIO.

Faciunt ad propoſitum, quæ dicta fuerunt poſt *dec. 136. & mox poſt antecedentem dec. 182.*

Cæterum de hac materia attentatorum, ac de ſtylo Signaturæ Gratiæ, & Iuſtitiæ circa illorum ſuſpenſionem, vel reiectionem, & in quibus caſibus habeat locum rectè agit *R. P. D. de Luc. in tract. de iudic. diſcurſ. 15. par. 1.*

Clauſula *& iuſtitiam facias* idem ſignificat, quod *fac quod iuris eſt, iuris ordine ſeruato*
6 *procedas, vnicuique, quod ſuum eſt tribuas*, & continet cauſæ cognitionem ac deciſionem *Marcheſan. de commiſſ. part. 1. cap. 4. num. 33. & ſeqq.* vbi de illius viribus, & effectu *Matth. de clauſ. par. 1. clauſ. 66. Barboſ. clauſ. 76.*

Quælibet clauſulæ in commiſſionibus appo-
7 ſitæ quamuis per ablatiuū abſolutū conceptæ nō important conditionem, cum intelligendæ veniant prout de iure, & ſecundum ſubiectam materiam *dec. 218. num. 13. & ſeqq. part. 8. rec. ac infra dec. 207.*

PAPIEN. DOTIS, ET LEGATORVM.

Lunæ 20. Decembris 1610.

ARGVMENTVM.

Periculum, & damnum dotis aſſignatæ Beneficio, ſeu Cappellæ ſpectat ad Cappellam, ſeu Beneficium, non autem ad dotantem, cum ſemel ſolutum non ſit iterum ſoluendum: Tranſactio præſumitur confirmata ex curſu 30. annorum cum taciturnitate.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum publicum fundationis Cappellaniæ facit probationem probatam.*
2 *Fundator beneficij, qui illud dotauit, & ſemel dotem ſoluit, non tenetur iterum dotare, cum bona fides non patiatur, vt ſemel exactum iterum exigatur, & num. 7. cum ſeqq.*
3 *Periculum dotis aſſignatæ Cappellaniæ ſpectat ad Cappellaniam, non autem ad dotantem, ſi huius culpa non pereat, & n. 7. cum ſeq.*
4 *Nemo poteſt condemnari tanquam hæres vnius, niſi probetur talis.*
5 *Confirmatio Apoſtolica tranſactionis præſumitur ex lapſu 30. annorum, etiamſi confirmatio non ſit reſeruata.*
6 *Tranſactio ligat non ſolum tranſigentes, verum etiā hæredes, & ſucceſſores.*

DECISIO CLXXXIV.

IOannes Beccius Canonicus Eccleſiæ Collegiatæ Sancti Inuentij Papien. in ea de anno 1407. fundauit quamdam Cappellaniam cum reſeruatione iuriſpatronatus pro ſe, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus, & pro illius dote Capitulo præfatæ Collegiatæ pro dicta Cappella ſtipulanti, & acceptanti aſſignauit, transtulit, tradidit, & dedit quoſdam redditus pecuniarum, vini, & frumenti in perpetuum ſibi debitos ſuper quibuſdam bonis, nec non eadem bona reſpectu directi dominij & ciuilis poſſeſsionis cum clauſula *conſtituti*; Modernus Rector Cappellaniæ prædictæ egit in partibus contra Catherinam Blancham de Beccijs vti hæredem hæredum, & ſucceſſorum dicti Ioannis fundatoris pro conſignatione dictorum redditum, & bonorum, & duas ſententias fauorabiles reportauit, quibus inter alia Catherina fuit condemnata ad tradendum, & ſoluendum redditus, & bona prædicta, à quibus cum pro eius parte fuiſſet appellatum, & cauſa appellationis mihi commiſſa

miſſa ſupradicta die procedendo per contra-
dictas dubitaui, an huiuſmodi ſententiæ quoad
conſignationem iſtam ſint confirmandæ, vel
infirmandæ, & Domini infirmandas eſſe cen-
1 ſuerunt, quia cum Ioannes fundator ſemel
dictos redditus, & bona aſsignauerit, & tra-
diderit, vt conſtat ex publico Inſtrumento
fundationis ipſius Cappellaniæ, quod facit
probationem probatam, *Bart. in l. 1. numer. 8. Iaſ. num.* 10. *de oper. nou. nunciat.* non potuerunt
modò illius ſucceſſores cogi ad faciendam
aliam conſignationem, & traditionem eorun-
dem reddituum, & bonorum ſemel conſigna-
2 torum, bona fides enim non patitur, vt ſe-
mel exactum iterum exigatur, *cap. bona fides de reg. Iur. in 6. l. bona fides ff. eod. & vtrobique gloſ. & Doct.*

Neque obſtare, quod hodie iſti redditus,
& bona non reperiantur penes Cappellam,
quia cum non probetur culpa fundatoris, vel
3 ſuorum hæredum id proueniſſe, periculum, &
damnum illorum ſpectat ad ipſam Cappellam,
vt per *Paul. de Cittad. de iure patr. part. 5. cap. 2. qu. 12. num. 45. Lambert. eod. tract. lib. 1. part. 1. quæſt. 5. art. 8. num. 17. in princ. & circa fin.* & tenuit *Rota in cauſa Toletana congruarum* 13. *Febr.* 1576. *cor. fel. rec. Clemente VIII. tunc Rotæ Auditore, & in Legionen. congruæ* 11. *Octobris* 1577. *coram Cantuccio, vt in deciſionibus relatis inter impreſſ. diuerſ.* 230. *in fine par. 1. & 56. n. 7. par. 2.*

Prætereà fuit dictum non potuiſſe condem-
nari dictam Catherinam ad prædictam conſi-
gnationem faciendam, quia licèt ipſa fuiſſet
hæres Iacobi Antonij nepotis, & hæredis vni-
uerſalis Ioannis fundatoris, non tamen pro-
4 ptereà ſequitur, quod fuerit hæres ipſius fun-
datoris, qui, vt patet ex eius Teſtamento, poſt
mortem Io: Iacobi ſubſtituit quoſdam alios,
quibus ex inſtrumento tranſactionis initæ de
anno 1544. conſtat, hæreditatem fuiſſe reſti-
tutam per Ioannem Franciſcum filium natu-
ralem dicti Iacobi Antonij, itaut clariſsimè
appareat illam non fuiſſe hæredem.

Quod eò magis viſum fuit Dominis eſſe
dicendum propter tranſactionem, ſeu con-
cordiam de anno 1549. initam inter tunc tē-
poris Rectorem, & Io: Franciſcū prædictum,
in qua fuit conuentum, quod Rector ageret
contra Fictabiles, & eorum hæredes, & ſuc-
ceſſores, nec non contra fideicommiſſarios;
& licèt non appareat confirmata à Sede Apo-
ſtolica, tamen ſtante curſu triginta annorum,
& vltrà, & quod ab anteceſſoribus Catharinæ
5 nihil vnquam petitum fuit, præſumitur quòd
interuenerit confirmatio, etiam quod in con-
cordia non fuerit reſeruata, *Felin. in cap. Alberic. num. 4. verſ. ſi autem in Inſtrumento, de teſtib. Put. dec. 365. num. 3. & ſeqq. lib. 2. & fuit deciſum in cauſa Mediolanen. reſciſſionis permutationis* 10. *Ian.* 1597. *coram bo. me. Cardinali Pamphilio*: quæ
6 operatur, quod concordia liget etiam ſucceſ-
ſores, *gloſſ. in cap. veniens, in verb. confirmatam, & ibi Doct. de tranſact.* & in his terminis fuit di-
ctum *in cauſa Calagurritana de Alberite* 16. *Iunij* 1608. *coram Reu. Attrebaten.*

Eſt in eadem cauſa infra dec. 211.

ADNOTATIO.

Quamuis fundator Cappellæ, ſeu Eccleſiæ non
teneatur conſeruare, vel manutenere dotem
7 aſsignatam, cum illius augumentum, & de-
terioratio ſpectet ad ipſam Eccleſiam *Menoch. conſ. 155. num. 35. Peregr. conſ. 14. num. 13. lib. 6. dec. 283. num. 24. part. 7. dec. 62. part. 11. rec Romana pretenſi ſupplementi dotis 5. Decembris 1653. coram Em. Cerro*, nihilominus quando dos Cappel-
8 læ, ſeu Eccleſiæ amittitur, tenetur fundator
illam redotare, ſicut pater tenetur redotare
filiam, quæ dotem amiſit *Duran. diſcurſ. ſeu dec. 285. n. 67.*

Tenetur quoque patronus reſtaurare, ac
9 reædificare Eccleſiam collabentem, alias re-
quiſitus ſi id facere omiſit amittit iuſpatrona-
tus *Bich. deciſ. 145. deciſ. 163. & 220. part. 17. & deciſ. 149. nu. 11. par. 18. recent.*

AGRIGENTINA BENEFICII.

Lunæ 10. Ianuarij 1611.

ARGVMENTVM.

Subrogatio quando dari, quando negari poſsit
Beneficia impetrantibus certo modo.

SVMMARIVM.

1 *Impetrantes beneficia ob intruſionem, ſiue certo modo ſunt expreſsè excluſi à ſubrogatione, & latè nu. 5.*
2 *Subrogatio non poteſt dari abſquè lite inter pretendentem ſubrogationem, & defunctum, qui reperiebatur in poſſeſſione. & nu. 3.*
3 *Lis nunquam poteſt dici introducta, quando vnus ex collitigantibus nunquam comparuit coram Iudice, & nu. 4.*

DECISIO CLXXXV.

DOminicus Piouanus obtinuit ſibi proui-
deri certo modo de huiuſmodi Benefi-
cio per Mengham obtento, & litteras ſuæ
impetrationis coram Vicario Panormitano
1 illarum executore præſentauit, & in illius
poſſeſsionem non citato Menga, prætendebat
in ius, & poſſeſsionem illius, debitam ſibi eſſe
ſubrogationem. Vndè ſupradicta die propo-
ſito particulari dubio, Domini tenuerunt,
Piouano non eſſe dandam ſubrogationem, &
omiſſa veritate eius intruſionis, propter quam
impetrantes reperiuntur expreſsè excluſi ab
ipſa *reg. 28. de ſubrogandis*, moti fuerunt ea tan-
tùm ratione, quod inter Mengam, & Pioua-
2 num nulla fuit lis, ſine qua non datur ſubro-
gatio vigore dictæ regulæ, quæ omninò re-
quirit litem, vt per *Sarnen. ſuper dicta regula quæſt. 11. & ſeq. Thom. Tan. dec. 63. Caputaq. deciſ. 228. num. 3. part. 3. & fuit dictum in cauſa Vicen. Cantoriæ 11. Decembris 1592. coram bo. me. Card. Pamphilio, & aliàs ſæpiſsimè.*

Nec ei ſuffragatur lis inter Mengam, &

Camerotam, quia viuente Menga Piouanus nunquam venit ad illam cauſam, adeò quod
3 cum Menga nunquam litigauit, & per conſequens eius collitigans dici non poteſt, neq; prætendere ſubrogationem in ius, & poſſeſſionem illius, quæ *ex dicta regula de ſubrogan.* non debetur, niſi collitiganti, *ex ſupra allegatis.*

Neque obſtat, quod coram Vicario Panormitano comparuerit Camerota, quia licèt ex hoc poſſet dici introducta lis inter ipſum, & Piouanum, non poteſt dici inter Piouanum
4 & Mengam, qui coram dicto Vicario nunquam comparuit, neque vocatus fuit, *clem. 2. & ibi gloſſ. & Doct. vt lit. pend.*

Et ita deciſum &c.

Supra poſt dec. 84. referuntur aliæ deciſiones iſtius cauſæ, & ibi etiam agitur de differentia inter ſubrogationem gratioſam, & rigoroſam.

ADNOTATIO.

Agitur etiam de hac materia *coram Buratt. deciſ. 355. & coram Dunoz. Sen. dec. 294. num. 27. & ſeqq.*
5 vbi quis ſit intruſus, quod ad hunc effectum non ſufficiat ſimplex poſſeſsio inſtrumentalis & quod impedimentum proueniens ex intruſione poſsit remoueri per dimiſsionem poſſeſsionis, vt eo ceſſante intret effectus regulæ, *& in dec. 91. & 150. part. 17. recent. & in Zamoren. Canonicatus, & Scolaſtriæ 2. Martij & 22. Iun 1674 coram R.P.D. Rondinino, ac ſupra poſt dec. 123.* tractatur de beneficio litigioſo ac de ſubrogatione collitiganti concedenda.

ARGENTINEN. CANONICATVS.

Lunæ 24. Ianuarij 1611.

ARGVMENTVM.

Agitur de probatione narratorum in gratia, & præcipuè de probatione qualitatis, & valoris Canonicatuum, & Parochialium Germaniæ, ac Galliæ, & obitus defuncti in poſſeſſione Canonicatus vacantis.

SVMMARIVM.

1 *Gratia impetrantis Beneficium ex quibus dicatur iuſtificata.*

2 *Litteræ patentes Rectoris Collegij probant, quod quis in illo ſtuduerit, & num. 7.*

3 *Probatio leuior ſufficit pro qualitate alicuius.*

4 *Valor Canonicatuum Germaniæ narratus non eſt vlterius probandus, ſtante generali conſuetudine exprimendi illorum valorem in ducat. 24. & latius n. 8. ac 9. vbi idem ſeruari etiam in Parochialibus Germaniæ, & Galliæ.*

5 *Obitus in poſſeſsione Canonicatus extra Romanam Curiam defuncti ex quibus probetur, & num. 9. & 10.*

6 *Procedunt hæc etiam vbi agitur de probatione obitus defuncti in poſſeſsione Canonicatus vacati in menſe reſeruato, ſi Ordinarius non ſit in cauſa, nec in actis ſit productus titulus ab eo obtentus.*

DECISIO CLXXXVI.

Domini ſolo Henrico informante cenſuerunt eius gratiam eſſe iuſtificatam,
1 nam illius Diaconatus probatur ex litteris patentibus Vicarij Vrbis, qui ordinem huiuſmodi ei contulit, *cap. 2. & ibi Abb. in 1. not. de Cleric. Peregr. Felin. in cap. poſt ceſsionem num. 3. & 15. de probat. & fuit ſæpiſsime deciſum.*

Quod verò fuerit Alumnus Collegij Ger-
2 manici de Vrbe per quatuor annos, ibique Theologiæ curſum abſoluerit conſtat ex litteris, ſeù fide Rectoris eiuſdem Collegij, cui ſtandum eſt, cum poſsit de facili haberi recurſus ad libros Collegij, in quibus eius Alumni deſcribuntur, vt fuit dictum *in Aretina Commenda 7. Nouembris 1586. coram bo. me. Cardinali Seraphino*, & agatur de iuſtificatione huius
3 qualitatis, ad quem effectum leuior ſufficit probatio, *Rota dec. 14. de probat. in antiq. Ægid. dec. 113. & ſeq. Verall. dec. 277. par. 1.*

Valor autem huius Canonicatus quod nõ
4 excedat 24. non indiget alia iuſtificatione, ex quo ex generali conſuetudie totius Germaniæ ſolitum eſt exprimi valorem Canonicatuum non excedere 24. vt fuit dictum *in Colonien. Canonicatus 20. Maij 160. coram bo. me. Card. Pamphilio, & in Paderbonen. Canonicatus 29. Mart. 1610. cor. R.P. D. meo Coccino.*

Obitus autem Io. Georgij in poſſeſsionem huius Canonicatus extra Romanam Curiam
5 de menſe Ianuario defuncti probatur ex Decreto Officialis Argentinen. dicentis, Canonicatum vacaſſe de menſe Ianuario per obitum Io: Georgij, illumque fuiſſe collatum Iacobo ab Epiſcopo vigore indulti Apoſtolici, & ex vnico teſte deponente de publica voce, & fama, quod Io. Georgius obierit in poſſeſsione Canonicatus de dicto menſe, & ex depoſitione aliorum teſtium dicentium, idem ſciuiſſe ex litteris de partibus ibi tranſmiſsis, nec nõ ex atteſtationibus trium perſonarum de partibus idem affirmantium, & ex alijs pro Henrico deductis; ex quibus omnibus ſimul iunctis viſum fuit Dominis reſultare ſufficientem probationem; licèt enim agatur de probando
6 obitu in menſe reſeruato, attamen cum Ordinarius non ſit in cauſa, nec in actis ſit productus aliquis titulus ab eo habitus, ſufficit ſemiplena probatio, quicquid eſſet dicendum, ſi vel Ordinarius eſſet in cauſa, vel in actis adeſſet illius prouiſio, vt fuit dictum *in Burgen. de Pancorno 28. Nouembris 1588. coram Gypſio, & in Placentina Canonicatus 1. Martij 1599. coram Orano*, & in quampluribus alijs cauſis &c.

Eſt in eadem cauſa infra dec. 204.

ADNOTATIO.

Atteſtanti de re, quæ ſpectet ad eius officium,
7 creditur *cap. cum inhibitio de clandeſtin. deſponſat. Merlin. dec. 194. num. 4.*

Valor

Valor in beneficijs Germaniæ ſiue ex concordatis, ſiue de ſtylo ſemper exprimitur, quod non excedat 24. *dec*. 265. *part*. 2. *rec*. *Leodien*. *Canonicatus* 7. *Febr*. 1653. §. *valor coram Veroſpio Leodien*. *Canonicatus*, *& Scholaſtria* 10. *Maij* 1666. *coram R.P.D. Bourlemont*. & talis expreſ-
8 ſio non indiget iuſtificatione *Lotther*. *de re beneſic*. *lib*. 2. *quaſt*. 15. *num*. 18. *Buratt*. *dec*. 303. *nu*. 4. vbi quod ita de ſtylo ſeruatur in Parochia-
9 libus, Galliæ, & Germaniæ.

Obitus quomodo probetur vide *poſt deciſ*. 12.

Hæc autem eſt diſtinctio, quia vbi agitur ad effectum reſeruationis, obitus in menſe re-
10 ſeruato probari debet plene, & concludenter quatenus ſit in cauſa Ordinarius, vel ab Ordinario prouiſus, alias ſufficiunt leuiores probationes, & admittuntur teſtes, qui deponant de publica voce, & fama *Coccin*. *dec*. 87. *num*. 2. *deciſ*. 319. *num*. 4. *&* 6. *part*. 11. *recent*.

SABINEN. CASTRI MOMPEI.

Lunæ 24. *Ianuarij* 1611.

ARGVMENTVM.

Clauſula *ſi quid exequendum*, appoſita in Reſcripto Signaturæ reddit attentatam executionē Iudicis à quo: Inhibitio Rotalis ſemper timenda: Recipiens pecunias tenetur cedere iura.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, ſi quid exequendum, *appoſita in Reſcripto Signaturæ operatur*, *vt ſit abdicata omnis iuriſdictio Iudici à quo*, *& translata in iudicem ad quem*, *& n*. 7. *&* 8.

2 *Attentata ſunt geſta coram Iudice poſt prædictum Signaturæ reſcriptum*, *cum clauſula*, ſi quid exequendum.

3 *Recipiens ab aliquo pecunias ſui crediti tenetur illi cedere iura*.

4 *Inhibitio Rotalis ſemper eſt timenda*.

5 *Exceſſus magnæ conſiderationis in iurium ceſſione debet diligenter perpendi*, *& examinari*.

6 *Virtus*, *& effectus clauſulæ*, ſine præiudicio legitimæ executionis.

DECISIO CLXXXVII.

ILluſtriſſimus Cardinalis Sfortia vti filius, & hæres Comitiſſæ Sanctæ Floræ, ac Ceſſionarius Dominorum de Bonſijs corā A. C. ſeù D. Garzadoro ab eo deputato egit contra bona hæreditaria Comitis Alexandri Vrſini pro ſumma ſcut. 8375. nec non contra D. Bertoldum eius filium vti principaliter obligatum pro ſcut. 6000. ex prędicta ſumma, & obtinuit relaxari mandatum executiuum contra Caſtrum Mompei, & alia bona hæreditaria, ac etiam contra ipſum D. Bertoldum, qui ab huiuſmodi decreto appellauit, & cauſam ſuæ appellationis quoad bona Comitis Alexandri, cum clauſula *ſine præiudicio legitimæ executionis*; quoueró ad D. Bertoldum, cum clauſula, *ſi quid exequendum*, obtinuit mihi committi, ac iuxta formam dictæ commiſſionis inhiberi.

Poſt emanatam inhibitionem, fuit per eundem D. Garzadorum proceſſum ad vlteriorē executionem, & ab eo obtentum mandatum aliàs relaxatum exequi ſuper Caſtro Mompei, & illud ſubhaſtari, ſolutis ſcutis 9333. auri in auro D. Bertoldo vti filio hæredi pro tertia parte Comitiſſæ Virginiæ eius matris, ac etiam tanquam Donatario D. Io. Antonij eius fratris etiam hæredis pro alia tertia parte prædictæ Comitiſſæ Virginiæ anterioris creditricis Comitis Alexandri pro ſumma ſc. 14000. ex cauſa dotis, facta per d. Bertoldum ceſſione iurium ſuorum pro dicta ſumma ſcutorum 9333. in actu ſolutionis ad fauorem D. Cardinalis, & in euentum recuſationis receptionis dictæ ſummæ, aut ceſſionis, facto depoſito penès Montem Pietatis.

Cum autem pro parte D. Bertoldi prætenderentur geſta per D. Garzadorum fuiſſe attentata vti facta poſt inhibitionem Rotalem dedi Dubium, an conſtaret de attentatis, quo pluries propoſito, & non reſoluto propter diſcrepantiam Dominorum, tandem ſupradicta die fuit deciſum, conſtare de attentatis, quoad decretum ſuper ceſſione iurium D. Bertoldi: Fundamentum reſolutionis fuit, quia Decretum reſpectu præfatæ ceſſionis iurium dotis maternæ non tangit bona hæreditaria Comitis Alexandri, ſed reſpicit perſonam D. Bertoldi, ac iura illius, ſuper quibus
1 cauſa eſt commiſſa in Rota cum clauſula *ſi quid exequendum*, per quam fuit abdicata omnis iuriſdictio Iudicis à quo, & translata in Rotam, vt fuit dictum *in Neapolitana fraudum coram Paleotto relat*. *inter impreſſ*. *diuerſ*. 487. *num*. 7. *part*. 3. *lib*. 3. vbi propterea de iſtius viri-
2 bus agendum eſt, & ſic D. Garzadorus ſuper illis non poterat amplius ſe ingerere abſque vitio attentatorum, ſtante præſertim inhibitione Rotali, *cap*. *non ſolum*, *& ibi omnes de appel*. *in* 6. *Rota dec*. 20. *&* 31. *eod*. *tit*. *in nou*.

Neque obſtare, quod pro parte D. Cardinalis dicebatur ceſſionē huiuſmodi de iure
3 ineſſe, cum ille, qui recipit pecunias teneatur cedere iura, *l*. *nulla C*. *de ſolut*. *cum alijs allegatis*, quia quicquid ſit de hoc, non poterat talis declaratio, quæ, vt dixi, reſpiciebat iura D. Bertoldi fieri per executorem, cuius iuriſdictio erat limitata ad bona Comitis Alexandri tàm
4 per commiſſionem, quàm per inhibitionem Rotalem, quæ omninò erat timenda, *Rota dec*. 26. *num*. 3. *de appell*. *in antiq*. *Achill*. *dec*. 29. *eod*. *tit*. maximè quod iſte exceſſus erat magnæ conſiderationis, quia ſi D. Bertoldus teneretur facere ceſſionem, actum eſſet de iuribus
5 ſuper dote materna, nec remaneret, quid amplius agendum in Rota, cum per huiuſmodi ceſſionem eſſet ab omnibus ſuis prætenſionibus excluſus, *iuxta not*. *in l*. *penult*. *ff*. *de alienat*. *iud*. *mut*. *cauſ*. *fact*. Et ita fuit deciſum quoad decretum ſuper ceſſione iurium, in reliquis verò propter variam Dominorum ſententiam fuit dictum, non liquere.

ADNOTATIO.

Circa clauſulas Signaturæ, earumque varios ef-
fectus celeberrimum eſt votũ *bo.me.Androſilla*
nuper impreſſum *poſt dec.Remboldi vot.3.* & late
etiam agit *R.P.D. de Luc.in tract.de iudic.part.2.*
diſcurſ. 30.& 31.

De clauſula *ſine praiudicio legitima executionis v.*
Marth. de clauſul. part. 1. clauſ. 159. Barboſ.
6 *clauſ. 159. Vbald. deciſ. 32. num. 6. & ſeqq. Em.*
Ottbob.dec. 228.num.3.& ſeq. dec. 151. num. 7. &
ſeq.par.8.rec.

De clauſula *ſi quid exequendum, vide Marth.*
7 *d. part. 1.clauſ. 169. Barboſ.pariter clauſ.169.Bon-*
den.collectat.legal. 39.num. 105. & ſeqq. Canaler.
dec.165.n.4.& 5.& dec.312. nu.1.& 2.

Et de vtraque in dicto voto Androſillæ, &
8 *in Eugubina attentatorum 20. Mart. 1676. coram*
R.P.D. Taia.

BONONIEN. CENSVS.

Luna 31. Iann. 1611.

ARGVMENTVM.

Cenſus dicitur validè impoſitus ſuper prædio
capaci, etiamſi illud non ſit in totum impo-
nentis, ac etiamſi ſit impoſitus ſuper re em-
phyteutica, cuius non legatur prohibita hy-
potheca, & cui incumbat onus probandi in-
capacitatem fundi cenſuati, & generaliter an
cenſus poſsit imponi ſuper re emphytheutica.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus validè imponitur ſuper prædio capaci one-*
ris, etiamſi Prædium non ſit in totum imponen-
tis, & nu.4.
2 *Ampliatur, vt poſſit imponi etiam ſuper re emphy-*
teutica, ſi non legatur prohibita illius hypotheca,
& num.6.cum ſeqq.
3 *Capacitas oneris cenſus ſuper fundo probatur ex re-*
latione periti per iudicem electi.
5 *Onus probandi, fundum non eſſe capacem cenſus in-*
cumbit allegantí.

DECISIO CLXXXVIII.

DIxerunt Domini, Sententiam A. C. re-
uocatoriam Decreti V. Legati Bonon-
iæ iuſtam; quia cenſus fuit validè impoſitus
ſuper Podere exiſten. in Cappella Sancti Io-
annis de Colamuio certis finibus deſignato,
1 quod licèt non fuerit repertum tantæ quan-
titatis, prout in Inſtrumento fuit enuncia-
tum, tamen vt ſubſtineatur cenſus, ſufficit,
quod Podere ſit illius capax, vt fuit dictum
in cauſa Romana cenſus 30. Octobris 1602. coram
Illu.Card.Millino.

Non obſtat, quod dictum Podere pro rata
tornaturarum 17. ſit emphyteuticum Patrum
Ieſuatorum, & pro alijs 20.tornaturis Eccle-
ſiæ Sanctæ Mariæ Magdalenæ, vt in Summa-
rio *n.3.& 4.* quia pro reſponſione fuit dictum
2 adhuc remanere tornaturas 29. liberas; quæ
licèt forte non eſſent capaces totius cenſus,
tamen in dicta conceſsione in emphyteuſim
per Ieſuatos non legitur expreſsè prohibita
hypotheca, & per conſequens etiam ſuper
iſta parte potuit validè cenſus imponi, vt te-
nuit *Rota in cauſa Romana Cenſus 17.Mart. 1600.*
coram bo.me.Iuſto: nec eſt dubium iſtas torna-
3 turas 46. eſſe capaces huius cenſus, vt clarè
colligitur ex æſtimatione facta à Perito electo
authoritate Iudicis cum qua Domini tranſie-
runt.

Infra in eadem cauſa eſt deciſ. 521.

ADNOTATIO.

Cenſus impoſitus ſuper prædio, quod non ſit
totum imponentis ſubſtinetur ſuper ea parte,
4 quæ ad imponentem ſpectat, licet totum cũ
ſuis confinibus in Inſtrumento impoſitionis
ſit deſignatum *Mareſcott.var.lib. 1. cap. 72. per*
tot. Add.ad Gregor.dec.225.num.16. Merlin. deciſ.
696.num.8. & ſeq. vbi quod onus probandi in-
5 capacitatem fundi ſpectat ad allegantem *& in-*
fra dec.390.

Cenſus ſuper re aliena imponi non poteſt
ſine conſenſu Domini *deciſ. 164. num. 16. par.*
17.recent.

Sed hoc procedit reſpectu Domini fundi,
in cuius præiudicium cenſus non ſubſtinetur
non iam reſpectu imponentis, nam quoad
ipſum cenſus eſt omnino validus, ac ſi fuiſſet
impoſitus ſuper bonis proprijs, itaut impo-
nens teneatur ſoluere illius fructus, vel tan-
quam fructus cenſus, vel loco damnorum,
& intereſſe *d.dec.164.n.15.*

An cenſus imponi poſsit ſuper re emphy-
6 theutica *vide Fulgin.de iur.emphyt tit.de alienat.*
qu.1.num.108.& ſeqq.& infra dec.390.

Super rebus alienari prohibitis cenſus regu-
7 lariter imponi non poteſt, vt ſuper rebus fidei-
commiſſo ſubiectis cum prohibitione aliena-
tionis *dec.370.num.5.part.17. recent.* & ſuper re
emphyteutica alienari pariter prohibita *Nig.*
de laudem.par.1. quaſt. 20. num. 62. & ſeqq. deciſ.
38. num.3.& dec.19.nu.2.poſt Cenc.de cenſib.

Quamuis contrarium, & quod per prohi-
8 bitionem alienationis non cenſeatur prohibi-
ta impoſitio cenſus in conceſsione bonorum
in emphyteuſim dixerit *Rot.coram Seraph. dec.*
794.num.31.dec.94.nu.6.par.1.rec.

Indubitanter autem ſubſtineretur cenſus im
9 poſitus ſuper fructibus rei emphytheuticæ,
cum illi poſsint ab emphytheuta alienari, ven-
di, hypothecari, ac cuicumque oneri ſubijci
Tiraquell.de retract. lignag. §.1.gloſ.17. num. 41.
Cenc.de cenſib.quaſt.19.num.27.& quaſt.22.nu.11.
& Rot.poſt eum dec.48.num.1. 333.num.3.& 4.&
403.num.7.

Prout etiam ſubſtineretur cenſus impoſi-
10 tus per emphytheutam ſuper melioramen-
tis, nam emphytheuta non obſtante quauis
rigoroſiſsima hipothecæ, ac alienationis prohi-
bitione poteſt ſuper melioramentis cenſum
imponere, illaque alienare, & pignorare abſq;
vllo periculo nullitatis, & incurſus pœnæ,

Cenc.

igitized by Google

Cenc.de cenſib. quaſt.19.num.37. quaſt.21.num.16.
& quaſt.22. num. 17. imo cenſus impoſitus ſu-
per re emphytheutica, quam imponens me-
lioraucrat interpretatur ab initio impoſitus
ſuper melioramentis vt facilius ſubſtineatur
Seraph.d.dec.794.num.27.

Melioramenta enim ſunt totaliter diſtincta
à re meliorata, nec dicuntur feudalia nec em-
phytheutica prout eſt ipſa res, ſed propria
11 meliorantis, & tanquam talia non ſolum ca-
dunt ſub omnimodo dominio, ac ſub plena
proprietate Vaſſalli, ſeu emphytheutæ ad in-
ſtar bonorum allodialium, ſed & tranſeunt
ad quoſcumque emphytheutæ hæredes, &
ſucceſſores *Peregrin.de fideicom.art.50. num.* 40.
Cenc.de cenſib.quaſt.22.ſub num. 17.verſ.quia hæres
& verſ.feudatarius, Rot.poſt eum dec.541. num. 13.
& ſeqq.vſque ad num.17. deciſ. 349. num. 1. part.
2.recent.

Pariter, & ſine vlla controuerſia validus eſt
12 cenſus impoſitus ſuper re emphytheutica,
in cuius conceſſione alienatio, & hipotheca
non reperiatur expreſſè prohibita *dec.76.nu.7.*
poſt Cenc.de cenſib.

Hoc eſt notandum quod licet cenſus im-
poſitus ſuper re emphytheutica, cuius non
13 fuerit prohibita alienatio, ſeu hipotheca ab
initio ſit validus non minus, ac cenſus impo-
ſitus ſuper bonis vndequaque liberis, nihil-
ominus reſoluta conceſſione emphytheuſis,
ac eueniente caſu deuolutionis bonorum ad
dominum directum cenſus reſoluitur, ita vt
res libere ad dominum directum redeat abſq;
vllo onere cenſus impoſiti ab emphytheuta,
Pen.dec.639.num.7.deciſ.86.num.1.& 3. part. 5.
recent.

Sicque reconceſſis alteri bonis in emphy-
14 theuſim iſte nouus emphytheuta nec ipſe ad
cenſus ſolutionem adſtringitur, cum nouus
emphytheuta non habeat cauſam à primo em
phytheuta, qui antecedenter bona detinebat,
ſed à domino directo, qui ad nihilum tene-
batur, & ſicuti Dominus directus ad cenſum
non teneretur quatenus bona ſibi retineret,
ita nec tenetur nouus emphytheuta in quem
bona iure emphyteutico fuerunt nouiter tran-
ſlata *Pen. d.dec.639. num.7.*

Notandum quoque quod per impoſitionē
cenſus bona emphytheutica alienari, & hipo-
thecari prohibita ſub pœna caducitatis non
inciderent in commiſſum, ſi imponens ante
15 acceptatam caducitatem illum redimeret *Se-*
raph. d. deciſ. 794. num. 11. deciſ. 50. num. 2. poſt
Cenc.de cenſib.

ASTORICEN. CAPPELLANIÆ,

Lunæ 7. Febr. 1611.

ARGVMENTVM.

Immiſſio quando negetur gratioſe ſubrogato, ſi
non iuſtificauit totam gratiam. Beneficium
iuriſpatronatus laicorum non cadit ſub
reſeruatione, quia ſaltem redditur turbi-
da ex inſtrumento fundationis, & ex præſen-
tationibus ſubſecutis: Papa dicitur dominus 5
omnium Beneficiorum, & generalis colla-
tor illorum, cuius Diœceſis, & territorium
eſt totus mundus.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio negatur illam petenti vigore gratioſæ ſub-*
rogationis, ſi non iuſtificauerit totam gratiam,
quando non agitur de beneficio litigioſo, vel affe-
cto, aut reſeruato, & nu.5.
2 *Beneficium iuriſpatronatus laicorum non cadit ſub*
reſeruatione, etiam quod vacauerit in menſe re-
ſeruato, & nu.7.
3 *Reſeruatio redditur turbida ex inſtrumento funda-*
tionis iuriſpatronatus licet aliquos patiatur defe-
ctus, ſi concurrant præſentationes ad effectum im-
pediendi immiſſionem gratioſe ſubrogato.
4 *Iuſpatronatus non dicitur Eccleſiaſticum, ſi ſit fun-*
datum à laico, etiamſi patronus deſcendens à fun-
datore ſit clericus, & de materia quando iuſpa-
tronatus ſit Eccleſiaſticum, laicale, vel mixtum
nu.8. cum ſeq.
6 *Papa eſt dominus, & generalis collator omnium*
beneficiorum, cuius Diœceſis, & territorium eſt
totus mundus, & aliqua beneficia ſunt ipſimet
ſummo Pontifici reſeruata.

DECISIO CLXXXIX.

FVit per Dominos reſolutum, Inico non
eſſe dandam immiſſionem vigore gratio-
ſæ ſubrogationis, quia adhuc non iuſtificauit
1 totam ſuam gratiam prout neceſſario requi-
ritur, quando, vt in caſu iſto, non ſumus in
beneficio litigioſo, vel aliàs affecto, ſeu reſer-
uato; vt fuit deciſum *in cauſa Burgen. de Pan-*
corno 24.Octobris, & 28. Nouembris 1588. *coram*
Gypſio, & in cauſa Miranden. Parochialis 17.Maij
1600.*coram R. P. D. meo Decano,* & aliàs ſæpiſ-
ſimè.

Nec ſuffragari, quod huiuſmodi Cappel-
lania vacauerit in menſe reſeruato, quia ex
2 Inſtrumento illius fundationis, & dotationis
conſtat illam eſſe de iurepatronatus laicorū
quæ propterea non cadit ſub reſeruatione, *vt*
per Gemin.in cap.2. num. 11.de præbend.in 6.Lap.
alleg.84.num.6.& allegat.96. num.3. & vtrobique
Adden.Cardin.conſ.117.nu.2.Felin.in tract.quand.
litt.Apoſt. noc. patr. col. 1. & tenuit *Rota in cauſa*
Gerunden. beneficij 15. Decembris 1599. coram bo.
me. Cardinali Seraphino, & 19. Aprilis 1602. co-
ram bo. mem. Litta, & in pluribus alijs cau-
ſis.

Neque obſtare ea, quæ pro parte Inici con-
tra probationem iuriſpatronatus adducebãtur,
quia fuit reſponſum, prædictum inſtru-
3 mentum fundationis, & dotationis cum non-
nullis præſentationibus datis ſaltem ſufficere
ad reddendam turbidam reſeruationem, vt
non dicatur ita clara, & notoria, vt requiri-
tur ad effectum immiſſionis ex ſubrogatione
gratioſa abſque alia iuſtificatione, vt fuit re-
ſolutum *in cauſa Neapolitana Rectoriæ 13. Febr.*
1598. *coram bo.me. Cardinali Pamphilio, & in cau-*
ſa Oritana Parochialis 8.Iun.1598.coram Reu.Pa-
cen.cum alijs allegat.

Minus obſtare, quod patronus ſit Clericus, quia eſt iuſpatronatus illi nõ competat ratio-
4 ne Eccleſiæ, ſeù Beneficii, ſed iure conſanguinitatis,& vti vni ex deſcendentibus à fundatore, non dicitur Eccleſiaſticum, ſed laicale, *cap.cum dilectus, & ibi Abb.nu.4. de iurepatr. gloſſ.in clem.plures verb.præſentare,de iurepat.Put. dec.228.lib.2.Mandoſ.in reg.1.qu.10.nu.7.*

Infra in eadem cauſa eſt dec.242. vbi à præſenti receditur circa immiſſionem.

ADNOTATIO.

De gratioſa, & rigoroſa ſubrogatione *vide ſu-
5 pra dec.84.& 115.& infra dec.328.& 520.ac Pen. dec.836.vbi Adnot. marginalis.*

Quamuis Papa ſit Dominus, & genera-
6 lis collator omnium beneficiorum, cuius Diœceſis, & Territorium eſt totus mundus, & aliqua habeat ſibi ſpecialiter reſeruata *Viuian.de iurepatron.lib.14. cap.1. numer. 1. & ſeqq.* ad huc tamẽ ſub eius reſeruationibus beneficia de iurepatronatu laicali non comprehenduntur *Viuian. loc.cit.nu.10.& ſeqq.*

Ea namque differentia inter iuſpatronatus Eccleſiaſticum,& laicale potiſſimũ aſſignatur, quod primum cadat ſub reſeruationibus Apoſtolicis, non autem ſecundum *Gregor. dec.77. n.9. Merlin.dec.87.dec.541.num.4.par.2.dec.168. num.54. par.10.& dec.353.nu.4.par.12.rec.*

Nec ſolum beneficia iuriſpatronatus laica-
8 lis immunia ſunt à reſeruationibus expreſſis, ſed etiam à tacitis, prout eſt reſeruatio reſultans ex appoſitione manus Papæ, & alia ſimilis *dec.68.nu.16.par.10.rec.*

Prout è conuerſo beneficia iuriſpatronatus
9 Eccleſiaſtici non modo cadunt ſub regula reſeruatoria ratione menſis, ſed & ſub quibuſuis alijs reſeruationibus *dec.152. num.31.* vbi de reſeruatione reſultante per obitum Rectoris in Curia *par.12. rec.*

Remanet nunc difficultas circa modum cognoſcendi quando iuſpatronatus dicatur
10 Eccleſiaſticum, quando laicale, in qua regulariter inſpicienda eſt qualitas perſonæ præſentantis an ſit laica, quo caſu iuſpatronatus eſt laicale, vel Eccleſiaſtica, quo caſu etiam iuſpatronatus Eccleſiaſticum indicatur *Mohedan.dec.91.in fin.de iurepatron.Creſcent.dec.9. eod. tit.Gregor.d.dec.77.num.9.Merlin.d. dec.87. num. 8.d.dec.353.part. 12. quæ eſt ad materiam magiſtralis.*

Hinc iuſpatronatus fundatum à laico, &
11 relictum Eccleſiæ dicitur Eccleſiaſticum, & fundatum à clerico, ac relictum laico laicale cenſetur,ſi non ſit fundatum ex bonis Eccleſiaſticis *Coccin.dec. 230.nu.5.*

Inſpicienda itaque eſt qualitas perſonæ præſentantis, non iam accidentalis, prout eſt qualitas clericatus in eo, qui præſentat ratio-
12 ne ſucceſſionis hæreditariæ, vel conſanguinitatis, ſed eſſentialis, & quæ requiritur ad habendum ius præſentandi, nam ſi requiritur qualitas Eccleſiaſtica iuſpatronatus erit Eccleſiaſticum; ſi non expoſcitur in patrono, vt poſſit præſentare qualitas Eccleſiaſtica, ſed præſentare valeret etiamſi eſſet laicus; & per accidens reperitur in ſtatu clericali, tunc iuſpatronatus adhuc reputabitur laicale, vt innuit hæc deciſio, & tradit *Adden. ad Buratt. dec.769.num.19.& Rot.dec.376.num.18. part.13. recent.*

Ad hoc tamen vt iuſpatronatus dicatur Ec-
13 cleſiaſticum ſufficit quod perſonæ ad quas ſpectat ius præſentandi contradiſtinguantur aliquo ſigno religioſo, quamuis in effectu ſint laicæ *Coccin.dec.1445.nu.17.*

Hinc iuſpatronatus ſpectans ad Confrater-
14 nitatem laicorum erectam auctoritate Ordinarij, & quæ habeat propriam Eccleſiam dicitur Eccleſiaſticum *Coccin. ead. dec.1445.*

Sed iuſpatronatus ſpectans ad Confraterni-
15 tatem laicorum eſt laicale, ſi Confraternitas ſit laicalis non Eccleſiaſtica *Rota coram Coccin. dec.904.num.4.& dec. 1445. num. 18. & coram Duran.dec.130.*

Maxime verò laicale eſt iuſpatronatus,quod
16 relictum fuerit Cuſtodibus laicis Confraternitatis *Duran.dec.130.nu.2.& 3.*

Datur etiam iuſpatronatus mixtum, & eſt
17 quod partim ſpectat ad laicos, & partim ad clericos *dec.323.nu.8.par.13.rec.*

Difficultas inſurgit an hoc iuſpatronatus
18 mixtum ſit cenſendum laicale,vel potius Eccleſiaſticum, in qua fuit aliquando dictum quod illius qualitas debeat regulari ſecundũ præponderantiam votorum, ſeu vocum,quod ſcilicet laicale ſit iuſpatronatus, quando præponderat pars laicorum præſentandi ius habentium, & Eccleſiaſticum ſi maior pars præſentantium ſint perſonæ Eccleſiaſticæ *Caualer.dec.547.n.2.& dec.551.*

At melior eſt diſtinctio,quod iuſpatronatus debeat iudicari Eccleſiaſticum,& laicaleprout magis eſt patronis fauorabile, quapropter iuſpatronatus mixtum cenſebitur verè, & proprie Eccleſiaſticum vbi ita patronis expedit, vt ſi diſputetur tempus infra quod fieri de-
19 beat præſentatio, tunc enim, quia patrono laico competit breuior terminus quadrimeſtris, & Eccleſiaſtico longior ſex menſium, iuſpatronatus cenſebitur Eccleſiaſticum ratione maioris commodi, & priuilegii patronis inde reſultantis, & è conuerſo ſi vtilius patronis ſit quod iuſpatronatus cenſeatur laicale, vt ſi agatur de euitandis reſeruationibus Apoſtolicis,ſub quibus cadunt beneficia iuriſpatronatus Eccleſiaſtici non illa iuriſpatronatus laicalis, tunc iuſpatronatus mixtum cenſendum erit laicale,eſto, quod maior pars vocum ſpectet ad perſonas Eccleſiaſticas, ne patronus laicus ex conſortio, & natura clericorum amittat priuilegium, & libertatem præſentandi, ac ne Chriſti fideles retrahantur à dotatione, & conſtructione Eccleſiarum, cum in fauorabilibus mixtum aſſumat naturam ſimplicis *Buratt.dec.103.num.8.& 9. Caualer.dec.567.num.15.& dec.639.num.4. Carill. dec. 117.num.13.Coccin.dec.1571.num.4. dec.323. nu. 14.dec.376.num.2.& ſeqq.& 503.num. 3. part.13. recent.*

Eoque magis iuſpatronatus mixtum cenſendum erit laicale ad beneficium patronorum

rum

20 rum quando ab initio, & ex facto fundatoris fuit pænitus laicale, ac relictum perſonis laicis, deindeque tractu temporis pro parte in Eccleſias tranſiuit ex facto ſucceſſorum *d. dec. 376. n. 23. & ſeqq.*

Poteſt etiam iuſpatronatus laicale euadere
21 Eccleſiaſticum, ſi perueniat ad perſonas Eccleſiaſticas, ac Eccleſiaſticum effici laicale ſi in laicos cum auctoritate ſuperioris legitimè transferatur *Adden. ad Burat. deciſ. 769. num. 21. & ſeqq.*

Quo caſu quando ſcilicet iuſpatronatus Eccleſiaſticum efficitur laicale, beneficium non cadit amplius ſub reſeruationibus Apoſtolicis,
22 prout ſub illis cadit beneficium quando iuſpatronatus laicale efficitur Eccleſiaſticum, quia iuſpatronatus per huiuſmodi transmigrationem naturam omnino nouam acquirit, & primæuam habere deſinit *cap. vn. §. fin. & ibi gloſ. & Doct. de iurepatron. in 6. Seraph. dec. 1420. num. 1. Merlin. dec. 87. num. 6. & ſeq. dec. 541. num. 4. par. 2. rec. & in Reatina beneficij 19. Iun. 1658. cor. bo. me. Veroſpio.*

Et licet verum ſit, ac in præmiſſis admittatur, quod iuſpatronatus fundatum à perſona
23 Eccleſiaſtica, & ex bonis Eccleſiaſticis cenſeri ſemper debeat Eccleſiaſticum, etiam ſi perueniat ad manus laicorũ, quaſi illa qualitas Eccleſiaſtica ſit inſeparabilis à ſuo ſubiecto, hoc tamen admittendum eſſet quando iuſpatronatus Eccleſiaſticum in laicos perueniret ex titulo lucratiuo, tunc enim retineret ſemper ſuam primæuam, & originalem naturam, ſed ſecus dicendum eſt quando iuſpatronatus in laicum peruenit ex cauſa oneroſa, puta titulo permutationis, quia tunc in locum iuriſpatronatus ſuccedit res permutata, quæ acquirit naturam rei Eccleſiaſticæ à iurepatronatus permutato dimiſſam, alias Eccleſia verſaretur in lucro nimis exorbitanti ſi iuſpatronatus ab Eccleſia alienatum remaneret Eccleſiaſticum, & res, quæ acquiritur ex ipſa efficeretur Eccleſiaſtica idque eſſet contra honeſtatem, ac contra iuſtitiam, cuius Eccleſia eſt vigilantiſſima cuſtos, vt magiſtraliter explicat *Merlin. d. dec. 87. & ſeq. Adden. ad Buratt. dec. 769. in fin.*

Non tamen efficeretur Eccleſiaſticum iuſ-
24 patronatus laicale ſi patronus laicus concederet perſonæ Eccleſiaſticæ ius præſentandi reſeruato ſibi patronatu, vt bene *Buratt. dec. 103. & ibi Add.*

Sicque è conuerſo iuſpatronatus Eccleſia-
25 ſticum non efficeretur laicale ſi Eccleſia infeudaret laico bona, quibus eſſet annexum iuſpatronatus, quod ſequeretur nturam dominij directi penes Eccleſiam remanentis *Bich. dec. 273. nu. 8.*

Verum quia materia iuriſpatronatus principaliter in hac parte dependet à voluntate
26 fundatoris, qui poteſt illi quamcumque legem ſibi melius viſam apponere, ideò non implicaret, quod iuſpatronatus etiam Eccleſiaſticũ immune eſſet à reſeruationibus Apoſtolicis, & regulandum omnino foret ad inſtar laicalis vbi fundator ita diſponeret, *Roias dec. 274. per tot. facit Duran. dec. 406. num. 5. & ſeqq. deciſ. 327. part. 15. recent.*

Ampliatur vt id procedat etiam quando mens fundatoris non ex verbis expreſſis, ſed implicitè eliceretur, vt ſi fundator diſpoſuiſ-
27 ſet, quod Eccleſia ſemper debeat præſentare, id enim non verificaretur ſi iuſpatronatus caderet ſub reſeruationibus, quo poſito Eccleſia non ſemper præſentaret egregie *Roias dicta dec. 274. & coram Duran. d. dec. 406.* fuit diſputatum an caderet ſub reſeruationibus iuſpatronatus fundatum ab Alexandro VI. cum conditione, quod in beneficio nullus Prælatus poſſet manus apponere, quod fuit iudicatum cadere, cum in odioſis appellatione Prælati nõ veniat ſummus Pontifex, & eo magis quia in qualibet diſpoſitione non cenſetur vnquã comprehenſa perſona loquentis.

Cæterum ſub reſeruationibus Apoſtolicis
28 caderent beneficia iuriſpatronatus Eccleſiaſtici, quamuis ad illud eligi deberet certum genus perſonarum, *vt in dec. 353. num. 6. & ſeqq. part. 12. recent. vbi declaratur deciſio in Calaguritana, ſeu nullius Cappellaniæ 17. Mart. 1645. coram bo. me. Meltio* quod loquatur de beneficio iuriſpatronatus laicalis.

Intelligendo concluſionem cum ſua cauſa,
29 quod nempe adhuc collatio per Papam fieri debeat perſonis habentibus qualitates in fundatione requiſitas, cum Papa mediantibus reſeruationibus cenſeatur ſolum voluiſſe præiudicare iuri conferendi, non autem perſonis habentibus requiſita in fundatione *Bich. dec. 189. num. 16. & dec. 302. num. 12.*

TOLETANA IVRIS OPTANDI.

Lunæ 21. Febr. 1611.

ARGVMENTVM.

Parochiales Eccleſiæ quibus ſint conferendæ ex diſpoſitione Sac. Conc. Trident. Ius optandi beneficia quibus competat, in quibus illa cadat, & ex quibus inducatur, vel probetur: Sententia lata ſuper ſtatu afficit omnes, & probat contra omnes.

SVMMARIVM.

1 *Parochiales Eccleſiæ ex diſpoſitione* Sac. Conc. Trident. ſeſſ. 24. cap. 18. *ſunt conferendæ magis idoneis præuio examine, & concurſu, non obſtante quacumque exceptione, vel priuilegio.*

2 *Reſeruationes Apoſtolicæ excludunt ius optandi in beneficijs.*

3 *Beneficia ſimplicia ceſſantibus reſeruationibus Apoſtolicis poſſunt conferri certo generi perſonarum.*

4 *Ius optandi beneficia poteſt induci ex conſuetudine quadragenaria.*

5 *Conſuetudo optandi poteſt probari ex prouiſionibus factis per Ordinarios, & ex depoſitionibus teſtium ac alijs, & n. 6. cum ſeq. ac etiam n.* 10.

8 *Sententia lata ſuper ſtatu afficit omnes, & probat contra omnes.*

9 *Optionis materiam qui potiſſimum tractent.*

11 Optio

11 *Optio regulariter, & propriè non cadit, niſi inter Canonicos, & de materia n.12.& ſeqq.*

DECISIO CXC.

Congregatio quorumdam Clericorum Mozzarabum nuncupata, prætendens habere ius optandi, & nominandi ad quaſdam Eccleſias Parochiales, & beneficia in eis conſiſtentia, in quibus ex antiqua conſuetudine celebrant miſſas, & officia Diuina more à ritu vniuerſali S. R. E. omninò diuerſo, obtinuit mihi committi cauſam ſuper hoc eorum prætenſo iure, in qua pro illius diſcuſſione dedi dubium, an beneficiatis, & Congregationi Cappellanorum Mozzarabum competat ius optandi, & nominandi ad beneficia earundem Eccleſiarum, quod fuit pluries propoſitum, ſed propter illius generalitatem, & diuerſitatem beneficiorum, non potuit capi aliqua reſolutio: Nam quoad Eccleſias Parochiales difficultatem faciebat *Decretum Sacr. Conc. Trident. ſeſſ.24.cap.18.* in quo
1 diſponitur, illas eſſe conferendas magis idoneis præuio examine, & concurſu, non obſtante quacumque exemptione, priuilegio,
2 indulto. Quouerò ad alia beneficia, videbantur obſtare reſeruationes Apoſtolicæ, quæ excludunt ius optandi, *vt not.in cap.fin. de conſuetud. in 6.& fuit reſolutum in cauſa Bononien. optionis 9. Ianuarij* 1597.*coram bo. me. Cardinali Lancellotto*, ſed ſupradicta die iterum cauſa
3 propoſita, Domini ſtrictè quoad beneficia ſimplicia, ceſſantibus tamen reſeruationibus Apoſtolicis, reſoluerunt ad fauorem dictæ Congregationis, moti primo ex quampluribus, & diuerſis prouiſionibus ab anno 1485. vſq;ad annum 1578. & vltra factis per Ordinarios Toletanos de iſtis beneficijs antiquioribus Clericis dictæ Congregationis in vim optionis per eos factæ, & ad nominationem dictæ Congregationis, ex quibus remanet
4 probata conſuetudo quadragenaria optandi huiuſmodi beneficia, de qua etiam deponunt teſtes pro parte Congregationis examinati,
5 per quam non eſt dubium induci ius optandi, vt tradunt *omnes DD.in cap. fin. de conſuet. in 6. Rota deciſ. vlt. eod.tit. in nou.* & fuit deciſum *in vna Bobien. iuris optandi 16. Martij* 1590. *cor. R.P.D.meo Decano*.

Secundo ex pluribus Conſtitutionibus ab
6 anno 1500. & à moderno Epiſcopo confirmatis, quibus præſcribitur certa forma prouidendi huiuſmodi beneficia, nempè vt ſuccedente illorum vacatione primo admittantur beneficiati antiquiores præuia optione cum nominatione de eis per Congregationem facienda, & illis deficientibus, ſeù optare nolentibus, fiat concurſus, & à Congregatione magis idoneus eligatur: ex iſtis enim conſtitutionibus nedum probatur, ſed etiam conſtituitur ius optandi, *Mil. in ſuo repert. in verb.conſuetudo, & ſtatutum, Gig.de penſion. quæſt. 63. num.5.& 8.& fuit dictum in dicta Bobien. iuris optandi*.

7 Tertio ex ſententia lata de anno 1557. in iudicio contradictorio cum Archiepiſcopo Toletano, ſeu Promotore fiſcali Curiæ Archiepiſcopalis, in qua fuit canonizatum hoc
8 ius optandi ad fauorem Congregationis, quæ ſententia tanquam lata ſuper ſtatu horum beneficiorum probat, & facit ius quoad omnes, *l.ingenuum, & ibi not.ff. de ſtat.homin. Put. deciſ.98.num.11.in fin.lib.1.Creſcent.dec.18.nu.7. de probat.*

Et ita deciſum ſola Congregatione Mozzarabum informante.

Sunt in eadem cauſa infra deciſ. 407. 459. 495. 560.*&* 573.*& in eadem cauſa eſt deciſio coram Pironano* 660. *part.4.tom. 1.rec.*

ADNOTATIO.

De optionibus integrum tractatum edidit *Moneta*, & agunt *Chokier. ad Gloſ. antiq. gloſ.14*
9 *Gonzal.ad regul.8.gl. 34. Garz. de benefic. part. 4.cap.5.num.118.& ſeqq.& part.5.cap.1. nu. 456. & ſeqq.Lotther.de re benefic.lib.2.quæſt.38. num.4. Thomat.dec.240.*

Optandi ius competit, vel ex ſtatuto, vel ex conſuetudine, vel ex priuilegio *deciſ. 99. nu.25.par.10.rec.*

De conſuetudine optandi, quomodo probetur, & quod tempus ad illam requiratur latè agit *Rota coram Dunoz. iun. deciſ.* 616. 644. *&* 678.

Siquidem conſuetudo optandi eſt rationa-
10 bilis, & à iure approbata, & quando eſt immemorabilis æquiualet conſtitutioni Pontificiæ *Coccin.deciſ.2300. numer. 1.*

Non tamen ſubijciuntur optioni beneficia reſeruata *Buratt.dec.390.num.7.Dunoz. iun. dec. 483.& dec.497.vtrobique num.1.Coccin. dec. 704. num.15.& 18.& dec.2300.num. 14.Peutinger.dec. 387.num.6.dec.140.num.7.part.10.& dec. 112.nu. 43.& 44.par.16.rec.*

Siue agatur de reſeruatione generali, ſiue de ſpeciali *Dunoz.iun.dec.616.nu.2.*

Niſi beneficia ſint debita certo generi perſonarum, *vt infra dec.407.*

Hinc beneficium quod Papa contulit, vel in quo Papa manus appoſuit non cadit ſub optione etiamſi Papa nulliter de eo diſpoſuiſſet, cum eo caſu non deceat, quod illius diſpoſitio reuertatur ad inferiorem *dec.333. num. 11.part.16 rec.*

Idemque dicendum ſi Cardinalis conferret loco Papæ, quia tunc iudicandum eſſet ac ſi conferret ipſe Papa *Coccin.d.dec.2300. num. 15.*

Regulariter optio non cadit niſi inter Ca-
11 nonicos *Monet.de option. cap.1.num.13.Thomat. dec.240.nu.1.Coccin.dec.235.n.9.*

Competit autem ius optandi antiquiori ra-
12 tione ſeruitij, ſcilicet ei, qui prius cæpit inſeruire *Bich.dec.672.num.2.Caualer.dec.109.num. 1.Buratt.dec.195.num.2.& ſeqq. & ibi Add. Coccin.dec.1408.& dec.1447.vtrobiq.nu.1.*

Nullam faciendo diſtinctionem reſpectu
13 ordinis, ſed vnica habita ratione temporis, *Caualer. deciſ. 109. num.4. dec.308.nu.2.& ſeqq. par.17.rec.*vbi quod ita fiunt optiones etiam in Collegio Eminentiſſimorum Cardinalium.

Optio

Optio enim non competit Canonico vti
14 Canonico ſed vti Canonico antiquiori *d.dec. 308.nu.6.*

Quam quidem rationem antiquitatis obſeruando gradatim vnus poſt alium qui optare intendit propriam præbendam dimittit, & aliam aſſequitur, & qui non vult optare re-
15 manet in propria præbenda locum dando inferiori, qui optare poteſt quando ſuperior, vel eſt incapax, vel non vult, vel alias non poteſt optare *cap.ſi beneficia de præbend.in 6.Monet.de option.cap.5.quæſt.5. num. 68. & 69. Coccin. dec. 1447.num.6.dec.127. num.26. par.13. & dec. 242.num.13.part.16.recent. Calaguritana beneficij de Arenzana 27. Nouembris 1676. §. non releuat coram R.P.D.Emerix.*

Penſio impoſita ſuper beneficio an ceſſet
16 ex eo quod titularis optauerit aliam præbendã diſputat *Rot.cor.Coccin.dec. 2328.n.6.* vbi etiã diſſeritur num optans nouam præbendam indigeat alia collatione, quod habetur *pariter coram Bich.dec.377.num.17.& dec.672. num.11. & 12.coram Ninot.dec.73.nu.4.& in recent. dec. 127. num.18.& ſeqq.par.13.*

Sententia lata ſuper ſtatu facit ius quoad
17 omnes intereſſe habentes in eadem cauſa *dec. 400.part.17.& dec.173.nu.3. et 4.par.18.recent.& fuit dictum in Romana aſſecurationis 12.Decembris 1678. §. iſta quoque cor. bo.me. Vbago.*

ROMANA CANONICATVS SANCTI MARCI.

Veneris 25. Februarij 1611.

ARGVMENTVM.

Manutentio eſt danda poſſidenti tempore motę litis. Poſſeſſio ciuilis amittitur ſpatio decennij etiam abſque ſcientia poſſeſſionis alterius, per quam ſcientiam amittitur minori ſpatio decennij, & per modicum tempus.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo datur poſſidenti de tempore mota litis, & n.5.*
2 *Poſſeſſio ciuilis amiſſa cenſetur ex poſſeſſione naturali alicuius per decennium, & vltrà, & nu. 6. cum ſeqq.*
3 *Amplia etiam non probata ſcientia occupationis alterius.*
4 *Poſſeſſio ciuilis amittitur etiam minori ſpatio decennij, & per modicum tempus, vbi concurrit ſcientia occupationis alterius, & nu 8.*

DECISIO CXCI.

Eſt penes Poſtb.de manut. deciſ.123.

ADNOTATIO.

Manutentio datur poſſidenti de tempore motæ
5 litis *dec.89.105.& ſæpius poſt Poſtb.de manut.*

Poſſeſſio regulariter non amittitur niſi per
6 decenniũ ad effectum manutentionis *Poſtb.de*
7 *manut. obſeru.18.* vbi allegat hanc noſtram deciſionem, & plures ponit ampliationes, & limitationes *dec. 85.num.6.part.17.rec.*

Sed & quod amittatur per minus tempus
8 quando ſciens aliũ poſſidere non reclamat dixit *Rot.dec.128. nu. 1.ead. par.17.rec.*

ALERIEN. BENEFICII.

Veneris 4. Martij 1611.

ARGVMENTVM.

Commiſſio ſuper vna cauſa ex remedio *l. diffamari C. de ingenuis & manumiſsis*, non extenditur ad aliã cauſam diuerſam; Tertius veniens ad cauſam, quando non poſſit impedire illius expeditionem.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio directa Rota Auditori ſuper vna cauſa non extenditur ad aliam omninò diuerſam, & ſeparatam.*
2 *Diffamatus debet probare diffamationem, alias non auditur, nec eſt locus* l.diffamari, *& nu.3.*
4 *Probatio plena non requiritur ad docendum de intereſſe tertij venientis ad cauſam, ſed ſufficit tantum apparens, & nu.10.*
5 *Declara, vt procedat in tertio veniente ad cauſam inter alios agitatam, non autem in principali, & num.11.*
6 *Tertius veniens ad cauſam non poteſt impedire illius expeditionem, quando cauſa eſt diuerſa, & de materia n.12.& ſeqq.*
7 *Qui præcipuè ſcripſerint ſuper remedio* l.diffamari C.de ingenuis manumiſſis, *& de materia num.8.& 9.*

DECISIO CXCII.

DOmini tenuerunt, Illuſtriſſimum D. Cardinalem Iuſtinianum vti Abbatem Monaſterij Sancti Bartholomæi de Foſſato Ianuen. Diœceſis non poſſe impedire expeditionem huius cauſæ ad fauorem Vincentij Aiutelli contrà Andream de Sancto Florentio, quia commiſſio per ipſum impetrata,& mihi
1 directa continet cauſam iactationis, & iactationum ſibi illatarum per Vincentium ſuper iure confererendi Eccleſiam Sancti Saluatoris tanquam dependentem à dicta Abbatia ex remedio *l.diffamari C.de ingen.manumiſſ.* quę cauſa eſt omninò diuerſa, & ſeparata à præfata cauſa vertente inter Andreã, & Vincentium de cuius expeditione agitur, cum habeat factum, & ius ab ea omninò diuerſum, *l.1. & ibi Doct.C.ſi vni ex plurib.Roman.cauſ. 300. in fin. Felin.in cap.ſignificauerunt col.6.in princ.verſ.præterea, de except.late Moderu.de attent. appell. pendent.limit.2.num.4.& ſeqq.*& fuit dictum *in cauſa Tarraconen.attentatorum 23. Iunij* 1606. *coram R.P.D. meo Coccino*, & propterà illius expeditionem impedire minimè poteſt, ex latè

latè traditis *per Modern. de attent. lit. pendent. lim. 2. n. 1. & ſeqq.*

Præſertim quod D. Cardinalis non probat
aliquam diffamationem ſuper prætenſo iure
2 conferendi Eccleſiam Sancti Saluatoris, prout
probare tenetur, *Roman. conſ. 53. num. 1. verſ. aut ipſe venditor, Boer. dec. 255. num. 7. verſ. quæ probatur, Couarr. var. reſolut. lib. 1. cap. 18. num. 2. verſ. illud ſane, Gabr. de act. concl. fin. num. 24.* & tenuit *Rota in cauſa Romana de Velis 9. Martij* 1609. *coram R. P. D. meo Sacrato.*

Nec vlterius conſtat de aliquo eius iure, &
intereſſe reſpectu huius Eccleſiæ Sancti Sal-
uatoris, ſuper qua pendet lis inter Vincen-
tium, & Andream, cum non appareat illam
3 eſſe vnitam, ſeù annexam Eccleſiæ Sancti Pe-
tri, de quo intereſſe conſtare debet, vt ſit lo-
cus remedio *d. l. diffamari, Aret. conſ. 68. num. 15. verſ. præterea, Gabr. d. concl. fin. num. 38.* & tenuit *Rota in vna Toletana quintæ partis fructuum 27. Iunij* 1584. *coram Cantuccio, relat. inter impreſſ. diuerſ. dec. 801. part. 1. & in dict. Romana de Vellis.*

Non obſtat, quod ad docendum de intereſ-
4 ſe non requiratur plena probatio, ſed ſufficiat
apparens tantùm, *Dec. in cap. veniens il ſecondo de teſt. cum alijs alleg.* quia, vt fuit reſponſum *in dicta deciſione Toletana*, hoc procedit in ter-
5 tio veniente ad cauſam inter alios agitatam,
non autem in principali, qualis fuit D. Car-
dinalis, qui, vt ſupra dixi, obtinuit commit-
ti cauſam iactationis omninò diuerſam; quo
caſu ſicut D. Cardinalis ſtantibus præmiſſis
non poſſet impedire, quominus Vincentio
6 daretur aduerſus ipſum abſolutoria, vt fuit di-
ctum *in dicta Romana de Vellis*: ita & multò
minùs docendum eſt, cum vigore dictæ com-
miſſionis poſſe impedire expeditionem cau-
ſæ inter ipſum Vincentium, & Andream ver-
tentis.

Et ita deciſum &c.

Supra poſt deciſ. 125. referuntur aliæ iſtius cauſæ deciſiones.

ADNOTATIO.

De iudicio iactationis, & iactationum, quod
cōpetit ex remedio *l. diffamari late agit Ridolph.*
7 *par. 3. cap. 3. & R. P. D. de Luc. in tract. de iudic. part. 1. diſcurſ. 16. qui etiam in diſcurſ. 2. n. 3. eiuſd. tract. diſputat*, an intentans hoc iudiciū dicatur actor, vel reus, quod diſcutitur *per Cyriac. controuerſ. 161. num. 2. per Poſth. de manut. obſer. 1. nu. 15. & per Rot. poſt eundem Poſth. dec. 249. num. 9. & 10. & in Auximana bonorum 2. Maij 1664. cor. Ren. Albergato Decano.*

De Tertio ad cauſam veniente tractat *idem R. P. D. de Luc. in dict. tract. de iudic. diſcurſ. 17. part. 1.*

Intentans iudicium iactatorium vigore le-
gis diffamari moleſtias, ſeu iactationes, quas
8 aſſerit probare tenetur *Gratian. diſcept. 686. num. 11. & ſeq. & num. 23. & ſeq. Marcheſan. de comm. iſſ. iactat. §. 1. num. 44. par. 3. fol. mihi 352. Caualer. dec. 587. num. 1. & dec. 633. in princ. deciſ. 70. poſt Tamburin. de iur. Abbat. tom. 3.*

Antequam petat terminum reo aſſignari
9 ad probandum, & docendum de iure ſuo,
Gratian. d. diſcept. 686. num. 23. vbi num. 24. ſubiungit quod ſententia abſolutoria lata ad fauorem diffamati non probatis iactationibus eſt nulla.

Tertius veniens ad cauſam, vt admittatur
10 ſufficit quod doceat de aliquali intereſſe ſe-
mipleno, apparente, & qualecumque ſit *Arguell. dec. 70. num. 4. & 6. & dec. 82. num. 7. Buratt. dec. 13. num. 7. Bich. dec. 24. num. 5. & dec. 530. num. 1. Caualer. dec. 144. num. 2. & 3. Cavill. dec. 144. nu. pariter 2. Coccin. dec. 1403. num. 1. & 4. & dec. 2254. num. 1. & ſeqq. Celſ. dec. 51. 208. & 244. ſemper num. 1. Dunoz. iun. dec. 446. num. 11. Peutinger. dec. 13. & 188. vtrobique num. 1. Em. Otthobon. dec. 181. num. 7. Roias dec. 40. num. 2. & dec. 300. nu. 1.*

Quatenus tamen ad cauſam veniat tanquā
11 tertius, quia ſi veniret ad illam vti principa-
lis tunc deberet plene, & concludenter inte-
reſſe iuſtificari *Em. Otthob. dec. 259. n. 4.*

Admiſſus autem ad cauſam tertius vtique
12 impedire poteſt bonorum alienationem, &
ſubhaſtationem quatenus doceat de titulo, &
dominio, ac etiam de poſſeſſione rei contro-
uerſæ *Iaſ. & alij in l. à Diuo Pio §. ſi ſuper rebus ff. de re iudic. Antonin. de Amat. reſol. 94. nu. 9. Poſth. de ſubhaſt. inſpect. 18. nu. 58.*

Sed tertius veniens ad cauſam volens ex-
13 cludere ius vtriuſque collitigantis, & non
poſſidens nequit impedire expeditionem
cauſæ, nec executionem ſententiæ, vel bo-
norum ſubhaſtationem *Innoc. in cap. cum veniens, & ibi Felyn. num. 9.* vbi feſtum facit de hac animaduerſione dicens illam eſſe auream, & ſubtilem *de teſtib. Bart. in dict. §. ſi ſuper rebus Arguell. dec. 70. num. 6. Celſ. dec. 54. num. 2. & deciſ. 244. num. 4. Buratt. dec. 833. num. 4. Dunoz. ſen. dec. 165. num. 2. Coccin. dec. 237. num. 3. dec. 254. num. 2. dec. 739. num. 5. dec. 1172. num. 1. & dec. 1780. nu. 4. Peutinger. dec. 498. nu. 10.*

Merito, quia nil intereſt tertio, quod bona
14 poſſideantur ab vno plus quàm ab altero cū
poſſit eodem modo illa conſequi è manibus
vnius, vel alterius *Innocent. loc. cit. Celſ. dec. 53. num. 5.*

ROMANA DE THESAVRIS.

Veneris 18. Martij 1611.

ARGVMENTVM.

Iuramentum in litem vt detur, quæ requirantur, & ex quibus excludatur, ac de requiſitis illius: Qui adminiſtratores excuſentur à confectione inuentarij.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum in litem non datur, niſi probatis prius requiſitis, quæ debent concurrere.*

2 *Requiſita pro huiuſmodi iuramento præſtando ſunt dolus illius contra quem defertur, & difficultas pro-*

probationis cauſata ex eodem dolo, & nu.4. cum ſeqq.

5 *Dolus ex quibus excludatur, ne ſit locus huic iuramento, & dicto num.4. cum tribus ſeqq.*

6 *Adminiſtratores, qui non gerunt publicum officium, excuſantur à confectione inuentarij, nec ob illius non confectionem datur contra eos hoc iuramentum.*

8 *Difficultas probationis cauſata ex dolo, non dicitur probata, niſi de hoc euidenter appareat.*

9 *Iuramentum in litem non defertur ei, qui non ſit veriſimiliter informatus de rebus, ſuper quibus eſt deferendum, & num.11. vbi quando ſit deferendum, & quando ſecus.*

10 *Iuramentum prædictum non defertur ei, qui habet notitiam per auditum, vel famam, ſed requiritur notitia certa.*

11 *De iuramento ſuppletorio, & num.ſeq.*

DECISIO CXCIII.

POſt reſolutiones factas ſuper communicatione trafici Artis Saponariæ, prætendebat Marcus Antonius pro illius liquidatione ſibi deferendum eſſe iuramentum in litem contra Io: Baptiſtam eius fratrem, qui traficum exercuit; ideò, vt ei ſatisfacerem, propoſui dubium, an ipſi eſſet deferendum iuramentum in litem contra Io. Baptiſtam, & vſque ad quam ſummam, quod fuit nega-
1 tiuè reſolutum: quia pro eius parte non fuerunt probata requiſita, vt ſit locus huiuſmodi iuramento, nempè dolus illius, contra quem
2 defertur, & difficultas probationis ex dicto dolo cauſata, *vt per Bart. in l. in actionibus nu. 2. ff. de in lit. iurand. Iaſ. conſ. 111. num.12. lib.1. Paul. de Mont. Pic. conſ. 67. num.7. Purpur. conſ. 369. nu. 44. & ſeq. Menoch. de arbitr. caſ. 208. nu.1.* & fuit reſolutum *in cauſa Romana redditionis computorum 14. Maij 1593. coram Litta, & aliàs ſæpiſſimè.*

Quinimò viſum fuit Dominis, reſpectu Io. Baptiſtæ dolum omninò abeſſe, ſtante dubie-
3 tate communicationis huius lucri, ſuper quo fuit pluries dubitatum in Rota, quæ potius mota ex quadam æquitate declarauit ad fauorem Marci Antonij fratris, vt patet ex deciſionibus in hac cauſa factis; itaut propterea Io. Baptiſta veriſimiliter credere potuerit, ſe non teneri ad communicandum lucrum dictæ Artis cum ſuis fratribus, maximè cum ad illius fauorem laudum fuerit latum, quod
4 ſaltem deſeruit pro iuſta cauſa, quæ ſufficit ad excludendum dolum, ne ſit locus iuramento in litem, *Iaſ. d. conſ. 111. num. 11. Afflict. dec. 360. num. 6.* & fuit dictum *in cauſa Romana Tutelæ de Maſſo 27. Ian. 1586. coram Gypſio.*

Ex hoc etiam Domini dixerunt ceſſare dolum, qui arguitur ex non confectione inuen-
5 tarij: nam ſicut Io. Baptiſta habuit iuſtam cauſam credendi, ſe non teneri ad lucri communicationem, ex ſupra deductis; ità & multo magis venit à confectione inuentarij excuſandus: vltra quod, quicquid ſit in inſtitore, & alijs, qui ratione publici officij tenentur conficere inuentarium, in quibus loquuntur *Ruin. Soccin. & alij allegat.* contra adminiſtra-
6 torem priuatum non habentem officium publicum ex eo ſolo, quod inuentarium, ſeu librum rationum non confecit, non poteſt in litem iurari, *Corn. conſ. 81. num.4. lib.4. Paul. de Mont. Pic. conſ. 67. num.4. & 18. verſ. vltima coniectura,* & tenuit *Rota in ſupra allegata Romana*
7 *redditionis computorum;* maximè quod ad iſtum effectum dolus debet eſſe verus, non autem præſumptus, *Aym. conſ. 947. num.4. & 8. Seraph. de iuram. priuil. 31. nu.26. & ſeq. cum alijs per Plot. de in lit. iurand. §.46. num.13.*

Deficit quoq; difficultas probationis, quia huiuſmodi lucrum poteſt probari ex quanti-
8 tate Sodę, de qua in libris Dohanæ per teſtes, & peritos; vltrà quod difficultas probationis, quatenus adeſſet, non poſſet dici cauſata ex dolo ipſius Io. Baptiſtæ, prout neceſſario requiritur, *ex ſupra allegatis.*

Poſtremò fuit conſideratum Marcum Antonium non eſſe informatum de quantitate
9 ſaponis, nec de quantitate lucri inde prouenti, quo caſu non poteſt ei deferri huiuſmodi iuramentum, *vt per gloſ. in l. bona fides, verb. decidi oportet, circa med. & ibi Bald. num.10. verſic. quarto inſpicitur, C. de reb. credit. Plot. in l. ſi quando, §. 13. num.4. & §. ſi num.6. C. de in lit. iurand. Card. conſ. 115. in fin. verſ. item etiam,* & fuit deciſum *in cauſa Valentina illegitimitatis 24. Maij 1610. coram R. P. D. meo Caualerio;* nam ad hu-
10 iuſmodi effectum non ſufficit notitia per auditum, vel famam, ſed requiritur notitia certa, *Menoch. de arbitr. caſ. 190. num. 5. & 7. Surd. conſ. 449. num.2. lib.3. Eugen. conſ. 8. numer. 58. in fin.*

Et ita deciſum &c.

Aliæ deciſiones iſtius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 57.

ADNOTATIO.

De iuramento in litem latè agit *Seraph. in tract. de priuil. iuram. priuil. 31.* ac illius requiſita refert *Rot. dec. 281. n.13. par. 17. recent.* vbi *num.14.* habetur quod illud contra hæredem regulariter deferri non poſſit.

11 Iuramentum ſuppletorium quando ſit deferendum, *vide Seraphin. de priuil. iuram. priuil. 33. Aldouin. conſ. 69. numer. 66. & ſeqq. Caualer. deciſ. 103.*

12 Regulariter non datur niſi concurrat pluſquam ſemiplena probatio, *Thomat. deciſ. 169. num. 14. Cornazzan. deciſ. 68. numer. 11. & ſeqq. Seraphin. deciſione 566.* vbi teſtatur de ſtylo Rotæ.

FARFEN. PECVNIARIA.

Veneris 18. Martij 1611.

ARGVMENTVM.

Clauſula *parito iudicato*, quam iuriſdictionem det Iudici, quidue operetur; vbi cum illa conceditur reſtitutio in integrum Rota non ſolet pronunciare ſuper reſtitutione in integrum, ſed ſuper negocio principali; Cui incumbat onus

onus probandi, fatalia eſſe lapſa, vel prorogata, & quod à taxatione expenſarum datur appellatio.

SVMMARIVM.

1 *Sententia iuſta debet confirmari, iuſtitia verò apparet ex deciſione facta in cauſa.*

2 *Clauſula* parito iudicato, *dat iuriſdictionem conditionaliter Iudici, & num. 8. cum ſeq.*

3 *Reſtitutio in integrum conceſſa cum clauſula* parito iudicato, *non operatur ſuum effectum, niſi ſolutis expenſis, & num. 8.*

4 *Appellari poteſt ab exceſſiua taxatione expenſarum.*

5 *Iudicium taxationis expenſarum eſt quid diuerſum à commiſſione reſtitutionis in integrum conceſſa cum clauſula* parito iudicato.

6 *Fatalia fuiſſe lapſa, & non prorogata, aſſerenti incumbit onus probandi.*

7 *Rota non ſolet pronunciare ſuper cauſa reſtitutionis in integrum, ſed ſuper negocio principali, & num. 10.*

DECISIO CXCIV.

Domini tenuerunt ſententiam ad fauorem Ioſephi latam eſſe confirmandam, quia
1 de eius iuſtitia conſtat *ex deciſ. R.P.D. Manzan.* in hac cauſa facta.

Neque viſum fuit obſtare allegatam nullitatem ex defectu iuriſdictionis, ex eo, quod cauſa reſtitutionis in integrum fuit commiſſa
2 cum clauſula *parito iudicato*, per quam cenſetur data iuriſdictio ſub conditione, itaut propterea Ioſephus non poſſet audiri, niſi prius ſol-
3 uiſſet expenſas, in quibus fuerat condemnatus, ad tradita per *Lancellott. de attent. par. 2 cap. 18. num. 128.* cum aliis allegatis pro Communitate; quia placuit Dominis reſponſio aliàs data in deciſionibus in hac cauſa factis, quod ſcilicèt reſpectu iudicii expenſarum non adſit
4 iudicatum, non ſolùm quia ab illarum exceſſiua taxatione fuit appellatum, prout appellari potuit, *Clement. appellanti de appellat. cum aliis in dictis deciſ. allegat.* ſed etiam quia Signatura ſpe-
5 cialitèr commiſit cauſam dictæ appellationis Do. Iacobutio, quod clarè oſtendit, iudicium expenſarum non fuiſſe comprehenſum ſub illa generali commiſſione cum clauſula *parito*, R.P.D. Manzanedo directa, *ad text. in cap. ſtuduiſti, vbi gloſs. de off. legat. & in cap. paſtoralis, de reſcript.*

Nec obſtare, quod expenſæ fuerint taxatæ,
6 & ſententia ob lapſum fatalium tranſiuerit in iudicatum, quę propterea remanent ſufficienter liquidatæ: quia, vt fuit reſponſum *in vltima deciſione R.P.D. mei Manzanedi*, de tali lapſu fatalium nullibi docetur, & pro parte Ioſephi negatur, & dicitur fatalia fuiſſe prorogata per D. Iacobutium, cui, vt dixi, iſta cauſa reperiebatur ſpecialiter commiſſa.

Poſtremò nihil refert, quod dictus R. P. D. meus Manzanedus non pronunciauerit ſuper reſtitutione in integrum, ſed ſolum ſuper ne-
7 gocio principali; quia in cauſa reſtitutionis in integrum Rota non ſolet ſuper articulo reſtitutionis pronunciare, *Verall. deciſ. 256. lib. 1. in manuſcript.* & fuit dictum *in cauſa Calaguritana Beneficij 2. Februarij* 1590. *coram Orano, & aliàs ſæpiùs.*

Extant in hac cauſa coram Ludouiſ. deciſ. 106. *&* 146. *quarum prima eſt apud Marcheſan. de commiſſ. par. 1. fol.* 288. *il* 2. *&* 2. *inter recent.* 102. *par.* 2. *coram Manzaned. deciſ.* 178. 196. *&* 407. *quamuis illarum vltima per errorem collectoris Manzanedo tribuatur cum reuera ſit Pamphil qui de anno* 1618. *erat cauſæ Iudex, & ideò melius Pamphilij enunciatur per collectorem recent. dec.* 636. *par.* 2. *ac infra inter Pamphilianas ponitur in ordine* 420 *ibique fit mentio deciſionum Manzanedi, & vlterius coram Pamphil. ſunt infra deciſ.* 532. *quæ eſt* 394. *part.* 4. *to.* 1. *recentior. &* 606. *& coram Veroſpio* 22. *Maij* 1628. *&* 30. *Martij* 1629. *prima quarum eſt* 487. *par.* 5. *to.* 2. *recent.*

ADNOTATIO.

De clauſula *parito*, & an importet expenſarum refectionem agitur ſupra *poſt deciſ.* 31. *&* 72.
8 vbi quod ſub illa non cadant expenſæ, ſi ſuper eis non adeſt res iudicata, quod etiam dicit *Marth. clauſ. 92. num. 1. par. 1.*
9 Operatur autem hæc clauſula, quod iuriſdictio cenſeatur conceſſa ſub conditione, itaut, procedendum prius ſit ad executionē, quam ſuper negocio principali cognoſcatur, quod, & dicitur *infra deciſ. 692.*

Stylum Rotę, quod particulariter non pronunciet circa cauſam reſtitutionis in integrū,
10 ſed quod, vel procedat ſuper negocio principali infirmando contrarias ſententias quatenus iudicet reſtitutioni locum eſſe, vel moderetur inhibitionem, taxetque expenſas, executorialeſuè relaxet quatenus reſtitutionem putet denegandam, referunt *Rub. in ſuis ſingular. par. 2. circa ſtylum, & obſeruantiam Rotæ §. 1. Graſs. deciſ. 23. aliàs 3. de reſtitut. in integrum, Mantic. deciſ. 315. numer. 5. & deciſ. 13. numer. 1. part. 1. recentior.*

ROMANA RAMINVM.

Lunæ 18. *Aprilis* 1611.

ARGVMENTVM.

Mandatarius, ſiue Procurator non obligat mandantem, niſi diligenter obſeruet fines mandati, itaut ſi quid fiat præter, citrà, vel contra mandatum, ſit nullum, etiamſi in minimo fuerit exceſſum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia Rotalis valida, & iuſta, quæ talis dicitur ex deciſione facta in cauſa, eſt confirmanda.*

2 *Mandatarius, qui non ſeruat formam mandati ei traditi, mandantem non obligat, & num. 6. cum ſeqq.*

3 *Inobſeruantia mandati quomodo probetur, & nu. 4. cum ſeq.*

DE-

tized by Google

DECISIO CXCV.

DIxerunt Domini, ſententiam Rotalem eſſe confirmandam, quia contra illius
1 validitatem nihil opponitur, & eius iuſtitia patet *ex deciſione in hac cauſa facta coram R.P.D. meo Lancellotto*, in qua fuit firmatum, Rotulum, & Lucatellum mandatarios committendo Ramina *in sbozzo*, quæ Venetijs reti-
2 nentur, non ſeruaſſe formam mandati eis traditi per Graſſettum, quia ſubſcriptio apocæ commiſſionis per ipſum Graſſettum facta, quæ ad huiuſmodi effectum eſt attendenda, loquitur de Ramine in laſtris longitudinis trium palmorum, & latitudinis duorum palmorũ,
3 quod propriè intelligitur purgatum, & affinatum, itaut ſtatim laborari poſſit, vt deponunt teſtes vltimo loco pro parte Graſſetti examinati, quale non eſt illud Venetijs retentum, quod eſt Ramen *in sbozzo* valdè ab illo diuerſum, vt deponunt ijdem teſtes referentes amborum Raminum qualitates, quæ clarè illorum diuerſitatem oſtendunt.

Nec placuit, quod in contrarium dicebatur, poſſe dari Ramen *in sbozzo* ſupradictæ longitudinis, & latitudinis, ſed cùm non poſ-
4 ſit anteà laborari, quam refundatur, & affinetur, parum interſit dicta menſuratio, & ideò ſufficere Mandatarios prædictos adimpleuiſſe mandatum per æquipollens, committendo Ramen *in sbozzo*: quia vltra quod teſtes, qui hoc conantur deponere, non figunt pedes, nec aliquid concludunt de ramine in laſtris ſupradictæ longitudinis, & latitudinis, fuit dictum, ex depoſitionibus teſtium in hac materia peritorum magnam colligi differentiam inter prędicta Ramina, & ideo licèt fortaſſe poſſet dari *in sbozzo* prædictæ longitudinis, & latitudinis; tamen cum Graſſettus expreſſerit, quod deberet eſſe in laſtris trium palmorum longitudinis, & duorum latitudinis, quod intelligitur purgatum, & affinatum, remanet ex-
5 cluſa prædicta interpretatio, mandatum poſſe verificari in ramine sbozzii, quod non poteſt laborari, niſi refundatur, & affinetur, vt benè declarant ſupradicti teſtes, quorum depoſitio Dominis viſa fuit admodum veriſimilis, & rationabilis; Ideò in iſto concurſu probationum magis attendenda &c.

Circa alias deciſiones huius cauſæ vide ſupra poſt deciſ. 164.

ADNOTATIO.

Procurator excedens fines mandati (cum illos debeat diligenter cuſtodire alias nulliter agat,
6 *Cyriac. controuerſ. 278. num. 3. & ſeqq. Bonden. collect. legal. 27. num. 28. & ſeqq. Comitul. deciſ. 21. Martin. Andr. deciſ. 95.*) quatenus excedit cenſetur
7 geſſiſſe aliud negocium, quàm quod ſibi fuerat commiſſum à Domino, ideòque Dominus non tenetur illud ratum habere, *Guttier. conſ. 1. num. 10. Valenzuel. conſ. 3. num. 50. & ſeqq. dec. 399. num. 1. par. 17. recent.*

Non tamen cenſetur exceſſiſſe fines man-
8 dati Procurator, quando exceſſus notitia peruenit ad Dominum, qui non reclamauit, tunc enim Dominus videtur omnia ratificaſſe, *Matth. Brun. conſ. 16. num. 21.*

Sed ſcientia Domini articulanda eſſet, &
9 plenè probanda per allegantem, *Dec. conſ. 437.* vbi diſputat an hæc habeant locum in Procuratore Vniuerſitatis.

TOLETANA ADMISSIONIS.

Lunæ 18. Apr. 1611.

ARGVMENTVM.

Contra non parentes litteris Executorialibus Rotæ, probatis requiſitis, fertur ſententia declaratoria.

Pro Summario deſeruit Argumentum.

DECISIO CXCVI.

PRo informante, nempè dandam eſſe declaratoriam contra Beneficiatos ob non paritionem litteris executorialibus; quia ſtante illarum intimatione, & reproductione, nec aliàs conſtet de paritione, & fuerint ſeruati quatuor termini ſeruari ſoliti, nihil aliud re-
1 manet, niſi quod feratur ſententia declaratoria incurſus pœnarum in litteris comminatarum, *cap. veritatis, §. non igitur de dol. & contum. Veſtr. in prax. cap. vlt. num. 16. in fin. & num. 18. & ſeq. lib. 8. Mohed. deciſ. 1. de ſentent. excomm. Arbill. deciſ. 1. num. 2. & 3. eodem tit.* Et fuit ſæpiſſimè deciſum.

Supra poſt deciſ. 124. referuntur aliæ deciſiones iſtius cauſæ.

ADNOTATIO.

Poſt *deciſ.* 125. ſupra allegantur moderniores deciſiones circa ſtylum Rotæ, in concedenda declaratoria, qui tractatur in hac noſtra, & ibi quoque ſeruatus fuit.

HISPALEN. BENEFICIORVM.

Veneris 22. Apr. 1611.

ARGVMENTVM.

Arbitrium à Signatura Gratiæ, vel Iuſtitiæ datum Rotæ quid operetur pro ſanatione examinis teſtium ex defectu iuriſdictionis examinatorum, quando iſte defectus non ſit totalis, vel nullitates oppoſitæ reddantur dubiæ.

SVMMARIVM.

1 *Regula, quod commiſſiones cauſarum annullent omnia geſta antè litterarum expeditionem ex defectu iuriſdictionis, qui eſt inſanabilis, non operatur,*

natur, ſi ſit ei derogatum.

2 *Amplia, vt num. 1. cum duobus ſeqq.*

6 *Arbitrio ſanandi nullitatem examinis teſtium ex defe*u iuriſdictionis quando ſit locus, & num. 7. cum ſeqq.*

DECISIO CXCVII.

DIxerunt Domini eſse locum arbitrio ad effectum adhibendi fidem teſtibus pro parte Gundiſalui antè expeditionem litterarũ examinatis; licet enim regula ſit, quod commiſſiones cauſarum &c. annullent omnia ge-
1 ſta antè literarum expeditionem ex defectu iuriſdictionis, qui eſt inſanabilis, *vt dicit Caputaq. deciſ. 38. par. 3.* tamen in caſu iſto emanauit commiſſio per Gundiſaluum obtenta, in qua fuit expreſsè derogatum prædictæ regulæ, quæ derogatio operatur, vt commiſſio iuriſdictionem tribuerit, *vt per Mandoſ ſuper dict. reg. qu. 13. nu. 4.*

Neque obſtare, quod derogatio huiuſmodi non fuerit ſimplex, ſed conditionalis, dum-
2 modò ſcilicet litteræ expedirentur antè terminum ad articulandum; antè quem, cum litteræ non fuerint expeditæ, derogatio nihil operatur, *Achill. deciſ. 2. num. 7. ſuper reg. de trienal. Verall. deciſ. 37. num. 4. par. 3.* quia vltrà quod dicebatur in caſu illo, nunquam fuiſſe ſeruatum terminum ad articulandum, ſed ſolum ad dicendum contra articulos, qui videtur ab illo omninò diuerſus, vt colligitur ex *Veſtr. in prax. lib. 5. cap. 3. & 4. in princip.* vbi ponit iſtos
3 terminos vti inter ſe diuerſos; Pro reſponſione fuit ponderatum, quod dictus terminus fuit malè ſeruatus, niſi ad primam, cùm tamẽ ad duodecimam eſſet ſeruandus, vt dicit *Veſt. in dicto cap. 3. lib. 5.* quo caſu illius obſeruatio non potuit facere deficere conditionem illã, *dummodò antè terminum &c.* neque ceſſare dero-
4 gationem regulæ, de qua in dicta commiſſione, *vt per Sarnen. in compend. Signat. num. 59. verſ. & quod dictum fuit, & per Veſtr. in prax. lib. 3. cap. 11. num. 3. poſt med. verſ. quæ verba;* vbi dicunt, quod *Rota* verba illa (antè terminum ad articulandum) intelligit de termino rite, & rectè ſeruato cum ſua ſolita dilatione, aliàs talis obſeruatio non faciet ceſſare derogationem.

Et in omnem euentum dixerunt Domini,
5 quod ſtante commiſſione cum derogatione regulæ, & dicto termino malè ſeruato non poſſit negari, quin interim adeſſet aliqualis iuriſdictio, vel nullitas remaneat ſatis turbida, quo caſu eſt locus arbitrio ad effectum ſanan-
6 di nullitatem examinis teſtiũ, quando, prout in caſu iſto, reperiuntur examinati cum interrogatoriis partis, *Creſcent. deciſ. 4. num. 3. de teſt. Put. deciſ. 301. lib. 3. Ant. Auguſt. de teſt. numer. 29.* quod procedit etiam ſtante nullitate ex defectu iuriſdictionis, vt fuit dictum *in cauſa Illerden. iuris decimandi* 10. *Ian.* 1603. *coram Illuſtriſs. Cardin. Millino, & in cauſa Caſenaten. de Aldinis* 20. *Iunij* 1608. *coram R. P. D. meo Coccino*, & nouiſſimè *in Cæſarauguſtana Canonicatus* 12. *Febr.* 1610. *coram Me*, & benè facit *deciſ. Verall. 383. incip. teſtes lib. 1. in manuſcript.*

Sunt infra in eadem cauſa deciſ. 212. & 225.

ADNOTATIO.

Super Conſtitutione Iulij III. in qua fundatur regula 53. Cancell. de non attendendis ſupplicationibus manu Sãctiſſimi ſignatis niſi prius expediantur litteræ, ac de pœnis contrauenientium agit *Bellamer. conſ. 24. col. 6. Mandoſ. ſuper reg. 27. qu. 3. Rot. deciſ. 509. nu. 16. par. 5. recent.* vbi quod gratiæ Pontificiæ ſunt conditionales, quatenus ſcilicet expediantur litteræ.

Vbi nullitas examinis prouenirct ex defectu iuriſdictionis, tunc nõ attenderetur, quod pars dederit interrogatoria, quia ex facto partium non poteſt tribui iuriſdictio illam non habenti, ideòque examen factum extra terminum à Iudice aſſignatum eſſet nullum, etiam ſi factum eſſet cum interrogatorijs alterius partis, quia Notarius illud reciperet ſine iuriſdictione, *Buratt. deciſ. 736. num. 3. Bich. dec. 648. num. 18. & 19.*

Intrat tamen arbitrium ad effectum ſanan-
7 di examinis nullitatem ex defectu iuriſdictionis prouenientem, quando defectus non eſt totalis, *Poſth. de manut. obſeruat. 91. num. 27. & 36. & Rot. poſt eum deciſ. 378. num. 1.* & citata hac noſtra deciſione *Adden. ad Gregor. deciſ. 466. nu. 11. in fin. & Adden. ad Buratt. dec. 118. nu. 20. idem Buratt. dec. 849. num. 5. ſupra dec. 143.*

8 Facilius quando commiſſio arbitrij dirigitur Iudici habenti iuriſdictionem, *deciſ. 539. num. 2. poſt Poſth. de manutent.*

Et eo magis quando arbitrium non fuit conceſſum à Signatura Iuſtitiæ, ſed à Signa-
9 tura Gratiæ, cuius reſcripta non adſtringunt Iudicem, vt iuris diſpoſitioni modicus inhæreat, ſed ei permittunt vt ſequatur æquitatem *Poſth. de manut. obſeru. 7. num. 63. dec. 540. num. 6. & ſeq. poſt Poſth. de manut.*

10 Ceſſat prorſus difficultas, quando fuerunt data interrogatoria, quia tunc nullitas examinis regulariter non attenditur *Grat. diſcept. 694. numer. 10. Vbald. deciſ. 52. numer. 5. & 17. par. 1.*

NEOCASTREN. PAROCHIALIS.

Veneris 29. Apr. 1611.

ARGVMENTVM.

Valor Beneficij vbi agitur obiectiuè ob malam expreſſionem valoris, debet plenè, ac concludenter probari per teſtes ſuper eo deponentes ex certa ſcientia per decem annos continuos antè gratiam.

SVMMARIVM.

1 *Gratia non cenſetur iuſtificata ob malam expreſſionem valoris, vbi agitur obiectiuè, niſi adſit concludens probatio veri valoris per teſtes deponentes ex certa ſcientia per decem annos continuos antè gratiam, & num. 2. cum ſeqq.*

Teſtes

Teſtes deponentes ſuper negatiua non probant, niſi illam coarctent.

DECISIO CXCVIII.

IO: Gentilis impetrauit Parochialem S. Nicolai ſub prætextu, quod Io. Antonius de Mare non expreſſerit verum valorem; ideò dubitaui an eius gratia eſſet iuſtificata, & Domini reſoluerunt contra informantem, quod ſcilicet non conſtaret de mala expreſſione valoris; quia, vbi de valore agitur obiectiuè
1 ad effectum regulæ, requiritur plena, & concludens probatio per teſtes, qui deponant ex certa ſcientia per decem annos continuos antè gratiam, *Achill. deciſ. 2. de valor. aliàs 24. de probat. Ant. Auguſt. ſuper reg. num. 8. & deciſ. 499. in vna Elnen. lib. 3.* & deductis omnibus oneribus, *Felin. in cap. ad aures ſub num. 13. de reſcript. Sarnen. ſuper regul. de valore quaſt. vlt. Creſcent. deciſ. 2. de probat. Caputaq. deciſ. 328. par. 3.* & fuit deciſum *in cauſa Firmana Beneficij 16. Februarij 1596. coram bo. mem. Cardinali Pamphilio,* & aliàs ſæpius.

Talis autem probatio in caſu iſto non affertur: nam licèt ex teſtibus datis aliqui conentur deponere valorem Parochialis cum ex-
2 preſſione oneris; tamen nullus deponit per 10 annos continuos de certa ſcientia, nec coarctant negatiuam, quod non adſint alia onera, *iuxta not. in cap. 3. loco de probat. cum vulg.*

Ideò fuit deciſum contra informantem.

Eſt in eadem cauſa ſupra deciſ. 142.

ADNOTATIO.

Idem quod in hac noſtra deciſione, & quod per decennium probandus ſit valor beneficij,
3 quando obiectiuè deducitur ad impugnandam alterius gratiam, firmat *Rot. coram Bich. deciſ. 213.* vbi quod pariter per decennium probandus eſt valor ad hoc, vt intret Conſtitutio Vrbani VIII. annullans translationes penſionum vltra dimidiam veri valoris beneficij.

Teſtes verò ſuper valore deponentes debēt
4 ſpecificè declarare, quæ bona poſſideat Eccleſia, quos fructus reddat, quibus oneribus ſit grauata, & quid illis detractis remaneat, *Fauentina penſionis 20. Martij 1676. coram Illuſtr. Calataiù.*

FERRARIEN. BONORVM.

Veneris 29. Aprilis 1611.

ARGVMENTVM.

Inſtrumentum quando dicatur in forma probanti, & quomodo probetur Notariatus.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum habens faciem publici inſtrumenti, & extractum à prothocollo Notarij de illo rogati vigore Compulſorialium Rotalium dicitur in forma probanti, & num. 3. cum ſeq.*

2 *Notariatus probatur ex fide Conſeruatorum Ciuitatis, & ex teſtibus formiter examinatis, & nu. 5. cum ſeq.*

DECISIO CXCIX.

EX duobus inſtrumentis, de quorum fide actum fuit in hac poſitione, Domini tenuerunt, inſtrumentum rogatum ab Andrea
1 Barochio de anno 1543. eſſe in forma probanti, quia habet faciem publici inſtrumenti, & fuit extractum ex prothocollo ipſius Andreæ vigore Compulſorialium Rotalium, *Caputaq. deciſ. 168. num. 2. par. 2. Rota deciſ. 36. de probat. in antiq.*

Notariatus Andreæ ſatis viſus fuit probatus ex multitudine inſtrumentorum, quę ſunt
2 in eius prothocollo, ex fide Conſeruatorum Ciuitatis Mutinæ, & ex teſtibus formiter examinatis, qui ſunt conſanguinei, & ſic bene informati; ex quibus propterea Notariatus dicitur probatus, vt fuit reſolutum *in cauſa Farſen. Territorij 31. Maij 1604. coram Illuſtriſs. Cardinali Millino, & 12. Iunij 1606. coram R. P. D. meo Decano.*

De alio verò inſtrumento de anno 1541. rogato per Petrum de Schianchis Domini volunt, quod particularitèr videatur &c.

ADNOTATIO.

Inſtrumentum dicitur in forma probanti, ſidemque meretur ſi ſit leuatum ab originali per
3 Notarium rogatum, ſiue eo defuncto per aliũ Notarium, qui habeat facultatem, nam dicitur in locum Notarij prædefuncti ſubrogatus *Vbald. deciſ. 60. num. 1. & ſeq. deciſ. 28. num. 2. & 3. poſt Bonden. collectat. legal.*

Atque ita extractum habet pro ſe tres præ-
4 ſumptiones, ſcilicet, quod ſit verum, quod ſit ſtipulatum, & quod ſit ſolemne, *Sperell. dec. 27. nu. 56. Thomat. dec. 50. num. 30. & paſſim.*

Cæterum *poſt deciſionē* 102. agebatur ſupra quando iura dicantur eſſe in forma probanti,
5 etiam ad propoſitum huius deciſionis, & ibi in deciſione agitur de modo probandi Notariatum, quod etiam tractatur coram *Arguell. deciſ. 17. & coram Coccin. deciſ. 2027.*

6 Signanter, quod Notariatus probetur ex legalitate Ordinarij, *Buratt. deciſ. 878. numer. 1.* & ex pluribus antiquis inſtrumentis, *idem Buratt. deciſ. 172. num. 7. & Coccin. deciſ. 2358. nu. 16.*

AVRIEN. SANCTI PELAGII.

Lunæ 2. Maij 1611.

ARGVMENTVM.

Ennunciatiuæ antiquæ, quando ſunt plures, & habeat adminicula, plenè probant (præſertim ſi ſint Summi Pontificis, vel Regum)

vnionem, poſſeſſionem, & dominium Eccleſiarum.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiua antiqua, & multo magis antiquiſſima, quæ habent vim famæ, probant dominium Eccleſię, & num.6. cum ſeqq.*

2 *Præſertim ſi accedat approbatio Ordinarij, quæ coadiuuat enunciatiuarum veritatem.*

3 *Donatio facta à Rege alicuius Eccleſiæ vigore facultatis Pontificiæ probat dominium, & pertinentiam illius, & num.15.*

4 *Vox, & fama publica probat vnionem Eccleſiæ, illiuſque poſſeſſionem.*

5 *Poſſeſſio ſola vnius non ſufficit ad excludendam vnionem, & bonum ius alterius, & num.11.*

DECISIO CC.

HÆc cauſa fuit pluries propoſita ſuper ſpolio, ſed quia propter illius turbiditatem non potuit capi reſolutio, Domini ordinarunt, quod videretur de bono iure Monaſterij de Oſſera ſuper Eccleſia Sancti Pelagij, de qua agitur; vnde dato ſuper hoc particulari dubio, Monaſterio tantum informante; fuit reſolutum conſtare de eius bono iure ex duabus enunciatiuis Honorij III. & Alexandri III. qui confirmantes omnia bona per Monaſterium largitione Regum tunc acqui-
1 ſita, vel in futurum acquirenda, inter alia enunciant Eccleſiam S. Pelagij; quæ enunciatiuæ, cum ſint antiquiſſimæ, habent vim famæ, & probant dominium, *Bald in l cum ſuper, C. de rei vendic. & in l cum aliquis num.4. verſ. quod dicit, Caſtren. num.6. Salycet. num.3. verſ. ſi tamen plura, Iaſ. num.4. C. de iur. deliber.* ac etiam vnionem, *Put. deciſ.209. lib.2. Caputaquen. deciſ.344. num.2. & deciſ.347. num.4. & ſequ. par.3.* & fuit dictum *in cauſa Tiruſonen. iuris præſentandi 22. Iunij 1583. coram bo. me. Bubalo, & in Vrgellen. Parochialis 17. Nouembris 1603. coram b.m. Card. Pamphilio.*

Præſertim accedente approbatione ſaltem tacita Epiſcopi Aurien. coram quo de anno 1255. confirmationes Apoſtolicæ productæ
2 fuerunt, & ab eo ſuo ſigillo munitæ cum atteſtatione, quod vidit illarum tenorem de verbo ad verbum; quæ approbatio plurimum operatur, & coadiuuat veritatem dictarum enunciatiuarum ad *deciſionē 11. de iurepatr. in nou. cum ſimil.*

Concurrit etiam donatio huius Eccleſiæ cum omnibus ſuis iuribus, & pertinentijs facta dicto Monaſterio pro pane albo Mona-
3 chorum à Don Sanctio Rege Caſtellæ, qui vigore priuilegiorum Apoſtolicorum præſertim Vrbani II. poterat donare omnes Eccleſias, quas ex proprio patrimonio fundauerit, vel ex manibus Maurorum recuperauerit, vt in ſimili donatione fuit reſolutum *in cauſa Pampilonen. Parochialis de Stella 14. Decembris 1598. coram bo. mem. Cardinali Seraphino, & 28. Februarij 1600. coram bo. memor. Cardinali Pamphilio.*

Accedit denique publica vox, & fama, quod iſta Eccleſia fuerit vnita dicto Monaſterio, de
4 qua deponunt teſtes pro eo examinati, quæ in antiquis multum facit ad probandam vnionem, *vt per Felin. conſ.2. num.16. & 17.* iuncta præſertim poſſeſſione Monaſterii, etiam cum fructuum perceptione, *Aegid. deciſione 455. in fin.*

5 Non obſtare teſtes deponentes de poſſeſſione Alphonſi, & Iacobi de Sancta Maria, quia, vt fuit dictum *in hac cauſa ſub die 10. Martij 1603. coram b.m Card. Seraphino*, ignorant, quo titulo poſſederint, nec excludunt vnionem, & vlterius, cum hodie agatur de bono iure, & ſic de proprietate, ſola poſſeſſio non ſufficit, ad *Text. in l. naturaliter, §. nihil commune, cum ibi not. ff. de acquir. poſſeſſ.* & fuit dictum *in cauſa Viglenanen. iuriſpatronatus 24. Ian. 1611. coram R.P.D. meo Marcomontio.*

Et ita deciſum &c.

Extant in hac cauſa binæ deciſiones coram b.me. Seraphino, & ſunt inter eius impreſſ. 1457. & 1489.

ADNOTATIO.

6 Dominium probatur per enunciatiuas antiquas ſi ſint plures, & adminiculatæ, imo in antiquis probatur etiā per coniecturas, & præſumptiones, *dec.115. par.9. to.1. recent. quæ fraternizat cum hac noſtra.*

7 Vnio ſufficienter probata dicitur per duas enunciatiuas antiquas, *Adden. ad Buratt dec.636. lit.B.* & maximè ſi ſint enunciatiuę Summorum Pontificum, *Vrſell. concl.120. nu.99. Emin. Otthob. deciſ.125. num.2. & 3. & dec.224. num.10. ſeq. & infra dec.462.*

8 Multo magis ſi plures concurrant, quarum aliquæ excedant metam centum annorum, *Lotther. de re benef. lib.1. qu.38. num.106. Garz. de benef. par.1. cap.2. num.245. & ſeqq. Buratt. d. deciſ. 630. num.4. Zarat. deciſ.71. num.4. & 5. deciſ.724. num.2. & 3. par.2. deciſ.441. num.1. par.5. deciſ.9. num.8. par.10. & deciſione 197. numer.3. part. 14. recent. cum alijs per Ptol. dec.252. n.3.*

Ampliatur concluſio, vt procedat etiamſi
9 enunciatiuæ non faciant expreſſam vnionis mentionem dummodò illam contineant virtualiter *dec.152. num.2. par.10. & deciſ.62. num.4. par.15. recent.*

10 Eoque magis probarent quatenus emanauerint a perſonis intereſſatis, *dicta deciſione 152. num. 3.*

11 Multa circa probationem deſumendam ex verbis enunciatiuis deducuntur in illa *Roman. fideicomm. ſeu immiſſionis de Ceulis, cuius mentio fit ſupra poſt deciſ.158.*

12 Poſſeſſio nihil commune habet cum dominio, ideò de poſſeſſione ad dominium non valet argumentum, *deciſ.144. numer.3. part. 3. recent.*

13 Ex cultura bonorum, ac ex recollectione fructuum probatur poſſeſſio, vt pluries dictū eſt, ſed ex horum neutra reſultat probatio dominij, vt de prima *Decian. conſ.73. num.13. lib.4. Roland. conſ.40. num.18. & ſeqq. lib.1.* & de ſecunda *Coccin. deciſ. 69. numer. 11.* cum hæc omnia

fieri

fieri poſſint alio iure, quam iure dominij, *Cyriac.controverſ.10.num.48. lib.1.*

14 Item melior, ac expeditior, magiſque vſitatus modus probandi poſſeſſionem eſt mediantibus teſtium depoſitionibus, & tamen dominium per teſtes eſt improbabile, *deciſ.70. nu.7. par.17. recent.*

15 De facultatibus donandi bona Eccleſiaſtica à Mauris recuperanda competente priſcis Regibus Caſtellæ agit *Rot.in Hiſpalen. Decimarum 18.Mart. 1678.coram Reuerendiſsimo Bourlement.*

PERVSINA CONCORDIÆ.

Luna 2. Maij 1611.

ARGVMENTVM.

Exceptio non implementi quando obſtet agenti, cumque repellat ab agendo, & quando inſtrumentum habens relationem ad aliud dicatur pars illius, ac quando Rota ſuccedat loco arbitrorum à partibus electorum.

SVMMARIVM.

1 *Agens ex contractu vltro, citroque obligatorio non poteſt obtinere, niſi probet ſe adimpleuiſſe ex parte ſua, & num. 6.*

2 *Amplia, vt procedat in contractibus iuratis, & Camerali obligatione vallatis, & num.7.*

Declara num.8.

Amplia vt num. 4.

3 *Inſtrumentum factum in executionem alterius dicitur eſſe pars illius, & illi ineſſe, ſi ad illud habeatur relatio.*

5 *Rota ex æquitate Canonica ſuccedit loco arbitrorum à partibus electorum.*

DECISIO CCI.

Domini cenſuerunt non eſſe relaxandum aliquod mandatum executiuum contra Virginiam pro annua præſtatione ſcut. 154.

1 per eam promiſſa Bernardinæ, quia, cum in inſtrumento concordiæ de anno 1604. inter ipſas initæ, Bernardina multa pro parte ſua promiſerit adimplere, nec doceat illa adimpleuiſſe, quinimò ex deductis pro parte Virginiæ conſtet de contrario, obſtat ei exceptio non adimplementi, *l.Iulianus,§.offerri,ff.de act.*

2 *empt.* quæ habet locum etiam in contractibus iuratis, & Camerali obligatione vallatis, vt per *Galleſ.ad 4. particulam obligat.Camer. q.1.nu.7. & eſt deciſ. Put.357.lib.3.*

Neque obſtare, quod pro parte Bernardinæ dicebatur, quod ſcilicet ipſa non agat vigore concordiæ præfatæ, ſed vigore inſtrumenti anni 1606. in quo continetur promiſſio huius annuæ præſtationis, reſpectu cuius nulla adeſt inobſeruantia; quia fuit reſponſum, iſtud inſtrumentum fuiſſe factum in exe-

3 cutionem prędictæ concordiæ, & nihil aliud continere, quam taxationem vſusfructus debiti ipſi Bernardinæ vigore ipſius concordiæ, ad quam in eo habetur relatio; Ideòque cum totum negocium pendeat á concordia, ſunt adimplenda contenta in illa, ex quo omnes eius conditiones, & qualitates cenſentur repetitæ in dicto inſtrumento, & illi ineſſe, vt in iſtis terminis fuit dictum *in Romana pecuniaria de Buſalinis 7. Nouembris 1572. coram Robuſterio relata inter impreſs. diuerſor. deciſione 95. ad fin. par.1.*

Neque etiam obſtare, quod promiſſio facta per Bernardinam de ſoluendis debitis, & expenſis factis in cauſa Angeli eius filij non fuerit ſimplex, ſed iuxta declarationem faciendam à duobus arbitris per ipſas partes communiter electis, quorum vnus onus huiuſmodi ſuſcipere recuſauit: quia præter id, quod

4 alia erant per eam adimplenda, quod ſufficit ad impediendam executionẽ dicti inſtrumenti, etiam quod non implementum in minimo conſiſteret, *Put. deciſ.357. lib.3.* de huiuſmodi debitis, & expenſis conſtat ex iuribus pro parte Virginiæ exhibitis, itaut de facili

5 poterit fieri liquidatio de ordine Rotæ, quæ ex ęquitate canonica ſuccedit loco dictorum arbitrorum, *Soccin. in l. ſi quis arbitratu num.28. verſic. poſtremo, ff. de verb.oblig. & ibi Menoch.in addit. & de arbitr.Iudic. qu.68.nu.55.*

Et ita deciſum &c.

Infra reperiuntur in eadem cauſa deciſ.266.298. & 329. quarum vltima eſt inter recent. deciſ. 462. par. 2.

ADNOTATIO.

Exceptio non implementi quando competat, & alia, quæ in noſtra deciſione deducuntur expendit, *Rot.dec.26. par.16.recent.*

6 Obſtat agenti, qui non impleuit ex parte ſua, *Graſs. de except. except.13. num. 37. & ſeqq. Vrſell.concl.50. Add.ad Gregor .dec.261.num.6.& ſeqq. & infra deciſ.548.*

7 Nec ſolum repellit agentem à limine iudicij, ſed etiam impedit executionem obligationis Cameralis, *dec.113.num.15.& 116. nu.1. poſt Zacch. de oblig. Camer.*

Non tamen obſtaret quando defectus im-

8 plementi non prouenit ab ipſo agente, ſed ex parte rei cõuenti, qui primo debebat adimplere ex parte ſua, quia in hac materia ſeruandus eſt ordo, cuinam partium iniunctum ſit onus primo adimplendi, *deciſ.139. num.3.& ſeqq.poſt Zacch. de oblig. Camer.*

BONONIEN. PECVNIARIA.

Mercurij 4. Maij 1611.

ARGVMENTVM.

Relationi teſtii periti electi à Rota circa rei valorem ſtandum eſt, præſertim ſi concordet cum aliquo ex peritis priori loco electis, & de modo probandi valorem ſtabilium per peritos, & æſtimatores.

SVMMARIVM.

1 *Relationi tertij periti electi à Rota circa rei valorem ſtandum eſt, etiamſi diſcordet ab alijs prius electis.*

2 *Facilius hoc procedit ſi concordet cum vno ex primis electis, etiam in ſumma minori, in qua dicuntur concordes.*

3 *Modus probandi valorem ſtabilium ſeu cuiuſcumque generis, & num. ſeq.*

DECISIO CCII.

PRo DD. de Paleottis informantibus, nempè valorem bonorum, de quibus agitur, detracto quocunque onere emphyteotico, aſcendere ad ſummam librarum 17044. iuxta relationem tertij periti de ordine Rotæ electi, cui in hoc ſtandum eſt, etiamſi diſcordet
1 ab alijs duobus prius electis, *gloſs. per illum text. in l. item ſi vnus, §. principaliter in verb. authoritati in fine, verſ. vel potes dicere, & ibi Bart. numer. 3. verſ. dicit tamen quadam gloſs. Bald. in fin. verſ. in gloſs. an ſolius, & Alberic. verſ. item quærit, gloſs. de arbitr. Specul. eod. tit. §. ſequitur num. 19. verſic. ſed nunquid ſtabitur,* latè *Soccin. conſ. 54. col. 1. num. 2. & col. 2. verſ. tertius, & vltimus caſus, lib. 1.* & tenuit *Rota in cauſa Romana Saluiani interdicti* 11. *Ian.* 1610. *coram R. P. D. meo Manzanedo, &* 10. *Ian.* 1611. *coram R. P. D. meo de Vbaldis,* præter-
2 tim, quod cum eius relatione videtur concordare peritus Dominorum de Paleottis, licet deponat de maiori ſumma; ex regula, quod in maiori ſumma ineſt minor, *l. 1. §. ſi ſtipulanti, ff. de verb. obligat. l. inter pares, & ibi Imol. nu. 1. & Alex. num. 10. ff. de re iudic. l. diem proferre, § ſi plures arbitri, & ibi gloſs. in verb. conſenſerunt, ff. de recept. arbitr.*

Et ita deciſum &c.

Forſan in hac cauſa eſt ſupra deciſ. 39.

ADNOTATIO.

Quod in maiori ſumma contineatur minor, & de probando bonorum valore, ac quantum
3 peritis veniat deferendum in hac parte ſupra *poſt d. deciſ. 39. Adden. ad Gregor. dec. 573. litt. B. Bonden. collectat. 35. num. 49. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. q. 19. num. 17. & ſeqq. Merlin. deciſ. 705. nu. 4. & ſupra poſt deciſ. 106.*

Tertij per iudicto ſtandum eſſe quamuis ab alijs diſcordi tenet *Rot. deciſ. 354. numer. 1. par. 1. recentior. in Vrbeuetana ſtatua 16. Septemb. 1611. coram Pirouano, & in Romana computorum 6. Martij, & 13. Aprilis 1623. coram Veroſpio.*

Sed quomodo ſit intelligenda hæc concluſio plures diſtinguendo caſus bene explicat *Buratt. dec. 56. vbi etiam Adden.*

4 Cæterum, quod ſtabilium valor potiſſimũ probetur iudicio peritorum, & æſtimatorum, *Thomat. deciſ. 50. num. 90. Vbald. deciſ. 200. num. 1. in fin. vbi allegatur noſtra deciſ. infra dec. 716. num. 2. & 5. & in Aſculana bonorum 19. Ian. 1678. coram bo. me. Vbago,* vbi quod ſtandum ſit tertio perito electo per iudicem ex officio, licet ab alijs diſcordi, & plura ad materiam.

FOROLIVIEN. FIDEICOMMISSI.

Lunæ 9. Maij 1611.

ARGVMENTVM.

Immiſſio negatur fideicommiſſario, quando ſunt faciendæ detractiones præſertim legitimæ, quæ prohiberi non poteſt, nec oneri ſubijci, nec cenſetur eidem renunciatum per ſimplicem aditionem hæreditatis, vel teſtamenti acceptationem, ſed requiritur expreſſa, ac ſpecifica illius renunciatio: Melioramenta per grauatum detrahuntur, & pro illis cõpetit retentio, atque ex ſtylo Rotæ datur terminus ad illa liquidanda, nec recipitur cautio.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio non conceditur fideicommiſſarijs, etiamſi fideicommiſſum ſit clarum, & non controuertatur, ſi ex eo ſunt facienda detractiones per grauatos, & num. 9.*

2 *Legitima non detracta per grauatum, poteſt detrahi ab illius hæredibus, etiam quod ſit prohibita.*

3 *Legitima prohiberi non poteſt, nec in ea aliquod onus imponi, etiamſi filius ſit inſtitutus in maiori portione, quam ſit legitima, ac facta ſit prohibitio cum clauſula* omni meliori modo, *ex opinione Cumani, & nu. 4. 5. ac 10. vbi latè.*

6 *Acceptatio teſtamenti paterni non inducit renunciationem legitimæ, reſpectu cuius cum requiratur expreſſa renunciatio, non ſufficit ſimplex aditio hæreditatis, nec ſimplex acceptatio teſtamenti.*

7 *Melioramenta facta per grauatum in re fideicommiſſaria, detrahuntur ab hæredibus illius, & pro illis datur retentio, & num. 11.*

8 *Amplia, etiamſi illorum valor non ſit liquidatus, quia pro illorum liquidatione præfigitur terminus nec interim eſt locus cautioni iuxta ſtylum Rotæ., & nu. 11.*

DECISIO CCIII.

LIcet in præſenti caſu fideicommiſſum ſit clarum, & partes ipſæ illud non controuertant, fuit tamen per Dominos reſolutum
1 Iacobo Mariæ, & Marco Antonio fideicommiſſarijs non eſſe dandam immiſſionem propter detractiones, quæ per hæredes grauatos veniunt faciendæ: iuxta *not. per Doct. communiter in l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen. Paul. de Caſtr. in l. reſtituta in princ. ff. ad Trebell. Decian. conſ. 85. num. 2. vol. 2.* & fuit ſæpiſſimè deciſum.

In primis enim eſt detrahenda, legitima Alexandri grauati, quæ cum non fuerit per
2 eum in vita detracta, poteſt hodie detrahi ab eius hæredibus, ad quos ius illam detrahendi fuit tranſmiſſum, *Caſtr. conſ. 198. num. 3. lib. 2. Pariſ. conſ. 47. num. 2. lib. 2. & conſ. 55. num. 5. lib. 3.* & tenuit *Rota in cauſa Bonon. Bonorum de Muleſtis 20. Decembris* 1602. *coram bo. me. Card. Pamphilio,*

tized by Google

philio, non obſtante, quod eius detractio fue-
rit in teſtamento prohibita, quia legitima
prohiberi non poteſt, nec in ea aliquod onus
3 imponi, *l. quoniam in prioribus l. ſancimus §. cum
autem C. de inoffic. teſtam.*

Non obſtat, quod hoc non procedat, vbi
4 adeſt prohibitio expreſſa cum clauſula *omni
meliori modo*, & filius fuit inſtitutus in maiori
portione, quàm ſit legitima, *ex Cuman. conſ.
25. & 52. cum alijs allegat.* per informantes pro
fideicommiſſarijs: quia præter id, quod opi-
nio *Cuman.* non caret difficultate, vt patet
ex traditis *per Doct. in l. in fideicommiſſarium ff.
ad Trebell. cum adduct. per Hyppolit. Rimináld.
conſ. 510. num. 48.* & Domini de eius veritate
valdè dubitabant, fuit dictum clauſulam *om-
ni meliori modo*, non eſſe adiectam prohibitio-
5 ni detractionis legitimæ, ſed ſolum præceden-
ti ſubſtitutioni; ideoque reſpectum huiuſmo-
di detractionis nihil operari, *Alex. conſ. 50. nu.
10. lib. 7. Rimin. conſ. 438. num. 23. cum ſeqq. Curt.
Iun. conſ. 169. num. 7.* & in ſimili fuit dictum *in
cauſa Restina hæreditatis 3. Mart. 1600. coram bo.
me. D. Iuſto.*

Neque etiam obſtat, quod Alexander ac-
ceptauerit teſtamentum, in quo fuit prohi-
6 bita detractio legitimæ; quia pro renuncia-
tione legitimæ requiritur expreſſa renuncia-
tio nec ſufficit ſimplex aditio hæreditatis, nec
ſimplex approbatio teſtamenti, *l. ſi quando §.
& generaliter ff. de inoff. teſtam. Anchar. conſ. 152.
col. 4. latè Ruin conſ. 56. num. 8. & ſeqq. lib. 2. Pariſ.
conſ. 47. num. 8. lib. 2. & conſ. 15. num. 6. lib. 3.* & fuit
dictum *in cauſa Romana legitimæ 11. Decembris
1609. coram R. P. D. meo Manzanedo*, & aliàs
ſæpè.

Vltra legitimam, veniunt quoque detra-
henda melioramenta facta per Alexandrum,
qui fabricauit Domum in quibuſdam terris,
7 vt dicunt teſtes examinati, pro quibus non
eſt dubium, quod grauato, vel eius hæredi-
bus datur retentio, *iuxta not. in l. Domos ff. de le-
gat. 1. Ruin. conſ. 135. num. 13. & ſeqq. lib. 3. & conſ.
100. num. 6. lib. 4. Roland. conſ. 28. num. 1. lib. 1. dec.
Peruſ. 24. num. 26. part. 1. cum alijs per Neguſant.
de pignor. in 4. memb. 5. part. num. 8.* & licet illo-
rum valor nondum ſit liquidatus, non tamen
8 eſt locus cautioni, ſed debet hæredibus præ-
figi terminus ad illum liquidandum, iuxtà
ſtylum Rotæ, *vt per Put. deciſ. 11. de re iudic. &
dec. 471. in fin. lib. 2. Fab. dec. 8. lib. 2. Peregrin. dec.
16. lib. 2.* Et fuit ſæpiſſimè deciſum.

*Supra poſt deciſ. 131. referuntur aliæ deciſiones
iſtius cauſæ.*

ADNOTATIO.

Fideicommiſſario quamuis probauerit omnia
requiſita adhuc non datur immiſſio, quando
9 grauato competunt detractiones *Andreol. con-
trouerſ. 148. num. 16. dec. 90. num. 2. poſt Merlin. de
pignor. Add. ad Gregor. dec. 206. num. 11. dec. 384. nu.
24. & ſeqq. par. 9. rec.* vbi declaratur materia.

Detractiones, quæ conſiſtunt ſolum in
quota non ſunt aptæ ad impediendam fidei-
commiſſario immiſſionem pro indiuiſo, ſed
quæ conſiſtunt, & in quota, & in quantitate
cum poſſint totum fideicommiſſum abſorbe-
re, vel illud reddant incertum, & illiquidum
vtique impediunt immiſſionem etiam pro in-
diuiſo, quia prærequirunt quod firmetur ſta-
tus hæreditatis, benè *Buratt. deciſ. 946. dec. 312.
num. 20. part. 17. rec.*

Legitimę filiorum non poteſt aliquod gra-
10 uamen iniungi *Ciriac. controuerſ. 148. num. 7.
& ſeqq. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 2. quæſt. 8. num. 6.
& ſeqq.* niſi cum cauthela *Soc. iun. conſ. 122. nu. 9.
lib. 1. Concial. alleg. 42. num. 32. & ſeqq.* ac citata
hac noſtra deciſione *Em. Otthob. deciſ. 100. &
235. et dec. 342.* vbi explicatur quando filius
cenſeatur conſenſiſſe prohibitioni paternæ, &
per quæ verba dicatur fieri prohibitio, vel
acceptatio, vt afficiat, & præiudicet, *& infra
dec. 289.*

Melioramentorum materia ſufficienter tra-
ctatur *ſupra poſt dec. 23.* vbi habetur quando ſit
locus cautioni de illis reficiendis, quæ autem
melioramenta refici debeant, & quando quis
ad hunc effectum dicatur bonæ, vel malæ fi-
dei poſſeſſor expendit *Rot. in Romana Vineæ 26.
Iunij 1675. 10. Ianu. 1676. ſuper bono iure & 4.
Maij eiuſdem anni 1676. coram Rev. D. meo Alber-
gato Decano.*

Non eſt locus cautioni pro melioramentis,
11 ſed datur pro illis retentio melioranti quan-
do ſunt clara, & liquida, vt allegando no-
ſtram deciſionem *Add. ad Buratt. dec. 169. num.
15. Merlin. dec. 353.*

ARGENTINEN. CANONICATVS.

Lunæ 9. Maij 1611.

ARGVMENTVM:

Indultum conferendi beneficia conceſſum Epi-
ſcopo quid operetur, & ad quem ſpectet col-
latio Canonicatuum Eccleſiæ Collegiatæ Ar-
gentinen.

SVMMARIVM.

1 *Indultum conferendi beneficia conceſſum Epiſcopo
remouet tantum obſtacula reſeruationum, & affe-
ctionum, & nil plus importat, & numer. 4. cum
ſeq.*

2 *Collatio Canonicatuum Collegiatæ Argentinen. ceſ-
ſante indulto ſpectat ad Ordinarium, & ſic ad
Capitulum eiuſdem Eccleſiæ, & numer. 7. cum
ſeqq. vbi de materia.*

3 *Collatio vigore indulti facta quando non poſſit ſub-
ſtineri.*

DECISIO CCIV.

CVm poſt factam reſolutionem, quod gra-
tia Henrici erat iuſtificata fuiſſet in actis
exhibitum indultum conferendi conceſſum
à Sede Apoſtolica Sereniſſimo Leopoldo
Eccleſiæ Argentinen. adminiſtratori, propter
quod pro parte Iacobi prætendebatur gratiam
Henrici non poſſe ſubſtineri, dubitaui, an
huiuſ-

huiuſmodi indultum conceſſum Sereniſſimo Leopoldo obſtaret gratiæ præfatæ, & ſolo Henrico informante (ex quo Iacobus ſæpè citatus informare recuſauit) Domini negatiuè reſponderunt, moti ex eo, quod per dictum indultum fuerunt tantum remota obſtacula reſeruationum, & affectionum Apo-
1 ſtolicarum, vt ex eius lectura manifeſtè colligitur, ita quod reſpectu iuris conferendi nihil de nouo fuerit ei datum, quod ante reſeruationes, vel affectiones non haberet, vt in ſimilibus indultis tradit *Caſſador.dec.8. num. 6. de præbend.& dec.3.num. 2. & 4. de priuil. Put. dec.206.num.2.lib.1.Caputaq. dec.214.num.6. par. 2.Io.Paul.dec.28.*& fuit deciſum *in cauſa Hiſpalen.portionis 19.Ian. 1594. coram bo.me.Cardinali Pamphilio,* & aliàs ſæpius; Et ideò dum pro parte Iacobi non probatur, quod ceſſante indulto collatio Canonicatuum in iſta Eccleſia
2 Collegiata Argentinen. ſpectaret ad Ordinarium, intrat diſpoſitio iuris communis, de quo eorum collatio ad Capitulum eiuſdem Eccleſiæ ſpectare dicitur, *Hoſtien. in cap. 2. in princ.de inſtit.Calderin.in cap.cum Eccleſia Volterana relat. ibi per Abb.num.8.verſ.quoad 2. de elect. Lap. alleg.32.num.2.Rebuff.conſ.60.numer. 3. Put. dec.135.lib.1.*& fuit reſolutum *in cauſa Auguſtana Canonicatus 18. Aprilis 1603. coram Reu. D. meo Attrebaten. & in eadem 20. Iun. 1605. coram me, & in cauſa Gerunden. ſtatuti 21. Aprilis 1606. coram R.P.D.meo Coccino,* & conſequenter non
3 poteſt collatio huiuſmodi vigore præfati indulti ſuſtineri, *Put.d.dec.206.num.3.lib.1. Mohed.deciſ.8.in fin.de priuil.& fuit dictum in d. Hiſpalen.portionis, & in alijs pluribus cauſis.*

Et ita deciſum &c.

In eadem cauſa eſt ſupra dec. 137.

ADNOTATIO.

4 De indultis *vide Add. ad Gregor. dec. 291.num. 4.& ſeqq.*

Indultum conferendi beneficia ordinario conceſſum nihil ei de nouo tribuit, ſed remo-
5 uet tantummodo obſtacula reſeruationum, & affectionum Apoſtolicarum *Add.ad Gregor.dec. 99. nu.5. & ſeq.*vbi allegatur hæc deciſio *Bich. dec.234.num.13.Dunoz. Sen.dec.341.num.5.Canaler.dec. 627. num. 4. Duran.dec.14.num.6. & dec. 68. pariter num.6.* vbi quod remouet obſtaculum reſeruationum, & non obſtaculum litis, *dec.116.num 9.par.16.rec.*

Niſi tamen conſtet, quod Papa voluerit
6 aliquid plus concedere indultario, quàm ſimplicem remotionem obſtaculi *Coccin. dec. 1504 num.42.*

Hinc tale indultum non præiudicat Capitu-
7 lo habenti ius eligendi quominus valeat eligere reſeruata Epiſcopo facultate confirmandi electum, *Coccin.dec.1465. num. 5. Peutinger. deciſ. 503. num.15. & 16. Dunoz. Sen. deciſ.341. num.6.*

Siquidem diſpoſitio indulti intelligitur in
8 præiudicium Papæ indulgentis eiuſque reſeruationum, non autem in præiudicium tertij, prout eſt Capitulum *Coccin.dec.1913.n.12.*

At quatenus Capitulum eligere recuſaret,
9 tunc ius eligendi deuolueret ad Ordinarium indulto gaudentem *Coccin. dicta deciſ. 1466. num.6.*

De iure collatio beneficiorum in Eccleſia
10 Cathedrali ſpectat ad Capitulum, vel ad Epiſcopum, & Capitulum ſimultaneè *Buratt. dec. 805.num.1.Coccin. deciſ 1007. num. 9. deciſ. 117. num.1.part.10.dec.212.num.14.par.14.dec.244.nu. 1.par.16.rec.*

In Collegiatis verò ſpectat ad ſolum Capi-
11 tulum *Zarat.dec.101. num. 14. Bich. deciſ. 268. num.5.*

Vel ad Capitulum, & Abbatem ſimul vbi
12 viget talis dignitas, *Add. ad Buratt. deciſ. 805. num. 12.*

Limitatur, vbi aliter diſponeret ſtatutū, cō-
13 ſuetudo, vel priuilegium, quod prouiſio V. G. ſpectet ad ſolum Prælatum, vel ad ſolum Capitulum, vel ad ſingulos Capitulares per turnum *Canaler.d.dec.238.num.2.dec.244.par.16. dec.159.num.12.& 255.num.8.par.17.rec.*

SANCTI SEVERINI BONORVM.

Mercurij 18. Maij 1611.

ARGVMENTVM.

Agitur de reſcindenda tranſactione facta à muliere ex defectu ſolemnitatum Conſtitutionis Marchiæ, & ex capite læſionis, quæ ex pluribus deducitur.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio facta à minore, vel muliere, non inſinuata eſt nulla vigore Conſtitutionis Marchiæ lib. 5.cap.25.& n.7.cum ſeq.*

2 *Conſtitutio prædicta in contractibus initis à minoribus, vel mulieribus copulatiuè requirit inſinuationem, iuramentum, Decretum Iudicis, & interuentum proximiorum, & vno iſtorum deficiente, contractus corruit, & nu 7.*

3 *Tranſactio ex capite læſionis reſcinditur, & numer. 9.*

4 *Mulier nec etiam ex cauſa tranſactionis poteſt ſibi in ſua dote præiudicare.*

5 *Mulieri læſa etiam in contractu tranſactionis competit reſtitutio in integrum.*

6 *Mulier dicitur læſa, ſi renunciat pluribus hæreditatibus pro parua ſumma, vel ſi det longam dilationem ad ſoluendum ſibi promiſſa, & ex alijs hic recenſitis.*

DECISIO CCV.

DOmini, ſola Bartholomea informante tenuerunt tranſactionem inter ipſam, & eius Patruos de anno 1608.initam non obſtare, ex quo non fuit apud acta inſinuata, prout
1 inter alias ſolemnitates requirit Conſtitutio Marchiæ, quæ annullat omnes contractus minorum, & mulierum aliter factos etiam per viam tranſactionis, vt fuit reſolutum *in cauſa Auximana Bonorum 11. Aprilis 1603. coram Illu. D.Card.*

D. Card. Millino, & in cauſa Camerinen. Tranſa-
ctionis 24. May 1605. coram R.P.D. meo Ludouiſio:
non obſtante Decreto Iudicis decernentis trã-
ſactionem haberi pro inſinuata, quia, vt fuit
dictum *in dicta Auximana*, Conſtitutio vtrum-
2 que copulatiuè requirit, nempè Decretum
Iudicis, & quod contractus in actis inſinuen-
tur, vnde non ſufficit ſolum Decretum, quod
non poteſt ſupplere defectum inſinuationis,
& illius regiſtrationis apud acta, prout ipſa
Conſtitutio requirit, vt fuit reſolutum *in dict.*
Camerinen. Tranſactionis.

3 Placuit etiam Dominis, tranſactionem
non obſtare ex capite læſionis, quæ deduce-
batur ex eo, quod Bartholomea, cui iam
fuerat certa dos ſimpliciter conſtituta, non
potuit per viam tranſactionis aliquid remit-
4 tere, nec in aliquo ſibi præiudicare, vt tenuit
Rota in cauſa Foroliuien. Dotis 4. Iun. 1601. co-
ram Reu. D. Attrebaten. prout fecit in caſu iſto,
5 vndè reſultat læſio circa ipſum actum tranſa-
ctionis, ex qua propterà ei competit reſtitu-
tio in integrum aduerſus ipſam tranſactio-
nem, vt tradit *Odd. de reſtit. in integr. part. 1. qu.*
4. num. 123. Præſertim ponderando, quod Bar-
6 tholomea renunciauit etiam quampluribus
bonis pro parua pecuniarum quantitate, nec
non longa dilatione ad ſoluendum per ipſam
datã DD. de Margaruccijs; Item inſolita pro-
miſſione de faciendo conſentire Petrum eius
Socerum cum pacto expreſſo, quod ipſa non
poſſet agere ex dicta tranſactione ante ſecu-
tam ratificationem Petri, ea tamen firma re-
manente ad fauorem Dominorum de Marga-
rutijs, quæ omnia faciunt deteriorem Bartho-
lomeæ conditionem, itaut tanto facilius ei
competat reſtitutio, ex traditis *per Odd. vbi*
ſupra.

Et ita deciſum &c.

Emanarunt in hac cauſa infra dec. 220. 255. 375.
384. (quæ eſt 594. par. 1. rec.) & 492.

ADNOTATIO.

Duplici fundamento inuehit hæc deciſio contra
tranſactionem initam à muliere in Prouincia
Marchiæ nempe, & ex defectu ſolemnitatum,
& ex capite læſionis.

Solemnitates namque in tranſactione re-
quiruntur cum tranſactio ſit contractus, & ſub
appellatione contractuum contineatur, ideo-
que veniat in diſpoſitione de contractibus lo-
quente, vt ex ſe liquet.

Hinc ex defectu inſinuationis merito inua-
lidatur tranſactio dum in Prouincia Marchiæ
7 contractus mulierum, & minorum vltra alias
ſolemnitates iuramentum ſcilicet, decretum
Iudicis, & interuentum proximiorum, vt
ſint validi, debent temporis interuallo apud
8 acta inſinuari, vt ceteris relatis tradit, *Rota*
dec. 330. num. 11. & dec. 352. num. 15. part. 17. rec.
& in ſpecie quod huiuſmodi ſolemnitates re-
quirantur in tranſactione *Thomat. dec. 162. &*
190. Gregor. dec. 260. ibique Add. num. 17. & 20. &
dec. 334. & infra dec. 220.

Notandum tamen, quod defectus inſinua-
tionis, quæ eſt ſolemnitas extrinſeca, & non
interuenit in ipſo actu Inſtrumenti, ſed ex
poſt, & per actum ſeparatum, cum non re-
ſultet ex illius aſpectu probari debet per alle-
gantem *Thomat. dec. March. 16. num. 18. dec. 663.*
num. 43. poſt Poſth. de manut. dec. 12. poſt Fenzon. ad
ſtat. Vrb. dec. 85. nu. 10. par. 17. rec.

Imo aliquando hanc ſolemnitatem vti fri-
uolam ſanare ſolet Sanctiſſimus in Signatu-
ra Gratiæ, vel facultatem pro illius ſanatione
impertiri alicui Tribunali eius arbitrio, quod
fuit practicatum in cauſa Camerinen. vertente
in Rota Maceratæ, vbi impugnabatur con-
tractus initus à muliere ex defectu inſinuatio-
nis; nam S. M. Clemens X. per Breue con-
ceſſit arbitrium d. Rotæ, vt valeret procede-
re ad illius ſanationem, quod ſignanter po-
teſt verificari, vbi magna intrat æquitas, vel
ad euitandum abſurdum, ne mulier, vel mi-
nor ex contractu recipientes locupletentur,
cum aliena iactura, vel ex motiuo ſimili, da-
to, quod alias contractus bona fide fuerit ce-
lebratus, cum de cætero ſtricte, & rigoroſe
loquendo huiuſmodi ſanationes impropriè
petantur, quia reuera nullitas contractuum
ex defectu ſolemnitatum requiſitarum per le-
ges municipales videatur potius prouenire ex
iure naturali, ſcilicet ex defectu conſenſus,
quem lex præſumit, ideoque non poſſunt
per ſummum Pontificem diſpenſari, vt pro-
funde de more animaduertit *R.P.D. de Luc. in*
eius tract. de iudic. par. 2. tit. 30. vbi agit de Signatu-
ra Gratiæ num. 20.

Quoad ſecundam partem deciſionis dubiũ
9 non eſt, quod tranſactio ex capite læſionis ſit
reſcindenda maxime quando læſio eſt enor-
miſſima *dec. 331. num. 14. & ſeqq. part. 17. recent.*
& paſſim.

TERDONEN. IVRISPATRONATVS.

Mercurij 25. Maij 1611.

ARGVMENTVM.

Valor Beneficij, vel Canonicatus, in gratia nar-
ratus, debet iuſtificari: ex quibus dicatur iu-
ſtificatus, & quomodo excludatur iuſtifica-
tio narratorum.

SVMMARIVM.

1 *Gratia obtenta cum expreſſione, quod valor bene-*
ficij non excedit ducat. 24. non dicitur iuſtificata
ex inſtrumento locationis bonorum beneficij, & n. 8.
& 10. vbi etiam ponitur ratio.

2 *Teſtes deponentes ſuper valore beneficij debent per-*
cutere tempus impetrationis, nec ſufficit, ſi depo-
nant de eorum iudicio, & credulitate.

3 *Teſtis vnicus non probat valorem beneficij, ſi depo-*
nit de publica voce, & fama.

4 *Præſentationes factæ ad aliquod beneficiũ, non ſuffra-*
gantur, niſi probentur effectuatæ, & num. 14. de
materia.

5 *Gratia vacationis beneficij per obitum iuſtificatur*
ex

MONOPOLITANA IVRISPATRONATVS.

Veneris 27. Maij 1611.

ARGVMENTVM.

Reſcriptum cum clauſula, *quod procedatur in petitorio tantum, omni appellatione remota*, non operatur reiectionem attentatorum commiſſorũ per alteram partem, ſed reſtringitur per clauſulam, *& iuſtitiam faciat*, & ex alijs.

SVMMARIVM.

1 *Clauſulæ appoſita in reſcripto*, quod procedatur in petitorio tantum, omni appellatione remota, *non operantur reiectionem attentatorum per aliam partem commiſſorum.*
2 *Clauſula*, & iuſtitiam faciat, *reſtringit generalitatem aliarum clauſularum.*
3 *Multo magis, ſi reiectio attentatorum fuit petita in commiſſione, & ſuper illis nil fuit reſcriptum.*
4 *Reſpicientia bonum ius diſcutiuntur in petitorio.*

DECISIO CCVII.

PLacuit Dominis deciſio facta ſub die 17. Decembris præteriti, in qua fuit reſolutum, procedendum eſſe ad vlteriorem executionem ſequeſtri, non obſtante commiſſione vltimo loco pro parte Alexandri præ-
1 ſentata, quod procedatur in petitorio tantum omni appellatione remota, quia intentio Papæ non fuit, quod propterea reiicerentur attentata, ſed ſolum voluit tollere appellatio-
2 nem, & quod in cæteris procederetur, prout de iure, vt colligitur nedum ex ſequenti clauſula, *& iuſtitiam faciat*, ſed etiam quia cum
3 in commiſſione fuiſſet petita reiectio attentatorum, ſuper illis nihil fuit reſcriptum, quo fit, vt dicatur illa in diſpoſitionem iuris communis reliquiſſe, *ex Caputaq. deciſ. 154. part. 1. cum alijs allegatis in deciſione in hac cauſa facta.*
4 Quæ dicuntur de bono iure Alexandri, non pertinent ad præſentem inſpectionem, & erunt diſcutienda, quando de negocio principali agetur &c.

Aliæ deciſiones iſtius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 160.

ADNOTATIO.

Notabilis valde eſt hæc reſolutio, quod Signatura Gratiæ mandans procedi in petitorio tantum appellatione remota non dicatur ſuſpendere iudicium ſuper purgatione attentatorũ nam quatenus ſimilis caſus occurreret defendendus valde de eo dubitaretur, maxime ſtante dictione *tantum*, quæ tanquam taxatiua videtur modificare Iudicis iuriſdictionem, placet nihilominus, & plene ſatisfacit motiuum noſtræ deciſionis, quod reſcripta ſupremi Principis debeant intelligi prout de iure, & aliter, quod per illa non cenſeatur ſublatum ius quæſitum parti ratione attentatorum.

AGRIGENTINA BENEFICII.

Lunæ 30. Maij 1611.

ARGVMENTVM.

Agitur de immiſſione dãda gratioſè ſubrogato, qui probauit requiſita neceſſaria, & firmatur, quod quamuis defunctus fuiſſet ſua poſſeſſione ſpoliatus, adhuc poteſt ea vti ſubrogatus. Quãdo prouiſi dicãtur legitimi cõtradictores.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſo Apoſtolico, & gratioſè ſubrogato datur immiſſio in beneficio litigioſo, docto de Clericatu ipſius, & poſſeſſione litigantis tempore ipſius obitus, & num. 9.*
2 *Clericatus probatur ex litteris Patentibus Ordinarij.*
3 *Poſſeſſio beneficij probatur ex inſtrumento adeptionis illius.*
4 *Immiſſio attentatè data eſt nulla.*
5 *Poſſeſſio ciuilis, quæ animo retinetur, ſufficit pro obtinenda immiſſione ſubrogato gratioſe.*
6 *Subrogatus poteſt allegare anteceſſorem ſuum non habuiſſe ſe pro ſpoliato.*
7 *Prouiſi duo Apoſtolici quando dicantur legitimi contradictores ad effectum impediendi immiſſionẽ, vel agendi ordinariè, & nu. 10. et ſeq.*
8 *Gratioſa ſubrogatio regulatur cum Remedio* l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. tollen.

DECISIO CCVIII.

CVm Septimius Vannus fuerit Apoſtolica auctoritate prouiſus de beneficio, de quo agitur, necnon gratioſè ſubrogatus in ius, & poſſeſſionem Iacobi Menghæ, Domi-
1 ni ipſo tantum informante reſoluerunt, illi dandam eſſe immiſſionem; quia cum ſimus in beneficio litigioſo, & doceat de ſuo Clericatu, & poſſeſſione Menghæ de tempore obitus, venit immittendus abſque alia iuſtificatione ſuæ gratiæ, *Mohed. dec. 292. & 327. Put. deciſ. 214. lib. 4. & 495. lib. 2.* & fuit aliàs ſæpiſſimè *in Rota* deciſum.
Lis autem non controuertitur, & de ea-
2 ſatis conſtat ex actis: Clericatus Septimij probatur ex litteris patentibus Vicarij Vrbis, *cap. 2. & ibi Abb. in 1. not. de Cleric. Peregrin. Felin. poſt alios in cap. poſt ceſſionem num. 3. et num. 15. de probat.* & fuit dictum *in cauſa Montis Faliſci Cappellaniæ 30. Ianuarij 1606. coram B. P. D. meo Lancellotto.*
De poſſeſſione Menghæ conſtat ex inſtrumento illius adeptionis *Luca ideirco, et ibi Bald. C. de fid. Inſtrum. Put. deciſ. 360. num. 8. lib. 1.* &
3 ex confeſſione Piouani facta in ſua gratia, *l. cum precum C. de liber. cauſ.* & iſta poſſeſſio præſumitur continuata vſque ad obitum, *Alex. conſ. 133. num. 3. lib. 1. Rota deciſ. 4. de prob. in non.*

num. & in his terminis fuit deciſum *in cauſa Mediolanen. Cappellaniæ 10. Maij 1594. coram bo. me. Cardinali Pamphilio, & in Toletana Parochialis 24. Iannar. 1604. coram R.P.D. meo Sacrato.*

Neque obſtare, quod Piouanus viuente
Mengha fuerit à Vicario Panormitano immiſ-
4 ſus in poſſeſſionem iſtius beneficij, quia cum
huiuſmodi immiſſio fuerit attentata, vt iam
fuit in hac cauſa reſolutũ, & per conſequens
nulla, *cap. non ſolum, & ibi not. de appellat. in 6.*
& Mengha nunquam habuerit ſe pro ſpolia-
to, dicitur animo retinuiſſe ciuilem, quæ ſuf-
5 ficit, vt vigore gratioſæ ſubrogationis debeat
dari immiſſio Septimo in ius, & poſſeſſionem
illius ſubrogato, vt fuit reſolutum *in dicta Toletana Parochialis, & in Burgen. Canonicatus 30. Mart. 1607. coram R.P.D. meo Ludouiſio,* vbi iſte
6 articulus fuit latè diſcuſſus, & dictum, quod
ſubrogatus poteſt allegare anteceſſorem non
habuiſſe ſe pro ſpoliato, *ex latè deductis in ipſa deciſione.*

Neque etiam obſtare, quod Piouanus ſit
pariter prouiſus Apoſtolicus, ideoque dica-
tur legitimus contradictor, itaut ordinariè,
7 non autem executiuè eſſet procedendum,
quia cum ipſe non ſit poſſeſſor, nec habeat
gratioſam ſubrogationem ad poſſeſſionem
Menghæ, non dicitur habere titulum, nec
eſſe legitimum contradictorem ad impedien.
executionem prædictæ gratioſæ ſubrogatio-
nis, vt in terminis *l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.*
8 cuius remedio regulatur gratioſa ſubrogatio,
tradit *ibi Bart. num. 21. Dec. ſub num. 40. Zucchar. num. 369. Menoch. de adipiſc. remed. 4. num. 559. & 587.* & in ſpecie de ſubrogatione tradit *Mohed. deciſ. 5. & 13. vt lit. pend. Ant. deciſ. 302. lib. 1. & deciſ. 135. lib. 2.* & fuit dictum *in cauſa Vrgellen. Archidiaconatus 15. Iunij 1592. coram R.P.D. meo Dicayo, & in cauſa Elnen. Beneficij Sancti Saluatoris 15. Nouembris 1602. coram eodem, & in cauſa Montis Faliſci Cappellaniæ 30. Februarij 1606. coram R.P.D. meo Lancellotto.*

Poſt dec. 84. ſupra indicantur aliæ deciſiones iſtius cauſæ.

ADNOTATIO.

De requiſitis pro obtinẽda immiſſione per gratio
ſum ſubrogatum, quæ ſunt clericatus pro-
9 prius, obitus defuncti in poſſeſſione, & lis
ſuper titulo, vel reſeruatio beneficij *Vbald. dec. 11. & dec. 216. vtrobique num. 1. & infra dec. 520. & 603.*

Duæ concluſiones notabiles ex hac deciſio-
ne colligũtur, prima, quod gratioſe ſubrogato
cõceditur immiſſio non obſtante, quod defun-
ctus in vita fuiſſet ſpoliatus poſſeſſione, ſi de-
functus indebitè fuit ſpoliatus, quod idem
dicendum erit fauore hæredis intentantis re-
medium *l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.* idque in
10 hac parte eſt menti tenendum cum videatur
repugnare regulæ, quod huiuſmodi immiſſio
non competat niſi reſpectu bonorum quę de-
functus tempore obitus poſſidebat vt cæteris
relatis *Rot. dec. 187. num. 1. & 6. par. 17. rec.* & in
terminis gratioſè ſubrogati *Adden. ad Gregor. deciſ. 307. num. 24.* vbi allegatur iſta deciſio.

Alia, quod gratioſe ſubrogato non conce-
11 datur immiſſio, nec competat via executiua
contra habentem ſimilem ſubrogationem,
quia tunc ſtante paritate tituli ordinariè agẽ-
dum eſt *dec. 254. num. 7. par. 13. recent.* & quis di-
catur legitimus contradictor ad impedien-
dum effectum ſubrogationis gratioſæ *vide Lotther. de re benefic. lib. 3. qu. 13. n. 75.*

ALERIEN. BENEFICII.

Lunæ 30. Maij 1611.

ARGVMENTVM.

Tertius veniens ad cauſam, An, & quando poſ-
ſit impedire illius expeditionem.

SVMMARIVM.

1 *Tertius veniens ad cauſam, non poteſt impedire cauſæ expeditionem, niſi ſit neceſſarius defenſor, & num. 4.*

2 *Multo minus poteſt impedire talem expeditionem, quando ius ipſius tertij non læditur, & numer. 3. ac 5.*

DECISIO CCIX.

POſtquam ſub die 4. Maij præteriti fuerit
reſolutum Illuſtriſſimum Abbatem Mo-
naſterij de Foſſato vigore commiſſionis in-
ſtationis, & iactationum pro eius parte im-
petratæ non poſſe impedire expeditionem
huius cauſæ ad fauorem Vincentij Aiutelli
contra Andream de Santo Florentio, obtinuit
vigore alterius commiſſionis admitti ad hanc
cauſam pro ſuo intereſſe; Ideoque ſupradicta
die iterum dubitaui, an poſſet impedire ex-
1 peditionem huius cauſæ, & ſolo Vincentio
informante, Domini iterum quoque nega-
tiuè reſponderunt; moti ex eo, quod Illu-
ſtriſſimus Abbas non venit ad hanc cauſam
vti neceſſarius defenſor Andreæ, ſed princi-
paliter pro ſuo intereſſe; vndè non poteſt im-
pedire expeditionem, *Biſign. dec. 4. de iudic. Felin. in cap. cum ſuper de re iudic.* præſertim cum
2 per talem expeditionem ius Illuſtriſſimi Ab-
batis non lædatur, non ſolum quia beneficiũ
vacauit in mente reſeruato, ſed etiam quia
poteſt ius ſuum contra Vincentium proſequi
etiam poſtquam cauſa ad eius fauorem fuerit
expedita, iuxtà *Text. in l. is, à quo C. de rei vendicat.* vbi autem ius tertij non læditur per ſen-
3 tentiam, is non poteſt impedire expeditionem
cauſæ, *Felin. in d. cap. cum ſuper ſub num. 17. de re iud. Couarr. pract. quæſt. cap. 10. ſub num. 2.* & fuit
dictum *in cauſa Regien. de Zobolis 24. Nouembris 1586. coram bo. me. Card. Pamphilio.*

Accedit etiam quod, vt fuit dictum in alia
deciſione iſta cauſa eſt omnino diuerſa à iure
& intereſſe D. Abbatis, ideò tanto minus po-
teſt illius expeditionem impedire.

De-

Deciſiones iſtius cauſa referuntur ſupra poſt deciſ. 125.

ADNOTATIO.

Tertius veniens ad cauſam quando ſit admittendus, & an poſſit impedire cauſæ expedi-
4 tionem, vel executionem ſententiæ *Rouit. dec. 1. Capic. Latr. dec.* 164. *Add. ad Gregor. deciſ.* 259. *num.* 3. *Rota deciſ.* 312. *par.* 6. *recent. ſupra poſt deciſ.* 192.

Signanter, quod veniens ad cauſam non poſſit impedire executionem *Mareſcot. var. lib.* 2 *cap.* 121. *num.* 3. *part.* 7. *Paitell. expedit. ciuil.* 30. *num.* 17. *dec.* 325. *num.* 4. *poſt Poſth. de manut.* &
5 merito, quia non eſt illius præiudicium quis ex duobus collitigantibus poſſideat *ſupra poſt d. dec.* 192.

Allegatur hæc deciſio *infra dec.* 609. *nu.* 3.

TERDONEN. IVRISPATRONATVS.

Veneris 1. *Iunij* 1611.

ARGVMENTVM.

Attentata commiſſa poſt interpoſitam appellationem, & præſentatam inhibitionem ſunt reuocanda.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta ſemper eſt timenda, & nu.* 4.
2 *Amplia etiam quoad non nominatum in commiſſione ad effectum attentatorum.*
3 *Appellatione pendente attentata commiſſa ſunt reuocanda.*

DECISIO CCX.

Eſt par. 1. *recent. deciſ.* 328.

Sunt infra in eadem cauſa deciſ. 269. 363. 488. *&* 611.

ADNOTATIO.

Poſt dec. 103. deducta fuerunt aliqua ad propoſitum iſtius deciſionis, & quod inhibitio Ro-
4 talis ſiue iuſta, ſiue iniuſta ſit metuenda aliàs cauſet attentata *Vbald. deciſ.* 231. *numer.* 1. *& ſeqq.* vbi deciditur fuiſſe commiſſa attentata ob inobedientiam inhibitionis nulliter expeditæ, & eſſe reuocanda licet pars non inſtaret ex officio Iudicis *deciſ.* 355. *num.* 4. *part.* 9. *rec.* *& in Moguntina Decimarum* 10. *Mart.* 1679. *cor. Rev. Albergato Decano.*

PAPIEN. LEGATORVM.

Lunæ 6. *Iunij* 1611.

ARGVMENTVM.

Onus ſoluendi annua legata ad quem ſpectet antè, & poſt reſtitutam hæreditatem, & ex quibus probetur, legata non eſſe facta, vel eſſe per tranſactionem ſublata.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum publicũ facit probationem probatam.*
2 *Onus ſoluendi annua legata ſpectat ad hæredes legantis, & numer.* 9. *vbi quomodo hoc intelligatur.*
3 *Negatiua non facti legati probatur ex inſpectione teſtamenti.*
4 *Enunciatiua partis non probat præſertim recens.*
5 *Enunciatiua erronea non habetur in conſideratione, nec probat.*
6 *Teſtes, & iura verbaliter, & non realiter producta in actis, nihil operantur, & num.* 7. *ac* 11.
7 *Petenti legatum, ſuper quo fuit tranſactum, obſtat exceptio tranſactionis, & n.* 10.
8 *Ex lapſu* 30. *annorum cum obſeruantia præſumitur obtenta à Sede Apoſtolica confirmatio tranſactionis factæ cum Eccleſia.*

DECISIO CCXI.

IAm fuit reſolutum ſententias de partibus
latas ad fauorem Rectoris, in quibus Ca-
therina fuit condemnata ad ſolutionem dotis,
eſſe infirmandas: modò proſequendo diſputa-
tionem ſtrictè, quoad legata, de quibus in
eiſdem ſententijs, Domini idem cenſuerunt,
quia quantum ad legatum annuum brenta-
rum ſex vini, à Ioanne fundatore relictum
1 fuit dictum, onus illud ſoluendi non ſpecta-
re ad Catherinam, ſed ad hæredes fideicom-
miſſarios ipſius Ioannis, quibus eius hæredi-
tas per Io: Franciſcum Procuratorem Cathe-
rinæ de anno 1544. reſtituta fuit, vt conſtat
ex Inſtromento illius reſtitutionis, quod facit
probationem probatam, & rem manifeſtam,
Bart. in l. 1. *num.* 8. *& ibi Iaſ. num.* 10. *de nou. oper.*
nunciat. Bald. in l. intereſt in vlt. not. C. de ſolut. per
2 huiuſmodi enim hæreditatis reſtitutionem in
prædictos fideicommiſſarios fuit tranſlatum
onus ſoluendi prædictum legatum, *l.* 2. *cum*
ibi not. C. ad trebell. Bart. & alij in l. Marcellus ff.
eodem, Aym. conſ. 16. *in princ.* & tenuit *Rota in*
cauſa Mediolanen. Legati 11. *Febr.* 1585. *coram bo.*
me. Card. Pamphilio.

Reſpectu verò alterius Legati annui flor.
12. & brentarum 28. vini, quod pro parte Re-
ctoris dicitur fuiſſe relictum ſuæ Cappellæ à
Franciſco primo illius Rectore, Domini di-
xerunt, illud non deberi, quia tale Legatum
3 non reperitur factum in eius teſtamento, ex
cuius inſpectione remanet probata negatiua
non facti legati, *l. fin. C. de reb. credit. Alex. conſ.*
123. *num.* 23. *lib.* 4. *Dec. conſ.* 424. *num.* 19. Nec po-
teſt dici, de eo conſtare ex quietantia de anno
1518. facta per tunc temporis exiſtentem Re-
4 ctorem, in qua huiuſmodi Legatum enun-
ciatur, quia eſt vnica enunciatiua partis, &
infra

Digitized by Google

infra centum annos, quæ propterea non probat, *vt per Arct. in cap. cum cauſam num. 22. et ſeq. et ibi Felin. num. 4. de probat.* & fuit ſæpiſſimè deciſum.

Vltrà quod eſt enunciatiua erronea, quæ non habetur in conſideratione, *l. non fatetur, ff. de reg. Iur. Dec. conſ. 408. numer. 5. et 6. Roland. conſ. 69. num. 48. lib. 3.* Error autem probatur
5 ex inſpectione Teſtamenti Io: Franciſci, in quo non legitur tale legatum, vt dixi, *Bald. conſ. 41. lib. 4. Soccin. conſ. 26. num. 3. lib. 4. Pariſ. conſ. 97. num. 10. lib. 3. Aym. conſ. 157. nu. 8.*

Nec ſuper Teſtibus, aliàs pro parte Rectoris allegatis potuit fieri fundamentum, quia eorum depoſitio non reperitur in Proceſſu,
6 nec conſtat, illos fuiſſe realiter productos, ſed tantùm verbaliter, vt patet ex lectura ipſius Proceſſus, & fieri ſolet in illis partibus, vt fuit reſolutum *in cauſa Mediolanen. reſciſſionis transactionis 19. Decembris 1601. et 17. Iunij 1602. coram R. P. D. meo Sacrato, et in Placentina deuolutionis 10. Maij 1602. coram R. P. D. meo Decano;*
7 quæ productio nihil releuat, *Bart. in extrauag. ad reprimendum in verb. de plano, verſ. ſecùs ſi habuit terminum.* & tenuit *Rota in cauſa Bononien. de Butriolis 25. Nouembris 1578. coram bo. me. Cardinali Seraphino relat. inter impreſſ. diuerſ. deciſ. 445. par. 2.*

Sed quoad vtrumque legatum viſum fuit Dominis omnem ceſſare difficultatē ex tranſactione, ſeù concordia de anno 1549. inita occaſione litis inter tunc temporis Rectorem,
7 & Io: Franciſcum Patrem Catherinæ, in qua fuit expreſsè conuentum, quod reſpectu legati facti à Ioanne fundatore Io: Franciſcus non teneretur ad illius ſolutionem, niſi in euentum, in quem compertum fuiſſet aliqua Bona, & Iura hæreditaria Ioannis fundatoris penès ipſum remanſiſſe; reſpectu verò alterius Legati non teneretur, niſi verè doceretur de illius conſtitutione, quodque in dictis caſibus tantùm Iura Rectoris, & Cappellæ illæſa remanerent: Cùm igitur pro parte Rectoris nunquam fuerit doctum, nec de præſenti doceatur, aliqua Bona, & Iura hæreditaria fundatoris penès Io: Franciſcum remanſiſſe, vel aliud legatum fuiſſe per primum Rectorem conſtitutum, obſtat ei exceptio tranſactionis, *l. 1. ff. de tranſact. l. cauſas, et ibi Doct. præcipuè Corn. poſt num. 2. C. eod. tit.* etiam quod iſta
8 tranſactio non reperiatur à Sede Apoſtolica expreſsè confirmata, quia ſtante curſu 30. annorum, & vltra, & quod ab Anteceſſoribus Catherinæ nihil vnquam petitum fuit, præſumitur confirmatio, etiam quod in concordia non fuerit reſeruata, itaut propterea liget ſucceſſores, *ex adductis in alia deciſione in hac cauſa facta.*

Et ita deciſum, &c.

Præcedens deciſio eſt ſupra 184.

ADNOTATIO.

Legatarij ad conſequendum annuum legatum ante reſtitutā hæreditatem debent agere contra grauatum, & poſt hæreditatis reſtitu-
9 tionem contra fideicommiſſarios illius poſſeſſores *Peregrin. de fideicomm. ar. 4. num. 2. 24. et 25. et deciſ. Patauin. 99. nu. 9. et ſeq. Coſt. de portion. rat. qu. 222. num. 2. et ſeqq. Fuſar. de ſubſtit. qu. 52. num. 5. 12. 17. et 19.* vbi vt hic firmat concluſionem procedere etiamſi adſit tranſa-
10 ctio inter hæredem grauatum, & fideicommiſſarios, quia nihilominus legatarij tenentur agere contra fideicommiſſarios, iuxta *Sand. conſ. 92.*
11 Iurium productio quando dicatur realis, quando verbalis tantum *V. Add. ad Gregor. deciſ. 19. num. 11. et ſeqq. Rot. deciſ. 142. num. 2. et 3. par. 6. et deciſ. 472. num. 23. et ſeqq. par. 9. et 206. par. 17. recent.*

HISPALEN. BENEFICIORVM.

Veneris 10. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Hæc Deciſio eſt magiſtralis circà iuſtificationem Gratiæ obtentæ per obitum; quomodo iuſtificetur, et quomodo probetur poſſeſſio defuncti ad iſtum effectum; agitur etiam de confeſſione qualificata, multiplicatione Titulorum in Beneficialibus, iuſtificatione narratiuæ, vacatione Beneficiorum per aſſumptionem illa poſſidentium ad Epiſcopatum, & de alijs, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Gratia vacationis per obitum defuncti in poſſeſſione Beneficij iuſtificatur ex teſtibus de illo deponentibus, & num. 22. cum ſeq. vbi etiam de vacatione Beneficiorum varijs modis.*

2 *Declara, non procedere aduerſus illum, qui poſſidet cum titulo.*

3 *Subdeclara, ſi doceatur, defunctum fuiſſe poſſeſſorem triennalem, vel alias ius ſuum iuſtificet.*

4 *Poſſeſſor cum titulo ille dicitur, quem ex confeſſione aduerſarij, emiſſa in Gratia, talem eſſe conſtat.*

5 *Confeſſio qualificata debet in totum acceptari, vel in totum reijci, & num. 18. cum ſeq.*

6 *Titulus, & poſſeſſio de Iure præſumuntur ſine vitio.*

7 *Confeſſio qualificata, quæ habet contrà ſe Iuris præſumptionem poteſt acceptari reiecta qualitate, & num. 18. cum ſeq.*

8 *Reus, & poſſeſſor non exhibens titulum in Beneficialibus præſumitur habere ſufficientē prouiſionem.*

9 *Multiplicatio titulorum paſſim datur in Beneficialibus, & num. 20. cum ſeq.*

10 *Iuſtificatio narratiuæ quando ſufficiat de facto, & quando requiratur etiam de iure, & num. 24.*

11 *Collatio Beneficiorum facta Epiſcopo poſt actum conſecrationis regulariter non ſuſtinetur, & n. 23.*

12 *Declara, vt non procedat in Epiſcopis titularibus, & habentibus Epiſcopatus apud Infideles, & n. 16.*

13 *Prouiſi de iſtis Epiſcopatibus ſolent appellari Nullatenentes.*

14 *Beneficia Epiſcoporum, habentium Epiſcopatus in Partibus Infidelium non vacant per illorum promotionem ad Epiſcopatum, & conſecrationem.*

15 *Poſſidentes tales Epiſcopatus non efficiuntur incapaces Beneficiorum.*

17 Burſattus conſ. 351. num. 23. lib. 4. *declaratur*.

DECISIO CCXII.

FVit per Dominos reſolutum, gratiam Gundiſalui quoad vacationem per obitum non eſſe iuſtificatam, quia licèt ex Teſti-
1 bus pro eius parte examinatis probetur obitus Aparitij, & Ferdinandi in poſſeſſione Beneficiorum, de quibus agitur; attamen cùm Epiſcopus Hiponen. illa cum titulo poſſideat, ta-
2 lis probatio non ſufficit, niſi doceatur, illos fuiſſe poſſeſſores triennales, vel aliàs Ius eo-
3 rum iuſtificetur, *Caſſad. deciſ. 2. num. 1. de cauſ. poſſeſ. & propriet. Put. deciſ. 185. & 511. num. 3. lib. 2. Verall. deciſ. 99. lib. 1. in manuſcript.* & fuit reſolutum *in cauſa Legionen. præſtimoniorum* 11. *Martij* 1594. *&* 16. *Ianuary* 1595. *coram bo. mem. Cardinali Pamphilio*, & aliàs ſæpius.

Quod autem Epiſcopus Hiponen. cum titulo poſſideat, probatur ex confeſſione ipſius Gundiſalui, qui in eius gratia faſſus fuit, prædic-
4 tum Epiſcopum Beneficia huiuſmodi detinere vigore prouiſionis Ordinarij, *l. cum precum C. de liber. cauſ. Caputaq. deciſ. 190. num. 3. p. 1.*

Nec placuit, quod dicebatur, prædictam confeſſionem Gundiſalui non fuiſſe ſimplicem, ſed qualificatam, Epiſcopum ſcilicet nulliter, & de facto fuiſſe prouiſum, & Beneficia huiuſmodi, indebitè, & de facto occupata detinere, &
5 conſequenter iſtam confeſſionem debere, aut in totum acceptari, aut in totum reiici, *iuxtà not. per Bart. in l. Aurelius §. Idem quaſiit, ff. de liber. legat.* quia cùm præſumptio Iuris, de quo
6 titulus, & poſſeſſio præſumitur ſine vitio, *Bart. in l. communi §. inter Prædonis ff. comm. diuid. Menoch. de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 2. n. 17.* & in terminis *Aym. conſ. 150. num. 5.* ſit contrà ipſum Gundiſaluum confitentem, eius con-
7 feſſio poteſt acceptari reiecta qualitate nullitatis, vt tenuit *Rot. in cauſa Pennen. & Adrien. Beneficiorum 4. Iulij 1584. coram Cantuccio relat. inter impreſſ. diuerſ. deciſ. 801. par. 1.*

Neque obſtare, quod Epiſcopus Hiponen. magnifecerit Ius Aparitij, & Ferdinandi recipiendo prouiſionem ab Ordinario de iſtis Beneficijs, vti vacantibus per mortem illorum; quia vltrà quod Teſtes non videntur hoc benè concludere, cùm Epiſcopus ſit Reus, &
8 poſſeſſor, & titulum non exhibeat, eorum depoſitio non excludit, quin poſſit habere aliam prouiſionem etiam Apoſtolicam, prout in beneficialibus paſſim datur multiplicatio
9 titulorum, *Felin. in cap. in noſtra col. 2. verſ. titulus multiplicatur, de reſcript. Roman. conſ. 433. num. 7. Caſſad. deciſ. 3. in fin. de cauſ. poſſ. & propriet.*

Minùs etiam obſtare, quod dicebatur, ſufficere iuſtificationem narratiuæ de facto, *Egid. deciſ. 116. in fin. cum alijs allegat.* quia fuit reſ-
10 ponſum hoc procedere, quando quis explicitè narrauit vnum modum vacandi, & vult capere Beneficium ex alia vacatione de Iure vigore clauſularum generalium, ſecùs autem quando, prout in caſu, non datur alia vacatio de Iure; nàm hoc caſu non ſufficit iuſtificare narratiuam vacationis de facto, ſed eſt iuſtificanda de iure, iuxtà *deciſ. Put. 185. lib. 2.* cum alijs *ſupra* allegatis.

Et in omnem euentum fuit dictum, allegatam nullitatē prouiſionis Ordinarij per Gun-
11 diſaluum non iuſtificari; quia licèt regulariter prouiſio Beneficiorum facta Epiſcopo poſt munus conſecrationis non ſubſtineatur, *cap. cùm noſtris, & ibi gloſſ. & Doct. de conceſſ. præbend. cum alijs allegat.* hoc tamen non proce-
12 dit in Epiſcopis Titularibus, & de Epiſcopatibus apud Infideles exiſtentibus prouiſis, qui
13 Epiſcopi Nullatenentes appellari ſolent, qualis eſt Epiſcopus Hiponen, vt in puncto conſuluit *Nauar. conſ. penult. & ſeq. de elect.* ſecundum vnam impreſſionem, & ſecundum aliam *conſ. 21. de præbend.* cuius opinio ex eo comprobatur, quod ſicut Beneficia talium Epiſcoporum non vacant per eorum promotio-
14 nem, & conſecrationem, *vt per Mandoſ. ſuper reg. 26. qu. 4. num. 5. poſt med. verſ. ex præmiſſis ſequitur, Hoied. de incompatib. benef. par. 1. cap. 4. num. 15. Staphil. in tract. de litter. grat. ſub tit. de qualit. & ſtat. benef. in fine*; ità per promotionem, & conſecrationem non videntur effici
15 incapaces Beneficiorum, vt conſiderat *Nauarr. vbi ſupra*; pro quo etiam facit communis opinio *Doct. in d. cap. cùm noſtris, & in cap. ad ſupplicationem de renunc.* tenentium poſſe conferre beneficium Epiſcopo ex cauſa, quia
16 non habeat ſufficientes redditus ad ſe ſubſtentandum; Ergò benè poterit fieri collatio Epiſcopo titulari, qui nec fructus, nec poſſeſſionem Epiſcopatus habet.

Nec placuit contraria opinio *Burſatt. in conſ. 351. numer. 13. lib. 4.* quia vltrà quod contrarium tenet *Nauarr. vbi ſuprà*, & faciunt ratio-
17 nes ſuprà conſideratæ, ipſe ſe fundat ſuper authoritate *Card. in Clem. in pleriſque §. fin. qu. 3. de elect.* cuius diſpoſitio quoad pœnam inhabilitatis ſolùm afficit Regulares ad Epiſcopatus titulares electos, non autem ſeculares, qualis eſt Epiſcopus Hiponen, vt tradit *ibi gloſ. in verb. Monaſterij*, & ſequuntur *Doctores*.

Et ità deciſum, &c.

Deciſiones iſtius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 197.

ADNOTATIO.

18 De confeſſione qualificata ſatis agitur poſt *deciſ. 140.* & regula eſt, quod confeſſio qualificata, vbi qualitas habet contra ſe iuris præſumptionem acceptari poſſit reiecta qualitate *Paitell. expedit. ciuil. 19. nu. 6. Hodiern. ad Surd.*
19 *deciſ. 258. nu. 3. & ſeqq.* vbi late explicat iſtam concluſionem.

20 In beneficialibus datur multiplicatio titulorum *Lotther. de re benefic. lib. 2. q. 46. nu. 9. et ſeq. Merlin. deciſ. 82. num. 10.* vbi allegatur noſtra deciſio, *dec. 578. nu. 3. par. 3. rec.* vbi de materia, ac quod ceſſet præſumptio tituli me-
21 lioris quando fuit per partem certus titulus productus *deciſ. 247. num. 16. par. 4. to. 2. rec.*

Quando gratia beneficij habet clauſulas illam reſtringentes ad vnicum modum vacandi

di Papæ expreſſum, tunc non ſufficit impetranti iuſtificare vacationem ex alio capite *Caſſador. dec. 5. de præbend. Put. deciſ. 50. lib. 2. Rub. in ſuis ſingular. tom. 2. circa ſtylum obſeruat. Rota verb. Beneſic. §. 27. fol. mihi 27.*

De vacationibus beneficiorum, & earum
22 modis *V. Garz. de beneſic. par. 11. Vinian. de iurepatron. par. 2. lib. 5. c. 5.* ac ſignanter de va-
23 catione per promotionem ad Epiſcopatum
Vinian. loc. cit. Lotther. de re beneſic. lib. 3. q. 26. num. 50. & ſeqq. & infra deciſ. 225. & dec. 581.

Promotus ad Epiſcopatum, beneficia, ſi quæ habet amittit, illa enim vacant, & efficitur etiam incapax quominus ſibi alia beneficia in poſterum conferantur cum hac differentia, quod incapacitas beneficiorum conferendorum in promoto contrahitur per actum conſecrationis iuxta *tex. in c. cum noſtris de conceſſ. præbend.* ſed vacatio beneficiorum præſcindendo à decreto inductiuo vacationis ipſo facto, non verificatur niſi poſtquam promotus adeptus fuerit poſſeſſionem ſuæ Eccleſiæ, vel poſtquam per eum ſteterit quominus illam adipiſcatur. *Mandoſ. ſuper regul. 26. Cancellar. de beneſic. vacat. ob promot. q. 4. num. 16. §. ſed his non obſtantibus &c. Cocchier. ſuper eadem regul. 26. num. 26. Garz. de beneſic. par. 11. cap. 6. tit. de vacat. per promot. ad Epiſcop. num. 5.*

Aliquando enim Papa in ipſo actu promotionis ad Epiſcopatum decernit vacationem beneficiorum Conciſtorialiter, id quod hodie eſt de ſtylo Curiæ, & tunc etiam ante adeptam poſſeſſionem Eccleſiæ beneficia promoti vacata dicuntur, vt admittunt præcitatæ auctoritates, & tradit *Adden. ad Buratt. deciſ. 464.*

Hinc non vacant Beneficia ob promotionem ad Epiſcopatum titularem, ſeu honorificum in partibus infidelium, ob impoſſibilitatem aſſequendi poſſeſſionem Eccleſiæ *Cocchier. ad reg. 26. num. 14. Garz. d. c. 6. nu. 24. Ricc. in prax. for. Eccleſiaſt. rer. quotid. reſolut. 4. num. 6. Adden. ad Buratt. d. deciſ. 464. in fin.*

Probat igitur, & notabiliter noſtra deciſio, quod ſicuti per adeptionem Epiſcopatus in partibus infidelium non vacant Beneficia, ità nec per huiuſmodi promotionem, vel per conſecrationem ſubſecutam Epiſcopus titularis efficitur incapax eorum collationis, dummodo ſit ſæcularis, cum in Regularibus aliud veniat dicendum, iſti enim licet promoueantur ad Epiſcopatus titulares, adhuc amittunt Beneficia ſi quæ habebant, & aliorum conſequendorum incapaces efficiuntur, ob particularem pœnam inhabilitatis ipſis de iure conſtitutam.

Vacant autem Beneficia ob promotionem ad Epiſcopatum fauore Datariæ, cum illorum collatio ſit Sedi Apoſtolicæ reſeruata per celebrem *tex. in Extrauag. ad regimen de præbend.* expenſum *à Rot. in Mediolanen. Beneficiorum 13. Maij 1673. coram Reuerendiſſimo Albergato Decano.*

Quæ quidem diſpoſitio *Extrauag. ad regimen* habet ſolum locum in Beneficijs, quæ promotus poſſidebat de tempore promotionis, & expirat per vnicam collationem à Papam factã, & effectum ſortitam, non obſtante, quod prouiſus ex aliquo impedimento, puta morte præuentus beneficii poſſeſſionem non acceperit, de quibus, aliiſque ad rem facientibus agit *Rot. in Volaterrana Parochialis 8. Iunij 1590. coram Gypſio.*

24 Narratiua eſt plene iuſtificanda in concurſu alterius *Add. ad Buratt. deciſ. 778. num. 11. vbi allegatur iſta dec.*

CALCIATEN. DECIMARVM.

Ven. 10. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Manutentio in quaſi poſſeſſione percipiendi decimas datur exiſtenti in quaſi poſſeſſione illas exigendi, probata per teſtes, præſertim ſi ſit temporis conſiderabilis, etiamſi ius commune non aſſiſteret.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exactionis decimarum datur Capitulo docenti per teſtes de exactione illarum, & num. 3. ac 5.*

2 *Pro manutentione ſufficiunt leuiores probationes.*

4 *Poſſeſſio longi temporis ſuffragatur pro manutentione concedenda, etiamſi Ius commune reſiſtat, & num. 6.*

DECISIO CCXIII.

PRo Capitulo Calciaten. Informante, nempè illi dandum eſſe mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione percipiendi quar-
1 tam omnium decimarum hæreditatum patrimonialium Clericorum, Eremitarum, Cappellaniarum, Confraternitatum, & Anniuerſariorum liberam à quarta parte Archidiaconi de Nagera; quia de tali eius quaſi poſſeſſione pleniſſimè conſtat ex depoſitionibus Teſtium examinatorum, qui deponunt de certa ſcientia non ſolùm de tempore motæ litis, ſed etiam per quadraginta annos de viſu, & de auditu à maioribus, ac de publica voce, & fama, quodque nihil viderunt, vel audiue-
2 runt in contrarium, & tamen ad effectum manutentionis, leuiores ſufficiunt probationes, *Caſtren. conſ. 3. lib. 2.* & fuit dictum *in cauſa Beneuentana Decimarum 23. Ianuarij 1602. coram bo. me. Cardinali Seraphino.* Vnde non poteſt ei denegari manutentio, quæ ſolet con-
3 cedi ratione ſolius poſſeſſionis, etiam vbi Ius commune poſſidenti reſiſtit, quando poſſeſſio,
4 prout in caſu iſto, eſt alicuius temporis conſiderabilis, *Franch. in cap. ad Decimas nu. 8. in 4. limit. de reſtit. ſpoliat. in 6. Couarr. pract. quæſt. cap. 17. num. 6. verſ. vndecimo eſt animaduertendum,* & fuit dictum *in Bonon. Iuriſdictionis 1. Februarij 1574. coram bo. me. Cardinali Lancellot. relat. inter impreſſ. diuerſ. deciſ. 595. nu. 7. par. 1.*

In hac cauſa videtur eſſe infra deciſ. 203. & coram Buratt, deciſ. 751.

A D-

ADNOTATIO.

De manutentione danda exiſtenti in quaſi
5 poſſeſſione exigendi decimas *Thomat. deciſ. 41. num. 7. & ſeqq. dec. 319. par. 18. to. 1. rec.*

In iudicio manutentionis attenditur merum factum, ideo non inſpicitur reſpectu iuris decimandi, an petens manutentionem habeat iuris aſſiſtentiam, necne, ſed ſolummodo, an habeat quaſi poſſeſſionem, imo ſola iuris aſſiſtentia non ſufficit, nec quidem ipſi Paro-
6 cho ad obtinendum in hoc iudicio niſi doceat de actibus poſſeſſorijs, vt de hodierno ſtylo Rotæ teſtatur *Poſth. de manut. obſeru. 45. nu. 42. & ſeqq. vſque ad num. 47. Adden. ad Gregor. deciſ. 312. in fin. & ad Buratt. deciſ. 219. lit. A.*

Hoc eſt verum, quod ſola iuris aſſiſtentia ſufficit Parocho in petitorio pro fundamento intentionis, vt obtineat declarari, quod ad ipſum ſpectet ius decimandi intra fines ſuæ Parochiæ donec contrarium concludenter iuſtificetur ab allegante *Carpen. Decimarum 6. Mar. 1676. coram R. P. D. Taia, & Nucerina Decimarum 12. Feb. 1677. §. verum, & 14. Ianuar. 1678. §. quia, coram Reuerendiſſ. Bourlemont.*

CÆSARAVGVSTANA DECIMARVM.

Luna 17. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Decimarum ſolutio, an retardetur exhibitione priuilegij, & quando detur appellatio in Cauſa Decimarum, & quando dicatur derogatum Concilio generali per clauſulas generales derogatorias.

SVMMARIVM.

1 *Decimarum ſolutio non retardatur exhibitione priuilegij inualidi.*
2 *Arbitrium regulatur à iure & num. 9.*
3 *Appellatio ſuſpenſiua non admittitur à ſententia lata ſuper decimarum ſolutione, & num. 10.*
4 *Appellatio ſuſpenſiua in cauſa decimarum, vt admittatur, an ſufficiat ſola priuilegij exhibitio.*
5 *Concilio generali derogatum non cenſetur per clauſulas derogatorias, in quibus fit ſolum mentio de Concilijs Synodalibus, & Prouincialibus, & de Conſtitutionibus generalibus, vel ſpecialibus in illis editis.*
6 *Conciliari diſpoſitioni derogare non poteſt Legatus, niſi doceatur, Summum Pontificem hoc ſibi in facultatibus ſpecialiter conceſſiſſe.*
7 *Colonus tenetur ad Decimas pro rata fructuum, quos colligit.*
8 *Quomodo hoc procedat, declaratur.*
11 *Facultates Legati à latere, quæ ſint, & num. ſeqq.*

DECISIO CCXIV.

Eſt deciſ. 95. poſt Tambur. de iur. Abbat.

Supra poſt deciſ. 110. referuntur alia reſolutiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

9 De clauſula *Arbitrio* latè ſupra poſt *deciſ. 19.* & regulariter intelligitur prout de iure *Poſth. de manut. obſeru. 7. num 66. & ſeqq.*
10 Quando detur appellatio in materia decimarum tangitur poſt *deciſ. 14. & 130.*

Legatus à latere maximam habet auctori-
11 tatem, quia Apoſtolicæ Sedis locum tenet, & factum ab eo dicitur factum auctoritate Papæ *gloſ. in c. auctoritate verb. ſedis, de priuil. in 6.*

Non tamen poteſt facere ea, quæ ſunt Sedi Apoſtolicæ, ac Summo Pontifici ſpecialiter
12 reſeruata, vt habetur in *Iuuenacen. iuriſdictionis 22. Aprilis 1678. §. quamuis coram Reuerendiſſ. Bourlemont,* vbi exinde concluditur non poſſe concedere alicui loco, vel perſonæ exemptionem à viſitatione Ordinarij.

Imo nec quidquam poteſt facere contra
13 formam iuris *Cranett. conſ. 103. num. 2. Honded. conſ. 93. num. 70. lib. 2. Gratian. diſcept. 245. num. 42. & diſcept. 300. num. 50. deciſ. 500. n. 4. in fin. par. 3. recent.*

Ideo non poteſt quidquam diſponere con-
14 tra ſanctiones Tridentinæ Synodus, vt habetur in noſtra deciſione.

Nec derogare poteſt Statutis confirmatis à
15 Summo Pontifice *Poſth. reſol. 148. nu. 2. & 3. Bich. deciſ. 381. num. 28. vbi num. 30.* quod nec id facere valet etiam per viam interpretationis *deciſ. 64. num. 17. par. 4. tom. 2. recent.*

Ita hec valet confirmare Statuta contra ius
16 *Merlin. deciſ. 740. num. 10. & ſeqq. vbi nu. 12.* declarat vtique id fieri poſſe, ſi habeat in hac parte ſpecialem facultatem.

ALERIEN. PAROCHIALIS.

Luna 20. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo datur gratioſè ſubrogato, ſi iuſtificat ſuam gratiam, alias ſecus, & præcipuè debet iuſtificare, quod Beneficium ſit reſeruatum, vel litigioſum, quodque lis ſit ſuper titulo Beneficij, non verò ſuper executione gratiæ.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo non datur ſubrogatò gratioſè; niſi iuſtificet ſuum Clericatum, Obitum defuncti in poſſeſſione Beneficij, ac quod Beneficium ſit reſeruatum reſeruatione notoria, vel ſit litigioſum.*
2 *Beneficium non dicitur litigioſum, niſi lis ſit ſuper titulo Beneficij, non autem ſi verſatur ſuper executione gratiæ, etiamſi ageretur remedio adipiſcendæ, & num. 3.*

DECISIO CCXV.

CONtrà Vincentium Informantem fuit reſolutum, nempè illi non eſſe dandum

1 mandatum de immittendo vigore gratioſæ ſubrogationis ; quia cùm non ſimus in Beneficio litigioſo, neque reſeruato reſeruatione noto ſa, non ſufficit docuiſſe de ſuo Clericatu, & obitu Quiglioli in poſſeſſione huius Parochialis, ſed requiritur iuſtificatio totius gratiæ, vt fuit ſæpius *in Rota* deciſum, & ſignanter *in cauſa Fanen. Parochialis 24. Maij 1593. & in cauſa Neapolitana Rectoria 13. Februarij 1598. coram bo. me. Cardinali Pamphilio, & in cauſa Mirandu. Parochialis 17. Maij 1600. coram R. P. D. meo Decano*.

Nec obſtare, quod inter Adiutellum, & Quigliolum eſſet orta lis coram Epiſcopo Nebien, quia huiuſmodi lis non erat ſuper titu-
2 lo Beneficij, ſed ſuper executione gratiæ ipſius Adiutelli à Sede Apoſtolica obtentæ, & ſic ſuper poſſeſſione ; ex qua propterea Parochialis nō fuit effecta litigioſa, etiā quod ageretur remedio adipiſcendæ, vt per *Ang. in Auth. litigioſa poſt num. 3. C. de litig. Caſſad. deciſ. 4. de lit. pend. Ferrett. conſ. 12. nu. 4.* & in iſtis terminis fuit deciſum *in cauſa Caſalen. Canonicatus 22. Octobris 1607. coram R. P. D. meo Ludouiſio*.

Aliæ deciſiones eiuſdem cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 125.

ADNOTATIO.

3 De materia Beneficij litigioſi, ac ſubrogationis gratioſæ, & quandonam Beneficium dicatur litigioſum, *Gregor. deciſ. 335. ſupra deciſ. 128.*

PLACENTINA BENEFICII.

Lunæ 20. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Manutentio datur exiſtenti in poſſeſſione etiam inſtrumentali, & de poſſeſſionis captæ nomine Cameræ efficacia, ac operatione, cui Iudex nulliter procedens non officit.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo in Beneficio datur exiſtenti in poſſeſſione, illamque oſtendenti ex inſtrumento.*

2 *Poſſeſſio capta nomine Commiſſarij Cameræ intelligitur capta pro Prouiſo, cui propterea datur manutentio, & nu. 5. vbi quod litteræ Apoſtolicæ in hoc caſu habent paratam executionem.*

3 *Poſſeſſio turbatiua non eſt manutenibilis, nec impedit manutentionem ei, qui ſe non habuit pro ſpoliato.*

4 *Iudex nulliter procedens non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione.*

DECISIO CCXVI.

PRo D. Victorio Informante, nempè illi dandum eſſe mandatum de manutenen-
1 do in poſſeſſione Beneficij, de quo agitur; quia de eius poſſeſſione conſtat ex inſtrumento illius adeptionis, quod alio tunc non exiſtente in poſſeſſione ſuffragatur, *Rota deciſ. 21. de reſtit. ſpoliat. in antiq. Biſignett. deciſ. 8. eod. tit.* & fuit dictum *in cauſa Cæſarauguſtana portionis 3. Iulij 1606. coram R. P. D. meo Coccino*, & aliàs ſæpiſſimè.

Non obſtat, quod poſſeſſio fuerit capta per Procuratorem Commiſſarij Cameræ Apoſtolicæ, quia cùm intelligatur capta ad fauorem
2 prouiſi ſufficit pro obtinenda manutentione, vt fuit dictum *in cauſa Cordeben. Cappellaniæ 21. Aprilis 1608. coram Reuerendiſſimo D. meo Attrebaten. & in cauſa Leodien. Beneficiorum 4. Decembris 1609. coram me*.

Nec releuat anterior poſſeſſio Hieronymi, quia dicitur turbatiua, quæ propterea non eſt
3 manutenibilis, neque impedit quominùs detur manutentio D. Victorio, qui non habuit ſe pro ſpoliato, *l. licèt cauſam, & ibi Doct. de probat. et in l. 1. §. interdictum autem nu. 2. & §. fin. num. 18. & in l. ſi duo in princ. num. 2. ff. vti poſſid. Put. deciſ. 198. numer. 4. lib. 1. & 419. lib. 2.* non obſtante auctoritate Iudicis, qui nulliter proceſſit, tradendo poſſeſſionem Hieronymo,
4 non citato D. Victore anteriori poſſeſſore, *Abb. in c. conquerente numer. 8. de reſtit. ſpoliat. Rip. in l. naturaliter, §. nihil commune num. 60. in fine, & ſeq. ff. de acquir. poſſ.* & fuit dictum *in cauſa Mediolanen. Canonicatus 6. Iunij 1607. coram me*.

Et ità deciſum, &c.

ADNOTATIO.

De Breui pro capienda poſſeſſione nomine
5 Cameræ, illiuſque requiſitis, & effectibus, ſufficienter tractatur poſt *deciſ. 133.* & quod litteræ ſub hac forma expeditæ habeant paratam executionem *Arguell. deciſ. 34.*

Allegatur hæc deciſio *infra deciſ. 264.*

ROMANA SOCIETATIS.

Merc. 22. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Sententiæ duæ conformes ex Statuto Vrbis habent vim trium, idque ſibi locum vendicat in omnibus Curijs Vrbis; Sententia quando tranſeat in iudicatum, quandoue illius executio impediatur per conceſſam reſtitutionem in integrum, vel poſſit iuſtificari ex nouiter deductis, & quid importet promiſſio indemnitatis.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ duæ conformes ex Statuto Vrbis habent vim trium, ac faciunt rem iudicatam, & nu. 10.*

2 *Statutum prædictum, tribuens executionem duabus conformibus, ſeruatur in omnibus Curijs Vrbis, & etiam in Rota, & nu. 11. vbi quod actiuè, & paſſiuè comprehendit etiam Eccleſiaſticos.*

Sen-

3 *Sententia, à qua non fuit appellatum intra legitima tempora, tranſit in iudicatum.*
4 *Reſtitutio in integrum impedit executionem rei iudicatæ.*
5 *Executio rei iudicatæ non retardatur per reſtitutionem in integrum, quando fuit prius petita executio.*
6 *Promiſſio releuationis indemnitatis continet etiam liberationem à moleſtijs, & num. 12.*
7 *Repetitio iurium, facta in termino citationis* ad dicendum contrà, *operatur productionem illorum.*
8 *Sententia poteſt verificari ex nouiter deductis.*
9 *Sententia iuſtificatur ex Deciſionibus factis in cauſa.*

DECISIO CCXVII.

DOmini reſoluerunt, conſtare de re iudicatà, quæ venit exequenda, niſi obſtet exceſſus, de quo volunt, quod particulariter
1 videatur; fundamentum reſolutionis fuit, quia adſunt duæ ſententiæ conformes, quæ *ex Statut. Vrbis lib. 1. cap. 178.* inter Romanos habent vim trium, & faciunt rem iudicatam, & iſtud Statutum, vt in eo expreſsè diſponitur,
2 ſeruatur in omnibus Curijs, & ſic etiam in Rota, vt fuit ſæpiſſimè deciſum, & ſignantèr *in illa Romana ſeparationis Thori 2. Decembris 1605. coram R. P. D. meo Mantuano*; & vlte-
3 rius quia à ſententia R. P. D. mei Caualerij non fuit infra legitima tempora appellatum, *c. quod ad conſultationem de re iudic. auth. hodie C. de appell. Dec. conſ. 108. num. 1.*

Neque obſtat, quod fuerit obtenta reſtitu-
4 tio in integrum, quæ impedit executionem rei iudicatæ, *l. vnica, & ibi gloſ. in verb. poſtulata, C. de in integr. reſtit. poſt c. ſuſcitata de reſtit. in integr.* quia, cùm primo loco eſſet petita executio rei iudicatæ, nunc per huiuſmodi reſti-
5 tutionem in integrum non debet impediri, vel retardari executio, *Caſtrenſ. in auth. quæ ſupplicatio ſub num. 3. verſ. vel dic melius, C. de prec. Imper. offeren. Put. deciſ. 285. lib. 2. Caſ. de Graſſ. deciſ. 1. num. 14. de reſtit. in integr.* vbi *aliæ deciſ. Rotæ* referuntur.

Neque Dominis viſæ fuerunt obſtare nullitates oppoſitæ contrà prædictas ſententias; nàm, quod attinet ad primam deductam, ex eo quod Procurator D. Marij promiſit releuare indemnem D. Corradinum, non autem il-
6 lum liberare à moleſtijs, ob quas D. Marius fuit condemnatus; illa ex eo ceſſat, quod promiſſio indemnitatis continet etiam liberationem à moleſtijs, *l. Pater, & ibi Bart. num. 1. ff. de dot. præleg. & ibi Alex. in prima addit.* vbi, quod hoc alibi non reperitur, *Bald. in l. cum tibi numer. 2. C. de euict. Soccin. conſ. 70. nu. 1. lib. 3.*

Altera verò nullitas ex eo, quod moleſtiæ illatæ D. Corradino ab hæredibus Alexandri Doni non fuerint productæ coram A. C. ceſ-
7 ſat ex facto, quia coram ipſo fuerunt repetitæ in termino citationis *ad dicendum contra Iura*: Vltra quod ſufficit, quod fuerint productæ coram R. P. D. meo Caualerio, ex quo ſen-
8 tentia poteſt verificari ex nouiter deductis, *l. Titianus, et ibi Caſtren. num. 2. ff. quod cum eo, qui in alien. poteſt. Clem. appellanti, et ibi gloſſ. in verb.*
9 *nec proceſſus, et Doct. communiter de appell. Caputaq. deciſ. 114. numer. 1. part. 2.* & fuit dictum *in Romana Vineæ de Alexijs 18. Maij 1590. coram R. P. D. meo Decano*,

Quoverò ad iuſtitiam harum ſententiarum, Domini dixerunt, de ea ſatis conſtare ex deciſionibus in hac cauſa factis, & ideò huiuſmodi ſententias eſſe exequendas, niſi obſtet caput exceſſus in vltima poſitione deductum, ſuper quo volunt particulariter Partes audire, &c.

Reperitur in hac cauſa coram Caualer. deciſ. 139.

ADNOTATIO.

Statutum Vrbis *cap. 180. lib. 1.* diſponens, quod duæ ſententiæ habeant vim trium, & fa-
10 ciant rem iudicatam, de quo ſupra *deciſ. 164. Farinac. ibi, et in tract. de cauſ. reſtit. in integr. c. 1. num. 18. et ſeqq.* obſeruatur in omnibus Curijs,
11 & Tribunalibus, vbi agitur inter Ciues, & incolas, ac etiam in Rota *Celſ. deciſ. 235. nu. 3. Em. Otthob. deciſ. 63. num. 3. et deciſ. 129. num. 5.* vbi quod comprehendat Eccleſiaſticos, tam actiuè, quam paſſiuè *Baratt. deciſ. 197. num. 2. ibique Add. litt. A.*

Indemnitatis promiſſio importat promiſ-
12 ſionem liberandi à moleſtijs *Coccin. dec. 1266. num. 3. ſupra deciſ. 11. et 110.* ideo dicitur ei ſatiſfactum per ſuſceptionem litis in ſe *Dunozet. iun. deciſ. 660. num. 3.*

HISPALEN. IVRIS VISITANDI.

Mercurij 22. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Sententia tranſacta in judicatum, & mandata executioni quid operetur. Ius viſitandi, ac exercendi iuriſdictionem in aliquo loco vni conceſſum, quando non poſſit per alium exerceri, & quando iſtud ius non importet iuriſdictionem, ſed nudum miniſterium.

SVMMARIVM.

1 *Sententia tranſacta in judicatum, & mandata executioni, habetur pro veritate, & facit ius irreuocabile inter partes, & nu. 4. cum ſeqq.*
2 *Ius viſitandi, & exercendi iuriſdictionem in aliquo loco conceſſum vni, non poteſt exerceri per alios.*
3 *Ius viſitandi conceſſum alicui quando importet iuriſdictionem, quando nudum miniſterium ad aliquem particularem effectum.*

DECISIO CCXVIII.

PRo partibus Monaſteriorum Sancti Hieronymi, Sancti Iſidori, & Carthuſianorum informantibus fuit capta reſolutio, nempè Priori Monaſterij Sancti Pauli non licere viſitare, nec iuriſdictionem aliquam exercere in Hoſpitali Quinque Plagarum Ciuitatis Hiſpalen. quia huiuſmodi ius fuit per ſenten- 1
tiam

tiam Rotalem adiudicatum prædictis Prioribus priuatiuè quoad ipſum Priorem Sancti
3 Pauli, quæ quidem Sententia cum tranſitum fecerit in iudicatum, & executioni fuerit demandata, pro veritate habetur, *l. res iudicata ff. de reg. iur. cap. cum inter de re iudic. & vtrobiq. gloſſ. & Doct.* & facit ius irretractabile inter partes, *l. elegenter §. ſi quis poſt ff. de condic. indeb. d. cap. cum inter de re iudic. Afflict. dec. 13. n. 28.* præſertim quod de illius iuſtitia apparet
2 ex ipſa fundatione Hoſpitalis, in qua ius illud viſitandi, & exercendi in eo iuriſdictionem fuit datum ſolis Prioribus Sancti Hieronymi, Sancti Iſidori, & Carthuſianorum, non autem Priori Sancti Pauli, cui propterea tale ius competere non poteſt, *Clem. quia contingit §. nos incuriam, & ibi gloſſ. & Doct. de Relig. Domib.*

Neque obſtare, quod in dicta fundatione Priori Sancti Pauli fuerit datum ius ſciendi, videndi, & perſcrutandi, an legata, onera, & alia diſpoſita per fundatorem adimpleantur, & in caſu negligentiæ faciendi illa adimple-
3 re, quod ius fuit quoque in Sententia Rotali illi præſeruatum: quia fuit dictum, iſtud ius non importare aliquam iuriſdictionem, ſed nudum miniſterium perſcrutandi negligentiam adimplere debentium, eamque denunciandi prædictis Prioribus Sancti Hieronymi, Sancti Iſidori, & Carthuſianorum, qui ita certiorati facient, vt legata, onera prædicta, & alia diſpoſita adimpleantur, *iuxtà tradit. per Salycet. in l. ea quidem num. 12. & ſeq. C. de accuſ.* ideò Priori Sancti Pauli nullam competere iuriſdictionem, nec ius viſitandi in dicto Hoſpitali.

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

4 Sententia, quæ tranſiuit in iudicatum eſt executioni demandanda *dec. 14. num. 2. & 3. poſt Bonden. collect. legal.*

Maximè ſi ſit lata in Tribunali Rotæ, vbi
5 nihilominus prius inquiritur de validitate, & iuſtitia, quàm procedatur ad executionem *d. deciſ. 14. nu. 3. poſt eund. Bonden.*

Res iudicata facit de albo nigrum, de falſo
6 verum, de indebito debitum, & æquat quadrata rotandis ſi non quoad eſſentiam, ſaltem quoad effectum, vt inquit *Thomat. deciſ. 297. num. 8. Bonden. collect. 5. num. 59.* ac imponit finem liti, ita vt ſuccumbens aduerſus illam non ſit audiendus *Gregor. deciſ. 492. num. 3. Duran. dec. 404. num. 7. Bonon. Cenſus 5. Maij 1679. §. nil penitus, coram Reuerendiſs. D. Matthæio Archiep. Damaſceno.*

ROMANA PRÆTENSÆ NVLLITATIS CONTRACTVS.

Lunæ 27. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Sententia nulla, & iniuſta, etiamſi ab ea non appelletur, vel legitimè non fuerit proſecuta appellatio, nunquam tranſit in iudicatum, talis autem dicitur, quæ prouenit ex defectu mandati comparentis, ſi de eo fuerit in actis oppoſitum; & quando obligatio filij minoris facta pro patre ſuſtineatur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia etſi ab ea non fuerit appellatum, vel appellatio non ſit legitimè proſecuta nunquam tranſit in iudicatum, ſi apparet nulla, vel notoriè iniuſta, & nu. 9.*

2 *Sententiæ nullitas ex defectu mandati comparentis conſtat ex reuolutione actorum, & proceſſus, in quibus mandatum non reperitur, & nu. 10.*

3 *Oppoſitio mandati operatur nullitatem, ſi in actis illud non producatur, etiamſi comparens illud in effectu habeat, & n. 10.*

4 *Obligatio filij minoris facta pro patre, ſi fuerunt in ea ſeruata ſolemnitates ſtatuti Vrbis, remanet valida, & nu. 11. cum ſeqq. vſq. ad fin.*

5 *Solemnitates requiſitæ in iſta obligatione ſunt Decretum Iudicis, & authoritas Curatoris in defectum proximiorum.*

6 *Impugnans obligationem minoris ex defectu interuentus proximiorum debet plenè, & concludenter probare, illos adfuiſſe in Vrbe illa met contractus die habiles ad intereſſendum illi, & nu. 12. cum ſeqq.*

7 *Decretum Iudicis dicitur interpoſitum ex falſa cauſa in contractu geſto à minore, ſi ad eius fauorem non promittatur per principalem debitorem releuatio indemnitatis.*

8 *Promiſſio indemnitatis licet non legatur expreſsè in inſtrumento, dicitur tamen facta per aſſumptionem oneris ſoluendi debitum, & fructus cum hypotheca, & clauſulis ampliſſimis.*

DECISIO CCXIX.

Domini ſolo Antonio informante certi fuerunt, non conſtare de re iudicata, quæ veniat exequenda, quia licet appellatio
1 interpoſita à ſententia A. C. non fuerit legitimè proſecuta, non tamen propterea huiuſmodi ſententia tranſiuit in iudicatum, quia ſententia nulla, vel notoriè iniuſta nunquam tranſit in rem iudicatam, *Chiſanen. dec. 178. Caſ. de Graſſ. deciſ. 3. num. 3. de reb. Eccleſ. non alien.* & fuit dictum *in cauſa Recinaten. Bonorum 29. Nouembris 1585. coram bo. me. Card. Seraphino*: neque meretur executionem, *clem. Paſtoralis §. fin. de re iudic. Dec. in conſ. 445. ſub num. 29. & 475. num. 26. Pariſ. conſ. 51. nu. 49. lib. 4.*

Quod autem prædicta ſententia A. C. ſit nulla ex defectu mandati procuræ illius, qui
2 pro parte Flaminij comparebat, ſatis patet ex reuolutione proceſſus, in quo mandatum
3 non reperitur, & ſtante oppoſitione partis, non ſufficit illum verè fuiſſe Procuratorem, niſi mandatum in actis tunc fuerit exhibitum *Bald. in l. 1. in 2. lectura num. 3. ff. de Procur. & conſ. 122. num. 1. lib. 1. Alex. conſ. 186. circa fin. lib. 5. Guidop. dec. 129. Mohed. dec. 2. de iud.* & fuit reſolutum *in cauſa Romana nullitatis ſubhaſtationis 25. Nouembris 1577. coram Bruno, & in cauſa Toletana primitiarum 27. Februarij 1581. coram bo. me.*

me. Card. Seraphino, quæ reperiuntur *inter impreſſas diuerſ. dec. 599. & 688. part. 1. & in cauſa Aſculana Dotis 7. Iunij 1599. coram bo. me. Card. Pamphilio.*

Iniuſtitia verò patet ex eo, quia A. C. declarauit obligationem Flaminij pro eius Patre factam ad fauorem bo. me. Ceccolini fuiſſe nullam, & tamen in huiuſmodi obligatio-
4 ne adhibitæ fuerunt ſolemnitates à ſtatuto Vrbis in contractibus minorum requiſitæ, nem-
5 pè Decretum Iudicis, & Curator in defectum proximiorum non exiſtentium, prout diſponit ipſum Statutum, quæ propterea remanet valida, vt fuit reſolutum *in cauſa Firmana reſtitutionis dotis 23. Iunij 1603. coram R. P. D. meo Decano, & in cauſa Romana reſciſſionis contractus 1. Decebris 1608. coram R. P. D. meo Coccino.*

Non obſtat, quod in huiuſmodi obligatione Flaminij non interuenerint duo coniuncti proximiores, quia non conſtat, quod eadem
6 die obligationis adeſſent in Vrbe conſanguinei habiles, & qui obligationi prædictæ interuenire potuiſſent, prout plenè, & concludenter probari debet ab eo, qui agit ad nullitatem obligationis, *Caſtrenſ. conſ. 124. in 2. dub. num. 2. verſ. 2. dicendum eſt lib. 1. Corn. conſ. 316. ſub. num. 7. & ſeq in 3. dub. lib. 1.* & in terminis Statuti Vrbis *eſt deciſ. Guidop. 98. Achill. deciſ. 4. de præſumpt.* & fuit reſolutum *in cauſa Romana cenſus 23. February 1609. coram R. P. D. meo Ludouiſio, & in cauſa Romana nullitatis contractus 28. Febr. præſentis anni coram Reu. D. meo Attrebaten.* & alias ſæpius.

Neque obſtat, quod aliàs pro parte Flaminij dicebatur, nempè eius Patrem ipſum in-
7 demnem releuare non promiſiſſe, & conſequenter decretum Iudicis fuiſſe interpoſitum ex falſa cauſa: quia fuit dictum, quod licet prædicta promiſſio expreſsè non legatur in
8 Inſtrumento, tamen cum Simon eademmet die aſſumpſerit in ſe onus ſocietatis, & promiſerit ſoluere ſortem, & fructus ſub hypotheca cum ampliſſimis clauſulis, ſatis dicitur promiſiſſe indemnitatem, *Rot. in Romana releuationis indemnitatis 4. Febr. 1602. cor. R. P. D. meo Lancellotto.*

Et ex his reſultat, reuocationem huiuſmodi Decreti factam per Primum Collateralem fuiſſe notoriè iniuſtam, cum illud reuocauerit vti interpoſitum ex falſa cauſa, quod tamen ceſſat ex prædictis, vltra quod reuocatio fuit nulla ex defectu juriſdictionis vti facta lite tunc pendente coram A. C. vt benè deducunt informantes pro Antonio, cum quibus Domini tranſierunt.

ADNOTATIO.

9 **Sententia nulla, vel notoriè iniuſta nunquam tranſit in iudicatum** ***Bonden. collectat. legal. 5. nu. 62. & ſeqq.*** **vbi de nullitatibus** ***Priol. dec. 123. nu. 7. & ſeqq. infra dec. 644. & dec. 698.***

Inter quas nullitates ponitur proueniens
10 **ex defectu mandati procuræ** ***Add. ad Gregor. dec. 214. num. 6.***

Sed hæc nullitas non attenditur niſi de illo fuerit à parte oppoſitum *ſupra dec. 164. n. 4. & 5.*

Statutum Vrb. *cap. 151. lib. 1.* præſcribit cer-
11 tam formam contractibus mulierum, & minorum, qua ſeruata validi cenſentur *Fenzon. ibi.*

Contractus per minorem, ſeu mulierem geſtus ſine proximiorum interuentu, vel citatione vbi talis ſolemnitas de iure municipali expoſcitur nullus eſt, & inualidus reputatur *Coccin. dec. 479. num. 2. dec. 230. num. 2. & 265. nu. 1. & 2. par. 14. dec. 57. nu. 1. par. 15. rec.*

Citandi enim ſunt ad interueniendum conſanguinei proximiores minori, ſeu mulieri contrahenti, & in illorum defectum affines proximiores *d. dec. 57. nu. 1.*

Nec ſatisfactum dicitur huiuſmodi ſtatutariæ diſpoſitioni per adhibitionem Curatoris quantumuis ſpecialiter ad illum actum deputati illi enim locus non eſt quando adſunt proximiores, ſed ſolum quando iſti deficiunt, *Corn. conſ. 471. num. 7. lib. 2. Rot. apud Marcheſan. de commiſſ. par. 1. fol. 903. n. 2.*

Amplius, obligationem factam cum conſenſu vnius conſanguinei, & interuentu curatoris alio exiſtente cõſanguineo proximiori nullam iudicauit *Rot. dec. 370. n. 12. par. 4. tom. 2. dec. 443. nu. 19. part. 13. rec.*

Nec ſtatur aſſertioni mulieris, vel minoris quatenus dicat ſe non habere conſanguineos, vel illos non poſſe contractui interuenire, quia eadem facilitate, qua ſeducitur ad contrahendum, & ſe obligandum, præſumitur quoque ſeduci ad huiuſmodi aſſertionem *Corſett in ſuis ſingular. verb. conſenſus, Rot. penes Marcheſan. de commiſſ. par. 1. fol. 903. ſub num. 1. verſ. non obſtat aſſertio.*

Imo nec validus eſt contractus geſtus cum interuentu conſanguineorum, ſi iſti ad alium finem, quam ad integrandam mulieris, vel minoris contrahentis perſonam interuenerunt *Rot. deciſ. 309. num. 4. poſt Cenc. de cenſib.*

At nihilominus contractus cum muliere, ſeu minore geſtus validus præſumitur quoad interuentum proximiorum, ad hoc vt allegans eius nullitatem probare teneatur mulie-
12 rem, ſeu minorem habuiſſe conſanguineos, qui commodè illi interuenire potuerint, vel proximiores eis, qui interuenerunt *Adden. ad Gregor. deciſ. 406. num. 19.* vbi magiſtraliter de hac materia, *deciſ. 30. num. 13. poſt Pic. ad Stat. Vrb. Caualer. deciſ. 23. num. 1. Duran. deciſ. 11. num. 27. deciſ. 713. par. 2. recent.*

Et è conuerſo impugnans contractum ex hoc capite ſatis fundaſſe dicitur ſuam intentionem eo ipſo, quod iuſtificauit in loco con-
13 tractus extitiſſe eius conſanguineos, vel proximiores illis, qui interuenerunt, & non fuiſſe adhibitos *deciſ. 203. nu. 17. par. 4. tom. 2. rec.*

Admiſſis ad probandam conſanguinitatem
14 ad iſtum effectum leuioribus probationibus, adminiculis, & coniecturis *deciſ. 232. numer. 4. par. 12. recent.*

Sufficit inſuper probare in conſanguineo
15 habilitatem naturalem interueniendi, quæ reſultat ex illius exiſtentia in loco contractus ante, & poſt ſtipulationem, nec eſt neceſſe concludenter, & præcisè docere de habilitate acci-

Google

accidentali, nempe quod eademmet die, ac
hora initi contractus conſanguineus adeſſet
in Ciuitate, alijſque non implicaretur nego-
16 cijs, quia ſi illa die conſanguineus per accidens
extra Ciuitatem, vel in Villam ſe contulerat,
aliiſue detinebatur occupationibus debebat
differri, & prorogari celebratio contractus vſ-
que ad aliam ſequentem, vt plene *Rot. coram
Dunoz. iun. deciſ. 676. coram Ninot. deciſ. 3. nu. 5.
deciſ. 443. par. 13. et deciſ. 86. numer. 10. et ſeq.
par. 16. recent.*

Citatio vero, vt in hac parte dicatur legiti-
me facta, non ſolum debet continere ſaltem
in genere formam contractus celebrandi, ſed
etiam præcedere neceſſe eſt ipſum contractum
per aliquod tempus, ita vt ſaltem facta ſit vna
die pro alia, vt conſanguineus poſſit conſulto
deliberare ſuper eius interuentu, ac ſuper iu-
ramento præſtando, quod talis contractus
non tendat in præiudicium mulieris, vel mi-
noris *d. deciſ. 203. num. 7. par. 4. tom. 2. recent.*

Debet etiam vltra qualitatem contractus
17 contineri in citatione locus, & hora, vbi &
quando fieri intenditur ſtipulatio *Dunoz. iun.
deciſ. 676. num. 44. et deciſ. 1002. num. 2. d. de-
ciſ. 203. num. 6. et 7.*

Et de ea plene, & concludenter doceri de-
18 bet, vel per illius regiſtrum factum in eodem
inſtrumento, vel per aliam concludentem
probationem *Dunoz. iun. d. deciſ. 676. nu. 44.*

Nulla quoad citationis executionem præ-
19 ſtita fide aſſertioni contrahentium ex ratione
ſupra deducta *verſ. nec ſtatur*, vt in ſpecie proſe-
quitur *Dunoz. iun. d. deciſ. 676. num. 45.*

Item non ſuffragatur citatio executa con-
tra aliquos proximiores, ſi deficiat contra
20 alios etiam remotiores, qui in defectum pro-
ximiorum vocandi ſunt *Dunoz. iun. d. dec. 676.*

Citandi tamen non ſunt conſanguinei, qui
21 iam ſe declarauerint contractui nolle inter-
uenire *deciſ. 10. in fin. de re iudic. deciſ. 567. nu-
mer. 6. in fin. par. 1. recent.*

Prout etiam non ſunt citandi conſanguinei
cum quibus mulier, vel minor contrahens
22 habet litem, quando tamen lis aliquid com-
mune habet cum eo contractu, ſed nihilomi-
nus ratio litis exponenda eſt iudici antequam
deueniatur ad deputationem Curatoris, vt ip-
ſe decernat, an iſta ſit cauſa ſufficens ne con-
ſanguineus in contractu adhibeatur, vel cite-
tur, *deciſ. 380. par. 14. & deciſ. 57. par. 15. recent.*
quæ emanarunt in celebri *Romana, ſeu Rea-
tina Donationis*, & in eadem cauſa id dictum
fuit 23. *Iunij* 1666. §. *fin. coram bo. me Emerix.*

Excluderetur pariter neceſſitas interuentus,
23 ac vocationis conſanguineorum, ſi illi habe-
rent in contractu intereſſe, quod tamen ſit di-
rectum, & principale, quia non ſufficeret in-
directum, vel ſecundarium *Iaſ. in l. 1. §. fuit
quæſitum num. 4. ff. ad S. C. Trebell: Pic. ad Stat.
Vrb. gloſ. 15. num. 10. d. deciſ. 57. par. 15. rec.*

Notandum hic, quod proximior interue-
niens contractui mulieris, vel minoris ad il-
24 lum authorizandum ſibi non pręiudicat quo-
ad proprium intereſſe, quod habet cum mu-
liere, vel minore contrahente cum huiuſmo-
di interuentus præſtari dicatur ratione cuiuſ-
dam officij per conſanguinitatem, ſeu affini-
tatem ſibi competẽtis, & ſic intrat concluſio,
quod officium nemini debet eſſe damnoſum
*§. ſi Tutor. Inſtit. de inoffic. teſtam. l. cum quadam
ff. de adminiſtr. Tut. Bald. conſ. 102. num. 2. lib. 2.
Caſtren. conſ. 423. num. 2. verſ. non obſtat, & conſ.
459. num. 4. verſ. verum, quia lib. 1. Alex. conſ.
65. circa fin. verſ. præterea illud, & conſ. 119. lib. 1.
Lambertengh. de contract. gl. 10. verb. cum ipſo ma-
rito num. 31. Tiraquell. de retract. lignag. tom. 1.
gl. 9. num. 14. Gratian. diſcept. 831. num. 3. &
ſeqq. Gregor. deciſ. 102. numer. 8. quæ eſt inter re-
cent. deciſ. 84. par. 2.*

Reſultat ex dictis, quod conſanguineus non
ſit vocandus in contractu ad ſui fauorem à
minore, vel muliere geſto, imo nec valeat *il-*
25 lum auctorizare, prout nec pater poteſt eo
caſu authorizare contractum filij, nec Tutor,
vel Curator contractum pupilli, ſeu minoris
*Caſtren. conſ. 339. in princ. verſ. quando vero, Ro-
nit. ſuper pragmat. princip. de S. C. Macedon. fol.
mihi 389. num. 58. Gratian. diſcept. 781. num. 28.
Cancer. var. reſol. cap. 4. num. 62. Montan. con-
trouerſ. 39. num. 4. Mart. Medic. deciſ. Senen. 24.
num. 63. deciſ. 153. num. 7. & deciſ. 177. num. pa-
riter 7. par. 1. recent.*

Niſi tamen ille conſanguineus interueniret
cõtractui alia de cauſa quam ad illum autho-
26 rizandum, vt ſi interueniret ratione proprij
præiudicij, & ad præſtandum aliquem con-
ſenſum, vt explicat *Montan. loc. mox. cit. Pic. ad
Stat. Vrb. gl. 18. num. 4. deciſ. 172. numer. 4. &
ſeqq. poſt Zacch. de oblig. Camer.*

Poſſet quoque conſanguineus, ac reſpecti-
ue Pater, Tutor, & Curator auctoritatem præ-
ſtare contractui ad eius fauorem tendenti, ſi
talis fauor non proueniat directe, & ex fonte
27 ipſius cõtractus, ſed per alium actum ab ipſo
contractu ſeparatum, vt eſſet caſus ſi Pater
conſentiret donationi per filium faciendæ
non expreſſo ad cuius fauorem fiat, quia con-
tractus teneret quamuis filius ex poſt decla-
raret ſe dictam donationem feciſſe contem-
platione, vel fauore Patris, ex Theorica *Decij
in l. ſenium in fine C. qui teſtamenta facere poſſunt.*

Tandem hic nota, quod vbi proximior in-
teruenĩẽs cõtractui mulieris, vel minoris aliàs
28 æquo & factibili, & indiſcretus nollet con-
ſenſum præſtare, poteſt Iudex illum cogere ad
conſentiendum, vel mandare, quod conſen-
ſus habeatur pro præſtito *Gratian. diſcep. 43.
num. 38. verſ. amplia, & diſcept. 730. num. 53. &
ſeqq. deciſ. 408. num. 39. par. 16. rec.* vbi loquitur
de conſenſu præſtãdo per dominum directum
alienationi rei emphiteuticæ quem in pari
caſu Iudex poteſt mandari pariter haberi pro
præſtito.

SANCTI SEVERINI BONORVM.

Veneris 1. Iulij 1611.

ARGVMENTVM.

Tranſactio inita à muliere non ſeruata forma
Conſtitutionis Marchiæ, vel ſtante læſione,
eſt

eſt nulla, nec probatur iſtam Conſtitutionem non eſſe vſu receptam ex atteſtationibus informibus. Exceptio fideicommiſſi quando tribuat retentionem hæredi, vel reijciatur.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio ex defectu inſinuationis, requiſitæ in contractibus minorum, vel mulierum ex Conſtitutione Marchiæ non ſubſtinetur, & num. 10.*

2 *Item non ſubſtinetur, ſi in illorum contractibus interceſſerit læſio.*

3 *Inobſeruantia, & non vſus prædictæ Conſtitutionis in Ciuitate Sancti Seuerini non probatur ex fidibus factis lite pendente, ſine iuramento, & parte non citata.*

4 *Læſio non excluditur ex vinculo, quod ineſt bonis vigore tranſactionis receptis, ſi tranſactio non ſit fundata in valore ipſorum bonorum.*

5 *Hæres ex perſona ſui auctoris poteſt deducere ex fideicommiſſo legitimam, & Trebellianicam.*

6 *Exceptio fideicommiſſi turbida redditur ex clauſulis ampliſſimis appoſitis in diuiſione, ex quibus dubitari poſſit, quod fuerit fideicommiſſo renunciatum, & num. 11. 12. 13. 14. & 15.*

7 *Læſus in contractu tranſactionis debet ad bona ibidem dimiſſa, reintegrari, ſi tranſactio fuerit annullata.*

8 *Reſtitutio bonorum receptorum vigore tranſactionis nullæ non retardatur ex fideicommiſſis, quæ non ſunt clara, & liquida.*

9 *Bona fideicommiſſi peruenta ad aliquem pro vna cauſa, non poſſunt retineri pro alia.*

16 *Concluſio, quod impugnans tranſactionem teneatur reſtituere quidquid ex ea recepit, quomodo intelligatur, & num. ſeqq.*

DECISIO CCXX.

IN hac cauſa ſub die 18. Martij præteriti fuit reſolutum, tranſactionem inter D. Bartholomæam, & DD. de Margarutijs eius Patruos de anno 1608. initam non obſtare ex duobus fundamentis: Primo ex defectu inſinuatio-
1 nis, quæ ex forma Conſtitutionis Marchiæ in omnibus contractibus Minorum, & mulierum requiritur; Secundo ex capite læſionis circà ipſum actum tranſactionis; Verùm quia
2 reſolutio fuit capta vna tantùm Parte Informante, ideò, vt ſatisfacerem DD de Margarutijs, qui tunc non informarunt, iterùm propoſui cauſam ſuper eiſdem, An ſcilicet ſtandum eſſet in deciſis, itaut Bartholomæa eſſet reintegranda ad Bona per ipſam in dicta tranſactione ceſſa, & Domini vtraque Parte informante affirmatiuè reſponderunt: moti ex eiſdem fundamentis, & rationibus in dicta deciſione deductis. Quibus dixerunt non obſtare ea, quæ in contrarium adducebantur; & primo quoad non vſum, ſeù inobſeruantiam dictæ Conſtitutionis in Ciuitate Sancti Seuerini
3 reſpectu inſinuationis tranſactionum, quæ pro parte DD. de Margarutijs allegabatur, fuit dictum, nõ dari ſufficientes probationes, ſed tantùm quaſdam ſimplices fides factas lite pendente ſine iuramento, & Partis citatione, quæ propterea nullam fidem faciunt, *Alex. conſ. 33. ſub num. 13. lib. 6. Cephal. conſ. 184. num. 21. & 25. lib. 3.* & fuit ſæpiſſimè *in Rota* deciſum.

Neque etiàm obſtare adducta contrà ſecundum fundamentum, quod ſcilicet Bona ceſſa per Bartholomæam in tranſactione ſint ſubiecta auito, & paterno fideicommiſſo ad fauorem ipſorum Patruorum, ideoque ceſſare læſionem: quia fuit reſponſum, hoc non poſſe
4 tollere læſionem in deciſione conſideratam, quæ non eſt fundata in valore Bonorum renunciatorum, ſed in ipſo actu tranſactionis; vltrà quod obiectum ceſſare videtur ex eo, quod Bartholomæa ex perſona Pauli, cuius
5 eſt ſoror, & hæres, poteſt deducere legitimam, & Trebellianicam, *vt per Caſtren. conſ. 198. n. 3. lib. 2. Pariſ. conſ. 47. nu. 6. lib. 2.* & fuit dictum *in cauſa Bononien. Bonorum de Muletis 20. Decembris 1602. coram bo. me. Cardinali Pamphilio*; quàm ex eo, quod exceptio dd. fideicommiſſorum redditur turbida ex clauſulis ampliſſi-
6 mis appoſitis in diuiſione de Bonis paternis, & auitis facta inter Paulum, & DD. de Margarutijs, quæ videntur importare renunciationem dictorum fideicommiſſorum iuxtà tradita *per Bart. & alios in l. qui Romæ §. duo fratres ff. de verb. obligat.* cum alijs, per Informantes pro Bartholomæa, in alia poſitione deductis.

Et ex hoc etiàm viſum fuit reſultare reſolutionem ſecundæ partis dubij; nàm ſtante nullitate tranſactionis, neceſſariò ſequitur, Bartholomæam reintegrari debere ad Bona per ipſam in dicta Tranſactione Dominis de
7 Margarutijs ceſſa, quia annullata tranſactione, omnia illius vigore habita ſunt reſtituenda, *Abb. conſ. 62. in fin. verſ. Poſtremò lib. 1. Aym. conſ. 7. ſub num. 14.* & fuit reſolutum *in cauſa Recanaten. tranſactionis 29. Martij 1591. coram bo. me. Gypſio, & in cauſa Mediolanen. Decimarum 21. Maij 1597. coram bo. me. Cardinali Pamphilio.*

Neque huiuſmodi reſtitutio poteſt retardari ſub prætextu dictorum fideicommiſſo-
8 rum; Tùm quia ſtantibus prædictis, fideicommiſſa non poſſunt dici ita clara, & liquida, prout eſt neceſſe ad effectum, vt Bona ceſſa pro illis retineri poſſint, vt tradit *Surd. deciſ. 46. num. 16.* & fuit dictum *in cauſa Tiraſonen. Decimarum 4. Februarij 1577. coram Rebufferio, relat. inter impreſſ. diuerſ. deciſ. 111. nu. 4. par. 1.* Tùm etiàm quia ad Dominos de Margarutijs non
9 peruenerunt occaſione dictorum fideicommiſſorum, & ſic intrat limitatio *Caſtren. in l. petenti in fin. ff. de pignor. act.* quem refert, & ſequitur *Neguſant. de pignor. 4. memb. 5. part. principalis num. 4. verſ. intellige tamen.*

Supra poſt deciſ. 205. referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

Conſtitutio generalis Prouinciæ quando ſit incompatibilis cum Statuto particulari, ita vt quis validè dicatur contraxiſſe ſeruatis ſolemnitatibus requiſitis à Statuto, & omiſſis requiſitis à Conſtitutione latè agitur ſupra *poſt deciſ. 1.* & quod contractus mulierum, ac minorum

10 rum in Prouincia Marchiæ pro eorum vali-
ditate debeant inſinuari *Thomat. deciſ.* 162. &
190. *d. deciſ.* 205.

Difficulter inducitur remiſſio fideicommiſ-
ſi per diuiſionem bonorum initam inter hæ-
redes, & cum quibuſuis clauſulis, & verbis
amplis, ac generaliſſimis conceptam *Buratt.
deciſ.* 89. *num.* 1.

Eo enim ſolo caſu talis remiſſio, ſeu renun-
ciatio fideicommiſſi reſultat quando conſtat
de clara, & indubitata contrahentium volun-
tate, quod intellexerint bonorum libertatem
vindicare *deciſ.* 25. *num.* 12. *par.* 17. *rec.* vbi ex-
plicantur *deciſ.* 206. & 240. *par.* 9.

Hinc non inducitur remiſſio, ſeu renuncia-
tio fideicommiſſi per diuiſionem eo quod ſit
iuramento firmata *Buratt. d. deciſ.* 89. *num.* 1.

Nec ex eo, quod partes promiſerint illam
habere ratam, & gratam, ac de euictione ſe
obligauerint *Buratt. d. deciſ.* 89. *deciſ.* 272. *par.*
10. *recent.*

11 Induceretur tamen huiuſmodi remiſſio
etiam virtualiter ex clauſulis in diuiſione ad-
iectis *d. deciſ.* 206. & *d. deciſ.* 240. *par.* 9. *rec.* vt
ex eo quod partes ad inuicem ſibi dederint li-
beram facultatem diſponendi de bonis in di-
uiſione obuentis, *Peregrin. in tract. de fideicom.
art.* 52. *num.* 44. & 45.

Concurrente nimirum ſpecifica ſcientia fi-
12 deicommiſſi, ſine qua nunquam talis remiſ-
ſio poteſt conſiderari *Celſ. deciſ.* 353. *in fin.*

Quæ ſanè ſcientia debet eſſe de tempore re-
13 miſſionis, ſeu diuiſionis *l. de his ff. de tranſact.
Pen. deciſ.* 1044. *num.* 3. *deciſ.* 100. *num.* 43. *apud
conſ. Giouagnon. lib.* 1.

Ideoque non ſuffragaretur probare ſcien-
tiam in diuidente poſt factam diuiſionem,
14 quia ex illa non valet arguere ad ſcientiam de
tempore diuiſionis *deciſ.* 182. *num.* 4. *par.* 1. *rec.*

Quamuis alij dicant, quod huiuſmodi ſcien-
tia ſit neceſſaria vt per diuiſionem, ſeu remiſ-
ſionem cenſeatur illatum præiudicium cæte-
15 ris deſcendentibus vocatis, non iam reſpectu
præiudicij ipſorum diuidentium, cum quoad
eos nec ſcientia, nec fideicommiſſi mentio re-
quiratur, vt refert, & comprobat *Decian. conſ.*
133. *num.* 102. *in fin.* & *num.* 105. *lib.* 2.

Quoad concluſionem, quod impugnans
contractum teneatur ante omnia refundere
16 quidquid illius virtute recepit, ſciendum eſt
id procedere, quando contractus impugnatur
ex capite læſionis, non iam quando impugna-
tur ex capite nullitatis *deciſ.* 81. *n.* 64. *par.* 8. *rec.*

Et in ſpecie vbi impugnatur contractus
17 tranſactionis idem tradunt *Rimin. iun. conſ.* 5.
num. 76. *Mantic. de tacit. lib.* 26. *tit.* 9. *num.* 9. *Rot.
coram Gregor. deciſ.* 271. *num.* 16. & *deciſ.* 472.
num. 21. & *in recent. deciſ.* 406. *num.* 26. *par.* 4.
t. 2. & *deciſ.* 7. *par.* 8.

Sed & qui impugnat contractum ex capite
18 nullitatis tenetur accepta reſtituere quatenus
inde factus ſit locupletior *d. deciſ.* 81. *num.* 96.
& *ſeq.* vbi *num.* 114. ſubiungitur onus proban-
di hanc qualitatem, ſcilicet quod impugnans
contractum ex capite nullitatis occaſione re-
ceptorum factus ſit locupletior ſpectare ad al-
legantem.

TERDONEN. IVRISPATRONATVS.

Ven. 1. *Iulij* 1611.

ARGVMENTVM.

Pro Argumento deſeruit Summarium.

SVMMARIVM.

1 *Gratia*, ſi Neutri, *non iuſtificatur, ſi valor narratus
per non exceſſum non probetur de tempore impe-
trationis eſto quod probetur de tempore primæ pro-
uiſionis, et latius num. ſeqq.*

DECISIO CCXXI.

FVit reſolutum gratiam, *ſi neutri*, non eſſe
iuſtificatam, quia non probatur, quod va-
lor huius Beneficij 60. ducatos auri de Came-
ra non excedat, prout in ea narratum fuit; ea
enim, quæ ad probandum huiuſmodi valo-
rem pro parte Simonis afferuntur, percutiunt
1 datam primæ prouiſionis, non autem tempus
ipſius gratiæ *ſi neutri*, prout requiritur, iuxtà
conſ. Oldrad. 58. *Felin. in cap. ad aures num.* 17. *de
reſcript. Caſſad. deciſ.* 19. *in fin. ſuper reg. Verall.
deciſ.* 330. *num.* 1. *par.* 3. & in terminis gratiæ,
ſi neutri, fuit deciſum *in cauſa Cæſarauguſtana
Beneficiorum* 16. *Ianuarij* 1587. *coram bo. me. Car-
dinali Pamphilio.*

Et ità deciſum contra Simonem Informan-
tem, &c.

*Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt
deciſ.* 206.

ADNOTATIO.

2 Quoad gratiam *ſi neutri* ſatis actum eſt poſt
deciſ. 116. *et* 119. ac de modo probandi valo-
rem beneficij poſt *deciſ.* 206.

Valor beneficij narratus per non exceſſum
probari debet de tempore gratiæ pro illius iu-
3 ſtificatione, vt in terminis gratiæ *ſi neutri*, *Pen.
deciſ.* 210. *num.* 1. *et* 5. & quod regulariter im-
4 petrans beneficium debeat concludenter pro-
bare valorẽ de tempore impetrationis *Vbald.
5 deciſ.* 115. *Gregor. deciſ.* 13. *et* 419. *vtrobique
num.* 1.

HISPALEN. HABITVS.

Ven. 1. *Iulij* 1611.

ARGVMENTVM.

Ex Summario patet Argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Aſtorum transportandorum omiſſio non vitiat ſen-
tentiam quando tempore tranſportationis talia alia
non reperiuntur, et num.* 4. *cum ſeq.*

Pro-

2 *Probatio habetur pro factis, quando non ſtat per eum, qui probare debet.*
3 *Appellare non licet à ſententia interlocutoria.*

DECISIO CCXXII.

Eſt deciſ. 341. poſt 2. vol. conſ. crimin. Farinae.

Coram Gregor. in hac cauſa ſunt dec. 498. et 499. quarum prima eſt etiam poſt Farin. conſ. crim. lib. 2. dec. 315. et in recent. deciſ. 335. par. 2.

ADNOTATIO.

4 Materia tranſportationis actorum ſatis agitur ſupra poſt *deciſ. 95. et 107. et infra deciſ. 494.* & de ea tractant etiam *Poſth. de manut. obſeruat. 69. Vrſell. concluſ. 31.*

Omiſſio aliquorum actorum in tranſportatione non vitiat ſententiam, quando illa de
5 tempore tranſportationis non reperiebantur, vt allegata hac noſtra *deciſ. Vrſell. d. concl. 31. num. 51.*

FIRMANA IVRISDICTIONIS.

Ven. 1. Iulij 1611.

ARGVMENTVM.

Manutentio in quaſi poſſeſſione conferendi, & optandi quando detur Capitulo, & Canonicis tantum aduerſus Epiſcopum, etiamſi de iure habeant ſimultaneam collationem.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio in quaſi poſſeſſione conferendi aduerſus Epiſcopum datur Capitulo exiſtenti in hac quaſi poſſeſſione, et latè num 9.*
2 *Collationum, et optionum effectuatio probatur ex pacifica poſſeſſione præbendarum, et ex collatione illarum facta per mortem poſſidentium, vel reſignantium illas.*
3 *Quaſi poſſeſſio conferendi, et optandi non ſuffragatur Capitulo contrà Epiſcopum niſi exhibeatur titulus, et num. 9.*
4 *Limita, ſi ius non reſiſtat, vel ſuper hoc conſuetudo aſſiſtat.*
5 *Quaſi poſſeſſio conferendi, ſi non ſit momentanea, ſed continuata per aliquod tempus conſiderabile, ſuffragatur ad effectum manutentionis, etiamſi in contrarium adeſſet aliqua iuris reſiſtentia.*
6 *Collatio ſimultanea excluditur, vbi conſtat, ius conferendi ſpectare ad Capitulum.*
Item excluditur, ſi Epiſcopus per longum tempus taceat, vel per plures vices permittat, collationem fieri à Capitulo.

DECISIO CCXXIII.

IN hac cauſa, proponente Illuſtriſſimo D. Cardinali Lancellotto, fuit dubitatum, cui eſſet concedendum mandatum de manutenendo, & Domini reſoluerunt, reſpectu ſex Præbendarum illud dandum eſſe Capitulo, non autem Archiepiſcopo; quia tam ex depoſitione Teſtium remiſſorialium, quàm ex pluribus collationibus per Capitulum factis, ac
1 etiam ex diuerſis optionibus per Capitulum admiſſis conſtat de eius quaſi poſſeſſione conferendi prædictas præbendas, cuius vigore debetur propterea ſibi manutentio, §. *retinendæ, Inſtit. de interdict. cum ſimilib.*

Nec Domini exiſtimarunt, poſſe dubitari de huiuſmodi collationum, & optionum effectuatione, quia vltrà quod prouiſi habuerunt
2 poſſeſſionem præbendarum ſibi collatarum, eaſque pacificè poſſederunt, *Calder. conſ. 12. de Iurepatr.* ſatis probatur effectuatio ex eo, quod per mortem, vel reſignationem Poſſeſſorum fuit alijs facta collatio, iuxtà *conſ. Oldrad.* 229. ſæpiùs *in Rota* approbatum.

Neque obſtare, quod pro parte Archiepiſcopi dicebatur, hanc quaſi poſſeſſionem Ca-
3 pitulo non ſuffragari contra ipſum Archiepiſcopum, habentem intentionem fundatam de iure communi, niſi etiam exhibeatur titulus, *ad text. in cap. cum perſona, de priuil. in 6.* quia fuit reſponſum, obiectum ceſſare ex eo, quod Capitulum in collatione harum præbendarum non habet aliquam iuris reſiſtentiam,
4 quinimò ius defert conſuetudini, ſecundùm quam ius conferendi in Cathedrali poteſt ad ſolum Capitulum ſpectare, *vt per Caſſad. deciſ. 22. de præbend.* & fuit dictum *in Placentina Voti 20. Nouembris 1602. coram R. P. D. meo Decano, & in hac cauſa ſub die 30. Maij præteriti*: Vltrà quod poſſeſſio Capituli non eſt momentanea,
5 ſed continuata per aliquod tempus conſiderabile, quæ propterea ſuffragatur ad effectum manutentionis, etiam vbi aliàs in contrarium adeſſet aliqua iuris reſiſtentia, vt fuit pluries *in Rota* deciſum, & ſignanter *in cauſa Bonon. Iuriſdictionis 2. Februarij 1574. coram bo. me. Cardinali Lancellotto, relat. inter impreſſ. diuer. 595. par. 1.*

Nec poteſt dici per collationes factas à Capitulo fuiſſe præſeruatum ius Archiepiſcopi, quod commune habet cum Capitulo; quia fuit dictum, obiectum ceſſare ex lectura ipſarum collationum, in quibus dicitur ius conferendi ſpectare ad Capitulum, quæ verba ex-
6 cludunt ſimultaneam, & important hoc ius conferendi ſpectare ad ſolum Capitulum, vt fuit reſolutum *in cauſa Aſſiſien. Canonicatus 14. Iunij 1600. coram R. P. D. meo Sacrato*; quod etiam ſuadetur ex eo, quia non eſt veriſimile,
7 Archiepiſcopum per tantum tempus, & per tot vices permiſiſſe, quod Capitulum ſolum conferret, nulla de ſe ipſo facta mentione.

Neque poſtremò ſuffragari tres collationes Archiepiſcopi pro eius parte datas, quia pri-
8 ma non oſtenditur effectuata, prout eſt neceſſe ad acquirendam quaſi poſſeſſionem, *Calder. conſ. 12. de Iurepatr. Rip. in c. cum Eccleſia Sutrina num. 93. verſ. 6. requiritur de cauſ. poſſeſſ. et propriet.* Aliæ verò fuerunt factæ ab Archiepiſcopis Cardinalibus in menſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis vigore Indultorum ab eadem ſede obtentorum, quo fit, vt nec ex eis potuerit acquiri quaſi poſſeſſio conferendi iure ordinario, & in menſibus non reſeruatis, *ad Put. deciſ. 115. lib. 2.*

Et ita deciſum, &c.

ADNOTATIO.

De iure conferendi beneficia in Eccleſia Cathedrali, quod regulariter ſpectat ad Capitulum, vel de per ſe ſolum, vel ſimultaneè cum Epiſcopo, & de indultis Ordinario collatori aliquando per Summum Pontificem impertitis agitur *ſupra poſt deciſ.* 204. & de materia huius deciſionis *Rot. coram Em. Ottbob. deciſ.* 125. & *deciſ.* 100. 124. & 257. *par.* 3. *recent.*

VICEN. PRIORATVS.

Veneris 4. Nouembris 1611.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria facilè conceditur in prophanis etiã ſine fumo ex releuantia ſolum vnius articuli: De æqualitate ſeruanda in conceſſione remiſſoriæ; De concurſu probationis negatiuæ cum affirmatiua.

SVMMARIVM.

1 *Vnio Beneficiorum reputatur materia prophana ad effectum remiſſoriæ.*

2 *Remiſſoria in prophanis datur paſſim etiam abſque fumo, & num. 17.*

3 *Releuantia articuli reſultat, ſi agatur de excludendis attentatis prætenſis ex præſentatione inhibitionis, & proinde offeratur probandum quod poſſeſſio capta ſit antè illius præſentationem.*

4 *Remiſſoria ſi data ſit pro probandis attentatis vni parti, facilius danda erit alteri parti pro illis excludendis, & num. 18.*

5 *Aequalitas debet ſeruari in iudicijs, & præſertim in probationibus faciendis, & num. 18.*

6 *Remiſſoria non datur ad reprobandos teſtes.*

7 *Quomodo ſit interpretanda iſta concluſio.*

8 *Probatio regulariter non excludit probationem, ſiue probatio ſit facta per teſtes, ſiue per inſtrumentum.*

9 *Amplia, etiamſi in conſequentiam reſultaret falſitas probationis contrariæ.*

10 *Probatio negatiua in concurſu cum probatione affirmatiua non attenditur.*

11 *Declara, vt non procedat in negatiua coarctata, quæ probat, ſicut affirmatiua.*

12 *Maximè ſi adſit pro negatiua iuris præſumptio, nempè pro validitate actus, vel ad vitandum delictum.*

13 *Sequeſtrum de ſtylo Rotæ apponitur, ſi hinc indè adſunt probationes.*

14 *Non procedit quando probationes vnius ſuperant probationes alterius.*

15 *Teſtium maior numerus in concurſu attenditur, ſi melius concludant, vel reddant maiorem rationem, vel habeant pro ſe iuris præſumptionem.*

16 *Remiſſoria denegatur ſi petatur ad differendam cauſæ expeditionem, niſi detur fumus, ob quem remiſſoria non ſolet de facili denegari.*

DECISIO CCXXIV.

DIxerunt Domini dandam eſſe remiſſoriã Fratribus Monaſterij S. Iacobi, quia
1 cum verſemur in prophanis, qualis ad hunc effectum materia vnionis reputatur, *Senerol. de remiſſor. cap. 17. verſ. cauſa autem Sacerdotij num. 2. & 3.* & fuit dictum *in cauſa Calaguritana Beneficij 7. Maij 1590. coram Orano*; remiſſoria,
2 vbi eſt releuans, paſſim dari ſolet etiam abſque fumo, *Verall. deciſ. 68. par. 3. Put. deciſ. 19. in fin. lib. 1.* & fuit dictum *in cauſa Valentina Decimarum de Gandia 23. Februarij 1601.* & *in cauſa Maioricen. Sacriſtiæ 5. Nou. 1603. coram b. m. Card. Pamphil.* & aliàs ſæpius.

Releuantia viſa fuit clara, quia agitur de probando, dictos Fratres accepiſſe poſſeſſionẽ huius Beneficij vniti antequam eis inhibitio eſſet præſentata, quibus propterea deberetur
3 manutentio, iuxta deciſionem aliàs in hac cauſa factam; & ità etiam excluderentur attentata, ad quem effectum datur remiſſoria, *Simonett. deciſ. 28. lib. 2. Caſſador. deciſ. 4. num. 1. de dilat.*

4 Præſertim cum iam reperiatur data alteri parti ad probandum attentata, quo caſu facilius debet dari dictis Fratribus, vt ſeruetur æqualitas, quæ in iudicijs ſeruari ſolet, maxi-
5 me in probationibus faciendis, *Dec. in regul. fauorabiliores num. 4. verſ. & in medio, vbi etiam Cagnol. num. 8. de regul. iur.* & in terminis remiſſoriæ dixit *Oldrad. conſ. 311. in fin. Dec. conſ. 162. ante fin. verſ præterea aduertendum, Rimin. iun. conſ. 644. num. 11.* & facit *deciſ. Aegid. 506 in fin. verſ. quia videbitur.*

6 Non obſtat, quod contrarium reperiatur probatum per teſtes pro parte Iacobi examinatos, & remiſſoria non detur ad reprobandos teſtes, *Caputaq. deciſ. 54. par. 3. cum alijs allegat.* quia fuit reſponſum hic non agi de reproba-
7 tione teſtium ex defectu eorum conditionis, quo caſu procedunt adducta in contrarium, vt colligitur *ex dicta deciſ. Caputaq. 54. numer. 4. par. 3.* ſed de probando contrario, quod iam per Petrum Iacobum probatum fuit, ad quẽ effectum datur remiſſoria, ex vulgata regula,
8 quod probatio probationem non excludit, *iuxta notat. in l. ſiquidem, C. de except* ſiue probatio contraria ſit facta per teſtes, *Aegid. d. deciſ. 506. in princip. Coll. deciſ. 368. incip. 5. Decembris,* ſiue per inſtrumentum, *l. optimam, C. de contrahen. & committ. ſtipulat. & ibi Bald. num. 7. Alex. conſ. 108. numer. 1. lib. 7. Aym. conſ. 117. numer. 2.*
9 quod procedit licet in conſequentiam reſultet falſitas probationis contrariæ, *Oldrad. conſ. 200. num. 2. verſ. in propoſito, Caſſador. deciſ. 2. de except.*

10 Non obſtat, quod agatur de probanda negatiua, quæ in concurſu cum affirmatiua iam pro parte Petri Iacobi probata non eſſet attendenda; quia placuit reſponſio, quod quando negatiua eſt coarctata, prout de facili
11 in caſu iſto coarctari poteſt, ex quo agitur de materia, quæ conſiſtit in paruo temporis ſpatio, non magis concludit affirmatiua, quã negatiua, *Aret. in cap. in noſtra num. 20. & ſeq. &* ibi

ibi Abb. num.6. in fin. Felin. num.7. & ſeq. de teſt. Roland. conſ. 24. num.48. lib. 1. maximè vbi pro
12 negatiua adeſt iuris præſumptio, *Rimin. iun. conſ. 205. num. 37.* prout in caſu iſto pro validitate actus, & ad euitandum delictum poſſeſſio præſumitur capta ante inhibitionem, *Lancell. de attent. poſt inhibit. limit. vlt. declarat. 2. num. 1. & ſeq. Creſcent. deciſ. 1. numer. 1. de cauſ. poſſ. & propriet.*

13 Minus obſtat, quod in omnem euentum materia remanebit turbida propter contrarias probationes hinc inde adductas, & ſic iuxta ſtylum Rotæ remanebit ſequeſtrum, *Caſſad. deciſ. 3. num. 6. de reſtit. ſpoliat.* & fuit *in hac cauſa*
14 dictum: quia probationes oblatæ pro parte Monaſterij poſſunt ſuperare alias probationes Petri Iacobi, vel propter numerum teſtium, quibus in concurſu magis ſtatur, *Iaſ. conſ. 81. num. 5. verſ. primo illa gloſs. lib. 3. Gabr. de teſt. con-*
15 *cluſ. 4. nu. 3. in fin.* vel quia melius concludant, & reddant meliorem rationem, *Bald. in dict. l. optimam num. 7. C. de contrahen. & committ. ſtipul.* vel quia, vt ſupra deductum eſt, habeant iuris præſumptionem pro ſe, *Iaſ. d. conſ. 81. num. 4. verſ. quarto facit, Gabr. d. concl. 4. num. 39.*

16 Neque obſtat, quod iſta remiſſoria calumnioſè petatur ad differendam cauſæ expeditionem; quia vltra quod datur fumus ex vnico teſte pro parte Petri Iacobi examinato, *vt in Summario Monaſterij*, ad perpetuam rei memoriam, *Caſſad. deciſ. 3. nu. 2. de dilat.* & fuit ponderatum *in dicta cauſa Pampilonen. Decimarum 23. Iunij 1600. coram b. m. Cardin. Pamphilio;* remiſſoria, vbi materia eſt releuans, non ſolet de facili denegari ratione præſumptæ calumniæ, *Aegid. deciſ. 625. in fin.*

Et ita deciſum &c.

Supra poſt deciſ. 82. referuntur aliæ deciſiones iſtius cauſæ.

ADNOTATIO.

Et *poſt deciſ. 83.* agitur quando remiſſoria concedi debeat in cauſa attentatorum.

Cauſa vnionis ad effectū remiſſoriæ dicitur prophana quando tractatur de vnione perpetua, *Ridolphin. in prax. par. 1. cap. 12. n. 96. & ſeq. Seraph. dec. 1755. nu. 9.*

Remiſſoria datur paſſim in prophanis etiã ſine fumo, ſtante releuantia vnius articuli quoad omnes, & Rota non ſolet eſſe in hac
17 parte admodum rigoroſa, & multo facilius ad conceſſionem inclinat ſi detur fumus, qui deſumitur ex teſtibus ad perpetuam rei memoriam, vel nulliter examinatis, ac ex alia quauis leuiſſima probatione, *Emin. Ottobon. deciſ. 14. num. 2. & ſeqq.*

18 Libentius conceditur quando fuit prius alteri parti conceſſa ad ſeruandam æqualitatem in iudicijs, *Vbald. deciſ. 275. num. 2. deciſ. 2. num. 4. par. 8. recent.*

Allegatur *hæc deciſ. infra deciſ. 603.*

HISPALEN. BENEFICIORVM.

Lunæ 7. Nou. 1611.

ARGVMENTVM.

Agitur de iuſtificatione gratiæ obtentę ex cauſa vacationis beneficij per obitū, & hac occaſione tangitur, quid operetur confeſſio emiſſa in ſupplicatione, quidque pariter operetur productio ſcripturæ facta cum clauſula *per compulſum*, & de alijs, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio emiſſa in precibus probat contra confitentem, & num. 6.*
2 *Gratia per obitum non dicitur iuſtificata contra eum, qui poſſidet cum titulo, niſi oſtendatur defunctum fuiſſe poſſeſſorem triennalem, vel ius illius aliunde iuſtificetur, & num. 11.*
3 *Narratiua emiſſa in ſupplicatione per expeditores non nocet principali, ſiue prouiſo.*
4 *Producens ſcripturam cenſetur fateri omnia contenta in illa eſſe vera, & num. 12.*
5 *Clauſula* per compulſum, *&* in parte, & partibus, *in productione appoſita non releuant quando iura propria producentis exhibentur, & nu. 13. cum ſeq.*
7 *Narratiua reſtricta ad prouiſionem per obitum, non excludit alios vacandi modos, ſi in ſupplicatione ſit addita clauſula*, vel aliàs vacantibus.
8 *Epiſcopus titularis non eſt incapax beneficiorum, & num. 15.*
9 *Verbum* conſeruare *denotat præcedentem validitatem.*
10 *Quomodo veniat intelligendum* Sac. Conc. Trid. cap. 17. ſeſs. 24. de reformat.

DECISIO CCXXV.

PLacuit Dominis deciſio in hac cauſa facta ſuper eo, quod gratia Gundiſalui quoad vacationem per obitum non ſit iuſtificata,
1 quia cum Epiſcopus Hyponen. cum titulo poſſideat beneficia, de quibus agitur, vt conſtat ex confeſſione ipſius Gundiſalui facta in eius gratia, *l. cum precem, C. de liber. cauſ.* non
2 ſufficit probatio obitus Apparitij, & Ferdinandi in poſſeſſione dictorum beneficiorum, niſi etiam oſtendatur, illos fuiſſe poſſeſſores triennales, vel eorum ius aliter iuſtificetur, *Caſſad. deciſ. 2. num. 1. de cauſ. poſſeſs. & propriet. cum alijs allegat.*

3 Nec obſtare dixerunt, quod narratiua poſſeſſionis Epiſcopi Hyponen. non reperiatur in ſupplicatione, ſed ſolum in litteris; ideòque tanquam appoſita per expeditores non poſſe nocere Gundiſaluo, *ex deciſ.* pro eius parte *allegat.* quia fuit reſponſum, huiuſmodi litteras
4 fuiſſe per Gundiſaluum in actis productas, per quam productionem cenſetur fateri omnia in eis contenta eſſe vera, *iuxta doctr. Innocent.* communiter approbatam *in cap. cum venerabilis, vbi Felin. num. 22. & Dec. num. 90. de except. Mohed. deciſ. 1. num. 1. de regul.* & fuit ſæpiſſimè

 deci-

deciſum: & in productione litterarum Apo-
ſtolicarum, tradit *Sarnen. in reg. de iur. quaſit.
non tollend. quaſt. 17. circa princip. verſic. ſecundo
quia.*

Neque etiam obſtare, quod productio hu-
iuſmodi fuerit facta per compulſum, & ſic in
parte, & partibus, *Rota deciſ. 3. de fid. inſtrum. in
5 nou.* quia cum litteræ prædictæ eſſent iura
propria, productio facta per compulſum non
releuat, *Rota d. deciſ. 3. verſ. ſecùs verò, Imol. in d.
cap. cum venerabilis numer. 27. de except. Caputaq.
deciſ. 191. in fin. par. 1.* & fuit dictum *in cauſa
Auellina vnionis 10. Decemb. 1599. coram bo. mem.
D. Pacen.*

6 Et prædicta confeſſio eo magis viſa fuit ad-
mittenda, quia adminiculatur ex alia ſimili
confeſſione, tàm in commiſſione cauſæ, quàm
in articulis, & ideò probat, etiam ſi aliàs ex
ſe non probaret, iuxta *deciſ. Achill. 1. de confeſſ.
cum ſimil.*

Nec ſubſiſtere, quod Gundiſaluus reſpectu
tituli Epiſcopi Hyponen. reſtrinxerit eius nar-
ratiuam ad prouiſionem illi factam ab Ordi-
nario per obitum Apparitij, & Ferdinandi, &
ideò Epiſcopus ea vtendo non poſſit ius illo-
rum impugnare, itaut Gundiſaluus teneatur
ad eius iuſtificationem: quia fuit reſponſum,
narratiuam Gundiſalui non eſſe reſtrictam ad
prædictam vacationem per obitum Apparitij,
7 & Ferdinandi, vt clarè apparet ex lectura ip-
ſarum litterarum; vltra quod Gundiſaluus
vlterius proceſſit, addendo clauſulam *vel aliàs
vacantibus*, quæ capit alios vacandi modos
etiam ex diuerſa perſona, *Felin. in cap. in noſtra
nu. 37. in fine de reſcript. Io. de Sylu. de benef. par. 3.
qu. 12. ſub num. 77. Mohed. deciſ. 2. num. 2. de offic.
delegat.*

Minus etiam obſtare allegatam nullitatem
tituli ex incapacitate Epiſcopi poſt munus
conſecrationis; quia placuit ſententia *Nauar.
in conſ. 21. de præbend.* quod ſcilicet Epiſcopus
8 titularis, qualis eſt Epiſcopus Hyponen. non
ſit incapax collationis beneficiorum, ex ratio-
nibus *in alia deciſione* deductis; quæ opinio viſa
fuit comprobari *per text. in cap. ad ſupplicatio-
nem, §. nec verò, de renunciat.* ex quo enim Papa
ibi mandat beneficium Epiſcopo conſeruari,
9 clarè reſultat collationem ibi fuiſſe validam,
cum verbum *conſeruare*, denotet præcedentem
validitatem, *l. per Procuratorem, ff. de Procurat.* &
licèt *Card. in eodem cap. ad ſupplicationem, verſic.
oppono*, teneat, quod ibi præceſſerit diſpenſa-
tio; attamen videtur diuinare, cum *in text.*
nulla fiat mentio diſpenſationis, & pro hac
ſententia optimè conferunt tradita per *Sar-
nen. de annal. qu. 47. num. 3. & 4.*

10 Quo verò ad aſſertam nullitatẽ prouiſionis
ex decreto *Sac. Conc. Trid. cap. 17. ſeſſ. 24. de refor.*
prohibente fieri collationem habenti alia be-
neficia, Domini reſeruarunt de ea particulari-
ter videndum.

Cætera tolluntur ex deductis in alia deci-
ſione, & ex reſponſionibus datis per infor-
mantes pro Epiſcopo, cum quibus Domini
tranſierunt &c.

*Aliæ deciſiones iſtius cauſæ referuntur ſupra poſt
deciſ. 197.*

ADNOTATIO.

Regula 36. Cancell. iuuans poſſeſſorem triennna-
lem, & diſponens, quod amplius moleſtari non
poſſit, habet locum in quocumque iudicio
tàm petitorio, quàm poſſeſſorio, *Lotther. de re
benef. lib. 2. q. 30. num. 7. Caſſador. dec. 5. de reſtitut.
ſpoliat. Emin. Otthob. deciſ. 279. num. 19. Celſ. deciſ.
292. num. 11. Buratt. deciſ. 280. numer. 1. deciſ. 518.
numer. 15. par. 14. & deciſ. 263. numer. 8. part. 17.
& dec. 148. num. 16. par. 18. recent.*

Tantæque eſt efficaciæ exceptio iſtius re-
gulæ, quod illa oppoſita Iudex remaneat proſ-
ſus ſine iuriſdictione, itaut acta, & ſententia
cum omnibus inde ſecutis in contrarium ſint
ipſo iure nulla, vt firmat *Reuerendiſs. de Luc. in
tract. de benef. diſcurſ. 91. num. 3. & Rot. in Romana
benef. 15. Maij 1671. §. ſuperadditur poſſeſſio trien-
nalis coram R. P. D. Tana.*

Obſtat autem hæc regula etiam prouiſo
Apoſtolico, qui beneficij gratiam tanquam
de reſeruato obtinuit, ac habenti Breue de ca-
pienda poſſeſſione nomine Cameræ, *Rot. coram
Celſ. dec. 392. num. 10. & ſeq. & in Tuden. Canonic.
10. Nouembris 1672. §. vlterius, coram Reuerend.
Albergato Decano, quæ eſt deciſ. 345. num. 10. & ſeq.
par. 17. recent. confirmata 5. Iunij 1673. §. illudque
coram Reuerendiſs. Matthaio, & in Bononien. beneficij
22. Iun. 1677. coram Reuerend. Bourlemont.*

Non tamen intrat hæc regula ſi poſſeſſor
fuit aliquo modo turbatus, vel à pacifica poſ-
ſeſſione interruptus, & turbatus ad hunc effe-
ctum dicitur quomodocumque moleſtias re-
ceperit etiam de facto, & extraiudiciales, *Put.
deciſ. 317. & 318. vtrobique num. 1. lib. 2. in correct.
Buratt. dec. 699. num. 3. Marianen. iuris eligendi, &
amouendi Curatos 10. Decembris 1677. coram Rev.
Bourlemont.*

Interrupta verò dicitur poſſeſſio per intro-
ductionem litis, quæ inducit impedimentum
regulæ durans quouſque valeat aſſerere litem
eſſe deſertam, non obſtante, quod omiſſa fue-
rit illius proſecutio, *deciſ. 255. par. 11. recentior.
Anglonen. Archipresbyteratus 29. Aprilis 1659. cor.
Reuerend. Albergato Decano.*

Sed interruptio, quę fiat ad inſtantiam vnius
alteri tertio non prodeſt *Buratt. deciſ. 585. nu. 6.
& ibi Adden. littera C., & deciſione 622. nu-
mer. 9.*

11 Et ſupputantur ad effectum iſtius regulæ
tempora à die motæ litis, non autem à die
impetrationis, *deciſ. 570. num. 1. par. 5. to. 2. recent.*
vbi *num. 2.* declaratur id procedere pro extin-
ctione litis, non autem ad effectum iuſtifica-
tionis gratiæ.

Item non intrat in beneficio vnito, quod
per beneficiatum non poſſidetur tanquam ti-
tulus beneficij, ſed tanquam prædium tituli,
*dict. Marianen. iuris eligendi, & amouendi Curatos
10. Decembris 1677. & 14. Mart. 1678. coram Rev.
Bourlemont.*

Inſuper vt habeat locum hæc regula requi-
ritur titulus ſaltem coloratus, *Seraph. deciſ. 457.
num. 5.*

Quem ſanè titulum coloratum habere dicitur prouiſus à Sede Apoſtolica, vel ab Ordinario, *Abb. & alij in cap. 2. de conceſs. præbend. Dec. conſ. 220. Ferrett. conſ. 1. num. 5. Guidopap. deciſ. 85.*

E conuerſo non dicitur habere huiuſmodi titulum coloratum, qui fuit prouiſus à non habente facultatem, *deciſ. 238. num. 8. par. 12. & deciſ. 297. num. 7. & ſeqq. par. 16. recent. Palentina benef. 1. Dec. 1662. §. in actis, & §. & vlterius, cor. b. m. Emerix.*

In nihilo releuante, quod fuerit prouiſus ab eo, qui prætendebat ad ſe ſpectare ius conferendi ex priuilegio *Sarnen. qu. 37. per tot.* vnde in prouiſo per Nuncium de beneficio excedente ducat. 24. non iuuari hac regula fuit dictum *in Aſtoricen. benef. 28. Iun. 1673. coram R. P. D. Emerix.*

Pariter habere non dicitur titulum coloratum, qui habet titulum falſum, *Menoch. de retin. poſſeſs. remed. 1. num. 17. & 18. Rebuff. in tract. de pacif. poſſeſs. num. 257.* vbi quod tali caſu poſſeſſor non iuuaretur hac regula, *Barbat. conſ. 43. col. 9. lib. 1.*

12 Productio iurium quando noceat producenti quominus valeat illa impugnare aduertebatur *ſupra poſt dec. 165.* vbi quod producens cenſeatur fateri, & approbare omnia, quæ continentur in ſcriptura producta, *Adden. ad Gregor. deciſ. 238. num. 15.* quæ tamen concluſio limitatur duobus modis, & ſignanter quando

13 productio eſt facta *per compulſum*, hæc autem limitatio non procedit quando productio fit de iuribus proprijs, vt ibidem *verſ. verum iſta cauthela &c. Buratt. deciſ. 708. num. 6.* vbi allegatur noſtra deciſio, licèt erretur in die, & menſe.

14 Itidem non procedit in iuribus productis ad fundandam intentionem, *Adden. ad Gregor. loc. cit. in fin. Rot. deciſ. 253. numer. 11. part. 9. recent.*

15 Promotus ad Epiſcopatum quando efficiatur incapax conſequendi, vel retinendi beneficia tangitur *ſupra poſt deciſ. 212.*

Allegatur *hæc deciſio per Add. ad Buratt. deciſ. 778. num. 13.*

PERVSINA FIDEIVSSIONIS.

Sabbathi 26. Aprilis 1611.

ARGVMENTVM.

Contractus filij minoris non ſeruatis ſolemnitatibus Conſtitutionis Marchię, etiamſi factus ſit ad fauorem patris, eſt nullus, iſtaque Conſtitutio locum habet in omni contractu læſiuo, & in omnibus locis Status Eccleſiaſtici, vbi non adſunt deſuper Statuta particularia.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſio minoris, etiamſi facta ſit pro patre, eſt nulla, ſi in ea non ſint ſeruatæ ſolemnitates Conſtitutionis Marchiæ in contractibus minorum requiſitæ.*

2 *Conſtitutio prædicta habet locum in Ciuitate Perusiæ, & in toto Statu Eccleſiaſtico propter extenſionem Pauli Papæ III. & num. 13.*

3 *Conſtitutio eadē licet loquens in certis contractibus, habet locum in omni alio contractu, in quo minor lædi poteſt.*

4 *Statutum Vrbis de contractibus minorum habet locum in omni contractu læſiuo.*

5 *Fideiuſſio ex ſui natura continet læſionem.*

6 *Conſtitutio Marchiæ non intrat vbi adeſt Statutum particulare, & num. 13.*

7 *Statutum Peruſinum loquitur de ſolemnitatibus adhibendis in ipſo contractu, Conſtitutio verò loquitur de inſinuatione adhibenda poſt contractum.*

8 *Filius familias poteſt ſe obligare pro patre abſque ſolemnitatibus.*

9 *Declara vt procedat quando filius contrahit inſimul cum patre ad fauorem tertij, ſecus ſi pro eo fideiubeat, & num. 10.*

11 *Inſinuatio requiritur etiam in contractu facto inter patrem, & filium, & num. 12. vbi quid ſit inſinuatio.*

DECISIO CCXXVI.

Eſt penès Gilian. ad Statut. Peruſin. deciſ. 21. & poſt Pic. ad Statut. Vrb. deciſ. 8.

In hac cauſa reperitur etiam infra deciſ. 253. quæ eſt poſt Gilian. ad Statut. Peruſ. deciſ. 22. & inter recent. deciſ. 385. par. 2. vbi malè attribuitur Manzanedo, ideoque nec inter eius impreſſas adnumeratur.

ADNOTATIO.

Quando valeat contractus initus cum ſolemnitatibus requiſitis per Statutum particulare, ſtante incompatibilitate cum Conſtitutione generali Prouinciæ, latè agitur ſupra poſt *deciſ. 1.*

Vbi verò Statutum in contractibus minorum, ne lædantur, ſolemnitates requirit, illæ à fortiori debent interuenire in fideiuſſione, quæ de ſui natura eſt præ omnibus damnoſa, & læſiua, vt ait *Rot. deciſ. 143. num. 2. & ſeqq. par. 17. recent.*

Inſinuatio inſtrumenti per Conſtitut. Marchiæ *lib. 5. cap. 25.* in contractibus minorum

12 requiſita eſt illius publicatio apud acta, *Alex. conſ. 157. lib. 2. Oldrad. conſ. 153. num. 3.* & fit perlegendo contractum coram Iudice, vt publicè ad notitiam deueniat, *Pen. deciſ. 1090. num. 7. ſecundum impreſſionem Lugdunen. quæ eſt 63. nu. 4. poſt Zacch. de obligat. Camer. & deciſ. 103. num. 7. par. 1. recent.*

13 Hæc Conſtitutio propter extenſionem Pauli III. habet locum in toto Statu Eccleſiaſtico, vbi non vigent Statuta particularia incompatibilia, vt allegata hac noſtra deciſ. *Adden. ad Gregor. deciſ. 260. num. 10. Gilian. ad Statut. Peruſ. verb. Conſtitutiones Marchiæ num. 2. & 3. & Rot. poſt eum deciſ. 97. num. 2. & 3. deciſ. 117. num. 13. & deciſ. 118. num. 19.*

TOLETANA CANONICATVS.

Lunæ 29. Nouembris 1611.

A R G V M E N T V M.

Reſidentia prima Canonici habetur pro facta, quando ille fuit impeditus iniuſtè à Capitulo, ne reſideret, accedente præſertim Canonici proteſtatione circa impedimentum.

S V M M A R I V M.

1 *Canonicus iniuſtè impeditus facere primam reſidentiam, perinde habetur, ac ſi feciſſet, & illam non tenetur iterum facere, & num. 3. cum ſeqq.*

2 *Præſertim ſi adſit proteſtatio in actis impedimenti præſtiti.*

D E C I S I O CCXXVII.

SOlo Ludouico informante propoſui dubium, An ipſe debeat gaudere omnibus ijs, quibus gaudent cæteri Canonici, qui fecerunt primam reſidentiam abſque eo, quod
1 teneatur ipſe amplius dictam primam reſidentiam facere, quod fuit ad eius fauorem per Dominos vnanimiter reſolutum; ea præcipuè ratione, quia cum ipſe debito tempore paratus eſſet facere primam huiuſmodi reſidentiam, & à Capitulo iniuſtè, & de facto fuerit impeditus, vt patet ex deciſionibus, & ſententijs Rotalibus in hac cauſa emanatis, perinde haberi debet, ac ſi ipſam primam reſidentiam feciſſet, *Biſignett. deciſ. 6. de conſuetud. Rocch. in cap. fin. ſect. 4. num. 11. extr. eod. tit. Tan. deciſ. 49.* & fuit reſolutum *in cauſa Hyporegien. Canonic. 13. Iun. 1605. & in cauſa Ciuitaten. habitus, & antianitatis 19. Decembris 1608. coram R. P. D. meo*
2 *Manzanedo*; quod maximè procedit ſtante proteſtatione dicti Ludouici, vt in *dicta deciſ. Tan. 49.* & in propoſito fuit conſideratum in *hac cauſa coram Illuſtr. D. Card. Lancell. ſub die 5. Nouembris 1610.*

Hinc dixerunt Domini reſultare Ludouicum non teneri amplius ad faciendam præfatam primam reſidentiam, quia ſufficit, quod
3 ſemel fuerit habita pro facta; itaut, ceſſante impedimento, vlterius non teneatur illam facere, *Dec. qui de communi teſtatur in l. 1. num. 13. C. de inſtit. & ſubſtit. Creſcent. dec. 17. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* & fuit deciſum *in d. Ciuitaten. habitus, coram R. P. D. meo Manzanedo.*

A D N O T A T I O.

Qui impedimentum præſtitit quo minus adimplementum ſequeretur, non auditur ſi deinde opponat de non adimplemento, *l. Labeo ſcribit, & l. hæc venditio, ff. de contrah. empt. l. in executione 85. §. fin. ff. de verb. obligat. Crauett. conſ. 151. nu. 11. Cyriac. controuerſ. 455. nu. 5. Buratt. dec. 5. deciſ. 142. par. 2. deciſ. 26. num. 1. & ſeqq. par. 16. & deciſ. 44. num. 20. par. 17. recent.*

Nam ſtante impedimento habetur pro fa-
4 cto id, quod erat faciendum, *l. 2. §. quod diximus, ff. ſi quis cantion. Dec. conſ. 104. nu. 5. Gratian. diſcept. 929. num. 1. & ſeq. Surd. deciſ. 262. num. 6. Duran. deciſ. 386. numer. 2. deciſ. 19. num. 9. par. 7. recent.*

5 Eoque magis ſi impedimentum præſtitit ipſe aduerſarius, *Conciol. allegat. 55. num. 4. dicta deciſ. 19. num. 10.*

6 Simile habemus de conditione, quæ dicitur impleta, quando per eum cuius intereſt impeditur quo minus ſequatur implementum, *Gratian. diſcept. 581. numer. 3. Romana, ſeu Lucana pecuniaria 16. Iunij 1679. §. verum, coram R. P. D. Pauluccio.*

7 Sic citatio habetur pro executa ſi illius præſentatio fuit impedita per citandum, *Marianen. iuris eligendi, & amouendi Curatos 10. Dec. 1677. coram Reuerend. Bourlemont.*

CARTHAGINEN. IVRISDICTIONIS.

Veneris 2. Decembris 1611.

A R G V M E N T V M.

Iura extracta ex Archiuio Capituli vigore compulſoriæ quando dicantur extracta legitimè, vt probent.

S V M M A R I V M.

1 *Iura ex libris Capituli aſſeruatis per Notarios Capitulares, vel illius Secretarios pro tempore dicuntur legitimè extracta per Secretarium ſucceſſorem, etiam abſque citatione, & numer. 2. ac 6.*

3 *Secretariatus, vel ſucceſſoris qualitas, ac Officium probatur ex atteſtatione Ciuitatis, vel alterius ius habentis, & illi eſt ſtandum, & num. 7.*

4 *Acta ſcripta in libris Capituli præſumuntur Capitularia, & ſcripta ab Officialibus Capituli ad id deputatis.*

5 *Iura legitimè extracta ex Archiuio Capituli probant tàm pro, quàm contra Capitulum, ſi Archiuium ſit bene, & fideliter tentum.*

D E C I S I O CCXXVIII.

DOmini reſoluerunt iura pro Portionarijs compulſata fuiſſe legitimè extracta, licèt enim compulſatio aliquem defectum ex
1 oppoſitis pro parte Epiſcopi pateretur, tamen cum omnia ſint Capitularia extracta ex libris deſcriptis à Notarijs Secretarijs Capituli pro tempore exiſtentibus, & in Archiuio aſſeruatis, bene potuerunt extrahi à moderno Secretario eiuſdem Capituli in officio ſucceſſore abſque partis citatione, vel alia iuris ſolemnitate, *Bart. in l. ſi quis ex argentarijs, §. cogeretur ſub num. 3. ff. de eden. Dec. in auth. ſi quis in aliquo num. 26. & ibi Iaſ. n. 5. in 10. fallent. C. eod. tit. Chiſanen. deciſ. 69. Caputaq. deciſ. 244. num. 3. par. 2.* & in
2 terminis extractionis actorum Capitularium fuit deciſum *in cauſa Tarraconen. Præpoſiturarum 14. Ianuar. & 6. Nouembris 1602. coram R. P. D. m. Coccino*; & de iuribus extractis per Secretariũ ſucceſſorem in officio fuit dictum *in Caſalen.*

ſeu

ſeu Nullius Præpoſituræ 4. Mart. & 31. Maij 1596.
3 *coram Gypſio.* Quod autem ille, qui huiuſmodi iura extraxit, ſit Secretarius Capituli, & ſucceſſor in officio, probatur ex atteſtatione eiuſdem Capituli, cui ſtandum eſt, *Caputaq. deciſ. 245. par. 2. in impreſ. & deciſ. 325. lib. 1. in manuſer.* & fuit ſæpius deciſum.

Nec obſtare, quod pro parte Epiſcopi dicebatur non apparere, quod dicta iura fuerint
4 ſcripta à Notarijs Secretarijs anteceſſoribus, neque quod de illis fuerint rogati; quia fuit reſponſum illa eſſe acta Capitularia, & fuiſſe reperta in libris Capituli, in quibus huiuſmodi acta deſcribuntur, & per conſequens cenſeri ſcripta à prædictis Notarijs per Capitulū ad huiuſmodi officium deputatis, qui etiam ex huiuſmodi deputatione dicuntur rogati ad omnia acta Capitularia recipienda, vt fuit reſolutum *in d. Tarraconen. Præpoſiturarum ſub die 6. Nou.* 1602. *& in cauſa Tiraſonen. Cappellaniæ 21. Aprilis, & 2. Maij* 1608. *coram Me.*

Nec viſum fuit aliquid facere, quod etiam pro parte Epiſcopi dicebatur, dictis iuribus vti actis Capitularibus ipſius Capituli non eſſe
5 fidem adhibendam, etiam quod fuerint legitimè extracta ex Archiuio, cum eius cuſtodia ſit penès Capitulum: quia fuit dictum de hoc agendum eſſe in progreſſu cauſæ, vt fuit obſeruatum *in dicta Tarraconen. Præpoſiturarum*; licet ex teſtibus, & alijs deductis pro Capitulo aliquibus ex Dominis videretur huiuſmodi Archiuium eſſe bene, & fideliter tentum, & illi dari fidem in iudicio, & extra &c.

Variæ emanarunt deciſiones ſuper diuerſis iuriſdictionum capitibus inter Epiſcopum Carthaginen. & Capitulum ventilatis, & ſignanter impreſſæ reperiuntur deciſ. 615. par. 1. 738. & 739. par. 4. diuer. (quæ duæ vltimæ ſunt coram Seraph. & repetuntur inter eius impreſ. 710. & 1213.) & deciſ. 9. par. 1. recent. & infra in eadem cauſa eſt dec. 260.

ADNOTATIO.

6 De extractione iurium ad hoc vt ſint in forma probanti ſatis agitur *ſupra poſt deciſ.* 102. & latè *Poſth. de manut. obſeru. 99. num. 14. & ſeqq. vbi* firmatur quoque vt in noſtra deciſione, quod
7 ſtetur ſubſcriptioni illius, qui talem ſe facit, donec probetur contrarium, & *Rot. poſt eum deciſ. 606. vbi allegatur alia deciſ. Pamphilij infra 260. & pariter infra deciſ. 334. & 385.*

HISPALEN. PRÆHEMINENTIARVM.

Ven. 2. Decembris 1611.

ARGVMENTVM.

Breuium executio ex quibus retardetur, hic latè deducitur.

SVMMARIVM.

1 *Breuia ſuſpenſa per alia Breuia, non ſunt exequenda, niſi prius ſuper illis partes audiantur, & fiat declaratio, & num. 5.*

2 *Præſertim quando declaratio pendet ab intellectu Statutorum, vel conſuetudinis Eccleſiæ, vel ab alijs, quæ indigent diſcuſſione.*

3 *Ampliatur vt ad hunc effectum ſufficiat materiam eſſe turbidam, vt denegetur executio Breuium, & num. 5.*

4 *Subrogato gratioſè immiſſio retardatur, vbi reſeruatio non eſt clara, ſed turbida, & nu. 6.*

DECISIO CCXXIX.

PRopoſui Dubium, An Breuia pro parte Canonicorum obtenta ſint exequenda, & Domini negatiuè reſponderunt, nempè huiuſmodi Breuia, pro nunc non eſſe exequenda: moti ex eo, quod illorum executio fuit ſuſpenſa per aliud Breue à fel. rec. Clem. VIII. per Portionarios obtentum, donec ſu-
1 per omnibus in præfatis Breuibus contentis, & alijs ſimilibus controuerſijs, inter ipſos Canonicos, & Portionarios vertentibus partibus citatis, & auditis, quid obſeruandum ſit maturiùs declaretur; quo fit, vt Breuia non poſſint interim executioni demandari, antequam ſuper prædictis fiat talis declaratio, *Dec. conſ. 385. col. fin. verſ. illa enim, & verſ. vnde ante euentum*; Præſertim cum declaratio iſta pendeat à
2 Statutis, & conſuetudine Eccleſiæ, necnon ex alijs in prædictis Breuibus contentis, quæ particulari indigent diſcuſſione, quo fit, vt interim non poſſit agi de executione dictorum Breuium, attento etiam, quod ex deductis per informantes pro eiſdem Portionarijs Domi-
3 nis viſum fuit, materiam eſſe valdè turbidam, quo caſu ſolet ſuperſederi in executione Breuium, donec plenius de illorum exceptionibus cognoſcatur, vt fuit dictum *in cauſa Barchinonen. benef. 28. Iunij* 1600. *coram Illuſtr. Card.*
4 *Millino:* & facit ſimile de gratioſa ſubrogatione, cuius immiſſio retardatur, vbi reſeruatio non eſt clara, ſed dubia, vt tenuit *Rota in cauſa Burgen. de Pancoruo 24. Octobris, & 28. Nouembr.* 1598. *coram Gypſio,* & aliàs ſæpiſſimè.

Et ita deciſum &c.

Aliæ deciſiones iſtius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 46.

ADNOTATIO.

Notabilis eſt concluſio firmata in hac deciſione, quod licet Breuia habeant executionem pa-
5 ratam nullatenus retardandam, adhuc tamen ſuperſedeatur ſtante illorum turbiditate donec de bono iure melius cognoſcatur quem-
6 admodum dicimus de gratioſa ſubrogatione vigore cuius retardatur immiſſio, quando hinc inde iura congeruntur ad illam offuſcandam altiorem indaginem requirentia, *Buratt. deciſ. 280. ibique Adden. litt. B.*

ROMANA DE THESAVRIS.

Veneris 9. Dec. 1611.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Lucri quantitas in negociatione quomodo liquidetur per teſtes, vel alia media.

SVMMARIVM.

1 *Lucrum in arte Saponis liquidatur ex Coctis, quæ de illo fiunt, ex teſtibus, ex peritis, & ex iuris præſumptione, & num. 3.*
2 *Lucrum in negociatione præſumitur fieri, & nu. 7. cum ſeqq.*
4 *Teſtes deponentes in ſpecie præferuntur teſtibus deponentibus in genere.*
5 *Quantitas fructuum liquidatur per teſtes deponentes in ſumma minori, & de modo liquidandi fructus num. 6.*
9 *Lucri nomine quid veniat.*

DECISIO CCXXX.

IN hac cauſa propoſito per me Dubio, An conſtet de lucro Artis Saponariæ, & ad quam ſummam ſit liquidan. Domini ſupradicta die reſoluerunt, conſtare de lucro dictæ
1 Artis, & illud eſſe liquidan. ad rationem decem & octo coctarum ſingulis annis cum lucro ſcutorum 25. pro qualibet cocta. Nam quod Io. Baptiſta à die obitus patris vſque in præſentem diem exercuerit Artem Saponis, inter partes non controuertitur, & expreſsè deponunt teſtes pro Marco Antonio examinati, qui etiam de lucro in genere optimè deponunt, & eorum dicta coadiuuantur ex fide peritorum eiuſdem Artis, ac ex præſumptione
2 deducta à communiter accidentibus, quod ſcilicet ex negociatione præſumitur fieri lucrum, de qua in *l. ſemper, §. negociatio, ff. de iur. immunit.*

3 Quo verò ad numerum, & quantitatem coctarum, Domini illas ſtatuerunt ad rationem decem & octo coctarum ſingulis annis, quia teſtes Ioannis Baptiſtæ de hac ſumma deponunt, vnus enim dicit, *che può hauer fatto vna cotta il meſe, & al più trè cotte in doi meſi*, & reddit rationem, *perche ſi ſerviua di Ludouico Garzone vecchio*: Alter verò, *che alle volte hà fatto vna cotta, & quando due, & alle volte neſſuna.*

Et licet teſtes Marci Antonij videantur deponere de maiori quantitate, attamen cum
4 ipſi loquantur in genere, de eo ſcilicet, quod fieri poteſt cum diligentia, teſtes verò Ioann. Baptiſtæ deponant in ſpecie, horum depoſitio viſa fuit Dominis præferenda, ex regula, quod teſtes deponentes in ſpecie, ſunt præferendi teſtibus deponentibus in genere, *Aym conſ. 258 nu. 16. circa med. cum alijs per Gabr. de teſt. concl. 4. nu. 72.* maximè cum Io. Baptiſta ſit reus, *Gabr. ibidem num. 44.*

Circa verò quantitatem lucri, placuit Dominis illud firmare ad rationem ſcutor. 25. pro qualibet cocta, quia omnes Teſtes in hac
5 ſumma conueniunt, ſequendo in hoc opinionem *Imol. in l. inter pares num. 2. & ibi Alex. num. 10. ff. de re iud.* quam in materia liquidationis Rota ſolita eſt attendere, vt in *Peruſina ſpolij 21. Iunij 1610. coram Me*, & in quampluribus alijs cauſis: & quamuis teſtes præfati deponat tantum de lucro ſolito, nihilominus talis depoſitio viſa fuit ſufficiens, poſtquam clarè conſtat de exercitio, & de lucro in genere, ex tradit. per *Bald. in l. 1. num. 16. C. de fruct. & lit. expenſ. & conſ. 323. in fin. lib. 2. Achill. deciſ. 22. de reſtitut. ſpoliat.* & fuit ſæpiſſimè deciſum, & ſignanter *in cauſa Lucana Bonorum 6. Mart. 1600. coram b. m. Card. Pamphilio.*

Quoad detractiones ex dicto lucro faciendas per Io. Baptiſtam nihil fuit firmatum, ſed dictum, quod de illis particulariter videatur, &c.

Enumerantur aliæ deciſ. iſtius cauſæ ſupra poſt deciſ. 57.

ADNOTATIO.

De liquidatione fructuum *ſupra deciſ. 126. & 169.*
6 vbi quod ad hunc effectum admittuntur teſtes ſingulares, & de auditu, & credulitate, præſumptiones, & coniecturæ, ac quod multũ faciat arbitrium Iudicis, qui poteſt etiam deferre parti iuramentum ſuppletorium.

7 Præſumptio eſt, quod negociatio, ſeu ſocietas mercatoria ſit lucroſa, & fructifera, *Felic. de Societ. cap. 31. num. 66. Magon. deciſ. Lucen. 1. in fin.* vbi quod apotheca præſumitur lucrum facere, *Giurb. deciſ. 15. num. 1. verſ. maximè, Thomat. deciſ. 132. num. 44. deciſ. 71. num. 3. par. 3. recent. Coccin. deciſ. 1730. num. 7. & 8.*

8 Maximè contra ſocium, qui adminiſtrauit, *deciſ. 214. num. 19. par. 6. recent.*

9 Lucri nomine quid veniat, *vide Felician. de ſociet. cap. 13. num. 5. Michalor. de fratrib. part. 2. cap. 21. num. 5. & ſeq.* & regulariter non intelligitur lucrum, niſi deducto damno, prout nec è conuerſo damnum intelligitur niſi deducto lucro, *Arguell. dec. 41. nu. 10. dec. 66. nu. 17. par. 10. recent. facit ſupra deciſ. 63. nu. 18.*

PAMPILONEN. SEPVLTVRÆ DE AOYZ.

Veneris 16. Decembris 1611.

ARGVMENTVM.

Mandatum procuræ ad lites contra certas perſonas, quantumuis generale, quando extendatur ad alias lites, & perſonas in eo non nominatas, & quid in tertio veniente ad cauſam.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum procuræ, quantumuis generale in cauſa contra vnum, non extenditur contra alium, & ad aliam cauſam. & nu. 12. & 13.*
2 *Declara, vt non procedat in tertio veniente ad cauſam pro ſuo intereſſe, qui poteſt vti prædicto mandato facto in cauſa contra certam perſonam, & n. 4 ac 9.*

Con-

3 *Commiſſio, & reſcriptum inter certas nominatas perſonas comprehendit etiam tertium venientem ad cauſam pro ſuo intereſſe.*

5 *Admiſſio ad cauſam tertij venientis ad illam eſt actus neceſſarius.*

6 *Mandatum contra certam perſonam extenditur etiā ad alias circa ea, quæ veniunt ex neceſſaria conſequentia, & nu. 14.*

7 *Mandatum generale ad lites factum à Iuratis Vniuerſitatis cum Decreto Prætoris contra quoſcunque extenditur ad omnes lites, & nu. 10. & 11.*

8 *Mandatum procuræ faciendum à Collegio, Capitulo, & Vniuerſitate quas ſolemnitates requirat, & nu. 15. & 16.*

DECISIO CCXXXI.

IN hac cauſa fuit pluries propoſitum per
Me dubium, an ſententia lata à Vicario
Pampilonen. afficiat Vniuerſitatem Incolarū
loci de Aoyz, quod tandem Domini ſupradi-
cta die affirmatiuè reſoluerunt; moti ex eo,
quod ad illam fuit legitimè citatus Martinus
de Berrio Procurator Vniuerſitatis, cuius mā-
datum licet fuerit datum contra Martinum
1 de Almatiayn, viſum tamen fuit ſufficiens
contra Catherinam poſteà ad cauſam venien-
tem pro ſuo intereſſe: nam, etſi regula
ſit, quod mandatum quantumuis generale
contra vnum, non ſit ſufficiens contra alium
in eo non nominatum, ex allegatis per infor-
mantes pro Vniuerſitate; nihilominùs fuit di-
ctum, hoc non procedere in mandato dato
2 ad aliquam cauſam, ad quam cum tertius ad
illam veniens pro ſuo intereſſe ſit admitten-
dus, poteſt ius ſuum proſequi contra Procu-
ratorem ad dictam cauſam etiam contra aliū
conſtitutum, *Rot. deciſ. 11. num. 2. & 3. vt lit.
pend. in non.* & fuit dictum *in Aretina Cappella-
nia 26. Nouembris 1610. coram Illuſtr. Cardinali
Lancellotto.*

Et iſta ſententia comprobatur ex eo, quia
ſicut commiſſio, & reſcriptum ad lites inter
3 certas nominatas perſonas comprændit
etiam tertium venientem ad cauſam pro ſuo
intereſſe, *Abb. in cap. venientis il 2. num. 8. de teſt.
Felin. in cap. P. & G. ſub num. 5. in 2. limit. de offic.
delegat.* ita quoque dicendum eſt de manda-
4 to dato ad lites contra certam perſonam, vt
ſcilicet extendatur, & comprændat tertium
ad eam pro ſuo intereſſe venientem, cum re-
ſpectu extenſionis æquiparetur mandatum
Delegati, & Procuratoris, *Card. in cap. cum
olim Abbas num. 3. verſ. 13. nota de offic. Delegat.
cum alijs per Bece. conſ. 21. nu. 23.* ita in propoſito
arguit, *Caputaq. deciſ. 191. nu. 7. par. 2.*

Quod facilius in præſenti caſu procedit,
quia mandatum prædictum fuit generaliter
datum ad quæcunque alia negocia, quæ oc-
currerent occaſione huius litis, inter quæ oc-
currit, quod Catherina tanquam tertia venit
ad iſtam cauſam, & ad eam fuit admiſſa, ideò-
5 que dicendum eſt, illam comprændi; præ-
ſertim quia admiſſio ad cauſam, conſtito de
intereſſe tertij ad illam venientis, eſt actus ne-
ceſſarius, *iuxta not. per Doct. in l. ex conuentione,
C. de pact.* vnde mandatum ad eam datum
6 contra certam perſonam debet extendi, vt
comprehendat omnes ad illam admittendos,
ex quo mandatum de iure continet omnia,
quæ veniunt ex neceſſaria conſequentia, *l. ad
legatum, l. ad rem mobilem, ff de Procurat. cum vtro-
bique notat. Roman. conſ. 461. num. 4. in fin. Pariſ.
conſ. 90. num. 37. lib. 1.*

Et ceſſat omnis difficultas ex alio mandato
7 dato in perſonam eiuſdem Martini de Berrio
pro iſtamet cauſa non ſolùm generaliter con-
tra quaſcunque perſonas, ſed etiam expreſsè
contra ipſammet Catherinam, quod cum
fuerit datum à Iuratis Vniuerſitatis cum au-
ctoritate Prætoris, cenſetur ſufficiens, *Caſtrenſ.
in l. nulli in 2. notab. verſ. breuiter dic, ff. quod cuiuſq;
que vniuerſ. nomin. &c.*

Eſt infra in eadem cauſa deciſ. 227.

ADNOTATIO.

8 Procura per Collegium, Capitulum, vel Vni-
uerſitatem quomodo ſit ſtipulanda, *v. Thom.
deciſ. 263. num. 23. & ſeq.*

9 Mandatum eſt ſtricti iuris, ideò illius fines
ſunt per mandatarium diligenter cuſtodiendi,
& datum contra vnum non extenditur con-
tra alios, *Coccin. deciſ. 1095. num. 1. & 2. dec. 394.
num. 8. par. 13. & deciſ. 109. num. 25. par. 17. recent.*

10 niſi ſit generale ad omnes cauſas, *Dunozett.
11 im. deciſ. 245. num. 3.* quo caſu valeret etiam
pro ſubſtituto, *Vbald. deciſ. 104. numer. 5. &
ſeqq.*

12 Conceptum pariter quoad certa negocia
non operatur quoad alia, quantumuis conti-
neat clauſulas generales, cum illæ ſemper in-
terpretentur de ſpecificatis, *deciſ. 64. numer. 16.
par. 17. recent.*

13 Prout etiam ex eadem ratione mandatum
procuræ non comprehendit cauſas futuras,
nondum motas, *d. deciſ. 109. num. 27.*

14 Comprehendit nihilominus etiam ea, quæ
in cauſa veniunt conſecutiuè, & dependenter,
*Carill. dec. 283. num. 15. Coccin. dec. 1535. num. 4.
dec. 461. nu. 12. par. 14. recent.*

15 Factum ab aliquibus Monachorum capi-
tulariter non congregatorum de iure non re-
putatur ſufficiens, *deciſ. 227. numer. 9. part. 15.
recent.*

16 Item factum à toto Collegio non poteſt
reuocari per maiorem partem Collegialium,
Ninot. deciſ. 11. nu. 1. vbi nu. 2. quod id maximè
procedit ſi vnus contradicat, *& num. 4.* quod
reuocatum ab aliquibus de Collegio non
intelligitur reuocatum reſpectu aliorum.

LEODIEN. PAROCHIALIS.

Luna 19. Decembris 1611.

ARGVMENTVM.

Sententia nulla ex defectu citationis, quando
poſſit ſaluari, & ex quibus arguatur iniuſta.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Sententia nulla, & iniuſta eſt reuocanda, & non meretur nomen ſententiæ, & numer. 10. cum ſeq.*
2 *Citatio ad ſententiam eſt omnino neceſſaria.*
3 *Citationes debent in proceſſu adnotari.*
4 *Notario de citatione atteſtanti non creditur, niſi ipſa citatio exhibeatur.*
5 *Citatio reproduci debet antè ſententiæ prolationem, & in ipſa die, qua cadit, alias ſententia dicitur lata ſine citatione, & num. 14. & 15.*
6 *Gratia eſt iuſtificanda quoad omnia narrata in ea.*
7 *Beneficium vacare non poteſt per obitum illius, qui illud anteà reſignauit, & nu. 9. & 25.*
8 *Reſeruatio eſt iuſtificanda, etiamſi conſiſtat in negatiua.*
9 *Reſignatio per ſubſecutam prouiſionem dicitur conſumpta.*
12 *Sententia quando poſſit valere etiam abſque citatione ad illam, & num. ſeq.*

DECISIO CCXXXII.

Eſt penès Poſth. de manut. deciſ. 452.

Ante iſtam deciſionem in hac cauſa emanauerat alia coram Mercurio, quæ eſt poſt eundem Poſth. de manut. 451. & in recent. par. 1. deciſ. 225. poſtmodum coram Pamphilio aliæ duæ prodierunt deciſ. infra 251. & 303. quæ ſunt poſt eundem Poſth. 453. & 454. ac poſtmodum aliæ duæ coram Manzaned. inter eius impreſſ. 429. & 530. quarum 1. eſt inter recent. par. 2. deciſ. 661.

ADNOTATIO.

Non creditur Notario enuncianti, ac etiam atteſtanti de executione citationis, cum id non ſpectet ad eius officium, *Dunozett. iun. dec. 133. num. 2. Bonus deciſ. 4. num. 4. deciſ. 236. nu. 2. par. 14. recent.*

Immò nec ſatis eſt, quod Notarius affirmet Nuncium ſibi retuliſſe, quod citationem fuerit executus, niſi talis relatio facta fuerit cum interuentu teſtium, *Gregor. deciſ. 426. num. 4. d. dec. 236. num. 2. & 3.*

10 Sententia nulla, & iniuſta non ſolum eſt reuocanda; *Gratian. d. ſcept. 103. deciſ. 67. nu. 14. par. 8. recent.*

11 Sed nec meretur nomen ſententiæ, *Surdus conſ. 99. nu. 20. deciſ. 38. num. 2. par. 7. & deciſ. 242. nu. 1. par. 18. recent.*

12 Concluſio in cauſa ex ſtylo habet vim citationis *ad ſententiam*, & ſupplet illius defectum, *Adden. ad Gregor. deciſ. 140. nu. 11.* & in Ciuitate Melitæ, vbi viget illius ſtylus operatur, quod ſententia validè feratur infra ſex menſes, *Emin. Ottbob. deciſ. 176. num. 2. & 3. & deciſ. 238. num. 20.*

13 Sed iſte ſtylus probari debet per allegantem *Add. ad Gregor. deciſ. 140. num. 12. & ſeqq. & infra deciſ. 251.*

14 De circumductione huiuſmodi concluſionis, *vide Gregor. loc. cit. in addit. Vbald. deciſ. 198. & deciſ. 355. ſupra poſt deciſ. 67. & infra deciſione 251.*

25 Beneficium non dicitur vacare per obitum titularis, qui antea illud reſignauerat, infra *deciſ. 538. num. 1. vbi præſens allegatur.*

AMERINA BENEFICII.

Lunæ 19. Decembris 1631.

ARGVMENTVM.

Agitur de iuſtificatione narratorum in gratia prouiſionis beneficij ex vacatione per obitum illius, qui erat in poſſeſſione.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus iuſtificatur ex litteris patentibus Ordinarij, qui illum contulit, & numer. 12. cum ſeq.*
2 *Origo familiæ ab aliqua Ciuitate iuſtificatur ex litteris Magiſtratus, in quibus enunciatur talis, & etiam ex teſtibus, & num. 14.*
3 *Doctoratus qualitas iuſtificatur ex illius priuilegio.*
4 *Vacatio beneficij per obitum probatur ex teſtibus deponentibus defunctum deceſſiſſe in poſſeſſione beneficij.*
5 *Et ſufficit, quod deponant, defunctum fuiſſe communiter tentum, & reputatum pro vero, & legitimo poſſeſſore beneficij, ac de publica voce, & fama.*
6 *Vbi concurrit alter poſſidens cum titulo, vel triennalis poſſeſſor, non ſufficit iuſtificare, quod defunctus obierit in poſſeſſione, ſed debet iuſtificari ius illius, ex cuius perſona prætenditur vacaſſe beneficium.*
7 *Poſſidens beneficium vti vnitum non iuuatur poſſeſſione triennali, & num. 17.*
8 *Vacatio beneficij dicitur conſtare, niſi doceatur de prouiſione illius per obitum, & durat vacatio tamdiù, quamdiù Eccleſiæ de Rectore ſit prouiſa.*
9 *Beneficia de iure præſumuntur ſimplicia, & numer. 15.*
10 *Valor beneficij narratus probatur etiam ex imperfectis probationibus, quæ ad hunc effectum ſimul iunguntur.*
11 *Rota in probatione valoris beneficij contentatur quali quali probatione, & etiam minori, quàm ſemiplena.*
12 *Intruſio alterius in litteris per expeditorem enarrata non indiget probatione.*

DECISIO CCXXXIII.

Dixerunt Domini circa valorem beneficij, de quo agitur, coadiuuandam eſſe
1 probationem, in reliquis verò gratiam Rodulphi eſſe iuſtificatam; nàm illius Clericatus probatur per litteras patentes Vicarij Vrbis, qui Clericatum ei contulit vigore dimiſſorialium ſui Ordinarij, vt dicitur in dictis litteris, *Felin. in cap. ſi cut num. 27. de re iudicat. Rebuff. in ſum. litt. dimiſſ. num. 36.*
2 Quod ſit oriundus ex Ciuitate Amerina iuſtificatur ex eiſdem litteris, in quibus enunciatur

Digiti

ciatur Clericus Amerinus, & ex teſtibus pro eius parte examinatis, qui id explicitè de certa ſcientia deponunt.

3 Narratiua, quod ſit Iuris Vtriuſque Doctor, iuſtificatur ex priuilegio doctoratus, *vt per Doct. in l. ſi ſolemnibus, C. de fid. inſtrum.*

Quod illud beneficium à pluribus annis
4 vacauerit per obitum Sanctorij, ex eo verificatur, quia apparet, ipſum illud poſſediſſe, & in poſſeſſione illius deceſſiſſe, vt probant teſtes pro parte Rodulphi examinati, qui deponunt de publica voce, & fama, *Put. deciſ. 185. lib. 2. & 87. lib. 3.* & fuit dictum *in Giennen. Beneficij 19. Decembr. 1593. coram Illuſtr. Blanchetto:*
5 præſertim, quod vlterius dicunt, Sanctorium fuiſſe communiter tentum, & reputatum pro vero, & legitimo Rectore huius Beneficij.

6 Non obſtat, quod, vbi datur concurſus alterius habentis titulum, vel triennalem poſſeſsionem, non ſufficit probare obitum in poſſeſsione, ſed debet iuſtificari ius illius, ex cuius perſona dicitur vacaſſe beneficium de anno præterito: quia pro parte Capituli nullus oſtenditur titulus ſuper iſto Beneficio,
7 neque poteſt iuuari triennali poſſeſſione, ex quo non potuit poſſidere illud Beneficium niſi tanquam vnitum, in quo non habet locum triennalis. *Sarnen. ſuper d. reg. de trienn. q. 8. num. 2. Put. deciſ. 360. num. 4. lib. 1. Cheſan. deciſ. vlt.* & fuit reſolutum *in Valentina Parochialis de Paltna 5. Iulij 1610. coram R.P.D. meo Coccino,* & aliàs ſæpiſſimè.

8 Quod verò Beneficium adhuc vacet, probatur ex eo, quod non oſtenditur de illo antè alicui fuiſſe prouiſum poſt obitum eiuſdem Sanctorij; vacatio enim ſemper dicitur durare, quandiu Eccleſiæ de Rectore non prouidetur, *gloſs. in Clem. 1. verb. collatio poſt princ. ibi, durat enim, vt lit. pendent. Barbat. conſ. 2. num. 5. in fin. lib. 2. Dec. in cap. 1. numer. 40. de confirmat. vtil. vel inutil. & conſ. 149. nu. 5. circa princ.*

Narratiua, quod Beneficium, de quo agitur ſit ſimplex, remanet iuſtificata ex præſump-
9 tione iuris, ſecundum quam omnia Beneficia præſumuntur ſimplicia, ita ut alia iuſtificatione non egeat, *Aegid. deciſ. 676. Gabr. conſ. 191. nu. 1. lib. 1.* & fuit ſæpè deciſum, & ſignanter in *Placentina beneficiorum 23. Martij 1609. coram Me.*

Valor obtenti probatur ex fide plurium perſonarum de Caſtro Veteri, vbi eſt ſitum, ac ex atteſtatione Tiberij Hoſtri, qui aliàs illud poſſedit, nec non ex litteris illius, qui eius fructus percepit, ac etiam ex expreſſione
10 facta de anno 1602. quo Rodulphus fuit de eo prouiſus: nam licèt ſint probationes multùm imperfectæ ſingulæ de per ſe conſideratæ, attamen omnes ſimul iunctæ viſæ fuerunt ſufficientes, ad probandum dictum valorem, cum ad iſtum effectum Rota contentetur
11 quali quali probatione etiam minori, quàm ſemiplena, *iuxta deciſ. Aegid. 583.* & fuit dictum *in Colonien. Canonicatus 20. Maij 1602. & in Placentina Canonicatus 31. eiuſdem, coram b.m. Card. Pamphilio.*

12 Intruſio Capituli non eſt iuſtificanda, cum non ſit narrata à Rodulpho, ex quo in ſupplicatione non continetur, ſed fuit appoſita per expeditores in litteris ad effectum non ſoluendi annatam, vt fuit reſolutum *in Legionen. Canonicatus 1. Iulij 1593. coram Corduba, & in Calaguritana de Ariola 12. Decembris 1594. coram Gypſio.*

Reperitur in eadem cauſa infra deciſ. 243.

ADNOTATIO.

Modus probandi Clericatum, aliaque ſpectantia ad iuſtificandam gratiam beneficij expendun-
13 tur ſupra poſt *deciſ.* 12. & quia Clericatus eſt qualitas non naturalis, ſed ſuperueniens, ideò
14 ab allegante venit probanda, *Carol. de Graſs. de effect. Cleric. in præludijs nu. 184. & ſeqq. vbi n. 197.*
15 *& ſeqq.* modos varios recenſet, inter quos vſitatior eſt per literas patentes Ordinarij, *Vbald. dec. 103. nu. 5.* & paſsim.
16 Circa alias probationes, de quibus loquitur decil. *vide Vbald deciſ. 208.*
17 Regula triennalis non habet locum in beneficijs vnitis, *Caualer. deciſ. 202. num. 4. Coccin. dec. 551. nu. 2. ſupra poſt dec. 225. nu. 11.*
18 Beneficium de iure præſumitur ſimplex, ideò huiuſmodi narratiua non indiget iuſtificatione, *Adden ad Gregor. deciſ. 108. num. 13. Oſnapruccn. Vicaria 24. Apr. 1679. §. fin. coram R.P.D. Emerix, & infra dec. 236.*

ROMANA, SEV BONONIEN. ANNVI REDDITVS.

Veneris 13. Ianuarij 1612.

ARGVMENTVM.

Manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi annuum redditum datur poſſidenti, vel quaſi: Conſtitutum prodeſt non ſolum conſtitutario, verum etiam habenti cauſam ab illo.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo datur exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi annuum redditum.*
2 *Quaſi poſſeſſio exigendi transfertur per clauſulam* conſtituti, *& ex ea datur manutentio, & num. 9.*
3 *Poſſeſſione beneficij apprehenſa, dicitur quoque apprehenſa poſſeſſio bonorum ad illud ſpectantium, & num. 10. ac 11.*
4 *Pro obtinenda manutentione in quaſi poſſeſſione exigendi annuum redditum ſufficit vnica exactio, & ſuperabundant tres exactiones illius continuatæ.*
5 *Clauſula* conſtituti *operatur ſuum effectum tàm ad fauorem conſtitutarij, quàm illius hæredum, & ſucceſſorum, & num. 9.*
6 *Exiſtens in quaſi poſſeſſione exigendi eſt manutenendus in ea, nec ex mutatione poſſeſſoris bonorum mutatur ius exigendi in poſſeſſore exigentiæ.*
7 *Exceptio anterioris donationis, vti reſpiciens petitorium, non admittitur in iudicio manutentionis.*

Dotis

8 *Dotis reſtitutioni non eſt locus durante matrimonio.*

DECISIO CCXXXIV.

INformante tantum D. Mario, dixerunt Domini, ei dandum eſſe mandatum de manu-
1 tenendo in quaſi poſſeſſione exigendi annuum redditum ſuper domibus, de quibus agitur, quia de eius quaſi poſſeſſione
2 conſtat, tum ex clauſula *conſtituti*, appoſita in inſtrumento dotationis Cappellæ per Marcum Antonium factæ ad fauorem Cappellani pro tempore exiſtentis, quæ ſufficit etiam ad effectum manutentionis, *Bero. conſ. 91. num. 14. lib. 3. deciſ. Pedemont. 133. num. 7.* & fuit dictum *in cauſa Cluſina peſtæ 27. Ianuarij 1603. coram bo. me. Litta*; túm etiam ex poſſeſ-
3 ſione beneficij capta per ipſum Bouium, per quam dicitur quoque acquiſita quaſi poſſeſſio huius annui redditus ad beneficium ſpectantis abſque alia appræhenſione, *Anchar. in reg. beneficium num. 11. verſ. & ideo ego dico de reg. iur. lib. 6. & in reg ſine poſſeſſione num. 10. in fin. & ſeq. eod. tit. Lambert. de iurepatr. lib. 2. par. 3. q. princ. 11. art. 9. num. 3. Rota deciſ. 19. num. 7. par. 2. diuerſ.* & fuit reſolutum *in cauſa Sabinen. Syluæ 31. Ian. 1605. coram R.P.D meo Decano.* Túm, & tertio
4 ex tribus exactionibus continuatis huius annui redditus per eundem Bouium factis, quarum vna tantúm pro acquiſitione poſſeſſionis ſufficeret, *gloſs. & Doct. in cap. cum Eccleſia Sutrina de cauſ poſſeſs. & propriet. Bartol. in l. 1. §. hoc interdicto num. 1. ff. de itin. actuque priuat. Roman. conſ. 311. num. 7.* & ad effectum manutentionis fuit dictum *in cauſa Romana cenſus 26. Aprilis 1596. coram bo. me. Cardinali Pamphilio,* & aliàs ſæpius.

Non obſtat, quod Marcus Antonius, qui fecit ordines ſoluendi, quorum vigore fuerũt
5 factæ dictæ exactiones, iam deceſſerit, quia vltra quod clauſula *conſtituti*, appoſita in dotatione Cappellæ probat poſſeſſionem non ſolùm contra Marcum Antonium conſtituentem, ſed etiam contra alios ab ipſo cauſam habentes, *Tiraq. de iur. conſt. par. 3 limit. 1. nu. 20. Rota dec. 766. n. 11. par. 1. diuerſ.* fuit dictum, quod cum Bouius ſit in quaſi poſſeſſione exigendi,
6 per mutationem perſonæ ſoluentis, non mutatur quaſi poſſeſſio exigentis, *iuxta deciſ. Guidopap. 629. per Rotam ſæpius approbatam*, vt fuit dictum *in cauſa Romana cenſus 6. Nouemb. 1606. coram R.P.D. meo Decano.*

Minùs obſtant ea, quæ dicuntur de ante-
7 riori donatione facta per eundem Marcum Antonium ad fauorem Alphonſi, quia reſpiciunt petitorium, & propterea non admittuntur in hoc ſummariſſimo poſſeſſorio ad impediendam manutentionem, *Ferrett. conſ. 7. numer. 3. & 4. Rot. deciſ. 99. poſt numer. 2. part. 1. diuerſ.*

Ad id, quod domus iſtæ ſint hypothecatæ
8 pro reſtitutione dotis vxoris Alphonſi, fuit reſponſum, non eueniſſe caſum reſtitutionis dotis, ex quo adhuc durat matrimonium, *Iaſ. in l. ſi conſtante num. 229. ff. ſolut. matrimon. Neguſant. de pignor. 3. memb. 8. part. principalis in princ.*

Et ita deciſum &c.

Eſt in eadem cauſa infra dec. 234.

ADNOTATIO.

Clauſula *conſtituti* transfert poſſeſſionem vbique manutenibilem, *Oſaſch. deciſ. Pedemont. 133. nu. 7. deciſ. 299. num. 3. poſt Poſtb. de manutent. Adden. ad Gregor. deciſ. 437. num. 6. idem Poſtb. de manutent.*
9 *obſeru. 20.* vbi per totam agit de materia, & aſficit non ſolum conſtituentes, verum etiam ipſius hæredes, & habentes cauſam ab eis, *Bich. deciſ. 283.*

De manutentione in quaſi poſſeſſione exigendi competente etiam contra ſucceſſorem beneficij dimetiendo ius ex parte actoris ſupra poſt *deciſ. 37.*

10 Capta poſſeſſione beneficij cenſetur *capta* poſſeſſio bonorum, & annexorum ipſius beneficij, *Poſtb. de manut. obſeruat. 73. num. 109. & ſeqq.* vbi quod in beneficialibus ſufficit apprehendere poſſeſſionẽ Eccleſiæ, vel dignitatis, & præbendæ, vt cenſeatur acquiſita poſſeſſio omnium fructuum, rerum, iurium, & anne-
11 xorum ipſius beneficij, Eccleſiæ, dignitatis, & præbendæ, quæ concluſio non habet locum è conuerſo, nam capta poſſeſſione bonorum non dicitur capta poſſeſſio beneficij, vel dignitatis, *Poſtb. ibidem num. 126. & ſeqq. & ſupra deciſ. 82.*

MEDIOLANEN. DECIMARVM S. IVLIANI.

Veneris 13. Ian. 1612.

ARGVMENTVM.

Decimæ debentur Eccleſiæ Parochiali, intrà cuius fines fructus colliguntur: Ius exigendi decimas quomodo probetur, & quomodo etiam probetur, Eccleſiam eſſe Parochialem, & quid operentur enunciatiuæ inſtrumentorum.

SVMMARIVM.

1 *Priuatio præſupponit habitum.*
2 *Eccleſiam eſſe Parochialem probatur ex Viſitationibus, in quibus talis enunciatur, & numer. 7. cum ſeq.*
3 *Teſtes examinati inter alios, ſi ſint mortui, & ſic non poſſunt repeti, faciunt ſemiplenam probationem, & num. 9.*
4 *Enunciatiuæ, etiam non antiquæ, faciunt magnam præſumptionem.*
5 *Decimæ debentur Eccleſiæ Parochiali, intrà cuius fines colliguntur fructus.*
6 *Decimæ, quod debeantur à laicis, probatur per quaſi poſſeſſionem exigendi illas, ex inſtrumentis, & ex depoſitionibus teſtium.*

DECISIO CCXXXV.

Eſt par. 1. recent. deciſ. 371.

Sunt

Digitized by Google

Sunt in eadem cauſa infra deciſ. 254. 268. 292. 309. 355. & 370. quarum quatuor intermedia extant inter recent. par. 1. deciſ. 419. 448. 460. & 541. deinde cauſa fuit commiſſa bo. me. Coccin. coram quo emanarunt varia deciſ. & ſunt inter eius impreſ. 909. 1095. 1140. 1153. & 1172.

ADNOTATIO.

7 Parochialis Eccleſia, quæ dicatur, *vide ſupra poſt deciſ.* 155. & quæ ſint requiſita Parochialis tradit *Vivian. de iurepatron. par. 1. lib. 2. cap. 7. num. 5. & ſeqq. Add. ad Gregor. dec. 387. & 504. & infra deciſ. 578.*

8 Quæ autem ſit Eccleſia Cathedralis latè diſputatum fuit *in Cæſarauguſtana Cathedralitatis alibi memorata,* & quæ ſit matrix *dec. 607. n. 3. par. 4. to. 1. recent.*

Teſtes inter alios, vel in diuerſa cauſa, aut nulliter examinati quando probent, *vide Add. ad Gregor. deciſ. 434. num. 18. Buratt. deciſ. 505. & 600. vtrobique num. 9. Merlin. deciſ. 321. num. 8. & deciſ. 718. num. 9.*

MEDIOLANEN. BENEFICII.

Lunæ 22. Ianuarij 1612.

ARGVMENTVM:

Beneficia præſumuntur ſimplicia; Narratiua, quod beneficium exiſtat in certo loco, debet probari per impetrantem; Enunciatiua vnica, vel de recenti non probat.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium omne de iure præſumitur ſimplex.*

2 *Beneficij exiſtentia in certo loco non præſumitur, ſed eſt probanda pro iuſtificatione narratiuæ.*

3 *Beneficij narratiua abſque expreſſione nominis, vel tituli illius non ſuffragatur impetranti.*

4 *Ex ſuppreſſione beneficij ſimplicis facta ab Ordinario non arguitur illius exiſtentia in certo loco.*

5 *Enunciatiua vnica etiam antiquiſſima non probat beneficij exiſtentiam ductam ex ſuppreſſione, & num. 7.*

6 *Enunciatiua de recenti, vel ſi de enunciato dubitari principaliter contingat, non probat, & nu. 8.*

DECISIO CCXXXVI.

Dixerunt Domini, gratiam Benedicti non eſſe iuſtificatam quoad narratiuam ſimplicis beneficij Eccleſiaſtici in Eccleſia Sancti Victoris de Raude quia, licet huiuſmodi nar-
1 ratiua de ſimplici beneficio cenſeatur iuſtificata ex iuris præſumptione, ex quo de iure omne beneficium præſumitur ſimplex, *Aegid. deciſ. 676. & fuit ſæpè deciſum,* tamen in caſu
2 nro fuit dictum non probari in prædicta Eccleſia adeſſe tale beneficium; vndè non poteſt dici iuſtificata qualitas beneficij, de cuius exiſtentia non apparet, cum non entis nullæ ſint qualitates, *l. Diuus, ff. de teſtam. milit.*

3 Quod etiam ſuadebatur ex eo, quia in gratia, de qua agitur, narratur vacatio ſimplicis beneficij abſque aliqua expreſſione nominis, vel tituli ipſius beneficij, quod arguit ipſum impetrantem neſcire exiſtentiam huius beneficij, eamque valdè dubiam reddit.

Nec contrarium viſum fuit probari ex ſup-
4 preſſione Ordinarij de anno 1578. quia in ea habetur, quod in dicta Eccleſia Sancti Victoris aderant tantummodò tres Canonicatus, quorum vni incumbebat cura animarum, & alij duo fuerunt ſuppreſſi, quod potius excludit exiſtentiam alicuius ſimplicis beneficij, vltra quod ex iſta ſuppreſſione non habe-
5 retur niſi ſimplex enunciatiua, quæ nihil releuaret, non ſolùm quia eſt vnica, quæ proptereà etiam in antiquiſſimis non probat, *Aret. in cap. cum eam numer. 22. & ibi Felin. num. 4. de probat. Socein conſ. 194. num. 7. lib. 2. & fuit dictum in alia Mediolanen. bonorum 25. Februarij 1611. coram R. P. D. meo Vbaldo,* ſed etiam quia enun-
6 ciatiuæ non probant quando, prout hic, ſunt de recenti, & de veritate enunciati contingit particulariter dubitari, *Butr. in cap. illud num. 3. verſ. nota 4. de præſumpt. Bald. in l. ad probationem numer. 7. verſ. quæro ſi inſtrumentum, C. locat. Dec. conſ. 149. nu. 4. verſ. ſed propter hoc, Alex. conſ. 202. num. 3. lib. 2. Put. deciſ. 381. in fin. lib. 1.* & fuit dictum *in cauſa Conſtantien. iuriſdictionis 16. Nou. 1607. coram Reuerend. Attrebaten.*

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

Enunciatiuæ quando probent latè habetur in *deciſ. 535. par. 14. recent.*

7 Vnica enunciatiua nil probat, *Buratt. deciſ. 178. nu. 13. deciſ. 45. num. 10. poſt Bonden. collectat. legal. Priol. dec. 469. num. 14.*

Maximè vbi principaliter dubitetur de
8 enunciato, *d. deciſ. 45. num. 11. Emin. Otthob. dec. 227. numer. 11. deciſ. 169. numer. 18. part. 9. & dec. 363. n. 7. par. 18. recentior.*

IANVEN. IVRISPATRONATVS.

Lunæ 22. Ianuarij 1612.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus an, & quando tranſeat ad illegitimos, & naturales, qui horum appellatione veniant, & mens Teſtatoris, ex quibus colligatur ad hunc effectum.

SVMMARIVM.

1 *Teſtator, ſi expreſsè non excludat illegitimos à iurepatronatus, cenſetur illos reliquiſſe in diſpoſitione iuris communis, ſecundum quod ad illud admittuntur, & num. 10. cum ſeqq.*

2 *Præſertim quando filij, & deſcendentes ſunt vocati non per verba ciuilia legitimitatem importantia, ſed per verba naturalia, quibus veniunt etiam naturales, & num. 11. cum ſeq.*

3 *Iuſpatronatus tranſit etiam ad illegitimos, & naturales,*

Digitized by Google

turales, quando fundator in vno caſu illos expreſsè excluſit, & in aliis nihil dixit.

4 *Iuſpatronatus tranſit etiam ad illegitimos, & naturales, quando fundator eos in aliquo caſu admiſit.*

Alternatiua dictio vel, *non poteſt ſtare copulatiuè, quando in vtraque ſui parte eſt verificabilis eodem num. 4.*

5 *Teſtatoris voluntas in vna parte teſtamenti declarata oſtendit, qualis fuerit illius voluntas in præcedenti diſpoſitione.*

6 *Teſtatorem incontinenti ſe corrigere velle non eſt præſumendum.*

7 *Iuſpatronatus gentilitium, & agnatitium non tranſit ad illegitimos, & naturales.*

8 *Maſculorum mentio, vbi in teſtamento facta eſt, operatur, vt teſtator cenſeatur habuiſſe reſpectum ad qualitatem maſculinitatis, non autem ad qualitatem agnationis.*

9 *Clericus poteſt eſſe etiam illegitimus, & naturalis ex diſpenſatione Ordinarij.*

10 *Illegitimi ad iuſpatronatus non admittuntur in concurſu cum legitimis, ſed ſolum his ceſſantibus.*

DECISIO CCXXXVII.

Eſt poſt ſecundum lib. conſ. Farin. dec. 350. & apud Viuian. de iurepatr. lib. 4. cap. 2. n. 31.

Plures deciſ. in hac cauſa prodierunt, & apud Viuian. mox citatum ſex imprimuntur, quarum tres coram Litta, & aliæ tres coram noſtro Auditore, iſtarum prima eſt præſens, aliæ duæ ſunt infra 330. & 358. & in recent. par. 1. 499. & 542. ſunt etiam aliæ duæ coram eodem Litta apud Marcheſ. de commiſs. par. 1. fol. 1179. & par. 2. fol. 518. & in eadem par. 1. recent. ſunt deciſ. 112. 136. & 155. & par. 3. deciſ. 206.

ADNOTATIO.

Omnes illi, qui non ſunt in iure expreſsè prohibiti poſſunt acquirere iuſpatronatus, *Viuian. de iurepatron. lib. 2. cap. 6. per tot.* vbi enumerat
10 omnes iuriſpatronatus capaces, & qui dicantur illegitimi ad hunc effectum tradit idem *Viuian. d. tract. lib. 7. cap. 4. nu. 7. & allegando hanc noſtram deciſ. Ciarlin. controuerſ. 213. num. 39. Rot. dec. 69. nu. 4. poſt præfatum Viuian.*
11 Illegitimi namque ſunt incapaces iuriſpatronatus fundati fauore agnationis cum verbis ciuilibus, vt ſunt agnatio, domus, familia, &c. *Roias deciſ. 254.* vbi latè agit de materia ad differentiam fundati cum verbis naturalibus, vt coniunctus, conſanguineos, & ſimiles,
12 quod etiam illegitimos compræhendere aptum eſt, *Vrſell. concluſ. 81. num. 24. & concl. 142. num. 65. verſ. ſubextendo primo &c. vbi allegat dec. iſtam, Rot. dec. 22. poſt Viuian. & deciſ. 241. nu. 10. par. 16. recent.*

Epiſcopus poteſt diſpenſare, quod illegitimus promoueatur ad minores ordines, *Duran. deciſ. 117. num. 10.*

ROMANA TVTELÆ.

Veneris 27. Ianuarij 1612.

ARGVMENTVM.

Libri Tutoris, & cuiuslibet adminiſtratoris fides ex quibus deſumatur, vt illi credatur, & quæ Tutor agere debeat pro valida adminiſtratione tutelæ facien.

SVMMARIVM.

1 *Liber Tutelaris benè tentus, qui talis dicitur, ſi contineat data, & accepta, introitus, & exitus bonorum pupillorum diſtinctim, & ſingillatim, ac dietim, & cum ſua cauſa deſcripta probat tam pro, quam contra ſcribentem, & n. 7.*

2 *Præſertim concurrentibus adminiculis, & n. 8.*

3 *Partita aliqua libri tutelaris verificata ſi ſint, cætera præſumuntur vera, etiamſi aliundè non iuſtificentur, & tunc ſtatur libro.*

4 *Cauſæ, ex quibus pupilli conſtituuntur debitores, licet appareant in genere, ſi ſunt veriſimiles, exiſtimantur vera, etiamquod ſint magna ſumma.*

5 *Quæ concluſio procedit in omni libro rationum.*

6 *Tutoris qualitas, ſcilicet ſi ſit perſona legalis, & fide digna coadiuuat fidem libri per ipſum ſcripti.*

7 *Liber Tutelaris, vt probet, quid continere debeat.*

8 *Tutor, antequam incipiat adminiſtrare, quæ agere debeat, ne ſibi præiudicet, & nu. 10.*

DECISIO CCXXXVIII.

FRanciſcus Bonettus Tutor datus Thomæ, & Antoniæ de Merlettis durante tutela confecit librum tutelarem, in quo deſcripſit data, & accepta introitus, & exitus Bonorum prædictorum pupillorum, finitaque huiuſmodi tutela contra ipſos egit coram Vrbis Vicario pro recuperatione eius, quod de ſuo pro illis expendiſſe ex dicto libro apparet; cum verò pendente huiuſmodi Iudicio Franciſcus deceſſiſſet, Claræ eius Vxor declarata creditrix hæreditatis ſui viri, & obtento mandato pro ſatisfactione ſui crediti contra bona hæreditaria, ipſa quoque egit coram eodem Vrbis Vicario contra dictos Thomam, & Antoniam, qui ſententiam abſolutoriam reportarunt, a quâ Claræ appellauit, cauſaque di-
1 ctæ appellationis mihi commiſſa, ſupradicta
dic dubitaui, an pró libro eſſet adhibenda fides, & Domini adhibendam eſſe cenſuerunt, moti ex eo, quia dictus liber ex ſui facie apparet benè tentus, continet enim data, & accepta, introitus, & exitus bonorum pupillarium diſtinctè, & ſingillatim, ac dietim, & cum ſua cauſa deſcripta, prout requiritur, vt *per Bart. conſ. 150. in fin. Angel. conſ. 277. num. 5. circa med. cum aliis per Roland. conſ. 49. num. 22. lib. 1. & Plot. de in lit. iurand. §. 5. num. 31.* ideoque ſuccedit concluſio, quod liber tutelaris

benè

2 benè tentus probat pro tutore, *vt poſt Bart. & Bald. per eũ allegatos tradit Corn. conſ. 81. n. 9. lib. 4.* maximè concurrentibus adminiculis, *Roland. conſ. 92. num. 6. lib. 3. Surd. qui alios citat deciſ. 199. num. 11.*

Adminicula autem plura in præſenti caſu
concurrunt. Primo quod partitæ dicti libri
pro maiori parte ex publicis Inſtrumentis ve-
3 rificantur, data autem verificatione aliquarũ
partitarum, cæteræ præſumuntur veræ etiam
quod aliundè non verificentur, & quoad il-
las ſtatur libro tutelari, *Paul. de Caſtr. conſ. 301. alids 302. num. 4. lib. 1. cum alijs per Gabr. de præſumpt. concluſ. 5. num. 1.* & tenuit, *Rota in Romana extinctionis cenſus 18. & 20. Maij 1583. coram Cantuccio relat. inter impreſſ. diuerſ. deciſ. 813. num. 15. & ſeq. par. 1.*

Secunda quod de cauſis, ex quibus Pupilli
4 fuerunt conſtituti debitores à tutore conſtat
in genere, nempè ipſos fuiſſe ab eo alimenta-
tos; & eorum vineas cultas, quo fit, vt parti-
5 tæ dicti libri, quæ continent expenſas propter
huiuſmodi cauſas factas reddantur multum
veriſimiles, itaut propterea ei ſit fides adhi-
benda, *vt per Corn. conſ. 81. num. 9. lib. 4.* quod etiam eſt regulare in omni libro rationis, etiã quod expenſæ ſint magnæ, *vt poſt Bart. & Soccin. ab eo allegatos tradit Aym. de antiq. temp. part. 1. limit. 4. num. 24. & tenuit Rota in vna Burgi Sancti Sepulchri 25. Iun. 1610. coram R. P. D. meo Ludouiſio.*

Tertio pro adminiculo fuit per Dominos
6 conſideratum, quod iſte tutor fuit perſona
multum legalis, & fide digna, vt conſtat ex deductis per informantes pro Clarice, quæ qualitas plurimum coadiuuat fidem libri ab eo ſcripti, *Bald. conſ. 156. num. 3. circa med. verſ. ſi autem non poteſt lib. 3. Guidop. qu. 441. nu. 1. Cappell. Tholoſ. qu. 496. & ibi Aufrer. in addit. & fuit dictum in Vrbeuetana dotis 7. Iunij 1610. coram D. meo Ludouiſio.*

Non obſtant ea, quæ adducuntur de non integra deſcriptione vini, & alia multa adducta pro parte DD. de Merlettis ad tollendam fidem huius libri, quia omnia ceſſant ex facto, & benè diluuntur per informantes pro Clarice, cum quibus Domini tranſierunt.

Eſt in hac cauſa infra deciſ. 261.

A D N O T A T I O.

Pulchrè hic agitur de libro tutelari, ac de fide illi adhibenda.

Ad quod propoſitum nota iuris præſumptionem, quod tutor confecerit librum tutelarem, vt habetur *in dec. 197. num. 27. part. 12. rec. vbi num. 28.* quod præſumitur quoque illius exiſtentia penes hæredes tutoris.

Tutor namque, prout quilibet rei alienæ ad
7 miniſtrator tenetur conficere librum ſuæ ra-
tionis, qui debet eſſe bene tentus, continere quid in ſingulos annos menſes, ac dies perceptum fuerit, quid impenſum, qua de cauſa, *Bart. conſ. 150. num 9. lib. 1. Genua de ſcript. priu. lib 4. fol. 207. de libris tutorum per tot. Munnoz. de ratiocin. cap. 10. num. 41. & ſeqq. Paſchal. de virib. patr. poteſt. part. 3. cap. 9. num. 1. & ſeqq. Paitell. expedit. ciuil. 78. num. 19. & ſeqq. Vbald deciſ. 174. Merlin. deciſ. 189. num. 3. deciſ. 126. num. 8. & ſeq. par. 9. rec.*

Qui ſane libri, maximè concurrentibus
8 adminiculis plene probant, ita vt illis ſtandum
ſit, & pro ſcribente, & contra ſcribentem, *Carpan. ad ſtatut. Mediolan. cap. 317. num. 17. & ſeqq. vbi de materia Paitell d. expedit. 78. num. 25. & ſeqq. in annot. Vbald. dict. deciſ. 174. num. 3. & ſeqq.*

Inſuper tutor priuſquam adminiſtrare inci-
9 piat debet adimplere multa ſolemnia, *de quib. Capic. dec. 50. Guidopap. dec. 330. Paitell. d. expedit. 78. num. 1. in Annot. Marth. de ſucceſſ. legal. part. 2. qu. 4. art. 3. num. 1.*

Alias omnia nulliter agit *dec. 178. num. 11.*
10 *& 12. par. 7. rec.* & pupillus poterit contra eum
iurare in litem *Gen. vbi ſupra n. 3. & ſeqq.*

ANCONITANA BONORVM.

Veneris 7. Febr. 1612.

A R G V M E N T V M.

Alimenta, & litis expenſæ quando non ſint præſtanda à collitigante, & quid operetur clauſula, *parito iudicato*, adiecta alia, *Arbitrio Rotæ.*

S V M M A R I V M.

1 *Alimenta, & litis expenſas nemo tenetur ſubminiſtrare aduerſario, & nu. 8.*
2 *Alimenta, & litis expenſa non ſubminiſtrantur aduerſario, niſi concurrant copulatiue paupertas, & bonum ius petentis, & nu. 9.*
3 *Paupertas ad effectum conſequendi alimenta debet omninò probari.*
4 *Præſumptio boni iuris in petente alimenta, & litis expenſas excluditur ex ſententijs contra eum latis.*
5 *Sententia reuocata non ſuffragatur ad effectum præſumptionis boni iuris pro conſecutione alimentorũ, & expenſarum litis.*
6 *Clauſula,* parito iudicato, *mitigatur à clauſula,* Arbitrio Rotæ, *& num. 7. vbi quod etiam ex alijs mitigatur rigor dictæ clauſulæ,* parito.

D E C I S I O CCXXXIX.

Domini reſoluerunt non deberi alimenta
Gratiano, quia nemò tenetur illa ſub-
1 miniſtrare aduerſario ſuo lite pendente, *l. Imperatores, & ibi not. ff. de tutel. & ration. diſtrahen. Surd. de alim. tit. 1. quæſt. 120. num. 1. & ſeqq.* & fuit deciſum *in Seguntina expenſarum 12. Iunij 1606. coram. Litta.*

Nec obſtare, quod aliquando officio Iudi-
cis præſtentur, quia hoc procedit duobus co-
2 pulatiuè concurrentibus, itaut vnum ſine
alio non ſufficiat, nempè paupertate, & præſumptione boni iuris, *Bart. in l. ſi neget num. 2. ff. de liber. agnoſ. Aret. in cap. ſi qui teſtium num 14. & ibi Felyn. num. 9. verſ. ſecundus caſus de teſtib.*

Creſcent.deciſ.8.de iudic. & fuit ſæpiſſimè deciſum, quorum vtrumque hic deficit.

Nam quantum ad paupertatem, illa non
3 ſolum non probatur per Gratianum, prout
probari debet *gloſſ. in l.ſi verò §.qui pro rei qualitate, ff. qui ſatiſd. cogant.Couarr. pract.quæſt. cap. 6.ſub num. 6.Surd.de alim. tit. 7. quæſt. 8. num. 14.* quod imò potius videtur conſtare de contrario, cum nedum in commiſſione per eum obtenta aſſerat, ſe opibus ſatis abundantem, ſed etiam vigore Sententiæ Reuerendiſſimi Attrebaten. adeptus fuerit poſſeſſionem duarum Domorum, cenſuum, vnius prædij, & vnius petij Terræ.

Præſumptio verò boni iuris ipſa quoque ceſſat ex ſententiis contra eum latis, nam ſu-
4 per negocio principali concernenti ſeparationem Thori, præſtationem alimentorum debitam vxori, & deliberationem Domus Sancti Iacobi, contra eum fuerunt latæ duæ ſententiæ in partibus, quæ fuerunt in Curia confirmatæ per D. Beuilaquam, & poſteà, per bo.me. Cardinalem Seraphinum, cuius ſententia nunquam fuit reuocata, ſed tranſitum fecit in iudicatum, & per eam fuit reuocata ſententia Pinzochi lata ad fauorem Gratiani.

Super exceſſu verò executionis ſententiæ
5 prædictæ Cardinalis Seraphini, licet obtinuerit ipſe ſententiam fauorabilem à Reuerendiſſimo Attrebaten. attamen ea nullatenus ſibi ſuffragari poteſt, cum pluries fuerit reſolutum, eſſe iniuſtam, & tanquam talis fuerit per R.P.D. meum Manzanedum reuocata.

Neque etiam obſtare clauſulam, *parito iudicato*, appoſitam in commiſſione directa bo.me. Cardinali Seraphino, qua præcipue Gratianus nitebatur, quia præter id, quod rigor
6 illius fuit mitigatus per aliam commiſſionem eidem directam cum clauſula, *arbitrio Rotæ, Bart.in extrauag. ad reprimendum verb. videbitur num.8.* & fuit ſæpè deciſum, prætenſum iudicatum Sententiæ Pinzochi fuit ablatum per
7 ſententiam Cardinalis Seraphini illius reuocatoriam. Præterea fuit dictum clauſulam, *parito iudicato*, reſpicere illud, quod fuit pronunciatum in ſententia, a qua fuit appellatum, non autem id, quod Iudex antea interloquendo decreuit, ſed vlterius ceſſat cauſa, qua motus fuit Pinzochus ad decernendum alimenta Gratiano, nempè quia bona, ad quorum reſtitutionem agebat poſſidebantur partim ab eius vxore, & partim à Tancrede, hodie autem iſta bona poſſidentur a Gratiano vigore Sententiæ Reuerendiſſimi Attrebaten & propterea alimenta amplius ei non debentur ex regula, ceſſante cauſa &c.

Et ita deciſum &c.

Coram Seraph. in hac cauſa eſt dec. 1226. & coram Manzaned.dec.23.30.48.54.146.164. 210. & 218. quarum deciſionum Manzanedi tertia eſt apud Marchiſan. de commiſſ.part.2.fol.159. & vltima eſt inter recent. deciſ. 102.part.4.tom.1. & coram Buratt.deciſ.60. variæ etiam deciſiones emanarunt coram Litta, Lancellotto, & Ortembergo, quæ non reperiuntur impreſſa.

ADNOTATIO.

De alimentis, & ſumptibus litis collitiganti pauperi ſubminiſtrandis cum regulariter non
8 debeantur ſine ſuis requiſitis, quæ duo aſſignari ſolent nempe paupertas petentis concludenter ab allegante probanda, & illius boni iuris præſumptio reſultans ex ſententia quan-
9 tumuis per appellationē ſuſpenſa, ac de alijs id rē ſpectantibus late agit *Reu.D.de Luc.* Auditor meritiſſimus S.D.N. qui in longa huius Romanę Curię exercitatione ac in operibus editis rectitudinis, & ſcientiæ immenſitatem, & Romæ & Orbi vniuerſo propalauit *in eius tract.de iudic.part.1.diſcurſ.14. per tot.& infra dec.676.*

ROMANA DE GABRIELEIBVS.

Luna 13. Febr. 1612.

ARGVMENTVM.

Ad effectum excludendi vſuram, contractus initus inter aliquos præſumitur potius dationis in ſolutum, quàm in pignus, ſtantibus maximè verbis in eo poſitis, ſuadentibus dationem in ſolutum, de quibus hic.

SVMMARIVM.

1 *Contractus reputatur potius datio in ſolutum, quam in pignus ſi ſit celebratus per verbum*, Aſſigno.
2 *Dictionis* Aſſigno *natura eſt, vt per illud cenſeatur translatum dominium, vbi præceſſit titulus habilis.*
3 *Filio pro ſua legitima debetur portio bonorum hæreditariorum, nec pro ea cogitur pecunias accipere.*
4 *Contractus fauore dotis præſumitur potius datio in ſolutum, quam in pignus, accedente præſertim clauſula*, omni meliori modo.
5 *Datio in ſolutum habet vim ſolutionis.*
6 *Pars vna diſpoſitionis declarat aliam.*
7 *Bona præſumuntur regulariter data, & accepta in ſolutum, & num.13. cum ſeq.*
8 *Præſertim quando illa quoad valorem ſunt proportionata cum debito.*
9 *Declaratur ex his, quæ poſteà fiunt, qualis fuerit mens contrahentium à principio, & an bona ſint data in ſolutum, vel potius in pignus.*
10 *Exceptio non facti calculi non tollit, quin contractus ſit dationis in ſolutum potiuſquam pignoris.*
11 *Intellectus, & explicatio deciſionum, in quibus videtur firmatum, contractum potius cenſeri pignoris, quam dationis inſolutum.*
12 *Verba illa*, donec fuerint deciſa, quæ decidenda erunt, *quomodo ſint accipienda, vt non excludant dationem in ſolutum.*

DECISIO CCXL.

IN hac cauſa iterum propoſui dubium aliàs reſolutum coram Reuerendiſſimo Attrebaten. ſub die 23. Iunij præteriti, & placuit.

Do mi-

Dominis deciſio tunc facta, quod ſcilicet de-
berentur Domus, non autem pecuniæ, quia
1 vt colligitur ex lectura Inſtrumenti inter DD.
Octauium, & Antonium de anno 1583. cele-
brati huiuſmodi Domus fuerunt datæ in ſo-
lutum, non autem in pignus, idque primò
ſuadetur ex eo, quod fuit proceſſũ per viam
aſſignationis ibi (aſſignentur,) cuius verbi na-
tura eſt, vt cenſeatur translatum dominium,
2 vbi ſaltem præceſſit titulus habilis, *Aret. conſ.
159. num. 15. Soccin. conſ. 9. num. 30. Natt. conſ. 496.
num. 5. lib. 3. cum alijs adductis per Menoch. conſ.
201. ſub num. 6.* prout in caſu iſto titulus præ-
3 cedebat partim ex cauſa detractionis legitimę,
pro qua D. Antonio debebatur portio bono-
rum hæreditariorum *l. ſcimus §. repletionem C.
de inoff. teſtam. Dec. conſ. 81. num. 7.* nec aliàs po-
terat cogi ad recipiendas pecunias dimiſſis
Domibus, & alijs ſtabilibus, *Bart. in l. ſuus quo-
que num. 10. ff. de hered. inſtit. Aret. in l. non amplius
§. fin. prope fin. verſ. & ex his, quæ dicta ſunt ff. de
legat. 1. Rip. in l. in quartam num. 126. ff. ad l. falcid.*
cum alijs allegatis *in dicta deciſione coram Reue-
4 rendiſſimo Attrebaten.* partim pro ſolutione do-
tium, quarum fauore præſumitur datio in
ſolutum, vt poſt *Iaſ.* tradit, *Menoch. vbi ſupra
num. 18. & ſeqq.* præſertim ponderando clauſu-
lam, *omni meliori modo*, quæ magis oſtendit
per huiuſmodi aſſignationem voluiſſe partes
dominium transferre, *Pariſ. conſ. 33. num. 22.
lib. 3. Menoch. d. conſ. 201. ſub num. 14. verſ. 4. con-
fert.*

Prætereà fuit conſideratum, quod dicta
aſſignatio fuit facta, vt ſatisfieret D. Antonio,
& ab bonum computum, quod clarè oſten-
5 dit, partes voluiſſe extinguere debitum in
totum, vel in partem; quæ extinctio, cum
non ſequeretur ex ſola datione in pignus, di-
cendum eſt, actum fuiſſe de datione in ſolu-
tum, quæ vim ſatisfactionis habet, *Surd. conſ.
243. num. 7.*

Vlterius fuit ponderata declaratio conſecu-
tiuè facta in eodem Inſtrumento circà alia
bona, vt eſſent communia, & diuidi deberent,
6 quæ oſtendit, prædictas Domus anteà aſſigna-
tas deſiiſſe eſſe communes, & effectas eſſe pro-
prias, & particulares illius, cui aſsignatæ fue-
runt; vna enim pars diſpoſitionis aliam de-
clarat, *l. ſi ſeruus plurium §. fin. ff. de legat. 1.*

Quod etiam ſuadebatur ex eo, quia regu-
lariter res præſumitur in ſolutum data, & ac-
7 cepta, *Bart. in l. gerit num. 27. ff. de acquir. he-
red. Alex. in l. 1. §. per ſeruum il ſecondo num. 7. ff. de
acquir. poſſeſſ.* & fuit dictum in *Romana Palatij
28. Octobris 1574. coram bo. me. Card. Seraphino
relat. inter impreſſ. diuerſ. dec. 168. num. 1. part. 1.* vbi
quod hoc maximè procedit, quando res da-
8 ta eſt proportionata cum debito, prout in ca-
ſu iſto deducitur ex calculo tunc facto, & alijs
adductis *in dicta deciſione coram Reuerendiſſimo At-
trebaten.* nec conſtat, quod bona aſsignata
fuerint vnquam petita, quod arguit bona
fuiſſe in ſolutum data, vt fuit conſideratum
in d. deciſione Romana Palatij, in fine.

Et omnis difficultas videbatur ceſſare ex eo
quod D. Octauius alienauit bona in dicta aſ-
ſignatione ſibi obuenta tanquam propria, &
libera, quod oſtendit, in aſſignatione actum
9 fuiſſe de datione in ſolutum, & dominij tran-
ſlatione, cum aliàs non potuiſſet D. Octa-
uius portionem ſuam alienare, ſi ei tantum
fuiſſet data in pignus: ex his enim, quæ po-
ſteà fiunt, declaratur, qualis fuerit mens con-
trahentium, *l. ſed & Iulianus §. proinde ff. ad Ma-
cedon. Bart. in l. 1. §. ſi quis hoc interdicto num. 2. ff.
de itin. actuq. priuat.*

Non obſtat, quod dicitur, inter Dominos
Octauium, & Antonium nunquam fuiſſe
credita liquidata, & computa ſolidata,
quinimò potius conſtare de errore calcu-
10 li tunc facti; quia, quicquid ſit de verita-
te harum exceptionum, de quibus, ſi opus
erit, poterit videri, fuit reſponſum, prædi-
cta non repugnare dationi in ſolutum, quæ
inſeruire potuit pro ſatisfactione in genere,
vbi creditum ſaltem in genere erat certum,
ſalua meliori liquidatione, prout fuit factum
in caſu iſto.

Nec in contrarium faciunt *deciſiones in cau-
ſa Bononien. de Sancto Petro coram Illuſtriſſimo D.
Cardinali Blanchetto*, quia, vt patet ex earum
lectura, illæ procedunt in terminis iuris com-
11 munis, non autem, vbi ex conuentione par-
tium apparet pro ſatisfactione hæredis fuiſſe
data tot bona in ſolutum, prout in caſu iſto
fuit factum inter DD. Octauium, & Anto-
nium pręuia auctoritate Rotæ Auditorum,
vt fuit ponderatum *in cauſa coram Attreba-
ten.*

Nec demum refragantur illa verba, *donec
fuerint deciſa, quæ decidenda erant*, quia placuit
12 reſponſio aliàs data coram eodem Reueren-
diſsimo Attrebaten, quod illa non referuntur
ad huiuſmodi dationem in ſolutum, ſed ad
ſolutionem ſcutorum triginta communiter
percipiendorum.

Ex quibus &c.

*Aliæ deciſiones in hac cauſa non reperiuntur im-
preſſæ quamuis ex lectura præſentis colligatur alias
eam fuiſſe deciſam ſaltem coram Ortembergo.*

ADNOTATIO.

Contractus an cenſeri debeat dationis in ſolu-
tum, vel potius pignoris, & ex quibus cir-
13 cumſtantijs contradiſtinguatur latè differit
*Aretin. conſ. 159. & Bonden. collectat. legal. 14. num.
181. & ſeqq. Add. ad Gregor. deciſ. 194. Rot. coram
Roias deciſ. 180. 265. & 345. & in rec. deciſ. 249.
part. 15. & dec. 114. par. 17.*

Et quod in dubio præſumatur potius da-
14 tionis in ſolutum, quàm pignoris, *Bonden. loc.
cit. num. 199. & ſeqq.*

LEGIONEN. CONFIRMATIONIS ELECTIONIS.

Lunæ 18. Februarij 1612.

ARGVMENTVM.

Quaſi poſſeſsio eligendi Priorem Monacorum numquid arctet Abbatem ad confirmationẽ Prioris electi.

SVMMARIVM.

1 *Eligendi Monachorum Priorem quaſi poſſeſſio non ſuffragatur ad effectum, vt electus confirmetur ab Abbate.*
2 *Quomodo ſit accipienda iſta concluſio, an ſcilicet procedat in Priore Clauſtrali, an in Conuentuali, & an Abbas poſſit electum in Priorem confirmare, vel non admittere.*
3 *Prior Monacorum quis dicatur Clauſtralis, vel Conuentualis, & num. 4. cum 7.*
Abbas eſt caput Monaſterij, & penes ipſum reſidet omnis Monaſterij poteſtas, omneſque Officiales tenentur ipſi obedire, eodem nu. 3.
5 *Abbas Monaſterij Clauſtralis numquid ligetur ſtatuto Monaſterij, & nu. 8.*
6 *Praeſcriptio in facultatiuis quomodo probetur.*

DECISIO CCXLI.

Eſt part. 4. rec. deciſ. 112.

Praecedens deciſio huius coram Lancellotto eſt apud Marcheſ. de commiſſ. part. 1. fol. 987. ſed alia coram eodem prodiit nullibi impreſſa memorata infra dec. 351. quae pariter eſt in eadem cauſa, & in ea quoque ſunt infra 517. (& eſt 329. part. 4. tom. 1. rec.) 530. 546. & 581.

ADNOTATIO.

Notabilis eſt differentia hic tradita inter Priorem Clauſtralem, & Conuentualem, de qui-
7 bus etiam agunt *Imol in clem. 2. de reſcript. Tamburin. de iur. Abbat. tom. 2. diſp. 1. quaeſt. 4. num. 4. & 5. Selua de Beneficio part. 2. quaeſt. 27. Murg diſquiſit. Paſtoral. Canon. tit. de iure Prioris annexi*, & de differentia hic tradita habetur *apud Buratt. dec. 492. & infra dec. 516.*

Multaſque haec ipſa deciſio refert Abbatum praerogatiuas, inter quas ea eſt praecipua quod Abbas ſit caput totius Conuentus, quapropter non dicitur eſſe de Conuentu, *Coccin. dec. 283.*

Abbates veniunt appellatione Praelatorum *Rotas deciſ. 264. num. 6. deciſ. 220. num. 20. & ſeqq. par. 17. rec.*

Et habent Territorium, nempe Monaſterij *Zacat. dec. 45. nu. 45.*

Munus Abbatis eſt Monachos in ſuo Conuentu acceptare, acceptatos expellere, & expulſos reuocare, *Coccin. deciſ. 1431. nu. 14.*

Siquidem non debet Abbas ſubeſſe Monacis, quod nec per ſtatutum poteſt introduci, quia tale ſtatutum vti repugnans bonis moribus Monaſticis, vt hic dicitur eſſet inualidum, ſed Monaci debent ſubeſſe Abbati, cui propterea competit manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi obedientias ab illis *Canaler. dec. 325.*

Quaſi poſſeſſio eligendi Priorem Clauſtra-
8 lem non ſuffragatur ad effectum cogendi Abbatẽ ad confirmationem niſi conſtet de quaſi poſſeſſione etiam in hac parte *Poſth. de manut. obſeru. 73. num. 28.*

ASTORICEN. CAPPELLANIAE.

Veneris 18. Februarij 1612.

ARGVMENTVM.

Immiſsio eſt concedenda prouiſo de Beneficio iuſtificatis narratis, & quomodo iſta probentur & de iurepatronatus qualitate, an, & quando dicatur Eccleſiaſticum, & quando laicale.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio ad Beneficium vacatum in menſe reſeruato, de ſuo clericatu, & de poſſeſſione defuncti tempore obitus docenti datur abſque alia iuſtificatione gratiae, & nu. 13.*
2 *Clericatus probatur ex litteris Patentibus Ordinarij.*
3 *Obitus defuncti in poſſeſſione Beneficij probatur per teſtes deponentes de publica voce, & fama.*
4 *Limita, niſi concurrat prouiſus ab Ordinario, vel alias non exhibeatur titulus alterius intereſſe praetendentis.*
5 *Obitus probatur ex fide Parochi, vti atteſtantis de re ad ſuum officium ſpectante.*
6 *Inſtrumentum fundationis Beneficij illam non probat, niſi conſtet de effectuatione.*
7 *Inſtrumentum extractum lite pendente abſque citatione partis, & compulſorialibus, non probat iuſpatronatus, & num. 14.*
8 *Iuſpatronatus Eccleſiaſticum cadit ſub reſeruatione.*
9 *Iuſpatronatus dicitur Eccleſiaſticum, & non laicale, quando defertur Clerico non iure ſucceſſionis, & ratione patrimonij, ſed tanquam Canonico in aliqua Eccleſia, & num. 15. vbi de materia remiſſiue.*
10 *Item ſi à fundatore vocentur ad illud perſonae Eccleſiaſticae.*
11 *Item tale dicitur, ſi fuit alicui relictum intuitu alicuius Eccleſiae, etiamſi fuerit relictum conſanguineo.*
12 *Iuſpatronatus relictum Canonicis conſanguineis, his non extantibus, ſi eſt relictum perſonis merè Eccleſiaſticis, & intuitu Eccleſiae dicitur Eccleſiaſticum.*

DECISIO CCXLII.

FVit aliàs ſub die 7. Februarii 1611. reſolutum, Inico non eſſe dandam immiſſionem vigore gratioſae ſubrogationis, quia reſeruatio huius Cappellaniae per ipſum allegata reddebatur turbida ex probationibus adductis ſuper iurepatronatus laicorum, quod impediebat reſeruationem, ex latè adductis *in dicta deciſione*; verum ſupradicta die iterum propoſui cauſam ſuper eiſdem, & Domini

1 pro ipſo tantum informante affirmatiuè reſponderunt, ea præcipuè ratione moti, quia cum iſta Cappellania vacauerit in menſe reſeruato, & Inicus doceat de ſuo clericatu, & de poſſeſſione defuncti de tempore obitus, venit immittendus abſque aliqua iuſtificatione ſuæ gratiæ, *Mohed.dec.292.& 327. Put. dec. 214. lib. 1. & 495. lib. 2.* & fuit dictum *in cauſa Moranden.Parochialis 17. Maij 1600. coram Reu. D.meo Decano*, & aliàs ſæpiſſimè.

Clericatus autem Inici probatur ex literis
2 patentibus Ordinarij, *cap.2. & ibi Abb.in 1.not. de Cleric.Peregrin.Felyn.poſt alios in cap.poſt ceſſionem num.3.& num.15.de probat.* & fuit dictum *in cauſa Agrigentina Beneficij 30.Maij 1611.coram me*, & alias ſæpius.

Obitus verò Petri Tapiæ in poſſeſſione de
3 menſe Aprilis, qui vigore regulæ octauæ mēſium eſt reſeruatus, probatur per teſtes deponentes de publica voce, & fama, quæ probatio, licèt ſola ſit ſufficiens, quando non
4 concurrit prouiſus ab Ordinario, vel alias non exhibetur titulus alicuius intereſſe prætendentis, vt in terminis fuit dictum *in cauſa Placentina Beneficij de Iaraz 1. Iul. 1609. coram Illuſtriſſimo Cardinali Lancellotto*, vbi referuntur *aliæ deciſiones*: tamen in caſu iſto coadiuua-
5 tur probatio ex fide Parochi, cui in ſpectantibus ad eius officium multum defertur *in cauſa Terolen. Beneficij 7. Iun. 1610. coram R. P. D. Manzanedo*.

Nec viſum fuit ſubſiſtere, quod aliàs dice-
6 batur, Cappellaniam eſſe de iurepatronatus Laicorum, quia vltra quod inſtrumentum dotationis, & fundationis de anno 1322. non probatur effectuatum, nec eſt in forma pro-
7 banti, ex quo fuit extractum, lite pendente abſque compulſorialibus, & citatione partis, quod propterea non probat iuſpatronatus, *Rota dec.1. de fid.inſtrum.in non.* fuit reſ-
8 ponſum, quod, quatenus de iurepatronatus conſtaret, illud eſſet Eccleſiaſticum, quod cadit ſub reſeruatione, *Rot. dec. 8. de iurepatr. in antiq.Mandoſ.ad reg.1.Cancell.quæſt. 10. num.5. Couarr. pract.quæſt.cap.26 num.2.verſ. nam & hoc dixerunt.*

Quod autem huiuſmodi iuſpatronatus ſit Eccleſiaſticum, deducitur ex dicto Inſtrumento fundationis, in quo legitur, fundatricem poſt obitum filij diſpoſuiſſe, quod, ſi in Eccleſia Aſtoricen. adeſſet aliquis eius propinquus, vel Mariti Conſanguineus, qui ſit perſona Eccleſiaſtica, vel Canonicus, ipſe Cappellanum ponat, quo caſu cum talis propin-
9 quus, vel conſanguineus præſentationem non habeat per ſucceſſionem, nec ratione patrimonij, ſed tanquam Canonicus in Eccleſia, iuſpatronatus dicitur Eccleſiaſticum, *Abb. in cap. cam te num.4.& in cap. cum autem num. 3. de iurepatr. Felyn.in tract. quando litter. Apoſt. limit.3. Roch.de iurepatr. in verb. ius quæſ. 7. numer. 14. Mandoſ. ſuper dicta reg.1.quæſt.10. num.6. Rebuff. de nominat.quæſt.8. num. 22. & ſuper concordat. in tit.de collat.§.præfatique Ordinarij, in verb.Patroni Eccleſiaſtici, & in prax.benef.de præſent. & inſtit. num.7.* vbi quod in dubio attenditur, an iuſpatronatus deferatur Clerico iure ſucceſſionis, vel aliter, quia Eccleſiaſticum iure ſucceſſionis non datur, *cap.cum decorem, de inſtit. cap.1.de præbend.*

Et hoc eò facilius in caſu iſto ſuadetur, quia deficiente Canonico conſanguineo in Eccleſia Aſtoricen. vocantur à fundatrice perſonæ
10 merè Eccleſiaſticæ, Decanus ſcilicet. & Theſaurarius in eadem Eccleſia Aſtoricen. pro tempore exiſten. vndè ex quo ſunt vocati etiā ſucceſſores in dignitate, nec poteſt iuſpatronatus vllo vnquam tempore ratione ſucceſſionis redire ad laicos, cenſeri debet Eccleſiaſticum, *ex trad.per Anton.de Butr.in cap.dilectus il terzo ſub num. 12.& ibi Abb. num.5. in fin. Ancharr.ſub num.1. de præbend. & per Card. conſ. 82. num.3.in fin.*

Pro quo etiam facit, quòd ſicut iuſpatronatus Decano, Theſaurario, & ſucceſſoribus
11 relictum cenſetur intuitu Eccleſiæ, ex ſupradictis, ita etiam Canonico conſanguineo, ne idem iuſpatronatus diuerſo iure cenſeatur, *ad text.in Lannua §.Attia ff.de ann.leg.*& tradit *Menoch præſumpt.113.num.5.ad fin.lib.4.*

Prætereà omnis difficultas videtur ceſſare ex eo, quòd modo non probantur extare Ca-
12 nonici conſanguinei; ideò cum illis deficientibus, ſit relictum perſonis merè Eccleſiaſticis nomine Eccleſiæ, ſine difficultate iuſpatronatus ratione perſonarum, quibus competit, dicitur Eccleſiaſticum, *Abb.in d.cap. cam te num. 4.de iurepatr.Mandoſ. ad reg.1. quæſt.10. numer. 6.* etiamſi ab initio fuiſſet relictum laicis, *Pariſ. conſ.35.nu.2.lib.4.*

Et ita deciſum &c.

Eſt in eadem cauſa ſupra deciſ.189.

ADNOTATIO.

13 Quoad requiſita gratioſi ſubrogati ad effectum immiſſionis *ſupra deciſ 202.& alibi*.
14 Iura quando dicantur in forma probanti, *vide ſupra dec.102.& 228.& infra deciſ. 504.& 550.*

Iuſpatronatus triplex eſt, laicale ſcilicet, Ec-
15 cleſiaſticum, & mixtum, & de eorum differentijs agitur *poſt d.dec.189. ac etiam per Viuian. de iurepatron.lib.1.cap.3.*

AMERINA BENEFICII.

Lunæ 20. Febr. 1612.

ARGVMENTVM.

Valor Beneficii narratus per non exceſſum, ſiue modum negatiuum, ex quibus dicatur iuſtificatus.

SVMMARIVM.

1 *Valor beneficij narratus per non exceſſum in ducat. 24. de Camera bene probatur per teſtes reddentes cauſam ſcientiæ eorum dicti, & quomodo debeant ſuper hoc deponere, & nu.5.*

2 *Valor*

2 *Valor ita narratus reſultat ex ſemiplena probatione, & nu.6.*
3 *Exceſſus iuſtificationis valoris beneficij in parua ſumma non attenditur in Rota, qua ſolet concedere augumentum, vel diminutionem in ſexta parte, prout expedit illi, qui gratiam iuſtificare tenetur, & n.8.*
4 *Depoſitio vnius teſtis adminiculata ſufficit pro iuſtificatione valoris beneficij narrati per non exceſſum ducatorum 24. & n.7.*

DECISIO CCXLIII.

IN hac cauſa ſub die 15. Decembris proximè præteritè fuit reſolutum, gratiam Rodulphi eſſe in omnibus iuſtificatam, præterquam quoad valorem, cuius probatio viſa fuit coadiuuanda, & propterea pro parte Rodulphi fuerunt plures teſtes ſuper hoc in Curia examinati: vndè propoſito dubio ſuper dicto valore, quem fuit narratum non exce-
1 dere ducatos 24. de Camera, Domini reſponderunt pro Rodulpho informante, moti ex depoſitionibus plurium teſtium, qui dicunt fructus huiuſmodi beneficij non excedere ſcuta 35. monetæ, & reddunt cauſam ſcientiæ, quia primus fuit laborator terrarum beneficij ſpatio 15. annorum, & quartus adhibuit omnem diligentiam pro habenda certa informatione fructuum huius beneficij, eo quia volebat illius Terras conducere, & reliqui erant vicini, & deponunt de auditu ab eiſdem laboratoribus, & aliqui eorum deponunt etiam de auditu publico, & de publica voce, & fama, quæ probatio ita adminicula-
2 ta viſa fuit pluſquam ſufficiens pro iuſtificatione valoris narrati, ad cuius effectum ſufficit ſemiplena probatio, *Caſ. de Graff. dec. 3. nu. 4.6. & 7. de probat. & dec. 2. num. 1. de except. Egid. dec. 675. Mohed. dec. 148. num. 4.* & fuit dictum in *Pampilonen. Prioratus 21. Iun. 1599. coram bo. me. Card. Pamphilio.*

Non obſtat, quod dicta ſcuta 35. monetæ excedant ducatos 24. de Camera, quia fuit reſponſum exceſſum conſiſtere in parua ſum-
3 ma, quam Rota non ſolet attendere in iuſtificatione valoris, cum ſoleat concedere augumentum, vel diminutionem in ſexta parte, prout magis expedit illi, qui gratiam iuſtificare tenetur, iuxta *deciſ. Verall. 338. incip. Rota ſemper conſueuit lib. 1. in manuſcript.* & fuit dictũ *in cauſa Hiſpalen. beneficij 21. Maij 1604. coram R. P. D. meo Decano*, & aliàs ſæpius.

Vltra quod adeſt depoſitio dicti quarti teſtis, qui benè deponit de certa ſcientia, fructus beneficij non excedere ſcuta 30. monetę,
4 quæ non aſcendunt ad dictos ducatos 24. de Camera, cuius depoſitionem vt ſupra adminiculatam ſolam ſufficere pro iuſtificatione gratiæ, dixit *Rota coram Caſ. de Graff. d. deciſ. 3. ſub num. 4. & ſeqq. de probat.*

Et ex his, & alijs adductis per informantes, valor narratus viſus fuit ſufficienter iuſtificatus.

Eſt in eadem cauſa ſupra deciſ. 233.

ADNOTATIO.

De probatione valoris beneficiorum *ſupra deciſ. 40.* & de illo probando per non exceſſum, ſiue
5 per modum negatiuum, vt hic *Em. Otthob. dec. 58. num. 18. & ſeqq. & dec. 172. num. 4. & ſeqq.*
6 vbi, vt hic, quod ſufficiat etiam ſemiplena probatio pro iuſtificatione valoris narrati per non exceſſum *dec. 73. num. 11. part. 11. & dec. 394. num. 9. par. 12. rec.* & per vnicum teſtem *Pen. dec. 1036. num. 2. & ſeq.* & de materia latiſſimè *Vr-*
7 *ſell. concluſ. 145. Lotther. de re benefic. lib. 3. quæſt. 20. num. 49. & ſeqq. & infra dec. 262. & 471.*

Stylus Rotæ, quod pro ſubſtinendis prouiſionibus beneficiorum condonare ſoleat ſex-
8 tam partem valoris canonizatur *in dec. 73. nu. 11. part. 11. dec. 394. nu. 9. part. 12. rec.*

ROMANA CENSVS.

Lunæ 20. Febr. 1612.

ARGVMENTVM.

Cenſus extinctio quomodo fiat, & an poſſint aliquando reuiuiſcere illius iura, & quomodo Domino cenſus conſulatur in caſu euictionis rei pro extinctione aſſignatæ.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus extinctio fit per actum retroſimilem conſenſum ſcilicet, & reſtitutionem ſortis, & n. 11.*
2 *Cenſu extincto fructus amplius non debentur.*
3 *Solutio facta cum obligatione de reſtituendo prioribus, & potioribus creditoribus quid operetur in cenſu, tam reſpectu ſortis, quam etiam fructuum.*
4 *Cenſus ſemel extinctus in euentum euicti pretij non reuiuiſcit, ſed fit tranſitus ad alium contractum ex æquitate tamen domino illius ſubuenitur.*
5 *Dominus, ſiue emptor cenſus non poteſt repetere ſortem illius.*
6 *Declaratur deciſio Caualerij 71.*
7 *Declaratur alia deciſio Seraphini 872.*
8 *Cenſus extinguitur per iurium confuſionem, & tunc cenſus poteſt reuiuiſcere, & num. 9. 14. & ſeqq. & quibus alijs in caſibus cenſus extinguatur, num. 12. remiſſiuè.*
10 *De cenſibus qui potiſſimum tractent.*
13 *Cenſus poteſt extingui, etiam inuito creditore, pro aliqua parte conſiderabili.*

DECISIO CCXLIV.

D. Flauius filius Matthei Boccarini ex bonis Domini Valerij Vrſini, de mandato Congregationis Baronum diſtractis, integrã ſui crediti ſatisfactionem tàm pro ſorte principali, quàm pro fructibus cenſus decurſis conſecutus fuit ſub cautione de reſtituendo prioribus, & potioribus, & cum reſeruatione iurium ſuorum: vndè cum poſteà partem crediti exacti anteriori creditori reſtituerit, & antequam illam à poſteriori creditore recupera-

peruenerit, lapſi fuerint plures anni, & pro-
ptereà D. Flauius vltra ſortẽ prætenderet fru-
ctus cenſus pro illa rata temporis intermedij,
& partis reſtitutæ; ideò ſupradicta die dubi-
taui, an cenſus, de quo agitur, cenſeatur ex-
tinctus, ita & taliter, quod fructus amplius
non debeantur, & Domini vnanimiter reſ-
ponderunt, cenſum fuiſſe extinctum, & fru-
1 ctus non deberi, ea præcipue ratione moti,
quia in caſu iſto interuenit actus retroſimilis cō
ſenſus, & reſtitutionis ſortis principalis, prout
in retrouenditione requiritur, *per Text. in l. 1.
C. quand. lic. ab empt. diſced. & l. ab emptione, & ibi
Bart. & Doct. ff. de pact.* quo caſu cenſus dicitur
2 extinctus, & fructus non debentur, *Veralli.
dec. 103. part. 1.* & fuit dictum *in Romana Saluia-
ni interdicti 23. Iun. 1600. coram Litta, & in cauſa
Romana anterioritatis 4. Febr. 1608. coram bo. me.
Iuſto.*

Nec obſtare dixerunt, quod ſolutio in ca-
ſu iſto fuerit facta cum obligatione de reſti-
tuendo prioribus, & cum reſeruatione iuriũ,
3 & quod propterea ſecuta reſtitutione partis
crediti exacti primæua iura quoad illam in ſuo
robore permanſerint: quia fuit reſponſum,
ſupradicta potuiſſe ſolum operari quoad ſor-
tem principalem, & fructus ante ſolutionem
decurſos, quod ſcilicet pro illis D. Flauius
in caſu euictionis poſſit redire ad primæua iu-
4 ra ſaltem vtili actione ex æquitate *Tan. deciſ.
117.* & in iſtis terminis fuit dictum *in dicta Ro-
mana anterioritatis coram bo. me. Iuſto;* non autem,
vt cenſus ſemel extinctus in euentum euicti
pretij poſſit reuiuiſcere, ex regula *l. inter ſtipulan-
tē §. ſacram in princ. ff. de verb. oblig. & l. qui res §.
aream ff. de ſolut.* quæ maximè habet locum in
contractu cenſus, in cuius extinctione fit tran-
ſitus ad alium contractum retrouenditionis,
vt per *Surd. conſ. 145. poſt nu. 35.*

Et hoc comprobatur ex eo, quia licèt D.
Flauius reſtituerit partem crediti exacti, tamẽ
5 illam poſtea recuperauit, quod facere non
potuiſſet, ſi cenſus reuiuiſceret, cum ex con-
ſtitutionibus Apoſtolicis ſuper modo creandi
cenſus ſit omnino prohibita emptori repeti-
tio ſortis cenſus, vt fuit dictum *in cauſa Ro-
mana cenſus 29. Nouembris 1593. coram bo. mem.
Card. Pamphilio.*

Minus obſtare deciſionem *in cauſa Romana
fructuum cenſus 22. Iun. 1609. coram R. P. D. meo
6 Caualerio*, quia vltra quod in ea articulus nõ
fuit principaliter diſcuſſus, ſed incidenter ad
effectum manutentionis, deciſio illa in ſe-
quentibus diſputationibus fuit deducta in cõ-
trouerſiam, & Domini habuerunt in ea ma-
ximam difficultatem, & cauſa adhuc pendet
indeciſa, nec loquitur in iſtis terminis, vt pa-
tet ex eius lectura.

Nec demum refragari, quod dicitur de ter-
7 tio, qui ſi vigore Bullæ Gregorianæ retrahat
venditionem factam Cenſuario cenſus per iu-
rium confuſionem ſemel extinctus reuiuiſcat
*& dec. in cauſa Romana cenſus 10. Maij 1589. cor.
bo. me. Card. Seraphino*: quia pro reſponſione
8 Domini dicebant, maximam eſſe diuerſita-
tem inter extinctionem per actum retroſimi-
lem ſolutionis factam, vt in caſu iſto, & per
iurium confuſionem, nam quando fit extin-
ctio per iurium confuſionem, Dominus cen-
ſus non intendit principaliter illum extingue-
re, ſed extinctio prouenit ex incompatibilita-
te, quæ reſultat ex eo, quod res ſua nemini
poteſt ſeruire, & non poteſt eſſe eadem per-
ſona creditor, & debitor, vndè non mirum
9 ſi ceſſante incompatibilitate, cenſus reuiuiſcat;
ſed aliud eſt in caſu iſto, in quo partes per
actum retroſimilem ſolutionis cenſum om-
ninò extinguere voluerunt, nec quoad illius
extinctionem, vt dictum eſt, conditionem
aliquam, ſeu iurium reſeruationem appoſue-
runt, & ſic illa deciſio non applicatur.

Et ita deciſum &c.

Deciſio iſta eſt 411. poſt Cenc. de cenſib.

ADNOTATIO.

De cenſibus extant pleni tractatus *Fallerij, Na-
uarri, Auendani, Boccaccij, Cencij, Duar-
10 di, & aliorum.* Cenſus extinctio fit per actum
retroſimilem conſenſum ſcilicet contrahen-
tium, & pretij reſtitutionem *Cenc. de cenſib.
11 quæſt. 101. num. 14. in fin.* & citata hac noſtra
deciſione *Rot. poſt eundem dec. 396. Add. ad Buratt.
deciſ. 641. & infra deciſ. 540. in fin. & deciſ. 606.
num. 1.*

12 Alios modos extinguendi cenſus *vide apud
Cenc. d. quæſt. 101. & per multas quæſtiones ſubſequē-
tes.*

Poteſt extingui pro quacumque parte vo-
13 lente creditore, & eo recuſante pro parte cõ-
ſiderabili *Cenc. de cenſib. quæſt. 110. deciſ. 154. par.
5. rec.*

Commendat hanc noſtram deciſionem *R.
P. D. de Luc. in tract. de feud. diſcurſ. 81.* vbi etiam
14 late comprobat concluſionem, quod cenſus
ſemel extinctus per receptionem capitalis am-
plius non reuiuiſcat quantumuis creditor co-
geretur pecunias refundere virtute obligatio-
nis de reſtituendo prioribus, & potioribus.

Sed contrarium, & quod tunc cenſus re-
15 uiuiſcat, quia extinctio mediante pecunia re-
ſtitutioni obnoxia dicitur facta reuocabiliter,
& conditionaliter quatenus non reſtituatur,
quo caſu reſtitutionis eueniente ſolutio, quæ
eſt actus retroſimilis in extinctione omninò
requiſitus habetur pro non facta, & titulus
reducitur ad non titulum, ita vt dominus cen-
ſus ad primæua iura pro conſequendis fructi-
bus illico reuertatur, firmauit *Rota in alia Ro-
mana cenſus 24. Nouembris 1628. coram Ghiſlerio
relata per Adden. ad Buratt. d. dec. 641. num. 16.*
vbi cum ea tranſit, & ita iudicatum in Con-
gregatione Baronum teſtatur, *idem D. de Luc.
d. diſcurſ. 81. faciunt infra dicenda poſt dec. 540.*

Indubitanter hæc poſterior opinio haberet
locum ſi in actu receptionis pecuniarum fuiſ-
16 ſet appoſitum pactum redeundi ad primæua
iura in caſu earum auocationis, ſeu reſtitutio-
nis, vt fuit obſeruatum *in d. Romana cenſus co-
ram Ghiſlerio*, & tradit *Adden. ad Buratt. vbi
ſupra num. 17.*

VE-

VENETA CENSVS.

Veneris 24. Febru. 1612.

ARGVMENTVM.

Cenſus dominium quomodo probetur, & ex quibus præſumatur ſimulatus, cuique incumbat onus probandi contractum eſſe ſimulatũ.

SVMMARIVM.

1 *Dominium, & pertinentia cenſus probatur ex inſtrumento creationis illius, cantante in faciem agentis.*

2 *Declaratur, vt non procedat, ſi nomen creditoris fuit ſimulatè appoſitum.*

3 *Simulatum eſſe contractum, probare debet, qui dicit, & num. 18. & ſeq.*

4 *In dubio ſtatur inſtrumento, donec contrarium probetur.*

5 *Simulatio in dubio non præſumitur.*

6 *Simulationem probare non ſufficit, niſi probetur quoque cauſa ſimulandi, & n. 21.*

7 *Animus fraudandi legem prohibentem donationem inter virum, & vxorem ſufficit pro cauſa ſimulandi.*

8 *Quomodo intelligatur iſta concluſio, & nu. 9.*

10 *Maritus non prohibetur acquirere vxori de ſuis proprijs pecunijs, licet vxor ad illarum reſtitutionem teneatur, & nu. 11. 13. 17. & 20.*

12 *Emptio facta per patrem nomine filij ſpurij præſumitur ſimulata, & facta in fraudem legis & n. 14.*

15 *Donatio facta à marito fauore vxoris habet implicitum ſtatum validitatis, niſi expreſsè, vel tacitè à marito reuocetur ante mortem.*

16 *Aſſertio qualibet præſumitur ſimulata, per quam de caſu prohibito deuenitur ad permiſſum inter perſonas prohibitas.*

22 *Dominium rei emptæ cum aliena pecunia an acquiratur ementi, vel domino pecuniarum & n. ſeq.*

DECISIO CCXLV.

PLacuerunt Dominis *deciſiones in hac cauſa facta coram R.P.D. meo Marcomontio*, in
quibus fuit firmatum, cenſum ſpectare ad D.
Lauiniã, ex eo præcipue, quod inſtrumentum
1 emptionis ipſius cantat ad fauorem eiuſdem
D. Lauiniæ, quo caſu ei dicitur acquiſitus,
tàm quoad dominium, quàm quoad commodum
illius, *l. cum propria, & ibi Ang. in Summ.
& in l. multum intereſt num. 1. in fine, C. ſi quis alteri, vel ſibi*, cum alijs *in dictis deciſionibus* allegatis.
Neque obſtare, quod pro Dominis de Po-
2 la iterum replicabatur, hoc non procedere,
vbi nomen vxoris ſimulatè apponitur, *d. l. cum
propria, & ibi not.* quia fuit reſponſum in caſu
iſto non probari, in emptione huius cenſus
facta per Antoiſium ad fauorem Lauiniæ eius
vxoris nomen illius fuiſſe ſimulatè appoſitũ
3 prout probari debet, *d. l. cum propria, ibi, docenti
tibi veritatem*, & tradit ibidem *gloſſ. in verb.
docenti, & in l. ſi filij verb. proba, C. de donat. inter
vir. & vxor. vbi Salycet. num. 2. in princ. & num. 3.
verſ. ex prædictis, & in d. l. cum propria num. 4. vbi
4 etiam Ang. in princ.* quod optima ratione com-
probatur, quia in dubio ſtatur Inſtrumento,
donec contrarium probetur, *vt per gloſſ. in dictis
locis, & in d. l. multum intereſt, verb. ſcriptũ, C. ſi quis
alteri, vel ſibi, Bald. conſ. 67. num. 1. in primo caſu
5 in fin. lib.* 5. ac etiam quia in dubio ſimulatio
non præſumitur; *vt per Bald. in l. quamuis, per
illum text. iuncta gloſſ. ſi quis alteri, vel ſibi, & d.
conſ. 67. num. 1. in primo caſu, in fine*: & quidem
6 non ſufficit probare ſimulationem, niſi etiam
probetur cauſa ſimulandi, eaque probabilis,
ſufficiens, & veriſimilis *Bart. conſ. 65. num. 4. lib.
1.* cum alijs *in d. deciſionibus* allegatis.
Nec viſum fuit, poſſe applicari, quod di-
7 cebatur, pro cauſa ſimulandi ſufficere frau-
dem, quæ committitur contra legem prohi-
bentem donationem inter virum, & vxorem,
8 quia hoc poſſet procedere reſpectu pretij, ſi
maritus faſſus fuiſſet, quod eſſet vxoris, vt
tradit *Salyc. in l. ſi mater num. 1. verſ. & vltra videtur
C. de contrahen. empt. Alex. conſ. 18. num. 3. lib. 3.*
non autem reſpectum cenſus, qui licèt fuerit
emptus de pecunijs mariti, non tamen ex hoc
9 ſolo reſultat, quod cenſus verè non fuerit
quæſitus vxori, vt eſt *Text. in d. l. multum intereſt,
C. ſi quis alteri, vel ſibi*, & per conſequens
ex precio nec poteſt inferri ad ſimulationem
ipſius cenſus, *vt ibidem per illum text.* inquit
Bald. num. 1. verſ. ſed nunquid, & poſt eum *Salycet.
num. 3. in fine*, & merito, quia maritus non
10 prohibetur acquirere vxori de ſuis proprijs
pecunijs, licèt vxor ad illorum reſtitutionem
teneatur, *l. ſi filij, & ibi not. C. de donat. inter vir.
& vxor.* & colligitur *ex text. in d. l. multum intereſt
C. ſi quis alteri, vel ſibi.*
Minus etiam placuerunt coniecturæ addu-
ctæ ad arguendam ſimulationem, quia viſæ
11 fuerunt ſatis leues, neque ex illis poſſe infer-
ri ad aliquam ſimulationem reſpectu cenſus;
& quantum ad primã elicitam ex coniunctio-
ne perſonarum, illa viſa fuit omninò ceſſare
ex d. l. multum intereſt, & d. l. ſi filij, in quibus
permittitur marito, poſſe verè vxori acqui-
rere.
Alia verò deducta ex ſimili emptionis fa-
12 ctæ per Patrem nomine filij ſpurij, quæ præ-
ſumitur ſimulata, vti facta in fraudem legis,
l. 1. verſ. ſiue itaque, C. de natural. liber. non appli-
catur, ex quo ibi adeſt expreſſa prohibitio le-
gis, qua Patri interdicitur, nedum donare fi-
lio ſpurio, ſed etiam pro eo emere, quæ pro-
13 hibitio ceſſat in marito, qui non ſolum à le-
ge pro vxore acquirere non prohibetur, qui-
nimò permittitur, *d. l. ſi filij, & l. multum intereſt, cum alijs allegat.* & vlterius lex magis re-
14 ſiſtit donationi factæ per Patrem filio ſpurio,
quàm donationi factæ per maritum vxori,
cum illa ſit ſimpliciter interdicta, hæc autem
habeat implicitum ſtatum validitatis, niſi vel
15 expreſsè, vel tacitè à marito ante mortem
reuocetur. *l. cum hic ſtatus §. 1. ff. de donat. int. vir.
& vxor. l. res vxoris C. eodem tit.* cum alijs *in poſteriori
deciſ. R.P.D. mei Marcomontij* adductis.
Tertia coniectura, quod qualibet aſſertio,
16 per quam de caſu prohibito deuenitur ad
permiſſum inter perſonas prohibitas præſu-
matur

Digitized b

ſumatur ſimulata, nec ipſa præſenti caſui applicatur, ex quo per emptionem cenſus pro Vxore non deuenitur perneceſsè ad donationem pretij, vt ſupra dixi; vltrà quod donatio non eſt totaliter de prohibitis, vt patet *ex ſuprà allegatis*.

Quarta, & vltima coniectura fundata in commixtione duorum Contractuum non fa-
cit ad rem, quia præſupponit id, de quo quæ-
ritur, nempè quod emptio Cenſus facta à ma-
17 rito nomine Vxoris contineat donationem
mariti ad fauorem illius, quod tamen omni-
nò ceſſat, vt patet *ex d. l. multum intereſt, C. ſi quis alteri, vel ſibi*, cum alijs allegatis.

Quod tandem dicebatur, Antoiſium exegiſſe fructus iſtius Cenſus, non probatur, quinimò potius apparet de contrario, nempè quod fuerint exacti à Lauinia. Et ità ex his, & alijs adductis *in dictis deciſionibus factis coram R. P. D. meo Marcomontio*, & per Informantes pro D. Lauinia, placuit, ſtandum eſſe in deciſis.

Sunt in hac cauſa deciſiones 165. *&* 166. *poſt Cenc. & Duard. de cenſib. quarum prima eſt* 262. *par.* 1. *rec. infra deciſ.* 499.

ADNOTATIO.

18 De modis probandi ſimulationem *V. Bonden. collect. legal.* 5. *num.* 41. *& ſeqq. vbi nu.* 59.
& ſeqq. refert modos ad illam excludendam,
19 quos etiam congerit *Paitell. expedit. ciuil.* 87.
& ibi in Annot.

Similis emptio vxoris nomine per maritum
facta theorice examinatur per *Bald. in l. multum intereſt num.* 2. *C. ſi quis alteri, vel ſibi*, & ſi-
mulata reputatur, ita vt vxoris nomen non
veniat attendendum quatenus conſtet, quod
20 vir ſoluerit pretium, & quod ipſe habuerit
rem emptam, ſimileſque concurrant facti circumſtantiæ ex quibus colligatur vxorem habuiſſe nudum nomen, & totum commodum, & incommodum fuiſſe mariti, cui propterea res empta erit acquiſita, non autem vxori nominatæ in Inſtrumento, quæ iudicabitur nuda miniſtra, cum ad illam non perueniat, nec damnum, nec vtilitas ex emptione reſultans, quam *Bald.* theoricam refert, & ſequitur *Gratian. diſcept* 950. *numer.* 41. *& diſcept.* 970. *num.* 16. & de materia tractat *Rot. deciſ.* 771. *par.* 2. *& deciſ.* 302. *num.* 5. *& ſeq par.* 10. *rec.*

Concluſiones hic deductæ, quod ſimulatio
non præſumatur, ſed ſit ab allegante proban-
da, & quidem probationibus concludentibus,
21 & efficacibus, maxime quando in contrarium
reſiſtit publicum Inſtrumentum, nec vnquam ſufficienter probata dici poſſit niſi docto de cauſa ſimulãdi, quæ licet nõ requiratur perneceſſe, & in ſe vera, apparere tamen debet ſaltem à partibus opinata, veriſimilis, & actibus geſtis proportionata, exornantur *in deciſ.* 54. *num.* 6. *& ſeqq.* vbi agitur de ſimulatione contractui venditionis obiecta *par.* 17. *recent.* vbi etiam *num.* 3. probatur, quod bona empta acquiruntur ementi licet cum aliena pecunia fuerint empta, & ad materiam *ſupra deciſ.* 78.

Quod autem emens alterius nomine domi-
nium illi non acquirat, ſed id ſibi retineat niſi
22 conſtet, quod emerit de mandato illius cuius
nomine facta fuit emptio, vel de illius ratificatione, firmat *Gabr. conſ.* 80. *lib.* 1. *Rot. deciſ.* 160. *poſt Cenc. de cenſib. & deciſ.* 606. *num.* 11. *par.* 4. *tom.* 2. *recent.*

Et quod dominium rei emptæ cum aliena
23 pecunia acquiratur ementi, non autem Domi-
no pecuniarum *deciſ.* 391. *num.* 23. *& ſeqq. par.* 17. *recent.*

VALENTINA PRÆTENSÆ ILLEGITIMITATIS.

Ven. 19. *Martij* 1612.

ARGVMENTVM.

Nuptiæ inceſtuoſæ non impediunt ſusceptorũ filiorum legitimitatem, vbi affinitas, vel ſanguinis coniunctio à coniugibus ignorabatur, quando hæc ignorantia inducat bonam fidem, & quando etiam præſumatur diſpenſatio.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum non datur, vbi non conſtat de læſione, de qua debet plenè, et concludenter conſtare.*

2 *Legitimitas reſultat ex leuioribus probationibus, vbi agitur ad effectum ſucceſſionis, et numer.* 13. *cum ſeqq.*

3 *Legitimi dicuntur filij etiam nati ex coniugibus inter ſe ſanguine coniunctis in ſecundo, et tertiò gradu, niſi conſtet, coniuges habuiſſe ſcientiam huius impedimenti, et ad hoc ſufficit bonas fides vnius ex coniugibus.*

4 *Bona fides, et ignorantia impedimenti matrimonij in dubio præſumitur.*

5 *Ignorantia præſumitur ex abſentia, vnaque præſumptio tollit aliam.*

6 *Matrimonium, vbi eſt clandeſtinum ignorantia in coniugibus non præſumitur, et tale dicitur, ſi ſit contractum abſque denunciationibus, quæ tamen in dubio præſumuntur & n.* 20. *cum ſeqq.*

7 *Matrimonium contractum inter conſanguineos, præſumitur contractum, cum diſpenſatione Papæ, ex longa cohabitatione, et ex alijs, de quibus ibidem, et num.* 8.

8 *Diſpenſatio matrimonij, contracti inter conſanguineos, præſumitur ex ſpatio decem annorum.*

11 *Edere iura ad inſtantiam non habentis intereſſe nemo tenetur.*

Probatio non admittitur, neque expectatur, cuius euentus nihil operaretur eodem num. 11.

12 *Tituli inualidi productio excludit præſumptionem tituli validi, & n.* 24. *cum ſeqq.*

DECISIO CCXLVI.

Poſt 2. *lib. conſ. Farin. deciſ.* 354.

Sunt in eadem cauſa coram Caualer. deciſ. 82. 103.

103. *et* 123. *Infra deciſ.* 623. *et* 678. *et coram Duran. deciſ.* 162.

ADNOTATIO.

Legitimitas filiorum probatur ex matrimonio
13 legitime contracto inter parentes *Em. Otthob. dec.* 252. *n.* 1. & quomodo huiuſmodi matrimonium probetur *V. Buratt. deciſ.* 130. *per tot. vbi num.* 16. allegat noſtram *deciſionem* ad firmandum, quod non præſumantur omiſſæ denunciationes.

Probatio matrimonij leuior ſufficit ad effe-
14 ctum legitimitatis prolis, ac ſucceſſionis filiorum *Caualer. deciſ.* 123. *Merlin. deciſ.* 164. *nu.* 1. *et deciſ.* 634. *num.* 5. *Gregor. et Add. deciſ.* 247, *et* 248.

Quidquid ſit vbi tractatur de fædere matri-
15 monij ad quem effectum probatio debet eſſe plena, & concludens *Gregor. et Add. loc. cit. Vbald. deciſ.* 66. *num.* 8. *deciſ.* 390. *num.* 2. *par.* 2. *rec.* vbi allegatur hæc noſtra deciſio, & firmatur ad effectum legitimitatis probari ex cohabitatione decennali, & diſtinguendo traditur *in Auenionen. fideicom.* 26. *Iunij* 1675. *cor. Illu. Calatain.*
16 Prolis itaque probatur legitimitas ex eo ſolum, quod coniuges ſimul cohabitauerint *deciſ.* 86. *num.* 8. *par.* 12. *et deciſ.* 433. *num.* 15. *par.* 14. *recent.*

Vel ex eo, quod filius natus ſit ex muliere,
17 quæ publicè reputabatur pro vxore *Coccin. deciſ.* 1823. & in puncto matrimonij initi inter conſanguineos, quod ſit præſumenda diſpenſatio Apoſtolica ſtante longæuo coniugum cohabitatione, ac publica æſtimatione *deciſ.* 233. *num.* 19. *par.* 10. *rec.*

Quamuis conſtet de vitioſo, & infecto principio, nempe de antecedenti concubinatu,
18 quia adhuc ex coniugũ cohabitatione, ac ex communi æſtimatione præſumitur matrimonium ad hunc effectum, quod filij iudicentur legitimi *Adden. ad Buratt. deciſ.* 530. vbi refert opinionem contrariam.

Diſpenſationes matrimoniales in ſecundo
19 conſanguinitatis gradu non conceduntur niſi inter Principes, & ob publicam vtilitatem *Coccin. deciſ.* 2222. *num.* 21.

Denunciationes in matrimonio non requiruntur de ſubſtantia, ſed ad bene eſſe, ideoque
20 illorum defectus nõ reddit irritum matrimonium *Buratt. deciſ.* 530. *num.* 15. *deciſ.* 634. *nu.* 7. *et deciſ.* 693. *num.* 3. vbi teſtatur de communi Theologorum, & Canoniſtarum ſententia, *deciſ.* 391. *num.* 3. *par.* 11. *recent.* vbi quod ita ſæpius reſoluit Sacra Congregatio Concilij.

Omitti tamen non debent ſine licentia or-
21 dinarij, & ex aliqua legitima cauſa *Dunoz. Sen. deciſ.* 308. *num.* 15.

Siquidem earum omiſſio ſemper importat
22 notabilem ſuſpicionem *Buratt. deciſ.* 634. *nu.* 8.

Et quod omiſſio denunciationum ſit vna
23 ex coniecturis cum alijs iuncta conſiderabilis ad effectum arguendi metum in matrimonio *Buratt. deciſ.* 86. *num.* 20.

Titulum producens præſumitur, quod producat meliorem, & efficaciorem quem ha-
24 beat ad excluſionem cuiuslibet alterius ſiue veri, ſiue præſumpti *Merlin. deciſ.* 702. *nu.* 14. *Buratt. deciſ.* 46. *num.* 8. *deciſ.* 792. *num.* 2. *et deciſ.* 846. *num. pariter* 2. *Celſ. deciſ.* 239. *num.* 11. *et deciſ.* 273. *num.* 12. *Carill. deciſ.* 94. *num.* 4. *Dunoz. iun. deciſ.* 731. *num.* 2. *Duran. diſcurſ.* 285. *num.* 148. *deciſ.* 336. *num.* 30. *par.* 10. *et deciſ.* 154. *num.* 17. *par.* 12. *recent.*
25 Lim. ſi productio fuit facta ad alium finem *Dunoz. Sen. deciſ.* 79. *num.* 12. *et deciſ.* 96. *nu.* 10.

Vel ſi producens iuuari poteſt alio titulo
26 *Buratt. deciſ.* 846. *num.* 4. *Dunoz. Sen. deciſ.* 171. *num.* 15. vbi quod ex productione vnius tituli
27 non valet inferri ad carentiam alterius *Duran. deciſ.* 143. *num.* 3.

Prout etiam concluſio præmiſſa, quod pro-
28 ducens cenſeatur producere meliorem titulum venit intelligẽda de productione voluntaria cũ aliud dicendũ ſit de productione coacta, vt relata hanc noſtra deciſione diſtinguendo tradit *Dunoz. deciſ.* 117. *num.* 17.

FERRARIEN. BONORVM.

Luna 19. *Martij* 1612.

ARGVMENTVM.

Promiſſio euictionis facta verbis, & clauſulis generalibus per venditorem emptori locum habet, quomodocumque euictio ſequatur etiam ex facto Iudicis iniuſto.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſio euictionis ſub verbis, & clauſulis generalibus, comprehendit euictionem quomodocumque contingat, & num.* 8. *et ſeq.*
2 *Euictionis ſecuta facto iudicis iniuſto periculum non ſpectat ad venditorem, ſed ad emptorem.*
3 *Declara, vt non procedat, quando euictio eſt promiſſa verbis generalibus, et num.* 4. *cum ſeqq.*
7 *Emptor, licet denunciauerit litem venditori, adhuc ſi eam non defendit, dicitur in culpa, et pro euictione non poteſt agere.*

DECISIO CCXLVII.

DOmini cenſuerunt, ſtandum eſſe in deciſis ſub die 21. Iunij 1610. Cùm enim Domini de Beuilaquis promiſerint, Ludouicum Emptorem perpetuò defendere, & disbri-
1 gare, tàm in poſſeſſione, quàm in proprietate ab omni perſona, tàm in Iudicio, quàm extrà omnibus ipſorum periculis, & expenſis, omnem litem in ſe ſuſcipere, ſine moleſtia ipſius Ludouici, & proximiorum, ſub iſtis verbis generalibus venit euictio, quomodocunque illa contingat, vt poſt alios *per Oſaſch. deciſ.* 47. *num.* 8. *et Decian. conſ.* 55. *nu.* 94. *lib.* 3.

Nec obſtare, quod dicatur, huiuſmodi euictionem ſecutam fuiſſe facto Iudicis iniuſto, ideòque periculum illius vti caſum inſolitum, & fortuitum, & poſt venditionem con-
2 tingentem ſpectare ad Emptorem, non autem ad venditorem, *l. ſi per imprudentiam ff. de euict.* & de caſu inſolito tradit *Angel. conſ.* 176,

cum

cum alijs allegat. Quia fuit reſponſum, quod cum ſub prædictis verbis generalibus contineatur promiſſio euictionis, quomodocun-
3 que bona euincantur, illa debetur, etiamſi per Iudicis imprudentiam contigerit, vt *per Couarr. var. reſol. lib. 3. cap. 17. numer. 7. circa med. verſ. vndè idem eſſe, Oſaſc. h. d. deciſ. 47. ſub num. 3.* & ſenſit *Illuſtriſſ. Card. Mantic. de tacit. et ambig. conuent. lib. 4. tit. 27. num. 44. in fin.*

Prætereà fuit dictum, obiectum procedere,
4 vbi Iudex procedit ſine citatione aliqua, & ſic ad inſtar priuati, & extraiudicialiter, quo caſu venditor de euictione non tenetur, *l. fin. C. de act. empt. Natt. conſ. 181. numer. 2. lib. 1.* quod ceſſat in hoc caſu, ex quo Iudex proceſſit Parte vocata, & audita, licèt forſan aliquam nul-
5 litatem commiſerit, nam propter hoc non poteſt dici, quòd proceſſit extraiudicialiter, & tanquam priuatus, vt ſenſit *Angel. d. conſ. 176.* & apertè declarat *Aym. conſ. 302. num. 4. verſ. aut procedit Iudex*; & iſte caſus ſæpè accidit in Iudicijs, ideòque non poteſt dici inſolitus, licèt ſecùs ſit, vbi Iudex procedit Parte non vocata.

Vltra quod, cùm fuerit promiſſa defenſio extraiudicialiter cum periculo venditorum,
6 videtur ſub ea comprehenſus etiam caſus, quando euictio ſequitur facto Iudicis iniuſto, nec Iuris ordine ſeruato procedentis, *Becc. conſ. 94. num. 3. cum allegat.* Maximè cùm nulla poſſit Emptori culpa, vel negligentia impu-
7 tari, ex quo litem venditoribus denunciauit, qui proptereà tenebantur Iudicium in ſe ſuſcipere, & cauſam defendere; & cùm id facere neglexerint, ipſi dicuntur eſſe in culpa, itaut omninò de euictione teneantur, *Anan. conſ. 38. nu. 4. ad fin. et ibi Bolognett. in addit. ſub nu. 5. & 6. Cancer. var. reſol. lib. 3. c. 17. num. 10. verſ. 2. hinc deducitur.*

Et ità deciſum, &c.

Supra poſt deciſ. 170. referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

Quando euictio dicatur ſecuta ex imprudentia iudicantis *V. deciſ. 18. par. 4. tom. 2. rec.* vbi determinatur hoc verificari ſolummodo in ſententia lata ſine partis citatione, & vbi Iudex de facto ad inſtar priuati proceſſiſſet.

Subiungitque præfata *deciſ* quod ſufficit ſententiam non eſſe adeo notorie iniuſtam, & aliqualem includere dubietatem, vt nihilominus emptor à ſolutione pretij excuſetur, ibi *num. 13. et ſeq.*

Sed licet euictio proueniens ex iniuſta ſententia iudicis lata per imprudentiam, vel per
8 ſordes non debeatur ad *tex. in l. ſi per imprudentiam in princ. vbi gloſ. et Doct. ff. de euiction. l. exceptionem.* & ibi late *Bart. ff. de fideiuſſor. Mangil. de euict. q. 16. num. 1. et ſeqq. Ciarlin. controuerſ. 92. num 30. Capyc. Latr. deciſ. 200. num. 39.*
9 Fallit tamen in multis caſibus, de quibus *Mangil. loc. cit. num. 9. et ſeqq. Altograd. conſ. 15. num. 14. V. ſupra deciſ. 172. et 173.*

TVDEN. PAROCHIALIS DE REBOREDA.

Lunæ 19. Martij 1612.

ARGVMENTVM.

Deſumitur ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententiarum validitas reſultat ex reuolutione proceſſus, in quo requiſita appareant.*
2 *Sententiarum Rotalium iuſtitia colligitur ex Deciſionibus factis in cauſa, et num. 3.*

DECISIO CCXLVIII.

VNa tantum Parte Informante, Domini dixerunt, ſententias Rotales eſſe confirmandas, quia quoad eorum validitatem de ea viſum fuit ſatis conſtare ex reuolutione Pro-
1 ceſſus, ex quibus apparet fuiſſe latas ſeruatis ſeruandis, in vim ſpecialium commiſſionum præcedentibus citationibus, & mandatis procuræ, prout de Iure requiritur, *iuxta vulgat. deciſ. Caputaquen. 260. par. 2.*
2 Iuſtitia verò indubitata colligitur *ex deciſionibus in hac cauſa factis coram R. P. D. meo Sacrato*, in quibus fuit firmatum, conſtare de exiſtentia Iuriſpatronatus, illudque ſpectare ad Aluarum Prego, qui præſentauit Ioannem Mendez, nec non Iura eſſe in forma probanti, & Teſtes validè examinatos: Ideò huiuſmodi ſententias remanere benè iuſtificatas, prout etiam vltimo loco fuit firmatum *coram R. P. D. meo Manzanedo ſub die 16. Ianuarij præteriti*, & proptereà eſſe confirmandas, &c.

Deciſionum iſtius cauſæ coram Sacrato duæ ſunt apud Marcheſan. de commiſſ. par. 1. vna fol. 437. quæ replicatur etiam fol. 469. et alia fol. 477. necnon et alia eſt inter rec. par. 3. deciſ. 319. et deciſio coram Manzanedo eſt inter eius impreſſ. 234.

ADNOTATIO.

Quod iuſtitia ſententiæ Rotalis eliciatur ex
3 deciſionibus in cauſa factis habetur *ſupra deciſ. 18. n. 1. deciſ. 475. n. 5. p. 18. to. 2. rec. et paſſim.*

CALAGVRITANA BENEFICII DE NARBAXA.

Veneris 23. Martij 1612.

ARGVMENTVM.

Agitur de prælatione concedenda in aſcenſu Beneficiatis Calaguritanis prius receptis, vigore conſuetudinis innouatæ per Conſtitutionem Clementis Octaui in illa Diœceſi.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiati prius recepti in Eccleſia Calaguritana præ-*

præferuntur in aſcenſu Beneficiatorum poſtea receptis.

2 *Beneficiati prædicti vigore concordiæ præferuntur in omnibus Portionibus, licet de omnibus Conſtitutio non loquatur, & num. 7.*

3 *Conſtitutio, vel conſuetudo, loquentes generaliter de iſta prælatione, comprehendunt nedum Prouiſos ab Ordinario, ſed & Apoſtolicos.*

4 *Prouiſi Apoſtolici, cæteris paribus, maiori fauore, & prærogatiua digni ſunt, & nu. 8.*

5 *De Conſtitutione Clementis Octaui ſuper iſto aſcenſu Beneficiatorum, & num. 7.*

6 *Subrogatus recipit qualitates, & naturam illius, in cuius locum ſubrogatur, & nu. 9.*

DECISIO CCXLIX.

DOmini reſoluerunt, eſſe locum aſcenſui
ad fauorem Didaci, & Petri, & ità recedendum
eſſe à deciſis coram Reuerendiſſimo
1 Attrebaten. moti ex Conſtitutionibus, & conſuetudine
huius Eccleſiæ, ſecundùm quas in
aſcenſu recepti beneficiati præferuntur filijs
naturalibus, & patrimonialibus nondum cæptis beneficiari

Non obſtat, quòd Conſtitutio huius Eccleſiæ
non loquatur de quartis portionarijs, ſed
tantùm de dimidijs, quibus dat aſcenſum ad
integras portiones; quia reſpectu dd. Didaci,
& Petri adeſt particularis prouiſio Apoſtolica
2 emanata à fel. recor. Clemente Octauo, per
viam concordiæ, in qua expreſsè diſponitur, vt
inter eos diuideretur dimidia portio tunc litigioſa
in duas quartas, vna pro quolibet, & occurrente
vacatione alicuius Beneficij in ipſa
Eccleſia ad illud Didacus, & Petrus æqualiter
aſcendat, donec quilibet eorum integrum Beneficium
ibidem ſit aſſecutus; vndè non poteſt
negari quin etiam ipſis competat Ius aſcendendi,
iuxtà prædictas Conſtitutiones, &
conſuetudinem, cùm quibus cenſetur Summum
Pontificem voluiſſe ſe conformare.

Nec viſum fuit Dominis poſſe dubitari,
quin dictæ Conſtitutiones, & conſuetudo
compræhendant etiam prouiſos Apoſtolicos,
cum ſimpliciter, & indefinitè loquantur de
antiquioribus, nec ad effectum prælationis
aliud requirant, quàm antiquitatem receptio-
3 nis, nulla habita ratione cuius auctoritate
quis receptus, & per conſequens generaliter,
& indiſtinctè debeant intelligi, itaut compræhendant
omnes, tàm prouiſos à Papa, quàm
prouiſos ab Ordinario *l. ſi ita relictum, & l. ſi pluribus, ff. de legat. 2. vbi Bart. in Summ. & ſub num. 5° verſ. ndm prolata à lege, Dec. in l. 1. num. 12. & ibi Adden. in verb. vniuerſaliter, ff. de reg. iur. Oldrad. conſ. 100. num. 3.* Præſertim cum
non ſit veriſimile, ſtatuentes voluiſſe exclu-
4 dere prouiſos Apoſtolicos, qui cæteris paribus
maiori fauore, & prærogatiua digni ſunt,
cap. ij. qui, cùm ibi not. de præbend. in 6. & fuit dictum
in iſtis terminis *in cauſa Calaguritana de Laqueitio 23. Iunij 1608. coram me.*

Neque obſtare dixerunt, quod Motus proprius
Clementis Octaui concedat Ius aſcendendi
iis, qui ſemel approbati, & prouiſi fuerint,
adeò quod huiuſmodi Ius non competat
prouiſis Apoſtolicis, vt dicitur *in deciſ. D. Attrebaten*; quia pro reſponſione fuit conſidera-
5 tum, dictas qualitates fuiſſe tantùm appoſitas
reſpectu prouiſorum ab Ordinario, quibus
adaptari poſſunt, non autem ad reſtringendum
Ius aſcendendi ad ſolos approbatos, &
prouiſos in concurſu ab Ordinario ad excluſionem
prouiſorum Apoſtolicorum, quos
non cenſetur ſtatuentes voluiſſe excludere, vt
dixi; quod etiam declaratur ex eo, quod dictus
Motus proprius emanauit ad innouandas dictas
Conſtitutiones, & conſuetudinem, tol-
6 lendo impedimentum Breuis Sixti V. quod
ſubſtulerat aſcenſum, ideòque tanquam in earum
locum ſubrogatum debet recipere earum
qualitatem, *l. ſi eum, §. qui iniuriarum, ff. ſi quis caut. cum ſimil.* Itaut permittat aſcenſum
etiam prouiſis Apoſtolicis, licèt in concurſu
ab Ordinario non fuerint approbati, prout il-
7 lis concedunt dictæ Conſtitutiones, & conſuetudo
Eccleſiæ. Et hanc fuiſſe mentem
eiuſdem Clementis apparet ex gratia conceſſa
eiſdem Didaco, & Petro, in qua declarauit
eis competere aſcenſum, & tamen ſciebat ipſos
non eſſe prouiſos ab Ordinario, & ſic nec
ab eo in concurſu approbatos.

Et ita deciſum, &c.

Nullibi reperitur impreſſa aliqua deciſio huius cauſa.

ADNOTATIO.

De ſpecialibus Conſtitutionibus Eccleſiæ
7 Calaguritanæ ſtatuentibus modum prouidendi
in materia beneficiorum illius Diœceſis
agitur ſupra *deciſ. 20. 40. & 114.*

Quod prouiſus Apoſtolicus habeat cæteris
8 paribus prærogatiuas alijs digniores habetur
pariter ſupra *deciſ. 114. & ibi in addit. deducebatur.*

Regula, quod ſubrogatum recipiat eaſdem
qualitates illius, in cuius locum ſubrogatur
9 *iuxta tex. in l. eum qui §. iniuriarum, ff. ſi quis caution. allegatur in Peruſina Saluiani 21. Iunij 1675. in fin. coram R. P. D. Rondinino.*

Materia iuris optandi, & quod optio non præiudicet prouiſo Apoſtolico, cum beneficia reſeruata non cadant ſub optione, tractatur ſupra poſt *deciſ. 190.* & ad propoſitum hæc deciſio allegatur *per Buratt. deciſ. 195. numer. 3.*

ROMANA DOTIS DE BALLIS.

Luna 26. Martij 1612.

ARGVMENTVM.

Pactum factum à Socero cum genero poſt dotis conſtitutionem ante matrimonium de dote reſtituenda caſu, quo filia moriatur ſine filijs, valet ſaltem in eo, quod legitimam excedit.

S V M-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Iniuſtitia ſententiæ, etiamſi non ſit notoria, eſt ſufficiens cauſa reſtitutionis in integrum, & nu. 9.*
2 *Iudex non poteſt ferre ſententiam contrà formam pacti conuenti, & à Iure approbati.*
3 *Pactum reſtitutionis dotis, poſt illius conſtitutionem appoſitum, ante matrimonium, valet, & poteſt etiam apponi in inſtrumento traditionis poſſeſſionis à marito in ſui præiudicium, & num. 5.*
4 *Dos ex ſtatuto Vrbis ſuccedit loco legitimæ, quæ debet dari libera, nec ſuper ea fieri poteſt pactum in præiudicium filiæ, & num. 5. cum ſeqq.*

DECISIO CCL.

Part. 2. rec. deciſ. 381.

Sunt in hac cauſa infra deciſ. 285. & 437. & deinde in alia inſtantia coram Vbaldo emanauit deciſ. 334. par. 4. tom. 1. rec.

ADNOTATIO.

Ad materiam deciſionis *V. Theſaur. iun. qu. forenſ. 63. lib. 1. per tot. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. qu. 9.*

6 Dos ſuffecta loco legitimæ non poteſt vllo onere reſtitutionis, vel fideicommiſſi per patrem grauari *deciſ. 59. num. 3. 60. num. 8. 146. num. 1. & 160. num. 23. par. 17. recent.* vbi concordantes.

7 Iudicatur enim ad inſtar legitimæ *deciſ. 76. num. 17. eadem par. 17.*

Sed pro rata legitimam excedente adhuc
8 grauamen ſubſtineretur probato exceſſu per allegantem ad quem ſpectat hoc onus *Dunoz. iun. deciſ. 928. num. 12. & 13.*

Quod iniuſtitia etiam non notoria ſufficiat
9 ad obtinendam reſtitutionem in integrum fuit dictum *in Nullius, ſeu Iuuenacen. iuriſdictionis coram Ninos inter eius impreſſ. deciſ 75. nu. 2. & 3. Iunij 1676. §. prout coram Reuerendiſſimo Bourlemont.*

LEODIEN. PAROCHIALIS.

Ven. 30. Martij 1612.

ARGVMENTVM.

Agitur de validitate, & iuſtitia ſententiæ, quæ reſultat eo quod ex actis iuſtificetur, & inter alia de citatione ad illam, quæ ex ſtylo Hiſpaniarum importatur per Concluſionem in Cauſa, licet quandoque iſta Concluſio circumducatur ex geſtis poſt eam.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in Cauſa de ſtylo Hiſpaniarum deſeruit pro citatione ad ſententiam, & num. 8.*
2 *Stylus, & conſuetudo vnius loci non extenditur ad alium.*
3 *Concluſio in Cauſa dicitur circumducta per citationem, & alios actus poſtea geſtos.*
4 *Amplia, non obſtante proteſtatione de non recedendo à Concluſione.*
5 *Circumductio non pendet à voluntate Iudicis, vel partis, ſed à mera Iuris diſpoſitione, & nu. 9.*
6 *Iniuſta dicitur ſententia, quæ ex actis non iuſtificatur.*
7 *Reſeruatio eſt iuſtificanda, etiamſi in negatiua conſiſtat.*

DECISIO CCLI.

Penes Poſt. de manut. deciſ. 453.

Reliquæ deciſiones huius cauſæ enunciantur ſupra poſt deciſ. 232.

ADNOTATIO.

8 De concluſione in cauſa, illiuſque effectibus agitur ſupra poſt *deciſ. 67. & 232.*

Quando dicatur circumductus terminus
9 pro ſeruato habitus, qui in Italia idem importat, ac concluſio cauſæ in partibus Hiſpaniarum, ſupra poſt *deciſ. 7.*

FESVLANA PRIORATVS.

Veneris 30. Martij 1612.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria eſt concedenda in Cauſa prophana, ſi materia articulata ſit releuans: ſecus verò in Cauſa Beneficiali, in qua quid ex ſtylo Rotæ ſit ſeruandum pro illius conceſſione, & hac occaſione explicatur, quando Cauſa ſit cenſenda Beneficialis, quandoue prophana, etiamſi agatur de Beneficijs.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria ſemper conceditur, quando materia articulata eſt releuans, & num. 16.*
2 *Vnio Beneficij, an ſit Cauſa prophana, an potius Beneficialis, & num. 3. ac 17.*
4 *In Cauſa Beneficiali non datur Remiſſoria, niſi appoſito ſequeſtro, & facta obligatione de ſtando vnicæ ſententiæ ex ſtylo Rotæ.*
5 *Cauſa Beneficialis dicitur, quando agitur de titulo Beneficij, & in hoc attenditur Actoris intentio, & num. 17.*
6 *Iudicij naturam metimur ex intentione Actoris, non autem ex exceptione Rei conuenti, & num. 13.*
7 *Vnio Beneficij deducta per viam exceptionis, & non principaliter aduerſus petitionem Actoris, non attenditur.*
8 *Actorem ſufficit excludere per non ius illius.*
9 *Iuriſpatronatus Cauſa ad effectum obtinendi Remiſſoriam reputatur regulariter prophana, & nu. 18.*
10 *Limitatur, niſi Iuſpatronatus incidenter deducatur, nimirum inter Præſentatos, tunc enim dicitur Cauſa Beneficialis.*
11 *Cauſa, an ſit Beneficialis, vel prophana deſumitur ex fine iudicij, qui in hac re eſt attendendus.*
12 *Lis ſuper priuatione Beneficij non facit Beneficium*

Digitized by Google

ARGVMENTVM.

Quaſi poſſeſsio eligendi Priorem Monacorum numquid arctet Abbatem ad confirmationē Prioris electi.

SVMMARIVM.

1 *Eligendi Monachorum Priorem quaſi poſſeſſio non ſuffragatur ad effectum, vt electus confirmetur ab Abbate.*

2 *Quomodo ſit accipienda iſta concluſio, an ſcilicet procedat in Priore Clauſtrali, an in Conuentuali, & an Abbas poſſit electum in Priorem confirmare, vel non admittere.*

3 *Prior Monacorum quis dicatur Clauſtralis, vel Conuentualis, & num. 4. cum 7.*

Abbas eſt caput Monaſterij, & penes ipſum reſidet omnis Monaſterij poteſtas, omneſque Officiales tenentur ipſi obedire, eodem nu. 3.

5 *Abbas Monaſterij Clauſtralis numquid ligetur ſtatuto Monaſterij, & nu. 8.*

6 *Praeſcriptio in facultatiuis quomodo probetur.*

DECISIO CCXLI.

Eſt part. 4. rec. deciſ. 112.

Praecedens deciſio huius coram Lancellotto eſt apud Marcheſ. de commiſs. part. 1. fol. 987. ſed alia coram eodem prodijt nullibi impreſſa memorata infra dec. 351. qua pariter eſt in eadem cauſa, & in ea quoque ſunt infra 517. (& eſt 329. part. 4. tom. 1. rec.) 530. 546. & 581.

ADNOTATIO.

Notabilis eſt differentia hic tradita inter Priorem Clauſtralem, & Conuentualem, de qui-
7 bus etiam agunt *Imol. in clem. 2. de reſcript. Tamburin. de iur. Abbat. tom. 2. diſp. 1. quaeſt. 4. num. 4. & 5. Selua de Beneſic. part. 2. quaeſt. 27. Murg. diſquiſit. Paſtoral. Canon. tit. de iure Prioris annexi*, & de differentia hic tradita habetur *apud Buratt. dec. 492. & infra dec. 516.*

Multaſque haec ipſa deciſio refert Abbatum praerogatiuas, inter quas ea eſt praecipua quod Abbas ſit caput totius Conuentus, quapropter non dicitur eſſe de Conuentu, *Coccin. dec. 283.*

Abbates veniunt appellatione Praelatorum *Roias deciſ. 264. num. 6. deciſ. 220. num. 20. & ſeqq. par. 17. rec.*

Et habent Territorium, nempe Monaſteriū *Zacat. dec. 45. nu. 45.*

Munus Abbatis eſt Monachos in ſuo Conuentu acceptare, acceptatos expellere, & expulſos reuocare, *Coccin. deciſ. 1431. nu. 14.*

Siquidem non debet Abbas ſubeſſe Monacis, quod nec per ſtatutum poteſt introduci, quia tale ſtatutum vti repugnans bonis moribus Monaſticis, vt hic dicitur eſſet inualidum, ſed Monaci debent ſubeſſe Abbati, cui propterea competit manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi obedientias ab illis *Cavaler. dec. 325.*

Quaſi poſſeſsio eligendi Priorem Clauſtra-
8 lem non ſuffragatur ad effectum cogendi Abbatē ad confirmationem niſi conſtet de quaſi poſſeſſione etiam in hac parte *Poſſb. de manut. obſeru. 73. num. 28.*

ASTORICEN. CAPPELLANIAE.

Veneris 18. Februarij 1612.

ARGVMENTVM.

Immiſsio eſt concedenda prouiſo de Beneficio iuſtificatis narratis, & quomodo iſta probentur, & de iurepatronatus qualitate, an, & quando dicatur Eccleſiaſticum, & quando laicale.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio ad Beneficium vacatum in menſe reſeruato, de ſuo clericatu, & de poſſeſſione defuncti tempore obitus docenti datur abſque alia iuſtificatione gratiae, & nu. 13.*

2 *Clericatus probatur ex litteris Patentibus Ordinarij.*

3 *Obitus defuncti in poſſeſſione Beneficij probatur per teſtes deponentes de publica voce, & fama.*

4 *Limita, niſi concurrat prouiſus ab Ordinario, vel alias non exhibeatur titulus alterius intereſſe praetendentis.*

5 *Obitus probatur ex fide Parochi, vti atteſtantis de re ad ſuum officium ſpectante.*

6 *Inſtrumentum fundationis Beneficij illam non probat, niſi conſtet de effectuatione.*

7 *Inſtrumentum extractum lite pendente abſque citatione partis, & compulſorialibus, non probat iuſpatronatus, & num. 14.*

8 *Iuſpatronatus Eccleſiaſticum cadit ſub reſeruatione.*

9 *Iuſpatronatus dicitur Eccleſiaſticum, & non laicale, quando defertur Clerico non iure ſucceſſionis, & ratione patrimonij, ſed tanquam Canonico in aliqua Eccleſia, & num. 15. vbi de materia remiſſiuè.*

10 *Item ſi à fundatore vocentur ad illud perſonae Eccleſiaſticae.*

11 *Item tale dicitur, ſi fuit alicui relictum intuitu alicuius Eccleſiae, etiamſi fuerit relictum conſanguineo.*

12 *Iuſpatronatus relictum Canonicis conſanguineis, his non extantibus, ſi eſt relictum perſonis merè Eccleſiaſticis, & intuitu Eccleſiae dicitur Eccleſiaſticum.*

DECISIO CCXLII.

FVit aliàs ſub die 7. Februarij 1611. reſolutum, Inico non eſſe dandam immiſſionem vigore gratioſae ſubrogationis, quia reſeruatio huius Cappellaniae per ipſum allegata reddebatur turbida ex probationibus adductis ſuper iurepatronatus laicorum, quod impediebat reſeruationem, ex latè adductis *in dicta deciſione*; verum ſupradicta die iterum propoſui cauſam ſuper eiſdem, & Domini

pro

1 pro ipſo tantum informante affirmatiuè reſponderunt, ea præcipuè ratione moti, quia cum iſta Cappellania vacauerit in menſe reſeruato, & Inicus doceat de ſuo clericatu, & de poſſeſſione defuncti de tempore obitus, venit immittendus abſque aliqua iuſtificatione ſuæ gratiæ, *Mohed.dec.292.& 327. Put. dec. 214. lib. 1. & 495. lib. 2.* & fuit dictum *in cauſa Moranden.Parochialis 17. Maij* 1600. *coram Reu. D.meo Decano*, & aliàs ſæpiſſimè.

Clericatus autem Inici probatur ex literis
2 patentibus Ordinarij, *cap.2. & ibi Abb.in 1.not. de Cleric.Peregrin. Felyn.poſt alios in cap.poſt ceſſionem num.3.& num.15.de probat.* & fuit dictum *in cauſa Agrigentina Beneficij 30.Maij* 1611.*coram me*, & aliàs ſæpius.

Obitus verò Petri Tapiæ in poſſeſſione de
3 menſe Aprilis, qui vigore regulæ octauæ mēſium eſt reſeruatus, probatur per teſtes deponentes de publica voce, & fama, quæ probatio, licèt ſola ſit ſufficiens, quando non
4 concurrit prouiſus ab Ordinario, vel aliàs non exhibetur titulus alicuius intereſſe prætendentis, vt in terminis fuit dictum *in cauſa Placentina Beneficij de Iaraiz 1. Iul.* 1609. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Lancellotto*, vbi referuntur *aliæ deciſiones*; tamen in caſu iſto coadiuua-
5 tur probatio ex fide Parochi, cui in ſpectantibus ad eius officium multum defertur *in cauſa Terolen. Beneficij 7. Iun.* 1610. *coram R. P. D. Manzanedo*.

Nec viſum fuit ſubſiſtere, quod aliàs dice-
6 batur, Cappellaniam eſſe de iurepatronatus Laicorum, quia vltra quod inſtrumentum dotationis, & fundationis de anno 1322. non probatur effectuatum, nec eſt in forma pro-
7 banti, ex quo fuit extractum, lite pendente abſque compulſorialibus, & citatione partis, quod propterea non probat iuſpatronatus, *Rota dec.1. de fid.inſtrum.in non.* fuit reſ-
8 ponſum, quod, quatenus de iurepatronatus conſtaret, illud eſſet Eccleſiaſticum, quod cadit ſub reſeruatione, *Rot. dec. 8. de iurepatr. in antiq.Mandoſ.ad reg.1.Cancell.quæſt. 10. num.5. Couarr. pract.quæſt.cap.26 num.2.verſ. nam & hoc dixerunt.*

Quod autem huiuſmodi iuſpatronatus ſit Eccleſiaſticum, deducitur ex dicto Inſtrumento fundationis, in quo legitur, fundatricem poſt obitum filij diſpoſuiſſe, quod, ſi in Eccleſia Aſtoricen. adeſſet aliquis eius propinquus, vel Mariti Conſanguineus, qui ſit perſona Eccleſiaſtica, vel Canonicus, ipſe Cappellanum ponat, quo caſu cum talis propin-
9 quus, vel conſanguineus præſentationem non habeat per ſucceſſionem, nec ratione patrimonii, ſed tanquam Canonicus in Eccleſia, iuſpatronatus dicitur Eccleſiaſticum, *Abb. in cap. cam te num.4.& in cap cum autem num. 3. de iurepatr. Felyn.in tract. quando litter. Apoſt. limit.3. Roceh.de iurepatr. in verb. ius quæſt. 7. numer. 14. Mandoſ. ſuper dicta reg.1.quæſt.10. num.6. Rebuff. de nominat.quæſt.8. num. 22. & ſuper concordat. in tit.de collat.§.præfatique Ordinarij, in verb.Patroni Eccleſiaſtici, & in prax.benef.de præſent. & inſtit. num.7.* vbi quod in dubio attenditur, an iuſpatronatus deferatur Clerico iure ſucceſſionis, vel aliter, quia Eccleſiaſticum iure ſucceſſionis non datur, *cap.cum decorem, de inſtit. cap.1.de præbend.*

Et hoc eò facilius in caſu iſto ſuadetur, quia deficiente Canonico conſanguineo in Eccleſia Aſtoricen. vocantur à fundatrice perſonæ
10 merè Eccleſiaſticæ, Decanus ſcilicet, & Theſaurarius in eadem Eccleſia Aſtoricen. pro tempore exiſten. vndè ex quo ſunt vocati etiā ſucceſſores in dignitate, nec poteſt iuſpatronatus vllo vnquam tempore ratione ſucceſſionis redire ad laicos, cenſeri debet Eccleſiaſticum, *ex trad.per Anton.de Butr.in cap.dilectus il terzo ſub num. 12.& ibi Abb. num.5. in fin. Ancbar.ſub num.1. de præbend. & per Card. conſ. 82. num.3.in fin.*

Pro quo etiam facit, quòd ſicut iuſpatronatus Decano, Theſaurario, & ſucceſſoribus
11 relictum cenſetur intuitu Eccleſiæ, ex ſupradictis, ita etiam Canonico conſanguineo, ne idem iuſpatronatus diuerſo iure cenſeatur, *ad text.in l.annua §.Attia ff.de ann.leg.*& tradit *Menoch præſumpt.113.num.5.ad fin.lib.4.*

Prætereà omnis difficultas videtur ceſſare ex eo, quòd modo non probantur extare Ca-
12 nonici conſanguinei; ideò cum illis deficientibus, ſit relictum perſonis merè Eccleſiaſticis nomine Eccleſiæ, ſine difficultate iuſpatronatus ratione perſonarum, quibus competit, dicitur Eccleſiaſticum, *Abb.in d.cap. cam te num. 4.de iurepatr.Mandoſ. ad reg.1. quæſt.10. numer. 6.* etiamſi ab initio fuiſſet relictum laicis, *Pariſ. conſ.35.nu.2. lib.4.*

Et ita deciſum &c.

Eſt in eadem cauſa ſupra deciſ.189.

ADNOTATIO.

13 Quoad requiſita gratioſi ſubrogati ad effectum immiſſionis *ſupra decis 205.& alibi*.

14 Iura quando dicantur in forma probanti, *vide ſupra dec.102.& 228.& infra deciſ. 504.& 530.*

Iuſpatronatus triplex eſt, laicale ſcilicet, Ec-
15 cleſiaſticum, & mixtum, & de eorum differentiis agitur *poſt d.dec.189. ac etiam per Viuian. de iurepatron.lib.1.cap.3.*

AMERINA BENEFICII.

Luna 20. Febr. 1612.

ARGVMENTVM.

Valor Beneficii narratus per non exceſſum, ſiue modum negatiuum, ex quibus dicatur iuſtificatus.

SVMMARIVM.

1 *Valor beneficii narratus per non exceſſum in ducat. 24. de Camera bene probatur per teſtes reddentes cauſam ſcientiæ eorum dicti, & quomodo debeant ſuper hoc deponere, & nu.5.*

2 *Valor*

2 *Valor ita narratus reſultat ex ſemiplena probatione, & nu.6.*

3 *Exceſſus iuſtificationis valoris beneficij in parua ſumma non attenditur in Rota, quæ ſolet concedere augumentum, vel diminutionem in ſexta parte, prout expedit illi, qui gratiam iuſtificare tenetur, & n.8.*

4 *Depoſitio vnius teſtis adminiculata ſufficit pro iuſtificatione valoris beneficij narrati per non exceſſum ducatorum 24. & n.7.*

DECISIO CCXLIII.

IN hac cauſa ſub die 15. Decembris proximè præteriti fuit reſolutum, gratiam Rodulphi eſſe in omnibus iuſtificatam, præter quam quoad valorem, cuius probatio viſa fuit coadiuuanda, & propterea pro parte Rodulphi fuerunt plures teſtes ſuper hoc in Curia examinati: vndè propoſito dubio ſuper dicto valore, quem fuit narratum non exce-
1 dere ducatos 24. de Camera, Domini reſponderunt pro Rodulpho informante, moti ex depoſitionibus plurium teſtium, qui dicunt fructus huiuſmodi beneficij non excedere ſcuta 35. monetæ, & reddunt cauſam ſcientiæ, quia primus fuit laborator terrarum beneficij ſpatio 15. annorum, & quartus adhibuit omnem diligentiam pro habenda certa informatione fructuum huius beneficij, eo quia volebat illius Terras conducere, & reliqui erant vicini, & deponunt de auditu ab eiſdem laboratoribus, & aliqui eorum deponunt etiam de auditu publico, & de publica voce, & fama, quæ probatio ita adminicula-
2 ta viſa fuit pluſquam ſufficiens pro iuſtificatione valoris narrati, ad cuius effectum ſufficit ſemiplena probatio, *Caſ. de Graff. dec. 3. nu. 4. 6. & 7. de probat. & dec. 2. num. 1. de except. Egid. dec. 675. Mohed. dec. 148. num. 4.* & fuit dictum in *Pampilonen. Prioratus 21. Iun. 1599. coram bo. me. Card. Pamphilio.*

Non obſtat, quod dicta ſcuta 35. monetæ excedant ducatos 24. de Camera, quia fuit reſponſum exceſſum conſiſtere in parua ſum-
3 ma, quam Rota non ſolet attendere in iuſtificatione valoris, cum ſoleat concedere augumentum, vel diminutionem in ſexta parte, prout magis expedit illi, qui gratiam iuſtificare tenetur, iuxta *deciſ. Verall. 338. incip. Rota ſemper conſueuit lib. 1. in manuſcript.* & fuit dictũ *in cauſa Hiſpalen. beneficij 21. Maij 1604. coram R. P. D. meo Decano*, & aliàs ſæpius.

Vltra quod adeſt depoſitio dicti quarti teſtis, qui benè deponit de certa ſcientia, fructus beneficij non excedere ſcuta 30. monetę,
4 quæ non aſcendunt ad dictos ducatos 24. de Camera, cuius depoſitionem vt ſupra adminiculatam ſolam ſufficere pro iuſtificatione gratiæ, dixit *Rota coram Caſ. de Graff. d. deciſ. 3. ſub num. 4. & ſeqq. de probat.*

Et ex his, & alijs adductis per informantes, valor narratus viſus fuit ſufficienter iuſtificatus.

Eſt in eadem cauſa ſupra deciſ. 233.

ADNOTATIO.

De probatione valoris beneficiorum *ſupra deciſ. 40.* & de illo probando per non exceſſum, ſiue
5 per modum negatiuum, vt hic *Em. Ottbob. dec. 58. num. 18. & ſeqq. & dec. 172. num. 4. & ſeqq.*
6 vbi, vt hic, quod ſufficiat etiam ſemiplena probatio pro iuſtificatione valoris narrati per non exceſſum *dec. 73. num. 11. part. 11. & dec. 394. num. 9. par. 12. rec.* & per vnicum teſtem *Pen. dec. 1036. num. 2. & ſeq* ac de materia latiſſimè *Vr-*
7 *ſell. concluſ. 145. Lotther. de re benefic. lib. 3. quæſt. 20. num. 49. & ſeqq. & infra dec. 262. & 471.*

Stylus Rotæ, quod pro ſubſtinendis prouiſionibus beneficiorum condonare ſoleat ſex-
8 tam partem valoris canonizatur *in dec. 73. nu. 11. part. 11. dec. 394. nu. 9. part. 12. rec.*

ROMANA CENSVS.

Lunæ 20. Febr. 1612.

ARGVMENTVM.

Cenſus extinctio quomodo fiat, & an poſſint aliquando reuiuiſcere illius iura, & quomodo Domino cenſus conſulatur in caſu euictionis rei pro extinctione aſſignatæ.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus extinctio fit per actum retroſimilem conſenſum ſcilicet, & reſtitutionem ſortis, & n. 11.*

2 *Cenſu extincto fructus amplius non debentur.*

3 *Solutio facta cum obligatione de reſtituendo prioribus, & potioribus creditoribus quid operetur in cenſu, tam reſpectu ſortis, quam etiam fructuum.*

4 *Cenſus ſemel extinctus in euentum euicti pretij non reuiuiſcit, ſed fit tranſitus ad alium contractum ex æquitate tamen domino illius ſubuenitur.*

5 *Dominus, ſiue emptor cenſus non poteſt repetere ſortem illius.*

6 *Declaratur deciſio Canalerij 71.*

7 *Declaratur alia deciſio Seraphini 872.*

8 *Cenſus extinguitur per iurium confuſionem, & tunc cenſus poteſt reuiuiſcere, & num. 9. 14. & ſeqq. & quibus alijs in caſibus cenſus extinguatur, num. 12. remiſſiuè.*

10 *De cenſibus qui potiſſimum tractent.*

13 *Cenſus poteſt extingui, etiam inuito creditore, pro aliqua parte conſiderabili.*

DECISIO CCXLIV.

D. Flauius filius Matthei Boccarini ex bonis Domini Valerij Vrſini, de mandato Congregationis Baronum diſtractis, integrã ſui crediti ſatisfactionem tàm pro ſorte principali, quàm pro fructibus cenſus decurſis conſecutus fuit ſub cautione de reſtituendo prioribus, & potioribus, & cum reſeruatione iurium ſuorum: vndè cum poſteà partem crediti exacti anteriori creditori reſtituerit, & antequam illam à poſteriori creditore recupera-

perauerit, lapſi fuerint plures anni, & proptereà D. Flauius vltra ſortē prætenderet fructus cenſus pro illa rata temporis intermedij, & partis reſtitutæ; ideò ſupradicta die dubitaui, an cenſus, de quo agitur, cenſeatur extinctus, ita & taliter, quod fructus amplius non debeantur, & Domini vnanimiter reſponderunt, cenſum fuiſſe extinctum, & fru-
1 ctus non deberi, ea præcipuè ratione moti, quia in caſu iſto interuenit actus retroſimilis cō ſenſus, & reſtitutionis ſortis principalis, prout in retrouenditione requiritur, *per Text. in l. 1. C. quand. lic. ab empt. diſced. & l. ab emptione, & ibi Bart. & Doct. ff. de pact.* quo caſu cenſus dicitur
2 extinctus, & fructus non debentur, *Verall. dec. 103. part. 1.* & fuit dictum *in Romana Saluiani interdicti 23. Iun. 1600. coram Litta, & in cauſa Romana anterioritatis 4. Febr. 1608. coram bo. me. Iuſto.*

Nec obſtare dixerunt, quod ſolutio in caſu iſto fuerit facta cum obligatione de reſtituendo prioribus, & cum reſeruatione iuriū,
3 & quod proptereà ſecuta reſtitutione partis crediti exacti primæua iura quoad illam in ſuo robore permanſerint: quia fuit reſponſum, ſupradicta potuiſſe ſolum operari quoad ſortem principalem, & fructus ante ſolutionem decurſos, quod ſcilicet pro illis D. Flauius in caſu euictionis poſſit redire ad primæua iu-
4 ra ſaltem vtili actione ex æquitate *Tan. deciſ. 117.* & in iſtis terminis fuit dictum *in dicta Romana anterioritatis coram bo. me. Iuſto:* non autem, vt cenſus ſemel extinctus in euentum euicti pretij poſſit reuiuiſcere, ex regula *l. inter ſtipulantē §. ſacram in princ. ff. de verb. oblig. & l. qui res §. aream ff. de ſolut.* quæ maximè habet locum in contractu cenſus, in cuius extinctione fit tranſitus ad alium contractum retrouenditionis, vt per *Surd. conſ. 145. poſt nu. 35.*

Et hoc comprobatur ex eo, quia licèt D. Flauius reſtituerit partem crediti exacti, tamen
5 illam poſtea recuperauit, quod facere non potuiſſet, ſi cenſus reuiuiſceret, cum ex conſtitutionibus Apoſtolicis ſuper modo creandi cenſus ſit omninò prohibita emptori repetitio ſortis cenſus, vt fuit dictum *in cauſa Romana cenſus 29. Nouembris 1593. coram bo. mem. Card. Pamphilio.*

Minus obſtare deciſionem *in cauſa Romana fructuum cenſus 22. Iun. 1609. coram R. P. D. meo*
6 *Caualerio*, quia vltra quod in ea articulus nō fuit principaliter diſcuſſus, ſed incidenter ad effectum manutentionis, deciſio illa in ſequentibus diſputationibus fuit deducta in cōtrouerſiam, & Domini habuerunt in ea maximam difficultatem, & cauſa adhuc pendet indeciſa, nec loquitur in iſtis terminis, vt patet ex eius lectura.

Nec demum refragari, quod dicitur de ter-
7 tio, qui ſi vigore Bullæ Gregorianæ retrahat venditionem factam Centuario cenſus per iurium confuſionem ſemel extinctus reuiuiſcat *& dec. in cauſa Romana cenſus 10. Maij 1589. cor. bo. me. Card. Seraphino:* quia pro reſponſione
8 Domini dicebant, maximam eſſe diuerſitatem inter extinctionem per actum retroſimilem ſolutionis factam, vt in caſu iſto, & per iurium confuſionem, nam quando fit extinctio per iurium confuſionem, Dominus cenſus non intendit principaliter illum extinguere, ſed extinctio prouenit ex incompatibilitate, quæ reſultat ex eo, quod res ſua nemini poteſt ſeruire, & non poteſt eſſe eadem perſona creditor, & debitor, vndè non mirum
9 ſi ceſſante incompatibilitate, cenſus reuiuiſcat ſed aliud eſt in caſu iſto, in quo partes per actum retroſimilem ſolutionis cenſum omninò extinguere voluerunt, nec quoad illius extinctionem, vt dictum eſt, conditionem aliquam, ſeu iurium reſeruationem appoſuerunt, & ſic illa deciſio non applicatur.

Et ita deciſum &c.

Deciſio iſta eſt 411. poſt Conc. de cenſib.

ADNOTATIO.

De cenſibus extant pleni tractatus *Fellerij, Nauarri, Auendani, Boccaccij, Cency, Duar-*
10 *di, & aliorum.* Cenſus extinctio fit per actum retroſimilem conſenſum ſcilicet contrahentium, & pretij reſtitutionem *Conc. de cenſib.*
11 *quæſt. 10. num. 14. in fin.* & citata hac noſtra deciſione *Rot. poſt eundem dec. 396. Add. ad Buratt. deciſ. 641. & infra deciſ. 540. in fin. & deciſ. 606. num. 1.*
12 Alios modos extinguendi cenſus *vide apud Conc. d. quæſt. 103. & per multas quæſtiones ſubſequētes.*

Poteſt extingui pro quacumque parte vo-
13 lente creditore, & eo recuſante pro parte cōſiderabili *Conc. de cenſib. quæſt. 110 deciſ. 354. par. 5 rec.*

Commendat hanc noſtram deciſionem *R. P. D. de Luc. in tract. de feud. diſcurſ. 81.* vbi etiam
14 late comprobat concluſionem, quod cenſus ſemel extinctus per receptionem capitalis amplius non reuiuiſcat quantumuis creditor cogeretur pecunias refundere virtute obligationis de reſtituendo prioribus, & potioribus.

Sed contrarium, & quod tunc cenſus re-
15 uiuiſcat, quia extinctio mediante pecunia reſtitutioni obnoxia dicitur facta reuocabiliter, & conditionaliter quatenus non reſtituatur, quo caſu reſtitutionis eueniente ſolutio, quæ eſt actus retroſimilis in extinctione omnino requiſitus habetur pro non facta, & titulus reducitur ad non titulum, ita vt dominus cenſus ad primæua iura pro conſequendis fructibus illico reuertatur, firmauit *Roſa in alia Romana cenſus 24. Nouembris 1628. coram Ghiſlerio relata per Adden. ad Buratt. d. dec. 645. num. 16.* vbi cum ea tranſit, & ita iudicatum in Congregatione Baronum teſtatur, *idem D. de Luc. d. diſcurſ. 81. faciunt infra dicenda poſt dec. 540.*

Indubitanter hæc poſterior opinio haberet locum ſi in actu receptionis pecuniarum fuiſ-
16 ſet appoſitum pactum redeundi ad primæua iura in caſu earum auocationis, ſeu reſtitutionis, vt fuit obſeruatum *in d. Romana cenſus coram Ghiſlerio*, & tradit *Adden. ad Buratt. vbi ſupra num. 17.*

VE-

VENETA CENSVS.

Veneris 24. Febru. 1612.

ARGVMENTVM.

Cenſus dominium quomodo probetur, & ex quibus præſumatur ſimulatus, cuique incumbat onus probandi contractum eſſe ſimulatũ.

SVMMARIVM.

1 *Dominium, & pertinentia cenſus probatur ex inſtrumento creationis illius, cantante in faciem agentis.*

2 *Declaratur, vt non procedat, ſi nomen creditoris fuit ſimulatè appoſitum.*

3 *Simulatum eſſe contractum, probare debet, qui dicit, & num. 18. & ſeq.*

4 *In dubio ſtatur inſtrumento, donec contrarium probetur.*

5 *Simulatio in dubio non præſumitur.*

6 *Simulationem probare non ſufficit, niſi probetur quoque cauſa ſimulandi, & n. 21.*

7 *Animus fraudandi legem prohibentem donationem inter virum, & vxorem ſufficit pro cauſa ſimulandi.*

8 *Quomodo intelligatur iſta concluſio, & nu. 9.*

10 *Maritus non prohibetur acquirere vxori de ſuis proprijs pecunijs, licet vxor ad illarum reſtitutionem teneatur, & nu. 11. 13. 17. & 20.*

12 *Emptio facta per patrem nomine filij ſpurij præſumitur ſimulata, & facta in fraudem legis & n. 14.*

15 *Donatio facta à marito fauore vxoris habet implicitum ſtatum validitatis, niſi expreſsè, vel tacitè à marito reuocetur ante mortem.*

16 *Aſſertio qualibet præſumitur ſimulata, per quam de caſu prohibito deuenitur ad permiſſum inter perſonas prohibitas.*

22 *Dominium rei emptæ cum aliena pecunia an acquiratur ementi, vel domino pecuniarum & n. ſeq.*

DECISIO CCXLV.

PLacuerunt Dominis *deciſiones in hac cauſa facta coram R.P.D. meo Marcomontio*, in
quibus fuit firmatum, cenſum ſpectare ad D.
Lauiniã, ex eo præcipue, quod inſtrumentum
1 emptionis ipſius cantat ad fauorem eiuſdem
D. Lauiniæ, quo caſu ei dicitur acquiſitus,
tàm quoad dominium, quàm quoad commodum illius, *l. cum propria, & ibi Ang. in Summ. & in l. multum intereſt num. 1. in fine, C. ſi quis alteri, vel ſibi*, cum alijs *in dictis deciſionibus* allegatis.

Neque obſtare, quod pro Dominis de Po-
2 la iterum replicabatur, hoc non procedere,
vbi nomen vxoris ſimulatè apponitur, *d. l. cum propria, & ibi not.* quia fuit reſponſum in caſu
iſto non probari, in emptione huius cenſus
facta per Antoiſium ad fauorem Lauiniæ eius
vxoris nomen illius fuiſſe ſimulatè appoſitũ
3 prout probari debet, *d. l. cum propria*, ibi, *docenti tibi veritatem*, & tradit ibidem *gloſſ. in verb. docenti, & in l. ſi filij verb. proba, C. de donat. inter vir. & vxor. vbi Salycet. num. 2. in princ. & num. 3. verſ. ex prædictis, & in d. l. cum propria num. 4. vbi*
4 *etiam Ang. in princ.* quod optima ratione comprobatur, quia in dubio ſtatur Inſtrumento,
donec contrarium probetur, *vt per gloſſ. in dictis locis, & in d. l. multum intereſt, verb. ſcriptũ, C. ſi quis alteri, vel ſibi, Bald. conſ. 67. num. 1. in primo caſu*
5 *in fin. lib. 5.* ac etiam quia in dubio ſimulatio
non præſumitur; *vt per Bald. in l. quamuis, per illum text. iuncta gloſſ. ſi quis alteri, vel ſibi, & d. conſ. 67. num. 1. in primo caſu, in fine*: & quidem
6 non ſufficit probare ſimulationem, niſi etiam
probetur cauſa ſimulandi, eaque probabilis,
ſufficiens, & veriſimilis *Bart. conſ. 65. num. 4. lib. 1.* cum alijs *in d. deciſionibus* allegatis.

Nec viſum fuit; poſſe applicari, quod di-
7 cebatur, pro cauſa ſimulandi ſufficere fraudem, quæ committitur contra legem prohibentem donationem inter virum, & vxorem,
8 quia hoc poſſet procedere reſpectu pretij, ſi
maritus faſſus fuiſſet, quod eſſet vxoris, vt
tradit *Salyc. in l. ſi mater num. 1. verſ. & vltra videtur C. de contrahen. empt. Alex. conſ. 18. num. 3. lib. 3.*
non autem reſpectum cenſus, qui licèt fuerit
emptus de pecunijs mariti, non tamen ex hoc
9 ſolo reſultat, quod cenſus verè non fuerit
quæſitus vxori, vt eſt *Text. in d. l. multum intereſt, C. ſi quis alteri, vel ſibi*, & per conſequens
ex precio nec poteſt inferri ad ſimulationem
ipſius cenſus, *vt ibidem per illum text.* inquit
Bald. num. 1. verſ. ſed nunquid, & poſt eum *Salycet. num. 3. in fine*, & merito, quia maritus non
10 prohibetur acquirere vxori de ſuis proprijs
pecunijs, licèt vxor ad illorum reſtitutionem
teneatur, *l. ſi filij, & ibi not. C. de donat. inter vir. & vxor.* & colligitur *ex text. in d. l. multum intereſt C. ſi quis alteri, vel ſibi.*

Minus etiam placuerunt coniecturæ adductæ ad arguendam ſimulationem, quia viſæ
11 fuerunt ſatis leues, neque ex illis poſſe inferri ad aliquam ſimulationem reſpectu cenſus;
& quantum ad primã elicitam ex coniunctione perſonarum, illa viſa fuit omninò ceſſare
ex d. l. multum intereſt, & d. l. ſi filij, in quibus
permittitur marito, poſſe verè vxori acquirere.

Alia verò deducta ex ſimili emptionis fa-
12 ctæ per Patrem nomine filij ſpurij, quæ præſumitur ſimulata, vti facta in fraudem legis,
l. 1. verſ. ſiue itaque, C. de natural. liber. non applicatur, ex quo ibi adeſt expreſſa prohibitio legis, qua Patri interdicitur, nedum donare filio ſpurio, ſed etiam pro eo emere, quæ pro-
13 hibitio ceſſat in marito, qui non ſolum à lege pro vxore acquirere non prohibetur, quinimò permittitur, *d. l. ſi filij, & l. multum intereſt, cum alijs allegat.* & vlterius lex magis re-
14 ſiſtit donationi factæ per Patrem filio ſpurio,
quàm donationi factæ per maritum vxori,
cum illa ſit ſimpliciter interdicta, hæc autem
habeat implicitum ſtatum validitatis, niſi vel
15 expreſsè, vel tacitè à marito ante mortem
reuocetur, *l. cum hic ſtatus §. 1. ff. de donat. int. vir. & vxor. l. res vxoris C. eodem tit.* cum alijs *in poſteriori deciſ. R.P.D. mei Marcomontij* adductis.

Tertia coniectura, quod qualibet aſſertio,
16 per quam de caſu prohibito deuenitur ad
permiſſum inter perſonas prohibitas præſumatur

ſumatur ſimulata, nec ipſa præſenti caſui applicatur, ex quo per emptionem cenſus pro Vxore non deuenitur perneceſſè ad donationem pretij, vt ſupra dixi; vltrà quod donatio non eſt totaliter de prohibitis, vt patet *ex ſuprà allegatis*.

Quarta, & vltima coniectura fundata in commixtione duorum Contractuum non facit ad rem, quia præſupponit id, de quo quæritur, nempè quod emptio Cenſus facta à ma-
17 rito nomine Vxoris contineat donationem mariti ad fauorem illius, quod tamen omninò ceſſat, vt patet *ex d. l. multum intereſt, C. ſi quis alteri, vel ſibi*, cum alijs allegatis.

Quod tandem dicebatur, Antoiſium exegiſſe fructus iſtius Cenſus, non probatur, quinimò potius apparet de contrario, nempè quod fuerint exacti à Lauinia. Et ità ex his, & alijs adductis *in dictis deciſionibus factis coram R. P. D. meo Marcomontio*, & per Informantes pro D. Lauinia, placuit, ſtandum eſſe in deciſis.

Sunt in hac cauſa deciſiones 165. & 166. poſt Cenc. & Duard. de cenſib. quarum prima eſt 262. par. 1. rec. infra deciſ. 499.

ADNOTATIO.

18 De modis probandi ſimulationem *V. Bonden. collect. legal. 5. num. 41. & ſeqq. vbi nu. 59. & ſeqq.* refert modos ad illam excludendam,
19 quos etiam congerit *Paitell. expedit. ciuil. 87. & ibi in Annot.*

Similis emptio vxoris nomine per maritum facta theorice examinatur per *Bald. in l. multum intereſt num. 2. C. ſi quis alteri, vel ſibi*, & ſimulata reputatur, ita vt vxoris nomen non veniat attendendum quatenus conſtet, quod
20 vir ſoluerit pretium, & quod ipſe habuerit rem emptam, ſimileſque concurrant facti circumſtantiæ ex quibus colligatur vxorem habuiſſe nudum nomen, & totum commodum, & incommodum fuiſſe mariti, cui propterea res empta erit acquiſita, non autem vxori nominatæ in Inſtrumento, quæ iudicabitur nuda miniſtra, cum ad illam non perueniat, nec damnum, nec vtilitas ex emptione reſultans, quam *Bald.* theoricam refert, & ſequitur *Gratian. diſcept. 950. numer. 41. & diſcept. 970. num. 16.* & de materia tractat *Rot. deciſ. 771. par. 2. & deciſ. 302. num. 5. & ſeq. par. 10. rec.*

Concluſiones hic deductæ, quod ſimulatio non præſumatur, ſed ſit ab allegante probanda, & quidem probationibus concludentibus,
21 & efficacibus, maxime quando in contrarium reſiſtit publicum Inſtrumentum, nec vnquam ſufficienter probata dici poſſit niſi docto de cauſa ſimulādi, quæ licet nō requiratur perneceſſe, & in ſe vera, apparere tamen debet ſaltem à partibus opinata, veriſimilis, & actibus geſtis proportionata, exornantur *in deciſ. 54. num. 6. & ſeqq.* vbi agitur de ſimulatione contractui venditionis obiecta *par. 17. recent.* vbi etiam *num. 3.* probatur, quod bona empta acquiruntur ementi licet cum aliena pecunia fuerint empta, & ad materiam *ſupra deciſ. 78.*

Quod autem emens alterius nomine dominium illi non acquirat, ſed id ſibi retineat niſi
22 conſtet, quod emerit de mandato illius cuius nomine facta fuit emptio, vel de illius ratificatione, firmat *Gabr. conſ. 80. lib. 1. Rot. deciſ. 160. poſt Cenc. de cenſib. & deciſ. 606. num. 11. par. 4. tom. 2. recent.*

Et quod dominium rei emptæ cum aliena
23 pecunia acquiratur ementi, non autem Domino pecuniarum *deciſ. 391. num. 23. & ſeqq. par. 17. recent.*

VALENTINA PRÆTENSÆ ILLEGITIMITATIS.

Ven. 19. Martij 1612.

ARGVMENTVM.

Nuptiæ inceſtuoſæ non impediunt ſuſceptorū filiorum legitimitatem, vbi affinitas, vel ſanguinis coniunctio à coniugibus ignorabatur, quando hæc ignorantia inducat bonam fidem, & quando etiam præſumatur diſpenſatio.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum non datur, vbi non conſtat de læſione, de qua debet plenè, et concludenter conſtare.*
2 *Legitimitas reſultat ex leuioribus probationibus, vbi agitur ad effectum ſucceſſionis, et numer. 13. cum ſeqq.*
3 *Legitimi dicuntur filij etiam nati ex coniugibus inter ſe ſanguine coniunctis in ſecundo, et tertiò gradu, niſi conſtet, coniuges habuiſſe ſcientiam huius impedimenti, et ad hoc ſufficit bonas fides vnius ex coniugibus.*
4 *Bona fides, et ignorantia impedimenti matrimonij in dubio præſumitur.*
5 *Ignorantia præſumitur ex abſentia, vnaque præſumptio tollit aliam.*
6 *Matrimonium, vbi eſt clandeſtinum ignorantia in coniugibus non præſumitur, et tale dicitur, ſi ſit contractum abſque denunciationibus, quæ tamen in dubio præſumuntur & n. 20. cum ſeqq.*
7 *Matrimonium contractum inter conſanguineos, præſumitur contractum, cum diſpenſatione Papæ, ex longa cohabitatione, et ex alijs, de quibus ibidem, et num. 8.*
8 *Diſpenſatio matrimonij, contracti inter conſanguineos, præſumitur ex ſpatio decem annorum.*
11 *Edere iura ad inſtantiam non habentis intereſſe nemo tenetur.*
Probatio non admittitur, neque expectatur, cuius euentus nihil operaretur eodem num. 11.
12 *Tituli inualidi productio excludit præſumptionem tituli validi, & n. 24. cum ſeqq.*

DECISIO CCXLVI.

Poſt 2. lib. conſ. Farin. deciſ. 354.

Sunt in eadem cauſa coram Caualer. deciſ. 82. 103.

103. et 123. infra deciſ. 623. et 678. et coram Duran. deciſ. 162.

ADNOTATIO.

Legitimitas filiorum probatur ex matrimonio
13 legitime contracto inter parentes *Em. Otthob. dec. 252. n. 1.* & quomodo huiuſmodi matrimonium probetur *V. Buratt. deciſ. 130. per tot. vbi num.* 16. allegat noſtram *deciſionem* ad firmandum, quod non præſumantur omiſſæ denunciationes.

Probatio matrimonij leuior ſufficit ad effe-
14 ctum legitimitatis prolis, ac ſucceſſionis filiorum *Caualer. deciſ. 123. Merlin. deciſ. 164. nu. 1. et deciſ. 684. num. 5. Gregor. et Add. deciſ. 247. et 248.*

Quidquid ſit vbi tractatur de fœdere matri-
15 monij ad quem effectum probatio debet eſſe plena, & concludens *Gregor. et Add. loc. cit. Vbald. deciſ. 66. num. 8. deciſ. 390. num. 2. par. 2. rec.* vbi allegatur hæc noſtra deciſio, & firmatur ad effectum legitimitatis probari ex cohabitatione decennali, & diſtinguendo traditur *in Auenionen. fideicom. 26. Iunij 1675. cor. Illu. Calatain.*

16 Prolis itaque probatur legitimitas ex eo ſolum, quod coniuges ſimul cohabitauerint *deciſ. 86. num. 8. par. 12. et deciſ. 433. num. 15. par. 14. recent.*

Vel ex eo, quod filius natus ſit ex muliere,
17 quæ publicè reputabatur pro vxore *Coccin. deciſ. 1823.* & in puncto matrimonij initi inter conſanguineos, quod ſit præſumenda diſpenſatio Apoſtolica ſtante longæuo coniugum cohabitatione, ac publica æſtimatione *deciſ. 233. num. 19. par. 10. rec.*

Quamuis conſtet de vitioſo, & infecto principio, nempe de antecedenti concubinatu,
18 quia adhuc ex coniugũ cohabitatione, ac ex communi æſtimatione præſumitur matrimonium ad hunc effectum, quod filij iudicentur legitimi *Adden. ad Buratt. deciſ.* 530. vbi refert opinionem contrariam.

Diſpenſationes matrimoniales in ſecundo
19 conſanguinitatis gradu non conceduntur niſi inter Principes, & ob publicam vtilitatem *Coccin. deciſ. 2222. num. 21.*

Denunciationes in matrimonio non requiruntur de ſubſtantia, ſed ad bene eſſe, ideoque
20 illorum defectus nõ reddit irritum matrimonium *Buratt. deciſ. 530. num. 15. deciſ. 634. nu 7. et deciſ. 693. num. 3.* vbi teſtatur de communi Theologorum, & Canoniſtarum ſententia, *deciſ. 191. num. 3. par. 11. recent.* vbi quod ita ſæpius reſoluit Sacra Congregatio Concilij.

Omitti tamen non debent ſine licentia or-
21 dinarij, & ex aliqua legitima cauſa *Dunoz. Sen. deciſ. 308. num. 15.*

Siquidem earum omiſſio ſemper importat
22 notabilem ſuſpicionem *Buratt. deciſ. 634. nu. 8.*

Et quod omiſſio denunciationum ſit vna
23 ex coniecturis cum alijs iuncta conſiderabilis ad effectum arguendi metum in matrimonio *Buratt. deciſ. 86. num. 20.*

Titulum producens præſumitur, quod producat meliorem, & efficaciorem quem ha-
24 beat ad excluſionem cuiuslibet alterius ſiue veri, ſiue præſumpti *Merlin. deciſ. 702. nu. 34. Buratt. deciſ. 46. num. 8. deciſ. 792. num. 2. et deciſ. 846. num. pariter 2. Celſ. deciſ. 239. num. 11. et deciſ. 273. num. 12. Carill. deciſ. 94. num. 4. Dunoz. ſen. deciſ. 731. num. 2. Duran. diſcurſ. 285. num. 148. deciſ. 336. num. 30. par. 10. et deciſ. 154. num. 17. par. 12. recent.*

25 Lim. ſi productio fuit facta ad alium finem *Dunoz. Sen. deciſ. 79. num. 12. et deciſ. 96. nu. 10.*

Vel ſi producens iuuari poteſt alio titulo
26 *Buratt. deciſ. 846. num. 4. Dunoz. Sen. deciſ. 171. num. 15.* vbi quod ex productione vnius tituli
27 non valet inferri ad carentiam alterius *Duran. deciſ. 143. num. 3.*

Prout etiam concluſio præmiſſa, quod pro-
28 ducens cenſeatur producere meliorem titulum venit intelligẽda de productione voluntaria cũ aliud dicendũ ſit de productione coacta, vt relata hanc noſtra deciſione diſtinguendo tradit *Dunoz. deciſ. 117. num. 17.*

FERRARIEN. BONORVM.

Luna 19. Martij 1612.

ARGVMENTVM.

Promiſſio euictionis facta verbis, & clauſulis generalibus per venditorem emptori locum habet, quomodocumque euictio ſequatur etiam ex facto Iudicis iniuſto.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſio euictionis ſub verbis, & clauſulis generalibus, comprehendit euictionem quomodocumque contingat, & num. 8. et ſeq.*

2 *Euictionis ſecuta facto iudicis iniuſto periculum non ſpectat ad venditorem, ſed ad emptorem.*

3 *Declara, vt non procedat, quando euictio eſt promiſſa verbis generalibus, et num. 4. cum ſeqq.*

7 *Emptor, licet denunciauerit litem venditori, adhuc ſi eam non defendit, dicitur in culpa, et pro euictione non poteſt agere.*

DECISIO CCXLVII.

Domini cenſuerunt, ſtandum eſſe in deciſis ſub die 21. Iunij 1610. Cùm enim Domini de Beuilaquis promiſerint, Ludouicum Emptorem perpetuò defendere, & disbri-
1 gare, tàm in poſſeſſione, quàm in proprietate ab omni perſona, tàm in Iudicio, quàm extrà omnibus ipſorum periculis, & expenſis, omnem litem in ſe ſuſcipere, ſine moleſtia ipſius Ludouici, & proximiorum, ſub iſtis verbis generalibus venit euictio, quomodocunque illa contingat, vt poſt alios *per Oſaſch. deciſ. 47. num. 8. et Decian. conſ. 55. nu. 94. lib. 3.*

Nec obſtare, quod dicatur, huiuſmodi euictionem ſecutam fuiſſe facto Iudicis iniuſto, ideòque periculum illius vti caſum inſolitum, & fortuitum, & poſt venditionem con-
2 tingentem ſpectare ad Emptorem, non autem ad venditorem, *l. ſi per imprudentiam ff. de euict.* & de caſu inſolito tradit *Angel. conſ. 176.*

cum

cum alijs allegat. Quia fuit reſponſum, quod cum ſub prædictis verbis generalibus contineatur promiſſio euictionis, quomodocun-
3 que bona euincantur, illa debetur, etiamſi per Iudicis imprudentiam contigerit, vt *per Couarr. var. reſol. lib. 3. cap. 17. numer. 7. circa med. verſ. vndè idem eſſe, Oſaſc h. d. deciſ. 47. ſub num. 3.* & ſenſit *Illuſtriſſ. Card. Mantic. de tacit. et ambig. conuent. lib. 4. tit. 27. num. 44. in fin.*

Præterea fuit dictum, obiectum procedere,
4 vbi Iudex procedit ſine citatione aliqua, & ſic ad inſtar priuati, & extraiudicialiter, quo caſu venditor de euictione non tenetur, *l. fin. C. de act. empt. Natt. conſ. 181. numer. 2. lib. 1.* quod ceſſat in hoc caſu, ex quo Iudex proceſſit Parte vocata, & audita, licèt forſan aliquam nul-
5 litatem commiſerit, nam propter hoc non poteſt dici, quòd proceſſit extraiudicialiter, & tanquam priuatus, vt ſenſit *Angel. d. conſ. 176.* & apertè declarat *Aym. conſ. 302. num. 4. verſ. aut procedit Iudex*; & iſte caſus ſæpè accidit in Iudicijs, ideòque non poteſt dici inſolitus, licèt ſecùs ſit, vbi Iudex procedit Parte non vocata.

Vltra quod, cùm fuerit promiſſa defenſio extraiudicialiter cum periculo venditorum,
6 videtur ſub ea comprehenſus etiam caſus, quando euictio ſequitur facto Iudicis iniuſto, nec Iuris ordine ſeruato procedentis, *Becc. conſ. 94. num. 3 . cum allegat.* Maximè cùm nulla poſſit Emptori culpa, vel negligentia impu-
7 tari, ex quo litem venditoribus denunciauit, qui propterea tenebãtur Iudicium in ſe ſuſcipere, & cauſam defendere; & cùm id facere neglexerint, ipſi dicuntur eſſe in culpa, itaut omninò de euictione teneantur, *Anan. conſ. 38. nu. 4. ad fin. et ibi Bolognett. in addit. ſub nu. 5. & 6. Cancer. var. reſol. lib. 3. c. 17. num. 10. verſ. 2. hinc deducitur.*

Et ità deciſum, &c.

Supra poſt deciſ. 170. referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

Quando euictio dicatur ſecuta ex imprudentia iudicantis *V. deciſ. 18. par. 4. tom. 2. rec.* vbi determinatur hoc verificari ſolummodo in ſententia lata ſine partis citatione, & vbi Iudex de facto ad inſtar priuati proceſſiſſet.

Subiungitque præfata *deciſ* quod ſufficit ſententiam non eſſe adeo notoriè iniuſtam, & aliqualem includere dubietatem, vt nihilominus emptor à ſolutione pretij excuſetur, *ibi num. 13. et ſeq.*

Sed licet euictio proueniens ex iniuſta ſententia iudicis lata per imprudentiam, vel per
8 ſordes non debeatur *ad tex. in l. ſi per imprudentiam in princ. vbi gloſ. et Doct. ff. de euiction. l. exceptionem.* & ibi latè *Bart. ff. de fideiuſſor. Mangil. de euict. q. 16. num. 1. et ſeqq. Ciarlin. controuerſ. 92. num 30. Capyc. Latr. deciſ. 200. num. 39.*
9 Fallit tamen in multis caſibus, de quibus *Mangil. loc. cit. num. 9. et ſeqq. Altograd. conſ. 15. num. 14. V. ſupra deciſ. 170. et 173.*

TVDEN. PAROCHIALIS DE REBOREDA.

Lunæ 19. Martij 1612.

ARGVMENTVM.

Deſumitur ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententiarum validitas reſultat ex reuolutione proceſſus, in quo requiſita appareant.*
2 *Sententiarum Rotalium iuſtitia colligitur ex Deciſionibus factis in cauſa, et num. 3.*

DECISIO CCXLVIII.

VNa tantum Parte Informante, Domini dixerunt, ſententias Rotales eſſe confirmandas, quia quoad earum validitatem de ea viſum fuit ſatis conſtare ex reuolutione Pro-
1 ceſſus, ex quibus apparet fuiſſe latas ſeruatis ſeruandis, in vim ſpecialium commiſſionum præcedentibus citationibus, & mandatis procuræ, prout de Iure requiritur, *iuxta vulgat. deciſ. Caputaquen. 260. par. 2.*
2 Iuſtitia verò indubitata colligitur *ex deciſionibus in hac cauſa factis coram R. P. D. meo Sacrato,* in quibus fuit firmatum, conſtare de exiſtentia Iuriſpatronatus, illudque ſpectare ad Aluarum Prego, qui præſentauit Ioannem Mendez, nec non Iura eſſe in forma probanti, & Teſtes validè examinatos: Ideò huiuſmodi ſententias remanere benè iuſtificatas, prout etiam vltimo loco fuit firmatum *coram R. P. D. meo Manzanedo ſub die 16. Ianuarij præteriti,* & propterea eſſe confirmandas, &c.

Deciſionum iſtius cauſæ coram Sacrato duæ ſunt apud Marcheſan. de commiſſ. par. 1. vna fol. 437. quæ replicatur etiam fol. 409. et alia fol. 477. necnon et alia eſt inter rec. par. 3. deciſ. 319. et deciſio coram Manzanedo eſt inter eius impreſſ. 234.

ADNOTATIO.

Quod iuſtitia ſententiæ Rotalis eliciatur ex
3 deciſionibus in cauſa factis habetur *ſupra deciſ. 18. n. 1. deciſ. 475. n. 5. p. 18. to. 2. rec. et paſſim.*

CALAGVRITANA BENEFICII DE NARBAXA.

Veneris 23. Martij 1612.

ARGVMENTVM.

Agitur de prælatione concedenda in aſcenſu Beneficiatis Calaguritanis prius receptis, vigore conſuetudinis innouatæ per Conſtitutionem Clementis Octaui in illa Diœceſi.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiati prius recepti in Eccleſia Calaguritana* præ-

SVMMARIVM.

1 *Iniuſtitia ſententia, etiamſi non ſit notoria, eſt ſufficiens cauſa reſtitutionis in integrum, & nu. 9.*
2 *Iudex non poteſt ferre ſententiam contrà formam pacti conuenti, & à Iure approbati.*
3 *Pactum reſtitutionis dotis, poſt illius conſtitutionem appoſitum, ante matrimonium, valet, & poteſt etiam apponi in inſtrumento traditionis poſſeſſionis à marito in ſui praiudicium, & num. 5.*
4 *Dos ex ſtatuto Vrbis ſuccedit loco legitima, qua debet dari libera, nec ſuper ea fieri poteſt pactum in praiudicium filia, & num. 5. cum ſeqq.*

DECISIO CCL.

Part. 2. rec. deciſ. 381.

Sunt in hac cauſa infra deciſ. 285. & 437. & deinde in alia inſtantia coram Vbaldo emanauit deciſ. 134. par. 4. tom. 1. rec.

ADNOTATIO.

Ad materiam deciſionis *V. Theſaur. iun. qu. forenſ. 63. lib. 1. per tot. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. qu. 9.*

Dos ſuffecta loco legitimæ non poteſt vllo
6 onere reſtitutionis, vel fideicommiſſi per patrem grauari *deciſ. 59. num. 3. 60. num. 8. 146. num. 1. & 160. num. 23. par. 17. recent.* vbi concordantes.
7 Iudicatur enim ad inſtar legitimæ *deciſ. 76. num. 17. eadem par. 17.*

Sed pro rata legitimam excedente adhuc
8 grauamen ſubſtineretur probato exceſſu per allegantem ad quem ſpectat hoc onus *Dunoz. iun. deciſ. 928. num. 12. & 13.*

Quod iniuſtitia etiam non notoria ſufficiat
9 ad obtinendam reſtitutionem in integrum, fuit dictum *in Nullius, ſeu Iuuenacen. iuriſdictionis coram Ninot inter eius impreſſ. deciſ 75. nu. 2. & 3. Iunij 1676. §. prout coram Reuerendiſſimo Bourlemont.*

LEODIEN. PAROCHIALIS.

Ven. 30. Martij 1612.

ARGVMENTVM.

Agitur de validitate, & iuſtitia ſententiæ, quæ reſultat eo quod ex actis iuſtificetur, & inter alia de citatione ad illam, quæ ex ſtylo Hiſpaniarum importatur per Concluſionem in Cauſa, licet quandoque iſta Concluſio circumducatur ex geſtis poſt eam.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in Cauſa de ſtylo Hiſpaniarum deſeruit pro citatione ad ſententiam, & num. 8.*
2 *Stylus, & conſuetudo vnius loci non extenditur ad alium.*
3 *Concluſio in Cauſa dicitur circumducta per citationem, & alios actus poſtea geſtos.*
4 *Amplia, non obſtante proteſtatione de non recedendo à Concluſione.*
5 *Circumductio non pendet à voluntate Iudicis, vel partis, ſed à mera Iuris diſpoſitione, & nu. 9.*
6 *Iniuſta dicitur ſententia, qua ex actis non iuſtificatur.*
7 *Reſeruatio eſt iuſtificanda, etiamſi in negatiua conſiſtat.*

DECISIO CCLI.

Penes Poſt. de manut. deciſ. 453.

Reliqua deciſiones huius cauſa enunciantur ſuprà poſt deciſ. 232.

ADNOTATIO.

8 De concluſione in cauſa, illiuſque effectibus agitur ſupra poſt *deciſ. 67. & 232.*

Quando dicatur circumductus terminus
9 pro ſeruato habitus, qui in Italia idem importat, ac concluſio cauſæ in partibus Hiſpaniarum, ſupra poſt *deciſ. 7.*

FESVLANA PRIORATVS.

Veneris 30. Martij 1612.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria eſt concedenda in Cauſa prophana, ſi materia articulata ſit releuans; ſecus verò in Cauſa Beneficiali, in qua quid ex ſtylo Rotæ ſit ſeruandum pro illius conceſſione, & hac occaſione explicatur, quando Cauſa ſit cenſenda Beneficialis, quandoue prophana, etiamſi agatur de Beneficijs.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria ſemper conceditur, quando materia articulata eſt releuans, & num. 16.*
2 *Vnio Beneficij, an ſit Cauſa prophana, an potius Beneficialis, & num. 3. ac 17.*
4 *In Cauſa Beneficiali non datur Remiſſoria, niſi appoſito ſequeſtro, & facta obligatione de ſtando vnica ſententia ex ſtylo Rota.*
5 *Cauſa Beneficialis dicitur, quando agitur de titulo Beneficij, & in hoc attenditur Actoris intentio, & num. 17.*
6 *Iudicij naturam metimur ex intentione Actoris, non autem ex exceptione Rei conuenti, & num. 13.*
7 *Vnio Beneficij deducta per viam exceptionis, & non principaliter aduerſus petitionem Actoris, non attenditur.*
8 *Actorem ſufficit excludere per non ius illius.*
9 *Iuriſpatronatus Cauſa ad effectum obtinendi Remiſſoriam reputatur regulariter prophana, & nu. 18.*
10 *Limitatur, niſi Iuſpatronatus incidenter deducatur, nimirum inter Præſentatos, tunc enim dicitur Cauſa Beneficialis.*
11 *Cauſa, an ſit Beneficialis, vel prophana deſumitur ex fine iudicij, qui in hac re eſt attendendus.*
12 *Lis ſuper priuatione Beneficij non facit Beneficium*

 li-

litigioſum, nec Cauſam Beneficialem.

14 *Stylus Rota non concedendi Remiſſoriam in Cauſa Beneficiali, niſi appoſito ſequeſtro, & facta obligatione de ſtando vnica, eſt admodum rationabile ne Cauſa in longum protrahantur, & vt euitetur diuturna Beneficiorum vacatio.*

15 *Sententia lata ſuper vnione Beneficij, an faciat, Cauſam Beneficialem.*

DECISIO CCLII.

CVm Partes eſſent concordes ſuper con-
ceſſione remiſſoriæ, ex quo materiæ ar-
1 ticulatæ ſunt releuantes, quo caſu ſemper da-
tur remiſſoria, *l. Iudices, & auth. apud eloquen-
tiſſimum, & vtrobique Doct. C. de fid. Inſtrum.* ſed
controuerſia remaneret ſolùm ſuper modo
illam concedendi; Patres enim Camaldulen-
ſes Rei, & poſſeſſores prætendebant cauſam
eſſe prophanam, ex quo excipiunt de vnione
2 iſtius Beneficij, *Caſſad. deciſ. 3. num. 1. de Iudic.*
cum alijs pro eorum parte allegatis; adeoque
remiſſoriam eſſe ſimpliciter dandam, prout
datur in prophanis: è contra verò Aſcanius,
qui eſt actor, & petit vigore ſuæ prouiſionis
huiuſmodi beneficium ſibi adiudicari, aſſere-
3 bat, Cauſam eſſe ſuper titulo Beneficij, & ſic
eſſe beneficialem, *Verall. deciſ 99. num. 2. par. 1.*
Et propterea non poſſe concedi remiſſoriam,
niſi cum obligatione de ſtando vnicæ, & ap-
4 poſito ſequeſtro, iuxtà notorium ſtylum Ro-
tæ, *Anton. Auguſt. de remiſſor. num. 4. Io: Paul.
deciſ. 127. aliàs 118. Put. 42. lib. 1. Achill. 4. de
dilat.* & fuit ſæpiſſimè deciſum. Ideò dubita-
ui, an remiſſoria eſſet ſimpliciter concedenda,
vel cum obligatione de ſtando vnicæ, & ap-
poſito ſequeſtro, quo dubio bis propoſito,
Domini ſupradicta die cenſuerunt, remiſſo-
riam eſſe dandam cum huiuſmodi obligatio-
ne, & appoſito ſequeſtro; moti ex eo, quòd
verſamur in cauſa beneficiali, ex quo Aſca-
nius agit ad titulum beneficij, cuius intentio,
5 cùm ſit Actor, ad iſtum effectum eſt atten-
denda, *Egid. deciſ. 616. aliàs 617. Caſſad. deciſ. 3.
nu. 2. de Iudic. & 13. ſuper regul.* & fuit dictum
*in Mediolanen. Beneficij prima Iuny 1592. coram
bo. me. Cardinali Seraphino.*

Neque obſtare, quod pro parte Monacho-
rum excipiatur de vnione huius Beneficij,
quod propterea prætendunt eſſe membrum
ſui Monaſterij; quia fuit reſponſum, non eſſe
attendendum, quid Reus excipiat, ſed quid
Actor petat, ex cuius perſona metimur natu-
ram Iudicij, quæ per exceptionem rei mutari
6 non poteſt, *l. 1. in princ. ff. ſi pars hæredit. pet. Bald.
conſ. 331. in fin. verſ. nec obſtat lib. 1.* & ad co-
gnoſcendum modum procedendi, inſpicien-
dum eſt, quid ſit ab Actore in ſua petitione
deductum, *Imol. in clem. diſpendioſam ſub nu. 16.
verſ. not. ex gloſſ. de Iudic.*

Præſertim, quòd allegata vnio deducitur
incidenter, & non principaliter, ex quo alle-
7 gatur per viam exceptionis aduerſus petitio-
nem Actoris, *Abb. in cap. 1. in fin. de ordin. co-
gnit. Rip. in l. quod inſtit. num. 13. de re iudic.* ac
8 etiàm, quia ſufficit excludere Actorem per
non Ius ſuum abſque Canonizatione ſuæ
vnionis, *l. fin. C. de rei vendic, cum ſimilibus.* Vn-
dè non poteſt facere, quod cauſa non ſit be-
neficialis, ſicuti videmus, quod licèt cauſa
9 Iuriſpatronatus ad effectum obtinendæ re-
miſſoriæ regulariter ſoleat iudicari prophana,
attamèn ſi patronatus incidenter deducatur,
prout quando agitur inter præſentatos, cauſa
10 dicitur beneficialis: *Io: Paul. deciſ. 873. lib. 3.
par. 3. inter impreſſ. diuerſ.* & fuit reſolutum *in
Lucana Iuriſpatronatus 19. Ianuarij 1611. coram
R. P. D. meo Decano*; & meritò, quia articulus
incidens aſſumit naturam cauſæ principalis,
Imol. in Clem. diſpendioſam, num. 16. de iudic.

Neque etiam obſtare dixerunt *deciſiones* in
contrarium allegatas, nam quod attinet *ad de-
ciſionem bo. mem. D. Corduba in Calaguritana de
Iſcano 28. Ianuarij 1602.* fuit dictum, non ap-
plicari, quia ibi agebatur ad ſuppreſſionem,
& ſic finis, ad quem Iudicium principaliter di-
rigebatur, non reſpiciebat titulum Beneficij,
11 ſed illius ſuppreſſionem; Ideoquè non mi-
rum, ſi cauſa fuit iudicata prophana, iuxtà *de-
ciſ. Egid. 616. aliàs 617.* cum alijs ibidem alle-
gatis: quod ſecùs eſt in caſu noſtro, in quo
finis principalis præſentis Iudicij reſpicit titu-
lum Beneficij, & illius adiudicationem, licèt
etiam de vnione incidenter agatur, vt dictum
eſt.

Quouerò *ad deciſionem R. P. D. mei Coccini in
illa Terdonen. Præpoſitura 1. Decembris 1600. &
13. Februarij 1603.* non applicatur, quia ibi
nullus aderat, qui poterat Beneficium ſibi
conferri, & lis erat ſolùm ſuper priuatione
12 Beneficij, quæ non facit beneficium litigio-
ſum, & ſic nec cauſam beneficialem, vt *ibidem*
dicitur; hic autem Aſcanius petijt beneficium
ſibi adiudicari, & ſuper illius titulo litem
mouit.

Neque poſtremò aliquid facere, quod ſen-
tentia fuerit lata ſuper inualiditate vnionis,
quia ad iſtum effectum non inſpicitur ſenten-
tia, ſed petitio, & intentio Actoris, vt ſupe-
13 rius dictum fuit, præcipuè cùm non ceſſet ra-
tio, in qua eſt fundatus ſtyles Rotæ, nempè,
ne cauſæ beneficiales in longum protrahan-
14 tur, & vt euitetur diuturna beneficiorum va-
catio, *Seuerol. de remiſſ. cap. 17. ſub num. 5.* Vl-
tra, quod quando ſententia fertur contra
vnionem, magis confirmat intentionem pe-
tentis Beneficium, & operatur, vt cauſa ſit be-
15 neficialis, iuxtà tradita per *Abb. in Clem. 1. in
princ. & ibi Card. num. 16. & Vital. num. 34. de
ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct.* quicquid eſſet dicen-
dum, ſi ſententia fuiſſet lata pro vnione, vt
erat in caſu *deciſionis bo. me. Orani in Calagurita-
na de Nagera 7. Maij 1590.* quæ propterea præ-
ſenti caſui non applicatur, &c.

ADNOTATIO.

Ante præſentem deciſionem alia in eadem
cauſa emanauerat *coram Marquemontio 15. No-
uembris 1610. quæ eſt inter recent. par. 1. deciſ. 252.
& apud Marcheſan. de commiſſ. par. 3. fol. 90.* vbi
erroneè ſupponitur de anno 1600. & poſt præ-
ſentem *deciſionem coram eodem Pamphilio aliæ pro-
dierunt, quæ ſunt infra 290. (& eſt inter recent.
par. 4.*

par. 4.tom. 1. deciſ. 120.vbi ſit mentio alterius deciſionis *coram Sarmiento 3. Mart.* 1565.*nullibi impreſſa*) 367.(*& hæc eſt in eadem part.4.tom.1.rec. dec.184.*) 462. (*quæ pariter eſt in eadem part.4.to. 1. deciſ. 191.*) *&* 539. (*pariter d. part. 4. tom.1. deciſ.427.*) quæ in Indice Cantalmaggij per errorem attribuitur Capiſucco iun., prout etiã æquiuocatur dum aſſeritur impreſſa *par.3.rec. dec.421.* quia talis deciſio ibi non reperitur.

16 Quando ſit concedenda remiſſoria in cauſis beneficialibus *vide ſupra dec.175.*

Ad dignoſcendum an cauſa ſit beneficialis
17 vel prophana *vide Add.ad Gregor.dec.174. num. 7.* & vbi de hoc cadit dubitatio attenditur perſona actoris, & illius petitio an percutiat titulum beneficij, cum de reliquo in Rota omnes cauſæ reputentur prophanæ *Seraph.dec.555. num.3.dec.590.num.1.dec.990.num.4.& dec.1355. num.7.& 8.& in recent. deciſ. 212. num.6. part.1.* Siquidem vbi non agitur de titulo beneficij alia quæuis cauſa quantumuis Eccleſiaſtia, & concernens ſtatum beneficiorum dicitur prophana, & non beneficialis *Verall. dec 99. par. 1.Gregor.dec.403. num.1. & 2.* & fuit dictum *in Nouarien.Diuiſionis Parochialium 25. Iun. 1663. coram bo.me.Emerix.*

Cauſam vnionis ad effectum remiſſoriæ dici prophanam, deducitur *ſupra poſt deciſ. 224.*

Ita & cauſa in qua agitur principaliter de
18 pertinentia patronatus inter patronos cenſetur prophana niſi principaliter agatur inter prouiſos de titulo, & incidenter de iurepatronatus *Add.ad Gregor.d.dec.174.*

PERVSINA FIDEIVSSIONIS.

Lunæ 2. Aprilis 1612.

ARGVMENTVM.

Conſtitutio Marchiæ de contractibus minorum an compræhendat contractum minoris filij familias, & an compræhendat caſum, quando minor contrahit cum patre, vel cum patris interuentu, & an tunc ſit neceſſaria inſinuatio, & an minor de iure communi, & iuxta dictam Conſtitutionem poſſit ſe obligare abſque ſolemnitatibus pro dote, & pro liberando patre à carceribus, & an inſinuatio requiſita ab iſta Conſtitutione ſuppleatur per iuramentum.

SVMMARIVM.

1 *Minoris fideiuſſio eſt nulla, vbi non interuenit inſinuatio requiſita à Conſtitutione Marchiæ.*
2 *Conſtitutio Marchiæ loquens de minore, comprahendit filium familias minorem, & num. 4.5. & per tot.deciſ.*
3 *Patria poteſtas non tollit defectum ætatis, nec illum ſupplet.*
6 *Pater venit appellatione conſanguineorum.*
7 *Conſanguinei interuentus non requiritur, vbi filius contrahit cum patre, vel cum ipſius conſenſu.*
8 *Inſinuatio requiritur, vbi filius familias contrahit cum patre, vel cum ipſius interuentu.*
9 *Caſus mixtus quando comprahendatur in ſtatuto, & num.10.cum ſeqq.*
11 *Cauſa dicitur fauorabilis, vbi tractatur de iuuando minorem.*
13 *Statutum Peruſinum, requirens certam ſolemnitatem in contractibus minorum, non excludit inſinuationem, & n.17.*
14 *Inſinuatio adhiberi ſolet poſt contractũ, quæ poteſt fieri ex interuallo, & manu alterius Notarij.*
19 *Minor non poteſt ſe obligare etiam pro dote ſine ſolemnitatibus, & nu.24.*
20 *Minor nec pro liberando patre à carceribus poteſt ſe obligare abſque ſolemnitatibus, & nu. 21.*
22 *Inſinuationis defectus non tollitur iuramento in terminis Conſtitutionis Marchiæ.*
25 *Minor dicitur magis priuilegiatus propter ætatem, quàm mulier propter ſexum.*
26 *Declara, vt non procedat in minore, qui contrahit ex neceſſitate in cauſa ad quam de iure cnetur, vt ſi dotet ſororem.*
27 *Minor habet electionem ſtandi contractui vel recedendi, quando eſt nullus, & an hoc agere poſſint, qui habent ab eo cauſam, ibidem.*

DECISIO CCLIII.

Eſt penes Gilian.ad ſtatut.Peruſin. dec. 22.

Eſt in hac cauſa ſupra dec.226. in cuius calce de hac quoque ſit mentio.

ADNOTATIO.

Minoris obligatio ex cauſa dotis ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs regulariter non ſubſtinetur
25 quia dos in hac parte non reperitur de iure expreſſe priuilegiata, & cauſa ætatis eſt magis priuilegiata, quam cauſa ſexus, vel dotis *Bich. dec.219.nu.26.* & allegata deciſione noſtra *dec. 331.num.11. & ſeqq. part. 17. rec.facit infra deciſ. 255.*

Limitatur in obligatione neceſſaria, quan-
26 do nempe minor hæres patris conſtituit dotem ſorori, quo caſu etiam ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs obligatur *Menoch.conſ.292. lib.3. Pariſ.conſ.81.num.9.lib.3.Burſatt.conſ.31.num.10. lib.1.Caputaquen.dec.189.dec.365.n.6.par.4. to.1. dec.240.num.11. par.7.dec.94. num.1. & ſeqq. par. 8.dec.39.num.9 & ſeqq.part. 11.& admittitur in d. dec.331.par.17. rec.* vbi impugnatur obligatio minoris in contractu dotali inita non concurrente vlla neceſſitate teſtatoris, legis, vel ſtatuti, & allegata hac noſtra deciſione *Cirocch. diſcept.73.num.35.& dec.262. num.5.8.& 20.par. 9.rec.*

Eoque minus valet obligatio minoris ex cauſa dotis, quando ſe ſubmitteret pacto, vel ſtatuto dotis lucrandæ, quo caſu huiuſmodi obligatio induceret veram alienationem *Gratian.diſcept.367.nu.2.& 3.*

Pariter nec Curator minoris promittere poteſt eius nomine dotem ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs, vbi ex pacto, vel ex ſtatuto deberetur lucrum *Hieronym. de Leo deciſ. Valent.31.*

Cæterum ſi dotis promiſſio nullam indu-

cit bonorum alienationem poteſt curator illam facere nomine minoris ſine ſolemnitatibus *Surd.dec.278.Leo d.dec.31.*

Hinc ſi Curator minoris eius nomine promittit dotem æſtimatam debet ſeruare ſolemnitates ſtatuti, quia æſtimatio facit emptionem, & venditionem, ac per conſequens alienationem inducit *l.lex quæ tutores §. præcipimus C.de adminiſtr. Tut. Leo d.dec.31.dec.324.num.14. par.11.rec.*

Valida quoque eſt obligatio Curatoris ſine ſolemnitatibus pro dote facta nomine minoris, quando inde minori aliqua vtilitas prouenit, vt ſi promitteretur dos pupillæ minori, cui vtile eſt dotem habere conſtitutam cum mulieres dotatæ à maritis amentur, & non dotatæ contemnantur, & eo magis vbi vigeret ſtatutum, quod maritus teneretur facere donationem propter nuptias fauore vxoris in ſumma æquali ad dotem conſtitutam, quos caſus refert *Leo d.dec.31.*

Matris obligatio an, & quando ſubſtineatur facta ad effectum eximendi filium à carceribus, vel ab aliqua pœna, late diſſeritur *in dec. 97.par.15.rec.*

Quando contractus minoris eſt nullus ob non ſeruatam formam ſtatuti, tunc etiam hæres minoris poteſt nullitatem opponere non obſtante, quod ille viuens non reclamauerit *dec.116.n.13.par.10.rec.*

Poteſt autem minor non ſolum eligere an malit contractum cum eo nulliter geſtum

27 impugnare, vel approbare, ſed & poſtquam illum ex capite minoris ætatis impugnauit, ac reportata etiam ſententia fauorabili ſuper eius nullitate poteſt iterum pænitere, & contractum approbare *l ſi Index 42.ff.de minor. Gonzalez ad regul.8.Cancellar.gloſ.56.num.92. Capyc. Latr.dec.19. num. 12.* & omnibus contrarijs reſpondendo in fortioribus terminis loquens de maiori, qui retractum intentauerat, & deinde pænituerat *Franch. dec.346.per tot.*

Cæterum quia contractus dicitur eſſe in implicito ſtatu validitatis donec à minori impugnetur, ideo ſi minor donec vixit illum non impugnauit, nō poſſe impugnari per eius heredes, vel habentes cauſam ab eo firmatur *dec. 119.num.25. & 27. & deciſ.378. num.19. part.7. recent.*

Duo ſtatuta quando dicantur compatibilia ad hoc vt veniat vtrumque obſeruandum, vel ſufficiat obſeruantia vnius *ſupra poſt 1.dec. huius operis.*

MEDIOLANEN. DECIMARVM.

Luna 2. Aprilis 1612.

ARGVMENTVM.

Habens intereſſe pro conſecutione decimarum debitarum Eccleſiæ poteſt pro illis agere tam proprio, quam Eccleſiæ nomine, & cum mandato, & ſine mandato aliorum habentiū intereſſe.

SVMMARIVM.

1 *Habens ius in aliqua Eccleſia, cui ſoluuntur decimæ, poteſt pro illis agere ratione ſui intereſſe, & proprio nomine, ac etiam Eccleſiæ, & numer. 2. ac 6.*

3 *Eccleſiæ nomine poteſt agere quilibet ius habens in ea etiam ſine mandato aliorum habentium intereſſe & nu.7.*

4 *Facilius agere poterit, ſi habuerit mandatum à cointereſſatis.*

5 *Quæ ſunt extra dubium, quod diſputatur non attenduntur, ſed de ijs eſt particulariter agendum.*

Eccleſia diſmembrata habet intentionem fundatam contra matricem ad effectum decimandi intra ſuos limites nu.8.

DECISIO CCLIV.

Firmatum fuit ſub die 13. Ianuarij præteriti, decimas locorum de Rancate, & Cliueſio ante diſmembrationem, & erectionem nouæ curæ de anno 1578. ſpectaſſe ad Eccleſiam, & Canonicos Sancti Iuliani: Ideò cum vellem vlterius progredi ad diſputationem ſuper pertinentia earundem decimarum poſt dictam diſmembrationem, informantes pro Bartholomeo, & litis conſortibus, ſe oppoſuerunt, dicendo, quod D.Io. Maria Plattus non habebat legitimam perſonam ad effectum agendi pro dictis decimis; vndè ſupradicta die propoſui dubium, an D. Io.Maria poſſet pro illis agere, & Domini affirma-

1 tiuè reſponderunt; moti ex eo, quod d. Io. Maria vigore diſpenſationis Apoſtolicæ obtinet in dicta Eccleſia Sancti Iuliani duos Canonicatus, quo caſu ratione ſui intereſſe benè poteſt agere ad decimas non ſolum nomine proprio dictorum Canonicatuum, quibus in iſta Eccleſia pro canonicali præbenda reperiūtur decimæ aſſignatæ, *cap.non ſolent 2. quæſt.6. l.4.& ſeq.ff.de liber.cauſ.* licèt intereſſe eſſet tantum apparens, *cap.veniens il ſecondo vbi Abb. num.9.in fin. Felyn. num.13. de teſt. Roland.conſ.5. num.2 lib.2.* ſed etiam nomine Eccleſiæ, pro

2 qua benè poteſt agere quilibet Canonicus etiam ſine mandato, ſtante negligentia alio-

3 rum, *Innoc.in cap.cum olim circa princ.verſ.item quomodo, Felyn.num.2.in princ.Abb. poſt num. 2. circa fin.verſ. ſicut enim de teſt.* & fuit dictum in *cauſa Verdunen.electionis 17.Maij 1589.coram Illuſtriſſimo Card.Platto*, & aliàs ſæpè.

Præſertim cum habeat mandatum, & ceſſionem à Præpoſito dictæ Eccleſiæ, qui ſine

4 dubio poteſt agere pro ſingulis Canonicis ad recuperationem bonorum, & decimarum eorum præbendis aſſignatarum, *Felyn. in d. cap. cum olim nu.3.de teſt.*

Nec obſtare dixerunt ea, quæ pro parte D. Bartholomei, & litis Conſortum opponebātur de diſmebratione, & aſſignatione dictorum locorum Eccleſiæ Sancti Ambroſij: quia cum reſpiciant finem actionis, & conſecutio-

5 nem decimarum non autem facultatem agendi, fuit dictum, eſſe extra dubium, & partis

culariter de hoc agendum eſſe.
Et ita deciſum &c.

Supra poſt deciſ. 235. referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

Canonicus agere poteſt nomine ſuæ Eccleſiæ, vel Capituli alijs agere negligentibus relata hac noſtra deciſione *Lamber. de iu benefic. lib. 2. cap. 21. num. 65. Rota coram Coccin. dec. 1140. quæ eſt in eadem cauſa, & deciſ. 305. num. 9. part. 11.*
6 *recent.* & quod generaliter clericus, ſeu Prælatus poſſit nomine ſuæ Eccleſiæ, vel ſui beneficij agere, & Procuratorem conſtituere, *Anton. Vingil. de legitimat. perſon. cap. 17. nu. 1.*

Qui non habet intereſſe non poteſt agere, & non eſt audiendus *l. ſi pupilli §. videamus ff. de negoc. geſt. l. 1. in princ. ff. quor. appellat. non recip. Gregor. dec. 118. num. 5. & ſeq. & deciſ. 396. num. 1. dec. 176. num. 8. & 9. part. 7. rec.* maxime ad effe-
7 ctum proſecutionis iudicij quidquid ſit quãdo agitur ad effectum admiſſionis ad cauſam, *Gratian. diſcept. 9. num. 35. & ſeqq. Thomas. deciſ. 182. num. 14. Ill.mi Ottobob. dec. 259. num. 3. deciſ. 176. num. 11. & ſeq. part. 7. rec.*

Secuta diſmembratione Eccleſiæ Parochia-
8 lis Eccleſia diſmembrata ſtatim fundat intentionẽ ſuper decimis intra ſuos limites aduerſus Eccleſiam matricem *Martin. Andr. dec. 59.*

SANCTI SEVERINI BONORVM.

Ven. 6. April. 1612.

ARGVMENTVM.

Allegatus non vſus Conſtitutionis Marchiæ in aliquo loco reſpectu inſinuationis ab illa requiſitæ in contractibus minorum, ex quibus excludatur.

SVMMARIVM.

1 *Inſinuationis non vſus in aliquo loco non probatur ex inſtrumentis ſine ea rogatis, cum illa poſſit ex interuallo, & ſeparatim fieri, & manu alterius Notarij, & n. 16.*

2 *Item illius non vſus non probatur ex aliquibus inſtrumentis, ea carentibus niſi ſit probatum, quod talia inſtrumenta ſuum habuerint effectum, & obſeruantiam.*

3 *Item probari debet quod huiuſmodi inſtrumenta rogata abſque inſinuatione deuenerint ad notitiam totius populi.*

4 *Minores propter ætatem ſunt magis priuilegiati, quam mulieres propter ſexum, & n. 14.*

5 *Conſuetudo debet ſpecialiter, & in indiuiduo probari in caſu, de quo agitur, & inducta in contractibus mulierum non debet trahi ad contractus minorum, & n. 17.*

6 *Conſuetudo non extenditur de caſu ad caſum, præſertim de caſu ſimplici ad caſum mixtum prout eſt continens qualitatem ſexus, & ætatis.*

7 *Impedimenta duo ſi obſtant, non ſufficit alterum tolli.*

8 *Inobſeruantia Conſtitutionis non probatur ex diligentijs non ritè, nec rectè factis, & nu. 15.*

9 *Inſinuationis defectus ſi ſit oppoſitus ſpecificè, inſinuatio non poteſt amplius fieri, repugnante parte.*

10 *Inſinuatio debet fieri de voluntate inſinuantis, & eo viuente, & n. 11. & ſeqq.*

DECISIO CCLV.

IN hac cauſa poſtquam fuit reſolutum, trãſactionem fuiſſe nullam inter alia ex defectu inſinuationis requiſitæ ex forma conſtitutionis Marchiæ, fuerunt pro parte Dominorum de Margarutijs producta quædam iura ad oſtendendam prędictam Conſtitutionem, quoad inſinuationem non eſſe vſu receptam in illa Ciuitate; vndè propoſui dubium, an iura pro eorum parte exhibita releuent, & Domini dixerunt non releuare: quia licèt in Inſtrumentis exhibitis non legatur inſinuatio,
1 tamen cum illa poſſit interuenire non ſolum in ipſo actu, quando contractus celebratur, ſed etiam poſt, faciendo illum intimare, & publicare apud acta coram Iudice, *Bald. conſ. 167. num. 5. lib. 5. Alex. conſ. 157. nu. 2. lib. 2. Soccin. Iun. conſ. 67. num. 19. lib. 2. Anton. de Canar. de inſinuat. part. 1. num. 5. & ſeq. verſ. quando autem fieret*, etiã manu alterius Notarij, *Anton. de Canar. d. tract. part. 1. nu. 49.* non poteſt dici ex lectura Inſtrumentorum probata negatiua non adhibitæ inſinuationis, quæ potuit interuenire extra tempus, & alio loco, quàm celebrati contractus, *Ruin. conſ. 35. num. 19. lib. 1. Dec. conſ. 409. ſub num. 12. Cephal. conſ. 238. nu. 19. & ſeq.*

Prætereà fuit dictum, non ſufficere ad huiuſmodi effectum aliquos contractus non fuiſ-
2 ſe inſinuatos, niſi etiam probetur, quod illi, non obſtante defectu inſinuationis habuerint effectum ſuum, *Natt. conſ. 574. num. 14. Purpurat. conſ. 565. num. 3.* & fuerint tot inſtrumenta
3 celebrata abſque inſinuatione, vt potuerit induci notitia, & conſenſus totius Populi requiſitus ad abrogandas leges, *iuxtà conſ. Abb. 51. ſub num. 1. part. 2. Purpurat. d. conſ. 565. num. 3. verſ. & quod talis actus.*

Conſiderabant etiam Domini, quod In-
4 ſtrumenta prædicta fuerunt celebrata cum mulieribus, & in caſu iſto Dorothea erat etiã minor, & Conſtitutio fauet non ſolum mulieribus, ſed etiam minoribus, qui cum ſint magis priuilegiati propter ætatem, quàm fœminæ propter ſexum, *l. quamuis in lucro, & ibi Iaſ. num. 1. C. de iur. & fact. ignor. Salycet. in l. fin. num. 1. C. ad Velleian. Tiraq. in l. ſi vnquam in præfat. nu. 101. circa fin. C. de reuoc. donat.* conſuetudo indu-
5 cta in caſu contractus mulierum non debet trahi ad contractum minoris, cum illa debeat ſpecialiter, & in indiuiduo probari in caſu de quo agitur, *Alex. conſ. 196. num. 13. verſ. quia dicti teſtes lib. 2. Aym. conſ. 96. num. 4. Roland. conſ. 53. num. 39. lib. 2. Caſ. de Graſſ. deciſ. 6. num. 5. de prabend.* & fuit dictum in cauſa Toletana præeminentiarum 22. Iunij 1584. coram Cantuccio relat. inter impreſſ. diuerſ. deciſ. 799. in fin. part. 1. nec extendatur de caſu ad caſum, *Oldrad. conſ. 237. num. 3. in fin. Dec. conſ. 72. ſub num. 1. verſ. vndè* limita-

limitarè, & fuit reſolutum *in cauſa Toletana an-*
natarum 4. Decembris 1592. coram bo. me. Cardinali
6 *Pamphilio*, & tanto minus de caſu ſimplici ad
mixtum continentem qualitatem ſexus, &
ætatis, *Cephal. conſ. 26. num. 24.* tunc enim ex
7 quo duo obſtant impedimenta, non ſufficit
alterum tolli, *l. ſi non lex, ff. de hered. inſtit.* &
tradit *Bero. conſ. 22. n. 54. lib. 2.*

Nec aliquid releuant diligentiæ pro parte
DD. de Margarutijs *in Summario* datæ, quia
non fuerunt formiter factæ, ex quo præce-
8 ptum factum Notarijs de exhibendo Inſtru-
menta fuit reſtrictum ad Inſtrumenta tranſa-
ctionum non inſinuata, nec fuit factum om-
nibus Notarijs, vltra quod Notarius, qui fe-
cit diligentias, de quibus *in dicto Summario nu.*
3. non dicit inſpexiſſe omnia Prothocolla,
prout dicere debebat ad probandam inobſer-
uantiam dictæ Conſtitutionis.

Et ita deciſum &c.

Supra poſt deciſ. 205. referuntur ſupra alia deci-
ſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

Inſinuatio non poteſt amplius fieri, poſtquam
fuit de eius defectu oppoſitum *Becc. conſ. 66.*
num. 30. Gratian. diſcept. 531. Cyriac. controuerſ.
10. num. 76. & controuerſ. 128. num. 17. Cirocch. di-
9 *ſcept. 45. num. 23.* dummodo illius defectus fue-
rit ſpecificè oppoſitus prout debet opponi.

Facta poſt mortem contrahentis non va-
10 let *dec. 114. num. 8. part. 12. rec.*

Prout nec facta poſt reuocatum mandatũ
11 ad inſinuandum *dec. 226. num. 11. & dec. 338. nu.*
12. par. 17. rec.

Debet namque inſinuatio fieri contrahen-
te, ſeu donatore in eadem voluntate perſiſtẽ-
12 te, ideo facta poſt reuocatam donationem
non ſuffragatur *Bald. conſ. 167. nu. 5. lib. 5. Gra-*
tian. diſcept. 783. num. 10. Celſ. deciſ. 161. num. 16.
dec. 456. n. 2. & 3. part. 4. tom. 2. & deciſ. 241. nu. 3.
part. 13. rec.

Cæterum donatio ex defectu inſinuationis
13 poteſt impugnari etiam per hæredes donan-
tis *d. dec. 114. nu. 10.*

Minoris priuilegium quamuis præualeat
14 priuilegio mulieris, hoc tamen non procede-
re in terminis Conſtitutionis Ægidianæ dixit
Rota cor. Em. Otthob. dec. 215. nu. 8. & 9.

Inobſeruantia ſtatuti generalis in particu-
15 lari loco quomodo probetur tradit *Dunoz. iun.*
dec. 937. nu. 22.

Quando autem particulare ſtatutum ſit in-
16 compatibile cum generali conſtitutione to-
tius Prouinciæ itaut ſufficiat adimplere con-
ditiones ſtatuti neglectis requiſitis Conſtitu-
tionis diſcutitur poſt *primam deciſionem* huius
operis.

De conſuetudine ſtricte interpretanda, &
17 non trahenda de vno caſu ad alium *ſupra poſt*
dec. 88.

ROMANA RESTITVTIONIS DOTIS.

Lunæ 9. Aprilis 1612.

ARGVMENTVM.

Vxor, quæ tranſiuit ad ſecunda vota tenetur
reſeruare filijs primi mariti omnia, quæ ab eo
habuit tàm per contractus, quàm per vlti-
mas voluntates, etiamſi maritus reliquerit
vxori cum facultate quod de relictis poſſit li-
berè diſponere.

SVMMARIVM.

1 *Vxor tenetur integre ſeruare filijs primi matrimo-*
nijquicquid accepit ex bonis primi mariti vel ex
contractibus, vel ex vltimis voluntatibus, & nu.
6. cum ſeqq.

2 *Amplia etiamſi maritus reliquerit vxori cum facul-*
tate, quod poſſit de relictis liberè diſponere, ſi ad-
ditum ſit, dummodò caſtè, & honeſtè viuat, quod
prohibet vxori ſecundas nuptias contrahere, &
num. 3.

4 *Credita aſſignata marito ex cauſa dotis cum clau-*
ſula Talia qualia &c. *ſi fiant inexigibilia, dam-*
num totum cedit marito.

5 *Mariti culpa in non exigendo credita ſibi pro dote*
aſſignata non debet nocere vxori, & filijs primi
mariti, & nu. 8.

DECISIO CCLVI.

PRo filijs Franciſci Sirtuli informantibus
dixerunt Domini, quoad augumentum
dotis Cleriæ ab ipſo Franciſco factũ, eueniſſe
1 caſum reſtitutionis ad fauorem filiorum, quia
vxor tenetur integre ſeruare filijs primi viri
quicquid ex eius bonis, donatione inter vi-
uos, vel vltima voluntate accepit, *per text. in*
l. fœminæ, §. illud, & l. generaliter C. de ſecund.
nupt. & in §. ſi verò expectet in auth. de nupt. Surd.
conſ. 196. num. 11. & 33. verſ. quare cum ſit, Gabr.
de ſecund. nupt. concluſ. 1. num. 1. Put. dec. 4. num. 1.
lib. 3. Sanchez. de matrim. lib. 6. diſput. 41. num. 3.
& ſeqq.

Nec obſtare, quod dicto augumento in
2 teſtamento Sirtuli addita fuerit clauſula, *quod*
vxor poſſit de eo liberè diſponere, quia vltra quod
huiuſmodi facultas reperitur limitata ex illis
verbis, *dummodò caſtè, & honeſtè vixerit*, ex qui-
bus, vbi fuerunt prolata à marito, cenſentur
expreſsè prohibitæ ſecundæ nuptiæ, *Decian.*
conſ. 1. num. 89. lib. 1. Specul. teſtament. gloſſ. 14. prin-
cip. n. 94. & ſeq. Cephal. de conſ. 500. num. 40. Me-
noch. conſ. 278. num. 17. fuit etiam dictum, quod
3 Mulier teneatur reſtituere augumentum do-
tis filijs primi viri à quo emanauit, etiamſi
habeat facultatem de eo liberè diſponendi,
Rip. in d. l. fœminæ quæſt. 12. num. 20. C. de ſecund.
nupt. Gabr. d. concluſ. 1. num. 11. in 5. ampliat. eodem
tit.

Minùs obſtare, quod Horatio ſecundo ma-
rito pro dote dictæ Cleriæ fuerint aſſignatæ
4 nonnullæ ſocietates officiorum, & alia cre-
dita, quæ ipſe non exegit, & quod propterea

quoad

quoad illa ſufficiat ei cedere actiones pro dote non exacta: quia pro reſponſione fuit dictum, quod huiuſmodi aſſignatio fuit facta Horatio in ſatisfactionem dotis ſcutorum 4239. ſibi promiſſæ cum clauſula *talia qualia*, vt in Inſtrumento legitur, quo caſu ſi credi-
5 ta ſunt inexigibilia totum imputandum venit marito, cuius periculo damnum cedit, *l. ſi nomen ff. de hæredit. vel action. vend. Bald. in l. promittendo in princ. verſ. 2. caſu ff. de iur. dot. Campeg. in tract. de dot. part. 2. quæſt. 79. verſ. quod limita*.

Quod eo facilius videbatur admittendum, quia culpa mariti in non exigendo non debet nocere vxori, & filijs primi viri, *l. Mæuia marito, l. penult. in princ. & §. ſi vir, ff. ſolut. matrim. l. ſi extraneus ff. de iur. dot. Roman. conſ. 46. num. 13. Corn. conſ. 145. n. 13. vol. 2.*

Et ita deciſum &c.

Infra in eadem cauſa ſunt deciſ. 271. & 339.

ADNOTATIO.

Duorum textuum celebres diſpoſitiones tanguntur in præſenti ſcilicet *l. fæmina C. de ſecundis nupt. & l. ſi extraneus 34. ff. de iur. dot.*

Quoad primum, (de quo late *Barboſ. in collectan. ad l. 5. Cod. Theſaur. lun. q. for. 9. lib. 2. Hodiern. in l. hac edictali C. de ſecund. nupt. quæſt. 21. Thomat. dec. 67. num. 18. & ſeqq. Merlin. dec. 534. n. 2. & ſeqq. vbi allegatur hæc deciſio, & alia in eadem cauſa infra 271.*) in eo diſponitur, quod binu-
6 bus ex parentibus teneatur reſeruare filijs primi matrimonij proprietatem omnium bonorum, quæ ſibi prouenerunt ex ſubſtantia alterius parentis prædefuncti etiam mediante ſucceſſione alicuius ex filijs eiuſdem matrimonij, quod tamen venit intelligendum reſpectu filiorum qui deceſſerunt poſt contractas ſecundas nuptias, nam quoad præmortuos ante binubatum bona parenti ſuperſtiti non minus quoad vſumfructum, quā quoad proprietatem dicuntur acquiſita *Peutinger. dec. 401. nu. 3. & 4.*

Cæterum iſte *tex.* habet locum etiā quoad bona, quæ ad parentem ſuperſtitem mediate peruenerunt *Buratt. deciſ. 82. n. 14. Bich. dec. 414. dec. 72. num. 6. part. 11. recent.*

Sed contrarium, & quod reſpectu bono-
7 rum mediatè peruentorum ex ſucceſſione filij, qui fratribus, vel ſororibus ſucceſſerat, non militet diſpoſitio præſentis legis probat *Rot. coram Merlin. dec. 621. & coram Martin. Andr. dec. 74. num. 20. & ſeqq. quæ eſt deciſ. 771. part. 3. recent.*

Ampliatur vt locum vendicet tam in matre, quàm in patre, nempe, & in muliere, & in viro, quamuis *tex.* de ſola muliere loquatur *gl. & Bart. ibi Capr. conſ. 46. Roland. conſ. 95. lib. 1. Craſſ. de ſucceſſ. §. ſucceſſio ab inteſtato qu. 25. num. 1. & 2. Celſ. dec. 46. nu. 6.*

Item ampliatur vt procedat etiam in bonis quæ ad parentem ſuperſtitem peruenerunt ex ſucceſſione nepotum *Celſ. dec. 72. n. 20.*

Non tamen habet locum in bonis, quæ ad ſuperſtitem parentem prouenerunt ex teſtamento, quo caſu pater, vel mater cōſiderantur tanquam extranei, nec debent eſſe peioris conditionis, quàm foret extraneus, militante iſtius textus diſpoſitione ſolum in bonis acquiſitis ex ſucceſſione inteſtata *Celſ. deciſ. 49. num. 9. & dec. 46. num. 7. Peutinger. deciſ. 174. numer. 15.*

Quoad alium *tex. in d. l. ſi extraneus*, licet re-
8 gulariter maritus non teneatur reſtituere dotem, quam non exegit *l. Mæuia ff. ſol. matrim. dec. 306. nu. 39. par. 7. rec.*

Sciendum tamen quod huiuſmodi concluſio non procedit quando maritus dotem non exegit ex propria culpa, vel negligentia, quia tunc vtique tenetur ad illius reſtitutionem, non minus ac ſi eam exegiſſet *Cyriac. controuerſ. 110. num. 5. deciſ. 152. num. 6. part. 2. tom. 1. & deciſ. 338. nu. 27. part. 17. recent. & magiſtraliter diſcutitur in Romana pecuniaria 28. Ian. 1661. coram Eminentiſs. Cerro.*

Sed maritus non diceretur in culpa, vel negligentia exigendi dotem, ſi huiuſmodi nō exactio poſſet tribui rationabili cauſæ reuerentiæ debitori profitendæ, quatenus nempe dotis ſolutio facienda eſſet à ſocero, quē non compleuiſſet iudicialiter conuenire, & mandatorum grauaminibus ſubmittere *d. dec. 338. num. 26. & fuit dictum in allegata Romana pecuniaria §. quæ concluſio.*

Quæ ſane ratio reuerentiæ ſpecialiter militat in ſocero, nec extenditur ad alios promiſſores dotis, quocirca quatenus do ſuiſſet promiſſa per ſponſæ patruum, vel fratrem non excuſaretur maritus à neglecta exactione ſub prætextu reuerentiæ, quæ pariter non intraret defuncto ſocero, cum teneatur maritus contra hæredes illius abſq; vllo reſpectu agere, vt traditur *in d. Romana pecuniaria*.

Notandum quoque, quod vt diſpoſitio noſtri *textus* locum habeat non ſufficit ſola viri negligentia, ſed vlterius requiritur, quod dotis promiſſor, ſeu debitor lapſus ſit facultatibus, itaut dos ab eo exigi amplius non poſſit vt ſuadent verba ipſius *tex.* ibi — *iſque defectus ſit facultatibus antequam dotem daret, Fontanell. de pact. nuptial. gloſſ. 6. clauſ. 1. par. 3. num. 77. ibi — Propter quam illius hæres alias locuples relictus inops poſtea efficiatur, tūc enim tenetur maritus de negligentia.*

Cedentem non teneri ad validitatem ceſſionis iurium factæ cum clauſula *talia qualia, dec. 453. num. 21. & deciſ. 457. num. 19. part. 9. deciſ. 155. num. 21. part. 13. & deciſ. 40. num. 8. part. 17. recent.*

Allegat, & ſequitur hanc deciſionem *Rot. poſt Merlin. de pignor. dec. 63. num. 7.*

ROMANA, SEV BONON. ANNVI REDDITVS.

Lunæ 9. Aprilis 1612.

ARGVMENTVM.

Quaſi poſſeſſio exigendi annuum redditum ſuper aliqua re immobili acquiſita pluribus exactionibus non mutatur ex mutatione poſſeſſoris

ſoris, & quid operetur conſtitutum generale reſpectu manutentionis dandæ exiſtenti in poſſeſſione certæ rei.

SVMMARIVM.

1 *Ordines facti à debitore creditori pro exactione alicuius annui redditus ſuper certis domibus probant quaſi poſſeſſionem exigendi ſuper illis fauore mandantis, & nu. 11.*

2 *Solutio in dubio præſumitur facta vigore tituli præambuli, quem exigens habet.*

3 *Quaſi poſſeſſio exigendi ſuper re immobili acquiritur exigenti, ſi ſolutio ſit facta à poſſeſſore, ad effectum manutentionis, & nu. 11. cum ſeq.*

4 *Quaſi poſſeſſio exigendi ſuper aliqua re non mutatur ex mutatione perſonæ, quæ illam poſſidet.*

5 *Onus reale tranſit in quemcunque bonorum oneratorum poſſeſſorem.*

6 *Clauſula* conſtituti *tanquam acceſſoria reſtringitur ad limites contractus principalis, cui adijcitur, & non extenditur ad alios.*

7 *Donatio libera omnium bonorum reſtringitur ex clauſula*, ſi donans de illis non diſpoſuerit inter viuos, vel in vltima voluntate.

8 *Exceptio liquidationis portionum tanquam requirens altiorem indaginem reijcitur ad petitorium.*

9 *Clauſula* Conſtituti *appoſita in donatione, ſtante incertitudine, an res controuerſa comprahendatur in donatione, nihil operatur ad effectum manutentionis.*

10 *Vxor non valet impedire creditori mariti manutentionem in illius bonis ex cauſa ſuæ dotis, ſi nondum venit caſus reſtitutionis, vel aſſecurationis illius.*

11 *Poſſeſſio, vel quaſi exigendi annuum redditum, & fructus ciuiles acquiritur etiam vnica ſolutione.*

DECISIO CCLVII.

PLacuit Dominis, perſiſtendum eſſe in decisis ſuper manutentione ad fauorem D. Marij, non obſtantibus adductis pro parte DD. Alphonſi, & Olimpiæ, quæ viſa fuerunt minus releuantia ad illam impedien. & quantū
1 ad primam oppoſitionem, quod ſcilicet non probetur quaſi poſſeſſio D. Marij in ſpecie reſpectu Domorum, de quibus agitur, fuit dictum, de ea ſatis conſtare ex ordine pluries facto à D. Marco Antonio, in quo declarauit, quod ſcuta 36. annua, quæ ſoluebat, erant pro iſto annuo redditu impoſito ſuper iſtis Domibus, quas ipſe inhabitabat, *vt in Summario D. Marij num. 2.* vltra quod in dubio ſolu-
2 tio præſumitur facta vigore tituli præambuli huius annui redditus, *ad not. in l. quædam mulier, ff. de rei vendic.* quod procedit, etiamſi prædictæ Domus non fuerint D. Marco Antonio locatæ, quia ad acquirendam quaſi poſſeſſio-
3 nem annuæ præſtationis ſuper aliqua re immobili, ſufficit, quod ſolutio fuerit facta à poſſeſſore vigore tituli præcedentis, vt in eo, qui poſſidet rem cenſuatam, & ſoluit fructus cenſus, quod per talem ſolutionem acquiratur Domino quaſi poſſeſſio exigendi etiam ad effectum manutentionis, fuit ſæpiſſimè *in Rota deciſum*, & ſignanter *in cauſa Romana cenſus 26. Aprilis 1596. coram bo. mem. Cardinali Pamphilio.*

Nec obſtare, quod D. Marius non ſit in quaſi poſſeſſione exigendi à DD. Alphonſo,
4 & Olimpia, quia ad effectum, vt D. Marius veniat manutenendus, ſufficit eius quaſi poſſeſſio exigendi à D. Marco Antonio, licèt fuerit mutata perſona ſoluentis, iuxta *dec. Guidop. 629. per Rotam ſæpiſſimè approbatam*, cum alijs allegatis *in alia deciſione*: & ad hoc etiam facit,
5 quod onus reale tranſit in quoſcunque rei poſſeſſores, *ex Put. dec. 189. num. 2. lib. 2. Roman. conſ. 388. num. 9.* & fuit dictum *in cauſa Albanen Donationis 23. & 30. Maij 1578. coram Robuſterio relat. inter impreſſ. diuerſ. 437. nu. 4. par. 1.*

Quouerò ad ea, quæ opponuntur de anteriori clauſula *conſtituti*, de qua in donatione facta per Marcum Antonium ad fauorem dicti Alphonſi, fuit dictum, quod inter bona donata non leguntur Domus, de quibus
6 agitur, quas propterea clauſula *Conſtituti* capere non poteſt, cum conſtitutum tanquam acceſſorium reſtringatur ad limites contractus principalis, cui adijcitur, *Iaſ. in l. 1. §. ſi vir num. 18. ff. de acquir. poſſeſſ. Aym. conſ. 299. numer. 3. Pariſ. conſ. 55. num. 23. lib. 3. Tiraq. de iur. conſtit. par. 3. limit. 7. num. 16. & 33. & limit. 8. num. 2.* & fuit deciſū *in cauſa Romana de Zambeccarijs 10. Martij 1589. coram Reu. Comitulo*, & quamuis dictus Marcus Antonius prætendatur donaſſe gene-
7 raliter omnia alia eius bona, tamen iſta generalis donatio reperitur limitata ad illa bona, de quibus ipſe donans inter viuos, vel in vltima voluntate non diſpoſuiſſet, prout diſpoſuit de iſtis Domibus, quę propterea ſub ea compræhenſæ dici non poſſunt.

Quibus non obſtat, quod dictus Alphonſus prætendat fuiſſe ſibi promiſſum, quod bona donata aſcenderent ad ſcut. 60. m. ad quam ſummam alia bona abſque domibus dicantur
8 non aſcendere, quinimò donantem alienaſſe partem bonorum donatorum, pro quibus Alphonſus intendat iſtas Domus retinere: quia placuit reſponſio aliàs data, quod ſcilicet iſtæ prætēſiones, tanquā requirentes altiorem indaginem liquidationis ſunt remittendæ ad petitorium, ex traditis per *Couarr. pract. quæſt. cap. 17.* & fuit dictum *in cauſa Cernien. bonorum 4. Febr. 1579. coram Brano*, nec interim ſtan-
9 te incertitudine, an Domus compræhendantur ſub donatione, clauſula *Conſtituti* in ea appoſita aliquid operari poteſt, *Doct. in l. 3. §. incertum ff. de acquir. poſſeſſ. Tiraq. de iur. conſtit. par 3. limit. 19. nu. 1.*

Ex his ceſſat etiam quod dicitur de reſtitutione, vel aſſecuratione dotis dictæ Olimpiæ, quia vltra quod adhuc non venit caſus reſtitu-
10 tionis, nec aliàs apparet eſſe locum aſſecurationi, fuit reſponſum, per huiuſmodi manutentionem non fieri aliquod præiudicium dictæ Olimpiæ, quæ in dictis caſibus poterit pro ſua dote ſe reualere, vel ſuper omnibus alijs bonis obligatis, vel etiam ſuper iſtis Domibus, quæ per iſtam manutentionem non diſtrahuntur.

Et ita deciſum &c.

Ante-

Antecedens iſtius cauſæ deciſio eſt ſupra 234.

ADNOTATIO.

Manutentio datur in quaſi poſſeſſione exigendi quamlibet annuam præſtationem, ſeu reſpon-
11 ſionem, vel redditum ſuper re immobili, *Gregor. dec. 408. n. 1. Poſth. de manut. obſer. 10. n. 61. & ſeq. & obſeru. 34. num. 1. & ſeqq. vbi num. 6.* ampliat etiam ad effectum obtinendi contra ſucceſſorem, vel hæredem, *& obſeru. 55. num. 2. & ſeqq. & infra dec. 266.*

Et quod exiſtenti in quaſi poſſeſſione exi-
12 gendi annuum cenſum detur mandatum de manutenendo *Gratian. diſcept. 921. num. 4. Cenc. de cenſib. quæſt. 91. num. 19. & ſeqq. Poſth. d. obſeru. 10. num. 189.*

Ius actiuum poſſeſſoris, ſeu auctoris non alteratur, nec mutatur ob mutationem perſonæ ex parte rei, ideoque penſionarius exiſtens in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem vel creditor extans in quaſi poſſeſſione exigendi fructus cenſus, aliumue annuum redditum non amittit effectum ſuæ quaſi poſſeſſionis ex eo quod beneficium, vel fundus, vnde debetur cenſus, vel annua præſtatio in alium poſſeſſorem transeat *Tondut. Sanleger. de penſion cap. 37. num. 13. Caualer. deciſ. 83. num. 2. Coccin. dec. 31. n. 51. Amat. Dunoz. deciſ. 888. n. 6.*

Ita è conuerſo non amittitur ius exigendi actiuũ ex quaſi poſſeſſione reſultans eo quod mutetur perſona actoris, quo circa huiuſmodi quaſi poſſeſſio acquiſita per auctorem ſuffragatur ſucceſſori, acquiſita per cedentẽ prodeſt etiam ceſſionario *Poſth. de manut. obſeru. 35. Rota in Maceraten. ſeu Firmana cenſus 13. Iunij 1674. coram Rev. D. Albergato Decano, quæ eſt deciſ. 316. num. 7 par. 18. rec.*

Aliud tamen dicendum in materia penſionis, in qua quaſi poſſeſſio transferentis non ſuffragatur translatario ad effectum obtinendi manutentionem *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. §. 3. proem. num. 49. & ſeqq. Rota apud Marcheſan. part. 1. tit. de commiſſ. appell. in cauſ. penſion. deciſ. 53. fol. mihi 531. & dec. 45. fol. mihi 500. coram Pen. dec. 572. per tot & coram Mellin. dec. 73. n. 1. & ſeq.*

Quidquid in contrarium dixerit *Spad. conſ. 118. lib. 2.* ea ratione quod poſſeſſio transferentis miniſterio Papæ dicatur continuari penes translatarium, quam conſiderat *Gonzal. vbi ſupra n. 88. & ſeqq.*

Praxis itaque hoc caſu eſt quod trãslatarius ex quaſi poſſeſſione trãsferentis obtineat immiſſionem, & pro illius effectu mandatum de manutenendo, vt tradit *Spad. loc. cit. num. 7. & ſeqq. Garz. de benefic. par. 6. cap. 4. & ſeqq. Lotther. de re benefic. quæſt. 36. n. 120. & ſeqq. Rota in Sancti Marci penſionis apud Marcheſan. de commiſſ. par. 4. 2. fol. mihi 486. dec. 042. p. 3. & 449. nu. 4. & ſeqq. par. 4. tom. 2. rec.*

In incorporalibus ad acquirẽdam quaſi poſſeſſionem ſufficit vnicus actus, ideò vnica
13 ſolutio conſtituit exigentem in quaſi poſſeſſione exigendi etiam ad effectum manutentionis *dec. 141. num. 14. 163. num. 12. & paſſim poſt Poſth. de manut. & infra dec. 266. & 558.* etiamſi ſolutio non ſit integra, quia ſufficit ſolutio partis cum attendatur cauſa ſoluendi potiusquam ſolutio *Lotther. de re benefic. lib. 1. quæſt. 38. num. 123. & ſeqq. dec. 188. num. 4. poſt Poſt. de manut. dec. 82. num. 2. poſt Tondut. de penſion. Buratt. & Adden. dec. 60. Celſ. dec. 47. num. 3. Dunoz. iun. deciſ. 888. num. 5. dec. 45. num. 5. & dec. 215. num. 3. & 4. part. 10. rec.*

Quod procedit in dubio, quia aliud dicendum eſſet, vbi conſtaret de contraria intentione ſoluentis, quod nempe voluerit approbare debitum in ſola parte ſoluta, quia tunc exigens non acquireret quaſi poſſeſſionem reſpectu totius, cum in hac materia præcipuè debeat attendi intentio, & mens illius contra quem acquiritur quaſi poſſeſſio *Poſth. de manut. obſeru. 18. num. 41. Gratian. diſcept. 426. num. 16. & ſeqq. deciſ. 547. num. 8. & 9. part. 1. recent.*

BENEVENTANA DOMVS.

Veneris 4. Maij 1612.

ARGVMENTVM.

In poſſeſſorio, & in remedio executiuo quando concedatur appellatio, habeatque locum Ægidiana Conſtitutio. De nullitate, & iniuſtitia ſententiæ nonnulla notanda, de quibus in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Executio facta pendente termino ad appellandum, eſt reuocanda.*
2 *Legatarius pro conſecutione legati via executiua agere non poteſt in Rota; & n. 11.*
3 *Appellari poteſt de iure Canonico, etiam in poſſeſſorio, & à quocumque grauamine.*
4 *Appellare licet in remedio executiuo vbi agitur de cauſis vltimarum voluntatum.*
5 *Appellationis prohibitio vigore Ægidianæ non habet locum quando agitur de rebus Eccleſiæ, quæ ſufficit, vt ſit actrix, licet reus ſit laicus, & numer. 12.*
6 *Aegidiana non habet locum, ſtante nullitate, vel iniuſtitia ſententiæ.*
7 *Sententia dicitur nulla ex defectu citationis, quando quis eſt citatus generaliter ad comparendum, & non ſpecificè ad ſententiam, & de ſtylo contrario.*
8 *Identitas rei legatæ eſt concludenter probanda, antequam legatarius immittatur in illius poſſeſſionem.*
9 *Sententia ſine actis non attenditur in Rota, quæ ſemper guſtare ſolet de illius iuſtitia antequam concedat executionem.*
10 *Appellationi renunciare quis non poteſt in præiudicium ſui auctoris, ſeu defenſoris.*
Nullitas executionis non ſanatur per actum ſubſequentem, eodem nu. 10.
13 *Actiones quæ competunt pro conſecutione legati.*

DECISIO CCLVIII.

Eſt deciſ. 391. part. 2. rec.

Sunt

Sunt in hac cauſa infra dec.342.& coram Buratt. deciſ.243.& 716.quarum prima eſt inter recent.par. 4.tom.1.dec.467.

ADNOTATIO.

Celebris eſt quæſtio inter Doct. an detur via executiua pro legatis, cum ex vtraque parte vigeant inſignes auctoritates virorum magni nominis poſt egregios anteſignanos nempe *Angel.& Alex.* quorum ait primus, ſecundus negat, adeoque probabiles hinc inde militant rationes, quod in Vrbe diuiſæ etiam hodie ſint opiniones, vnde in Tribunali A. C. proceditur cum opinione Angeli, & in cauſis legatorum admittitur proceſſus executiuus, nõ autem in Rota, vbi præualet opinio Alexandri, & in cauſis legatorum ordinarie procedendum eſt vt teſtatur poſt allegatos hinc inde digladiantium opinionum ſectatores *Ridolph. in prax. part.2.cap.11,nu.91. & ſeqq.Priol. dec.259. num.1.*& adeo ſtricte hanc Alexandri opinionem Rota complectitur, vt cum ea procedat etiam in cauſis ſibi commiſſis cum
11 facultatibus A.C. *Adden.ad Buratt.dec.208. nu. 12.deciſ. 604.num.12.par.4.tom.3.rec.* & hanc in puncto iuris veriorẽ eſſe defendit *Ciroccb.controuerſ.7.num.76.Thomat.dec.49.num.2.& 3.* vbi allegat noſtram deciſionem,& propterea concludit in cauſa legatorum admittendam eſſe appellationem ad vtrumque effectum non obſtante Aegidiana, & maxime dum agitur
12 inter Eccleſiaſticos, vel de re ſpectante ad Eccleſiam, quod etiam tenuit *Rota coram Em. Ottbob. dec. 155.nu.8.& ſeqq.*

Nihilominus Rota non controuertit viam executiuam quando agitur de exequendis mandatis in prima inſtantia obtentis coram A.C. vt fuit dictum *in Romana legati 27. Ianu. 1679.coram R.P.D.Rondinino.*

Admiſſa verò opinione Angeli notandum eſt illam procedere ſolum in terminis, in quibus Angelus loquitur, quando ſcilicet agitur de legato, quod fuerit relictum in teſtamento, vtitur enim Angelus his verbis — *quando petitur legatum, vel fideicommiſſum vigore teſtamenti non eſt neceſſe quod pars petat hæredem condemnari per ſententiam definitiuam,ſed tantummodo quod fiat ſibi præceptum de ſoluendo, quod nota, & eſt ſpeciale in legatis, & fideicommiſſis, quæ vigore teſtamenti petuntur, nam in alijs debitis, quæ debentur vigore aliorum inſtrumentorum, quam per teſtamentum neceſſe eſt quod fiat concluſio, vt debitor per definitiuam Sententiam condemnetur,* quæ verba refert *Merlin.Pignattell.controuerſ.2.n.7.* ſecus igitur dicendum eſt quando non agitur virtute teſtamenti, ſed illo caducato virtute clauſulæ codicillaris agitur contra hæredẽ venientem ab inteſtato, tunc enim nec verificantur verba Angeli vtentis illo repetito duabus vicibus dicendi modo vigore teſtamenti cum Angelus non ignoraret quod alia ſpecies vltimæ voluntatis eſt teſtamentum, alia codicillus, quod etiam tradit *Mantic.de coniect. vlt. volunt.lib.1.tit.5.n.1.* nec applicatur illius ratio cum in tãtum via executiua legatario admittatur per eũ in quantũ æquum non eſt quod hæres ſe opponat contra eam ſcripturam, in qua ipſe fundat ſuum titulum hæreditarium, vnde contra eum debet habere virtutem rei iudicatæ,quod non militat quando legatarius agit virtute codicillorum, & ex ſcriptura diuerſa, in qua hæres nullatenus ſe fundat.

Rurſus concluſio quod in legato detur via executiua procedit quando legatum eſt omnino clarum ita vt hæres nihil prorſus habeat, quod contra illud opponat, ſecus verò quando requirit aliquam diſceptationem, vel voluntatis interpretationem iudicialiter diſcutiendam, ita vt hæres iuſtam foueat rationem ſe opponendi, quia tunc & ceſſat virtus viæ executiuæ pro legato, & ad vtrunque effectum admittitur appellatio, vt bene *Bald. in l. hoc amplius num.3.in fin.C.de fideicom. Becc. conſ. 17.num.7.poſt princ.& ita deciſam in Conſilio Neapolitano tradit Merlin. Pignattell.d.controuerſ.2.nu. 16.Rota apud Marcheſan.de commiſſ.part.2.fol.203 num. 3.ante fin,*& tradit *Reu.D.de Luc.in tract. de leg.diſcurſ.6.in princ.& n.6.& ſeq.*

Sed his omnibus nil refragantibus in cauſa Eugubina ſatis ardua legati ſcut. 6000. relicti per q. Liuium de Billis Angelæ eius ſorori, caducato teſtamento,cum Angela vna ex hæredibus venientibus ab inteſtato poſt acceptatam ſuam portionem hæreditatis adhuc ageret pro conſecutione legati, & acriter diſputaretur an eſſet debitum, A.C. executiue proceſſit, & Signatura Iuſtitiæ poſt varias reſolutiones tandem permanſit in clauſula *ſine præiudicio,* & reſolutio viſa fuit notabilis Aduocatis in illa cauſa ſcribentibus, nempe *Reu. D. de Luc. & D. Angelo Ridolphino,* quamuis quoad merita, & quod in effectu legatum deberetur valde placuerit doctrina *Mandell. conſ.600.*

Viceuerſa vbi præualeret opinio *Alexandri* adhuc illa non procederet ſed daretur via executiua pro legatis vbi adeſſet ſtatutum mandans quod publica inſtrumenta paratam habeant executionem *Ioſeph Ludouic.dec.Peruſ.23. nu.11.& ſeq.*

Ceſſaret quoque caſu quo ageretur de legato pio, quia tunc pariter via executiua cõpeteret *Roman.ſingul.435. verſ. & hæc procedunt Perez de Lar.de anniuerſ.& Cappellan.lib.1.cap.8. nu.13. 22.& ſeqq. Tiraquell.de priuil.pia cauſ.cap. 63.per tot.Guidopap.dec.576. n.1.*

Alia ad materiam actionum pro legato cõpetentium tradit *Gratian.diſcept.62.num.15. & diſcept.253.num.44.& 45.Reu.D. de Luc. in tract. de iudic.diſcurſ.44.nu.24. & ſeqq. Rota coram Dunoz. iun.deciſ. 792. num. 9.late Merlin. de pignor. lib. 1. tit. 1. quæſt. 14. & infra deciſ. 564. & 728.*
13 ſignanter, quod competat Saluianum, hypothecaria,actio ex teſtamento,officium iudicis, rei vindicatio, ac etiam perſonalis pro legato certæ ſummæ *Ciroccb diſcept. 7. numer. 77.& ſeqq. & diſcept.37.n.37.& ſeqq.*

PERVSINA SPOLII.

Veneris 4. Maij 1612.

AR-

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio bonorum per aliquem probata ex teſtibus an præſumatur iure proprio, an verò communi nomine, & verbum *Habere*, an importet ſolummodo dominium, an verò etiam detentationem, & poſſeſſionem.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſione bonorum probata præſumitur, quod poſſeſſor illa poſſideat vti propria, non vti communia cum alio.*

2 *Teſtium dicta declarantur ex mente, & intentione partis.*

3 *Teſtes deponentes, aliquem poſſediſſe iure proprio excludunt poſſeſſionem communi nomine cum alio.*

4 *Teſtes reddentes bonam rationem ſui dicti circa actus poſſeſſorios plenè probant, & n. 5.*

6 *Præſcriptionis oppoſitio præſupponit poſſeſſionem, cum ſine ea non detur.*

7 *Verbum* Habere, *poteſt intelligi tam de dominio, quam de detentatione, & poſſeſſione, & numer. 10.*

8 *Ex lapſu longi temporis plurium annorum, longaque alterius detentatione amittitur poſſeſſio corporalium.*

9 *Poſſeſſio rerum corporalium probatur multis medijs ſignanter ex inſiſtentia, & detentatione, alijſque modis, vt ibi.*

DECISIO CCLIX.

IN hac cauſa coram Illuſtriſſimo Lancellotto fuerunt factæ duæ deciſiones, prima *ſub die 28. Febr.* 1611. in qua firmatum fuit primũ extremum, nempè quod Marcus Antonius in vita poſſederit bona, de quibus agitur, ſecunda verò *ſub die 9. Maij. eiuſdem anni*, in qua fuit reſolutum, Marcum Antonium non deſiſſe in vita poſſidere: in hoc ſtatu cauſa ad me deuoluta, hæredes Marci Antonij obtinuerunt iterum audiri ſuper ſecunda deciſione, à qua ſupradicta die Domini recedendum eſſe cenſuerunt, quia ex teſtibus, & alijs pro illorum parte in hac poſitione melius adductis clarè viſum fuit probari, M. Antonium deſiſſe in vita poſſidere, ſiquidem teſtes non ſolum ſimpliciter dicunt Binum poſſediſſe bona, de quibus agitur, quod debet intelligi,
1 quod illa poſſederit in totum vti propria, non autem vti communia tàm ex interpretatione iuris, iuxta tradita per *Bero. conſ. 161. ſub n. 27. lib. 1.* quàm attenta mente, & intentione par-
2 tis aduerſæ, quæ in poſitionibus poſuit Binum poſſediſſe dicta bona vti propria, ſecundum quam dicta teſtium declarantur, *Alex. conſ. 88. nu. 26 lib. 5. Dec. conſ. 100. num. 7. verſ. imò etiam,*
3 ſed etiam ijdem teſtes apertè deponunt de illius poſſeſſione iure proprio excludendo poſſeſſionem Marci Antonij, nàm primus inquit Binum ea poſſediſſe vti propria, & non fuiſſe poſſeſſa à Marco Antonio, reddendo bonam rationem ſui dicti, nempè quia ille nõ vidit ab eo poſſideri, ſed à ſolo Bino, quod-

que alius non potuiſſet illa poſſidere, quin ipſe teſtis vidiſſet, ex quo fuit vicinus, & ſo-
4 litus conuerſari in Domo Peruſiæ, *Roman. conſ. 245 in fin.* octauus verò, qui fuit laborator, dicit ſe ſemper reddidiſſe fructus Bino, dum vixit, nec vnquam eo tempore intellexiſſe dicta bona fuiſſe alterius.

Et dicta iſtorum teſtium coadiuuantur ex ſeptima poſitione filiorum Bini, quatenus in ea dicunt iſta Bona fuiſſe data in portionem illius, & M. Antonio alia bona æquiualentia,
5 ſeu pretium, ex quo propterea apparet, quod Binus non poſſederit vti communia, ſed vti propria, & vti in totum ad ſe ſpectantia; cui
6 quoque adſtipulatur exceptio præſcriptionis oppoſita cõtra hæredes Marci Antonij, præſcriptio enim præſupponit poſſeſſionem, cum ſine ea non procedat, *l. ſine poſſeſſione ff. de vſucap. cap. ſine poſſeſſione de reg. iur. in 6.*

Quibus accedit poſitio decimaquinta quod Marcus Antonius ante mortem ſpatio decẽ, viginti, vel triginta annorum non poſſedit Domum Peruſiæ, & poſitio decima quarta, quod non habuit alia bona: & licet in deci-
7 ſione dicatur, quod verbum *habere* poteſt intelligi de dominio, viſum tamen fuit Dominis poſſe etiam intelligi de poſſeſſione, & detentatione, vt *per Decian. conſ. 108. nu. 32. lib. 3.* & ita deberi in hoc caſu intelligi ratione ſubiectæ materiæ, ſecundũ *Decian. ibidem num. 33.* agitur enim de ſpolio, in quo admittitur exceptio defectus poſſeſſionis, non autem exceptio defectus dominij, vt per *Gabr. de reſtit. ſpoliat. concluſ. 1. num. 43.* attento etiam, quod decimus nonus teſtis expreſsè loquitur de poſſeſſione.

Accedunt etiam alia conſiderata per informantes pro hæredibus M. Antonij, ex quibus tandem omnibus ſimul iunctis apparet Binum ſolum poſſediſſe, & ſic excluſo Marco Anto-
8 nio, qui propterea dicitur in vita poſſidere deſiſſe, etiã quod nõ probetur, quod habuerit ſe pro ſpoliato, & quod Binus eum pro ſua rata volentem non admiſerit ſtante lapſu tanti temporis, & longa poſſeſſione Bini *l. ſi de eo, §. ſi forte ff de acquir poſſ. ſ gloſſ in l. licet verb. temporis iniuria C. eodem tit. Socin. in l. rem quæ nobis num 8. in fin ff. eod. Put. dec. 270. lib. 1.*

Et ita decium &c.

ADNOTATIO.

Poſſeſſio probatur per teſtes deponentes ſe vidiſſe aliquem poſſidere talia, & talia bona,
9 vel ſi dicant vidiſſe aliquem poſſidere idque publice audiuiſſe *Poſth. de manut. obſer. 26. per tot. vbi late de materia.*

Verbum *habere* eſt aptum importare, & do-
10 minium, & ſimplicem poſſeſſionem *Duran. deciſ. 82. num. 1. deciſ. 122. num. 5. part. 5. tom. 1. deciſ. 264. num. 4. & 5. part. 8. deciſ. 300. num. 1. part. 12. recent.* & quod non ſemper importet dominium, ſed aliquando etiam meram detentationem allegata hac noſtra deciſione firmat *Gilian. ad ſtatut. Peruſ. verb. Baſtardus nume 20 in fin.*

CARTHAGINEN. IVRISDICTIONIS.

Lunæ 7. Maij 1612.

ARGVMENTVM.

Iura extracta vt dicantur eſſe in forma probanti, quæ concurrere debeant, hic benè deducitur.

SVMMARIVM.

1 *Iura per Notarios ſucceſſores in officio rectè extrahuntur abſq; citatione partis, vel alia iuris ſolemnitate, & ſic extracta dicuntur eſſe in forma probanti.*

2 *Scriptura deſumpta ex Archiuio Capituli, contra illius ſubditos facilius probant.*

3 *Qualitas illius, qui extrahit iura, probatur ex illius atteſtatione de ſtylo Rotæ, & num. 9.*

4 *Acta poſſunt extrahi abſque ſolemnitate à Notarijs actuarijs, & dicuntur eſſe in forma probanti.*

5 *Proceſſus compulſorialis vt dicatur legitimè factus quæ requiratur.*

6 *Scriptura ſubſcripta, & publicata à Notario ſucceſſore officij, vel actuario dicuntur in forma probanti, etiamſi compulſoria non fuerit legitimè executa, & nu. ſeq.*

8 *Correctio non alterat naturam rei, ſi verſetur circa ſyllabas.*

DECISIO CCLX.

POſt reſolutionem in hac cauſa factam ſub die 2. Decembris præteriti ſuper legitima extractione iurium pro parte Capituli compulſatorum; propoſui dubium, an iura compulſata pro parte Epiſcopi eſſent pariter in forma probanti, & Domini ſupradicta die quoad
1 ſtatutum Eccleſiæ, examen teſtium, & proceſſum criminalem affirmatiuè reſponderunt, ex quo ſunt extracta à Notarijs in officio ſucceſſoribus, qui benè potuerunt illa extrahere abſque partis citatione, vel alia iuris ſolemnitate, *Bart. in l. ſi quis ex argentarijs, §. cogentur ſub num. 3. ff. de eden. Dec. in Auth. ſi quis in aliquo num. 26. & ibi Iaſ. num. 5. in 10. fallen. C. eod. tit.* & in terminis extractionis actorum facta pro illo Capitulo per eius Secretarium in officio ſucceſſorem, fuit dictum *in hac cauſa ſub die 2. Decembris præteriti*, vbi *aliæ deciſiones* referuntur. Vndè multo magis iura pro Epiſcopo extracta, de quibus modo agitur videntur eſſe in
2 forma probanti, quia ſcripturæ ex Archiuio deſumptæ contra illius ſubditos facilius probant, ex traditis per *Felyn. in cap. ad audientiam ſub nu. 12. de praeſcript. & per Put. dec. 451. lib. 2.*

Qualitas autem illorum, qui ſupradicta iura extraxerunt, quod ſint ſucceſſores in offi-
3 cio de ſtylo Rotæ probatur ex ipſorum atteſtatione, vt fuit dictum *in alia deciſione ſub dicta die 2. Decembris 1611. ex Caputaq. dec. 245. part. 2. in impreſſ. & dec. 325. lib. 1. in manuſcript.*

Quoverò ad duo Inſtrumenta actorum, dixerunt pariter eſſe in forma probanti, quia
4 ſunt extracta à Notarijs Actuarijs, qui propterea potuerunt illa extrahere abſque ſolemnitatibus aliàs requiſitis, *Rota deciſ. 1. & 2. de fi. inſtrum. in nou. & deciſ. 4. eodem tit. in antiq.* & fuit dictum *in Tuden. Parochialis 17. Febr. 1612. coram R. P. D. meo Vbaldo*, & aliàs ſæpè.

Nec obſtare, quod compulſoria non fuerit
5 legitimè executa, & proceſſus compulſorialis careat teſtibus, & generali ſubſcriptione cum ſigno Notarij pro compulſu faciendo deputati, prout requiritur ex *Bald. in l. eo quod ſi multis num. 1. C. ſi cert. pet.* cum alijs allegatis, quia vltra quod hoc in facto non ſubſiſtit, vt apparet ex lectura ipſius proceſſus, fuit etiam dictum, quod ſingula corpora ſcripturarum, de quibus ſupra, ſunt ſubſcripta, & publicata
6 à Notario in officio ſucceſſore, vel actuario, quo caſu dicuntur in forma probanti, etiam ſi cõpulſoria non fuerit legitimè executa, vt de Notario actuario loquitur *Caputaq. dec. 170. part. 1.* & fuit dictum *in Siracuſana Parochialis 13 Febr. 1609. coram R. P. D. meo Caualerio.*

Minùs obſtare, quod Statutum Eccleſiæ,
7 quod extrahens dicat continere multa latina, quæ fuerunt correcta à Petro à Gergueta, de cuius deputatione ad corrigendum non conſtat, quia ex ſupradictis ſatis dicitur in forma
8 probanti, ex quo fuit extractum fidelitèr, prout iacet à Secretario in officio ſucceſſore: vltra quod correctio poteſt intelligi reſpectu alicuius ſyllabæ, quæ non alterat ſubſtantiam rei.

Et ex his cum præſuppoſito, quod manus Notariorum ſint ſufficienter recognitæ dixerunt Domini ſupradicta iura eſſe in forma probanti, & quod de alijs, ſi opus fuerit particulariter videatur.

Supra poſt deciſ. 228. referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ, et poſt dec. 108. agitur de valida iurium extractione.

ADNOTATIO.

Qualitas illorum qui ſe ſubſcribunt in ſcripturis veluti Archiuiſta, Secretarius, Officialis talis & c. licet de iure foret probanda de ſtylo tamẽ
9 hoc non ſeruatur quamuis ſi controuerteretur manus an foret ſubſcribentis, neceſſaria adhuc eſſet recognitio *Vrſell. concluſ. 141. num. 3. & ſeqq.*

ROMANA TVTELÆ.

Veneris 11. Maij 1612.

ARGVMENTVM.

Vxor habens obligata bona mariti, pro conſecutione ſui crediti poteſt agere contra nomina debitorum illius. Expenſæ vinearum ad quam ſummã taxari ſoleant à peritis pro qualibet petia.

SVMMARIVM.

1 *Vxor creditrix viri defuncti pro acconcio, & quanto dotali habet obligata omnia illius bona.*

2 *Vxor*

2 *Vxor propter generalem hypothecam habet obligata etiam nomina debitorum defuncti mariti, contra quos agere poteſt, & n. 4. 7. & 8.*
3 *Relationi periti electi de partium conſenſu ſtandum eſt, & num. 9.*
5 *Sententia, quæ detegitur iniuſta, venit reuocanda.*
6 *Expenſæ ordinariæ pro cultura vinearum ſolent per peritos communiter taxari in ſcutis duodecim pro qualibet petia vineæ.*

DECISIO CCLXI.

DOmini pro infirmatione Sententiæ R. P. D. Triultij, ſola Clarice informante reſponderunt, quia cum ipſa eſſet creditrix Franciſci Bonetti eius viri in ſumma ſc. 875. partim pro acconcio, & partim pro lu-
1 cro dotali, & pro huiuſmodi credito haberet obligata omnia bona illius tàm ex diſpoſitione iuris communis, iuxtà *text. in l. vnic. §. & vt plenius C. de rei vxor. act.* cũ alijs per *Neguſ. de pignor. 4. membr. 2. part. principalis num. 24. cum plur. ſeqq.* quàm propter generalem obligationem, & hypothecam omnium bono-
2 rum expreſsè adiectam in Inſtrumento ſponſalium, & apoca receptionis acconcij, & ſic etiam nomina debitorum ipſius *l. nomen C. quæ res pign. oblig. poſſ. l. 3. C. de hered. & act. vend. & vtrobique not. Bart. Bald. & alij, Pinell. in rubr. C. de bon. matern. par. 1. nu. 8. verſ. 4. concluſio, Neguſ. de pignor. 2. membr. 2. part. princ. num. 8.* potuit agere contra Merlettos pro executione mandati ad eius fauorem à Primo Collaterali contra bona, & nomina debitorum dicti ſui viri relaxati, ex quo ſunt illius debitores, vt conſtat ex libro tutelari, cui fidem eſſe adhiben-
3 dam iam fuit reſolutum, iuncta relatione periti, qui huiuſmodi creditum calculauit in ſcut 515. cui relationi ſtandum eſt, cum fuerit electus de communi partium conſenſu, *Doct. in cap. propoſuiſti, & ibi præ alijs Abb. nu. 10. & Felyn. num. 6. de probat. Bart. in l. 2. num. 21. C. de reſcind. vendit. Pariſ. conſ. 96. num. 32. lib. 1.* certi & indubitati iuris eſt, creditorem habentem
4 nomina ſui debitoris obligata, poſſe agere contra illius debitores pro conſecutione ſui crediti, *d. l. nomen, C. quæ res pignor. oblig. poſſ. & ibi not. per gloſs. & Doct. in l. ſi conuenerit ff. de pignor. act. Caſtr. conſ. 198. num. 2. lib. 1. Socc. conſ. 158. num. 29. & 30. lib. 2. Neguſ. de pignor. 3. membr. 2. part. num. 24. & 1. membr. 8. part. num. 19.* quo fit, vt ſententia D. Triultij, quatenus Merlettos
5 à petitis per Claricem abſoluit remaneat iniuſta, & per conſequens tanquam talis veniat reuocanda

Nec ſubſiſtit, quod dicebatur de exceſſiuitate expenſarum circa culturam, & reparationem vineæ per tutorem factam, quia vt colligitur ex libro tutelari, computatis arundinibus, & expenſis Vinearoli, excepto primo
6 anno, quo fuerunt factæ nonnullæ expenſæ extraordinariæ pro refectione fractarum, Cancelli, & ſimilium, ordinariæ non excedunt ſcuta duodecim pro qualibet petia, & tamen, vt eſt notum, & conſtat ex atteſtatione plurium peritorum extraiudicialiter capta, expenſæ vinearum cum arundinibus, & Vinearolo communiter potius excedunt dictam ſummam: vndè non poſſunt dici exceſſiuæ, *ad text. in l. pretia rerum ff. ad l. falcid.*

Eſt in hac cauſa ſupra dec. 238.

ADNOTATIO.

Creditor dicitur procurator legalis ſui debitoris, & in illius iura ſuccedit, *Rota in Peruſina Saluiani 28. Iun. 1675. §. neque pariter cor. R. P. D. Rondinino.*

Poteſt agere contra nomen debitoris, cum
7 illud veniat ſub obligatione, & appellatione bonorum *l. nomen C. quæ res pignor. oblig. poſſ. l. bonorum §. vlt. ff. de verb. ſignific. Thomat. dec. 51. nu. 68. Merlin. deciſ. 2. num. 1. quæ eſt etiam dec. 6. nu. 1. poſt Merlin. de pignor. & de materia agitur in deciſ. 209. part. 15. rec. & in Romana bonorum 3. Iul. 1679. coram Reu. Albergato Decano, egregie Surd. conſ. 4. num. 19. & ſeqq.* vbi quod non ſolum veniunt nomina debitorum præſentia, ſed etiam futura *Merlin. de pignor. lib. 2. tit. 1. quæſt. 2. n. 2.*

Et de tribus requiſitis, vt creditor poſſit agere contra debitorem ſui debitoris, ſcilicet
8 quod debitor debitoris fateatur debitũ, quod principalis debitor fuerit condemnatus, & quod principalis debitor excuſſus repertus fuerit non ſoluendo *vide Surd. loc. cit. Adden. ad Buratt. dec. 793. numer. 5. & ſeqq. Dunoz. iun. dec. 539. nu. 4.*

Perito electo de conſenſu partium ſtandũ
9 eſt *ſupra poſt deciſ. 112. & infra deciſ. 331. 369. & 437.*

MANTVANA BENEFICII.

Veneris 25. Maij. 1612.

ARGVMENTVM.

Gratia impetrantis beneficia debet ſuper narratis, & ſignanter circa valorem iuſtificari, nec illum probant teſtes de ſuo iudicio, vel famæ deponentes, vel aliàs ſuſpecti, aut viles.

SVMMARIVM.

1 *Gratia debet in narratis iuſtificari per impetrantem, aliàs non ſuffragatur.*
2 *Teſtis depoſitio de ſuo iudicio, vel de publica voce, & fama non eſt ſufficiens pro iuſtificatione, quod reſignans beneficium habeat vnde viuere poſſit, & nu. 6. cum ſeq.*
3 *Valor beneficiorum reſignatorum non dicitur iuſtificatus, ſi fuit narratus per non exceſſum, & illius probatio fiat per aſcenſum.*
4 *Teſtes deponentes ſuper valore beneficiorum, vt illum probent, debent percutere tempus gratiæ.*
5 *Teſtes Tabernarij, vel alias ſuſpecti, ac viles non probant.*

DECISIO CCLXII.

FVit reſolutum gratiam Biccinetti non eſ-
ſe iuſtificatam, quia teſtes pro eius parte
1 examinati non benè concludunt, quod Pani-
carola reſignans habeat, vndè commode vi-
uere poſſit, nam primus teſtis deponit tantũ
2 de ſua opinione, alter verò de publica voce,
& fama, quæ probatio non eſt ſufficiens, pre-
ſertim pro iuſtificatione dictæ quantitatis per
ſummum Pontificem appoſitæ in diſpoſitiua
gratiæ per modum conditionis, *Felin. in rubr.
de probat. num. 53. Ruin. conſ. 68. num. 18. lib. 1. Dec.
conſ. 277. Put. dec. 36. de priuileg.* & fuit dictum
*in cauſa Bononien. officij 27. Nouembris 1595. coram
bo. me. Card. Seraphino.*

Minùs etiam viſus fuit iuſtificatus valor be
neficiorum reſignatorum, quod non exce-
deret 24. ducatos de Camera, quia teſtes iu-
3 xta interrogatoria deponunt per aſcenſum,
non autem per exceſſum, prout Biccinettus
narrauit, & quamuis poſteà ſecundus ſuper
articulis, & primus repetitus conentur depo-
nere per non exceſſum, tamen non deponunt
4 de tempore impetrationis, prout requiritur,
*Caſſad. dec. 19. n. 5 fin. ſuper reg. Caputaq. deciſ. 204.
num. 9. & 330. par. 3.* & fuit dictum *in cauſa Caſa-
len. Parochialis 17. May 1591. coram Orano,* vltra
5 quod iſti teſtes ſunt Tabernarij, & deponunt
de prædictis, quæ audiuerunt in taberna val-
dè diſtanti à loco horum beneficiorum, &
ideò tanquam viles, & ſuſpecti, tanto minus
viſum fuit ex eorum depoſitionibus poſſe di-
ci gratiam Biccinetti iuſtificatam.

Quouerò ad habilitates ipſius Biccinetti, &
alia narrata, licèt multa adducerentur pro
eorum iuſtificatione, tamen non fuit ſuper
eis aliquid firmatum.

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

De conditione quod reſignanti remaneat vnde
poſſit commode viuere tractat etiam *Rota cor.
Roias deciſ. 89. dec. 31. & 332. par. 16. recent.* &
6 quod reſignatarius eo caſu teneatur verifica-
re conditionem, & probare quod reſignanti
remaneant bona ad viuendum ſufficientia,
*Em. Otthob. dec. 194. Add. ad Vbald. dec. 304. verſ.
quod reſignans*, ſed hæc exceptio tanquam reſ-
7 piciens merum, & perſonale commodum
reſignantis ab eo tantum proponi poſſet, vt
habetur *in Toletana Archipresbyteratus 7. Iunij
1659. coram Ren. Albergato Decano.*

Quomodo probetur valor beneficij alibi la-
tius examinatur, & defectus iſtius probatio-
nis reddit gratiam inexequibilem *Dertuſen. Ca-
nonicatus, & Cantoria 1. Iunij 1676. §. bis poſi-
tis coram R. P. D. Rondinino.*

CIVITATIS CASTELLI FIDEICOM-MISSI.

Ven. 25. Maij 1612.

ARGVMENTVM.

Quomodo probetur exiſtentia ac purificatio fi-
deicommiſſi reciproci, cum alijs requiſitis vt
vocatus poſſit obtinere.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum dicitur apparere ex teſtamento.*
2 *Fideicommiſſum reciprocum dicitur conſtitutum,
ſi vocati fuerint adinuicem ſubſtituti, & nu-
mer. 9.*
3 *Item ſi in illo vocati ſint ſub conditione, ſi ſine fi-
lijs deceſſerint, quæ habet tractum temporis in
futurum, & nu. 9.*
4 *Mors grauati probatur per teſtes.*
5 *Mortuus quis præſumitur ſine filijs, & dicenti con-
trarium incumbit onus probandi, & nu. 10.*
6 *Exiſtentia perſonæ non probatur per vnicum te-
ſtem.*
7 *Teſtis vnicus ſicut non probat pro inducente, ſic
pariter non probat contra eundem de ſtylo Rotæ.*
8 *Filia orta ex coniugata præſumitur mariti, & non
adulteri, ſi tempore partus coniugata habitabat
cum marito, & n. 11.*

DECISIO CCLXIII.

DIxerunt Domini per obitum Antonij
de Albezzinis fuiſſe factum locum fi-
deicommiſſo ad fauorem Iacobi, nàm de fi-
1 deicommiſſo clarè conſtat ex teſtamento Bar-
tholomei ſenioris, in quo Iacobus, & Anto-
nius hæredes quandocunque ſine filijs legiti-
mis, & naturalibus, ſeu legitimatis deceden-
tes ad inuicem ſubſtituti fuerunt, quo caſu
2 per ſimulationẽ ſubſtitutionis reciprocæ, &
compendioſæ cenſetur omninò inter dictos
hæredes inducta ſubſtitutio fideicommiſſaria
*Bart. in l. Lucius num. 5. & 20. in fin. & ibi Ieſ. nu.
30. in fine & Rip. num. 46. ff. de vulg. & pupill. An-
gel. conſ. 151. num. 1. ad fin. & conſ. 307. num. 3. in fin.
Pariſ. conſ. 41. num. 35. vol. 2.* cum alijs congeſtis
per *Illuſtriſs. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 7.
3 tit. 4. num. 6.* quod eò facilius procedit ſtante
conditione *ſi ſine filijs inſtituti deceſſerint*, quæ
cum importet tractum temporis in futurum,
operatur, vt reciproca fideicommiſſariam
contineat, *Roland. conſ. 25. num. 10. & ſeqq. vol.
1. Capr. conſ. 7. num. 19. Card. Mantic. d. tit. 4. num.
6. in fin.*

De morte Antonij benè deponunt teſtes
4 pro parte Bartholomei examinati, vt in *Sum-
mario num. 3.* quod autem mortuus fuerit ſine
filijs, remanet probatum ex præſumptione
5 iuris, ideoque contrarium dicenti incumbit
onus probandi, *Alciat. de præſumpt. reg. 49. ſub
num. 2. verſ. 2. fallit, vbi de veriori, & magis com-
muni, Couarr. var. reſol. lib. 2. cap. 6. nu. 6. verſ. quaſi
non probato, & cap. 7. verſ. 1. quando ſubſtitutus agit,*
& fuit latè deductum *in cauſa Romana Legati
11. Ianuarij 1602. coram R. P. D. meo Sacrato.*

Nec releuat contraria probatio, quod imò
Antonius poſt ipſius mortem reliquerit Fau-
6 ſtinam filiam naturalem, quia id non proba-
tur, niſi ex depoſitione vnius teſtis, qui pro-
pterea non probat, *cap. licet il primo, & cap. ve-
niens*

nient il primo de teſt. etiam quod fuerit inductus pro parte Brtholomęi, & Curtij, cum ſecundum opinionem, quam ſeruat *Rota*, teſtis non
7 magis probat contra inducentem, quam pro eo, vt fuit dictum *in cauſa Taruiſina penſionis 12. Septembris 1571. coram Oradino, & coram me in Sabinen. pecuniaria 10. Decembr. 1610.* & alias ſæpè.

Præterea non conſtat, quod dicta Fauſtina fuerit legitimata, prout requirit teſtator; & in omnem euentum fuit dictum ex depoſitione dicti teſtis conſtare, quod Fauſtina fue-
8 rit filia cuiuſdam Liuiæ coniugatæ, quæ de tempore quo peperit dictam Fauſtinam habitabat cum viro: vndè fit, quod Fauſtina pręſumatur filia mariti etiamſi conſtaret, quod vxor cum alio adulterium commiſerit, *l. miles §. defuncto ff. ad l. Iul. de adult. gloſſ. in cap. Michael, verb. conſtiterit de fil. Presbyt. Abb. & Doct. in cap. per tuas de probat. Alex. conſ. 88. num. 8. lib. 7.* cum alijs relatis per *Gabr. de præſumpt. concluſ. 14. num. 1.* & fuit dictum *in vna Firmana iurispatronatus 3. Iulij 1600. coram R.P.D. meo Coccino*, & alias ſæpè.

Quouerò ad oppoſitiones, quæ fiebant pro parte Virgilij, & Conſortum circa integritatem, & validitatem proceſſus, & legitimationem perſonarum, & quod iura non eſſent in forma probanti, Domini fuerunt concordes, quod particulariter ſuper eis partes audiantur.

Et ita deciſum &c.

Sunt in hac cauſa infra deciſ. 415. 469. 583. & 715. *quarum vltima eſt* 128. *poſt Merlin. de legit. & coram Duran. dec.* 88.

ADNOTATIO.

Subſtitutio facta alicui quandocunque deceſſerit ſine filijs dicitur fideicommiſſaria, & cō-
9 pendioſa *Bellon. iun. conſ. 47. nu. 1. Altograd. conſ. 54. num. 1. & ſeqq. lib. 1. Caualer. dec. 575. numer. 1. Peruſina Cappellaniarum 1. Iuly 1678. cor. Reuer. Bourlemont, & infra dec. 415.*

Præſumptio eſt quòd quilibet ſine filijs de-
10 ceſſerit, ideoque contrarium aſſerenti incumbit onus probandi *Alex. conſ. 20. num. 12. lib. 1. Altograd. conſ. 45. num. 23. lib. 1. Caualer. d. dec. 575. num. 2. in fin. dec. 436. num. 3. part. 1. & deciſ. 301. n. 3. par. 6. rec.*

Filius verò natus ex coniugata quamuis
11 adultera pręſumitur mariti nō obſtante quod id vterq; coniugū negaret *Arias de Meſa var. reſol. lib. 3. cap. 39. dec. 363. num. 3. part. 5. & dec. 318. par. 12. rec vbi late de præſumptione l. miles §. defuncto ff. ad l. Iul. de adulter.* & latè *in dec. 151. per tot. par. 18. recent. infra dec. 415.*

LVCANA CAPPELLANIÆ.

Lunæ 28. Maij 1612.

ARGVMENTVM.

Manutentio in beneficio datur exiſtenti in illius poſſeſſione, quæ non priuatur facto Iudicis nulliter procedentis. Clauſula *vocato poſſeſſore*, quid operetur circa titulum beneficij, qui in hoc iudicio manutentionis non diſcutitur.

Deciſ. Pamphilij.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo in beneficio datur exiſtenti in illius poſſeſſione, etiamſi hac ſit mere inſtrumentalis, & num. 6.*

2 *Poſſeſſio iunior præſumitur clandeſtina, et non eſt manutenibilis.*

3 *Iudex, ſeu executor nulliter procedens non citato actuali poſſeſſore, non priuat poſſeſſione, et n. 7.*

4 *Clauſula appoſita in litteris*, vocato poſſeſſore, *requirit cauſæ cognitionem circa titulum, qui non diſcutitur in iudicio manutentionis.*

5 *Manutentio in beneficialibus datur abſque eo, quod de titulo doceatur, et n. 8.*

DECISIO CCLXIV.

PRo Silueſtro informante, nempè illi dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſione beneficij, de quo agitur, quia de
1 eius poſſeſſione conſtat ex Inſtrumento illius adeptionis, quæ licèt ſit merè inſtrumentalis, alio tamen tunc in ea non exiſtente, eſt manutenibilis, *Rota dec. 21. de reſtit. ſpoliat. in antiq. Biſignett. dec. 8 eod. tit.* & fuit dictum *in Barchinonen. beneficij 19. Iunij 1600. coram bo. me. Cardinali Pamphilio*, non obſtante poſteriori poſſeſſione
2 Ser Iuſti, quæ tanquam iunior præſumitur clandeſtina, *Bart. in l. ſi duo, in princ num. 4. verſ. ſi verò teſtes, ff. vti poſſid. Menoch. de retinen. remed. 3. num. 725.* & fuit deciſum *in Romana Caſtrorum 4. Iul. 1607. cor. R.P.D. meo Marcomontio.*

Nec refert, quod dicta poſſeſſio Ser Iuſti fuerit capta auctoritate executoris, quia ex
3 quo nulliter proceſſit, non vocato Silueſtro poſſeſſore, illum ſua poſſeſſione priuare non potuit, *Abb. in cap. conquerente num. 8. de reſtit. ſpoliat. Rip. in l naturaliter, §. nihil commune num. 60. in fine, et ſeq. ff. de acquir. poſſeſſ.* & fuit reſolutum *in cauſa Placentina beneficij 20. Iun. 1611. coram me*; maximè quod in litteris adeſt clauſula
4 *vocato poſſeſſore*, quæ requirit cauſæ cognitionem, *Caputaq. dec. 284. num. 4. par. 2.* neque in iſto ſummario poſſeſſorio eſt neceſſaria diſcuſſio
5 tituli, quia illa reijcitur ad petitorium, & in beneficialibus etiam datur manutentio, abſq; eo, quod de titulo doceatur, *Ferrett. conſ. 7. nu. 3. et ſeq.* & fuit dictum *in cauſa Bonon. iuriſdictionis 1. Febr. 1574. coram bo. me. Card. Lancellotto relat. inter impreſſ. diuerſ. dec. 595. nu. 8. part. 1. et in Parmen. Prioratus 20. Iun. 1594. cor. Corduba.*

ADNOTATIO.

Materia iſtius deciſionis, quoad manutentionē dandam ex poſſeſſione inſtrumentali antiquio-
6 ri, quando fuit capta alio non poſſidente, & quoad concluſionem, quod Iudex rite, & recte procedens priuet poſſeſſione prout è conuerſo ea non priuat Iudex qui, vel non rite,
7 vel non rectè proceſſerit, & circa virtutem clauſulæ *amoto* operantis, quod executor te-

neatur aſſumere partes Iudicis, & quod exceptio tituli ſit remittenda ad petitorium, eſt nimis trita, ac quotidiè in Tribunalibus ſupponitur, ideòque non indiget vlteriori adnotatione, *vide ſupra ſignanter poſt deciſ. 21. 78. 142. & alibi*.

BVRGEN. IVRIS PRÆSIDENDI IN CHORO.

Lunæ 28. Maij 1612.

ARGVMENTVM.

Manutentio in quaſi poſſeſſione præſidendi in Choro, quibus ſit concedenda, quomodo, & ex quibus probetur ad hunc effectum quaſi poſſeſſio, & quænam probationes præualere debeant in hoc iudicio.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio in quaſi poſſeſſione præſidendi in Choro, & in eo ſilentium indicendi datur exiſtentibus in quaſi poſſeſſione exercendi hæc munera de tempore motæ litis, & num. 8.*

2 *Teſtes intereſſati, vel deponentes de actibus poſt motam litem, vel qui dederunt cauſam liti, non attenduntur.*

3 *Teſtes deponentes de antiquiori poſſeſſione præferuntur teſtibus deponentibus de poſteriori in manutentionis iudicio, & num. 3.*

4 *Poſſeſſio titulata ex diſpoſitione ſtatuti Capituli præfertur in iſto iudicio poſſeſſioni prouenienti ex ſola aſſiſtentia iuris communis, & num. 9.*

5 *Inter Canonicos, & beneficiatos diſpoſitio ſtatuti ipſorum eſt omninò ſeruanda.*

6 *Poſſeſſio capta præſente eo, de cuius intereſſe agebatur, operatur, vt manutentio huic non concedatur.*

7 *Mandatum de manutenendo, quod eſt ſummariſſimum datur iis, qui reperiuntur in quaſi poſſeſſione cum ſcientia, & patientia alterius partis, de cuius intereſſe agitur.*

DECISIO CCLXV.

FVit dictum, mandatum de manutenendo
in quaſi poſſeſſione præſidendi in Choro,
1 & ſilentium in eo indicendi dandum eſſe Iu-
dicibus quatuor temporum deputatis à Capi-
tulo, & illis deficientibus dandum eſſe Cano-
nicis antiquioribus pro tempore exiſtentibus,
quia de eorum quaſi poſſeſſione de tempore
motæ litis, & anteà per plures annos benè
deponunt de viſu, primus, ſecundus, & tertius
teſtes pro parte Capituli examinati: vndè eis
debetur manutentio, *vulg. §. retinendæ, inſtit. de
interd.*
2 Non obſtant teſtes pro parte Decani exa-
minati, quia, vltra quod ſunt intereſſati, ex
quo ſunt Dignitates prætendentes præſiden-
tiam abſente Decano, & deponunt de tempo-
re poſt motam litem, vel de actibus, qui de-
derunt occaſionem liti, ſeu de iis, quæ fece-
runt Decani tanquam Iudices deputati; fuit
3 etiam dictum, quod teſtes Capituli deponunt
de antiquiori quaſi poſſeſſione, quæ propte-
reà ad iſtum effectum manutentionis eſt præ-
ferenda, *Bartol. in l. ſi duo num. 4. verſ. ſi verò teſtes
ff. vti poſſid. & in l. vnic. §. et ſatisdationis num. 8.
verſ. ſi vero vterque, C. eod. tit. Anchar. conſil. 274.
num. 1. verſ. & procul dubio*, & fuit in Rota ſæpiſ-
ſimè deciſum.
Prætereà quaſi poſſeſſio deputatorum à
Capitulo eſt titulata ex diſpoſitione ſtatuti
4 dictæ Eccleſiæ, *vt in Summario num. 1. 2. & 3.*
quæ pariter eſt præferenda, *Bart. in d. l. ſi duo ſub
n. 4. verſ. ſed ſi vterque probat, ff. vti poſſid. Caputaq.
deciſ. 336. par. 2.* Et licèt pro parte Decani alle-
getur aſſiſtentia iuris communis, tamen in
caſu iſto, quicquid ſit de iure communi, præ-
5 ualet diſpoſitio ſtatuti, quod inter ipſos eſt
omninò ſeruandum, *Abb. in cap. quod Clericis
num. 23. de for. compet. Felin. in cap. cum omnes nu.
vlt. de conſtit.* & fuit dictum *in cauſa Vlixbonen.
præeminentiarum 19. Iun. 1595. coram bo. Iuſti.*
maximè, quod teſtes pro parte Capituli exa-
minati deponunt de quaſi poſſeſſione deputa-
6 torum in præſentia Decani ipſo ſciente, &
patiente, & quod ipſum quoque contraue-
nientem mulctarunt, & ipſemet Decanus di-
ctam præſidentiam exercuit tanquàm vnus ex
dictis Iudicibus per Capitulum deputatis;
Vndè ceſſat, quod dicebatur, de præſeruatione
iurium Decani facta in ſtatuto dictæ Eccleſiæ,
quia cum mandatum de manutenendo ſit
ſummariſſimum, *Paul. de Caſtr. conſ. 3. n. 2. lib. 2.*
cum aliis per *Menoch de retinen. remed. vlt. n. 58.*
abſque dubio debet dari deputatis à Capitu-
7 lo, & Canonicis antiquioribus, qui reperiun-
tur in quaſi poſſeſſione cum ſcientia, & pa-
tientia Decani, præſeruatis in cæteris iuribus
parti tàm in quocunque alio poſſeſſorio,
quàm in petitorio, *iuxta l. 2. §. merito, ff. ne quid
in loc. public.* & fuit dictum *in Romana vineæ 23.
Iun. 1581. coram Robuſterio. relat. inter impreſs. de-
ciſ. 641. num. 8 par. 1. diuerſ.*

Aliæ deciſiones huius cauſæ ſunt infra 281. & 373. quarum prima eſt in par. 4. to. 1. recent. 118. & ſecunda par. 2. pariter recent. deciſ. 533. coram Merlin. deciſ. 191. 295. 451. 610. & 690. quarum duæ poſt primam ſunt apud Poſth. de manutent. deciſ. 661. & 667.

ADNOTATIO.

Manutentio datur poſſidenti in omni materia,
quæ poſſideri poteſt, vel quaſi poſſideri, &
8 per conſequens non ſolùm in corporalibus,
ſed etiam in iuribus incorporalibus, cum idè
operetur quaſi poſſeſſio in incorporalibus,
quod vera poſſeſſio in corporalibus latiſſimè
Poſth de manut. obſeruat. 10. per tot. vbi ſub num. 31.
de quaſi poſſeſſione præſidendi, & ſilentium
indicendi in Choro.
9 De probatione verò poſſeſſionis, & quod
præferatur poſſeſſio titulata, *Poſth. eodem tract.
obſeruat. 71. & allegata hac deciſione infra deci-
ſione 314.*

PERVSINA CONCORDIÆ.

Veneris 1. Iunij 1612.

ARGVMENTVM.

Manutentio datur etiam ex vnica exactione illi, qui exiſtit in quaſi poſſeſſione exigendi aliquid anuuum emolumentum: & de præſumptione mandati in ſoluente notabilem ſummam, ac de productione iurium facta cum clauſula *per compulſum.*

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi, quæ acquiritur etiam per vnicum actum exactionis, & ſolutionis reſpectiuè, & nu. 11.*

2 *Quaſi poſſeſſio exigendi aliquod annuum emolumentum acquiritur et iam ex ſolutione facta à Procuratoribus illius, qui ſoluiſſe allegatur, & numer. 12.*

3 *Mandatum ad ſoluendum præſumitur in eo, qui ſoluit ingentem pecuniarum ſummam, & numer. 12.*

4 *Nemo præſumitur, quod velit iactare ſuum, & num. 12.*

5 *Mandatum procuræ facilius præſumitur ex ſolutione ſummæ notabilis concurrentibus adminiculis, & num. 9. ac 13.*

6 *Productio ſcripturæ inducit illius ſcientiam, & approbationem in producente.*

7 *Productio iurium cum clauſula* per compulſum *nil operatur in ſcripturis proprijs producentis.*

8 *Solutio præſumitur facta de mandato illius, qui ſoluere tenebatur.*

10 *Manutentio non negatur poſſeſſori, lite pendente ſuper concordia.*

DECISIO CCLXVI.

Dixerunt Domini, mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi annuam præſtationem ſcutorum 154. de qua agitur, dandam eſſe Bernardinæ informanti, quia de eius quaſi poſſeſſione exigendi conſtat per duplicem exactionem, alteram factã
1 per ipſammet Bernardinam, alteram verò per D. Pandulphum de Ondedeis eius legitimum Procuratorem, prout de mandato conſtat in proceſſu, cum tamen vnica exactio ſufficiat, *Rip. in cap. cum Eccleſia Sutrina num. 53. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Rota in cauſa Lucana penſionis 4. Iunij 1574. coram b. m. Card. Lancell. relat. inter impreſſ. deciſ. 196. num. 2. par. 1. diuerſ.* & ad effectum manutentionis fuit dictum *coram Me in cauſa Romana, ſeu Bononien. annui redditus 13. Ian. præteriti,* & aliàs ſæpè.

Nec obſtare, quod ſolutiones non ſint fa-
2 ctæ ab ipſamet Virginia, quia ad effectum, vt Bernardina dicatur conſtituta in quaſi poſſeſſione exigendi, ſufficit, quod ſint factæ ab eius Procuratoribus, ex deductis *in cauſa Camerin. penſionis 22. Maij 1592. coram Gypſio:* Mandatum
3 autem procuræ illorum, qui ſoluerunt pro Virginia ſaltem præſumptum in caſu iſto, viſum fuit probari ex ſolutione conſiderabilis ſummæ duarum pagarum exceden. ſcut. 300. quæ ſolutio, ſaltem iunctis adminiculis, ſuffi-
4 cit, cum non ſit veriſimile, quod quis pro alio ſoluendo velit iactare ſuum, *Rota deciſ. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. in antiq. Caſſad. deciſ. 5. num. 4. de Procurat. Caſ. de Graſſ. deciſ. 3. eodem tit.* & fuit aliàs ſæpiſſimè in Rota deciſum.

Adminicula autem deducebantur, tùm ex
5 eo, quod prima ſolutio legitur facta pro Boncambio de Boncambijs, qui erat actor ipſius Virginiæ conſtitutus ab eius tutrice cum ampliſſimis clauſulis, vt patet ex inſtrumento conſtitutionis; tùm ex eo, quod quietantia
6 ſecundę ſolutionis fuit vltimo loco pro parte eiuſdem Virginiæ producta, quæ productio operatur illius ſcientiam, & approbationem,
7 etiam quod productio fuerit facta per compulſum, quia in ſcripturis proprijs iſta cauthela non ſuffragatur, *Verall. deciſ. 193. num. 5. par. 1.* tùm ex præcedenti obligatione ipſius
8 Virginiæ, quæ vigore concordiæ ſe obligauit ſoluere hanc ſummam quolibet anno, & ſic facilius præſumitur, quod ſolutio fuerit facta de ordine, & mandato illius, qui ſoluere tenebatur; præſertim cùm ex narratiua concordiæ probetur, ipſam antè concordiam ſatisfeciſſe Bernardinæ in fructibus, quorum
9 loco per concordiam fuit ſubrogata iſta ſolutio in pecunia. Ex quibus, & alijs adductis pro D. Bernardina viſum fuit Dominis ſatis conſtare de dicto mandato præſumpto dictæ Virginiæ, ex ponderatis *in cauſa Sancti Marci Penſionis 30. Ianuar. præt. coram R. P. D. m. Sacrato,* cum alijs allegatis.

Ad ea verò, quæ de inobſeruantia concordiæ dici poſſent, fuit dictum, quod pendente
10 lite ſuper concordia, non eſt deneganda manutentio poſſeſſori, vt fuit reſolutum *in cauſa Burgen. ſeruitij 28. Februarij 1594. coram Litta.*

Et ita deciſum, ſola Bernardina informante, &c.

Supra poſt deciſ. 201. referuntur aliæ iſtius cauſæ deciſiones.

ADNOTATIO.

11 De manutentione in quaſi poſſeſſione exigendi, & quod manutentio ad hunc effectum acquiratur per vnicum actum, *ſupra poſt deciſ. 257.*

12 Ad effectum acquirendi quaſi poſſeſſionẽ manutenibilem exigendi requiritur mandatum procuræ tàm in ſoluente, quam in exigente, *Gratian. diſceptat. 365. numer. 9. Poſth. de manutent. obſeruat. 35. numer. 86. & infra deciſione 558.*

13 Sed in ſoluente facilius mandatum præſumitur maximè concurrentibus reiteratis ſolutionibus, & quod ſit ſummæ notabilis ob improbabilitatem, quod quis ſoluerit ſine ordine, & voluerit iactare ſuum, & multò magis iunctis alijs adminiculis, aut coniecturis.

ris, Poſth. d.obſeruat.35. num.34. & Rot.poſt eum deciſ.509. deciſ. 391. num. 19. par. 17. recent. vbi concordan.

HISPALEN. PRÆHEMINENTIARVM.

Lunæ 4. Iunij 1612.

ARGVMENTVM.

De præheminentia inter Canonicos, & Portionarios.

SVMMARIVM.

1 *Portionarij ſunt inferioris ordinis, & minùs digni, quam Canonici, & duobus ſeqq. numeris, ac num. 7.*

4 *Inhoneſtum, & indecorum videtur, quod maior deſeruiat minori, & num. 7.*

5 *Canonicis plura competunt, quæ non competunt Portionarijs, & num. 7.*

6 *Portionarij licèt admittantur in Capitulo, & in eo habeant vocem, non tamen poſſunt dici de Capitulo, & num. 7.*

DECISIO CCLXVII.

Eſt deciſ.416. par.1.recent.

Poſt deciſ. 46. referuntur ſupra aliæ deciſiones iſtius cauſæ.

ADNOTATIO.

Clerici Portionarij valdè ſunt inferiores Cano-
7 nicis, *Coccin. deciſ.*1595.

Fuerunt namque introducti non ad faciendum conſortium cum Canonicis, ſed ad inſeruiendum illis, ideoque abſurdum eſt, quod habens Canonicatum, vel aliam Capituli Dignitatem retineat portionem, *Buratt.dec.*19.

Nec Clerici Portionarij ſunt de Capitulo, *Coccin. dec.*1986. *num.*17.

Quamuis in Capitulo ſoleant interuenire, & habere vocem, *Celſ.deciſ.*237. *num.*1. *Coccin. deciſ.*1595. *num.*7.

Si ſunt in quaſi poſſeſſione intereſſendi Capitulo ſunt perneceſſe vocandi in condendis illius ſtatutis, quæ alioquin remanent nulla, *Coccin. dec.*613. *num.*1. & 2.

Cæterum Clerici Portionarij non poſſunt prætendere ius, niſi in actibus, quos ſunt in quaſi poſſeſſione exercendi, *Coccin. deciſione* 559.

Ex ſtatuto tamen, vel conſuetudine poſſunt etiam eſſe de Capitulo, *Lotther.de re beneſ. lib.*1. *qu.*25. *num.*64. & *ſeqq.*

MEDIOLANEN. DECIMARVM.

Lunæ 8. Iunij 1612.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac deciſione de probatione iuris exigendi decimas, in qua propterea multa ad rem explicantur, vt in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Dominus, qui fuit de præterito, præſumitur etiam dominus de præſenti, & poſſeſſor olim hodiè quoque præſumitur.*

2 *Decimarum ſolutio, quando agitur contra laicos, facilius probatur, quàm quando agitur contra Rectorem, ſeu alium ſimilem, & num.9.*

3 *Clauſula* ſine præiudicio, *præſeruat ius illius, ad cuius fauorem appoſita eſt.*

4 *Decimæ dari ſolent in defectum redditum eccleſiaſticorum.*

5 *Producens ſcripturas, & inſtrumenta non poteſt poſteà illa impugnare.*

6 *Obſeruantia eſt optima interpres cuiuſcunque diſpoſitionis, nec requiritur, quod ſit præſcripta, ſed ſufficit, quod aliquando ſic fuerit obſeruatum, quando agitur de obſeruantia interpratatiua.*

7 *Confeſſio tacita reſultans ex productione iurium reuocari non poteſt, niſi docto de errore.*

8 *Teſtes negatiuam non probant, niſi illam coarctent, remouendo actum à ſenſu.*

DECISIO CCLXVIII.

Eſt deciſ.419.par.1.recent.

Plures deciſiones emanarunt in hac cauſa, quarum mentio ſit ſupra poſt deciſ. 235.

ADNOTATIO.

9 De iure exigendi decimas, *vide Eminentiſſ. Ottbob. deciſ.* 185. & Rota ex ſola iuris aſſiſtentia non ſolet in hac materia concedere Parochis mandatum de manutenendo, quando illa ob aliquam exceptionem redditur turbida, *Poſth. de manut. obſeruat.*45. *num.*42. & 48. *Thomat.deciſ.*184. *num.*3. maximè ſi alius ſit in quaſi poſſeſſione iuris decimandi, *Bononien. primitiarum 17. Aprilis 1676. coram bonæ memor. Vbago.*

Parochus habens aliundè ex quo viuat non poteſt petere decimas, præſertim ex conſuetudine totius Italiæ cum redditus fixi præſumantur ſubrogati loco decimarum, *Spad.conſil.*140. *to.*2. relatus per *Rot.* quæ latè examinat materiam in *Nucerina Decimarum 12. Februarij 1677. coram Reuerend. Bourlemont.*

TERDONEN. PAROCHIALIS.

Mercurij 13. Iunij 1612.

ARGV-

Digitized by Google

ARGVMENTVM.

Agitur in hac deciſione ſatis amplè de probatione exiſtentiæ, & pertinentiæ iuriſpatronatus, illaque probatur antiquiſſimis enunciatiuis, quæ ſint adminiculis ſuffultæ, de quibus hic.

SVMMARIVM.

1 *Probatis requiſitis, de quibus hic, prouiſus de beneficio iuriſpatronatus eſt inſtituendus, & numer. 19.*

2 *Exiſtentia iuriſpatronatus probatur ex enunciatiuis antiquiſſimis, ſi concurrant adminicula, & numer. 18.*

3 *Primum adminiculum ſunt aliæ enunciatiuæ infrà centum annos, & emanatæ in præſentationibus ab Ordinarijs admiſſis, & in edictis ab illis publicatis, & in inſtitutionibus conceſſis, cum Ordinarij non ſint faciles ad inſtituendum præſentatos non conſtito de iurepatronatus, & num. 4.*

5 *Secundum eſt, ſi adſint plures præſentationes admiſſæ, & effectum ſortitæ, iuncta præſertim fama, quæ reputantur ſufficientes ad probationem iuriſpatronatus.*

6 *Tertium adminiculum eſt aſſertio facta in reſignatione cum clauſula* verificato iurepatronatus, *ſi reſignatio habuit effectum, & lapſum ſit tempus 30. annorum.*

7 *Quartum adminiculum eſt viſitatio Epiſcopi aſſerentis beneficium eſſe de iurepatronatus.*

8 *Quintum, ſi Epiſcopus non prouidit vnquam hoc beneficium vti liberum.*

9 *Pertinentia iuriſpatronatus, ſiue ius præſentandi, probatur ex præſentationibus factis, & effectum ſortitis.*

10 *Præſumptio vſurpationis iuriſpatronatus, etiam ex diſpoſitione Concilij Trident. ceſſat in perſonis non potentibus, etiamſi non conſtet de dotatione.*

11 *Recognitiones factæ de beneficio ergà Menſam Epiſcopalem per aliquos ex patronis non præiudicant alijs patronis, qui non recognouerunt.*

12 *Recognitiones feudi ad hoc vt iuſpatronatus non ſit de pertinentijs Caſtri, ſi ſunt antiquiores, & obſeruatæ, debent attendi, & non aliæ.*

13 *Recognitiones poſteriores præſumuntur emanatæ per errorem, & ſic non præiudicant.*

14 *Feudalitas iuriſpatronatus ergà Menſam excluditur ex actibus, etiam inter alios geſtis ſuper pertinentia iuriſpatronatus.*

15 *Item excluditur ex præſentationibus factis de beneficio ab illis de familia, qui non poſſidebant Caſtrum feudale.*

16 *Enunciatiua, & aſſertio Procuratoris, non habentis ſufficiens mandatum, domino non præiudicat.*

17 *Aſſertio facta à Procuratore, non habente ſufficiens mandatum, poteſt à domino quandocunque reuocari, etiam non doctò de errore.*

DECISIO CCLXIX.

FVit reſolutum, Io. Baptiſtam Felegariam eſſe inſtituen. quia concurrunt omnia requiſita, nempè vacatio Parochialis, quæ
1 non controuertitur, exiſtentia iuriſpatronatus, præſentatio facta infra legitima tempora coram Ordinario ab habente ius præſentandi, itaut propterea illi ſit debita inſtitutio, *cap. decernimus, cap. Monaſterium 16. q. 7. cap. cum Bertold. de re iudic. & ibi Abb. nu. 11. in fin. & ſeq.* & fuit dictum *in Iannen. iuriſpatronatus 25. Iunij 1607. coram Illuſtr. Card. Lancell.*

Exiſtentia enim patronatus probatur ex pluribus, & diuerſis antiquiſſimis enunciati-
2 uis, in quibus iſta Eccleſia enunciatur de iurepatronatus Dominorum de Ruino de Montagio, quæ enunciatiuæ cum habeant vim famæ, concurrentibus alijs coniecturis, & adminiculis, probant patronatum, *Bald. in l. cum ſuper, C. de rei vindicat. Dec. conſ. 107. in fin. & 226. num. 3. Caſſad. deciſ. 2. numer. 4. de probat. Achill. deciſ. 7. num. 4. de iurepatr.* & deciſum fuit in *Iacen. portionis de Anzo 4. Maij 1602. coram Ill. Cardin. Millino, & in Tiraſonen. Cappellaniæ 14. Dec. 1607. coram Me.*

Adminicula autem, & coniecturæ in hoc
3 caſu plures concurrunt, atque multum vrgentes: & primo fuerunt ponderatæ quamplures aliæ enunciatiuæ infra centum annos, quod iſta Eccleſia eſt de iurepatronatus eorundem Dominorum de Ruino de Monte Pico, quæ cùm emanauerint in præſentationibus ab Ordinarijs admiſſis, & in Edictis ab illis poſitis, ac in inſtitutionibus de præſentatis ab eiſdem factis, plurimum coadiuuant,
4 & adminiculantur veritatem enunciatiuarum antiquarum, ex quò veriſimiliter non emanaſſent, ſi de patronatu non conſtituiſſet, cùm Ordinarij non ſoleant eſſe faciles ad inſtituendum præſentatos, ſi eis non conſtat de iurepatronatus, vt fuit in propoſito conſideratum *in dd. Iacen. & Tiraſonen.*

Secundo plures præſentationes ab Ordinariis admiſſæ, & effectum ſortitæ, iuxtà *conſil. Oldrad. 229. num. 2.* Ex illis enim reſultat quaſi
5 poſſeſſio præſentandi excedens longiſſimum tempus, quæ nedùm coadiuuat probationem patronatus, vt fuit conſideratum in prædictis deciſionibus; quod imò ea ſola vnà cum ſupradicta fama ſufficeret ad probandum iuſpatronatus, *Achill. deciſ. 6. de iurepatr. Put. dec. 60. in fin. & 140. lib. 1.* & fuit dictum *in Imolen. iuriſpatronatus 28. Maij 1584. coram Cantuccio, vt in dec. 792. num. 1. & ſeqq. par. 1. inter impreſſ. diuerſ.* & in quampluribus alijs cauſis.

Tertio reſignatio facta de anno 1576. in manibus Papæ per Bartholomæum Sabbadinum, ad fauorem Franciſci de Monte Pico, vnius ex compatronis, cum aſſertione, quòd
6 hæc Eccleſia eſt de iurepatronatus Nobilium de Ruino, quod plurimum deſeruit pro declarando ſtatu illius, vt dixit *Rota in Iacen. & Tiraſonen.* ſuperius citatis: maximè, quòd in ea fuit requiſitus conſenſus patronorum, & fuit adiecta clauſula *verificato iurepatronatus*, quod præſumitur verificatum, & conſenſum patronorum acceſſiſſe, ſtante effectuatione dictæ reſignationis cum curſu 30. annorum, & vltra, iuxta *dec. Rot. 534. par. 1. in impreſſ. diuer. & in Hiſpalen. legitimitatis 11. Maij præter. coram R.P.D. meo Vbaldo.*

Quarto

Quarto viſitatio facta de anno 1595. per Epiſcopum Terdonen. in qua expreſsè, &
7 per modum cauſæ idem Epiſcopus aſſerit Eccleſiam hanc eſſe de iurepatronatus Dominorum de Pichis, cui aſſertioni *Rota* multum tribuere ſolet, *vt in deciſ.* 11. *de iurepatr. in nou. Put.deciſ.* 243.*lib.*2. *Paleott.deciſ.*376. *lib.*3. *par.*3. *diuerſor. in impreſs.* & fuit ſæpiſſimè deciſum.

8 Quinto fuit conſideratum, quod pro parte Epiſcopi non docetur, quod vnquam fuerit de hoc beneficio prouiſum vti de libero, quod plurimum confert pro exiſtentia iurispatronatus, vt in ſimili fuit conſideratum in *cauſa Saliſburgen. Præpoſituræ* 10.*Maij* 1593. *cor. b.m.Card. Seraphino.*

Quod verò ius præſentandi pertineat ad Ioannem Baptiſtam de Ruino, qui Filegariũ præſentauit, ſatis probatur ex eo, quod aliàs
9 præſentauit, & præſentatio ab eo facta habuit effectum, & ſic fuit ei acquiſita quaſi poſſeſſio præſentandi, *cap.conſultationibus, de iurepatr. cap.querelam de elect. & vtrobique Doct. Put.deciſ.* 189. *lib.*1. *Creſcent. deciſ.*2. *in fin. de iurepatronat.* quæ ſufficit vt dicatur ad eum pertinere iuſpatronatus, abſque eo, quod ipſum deſcendere à fundatore docere teneatur, vt fuit deciſum *in Gerunden. beneficij de Ceruiano* 15. *Dec.* 1599 *coram b.m.Card.Seraphino, & in d.Tiraſon. Cappellaniæ, coram Me.*

Neque obſtare dixerunt, quod hic non afferatur fundatio, vel dotatio iurispatronatus, prout requirit Sac.Concil.Trident.quod om-
10 nes alios patronatus abrogauit; quia fuit reſponſum non verſari in perſonis, in quibus cadere poſſit præſumptio vſurpationis, quo caſu Concil. nihil innouauit vltra iuris communis diſpoſitionem, & per conſequens iſte patronatus, vt ſupra probatus, dicitur ex dotatione, & fundatione, etiam poſt Concilium, *Gabr. conſ.*192.*num.*1.*lib.*2. *Menoch.conſ.*241.*nu.*7. *lib.*3.*& præſumpt.*90. *num.*9.*& ſeqq.lib.*3. *Achill. deciſ.*4. *num.* 7. *de iurepatr.* & fuit ſæpiſſimè deciſum *in Rota*, & ſignanter *in Iacen. portionis* 26.*Decembris* 1602. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Millino.*

11 Neque etiam obſtare, quod dicebatur, hoc iuſpatronatus antiquitùs vnà cum Caſtro Rocchæ Fuſellæ per Menſam Epiſcopalem fuiſſe infeudatum illis Dominis de Ruino, & per mortem Galeatij ſine filijs pro medietate ad eandem Menſam fuiſſe deuolutum: quia pro reſponſione fuit dictum, ex iuribus pro parte Epiſcopi Terdonen.datis, non bene probari, quod iſtud iuſpatronatus fuerit ab eius Menſa datum in feudum vnà cum dicto Caſtro, quià non affertur aliqua eius inueſtitura, nec allegatæ recognitiones factæ ab anteceſſoribus potuerunt præiudicare poſteris, maximè illis, qui à recognoſcentibus cauſam non habent, ex allegatis per informantes pro Filogaria; vltrà quod adeſt antiquior recognitio
12 facta de anno 1476. in qua renouatio fit ſimpliciter de Caſtro, abſque aliqua mentione iurispatronatus, quod eſt ſignum ſatis clarũ, illud non eſſe de pertinentijs dicti Caſtri, neque cum Caſtro fuiſſe infeudatum, & iſta recognitio eſt attendenda, & ſecundum eam ſequentes ſunt intelligendæ, iuxtà tradita per *Natt. conſ.*505. *numer.*16. *&* 506. *num.*44. *lib.*3. *Cephal.conſ.*27.*num.*1. *& ſeq.lib.*1. quæ vlterius
13 circa recognitionem iurispatronatus cenſentur factæ per errorem, *Bald. in l. non idcircò ſub num.*1. *C.de iur. & fact. ignorant. Roland. conſil.*1. *num.* 64. *in fin. lib.* 4. & fuit dictum *in Imolen. Bonorum* 21.*Maij* 1593.*coram b.m.Card.Pamphil.* itaut tanto minùs præiudicare poſſit, *Bald. in dicta l. non idcircò numer.* 1. *Iacobin. de feud. verb. diſtiqueſ aſſallipum.* 13. *Roland. dicto conſil.*1. *ſub num.* 65.

14 Accedit etiam quod de anno 1500. orta lite inter præſentatos à nonnullis de Melaſpinis, & ab iſtis de Ruino, Ordinarius per ſuam ſententiam pronunciauit ad fauorem præſentati à Melaſpinis, qui nullam conceſſionem feudalem, nec patronatam à Menſa Epiſcop. habuerunt, neque ſe habere prætenderunt; quæ ſententia Ordinarij, licèt fuerit poſteà in Curia reuocata ad fauorem præſentati ab illis de Ruino, ex ea tamen colligitur Epiſco-
15 pum tunc non habuiſſe prætenſionem, quod patronatus eſſet feudalis, vltra quod iſta prætenſio confunditur ex eo, quod Caſtrum peruenit ad manus vnius tantùm, & tamèn omnes de familia præſentarunt, quod certè factum non fuiſſet, ſi ex dicta conceſſione feudali competeret, cùm hoc caſu patronatus vnà cum Caſtro ad poſſeſſorem Caſtri tranſiuiſſet, iuxta *deciſ. Rot.*1.*de iurepatron.in nou. & conſil.Cardin.*122.

16 Neque poſtremò obſtare, quod in præſentatione anni 1574. fuerit dictum patronatum ſpectare ad Dominos de Ruino ex conceſſione feudali, quia inter alias reſponſiones datas per informantes, placuit, quod dicebatur, huiuſmodi aſſertionem fuiſſe voluntariè factam à Procuratore non habente mandatum ad ita aſſerendum; vndè non potuit Domino præiudicare, *Alexan.conſ.*176. *num.*3. *lib.*6. *Dec. conſ.*146.*num.*14.*ad fin.verſ.tertio non obſtat.Aegid. deciſ.*119.*&* 695.*in princ.* & fuit dictum *in Romdotis* 8.*Mart.*1610. *coram Reuerend.D.m.Bononien.*
17 & poteſt quandocunque reuocari, etiam non docto de errore, *Rota dec.*19. *de Procurat. in nou. & deciſ.* 2. *de confeſs. & in antiq.*32. *de Teſtibus, Caputaq. deciſ.*198. *par.*1. *&* 139.*num.*3.*par.*2. & fuit pluries *in Rota* deciſum &c.

*Reliquæ iſtius cauſæ deciſiones referuntur ſupra poſt deciſ.*210.

ADNOTATIO.

De confeſſione Procuratoris, & quando per illam inferatur præiudicium principali ſupra *poſt deciſ.* 29. vbi affertur diſtinctio inter confeſſionem voluntariam, & neceſſariam.

18 Cætera, quæ hic dicuntur circa probationem iurispatronatus adnotantur *poſt deciſ.* 28. *&* 91.

Requiſita præſentati ad obtinendam inſtitutionem ſunt vacatio beneficij, exiſtentia iurispatronatus, præſentatio facta à patronis intra legitima tempora, & habilitas eius perſonæ,

19 ſonæ, *Celſ.dec.193.nu.1.dec.337.nu.1.par.2. deciſ. 232. numer.1. part.5. & deciſ.87.in princip.part.7. recent.*

Iuſpatronatus quomodo probetur vnitum feudo tradidit *Rot. in Aurien. iuriſpatronatus 12. Febr. 1666. coram Eminentiſs. Carpineo*, vbi fuit ponderata enunciatiua antiqua cum continuatis præſentationibus factis à Domino feudi.

COLONIEN. BVRATTINORVM.

Veneris 15. Iunij 1612.

ARGVMENTVM.

Dominium rei venditæ quando perdatur per venditorem, & quæratur emptori, quandoue ſtare, vel non ſtare poſſit in ſuſpenſo, itaut ex venditione alicuius rei ius non acquiratur creditoribus emptoris.

SVMMARIVM.

1 *Iuſtitia Sententiæ Rotalis apparet ex deciſione facta in cauſa.*

2 *Dominium venditoris non perditur, niſi alteri quæratur, nec ſtare poteſt in ſuſpenſo, & num.11.cum ſeqq.*

3 *Amplia, etiamſi venditor habeat animum illud perdendi, & num.11. cum ſeqq.*

4 *Dominium rei emptori non quæritur, niſi habeat animum illud acquirendi, & num. 6. ac 8.*

5 *Dominium rei mandatarius non acquirit ſibi, ſed mandanti.*

7 *Mandatum probatur ex litteris miſſiuis.*

8 *Emptores non poſſunt recedere à proteſtatione facta de non emendo ob non ſeruatam formam mandati inuito venditore, & abſque illius conſenſu.*

9 *Venditio alicuius rei non reſultat perneceſſe ex deſcriptione facta in libris venditoris, nec ex ea transfertur dominium in emptorem.*

10 *Mandatarius licet pro alio acquirat, poteſt tamen & ipſe remanere obligatus ergà venditorem, cum quo contraxit.*

DECISIO CCLXX.

DIxerunt Domini, Sententiam Rotalem eſſe confirmandam, quia de eius validi-
1 ditate non dubitatur; Iuſtitia verò clara colligitur *ex deciſione facta in hac cauſa coram R.P. D. meo Pirouano ſub die 1. Iun. 1611.* in qua fuit dictum, dominium Burattinorum non fuiſſe
2 abdicatum à Viuieno venditore, & propterea creditores Neuaroli non potuiſſe ſatisfieri ex illorum pretio, & vltrà rationes in ea adductas, quæ Dominis placuerunt, fuit conſideratum, quod dominium non perditur, niſi alteri quæratur, nec poteſt ſtare in ſuſpenſo, *Bart.in l.cum quis, §.ſi debitorem,num.2.ff.de ſolut. & in l.ſi ego num.3. verſ. ratio quia dominium, ff.de negoc. geſt. Alex.* qui teſtatur de communi *conſ. 232. ſub num.5.lib.6. Bero.* pariter de communi *conſ.4.numer.42.lib.1. Gabr. conſ.62. num.5. lib.1.*
3 quod procedit, etiamſi quis habeat animum illud perdendi, *Bart. in d. l.cum quis, §. ſi debitorem nu.2.ff.de ſolut.* in caſu autem iſto quatenus illud à Viuieno fuiſſet abdicatum, remanſiſſet
4 in ſuſpenſo, quia Alberghettis non fuit quæſitum, ex quo ipſis, vt patet ex eorum literis, defuit intentio illud acquirendi propter non ſeruatam formam mandati, *Pariſ.conſ.47.n.61. & ſeq.lib.1.* Minus etiam fuit acquiſitum Ne-
5 uarolo, qui tanquam mandatarius non ſibi acquiſiuit dominium, ſed mandanti, *l.communis ſeruus, §.1. ff.de acquir.poſſeſs. Pariſ.d.conſ.47. num. 6.lib.1.* cum alijs adductis *in d.deciſ.coram R.P.D.meo Pirouano.* Vnde ſequitur, quod ani-
6 mus tàm ipſius Neuaroli, quàm Viuieni venditoris fuit alienus ab huiuſmodi acquiſitione, pro qua tamen neceſſarius erat animus vtriuſque, *Surd. deciſ.304. num.2.*

Quod autem Neuarolus negocium Burat-
7 tinorum geſſerit pro Alborghettis, & de eorum mandato probatur per literas inter ipſos tranſmiſſas, *vt in Summario dato coram R. P. D. meo Pirouano ſub die 1.Iun.1611.num.1. & tribus ſeqq.*

Et ità ceſſant ea, quæ dicuntur de contrario ſtylo, & conſuetudine per teſtes relata, quæ ceſſat in caſu iſto, in quo ex literis, & tota
8 ſerie facti clarè colligitur, quod Neuarolus fuit tantùm mandatarius: Vltra quod obiectum etiam ceſſat ex alio fundamento de recuſatione facta per Alborghettos ob non ſeruatam formam mandati, à qua non potuerunt poſtea ipſi Alborghetti recedere abſque conſenſu Viuieni venditoris, præſertim re non integra poſt decoctionem Neuaroli, ex laté adductis *in d.dec. R.P.D.mei Pirouani.*

9 Nec obſtare, quod dicebatur, dominium fuiſſe translatum in Neuarolum, ex eo, quod in libris Viuieni ſit deſcriptus creditor Viuienus, quaſi quod inter ipſos fuerit contracta emptio, & venditio, *ex l.1.& 2. ff.de contrahen. empt.* nam placuit Dominis reſponſio, quod ex tali deſcriptione reſultat ſolum, quod Viuienus voluit ſequi fidem Neuaroli reſpectu
10 pretij, non autem, quod inter ipſos fuerit contracta emptio, & venditio; nec implicat contradictionem, quod mandatarius pro alio acquirat, & nihilominùs ipſe remaneat obligatus ergà venditorem, cum quo contraxit, *Rota Ianuen.deciſ.14.n.97. Theſaur.dec.136.nu.6.* cum alijs adductis *in dicta deciſ. R. P. D. mei Pirouani.*

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

Rerum dominia non debent in ſuſpenſo relinqui, *Hodiern.ad Surd.dec.111.num.5. & dec.160. num.4.poſt Cenſ.de cenſib. Merlin.dec.464. num.5. bene Mantic. deciſ. 126.* vbi exinde probat cre-
11 ditorem poſteriorem citatum in actu adiudicationis, ſeu deliberationis bonorum non poſſe amplius deducere ius offerendi, quia aliàs dominium rei ſtaret in ſuſpenſo; eandemque concluſionem deinde, firmauit *Rota*, quamuis hanc rationem non ponderet *in dec. 32. par.17.recent.* & ex his cum creditor poſterior

rior intentaſſet ius offerendi ſuper vinea adiu dicata, *R. P. D. Buſſius Prælatus inconcuſſæ integritatis*, ius præfatum denegauit in cauſa, ſuper qua eſt diſcurſus *R. P. D. de Luc. 165. de credit. & debit. in supplem. to. 2.*

12 Attamen, & dominia poſſunt quandoque ſtare in ſuſpenſo quando ſuſpenſio eſt pro aliquo tempore, & de proximo ceſſatura, *Merlin. d. deciſ. 404. nu. 17. & ſeqq.*

13 Ea inſuper eſt natura dominii, vt non intelligatur abſciſſum à dimittente, niſi fuerit acquiſitum recipienti, *l. nec vtilem, ff. ex quib. cauſ. maior. l. abſenti, ff. de donat. Hodiern. vbi ſupra nu. 4. Peregr conſ. 13. nu. 16. lib. 6. dec. 287. nu. 4. & 5. par. 7. recent.*

14 Necq amittatur, aut reſpectiuè acquiratur ſine animo, & voluntate, *Honded. conſ. 18. n. 45. lib. 2. Oliban. de act. part. 2. lib. 1. cap. 4. numer. 7. Gregor. deciſ. 242. numer. 4. deciſ. 93. num. 2. part. 2. diuerſ. deciſ. 268. num. 10. par. 9. & dec. 138. nu. 29. par. 17. recent.*

ROMANA DOTIS.

Veneris 15. Iunij 1612.

ARGVMENTVM.

Augumentum dotis, factum à marito vxori, quando cenſeatur factum in remunerationem pulchritudinis, vel iuuentutis ipſius vxoris: An potius compenſetur pulchritudo, iuuentus, & paupertas vxoris, cum diuitijs, & nobilitate mariti ſenis: Et an, & quando dos aſſignata marito faciat emptionem, & venditionem, itaut periculum dotis ſpectet ad maritum, non ad vxorem; eſt magiſtralis, & notabilis deciſio.

SVMMARIVM.

1 *Dotis augumentum factum à marito vxori, illo defuncto, eſt reſtituendum filijs prioris matrimonij, & num. 20.*

2 *Vxor, quicquid acquirit ex bonis primi mariti, tenetur reſeruare filijs prioris matrimonij, & num. 20.*

3 *Augumentum dotis factum à marito ſene vxori iuueni, & pulchræ cenſetur factum in remunerationem iuuentutis, & pulchritudinis, & numer. 21.*

4 *Declaratur concluſio, vt procedat, ſi exprimatur, augumentum fieri in iſtam cauſam, vel in dubio, ſecus quando conſtat, fuiſſe factum ex alia cauſa, ſcilicet ob paupertatem vxoris, vel ad conſtituendam illi condignam dotem, & num. 22.*

5 *Cauſa expreſſa facit ceſſare tacitam, & præſumptam.*

6 *Promiſſio hominis facit ceſſare præſumptionem legis.*

7 *Vxor pulchra, & iuuenis, ſi ſit pauper, dicitur recompenſata à viro ſene, qui ſit diues, & nobilis, & num. 22.*

8 *Facultas data à viro in teſtamento liberè diſponendi de relictis vxori non operatur contra diſpoſitionem* l. fœminæ, C. de ſecund. nupt. *in præiudicium filiorum primi matrimonij, ſi iſta facultas appareat limitata à verbis,* dummodò caſtè, & honeſtè viuat, *& num. 23.*

9 *Verba* dummodò caſtè, & honeſtè viuat, *prolata à marito, continent prohibitionem ſecundarum nuptiarum reſpectu vxoris, & numer. 23.*

10 *Credita, & nomina debitorum aſſignata in dotem, & per maritum non exacta quoad damnum ſpectant ad vxorem, non autem ad maritum, ſi in eo non adfuit dolus, aut culpa.*

11 *Credita tradita ſimpliciter in dotem, & non data inſolutum ea æſtimatione, quæ faciat emptionem, & venditionem, quoad periculum decoctionis debitorum, vel ſimile non tranſeunt in maritum.*

12 *Clauſula, & verba, quæ non importent dationem in ſolutum, & emptionem, ac venditionem, ſed ſimplicem aſſignationem in dotem, & numer. ſeqq.*

DECISIO CCLXXI.

SVb die 9. Aprilis præteriti fuerat reſolutum, augumentum dotis Cleriæ factum
1 à Franciſco primo marito eſſe reſtituen. filiis D. Franciſci ex diſpoſitione *l. fœmina, §. illud, C. de ſecund. nupt.* cum aliis in deciſione allegat. & Horatium ſecundum eiuſdem Cleriæ maritum teneri reſtituere dictum augumentum, licèt credita ſibi pro dote aſſignata non exegerit, ex quo fuerunt illi data cum clauſula *talia, qualia &c.* ſed quia huiuſmodi reſolutio fuerat facta ſolis filiis Franciſci informantibus; Ideò propoſui cauſam ſuper eiſdem, & Domini ſupradicta die cenſuerunt, quoad primam partem ſtandum eſſe in deciſis, quoverò ad ſecundam partem eſſe à deciſis recedendum: & reſpectu primæ partis moti fue-
2 runt ex vera, & communi concluſione, quod vxor tenetur totum id, quod acquirit ex bonis primi mariti, reſeruare filijs communis matrimonij, vt expreſsè diſponitur *in dicto §. illud, & l generaliter, C. de ſecund. nupt.* & tradunt *Doctor omnes in dd. iuribus*, & plures refert *Gabr. de ſecund. nupt. concl. 1. num. 1.*
3 Neque viſum fuit in præſenti caſu obſtare, quòd augumentum prædictum fuerit factum à marito ſene, vxori iuueni, & pulchræ, quod propterea dicebatur ex iuris præſumptione, Cleriam non habuiſſe ex titulo lucratiuo, ſed ex cauſa oneroſa, nempè in recompenſam, & præmium iuuentutis, & pulchritudinis, & per conſequens non ſubiacere diſpoſitioni *d. §. illud*, & aliorum iurium ſupra citatorum, vt per *Rip. in d. l. fœmina qu. 17. num. 31. & qu. 19. nu. 38.* cum aliis per informantes pro Horatio allegatis. Fuit enim reſponſum, obiectum procedere, vel vbi exprimitur augumentum fieri in huiuſmodi recompenſam, vel quando
4 ſumus in dubio, ſecùs verò quando conſtat ex alia cauſa fuiſſe factum, vt declarat *Surd. conſ. 196. ſub nu. 38. verſ. non obſtat igitur lib. 2.* prout in caſu iſto, in quo augumentum expreſsè
5 fuit factum propter paupertatem Cleriæ, & ad illam ſupplendam, vt haberet dotem viro dignam; & facit quod cauſa expreſſa facit ceſ-

ſare

tare tacitam, & præſumptam, *l. cùm ex filio, §. filio, & ibi Bartol. ff. de vulg. Dec. conſ. 546. num. 5.*
6 *Aym. conſ. 12. num. 2.* ac etiam, quod prouiſio hominis facit ceſſare præſumptionem legis, *l. fin. C. de pact. conuent. Dec. d. conſ. 546. nu. 5. circa princip.*

Maximè, quia Cleria in cæteris non erat par conditioni Franciſci, ſed longè inferior, cùm ille eſſet diues, & nobilis, illa verò pauper, & ignobilis, adeò quod dici poteſt huiuſ-
7 modi augumentum fuiſſe factum ex mera liberalitate Franciſci, non autem in recompenſam, & præmium iuuentutis, & pulchritudinis; ex quo pro illis videbatur ſatis remunerata, poſtquam ipſa pauper, & ignobilis fuerat in vxorem ducta à viro diuite, & nobili, vt in propoſito benè conſiderant poſt alios *Surd. dicto conſ. 106. ſub num. 33. circa med. verſ. & quoad aureos, & Honded. conſ. 30. num. 26. in fin. & ſeq. lib. 2.*

Neque etiam obſtare dixerunt, quod Fran-
8 ciſcus in teſtamento dederit Cleriæ facultatem liberè diſponendi de prædicto augumento: tùm quia etiam ſtante huiuſmodi facultate eſt locus diſpoſitioni *l. fœminæ*, vt *ibidem* tradit. *Rip. q. 12. n. 20. Gabr. de ſecund. nupt. concl. 1. nu. 11. in 5. ampliat.* tùm quia dicta facultas fuit limitata ex ſubſequentibus verbis, *dummodò caſtè,*
9 *& honeſtè vixerit*, quæ prolata à marito continent prohibitionem ſecundarum nuptiarũ, vt vltra allegatos in deciſione tradit *Angel. in l. mulier, §. cum proponeretur nu. 3. in fine, & ſequent. Imol. num. 5. & Alex. numer. 5. in fin. & ſeq. ff. ad Trebell. Bald. in l. fin. num. 4. & Iaſ. num. 32.* vbi de vera, & communi teſtatur, *C. de indict. vid. tollen. Couarr.* qui alios citat, & de communi contra *Bartol.* quem aliqui ſequuntur, teſtatur *de ſponſal. par. 2. cap. 3. §. 9. numer. 12.* quicquid ſit vbi à patre, vel ab extraneis proferuntur, in quibus terminis loquuntur plerique ex allegatis per informantes pro Horatio.

Reſpectu verò ſecundæ partis, fundamentum reſolutionis fuit, quia, cum credita fue-
10 rint ſimpliciter data in dotem, non autem in ſolutum, & nullus dolus, vel culpa imputari poſſit Horatio, cur illa non exegerit, non tenetur ad illorum reſtitutionem, ſed cedunt damno, & periculo Cleriæ, quæ illi dicta credita in dotem dedit, *l. Mauia*, & ibi ita diſtinguit *Bart. verſ. ſolut. intelligas, & verſ. aut nomen, Bald. in fin. verſic. nota hic, Caſtrenſ. numer. 4. & Alex. in fine, ff. ſolut. matrimon. Bald. in l. promittendo, verſ. primo caſui, ff. de iur. dot. Campeg. de dot. par. 2. qu. 79.*

11 Quod autem prædicta credita fuerint ſimpliciter data in dotẽ, non autem in ſolutum, nec tali æſtimatione, quę fecerit emptionem, itaut periculum illorum tranſiuerit in Horatium, iuxta *text. in l. ſi nomen, ff. de hæred. vel act. vend.* cum alijs in deciſ. allegatis. Viſum fuit
12 Dominis colligi ex multis conſideratis per informantes, & præcipuè ex eo, quod in inſtrumento dotali dicitur, *cum dote, & dotis nomine in totum ſcutorum 4239. conſiſtente in creditis, & bonis infraſcriptis*: hoc enim arguit, credita non fuiſſe data in dotem tali ęſtimatione, quæ fecerit emptionem, quia quando æſtimatio facit emptionem, dos vera conſiſtit in pretio, non autem in re æſtimata, *Bald. in l. quoties in fin. C. de iur. dot. Roland. conſ. 64. ſub nu. 8. verſic. quam concluſionem lib. 4. Becc. conſ. 42. ſub nu. 10.* fingitur enim, quod in tali æſtimatione maritus breui manu pro re ab vxore accepta dederit ei pecuniam, & viceverſa, quod vxor pro dote pecuniam numerauerit, vt inquiunt *Bald. & alij allegat. per Becc. vbi ſupra ſub nu. 9.*

13 Et hoc vlterius optimè comprobatur ex illis verbis, *quam dotem, videlicet dicta credita, &c.* ſiquidem dictio illa, *videlicet*, declarat, quod credita ipſa ſint dos, *Iaſ. in l. ſi pluribus num. 11. ff. de legat. 1. Curt. iun. conſ. 245. numer. 9.* præcipuè, cum in fine dictorum verborum
14 Horatius promittat illius reſtitutionem, & ſic promittat reſtituere credita prædicta, ex quo apparet, quod non eſt facta emptio, & venditio, *Soccin. conſ. 58. nu. 4. verſ. quartus caſus lib. 1. Couarr. pract. quæſt. cap. 28. ſub num. 4. verſic. tertio colligitur*: ſicut è contra ex promiſſione de reſtituendo pretium, emptio, & venditio arguitur, *Roland. conſ. 92. num. 13. & 14. lib. 2.*

15 Rurſus ſuadetur, quia fuit expreſsè conuentum, quòd in euentum, quod credita exigerentur, & poſtquam exacta fuiſſent, Horatius illa inueſtire teneretur, non ſolùm in tot locis Montium non vacabilibus, cenſibus, vel bonis ſtabilibus tutis, & ſecuris, ſed etiam partem illorũ alicui coniugibus benè viſo dare ad ſocietatem officij ſuper periculo vitæ ipſius Cleriæ: hoc enim redditur multum inueriſimile, quod Horatius voluerit conſtituere ſe debitorem dotis in pretio, & teneri ad reſti-
16 tutionem dotis, de qua non poſſet ad libitũ diſponere, & cuius periculum ex dicto pacto penderet à perſona vxoris; & nulli dubium eſt, quod in hac materia an æſtimatio faciat emptionem, & venditionem, attenduntur coniecturæ, vt poſt *Aret. conſ. 84. col. 2.* tradit *Becc. dicto conſ. 42. num. 18.* cum qua inueriſimilitudine, alia quoque concurrit, nempè quòd
17 Horatius voluerit emere nomina debitorum, præſertim *talia qualia* pro ea pretij quantitate, in qua erant debitores, ex traditis per *Abb. in cap. 2. num. 6. de alienat. iud. mut. cauſ. fact.* & eſſet fatuus, qui hoc faceret, vt dicit *Caſtren. conſ. 393. col. fin. verſ. quis enim eſſet ità fatuus lib. 2* vbi autem pretium non eſt dignum, & æſti-
18 matio non correſpondet valori rei, non facit venditionem, neque emptionem, *Couarr. pract. quæſt. cap. 28. num. 9.*

Neque aliquid in contrarium vrget, quod credita fuerint data *talia qualia &c.* quia huiuſmodi verba operantur, vt illis exiſtentibus
19 inexigibilibus, matrimonium remaneat ſine dote, & ſic vxor non teneatur de illorum euictione, non autem, quod Horatius teneatur illam de ſuo reſtituere, ſi exacta non fuerint, vt diſtinguit *Roman. in dicta l. Mauia ſub numer. 10. verſic. Ego in dicto §. ff. ſolut. matrimon.*

Et ità concluſum &c.

Supra poſt deciſ. 256. referuntur aliæ iſtius cauſæ deciſiones.

ADNOTATIO.

20 Circa diſpoſitionē *text.in l.fæmina, C.de ſecund. nupt. vide ſupra poſt d. dec.*256.

21 Ad cuius propoſitum hic ingenioſè examinatur an ſub illius diſpoſitione cōprehendatur augumentū dotis à viro ſene,& ignobili factū vxori iuueni in recompenſam pulchritudinis, iuuentutis, & nobilitatis,quod regulariter nō ſubiacet diſpoſitioni *text.in d.l.fæmina, Honded. conſ.*48.*lib.*1. niſi tamen conſtaret, quod mari-
22 tus non fuerit motus ex iſta cauſa,vel maritus eſſet nobilis,& diues, vxor verò quāuis iuuenis,& pulchra eſſet tamen ignobilis,& pauper *Grat.diſcept.*254.*n.*68. *& diſcept.*690.*nu.*1.*& ſeqq.* vbi vtitur doctrina *Surd.conſ.*196.*in noſtra deciſ. alleg. Theſaur.inn.q.*29.*n.*3,*& ſeqq.lib.*1.*& q.*9.*n.*15 *lib.*2. dicens eſſe ſpeciale, quod augumentum iſtud, ſeu donatio propter nuptias ſpectet ad liberos illius matrimonij, non obſtante quolibet pacto, ſtatuto, vel conſuetudine,quia cenſetur factum illius contemplatione.

De fundo dotali dignoſcendo agit *Rot. in Ariminen.bonorum de Albertinis* 27.*Februar.*1679. *coram Reuerend. Bourlemont.*

23 Legatum factum à marito vxori ſi caſtè,& honeſtè vixerit an per tranſitum ad ſecundas nuptias ab vxore amittatur latè diſputat *Peregr.dec.Patau.*41.*n.*4. vbi affert iura,& auctoritates ex vtraq; parte, & nititur conciliare opiniones ad inuicem pugnantes, *Theſaur.inn.qu. forenſ.*28.*nu.*4.*lib.*1.

HISPALEN. IVRIS NOMINANDI.

Mercurij 4. Iulij 1612.

ARGVMENTVM.

Emolumenta prouenientia ex cauſa adminiſtrationis Sacramentorum ſpectant ad Curatos Animarum, qualis dicitur Archiepiſcopus Hiſpalen. in tota ſua Diæceſi, exceptis quibuſdam Parochijs, ſpectantibus ad Capitulum.

SVMMARIVM.

1 *Oblationes, primitiæ, & emolumenta, prouenientia ex adminiſtratione Sacramentorum ſpectant ad adminiſtrantes illa, & num. 3. cum ſequent. ac num. 6.*

2 *Cura Animarum in Ciuitate,& Diæceſi Hiſpalen. reſidet penès Archiepiſcopum, exceptis nonnullis Parochijs, ſpectantibus ad Capitulum.*

4 *Primitiæ ſunt ſoluendæ illi, cui decimæ de iure debentur, & ſic Rectori Parochialis Eccleſiæ, intra cuius fines fructus colliguntur.*

5 *Perceptio Primitiarum facta quandoque à Beneficiatis, & illorum ſeruitoribus non præiudicat Archiepiſcopo, quia intelliguntur feciſſe tanquam Curati.*

DECISIO CCLXXII.

Domini, ſolo Archiepiſcopo informante, cenſuerunt, oblationes ratione ad-
1 miniſtrationis Sacramenti Baptiſmi, & Matrimonij, & primitias ſpectare ad deputatos per ipſum Archiepiſcopum pro exercitio Curæ Animarum; quià cùm, vt notiſſimum eſt,& inter partes non controuertitur, Cura Animarum totius Ciuitatis, & Diæceſis Hiſ-
2 palen. reſideat penès Archiepiſcopum,qui in ſingulis Parochialibus, exceptis quibuſdam ſpectantibus ad Capitulum Hiſpalen. ſolitus eſt deputare Miniſtros pro exercendo officio
3 Curati, neceſſariò ſequitur, quod oblationes, & primitiæ huiuſmodi, vel ipſi, vel ab eo deputatis, & Curam Animarum exercentibus, & prædicta Sacramenta adminiſtrantibus debeantur, ex quo oblationes ſunt de iure parochiali, & propter adminiſtrationem Sacramentorum debitæ, *Hoſt. in ſumm.tit.de Paroch. ſub num.*3, *verſ. & hec Presbytero, Abb. in cap. ex tranſmiſſa numer.*3. *de præſcript. Roman. conſ.*356. *num.*3. *verſ. idem in oblationibus, Rebuff. de decim. qu.*1. *num.*24. & primitiæ ſunt ſoluendæ illis,
4 quibus decimæ de iure debentur, & ſic Rectori Parochialis Eccleſiæ, intra cuius fines colliguntur, ſeu illius Curato, vt per *gloſ. in cap.*1.*verb.in primitijs,& ibi Abb.ſub num.*8.*& alij Scriben.de decim. Rebuff.d.q.*1, *num.*21. *Put. deciſ.* 369. *lib.*3. *Achill. deciſ.*1.*&* 2.*de decim.* & tenuit *Rota in Toletana primitiarum* 22.*Apr.* 1587.*coram b. m. Cardinali Seraphino.*

5 Neque obſtare dixerunt, quod Beneficiati, vel eorum Seruitores aliquando perceperunt primitias, & oblationes; quia, vt declarant teſtes pro Archiepiſcopo examinati, illas perceperunt eo tempore, quo ab Archiepiſcopo deputati officium Curati exercebant, & ſic eas perceperunt non vti Beneficiati, ſed vti Curam Animarum exercentes,quo fit,vt tanquam beneficiati nullum ius ſuper illis acquiſiuerint &c.

ADNOTATIO.

6 De primitijs Parocho debitis agit *Rot. dec.*108. *part.*17. *recent.* & quod Parochus habeat fundatam intentionem pro conſequendis quibuſcumque oblationibus, alijſque prouentibus ſpiritualibus factis intra limites ſuæ Parochiæ; *Io. Andr. Ancharan.& Zabarell.in cap. paſtoralis de his, quæ fiunt à Prælat. Io.Bapt. Coſt. de ration.rat.qu.*239.*num.*1. *verſ.ac pro Eccleſia Parochiali, & nu. ſeqq. Lotther. de re benef. lib.*1.*qu.*30. *num.*28.*& ſeqq. Borell.in ſumm.deciſ.tit.*18. *& de primitijs tit.*17.*par.*1. *Barboſ.de Paroch.par.*3.*cap.* 24. *Merlin.deciſ.*257.*& allegata hac deciſione Rot. deciſ.*166.*nu.*2.*& ſeqq.poſt Poſth.de manut.*

PERVSINA SPOLII.

Mercurij 4. Iulij 1612.

ARGVMENTVM.

Vrbis Statutum requirens in contractu minoris certas ſolemnitates comprehendit etiam forenſes, dum ſint ætatis annorum 20. licèt minores annorum 25.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum dicitur probatio probata, & facit rem manifeſtam.*

Non

2 *Mandatum habens duo capita, poteſt pro vno capite exequi, etiam quod in alio capite ſit iniuſtum.*

3 *Minor prohibitus à Statuto Vrbis contrahere ſine certis ſolemnitatibus, etiam quod ſit forenſis, ſubijcitur dicto Statuto, ſi ſit maior 20. licet minor 25. & num. 8. cum ſeq.*

4 *Inſtrumentum, in quo multa reperiuntur relicta in albo, adhuc probat, quando continet omnia illius ſubſtantialia.*

5 *Tertius quando venit ad cauſam pro ſuo intereſſe in ſtatu, & terminis, in quibus reperitur, cenſetur ratificaſſe omnia acta, & geſta per antea.*

6 *Depoſitum ſumma liquidata dicitur ſufficiens, etiamquod non ſit integrum, reſpectu ſumma non liquidata, quando pars recuſauit illud recipere.*

7 *Appellans redeundo ad Iudicem à quo, & coram eodem producendo iura, dicitur appellationi renunciare, etiamquod productio fuerit facta per Procuratorem, & num. 10.*

DECISIO CCLXXIII.

Eſt par. 1. recent. deciſ. 431.

ADNOTATIO.

Statutum Vrbis *cap.* 151. *lib.* 1. habilitans maiores
20. annis in Vrbe contrahentes, & mandans
8 illos haberi pro maioribus, ac ſi compleuiſſent annum 25. vt inquit *Rot. coram Eminentiſs. Otthob. deciſ. 5. num. 5. & deciſ. 647. num. 5. par. 2. rec.*
9 comprehendit etiam forenſes, qui in Vrbe contrahunt, *vt firmatur infra deciſ. 434. quæ eſt deciſ. 643. nu. 5. par. 3. & in deciſ. 284. par. 17. recent.*

In contrarium videntur facere deducta per *Rot. coram Buratt. deciſ. 75. num. 18. & in recentior. deciſ. 260. num. 6. & deciſ. 294. num. 3. par. 6. & dec. 126. num. 54. & 55. par. 12.* & acriter diſcuſſo articulo coram *Bich. deciſ.* 229. validis adductis fundamentis, ſubiungens, quod ſi ea fuiſſent conſiderata in iſta cauſa, *Pamphiliana deciſio* pro validitate contractus non emanaſſet.

10 Appellationiſ renunciare non poteſt regulariter Procurator, qui non habeat ad id ſpeciale mandatum, *Scacc. de appellat. q. 17. limit. 2. num. 85. Colin. de Procurat. par. 2. cap. 5. num. 115. Mohedan. deciſ. 3. alias 89. incip. cum Capitulum ſub num. 1. & 2. de appellat. Caputaquen. deciſ. 29. incip. appellationi licet num. 2. par. 1. Seraphin. deciſ. 857. num. 3.* & dictum fuit *in Peruſina reintegrationis 3. Iulij 1662. §. neque, coram b. m. Emerix.*

Sed hic notabiliter firmatur poſſe appellationi renunciare Procuratorem, qui mandatum habeat ad appellandum.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis habet executionem paratam.*

2 *Statutum Vrbis* cap. 178. lib. 1. *habet locum non ſolum in ſententijs diffinitiuis, ſed etiam vim diffinitiua habentibus.*

3 *Decretum, in quo mandatur, exequi inſtrumentum munitum obligatione Camerali, habet vim diffinitiua.*

4 *Clauſula* ſi quid exequendum, *appoſita in commiſſione, ſtante iuſtitia mandati ex ijſdem actis reſultante operatur, quod poſſit procedi executiuè, & num. 7. & ſeqq.*

5 *Clauſula* cum facultatibus A. C. *poſita in vna commiſſione cenſetur in alia repetita.*

6 *Hypotheca generalis comprehendit non ſolum bona præſentia, ſed etiam futura, & nomina quæcunque debitorum.*

DECISIO CCLXXIV.

Eſt penès Zacch. de obligat. Camer. deciſ. 12.

Emanarunt in hac cauſa coram Manzanedo tres deciſiones, quæ ſunt inter eius impreſſ 108. 181. & 183. quarum prima eſt inter recent. part. 4. to. 1. deciſ. 72. & vltima eſt pariter inter recentior. par. 1. deciſ. 251. & in eadem cauſa eſt infra deciſ. 345. ac etiam eadem occaſione prodiiſſe videtur infra deciſ. 420. quæ eſt 7. poſt Zacch. de ſociet. offic.

ADNOTATIO.

7 De virtute clauſulæ *ſi quid exequendum*, latè agitur in voto *Androſill. relato poſt deciſ. Rembold. vot. 3. & per Barboſ. clauſ. 169. & in Eugubina Attentatorum 20. Mart. 1676. coram R. P. D. Taia.*

8 Quod cauſà commiſsà cum clauſula *ſi quid exequendum*, poſſit demandari executio, etiam ex nouiter deductis dixit *Rot. in Romana Aſſecurationis Nauis 10. Dec. 1674. coram Reuer. D. Matthæio.*

9 Sed antiquitus, vt & hic firmatur præualebat alia opinio, quod mandatum iuſtificari deberet ex eiſdem actis, teſte *Barboſ. d. clauſ. 169 num. 8. & ſeqq. Caualer. deciſ. 165. num. 4. dec. 173. num. 1 deciſ. 264. num. 1. deciſ. 607. num. 3. par. 4. to. 3 & deciſ.* [illegible]3. *num. 14. par. 8. recent.* itaut non ſufficeret illius iuſtitiam ex nouiter deductis apparere, *Caualer. d. deciſ. 165. num. 5.*

10 Eoque magis noua iura ſuffragantur quando tendunt ad coadiuuandas, ſiue adminiculandas probationes iam factas, vel ad excludendas oppoſitas exceptiones, *Foroliuien. Muri 25. Iun. 1677. coram R. P. D. Emerix.*

ROMANA PECVNIARIA DE CRESCENTIIS.

Mercurij 4. Iulij 1612.

ARGVMENTVM:

Agitur de ſubſtinendo mandato iuſto, & valido, & ab impugnatione vindicatur: Ponderatur quoque vis, & effectus plurium clauſularum.

Deciſ. Pamphilij.

BONONIEN. PORTONI.

Lunæ 12. Nou. 1612.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria non conceditur poſt litem finitam per tranſactionem etiam factam à Procuratore habente mandatum cum libera.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio, quæ nil aliud eſt, quam receſſus à lite, ipſo iure extinguit lites, proceſſus, & probationes omnes, & num. 6.*

2 *Tranſactionis exceptio eſt litis finitæ, impedit litis ingreſſum, et habet vim rei iudicatæ, aduerſus quā non dantur remedia executiua, vel poſſeſſoria, & num. 6.*

3 *Procurator generalis licet non poſſit tranſigere, poteſt tamen id agere Procurator cum libera, & de materia num. 7. & ſeqq.*

4 *Pactum appoſitum in contractu fauore vnius operatur ſolum ipſo volente, & non aliter.*

Remiſſoria non conceditur ad probandum id, quod apparet factum per ſcripturam.

DECISIO CCLXXV.

Eſt par. 2. recent. deciſ. 414.

Deciſ. huius cauſæ memorantur ſupra poſt deciſ. 122.

ADNOTATIO.

Concluſiones hic traditæ, quod tranſactio impediat litis ingreſſum, pariat exceptionem li-
6 tis finitæ, & nil aliud ſit quàm receſſus à lite mota, atque ideò dicatur tranſactio, quaſi tranſitus ab actione, ſiue tranſiens actio, cum natura tranſactionis ſit vt lis totaliter finiatur, omnis controuerſia extinguatur, & fiat de albo nigrum, cum ſimilibus, referuntur per *Bonden. collectat. 7. num. 2. & ſeqq. & in Calciaten. iuris cognoſcendi cauſas 22. Iunij, & 12. Dec. 1678. coram Reuerend. Albergato Decano.*

De clauſula *cum libera*, appoſita in manda-
7 to procuræ agitur ſupra poſt *deciſ. 36. & 165.* & de illa agunt etiam *Surd. conſ. 431. Capyc. Galeott. controuerſ. 29. lib. 2. Marth. de clauſ. lib. 1. clauſ. 26. Mantic. de tacit. lib. 7. tit. 16. Rot. coram Bich. deciſ. 541.*

Procurator ſuper iure claro tranſigere non
8 poteſt, quamuis habeat in mādato facultatem tranſigendi ſuper quacumque re, & in quolibet negocio, *Adden. ad Buratt. deciſ. 54. deciſ. 27. num. 4. par. 11. recent.*

Cæterum Procurator generaliter conſtitu-
9 tus poteſt tranſigere, quando tranſactio eſt vtilis principali, *deciſ. 92. numer. 14. part. 10. recent.*

Allegat, & ſequitur hanc deciſionem *Rot. coram Vbald. deciſione 274. num. 1. 4. 7. & 12.*

LVNEN. SARZANEN. IVRISPATRONATVS.

Veneris 16. Nouembris 1612.

ARGVMENTVM.

Interrogatus, an velit vti teſtibus pro bonis, & legalibus, An ſimpliciter, & ſine conditione reſpondere teneatur, & ſufficiat reſponſio, ſe velle vti, donec de contrario fuerit certificatus.

SVMMARIVM.

1 *Interrogatus, an velit vti teſtibus pro bonis, an, & quando teneatur ſimpliciter, & abſque vlla conditione reſpondere.*

2 *Præſertim dato illi competenti termino ad deliberandum.*

3 *An ſufficiat reſponſio ſe velle vti donec, & quouſque fuerit de contrario certificatus, & nu. 4. cum ſequentib. vbi de materia.*

DECISIO CCLXXVI.

Eſt poſt 2. lib. conſ. Farinac. deciſ. 364.

In hac cauſa eſt deciſio coram Ortembergo, quæ adhuc nullibi reperitur impreſſa, eſt coram Penia dec. 1563. & ſunt infra deciſ. 294. 604. & 670. & coram Buratt. deciſ. 611.

ADNOTATIO.

Agitur hic materies notatu digna, quotidiana, & non admodum reperibilis, an producens iura teneatur declarare, quod velit illa habere pro bonis, veris, legalibus, & fide dignis, & an ſufficiat declaratio conditionalis dummodo, vel quouſque doceatur de contrario, in qua notandum, quod huiuſmodi declaratio peti non poteſt, niſi à Procuratore ad id ſpeciale mandatum habente, *Priol. deciſ. 360. num. 15.*

6 Iure autem merito tàm in ciuilibus, quàm in criminalibus fiunt huiuſmodi interrogationes producentibus inſtrumenta, ſcripturas, atteſtationes, aliaque iura an iis vti velint pro bonis, veris, & legalibus, cum falſitates, & ſimulationes committantur non minus in fabricando falſa, quam illis vtendo, *Vermigliol. conſ. 139. num. 1. & conſ. 158. num. 1. & ſeq. Vrſell. concl. 123. num. 156.*

Hinc inoleuit praxis vt illis vtentes com-
7 pelli poſſint ad reſpondendum præfatis interrogationibus, *Vrſell. loc. cit. Vermigliol. conſ. 139. num. 4. & ſeqq. & dicto conſ. 238. num. 2.*

8 Sed ſufficit reſponſio conditionalis quatenus de contrario non conſtet, niſi tamen detur odor, vel ſuſpicio falſitatis, aut niſi præfixus fuerit terminus ad reſpondendum præcisè vt allegata hac noſtra *deciſ. Vermigliol. d. conſ. 139. num. 7. & ſeqq. & d. conſ. 158. num. 4. & ſeqq. Vrſell. d. concl. 123. nu. 167. & ſeqq. Poſtb. de manut. obſeru. 100. n. 1. & 13.* vbi latè de materia, quam etiam exornat *Conciol. reſolut. crimin. verb. falſitas reſolut. 8. per tot. Buratt. deciſ. 532. & infra deciſ. 713.*

Hac occaſione aduerte, quod aliquando citatus ad exhibendum aliquam ſcripturam proteſtatur ſe nolle illam exhibere, niſi pars declaret de ſtando illi pro, & contra, ſed citatus, qui adhuc ſcripturam illam non vidit, cum neſciat quid in ea poſſit contineri æquū non eſt quod ita declaret, nec tenetur declarare, quinimò ſi declaret, vel declarare cogeretur talis declaratio eſſet intelligenda ſi, & quatenus de iure illis iuribus contra ſe ſtare tenea-

teneatur, vt ſingulariter tradit *Rot. dec. 38. nu. 6. & 7. par. 17. recent.*

PAMPILONEN. SEPVLTVRÆ DE AOYZ.

Veneris 19. Nouembris 1612.

ARGVMENTVM.

Mandatum ad lites conceptum quoad vnam cauſam quando extendatur ad aliam, & an comprehendat tertium venientem ad cauſam, ac Vniuerſitatem, eſt Deciſio vtillima in Practica.

SVMMARIVM.

1 *Sententia afficit omnes citatos legitimè ad illam.*

2 *Mandatum conceptum quoad vnam cauſam extenditur ad aliam, ad quam fuit alter admiſſus in ſtatu, & terminis, & num. 14.*

3 *Præſertim ſi mandatum ſit generaliter datum ad quęcunque alia negocia, quæ occurrerent ratione litis, & num. 15.*

4 *Mandatum ad lites datum contra certas perſonas ſuffragatur etiam contra tertium venientem ad cauſam.*

5 *Tertius veniens ad cauſam vti neceſſarius defenſor venit ad illam admittendus, & mandatum ad lites ipſum comprehendit.*

6 *Procedit ſiue iſte tertius velit adhærere vni litiganti, ſiue excludere vtrumque.*

7 *Mandatum pro cauſa Criminali non extenditur ad cauſam Ciuilem.*

8 *Sententia, ſi eſt diuiſibilis, poteſt vno reſpectu valere, licet pro alio non, & ſi non poteſt valere reſpectu cauſæ Criminalis, poterit valere reſpectu cauſæ Ciuilis, & è contra.*

9 *Lis, licet concordia finiatur, non tamen finitur ex concordiæ tractatu non concluſo.*

10 *Declarationem animi ad faciendam requiritur mandatum ſpeciale.*

11 *Mandatum ad lites, vt dicatur afficere contra Vniuerſitatem, in illo non nominatam, quæ requirantur, & num. 12.*

13 *Mandatum generale datum contra quaſcumque perſonas cuiuſcumque qualitatis, & conditionis comprehendit etiam Vniuerſitatem.*

16 *Exceptio inualiditatis mandati non admittitur in connexis, & conſecutiuis, quando mandatum adfuit ab initio.*

17 *Cauſa non dicitur finita, donec non fuerit terminata executio iuxtà formam ſententiæ.*

18 *Nullitas ex defectu mandati non attenditur quando eſt dubia, vel turbida.*

19 *Fatalia non currunt pendente tractatu concordiæ.*

DECISIO CCLXXVII.

Domini ſteterunt *in deciſis ſub die 16. Decembris 1611.* quod ſententia afficiat Vniuerſitatem, ex quo lata fuit inter dictam Vni-
1 uerſitatem, & alios colligitantes, præſente Martino de Berrio illius Procuratore, & ipſo in concluſione cauſæ legitimè citato.

Nec obſtare dixerunt, quod mandatum Martini non ſit ſufficiens contra Catharinam, ad cuius fauorem lata fuit ſententia 3
quia cùm mandatum ab Vniuerſitate datum
2 fuerit ad cauſam, quam habebat cum Martino de Amadrioyn, eſt ſufficiens etiam contra Catherinam, quæ poſteà ad illam cauſam pro ſuo intereſſe fuit admiſſa in ſtatu, & terminis, in quibus reperiebatur, *Rota deciſ. 11. num. 2. & 3. vt lit. pend. in nou.* & fuit dictum *in cauſa Aretina Cappellaniæ 26. Nouembris 1610. coram Illuſtriſſimo Cardinali Lancellotto,* maximè quod
3 mandatum in caſu iſto fuit generaliter datum ad quęcumque alia negocia, quæ occurrerent occaſione litis: Vndè cùm poſtea inter alia occurrerit, quod Catherina pro ſuo intereſſe fuerit admiſſa ad cauſam, mandatum extenditur etiam contra illam, *ex adductis in deciſ.*

Neque obſtare, quod regulariter mandatum contra certam perſonam non ſuffragatur contra tertium venientem ad cauſam pro ſuo intereſſe, *ex deciſ. 40. de Procurat. in nou.* quia vltra quod *illa deciſio* non videtur hoc
4 firmare, & in fine dicat contrariam opinionem eſſe veriorem, vt aduertit *Ferrett. conſ. 385. num. 8. in fin.* nec ibi aderat clauſula generalis *ad quæcumque negocia,* prout in caſu iſto; fuit etiam reſponſum, quod, vbi mandatum eſt datum ad cauſam, ex quo tertius pro ſuo intereſſe eſt neceſſariò ad illam admittendus, *iuxtà not. per Doct. in l. in conuentione C. de pact. Aym. conſ. 220. num. 2. & ſeq.* extenditur etiam
5 contra illum, *ex regul. l. ad legatum, & ibi Bart. in princ. & l. ad rem mobilem ff. de Procur. Mil. in verb. Procurator ſi eſt conſtitutus contra certam perſonam in fin. verſ. intellige niſi, Caputaq. deciſ. 193. num. 4. & ſeq. par. 2.*

Minùs obſtare, quod ſupradicta procedant, quando tertius venit ex eadem cauſa agendi,
6 aſſiſtendo alicui ex colligitantibus, non autem quando, prout in caſu iſto, tertius venit ad cauſam, excludendo vtrumque, ex traditis per *Ferrett. conſ. 385. num. 8. lib. 2.* quia contrarium ſeruat *Rota,* quod prædicta procedant in vtroque caſu, vt per *Achill. deciſ. 3. de except.*

Nec ſubſiſtit, quod ſententia, de qua agi-
7 tur, fuerit lata in iudicio criminali ſuper contrauentione inhibitionis, & mandatum datum ab Vniuerſitate fuerit reſtrictum ad cauſam ciuilem ſuper impugnatione conceſſionis ſepulturæ, quod propterea non extenditur ad cauſam criminalem, ex adductis pro parte Vniuerſitatis. Quia placuit reſponſio, quod ſententia, vt apparet ex illius lectura, fuit lata in iudicio ciuili, & quamuis incidenter condemnet Martinum, qui contrauenit Inhibitioni, tamen benè ſubſtinetur contra Vniuerſitatem ad effectum ciuilem, quicquid ſit quoad criminalitatem contra Martinum; nàm, quando ſententia, prout in caſu iſto, eſt diuiſibilis, poteſt valere pro parte, & reſpectu vnius, licet pro alia parte, & reſpectu al-
8 terius non ſubſtineatur, *Ruin. conſ. 75. num. 13. lib. 5. Gabr. conſ. 56. num. 16. & ſeqq. lib. 1. Felin. in cap. cùm inter num. 30. verſ. nec eſt nouum, de re iudic.* Præſertim, quod cùm cauſa cri-

minalis fuerit quoddam incidens annexum
cauſæ ciuili, quæ particulariter tractabatur,
mandatum datum ad cauſam ciuilem exten-
ditur etiam ad criminalem, *ex ſuprà deductis*.

Quoûerò ad ea, quæ dicebantur, manda-
tum Martini expiraſſe à die, qua iudex man-
dauit terminum probatorium non currere
attenta concordia, quæ tractabatur inter col-
litigantes, placuit reſponſio in facto deducta,
quod concordia non habuit effectum, nec lis
9 per ſolum tractatum concordiæ potuit dici
finita: Prout etiam ex facto tollitur, quod
reiecerit Iudex Procuratorem Vniuerſitatis
tanquam non habentem ſufficiens manda-
tum, vt in *Summ. num. 4.* quia ibi non agitur
de mandato cauſæ principalis, ſed tantum de
10 mandato ſpeciali, quod requirebatur ad ef-
fectum, vt Catherina teneretur facere decla-
rationem pro parte Vniuerſitatis petitam.

Nec demùm refragari, quod mandatum
Procuratoris Catherinæ non comprehendat
11 Vniuerſitatem, ex *deciſ. Achill. 15. de Procu-
rat.* quia, cùm fuerit datum ad iſtam cauſam
ſepulturæ, quæ tunc vertebatur inter Marti-
num de Amadriayn, & Vniuerſitatem, neceſ-
ſariò dicendũ eſt, quod comprehendat etiam
Vniuerſitatem; nam ad itum effectum ſuffi-
cit, quod materia, de qua agitur, ſit apta, &
proportionabilis ad comprehendendum Col-
12 legia, & Vniuerſitatem, *Felyn. in cap. cum te
num. 15. verſ. quarta declaratio, de reſcript. Mo-
dern. in reg. 8. gloſſ. 37. numer. 41.* Vltrà quod
mandatum eſt generale contra quaſcumque
perſonas cuiuſcumque qualitatis, & conditio-
13 nis, quod propterea comprehendit etiam
Vniuerſitatem, *Alex. conſ. 17. num. 6. lib. 6.* &
fuit dictum *in cauſa Conchen. Decimarum de
Campillo 21. May præteriti coram Reuerendiſſimo
Bononien.*

Et ex his dixerunt Domini, ſtandum eſſe in
deciſis, quicquid ſit de altero mandato Mar-
tini, quod in deciſione fuit ponderatum ſo-
lùm ad corroborationem.

Et ita deciſum, &c.

Eſt in hac cauſa ſupra deciſ. 231.

ADNOTATIO.

Mandatum procuræ datum ad vnam cau-
14 ſam regulariter non extenditur ad aliam, fal-
lit tamen quando eſt generale *Buratt. dec. 927.
num. 6. deciſ. 692. per tot. par. 3. rec. & ſupra poſt
deciſ. 231.* nam mandatum procuræ generale
15 ad lites, & cauſas cum ampliſſimis facultati-
bus extenditur ad lites, & cauſas etiam futu-
ras *d. deciſ. 692.* & quatenus in hoc caderet
aliqua difficultas, non eſſet ſane verendum,
quin extendatur ad connexas, & conſecuti-
16 uas, nam exceptio inualiditatis mandati non
admittitur in connexis, & conſecutiuis, quan-
do realiter mandatum adfuit ab initio, nec
17 cauſa dicitur finita donec non fuerit termi-
nata executio iuxta formam ſententiæ *d. de-
ciſ. 692. num. 3.*

Cæterum nullitas ſententiæ ex defectu
18 mandati non attenditur ad illam infringen-
dam quando redditur turbida, vel dubia *deciſ.
156. num. 1. par. 8. rec.*

Pendente tractatu concordiæ debet ſuper-
19 ſederi in cauſa, quapropter eo tempore dila-
tionum curſus conquieſcit, & ſignanter, quod
non currant fatalia cæteris allegatis firmauit
Rot. deciſ. 278. num. 6. par. 17. recent.

PACEN. PORTIONIS.

Lunæ 19. Nouembris 1612.

ARGVMENTVM.

Spoliatus poſſeſſione Beneficij, ſi medio tem-
pore contingat caſus Optionis alterius Bene-
ficij, dum reſtituitur ad Beneficium, debet re-
ſtitui ad ius optandi medio tempore non ex-
ercitum.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus iniuſte debet reputari, ac ſi ſemper poſſe-
diſſet, & ad ipſum pertinet omnis vtilitas, quæ ob-
uenit pendente iudicio ſpolij.*

2 *Beneficium de iure præſumitur perpetuum, & ele-
ctio facta abſque vlla temporis præfixione præſu-
mitur perpetua, vel ſaltem cenſetur durare, quouſ-
que validè reuocetur, & num. 6.*

3 *Conſtitutio vt liget, debet conſtare, quod ſit publi-
cata, & vſu recepta, & num. 7. lim. in Conſtit.
Pontificia num. 8.*

4 *Collatio, ſeu electio nihil operantur, niſi probentur
effectuatæ.*

5 *Verba indulti, ſeu Conſtitutionis debent intelligi
prout de iure.*

DECISIO CCLXXVIII.

Eſt part. 2. rec. deciſ. 415.

ADNOTATIO.

Sebaſtianus cuius fauore prodijt hæc deciſio
pro reintegratione ad poſſeſſionem contro-
uerſæ Cappellaniæ in alia cauſa retulit ſen-
tentias Rotales, quarum occaſione emanauit
deciſio coram *Caualer. inter eius impreſſ. 72. &
alia coram Lancellott. iun. quæ eſt 283. poſt Poſth. de
manut. & ſuper eadem portione ſunt infra deciſ. 340.
401. & 440.*

Duæ concluſiones hic deductæ ad mate-
riam beneficialem, quod beneficia potius
præſumantur libera, quam de iurepatronatus,
6 & quod præſumantur potius perpetua, quam
nutu amouibilia exornantur per *Gonzal. ſuper
regul. 8. gloſ. 5. §. 6. Toudut. qq. & reſolut. bene-
fic. par. 2. c. 1. §. 6. Merlin. deciſ. 61. num. 2. &
ſeqq. Mantic. deciſ. 360. Peutinger. deciſ. 53.*

Conſtitutio Principis ad hoc vt liget ſubdi-
tos debet cõſtare, quod fuerit publicata, & vſu
7 recepta, cum quælibet Conſtitutio habeat in
ventre tacitam conditionem dummodo mo-
ribus vtentium recipiatur, & non alias *Roland.
conſ. 99. num. 5. & ſeqq. lib. 2. & conſ. 8. nu. 39.
& ſeqq. lib. 3. Caputaq. deciſ. 203. per tot. par. 3.
Merlin. deciſ. 461. num. 30.*

Ea ta-

Ea tamen inter cæteras eſt conſiderabilis differentia inter Summum Pontificem, & alios Principes, quod Conſtitutiones Pontificiæ validitatem habent quantumuis à Popu-
8 lis non acceptentur, ſed aliorum Principum Statuta, & Conſtitutiones, vt valeant, acceptatione populi, & ſubditorum indigent, & diuerſitatis ratio eſt, quia alij Principes iuriſdictionem à ſuis Populis acquiſiuere, ſed ſummus Pontifex illam habuit à Deo, ideoque ille ſine facto populi poteſt ſtatuere, quod illi non poſſunt, vt exceptis nonnullis Vltramontanis communis eſt Doctorum ſententia, & ſignanter deducitur, ad propoſitum Pianæ Conſtitutionis, ſuper forma creandi cenſus, quam multi dicunt in aliquibus locis non fuiſſe vſu receptam, & approbatam, vt in Regnis Neapolis, & Siciliarum, ſed nihilominus ſub præfato fundamento Rota ſemper cenſuit cenſus creatos aliter quam diſponat forma Cõſtitutionis eſſe nullos *Mar. Antonin. var. reſol. lib. 1. reſol. vlt. caſ. 1. in fin. Comitol. reſponſ. moral. lib. 3. qu. 28. Boccacc. de cenſib. par. 2. nu. 208. verſ. igitur, Reuerendiſſ. D. de Luc. in eod. tract. diſcurſ. 1. Cenc. pariter de cenſib. qu. 34. num. 48. & Rot. poſt eum deciſ. 9. num. 23. deciſ. 80. num. 6. & deciſ. 350. num. 4. deciſ. 20. num. 22. & ſeqq. par. 9. tom. 1. & dictum fuit in Baren. cenſus 15. Iunij 1651. & 4. Iulij 1663. coram bo. me. Veroſpio.*

ROMANA EXIMITIONIS A' FIDEIVSSIONE.

Mercurij 28. Nouembris 1612.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor ex diſpoſitione Statuti Vrbis 157. lib. 1. poteſt petere liberationem, vel ſibi dari alium releuatorem, etiam quod diù non ſteterit in obligatione, & antequam ſit condemnatus, facilius autem ſi paſſus eſt moleſtias, etiam quod verſemur in contractu cenſus perpetui, qui talis reputatur reſpectu ſolius emptoris, non autem tertij.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor vigore Statuti Vrbis 157. lib. 1. poteſt petere liberationem, vel ſibi dari fideiuſſorem idoneum de releuando indemnem, etiam quod diù non ſteterit in obligatione, & antequam ſit condemnatus, & num. 6. & ſeq.*

2 *Facilius fideiuſſor debet conſequi prædicta, ſi paſſus eſt moleſtias, ſibi à creditore cenſus illatas.*

3 *Fideiuſſor cenſus, qui eſt perpetuus, poteſt petere prædictam liberationem, quia perpetuitas cenſus conſideratur ſolum ex parte emptoris, non autem fideiuſſoris, & num. 7.*

4 *Cenſus extinguitur per actum retroſimilem conſenſus, & reſtitutionis ſortis principalis.*

5 *Exceptio competens aduerſus vnam actionem non operatur, quoad aliam, ſi proueniant à diuerſis, & num. 8.*

DECISIO CCLXXIX.

Per ſententiam A. C. fuerunt condemnati DD. Bernardinus Fuſcus, & Ioannes Maria Iordanus ad liberandum D. Fabritium Vallatum à fideiuſſione ab ipſo facta pro D. Bernardino de anno 1605. in contractibus cenſuum ad fauorem Erſiliæ, & Olimpiæ de Benincaſis cum promiſſione releuationis indemnitatis ſibi facta, tàm à Fuſco, quàm à Iordano: Vndè ſupradicta die, ſolo Fabritio informante, dubitaui, An ſententia A. C. eſſet confirmanda, & Domini affirmatiuè reſponderunt, quia pro illius inualiditate nihil deducitur; Iuſtitia verò remanet ſatis clara, ex eo, quod D. Fabritius poteſt petere, ſe exi-
1 mi à fideiuſſione, vel ſibi dari fideiuſſorem idoneum de releuando indemnem, etiam quod diù non ſteterit in obligatione, vel antequàm fuerit condemnatus ex diſpoſitione *Statuti Vrbis 157. lib. 1.* quod habet locum etiam in contractu cenſus, vt fuit dictum *in Romana, ſeu Bononien. cenſus 7. Maij 1601. coram bo. me. Pacen. & 16. Decembris 1602. coram Reuerendiſſ. Attrebaten.*

Et hoc facilius procedit in caſu iſto, ex quo
2 Dom. Fabritius ab emptoribus cenſuum fuit pluries moleſtatus pro ſolutione fructuum, & vt præſtaret alios fideiuſſores loco illorum, qui fuerant effecti deterioris conditionis, *ad text. in l. ſi pro ea C. mand.* cum ſimilibus.

Non obſtat, quod cenſus de ſui natura ſit perpetuus, & propterea fideiuſſor non poſſit petere liberationem, iuxta notata per *Caſtrenſ. & Angel. in l. fideiuſſor.* Quia placuit reſpon-
3 ſio, quod perpetuitas in cenſu conſideratur reſpectu emptoris, non autem reſpectu venditoris, qui pro eodem pretio ſeruata forma Conſtitutionis Pij V. poteſt cenſum quandocumque redimere, & ſic fideiuſſor poteſt agere contra venditorem ad redimendum cenſum, vel ipſum à fideiuſſione liberandum, vt tenuit *Rota in d. cauſa Romana, ſeu Bonon. cenſus 7. Maij 1601. coram bo. mem. Pacen. & in cauſa Imolen. cenſus 26. Iunij 1609. coram R. P. D. meo Caualerio.*

Minùs etiam obſtat, quod D. Fabritius teneatur liberare Fuſcum ab alia fideiuſſione
4 ab ipſo facta in alio contractu cenſus; quia, vltra quod cenſus, à cuius fideiuſſione Fuſcus petit ſe liberari, iàm per actum retroſimilem conſenſus, & reſtitutionis ſortis principalis dicitur extinctus, fuerunt etiam illi in ſententia A. C. referuata iura, vt ſuam intentionem probare, & actionem intentatam proſequi valeat, quod benè fieri potuit, cùm iſtæ actiones
5 ſint ſeparatæ, nec ex vna oriatur exceptio in alia, iuxta notata per *Bart. in auth. & conſequenter, & ibi Adden. verb. terminabuntur, C. de ſentent. & interlocut. omn. iud.*

Et ita deciſum, &c.

ADNOTATIO.

Super Statuto 157. Vrbis lib. 1. fauore fideiuſſoris, qui diu ſterit ſub obligatione, vt poſſit prin-

6 principalẽ debitorẽ cogere ad exemptionem dubitare contingit, an illud allegari poſſit per fideiuſſorem cenſus, & pro negatiua ob perpetuitatem contractus *Buratt. deciſ. 880. & ibi Add. num. 7. Duran. deciſ. 27. & 75. & in Anconitana cenſus 18. Iunij 1632. coram Pirouano.*

Contrariam vero partem, & quod fideiuſſor in cenſu adhuc poſſit petere ſe liberari non obſtante perpetuitate contractus, intelligenda reſpectu creditoris, non autem quoad debitorem, vel fideiuſſorem, tenent *Gratian. di-*
7 *ſcept. 49. num. 16. Cenc. de cenſib. qu. 104. præſertim num. 7. & Rot. poſt eum deciſ. 465. quæ eſt eadem 75. coram Duran. & facit deciſ. 24. num. 14. & 15. poſt Merlin. de pignor. deciſ. 278. par. 8. rec.* & bene ad materiam iſtius Statuti, vide *Fenzon. ibi, Add. ad Buratt. deciſ. 401. num. 18, & ſeqq. Rot. coram Mellin. deciſ. 159. & in Romana liberationis à fideiuſſione 21. Apr. 1679. coram R. P. D. Taia.*

Quoad aliam exceptionem deductam ex parte Fuſci, & Iordani, in caſu huius deciſionis ex eo, quod Vallatus teneretur eos ab alia fideiuſſione liberare, potuiſſet forſan vlterius replicari, quod in actionibus ad factum
8 non datur compenſatio, cum ex vtraque parte factum ipſum ſit mutuo adimplendum *l. ſi conuenerit la 2. & ibi gloſſ. ff. de pignorat. act. Caſtren. conſ. 93. circa med. verſ. quia de pecunia ad factum.*

HISPALEN. IVRIS NOMINANDI.

Mercurij 28. Nouembris 1612.

ARGVMENTVM.

Secunda remiſſoria paſſim ex ſtylo Rotæ conceditur in prophanis, qualis reputatur cauſa Decimarum, & aliarum omnium obuentionum, data releuantia vnius articuli noui, vel melius ſpecificantis materiam articulatam, ſi futura
4 probatio non appareat impoſſibilis.

SVMMARIVM.

1 *Decimarum cauſa, prout Primitiarum, & aliarum obuentionum reputatur prophana, & num. 8.*

2 *Releuantia vnius articuli ſufficit pro conceſſione Remiſſoriæ in prophanis ex ſtylo Rotæ.*

3 *Probatio quadragenaria non reputatur impoſſibilis, ſi in tota Diœceſi poterunt reperiri homines ætatis annorum 92.*

4 *Articuli noui, vel melius ſpecificantes materiam, etiam quod fuerint alias examinati teſtes ſuper eadem materia, dicuntur releuantes, & num. 9.*

5 *Succeſſores in Beneficijs poſſunt remedio reſtitutionis in integrum petere, & obtinere, quod competebat eorum Eccleſijs circa omiſſas probationes, etiam poſt factam publicationem proceſſus.*

6 *Remiſſoria conceſſa vni parti poſt publicationem proceſſus debet etiam alteri parti concedi ratione æqualitatis ſeruandæ in iudicio.*

7 *Diuiſio Eccleſiarum poteſt fieri cum ſcriptura, & ſine ea.*

DECISIO CCLXXX.

FVit reſolutum, dandam eſſe Beneficiatis remiſſoriam, quæ in prophanis, qualis ad hunc effectum reputatur materia Decima-
1 rum, primitiarum, & aliarum obuentionum, *Caputaq. deciſ. 54. par. 2. in manuſcript. Put. deciſ. 334. in fin. lib. 2.* ſolet paſſim concedi, vbi eſt releuans in quacumque inſtantia, etiam ſine fumo, *Caputaq. deciſ. 08. par. 9. Put. deciſ. 219. in fin. lib. 1.* & fuit ſæpè deciſum.

Releuantia viſa fuit clara, nec inter Partes controuertebatur ſaltem reſpectu nonnullorum articulorum, quæ ſufficit, quia data releuantia vnius articuli, de ſtylo Rotæ cæteri admittuntur, *Caſſad. deciſ. 5. in fin. de ſequeſtr. poſ-*
2 *ſeſſ. & fruct.* & fuit dictum *coram me in cauſa Peruſina Bonorum, ſeù Terrarum 28. Aprilis 1606,* & aliàs ſæpiſſimè.

Nec obſtare, quod dicebatur pro parte Archiepiſcopi, quod ad probandam quadragenariam deducto tempore litis motæ ab anno 1574. prout deduci debet, *Put. deciſ. 348. nu. 1.*
3 *in fine lib. 2.* Teſtes debeant agere annum 92. quia pro reſponſione fuit dictum, quod licèt fortaſſe ſit difficile, non tamen eſt impoſſibile in tota Diœceſi Hiſpalen. reperiri plures homines iſtius ætatis,

Minùs obſtat, quòd ſuper iiſdem articulis fuerint in partibus examinati plures Teſtes, & publicata eorum dicta; quia fuit reſponſum, quod nonnulli ex articulis, qui modo dantur,
4 ſunt omninò noui, & melius ſpecificant materias articulatas, qui propterea veniunt admittendi, *c. auditis, vbi Innoc. de præſcript. Cranett. conſ. 94. num. 3.* & fuit dictum *in cauſa Viglenanen. locationis 5. Maij 1597. coram bo. me. Pacen.* Et in omnem euentum fuit dictum, non poſſe negari, quin ex Beneficiatis, qui modo ſunt in cauſa, aliqui eorum ſint ſucceſſores,
5 qui cùm agant nomine eorum Eccleſiæ ſaltèm per viam reſtitutionis, veniunt denuò admittendi ad faciendas probationes etiam poſt factam publicationem, *Abb. in cap. fraternitatis, num. 4. verſ. 8. cùm reſtituitur, de teſt.* & fuit dictum *in d. Viglenanen. locationis coram bo. me. Pacen. 5. Maij 1597.*

Præſertim cùm poſt dictam publicationem fuerit Domino Archiepiſcopo conceſſa remiſſoria; Vndè facilius debet etiam concedi Beneficiatis, vt ſeruetur æqualitas, quæ in iu-
6 dicijs ſeruari ſolet, maximè in probationibus faciendis, *Dec. in reg. fauorabiliores num. 4. verſ. & in medio, vbi etiam Cagnol. num. 8. de reg. iur.* Et in terminis remiſſoriæ fuit dictum *coram me in cauſa Vicen. Prioratus 4. Nouembris 1611.*

Quouerò ad id, quod dicebatur, diuiſionem Eccleſiarum poſſe probari per ſcripturam, & propterea remiſſoria non ſit conce-
7 denda, placuit reſponſio, quod huiuſmodi diuiſio potuit fieri etiam ſine ſcriptura, *ex not. per gloſſ. in cap. 1. §. poſtquàm autem verb. in ſcriptis, vbi Franch. de Cenſib. in 6.* maximè, quod præter articulos continentes huiuſmodi diuiſionem remanent alij plures releuantes, cùm tamen ſufficiat releuantia vnius, vt dictũ eſt.

Et ita deciſum, &c.

Alia

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur infra poſt deciſ. 314.

ADNOTATIO.

Pertinentia ad hanc deciſionem in materia re-
miſſoriæ conſiderantur ſupra poſt *deciſ.* 163.
8 quæ pariter eſt in cauſa decimarum, & alibi
pluries, nam cauſa decimarum ad effectum
remiſſoriæ reputatur prophana *Borell. in ſumm.
deciſ. tit.* 19. *de decim. numer.* 16. *& ſeqq. par.* 1.
Bich. deciſ. 47. *b. m. Priol. deciſ.* 247. *& dec.* 444.
vtrobique num. 1.

Conceditur noua remiſſoria ad proban-
dum materiam magis ſpecifice articulatam,
quæ prius articulata fuerat magis confuſe, vt
adducta hac noſtra deciſione, quam per erro-
9 rem tribuit *Pirouano* firmat *Buratt. deciſ.* 824.
num. 31. *vbi num. ſeq.* quod noui teſtes admit-
tuntur etiam poſt publicatas primas atteſta-
tiones, quando ſecundi articuli non compre-
henduntur ſub primis, nec tacitè, nec ex-
preſsè.

METEN. PAROCHIALIS.

Luna 3. *Decembris* 1612.

ARGVMENTVM.

Manutentio datur anteriori poſſeſſori, & poſſeſ-
ſionis probatio hic pluribus medijs deduci-
tur, de quibus in immediato Summario.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo datur anteriori poſſeſ-
ſori, qui talis indicatur ex narratiua prouiſionis lit-
terarum Apoſtolicarum.*

2 *Litterarum Apoſtolicarum approbatio reſultat ex
productione illarum, & ex vſu.*

3 *Confeſſio procuratoris geminata, & à principali ap-
probata probat contra eundem principalem, quod
non ſit poſſeſſor.*

4 *Sententia non priuat poſſeſſione ſuccumbentem, niſi
appareat executa, & num.* 14.

5 *Sententia contumacialis præſumitur potius lata in
contumaciam, quam ob verum delictum, & nu-
mer.* 14.

6 *Iudex nulliter procedens habetur loco priuati.*

7 *Iudex nulliter procedit, ſi adeſt procurator, & pro-
cedit per affixionem ad valuas, vel per contradi-
ctas, & num.* 21.

8 *Sententiæ iniuſtitia notoria æquiparatur nullitati.*

9 *Teſtes examinati pro informatione Curiæ abſque
citatione Partis dicuntur nulliter examinati, &
non probant, & num. ſeq. ac num.* 15. *cum duob.
ſeqq.*

10 *Renunciatio procuratoris repetitioni teſtium non no-
cet principali, niſi acceſſerit declaratio, quod teſtes
habeantur pro ritè, & rectè examinatis, & nu-
mer.* 18.

11 *Procurator non poteſt abſque ſpeciali mandato ex-
plicare ea, quæ reſpiciunt animum principalis.*

12 *Prouiſus non poteſt immitti in poſſeſſionem Benefi-
cij, niſi citato poſſeſſore.*

13 *Præſertim ſi in litteris adeſt clauſula,* Amoto
quolibet illicito detentore.

19 *Teſtes examinati in iudicio criminali, an, & quan-
do probent in iudicio ciuili, & num. ſeq.*

DECISIO CCLXXXI.

FVit reſolutum, mandatum de manute-
nendo dandum eſſe Iacobo, de cuius an-
1 teriori poſſeſſione conſtat ex narratiua, de
qua in litteris prouiſionis per Ioannem ob-
tentæ, *ad text. in l. cum precum, C. de liber. cauſ.
Aym. conſ.* 150. *num.* 5. quas iterum approba-
2 uit, non ſolùm quia illas in actis produxit,
gloſſ. in l. 1. *§. editiones, vbi Iaſ. numer.* 12. *ff. de
edend. Doct. in c. Venerabilis de except.* ſed etiam,
quia illis vſus fuit capiendo poſſeſſionem Be-
neficij vigore eiuſdem prouiſionis.

Præterea Procurator Ioannis pluries in Iu-
dicio confeſſus fuit per priuationem Iacobi
fuiſſe prouiſum Ioannem, quæ confeſſio cum
3 ſit geminata, & adminiculata ex prædicta con-
feſſione principalis, illi præiudicat, *Bald. in
auth. hoc ius porrectum num.* 8. *& ibi Salycet. ante
fin. C. de Sacroſanct. Eccleſ.*

Non obſtat, quod Iacobus per ſententiam
priuationis fuerit iudicialiter expulſus, quia
non conſtat de illius executione, & propte-
4 rea per ſolam ſententiam Iacobus non cenſe-
tur ſua poſſeſſione priuatus, *cap. grauem, de ex-
ceſſibus Prælat. Rebuff. conſ.* 82. *num.* 4. Præſer-
tim cùm ſit lata contra abſentem, quæ prop-
5 tereà potius cenſetur lata ex contumacia,
quàm ex vero delicto, *Rebuff. d. conſ.* 82. *nu.* 6.

Et eò magis, quia in caſu iſto conſtat de
nullitate, & notoria iniuſtitia ſententiæ; Iudex
6 enim nulliter procedens habetur loco priua-
ti, *Felyn. in cap. cum Eccleſia Sanctæ Mariæ num.*
30. *de conſt. & in cap. dilectus il* 1. *num.* 1. *verſ.
fallit* 2. *de reſcript.* nec priuat poſſeſſorem ſua
poſſeſſione, *Aym. conſ.* 302. *num.* 2.

Nullitas apparet, ex quo fuit citatus prin-
cipalis per affixionem ad Valuas, cùm tamen
7 adeſſet Procurator in actis conſtitutus, & ad
cauſam admiſſus, qui propterea citari debe-
bat, aliàs Iudex nulliter proceſſit, *Aym. conſ.*
182. *num.* 11. *Vant. de nullit. ex defect. cit. nu.* 1.
& 10. & fuit dictum *in cauſa Mediolanen. Iuriſ-
patronatus* 22. *Maij* 1609. *coram Reuerendiſſimo
D. meo Lugdunen.*

Iniuſtitia verò notoria, quæ nullitati æqui-
8 paratur, *Felyn. in cap. quoniam contra num.* 25. *de
probat. Surd. conſ.* 61. *numer.* 24. *&* 52. clara de-
ducitur ex eo, quod ſententia eſt fundata ſu-
per Teſtibus pro Informatione Curiæ exami-
9 natis Parte non citata, qui non probant, *Oſaſ-
ch. deciſ.* 79. *ſub numer.* 18. *verſ. nec etiam facit,
Natt. conſ.* 394. *num.* 20. *Gabr. de citat. concluſ.*
1. *num.* 241. & poſt alios *Hondcd. conſ.* 101. *nu-
mer.* 5. *& ſeqq. lib.* 1. Ideòque cùm non iuſti-
ficetur ex actis, dicitur notoriè iniuſta, *Surd.
d. conſ.* 61. *num.* 51. & tenuit *Rota in cauſa Ro-
mana teſtamenti de Ruſconibus* 17. *Iunij* 1611. *co-
ram Reuerendiſſimo Domino meo Damaſceno.*

Nec releuat, quod per Procuratorem Iaco-
bi fuerit renunciatum repetitioni Teſtium,
quia placuit Dominis reſponſio, quod ad
iſtum

10 iſtum effectum renunciatio non ſufficit, ſed eſt neceſſaria declaratio, quod teſtes habeantur pro ritè, & rectè examinatis, *Honded. d. conſ.* 105. *num.* 33. quam Procurator Iacobi,
11 ex quo tendit ad declarādum animum, & intentionem principalis, facere non poterat abſque ſpeciali mandato, *Bald. conſ.* 27. *verſ. quam voluntatem lib.* 2. *Alex. conſ.* 78. *numer.* 14. *lib.* 5.

Præterea fuit dictum, quòd Ioannes vigore ſuæ prouiſionis non poterat immitti in
12 poſſeſſionem non citato Iacobo Poſſeſſore, iuxtà *text. in cap. licet Epiſcopus, & ibi gloſſ. verb. te non vocato, de præbend. in* 6. *Mohed. deciſ.* 11. *in fin. eod. tit.* præſertim, quod in litteris prouiſionis adeſt clauſula, *Amoto quolibet illicito de-*
13 *tentore, Felyn. in cap. de cætero num.* 9. *& ſeq. de re iudic.* & fuit dictum *in cauſa Tiraſonen. Eleemoſinariæ* 28. *Ianuarij* 1602. *coram Illuſtriſſ. Cardinali Lancellotto, & in Caſalen Canonicatus* 3. *Iunij* 1605. *coram Reuerendiſſimo Attrebaten*, & aliàs ſæpè.

Et ita deciſum Iacobo ſolo informante, &c.

ADNOTATIO.

14 Sententiæ, & mandata non priuant poſſeſſione niſi demandentur executioni, quia ſunt actus iuris, & poſſeſſio ex ſola voluntate, ſeu iuſſu iudicis non transfertur ſine exercitio facti, per quod poteſtas iudicialis ad actum reducitur. *Gregor. deciſ.* 547. *num.* 9. *& ſeq. deciſ.* 172. *num.* 5. *&* 569. *par.* 5. *& deciſ.* 94. *num.* 8. *& deciſ.* 176. *numer.* 1. *& ſeqq. par.* 17. *rec. & in Leodien. Perſonatus* 16. *Maij* 1660. *coram Eminentiſſimo Cerro*, Multo minus ſi deinde conſtet de nullitate, vel iniuſtitia ſententiarum, ſeu mandatorum *deciſ.* 13. *num.* 7. *deciſ.* 45. *nu.* 1. *deciſ.* 192. *numer.* 2. *& deciſ.* 233. *poſt Poſth. de manut. & allegata hac deciſione infra deciſ.* 327.

Confeſſio Procuratoris quando noceat principali agitur ſupra poſt *deciſ.* 29.

Sententia contumacialis nō præiudicat, quia præſumitur lata propter contumaciā potius, quàm propter iuſtificationē delicti *Rot. in Rom. Aſſecurationis* 13. *Maij* 1676. §. *ſed proceſſus coram R. P. D. Taia confirmata* 12. *Decembris* 1678. §. *in nihilo coram bo. me. Vbego*, vbi, quod præſertim huiuſmodi ſententia non veniat attendenda in iudicio ciuili, & allegat concordantes.

Teſtes examinati pro informatione Curiæ,
15 ſine partis citatione nullum probationis gradum conſtituunt, nec in iudicio ciuili, nec in criminali *Farinacc. de teſtib. q.* 72. *num.* 87. *deciſ.* 167. *num.* 2. *poſt Poſth. de manut vbi num.* 3. limitat id non procedere, quando partes aliter conſentirent.
16 Sunt namque repetendi etiam in criminalibus *Farinacc. conſ.* 185. *num.* 5. *Maſcard. de probat. lib.* 1. *in præfat. qu.* 5. *num.* 37.

Et quidem re integra, nam poſt pronuncia-
17 tum in cauſa teſtes ex parte fiſci repeti amplius non poſſunt *Guazzin. defenſ.* 25. *cap.* 1. *num.* 17. *Grammatic. deciſ.* 28. *num.* 6. *vbi Petr. in addit. num.* 9.

Quoad declarationem de habendo teſtes
18 pro ritè, & rectè examinatis agit *Rot. d. deciſ.* 167. *num.* 5. *poſt Poſth. de manut.* vbi quod talis declaratio fieri non poteſt per Procuratorem, ſine ſpeciali mandato:
19 Teſtes examinati in iudicio criminali non probant in ciuili *deciſ.* 395. *n.* 1. *par.* 17. *rec.*
20 Sed quod ſuper eadem re, & inter eaſdem perſonas adhuc probent in iudicio ciuili eſt theorica *Bart. in l.* 2. §. 1. *num.* 5. *ff. de vi bonor. raptor.* quam ſequitur *Rot. deciſ.* 167. *numer.* 1. *poſt Poſth. de manut.*

Sententia lata per contradictas, vel non ci-
21 tato Procuratore, quando parti exiſtentia Procuratoris innoteſcebat, eſt nulla ex vulgata *deciſ.* 35. *Cavaler. num.* 3.

PERVSINA TERRARVM.

Lunæ 10. *Decembris* 1612.

ARGVMENTVM.

Ceſſio iurium, quid operetur fauore ceſſionarij? Quomodo cōtractus minoris forenſis ſuſtineatur, & qui poſſit de nullitate illius dicere, vel obijcere.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum dicitur probatio probata.*
2 *Redimendi ius cedi poteſt.*
3 *Ceſſionarius ſuccedit in locum cedentis, & in eum tranſeunt omnes actiones cedenti competentes, & num.* 4. 16. *ac ſeqq.*
5 *Retrouendere ceſſionario venditoris, an teneatur emptor cum pacto retrouendendi.*
6 *Minor non poteſt contrahere, ſine certis ſolemnitatibus ex Statuto Bictonij.*
7 *Minor tenetur ſeruare ſolemnitates loci contractus.*
8 *Statutum Peruſiæ tradit formam ſeruandam in contractibus minoris, non autem inhabilitat ſimpliciter perſonam illius.*
Forenſes tenentur ſeruare ſolemnitates Statuti loci contractus eodem num. 8.
9 *Statutum Bictonij non inhabilitat ſimpliciter minorem, ſed volentem contrahere ſine certa ſolemnitate, & ideo non extenditur extrà territorium.*
10 *Statutum requirens certas ſolemnitates, non habet locum extra territorium, niſi conſtet de fraude, & num. ſeq. & num.* 20.
12 *Minoris contractus abſque ſolemnitatibus ſtatutarijs valet, vbi eſt firmatus iuramento.*
13 *Minor tantum poteſt dicere de nullitate contractus ob non ſeruatas ſolemnitates Statuti, ſicuti poteſt etiam hæres, & num.* 14. *cum ſeq.*
15 *Mater per tranſitum ad ſecunda vota, non reddita ratione adminiſtrationis tutelæ filij excluditur ab eius hæreditate.*

DECISIO CCLXXXII.

Penes Gilian. ad Statut. Peruſin. deciſ. 55.

Alia deciſio in hac cauſa eſt ſupra 111.

ADNO-

ADNOTATIO.

De ceſſione iurium, & actionum reperitur particularis tractatus *Alphonſi de Olea vltra alios in*
16 *tractat. magnis tom. 3. par. 2. pag. 72. & ſeqq.* ſecundum impreſſionem Aquilonis.

Ius redimendi eſt ceſſibile *Seraph. dec. 1063. num. 9. & deciſ. 502. par. 2. recent.*

Et alienari poteſt prout quodcumque aliud jus alienabile *Caſtren. conſ. 1. & conſ. 430. lib. 2. Roland. à Vall. conſ. 28. lib. 2. Marth. de clauſul. clauſ. 360. num. 3. fol. mihi 256. Boer. deciſ. 139. Franciſc. March. deciſ. 404. Rot. deciſ. 502. num. 2. & deciſ. 547. num. 1. par. 2. rec.*

Ceſſionarius ſuccedit in locum, & ius cedentis *deciſ. 363. numer. 3. par. 17. rec. Bononien.*
17 *pecuniaria 29. Mar. 1677. coram bo. mem. Vbego* perſonam cedentis in omnibus repreſentat *deciſ. 24. num. 15. eadem par. 17.* & dicitur procurator cedentis in rem propriam *deciſ. 231. numer. 3. pariter par. 17.* quia in eum tranſeunt omnes facultates, tam actiuæ, quam paſſiuæ cedenti competentes *Paitell. expedit. ciuil. 42. num. 25. & ſeqq. Valenzuel conſ. 35. num. 16. & ſeqq. Thomat. deciſ. 51. 55. & 137.* ideoque illum iuuant omnia priuilegia cedentis etiam viæ executiuæ, & obligationis Cameralis *dec. 344. nu. 2. par. 18. rec.* ſed tenetur exhibere Inſtrumentū ceſſionis & quidem validum, ac ef-
18 ficax *Cenc. de cenſib. qu. 52. numer. 23. verſ. in hoc autem iudicio, &c.* vbi examinat num ſufficiat illius exhibitio poſt litem conteſtatam, & de cætero ſicuti conſequi poteſt omnia, quæ
19 cedens conſequeretur *d. deciſ. 363. numer. 5.* ita nullam acquirit actionem, quam cedens non haberet *d. deciſ. 34. num. 9.* & repelli poteſt iiſdem exceptionibus quibus cedens repelleretur *Teſtay. allegat. 12. num. 109. Gregor. deciſ. 47. num. 6. vbi Add. num. 7.* declarat hoc eſſe verum quoad exceptiones reales, non autem quoad perſonales *Seraph. deciſ. 712. numer. 1.*

Statuti diſpoſitio in contractibus minorum, an comprehendat illos contrahentes extra Territorium diſtinguendum eſt inter Statutum inhabilitans perſonas, quod vtique at-
20 tat forenſes, & Statutum ſimpliciter annullans contractus, quod non niſi contractus factos intra Territorium comprehendit, quod & alibi dictum eſt.

Allegatur hæc deciſio infra *deciſ. 536. numer. 5.*

BVRGEN. IVRIS PRÆSIDENDI.

Lunæ 10. Decembris 1612.

ARGVMENTVM.

Manutentio dāda eſt duobus cumulatiuè, quando probatum fuit, quod vterque poſſidebat, etiam per teſtes patientes aliquas exceptiones, & in materia præheminentiarum attendenda ſunt Statuta, & conſuetudines potius, quàm diſpoſitio iuris communis.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio in quaſi poſſeſſione præſidendi in Choro, in eoque ſilentium indicendi datur Iudicibus quatuor temporum, docentibus de poſſeſſione, & num. 8.*

2 *Manutentio danda eſt duobus, quando conſtat, quod vterque poſſidebat, & num. 9.*

3 *Teſtes etiam inhabiles, & exceptiones patientes admittuntur in iudicio manutentionis, & nu. 10.*

4 *Præheminentia circa conceſſionem, vel denegationem, non attenditur diſpoſitio iuris communis, ſed attenduntur Statuta, & conſuetudines, & numer. ſeqq.*

DECISIO CCLXXXIII.

Part. 4. rec. deciſ. 118.

In calce deciſionis 265. referuntur ſupra aliæ deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

Cum poſſeſſor, ſeu detentor, ac etiam prædo manutenendus ſit in ſtatu ſuæ poſſeſſionis, vel
8 detentationis, in quo erat ante motam litem, vel tempore motæ litis *Poſth. de manut. obſeru. 73. num. 1. & ſeqq.* inde fit, quod mandatum de manutenendo vtrique parti concedi poſſit ſi conſtat de poſſeſſione vtriuſque collitigantis, & poſſeſſiones ſunt inter ſe compatibiles,
9 tam in corporalibus, quam in incorporalibus, vt allegata hac deciſione, *Poſth. de manut. obſeru. 72. num. 10. & ſeqq. & obſeru. 73. nu. 41. Dunoz. Sen. deciſ. 318.*

In iudicio manutentionis non admittun-
10 tur exceptiones contra perſonas teſtium *Poſth de manut obſeru. 70. vbi num. 3.* de teſte intereſſato in cauſa, *& num. ſeqq.* declarat materiam.

ROMANA PECVNIARIA.

Veneris 14. Decembris 1612.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione tractatur materia acquiſitionis factæ ab vxore, conſtante matrimonio, an ſcilicet præſumatur acquiſiuiſſe de bonis mariti, an verò aliundè, & hac occaſione explicatur diſpoſitio *l. Quintus Mutius ff de donat. int. vir. & vxor.* materia ſepiſſimè occurrens in foro, vt patet ex relatis *num. 18.*

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas apparet ex quatuor, ſcilicet iuriſdictione, citatione, mandato procuræ, & ſeruatione terminorum ſubſtantialium.*

2 *Maritus contrahens ſocietates officiorum de pecunijs vxoris, tenetur illas vna cum fructibus ſi illos exegit reſtituere vxori, quibus illa fuerunt acquiſita.*

3 *Pecu-*

3 *Pecuniæ acquiſita ab vxore conſtante matrimonio præſumuntur acquiſita ex bonis mariti, & num. 18. cum ſeqq. vbi de materia.*

4 *Ceſſat præſumptio iſta, ſi aliundè appareat, mulierem non acquiſiuiſſe ex bonis mariti, puta ex illius confeſſione, & dd. numeris 18. cum ſeqq.*

5 *Confeſſio mariti erga vxorem contra ipſum plenè probat, etiamſi non ſit facta numeratio pecuniæ præſente vxore.*

6 *Confeſſio mariti erga vxorem reſultat ex aſſertionibus emiſsis in pluribus inſtrumentis.*

7 *Verba*, Per manus, *appoſita in ſolutione denotant pecunias non fuiſſe ſoluentis, & n. 31.*

8 *Præſumptio* l. Quintus Mutius *ceſſat, quando conſtat, mulierem habuiſſe aliundè, quam ex bonis viri.*

9 *Acquiſitionem fuiſſe factam ab vxore aliundè, quã ex bonis mariti poteſt probari per teſtes, alijſque modis ad excludendam præſumptionem d. legis, & nu. 10. 11. ac 12.*

13 *Teſtis deponens de facto proprio, & adminiculatus probat etiamſi ſit frater illius, ad cuius fauorem deponit, & n. 30.*

14 *Teſtis famulus probat ad fauorem domini, ſi tempore depoſitionis non erat amplius famulus, & de materia n. 27. 28. & 29.*

15 *Confeſſio mariti erga vxorem adminiculata excludit donationem probibitam inter virum, & vxorem.*

16 *Simulatio ceſſat in inſtrumentis, ſi de veritate rei geſtæ appareat.*

17 *Quantitas crediti quomodo probetur, & n. 32.*

DECISIO CCLXXXIV.

Concluſerunt Domini ſententiam A. C.
per quam D. Gaſpar fuit condemnatus
ad reſtituendum vxori ſcuta 700. vna cum
fructibus, eſſe confirmandam, quia de illius
1 validitate ſatis conſtat ex reuolutione proceſ-
ſus, in quo apparet de citatione, iuriſdictio-
ne, & mandato procuræ, & quod fuerunt
ſeruati termini ſubſtantiales, & reiterati, *Ve-
rall. dec. 260 par. 2.*

Iuſtitia verò deducitur ex eo, quod D. Gaſ-
par contraxit plures ſocietates nomine, & de
pecunijs D. Victoriæ Vxoris, & propterea di-
ctæ ſocietates etiam quoad fructus illarum
dicuntur ſpectare ad vxorem, cui tradita fuit
earum poſſeſſio, *per text. in l. multum intereſt, &
ibi Caſtren. num. 4. verſ. ſi tamen ſequatur poſſeſſionis
traditio C. ſi quis alteri, vel ſibi*: prout de poſſeſ-
2 ſione conſtat ex eo, quia D. Victoria recipie-
bat de manu mariti memorias ſocietatum, &
aliquando etiam fructus illarum, vt deponunt
teſtes *in Summario num.* 5. ideoque D. Gaſpar
teneretur ad reſtitutionem non ſolum ſortis
principalis, quam recepit in illarum caſſatio-
ne, ſed etiam fructuum, quos pluribus annis
percepit, & non conſignauit vxori.

Neque obſtat, quod dictæ pecuniæ præſu-
3 mantur acquiſitæ per D. Victoriam de bonis
viri, per *text. in l. Quintus ff. de donat. inter vir. &
vxor.* quia pro reſponſione fuit dictum, quod
4 ex confeſſione D. Gaſparis conſtat pecunias
fuiſſe vxoris, quæ confeſſio etiam contra ipſũ
maritum facit ceſſare præſumptionem *dict. l.
Quintus, Bald. conſ. 67. num. 4. lib. 5. Bellon. conſ. 17.
num. 11. Gabr. de præſumpt. concluſ. 15. numer. 15.
Menoch. præſumpt. 51. num. 27. & 28. lib. 3. Pede-
mont. deciſ. 140. num. 8. Boer. dec. 81. numer. 5. in fin.
verſ. niſi vxor*, & tenuit *Rota in cauſa Romana So-
cietatis 23. Ianuar. 1593. coram bo. me. Card. Pam-
philio*, nec quoad præiudicium mariti eſt fa-
5 cienda diſtinctio, an pecuniæ fuerint nume-
ratæ per vxorem præſente, & tacente viro,
vel per virum abſente vxore, *Menoch. d. præ-
ſumpt. 51. num. 30. in ſecundo caſu, & num. 31. lib.
3. Pedemont. d. deciſ. 140. num. 8. & 10. in fine Bellon.
d. conſ. 17. in fine.*

Confeſſio autem D. Gaſparis probatur ex
aſſertione per ipſum facta in pluribus Inſtru-
mentis Societatum, in quibus expreſsè decla-
6 rat, quod tot pecuniæ erant propriæ ipſius
vxoris, & quod reſiduum ſupplebat de ſuo,
quia pecuniæ vxoris non ſufficiebant, vt *in
Summario nu. 6.* & in alijs omnibus inſtrumen-
tis, de quibus *dicto Summario num. 8.* Officiales
dicunt recipere pecunias à D. Victoria per ma-
nus dicti Gaſparis, qui propterea cenſetur fa-
teri, pecunias fuiſſe vxoris, nam ex illis ver-
7 bis *per manus*, colligitur ipſum fuiſſe ſimpli-
cem miniſtrum, *Bertrand. conſ. 282. num. 2. lib. 2.
Magon dec. Floren. 43. num. 14.* & fuit dictum *co-
ram bo me. Card. Seraphino in cauſa Anconitana cen-
ſus 26. Iun. 1600.*

Præterea fuit dictum præſumptionẽ *l. Quin-
8 tus* ceſſare quando, prout in caſu iſto conſtat,
mulierem potuiſſe aliundè acquirere, *Bald. in
l. cum oportet num. 12. C. de bon. quæ liber. Roman.
conſ. 159. num. 4. verſ. facit quod dicimus, Bellon. d.
conſ. 17. num. 11. Alciat. reg. 3. præſumpt. 26. num. 3.
verſ. 6. non procedit*, & tenuit *Rota in cauſa Roma-
na de Capite ferreo 19. Nouembris 1601. coram bo.
me. Litta, & in cauſa Romana Cenſus 24. Mar. 1597
coram bo. me. Penia.*

Quod autem D. Victoria potuerit iſtas pe-
cunias aliundè acquirere probatur per teſtes
9 deponentes, quod D. Victoria acceſſit ad Do-
mum viri cum ſacculo pecuniarum, *vt in Sum-
mario num. 2. fine*. Item quod vendidit multa
10 bona mobilia, quæ ipſa habebat vltra dotem,
& ex illis pretium recepit à tutoribus filiorũ
primi viri ſcut. 60. annua pro illorum veſtitu,
quorum ſaltem maiorem partem potuit ipſa
ſuperlucrari, cum alter filius eſſet ætatis
octo menſium, alter verò duorum anno-
rum, *dicto Summario num. 4.* Item dantur quæ-
11 dam quietantiæ D. Victoriæ extractæ ex libris
Panizzæ, ex quibus apparet ad manus ipſius
peruenisse ſcuta 120. occaſione affictus ſcriptu-
rarum *dicto Summario num. 2.* item primus teſtis
12 deponit, quod ipſe negociatus fuit pecunias
D. Victoriæ vſque ad annum 1598. quæ tunc
aſcendebant ad ſummam ſcutorum 700. vel
800. & quod poſt dictum annum cepit illas
negociari D. Gaſpar *d. Summ. num. 5. circa med.*

Nec obſtat quod iſte primus teſtis ſit frater
Dominæ Victoriæ, quia placuit Dominis re-
13 ſponſiuè, quod iſte teſtis eſt Religioſus, depo-
nit de facto proprio circa materiam, de qua
melius poteſt eſſe informatus, quàm alij, &
eius depoſitio eſt adminiculata ex alijs ſupra-
dictis coniecturis, & teſtibus, quo caſu dici-
tur

Digitized by Google

fuit idoneus teſtis, *Gabr. concluſ. 14. nu. 2. & ſeqq. de teſtib.*

Minus refragatur, quod aliæ mulieres examinatæ eſſent famulæ D. Victoriæ, quia ſuf-
14 ficit, quod de tempore examinis non eſſent amplius ſalariatæ, *Felyn. in cap. ex litteris col. 4. verſ. fallit 5. de teſtib. Gabr. eod. tit. concluſ. 10. nu. 9.* quod facilius procedit in caſu iſto, quia ad tollendas præſumptiones *l. Quintus* ſufficiunt præſumptiones, & coniecturæ, cum vna præſumptio aliam excludat, *Gabr. de præſumpt. dicta concluſ. 15. num. 17. in 5. limit. Menoch. conſ. 5. num. 8.*

Et ex his ceſſat quod dicitur de confeſſione facta in fraudem prohibitæ donationis in-
15 ter virum, & vxorem, quia *ex ſupra deductis* conſtat de veritate confeſſionis, quo caſu fraudis præſumptio ceſſat, *Mohedan. deciſ. 4. num. 2. de confeſſ. Dec. conſ. 536. numer. 10. Aym. conſ. 40. num. 4. Couarr. var. reſol. lib. 1. cap. 7. num. 1. verſ. ſic ex confeſſione Gabr. de iur. dot. concluſ. 4. num. 4. Cephal. conſ. 474. num. 10. Surd. conſil. 489. num. 7. lib. 4. Menoch. præſump. 12. num. 22. & ſeqq. lib. 3.* & fuit reſolutum *coram Cantuccio in cauſa Amerina Domus 4. Maij 1579. relat. inter impreſſ. diuerſ. 102. num. 17. par. 2.* prout etiam ceſſat quod
16 nomen vxoris in inſtrumentis ſocietatum cenſeatur ſimulatè appoſitũ *per text. in l. quamuis, & l. multum intereſt, cum ibi not. C. ſi quis alteri, vel ſibi;* quia, *ex ſupra deductis,* conſtat non ſolum pecunias, cum quibus fuerunt contractæ ſocietates fuiſſe D. Victoriæ, ſed etiam illi fuiſſe traditam poſſeſſionem, maritum verò habuiſſe in eis nudum miniſterium, quo caſu tollitur omnis ſimulatio.

Quo verò ad quantitatem ſcutorum 700. de qua in ſententia fuit dictum illam ſufficienter probari ex depoſitione primi teſtis, qui de ea præcisè deponit concurrentibus confeſſionibus D. Gaſparis, & alijs teſtibus deponenti-
17 bus de quantitate in genere, quando enim conſtaret de credito, ad probandam quantitatem ſufficit leuior probatio, *Bart. in l. admonendi num. 40 ff. de iur. iuran. Dec. in l. in actiones nu. 12. ff. de in lit. iurand.* præſertim quod dictus primus teſtis deponit quod de anno 1598. pecuniæ D. Victoriæ aſcendebant ad ſummam ſcutorum 700. vel 800. & tamen poſt dictum annum ex ſupra deductis conſtat ad manus Victoriæ perueniſſe plures alias pecuniarum ſũmas,

Et ita deciſum &c.

Eſt dec. 69. poſt Zacch. de ſociet. offic.

ADNOTATIO.

Præſumptionem iſtius tex. *in l. Quintus Mutius ff. de donat. int. vir. & vxor. late examinant Me-*
18 *noch. in tract. de præſumption. lib. 3. præſumpt. 51. per tot. Salon. de Pac. conſ. 43. Franc. Anton. Coſt. conſ 9. num. 29. & conſ. 61. num. 11. Mareſcott. var. lib. 2. cap. 82. num. 8. & 9. Fontanell. de pact. nuptial. tom. 2. pag. 581. num. 2. & ſeqq. iuxta impreſſionem Colonien. Barbaſ. de diuiſ. fruct. par. 2. cap. 3. Prat. diſcept. forens. 10. Poſth. reſolut. 64. num. 19. & ſeqq. Duran. dec. 429. dec. 499. par. 9. t. 2. & dec. 342. par. 11. rec.*

At ſicuti tota iſtius legis virtus conſiſtit in præſumptione, ita illa, prout, & quæuis alia præſumptio eliditur contraria præſumptione *Anton. Gabr. concluſ. lib. 1. tit. de præſumpt. concluſ. 15. num. 18. Maſcard. de probat. concluſ. 114. nu. 8.*

Non habet itaque locum præſumptio iſta
19 quod ſcilicet acquiſita per vxorem conſtãte matrimonio proueniant à viro aduerſus confeſſionem viri, quod pecuniæ, cum quibus
20 quæſita fuere bona ſpectent ad vxorem, benè *Capic. latr. conſultat. 54. num. 47. & 50. lib. 1. Pariſ. conſ. 62. numer. 35. lib. 1. Rota dicta deciſ. 342. part. 11. rec.*

Nec in muliere induſtrioſa, quæ potuerit
21 acquirere aliunde quàm ex turpi quæſtu *Capic. Latr. d. conſult. 54. num. 51. & ſeqq. Duran. d. dec. 429. num. 1. in fin. & ſeqq.* & de muliere cantatrice eſt *dec. 607. n. 3. par. 1. rec.*

Sic & non habere locum quando apparet
22 mulierem habuiſſe pecuniam à conſanguineis, vel alijs vnde acquirere potuerit *Capic. latr. vbi ſupra num. 55. & ſeqq. Buratt. deciſ. 141. nu. 7. & 8.*

Pariterque non habet locum in acquiſitionibus factis ab vxore ſciente, & patiente viro
23 *deciſ. 442. num. 7. & dec. 554. num. 8. part. 5. tom. 2. recent.*

Nec allegari poteſt niſi à viro, & eius hæ-
24 redibus, ſeu ſucceſſoribus *Bald. in l. ſi vxorem 5. num. 8. verſ. aut cum aliquo extraneo C. de condit. inſert. Alex. conſ. 111. num. 3. in fin. lib. 7. Mareſcott. var. reſol. lib. 2. cap. 82. nu. 2.*

Durat inſuper hæc præſumptio etiam ſolu-
25 to matrimonio per mortem viri in vidua conuiuente cum filijs eorumque patrimoniũ adminiſtrante *Maſcard. de probat. concluſ. 212.*

Et maximè in acquiſitionibus factis infra
26 annum luctus *Mareſcott. d. cap. 82. num. 8. & ſeqq. Fontanell. de pact. nuptial. clauſ. 7. gloſ. 3. par. 15. to. 2. Rota late de hac materia diſcurrens deciſ. 224. part. 17. rec.*

Teſtis famulus non probat, dummodò pro-
27 betur famulatus de tempore examinis *deciſ. 378. num. 15. par. 17. rec.*

Sed etiamſi de tempore examinis non ſit
28 amplius ſalariatus, adhuc non eſt omni exceptione maior *dec. 272. num. 11. & ſeqq. pariter par. 17.*

Imo famulus tanquam perſona vilis ſem-
29 per eſt in teſtificando ſuſpectus *Mellin. deciſ. 197. in princ. Buratt. dec. 509. num. 7. & dec. 290. nu. 2. par. 6. rec.* & ſolet dici, eſt famulus, ergo fur *gl. in l. Iulianus verb. quanto minus ff. de act. empt.* vbi quod ſi non poteſt domino aliud ſubripere ſubripit cinerem, ideo conditio famulatus reputatur indicium ad torturam in cauſa furti iunctis adminiculis *Marſil. in l. fin. ff. de quæſtion. Menoch. de arbitrar. caſ. 270. num. 21.* quod maximè procedere in famulis aſtutis notat *Menoch. de arbitr. lib. 2. caſ. 57. Boniſat. in tract. de furt. §. eſt nu. 32.*

Notabilis eſt hæc deciſio in quantum ad-
30 miſit fratrem ad teſtificandum fauore ſororis quia erat Religioſus, & deponebat de facto proprio.

Solutio facta per manus alterius præſumi-
31 tur de pecunijs illius, cuius nomine ſoluitur,

non autem de pecunijs ſoluentis dec. 194. n. 1. par. 17. rec.

Creditum vbi fuit probatum in ſubſtantia
32 quoad quantitatem leuiores probationes admittuntur *Gregor. dec. 384. num. 4. Duran. dec. 90. num. 10.*

Allegatur hæc deciſio *per Zacch. de ſalar. offic. n. 190. & ſeqq.*

ROMANA DOTIS DE BALLIS.

Veneris 14. Decembris 1612.

ARGVMENTVM.

Dos quando ſuccedat loco legitimæ, & data à patre ſupra legitimam poteſt grauari onere reſtitutionis etiamſi pater præmoriatur filiæ ſi adſit ſtipulatio etiam pro hæredibus, nec filia poteſt de illa diſponere, & quomodo probetur dotem excedere legitimam.

SVMMARIVM.

1 *Actio de dote reſtituenda defuncto patre dotante, qui ſtipulatus fuit dotem ſibi reſtitui conſolidatur in filia, quæ poteſt de huiuſmodi dote libere diſponere.*

2 *Actio prædicta licet ſit communis patri, & filiæ, fallit tamen quando pater ſtipulatus fuit, ſibi & ſuis hæredibus eſſe reſtituendam, quia tunc non conſolidatur in filia, nec poteſt de illa diſponere, & n. 5. ac 10.*

3 *Collegium Notariorum poteſt extendere clauſulas ceteratas Notarij defuncti, & huic extenſioni ſtatur.*

4 *Pactum dotis reſtituendæ præiudicat non ſolum marito, ſed etiam vxori, licet appoſitum poſt dotis conſtitutionem, dummodò ante ſecutum matrimonium*

6 *Dos licet ſuccedat loco legitimæ, poteſt grauari in eo, quod excedit legitimam, & numer. 8. cum ſeqq.*

7 *Dotem datam à patre filiæ quomodo probetur excedere legitimam.*

DECISIO CCLXXXV.

Domini ſteterunt in reſolutis ſub die 26. Martij præteriti ex rationibus tunc in deciſione deductis.

Nec obſtare dixerunt, quod Michael Pater, qui ſibi dotis reſtitutionem ſtipulatus fuit
1 præmortuus fuerit filiæ, & propterea actio de dote reſtituenda fuerit in totum conſolidata in perſonam filiæ, *ex l. vnica §. videamus. C. de rei vxor. act.* cum ſimilibus; & ſic potuerit filia de illa diſponere ad fauorem mariti: quia placuit Dominis reſponſio ſupradicta procedere in tacita conuentione, per quam actio de dote reſtituenda eſt communis Patri, & filiæ,
2 vel quando Pater ſibi, & filiæ dotis reſtitutionem ſtipulatus fuit, non autem quando ſtipulatus fuit ſibi ſoli, ſuiſque hæredibus, tunc enim non habet locum ius conſolidationis in filiam, *Bart. in l. poſt dotem in ſecunda quæſt. num. 23. et ibi Alex. num. 19. verſ. in quantum verò ff. ſolut. matrim. Campeg. de dot. par. 3. quæſt. 124. num. 1. verſ. ſi tamen velles.*

Quod autem Michael in caſu iſto pro ſe, ſuiſque hæredibus dotis reſtitutionem ſtipula-
3 tus fuerit, apparet ex lectura extenſionis factæ per Collegium Notariorum, per quam tollitur etiam, quod dicebatur in caſu iſto non interueniſſe legitimam ſtipulationem, ſed tantum pactum nudum.

Minus ſubſiſtere, quod huiuſmodi pactum non potuerit præiudicare filiæ, ſed tantum marito conſentienti, præſertim cum fuerit appoſitum poſt dotis Conſtitutionem in Inſtrumento traditionis poſſeſſionis; quia contraria opinio magis placuit *Dominis*, quod imò Pater etiam poſt *dotis Conſtitutionem*
4 ante ſecutum matrimonium poſſit *præiudicare* filiæ, etiam ſine illius conſenſu, *ex claris* verbis *Text. in l. quoties verſ. planè ff. ſolut. matrim. et not. ibi gloſſ. verb. ſtipulari*, quod non dicitur
5 mulieri quæſita dos, nec dotis actio, niſi ſecuto matrimonio; vndè ſtante validitate pacti, non potuit Iulia de ſua dote teſtari ad fauorem viri, iuxta notata per *Bald. in l. pro hereditarys num. 8. C. de hered. act. Cagnol. in l. fin. nu. 100. verſ. quando autem, C. de pact.*

Ad ea autem, quæ dicebantur, nullum onus potuiſſe imponi ſuper dote Iuliæ, quia ſtante ſtatuto Vrbis excluſiuo fœminarum,
6 dos ſuccedit loco legitimæ, fuit reſponſum, quod, quicquid ſit de hoc, onus reſtitutionis ſubſtinetur ſaltem in eo, quod excedit legitimam, *l. fin. §. filiæ, et ibi Bart. et alij ff. de legat. 2. Cagnol. in d. l. fin. num. 102. verſ. ſi verò per ſtatutum lib. 1.*

Quod autem dos in caſu iſto excedat legitimam licèt ſit ſatis veriſimile, quia ex depoſitionibus teſtium conſtat de paupertate Michaelis, & quod de tempore mortis reliquit
7 ſeptem filios, *vt in Summario* aliás dato *num. 2. & 3.* & Iulia habuit in dotem vnam Domũ cum Apotheca, & vltra Domum ſcuta 300. nihilominus, quia non benè conſtabat, quanta eſſet dicta legitima nec ad quam ſummam aſcenderet quartum dotale, ex quo Domus cum apotheca fuit data inæſtimata. Ideò dixerunt Domini, quod partes ſuper hoc iterum audiantur.

Et ita deciſum &c.

Supra poſt deciſ. 250. referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

Circa tex. *in l. quoties ff. ſolut. matrim.* aliqua deducebantur *poſt eand. dec. 250.*

An, & quando dos ſuccedat loco legitimæ
8 difficillima quæſtio per ſcribentes reputatur, in qua opiniones hincinde vacillarunt, vt eã agendo tradunt *Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. quæſt. 6. Conciol. allegat. 24. num. 56. & allegat. 25. num. 3.* vbi quod in terminis Statuti Vrbis Rota variauit modo in vnam, modo in aliam partem *Bonden. collectat. legal. 3. num. 29. & ſeqq. & Rota poſt eum dec. 64. num. 3. & ſeqq.*

Re-

Digitized by Google

Regula tamen eſt quod dos ſimpliciter fi-
9 liæ conſtituta ſuccedat loco legitimæ *l. quoniā in prioribus C.de inoffic.teſt. Franciſcus Anton.Coſt. conſ.87.num.3. Merlin.d.quæſt.6.ſub num.5.& ſeqq. Bonden. d. collect. 3. num. 42. & ſeqq. & infra dec.717.*

Non procedit vbi adijcitur pactum reuer-
10 ſiuum ad fauorem dotantis *Coſt. conſ.19. num. 37.65.& ſeqq.& d.conſ.87.num.9. & ſeqq. & numer.18.*

Nec quando pater dotauit filiam de bonis
11 ſuis, in quibus poteſt pactum reuerſiuum, aliamque legem ſibi magis placitam imponere *Coſt.d.conſ.19.num.41.& ſeqq.*

Neque etiam quando filia patri præmori-
12 tur, quia illi in vita patris legitima non competit *Coſt.d.conſ.19. num.46. & ſeqq. & conſ. 87. num.15.& ſeqq.*

Ex quibus benè deciſio firmat non potuiſ-
13 ſe filiam ſuper dote teſtari, quod aliorum quoque auctoritate conſulebat *Coſt.d. conſ. 87. num.19.*

BRACHAREN. OBLATIONVM.

Lunæ 17. Decembris 1612.

ARGVMENTVM.

Eleemoſynæ, & oblationes, quæ offeruntur alicui Cappellæ, ſiue imagini, an ſpectent ad Cappellam, vel potius ad Eccleſiam Parochialem hic benè deducitur.

SVMMARIVM.

1 *Eleemoſynæ, & Oblationes debentur Cappellæ, cuius intuitu fiunt, non autem Parochiali Eccleſiæ.*
2 *Conſuetudo loci attenditur, ad quem ſpectent oblationes.*
3 *Oblationes, et Eleemoſynæ ſunt voluntariæ, et ideò ſpectant ad Cappellam, cui fiunt, et hoc ne Offerentes retrahantur, ſi eorum intentio non adimpleretur, et nu.10.*
4 *Oblationes dicuntur eſſe de iure* Parochialis, *et in illis Parochialis habet intentionem fundatam, et num.8.et 9.*
5 *Declaratur, vt procedat, vel quando ſumus in dubio, vel quando non conſtat, cuius intuitu fiant.*
6 *Oblationes, et eleemoſynæ ſunt diſtribuendæ per adminiſtratores in pios vſus iuxta intentionem Offerentium, et num.7. vbi remiſſiuè, qui de ijs tractent.*

DECISIO CCLXXXVI.

VErtente controuerſia inter Eccleſiam Parochialem oppidi de Viana, & Confraternitatem Beatæ Mariæ de Monſerrato eiuſdem loci ſuper eleemoſynis, & oblationibus datis cuidā Cappellæ de nouo erectæ per dictā Confraternitatem intra limites dictæ Parochialis, de communi partium conſenſu pro-
1 poſui dubium, cui debeantur dictæ eleemoſynæ, & Domini dixerunt, deberi Confraternitati, quia cum ſint factæ dictæ Cappellæ, & illius intuitu, de iure ad illam ſpectant, *§. ſi quis in nomine verſ. ſi quis autem vnum in auth. de Eccleſ.tit. Petr.de Vbald. de Canon. Epiſc. cap.4. quæſt.16.num.5.circa med.* quem refert, & ſequitur *Dec.conſ.148.num.1. Felyn.in cap.dilectus nu. 1.circa med.de offic.ordin. Abb.in cap.1.in vlt.not.de ſtat.Monach. Troyl.de oblat.dub.4. num.* 58. quod
2 maximè procedit in caſu iſto, in quo de communi partium conſenſu præſupponitur conſuetudo in dicto oppido de Viana, quæ eſt attendenda, *Dec.d.conſ.148.num.3.verſ.8.dubitatur & nu.ſeq.*

Ratio autem concluſionis eſt, quia huiuſmodi oblationes ſunt voluntariæ, *Abb.in rub. de Paroch.num.3. Silueſt.in ſumm. verb. decima nu. 4.verſ.2.quæritur, Couarr.var. reſol. lib.1. cap.17.*
3 *num.3.* & propterea attendi debet intentio, & voluntas offerentium, itaut oblationes acquirãtur Cappellæ, aliàs forſan retraherentur à talibus oblationibus.

Non obſtat, quod oblationes ſint de iure Parochiali, *per text.in can.quia Sacerdotes, & can.*
4 *Sanctorum 10.quæſt.1.* & ſuper omnibus oblationibus intra Parochiam Eccleſia Parochialis habeat de iure communi intentionem fundatam, ex latè deductis *in cauſa Aquilana nullitatis erectionis 20. Decembris 1610.coram D. meo Pirouano*, quia fuit reſponſum ſupradicta procedere, quando oblationes fiunt intuitu Paro-
5 chiæ, vel in dubio, quando non conſtat, cuius intuitu fiant, aliud tamen eſſe, quando fiunt, prout in caſu iſto, intuitu Cappellæ, vel imaginis, *Angel.in ſumm.verb.Eccleſia §.9. Silueſt.in ſumm.verb.decima quæſt.2.num.5. verſ. quod limitatur*, nam tunc tanquam Deo quæſitæ ve-
6 niunt diſtribuendæ in pios vſus, ſecundum intentionem offerentium per illius adminiſtratores, *Troyl.in d.tract.in 4. dub.num.58.verſ. et idem dico, et num. ſeq.* vel arbitrio Epiſcopi, vbi non adſunt adminiſtratores, *Petr.de Canon. Epiſc.cap.4.d quæſt.16.nu.7. verſ. cuicumque Eccleſiæ, Felyn. in d. cap. dilectus num. 1. de offic. Ordin. Caſtr.in l.nutritoribus num.7.& Angel. in auth. omnes num.4.C.commun.de ſucceſſ. Imol. in Clem. 2. num.15.de præbend.*

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

De oblationibus fidelium, & quod illæ de iure ſpectent ad Parochum agitur *ſupra deciſ. 272.*
7 & relata hac noſtra deciſione *Barboſ.de Paroch. part.3.cap.24.et 25.Merlin.dec.257.n.8.*

Imo oblationes enumerantur inter fructus
8 Parochialis *dec.16.n.6.part.10.rec.*

Maximè ſi de facili inueniatur earum con-
9 ductor quo caſu poſſunt etiam numerari inter fructus certos *dec.222.num.7.par.11.rec.*

Cæterũ quod iſtæ oblationes ſint voluntariæ
10 tradit *Rot.coram Coccin.dec.1502.n.26.*

BRIXIEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 17. Decembris 1612.

ARGVMENTVM.

Gratia ſecunda ſuper reſignatione non ſuffragatur non facta mentione primæ in ſupplicatione ſecundæ, & in ea requiritur nouus conſenſus reſignantis, alioquin redditur ſubreptitia.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas apparet ex reuolutione proceſſus, ſi in illo adſint requiſita.*

2 *Sententiæ iuſtitia conſtat ex deciſione facta in cauſa.*

3 *Reſignans, donec de validitate ſuæ reſignationis diſcutitur non debet ſua poſſeſſione priuari, et n. 9. cum ſeqq. vbi de materia.*

4 *Procurator, cuius poteſtas eſt conſumpta, non poteſt validè præſtare conſenſum reſignationi, et nu. 14. cum ſeqq.*

5 *Litteræ expeditæ ſuper prima gratia, quæ ſuum habuerunt effectum, non ſuffragantur pro ſecunda gratia.*

6 *Litteræ expeditæ ſuper diuerſa ſupplicatione, ſine nouo conſenſu non ſuffragantur, et n. 18.*

7 *Gratia ſecunda efficitur ſubreptitia, ſi in ea non fiat mentio de primis litteris, et num. 9. et 23. cum ſeq.*

8 *Gratia dicitur ſubreptitia, ſi in ſupplicatione non fuit narratum, quod reſignatarius fuerit reiectus, et num. 9.*

DECISIO CCLXXXVII.

PRo D. Iulio informante dixerunt Domini Sententiam Rotalem eſſe confirmandam quia de illius validitate conſtat ex reuolutio-
1 ne proceſſus, ex quo apparet fuiſſe latam ſeruatis ſeruandis in vim ſpecialis commiſſionis præcedentibus citationibus, mandato procuræ, & alijs de iure requiſitis, iuxtà *deciſ. Caputaq. 260. part. 2.*

2 Iuſtitia verò clarè colligitur *ex deciſione in hac cauſa facta coram R. P. D. meo Manzanedo* 20. *Iunij præteriti*, in qua firmatum fuit D. Iulio competere reſtitutionem, non obſtante reſignatione per ipſum facta ad fauorem Virgilij, quia validitas conſenſus dictæ reſignationi per eius Procuratorem, non ſolum fuit in
3 dubium reuocata, quod ſufficit, vt interim reſignans, donec de illius validitate diſcutitur non debeat ſua poſſeſſione priuari, vt fuit deciſum *in cauſa Hiſpalen. et Caurien. permutationis 14. Decembris* 1595. *coram bo. me. Gypſio*, & aliàs ſæpè: ſed etiam apparet de illius inualiditate, cum fuerit præſtitus per Procuratorem, cuius
4 poteſtas fuerat conſumpta per præſtationem conſenſus in prima gratia, *ad text. in l. Bones. §. hoc ſermone ff. de verb. ſignif.* cum alijs adductis *coram R. P. D. meo Manzanedo.*

Quod eo facilius procedit in caſu iſto, in quo litteræ ſuper prima gratia expeditę habuerunt ſuum effectum, ex quo fuerunt præſen-
5 tatæ executori, qui propter inhabilitatem reſignatarij, declarauit illas non eſſe exequendas, vndè neceſſarius erat nouus conſenſus, & ſic nouum mandatum, vt poſſent aliæ litteræ ſuper noua gratia expediri, *Caputaq. dec. 211. & dec. 215. nu. 3. & ſeqq. par. 1.*

Et ex his patet, non applicari, quod aliàs dicebatur poſſe expediri plures litteras ſuper eadem gratia, quia ſecundæ litteræ fuerunt expeditæ ſub data ſecundæ ſupplicationis, quę fuit diuerſa à prima non ſolum in data, ſed
6 etiam in ſubſtantia cum prima eſſet in forma *dignum*, ſecunda verò in forma gratioſa, quo caſu ſecunda non potuit expediri ſine nouo conſenſu, vt fuit deciſum *in Cauſa Cremonen. penſionis 23. Iunij 1578. coram Robuſ, relat. inter impreſſ. diuerſ. dec. 397. par. 1.*

Placuit etiam Dominis, quod dicebatur ſecundam gratiam non carere vitio ſubreptio-
7 nis, quia in ea non ſolum non fuit facta mentio de primis litteris in forma *dignum*, vt per *Rebuff. in prax. tit. de form. nou. prouiſ. num. 5. & 6.*
8 ſed neque fuit narratum, quod Reſignatarius ab Ordinario, & examinatoribus fuerit bis in partibus reprobatus, quod abſque difficultate reddidiſſet ſummum Pontificem difficiliorem ad concedendum, ex adductis *in dicta deciſione coram D. meo Manzanedo.*

Ex quibus Domini cenſuerunt, Sententiam Rotalem remanere benè iuſtificatam, & proptereà eſſe confirmandam &c.

Deciſio coram Manzanedo hic memorata eſt int. diuerſ impreſſ. 270. & in rec. part. 1. dec. 432. & ſunt in eadem cauſa infra dec. 299. & 520. quarum vltima eſt int. recent. part. 4. deciſ. 343. ac deinde cauſa fuit commiſſa Vbaldo coram quo emanauit deciſio impreſſa poſt Viuian. de iurepatr. dec. 60.

ADNOTATIO.

9 Prælegatā dec. Manzanedi ſequitur Rota dec. 15. nu. 9. poſt Poſth. de manut.

Concluſio quod reſignans ſit manutenendus in poſſeſſione beneficij, donec diſcutitur
10 validitas reſignationis habet locum quatenus reſignans poſſideat, ſin minus, & quando poſſideret reſignatarius ipſe eſſe manutenendus, non autem reſignans donec ſuper reſignationis validitate diſceptetur *dec. 30. nu. 12. par. 16. rec.*

Cæterum ſi corruat reſignatio non tamen
11 ius beneficij abdicatur à reſignante *Dunoz. ſen. dec. 367. num. 28. dec. 179. num. 7. dec. 207. nu. 6. & 322. nu. 3. part. 11. rec.*

Imo reſignans dicitur continuare ſuā poſ-
12 ſeſſionem donec beneficium acquiratur à reſignatario *Bich. dec. 358. num. 9. dec. 186. numer. 4. par. 4. rec.*

At reſignatio dicitur habuiſſe plenarium
13 effectū ſi reſignatarius obtinuit litteras Apoſtolicas in forma gratioſa, & per obitum reſignatarij dicitur vacare beneficium licet illius actualem poſſeſſionem non fuiſſet adeptus *d. dec. 270. par. 7. rec.*

Quoad reſignationem, quæ fiat per Procurato-

Digitized by Go

14 ratorem notandum eſt illam mediante Procuratore fieri non poſſe quando reſignans eſt præſens in Curia ex regula 45. Cancellariæ, de qua late agitur *in dec.510.num.6.& ſeqq.par.14.rec.*

Sed præſentia reſignantis in Curia probari
15 debet ab allegante plenè, & concludenter de præciſo tempore reſignationis, cum aliàs ſubſtineatur reſignatio facta per Procuratorem ſi reſignans tempore conſtituti Procuratoris reperiebatur in Curia, ſed tempore reſignationis erat abſuturus, proſequitur *d. deciſ. 510.* vbi ad probandã præſentiam in Curia de tempore reſignationis non fuit admiſſa demonſtratio deſumpta ex eo quod reſignans non appareret punctatus in libris Capitularibus Baſilicæ Sancti Petri, cuius erat Beneficiatus, cum potuerit ab abſentia excuſari ob aliquam iuſtam cauſam, vt v.g. eo quod abeſſet pro intereſſe ſuæ Eccleſiæ, quo ſtante punctandus non fuiſſet.

Notandum quoque, quod Procurator poteſt reſignationi conſenſum præſtare etiam
16 poſt obitum reſignantis dummodo in vita reſignantis legitime iam conſenſum præſtiterit, vel aliquem alium actum fecerit qui concerneret acceptationẽ, & executionem mandati, aliàs ſi nihil prorſus egiſſet in vita titularis reſignantis non admitteretur reſignatio facta per Procuratorem poſt eius obitum, & multo minus facta longo tempore poſt mortem conſtituentis *Coccin.deciſ. 1316. num.3. & ſeqq.*

Item notandum quod Procurator conſti-
17 tutus ad reſignandum ſub certis conditionibus non dicitur exceſſiſſe fines mandati quoties conditiones fuerunt expreſſæ in ſupplicatione etiamſi poſtea appareãt deletæ per Summum Pontificem vti inſolitæ, & reſignatio effectuata abſque dd. conditionibus valida erit nec poterit per Conſtituentẽ impugnari *dec.362.nu.11.par.10.rec.*

Quod poſita inualiditate primæ reſigna-
18 tionis pro noua reſignatione validè facienda requiratur nouus conſenſus, cum primus cõſenſus remãſerit extinctus per primum actum quantumuis nullum dixit *Rota coram Arguell. dec.33.nu.28.*

Nullitas vero reſignationis allegari ſolum
19 poteſt à reſignante quatenus viuat, non autem à tertio *dec.112.num.30.par. 16.rec.*

Stylus Datariæ ſignandi aliam ſupplicatio-
20 nem ſub eadem data quando prima gratia eſt defectiua, vel obreptitia pro illius ſanatione allegatur *in dec. 124.nu.29.par.16.rec.*

Propoſitio namque, quod plures gratiæ ſub vna, & eadem data expediri non poſſint
21 procedit quando plures gratiæ ſunt inter ſe contrariæ, & incompatibiles non autem quando ſecunda tendit ad confirmationem, & maiorem corroborationem primæ *Bich.dec.360.n.35.& dec.455.n.23.*

Cæterũ quãdo fuerunt obtentę, & expeditæ
22 plures gratiæ, tunc licet vna detegatur ſubreptitia adhuc remanent aliæ, quæ ſunt validæ *Coccin.dec.1663.num.2.Peutinger. dec.87. num.22. deciſ.161.num.11.& 12.& dec.483.nu.23.*

Subreptitia dicitur gratia, in qua non fiat
23 mentio de alia gratia iam obtenta *deciſ. 47. part.3. diuerſ. lib.2.Eminentiſſ.Ottbob.dec.115.nu.3.& 4.*

Niſi tamen ſecunda gratia ſit à prima om-
24 nino diuerſa, & independens, quo caſu non eſt neceſſe fieri mentionem de prima *Gutter.quæſt.Canonic.lib.2.cap.15.num.95. Molin. de primog.lib.4.cap.3.num.42.Sanchez de Matrim.lib.8.diſp.22.nu.12.Duran.dec.59.num.4.& 5.*

CAMERINEN. SVBHASTATIONIS.

Lunæ 17. Decembris 1612.

ARGVMENTVM.

Quando ex læſione reſcindatur contractus tàm voluntarius, quàm neceſſarius, & quando in valore terrarum venditarum habeatur ratio ædificiorum exiſtentium in illis, & qui teſtes præferantur in probatione valoris rei venditæ.

SVMMARIVM.

1 *Probata læſione locus eſt remedio* l.2.C.de reſcind vendit.*& nu.8.cum ſeq.*

2 *Teſtes in concurſu aliorum teſtium præferuntur, qui ſint adminiculati, & minus ſuſpecti.*

3 *Conſuetudo valoris Domorum exiſtentium in prædijs, quod illæ non habeantur in conſideratione circa valorem rei, quomodo procedat, & numer.4.*

5 *Conſuetudo ex actibus diſſormibus non inducitur, vel dicitur interrupta ex varia obſeruantia, & num.10.*

6 *Domus exiſtentes in prædijs efficiunt ipſa prædia maioris pretij, niſi fuerint donata.*

7 *Teſtis etiam vnicus alios ſupplet, et declarat.*

9 *Læſio habet locum non ſolum in venditione voluntaria, ſed etiam in neceſſaria, et quanta eſſe debeat tàm de iure, quàm ex Statuto Vrbis.*

DECISIO CCLXXXVIII.

DOmini ſteterunt in reſolutis *coram bo.me. D.Penia ſub die 20. Iunij 1608.* & præter teſtes, & alia tunc ponderata dixerunt, addi
1 poſſe teſtes examinatos pro parte filiorum Antonij Nicoloſæ, qui deponunt de multo maiori pretio, vnde abſque dubio remanet probata læſio ad effectum, vt ſit locus remedio *l.2.C.de reſcind.vendit.*

Neque obſtare teſtes pro parte filiorum examinatos, deponentes de minori pretio, quia
2 dicti teſtes filiorum Antonij Nicoloſæ tanquam adminiculati ex libro æſtimi, & minus ſuſpecti ſunt in concurſu præferendi, vt per *Cuman.conſ.77.num.4.verſ.ad quartum.*

Minus obſtare teſtes vltimo loco examinatos ad probandam conſuetudinem, quod in venditionibus prædiorum non habetur ratio
3 Domus, quia licèt teſtes dicunt, quod in pluribus venditionibus prædiorum non fuit habita ratio Domus, tamen id potuit euenire

ex gratia, vel pacto particulari inter contra-
hentes, quo caſu non cenſetur ex illis indu-
cta aliqua conſuetudo, *Dec. conſ. 215. num. 4. Decian. conſ. 51. num. 28. lib. 2. Aym. conſ. 171. num. 14. & conſ. 197. num. 12. verſ. optimè facit*: vltra
4 quod pro parte filiorum Antonij Nicoloſæ
dantur plures venditiones, in quibus fuit ha-
bita ratio Domorum, vnde ex iſtis actibus dif-
5 formibus vel eſt interrupta conſuetudo, *Soc-
cin. ſen. conſ. 7. num. 11. lib. 1*, vel ſaltem ex illis
colligitur varia obſeruantia, & propterea ex-
cluditur conſuetudo, *Aym. conſ. 96. num. 5.* &
fuit dictum *in cauſa Romana Cappellaniæ Sanctæ Mariæ Magdalenæ 24. Februar. 1576. & in alia Ciuitatis Caſtelli bonorum 27. Iunij 1578. coram Cantuccio, relat. inter impreſſ. diuerſ. dec. 19. num. 6. & dec. 72. num. 28. part. 2*,

Præterea placuit etiam Dominis reſponſio,
quod licèt in venditionibus terrarum non
6 fuerit habita ſpecifica ratio Domorum ſepara-
tim, non tamen propterea eſt dicendum,
quod Domus fuerint donatæ, ſed tunc ipſæ
Terræ maiori pretio venditæ ratione Domo-
rum, prout deponit primus teſtis remiſſoria-
lis iuxta decimum ſextum, qui licèt ſit vni-
7 cus, alios tamen ſupplet, & declarat, *Soccin. Iun. conſ. 69. num. 16. lib. 1. Caſ. de Graſſ. dec. 67. nu. 4.* & ex his patet, ad probandam læſionem be-
8 ne potuiſſe conſiderari valorem Domus, &
Columbarij, vt fuit firmatum *in deciſione*, à
qua Domini informantibus tantum filijs Ni-
coloſæ dixerunt, non eſſe recedendum,

Sunt in hac cauſa Pen. dec. 1374. & infra deciſ. 312.

ADNOTATIO.

De læſione admittenda in publica ſubhaſtatione
9 agitur *deciſ. 151. part. 17. recent.* cum non minus
intret læſio vbi agitur de venditione neceſſaria
quàm in voluntaria *Bich. dec. 609.* vbi de læſio-
ne ſecundum ius commune, & ſecundum
Statutum Vrbis, & de materia *ſupra dec. 49.*

Pulchre hic expenditur, quando æſtimari debeant Domus in venditione prædij ruſtici, circa quod attendenda potiſſimum eſt conſuetudo, tradit *deciſ. 293. num. 6. eadem par. 17. recent.*

10 De conſuetudine per teſtes probanda *ſupra dec. 88.*

FAVENTINA, SEV BONONIEN. DOTIS,

Veneris 11. Ianuarij 1613.

ARGVMENTVM.

Dos, & donatio propter nuptias probantur inſtrumentis, & pro harum conſecutione datur vxori actio. Legitimæ quando poſſit à patre onus imponi, & ex quibus dicatur à filio legitimæ renunciatum; Bannitus quando præſumatur damnatus in contumaciam, & reſtitutus in gratiam quid recuperet,

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta publica dicuntur probationes probatæ, & faciunt conſtare de bono iure.*
2 *Conſtitutio dotis, & donatio propter nuptias probantur ex inſtrumentis.*
3 *Pro recuperatione dotis, & donationis propter nuptias datur vxori actio contra poſſidentem bona mariti.*
4 *Teſtamentum patris, in quo filij ſunt præteriti non valet.*
5 *Legitima non præſumitur à patre impoſitum onus fideicommiſſi, quia illa non venit in generali ſubſtitutione.*
6 *Pater ſuper legitima filij non poteſt imponere onus fideicommiſſi, & n. 17. cum ſeq.*
7 *Acquieſcentia filij circà onus fideicommiſſi à patre impoſitum ſuper legitima illi non præiudicat, quia in hac parte requiritur expreſſa illius renunciatio, & n. 8. 18. & ſeq.*
8 *Ignorantia teſtamenti paterni, & contentorum in eo præſumitur in filio.*
9 *Filius obligans ſe erga vxorẽ dicitur non acquieuiſſe paternæ diſpoſitioni ſuper prohibitione detractionis legitimæ, & nu. 18. cum. ſeq.*
10 *Bona mariti pro reſtitutione dotis ſunt tacitè hypothecata.*
11 *Bannitus in contumaciam præſumitur bannitus propter contumaciam, non propter delictum.*
12 *Bannitus in contumaciam non amittit ea, quæ ſunt iuris communis.*
13 *Conſtitutiones Apoſtolicæ prohibentes bannitis facere actus legitimos comprehendunt tantum damnatos ob delictum, non autem in contumaciam.*
14 *Bannitus ampliſſimè reſtitutus recuperat omnia bona præter fiſco incorporata.*
15 *Donatio propter nuptias facta à marito vxori, ſoluto matrimonio reuertitur ad hæredes mariti.*
16 *Fallit Concluſio, niſi ſit aliter conuentum inter coniuges.*

DECISIO CCLXXXIX.

FVit reſolutum conſtare de bono iure Ca-
therinæ, quia ex publicis inſtrumentis,
1 quæ dicuntur probationes probatæ, *Bald. in l. intereſt in vltimo not. C. de ſolut. Dec. conſ. 36. num. 2.* & faciunt rem manifeſtam, *Bart. in l. 1. num. 8. & ibi Ioſ. num. 10. ff. de non oper. nunc.* apparet de
conſtitutione dotis à Catherina facta Floren-
2 tino eius viro, & de donatione ab eodem
Florentino eidem Catherinæ vxori facta cum
obligatione de reſtituendo in omni caſu reſti-
tutionis tam dotem, quàm donationem; vn-
dè cum euenerit caſus reſtitutionis per mortẽ
Florentini, & Franciſca poſſideat omnia bona
paterna illius, non videtur dubitandum, quin
3 pro recuperatione dotis, & donationis Ca-
tharina poſſit agere contra Franciſcam ſaltem
reſpectu bonorum, quæ Florentino debeban-
tur pro legitima, iuxtà *Text. in l. Parentibus, & l. cum quæritur C. de inoffic. teſtam.*

Non obſtat teſtamentum Sebaſtiani Patris Florentini, in quo inſtituta vniuerſali hærede Franciſca vxore, poſt illius mortem, vel ipſa tranſeunte ad ſecundas nuptias, vel cum

filijs

filiis non commorante, ſubſtituit filios, hoc
addito, quod ſi aliquis ex filijs nollet ſuæ diſ-
poſitioni, & voluntati acquieſcere, vel ali-
quo modo ſuam familiam inquietaret, Fran-
ciſca poſſet illi aſſignare eius legitimam, nul-
la alia facta mentione de legitima, quæ pro-
pterea pro parte Franciſcæ prætenditur pro-
hibita: Quia vltra quod teſtamentum in pri-
mo gradu, in quo filij inſtituta vxore, ſunt
4 præteriti, non valet, ſed ſuſtinetur in ſecun-
do gradu, per *Text. in l. ex facto. §. Lucius Titius, ff. de vulgar.* & facit *l. ſi filius ff. de hæred. inſtit.* fuit
5 etiam pro reſponſione dictum, quod per fi-
deicommiſſum non cenſetur impoſitum ali-
quod onus reſpectu legitimæ, quæ non venit
in generali ſubſtitutione per fideicommiſſum,
Alex. in l. precibus num. 17. Iaſ. num. 37. verſ. contrarium C. de impub. & alijs ſubſtit. Roman. conſ. 185.
num. 2. & in omnem euentum, etiamſi expreſ-
ſe aliquod onus in Teſtamento legeretur, illud
6 non præiudicaret Florentino quoad portio-
nem ſuæ legitimæ, à qua omne onus reijci-
tur, *l. quoniam in prioribus, l. ſancimus, §. cum autem C. de inoffic. teſtam.* & fuit dictum *in Romana de Salomonibus 14. Nouembris 1575. cor. bo. me. Card. Seraphino, vt in deciſ. relat. inter impreſſ. diuerſ. 565. nu. 3. verſ. nec obſtat par. 1.*

Et ita viſum fuit etiam ceſſare, quod dice-
batur Florentinum ſibi præiudicaſſe acquie-
7 ſcendo voluntati teſtatoris, quaſi quod ita
approbauerit eius voluntatem, quia cum, vt
ſupra dictum eſt fideicommiſſum non com-
prehendat legitimam, eius acquieſcentia non
potuit in illa aliquid ei præiudicare: maximè
quod ad iſtum effectum non ſufficit acquie-
ſcentia, nec generalis approbatio Teſtamen-
ti, ſed requiritur expreſſa legitimæ renuncia-
tio, *l. ſi quando, §. & generaliter ff. de inoff. teſtam. Ruin. conſ. 56. num. 8. & ſeqq. lib. 2. Pariſ. conſ. 47. num. 8. lib. 2. & conſ. 55. nu. 6. lib. 3.* & fuit dictum
in cauſa Forolinien. fideicommiſſi 9. May 1611. *coram me.*

Quod eo facilius procedit in caſu iſto, quia
8 non conſtat, quod Florentinus habuerit ſcien-
tiam Teſtamenti, quæ tamen erat probanda,
cum in filio, & ſuo hærede præſumatur igno-
rantia teſtamenti, & contentorum in eo, *Bart. in l. qui Romæ. §. duo fratres quæſt. 3. num. 13. ff. de verb. obligat. & ibi Rip. num. 50. & in l. filius familias, §. diui num. 11. ad fin. & num. ſeq. lib. 3.* neque
poterat Florentinus acquieſcendo approbare
id quod ignorabat, *Put. deciſ. 373. n. 1. lib. 3.*

Et ceſſat difficultas, nam ex quo Florenti-
9 nus fecit vxori ſupradictam donationem, &
ad reſtitutionem illius, & dotis ſe obligauit,
nec apparet ipſum habuiſſe alia bona, quàm
paterna, tantum abeſt, quod dictę diſpoſitio-
ni acquieuerit, quod imo pro ſumma obliga-
ta, & alienata detractionem, & electionem
legitimæ feciſſe videatur, *Aret. conſ. 12. num. 5. Alex. conſ. 3. num. 4. & ſeq. lib. 3. Gabr. de legit. concluſ. 4. num. 8. Peregrin. de fideicom. art. 19. n. 2.*

Nec pariter obſtat, quod ſecũdo loco prin-
cipaliter informantes pro Franciſca dicebant,
nempè Florentinum de tempore obligationis
fuiſſe bannitum, & ſic non potuiſſe facere
10 actus legitimos ſtantibus Conſtitutionibus
Summorum Pontificum id prohibentibus;
quia præter id, quod bona Florentini pro re-
ſtitutione dotis ſunt à iure tacitè obligata, *l. vnica §. & vt plenius C. de rei vxor. act.* fuit etiam
11 dictum, quod Florentinus fuit bannitus in
contumaciam, quo caſu ſententia præſumi-
tur potius lata propter contumaciam, quàm
ob delictum, *Roman. conſ. 329. num. 10. Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 70. num. 1.* & propte-
rea ceſſat obiectum, ex quo condemnatus ob
12 contumaciam non amittit ea, quæ ſunt iuris
communis, *Surd. conſ. 394. num. 23. lib. 3.* & con-
13 ſtitutiones Apoſtolicæ debent intelligi de
condemnatis propter delictum, non autem
propter contumaciam, vt fuit dictum *in cauſa Ciuitatis Caſtelli de Vitellis 10. Decembris 1577. coram bo. me. Card. Seraphino, vt in deciſ. relat. inter impreſſ. diuerſ. 369. num. 19. verſ. neque vigore par. 1.*

Et tanto magis ſupradicta Dominis place-
bant, ſtante ampliſſima reſtitutione per Flo-
14 rentinum obtenta, per quam videtur recupe-
raſſe omnia ſua bona, vel ſaltem ea, quæ non
erant incorporata fiſco, nec per fiſcum alie-
nata, *Bart. in l. fin. num. 7. C. de ſentent. poſſ.*

Neque demum quoad donationem releuat
quod illa cenſeri debeat donatio propter nup-
15 tias, quæ ſoluto matrimonio per mortem
viri reuertitur ad illius hæredes, *iuxtà not. per gloſſ. in auth. ſine à me, verb. donatio C. ad Velleian.*
Quia, quicquid ſit de hoc placuit reſponſio,
quod ſupradicta opinio *gloſſ.* non procedit,
16 quando prout in caſu iſto, inter coniuges fuit
aliter conuentum, *Rolan. conſ. 62. num. 2. lib. 1. Mandell. conſ. 68. n. 2. & 3.*

Et ita deciſum &c.

Eſt in hac cauſa infra deciſ. 418. quæ reperitur impreſſa int. rec. par. 3. dec. 625.

ADNOTATIO:

Quod legitima non recipiat grauamen agitur
ſupra poſt dec. 203. & 250. vbi propterea dedu-
citur, quod non poſſit grauari dos ſuccedens
loco legitimæ.

Et quod legitima nullum onus recipiat di-
17 xit *Rota in recent. par. 17. dec. 45. num. 3. & 11. dec. 76. num. 6. dec. 112. num. 8. dec. 169. num. 18. dec. 178. num. 4. & dec. 267. num. 7. & par. 18. dec. 270. n. 11.*

18 Reputatur enim legitima filiorum tanquã
æs alienum *d. dec. 169. nu. 19.*

Niſi tamen teſtator adijciens onus vſus fue-
19 rit recepta cauthela *Socc. iun. conſ. 122. num. 21. & ſeq. lib. 1.*

Sed an ſufficiat acceptatio teſtamenti pa-
terni in quo filijs prohibetur legitima ad hoc
vt legitimæ cenſeatur renunciatum differit,
Rota dec. 228. n. 10. & ſeqq. par. 8. vbi firmat non
ſufficere generalem acceptationem teſtamen-
ti, ſed quod requiritur ſpecifica, & indiui-
dua illius renunciatio, *& dec. 383. num. 10. & ſeq. part. 9. & dec. 279. num. 13. part. 11. rec. & coram Em. Ottbob. dec. 235. num. 17. & ſeqq.*

Nihilominus ius, quod competit filio pro
detrahenda legitima ſuper bonis paternis non
obſtante quacumque prohibitione alienandi,
ſeu

20 ſeu detrahendi eſt perſonale, quod competit ſoli filio, non autem illius hæredibus, quia filius qui viuens non curauit detrahere, præſumitur ſe conformaſſe voluntati paternæ, illamque acceptaſſe *Honded.conſ.66.num.16.lib.2. Mandell.conſ.377.num.12.Redenaſch.conſ.100. nu. 3.deciſ.47.num.3. part.5.rec.*

Singulariter hic interpretatur voluntas de-
21 trahendi in filio reſultans ex eo quod bona ſua obligauerit creditoribus.

Notabiliter quoque hic agitur de obligatione facta per Bannitum quando ſubſtineatur,
22 & de Bannito in gratiam reſtituto, de quo etiam *ſupra poſt dec.22.* & de donatione propter nuptias quando viuente patre reuertatur ad illius hæredes.

FESVLANA PRIORATVS.

Luna 14. Ian. 1613.

ARGVMENTVM.

De vacatione Eccleſiæ per obitum, ſeu per aſſecutionem incompatibilis Beneficij quando dicatur conſtare, & quando etiam per enunciatiuas Papæ cenſeatur probata qualitas collati Beneficij.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium vacare non dicitur per obitum Beneficiati, qui anteà illud reſignauerat, & num. 16. cum ſeq.*

2 *Beneficij ſecundi incompatibilis aſſecutio facit vacare primum ipſo iure.*

3 *Beneficij reſignatio facta in manibus alterius, quàm Papæ, eſt nulla, & inualida, & numer. 18. cum ſeq.*

4 *Poſſeſſio non cenſetur probata ex locatione ſine perceptione fructuum, vel alijs adminiculis, quando agitur contra tertium.*

5 *Parochialis collatio non valet, niſi facto concurſu intra ſex menſes à die obitus Beneficiati.*

6 *Incipit hoc tempus à die ſcientia Ordinarij Collatoris, quod obierit Beneficiatus.*

7 *Concurſus Beneficij, quod non fuerit factus in tempore probari debet per eum, qui ſe fundat in negatiua.*

8 *Concurſus non requiritur in collatione Parochiæ regularis, & nu. 20. cum ſeq.*

9 *Pontificis aſſertioni creditur, quod Eccleſia Parochialis ſit Regularis.*

10 *Enunciatiuæ antiquiſſimæ Pontificis probant qualitatem Eccleſiæ.*

11 *Reſignatio Beneficij an fuerit valida, vel inualida non eſt quærendum, quando apparet, reſignantem non fuiſſe legitimum poſſeſſorem.*

12 *Clauſula generalis vacationis,* ſiue præmiſſo, ſiue alio quouis modo, *operatur, vt, vltra modos expreſſos, poſſit Beneficium acquiri ab impetrante, & nu. ſeq. vbi declaratur.*

14 *Valor narratus quando non dicatur iuſtificatus.*

15 *De reſignatione, & renunciatione Beneficiorum, qui præcipuè tractent.*

DECISIO CCXC.

Eſt par.4. recent. deciſ. 120.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 252.

ADNOTATIO.

15 De reſignationibus Beneficiorum integrum edidit tractatum *Flaminius Pariſius*.

16 Reſignatio Beneficij impedit illius vacationem per obitum *Roias dec.61. n.1.*

17 Limitatur ſi reſignatio ſit nulla *dec.85.num. 6.par.10.rec.*

De reſignatione facta coram ſuperiore lai-
18 co agit *Rot.dec.184. part. 10. rec.* vbi probat illam eſſe inualidam, & non poſſe conualidari per illius approbationem, ſeu confirmationem obtentam coram ſuperiore Eccleſiaſtico.

Et reſignatio ad fauorem certæ perſonæ fie-
19 ri non poteſt coram Ordinario, quia admittenda eſt per Summum Pontificem *Manzaned. dec.550.nu.6.*

Notabiliter hic traditur Conſtitutionem Pij
20 Quinti ſuper concurſibus in prouiſionibus Parochialium faciendis non comprehendere Eccleſias Parochiales Regularium.

Prout etiam d. Conſtitutio non habet lo-
21 cum in Parochijs iuriſpatronatus laici, vel mixti *dec.321.num.1.par.10. rec.*

ROMANA SOCIETATIS OFFICII.

Luna 14. Ian. 1613.

ARGVMENTVM.

Societas Officij vt validè dicatur contracta debet fieri ſuper Officio vacabili, aliàs diceretur iniqua, & periculum inter ſocios debet eſſe commune, nec poteſt iſta ſocietas aliter ſubſtineri.

SVMMARIVM.

1 *Societas Officij non poteſt fieri, niſi ſuper officio vacabili.*

2 *Conſtitutio habens decretum irritans dicitur dare certam formam.*

3 *Forma tradita per Conſtitutionem Apoſtolicam, non ſeruata, ſocietas officij eſt nulla.*

4 *Societas de ſtylo non contrahitur niſi ſuper Officijs vacabilibus.*

5 *Obſeruantia eſt optima interpres quarumcunque diſpoſitionum.*

6 *Taxatio fructuum ad rationem duodecim pro centenario correſpondet fructibus officiorum vacabilium.*

7 *Officia non vacabilia non reddunt, niſi quinque pro centenario.*

8 *Periculum inter ſocios commune eſſe debet.*

9 *Aliàs ſocietas dicitur iniqua.*

10 *Periculum in hac ſocietate quomodo compenſetur.*

11 *Socie-*

11 *Societas iſta non poteſt ſubſtineri ex ſolo periculo vitæ, ſed Officium requiritur.*
12 *Iſta ſocietas quando non poſſit ſubſtineri in vim cenſus vitalitij.*
13 Deciſio 763. part. 1. diuerſ. *declaratur.*
14 *Societas ad rationem duodecim pro centenario fieri non poteſt ſuper Officio non vacabili, etiam quod reddat duodecim pro centenario.*

DECISIO CCXCI.

Eſt penes Zacch. de ſociet. offic. dec. 61.

ADNOTATIO.

Bene hic probatur, quod ſocietas officij ſuper officio non vacabili, & tranſitorio ad hæredes fieri non poſſit.

De cenſu vitalitio illiuſque forma, & re-
15 quiſitis agunt *Garz. de contract. cap. 29 Felician. de cenſ. tom. 2. lib. 1. cap. 7. Rebell. de oblig. inſtit. part. 2. lib. 10. cap. vlt. Altegrad. conſ. 18. & 19. lib. 1. Rota deciſ. 514. poſt Cenc. de cenſib. coram Roias deciſ. 5. & coram Arguell. dec. 101.*

Allegatur hæc deciſio *per Zacch. de ſociet. offic. num. 117. 157. & ſeq. 161. & ſeq. & 441. & per Rot. dec. 48. poſt eundem.*

MEDIOLANEN. DECIMARVM.

Mercurij 16. Ian. 1613.

ARGVMENTVM.

Decimæ an ſolui debeant ex locis ab Eccleſia, cui prius decimæ ſoluebantur, diſmembratis, & quod circa ſolutionem decimarum maximè attendatur obſeruantia.

SVMMARIVM.

1 *Decima debita alicui Eccleſiæ regulariter non amplius debentur ex illis locis, quæ ab illa Eccleſia diſmembrata fuerunt, niſi in diſmembratione aliter fuerit dictum, & nu. 5. cum ſeqq.*
2 *Decimæ aſſignari ſolent in defectum redditaum Eccleſiaſticorum.*
3 *Decimæ an debeantur, vel non debeantur, attendenda eſt obſeruantia ſubſecuta.*
4 *Obſeruantia interpretatiua non requiritur, quod ſit præſcripta, ſed ſufficit, quod ita aliquando fuerit obſeruatum.*

DECISIO CCXCII.

Eſt part. 1. rec. deciſ. 448.

Supra poſt deciſ. 235. indicantur aliæ deciſiones iſtius cauſæ.

ADNOTATIO.

5 Allegatur hæc deciſio *per Monet. de decim. cap. 7. quæſt. 1. num. 10. pag. mihi 69. Thomat. deciſ. 142. num. 12.*

Decimæ de iure ſpectant ad Eccleſiam Parochialem *deciſ. 61. num. 10. part. 6. rec.* vbi fir-
6 matur id non procedere quando conſtat de antiquiori parochialitate alterius Eccleſiæ niſi expreſſè fuerint aſſignatæ in erectione nouæ.

Quando autem decimæ cenſeantur diſmē-
7 bratæ relatis deciſionibus huius cauſæ tractat *Rota in Hiſpalen. Decimarum 18. Martij 1678. coram Reuerendiſs. Bourlemont.*

CALCIATEN. DECIMARVM DE CENIXEROS.

Mercurij 23. Ian. 1613.

ARGVMENTVM.

Rota contra non parentes mandato de manutenendo relaxat declaratoriam, ſeruatis tamen prius terminis ſeruari ſolitis, nec in illa re admittit excuſationem ex capite iniuſtitiæ.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria datur contra inobedientes mandato Rotali ſeruatis terminis ad id ſeruari ſolitis.*
2 *Affirmatiua paritionis mandato Rotali debet probari ab illis, qui tenentur parere, & nu. 5.*
3 *Paritio debet doceri in omnibus, alias ſufficit quod in re leui non fuerit paritum ad effectum declaratoriæ.*
4 *Excuſatio à non paritione non attenditur ſub prætextu iniuſtitiæ mandati Rotalis, de quo partes non debent cognoſcere, ſed Rota.*

DECISIO CCXCIII.

Dixerunt Domini dandam eſſe declaratoriam contra Archidiaconum de Hegera, & Beneficiatos Eccleſiæ de Cenixeros,
1 quia cum conſtet de legitima intimatione eis facta mandati de manutenendo ad fauorē Capituli Calciaten. relaxati, ac illius reproductione, & deindè fuerint ſeruati quatuor termini ad docendum de paritione iuxta ſtylum Rotæ, de quo teſtatur *Veſtr. in prax. cap. vlt. numer. 19. lib. 8.* cum aliis adductis *in cauſa Barchinonen. Parochialis 28. Nouembris præteriti coram Reuerend. D. meo Damaſceno;* nec appareat de paritione, nil aliud ſupereſt agendum, niſi quod contra Archidiaconum, & alios feratur ſententia declaratoria, *Mohed. deciſ. 1. de ſentent. excomm. Caſſad. deciſ. 6. num. 10. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* & fuit dictum *in cauſa Valentina Emolumentorum 30. Maij 1597. coram b. m. Cardinali Pamphilio,* & aliàs ſæpiſſimè. Nec Capitulum
2 tenetur docere de non paritione, nam ſatis dicitur de ea conſtare, niſi pro parte Archidiaconi, & Beneficiatorum de paritione doceatur, vt fuit dictum *in cauſa Corduben. decimarum 27. Ian. 1595. coram b. m. Cardinali Seraphino:*
3 & quidem in omnibus, aliàs enim ſufficit, quod in re leui non fuerit paritum, *gloſ. in cap. duo verb. videbatur 96. diſtinct. & in can. Epiſcopi 11. qu. 3. Abb. in cap. 1. num. 10. & ibi Rip. nu. 29. verſ.*

29. verſ. tertio vt procedat, de indic. Pelyn. in rubr. num. 1. verſ. item dicit, de ſent. excomm. cum alijs adductis *in dicta cauſa Valentina Emolumentorum 30. May 1597. coram bo. mem. Cardin. Pamphilio.*

Nec obſtant teſtes pro parte Archidiaconi examinati deponentes, quod Archidiaconus habet aliquam partem in decimis Parochiæ de Cenixeros: quia hoc non controuertitur pro parte Capituli, ſed dicitur, quod illa portio, quam habet Archidiaconus, non debet detrahi ex quarta, quam percipit Capitulum
4 integram, & liberam à quarta Archidiaconi, & propterea mandatum de manutenendo remanet iuſtum, & Archidiaconus illi parere tenetur; maximè quod, ſi prætendit mandatum eſſe iniuſtum, debet adire Rotam, nec poteſt interim excuſari à paritione ſub prætextu iniuſtitiæ, de qua non debent partes ipſæ cognoſcere.

Ad ea verò, quæ opponebantur de nullitate examinis teſtium, ſuper quibus fundata eſt deciſio, placuit Dominis reſponſio data per informantes pro Capitulo, cum qua tranſierunt &c.

Poſt deciſ. 213. ſupra referuntur aliæ deciſiones iſtius cauſæ.

A D N O T A T I O.

Stylus Rotæ in procedendo ad declaratorias habetur ſupra *poſt deciſ. 125.* & alibi pluries.

Adhuc tamen notabile eſt, quod in hac deciſione traditur relaxandam eſſe declaratoriam quoties non conſtat de omnimoda obedientia mandatorum Rotalium, itaut ſufficiat inobedientia in aliqua re leui.

Et de contumacia, ſeu inobedientia, & non
5 paritione conſtare dicitur eo ipſo, quod producuntur executoriales præſentatæ, & ex alia parte non docetur de ſolutione, ſeu paritione, *Poſth. de manut. obſeruat. 103. num. 9. & ſeq. & ſupra d. deciſ. 125.*

Quod ſi executoriales non contineant præceptum poſitiuum aliquid dandi, vel faciendi, quod exigat actuale factum partis, tunc ad euitandum incurſum cenſurarum ſufficit paritio verbalis, & oblatio obedientiæ, *Rot. in Barchinonen. Parochialis 25. Iun. 1677. coram R. P. D. Emerix.*

LVNEN. SARZANEN. IVRIS-PATRONATVS.

Mercurij 23. Ian. 1613.

A R G V M E N T V M.

Præſentatus à maiori parte, & ille, qui ſit de familia fundatoris præfertur, in conſequendo beneficio de iurepatronatus: Producens ſcripturam, illamque impugnans quando poſſit ea vti, ac quando obſeruantia interpretatiua locum habeat.

S V M M A R I V M.

1 *Præſentatus à maiori parte patronorum, voces habentium, eſt præferendus, & num. 9.*
2 *Præſentatus, ſi eſt de familia fundatoris, in paritate vocum eſt præferendus extraneo, & num. 11.*
3 *Producens ſcripturam, & declarans velle ea vti pro bona, & legali, non poteſt illam impugnare, & num. 13.*
4 *Obſeruantia interpretatiua non habet locum in claris, ſed tantum in ambiguis, & num. 12.*
5 *Ex præſentatione facta ab antiquiori de familia non acquiritur ius alteri antiquiori, niſi probetur etiam, præſentaſſe tanquam antiquiorem.*
6 *Teſtamento, ſiue ſcriptura impugnata poteſt quis vti, ſi Iudex ſuper impugnatione non fecit declarationem, & num. 14. cum ſeqq.*
7 *Præſertim ſi per alteram partem ſit impugnationi contradictum, & num. 14. cum ſeqq.*
8 *Series deciſionum in hac cauſa.*
10 *In paritate vocum patronorum poteſt Ordinarius gratificare vni ex præſentatis.*

D E C I S I O CCXCIV.

LAzaro ſolùm informante (quoniam altera pars ſæpè citata non curauit informare) dixerunt Domini, ſententias Rotales, etiam circumſcriptis Teſtamentis de anno 1441. 1454. 1490. eſſe confirmandas: Nàm præter ſupradicta Teſtamenta remanet aliud conditum ſub die 18. Octobris de eodem anno 1454. pro parte Ioannis productum, ex cuius lectura apparet, quod iuſpatronatus, de quo agitur, æqualiter ſpectat ad omnes deſcendentes à Lazarino fundatore; vndè,
1 cùm Lazarus ſit præſentatus à Ventura qu. Franciſci de Fabris, & à Firuzano pariter de Fabris eius patre, Ioannes verò ab altero Ventura Medico tantùm, ſequitur, quod Lazarus, qui habet duas ex tribus vocibus, tanquam præſentatus à maiori parte ſit præferendus, *cap. quoniam, & ibi Doct. de iurepatr.* & fuit dictum *coram Cantuccio in cauſa Pampilonen. de Sanguella 18. Decembris 1579. relat. inter impreſſ. diuerſ. deciſ. 117. num. 1. par. 2. & in cauſa Calagurritana dimidiæ portionis de Victoria 19. Ian. 1596. coram b. m. D. Penia.*

2 Quod eò facilius procedit, quia Lazarus eſt de familia fundatoris, Ioannes verò extraneus de familia de Nobilibus, quo caſu, etiam data paritate vocum, eſt præferendus, *Ferrett. conſ. 131. num. 4. lib. 1.* cum alijs adductis *in hac cauſa coram bo. mem. D. Penia ſub die 31. Ianuarij 1611.*

3 Nec dubitandum cenſuerunt, quin iſtud Teſtamentum contra Ioannem ſit attendendum, ex quo illud in actis produxit, & poſteà expreſsè declarauit, quod illo pro bono, & legali vti volebat, *Felin. in cap. cum Venerabilis num. 22. & ſeq. de except. Caphal. conſ. 369. num. 26. lib. 3.*

Nec obſtare, quod immò ex obſeruantia ſubſecuta præſentatio pertineat ad antiquiorem de dicta familia; quia præterquamquod

hoc

4 hoc in facto non verificatur, & verba Teſta-
menti ſunt ſatis clara, quod huiuſmodi iuſpa-
tronatus ſpectat ad omnes deſcendentes fun-
datoris, ita ut non ſit locus obſeruantiæ inter-
pretatiuæ, quæ in ambiguis, non autem in
claris admittitur, *Aretin. conſ.115. num.2. Dec.
conſ.549.num.1. verſ. etſi dicatur, Aldobrand. conſ.
27. num.17.* non apperet, quod antiquior præ-
5 ſentauerit vti antiquior, prout requiritur,
cum alias potuerit præſentare tanquam vnus
ex vocatis in fundatione, per quem conſerua-
tur ius aliorum compatronorum, *Abb. conſ.54.
numer.3. verſic. nec obſtat, ſi dicatur, quod ipſe
lib.1.*

6 Minùs obſtare, quod huiuſmodi Teſtamen-
tum fuerit pro parte Lazari impugnatum, &
ſic non poſſit modo illo iuuari; quia placuit
reſponſio, quod ſuper impugnatione non eſt
ſequuta declaratio Iudicis: Vndè poteſt Laza-
rus ab impugnatione deſiſtere, & ſuper Te-
ſtamento impugnato ſe fundare, *Alex. conſil.
112. num.3. lib.5.* cum alijs relatis per *Gabr. de
reg. iur. d. concluſ. 1. nu.40. &* 50. præſertim quod
7 pro parte Ioannis fuit impugnationi contra-
dictum, quo caſu poteſt Lazarus ſe de nouo
ſuper Teſtamento fundare, *Gabr. d. concluſ. 1.
num. 65.*

Et ita deciſum &c.

8 *Cæteræ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra
poſt deciſ. 276.*

ADNOTATIO.

9 Ex pluribus præſentatis ad beneficium de iu-
repatronatus ille debet inſtitui, ac præferri,
qui habet maiorem partem vocum, *Garz. de
benef. par.9. cap.2. num.257. Duran. deciſ.94. num.8.
deciſ.74. nu.1. & deciſ.384. num.3. par.18. recent.
& infra deciſ.341. & 706.*

10 De iure gratificandi, quod competit Epiſ-
copo, quando plures præſentati habent vo-
cum paritatem agitur ſupra *dec.17.* & in illius
calce, ac vide *Prob. ad Monach. in cap. duobus nu.
5. de elect. in 6. Tiraq. de iur. primogen. q.17. opin.2.
num.8. Adden. ad Buratt. deciſ.651. n.12.*

11 Illos qui ſunt de familia fundatoris, ſeu pa-
tronorum cæteris paribus alijs præferendos
eſſe in actu inſtitutionis, ſeu adiudicationis
beneficij docuit *gloſ. in can. neminē 70. diſt.* quam
*ſequuntur Lambertin. de iurepatron. art.4. q.5. par.3.
lib.3. Viuian. de iurepatron. par.3. lib.14. cap.2. num.
67. & Rot. coram Merlin. dec.733. nu.6.*

12 Concluſio, quod obſeruantia declaret diſ-
poſitionem dubiam, non autem claram alle-
gatur *in dec.136. num.12. &* 196. *nu.7. par.1. & in
deciſ.216. num.4. par.2. recent.*

13 Pulchrè hic expenditur regula, quod impu-
gnans actum, ſcripturam, vel teſtamentum
non poſſit amplius eo vti, illudue deducere
pro fundamento ſuæ intentionis, de qua *Rot.
dec.379. nu.15. par.13. recent.*

14 Et ſingulariter aduertitur illam non pro-
cedere quando impugnans non obtinuit ſu-
per impugnatione fauorabiliter pronunciari,
quod ſi obtinuiſſet tunc ſine vllo dubio diſpo-
ſitionem impugnatam ad ſui fauorem dedu-
cere amplius non poſſet, *Cenſ. deciſione 335.
num. 15.*

15 Imo ſufficit, quod ſuper impugnatione
admittenda, vel reijcienda lis pendeat indeci-
ſa, quia tunc propter dubium, quod impugna-
tio non ſit effectum habitura adhuc impu-
gnans poterit ſe fundare ſuper actu impugna-
to, *Canaler. deciſ.237. num.3. Coccin.* qui late ex-
plicat hanc materiam *deciſ.1562. numer.3. &
ſeqq.*

16 Rurſùs principalis regula, quod impugnans
actum non poſſit ſe fundare ſuper illo non
habet locum in actu diuiduo, ſeu ſeparabili,
prout eſſet ſcriptura continens plura capita,
tunc enim non implicat, quod illa impugnen-
tur quoad vnum caput, & nihilominus im-
pugnans fundet intentionem ſuam in eadem
ſcriptura reſpectu alterius capitis, *dec.395. nu.1.
par.15. recent.*

Præcipuè verò militat hæc regula in teſta-
17 mentis, nam non poteſt ſe in teſtamento fun-
dare, qui illud impugnauit etiam, quod iure
permittente impugnauerit ex præſumpta te-
ſtatoris voluntate, cum non ſit veriſimiliter
credendum, quod teſtator aliquod ius reli-
quiſſet ei, quem crederet venturum fore con-
tra eius diſpoſitionem, benè *Buratt. deciſ.257. n.
18. Dunoz. iun. dec.450. nu.5.*

Hinc legatarius, qui teſtamentum impu-
gnauit, vel tanquam teſtis ad probandam il-
18 lius falſitatē examinatus contra illud depoſuit
non poteſt deinde petere, ſiue conſequi lega-
tum ſibi in eodem teſtamento relictum *Bellon.
iun. de iur. accreſcend. cap.7. qu.54. num.147. & ſeqq.
Sim. de Prat. de interpr. vlt. volunt. fol.480. nu.109.
Cancer. var. reſolut. to.3. cap.15. de renunciat. n.286.
& ſeqq. Gratian. diſcept.429. numer.18. & ſequen-
tibus.*

BONONIEN. LEGATI.

Luna 28. Ianuarij 1613.

ARGVMENTVM.

Legatum dotis dicitur conditionale, nec debe-
tur, niſi legataria nupſerit, aut ingreſſa fue-
rit Monaſterium, & ideò alteri cedi non po-
teſt.

SVMMARIVM.

1 *Legatum dotis dicitur conditionale, ſcilicet* qua-
tenus puella legataria nupſerit, *nec debetur,
niſi ſecutis nuptijs, vel ingreſſa puella in Mona-
ſterium, & in eo emiſſa profeſſione, & nu.2.3.8.9.
ac ſeqq.*

2 *Legatum dotis à puella legataria cedi non poteſt,
nec ad alium tranſmitti, & nu.4.*

4 *Legatarius poſtquam rei legata dominium habuit
poteſt de ea ad libitum diſponere.*

5 *Nepotes præſumuntur minus dilecti à teſtatore,
quam filij.*

6 *Teſtator præſumitur ſe voluiſſe conformare cum
diſpoſitione iuris communis.*

7 *Legatum dotis debetur etiamquod legataria ingre-
diatur*

diatur Monaſterium, dummodò Monaſterium dotes recipiat, aliàs ſecùs.

16 *Legatum dotis ſub conditione, quod puella certo generi perſonarum, vel cum alterius conſenſu nubere debeat an ſubſtineatur.*

DECISIO CCXCV.

Eſt deciſ. 450. par. 1. & 428. par. 2. recent. & impreſſa reperitur penès Giouagnon. conſ. 55. numer. 1. lib. 1.

Sunt in hac cauſa coram Greg. dec. 301. & 346. quarum prima eſt inter recentior. deciſ. 130. par. 1. & dec. 65. par. 4. to. 1. & apud Giouagnon. conſ. 40. n. 24. pariter lib. 1. coram Pen. dec. 1495. & 1660. quarum prima eſt deciſ. 113. par. 4. to. 1. recent. & infra deciſ. 349. & 417. quarum prior eſt apud præfatum conſ. 55. Giouagnon. numer. 10. & poſterior 624. par. 3. recent.

ADNOTATIO.

Quæſtionem illam ferè quotidianam an legatum dotis ſit conditionale, tractant latè *Giouagnon. locis ſupra allegatis, Maſtrill. deciſione 78. Theſaur. iun. quæſt. 43. lib. 1. Staiban. im. reſolut. 88. Donat. Anton. de Marin. quotid. controuerſ. 167. Paitell. expedit. ciuil. 8. nu. 7. in adnot.* ſed pro recta
9 eius reſolutione videtur ita diſtinguendum, quod vel agitur de legato dotis relicto ab extraneo, & tunc ſemper eſt conditionale, quatenus nempè puella legataria nubat, ideòque donec verificetur conditio non eſt ceſſibile, nec tranſmiſſibile ad hæredes, vt deducitur in *hac noſtra deciſione, & in alijs deciſionibus iſtius cauſæ, & recentius in deciſ. 3. poſt expedit. ciuil. Paitell. num. 14. & ſeqq.* vel legatum dotis fuit relictum à patre, & tunc eſt ſubdiſtinguendum, quia, vel dos filiæ ſuccedit loco legitimæ, vel non; ſi dos filiæ non ſuccedit loco legitimæ, tunc idem dicendum de legato dotis relicto à patre; quod de relicto ab extraneo: vel dos filiæ ſuccedit loco legitimæ, & tunc legatum dicitur purum, etiamſi fuiſſet ſub conditione relictum, & tranſmittitur ad hæredes puellæ legatariæ, ac cedi poteſt, quia legatum conditionale ſuccedens in locum legitimæ transfunditur in purum, & conditionem reijcit iuris miniſterio. *Giouagnon. loc. cit. Gregor. dec. 495. num. 14. deciſ. 166. num. 25. & deciſ. 283. num. 31. par. 17. recent.*

10 Nulla igitur competit actio puellæ legatariæ ad conſequendam dotem legatam ab extraneo, vel à patre vbi dos non ſuccedit loco legitimæ, niſi purificata prius conditione matrimonij ſiue carnalis, ſiue ſpiritualis, *Fontanell. de pact. nuptial. to. 2. gloſ. 3. par. 3. nu. 24. & ſeq. fol. mihi 347.*

11 Nec hypotheca ex cauſa huiuſmodi legati oritur, prout in alijs legatis, à die obitus teſtatoris, ſed dumtaxat à die conditionis purificatæ, *deciſ. 302. nu. 6. par. 4. to. 1. rec.*

12 Interim verò, quod fuit legatum, conditione pendente penès hæredem remanet, *deciſ. 5. num. 16. poſt Paitell. expedit. ciuil. deciſ. 291. num. 2. & ſeqq. par. 11. recent.*

13 Haud releuante, quod puella declarauerit ſe velle nubere, vel Monachari, quia ad iſtum effectum non ſufficit declaratio animi, ſed requiritur matrimonium effectiuum, *Fontan. vbi ſupra num. 5. & 19. & ſeqq.*

14 Nihilominus ſi fuiſſet contractum matrimonium de futuro, tunc adhuc dicitur ceſſiſſe dies ſolutionis, & remanet purificata conditio, *Alex. conſ. 20. in princ. lib. 2.*

15 Eoque magis conditionale reputandum eſſet legatum dotis ſi teſtator aliam ſummam legauit in caſu nuptiarum, & aliam in caſu Monacationis, quia non poteſt iudicari an debeatur magis vna, quàm alia, donec adimpleatur conditio alterutrius matrimonij, *Giouagnon. & Fontanell. locis allegatis, Caualer. deciſ. 162. num. 2.*

16 An valeat conditio appoſita in legato dotis, quod puella debeat nubere cum certo genere perſonarum, *vide Rot. deciſ. 493. par. 4. to. 2. recent.*

17 Et an in eo valeat conditio, quod puella nubere non poſſit ſine conſenſu certæ perſonæ, tractat *Cyriac. controuerſ. 343. Rot. d. dec. 493. & coram b. m. Priolo deciſ. 198.*

Refert, & ſequitur hanc deciſionem *Grat. diſcept. 916. num. 25.*

REATINA PENSIONIS.

Lunæ 28. Ianuarij 1613.

ARGVMENTVM.

Agitur de reſeruatione penſionis facta à Papa cum conſenſu Titularis, & defenditur à pluribus impugnationibus circà illius iuſtificationem, & agitur etiam de poteſtate Papæ in Beneficialibus, præſertim circà impoſitionem, & extinctionem penſionis ſuper Beneficijs, & Commendis.

SVMMARIVM.

1 *Penſio reſeruata auctoritate Papæ eſt valida.*
2 *Papæ poteſtas in Beneficialibus eſt ampliſſima, & de ea dubitari non poteſt, & ampliè de ea nu. 16.*
3 *Reſeruatio penſionis de conſenſu Titularis dicitur valida.*
4 *De non iure Titularis dici nequit, quod non conſtet ex Deciſione facta in Cauſa, quando adhuc pendet Deciſionis reuiſio, & latè num. 17. & ſeqq.*
5 *De non iure Titularis, vel alterius tunc dicitur conſtare, quando adeſt res iudicata, vel Partis confeſſio.*
6 *Reſeruatio penſionis etiamſi eſſet nulla, Papa poteſt eam validare, & validata dicitur ex Breui deſuper conceſſo cum clauſulis ampliſſimis.*
7 *Papa quando releuet Penſionarium ab onere iuſtificandi gratiam ob clauſulam,* ſublata, *vel aliam,* quod de ſubreptione, vel obreptione dati non poſſit, *itaut ad aliam iuſtificationem non teneatur.*
8 *Paria ſunt, narrata eſſe vera, vel quod de illorum falſitate dici non poſſit.*
9 *Papa cenſetur habuiſſe ſcientiam litis pendentis dum,*

Digitized by Google

dum voluit, ſolui penſionem, non obſtante lite, & hoc ſufficit ad vitandam ſubreptionem.

10 *Verba generaliter prolata debent referri ad omnia præcedentia.*

11 *Regula*, de iure quæſito non tollendo, *non dicitur derogatum, niſi de ea fiat ſpecifica mentio.*

12 *Fallit iſta Concluſio, ſtante clauſula,* ſublata, *quæ operatur, vt nequeat dari de dicta Regula.*

13 *Fallit quoque, quando ex alijs colligitur, Papam voluiſſe derogare prædictæ Regulæ.*

14 *Papa poteſt imponere penſionem ſuper Beneficijs, & fructibus illorum abſque cauſa, & inuitis illorum Rectoribus pro libito ſuæ voluntatis.*

15 *Papa ſi voluit, ſucceſſorem in Comenda, ſeu Beneficio teneri ad ſolutionem penſionis, tenentur omnes, qui in illis ſucceſſerunt quomodolibet obedire.*

16 *De ampliſſima poteſtate Papæ circa beneficia, & impoſitiones penſionum ſuper illis ad ſui libitum cum cauſa, vel ſine, illaſque extinguendi.*

17 *Rotæ Romanæ auctoritas quanta ſit, quando illius Deciſiones ſequendæ, & quando ſecus, & num. 18. cum ſeq.*

DECISIO CCXCVI.

Concluſerunt Domini, reſeruationem penſionis, de qua agitur, eſſe validam, 1 & ſuffragari D. Marchioni, quia fuit reſeruata ſuper Præceptoria Sanctæ Agathæ auctoritate Papæ, cuius poteſtas præcipuè in benefi- 2 cialibus eſt ampliſſima, *Clem. 1. in fin. vt lit. pend. c. 2. de præbend. in 6. Gig. conſ. 143. nu. 1. & 3. & conſ. 147. num. 18.* itaut de ea dubitari non poſſit, *Gig. de penſion. qu. 1. ſub num. 4. verſ. quinimò, & qu. 0. num. 1. & ſeq.*

Non obſtat, quod dicebatur, huiuſmodi penſionem fuiſſe reſeruatam de conſenſu bo. me. Cardinalis Alexandrini, qui de tempore 3 reſeruationis dictam Præceptoriam titulo minùs legitimo detinebat; quia præter id, quod de non iure Cardinalis, & de ipſius minùs legitimo titulo non conſtat, niſi *ex deciſ. bo. me. Cardinalis Pamphilij facta ſub die 12. Ianuarij* 1604. quæ ad hunc effectum non ſuffragatur, 4 non ſolùm quia fuit poſteà deducta in controuerſiam *coram Reuerendiſſimo Bononien. ſub die 12. Nouembris* 1604. & tunc Domini mandarunt, Cauſam concordari; ſed etiam, quia ad effectum, vt dicatur conſtare de non iure Car- 5 dinalis, neceſſaria eſſet confeſſio Partis, vel res iudicata, *Rota deciſ. 3. de veſtit. ſpoliat. in nou.* & fuit dictum *in cauſa Seguntina fructuum 12. Februarij* 1610. *coram me*: fuit etiam pro reſponſione dictum, quod ex tenore litterarum reſeruationis conſtat, Papam voluiſſe huiuſmodi reſeruationem ſubſtineri, etiam quod titulus Cardinalis redderetur nullus, & litem ſuper Commenda, quam tunc detinebat, amiſiſſet, nec vllo vnquam tempore poſſe reſeruationem impugnari ex defectu conſenſus, 6 vel quouis alio defectu, quinimò voluit, eam ſemper eſſe validam, & efficacem, ac D. Marchioni in omnibus ſuffragari, perinde, ac ſi in Conſiſtorio ſuo ſecreto de fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium conſilio, & aſſenſu, ac omnium intereſſe habentium ex iuſta, & rationabili cauſa facta foret, quo caſu etiam ſi poſteà titulus Cardinalis fuiſſet annullatus, reſeruatio nihilominus ſubſtineri debet, vt tenuit *Rota in cauſa Salamantina penſionis 1. & 0. Iunij 1582. coram bo. me. Bubalo.*

Quod eò facilius procedit, quia Papa expreſsè releuauit D. Marchionem ab onere iu- 7 ſtificandi narrata cum clauſula *ſublata, &c. & quod de ſubreptione, & obreptione litterarum dari non poſſit*, quæ propterea non egent alia iuſtificatione, cum paria ſint, narrata eſſe vera, vel 8 de illorum falſitate dici non poſſe, *gloſſ. in l. qui habebat, §. 1. ff. de manumiſſ. teſtament. Dec. conſ. 456. numer. 1. & conſ. 557. num. 13.* & fuit dictum *in Pampilonen. Archidiaconatus 19. Martij 1593. coram bo. me. Cardinali Pamphilio.*

Præterea Papa cenſetur habuiſſe notitiam litis pendentiæ, ex quo voluit, quod penſio ſoluatur, tàm per Cardinalem, quàm per ſuc- 9 ceſſores illius in Commenda, non obſtante quacumque lite deſuper mota, vel mouenda, vt fuit ponderatum *in hac cauſa ſub die 15. Decembris* 1599. quod ſufficit ad euitandam ſubreptionem, *Caputaq. deciſ. 265. lib. 1. in manuſcript.*

Nec poteſt controuerti, quin ſupradicta verba ſint referenda etiam ad Commendam, ſuper qua reſeruata fuit penſio, de qua nunc agitur, quia cùm in dictis litteris fuerint reſer- 10 uatæ plures penſiones, & ſuper diuerſis Beneficijs, & in fine ſubijciantur dicta verba, debent illa referri ad omnia præcedentia, *ad text. in l. talis ſcriptura, cum ibi notat. ff. de legat. 1.*

Minùs refragatur, quod in litteris reſeruationis non fuerit derogatum *regulæ de iure quæ-* 11 *ſito non tollendo*, quæ requirit ſpecificam, & indiuiduam derogationem, iuxtà *deciſ. Verall. 30. par. 3. per tot.* quia vltrà, quod ſtante clau- 12 ſula *ſublata*, non poteſt dari de dicta regula, *Pariſ. conſ. 7. numer. 38. lib. 4.* & tenuit *Rota in cauſa Acheruntina fructuum 2. Decembris* 1591. *coram bon. mem. Cardinali Pamphilio, & in cauſa Cremonen. penſionis 16. Martij 1609. coram Reuerendiſſimo Attrebaten*, & ſæpiùs in alijs cauſis: fuit etiam reſponſum, quod ex quo Papa voluit ſuper fructibus iſtius Commendæ omninò reſeruare penſionem, non obſtante inualiditate tituli Cardinalis, & quacumque lite 13 deſuper mota, vel mouenda, reſeruatio huiuſmodi ſubſtinetur abſque alia derogatione regulæ, vt fuit dictum *in cauſa Camerinen. penſionis 7. Iunij* 1591. *coram Orano*; maximè quod ſi Pappacoda aliquod ius habebat in Commenda, illud erat ſub lite, de qua fit mentio in dictis litteris. Nec dubitatur, quin Papa 14 poſſit ſuper Beneficijs, & fructibus illorum imponere penſiones abſque cauſa, & inuitis illorum Rectoribus pro libito ſuæ voluntatis, *Felyn. in c. ad audientiam il 2. num. 5. & ſeq. de reſcript. Gig. conſ. 143. numer. 4. Pariſ. conſ. 5. num. 85. lib. 4.* & tenuit *Rota in d. cauſa Camerinen. penſionis 7. Iunij 1591. coram Orano.*

Ceſſat etiam, quod dicebant informantes pro D. Nicolao, ipſum ſcilicet ſucceſſorē Cardinalis, & propterea non teneri ad ſolutionem penſionis; quia dùm Papa generaliter voluit, ſucceſſores Cardinalis Præceptoriam 15 in titulum, vel Commendam, vel aliàs quomo-

modolibet obtinentes teneri ad integram ſolutionem penſionis, videtur abſque dubio intellexiſſe de ſucceſſoribus in Commenda, tam iuris, quam facti, & certum eſt, quod etiam ſucceſſor in poſſeſſione tenetur ad ſolutionem penſionis, *Achill. deciſ.* . *de penſion.* & fuit dictum in *dicta cauſa Salamantina penſionis* 1. *&* 6. *Iunij* 1582. *coram bo. me. Bubalo*.

Et ità deciſum, &c.

Eſt in hac cauſa deciſ 632. *par.* 2. *recent.*

ADNOTATIO.

Ampliſſima eſt Papæ poteſtas circa impoſitionem penſionum ſuper beneficijs ad fauorem cuiuſcumque perſonæ ſibi magis bene viſæ,
16 de qua *Mareſcott. var. reſol. lib.* 2. *c.* 18. *nu.* 53. *Vrſell. concluſ.* 122. *num.* 16. *& concluſ.* 165. *nu.* 40. *& ſeqq. Lotther. de re benefic. lib.* 1. *qu.* 4. *numer.* 57. *& lib.* 2. *qu.* 22. *num.* 4. *& ſeqq. Monet. de commutat. vlt. volunt. c.* 2. *num.* 249. *& c.* 12. *num.* 95. *& ſeq. Vuarmeſius de iure Pontific. conſ.* 207. *num.* 9. *lib.* 1. & in ſpecie, quod Papa ad libitum ſuæ voluntatis poſſit cum cauſa, vel ſine imponere, & extinguere penſiones *Gigas conſ.* 143. *num.* 3. *&* 4. *& prius conſ.* 107. *nu.* 8. *& ſeqq. Tondut de penſion. cap.* 1. *num.* 10. *& ſeq.*

Ad quæſtionem, an ſubſiſtineatur penſio reſeruata ſuper beneficio quando ius, vel titulus Beneficiati de eo prouiſi reducitur ad non ius, ſeu ad non titulum, faciunt deducta per *Mareſcot. d. cap.* 18. *num.* 48.

Circa regulam *de iure quæſito non tollendo* dicta ſunt nonnulla ſupra poſt *deciſ.* 81. & hic additur illius derogationem non eſſe neceſſariam quando in gratia fuit facta mentio iuris tertij, & Papa iam ſciuit diſpoſitionem eſſe alteri præiudicialem *Canaler. deciſ.* 313. *numer.* 2. *Dunoz. Sen. deciſ.* 240. *num.* 5. *Cocc. in rectè concluſionem declarans deciſ.* 1576. *num.* 7. *& ſeqq.*

Nec quando Papa releuauit impetrantem ab onere iuſtificandi eius gratiam *Canaler. deciſ.* 184. *num.* 4. *&* 5. *& deciſ.* 195. *num.* 1.

Quoad auctoritatem Romanæ Rotæ vltra deducta ſupra poſt *deciſ.* 43. ſæpius agitur in illius deciſionibus, & præſertim *in par.* 17. *rec.* vbi in *deciſ.* 337. *num.* 16. habetur, quod illa ex Reformatione Pauli V. iudicare non poſſit contra ius, nec contra ſtylum, vel deciſiones antiquas; *in deciſ.* 13. *num.* 7. quod poſſit ſubſiſtentibus rationibus firmare opinionem, de qua aliàs dubitauit; *in deciſ.* 188. *num.* 1. quod à ſuis deciſionibus recedit quoties cognouit illarum fundamenta corruere; *in deciſ.* 127. *numer.* 13. quod auctoritas Rotæ præualet cuicumque contrariæ opinioni; *in deciſ.* 130. *numer.* 10. quod ab opinione Rotæ propter illius auctoritatem non eſt recedendum; & in *deciſ.* 112. *numer.* 29. quod Rota non dicatur definitiuè decidere articulos, quos ſolummodo tangit incidenter.

Hinc licet auctoritas Rotæ ſit magna, eiuſ-
17 que deciſiones tanquam magiſtræ ſint ſequendæ, *Thomat. deciſ.* 204. *numer.* 71. *& ſeqq. Conciol. allegat.* 34. *num.* 41. *allegat.* 42. *num.* 15. *& allegat.* 43. *num.* 17. *& ſeqq.* non tamen ſemper ſunt de neceſſitate ſequendæ, quia Rota ſæpiſſimè repropoſita cauſa mutat opinionem, vnde inoleuit dictum, Rotam aliquando rotare, vt ex *Caſſador* aiunt *Scacc. de ſentent. & re iud. c. gl.* 14. *qu.* 24. *num.* 8. *&* 17. *Fuſar. conſ.* 17. *num.* 78. *lib.* 1. *Conciol. d. alleg.* 34. *num.* 42. *&* 43.

Et præſertim, quod Rotales deciſiones non ſint attendendæ quando earum pendet reui-
18 ſio, vt innuit hæc deciſio, habetur *in Hiſpalen. Decimarũ* 13. *Martij* 1078. *cor. Reu. Bourlemont, & prius in Romana ſucceſſionis* 15. *Nouembris* 1630. *coram Card. Veroſpio*, vbi quod conceſſa noua audientia, quia cauſa eſt reuidenda, deciſio iam emanata non poteſt allegari pro definitione aliarum cauſarum, multoque minus quando cauſa fuit poſtmodum repropoſita, & non reſoluta *deciſ.* 405. *num.* 54. *par.* 5. *rec.*

Inſuper non debent Auditores Rotæ moderni ſequi deciſiones antiquas niſi quando in eis aſſignatur ius, vel ratio vrgens de iure,
19 quia non eſt credendum auctoritati cuiuſcumque, niſi ſit talis, qui poſſit legem condere, vel dictum ſuum ratione efficaci præmuniat, *Geminian. conſ.* 34. *num.* 5. *Conciol. d. allegat.* 34. *num.* 42. *& ſeq.*

ROMANA VINEÆ.

Ven. 1. *Februarij* 1613.

ARGVMENTVM.

Iuramentum litis deciſiuum, an ſit peremptorium cauſæ, quoad comprehenſa in eo; Decretum, Poſitiones haberi pro confeſſatis, an & quando ſeruetur.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum litis deciſiuum non operatur ſuum effectum, niſi præſtetur coram iudice competenti.*
2 *Senator Vrbis vti delegatus Papæ poteſt ſubdelegare, & deputare alium ad recipiendum iuramentum litis deciſiuum.*
3 *Iuramento relatiuo ad Poſitiones, & materias articulatas non ſtatur, niſi illis exhibitis.*
4 *Stylus pronunciandi Poſitiones haberi pro confeſſatis, in Curia, & in Rota non recipitur, & numer.* 7.
5 *Qui agant de iuramento, ſiue Partito litis deciſiuo, quod habet executionem paratam, alioſque plurimos effectus operatur, vt num.* 6.
6 *Qui tractent potiſſimum de Poſitionibus.*

DECISIO CCXCVII.

Penes Fenzon. ad Statut. Vrb. deciſ. 41.

In hac cauſa ſunt infra deciſ. 331. 359. *&* 379. *quarum vltima eſt* 27. *& prima* 173. *poſt Fenzon. ad Stat. Vrb.*

ADNOTATIO.

5 De iuramento, ſeu partito litis deciſiuo tracta-

tractatum edidit *Carocc. & agunt Tuſch. in repertor. litt. I. concluſ. 535. & 536. Tepat. var. ſentent. tit. 232. Borell. in Sum. deciſ. tit. 55. tom. 1. Grauut. theorem. 10. per tot. Rot. coram Dunoz. Sen. deciſ. 159. num. 5. & ſeqq.* vbi quod ab illius delatione poſſit appellari, quod nequeat deferri per Procuratorem ſine ſpeciali mandato, & non ſit permittendum, quod deferatur Tutori in cauſa pupillorum.

Hoc iuramentum habet executionem pa-
6 ratam *Grauut. d. Theorem. 10. num. 31. Guttier. de iuram. confirmat. par. 1. cap. 62. numer. 2. Seraph. de priuil. iuram. priuil. 102. & ibi Add.* habetque vim tranſactionis, itaut iuratum non poſſit aliquo modo impugnari ciuiliter agendo *Bim. conſ. 300. num. 9. & 25.* quia pars deferens hoc iuramentum dicitur facere iudicem conſcientiam ſui aduerſarij, ideo nulla ratio ſuadet, quod ab hoc poſſit reclamari *Bim vbi ſupra num. 64.*

Quamuis in Curia non ſeruetur praxis pro-
7 nunciandi poſitiones pro confeſſatis, & Rota profiteatur non admittere fictas confeſſiones ex huiuſmodi pronuncia reſultantes, vt in *deciſ. 656. num. 8. par. 2. recent. & coram Gregor. deciſ. 460. num. 14. vbi Add.* refert hanc, & aliam deciſionem Pamphilij, ſed circa vtramque errat in data.

Nihilominus aliquando contigit grauiſſimos Iudices procedere ad hanc pronunciam ex iuſta, & rationabili cauſa, vt fuit caſus, in quo reus contumax in non reſpondendo, non poterat alio viitato remedio mandatorum de grauando ad reſpondendum adſtringi ob varias illius facti circumſtantias, & quod in alijs Tribunalibus extra *Rotam* recuſans reſpondere poſitionibus poſſit haberi pro confeſſo dixit *Rot. coram Coccin. deciſ. 1031. nu. 10.*

Cæterum ficta partis confeſſio reſultans ex pronuncia poſitionum pro confeſſatis de iure ſubſtinetur, & plene probat contra confitentem *ad tex. in c. 2. de confeſſ. in 6. Roland. conſ. 80. numer. 5. & 15. lib. 3. Gaill practic. obſeru. lib. 1. obſeru. 30.* & admittit *Rot. coram Coccin. deciſ. 875. num. 1.*

Paratamque habet executionem *l. poſt rem iudicatam, vbi Bartol. ff de re iudic. l. ſi debitoribus de iudic. l. certum §. 1. ff. de confeſſ. Speculat. de poſit. §. 9. num. 74.*

Quæ tamen intelligenda ſunt concurrentibus quinque requiſitis *tex. in d. c. 2. de confeſſ. in 6.* quæ in hac materia ſunt de forma, vt illa referendo explicat *Rot. coram Coccin. d. deciſ. 1575. num. 2. deciſ. 359. num. 42. par. 5. tom. 1. recent.*

Sed an à decreto pronunciationis poſitionum pro confeſſatis detur appellatio? Affirmant *Bald. in l. 1. C. quor. appell. non recip. Luc. Pat. in prax. for Capitol. lib. 2. cap. 4. nu. 15. Fenzon. ad d. c. 68. num. 18.* negant *gloſ. in c. cupientes verb. expectare de elect. in 6. Dec. conſ. 34. num. 2. Aſin. in prax. §. 19. c. 15. & ſeqq.*

8 De poſitionibus integrum tractatum edidit *Blaſius Michalorius* de eiſque agit etiam *Ridolphin. in prax. par. 1. cap. 19.*

PERVSINA CONCORDIÆ.

Luna 4. Februarij 1613.

ARGVMENTVM.

An, & quando exceptio compenſationis, vel retentionis admittatur in iudicio manutentionis, & quæ illud non impediant.

SVMMARIVM.

1 *Retentio, vel compenſatio non intrat ad impediendam manutentionem exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi redditum annuum, & num. 8.*

2 *Exceptiones requirentes altiorem indaginem, in iudicio manutentionis non admittuntur, & nu. 9.*

3 *Compenſatio, vbi creditum eſt liquidum, admittitur etiam in actu executionis rei iudicatæ.*

4 *Creditum non dicitur clarum, & liquidum, quando requirit aliquid vlterius peragendum.*

5 *Petitio efficitur dubia per ſolam negationem, nec dicitur clara, niſi de illa conſtet per rem iudicatam, vel partis confeſſionem.*

6 *Non poteſt quis dici creditor alterius, niſi probet creditum.*

7 *Compenſationis exceptio licet proueniat ab eadem cauſa, ex qua prouenit actio, non intrat in iudicio manutentionis, in quo attenditur tantum nudum factum.*

DECISIO CCXCVIII.

IN hac cauſa *ſub die prima Iunij proximi præteriti* fuit reſolutum, mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi annuam præſtationem ſcutorum 154. dandum eſſe D. Bernardinæ, de cuius quaſi poſſeſſione conſtat, ex deductis *in deciſione*, quæ pro parte D. Virginiæ non impugnatur, ſed tantum dicitur, mandatum non eſſe exequendum, & illi tanquam creditrici D. Bernardinæ competere retentionem, ſeù compenſationem. Ideò ſupradicta die dubitaui, an intret retentio, ſeù compenſatio, & Domini negatiué reſponderunt, nempè non intrare re-
1 tentionem, ſeù compenſationem ad impedien. manutentionem, quæ D. Bernardinæ, probata ipſius quaſi poſſeſſione denegari non debet, iuxta *Text. in §. retinendæ inſtit. de interdict.* cum ſimil.

Et ad ea, quæ deducuntur pro parte D. Virginiæ ad oſtenden. ipſam eſſe creditricem D. Bernardinæ ex eo, quod D. Bernardina ſuſcepit in ſe omnia debita D. Angeli, quæ per ſe, vel per alium pro ipſo contracta apparebunt, & vlterius promiſit ſoluere D. Virginiæ omnes pecunias, & impenſas factas pro eodem D. Angelo iuxta declarationem faciendam per peritos communiter electos, & latius, vt in Inſtrumento concordiæ initæ de anno 1604
2 fuit reſponſum quod reſpiciunt petitorium, & requirunt altiorem indaginem, quæ proptereà in iſto iudicio ſummarijſſimo non ſunt attendēda ad impediendam manutentionem. *l. vlt. C. quor. bonor. Caſtrenſ. conſ. 3. num. 2. lib. 2.* &

fuit dictum *in cauſa Neapolitana Beneficij* 24.
Aprilis 1611. *coram R.P.D. meo Caualerio*.
Non obſtat, quod dicebatur, creditum D.
Virginiæ eſſe clarum, & liquidum prouenjens
3 ex inſtrumento concordiæ, & quod propte-
rea ſit admittenda compenſatio, quæ, vbi cre-
ditum eſt liquidum, admittitur etiam in exe-
cutione rei iudicatæ, *per text. in l. 2. & ibi Doct.*
C. de compenſ. cum alijs allegatis. Quia quoad
partitas ſupra deductas non appareret fuiſſe
hactenus factam declarationem arbitrorum,
& liquidationem, & propterea creditum nul-
4 lo modo poteſt dici liquidum, & clarum, ma-
ximè quod ad iſtum effectum ſufficit, quod
D. Bernardina illas neget, cum per ſolam ne-
gationẽ res efficiatur dubia, *l. poſt rem, & ibi Bart.*
in princ. ff. de tranſact. l. 3. C. quibus ad libert. pro-
clam. non liceat, gloſſ. in cap. 1. verb. conſeruatores,
de offic. deleg. in 6. nec dicitur clara, niſi per con-
5 feſſionem partis, vel per rem iudicatam, *Rot.*
dec. 3. de reſtit. ſpoliat. in nou. & fuit dictum *in cau-*
ſa Seguntina fructuum 12. Februarij 1610. coram
me.

Quouerò ad cenſum ſcutorum 1025. quem
in eadem concordia D. Bernardina in ſe ac-
collauit cum promiſſione de ſoluendo fructus
6 in poſterum decurrendos, pariter non conſtat
quod ab illo tempore citrà fuerint ab ipſa D.
Virginia aliqui fructus ſoluti, & quatenus
conſtaret, pro parte D. Bernardinæ admittitur
faciendam eſſe compenſationem.

Ad illud verò, quod dicebatur exceptio-
nem D. Virginiæ oriri ex eodem Inſtrumen-
to concordiæ, in quo ſe fundat D. Bernardi-
7 na, placuit Dominis reſponſio, quod imò
deciſio facta ſuper manutentione pro D. Ber-
nardina non eſt fundata in Inſtrumento con-
cordiæ, ſed potius in nudo facto exactionum,
quæ ab ipſa, vel ab eius Procuratore factæ
fuerunt.

Et ità deciſum &c.

Aliæ deciſiones referuntur ſupra poſt dec. 201.

ADNOTATIO.

De compenſatione, & quod illa admittatur vbi
creditum, quod opponitur compenſabile eſt
8 clarum, & liquidum, ac è conuerſo reijcia-
tur quando illud eſt dubium, tradit *Rot. deciſ.*
368. num. 29. & deciſ. 370. num. 1. & ſeqq. part. 17.
rec. nam creditum quod requirit altiorem in-
daginem non eſt compenſabile *Roman. conſ. 76.*
num. 1. verſ. quoad tertium, Vbald. dec. 193. num. 10.
prope fin. & in ſpecie ad effectum manutentio-
nis *Poſth. de manut. obſeru. 65. num. 4. & ſeq.*

Quodque illa opponi poſſit in omni loco,
& tempore *Graſſ. de except. except. 16. per tot.*

Poſt ſententiam in iudicatum tranſactam
Afflict. dec. 121. num. 1. & 3. & ibi Vrſell. num. 4. &
ſeqq. Surd. deciſ. 191. num. 7. & ſeqq. Gregor. deciſ.
343. num. 2.

Et poſt ſuſceptum terminum ad ſoluendũ
Rota apud Marcheſan. de commiſſ. part. 1. fol. 777.

Generalis eſt regula, quod exceptiones re-
9 quirentes altiorem indaginem in iudicio ma-
nutentionis non admittantur *Poſth. de manut.*
obſeru. 42. num. 68. Rota poſt eum deciſ. 101. num. 2.
& millies in hoc opere fuit replicatum.

BRIXIEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 4. Febru. 1613.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria ex quibus negetur, vel concedatur in beneficialibus; Conſenſus præſtitus in reſignatione quando cenſeatur ratificatus: Quæ requirantur pro valida ratificatione.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in beneficialibus non conceditur ſine fumo, & num. 7.*
2 *Remiſſoria denegatur, quando articuli ſunt irreleuantes.*
3 *Conſenſus præſtitus in reſignatione quando dicatur approbatus, vel ratificatus, & n. 4.*
5 *Ratificari non poteſt id, quod ignoratur, nec vnquã inducitur ratificatio, niſi ratificans habeat plenam notitiam actus, & qualitatum illius, & nu. 8.*
6 *In iudicio poſſeſſorio ſufficit, quod reſeruationis validitas ſit turbida.*

DECISIO CCXCIX.

DIxerunt Domini, Virginio non eſſe
dandam remiſſoriam, quia non ſolum
1 non datur fumus, ſine quo in beneficialibus
non conceditur remiſſoria, *Put. dec. 366. num.*
7. lib. 2. & fuit dictum *in cauſa Vlixbonen. Quar-*
tanariæ coram Paleotto, vt in dec. relat. inter impreſſ.
diuerſ. 078. in fin. part. 3. lib. 3. verum etiam arti-
2 culi ſunt omninò irreleuantes, quo caſu paſ-
ſim denegatur, *Verall. deciſ. 32. par. 2. & deciſ. 66.*
part. 3.

Irreleuantia autem viſa fuit clara, quia ad
probandum, quod D. Iulius ratificauerit reſi-
gnationem expeditam vigore ſecundi conſen-
3 ſus inualidi iuxtà reſolutiones in hac cauſa
factas, articulatur principaliter, quod Virgi-
nius cepit poſſeſſionem Parochialis de con-
ſenſu, & voluntate Iulij reſignantis, prout
in articulis ex pluribus actibus deducitur, ſed
tamen id non ſufficit, quia cùm Iulius potue-
rit credere expeditionem reſignationis fuiſſe
4 factam vigore primi conſenſus validi ad pro-
bandam ratificationem, quæ nouum manda-
tum inducere potuerit, iuxtà regulam *cap. ra-*
tihabitionem, de regul. iur. in 6. deberet neceſſariò
probari, quod Iulius habuerit ſcientiam de
primo conſenſu extincto, & quod reſignatio
fuerit expedita vigore ſecundi conſenſus inua-
5 lidi, cum alias id, quod ignoratur ratificari
non poſſit, *Pariſ. conſ. 47. num. 97. lib. 1.* nec in-
ducatur ratificatio, niſi ratificans habeat ple-
nam notitiam actus, & qualitatum illius, *Put.*
dec. 397. num. 3. & ſeq. lib. 2. Gabr. conſ. 62. num. 27.
lib. 2.

Præterea pro irreleuantia fuit conſideratũ,
6 quod gratia Virginij eſt ſubreptitia, & in hoc
iudicio poſſeſſorio ſufficit, quod reſignatio-
nis

nis validitas ſit turbida, vt fuit latè deductum *in deciſionibus in hac cauſa factis*: quo caſu, ne Virginius diutius in ſpolio confoueatur, eo facilius remiſſoria viſa fuit deneganda, iuxta *dec. Caſſad. 2. de dilat.* quam *Rota* ſæpius ſecuta fuit.

Supra poſt deciſ. 287. referuntur alia deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

De remiſſoria deneganda attentanti, vel ſpoliatori, & difficiliter, vel ſub certis conditioni-
7 bus concedenda in cauſis beneficialibus faciunt deducta *poſt dec. 85. 175. & alibi.*

Quotidiana eſt concluſio, quod ratificatio
8 actus nulli non ſit admittenda, niſi conſtet, quod ratificans habuerit diſtinctam notitiam omnium nullitatum tam facti, quàm iuris *dec. 180. num. 2. par. 8. 400. num. 22. & 443. num. 21. par. 14. & 352. num. 20. par. 17. rec. Senogalien. fideic. 30. Apr. 1677. cor. Rev. Bourlemont.*

CIVITATIS CASTELLI BENEFICII.

Ven. 8. Febr. 1613.

ARGVMENTVM.

Agitur de manutentione danda Beneficiato poſſidenti de tempore motæ litis, & ex quibus talis poſſeſſio dicatur probata.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio pro manutentione danda Beneficiato ex quibus dicatur probata, & nu. 4.*

2 *Poſſeſſor anterior beneficij non priuatur ab Epiſcopo ſua poſſeſſione ex cauſa vnionis de illo factæ quamuis alteri conceſſerit immiſſionem, niſi in eo iudicio ſit citatus.*

3 *Poſſeſſori, qui non habuit ſe pro ſpoliato, datur manutentio, ſi iudex nulliter proceſſit alterum immittendo, & num. 5.*

DECISIO CCC.

PRo Abbate Florentino informante fuit dictum, ei dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſione beneficij, de quo agitur, teſtes enim pro eius parte examinati probant poſſeſſionem de tempore motæ litis, & anteà per annos 40. & vltra, & reddunt rationem, quia ſunt de dicta Abbatia, vel de
1 locis vicinis, & viderunt ſemper de dicto tempore Abbatem poſſediſſe huiuſmodi beneficium, & deponunt etiam de publica voce, & fama, quæ probatio abſque dubio eſt ſufficiens in hoc ſummariſſimo abſque eo, quod doceatur de aliquo titulo, vt tenuit *Rota in cauſa Bononien. iuriſdictionis 1. Febr. 1574 coram bo. me. Card. Lancellotto, vt in dec. relat. inter impreſſ. diuerſ. 595. num. 1. part. 1. & in cauſa Parmen. Prioratus 20. Iunij 1594. coram bo. me. Pacen.*

Nec obſtare, quod Ioannes fuerit ab Epiſcopo immiſſus in poſſeſſionem iſtius benefi-
2 cij tanquam vniti Rectoriæ loci Podij, de qua fuerat ab eodem Epiſcopo prouiſus, quia cum Abbas illud tunc poſſideret, & per multos annos anteà poſſederit, non potuit per Epiſcopum validè procedi ad immiſſionem, non citato dicto Abbate poſſeſſore *cap. licet Epiſcopus de præbend. in 6. Dec. conſ. 191. num. 9.* &
3 conſequenter tanquam nulliter procedens, non priuauit Abbatem, qui cum non habuerit ſe pro ſpoliato, benè poteſt petere manutentionem iuxta *deciſ. Put. 419. lib. 2.* quam *Rota* pluries ſecuta fuit.

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

De probanda poſſeſſione per teſtes agitur *ſupra deciſ. 259.* & quod in iudicio manutentionis non admittatur quæſtio tituli pariter *ſupra poſt dec. 79. & alibi ſæpius.*

Cæterum teſtes deponentes aliquem poſſi-
4 dere, vel retinere probant poſſeſſionem *Thomat. dec. 133. num. 5. Poſth. de manut. obſeru. 26. num. 8. & Rot. poſt eum dec. 243. num. 3. Vbald. dec. 7. num. 1. & 7. & dec. 133. nu. 5.*

Vel ſi deponant de publica voce, & fama *Vbald. dec. 133. nu. 4.*

Probata autem poſſeſſione per teſtes con-
5 ceditur manutentio etiam in beneficialibus *Poſth. de manut. obſeru. 73. nu. 117.*

LVCANA BONORVM.

Lunæ 11. Febr. 1613.

ARGVMENTVM.

Alienatio rei Eccleſiæ requirit ſolemnitatem, & cauſam, & pro cauſa conſideratur, vel neceſſitas, vel vtilitas, nec vtilitas dicitur adeſſe ſi alienentur bona habita fide de effectibus ſibi correſpectiuè aſſignandis, & plura alia de hac materia.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rei Eccleſiæ vt ſit valida, requiruntur copulatiuè ſolemnitas, & cauſa, & nu. 9.*

2 *Alienatio rei Eccleſiæ facta vltra facultatem conceſſam eſt nulla.*

3 *Alienatio rei Eccleſiæ, vbi fuit effectuata ſpatio 30. annorum, præſumuntur omnia ſolemnia interueniſſe.*

Fallit vbi ex tenore inſtrumenti apparet fuiſſe exceſſum in facultate alienandi, eodem nu. 3.

4 *Cauſa pro ſuſtinenda alienatione rei Eccleſiæ eſt, vel neceſſitas, vel euidens vtilitas, & num. 10.*

Vtilitas pro validitate alienationis rei Eccleſiæ debet eſſe clara, & indubitata, eodem numer. 4. ac 10.

5 *Alienatio rei Eccleſiæ non dicitur vtilis, vbi Eccleſia dimittit bona propria habita fide de effectibus ſibi correſpectiuè aſſignandis.*

Vtilius eſt incumbere rei, quam actioni, dicto numer. 4.

6 *Alienatio rei Eccleſiæ non dicitur vtilis, vbi Eccleſia recipit tantum, quantum dimittit.*

7 *Alienatio rei Eccleſiæ facta per Rectorem in conſanguineum, præſumitur facta in fraudem.*

8 *Alienatio rei Eccleſiæ factæ abſque cauſa, & ſolemnitate non ſuſtinetur ex eo, quod res alienata fuerit eodem tempore acquiſita Eccleſiæ, quia ſufficit, quod momento temporis fuerit in eius dominio.*

11 *Requiſita adhibenda in alienatione bonorum ad Regulares ſpectantium.*

DECISIO CCCI.

Eſt part. 2. rec. deciſ. 430.

Cæteræ iſtius cauſæ deciſiones referuntur ſupra poſt dec. 19.

ADNOTATIO.

Duo requiruntur ad validitatem alienationis bonorum Eccleſiæ, cauſa ſcilicet, & ſolemnita-
9 tes, quorum deficiente alterutro corruit alienatio *Franciſcus Antonius Coſta conſ.70.num.1. & ſeqq. vbi Add. & habetur ſupra poſt deciſ. 36.63. & 153.*

Cauſa vero reſultat, vel ex neceſſitate, vel
10 ex vtilitate cum hac differentia, quod in hoc caſu vtilitatis ea non ſufficit de tempore alienationis, ſed debet durare etiam in futurum, in illo verò neceſſitatis ſufficit neceſſitas de tempore alienationis *Coſt.d. conſ. 70. num.8. & ſeqq.*

Requiſita ad validitatem alienationis bo-
11 norum Eccleſiæ Regularis *vide apud Coſt. dict. conſ.70.nu.26.& ſeqq.*

Eccleſia Regularis quando obligari poſſit ex cauſa mutui per eius Priorem, ſeu Abbatem ſuſcepti, diſcutit *Rota deciſ. 42. & 227.par. 15.rec.*

FOROLIVIEN. FIDEICOMMISSI.

Lunæ 11. Febr. 1613.

ARGVMENTVM.

De probatione poſſeſſionis certi prædij, & illius identitatis nonnulla notanda, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Identitas confinium probatur per duas demonſtrationes.*

2 *Teſtes dicentes, aliquem poſſediſſe Vineam vſque ad tempus mortis, plenè probant illius poſſeſſionem.*

3 *Poſſeſſio probatur leuioribus probationibus, & etiā indicijs, & coniecturis, quando agitur de concedendo mandatum de manutenendo.*

4 *Teſtibus pluribus, & plus informatis magis creditur, quàm numero minoribus, & minus informatis, & num.11.*

5 *Poſſeſſio bonorum an probetur ex libro Cataſtri, & num. 6.*

7 *De probanda identitate rei, perſonæ, factorum, & aliorum, qui agant, & quomodo identitas dicatur probata, ibidem, & num.8. vbi de fideicommiſſario, & nu.9. cum ſeq.*

DECISIO CCCII.

Eſt part. 1. rec. deciſ. 459.

Referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ ſupra poſt dec.131.

ADNOTATIO.

7 De identitate rei, perſonarum, actionum, aliorumque ſimilium *vide Mareſcott. var. lib. 1.cap. 12. Farinac. in fragment. part. 2. verb. identitas.*

Bonorum identitas eſt plene, & concluden-
8 ter probanda per fideicommiſſarium antequā mittatur in poſſeſſionem bonorum fideicommiſſi *Peregr. de fideicom. ar.44. num. 1. Mareſcott. d.cap.12.num.7 & ſeqq. deciſ.684.num. 1.part.1.& deciſ.391.num.8.part. 2. rec. & infra dec. 449.*

Probatur autem verificando locum cum
9 duobus confinibus *Peregr.d.art.44.num.54. Coccin.deciſ.120.num.5. Vbald.deciſ.266.nu.8. & ſeqq. dec.185.par.10.rec.& paſſim.*

Item probatur per teſtes enunciantes duas
10 demonſtrationes, ſeu qualitates, licèt dicant ſe non habere notitiam omnium confinium, ſed aliquorum tantum *Gregor.deciſ.78.num.5.6. & 10.* ac etiam per identitatem loci cum vno confine *dec.25.num.13.poſt Poſth.de manut.*

Ad materiam, & quod huiuſmodi identitas per fideicommiſſariū probari poſſit etiam præſumptiuè, & coniecturaliter *deciſ.149.par. 17.rec.*

Teſtes numero plures in concurſu præfe-
11 runtur *deciſ.158.num.6.& deciſ.170.num. 4. poſt eundem Poſth. Gregor.deciſ. 249. num.4.* ac magis informati, & de facto proprio deponentes *Thomat.deciſ.184.num.12.& ſeqq.d.deciſ. 170.nu. 5.deciſ.189.num.2.par.2.rec.ſupra dec.13.*

TOLETANA CONFRATERNITATVM DE PASTRANA.

Lunæ 11. Febr. 1613.

ARGVMENTVM.

Ex Summario ſumitur Argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia Rotalis valida eſt confirmanda, & ex quibus dicatur talis.*

2 *Sententiæ iuſtitia deſumitur ex deciſione facta in cauſa.*

3 *Extrema neceſſaria in iudicio ſpolij quæ ſint, & numer. 6.*

4 Poſ-

Digitized by Google

4 *Poſſeſſio, vel quaſi non acquiritur ex actibus facultatiuis, & num. 7.*
5 *Quomodo procedat iſta concluſio.*

DECISIO CCCIII. la 1.

PRo Confraternitatibus informantibus dixerunt Domini, Sententiam Rotalem eſſe confirmandam, quia de eius validitate
1 viſum fuit ſatis conſtare ex reuolutione proceſſus, ex quo apparet fuiſſe latam ſeruatis ſeruandis præcedente citatione, mandato procuræ, & in vim ſpecialis commiſſionis, per quam ſtante clauſula *quam, & quas* in ea appoſita, cenſetur commiſſa etiam iſta cauſa ſpolij, vt fuit firmatum *in deciſione in hac cauſa facta ſub die 2. Decembris* 1611. *coram R.P.D. meo Vbaldo.*

Iuſtitia verò clara colligitur *ex eadem deciſio-*
2 *ne*, in qua firmatum fuit, conſtare de primo, & ſecundo extremo, prout requiritur in ſpolio, ex teſtibus deponentibus de quaſi poſſeſſione Confratrum Oppidi de Paſtrana reci-
3 piendi ornamenta neceſſaria pro diuinis officijs celebrandis, ac vſum Campanarum à Collegiata dicti loci, & quod in dicta quaſi poſſeſſione fuerunt per Capitulares perturbati, quod etiam probatur ex ſubſtentatione litis.

Nec obſtare, quod ornamenta per Collegiatam fuerint data iſtis Confratribus ex mera
4 facultate, ideoque nulla fuerit ipſis quæſita poſſeſſio, maximè quod in Eccleſijs ſolent paſſim ex mera facultate dari ornamenta ad diuina officia celebranda: quia placuit reſponſio, quod in actibus promiſcuis, qui ſolent
5 fieri aliquando ratione facultatis, aliquando ratione iuris, ex multitudine actuum excluditur præſumptio facultatis, *Rip. in cap. cum Eccleſia Sutrina num. 55. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* Vndè cum in caſu iſto Confraternitates ſint fundatæ in iſta Eccleſia cum onere celebrandi, & Confratres reperiantur in dicta quaſi poſſeſſione ſpatio 40. annorum, vt deponunt teſtes, magna oritur præſumptio, quod ab initio actum fuerit, vt iſtis vterentur.

Et ita deciſum, &c.

Non reperitur in hac cauſa alia deciſ. impreſſa niſi 360. *par.* 1. *rec.*

ADNOTATIO.

6 Extrema probanda in ſpolio *vide ſupra deciſ.* 51. & ad rem huius deciſionis facit *dec.* 311. *nu.* 4. *& ſeqq poſt Poſth. de manut.*

De poſſeſſione facultatiua aliquid dictum eſt *ſupra poſt dec.* 104. *&* 162.

Concluſio hic tradita, quod actus facultatiui non ſint cenſendi, ſed geſti iure proprio
7 ob eorum multiplicitatem adducitur *in deciſ.* 139. *erga fin. par.* 17. *rec. & in materia vide Poſth. de manut. obſeru.* 54. *per tot. Merlin. dec.* 593. *ac in præallegatis dec.* 104. *&* 162.

ROMANA SPOLII DOMVS.

Veneris 16. Febr. 1613.

DECISIO CCCIII. la 2.

Eſt deciſ. 35. *poſt Mangil. de ſubhaſt.*

Hæc deciſio deficit in alijs corollarijs, & notabiliter firmat, quod pupillo legitimus Curator dari non poſſit niſi citatis illius agnatis, & proximioribus.

CONSTANTIEN. IVRISDICTIONIS.

Veneris 1. Martij 1613.

ARGVMENTVM.

Hic agitur de immemorabili, illiuſque requiſitis, & quomodo iſta probentur per teſtes in materia iuriſdictionis.

SVMMARIVM.

1 *Requiſita immemorabilis quomodo probentur ex dictis teſtium, & nu. 3. 4. ac ſeqq.*
2 *Teſtes, qui non benè deponunt de requiſitis immemorabilis deſeruiunt tamen pro adminiculo ad illius probationem.*
3 *Immemorabilis per teſtes probatur, licet formaliter non exprimant requiſita, ſi ex verbis æquipollentibus colligantur.*
4 *Præſumptio reſultans ex immemorabili eſt iuris, & de iure.*

DECISIO CCCIV.

IN hac cauſa multæ, & diuerſæ probationes allatæ fuerunt tàm pro parte D. Epiſcopi Conſtantien. quàm pro parte D. Abbatis Sancti Galli, ex quibus cum non poſſit ità facile veritas haberi, viſum fuit diſtinctè procedendum eſſe, prout etiam qualitas negocij exigit, & in primis videre de probationibus Abbatis, vnde de ordine Rotæ dedi dubium, (circumſcriptis pro nunc probationibus D. Epiſcopi) an ex probationibus D. Abbatis conſtet ad ipſum ſpectare iuriſdictionem Eccleſiaſticam ciuilem, & criminalem in locis, de quibus agitur, quo ſupradicta die propoſito, Domini propter varias exceptiones oppoſitas tàm contra iura, quàm contra teſtes non potuerunt ita præciſè ad dubium reſpondere, ſed tantum dixerunt teſtes in dicto probare, Abbates Sancti Galli ab immemorabili tempore exercuiſſe dictam iuriſdictionem ciuilem, & criminalem in quibuſcumque perſonis Eccleſiaſticis, & in omnibus locis dominio temporali Abbatiæ ſubiectis, & præciſè ponderabant depoſitiones tertii, quarti, & quinti teſtium *in Summario num.* 5. qui ſuper ſecundo, & tertio probant dictam iuriſdictionem penes Abbates pro tempore ſpatio 40. annorum,

&

& vltra de viſu, & auditu à maioribus, abſq;
1 eo quod nec ipſi teſtes nec eorum maiores audiuerint, vel viderint aliquid in contrarium & de publica voce, & fama, iuxta requiſita per gloſ. communiter receptam *in cap. 1. verb. memoria vbi Archid. Gemin. Franch. & alij de præſcript. in 6. Couar. in reg. poſſeſſor part. 2. §. 3. ſub num. 7.*

Et cum prædictis teſtibus concurrunt etiam depoſitiones aliorum teſtium tàm pro parte
2 D. Abbatis quàm pro parte D. Epiſcopi examinatorum in eodem *Summario num. 5. & 6.* quorum aliqui licet non ſatis benè concluderent ſupradicta omnia requiſita *per gloſ. in d. cap. 1. de præſcript. in 6.* benè tamen videbantur poſſe deſeruire ad adminiculandam depoſitionem ſupradictorum trium teſtium *ad not. per gloſ. in l. 3. in verb. numerus, & ibi Doct. ff. de teſtib.* cum alijs latè adductis *per Gabr. concluſ. 6. nu. 1. de teſtib.*

Nec releuare viſum fuit, quod quartus teſtis deponat publice audiuiſſe à maioribus, nec aliter deponat de publica voce, & fama per verbum *fuit, & eſt*: Nàm, vltra quod remanent alij ſupradicti, qui huiuſmodi immemorabilem quaſi poſſeſſionem cum omnibus requiſitis in dicto benè concludunt, fuit etiam reſponſum quod dictus quartus teſtis
3 ſuper eodem ſecundo in fine, ſubdit ea, quæ ipſe depoſuit fuiſſe publica, & notoria, & ſingula audiuiſſe ab omnibus, & ferè à toto Populo, quæ verba tanquam æquipollentia abſque dubio ſuffragantur, ad tradita per *Bart. in l. Celſus num. 25. & ibi Aquen. num. 51. & Balb. in vltima part ſub num. 10. ff. de vſucap.*

Et ita &c.

Plures deciſiones in hac cauſa emanaſse colligitur ex dec. 324. part. 1. recent. ſed impreſsæ non reperiuntur.

ADNOTATIO.

Requiſita *gl. in cap. 1. de præſcript. in 6.* ad probandam immemorabilem excutiuntur *per Tho-*
4 *mas. deciſ. 131. num. 20. & ſeqq. coram Eminentiſs. Ottbob. deciſ. 159. num. 4. & 7. in deciſ. 96. num. 14. par. 17. rec. & ſupra dec. 166.*

5 Quomodo autem de ea deponere debeant teſtes *vide Gregor. dec. 252. numer. 3. & ibi Add. num. 15.*

Probatur per duos teſtes deponentes cum
6 præfatis requiſitis *Felin. conſ. 2. num. 38. Ioſeph. Ramon. conſ. 87. num. 9. deciſ. 250. num. 1. part. 4. to. 1. rec.* maximè accedentibus adminiculis *deciſ. 405. nu. 6. par. 4. rec.*

Præſumptio autem tituli de mundo melioris ex immemorabili reſultans eſt iuris, & de
7 iure, & non admittit probationem in contrarium *Sperell. deciſ. 37. num. 15. Valenzuel. conſ. 8. num. 13. conſ. 79. num. 92. & conſ. 146. num. 29. & ſeq.*

LEODIEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 4. Martij 1613.

ARGVMENTVM.

An contra poſſeſſorē poſſit fieri ſequeſtrum, & quando priuilegium cenſeatur ex Conſtitutione reuocatum.

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtrum contra poſſeſſorem ſicut fieri non poteſt, ita factum reuocatur.*
2 *Priuilegium quando dicatur reuocatum Conſtitutione poſtea emanata, & nu. 3. cum ſeqq.*
6 *Conciliatur hæc deciſio cum alia, quæ videtur contraria.*

DECISIO CCCV.

Penès Poſth. de manut. dec. 454.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 232.

ADNOTATIO.

Vbi requiritur derogatio ſpecialis, ampliſsimæ, & generales clauſulæ non ſufficiunt *deciſ. 292. num. 5. par. 12. rec.*

De clauſula *non obſtantibus* latè agit *Duran. diſcurſ. 285. vbi ſignanter num. 61.* quod illa tollit omnia ea quæ alias obſtare poſſent diſpoſitioni, idemque *Rota coram Coccin. dec. 1059. numer. 41. deciſ. 1591. la ſeconda numer. 10. & deciſ. 1680. numer. 91. Dunoz. iun. deciſ. 156. nu. 4. & in recent. deciſ. 500. numer. 15. par. 1. & dec. 333. nu. 4. par. 6.*

Adimit hæc clauſula ius tertij non minus acſi fuiſſet dictum *de plenitudine poteſtatis & ex certa ſcientia, deciſ. 93. numer. 28. part. 10. rec. & in Bonon. fideicommiſſi de Poetis 13. Martij & 22. Iunij 1676. coram R. P. D. Rondinino* nam in ore eius, qui derogare poteſt, verba huiuſmodi important omnimodam ſublationem legum, ſtatutorum, & priuilegiorum licet non exprimantur *infra dec. 392.*

Satis autem eſt quod conſtet de intentione Papæ derogare volentis priuilegijs ac diſpoſi-
4 tionibus facientibus in contrarium licèt de eis ſpecialis mentio non fiat, & quibuſcumque verbis vtatur *Barboſ. de clauſul. clauſul. 33. dec. 5. nu. 4. par. 14. rec.*

De clauſulis derogatorijs ac de derogato-
5 rijs derogatoriarum *vide Barboſ. eod. tract. clauſ. 43.*

Noua Conſtitutio cum clauſulis ordinarijs
6 non adimit antiquam continentem clauſulas derogatorias *Eminentiſs. Ottbob. deciſ. 46. num. 5. & ſeqq.*

Allegatur hæc deciſio *per Poſth. de manut. obſeru. 75. nu. 16. & 20. & infra dec. 702.*

BO-

by Google

BONONIEN. DE CAPACELLIS.

Veneris 8. Martij 1613.

ARGVMENTVM.

Proximiores quando ſunt vocati in fideicommiſſo, an cenſeantur vocati proximiores vltimi grauati decedentis, an verò proximiores ipſius teſtatoris grauantis.

SVMMARIVM.

1 *Maſculus ex fœminis natus ſuccedit in fideicommiſſo, quando à teſtatore fuit vocatus, & numer. 2.*

3 *Proximiores vbi ſunt vocati in fideicommiſſo, an attendatur proximitas vltimi grauati decedentis, an vero teſtatoris, & nu. 4. 9. & ſeqq.*

4 *Teſtatoris voluntas, cui lex non reſiſtit, eſt omninò ſeruanda.*

5 *Teſtatoris coniecturata voluntas habetur pro expreſſa.*

6 *Teſtamenti vna pars declarat aliam.*

7 *Succeſſionis ordo non attenditur, quando conſtat de contraria voluntate teſtatoris.*

8 *Extenſio de vno caſu ad alium fieri non poteſt maxime in fideicommiſſis.*

DECISIO CCCVI.

Eſt part. 1. recent. deciſ. 460.

Super teſtamento Hieronymi Capacelli, de quo hic fit mentio, emanauit deciſ. 162. Caualerij, quæ eſt apud Giouagnon. conſ. 40. numer. 17. lib. 1. & in hac ipſa cauſa ſunt infra deciſ. 335. (quæ eſt 510. part. 1. recent. & apud Giouagnon. d. conſ. 62. nu. 27.) 368. (quæ eſt 566. part. 1. recent. & apud Giouagnon. dicto conſ. 62. numer. 32.) 388. (quæ eſt apud Giouagnon. d. conſ. 62. numer. 39.) 426. (quæ eſt 627. part. 2. recent. & apud Giouagnon. eodem conſ. 62. numer. 43.) deindeque cauſa fuit commiſſa Martino Andreæ, coram quo pariter emanarunt quamplures deciſiones, & ſunt int. eius impreſſ. 44. 77. & 93. quarum prima eſt 710. part. 3. & ſecunda 278. part. 4. tom. 1. recent. ac etiam emanauit alia deciſio quæ eſt 646. part. 4. tom. 1. recent.

Inſuper occaſione tranſactionis initæ inter vocatos in eodem teſtamento, ac deinde per vnam ex partibus impugnata prodierunt pariter Rotales deciſiones, quarum duæ coram S. M. Innocentio ſunt infra 354. & 432. & earum prima eſt int. recent. part. 1. dec. 539. & alia coram Andrea, quæ eſt inter eius impreſſas 58.

ADNOTATIO.

Celeberrima quæſtio vtrum attendenda ſit proximitas grauantis, vel potius grauati late agi-
9 tata per *Peregr. de fideicom. art. 20. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 484. Gratian. diſcept. 493. num. 13. & ſeqq. Amat. Panormit. reſolut. 10. numer. 1. & ſeqq. Cyriac. controuerſ. 269. numer. 1. & ſeqq.* ho-
10 die fauore proximiorum grauati regulariter reſoluitur, *Peregrin. d. ar. 20. numer. 2. Fuſar. d. quæſt. 484. num. 10. & ſeqq. Cyriac. controuerſ. 414. num. 9. Bellon. iun. de iur. accreſc. cap. 5. quæſt. 56. num. 1. Amat. d. reſolut. 10. num. 2. Gratian. d. diſcept. 493. num. 18. Molin. de rit. nupt. lib. 3. quæſt. 34. num. 33. Cirocch. diſcept. 25. num. 13. & diſcept. 26. num. 9. Bonden. collectat. 41. num. 9.* vt Rota ſæpius dixit, & ſignanter *coram Em. Otthob. deciſ. 21. & 30.* vbi quod hæc eſt opinio Rotæ perpetua, & quod de ea non licet amplius dubitare, *in deciſ. 69. part. 17. recent. ſupponitur in Bonon. Fideicommiſſi Caroli de Pepulis 14. Ian. 1678. cor. R. P. D. Rondinino.*

Sed pluries limitatur, & ſignanter quando
11 contrariæ concurrunt coniecturæ, vt hic, & comprobat relata hac deciſione *Vrſell. concluſ. 84. num. 71. prope fin. Rota deciſ. 510. numer. 2. part. 1. & deciſ. 627. num. 4. part. 2. recent. Merlin. deciſ. 520. num. 3. & infra deciſ. 426.* quando fit
12 tranſitus de vna in aliam lineam *Venturin. conſ. 25. numer. 184. & ſeqq. Tondut. quæſt. ciuil. part. 2. cap. 112. num. 13. Milius allegat. 25. num. 25. Roias deciſ. 234. num 5. & ſeq. deciſ. 693. part. 1. & 523. part. 2. deciſ. 519. num. 15. & ſeqq part. 5. tom. 1.* vbi concluſio declaratur, & intelligi-
13 tur, *& deciſ. 226. num. 4. part. 9. recent.* quando tractatur de ſuccedendo virtute ſubſtitutionis conceptæ in caſu alienationis *Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 8. tit. 12. num. 31.* vel quando agitur de fideicommiſſo particulari concepto ad inſtar primogenituræ *Surd. conſ. 241. num. 17. lib. 1. Menoch. conſ. 957. num. 15. & ſeqq.*

Cæterum quia materies huius quæſtionis eſt nimis ampla, & requireret integrum tomum, non poteſt ſub ſimplici adnotatione reſtringi.

FANEN. SALVIANI.

Ven. 8. Martij 1613.

ARGVMENTVM.

Donatio propter nuptias cum conditione, *dummodo ſibi nubat* &c. an ſit ſponſalitia largitas, & an ſoluto matrimonio reuertatur ad virum, vel ad eius hæredes, an ad vxorem, vel eius hæredes ſpectet.

SVMMARIVM.

1 *Differentia inter donationē propter nuptias, & ſponſalitiam largitatem circa illius reuerſionem, ſi ſoluatur matrimonium, & num. 4. 5. & ſeqq.*

2 *Donatio propter nuptias ſoluto matrimonio reuertitur ad virum, & eius hæredes.*

3 *Quando cenſendum ſit, & ex quibus dici debeat, virum voluiſſe potius facere donationem propter nuptias, quam ſponſalitiam largitatem.*

4 *Donatio propter nuptias hodie non eſt amplius in vſu.*

5 *Augmentum dotis quando dicatur factum correſpectiuè ad dotem.*

DECISIO CCCVII.

Penès Fenzon. deciſ. 135.

Sunt in hac cauſa coram Gregor. deciſ. 491. *&* 563. *quarum prima eſt etiam inter recent.* 324. *par.* 2. *& poſt Pacific. de ſalu. interd. deciſ.* 98. *& infra deciſ.* 598. *&* 619. *quarum prima eſt int. rec. dec.* 638. *part.* 4.

ADNOTATIO.

Recte hic agitur de differentia, quæ eſt inter donationem propter nuptias, & ſponſalitiam largitatem, vt primo caſu quando ſcilicet agi-
7 tur de donatione propter nuptias, poſt mortem vi bona reuertantur ad illius hæredes, quod etiam dixit *Gratian. diſcept.* 498. *num.* 37. *& ſeqq. Gregor. deciſ.* 563. *Rota coram Duran. dec.* 129. *num.* 5. *& habetur ſupra deciſ.* 289. *& infra deciſ.* 619. cum bona donata dicantur quędam dos viro conſtituta pro maiori cautione mulieris, vt relata hac noſtra deciſione ratiocinatur *Coccin. dec.* 1494.

Secundo verò caſu, & vbi verſamur in ſponſalitia largitate bona libere ad vxorē per-
8 tinent, & de illis vxor ad libitum poteſt diſponere *Surd. conſ.* 164. *num.* 17. *Theſaur. inn. qq. Forenſ. quæſt.* 9. *num.* 2. *& ſeqq. Thomat dec.* 67 *num.* 31.

Subtiliter quoque hic plures ponderantur
9 facti circumſtantiæ ad contradiſtinguendam donationem propter nuptias à ſponſalitia largitate.

De ſponſalitia largitate agit *Rota coram Ar-*
10 *guel. deciſ.* 67. *& coram Duran. d. deciſ.* 129. *quæ eſt* 138. *part.* 5. *rec.*

Et de donatione propter nuptias *Paitell. ex-*
11 *pedit. ciuil.* 12. *num.* 34. *& ſeqq. & in annot. nu.* 21. *& ſeqq.*

Allegatur hæc deciſio *coram Gregor. dec.* 491. *&* 563. *& hic Add. Fenzon. ad Stat. Vrb. cap.* 150. *lib.* 1. *numer.* 55. *Gratian diſcept.* 498. *num.* 51. *& ſeqq. coram Coccin. deciſ.* 1494. *& infra deciſ.* 598. *&* 619.

HISPALEN. PRÆHEMINENTIARVM.

Veneris 15. *Martij* 1613.

ARGVMENTVM.

Subreptio non cadit in his, quæ iuris ſunt, nec conſiderabilis eſt, quando non exprimitur aliquid, quod poſſet mouere Papam ad facilius, vel difficilius concedendam gratiam. De vi clauſulæ, *Non obſtantibus*, & clauſulæ, *Quorum tenores*.

SVMMARIVM.

1 *Proœmium denotat mentem, et animum diſponentis.*
2 *Indecorum eſt, vt ſuperior inferiori miniſtret in celebratione miſſarum, et num.* 4.
Subreptio non cadit in his, quæ iuris ſunt d. num. 2. *ac* 6.
3 *Subreptio tunc conſiderabilis eſt, quando non exprimitur aliquid, quod poſſet mouere Papam ad facilius, vel difficilius concedendam gratiam.*
5 *Clauſula,* Quorum tenores, *operatur expreſſionem ſpecificam omnium eorum, ad quæ refertur.*

DECISIO CCCVIII.

Eſt part. 1. *rec. deciſ.* 466.

Reliquæ huius cauſæ deciſiones referuntur ſupra poſt dec. 46.

ADNOTATIO.

Cōcluſio quod in his, quę iuris ſūt nō cadat ſubreptio ex optima ratione ponderata in noſtra
6 deciſione quod Princeps præſumatur habere omnia iura in ſcrinio pectoris firmatur etiam per *Gregor. deciſ.* 221. *num.* 8. *et ibi Add. num.* 12. *et in dec.* 73. *nu.* 7. *par.* 14. *rec.*

MEDIOLANEN. DECIMARVM.

Lunæ 18. *Martij* 1613.

ARGVMENTVM.

Decimæ regulariter debentur integræ, & de omnibus fructibus, niſi in contrarium ſit conſuetudo, quæ tamen debet eſſe legitimè præſcripta, & quando talis conſuetudo dicatur legitimè præſcripta, & probata.

SVMMARIVM.

1 *Decimæ prædiales integræ debentur de omnibus fructibus, et nu.* 4.
2 *Decimæ ad quam rationem, et ex quibus fructibus ſolui debeant, attendenda eſt conſuetudo, dummodò fuerit legitimè præſcripta, et concludenter probata, et nu.* 4.
Conſuetudo ſoluendi decimas non integras, et non de omnibus fructibus vt dicatur legitime præſcripta, legitimeque probata, quæ requirantur, d. num. 2. *ac* 5.
3 *Decimæ, et primitiæ differunt inter ſe.*
4 *Decimæ quare ita dicantur.*
6 *Decima ſpiritualis eſt triplex, prædialis, quæ ſoluitur ex fructibus prædij, Perſonalis, quæ ſoluitur ex induſtria perſonæ, et mixta quæ ſoluitur de fructibus animalium.*

DECISIO CCCIX.

Eſt part. 1. *recent. deciſ.* 469.

Supra poſt deciſ. 366. *memorantur aliæ huius cauſæ deciſiones.*

ADNOTATIO.

Decimæ ita dicuntur, quia de decem ſoluitur vnum

4 vnum *deciſ. 474. nu. 1. par. 1. rec.* & debentur integrè de omnibus fructibus, ac de quacumque re vtilitatem reddente *dec. 180. nu. 12.* vbi allegatur *præſens deciſio par. 7. & dec. 64. nu. 9. par. 9. recent.*

De conſuetudine ſeruanda circa modum
5 percipiendi & ſoluendi decimas *Mareſcott. var. cap. 95. lib. 2. Thomat. dec. 131. num. 33. et ſeqq. Cenalet. dec. 77. et 107. dec. 333. num. 4. et ſeqq. part. 5. rec. in Nucerina decimarum relata ſupra poſt deciſ. 268. et in Cauallicen. Decimæ fani 22. Mar. 1677. coram R. P. D. Emerix* vbi quod valet conſuetudo non ſoluendi decimas de aliqua ſpecie, ſed ſi poſtmodum huiuſmodi ſpeciei quantitas excreſceret, & tereretur in locis vbi fructus decimales prius ſerebantur, etiam ex illa deberentur decimæ ex deductis in *Carpen Decimarum 6. Mar. 1676. coram R. P. D. Taia* nam qui habet ius vniuerſale decimandi illas poteſt prætendere etiam ex fructibus ſubrogatis loco fructuum decimabilium, quidquid ſit in decimatore particulari, ad notata *in Conchen. decimarum 17. Apr. 1676. cor. R. P. D. Emerix.*

Triplex autem eſt decima ſpiritualis, præ-
6 dialis ſcilicet, de qua hic agitur, & eſt illa, quæ ſoluitur de fructibus fundi collectis intra fines ſuæ Parochiæ; Perſonalis, & eſt illa, quæ ex operibus, & induſtrijs perſonæ ſoluitur Eccleſiæ vbi recipiuntur Sacramenta; & mixta, quæ de fructibus animalium ſoluitur vbi illa paſcuntur *Thomat. d. dec. 131. num. 8. et 9. 57. et 58. et dec. 142. nu. 1. et ſeqq.*

CÆSARAVGVSTANA DISMEMBRATIONIS.

Ven. 22. Martij 1613.

ARGVMENTVM.

Quomodo dicatur conſtare de validitate, & iuſtitia Sententiæ Rotalis, quomodoue per teſtes dicantur probati fructus percepti in ſpolio: An teſtes examinati coram vno Iudice ob abſentiam, vel impedimentum alterius Coniudicis probent.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ Rotalis validitas apparet ex reuolutione proceſſus, in quo conſtet de iuriſdictione, mandato procuræ, et citatione.*
2 *Sententiæ iuſtitia remanet ſatis clara ex deciſionibus in cauſa factis.*
3 *Iudex præſumitur, ſe informaſſe extraiudicialiter de impedimento alterius Coniudicis ad effectum ſubſtinendi teſtiũ examen coram ipſo ſolo factum.*
4 *Abſentia, et impedimentum Iudicis dicitur notorium, ſi abſit pro ſeruitio Regis.*
5 *Teſtes qui iurant de veritate dicenda, poſſunt validè deponere etiam extra materiam articulatam ſuper valore fructuum.*
6 *Teſtis licet deponat dubitatiue per verbum,* vide- tur, *probat, ſi ſubdat eſſe verum, quod ipſe dixit.*
7 *Detractio expenſarum facienda eſt arbitrio Rotæ quando ſumus in ſpolio violento ad effectum reſtitutionis fructuum.*
8 *An et quando ſit concedendum arbitrium pro ſanatione examinis teſtium.*

DECISIO CCCX.

Dixerunt Domini Sententiam Rotalem eſſe confirmandam, quia de illius vali-
1 ditate non dubitatur, & de ea ſatis conſtat ex reuolutione proceſſus, in quo apparet de citatione, iuriſdictione, & mandato procuræ:
2 iuſtitia verò remanet ſatis clara *ex pluribus deciſionibus in hac cauſa factis coram Reu. D. meo Damaſceno*, ex quibus tolluntur ea omnia, quæ modo contra ſententiam adducuntur.

Et quod teſtes fuerint à Iudice delegato nulliter examinati, abſque eo quod illi conſti-
3 terit de impedimento alterius Coniudicis, placuit reſponſio in illis data, quod Iudex præſumitur ſe extraiudicialiter informatum de abſentia Coniudicis, vt fuit dictum *in cauſa Hiſpalen. Canonicatus 10. Aprilis 1606. coram Reueren. Bononien.*

Maximè quià, prout poſteà probatum fuit verè Coniudex de illo tempore erat abſens, & cauſa abſentiæ dicitur in illis partibus fuiſſe ſatis notoria, cum diſceſſerit pro viſitatione facienda nomine Regis in Inſula Sardiniæ, vndè non videbatur neceſſaria alia excuſatio, quæ aliàs iuxta formam ſubdelegationis fieri
4 debuiſſet, & ita ceſſat quod dicebatur *ex text. in cap. prudentiam, et ibi gloſſ. et Abb. num. 24. de offic. deleg* quod de tali abſentia debet Coniudici canonicè conſtare, quia ſatis apparet canonicè conſtitiſſe, poſtquam illa erat notoria, & fuit etiam poſteà probata, vt dictum eſt.

Quantum verò ad id, quod ſupradicti te-
5 ſtes non iurauerint ſuper valore fructuum, qui non fuit articulatus, fuit reſponſum, quod teſtes iurarunt de veritate dicenda ſuper omnibus, de quibus fuerint interrogati, & ſic iuramentum non fuit reſtrictum ad materias articulatas.

Ceſſat etiam quod ſuper dicto valore adſit ſolum depoſitio vnius teſtis, cum alter ipſorum deponat per verbum *videtur*, quod innuit dubietatem, *ex allegat.* quia fuit reſpon-
6 ſum, quod licet ſupradictus teſtis depoſuerit dubitatiue, ex quo tamen poſteà ſubditur, & hoc dixit eſſe verum, & quod ipſe teſtis ſcit, ceſſat omnis dubietas depoſitionis, vt fuit ponderatum *in hac cauſa ſub die 7. Maij præteriti.*

Quoverò ad detractionem expenſarum, quæ fuerunt factæ à Capitulo, licet illa ſit facienda ex fructibus, tamen quia in iſto ſpolio attentato fructus integri ſunt reſtituen-
7 di, itaut ſpolium purgetur vſque ad obulum, Rota pro nunc cenſuit reſtituendam eſſe tantum medietatem abſque aliqua expenſarum detractione, quæ poterit fieri de tempore integræ reſtitutionis faciendæ, nec interim poteſt conſiderari aliquod grauamen, cum hoc fuerit remiſſum arbitrio Rotæ, quæ ità mandante dicta Sententia arbitrata fuit.

Cætera benè fuerunt ſublata per informãtes pro Iacobo, cum quibus Domini tranſierunt.

ADNO-

ADNOTATIO.

Ad denegandum arbitrium in ſanatione exami-
8 nis nulliter geſti *V. Add. ad Gregor. deciſ. 327. num. 13. Buratt. deciſ. 100. num. 9. deciſ. 8. par. 7. rec. & infra deciſ. 593. 703. & 734.*

Quod teſtis deponens per verbum *videtur* probet, eſt doctrina *Andr. Barbat. in clem. gratia col. 11. verſ. nota ibi, &c.* quem ſequitur *Gomeſ. in c. 1. num. 3. de indic.* quamuis verbum *videtur* in rei veritate non importet poſitiuam veritatem, ſed potius dubietatem implicet, *Cremonen. iuriſpatronatus 22. Iunij 1674. coram R. P. D. Emerix, quæ eſt deciſ. 335. num. 10. par. 18. recent.*

Sed aliud eſt, quando teſtis deponit per verbum *credit*, quo caſu dicitur deponere de credulitate, & propterea non probaret quantumuis diceret ſe pro certo credere *Farinacc. de teſtib. quæſt. 68. §. 2. num. 62. & 66. Duran. deciſ. 207. num. 16. & deciſ. 208. num. 12.*

NEOCASTREN. PENSIONIS.

Mercurij 27. Martij 1613.

ARGVMENTVM.

Penſio impoſita ſuper pluribus Beneficijs quomodo ſoluatur à quolibet, & valor Beneficij quomodo probetur ex fructibus, qui percipiuntur per teſtes de illis deponentes.

SVMMARIVM.

1 *Solutio penſionis impoſitæ ſuper duobus Beneficijs fieri debet pro rata fructuum cuiuslibet Beneficij, & num. 6.*
2 *Valor fructuum Beneficij probatur per teſtes.*
3 *Teſtes non concordes in certa ſumma dicuntur concordes in minori, cũ in maiori ſumma inſit minor.*
4 *Teſtes deponentes per aſcenſum ſuper valore fructuum non deductis oneribus, nec percutientes tempus reſeruationis penſionis non probant verum valorem beneficij.*
5 *Declara procedere, ſi agatur de iuſtificatione gratiæ, ſecus ad effectum manutentionis.*

DECISIO CCCXI.

IVlius Piccininus reſignauit Cantoriam cum Canonicatu illi annexo, & decimamquartam portionem in Eccleſia Neocaſtren. ad fauorem Marci Antonij Altomaræ, cum reſeruatione annuæ penſionis ducatorum 24. auri de Camera: Defuncto Reſignatario, de eadem Cantoria prouiſus fuit Ioannes à Porta, de decima verò quarta portione Franciſcus Ruſſus, & quia ambo recuſabant ſoluere prædictam penſionem, Iulius intentauit remedium retinendæ coram A. C. à quo contra vtrumque fuit decretum mandatum de manutenendo. Verùm quia contra dictum mandatum excipiebant, ſe non teneri ad ſolutionem, niſi prius declarato pro qua rata quiſque ipſorum teneretur, fuit reſcriptum per Signaturam Sanctiſſimi eidem A.C. quod conſtito ſibi de valore dictorum Beneficiorum contra quemlibet ex prouiſis pro ſua rata procedat, omni, & quacumque appellatione remota de Voto Rotæ.

Ideò me de conſenſu Partium electo ſupradicta die cautam proponente, Domini cenſuerunt, penſionem eſſe ſoluendam pro rata iuxtà computum Iulij, nempè Portionarium teneri in ducatis tribus, & bononen. 12. & Cantorem in alijs ducatis 20. & Bononen. 128. in gratia enim reſeruationis penſionis narratur, valorem iſtorum Beneficiorum ſimul aſcendere ad ducatos 70; ex Teſtibus verò pro parte Iulij examinatis conſtat, fructus iſtius portionis conſiſtere in tumulis 12. grani; nàm primus teſtis ſuper ſecundo, & tertius ſuper primo deponunt eam quantitatem fuiſſe perceptam per plures annos ante, & poſt reſeruationem, habita ratione anni ſterilis cum fertili, & ſecundus, & quintus ſuper ſecundo, & tertius iuxtà trigeſimum deponunt de dicto tempore granum fuiſſe venditum carolenis 12 ſingulo tumulo, & ſic dicti tumuli 12. conſtituunt annuam ſummam ducatorum nouem, ita ut Portionarius non teneatur niſi in dictis ducatis tribus, & bononen. 12. in reliquis verò teneatur Cantor, quia
1 hoc modo onus ſecundùm commodum diuiſum dicitur, prout de iure fieri debet, iuxtà notata per *Doct. in l. planè, §. ſi duobus, et ibi Alex. num. 2. et ſeq. ff. de legat. 1. Bart. in l. cum vnus, §. fin. num. 1. et 2. ff. de alim. et cibar. legat.* & in iſtis terminis, quod penſio ſuper pluribus Beneficijs pro rata fructuum diuidenda ſit, fuit dictum *in cauſa Corduben. penſionis 30. Aprilis 1593. coram Illuſtriſſimo Cardinali Mantica.*

Quod eo facilius procedit, quia ex iiſdem teſtibus ſatis colligitur, quod fructus
2 Cantoriæ aſcendunt ad ſummam aliorum ducatorum 61; maximè, quia dicti teſtes ſunt benè informati, & deponunt de facto proprio, ex quo primus fuit receptor illorum, alter verò Canonicus in eadem Eccleſia, *Caſ. de Graſſ. deciſ. 7. num. 2. et deciſ. 9. num. 6. de prabend.*

Nec obſtat, quod dictus primus teſtis deponat de tumulis 192. grani, ſecundus verò iuxtà 25. atteſtetur de tumulis 88. & tertius ſuper primo de tumulis 93. & ſic videantur varij, & ſingulares; quia placuit reſponſio,
3 quod ſaltèm in maiori ſumma ineſt minor, *l. 1. §. ſi ſtipulanti, ff. de verb. oblig. l. qui quartam in princ. ff. de legat. 1.* & dicit *Salycet. in l. 2. num. 28. C. de reſcind. vendit. Alex. conſ. 64. numer. 9. lib. 2.*

Minùs obſtat, quod ſupradicti teſtes deponant per aſcenſum, non deductis oneribus, nec percutiant tempus reſeruationis
4 penſionis, prout requiritur pro iuſtificatione gratiæ, *Caſſad. deciſ. 19. de prabend.* cum alijs allegatis. Quia pro reſponſione fuit dictum, quod in caſu iſto non agitur de iuſtificatione gratiæ, ſed ſolùm de quantitate ad effectum manutentionis, vt dignoſcatur pro qua rata
5 vnuſquiſque ex prouiſis interim ſoluere debeat,

beat, quo caſu ex ſupra deductis ſatis Dominis viſum fuit conſtare, cùm ad effectum manutentionis ſufficiant leuiores probationes, *Caſtrenſ. conſ. 3. lib. 2.* & fuit dictum *in cauſa Corduben. redecimarum 20. Octobris 1593. coram bo. me. Cardinali Seraphino,* & in alijs ſæpiſſimè.

ADNOTATIO.

De penſione reſeruata ſuper pluribus Beneficijs, & quod illa ſit æqualiter diſtribuenda *Rot. coram Manzaned. deciſ. 900.*

Reſeruata penſione ſuper duobus, vel plu-
6 ribus beneficijs inſolidum poterit penſionarius agere contra quod maluerit, dummodo illud ſit capax oneris. *Tondut. de penſion. c. 23. num. 1. & ſeqq. Seraph. deciſ. 1429. num. vlt.*

At ſi penſio reſeruata fuerit ſuper duobus, vel pluribus beneficiis, ſine clauſula ſolidi, tunc onus proportionabiliter inter vnumquodque diuidetur, ita vt ſi valor beneficiorum ſit æqualis, penſio quoque æqualiter ſuper ſingulis diſtribuatur; ſi vero valor ſit inæqualis, proportionabiliter fiat pariter diſtributio habita conſideratione ad fructus, ſeù redditus, & propterea in his caſibus Signatura ſolet committere cauſam etiam quoad ſuſpenſiuum, prout apparet practicatum in caſu deciſionis, quia creditum non eſt liquidum, & à liquidatione appellatio admittitur *Mareſcott. var. reſol. lib. 1. c. 21. numer. 16. Tondut. vbi ſupra num. 6.*

CAMERINEN. SVBHASTATIONIS.

Mercurij 27. Martij 1613.

ARGVMENTVM.

De modo probandi valorem Prædij, & Domus ruſticæ per teſtes, & peritos; & de prælatione teſtium in concurſu probationũ; ac quam probationem faciat Cataſtrum ad rei valorem.

SVMMARIVM.

1 *Quomodo ex teſtibus probata dicatur læſio in ſubhaſtatione bonorum.*

2 *Valor domus in prædijs ruſticis, ac Vrbanis quomodo æſtimetur.*

3 *Teſtes deponentes de ſuo iudicio ſuper valore rei non attenduntur, & ſunt ſuſpecti.*

4 *Teſtes Periti, & practici, deponentes ſuper valore rei, præferuntur alijs teſtibus, & num. 6. de prælatione teſtium in concurſu probationum.*

5 *Cataſtrum licet ex ſe ſolum non probet verum rei valorem, deſeruit tamen pro adminiculo ad illum iuſtificandum.*

7 *Teſtes deponentes diuerſimodè quomodo concordentur circa ſummam, quam referunt.*

DECISIO CCCXII.

PLacuerunt Dominis *deciſiones in hac cauſa factæ coram bon. mem. Penia ſub die 20. Iunij* 1608. *& coram me ſub die 17. Decembris præteriti* rationibus, & fundamentis in eis adductis: quibus non obſtant teſtes prò parte filiorum Sanctis ponderati ad excludendam læſionem; quia, vt fuit deductum *coram bo. mem. Penia*, etiam attenta illorum depoſitione, læſio vltrà dimidiam in caſu iſto remanet ſatis clara; nàm primus, ſecundus, & tertius iuxtà quar-
1 tum deponunt, quod Prædium, de quo agitur ſine Domo, & Columbario erat valoris 22. & 23. florenorum pro qualibet cuppa: Vndè cum iſtud Prædium iuxtà menſurationem factam per Peritum à Iudice Parte citata electum, ſit ſalmarum quatuor, cupparum ſex, & cannarum 25. & qualibet ſalma conſtet ex octo cuppis facto computo, valor illius ſine domibus aſcendit ad florenos 856. quibus addito valore domus longè excedit ſummam 1200. florenorum, quod ſufficit ad iſtum effectum, cùm Prædium fuerit venditum florenis 600. tantùm.

Nec obſtat, quod minor ratio habenda ſit de ædificio ſito in Prædio ruſtico, quod habetur in conſideratione vti quid acceſſorium, quàm in Prædio Vrbano, iuxtà opinionem, quam ſeruat *Rota, vt in cauſa Viterbien. Prædij 28. Iunij 1600. coram bo. me. Cardinali Seraphino*; Quia placuit reſponſio, quod cùm valor
2 domus ſecundùm relationem æſtimatorum ſit florenorum 512; licèt ex iſto valore detrahantur 30. floreni pro centenario, remanent adhuc floreni 362. qui additi ad florenos 856. conſtituunt ſummam florenorum 1218. & ſic remanet læſio vltra dimidiam.

Minùs obſtat, quod ſupradicti teſtes deponant etiam de valore florenorum 25. & 26. pro qualibet cuppa cum Domo, & Columbario, quia cùm ex pluribus in facto deductis reddantur ſuſpecti, prout fuit etiam pondera-
3 tum *in ſupradictis deciſionibus*, & deponant de ſuo iudicio, illorum depoſitio quoad hoc Dominis non placuit, maximè quia cùm domus fuerit æſtimata florenis 512. maior ratio de ea haberi debebat, quàm florenorum duorum, aut trium pro qualibet cuppa.

Præterea ſupradicta ſine difficultate in caſu iſto procedunt, quia teſtes examinati pro parte filiorum Antoniæ deponunt de longè maiori valore, & licèt videantur deponere de iudicio ſuo, & de pretio ſingulari, negari tamen non poteſt, quin faciant maximum admini-
4 culum ad comprobandam læſionem; præſertim quia vltra, quod ſunt Periti, & practici, adducunt etiam plures venditiones terrenorum circumuicinorum, & illorum dicta adminiculantur non ſolùm ex Cataſtro, ſiuè libro æſtimi, in quo Prædium, de quo agitur, fuit æſtimatum floren. 2000; ſed etiam ex alijs per informantes ponderatis, qui propterea ſunt in concurſu præferendi, ex adductis *in hac cauſa ſub d. die 17. Decembris præteriti*.

Nec refragatur, quod ſupradictum Cataſtrum non probat valorem, maximè quia tanquam exceſſiuum per Vniuerſitatem Caſtri
5 Domus non fuit acceptatum; quia *in ſupradictis deciſionibus* adducitur ſolùm pro adminiculo, & tamen etiam admiſſo, quod ſit exceſ-

ſuum in florenis 500. remanent alij floreni 1500. qui ſufficiunt ad effectum, de quo agitur, &c.

Et ità deciſum, &c.

Poſt deciſ. 288. referuntur ſupra alia deciſiones huius cauſæ, & agitur de valore domus exiſtentis in prædio ruſtico.

ADNOTATIO.

Concluſiò, quod maior ſumma contineat in ſe minorem deducitur in præcedenti *deciſ.* 311.

In conflictu teſtium præferuntur, qui aptiora, & veriſimiliora deponunt etiamſi deponentes minus veriſimilia eſſent plures numero *Poſth. de manut. obſeru.* 71. *numer.* 85. *Gregor.*
6 *deciſ.* 230. *num.* 5. vel illi quorum dicta ſunt magis adminiculata *Poſth. d. obſeru.* 71. *nu.* 90. *deciſ.* 32. *numer.* 3. *par.* 18. *recent.* vel qui ſunt magis informati *Thomat. deciſ.* 184. *numer.* 13. vel qui ſunt periti in materia de qua deponunt *Seraph. deciſ.* 665. *num.* 2. *& ſeqq. Caualer. deciſ.* 88. *num.* 1. *Bich. deciſ.* 659. *nu.* 17. *& ſeq.* & in materia concurrentium probationum contrariarum, quæ præferantur *V. Bonden. collectat.* 39. *num.* 26. *& ſeqq. ſupra poſt deciſ.* 13. *& infra deciſ.* 590.

Non ſunt cauillanda dicta teſtium, nec ſubtiliter criticanda, ſed potius reducenda ad con-
7 cordiam, vnde ſi vnus teſtis deponat de pluri, alius de minori quantitate, non per hoc iudicandi ſunt contrarij; cum reſpectu minoris ſummæ dicantur conteſtes *Thomat. deciſ.* 121. *num.* 9. *& ſeq. Gregor. deciſ.* 351. *nu.* 22, *& deciſ.* 558. *num.* 2. *vbi Add. num.* 6.

PARMEN. IVRISPATRONATVS.

Veneris 26. Aprilis 1613.

ARGVMENTVM:

Fœminæ quando ſuccedant in Iurepatronatus, in quo vocantur deſcendentes ex linea maſculina fundatoris, & an, & quando fœminæ veniant appellatione domus, & familiæ, ſi à teſtatore eſt habita ratio conſeruationis agnationis. & an, & quando qualitas appoſita in vna ſubſtitutione cenſeatur repetita in alia.

SVMMARIVM.

1 *Fœminæ deſcendentes ex linea maſculina fundatoris Iuriſpatronatus dicuntur agnatæ, & de domo ipſius, & num. 3.*

2 *Amplia etiamſi eſſent nuptæ in aliena familia, & numer. 3.*

4 *Fœminæ non veniunt appellatione domus, & familiæ ſi teſtator habuit rationem conſeruandæ agnationis, quam fœminæ conſeruare non poſſunt.*

5 *Declaratur, quod Concluſio non procedit, quando ſunt ſubſtituti extranei, tunc enim fœminæ de domo, & familia admitti debent deficientibus maſculis, & num. 17.*

6 *Maſculis deficientibus veriſimile non eſt, quod teſtator voluerit excludere fœminas agnatas propter extraneos.*

7 *Teſtator cur noluerit appellatione domus, & familiæ venire fœminas, ratio eſt, ne fœminæ tranſmittant ſucceſſionem ad extraneos.*

8 *Fœminæ, durante earum vita, dicuntur vocatæ ad ſucceſſionem, etiamſi teſtator aliquam rationem habuerit conſeruandi agnationem, deficientibus maſculis.*

9 *Qualitas appoſita in vna ſubſtitutione non cenſetur repetita in alia, quando adeſt diuerſitas perſonarum, & graduum, & num. 18.*

10 *Item qualitas non cenſetur repetita, vbi adeſt diuerſa ratio, quæ reſultat, quia v. g. deſcendentes præſumuntur magis dilecti, quam extranei.*

11 *Teſtator ſi voluiſſet excludere fœminas in ſecunda ſubſtitutione, expreſſiſſet, ſicut expreſſit in prima, & quando præſumatur noluiſſe inducere differentiam inter maſculos, & fœminas.*

12 *Subſtitutiones iunctæ per copulam,* Et, *& rectæ ab eodem verbo, quando non operentur ſimul, & eodem tempore, & num. 13.*

14 *Quando verbum,* Ipſis, *vti perſonale ſit repetitiuum præcedentium qualitatum.*

15 *Plura determinabilia ſub eadem determinatione comprehenſa aliquando inæqualiter determinantur.*

16 *Fœminæ deſcendentes vocato antiquiore de domo, quando non excludantur à tranſuerſalibus de eadem domo.*

DECISIO CCCXIII.

VTraque Parte Informante dixerunt Domini, ius præſentandi ad Beneficium, de quo agitur, non ſpectare ad Communitatem, ſed ad Lauiniam, & Margaritam, quia per Gherardum de Nerone fundatorem deficiente antiquiore maſculo ex deſcendentibus Antonioli eius filij per lineam maſculinam fuit vocatus antiquior de domo ipſius fundatoris, & ipſis omnibus deficientibus vocata fuit Communitas, & homines terræ de Nerone: Vndè cum ſupradictum Beneficium vacauerit nullis extantibus maſculis de ſupradicta domo, prout in facto præſupponitur, ſed ſuperſtitibus ſolùm ſupradictis fœminis filiabus Iulij Cæſaris maſculi vltimi prædefuncti ex deſcendentibus, vel tranſuerſalibus fundatoris, non poteſt dici purificata ſubſtitutio ad
1 fauorem Communitatis, donec ſuperſunt iſtæ fœminæ, quæ cùm deſcendant ex linea maſculina fundatoris, dicuntur agnatæ, & de domo ipſius, *Bald. in l. ſi defunctus nu.* 2. *C. de ſuis, & legit. hæred Corn. in l. voluntas C. de fideicomm. Alex. in l. penult. in princ num.* 14. *ff. de iuriſd. omn. iudic. & conſ.* 56. *num.* 4. *lib.* 1. *Odd. conſ.* 49. *num.* 40. vbi de communi; etiam ſi eſſent nuptæ in aliena familia, *Dec. conſ.* 287. *nu.* 11.
2 qui pariter teſtatur de communi, cum alijs relatis per *Odd. d. conſ.* 46. *num.* 41. Et propterea licèt ſint fœminæ, cēſentur vocatæ, vt in iſtis terminis dicit *Rocch. de iurepatr. verb. competens num.* 2. qui licèt nihil firmet quando fœminæ
3 ſunt nuptæ in aliena familia, tamen idem in hoc caſu tenet *Gabr. conſ.* 195. *numer.* 2. *verſ. quoad ſecundam quæſtionem, lib.* 1.

Nec

Nec obſtare, quod vbi teſtator habuit ra-
tionem conſeruandæ agnationis,appellatione
domus,& familiæ non veniunt fœminæ, quæ
4 familiam conſeruare non poſſunt, *Gabr. conſ.*
132. numer. 38. & ſeq. lib. 1. Menoch. conſ. 197.
num. 55. & præſumpt. 88. num. 5. lib. 4. cum
alijs allegat. Quia fuit reſponſum id non pro-
cedere, quando ſunt ſubſtituti extranei, quia
5 tunc, deficientibus maſculis, fœminæ de do-
mo, & familia admitti debent, *Ruin. conſ. 154.*
num. 3. verſ. idem etiam voluit lib. 2. Cephal. conſ.
134. num. 49. Tunc enim non eſt veriſimile,
quod teſtator voluerit excludere fœminas
6 agnatas propter extraneos, *Caphal. d. conſ. 134.*
numer. 51. & in terminis dicit *Calderin. conſ. 4.*
verſ. confirmatur hoc, de iurepatr.

Quod etiam ſuadetur ex eo, quia ideò fœ-
minæ non veniunt appellatione domus,& fa-
miliæ, vbi teſtator habuit rationem conſer-
uandæ agnationis,quia tranſmitterent ſucceſ-
7 ſionem ad filios, qui ſunt de aliena familia,
iuxtà *text. in §. fin. inſtit. de patr. poteſt.* cum ſi-
milibus: ſed in caſu iſto,in quo eſt ſubſtitutus
antiquior de domo, & ipſo deficiente Com-
munitas, ceſſat iſta ratio, ex quo tunc fœmi-
næ non poſſunt tranſmittere ſucceſſionem ad
8 filios, & conſequenter dicebant Domini fæ-
minas ſupradictas, durante illarum vita,eſſe
vocatas, etiamſi fundator aliquam rationem
habuerit conſeruandæ agnationis, *ad text. in*
cap. cùm ceſſante, de appell.

Neque obſtare, quod qualitas illa maſculi-
nitatis expreſſa in deſcendentibus Antonioli
cenſeri debeat repetita in alia ſubſequenti
9 ſubſtitutione. Quia placuit reſponſio, quod
qualitates præcedentes non cenſentur repeti-
tæ, vbi adeſt diuerſitas perſonarum, *Decian.*
conſ. 17. num. 38. lib. 1. & fuit dictum *in cauſa*
Bononien. Bonorum de Mulettis 26. Iunij 1602. co-
ram bo. me. Cardinali Pamphilio, & graduum,
prout in caſu iſto, ex quo in prima ſubſtitu-
tione vocantur deſcendentes ex Antoniolo
filio, in ſecunda verò tranſuerſales, *Pariſ. conſ.*
87. num. 46. lib. 2. Decian. d. conſ. 17. num. 38.
in fin. lib. 1.

Prætereà fuit etiam dictum,quod inter de-
ſcendentes,& tranſuerſales eſt diuerſa ratio,&
proptereà qualitas adiecta in prima ſubſtitu-
10 tione non debet cenſeri repetita in ſecunda,
Decian. d. conſ. 17. num. 37. lib. 1. Aym. conſ. 429.
num. 5. Diuerſitas autem rationis ex eo colli-
gitur, quia deſcendentes præſumuntur magis
dilecti, quàm tranſuerſales, *Caphal. d. conſ. 134.*
num. 41. in fine.

Et hoc comprobatur ex eo, quia ſi funda-
tor voluiſſet in ſecunda ſubſtitutione exclu-
dere fæminas, expreſſiſſet in ea qualitatem il-
lam maſculinitatis, prout expreſſit in prima,
ad text. in l. vnic. §. ſin autem ad deficientis, C. de
caduc. tollend. Ioann. de Anan. conſ. 22. numer. 4.
11 Vndè cùm non fuerit expreſſa, non cenſetur
repetita, ex adductis *in cauſa Bononien. de Mal-*
uetijs 23. Martij 1609. coram Reuerendiſſimo D.
meo Damaſceno, ſed tunc fundator præſumitur
noluiſſe inducere differentiam inter maſcu-
los, & fæminas, *Alex. conſ. 17. num. 11. & ſeq.*
lib. 7. cum alijs adductis *in cauſa Camerinen. fi-*
Deciſ. Pamphilij.
deicommiſſi 15. Nouembris 1595. coram bon. mem.
Penia.

Nec aliquid facere, quod ſupradictæ ſubſti-
tutiones coniungantur per copulam, *&*, re-
petitiuam qualitatum præcedentium, & om-
nes regantur ab eodem verbo *ſpectet, & perti-*
neat, quæ proptereà cenſeri debent ſub eadem
12 ratione; quia cùm ſubſtitutiones ſupradictæ
non poſſint ſimul, & eodem tempore,ſed tan-
tùm ſucceſſiuè concurrere dicuntur diuerſæ
orationes, *Bero. conſ. 120. numer. 75. lib. 2.* &
proptereà qualitas adiecta in prima ſubſtitu-
tione non cenſetur repetita in ſecunda, *Pere-*
grin. de fideicom. art. 16. numer. 19. verſ. limitatio
iſta, & dicit *Bero. d. conſ. 120. num. 75. lib. 2.*

Maximè, quia etiam in eadem oratione
qualitates præcedentes non cenſentur repeti-
13 tæ vigore ſupradictæ copulæ, quando inter
caſus copulatos eſt diuerſa ratio, prout in ca-
ſu iſto, ex *ſupra* deductis, *Felyn. in cap. cauſam*
quæ numer. 4. in 2. limit. verſ. & dicit Bald. de
reſcript.

Minùs refragari, quod Communitas fuerit
vocata ſub conditione *ipſis deficientibus*, quod
verbum, *ipſis,* tanquam perſonale, eſt repeti-
14 tiuum qualitatum præcedentium; quia fuit
reſponſum, quod in caſu illo ſingula ſingulis
ſunt referenda, itaut deficientibus ipſis ma-
ſculis Antonioli deſcendentibus per lineam
maſculinam, & ipſis de domo, tàm maſculis,
quàm fæminis admittatur Communitas, *Aym.*
conſ. 98. num. 11. Præſertim ſtante diuerſitate
rationis inter ſupradictas ſubſtitutiones, vt di-
ctum eſt, quo caſu non eſt inconueniens,
quod plura determinabilia ſub vnica deter-
15 minatione comprehenſa inæqualiter deter-
minentur, *l. ſi ità ſcriptum, & ibi Benedict. de*
Plumb. numer. 1. ff. de manum. teſtam. Ruin. conſ.
3. num. 10. lib. 2. Pariſ. conſ. 110. nu. 15. lib. 3.

Nec ſubſiſtere abſurdum conſideratum per
informantes pro Communitate, quod niſi
qualitates præcedentes cenſerentur repetitæ,
fæminæ deſcendentes excluderentur ab aliis
16 tranſuerſalibus, contra *text. in l. publicus §. 1. ff.*
de condit. & demonſtrat. cum ſimilibus. Quia
cùm deficientibus maſculis ſit vocatus anti-
quior de domo, tàm admitterentur fœminæ
deſcendentes, ſi extarent, quàm tranſuerſales,
cùm omnes ſint de domo, & agnatione, *ex ſu-*
pra deductis.

Et ità deciſum, &c.

ADNOTATIO.

Varia hic deducuntur ad materiam vltimarum
voluntatum interpretatiuam apprimè facien-
tia, & vtiliſſima.

Agnationis conſeruandæ ratio per teſta-
torem conſiderata in deſcendentibus hæredis
non extenditur ad deſcendentes ſubſtituto-
17 rum *Adden. ad Gregor. deciſ. 291. num. 23. deciſ.*
69. nu. 7. & ſeqq. poſt Viuian. de iurepatron. Mer-
lin. deciſ. 864. num. 22. & ſeqq. deciſ. 195. nu. 12.
vbi adducitur noſtra deciſio *par. 5. & deciſ. 144.*
num. 4. & ſeqq. par. 7. rec.

De fæmina deſcendente ex linea maſculina,
an, & quando obſtet ſucceſſioni proximio-

rum agit *Rot. deciſ. 134. nu. 15. & ſeqq. par. 17. recent.* vbi allegantur concordantes.

Quando maſculinitatis qualitas cenſeatur
18 repertа in ſubſequentibus ſubſtitutionibus vide *Rot. deciſ. 153. 168. 177. & 374. par. 17. recent. & in Bononien. fideicommiſſi de Sala 31. Ian. 1676. cor. Illuſt. Calataiu, & 28. Iunij 1677. coram R.P.D. Emerix*, & generaliter quando cõditiones, ſeu qualitates cenſeantur repetitæ, *V. Peregrin. de fideicom. art. 16. per tot. Fuſar. de ſubſtit. q. 449 & 450. per tot. Bonden. collect. legal. 30. n. 28. & ſeqq. Altograd. conſ. 83. n. 75. & ſeqq. lib. 2.*

Quod copula, *Et* ſit repetitiua qualitatum antecedentium *Iaſ. conſ. 278. numer. 2. lib. 2. Crauett. conſ. 984. numer. 43. Coccin. deciſ. 2122. numer. 7.*

HISPALEN. IVRIS NOMINANDI.

Veneris 29. Aprilis 1613.

ARGVMENTVM.

De iure exigendi primitias, & oblationes ratione adminiſtrationis Sacramentorum, & an, & quomodo illud ius competat Archiepiſcopo, & Curatis ab eo deputatis, vel potius alijs Beneficiatis.

SVMMARIVM.

1 *Primitiæ, & oblationes veniunt appellatione iurium, obuentionum, & emolumentorum Parochialium, & num. 6.*

2 *Quaſi poſſeſſio exigendi primitias, & oblationes de aliquibus locis particularibus vnius Diœceſis extenditur ad omnia alia loca in eadem Diœceſi comprehenſa.*

Cauſa actus attendi magis debet, quam ipſe actus eodem num. 2.

3 *Actus præſumitur geſtus ſecundum iuris communis diſpoſitionem, & num. 7.*

Teſtes quando ſunt hinc indè contrarij, magis creditur illis, qui habent pro ſe iuris aſſiſtentiam, eodem numer. 3.

Poſſeſſio titulata præferenda eſt poſſeſſioni non titulata, eodem num. 3.

4 *Confeſſio Prælatorum prædeceſſorum alicuius Eccleſiæ non nocet ſucceſſoribus, præſertim emanata cum alijs perſonis, & ad diuerſum effectum.*

5 *Deputati ab Archiepiſcopo tanquam ab illo cauſam habentes non ſibi, ſed Archiepiſcopo poſſidere dicuntur.*

DECISIO CCCXIV.

Part. 1. rec. deciſ. 480.

Sunt in hac cauſa coram Seraph. dec. 923. & ſupra deciſ. 272. & 280. ac infra dec. 334.

ADNOTATIO.

Approbatur hæc deciſio per Pirouanum ſui
6 temporis magnum Auditorem *in dec. 180. numer. 10. par. 7. recent.*

Axioma, quod actus præſumatur geſtus eo modo quo vtilius, & melius fieri potuerit deducitur *per Vrſell. concluſ. 47. num. 22. vbi ſequitur noſtram deciſionem, & in deciſ. 114. num. 2. & 23. par. 17. rec.* & quod magis attendi debeat
7 cauſa agendi, quam ipſe actus *Rembold. deciſ. 559. num. 2. infra deciſ. 335.*

BONONIEN. DE PASIIS.

Lunæ 26. Aprilis 1613.

ARGVMENTVM.

An, & quando pater poſſit alienare bona filiorum, ſi in illis habeat, vel non habeat vſumfructum, & quando dicatur patri vſusfructus prohibitus, quandoue poſſit filijs præiudicare, & filij quando dicantur approbaſſe geſta per patrem.

SVMMARIVM.

1 *Pater in omnibus rebus, & negocijs filiorum eſt legitimus adminiſtrator, & omnia ſuper illos agere poteſt perindè, ac ſi de illis perfectum dominium haberet, & num. 9.*

2 *Declara, vt procedat, quando pater habet vſumfructum in bonis filiorum, ſecus ſi vſusfructus fuit patri prohibitus, & num. 10.*

3 *Vſusfructus à teſtatore prohibitus patri reddit illum ſuſpectum in adminiſtratione bonorum filij.*

4 *Pater non dicitur prohibuiſſe filio vſumfructum, ſi iuſſit fructus ſuæ hæreditatis deponi ad effectum maritandi filias, & ſic ad tempus.*

Frater tenetur dotare ſorores, ſi pater illas non dotauit, eodem num. 4.

5 *Pater non dicitur prohibuiſſe filio vſumfructum, ſi probibitio percipiendi fructus ſit reſtricta vſque ad tempus nuptiarum ſororis.*

6 *Differentia eſt inter legatum fructuum, & legatum vſusfructus.*

7 *Pater exigens indebitum, etiamſi ſit adminiſtrator filiorum, illos non obligat.*

8 *Filij dicuntur approbare omnia geſta per patrem, ſi de geſtis habuerunt ſcientiam.*

11 *An pater poſſit alienare bona filiorum, ſine Iudicis Decreto.*

DECISIO CCCXV.

Licinius de Paſijs, tàm nomine proprio, quàm vti legitimus adminiſtrator filiorum obtinuit contra Religionem mandatum executiuum pro ducatis 2000; & illud exequi fecit pro ſcutis mille; Verùm cùm poſteà ſupradictum mandatum reuocatum fuerit per duas ſententias Rotales, quę tranſitum fecerunt in iudicatum, & Licinius nomine, quo ſuprà, condemnatus fuerit ad reſtitutionem dictorum ſcutorum mille, ſupradicta die propoſui: Dubium, An mandatum ſit relaxandum contra bona propria dictorum filiorum, & Domini affirmatiuè reſponderunt; nàm, quod filij obligentur ex facto Patris, non videtur dubitandum, cùm Pater in omnibus rebus,

1 bus, & negocijs ſit legitimus filiorum admi-
niſtrator, & omnia agere poſſit, perinde, ac ſi
in bonis filiorum perfectum dominium ha-
beret, *l. 1. C. de bon. matern. Rimin. iun. conſ.
306. num. 27. & ſeq. lib. 5.*
Nec refragatur, quod Ludouicus de Paſijs
ſibi vniuerſales hæredes inſtituerit ſupradictos
filios Licinij, ipſoſque grauauerit ad præſtan-
dum lib. 2000. ſingulis annis Lauræ eius vxo-
ri, & reliquos fructus hæreditatis mandauerit
deponi penes Montem Pietatis per Commiſ-
ſarios in teſtamento datos ad effectum mari-
tandi, vel monachandi filias fæminas ſupradi-
cti Licinij, qui propterea cùm non haberet
vſumfructum in bonis filiorum, non poterat
2 dici legitimus illorum adminiſtrator, itaut ip-
ſos obligare poſſet, iuxtà notata in *auth. exci-
pitur, C. de bon. quæ liber.* cum alijs allegatis.
Q[u]ia præterquàm, quod ſupradicta proce-
dunt, quando teſtator ſimpliciter Patri pro-
hibuit vſumfructum in odium ipſius; Tunc
3 enim Pater redditur ſuſpectus in adminiſtra-
tione bonorum filij, *Salyc. in d. Auth. excipitur,
verſ. ſolut. C. de bon. quæ liber. Ruin. conſ. 24. nu-
mer. 7. lib. 5.* Pro reſponſione fuit dictum, in
caſu, de quo agitur, teſtatorem non prohi-
buiſſe vſumfructum Licinio ſimpliciter, ſed
4 ſolùm mandauit fructus deponi pro dotibus
filiarum donec nuberent, vel Moniales fie-
rent, quod cum reſpiciat potius fauorem di-
cti Licinij, qui aliàs tenebatur de proprio il-
las dotare, *gloſſ. in l. obligamur, §. lege, ff. de act.
& oblig.* Placuit etiam alia reſponſio, quod
5 cùm Licinius poſt tempus nuptiarum poſſet
dictos fructus habere, per huiuſmodi aſſigna-
tionem ad tempus alteri factam non cenſetur
ei interdicta adminiſtratio, *Ruin. d. conſ. 24. nu-
mer. 8. lib. 5.* Præſertim, quia pro dictis doti-
bus non fuit aſſignatus vſusfructus, ſed tan-
tùm aſſignati fuerunt fructus, qui differunt
6 ab vſufructu, vt deſumitur ex *text. in l. Arbori-
bus, §. 2. ff. de vſufruct. & in l. fundi Trebatiani,
ff. de vſu, & vſufruct. legat.* & fuit latè dedu-
ctum in alia *Bonon. fideicommiſſi vltima Maij
1600. coram bo. me. Cardinali Seraphino.*
Minùs ſubſiſtit, quod etiamſi Licinius fue-
rit legitimus adminiſtrator filiorum, non ta-
7 men potuerit illos obligare exigendo indebi-
tum, ad *l. ſi Procurator, §. idem Labeo, ff. de con-
dict. indeb.* cum ſimilibus. Quia id non proce-
dit quando Pater exegit indebitum mediante
ſententia Iudicis, prout in caſu illo, *Rimin.
Iun. d. conſ. 500. num. 29. & ſeq.*
Quod eò facilius procedit non ſolùm, quia
Licinius egit tanquam legitimus adminiſtra-
tor filiorum ipſis ſcientibus, & conſentienti-
bus, ſed etiam, quia Ioannes vnus ex filijs
8 comparuit tanquam Procurator Patris, & fra-
trum, & propterea, tàm ipſe, quàm fratres
cenſentur approbaſſe omnia geſta per Patrem,
iuxtà notata in *l. quo enim §. 1. ff. rem rat. ha-
ber.* cum alijs adductis per *Oldrad. conſ. 199. nu-
mer. 7.*
Et ità deciſum, &c.

*In hac cauſa reperitur deciſio 333. par. 2. recent.
relat. int. impreſſ. Manzanod. in ordine 205.*

ADNOTATIO.

Pater vti legitimus adminiſtrator filij poteſt
agere contra debitores eiuſdem filij, exigere,
9 liberare, & generaliter facere ea omnia, quæ
licerent procuratori cum libera, vt ex *Riminal.
in noſtra deciſione adducto firmat Paitell. expedit. ci-
uil. 82. num. 8.*
Declara de bonis filij in quibus pater habet
10 vſumfructum non autem de alijs *Paitell. d. ex-
pedit. 82. num. 11. & ſeqq. Hodiern. ad Surd. de-
ciſ. 179. num. 12. Roust. deciſ. 3. num. 14.*
An autem pater poſſit alienare bona filij,
11 ſine decreto Iudicis, alijſque ſolemnitatibus
*V. Paſchal. de virib. patr. poteſt. par. 1. d. cap. 2.
num. 5. & ſeqq. Caſtill. de vſufr. c. 3. num. 65. &
ſeqq. Hodiern. vbi ſup. num. 8. & ſeqq. Paitell. d.
expedit. 82. num. 71. & ſeqq. Add. ad Gregor. de-
ciſ. 334. num. 12. & 13.*
Cætera ad diſpoſitionē *text. in Auth. Excipitur
tractant Paſchal. c. 2. per tot. Paitell. expedit. 82.* &
quando pater cenſeatur per teſtatorem inter-
dictus ab vſufructu in bonis filij diſcutitur in
deciſ. 119. num. 10. & ſeqq. par. 17. recent.

ANCONITANA COMPVTORVM.

Die 10. Maij 1613.

Diſcurſus R. P. D. Pamphilij.

ARGVMENTVM.

Deſumitur ex facti narratiua.

SVMMARIVM.

1 *Rota conſueuit quando dubium fuit pluries propoſi-
tum, & non reſolutum, ordinare Ponenti, vt con-
ficiat Diſcurſum, ſcilicet facti, & iuris Compen-
dium, & num. 3.*
2 *Error, ſi prætendatur interueniſſe in acceptatione
Laudi, debet concludenter probari, cum non præ-
ſumatur, & num. 4.*

DECISIO CCCXVI.

CAuſa iſta fuit mihi commiſſa in gradu
reſtitutionis in integrum, quæ pro par-
te Rauæ prætenditur ſub prætextu, quod
Laudum latum ab Arbitris in Ciuitate Ve-
netiarum contineat errores in pluribus, & di-
uerſis partitis: Ideò propoſito aliàs dubio ge-
nerali, an conſtet de cauſis reſtitutionis, nihil
fuit reſolutum, & quia multa deducebantur,
placuit reſtringere difficultatem ad vnam par-
titam ſcutorum 1369. an ſcilicet circa eam
conſtaret de errore, quod dubium fuit pluries
propoſitum, & propter varias relationes Pe-
ritorum, & alia, quæ hinc indè ſatis confusè
adducebantur, non potuit capi aliqua reſolu-
1 tio; Vndè ſ[u]pradicta die Domini mihi ordi-
narunt, vt factum firmarem, & aliqua ad-
notarem pro faciliori dubij reſolutione, pro

qua ſciendum eſt, quod aliàs, fuit contracta quædam Societas cantans ſub nomine Ioannis Andreæ Rauæ, & Petri Belli, quæ remanſit diſſoluta de anno 1587. quo tempore fuit contracta alia ſocietas cantans ſub nomine eiuſdem Rauæ, & Ioannis Baptiſtæ Lucini, & inter eos fuit conuentum, quod Lucinus ſocius, & vniuerſalis inſtitor huius nouæ rationis ſolueret debita dictæ prioris ſocietatis, & pro huiuſmodi ſolutione debitorum obligaret hanc nouam rationem contrahendo debita quæcumque, tàm cambiorum, & recambiorum, quàm alterius cuiuſcumque generis obligationis, & Raua promiſit illum indemnem releuare a dictis obligationibus, & debitis.

Quibus ſtantibus in libro dictæ nouæ ſocietatis reperitur adnotata partita ad debitum Rauæ, & Petri Belli ſcutorum 12669. pro tot ſolutis pro eis in nundinis, prout etiam idem legitur in bilancio facto Venetijs: Hoc debitum, vt patet ex eodem libro, & bilancio, fuit ferè in totum extinctum per Rauam, qui ſolùm remanſit debitor in dictis ſcutis 1369. quæ per Arbitros Venetos coactus fuit ſoluere ipſi Lucino.

Pro reſtitutione in integrum aduerſus huiuſmodi ſolutionem dicitur pro parte Rauæ,
1 quod erroneè fuit condemnatus ad ſoluendam totam dictam ſummam eidem Lucino particulariter, ſed eam fuiſſe ſoluendam nouæ rationi, & ſocietati, quæ erat creditrix, idque probari, tum ex eo, quod Lucinus non ſe obligauit particulari nomine ad ſolutionem debitorum dictæ rationis veteris, ſed tanquam Inſtitor nouæ Societatis cum facultate obligandi ipſam nouam ſocietatem, prout eam poſteà diuerſis vicibus obligauit pro extinctione dictorum debitorum; tùm ex eo, quod in libris nouæ ſocietatis pro dictis debitis ſolutis reperiuntur creati debitores dicti Raua, & Petrus Bellus, quod oſtendit ipſam nouam ſocietatem pro eis ſoluiſſe, & per conſequens dicta partita erat ſoluenda ipſi nouæ ſocietati, itaut tàm Lucinus, quàm Raua ſocij ad ratam eorum participationis deberent participare, non autem ipſe ſolus Lucinus totam habere, vt retulit Ioannes Paulus Peritus electus pro parte Rauæ, quod etiam ſentit tertius Peritus vltimo loco electus.

Pro parte verò Lucini ad ſaluandum Laudum Arbitrorum Venetiarum, dicitur, huiuſmodi Laudum fuiſſe iteratis vicibus non ſolùm tacitè, ſed etiam expreſsè à partibus acceptatum, quo caſu vehemens præſumptio oritur contra errorem, & per conſequens ille clarè, & manifeſtè ſit probandus, *Bart. in l. non*
2 *fatetur num.* 10. *ff. de confeſſ.* & fuit dictum in *Praneſtina compromiſſi* 10. *Maij* 1574. *coram b. m. Cardinali Seraphino, vt in deciſ. relat. inter impreſſ. par.* 1. *diuerſ.* & ad reddendam turbidam probationem dicti erroris dicebatur, non probari, quòd arbitri moti fuerint ex ſupradicta ratione ad faciendum creditorem Lucinum in dicta ſumma, quam potuerunt declarare ex alijs cauſis, prout curauit ſaluare dictus tertius Peritus vltimo loco electus ex rationibus in eius relatione adductis: ſed eſt aduertendum, quod ſummæ, tàm laudi, quàm bilancij concordant, quicquid in contrarium dicatur, & Arbitri in pede ipſius Laudi fecerunt adnotare bilancium, ex quo apparet, quod Arbitri in eo ſe fundarunt; Vndè non eſt aliundè petenda iuſtificatio ipſius, nec aliàs ſtandum eſt iudicio dicti tertij Periti, dùm dicit, quod dicta ſumma potuerit aſſignari Lucino pro damnis, & intereſſe, quia hoc nullibi iuſtificatur, & Peritus in iſta parte iudicat nihil firmando, ſed omnia remittendo ad iudicium Dominorum meorum.

Ideò cùm ex bilancio conſtet dictam partitam eſſe debitam nouæ rationi, & ſocietati, infertur pro parte Rauæ ſatis conſtare de errore, vt ſupra, &c.

Supra poſt deciſ. 154. *referuntur huius cauſæ deciſiones.*

ADNOTATIO.

Aliquando, licèt raró, in cauſis arduis, & intricatis, in quibus fuit pluries dilata reſolutio,
3 prout in præſenti, Rota iniunxit Ponenti, vt factum componeret, & ſuper eo compendium, ſeu diſcurſum narratiuum exhiberet, quod etiam fuit practicatum coram *Duran. vt in eius deciſ.* 285. *& coram Bich. vt in eius deciſ.* 306.

Concluſio, quod error non præſumatur in
4 actibus reiteratis, *ex tex. in l. mulier, la* 2. *in ordine* 22. *§. ſin autem C. ad Velleian.* ponderatur *coram Buratt. deciſ.* 409. *num.* 10. *& in recent. par.* 5. *deciſ.* 387. *num.* 4.

ROMANA LEGITIMATIONIS DE GABRIELLIBUS.

Veneris 10. *Maij* 1613.

ARGUMENTUM.

Legitimatio illegitimorum facta in ampliſſima forma, & vigore facultatum Dominorum de Campeggijs, vt ſuffragetur, quid requiratur, quando præceſſit alia legitimatio ab Archiuio: De probatione deſcendentiæ legitimantium, & qui tractent de facultatibus prædictis Dominorum Comitum de Campeggijs.

SUMMARIUM.

1. *Legitimatio facta in ampliſſima forma, & vigore facultatum Dominorum de Campeggys, quæ fuerunt approbata à Rota, ſuffragatur.*
2. *Deſcendentia alicuius quomodo dicatur probata per teſtes ſuper ea deponentes.*
3. *Teſtes deponentes ſuper ſtatu perſonæ, etiamſi ſint examinati in alia cauſa, probant.*
4. *Præſertim concurrentibus adminiculis hic recenſitis.*
5. *Identitas perſonæ alicuius dicitur probata ex nomine, & qualitatibus ſingularibus, & ad iſtum effectum ſufficiunt duæ demonſtrationes.*
6. *Legitimatio facta ab Archiuio cum clauſula,* ſine præ-

præiudicio venientium ab inteſtato, *an ſuffragetur, ſi in ſecunda legitimatione non fiat mentio de prima, & num. 7.*

8 *Legitimatio non poteſt dici nulla, vel ſubreptitia, quando legitimans veriſimiliter ſcire potuit id, quod erat ei exprimendum.*

9 *In legitimatione, niſi exprimatur omne id, quod erat exprimendum, legitimatio dicitur ſubreptitia.*

10 *Legitimatio non ſuffragatur legitimato, niſi in legitimatione adfuerit conſenſus patris illius, qui legitimatur.*

11 *Limitatur, quando legitimans poteſt legitimare etiam abſque patris conſenſu.*

12 *Qui tractent de legitimatione illegitimorum facienda iuxtà facultates Dominorum Comitum de Campeggijs.*

13 *Facultates iſtæ vbi reperiantur impreſſæ, quid operentur, quiuè auctores faciant mentionem de illis.*

DECISIO CCCXVII.

FVit dictum conſtare de ſufficienti legitimatione Marcelli ad effectum, de quo agitur, quia in inſtrumento illius conceſſionis, quod datur, legitur facta cum ampliſſimis clauſulis per DD. de Campeggijs, quorum
1 facultates fuerunt in Rota pluries approbatæ, & nouiſſimè *in cauſa Bononien. de Lambertinis* 20 *Februarij* 1612. *coram R. P. D. meo Manzanedo.*

Nec ſubſiſtere, quod dicebatur, non conſtare de deſcendentia Ioannis Epiſcopi Bonon., qui fecit legitimationem, ab aliquo ex ſupradictis Dominis de Campeggijs, quibus facultas legitimandi à ſummo Pontifice, &
2 ab Imperatore conceſſa fuit; quia de ea viſum fuit ſatis conſtare, tùm ex teſtibus examinatis in Ciuitate Bononiæ per eoſdem met de Campeggijs ſuper eorum ſtatu, & deſcendentia; tùm ex teſtibus examinatis in ſupradicta cauſa *Bononien. de Lambertinis,* qui benè deponunt, ſe cognouiſſe ſupradictos DD. de Campeggijs, & ex Antonio Maria vno ex illis natum fuiſſe Ioannem, qui poſteà fuit Epiſcopus Bononien., & licèt iſti teſtes ſint in alia
3 cauſa examinati, ex quo tamen fuerunt examinati in cauſa ſtatus, probant etiam in iſta, & faciunt fidem quoad omnes, *ad text. in l. ingenuum, ff. de ſtat. homin.* cum alijs adductis in *Iacen. portionis* 16. *Decembris* 1591. *coram bo. me. Cardinali Pamphilio:* & in iſtis terminis tenuit *Rota*, vt per *Achill. deciſ.* 5. *in fin. de ſent. & re iudic.* & in *Hiſpalen.* habitus 11. *Martij* 1611. *coram Reuerendiſſimo D. Bononien.*

Maximè concurrentibus adminiculis, tàm ex aſſertione facta per teſtes adhibitos in ipſo
4 Inſtrumento legitimationis, qui dicunt, ſe benè cognoſcere dictum Ioannem Epiſcopum eſſe filium dicti Antonij Mariæ Campeggij primi inueſtiti, quàm etiam ex atteſtatione Notarij rogati de ipſa legitimatione, qui præſumitur cognouiſſe perſonam dicti Ioannis Epiſcopi Bonon, ſaltem ex eo, quia etiam ipſe Notarius eſt oriundus ex eadem Ciuitate, ad tradita per *Angel. conſ.* 194. *num.* 1. *verſ. & quia dictus teſtis.*

Nec poſſe controuerti, quin iſte Ioannes Epiſcopus ſit illemet Ioannes, de quo deponunt ſupradicti teſtes, quia cùm conueniant, tàm in nomine, quàm etiam in illa ſingulari qualitate Epiſcopatus Bononien., nec non in
5 alijs demonſtrationibus, de illius identitate dubitari minimè poteſt, cùm ad iſtum effectum ſufficiant duæ demonſtrationes, iuxtà doctrinam *Bart.* communiter receptam in *l. demonſtratio falſa, qu.* 7. *ff. de condit. & demonſtrat.* & de identitate perſonæ fuit dictum in *Lunen. Sarzanen. iuriſpatronatus* 5. *Martij* 1610. *coram Reuerendiſſimo D. Attrebaten.* & aliàs ſæpè.

Neque obſtare, quod Marcellus fuerit prius legitimatus ab Archiuio cum clauſula *ſine præiudicio venientium ab inteſtato,* & quod de huiuſ-
6 modi clauſula nulla fuerit facta mentio in hac ſecunda, & pleniori legitimatione, prout fieri debebat, ex traditis per *Gabr. conſ.* 30. *numer.* 18. *verſ.* 3. *eſt nulla, & num. ſeq. lib.* 1. *Honded. conſ.* 64. *num.* 34. *lib.* 1. cum alijs allegatis. Quia *Gabr.* & alij loquuntur, quando de
7 prima legitimatione nulla eſt facta mentio, ſed etiam diligens inquiſitio, & cauſæ cognitio ſuper ea adhibita dicitur, & vlterius illius tenorem, continentia etiam effectum, ibi *pro expreſſo legitimans haberi voluit,* qui proptereà cenſetur habuiſſe notitiam, quod illa prima legitimatio fuerit facta ab Archiuio, licèt id in ſecunda non fuerit expreſſum, & conſequenter, quod in ea appoſita fuerit clauſula *ſine præiudicio venientium ab inteſtato*, iuxtà
8 facultates ſupradicti Archiuij, quo caſu legitimatio non poteſt dici nulla, vel ſubreptitia; Cùm enim legitimans de ſupradictis eſſet veriſimiliter certus, non erat amplius de illis certificandus, *Ruin. conſ.* 68. *numer.* 3. *verſ. ſola igitur lib.* 3. & *conſ.* 124. *num.* 10. *lib.* 4. *Menoch. conſ* 20. *num.* 47. *cum plurib. ſeqq. lib.* 1.

Minùs refragari, quod in huiuſmodi legitimatione narratum fuerit, Marcellum natum eſſe ex ſoluto, & ſoluta, & tamen ſatis notorium eſſe dicitur, Antonium ſeniorem illius
9 Patrem habuiſſe vxorem, & filios legitimos; quia ceſſat obiectum ex facto, cùm ſolùm fuerit narratum, Marcellum fuiſſe natum ex ſoluta, non autem ex ſoluto.

Ceſſat pariter, quod dicebatur de defectu conſenſus ſupradicti Antonij Patris Marcelli enunciati in prima legitimatione, qui tamen
10 in ſecunda legitimatione ad illius validitatem neceſſariò requirebatur, cùm in hac materia non ſtetur aſſertioni Partium, ad tradita per *Natt. conſ.* 203. *num.* 3. Quia huiuſmodi le-
11 gitimatio expreſsè dicitur facta etiam inuitis Parentibus, & de facultate legitimantis, quod potuerit hoc modo legitimare, dubitari non poteſt, *Gozzadin. conſ.* 92. *num.* 15. qui loquitur de huiuſmodi priuilegio, conceſſo Dominis de Campeggijs, prout colligitur *ibi ſub numer.* 4.

Et ità deciſum, &c.

ADNOTATIO.

Materiam legitimationis agunt ex profeſſo *Lucidor. in tract. de illegitim. & natur. reſtit. liber.*
12 *Thomas tract. var. tract.* 1. *de legitimat. Cyriac.*

con-

controuerſ. 236. *Rot. in Bonon. fideicommiſſi de Poetis* 12. *Mar. & 22. Iunij* 1676. *coram R. P. D. Rondinino.*

Priuilegia legitimandi conceſſa deſcendentibus familiæ Campeggiæ à Maximiliano Imperatore, & confirmata per Summos Pontifices Leonem X. & Clementem VII. memorantur in *deciſ. 430. par. 4. tom. 2. recent.* vbi quod illa in Curia exerceri non poſſint ob expreſſam prohibitionem in eorum ventre contentam, & nihilominus ſubiungitur, quod valeret legitimatio facta extra mænia Vrbis, & in eadem deciſione late examinatur, quando gratia legitimationis de ſubreptionis, vel obreptionis vitio notari poſſit.

Regiſtrantur apud *Lup. in d. tractat. comment. 3. §. 1. numer. 31. verſ. alterum ſimile, &c. Gratian. diſcept. 673. num.* 21. vbi quod non inſeruiunt aduerſus Conſtitutionem Pij Quinti,
13 *Dulph. conſ. 100. numer. 1. Giouagnon. conſ. 17. num. 19. lib. 2. Gargiar. conſ. 5. lib. 2. Gilian. ad Statut. Peruſ. verb. legitimatio num. 11. & ſeqq. & Rot. poſt eum deciſ. 61. num. 26. & ſeqq. Comitul. deciſ. 37. Vbald. Iun. deciſ. 137. Coccin. deciſ. 835. num. 3. Royas deciſ. 197. num. 6. deciſ. 387. num. 8. par. 1. rec.* vbi quod iſtæ facultates in familia Campeggia ſunt notoriæ, & late in *d. Bononien. fideicommiſſi de Poetis,* vbi quod ſunt ampliſſimæ, & vigore illarum poſſunt legitimari etiam nati ex damnato coitu, veluti ex Epiſcopo, vel Moniali, *deciſ. 11. num. 32. & deciſ. 81. numer. 20. par. 16. recent.* vbi, quod DD. de Campeggijs habent facultatem legitimandi, etiam non citatis intereſſe habentibus.

IMOLEN. CONFIRMATIONIS CONCORDIÆ.

Lunæ 13. Maij 1613.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione magiſtraliter tractatur de Hoſpitali, quod regulariter præſumitur laicale, & ideò confertur laicis in adminiſtrationem, maxime ſi probetur, illud ſpectare ad aliquam familiam; ac quibus modis talis præſumatur, quibuſue probetur deſcendentia familiæ, ad quam pertinet Iuſpatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Hoſpitale regulariter non confertur clericis, ſed datur gubernandum laicis, qui illius prouentus conuertunt in vſum pium, & num. 8.*

2 *Hoſpitale, quod eſt Iuriſpatronatus alicuius familiæ ſi fuerit impetratum à Papa, poteſt impetrans ſuæ prouiſioni renunciare.*

3 *Hoſpitale non dicitur Beneficium, ſi in impetratione nominatur Hoſpitale, & non Eccleſia.*

4 *Obſeruantia longa circa nominationem Hoſpitalis attenditur.*

5 *Iuſpatronatus vnius familiæ ſatis conſtat ex longiſſima poſſeſſione vna cum publica voce, & fama.*

6 *Iuſpatronatus ſpectare ad aliquam familiam probatur pluribus modis, de quibus hic.*

7 *Deſcendentia vnius familiæ ex quibus, & quomodo probetur per teſtes ad effectum conſequendi iuſpatronatus.*

9 *Hoſpitalium plura genera hic recenſentur, ac quid veniat appellatione Hoſpitalis remiſſiuè ponitur numer. 10.*

DECISIO CCCXVIII.

Dixerunt Domini concordiam eſſe confirmandam, quia non agitur de Beneficio collatiuo, ſed de Hoſpitali, quod regulariter non confertur Clericis in titulum, ſed
1 Laicis gubernandum, & adminiſtrandum committitur, qui illius bona, & prouentus in vſum pauperum fideliter conuertant, iuxtà *Clem. contingit, §. vt autem, de Relig. domib. & Clem. per litteras, de præbend.* & fuit dictum in *Regien. Hoſpitalis 8. Nouembris 1582. coram bo. me. Cardinali Seraphino, vt in deciſ. relat. inter impreſſ. 725. num. 7. & ſeqq. par. 1. diuerſ. & in Cathacen. Hoſpitalis 19. Martij 1610. coram R.P.D. meo Pirouano.*

Præſertim cùm illud ſit de iurepatronatus familiæ de Riccijs pertinens ad gubernium, & adminiſtrationem dictæ familiæ; Vndè benè
2 potuit Vincentius, qui iniuſtè tanquam Beneficium illud à Papa impetrauerat, ab impetratione deſiſtere, & gratiæ ſuæ ad fauorem dictæ familiæ renunciare cum conditionibus, de quibus in concordia, quæ non videntur repugnare diſpoſitioni dictæ *Clement. contingit §. vt autem, de Relig. Domib.* cum alijs *ſupra* allegatis.

Quod autem non agatur de Beneficio, ſed de Hoſpitali, colligitur ex eo, quod ità nominatur, quicquid ſit, vbi denominatur Eccleſia, *gloſſ. in d. Clem. per litteras, verb. Eccleſias, verſ. quid in dubio, & ibi Imol. & Abb. de præbend.*
3 *Rebuff. de nominat. qu. 15. numer. 14. verſ. vel ſi appareat poſſeſſio,* & tenuit *Rota in d. Regien. Hoſpitalis coram Cantuccio, vt in deciſ. relat. inter impreſſ. 106. num. 5. par. 2. diuerſ.* prout etiam in dubio potius præſumitur Hoſpitale, quàm Beneficium, *Rebuff. d. qu. 15. n. 14.* cum alijs adductis in *d. deciſ. 106. num. 6. par. 2. diuerſ.* & coadiuuatur in caſu iſto ex obſeruantia ſubſecuta 70. annorum, ab anno ſcilicet 1522.
4 vſque ad annum 1593. quo tempore locus iſte habitus fuit pro Hoſpitali, & Laicorum gubernationi commiſſus, quæ quidem obſeruantia ad iſtum effectum multum attendi ſolet, iuxtà *text. in c. cum de beneficio, cum ibi not. per gloſſ. verb. legitima, de præbend. in 6.*

5 Quod verò ſit de iurepatronatus familiæ de Riccijs, ſatis conſtat ex longiſſima poſſeſſione vnà cum publica voce, & fama, de qua deponunt teſtes pro parte DD. de Riccijs examinati, iuxtà *deciſ. Achill. de iurepatr.* cum quibus concurrunt etiã conceſſiones anni 1522. & 1542. ſuper adminiſtratione huiuſmodi hoſpitalis à Vicario generali huic familiæ factæ cum narratiua, quod illud ab antiquo ad
6 dictam familiam ſpectat ex dotatione, & fundatione; nec non viſitationes ordinariorum, quibus Rota multum ſolet deferre; Tùm quia

Ordi-

Ordinarius quilibet præſumitur informatus de ſtatu ſuæ Diœceſis propter annuam viſitationem, quam facere tenetur, *Anchar. conſ. 162. num. 4. verſ. tertio propter ſcientiam*, cum alijs relatis in *d. dec. 106. in fin. par. 2. diuerſ.* Tùm etiam quia Ordinarij non ſolent eſſe faciles in approbando iurepatronatus, *Rota dec. 11. de iurepatron. in nou. Put. deciſ. 241. in fin. lib. 2.* & fuit dictum *in cauſa Tuden. Parochialis 21. Maij 1610. coram Reuerend. D. meo Damaſceno.*

7 Deſcendentia pariter iſtorum de Riccijs, qui confirmationem concordiæ petunt ab illis, quibus facta fuit vltima conceſſio de anno 1542. remanet ſatis probata per ſupradictos teſtes, qui de ea deponunt ex certa ſcientia per gradus diſtinctos, iuxta *text. in cap. licet ex quadam, de teſtib.*

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

Hoſpitalia regulariter habenda eſſe pro locis laicalibus, præſertim quando eorum gubernium, ſeu adminiſtratio à perſonis laicis geritur, ideòque quod ſine ſolemnitatibus requiſitis *in extrauag. ambitioſæ de reb. Eccleſ. non alien.* contrahere poſſint mediantibus eorum adminiſtratoribus, tractat *Barboſ. de poteſt. Epiſcopi allegat. 75. num. 33. Duran. deciſ. 130.* vbi de Hoſpitali Sanctiſs. Saluatoris ad Sancta Sanctorum in Baſilica Lateranen. quod laicum canonizatur, *& in deciſ. 192. par. 9. recent.* vbi firmatur Hoſpitale Sanctæ Mariæ Conſolationis de Vrbe eſſe locum pium, *& in Meleuitana benor. 10. Febr. 1651. coram b. m. Meltio, confirmata coram eodem Auditore 10. May 1652. quæ vltima eſt deciſ. 248. par. 11. recent.*

8 Hinc Beneficiorum Eccleſiaſticorum appellatione non veniunt Hoſpitalia, quæ proinde non conferuntur Clericis, ſed à laicis adminiſtrantur, *Mareſcott. var. lib. 2. cap. 3. num. 12. & 14. Lotther de re benefic. lib. 2. q. 8.*

9 Quædam Hoſpitalia ſunt publica, quædam priuata, quædam Eccleſiaſtica, quædam prophana, & quædam Religioſa, de quibus latiſſimè *Eugen. conſ. 88. per tot. lib. 2. Conciol. alleg. 35. de Amat. reſolut. 14. lib. 1. Ciarlin. controuerſ. 65. 116. & 212. Franciſcus Antonius Coſt. conſil. 4. Valaſcb. conſultat. 105. Thor. in compend. deciſ. Neapolit. par. 3. pag. 548. & 549. Fontanell. deciſ. 331. & 332. par. 2. Bonden. collectat. legal. 10. n. 27. 28. & 52. & Rot. poſt eum deciſ. 24. numer. 16. & ſeq.*

10 Quid autem veniat appellatione Hoſpitalis explicatur per *Pyrrh. Corrad. in prax. diſpenſat. Apoſtol. lib. 8. cap. 6. num. 29.*

VERCELLEN. EXPENSARVM.

Veneris 17. Maij 1613.

ARGVMENTVM.

Lata ſententia ſuper condemnatione ad expenſas litis contra plures, an intelligatur pro virili, an potius inſolidum contra omnes litis conſortes.

SVMMARIVM.

1 *Plures condemnati vnica ſententia in expenſis dicuntur condemnati pro virili, non autem inſolidum, & de iſta materia numer. 14. cum duobus ſeqq.*

2 *Condemnatio ad factum, quod eſt indiuiduum, cenſetur inſolidum.*

3 *Declara, vt procedat, ſi condemnatio non ſit diuidua, prout reputatur, quando facta eſt in quantitate.*

4 *Condemnatio ad expenſas eſt diuidua, licet proueniat ex facto indiuiduo.*

5 *Condemnatio ad expenſas de ſtylo Rotæ ſemper fit, etiamſi lis non ſit calumnioſa, & doloſa.*

6 *Condemnatio tamen huiuſmodi ſit moderatè, nil aliud continens, quam refectionem damni illius, qui iniuſtè paſſus fuit litem.*

7 *Quomodo partiantur expenſæ inter litis conſortes.*

8 *Iudex, & Officiales ſi ſint condemnati in aliqua quantitate Iudex tenebitur ad dimidiam, & ad aliã dimidiam tenebuntur Officiales.*

9 *Nomine ſub collectiuo comprehenſi, cenſentur vnum corpus.*

10 *Nomen collectiuum ponitur pro ſingulari perſona.*

11 *Litigantes plures pro proprio intereſſe omnes conſtituunt proprium corpus, & licet vnum corpus habeat plura membra, non tamen debet plus ſoluere vnum, quam aliud.*

12 *Iuſpatronatus licet ſit indiuiduum, & competat patronis inſolidum, tamen quoad condemnationem ad expenſas in quantitate, eſt diuiduum.*

13 *Cauſa iuriſpatronatus ſpectantis ad patronos vti dominos Caſtri, & ſic vti ſingulos, ſi patroni condemnentur in expenſis, cenſentur pro virili ſolum condemnati.*

DECISIO CCCXIX.

PLures ex patronis quorundam Beneficiorum Caſtri Burontij curarunt dicta Beneficia ſimul vniri, & erigi in Manſionarias, & quia alia pars patronorum cauſam ſuper nullitate dictæ vnionis in Rota introduxerat tàm contra Goltium Curatum Eccleſiæ, cui dicta Beneficia vnita fuerunt, quàm etiam contra Carrerium Manſionarium, & alios patronos, qui dictam vnionem, & erectionem fieri curarunt, nonnullæ emanarunt ſententiæ, in quibus declarata prædicta vnione nulla, tàm dicti Curatus, & Manſionarius, quàm etiam patroni litis conſortes in expenſis condemnati fuerunt. Ideò ſupradicta die dubitaui,
1 an huiuſmodi condemnatio expenſarum intelligatur facta contra ſupradictos inſolidum, vel pro virili, & pro qua parte; Et quoad primum caput Domini dixerunt, condemnationem fuiſſe factam pro virili: vbi enim plures vnica ſententia in expenſis generaliter condemnantur, non inſolidum, ſed pro virili tantum portione cõdemnati cenſentur, *Bertrand.* qui mouetur *arg. l. 1. & 2. C. ſi plures vnic. ſentent.*

in conſ.269.num.1.par.1. vol.3. Surd.conſ.150. ſub num.35. verſ.& dicit Bertrand. & ita per Rotam obſeruatur, *Caputaq. dec.343.par.1.*

2 Nec obſtat, quod huiuſmodi condemnatio
ſit ad factum, quod eſt indiuiduum, ad *text. in*
l.4. §.Cato, ff.de verb.obligat. cum alijs allegatis;
& ſic inſolidum facta cenſeatur: quia placuit
3 reſponſio, quod, quicquid ſit quando condē-
natio continet factum indiuiduum, vbi repe-
ritur facta in quantitate, prout in caſu iſto, eſt
diuidua, ad *text. in l.Paulus reſpondit, la 2. ff.de re*
iudic. & declarat *Iaſ.in d l.4. §.Cato num.4. ff.de*
verb. obligat.

4 Nec placuit, quod cenſeri debeat indiuiſi-
bilis ratione doli, vel culpæ, quæ eſt indiuidua;
quia præterquam quod condemnatio ad ſol-
uen. expenſas, quæ conſiſtit in quantitate, vt
5 dictum eſt, diuidua reputatur, licet proueniat
ex facto indiuiduo, fuit etiam dictum, quod
ſecundum ſtylum Rotæ condemnatio expen-
ſarum ſemper fieri ſolet, etiamſi lis non ſit
calumnioſa, & doloſa, iuxta *deciſ.Caſſad.13.n.2.*
de reſcript. huiuſmodi enim condemnatio, &
6 præcipuè moderata, prout fieri ſolet in Rota,
nil aliud eſt, quàm refectio damni illius, qui
iniuſtè paſſus fuit litem, quod quidem eſt re-
ſarciendum per eum, qui illud dedit, etiamſi
hoc fuerit ſine culpa, *l.1.& ibi gloſs.& Scribent.*
ff. ſi quadrup. paup. feciſs. dicat.

7 Quo verò ad aliam partem dubij, placuit
Dominis, quod Curatus teneatur pro tertia,
Manſionarius pariter pro tertia, & patroni li-
tis conſortes pro alia tertia parte; cùm enim
patroni ſint ſub nomine collectiuo compre-
henſi, non debent plus ſoluere, quàm alij ſpe-
cialiter in condemnatione nominati, ad *text.in*
l.quoniam Iudices, iuncta gloſs. verb.ſolutum, C.de
appell. per quem *text.* dicit *Roman.conſ.99.nu.1.*
verſ. ſecundo idem, quod ſi Iudex, & aliqui Of-
8 ficiales in quantitate aliqua condemnantur,
Officiales dimidiam, & Iudex aliam dimidiam
ſoluere debet; idem de Abbate, & Capitulo
notat *Bald in d.l.quoniam Iudices ſub num.2. verſ.*
& not. ar. C. de appell. & de Capitaneo, & An-
tianis *idem Bald. in auth. cauſa quæ numer.5. C.de*
Epiſc. & Cleric. & plura alia exempla referunt
Iaſ. in l.iuris gentium, §.fin. numer.13. verſ. quinto
fortius facit, ff. de pact. Felin. in cap. Paſtoralis il 1.
ſub numer. 9. verſ. circa prædicta tamen ſcias, de
reſcript.

9 Ratio autem eſt, quia illi plures ſub nomine
collectiuo comprehenſi cenſentur vnum cor-
pus, *Bald.in d.Auth.cauſa quæ ſub num.5.verſ.ratio*
quia, C.de Epiſc. & Cleric. & pro ſingulari per-
10 ſona nomen collectiuum ponitur, *Iaſ. in d.l.*
iuris gentium, §. fin. ſub numer.13. verſic. quarto
facit, ff. de pact. Felin. in dicto cap. Paſtoralis ſub
num.9. verſ.ſimiliter dicit Bald.de reſcript.

11 Et hoc ſine difficultate procedit in caſu, de quo agitur; nam quilibet iſtorum, ſcilicet tàm Curatus, & Manſionarius, quàm etiam patroni litis conſortes litigabant pro intereſſe proprio: Ideòque iſti omnes cenſentur tria corpora, quæ fecerunt partem vnam in lite, & conſequenter licèt vnum corpus habeat plura membra, non tamen debet plus ſoluere vnum, quàm aliud.

12 Non obſtat, quod iuſpatronatus ſit indiuiduum, & competat vnicuique ex patronis inſolidum, & ſic etiam condemnatio cenſeatur facta inſolidum; quia, vt patet ex ſupradictis, obiectum reſpicit ſolum tertiam partem tangentem patronis, & nihilominus etiam quoad iſtam tertiam partem dicendum eſt patronos teneri pro virili, quia licèt iuſpatronatus ſit indiuiduum, condemnatio tamen in quantitate bene diuidi poteſt, ex ſupradictis.

13 Maximè quia patronatus ſpectat ad iſtos patronos vti Dominos in temporalibus dicti Caſtri, non autem tanquam ad Collegium, vel Vniuerſitatem, & propterea vti ſinguli pro virili portione condemnati cenſentur, non autem vt vniuerſi, ad tradita per *Bald. in dicta l.1. num.4. verſ. quæro quid, C ſi plures vnic. ſentent. & de ſtat. verb.condemnatio nu.3.*

Quod dicitur de executione facienda contra Benedictum vti Procuratorem Curati, & Manſionarij, non eſt præſentis dubij, quod eſt reſtrictum ad condemnationem factam de Curato Manſionario, & patronis litis conſortibus, quomodo ſcilicet inter ipſos intelligatur facta, & pro qua parte.

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

14 Quando plures ſuccubuerũt in lite ſinguli ad expenſas tenentur pro virili, *Io.Baptiſta Coſt.de ration. rat. q.138. 203. & 216.* vbi ampliat licet ab initio eſſent obligati inſolidum, *Surd. conſ. 150.num.35. Gratian. diſcept.33.numer.50. Gratib. deciſ.46. num.1. Cancer.var.part.3.cap.17.nu.292. & 295. Afflict.deciſ.215. Poſth.de ſubhaſtatione inſpect.50. Caſtill.dec.7. Priol.deciſ.307.nu.4. Duran. deciſ.* 169. vbi agitur de pluribus condemnatis, qui ab initio tenebantur inſolidum an etiã ad expenſas inſolidùm teneantur.

15 Pariter ſi lis fiat nomine plurium non tenetur vnuſquiſque ex litigantibus in progreſſu cauſæ ad contributionem expenſarum, illæ enim ſolummodò exigentur à ſpontè dantibus, & volentibus, ſed ſecuta cauſæ victoria omnes tenentur pro eorum ratis contribuere ne alias valeant ſe iactare, quod ex alienis pecunijs, & laboribus commodum ſine impenſa reportauerint, vt notat *Rot.deciſ.567.num.12.& 13.par.4.to.3. & dec.148.num.8.par.7.recent. & in Meleuitana bonorum* 28. *Iunij* 1652. *coram Roias*, & ſicuti vnuſquiſque plus, vel minùs commodi habet in bonis controuerſis, ita per æs, & libram, maioribus, vel minoribus ſumptibus onerabitur, *Coſt. dict. quæſt.203. numer.2. & ſeqq.*

Quod autem teneatur ad expenſas, qui debet damna reficere, ait *Rot.deciſ.110.n.7. par.17. recent.*

16 Alia de expenſis reficiendis, *vide in dec. 212. par.8.recent. & ſupra poſt deciſ.89.*

Vis nominis collectiui, & quod quamuis plures comprehendat nihilominus illi plures habeant ratam æqualem cum perſonis vocatis nomine appellatiuo ponderatur in *dec. 408. par.1. diuerſ.* vbi de iure præſentandi pluribus competente ſermo habetur, & dicitur illud

æqua-

æqualiter pertinere ad plures vocatos ſub nomine collectiuo, ac ad vnum vocatum ſub nomine appellatiuo.

PACEN. PORTIONIS.

Lunæ 20. Maij 1613.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria ob articulorum irreleuantiam paſſim denegatur, & irreleuantia pluribus medijs hic deducitur: quando Cappellanus etiam annalis, & manualis, non ſit legitimè priuatus, debet reintegrari non ſolum ad Cappellaniam, ſed etiam ad vtilitates Cappellaniæ decurſas medio tempore.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria paſſim denegatur ob irreleuantiam articulorum, & num.6. cum ſeq.*

2 *Irreleuantia materia articulata quomodo deducatur.*

3 *Cappellania annali, vel manuali quis priuatus non dicitur, niſi oſtendatur electio alterius Cappellani, præſertim ſi continuauit in ſeruitio per plures annos.*

4 *Cappellanus etiam amouibilis, ſi non ſit legitimè priuatus, debet reintegrari, etiam poſt lapſum temporis ad omnes vtilitates, & vt famam ſuam purget.*

5 *Amouibilitas, & annalitas Cappellaniæ excluſa videtur, ſi inter ipſos Cappellanos præferatur antiquior.*

DECISIO CCCXX.

Viſum fuit Dominis, Laurentio non eſſe dandam remiſſoriam, quæ vbi articuli
1 ſunt irreleuantes, prout in caſu iſto, paſſim denegatur, *Caſ. de Graſs. deciſ.2. de dilat. Verall. dec.12 par.2. & dec.66.par.3.*

2 Irreleuantia autem clara deducitur ex eo, quia articuli nil aliud continent, niſi quod Cappellaniæ Eccleſiæ Pacen. ſunt manuales, ſeu annales, & nihilominus licèt id probatum fuiſſet, non releuaret ad effectum, de quo agitur; quia Sebaſtianus etiã non reelectus elapſo anno potuit in officio continuare, ex quo loco ipſius non fuit alius electus, ne aliàs omitteretur cultus diuinus, & tunc dicebatur verè Cappellanus tàm attentà diſpoſitione iuris communis, quàm etiam obſeruantia illius Eccleſiæ, vt fuit latè deductum *coram Me ſub die 19. Nouembris præteriti.*

Nec obſtare, quod Sebaſtianus fuerit per
3 Capitulum priuatus, quia cum non appareat reelectionem fuiſſe alicui vnquam denegatã, & ille per plures annos in officio continuauerit, non poterat ex cauſa ſaltem irrogante infamiam priuari, ex adductis *in hac cauſa 22. Iunij 1610. coram Illuſtr. Card. Lancellotto, & ſub dicta die 19. Nou. præteriti coram Me.*

4 Vndè cum fuerit minùs legitimè priuatus, debebat reintegrari etiam poſt lapſum temporis nedùm ad ſtatum, & detentationem, vt famam ſuam purgare poſſet, iuxta *deciſ. 6. de reſtit. ſpoliat. in antiq.* ſed etiam ad omnes vtilitates, quæ ſibi obuenerunt pendente iudicio ſpolij, & ſic etiam ad optionem portionis, de qua agitur, iuxta notata per *gloſſ. in cap. ſignificauerunt, verb. recurſum, de teſt.* cum alijs adductis *ſub d. die 19. Nou. præteriti.*

5 Præterea annalitas in caſu iſto videbatur Dominis admodum inuerisſimilis ex Indulto Innocentij VIII. in quo diſponitur, quod portiones vacaturæ conferantur antiquioribus Cappellanis, & tamen, ſi Cappellaniæ eſſent annales, non poſſet inter ipſos conſiderari hæc qualitas maioris, vel minoris antiquitatis, etiamſi vnus fuiſſet Cappellanus pluribus annis, quàm alter, vt fuit dictum *ſupradicta die 19. Nou. præter.* quo caſu ſtante inuerisſimilitu-
6 dine articulorum remiſſoria tanto magis denegatur, *Rota deciſ. 23 de teſt. in antiq.* & fuit dictum in cauſa *Hiſpalen. matrimonij 5. Iunij 1609 coram Reuerendiſs. D. Bononien. & in cauſa Meliten. habitus 15. Ian. 1600. coram R.P.D. meo Caualerio*, & aliàs ſæpè.

Et ita deciſum &c.

Enumerantur aliæ deciſ. iſtius cauſæ ſupra poſt deciſ. 278.

ADNOTATIO.

Hic dumtaxat agitur de remiſſoria, firmando, quod illa non conceditur vbi articuli ſunt irreleuantes, vel ad probandũ inuerisſimilia, quę
7 cum alijs ad deciſionem facientibus approbat *Rot. dec. 285. poſt Poſth. de manut. Caualer. deciſ. 72. deciſ. 415. par. 2. rec quæ eſt ſupra 278. cum alijs per b.m. Priol. dec. .nu.7.*

PAMPILONEN. IVRISPATRONATVS.

Veneris 24. Maij 1613.

ARGVMENTVM.

Quomodò, & ex quibus excludatur vſurpatio iuriſpatronatus in Vniuerſitatibus, & Magnatibus, oſtenditur in hac deciſione pluribus medijs.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſpatronatus præſumptio vſurpationis non cadit in perſonis priuatis, ſed tantum in potentibus, & habentibus iuriſdictionem in loco iuriſpatronatus, & num.10. cum ſeq.*

2 *Dominium bonorum in loco iuriſpatronatus non arguit illius vſurpationem, & ex quibus hæc excludatur, & num.11.*

3 *Teſtes excludunt vſurpationem iuriſpatronatus, dum dicunt, patronos non habere iuriſdictionem loci, in quo ſitum eſt iuſpatronatus.*

4 *Vniuerſitas donans iuſpatronatus, amittit ius ſuum, nec per talem donationem poteſt argui vſurpatio iuriſpatronatus.*

5 *Iuſpatronatus eſt indiuiduum, & reſidet inſolidum* penès

penès quemcumque patronum, & nu.12.

6 *Præſentatio vnius patroni ſufficit ad petendam inſtitutionem, licet alij non præſentauerint.*

7 *Iuſpatronatus ſi competat Vniuerſitati, & priuatis hominibus excluditur vſurpatio.*

8 *Vſurpatio, quæ cadere poteſt in Vniuerſitate, non debet nocere compatronis laicis, qui non præſumuntur vſurpaſſe iuſpatronatus, & numer. 11.*

9 *Enunciatiua vnica, licet per ſe ſola non excludat præſumptionem vſurpationis, hanc tamen moderatur.*

DECISIO CCCXXI.

FVit reſolutum, iuſpatronatus, de quo agitur, non eſſe tale, in quo cadat præſump-
tio vſurpationis, quia Domini de Sarauz pa-
1 troni in loco de Aya, in quo ſita eſt Eccleſia,
nullam habent iuriſdictionem temporalem,
ſed ſunt perſonæ priuatæ, in quas non cadit
præſumptio vſurpationis, *Gabr. conſ. 192. nu. 1. lib. 2.* & fuit dictum *in cauſa Tuden. iuriſpatron. 13. Iunij 1572. coram b.m. Card. Lancellotto, vt in deciſ. relat. inter impreſs. diuerſ. 331. num. 1. par. 2. & in cauſa Iacen. portionis 16. Dec. 1602. coram Illuſtr. Cardinali Millino.*

2 Nec obſtare, quod Martinus Garcia, & alij
Prædeceſſores DD. de Sarauz fuerint Domini
loci de Ayagoitia, vt apparet ex Inſtrumento
donationis, quod datur; quia placuit reſpon-
ſio, quod Ayagoitia non eſt oppidum habens
aliquam iuriſdictionem, ſed quoddam Pala-
tium in eodem loco de Aya, prout apparet ex
quadam requiſitione facta Vniuerſitati dicti
Oppidi de Aya, ad hoc, vt ſe congregaret, in
qua leguntur huiuſmodi verba,, *In Vniuerſitate, & Territorio de Aya, & in Platea de Ayagoitia,*
& per conſequens ex eius dominio non intrat
præſumptio vſurpationis, *ex ſupra allegatis.*

Quod etiam comprobatur ex Teſtibus in
Summario datis, qui benè deponunt, quod
Martinus Garcia, & alij ex ſuis aſcendentibus,
3 qui fuerunt, & ſunt Domini Palatiorum de
Sarauz, & Ayagoitia, nunquam habuerunt,
nec aliquam habent iuriſdictionem in dicto
Oppido de Aya, nec aliàs fuerunt, nec ſunt
perſonæ potentes, ſed perſonæ particulares,
licèt nobiles, & quod iuriſdictio eiuſdem Op-
pidi ſemper pertinuit, & pertinet ad Reges
Caſtellæ.

Minùs obſtare, quod huiuſmodi iuſpatro-
4 natus fuerit donatum anteceſſoribus dictorum
Dominorum de Sarauz ab Vniuerſitate, in
qua cadit præſumptio vſurpationis; quia vltrà
quod donatio fuit illis facta tanquam compa-
tronis, quibus ex fundatione fuerat dictum
iuſpatronatus quæſitum inſolidum cum Vni-
uerſitate, ideóque Domini de Sarauz non poſ-
ſunt dici acquiſiuiſſe iuſpatronatus per dona-
tionem, ſed potius per illam Vniuerſitas dici-
tur amiſiſſe illud ius præſentandi, ſi quod ſibi
5 competebat: Cum enim iuſpatronatus ſit in-
diuiduum, reſidet penès quemcunque patro-
num inſolidum, *Rocch. de iurepatr. verb. ius qu. 6. num. 16.* latè *Lambert. in eodem tract. in 1. part. lib. 1. art. 8. 3. quæſt principalis in princip. & numer. 18. Turrecremat. in cap. pia mentis num. 13. 16. quæſt. 7.*
6 & quoad omnes eius effectus, itaut ad peten-
dam inſtitutionem ſufficiat præſentatio vnius
ex patronis, vbi alij non præſentant, *gloſs. in cap. 1. verb. non debeat, & ibi Abb. num. 7.* vbi teſtatur
de communi, & *Bero. num. 31. de iurepatron.* &
tenuit *Rota in Firmana Beneficij 13. Maij 1596. coram b.m. Card. Pamphilio.*

7 Placuit etiam reſponſio, quod in iurepatro-
natus, quod competit Vniuerſitati, & priuatis
hominibus, vſurpatio præſumitur facta non
libertati Eccleſiæ, ſed iuri priuatorum, aliàs
enim ſi nullum extitiſſet iuſpatronatus, Vni-
uerſitas non fuiſſet paſſa aliquos compatro-
nos, ſed ipſa totum ius præſentandi vſurpaſſet,
vt fuit conſideratum in *Firmana Altaris de Doſijs 15. Februarij 1610. coram Reuerend. D. Lugdun.*
& propterea vſurpatio, quæ in ſola Vniuerſi-
8 tate præſumeretur, iſtis Dominis de Sarauz
nocere non debet, *Achill. deciſ. 4. ſub num. 2. de iurepatr.* & fuit dictum *in cauſa Aurien. Parochialis 5. Dec. 1605. coram R.P. D. meo Manzanedo, & in Feſulana iuriſpatronatus 8. Febr. 1610. coram R. P. D. meo Caualerio.*

Præſertim quia in inſtrumento ſupradictæ
donationis factæ ab Vniuerſitate dictis Dom.
de Sarauz enunciatur, qualiter Eccleſia, de qua
agitur, fuit fundata, & dotata ab anteceſſoribus
dicti Martini Garciæ de proprijs ipſorum bo-
9 nis, & in proprio ſolo, & licèt huiuſmodi enũ-
ciatiua ſit vnica, videbatur tamen Dominis
aliquid facere ad excludendam præſumptio-
nem vſurpationis.

Et ità decíſum, Dominis de Sarauz ſolùm
informantibus &c.

Forſan ſunt in cauſa huius iuriſpatronatus deciſ. 407. & 408. par. 1. diuerſ. & in illa pro certo eſt infra deciſ. 147. quæ eſt 518. par. 1. recent. & deciſ. 359. quæ eſt in eadem part. 1. recentior. deciſio 546.

ADNOTATIO.

10 De præſumptione vſurpationis quando iuſ-
patronatus per Vniuerſitatem prætenditur
dictum eſt ſupra poſt deciſ. 165. & ad materiam
pro excluſione vſurpationis, *vide Celſ. dec. 193. n. 4. dec. 187. & 269. par. 12. recent.*

11 In perſonis priuatis vſurpationis præſum-
ptio indubitanter non cadit, in magnatibus
verò excluditur ex ſententijs Ordinarij, ex
quaſi poſſeſſione centenaria, vel ſaltem qua-
dragenaria cum fama, & ex continuatis præ-
ſentationibus, alijſque medijs, de quibus *in Aretina plebaniæ 6. Febr. 1654. coram Emin. Cerro, & alibi.*

12 Quod verò iuſpatronatus ſit indiuiduum,
& ſpectet ad vnumquemque ex patronis in-
ſolidum habetur ſupra *deciſ. 319.*

ROMANA CENSVS DE CARA-
VASCHINIS.

Veneris 24. Maij 1613.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Cui incumbat onus probandi fundum cenſitum eſſe liberum, vel non eſſe ſubiectum fideicommiſſo.

SVMMARIVM.

1 *Onus probandi ſtatum rei, qualis fuerit, vel ſit, incumbit aſſerenti, & num.4.*

2 *Probatio ſufficiens circa rei valorem, vel quantitatem non reſultat ex teſtibus, qui non exprimunt ſimul rei qualitates, ac alia ad id conuenientia, & num. 3.*

5 *Cenſus ſi reperiatur impoſitus ſuper rebus communibus, vel ſubiectis fideicommiſſo, præſumitur impoſitus ſuper portione imponentis, & ſuper re libera.*

DECISIO CCCXXII.

Ex pluribus *deciſionibus* in hac cauſa factis *coram b. m. Penia* non ſolùm firmatum fuit, Palatium, de quo agitur, fuiſſe conſtructum ex bonis triplicis generis, videlicèt ex bonis Ioannis fideicommittentis, Clementis debitoris cenſus, & filiorum dicti Clementis, ſed etiam fuit vlterius reſolutum, onus liqui-
1 dandi huiuſmodi bona incumbere Carauaſchinis: Ideò ſubrogatus in locum bo. mem. Penię de ordine Rotę dedi dubium reſtrictum ad bona fideicommiſſi, quanta ſcilicèt pars Palatij ſit ſubiecta fideicommiſſo, quo ſupradicta die propoſito, Domini dixerunt ex deductis per Carauaſchinos non fuiſſe aliquid ſufficienter probatum, ſiue dubium intelligatur de quantitate circa quotam, ſiue circa valorem; nam pro parte ipſorum nil aliud deducitur, niſi quod ex tribus domunculis emptis per Ioannem fideicommittentem duæ ſunt incluſæ, ſeu incorporatæ in Palatio, quod per Lucam non controuertitur, & id fuerat iam reſolutum *coram eodem bo. me. Penia ſub die 28. Maij* 1610. ſed tantum ex hoc non infertur ad quotam Palatij fideicommiſſo grauatam.

Nec releuat, quod iſtæ duæ domus fuerint eiuſdem qualitatis, & quantitatis in ſitu, ędificio, & menſura, prout tertia ex illis, quæ, cum non ſit incorporata in Palatio, menſurari poterit: quia, licèt teſtes, qui dantur pro parte
2 Carauaſchinorum, conentur deponere, prædictas domos quoad altitudinem, & magnitudinem fuiſſe ſimiles, non tamen propterea concludunt quoad alias partes, & qualitates illarum valorem reſpicientes, quo caſu nulla ex dictis teſtibus ad hunc effectum ſufficiens probatio haberi poteſt.

3 Maximè quia in caſu iſto apparet ex confeſſione eiuſdem Ioannis fideicommittentis, iſtas domos fuiſſe ab ipſo emptas pretio diuerſo, & ſub diuerſo Canone, vnam ſcilicet pro ſcutis 190. aliam pro ſcutis 75. tertiam pro ſcutis 72. ex quo videbatur etiam colligi poſſe, iſtas domos minimè fuiſſe eiuſdem qualitatis, & conſequenter nec etiam eiuſdem valoris, ad tradita per *Alex. in l. in lege falcidia § corpora num. 2. ff. ad leg. falcid. Cagnol. in l. 2. nu. 233. verſ. præterea quod, de reſcind. vendit. Honded. conſ. 31. numer. 51. verſ. nihilominus, & numer. 61. lib. 1.*

Et ita deciſum &c.

Sunt in hac cauſa coram Pen. deciſ. 1447. 1527. & 1542. quarum ſecunda eſt 60. poſt Cenc. & 65. & 66. poſt Duard. de cenſib. & infra deciſ. 352. & occaſione expenſarum factarum in præſenti lite fuit introducta alia lis, in qua emanarunt infra dec. 474. & 567. impreſſæ in par. 4. rec. 209. & 569. & coram Caualer. deciſ. 495.

ADNOTATIO.

De Cenſu impoſito ſuper re aliena agitur etiam ſupra *poſt deciſ.* 188.

4 Probatio quod bona ſuper quibus fuit fundatus Cenſus non ſpectent ad impoſitorem fieri debet per allegantem *Pen. deciſ.* 1447. & 1527. etiam quod res prætendatur communis, vel fideicōmiſſaria, & probetur hæc qua-
5 litas pro aliqua parte, quia ad validitatē actus ſubſtinendam Cenſus præſumitur impoſitus ſuper parte libera, & ſic fideicommiſſo exempta, *Cenc. de cenſib. q. 42. num. 5. & 6. Thomat. deciſ. 205. num. 7. Gregor. dec. 225. num. 2. & ſeqq. & ibi Adden. num. 16.*

CAVALLICEN. IVRIS MOLENDINI.

Veneris 31. Maij 1613.

ARGVMENTVM.

An, & quando Domini locorum, ſeu Barones poſſint prohibere ſubditis, nè vadant ad alia molendina, niſi ad ſua, vel ad alios, quàm ſuos furnos: Tranſactio facta à Baronibus cum eorum ſubditis non comprehendit forenſes.

SVMMARIVM.

1 *Ius molendini, & furni non debetur Domino loci pro panibus, qui à forenſibus aſſeruntur.*

2 *Vectigal, quod de iure non reperitur permiſſum, cenſetur prohibitum, & ideò non poteſt imponi.*

3 *Tranſactio inita à Domino loci cum incolis, & habitatoribus ſuper iure molendi, & furni non comprehendit forenſes.*

4 *Tranſactio eſt ſtricti iuris, & omiſſum in ea non cadit ſub diſpoſitione.*

5 *Ceſſante cauſa obligationis, ob quam aliquid factum eſt, debet quoque ceſſare ipſa obligatio.*

6 *Gabella, & noua Vectigalia à nemine recognoſcente ſuperiorem, poſſunt imponi.*

7 *Barones locorum non poſſunt prohibere ſubditis, ne vadant ad alia molendina, vel ne coquant panem, niſi in furno ipſorum, vel ne exerceant hoſpitia, vel quod non aſportentur victualia de loco ad locum.*

8 *De Gabellis, Tributis, & Vectigalibus qui tractent.*
9 *Pro Cadauere an debeatur Gabella.*

DECISIO CCCXXIII.

PRo Communitate Caſtri Thori informan-
te, nempè D. Roſtagno non deberi ius
molendini, & furnarij pro panibus, qui in di-
1 cto loco à forenſibus venales deferuntur,
iſtud enim eſſet nouum Vectigal, quod cum
non reperiatur permiſſum, de iure prohibitũ
2 cenſetur, *l. 2. & tot. tit. C. non. Vectigal. inſtit. non
poſs. cap. quamquam, in princip. vbi gloſ. & Doct. de
cenſib. lib. 6. Roland. conſ. 42. numer. 22. lib. 3. Becc.
conſ. 96. num. 5. lib. 1.* & faciunt notata per *Anchar.
conſ. 207. num. 4.*

Nec obſtare tranſactionem, cuius copia da-
tur, initam inter Communitatem, & Domi-
num dicti loci; quia per illam fuit ſolùm con-
3 uentũ, quod habitatores, & incolæ tenerentur
eorum blada, & frumenta detritari facere in
molendinis, & panes decoqueri in furnis ip-
ſius, & Dominorum pro tempore exiſten. &
ſoluere pro iure molendini vigeſimam tertiã,
& pro iure furnarij vigeſimam: Ideòq; huiuſ-
modi tranſactio non comprehendit forenſes,
de quibus non loquitur, *l. 3. in princip. & ibi
4 Doct. ff. de tranſact.* cum enim tranſactio ſit ſtri-
cti iuris, omiſſum in ea habetur pro omiſſo,
Angel. Aret. conſ. 95. num. 6. & facit *deciſio in cauſa
Carpentoraten. bonorum coram Cotta, relat. inter im-
preſs. 63. num. 1. par. 1. diuerſ.*

5 Præſertim, quia, cum huiuſmodi panes, qui
in dicto loco à forenſibus aſportantur, non
ſint decocti in furnis Dominorum, neque
blada in eorum molendinis detritata ſint, vi-
detur quoad hoc ceſſare cauſa, propter quam
ſupradictum ius in tranſactione reſeruatum
fuit; vnde ceſſare etiam debet ipſum ius, &
obligatio ſupradicta, *l. promittendo, ff. de iur. dot. l.
ſi pupillus la 2. & ibi Bald. & Imol. ff. de acquir.
hæred. Roman. conſ. 417. num. 1. verſ. hoc quidem pro-
batur, Tiraquell. ceſſant. cauſ. par. 1. num. 189. &
224.* & dixit *Rota in cauſa Romana pecuniaria 4.
Maij* 1580. prout *in deciſ. relat. inter impreſs. 123.
ſub num. 14. par. 2. diuerſ.*

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

6 Gabellas nouas, nouaque vectigalia imponere
non poſſunt Communitates, vel Barones in
eorum locis, ſeu oppidis recognoſcentes ſu-
periorem, cum hoc ius ſit de Regalibus ſoli
ſupremo Principi reſeruatis, *Pariſ. conſil. 69.
num. 9. lib. 1. Bero. conſ. 137. num. 17. & ſeqq. lib. 3.
Lancellott. Gallia conſ. 94. num. 1. & ſeq. Eugen. conſ.
72. num. 1. & ſeqq. Molfeſ. in ſumm. tract. 12. cap. 22.
num. 41. & ſeqq. dec. 59. num. 3. apud Gilian. ad Stat.
Peruſ.*

Item, nec poſſunt ſubditis prohibere ne va-
dant ad alia molendina pro molendo frumen-
7 to, nec ad alios furnos pro emendo panes, niſi
ad ſuos, *Vermigliol conſ. 100. nu. 1. & ſeqq. Thom.
dec. 298. num. 2. & 3. Buratt. dec. 38. num. 2. & 3.* &
de materia *vide Oſaſch. dec. Pedemont. 17. Loſaum
de iure Vniuerſit. par. 3. cap. 8. ſupra deciſ. 74.*

Nec quod furni, hoſpitia, ac molendina con-
ſtrui, & exerceri non poſſint, *Theſaur. dec. 160.
& poſt Couarr. Boer. & alios Honded. conſ. 84. nu. 58.
lib. 2.*

Aut quod non aſportentur per eorum ſub-
ditos victualia ad Statum Eccleſiaſticum, vel
quod non aſportentur niſi ſoluta aliqua ga-
bella, ſeu reſponſione, *d. deciſ. 59. numer. 1. &
ſeq.*

8 De gabellis, tributis, & vectigalibus ſunt
pleni tractatus, *Ioannis Bertacchini, Iulij Ferretti,
& Ioannis Guttier.* & plenè agit *Molfeſ. loc.
citat.*

Curioſè quæritur an debeatur gabella pro
9 cadauere defuncti in Ciuitatem introducendo
& negatiuè reſoluitur apud *Parlador. var. lib. 1
cap. 3. §. 1. num. 30. & apud Perez. de Lara de anni-
uerſar. cap. 25. vbi latè, Reuerendiſs. de Luc. in ſuppl.
ad tit. de regal. diſc. 166.*

ROMANA TVTELÆ DE CAVALERIIS.

Veneris 31. Maij 1613.

ARGVMENTVM.

Agitur de laudo lato ab arbitratore, qui vigore poteſtatis à partibus tributæ virtute clauſularum ampliſſimarum poteſt procedere nullo iuris ordine ſeruato, & propterea laudum ab illo prolatum debet executioni demandari, quacumque appellatione, ſiue illius adhæſione non refragante.

SVMMARIVM.

1 *Laudum cenſetur emologare, & approbare qui eo vtitur, & num. 6.*
2 *Laudum approbatum, & emologatum habet vim tranſactionis, & num. 4.*
3 *Laudum an, & quando dici poſſit pro parte tantum acceptatum, stante poſſit in alia parte impugnari.*
4 *Laudum eſt ſpecies tranſactionis, tranſactio verò eſt contractus vltrò, citròque obligatorius, ideò non poteſt pro vna parte valere, & pro alia non valere.*
5 *Appellatus poteſt adhærere appellationi appellantis.*
7 *Appellationi adhærens debet adhærere intra decem dies.*
8 *Laudo acquieſcere promittens cum iuramento, non appellare, non reclamare, nec reductionem petere ad arbitrium boni viri, non poteſt appellare, nec adhæſionem appellationi petere.*
9 *Laudum arbitratoris ſe referens ad calculum, ſi in calculo non adeſt id, quod refertur, non attenditur.*
10 *Arbitrator ex quibus dicatur, non ſe reſtrinxiſſe ad calculum.*
11 *Arbitrator habens ampliſſimam poteſtatem (quæ ex verbis, & clauſulis colligitur, & quæ ſint, ibi ponuntur) poteſt procedere abſque vlla tela iudiciaria, & arbitrio ſuo omnia regulare, & num. 12. cum duobus ſeqq.*

Laudum

Digitiz

15 *Laudum ex iuribus de nouo repertis poteſt impugnari.*
16 *Quomodo iſta concluſio procedat, & numer. 17.*
18 *Laudum quid ſit, quando cenſeatur emologatum, quid indè oriatur, quando non poſſit impugnari, et quomodo concilientur Rotæ deciſiones ſuper iſta re, et num. 19. et ſeqq.*

DECISIO CCCXXIV.

FVit reſolutum laudum obſtare quoad partitam ſcutorum 138. & aliam ſcutor. 196.
1 de quibus in dubio, quia cum D. Rugerius in exequutionem laudi ſimpliciter petierit, ac receperit ſcuta 1350. in quibus hæredes tutoris fuerunt in eo condemnati, cenſetur illud in omnibus emologaſſe, vt per *Creſcent. deciſ. 1. de Procurat. Surd. deciſ.* 199. *nu.* 7. quod propterea habet vim tranſactionis, *Io. Bapt. de S. Seuerin. de tranſact. q. 3. in fin. Decian. conſ. 44. num. 2. lib. 4.*
2 quæ eſt exceptio litis finitæ, & impedit litis ingreſſum, *l. fratris, et ibi Dec. num. 1. et alij, C. de tranſact. cap. 1. de lit. conteſt. in 6. Marant. de ordin. iudic. par. 6. membr. 9. num. 11.* & fuit ſæpiſſimè deciſum.
3 Non obſtat, quod per huiuſmodi receptionem pecuniarum laudum cenſeatur tantùm approbatum quoad illam partem, in qua dicti hæredes fuerunt condemnati, non autem quo ad aliam, in qua fuerunt in reliquis abſoluti:
4 quia cum laudum fuerit per productionem, & pecuniarum receptionem ſimpliciter emologatum, non poteſt in aliqua eius parte impugnari; cum enim tunc habeat vim tranſactionis, vt dictum eſt, vti contractus vltro, citroq; obligatorius non poteſt pro vna parte valere, & pro altera non, *Mohed. deciſ. 10. de ſentent. et re iudic. Surd. conſ. 447. numer. 8.* & tenuit *Rota in Vicen. Scribaniæ 28. Aprilis 1603. coram bo. mem. Litta.*
5 Neque obſtat, quod D. Rugerius potuerit adhærere appellationi dictorum hæredum, iuxta *text. in l. fin. in princip. C. de appellat.* quia
6 præter quamquod laudum per receptionem pecuniarum in totum emologatum cenſetur,
7 fuit etiam reſponſum, quod non adhæſit intra decem dies, prout requiritur, *Bald. in Auth. hodie nu. 6. verſ. quæro numquid aliquid, C. de appell. Veſtr. in prax. lib. 7. cap. 3. num. 20. et ibi Add. nu. 44. Modern. de attent. 2. par. cap. 12. ampliat. 12. num. 6. et ſequ. Rota deciſ. 51. num. 5. de appellat. in antiqu.*
8 quod eo facilius procedit in caſu iſto, in quo partes medio iuramento promiſerunt acquieſcere laudo, non appellare, reclamare, nec reductionem petere ad arbitrium boni viri, quo caſu, cum non eſſet permiſſa appellatio, minus adhæſio locum ſibi vindicare poteſt, ex traditis per *Giurb. dec. 436. n. 87.* cum alijs adductis per informantes.
9 Minùs refragatur, quod arbitrator in laudo ſe retulerit ad calculum, in quo iſtæ partitæ non leguntur, & per conſequens cenſeatur probata negatiua, quod tàm arbitrator, quàm calculator nullam illarum rationem habuerit; quia fuit reſponſum, id in facto non ſubſiſtere, in quo arbitrator dicit ſe pronunciaſſe, & laudum protuliſſe — viſo compromiſſo, relationibus peritorum, alijſque &c. ex quibus verbis clarè colligitur, quod arbitrator non
10 ſe reſtrinxit ad calculum, ſed quod alia fuerunt viſa, & conſiderata, calculator verò cenſetur pariter rationem habuiſſe, illaſque ſub generalitate complexus fuiſſe, ex quo afferit ſe calculaſſe non ſolùm ſuper partitis, quæ ſibi oſtenſæ fuerunt, ſed etiam ſuper alijs ſibi oretenùs relatis: vndè non poteſt dici proba-
11 tum, quod arbitrator non habuerit de eis rationem, præſertim ponderando ampliſſimam facultatem, quam habuit qualcumque lites, & controuerſias ſuper totali redditione computorum, adminiſtrationis tutelæ, rebuſque alijs
12 &c. motas, & mouendas, cognoſcen. & terminan. ſummariè, ſola facti veritate inſpecta, & de facto tantùm altè, & baſſè, prout ei placuerit: quo caſu potuit omittere telam iudiciariam, & ſe fundare in his, quæ extra acta ſciuerit, & oretenùs ei dicta fuerint, prout in
13 terminis verbi *de facto*, quod poſſit abſque alia iuris ſolemnitate procedi manu Regia, dicit *Bart. in extrauag. ad reprimen. verb. videbitur, propè finem, Angel. conſ. 167. num. 10.* & per alia verba *altè, et baſsè, prout ſibi placuerit etc.* quod
14 potuerit omnia arbitrio ſuo regulare, tradit *Hoſtien. in cap. fin. num. 16. verſ. porrò, de maiorit. et obed. et ibi Io. Andr. Anchar. et alij,* quos ſequuta fuit *Rota coram b. m. Litta in cauſa Aſculana nullitatis laudi 5. Iulij 1599.* & in pluribus alijs, & firmat etiam *Simon de Pret. conſil. 124. numer. 16.*
15 Neque ſubſiſtit, quod ſupradictæ partitæ fuerint nouiter repertæ, & conſequenter laudum ex illis impugnari poſſit, iuxta not. *in l. ſub prætextu la 2. C. de tranſact.* quia non pro-
16 bantur fuiſſe taliter de nouo repertę, quod de illis non potuerit arbitrator in laudo rationē habere, quinimò de contrario ſatis viſum fuit conſtare ex deductis *in hac cauſa coram bo. mem. Card. Seraphino ſub die 4. Iunij 1604.* nam quantum ad partitam ſcutorum 138. ex actis Curiæ Capitolinæ conſtat, illam antè laudum fuiſſe per Rugerium petitam; quo verò ad aliā ſcutorum 196. apparet, arbitratorem de ea
17 rationem habere potuiſſe, ex quo fuit deſumpta ex libris Banchi de Bonamicis, ex quibus fuerant etiam deſumptæ aliæ partitæ, de quibus in calculo, ad tradita per *Menoch. conſ. 61. num. 24.* ex quibus, & alijs adductis per informantes pro DD. de Caualerijs fuit deciſum laudum obſtare quoad partitas, de quibus in dubio &c.

ADNOTATIO.

Ferè omnia, quæ deducuntur in hac deciſione repetijt *Rot. in deciſ. 307. par. 15. recent.* vbi luculenter tractatur de laudi emologatione deſumpta ex illius executione in aliqua parte, ac de vi verborum *altè, et baſsè, de iure, et de facto,* appoſitorum in compromiſſo.

18 Emologatum dicitur laudum, quod fuit intimatum parti ſi pars ab illo non appellauit *Caroc. deciſ. 57. numer. 16.* aliud enim non eſt emologatio, niſi confirmatio actus, *Paitell.*

expedit. ciuil. 77. num. 43. in annotat.

19 Laudum igitur emologatum habet vim tranſactionis, & amicabilis compoſitionis, *Bart. conſ. 159. num. 4. verſ. in ſecundo lib. 1. Bald. conſ. 333. in fin. lib. 2.* parit exceptionem litis finitæ, & repellit agentem à limine iudicij, *Dunozett. iun. deciſ. 12.* etiamſi laudum eſſet nul-
20 lum, quia tali caſu ſi non ſubſtinetur in vim laudi, ſubſtinetur in vim pacti, & rei iudicatæ, & quemadmodum contra pactum, ſeu rem iudicatam quis non auditur, ita nec eſt audiendus contra laudum emologatum, & ratificatum, ſeu approbatum, *Thomas deciſ. 160. per tot. & deciſ. 212. num. 1. & ſeqq. Mut. deciſ. 95. num. 11. & ſeq.*

21 Sed quod ſtante nullitate, vel iniuſtitia laudi emologatio nihil operetur ex diametro prædictis aduerſantes tenent *Pastell. expedit. 77. Duran. dec. 200. Duroz. iun. dec. 921.*

22 Concordari tamen poſſunt repugnantes auctoritates, vt poſterior opinio procedat quando laudum acceptaretur antè illius prolationem, qui erat caſus *Pastell. vt ibi nu. 45. & ſeqq. Duran. num. 25.* firmata verò in noſtra deciſione habeant locum, quando laudum fuit acceptatum poſtquam fuerat iam prolatum, & publicatum, & ſic poſtquam partes habuerant iam notitiam in illo contentorum, tunc enim retractari non debet niſi plenè, &
23 concludenter doceatur de errore, *Buratt. deciſ. 592. num. 2. Staiban. iun. reſolut. 169. num. 10. & ſeqq.* vel de enormiſſima læſione, *Duran. dicta deciſ. 200. num. 18. & ſeqq.* licèt, & in hoc multi teneant contrarium, quod ſcilicet laudum poſtquam fuit partibus lectum, & ab eis acceptatum, non poſſit amplius impugnari niſi ex capite reſtitutionis in integrum, ſi ille qui
24 acceptauit eſſet minor, mulier, vel ruſticus ex eadem ratione, quod laudum nullum à partibus emologatum valeat in vim pacti, quos referunt *Paſchal. de virib. patr. poteſt. cap. 8. num. 45. Guttier. de contract. iurat. cap. 37. nu. 27. & Mut. vbi ſupra.*

SABINEN. PECVNIARIA.

Lunæ 3. Iunij 1613.

ARGVMENTVM.

An, & quando ſoluens Procuratori, vel adminiſtratori alicuius liberetur; ex quibus probetur ſolutio, vel excludatur, & quando in exigente requiratur mandatum ſpeciale, vel ſufficiat præſumptum, & quando præſumatur verſio pecuniæ in cauſam in ſolutione expreſſam, & qui de ſolutionibus agant.

SVMMARIVM.

1 *Soluens Procuratori, & adminiſtratori, qui pro tali communiter reputabatur, liberatur.*

2 *Soluens ſemel non debet iterum condemnari ad ſoluendum eandem ſummam.*

3 *Reſtitutio in integrum datur aduerſus ſententiam iniuſtam.*

4 *Teſtes probant, aliquem fuiſſe Procuratorem, vel adminiſtratorem alicuius, & fuiſſe pro tali communiter habitum.*

5 *Teſtis, etiam vnicus, inductus, & reproductus, & cuius depoſitio fuit dedicta, & concurrente dicto alterius teſtis, vel alijs, probat.*

6 *Mandatum procura alicuius probatur ex illius adminiſtratione, exactionibus, ſolutionibus, creationibus cenſuum, alijſque circumſtantijs de quibus hic, & num. 7. 8. ac 10.*

8 *Ampliatur, etiamſi ad exigendum requiratur mandatum ſpeciale, & contra Dominum probatur etiam ex enunciatiuis.*

9 *Procuratoris conſtitutio ad exigendum de vno tempore non excludit, quin anteà talis fuerit, ſi ex circumſtantijs id appareat, & num. 15.*

11 *Verſio pecuniarum in aliquam cauſam præſumitur, ſi ſolutio appareat facta in illam cauſam, & numer. 16.*

12 *Partita in parte verificata per inſtrumenta faciunt præſumere, quod & alia circa eandem materiam ſint vera.*

13 *Verſione probata in vtilitatem Domini, ſolutio facta etiam putatiuo Procuratori liberat ſoluentem.*

14 *Confeſſio de recepto Procuratoris liberat ſoluentem, quando conſtat de vera ſolutione, vel de verſione in vtilitatem Domini.*

17 *Solutio in dubio præſumitur facta in cauſam neceſſariam, & in extinctionem præcedentis obligationis.*

18 *Creditor, diù differens exactionem crediti, præſumitur ſolutus, et ſatisfactus.*

19 *Solutio, et extinctio debiti præſumitur, ſi debitor ſit diues, pius, nulla reliquit debita, ſi viuens ſoluit non ſolum ſua debita, ſed etiam aliena, et poſt mortem plura reliquit legata.*

20 *Tertius in contractibus non poteſt præiudicare alijs abſque ipſorum voluntate expreſſa.*

21 *Promiſſio non poteſt declarari per Procuratorem, niſi ab habente ſpeciale mandatum.*

22 *De ſolutionibus qui tractent, et quomodo ſolutio probetur coniecturis, vel quomodo ex coniecturis excludatur, et caſus, in quibus ſoluens ab obligatione liberatur, et caſus, in quibus non liberatur, et num. 23. ac 24.*

DECISIO CCCXXV.

RESolutum fuit ſub die 10. Decembris 1610. non conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum aduerſus ſententiam latam ad fauorem Monaſterij, ſed factis nouis probationibus pro parte D. Principis, ac pluribus ponderatis, & cauſa poſtmodum ſuper eiſdem pluries propoſita, ſupradicta die Domini cenſuerunt, eſſe recedendum à deciſis, quia cum ex folio receptionum, quod datur, appareat per D. Lauiniam de anno 1583. & ſequen.
1 fuiſſe ſolutas diuerſas pecuniarum ſummas Cæſari Oddo, qui de dicto tempore erat Procurator Monaſterij, & generalis illius adminiſtrator, & talis communiter reputabatur, per huiuſmodi ſolutionem D. Princeps illius hæres dicitur liberatus, *l. cius, qui in Prouincia, ff. ſi cert. pet. Soc. iun. conſ. 32. num. 21. verſic. item ſoluens ei lib. 1. Curt. iun. conſ. 310. num. 94. et ſeq.*

nec

2 nec propterea abſque grauamine poterat per
ſupradictam ſententiam condemnari ad ſol-
uendum iterum eaſdem ſummas, ad *text. in l.*
bonæ fides, ff. de regul. iur. et in l. qui res, §. aream.
verſ. in perpetuum, ff. de ſolut. & per conſequens
3 aduerſus dictam ſententiam competit ei reſti-
tutio in integrum, *cap. cum ex litteris, vbi Doct. de*
in integr. reſtit. Caputaq. dec. 94. par. 3. & fuit ſæpè
decitum.

4. Quod autem Cæſar Oddus de dicto anno
1583. eſſet Procurator Monialium, ſeu illarũ
generalis adminiſtrator, & talis communiter
reputaretur, viſum fuit Dominis ſatis probari
ex dicto tertij teſtis pro parte Monialium exa-
minati, cuius depoſitio non ſolùm fuit didici-
ta, ſed per ipſas Moniales in iudicio produ-
cta, & per conſequens approbata; & cum iſto
teſte concurrit depoſitio octaui teſtis earundẽ
Monialium, necnon tertij teſtis pro parte D.
5 Principis vltimo loco examinati, qui omnes
concludunt, quod Cæſar Oddus publicè ge-
rebat negocia Monaſterij, & communiter re-
putabatur Procurator, & generalis illius ad-
miniſtrator; & duo ex iſtis teſtibus benè con-
cludunt de dicto anno 1583. quo ſolutiones
per D. Lauiniam factæ fuerunt, idque etiam
adminiculatur ex pluribus exactionibus pecu-
6 niarum, & dotium factis de dicto tempore
per dictum Cæſarem nomine Monaſterij,
necnon emptionibus cenſuum ad fauorem
eiuſdem Monaſterij cum aſſertione, quod erat
Procurator Monialium cum ſcientia, & ratifi-
catione earundem Monialium, quæ non ſo-
lùm exegerunt dictos cenſus, vt ſupra per
Cæſarem creatos, ſed aliquos ex eis expreſsè
7 ratificarunt, ex quibus omnibus mandatum
procuræ, vel generalis adminiſtratio remanet
probata, iuxta *deciſ. Cæſar. de Graſs. 8. num. 6. &*
ſeq. de cauſ. poſſ. & propriet. cum ea omnia, quæ
ibi ponderantur, & plura alia, in caſu iſto con-
currant, vt in ſimilibus terminis fuit dictum
in cauſa Paſten. penſionis 1. Iulij 1596. coram bo. me.
8 *Card. Pamphilio*; quod procedit etiamſi ad exi-
gendum requiratur mandatum ſpeciale, quod
ex verbis enunciatiuis contra Dominum pro-
bari, tradidit *Roman. ſingul. 359. nu. 1. & ibi Add.*
Felin. in cap. cum in iure nu. 14. verſ. ſunt duo caſus,
de offic. delegat.

9 Nec releuat, quod Cæſar fuerit conſtitutus
Procurator à Monialibus de anno 1589. ex
ſpeciali mandato ad exigendum, & quietan-
dum &c quia non propterea excluditur, quin
prius potuerit eſſe talis ex tolerantia, & com-
muni reputatione; prout pariter ceſſat, quod
de dicto anno 1583. Moniales haberent alios
10 Syndicos, vt ex fide, quæ datur, quia quicquid
ſit de hoc, poterant etiam habere Procurato-
rem, qualis erat Cæſar, vt ſatis ſupra deductũ
eſt, & comprobatur ex inſtrumentis cenſuũ,
in quibus apparet interueniſſe Syndicos, &
Cæſarem vti Procuratorem.

11 Præterea conſiderabant Domini, quod ex
deductis pro parte D. Principis, ſatis conſtat,
pecunias vt ſupra ſolutas verſas fuiſſe in vti-
litatem Monialium partim pro cenſibus ad
fauorem ipſarum à Cæſare emptis, partim pro
Fabrica Monaſterij, ſiquidem quoad cenſus
verſio probatur ex publicis inſtrumentis; quo
verò ad fabricam probatur ex eo, quod Mo-
niales de illo tempore pecunijs pro fabrican-
do indigebant, vt deponunt tertius, & quartus
teſtes Monialium, iuxta duodecimum, & de
fabrica pariter de illo tempore ſubſequuta
non dubitatur, quæ propterea præſumitur fa-
cta ex pecunijs per D. Lauiniam in illam cau-
ſam ſolutis, *Bald. conſ. 353. num. 2. lib. 2. Roman.*
in l. Ciuitas ſub nu. 8. verſ. putarem tamen, ff. ſi cert.
12 *pet.* ac inſuper eadem verſio enunciatur, &
cum ex inſtrumentis cenſuum in parte dictæ
partitæ verificentur, etiam quoad aliam reſpi-
cientem fabricam verificatæ cenſeri debent,
Gabr. de præſumpt. concl. 5. num. 1. & ſeq. Caſtrenſ.
conſ. 302. num. 4. verſ. potiſſimè quia lib. 1. & tenuit
Rota in cauſa Romana æſtimationis cenſus relat. inter
impreſſ. deciſ. vlt. numer. 15. & ſequ. par. 1. diuerſor.
13 vnde ſtante huiuſmodi verſione D. Princeps
dicitur liberatus, licèt Cæſar non fuiſſet Pro-
curator, *l. quoties id quod, ff. de ſolut. Caſtrenſ. in l.*
filia inteſtato, ad med. verſ. in text. ibi, *pretium vendi-*
tionis, ff. eod. tit. maximè, quia huiuſmodi verſio
tàm quoad cenſus, quàm quoad fabricam, ex
ſupra deductis apparet facta cum ſcientia
Monialium, *Guidop. dec. 173. num. 3. verſ. aut talis*
geſtor.

Et ex his ceſſat, quod dicebatur, folium ſo-
lutionum continere ſolam confeſſionem de
recepto, quæ à generali adminiſtratore facta
non releuat; quia ex ſupradictis ſatis conſtat
14 de vera ſolutione, & verſione in vtilitatem
Monialium, quæ propterea nil aliud præten-
dere poſſunt, ne alias locupletarentur cum al-
terius iactura, contra *text. in l. iure naturæ, ff. de*
reg. iur. & in cap. locupletari, eod. tit. in 6. Prout
15 etiam ceſſat, quod Moniales ingreſſæ fuerint
Monaſterium de menſe Aprilis 1583. & con-
ſequenter Cæſar antè illud tempus non po-
tuerit dici Procurator Monialium, quæ non
extabant: quia ex hoc non excluditur, quin
eſſet Procurator, ſeu generalis adminiſtrator
illius Monaſterij, quod tunc perficiebatur,
prout communiter de dicto tempore reputa-
16 batur, vt deponunt ſupradicti teſtes: vltrà
quod ad effectum, de quo agitur, ſufficit, quod
omnes pecuniæ Cæſari ſolutæ conuerſæ fue-
rint in vtilitatem Monaſterij, & Monialium,
ex ſupra deductis.

Nec refragatur, quod ſupradictæ ſolutiones
fuerint factę in aliam cauſam, nempè pro elee-
moſyna eroganda in fabricam Monaſterij, &
propterea, non obſtante verſione, debitum nõ
17 cenſeatur extinctum; quia ſolutio in dubio
præſumitur facta in cauſam neceſſariam, & in
extinctionem præcedentis obligationis, *Aym.*
conſ. 106. num. 9. & ſeq. & conſ. 158. num. 13. Surd.
deciſ. 308. num. 19. non autem pro eleemoſina,
ad text. in l. rem legatam, ff. de adimend. legat. quod
etiam ſuadetur, tum quia paulò antè mortem
requiſita D. Lauinia à Monialibus per literas
18 de dictis pecunijs per eam promiſſis, pluries
reſpondit, iam fuiſſe illis ſatisfactum, vt depo-
nit ſecundus teſtis iuxta vigeſimumtertium,
& vigeſimumquintum, tùm etiam, quia
Moniales per ſpatium 20. annorum, poſtquã
venit dies ſolutionis, nunquam petierunt

dictum debitum, quod propterea præſumitur ſolutum, aliàs enim non distuliſſent tanto tempore illius exactionem, *Dec.conſ.596.nu.9. verſ. corroboratur etiam*, cum alijs adductis per *Surd.dec.105.nu.3. verſ.quarto lapſum, & nu.ſequ.*

19 Præſertim, quia D.Lauinia erat diues, & poſt eius mortem nulla reliquit debita, imò, dum vixit, ſoluit etiam debita fratris, quæ minimè ſoluere tenebatur, quia putabat ex hoc ſubleuare animam illius: ideòque multo magis credendum eſt, habuiſſe eandem curam de anima ipſius propria, & in vltimo eius teſtamento plura reliquit legata pia, inter quæ veriſimiliter feciſſet mentionem de huiuſmodi debito, niſi iam fuiſſet extinctum, ex quo erat mulier admodum pia, & religioſa, vt deponunt teſtes pro parte D. Principis examinati.

Nec ſubſiſtit in facto, quod dicta ſc. 2000. per D. Lauiniam promiſſa fuerint pro dote Monaſterij, quia promiſſio fuit ſimplex de ſoluendo Procuratori Monialium ſcuta 2000 abſque expreſſione alicuius cauſæ, vt patet ex lectura apocæ, & fuit reſolutum *ſub die 13. Martij 1609.coram Reuerendiſs.D.meo Damaſceno*: Nec contrarium viſum fuit probari ex ſupplicatione porrecta Vicario Sabinen. pro obtinenda clauſura, & ex decreto Vicarij ſuper erectione Monaſterij, quia ſupplicatio non

20 apparet à quo fuerit porrecta, & de decreto non conſtat in actis; et tamen etiamſi de illo conſtaret, fuit dictum, quod Vicarius D. Lauiniæ præiudicare non potuit, itaut bis eandem ſummam ſoluere cogatur abſque ipſius voluntate, quæ in contractibus inſpicienda eſt, *l.non ſolùm, ff. de action. & obligat. Bald. conſ. 112.num.4.in fin.verſ.præterea in contractibus lib.3 Paul.de Caſtr.conſ.190.num.3. verſ.ita in contracti-*

21 *bus lib.2.* nec poterat ab aliquo declarari, niſi ab habente ſpeciale mandatum, *Alex. conſil.78. nu.14.lib.5. Surd.conſ.160. nu 24.*

Quod autem D. Lauinia noluerit poſſe cogi ad ſoluendum, niſi poſt ingreſſum octo Monialium, non releuat, quia non propterea cenſetur reſtricta obligatio ad cauſam dotis, itaut vergente maxima neceſſitate fabricandi, ex quo ob anguſtiam loci Moniales moriebantur, & pecunijs indigebant, D. Lauinia ob pietatem, & beneuolentiam erga Moniales minimè potuerit præuenire tempus ſolutionis, *Caput.deciſ 421.num.3. verſ. nec obſtat par.3.* Et hoc etiam colligitur, quia pecuniæ, quæ non erant neceſſariæ pro fabrica, conuertæ fuerunt in emptionem cenſuum, vt patet ex ſupradictis, & ſic tantò magis ſolutiones cenſentur factæ in extinctionem præcedentis obligationis, non autem pro eleemoſyna in fabricam eroganda.

Nec demum obſtat, quod D. Lauinia incepetit fabricare Monaſterium, antequam ſe obligauerit ad ſoluendam dictam ſummam ſcutorum 2000. vt patet ex duabus ſolutionibus factis de anno 1581. cum obligatio fuerit facta de anno 1582. Quia placuit reſponſio quod ſolutiones factæ antè obligationẽ ſunt modicæ ſummæ, nec poteſt ex eis inferri ad alias poſt obligationem factas, quæ in dubio cedere debent in extinctionem præcedentis obligationis, *ex ſuperius allegat.*

Et ità deciſum, &c.

Supra poſt deciſ. 151. referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

22 De ſolutionibus tractatum edidit *Pyrrh. Maur. Aretin.* imprimi, & alligari ſolitum poſt eiuſdem tractatum de fideiuſſoribus, quod et in titulis digeſtorum non ſine miſterio obſeruatur, vt poſt titulum de fideiuſſoribus ſubſequatur titulus de ſolutionibus quaſi qui fideiuſſit illico ad ſoluendum debeat ſe accingere.

Probationes ſolutionis veræ, & præſumptæ congerit *Maur. ibi cap.4. Sim.de Prat. conſil.68. Surd.deciſ.105. Pacian. conſ.113. Rot.in Romana pecuniaria 19.Iun. 1671.& 11.Martij 1672.coram R.P.D. Rondinino, quarum prima eſt deciſ.17. par. 17.recent.* & ſicuti præſumptionibus, ac coniecturis inducitur probatio ſolutionis, *Surd.dec. 105.num.10. Menoch.de præſumpt.lib.3. præſumpt. 135.num.2. Maſcard. de probat. concl.1325. nu.26. vol. 3.* ita etiam præſumptionibus, & coniecturis excluditur *Palma conſil.45. infra deciſione 400.*

23 Soluens alij quàm vero creditori adhuc in certis caſibus liberatur, vt ſi ſoluit Procuratori creditoris, vel ei qui communiter talis reputabatur, quamuis talis non ſit, *Coſt.in tract. aut ſciebat, aut ignorabat diſtinct.54. centur.2. numer.5. Maur. vbi ſupra cap. 5. vbi alios caſus enumerat, et ſupra poſt dec. 181.*

24 Cæterum non liberatur qui verò creditori non ſoluit, *Maur. d. tract. cap. 6. vbi latè de materia.*

Scribebat in hac cauſa *Gratian. vt in eius diſcept. 505.*

GERVNDEN. HEBDOMADARIÆ.

Lunæ 3. Iunij 1613.

ARGVMENTVM.

Petitorium quando dicatur in commiſſione deductum, & de nullitate vnionis ſine conſenſu Capituli, & non citatis intereſſe habentibus plura notanda, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Gratia* ſi neutri, *non ſuffragatur, niſi conſtito, quod beneficium ſit litigioſum, quale dicitur ex commiſſione cauſæ appellationis, et ex alijs, de quibus hic, & num.9.*

2 *Clauſula* quam, & quas, *appoſita in commiſſione poſſeſſorij facit, vt etiam petitorium deduci poſſit, & quibus verbis cenſeatur in commiſſione deductum.*

3 *Producens inſtrumentum cenſetur fateri omnia in eo contenta.*

Con-

4 *Confeſſio impetrantis emiſſa in ſupplicatione probat contra confitentem, & negatiua actus ex reuolutione proceſſus probatur.*

5 *Vnio facta per Ordinarium ſine conſenſu Capituli non valet, & de huiuſmodi inualiditate dare poteſt quilibet, cuius intereſt, & n. 10.*

6 *Vnio dicitur nulla, quando in ea non fuerunt citati habentes intereſſe.*

7 *Clericatus, vel Presbyteratus probatur ex litteris patentibus Ordinarij.*

8 *Valor Beneficij per non exceſſum probatur per teſtes de publica voce, & fama, & nu. 11.*

DECISIO CCCXXVI.

Eſt part. 2. recent. dec. 455.

Eſt etiam in hac cauſa infra deciſ. 386.

ADNOTATIO.

9 De gratia ſi neutri ſufficienter *ſupra poſt deciſ. 116.*

De beneficio litigioſo agitur *in Florentina Parochialis 26. Iunij 1647. coram Em. Cerro, & ſupra dec. 128. 185. & 215.*

10 De vnione Beneficiorum *ſupra dec. 94.*

Ac de illorum valore ſiue per aſcenſum,
11 ſiue per non exceſſum *ſupra dec. 198. & 206. ac quotidie.*

FERRARIEN. VALLIVM.

Mercurij 5. Iunij 1613.

ARGVMENTVM.

De manutentione danda anteriori poſſeſſori, qui non remanet priuatus ſua poſſeſſione facto Iudicis minus ritè, & rectè procedentis: Bannitus quando dicatur quis in contumaciam, vel ob delictum, & quando ob id amittat poſſeſſionem, quandoue illam recuperet, ſi amiſit.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo datur anteriori poſſeſſori, qui probatur talis etiam ex confeſſione partis, petendo amoueri poſſeſſorem.*

2 *Poſſeſſio probatur ex exactionibus factis ſuper re controuerſa de tempore motæ litis.*

3 *Iudex ritè, & rectè non procedens habetur pro priuato, & poſſeſſorem poſſeſſione non priuat ſua ſententia, & nu. 8.*

4 *Iudex ritè, & rectè non procedit, ſi poſſeſſor non fuit citatus ad ſententiam.*

5 *Deuolutioni ob delictum non dicitur factus locus ex ſola ſententia, quæ non probat delictum verum, ſi lata ſit in contumaciam, prout etiam præſumitur, & nu. 6. ac 8.*

7 *Delictum excluditur, ſi in reſtitutione ad gratiam dicatur, non conſtare de delinquente.*

9 *Vel ſi conſtet de contrario, tunc non admittuntur præſumptiones, & coniecturæ prouenientes ex contumacia.*

10 *Bannitus cum publicatione bonorum quo caſu dicatur amiſiſſe ſuam poſſeſſionem, ac quando, & quomodo dicatur illam recuperare, & num. 11. 12. & 13.*

DECISIO CCCXXVII.

Comite Alphonſo ſolum informante fuit dictum, ei dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſione Vallium, de qui-
1 bus agitur; cōſtat enim de illius anteriori poſſeſſione ex confeſſione Canonicorum, qui coram Iudice criminali Ciuitatis Ferrariæ inſteterunt, Comitem Alphonſum remoueri à poſſeſſione dictarum Vallium, *ad l. cum precum, C. de liber. cauſ. Aym. conſ. 150. num. 5. Gabr. de confeſs. concluſ. 1. num. 12.* & comprobatur ex eo, quod idem Comes de tempore motæ litis
2 exegit penſiones à piſcatoribus Canonicorū ſubconductoribus, vt deponunt teſtes pro parte Comitis examinati, ex qua quidem exactione benè probatur poſſeſſio, *Soccin. conſ. 187. num. 12. verſ. ſecundo, & conſ. 633. numer. 3. Menoch. de retinend. remed. 3. num. 564. verſ. 3. probatur poſſeſſio*, vnde non poteſt denegari manutentio, quæ datur poſſidenti de tempore litis motæ, *§. retinendæ inſtit. de interdict. cum vulg.*

Non obſtat ſententia ſuper deuolutione dictarum Vallium lata, quia cum Iudex minus
3 ritè, & rectè proceſſerit, habetur pro priuato, *Abb. in cap. conquerente num. 8. de reſtit. ſpoliat. Felyn. in cap. cum Eccleſia Sanctæ Mariæ num. 30. de conſtit. & in cap. dilectus il primo verſ. fallit ſecundo, de reſcript.* nec Comitem ſua poſſeſſione priuauit, *Angel. in l. clam. poſſidere, §. qui ad nundinas ſub n. 2. ff. de acquir. poſſeſs.*

Quod autem Iudex minùs ritè, & rectè
4 proceſſerit, deducitur, non ſolum quia non fuit citatus dictus Comes poſſeſſor, qui tamen erat omnino citandus, *l. fin. C. ſi per vim, vel alio modo. Innoc. in cap. inter num. 2. de maiorit. & obed. Alex. conſ. 5. num. 1. vol. 2.* ſed etiam, quia Canonici egerunt ad deuolutionem vigore pacti in inueſtitura appoſiti, quod in euentū in quem bona venirent confiſcanda, per quin-
5 decim dies antè commiſſum delictum intelligerentur deuoluta, quo caſu cum deberet probari delictum, ad illud probandum nil aliud fuit deductum, niſi ſententia, per quam dictus Comes in contumaciam condemnatus fuit in pænam confiſcationis bonorum, quæ propterea non probat delictum, cum præſu-
6 matur potius lata propter contumaciam, quā propter delictum, *Aufrer. conſ. 191. num. 2. Bald. conſ. 250. nu. 3. verſ. vnde etiam ſi quis lib. 1. Rebuff. conſ. 62. num. 6. Alciat. de præſumpt. reg. 3. præſumpt. 22. num. 1. Gabr. de ſent. concluſ. 2. num. 1.* & in iſtis terminis fuit dictum *in Aquilana beneficiorum 26. Iunij 1606. coram R. P. D. meo Manzanedo, & coram me in vna Meten. Parochialis 3. Decembris præteriti.*

Quod eo facilius procedit, quia in caſu iſto delictum excluditur ex gratia reſtitutionis Comiti Alphonſo conceſſa, in qua narratur,
7 ideò gratiam fuiſſe conceſſam, quia non conſtabat de delinquente, & ſic ceſſat, quod Co-

mes

mes Alphonſus per dictam ſententiam cenſe-
ri debeat ciuiliter mortuus, & propterea amiſe-
ſerit poſſeſſionem, quia hoc procederet, ſi de
delicto conſtaret, & Iudex ritè, & rectè pro-
8 ceſſiſſet, ex ſupradictis; prout pariter ceſſat,
quod de delicto conſtet ex ficta confeſſione,
quæ reſultat ex contumacia, *Bald. in l. 1. num. 4. verſ. ſoli* ibi *loquitur C. de poſtul. Felin. in cap. ex litteris nu. 16. & ibi Dec. num. 12. de conſtit.* & fuit di-
ctum *in cauſa Romana Officij Secretariatus 20. Nouembris 1591. & 17. Febr. 1592. coram bo. me. Card. Seraphino*, fuit etiam dictum, quod ex *ſupra*
9 deductis, delictum ſatis excluſum cenſetur,
adeout cum de veritate conſtet, non ſint ad-
mittendæ coniecturæ prouenientes ex contu-
macia, iuxta notata *per Aym. conſ. 35. num. 5. Roland. conſ. 6. num. 35.* & tenuit *Rota in cauſa Senogallien. Sylua 24. Maij 1577. relat. inter impreſ. diuerſ. dec. 64. nu. 3. par. 1.*

Et ita deciſum.

ADNOTATIO.

Concluſio quod Bannitus cum publicatione
bonorum amittat poſſeſſionem tàm ciuilem
10 quàm naturalem de qua *Mantic. dec. 245. nu. 3.*
limitatur vt non procedat quando ſententia
condemnationis lata eſſet in contumaciam
Altograd. conſ. 98. num. 7. lib. 1. Thomat. dec. 99. nu. 45. & ſeqq. vbi quod talis ſententia cenſetur
potius lata in odium contumaciæ quàm pro-
pter delictum, quod & dicebatur *ſupra poſt dec. 281. Cauale. deciſ. 255. num. 3.* vbi quod tali caſu
11 poſſeſſio transfertur in alium, non perpetua,
ſed temporalis, & reuocabilis *dec. 449. ſub nu. 7. & dec. 465. nu. 1. & 2. par. 1. rec.*

Reſtitutus poſtmodum in gratiam Princi-
pis plenariè recuperat omnia bona ſua licet fi-
ſco incorporata, ac ſi illis priuatus nunquam
fuiſſet, & poſſeſſio ad priſtinum dominum
reuertitur *Thomat. d. dec. 99. Merlin. deciſ. 125. & 168. late dec. 714. part. 4. tom. 3. rec. & tangitur ſupra dec. 22.*

Generaliter quæ recuperet Bannitus in gra-
12 tiam Principis reſtitutus, *vide Odd. de reſtit. in integr. qu. 94. & ſeqq. Guazzin. de confiſcat. concluſ. 27. Maſsin. eod. tract. qu. 41. nu. 1.*

Iura fauentia Bannitis condemnatis in con-
13 tumaciam, vel in gratiam Principis reſtitu-
tis examinat *Spad. conſ. 70. n. 7. & 8.*

ASTORICEN. SCHOLASTRIÆ.

Mercurij 5. Iunij 1613.

ARGVMENTVM.

Agitur de immiſſione danda prouiſo de Benefi-
cio vigore gratioſæ ſubrogationis, probatis
requiſitis hic poſitis.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de immittendo datur prouiſo vigore gratioſæ ſubrogationis, probatis requiſitis hic recenſitis, & num. 10.*

2 *Clericatus probatur ex litteris Patentibus Ordinarij.*

3 *Vacatio Beneficij in menſe reſeruato iuſtificatur ex obitu anteceſſoris ſecuto in menſe Apoſtolico fixo, qui nunquam alteratur.*

4 *Lis ſuper Beneficio probatur ex confeſſione, ſeu aſſertione partis.*

5 *Ratificatio geſtorum à Procuratore, facta per Principalem operatur illorum validitatem.*

6 *Poſſeſſio Beneficij probatur ex inſtrumento adeptionis illius.*

7 *Præſertim ſi non probetur, tunc alium poſſediſſe.*

8 *Poſſeſſio Beneficij adepta, præſumitur continuata vſque ad obitum illius, qui illam cepit, & n. 11.*

9 *Immiſſio ad Beneficium vigore gratioſæ ſubrogationis datur etiam ad poſſeſſionem defuncti vitioſam.*

DECISIO CCCXXVIII.

PRo D. Ioanne informante, nempe illi dan-
dum eſſe mandatum de immittendo vigo-
re gratioſæ ſubrogationis, quia cum Schola-
1 ſtria, de qua agitur, vacauerit in menſe re-
ſeruato, & fuerit etiam litigioſa, & Ioannes
doceat de ſuo Clericatu, nec non de poſſeſſio-
ne defuncti de tempore obitus eſt illi danda
immiſſio abſque alia iuſtificatione ſuæ gratiæ.
Mohed. dec. 292. & 327. Put. dec. 214. lib. 1. & 495. lib. 2. & fuit dictum *in cauſa Miranden. Parochialis 17. Maij 1600. coram bo. me. Penia*, & aliàs ſæpiſſimè.

Clericatus D. Ioannis probatur ex litteris
2 patentibus Ordinarij, *cap. 2. & ibi Abb. in prima notab. de Cleric. Peregrin. Felyn. poſt alios in cap. poſt ceſsionem num. 3. & num. 15. de probat.* & fuit dictū *coram me in alia Aſtoricen. Cappellaniæ 17. Febr. 1612.*

Reſeruatio ſatis viſa fuit iuſtificata ex va-
catione per obitum Chriſtophori de menſe
3 Iulij, qui eſt menſis fixus, & nunquam alter-
natur, idque probatur ex confeſſione Franci-
ſci collitigantis, qui comparuit coram Can-
tore Valliſoletano tanquam executore Apo-
ſtolico, & aſſerens Chriſtophorum obijſſe de
dicto menſe, prout ex fide, quam produxit
conſtare dixit, petijt, & obtinuit ſe immitti
in poſſeſſionem, aſſerendo etiam ſe habuiſſe
4 litem ſuper huiuſmodi Scholaſtria cum dicto
Chriſtophoro iam defuncto, ex qua confeſ-
ſione remanet probata non ſolum reſeruatio,
ſed etiam Scholaſtriam eſſe litigioſam, *Aegid. dec. 268. & 596. Put. dec. 171. lib. 3.*

Nec obſtat, quod huiuſmodi petitio videa-
tur facta per aſſertum Procuratorem, quia
5 fuit poſteà ratificata per ipſummet principa-
lem, qui in iudicio illam præſentauit, ad no-
tata *per Rot. dec. 39. de Procurat. in nou. Creſcent. dec. 1. eod. tit.*

Quod autem dictus Chriſtophorus poſſide-
ret Scholaſtriam probatur ex inſtrumento il-
6 lius adeptionis occaſione ceſſionis ſibi factæ
per Franciſcum Perez immediatè poſſeſſorē
iuxta *dec. Put. 158. num. 3. lib. 3.* cum alijs allega-
tis *in cauſa Meliten. Sancti Fauſtini 26. Iun. 1587. coram bo. me. Card. Seraphino*; vltra quod, cum
7 non appareat, quod tunc alius extiterit in
poſſeſ-

poſſeſſione, benè probat poſſeſſionem, *l. Prædia, & ibi Bart. ff. de acquir. poſſ. Abb in cap. cum nobis num. 4. de præſcript. Put. dec. 300. lib. 1.* eaque præſumitur continuata vſque ad obitum *gloſ. & Doct. in l. ſiue poſſidetis, C. de probat. Rota deciſ. 4. eod tit. Alex. conſ. 133. num. 3. lib. 1.* & in iſtis ter-
8 minis fuit dictum *in cauſa Mediolanen. Cappellania 20. Maij 1594. coram bo. me. Card. Pamphilio*, & alias ſæpè.

Nec releuat ſi poſſeſſio Chriſtophori dicatur vitioſa, quia præterquam quod id non probatur, placuit etiam reſponſio, quod im-
9 miſſio vigore gratioſæ ſubrogationis, quæ eſt ad inſtar *remed. l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen.* datur etiam ad poſſeſſionem defuncti vitioſam, vt fuit benè deductum in *Pampilonen. Parochialis 6. Iun. 1611. coram R. P. D. meo Vbaldo*, in qua *plures aliæ deciſiones* referuntur.

Et ita deciſum &c.

Eſt in eadem cauſa infra dec. 366. & ſuper eadem Scholaſtria emanauit deciſio coram Vbaldo, quæ eſt 177. poſt Poſtb. de manut.

ADNOTATIO.

De beneficio litigioſo agitur *ſupra poſt dec. 128.* & quod ſubrogatio gratioſa regulanda ſit cū remedio *l. fin. C. de ed. Diu. Adr. toll. habetur poſt dec. 208.* requiſita vero gratioſæ ſubrogationis ha-
10 bentur *ſupra dec. 84. & 85.* vbi cui ſit danda ſubrogatio, *& dec. 189.* vbi de beneficio referuato, & affecto, *& dec. 313. poſt Poſtb. de manut.*

Quod in iudicio immiſſionis introducto vi-
11 gore ſubrogationis gratioſæ attendatur quæcunque poſſeſſio etiam vitioſa anteceſſoris, & quod poſſeſſio ſemel capta ad hunc effectum præſumatur continuata vſque ad obitum *Em. Otthob. dec. 140. nu. 18. & ſeqq.*

PERVSINA CONCORDIÆ.

Lunæ 10. Iun. 1613.

ARGVMENTVM:

Arbitro electo per partes non acceptante non reſoluitur contractus de æquitate canonica, ſed recurritur ad arbitrium Iudicis.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum publicum concordiæ dicitur probatio probata, & nu. 10.*
2 *Compromiſſum quando dicatur reſolutum, & quando ſecus ex æquitate canonica, ſi vnus ex arbitris, in quem fuit relatum arbitrium, noluit acceptare.*
3 *Induſtria perſonæ vbi eſt electa, non poteſt recedi à perſona nominata, & nu. 11.*
4 *Clauſula formam inducens, operatur, vt, forma non ſeruata remoueatur contractus.*
Perſona electa ad declarandam aliquam qualitatem contractus, non declarante, non receditur à contractu, ſed recurritur ad iudicem, eadem nu. 4. & 11.
5 *Clauſula, non aliàs in contractu quomodo intelligatur.*
6 *Actore non probante reus abſoluitur.*
7 *Contractus ſecundus, qui ſe non compatitur cum primo, facit præſumere nouationem, & nu. 8.*
9 *Aequalitas ſemper eſt ſeruanda, & tranſactio fit ſuper re dubia.*

DECISIO CCCXXIX.

Eſt par. 2. recent. deciſ. 462.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 201.

ADNOTATIO.

10 Publicum Inſtrumentum concordiæ facit probationem probatam, & rem claram, ac manifeſtam *Thomat. dec. 251. nu. 12. & ſeqq.*

Pulchrè hic diſputatur, quando arbiter poſſit renunciare compromiſſo in ſui perſonam
11 facto, vel recuſare cauſæ compromiſſæ deciſionem poſtquam munus acceptauit, ac etiam quando Iudex arbitri recuſantis partes valeat aſſumere, de quo etiam *Paitell. expedit. ciuil. 43. num. 55. in Adnot. Vrſell. concluſ. 133. num. 92. & ſeqq. & concluſ. 155. nu. 76. Mantic. de tacit. lib. 2. tit. 1. num. 35. Rota deciſ. 298. part. 1. (quæ eſt etiam apud Marcheſ. de commiſſ. part. 1. fol. 1144.) & dec. 388. num. 13. par. 4. tom. 2. rec.*

IANVEN. IVRISPATRONATVS.

Lunæ 10. Iun. 1613.

ARGVMENTVM.

In ſucceſſione iuriſpatronatus non vocati à teſtatore, & fundatore illius cenſentur excluſi.

SVMMARIVM.

1 *Teſtatoris voluntas in fundatione iuriſpatronatus ſeruanda eſt, & qui ab eo vocati non ſunt cenſentur excluſi, & nu. 6.*
2 *Filiorum eſt prima cauſa ſucceſſionis.*
3 *Obſeruantia multum operatur in ſucceſſione iuriſpatronatus.*
4 *Teſtator fundans iuſpatronatus non præſumitur voluiſſe vocare ad illud illegitimos, & num. 6. remiſſiue.*
5 *Teſtator præſumitur voluiſſe excludere eos, quos non vocauit, & vocare potuiſſet, ſi voluiſſet.*

DECISIO CCCXXX.

Eſt part. 1. rec. deciſ. 499.

Supra poſt deciſ. 237. referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

Scripſit in hac cauſa *Spad. conſ. 24. lib. 3. & conſ. 70. lib. 3.* de materia latè agit *Ciarlin. controuerſ.*

6 *verſ.172. & 212.in quarum prima num.42.& 93. & 99.*includit per extenſum duas deciſiones *in cauſa Regien. iuriſpatronatus noſtram allegantes.*

Ex obſeruantia rectè arguitur excluſio vocationis *Ariminen. bonorum 27. Febr. 1679. §. fin.coram Reu.Bourlemont.*

ROMANA VINEÆ.

Ven. 14. Iunij 1613.

ARGVMENTVM.

Conſenſus præſtitus ſubhaſtationi, & deliberationi quando ſuppleat ſolemnitates requiſitas à ſtatuto in executionibus.

SVMMARIVM.

1 *Creditum dicitur apparere ex inſtrumentis ſolutionum pro alio factarum, cum ceſſione iurium reportata à creditoribus.*

2 *Creditor non tenetur producere inſtrumenta authentica, ſi debitor declarauit ad vitandas expenſas extractionis velle ſtare indicationi, vel copiæ, & num.10.*

3 *Solemnitates ſtatuti requiſitæ in ſubhaſtatione ſupplentur, ſi pars conſentiat ſubhaſtationi, & numer.4.*

4 *Conſenſus ex quibus poſſit dici præſtitus ſubhaſtationi, & deliberationi bonorum à debitore, & tribus ſeqq.numeris.*

8 *Perito electo de conſenſu partium ſtandum eſt.*

9 *Aequalitas ſeruanda eſt in iudicijs, præſertim in probationibus faciendis, & nu.11.*

DECISIO CCCXXXI.

Penès Fenzon. deciſ.173.

Referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ ſupra poſt deciſ.297.

ADNOTATIO.

Peregrina eſt materia huius deciſionis circa declarationem de ſtando indicationi iurium fieri ſolita inter collitigantes.

Non eſt enim opus inſtrumentum publi-
10 cum crediti, vel alterius contractus exhibere quando pars declarauit velle ſtare illius indicationi *Poſth.de manut.obſeru.97.in fin.deciſ.13. num.1.poſt Zacch.de oblig.Camer.*& eſt quotidiana praxis citandi partem ad declarandum an velit ſtare indicationi Inſtrumenti alias videndum mandari illud extrahi ſumptibus aduerſarij *Saluſt.Tiber.in prax.A.C.lib.2.cap.14.nu.6. & 7.Poſth.d.obſeru.97.num.42.& ſeqq.*

Quæ quidem probatio per indicationem iurium maximè permittenda eſt in hærede beneficiato qui velit reddere rationem ne prægrauetur in expenſis, cùm omnino indemnis, & immunis à ſumptibus ſit conſeruandus, vt fuit dictum *in Romana ſeparationis bonorum 4. Decembris 1630.coram Pirouano.*

Aequalitas in iudicijs,& probationibus ſer-
11 uanda eſt *Vrſell.rem latè examinans concluſ. 64. per tot. Fontanell.dec.112. num. 4. & ſeqq. Capyc. latr. dec.136.num.15.& ſeqq.Buratt.dec.40.& dec. 315.* nec impugnare quis poteſt modum probandi quo ipſe vſus fuit *Caball. conſ. 121.num. 7.lib. 1. Merlin.de pignor.lib.4. quæſt.15. num. 33. & ſeqq.ac Rota poſt illum dec.17.num. 13. & coram Bichio dec.347.num.7.*

Allegat hanc deciſionem *Mangil. de ſubhaſt. quæſt.8.n.3.& 4.*

HISPALEN. PRÆHEMINENTIARVM.

Lunæ 17. Iunij 1613.

ARGVMENTVM.

De executione Litterarum Apoſtolicarum, & de Portionarijs, & Manſionarijs,ac de eorum differentijs, & prærogatiuis.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ Apoſtolicæ ob illarum auctoritatem, & reuerentiam habent executionem paratam, & numer.8.*

2 *Subreptio quando ceſſet ex verbis in Breui emiſſis, & illa non cadit in his,quæ iuris ſunt.*

3 *Identitas eſſentiæ, vbi conſtat, diuerſitas nominis non attenditur.*

4 *Portionarij in Hiſpania habent plures prærogatiuas quam Manſionarij, ſeu Beneficiati Italiæ, vbi tamen, quod non per hoc ſunt diuerſæ ſpeciei.*

5 *Clauſula*, Non obſtantibus, *derogat omnibus ijs, quæ diſpoſitioni obſtare poſſunt, & nu. 9.*

6 *Clauſula*, Quorum tenores, *habet vim expreſſionis cuiuſcumque litis, iuris, & prætenſionis in in iudicium deductæ, & nu.10. cum ſeqq.*

7 *Conſuetudo vt probata dicatur per teſtes, quæ requirantur.*

DECISIO CCCXXXII.

Eſt part. 1. recent.deciſ. 506.

Indicantur deciſiones huius cauſæ ſupra poſt dec. 46.

ADNOTATIO.

Litteræ Apoſtolicæ ratione reuerentiæ eis debitæ paratam habent executionem *Tondut. de*
8 *penſion. cap. 28. num.11.* vbi allegat noſtram deciſionem *Rotæ dec.259.num.1.part.9. rec.& ſupra dec.124.*

9 De clauſula *non obſtantibus ſupra poſt dec.305* & agit *Barboſ. clauſul. 82.* vbi allegat iſtam deciſionem *Rotæ coram Em.Otthob. dec.46. num. 4. dec.4.nu.9.par.6.rec.*

Clauſula *quorum tenores* reuocat quaſcumque
10 anteriores conceſſiones *Butr.conſ.2.nu.5.Caſſador.deciſ.10.num.3.ſuper regul. Roias deciſ. 278. num.4.*

Ac ſi omnia, quæ obſtare poſſent effectui
11 Conſtitutionis fuiſſent expreſſa ſpecificè, & indiuidualiter mentionata *Duran.dec.48. num. 3.&*

3.*& dec.*145.*num.*21.*Em.Otthob. dec.*22. *num.* 14. *Manzaned.dec.*806.*num.*8.*Coccin.dec.*1680.*numer.* 107.*& dec.*2170.*nu.*6.

Intellige quando Conſtitutio emanauit per
32 viam legis vniuerſalis, quia ſecus foret dicendum in Conſtitutione priuata, vt bene diſtinguit *Peutinger.dec.*161.

Siquidem hæc clauſula non ſuffragatur in
33 iis, quorum requiritur ſpecialis expreſſio, *Priol.deciſ.*53.*num.* 9. *deciſ.* 233. *num.* 5. *part.* 13. *recent.*

Nec importat expreſſionem eorum, quæ
34 potuiſſent Pontificis animum remouere, vel ad conceſſionem gratiæ difficiliorem reddere *Peutinger.dec.*457.*nu.*7.

Ceterum hæc clauſula habet vim expreſſio-
35 nis cuiuſcumque litis, & iuris in iudicium deducti *Barboſ.referens hanc deciſionẽ clauſul.* 127.

Videnda ſunt ad propoſitum deducta *per Buratt.& Add.dec.*390.*&* 704.

MEDIOLANEN. PENSIONIS.

Luna 17. *Iunij* 1613.

ARGVMENTVM.

Agitur de translatario penſionis quando teneatur gratiam iuſtificare.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, ſine præiudicio ſolutionis, *non tribuit iuriſdictionem antè factam ſolutionem, & num.*5.

2 *Titularis ſoluere debet penſionem translatario, etiam non iuſtificata gratia transferentis, quando transferens erat in quaſi poſſeſſione exigendi, & Beneficiatus conſenſerat reſeruationi penſionis.*

3 *Translatarius releuatur ab onere iuſtificandi gratiam transferentis, quando ipſe transferens fuit in longiſſima quaſi poſſeſſione exigendi penſionem.*

4 *Transferendi facultas non dicitur ſubreptitia ex eo, quod in gratia non fuerit facta mentio Beneficium eſſe de iurepatronatus laicorum, quando id fuit expreſſum in reſeruatione, & numer.* 6.*cum ſeq.*

DECISIO CCCXXXIII.

Eſt part. 1. *recent. deciſ.* 505.

ADNOTATIO.

Stylus Signaturæ reſcribendi cum clauſula *ſine præiudicio, & non retardata ſolutione* in cau-
5 ſis penſionum, & quid importet hoc reſcriptum examinatur *per Barboſ.clauſul.* 162. *Tondut.de penſion.cap.*28.*& cap.* 80. *Ricc. in prax. for. Eccleſ.reſol.*379.*Duran. dec.* 60. *& infra dec.* 427. in ſpecie fauore translatarij aliaque translationis materiam concernentia, ac de iudicio, quod cõpetat translatario animaduertitur *per Rotã coram Duran.deciſ.*60.*& coram Coccin. deciſ.* 2240.

Signanter, quod translatarius poſſit cogere Titularem ad ſolutionem penſionis eadem actione, quæ transferenti competebat, dixit *Rota coram Eminentiſs. Otthob. deciſ.* 22, *numer.*4. quam ſecuta eſt *in Meleuitana Penſionis* 15. *Febr.* 1675.§.*viſa enim*, *coram Reu.Matthaio*, quæ eſt *dec.*450.*nu.*1.*par.*18.*tom.*2.*rec.*

Nec tenetur translatarius iuſtificare gratiã
6 reſeruationis quando penſio fuit ſoluta anteceſſori per longiſſimum tempus *Tondut. d.cap.* 28.*num.*8.*& cap.*30.*num.* 14. *&* 15. vbi allegat noſtram deciſionem, & de ſpatio 30. annorũ *Coccin.d.dec.*2240.*num.*7.*& dec.*2246 *nu.*2.

Sequitur etiam hanc deciſionem *Tondut. d.*
7 *cap.*30.*nu.*26.*& ſeqq.*

HISPALEN. IVRISNOMINANDI.

Veneris 11. *Iunij* 1613.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione continentur multa notanda, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Titulus ſpecialis magis attendendus eſt, quam aſſiſtentia iuris communis.*

2 *Iura extracta lite pendente, ſine compulſorialibus, parte non citata, & non recognita nihil probant, & num.*12.

*Mandatum de manutenendo reſpicit poſſeſſionem tempore mota litis, & poſſeſsio poſt litem non ſuffragatur, eodem nu.*2.

3 *Probatio æquiuoca, & non concludens probantem non iuuat.*

4 *Poſſeſsio de facto, & turbatiua, lite pendente, non attenditur in iudicio manutentionis, nec præiudicat ciuiliter poſſidenti.*

5 *Confeſsio à parte impugnata non poteſt ad ſui fauorem allegari, & num.*13.*cum.ſeq.*

7 *Teſtibus hinc indè contrarijs, magis credendum eſt illis, qui ſpecificè deponunt, quam qui deponunt in genere.*

8 *Teſtes ſingulares probant poſſeſsionem in genere articulatam.*

Teſtis vnicus bene probat poſſeſsionem in iudicio manutentionis d. nu. 8.

DECISIO CCCXXXIV.

Eſt part. 1. *rec. deciſ.* 511.

ADNOTATIO.

10 Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur *ſupra poſt dec.*314.

11 Sæpius allegatur hæc deciſio *in dec.* 166. *poſt Poſth.de manut.*

Iura quando dicantur formiter extracta vt plenam in iudicio faciant probationem ſufficienter habetur *ſupra poſt deciſ.*102. *&* 128.

Extracta lite pendente ſine compulſoriali-
12 bus parte non citata, & non recognita nullam in iudicio conſtituunt probationem *Poſth. de manut.obſeru.*99.*per tot.vbi num.*7.allegat noſtram deciſionem, *& Rota poſt eum d.deciſ.* 166 *num.*38.*&* 54 *ſupra poſt dec.*179.

Non

13 Non poteſt pars ad ſui fauorem allegare confeſſionem quam ipſa impugnauit *Surd. dec. 196. num. 2 d. dec. 166. num. 49.* vnde qui negauit
14 poſitionem non poteſt deinde allegare, quod ſuus aduerſarius in eadem poſitione aliquid ſit confeſſus, quamuis aliàs ponens fateatur, bene *Michalor. de poſit. cap. 17. n. 25.*

Sequitur hanc deciſionem *Eminentiſs. Otthob. dec. 170. n. 5.*

BONONIEN. DE CAPACELLIS.

Veneris 21. Iunij 1613.

ARGVMENTVM.

Ponuntur in hac deciſione plures coniecturæ ad arguendum an ex vocatione proximiorum in fideicommiſſo intelligantur vocati proximiores vltimi grauati decedentis, vel proximiores teſtatoris.

SVMMARIVM.

1 *Proximiores quando ſunt vocati in fideicommiſſo, an cenſeantur vocati proximiores teſtatoris, an verò proximiores vltimi grauati decedentis, attendendæ ſunt coniecturæ deſumptæ ex verbis teſtamenti, & à n. 2. ad n. 8.*

3 *Proximioribus vocatis in fideicommiſſo, intelliguntur vocati proximiores vltimi grauati decedentis, & ad id plures ponuntur coniecturæ, & numeris ſeqq.*

4 *Teſtator præſumitur ſemper maiorem affectionem habere erga legitimos, & naturales, quam erga legitimatos.*

5 *Fideicommiſſaria bona, vbi ad vnam lineam peruenerunt, nunquam tranſeunt ad alias, & quomodo procedat, ibidem.*

6 *Ordo ſucceſsionis non attenditur, vbi conſtat de contraria voluntate teſtatoris.*

7 *Primogenitus quandocumque natus, vel conceptus ex voluntate teſtatoris admittitur ad fideicommiſſum, quando teſtator in eo vocauit primogenitum naſciturum, & illius liberos, et deſcendentes.*

DECISIO CCCXXXV.

Eſt part. 1. rec. deciſ. 510.

Supra poſt dec. 306. referuntur aliæ deciſiones iſtius cauſæ, & excutitur quæſtio an ſit attendenda proximitas grauantis, vel grauati.

ADNOTATIO.

Diſpoſitio tex. *in l. cum auus ff. de condit. et demonſtr. et in l. cum acutiſsimi C. de fideicommiſs. declaratur ſupra poſt dec. 100. et 306.* & an in fideicommiſ-
8 ſis attendatur proximitas grauati, vel grauantis, quod totum ex coniecturis, ac facti circumſtantijs dependet, relata hac deciſione examinat *Em. Otthob. dec. 21. n. 5.*

BONONIEN. MANDATI.

Mercurij 26. Iunij 1613.

ARGVMENTVM.

Mandatum ad emendum ex certa pecunia an cenſeatur reuocatum ex reuocatione mandati ad exigendum dictam pecuniam.

SVMMARIVM.

1 *Mandati actio ceſſat reuocato mandato, et iſta reuocatio perinde operatur, ac ſi mandatum non fuiſſet datum.*

2 *Mandati ad exigendum reuocatio operatur reuocationem mandati ad emendum, quando ex pecunijs exigendis erat facienda emptio.*

Mandati fines non poteſt Procurator excedere, eodem num. 2.

3 *Actus præſumitur geſtus eo modo, quo validè geri potuit.*

Emens proprio nomine de alterius pecunijs ſibi acquirit, eodem nu. 3. et n. 4.

DECISIO CCCXXXVI.

Eſt part. 2. recent. deciſ. 469.

Sunt in hac cauſa infra deciſ. 371. 527. et 569. quarum intermedia eſt 378. par. 4. tom. 1. rec.

ADNOTATIO.

De emente nomine alterius agitur *ſupra poſt dec. 245.*

Procurator conſtitutus ad emendum an
4 cogi poſſit per mandantem, vt rem emptam ſibi reſtituat, *vide Rimінald. conſ. 300. per tot.* ad propoſitum dubij hic per Rotam reſeruati cōſiderat, quod mandans non poteſt agere ex mandato ſi deinde pœnituit, vel defecit in adimplemento ſuarum promiſſionum erga mandatarium *Surd. dec. 15. Hodiern. ibi ad eund. et dec. 304. Sperell. dec. 177. n. 6. et ſeqq.*

Sequitur hanc deciſionem *Cenſal. dec. Lucen. 2. num. 17.*

FERRARIEN. BONORVM DE ZAVALEIS.

Mercurij 26. Iunij 1613.

ARGVMENTVM.

Reſtitutione in integrum conceſſa, *Prout de iure,* an, & quando retardetur executio rei iudicatæ, hic magiſtraliter explicatur, & declarantur deſuper deciſiones, quæ videntur repugnantes, & ex quibus dicatur, vel ſit cauſa ſummaria.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum non datur aduerſus ſententiam*

Digitized by Google

tiam Rotalem tranſactam in iudicatum ob non interpoſitam appellationem intra legitimum tempus.

2 *Reſtitutio in integrum commiſſa poſt rem iudicatam, cum clauſula*, prout de iure, *non retardat executionem prius petitam, & n. 11.*

3 *Præuentio in petitione executionis reſultat ex eo, quod fuerit antè reſtitutionem obtenta commiſſio executorialis, & numer. 4. atque numer. 8. cum ſeq.*

In cauſis Summarijs pro executione ſufficit qualis qualis petitio, eod. n. 3.

5 *Executio rei iudicatæ dicitur cauſa Summaria.*

6 *Præſertim ſi petatur officio iudicis, quo in dubio cenſetur petita.*

7 *Clauſula*, ſummarie, *appoſita in prima commiſſione facit cauſam ſummariam etiam in alijs inſtantijs vſque ad finem litis.*

8 *Clauſula*, Conſtito de re iudicata, *non facit commiſſionem conditionalem, ſi fuit præuentum in petenda executione.*

10 *Minor tanquam priuilegiatus per reſtitutionem in integrum retardat executionem.*

DECISIO CCCXXXVII.

SVb die 19. Aprilis præteriti propoſui du-
bium, an ſit locus executioni rei iudicatæ
ſed quia materia erat exemplaris, non fuit
tunc capta reſolutio, ideò ſupradicta die illo
iterum propoſito, & mature diſcuſſo, fuit
per Dominos affirmatiuè reſolutum, ea ratio-
1 ne, quia cum ſententia Rotalis ob non inter-
poſitam appellationem infra legitimum tem-
pus tranſiuerit in iudicatum, reſtitutio in in-
tegrum poſteà commiſſa, prout de iure, non
retardat executionem prius petitam, *Rip. in l.
4. §. condemnatum num. 30. in fin. ff. de re iudic. Alex.*
2 *conſ. 223. num. 6. lib. 6. Put. deciſ. 285. lib. 2. &
deciſ. 11. de reſtit. in integr. in manuſcript. Caſ. de
Graſſ. deciſ. 1. num. 14. de reſtit. in integr.* & fuit
dictum *in cauſa Bononien. de Belis 19. Martij
1607. coram D. Lugdunen.* ſatis autem in caſu
3 iſto viſum fuit præuentum fuiſſe in petitione
executionis, ex quo antè dictam commiſſio-
nem reſtitutionis in integrum fuit per DD.
de Zaualeis obtenta commiſſio executorialis,
quæ in cauſis ſummarijs, in quibus ſufficit
qualis qualis petitio, iuxta *Text. in Clem. ſæpe,
ibi* libellum non exigat, *& ibi gloſſ. verb. non
exigat, Vital. num. 23. de verbor. ſignific.* habet
vim petitionis, *Ioann. de Anan. in cap. 2. num. 5.
de dilat. Mil. in verb. reſcriptum num. 7. verſ. reſcri-
ptum habetur loco libelli,* & facit *dec. Caſ. de Graſs.
24. num. 6. de iudic.* quod maximè procedit ex
eo, quia dicta commiſſio fuit in actis præſen-
tata parte citata ad dicendum contra, & vi-
dendum procedi iuxta illius formam, iuxta
notata per *Abb. in d. cap. 2. num. 7. de dilat. Soccin.
Iun. conſ. 82. num. 1. in fin. lib. 2.*

Nec ad huiuſmodi effectum viſum fuit ne-
4 ceſſario requiri, quod executio eſſet per Iu-
dicem decreta, quia tota vis huius materiæ
ſtat in præuentione, vt poſt *Bald. & Paul. de
Caſtr.* tradit *Soccin. conſ. 78. ſub num. 4. lib. 3. Imol.
conſ. 130. num. 7. in fine, Natt. conſ. 217. num. 7.* ad
quem effectum non eſt neceſſarium aliquod
Iudicis decretum ſuper meritis cauſæ, ſed ſuf-
ficit ſola citatio partis, *cap. propoſuiſti, vbi Doct.
communiter. de for. compet.* & cauſa dicitur intro-
ducta per ſolam commiſſionem cum partis
citatione legitimè executa, *Caputaq. dec. 169.
num. 3. part. 2. Egid. deciſ. 545. Caſſador. deciſ. 1. nu.
4. vt lit. pend.* vndè meritò ſufficere debet, quod
executio fuerit ſolum prius per partem peti-
ta, ex *Rip. & alijs ſupra allegatis.*

Quod autem cauſa iſta ſit Summaria, de-
5 ducitur, quia agitur de executione rei iudi-
catæ, quo caſu ſufficit Summaria cognitio,
nec requiritur libellus *l. à Diuo Pio, §. ſi ſuper
rebus, ibi*, Summatim, *vbi Paul. de Caſtr. num.
5. & Iaſ. num. 4. ff. de re iudic.* maximè vbi petitur
officio Iudicis non autem per actionem iudi-
cati, *Specul. in tit. de execut. ſentent. §. 5. ſentent.
execut. qualiter, Pract. Papien. in form. exeq. ſent. diffin.
vbi ſapiens, & egregius num. 3. Iaſ. in l. intra dies
num. 3. ff. de re iudic.* prout cenſetur petita in ca-
6 ſu iſto, ex quo de contrario non conſtat, &
in dubio executio cenſetur petita aptiori re-
medio, & ſic officio Iudicis, iuxta *text. in l. ſi
quis intentione ambigua, ff. de iudic.*

Prętereà huiuſmodi cauſa eſt ſummaria
7 ſtante clauſula *ſummarie* in prima commiſſio-
ne appoſita, *Veſtr. lib. 5. cap. 1. num. 1. verſ. quod ſi
cauſa*, quæ proptereà durat ſummaria etiam
in alijs vſque ad finem litis, *Caſſad. deciſ. 8. num.
5. de reſcript. Put. deciſ. 426. num. 2. lib. 2. Ptolom.
dec. 30.*

Nec obſtat, quod in commiſſione execu-
8 toriali adſit clauſula *conſtito de re iudicata*, quia
ad effectum de quo agitur, ſufficit, fuiſſe prę-
uentum in petitione executionis, *vt ſupra* di-
ctum eſt, nec per dictam clauſulam *conſtito* pe-
titio fuit propriè effecta conditionalis, cum
nihil de nouo eſſet adimplendum, ſed tantum
cognoſcendum de re iudicata, quæ iam erat,
& ex actis conſtabat de tempore datæ, quo
caſu non dicitur conditionalis, *vt per Mandoſ.
ſuper regula 32. quæſt. 18. num. 15. & ſeqq. Achill.
deciſ. 15. num. 1. de præbend.* & fuit ſæpius deci-
ſum.

Minùs obſtat *deciſio in cauſa Carthaginen. De-
canatus coram bo. me. Bubalo*, cum alijs pro par-
9 te DD. de Beuilaquis in contrarium allegatis,
quia licèt dicat reſtitutionem in integrum
non retardare executionem iam decretam,
vel relaxatam, non tamen excludit, quin ſuf-
ficiat executionem fuiſſe petitam, prout fir-
matum fuit, *ex ſupra deductis.*

Et ità fuit reſponſum *ad deciſionem coram bo.
me. Cardinali Blanchetto in cauſa Anconitana re-
ſciſſionis contractus*, vt ſit ſtrictè intelligenda eo
11 caſu, quæ loquitur ad fauorem minoris, qui
in hac materia eſt priuilegiatus, vt reſtitutio
retardet, *Caputaq. deciſ. 330. num. 3. par. 1.*

Et ita deciſum &c.

*Forſan eſt in hac cauſa deciſio ſupra in ordine 170
cum alijs relatis in illius calce.*

ADNOTATIO.

Stylus Rotæ non retardandi executionem rei iu-
dicatæ ſub prætextu, quod pendeat cauſa re-

d by Google

11 ſtitutionis in integrum quando fuit iam cępta executio, & quomodo executio dicatur cępta habetur ſupra *poſt deciſ. 14. & 123.* nam concluſio quod reſtitutio in integrum impediat executionem rei iudicatæ de qua *Hounded. conſ. 27. num. 8. lib. 2. Pen. deciſ. 1405. num. 1.* communiter limitatur, quando fuit iam præuentum in executione *Hounded. d. conſ. 27. num. 32. & ſeqq. Gregor. deciſ. 120. num. 18. Pen. d. dec. 1405. numer. 2. & ſeqq. vbi addit. marginal. Vbald. deciſ. 54.*

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.

Mercurij 26. Iun. 1613.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac deciſione de conceſſione mandati de manutenendo, in qua potiſſimum diſcutitur poſſeſſio continuata in hæredem; quando propter ſcandali timorem poſſeſſio ſit à Iudice auocanda, quandoue tacens, & non contradicens ſibi præiudicet; Et quando etiam Rotalis inhibitio timenda ſit, prçſertim in Ciuitate Ferrariæ.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur per inſtrumentum alio non exiſtente in poſſeſſione.*

2 *Poſſeſſio cum decreto Iudicis capta eſt manutenibilis, præſumiturque continuata vſque ad tempus motæ litis.*

3 *Poſſeſſio data à Iudice, ſine citatione alterius intereſſe habentis, ac legitimi contradictoris dicitur conditionalis, & nihil ponit in eſſe, alio tunc exiſtente in poſſeſſione, & n. 15.*

Conditio inhærens actui, & de illius ſubſtantia, & natura probanda eſt per allegantem, d. num. 3, & 15.

4 *Poſſeſſionis auocatio ad vitanda ſcandala non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione, ſi ſe non habuit pro ſpoliato, quando revera nullus aderat ſcandali timor, & n. 14.*

5 *Tacens, & non contradicens ſibi non præiudicat, ſi prius proteſtatus fuit.*

Tacens, & contradicens in actu nullo non cenſetur illum conualidare, niſi in vim pacti, & conuentionis, eod. nu. 5.

Tacens, & non contradicens ſibi non præiudicat, quando contradicendo non potuiſſet actum impedire, eod. nu. 5.

Procurator ad lites paciſcendo non poteſt principali ſuo præiudicare, d. nu. 5.

6 *Poſſeſſione ſua quis non priuatur per auocationem factam à iudice ex officio præſertim cum clauſula* ſine præiudicio iurium.

7 *Actus nullitate exiſtente omnia inde ſecuta pariter nulla ſunt.*

8 *Auocatio poſſeſſionis fieri non poteſt poſſeſſore non citato.*

Appellandi termino durante omnia geſta infra illum cenſentur nulla, etiam quod non fuerit appellatum eod. nu. 8.

Appellatio datur à decreto immiſſionis in poſſeſſionem vigore ſtatuti, eod. nu. 8.

9 *Inhibitio Rotalis omninò timenda eſt, nec de viribus illius ſpectat cognoſcere ad iudices inferiores.*

10 *Inhibitione non obſtante quando procedi poſſit in Ciuitate Ferrariæ ex priuilegio illi conceſſo à Clemente VIII. & quomodo huiuſmodi priuilegium ſit interpretandum.*

11 *Poſſeſſio defuncti quando vigore ſtatuti cenſeatur continuata in hæredem, & quomodo tale ſtatutum intelligatur.*

Statutum correctorium iuris communis intelligi debet propriè, & ſtrictè, eod. n. 11.

12 *Hæreditatis quæſtio quando ſit incidens, & quando principalis reſpiciens cauſam proprietatis.*

13 *Poſſeſſio defuncti, quæ vigore ſtatuti continuatur in hæredem, non habet locum in bonis feudalibus & emphyteoticis.*

16 *Sanctiſſimus D. N. Innocentius XI. ad purpuram feliciter promotus fuit à S. M. Innocentio X.*

17 *Conſtit. Sanctiſſ. D. N. Innocentij XI. ſupra ſtatutis fœminarum excluſiuis.*

DECISIO CCCXXXVIII.

Eſt part. 1. rec. deciſ. 513.

In eadem cauſa ſunt infra deciſ. 406. 431. 443. 449. (quæ eſt deciſ. 706. par. 2. recent.) 482. (quæ eſt deciſ. 755. part. 3. & 117. poſt Merl. de legit.) 520. 538. 570. (quæ eſt 578. par. 4. tom. 1.) 587. 628. (quæ eſt 97. & 118. poſt eundem Merlin. de legit.) & 640.

ADNOTATIO.

Iudex quando poſſit apponere ſequeſtrum, vel auocare poſſeſſionem ad ſe, ne partes deue-
14 niant ad arma, & ad euitandum ſcandala, *vide Poſth. de manut. obſer. 73.*

Hanc deciſionem allegat *Rota in Peruſina Cappellaniarum 1. Iulij 1678. coram Reu. Bourle-*
15 *mont §. ſubſiſtente,* cum alijs auctoritatibus, ad probandum quod clauſulæ *dummodo poſſeſſio ſit vacans, & ſine præiudicio habentium potiora iura* non impediant acquiſitionem poſſeſſionis, quamuis illam faciant conditionalem, & reſoluibilem conſtito de poſſeſſione non vacante, vel de alterius præiudicio præſeruato, & generaliter quid importent hæ clauſulæ adiectæ mandato de immittendo, vide afferentes noſtram deciſionem *Poſth. de manut. obſeru. 75. Barboſ. de clauſul. clauſ. 157. Thomat. deciſ. 35. Duran. dec. 84. n. 19. dec. 300. par. 8. rec.*

Allegatur quoque hæc deciſio *infra deciſ. 473.*

Notabiliter hic agitur de priuilegiis Ciuitatis Ferrariæ, quoad cognitionem cauſarum quod non derogent priuilegio *l. vnica,* alijſque clauſis in corpore iuris, & interpretatur Statutũ continuatiuum poſſeſſionis de defuncto in hæredem.

Quod quidem ſtatutum quando fuit conditum à laicis non comprehendere bona ſubiecta emphyteuſi Eccleſiaſticæ, tradit etiam *Rub. in ſingular. Rot. ad Stat. Vrb. cap. 147. part. 6. tom. 2. n. 4. 5. & 7. fol. mihi 65.*

Agunt

Digitized by Google

Agunt etiam de huiuſmodi Statuto *Poſth. de manut. obſeruat. 55. num. 54. & ſeqq. vſque ad num 89. Antonin. de Amat. reſol. 39. Fenzon. ad d. cap. 147. & poſt eum Rota deciſ. 121. Martin. Andr. dec. 36. & Em. Otthob. dec. 1.*

Statutum excluſiuum fœminarum non comprehendit mulieres forenſes, cum ad illud requiratur duplex copulatiua ſubiectio, bonorum ſcilicet, & perſonarum, vt cæteris allegatis dictum fuit *in Romana, ſeu Bergomen. hæreditatis 26. Iunij, & 11. Nouembris 1675. coram Rev. Bouſlemont.*

Et quia ſuper huiuſmodi Statutis inſurgebant quotidiè diſſentiones an comprehenderent perſonas Eccleſiaſticas, & hæreditates clericorum, emanauit nuper prouida Conſtitutio Sanctiſſimi D.N. Innnocentij XI. (quem diù Deus pro Vniuerſi bono nobis feliciter conſeruet) diſponens in vniuerſo ſtatu Eccleſiaſtico ſub ſtatutis fœminarum excluſiuis, quoad ſucceſſiones in poſterum deferendas perſonas Eccleſiaſticas, ac clericorum hæreditates comprehendi, ac ſi vnumquodque Statutum auctoritate Apoſtolica pro hac parte fuiſſet in forma ſpecifica confirmatum. Digna quidem, & commendabilis reſolutio ad dirimendos litium anfractus, & Doctorum cauilloſas ſubtilitates diù egregiorum virorum ſeſſionibus ſtabilita, & ponderata, ac veriſimili defunctorum intentioni apprimè conformis, qua vigilantiſſimus Paſtor, cuius cãdor in ſæcula cum admiratione prædicabitur connaturalis iuſtitiæ, & ęquitatis zelum erga ſuos ſubditos prouidè demõſtrauit, cuius quidem Conſtitutionis non minus vtilis, quã recentis tenorem iuuat hic inſerere, nec abs re, cum & tanti Magnatis glorioſa exaltatio in-
16 ter ſublimia noſtri Pamphiliani Innocentij opera ſit feliciter adſcribenda.

Conſtitutio Sanctiſſimi D. N. Innocentij XI. ſuper Statutarijs ſucceſſionibus.

INNOCENTIVS PAPA XI.

AD PERPETVAM REI MEMORIAM.

PAſtoralis officij debitum, quo vniuerſis, præſertim verò populis noſtræ curæ, & ſollicitudini, etiam in temporalibus creditis
17 tenemur, exigit, vt ea prouideri, ſtatui, ordinari, & declarari debeant, per quæ illorum commodis, vtilitati, quieti, & tranquillitati conſultum ſit, litiumque diſpendia, & incommoda, quantùm fieri poteſt, tollantur, & ceſſent. Cùm itaque in noſtra Vrbe, peneque in omnibus alijs Ciuitatibus, Oppidis, & Locis noſtri, & S.R.E. Status, & ditionis temporalis Italiæ ordinata ſint, atque vigeant Statuta, ſeù decreta, aliæuè leges, & ordinationes, Apoſtolica expreſſa, vel tacita, ſiue à iure præſumpta confirmatione, & approbatione munita, per quæ, vt agnationum, & familiarum nobilitas, & decor, mediantibus bonis, & diuitijs conſeruentur, inteſtatæ ſucceſſiones agnatis maſculis, excluſis fœminis, alijſque per eas cognatis intra certos reſpectiuè gradus deferuntur. Compertum verò ſit, quod nonnullæ Doctorum, & Tribunalium interpretationes, ac limitationes, vel reſtrictiones præmiſſum finem à populis, iuxtà eorum, ac regionis antiquos, & continuatos mores impediunt, præfataſque leges, ac prouiſiones penè inanes reddunt, ſiue frequentes producunt lites, perturbationes, incommoda, & diſpendia, adeòut quandoque expediat potiùs non deferri, nec aperiri ſucceſſionis beneficium, quod ita in maleficium, proprijque aſſis iacturam conuertitur; vnde propterea ijdem populi præfati noſtri Status Eccleſiaſtici tàm immediati, quàm mediati Italiæ apud Nos eorum voluntatem, ac deſiderium explicantes, preces porrexerunt, vt deſuper opportunè prouidere dignaremur, præfatorumque ſtatutorum, ac legum, ſeù prouiſionum, generalem, ac indefinitam obſeruantiam, provt iacent, & diſponunt, demandaremus, quibuſcumque Doctorum, & Tribunalium reiectis interpretationibus, adeo vt vniuerſalis, ac vniformis in quolibet loco ſit ordo ſuccedendi ad propriorum reſpectiuè Statutorum, & legum normam, ſeù præſcriptum. Hinc Nos præmiſſorum populorum, qui Nobis, & Apoſtolicæ Sedi etiam in temporalibus, tàm immediatè, quàm mediatè crediti ſunt, commodo, vtilitati, quieti, & tranquillitati, quantùm fieri poteſt, conſulere cupientes, eorumque votis, & ſupplicationibus annuere volentes; Motu proprio, ex certa ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnium, & ſingulorum ſtatutorum, decretorum, legum, conſtitutionum, & prouiſionum huiuſmodi in dicta noſtra Vrbe, & vniuerſo noſtro, & Sedis Apoſtolicæ Statu Eccleſiaſtico immediato, & mediatò exiſtentium tenores pro expreſſis habentes, perinde ac ſi de illis expreſſa, ſpecialis, & indiuidua mentio facta eſſet; Hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione, mandamus, decernimus, & ſtatuimus, vt in ſucceſsionibus impoſterum, & poſt præſentium publicationem aperiendis, & deferendis, illa ſtatuta, decreta, leges, conſtitutiones, & ordinationes, quæ in præfatis noſtris Vrbe, & Statu Eccleſiaſtico expreſſam in forma ſpecifica, vel etiã in ſola forma communi Apoſtolicam habeant confirmationem, & approbationem, ſiue illam habeant tacitam, & præſumptam, quæ ex iuris diſpoſitione ob longiſsimi temporis obſeruantiam inducitur, generaliter, & indefinitè, provt iacent, ac diſponunt ad fauorem maſculorum de agnatione in vniuerſo aſſe attendi, & ſeruari debeant, quacumque ſublata conſideratione, vel differentia bonorum, eorumque ſituationis, intra, vel extra territorium, vbicumque exiſtant, & ſiue ſint libera, & allodialia, ſeù feudalia, vel emphyteotica ſeù liuellaria, etiam de directo dominio Eccleſiarum, Monaſteriorum, & piorum locorum, ſeù perſonarum eccleſiaſticarum, vbi lex inueſtituræ non obſtet, quæ ſalua remaneat. Sublata quoque omni, & quacumque differentia, vel conſideratione ſubiectionis, &

reſpectiuè exemptionis perſonarum, tàm decedentium, quàm ſuccedentium, vel excludentium, & excluſarum, cuiuſcumque ſint ſtatus, gradus, & conditionis, & quamuis agatur de Clericis, vel Regularibus vtriuſque ſexus, aut de Eccleſijs, & Monaſterijs, alijſque perſonis, & locis eccleſiaſticis, vel aliàs quomodolibet exemptis, & priuilegiatis, quantumuis expreſſa, & ſpeciali nota dignis, dum non ex ipſorum ſtatutorum, vel ſtatuentium aliqua iuriſdictione, vel poteſtate, ſed ex noſtra dumtaxat Apoſtolica authoritate hunc ſuccedendi ordinem in dicto noſtro ſtatu immediato, & mediato Italiæ ex iuſtis cauſis animum noſtrum dignè mouentibus ſeruari volumus, ac ſtatuimus, attenta ſolùm, ac generaliter naturali qualitate agnationis, & ſexus pro dicto fine aſſequendo. Nullaque etiam ratione habita mixturæ perſonarum non excluſarum in medio exiſtentium, aliauè qualitate, ob quam huiuſmodi ſtatutorum, & legum ceſſatio, & reuerſio ad ius commune prætendi valeat, adeòut vnicum, vniforme, ac vniuerſale ſit ius, & ordo ſucceſsionis ad ipſorum reſpectiuè ſtatutorum præſcriptum, ex præfato agnationis fauore. Quodque in quolibet caſu dubio, & quomodolibet diſputabili fauore maſculorum de agnatione in excluſionem fœminarum, & cognatorum; tàm aſcendentium, etiam matris, quàm collateralium, huiuſmodi legum, & ſtatutorum interpretatio facienda ſit. Vbi verò contingat non verificari ſtatutorum, perſonarum, & bonorum vnionem, ſimilitudinem, & cõbinationem, quam attendi, ac ſeruari debere decernimus, vel quod non adſint ſtatuta perſonarum, ſiuè illa extantia ob enunciatas Doctorum, & Tribunalium interpretationes, & reſtrictiones, aut aliàs quomodolibet ſuum non ſortiantur effectum, tunc ſublata (vt præmiſſum eſt) omni differentia exemptionis, & ſubiectionis perſonarum, & bonorum reſpectiuè, generaliter, & prout iacent, attendi, ac ſeruari volumus, & decernimus, & mandamus ſtatuta locorum, in quibus bona exiſtunt, ac poſſidentur; ſiuè agatur, de bonis ſtabilibus, ſiuè de mobilibus, cenſibus, locis montium, officiis vacabilibus, nominibus debitorum; iuribus, & actionibus, & alijs, quamuis de illis eſſe dignoſcatur, quæ loco non circumſcribuntur, ſed perſonam ſequuntur; Et quamuis tàm decedentes, quàm excludentes, & excluſi exteri ſint, Nobis, & Sedi Apoſtolicæ in temporalibus non ſubditi, dum etiam exteri acquirentes, ac retinentes præfata bona, & iura in prædictis Vrbe, & Statu, cenſentur (contraria voluntate expreſsè non declarata) in animo habuiſſe huiuſmodi bonorum, & iurium ſucceſsionem regulari debere, iuxtà leges, & ordinationes locorum, in quibus exiſtunt, ac retinentur, prout hunc animum præſumendum eſſe decernimus, ſtatuimus, & declaramus. Quæ verò de inteſtatis ſucceſſionibus hactenus, vt ſupra, ſtatuta, & diſpoſita ſunt; in teſtamentarijs quoque ſucceſſionibus attendi, & obſeruari debere volumus, ac ſtatuimus, quacumque paritèr bonorum & perſonarum differentia, & conſideratione, vt ſupra, ſublatis, in ijs caſibus, in quibus eadem ſtatuta, & leges locales in hac ſpecie teſtatæ ſucceſſionis maſculorum de agnatione fauore diſponunt, quoties decedentium contraria expreſſa voluntas non aduerſetur. Non intendimus autem per præſentem Conſtitutionem, atque in ea diſpoſita, in aliquo derogare, & præiudicare Conſtitutionibus Apoſtolicis recol. me. Noſtrorum Prædeceſſorum, Sixti Papæ V. Clementis Papæ VIII. Pauli Papæ V. Vrbani Papæ VIII. Innocentij Papæ X. & Alexandri Papæ VII. & aliorum, ſi quæ adſunt, ſuper inhabilitatione forenſium dicto noſtro, & Apoſtolicæ Sedis dominio in temporalibus non ſubiectorum, qui ſtatutis temporibus ad habitandum non veniant, & non obſeruant ea, quæ in eiſdem Conſtitutionibus diſponuntur, ac demandantur, ſed illæ ſaluæ, integræ, & in ſuo robore, ac firmitate permaneant. Sicque per quoſcumque Iudices ordinarios, & Commiſſarios, quauis authoritate fungentes, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, ſeù Vicelegatos, aut Cameræ Apoſtolicæ Præſidentes, & Clericos, & quoſcumque alios ſublata eis, & eorum cuilibet quauis alitèr iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, vbique locorum iudicari, & diffiniri, ac [illegible] debere, necnon quicquid ſecus ſuper his à quoquã quauis authoritate ſcienter, vel ignorantèr contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Vt autem præſentes ad notitiam omnium deducantur; Volumus, & eadem authoritate Apoſtolica ſtatuimus, & ordinamus, quod illarum Tranſumptis, etiam per impreſſionem factis manu alicuius Iudicis, ſeù Prælati, aut alterius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Notarij publici munitis, quemadmodum adhiberetur originali, ſi præſentaretur, vbique adhibeatur tàm in iudicio, quàm extra illud, plena, & indubitata fides.

Placet Motu proprio B.

ROMANA DE SIRTVLIS.

Mercurij 26. Iun. 1613.

ARGVMENTVM.

Ponitur vis, & effectus inſtrumenti Camerali obligatione vallati: Quando pecuniæ receptæ ab vxore præſumantur ad maritum perueniſſe, quandoue maritus præſumatur de dote, & fructibus integrè ſatisfactus: vir, & vxor inſimul emendo, cuius pretium præſumatur, quandoue inter ipſos licita ſit donatio.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum publicum dicitur probatio probata, & continens obligationem Cameralem, habet executionem paratam.*

2 *Exa-*

2 *Exactio, & quietantia pecuniarum facta per vxorem etiam nomine proprio, & abſente viro, huic præiudicat, & pecuniæ præſumuntur ad ipſum perueniſſe, & n. 4.*

3 *Maritus præſumitur de dote ſatisfactus integraliter tàm quoad ſortem, quàm quoad fructus, ſi tacuit, & ſupportauit onera matrimonij.*

5 *Coniugibus ſimul ementibus cuius præſumatur pretiũ & emptio cuius commodo cedat.*

6 *Maritus ſenex, ignobilis, aut defectuoſus an poſſit donare vxori iuueni præſertim pulchræ, & nobili.*

DECISIO CCCXXXIX.

CVm iam fuerit deciſum, augumentum dotis de bonis ſuis à Sirtulo factum ad illius filios ſpectare, propoſui Dubium, an Horatius teneretur reſtituere ſcu. 650. de quibus agitur, quod ſupradicta die fuit affirmatiuè per Dominos reſolutum, nam cum non controuertatur, ſocietates, ex quibus iſtæ pecuniæ redactæ fuerunt, prouenisſe ex dicto augumento, nec non illas per Cleriam Horatuo ſecundo viro in dotem conſignatas fuiſſe, cum obligatione de illas reſtituendo, in omnem caſum reſtitutionis, qui iam euenit per mortem Cleriæ, ſequitur omninò dicendum, dictum Horatium teneri iſtas pecunias reſtituere iuxtà formam ſuæ obligationis, de
1 qua conſtat ex publico Inſtrumento, quod dicitur probatio probata, *Bald. in l. intereſt in vlt. notab. C. de ſolut.* & facit rem manifeſtam, *Bart. in l. 1. num. 8. & ibi Iaſ. num. 10. ff. de nou. oper. nunciat.* & cum ſit Camerali obligatione vallatum habet executionem paratam, *Angel. in l. 4. §. condemnatum ff. de re iudic. Boer. quæſt. 295. num. 6. verſ. ſecus autem, Gabr. conſ. 62. num. 7. & ſeq. lib. 1. Galleſ. ad form. oblig. Camer. part. 1. quæſt. 2. numer. 12.*

Nec ſubſiſtere, quod iſtæ pecuniæ, quando aliàs fuerunt redactæ ex ſocietatibus fuerint exactæ per ipſam Cleriam, vt patet ex quietantijs, quarum copia datur, & per conſequens non poſſit modo cogi Horatius ad illas reſtituendas: quia placuit reſponſio, quod in caſu iſto quietantiæ cenſentur factæ per Cleriam Vxorem pro cautela, & ſecuritate debitorum, qui pecunias ad ſocietatem ſub periculo vitæ, & nomine ipſius Cleriæ receperant, & nihilominus pecuniæ, ex quo erant
2 dotales, præſumuntur ad maritum perueniſſe, vt dicit *Aym. conſ. 91. ſub num. 2. & ſeqq. Afflict. deciſ. 209. num. 3. Roland. conſ. 64. num. 9. lib. 1. Menoch. præſumpt. 22. num. 1. & num. 9. & ſeq. lib. 3.* & tenuit *Rota in Romana Societatis 4. Februarij 1602. coram bo. me. Penia*, & quamuis *Aym.* & alij *ſupra* allegati loquantur eo caſu, quo quietantia reperiebatur facta nomine viri, & vxoris ſimul, tamen plures rationes, quas ipſi adducunt, militant etiam in caſu, quo quietantia cantet ſub nomine vxoris tantùm, & in iſtis terminis loquitur *deciſio bo. me. Peniæ in dicta Romana Societatis.*

Quod tanto magis viſum fuit dicendum in caſu iſto, ex quo non eſt veriſimile, quod aliàs Horatius tacuiſſet, & onera matrimo-
3 nij ſupportaſſet abſque integrà dote quoad ſortem, & fructus, *Aym. dicto conſ. 91. à num. 11. in fin.* & non curaſſet, quod dictæ pecuniæ reinueſtirentur, prout inter ipſos fuerat conuentum; vltrà quod in caſu iſto ipſemet Horatius Societates diſdixit, & pro dicta ſumma obtinuit relaxari mandatum executiuum, aliaque concurrunt adminicula benè ponderata per informantes pro filijs Cleriæ. Ex quibus Domini cenſuerunt pecunias perueniſſe ad Horatium, qui propterea tenetur illas reſtituere.

Et ita deciſum &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 256.

ADNOTATIO.

Pecuniæ retractæ ex alienatione bonorum vxo-
4 ris perueniſſe præſumuntur ad manus viri, *Roland. conſ. 64. num. 9. & ſeq. lib. 1. Honded. conſ. 45. nu. 26. lib. 1. Scapucc. de Saluian. interd. lib. 2. quæſt. 7. num. 3. Capic. deciſ. 78. numer. 9. & ibi Proſper. Petr. in addit. num. 6. Amat. deciſ. March. 27. num. 11. & ſeqq. Thomat. deciſ. 109. num. 6. & ſeqq. & deciſ. 153. num. 15. Borrell. in ſumm. deciſ. part. 2. tit. 3. num. 202. Franch. deciſ. 474. Rota coram Pen. deciſ. 950. numer. 6. deciſ. 2. num. 9. poſt Bonden. collect. legal.* vbi allegatur hæc deciſio, *& in Ariminen. Bonorum 27. Feb. 1679. §. nec exceſſus coram Reuerendiſſimo Bourlemont.*

At ſi coniuges ſimul aliquid emant, an pecuniæ præſumantur vtriuſque, ſicut an bona
5 & iura acquirantur vtrique pro virili, vel illi tantum, cuius eſt pretium ſolutum *vide Oſaſch. deciſ. 140. Boer. deciſ. 23. Amendol. ad Franch. deciſ. 174. n. 1. & ſeqq.*

Maritus ignobilis, ſenex, ruſticus, defectuo-
6 ſus, an poſſit donare vxori iuueni, nobili, venuſtæ, *vide Borgnin. Caualcan. deciſ. 29. & 30. num. 80. & ſeqq. part. 3. Amendol. vbi ſupra nu. 8. & 9.*

PERVSINA SPONSALIVM.

Veneris 28. Iunij 1613.

ARGVMENTVM.

Sponſalia ex ſolo inſtrumento promiſſionis dotis, non probantur, cum in eis requiratur mutuus conſenſus.

SVMMARIVM.

1 *Sponſalia inducuntur ex mutua promiſſione, & de ſponſalibus, qui agant remiſſiuè, & num. 6.*

2 *Sponſalia non probantur ex ſolo inſtrumento promiſſionis dotis.*

Dotis promiſſio cenſetur facta ſub conditione, ſi matrimonium ſequatur, eodem num. 2.

3 *Matrimonium, an probetur per inſtrumentum dotis, & num. 8.*

4 *Conſenſus præſtitus ſub conditione, ſi ſequatur matri-*

trimonium, nullam inducit promiſſionem.

5 *Sponſalia etiam nutu, & ſignis contrahi poſſunt.*

Fides ſimplex non probat, nec eſt attendenda, eodem num. 5.

7 *Matrimonium an, & quando contrahi poſſit contrà Iudicis interdictum.*

DECISIO CCCXL.

Part. 2. rec. deciſ. 471.

ADNOTATIO.

De ſponſalibus, quid ſint, quæ ad illa requirantur
tur pro validitate, quæ ex eis obligatio inſur-
6 gat, quando ſub conditione, vel iuramento
contracta ſunt quomodo diſſoluantur, & de
pœnis in illis adijci ſolitis, latè agunt *Baſil.
Pont. in tract. de matrim. lib. 12. per tot. Ricc. in
prax. reſolut. 417. par. 4.* & per multas antece-
dentes, & ſubſequentes reſolutiones, & di-
ctum eſt ſuprà poſt *deciſ. 96.*

Matrimonium contractum contra iudicis
7 interdictum, an valeat, & in quas pœnas per
illud incurratur, *vide Cartar. deciſ. 22. & 23.*

Matrimonium probatur ex fide Parochi
*Lancellott. Gallia conſ. 15. num. 3. 21. & ſeqq de-
ciſ. 370. num. 2. 5. 7. & 8. par. 18. tom. 1. recent.*
8 adeo plene, & concludenter, vt aduerſus illam
probationem non admittatur probatio in
contrarium, *deciſ. 72. num. 6. par. 12. rec.*

Non tamen per hoc, quod matrimonium non reperiatur adnotatum in libro Parochi dici poteſt inualidum, vel improbabile, quia illius validitas non dependet ab hac adnotatione, & adhuc abundè per teſtes poteſt probari, *deciſ. 233. num. 12. & ſeqq. par. 10. & deciſ. 133. num. 14. par. 18. recent.*

Aliquando Rota ad probandum matrimonium admiſit etiam Inſtrumentum dotale, vt in *deciſ. 989. num. 13. par. 11. recent. de quo vide Lancellott. vbi ſup. num. 1. & 79.*

CALAGVRITANA BENEFICII DE VICTORIA.

Veneris 28. Iunij 1613.

ARGVMENTVM.

Beneficia Diœceſis Calaguritanæ ſunt conferenda, tam vigore conſuetudinis, quàm Conſtitutionis filijs Patrimonialibus repertis magis idoneis, & præſentatis à maiori parte Beneficiatorum, qui probatis requiſitis ſunt ab Ordinario inſtituendi.

SVMMARIVM.

1 *Præſentato à maiori parte Beneficiatorum, ad quos ſpectat ius præſentandi ad Beneficium illud venit adiudicandum. & num. 2. 4. & 9.*

3 *Conſtitutio, præferens in Beneficio magis idoneum, quomodo ſit intelligenda, & num. 5. 8. 9. & 10.*

6 *Beneficiorum in concurſibus proceditur extraiudicialiter, & in extraiudicialibus ſolemnitas adhuc ſemper præſumitur.*

7 *Examini ſe ſubijciens cenſetur id facere, vt ſatisfaciat diſpoſitioni Sac. Conc. Trident.*

DECISIO CCCXLI.

Vacauit menſibus elapſis dimidium Beneficium, de quo agitur, & cùm tàm ex immemorabili conſuetudine, quàm vigore particularis Conſtitutionis, quæ extat in Eccleſijs de Victoria circa prouiſionem Beneficiorum mediante publico Edicto Beneficiati ad examen per concurſum vocauerint filios naturales, & patrimoniales dictarum Eccleſiarum ad effectum, vt poſt examen præſentarent coram Epiſcopo magis idoneum ſcientia, vita, & moribus, ſeptem illorum ex vndecim capitulariter congregati præſentarunt Antonium, tres Andream, & vnus Didacum. Vndè cùm tàm Antonius, quàm Andreas coram Ordinario comparuerint pro obtinenda Canonica inſtitutione, & Ordinarius mandauerit fieri examen, in quo per Examinatores declaratus fuit ſufficientior Andreas, & à relatione examinatorum Antonius appellauerit, cauſa mihi commiſſa, ſupradicta
die, dubitaui, cui ſit adiudicandum dictum
Beneficium, & Domini cenſuerunt illud eſſe
adiudicandum Antonio, qui fuit præſentatus
à maiori parte Beneficiatorum ad quos vigo-
1 re Conſtitutionis ius præſentandi pertinebat,
*Abb. in cap. 3. num. 13. de iurepatr. Rocch. eodem
tract. in verb. ipſe, vel iure num. 6. verſ. tertia fuit
opinio*, & fuit dictum *in alia Calaguritana dimi-
dia portionis 29. Ianuarij 1596. coram bo. me. Pe-
nia*, & aliàs ſæpè; non obſtante alia præſenta-
2 tione Andreæ, & Didaci, quæ tanquam fa-
cta à minori parte non attenditur, vt dicit
*Imol. in Clem. plures num. 7. de iurepatr. Caſſador.
deciſ. 2. num. 1. eod. tit.*

Non obſtat, quod Andreas fuerit per exa-
minatores Epiſcopi magis idoneus declaratus,
& conſtitutio prædicta velit, quod magis ido-
neus præferatur; quia placuit reſponſio, quod
3 prædicta Conſtitutio intelligatur de magis
idoneo reperto in concurſu, & examine facto
à Beneficiatis, qualis præſumebatur Anto-
nius, qui fuerat præſentatus à maiori parte
Beneficiatorum, nec erat deueniendum ad no-
uum concurſum coram Epiſcopo, qui dictum
4 Antonium tanquam præſentatum à maiori
parte inſtituere debebat, iuxta *deciſ. 4. de iure-
patr. in nou.* & tenuit *Rota in Lunen. Sarzanen.
Cappellania 20. Iunij 1601. coram Reuerendiſſimo
D. Damaſceno.*

Et quamuis Epiſcopus præſentatum de no-
uo examinare teneretur ad effectum, vt non
niſi idoneum repertum inſtitueret, iuxtà for-
mam *Concil. Trident.* & fuit dictum *in cauſa Ca-
laguritana motus proprij 15. Iunij 1592. coram bo.
me. Cardinali Pamphilio.* Non tamen debebat
5 procedere per viam noui concurſus, vt ſciret
quis eſſet ſufficientior, cùm, vt dixi, hæc co-
gnitio ſpectaret ad Beneficiatos vigore dictæ
Conſtitutionis, ſed tantùm debebat examina-
re di-

re dictum Antonium à maiori parte coram eo præſentatum, & cum idoneum repertum inſtituere, ex ſupra allegatis.

De examine Antonij viſum fuit ſatis conſtare ex præſentatione, in qua legitur examen fuiſſe factum ante præſentationem, & poſt elapſum terminum in Edicto Oppoſitoribus præfixum, iuxtà formam prædictæ Conſtitutionis, cùm in concurſibus extraiudicialiter
6 procedatur, & in extraiudicialibus ſemper præſumatur ſolemnitas actus, qui ſpectat ad officium exercentis actum, licèt non fuerit in ipſo actu enunciata, *Innoc. in cap. innotuit ſub num. 4. ad med. verſ. de ſolemnitatibus autem, de eo, qui fact. ordin. ſuſcep. Ferrett. conſ. 362. num. 5. lib. 2.* & fuit dictum in *Hiſpalen. legitimitatis* 11. *Maij* 1611. *coram R. P. D. Vbaldo.*

7 Et ex his ceſſat, quod Antonius ſponté ſe ſubiecerit examini, quia cenſetur id feciſſe ad effectum, vt conſtaret Ordinario de eius ſufficientia, iuxta diſpoſitionem Concil. Trident. non autem vt per examinatores declaretur, quis ex illis eſſet ſufficientior.

Et ita deciſum &c.

Præſens cauſa fuit deinde commiſſa Piroutano, coram quo emanauit deciſio nullibi impreſſa, & ſucceſſiuè commiſſa fuit Caualerio, coram quo emanarunt deciſiones inter eius impreſſ. 368. & 427. earumque prima eſt 718. par. 3. recent.

ADNOTATIO.

8 Conſtitutio Clementis VIII. fauore Eccleſiæ Calaguritanæ memoratur ſupra *poſt deciſ.* 20. & quod vigore illius, ac etiam ex conſuetudine beneficia iſtius Diœceſis conferri debeant illius filijs naturalibus, & patrimonialibus, ac inter eos habentibus maiores qualitates, habetur ſupra *deciſ.* 114.

De materia concurſus ad Beneficia, ac etiam examinis concurrentium agitur poſt *deciſ.* 115.

9 Præſentatus ad Beneficium Eccleſiaſticum debet per Ordinarium inſtitui, & ſi præſententur plures cum paritate vocum, inſtitutio debetur magis idoneo, vel habenti maiores qualitates, *Celſ. deciſ.* 9. 174. 215. 254. *& habetur ſupra dec.* 17.

10 Quod ſi voces ſint inæquales, tunc qui habet maiorem vocum partem inſtituetur, *Celſ. deciſ.* 85. 106. 234. *&* 300. *ſupra deciſ.* 294. *& infra deciſ.* 706.

BENEVENTANA DOMVS.

Veneris 28. Iunij 1613.

ARGVMENTVM.

Scriptura teſtamenti, vt dicatur eſſe in forma probanti, quæ requirantur in illius exemplatione, & an in hac materia attendatur loci conſuetudo, quomodo hæc dicatur probata, quomodoue verba Procuratoris ſint interpretanda, ne demant fidem ſcripturæ.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura teſtamenti tunc dicitur in forma probanti, quando eſt exemplata antè motam litem à publico Notario, & formiter recognita, & nu.* 11. *&* 12.

2 *Notariatus alicuius quomodo dicatur probatus.*

3 *Exemplatio ſcripturæ facta per Notarium quomodo probetur.*

4 *Citatio partis in extractione ſcripturæ ex protocollo non requiritur.*

5 *Exemplatio facta Iudicis auctoritate non requirit citationem partis, ſi in loco adeſt conſuetudo ita procedendi.*

6 *Conſuetudo certi loci circa extractionem ſcripturarum licet non ſit plenè probata, ſuffragatur tamen, ſi adſit talis conſuetudo generalis in tota Prouincia.*

7 *Doctoribus atteſtantibus de conſuetudine loci, vbi ſunt verſati, & ſunt inſignes, ac practici, multum defertur in hac parte.*

8 *Scriptura, ſuper qua fuit iudicatum, & obſeruata, etiamſi non eſſet in forma probanti, venit attendenda.*

9 *Fides ſcripturæ, licet minus ſolemnis, comprobatur ex adminiculis, quæ concurrunt, & num.* 10. *&* 13.

10 *Verba Procuratoris in tranſumptatione ſcripturæ quomodo debeant accipi, ne præiudicent ſcripturæ exemplatæ.*

DECISIO CCCXLII.

DVbitaui, an ſcriptura teſtamenti, de quo agitur, ſit in forma probanti, & Domini ſupradicta die affirmatiuè reſponderunt, cum fuerit exemplata longè antè motam litem à
1 publico Notario ex prothocollo Antonij Feltri Notarij prædefuncti, & ab illius hæredibus coram Iudice Ordinario producto præcedente cauſæ cognitione, illiuſque recognitione, & omnibus alijs requiſitis, de quibus per *Doct. in cap. penult. de fid. inſtrum.* & tradit *Alex. conſ.* 198. *n.* 1. *& ſeqq. lib.* 7.

2 De Notariatu Antonij Feltri de teſtamento rogati conſtat per teſtes de mandato Iudicis examinatos, de quibus apparet in ipſomet trãſumpto; de Notariatu verò exemplantis pariter conſtat ex teſtibus in Curia examinatis;
3 quod exemplatio fuerit facta per plures annos antè motam litem, apparet ex lectura ipſiuſmet ſcripturæ exemplatæ, cùm lis ſuper domo, de qua agitur, mota fuerit de anno 1611. exemplatio verò legatur facta de anno 1593. prout etiam in eadem ſcriptura legitur ſubſcriptio Notarij rogati.

Non obſtat, quod exemplatio fuerit facta abſque citatione partis, quia fuit reſponſum,
4 quod in extractione inſtrumenti ex prothocollo non requiritur citatio, *Corn. conſ.* 144. *n.* 5. *lib.* 4. *Caſtrenſ. conſ.* 195. *nu.* 1. *lib.* 2. *Neuiz. conſ.* 25. *num.* 13. & fuit dictum *in cauſa Bononien. Domus* 4. *Iulij* 1597. *coram bo. memor. Cardinali Seraphino.*

Quod eò facilius procedit in caſu iſto, ſtante conſuetudine Ciuitatis Beneuentanæ pro

Cano-

Canonicis allegata, quod in exemplatione
5 facta Iudicis Ordinarij auctoritate non requi-
ratur citatio, quæ conſuetudo ad illum effe-
ctum eſt attendenda, *Bald. in Auth. ſi quis in
aliquo num. 4. verſ. tu dic, vt ſupra dixi, & ibi Aret.
numer. 4. verſ. ſecundo fallit, Iaſ. num. 5. verſ. item
limita iſtud, C. de eden. Soccin. reg. 185. verſ. quinto
fallit, & conſ. 273. num. 5. lib. 2. Menoch. conſ. 7. n. 7.
verſ. prætereà, & quarto:* & licet ex fide Nota-
6 riorum, & Procuratorum, quæ datur, præ-
dicta conſuetudo non poſſet dici ſufficienter
probata, tamen in caſu iſto viſa fuit Canoni-
cis ſuffragari, nedùm quia illius probatio coa-
diuuatur ex generali conſuetudine totius Re-
gni Neapolitani, de qua teſtantur *Afin. poſt An-
ton. de Alex. in prax. §. 7. cap. 5. limit. 96. numer. 7.
Roland. conſ. 69. numer. 60. vol. 3. Ioann. de Arnon.
ſing. 50.* quibus *Doctoribus*, & præcipuè *Anton.
de Alex. & Ioan. de Arnon* tanquam inſignibus,
7 & practicis illarum partium atteſtantibus de
dicta conſuetudine multum videtur deferen-
dum, *Burſatt conſ. 43. numer. 54. Menoch. conſ. 54.
num. 5. Roland. conſ. 98. num. 22. in fine, & num. ſeq.
lib. 4.* ſed etiam, quia fides illius ſcripturæ
comprobatur ex eo, quod illius vigore fuit
8 aliàs iudicialiter actum ad conſecutionem
alterius legati ducat. 45. facti eidem Eccleſiæ,
per quam etiam obtenta fuit ſententia, & illius
executio: vndè ſtante huiuſmodi obſeruan-
tia, dicta ſcriptura cenſeri debet in forma pro-
banti, etiamſi aliàs eſſet minùs ſolemnis, ex
*Bald. conſ. 402. num. 9. lib. 5. Aym. conſ. 101. nu. 4.
& conſ. 949. num. 15.* & tenuit *Rota in cauſa Rom.
cenſus de anno 1578. vt in deciſ. relat. inter impreſ.
diuerſ. 375. n. 4. par. 1.*

Prætereà fuit conſideratum, quod in caſu
iſto pro veritate contentorum in dicta ſcrip-
9 tura plura alia concurrunt adminicula per in-
formantes pro Canonicis benè ponderata, &
proptereà debet Iudex ei fidem adhibere, pe-
rinde acſi eſſet originale, *Paul. de Caſtr. conſ. 67.
in fin. verſ. quicquid ſit veritas lib. 1. Pariſ. conſ. 17.
num. 20. lib. 4.*

Minùs refragatur, quod exemplatio fuerit
facta coram Vicario Curiæ temporalis dictæ
Ciuitatis: quia placuit reſponſio, quod tunc
agebatur de re ſæculari, & ſic cum dicta ſcrip-
10 tura fuerit exemplata coram Iudice compe-
tenti, probat etiam in iſto iudicio licèt diuer-
ſo, maximè concurrentibus tot adminiculis
per informantes ponderatis, ex quibus recipit
robur, & fomentum, iuxta *deciſ. Verall. 244. n. 2.
par. 1.* & fuit dictum *in Vratiſlauien. matrimonij
28. Febr. 1611. coram R. P. D. Caualerio.*

Nec demùm obſtat, quod Procurator Ca-
nonicorum petens coram dicto Vicario præ-
dictam ſcripturam tranſumptari, dixerit, No-
tarium rogatum de teſtamento, antequam de-
cederet, illud in publicam formam non rede-
11 giſſe: vndè videbatur poſſe inferri, quod te-
ſtamentum originale à dicto Notario in ſuo
prothocollo publicatum non fuerit: quia fuit
reſponſum, quod verba dicti Procuratoris non
ſunt referenda ad originale prothocollum,
ſed ad inſtrumentum publicum, quod Nota-
rius ſolet publicare, & dare partibus, retento
penès ſe prothocollo, quod ſuadetur, quia
cum peteret dictus Procurator ex dicto origi-
nali leuari aliud publicum inſtrumentum,
videtur affirmaſſe illud eſſe authenticum,
quod etiam probatur ex illius copia in dicto
tranſumpto inſerta habente omnia requiſita
public. inſtrumenti, & conſequenter dicen-
dum eſt, quod illud eſſet authenticum.

Et ita deciſum, ſolis Canonicis informan-
tibus, quoniam altera pars ſæpè citata nun-
quam informare curauit &c.

*Supra poſt deciſ. 258. referuntur aliæ deciſiones
huius cauſæ.*

ADNOTATIO.

12 Scriptura quando dicatur extracta formiter,
ad hoc vt plenè in iudicio probet dicebatur
poſt *deciſ.* 102.

13 Copia ſimplex iunctis adminiculis ad pro-
bandum admittitur *dec. 460. num. 2. & ſeqq. par.
18. to. 2. recent. Romana Aſſecurationis 13. Maij
1676. §. demum opponebatur, & ſeqq. coram R. P. D.
Taia, confirmata 12. Decembris 1678. §. non pla-
cuit Dominis, coram b. m. Vbego.*

ROMANA SPOLII.

Lunæ 3. Iulij 1612.

ARGVMENTVM.

Quando mandati executio impediatur ob ap-
pellationem interpoſitam ab exceſſiua taxa-
tione fructuum in ſpolio non violento, nec
attentato.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum non iuſtificatum ex actis non eſt exe-
quendum.*

2 *Fructus in ſpolio non violento, neque attentato
non debentur, niſi, qui fuerunt percepti, non
autem qui percipi poterant iuxta opinionem,
quam Rota ſeruat, & numer. 6. vbi am-
plè.*

3 *Appellatio interpoſita ab exceſſiua taxatione im-
pedit executionem mandati.*

4 *Condemnari quis non poteſt ad fructuum reſti-
tutionem, niſi probetur, illos fuiſſe percep-
tos.*

5 *Tariffa moderna non poteſt deſeruire pro annis
anterioribus.*

DECISIO CCCXLIII.

DIxerunt Domini, non eſſe procedendum
ad vlteriorem executionem, quia man-
1 datum non iuſtificatur ex actis; illud enim
fuit relaxatum pro reſtitutione penſionum
ſpatio 28. annorum ad rationem ſcut. 12. pro
quolibet anno, & tamen ex actis non conſtat,
quod Populus Romanus per totum illud
tempus Griptam poſſederit, & fructus ex ea
2 ad dictam ratam perceperit, prout eſt proban-
dum in huiuſmodi ſpolio non violento, neq;
atten-

attentato, in quo dictus Populus tenetur tantùm ad fructus perceptos, non autem ad illos, qui percipi potuerunt, iuxta opinionem quã ſeruat *Rota, vt per Aegid. in cap. grauis nu. 26. cum ſeq. de reſtitut. ſpoliat. Biſignett. deciſ. 11. eodem tit. Rota deciſ. 5. eodem tit. in nou.* & fuit ſæpè deciſum.

Et maximè, quia fuit pluries ab exceſſiua taxatione reclamatum, quo caſu, cum ageretur de fructibus iam perceptis, erat admittenda appellatio, & interim in executione ſuperſeden. *Bald. in l. vnic. num. 6. poſt med. verſ. ſed pone, C. de moment. poſſeſs. Bart. in l. creditor, §. iuſſus num. 4. ff. de appellat.* & in iſtis terminis *Afflict. deciſ. 77. numer. 8. verſ. item etiam fuit dubitatum.*

4 Non obſtant teſtes deponentes, Griptam fuiſſe poſſeſſam à Cæſare Maccarono, & Iacobo a Porta, qui erant Architecti Populi, quia non concludunt de toto dicto tempore, nec indè ſequitur, quod illi habuerint Griptam à Populo, vel ab eo illam conduxerint, & penſionem ſoluerint, & ideò non potuit Populus ad dictas penſiones condemnari.

Nec pro iuſtificatione penſionum ad dictã ratam ſcut. 12. annuorum viſa fuit ſufficiens
5 Tariffa data, quia illa eſt moderna, & proptereà non poteſt deſeruire pro anterioribus annis propter variationem fructuum, & penſionum bonorum, quæ in dies augeri ſolent.

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

6 Fructus in iudicio ſpolij quomodo veniant reſtituendi ſatis actum eſt ſupra *poſt deciſ. 31. & 159.* vbi diſtinguitur inter ſpolium violentum, & iudiciale, & benè *Merlin. deciſ. 687. & dec. 740. per tot. par. 4. to. 3. recent.* vbi multa congeruntur ad excluſionem malæ fidei, ſine qua fructus non ſunt reſtituendi.

AGRIGENTINA BENEFICII:

Lunæ 1. Iulij 1613.

ARGVMENTVM.

Si impediatur aliquem actum fieri, ille actus habetur pro facto in præiudicium impedientis; & quomodo intelligatur clauſula *arbitrio Rotæ*.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* arbitrio Rotæ, *intelligitur prout de iure.*

2 *Si impediatur intimari, vel citari, vel exequi mandatum, de iure perinde habetur, acſi contra impedientes intimatum, vel citatum eſſet, vel executum, & num. 5.*

3 *Impedimenta præſumuntur præſtita ad inſtantiam partis habentis intereſſe, & num. 5.*

4 *Impedimentum facilius præſumitur ſi ſit datus Procuratori terminus competens ad certiorandum dominum, & num. 5. remiſſiuè.*

DECISIO CCCXLIV.

Fvit dictum intrare arbitrium ad effectum, vt cum præfixione alicuius termini procedendum ſit ad declaratoriam contra Domi-
1 nicum principalem, facta hic in Curia intimatione mandati illius Procuratori; licèt enim clauſula *arbitrio Rotæ* intelligatur, prout de iure, *Bartol. in extrauag. ad reprimen. verb. videtur num. 8. Caſ. de Graſſ. deciſ. 7. num. 6. in fin. & dec. 8. num. 2. de iudic.* nihilominùs ex quo dictum mandatum propter impedimenta pro parte dicti Dominici præſtita coram Iudicibus lai-
2 cis non potuit ipſi intimari, de iure perindè haberi debet, acſi perſonaliter intimatum fuiſſet, *Creſcent. in terminis executorialium deciſ. 8. num. 1. de re iudic.* & facit, quod impediens quomodolibet quominùs citetur, habetur pro citato, *cap. quoniam frequenter, §. porrò, & ibi gloſ. verb. impedit, vt lit. non conteſt.* & fuit dictum in *Carthaginen. portionis 14. Nouembris 159 . coram b. m. Cardin. Seraphino, & in Corduben. Archidiaconatus 2 . Octobris 1600. coram Reuerend. D. meo Damaſceno.*

Neque ſubſiſtere, quod dicebatur, non probari, ſcripturas modò exhibitas pro parte Septimij fuiſſe apud Iudices laicos porrectas à Dominico, quem nec etiam probari impediuiſſe intimationem mandati Rotalis; quia ex ipſis ſcripturis, & ex alijs adductis per informantes pro Septimio, ſatis Dominis viſum
3 fuit conſtare de contrario, vltra quod in dubio huiuſmodi impedimenta præſumuntur habita ad inſtantiam partis intereſſe habentis, ad notata per *Bartol. in l. fin. num. 5. ff. de quæſt.* & ex alijs adductis in *dd. Carthaginen. portionis, & Corduben. Archidiaconatus,* & alias ſæpiſſimè.

4 Quod eò facilius procedit, quia hic non agitur, quod dictum mandatum habeatur ſimpliciter pro intimato, ſed quod loco intimationis, quæ debebat fieri Dominico, fiat eius Procuratori hic in Curia, qui, dato ſibi competenti termino, poterit certiorare Dominum, & ſic in caſu iſto non deficiet totalis intimatio.

Et ita deciſum &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 84.

ADNOTATIO.

5 Declaratoria relaxatur contra inobedientem quantumuis perſonalis citatio non præceſſerit quando aliundè conſtat citationes ad eius notitiam indubitanter perueniſſe, *Bich. dec. 446. num. 4. deciſ. 103. num. 4. par. 11. & dec. 236. par. 14. recent.* & de materia iſtius deciſionis latè agitur *coram Arguell. dec. 94.*

ROMANA PECVNIARIA DE CRESCENTIIS.

Lunæ 1. Iulij 1613.

ARGVMENTVM.

Hic principaliter agitur, an creditores, qui habent hypothecam ſuper omnibus bonis, iuribus, actionibus, & nominibus debitorum, cenſeantur etiam habere hypothecam ſuper iure alimentorum, & an relictum pro alimentis cenſeatur factum ex cauſa finali, an impulſiua, & quando mandatum non redarguatur rectè de exceſſiuitate, aut de non conformitate cum petitione.

SVMMARIVM.

1 *Creditores habentes hypothecata bona debitorum præſentia, & futura iura, & actiones, ac nomina quæcumque habent etiam hypothecatum annuum redditum, & bona poſteà quæſita debitorum, & num. 18.*

2 *Promiſſio facta pro vna cauſa non poteſt in aliam conuerti.*

3 *Quiſque in diſpoſitione rei ſuæ poteſt apponere cauſam ſibi beneuiſam.*

4 *Promiſſio facta alicui pro victu, & veſtitu, non dicitur facta ex cauſa finali, ſed impulſiua.*

5 *Alimenta quoad commoditatem illa percipiendi poſſunt hypothecari, & cedi, & numer. 6. 7. 13. ac 17.*

6 *Alimenta legata debentur, etiamſi legatarius illa aliunde habeat.*

7 *Promiſſio facta in certam cauſam non poteſt in aliam conuerti, quando fuit adiecta prohibitio, vel conditio.*

8 *Relictum, vel donatum alicui ex cauſa alimentorum, quando dicatur factum ex cauſa impulſiua, vel finali.*

9 *Legitima non recipit vllum onus, aut conditionem, ſed debet relinqui libera.*

10 *Declarationi, actum facientis, magis ſtatur, quam teſtibus in his, quæ concernunt animi explicationem.*

11 *Ex vno non infertur ad aliud.*

12 *Mandatum relaxatum quando non poſſit redargui de exceſſiuitate, et num. 13.*

14 *Mandatum ex quo non poſſit dici, non eſſe conforme petitioni.*

15 *Retentio pro proprio credito datur hæredi, etiam aduerſus obligationem Cameralem.*

16 *Quomodo concluſio procedat declaratur.*

DECISIO CCCXLV.

Domini ſteterunt *in deciſis ſub die 4. Iulij 1612.* ex rationibus, & fundamentis tunc *in deciſione* deductis.

Nec obſtare dixerunt, quod mandatum, de cuius executione agitur, fuerit iniuſtum ex eo, quod ſcuta 2000. annua fuerint per D. Saluſtiam marito, & filijs promiſſa ex bonis proprijs ipſius, non autem ſuper bonis ſibi per ipſos ceſſis reſeruata: quia cum creditores habeant generaliter hypothecata omnia bona DD. de Creſcentijs tàm præſentia, & futura, quàm etiam iura, actiones, & nomina quæcunque debitorum, etiam dicta ſcuta 2000.
1 annua eis hypothecata cenſentur, licèt fuerint illis quæſita poſt tempus hypothecæ ſuper bonis proprijs ipſius D. Saluſtiæ, vt firmatum fuit *in pluribus deciſionibus coram R. P. Dom. Manzanedo*, & *coram Me ſub dicta die 4. Iulij 1612.* ex quibus ſatis patet, teſtem inſtrumentariũ, & alios examinatos ad declaran. voluntatem D. Saluſtiæ, quod ſcilicet voluerit promittere dicta ſcuta 2000. ex bonis proprijs, non autem ex cauſa ceſſionis, neque ex bonis ceſſis, non releuare; quia, quicquid ſit de hoc, dicta ſcuta 2000. etiamſi fuerint de nouo acquiſita, cenſentur creditoribus hypothecata, *ex ſupradictis*.

Minùs refragatur, quod dicta quantitas fuerit per D. Saluſtiam promiſſa pro victu, & ve-
2 ſtitu mariti, & filiorum, & conſequenter non poſſit in aliam cauſam conuerti, ex traditis per *Neguſant. de pignor. par. 4. num. 34.* ea ratione, quia
3 in traditione rei ſuæ quis poteſt regularitèr apponere legem, quam voluerit, *l. in traditionibus, ff. de pact. l. legem, C. eod. tit.* quia fuit reſponſum, huiuſmodi promiſſionem fuiſſe factam per D. Saluſtiam ſimplicitèr pro victu,
4 & veſtitu, ſeu ex cauſa alimentorum mariti, & filiorum, quæ quidem cauſa cenſetur tantùm impulſiua, non autem finalis, *Calderin. conſ. 21. verſ. quia dico, de teſtam.* & faciunt tradita per *Angel. conſ. 124. num. 4. verſ. ſi autem*; vndè
5 non mirum ſi alimenta quoad commoditatẽ illa percipiendi cedi, vel creditoribus aſſignari, ſeu hypothecari poſſint, prout firmatum fuit *ex pluribus deciſionibus coram R. P. D. meo Manzanedo in hac cauſa factis*, & præcipuè *ſub die 18. Iun. 1607.*
6 Quod etiam comprobatur ex eo, quia alimenta legata debentur, etiamſi legatarius habeat illa aliundè, *Surd. de aliment. q. 4. num. 10. & ſeq. tit. 9.* vnde neceſſariò dicendum eſt, quod relictum alimentorum poſſit cedi, et in aliam cauſam conuerti, aliàs enim non deberentur ei, qui habet illa aliundè.

Nec applicatur huic caſui doctrina *Neguſant.* quia loquitur, quãdo promittitur aliquid
7 in certam cauſam expreſſa prohibitione, ſeu conditione adiecta, quòd non poſſit in aliam cauſam conuerti, aliàs enim de iure alimenta quoad commoditatem illa percipiendi poſſunt cedi, & in aliam cauſam conuerti, *ex ſupradictis*.

Non obſtat, quod in caſu iſto cauſa alimentorum attenta voluntate Saluſtiæ cenſeri debeat cauſa finalis, & conſequenter non poſſint illa in ſatisfactionem debitorum conuerti: quia ex declaratione, quam fecit Saluſtia in
8 ſuo teſtamento, clarè patet, cauſam alimentorum fuiſſe tantùm impulſiuam, in eo enim declarauit, omnia data Dominis de Creſcẽtijs deſeruire pro eorum legitima, quę erat magni valoris, cùm D. Saluſtia eſſet ſatis diues; & propterea, ſi volebat dicta ſcuta 2000. deſer-
9 uire pro legitima, non poterat ſuper illis imponere

ponere huiuſmodi conditionem, ex quo legitima nullum onus, vel conditionẽ recipit, *l. quoniam in prioribus, C. de inoffic. teſtam.* & conſequenter illa verba cenſentur appoſita cauſa demonſtrationis tantùm, ad tradita per *Calderin. d. conſ. 21. de teſtam.*

10 Nec relevant teſtes, qui contrarium deponere conantur, quod ſcilicet cauſa alimentorũ fuerit cauſa finalis; quia in hoc, quod pendet ab animo Saluſtiæ, magis videtur ſtandum illius declarationi, quàm teſtibus, ex traditis per *Rot. deciſ. 3. de reſcript. in nou. & dec. 61. eodem tit. in antiq.* maximè quia hæres Saluſtiæ non poteſt illius factum impugnare, *l. cum à matre, C. de rei vendicat.*

Non obſtat, quod ſuper legitima pendeat cauſa *coram R. P. D. meo Pironano*, à quo dicitur emanaſſe dubium, an legitima Dominorum de Creſcentijs ſit debita creditoribus; quia ſu-
11 pradicta fuerunt deducta ſolùm ad declarandam voluntatem D. Saluſtiæ in promiſſione dictorum ſcutorum 2000. vndè ex hoc non infertur ad deciſionem ſupradicti dubij, an legitima debeatur creditoribus, nec ne.

Nec ſubſiſtit, quod dicebatur, mandatum fuiſſe exceſſiuum ex eo, quod ſequeſtrum fuerat executum ad inſtantiam tantùm Balthaſſaris, & Lucæ, qui non ſunt creditores niſi pro ſcutis 2000. & propterea mandatum de
12 conſignando non poterat relaxari, niſi pro ſumma prædicta ſcutorum 3000. non autem pro ſcutis 6000. nec poterat procedi, niſi ad inſtantiam prædictorum: quia, vltrà quod D. Balthaſſar eſt creditor ſcutorum 7000. non autem 3000. placuit etiam reſponſio, quod poſtquam fuit commiſſa cauſa de communi partium conſenſu R. P. D. meo Manzanedo cum facultatibus A. C. obtentum fuit aliud ſequeſtrum communi omnium creditorum nomine.

Minùs poteſt dici exceſſiuum dictum mandatum ex eo, quod fuerit relaxatum pro tota ſumma ſcutorum 2000. nec fuerit in eo habita
13 ratio de modicis alimentis, quæ Rota reſeruauit ad fauorem DD. de Creſcentijs, vt conſtat *ex deciſionibus factis coram R. P. D. m. Manzan.* quia cum in caſu iſto ageretur de alimentis præteritis, & non appareret, quod DD. de Creſcentijs cõtraxerint æs alienum pro ſe ipſis alendis, imò fuerint poſteà de nouo alimenta à Saluſtia in ſuo teſtamento eis relicta, non fuit opus aliam de dictis alimentis rationem habere, ſed tota dicta ſumma per creditores vendicari potuit, *ex ſupradictis*.

Prout etiam tollitur, quod dictum mandatum non fuerit conforme petitioni, quæ erat ſimpliciter pro pecunijs ſequeſtratis correſpectiuè ad creditum petentium, & tamen indefinitè, & indiſtinctè Iudex mandauerit conſi-
14 gnari creditoribus annua ſcuta 2000. quia huiuſmodi decretum ſimpliciter loquens, declarari debet iuxta petitionem præcedentem, ex traditis per *Menoch. conſ. 110. num. 4. Aym. conſ. 188. num. 1.*

Ad ea verò, quæ dicebant informantes pro hærede, Saluſtiam ſcilicet ſatisfeciſſe pluribus ex creditoribus anterioribus, à quibus ceſſio-
15 nem reportauit, & propterea illi competere retentionem pro ipſius credito, quæ admittitur etiam contra obligationem Cameralem; fuit dictum, videndum eſſe, an Saluſtia ſoluerit anterioribus creditoribus de bonis DD. de
16 Creſcentijs, vel de bonis proprijs, & quatenùs ſoluerit de bonis proprijs, & ceſſionem ab illis reportauerit, poſſe concurrere cum alijs creditoribus, & eſſe graduandam.

Et ità deciſum, &c.

Supra poſt deciſ. 274. memorantur alia huius cauſæ deciſiones.

ADNOTATIO.

17 Bene in hac deciſione firmatur, quod ſub hypotheca omnium bonorum fauore creditorũ comprehendatur etiam ius alimentorum, quod debitori competeret, idque etiam defendit hanc deciſionem allegando, *Merlin. de pign. lib. 2. tit. 1 quæſt. 23. numer. 8. in fin. & num. 9. & quæſt. 24. per tot. Vrſell. concluſione 89. numer. 14.*

Et quod generaliter ſub hypotheca bonorum veniant nomina debitorum, iura, & ac-
18 tiones, *Merlin. vbi ſupra qu. 29.* vbi quod veniant iura tàm præſentia, quàm futura, ius adeundi hæreditatem, ac ius petendi ſupplementum legitimæ, de quo etiam *Bich. dec. 414. num. 2. vide ſupra dec. 261.*

Sed loca Montium non veniunt ſub hypotheca, cum obeorum liberum commerciũ aliam non recipiant obligationem, niſi expreſſam in ventre litterarum patentium ex ſpeciali Conſtitutione Vrbani VIII. quam in terminis valdè durioribus expendit *R. P. D. de Luca in ſupplem. lib. 16. par. 1. lib. 2. diſcurſ. 163. Rot. in Romana locorum Montium 22. Iunij 1671. coram R. P. D. Taia.*

TOLETANA SPOLII, ET ATTENTATORVM.

Mercurij 30. Octobris 1613.

ARGVMENTVM.

Sententiæ latæ abſque partis citatione ſunt nullæ, & reuocandæ, parte opponente: Citatio perſonalis requiritur in re grauis præiudicij prima vice in abſente, nec validè proceditur per audientiam contradictarum contra illum, qui in aliquo certo loco reperiri poteſt maximè, vbi ei non datur defenſor, quo dato ſi is petierit terminum ad certiorandum, debet dari competens, aliàs omnia interim geſta ſunt nulla, & attentata.

SVMMARIVM.

1 *Sententia emanata ſine partis citatione, ſunt nullæ, & num. 13.*

2 *Sententia nulla, parte opponente, ſunt in primis reuocandæ, & num. 14.*

3 *Defectus citationis ad ſententiam probatur ex inſpe-*

ſpectione actorum, ex quibus negatiua iſta apparet, & num. 15.

4 *Citatio perſonalis requiritur prima vice, quando agitur de graui praiudicio, & num. 16.*

5 *Abſens, niſi fuerit prius perſonaliter citatus, non poteſt contra eum vti contumacem ad alia remedia deueniri.*

6 *Proceſſus per audientiam contradictarum contra abſentem de ſtylo Rota non valet, niſi is fuerit à principio perſonaliter citatus.*

7 *Deputatio defenſoris non fit bonis abſentis, ſi in certo loco reperiri poteſt.*

8 *Terminus petitus per defenſorem ad certiorandum abſentem, eſt dandus competens, & quomodo ſit computandus.*

9 *Terminus iſte vltrà Montes debet aſſignari quatuor menſium.*

10 *Appellatio datur à denegatione termini competentis, & omnia poſteà geſta ſunt attentata.*

11 *Executio facta, pendente termino ad appellandum, eſt attentata, & reuocanda, ſaltem per viam nullitatis ſecundum Rota opinionem.*

12 *Attentata ſunt omnia geſta poſt inhibitionem A.C. intimatam parti, & ſunt idcircò etiam ſpoliatiua, cum Iudex nulliter procedens dicatur ſpoliare.*

DECISIO CCCXLVI.

FVit reſolutum, conſtare de nullitatibus, & attentatis, quæ pro parte D. Epiſcopi Caetani informantis deducuntur ex duobus præcipuis fundamentis: primum eſt, quia tám in
1 iudicio primæ, quàm etiam ſecundæ, & tertiæ inſtantiæ fuit proceſſum ſine citatione, ideòq; ſententiæ in illis inſtantijs emanatæ ſunt nullæ, *Clement. Paſtoralis, §. caeterum, de ſentent. & re iudic. cap. 1. de cauſ. poſſeſs. & propriet. Vant. de nullit. ex defect. cit. num. 7. & 10.* & conſequenter
2 parte opponente in primis reuocandæ, *Rota deciſ. 2. de lit. conteſt. in antiq. Put. deciſ. 72. lib. 3. Caſ. de Graſs. deciſ. 9. num. 8. de cauſ. poſſeſs. & propriet.* & fuit dictum *in Pampilonen. Parochialis 24. Nouembris 1604. coram R. P. D. meo Decano.*

3 Defectus citationis eſt euidens, ex quo in proceſſu non legitur, quod D. Epiſcopus abſens citatus fuerit, huiuſmodi enim negatiuã probari ex inſpectione actorum, tenent *Caſtr. conſ. 81. num. 3. lib. 2. Affliū. deciſ. 107. ſub num. 5. verſ. reſpondetur*, cum alijs allegatis *in Senogall. Syluæ coram Cotta, vt in dec. relat. inter impreſs. 64. num. 2. par. 1. diuerſ.* & fuit etiam dictum *coram Reuerend. D. Bononien. in cauſa Romana nullitatis ſubhaſtationis 10. Iunij 1609.* & aliàs ſæpiſſimè;
4 & nihilominùs dictus Epiſcopus, cum ageretur de graui illius præiudicio, & longè abeſſet, perſonaliter prima vice citandus erat, *Abb. in cap. cauſam num. 5. de dol. & contum. & conſ. 43. n. 3. lib. 2. Rota dec. 1. eod. tit. in nou. Caputaq. dec. 117. par. 1.*

Ratio autem eſt, quia niſi abſens fuerit ab initio perſonaliter citatus, non poteſt contra
5 eum vti contumacem ad alia iuris remedia deueniri, & hinc eſt, quod de ſtylo Rotæ non valet proceſſus per audientiam contradictarũ, qui fit propter contumaciam, *Rota deciſ. 12. de dol. & contum. in antiq.* niſi abſens à principio
6 perſonaliter citatus fuerit, *Paul. de Caſtr. in l. ad peremptorium num. 6. verſ. & ita ſeruatur, ff. de iud. Dec. conſ. 461. num. 25. Felin. in cap. quoniam frequenter numer. 20. verſic. nota etiam vt lit. non conteſtat.*

Nec obſtare, quod in caſu, de quo agitur, citatus fuerit defenſor bonis ipſius Epiſcopi abſentis, Iudicis auctoritate datus; quia vltra, quod in pluribus actibus, neque iſte defenſor fuit legitimè citatus, vt dicunt informantes, quicquid ſit de hoc, placuit Dominis reſponſio, quod cùm Epiſcopus eſſet vir inſignis, & de illo tempore in ſuo Epiſcopatu Caetano
7 reſidens, prout de iure præſumitur, & erat publicum, & notorium in Oppido de Madrid, vt deponunt teſtes pro parte Do. Franchellæ examinati, non erat locus deputationi Defenſoris, quæ fieri ſolet, vbi agitur de bonis abſentis, & vagabundi, qui in certo loco reperiri non poteſt, & alijs concurrentibus requiſitis, de quibus per *Roland. conſ. 48. num. 13. verſ. quod autem, & n. 14. & ſeqq. lib. 1. Menoch. de arbitr. Iudic. caſ. 150. n. 15. & ſeqq.* & facit *d. dec. Caputaq. 117. par. 1.*

Alterum fundamentum Dominorum fuit, quia poſt terminum octo dierum ad probandum vtrique parti per Iudicem aſſignatum, Defenſor petiit terminum de iure ſibi com-
8 petentem ad certiorandum, & conſulendum Epiſcopum in Italia exiſtentem, qui terminus erat concedendus, *cap. dilectus de Procurat. Caſſad. deciſ. 1. nu. 1. de dilat.* Et quidem competens iuxta arbitrium Iudicis, *gloſs. in auth. de exhib. reis, §. ſi verò ſemel, verſ. igitur ne latente, verb. in-*
9 *ducias*, vbi computat 20. milliaria pro qualibet die, & facit *deciſ. Caputaq. 261. par. 1.* vbi quod vltra Montes ad minus debet eſſe quatuor menſium.

Vnde cum dictus Defenſor ſtante denegatione termini competentis à breuitate ſupradicti termini octo dierum appellauerit, & Iudex nihilominus per ſententiam declarauerit, quintam, de qua agitur, fuiſſe emptam à Do. Epiſcopo de ordine, & de pecunijs Do. Fran-
10 chellæ, & propterea illius poſſeſſionem dicto Franchellæ tradendam eſſe, & poſteà ad executionem etiam dictæ ſententiæ eademmet die deuenerit, omnia vti geſta poſt interpoſitam appellationem attentata dicuntur, *cap. non ſolum de appellat. in 6. cap. 1. vt lit. pend. eod. lib.*

Vltra quod huiuſmodi executio fuit facta poſt primam ſententiam pendente termino ad appellandum, quæ propterea, etiamſi poſteà
11 non fuiſſet appellatum ſecundùm opinionem quam ſeruat *Rota*, veniret reuocanda per viam nullitatis, *Caſ. de Graſs. dec. 2. num. 5. de appellat.* & fuit dictum *in Pampilonen. Beneficij 16. Nouembris 1607. coram Reuerendiſs. D. meo Bononien.* & aliàs ſæpè: fuit etiam conſideratum, omnia
12 ſupradicta fuiſſe geſta poſt inhibitionem A. C. in partibus intimatam, & per conſequens omnia eſſe reuocanda, vel tanquam attentata, vel tanquam nulla, & ſpoliatiua, cum Iudex nulliter procedens dicatur ſpoliare, *cap. conquerente, vbi Abb. num. 8. de reſtitut. ſpoliat. Felin. in cap.*

in cap. cum dilectus num. 1. verſ. fallit ſecundo de reſcript. Caputaq. dec. 186. par. 3.

Et ita deciſum, D. Epiſcopo ſolùm informante, omiſſis pluribus alijs nullitatibus allatis, ſuper quibus viſum fuit non eſſe inſiſtendum, poſtquam ſupradicta ſufficiunt pro reuocatione omnium geſtorum &c.

ADNOTATIO.

13 De citatione ad ſententiam agitur ſupra poſt *deciſ. 67.* vbi quod ſententia lata ſine citatione eſt nulla, nec iſta nullitas ſanari poteſt, ſtante commiſſione ſanatoria *arbitrio Rotæ, Greg. dec. 416. num. 2. deciſ. 132. num. 10. poſt Poſth. de manut.*

14 & Iudex inſtante parte debet omninò ſuper hac nullitate pronunciare, nec poteſt procedere ad confirmationem ſententiæ, quamuis illam cognoſcat iuſtam in meritis, *Thomat. dec. 167. nu. 6. dec. 175. nu. 8. & 10. & dec. 272. num. 18. & ſeqq.*

15 Negatiua autem, ſeu defectus citationis ex reuolutione actorum iuſtificatur *deciſ. 171. n. 3. poſt Poſth. de manut. Addens. ad Gregor. d. dec. 416. n. 8 Canal. dec. 35. nu. 2. & dec. 535. n. 5. Vbald. dec. 541. & dec. 651. vtrobique nu. 3.*

16 Quod prima citatio debeat eſſe perſonalis dixit etiam *Rot. coram Manzaned. deciſ. 358. nu. 1.* & quod citatio per contradictas non afficiat vbi non præceſſit citatio perſonalis *in Marianen iuris eligendi, & amouendi Curatos* 10. *Dec.* 1677. *coram Reuerend. Bourlemont*, maximè ſi cauſa ſit grauis, *Aſin. in prax. §. 6. cap. 1. nu. 1. Seraph. deciſ. 1276. nu. 4. dec. 29. num. 3. poſt Gilian. ad Stat. Peruſ.*

Rectè hic agitur de termino ad certiorandum principalem abſentem, quem petere poteſt Procurator, & in Curia vocatur terminus præiudicialium, vt per *Ridolph. in prax. par. 1 cap. 8. n. 8. & nu. 144. & ſeqq.*

PAMPILONEN. IVRISPATRONATVS.

Mercurij 30. Octobris 1613.

ARGVMENTVM.

Iuriſpatronatus vſurpatio vbi non præſumatur vigore Sacri Concil. Tridentini, & quomodo illud probetur de iure communi.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus de iure communi cenſetur probatum per teſtes deponentes de publica voce, & fama fundationis illius, & de quaſi poſſeſſione præſentandi per 40. annos, & nu. 6.*

2 *Iuſpatronatus de iure communi cenſetur probatum per enunciatiuas antiquiſſimas plurium inſtrumentorum ſuper præſentatione, & nu. 3.*

3 *Ordinarij non ſolent eſſe faciles ad inſtituendum præſentatos à patronis ad Beneficium.*

4 *Iuſpatronatus probatur per ſententiam.*

5 *Item probatur quoque per inſignia alicuius familiæ ſculpta in Eccleſia.*

DECISIO CCCXLVII.

Eſt part. 1. recent. deciſ. 518.

Circa alias deciſiones huius cauſæ vide ſupra poſt deciſ. 321.

ADNOTATIO.

6 De præſumpta vſurpatione iuriſpatronatus, *vide ſupra poſt dictam dec. 321.* & de exiſtentia iuriſpatronatus *poſt deciſ. 28.* De probatione autem exiſtentiæ, & pertinentiæ ipartim plurieſ, & latiſſimè *Viuian. de iurepatron. lib. 11. c. 5. per tot.*

Quod patronus in ſedendo, aliiſque functionibus habeat in Eccleſia patronali præheminentiam, quinimò valeat cæteris prohibere ne ibi ſedilia teneant, defendit *Rot. in Taurinen ſcamni 26. Februarij 1666. coram Eminentiſſimo Cerro.*

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 4. Nouembris 1613.

ARGVMENTVM.

Apocha ſubſcripta, & recognita probat contra ſubſcribentem, ac illius hæredem, qui, adita defuncti hæreditate, tenetur debita ipſius ſoluere, ſicut tenebatur defunctus, cum omnia defuncti iura tàm actiua, quàm paſſiua tranſeant in hæredem, cuius aditio per quos actus inducatur, & per quos excludatur hic deducitur.

SVMMARIVM.

1 *Apocha per principalem, vel per teſtes recognita probat contra ſubſcribentem, qui cenſetur omnia in ſcriptura contenta approbaſſe, & nu. 9.*

2 *Apocha ſubſcripta, & recognita ſicut probat contra ſubſcribentem, ita probat contra illius hæredem, qui dicitur eadem perſona cum defuncto.*

3 *Hæres tenetur ſoluere omnia defuncti debita non ſolum ex quaſi contractu cauſato per aditionem, ſed etiam eodemmet contractu cum defuncto celebrato.*

4 *Poſſeſſio bonorum defuncti capta per hæredem, inducit aditionem illius hæreditatis, & num. 11. cum ſeq.*

5 *Crediti quantitas quomodo probetur.*

6 *Ceſſionarius poteſt petere à debitore totam illam quantitatem, quæ debita erat cedenti.*

7 *Ceſſionarius dicitur ſuccedere in ius cedentis, & ſic poteſt cogere debitorem ceſſum ad ſoluendum, ſicut poterat cedens.*

8 *Hæres debitoris, in quem tranſeunt omnia iura tàm actiua, quàm paſſiua, cogi poteſt ad ſoluendum debitum defuncti, & num. 13.*

10 *Subſcriptio folij albi an operetur eundem effectum, ac ſi illud eſſet ſcriptum.*

12 *Hæreditatis aditio per quos actus inducatur, & pariter per quos actus excludatur, remiſſiuè.*

DECISIO CCCXLVIII.

Pilo informante, tempè conſtare de credito ſcut. 984. 31. ex apocha manu DD. Equitis Aſcanii & Adriani fratrum de Ceulis
1 ſubſcripta, & per teſtes legitimè recognita, quæ ſicut probaret creditum ſibi pro medietate tangens contra Equitem Aſcanium ſubſcribentem, qui omnia in ſcriptura contenta approbaſſe cenſetur, *l. emptori, §. Lucius, & ibi Bartol. num. 2. ff. de pact. Paul. de Caſtr. conſ. 209. nu. 1. lib. 1. Decian. conſ. 29. nu. 30. & ſeqq. vol. 2.* & tenuit *Rota in cauſa Florentina pecuniaria* 10. *Decembris* 1612. *coram R. P. D. Pirouano*; ita etiam contra
2 Religionem Hieroſolymitanam illius hæredem, quæ dicitur eadem perſona cum defuncto, *auth. de iur. iurand. à morient. præſt. in princip. Surd. in iun. conſ. 312. nu. 10. lib. 1.* omniaque illius debita ſoluere tenetur, *cap. 1. & ibi gloſs. verb. filius, de ſolut. cap. ex præſentia in fin. de pignor. Luc. de Penn. in l. fin. num. 1. C. de primipil. lib. 12. Bocr. deciſ. 57. num. 4.* non ex quaſi contractu cauſato
3 per aditionem, ſed eodemmet contractu, qui fuerat cum defuncto celebratus, *Bartol. in l. de eo, ff. de Iud. Dec. in l. qui cum alio num. 7. ff. de regul. iur. Surd. conſ. 112. num. 69.*

Quod autem Religio ſit hæres Aſcanii, viſum fuit Dominis ſufficienter probari ex
4 poſſeſſione Palatij illius nomine capta vigore ſtabilimentorum de bonis Aſcanii, quæ operatur aditionem, *l. pro hærede, vbi Bald. in princ. ff. de acquir. hæredit. Illuſtr. Card. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 12. tit. 12. nu. 8.*

Prout etiam de quantitate crediti, quod illa aſcendat ad ſummam ſcutorum 984. 31.
5 quæ hæredibus D. Adriani informantibus ſunt reſtituenda, ſatis Dominis viſum fuit conſtare, ex quo de anno 1596. DD. Aſcanius, & Adrianus in ſupradicta apocha conſtituerunt ſe debitores D. Franciſci Cattanei in ſc. 1968. 63. pro alimentis debitis occaſione dotis non ſolutæ Helenæ ſororis: ideòque cum Dom. Adrianus illius vigore inſtante D. Lucretia filia, & hærede Cattanei coactus fuerit eidem
6 ſoluere integram ſummam ſc. 1968. 63. & in actu ſolutionis ceſſionem iurium contra hæredes, & bona Aſcanii pro medietate illi tangen. reportauerit, ſequitur, quod Religio teneatur reſtituere dicta ſcuta 984. 31. dictis hæredibus Adriani ceſſionarij, iuxta *text. in l. Modeſtinus, ff. de ſolut.* & quemadmodum ceſ-
7 ſionarius dicitur ſuccedere in ius cedentis, *l. emptor, vbi Bald. in 1. notab. C. de hæred. vel act. vend.* & poteſt inuitum debitorem ceſſum cogere ad ſoluendum, quod debebat cedenti, *l. demque, §. ſi cui mandauero, ff. mand. l. 1. C. de nouat. Natt. conſ. 367. num. 21. Surd. conſ. 22. num. 18. & conſ. 522. num. 3.* & tenuit *Rota in vna Romana fructuum cenſus de Vellis 23. Ianuarij 1599. coram*
8 *Lina*, ita pariter illius hæres, in quem tranſeunt omnia iura tàm actiua, quàm paſſiua, ad *text. in l. hæredem, ff. de reg. iur. & in l. vnic. C. vt actio. ad hæred. & contra hæred. & in §. poſt mortem, inſtit. de inutil. ſtipulat.*

Et ita deciſum &c.

Supra poſt deciſ. 148. referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

9 Subſcribens cenſetur approbare omnia, quæ in ſcriptura ſubſcripta continentur, *Peregrin. conſ. 108. num. 1 lib. 5. Caball. conſ. 11. incid. Gonzal. ſuper regul. 8. Cancellar. gloſ. 60. num. 3. & ſeqq. Hieron. Palm. iun. alleg. 32. num. 30. Mantic. deciſ. 321. num. 4. Merlin. deciſ. 21. num. 5. & deciſ. 90. num. 2. Duran. dec. 6. num. 5. dec. 116. num. 4. dec. 200. nu. 27. & deciſ. 337. num. 16. Buratt. deciſ. 419. num. 8. vbi Addent. num. 13. b. m. Priol. dec. 350. num. 39. dec. 139. num. 11. par. 10. & deciſ. 4. num. 13. par. 11.* vbi quod præſumitur etiam illam perlegiſſe, & ſcire, quid cõtineat, maximè ſi ſubſcribens ſit alioquin diligens in rebus ſuis, *& deciſ. 276. num. 9. & ſeqq. part. 17. recent. Laudien. teſtamentorum 28. Martij 1678. coram R. P. D. Emerix,* vnde ſubſcriptio operatur perinde, ac ſi tota ſcriptura exarata fuiſſet manu ſubſcribentis, *Vrſell. concluſ. 25. per tot. & ſignanter num. 10. Pendec. 1405. num. 3.*

Non tamen cenſetur approbare pluſquam ſcriptura ipſa contineat, quia ſubſcriptio non importat nouam, vel differentem diſpoſitionẽ vltra id, quod in ventre ſcripturæ continetur, *Parſ. conſ. 101. num. 76. lib. 1. Buttafurr. conſ. 90. num. 6. Magon. deciſ. Lucen. 25. num. 54. verſ. fin.*

10 Prout nec cenſetur approbaſſe in folio contenta, qui ſubſcripſit folium album, quia ignorantia in eo apponendorum facit ceſſare intentionem, & voluntatem approbandi, *Grat. diſcept. 162. num. 1. & ſeqq. Merlin. de pignor. lib. 1. qu. 53. num. 6. Merlin. d. deciſ. 90. num. 5.* niſi aliunde conſtaret habuiſſe ſcientiam eorum, quæ in ipſo folio albo apponenda, & ſcribenda erãt, *Caball. d. conſ. 11. num. 7. & ſeqq. Vrſell. d. concl. 131. num. 77. & ſeqq.* & his non adductis *Hieron. Palm. iun. allegat. 44. num. 9.*

Pariter approbatio contentorum in ſcriptura ceſſat in eo, qui ſubſcripſit folium plenum, ſed non perfectum, *Duran. deciſ. 200. num. 29.*

Item ſcripturæ ſubſcriptio limitata coarctat obligationem ſubſcribentis ad certum caſum ibi expreſſum, quamuis ſcriptura aliàs ſit generalis, alioſque caſus comprehendat, *Stracch. de adiect. par. 4. qu. 11. num. 14. & ſeqq. in tractat. magnis to. 6. par. 1. fol. mihi 401. Facchin. conſ. 31. num. 3. lib. 3. Sim. de Prat. conſ. 186. num. 5. in fin. deciſ. 98. num. 14. par. 17. recent.* vbi quod plus attenditur ſubſcriptio, quàm ſcriptura in corpore.

Ceſſio iurium quid importet habetur ſupra poſt *dec. 282.*

Aditio hæreditatis probatur ſolummodò ex actibus illam neceſſario inducentibus, & qui citra ius, & nomen hæredis fieri non poſſint, *l. pro hærede §. 1. & §. Papinianus ff. de acquir. hæredit. Buratt. deciſ. 207. num. 3. & 4. & ibi Adden. num. 16. & 17. b. m. Priol. dec. 137. num. 23. dec. 188. par. 15. dec. 310. num. 8. & 317. num. 24. par. 17.* vbi quod ex actu æquiuoco non inducatur aditio

cum

cum concordantibus relatis *in deciſ 50. num. 3. deciſ. 55. num. 17. & deciſ. 560. num. 5. par. 18. to. 1. recent.*

11 Probatur itaque hæreditatis aditio ex poſſeſſione bonorum defuncti, vbi de alia cauſa poſſidendi non apparet, *l. gerit, ff. de acquir. hared Menoch. præſumpt. 67. num. 6. lib. 6. Bonden. collu.ſtat. legal. 39. num. 55. & colluct. 47. num. 1. & ſequentib.* vbi declarat concluſionem, *Gregor. dec. 7. nu. 8. & dec. 98. num. 1. Dunozzan. deciſ. 839. num. 5. & ſeqq. & dec. 998. num. 10. & ſeqq. dec. 125. num. 18. par. 16. & dec. 273. num. 3. & ſeqq. part. 17. & deciſ. 93. num. 2. par. 18. recent. & in Bononien. cenſus, ſeu fideicommiſſi 1. Iulij 1669. §. penult. coram Reuerend. Albergato Decano, quæ eſt deciſ. 385. num. 8. par. 16. recent.*

Ne alias poſſidens dicatur bona inuaſiſſe, *Ancharan. conſ. 251. num. 3. Natt. conſ. 74. num. 10. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 12. tit. 12. numer. 8.*

At quatenus allegaret alium titulum ceſſaret præſumptio aditionis, *Buratt. deciſione 207.*

Etiamſi allegaret titulum coloratum, ſeu putatiuum, & minus ſubſiſtentem, *Cyriacus contron. 244. n. 63.*

An aditio probetur ex renunciatione hæreditatis, *vide dec. 190. num. 9. & 10. par. 11. recent. & in Lauretana concurſus 22. Iunij 1676. §. ſatisfactio coram R. P. D. Rondinino.*

12 Generaliter quomodo probetur aditio hæreditatis, *vide Bonden. d. colluct. 47. per tot. et Vrſel. concl. 51. per tot.*

13 Poſita autem aditione hæres dicitur approbaſſe omnia geſta per defunctum, & tenebitur eadem via executiua, qua defunctus poterat conueniri, *Bonden. dict. colluctat. 2. numer. 1. & ſeqq.*

BONONIEN. LEGATI.

Mercurij 13. Nou. 1613.

ARGVMENTVM.

An, & quando legatum dotis comprehendat tàm nuptias ſpirituales, quàm carnales propriè, & an ex tacita, vel expreſſa teſtatoris voluntate, quandoue dicatur, teſtatorem potius ſe voluiſſe conformare diſpoſitioni Statuti, quàm iuris communis.

SVMMARIVM.

1 *Verba legantis filiabus feminis dotes, quas ſolui voluit tempore, quo filia nubent, comprehendunt tàm nuptias ſpirituales, quàm temporales, & num. 3. 4. ac 9.*

2 *Dotis nomine comprehenditur tàm id, quod datur pro nuptijs ſpiritualibus, quàm quod datur pro matrimonio carnali, & n. 8.*

Declara num. 9. cum aliquibus ſeqq.

5 *Verba legati pro dote, comprehendunt etiam nuptias ſpirituales, non propriè, ac num. 6. ac 12.*

7 *Verbum* nubent *ex communi vſu loquendi, ſecundum quem debet accipi, intelligitur de matrimonio carnali.*

10 *Diſcretiua locutio operatur, quod appellatione dotis non veniat dos ſpiritualis, ſed tantum matrimonialis, & num. 19.*

11 *Nepotes non veniant appellatione filiorum, quando teſtator de illis diſcretiuè locutus eſt.*

13 *Legatum dotis filiabus relictum non debetur filiæ monali ex diſpoſitione teſtatoris, ſed potius præter, vel contra illius voluntatem.*

14 *Legatum iſtud ſi prætendatur deberi ex voluntate teſtatoris, debet intelligi de voluntate tacita, vel præſumpta, non autem expreſſa.*

15 *Voluntas teſtatoris declaratur, & reſtringitur per iuris communis diſpoſitionem.*

16 *Teſtator præſumitur ſe voluiſſe conformare potius cum diſpoſitione Statuti, quàm iuris communis.*

17 *Statutum Bononienſe circa dotem dandam feminis tàm pro dote ſpirituali, quàm carnali, quomodo ſit intelligendum.*

DECISIO CCCXLIX.

Domini ſteterunt *in deciſis ſub die 28. Ian. præteriti* rationibus, & fundamentis tunc *in deciſione* deductis, quæ placuerunt.

Nec obſtare dixerunt, quod teſtator poſtquam filiabus ex hæredibus naſcituris dotes legauit, ſubiunxerit, *quas dotes voluit per dictos*
1 *hæredes ſolui tempore, quo filia nubent*, quæ verba important tàm nuptias temporales, quàm ſpirituales, vt de verbo *nubent*, tradit *Roland. conſ. 35. num. 20. lib. 3. Couarr. var. reſolut. lib. 1. cap. 19. num. 10. verſ. ſed ſi alicui*, cum alijs adductis per *Menoch. in hac cauſa conſ. 555. num. 7. lib. 6.* & de nomine *dotis*, quod ita comprehendat id,
2 quod conſtituitur tàm pro nuptijs ſpiritualibus, quàm quod datur pro matrimonio carnali, dicunt *Natt. conſ. 296. num. 3. Surd. conſ. 192. num. 21.* & de vtroque fuit dictum *in hac cauſa ſub die 19. Martij 1607. coram Reuer. D. Bononien.*
3 Ideóque dicendum videatur, legatum, de quo agitur in caſu iſto matrimonij ſpiritualis deberi nedùm ex tacita, & præſumpta mente teſtatoris, ſed etiam ex illius voluntate verbis expreſſa, iuxta *text. in l. Labeo, ff. de ſupellect. legat. cum ſimil.* Quia vltra quod plures ex *Doctor.* in contrarium alleg. loquuntur iuxta diſpoſitionem *text. in §. ſed & hoc præſenti, auth. de Sanctiſſ.*
4 *Epiſc.* quod ſcilicet legatum factum alicui ſi nupſerit, debeatur etiamſi in Religionem profeſſus fuerit, ex diſpoſitione illius *text.* placuit etiam reſponſio, quod licèt ſupradicta verba ſint generalia, & poſſint comprehendere tàm nuptias temporales, quàm ſpirituales, vt dicunt *Doct. ſupra allegati*; propriè tamen non
5 referuntur, niſi ad matrimonium carnale, quod ſatis Dominis viſum fuit probari ex diſpoſitione *text. in dicto §. ſed et hoc præſenti, auth. de Sanct. Epiſc.* qui loquitur de ſimili legato facto ſub commemoratione nuptiarum, & dotis, ibi, *ſi fortè quis ſub conditione nuptiarum, ſiue dotis cauſa &c.* & nihilominus ſi legataria Religio-
6 nem ingrediatur, diſponit *ibi* Imperator, quod tales conditiones ſint inualidæ, & pro non ſcriptis habeantur; ex quo colligitur, quod dicta

dicta verba ex illorum proprietate non extenduntur ad matrimonium ſpirituale, ſed tantùm intelliguntur de matrimonio carnali, & faciunt tradita per *Alex. conſ.121. num.6. verſic. quarto probatur lib.2.*

Et quod illud verbum *nubent*, in caſu iſto intelligi debeat de matrimonio carnali, ſua-
7 detur etiam ex communi vſu loquendi, ſecundùm quem verba teſtatorum in dubio interpretantur, *l.cum de Lanionis, §.1.verſ.optimum. ff. de fund. inſtruct. Soccin. conſ.152. numer.1. in fin. lib.1.*

Quo verò ad nomen *dotis*, attenta illius
8 proprietate, certum eſt non poſſe referri, niſi ad matrimonium carnale, adnotata per *Doct. in rubr. ff. ſolut.matrimon.* & tradit *Ladercb. Imol.*
9 *conſ.152.nu.2.& 3.* cum aliàs pro matrimonio ſpirituali dos dari non poſſit, iuxta *cap.non ſatis & cap. quoniam de Simon. Petr. de Vbald. in tract. de duob. fratr. par.11. num.19.q.4. poſt med.verſic. item illa pecunia, Felin. in cap. Eccleſia S. Mariæ num.79.in fin. verſ.item probat, de conſtit. Alex.dicto conſ.121. num.6.verſ.quarto probatur lib.2.Nauarr. conſ.6.num.6.de iurepatr.lib.3. Ladercb. Imol. dicto conſ.152. num.3.*

10 Quod tanto magis viſum fuit dicendum in caſu iſto, in quo teſtator quoad filias Pantaſileæ diſcretiuè locutus fuit, ibi, *cum nubent, vel Religionem ingredientur*, quod etiam repetijt
11 in filiabus Deſiderij, quo caſu non venit id, quod aliàs veniret, vt de nepotibus, quod non veniant appellatione filiorum, quando teſtator diſcretiuè de illis locutus fuit, tradit *Soccin.conſ.73.num.21.& ſeq.lib.4. Gabr. de verb. ſignificat.concl.1.num.82. & 92. Menoch. conſ.215. num.69. & 72.*

12 Ad Statutum *Bonon. de ſucceſs. liber. patr. vel matr.morien.ab inteſt.§.et ſi plures*, dum loquitur de dote danda ingredientibus Monaſterium, placuit reſponſio, quod impropriè loquatur, & attenta illius nominis generalitate, vt etiam adnotatum fuit *ibi ſub verb. maritentur*, & faciunt *ſuperius* deducta.

13 Ex quibus patet præcipuum fundamentum deciſionis cum reſponſione *ad text. in l.cum pater, §.pater certam, ff.de legat. 2.* ſatis firmum remanere, ex quo in caſu iſto matrimonij ſpiritualis legatum debetur non ex diſpoſitione teſtatoris verbis expreſſa, prout *in dicto §. pater certam*, ſed potius præter, vel contra illius voluntatem, ex pluribus in deciſione deductis:
14 vel quatenus dici poſſit deberi ex voluntate teſtatoris, id intelligendum eſſet de voluntate tacita, ſeu præſumpta, ex eo, quod teſtator cēſetur in dubio ſe voluiſſe conformare cum diſpoſitione iuris, vt dicit *Menoch. d. conſ.555. num.8.* quæ voluntas reſtringitur, & declara-
15 tur per dictam iuris diſpoſitionem *in d.§.ſed et hoc præſenti, auth. de Sanctiſs. Epiſc. & auth. niſi rogati, C.ad Trebell.* quatenus ſcilicet dos quæratur Monaſterio, ad cuius fauorem emanauit *Dec.* qui teſtatur de communi *conſ.259. nu.6. in fin. verſ.& remoto.*, & tenent *alij in deciſ. allegat.*

16 Nec refragari viſum fuit, quod Statutum ſupradictum mandet dotari filias, quæ Religionem intrauerint in eadem quantitate, in qua reliquæ ſorores dotatæ fuerint, & teſtator potius cum diſpoſitione Statuti, quàm iuris communis in dubio cenſeatur ſe voluiſſe conformare, ex adductis per *Card.Mantic. de tacit.& ambig. conuent. lib.3. tit.8. num.1. & ſeqq.* quia,
17 omiſſo, quod Statutum loquitur de filiabus, quibus de iure eſt debita ſucceſſio, qui non eſt caſus noſter, placuit reſponſio, quod non dubitatur modo, an filiabus debeatur integrum legatum, ſed an illud potuerit tranſmitti, ſeu cedi ad fauorem extraneorum, quod ex ſupradictis, & alijs per informantes pro Iulio Cæſare allegatis negatiuè reſolutum fuit &c.

Referuntur ſupra alia huius cauſæ deciſiones poſt dec. 295.

ADNOTATIO.

De dote debita puellæ Monaſterium ingredienti rectè diſcurrit *Rot. deciſ. 153. part. 16. recent. & Reuerendiſs. de Luc. in tractat. de dot. diſcurſ. 167.*

18 Elaborarunt in iſta cauſa primarij Iuriſconſulti, quorum reſponſa referuntur per *Giouagnon. lib. 1. conſ. 48.* & deciſiones in ea editas ſequitur *Ciarlin. controuerſ. 18. num. 13. & ſeqq.* vbi diſputat an legata relicta pro dotibus cedi poſſint.

19 De virtute, & effectibus ſermonis diſcretiui vide *Menoch.conſ.131.num.39. & ſeqq. Surd.conſ. 426. num.29. & ſeqq. & conſ.554.num.7. & ſeqq.* plenè *Adden. ad Gregor. deciſ.301. num.18.*

VICEN. PRIORATVS.

Mercurij 20. Nouembris 1613.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio ad vitanda attentata præſumitur capta poſt inhibitionem, ſi fuit capta eadem die, qua fuit præſentata inhibitio; Referuntur plures cauſæ, ex quibus teſtes vnius partis debeant præferri teſtibus alterius partis; & quid requiratur, vt Iudex dicatur certus de ſua iuriſdictione.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo datur ei, de cuius poſſeſſione conſtat.*
2 *Poſſeſſio capta poſt inhibitionem Rotalem dicitur attentata, et non manutenibilis.*
3 *Poſſeſſio quando fuit capta eodem die, quo fuit præſentata inhibitio, præſumitur capta antè inhibitionem ad excludendum attentata, & numer. 9.*
Teſtes examinati contra formam Remiſſoriæ dicuntur nulliter examinati, eodem num. 3.
Teſtes nulliter examinati præſtant adminiculum pro excludendis attentatis, eodem num. 3.
4 *Clauſula & cætera, poteſt extendi per Notarium de inſtrumento rogatum, et num.7. ac 8.*
5 *Teſtes inſtrumentarij vti melius informati, & depo-*

deponentes de facto proprio præferuntur alijs.
Teſtes habentes iuris præſumptionem pro ſe præferuntur alijs, eodem num. 5.
6 *Iudex vt dicatur certus de ſua iuriſdictione ſufficit, quod litteræ coram eo præſentatæ fuerint, nec ſtatur eius aſſertioni, quod eas non legerit, quia id concernit laudem, vel vituperium atteſtantis.*

DECISIO CCCL.

Eſt par. 2. rec. deciſ. 487.

Cæteras huius cauſæ deciſiones vide ſupra poſt dec. 82. in 2.

ADNOTATIO.

De extenſione clauſulæ cæteratæ agit *Bich. deciſ. 214. num. 17.* & de illius effectibus, & virtute, *Barboſ. de clauſ. clauſ. 14.*

7 Extenſio iſtius clauſulæ fieri poterit per Notarium de inſtrumento rogatũ, *Buratt. dec. 120. num. 10. & ibi Adden. litt. C.* & huic exten-
8 ſioni præſertim factæ antè motam litem ſtandum eſt, quia de voluntate partium præſumitur melius informatus, quàm quiſque alius, vt fuit dictum *in Peruſina bonorum 28. Martij 1650. coram Veroſpio.*

Fieri enim debet iuxta conſuetudinem loquentis, & ſecundum naturam actus, ſuper quo fit diſpoſitio, *deciſ. 79. num. 4. & 5. part. 14. recent.*

Non ad inſolita vel ad ea, quæ menti contrahentium veriſimiliter aduerſantur, *dec. 229. nu. 15. par. 12. recent.*

Tutius itaque eſt pro huiuſmodi extenſione Iudicem adire, maximè ſi talis clauſula reſpiciat ſubſtantialia contractus, *Hieronym. Palmſen. conſ. 2. nu. 4. Buratt. dec. 120. nu. 9.*

9 Allegat, & ſequitur hanc deciſionem *Vrſell. concl. 46. num. 12.* vbi quod ad ſubſtinendam validitatem actus, pro qua præſumitur, licèt inhibitio, & executio reperiantur ſub eadem die, cenſendum, quod executio præceſſerit inhibitionem.

PACEN. PAROCHIALIS DE TALAVERA.

Mercurij 20. Nou. 1613.

ARGVMENTVM.

Diſpenſatus ad recipienda Beneficia non cenſetur diſpenſatus ad illa retinenda, & diſpenſatus ad Beneficia non niſi duo tantum ſine cura recipere poteſt, & quando contra diſpenſationem committens cadat à commodo diſpenſationis.

SVMMARIVM.

1 *Clericus diſpenſatus ad Beneficia recipienda non cenſetur diſpenſatus ad illa retinenda, præſertim ſtante clauſula* dummodò plura ſimul non ſint retinenda, *& num. 3. ac 6.*

2 *Poſſeſſio probatur ex locatione cum perceptione fructuum in præiudicium locantis, & fructus percipientis.*
3 *Clericus diſpenſatus ſimpliciter ad plura Beneficia, duo tantum ſine cura recipere poteſt, etiamſi fuerit diſpenſatus per verba vniuerſalia, ſcilicet ad* quæcumque, & qualiacumque Beneficia, *& num. 7.*
Dictio plura, *in materia prohibitiua verificatur in duobus, eodem num. 3.*
4 *Diſpenſatio ad recipienda plura Beneficia dicitur ſubreptitia, ſi in ea non exprimitur, quod petens diſpenſationem, alia Beneficia obtinebat, etiãquod nulliter obtinuiſſet, & num 7.*
5 *Diſpenſatio ad recipiẽda Beneficia eſt diuerſa à diſpenſatione ad illa retinenda, & an, & quando committens contra vnam illius partem cadat à commodo alterius, & num. 7.*

DECISIO CCCLI.

CAuſà iſta ſæpius propoſitâ, fuit tandem concluſum, non conſtare de ſufficienti
1 diſpenſatione Franciſci, qui licèt illius vigore potuiſſet plura Beneficia ſucceſſiuè recipere, illa tamen ſimul retinere non poterat, iuxta *text. in cap. non poteſt in fin. de præbend. in 6. Clem. ſi plures, eod. tit. cum ibi not. Felin. conſ. 4. num. 7. verſ. & per eius dictum*: diſpenſatus enim ad Beneficia recipienda, non cenſetur diſpenſatus ad illa retinenda, *Rebuff. in prax. de diſpenſat. rat ætat. verb. & inſimul retinere*, & tenuit *Rot. in vna Pharen. penſionis, quæ eſt deciſ. 233. num. 26. par. 1. diuerſ.* maximè ſtante clauſula *dummodo plura ſimul non ſint retinenda*, vt fuit dictum *in cauſa Legionen. Prioratus 8. Iunij 1587. coram b.m. Cardin. Pamphilio, & in cauſa Carthaginen. & Abulen. Beneficiorum 20. Iun. 1608. coram Rener. D.m. Damaſceno*: ideòque cum de anno 1604. quo fuit prouiſus de huiuſmodi Parochiali plura Beneficia haberet, collatio ſine alia diſpenſatione fuit nulla, *cap. Ordinarij. §. in conferendis, cum ibi not. de offic. Ordinar. in 6.* Nec potuit ſe iuuare diſpenſatione, contra quam commiſit, plura Beneficia ſimul retinendo, *ad text. in l. auxilium in fine, ff. de minor. Felin. dicto conſ. 4 numer. 8.* cum alijs adductis *in dicta Legionen. Prioratus, & in cauſa Romana penſionis 28. Nou. 1586. coram b.m. Card. Seraphino.*

Quod autem de dicto tempore plura Beneficia ſimul retineret, nempè Cappellaniam loci de Corabias, & Beneficium ſitum in Eccleſia Sancti Andreæ de Olmedo, clarè conſtat
2 ex litteris prouiſionis de dictis Beneficijs ſibi factæ per fel. mem. Clementem VIII. de anno 1603. quorum poſſeſſionem poſtea accepit ſub diebus 13. & 14. Nouembris 1604. vt apparet ex publicis inſtrumentis illius adeptionis, quæ dantur, & ex geminata confeſſione ipſiuſmet Franciſci, cum alijs latè deductis per informantes, ex quibus ſatis etiam viſum fuit conſtare de poſſeſſione alterius Cappellaniæ ſit. in Eccleſia Parochiali de Albuera, ad quam probandam præter ſupradicta fuit etiam productum inſtrumentum actorum; in quo legitur, quod die 27. Octobris 1607. locauit Petro Do-

Doblado quandam petiam terræ ſupradictæ Cappellaniæ, & mediante executione, & ſubhaſtatione facta contra Conductorem, fructus illius percepiſſe dicitur, ex qua locatione cum fructuum perceptione bene probatur poſſeſſio in præiudicium ipſius, *gloſ. in l. qui vniuerſas. § quod per Colonum, & ibi Aret. num. 6. & 8. ff. de acquir. poſſeſs. Alex. conſ. 10. num. 3. verſ. licet vbi probaretur lib. 4. Roman. conſ. 70. num. 11. Gabr. de locat. concl. 4. nu. 2. & ſeqq.*

3 Nec ſuffragar. Franciſco verba vniuerſalia diſpenſationis *necnon quæcumque, & qualiacumque Beneficia &c.* Cum enim diſpenſatus ſimpliciter ad plura Beneficia, duo tantum ſine cura recipere poſſit, *cap. is, cui, in fin de præbend in 6.* & tradit *Felin. d. conſ. 4. num. 7.* Illa verba ſolum referri debent ad facultatem recipiendi, itaut poſſit quidem quæcumque Beneficia recipere etiam vltra duo, *Card. in d. Clem. ſi plures col. 1. in 2. oppoſ. de præbend. Gemin. in cap. 2. num. 5. ad fin. verſ. ſi autem diceret, de fil. Presbyt. in 6.* ſiue ſimplicia, ſiue curata, vel etiam Dignitates fuerint, *Creſcent. dec. 1. num. 5. de priuil.* non autem plura ſimul retinere, prout etiam colligitur ex dicta clauſula immediatè ſequenti *dummodo plura ſimul non ſint retinẽda*, quæ vti prohibitiua verificatur in duobus, vt dixit *Rot. in d. Pharen. penſionis relat. inter impreſ. dec. 233. num. 25. par. 1. diuerſ.* & ſic vnum tantùm retinere potuit, iuxta *text. in cap. 1. de fil. Presbyt. in 6.* & faciunt notata per *gloſ. in cap. pluralis locutio, verſ. item poteſt, de reg iur. in 6.*

Minùs releuare, quod non retinuerit ſupradicta duo Beneficia vigore diſpenſationis, ex quo de anno 1604. fuit de illis in forma *dignũ*
4 prouiſus, & mandatum de diſpenſando executioni demandatum fuit de anno 1605. quia præter quamquod conſtat de poſſeſſione tertij, placuit Dominis reſponſio, quod aut ante huiuſmodi mandatum obtinebat Beneficia, & mandatum eſt ſubreptitium non facta mentione de illis etiam nulliter obtentis, ad *text. in cap. non poteſt, & ibi gloſ. verb. modicum, Anchar. num. 3. verſ. Lapus dicit, de præbend. in 6. Gambar. de poteſt. Legat. lib. 10. num. 287. Calderin. conſ. 11. de præbend. Rebuff. in prax. de diſpenſat. rat. ætat. verb. & inſimul retinere, verſ. etſi Papa*; aut poſt mandatum, & per retentionem plurium contra illius formam cenſetur ab eo cecidiſſe, ad *text. in Clem. gratia, vbi Vital. num. 12.* dicit illum *text.* procedere etiamſi poſt mandatum de prouidendo aliud Beneficium non canonicè, ſcienter tamen quis aſſequutus fuerit, *de reſcript.* non enim debet eſſe melioris conditionis is, qui minùs canonicè, & de facto plura Beneficia retinuit, quàm legitimè prouiſus præuia ſufficienti diſpenſatione, *cap. cum qui, de præbend. in 6.* & faciunt notata per *gloſ. in d. Clem. ſi plures, verb. vacare in fin. eodem tit. & per Rot. dec. 3. eod. tit. in nou.*

Nec placuit Dominis, quod diſpenſatio
5 quoad receptionem in gratia, de qua agitur, cenſeri debeat diſtincta, & ſeparata à diſpenſatione quoad retentionem, iuxta *text. in d. cap. non poteſt in fin. & ibi Franch. ſub nu. 2. de præbend.* cum aliis *ſupra allegat.* itaut committens contra vnum non cadat à commodo alterius, ex *reg. vtile per inutile, cum ibi not. de reg. iur. in 6.* Fuit enim reſponſum, quod licèt quoad ſe iſtæ duæ diſpenſationes ſint diſtinctæ, quia verè aliud eſt retinere, aliud recipere, quamuis vnum veniat in conſequentiam alterius, in gratia tamen, de qua agitur, ſunt poſitæ correſpectiuè, & vna ad declarationem, & limitationem alterius, itaut poſtquam diſpenſatus plura Beneficia ſimul retinendo contra diſpenſationem commiſit, non poſſit amplius ea ſe iuuare, vt tenuit *Rota in ſupradictis cauſis Legionen. Prioratus, & Carthaginen. & Abulen. Beneficiorum.*

Et ex his patet non applicari in caſu iſto
6 regulam de ſeparabilibus, cum indiuiduum quid dicatur ex voluntate diſponentis, licèt ſub diſpoſitione plures res inter ſe diſtinctæ comprehendantur, *Put. deciſione 323. in fin. lib. 1.*

Et ita deciſum &c.

Eſt in hac cauſa deciſio coram Lancellotto impreſſa poſt lib. 2. conſil. crimin. Farinac. 309. & deciſ. 369. par. 4. recent.

ADNOTATIO.

7 De diſpenſatione ad effectum retinendi plura Beneficia incompatibilia, & quod illa ſit præſumenda ex longæua poſſeſſione, qualis eſſet poſſeſſio decennalis, ac de pluralitate Beneficiorum agit ampliſſimè *Adden. ad deciſ. 90. & 254. par. 9. to. 1. recent. Rot. dec. 298. par. 14. & deciſ. 341. par. 15.*

Approbantur ferè omnia hic deducta in *dicta deciſ. 369. & per Adden. ad recentior. vbi ſupra.*

ROMANA DE CARAVASCHINIS.

Merc. 27. Nou. 1613.

ARGVMENTVM.

Sumatur ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Domus ſubiectæ fideicommiſſo probantur ex teſtibus, viſione loci, & alijs ſignis, de quibus hic, & num. 5.*

2 *Domus liberæ probantur ſimiliter ex teſtibus, inſtrumentis acquiſitionum, & alijs ſignis hic enunciatis.*

3 *Depoſitio teſtium probat quantitatem domus de nouo ædificatæ.*

4 *Liber hæredis grauati non probat valorem melioramentorum in præiudicium fideicommiſſarij.*

DECISIO CCCLII.

PRopoſui dubium, an probetur quanta ſit pars fideicommiſſi, quanta Clementis, & quanta filiorum; & quoad partem fideicommiſſi de ea ſatis viſum fuit apparere ex teſtibus

1 bus datis pro parte Carauaſchini in Summar. *num.* 3. qui dicunt Ioannem fideicommittentẽ habuiſſe ibi tres domos cum ſuis cortilibus eiuſdem magnitudinis, & qualitatis, quarum duæ fuerunt incorporatæ in Palatio, ex cuius viſione etiam hodiè apparet, quod erant eiuſdem magnitudinis, prout eſt illa, quæ adhuc extat ibi contigua, nec iſtæ domus incorporatæ fuerunt in totum dirutæ, ſed tantùm ex parte anteriori, & adhuc extant alij tres parietes intacti; vndè quantitas fideicommiſſi tàm reſpectu ſitus, quàm ædificij remanet ſatis clara ex ipſa viſione.

Pars verò Clementis ſimiliter probatur ex
2 teſtibus, qui deponunt ipſum emiſſe quandam portionem ſitus à Magiſtris Viarum antè prędictas domus veteres, cuius quantitas bene colligitur ex aſpectu ipſius loci; item emiſſe ab hæredibus q. Ioannis Solarij aliam domum hodie in totum deſtructam, cuius ſitus ſe extendit à dictis domibus fideicommiſſo ſubiectis vſque ad viam dicta *della Frezza*, & in huiuſmodi ſitibus idem Clemens à fundamentis ædificauit murum faciei Palatij cum angulo erga dictam viam *della Frezza* vſque ad mezzaninos ſuperiores, vt per teſtes in *Summario Lucæ num.* 6. 8. *&* 9.

Nec contrarium deponunt teſtes dati in *Summario Carauaſchini num.* 5. qui licèt ſimpliciter deponant Clementem ædificaſſe murũ
3 vſque ad mezzaninos, non tamen poſſunt intelligi de mezzaninis inferioribus, vt prætendunt informantes pro Carauaſchinis, cum iidem teſtes ſubdant, quod apposuit *le ferrate, il dato, e la ferrata del primo piano*, quæ concludunt ad mezzaninos ſuperiores.

Vlterius pro parte Lucæ de Luna prætenditur, Clementem feciſſe nonnulla melioramenta, & expenſas in dictis domibus, fideicommiſſo ſubiectis vſque ad ſcuta 674. vt in partitis datis in *Summario num.* 5. quæ fuerunt
4 extractæ ex libro Clementis; ſed hoc viſum fuit non tranſire abſque aliqua difficultate, quia in contrarium dicebatur, quod iſte liber non probat contra fideicommiſſarios, qui ſunt tantùm hæredes dicti Clementis cum beneficio legis, & inuentarij, & in omnem euentum ex dictis melioramentis, & expenſis eſſe aliquid detrahendum, habito reſpectu, quod cędem domus cum dictis melioramentis, & expenſis fuerunt per eundem Clementem dirutæ, vt dictum eſt: ideò, ſi opus erit, poterunt ſuper hoc particulari partes iterum audiri.

Ex quibus reſultat quanta ſit pars filiorum,
5 qui dictas domus veteres cum dicto muro faciei incorporauerunt, & Palatium perfecerunt, illudque ad præſentem ſtatum habitabilem reduxerunt, vt deponunt plures teſtes in *Summario Carauaſchini num.* 4. Valor autem dictarum portionum poterit haberi à Peritis eligendis.

Et ità deciſum, &c.

Supra poſt deciſ. 322. *habentur aliæ deciſiones huius cauſæ.*

ROMANA ALIMENTORVM.

Veneris 29. *Nouembris* 1613.

ARGVMENTVM.

Alimenta præſtanda ſunt à fratre diuite fratri pauperi, etiam illegitimo, & quomodo ſint taxanda.

SVMMARIVM.

1 *Frater tenetur præſtare alimenta fratri pauperi, etiam illegitimo, & num.* 5. *ac* 6.

2 *Alimenta præſtanda quomodo debeant taxari, attenditur quantitas bonorum, & qualitas alimentandi arbitrio Iudicis, & num.* 8.

3 *Patris iudicium multum facit in præſtatione alimentorum.*

4 *Alimenta præſtanda à fratre diuite fratri pauperi debentur iure ſanguinis, ex propria ipſius fratris obligatione, & num.* 7.

DECISIO CCCLIII.

Eſt par. 1. *rec. deciſ.* 538.

Eſt in eadem cauſa ſupra deciſ. 109.

ADNOTATIO.

De obligatione fratris circa alimenta alteri fratri, & ſorori reſpectiuè ſubminiſtranda agit, *Bartol. in tract. de aliment. num.* 15. *& Cordub. in l. ſi quis à liberis, §. item reſcriptum, ff. de lib. agnoſc. Surd. in ſimili tract. tit.* 1. *q.* 25. *nu.* 1. *& ſeqq. Bonacin. to.* 2. *in* 4. *Decal. præcep. diſp.* 6. *quæſt. vnic. punct.* 8. *num.* 12.

Ex qua quidem obligatione prouenit, quod frater non poſſit repetere expenſas factas pro alendo fratrem, illiuſque familiam, quia illæ præſumuntur donatæ, & erogatæ in cauſam naturalis affectionis, *Bald. in l filia cuius num.* 1. *C. famil. herciſcund. Dec. conſ.* 623. *num* 6. *Aym conſ.* 86. *num.* 2. *Cephal conſ.* 94 *num.* 17. *lib.* 1. *Amarant. qq. famil. q.* 52. *num.* 10. *Surd. de alim. tit.* 1. *d. qu.* 25. *num.* 4.

In facti tamen contingentia ponderanda ſunt deducta per *Rot. deciſ.* 149. *num.* 11. *& ſeqq. par.* 11. *recent.*

5 Tenetur itaque frater alimenta præſtare fratri pauperi, *Surd. de aliment. tit.* 1. *q.* 25. *per tot. Vrſell. concluſ.* 89. *num.* 215. *& ſeq.* vbi pluries alleg. hanc noſtram deciſ. *Merlin. dec.* 497. *nu.* 3. *& dec.* 671. *n.* 4.

6 Non ſolum legitimo, ſed etiam illegitimo, *Surd. vbi ſupra nu.* 29. *&* 30. *Merlin. d. dec.* 671. *n.* 4. *Duran. d. dec.* 95. *nu.* 3. cum in hac materia nulla fiat differentia inter legitimum, & illegitimũ, *Toſchut. quæſt. ciuil.* 146. *nu.* 3. *& ſeq. par.* 2. *dec.* 104. *num.* 50. *par.* 7. *rec.* cum alijs per *Manzan. dec.* 319. *num.* 10.

7 Iure sãguinis, ac ex propria ipſius fratris obligatione, vt allegando hanc noſtrã deciſionem *Duran. deciſ.* 95. *num.* 10. *Merlin. dec.* 671. *num.* 9. *& ſeqq.*

Ta-

Google

Taxanda iuxta qualitates perſonarum, & vires patrimonij arbitrio Iudicis, *Paſtell. exped. ciuil. 73. nu. 92. & ſeqq. vbi Annot. nu. 101. & ſeqq.* allegat noſtram deciſionem, cuius etiam mentionem facit *Add. marginalis ad Pan. dec. 184. nu. 10.* & concluſionem examinant *Merlin. deciſ. 671. num. 20. & ſeqq. Duran. dec. 95. num. 12. & in recent. deciſ. 437. num. 5. par. 3. & dec. 341. num. 29. par. 9. Senogallien. fideicommiſſi 30. Aprilis 1677. §. non ſubſiſtente, coram Reuerendiſſimo Bourlemont.*

Sed an alimenta debeantur fratricidæ ſaltem ex bonis fideicommiſſi aſcendentis, & quomodo, *vide in Romana fideicomm. de Leoniuis 6. Iun. 1678. coram R. P. D. Rondinino.*

Patruus quoque in ſubſidium, & aliis proximiorbus non exiſtentibus, qui valeant hoc onus ſubire, tenetur alere nepotes, vt magiſtraliter diſcuſſo articulo firmatur coram *Dunozett. iun. dec. 449. per tot.*

BONONIEN. TRANSACTIONIS DE CAPACELLIS.

Veneris 29. Nouembris 1613.

ARGVMENTVM.

Tranſactio ex capite læſionis reſcindi poteſt, qualis eſſe debeat læſio tranſactionem reſcindens, quomodo ſit probanda, & an tranſactionem impugnans debeat reſtituere, quod ex tranſactione recepit.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactionis exceptio dicitur exceptio litis finitæ, & impedit litis ingreſſum, & num. 7.*

2 *Tranſactio ex capite læſionis reſcindi poteſt, & quomodo de læſione dicatur apparere, & num. 9. cum ſeq.*

Læſio non præſumitur, & illam alleganti incumbit onus probandi, eodem n. 2. ac 11.

3 *Fructus per poſſeſſorem bona fide conſumpti antè motam litem non debentur fideicommiſſario.*

4 *Tranſactionem impugnans non auditur, niſi reſtituto omni eo, quod ex tranſactione recepit.*

5 *Declaratur prædicta concluſio, & num. 8. cum ſequent.*

DECISIO CCCLIV.

Eſt part. 1. rec. deciſ. 539.

Huius cauſæ quamplures deciſiones referuntur ſupra poſt deciſ. 306.

ADNOTATIO.

Cuncta quæ hic dicuntur ad ſubſtinendam tranſactionem, & circa exceptiones inde reſultantes tractat *Rot. in Calciaten. iuris cognoſcendi cauſas 21. Iunij, & 12. Decembris 1678. coram Reuerendiſſimo Albergato Decano.*

7 Parit namque tranſactio exceptionem litis finitæ, & impedit ingreſſum nouæ litis, *Mantic. deciſ. 241. num. 7. Canal. deciſ. 276. num. 1. Vbald. deciſ. 274. num. 1. par. 1. & deciſ. 55. pariter num. 1. par. 3. Coccin. dec. 2160. num. 2. ſupra deciſ. 324. num. 2.* alioſque mirabiles producit effectus controuerſiarum extinctiuos, de quibus *Bonden. collectat. 2. num. 7. & ſeqq.*

8 Non tamen repugnat quin veniens contra tranſactionem poſſit probare dolum, imò ad hunc effectum obtinebit terminum probatorium, *Afflict. dec. 63.* & fuit dictum *in Leodien. Caſtrorum de anno 1630. coram Motmanno.*

9 Et docere poterit, quod tranſactio fuerit extorta, vel ex calumnia, vel ex falſa cauſa, *Andreol. controuerſ. 286. nu. 89. Bellon. iun. conſ. 77. num. 1. & ſeq. Bonden. d. collect. 7. num. 48.* & fuit dictum *in Romana hæreditatis 30. Ian. 1654. coram*

10 *b. m. Beuilaqua*: vel quod ex ea reſultet læſio enormiſſima, *Bonden. d. collectat. 7. num. 53. & ſeq.*

11 At læſio non præſumitur, & per allegantem eſt plenè probanda, *Hieron. Palm. iun. alleg. 45. num. 17. Vbald. dec. 279. num. 2. Rembold. deciſ. 551. num. 8. Coccin. dec. 1189. num. 1. Thomat. deciſ. 50. num. 491. infra dec. 673.*

Fructus per poſſeſſorem rei litigioſę quando veniant reſtituendi habetur ſupra poſt *deciſ. 159.*

MEDIOLANEN. DECIMARVM.

Mercurij 4. Decembris 1613.

ARGVMENTVM.

De probatione exiſtentiæ bonorum intra fines alicuius Eccleſiæ ad effectum percipiendi decimas, quod ex viſitationibus, & inſtrumentis, etiam enunciatiuè loquentibus, & ex confeſſione partium conſtare dicitur.

SVMMARIVM.

1 *Territoria eſſe intra fines alicuius Eccleſiæ Parochialis probatur ex viſitationibus Epiſcoporum, & num. 2. ac 5.*

2 *Enunciatiuæ plurium inſtrumentorum habent vim famæ, & probant in antiquis, & num. 3.*

4 *Decimæ fructuum, qui recipiuntur ex territorio alicuius Parochiæ, debentur illius Plebano, & Rectori.*

Decima, vbi debetur, integra ſolui debet, eodem num. 4.

DECISIO CCCLV.

Eſt part. 1. recent. deciſ. 541.

ADNOTATIO.

Poſt *deciſ. 235.* referuntur *ſupra aliæ deciſiones huius cauſæ,* & poſt *dec. 155.* refertur concluſio, quod ad dignoſcendum quænam ſit Eccleſia Parochialis plurimum deferatur viſitationibus Ordinarij: quod ſuadetur etiam ratione veri-

ſimilis

ſimilis informationis, quam ex cauſa huiuſmodi Viſitationũ habere præſumitur de ſtatu, & qualitate Eccleſiarum propriæ Diœceſis, *deciſ. 234. num. 16. par. 16. & dec. 456. num. 5. par. 18 to. 2. recent. Burgen. Praeminentiarum 8. Februarij 1677. §. Quod autem Eccleſia, coram Reuerendiſs. Bourlemont, ſupra dec. 318. nu. 6.*

5 Bona eſſe intra fines Parochiæ, vt illorum poſſeſſores teneantur ſoluere decimas, vel intra fines Diœceſis probatur ex viſitationibus Epiſcoporum, alijſque actibus iuriſdictionalibus per Epiſcopum geſtis, vel ex enunciatiuis antiquis in veteribus inſtrumentis, *deciſ. 215. num. 2. 3. & 8. par. 7. & dec. 268. num. 1. & ſeqq. par. 8. recent. infra deciſ.* 578. & probatur etiam ex teſtibus deponentibus de publica voce, & fama, *Gratian. diſcept. 595. num. 23. & 24. deciſ. 261. par. 6. recent.*

Et ex quaſi poſſeſſione exigendi decimas in parte, infertur ad quaſi poſſeſſionem exigendi illas in totum, *deciſ. 230. num. 2. part. 17. recent.*

ROMANA DOMVS.

Mercurij 4. Decembris 1613.

ARGVMENTVM.

Damnatus ad triremes non efficitur hodiè ſeruus pœnæ, & ideò contrahere poteſt. Notabilis, & magiſtralis eſt iſta deciſio.

SVMMARIVM.

1 *Damnatus ad triremes, etiam perpetuo non efficitur ſeruus pœnæ, nec amittit bona, & libertatem, & num. 5. cum ſeq.*

2 *Damnatus ad triremes non amittit ea, quæ ſunt iuris gentium, & ideo cedere, emere, & alios contractus poteſt facere, qui ſunt de iure gentium.*

3 *Ceſſio facta ob ſolutam pecuniam dicitur emptio nominis, ſeu actionis, contractus autem emptionis dicitur de iure gentium.*

4 *Damnatus ad triremes ſine confiſcatione bonorum non æquiparatur hodiè mortuo, & numer. 7.*

Mandatum procuræ alteri factum non expirat ex eo, quod mandans fuerit ad triremes condemnatus, eodem num. 4.

Fideicommiſſum relictum poſt mortem alicuius non cenſetur purificatum per mortem ciuilem, & per damnationem ad triremes, eodem numer. 4. & 7.

DECISIO CCCLVI.

Eſt part. 3. rec. deciſ. 492.

Sunt in hac cauſa infra deciſ. 398. & 448. la 1. quarum poſterior eſt 689. par. 2. recentior. & coram Buratt. dec. 197. & 243.

ADNOTATIO.

Notabiliter agitur in præſenti deciſione de condemnato ad triremes, an æquiparetur mor-
5 tuo, & difficulter reperibilis eſt alia deciſio ſuper hac materia, quam tamen tractant *Vermigliol. conſ. 362. Maſſin. de confiſcat. quaſt. 24.* allegantes hanc noſtram deciſionem, *ac Maſtrill. deciſ. 167. Ciarlin. controuerſ. 161. & 168. Io. Bapt. Coſta in tract. de retrotract. monit. 5. ad cap. 2. num. 9. & ſeqq. Rot. coram Merlin. dec. 123. & 168. deciſ. 714. & 715 part. 4. tom. 3. recentior. & infra dec. 398.*

6 Aduerſantur huic deciſioni ſcripta per *Hodiern. in l. hac edictali q. 14. & 15. C. de ſecund. nupt.*

7 Mors ciuilis an, & quando æquiparetur naturali, itaut eundem pariat effectum, *vide Giurb. conſ. 65. num. 26. Ciarlin. controuerſ. 38. n. 38. & ſeqq. Fuſar. de ſubſtit. qu. 430. num. 14. & ſeqq. Tort. ad Statut. Pap. Statut. 30. in ciuilib. nu. 23. & 26. & ſeqq. Palm. iun. alleg. 67. num. 59.* latè *Theſaur. iun. qq. foren. lib. 3 q. 10. & q. 40. vtrobique n. 2. Io. Bapt. Coſt in tract. aut ſciebat, aut ignorabat, diſt. 23. num. 4. & in dicto tract. de retrotract. d. monit. 5. ad cap. 2. num. 10. & ſeqq. Nouar. de elect. & variat. for. par. 2. ſect. 2. qu. 2. per tot. Rot. coram Priol. deciſ. 251. num. 5. & alibi frequenter.*

ROMANA HÆREDITATIS DE GABRIELLIBVS.

Lunæ 9. Decembris 1613.

ARGVMENTVM.

Nepotes concurrunt cum patruis in ſucceſſione patrui iure repræſentationis: Repudiatio hæreditatis ex quibus inducatur, & ex quibus excludatur: Pariterque ex quibus inducatur, vel excludatur aditio hæreditatis: Differentia inter repudiationem, & renunciationem; & quomodo filius poſſit non adire hæreditatem paternam in præiudicium creditorum.

SVMMARIVM.

1 *Nepotes in ſucceſſione patrui concurrunt cum alio patruo iure repræſentationis.*

2 *Repudiatio hæreditatis non præſumitur, cum nemo iuri ſuo renunciare præſumatur.*

3 *Ex interrogatione facta* an ſit, vel eſſe velit hæres *talis defuncti ab inteſtato, quando reſponſio conditionalis eſt, an inducatur aditio, vel repudiatio, & num. 6. cum ſeq.*

4 *Repudiatio hæreditatis inducitur ex verbis diſpoſitiuè prolatis tantum, & ex illis, quæ de neceſſitate illam importent.*

5 *Repudiationem non importans verba* nolo adire, *cum poſſit modo ita dicere, & alio tempore velle adire.*

8 *Verba* ſe non eſſe, nec eſſe velle hæredem, *abſolutè prolata inducunt repudiationem hæreditatis.*

9 *Interrogatus in iudicio debet deliberatè reſpondere,*

vt

vt certum reddat aduerſarium.
10 *Verba prolata* medio iuramento *dicuntur deliberatè prolata.*
11 *Differentia inter repudiationem, & renunciationem hæreditatis in quo conſiſtat.*
12 *Repudiandi, aut non adeundi hæreditatem modus qui tractent.*
13 *Repudiare, vel adire, vel non adire paternam hæreditatem an, & quando poſſit filius in præiudicium creditorum patris.*

DECISIO CCCLVII.

DVbitaui, an in bonis liberis ex hæreditate
Angeli, Hieronymi, Eneæ, ac Vincentij
fratrum ſuccedere debeant filij, & hæredes
1 Marij, & Iulij pariter fratrum de Gabrielli-
bus, & licèt videretur reſpondendum affirma-
tiuè, ex quo nepotes iure repræſentationis in
hæreditate patruorum ab inteſtato ſuccedunt,
& cum alio patruo concurrunt, *auth. ceſſante,
C. de legit. hæred. Dec. conſ. 1. n. 3. Gabr. de fideicom.
concluſ. 3. num. 17. Couarr. pract. quæſt. cap. 38. nu. 4.
verſ. ſed à iure*, & tenuit *Rota in cauſa Firmana
bonorum de anno 158 :. coram b. m. Card. Seraphino
relat. inter impreſs. diuerſ. deciſ. 708. num. 2. par. 1.*
quia tamen pro parte D. Octauij opponeba-
tur, ſupradictos Marium, & Iulium prædi-
ctorum hæreditates repudiaſſe, ſupradicta die
Domini reſoluerunt, non conſtare de repu-
2 diatione, niſi reſpectu hæreditatis Vincentij,
& quoad hæreditatem Angeli, Hieronymi, &
Eneæ; moti fuerunt ex vulgata regula, quod
repudiatio non præſumitur, niſi probetur,
cum nemo iuri ſuo renunciare præſumatur,
*l. cum de indebito, ff. de probat. l. tres fratres, ff. de pact.
Aym. conſ. 200. num. 10. & conſ. 257. n. 5. Tiraquell.
in præfat. l. ſi vnquam numer. 128. C. de reuoc.
donat.*

Nec pro huiuſmodi repudiatione viſæ fue-
runt ſufficientes reſponſiones eorundem Ma-
rij, & Iulij, qui dum pro parte Marcelli in-
terrogati fuerunt ſuper præparatorijs iudicij,
3 an ſint, vel eſſe velint hæredes ſupradictorum
fratrum, quoad hæreditates Angeli, Hierony-
mi, & Eneæ, reſponderunt, ſe velle eſſe hære-
des, quatenus adſint, quia iſta verba prolata
ſub conditione ſuſpenſiua cenſentur tantùm
importare quandam intentionem adeundi, ſi
adeſſent bona, vel repudiandi, ſi non adeſſent,
ad notata per *Bald. in l. potui num. 13. C. de iur.
deliber.* cum aliis relatis per *Menoch. lib. 4. præ-
ſumpt. 102. num. 4. verſ. cæterum idem Bald.* non
autem repudiationem, ad quam inducendam
4 requiruntur verba diſpoſitiuè prolata, & quæ
de neceſſitate illam importent, *gloſ. 1. in l. qui
ſe patris in verb. negat, C. vnde liber. & ibi Bald.
Alex. Dec. et alij*, qui loquuntur in fortioribus
terminis de eo, qui protulit verba *nolo adire*,
quæ vti ſuſpenſiua non important repudia-
5 tionem, cum poſſit modo ita dicere, quia
velit deliberare, & alio tempore velle adire,
& tenet *Surd. conſ. 198. ſub num. 37. verſic. quod ſi
ſupradicta, & num. 38.* vbi plures refert atteſtan-
tes de communi, *Card. Mant. de coniect. vltim.
volunt. lib. 12. tit. 14. num. 30 & ſeqq.* & hanc opi-
nionem vti receptam in iudicijs ſeruandam
dicit *Menoch. lib. 4. d. præſumpt. 165. num. 5. verſ.
cæterum.*

Minus releuat ad iſtum effectum, quod de-
nuò interrogati, an velint eſſe hæredes præ-
6 dictorum fratrum ex teſtamento, vel ab inte-
ſtato, reſponderunt, ſe velle eſſe hæredes ex
teſtamento Antonij ſenioris eorum patris,
iuxta illius formam, quia poſtmodum adiecit
alia verba, *& aliàs omni meliori modo*, & ſic
mens, & voluntas illorum fuit, quatenus non
adeſſent bona fratrum, nolebant eſſe hæredes
7 ex teſtamento patris; ſi verò adeſſent bona,
volebant ſuccedere eo modo, quo dixerant
in præcedenti reſponſione: vnde, cum etiam
huiuſmodi reſponſio fuerit facta ſub eadem
conditione ſuſpenſiua, non poteſt ex ea dici
inducta repudiatio, ad *text. in l. actus legitimi, ff.
de regul. iur.* cum aliis ſupra alleg.

Quo verò ad hæreditatem Vincentij, Do-
mini de repudiatione ſatis conſtare cenſue-
8 runt, quia quoad illam Marius, & Iulius in-
terrogati reſponderunt non eſſe, & nolle eſſe
hæredes, quæ verba viſa fuerunt Dominis
ſatis præciſa, & prolata animo deliberato, &
conſequenter importare expreſſam repudia-
tionem, iuxta *text. in §. vlt. verſ. ſicut autem in-
ſtit. de hæred. qualit. & different. Bart. in l. gerit n. 8.
ff. de acquir. hæred. Alex. in d. l. qui ſe patris ſub n. 7.
verſ. vnde Io. de Imol. C. vnde liber.* & in ſpecie,
quod reſpondens poſitioni per verbum *non
9 credit*, videatur repudiare, ex quo interroga-
tus in iudicijs debet deliberatè reſpondere,
vt certum reddat aduerſarium, tenet *Bald. in
l. 1. in fin. ff. de falſ. cauſ. adiect. legat.* quem ſequū-
tur *Aret. in d. l. gerit. col. 4. verſ. & aduerte, ff. de
acquir. hæred. Dec. in d. l. qui ſe patris ſub numer. 18.
verſ. ſed certè, C. vnde liber. Card. Mantic. de coniect.
vltim. volunt. lib. 12. tit. 14. num. 18.* Quod etiam
10 ſuadetur in caſu iſto, ex quo ſupradicta ver-
ba prolata fuerunt medio iuramento, & ſic
animo deliberato, *Curt. iun. in d. l. qui ſe patris
num. 38. verſ. poteſt etiam aliter limitari, C. vnde
liber.* cum aliis adductis per *Cardin. Mantic.
de coniect. vltim. volunt. dicto lib. 12. tit. 14. nu-
mer. 24.*

Et ita deciſum fuit, Marium, & Iulium
non repudiaſſe niſi hæreditatem Vincentij;
an autem aliorum hæreditates adiuerint,
Domini reſeruarunt particulariter videndum
&c.

In hac cauſa ſunt infra deciſ. 429. 535. & 574. quarum prima eſt deciſ. 038. part. 2. recentior.

ADNOTATIO.

De modis probandi aditionem hæreditatis ſatis actum eſt ſupra poſt *deciſ. 348.*

Circa renunciationem, ſeu repudiationem hæreditatis, & de differentia quæ eſt inter vtrumque ex his actibus tractant *DD. in l. 1. §. ſi autem ſub conditione, C. de caduc. toll. Soccin. conſ. 53. viſo inſtrumento col. pen. lib. 4. Crauett. conſ. 200. num. 2. Ruin. conſ. 170. num. 9. vol. 1. Phanucc. de lucro dot. gloſ. 8. nu. 18. verſ. qua concluſio, Gabr. commun. opin. lib. 4. tit. de hæred. inſtit. concluſ. 2. Peregrin. de*

fidei-

Digitized by G

fideicomm. art. 22. num. 4. Mant. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 10. Donad. de renunciat. cap. 30. Galerat. eod. tract. lib. 1. cap. 2. num. 54. & ſeqq. Salgad. in labyrint. credit. par. 2. cap. 14. numer. 30. & ſequentibus.

11 Eaque potiſſimum aſſignatur diuerſitas per Doctor. quod repudiatio tota conſiſtat in abſtinendo, nam qui repudiat aliud non facit niſi abſtinere in ſucceſſione ſibi delata, & tunc dicitur quis propriè repudiare quando à ſucceſſione ſibi delata abſtinet, renunciatio verò hæreditatis iam quæſitæ, & acceptatæ dimiſſionem importat, *Ciarlin. controuerſ. 150. nu. 20. & ſeqq. dec. 323. par. 8. rec.*

12 Modos repudiandi, ac etiam adeundi hæreditatem recenſent, *Camill. Medic. conſ. 74. nu. 9. in fin. & ſeqq.* latiſſimè *Caſ. de Afflict. controu. iur. reſol. 16. 17. & 18. per tot.*

De repudiatione hæreditatis, vel legati an ſuſtineatur in præiudicium creditorum, aliud eſt ſi de hæreditate, aliud ſi de legatis ſermo ſit. Nam reſpectu hæreditatis regula pro affirmatiua deſumitur *ex l. qui autem 6. & ibi Bartol. & DD. ff. quæ in fraud. credit. & in l. non fraudantur, ff. de reg. iur.* vbi firmatur, quod debitor poſſit non acquirere in præiudicium creditorum, quia edictum fraudatorium locum ſibi vindicat in bonis quæſitis, non autem in quærendis, & proinde debitor recuſando acquirere non diminuit patrimonium, nec dicitur creditores fraudare, *Salgad. dicto cap. 14. num. 12. & ſeqq.* vbi reſpondet omnibus contrariis, *Palmieri.* qui teſtatur de communi *allegat. 71. nu. 9.* latiſſimè *Bottillier. de ſucceſſ. ab inteſt. cap. 1. theor. 41. num. 2. & 4. & ſeqq.* vbi quod hoc procedit etiam in foro conſcientiæ, *Prat. diſcept. forenſ. to. 1. cap. 34. num. 30. & ſeqq.* dicens ita fuiſſe ſæpius iudicatum in ſupremis Tribunalibus, & hanc opinionem defendens aduerſus eos, qui ſalua conſcientia huiuſmodi repudiationem fieri non poſſe tenuerunt, ac confundens omnia argumenta *Molinæ, & in ſua obſeruat. 16. per tot. centur. 1.* & reuerà ita iudicauit *Conſilium Neapolitanum apud de Franch. deciſ. 101. & Rot. Romana coram Celſ. dec. 105. num. 9. coram Buratt. dec. 62. num. 7.* cum aliis *in dec. 239. nu. 15. par. 18. recent.*

Maior eſt difficultas in legato, & nihilominus etiam in illo pro regula videtur ſtatuendum, quod in præiudicium creditorum poſſit repudiari, vt bene firmauit *Rot. dec. 416. nu. 20. par. 12. rec.*

Limitatur ſecundum aliquos in legato particulari, quo caſu rei legatæ dominium ſtatim, & ipſo iure tranſit in legatarium etiam ſine ipſius ſcientia, & acceptatione, imò etiam ipſo ignorante ad *text. in l. ſi tibi 86. §. cum ſeruus, ff. de leg. 1. Bart. in l. ſi inſulam 84. §. 2. num. 19. ff. de verb. obligat. Caſtrenſ. conſ. 171. nu. 1. & ſeqq. lib. 1. Cancer. var. reſol. par. 3. cap. 21. n. 5. Rot. coram Bich. dec. 132. n. 41.*

Nam vbi ius, ſeu dominium ipſo iure acquiritur legatario non poteſt per eum fieri repudiatio in præiudicium creditorum, cum repudiatio valeat de iure quærendo, non autem de iure quæſito, *Ancharan conſ. 101. num. 8. Fab. de Anna conſ. 76. num. 3. & 5. Menoch. conſ. 77. num. 1. & ſeqq. Fontanell. de pact. dotal. clauſ. gloſ. 9. par. 5. nu. 122. Peregrin. de fideicomm. art. 1. num. 131. deciſ. 341. numer. 8. & per tot. par. 4. to. 2. recentior.*

Contrariam tamen ſententiam, & quod etiam legatum particulare in præiudicium creditorum repudiari poſſit, tenent *Sand. conſ. 300. num. 16. Gratian. alios referens diſcept. 271. numer. 10. Sanchez de matrimon. lib. 6. diſputat. 4. numer. 8. & ſeqq. Rota dicta deciſ. 416. numer. 19. & 20.*

Cuius contrariæ opinionis ratio fundamentalis eſt, quia quamuis repudiatio legati prima facie videatur diminutio, & alienatio proprij patrimonij, re poſtmodum maturius perpenſa, talis dici non poteſt, quia huiuſmodi dominium recta via tranſiens in legatarium ei acquiritur imperfectè, & reuocabiliter antè acceptationem, ac ſub tacita conditione quatenus non repudietur, cum legatum non acquiratur inuito, *d. dec. 416. num. 20.* & poſt repudiationem dominium fingatur nunquam retro quæſitum, & ac ſi hactenus ſtetiſſet in ſuſpenſo *iuxta text. expreſſum in l. ſi tibi homo 86. §. cum ſeruus, ff. de leg. 1.* ibi, *in ſuſpenſo eſt, nam ſi repulerit à ſe legatum nunquam eius fuiſſe videbitur, ſi non repulerit à die aditæ hæreditatis eius intelligatur, & in l. 1. verſ. verum autem, ff. ſi quid in fraud. patronor.* ibi, *quamuis enim legatum retro noſtrum ſit, niſi repudietur, attamen cum repudiatur retro noſtrum non fuiſſe palam eſt.*

Maximè verò procederet hæc contraria opinio in legato pecuniæ, cuius dominium ipſo iure in legatarium tranſire non poteſt ratione incertitudinis, cum ea ſolum nummorum corpora videantur legata, quæ hæres tradere voluerit, vt eleganter diſtinguunt *Hieron. Leo deciſ. 91. num. 2. lib. 1. Paitell. expedit. 9. num. 8. & 9. Franch. deciſ. 256. num. 10. Barboſ. in l. 1. de leg. 1. verſic. prima ergo fol. mihi 70.*

Eademque ratione facilius contraria hæc opinio procederet in legato rei alienæ ratione incertitudinis, an legatarius ſit conſecuturus rem legatam, vel potius eius æſtimationem, quatenus illam hæres luere non poſſet recuſante domino vendere ad tradita per *Bartol. in l. inſulam 84. n. 19. ff. de verb. oblig.* bene *Barboſ. vbi ſupra fol. 72. verſ. limita ſecundo.*

Ampliatur modo principalis concluſio, quod debitor in fraudem creditorum repudiare poſſit hæreditatem, ſeu legatum, vt procedat etiam in debitore decocto, cum ad hūc effectum non inſpiciatur an debitor ſit ſoluendo, vel non ſoluendo, idoneus ſcilicet vel decoctus, imò edictum, *de his quæ fiunt in fraudem creditorum*, quod quæritur, an intret, necne, ſemper præſupponit debitorem non ſoluendo, & decoctum, aliàs ſi debitor eſſet ſoluendo parum releuaret, vel nihil prodeſſet reuocare alienata in fraudē, quia dato, quod debitor haberet in bonis iam, conſultū foret iuribus creditorum, etiam non reuocata legati repudiatione, vt benè ad rem obſeruant *Stracch. de decoctor. nu. 17. & 18. Salgad. vbi ſupra num. 84. Caſtill. quotidian. controu. lib. 5. cap. 112. nu. 49. & 50.*

13 Filius an, & quando poſſit paternam hæreditatem

vt certum reddat aduerſarium.
10 *Verba prolata* medio iuramento *dicuntur deli-*
beratè prolata.
11 *Differentia inter repudiationem, & renunciationem*
hæreditatis in quo conſiſtat.
12 *Repudiandi, aut non adeundi hæreditatem modus*
qui tractent.
13 *Repudiare, vel adire, vel non adire paternam hæ-*
reditatem an, & quando poſſit filius in præiudi-
cium creditorum patris.

DECISIO CCCLVII.

DVbitaui, an in bonis liberis ex hæreditate
Angeli, Hieronymi, Eneæ, ac Vincentij
fratrum ſuccedere debeant filij, & hæredes
1 Marij, & Iulij pariter fratrum de Gabrielli-
bus, & licèt videretur reſpondendum affirma-
tiuè, ex quo nepotes iure repræſentationis in
hæreditate patruorum ab inteſtato ſuccedunt,
& cum alio patruo concurrunt, *auth. ceſſante,*
C. de legit. hæred. Dec. conſ. 1. n. 3. Gabr. de fideicom.
concluſ. 3. num. 17. Couarr. pract. quæſt. cap. 38. nu. 4.
verſ. ſed à iure, & tenuit *Rota in cauſa Firmana*
bonorum de anno 158 :. coram b. m. Card. Seraphino
relat. inter impreſſ. diuerſ. deciſ. 703. num. 2. par. 1.
quia tamen pro parte D. Octauij opponeba-
tur, ſupradictos Marium, & Iulium prædi-
ctorum hæreditates repudiaſſe, ſupradicta die
Domini reſoluerunt, non conſtare de repu-
2 diatione, niſi reſpectu hæreditatis Vincentij,
& quoad hæreditatem Angeli, Hieronymi, &
Eneæ; moti fuerunt ex vulgata regula, quod
repudiatio non præſumitur, niſi probetur,
cum nemo iuri ſuo renunciare præſumatur,
l. cum de indebito, ff. de probat. l. tres fratres, ff. de pact.
Aym. conſ. 200. num. 10. & conſ. 257. n. 5. Tiraquell.
in præfat. l. ſi vnquam numer. 128. C. de reuoc.
donat.

Nec pro huiuſmodi repudiatione viſæ fue-
runt ſufficientes reſponſiones eorundem Ma-
rij, & Iulij, qui dum pro parte Marcelli in-
terrogati fuerunt ſuper præparatorijs iudicij,
3 an ſint, vel eſſe velint hæredes ſupradictorum
fratrum, quoad hæreditates Angeli, Hierony-
mi, & Eneæ, reſponderunt, ſe velle eſſe hære-
des, quatenus adſint, quia iſta verba prolata
ſub conditione ſuſpenſiua cenſentur tantùm
importare quandam intentionem adeundi, ſi
adeſſent bona, vel repudiandi, ſi non adeſſent,
ad notata per *Bald. in l. potui num. 13. C. de iur.*
deliber. cum aliis relatis per *Menoch. lib. 4. præ-*
ſumpt. 102. num. 4. verſ. cæterum idem Bald. non
autem repudiationem, ad quam inducendam
4 requiruntur verba diſpoſitiuè prolata, & quæ
de neceſſitate illam importent, *gloſſ. 1. in l. qui*
ſe patris in verb. negat, C. vnde liber. & ibi Bald.
Alex. Dec. et alij, qui loquuntur in fortioribus
terminis de eo, qui protulit verba *nolo adire*,
quæ vti ſuſpenſiua non important repudia-
5 tionem, cum poſſit modo ita dicere, quia
velit deliberare, & alio tempore velle adire;
& tenet *Surd. conſ. 198. ſub num. 37. verſic. quodſi*
ſupradicta, & num. 38. vbi plures refert atteſtan-
tes de communi, *Card. Mant. de coniect. vltim.*
volunt. lib. 12. tit. 14. num. 30 & ſeqq. & hanc opi-
nionem vti receptam in iudicijs ſeruandam
dicit *Menoch. lib. 4. d. præſumpt. 165. num. 5. verſ.*
cæterum.

Minus releuat ad iſtum effectum, quod de-
nuò interrogati, an velint eſſe hæredes præ-
6 dictorum fratrum ex teſtamento, vel ab inte-
ſtato, reſponderunt, ſe velle eſſe hæredes ex
teſtamento Antonij ſenioris eorum patris,
iuxta illius formam, quia poſtmodum adiecit
alia verba, *& aliàs omni meliori modo*, & ſic
mens, & voluntas illorum fuit, quatenus non
adeſſent bona fratrum, nolebant eſſe hæredes
7 ex teſtamento patris; ſi verò adeſſent bona,
volebant ſuccedere eo modo, quo dixerant
in præcedenti reſponſione: vnde, cum etiam
huiuſmodi reſponſio fuerit facta ſub eadem
conditione ſuſpenſiua, non poteſt ex ea dici
inducta repudiatio, ad *text. in l. actus legitimi, ff.*
de regul. iur. cum alijs ſupra alleg.

Quo verò ad hæreditatem Vincentij, Do-
mini de repudiatione ſatis conſtare cenſue-
8 runt, quia quoad illam Marius, & Iulius in-
terrogati reſponderunt non eſſe, & nolle eſſe
hæredes, quæ verba viſa fuerunt Dominis
ſatis præciſa, & prolata animo deliberato, &
conſequenter importare expreſſam repudia-
tionem, iuxta *text. in §. vlt. verſ. ſicut autem in-*
ſtit. de hæred. qualit. & different. Bart. in l. gerit n. 3.
ff. de acquir. hæred. Alex. in d. l. qui ſe patris ſub n. 7.
verſ. vnde Io. de Imol. C. vnde liber. & in ſpecie,
quod reſpondens poſitioni per verbum *non*
9 *credit*, videatur repudiare, ex quo interroga-
tus in iudicijs debet deliberatè reſpondere,
vt certum reddat aduerſarium, tenet *Bald. in*
l. 1. in fin. ff. de falſ. cauſ. adiect. legat. quem ſequũ-
tur *Aret. in d. l. gerit. col. 4. verſ. & aduerte, ff. de*
acquir. hæred. Dec. in d. l. qui ſe patris ſub numer. 18.
verſ. ſed certè, C. vnde liber. Card. Mantic. de coniect.
vltim. volunt. lib. 12. tit. 14. num. 18. Quod etiam
10 ſuadetur in caſu iſto, ex quo ſupradicta ver-
ba prolata fuerunt medio iuramento, & ſic
animo deliberato, *Curt. iun. in d. l. qui ſe patris*
num. 38. verſ. poteſt etiam aliter limitari, C. vnde
liber. cum aliis adductis per *Cardin. Mantic.*
de coniect. vltim. volunt. dicto lib. 12. tit. 14. nu-
mer. 24.

Et ita deciſum fuit, Marium, & Iulium
non repudiaſſe niſi hæreditatem Vincentij;
an autem aliorum hæreditates adiuerint,
Domini reſeruarunt particulariter videndum
&c.

In hac cauſa ſunt infra deciſ. 429. 535. &
574. quarum prima eſt deciſ. 038. part. 2. re-
centior.

ADNOTATIO.

De modis probandi aditionem hæreditatis ſatis
actum eſt ſupra poſt *deciſ. 348.*

Circa renunciationem, ſeu repudiationem
hæreditatis, & de differentia quæ eſt inter
vtrumque ex his actibus tractant *DD. in l. 1. §.*
ſi autem ſub conditione, C. de caduc. toll. Soccin. conſ.
53. viſo inſtrumento col. pen. lib. 4. Crauett. conſ. 200.
num. 2. Ruin. conſ. 170. num. 9. vol. 1. Phanucc. de lucro
dot. gloſ. 3. nu. 18. verſ. quæ concluſio, Gabr. commun.
opin. lib. 4. tit. de hæred. inſtit. concluſ. 2. Peregrin. de
fidei-

Digitized by Google

fideicomm. art. 22. num. 4. Mant. de coniect. ult. vol. lib. 11. tit. 10. Donat. de renunciat. cap. 30. Galerat. eod. tract. lib. 1. cap. 2. num. 54. & ſeqq. Salgad. in labyrint. credit. par. 1. cap. 14. numer. 30. & ſequentibus.

11 Eaque potiſſimum aſſignatur diuerſitas per Doctor. quod repudiatio tota conſiſtat in abſtinendo, nam qui repudiat aliud non facit niſi abſtinere in ſucceſſione ſibi delata, & tunc dicitur quis propriè repudiare quando à ſucceſſione ſibi delata abſtinet, renunciatio verò hæreditatis iam quæſitæ, & acceptatæ dimiſſionem importat, *Ciarlin. controuerſ. 150. nu. 20. & ſeqq. dec. 323. par. 6. rec.*

12 Modos repudiandi, ac etiam adeundi hæreditatem recenſent, *Camill. Medic. conſ. 74. nu. 9. in fin. & ſeqq.* latiſſimè *Caſ. de Afflict. controu. iur. reſol. 16. 17. & 18. per tot.*

De repudiatione hæreditatis, vel legati an ſuſtineatur in præiudicium creditorum, aliud eſt ſi de hæreditate, aliud ſi de legatis ſermo ſit. Nam reſpectu hæreditatis regula pro affirmatiua deſumitur *ex l. qui autem 6. & ibi Bartol. & DD. ff. quæ in fraud. credit. & in l. non fraudantur, ff. de reg. iur.* vbi firmatur, quod debitor poſſit non acquirere in præiudicium creditorum, quia edictum fraudatorium locum ſibi vindicat in bonis quæſitis, non autem in quærendis, & proinde debitor recuſando acquirere non diminuit patrimonium, nec dicitur creditores fraudare, *Salgad. dicto cap. 14. num. 12. & ſeqq.* vbi reſpondet omnibus contrariis, *Palmiun.* qui teſtatur de communi *allegat. 72. nu. 9.* latiſſimè *Botullier. de ſucceſſ. ab inteſt. cap. 1. theor. 41. num. 2. & 4. & ſeqq.* vbi quod hoc procedit etiam in foro conſcientiæ, *Prat. diſcept. forenſ. to. 1. cap. 34. num. 30. & ſeqq.* dicens ita fuiſſe ſæpius iudicatum in ſupremis Tribunalibus, & hanc opinionem defendens aduerſus eos, qui ſalua conſcientia huiuſmodi repudiationem fieri non poſſe tenuerunt, ac confundens omnia argumenta *Molina, & in ſua obſeruat. 16. per tot. centur. 1.* & reuerà ita iudicauit *Conſilium Neapolitanum* apud *de Franch. deciſ. 101. & Rot. Romana coram Celſ. dec. 105. num. 9. coram Baratt. dec. 62. num. 7.* cum aliis *in dec. 239. nu. 15. par. 18. recent.*

Maior eſt difficultas in legato, & nihilominus etiam in illo pro regula videtur ſtatuendum, quod in præiudicium creditorum poſſit repudiari, vt bene firmauit *Rot. dec. 416. nu. 20. par. 12. rec.*

Limitatur ſecundum aliquos in legato particulari, quo caſu rei legatæ dominium ſtatim, & ipſo iure tranſit in legatarium etiam ſine ipſius ſcientia, & acceptatione, imò etiam ipſo ignorante ad *text. in l. ſi tibi 86. §. cum ſeruus, ff. de leg. 1. Bart. in l. ſi inſulam 84. §. 2. num. 19. ff. de verb. obligat. Caſtrenſ. conſ. 171. nu. 1. & ſeqq. lib. 1. Cancer. var. reſol. par. 3. cap. 21. n. 5. Rot. coram Bich. dec. 134. n. 41.*

Nam vbi ius, ſeu dominium ipſo iure acquiritur legatario non poteſt per eum fieri repudiatio in præiudicium creditorum, cum repudiatio valeat de iure quærendo, non autem de iure quæſito, *Ancharan conſ. 101. num. 8. Fab. de Anna conſ. 76. num. 3. & 5. Menoch. conſ. 77. num. 1. & ſeqq. Pantaell. de poſt. detal. ſtatu gloſ. 9. par. 5. nu. 122. Peregrin. de fideicomm. art. 2. num. 131. deciſ. 341. numer. 8. & per tot. par. 4. to. 2. recentior.*

Contrariam tamen ſententiam, & quod etiam legatum particulare in præiudicium creditorum repudiari poſſit, tenent *Surd. conſ. 300. num. 16. Gratian.* alios referens *diſcept. 271. numer. 10. Sanchez de matrimon. lib. 6. diſputat. 4. numer. 8. & ſeqq. Rota dicta deciſ. 416. numer. 19. & 20.*

Cuius contrariæ opinionis ratio fundamentalis eſt, quia quamuis repudiatio legati prima facie videatur diminutio, & alienatio proprij patrimonij, re poſtmodum maturius perpenſa, talis dici non poteſt, quia huiuſmodi dominium recta via tranſiens in legatarium ei acquiritur imperfectè, & reuocabiliter antè acceptationem, ac ſub tacita conditione quatenus non repudietur, cum legatum non acquiratur inuito, *d. dec. 416. num. 20.* & poſt repudiationem dominium fingatur nunquam retro quæſitum, & ac ſi hactenus ſteliſſet in ſuſpenſo *iuxta text. expreſſum in l. ſi tibi homo 86. §. cum ſeruus, ff. de leg. 1.* ibi „ *in ſuſpenſo eſt, nam ſi repulerit à ſe legatum nunquam eius fuiſſe videbitur, ſi non repulerit à die aditæ hæreditatis eius intelligatur, & in l. 1. verſ. vtrum autem, ff. ſi quid in fraud. patron.* ibi „ *quamuis enim legatum retro noſtrum ſit, niſi repudiatur, attamen cum repudiatur retro noſtrum non fuiſſe palam eſt.*

Maximè verò procederet hæc contraria opinio in legato pecuniæ, cuius dominium ipſo iure in legatarium tranſire non poteſt ratione incertitudinis, cum ea ſolum nummorum corpora videantur legata, quæ hæres tradere voluerit, vt eleganter diſtinguunt *Hieron. Leo deciſ. 91. num. 2. lib. 1. Paitell. expedit. 9. num. 8. & 9. Franch. deciſ. 156. num. 10. Barboſ. in l. 1. de leg. 1. verſic. prima ergo fol. mihi 70.*

Eademque ratione facilius contraria hæc opinio procederet in legato rei alienæ ratione incertitudinis, an legatarius ſit conſecuturus rem legatam, vel potius eius æſtimationem, quatenus illam hæres luere non poſſet recuſante domino vendere ad tradita per *Bartol. in l. inſulam 84. n. 19. ff. de verb. oblig.* bene *Barboſ. vbi ſupra fol. 72. verſ. limita ſecundo.*

Ampliatur modo principalis concluſio, quod debitor in fraudem creditorum repudiare poſſit hæreditatem, ſeu legatum, vt procedat etiam in debitore decocto, cum ad hũc effectum non inſpiciatur an debitor ſit ſoluendo, vel non ſoluendo, idoneus ſcilicet vel decoctus, imò edictum, *de his quæ fiunt in fraudem creditorum*, quod quæritur, an intret, necne, ſemper præſupponit debitorem non ſoluendo, & decoctum, aliàs ſi debitor eſſet ſoluendo parum releuaret, vel nihil prodeſſet reuocare alienata in fraudẽ, quia dato, quod debitor haberet in bonis iam, conſultũ foret iuribus creditorum, etiam non reuocata legati repudiatione, vt benè ad rem obſeruant *Stracch. de decoctor. nu. 17. & 18. Salgad. vbi ſupra num. 84. Caſtill. quotidian. controu. lib. 5. cap. 112. nu. 49. & 50.*

13 Filius an, & quando poſſit paternam hæreditatem

ditatem repudiare, vel renunciare etiam in fraudem creditorum, *vide Hodiern. controuerſ. forenſ. lib. 1. cap. 50. num. 10. & ſeqq.* & an poſſit repudiare legitimam ſibi de iure debitam in præiudicium eorumdem creditorum, *vide Peregrin. de fideicomm. artic 3. num. 131. Bottillier. de ſucceſſ. ab inteſt. dicto cap. 1. theorem. 41. num. 8. Rot. deciſione 239. numer. 18. & 19. part. 18. recentior.*

IANVEN. IVRISPATRONATVS.

Lunæ 9. Decembris 1613.

ARGVMENTVM.

In iurepatronatus nepotes, præſertim illegitimi, non vocati expreſsè, cenſentur excluſi.

SVMMARIVM.

1 *Filij illegitimi non vocati à Teſtatore cenſentur excluſi, prout etiam illorum deſcendentes, qui non debent eſſe melioris conditionis, quam ipſorum parentes, & numer. 2. 3. et 9.*

4 *Nepotum appellatione nunquid veniant filij.*

Verba ſunt referenda ad immediatè præcedentia, eodem num. 4. 5. & 6.

Verba vniuerſalia reſtringuntur ſecundum ſubiectam materiam, eodem nu. 4.

7 *Clauſula reſtrictiua ſubſequentes operantur ſecundum præcedentes diſpoſitiones, & numer. 8.*

DECISIO CCCLVIII.

Eſt par. 1. recent. dec. 542.

Suprà poſt deciſ. 237. memorantur aliæ huius cauſæ deciſiones.

ADNOTATIO.

9 Quando illegitimi cenſeantur in iurepatronatus comprehenſi, vel excluſi, *vide Ricc. in prax. for. Eccleſ. part. 1. reſolut. 196. & Rot. in Regien. iuriſpatronatus impreſſ. apud Ciarlin. controuerſ. 172. num. 82. & ſequentibus*, vbi prout hic firmatur ſpurium filium Sacerdotis non eſſe capacem iuriſpatronatus, *& ſupra dicta deciſ. 237.*

ROMANA VINEÆ.

Mercurij 11. Decembris 1613.

ARGVMENTVM.

Poſitionibus, vt quis reſpondere teneatur, quid præcedere debeat ex parte requirentis, vt vigore Statuti ritè procedatur.

SVMMARIVM.

1 *Poſitiones haberi pro confeſſatis Curia non admittit, & num. cum ſeq.*

2 *Iudicium eſſe ordinarium probatur ex partis confeſſione, & quomodo ſit in illo procedendum.*

3 *Capitulum ſubſequens, & conſecutiuum declaratur ab alio præcedenti.*

4 *Citari ſi debeat vigore Statuti, tam Principalis, quam Procurator, non ſufficit citatio facta vni tantum.*

5 *Citatio prædicta, ne dicatur nulla, quomodo ſit exequenda.*

6 *Cauſa qualibet, etiam colorata, excuſat à contumacia.*

9 *Poſitionibus, concernentibus potius factum alienum, quam proprium illius, qui citatur ad reſpondendum, citatus reſpondere non tenetur.*

DECISIO CCCLIX.

PRopoſui Dubium, an poſitiones corã ſecundo Collaterali habitæ pro confeſſatis obſtent D. Valpergæ, & Domini negatiuè reſponderunt; nàm, præterquam quod, vt fuit aliàs dictum *in hac cauſa ſub die prima Februarij præteriti*, Curia non ſolet huiuſmodi
1 fictas confeſſiones admittere, Iudex in caſu iſto non potuit vigore *Statuti Vrbis lib. 1. cap. 68.* pronunciare poſitiones ſupradictas haberi pro confeſſatis, quia cùm huiuſmodi iudicium ſit ordinarium, prout conſtat ex confeſſione facta per Zoilum in ſua Cõmiſſione auocatoria, iuxtà *text. in l. cum precum C. de liber. cauſ. cum ſimil.* ante illarum productionem neceſſaria erat productio libelli, conteſtatio
2 litis, Iuramentum calumniæ, & alia, de quibus *in eodem Statuto lib. 1. cap. 59.* Vndè iſta ficta, & tacita confeſſio, quæ prouenit ex iudicio nullo, tantò minùs attendi debet, *Felyn. in c. qualiter, & quando il 2. §. licet autem num. 7. de accuſat. Scacc. de Iudic. lib. 2. cap. 7. nu. 517.*

Non obſtat, quod de huiuſmodi requiſitis nulla fiat mentio *in ſupradicto cap. 68.* Quia placuit reſponſio cùm de illis fuerit diſpoſitum *in alio præcedenti cap. 59.* in quo tradita fuit forma in huiuſmodi iudicijs ſeruanda,
3 aliud *cap.* ſubſequens, & conſecutiuum declarari, & ſuppleri debet ab alio præcedenti, ad *text. in cap. cum dilectus, de conſuetud. & in l. ſi ſerui noſtri, C. de noxal.* licèt enim in eo non repetantur eadem verba, non cenſetur propterea illi derogatum, vt dicit *Pariſ. conſ. 97. numer. 14. & ſeq. lib. 3.*

Præterea viſum etiam fuit Dominis in caſu iſto nulliter fuiſſe proceſſum, nedùm quia

D.Val-

4 D. Valperga principalis citatus fuit ad videndum pronunciari poſitiones haberi pro confeſſatis domi dimiſſa copia, & tamen ad id citari etiam debebat illius Procurator, prout diſponitur *in ſupradicto Statuto lib. 1. cap. 53.* & notat *Scacc. de Iudic. d. lib. 2. cap. 8. num. 697. verſ. tertius eſt*; & quidem perſonaliter, vel di-
5 miſſa copia in manibus cohabitantium, ſeù affixa in oſtio præſente vno teſte, ſi nemo ex cohabitantibus repertus fuerit, qui illam receperit, vt in *d. lib. 1. cap. 51.* ſed etiam, quia de illo tempore Valperga obtinuerat cauſam reaſſumi ab A. C. & coram Secundo Collaterali opponebat fori declinatoriam; ideoque non potuit Iudex in illius contumacia pronunciare poſitiones haberi pro confeſſa-
6 tis, cùm quælibet cauſa etiam probabilis, vel colorata excuſet à contumacia, vt in terminis dicit *Bald. conſ. 315. in fin. verſ. quapropter lib. 2.* & tradit *Roman. conſ. 224. numer. 3. verſ. & hoc eſt, Decian. conſ. 96. num. 14. lib. 3.*

Quod etiam ſuadetur, quia omnes ferè ſupradictæ poſitiones nil aliud continent, niſi quod ipſemet ponens ex proprijs ipſius pecunijs ſoluit diuerſis Creditoribus, tàm fructus, quàm ſortem principalem aliquarum
6 ſocietatum Officij, & propterea cùm concernant factum alienum, de iure Valperga non tenebatur illis reſpondere, ad *text. in l. ſi ſine, §. 1. ff. de interrog. action. Bellam. conſ. 33. numer. 29. verſ. vndecima concluſio, Pract. Papien. tit. de forma excip. cont. poſit. §. impertinentes, verſ. & in facto alieno*, & conſequenter Iudex pronunciando illas haberi pro confeſſatis, nulli-
7 ter proceſſit, & contra diſpoſitionem *d. Statuti lib. 1. cap. 68.* quod expreſsè loquitur de poſitionibus, quibus Reus de iure reſpondere tenetur, & tradit *Scacc. de Iud. d. lib. 2. cap. 7. num. 493.*

Et ità deciſum, D. Valperga ſolum informante, &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 297.

ADNOTATIO.

8 De pronuncia poſitionum pro confeſſatis, ac de materia poſitionum *V. ſupra poſt d. deciſ. 297.* vbi etiam referuntur alij de illa agentes, quibus adde *Carpan. ad Statut. Mediolan. c. 83. Gilian. ad Statut. Peruſ. verb. poſitiones pag. 284. num. 1. & ſeqq. Fenzon. ad Stat. Vrb. lib. 1. cap. 68.* vbi pluries allegat noſtram deciſionem.

Quod Statutum Vrbis de poſitionibus loquens ſit deciſorium, & ſeruandum in omnibus Tribunalibus tradit *Buratt. deciſ. 882. numer. 5.*

9 An, & quando quis teneatur reſpondere poſitioni concernenti factum alienum tractat *Michalor. in tract. de poſition. cap. 16. Caſt. de fact. ſcient. & ignor. inſpect. 83. num. 3.*

Non tenetur pariter reus reſpondere poſitionibus irreleuantibus, vel calumnioſis, & datis ad impediendam expeditionem cauſæ *Rodolphin. in prax. par. 1. cap. 10. num. 67. Cavaler. deciſ. 562. num. 2. Rembold. deciſ. 554. numer. 8.*

PAMPILONEN. IVRISPATRONATVS DE AYA.

Lunæ 16. Decembris 1613.

ARGVMENTVM.

De probatione Iuriſpatronatus ponuntur hic plura notanda, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus, vt teſtes probent, quomodo debeant deponere, & nu. 4. vbi de diſpoſitione Sac. Conc. Trident.*

2 *Iuſpatronatus, an probetur per teſtes deponentes de publica voce, & fama, & num. 4. vbi etiam quomodo procedat hæc Deciſio, & Sac. Conc. Tridentin.*

Eccleſia, & Rectoria, vbi conſtat, quod ſit de Iurepatronatus, præſumitur etiam, quod Beneficia in dicta Eccleſia exiſtentia ſint eiuſdem Iuriſpatronatus, eodem num. 2.

3 *Iuriſpatronatui non præiudicant prouiſiones Apoſtolicæ, quia in dubio Papa non intendit præiudicare Patronis laicis.*

DECISIO CCCLX.

Eſt deciſ. 546. par. 1. recent.

Eſt in hac cauſa ſupra deciſ. 321. vbi in calce aliæ deciſiones referuntur.

ADNOTATIO.

De materia præſumptæ vſurpationis iuriſpatronatus, *vide Vivian. de iurepatron. lib. 11. cap. 5.* vbi allegat primam deciſionem iſtius cauſæ *Ciarlin. controuerſ. 212. numer. 18. & ſeqq. ſupra deciſ. 32. 347. & paſſim.*

Quamuis regulariter in potentibus, & habentibus in loco iuriſdictionem ad probandum iuſpatronatus requirantur authentica documenta, ideoque probationem per teſtes non inſeruire ad ſatisfaciendum diſpoſitioni *Synodus Trident. ſeſſ. 25. c. 3. de reformat.* dixe-
4 rit *Vivian. d. c. 5. num. 17. & ſeq.* Nihilominus cum Concilium admittat etiam probationem, quæ fiat ex immemorabili, quoties teſtes immemorabilem cum ſuis requiſitis plene probauerint etiam in hac materia fidem faciunt, & probationem inducunt *deciſ. 187. par. 12. rec. in Cuſentina Abbatiæ 16. Iunij 1679. coram R. P. D. Taia, & ſupra deciſ. 166.* vbi dicebatur vſurpationis præſumptionem ceſſare per immemorabilem cum continuatis præſentationibus effectum ſortitis per 50. annos ante motam litem; idemque articulo maturè diſcuſſo firmatum fuit in *Bononien. iuriſpatronatus 23. Ianuarij 1675. §. Potentia verò, coram Reverendiſſimo Albergato Decano, quæ eſt in par. 18. tom. 2. rec. deciſ. 421. num. 12.*

Concluſio, quod prouiſiones Apoſtolicæ non immutent, nec alterent ſtatum Beneficij, habetur *in deciſ. 252. num. 11. coram bo. mem. Priol. in & deciſ. 372. nu. 13. par. 17. rec.* vbi concordan. es allegantur.

NEPESINA FIDEICOMMISSI.

Lunæ 16. Decembris 1613.

ARGVMENTVM.

Ex quibus probetur filiatio, & deſcendentia ad effectum ſuccedendi in fideicommiſſo, ac bona fuiſſe in bonis teſtatoris tempore mortis. In concurſu probationũ, qui teſtes præferantur: Acquiſitũ per filiumfamilias Medicum dicuntur peculium quaſi caſtrenſe, & poteſt ſuper eo contrahi inter patrem, & filium, nec talis contractus, ſtante iuramento, præſumitur factus in fraudem, & quando iſte contractus poſſit reuocari.

SVMMARIVM.

1 *Legitimatio, ſiue deſcendentia perſonæ quomodo probetur per teſtes, & per alia media, & num. 2. 3. 4. & 17.*

5 *Articulans non fatetur, nec ex illis dicitur aliquid probatum.*

6 *Teſtium in concurſu ſtatur teſtibus, pro quibus concurrunt adminicula.*

7 *Bona fuiſſe poſſeſſa per teſtatorem tempore mortis, quomodo dicatur probatum.*

8 *Bona acquiſita per filiumfamilias Medicum dicuntur peculium quaſi caſtrenſe.*

9 *Filiusfamilias in peculio quaſi caſtrenſe poteſt contrahere cum patre, & de illo diſponere, & numer. 16.*

10 *Obligatio iurata, facta inter patrem, & filium eſt valida.*

11 *Hæres non poteſt impugnare confeſſionem, & factum defuncti.*

12 *Contractus, ſiue confeſſio inter patrem, & filium non dicitur facta in fraudem aliorum, ſi indicijs, & coniecturis comprobetur.*

13 *Ceſſio correſpectiua quando poſſit reuocari.*

14 *Contractus dicitur nominatus, ſi in eo adeſt iuramentum, & ſtipulatio, & idcò non poteſt reuocari, ſed tantum agi ad implementum.*

15 *Conſtitutum appoſitum in contractu transfert in conſtitutarium poſſeſſionem.*

DECISIO CCCLXI.

FVit reſolutum, conſtare de legitimatione perſonæ Fabij, ſed Domum non fuiſſe in bonis Petri tempore illius mortis, & quoad primam partem, quod Fabius deſcendat à

1 Petro fideicommittente per gradus diſtinctos, prout requiritur, per *text. in cap. licèt ex*

2 *quadam, & ibi Doct.* ſatis viſum fuit probari ex

3 teſtibus pro parte Fabij examinatis, qui benè

4 deponunt, Fabium eſſe filium Petri Floridi, & comprobatur ex nota extracta ex libro Pa-

2 rochi, in quo legitur, Fabium vti talem fuiſſe bapt zatum; concurrunt etiam alia adminicula ponderata per informantes, ex quibus omnibus dicitur probata talis deſcendentia, iuxtà notata per *Doct. in l. quadam, §. nummularios, vbi Iaſ. num. 3. ff. de eden.* & fuit dictum *in cauſa Regin. Bonorum 29. Aprilis 1592. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Mellino,* & aliàs ſæpè.

Quod autem Perſius fuerit filius alterius Fabij Senioris, ſatis etiam viſum fuit probari

3 per notam extractam ex libro Parochi, cum qua, præter ſupradictos teſtes, concurrit etiam inſtrumentum quietationis dotis receptæ pro vxore ipſius Perſij a Dominico Presbytero Patruo Perſij, & ſic patre Fabij Senioris.

Et quod iſte Fabius Senior, & Dominicus fuerint fratres, & reſpectiuè nepotes Teſtatoris

4 ex Perſio Seniore filio eiuſdem Teſtatoris, legitur claris verbis in Teſtamento ipſius Petri, in quo illos vti tales hæredes inſtituit, quæ aſſertio vnà cum actu inſtitutionis ad iſtum effectum ſufficienter probat, *Bald. in cap. ex tranſmiſſa num. 4. verſ. ſed numquid ex inſtitutione, de reſtit. ſpoliat. Butr. in cap. per tuas nu. 8. in fin. de probat. Natt. conſ. 235. num. 1. Cephal. conſ. 48. num. 15.* & fuit pluries deciſum.

Non obſtat, quod aliàs pro parte eiuſdem Fabij Iunioris articulatum fuerit, Fabium Seniorem deceſſiſſe ſine filijs, idemque depoſuiſſe teſtes tunc per eum examinatos; quia quoad articulos fuit reſponſum, quod arti-

5 culans non fatetur, *Alex. conſ. 172. num. 1. lib. 6. Gabr. concluſ. 4. num. 25. de confeſſ.* tenuit *Rota in Parmen. Status 10. Aprilis 1606. coram Reuerendiſſimo D. Bononien.* Quoad verò ad teſtes magis placuit Dominis ſtandum eſſe teſtibus deponentibus, Fabium Seniorem habuiſſe filium nomine Perſium; cum iſtis enim concurrunt liber Parochi, dictum inſtrumentum

6 quietationis, & alia per informantes ponderata, quo caſu eorum dicta vti ſcripturis melius adminiculata ſunt in concurſu præferenda, ad tradita per *Alex. conſ. 91. num. 8. in fin. verſ. & eis magis credendum eſt lib. 4. & conſ. 121. num. 4. lib. 5. Rom. conſ. 67. ſub num. 1. vol. 1. Gabr.* qui plures alios refert *de teſt. concluſ. 4. numer. 28.*

Quoad verò ad alteram partem, quod Domus, de qua agitur, non fuerit in bonis Petri

7 Teſtatoris tempore illius mortis, ſatis apparet ex eo, quia ipſemet Petrus per aliquot annos poſtquam illam emerat, ceſſit eam Danieli filio vti acquiſitam ex bonis ipſius Danielis, qui, vt deponunt teſtes, fuit Medicus inſignis, ideoque acquiſita per ipſum etiam

8 particulariter ab infirmis dicuntur bona quaſi Caſtrenſia, *Doct. in l. fin. C. de inoffic. teſtament. Chriſtoph. Port. in §. acquiritur ſub numer. 7. verſ. ſed hic dubitatur, Inſtit. quib. alien. lic. vel non, Alex. conſ. 2. numer. 5. lib. 6.* & ſic Daniel vti Paterfamilias potuit in iis etiam

9 cum Patre contrahere, *l. his nulla, & ibi gloſſ. ff. de iudic. gloſſ. 1. in §. item inutilis, & ibi ſcribentes, Inſtit. de inutil. ſtipulat.* maximè mediante iuramento, quod operatur, vt firma ſit ob-

10 ligatio inter Patrem, & filium in eius poteſtate conſtitutum, *Bald. in l. fin. num. 6. C. de vſucap. pro donat. Alex. conſ. 8. num. 2. lib. 2. &*

conſ. 20. num. 2. lib. 3. *Guidop. conſ.* 81. *num.* 9. *verſ. præterea, & tertiò, & num. ſeq. Gabr. de donat. concluſ.* 4. *num.* 2. *Seraph. de iuram. priuil.* 72. *num.* 4.

17 Nec releuat, quod huiuſmodi confeſſio præſumatur facta in fraudem aliorum; Quia, vltrà, quod Fabius Iunior, qui habet cauſam 11 à Petro Teſtatore non poteſt illã impugnare, iuxtà notata in *l. cum à matre, C. de rei vendicat,* & tradit *Bald. conſ.* 89. *numer.* 1. *lib.* 1. fuit etiam reſponſum, concluſionem ſupradictam non procedere, quando inditijs, & con-12 iecturis de veritate confeſſionis conſtare poteſt, *Angel. conſ.* 341. *num.* 1. *Alex. conſ.* 18. *numer.* 3. *lib.* 3. prout in caſu iſto, ex quo Daniel de tempore confeſſionis iam erat Medicus, & lucrabatur pecunias, vt conſiderat *Angel. d. conſ.* 341. *numer.* 1. *verſ. ſufficeret autem, Alex. d. conſ.* 18. *num.* 4. *lib.* 3. *Dec. conſ.* 96. *ſub num.* 8. *verſ. ſi tamen veriſimilis ſit, Tiraquell. in l. ſi vnquam, verb. donatione largitus, numer.* 100. *verſ. ex eo quoque, C. de reuoc. donat. Capic. deciſ.* 203. *num.* 19. *& ſeqq.*

Minùs refragatur, quod ceſſio ſupradicta fuerit correſpectiua ad promiſſionem per Da-13 nielem eadem die factam de præſtandis alimentis, & alijs faciendis ad fauorem Petri, & proindè cum Daniel promiſſa non adimpleuerit, ceſſio potuerit per Petrum reuocari; Quia placuit reſponſio, quod cùm iſte ſit contractus nominatus ſtante in eo iuramento, & ſtipulatione, ad *text. in l.* 1. *§. fin. ff. de pact.* non poterat propter inobſeruantiam 14 reuocari, ſed debebat agi ad implementum, *l. inciuile C. de rei vendicat. l. ſicut, C. de act. & oblig. Alex. conſ.* 16. *num.* 1. *lib.* 2. *Gabr. conſ.* 51. *num.* 11. *& ſeq. lib.* 1. *& conſ.* 49. *numer.* 1. *lib.* 2. *Surd. deciſ.* 180. *num.* 4. *& ſeq. Put. deciſ.* 315. *lib.* 3. & fuit dictum *in cauſa Romana Caſalis, relat. inter impreſſ. diuerſ. deciſ.* 517. *nu.* 5. *par.* 1. Præſertim, quia ſupradicta reuocatio non potuit aliquid operari quoad poſſeſſio-15 nem, quæ in Danielem Ceſſionarium tranſlata fuerat mediante clauſula *Conſtituti* in contractu appoſita, ad notata per *Doct. in l. quod meo, ff. de acquir. poſſ. Dec. conſ.* 56. *ſub numer.* 4. *verſ. & ſtante poſſeſſione, & conſ.* 302. *ſub num.* 7. *verſ. per conſtitutum enim, Aym. conſ.* 141. *nu.* 1. *Gabr. conſ.* 51. *num.* 5. *lib.* 1. *Tiraquell. de conſt. par.* 2. *ampliat.* 1. *in princ.* & in his terminis *Bald. conſ.* 430. *poſt med. verſ. quapropter lib.* 1.

Vltrà, quod domum ſupradictam etiam poſt huiuſmodi renunciationem fuiſſe in bonis Danielis ſatis viſum fuit conſtare ex eius 16 teſtamento, in quo præſente, & conſentiente Patre de hac domo vti de bonis quaſi Caſtrenſibus ſpecialiter diſpoſuit, prout diſponere potuit, *Iaſ. in d. l. fin. num.* 2. *& ſeq. C. de inoff. teſtam. Surd. conſ.* 259. *num.* 19.

Et ità deciſum, &c.

ADNOTATIO.

De conſanguinitate omnino probanda per gradus diſtinctos, maximè quando agitur de 17 ſuccedendo in bonis fideicommiſſi, *vide Barbat. de fideic. par.* 1. *cap.* 6. *num.* 132. *& ſeqq. Ciarlin. controuerſ.* 222. *num.* 13. *& ſeqq. dec.* 62. *poſt Gilian. ad Statut. Peruſ. Royas deciſ.* 260. *numer.* 6. *deciſ.* 185. *&* 229. *par.* 10. *rec.*

ROMANA VSVSFRVCTVS.

Lunæ 20. Decembris 1613.

ARGVMENTVM.

Vſusfructus relictus vxori de ſcutis mille ejus vita durante, percipiendus ſuper bonis mariti exiſtentibus in Vrbe ad ipſius, vel hæredum electionem, debetur in bonis ſtabilibus, & fructus taxari non debeat vltrà quinque pro centenario, & anno.

SVMMARIVM.

1 *Sententia validitas ex quibus probata dicatur.*
2 *Sententia iuſtitia dicitur probata ex Deciſionibus factis in cauſa.*
3 *Legatum vſusfructus bonorum ſtabilium debet taxari ad rationem quinque, prout reddunt ſtabilia, & ſolutio non ſit anticipatè, ſed prout fructum reddunt ſtabilia, & num.* 5.
4 Statutum Vrbis lib. 1. cap. 137. *taxans fructus dotis ad rationem ſeptem cum dimidio, habet locum etiam in donatione propter nuptias, & alijs lucris dotalibus.*

DECISIO CCCLXII.

PRo Dominis de Piccinardis informantibus dixerunt Domini, ſententiam Rota-1 lem eſſe confirmandam, quia de eius validitate ſatis conſtare viſum fuit ex reuolutione actorum, ex quibus apparet fuiſſe latam ſeruatis ſeruandis in vim ſpecialis commiſſionis præcedente citatione, & mandato procuræ, prout de iure requiritur.

Iuſtitia verò remanet ſatis clara *ex deciſionibus in hac cauſa factis coram R.P. D. meo Vbaldo,* in quibus firmatum fuit pro vſufructu ſcu-2 torum mille conſtituto à Ioanne Baptiſta poſt ſolutum matrimonium ad fauorem D. Victoriæ vxoris, eius vita durante, non deberi fructus ad rationem ſcutorum ſeptem cum dimidio, neque anticipatè de ſex menſibus in ſex menſes, ſed ad rationem ſcutorum quinque tantùm pro quolibet centenario, & anno; Cùm enim, vt legitur in inſtrumento, huiuſmodi vſusfructus percipiendus ſit per ipſam D. Victoriam ſuper bonis Ioannis Baptiſtæ in Vrbe exiſtentibus tempore eius obitus ad electionem ipſius Ioannis Baptiſtæ, vel 3 hæredum, aut ſunt ei aſſignanda per dictos hæredes bona valoris ſcutorum mille, ex quibus per ſe ipſam percipiat dictum vſumfructum, vel ſoluendi ſunt fructus ad rationem ſcutorum quinque tantùm, prout reddunt bona ſtabilia, & loca montium non vacabilia, & non anticipatè ſimpliciter, ſed iuxtà naturam, & conſuetudinem bonorum, vel locorum aſſignandorum, vt fuit benè deductum *in ſupradictis deciſionibus.*

Non obſtat, quod huiuſmodi vſusfructus cenſeatur donatus in recompenſationem renunciationis à D. Victoria factæ lucro quarti dotalis, ex beneficio *auth. præterea, C. vndè*
4 *vir, & vxor*, & propterea debeantur fructus ad rationem ſcutorum ſeptem cum dimidio vigore *Statuti Vrbis lib. 1. cap. 157.* quod habet locum, tam in dote, quàm in donatione propter nuptias, & alijs lucris dotalibus: Quia præter alias reſponſiones *in ſupradictis deciſionibus* adductas, quæ Dominis placuerunt, fuit dictum, quod vſusfructus de quo agitur, iuxta ſupradictam conuentionem percipi debet ex bonis ſtabilibus, & ſic ſecundum quantitatem eorum redditᴜum, quæ non excedunt quinque pro centenario. Vltrà quod ſuper huiuſmodi renunciatione fuit expeditum Breue per fel. rec. Clementem Octauum cum clauſula *ſublata*, & Decreto irritanti, quo ſtante non poteſt D. Victoria contra illius formam aliquid opponere, niſi prius obtenta oris apertione, *Put. deciſ. 377. lib. 3.* & fuit pluries deciſum.

Sunt in hac cauſa coram Vbaldo deciſ. 96. & 133. quarum vltima eſt 448. par. 2. recent. & coram Buratt. deciſ. 130.

ADNOTATIO.

Cum dominium rei legatæ recta via tranſeat in legatarium, & fructus domino fundi debeantur, hinc legatarius rei ſtabilis, quouſque
3 ab hærede illius traditionem conſequatur fructus petere poterit iuxta legis præſumptionem, de qua *in A. perpetua vbi gl. verb. iuſta C. de Sacroſ. Eccleſ.* taxandos in ſcutis quinque pro centenario, & anno, *Caualer. deciſ. 358. Duran. deciſ. 182. num. 1. & ſeq. ac deciſ. 292. numer. 2.*

Quod clauſula *ſublata*, & Decretum irritans claudant os parti, ità vt nemo aduerſus diſpoſitionem Pontificiam dd. clauſulis munitam audiri poſſit niſi impetret oris apertionem in Signatura Sanctiſſimi, docent latè *Barboſ. clauſ. 175. ſub num. 2. Buratt. deciſ. 331. num. 4. Duran. deciſ. 74. numer. 55. Dunoz. iun. deciſ. 369. num. 4. & deciſ. 519. numer. 3. deciſ. 146. num. 14. par. 8. recent.*

TERDONEN. IVRISPATRONATVS.

Veneris 24. Ianuarij 1614.

ARGVMENTVM.

Iuriſpatronatus probatio tractatur hic amplè, & quando dicatur annexum feudo, vt in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus annexum Caſtro eſt feudale, ſicut eſt Caſtrum, & ex quibus probetur, & numer. 16. et 19.*
2 *Iuſpatronatus probatur aſſertionibus, & enunciationis antiquis, quando ſunt plures, & obſeruata, & num. 3. ac 19.*
4 *Item probatur ex pluribus præſentationibus effectum ſortitis, & obſeruatis.*
5 *Item ex pluribus confeſſionibus emanatis diuerſis temporibus ab illis, qui illas fecerant ex cauſa recognitionis, & præſentationis.*
6 *Negatiua non coarctata non excludit exiſtentiam Iuriſpatronatus.*
7 *Caſtri mentio cum ſuis iuribus, & pertinentijs in recognitione comprehendit etiam iuſpatronatus, quod de pertinentijs Caſtri dicitur.*
8 *Iuſpatronatus, ſi vendatur Caſtrum cum ſuis pertinentijs tranſit in emptorem, niſi illud ſit expreſsè exceptum in venditione, & num. 20.*
9 *Alteratio inueſtiturarum antiquarum non dicitur fieri, licet in illis non ſit facta indiuidua mentio iuriſpatronatus, ſi ſub verbis conceſſionis illud continebatur.*
10 *Declarans non dicitur aliquid de nouo addere, ſed tantum detegere, quod prius continebatur ſub verbis generalibus, & dubijs.*
11 *Feudi conceſſio cum Aduocantia Eccleſiæ cenſetur id importare protectionem Eccleſiæ, non autem iuriſpatronatus conceſſionem.*
12 *Verbum*, Aduocantia, *licet ex proprietate ſermonis importet protectionem, & defenſionem propriè, quandoque tamen importat etiam iuſpatronatus.*
13 *Dictio*, ſeu, *ſtat quandoque declaratiuè, non alteratiuè.*
14 *Inueſtitura, ſeu conceſſio iuriſpatronatus cenſetur facta iuxtà formam petitionis, ad quam ſe refert.*
15 *Conceſſio ſubſequens recipit interpretationem ab antecedenti petitione.*
17 *Actus prouenientes ab inueſtitis poſſunt ipſis præiudicare, non autem Eccleſiæ, vel alijs, & numer. 18.*

DECISIO CCCLXIII.

Dixerunt Domini, Iuſpatronatus, de quo agitur, eſſe annexum feudo Eccleſiaſtico, idque probari ex iuribus datis *in Summario D. Epiſcopi*, & præcipuè ponderabant inſtrumentum renouationis inueſtituræ de anno 1497. in qua nobiles de Ruino de Montepico aſſerentes primùm coram Vicario Terdonen, & poſteà coram Epiſcopo, eorum anteceſſores per antiquiſſima tempora recognouiſſe, ac poſſediſſe, ipſoſque ſolitos eſſe recognoſcere, & poſſidere iure feudi ab Eccleſia Terdonen. Caſtrum Rocchæ Sutellæ cum aduocantia, ſeù cum iurepatronatus Eccleſiæ Sancti Zachariæ, obtinuerunt ab Epiſcopo de illo cum iuribus, & pertinentijs ſuis, ac cum aduocantia, ſeù cum iurepatronatus prædicto in feudum reinueſtiri, & antiquas inueſtituras per eos tunc productas ſibi renouari; nec non volentes poſtmodum præſtare iuramentum fidelitatis expreſsè aſſeruerunt, ſe ſcire bona ſupradicta eſſe feudalia, &
1 iure feudi ſpectare ad Epiſcopum Terdonen. ex quibus verbis probatur, nedum, Patronatum eſſe annexum Caſtro, ſed etiam ipſum Caſtrum eſſe feudale, *Ruin. conſ. 108. num. 20. lib. 2. Soccin. conſ. 67. numer. 13. lib. 1. Menoch.*

conſ.

conſ. 202. num. 22. & præſumpt. 91. numer. 30. lib. 3.

Præterea ponderarunt Domini aliam nouam inueſtituram ſimiliter factam per menſam Epiſcopalem de anno 1552. eiſdem nobilibus de Montepico cum eadem aſſertione, in qua, vltrà ſupradictam inueſtituram anni 1497. enunciatur alia inueſtitura intermedia,
2 quo caſu cùm ſint plures, & ex illis appareat de diuturna recognitione, tanto magis ſupradicta veniunt admittenda, ad notata per *Bald. in l. cum falſa ſub num. 5. verſ. aut non eſt ibi expreſſa, C. de iur. & fact. ignor.* & per *Menoch. conſ. 409. nu. 8. in fine*: Præſertim quia de illa-
3 rum obſeruantia etiam quoad iuſpatronatus ſatis Dominis viſum fuit conſtare ex eo, quod de anno 1546. Ordinarius Terdonen. inſtituit Baptiſtam à Montepico præſentatum per iſtos nobiles, vt ſuprà inueſtitos, cum narratiua, quod ſibi conſtitit de feudo antiquo iſtorum nobilium, & quod Patronatus eſt huius feudi; & rurſus de anno 1574. ſupradicti nobiles præſentarunt Bartholomæum Sabbadinum cum narratiua, quod
4 Caſtrum cum iurepatronatus ſibi competit ex conceſſione feudali facta per Epiſcopum Terdonen, & Ordinarius viſo præcipuè inſtrumento conceſſionis illum inſtituit, quæ obſeruantia ad iſtum effectum multum operatur, *l. ſi de interpretatione, ff. de legib.* & in iſtis terminis *Pariſ. conſ. 23. num. 23. lib. 1. Menoch. d. præſumpt. 91. num. 63. lib. 3.*
5 Concurrunt etiam plures confeſſiones diuerſis temporibus emanatæ in ſupradictis recognitionibus, & præſentationibus ab illis, qui pro tempore Caſtrum poſſederunt, nec non ab ipſomet Felegaria, qui, vt excluderet præſentatum ab illis, qui Caſtrum poſſident, ſub die 28. Septembris 1610. & 22. Octobris eiuſdem anni in iudicio coram Ordinario explicitè fatetur illorum voces vnà cum bonis feudalibus ob lineam finitam deuolutas eſſe ad Epiſcopum, à quo huiuſmodi iuſpatronatus fuerat conceſſum vna cum ſupradictis bonis, ex quibus confeſſionibus benè comprobantur ſuperius deducta, ad *text. in l. vnic. C. de confeſſ.* cum alijs adductis per *Marant. de ord. iud. part. 6. §. quinctus actus numer. 21.* & in ſpecie *Surd. conſ. 151. num. 42. & ſeq.* & tenuit *Rota in cauſa Vicentina feudi 11. Maij 1601. coram bo. me. Card. Seraphino*:

Nec præmiſſis refragari, quod in anterioribus recognitionibus anni 1366. & 1476. non reperiatur facta mentio iuriſpatronatus, quia ex hoc non remanet coarctata negatiua non
6 exiſtentiæ iuriſpatronatus acceſſoriæ ad dictum Caſtrum, prout eſt neceſſe, vt aliquid releuet, ad tradita per *Pariſ. conſ. 19. num. 23. vol. 3. Ruin. conſ. 145. num. 2. vol. 5.*

Vltrà, quod in dictis recognitionibus fit mentio Caſtri cum ſuis iuribus, & pertinen-
7 tijs, ſub quibus cenſetur etiam comprehenſum iuſpatronatus, quod, vt ex ſupradictis apparet, eſt de illius pertinentijs, *Innoc. in cap. ex litteris num. 2. & ibi Abb. num. 1. de iurepatr. Natt. conſ. 505. num. 22. Dec. conſ. 127. ſub numer. 3. verſ. ſed ad iſtud*, vbi de communi, *Put. deciſ. 351. lib. 2.* & fuit reſolutum *in cauſa Portugallien. vnionis 23. Iunij 1595. coram bon. mem. Cardinali Pamphilio*: & facit ſimile de Caſtro vendito, cum quo tranſit iuſpatronatus illi
8 annexum, dummodò non fuerit in venditione exceptuatum, *d. cap. ex litteris, & cap. cum ſæculum, & ibi Innoc. in princ. Io. Andr. numer. 3. de iurepatr. Abb. Paul. de Cittad. Rocch. Lambert. Conarr. & alij*, quos ſequuta fuit *Rota in cauſa Toletana iuris præſentandi 1. Iunij 1612. coram R. P. D. Manzanedo.*

Et ita ceſſat, quod dicebatur, per ſubſequentes inueſtituras non potuiſſe alterari præcedentes, quia ex prædictis patet, quod illæ non fuerunt alteratæ, ſed tantùm fuit facta indiuidua expreſſio iuriſpatronatus, quod
9 aliàs comprehendebatur ſub dictis verbis *iuriam, & pertinentiarum*, quod fieri potuit citra innouationem inueſtiturarũ præcedentium, *Dec. conſ. 193. ſub numer. 6. Curt. Iun. conſ. 21. ſub num. 8. verſ. nunc per hoc dicitur alterari, Cephal. conſ. 3. num. 29. & conſ. 28. num. 14. Pariſ. d. conſ. 23. numer. 24. lib. 1. Menoch. d. conſ. 202. numer. 33. & ſeqq. Surd. conſ. 423. ſub numer. 13. verſ. 3. reſpondetur*; declarans enim non dicitur aliquid de nouo addere, ſed tantùm
10 detegere, quod prius continebatur ſub verbis generalibus, & dubijs, *l. heredes palam, §. 1. ff. de teſtam. Fulgoſ. conſ. 147. in fine, Sarnen. reg. de iur. quæſit. qu. 13. num. 5.*

Nec pariter releuare, quod in ſupradictis recognitionibus anni 1497. & 1552. dicatur concedi feudum cum aduocantia Eccleſiæ
11 Sancti Zachariæ, quæ propriè importat defenſionem & protectionem Eccleſiæ, non autem iuſpatronatus, *cap. Salutator circa med. 1. qu. 3.* cum alijs allegatis *in cauſa Vercellen. iuriſpatronatus 19. Iunij 1595. coram bo. me. Cardinali Blanchetto*: Quicquid enim ſit de proprietate illius verbi *aduocantia*, certum eſt aliquando accipi etiam pro iurepatronatus, vt
12 eſt *text. in cap. cum autem, & cap. quia Clerici, vbi gloſſ. 1. & Butr. in 1. notab. & num. 6. Abb. in 1. notab. de iurepatr. Lambert. eod. tract. lib. 1. par. 1. art. 3. 1. qu. principali num. 1. & 15.* & admittitur etiam *in d. Vercellen. iuriſpatronatus*, prout in caſu iſto viſum fuit accipiendum ex eo, quia in recognitione de anno 1497. non dicitur ſimpliciter concedi feudum cùm aduocantia, ſed vlterius ſubijciuntur alia verba, *ſeù cum iurepatronatus*, ponderando dictio-
13 nem, *ſeù*, quæ ſtare poteſt declaratiuè, iuxtà *conſ. Gemin. 115. nu. 7. verſ. quia dictio ſeù, Bald. conſ. 442. nu. 2. verſ. item illa dictio lib. 1. Corn. conſ. 261. ſub num. 16. verſ. & ita videntur intelligenda lib. 4. Mandoſ. ad Roman. conſ. 179. verb. regulariter littera D. verſ. & idcirco*: Quod ſuadetur etiam ex alia ſubſequenti recognitione de anno 1552. in qua Ioannes Franciſcus de Ruino de Montepico aſſerens ſimpliciter, anteceſſores ſuos tenuiſſe, & poſſediſſe, ipſumque tenere, poſſidere, & recognoſcere à menſa Epiſcopali feudum ſupradictum cum ſuis pertinentijs, & cum Iurepatronatus Eccleſiæ Sancti Zachariæ, petit ab Epiſcopo denuò inueſtiri, Epiſcopus vero conſecutiuè, & relatiuè ad petitionem inueſtiuit de d. Caſtro cum

14 cum aduocatione iuriſpatronatus ſupradicti, qui propterea cenſetur de iurepatronatus ſimpliciter ſenſiſſe iuxta formam petitionis, ad quam ſe refert, ad notata per *Doct. in l. 1. C. de error. calcul. Ruin. conſ. 155. num. 2. lib. 4.* & à qua ſubſequens conceſſio interpretatio-
15 nem recipit, *Dec. conſ. 175. num. 6. circa fin. verſ. & conceſſio gratiæ, Pariſ. conſ. 19. num. 28. lib. 1.* & tenuit *Rota in cauſa Salamantina penſionis 19. Februarij 1582. coram bo. me. Bubalo;* Pro quo etiam faciunt aliæ ſupradictæ præſenta-
16 tiones, in quibus ſit mentio, quod iſtud iuſpatronatus eſt annexum Caſtro, prout confeſſi fuerunt pluries Patroni pro tempore, & ipſemet Felegaria, vt ſupra dictum eſt.

Minùs aduerſari, quod poſſeſſores huius Caſtri de anno 1381. recognouerint Ducem Mediolani, & de anno 1535. ijdem ſoluerint cenſum Communitati Papien.; quia fuit reſ-
17 ponſum, quod iſti actus vti prouenientes ab inueſtitis, poſſunt quidem ipſis præiudicare, non autem Eccleſiæ, ad tradita per *Aym. conſ. 157. num. 7. Clar. in §. feudum q. 37.* & facit *tit. C. res inter alios acta.*

Ex quo etiam tollitur, quod plures ex iſtis nobilibus de Ruino aliquando concurrerint in præſentando, licèt Caſtrum deuenerit ad vnum ſolum ex ipſis, & ſic iuſpatronatus
18 cenſeri debeat ab eo ſeparatum; placuit enim reſponſio, quod is, ad quem feudum deuenerat, conſentiens, alios ſimul cum eo præſentare, non potuit præiudicare Eccleſiæ, *ex ſupradictis.*

Et ita deciſum, &c.

Cauſa huius deciſiones referuntur ſupra poſt deciſ. 210.

ADNOTATIO.

De dictione, *ſeu, agit Grat. diſc. 238. per tot. Rot. deciſ. 180. par. 15. & deciſ. 230. par. 17. rec.*

Iuſpatronatus probatur ex enunciatiuis,
19 alijſque aſſertionibus antiquis *Capic. latr. conſultat. 153. num. 14. & ſeqq. lib. 2. Em. Ottbob. deciſ. 224. & 234. Mediolanen. Prioratus 20. Martij 1670. coram bo. me. Vbago,* cum concordantibus in *Bononien. Iuriſpatronatus*, de qua ſupra in Adnotat. *ad deciſ. 360. ſub num. 4.* & pluries ſuprà.

20 Quando dicatur vnitum feudo *Vide Franciſcum Antonium Caſt. conſ. 37. num. 6.*

HISPALEN. PRIMITIARVM, SIVE ATTENTATORVM.

Veneris 24. Ianuarij 1614.

ARGVMENTVM.

Attentata fuiſſe hic commiſſa prætenditur pluribus modis, ſed ex vno tantum capite firmantur, nimirum per ablationem proceſſus Remiſſorialis, quam dicitur præſumi de ordine, & mandato habentis intereſſe, quod Proceſſus, ſiue ſcriptura non reperiatur.

SVMMARIVM.

1 *Attentata pluribus modis poſſunt dici commiſſa, cum quatuor num. ſeqq.*

6 *Ablatio Proceſſus, & Scripturæ præſumitur facta de ordine, & mandato illius, cuius intereſt, vt non reperiatur, & de iſta materia num. 10.*

7 *Impedimenta propter recurſus habitos ad iudices laicos præſumuntur præſtita ab intereſſe habentibus.*

8 *Impedimenta fuiſſe præſtita ab aliquo, licet non probetur ex teſtibus examinatis inualidè, eorum tamen depoſitio deſeruit pro adminiculo veritatis facti.*

9 *Iudex Remiſſorialis ſi recuſetur vti ſuſpectus, non tamen poteſt recuſans auferre proceſſum à Notario Actuario.*

DECISIO CCCLXIV.

DVm ad vlteriora in huiuſmodi cauſa procedebatur, Beneficiati pluries inſtiterunt, vt prius cognoſceretur ſuper attentatis, quæ dicebantur quotidiè committi per D. Archiepiſcopum, eaque deducebantur, tùm ex eo, quod D. Archiepiſcopus, lite pen-
1 dente, & poſt intimatam ſibi inhibitionem Rotalem duos ex Beneficiatis pro detentione iurium ab Vniuerſitate deputatos in ſecreto carcere detrudi fecerit, ibique cum compedibus per plures dies malè tractando retinuerit; Tùm quia diuerſas litteras miſſiuas ad eius Curatos per totam Diœceſim mi-
2 ſerit cum ordine, vt primitias, aliaque emolumenta, de quibus in hac cauſa agitur, exigerent, abſque eo, quod de illis quicquam Beneficiatis ſoluerent, illaq; à proprijs etiam miniſtris ſpecialiter miſſis exigi curauerit; Tùm, & tertio, quia executionem remiſſo-
3 riæ per Rotam conceſſæ diuerſimodè impedire curauerit, faciendo aliquos ex teſtibus examinatis ad alios deterrendos ad carceres duci, & ibi cum compedibus ferreis, & magnis expenſis detineri, & inſuper ex eo, quia inhibitiones Rotales, dum miniſtris ipſius D.
4 Archiepiſcopi intimarentur, in vilipendium laceratæ fuerint, & denique Proceſſum originalem, qui in executionem remiſſoriæ factus fuerat à Notario actuario, mediante præcepto cum cenſuris auferri curauit in graue
5 præiudicium ipſorum Beneficiatorum. Ideò de ordine Rotæ fuit ſubſcriptum Dubium, An conſtet de attentatis, quæ veniant reuocanda, quo ſupradicta die per me propoſito Domini, omnibus benè ponderatis, concluſerunt, eſſe ſuperſedendum in cauſa, donec reſtituatur Proceſſus: nàm, quicquid ſit de alijs ſupradictis attentatis, quorum reſpectu non affertur ſufficiens probatio, quoad ablationem Proceſſus de ea ſatis conſtare viſum
6 fuit ex atteſtatione ipſius Notarij actuarij, qui licèt dicat, ablationem huiuſmodi fuiſſe factam à iudice remiſſoriali nominato pro parte D. Archiepiſcopi, tamen cùm id reſpiciat intereſſe ipſius D. Archiepiſcopi, qui poſtquàm vti ſuſpectum recuſauerat alium Iudi-

d by Goo

Iudicem remiſſorialem, nolebat, quod vlterius in examine procederetur, omnia præſumuntur geſta de eius ordine, vel mandato, vt per *Bart. in l. fin. num. 5. verſ. item quod, ff. de quaſt. & in l. de pupillo, §. ſi quis ipſi num. 19. ff.*
7 *de oper. nou. nunciat.* & placuit ſimile de impedimentis propter recurſus ad Iudices Laicos, quæ ad iſtum effectum præſumuntur præſtita ad inſtantiam partis intereſſe habentis, vt fuit ſæpiſſimè *in Rota* deciſum.

Quod eò magis viſum fuit admittendum, quia, vt dictum eſt, ablatio iſta fuit facta à Iudice remiſſoriali nominato pro parte D. Archiepiſcopi, qui non ſolum ſe oppoſuit conceſſioni huius remiſſoriæ, ſed etiam illius exequutioni, vt patet ex omnibus *ſuprà* rela-
8 latis, quæ, etſi iuſtificentur tantum ex Teſtibus minùs validè examinatis, tamen benè poſſunt deſeruire pro adminiculo veritatis huius facti, *Ruin. conſ. 46. num. 10. lib. 4. Dec. conſ. 54. num. 2.* & fuit pluries deciſum.

Nec refragatur, quod D. Archiepiſcopus, poſtquam alium Iudicem remiſſorialem vti ſuſpectum recuſauerat, prætenderet, quod ad vlteriora in examine procedi non poſſet; quia nihilominus ſub huiuſmodi prætextu non
9 poterat de facto Proceſſus à Notario actuario auferri, ſed potius D. Archiepiſcopus curare debebat, vt ſuæ proteſtationes, & appellationes interponerentur, ſic enim (quatenùs illius prætenſiones fuiſſent validæ) Iudex nulliter proceſſiſſet, & conſequenter ſuper hoc ſatis ei cautum fuiſſet.

Et ità deciſum, &c.

In hac cauſa ſunt infra deciſiones 501. 529. 550. 593. 639. 703. & 734. *quarum ſola tres prima ordinatim impreſſa etiam reperiuntur in par. 4. recent. dec. 309. 385. & 503. & prima eſt etiam poſt Poſth. de manut. deciſ. 29. & alia deciſio eſt coram Nauarro, qua reperitur impreſſa poſt eaſdem Poſth. dec. 166.*

ADNOTATIO.

De præſumptione, quod ſcripturæ fuerint ſubtractæ per eum, cuius intereſt non reperiri,
10 actum eſt *ſupra poſt dec. 95.* & dixit præter *ibi relatos*, *Rot. dec. 73. num. 37. coram Zarat. deciſ. 305. num. 15. tom. 1. & dec. 460. nu. 11. par. 18. tom. 2. rec. vide Farinac. conſ. 129. n. 2. lib. 2. & Rot. poſt eum dec. 368. num. 6.* vbi quod ſi ex hac præſumptione vir aliquis conſpicuus inficiaretur, in quo talis ſuſpicio adaptari non poſſet adhuc præſumptio vigeat, quod occultatio, vel ſubtractio illius contemplatione, & intuitu facta ſit.

Militat autem hæc ſuſpicio, ſeu præſumptio in ſcripturis iam productis, & penes Notarium exiſtentibus, quę deficiunt, ſed aliud dicendum in ſcripturis non productis exiſtentibus in Domo priuata, quia tunc contra intereſſatum nulla militat ſubtractionis præſumptio, ſed eſſet concludentiſſimè probanda, tanquam ſpecies delicti *Menoch præſumpt. 86. n. 5. lib. 3. dec. 69. par. 11. rec.*

Impediens fieri probationes per fiſcum in cauſa criminali quomodo puniatur, *vide Abb. in cap. cum cauſam num. 18. Bald. in cap. peruenit il primo verſ. nunquid, & ibi Felyn. num. 3. Henric. Boich pariter num. 3. & Bellamer. num. 4. de teſtib. Boer. dec. 262. & 292. Boſſ. tit. de falſ. num. 164. & Cepoll. conſ. 27.*

CAMERINEN. DONATIONIS.

Lunæ 27. Ian. 1614.

ARGVMENTVM.

Creditor ſuccedendo in hæreditate debitoris, an, & quando ſuum creditum confundat, donanſque iura, & actiones, quas habet in hæreditate, an cenſeatur donare iura, & actiones paſſiuas, & contra ſe.

SVMMARIVM.

1 *Mandati validitas dicitur conſtare ex reuolutione proceſſus.*
2 *Remedia reintegranda, & manutenenda poſſeſſionis ſunt inter ſe contraria, & inſimul cumulari non poſſunt.*
3 *Poſſeſſio ciuilis animo retenta præſumitur, vbi non conſtat, quem ſe habuiſſe pro ſpoliato.*
Poſsidenti ciuiliter competit remedium reintegranda pro recuperatione poſſeſſionis naturalis, eodem nu. 3. 4. & 5.
4 *Ciuilis poſſeſſio penes duos eſſe non poteſt, & potens ſe manuteneri, ſeu immitti non dicitur, ſe habere pro ſpoliato quoad poſſeſſionem ciuilem.*
6 *Poſſeſſione ſua quis non priuatur ex decreto Iudicis minus ritè, & rectè procedentis.*
7 *Creditor ſuccedens debitori ſuum creditum confundit, & nu. 13. cum ſeq.*
8 *Debitum aliàs extinctum per aditionem hæreditatis reuiuiſcit, & in emptorem transfertur facta eiuſdem hæreditatis venditione.*
9 *Donans, ſeu cedens omne ius, quod habet, cenſetur cedere, & donare ius, quod habebat tale, quale ſit.*
10 *Donans iura, & actiones, quas habet, & quæ ſibi competunt ſuper aliqua hæreditate, non cenſetur donare iura, & actiones paſſiuas, quæ non ſibi, ſed contra ſe competere dicuntur.*
11 *Donare iura contra ſe ipſum quis non præſumitur.*
12 *Voluntas contrahentium in contractibus attenditur.*

DECISIO CCCLXV.

SVb die 27. Nouembris præteriti propoſui in hac cauſa dubium, an mandatum Rotale ſit confirmandum, vel reuocandum, & quoniam impugnabatur *deciſio aliàs in hac cauſa facta coram R.P.D. meo Manzanedo*, Domini tunc mandarunt, quod reuideretur dicta deciſio, qua poſteà benè conſiderata, iterum cauſam ſub hac die 27. Ianuarij propo-
1 ſui, & Domini dixerunt mandatum eſſe confirmandum, quia de eius validitate ſatis viſum

ſum fuit conſtare ex reuolutione proceſſus,
nec illi obſtare, quod citatio fuerit facta ad
2 viden. decerni, & relaxari mandatum de ma-
nutenẽdo, & quatenus opus ſit de reintegran-
do, quæ remedia vti inter ſe contraria cu-
mulari non poſſunt, *Doct. in l. naturaliter §. ni-
hil commune ff. de acquir. poſseſs. Menoch. de retinen.
remed. 3. num. 507. Verall. dec. 43. incip.* mandatũ
3 de manutenendo *lib. 2. in manuſcript.* quia in
caſu iſto ex proſecutis, & alijs circumſtantijs
facti apparet, pro parte Ioannis Baptiſtę in-
ſtatum fuiſſe pro manutentione ratione ciui-
lis poſſeſſionis, quæ vbi non conſtat eum
habuiſſe ſe pro ſpoliato, præſumitur animo
retenta, ad notata per *Bald. conſ. 446. num. 2.
verſ. ſecunda quæſtio lib. 3. Alex. conſ. 133. num. 2. &
ſeq. verſ. nec obſtat ſi diceretur lib. 1.* ex qua
propterea debetur ei manutentio etiam pro
recuperatione naturalis, *Bart. in l. 1. §. interdi-
ctum num. 2. ff. uti poſsid. Caſtrenſ. conſ. 244. num. 1.
lib. 2. Put. dec. 419. lib. 2.* & fuit dictum *in Car-
thaginen. Canonicatus 6. Aprilis 1609. coram Illu.
Cardinali Lancellotto.*

Nec ex illis verbis, *& quatenus opus ſit de re-
4 integrando*, viſum fuit Dominis inferri poſſe,
quod Ioannes Baptiſta habuerit ſe pro ſpo-
liato, quia immò de contrario apparet ex eo,
quod petijt manuteneri, quod non poteſt
intelligi, niſi ratione ciuilis, quam præſumi-
tur animo retinere, *vt dictum eſt*; ideoque
ſupradicta verba neceſſario referenda ſunt ad
poſſeſſionem naturalem tantùm, & turba-
tiones de facto, ad tradita per *Menoch. de re-
tinen. dicto remed. 3. ſub num. 507. verſ. quorum
vera ſententia, Surd. conſ. 160. nu. 72.* non autem
ad ciuilem, quæ penes duos eſſe non poteſt,
*gloſs. in l. ſicut certi §. ſi duobus vehiculum in verb.
dominium vbi etiam Caſtrenſ. num. 5. ff. commod.* &
in ſimilibus terminis de eo, qui petijt manu-
teneri, ſeù immitti, quod nõ dicatur habuiſſe
ſe pro ſpoliato quoad poſſeſſionem ciuilem,
ſed cenſeatur petijſſe immiſſionem pro natu-
rali tantùm, tradit *Surd. conſ. 160. num. 72. in fi-
ne, verſ. hoc idem probauit, & nu. ſeq.* & tenuit
*Rota in Romana Vineæ de Corbinellis 2. Decemb.
1609. coram R.P.D. meo Decano.*

5 Nec obſtat, quod decretum fuerit condi-
tionale, quia quoad manutentionem id non
ſubſiſtit, quouerò ad reintegrationem fuit
reſponſum, quod Ioannes Baptiſta ea non
indigebat pro recuperatione naturalis poſſeſ-
ſionis, pro qua de iure datur ei manutentio
ratione ciuilis, *vt dictum eſt.*

6 Iuſtitia verò dicti mandati de manutenen-
do ſatis clara colligitur ex eo, quia Iudex in
prima inſtantia minùs ritè, & rectè proceſ-
ſit, & propterea cum Ioannes Baptiſta eius
poſſeſſione per illum priuatus non fuerit,
Abb. in cap. conquerente num. 8. de reſtit. ſpolian.
benè potuit obtinere manutentionem, vt
fuit dictum *in cauſa Pennen. & Adrien. Beneſi-
ciorum de anno 1584. relat. inter impreſs. diuerſ.
dec. 802. num. 7. verſ. quia pro reſponſione part. 1.
& in cauſa Sancti Seuerini Bonorum 20. Decembris
1610. cor. Rev. D. meo Damaſceno.*

Quod autem minùs ritè, & rectè proceſ-
7 ſerit apparet ex eo quia relaxauit mandatum
pro ſcutis 100. quæ Io. Baptiſta debebat Io.
Mariæ Nepoti occaſione diuiſionis inter
ipſos factæ, & tamen cum Ioannes Baptiſta
vna cum Matthæo altero fratre Io. Mariæ
ſucceſſerit, illiuſque hæreditatem ex teſta-
mento ſimpliciter adiuerit, dictum credi-
tum ſaltem pro dimidia parte remanſit extin-
ctum, *Pariſ. conſ. 16. num. 49. lib. 2. Alex. conſ.
149. num. 3. verſ. unde videmus lib. 2. Caſtrenſ. conſ.
186. in princ. lib. 2.*

Neque releuat, quod poſt aditam hære-
ditatem Ioannes Baptiſta donauerit ad fa-
uorem Erſiliæ, Corneliæ, & Fuluiæ omne
ius, omnemque actionem quod, & quam
ſuper illa habebat, & ſibi competebat: quia
ſub huiuſmodi donatione non poteſt dici
comprehenſum ius pro dicta parte crediti
extincti, nam licèt debitum aliàs per aditio-
nem hæreditatis extinctum facta illius ven-
8 ditione reuiuiſcat, & in emptorem tranſeant
etiam debita, quę hæres habebat erga de-
functum de tempore illius mortis, *l. 2. §. pe-
nult. l. ſi hæreditatem, ff. de hered. vel act. vend. Af-
flict. deciſ. 81. num. 2. Corn. conſ. 14. ſub num. 11. lib.
3.* tamen in caſu iſto non agitur de venditio-
9 ne totius hæreditatis, ſeu corporis vniuerſa-
lis illius, quo caſu conſideratur hæreditas
prout erat ab initio de tempore mortis, vt
dicunt *Doct. ſupra allegati*, ſed de donatione in
qua Ioannes Baptiſta donat tantũ illas actio-
nes, & illud ius, quod habet, & ſibi compe-
tit, ſeu habere, & competere poſſet in, &
ſuper portione eidem obuenien. ex bonis, &
hæreditate: quæ verba intelliguntur caſu quo
habeat, & talia qualia de tempore contra-
ctus habet, *Bar. Alex. & alij in l. ſi ſic §. 1. ff. de
legat. 1. idem Alex. conſ. 187. num. 9. lib. 2. Aldo-
bran. conſ. 107. num. 2. Card. Mantic. de tacit. & am-
big. conuent. lib. 4. tit. 10. num. 6.* & propterea non
poſſunt referri ad ius contra ſe ipſum, quod
per aditionem de illo tempore fuerat extin-
ctum, præſertim, quia licèt in venditione
10 hæreditatis comprehendantur actiones tàm
actiuæ, quàm paſſiuæ, aliud tamen eſt, quan-
do quis donat iura, & actiones, quas habet,
& ſibi competunt, huiuſmodi enim verba
non conueniunt actionibus paſſiuis, quæ non
ſibi, ſed contra ſe competere dicuntur, *Bero.
conſ. 41. num. 12. lib. 1. Menoch. conſ. 416. num. 16.*
& quod ſit quid diuerſum donare, ſeu ven-
dere hæreditatem, & donare ius, quod quis
habet in hæreditate, tradit *Corn. conſ. 219. ſub
num. 3. ad med.* ibi — *quod etiam ex alio, Menoch.
d. conſ. 416. num. 14. & ſeq.*

Quod etiam in caſu iſto ſuadetur, quia
11 non eſt veriſimile, quod Ioannes Baptiſta
voluerit donare etiam iura contra ſe ipſum,
*l. ſi peculium, §. 1. ff. de pecul. legat. Bald. in l. 2. C.
an ſeru. ex ſuo fact. Alex. conſ. 149. num. 6. lib. 2. Ro-
land. conſ. 86. nu. 44. lib. 1.* & in conuentionibus
12 maximè attenditur voluntas contrahentium,
*l. in conuentionibus ff. de verb. ſignif. Roland. conſ.
37. num. 22. lib. 2. Corn.* qui loquitur in iſtis ter-
minis *conſ. 267. n. 7. lib. 4.*

Et ex his ceſſat, quod in donatione adſit
clauſula *conſtituti*, ex quo enim donatio eſt
reſtricta ad iura, & actiones actiuas tantùm,
vt

vt dictum eſt, non extenditur ad iura paſſiua per iſtas ſubſequentes clauſulas executiuas, quæ principalem diſpoſitionem ampliare non poſſunt, *Butr. conſ. 29. in princ. Dec. conſ. 470. nu. 4.*

Et ita deciſum &c.

Marzenedi deciſio hic memorata eſt inter eius impreſſ. 312. & part. 2. rec. dec. 430.

A D N O T A T I O.

In materia confuſionis actionum, quæ inducitur contra hæredem adeuntem hæreditatem
13 ſine Beneficio, vel non reddentem rationem bonorum hæreditariorum, de quo latè *Thomat. dec. 280. allegans num. 5.* noſtram deciſionē, aduertendum eſt, quod per illam non præiudicatur creditoribus hæredis quominus agere poſſint cōtra hæreditatem tanquam debitricem ſui debitoris, qui cum obligaſſet ſuo creditori omnia iura, obligauit hoc pacto etiam iura ſibi competentia contra defunctū, & in præiudicium iſtius obligationis hæres non valuit ea confundere cum iuribus defuncti, ſiue quia per confuſionem actionum extinguitur tantum actio perſonalis, & hipothecaria directa competens hæredi contra defunctum, non autem hipothecaria vtilis ante confuſionem tempore habili creditoribus acquiſita, ſiue etiam, quia ficta ſolutio reſultans ex tali confuſione in præiudicium creditorum non attenditur, nec liberat debitorem, ad differentiam ſolutionis veræ, & effectiuæ, quæ fieri poteſt etiam ſi debitor ſciat eius nomen fuiſſe alteri hipothecatum, & per illam adhuc debitor liberatur, vt perpenſa prima ratione firmant *Merlin. de pignor. lib. 5. tit. 1. quæſt. 14. num. 101. Neguſant. eodem tract. 1. membr. 5. p. n. 56. & inhærendo ſecunda Marcian. diſput. 95. num. 15. & ſeqq.* vbi quod id maximè procederet ſi iudicium fuiſſet à creditore motum antequam hæres adeundo confunderet actiones *R. P. D. de Luc. de credit. diſcurſ. 40 num. 6. & 7. Carill deciſ. 226. num. 4. & deciſ. 267. num. 11. dec. 65. nu. 9. & 10. poſt Merlin. de pignor. & dec. 130. nu. 17. par. 5. rec.*

Actionum pariter confuſio non intrat vel quando ex bonis hæreditarijs quidquam non peruenit ad manus hæredis, vel quando hæres tenetur alteri reſtituere hæreditatem, vt latè probat *Merlin. de pignor. lib. 5. tit. 1. qu. 14.*

ASTORICEN. SCHOLASTRIÆ.

Veneris 31. Ian. 1614.

A R G V M E N T V M.

Declaratoria contra contumacem ſeruatis terminis ſeruari ſolis datur: Citationes, ſiuè intimationes habentur pro factis contra impedientes fieri, & quomodo impedimenta ad iſtum effectum dicantur probata.

S V M M A R I V M.

1 *Declaratoria datur contra non parentem mandato Rotali de immittendo, & n. 2. ac 11.*

2 *Contumacia non parentis dicitur conſtare, ſi fuerint ſeruati quatuor termini ſeruari ſoliti.*

3 *Impediens perſonaliter intimari habetur pro intimato, perinde ac ſi perſonaliter fuiſſet intimatus.*

4 *Impediens ſe citari propter recurſus habitos ad Iudices laicos habetur pro legitime citato, & numer. 12.*

5 *Impedimenta præſumuntur præſtita ab illis, quorum intererat actum non fieri, & num. 10.*

6 *Atteſtatio Notarij iunctis adminiculis ſe fuiſſe impeditum actum facere, probat impedimentum ob recurſus habitos ad iudices laicos.*

7 *Probationes, quæ aliàs non admitterentur, admittuntur ob difficultatem illas faciendi.*

8 *Semel malus ſemper præſumitur talis in eodem genere mali.*

9 *Declaratoria quandoque relaxatur à Rota contra non obtemperantem eius mandato cum nouo termino vnius menſis ad parendum, & n. 13.*

DECISIO CCCLXVI.

CEnſuerunt Domini dandam eſſe declaratoriam contra Franciſcum, ſtante
1 eius contumacia in non parendo mandato de immittendo ad fauorem Ioannis per Rotam relaxato, *gloſſ. in cap. duo, verb. videbatur* 2
96. diſtinct. Doct. in cap. 1. vbi Abb. num. 10. Rip. nu. 29. de iudic. Felyn. in rubr. de ſent. excomm. num. 1. Couarr. in cap. Alma Mater par. 1. §. 9. num. 3. col. tit. in 6.

De contumacia autem Franciſci ſatis vi-
2 ſum fuit conſtare ad iſtum effectum ex eo, quod fuerunt ſeruati quatuor termini ſubſtantiales ad docendum de paritione ſeruari ſoliti, & Franciſcus non oſtendit, ſe paruiſſe, ideò nihil aliud ſupereſt agendum, niſi quod contra ipſum feratur Sententia declaratoria, iuxtà *deciſ. Mohed. 147.* cum qua tranſijt *Rota in vna Barchinonen. iuriſdictionis 28. Iun. 1580. coram Illuſtriſs. D. Card. Mantica*, & quotidiè.

Neque obſtare, quod dictum mandatum non appareat fuiſſe Frāciſco perſonaliter intimatum, quia cum Notarius, qui ad hoc ſe contulit ad Eccleſiam Cathedralem, vbi Franciſcus morabatur, impeditus fuerit per Miniſtros Regios, quominùs id executioni
3 demandaret, Franciſcus perindè haberi debet, ac ſi mandatum fuiſſet ei perſonaliter intimatum, iuxta *text. in cap. quoniam frequenter, §. porrò, vbi Abb. num. 3. vt lit. non conteſt. clement. 2. vt lit. pend. Creſcent. dec. 18. num. 2. de ſent. & re iudic.* & in ſpecie, quod impediens ſe citari propter huiuſmodi recurſus ad Iudi-
4 dices laicos habeatur pro legitimè citato fuit dictum *in Hiſpalen. legitimitatis 12. Febr. 1611. coram R. P. D. meo Vbaldo*, & aliàs ſæpè.

Minus etiam ſubſiſtere, quod impedimenta non probentur præſtita pro parte Franciſci
5 cui mandatum intimari debebat, quia vltra

præ-

præſumptionem, quæ ſolet oriri ex intereſſe,
quod habet Franciſcus, nè mandatum inti-
maretur, iuxta notata per *Bart. in l. fin. num. 5.*
ff. de oper. nou. nunciat. & pluries tenuit *Rota*, in
caſu iſto concurrit atteſtatio ipſius Notarij,
quod ipſe fuit impeditus notificare manda-
tum Franciſco per Miniſtros Regios, qui in-
6 ſtante Hieronymo de Salazar Procuratore
dicti Franciſci vigore mandati procuræ roga-
ti per acta Ioannis de Quina, mandatum
prædictum ab eo de facto abſtulerunt, ac
etiam lacerarunt, quæ probatio concurren-
tibus etiam alijs adminiculis pro Ioanne ad-
ductis viſa fuit ſufficiens etiam ad effectum
cenſurarum, maximè, quia in odium ita
recurrentium ad Iudices laicos pro impe-
7 diendis citationibus, extractionibus, & alijs
ſimilibus propter difficultatem probationum
ſolet adhiberi fides ſcripturis minùs authen-
ticis, & aliæ probationes admittuntur, quæ
aliàs non admitterentur, ad notata per *Bart.*
in l. ſi quis ex Argentarijs §. penult. ff. de eden. Alex.
conſ. 156. num. 1. lib. 5. & fuit dictum *in dicta*
Hiſpalen. legitimitatis, in qua aliæ *plures deciſio-*
nes referuntur: vlterius in caſu, de quo agi-
8 tur Domini conſiderabant, quod eadem
violentia, qua ablatum, & laceratum fuit
mandatum prædictum, eadem etiam potuiſ-
ſent impediri formales probationes, ſi quæ
pro Ioanne factæ fuiſſent, *ex reg. cap. ſemel ma-*
lus, de reg. iur. lib. 6. & in omnem euentum vt
Franciſcus tantò minus eius contumaciam
9 excuſare poſſit, Domini mandarunt, quod
ſupradicta ſententia feratur cum termino
vnius menſis, niſi ſcilicet infra dictum ter-
minum à die intimationis paruerit.

Et ita deciſum ſolo Ioanne informante
&c.

Eſt ſupra in eadem cauſa dec. 328.

ADNOTATIO.

Caſus ſimilis huic deciſionis eſt ille, de quo
agitur *in dec. 84. par. 17. rec.*

Recurſus ad Iudices laicos pro impedien-
10 da executione citationis, vel alterius actus,
præſumuntur habiti ab eo cuius intererat,
quominus actus fieret *Seraph. dec. 1094. num. 1.*
& 2. Merlin. dec. 16. num. 5. Coccin. deciſ. 2195. &
dec. 2206. vtrobique num. 4. Peutinger. dec. 156. nu.
2. Arguell. d. dec. 94. & in rec dec. 404. num. 3 par.
5. dec. 309. n. 3. par. 7.

Ad relaxationem declaratoriæ regulariter
deueniri non poteſt, niſi præceſſerit perſona-
lis citatio, vel intimatio partis contra quam
11 fulminatur *cap. reprehenſibilis de appellat. Innoc.*
in cap. ſi aduerſarius num. 1. de eo qui mitt. in poſſeſſ.
Alter. de cenſur. diſput. 3. lib. 3. Saluſt. Tiber. in
prax. lib. 1. cap. 33. num. 3. Gratian. diſcept. 559. nu.
14. Lotther. de re benefic. lib. 11. quæſt. 40. num. 312.
Mohed. dec. 1. de ſentent. excommunic. Caſſador. dec.
1. num. 10. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Arguell. deciſ.
94. Manzaned. dec. 861. & in rec. dec. 208. num. 15.
par. 5. ac quotidiè.

Nihilominus vbi citandus latitat, vel aliàs
12 impedit citationis executionem, tunc ha-
betur pro perſonaliter citato, & intimato,
ita vt ſufficiat citatio facta affinibus domi,
vel per edictum ad valuas *Arguell. d. dec. 94.*

Cæterum laudabilis eſt ſtylus, qui in hu-
13 iuſmodi materia concernente vinculum ani
mæ ſeruatur in Rota præcipuè cum viris no-
bilibus, & in dignitate conſtitutis, nempè,
quod contra eos relaxetur declaratoria, niſi
infra vnum vel duos menſes cum effectu pa-
ruerint mandato Rotali, & optima quidem
ratione, vt ex hac ſingulari benignitate mo-
ti, & propriam culpam agnoſcentes, tan-
dem reſipiſcant, ad debitam paritionem in-
nitentur, ac ſincera in poſterum præbeant
obſequij, & obedientiæ teſtimonia, prout
practicatum fuit *in hac deciſione*, & quotidiè
in alijs, vt *coram Coccin. dec. 1761. coram Vbald.*
deciſ. 303. & dec. 842. coram bo. me. Priol. dec. 419.
& in rec. dec. 247. part. 15. & dec. 224. part. 16. ac in
Cracouien. Abbatia ſuper Declaratoria 13. Martij
1676. §. fin. cor. R. P. D. Emerix.

FESVLANA PRIORATVS.

Ven. 31. Ianuarij 1614.

ARGVMENTVM.

Gratia, *ſi neutri* cum conditione, ſi Beneficium
vacet, & neutri ex collitigantibus ius com-
petat, non ſuffragatur, conditionibus non
iuſtificatis per impetrantem.

SVMMARIVM.

1 *Gratia conditionalis non ſuffragatur, niſi iuſtifica-*
tis conditionibus in ea expreſſis per impetran-
tem.

2 *Gratia*, ſi neutri, *cum conditione, ſi Beneficium*
vacet, & neutri ex collitigantibus ius competat,
paſſim conceditur Proviſo Apoſtolico, & nu-
mer. 3.

3 *Quando prædicta concluſio non applicetur, eodem*
num. 2.

DECISIO CCCLXVII.

Eſt part. 4. tom. 1. rec. deciſ. 184.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt
deciſ. 252.

ADNOTATIO.

3 De gratia *ſi neutri* ſatis dictum eſt *ſupra poſt*
deciſ. 116. & 221. & de ea agunt etiam *Roſ. de*
execut. liter. Apoſt. par. 1. cap. 17. per tot. Rota coram
Merlin. deciſ. 266. & 281. coram Vbald. dec. 283.
coram Coccin. deciſ. 1078. & coram bo. me. Priol.
deciſ. 391. dec. 298. part. 17. & deciſ. 273. part. 18.
recent.

BO-

BONONIEN. DE CAPACELLIS.

Lunæ 17. Febr. 1614.

A R G V M E N T V M.

Fideicommiſſum, in quo vocatur primogenitus, an intelligatur de vno tantum, an verò de pluribus primogenitis.

S V M M A R I V M.

1 *Numerus ſingularis vnum tantum, & non plures complectitur, & nu.3.*
Ad fideicommiſſum, in quo vocatur primogenitus, ille primò vocatus ſuccedit in tota hæreditate, excluſis primogenitis poſtea naſcituris ex alijs fratribus, eodem n.1. ac 3.
2 *Teſtatoris voluntas maximè comprehenditur ex iteratione, & geminatione verborum.*
3 *Teſtator non plures, ſed vnicum tantum primogenitum in fideicommiſſo vocare præſumitur, quando mandat, quod primogenitus ſuccedens aſſumat nomen, & arma familiæ, & n.4.*
4 *Agnatio, & agnationis nomen magis conſeruatur, quando omnia bona teſtatoris penes vnum vocatum exiſtunt, quam quando in plures perſonas diuiduntur.*
5 *Numerus ſingularis reſoluitur in pluralitatem, quando militat eadem ratio, & concurrit mens diſponentis.*
6 *Teſtatoris voluntas in fideicommiſſis eſt præcipuè attendenda.*
7 *Primogenitus propriè dicitur primò natus inter fratres, & ſic reſpectu fratrum, non autem reſpectu aliorum conſanguineorum.*
Declara, prout eodem n. 7.

DECISIO CCCLXVIII.

Eſt part. 1. recent. dec. 566.

Cauſæ huius variæ deciſ. referuntur ſupra poſt deciſ. 306.

A D N O T A T I O.

Ferè omnes concluſiones huius deciſionis tranſcribuntur *in Bonon. fideicommiſſi de Gnis 7. Maij 1674. coram Rev. Albergato Decano, quæ eſt dec. 284. par. 18. rec.*

Vocatio in numero ſingulari ſecundum
2 proprietatem ſermonis verificatur in vno tantum *Cranett. conſ. 161. num. 9. verſ. non obſtat, & conſ. 180. num. 2. in fin. & num. 3. Negußant. inv. quæſt. 343. num. 15. Gregor. dec. 433. num. 7. Vbald. deciſ. 325. num. 7. Pen. deciſ. 1066. num. 3.* vbi additio marginalis allegat noſtram deciſionem.

Declara quod licet repugnet vocationi in in numero ſingulari, quod duo, vel plures eodem tempore admittantur, non tamen repugnat eorum admiſſio ſucceſſiua vnius poſt alium *Bellon. iun. conſ. 11. n. 9. verſ. reſpondeo, & ſeqq.*

ANCONITANA COMPVTORVM.

Veneris 21. Febr. 1614.

A R G V M E N T V M.

Error circa relationem factam à peritis, & arbitris, ex quibus conſtare dicatur ad effectum, ne laudum inde ſecutum attendatur, quamuis per partes acceptatum, ratione cauſæ erroneæ, ad quam fuit habita relatio.

S V M M A R I V M.

1 *Error ex quibus conſtare dicatur circa aliquam partitam referendam potius ad vnam, quam ad aliã ſocietatem, & n.4.9.10.11.12. ac 15.*
2 *Capitula Societatis facta inter ſocios ſunt ſeruanda.*
3 *Relationi Periti de conſenſu partium electi ſtandum eſt, & n. 16.*
5 *Periti, ſeu arbitri, in quibus ſe fundauerint in eorum relatione, & arbitrio ad effectum oſtendendi errorem commiſſum, obſeruari debet, & numer. 6.*
7 *Intereſſe debet aliundè probari, quam ex partium aſſertione.*
8 *Relationi periti ſtandum non eſt, ſi ipſe in ſua relatione indicet, vel excedat fines ſuæ deputationis.*
13 *Coniecturæ in claris non operantur, ſed tantum in ambiguis.*
14 *Laudum, licet à partibus acceptatum, ſi corruat cauſa ob quam emanauit acceptatio, corruit, proinde etiam obligatio, & acceptatio, quæ habent relationem ad illud.*

DECISIO CCCLXIX.

COncluſerunt Domini conſtare de errore circa partitam, de qua agitur ſcut. 1369. quia, vt apparet ex iis, quæ pro faci-
1 liori dubij reſolutione *de ordine Rotæ* fuerunt *per me* in facto adnotata *ſub die* 10. *Maij præteriti* partita ſcut. 12887. cuius occaſione Raua remanebat debitor in ſupradictis ſcutis 1169. non debebatur particulariter Lucino proprio ipſius nomine, ſed vti vniuerſali inſtitori nouæ rationis, ſeu ſocietatis inter eos initæ, in qua fuit expreſsè conuentum, quod debita rationis veteris cantan. ſub nomine ipſius Rauæ, & Petri Belli ſoluerentur per Lucinum, eique ad iſtum effectum data fuit facultas obligandi hanc nouam Societatem, quam Raua promiſit releuare indemnem, ex quo ſequitur, prædictam ſummam per Lucinum vti inſtitorem fuiſſe ſolutam in vim præcedentis conuentionis, & per conſequens cum non deberetur Lucino particulari eius nomine, ſed Societati, malè, & erroneè Raua fuit in laudo condemnatus ad ſoluendum ipſi Lucino dictam ſummam, quæ erat ſoluenda ſocietati nouæ, in qua Raua participare debebat ferè pro duabus tertiis partibus, Lu-
2 cinus verò tantum pro alia tertia iuxtà for-

mam

mam Capitulorum, quæ inter eos ſunt ſeruanda, *l. ſi non fuerint, ff. pro Soc. §. de illa inſtit. eod. tit. Doct. in l. 3. C. eod. tit. Abb. conſ. 77. num. 1. lib. 1.*

Præterea, quod iſta partita ſcut. 1369. debeatur nouæ rationi, clarè etiam colligitur ex eo, quia in bilancio facto Venetijs ponitur inter credita ſocietatis nouæ, ex cuius etiam libris deſumpta apparet, & cum iſtis omnibus benè conueniunt relationes tam Ioannis Pauli, quàm etiam tertij periti per

3 Rotam de conſenſu partium electi, cui proptereà ſtandum eſt *l. item ſi vnus §. principaliter in fin. verſ. in gloſſ. an ſoluet, & alij, ff. de recept. arbitr.* & fuit dictum *in Toletana ſtatua* 16. *Decembris* 1611. *&* 4. *Maij* 1612. *coram R. P. D. meo Pirouano.*

Nec refragatur, quod arbitri moti fuerint

4 ad faciendum creditorem Lucinum in dicta ſummæ ex alijs cauſis, & vt ipſi dicunt, *per ogni conto, e ſaldo dependenti*, non autem ſe reſtrinxerint ad Bilancium tunc de illorum ordine extractum, ex quo proptereà non poteſt dici conſtare de errore, quia cum in fine laudi dicti Arbitri ad perpetuam rei memoriam regiſtrari fecerint dictum bilancium, quod

5 continet errorem, & ad illud velint haberi relationem, ſequitur, quod in eo ſe fundauerint, non autem in alijs cauſis, de quibus nul ibi apparet, ad notata per *Aym. conſ. 18. num. 23. & conſ. 151. num. 18. verſ. eodem modo, in fine.*

Quod autem prædicta ſumma potuerit per arbitros particulariter, & in totum Lucino

6 aſſignari pro damnis, & intereſſe per ipſum paſſis, prout dicit tertius peritus, non ſubſiſtit, quia arbitri nullam vnquam fecerunt mentionem de huiuſmodi intereſſe, ſed condemnarunt Rauam in prædicta ſumma vti debitorem Lucini ſimpliciter, & ſic per er-

7 rorem, vt ſupra deductum eſt. Maximè quod ad iſtum effectum non ſufficit, quòd de intereſſe fiat mentio, niſi etiam aliunde probetur, *Bald. in l. rogaſti §. ſi tibi col. 2. verſ. quid ergo ſi mutuo, ff. ſi cert. pet. Ancharan. conſ. 150. num. 6. in fin. & ſeq.* & tenuit *Rota in cauſa Romana Societatis coram bo. me. Cardinali Lancellotto relat. inter impreſſ. dec. 102. par. 1. diuerſ.* & tantò minùs relationi dicti periti quoad hoc ſtandum eſt,

8 tum quia in iſta parte iudicat remittens ſe ad arbitrium Dominorum, ad tradita *per Bart. in l. arbitro num. 4. ff. qui ſatiſd. cog.* tum etiam, quia exceſſit fines ſuæ deputationis, *Alex. conſ. 132. num. 3. lib. 2. Gabr. conſ. 43. num. 11. lib. 1.*

Neque ſubſiſtit, quod dicta partita ſcut. 1369. per informantes pro Lucino dicatur

9 reſultare non ex partita ſupra ſcut. 12887. ſed ex alia ſcut. 1781. quæ fuerat aſſignata Lucino inter credita per eũ particulari ipſius nomine exigenda, quia placuit reſponſio, quod in calculo de ordine arbitrorum vt ſupra extracto duæ partitæ adſcriptæ reperiuntur, quę tunc non pertinebant ad ſocietatem, altera ſcutorum 1665. quæ per eandem Societatem fuerat aſſignata ad fauorem Rauæ eidem Lu-

10 cino inter debita particulari nomine per eũ ſoluenda; vnde computato per Lucinum debito particulari, remanet ſolum creditum occaſione dictæ partitæ ſcutorum 1781. in ſcutis 116. reſiduum verò vſque ad integram ſummam ſcutorum 1369. de qua agitur, quæ ſunt ſcut. 1253. certum eſt, quod reſultat ex ſupradicta partita ſcut. 12887. & ſic debetur rationi nouæ, vt ſupra deductum eſt, non autem ipſi Lucino.

Ceſſat etiam, quod huiuſmodi partita potuerit per arbitros aſſignari ipſimet Lucino in recompenſam grauaminũ, quæ per eoſdem

11 Lucino impoſita fuerunt: Quia grauamen, quod reperitur impoſitum Lucino verſatur ſolum circa ſolutionem debiti, & exactionem crediti per eum accollati, ſed ratione iſtius grauaminis, vt apparet ex alio Capitulo pro recompenſa fuit aſſignata eidem Lucino maior portio de alijs pecunijs exigendis ab alijs debitoribus, & tanto minus ex huiuſmodi grauamine poteſt inferri ad partitam, de qua agitur, ex quo ponitur in diuerſo Capitulo.

Nec demum releuat, quod laudum prædictum emanauerit ab arbitris peritis, qui

12 omnem diligentiam in eo adhibuiſſe aſſerũt, & quod fuerit poſteà à partibus expreſsè acceptatum, & proptereà nullum præſumatur continere errorem; nam quoad peritiam arbitrorum, & diligentiam per eos adhibitam, fuit reſponſum, quod de errore ex ſupradictis adeò clarè, & concludenter apparet, quod

13 huiuſmodi coniecturæ in caſu iſto locum habere non poſſint iuxta *text. in l. continuus, §. cum ita, ff. de verb. oblig. Soccin. conſ. 164. ſub num. 9. verſ. ſed ad hanc obiectionem lib. 2.* quoad verò ad

14 acceptationem placuit reſponſio, quod corruente laudo, corruit etiam obligatio, quæ habet relationem ad illud ex defectu cauſæ, vt tenuit *Rota in cauſa Romana pecuniaria de anno* 1580 *relatur inter impreſſ. dec. 123. numer. 15. part. 2. diuerſ.* & faciunt decducta *in cauſa Romana Bibliotheca 4. Maij* 1595. *coram bo. me. Card. Seraphino*, cum alijs adductis per informantes.

Et ita deciſum &c.

Supra poſt deciſ. 154. referuntur aliæ deciſiones cauſæ præſentis.

ADNOTATIO.

De peritis electis ab vtraque parte, ac eorum relatione agitur *ſupra poſt deciſ. 112. & in dec. 56. coram Buratt. maximè in addit.* vbi de rela-

15 tione erronea, & quod illi ſtandum non ſit.

Cæterum relationi tertij periti electi de cõ-

16 ſenſu partium ſtandum omninò eſt, *Vbald. dec. 31. & deciſ. 162. vtrobique num. 1. & deciſ. 208. num. 12. Caualer. dec. 438. num. 1. ſupra deciſ. 261. & 331.*

Circa intereſſe liquidandum, & quod in illius liquidatione aſſertioni partiũ non deferatur late *Rota in Romana ſeu Toletana cambij* [illegible] *Iulij 1676. cor. R. P. D. Viceomite.*

MB-

MEDIOLANEN. DECIMARVM.

Luna 3. Martij 1614.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Breue Apoſtolicum dicitur iuſtificatum, ſi narrata in eo probentur ex litteris Apoſtolicis, & n. 2. 4. 5. & 6.*

3 *Rota contentatur quali quali probatione pro iuſtificatione Breuis, quando intentio Papæ non fundatur principaliter ſuper canonizatione gratiæ reſpectu tituli.*

DECISIO CCCLXX.

PRo D. Platto informante, nempè Breue
fel. record. Clementis Octaui ei ſuffragari,
quia omnia in eo narrata ſunt iuſtificata:
quod enim de illo tempore vltra Beneficiũ
obedientiarium maioris Eccleſiæ Mediolanen
plura alia ſimplicia Eccleſiaſtica Beneficia
obtineret, de quibus prouiſus fuit per libe-
1 ram reſignationem factam ad eius fauorem
in manibus Sanctiſſimi ab Annibale Bernago,
ſatis conſtat ex litteris Apoſtolicis, quæ
dantur, *Rota dec. 27. num. 1. de reſcipt. in nou. Gig. de penſion. quæſt. 34. num. 14.* & fuit dictum *in cauſa Mediolanen. iuriſpatronatus 21. May 1597. coram Illu. Lancellotto.*

Quod autem obtineret alterum ex duobus
Canonicatibus Sancti Iuliani, & alterum
Sancti Donati in Strata pariter conſtat ex lit-
teris Apoſtolicis fel. record. Sixti Quinti, quæ
dantur vna cum Proceſſu fulminato, nec
non cum Inſtrumento poſſeſſionis in illius
2 executionem adeptæ, quæ probatio ex ſu-
pradictis viſa fuit ſufficiens, maximè quia
non agitur de canonizatione gratiæ reſpectu
iſtorum Beneficiorum, ſed reſpectu decima-
rum, quæ eis, vel ſimilibus earundem Ec-
cleſiarum Beneficijs debentur, & ab alijs in-
debitè occupantur, quo caſu cum principa-
3 lis intentio Papæ nõ fundetur ſuper illis pro
eorum iuſtificatione *Rota* contentatur quali
quali probatione, vt poſt *Egid. dec. 675.* fuit
dictum *in cauſa Legionen. præſtimoniorum 26. Martij 1593. coram bo. me. Card. Pamphilio*, & alias
ſæpè.

De inſtrumentis quamplurimis, ſcriptu-
ris, ac alijs iuribus mediante exacta D. Platti
4 diligentia apud diuerſos Notarios repertis, &
quod ex illis innoteſcat iura, & decimas ad
Eccleſiam Sancti Iuliani, & Canonicatus il-
lius ſpectantes à diuerſis perſonis indebitè oc-
cupari, ſatis patet ex reuolutione proceſſuum,
nec non ex ſententijs, & Deciſionibus hacte-
nus emanatis, ex quibus ſatis etiam viſum
fuit conſtare, quod D. Plattus operam, dili-
gentiam, & induſtriam in recuperatione di-
ctorum iurium, & Decimarum impendidit,
ac præſtitit, expenſaſque in proſecutione
litis neceſſarias ſubminiſtrauit, prout in Breui
continetur.

Et ità deciſum &c.

Referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ ſupra poſt deciſ. 235.

ADNOTATIO.

5 Petens executionem Breuis debet verificare
omnia in illo narrata maximè ſi contineat
clauſulam *conſtito, Merlin. deciſ. 213. num. 1. dec. 71. num. 2. par. 6. deciſ. 17. num. 5. part. 8. & deciſ. 347. nu. 5. par. 9. rec.*

Subintelligitur namque in quolibet Breui
clauſula *dummodo preces veritati nitantur cap. 2. de reſcript. Roſ. de execut. liter. Apoſt. par. 1. cap. 5. num. 19. Ricc. in prax. par. 3. reſol. 448. nu. 2. Vbert. de citat. cap. 2. ſub num. 37. Manzaned. deciſ. 668. num. 2. Rembold. deciſ. 15. num. 4. Coccin. dec. 2230. num. 6. cum cæteris in dec. 585. num. 51. par. 5. tom. 2. dec. 239. num. 25. par. 17. & dec. 379. num. 16. par. 18. rec.*

Iuſtificatis verò narratis non poteſt execu-
tio Breuis retardari *Duran. deciſ. 98. num. 12 Caualer. deciſ. 638. & 639. vtrobique num. 1. Rota deciſ. 258. pariter num. 1. deciſ. 558. num. 2. par. 1 deciſ. 174. num. 1. par. 7. & dec. 92. num. 1. & 2. par. 15. rec. ſupra dec. 38. n. 8.*

Notandum in praxi, quod in executione
6 Breuium, & litterarum Apoſtolicarum fe-
ratur ſententia per cedulam *Saluſt. Tiber. in prax. lib. . cap. 2. nu. 24. Ridolphin. pariter in prax. part. 2. cap. 8.* vbi per totum agit de tela iudicij
in exequendis litteris Apoſtolicis ſeruanda
Duran. dec. 60. num. 48.

Sed a tali ſententia non datur appellatio *Ridolph. & Duran vbi ſupra.*

BONONIEN. MANDATI.

Veneris 4. Martij 1614.

ARGVMENTVM.

Mandatarius poſt ſuſceptum mandatum tenetur erga mandantem ad damna, & intereſſe & quomodo iſtud intereſſe dicatur apparere latè deducitur ex multis: Bona à teſtatore deſtinata pro ſolutione æris alieni non poſſunt pro detractione legitimæ retineri, quando hæc poteſt aliundè detrahi. Dotis ſolutio quomodo dicatur probata.

SVMMARIVM.

1 *Mandatarius tenetur exequi ſuſceptum mandatum ſi poteſt, vel illud renunciare, & n. 4. 15. & ſeq.*

2 *Inſtrumenta publica faciunt probationem probatam, & rem manifeſtam.*

3 *Mandatum per mandantem reuocari non poteſt re non integra.*

5 *Mandatum datum ſub conditione, ſcilicet intereſſe, quomodo intelligatur, & dicatur conſtare de intereſſe mandantis, & aliquibus num. ſeqq.*

6 *Vſuſfructuarius tenetur cauere de vtendo, & fruen-*

do ſalua rerum ſubſtantia, & ad vſufructuarium ſpectat damnum proueniens in re, & n.17. & 18.

7 *Augumentum negocij factum ex negociatione ab hærede grauato ſpectat ad ipſum, non autem ad fideicommiſſarium, & n.19.*

8 *Vſufructuarius poteſt detrabere æs alienum, & legata teſtatoris, quæ ipſe ſoluit.*

9 *Societas negociationis diſſoluitur, & terminata remanet per mortem vnius ex ſocijs.*

10 *Mandatarius emens nomine proprio, qui tenebatur emere nomine mandantis tenetur ad damna, & intereſſe, & n.15. remiſſiuè.*

11 *Intereſſe proprietarij quomodo concurrat cum illo vſufructuarij, cuius hæredes illo non iuuantur, ſi non iuuatur auctor ipſorum.*

12 *Bona à teſtatore deſtinata pro ſolutione æris alieni non ſunt ſubiecta detractioni legitimæ, quæ ex rebus particulari onere grauatis detrahi nõ poteſt, vbi in hæreditate alia bona ſuperſũt, et n.20. et 21.*

13 *Retentio non datur pro legitimæ detractione, quando non conſtat, quanta ſit, & ex quibus bonis debeatur.*

14 *Dotis ſolutio probatur Inſtrumento quietantiæ factæ cum dictione*, pro reſiduo, *per quam extinguitur omnis illius obligatio.*

DECISIO CCCLXXI.

POſt deciſionem in hac cauſa factam *ſub die 26. Iunij præteriti*, multa fuerunt denuò producta pro parte D. Bartholomeæ; ideò cauſa ſuper eiſdem propoſita, Domini ſupradicta die, recedendo à deciſis reſoluerunt, D. Comitem teneri docere de emptione poſſeſſionis, eamque vna cum fructibus conſignare D. Bartholomeæ, ea præcipuè ratione, quia mandatum ad exigendum pretium negotiationis artis Serici, & ad emendum ex illo pro lib.48.m. poſſeſſionem à creditoribus Caithi legitur à Bartholomea reuocatum ſolum quoad vlteriorem exactionem reſidui dicti pretij, non autem quoad exactionem iam factam, & emptionem ex pecunijs exactis faciendam, cuius reſpectu legitur expreſsè confirmatum ex illis verbis, *Firmis tamen ſemper remanentibus omnibus, & ſingulis, ad quæ ipſi conſtituenti D. Comes obligatus eſt vigore mandatorum, & exactionis*, ideoque dictus Comes tenetur docere de illius emptione, eamque conſignare Bartholomeæ in
1 vim mandati per eum ſuſcepti, ad *text. in §. mandatum inſt. mand. l. ſi Procuratorem, §. fin. ff. eod. tit. Azo. in ſumm. C. eod. tit. num. 22. Rota Ianuen. dec.67. num. 1.* maximè quia ex publicis inſtrumentis, quæ dicuntur probationes pro-
2 batæ, *Bald. in l. intereſt in vlt. notab. C. de ſolut. & in l. quoties in fine, C. de iudic. Tiraquell. de retract. lignag. §. 2. gloſſ. 1. num. 20.* & faciunt rem manifeſtam, *Bart. in l. 1. num. 8. & ibi Iaſ. num. 10. ff. de non. oper. nunciat.* ſatis viſum fuit conſtare, quod plures partes dictę poſſeſsionis antè ſupradictam reuocationem emptæ fuerant, quarum reſpectu cum res non eſſet integra, mã-
3 datum reuocari non poterat, ad *Text. in §. rectè quoque verſ. item ſi adhuc inſtit. mand. Roman. conſ. 333. nu. 5. in fine* & faciunt tradita per *Surd. conſ. 52. n. 53.*

Non obſtat, quod Comes non potuerit exequi mandatũ, ex quo poſſeſsio erat valoris libr.52.m. prout pro ea ſumma conſignata fuit creditoribus Caithi, quia ex huiuſmodi conſignatione non infertur, quod Comes nõ potuerit eam emere minori pretio, imo quod
4 id facere potuerit, ſatis veriſimile redditur, ex quo pro illis partibus, de quarum emptione conſtat ex ſupradictis Inſtrumentis pro parte Bartholomeæ productis ſupradicti creditores non modicam ſummam remiſerunt, vel quia emerint graui precio, vel quia poſſeſsio in manibus deteriorauerit, vel vt pecunias loco poſſeſsionis haberent: & in omnem euentum D. Comes, poſtquam mandatum ſuſceperat, tenebatur illud implere, ſi poſſet, vel aliàs quamprimum illi renunciare, *ad Text. in dicto §. mandatum inſtit. mand. & in l. ſi quis alicui ſcripſerit, §. qui ſuſcepit, ff. eod. tit. Pariſ. conſ. 91. nu. 10. & ſeq. lib. 1.*

Nec refragatur, quod Bartholomæa ipſius nomine dederit mandatum ſub conditione, pro eius ſcilicet intereſſe, quod habet, quia de huiuſmodi intereſſe ſatis viſum fuit conſtare tàm ratione vſufructus, quem ipſa ex diſpoſitione Caroli Antonij teſtatoris habebat ſuper Capitali, & per conſequens in iſta poſſeſsione ex pretio illius emenda, & in eius
5 locum ſubroganda, ad tradita *per Surd. deciſ. 15. num. 18. & ſeqq.* quàm ratione augumenti Capitalis aucti poſt mortem teſtatoris, quod etiam reſpectu proprietatis ſpectat ad D. Bartholomæam, quæ per teſtatorem fuit relicta vniuerſalis vſufructuaria vna cum Carolo Antonio Iuniore nepote ex filio, cui iure inſtitutionis ipſa Bartholomæa in alia parte vſufructus ſucceſsit, non autem ad Bartholomæam Iuniorem proprietariam, ſeù ad illius filios; nam ſicut ad vſufructuarium ſpe-
6 ctat damnum, ex quo tenetur cauere de vtendo, & fruendo, ſalua rerum ſubſtantia, *l. 1. §. cautere, & §. rectè ff. de vſufruct. quemad. caueat.* ita etiam ſpectare debet commodum, ad *Text. in l. ſummam, ff. de reg. iur. l. manifeſtiſſime §. ſed cũ in ſecundam C. de furt.* & in ſimili de hęrede grauato, qui negociatus fuit, quod ad ipſum
7 ſeu illius hæredem ſpectet augumentũ Drogariæ, non autem ad fideicommiſſarium per ſupradictam rationem, tenuit *Rota in Viterbien. fideicommiſſi 5. Maij 1608. coram R. P. D. meo Decano.*

Præterea D. Bartholomæa ex dicto Capitali relicto per teſtatorem poteſt detrahere æs
8 alienum, & nonnulla legata, quæ fuerunt ab ipſa ſoluta ex præcepto teſtatoris, qui mandauit ea eſſe ſoluenda de dicto Capitali, *Paul. de Caſtr. conſ. 77. num. 1. lib. 2. Cephal. conſ. 762. ſub num. 21. verſ. 6. D. Clara:* ex quo etiam comprobatur, dictum augumentum capitalis factum poſt obitum teſtatoris ſpectare debere ad D. Bartholomæam, quia ſi teſtator voluit, quod eo ſolueretur æs alienum, & legata, per conſequens cenſetur voluiſſe, quod ceſſaret negociatio, & occaſio lucrandi, quæ etiam
9 ceſſabat per mortem teſtatoris, per quam remanebat diſſoluta ſocietas, quam cum alijs habebat ſuper huiuſmodi capitali *§. ſoluitur, inſtit.*

inſtit. de ſociet. l. verum §. in hæredem, ff. pro ſoc.
cum ſimilibus.

Et ex his ceſſat, quod ſupradictæ partes
poſſeſſionis fuerint emptæ per Comitem no-
mine proprio, quia nihilominus ſtante inte-
reſſe, & mandato Bartholomeæ præcedenti
10 debebat illas emere nomine mandantis, &
proptereà tenetur illas conſignare Bartholo-
meæ ſaltem ratione damnorum, & intereſſe
*l. idemque §. ſi Procurator, & l. ſi mandauero §. ſicut
ff. mand. l. ad comparandas C. eod. tit. Pariſ. d. conſ.*
91. *num.* 10. *cum ſeqq. lib.* 1. *Rota Ianuen. dec.* 9. *nu.*
5. *& ſeq. & dec.* 68. *num.* 5. *Surd. dec.* 304. *num.* 4.
& ſeqq.

Ceſſat etiam, quod huiuſmodi mandatum
fuerit principaliter datum nomine, & pro in-
tereſſe Bartholomeæ Iunioris, quæ poſteà
illud ratificauit, & cui poſt illius mortẽ ſucceſ-
ſerant filij: quia ex ſupradictis viſum fuit Do-
minis id eſſe intelligendum de intereſſe, quod
habebat dicta Bartholomæa Iunior ſuper pro-
prietate reſidui dicti Capitalis, non autem ſu-
per vſufructu, quod etiam ſuadetur, ex quo
dicta Bartholomæa Iunior in apprehenſione
poſſeſſionis dicti Capitalis expreſsè declarat,
11 ſe capere poſſeſſionem illius vti proprieta-
riam, reſeruato vſufructu Bartholomeæ Se-
niori, & proptereà ſicut ipſa ſuper huiuſmo-
di vſufructu nihil prætendebat, ita multo mi-
nùs prætendere poſſunt filij, qui habent cau-
ſam ab illa ad *Text. in l. cum à matre C. de rei ven-
dic.* cum ſimilibus.

Nec placuit, quod Bartholomæa Iunior
ante illius mortem ſucceſſerit Carolo Anto-
nio, & Duccio fratribus, & conſequenter
poſſint modò illius filij ex dicto Capitali de-
trahere legitimam dd. Caroli Antonij, & Duc
cij, nec non dotem maternam: quia quoad
legitimam fuit reſponſum, huiuſmodi Ca-
pitale fuiſſe à teſtatore deſtinatum pro ſoluẽ-
12 do ære alieno, & quibuſdam legatis per eum
factis; ideoque non poſſe ex illo detrahi le-
gitimam, quæ ex rebus particulari onere gra-
uatis, vbi in hæreditate alia bona ſuperſunt
detrahi non poteſt, *Aym. conſ.* 19. *num.* 14. *Surd.
dec.* 316. *num.* 11. *& ſeqq.* & tenuit *Rota in cauſa
Anconitana fideicommiſſi* 20. *Februarij* 1584. *coram
bo. me. Card. Blanchetto.*

Præſertim, quia adhuc nõ conſtat, quanta ſit
huiuſmodi legitima, nec ex quibus bonis de-
beatur; quo caſu nõ poſſũt dicti filij, nec Co-
13 mes pro huiuſmodi credito illiquido retinere
poſſeſſionem, de qua agitur. *Surd dec.* 46. *in fin.*
& fuit dictum *in Maceraten. Salutani* 12. *Maij*
1608. *coram R. P. D. meo Manzanedo*, & retarda-
dare conſignationem, ad quam tenetur vigore
14 ſuſcepti mãdati, *vt ſupra* dictũ eſt. Quouero ad
dotem, fuit dictum illam eſſe ſolutam, vt con-
ſtat ex Inſtrumento ſolutionis lib. 4000. pro
reſiduo facto 10 Nouembris 1607. & conſe-
quenter quoad illam omnem obligationem
fuiſſe extinctam, *l. nulla C. de ſolut. & inſt. quib.
mod. tollit. oblig. in princ.*

Et ita deciſum &c.

*Reliquæ huius cauſæ deciſiones referuntur ſupra
poſt dec.* 336.

ADNOTATIO.

Ad rem, *vide Colin. de procurat part.* 5. *cap.* 1.
num. 13. *Hodiern. ad Surd. dec.* 15. *&* 304. *Rot. dec.*
12. *num.* 15. *& ſeqq. poſt Bonden. collectat. legal.*

Varias hæc deciſio ponderat concluſiones
admodum ſcitu dignas, & notabiles.

Quarum prima eſt, quod Procurator
15 teneatur complere mandatum, quod acce-
ptauit, vel illud à ſe abdicare mediante renun-
ciatione, aliàs conueniri poſſit ad intereſſe.

Sed acceptatio mandati ex parte Procura-
toris debet per allegantem plene probari, nec
16 ad hunc effectum ſufficeret, quod ille fuerit
præſens confectioni mandati, niſi appareat
etiam quod acceptauerit, vt relatis verbis
Baldi reſpondit *Rot. deciſ.* 371. *num.* 7. *part.* 17.
recent.

Alia eſt, quod ſi augeatur capitale vſufru-
ctui ſubiectum illud augumentum vſufru-
ctuarij fauore accreſcat, ea optima ratione,
17 quod ſicuti deterioratio capitalis cederet in
damnum vſufructuarij, qui pro huiuſmodi
caſu deteriorationis præſtare debet cautionẽ
de bene vtendo, & fruendo arbitrio boni vi-
ri, ita è conuerſo in leuamen huius obliga-
tionis debet etiam acquirere augumentum,
quod capitali accedit, de qua cautione late
agit *Caſtill. in tract. de vſufr. cap.* 16.

Vulgaris concluſio, & eſt tertia hic dedu-
18 cta, quod vſusfructus in eo conſiſtat vt vſu-
fructuarius vtatur capitali ſalua eius ſubſtan-
tia habetur *in dec.* 358. *n.* 7. *par.* 17. *rec.*

Vtrum lucra negocij fideicommiſſo ſubie-
cti cedant ad commodum fideicommiſſarij,
vel potius hæredis grauati eſt pariter quæſtio
valde agitata, in qua tamen communior, &
naturali æquitati cõformis diſtinctio eſt quod
vel agatur de negocio, quod teſtator ipſe fi-
19 deicommiſſum inſtituens in ſua hæreditate
reliquit, & continuari mandauit, & tunc lu-
cra hæreditati augeantur, & commodo fidei-
commiſſariorum cedat eodem prorſus pa-
cto, quo ſi in negociatione damna eueniſ-
ſent hæreditas fideicommittentis tenebatur
illis ſuccumbere: vel agatur de negocio, quod
hæres grauatus proprio Marte cum effectibus
fideicommiſſarijs adaperuit, vel ipſe proſecu-
tus eſt præſcindendo à quocumque præcepto
teſtatoris, & eo caſu lucra cedant commodo
grauati eiuſque hæredum, prout ipſe fuiſſet
obligatus reſarcire, & reintegrare fideicom-
miſſum quatenus in negociatione eueniſſet
damnum, ne induſtriam, & labores dicatur
proieciſſe, vel in gratiam fideicommiſſario-
rum nullam ab eo cautam habentium impen
diſſe, quæ diſtinctio articulo maturè diſcuſ-
ſo videtur elici ex mente *Rotæ deciſ.* 251. *part.*
15. *recent.* vbi allegantur quotquot faciunt ad
hanc materiam.

Poſtrema concluſio inter magis notabiles
20 eſt, quod detractiones non poſſint fieri ex
bonis ſubiectis fideicommiſſo particulari,
donec ſaltem, & quouſque illas prætendens

non doceat mediante legitimo inuentario non extare alia bona, vel libera, vel ſubiectę fideicommiſſo vniuerſali, & cæteris adductis idem dixit *Rot. dec. 218. num. 7. & ſeqq. part. 15. recent.*

21 Vnde ex bonis primogenituræ ſubiectis detractiones fieri non eſt permiſſum *Facchin. controuerſ. 23. in princ. lib. 4.*

ROMANA SPOLII DOMVS.

Veneris 11. Aprilis 1614.

ARGVMENTVM.

Hic agitur de eo, quod interuenire debet, vt oriatur obligatio inter oblatorem, & venditorem ſubhaſtantem bona, & eſt materia admodum vtilis in praxi.

SVMMARIVM.

1 *Edictum extraiudiciale ex conuentione creditorum affixum continens, quod qui vult emere talia bona offerat, abſque promiſſione, quod plus offerenti dabitur cenſetur emanatum ad explorandum valorem, non ad contrahendum cum oblatoribus, & ideò neutrum ex partibus obligat, & nu. 2. cum ſeq.*

4 *Oblatio vt obliget, neceſſe eſt, vt venditor obligetur ex parte ſua.*

5 *Contractus non debet claudicare.*

6 *Aequalitas inter contrahentes ſemper eſt ſeruanda.*

7 *Oblatio poteſt reuocari, vbi detegatur, aliter rem ſe habere, quam in edicto venditionis fit expoſitum, & nu. 10. et 12.*

8 *Oblationes ſicut cæteri contractus intelliguntur rebus ſic ſtantibus, & in eodem ſtatu permanentibus.*

9 *Obligatio etiam Cameralis remanet nulla ex cauſæ defectu.*

11 *Oblatorem magis idoneum, & ad ſolutionem paratum eligere debet Iudex in alterum concurſu.*

DECISIO CCCLXXII.

Eſt penes Poſth. de ſubhaſt. dec. 30.

Infra in eadem cauſa eſt deciſ. 428. poſt Poſth. de ſubhaſt. 32.

ADNOTATIO.

Regulariter oblator in præiudicium debitoris, cui per oblationem ius quæſitum eſt non poteſt pœnitere, nec ab oblatione recedere *Mangil. de ſubhaſt. quæſt. 86. num. 21. Baratt dec. 891. nu. 4. in fin. dec. 183. par. * recent. dictum fuit in Romana ſeu Tiburtina dotis, ſeu pecuniaria 4. Iulij 1646. § collabente coram bo. me. Veroſpio, & in Romana Manutentionis 10. Martij & 16. Iunij 1659. coram R. P. D. Taia*, & ex hoc capite annullata fuit deliberatio *paſſa à Monialibus Montis Lucis Peruſiæ cor. R. P. D. Panciatico* tunc A. C. Locumtenento mediante mandato de manutenendo illis conceſſo & canonizato in plena Signatura Iuſtitiæ ad relationem R. P. D. Paracciani 22. Nouembris 1674. non obſtante in contrariū allegata doctrina Saluſtij Tiberij *in prax. lib. 1. cap. 43. n. 7. & ſeqq.*

12 Ad materiam, *vide Poſth. de ſubhaſt. inſpect. 34.* vbi late diſcurrit an, quando, & qualis oriatur obligatio ex oblatione, & quæ contra oblatorem competat actio.

BVRGEN. IVRIS PRÆSIDENDI.

Veneris 11. Apr. 1614.

ARGVMENTVM.

Iuriſdictio poteſt competere, & cenſetur conceſſa cumulatiuè, non autē priuatiuè quoad ſuperiorem: Decanus vbi eſt prima dignitas in Eccleſia, habet aſſiſtentiam iuris communis quoad præheminentiam in alios presbyteros Eccleſiæ, & quando Decanus dicatur prima dignitas.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictiones, quæ à pluribus inferioribus poſſideri poſſunt, nunquam cenſentur conceſſæ priuatiuè quoad ſuperiorem.*

Mandatū de manutenendo poteſt dari vtrique parti cumulatiue, eodem n. 1.

2 *Iuriſdictio, quæ competit fauore cultus diuini non cenſetur conceſſa priuatiue quoad Ordinarium vbi omnes ſimul ad cultum diuinū aggregantur, et n. 7.*

Incompatibilitas, quæ non poteſt conſiderari inter tres Iudices, non poterit etiam conſiderari inter quatuor, eodem n. 2.

3 *Teſtes, qui ſunt viri inſignes, præferuntur alijs licet numero pluribus.*

4 *Iuriſdictio ſpecialis cenſetur potius conceſſa cumulatiuè, quam priuatiuè.*

Decanatus dicitur dignitas in Eccleſia, eodem n. 4. & n. 9. cum ſeqq.

5 *Archipresbiter appellatur. Decanus Presbyterorum, & Decanus, vbi non eſt Archipresbyter ſuccedit in locum ipſius, prout vbi non eſt Archidiaconus ſuccedit in locum ipſius, & n. 8.*

Dignitas maior in Eccleſia habet aſſiſtentiam iuris communis quoad præheminentiam, eodem n. 5.

6 *Decanus quando ſuccedit in locum Archipresbyteri, & Archidiaconi, illorum etiam iure vti poteſt.*

DECISIO CCCLXXIII.

Eſt par. 2. rec. deciſ. 433.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 265.

ADNOTATIO.

Concluſio notabilis eſt quæ hic firmatur in materia iuriſdictionis, quod tunc maximè ſit
7 cenſenda cumulatiuè conceſſa, quando non eſt

eſt incompatibilis, vt ſi tendat ad vnicum, & eundem finem, prout eſſet iuriſdictio indicendi ſilentium in choro, *faciunt deducta in Iuuenacen. iuriſdictionis 5. Martij 1677. §. dato coram Reu. Bourlemont.*

8 De dignitate Archipresbyteri ſatis actum eſt *ſupra poſt dec.* 101.

Decanus quoque de iure communi tanquam caput totius Capituli dicitur habere certam iuriſdictionem, & non exiſtentibus dignitatibus ſuccedit loco illarum, quapropter ad ipſum ſpectat munus præſſendi diuino officio, & deſtinandi horas ad illud re-
9 citandum in choro *gloſ. in cap. relatum verb. prælatorum de cleric. non reſid. Pen. dec. 1294. numer. 4. dec 4. num. 2. poſt Monet. de diſtribut. quotid. deciſ. 437. num. 7. lib. 3. part. 3. diuerſ. Merlin. dec. 191. nu. 1. & ſeqq* erranteſque in choro corrigẽdi *Merlin. dec. 461. nu. 1.*

Et in ſpecie, quod Statutum tribuens alteri de Capitulo iuriſdictionem indicendi ſilentium, vel deputans particulares ſilentiarios non cenſeatur in hac parte præiudicare iuriſdictioni Decani, ſed videatur iſtud ius
10 concedere cumulatiuè cum Decano *dec. 432. n. 6. & 7. par. 3. lib. 3. diuerſ*

11 Procedunt hæc in Decano Eccleſiæ Cathedralis, ſeu Pontificalis non autem in Decano Eccleſiæ Collegiatæ, ſeu Ruralis, cum inter vtrumque caſum magna ſit differentia *Chaſſan. in Cathalog glor. Mund. par. 4. conſider. 37. Merlin. dec. 610. in fin.*

RECANATEN. PRÆDII.

Luna 14. Apr. 1614.

ARGVMENTVM.

Tranſactio generalibus verbis, & clauſulis contracta debet reſtringi ad id, de quo dubium, & lis erat.

SVMMARIVM.

1 *Sententia iniuſtitia eſt ſufficiens cauſa reſtitutionis in integrum.*
2 *Dominium ſpectat ad eum, qui ex ſecundo decreto immiſſus eſt in poſſeſſionem à Iudice.*
3 *Actus reſtrictus ad certam cauſam non debet vltra illam operari.*
4 *Verba generalia in tranſactione appoſita reſtringuntur ad ea, de quibus agebatur, & num. 7. limitatur nu. 8. declaratur limitatio n. 9.*
Clauſula, Pro omni eo &c. *reſtringitur ad ea, de quibus agitur, eodem nu. 4.*
5 *Tranſactio fit de re dubia, & pretij quantitas arguit, quid in ceſſione veniat.*
6 *Reſtitutio pluries conceſſa, & iterum petita, & denegata, ex noua cauſa debet concedi.*

DECISIO CCCLXXIV.

Eſt part. 2. recent. deciſ. 534.

Eſt infra in eadem cauſa dec. 549. impreſſa poſt Poſth. de ſubbaſt. dec. 42.

ADNOTATIO.

Tranſactio eſt ſtricti iuris, propterea non patitur extenſionem *Gargiar. conſ. 77. num. 9. & ſeq. Gregor. dec. 158. num 4. ibique Add. num. 6. dec. 47. num. 21. poſt Michalor. de poſition.* vbi allegatur
7 hæc deciſio *Bononien. fideicomm. de Luparis 10. Febr. & 1. Iulij 1676. vtrobique §. 2. coram R. P. D. Vicecomite.*

Limita quando verba ſunt adeo generalia
8 & prægnantia, vt ſalua ratione recti ſermonis non poſſint reſtringi, tunc enim omnia comprehendunt, & quoad ea, ſuper quibus erat lis ſubſtinetur in vim trãſactionis, quoad alia ſuper quibus non erat lis ſubſtinetur in vim pacti, & conuentionis *Add. Gregor. d. deciſ. 158. nu. 7.*

Inita ſuper iure claro non valet etiam ſi
9 præceſſiſſet litigium, quia illud præſumitur malitioſe introductum, & ad hunc finem extorquendi tranſactionem, ſeu compoſitionem *l. 1. & l. cum ijs §. ſi cum lis ff de tranſact. Suar. alleg. 22. num. 6. & conſ. 3. num. 9. & ſeqq. Abb. conſ 35. in fin. verſ. nam tranſactio part. 2. Angel. conſ. 49. num. 6. Crauett conſ. 152. num. 10. Nat. conſ. 543. num. 14. Maneat. conſ. 117. num. 1. & ſeqq. & conſ. 141. num. 45. & ſeq Riminald. iun. conſ. 614. num. 76. Altograd. conſ. 104. num. 35. lib. 2. Merlin. dec. 490. num. 7. bo. me. Priol. dec. 380 num 15. dec. 402. num. 9. & 534. num. 5. par. 2. deciſ. 85. num. 4. part. 8. dec. 129. num. 11. & dec. 212. num. 14. part. 11. dec. 193. num. 6. & 12. par. 15. dec. 244. num. 23. dec. 112 num. 22. & dec. 412. num. 15. part. 10. deciſ. 17. num. 6. & dec. 284. num. 8. part. 17. & dec. 196. nu. 3. par. 18. rec. Bonon. nullitatis concordie 12. Iunij 1645. §. at hinc neutrum,* vbi idem dicitur procedere in tranſactione iurata *coram Em. Cerro; & Romana hæreditatis 30. Ianuarij 1654. coram bo. me. Beniłacqua.*

SANCTI SEVERINI BONORVM.

Luna 14. Apr. 1614.

ARGVMENTVM.

Quæ ſint probanda per agentem ad reſtitutionem rei dimiſſæ per tranſactionem, & agitur de probatione teſtium circa rei poſseſſionem, an ſcilicet poſseſſio intelligatur iure proprio, vel familiaritatis, & quando ceſſio iurium non operetur.

SVMMARIVM.

1 *Agens ad reſtitutionem prædij debet probare, fuiſſe à ſe poſſeſſum, & per tranſactionem dimiſſum.*
2 *Teſtes veriſimiliter informati de poſſeſſione prædij cuius fructus diuiſerunt, benè illam probant.*
3 *Teſtis deponens de facto proprio, & qui fuit à parte inductus, ſi illius depoſitione vſa fuit, benè probat.*

Dic

4 *Teſtis procurator pro domina deponens, & qui ſit parum amicus collitiganti, non caret ſuſpicione.*

5 *Actus poſſeſſorij ab aliquo geſti quando cenſeantur geſti potius iure familiaritatis, quam iure proprio, & latè nu. 9.*

6 *Perceptio aliquorum fructuum, & actus facti iure familiaritatis non tribuunt poſſeſſionem ei, qui percepit, & fecit tales actus.*

7 *Ceſſio iurium, de quibus non conſtat ad cedentem ſpectare, nihil operatur, & n. 10.*

8 *Clauſula* Cõſtituti *appoſita in ceſſione incerta nihil operatur.*

DECISIO CCCLXXV.

POſt latam ſententiam ſuper reſciſſione tranſactionis, D. Bartholomæa inter alia bona à Dominis de Margarutijs petebat ſibi reſtitui prædium nuncupatum *de Paſſatempo* vti tunc per ipſam occaſione dictæ tranſactionis ceſſum: verùm, quia Domini de Margarutijs dicebant, illud non eſſe in tranſactione comprehenſum, de ordine Rotæ dedi dubium particulare, quoad dictum prædium, an illud ſit reſtituendum, quo pluries propoſito, Domini ſupradicta die negatiuè reſponderunt, ea moti ratione, quia D. Bartholomæa non probat, hoc prædium fuiſſe per ipſam in tranſactione ceſſum, vel aliàs de tempore eiuſdem tranſactionis ab ea poſſeſ-
1 ſum, & tamen cum agat ad reſtitutionem, hoc præcipuè probare debet, *l. fin. C. de probat. l. verius ff. eod. tit.* cum ſimilibus: quinimò ex teſtibus datis pro DD. de Margarutijs, potius viſum fuit, conſtare de contrario, primus enim pro parte Bartholomææ examinatus *iuxta* 29. benè deponit poſt mortem Pauli Fratris Bartholomææ natum, Cornelium, & Franciſcum in Dominos dicti Prædij recognitos fuiſſe, & non alios, & idem probant alij teſtes denuo examinati pro parte DD. de Margarutijs, qui *iuxta* 10. *& ſeqq.* ſuper ſecundo benè deponunt, quod fructus dicti Prædij ex diſpoſitione Franciſci Margarutij Senioris, tàm antè, quàm poſt mortem Pauli fuerunt
2 diuiſi per maiorem natu inter maſculos de familia, qui teſtes cum ſæpè interuenerint diuiſioni dictorum fructuum, & ſint aliàs veriſimiliter informati, benè probant, ad *text. in cap. cum cauſam, & ibi Doct. de teſtib. Anchar. conſ. 253. num. 1.*

Neque obſtare teſtes examinatos pro parte eiuſdem Bartholomææ, quorum aliqui conantur deponere, ipſam percepiſſe quoſdam fructus dicti Prædij, & præcipuè quartus *iuxta* 28. deponat de huiuſmodi perceptione etiam poſt mortem Pauli; quia fuit reſponſum, quod Paulus mortuus fuit de menſe Auguſti, quo tempore fructus fuerunt à ſolo ſeparati, & proptereà depoſitio iſtorum teſtium eſt intelligenda de fructibus, qui ſpectabant ad portionem Pauli, & fuerunt Bartholomææ conſignati vti hæredi dicti Pauli, non autem vti Dominæ, vel poſſeditrici Prædij, vt clarè colligitur ex depoſitione tertij teſtis pro eadem Bartholomæa examinati, qui de dicto tempore erat maior natu de familia, &, vt ipſe aſſerit fructus dicti Prædij diuidebat inter maſculos de linea, iuxta diſpoſitionem dicti Franciſci Senioris, & depoſitio huius teſtis viſa fuit multum ponderanda, non ſolum attenta qualitate perſonæ, ſed etiam quia
3 fuit inductus, & examinatus pro parte Bartholomeæ, quæ etiam illius depoſitione vſa fuit, & deponit de facto proprio, vt poſt allegatos tradit *Gabr. concluſ. 4. num. 71. de teſt.* vltra quod dictus quartus teſtis eſt Procurator
4 Bartholomeæ, & parum amicus dd. de Margarutijs, itaut ex deductis per informantes illius depoſitio non careat ſuſpicione.

Minus releuare, quod ſextus, & ſeptimus ex ſupradictis teſtibus viderint illam euntem ad Sanctam Domum Lauretanã, & de ea redeuntem per duas noctes hoſpitatam fuiſſe in Domo dicti Prædij, & audiuerint per Colonos fuiſſe Dominam, & Patronam vocatam, & vti talem habitam, & reputatam in pluri-
5 bus actibus: quia cum ex teſtibus, & alijs ſupra deductis conſtet, Dominos de Margarutijs tunc dictum Prædium poſſediſſe hæc omnia viſa fuerunt geſta per D. Bartholomæam iure familiaritatis tanquam Neptem DD. de Margarutijs, apud quos, donec nuptui traderetur, educata fuit, & de illo tempore, quo erat ſponſa educabatur, ad tradita per *Bart. in l. qui iure familiaritatis num. 1. ff. de acquir. poſſeſſ. Dec. conſ. 400. num. 4.* Ideoque licèt in dicto Prædio tunc aliquos fructus perceperit, vt conantur deponere ſupradicti teſtes, cenſeri debet illos percepiſſe iure familiaritatis ex portione patruorum, quo caſu non cenſetur per eam acquiſita aliqua poſſeſſio, *dicta l. qui iure familiaritatis ff. de acquir. poſſeſſ. Menoch.*
6 poſt alios quos allegat *de retinen. remed. 3. num. 566. in princ.* maximè quia vbi conſtat alium poſſidere, prout in caſu iſto, perceptio aliquorum fructuum non ſufficit ad probandã poſſeſſionem, *Bart. in l. quamuis §. ſi conductor, & ibi Alex. in vlt. notab. ff. de acquir. poſſeſſ. Menoch. de retin. remed. 3. d. nu. 566. verſ. declaratur 2. Rota in cauſa Ceruien. Bonorum de anno 1578. dec. 506. n. 4. par. 1. diuerſ.*

Nec aliquid facere, quod Bartholomæa in tranſactione ceſſerit omnia iura in dicto Prædio ſibi competentia dd. de Margarutijs, & vlterius conſtituerit ſe illorum nomine poſ-
7 ſidere: quia dum non conſtat, quæ iura ſibi competerent huiuſmodi ceſſio non poteſt aliquid operari, *Roland. conſ. 82. num. 11. & ſeq. lib. 2. Surd. conſ. 151. num. 91.* & multo minus clau-
8 ſula *Conſtituti* in ea appoſita, per quam in huiuſmodi ceſſione omnium iurium propter incertitudinem non dicitur, tranſlata poſſeſſio, *Tiraq. de iur. conſtit. part. 3. limit. 19. num. 1. Menoch. conſ. 222. n. 50. & ſeq.*

Et ita deciſum &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 205.

ADNOTATIO.

9 De poſſeſſione facultatiua, ſeu iure familiaritatis, & amicitiæ illiuſque effectibus tractatur *ſupra poſt dec.* 104. *&* 182. *& vide Poſth. de manut. obſeru.* 54. *per tot.*

Ceſſio non ſuffragatur, niſi conſtet de iu-
10 re, ſeu credito cedentis *dec.* 363. *num.* 1. *par.* 17. *& dec.* 510. *num.* 4. *par.* 18. *tom.* 2. *rec. Senogallien. fideicommiſſi* 30. *April.* 1677. *§. potiſſimum, quia, coram Reu. Bourlemont.*

HISPALEN. PENSIONIS.

Veneris 18. *Aprilis* 1614.

ARGVMENTVM.

Sententiæ Rotalis validitas, & iuſtitia ex quibus probetur: Valor Canonicatus, & dimidiæ portionis narratus per aſcenſum, vel non exceſſum quomodo debeat probari per teſtes ſuper illo deponentes, vel partis confeſſionem, vel taxam Regiam.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ Rotalis dicitur conſtare ex reuolutione proceſſus, in quo apparet commiſſio ſpecialis, citatio, & mandatum procuræ.*

2 *Iuſtitia Sententiæ Rotalis apparet ex deciſionibus factis in cauſa.*

3 *Valor reſeruationis penſionis narratus per aſcenſum non dicitur probatus per teſtes deponentes tantum de valore temporis ſterilis, quod de raro accidit, & n.* 4. 5. 6 *& n.* 12. *et ſeq. vbi etiam de valore narrato per non exceſſum.*

7 *Teſtes deponentes ſuper valore fructuum debent reddere cauſam ſcientiæ ſufficientem, alias non probant, nec ſufficit, ſi deponant de auditu, & fama.*

8 *Confeſſio partis circa valorem eſt magis attendenda, quam depoſitio teſtium.*

9 *Teſtes deponentes ſuper valore narrato per aſcenſum non probant, niſi deductis oneribus, & expenſis valorem exprimant.*

10 *Taxa Regia probat communem valorem fructuum.*

11 *Valor Canonicatus Capituli Burgen. conſtituitur ex valore trium dimidiarum portionum.*

DECISIO CCCLXXVI.

PRo informante, nempè Sententiam Rotalem eſſe confirmandam, de illius enim validitate ſatis viſum fuit conſtare ex reuolu-
1 tione Proceſſus, ex quo apparet eam fuiſſe latam ſeruatis ſeruãdis, in vim ſpecialis commiſſionis præcedente citatione, & mandato procuræ, prout de iure requiritur, iuxta *Caputaq. deciſ.* 260. *part.* 2. quotidiè *in Rota* canonizatam.

Iuſtitia verò clara colligitur *ex deciſionibus coram R.P.D. meo Pirouano in hac cauſa factis ſub*
2 *die* 22. *Martij, &* 1. *Iuly* 1613. in quibus firmatum fuit, gratiam reſeruationis penſionis,
3 de qua agitur non eſſe iuſtificatam, ex quo valor per aſcenſum in ea affirmatiuè narratus non probatur plenè, & concludenter, prout requiritur, *ex latè ibi adductis*, quæ Dominis placuerunt.

Neque obſtare teſtes pro parte Comitis vigore remiſſoriæ denuo examinatos, quia deponunt ſuper valore de anno 1605. & ſequen-
4 ti tantum, qui, vt ipſi teſtes dicunt, fuerunt ſteriles, ideoque non probant valorem, qui non eſt conſtituendus ex caritate, quæ raró accidit, *l. pretia rerum, §. fin. in fin. & ibi Alex. n.* 3. *& alij ff. ad l. falcid. Caſtr. conſ.* 109. *ſub numer.* 2. *verſ. nec obſtant teſtes inducti lib.* 2. & tenuit *Rota in cauſa Romana Caſalis Torricella de anno* 1578. *relat. inter impreſſ. diuerſ. dec.* 65. *num.* 8. *part.* 2. ſed
5 probandus eſt ſecundùm communem æſtimationem de tempore gratiæ, & per plures annos antè, & poſt iuxta doctrinam *Bart. in d. l. pretia rerum §. fin. ante num.* 3. *& ibi Alex. num.* 10. *ff. ad l. falc.* & anno fertili cum ſterili computato, *Sarnen. in regul. de valor. qu. vlt.*

Et tantò minùs releuare ſupradictos teſtes, quia nihil deponunt de quantitate fructuum,
6 qui in prædictis annis percepti fuerunt, quo caſu ſola ſterilitas nec etiam de illo tempore viſa fuit Dominis ſufficiens ad augendum valorem Canonicatus, quamuis enim per eam pretium fructuum augeatur, quantitas tamen illorum minuitur, itaùt exceſſiuitas pretij de tempore ſterili per ſe ipſam habito
7 reſpectu ad maiorem quantitatem fructuum quæ recolligitur de tempore fertili, vt plurimùm nullius ſit conſiderationis, & deponunt ſolùm de auditu, & fama, nec reddunt ſufficientem cauſam ſcientiæ, prout requiritur, *Caputaq. dec.* 264. *n.* 2. *part* 3. *Sarnen. in reg. de valor. dicta quæſt. vlt.*

Prætereà ſupradicti teſtes deponunt de valore ducatorum 2500. Guzman verò, qui penſionem, de qua agitur, tranſtulit in Comitem de anno 1604. quo tempore obtinuit Canonicatum, in ſua gratia expreſſit, valorem illius non excedere ducatos 1500. quæ
8 confeſſio viſa fuit Dominis magis attendenda, quàm depoſitiones ſupradictorum teſtiũ, ad notata per *Caputaq. dec.* 283. *num.* 6. *& ſeq. par.* 3. *Caſ. de Graſs. dec.* 6. *nu.* 2. *de teſt.* maximè, quia
9 nullus deponit, deductis oneribus, & expenſis, prout requiritur in hac materia probationis valoris per aſcenſum, ex deductis *in ſupradictis deciſionibus coram R.P.D. meo Pirouano*, & confeſſio prædicta benè comprobatur tàm ex atteſtatione Computiſtæ Capituli, quæ datur, quod ſcilicet de dictis annis valor dictorum fructuum iuxta maiorem taxã
10 Regiam, quæ probat valorem communem, *Bart. & Alber. in l. fin. ff. ad l. Iul. de annon.* cum alijs adductis *in cauſa Imolen. tutelæ* 27. *Octobris* 1595. *coram bo. me. Card. Pamphilio*, non exceſſit ducat. 1900. monetæ illarum partium, qui vix conſtituunt ducat. 1500. vel circa auri de Camera, quàm etiam ex alijs per informantes, & *in prædictis deciſionibus* ponderatis, ex quibus firmatum fuit gratiam prędictam non
11 eſſe iuſtificatam tàm quoad valorem Canonica-

nica-

nicatus, quàm etiam dimidiæ portionis, ſuper qua reſeruata fuit altera penſio ducat. 340. auri de Camera: Valor enim Canonicatus conſtituitur ex valore trium dimidiarum portionum, & conſiſtit in his, in quibus conſiſtit valor portionum, vt probant teſtes, qui dantur.

Et ità deciſum, &c.

Deciſiones Pirouani hic memoratæ ſunt impreſſæ inter rec. 444. par. 2. & 526. part. 3. & eſt infra in eadem cauſa dec. 425.

ADNOTATIO.

Valor beneficii narratus per aſcenſum, ideſt per modum affirmatiuum debet probari plene, &
12 concludenter *Roſ. de execut. Liter. Apoſt. part. 1. cap. 6. num. 177. & 178. Buratt. deciſ. 417. numer. 9. Merlin. dec. 587. nu. 5. Cottin. dec. 1062. num. 10. & dec. 2276. nu. 11.*

Narratus autem per non exceſſum ideſt
13 per modum negatiuum ex leuioribus, ac etiam ſemiplena probatione reſultat *Roſ. vbi proximè nu. 142. & ſeqq. Buratt. dec. 797. per tot. ibique Add. Priol. dec. 160. num. 4. & dec. 362. num. 9. dec. 56. num. 7. & dec. 323. num. 6. par. 16. rec.*

In materia, *vide Verſell. concluſ. 145. num. 26. & ſeqq. & ſupra dec. 40.*

ROMANA PECVNIARIA.

Ven. 18. Apr. 1614.

ARGVMENTVM.

Apocha priuata quando probet contra ſubſcribentem, etiam non recognita, & ſine teſtibus, nec cenſeri debeat ſimulata, ac afficiat etiam Equitem Heroſolymitanum poſt emiſſam profeſſionem.

SVMMARIVM.

1 *Creditum alicuius dicitur conſtare ex apocha ſubſcripta à debitoribus ex aliqua cauſa ibi expreſſa etiamſi in ea non adſint teſtes, & n. 2. ac 10.*
3 *Declara concluſionem procedere contra ſubſcribentem, non autem contra tertium in concurſu cum inſtrumento, & nu. 10.*
4 *Recognitio ſcripturæ priuatæ non eſt facienda, niſi à parte opponatur, & alias ſine illa probat, & num. 11.*
5 *Apocha, ſeu ſcriptura priuata probat, niſi à parte opponatur, eam non eſſe in forma probanti, quia alias cenſetur approbata, & n. 12. cum ſeqq.*
6 *Recognitionis Apocæ defectus poteſt ſanari faciendo recognitionem, quando de ea opponitur.*
7 *Simulationis cauſa requiritur, quod ſit probabilis, ſufficiens, veriſimilis, & plenè, & concludenter probetur, & n. 13. cum ſeq.*
8 *Eques Hieroſolymitanus poſt emiſſam profeſſionem acquirit omnia Religioni, nec poteſt de illis diſponere, vel illa obligare, & n. 15. cum ſeqq.*
9 *Declara concluſionem non procedere in illis rebus, & actionibus, quæ ortum habent ante emiſſam profeſſionem.*

DECISIO CCCLXXVII.

PLacuit Dominis *deciſio in hac cauſa facta ſub die 4. Nouembris præteriti*, in qua fir-
1 matum fuit conſtare de credito ſcu. 984. 31 ½ ex apoca ſubſcripta Dominorum Equitis Aſcanij, & Adriani fratrum de Ceulis, cum alijs tunc in ea deductis.

Quibus non obſtat, quod huiuſmodi apoca non ſit in forma probanti, ex quo non ſolùm non eſt ab aliquo teſte ſubſcripta, nec legitimè recognita, ſed etiam, quia non eſt apoca originalis, ſed ſumptum de ſumpto parte non citata, & ſine compulſorialibus: nam
2 quoad ſubſcriptionem teſtium Domini dixerunt, ſatis eſſe ad illum effectum, quod apoca fuerit ſubſcripta à dd. fratribus, qui in ea conſtituerunt ſe debitores Cattanei in illa ſumma pro alimentis eidem debitis occaſione dotis non ſolutæ Helenæ ſororis: ſtante enim veritate huius cauſæ ibi expreſſæ, benè per eam probatur debitum ſine alijs teſtibus, ad *text. in l. inſtrumenta domeſtica, cum ibi not. C.*
3 *de probat.* quicquid ſit, vbi apoca priuata concurrere debet cum Inſtrumento publico, iuxta diſpoſitionem *l. ſcripturas C. qui pot. in pign. habeant.*

Quoverò ad recognitionem, quæ dicebatur minùs legitimè facta, inter alias placuit
4 reſponſio, quod pro parte Religionis nunquam de tali defectu fuit oppoſitum, neque in Rota, neque coram A. C. quo caſu potuit ei abſque alia recognitione fides adhiberi, *Rota in cauſa Romana hæreditatis 5. Nouembris 1548. dec. 151. n. 1. par. 3. lib. 3. diuerſ.*

Et ex his ſoluitur etiam, quod apoca in actis producta non ſit originalis, ſed ſum-
5 ptum de ſumpto, quia non propterea contra eam poteſt modò aliquid opponi, cum in illius productione coram eodem A. C. & in Rota nihil fuerit oppoſitum, quæ propterea approbata cenſetur, *Felin. in cap. fin. nu. 7. in 2. fallent. de fid. inſtr. Cagnol. in auth ſi quis in aliquo nu. 59. C. de eden. Alex. conſ. 183. n. 14. lib. 6. Rota dec. 2. de fid. Inſtrum. in nou.* & fuit aliàs ſæpè deciſum.

Et omnis difficultas viſa fuit Dominis ceſſare ex eo, quia apoca originalis per partes
6 ſubſcripta, quæ dicitur aliàs producta coram A. C. poteſt etiam hodiè in Rota produci, & legitimè recognoſci iuxta ſtylum Rotæ, *Cott. dec. 179.* & fuit dictum *in cauſa Placentina Cappellaniæ 21. Maij 1601. coram bon. mem. Cardinali Pamphilio.*

Minùs obſtat, quod huiuſmodi apoca præſumatur ſimulata non ſolùm ex quo fuit facta inter affines, & conſanguineos, ſed etiam ex non petitione debiti per plures annos, inaut nil aliud partes ſenſerint, niſi quod poſt mortem Equitis Aſcanij ſolueret Religio: Quia ſtante, quod quantitas in apoca conten-
7 ta fuerit per ſupradictos fratres promiſſa Cattaneo ex cauſa neceſſaria dotis non ſolutæ, ſupradicta viſa fuerunt ſatis leuia ad proban-

dam

dam ſimulationis cauſam, quæ requiritur,
quod ſit probabilis, ſufficiens, & veriſimi-
lis, ac plenè, & concludenter probata, *Bart.*
conſ.65.num.4.Mandell. conſ. 9. num. 7. & ſeq. &
conſ.97.num.24. Rota in cauſa Neapolitana reſtitu-
tionis relat.inter impreſſ. deciſ. 69. num. 2. part. 2.
diuerſ.

Nec demum refragatur, quod huiuſmodi
apoca fuerit ſubſcripta per Equitem Aſca-
nium poſt emiſſam profeſſionem, quo tem-
pore, quicquid ipſe habebat, fuerat Religio-
8 ni quæſitum, *auth.ingreſſi. C.de Sacroſ. Eccleſ.*
& in ſpecie de Equitibus Hieroſolymitanis
fuit dictum in *Bononien. de Paſqs 4. Mart.*1611.
coram R.P.D. meo Manzanedo, quia placuit re-
9 ſponſio, quod dos, cuius occaſione fuit in
apoca promiſſa ſupradicta quantitas, fuerat
promiſſa antè emiſſam profeſſionem, ideo-
que benè potuit poſteà per eum ſubſcribi
apoca ad probationem præcedentis obligatio
nis ex cauſa dotis non ſolutæ, non obſtante
Stabilimento pro parte Religionis dato, quod
vt patet ex illius lectura, non loquitur de
apocis factis ex cauſa, ſeù obligatione præce-
denti vera, & neceſſaria, qualis viſa fuit iſta
de qua agitur.

Et ita concluſum &c.

Supra poſt dec.148. referuntur aliæ deciſiones præ-
ſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

Apoca debitoris manu conſcripta aduerſus
ipſum ſubſcribentem plenè probat *Vbald. Sen.*
10 *deci.26.num.6. Rembold.dec. 633.num.1. Peuting.*
dec.226.num.2.dec.134.num.3. part.11. deciſ.196.
part.14.& 153. n.4.par. 15. rec.

Quicquid dicendum ſit contra tertium,
vel in concurſu creditorum, quo caſu apo-
ca ſi ſit deſerta teſtibus cæteriſque circum-
ſtantiis requiſitis *in l.ſcripturas C.qui pot. in pi-*
gn.hab. non poteſt ex illa creditor concurre-
re cum alijs creditoribus anterioribus inſtru-
mentariis, vel venientibus vigore alterius
apocæ fulcitæ præfatis requiſitis *Vrſell.concluſ.*
123.num.6.Gregor.deciſ.328.num.2.dec.650.nu.1.
par.1.rec.

Nihilominus etiam in caſu concurſus apo-
ca adminiculata, & carens dd. requiſitis con-
tra inſtrumentum admititur, vt cæteris re-
latis habetur *in dec.276.part. 17. & in dec. 255.*
part.18.rec.vtrobique n.2.

Concluſio quod ſcriptura non recognita
non probet, de qua *Rota coram Vbald. dec. 265.*
num.2.Hiſpalen. Decimarum de Oliuares 30. Ian.
1679.§.penult.coram Reu.Bourlemont. fallit, quan-
11 do non fuit oppoſitum de recognitione in
termino citationis ad dicendum contra, vel
ſaltem non fuit proteſtatum *Generalia contra,*
Poſth. latè examinans *hanc materiam de manut.*
obſ.ru. 98. Conciol.alleg.49.n.10. & ſeqq.

Sumptum de ſumpto, ac etiam ſimplex
exemplum probat parte non opponẽte *Ridol-*
phin. in prax.part.1.cap.12.num. 226. vel oppo-
12 nente nimis ſerotine, maximè ſi ſit admini-
culatum, vt fuit dictum *in Romana Aſſecura-*
tionis 13.Maij 1676.§.demum & ſeqq.cor. R.P.D.
Taia confirmata 12. Decembris 1678. §. fin. coram
bo.me.Vbago.

Non quælibet cauſa ſimulandi, & quo-
modolibet opinabilis ſuffragatur, ſed requi-
ritur iuſta, probabilis, & veriſimilis iuxta in-
13 concuſſam Sacræ Rotæ opinionem, quam
ſequitur *in dec.69.num.2.par.2.diuerſ. Pen. deciſ.*
1594.num.1.Vbald.dec.89.num.1.Otthob dec.238.
num.7.dec.236.num.11.par.10. rec. in Forolivien.
Donationis 28. Ianuarij 1675.coram R.P.D. Eme-
rix, & in Firmana Immiſſionis 10. Maij eiuſdem
anni, coram Reu. Albergato Decano, quarum prior
eſt dec.423.num.10. & ſeq. & poſterior eſt dec. 509.
num.7.par.18.to.2.rec.

Eaque debet probari, quod adfuerit de
14 tempore contractus, vel paulo ante *Rota co-*
ram Pen.dec.215.num.2.in rec.dec.244.nu.1. part.
4.& dec.308.num.17.par.5.& in Senogallien.præ-
dij 27.Feb.1671.§.fin.coram R. P. D. Vicecomite
quæ eſt in par.17.rec.dec.54.n.27.

Stabilimentum Religionis Hieroſolymi-
tanæ 14. *ſub tit.*16. prohibet eius militibus ne
15 poſſint confitendo, vel diſponendo Religio-
ni præiudicare *Buratt.& Adden.dec.2.& dec.99.*
Duran. dec.308.nu.9.

Sunt enim iſti milites veri Religioſi, &
& emittunt tria ſubſtantialia vota Religionis
ideoque quidquid aquirunt Monaſterio aqui-
16 runt, & non habent, neque velle, neque
nolle, *Ricc.in prax.for.Eccleſ.reſol. 364. part. 3.*
& part.4.reſol.176. Nouar.de elect. & variat. fer.
par.1.qu.69. n.8. Duran.loc.cit. Manzaned.dec.294.
num. 1.& dec.360.nu.10.

Ampliatur concluſio, vt procedat etiam
quoad bona patrimonialia *Ricc.dicta reſol.176.*
num. 3. Nouar.vbi ſupra verſ.vbi firmat, & tàm
17 quoad dominium, quàm quoad poſſeſſio-
nem, quapropter ex perſona Militis Religio-
ni competit manutentio, *Duran.d.dec.308.dec.*
51.n.2.par.8.rec.

ROMANA OSTIARIATVS OFFICII.

Lunæ 21. Aprilis 1614.

ARGVMENTVM.

Patet ex breui Summario.

1 *Acta facta, teſtes examinati, ac iura producta quan-*
do dicantur, vel non dicantur eſſe in forma pro-
banti, & n.4.

2 *Notario aſſerenti ſe Notarium Rotæ ſtatur.*

3 *Notarius vnius officij non poteſt exemplare acta*
alterius, niſi probetur eſſe ſucceſſorem illius officij
vbi acta ſunt geſta.

DECISIO CCCLXXVIII.

Omiſſis pro nunc alijs ſcripturis, de qui-
bus videbitur, Domini reſoluerunt,
1 acta, & teſtes coram Puteo non eſſe in forma
probanti, quia ex illis non apparet, quod
cauſa, de qua in eis fit mentio, eſſet Rotalis
imò dicitur, quod Puteus in ea fuerat depu-
tatus

tatus à bo. me. Cardinali Farneſio Vice-Cancellario vna cum alius Auditore ad referendum, & à prædictis fuit deputatus Niuia Notarius Rotæ: vndè licèt Ciacconus Notarius modernus ſit ſucceſſor in officio Notariatus
2 Rotæ, & in hoc ſit ſtandum illius aſſertioni, iuxta *deciſ. Caputaquen. 245. par. 2.* non tamen infertur, quod potuerit exemplare acta, de quibus agitur, quæ non probantur ſpectare ad officium Notariatus Rotæ, nec aliàs ap-
3 paret, quod ipſe Ciacconus ſucceſſerit etiam in ſcripturis extra officium rogatis, prout requiritur, ex deductis *in cauſa Romana Domus in Burgo 20. Aprilis 1573. coram Robuſterio.*

ADNOTATIO.

4 De valida iurium extractione facta per Notarium ſucceſſorem, & de probando Notariatu ſatis agitur, *per Poſth. de manut. obſeru. 99. à nu. 5. vſque ad fin. ſupra poſt dec. 102. & 199.*

ROMANA VINEÆ.

Luna 21. Aprilis 1614.

ARGVMENTVM.

Citatio ad videndum pronunciari poſitiones haberi pro confeſſatis an ſufficiat ex ſtatuto, quod fiat domi dimiſſa copia.

SVMMARIVM.

1 *Iudicium ex Statuto Vrbis* lib. 1. cap. 50. *ſeruatis ibi traditis dicitur ordinarium, non executiuum.*
2 *Productio inſtrumenti facta in iudicio ordinario cenſetur facta ad probationem, non autem ad executionem.*
3 *Citatio ex forma Statuti Vrbis 51. & 53. requiritur pro forma, qua non ſeruata actus corruit, quando ſecus n. 6.*
4 *Iudex non poteſt pronunciare poſitiones pro confeſſatis, niſi habeat iuriſdictionem.*
5 *Poſitionibus prætendens non teneri ſe reſpondere non dicitur contumax, cum ad iſtum effectum qualibet cauſa etiam probabilis, & colorata ſufficiat.*

DECISIO CCCLXXIX.

Eſt penès Fenzon. deciſ. 27.

Cauſæ huius deciſionis referuntur ſupra poſt dec. 297. in cuius calce de materia præſentis ſatis agitur.

ADNOTATIO.

Scientia citati tollit neceſſitatem citationis perſonalis etiam ad effectum procedendi ad re-
6 laxationem cenſurarum *Buh. dec. 446. num. 4. deciſ. 103. num. 4. part. 11. & deciſ. 230. part. 14. recent.*

Quando enim citatio perſonalis non requiritur de forma, ſed ſolum ad effectum, vt citatus de ea habeat notitiam, tunc data notitia citatio domi dimiſſa copia æquipollet perſonali *bo. me. Coſ dec. 52 nu. 7.*

Cæterum citatio vt afficiat, vel debet eſſe perſonalis, vel ſaltem dimiſſa copia, aut in manibus cohabitantium in eodem domo citati, aut in noſtii foramine ad id appoſito, ſiue ad omne peius in foramine clauis, ad trad. *per Fenzon. ad Stat. Vrb. lib. 1. cap. 51. num. 15.*

NARNIEN. FIDEICOMMISSI.

Luna 28. Aprilis 1614.

ARGVMENTVM.

An, & quando filius in conditione poſitus cenſeatur ex coniecturis vocatus, & per iſtas receditur paſſim ab opinione *gloſſæ in l. Lucius la ſeconda ff. de hæred. inſtit.* & hic aliquæ pro receſſu referuntur, & approbantur, quicquid aliter quandoque Rota reſoluerit in alijs cauſis.

SVMMARIVM.

1 *Filius in conditione poſitus ex coniecturis cenſetur tacite vocatus ſecundum communem opinionem, & per illas receditur ab opinione* gloſſæ in l. Lucius la ſeconda ff. de hæred. inſtit. *& nu. 11. vbi quod in hac parte Rota variauit.*
2 *Coniectura vigens dicitur in iſta materia illa, qua grauantur vocati decedentes ſine filijs reſtituere hæreditatem extraneis.*
3 *Teſtator ponens in conditione nepotes, & illos expreſſe grauans in neceſſarium antecedens cenſetur voluiſſe illos vocare, aliàs onus non ſubſiſteret, & nu. 4.*
5 *Prædicta coniectura facilius recipitur in deſcendentibus teſtatoris.*
6 *Altera coniectura eſt, quando vocatus fuit non ſemel, ſed pluries poſitus in conditione.*
7 *Tertia eſt qualitas maſculinitatis pluries repetita cum excluſione fœminarum vocatarum ſolum in caſu deficientium maſculorum.*
8 *Quarta eſt digreſſio ad plures ſubſtitutionum gradus.*
9 *Coniectura in iſta materia, licet de per ſe ſingulæ non ſufficerent, ſimul tamen iuncta reputantur ſufficientes in deſcendentibus teſtatoris, vt expreſſè grauatus cenſeatur etiam diſpoſitiuè vocatus, & nu. 10.*

DECISIO CCCLXXX.

Michael Copacaccia poſtquam ſingulas filias naſcituras in dote ducat. 2000. inſtituit, & ab hæreditate excluſit, Franciſcum filium hæredem vniuerſalem inſtituit, omneſque alios filios maſculos legitimos, & naturales ex eo naſcituros, quos ad inuicem vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum ſubſtituit, ac poſtmodum in euentum, in quem filij maſculi ex ipſo teſtatore, vel filij maſculi filiorum maſculorum ſuorum non extarent, voluit, & mandauit, quod omnia

omnia eius bona perueniant ad filias fœminas & ſi teſtator quandocunque decederet ſine filijs, vel filiabus legitimis, & naturalibus ex dictis ſuis filijs, vel filiabus non extantibus, ſubſtituit eis Paridem, & Alexandrum de Philippeſchis, & Federicum, & Siluium de Valentibus: Mortuo teſtatore, Franciſcus filius plura bona in hæreditate teſtatoris relicta alienauit, & poſteà deceſſit ſuperſtite Angelo filio legitimo, & naturali, vt benè deponunt teſtes pro eius parte examinati, inter quem, & tertios poſſeſſores bonorum alienatorum orta controuerſia ſuper eorum recuperatione, & cauſa coram me introducta, dubitaui, an conſtet de fideicommiſſo ad fauorem Angeli, & pro eo informante Domini affirmatiuè reſponderunt: cum enim per
1 teſtatorem fuerit in conditione poſitus ex coniecturis, per quas receditur ab opinione *gloſſ. in l. Lutius la 2. ff. de hæred. inſtit.* cenſetur tacitè vocatus ſecundum communem opinionem, de qua præter *Corn. conſ. 146. ſub num. 19. in fine & num. 20. lib. 2. Aym. conſ. 62. num. 6. Clar. in §. teſtamentum quæſt. 77. prope fin. Card. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit. 2. num. 19.* teſtatur *Rota in Camerinen. fideicommiſſi 9. Iunij 1606. coram Me, & in Vrbeuetana fideicommiſſi 10. Decembris 1607. coram R. P. D. meo Decano*, & in pluribus alijs cauſis.

Inter alias autem coniecturas, quæ in caſu iſto concurrunt, admodum vrgens viſa fuit
2 Dominis illa, quod teſtator ſi decederet quãdocumque non extantibus filijs, vel filiabus ex dictis ſuis filijs, vel filiabus, ſubſtituit eis extraneos, quo caſu cum illos grauauerit, cenſetur etiam eoſdem voluiſſe vocare, iuxta opinionem *Bart. in l. Centurio nu. 37. ff. de vulgar. & pupillar.* quæ vbi poſiti in cõditione expreſsè grauãtur, prout in caſu iſto, eſt magis communiter recepta, *Menoch. lib. 4. præſumpt. 70. nu. 39. in fin. Card. Mantic. de coniect. vltim. volunt. d. lib. 11. tit. 3. num. 2. verſ. verum, plenè Theſaur. dec. 96. num. 14.* & tanquam magis conſonam voluntati Teſtatoris tenendam poſt *Rip. in d. l. Centurio ſub num. 169. verſ. tertius caſus eſt*, & alios relatos tradit *Card. Mantic. de coniect. vltim. volunt. d. lib. 10. tit. 3. ſub numer. 2. verſ. hæc autem ſententia*, ex quo enim teſtator potuit in con-
3 ditione nepotes, & illos expreſsè grauauit, in neceſſarium antecedens cenſetur voluiſſe illos vocare, quia alias onus non ſubſiſteret, *l. ab eo C. de fideic.* & præſumendum eſt teſtatorem voluiſſe facere actum validum, non autem eluſorium, *l. 3. ff. de teſtam. milit.* & tradunt
4 *ſupra citati Doct.* quicquid ſit, vbi Nepotes nõ ſunt expreſsè grauati, ſed ſimpliciter in conditione poſiti, quia per illorum exiſtentiam ſubſtitutio expirat, & tunc ab inteſtato parentibus ſuccedunt, *gloſſ. in d. l. Lutius la 2. ff. de hæred. inſtit. Clar. in §. teſtamentum quæſt. 77. Caputaq. dec. 99. lib. 2. in manuſcript.* & fuit dictum in *Recanaten. hæreditatis 14. Maij 1607. coram bo. me. Penia*, & aliàs ſæpè.

Quæ opinio eò facilius procedit, non ſo-
5 lùm, quia Angelus eſt de deſcendentibus teſtatoris ad tradita per *Clar. in d. §. teſtamentum quæſt. 78. circa fin. verſ. ſecundus caſus*, ſed etiam quia bis reperitur expreſsè à teſtatore in con-
6 ditione poſitus, & ſemel tacitè, dum teſtator proprios filios vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum ad inuicem ſubſtituit, iuxta diſpoſitionem *l. cum Auus ff. de condit. & demonſtr. & l. cum acutiſſimi C. de fideicom.* adeſt qualitas maſculinitatis pluries à teſtatore ex-
7 preſſa cum excluſione fœminarum, quas poſteà ſolum vocauit deficientibus maſculis,
8 concurrit etiam digreſſio ad plures gradus ſubſtitutionum, & plures aliæ coniecturæ per informantes deductæ, quæ licèt ſingulæ per ſe ſint controuerſæ, tamen ſimul iunctæ viſæ fuerunt ſufficientes ad oſtendendum Angelum deſcendentem teſtatoris vti in conditio-
9 ne poſitum ex onere reſtitutionis expreſsè grauatum fuiſſe diſpoſitiuè vocatum, *Bero. conſ. 104. ſub num. 12. verſ. & quamuis fortè lib. 2. Gabr. de fideicom. concluſ. 4. num. 49. Card. Mantic. de coniect. vltim. volunt. d. lib. 11. tit. 3. num. 28.* & tenuit *Rota* in pluribus cauſis *relat. in ſupradicta Camerinen. fideicommiſſi 9. Iunij 1606.* & in ſpecie
10 de eo, qui eſt expreſsè grauatus onere reſtitutionis, quod alijs concurrentibus coniecturis cenſeri debeat vocatus, tradit *Theſaur. d. dec. 96. num. 14 in fine*, vbi quod tunc res eſt indubitabilis, & plures alios refert *Menoch. d. præſumpt. 16. num. 40.* qui dicit, quod ſufficit aliquam aliam ex ſupradictis coniecturis cum illa concurrere, idem tradit *Gabr. conſ. 93. nu. 37. lib. 2. Card. Mantic. de coniect. vltim. volunt. dicto lib. 11. tit. 3. nu. 2. verſ. & hanc coniecturam.*

Et ità deciſum, &c.

Sunt infra in hac cauſa dec. 666. & 718. & coram Merlin. deciſ. 39. quæ eſt etiam 1. poſt Merlin. de legit.

ADNOTATIO.

Coniectura vocationis filiorum in conditione poſitorum ex eo quod in alia parte teſtamenti fuerint vocati examinatur *ſupra dec. 43. vbi de materia, & per Rotam in dec. 119. nu. 5. & ſeqq. par. 17. rec.*

Vltra deductos *ſupra poſt d. deciſ. 43. vide ad quæſtionem Farin. in repert. vlt. volunt. quæſt. 6. num. 1. & ſeqq. Hodiern. ad Surd. dec. 162. Rota in Aue-*
11 *nionen. fideicomm. 27. Ian. 1645. 30. Apr. 1646. & 11. Mar. 1648. coram bo. me. Veroſpio* quarum duæ poſteriores ſunt 401. *par. 9. tom. 2. & 160 par. 10. rec. & infra dec. 415. & 492.*

PIENNEN. SEV CIVITATIS PLEBIS MATRIMONII.

Lunæ 28. Aprilis 1614.

ARGVMENTVM.

Petens admitti ad cauſam, vt ad illam admittatur, debet docere de intereſſe, quod in hac deciſione pluribus medijs excluditur, de quibus in Summario.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Admittitur nemo ad cauſam, niſi doceat de ſuo intereſſe & n. 3. 4. 11. ac 12. vbi declaratur.*
2 *Inſtrumentum publicum facit probationem probatam, & rem manifeſtam.*
5 *Compoſitio, & tranſactio facta à Reo cum fiſco approbat, & confirmat ſententias contra ipſum latas, & n. 13. cum ſeqq.*
6 *Sententiæ ſemel approbatæ, non poſſunt denuò impugnari, præſertim ſi ſint iuſtæ.*
7 *Matrimonium clandeſtinè contractum non ſeruata forma* Sacri Conc. Trident. cap. 1. ſeſſ. 24. de reformat. *non ſubſtinetur.*
8 *Lis dicitur extincta per renunciationem à partibus illi factam.*
9 *Sententia in matrimonialibus nunquam tranſit in iudicatum, & n. 16.*
10 *Declaratur, vt procedat ſolum reſpectu ſuperioris, qui ſemper de validitate matrimonij inquirere poteſt, non autem aliorum.*

DECISIO CCCLXXXI.

PRo informante, nempè non conſtare de
intereſſe Petri Franciſci ad effectum, vt
1 veniat admittendus ad cauſam, quæ inter
Cinthiam, & Seraphinum pendet in Rota ſuper
validitate matrimonij aliàs inter eos minus
legitimè contracti; nam aut Petrus Franciſcus
prętendit intereſſe tanquam Procurator
Seraphini, & ab huiuſmodi intereſſe excluditur
ex eo, quia Seraphinus aſſerens, ſe velle
veritatem proſequi, cauſis, & iudicijs per eum
ſeù eius nomine cum Cinthia motis renunciauit,
& Petrum Franciſcum aliàs ab eo Procuratorem
conſtitutum reuocauit cum expreſſa declaratione,
quod authoritatem ſibi vti Procuratori datam
exercere minimè va-
2 leat, vt conſtat ex publico inſtrumento, quod
dicitur probatio probata, *Bald in l. intereſt in
vlt. notab. C. de ſolu.* & facit rem manifeſtam,
Bart. in l. 1. nu. 8. & ibi Iaſ. num. 20. ff. de nou. oper.
3 *nunciat.* aut vult venire tanquam principalis,
& minus apparet de aliquo eius intereſſe,
quia matrimonium, de cuius inualiditate
agitur, fuit contractum inter Cinthiam, &
Seraphinum, & proptereà non poteſt in eo
conſiderari intereſſe Tertij.

Nec obſtare, quod Petrus Franciſcus in
ſententijs latis pro inualiditate matrimonij
4 fuerit condemnatus in pœnam ſcutorum vti
teſtis, qui matrimonio clandeſtino interfuit,
ideoque in hoc iudicio, in quo agitur de confirmatione,
vel reuocatione dictarum ſententiarum,
veniat audiendus ad effectum, vt huiuſmodi
condemnationem euitare poſſit:
quia, vltra quod poſt condemnationem tranſegit
ſuper dicta pœna cum Fiſco Curiæ Epi-
5 ſcopalis dictæ Ciuitatis, per quam tranſactionem,
ſeu compoſitionem dicitur approbaſſe
dictas ſententias, ad tradita per *Paul. Grillan.
de relaxat. carcer. tit. de pænar. compoſit. quæſt. 1. num.
4. & quæſt. 5. num. 1. verſ. quia compoſitio, & quæſt.
6. num. 1. verſ. quia compoſitio,* quas proptereà
6 amplius impugnare non poteſt, *ad reg. quod ſemel
de reg. iur. in 6.* fuit etiam dictum, quod ex
deductis per informantes ſatis viſum fuit cõſtare
de iuſtitia dictarum ſententiarum, ex
7 quo matrimonium prædictum præſente
Petro Franciſco fuit contractum clandeſtinè,
& non coram proprio Paracho, prout requiritur
ex diſpoſitione *Sac. Conc. Trid. cap. 1. de
reformat. ſeſſ. 24. Nauar. conſ. 7. de clandeſt. deſponſat.
tom. 2. Rota in Taurinen. matrimonij 16. Ianu.
1602. coram bo. me. Corduba.*

Prætereà placuit etiam Dominis, quod
ſtante ſupradicta renunciatione facta per
8 Seraphinum, lis ſaltem reſpectu partium dicatur
extincta iuxta *deciſ. Caſſad. 1. num. 2. circa
med. de re iudic.* cum alijs adductis *per Lancellott.
de attent. lit. pend. in præfat. par. 2. cap. 4. num. 243.*
& proptereà tantò minus Petrus Franciſcus
9 ad cauſam admitti poſſit, non obſtante, quod
in matrimonialibus ſententia nunquam tranſeat
in iudicatum, *Text. in cap. lator, & ibi Doct.
de ſent. & re iudic.* quia hoc procedit tantùm
10 reſpectu ſuperioris, qui ſemper de validitate
matrimonij inquirere poteſt, maximè ſuperuenientibus
nouis probationibus, iuxta tradita
per *Innoc. in cap. tenor, in princ. verſ. nec intelligas
hoc ita, & per Felin. in d. cap. lator num. 6.
de ſent. & re iudic.*

Et ita deciſum &c.

Eſt etiam in hac cauſa infra dec. 414.

ADNOTATIO.

De nullitate, ſeu clandeſtinitate matrimonij contracti coram alieno Parocho ſatis actũ *ſupra poſt dec. 119.*

Tertius veniens ad cauſam an, quando, & quomodo ſit admittendus *vide poſt dec. 192.*

Non admittitur niſi doceat de intereſſe
11 *Pen. dec. 26. Em. Otthob. dec. 259. vtrobique num. 1.*
ſufficit tamen quod de eo ſemiplenè, & ap-
12 parenter conſtet *Vbert. de citat. cap. 4. num. 253.
Coccin. dec. 47. num. 19. Vbald. dec. 76. nu. 4. & dec.
819. n. 1. Peutinger dec. 13. & dec. 188. in vtraq. n. 1.
Em. Otthob. dec. 259. num. 1 & ſeq. bo. me. Celſ. dec.
208. & 244. in vtraque num. 1. cum alijs in dec. 504
num. 4. & 5. par. 18. to. 2. rec.*

Compoſitio per fiſcum licitè fieri poteſt,
maximè ſi fiat de ordine, ſeu mandato Principis,
quo caſu eo efficaciorem habet roboris
firmitatem, & ſubſtinetur etiam in præiudicium
illius, qui ex delicto remanſit offenſus
quatenus viuat, cum tali caſu in ſo-
13 latium ſuorũ peccatorum debeat ſubſtinere
quod eius æmulus immunis triumphet iuxta
illud quod propter peccata veniunt aduerſa,
Deus enim aliquando ex ſuis ſecretis iudicijs
permittit, quod homines patiantur iniuſtitias,
& oppreſſiones, vt ex ſacris paginis, & Theologorum
auctoritatibus tradunt *Boſſ. & Peregrin.
quos ſequitur Rot. dec. 97. par. 15. & dec. 172.
num. 10. & ſeqq. par. 17. rec.* vbi alios allegat, &
ſignanter *Grillan. relatum in noſtra dec.*

14 Succedit autem compoſitio loco pœnæ,
*Mauſon. de contraband. quæſt. 10. num. 5. d. deciſ 97.
& d. dec 172. vbi num. 12.* ſubiungitur, quod licet
compoſitio tollat pœnam, non tamen

tollat

tollat infamiam ex delicto prouenientem.

Sed an compoſitio importet confeſſionem delicti, affirmat *Text.expreſſ.in l.quoniam, ibi* —
15 quoniam intelligitur confiteri crimen, qui paciſcitur *ff.de his, qui not. infam. Manſon. d. qu. 16.num.11. Rot. d.dec.172.num.11.* & negat *Pariſacc.conſ.127.nu. 34.& 35. ac Neguerol. alleg. 24.num.142.& 143.*

Sententia lata in cauſa matrimoniali, an, quando, & quomodo tranſeat in iudicatum
16 late tradit *Sanchez de matrim. lib.7.diſput.* 100. *per tot.* vbi examinantur *tex. in cap. lator, & in cap.tenor de ſentent.& re iudic.*

MELITEN. NAVIS.

Lunæ 5. Maij 1614.

ARGVMENTVM.

Emptor primus, qui rem venditam alteri vendit, ſi res vendita fuerit euicta ſecundo emptori, an, & quando agere poſſit de euictione contra primum venditorem, ſi à ſecundo emptore, cui res euicta fuit, non moleſtatur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia præſumitur valida, vbi ex reuolutione proceſſus conſtat de iuriſdictione, mandato procura, citationibus, & alijs requiſitis.*

2 *Emptor, qui rem venditam alteri vendidit, re euicta à ſecundo emptore, non poteſt agere de euictione rei emptæ, niſi conſtito de moleſtijs ſibi illatis à ſecundo emptore, cui res euicta eſt, & remiſſiuè nu.9.*

3 *Fallit, quando primus emptor in venditione, quã poſteà fecit reſeruauit ſibi ius ſuper re vendita, donec fuerit de pretio ſatisfactus.*

Emptor de euictione agere non poteſt, quando nullum damnum paſſus eſt, & præſertim quando res euicta fuit ipſi reſtituta, eodem n.3.4.& 5.

5 *Emptor, qui rem venditam alteri vendidit, quando res, quam vendidit, fuit euicta ſecundo emptori, poteſt agere de euictione contra primum venditorem, etiam quod non ſit moleſtatus à ſecundo emptore, quando promiſſio de euictione fuit facta non ſolum primò emptori, ſed etiam eius heredibus, & ſucceſſoribus.*

6 *De euictione agi non poteſt contra venditorem, cui prius lis intimata non fuit, & n.7. vbi etiam quid ſi venditor præſens fuit euictioni.*

8 *Negatiua probari debet ab illo, qui in ea ſe fundat.*

DECISIO CCCLXXXII.

Eſt part. 1. rec. deciſ. 589.

Hæc cauſa primo loco fuit commiſſa Sacrato, coram quo emanauit deciſio impreſſa inter rec. 388. part. 1. deinde Manzanedo emanauit alia deciſio, quæ eſt 422.par.2.& 467.part.3.rec.

ADNOTATIO.

De intimatione moleſtiarum neceſſaria, vt emptor poſſit agere ad euictionem, plura *vide*
9 *apud Mangil de euict.quæſt. 16. vbi num.* 9. *&* 10. allegat noſtram deciſionem, *& ſupra dec.170. 173.& 247.&* nouiſſimè *dec.468.nu.5. part.18. tom.2.rec.*

VALENTINA BONORVM.

Veneris 9. Maij 1614.

ARGVMENTVM.

Gratia impetrata à Papa defenditur à vitio ſubreptionis, & obreptionis, quæ quantum fieri poteſt, debent excludi, nec omnia expreſſa, vel tacita vitiant gratiam, ſed tantum ea, de quibus cautum in iure reperitur.

SVMMARIVM.

1 *Breue non eſt ſubreptitium, ſi non fuerunt narratæ omnes qualitates facti, quæ potuerint inducere animum Principis ad difficilius, vel facilius concedendum, & n.7.& ſeq.*

2 *Bona diſtribuenda in pios vſus ex ordinatione teſtatoris ſunt prius diſtribuenda in pauperes de familia eiuſdem teſtatoris, quam ad fauorem extraneorum.*

3 *Gratia non dicitur ſubreptitia ex eo, quod in ea non ſit narrata aliqua qualitas, quæ reſpiciat fauorem extraneorum.*

4 *Obreptio non cadit in narratiua, quæ poteſt aliquo modo ſuſtineri, & verificari, & n.5.6.& 8.*

DECISIO CCCLXXXIII.

FVit reſolutum, Breue non eſſe ſubreptitium, nec obreptitium, & quoad ſubreptionẽ moti ſunt Domini ex eo, quia teſtator mãdauit, vt bona ſua diſtribuãtur in pios vſus per certos adminiſtratores in teſtamento deſcriptos, Pontifex verò in Breui diſpoſuit, quod ſolutis prius legatis, & adimpletis alijs, quæ teſtator adimpleri mandauit, reſiduum conuertatur in emptionem bonorum ſtabilium, ſeu annuorum Cenſuum ad effectum dotandi ex illorum redditibus Pauperes Puellas de genere teſtatoris tàm ex parte Patris, quàm Matris, ac pauperes Clericos, ſeù ſæculares de eodem genere in litterarum ſtudijs perpetuò manutenendi, ideoque licet fuerit in Breui narratum, quod adminiſtratio illorum, quos deputauit teſtator durabat per duos annos, & parum plus, nec vlla fuerit facta mentio de duabus prorogationibus
1 à Iudice obtentis, id tamen viſum fuit, non releuare, ex quo ad iſtum effectum non eſt neceſſe narrare omnes qualitates facti, ſed eas tantùm, quæ poſſunt inducere animum Principis ad gratiam facilius, vel difficilius concedendam, *cap poſtulaſti, de reſcript. Corn. conſ. 98.ſub.num.6.verſ. licèt autem faciendum ſit lib. 3. Soccin.*

Soccin.conſ.169.num.4.lib.1.Verall. dec.57.par.3.
in manuſcript. in caſu autem, de quo agitur,
placuit Dominis, quòd licèt Papa ſciuiſſet
huiuſmodi prorogationes, non tamen diffi-
cilius gratiam conceſſiſſet, maximè quia ſu-
pradicta bona etiam attenta diſpoſitione iuris
communis, ſunt prius diſtribuenda ad fauo-
2 rem pauperum de familia teſtatoris, de qui-
bus cenſetur etiam ipſe teſtator cogitaſſe,
quàm ad fauorem extraneorum, *Anchar.conſ.*
436.num.1. & ſeq. quem refert, & ſequitur,
Redoan.de reb. Eccleſ. non alien. qu. 1. an prælatus
poſſ.diſpon.de reb. Eccleſ. etiam donand. verſ. fallit
etiam ipſa regula nu.4.

Minus releuat, quod non fuerit facta men-
tio de pluribus legatis ipſis impetrantibus per
teſtatorem relictis, nec de pecunijs per eoſ-
dem habitis ab ipſiſmet adminiſtratoribus;
placuit enim reſponſio, quod, cum Breue non
reſpiciat præciſè fauorem impetrantium, ſed
totius familiæ teſtatoris, licèt aliqui de dicta
familia conſecuti ſint aliquod legatum, id
3 tamen ad iſtũ effectum nõ eſt attendendum,
quia ſi huiuſmodi legatarij effecti ſunt di-
uites, non poſſunt dici comprehenſi in gra-
tia, quæ eſt conceſſa pro dotandis pauperibus
Puellis, & Clericis, ſeù ſæcularibus in litte-
rarum ſtudijs perpetuò manutenendis, & pro-
ptereà, licèt huiuſmodi qualitas non fuerit
in gratia narrata, illam non vitiat, *d. cap. po-*
ſtulaſti de reſcript. cum alijs ſupra adductis.

Quoverò ad obreptionem, non obſtat,
quod fuerit narratum adminiſtratores ha-
buiſſe facultatem à teſtatore applicandi bona
ſibimet ipſis, quod non legitur in teſtamen-
4 to, nam id minus legitur in Breui, in quo ſo-
lum fuit narratum iuxta tenorem teſtamenti,
quod adminiſtratores habuerunt facultatem
à teſtatore bona ipſius recipiendi, exigendi,
& recuperandi, quod intelligi debet ad effe-
ctum, vt illa conuerterent in pios vſus, non
autem in vtilitatem propriam. Prætereà fuit
etiam reſponſum, quod huiuſmodi falſitas
5 narratiuæ non reddidiſſet Papam difficiliorem
ad gratiam concedendã, cum ius adminiſtra-
torum tunc eſſet magis certum ad notata per
Gemin.conſ.63.in princ. verſ. tacuit primo, vndè
tantò minus gratia poſſet dici obreptitia, ad
dec.Egid.115.nu.2.verſ.imò videtur.

Nec obſtat quod fuerit narratum admini-
ſtratores ex mandato teſtatoris teneri ad red-
6 dendam rationem adminiſtrationis, cum ta-
men ſint ab ea expreſsè à teſtatore liberati:
quia licèt in Breui dato *in Summario* Andreæ
fuerit omiſſa negatiua, tamen ex contextu
verborum, & ex proceſſu apparet fuiſſe nar-
ratum per nullum Iudicem ſiue ſæcularem,
ſiue Eccleſiaſticum ſupradictis adminiſtrato-
ribus rationem, ſiuè computum reperi poſ-
ſe; vltra quod iſta narratiua non viſa fuit ta-
lis, quæ poſſet gratiam annullare, *ex ſupra*
allegatis.

Et ita concluſum fuit &c.

In hac cauſa eſt infra dec.442.

ADNOTATIO.

7 De obreptione, & ſubreptione illarumque
differentia, *vide Lotther de re beneſic. lib.2. quæſt.*
14.nu.10.& ſeqq.& ſupra dec. 308. ac circa ſub-
reptionem bene agit *text. in cap. ſuper litteris*
verb.dediſſemus de reſcript. Vermigliol. conſ. 388.
Roſ. de execut.Liter.Apoſt.par.1.cap.5.fere per tot.
& Rota in Foſſanen.penſionis 2.Mart.1671. coram
bo.me.Priolo inter eius nuper impreſſ.dec.342.

Opponens ſubreptionem, vel obreptio-
8 nem debet illam concludenter probare *Tren-*
tacinq.variar.reſol.lib.1.reſol.5.num.23.verſ.in 2.
caſu, quem refert, & ſequitur *Roſ. de execut.*
Liter.Apoſt.par.2.cap.2.num.50. Seraph dec.855.
num.15.Gregor.dec.108.num. 1. ibique Add. num.
12.Merlin.dec.35.num.11.& 12.Vbald. dec.800.
n.pariter 12.Coccin.dec.89.num.1.Peuting. dec.51.
nu.5. ſufficit namque veram eſſe cauſam, quæ
mouit Principem ad conceſſionem, licèt alia
non verificentur *dec.414.n.2.par.9.rec.*

Quandoquidem non omnia expreſſa, vel
tacita, quæ potuiſſent Principem à conceſſio-
ne remouere vitiant gratiam, ſed ea tantum
quæ in iure cautum reperitur, quod ſi fuiſſent
expreſſa, vel tacita Princeps gratiam non
conceſſiſſet *Vrſell.concluſ.126.fere per tot.& præ-*
cipuè nu.27.28.& 42.

Quoad prælationẽ conſanguinei teſtatoris
ad conſequendum beneficium latè agit *Rota*
dec.325.par.17.rec.

SANCTI SEVERINI BONORVM.

Lunæ 12. Maij 1614.

ARGVMENTVM.

Ex Summario ſumitur.

SVMMARIVM.

1 *Geſtor negociorum ſoluens aliquam quantitatem pecuniarum creditori ſui principalis, poteſt ab eo dẽ principali illã repetere, & n.7. cũ ſeq. vbi limitatur, quod non poſſit executiuè repetere, ſi ab eo, cui ſoluit, non obtinuit ceſſionem, quamuis cedens poſſet agere executiuè, & n.9.*
2 *Bona fides non patitur, vt quis habeat rem, & pretium.*
3 *Exceptio illiquida non impedit reſtitutionem certam, et indubitatam.*
4 *Cauſa cenſetur commiſſa quoad omnes in commiſſione expreſſos, et nu.5.*
6 *Maritus ſupportans onera matrimonij debet habere vſumfructum dotis.*

DECISIO CCCLXXXIV.

Eſt part. 1. recent. deciſ. 594.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 205.

A DNO-

ADNOTATIO.

Soluens nomine alterius, liberat debitorem, contra quem poteſt actione negociorum vti-
7 liter geſtorum, ſolutum repetere, *l. ſoluendo, et l. cum pecuniam, ff. de negoc. geſt. Scacc. de commerc. §. 2. gloſ. 5. num. 75. et num. 365. in fine, Bonden. collect. legal. 30. num. 9. et 29. Thomat. deciſ. 67. num. 6. et 35.* vbi de ſoluente ex cauſa dotis, *et dec. 200. num. 9. et 10. Add. ad Gregor. deciſ. 111. nu. 8. in fin. Rot. deciſ. 168. num. 1. et ſeqq. par. 14. et deciſ. 398. numer. 4. par. 17. rec.*

Non tamen via executiua, ſed ordinaria,
8 qualis competit pro negocijs geſtis *Bonden. loc. cit. num. 40. Thomat. vbi ſupra.*

Lim. ſi ſoluens reportaret ceſſionem iurium à primo creditore, qui executiue agere potuiſſet, tunc enim ſubintraret in eius locum etiam quoad ius executiuum, quatenus illud
9 proueniat ex virtute inſtrumenti, ſeu contractus, ſecus ſi competiiſſet ex ſpeciali fauore, vel priuilegio perſonæ *Bonden. vbi ſupra numer. 40. et 41.*

HISPALEN. DECIMARVM DE AYAMONTE.

Lunæ 2. Maij 1614.

ARGVMENTVM.

Deciſio hæc eſt magiſtralis, in qua luculenter explicantur, quænam requirantur in extractione inſtrumentorum in aliquo Archiuio exiſtentium vigore litterarum Compulſorialium.

SVMMARIVM.

1 *Archiuij Praefectus habet facultatem extrahendi ſcripturas in Archiuio exiſtentes abſque Iudicis auctoritate, & partis citatione, perindè, ac ſi extraheret de ſuo originali, & num. 2. vbi etiam, quod probatur, quem eſſe Praefectum Archiuij ex eius ſubſcriptione, & num. 12. cum ſeqq.*

2 *Legalitas magni Prioris Religionis Sancti Iacobi de Spata cum ſigillo probat, Notarium Archiuij in inſtrumento ſubſcriptum eſſe talem, et num. 13.*

Notarium in inſtrumento ſubſcriptum haberi pro Notario, et illius ſcripturis fidem adhibendam probatur per teſtes, eodem num. 2.

3 *Inſtrumenta extracta vigore litterarum compulſorialium, et parte citata dicuntur eſſe in forma probanti, et num. 12.*

4 *Inſtrumenta in Archiuio exiſtentia etiam non recognita, ſi antiquiſſima ſunt, probant, etiam quod antiquitas inſtrumenti dicatur conſtare ex data ipſius.*

5 *Inſtrumentum eſſe originale, et non exemplum inde ſumptum ex quibus cognoſcatur, et quomodo probetur, et num. 6.*

7 *Compulſoris ſubdelegatus ſubdelegare non poteſt: limitatur in ſubdelegato Principis.*

8 *Citatio numquid requiratur coram Subdelegato Compulſoris ad videndum extrahi iura.*

Citationis defectus ſuppletur ex præſentia partis eodem num. 8.

9 *Exemplum etiam ex Archiuio extractum non probat.*

10 *Abundans cautela non nocet.*

11 *Inſtrumenti fides ſuppletur ex adminiculis.*

Obſeruantia ſubſecuta dare ſolet fidem ſcripturis etiam non authenticis, eodem num. 11.

Inſtrumentum, et ſcriptura antiquiſſima extractæ in partibus remotis cum magna impenſa, et diuturnitate temporis dicuntur in forma probanti, nec eis de fide diminuitur, etiam quod in earum extractione aliquid deficiat, eodem num. 11.

DECISIO CCCLXXXV.

Eſt deciſ. 144. par. 4. tom. 1. rec.

Sunt in hac cauſa coram ſa. me. Gregor. XV. deciſ. 205. 259. 303. 327. 396. (*quæ eſt deciſ. 237. par. 2. rec.*) 403. 415. 434. 469. *et* 550. *quarum vltima eſt 417. par. 3. rec.*

ADNOTATIO.

Circa validam iurium extractionem ſatis
12 agitur ſupra poſt *deciſ. 102. et 260. ac vide Poſth. de manut. d. obſeru. 98. et 99.* vbi allegat hanc deciſionem *Rot. deciſ. 125. numer. 11. et ſeqq. par. 6. recent.*

Concluſio, quod delegatus à Principe poſſit ſubdelegare habetur *in c. fin. de offic. deleg. in 6. cap. cum cauſam de appellat. apud Theſaur. for. Eccleſiaſt. num. 17. de poſſeſſ. iuriſdict. deleg. num. 57. et 58. Maſtrill. de Magiſtrat. lib. 3. cap. 4. numer. 254. Caſ. Caren. in annot. ad quæſt. 4. Card. Fulcod. poſt tract. de offic. SS. Inquiſ. numer. 2. Bellon de iuriſdict. mandat. cap. 5. quæſt. 4. numer. 5. et apud Coccin. deciſ. 1496. num. 2. et deciſ. 1749. num. 6.*

Atteſtationi publici officialis ſtandum eſt
13 *deciſ. 122. num. 12. par. 4. t. 2. rec.* vbi allegatur hæc deciſio, *Vbald. Iun. deciſ. 101. num. 2.* Maximè ſi atteſtetur de pertinentibus ad eius officium, *Conciol. alleg. 59. num. 8. et alleg. 60. numer. 1. Vbald. Iun. deciſ. 123. num. 4. Rembold. dec. 442. num. 1. et in rec. deciſ. 260. num. 10. et deciſ. 383. numer. 7. par. 16. deciſ. 287. num. 6. et ſeqq. par. 17. Romana reſciſſionis contractus 11. Februar. 1675. §. nec ſubſiſtit, coram Reuerendiſſimo Bourlemont.* Ampliatur, etiam ſi
14 eius atteſtatio emanaſſet lite pendente, & parte non citata, *d. deciſ. 383. ſub num. 7. par. 16. et deciſ. 130. num. 12 par. 17. recent.*

Immò atteſtationes factæ à publicis Offi-
15 cialibus præferuntur quibuſcumque contrarijs atteſtationibus, *Buratt. deciſ. 910. numer. 8. deciſ. 427. num. 12. par. 18. tom. 2. recent.*

GERVNDEN. HEBDOMADARIÆ.

Mercurij 14. Maij 1614.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac Deciſione de iterum ſuſtinendo gratiam, *ſi Neutri*, reijciendo plures defectus

Digitized by Google

ei obiectos, de quibus in Summario, relegendo multoties, quia plura notabilia continet.

SVMMARIVM.

1 *Gratia*, ſi Neutri, *quando dicatur iuſtificata, remiſſiuè, & num.* 19.

2 *Producens vnionem, & commiſſionem, cenſetur fateri omnia in illis contenta eſſe vera, & num.* 16.

3 *Succeſſor, proſequendo litem ab anteceſſore captam, videtur approbare, & ſibi velle communicari omnia contenta in actis.*

4 *Vnio in neceſſarium antecedens præſupponit exiſtentiam Beneficij, quod per eam quoad nomen, & effectum ſupprimitur, & extinguitur, & num.* 17.

5 *Confeſſio reſultans ex productione vnionis debet referri etiam ad illius exiſtentiam, quæ reſpicit ſubſtantiam, & validitatem vnionis, & num.* 16.

6 *Exiſtentia Beneficij benè probatur ex teſtibus.*

7 *Lis, quæ in gratia*, ſi Neutri, *neceſſariò requiritur, quomodo dicatur conſtare, remiſſiuè.*

8 *Articuli, producti per contradictas contrà Prædeceſſorem, quando afficiant etiam ſucceſſorem, & numer.* 9. *ac* 18.

10 *Contumacia Actoris eſt maior illa Rei, & ad iſtum effectum non adeſt inter eos diuerſa ratio.*

11 *Litigans qui ſibi non conſtituit Procuratorem in Curia, imputet ſibi, ſi contrà eum procedatur per contradictas in ipſius contumaciam.*

12 *Citationis perſonalis defectus dicitur ſublatus per comparitionem citati, & citatio tunc habetur pro legitimè executa.*

13 *Citationis perſonalis defectus opponi ſolum poteſt ab eo, cuius fauore hoc inductum eſt, & non alterius.*

14 *Lis ſatis introducta dicitur per ſolum Decretum citationis obtentum ab eo, ad cuius inſtantiam illa executa fuit.*

15 *Inſtrumentum executionis citationis poteſt ſubſcribi etiam à Subſtituto Notarij, qui de illo ſe rogauit, cenſetur enim ſe rogaſſe vice, & nomine Notarij principalis, & num.* 20.

DECISIO CCCLXXXVI.

DOmini ſub die 17. Februarij præteriti pro Informante dixerunt, gratiam *ſi Neutri* eſſe iuſtificatam, prout aliàs fuerat reſolutum *ſub die* 13. *Iunij* 1613. Verùm, quia
1 Agentes pro Ioanne Franciſco ſtatim cæperunt dicere, ſe velle informare de conſenſu Partis non aliter tunc extenſa ſecunda deciſione cauſam ſuper eiſdem propoſui, & Domini vtraque Parte informante *ſub hac die* 14. *Maij* perſtiterunt *in deciſis* ex rationibus *in prima deciſione* deductis.

Nec obſtare, quod non conſtet de exiſtentia Hebdomadariæ, & multò minùs, quod illa ſit Curata, quia de his ſatis apertè viſũ fuit
2 conſtare ex vnione, & commiſſione in actis producta per Ioannem Boſſolz, qui propterea ſicut per productionem cenſetur fateri omnia in dicta vnione, & commiſſione contenta eſſe vera, *cap. cum olim de cenſib. Roland. conſ.* 2. *num.* 116. *lib.* 1. *Surd. conſ.* 5. *num.* 37. cum alijs *in deciſione* adductis: ita etiam Io: Franciſcus illius ſucceſſor, qui proſequendo litem inceptam
3 per dictum Ioannem Boſſolz, viſus fuit approbaſſe, & voluiſſe ſibi communicari omnia cõtenta in actis, iuxtà *deciſ. Put.* 71. *num.* 2. *lib.* 3. *Mobed. deciſ.* 3. *de iudic.*

Neque refragari, quod exiſtentia Hebdomadariæ in dicta vnione, & commiſſione enunciatiuè tantùm legatur, non autem perſonaliter; Quia, cùm vnio in neceſſarium an-
4 tecedens præſupponat exiſtentiam Beneficij, quod per eam quoad nomen, & effectum ſupprimitur, & extinguitur, *Felyn. in cap. in noſtra num.* 30. *de reſcript. Rota in cauſa Segobien. praſtimonij de anno* 1580. *relat. inter impreſſ. diuerſ. deciſ.* 133. *num.* 16. *par.* 2. confeſſio reſultans ex
5 productione vnionis debet etiam referri ad exiſtentiam Hebdomadariæ, quæ reſpicit ſubſtantiam, & validitatem vnionis, *Caſar de Graſſ. deciſ.* 1. *numer.* 2. *de fideiuſſor.* & faciunt tradita per *Ruin. conſ.* 141. *numer.* 13. *verſ. quinimò dici poteſt lib.* 5. *Mobed. deciſ.* 3. *in fin. de regular.*

Prætereà quoad hoc omnis difficultas viſa fuit Dominis ceſſare ex teſtibus datis pro parte Ioannis Port, qui benè deponunt de exiſten-
6 tia dictæ hebdomadariæ, & de illius vacatione per obitum Gabrielis, prout fuit in gratia narratum.

De lite, quæ in huiuſmodi gratia *ſi neutri* neceſſariò requiritur, ſatis viſum fuit conſta-
7 re ex deductis *in d. deciſione*, & licèt articuli dicantur producti per contradictas, & conſequenter non afficiant Io: Franciſcum, qui nunquam in hac cauſa citatus fuit, tamen ex quo ipſomet Io: Franciſco inſtante, vel eius legiti-
8 mo Procuratore, de cuius mandato conſtat in actis, executa fuit citatio cum inhibitione aliàs obtenta per Ioannem Boſſolz illius Prædeceſſorem, benè potuit contrà eum procedi per contradictas, tanquam contra contumacem, *Rota deciſ.* 17. *num.* 3. *& ſeq. de dol. & contum. in nou. Put. deciſ.* 422. *lib.* 1. & fuit dictum *in cauſa Bononien. Iuriſpatronatus vltima Ia-*
9 *nuarij* 1586. *coram Gipſio*, nec erat aliter citandus, cùm iam certus eſſet de commiſſione, & de executione citationis illius vigore emanatæ, ad *text. in c. eum qui certus, de reg. iur. in* 6. itaut, ſicut eo comparente in contumaciam Ioannis per contradictas procedi poterat, ita etiam comparente Reo procedi potuit in con-
10 tumaciam Actoris, ex quo commiſſio, & citatio eſt communis, & ad iſtum effectum non adeſt inter eos diuerſa ratio, imò maior eſt contumacia Actoris, quàm Rei, *Anchar. conſ.* 97. *num.* 7. *in fine, Rota d. deciſ.* 17. *numer.* 5. *de dol. & contum. in nou.* & propterea ſibi imputet
11 Io: Franciſcus, ſi non conſtituit Procuratorem in Curia, prout conſtituere debebat, *Rota in d. Bononien. Iuriſpatronatus coram Gypſio.*

Nec releuare, quod citatio contrà Ioannem fuerit executa Domi, non autem perſonaliter prout exequi debebat; quia placuit reſponſio, quod ſtante comparitione citati, per eam cenſetur ſublatus omnis defectus citationis,
12 itaut citatio habeatur pro legitimè executa, *Abb. in cap. bona memoria il* 1. *numer.* 17. *de elect. Dec. conſ.* 449. *numer.* 8. *Vant.* qui teſtatur de communi *de nullit. tit. quib. mod. ſent. null. defend. poſſ. num.* 116. *& ſeq. Lancellott. de attent. in præfat. par.* 2. *cap.* 4. *num.* 116.

Præſertim, quia, quod citatio debeat fieri perſo-

perſonaliter eſt inductum fauore illius, qui citari debet, vt tantò magis citatio ad illius no-
13 titiam peruenire poſſit; Ideòque non videtur, quod poſſit opponere huiuſmodi defectum, niſi is, qui erat perſonaliter citandus, ad tradita per *Surd. conſ. 1. num. 85. Rota in dicta Segobien. præſtimonij relat. inter impreſſ. diuerſ. deciſ. 333. numer. 11. & ſeq. par. 2. Seraphin. deciſ. 347. numer. 7.*

Minùs obſtare, quod citatio non fuerit reproducta per Io: Franciſcum, ſed per Ioannem Port, quia nihilominus, quoad Io. Franciſcum, ad cuius inſtantiam executa fuit cita-
14 tio, ſatis dicitur introducta lis, quæ alias quoad impetrantem per ſolum decretum citationis introducitur, *Egid. deciſ. 545. in fin. Rota deciſ. 4. vt lit. pend. in antiq. Verall. deciſ. 169. numer. 3. par. 2.*

Quod autem dicebatur, inſtrumentum executionis citationis non eſſe ſubſcriptum à Notario, qui ſe rogauit de actu executionis, tollitur ex eo, quia Notarius, qui ſe rogauit
15 erat ſubſtitutus Notarij, qui ſe ſubſcripſit, & publicauit; Vndè cum inſtrumentum cenſeatur rogatum per ſubſtitutum vice, & nomine Notarij principalis, benè potuit per principalem publicari, vt paſſim ſeruatur de ſtylo Curiæ, *Mohedan. deciſ. 6. de fid. inſtrum.*

Et ex his, cùm alijs per informantes deductis, Domini ſteterunt in deciſis, &c.

Eſt in hac cauſa ſupra deciſ. 326.

ADNOTATIO.

Approbatio iurium reſultans ex illorum
16 productione ponderatur per *Poſth. de manut. obſeru. 97. per tot. & per Rot. in Anconitana Bonorum 27. April. 1676. §. his accedit coram Reuerendiſſimo Albergato Decano.*

Amplia, vt procedat etiam in ſcriptura informi producta per Procuratorem, quia non eſt veriſimile, quod illam habuerit ab alio, quam à principali, ideo probat contra principalem cuius nomine fuit producta *Carpen. Decimarum 6. Mar. 1676. §. non obſtante coram R. P. D. Taia.*

Beneficij exiſtentia quomodo probetur.
17 *Vide Put. deciſ. 1394. per tot.*

Citatio per contradictas facit citatum verum contumacem, & non fictum, quando
18 contra eum præceſſit citatio perſonalis, vel alia legitima per edictum, vt admittitur *in Tiburtina Caſtri S. Angeli 18. Iunij 1646. §. quia citatio per contradictas, & 11. Mar. 1650. coram b. m. Melzio, quarum poſterior eſt 371. par. 11. rec.*

19 De gratia *ſi neutri* ſatis agitur poſt *deciſ. 116.*

Stylus Curiæ, quod Subſtituti Notariorum rogentur pro Dominis de inſtrumentis, quæ deinde per Notarios principales publicantur,
20 & ſubſcribuntur deducitur *in deciſ. 195. nu. 11. & ſeqq. par. 17. rec.* & latè *in Romana Teſtamenti 12. Iunij 1676. §. defectus autem, coram R. P. D. Bondinino.*

TOLETANA EXEMPTIONIS.

Merc. 14. Maij 1614.

ARGVMENTVM.

Ordinario non eſt inhibendum in exercitio viſitandi omnes Eccleſias, & Adminiſtratores locorum piorum ſuæ Diœceſis; etiam quod prætenderetur aliquod priuilegium, niſi illo prius exhibito, & diligenter diſcuſſo: Pendente diſcuſſione cauſæ Ordinarius eſt manutenendus in quaſi poſſeſſione iuris viſitandi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam quoad ius viſitandi omnes Eccleſias ſuæ Diœceſis.*

2 *Epiſcopo non eſt inhibendum in exercitio ſuæ ordinariæ iuriſdictionis ad inſtantiam prætendentis priuilegium, niſi eo prius exhibito, & diligenter diſcuſſo.*

3 *Epiſcopus poteſt viſitare Adminiſtratores locorum piorum, & ab eis rationem adminiſtrationis exigere.*

4 *Epiſcopus poteſt viſitare loca pia ſuæ Diœceſis in his, quæ pertinent ad curam animarum, & ſacramentorum adminiſtrationem.*

5 *Priuilegia Vniuerſitati conceſſa non comprehenduntur in generali priuilegiorum derogatione, & numer. ſeq.*

7 *Epiſcopus non eſt impediendus in exercitio ſuæ iuriſdictionis, donec cognoſcatur, an priuilegium iuret, vel nè, & num. 10.*

8 *Exemptione Eccleſiæ conceſſa non comprehenditur exemptio, quoad curam animarum, & ſacramentorum adminiſtrationem, niſi aliud exprimatur.*

9 *Exemptionis quaſi poſſeſſio non acquiritur ex eo ſolum, quod non appareat, Epiſcopum exercuiſſe iuriſdictionem, niſi probetur, quod venerit caſus exercendi, & volens exercere fuerit repulſus, & repulſioni acquieuerit, vel alias habuerit ſe pro ſpoliato, & num. 10.*

DECISIO CCCLXXXVII.

Eſt deciſ. 53. penes Tamburin. de iur. Abbat.

ADNOTATIO.

De materia exemptionis plenè agunt *Lotther. de re beneſic. lib. 1. qu. 24. & qu. 123. per tot. Tamburin. de iur. Abbat. tom. 1. diſput. 15. qu. 8. numer. 20. Poſth. de manut. obſeru. 45.* & integrum edidit tractatum *Cokier inſcriptum de iuriſd. ordinaria exempt.*

Quaſi poſſeſſio exemptionis probata non dicitur ſolum ex eo, quod non conſtet ſuperiorem exercuiſſe iuriſdictionem in illum, qui
10 ſe aſſerit exemptum, niſi vlterius probetur eueniſſe caſus exercendi iuriſdictionem, & ordinarium volentem illam exercere fuiſſe repulſum, ac repulſioni acquieuiſſe, vel alias habuiſſe ſe pro ſpoliato *Poſth. & Tamburin. loc. cit.*

Iuris aſſiſtentia competit Epiſcopo ſuper exercitio iuriſdictionis in omnibus locis exiſten-

tentibus intra fines ſuæ Diecæſis etiam ad effectum manutentionis *deciſ. 127. par. 8. deciſ. 63. par. 16. deciſ. 375. & deciſ. 383. par. 18. rec. Iuuenacen. iuriſdictionis 5. Martij 1677. & 22. April. 1678. coram Reuerendiſſ. Bourlemont, & in Colonien. Iuriſdictionis 17. Aprilis 1679. coram Reuerendiſſimo Albergato Decano, ſupra deciſ. 48. & paſſim.*

BONONIEN., DE CAPACELLIS.

Veneris 23. Maij 1614.

ARGVMENTVM.

Primogenituræ erectio, quod cenſeatur facta ex vocatione vnius in numero ſingulari, item ex onere geſtandi Arma, & Inſignia teſtatoris ſub pœna caducitatis, aliiſque hic deductis, quæ ex ſummario ſumi poſſunt.

SVMMARIVM.

1 *Primogenitus vnus tantum maſculus, & non plures ex pluribus filiabus fœminis vocatus, cenſetur inſtitutus, ſi iſte vocatus eſt in numero ſingulari, & num. 6. 7. ac 9.*

2 *Præſertim ſi in alijs ſubſtitutionibus ſapius, & geminatè vocatus fuit in numero ſingulari, & nu. 9.*

3 *Primogenitus vnus tantum cenſetur vocatus, ſi illi iniunctum ſit onus aſſumendi nomen, & cognomen ſub pœna caducitatis, & nu. 10. 11. & 12.*

4 *Teſtator proſpiciens conſeruationi, & dignitati ſuæ familiæ cenſetur vnum tantum vocaſſe, & omnia bona ad vnum deuenire velle indiuiſa, & nu. 10. cum duobus ſeqq.*

5 *Dignitas, & memoria familiæ per diuiſionem deſtruitur, prout etiam ampliſſima patrimonia per diuiſionem deſtruuntur.*

8 *Coniectura vocationis vnius tantum Primogeniti, & non plurium primogenitorum ſunt conſideranda non vt ſingulæ, ſed ſimul iuncta.*

DECISIO CCCLXXXVIII.

DOmini ſteterunt *in deciſis ſub die 17. Februarij præteriti*, quod vnus tantùm Primogenitus ſit vocatus ad totam hæreditatem, eo præcipuo fundamento, quod teſtatores, deficientibus Hieronymo Seniore, & Claudio hæredibus, & eorum liberis, & deſcendentibus maſculis, inſtituerunt hæredem vniuerſalem Primogenitum maſculum ex filiabus fæ-
1 minis in numero ſingulari, ad tradita per *Soccin. conſ. 88. in princ. verſ. perſuadetur lib. 3.* quem referunt, & ſequuntur *Iaſon. Menoch. Sim. de Pret. & alij in ſupradicta deciſ. allegati*. Et caſu, quo iſte Primogenitus conditionem illam adiectam implere noluerit, plures gradus ſubſtitutionum conſtituerunt, in quibus Primogenitum pariter, vel alium in ordine ſequenti
2 primum in numero ſingulari geminatè ſæpiùs vocarunt, *Marzar. conſ. 28. num. 87. Surd. poſt alios conſ. 369. num. 10. & 19. & conſ. 375. numer. 11.*

Præterea placuit etiam Dominis aliud fundamentum, quod teſtatores in ſupradictis omnibus ſubſtitutionibus iniunxerunt omni Primogenituræ ſub pœna caducitatis aſſumendi
3 nomen, & Arma familiæ de Capacellis, quo caſu tantò magis ex veriſimili illorum mente vnus tantùm Primogenitus vocatus cenſetur, ad *deciſ. Guidop. 467.* communiter receptam, *Surd. d. conſ. 369. num. 21.* cum alijs adductis, maximè, quia ſicut poſt mortem hæredis vltimi maſculi prædefuncti duæ tantùm fœmi-
4 næ ſuperfuerunt, ita etiam plures aliæ cum filijs maſculis in eodem gradu ſupereſſe poterant, quo caſu ſi diceretur vocatus Primogenitus ex qualibet illarum, id eſſet apertè contra voluntatem teſtatorum, qui cum voluerint hoc modo proſpicere ad conſeruationem dignitatis, & memoriæ eorum familiæ de Capacellis, cenſentur etiam voluiſſe, quod omnia bona ad vnum tantùm perueniant indiuiſa, *Surd. d. conſ. 375. num. 12. & ſeq.* & faciunt tradita per *Bald. in auth. ex teſtamento num. 14. C. de collat. Soccin. conſ. 47. num. 6. lib. 3. Couarr. var.
5 reſol. lib. 3. cap. 5. numer. 3. Marzar. d. conſ. 28. num. 3.* non autem quod in plures partes diuidantur, cùm per diuiſionem ampliſſima quoque patrimonia, & conſequenter dignitas, & memoria familiæ potius deſtruatur, quam conſeruetur, *ad text. in cap. ex litteris, de pignor. Hoſtien. & alij in cap. licet de voto, Surd. d. conſ. 375. num. 12. & ſeq.*

Ad id, quod Primogenitus propriè dicatur reſpectu fratrum, & ſic cenſeri debeat vocatus Primogenitus cuiuslibet ex fœminis, & non vnus tantùm, placuit reſponſio, quod per
6 teſtatores vocatus eſt ſimpliciter Primogenitus ex fœminis, non autem Primogeniti, vel Primogenitus ex qualibet ex fœminis, quo caſu ſtantibus ſupradictis coniecturis vnus tantùm ex illis vocatus cenſetur, non autem plures: quod etiam ſuadetur ex alia parte teſtamenti, in qua deficiente Primogenito, vel conditionem adimplere nolente, expreſsè teſtatores vocarunt alium in ordine ſequenti primum ex ſupradictis natis, & naſcituris, & ſic reſpectu omnium natorum ex fœminis vnum tantùm vocarunt, non autem plures, ad *l. verum, ff. de petit. hæred.* cum ſimilibus.

Coniecturæ aliàs ponderatæ ad oſtendendum æqualem vocationem, ſatis etiam irrelevantes ad iſtum effectum viſæ fuerunt Dominis; nam licèt verũ ſit, quod teſtatores æqualiter vocauerint tam Primogenitum ex Hip-
7 polyta, quàm Iulia, & non habuerint maiorem affectionem ad vnum ex illis, quàm ad alterum, non tamen ſequitur, quod illos ſimul, & ſemel vocauerint; Quinimò vnus tantùm per eos vocatus cenſetur, & alter excluſus ex pluribus coniecturis *ſupra in alijs deciſionibus*, & per informantes ponderatis, quæ in hac materia licèt ſingulæ non prodeſſent, ſal-
8 tem ſimul iunctæ iuuant, *gloſſ. in l. 2. ff. de excuſat. tut.* cum alijs adductis per *Marzar. conſ. 30. num. 11. 12. & ſeq.* Et ex his Domini dixerunt, controuerti non poſſe, quod vnus tantùm ſit vocatus; An autem ſit natus ex Hippolyta, vel naſciturus ex Iulia, iterũ videatur.

Eſt apud Gloxagnon. conſ. 62. num. 39. l. b. 1.

A. B.

ADNOTATIO.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt *deciſ.* 306.

Eadem differentia, quæ hic conſideratur in-
9 ter vocationem in numero ſingulari, & voca-
tionem in numero plurali animaduertitur *coram Bich deciſ. 274. nu. 16. & ſeqq. ſupra deciſ. 368.*

Onus hæredi iniunctum aſſumendi inſignia,
10 & familiam teſtatoris ſub pæna caducitatis, an inducat fideicommiſſum, vel primogenituram.

Ex hoc onere voluntatem teſtatoris ordi-
11 nandi fideicommiſſum rectè arguit *Rot. coram Celſ. deciſ. 228. num. 1. & ſeqq. & deciſ. 401. num. 8. & ſeqq. & ſupra deciſ. 368.*

Sed primogenitura (licet ex coniecturis, & facti adminiculis, ſeu circumſtantijs deduci poſſit *Molin. de primogen. lib. 1. cap. 7. num. 1. & ſeq.*
12 *ac per tot. illud caput*, vbi coniecturas congerit, prout, & *Fuſar. de ſubſtit. qu. 384. pariter per tot.*) ex hoc ſolo onere niſi aliæ coniecturæ concurrerent non bene deſumeretur *Molin. d. lib. 1. cap. 5. num. 34.*

Materiam examinatam vide in *Bonon. fideicommiſſi de Ornis 7. Maij 1674. coram Reuerendiſſimo Albergato Decano, quæ eſt deciſ. 284. par. 18. recent.*

OSTIEN. AFFICTVS.

Ven. 23. Maij 1614.

ARGVMENTVM.

Locationi rei Eccleſiæ factæ per anteceſſorem non ſeruatis, quæ ſeruari debent, ſucceſſor ſtare non tenetur, & talem fuiſſe locationem, de qua hic, oſtenditur tum ex defectu cauſæ, tum etiam ex defectu ſolemnitatum, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Locationi rei Eccleſiæ facta vltrà tempus à iure permiſſum per Anteceſſorem, ſucceſſor ſtare non tenetur, & de iſta materia num. 13. cum ſeq.*

2 *Confirmatio, ſiue Beneplacitum Apoſtolicum ſanat omnes defectus, & ſupplet omnes ſolemnitates, & numer. 14.*

3 *Declara, vt non procedat, ſi deficiat neceſſitas, vel euidentis vtilitatis cauſa, quæ ſimul cum ſolemnitate requiritur, & num. 8. 9. & 15.*

4 *Clauſula*, Dummodò pacta licita, & honeſta, menſæque Epiſcopali vtilia ſint, *reddit gratiam conditionalem, & debet ideo de euidenti vtilitate doceri.*

5 *Pactum factum à locatore Anteceſſore cum conductore rei Eccleſiæ, quod ſcilicet poſſit vltimo anno rumpere, & ſeminare totum territorium, excludit vtilitatem Eccleſiæ, quo, & illius ſucceſſor huic locationi ob dictam cauſam ſtare non tenetur.*

6 *Huiuſmodi pactum operatur, vt conductor vigore illius poſſit conſequi fructus anni ſequentis poſt finitam locationem.*

7 *Locatio territorij, & tini Maniani quando dici non poſſit correſpectiua, & vna facta contemplatione alterius, benè hic deducitur, ex quo vna prius fuerat locata ſine altera pro maiori pretio.*

10 *Clauſula*, Quorum tenores, &c. *effectus, & operationes impediuntur, & proſternuntur ex alia clauſula*, Dummodò pacta vtilia ſint menſæ Epiſcopali, ſiue Eccleſiæ.

11 *Pactum factum à locatore de impetrando beneplacitum, ſiue confirmationem locationis non operatur contra ſucceſſorem, qui renuit ſtare locationi Prædeceſſoris.*

12 *Succeſſor poteſt opponere ſubreptionem contractus locationis ab Anteceſſore factæ, ne alias Eccleſia ex aſſertione Prælati damnum patiatur.*

DECISIO CCCLXXXIX.

FVit reſolutum, Illuſtriſſimum D. Cardinalem Decanum non teneri ſtare locationi, quia facta fuit à ſuo Prædeceſſore de bonis ſpectantibus ad menſam Epiſcopalem vltrà tempus à iure permiſſum, quæ proptereà
1 ſine debitis ſolemnitatibus, & iuſta cauſa in præiudicium ipſius ſubſtineri non poteſt, *gloſſ.* communiter recepta *in cap. vlt. ne prælat. vices ſuas, Soccin. conſ. 34. lib. 3. Couar. var. reſolut. lib. 2. cap. 15. num. 6. Franciſc. Marc. qu. 102. num. 2. & 294. par. 1. & 196. par. 2. Put. deciſ. 180. & ſeq. lib. 1.* maximè ſtante *Extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non alienand.* de qua per bo. me. *Card. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 5. tit. 13. num. 28. verſ. ſed eſt aduertendum, & num. 30. & ſequen.*

Nec refragari, quod ex confirmatione A-
2 poſtolica omnis ſolemnitas remiſſa cenſeatur, iuxtà *conſ. Abb. 41. num. 3. lib. 1. & deciſ. 342. num. 12.* cum alijs allegatis. Quia nihilominùs, non ſupplet defectum cauſæ, neceſſitatis ſcilicet, vel euidentis vtilitatis, quæ ſimul cum ſo-
3 lemnitate requiritur, *Gemin. conſ. 48. numero 5. Dec. conſ. 142. num. 5. verſ. non obſtat, quod cum authoritate, Couarr. var. reſol. d. lib. 2. cap. 17. numer. 2. Rota in cauſa Placentina Bonorum 7. Aprilis 1581. relat. inter impreſſ. diuerſ. deciſ. 178. num. 4. par. 2.* quod in caſu iſto ſine difficultate procedit ſtante in ea clauſula, *dummodo pacta licita,*
4 *& honeſta, menſæque Epiſcopali vtilia ſint*, quæ reddit gratiam conditionalem, itaut locatio non valeat, niſi de euidenti vtilitate doceatur, *Dec. dicto conſ. 142. numer. 6. Borgn. deciſ. 46. ſub num. 400. par. 2.*

In caſu autem, de quo agitur, licèt pro parte Bartholomæi dentur aliqui teſtes, qui de huiuſmodi vtilitate deponere conantur, Dominis tamen de contrario viſum fuit conſtare ex pactis in præcedenti locatione ab eodem Bartholomæo cum Cardinali Geſualdo factis, quæ omnia in ſubſequenti locatione cum Cardinali Pinello in vtilitatem conductoris & in præiudicium menſæ, & hominum O-
5 ſtiæ mutata reperiuntur, cùm tamen pro eadem penſione ſcut. 2300. vtraque locatio facta fuerit: Inter alia autem, quæ menſæ, & hominibus præfatis præiudicare poterant, ponderarunt Domini pactum illud, quod iſta ſecunda locatio intelligatur *à tutto frutto*;

quod,

quod, vt deponunt teſtes in hac cauſa examinati, conductor in vltimo anno affictus poſſet rumpere, & ſeminare totum Territorium, quod in præiudicium menſæ pro annis ſubſequentibus facere non poteſt, ad text. in l. & hæc diſtinctio, §. cum ſundum, & ibi Bart. numer. 3. ff.
6 locat. præſertim, quia conductor vigore huius pacti conſequi poſſet fructus anni ſequentis poſt finitam locationem, & tamen pro eis non ſolueret affictus, vt benè deducit *Ioſeph Ludouic. deciſ. Peruſ. 62. ante numer. 1. verſ. primum quia, & num. ſeq.* vbi firmat, quòd conductor ex ſupradictis rationibus non poteſt in vltimo anno totum fundum ſeminare, idem tradit *Surd. deciſ. 121. numer. 6. verſ. hoc enim modo, & numer. 12.*

His ſtantibus, viſa fuit Dominis non eſſe attendenda ad iſtum effectum vtilitas, quæ deducebatur ex locatione tiri Natium, pro quo dicitur, quod factis diligentijs per Prædeceſſorem non reperiebatur conductor, & tamen correſpectiuè ad locationem Territorij per Bartholomæum fuit factum pro ſcutis mille, ex quo propterea reſultare videtur vtilitas Eccleſiæ: Quia, ſi tunc tirus locari non poterat, debebat expectari tempus magis congruū,
7 & interim eadem menſa per ſuos miniſtros illum exercere poterat, prout teſtes deponunt feciſſe Cardinalem Geſualdum; nec ſub prætextu, quod tirus ſolus locari non poſſet, fieri debebant ſupradictæ locationes correſpectiuæ cum damno Eccleſiæ, tàm reſpectu locationis Territorij, vt ſuprà deductum eſt, quàm etiam reſpectu tiri, pro quo antea conſueuerant ſolui ſcuta annua 1200; & Bartholomæus promiſit ſoluere ſcuta mille tantum, maximè quia locatio Territorij durabat adhuc per triennium, & teſtes, qui dantur pro parte D. Cardinalis, deponunt, quod, quando tirus locabatur pro ſcutis annuis 1200. Conductores quolibet anno lucrabantur ſcuta 300. & 400.

Prætereà tantò minùs eſſe attendendam ſupradictam confirmationem, ex quo in ea non
8 fuit facta mentio, quod prima locatio durabat adhuc per tres annos, prout requirebatur, ſaltem, quia cùm in ſecunda omnia ferè pacta fuerint renouata in præiudicium Eccleſiæ, ſi Papa ſciuiſſet primam, quæ erat vtilior menſæ, fuiſſe duraturam per alios tres annos, & ſic quod tunc non vrgebat neceſſitas locandi, vel
9 non conceſſiſſet gratiam, vel difficilius conceſſiſſet, *Dec. conſ. 142. ſub numer. 5. verſ. quod autem talis impetratio*, & faciunt tradita per *Rot. in Lucana locationis 18. Martij, & 29. Aprilis 1611 coram D. Cardinali Lancellotto.*

Nec obſtare, quòd in confirmatione fuerit facta mentio de inſtrumento primæ, & ſecundæ locationis cum clauſula, *Quorum tenores, &c.* Quia Papa clarè non intellexit, primam
10 locationem fuiſſe duraturam per triennium, neque præiudicium, quod in ſecunda locatione inferebatur menſæ, quod, ſi intellexiſſet, ſine dubio gratiam non conceſſiſſet, prout etiam colligitur ex dicta clauſula, *dummodo pacta menſæ Epiſcopali vtilia, &c.* quo caſu, ſtante defectu intentionis, ſupradicta clauſula, *quorum tenores*, nullam habet efficaciam, *Pariſ. conſ. 74. numer. 55. lib. 1. Put. deciſ. 51. de preben. in manuſcript.* & fuit dictum in *cauſa Romana Secretariatus* 10. *Aprilis* 1592. *coram Seraphino.*

Nec demum obſtare, quòd in locatione conuentum fuerit, Cardinalem Prædeceſſorem teneri confirmationem expedire, ideoque ſit ei imputandum, quicquid ſubrepti-
11 tium, vel obreptitium in gratia reperitur, ad tradita per *Rot. deciſ. 8. ſub num. 8. & ſeq. de reſtit. ſpol. in antiq.* cum alijs allegatis: quia hoc poſſet procedere, ſi ipſemet Cardinalis Prædeceſſor ageret contra Conductorem, ſecùs autem in caſu iſto, in quo agit ſucceſſor nomine Eccleſiæ, qui propterea ſubreptionem opponere poteſt, ne aliàs Eccleſia ex aſſertione Præ-
12 lati damnum patiatur, ad notata per *gloſſ. in cap. ſi quis Presbyterorum, verbo alienata, de reb. Eccleſ. non alienan.* cum alijs adductis *in cauſa Burgen. ſitus Cappellæ* 4. *Aprilis* 1588. *coram bon. mem. Cardinali Pamphilio.*

Et ita, &c.

ADNOTATIO.

De clauſula *quorum tenores* ſatis agitur ſupra poſt *deciſ.* 332.

Cum bona Eccleſiæ vltra triennium locari non poſſint iuxta diſpoſitionem *Extrauag. Ambitioſæ de reb. Eccleſ. non alien.* dubitare contingit, an valeat locatio ad triennium facta cum pacto continuatiuo de triennio in triennium, quatenus non ſequatur diſdicta, & vtique illam valere cum tot ſint conſiderandæ locationes, quot effluxerint triennia tenent *Carocc. de locat. & conduct. par. 1. tit. de bon. Eccleſ. non alien. ſub numer. 1. verſ. declarantur Bald. in Auth. quas ruinas, & Iaſ. & Dec. in Auth. qui rem C. de Sacroſ. Eccleſ. Alex. conſ. 38. lib. 2. Mareſcott. var. reſol. lib. 2. cap. 25. num. 19. dec. 219. par. 10. recent.*

Contrariam vero partem, & quod talis locatio non ſuſtineatur acerrimè defendunt *Gratian. diſcept. 715. num. 16. & ſeqq. Rot. poſt Roſtb. de manut. deciſ. 215. num. 14. & in recent. deciſ. 30. num. 30. par. 1. & deciſ. 474. num. 5. & ſeqq. par. 14.* vbi contrarijs latè reſpondent.

Imo *Gratian. loc. cit.* exinde infert, quod locatio, nec pro tempore permiſſo ſuſtineatur cum in hac parte vtile vitietur per inutile, & quod inquilinus, qui in domus habitatione reperitur allegare poſſit ius inquilinatus quamuis in huiuſmodi locatione nulla renunciatū.

Officialis, ſeu Prælatus de proximo remouendus non poteſt locare bona, quæ habet ſub
13 adminiſtratione, in præiudicium, ſeu ſupplantationem ſucceſſoris *Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcopi par. 2. alleg. 94. num. 6. Coſt. in tract. aut ſciebat, aut ignorabat diſt. 91. num. 6. Surd. deciſ. 326. numer. 72. Thomat. dec. 224. Ceruien. Bonorum 1. Aprilis 1675. coram R. P. D. Taya, quæ eſt deciſ. 492. par. 18. tom. 2. recent.* & in materia, *vide Gratian. diſcept. 606. Tondut. reſolut. beneficial. qu. 66. per tot. par. 1. Ciarlin. controuerſ. 93. nu. 12. & ſeqq. Thomat. loc. cit. Hodiern. ad Surd. deciſ. 33. & 40. deciſ. 210. poſt Pacific. de Salu. Canaler.* plures caſus diſtinguentem *deciſ. 612. Buratt. & Adden. deciſ. 482.*

Concluſio, quod beneplacitum Apoſtolicum

14 cum ſuppleat omnes defectus, de qua ſupra *deciſ.* 63. non habet locum quando beneplacitum fuit conceſſum ſub conditione *ſi in euidentem vtilitatem*, tunc enim requiritur in Ec-
15 cleſia vtilitas clara, & indubitata, per quam eius conditio ſit facta melior, & locupletior *Vrſell. poſt plures concluſ.* 87. *num.* 64. 118. *&* 164. vbi quod non ſupplet defectum cauſæ *Duran. deciſ.* 250. *Caualer. deciſ.* 288. *num.* 6.

BENEVENTANA CENSVS.

Lunæ 26. Maij 1614.

ARGVMENTVM.

Cenſus præſumitur impoſitus ſuper fundo capaci, & contrarium aſſerenti incumbit onus probandi, & teſtes deponentes ſuper negatiua quomodo probent, vel ne.

SVMMARIVM.

1 *Fundus, ſuper quo imponitur cenſus, debet eſſe capax oneris impoſiti, & talis præſumitur, & numer.* 7.

2 *Teſtes deponentes, quod fundus cenſitus non ſit capax oneris impoſiti, vt probent, quid, & quomodo debeant deponere.*

3 *Teſtes deponentes ſuper materia, quæ percipitur iudicio intellectus, debent reddere cauſam ſcientiæ.*

4 *Inſtrumento impoſitionis cenſus circa fundi capacitatem ſtatur, donec contrarium probetur, & numer.* 8.

5 *Confeſſio facta ad alium finem, & in alio iudicio, in quo contra confitentem fuit iudicatum, non debet confitenti nocere.*

6 *Cenſus impoſitus ſuper rebus reddititijs, & non prohibitis hypothecari, ſuſtinetur.*

9 *Cenſus, an poſſit imponi ſuper re Emphyteotica, remiſſiuè.*

DECISIO CCCXC.

DOmini cenſuerunt, non probari cenſum fuiſſe nullum, teſtes enim pro parte Pe-
1 tri examinati non concludunt, quod bona ſtabilia, ſuper quibus impoſitus fuit huiuſmodi cenſus ducat. 96. non fuerint illius capacia: Nàm primus dixit, quod vnus tumulus terræ ad ſummum non poteſt reddere pluſquam vnum tumulum grani, ſed non deponit de valore tumuli grani, nec coarctat negatiuam, quod ex dictis bonis nõ percipiantur alij fructus, & ſic non concludit; ſecundus verò, & tertius dicunt, quod terræ, ſuper quibus fuit impoſitus cenſus, quæ aſcendunt ad tumulos 35. non potuiſſent locari niſi octo, vel de-
2 cem carlenis pro quolibet tumulo, ſed pariter non concludunt, quia poteſt eſſe, quod in illis Regionibus de facili non reperiantur, qui conducant terras, nec reddunt cauſam ſcientiæ, prout requiritur in hac materia, quæ per-
3 cipitur iudicio intellectus, ad tradita per *Alex. in l. pretia rerum ſub num.* 12. *verſ. addit etiam, ff. ad l. ſalcid.*

Prætereà tantò minùs ſupradicti teſtes viſi ſunt attendendi, tum quia nullus ex illis deponit de qualitate terrarum, & tamen tertius dicit, *che gli Ortilij, Tiſche, & Arbuſti* ſunt maioris redditus; tùm etiam, quia præter ſupradicta
4 bona cenſus fuit etiam impoſitus ſuper domo, cuius redditus licet dicatur pro parte Petri non excedere 14. ducatos, id tamen non probatur, prout eſſet probandum, cùm aliàs in dubio ſtandum ſit inſtrumento impoſitionis cenſus, in quo Partes aſſerunt redditus iſtorum bonorum aſcendere ad quantitatem ducatorum 200. quod proptereà præſumitur verum, ſolemne, & de Partium conſenſu confectum, *Alciat. de præſumpt. reg.* 8. *præſumpt.* 13. *num.* 6. *Menoch. conſ.* 343. *num.* 2.

Nec releuare viſum fuit, quod Saluator emptor cenſus confeſſus fuerit, redditus iſtorum bonorum non excedere ſummam 50. ducatorum; Quia iſta confeſſio eſt facta ad alium finẽ, & in alio iudicio, in quo contrà eũ iudi-
5 catum fuit, & proptereà in iſto confitenti nocere non debet, *Innoc. in cap. mulieri, de iur. iurand. Marſil. ſingul.* 252. *num.* 3. *Surd. conſ.* 235. *numer.* 118. *& ſeq.* & fuit dictum in quodam diſcurſu *coram Vicecomite relato inter impreſſ. diuerſ. poſt deciſ.* 310. *num.* 2. *par.* 2.

Minùs ſubſiſtere, quod cenſus fuerit impoſitus ſuper bonis Emphiteoticis, quia in inſtrumento impoſitionis cenſus aliqua ex iſtis bonis dicuntur tantùm reddititia diuerſis Eccleſijs titulo cenſus perpetui, ex quo proptereà
6 non poteſt dici probatum, quod huiuſmodi bona ſint emphyteotica, & minùs, quod in illorum conceſſione fuerit expreſsè prohibita hypotheca, qua prohibitione ceſſante, ſuper illis potuit validè cenſus imponi, vt fuit reſolutum in *Romana cenſus* 17. *Martij* 1600. *coram bo. mem. Iuſto*, & aliàs ſæpè. Et ità deciſum, omiſſis alijs pluribus, quæ deducebantur ſuper eo, an ſcilicet ſtante incapacitate bonorum cenſus ab initio ſit nullus in totum, vel pro rata tantùm, cum enim ex deductis de incapacitate non conſtet, ſuper huiuſmodi quæſtione Domini pro nunc nihil firmare voluerunt, &c.

Eſt deciſ. 76. *poſt Cenc. & Duard. de cenſib.*

ADNOTATIO.

7 Cenſus imponi debet ſuper bonis fructiferis *Cenc. de cenſib. qu.* 35. alias eſt nullus ſaltem pro ea rata, in qua fructus fundi cenſui non ſufficiunt, *Idem Cenc. de cenſib. qu.* 36. *per tot.*

Suſtinetur tamen cenſus impoſitus ſuper fundo, qui non reddat fructus ſingulis annis, ſed ſingulo biennio, vel alio tempore interpolato, & ſiue in vna, ſiue in alia ſpecie fructus reddat *Cenc. d. qu.* 35. *num.* 14. *& ſeqq.* vbi allegat noſtram deciſionem.

Fundus autem de iure præſumitur ſufficiens ad onus cenſus impoſiti, donec probetur contrarium *Romana, ſeu Spoletana cenſus* 17. *Maij* 1675. *§. huiuſmodi autem, in fin. coram Reuerendiſſimo Matthaio, quæ eſt deciſ.* 526. *numer.* 13. *par.* 18. *tom.* 2. *recent.* non ſolum ad effectum ſuſtinendi

8 di cenſum, & validitatem actus, vt hac noſtra deciſione allegata firmat *Cenc.d.qu.35. num.22. Rot.poſt eum deciſ.56.num.2.& ſeqq.deciſ.64. nu.4. & deciſ.263.num.7.coram Merlin.deciſ.096. coram Peutinger.deciſ.83.num.3.& ſeqq.& in rec.dec. 193. num. 27.par.8.& deciſ.373.num.19.par.9. ac in Fauentina Retractus 21.Aprilis 1679.§.Et cum Eques, cum §.ſeq.in fin.coram R.P.D. Paulnccio, ſupra deciſ.* 188. Sed etiam ad effectum, vt creditor, qui fundum retinuit de fructibus præſumatur ſatisfactus *Celſ.deciſ.350.numer.7. Fanen.cenſus 20. Maij 1667.coram Ren.Albergato Decano.*

9 Super re emphyteotica, an, & quando cenſus poſſit imponi *Vide Amic.de iur.emphyt.q.20. Fulgin.eod.tract.tit.de alienat.qu.1.num.108.& ſeq. Cenc.de cenſib.qu.22.vbi nu.* 8. adducit iſtam deciſionem, & ſupra *deciſ.* 188. *Conciol. alleg.* 63. *numer.* 32.

ANCONITANA COMPVTORVM.

Mercurij 28. Maij 1614.

ARGVMENTVM.

De vi, & effectibus dictionis, *Quatenus*, quæ inter alia, vt hic, importat conditionem, qua non impleta agens obtinere validè non poteſt mandatum; Cedens tenetur ceſſionario tradere ſcripturas pro exactione crediti ceſſi.

SVMMARIVM.

1 *Dictio* Quatenus *in obligatione appoſita illam reddit conditionatam, & numer. 6. vbi remiſſiuè de virtute, & efficacia illius.*

2 *Agere quis non poteſt vigore obligationis conditionata, niſi prius oſtendat, conditionem adimpleuiſſe.*

3 *Alias mandatum vigore talis obligationis relaxatum dicitur nullum, & non eſt exequendum.*

4 *Cedens tenetur ceſſionario conſignare inſtrumenta, & additare nomen debitoris ceſſi, vt ex illis ceſſionarius debitores conuenire poſſit, & num.7. & 8.*

5 *Liquidatio debet fieri ante relaxationem mandati, alias mandatum dicitur nullum, & eſt reuocandum.*

DECISIO CCCXCI.

Eſt Deciſio 228. poſt Zacch. de oblig. Cam.

Huius cauſa deciſiones referuntur ſupra poſt deciſ. 164.

ADNOTATIO.

6 De dictione *Quatenus, Vide Grat. de dict. dict.* 203. *Barboſ.eodem tract.dict.*312.

Importat regulariter conditionem, *Grat. d. dict.*203.*num.*1.*Coccin.deciſ.*1314.*numer.*28.*deciſ.* 1928. *num.*41. *& deciſ.* 2252.*numer.*9. *deciſ.*2.*numer.*19.*par.*18.*recent,*

Quando præſertim verbis futuri temporis adijcitur *deciſ.*80.*nu.*14.*par.*12.*recent.* vel quando adijcitur obligationi *Grat.& Barboſ.vbi ſup.* vterque *num.*1.*Surd.conſ.*186.*num.*10.*& ſeq. Bonden. collect. legal.* 15. *numer.* 24. *Merlin. deciſ.*28. *num.* 4.*deciſ.*201.*num.*39.*par.*9.*rec.*

Implicitè denotat dubietatem *Ariminen. iuriſpatronatus 22. Iunij 1674.§. ſimili coram R.P.D. Emerix, quæ eſt deciſ.*335.*num.*13.*par.*18.*rec.*

Cedens tenetur Ceſſionario tradere iura, ex quibus poſſit retrahi ſatisfactio crediti ceſſi. *Olea de ceſſ.iur.tit.7.qu.1.num.* 1.2. *&* 13. *Gratian. diſcept.*501.*num.*26.*Gregor.deciſ.*579. *num.*1. *deciſ.* 671.*num.*1.*par.*2.*recent.*

Alias Ceſſionarius habet contra cedentem pro intereſſe ſummæ ceſſæ ſubſidiariam actionem *d.deciſ.*671.*num.*2.

Tenetur etiam cedens tradere publicum
7 inſtrumentum, quando per illud de credito conſtat *Cenc.de cenſib.qu.*62. *num.*23. *verſ.in hoc autem indicio, & num.ſeq.Caput.deciſ.* 104. *par.*1. *deciſ.*137. *num.*8.*poſt* Zach.*de oblig.Cam.*

Intellige quando inſtrumentum originaliter reperitur in manibus ipſius cedentis quippe ſi illius original eſſet apud publicum
8 Notarium cedens liberaretur illud indicando *Roman.conſ.*163.*num.*6. *Cenc.de cenſib. qu.* 72. *ſub num.*23.*verſ.quando autem, Olea d.qu.*1.*ſub nu.* 11. *& nu. ſeqq. Mangil. de euict.qu.* 140. *numer.* 20.*& ſeqq.Seraph.deciſ.*1477.*num.*8.*&* 11.*Greg.dec.*129. *num.*2.*& ſeqq.d.deciſ.*137.*num.*8.*poſt* Zacch. *de obligat. Camer.*

In materia *Vide Cencium loc.cit. Bonden. collect. legal.* 4. *num.* 2. *& ſeqq.*

CIVITATEN. PREHEMINENTIARVM.

Mercurij 28. Maij 1614.

ARGVMENTVM.

Præheminentia, ſiue præcedentia tribuenda antiquiori habet in iure locum etiam in honoribus, ſeſſionibus, alijſque actibus, & quomodo hoc procedat.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas probatur ex reuolutione proceſſus.*

2 *Concluſio in cauſa in partibus Hiſpaniarum habet vim citationis ad ſententiam.*

3 *Antiquior Confraternitas, ſicut antiquior Religio præcedere debet etiam moderniorem, & numer. 8. et 9. vbi etiam de contrario.*

4 *Antiquior Confraternitas probatur ex tempore erectionis, & confirmationis.*

5 *Item poterit probari etiam per teſtes deponentes de tempore erectionis, & confirmationis.*

6 *Nobilitas alicuius priuati in aliqua Confraternitate, ſiue Vniuerſitate non attenditur ad effectum tribuendi præcedentiam alijs de eadem Confraternitate, & Vniuerſitate.*

7 *Prælatus interueniens in Capitulo vti Canonicus, non debet obtinere locum, quem alias vti Prælatus obtineret.*

DE-

DECISIO CCCXCII.

PRo Confraternitate Sanctæ Crucis informante, nempè ſententiam de partibus eſſe confirmandam, nàm quoad illius validitatem, de ea ſatis conſtare viſum fuit ex reuolu-
1 tione Proceſſus, ex quo apparet fuiſſe latam ab Ordinario præcedente concluſione in cauſa, quæ de ſtylo illarum partium habet vim citationis ad ſententiam, ex adductis per *Vant. in tit. quib. mod. ſentent. nullit. reper. poſſ. num. 109. Ro-*
2 *ta in cauſa Burgen. reſidentia 30. Maij 1586. coram Cardinali Platto*, ac alijs in iure requiſitis, iuxtà *deciſ. Caputaq. 260. par. 2.*

Iuſtitia verò ſatis clara viſa fuit ex eo, quia Confraternitas Sanctæ Crucis vti antiquior Confraternitatis Veræ Crucis eſt illi de iure præferenda, iuxta tenorem dictæ ſententiæ, ad *text. in cap. qui prior, de reg. iur. in 6. §. ſingulorum inſtit. de rer. diuiſ.* cum ſimil. *Caſſan. in Cathal. glor.*
3 *mund. in 4. part. conſid. 52. verſ. 5. ergo modo, vbi*, quod antiquior Religio alias præcedere debet, idem tradit *Thob. Non. conſ. 71. numer. 32.* & faciunt tradita per *Felyn. in rubr. de maiorit. & obed. ſub num. 5. verſ. fratres, Iaſ. conſ. 192. num. 15. verſ. 3. facit lib. 2. Menoch. conſ. 51. num. 39. Afflict. deciſ. 1. num. 8. Put. deciſ. 350. nu. 1. lib. 2.* cum alijs adductis *in cauſa Vicen. præcedentia 27. Aprilis 1594. coram Gypſio*.

Quod autem ſit antiquior, ſatis viſum fuit conſtare ex ſcripturis, quæ pro eius parte dantur, ex quibus apparet, illam fuiſſe inſtitutam de anno 1447. eiuſque ordinationes fuiſſe iuratas per Confratres ſimul congregatos de anno 1493. & 1572. ac poſtea per Ordinarium
4 confirmatas ſub die 23. Iulij 1584. Ideoque tam reſpectu inſtitutionis, quam confirmationis, iſta Confraternitas viſa fuit antiquior Confraternitate Veræ Crucis, quæ non docet de illius inſtitutione, & obtinuit confirmationem ſub die 17. Auguſti eiuſdem anni 1584. & ſic poſt confirmationem Confraternitatis Sanctæ Crucis.

Et hoc viſum etiam fuit comprobari ex teſtibus pro eadem parte examinatis, qui benè deponunt, quod iſta Confraternitas Sanctæ Crucis ab immemorabili tempore habet Ec-
5 cleſiam, in qua celebrantur Miſſæ Confratribus, quando congregantur, ac etiam pro Defunctis; teſtes verò pro Confraternitate Veræ Crucis deponunt tantùm de 30. vel 44. annis, vt in facto benè deducitur.

Nec releuare, quod ſupradicti teſtes deponant, Confratres Veræ Crucis eſſe perſonas Nobiliores, quia cum in Confraternitate in-
6 teruenient vti Vniuerſi, non autem ſinguli, ad iſtum effectum viſa fuit attendenda qualitas maioris antiquitatis reſpectu Vniuerſitatis; non autem qualitates ſingulorum, vt de Prælato, qui interuenit in Capitulo vti Canonicus, quod non debeat habere primum locum,
7 quem aliàs obtineret vti Prælatus, notat *gloſſ. in cap. à collatione, verb. prælatus, de appell. in 6.* quam ſequitur *ibi Gemin. nu. 6. & ſeq & ibi Abb. in cap. auditis numer. 4. de elect. & in cap. Poſtulaſtis ſub numer. 8. verſ. ſi verò ſedet, de conceſſ. prabend. &c.*

ADNOTATIO.

8 Contrariari videntur huic deciſioni ſcripta per *Iacob. Gall. conſ. 29. numer. 13. & ſeqq. Fab. de Anna conſ. 122. per tot. lib. 2. Capic. latr. conſultat. 43. lib. 1.*

Sed egregiè fauent probantes axioma, qui prior in tempore potior eſt in iure, habere locum in iuribus honorificis, ſeſſionibus, & præcedentijs *Valenzuel. conſ. 1. num. 21. & ſeqq. Contielor. de præcedent. num. 19. & ſeqq.*

Faciunt deducta ſupra *deciſ. 92. & 97.*

PLACENTINA DOTIS, ET ANTEFATI.

Veneris 6. Iunij 1614.

ARGVMENTVM.

Sumitur ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Donationem propter nuptias, quam vxor lucratur per mortem mariti quoad vſumfructum viuente filio ex eodem marito procreato, lucratur ipſa vxor, & mater reſpectiuè etiam quoad proprietatem mortuo filio, ſiue antè tranſitum matris ad ſecunda vota, ſiue poſt, & de materia num. 12.*

2 *Forma inducitur per clauſulam*, Non aliter, nec alio modo, *quæ eſt adeò præciſa, vt non recipiat interpretationem, nec modificationem à verbis ſeparatam, & num. 8. cum ſeqq.*

3 *Dictio*, Ipſe, *denotat perſonalitatem, itaut omnes alios excludat.*

Conditionalis promiſſio, conditione non impleta, non eſt obligatoria d. num. 3.

4 *Cautio præſtita per procuratorem alicuius in caſu, in quo de iure præſtari non debebat, intelligitur præſtita, quatenus de iure præſtari debeat, & non alias, & num. 5.*

6 *Inſtrumentum dicitur probatio probata, & facit rem manifeſtam.*

7 *Antefatum ſignificat idem, quod lucrum dotis, Contrados, Dotalitium, & augumentum dotis, & in multis ambulat pari paſſu cum dote.*

DECISIO CCCXCIII.

Eſt deciſ. 619. par. 1. recent.

In hac cauſa eſt alia deciſio coràm Remboldo inter illas impreſſ. 48. & inter rec. 680. par. 3.

ADNOTATIO.

Antefatum, lucrũ dotis, Contrados, dotalitium, dotis augumentum ſunt fere ſynonima, & in
7 multis ambulant pari paſſu cum ipſa dote; de quibus *Urſell. concluſ. 118 per tot. Em. Otthob. deciſ. 190 num. 10. & ſeq.*

Clauſula *non alias, aliter, nec alio modo*, quas
8 vires habeat, quamque efficaciã. *V. Add. ad Buratt. deciſ. 374. ſub num. 17. Celſ. deciſ. 100. num. 4. Em. Otthob. deciſ. 147. num. 8. deciſ. 328. nu. 2. par. 4. tom. 1. & deciſ. 11. num. 3. par. 9. rec.*

Impor-

Importat conditionem, & formam vere,
9 præciſè, & ad vnguem adimplendam *Pariſ. con-
ſil. 19. numer. 8. & plurib. ſeqq. lib. 2. Fab. in ſuo Cod.
lib. 6. tit. 24. deſin. it. 2 nu. 3. & 4. de his, quæ ſub mod.
Sim. de Pret. de interpret. vlt. volunt. lib. 1. ſolut. 4. nu-
mer. 11. & 12. fol. mihi 138. Buratt. deciſ. 120. num. 8.
& deciſ. 437. num. 3. deciſ. 446. num. 5. par. 1. diuerſ.
deciſ. 576. num. 4. par. 2. deciſ. 21. numer. 13. & deciſ.
95. num. 5. & ſeq. par. 17. rec.*
10 Ex eſt reſolutiua contractus *Fricl. deciſ. 358.
num. 6. d. deciſ. 21. num. 15.* niſi tamen fuiſſet adie-
11 cta ad aliuen finem *deciſ. 56. num. 4. eodem par. 17.
recent.*
Tex. in l. fæmina § illud C. de ſecund. nupt. rectè
expenditur per *Bich. deciſ. 414. et in Spoletana, ſeu*
12 *Romana legitima 5. Decem. 1678. et 12. Maij 1679.
coram R.P.D. Tana, et 24. Iunij 1680. coram R.P.D.
Emerix.*

VLIXBONEN. BENEFICII DE AZÁMBVIA.

Ven. 6. Iunij 1614.

ARGVMENTVM.

Agitur de iuſtitia, & validitate ſententiæ latæ per executorem Apoſtolicum vigore Breuis de capienda poſſeſſione nomine Cameræ ob reſeruationem deductam ex familiaritate Cardinalis, ad quem effectum non ſufficit ſimplex familiaritas, ſed requiritur continua commenſalitas, & quomodo iſtæ dicantur probatæ, vel ne.

SVMMARIVM.

1 *Sententia iuſtitia ex non iuſtificatione clauſula,* Cō-
*ſtito, poſita in Breui de capienda poſſeſſione nomi-
ne Cameræ dicitur apparere, ſi familiaritas iuſti-
ficata ſit ob reſeruationem.*
2 *Probatur ſimiliter ex prædictis quando familiaritas
eſt fundamentum gratiæ, et agitur ad excludendum
prouiſum ab Ordinario ex dicto capite reſeruatio-
nis plenè probanda.*
3 *Teſtes deponentes, aliquem fuiſſe familiarem Car-
dinalis, non probant, niſi addant etiam fuiſſe con-
tinuum commenſalem ad effectum reſeruationis, et
num. 5. cum tribus ſeqq.*
4 *Cardinalis ſi aliquem ſubſtentet proprijs expenſis in
aliquo Collegio, id intelligitur factum potius in-
tuitu pietatis, et beneuolentiæ, quam propter fami-
liaritatem ipſius.*
5 *Ad effectum contrahendi familiaritatem Cardinalis
requiritur non ſolam commenſalitas, ſed etiam ani-
mus, et intentio ſeruiendi, et tribus numeris ſeqq.
ac num. 11.*
9 *Sententia nullitas patet, ſi Executor in poſſeſſorio
tangat petitorium, in quo non habet iuriſdictionem,
et poteſt ſolum pronunciare, Breue exequendum,
vel non exequendum.*
10 *Sententia non dicitur nulla ex defectu citationis, ſi
lata ſit partibus præſentibus, vel ex concluſione in
cauſa, quæ ex ſtylo Hiſpaniarum habet vim cita-
tionis.*

DECISIO CCCXCIV.

PRopoſui dubium, An ſententia de parti-
bus ſit confirmanda, vel infirmanda, & ex
iis, quæ per informantes pro vtraque parte
latè deducebantur, tàm quoad iuſtitiam præ-
dictæ ſententiæ, quàm quoad illius validita-
tem, viſum fuit Dominis reſpondendum, ſen-
tentiam eſſe iuſtam, ſed nullam; et quoad iu-
ſtitiam huius ſententiæ, in qua declaratur, re-
ſeruationem ex capite familiaritatis non eſſe
iuſtificatam, illa clara colligitur ex proceſſu,
in quo nullibi apparet ſufficienter probatum,
Emanuelem Mendez, per cuius obitum Be-
1 neficium vacauit, fuiſſe verū familiarem Car-
dinalis Henrici, prout plenè, & concludenter
erat probandum, tàm ex natura clauſulæ, *con-
ſtito, etc.* in Breui de capienda poſſeſſione no-
mine Cameræ appoſitæ, *Anan. in cap. ſi conſtite-
rit num. 6. et ibi Felyn. nu. 5. de accuſat. Dec. in rubr.
de probat. nu. 154. et conſ. 159. in fine,* quam etiam,
quia eſt fundamentum gratiæ, & agitur de ex-
cludendo prouiſum ab Ordinario ex capite
reſeruationis, quę propterea etiam plenè pro-
2 bari debet, *Put. deciſ. 266. lib. 2.* & in ſpecie de
reſeruatione ex capite familiaritatis, quæ ad iſ-
tum effectum ſit plenè probanda tradit *Sarn.
in reg. de impetr. beneſic. vacant. per obit. famil. Card.
qu. 6. num. 6. et qu. 13. num. 6. verſ. et talis probato, Si-
monett. de reſeruat. qu. 36. num. 7.* & fuit dictum in
*Hiſpalen. Archidiaconatus 20. Februarij 1606. co-
ram bo. mem. Iuſto.*

Non obſtat, quod teſtes pro parte Soceri
examinati deponant, dictum Emanuelem
Mendez fuiſſe familiarem d. Cardinalis, quia
non cōcludunt, fuiſſe familiarem continuum
3 commenſalem, prout requiritur ad iſtum ef-
fectum reſeruationis, *Sarn. ſuper d. reg. de impe-
trand. benef. vacant. per obit. famil. Card. quæſt. 11. in
princ. vbi,* quod familiaritas ad iſtum effectum
contrahitur corpore, & dentibus, *ex tex. in cap.
fin. cum ibi not. de verb. ſignif. lib. 6.* & tenuit *Rota
in Salamantina, et Abulen. Beneficij 9. Iunij 1599.
coram bo. me. Penia, et in Seguntina Archidiaconatus
19. Martij 1601. coram Illuſtriſſimo Cardinali Lan-
cellotto.*

Nec refragatur, quod Cardinalis proprijs
expenſis illum in Collegio ſubſtentauerit vſ-
que ad Doctoratum; Quia id factum cenſe-
4 tur potius intuitu pietatis, & beneuolentiæ er-
ga Patrem ipſius Emanuelis, qui fuerat fami-
liaris Cardinalis, quàm propter familiaritatem
ipſius, maximè, quia iſti Collegiales nullum
ſeruitium Cardinali præſtare conſueuerunt,
ſed in Collegio permanent animo ſtudendi,
non autem inſeruiendi, ex quo propterea ex-
cluditur familiaritas, ad quam contrahendam
5 ad iſtum effectum vltrà commenſalitatem re-
quiritur etiam animus, & intentio ſeruiendi,
*Sarnen. ſuper d. reg. de impetr. benef. vacant. per obit.
famil. Card. d. qu. 13. num. 3. Creſcent. deciſ. 5. de præ-
bend.* & faciunt deducta in ſimilibus terminis
in d. Salamantina, et Abulen. coram b. m. Penia.

Minus releuat, quod dictus Mendez, poſt-
quam exijt de Collegio, fuerit intitulatus
Cappellanus, & ab ipſomet Cardinali familia-
ris no-

ris nominatus; Quia nullus teſtis dicit, quod
6 de dicto tempore Mendez haberet portionem
victus, nec deponunt de aliquo ſeruitio, niſi
Viſitatoris, quod plerumque exerceri ſolet
per extraneos non familiares. Vndè ſatis ap-
paret ipſum fuiſſe denominatum Cappella-
num honoris cauſa, non autem ex eo, quod
eſſet verè familiaris continuus commenſalis,
prout requiritur; ex traditis *in d. cauſa Seguntina Archidiaconatus* cum alijs ſupra allegatis, &
faciunt tradita per *Pariſ. conſ.* 50. *num.* 33. *lib.* 4.

Quod tantò magis viſum fuit dicendum,
quia teſtes examinati pro parte Gomez depo-
7 nunt, quod Mendez non erat familiaris, nec
deſcriptus in libris familiarium, prout nec
etiam pro tali reputatus, & eorum depoſitio
coadiuuatur ex fide Notarij de ordine Iudicis
deputati ad inſpiciendos libros familiarium
Cardinalis, qui atteſtatur in eis non inueniſſe
8 deſcriptum Emanuelem Mendez inter alios
familiares, ex quibus propterea declaratur,
ſupradictos teſtes pro parte Sociri examinatos
non intellexiſſe de vera familiaritate cum
continua commenſalitate, prout requiritur
ad iſtum effectum, *ex ſupradictis*.

Nullitas vero, quæ Dominis viſa fuit rele-
uans, deducitur ex eo, quia executor decla-
rauit in ſententia collationem factam ab Or-
dinario Emanueli Gomez fuiſſe validam,
quod reſpicit petitorium, & tamen non habe-
bat iuriſdictionem, niſi ſuper poſſeſſorio, &
9 conſequenter non poterat pronunciare niſi
Breue exequendum, vel non exequendum, ad
deciſ. Put. 171. *lib.* 1. cum alijs adductis *in cauſa Pampilonen. Beneficij coram Cantuccio relat. inter impreſſ. deciſ.* 35. *num.* 7. *par.* 2. *diuerſ.*

Alia nullitas, quæ deducebatur ex eo, quia
ſententia fuerit lata abſque citatione, & nemi-
ne inſtante, non placuit, ſtante aſſignatione
ſportularum per Procuratores Partium, &
concluſione in cauſa Partibus præſentibus fa-
10 cta, quæ de ſtylo illarum partium habet vim
citationis ad ſententiam, ad tradita per *Vant. de nullit. tit. vlt. num.* 107. *et ſeqq. Rota in Vlixbonen. Pradij* 24. *Ianuarij* 1603. *coram Reuerendiſſimo D. Attrebaten,* & aliàs ſæpè, &c.

Sunt infra in hac cauſa deciſ. 599. 620. *et* 681.

ADNOTATIO.

Materiam familiaritatis Eminentiſſimorum
11 Cardinalium tractant *Lotther. de re beneſic. qu.* 32. *lib.* 2. *Add. ad Gregor. deciſ.* 166. *num.* 10. *et ſeqq. vbi verſ. in quo tamen, &c. allegatur noſtra deciſio, Add. ad Buratt. deciſ.* 228. *et* 255. *Rot. coram Martin. Andr. deciſ.* 3. *per tot. coram Vbald. deciſ.* 268. *num.* 4. *et ſeq. et infra deciſ.* 590. *et* 620.
quibus in locis frequenter habetur familiari-
tatem contrahi mente, & dente prout, & in
deciſ. 33. *num.* 5. *par.* 17. *rec.*

RECANATEN. SEPARATIONIS THORI.

Veneris 13. *Iunij* 1614.

Deciſ. Pamphilij.

ARGVMENTVM.

Alimenta, & ſumptus litis præſtari debent à ma-
rito vxori petenti thori ſeparationem in
quantitate ſtatuenda Arbitrio Rotæ, quæ illud
ſumit à quantitate doris receptæ, & à nobili-
tate vxoris, non conſiderato patrimonio ma-
riti amplo, vel tenui.

SVMMARIVM.

1 *Alimentorum in taxatione, commiſſa* Arbitrio Rotæ, *Arbitrium regulatur à iure, & num.* 7.

2 *Alimentorum quantitas præſtandorum à marito vxori petenti ſeparationem thori regulatur à quantitate dotis recepta, & à nobilitate vxoris, & numer.* 4. *cum duobus ſeqq.*

3 *Alimenta pinguiora ſunt præſtanda in Vrbe, in qua expenſa ſunt admodum exceſſiua, vt notum eſt, & non attenditur, an patrimonium mariti ſit tenue, vel amplum.*

4 *Alimenta neceſſaria præſtanda ſunt à viro mulieri, etiamſi non conſtet de boni iuris præſumptione, quæ proueniat ex ſententia obtenta, ſi in commiſſione adeſt Reſcriptum,* Subminiſtratis Alimentis, & ſumptibus litis Arbitrio, &c. *& numer.* 5. *cum ſeqq.*

DECISIO CCCXCV.

Cauſa iſta fuit mihi commiſſa cum clau-
ſula, *ſubminiſtratis alimentis, & ſumptibus litis arbitrio Rotæ taxandis*, Ideò dedi Dubium,
ad quam ſummam taxatio fieri debeat, quo
1 ſupradicta die propoſito, Domini cenſuerunt
taxationem eſſe faciendam ad ſcut. 20. quoli-
bet menſe, quia arbitrium intelligitur, prout
de iure, *Bart. in extrauag. ad reprimendum verb. videbitur num.* 8. *Pariſ. conſ.* 56. *numer.* 5. *lib.* 1. *Caſ. de Graſſ. deciſ.* 3. *num.* 2. *de re iudic.* De iu-
re autem ſupradicta quantitas viſa fuit Domi-
nis ſatis congrua, tàm inſpecta doris quanti-
tate D. Fauſtinæ ſcut. 7000. quæ D. Antonio
2 eius viro in pluribus partitis integrè ſolutæ
fuerunt, quàm etiam inſpecta nobilitate ipſius
D. Fauſtinæ, prout requiritur in hac materia,
l. 2. *&* 3. *ff. vbi pupill. educ. deb. l. cum alimenta in princ. ff. de alim. & cibar. legat. Angel. conſ* 352. *num.* 5. *Roman. conſ.* 189. *circa princ. Menoch. de arbitr. Iud. lib.* 2. *centur.* 2. *caſ.* 169. *num.* 2. *Caputaq. deciſ.* 21. *num.* 3. *par.* 1. & fuit dictum *in cauſa Romana Bonorum de Cenlis* 19. *Martij* 1586. *coram Orano*.

Quod eò facilius procedit in caſu iſto, quia
huiuſmodi alimenta ſunt præſtanda in Vrbe,
in qua, vt eſt notum, expenſæ ſunt admodum
3 exceſſiuæ, & fructus dictæ dotis ad multò ma-
iorem ſummam aſcendunt, itaut propterea
non debeat eſſe graue d. D. Antonio ſoluere
ſcuta 20. quolibet menſe pro alimentis ipſius
vxoris, quicquid ſit de eius patrimonio, an ſit
amplum, vel tenue.

Non obſtat, quod ad effectum alimentorum
requiratur præſumptio boni iuris, quia vlterà,
quod Domina Fauſtina habet ſententiam pro
4 ſe ſuper ſeparatione Thori, quæ tranſiuit in
iudicatum, adeò vt pendente cauſa reſtitutio-

nis in integrum alimenta neceſſaria D. Fauſtinæ nullo modo denegari poſſint; fuit etiam reſponſum, quod, cum in commiſſione mihi directa adſit ſupradicta clauſula, *ſubminiſtratis alimentis, & ſumptibus litis arbitrio Rotæ taxandis*, non eſt in Rota diſputandum; an alimenta debeantur, ſed ſolùm agendum eſt de illorum taxatione habita ratione ad quantitatem dotis, & qualitatem perſonæ ipſius D. Fauſtinæ, cui alimenta debentur, vt ſupra dictum eſt, &c.

In eadem cauſa ſunt infra deciſ. 565. 610. & 648. & coram Caualer. deciſ. 576.

ADNOTATIO.

Clauſula *ſubminiſtratis alimentis, & ſumptibus litis arbitrio Rotæ*, vſitata per Signaturam nihil de
5 iuris rigore relaxat quoad ſubminiſtrationem
cum arbitrium referatur ad quantitatem taxandam *Pattell. expedit. ciuil. 73. num. 95. in adnot. Add. ad Gregor. deciſ. 189. num. 9. idem Gregor. deciſ. 34. num. 1. Coccin. deciſ. 590. numer. 1. & ſeq.*

Prout etiam de iure taxatio quantitatis ali-
6 mentorum eſt iudici arbitraria *Mareſcott. var. reſolut. lib. 2. c. 83. num. 68. Menoch. de arbitrar. caſ. 169. Gratian. diſcept. 112. Coccin. dec. 1397. num. 5. Gregor. d. deciſ. 534. num. 3. Priol. deciſ. 30. num. 4. & ſeqq. & deciſ. 212. num. 3. pariter cum ſeqq. deciſ. 431. numer. 6. par. 4. diuerſ. & in rec. deciſ. 437. num. 5. par. 3. deciſ. 418. num. 5. par. 4. tom. 2. deciſ. 341. num. 29. par. 9. deciſ. 149. num. 11. par. 11. deciſ. 257. num. 11. & 12. par. 15. deciſ. 417. num. 22. & 23. par. 16. deciſ. 397. num. 5. par. 17. & deciſ. 307. num. 14. par. 18. cum concord. in Vrbenetana Legatorum 6. Martij 1676. §. fin. coram Illuſtriſſimo Calatain Magno Mediolani Cancellario, ac in Anconitana Pecuniaria ſuper alimentis 7. Iunij 1680. §. fin. coram R. P. D. Guaxardo, quæ habetur impreſſa in ead. par. 18. rec. deciſ. 400. num. 9. & infra deciſ. 736.* ex quibus colligitur ad hunc effectum attendendum
eſſe qualitatem perſonæ alimentarij, ac quan-
7 titatem patrimonij; & vbi agitur de vxore
vel muliere, ſummam eius dotis, vt fuit dictû in *d. Vrbenetana Legatorum 17. Martij 1679. §. penult. coram R. P. D. Vicecomite.*

TVDERTINA SIMONIÆ.

Lunæ 16. Iunij 1614.

ARGVMENTVM.

Simonia ex quibus arguatur in conuentionibus & alijs geſtis inter collitigantes de Beneficio, ſiue illud ſit propriè Eccleſiaſticum, ſiue habeat aliquam ſpiritualitatem tantum annexam, hic benè examinatur, & quod ob illam quis efficiatur inhabilis ad obtinenda Beneficia: Gratia quando non poſſit argui de ſubreptione.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutio, & poſſeſſio Beneficij Eccleſiaſtici emanata prauia ceſſione litis, expenſarum remiſſione, ac certa quantitatis promiſſione dicuntur ſimoniaca, & num. 12.*

2 *Simonia realis, non conuentionalis priuat ipſo iure Beneficijs obtentis, & quæ dicatur ſimonia realis ibidem.*

3 *Inhabilis efficitur ad obtinendam inſtitutionem Beneficij is, qui anteà fecit conuentionem ſuper Beneficio.*

4 *Reſeruatio Beneplaciti Apoſtolici non excuſat à Simonia, quando beneplacitum non fuit obtentum antè inſtitutionem.*

5 *Simonia non committitur in Cappellania, quæ non eſt Beneficium Eccleſiaſticum, & requiſita Beneficij Eccleſiaſtici hic ponuntur, & num. 6.*

7 *Simonia committitur etiam in penſione ſtante conuentione. Contrarium num. 14.*

8 *Cappellania præſumitur fundata auctoritate Ordinarij ex ſola fundatione, & obſeruantia.*

9 *Concordia, & remiſſio quando dici non poſſint facta ad effectum redimendi vexationes, vel potius ad effectum facilius obtinendi inſtitutionem, & poſſeſſionem Cappellaniæ.*

10 *Gratia non dicitur ſubreptitia, quando iuſtificantur narrata in ea, vel ex confeſſione Partis, vel alijs modis.*

11 *De Simonia, qui tractent remiſſiue indicatur, & de materia num. ſeqq.*

DECISIO CCCXCVI.

IOannes Antonius vnus ex pluribus præſentatis ad Cappellaniam, de qua agitur, præuia mutua expenſarum litis condonatione ceſſit, & renunciauit omnia iura ſuper dicta Cappellania, tàm vigore præſentationis, quàm litis ſibi quomodolibet competen. Bartholomeo Collitiganti, qui viceuerſa promiſit dicto Io: Antonio tradere ſingulis annis certam quantitatem frumenti ex fructibus, & redditibus dictæ Cappellaniæ, cuius renunciationis vigore eadem die coram eodem Notario, & teſtibus Bartholomæus prædictus ab Ordinario loci inſtitutionem obtinuit: Perillus verò alter præſentatus dictam Cappellaniam adhuc vacantem per obitum Io: Antonij Zampolini, ſiuè alio quouis modo à Sede Apoſtolica impetrauit, & litteras Apoſtolicas
Vicario dicti loci præſentauit, qui per ſenten- 1
tiam declarauit, ſupradictam inſtitutionem
fuiſſe nullam, ſed gratiam Perilli fuiſſe ſubreptitiam. Ideò cauſa appellationis mihi commiſſa, dedi dubium, An ſententia ſupradicta ſit confirmanda, vel infirmanda, quo pluries propoſito, Domini ſupradicta die reſoluerunt, quoad primam partem, illam eſſe confirmandam, quoueró ad ſecundam reuocandam. Ratio autem reſolutionis reſpectu primæ partis
ſententiæ ea fuit, quia inſtitutio, & poſſeſſio
1 emanarunt vigore ceſſionis præfatæ, quæ vti
facta ſuper Beneficio Eccleſiaſtico mediante remiſſione expenſarum litis, & promiſſione certæ quantitatis frumenti dicitur Simoniaca, *cap. ſuper eo, cap. conſtitutus, de tranſact, cap. cum* pri-

pridem, de pact. Mohed. deciſ. 5. de Simon.

Non obſtat, quod Simonia non fuerit realis, ex quo non fuit deuentum ad traditio-
2 nem, ex *Nauarr. in manual. cap. 23. num. 104.* ſed tantùm conuentionalis, quæ non priuat ipſo iure Beneficiis per talem Simoniacum obtentis. Quia, quicquid ſit, an in caſu iſto Simonia poſſit dici merè conuentionalis, vel potius realis, ex quo fuerunt hinc inde remiſſæ expenſæ, placuit reſponſio data, quod dicta concordia Simoniaca fuit per Bartholomæum facta ante inſtitutionem, & ideò, licèt
3 fuerit per eum commiſſa tantùm Simonia conuentionalis, nihilominùs fuit effectus inhabilis ad huiuſmodi inſtitutionem poſteà obtinendam. *Verall. deciſ. 201. par. 1. 250. par. 1. & 238. par. 1. Put. deciſ. 80. lib. 2. & deciſ. 10. de Simon. Creſcent. deciſ. 3. eod. tit.*

Non obſtat, quod in renunciatione fuerit expreſsè per partes reſeruatum beneplacitum
4 Apoſtolicum, quia, cum inſtitutio, & poſſeſſio emanauerint antè obtentum beneplacitum, reſeruatio non excuſat à Simonia, *Nauar. conſ. 6. num. 4. & conſ. 22. numer. 8. & conſ. 49. num. 2. de Simon. ſecundùm antiq. edit. Pariſ. de confid. qu. 40. numer. 59.* & tenuit *Rota in Seguntina Canonicatus de anno 1572. relat. inter impreſſ deciſ. 672. num. 5. par. 3. diuerſ.*

Minùs obſtat, quod Cappellania, de qua agitur, non ſit Beneficium Eccleſiaſticum, quia, præterquam, quod contrarium magis
5 placuit Dominis, ex quo teſtator voluit, erigi Cappellam, præſentari Sacerdotem, celebrari Miſſas, & dotem in perpetuum conſtituit, juxtà requiſita, de quibus per *Gonzal. ſuper regul. 8. gloſſ. 5. num. 6. cum ſeqq.* fuit etiam reſ-
6 ponſum, quod ad effectum Simoniæ, ſufficit, Cappellaniam habere annexam ſpiritualitatem, *gloſſ. in d. cap. de iure, verb. irritum, & ibi Abb. num. 2. verſ. item committitur, de iurepatr. gloſſ. in can. 1. verb. Simonia enim, & verſ. videtur tamen 1. qu. 1. Hoſt. in ſumm. tit. de Simon. §. 1. numer 1. & 2. Roman. conſ. 317. per tot. & conſ. 368. ſub num. 2.* cum aliis adductis per *Rot. in cauſa Melphien. & Rapolen. fructuum 19. Ianuarij 1582. coram Cantuccio,* & placuit ſimile de pen-
7 ſione, in qua cadit Simonia, *Gambar. de offic. Legat. de later. tit. de penſ. lib. 6. nu. 626. Nauarr. conſ. 61. numer. 2. & 3. de Simon. Rota in Nolana penſionis 10. Ianuarij 1610. coram Reuerendiſſimo D. meo Damaſceno.*

Nec releuat, quod in fundatione huius Cappellaniæ non conſtet, interueniſſe authoritatem Ordinarij; quia, vbi conſtat de fundatio-
8 ne, & illius obſeruantia, authoritas Ordinarij præſumitur, *Archid. in c. nemo num. 5. verſ. vbi autem dubium eſt, de conſecrat. diſtinct. 1. Paul. de Cittad. de iurepatr. par. 3. num. 68.*

Nec placuit, quod ſupradicta quantitas fuerit promiſſa ad redimendam vexationem, quia cùm Bartholomæus adhuc non haberet Inſtitutionem, nec eſſet in poſſeſſione, cenſetur potius facta ad effectum facilius obtinendi
9 Inſtitutionem, & poſſeſſionem, quæ, vt legitur in inſtrumento *in Summario* dato, fuerunt ei in ſpecie per Vicarium conceſſæ in executionem ipſius concordiæ, & propterea non

valent, *gloſſ. in c. de Cenſ. 16. qu. 7. Innoc. in cap. ad aures, de Simon.* Tantò magis, quia etiam ex tenore concordiæ dicta promiſſio apparet facta pro ceſſione iurium, *Rota in Vlixbonen. Prioratus 14. Martij 1611. coram Reuerendiſſimo D. Damaſceno.*

10 Quouerò ad alteram partem, quod gratia Perilli non ſit ſubreptitia, moti ſunt Domini ex eo, quia de vacatione ſatis conſtat ex ſupradictis; Iuſpatronatus non reuocatur in dubium, & de præſentatione ipſius Perilli, cùm aliis in gratia narratis, conſtat, tàm ex confeſſione Partis in inſtrumento concordiæ, ad *deciſ. Egid. 268.* quàm ex aliis per informantes deductis.

Ex quibus ita deciſum fuit, &c.

ADNOTATIO.

11 De Simonia latè tractant *Lotther. de re benefic. lib. 2. qu. 9. num. 60. & ſeqq. & lib. 3. qu. 29. per tot. Mareſcott var. lib. 2. c. 35. num. 11. & ſeqq. Garz. de benef. par. 8. c. 1. per tot. vbi num. 123.* congerit alios de hac re agentes *Rot. deciſ. 116. & 207. par. 17. rec.*

Conuentiones omnes in beneficialibus in-
12 ducunt Simoniam *Pen. deciſ. 410. num. 2. Manzanel. deciſ. 550. pariter num. 2. infra deciſ. 710.*

Simonia tamen, & confidentia proprie cadunt vbi poteſt conſiderari commixtio rei temporalis, & beneficialis, vel etiam ſpiritua-
13 lis, cum ſpirituali, quando nempe ad conſequendum emolumentum Eccleſiaſticum correſpectiue datur aliquid, ſeu temporale, ſeu ſpirituale, vt probant ſcribentes in *Rubr. de Simonia, & in clem. vn. de rer. permutat. Clar. in §. Simonia in princ. Bellamer. conſ. 32. num. 9. & ſeq. Tondut. de penſion. cap. 26. num. 7. & ſeqq fol. mihi 91.*

Non cadere Simoniam in penſionibus pro-
14 bant *Pariſ. de confident qu. 23. num. 14. & ſeqq. & Tondut. d. cap. 26. qui referunt reſolutionem Sacræ Rotæ.*

ROMANA SPOLII DOMORVM.

Lunæ 16. Iunij 1614.

ARGVMENTVM.

Spolij actio non datur ei, qui facto proprio à poſſeſſione cecidit; Bona vxoris per maritum poſſeſſa, an præſumantur data in dotem; Peritorum relatio ſuper valore bonorum magis probat, quàm teſtium depoſitio.

SVMMARIVM.

1 *Spolio agere non poteſt, qui à poſſeſſione cecidit facto proprio, & num. 8.*

2 *Aeſtimatio rei datæ in dotem facit emptionem, & venditionem ex circumſtantiis.*

3 *Aeſtimatio bonorum ſtabilium facienda per Peritos communiter eligendos, ſi non fuit facta, fauore dotis remittitur arbitrio boni viri. lim. num. 9.*

4 *Dos præſumitur in bonis ſtabilibus conſignata ab*

uxore marito, quando maritus huiuſmodi bona poſſedit per plures annos ſciente, & patiente uxore, & præſertim concurrentibus alijs coniecturis.

6 *Poſſeſſionis cauſa cenſetur mutata per ſuperuenientem titulum.*

7 *Peritorum relationi ſuper valore alicuius rei potius ſtandum eſt, quam depoſitioni teſtium.*

DECISIO CCCXCVII.

Part. 1. rec. deciſ. 623.

ADNOTATIO.

Spolij actio non datur illi, qui à poſſeſſione cecidit ex ſui facto, vel culpa *Buratt. deciſ.* 301.
8 *num.* 1. *deciſ.* 447. *num.* 6. *& deciſ.* 466. *numer.* 8. *Gregor. deciſ.* 15. *num.* 2. *Caualer. deciſ.* 240. *nu.* 3. *Coccin. deciſ.* 436. *num. vlt. & paſſim.*

Priuilegium dotis ex *l. 3. C. de dot. promiſſ.* quod valeat dotis conſtitutio collata in arbi-
9 trium tertij, in cuius non arbitrantis locum ſuccedere poſſit ſententia iudicis, non procedit in dotis augumento *Gratian. diſcept.* 254. *numer.* 59. *& ſeq.*

ROMANA DOMVS.

Lunæ 16. Iunij 1614.

ARGVMENTVM.

Filiatio quomodo probetur; Conceſſio, vel inueſtitura bonorum quando cenſeatur facta ordine ſucceſſiuo, vel ſimultaneè, & quando acquirentes, vel renouati poſſint alijs vocatis præiudicare; quæ læſio requiratur pro reſciſſione locationis, & quomodo illa probetur; Damnati ad perpetuos triremes quos actus poſſint facere.

SVMMARIVM.

1 *Filiatio probatur ex inſtrumento, in quo quis nominatur filius, ſi concurrant adminicula, & coniecturæ.*

2 *Item probatur ex nominatione facta à parentibus in teſtamento, quæ nominatio multum operatur ad iſtum effectum.*

3 *Conceſſio, vel renouatio inueſtituræ pluribus facta, quando cenſeatur facta ordine ſucceſſiuo, vel ſimultaneè, & num. 5.*

4 *Primi acquirentes emphyteuſim, quando poſſint, vel ne alijs præiudicare per alienationem de illa factam, & num. 6. 12. & ſeqq.*

7 *Læſio ex* Statuto Vrbis cap. 154. lib. 1. *ſufficit pro nullitate ceſſionis, quod ſit in tertia parte, & de iure communi in dimidia.*

8 *Locatio domus pro certa quantitate facta, cum fieri potuerit ex affectione, vel aliquo alio reſpectu, non probat, quod domus potuerit communiter tanti locari, & ſic ceſſat læſio, & num. 9.*

10 *Damnati ad perpetuos triremes hodiè non habentur pro mortuis, remanent capaces ſucceſſionum, & non efficiuntur ſerui pœnæ.*

11 *Nemo hodiè ratione pœnæ efficitur inteſtabilis, niſi ad mortem damnetur.*

DECISIO CCCXCVIII.

DOmini ſteterunt *in deciſis ſub die 4. Decembris præteriti,* quod ſententia Illuſtriſſimi Vicarij ſit confirmanda, ex rationibus tunc *in deciſione* deductis.

Nec illis refragari viſum fuit, quod non conſtet de legitimatione perſonæ Ioannis Dominici, nempè, quod ſit filius Flaminiæ, quæ propterea cùm non haberet alios filios maſculos, benè potuerit nominare Gineuram filiam iuxtà facultatem nominandi ſibi con-
1 ceſſam; quia ad probandam huiuſmodi filiationem datur inſtrumentum ceſſionis factæ Canonicis, in qua Ioannes Dominicus vocat ſe filium Flaminiæ, quæ vna cum alijs hactenùs in cauſa per Gineuram proſecutis cum Canonicis vti ceſſionariis dicti Ioannis Dominici filij Flaminiæ ſufficit ad effectum, de
2 quo agitur, concurrente præſertim teſtamento ipſius Flaminiæ condito de anno 1611. in quo aſſerit Io: Dominicum eſſe ſuum filium legitimum, & naturalem, licèt perpetuò ad triremes tunc damnatus reperiretur, quæ nominatio in teſtamento multum operatur, *Bar. in l. 1. §. quod Senatus Conſulto, ff. de liber. agnoſc. Aret. conſ. 37. col. 1. Rota in cauſa Brixien. feudi 2. Decembris 1591. coram bon. mem. Cardinali Pamphilio.*

Nec releuare, quod in omnem euentum Flaminia vti prima acquirens potuerit nominare Gineuram etiam in præiudicium Ioannis Dominici, & aliorum vocatorum; quia fuit reſponſum, quod Flaminia non poteſt dici prima acquirens, ex quo Angelus Antonius, & Iulia Coniuges non receperunt emphiteuſim, nec ſtipulati ſunt ſimul cum Flaminia, ſed dicti coniuges preſentes obtinuerunt conceſſionem antiquam renouari ad vitam ipſorum Flaminiæ, Iuliæ, & filiorum maſculorum dictæ Flaminiæ, pacto etiam adiecto, quod durante vita prædictorum coniugum, vel alterius eorum, Flaminia, vel filij nõ poſſint quo-
3 quo modo de emphyteuſi diſponere, quo caſu conceſſio cenſetur facta dictis coniugibus pro ſe, & filijs ordine ſucceſſiuo, quicquid ſit ſtante ſimultanea ſtipulatione, iuxtà *deciſ. Pat. 289. lib. 2.*

Et ex his ceſſat, quod Flaminia fuerit in conceſſione ſpecialiter nominata, & ſic per ſtipulationem ſupradictam dicatur ei ius quæſitum, & illius perſona contemplata; Quia, quicquid ſit, an ſtante huiuſmodi nominatione potuerint dicti coniuges per alienationem
4 ei præiudicare, ex traditis per *Clar. in §. emphyteuſis qu. 16. ſub num. 1. propè fin. verſ. benè verum eſt,* ſatis eſt ad effectum, de quo agitur, quod ipſa non ſit prima acquirens, ſed tantùm
5 ſuccedat ordine ſucceſſiuo, ſicut alij eius filij, qui quoad facultatem diſponendi de Emphyteuſi poſt mortem coniugum æquiparantur Flaminiæ Matri, quæ in hoc ex ſola nominis expreſſione in ipſa conceſſione non reperitur priuilegiata, prout alias eſſe deberet, ad nota-

ta per

by Google

ta per *Iſern. in cap.* 1. *de ſucceſſ. feud. ſub num.* 1. *poſt med. verſ. ſi autem eſt datum Patri, & filio ſuo nominatim, Capic. in inueſt. feudor. verb. feudorum*
6 *clauſula verſ. pro ſe Siphace, & Iuba filijs ſuis, Io: Thom. de Marinis in tract. de gener. & qualit. feudor. tit.* 3. *de feud. ex pact. & prouid. nouo. ſub num.* 16. *quid dicemus nos, poſt princ. & num.* 17. cum ſimilibus.

Neque ſubſiſtere, quod ex domo, de qua agitur percipiatur annua penſio ſcutorũ 120. & Io: Dominicus eum ceſſerit Capitulo pro annua reſponſione ſcutorum 30. adeout hu-
7 iuſmodi ceſſio ſit nulla nedùm ex capite læſionis vltrà tertiam ex *Statuto Vrbis lib.* 1. *cap.* 154. ſed etiam vltrà dimidiam, ex diſpoſitione iuris communis: Quia locatio, quæ datur, viſa fuit Dominis non eſſe attendenda ad iſtum effectum, cum potuerit fieri ex particulari affectione conductoris, quæ propterea non probat, quod domus potuerit communiter loca-
8 ri pro dicta quantitate, *Ruin. conſ.* 35. *num.* 36. *lib.* 1. & faciunt tradita per *Caſſad. deciſ.* 20. *ſub num.* 1. *ad fin. ſuper reg. Sarnen. in reg. de valore qu.* 11. *num.* 2. Et tantò minùs, quia fuit facta lite pendente, nec eſt in actis, & ex alijs præcedentibus locationibus apparet, quod iſta domus eſt ſolita locari pro ſcutis 70. quorum
9 ſcut. 24. defalcari debent pro canone ſoluendo Capitulo, ſcut. 30. ſoluuntur Io: Dominico cedenti, & reliqua ſcuta 16. deſeruire debent pro manutentione domus, & pro melioramentis, quæ fieri debent ab ipſo emphyteuta, & ſic ceſſat læſio.

Ad id, quod Ioannes Dominicus de tempore obitus matris eſſet ad triremes perpetuò damnatus, & ſic quoad ea, quæ ſunt iuris gentium, & ciuilis pro mortuo reputaretur, placuit reſponſio, quod hodie attento iure nouo
10 ita perpetuò damnati per ſententiam ad aliquod opus remanent capaces ſucceſſionum, nec efficiuntur ſerui pœnæ, *auth. ſed hodie, C. de donat. inter vir. & vxor. §. quod autem, de nupt. Peregrin. de iur. fiſc. lib.* 3. *tit.* 4. *num.* 9. *& tit. ſeq. ſub num.* 10. *verſ. & iure nouo*, cum alijs *in deciſ.* allegatis, *Gomeſ. var. reſol. tom.* 2. *cap.* 15. *ſub numer.* 19. *verſ. ſed aduertendum*; & quicquid dicat *Molin. de iuſt. & iur. tom.* 1. *diſput.* 9. *col.* 3. *verſ. miror tamen*, idem tradit *Couarr. in rubr. de teſtam. ſub num.* 27. *verſ. quod in his, qui ingenui ſunt, et in verſ. quorum opinio*, dicit, quod frequentiſſimo
11 omnium conſenſu hodiè nemo inteſtabilis ratione pœnæ efficitur, niſi ad mortem damnetur, quod etiam refert *Modern. de var. et diuerſ. quæſtion. quæſt.* 102. *num.* 158.

Supra poſt deciſ. 256. *referuntur aliæ deciſ. huius cauſæ.*

ADNOTATIO.

Primus acquirens ex cauſa oneroſa diſponere poteſt de bonis emphytheuticis, ſiue feudalibus in præiudicium aliorum vocatorum, non
12 minus, ac diſponere poſſit de allodialibus, *Bald. in l.* 1. *num.* 32. *C. per quas perſon. nob. acquir. Camerat. in cap.* 1. *an agnatus par.* 3. *num* 24. *ante fin. verſ. ſecundum caput fol.* 407. *Franch. dec.* 407. *num.* 4. *Merlin. de legit. lib.* 2. *tit.* 1. *quæſt.* 57. *num.* 8. *Fulgin. de iur. emphyth. tit. de contract. emphyth. q.* 24. *num.* 18. *Mareſcott. var. reſolut. lib.* 1. *cap.* 74. *num.* 1. *&* 2. *Facchin. controuerſ. iur. cap.* 8. *lib.* 7. *verſ. & ideo illud, Illuſtr. D. de Luc. de emphyth. diſc.* 18. *num.* 4. *Add. ad Gregor. dec.* 529 *num.* 23. *Adden. ad Buratt. deciſ.* 822. *lit. A. Merlin. deciſ.* 699. *in recent. par.* 11. *dec.* 111. *num.* 2. *&* 3. *deciſ.* 306. *num.* 2. *&* 8. *par.* 15. *& deciſ.* 52. *num* 7. *&* 8. *par.* 16. *& in Romana Domus* 19. *Aprilis* 1660. *coram Eminentiſs. Cerro.*

Declaratur tamen concluſio, vt procedat ſolum in patre, ſeu auo, qui habeat filios, aut
13 nepotes ſub poteſtate, ſecus namque dicendum de matre, vel etiam de patre acquirente pro filijs emancipatis, quia tunc ex huiuſmodi acquiſitione deducitur fauore vocatorum titulus perfectæ donationis, quæ non poteſt amplius reuocari, *Grattan. diſcept.* 405.

Remanet difficultas in dignoſcendo quis dicatur primus acquirens, & quando cauſa
14 pro oneroſa, quando pro lucratiua habenda ſit ex ſingulorum occurrentium caſuum peculiaribus circumſtantijs determinanda, & habetur in locis ſupra citatis.

Cætera ad hanc deciſionem *vide poſt d. dec.* 356.

FOROLIVIEN. DOTIS.

Veneris 20. *Iunij* 1614.

ARGVMENTVM.

An, & quando pro reſtitutione dotis agi poſſit contra bona fideicommiſſaria, & cui incumbat onus probandi, non adeſſe alia bona, quã fideicommiſſaria; Inuentarium, & æſtimationes quando ſufficiant, vel ne fideicommiſſarios.

SVMMARIVM.

1 *Dotis pro reſtitutione non poteſt agi contra fideicommiſſarios poſſidentes bona fideicommiſſo ſubiecta, niſi in ſubſidium, ſcilicet non extantibus bonis liberis, & num.* 9. *&* 10.
2 *Agens tenetur hoc caſu probare tanquam intentionis fundamentum, non adeſſe bona libera, & n.* 4. 5. *ac* 11. *& ſeqq. vbi de materia.*
3 *Rei, & poſſeſſores releuantur ab onere probandi.*
6 *Inuentarium bonorum hæreditariorum habet præſumptionem pro ſe, alia bona non extare.*
7 *Declara, vt Inuentarium non ſuffragetur, niſi ſit legitimè confectum.*
8 *Aeſtimationes bonorum facta non citatis quorum intereſt, vel non facta de omnibus bonis non attenduntur.*

DECISIO CCCXCIX.

FVit concluſum dotem non eſſe detrahendam ex bonis Mariæ fideicommiſſo ſu-
1 biectis, ea potiſſimum ratione, quia hæredes Barbaræ non probant, non adeſſe bona libe-

ra, & tamen cum agant contra fideicommiſ-
ſarios poſſeſſores ad reſtitutionem dotis vigo-
re *Auth. res quæ, C. cõmun. de legat.* cuius diſpoſitio
locum habet tantum in ſubſidium, quando
non adſunt bona libera, vt tradunt *ibi Doctor.*
communiter, & tenent *Bald. conſ. 408. lib. 4. Alex.*
conſ. 50. ſub num. 3. verſ. verùm quia lib. 1. Petr. de
fideicomm. q. 8. num. 459. Molin. de primog. Hiſpan.
cap. 1. num. 2. lib. 4. Menoch. præſumpt. 139 nu. 5. &
9. lib. 4. Seraphin. dec. 440. num. 4. huiuſmodi ne-
2 gatiuam tanquam fundamentum eorum *in-*
tentionis probare tenentur, *Corn. conſ. 3. num. 3.*
in fin. lib. 3. Pariſ. conſ. 119. n. 7. & 8. lib. 1. Marzar.
de fideicomm par. 2. quæſt. 48. verſ. ſed quod immò
onus. Molin. de primogen. Hiſpan. d. cap. 7. num. 34.
vbi dicit, quod illa opinio verior, & probabi-
lior videtur.

Nec obſtare, quod iam iſti hæredes Barba-
ræ reperiantur in poſſeſſione dictorum bono-
rum fideicommiſſo ſubiectorum vigore deli-
3 berationis eis factæ pro reſtitutione dictæ do-
tis, qui propterea vti rei, & poſſeſſores ab
onere probandi huiuſmodi negatiuam rele-
uari debeant, *ex ſupradictis*, & tradit *Molin. de*
primogen. Hiſpan. d. cap. 7. num. 36. lib. 4. vbi, quod
tunc fideicommiſſarij, qui agunt, & dicunt,
alienationem non potuiſſe fieri, ex quo ade-
rant alia bona libera, id probare debent, fa-
ciunt etiam tradita per *Petr. de fideicomm. d. q. 8.*
ſub num. 460. in fin. verſ. non omitto tamen; quia
fuit reſponſum, quod Domini de Oliuarijs
4 vti fideicommiſſarij ſe oppoſuerunt dictæ de-
liberationi, quo caſu antè omnia prædicti
hæredes, qui agebant ad reſtitutionem dotis,
probare debebant huiuſmodi negatiuam,
quod non adeſſent bona libera *ex ſupra alleg.*
Vnde cum illam non probauerint, delibera-
tio, & poſſeſſio ſubſecuta vti minus legitima
viſa fuit Dominis non eſſe habenda in con-
5 ſideratione ad illum effectum transferendi
onus probandi in fideicommiſſarios, ad *text. in*
l. improba, C. de aquir. poſſeſſ. Soccin. conſ. 67. ſub n.
10. verſ ſecundo dici poteſt lib. 3.

6 Minùs obſtare, quod dicti hæredes huiuſ-
modi negatiuam ſatis probauerint ex inuen-
tario bonorum hæreditariorum Alexandri,
quod habet præſumptionem pro ſe, ex tradit.
per *Caſtrenſ. conſ. 212. num. 2 lib. 1* cum alijs al-
legatis; ſtante præſertim æſtimatione ſupra-
dictorum bonorum poſt mortem ipſius Ale-
xandri ſubſecuta, cum alijs diligentijs factis
aduerſus hæredes Alexandri, ex quibus dicitur
conſtare, quod bona ſupradicta non ſuffi-
ciunt pro dotis reſtitutione: nam, quoad in-
7 uentarium, vltrà quod ex ipſo apparet, adeſſe
plura alia bona præter fideicommiſſaria, pla-
cuit etiam reſponſio, quòd illud fuit factum
ab hæredibus Alexandri non citatis fideicom-
miſſarijs, nec Barbara, ſeu hæredibus ipſius,
quorum tamen intereſſe ratione dotis certum
erat, quo caſu inuentarium contra eos non
probat, ad tradita per *Franc. Marc. dec. 230. n. 1.*
& ſeq. lib. 1. Quo verò ad æſtimationem, &
8 alias diligentias, placuit etiam reſponſio, quod
illæ fuerunt factæ non citatis fideicommiſſa-
rijs, qui tunc erant certi, quibus propterea
ſupradictæ diligentiæ nocere non debent, *l. 1.*
& tot. tit. C. res inter alios act.

Prætereà ceſſat difficultas, ex quo non con-
9 ſtat, æſtimationem fuiſſe factam de omnibus
bonis Alexandri, cui tamen certum eſt ex ſu-
prædictis bonis fideicommiſſo ſubiectis fuiſſe
aſſignatam tertiam partem pro legitima, &
poterat habere alia bona, vel ex hæreditate
paterna, vel etiam aliundè, ex quibus prius
dos Barbaræ vxoris, de qua agitur, deducenda
eſt, quam deueniatur ad reliqua bona fidei-
commiſſaria, quæ ſolùm in ſubſidium aliena-
ri poſſunt, ex traditis per *Rot. coram Seraph. d.*
dec. 440. cum aliis ſupra adductis.

Ex quibus fuit tentum, ex defectu proba-
tionum dotem non eſſe detrahendam, quic-
quid ſit, an in caſu iſto huiuſmodi bona auiæ
paternæ fideicommiſſo ſubiecta pro reſtitu-
tione dotis alienari poſſint, de quo, ſi opus
erit, particularitèr videbitur &c.

ADNOTATIO.

10 Ad materiam *Auth. res quæ, C. commun. de legat.*
& fideicomm. vide Fuſar. de ſubſtit. q. 531. & 532.
Paſchal. de virib. patr. poteſt. par. 2. cap. 7. per tot. &
ibi Add. Hodiern. controuerſ. forenſ. 9. & 31. Giurb.
obſeruat 89. par. 1. Io. Angel. Boſs. de dot. à fol. mihi
590. vſque ad 641. Iul. Capone de dot. q. 8. Bonden.
collect. legal. 3. n. 1. & ſeqq.

11 Signanter circa onus probandi exiſtentiã,
vel deficientiam bonorum liberorum, *Paſch.*
ibi num. 7. Fuſar. d qu. 531. num. 122. & ſeqq. Boſs.
de dot. cap. 18. num. 138. & ſeqq. Capon loc. cit. n. 75.
& ſeqq. Bonden. num. 6. vbi allegantur concor-
dantes.

Vulgata namque eſt concluſio, quod diſ-
poſitio *text. in Auth. res quæ, C. commun. de leg.*
12 permittens diſtractionem bonorum fidei-
commiſſariorum pro conſtituendis, vel re-
ſtituendis dotibus non habeat locum niſi de-
ficientibus bonis liberis, & in ſubſidium,
quod etiam tradit *Rota deciſ. 14. num. 30. 331.*
numer. 5. & 390. numer. 17. & 18. part. 17. re-
centior.

Adhuc tamen diſputare contingit ad quẽ
13 ſpectet onus probandi bonorum liberorum
exiſtentiam, vel non exiſtentiam, & illud pro-
fecto fideicõmiſſario iniungitur, quando ipſe
petit bonorum cauſa dotis alienatorum vin-
dicationem, *Rot. coram Zarat. deciſ. 83. num. 6. &*
ſeqq. coram Bich. dec. 310. nu. 23. & in recent. par. 6.
deciſ. 154. num. 2. & ſeqq. & deciſ. 201. numer. 7.
& 8.

Prout etiam ad fideicommiſſarium ſpectat
onus demonſtrandi exiſtentiam bonorum
14 liberorum, quando mulier ex bonis fidei-
commiſſi petit ſibi dotem conſtitui, cum illa
non præſumatur, itaut per allegantem, quod
aliunde habeat, ex quo dotetur probatio fieri
debeat, *Peregr. de fideicomm. art. 42. num. 23. dec. 6.*
num. 4. par. 1. recent.

Cæterum iſte *tex.* habet locum in quocum-
15 que fideicommiſſo ordinato per aſcendentes
ſiue ex linea paterna, ſiue ex materna, *Gratian.*
diſcept. 65. num. 39. & diſcept. 135. num. 17. Barry
de ſucceſſ. lib. 8. tit. de fideicommiſ. quod induc. ex
probib. num. 56. Cammunt. dec. 3. nu. 3. & Fontanell.
de

de pact. nupt. clauſ. 5. gloſ. 1. par. 2. num. 118. Fuſar. de ſubſtit. q. 532. num. 39. Eminent. Otthob. deciſ. 43. & 71.

16 Quidquid in contrarium dixerint, *Socin. iun. conſ. 119. num. 12. lib. 3. Riminald. conſ. 23. num. 318. Petr. de fideicomm. q. 8. num. 193. Peregrin. de fideicomm. art. 42. num. 45. Marz. pariter de fideic. q. 43. in fin.*

17 Sed quid in fideicommiſſo tranſuerſali? Adhuc locum habere tenuerunt *gloſ. in §. quamobrem, verb. ſi non ſufficeret Auth. de reſtit. &c. Bald. nouell. de dot par. 6. priuil. 13. Menoch. conſ. 31. n. 41. Rimin. conſ. 324. nu. 12.*

18 Sed contrarium, & communius ſtatuunt *Couar. var. lib. 3. cap. 6. ſub nu. 10. verſ. primus caſus, Michalor. de fratribus par. 3. cap. 33. num. 14. Gratian. diſcept. 65. num. 15. Peregr. d. art. 42. nu. 49.* & in hanc partem adhæſit *Rota dec. 174. nu. 2. par. 9. rec. & in Romana cenſus 14. Februarij 1653. coram Eminent. Cerro.*

19 Indubitanter habet locum etiam ſuper bonis ſubiectis fideicommiſſo particulari, vt reprobato *Petr. d. q. 8. num. 404.* contrarium volente defendunt *Bald. ibi num. 5. verſ. quæro numquid, Ruin. in l. filius familias, §. Diui num. 55. verſ. nec etiam obſtant, ff de leg. 1. & conſ. 199. num. 6. in fin. lib. 2. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 531. num. 58. & 59. Ioſeph. Ludouic. deciſ. Lucen. 28. n. 10. dec. 312. n. 3. & ſeqq. par. 6. rec. Rom. Saluiani interdicti 12. Iun. & Romana dotis 29. Nouembris amba 1641. coram Eminent. Cerro.*

20 Etiamſi bona fuiſſent ſpecialiter alienari prohibita ex cauſa dotis, cum dotes de iure detrahi poſſint ex fideicommiſſo contra hominis ordinantis illud voluntatem, *Barry vbi ſupra nu. 26. Caluin. de æquit. lib. 1. cap. 90. nu. 44. Gizarb. ad conſuetud. Meſſan cap. 1. gloſ. 2. num. 103. par. 1. Rot. coram Emin. Otthob. d. dec. 43.*

BONONIEN. DOTIS.

Veneris 20. Iunij 1614.

ARGVMENTVM.

Vxor adminiſtratrix bonorum viri quando præſumatur ſatisfacta de dote, & alijs ſuis creditis ex bonis mariti, quæ adminiſtrauit, quandoue liberatio per maritum eidem vxori relicta non excludat præſumptam ſatisfactionem; Ponuntur remiſſiuè coniecturæ, ex quibus præſumitur, & illæ, ex quibus non præſumitur ſolutio.

SVMMARIVM.

1 *Vxor, quæ adminiſtrauit bona mariti poſt illius mortem, præſumitur ſatisfacta de omni ſuo credito, ſi potuit commodè ſatisfieri ex illa adminiſtratione, & num. 3. & 8. Declara numer. 9. ac 10.*

2 *Item præſumitur ſatisfacta ſi maritus mandauit ſibi ſatisfieri, & concurrat curſus longi temporis, quo veriſimile non eſt vxorem ſibi non ſatisfeciſſe, & num. 3. ac 6.*

4 *Vſusfructus intelligitur relictus, deducto ære alieno teſtatoris.*

6 *Liberatio à redditione rationis etiam generalis, & pleniſſima per teſtatorem facta non excludit præſumptam ſatisfactionem adminiſtrationis, ſi potuit commodè ſatisfieri, & num. 7.*

11 *Coniecturæ, præſumptiones, & circumſtantiæ, ex quibus ſolutio debiti præſumitur facta, à quibus referantur.*

12 *Prout contraria, quibus excluditur præſumpta ſolutio.*

DECISIO CD.

COncluſerunt Domini, pecunias exiſten-
tes penès Montem Pietatis, de quibus
agitur, non eſſe conſignandas pro ſatisfactio-
ne dotis ſcutorum 2000. & aliorum ſcut. 600.
niſi D. Bartholomæa Senſaria doceat, non po-
tuiſſe ſibi ipſi ſatisfacere de capitali artis ſeri-
ci, & lucris factis vſque ad diem mortis teſta-
toris, quia cum ipſa fuerit per teſtatorem
relicta vſufructuaria medietatis omnium bo-
norum pro indiuiſo cum Carolo Antonio
1 hærede, & pro alia medietate illius admini-
ſtratrix, adeout ex dicto capitali, & lucris no-
tabilis pecuniarum ſumma ad eius manus
peruenerit, vt conſtat ex partitis, quæ dantur 6
pro parte Comitis, ſubintrat iuris præſump-
tio, quod cenſeatur ſibi ipſi ſatisfeciſſe, *l. pecu-
lium, alias incip. ſed etſi damnum, §. præterea, verſ.
nam, & el. gauter, & ibi Angel. ff. de pecul. Afflict.
dec. 13. num. 16. & ſeq. Aym. conſ. 129. nu. 5. Neuiz.
conſ. 57. num. 11. Rota in vna Romana adminiſtra-
tionis tutelæ 2. Aprilis, & 1. Iunij 1596. coram b. m.
Pettio, & in alia Bononien. de Guidalottis 8. Iunij
1612. coram eodem.* Et in ſpecie de muliere, quæ
diù adminiſtrauit bona filiorum, quòd præ- 7
ſumatur pro dote ſibi ſatisfeciſſe, poſt *Canal.
& alios tradit Surd. de aliment. tit. 1. q. 7. num. 22.*
& fuit dictum *in vna Romana hæreditatis de Be-
nilaqua 15. Maij 1591. coram b. m. Orano.*
2 Præſertim ſtante diſpoſitione teſtatoris, qui
ex dicto capitali, & lucris expreſsè mandauit
extrahi tàm ſupradicta ſcuta 2000. dotis ipſius
Senſariæ, quàm etiam aliam ſummam ſc. 600.
pro legato eiuſdem, & Iacobæ ſororis, ad tra-
dita per *Aymon. conſ. 1. num. 5.* & concurrente 8
etiam curſu 22. annorum in circa, quibus ſu-
pradictas pecunias Senſaria apud ſe retinuit,
adeout non ſit veriſimile, eam per tantum
temporis ſpatium ſui crediti exactionem di-
ſtuliſſe. *Neuizan. d. conſ. 57. n. 7. Paris. conſ. 83. n. 27.
lib. 1. Afflict. d. dec. 13. n. 18. & ſeq. Aym. d. conſ. 129.
num. 6.*
Et ex his ceſſat, quod Senſaria fuerit per te-
ſtatorem relicta vſufructuaria ſuorum bo-
norum; quia, vltrà quod huiuſmodi vſusfru-
ctus eſt ſolum pro medietate, & tamen ratio-
ne adminiſtrationis peruenit etiam ad illius 4
3 manus alia medietas, quæ ſpectabat ad dictum
Carolum Antonium heredem, ex qua prop-
tereà cenſetur ſibi ipſi ſatisfeciſſe, ex ſupradi-
ctis: Placuit etiam reſponſio, quod per huiuſ-
modi legatum vſusfructus non excluditur
præſumptio ſatisfactionis tàm attenta volun-
tate teſtatoris, qui ex dicto capitali, & lucris
ſupra-

ſupradicta ſcuta 2600. expreſsè extrahi man-
4 dauit, quàm etiam diſpoſitione iuris commu-
nis, per quam vſusfructus intelligitur relictus,
deducto ære alieno ex tota hæreditate, *l. vſuſ-
fruct. ff. ad leg. falcid. Roland. conſ. 8. num. 13. lib. 2.
Alb.* qui de magis communi teſtatur *conſ. 363.
num 9. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 9. tit. 6.
num. 12.* & fuit reſolutum *in Bonon. vſusfructus*
29. *Ianuarij* 1606. *coram b.m. Iuſto.*

Ceſſat etiam, quod Senſaria fuerit per te-
ſtatorem à redditione rationis generaliter, &
pleniſſimè liberata, vt fuit etiam reſolutum
coram Reuerendiſſ. D. meo Damaſceno; quia neq;
huiuſmodi liberatio excludit præſumptionem
ſatisfactionis propter notabilem pecuniarum
ſummam, quæ ad illius manus peruenit, &
diù apud ſe retinuit: Ideòque ſi Senſaria dicat
dictas pecunias fuiſſe per eam erogatas in ſo-
5 lutione æris alieni teſtatoris, & plurium lega-
torum ſimiliter per teſtatorem relictorum,
itaut non potuerit ſibi ipſi ſatisfacere, tenetur
ad iſtum effectum de illis rationem reddere,
non obſtante ſupradicta liberatione, vt tenuit
*Rota in dicta Romana adminiſtrationis tutelæ 2.
Aprilis* 1590. neque ob id dici poterit contra-
uentum voluntati teſtatoris, qui licèt genera-
liter liberauerit Senſariam à redditione ratio-
6 nis adminiſtrationis, quoad iſta ſcuta 2600.
ſpecialiter diſpoſuit, mandans, illa extrahi ex
dicto capitali, & lucris, ad quæ propterea ſu-
pradicta generalis liberatio referri non poteſt,
*l. doli clauſula, ff. de verb. obligat. Roman. conſ. 393.
nu. 14. Caſtrenſ. conſ. 71. n. 1. verſ. præterea generalis
lib. 2.*

Quod autem de credito Senſariæ appareat
ex deciſione facta ſub die 6. Aprilis 1612. *coram
Reuerendiſſ. D. meo Damaſceno*, nihil facit; quia
7 id non controuertitur pro parte Comitis, ſed
ſolùm dicitur, fuiſſe ſibi ſatisfactum ex iuris
præſumptione, iuxta *d. dec. Afflict. 13. n. 16.* cum
alijs allegatis.

*Damaſceni, ſiue aliorum deciſ. in hac cauſa nullibi
impreſſæ reperiuntur.*

ADNOTATIO.

8 Iuris præſumptio eſt, quod adminiſtrator ſit
de ſuo credito ſatisfactus, donec diſpunctis
rationibus liquidus appareat calculus crediti,
& debiti, *Bonden. collect. legal. 43. num. 9. Thomat.
dec. 174. num. 50. dec. 87. num. 2. poſt Pacific. de Salu.
Canaler. deciſ. 171. num. 7. Buratt. dec. 420. num. 2.
deciſ. 391. num. 8. par. 5. deciſ. 152. num. pariter 8. &
dec. 478. num. 19. par. 9. dec. 140. & 285. par. 17. rec.
Maceraten. fideicomm. 24. Ian. 1674. §. minus, coram
Illuſtriſſ. Calataiù, quæ eſt deciſ. 222. part. 18.
recent.*

Procedit quando veriſimiliter potuit ſatiſ-
9 fieri de credito ex bonis adminiſtratis, nempè
ſi ad eius manus peruenerunt effectus æqui-
ualentes credito, *Vbald. deciſ. 36. num. 8. Bonden.
loc. cit. num. 12.* vbi prius *num. 10. & 11.* ponit
10 aliam intelligentiam huius concluſionis, vt
ſcilicet habeat locum quatenus contra admi-
niſtratorem fuerit iam facta inſtantia vt ra-
tionem redderet, & ceſſet ſi deficiat talis in-
ſtantia.

Coniecturæ ad ſuadendam ſolutionem
11 congeruntur per *Surd. deciſione* 105. *Pa-
cian. conſ. 113. Pyrrh. Maur. de ſolut. cap. 40.
Cyriac. controu. 280. Merend. controu. lib. 24. cap. 18.
Capic. Galeott. controu. 14. lib. 2. Merlin. dec. Lucens
61. Conciol. alleg. 11. num. 17. & ſeqq. Rota dec. 305.
par. 5. rec. & in Rom. pecuniaria allegata ſupra poſt
dec. 325.*

12 Ad illam excludendam conſiderantur per
*Paitell. expedit. ciuil. 61. & ibi adnot. Hieron. Palm.
ſen. conſ. 45. Conciol. alleg. 8. per tot. Gizz. dec. 21.
Pen. dec. 575. num. 21. & ſeqq.*

PACEN. PORTIONIS.

Veneris 20. Iunij 1614.

ARGVMENTVM.

Declaratoria non datur abſque contumacia il-
lius, qui parere debet, & contumacia in Capi-
tulo excluditur ſi non fuit legitimè requiſi-
tum, vt collegialiter congregaretur, & quæ
vlterius requirantur pro legitima citatione,
& intimatione ad prædictum effectum.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria non datur abſque contumacia illius, qui parere debet, & contumacia excluditur ſi ipſe non fuit legitimè requiſitus ad parendum, & numer. 8.*

2 *Mandatum de immittendo non dicitur legitimè executum contra Capitulum, ſi Capitulum non fuit capitulariter congregatum, etiamquod Canonici eſſent in loco capitulari ſi prius non fuerunt requiſiti, vt ſe capitulariter congregarent.*

3 *Citatio executa contra Monachos non requiſitos, vt ſe capitulariter congregarent, non dicitur legitimè executa, & illos non afficit.*

4 *Comparitio Procuratoris non ſanat prædictum defectum ad effectum cenſurarum, niſi appareat de certa ſcientia Capituli, cum præſumpta non ſufficiat, & num. 5. ac 7.*

6 *Mandatum de immittendo debet perſonaliter intimari ad effectum concedendi declaratoriam.*

9 *Capitulum, Collegium, & Vniuerſitas vt validè citentur, debent prius requiri, vt congregentur, & nu. ſeqq.*

DECISIO CDI.

FVit per Dominos reſolutum, non eſſe
dandam declaratoriam, nam quoad Ca-
pitulum, mandatum de immittendo fuit con-
1 tra illud minus legitimè executum, quo caſu
non poteſt dici conſtare de eius contumacia,
quæ ad hunc effectum requiritur, *Caſſad. deciſ.
12. num. 2. de reſcriptis, & dec. 2. num. 4. de penſionibus* &
fuit dictum *in Valentina gabellæ 9. Iun. 1600. cor.
R.P.D. meo Decano.*

Quod autem mandatum de immittendo
fuerit contra Capitulum minus legitimè exe-
2 cutum, deducitur, quia fuit intimatum qua-
tuor Canonicis in loco Capitulari, ſed non
capi-

capitulariter congregatis, nec vt ſe capitulariter congregarent requiſitis, iuxta notata per *gloſs. in cap. ſi Capitulo, verb. factam, de conceſs. prabend. in 6. Abb. in cap. bona il 1. num. 19. & ibi aly, de elect. Alex. conſ. 219. num. 2. lib. 6.* cum alijs adductis per *Vant. de nullit. ex defect. citat. nu. 144.* & in ſpecie, quod citatio contra nonnullos Monachos pariter in loco Capitulari, ſed non
3 capitulariter congregatos, nec vt ſe capitulariter congregarent requiſitos, non dicatur legitimè executa, tradit *Lancell. part. 2. cap. 4. de attent. lit. pend. in præfat. num. 98.* vbi dicit, quod ita ad effectum attentatorum tenuit aliàs *Rota in vna Caietana Cappellæ coram Robuſterio.*

Nec refragari, quod poſt intimationem comparuerit Martinus Procurator Capituli; quia, vltra quod Martinus fuit per Capitulũ
4 conſtitutus Procurator de anno 1600. & ſic per 14. annos antè intimationem, quæ fuit facta de menſe Februarij præteriti, quo caſu non infertur neceſſariò ſcientia Capituli, cum Procurator potuerit aliundè habere notitiam, & nomine Capituli comparere, *Achill. deciſ. 7. num. 3. de dol. & contum.* & faciunt tradita per *Sarnen. in compend. vtr Signat. num. 68. Staffil. de litt. iuſt. §. in primis num. 23.* fuit etiam reſpon-
5 ſum, quod ad effectum cenſurarum non ſufficit ſcientia præſumpta, ex eo, quod quis mittat Procuratorem, vel compareat Procurator, *Achill. d. dec. 7. nu. 2. de dol. & contumac.*

Quo verò ad Laurentium, res viſa fuit Do-
6 minis habere minorem difficultatem, quia ſupradictum mandatum de immittendo ex inſpectione actorum non conſtat, quod fuerit ei perſonaliter intimatum, prout requiritur ad effectum declaratoriæ, *Put. dec. 332. num. 2. lib. 1. & dec. 32. lib. 3. Caputaq. deciſ. 334. par. 1.* & faciunt alia ſuperius deducta. Ex quibus viſa
7 etiam fuit ceſſare præſumptio intimationis, ex eo, quod comparuerit Procurator Laurentij, quia Didacus fuit conſtitutus Procurator antè relaxationem mandati de anno 1608. & huiuſmodi ſcientia præſumpta ex comparitione Procuratoris non ſufficit ad iſtum effectum, vt ſupra deductum eſt.

Supra poſt deciſ. 278. memorantur alia huius cauſæ deciſiones.

ADNOTATIO.

8 De declaratoria, eiuſque requiſitis, in quibus caſibus concedatur, & quomodo dicatur probata ad hunc effectum inobedientia, *vide ſupra dec. 125. 161. 293. & 366.*

9 Modus citandi Communitates, ſeu Vniuerſitates traditur per *Cobell. ad Bull. bon. Regim. cap. 34. art. 4. num. 20.* & quod Vniuerſitas, Capi-
10 tulum, Collegium, vt validè citentur debeãt congregari, *Add. ad Gregor. dec. 534. nu. 6. Poſth. de manut. obſeru. 107. num. 11.* vbi *nu. 12.* ſubiun-
11 git, quid agendum ſi collegialiter, ſeu congregatim citari non poſſint.

12 Sufficit citare Procuratorem ab eis generaliter conſtitutum ad omnes cauſas, *Bart. in extrauag. ad reprimendum in verb. citationem, Vbert. de citat. par. 1. cap. 7. num. 142.*

TVSCVLANA RELEVATIONIS INDEMNITATIS.

Veneris 20. Iunij 1614.

ARGVMENTVM.

De vi obligationis Cameralis, quando habeat viam executiuam, quando ſit neceſſaria illius extenſio, & quibus exceptionibus retardetur.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis parit viam executiuam tam inter ipſos contrahentes pro, & contra, quam etiam inter contrahentium hæredes, & nu. 8.*

2 *Obligationis Cameralis extenſio fit ad effectum, vt Iudex poſſit eſſe certus de ſua iuriſdictione, & ſemel facta inter creditorem, & debitorem non eſt amplius neceſſaria inter debitorem, qui ſoluit, & fideiuſſorem, & num. 10.*

3 *Obligatio Cameralis, quando in ea eſt ſusceptum mandatum vnica citatione præcedente, non habet neceſſe, vt mandatum relaxetur cum intimatione, niſi infra tres, & num. 9.*

4 *Fideiuſſor, qui ſoluit pro aliquo principali debitore, agere poteſt pro releuatione indemnitatis contra debitorem, & eius hæredes etiam non facta intimatione moleſtiarum, quando nihil releuans opponere poterat, & num. 7. et 8.*

Emptor agere poteſt de euictione contra fideiuſſorem, et venditorem, etiam non intimatis moleſtijs, quando fecit omnem poſſibilem defenſionem, eodem num. 4.

5 *Obligatio Cameralis non admittit exceptiones requirentes altiorem indaginem.*

6 *Emphytheuticus contractus requirit ſcripturam, & nu. 11.*

DECISIO CDII.

Eſt par. 1. recent. dec. 630.

Eſt in hac cauſa infra deciſ. 453.

ADNOTATIO.

7 Fideiuſſor, qui ſoluit creditori poteſt ſolutum à debitore repetere via executiua ſi fuit ſibi promiſſa releuatio indemnitatis ſub obligatione Camerali, *Zacch. cæteris alleg. de obligat. Camer. q. 32. nu. 8.*

Via executiua virtute huius obligationis datur hæredibus, & contra hæredes credito-
8 ris, ſeu debitoris reſpectiuè, *Zacch. vbi ſupra qu. 37. ferè per tot. Rot. poſt cum dec. 93. num. 53. & dec. 253. num. 2. ac quotidiè.*

Quando debitor non ſe obligauit cum clauſula *vnica tantum citatione præcedente*, tunc de ſtylo A. C. duplex debet præcedere citatio,
9 prima ad videndum decerni mandatum, in qua illud decernitur niſi infra tres, abſque alia intimatione, & elapſo triduo citatur ad videndum illud relaxari, *Ridolph. in prax. par. 1. cap. 6. num. 3. & 6. ac 27. & ſeqq. Add. ad Buratt. deciſ.*

deciſ. 683. numer. 7. & ſeqq.

Extenſio obligationis Cameralis iuxta ſtylum Curiæ omninò petenda eſt antè inſtantiã pro illius executione, quando inſtrumentum fuit rogatum extra Tribunal A. C. & non
10 continet conſenſum in mandatum vnica, vel ſine citatione, & peti poteſt vel in citatione ad dicendum contra iura, vel in citatione ad ſoluendum, *Ridolph. in prax. par. 1. cap. 2. nu. 13. & ſeqq. & num. 169. & ſeqq. & d. cap. 6. nu. 3. Add. ad Buratt. loc. cit.* vbi quod in inſtrumentis in Vrbe rogatis ſemper obligatio Cameralis ſubintelligitur, quamuis expreſſa non legatur, ſequitur *Ridolph.* vbi proximè *num. 176. Coccin. dec. 1785. nu. 1.*

11 In contractu emphytheuſis quando requiratur ſcriptura, *vide Gratian. diſcept. 138.*

BONONIEN. DE MONTECALVIS.

Lunæ 23. Iunij 1614.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo datur poſſidenti tempore motæ litis, nec poſſeſsio transfertur per apocham ceſſionis non effectuatam.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo non datur ei, qui non docet de ſua poſſeſſione de tempore motæ litis, & num. 5.*

2 *Apocha ceſſionis, quæ non habuit effectum, non habetur in conſideratione, & nu. 4.*

3 *Poſſeſſio non transfertur per ſimplicem apocham ceſſionis abſque actuali apprehenſione in corporalibus ad effectum manutentionis, & nu. 7.*

6 *Verba* come quello, che hà da eſſere poſſeſſore &c. *excludunt poſſeſſionem de præſenti, quæ requiritur ad effectum manutentionis.*

DECISIO CDIII.

FVit concluſum, Pyrro non eſſe dandum mandatum de manutenendo, quia non
1 conſtat de illius poſſeſſione ſuper Tenuta, de qua agitur, de tempore motæ litis, prout requiritur, ad *text. in §. retinendæ, inſtit. de interdict.* cum ſimilibus.

Nec obſtare, quod Grimaldi, & alij creditores Vincentij, & Camilli de Montecaluis
2 de anno 1601. huiuſmodi Tenutam ceſſerint Pyrro pro ſumma librarum 5024. quam ipſe ſupradictis creditoribus ſoluere promiſit, iuxta tenorem apocæ, quæ datur; quia, vltra quod huiuſmodi apoca non habuit effectum vt conſtat ex ſubſequenti ceſſione facta per
3 Grimaldos de anno 1604. placuit etiam reſponſio, quod per ſimplicem ceſſionem abſq; actuali apprehenſione in corporalibus non transfertur poſſeſſio ad effectum manutentionis, *Siluan. conſ. 55. num. 8. & ſeqq. Natt. conſ. 398. ſub nu. 38. verſ. ſin autem alicui, & conſ. 399. Menoch. de retin. remed. 3. num. 267. & ſeq.* & ita diſtinguendo inter corporalia, & incorporalia, poſt relatos tenuit *Rota in Romana cenſus 4. Mart. 1611. coram b. m. Penia.*

Et ex his ceſſat etiam, quod dicebatur, de ſupradicta ceſſione facta per dd. de Grimaldis
4 de anno 1604. quia ad iſtum effectum illa non ſufficit, maximè quia non conſtat, quod fuerit effectuata, & in omnem euentum fuit etiã per Dominos conſideratum, quod Grimaldi erant creditores dictorum de Montecaluis in
5 ſumma librarum 1905. ex perſona propria, & in alijs ſummis vti ceſſionarij aliorum creditorum; ideò in huiuſmodi ceſſione fuerunt ſolùm comprehenſa bona pro rata crediti, alia verò pro rata ſupradictarum librar. 1905. fuerunt in ea per Grimaldos expreſsè reſeruata; vndè pro iſta rata nullo modo poteſt dici conſtare de poſſeſſione Pyrri ceſſionarij, & conſequenter ceſſat manutentio, ex ſupradictis.

Quo verò ad ceſſionem factam de anno 1613. præter ſupradicta, fuit etiam vlterius dictum, quod non conſtat, Vincentium, & Camillum de Montecaluis recuperaſſe ter-
6 ras, quas aſſerunt renunciare Pyrro; & ceſſat difficultas quoad iſtam apocam, quia in ea fit ceſſio fructuum, ſeu affictuum Pyrro, & poſteà ſubijciuntur alia verba, *come quello, che hà da eſſere poſſeſſore del Terreno*, ex quibus excluditur poſſeſſio de præſenti, quæ ad iſtum effectum requiritur, ex ſuperius firmatis.

ADNOTATIO.

Differentiam inter corporalia, & incorporalia ad effectum manutentionis, & quod in incorporalibus ceſſio idem prorſus operetur, quod traditio in corporalibus, *Canal. dec. 119. num. 5. Rot. in Maceraten. ſeu Firmana cenſus 27. Febr. 1673. coram Reuerend. Albergato Decano, quæ eſt dec. 38. par. 18. to. 1. & in Romana, ſeu Taurinen. bonorum 27. Mart. 1675. §. Nam contrarium, coram R. P. D. Taya, quæ etiam eſt dec. 486. num. 3. & 4. par. 18. to. 2. recent.*

In corporalibus vero ſola ceſſio abſque actuali apprehenſione poſſeſſionem non trans-
7 fert, itaut per conſequens ceſſionario non competat manutentio, *Gratian. diſcept. 310. nu. 24. & ſeqq. Poſth. de manut. obſeru. 55. num. 16.* vbi latè agit an, & quando ex perſona auctoris transferatur poſſeſſio in ſucceſſorem, & quãdo ſecus, *Rot. coram Caualer. dec. 14. nu. 4.*

FERRARIEN. BONORVM DE SCHIANCHIS.

Lunæ 23. Iunij 1614.

ARGVMENTVM.

Milites, ſeu Equites S. Iacobi de Spata licèt non ſint verè Religioſi, prout etiam non ſunt illi Alcantaræ, & Calatrauæ, ſunt tamen perſonę Eccleſiaſticæ, coram quibus vti in dignitate conſtitutis, rectè compulſantur ſcripturæ, quibus fides adhibetur.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Miles, ſiue Eques S. Iacobi de Spata licèt non ſit verè Religioſus, eſt tamen perſona Eccleſiaſtica largo modo, & impropriè, cum viuat ſub regula approbata à Sede Apoſtolica, & num. 5. vbi etiam de illorum exemptionibus, & priuilegijs remiſſiuè, & nn. ſeqq.*

2 *Scripturis compulſatis per perſonam Eccleſiaſticam poteſt Rota fidem adhibere, maximè accedente clauſula* arbitrio, *quæ relaxat aliquid de rigore iuris.*

3 *Compulſatio ſcripturarum poteſt committi non ſolum perſonæ in dignitate conſtitutæ, ſed etiam Clericis, & Tabellionibus.*

4 *Teſtibus ſuper iurium recognitione, examinatis cum interrogatorijs partis, etiamſi adeſſet aliquis defectus, fides adhibetur, ſtante clauſula* arbitrio Rotæ.

DECISIO CDIV.

DOminis de Schianchis informantibus fuit reſolutum, arbitrium intrare, quia licèt ſatis controuerſum ſit inter Doctores, an
1 Miles Sancti Iacobi de Spata, qui executus fuit compulſoriam, ſit Religioſus; nihilominus viſum fuit Dominis controuerti non poſſe, quin ſaltem largo modo, & impropriè dici poſſit perſona Eccleſiaſtica, ex quo viuit ſub regula approbata à Sede Apoſtolica, vt poſt *S. Thom. 2. 2. qu. 186. art. 4. in fine, & alios* latè cumulatos per *Nauarr. de redd. Eccleſ. q. 1. monit. 55. nu. 3. & plur. ſeqq.* tenuit *Rota coram Caſ. de Graſs. dec. 1. num. 18. de probat. & in Veronen. penſionis 23. Februarij* 1600. *coram Illuſtr. D. Card. Lancellotto;*
2 adeout iuribus per eum compulſatis fides adhiberi poſſit ſaltem ex æquitate, ſtante clauſula *arbitrio Rotæ*, per quam rigor aliqualiter relaxatus cenſetur, *Creſcent. dec. 4. nu. 3. de teſt.* & ſæpè fuit dictum in alijs cauſis.

Quod eo facilius procedit, quia non eſt adeò expeditum, vt Iudex compulſor debeat
3 eſſe in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutus, cum compulſatio committatur etiam Clericis, & Tabellionibus, *Put. dec. 192. lib. 1.* faciunt tradita per *Rot. dec. 1. in fine de fid. inſtrum in non. & in cauſa Giennen. Canonicatus 12. Iun.* 1587. *coram b. m. Bubalo*, & vlterius in caſu iſto teſtes ſuper iu-
4 rium recognitione fuerunt examinati cum interrogatorijs partis, quo caſu, etiamſi adſit aliquis defectus, ex clauſula *arbitrio Rotæ*, fides illi adhiberi ſolet, *Put. deciſ. 301. lib. 3. Caſ. de Graſs. dec. 11. num. 18. de probat. Creſcent. d. deciſ. 4. de teſt.* & fuit alias ſæpiſſimè deciſum.

Sunt in hac cauſa infra deciſ. 444. 503. 545. & 680.

ADNOTATIO.

5 De Equitibus Sancti Iacobi de Spata quorum Magnus Magiſter eſt Hiſpaniarum Monarcha ex *Conſtitut. 82. Alexandri III.* agit *Rot deciſ. 120. par. 17. recent.* ac de iſtis, alijſque Equitibus Alcantaræ, Calatrauæ, & ſimilibus, *vide Garz. de benef. par. 1. cap. 4. per tot.*
6 Non ſunt verè religioſi, *Duran. dec. 95. nu. 1. & dec. 308. nu. 6.*
7 Sunt tamen perſonæ Eccleſiaſticæ, & gaudent priuilegio fori, alijſque exemptionibus, de quibus *Garz. vbi ſupra, Graſs. de effectibus Cleric. effect. 1. num. 100. & ſeqq. Franc. Anton. Coſt. conſ. 42. lib. 1. ibique Add. Sperell. deciſ. 2. per tot. Nouar. de elect. for. ſect. 2. q. 69. nu. 31. Ricc. in prax. for. Eccleſ. par. 4. reſol. 182. Bonacin. to. 3. tit. de excomm. extra Bull. Cœnæ diſput. 2. q. 3. punct. 6. ſect. 3. ſub nu. 9. verſ. An autem, Dian. reſolut. moral. par. 2. tract. de immunit. Eccleſ. reſolut. 72. fol. mihi 45. Rot. coram Bich. dec. 288.*

ALBEN. IVRISPATRONATVS.

Lunæ 23. Iun. 1614.

ARGVMENTVM.

Sumatur ex breui Summario.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo in poſſeſſione Cappellæ datur poſſidenti de tempore motæ litis ex inſtrumento adeptionis poſſeſſionis, & num. 4. vbi ampliatur, & num. 5. declaratur.*

2 *Poſſeſſio inſtrumentalis, alio tunc non poſſidente, eſt manutenibilis ad quemcunque effectum.*

3 *Poſſeſſio capta Iudicis auctoritate, & per Procuratorem habentem ſpeciale mandatum, acquiritur mandanti.*

DECISIO CDV.

PRo informante, nempè mandatum de manutenendo in poſſeſſione Cappellæ
1 Sanctiſſimi Roſarij dandum eſſe Io. Angelo, de cuius poſſeſſione de tempore motæ litis conſtat ex publico inſtrumento, *l. prædia, & ibi Bart. ff. de acquir. poſſeſs. l. idcirco, vbi Bald. C. de inſtrum. Put. dec. 360. num 8. lib. 1.*

Nec refragatur, quod huiuſmodi poſſeſſio ſit merè inſtrumentalis, quia, cum non conſtet alium tunc temporis poſſediſſe, illa prodeſt
2 nedum ad effectum manutentionis, ſed etiam reſtitutionis, & ad quoſcumque alios effectus, *Rot. dec. 21. de reſtit. ſpoliat. in antiq. Faſtol. dub. 41.* cum alijs adductis *coram Me in Boianen. vnionis* 13. *Febr.* 1606. Præſertim, quia fuit capta auctoritate Iudicis executoris literarum Apo-
3 ſtolicarum, & per Procuratorem ad id ſpecialiter conſtitutum, per quem propterea acquiritur poſſeſſio, *§. penult. & ibi gloſs. inſtit. per quas perſon. nob. acquir.* & fuit dictum in *Calagurritana Beneficij 17. Iunij* 1609. *coram R. P. D. meo Decano, &c.*

ADNOTATIO.

4 Inſtrumentum adeptæ poſſeſſionis ſufficit ad obtinendam manutentionem, quia poſſeſſio inſtrumentalis eſt manutenibilis, *Poſth. de manu-*

manutent.obſeru.21.num.5.& 6.vbi num.20. quod hoc procedat etiam in beneficialibus, & idem habetur coram *Celſ.dec.409.nu.1.& 4.*

5 Procedit quando eſt capta alio tunc non poſſidente, *Poſth.loc.cit.num.26.vbi allegat aliam deciſionem Pamphilianam ſupra 79. num.1. 6.& 9. Caual. dec.2.150.& 478. in omnibus num.2. Manzoned.deciſ.479.& dec.520.vtrobique nu.1. Vbald. deciſ.654. pariter num.1. Coccin. deciſ.1487. 1661. 1674.1865.& dec.2113. ſemper num.3. Priol. dec. 6.num.2. & dec.48. num.19.* vltra quas eandem concluſionem firmant ſupra *deciſ.3. numer. 1. deciſ. 44. numer. 1. 2. & 4. & deciſione 82. in 2. num. 1.*

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.

Lunæ 23. Iunij 1614.

ARGVMENTVM.

Immiſſio danda eſt fideicommiſſario etiam antè verbalem reſtitutionem fideicommiſſi, ex remedio ſaluiani interdicti, proximiore agnato vocato; Cuius proximitas attendatur, teſtatoris ne, an grauati, & quando legitimatus ſuccedat, perindè ac ſi eſſet legitimè natus vigore legitimationis Pontificiæ ampliſſimæ, & quomodo intelligatur clauſula *ſine præiudicio venientium ab inteſtato*.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio datur fideicommiſſario vniuerſali ex remedio vtilis Saluiani interdicti, antè factam verbalem reſtitutionem, ſi docuerit de requiſitis, ſub quibus eſt vocatus, & num. 13.*

2 *Agnato proximiore vocato à teſtatore, an attendatur proximitas grauantis, an grauati, obſeruanda eſt coniecturata voluntas teſtatoris, & numer. 14.*

3 *Agnatus in pari gradu cum alio agnato vocato, præfertur, ſi ſit proximior vltimi grauati.*

4 *Proximiores alios adeſſe dicenti incumbit onus probandi.*

5 *Legitimatus dicitur legitimè natus, & comprehenditur in diſpoſitione facta de filijs legitimis, & naturalibus, & n.15.*

6 *Papa, etiam excluſos tanquam illegitimos per diſpoſitionem, vel Conſtitutionem, poteſt admittere ad ſucceſſionem, ſi de voluntate non dubitatur, efficereque ſimiliter poteſt, vt æquiparentur legitimis, & de legitimo, ac vero matrimonio natis, & num.7.*

7 *Legitimatio ampliſſima delet quamcumque maculam, & Papa ſic faciendo poteſt tollere, imò tollit Conſtitutionem Pij V. diſponentem contra illegitimos.*

8 *Iudicium immiſſionis non retardatur per exceptionem, quod quis non expreſſerit, ſe natum ex ſoluto, & ſoluta, cum reijciatur ad petitorium.*

9 *Legitimatio filij vt ſit valida ex* Statuto Ferrariæ lib. 2. cap. 142. *requirit conſenſum patris, qui conſenſus deducitur etiam ex litteris miſſiuis recognitis.*

10 *Statuto requirenti, quod filius non poſſit ſe obligare abſque conſenſu patris, ſatisfit, ſi pater pro filio fideiubeat.*

11 *Exceptio firmat regulam in contrarium.*

12 *Clauſula* ſine præiudicio venientium ab inteſtato, *non operatur ad fauorem fœminarum per teſtatorem excluſarum.*

DECISIO CDVI.

POſt relaxatum mandatum de manutenendo ad fauorem DD. Claudiæ, & Beatricis filiarum Comitis Herculis iunioris in poſſeſſione bonorum per earum patrem de tẽpore obitus poſſeſſorum, vt diſtinctè in Cauſa procederetur, ſecundùm inueteratum ſtylum huius Tribunalis, dedi particulare dubium ſtrictè quoad bona fideicommiſſi Herculis ſenioris Patriarchæ Conſtantinopolitani, An ſcilicèt Comes Camillus ad eorum poſſeſſionem eſſet immittendus; ſed quia in diſputatione vltra prædictas fœminas, ſe oppoſuit etiam Comes Iulius Cæſar, qui in cauſa reperiebatur admiſſus, de ordine Dominorũ dedi aliud dubiũ, cui ſcilicet eſſet dãda immiſſio in bonis prædictis, quo ſupradicta die propoſito, Domini cenſuerunt, Comitem Camillum eſſe immittendum: nam dictus Teſtator fœminis excluſis, voluit, quod deficientibus poſteris maſculis per virilem ſexum à Ferrante fratre deſcendentibus, eius bona peruenire deberent ad proximiorem, & ex duobus, vel pluribus proximioribus in eodem gradu exiſtentibus ad ſeniorem agnatum de familia Taſſonorum maſculum legitimum, & naturalem, ac per virilem ſexum à Iulio Taſſono auo ipſius Teſtatoris deſcendentem; vndè, cum per mortem Herculis iunioris defecerint maſculi deſcendentes à dicto Ferrante, & Comes Camillus vti filius Beliſarij fratris
1 Teſtatoris ſit proximior, ſequitur, quod ei ſit danda immiſſio ex remedio vtilis ſaluiani interdicti, quod datur fideicommiſſario vniuerſali etiam antè factam reſtitutionem, *Gabr. conſ.44. num. 2. & ſeqq. lib. 2. Rota coram Me in Perufina fideicommiſſi de Bizazzinis 13. Iun.1607.* & faciunt tradita per *Seraphin. deciſ. 828. numer. 1.*

Non obſtat, quod Comes Iulius Cæſar ſit ſenior, & in pari gradu deſcendentiæ à prædicto Iulio auo Teſtatoris cum Comite Camillo, ex quo ambo ſunt illius pronepotes, vt fuit præſuppoſitum per informantes, & conſequenter tanquam ſenior Comes Iulius Cæſar veniat præferendus: quia fuit reſponſum, quod teſtator vocauit proximiorem agnatum
2 deſcendentem à Iulio ad ſucceſſionem bonorum ipſius teſtatoris, quo caſu cenſetur tantùm reſpexiſſe qualitatem deſcendentiæ à Iulio auo, non autem proximitatem, quæ proptereà eſt attendenda, prout de iure vel reſpectu teſtatoris, vel hæredis grauati vltimi prædefuncti ſecundùm coniecturatam voluntatem teſtatoris, vt per *Soccin. conſ.249. num. 24. lib.1. Gabr. conſ.86. num.17. & conſ.107. num. 8. lib.1.*

*lib.*1. *Rota in Bononien.de Mulettis* 26. *Iun.*1602.
*coram b.m.Card.Pamphilio, & coram Me in Bono-
nien. de Capacellis* 8.*Martij* 1613. vnde licèt reſ-
3 pectu Iulij ambo ſint in pari gradu, tamen
cum Comes Camillus ſit proximior tàm reſ-
pectu teſtatoris, quàm hæredis grauati vltimi
defuncti, ſatis apparet fuiſſe factum locum fi-
deicommiſſo ad eius fauorem; & ita ceſſat,
4 quod opponebatur per dictas fœminas, quod
ſcilicet adeſſent alij proximiores, quia hoc
nullibi iuſtificatur,& cum Comes probauerit
eius proximitatem, qui vult excipere adeſſe
alios proximiores, tenetur hoc concludenter
probare, *Cuman. conſ.*43. *Alex.conſ.*129. *ſub nu.*
10. *verſ. Et pro hoc etiam facit lib.* 7. *Rota coram
Seraph.dec.*1219.*& in Alexandrina Decanatus* 17.
*Mart.*1600. *coram Illuſtriſs. D. Cardinali Lancel-
lotto.*

Non obſtat, quod teſtator vocauerit proxi-
miorem agnatum legitimum, & naturalem,
5 & quod Comes Camillus non ſit legitimè
natus, quia ſufficit, quod ſit legitimatus, qui
ad effectum, vt dicatur comprehenſus in diſ-
poſitione de filijs legitimis, & naturalibus
dicitur verè legitimus, *Card.Mantic.* poſt rela-
tos *de coniect.vltim. volunt.lib.*11.*tit.*10. *numer.*9.
*verſ. contrariam igitur ſententiam, iuncto verſ. hæc
autem magis communis ſententia, Modern. de fidei-
comm. art.*33. *num.*29. *&* 46. cum alijs adductis
in cauſa Camerinen. fideicommiſſi 25. *Octobris*
1596. *coram bo. memor. Penia*, & in pluribus
alijs.

Quod in caſu iſto ſine difficultate proce-
dit, ſtante legitimatione Gregorij XIII. qui
voluit, Com. Camillum ſuccedere in quibuſ-
cumque bonis feudalibus,emphytheuticis ab
Eccleſijs etiam Cathedralibus profectis,etiam
cum expreſſa prohibitione, quod ad illegiti-
mos deuenire non poſſint, ſed ſolùm ad legi-
6 timos, & naturales, & de legitimo matrimo-
nio natos, necnon ad illa titulo hæreditatis,
fideicommiſſi, legati, aut quouis alio titulo
deuenire, & ſubſtitutos excludere abſque vlla
differentia perinde,acſi de legitimo matrimo-
nio procreatus eſſet verè, & omni fictione
ceſſante cum expreſſa derogatione Bullæ Pij
IV. & Pij V. contra illegitimos æditæ,& cum
alijs ampliſſimis clauſulis, ex quibus ad iſtum
effectum Comes Camillus ſine dubio perindè
haberi debet, acſi legitimè natus eſſet, *Ruin.
conſ.*86. *numer.*11. *verſ. reſtat lib.*3. *Card.Mantic.
de coniectur. vltim. volunt. lib.* 11. *tit.* 10. *numer.*
19.

Ex hoc etiam tollitur, quod teſtator vo-
luerit ſe conformare cum ſupradicta Conſti-
7 tutione Pij V.contra illegitimos,quia Comes
Camillus non comprehenditur amplius ſub
dicta Conſtitutione, cui in legitimatione ſpe-
cialiter derogatum fuit; maximè, quia per
ſupradictam legitimationem, ad effectum, de
quo agitur, quælibet macula deleta cenſetur,
*Seraphin.dec.*45.*num.*2.

Nec refragatur, quod per Comitem Ca-
millum huiuſmodi legitimatio non fuerit iu-
ſtificata in eo, quod narrauit, ſe eſſe natum
ex ſoluto, & ſoluta, & in alijs per informan-
tes adductis: quia in caſu iſto ad effectum
immiſſionis ſufficit, quod Comes Camillus
8 doceat de legitimatione data ab habente po-
teſtatem legitimandi, prout docuit de am-
pliſſima legitimatione conceſſa à Summo
Pontifice,contra quam non admittuntur ex-
ceptiones requirentes altiorem indaginem,
ſeu aliæ, quæ reſpiciunt petitorium, *Caputaq.
dec.*342. *par.*

Minùs obſtat *Statutum Ferrariæ lib.* 2. *c.* 142.
quod legitimati non ſuccedant, niſi legiti-
9 matio obtenta fuerit cum conſenſu expreſſo
patris, vel agnati, de cuius hæreditate agitur;
nam, vltra quod *Statutum* loquitur expreſsè
de ſucceſſione ab inteſtato, placuit etiam reſ-
ponſio, quod Hercules teſtator procurauit à
fel.rec.Gregorio XIII. iſtam legitimationem,
vt apparet ex literis ipſius directis Comiti Be-
liſario fratri, & recognitis, ex quibus ſatis
10 viſum fuit apparere de illius conſenſu, vt in
ſimili de Statuto, quod filius non poſſit ſe
obligare ſine expreſſa licentia patris, quod ei
cenſeatur ſatisfactum, ſi pater fideiubeat pro
filio, tradit *Fulgoſ.conſ* 67.*num.*3. *prope fin.verſ.
ipſe autem fideiuſſor, Alex in l. ſi quis hæres, §.vlt.
num.* 4. *ff. de acquir. hæred. Rota in cauſa Romana
extinctionis cenſus de anno* 1584.*relat.inter impreſ.
dec.*797.*nu.*3.*par.*1.*diuerſ.*

Et tantò magis in caſu iſto viſum fuit ap-
parere de [illegible] di conſenſu teſtatoris, qui
legitimationem procurauit, ex quo in ea cu-
rauit, [illegible] poni clauſulam *ſine præiudicio filiorum
legitimorum, & naturalium Ferrantis*, per quam
11 cenſetur teſtator voluiſſe, Comitem Camil-
lum legitimatum præiudicare poſſe quibuſ-
cumque alijs legitimis, exceptis filijs Ferran-
tis, ex regula *l.cum Prætor, ff. de Iud. & l. mari-
tus, C.de Procur.*

Quo vero ad id, quod pro parte dictarum
fœminarum dicebatur,Comitem Camillum
legitimatum cum huiuſmodi clauſula *ſine
præiudicio filiorum legitimorum Ferrantis*, non
poſſe eis præiudicare, placuit reſponſio,quod
fœminæ in caſu iſto fuerunt excluſæ à teſta-
12 tore, qui inſuper in defectũ maſculorum vo-
cauit filios maſculos Barbaræ ſororis ſuæ,
ideoque ex legitimatione nullum præiudiciũ
poteſt dici illatum illis filiabus, quæ etiam
ceſſante legitimatione ex voluntate teſtatoris
ſunt omninò excluſæ, vt in ſpecie, quod ve-
nientes ab inteſtato non poſſint dicere, quod
ſibi inferatur præiudicium per ſucceſſionem
ex teſtamento, ſtante clauſula *ſine præiudicio
venientium ab inteſtato*, tradit *Alex. conſ.* 51. *ſub
nu.*1. *& ſeqq. lib.*1.

Et ita deciſum &c.

*Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt
dec.*338.

ADNOTATIO.

13 De requiſitis per fideicommiſſarium pro-
bandis ad obtinendam immiſſionem, *ſupra
deciſ.*81. quæ hic allegatur.

14 Quæ proximitas attendenda potius ſit an
grauantis,vel grauati,*ſupra dec.*306.hic pariter
allegata.

15 Ad materiam legitimationis pariter ſupra dec. 246. & 317.

Vnum hic nota, quod legitimati non veniunt ſub diſpoſitione loquente de filijs legitimis, & naturalibus, ac de legitimo matrimonio natis, & conceptis, *dec. 41. n. 40. par. 10. recent.*

TOLETANA IVRIS OPTANDI.

Veneris 27. Iunij 1614.

ARGVMENTVM.

Conſuetudo quadragenaria iuris optandi Beneficia ſimplicia eſt rationabilis, nec illi derogatum cenſetur per reſeruationes Apoſtolicas, quæ non tollunt ius quæſitum.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia ſimplicia, ſpectantia ad Congregationem Mozzarabum, debent conferri ipſis de Congregatione ex conſuetudine quadragenaria iuris optandi, quæ conſuetudo eſt rationabilis, & numer. 4.*

2 *Conſuetudo iſta tribuit ius quæſitum ipſis de Congregatione ſuper dictis Beneficijs, itaut dicantur ipſis debita, & num. 5.*

3 *Ius optandi Beneficia non cenſetur excluſum per reſeruationes Apoſtolicas, per quas Papa non cenſetur voluiſſe derogare prædictæ conſuetudini conferendi Beneficia certo generi perſonarum, & n. 5. cum ſeq.*

DECISIO CDVII.

PRo informante, nempè Beneficia ſimplicia Congregationis Muzarabum deberi
1 ipſis de Congregatione ex conſuetudine quadragenaria iuris optandi, quæ remanet ſatis probata ex teſtibus pro parte Congregationis examinatis cum alijs in hac cauſa deductis ſub die 21. Februarij 1611. per quam propterea
2 dicitur illis ius quæſitum ſuper dictis Beneficijs, *Gemin. conſ. 104. ſub num. 6. verſ. ſed in terminis*, itaut ipſis de iure debita dicantur, *cap. fin. & ibi gloſ. verb. de iure debita, & Doct. omnes, de conſuetud. in 6.*

Nec obſtare, quod ius optandi cenſeatur excluſum per reſeruationes Apoſtolicas; quia cum huiuſmodi Beneficia dicantur debita
3 certo generi perſonarum, cadunt ſub reſeruationibus cum ſua cauſa, vt ſcilicet conferantur alicui de dicto genere, cui non cenſetur Papa per tales reſeruationes præiudicare velle, ſed tantum collatoribus, *gloſ. fin. verſ. conſuetudini in cap. cum in Eccleſia de præbend. in 6. Put. deciſ. 378. lib. 1. & deciſ. 236. lib. 2.* & fuit dictum *coram Seraph. in cauſa Vliſbonen. Prioratus 1. Febr. 1602. relat. inter impreſſ. dec. 1420. ſub num. 2. verſ. maior facta fuit difficultas.*

Et ita deciſum &c.

Eſt ſupra in eadem cauſa dec. 190. in cuius adnot. præſens allegatur.

ADNOTATIO.

4 Ad materiam optionis *vide ſupra deciſ. 190.* vbi quod conſuetudo optandi ſit rationabilis, & quotidiè admittitur.

De Conſtitutionibus mandantibus conferri Beneficia certo generi perſonarum, il-
5 larumque validitate, & effectibus, prout eſt Conſtitutio Clementis VIII. ſuper Beneficijs Diœceſis Calaguritanæ, *ſupra dec. 40. 114. 249. & 341.* ac etiam Conſtitutio Synodalis Diœc. Burgen. *Celſ. deciſ. 214. & 219.*

6 Allegatur hæc deciſio cum æquiuoco mẽſis per *Lotther. de re benefic. lib. 1. q. 34. num. 17. & lib. 2. quæſt. 19. num. 11.* vbi tractat de Beneficijs certo perſonarum generi conferendis.

ROMANA REPETITIONIS INDEBITI.

Veneris 22. Iulij 1614.

ARGVMENTVM.

Repetitio indebiti competit ſoluenti metu mandati ad effugiendum illius expenſas, & cum clauſula *non aliter &c.* ſi poſtea non conſtet de credito illius, qui obtinuit ſolutionem, & ſententia pro eo lata dicitur iniuſta, cum de credito in actis non conſtet.

SVMMARIVM.

1 *Creditum, quod non apparet in actis, non præſumitur, nec dicitur conſtare.*

2 *Creditum non dicitur apparere ex ſcripturis priuatis, exhibitis poſt decoctionem in præiudicium creditorum habentium inſtrumenta publica.*

3 *Creditum ex vna cauſa compenſatur cum alio credito debitoris ex alia cauſa.*

4 *Sententia, quæ non iuſtificatur ex actis, non probat creditum, & remanet iniuſta.*

5 *Solutio facta coactè, ſed cum proteſtatione, & animo repetendi, & cum clauſula* non aliter &c. *non præiudicat ſoluenti, quin poſſit repetere indebitum, & num. 6. cum ſeqq. vbi de ſolutione coacta, & ſpontanea.*

9 *Indebitum quid ſit, & vnde procedat, remiſſiuè.*

DECISIO CDVIII.

DOmini Chriſtophorus de Rautignis, & Claudius Lupus hæredes, & donatarij b. m. Cardinalis Rambog lietti fuerunt coacti metu mandati ſoluere Petro Valentino ſcuta 4233. ſub prætextu, quod ipſe Petrus eſſet creditor Bartholomæi Bonamici in diuerſis pecuniarum ſummis, & quod bona, & pecuniæ eiuſdem Bonamici ad manus dicti Cardinalis peruenerint; ſed videntes dicti Chriſtophorus, & Claudius, quod Valentinus non iuſtificauerat ſuam intentionem, obtinuerunt mihi committi cauſam repetitionis indebiti: vndè ſupradicta die dubitaui, an conſtaret de

credito

1 credito Valentini in caſu, & ad effectum, de quo agitur, & vna tantùm parte informante, fuit negatiuè reſolutum; quia illud in actis non reperitur probatum, & quod in actis non reperitur, præſumitur non eſſe, *Bald. in l. ſi contra num. 2. C. de appell. Dec. conſ. 481. nu. 4.* & fuit ſæpiſſimè deciſum &c.

Nec ſubſiſtit, quod dicebatur, huiuſmodi creditum Valentini contra Bonamicum iuſtificari ex conſignatione magnæ quantitatis
2 pulueris, caldarium, aliarumque ſupellectilium eidem Bonamico facta, quia de ea non conſtat, niſi ex ordinibus, & quietantijs priuatis ipſius Bonamici, quæ, cum fuerint exhibitæ poſt eius decoctionem, non videntur attenden. in præiudicium aliorum creditorũ habentium pro ſe inſtrumenta publica propter ſuſpicionem fraudis, quæ per antidatam committi poſſet, *l. ſcripturas, & ibi Bald. nu. 2. & alij Doctor. C. qui pot. in pign. hab. Tiraquell. de retract. conuent. §. 1. gloſſ. 7. num. 48.* & fuit dictum *in cauſa Romana pecuniaria 1. Iul. 1587. cor. b. m. Card. Blanchetto.*

Minus viſum fuit iuſtificari aliud creditum ſcutorum 500. auri occaſione ſocietatis officij vna cum illius fructibus pro Bonamico
3 per eundem Valentinum ſolutis; quia ex partitis librorum Bonamici aliàs productis, ſatis conſtat, Valentinum eſſe debitorem Bonamici in ſcutis 1234. 30. ex quibus propterea excomputanda erat ſors principalis, & fructus ſupradictæ ſocietatis, *l. ſi conſtat, & l. fin. C. de compenſat.*

Prætereà eò facilius hæc procedunt, quia vltrà creditum Valentini contra Bonamicũ, erat etiam proban. quod bona, & pecuniæ
4 eiuſdem Bonamici reſtitutioni ſubiectæ peruenerint ad manus Cardinalis, quod tamen ex actis non iuſtificatur; ideòque ſententia, cuius vigore fuit relaxatum ſupradictum mandatum, etiam ex hoc capite remanet notoriè iniuſta, *Cæſar de Graſſ. dec. 13. num. 10. de re iudic. & dec. 2. num. 6. & 10. de ſolut.* & fuit dictum *in Romana hæreditatis 17. Iunij 1611. cor. Reuerend. D. meo Damaſceno.*

Nec demum refragari, quod ſupradicti hæredes, & donatarij depoſuerint penès Sacrum Montem Pietatis ſupradictam ſummam ſcutorum 4233. quæ cum poſteà Valentino per Iudicem conſignata fuerit, videatur per eos vti indebita repeti non poſſe, ad *l. 1. C. de condict. indebit.* Quia fuit reſponſum, id non pro-
5 cedere, ſtante proteſtatione per ipſos donatarios pluries repetita, quod ſupradictas pecunias depoſuerunt, & alias ſoluerunt ad effugien. vlteriores expenſas, & metu mandati executiui, ac animo repetendi cum clauſula *& non aliàs &c.* per quam ad iſtum effectum ſatis dicitur illorum ius præſeruatum, *l. ſi debitor, §. 1. vbi gloſſ. & Bart. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſoluat. Oldrad. conſ. 237. in fin. Pariſ. conſ. 26. num. 52. lib. 2. Put. dec. 115. lib. 2.*

Et ita deciſum &c.

Sunt in hac cauſa infra dec. 481. 646. & 665.

Deciſ. Pamphilij.

ADNOTATIO.

6 Condictio indebiti datur ad repetendũm ſolutum ea opinione, quod deberetur, & tamen non debebatur, *tot. tit. ff. & C. de condict. indeb. Neguſant. iun. q. 454. num. 7. & ſeqq.* qui *numer. 8.* loquitur de ſolutione facta per hæredem ſupponentem deberi à defuncto eius auctore, & *num. 9.* firmat præſumptionem, quod ſolutio de indebito facta ſit per ignorantium, *Pyrrh. Maur. de ſolut. cap. 32.* vbi materiam ampliat, & declarat, & infra *dec. 481.*

Procedit tamen præfata præſumptio in ſolutione indebiti facta coactè, quia ſoluens in-
7 debitum ſpontè tenetur concludenter de indebito docere, *Coccin. dec. 94. num. 2. dec. 331. & deciſ. 384. vtrobique num. 1. Priol. dec. 102. num. 1.* nec ad hunc effectum præſumptiones ei ſuffragarentur, quia nemo præſumitur tam ſupinus, vt vltrò, ac voluntariè ſoluerit, quod non debebat, & ſic ſuum iactare voluerit, *Cyriac. contrου. 486. num. 23. & controu. 523. n. 61.* benè *Rot. coram Priol. dec. 18. num. 6. & 7. & d. dec. 102. num. 1. & 5. ac in recent. deciſ. 401. num. 15. par. 16.*

8 Remanet reſoluendum, quis dicatur ſpontè, quis coactè ſoluiſſe, & cui incumbat onus probandi, quod ſolutio facta fuerit ſpontè, vel coactè, circa quæ vide *Bich. dec. 306.*

9 Reliqua ad materiam reperies potiſſimùm apud *Neguſant. iun. q. 236. & in deciſ. 143. par. 17. recent.*

SPOLETANA PRÆDII.

Veneris 27. Iunij 1614.

ARGVMENTVM.

Fundi valor quomodo probetur ad effectum, vt illius ſubhaſtatio reſcindatur ex capite læſionis.

SVMMARIVM.

1 *Pretium, ſeu valor fundi ſubhaſtati præſumitur in dubio iuſtum, & num. 8. ac 10.*

2 *Pretium, & valor fundi diminuitur quando ille erat ſubiectus inundationi fluminis, & vbi fuit venditus abſque cautione euictionis, & debitor erat pluribus debitis implicatus, & nu. 9.*

3 *Pretium, ſeu valor fundi non probatur per teſtes deponentes de particulari affectione, & de eorum iudicio, quia ad hunc effectum debent deponere de communi æſtimatione.*

4 *Pretium, ſeu valor fundi non probatur per teſtes, qui eorum dicti rationem non reddunt.*

Pretium, ſeu valor fundi an æſtimetur ſecundum quantitatem fructuum, eodem num. 4.

5 *Læſio ad effectum reſcindendi ſubhaſtationem debet eſſe vltra dimidiam iuſti pretij, ac numer. 6. ac 11.*

6 *Arbitrio Rotæ quando aliquid committitur, intelligitur, prout de iure.*

7 *Qualitas requiſita in decreto, probari debet per eum, qui ſe fundat in decreto.*

DECISIO CDIX.

Eſt part. 1. recent. deciſ. 648.

In hac cauſa ſunt infra deciſ. 441. 575. 636. & 685. impreſſa poſt Poſth. de ſubhaſt. 34. 44. 47. & 49. eſt coram Veroſpio deciſio apud eundem Poſth. poſt antedictum tractatum 54. & coram Caualer. eſt deciſio 58. pariter poſt Poſth. d. tract.

ADNOTATIO.

9 De modo probandi valorem ſtabilium, ac bonorum venditorum, *Mangil. de euict. qu. 42. numer. 13. ſupra deciſ. 39. et 106. ac infra deciſ. 510.*

10 Pretium á licitatore oblatum præſumitur iuſtum, & cõtrarium aſſerenti incumbit onus probandi illius iniuſtitiam, *Rot. allegans hanc noſtram deciſionem coram Merlin. deciſ. 705. num. 3. quæ eſt eadem deciſio impreſſa poſt Poſth. de ſubhaſt. deciſ. 152. Peutinger. dec. 485. num. 16. Priol. deciſ. 157. num. 5.*

11 Allegat quoque hanc deciſionem *Rot. dec. 53. num. 1. poſt eundem Poſth. de ſubhaſt.* ad firmandam concluſionem, quod in ſubhaſtatione læſio ſit probanda vltra dimidiam ad hoc vt intret remedium *l. ſecunda, C. de reſcind. vendit* & in materia *vide dec. 151. par. 17. recent. ſupra dec. 49.*

PLACENTINA ARCHIPRESBYTERATVS.

Veneris 4. Iulij 1614.

ARGVMENTVM.

Appellatio an, & quando detur à collatione Parochialis ad effectum ſuſpenſiuum.

SVMMARIVM.

1 *Attentata, lite, et appellatione pendente commiſſa ſunt reuocanda.*

2 *Appellatio non datur à collatione Parochialis, ad effectum ſuſpenſiuum. Declara, vt ibidem, et num. 4.*

3 *Attentata ſunt omnia geſta, appellatione pendente, atque ideò in Beneficialibus apponitur ſequeſtrum, ne attentans fruatur commodo vitioſæ poſſeſſionis.*

DECISIO CDX.

Eſt deciſ. 656. par. 1. rec.

Infra in hac cauſa eſt deciſ. 448. la ſeconda.

ADNOTATIO.

Omnia geſta pendente appellatione ſunt attentata, ideò in beneficialibus poſſeſſio capta
3 infra terminum ad appellandum, vel poſt interiectam appellationem eſt attentata, *Priol. deciſ. 395. num. 14. deciſ. 206. num. 9. et 10. part. 9. dec. 166. num. 1. par. 16. recent.*

Conſtitutio Pij V. ac Synodus Trid. *ſeſſ. 24. de reformat.* prohibentes appellationem ſuſpenſiuam, vbi agitur de collatione Parochialis,
4 non habent locum in Parochialibus iuriſpatronatus, quæ prouidentur ad præſentationem patronorum, in illis enim orta lite inter præſentatos appellatio non denegatur, *Arguell. dec. 47. nu. 6. vbi allegatur præſens deciſio, in Pampilonen. Abbatia 16. Maij 1664. §. non obſtat, coram Illuſtriſs. Otalora, et dictum eſt ſupra poſt deciſ. 380.*

Allegatur hæc *deciſio infra deciſ. 611. §. ſubreptio autem.*

PAPIEN. IVRISPATRONATVS.

Veneris 4. Iulij 1614.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria ſeruatis quatuor terminis ad docendum de paritione ſeruari ſolitis poſt executorialium intimationem, et illarum reproductionem denegari non ſolet, niſi de paritione, vel alia legitima excuſatione fuerit doctum, et num. 4.*

2 *Plures ſimpliciter condemnati in expenſis, cenſentur tantum condemnati pro virili, non autem inſolidum, et nu. 5.*

3 *Executoriales confuſè relaxata, et non pro certa quantitate, prout relaxari debent, non cauſant contumaciam ad effectum declaratoriæ, non facta prius liquidatione, ad quam ſummam quilibet teneatur.*

DECISIO CDXI.

FVit reſolutum non eſſe dandam declaratoriam, quę licèt regulariter ſeruatis qua-
1 tuor terminis ad docendum de paritione ſeruari ſolitis poſt executorialium intimationem, & illarum reproductionem denegari non ſoleat, niſi de paritione, vel alia legitima excuſatione doceatur, vt declarat *Felin. in cap. ad probandum num. 6. de re iudic. Caſſad. deciſ. 6. num. 10. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Creſcent. dec. 1. de ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct.* Tamen, ex quo in caſu iſto comparentes pro Dominis de Baſilica
2 Petri allegabant, ipſos per ſententiam in expenſis ſimpliciter condemnatos fuiſſe, quo caſu quilibet pro virili condemnatus cenſetur, ad *text. in l. 1. & 2. C. ſi plus vna ſent.* & tradit *Surd. conſ. 150. ſub num. 35. verſ. & dicit Bertrand.* & facit *deciſ. Caputaq. 343.* vbi quod tunc quilibet pro ſua rata tenetur *par. 1.* exe-
3 cutoriales verò confuſè pro tota ſumma relaxatas fuiſſe, cum tamen pro certa rata, ſeu quantitate relaxari deberent, ex quibus ſatis Dominis viſa fuit ceſſare contumacia, itaut

non

Digitized by Google

non ſit deueniendum ad declaratoriam, niſi prius facta liquidatione, ad quam ratam quilibet teneatur, quæ hactenus facta non fuit, iuxta *deciſ. Achill. 1. de ſentent. excommunic.* quam Rota ſecuta fuit *in Abulen. Decimarum 4. Nou. 1611. coram bo. me. Penia, & coram Me in Viceu. Prioratus 19. Martij* 1610. & fuit dictum *coram Seraphin. deciſ.* 111. *numer.* 5. & aliàs ſæpiſſimè.

Impreſſa in hac cauſa reperiuntur coram Coccin. deciſ. 105. *&* 147. *& coram Manzan. deciſ.* 243. *&* 296. *quarum prima eſt* 374. *ſecunda* 435. *part.* 2. *recent.*

ADNOTATIO.

4 In quibus caſibus relaxetur declaratoria, & de illius requiſitis, ac quomodo probetur inobedientia, ſeu non paritio ad iſtum effectum, ſupra *deciſione* 125. 161. 196. 293. *&* 366.

Regulariter non relaxatur niſi præcedat liquidatio ſignãter vbi pars negat ſe fructus percepiſſe, *Veſtr. in prax. lib. 8. cap. vlt. n.* 17. *dec.* 5. *de re iudic. in nou. dec.* 558. *num.* 8. *poſt Poſth. de manut. Seraph. deciſ.* 1113. *num.* 5. *Coccin. dec.* 394. *& deciſ.* 398.

Cæterum parte non opponente etiam pro ſumma illiquida ſubſtinentur declaratoriæ, *Em. Ottbob. dec.* 164. *num.* 7. *Placentina, ſeu Abulen. Decimarum* 28. *Maij* 1666. *§. preterea, coram Em. Carpineo.*

5 Expenſarum repartitio inter plures ſuccumbentes quomodo fieri debeat ſupra deducitur poſt *deciſ.* 319.

VLADISLAVIEN. SPOLII.

Veneris 4. Iulij 1614.

ARGVMENTVM.

De duobus extremis probandis per ſpoliatum in iudicio ſpolij, ſeu reintegrationis; Primum eſt poſſeſſio antiquior ſpoliati, quæ requirit plenam, & concludentem probationem; Secundum eſt poſſeſſio iunior ſpoliantis, quæ leuioribus probationibus contentatur, & probatur ex litis ſubſtentatione.

SVMMARIVM.

1 *Spolij in iudicio primum extremum eſt poſſeſſio ſpoliati, & num. 6. vbi relatiuè de extremis ſpolij.*

2 *Spoliati poſſeſſio probatur ex inſtrumento emptionis effectuato, & cuius vigore emptor cœpit poſſeſſionem rei empta, & ex illius locatione, ac alijs concurrentibus coniecturis.*

3 *Secundum extremum ſpolij probatur per ipſam litis ſubſtentationem iunctis adminiculis.*

4 *Alienatio rei Eccleſiæ facta ſine debitis ſolemnitatibus cauſat ſpolium.*

5 *Spolium vltimum eſt prius purgandum.*

7 *An, & quando ex locatione probetur poſſeſſio locantis.*

DECISIO CDXII.

PRo D. Ambroſio informante, nempe ſententiam Nuncij in remedio ſpolij latam
1 eſſe confirmandam, quia de primo extremo ſatis viſum fuit conſtare, ex quo de anno 1600. Ambroſius emit ab Abbate Monaſterij de Oliua Ordinis Ciſtercien. Molendinum, de quo agitur, cum omnibus alijs ſuis adiacentijs pro pretio florenorum 1800. illarum
2 partium, & pro annuo Canone, ſeu Cenſu marcarum 400. de cuius emptionis effectuatione, & poſſeſſione illius vigore per Ambroſium adepta benè deponunt Teſtes pro parte eiuſdem Ambroſij examinati, quorum depoſitio comprobatur etiam ex locatione à ſupradicto Ambroſio de eodem Molendino facta Abbati dicti Monaſterij, quæ iuxta ſupradictam conuentionem, ac alijs concurrentibus coniecturis benè probat poſſeſſionem, *Bart. in l. ad probationem, C. de locat. Soccin. conſ.* 11. *num.* 4. *lib.* 3. *Grat. conſ.* 50. *num.* 49. *& ſeq. lib.* 1. *Alb. conſ.* 9. *num.* 12. *Seraph. dec.* 896. *nu.* 2.

3 Secundum verò extremum ſatis pariter remanet probatum per ipſam litis ſubſtentationem cum alijs adminiculis ponderatis per informantes, iuxtà *deciſ. Caſ. de Graſs.* 4. *num.* 2. *de reſtitut. ſpoliat.* & fuit dictum *in cauſa Sutrina Bonorum* 16. *Iunij* 1595. *coram b. m. Cardin. Pamphilio.*

Non obſtat, quod ſupradicta alienatio fue-
4 rit nulla vti facta ſine ſolemnitatibus de iure requiſitis, & propterea Abbas potuerit agere ſpolio nomine Eccleſiæ, iuxta *deciſ. Verall.* 70. *par.* 3. quia placuit reſponſio, quod cum Am-
5 broſius poſt alienationem ſua poſſeſſione de facto per Abbatem ſpoliatus fuerit, in omnẽ euentum vltimum ſpolium eſt purgandum, iuxta notata in *cap. fin. de ord. cog it. Rota dec.* 27. *in fin. de appellat. in non.* & fuit ſæpiſſimè deciſum &c.

ADNOTATIO.

6 Extrema ſpolij recenſentur ſupra poſt *dec.* 41. *et* 61. *Vbald. dec.* 280. *num.* 1. *et dec.* 331. *num.* 1. *et* 21. *et in dec.* 105. *par.* 17. *rec.*

7 Locatio an, & quando probet poſſeſſionem, *Poſth. de manut. obſeruat.* 24. *per tot. Mantic. dec.* 241. *et* 245. *vtrobique num.* 2. *Vbald. deciſ.* 84. *pariter num.* 2. *Celſ. dec.* 105. *num.* 3. *et* 4. ac latè *in Romana fideicommiſſi Proſperi ſenioris de Caſſarellis* 24. *Ian.* 1676. *coram Reuerendiſs. Bourlemont ſupra dec.* 9. *et alibi paſſim.*

Per errorem hic allegatur *coram Seraphin. deciſ.* 111. *loco deciſ.* 96.

TOLETANA ADMISSIONIS.

Veneris 4. Iulij 1614.

Digitized by Google

ARGVMENTVM.

Non parentes Executorialibus Rotæ, & ſententijs declaratorijs coguntur parere per aggrauatorias; Rectores, & Beneficiati præcedunt Cappellanos amouibiles; Coadiutor non præcedit Canonicos, ſicut præcedebat Coadiutus.

SVMMARIVM.

1 *Executorialibus, et ſententijs declaratorijs nolentes parere coguntur ad paritionem mediantibus aggrauatorijs iuxta ſtylum Rotæ, et nu. 4. cum ſeq.*

2 *Cappellani amouibiles non vtuntur iure proprio, ſed iure Collegij, à quo deputantur.*

3 *Rectores, et Beneficiati perpetui, qui iure propriò vtuntur, et ex perſona propria dignitatem habent, vti digniores præferendi ſunt de iure Cappellanis.*

4 *Coadiutor datus cum futura ſucceſſione, et cum omnibus prærogatiuis, et præeminentijs Coadiuti non poteſt præcedere Canonicos veros, quos præcedebat Coadiutus.*

DECISIO CDXIII.

Eſt par. 1. recent. deciſ. 657.

Supra poſt dec. 124. referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

5 De declaratoria, & aggrauatoria, *vide Celſ. deciſ. 30. 49. 56. et 61. ſupra deciſ. 125. 150. 293. et 366.*

Contigit quæſtio in Ciuitate Fani huic ſimilis inter Beneficiatos, & Curatos, qui interueniebant in Eccleſia Capituli ad certam functionem, quis eorum deberet præcedere, fauore Beneficiatorum deciſa coram *Arguelles*, quia Curati ſunt conſiderandi tanquam Clerici extranei, & Beneficiati tanquam membrum Capituli, *vt inter eius impreſſ. deciſ. 72. quæ eſt etiam in recentior. part. 10. deciſione 254.*

Viuente coadiuto non poſſidet coadiutor iure proprio, ſed poſſidet coadiutus, cuius vice coadiutor functionibus interuenit, *Vbald. dec. 231. num. 4. Coccin. dec. 2217. n. 9. et 10. dec. 162. nu. 57. par. 12. recent.*

Hinc mortuo coadiuto debet coadiutor denuò poſſeſſionem Beneficij capitulariter capere, *Manzaned. deciſ. 617. num. 6. Vbald. dicta dec. 231. num. 5. et 6. Pentinger. dec. 303. num. 2. et ſeqq.*

Limitatur ſi fuit capitulariter capta poſſeſſio coadiutoriæ, quia tunc ſufficit, quod coadiutor poſt coadiuti mortem continuet exercere actus poſſeſſorios, cum ijs mediantibus dicatur mutaſſe cauſam ſuæ poſſeſſionis, & illos facere iure proprio per coadiuti obitum ſuperueniento, *Buratt. dec. 688. n. 11.*

PIENNEN. SEV CIVITATIS PLEBIS MATRIMONII.

Lunæ 10. Nou. 1614.

ARGVMENTVM.

Matrimonium, vt dicatur legitimè contractū, debet fieri coram proprio Parocho, aut de huius, vel Ordinarij, aut Vicarij Generalis licentia coram Sacerdote, & quomodo de illa debeat conſtare, quomodouè excludatur.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ Rotales ſunt confirmandæ, ſi ex proceſſu conſtet fuiſſe latas præcedentibus citationibus, mandatis procuræ, et alijs requiſitis neceſſarijs.*

2 *Sententiarum Rotalium iuſtitia apparet ex deciſionibus factis in Cauſa.*

3 *Matrimonium, vt legitimè contrahatur, debet celebrari coram proprio Parocho, vel de illius licentia, aut Ordinarij, aut Vicarij Generalis coram alio Sacerdote, et num. 10.*

4 *Licentia Parochi, vel Ordinarij, aut Vicarij Generalis debet apparere, vt matrimonium dicatur validum, et ex quibus talis licentia excludatur, et num. 6. cum duobus ſeqq.*

5 *Parocho deponenti de facto proprio, et de his, quæ pertinent ad eius officium, multum defertur, et num. 7.*

9 *Matrimonij inualiditatem dicitur fuiſſe ab aliquo approbatam, quando ille ſe compoſuit cum Fiſco ob matrimonij clandeſtinitatem, et ſolutam pœnam, cuius loco ſuccedit compoſitio.*

DECISIO CDXIV.

DOmini dixerunt, ſententias eſſe confir-
mandas, quia ex reuolutione proceſſuū
ſatis conſtat eas fuiſſe latas præcedentibus ci-
1 tationibus, mandatis procuræ, & alijs ad illa-
rum validitatem de iure requiſitis, iuxta dec.
Caputaq. 260 par. 2. quam quotidiè *Rota* ſe-
quitur.

2 Quo verò ad iuſtitiam, illa clara colligitur
ex eo, quod ſententiæ declarant inter Cin-
thiam, & Seraphinum nullum adeſſe matri-
monium validum, quod remanet ſatis iuſtifi-
catum, ex quo non conſtat de aliquo matri-
monio inter ipſos legitimè contracto coram
proprio Parocho, vel alio Sacerdote de ipſius
3 Parochi, ſeu Ordinarij licentia, prout requi-
ritur ex diſpoſitione *Sac. Conc. Trid. de reform.
cap. 1. ſeſſ. 24.* quod etiam matrimonium
aliter contractum inualidum, & nullum eſſe
decernit, vt tradit *Nauarr. conſ. 7. de clandeſtin.
deſponſat.* cum alijs allegatis *in hac cauſa ſub die
22. Aprilis præteriti.*

Non obſtant ea, quæ dicuntur de matri-
monio contracto coram Fr. Auguſtino Or-
dinis Minorum Conuentualium de licentia
4 Parochi, quia de huiuſmodi licentia non con-
ſtat, prout conſtare deberet, quinimo ſatis

illa

illa excluditur in caſu iſto ex depoſitione
ipſius Parochi, qui medio iuramento non
ſolùm dicit, ſe nunquam dicto matrimonio
interueniſſe, nec dicto fratri Auguſtino, vel
alteri ad id licentiam dediſſe, ſed etiam aſſerit,
ſe nunquam de eo notitiam habuiſſe, niſi à
Mario Gori, & eius matre, & minus aliàs di-
cto fratri Auguſtino ſimilia commiſiſſe, cuius
5 depoſitio, cum ſit de facto proprio, & de his,
quæ ſpectant ad eius officium, non parum
releuare viſa fuit, ad *dec. Caſſar. de Graſſ. 2. n. 11. de empt. & vendit.*

Tantò magis, quia idemmet Frater Au-
guſtinus examinatus de huiuſmodi licentia
6 nihil dicit, nec quod coram eo aliquod ma-
trimonium inter ſupradictos legitimè con-
tractum fuerit, ſed ipſum coactè ſubſcripſiſ-
ſe folium, prout ei dictabat Petrus Franciſcus
Medicus abſque eo, quod potuerit videre,
quid in eo contineretur.

Et ex his patet, non releuare teſtes, qui di-
7 cunt, dictum Fratrem Auguſtinum aliquan-
do Miſſam celebraſſe in Eccleſia Parochia-
li, & adminiſtraſſe Sacramenta infirmis, quia,
quicquid ſit de eorum depoſitione, quæ cir-
ca adminiſtrationem Sacramentorum eſt cō-
traria propriæ Parochi confeſſioni, de qua ſu-
pra dictum eſt, iſti teſtes non dicunt, quod
eſſet ei à Parocho data licentia, vt poſſet ma-
8 trimonijs contrahendis intereſſe, nec ex ali-
quo actu ſpecialiter ei commiſſo poteſt infer-
ri, quod generaliter curam dictæ Eccleſiæ
exerceret, prout requiritur ad effectum, vt
huiuſmodi matrimonio legitimè contrahen-
do intereſſe potuerit, ad tradita per *Nauarr. conſ. 13. de clandeſt. deſponſat.* & ex declaratione
Congregationis Illuſtriſſimorum Sac. Concil.
Trident. Interpretum tenuit *Rota in vna Ia-
nuen. matrimonij de anno 1583. relat. inter impreſſ. deciſ. 750. num. 2. par. 1. diuerſ.*

Præterea ſupradicta eo magis viſa ſunt pro
cedere, quoad Petrum Franciſcum, qui, cum
9 fuerit in dictis ſententijs condemnatus in pœ-
nam ſcutorum 200. propter interuentum in
huiuſmodi clandeſtino matrionio, ſe com-
poſuit cum fiſco, quo caſu dicitur approbaſ-
ſe inualiditatem matrimonij, nec non pœ-
nam, cuius loco ſuccedit compoſitio, *Paul. Gril. de relaxat. carcerat. tit. de penar. compoſ. quaſt. 5. num. 1. verſ. quia compoſitio, & qu. 6. n. 1.*

Eſt in eadem cauſa ſupra dec. 381. in cuius calce aliqua deducuntur circa compoſitionem cum fiſco.

ADNOTATIO.

Nullitas matrimonii, quando validè deducatur
ex eo quod non fuerit contractum coram
10 proprio Parocho, & quando loco Parochi
cum illius, vel Vicarij generalis, aut ordi-
narij licentia poſſit interuenire alius Sacer-
dos, *vide Barboſ. in collect. ad Conc. ſeſſ. 24. de reformat. cap. 1. numer. 105. Eminentiſs. Ottbob. deciſ. 251. num. 33. & ſeqq. Leodien. Matrimonij 29. Martij 1675. in princ. coram R. P. D. Emerix, quæ eſt dec. 490. nu. 1. par. 18. tom. 2. rec. ſupra poſt dec. 139.*

CIVITATIS CASTELLI FIDEICOMMISSI.

Lunæ 10. Nouembris 1614.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione agitur de intellectu *l. miles §. defuncto ff. ad l. Iul. de adult.* quæ materia eſt quotidiana, & hic clarè, & optimè explicatur.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio fideicommiſſaria compendioſa, & reciproca dicitur inducta, ſi facta ſit hæredibus ſub conditione, ſi ſine filijs legitimis, & naturalibus, ſeu legitimatis deceſſerint, & n. 20.*

2 *Filia legitimata facit deficere conditionem, ſi ſine filijs legitimis, & naturalibus, ſeu legitimatis deceſſerit.*

3 *Filia nata ex coniugata præſumitur mariti, non autem adulteri, etiam quod mater adulterium commiſerit, & n. ſeqq.*

4 *Præſumptio* l. miles §. defuncto ff. ad l. Iul. de adulter. *eſt iuris tantum, & ab ea ex coniecturis, & præſumptionibus vrgentioribus receditur, & numeris ſeqq. & remiſſiue n. 18.*

5 *Filiatio quando non dicatur probata ex nominatione, legitimatione, vel communi reputatione parentis, & n. 6. cum ſeqq.*

9 *Dictio*, Tunc *denotans extremitatem temporis, an ſit referenda ad tempus conceptionis, an potius natiuitatis filiæ.*

10 *Interpretatio omnis fit contra producentes, & fundantes ſe in ſcripturis productis.*

11 *Spurius eſt magis odioſus legibus, quam naturalis & n. ſeq. ac n. 19.*

13 *Præſumptio* d. l. miles *cuius fauore ſit inducta, & à quo poſſit, aut non poſſit opponi, & num. ſeq.*

15 *Aſſertioni illius, qui dicit, ſe filium adulteri, non ſtatur, niſi in ſui præiudicium.*

16 *Præſumptio iuris, ſi habeat alias coniecturas, tantò magis operatur ad fauorem illam allegantis.*

17 *Opinio* gloſſæ in l. Lucius ff. de hæred. inſtit. *remiſſiue.*

DECISIO CDXV.

DOmini concluſerunt, factum fuiſſe lo-
cum fideicommiſſo ad fauorem Iaco-
bi, & filiorum ex teſtamento Bartholomęi
Senioris, in quo ſubſtitutio compendioſa,
1 & reciproca cumulatiuè facta legitur Iaco-
bo, & Antonio hæredibus ſub conditione,
ſi ſine filijs legitimis, & naturalibus, ſeu legitimatis deceſſerint, per quam propterea dicitur in-
ter ipſos inducta ſubſtitutio fideicommiſſa-
ria, *ex Bart. in l. Lucius num. 7. & 20. in fin. & ibi Iaſ. num. 10. in fin. Rip. ſub num. 46. verſ. vltimo non procedit, ff. de vulgar. & pupill.* cum alijs *ſub die 25. Maij* 1612. inter eoſdem Albezzinos, &
alios de Fuccis ſuper eodem teſtamento *coram*

Me

Me deductis, ex quibus ſatis etiam viſa fuit probata mors Antonij ſine filijs, prout ad iſtum effectum requiritur.

Nec ſubſiſtere, quod poſt mortem Antonij remanſerit Fauſtina filia legitimata, quæ
2 propterea facit deficere ſupradictam conditionem *ſi ſine filijs legitimis, & naturalibus, ſeu legitimatis*; quia non probatur, quod dicta Fauſtina fuerit filia Antonij, quinimò ex ipſa legitimatione data pro parte Dominorũ de Buſalinis apparet, quod Fauſtina nata fuit
3 ex Lucia coniugata, quo caſu ſubintrat vehemens iuris præſumptio, quod fuerit concepta ex Marito etiam quod Mater adulteriũ admiſerit, *l. miles, §. defuncto, ff. ad l. Iul. de adult.* & tradunt omnes *in cap. per tuas de probat.* latè *Pariſ. conſ. 10. col. 1. & 2. lib. 2.* cum alijs allegatis per *Gabr. de præſumpt. concluſ. 14. n. 1.*

Et licèt ab hac præſumptione, quæ tantùm
4 eſt iuris, recedatur etiam ex contrarijs præſumptionibus, & coniecturis, dummodò vrgentiores ſint, *Couarr. in epit. part. 2. cap. 8. §. 3. num. 8.* & tenuit *Rota*, vt per *Sarn. de annal. qu. 58. Achill. deciſ. 1. qui filij ſint legit. Creſcent. dec. 1. eodem tit.* & in alijs cauſis allegatis *in vna Firmana Iuriſpatronatus 3. Iuly 1600. coram R. P. D. meo Decano, & 28. Iunij 1602. coram bo. me. Card. Pamphilio, & in Bononien. de Gargantibus 27. Iunij 1607. coram Reu. D. Lugdunen.* Tamen in præſenti caſu huiuſmodi coniecturæ ſaltem vrgentiores non adſunt, nominatio enim, le-
5 gitimatio, & alij actus Antonij viſi ſunt Dominis ad iſtum effectum non concludere filiationem, ad notata per *Dec. conſ. 657. nu. 2. & ſeq.* cum alijs adductis *in dicta Firmana Iuriſpatronatus, & in dicta Bononien. de Gargantibus*: prout neque viſa fuit ſufficiens communis
6 reputatio, de qua conantur deponere teſtes, qui dantur pro Dominis de Buſalinis, quia cenſetur habuiſſe originem à dicta nominatione, & aſſertione Antonij, cui tantò minus ſtandum eſt, vbi agitur, prout in caſu iſto, de præiudicio tertij, *Iaſ. conſ. 106. verſ. 2. & ad hue lib. 1. Grat. conſ. 140. num. 44. lib. 1. Natt. conſ. 473. num. 24.* & fuit dictum *in dicta Bonon. de Gargantibus, & in Romana de Bonellis 29. Nouembris 1613. coram R. P. D. meo Vbaldo.*

Præſertim, quia in hoc caſu præſumptio *d. l. miles §. defuncto*, coadiuuatur ex eo, quod
7 tempore conceptionis maritus non erat abſens, ſed cohabitabat cum ſua vxore abſque eo, quod probetur aliqua inhabilitas, vel impotentia, *Pariſ.* poſt alios *in dicto conſ. 10. n. 36. Achill. d. dec. 1. Menoch. lib. 6. præſumpt. 53. num. 26.* cum alijs adductis *in dicta Firmana Iuriſpatronatus, & Romana de Bonellis*, nec non ex eo,
8 quia in teſtamento Antonij reperitur inſtituta hæres Emilia eius vxor, & Fauſtina non ſolùm non fuit in eo inſtituta hæres vti filia, ſed nec etiam nominata, *ad dec. Florent. primam & ſecundam, qui fil. ſint legit.*

Nec refragari, quod ex legitimatione appareat, quod Antonius petijt legitimari Fauſtinam eius filiam, quam ſuſcepit ex Lucia Franciſci de Caſtello tunc ei coniugata, quæ
9 dictio, *tunc*, denotat extremitatem temporis *Salyc. in l. tunc conuenit in princ. C. de accuſat. Capataq. dec. 23. num. 4. par. 2. & dec. 21. num. 2. par. 3.* & ſic referri debeat ad tempus Natiuitatis, non autem conceptionis, quia cum illa dictio ſit adiecta verbo, *ſuſcepit*, viſa fuit referenda ad tempus conceptionis, quod ad iſtũ effectum attenditur, *Salycet. in l. fin. §. 1. num. 2. in fin. & num. ſeq. ff. de probat. Alex. conſ. 38. ſub nu. 14. verſ. prætereà lib. 7.* maximè, quia omnis interpretatio eſt ſumenda contra DD. de Buſa-
10 linis, qui legitimationem produxerunt, & in ea ſe fundant, *ad l. veteribus, cum ibi not. ff. de pact.* & faciunt tradita per *Felyn. in cap. poſtulaſti num. 11. de reſcript. Aym. conſ. 77. num. 8.*

Prætereà pro reſponſione conſiderabant Domini, quod ſi tempore conceptionis Fauſtinæ Lucia eius mater non fuiſſet coniugata, aut id Antonius declaraſſet, aut coniugium non expreſſiſſet, cum id non eſſet neceſſarium, & ne hoc modo per aſſertionem
11 ipſius Fauſtina diceretur ſpuria, quæ eſt magis odioſa, quàm naturalis, *Paleott. de not. & ſpur. cap. 20.* cum his concurrit etiam depoſitio tertij teſtis, qui *ſuper 20.* benè deponit,
12 quod Lucia tàm ante, quàm poſt Natiuitatem Fauſtinæ ſtetit cum eius viro, idemque colligitur ex depoſitione primi, qui ſuper eodem dicit, quod Lucia ſemper ſtetit cum viro.

Nec demùm placuit Dominis, quod dicta præſumptio *l. miles §. defuncto* ſit inducta fauo-
13 re filij, & conſequenter non poſſit opponi per tertium in præiudicium ipſius filij, vt per *Gozzad. conſ. 13. num. 48. cum allegat.* Quia fuit
14 reſponſum, quod dicta præſumptio fuit à iure inducta non ſolùm fauore filij, ſed etiam fauore legitimitatis, & matrimonij, *Doctor. in d. cap. per tuas, vbi Abb. in primo notab. de probat. Paleott. de not. et ſpur. cap. 24. num. 1. Petr. de fideicom. quæſt. 11. num. 386. Cephal. conſ. 32. num. 59. lib. 1. Dec. conſ. 657. num. 2.* & facit, quod non
15 ſtatur ſimpliciter aſſertioni eius, qui dicit ſe filium adulteri, niſi in ſui præiudicium, *Dec. conſ. 576. num. 10. Gabr. de præſumpt. concluſ. 14. num. 12.* vltra quod in caſu, de quo agitur, non eſt ipſa Fauſtina, quæ dicat ſe filiam adulteri, ſed tertij poſſeſſores, & vlterius cum dicta præſumptione iuris concurrunt aliæ di-
16 ctæ præſumptiones, & coniecturæ, quæ proptereà tantò magis debent poſſe etiam per tertium opponi, ad tradita per *Oldrad. conſ. 306. ſub n. 6. verſ. ſecunda ratio.*

Et ita deciſum &c.

Supra poſt deciſ. 261. referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ, et agitur de præſumptione tex. in l. miles §. de functo ff. ad l. Iul. de adulter. quam firmatur etiam à tertio poſſe allegari.

ADNOTATIO.

17 Quando ex coniecturis arguatur vocatio filiorum poſitorum in conditione, *vide Celſ. deciſ. 145. 181. 221. 227. 228. 229. 257. et 341. ſupra dec. 45.*

Circa præſumptionem *tex. in l. miles §. defunct. ff. ad l. Iul. de adulter.* quod filius potius præſu-
18 matur ex viro, quàm ex adultero natus latè agit

agit *Rota coram Vbald.dec.*161.*et dec.* 235.*vbi nu.* 11.allegatur noſtra deciſio, *et ibi Add. Merlin. dec.*488.*nu.*13.*et ſeqq.Celſ.dec.* 334. *per tot. Priol. dec.*184.*num.*14.*et ſeqq.et in rec.dec.*318. *part.*13. *dec.*105.*et* 248.*par.*14.*quæ ſunt in Florentina Oratorij deciſa etiam coram Em.Cerro* 19. *Iunij* 1662. quæ non reperitur impreſſa, ac demum *in dec.*43.*par.*17.*et dec.*151.*part.*18.*et in Senogallien. fideicommiſſi* 30. *Aprilis* 1677. §.*ex alio verſ. nec etiam coram Reu. Bourlemont.*

Spurietatis ſpecies plures eſſe, & habere caudas inſimul alligatas dicit *Rota coram Coccin.dec.*1846.*num.*15. vbi proindè infert quod
19 in legitimatione ſufficiat exprimere qualitatem ſpurietatis in genere, & non eſſe opus illius ſpeciem enarrare.

Fideicommiſſaria ſubſtitutio regulariter dicitur illa, in qua fuit habita mentio mor-
20 tis *Rot. coram Vbald.dec.*313. *num.*5.*in Rauennaten.fideicommiſſi* 22.*Martij* 1675.§.*Nec digreſſus, verſ.et amplius coram R.P.D.Emerix, et in Peruſina Cappellaniarum* 1.*Iulij* 1678.*coram Reueren. Bourlemont,* vbi cæteri concordantes.

Reluctari videntur huic deciſioni firmata *coram Vbald.dec.*217.*cum ibi adnotatis.*

ROMANA DOMVS DE CRESCIS.

Veneris 14. *Nouembris* 1614.

ARGVMENTVM.

Manutentio datur poſſidenti, etiam pro rata poſſeſſa, præſertim acquiſita iudicis auctoritate, & poſſeſſio probata dicitur ex locatione effectuata, ac facta à Procuratore ſpeciali, & etiamſi ſit vigore ſtatuti cõtinuata in hæredẽ ſuũ; nec in hoc iudicio admittuntur exceptiones requirentes altiorem indaginem.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio vnius excludit poſſeſſionem alterius, et n.* 12.*et quomodo iſta concluſio procedat n.*13.

2 *Manutentio ad inſtar interdicti* vti poſſidetis, *non datur, niſi poſſidenti.*

3 *Poſſeſſio poteſt acquiri ritè, et rectè pro rata ſpectante ad acquirentem.*

4 *Poſſeſſio acquiſita iudicis auctoritate dicitur iuſta.*

5 *Poſſeſſio probatur ex locatione cum perceptione penſionum ſubſecuta, etiamſi facta ſit à Procuratore, et n.*8.

6 *Poſſeſſio defuncti vigore* Statuti Vrbis lib. 1. cap. 137.*continuatur in filios.*

7 *Manutentio, quæ daretur patri, ſi viueret, debet dari filio vigore prædicti ſtatuti continuantis poſſeſſionem.*

9 *Teſtes, non exprimentes tempus poſſeſſionis circa quantitatem, quomodo ſint intelligendi.*

10 *Iura, quæ fuerunt producta ad infringendam ſubhaſtationem, non attenduntur, niſi ſint in forma probanti.*

11 *Exceptiones requirentes altiorem indaginem, non admittuntur in iudicio ſummariſſimo manutentionis, ſed reijciuntur ad petitorium, et numer.*14.

DECISIO CDXVI.

FVit concluſum, non eſſe dandam manutentionem Bernardino in poſſeſſione Domus, de qua agitur, niſi pro tertia parte, nam quoad alias duas, ſatis viſum fuit, con-
1 ſtare de poſſeſſione Octauiæ, per quam proptereà excluditur poſſeſſio Bernardini, *ad l.* 3. §.*ex contrario, ff.de acquir.poſſ.*& conſequenter vltrà dictam tertiam partem non poteſt dari
2 manutentio, quæ ad inſtar interdicti *vti poſſidetis* non datur niſi poſſidenti, §. *retinendæ, & ibi Io. Faber.num.*16.*inſtit.de interdict. Couarr. pract.quæſt.cap.*17.*Menoch.in* 3.*remed.retinend.numer.*556.cum alijs adductis in *cauſa Bracharen. Monaſterij de Ingbas* 7. *Februarij* 1597. *coram bo.me.Card.Pamphilio.*

Poſſeſſio autem Octauiæ quoad tertiam partem deducitur, quia, cum Domus fuerit conceſſa Marco Antonio, & Simoni fratribus de Creſcis, & Octauiæ vxori dicti Marci Antonij ad tertiam generationem, ſeù no-
3 minationem, nulla facta mentione portionum, dicitur vnicuique acquiſita pro rata, & ſic pro tertia parte Octauiæ, *Dec. conſ.* 58. *num.* 1.*& ſeq* cum alijs adductis *coram bo. mem. Litta ſub die* 14. *Iun.* 1604. ideoque cum à Simone Patre Bernardini fuiſſet Octauia ſua poſſeſſione ſpoliata, fuit ad eam redintegrata vigore Sententiæ *R.P.D.mei Manzanedi,* quę tranſiuit in iudicatum, vt *in cauſa reſtitutionis in integrum coram me*, pro parte Bernardini introducta, *reſolutum fuit* 9. *May* 1608. adeòut
4 de legitima poſſeſſione Octauiæ quoad iſtam tertiam partem dubitari non poſſit, *ad l. iuſtè poſſid. ff.de acquir.poſſeſſ. Angel in l.qui vniuerſas,* §. *item cum Prætor, & in l.clam.poſſidere* §.*qui ad nundinas, num.*2 *in fin.ff eod tit.*

Tantò magis, quia à tempore reintegra-
5 tionis citrà de poſſeſſione Octauiæ pro dicta tertia parte conſtat etiam ex locatione ab illius Procuratore facta cum perceptione penſionum, *cap.cum veniſſet, de reſtit.ſpoliat. Gabr. de locat.concluſ.* 4. *num.*2. & fuit dictum *in vna Romana Bonorum* 5. *Iun.*1596.*coram bo.me.Card. Pamphilio.*

Quouerò ad aliam tertiam partem, remanet pariter ſatis probata poſſeſſio Octauiæ, quia cum Marcus Antonius pro ſua tertia parte Domum poſſederit vſque ad eius obitum, & poſt mortem ipſius reliquerit Hieronymam filiam legitimam, & naturalem ex dicta Octauia, vt deponunt teſtes, qui dantur, huiuſmodi poſſeſſio Marci Antonij vi-
6 gore *Statuti Vrbis lib.*1.*cap.*147. cenſetur continuata in Hieronymam eius filiam, & hæredem, quæ ſicut, ſi viueret eſſet in ea manutenenda, cum non conſtet alium adeptum fuiſſe naturalem, *Guidop.quæſt.*552.*Gabr.de acquir. poſſeſſ.concluſ.*7.*num.*3.*Menoch. de retinen. remed. vlt.num.*16.cum alijs adductis *in dicta Romana Bonorum coram bo.me.Card.Pamphilio*: Ita etiam
7 poſt illius mortem in ea manuteneri debet Octauia illius mater, & hæres, quam ex pluribus actibus exactionum penſionum, & alijs apparet continuaſſe poſſeſſionem dictæ Domus

mus pro illis duabus tertijs partibus, quæ viuente Hieronyma fuerunt vtriuſque nomine locata, ad *Text. in dicto §. retinenda inſtit. de interd.* cum alijs *ſupra* deductis.

Non obſtat, quod locatio, & perceptio-
8 nes penſionum non fuerint factę ab ipſis mulieribus, quia ſufficit, quod ſint factæ ab illarum Procuratore habente ad id ſpeciale mandatum, de quo apparet ex reuolutione proceſſus.

Non obſtat, quod teſtes, qui dantur pro parte Bernardini deponant de poſſeſſione ipſius, & Simonis Patris, quia non exprimunt, quam partem Domus poſſederint,
9 nec de quo tempore, & propterea poſſunt intelligi de poſſeſſione antè reintegrationem, quæ ad iſtum effectum eſt habenda in conſideratione, *ex ſupradictis.*

Minus releuat, quod dicta Domus pro portione Marci Antonij fuerit ſubhaſtata ad inſtantiam Simonis pro releuatione indemnitatis ſibi promiſſæ ab ipſo Marco Antonio in cauſa reſtitutionis dotis ipſius Octauiæ, & ſic Hieronyma ſuper dicta Domo non poſſit ali-
10 quid prætendere, quia, vltra quod iura, quæ fuerunt producta ad probandam huiuſmodi ſubhaſtationem dicuntur eſſe in forma minus probanti, & mandatum, cuius vigore emanauit, dicitur iniuſtum, placuit etiam
11 reſponſio, quod in iſto Summario poſſeſſorio non admittuntur exceptiones, quæ requirunt altiorem indaginem, vt fuit pluries *in Rota* deciſum.

Referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ ſupra poſt dec. 104.

ADNOTATIO.

12 Quamuis regulariter eiuſdem rei poſſeſſio apud duos inſolidum manere non poſſit *Capcæol. alleg. 53. num. 33.* quia poſſeſſio vnius excludit poſſeſſionem alterius, & conſequenter vni tantum ex partibus dari poſſit manutentio *Poſth. de manut. obſeru. 72. num. 1. & ſeqq. dec. 408. num. 8. par. 16. rec.*

Concurrentibus tamen diuerſis reſpectibus
13 vtique, & penes duos eadem poſſeſſio poteſt verificari *Poſth vbi ſupra num. 6. & ſeqq. d. dec. 408. & ſupra poſt dec. 283.*

Exceptiones turbidæ, vel altiorem requi-
14 rentes indaginem non admittuntur in iudicio manutentionis, ſed reijciuntur ad petitorium *Poſth. de manut. obſeru. 42. num. 44. & ſeqq. Canal. dec. 150. num. 3. Vbald. Inn. dec. 162. num. 5. Royas dec. 283. num. 16. Celſ. dec. 120. num. 9. deciſ. 168. num. 12. & dec. 394. nu. 3. cum concord. in dec. 219. num. 9. part. 18. tom. 1. & in dec. 403. num. 12. par. 18. tom. 2. recent. ſupra pluries, & infra deciſ. 641.*

BONONIEN. LEGATI DE AMORINIS.

Luna 1. Decembris 1614.

ARGVMENTVM.

Legatum à patre in teſtamento factum filiabus, quando nupſerint, ſolui debet, etiam quod filiæ Monaſterium ingrediantur, in tantum vt ſufficiat ſolus ingreſſus in Monaſterium abſque profeſſione, imò ſolus animus ingrediendi antè ingreſſum ad effectum, vt pecuniæ deponantur, ſoluendæ in caſu profeſſionis.

SVMMARIVM.

1 *Legatum factum filiabus tempore, quo nubent, debetur tam in caſu, quo filia nuptias carnales in ſeculo, quam ſpirituales in Domino per ingreſſum Religionis contraxerint, & n. 7.*

2 *Legatum pecuniarum factum filiabus, quando nupſerint, debet deponi eo ipſo, quod filia ingrediatur Monaſterium, etiam antè profeſſionem, ſoluendum tamen tempore emiſſæ profeſſionis.*

3 *Legatum pecuniarum factum filiabus, quando nupſerint, debet deponi etiam antè quam ingrediantur Monaſterium, ſi ingrediendi animum habeant.*

4 *Appellare qui poteſt à decreto contra ipſum facto, ſi non appellat acquieſcere videtur.*

5 *Executio non præſumitur facta in bonis debitoris, niſi probetur illa bona, in quibus fuit facta executio, eſſe dicti debitoris.*

Subbaſtationis iuſtitia, & validitas non præſumitur, niſi probetur, illa bona, in quibus fuit facta executio fuiſſe debitoris, ibidem.

Teſtis vnicus iunctis adminiculis plurimum releuat d. num. 5.

6 *Aedificia ſolo cedunt, ſic & melioramenta, quæ dicuntur pars fundi.*

DECISIO CDXVII.

Eſt part. 3. rec. deciſ. 624.

ADNOTATIO.

7 Huius cauſæ deciſiones referuntur *ſupra poſt deciſ. 295. & poſt deciſ. 349. agitur de materia huius deciſionis.*

FAVENTINA, SEV BONONIEN. DOTIS.

Luna 1. Decembris 1614.

ARGVMENTVM.

Valet promiſſio dotis facta à bannito etiam propter delictum, & hinc ſumpta occaſione diſcutitur magiſtraliter in hac deciſione, an ſententia lata contra abſentem, dicatur lata ob contumaciam, an potius ob delictum.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta dicuntur probationes probatæ.*

2 *Sententia contra abſentem bannitum præſumitur potius ob contumaciam, quam ob delictum lata, & num. 11. & ſeqq. vbi de materia.*

3 Sen-

3 *Sententia dicitur lata ob contumaciam, & non ob delictum, quando in ea ponderatur contumacia, illaque habetur pro legitima confeſſione.*
4 *Sententia contumacialis vti lata abſque veris, & legitimis probationibus, non probat delictum, de quo in actis conſtare debet per veras, & concludentes probationes.*
5 *Bannitus ob contumaciam non cenſetur amiſiſſe ea, quæ ſunt iuris communis, & propterea retinet teſtamenti factionem actiuam, & paſſiuam.*
6 *Diffamati de delicto, ſeu condemnati ab omnibus actibus legitimis ſunt perpetuò ſuſpenſi ſi condemnatio ſit propter delictum, & diffamatio illi aquipolleat, non autem ſi condemnati ſint in contumaciam.*
7 *Receptantes bannitos, etiam in contumaciam puniuntur ex Bulla Sixti Quinti.*
8 *Sententia contra abſentem lata ob contumaciam, non deeſt eſſe contumacialis, etiam quod delictum probetur per teſtes, pro informatione Curia examinatos.*
9 *Præſertim ſi teſtes patiuntur exceptiones.*
10 *Banniti, etiam propter delictum, cum non amittant ea, quæ ſunt iuris naturalis, vel gentium, poſſunt contrahere, & ſe obligare.*
Confiſcari licet non poſſint hodie bona delinquentium per Auth. bona damnatorum C. de bon. præſcript. *attamen diſpoſitio dicta Authentica non habet locum, vbi bona expreſſe in ſententia ſunt confiſcata, ibidem in fine.*

DECISIO CDXVIII.

Eſt par. 3. rec. deciſ. 625.

Reperitur in hac cauſa ſupra dec. 289.

ADNOTATIO.

Sententia contumacialis contra prætenſum delinquentem præſumitur lata potius propter
11 contumaciam, quàm propter delictum *Vermigliol conſ. 351. num. 8. & conſ. 388. num. 12. deciſ. 175. num. 1. poſt 2. vol. conſil. Farinac. Thomat. dec. 99. num. 46. Manzaned. dec. 148. & in rec. dec. 231. num. 7. par. 15. ſupra dec. 281.*

Etiamſi Iudex aſſeruiſſet Sententiam ferre
12 eo quia ſibi de delicto conſtabat *Vermigliol. d. conſ. 388. n. 12. d. dec. 175. n. 2.*

Euaneſcit porrò tota iſtius Sententię virtus
13 reo contumace intra annum comparente *Ret. etiam Priol. dec. 40. num. 5. & dec. 60. num. 3.* vbi quod, & multo magis corruit, ſi poſtmodum ex capite innocentiæ reuocetur.

14 Ad materiam, *vide ſupra d. dec. 281.*

HISPALEN. EXEMPTIONIS.

Veneris 5. Decembris 1614.

ARGVMENTVM.

Exemptio, quæ aliquo caſu liberat exemptum à iuriſdictione ſuperioris, in quibus caſibus procedat, & quomodo ſoleat Signatura reſcribere in iſta materia, & Rota illius reſcripta interpretetur.

SVMMARIVM.

1 *Non omnis exemptio eſt ſufficiens ad eximendum Beneficiatos à iuriſdictione Ordinarij.*
2 *Signatura quando ſoleat concedere omnimodam exemptionem, & quando ſecus, & nu. 3. cum ſeqq. & n. 6. cum ſeqq.*
3 *Sæuitia ſuperioris eximit ſubditos ab omni iuriſdictione illius, & n. 4. cum ſeq.*
4 *Sæuitia Superioris quomodo probetur, vel excludatur.*
5 *Carceratio alicuius non probat ſæuitiam, niſi conſtet, ex qua cauſa emanauerit carceratio.*

DECISIO CDXIX.

Contra informantem, nempè non eſſe inhibendum, quia cauſæ ciuiles, quæ
1 inter Beneficiatos, & D. Archiepiſcopum in Rota commiſſæ reperiuntur, de iure non ſufficiunt ad effectum, vt Beneficiatis ſit concedenda omnimoda exemptio ab illius iuriſdictione, *gloſſ. in cap. olim. verb. poſt inceptum, & ibi Abb. num. 6. de accuſat.* cum alijs adductis per *Caſſad. dec. 6. num. 1. & 2. de priuil.* & licèt Si-
2 gnatura ſoleat illam aliquando concedere, vt tradit *ibi Caſſad. num. 3.* cum alijs allegatis, in hoc tamen caſu noluit ſimpliciter reſcribere, ſed cum facultate inhibendi cauſa cognita, quo caſu viſum fuit Dominis inhibitionem
3 non eſſe concedendam, niſi conſtet de ſæuitia, per quam inferiores eximi ſolent à iuriſdictione ſuperioris, *Io. Fab. in §. ſed hoc tempore num. 7. inſtit. de his, qui ſunt ſui, vel alien. Iur. Bald in l. 2. num. 2. ff. eod. tit. Roman. conſ. 37. num. 1.* & ita aliàs obſeruatum fuiſſe apparet ex *deciſ. Achill. 16. de priuileg.* in qua exemptio fuerat
4 commiſſa cum clauſula, *conſtito de ſæuitia*, & placuit, quod huiuſmodi exemptio non ſit indiſtinctè concedenda, nè aliàs ſubditi facilè procurent lites contra ſuperiores, & eas diutius protrahere, vt exemptionem obtineant, & ſic præſtetur eis occaſio delinquendi, vt tradit *Caſſad. dicta deciſ. 6. numer. 5. de priuileg.*

De ſæuitia autem non conſtat, quia, licèt dicatur, Abbatem, & Alphonſum deputatos à Beneficiatis ad defenſionem cauſarunt huiuſmodi fuiſſe carceratos de ordine Archie-
5 piſcopi, non tamen probatur, ex qua cauſa carceratio emanauerit, & minus conſtat de ipſa carceratione, niſi per fidem, quæ non probat, & conſequenter huiuſmodi aſſerta carceratio non ſuffragatur, cum illa non probetur, nec præſumatur emanaſſe propter lites, ex dicta *dec. Achill. 16. de priuil.*

Et ità deciſum, &c.

ADNOTATIO.

Ad materiam exemptionis, *vide Lotther. de re benefic. lib. 1. quæſt. 24. per tot. qui ſignanter num. 30. &*
6 *ſeqq. ac num. 42.* allegat noſtram deciſionem, & tractat in terminis præciſis referendo ſtylũ

Signa-

Signaturæ in huiuſmodi cauſis reſcribendi, *Iudex inhibeat, vel non inhibeat, ac ſupra dec.* 387.

7 Contrariari videntur huic deciſioni firmata *per Rot.dec.*280.*par.*5.*rec.*

Sed cum conceſſio, vel denegatio exem-
8 ptionis potiſſimum pendeat à prudenti iudicantis arbitrio conſideratis ſingulorum caſuum particularibus circumſtantijs, vt aduertitur *in d.dec.* 280. *num.* 1. & 10. mirum hinc non eſt, quod aliquando concedatur exemptio, ac pluries denegetur.

Quandoquidem non niſi cum magna difficultate, & ex cauſa valde ardua hodie conceduntur ſimiles exemptiones à iuriſdictione ordinarij maximè ſub prætextu litis ne detur occaſio ſubditis procurandi calumnioſas controuerſias cum Epiſcopo ad præfixum finem reportandi exemptionem, nihilominus, quando conceditur durante lite huiuſmodi exemptio non ceſſat vſquequo cauſa fuerit pænitus terminata, & durat etiam pendente iudicio reſtitutionis in integrum *Coccin.dec.* 1758.*n.*12.

ROMANA FRVCTVVM, ET INTERESSE.

Mercurij 10. *Decembris* 1614.

ARGVMENTVM.

Finita, ſiue diſdicta Societate Officij vt creditor poſſit prætendere damna, & intereſſe ob retardatam ſibi per debitorem ſolutionem pecuniarum, quæ omninò requirantur hic egregiè traditur, & eſt inſignis, & magiſtralis deciſio.

SVMMARIVM.

1 *Diſdictà ſocietate officij ceſſat periculum vitæ, et amiſſionis ſortis principalis in tantum, quod remaneat purum mutuum, et remiſſiuè n.* 14.

2 *Fructus ſocietatis officij poſt diſdictam citrà vſuram percipi non poſſunt.*

3 *Intereſſe non debetur, quando non probatur verè, et concludenter.*

4 *Proteſtatio, ſeu declaratio, quod creditor intendit inueſtire pecunias ſibi debitas in bonis, quæ habet parata ad emendum, non ſufficit ad effectum, vt debitor teneatur ad intereſſe, etiamſi de occaſione inueſtiendi conſtaret ex fide Proxenetæ.*

5 *Dicta proteſtatio, ſeu declaratio non dicitur legitimè facta per Procuratorem non habentem ſpeciale mandatum, ex quo conſiſtunt in animo ipſiuſmet principalis.*

6 *Citatio* ad dicendum contra dictam proteſtationem *requiritur perſonalis, non autem dimiſſa copia, &* n.15.*cum ſeq.*

7 *Fides Proxenetæ, de qua ſupra, eſt recognoſcenda.*

8 *Intereſſe ad effectum vt debeatur non ſolum eſt probandum, quod creditor voluerit emere ex pecunijs ſibi debitis, ſed etiam, quod ob illarum non ſolutionem emere non potuerit.*

9 *Stylus, quod factis diligentijs, et mandato expedito ſoluantur fructus crediti ad rationem quinque, vel ſex pro centenario reprobatur.*

10 *Rota ſemper ſecuta eſt opinionem, quod vltra moram exigantur alia requiſita iuxtà doctrinam Pauli de Caſtro ad hoc, vt debeatur intereſſe.*

11 *Quilibet tenetur ad reſtitutionem eius, in quo aliũ damnificauit.*

12 *Damnum creditoris non probatur ex ſimplici mora debitoris, et quare.*

13 *Stylus, ſeu conſuetudo in vſuris nihil operatur, niſi concurrant requiſita Pauli de Caſtro.*

DECISIO CDXX.

Eſt penes Zacch.de ſociet.offic. dec. 7.

*Vide de hac cauſa ſupra poſt dec.*274.

ADNOTATIO.

Finita, vel reſoluta ſocietate officij per mortem officialis fructus amplius non debentur
14 licet non ſequatur ſortis reſtitutio, quia creditum reſoluitur in purum mutuum *Zacch. cæteris relatis de ſociet. offic. num.* 307. *& ſeqq.* vbi pluries adducitur, & ponderatur noſtra deciſio.

Super requiſitis Caſtrenſis nonnulla deducuntur *poſt dec.*154.& benè agitur *coram Priol. dec.*276.hic autem notabiliter additur, quod
15 reſpectu interpellationis, vt dicatur ſatisfactum requiſitis *Paul.de Caſtro* debeat eſſe executa contra principalem, & perſonaliter, nec ſufficiat domi dimiſſa copia, vel contra Procuratorem, quod & fuit dictum *coram Priol. dec.*139.*n.*18.

Contrarium tamen optimis rationibus fir-
16 mat *Rot.coram Celſ.dec.*152.*quæ eſt dec.*270.*part.* 11.*rec.*

GERVNDEN. ANNIVERSARIORVM.

Ven. 12. *Decembris* 1614.

ARGVMENTVM.

Quando Capitulum continuando admiſſionem alicuius Beneficiati, non attentet, & quomodo conſtet de illius quaſi poſſeſſione admittendi, rectè deducitur ex pluribus admiſſionibus factis, etiam recuſantibus Beneficiatis.

SVMMARIVM.

1 *Admiſſio facta per Capitulum animo continuandi ſuam quaſi poſſeſſionem admittendi nouos Beneficiatos, non eſt attentata, & quare ibidem, & num.* 5. *cum ſeq. & quomodo iſta concluſio veniat declaranda ibidem relatiuè.*

2 *Iſtaque quaſi poſſeſſio probata dicitur ex pluribus admiſſionibus factis recuſantibus, ſed mandato Epiſcopi obtemperantibus Beneficiatis, quæ illis præiudicant ad hunc effectum.*

3 *Admiſſio vna ſola, quæ ſit effectuata, ſufficit in*

incor-

incorporalibus ad acquirendam quaſi poſſeſſionem, & num.7.

4 *Admiſſio iſta non dicitur facta, pendente lite in Rota ex ratione ibidem recenſita, & ſic non debet haberi in conſideratione ad effectum attentatorum & num.5.*

DECISIO CDXXI.

IAcobus Agullaria de anno 1607. fundauit Beneficium in Eccleſia Gerunden, de quo fuit prouiſus Paulus Gomelles, qui de anno 1609. comparuit coram Epiſcopo, & Capitulo, & præuia oblatione lib. 200. ſoluendarũ in augumentum anniuerſariorum obtinuit admitti ad participationem dictorum anniuerſariorum, & diſtributionum quotidianarum iuxtà diſpoſitionem ſtatuti dictæ Eccleſiæ conditi anno 1522. Verùm cum pro parte Pauli admiſſio fuiſſet intimata Protectoribus Capituli, & Beneficiatorum, qui diſtributiones, & anniuerſaria huiuſmodi adminiſtrant cum oblatione dictarum lib. 200. & duo Protectores Beneficiatorum recuſarent illas recipere ſub prætextu, quod admiſſio non poſſet fieri, niſi cum conſenſu Beneficiatorum, introducta cauſa coram Vicario Gerunden. præcedentibus pluribus canonicis monitionibus contra dictos duos Protectores lata fuit ſententia declaratoria, à qua cum fuerit appellatum, & cauſa appellationis introducta in Rota, ſupradicta die dubitaui, an conſtet de attentatis, & Domini reſeruatis aliis, de quibus particulariter videbitur, admiſſionem Pauli non fuiſſe attentatam reſponderunt, cum fuerit facta per Capitulum

1 animo continuandi eius quaſi poſſeſſionem admittendi nouos Beneficiatos, *Verall. deciſ. 130. & 255. lib. 1. in manuſcript. Put. dec. 223. num. 3. lib. 1.* lite enim pendente non debet quis commodo ſuæ poſſeſſionis priuari, *ad cap. primum vt lit. pend. Lancell. de attent. lit. pendent. cap. 4. limit. 1. n. 1.*

De huiuſmodi autem quaſi poſſeſſione ſatis viſum fuit conſtare ex pluribus admiſſionibus, quæ dantur pro parte Capituli, qua-

2 rum altera eſt facta de anno 1569. Beneficiatis recuſantibus, & tandem obtemperantibus mandatis Epiſcopi, quibus propterea, ſtante eorum contradictione, tanto magis dicta admiſſio præiudicat, ad tradita per *Rotã in cauſa Hoſtien. Littoris Maris 20. Aprilis 1574. & Salamantina Parochialis de anno 1575. relat. inter impreſſ. dec. 33. num. 1. & 411. num. 7. part. 1. diuerſ.* & cum

3 appareat de illius effectuatione in iſtis incorporalibus ſola ſufficit ad acquirendam quaſi poſſeſſionem, *cap. cum Eccleſia Sutrina, & ibi Abb. num. 23. & Rip. num. 52. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Rota dec. 2. num. 3. de praſcript. in nou.* & fuit aliàs ſæpiſſimò deciſum.

Et ex his ceſſat, quod admiſſio fuerit facta pendente lite in Rota ſuper iure adminiſtrandi anniuerſaria, quod debet eſſe commune inter Capitulum, & Beneficiatos vigore Sta-

4 tuti Bertrandi conditi anno 1534. quia, vltrà quod ſupradicta lis ſuper iure adminiſtrandi poteſt cenſeri diuerſa ab iſta ſuper admiſſione noui Beneficiati ad participationem anniuerſariorum, quæ fieri debet mediante ſolutione lib. 200. vigore alterius Statuti de anno 1522. quę propterea ad effectum attentatorum non debet haberi in conſideratione, *Dec. conſ. 33. num. 4. verſ. ſecus ſi articulus, & numer. 5. ad fin. Lancellott. de attent. lit. pend. dicto cap. 4. limit. 2.* in

5 omnem euentum placuit reſponſio, quod, aut Statutum Bertrandi non loquitur expreſſè de admiſſione antequàm eſſet declaratum, an ſub illo admiſſio comprehendatur, benè potuit Capitulum abſque vitio attentatorum eius quaſi poſſeſsionem continuare, *ex ſupradictis*.

ADNOTATIO.

Lis quæ pendebat in Rota ſuper adminiſtratione anniuerſariorum in Eccleſia Gerunden. dedit cauſam innumeris deciſionibus præſertim *coram Seraph. & Caſare de Graſſis inter quorum impreſſas sũt Seraph. 194. 212. 490. 501. 524. 538. 545. 560. 580. & 590 & Caſar. de Graſſ. 11. (& hac eſt etiam inter impreſſ. diuerſ. 329. par. 1.) 29. (qua eſt eadem 212. Seraphin. & reuera coram Seraphino emanauit, vt ex Diariis Rota collegiſſe teſtatur Cantalmaggius) 55. & 131. & coram Gypſio reperitur deciſio impreſſa inter recent. 2. part. 2. & alia coram Ludouiſ. inter eius impreſſ. 184. qua eſt etiam 126. part. 2. rec.*

Pendente lite poſſeſſor non eſt priuandus

6 commodo ſuæ poſſeſsionis, ſed in ea defendendus, vnde naſcitur regula, qui continuat non attentat eleganter, ac latè explicata per *Poſth. de manut. obſeru. 1. per tot. & per Conciol. alleg. 80. n. 16. & ſeqq.*

7 Quomodo probetur, & acquiratur quaſi poſſeſsio in incorporalibus, *vide Poſth. in eod. tract. obſeru. 31.* & per plures obſeruationes ſubſequentes.

Attentata non conſiderantur vbi cauſa eſt diuerſa quamuis inter eaſdem perſonas cadat diſceptatio *Lancellott. de attent. part. 2. cap. 12. limit. 2. & Rota coram Gregor. dec. 345. vbi Adden. & inter rec. dec. 110. num. 9. par. 8. & dec. 364. num. 5. par. 9. dec. 399. num. 6. par. 14. 197. num. 5. & 240. n. 2. par. 17. rec.*

FIRMANA DATIVÆ.

Ven. 12. Decembris 1614.

ARGVMENTVM.

Venditor Caſtri quando non dicatur vendidiſſe Emptori Datiuam, ſiue Collectam, vel ius collectandi, & ex quibus acquiſitum dicatur ius non ſoluendi Datiuam, hic latè, & egregiè explicatur.

SVMMARIVM.

1 *Venditor Caſtri non dicitur vendidiſſe datiuam, ſiue ius ſoluendi datiuam, niſi conſtet, ipſum venditorem in Caſtro vendito illam habuiſſe.*

2 *Promiſſio ampla ſoluendi datiuam, & onera, qua*

ſoluunt alij ciues; quomodo ſit intelligenda, & numeris ſeqq.

3 *Dictio*, Prout, *quandoque ſtat limitatiuè, & reſtrictiuè, quandoq; facit conditionē, & n.16. et ſeqq.*

4 *Promiſſio ſoluendi Datiuam debet probari effectuata, vt obliget ad illius ſolutionem.*

5 *Vſus longus non ſoluendi Datiuam per Caſtrum conſtituit illud immune, & exemptum ab huiuſmodi onere, & nu.11.*

7 *Datiua, & uſſettum idem important.*

8 *Teſtes etiam inter alios examinati, faciunt aliquod adminiculum.*

9 *Sententia antiqua ex curſu longiſſimi temporis præſumitur ritè, & rectè lata, ac probat quoque ſine proceſſu.*

10 *Sententiam antiquam impugnare volens, debet exhibere proceſſum.*

11 *Negatiua non ſolutionis Datiua dicitur probata ex libris, & alijs, in quibus deſcribuntur illam ſoluentes, vel non ſoluentes.*

12 *Decretum Conſilij, quod non probatur effectuatum, non attenditur.*

13 *Procuratoris mandatum non extenditur, niſi ad ea in quibus mandatum diſponit, illiuſque confeſſio tali caſu principali non præiudicat.*

15 *De materia Datiuæ, Collectæ, Gabellæ, Tributi, & Vectigalis, qui tractent relatiuè.*

DECISIO CDXXII.

FVit per Dominos concluſum, Communitatem Gualdi non teneri ſoluere datiuam Communitati Ciuitatis Firmi, quæ, li-
1 cèt ſub die 17. Aprilis 1319. titulo emptionis
acquiſiuerit à Raynaldo Bonfortio Caſtrum Gualdi, & quidquid in eo venditori cōpeteret non tamen conſtat, quod ſuper huiuſmodi datiua aliquod ius venditor haberet, quod in Ciuitatem ad iſtum effectum translatum dici poſsit, *ad l.2. & l.fin.C.fin.conſ. vel reliq.* cū alijs adductis *per gloſſ. in l. nemo plus iuris ff. de reg.iur.*

Nec obſtare, quod ſub die 20. eiuſdem menſis, homines dicti Caſtri promiſerint eſſe
2 perpetuos Ciues, & diſtrictuales Ciuitatis Firmi, eiuſque iuriſdictioni, tuitioni, & defenſioni ſe, eorumque bona, hæredes, & ſucceſſores ſuppoſuerint cum onere ſubeundi, & ſubſtinendi realiter, & corporaliter ſingula onera, taleam, perſonatus, & in ſpecie ſoluendi Datiuam, prout alij Ciues Firmani facere ſunt ſoliti, & erunt in futurum: quia, vltra quod ad iſtum effectum probari debet, quod alij Ciues Firmani ſint ſoliti datiuam ſoluere propter illam dictionem, *prout*, quæ
3 ſtat limitatiuè ad conſuetudinem Ciuium Firmi, *l.edita, cū ibi not. C.de edend. Bart. in extrav. ag.ad reprimen. verb. prout, Ruin. conſ.25. num. 11. lib.* 1. cum pluribus alijs relatis per *Surd. conſ.* 366. *num.*16. præſertim, quia ex libris eiuſdem Ciuitatis apparet, quod plura Caſtra illam ſoluere minimè conſueuerunt, quo caſu huiuſmodi dictionem facere conditionem, tradit poſt alios *Grammat. deciſ.* 59. *numer.* 7. *& ſeqq.*

Pro reſponſione fuit dictum, non proba-
4 ri, quod à die promiſsionis citrà, datiua iſta fuerit vnquam ſoluta per Caſtrum Gualdi, ex quo non ſolum reſultat non effectuatio huius promiſſionis, quinimò, ſtante vſu non ſoluendi per tantum temporis ſpatium, Caſtrū Gualdi remanet ab huiuſmodi onere immu-
5 ne, ſiue exemptum, *Rota dec.10. de reb. Eccleſ. non alienand. in antiq. Surd. conſ.* 262. *num.* 23. & faciunt tradita per *Natt. conſ.*406. *nu.*24. *& conſ.* 592. *num.*102. *lib.*3. cum alijs relatis per *Gabr. de præſcript. concl.* 1. *num.*44. *Menoch. lib.*3. *præſumpt.* 131. *num.*38. *Hond. conſ.*164. *num.*10. *lib.*1. *Afflict. dec.*239. *in fin.*

Quod etiam comprobatur ex ſententia de voto conſultorum, ſeu aſſeſſorum à Priori-
6 busCiuitatis de anno anno ſubſequenti 1330 lata, in qua declaratur, commune Gualdi non teneri ad ſoluendum aſſettum, obſtante exemptione Caſtro attributa per Conſilium 300.
7 Ciuitatis Firmi, aſſettum autem, & datiua idem important, vt conſtat ex articulis pro Ciuitate datis, & deponunt teſtes, qui licèt ſint inter alios examinati, faciunt tamen ali-
8 quod adminiculum, ex adductis *in cauſa Feſulana Iuriſpatronatus 7. Febr.* 1583. *coram bo. me. Bubalo.*

Ex quibus ceſſare viſum fuit, quod dicebatur, laudum non fuiſſe acceptatum per totam Communitatem Ciuitatis, cui propterea præiudicare non poſſit, quia non fuit
9 proceſſum per viam laudi, ſed per ſententiam, quæ in antiquis ex curſu tanti temporis præſumitur ritè, & rectè lata, *Caſſad. dec.* 3. *nu.* 1. *de Procurat.* & fuit dictum in *Senen. Decimarum* 28. *Aprilis* 1608. *coram R. P. D. meo Canalerio*, & contraCiuitatem probat etiam ſine proceſſu, *Put. dec.*338. *lib.*2. *vbi* habetur, quod is, qui
10 vult illam impugnare, exhibere debet proceſſum, quod fuit etiam dictum in *Canallicen. Feudi 26. Nouembris* 1611. *coram Rev. D. Bononien*, & alias ſæpè.

Maximè, quia probatio immunitatis huiuſmodi in caſu iſto coadiuuatur tùm ex eo, quod non conſtat de aliqua illius ſolutione facta à Caſtro, *vt ſupra* dictum eſt, tùm etiam ex ſupradictis articulis pro Ciuitate in alia cauſa datis, in quibus *ſuper* 20. habetur, quod Caſtrum Gualdi à centum annis, & per tempus immemorabile fuit, & eſt in quaſi poſſeſſione non ſoluendi datiuas, & faciunt teſtes ſuper illis examinati, qui dantur pro parte Caſtri.

Nec refragari, quod in libris de anno 1365. reperiatur adnotatum, quod Caſtrum Gualdi debebat dare ex iſta cauſa pro vno anno floren. 85. quia non conſtat, quod illos exegerit, quin potius in eiſdem libris apperet ad-
11 notatio aliorum Caſtrorum ſoluentium datiuam, inter quæ, licèt reperiatur deſcriptum Caſtrum Gualdi, non tamen apparet, quod per illud fuerit aliquid ex dicta cauſa ſolutū, cum eius partita, ſeu quantitas remanſerit in albo, ex quo ſatis viſa fuit probata negatiua non ſolutionis datiuæ, *Bart. in l. fin. C. de reb. credit. Herculan. de negatiu. nu.*171. *Curt. Iun. conſ.* 106. *num.*14. *verſ. non obſtat etiam*, *Dec. conſ.*496. *n.*8. *Alb. conſ.*739. *n.*1. *&* 2.

Minus releuare, quod Ciuitas in eius conſilio

ſilio de anno 1485. decreuerit, quod aſſettum ſupradicti Caſtri delegaretur in ſalarium Caſtellani, & quod pro reſiduo fieret ei bullet-
12 ta: quia vltra quod non apparet, quod hujuſmodi decretum habuerit effectum, ex eo etiam quod ex ſupradictis conſtat, Caſtrum non teneri ad ſolutionem datiuæ, ſequitur, quod illa non potuit delegari in ſalarium Caſtellani, ſed nihilominus, quatenus opus ſit, Domini dicebant eſſe de hoc particulariter videndũ, an ſcilicet Communitas Gualdi teneatur ad ſalarium Caſtellani, & ſic etiam ceſſat, quod de anno 1591. fuerit per Antonium
13 nomine Caſtri porrectum memoriale Ciuitati, in quo petebat remitti Caſtro cuſtodiam arcis, cum promiſsione expendendi datiuam ſingulo anno in reſtauratione arcis, & inſuper cõtenta in hujuſmodi memoriali fuerint expreſsè per eundem Antonium vti Procuratorem Caſtri ratificata cum obligatione ſoluendi ſalarium Caſtellano, & reſiduum expendendi in reſtauratione arcis, quia reſpondetur pro parte Caſtri, quod mandatum Antonino datum non ſe extendebat, niſi ad facul-
14 tatem promittendi quod ipſi cuſtodirent, & tenerent Roccham Gualdi ſub deuotione, & protectione nomine prædictæ Ciuitatis benè, & fideliter abſque dolo, fraude, ſeu machinatione aliqua, non autem ſe extendebat ad aliquam datiuam ſoluendam, nec ſalarium Caſtellani; ideoque ex deducendis in diſputatione dubij ſupradicti, quoad ſalarium de veritate, ſi opus erit poterit particulariter videri.

ADNOTATIO.

De Datiuis, collectis, gabellis, tributis, & vectigalibus adſunt tractatus *Ioannis Bertac-*
15 *chini, Nicolai Feſtaſij, Iulij Ferretti, & Ioannis Guttierez in tractatibus magnis*, & modernius agunt *Gilian. ad Statut. Peruſ. verb. collecta fol. 74. & verb. gabella fol. 152. Eugen. conſ. 72. lib. 2. Conciol. allegat. 28. & 35.* & aliqua dicta ſunt *ſupra dec. 323. & infra dec. 454.*

Dictio *prout* benè exponitur *in dec. 16. nu. 7.*
16 *& 8. par. 15. & in dec. pariter 16. num. 9. & 10. par. 17. rec.*

Importat omnimodam ſimilitudinem *gloſ.*
17 *in cap. quamuis de offic. ordin. in 6. Barboſ. dict. 249. num. 3. in paruis Noguerol. alleg. 4. num. 69.*

18 Repetit qualitates, & formas ſuperius expreſſas *Barboſ. d. dict. 249. in fin.*

19 Eſtque reſtrictiua, & limitatiua *Grat. dict. 192. num. 1. Barboſ. dicta dict. 249. num. 2. Surd. conſ. 379. num. 33. Rot. coram Dunoz. iun. dec. 604. num. 24. & in rec. dec. 402. n. 6. par. 12.*

ROMANA SALVIANI INTERDICTI.

Lunæ 15. Decembr. 1614.

ARGVMENTVM:

Si conſtat de obligatione mulieris facta ſecundum Statuti diſpoſitionem, non retardatur immiſsio ex vtili ſaluiano interdicto, concurrentibus requiſitis ipſius interdicti, non obſtantibus exceptionibus exaduerſo oppoſitis, requirentibus altiorem indaginem, & extrinſecas probationes.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio ex ſaluiano vtili conceditur contra tertios poſſeſſores bonorum, quæ poſſidebantur à debitore tempore obligationis.*

Dotalis fundus nec à viro cum conſenſu mulieris, nec à muliere alienari poteſt, eodem n. 1. & n. 10.

2 *Habens ius in re ſimul cum alio poteſt illam obligare vſque ad concurrentem quantitatem ſuam.*

3 *Hypothecam anteriorem habenti competit immiſſio ex vtili ſaluiano etiam contra tertium poſſeſſorem.*

Vxor regulariter non poteſt fideiubere pro marito, ſed fallit ſtante iuramento, eodem n. 1.

4 *Vxor habens amplam dotem, & validos releuatores, fideiubendo non poteſt dici læſa, & numer. 9.*

Immiſſio ex vtili ſaluiano non retardatur ob exceptionem, quæ requirit altiorem indaginem, dicto num. 4.

5 *Fideiuſſiones de ſui natura ſunt læſiuæ.*

Statutum Vrbis lib. 1. cap. 151. *requirit, quod cauſa obligationis mulierum ſit vera, vel alias probata arbitrio Iudicis, d. n. 5. & 9.*

Statutum Vrbis lib. 1 cap. 151. *habet locum in omnibus contractibus, in quibus mulier poteſt lædi, d. n. 5. & 9.*

Mulier, quando vtilitas eſt euidens, poteſt contrahere etiam ſine ſolemnitatibus ſtatuti, d. num. 5. & 9.

Statuti mens colligitur ex proœmio illius, ex quo colligitur etiam ipſius cauſa finalis, dicto num. 5. & 9.

Iudicis decretum operatur, vt omnia præſumantur ſolemniter geſta, d. n. 5. & 9.

6 *Deciſio* in cauſa Romana argentorũ *quomodo ſit intelligenda.*

7 *Minor 20. annis reputatur inhabilis ad intereſſendum in contractibus mulierum tanquam vnus ex conſanguineis ex forma Statuti.*

Minor, vbi eſt impubes, & habet ingenium, & diſcretionem, in iure dubium eſt an poſſit conſentire in aliorum contractibus, d. nu. 7.

Acta facta inter alias perſonas faciunt fidem, quoad præparationem alterius iudicij, d. n. 7.

Probatio non excludit probationem, ibidem.

DECISIO CDXXIII.

Eſt part. 2. recent. deciſ. 619.

ADNOTATIO.

Alia deciſio in hac cauſa non reperitur niſi *infra dec. 455.*

8 Requiſita in iudicio ſaluiani habentur *ſupra dec. 113. & 165. & paſſim.*

Super *Statuto Vrb. 151. lib. 1. vide Pic. & Fenzon. Em. Ottbob. dec. 182. num. 4. Vbald. dec. 342.*
9 *num. 3.* vbi quod mulieri impugnãti eius obligationẽ incumbit onus probandi falſitatem cauſæ

Deciſ. Pamphilij.

cauſæ *dec.497.par.5 tom.2.rec.ſupra dec. 171. & infra dec.455.*in qua receditur à præſenti.

Cauſa in obligatione mulieris, vel minoris an debeat eſſe vtilis, necne diſtinguendo vtrumque caſum examinat *Rota dec.331. part. 17.rec.*

Fundum dotalem eſſe de ſui natura inalie-
10 nabilem tradit *Rot.dec.91. num.6. par.8. rec.* & latè *in Ariminèn.Bonorum 27.Febr. 1679. coram Ren. Bourlemont.*

Sequitur hanc deciſionem *Rota cor. Vbald. dec.305.num.6.*vbi de annullanda obligatione mulieris remanentis indotatæ.

ROMANA AFFICTVS CASALIS.

Veneris 19. Decembris 1614.

ARGVMENTVM.

Subconductor quando poſſit, vel non poſsit cogi perſeuerare in ſubconductione, & an, & quando emptor teneatur ſtare locationi, & quando ſecus, & quando ratificatio non attendatur ad effectum præiudicij.

SVMMARIVM.

1 *Subconductor non poteſt cogi perſeuerare in ſubconductione, ſi non poteſt cogi conductor vigore pacti initi cum locatore, & quare n.2.& 13.*

3 *Locator, & conductor ſunt correlatiua, & diſpoſitum in vno ex correlatiuis habet locum in alio, & n.14.*

4 *Subconductor vti repræſentans perſonam conductoris, poteſt vti omnibus pactis, & conuentionibus, quibus vti poterat conductor,& num.14.*

5 *Emptor ſicut tenetur propter hypothecam ſtare locationi factæ à venditore,ita poteſt cogere colonum ad perſeuerandum in colonia ratione ſeruanda æqualitatis, & n.7.8.ac 14.*

6 *Hypotheca tranſlata à re in pretium, remanet extincta ſuper re, & remanet ſolum ſuper pretio ſubrogato loco rei.*

7 *Hypotheca auctoris extincta, remanet etiam extincta hypotheca illius, qui habet cauſam ab auctore.*

9 *Ratificatio locationis facta nomine vnius non extẽditur ad nomen alterius,& ſic facta nomine patris non extenditur ad filium.*

10 *Ratificatio locationis facta à filio, viuente patre, qui eſt dominus, non poteſt ſuſtineri, & cur ibidem.*

11 *Verba*, Et in euento,che per morte, *quando importent conditionem, vel quando reſtringantur per ſubſequentia verba immediatè poſita*, ò per altro &c.

12 *Pacta inter contrahentes ſunt ſeruanda.*

DECISIO CDXXIV.

CEnſuerunt Domini, Bonifacium non poſſe cogi ad continuandam ſublocationem Caſalis ſibi ab Alexandro factam, quia ſicut creditores D.Maximiliani Caffarelli, qui Caſale locarunt poſt illius venditionem Illuſtriſsimo Cardinali Burgheſio ab ipſo D. Maximiliano cum conſenſu filij, & præcedente gratia ſuper derogatione fideicommiſsi, validè factam non poterant cogi ad continuandam locationem, ſtante in ea pacto his verbis appoſito, *Et in euento, che per morte di detto Maſsimiliano, ò altro detto Caſale fuſſe leuato à detti creditori, in tal caſo non vogliono eſſer tenuti à mantenerli in poſſeſſo di eſſo Caſale*: Ita nec etiã
1 Alexander conductor cogi poterat, *Ant. de Padill.in l.vnum.ex familia §.ſi de falcidia nu. 13. ff.de legat.2.Gabr.conſ.68.in fin.lib.1.Surd.dec.52. num.8.& ſeq.Becc.conſ.45.nu.21.& pluribus ſeqq.* & minus Bonifatius, cui ab Alexandro eius pars Caſalis ſublocata fuit cum eiſdem pactis & conditionibus, & relatiuè ad locationem, ad *Text.in l.aſſe toto ff.de hared.inſtit.Bart. in l.1. in princ.ff.de recept.Aym. conſ.45. n.4.*

Ratio autem eſt, quia ſi Alexander, & Bo-
2 nifatius cogerentur ſtare locationi, contractus claudicaret, contrà *Text in l.Iulianus §.ſi à Pupillo ff.de act.empt.Mantic.de tacit. & ambig. lib.2.tit.4 num.73. & ſeq.*& facit, quia locator
3 & conductor ſunt correlatiua, & conſequenter diſpoſitum in vno ex correlatiuis habet locum in alio, *Bero.conſ.140.num.17.& ſeq.lib. 1.Surd.d.dec.52.n.9.*

Nec ſubſiſtere, quod ſupradictum pactum ſit perſonale reſpectu conductoris, & ſic eo vti non poſsit Bonifatius ſubconductor, quia cum mediante ſublocatione cum eiſdem pactis, & conditionibus, vt ſupra, ſibi facta,
4 repræſentet perſonam ipſius Alexandri conductoris, ſequitur, quod poſsit vti omnibus dictis pactis, & conuentionibus, quibus vti poterat Alexander, ad *l.ſi cum, §. qui iniuriarum ff.ſi quis caution.*

Nec obſtare, quod, licèt Alexander poſt
5 dictam venditionem non poſſet cogi à creditoribus ad continuandam locationem poſſet tamen cogi ab Illuſtriſsimo Cardinali Emptore propter hypothecam in Inſtrumento locationis appoſitam, per quam ſicut tenetur ſtare locationi,*l.ſi creditor,§ vlt.ff de pig.diſtract.* cũ alijs allegatis;ita etiam poteſt ad id cogere colonum, ex regula ſupradicta æqualitatis inter contrahentes ſeruandæ, *d.l.Iulianus §.ſi à pupillo ff. de act. empt.* quia placuit reſponſio, quod per ſolutionem factam ab Illuſtriſsimo Emptore aliquibus ex dictis creditoribus, &
6 per tranſlationem hypothecæ de Caſali in pretium illius, quoad alios vigore motus proprij factam non ſolum extincta remanet hypotheca, quam ipſi habebant ſuper Caſali vti acceſſoria actioni perſonali, *Bald.conſ. 121. num.1.lib.1.Natt.conſ.416.num.11.Surd.dec. 271. num 3. & ſeq.*ſed etiam hypotheca Alexandri,
7 qui ab eis cauſam habebat,*l nemo plus iuris.ff.de reg.iur.*& conſequenter reſoluta hypotheca ceſſat etiam, quod emptor poſsit cogi ad cõtinuandam locationem à creditoribus, qui non habent amplius ius in re, *Mantic.de tacit. & ambig.lib.5.tit.10.num.16.verſ. nec obſtat.*

Minus releuare, quod ipſemet D. Maxi-
8 milianus, & Marius eius filius locationem ratificauerint, adeout emptor teneatur ſtare locationi ſaltem ratione hypothecæ pro parte ipſo-

te ipſo-

te ipſorum in ratificatione appoſita, quia, vltrà quod locatio fuerat facta à creditoribus
9 ipſorum nomine tantùm, quæ propterea à DD. de Caffarellis ratificari non poterat, *cap. ratum de reg. Iur. in 6. Dec. in cap. ſemper qui non prohibet, ff. eod. tit. Rota dec. 29. de Procurat. in nou.* maximè ad effectum, vt locatio ab ipſis facta videatur, *Surd. dec. 33. n. 15.* fuit etiam pro re ſponſione dictũ quod de ratificatione D. Maximiliani non conſtat, ratificatio verò Marij
10 ad iſtum effectum ſuffragari non poteſt; ex quo ipſe viuente Patre non erat Dominus, & propterea ſicut non poterat locare, ità nec locationem ratificare, *ad dec. Grammat. 103. num. 105. Surd. dec. 69. nu. 20.*

Nec demùm refragari, quod ſupradictum pactum fuerit conceptum ſub illis verbis *& in euento, che per morte di detto Maſſimiliano*, quæ conditio per mortem adhuc verifi-
11 cata non fuerit, quia alia verba *ò per altro*, quæ poſteà immediatè ſubijciuntur, viſa fuerunt comprehendere caſum ſimilem, quo ſcilicet contingere poſſet, creditores amplius non poſſidere Caſale, *Bald. in l. conuenticula num. 3. poſt med. verſ. item eſt argumentum à natura alternatiuorum, C. de Epiſcop. & Cleri c.* cum enim tunc non poſſent manutenere conductorem, ne
12 tenerentur ad aliqua damna, & intereſſe, voluerunt ſibi hoc pacto conſulere, quod proptereà ſeruandum eſt, *l. prima in princip. ff. de pact.* cum ſimilibus.

ADNOTATIO.

Excuſat rationabiliter præſens deciſio conductorem à continuanda locatione, eo quod locator potuiſſet ab illa recedere ratione æqualitatis inter contrahentes ſeruandæ.

13 Singularis ſucceſſor tenetur vtique ſtare locationi, quando pro illius obſeruantia auctor obligauit omnia bona, inter quæ venit etiam res locata *Tiraquell. de retract. conuention. §. 3. gloſ. 1. num. 3. & 4. Ridolph. in prax. part. 2. cap. 13. num. 14. Adden. ad Gregor. deciſ. 68. num. 10. Canal. deciſ. 612. nu. 10.*

Intellige concluſionem iuxta deducta *infra poſt dec. 526.*

Ad materiam, *vide Ciriac. controuerſ. 62. num. 1. & ſeqq. Bonden. collectat. legal. 37. nu. 34. & ſeqq.*
14 *Mangil. de euict. quæſt. 150. num. 16. & ſeqq. Paſchal. de virib. patr. poteſt. par. 4. cap. 6. nu. 18. & ſeqq. Coſt. in tract. aut ſciebat, aut ignorabat diſt. 67. num. 1. & ſeqq. Merlin. dec. 627. per tot.*

HISPALEN. PENSIONIS.

Ven. 19. Decembris 1614.

ARGVMENTVM.

Sumitur ex breui Summario.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria datur ſeruatis requiſitis, de quibus hic contra non parentes mandatis Rotalibus ex inueterato ſtylo Rotæ, & nu. 2.*

Decii. Pamphilij.

DECISIO CDXXV.

PRo informante, nempè eſſe dandam declaratoriam contra D. Gaſparem, & litis conſortes, quia eo ipſo, quod intimatis, & reproductis executorialibus relaxatis pro expenſis litis, & ſeruatis quatuor terminis ad docendum de paritione, prout fuit ſeruatum
1 in caſu iſto dictus D. Gaſpar, & litis conſortes non oſtendunt illas ſoluiſſe, nihil aliud ſupereſt agendum, niſi quod, iuxtà notiſſimum ſtylum Rotæ, de quo teſtatur *Veſtr. lib. 8. cap. 8.* contra ipſos feratur ſententia declaratoria, *Mohed. deciſ. 147.* & fuit reſolutum *in cauſa Valentina emolumentorum 30. Maij 1597. coram bo. me. Card. Pamphilio,* & aliàs ſæpè.

Et ità deciſum, &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 376.

ADNOTATIO.

2 Quotidiana praxis procedendi ad declaratorias adducitur *ſupra poſt deciſ. 125. 161. 366. & 411. dec. 80. per tot. poſt Bonden. collectat. legal. & quotidie.*

BONONIEN. DE CAPACELLIS.

Veneris 16. Ianu. 1615.

ARGVMENTVM.

Primogenitus quis dicatur, quando fuit vocatus primogenitus naſcendus ex pluribus, & de varijs coniecturis prædilectionis, & quando debeat attendi proximitas grauantis, non autem grauati.

SVMMARIVM.

1 *Primogenitus dicitur is, qui primo loco natus eſt, & num. 11. cum ſeq.*

Primogenitus licet quis ſit reſpectu matris ſuæ vti primo loco natus, tamen non dicitur primogenitus reſpectu teſtatoris, qui vocauit primogenitum naſcendum ex duabus filiabus, quando adeſt alius anteà natus ex vna ex dictis filiabus, eodem nu. 1. 11. & 12.

2 *Prædilectus magis cenſetur deſcendens à perſona prædilecta.*

Prædilectus ſemper præferri debet ex veriſimili mente teſtatoris, d. n. 2.

Primogenitus, qui primo loco natus eſt, præferri debet, vbi eſt quæſtio, quis ex duobus ſit præferendus, eodem n. 2.

3 *Prædilectus magis cenſetur, qui fuit hæres vniuerſalis inſtitutus, quàm qui fuit in aliqua parte tantum honoratus.*

Prædilectus magis cenſetur legitimus, quàm illegitimus, d. n. 3.

Prædilectus cenſetur primo nominatus, dicto numer. 3.

4 *Proximitas grauantis, vel grauati an ſit attenden-*

 da

da pendet ex coniecturis.

5 *Proximitas grauati non attenditur, vbi conſtat teſtatorem voluiſſe fideicommiſſum ad nouam, & diuerſam lineam deuenire, & num. ſeqq. plura deducuntur, ex quibus teſtatorem id voluiſſe dignoſcitur.*

Linea vna ſimel admiſſa fideicommiſſum nunquam exit de illa, donec aliquis extet de ea, niſi conſtet, teſtatorem voluiſſe fideicommiſſum ad aliam lineã deuenire, d. n. 5.

6 *Succeſſionis ab inteſtato prima cauſa eſt filiorum.*

Teſtator præſumitur voluiſſe id, quod non expreſſit d. nu. 6.

7 *Agnatio noua ficta creatur, quando teſtator vocat extraneum cum onere aſſumendi cognomen familiæ teſtatoris.*

8 *Diſcretiua diſpoſitio teſtatoris operatur, vt ſit facienda diuerſa interpretatio à ſignificatione verborum teſtamenti.*

9 *Clauſula* Salua gradus prærogatiua, *debet referri ad eos vocatos, quibus proximè reperitur appoſita.*

10 *Primogenitus, & primo natus differunt inter ſe.*

Voluntas teſtatoris quoquo modo ex diſpoſitis eliciatur, eſt ſeruanda, eodem nu. 10.

DECISIO CDXXVI.

Eſt part. 2. rec. deciſ. 627.

Referuntur alia deciſiones huius cauſa ſupra poſt deciſ. 306.

ADNOTATIO.

Vtra proximitas veniat potius attendenda grauati, vel grauantis *ſupra poſt dec.* 306. & reſol-
12 uitur non eſſe attendendam proximitatem grauati quando teſtator fuit in ſubſtitutionibus digreſſus ad plures lineas, & vltra *ibi* relatos dixit etiam *Rota deciſ. 98. num. 16. part. 8. rec.* hic verò rectè etiam agitur de differentijs inter maioratum, & primogenituram, quæ eſt elegantiſſima non minus, quàm ſubtiliſſima materia, *vide ad propoſitum Valenzuel. conſ. 69. nu. 5. & ſeqq. lib. 1. Caſtill. controuerſ. lib. 1. cap. 93. in fin. num.* 16. vbi allegatur præſens deciſio.

CREMONEN. PENSIONVM.

Luna 19. Ianuarij 1615.

ARGVMENTVM.

Penſionarius pro conſecutione penſionis habet viam executiuam vigore litterarum Apoſtolicarum, & obligationis Cameralis, & an, & quando repellatur ob oppoſitam Bigamiam, vel ob prætenſa attentata per titularem, & quibus detur penſio ex ſtylo Datariæ, & Curiæ, & ex quibus ceſſet.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas ex quibus conſtare dicatur.*

2 *Sententiæ iuſtitia colligitur ex deciſione facta in cauſa.*

3 *Litteræ Apoſtolicæ reſeruationis penſionum habent executionem paratam.*

4 *Conſenſus per titularem præſtitus cum obligatione Camerali reſeruationi penſionis operatur, vt Penſionarius releuetur ab onere probandi, & iuſtificandi narratiuam gratiæ.*

5 *Bigamiæ incapacitas non nocet ob ſolum matrimonium, ſed debet probari etiam copula ſimul cum matrimonio.*

6 *Bigamia excluditur ex impotentia vxoris coeundi ob infirmitatem vſque ad obitum.*

7 *Copulæ præſumptio mariti cum vxore, quæ ex habitatione reſultat, excluditur ex infirmitate vxoris.*

8 *Infirmitas præſtat coniugibus iuſtam cauſam abſtinendi à commixtione.*

9 *Laborans febri ethica ob imminens periculum magis excuſatur à prædicta commixtione.*

10 *Copulæ præſumptio facilius excluditur in coniugibus, quando vterque eſt magis proximus ſenectuti, quam iuuentuti.*

11 *Penſionarij non dicuntur attentaſſe petendo penſionem poſt commiſſionem cauſæ in Rota cum clauſula,* ſine retardatione ſolutionis penſionis, *& nu. 17.*

12 *Penſio non datur laicis ex ſtylo Datariæ, & Curiæ, ſed tantum clericis, qui tales eſſe debent tempore collationis.*

13 *Minus datur Bigamis vti incapacibus, etiamſi ſint clerici, abſque diſpenſatione, & n. 15.*

14 *De Bigamia qui tractent remiſſiuè.*

16 *Penſio in quibus caſibus per contractum matrimonij non ceſſet, nec extinguatur, remiſſiuè.*

DECISIO CDXXVII.

PRo informante, nempè Sententiam Rotalem eſſe confirmandam, quia de illius
1 validitate ſatis conſtat ex reuolutione proceſſus, in quo apparet, fuiſſe latam in vim ſpecialis cõmiſſionis præcedente citatione, mandatis procuræ, ac ſeruatis alijs de iure ſeruan. iuxta *deciſ. Caputaq. 260. part. 2.*

2 Iuſtitia vero clara colligitur ex *deciſione in hac cauſa facta coram R. P. D. meo Pirouano ſub die 21. Februaij* 1614. in qua fuit dictum mandatum A. C. eſſe confirmandum, cum fuerit
3 relaxatum vigore litterarum Apoſtolicarum reſeruationis penſionum, quæ habent executionem paratam, *Mohed. dec. 13. vt lit. pend. Gig. de penſion. quæſt. 35. num.* 9. præſertim ſtante conſenſu per titularem cum obligatione Camerali reſeruationi præſtito, per quem Pen-
4 ſionarij, vbi gratia non eſt conditionalis, releuantur ab onere iuſtificandi illarum narratiuã, *Caſſad. dec. 10. num. 8. de reſcript. Seraphin. dec. 1017. num. 3.* cum alijs adductis *ſub d. die 21. Februarij præteriti*, quæ Dominis placuerunt.

Nec obſtare defectum incapacitatis Vattiano alteri ex Penſionarijs oppoſitum ex bigamia propter matrimonium per eum cum Vi-

dua contractum, quia placuit reſponſio, quod
5 in caſu iſto non ſolum non probatur copula poſt matrimonium ſubſecuta, prout ſimul cum matrimonio requiritur ad contrahendam bigamiam, iuxtà veriorem opinionem, quam *poſt plures relatos* ſequuta fuit *Rota in hac cauſa ſub dicta die 21. Febr.* ſed etiam illa ſatis
6 viſa fuit Dominis excludi ex graui infirmitate Martiæ vxoris, quæ à die, & hora contracti matrimonij vſque ad horam eius mortis ex pluribus *in ſupradicta deciſione* adductis remanet ſatis probata, adeout per eam dicatur
7 etiam excluſa præſumptio copulæ, quæ aliàs oriri potuiſſet ex cohabitatione per duos mēſes, nam infirmitas non ſe compatitur cum coitu, *cap tenor, & ibi gloſſ. verb. infirmitas Butr. num. 1. & 9. Abb. num. 2. de ſent. & re iudic.* faciunt tradita per *Sarnen. in reg. de infirmit. quæſt. 9. ſub num. 7. in 3. priuil.* & præſtat coniugibus iuſtam
8 cauſam abſtinendi à commixtione, *Doct. in cap. 2. de coniug. Leproſ. Socc. conſ 8. num. 5. verſ. ſed præmiſſis lib. 3.* maximè, quia Martia laborabat febri ethica, quæ propter imminens peri-
9 culum à commixtione eo magis excuſat, *Abb. in d. cap. 2. num. 5. in fin. verſ. 2. de Coniug. Leproſ. Sanch. de matrim. lib. 9. diſput. 24. num. 3.* & vlterius fuit per Dominos ponderatum, in caſu
10 iſto ad excludendam præſumptionem copulæ, quod vterque ex coniugibus erat ætatis magis proximæ ſenectuti, quàm adoleſcentiæ, ad *Text. in l. ſi vero non remunerandi, §. ſi adoleſcens, & ibi gloſſ. ff. mand.*

Quod autem dicebatur poſt commiſſam cauſam in Rota Penſionarios attentatè obti-
11 nuiſſe ab A.C. conſignationem cedulæ Sacri Montis Pietatis, viſum fuit ceſſare ex clauſula *ſine retardatione ſolutionis penſionis* in commiſſione appoſita, quæ præſeruat iuriſdictionem Iudicis à quo, vt ad iſtum effectum attentatorum tenuit *Rota in cauſa Spoletana præſtationis 5. Iulij 1599. coram bo. me. Pacen.* & aliàs ſæpè.

Non reperitur in hac cauſa alia deciſ. niſi illa coram Pirouano, quæ eſt 519. par. 2 rec. & infra dec. 438.

ADNOTATIO.

Laici quoque de iure communi ſunt capaces penſionum, quæ tamen de ſtylo Curiæ non
12 niſi clericis conferuntur, & clericatus ad hunc effectum requiritur de tempore collationis *Buratt. dec. 791. n. 5. & ſeqq.*

Bigamus vero licet clericus, adhuc non eſt
13 capax penſionis ſine ſpeciali diſpenſatione, *Card. Celſ. deciſ. 355. num. 3. & 4. dec. 12. num. 26. & ſeqq. dec. 50. fere per tot.* vbi luculenter de materia, *& dec. 450. num. 17. & ſeqq. part. 5. tom. 1. & 2. recent.*

14 De Bigamis, & Bigamia, *vide late Fagnan. in cap. nuper & nobis de bigam.*

In hac materia bigami Penſionarij notabilis accidit dubitatio, Bigamus namque obtinuerat indultum pro penſione retinenda, & deinde vti Conclauiſta acquiſiuerat facultatem illam transferendi, ſed quia in hac facultate nulla fiebat mentio Bigamiæ, adhuc erat dubitabile an poſſet ſuffragari ita vt translatio ſuſtineretur, & ſuffragari dicebatur, prout etiam fuit iudicatum, quia facultas transferendi reputatur tanquam accidens, quod eſt applicabile vbicumque ſubiecta materia capax reperitur, quæ in propoſito eſt habilitas retinendi, dum itaque iſte bigamus penſionem retinere poterat, & ſic ex ſui parte erat capax ſubſtantię principalis, erat quoque capax accidentis, ſeu acceſſorij, prout eſt facultas transferendi, quod ad propoſitum obſeruat *Tond. ut. de penſion. cap. 78. & R. P. D. de Luc. in eodem tract. diſcurſ. 78.*

Vltra quod Bigamus diſpenſatus ad retinendam penſionem non dicitur amplius Bigamus, cum diſpenſatio præuentiuè occurrat incurſui Bigamiæ, ideoque non erat cur in facultate transferendi exprimeretur impedimentum Bigamiæ, quod realiter non ſubſiſtebat ad tradita *per Celſ. deciſ. 355. & 395.*

15 Quando autem per contractum matrimonij penſio ceſſet, & extinguatur, *vide Add. ad Buratt. d. dec. 791. num. 7. & ſeqq. vbi num. 13. &*
16 *ſeqq.* ſubiungit quando non extinguatur.

Ad clauſulam *ſine praiudicio, & non retarda-*
17 *ta ſolutione penſionis ſupra dec. 133.*

ROMANA SPOLII DOMVS.

Lunæ 19. Ianuarij 1615.

ARGVMENTVM.

Quæ requirantur pro valida, & iuſta ſubhaſtatione bonorum debitoris.

SVMMARIVM.

1 *Deliberatio fieri debet plus offerenti, & numer. 8. cum ſeqq.*

2 *Oblationes plures debent eſſe in actis, antequam fiat decretum de deliberando, & numer. 8. cum ſeq.*

3 *Oblationes de ſtylo Curiæ debent eſſe tres, & non minus, & n. 8. cum ſeq.*

4 *Decretum de deliberando, quod non habuit effectum, & fuit circumductum per aliud ſubſequens non attenditur, & n. 9.*

5 *Terminus deliberationis debet eſſe vnius menſis de ſtylo Curiæ, nec ſufficit trium dierum, & nu. 8. cum ſeq.*

6 *Terminus deliberationis datur debitoribus, vt poſſint, vel pignus luere, vel per maiores oblationes conditiones ipſorum, & creditoris meliorē facere, & nu. 8. cum ſeq.*

7 *Termino ad reluendum elapſo, nullus alius oblator recipi poteſt.*

DECISIO CDXXVIII.

Fvit reſolutum, ſententiam, de qua in dubio eſſe reuocandam, quia declarat, ſubhaſtationem fuiſſe ritè, & rectè factam, & tamen contrarium colligitur ex actis, ex quibus apparet, quod decretum de deliberando fuit

fuit interpoſitum ſub die 19. Iunij 1604. quo tempore maiores oblationes ſcut. 800. & 850. fuerunt per oblatores legitimè reuocatæ, vt fuit firmatum *in deciſione in hac cauſa facta*, &
1 aliæ tres oblationes ſcut. 500. 600. & 700 non reperiebantur tunc in actis exhibitæ, prout requiritur, quia cum deliberatio fieri debeat plus offerenti, *Auth. hoc ius porrectum, & ibi Doctor. C. de Sacroſanct. Eccleſ.* antequam fiat de-
2 cretum de deliberando, plures debent eſſe in actis oblationes, vt per *Galleſ. de oblig. Camer. in quæſt. poſt proceſſ. incid. num. 31. Modern. pract. in*
3 *tit. de ſubhaſt. pignor cap. 42. num. 12. lib. 1.* vbi teſtatur, quod de ſtylo Curiæ tres ad minus debent eſſe oblatores.

Præterea conſiderabant Domini, quod huiuſmodi decretum, quod emanauit ſub dicta die 19. Iunij, non habuit effectum, quia elapſo menſe non fuit expeditum mandatum de deliberando maiori tunc oblatori, & vlterius
4 fuit circumductum per aliud ſubſequens decretum emanatum ſub die 4. Auguſti cum conſignatione noui termini, *Felyn. in cap. 1. n. 22. de Iud. Pedemont dec. 142. num. 37. Rota in cauſa Leodien. Prioratus 21. Iunij 1596. coram Orano*.

Nec ſubhaſtatio viſa fuit poſſe ſubſtineri vigore huius ſecundi decreti, quia in eo Iudex mandauit Domum deliberari plus offe-
5 renti, niſi infra tres, & tamen de ſtylo Curiæ in ſtabilibus, terminus iſte debet eſſe vnius menſis, *Galleſ. de oblgat. Camer. in quæſt. poſt proceſſ. inciden. d. num. 31. Modern. d. lib. 1. cap. 43. num. 2. & ſeqq.* præſertim, quia iſte terminus conceditur pauperibus debitoribus, quorum bona
6 diſtrahuntur, vt poſſint, vel pignus luere, vel per maiores oblationes conditionem ſuã, & creditorum meliorem facere, *Magon. dec. Florent. 132 n. 9.*

Vltra quod nec etiam dicta die 4. Auguſti aderant in actis tres oblationes, quia illa ſcutorum 700. fuerat validè reuocata *ex allegatis*
7 *in alle deciſione*, & oblatio Caroli, cui Domus fuerat deliberata, emanauit etiam elapſo dicto termino trium dierum dato ad reluendũ, quo tempore nullus alius oblator recipi poterat, *Magon. d. dec. Florent. 132. nu. 2.*

Supra poſt deciſ. 372. referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

Ad validitatem deliberationis requiritur, quod præcedant plures oblationes, & ſaltem tres,
8 *Ridolphin. in prax. par. 1. cap. 15. num. 132.* & allegando noſtram deciſionem *Mangil. de ſubhaſt. quæſt. 147. num. 15. Poſtb. eod. tract. inſpect. 33. num. 52. & ſeqq. Rot. poſt eum deciſ. 122. num. 6. & corã Royas dec. 3. num. 15.* qui omnes ſequuntur hanc noſtram deciſionem.

In reliquis concernentibus praxim proce-
9 dendi ad deliberationes præſens deciſio memoratur per eundem *Poſtb. inſpect. 24. num. 80. 86. & 110. vide in materia Ridolph. in prax. par. 1. cap. 15. R. P. D. de Luc. in tract. de iudic. part. 1. diſcurſ. 40.*

ROMANA HÆREDITATIS DE GABRIELLIS.

Lunæ 26. Ianuarij 1615.

ARGVMENTVM.

Aditio hæreditatis præſumitur, quando plures fratres iure dominij vltra eorum portionem, non poſſident, & qualiter quis dicatur hæreditatem adire.

SVMMARIVM.

1 *Aditio hæreditatis probatur ex locatione rerum hæreditariarum, & fructuum perceptione, & remiſſiuè de actibus, quibus inducitur aditio, vel illa excluditur n. 6. cum ſeq.*

Poſſeſſio bonorum hæreditariorum præſumitur ex cauſa aditionis, niſi probetur contrarium, eodem num. 1.

2 *Poſſeſſio plurium in communi non arguit hæreditatis aditionem.*

Poſſeſſio plurium fratrum iure dominij in totum, vel vltra eorum portionem, facit, quod præſumatur aditio, eodem n. 2.

Aditio præſumitur ex poſſeſſione, quando alias eſſet inconueniens, quod quis iniuſtè poſſideret, dicto numer. 2.

3 *Aditio hæreditatis præſumitur, quando vltra legitimam aliquid retinetur.*

4 *Aditio ſub conditione facta non eſt aditio.*

Actus legitimi non recipiunt diem, neque conditionem, eodem n. 4.

Adiens hæreditatem ſub conditione, ſi aliquid in hæreditate eſt, non repudiat, d. n. 4.

5 *Hæreditatem dicitur adire, qui ſoluit debita hæreditaria.*

DECISIO CDXXIX.

Eſt part. 2. recent. deciſ. 636.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 357.

ADNOTATIO.

6 De modis probandi aditionem hæreditatis *vide ſupra poſt dec. 357.* vbi referuntur tractantes, quibus adde *Vbald. deciſ. 319. in addit. verb. aditio hæreditatis.*

7 Allegatur hæc deciſio *per Add. ad Gregor. dec. 7. litt. A.*

FARFEN. PECVNIARIA.

Lunæ 26. Ianuarij 1615.

ARGVMENTVM.

Furtum commiſſum ſine dolo, & culpa eius, qui pecunias exegit, cedit in damnum eius, cuius nomine pecuniæ fuerunt exactæ.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, Parito iudicato, *tribuit iuriſdictionem conditionalem.*

Clauſula, Parito iudicato, *præſupponit rem iudicatam, d.n.1.*

Appellatio ab exceſſiua taxatione conceditur à die habitæ notitiæ, d.n.1.

2 *Agens nomine alterius non ſibi, ſed ei, cuius nomine agit, acquirit, & num. 7. vbi referuntur deciſiones.*

Furtum commiſſum abſque dolo, & culpa exactoris connumeratur inter caſus fortuitos, dicto numer. 2.

Furtum cedit damno eius, cuius eſt dominium rei furatæ d.n.2.atque n.8.

3 *Emens nomine alterius ex pecunijs alterius acquirit ei, cuius nomine fuit facta emptio.*

4 *Imputari ei non debet, qui adhibet omnem diligentiam, vt liberetur ab obligatione.*

5 *Furtum ſine affectu fraudandi non committitur.*

6 *Debito probato in genere, quantitas iuramento probatur.*

DECISIO CDXXX.

Eſt par. 2. recent. deciſ. 636.

ADNOTATIO.

Quamplures in hac cauſa editæ fuerunt deciſiones præſertim coram *Gregor. inter eius impreſſas* 106.& 146.*coram Manzaned.*178.196.& 407.
7 quorum vltima malè per collectorem Manzanedo applicatur, cum ſit Pamphilij,& præcisè hæc præſens, vt habetur in Diarijs *Rotæ*, & teſtatur *Cantalmaggius, coram eodem Pamphilio ſunt infra dec.*532.& 606.*quarũ prima eſt* 394. *par.4.tom.*1.*rec.*415.*poſt Duard.* & 413. *poſt Cenc. de cenſib. & ſecunda* 398. *poſt Duard.* & 396. *poſt Cenc.eod.tract.deindeque coram Buratt. emanarunt dec.*645.& 751.*quarum prima eſt poſt Duard.*421. & *poſt Cenc.* 419. & *ſecunda poſt Duard.* 449. & *poſt Cenc.*447.*In prima* demum cauſa fuit commiſſa *Veroſpio iun.coram quo prodierunt duæ deciſiones vna* 22.*May* 1628.& *alia* 30. *Martij* 1629. *de quibus Add.ad Buratt.d.dec.*751.

Allegantur deciſiones huius cauſæ *per Du-*
8 *noz.iun.deciſ.* 478. ad probandum quod periculum caſus fortuiti prout eſt furtum ſpectat ad dominum, & *infra dec.*712.

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.

Veneris 30. Ianuarij 1615.

ARGVMENTVM.

Defenditur proceſſus remiſſorialis ab oppoſita inualiditate ex defectu mandati procuræ citati, qui tamen oſtenditur, quod erat Procurator, quique non poterat amplius recuſare mandatum ſemel ſuſceptum: Defectus citationis perſonalis ex quibus dicatur ſanatus.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus remiſſorialis factus citato legitimo procuratore, ac ſeruatis alijs de iure ſeruandis iuxta formam in litteris traditam eſt validus.*

2 *Proteſtatio Procuratoris citati vti procuratoris filiarum dicentis, ſe non eſſe Procuratorem filiarũ ſed matris intelligitur non eſſe talem immediatè, ſed mediante perſona matris vti tutricis.*

3 *Verba prædicta non important recuſationem mandati.*

4 *Procurator, qui ſemel mandatum acceptauit, non poteſt amplius illud recuſare, ſed tenetur principalem defendere tam in litibus motis, & mouendis, quã in omnibus negocijs, ad quæ mandatum extenditur, & n.16.*

5 *Procurator dans interrogatoria in cauſa, dicitur mandatum acceptaſſe.*

6 *Verba Procuratoris acceptantis mandatum* in parte, & partibus, *non important acceptationem mandati limitatè, ſed extenſiuè etiam ad alios actus.*

7 *Validitas executionis ſubſtinetur, niſi fuerit oppoſitus defectus mandati tempore congruo, & de eo poteſt doceri, quandocumque opponitur.*

8 *Proteſtatio,* Neminem exaduerſo comparentem audiri, *quid operetur, vel ſuffragetur, & num* 9.

10 *Productione mandati procuræ opus non eſt, quando de mandato verè conſtat.*

11 *Comparitio Procuratoris inducit ſcientiam citationis, & ſanat, ac ſupplet defectum citationis perſonalis factæ domi.*

12 *Defectus citationis perſonalis ſanatur ex inculcatione plurium terminorum ad videndum iurare teſtes, committi examen, conducendum interpretem, & dandum interrogatoria, quæ inculcatio de ſtylo ſeruatur.*

13 *Citatio facta pro tali die, & pro toto tempore, quo durabit remiſſoria ſubſtinetur, & non dicitur vaga.*

14 *Mandatum procuræ quibus medijs probetur, & quãdo præſumptum ſufficiat, & num* 15.

DECISIO CDXXXI.

Fvit reſolutum, proceſſum remiſſorialem eſſe validum, quia, vt ex illius reuolutione apparet, fuit factus citato legitimo
1 Procuratore, ac ſeruatis alijs de iure ſeruandis, iuxta formam in litteris traditam, *ad cap. cum dilecta in fin.de reſcript.*

Nec obſtare, quod D.Guidus, qui fuit in illarum executione ex parte puellarum citatus, in iudicio comparuerit, & allegauerit, ſe non eſſe illarum Procuratorem, neque actorem, ſed actorem tantum earum matris, quia
2 fuit reſponſum, de eius ſufficienti mandato procuræ ſatis conſtare ex publico Inſtrumento, nec dicta verba importare aliquam recuſationem mandati, ſed eſſe intelligenda, quod Guidus non erat Procurator Puellarum immediatè, ſed mediatè à perſona matris, à qua vti tutrice fuerat Procurator conſtitutus, id-
3 que ſuadetur etiam ex alia comparitione per eundem Procuratorẽ de anno 1613. expreſſè

facta

facta pro eiſdem Puellis, procuratorio tamen, ſeù actorio nomine D.Catherinæ tutricis tantùm, de cuius etiam mandato docuit publico inſtrumento, quod tunc produxit, eoque vſus fuit; adeòut, quatenùs etiam dicta verba importarent recuſationẽ ſupradicti mandati, illa non releuaret, quia cùm antea Procurator prædictus mandatum acceptauerit, non potuit poſteà illud recuſare, ſed tenebatur eius principales defendere, tàm in litibus motis, & mouendis, quàm in alijs negotijs, ad quæ
4 mandatum ſe extendebat, *Clem. 1. & ibi gloſſ. verb. cogi, & Doct. de Procurat.* & ceſſat difficultas, quia etiam de tempore executionis, illud denuó acceptauit, eoque vſus fuit nedùm ver-
5 bis, ſed etiam re ipſa, cùm dederit interrogatoria, & alia fecerit ad defenſionem puellarum, prout vti Procurator de iure tenebatur, *ex ſupradictis*.

Neque ſubſiſtere, quod dictus Procurator de dicto anno 1613. acceptauerit mandatum, eoque vſus fuerit ad effectum tantùm capiendæ poſſeſſionis propter illam proteſtationem *in parte*: quia fuit reſponſum, dicta verba de ſtylo eſſe attendenda in parte, & partibus fauorabilibus, non autem, quod importent acceptationem mandati limitatè, & ad excluſio-
6 nem aliorum actuum, qui in mandato comprehenduntur ad defenſionem, & fauorem Puellarum, & ſic mandatum, quoad fauorabilia cenſetur indiſtinctè acceptatum, non autem quoad præiudicialia, quorum reſpectu benè potuit recuſari, *gloſſ. in d. Clem. 1. verb. proteſtatione, de Procurat. Rota deciſ. 3. eod. tit. in antiq.*

Nec refragari, quod mandatum non fuerit productum de dicto tempore executionis, quia pro validitate Proceſſus ſufficit, quod verè tunc Guidus eſſet Procurator, & poteſt de
7 mandato quandocumque doceri, *Rota dec. 19. de Procurat. in antiq. Put. deciſ. 383. lib. 2.* & fuit dictum *in cauſa Romana expenſarum culturæ 29. Aprilis 1591. coram bo. me. Cardinali Pamphilio*: Et quamuis id non procedat, vbi pars proteſtata
8 fuit, neminem exaduerſo comparentem audiri, niſi docto de legitimo mandato *ex allegatis*; Iſta tamen proteſtatio in hoc caſu non legitur, nec viſa fuit ſuffragari comparitio ipſius Guidi, qui dixit, ſe non eſſe Procuratorem Puellarum, quia vltrà, quod ex iam dictis apparet,
9 quod imò fuerat à matre illarum Procurator conſtitutus, & mandatum acceptauerat, fuit etiam reſponſum, ſupradicta procedere in proteſtatione alterius partis, quæ petit certiorari de mandato, ne iudicium claudicet, non autem ipſius Guidi Procuratoris, qui erat iam certus de ſuo mandato, & propterea, quoad
10 ſe non erat opus alia productione, ad *c. eum, qui certus, de reg. iur. in 6.*

Quod autem dicebatur de defectu citationis ad videndum iurare teſtes, quæ fuit facta dom. dim. cop. non autem perſonaliter, ceſſat, ſtante comparitione Procuratoris, quæ arguit ſcientiam citationis, & ſupplet illius de-
11 fectum, *Rota deciſ. 11. & deciſ. 17. de dol. & contum. Aegid. deciſ. 164. & 539.*

Tollitur etiam defectus ſupradictæ citationis ex eo, quod in ea fuerint inculcati plures termini ad videndum iurare teſtes, committi examen, conducendum interpretem, & dan-
12 dum interrogatoria; quia talis inculcatio de ſtylo ſeruatur, *Veſtr. in prax. lib. 6. cap. 2. numer. 5. & ſeqq.*

Altera etiam nullitas deducta ex eo, quod citatio fuerit facta pro diebus 15. 17. 20. & 22. Octobris, & propterea tanquam vaga non ſubſtineretur, ceſſat ex eo, quod Pars fuit citata pro certis diebus, & durante termino remiſſoriæ, quo caſu eò facilius ſubſtinetur, etiam ſi aliàs eſſet facta pro ſingulis diebus, &
13 horis, ex traditis per *Caſar. de Graff. deciſ. 9. numer. 6. de re iud.* cum alijs adductis *in cauſa Ferrarien. Bonorum 11. Maij 1601. coram bon. mem. Pacen.*

Ea verò, quæ dicebantur de nullitate extractionis ſcripturarum, pro nunc viſa fuerunt Dominis extrà dubium, ideò ſi opus erit de ijs particulariter videbitur, &c.

Aliæ huius cauſæ deciſiones referuntur ſupra poſt deciſ. 338.

ADNOTATIO.

Non modo de mandato procuræ doceri poteſt per ſcripturas, *deciſ. 536. num. 16. poſt Poſth. de manut.* vt per inſtrumentum *Priol. deciſ. 15. num. 33.* vel per litteras miſſiuas, aut Chirographũ idem *Priol. deciſ. 35. num. 1.* ſed etiam per teſtes, vt poſt plures teſtatur *Noguerol allegat. 20. numer. 31. Vbald. deciſ. 564. nu. 8.* Imò per præſumptiones, ac coniecturas, *Poſth. de manut. obſeru. 86. num. 6. Bonden. plures cumulans collectat. legal. 29. num. 25. verſ. quamquam, Reuerendiſſimus D. de Luc. de iudic. par. 1. diſcurſ. 6. num. 3. Conciol. alleg. 63. numer. 19. Caual. deciſ. 182. numer. 7. Gregor. deciſ. 44. num. 1. & deciſ. 111. pariter num. 1. vbi Add. nu. 7.*
14 ampliat, vt de ſtylo Rotæ hoc procedat, quamuis fuiſſet à parte oppoſitum, quod nemo audiatur niſi docto de legitimo mandato, vt adhuc repelli non poſſit procurator præſumptus, *& deciſ. 330. num. 5. Priol. deciſ. 147. numer. 11. & deciſ. 443. numer. 6. infra deciſ. 684.* vbi coniecturæ ponderantur, prout, & per *Reuerendiſſimum D. de Luc. loc. cit.*

Sed, quod mandatum præſumptum non ſufficiat vbi fuit de procura oppoſitum tenet *Reuerendiſſimus de Luc. de iudic. par. 1. diſcurſ. 2. numer. 4.*

Inſuper mandatum ita præſumptum admittitur etiam ad actum, in quo mandatum re-
15 quiritur *Gregor. deciſ. 86. num. 3. Add. ad Buratt. deciſ. 593. num. 14. & ſeq.* quod tamen non procedit, vbi expreſſum mandatum exigitur *Priol. deciſ. 543. num. 5.*

Quamuis autem acceptatio mandati procuræ ab initio ſit voluntaria, cum nemo ad illam cogere, vel cogi poſſit, adhuc poſtquam mandatum fuit ſuſceptum, tenetur procura-
16 tor illud ex neceſſitate adimplere, & executioni demandare, ita vt ſi deficiat in damnis, & intereſſe veniat condemnandus *Bonden. collectat. 20. numer. 123. deciſ. 348. num. 4. & ſeq. par. 4. tom. 2. recent.*

BONON. TRANSACTIONIS DE CAPACELLIS.

Mercurij 4. Februarij 1615.

ARGVMENTVM.

Tranſactio quando dicatur valida, & quomodo dicatur conſtare de validitate illius, tam inſpecta diſpoſitione iuris communis, quàm Statuti Bononiæ.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio dicitur valida, ſi in ea interuenerunt requiſita de iure communi, & Statutario, & num. 9. vbi ponuntur iſta requiſita.*

2 *Tranſactio, facta ſuper teſtamento non viſis verbis teſtamenti, dicitur inualida, & num. 10. cum ſeqq.*

3 *Renuncians, vel remittens aliquid ſibi relictum in teſtamento, debet inſpicere verba teſtamenti, vt ſciat, quid in eo ſibi relictum ſit, ne alias propter ignorantiam lædatur.*

4 *Concluſio non procedit, ſi tranſigentes ſciunt aliundè tenorem teſtamenti, vel ſcripturæ, ſuper quibus tranſegerunt, licet de tempore contractus verba illorum non inſpexerint, & num. 11.*

5 *Scientia ſcripturarum, ſuper quibus fuit tranſactum, arguitur ex productione, & mentione illarum pluries facta.*

6 *Conſenſus vnius, requiſitus in tranſactione, reſultat ex ratificatione, & approbatione tranſactionis, etiam per medium alterius ad id deputati.*

7 *Habens facultatem à teſtatore tranſigendi poteſt illam alteri committere.*

8 *Tranſactio in Ciuitate Bononiæ debet fieri de licentia Magiſtratus Antianorum, & Tribunorum Plebis.*

DECISIO CDXXXII.

PRopoſui dubium iuxtà ordinem Dominorum reſtrictum ad validitatem tranſactionis, quod ſupradicta die affirmatiuè reſolutum fuit, tranſactionem ſcilicet eſſe validã, cum in ea interuenerint omnia pro eius validitate requiſita, tam de iure communi, quàm
1 ex forma *Statuti Bononien. ſub rubr. de contract. cum minor. & fil. famil.* vt fuit ponderatum *in hac cauſa ſub die 2. Decembris 1613.*

Neque obſtare, quod tranſactio fuerit facta Bononiæ ſuper bonis ſpectantibus ad hæreditatem Claudij, non inſpectis, nec cognitis verbis teſtamenti Romæ per eum conditi, iuxtà *text. in l. de his, ff. de tranſact.* quia placuit reſponſio, quod diſpoſitio *d. l. de his* procedit, quando quis renunciat, & remittit ea, quæ ſi-
2 bi relicta ſunt in teſtamento; Tunc enim renuncians inſpicere debet verba teſtamenti, vt ſciat quid ſibi in eo relictum fuerit, ne aliàs propter ignorantiam lædatur, *Alex. conſ. 11. ſub*
3 *num. 13. circa med. verſ. 2. poteſt reſponderi lib. 2.* quem ſequitur *Iaſ. in d. l. de his ſub numer. 6. verſ. limita, ff. de tranſact.* In caſu autem, de quo agitur, non fuit per D. Iuliam aliquid remiſſum de relictis ſibi in teſtamento Claudij Patris, ſed tranſactio fuit facta ſuper his, quæ inter Partes etiam viuente Claudio aliunde, ex teſtamentis ſcilicet, & fideicommiſſo Io: Baptiſtæ, & Tanarini controuertebantur, quo caſu ſufficit, quod tranſigentes ſcirent tenorem dictorum teſtamentorum, licèt tempore contractus illorum verba non inſpexerint, ſecundùm opinionem, quam tenent *Bart. in d. l. de*
4 *his num. 6. Caſtrenſ. num. 7. Iaſ. num. 14. & alij, ff. de tranſact. Natt. conſ. 145. num. 3. lib. 1. Surd. conſ. 267. numer. 9.* & communem dicunt poſt relatos *Becc. conſ. 108. num. 28. Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 26. tit. 2. numer. 3. Caſ. de Graſſ. deciſ. 2. de tranſact.* & tenuit *Rota in cauſa Romana reſciſſionis tranſactionis 20. Februarij 1595. coram Orano.*

Quod tranſigentes habuerint notitiam tenoris dictorum teſtamentorum, colligitur, nedùm, quia illa fuerunt producta in actis cauſæ, quæ inter dictas partes pendebat, ſed etiam, quia in ſcriptura priuata tranſactionis initæ occaſione ſupradictæ litis, tranſigentes confirmarunt laudum ſuper dictis teſtamentis la-
5 tum, & de illis pluries in ea mentionem fecerunt, iuxtà notata per *Alex conſ. 39. numer. 6. lib. 2. Caſtrenſ. conſ. 59. num. 3. verſ. breuiter lib. 1. Aym. conſ. 193. num. 7. & conſ. 201. numer. 31. Natt. conſ. 45. ſub num. 3. poſt med. verſ. redeundo, & verſic. vel etiam poſſumus, Bero. conſ. 130. numer. 17. lib. 2.* & fuit dictum *in ſupradicta Romana reſciſſionis tranſactionis.*

Minùs obſtare, quod tranſactio fieri non poſſet ſine conſenſu, & voluntate Epiſcopi Nepeſini, ex diſpoſitione Claudij in eius Codicillis facta; quia de huiuſmodi conſenſu ſatis viſum fuit conſtare ex eo, quia in Capitulis matrimonialibus per tutricem, & executores teſtamentarios fuit data ampla facultas Comiti Buſchetto concordandi, & faciendi totum id, quod poſſunt executores, & omnes illi, qui habent auctoritatem in hac cauſa, & præſertim Epiſcopus Nepeſinus, qui cùm poſtea lectis ſibi huiuſmodi Capitulis, omnia, & ſingula in eo contenta expreſsè approbauerit, & ratificauerit, ac ſuper illis omnibus ſuum conſenſum præſtiterit, dicitur ipſemet illam
6 facultatem Comiti dediſſe, *cap. ratihabitionem, & ibi Doctor. de regul. iur. in 6.* & ſic tranſactioni per Comitem factæ conſenſiſſe, *l. 1. §. omnia, C. de vet. iur. enuclean. Bald. in l. item eorum, §. ſi decuriones num. 1. in 1. lectur. ff. quod cuiuſq. vniuerſ. nomin. Surd. conſ. 29. num. 3. & ſeq.* maximè, quia dictus Epiſcopus ex diſpoſitione teſtatoris poterat tranſactionem facere etiam per ſe ipſum modo, & forma ſibi benè viſis,
7 quo caſu benè cenſetur potuiſſe etiam committere alteri huiuſmodi facultatem ſimul cùm Tutrice, & Executoribus, ad *l. ille, aut ille, §. cùm in verbis, ff. de legat. 3.*

Quod tranſactio fuerit facta abſque licentia Magiſtratus Antianorum, & Tribunorum
8 Plebis, ceſſat ex facto, & ex alijs deductis per informantes pro D. Hippolyta, cum quibus Domini tranſierunt, &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 306.

AD-

Digitiz

ADNOTATIO.

Tranſactionis requiſita ſunt, quod fiat ſuper re dubia, & incerta, ac cum mutua inter tranſigentes compenſatione, aliquo hinc inde dato,
9 vel remiſſo *Bonden. colluctat. legal. 7. num. 6. & ſeqq. Rota poſt eum deciſ. 24. numer. 2. & 3. & in rec. deciſ. 206. num. 3. & deciſ. 244. num. 24. par. 16. & deciſ. 277. num. 10. par. 18.* quæ tamen recompenſatio nō debet perneceſſe fieri æqualiter, nam ſatis eſt quælibet, etiam modica *Priol. deciſ. 127. num. 15. & deciſ. 161. num. 12.*

Neceſſarium pariter eſt ad tranſactionem quatenus fiat ſuper ſcriptura, vel inſtrumento, quod in illa expreſſè declaretur partes, vi-
10 diſſe, inſpexiſſe, & cognouiſſe illius tenorem, ac verborum contextum *iuxta tex. in l. de his, ff. de tranſact. cum congeſtis per Bonden. d. colluctat. 7. num. 89.* vbi poſtmodum *num. 90.* declarat non eſſet neceſſariā ocularem, ac corpoream
11 ſcripturæ inſpectionem materialiter fieri, cū ſufficiat illius inſpectio per oculos mentis, & intellectus, aliaſque ſubiungit explicationes ad *tex. in d. l. de his.*

Potiſſimùm iſte *tex.* non habet locum in
12 iuribus, quorum tranſigentes dixerunt habere plenam notitiam, vt ibi ponderant *Bald. & Angel. de Peruſ.*

Pariterque non procedit in tranſactione iu-
13 rata *Seraph. de priuil. iuram. priuil. 100. num. 2.*

ROMANA PROCESSIONIS.

Luna 6. Februarij 1615.

ARGVMENTVM.

Quando ex affirmatiua teſtium depoſitione inferatur ad negatiuam: Faciens actum quando dicatur feciſſe potius ex gratia, vel iure familiaritatis, quàm iure proprio; & in concurſu teſtium, qui ſint præferendi.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes deponentes ſuper affirmatiua dicuntur deponere etiam ſuper negatiua, quia ſi dicant, quod fratres ſoli fecerunt actum ingrediendi Cappellam, implicitè negant, alios fuiſſe ingreſſos Cappellam, & num. 9.*

2 *Faciens actum, niſi probetur feciſſe iure proprio, præſumitur feciſſe iure familiaritatis, & ex gratia, & num. 10.*

3 *Actus factus iure familiaritatis non tribuit facienti poſſeſſionem, niſi probetur, quod dominus ſcinerit, & non prohibuerit illum actum, & num. 11.*

4 *Teſtes in concurſu probationum præferuntur, qui non patiuntur, vel minores patiuntur exceptiones, & num. 6.*

5 *Vltimus ſtatus attenditur in iudicio poſſeſſorio manutentionis.*

7 *Miſteria diuina quando celebrantur, & Eccleſiaſtici canunt, Laici non debent ſtare, vel ſedere inter Eccleſiaſticos pſallentes ob indecentiam.*

Præſertim quando locus, in quo pſallitur, eſt anguſtus, n. 8.

DECISIO CDXXXIII.

PRo R R. Fratribus Sanctæ Mariæ de Populo informantibus, nempè non conſtare de quaſi poſſeſſione Cleri, & Cuſtodum Sancti Iacobi Incurabilium ingrediendi Cancellos Altaris maioris, & ibi permanendi, quia teſtes examinati pro parte Fratrum deponunt, pluries vidiſſe, & in ſpecie de anno 1613. quod quando die Iouis poſt tertiam Dominicam Quadrageſimæ cum Solemnitate, & Proceſſione aperitur, & in octaua Paſchatis clauditur Imago Beatiſſimæ Virginis, ſoli Fratres dictos Cancellos ingrediuntur, Clerici autem cum alijs Socijs facta reuerentia Sanctiſſimæ Imagini ire conſueuerunt versùs Sacriſtiam, & Cuſtodes genuflecti ante Cancellos, & ſic benè concludunt, Clericos, & Cuſtodes dictos Cancellos non fuiſſe ingreſſos; iſta enim
1 affirmatiua continet in ſe negatiuam, quæ quando eſt coarctata loco, & tempore, prout in caſu iſto, non minùs concludit, quàm affirmatiua, *Salyc. in l. 2. ſub num. 27. C. de reſcind. vendit. Dec. in cap. quoniam contra numer. 70. & ſeq. Gabr. de teſtib. concluſ. 4. ſub num. 1. verſ. secùs ſi eſſet. Rota in Ciuitaten. habitus 6. Iunij 1607. coram Reuerendiſſimo D. Bonomen.*

Nec refragari, quod teſtes examinati pro parte Hoſpitalis deponant, quod Cuſtodes in ſupradicto loco Cancellos aliquando ingreſſi fuerint, quia, vbi non conſtat, quod id fecerint
2 iure proprio, cenſentur feciſſe iure familiaritatis, & ex gratia, *l. 1. ff. de flumin. Innoc. in cap. cum Eccleſia Sutrina ſub num. 5. verſ. & eſt ratio, de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* quo caſu non dicitur acquiſita aliqua poſſeſſio, niſi probetur, quod Fratres, qui ſunt Domini Eccleſiæ, ſciuerint, &
3 voluerint prohibere, & nihilominùs illis inuitis dicti Cuſtodes fuerint ingreſſi, & ibi permanſerint, *Abb. in cap. Abbate num. 10. de verb. ſignific. Innoc. in d. cap. cum Eccleſia Sutrina num. 5. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Balb. de præſcript. 4. par. 5. part. principalis qu. 5. num. 3. Surd. conſ. 127. num. 21. Rota in cauſa Salamantina optionis de anno 1576. relat. inter impreſſ. deciſ. 413. num. 7. par. 1. diuerſ.*

Præterea conſiderabant Domini, quod in concurſu teſtes Fratrum ſunt præferendi, quia
4 teſtes Hoſpitalis ſunt familiares, teſtes verò examinati pro parte Fratrum non patiuntur exceptiones circà perſonas, ſunt plures numero, & magis explicitè deponunt de vltimo ſtatu, qui in hoc iudicio poſſeſſorio attendi ſo-
5 let, *d. cap. cum Eccleſia Sutrina, & ibi gloſſ. & Doct. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Seraphin. deciſ. 1313. numer. 5.* & vlterius eorum depoſitiones ſunt
6 magis conformes diſpoſitioni iuris communis, ſecundùm quam pars illa, quæ Cancellis ab Altari diuiditur, quando diuina celebrantur myſteria, pſallentibus tantum Clericis patere debent, non autem Laicis, qui de dicto
7 tempore ſtare, vel ſedere inter Clericos prohibentur, *cap. 1. & ibi Add. ad Imol. littera B. verb. inter Clericos, de vit. & honeſt. Clericor. cap. Sacerdotum, de conſecr. diſtinct. 5.*

Et in hanc ſententiam eo facilius iuerunt Domini, ſtante anguſtia loci, in quo tantò magis

gis indecens viſum fuit, quod eodem tempo-
8 re permaneant Laici ſimul cum Fratribus, &
concurrentibus alijs per informantes deductis,
cum quibus Domini tranſierunt, &c.

ADNOTATIO.

Verba negatiua cum fuerint introducta ad negandum regulariter non valent inducere argumentum affirmatiuum *deciſ. 394. num. 5. par. 17. recent.*

Nihilominus ex probatione affirmatiua alicuius facti vtique oritur probatio quoad negatiuam reſpectu actus, qui ſit incompatibilis cum facto probato, ex deductis per *Pen. deciſ. 207. numer. 4. ſecundum impreſſ. Venetam.*

Hinc vbi teſtes deponunt, in Adunantia vidiſſe Titium, & Pomponium, & non alium,
ex hac atteſtatione valet dici probatum, quod
9 teſtes in Adunantia Seium viderint non
adeſſe *Neguſant. iun. qu. 499. numer. 7.* imo teſtes, hoc caſu dicuntur coarctare negatiuam, ac ſi dixiſſent, quod Seius ibi non adfuerit, nec adeſſe potuerit quin ipſi ſcirent *Pen. d. deciſ. 207. numer. 1.*

Poſſeſſio iure familiaritatis, ſiue precaria, &
10 ex liberali cauſa quomodo probetur, & qui
ſint illius effectus, *Vide Poſth. de manut. obſeru. 53.*
11 *&* 54. vbi quod huiuſmoditermini ſint inter
ſe ſynonimi, cum in idem coincidant.

AMERINA DOMVS.

Ven. 13. Februarij 1615.

ARGVMENTVM.

Decretum Iudicis in contractu minorum interpoſitum facit præſumere, omnia eſſe ſolemniter geſta.

SVMMARIVM.

1 *Decretum Iudicis in alienatione minoris interpoſitum facit præſumere, omnia fuiſse ſolemniter geſta, & num. 2. & 3. vbi etiam, quod operatur eſſe adhibendam fidem aſſertioni minoris in eodem contractu facta, & num. 7.*

4 *Aequalitas inter fratres ſeruanda eſt.*

5 *Liber Baptiſmi probat ætatem.*

Maior viginti annorum ex Vrbis Statuto poteſt contrahere, ſine ſolemnitatibus, ibidem.

Statuti verba interpretanda ſunt ſecundum aliud Statutum, ibidem.

6 *Statutum Vrbis diſponens, quod minor viginti annorum prohibeatur contrahere ſine ſolemnitatibus, numquid extendatur ad forenſem maiorem 20. annorum, & num. 10.*

Minoris contractus de iure communi ſubſtinetur iuramento, ibidem.

8 *Onus probandi contra præſumptionem decreti Iudicis incumbit allegantì nullitatem.*

9 *Præſumptio, quæ ſtat pro decreto Iudicis, quando ceſſet.*

DECISIO CDXXXIV.

Eſt deciſ. 647. par. 2. 643. par. 3. & dec. 68. par. 4. tom. 1. recent.

In hac cauſa eſt infra deciſ. 519. impreſſa 345. par. 4. tom. 1. recent.

ADNOTATIO.

Præſumptio militat pro validitate actus, in quo
Iudicis decretum interuenerit, tam quoad iu-
ſtitiam, & rationabilitatẽ cauſæ in illo expreſ-
7 ſæ, quã quoad ſolemnitates requiſitas *Vbald.*
deciſ. 342. numer. 2. Adden. ad deciſ. 254. num. 287.
& 288. par. 9. tom. 1. rec. ſupra deciſ. 171.

Itaut onus probandi contrarium incumbat
aſſerenti, qui huiuſmodi actum impugnare
8 intendat *Bonden. collectat. legal. 5. num. 29. & col-*
lect. 16. num. 79. & 84. Vbald. deciſ. 7. numer. 4. & d.
deciſ. 342. num. 3.

Ceſſat tamen hæc præſumptio, quando Iu-
9 dex fuit deceptus, vel in facto, vel in iure, vt
de primo caſu *deciſ. 529. num. 1. par. 1. diuerſ.* & de
ſecundo *Bonden. collectat. legal. 16. num. 33. & ſeq.*
Buratt. deciſ. 120. num. 18.

Forenſis in Vrbe contrahens, an compre-
10 hendatur ſub hoc Statuto traditur ſupra poſt
deciſ. 273. & in hac parte præſens deciſio late
examinatur coram *Bich. deciſ. 220.*

Allegatur hæc deciſio infra *deciſ. 536. nu. 9.*

CAVALLICEN. RESIDENTIÆ.

Ven. 20. Februarij 1615.

ARGVMENTVM.

Reſultat ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in prophanis datur paſſim in quacumque inſtantia etiam ſine fumo, quando materia eſt releuans, & num. 5.*

2 *Diſpoſitio* Sac. Conc. Trident. *circa diſtributiones quotidianas* ſeſſ. 21. cap. 3. de Reformat. *quomodo accipiatur, & num. 8. & 9.*

3 *Releuantia vnius articuli ſufficit, vt cæteri admittantur, & num. 5.*

4 *Epiſcopo, atteſtanti de mandatis ſibi datis à SS. vel à Sac. Congregatione Concilij, non creditur, niſi de illis conſtet in actis, & num. 6. cum ſeq.*

DECISIO CDXXXV.

PRo Capitulo, & Canonicis informanti-
bus, nempè dandam eſſe remiſſoriam,
quæ in prophanis datur paſſim in quacumque
inſtantia etiam ſine fumo, quando materia
1 articulata eſt releuans, *Caſ. de Graſs. deciſ. 7. nu-*
mer. 8. de cauſ. poſseſſ. & propriet. & fuit ſæpè
deciſum.

Releuantia autem eſt clara, quia agitur de probando, quod Canonicatus, & Beneficia ha-

Digitized by Google

habent diſtributiones quotidianas conſiderabiles, & quod illa Eccleſia habet maiorem quantitatem huiuſmodi diſtributionũ, quàm quælibet alia Eccleſia nedum Ciuitatis prædictæ, ſed etiam totius Comitatus Venaiſſini, illæque inter eos, qui Diuinis interfuerunt proportionabiliter iuxtà conſuetudinem, & Statuta Eccleſiæ diuidi ſolent, quæ probatio ſuffragatur Capitulo ad effectum, vt Epiſcopus non potuerit tertiam partem fructuum præbendarum dictæ Eccleſiæ ſeparare, & illam in diſtributiones quotidianas inter Dignitates, & cæteros diuinis intereſſentes diuidendum
2 mandare, prout prætendit facere potuiſſe ex
diſpoſitione *Sac. Conc. Trident. ſeſs. 21. cap. 3. de reformat.* quæ tamen locum habet, vbi diſtributiones quotidianæ nullæ ſunt, vel ita tenues, vt veriſimiliter negligantur, vt ibi dicitur, & ſufficit releuantia vnius articuli, vt
3 cæteri admittantur, *Caſtad. deciſ. 5 in fin. de ſequeſtr. poſseſs. & fruct.* & fuit dictum *in cauſa Maioricen. Sacriſtiæ 5. Nouembris 1603. coram bo. me. Cardinali Pamphilio*, & aliàs ſæpè.

Non obſtat, quod Epiſcopus id ſe ſtatuiſſe dicat parendo mandatis Sanctiſſimi, ac Illuſtriſſimorum Cardinalium Congregationis eiuſdem Sacri Concilij Tridentini Interpretum; quia fuit etiam reſponſum, quod de his mandatis ex actis non conſtat, & Epiſcopo de
4 ijs aſſeranti non creditur, *Innocent. in cap. quoniam contra num. 8. verſic. Item attende, de probat. Dec. conſ. 603. num. 14. & ſeq.* cum alijs adductis in *Lucana Molendini 4. Decembris 1600. coram bo. me. Penia*; & in omnem euentum ſatis eſt veriſimile, quod dicta mandata fuerint conformia diſpoſitioni *Sacri Concilij*, videlicet ſi diſtributiones quotidianæ ſunt adeò tenues, vt veriſimiliter negligantur.

Et ita deciſum, &c.

Eſt in hac cauſa infra deciſ. 458.

ADNOTATIO.

Staltē aliquorum articulorum, vel etiam vnius ſaltem releuantia, conceditur remiſſoria ſu-
5 per omnibus præſertim in prophanis *Celſ. de-*
ciſ. 21. num. 10. deciſ. 32. num. 11. & deciſ. 223. nu. 6. Peutinger. deciſ. 187. num. 8. Priol. deciſ. 45. num. 12. et deciſ. 447. num. 13. Royat deciſ. 96. num. 11. deciſ. 194 num. 1. par. 16. et deciſ. 247. num. 3. par. 18. to. 1. rec. Romana teſtamenti 21. Februarij 1680. §. Vlterius accedit, coram Reuerendiſſimo Matthaio, ſupra deciſ. 34. n. 4. et deciſ. 45. pariter n. 4. vbi declaratur, ac ſæpius.

Ampl. vt procedat non ſolum quando releuantia eſt clara, ſed etiam quando eſt dubia, vel diſputabilis cum in dubio probationes non debeant anguſtiari *Celſ. d. deciſ. 32. num. 11. & deciſ. 262. nu. 5. d. deciſ. 194. n. 2. par. 16. rec.*

Sufficit namque ad hunc effectum releuantia apparens, idem *Celſ. deciſ. 21. num. 6.*

Circa cauſam vnionis Eccleſiarum, ſeu beneficiorum non ſtatur aſſertioni Epiſcopi, nè
6 aperiatur facilis via eludendi Conſtitutiones
Apoſtolicas Vnionum prohibitiuas *Celſ. deciſ. 282. num. 14. Em. Ottbob. deciſ. 6. num. 12. et ſeqq.*

Et regulare eſt, quod non ſtetur aſſertioni
7 illius, de cuius intereſse agitur *Add. ad dec. 150.*
num. 89. et ſeqq. par. 9. tom. 1. rec. vbi *nu. 93.* firmatur ſtandum non eſſe Epiſcopi aſſertioni in ijs, quæ Epiſcopus ſine cauſa facere non poſſet.

Diſtributiones quotidianæ fuerunt inſtitutæ pro alliciendis clericis ad reſidendum in
8 ſeruitio Eccleſiæ, vt præter ſpiritualia præmia,
quę pro diuinis officijs Deus impertitur etiam temporale ſtipendium pro victu ab ipſa Eccleſia recipiant *can. clericus victum 20. diſt.*

Hinc in Eccleſijs, vbi vel diſtributiones iſtę nõ adsũt, vel ſunt adeo tenues, vt veriſimiliter negligantur, Sacroſancta Tridentina Synodus facultatem Epiſcopis delegauit ſeparandi à
9 fructibus Capituli tertiam partem huiuſmodi
diſtributionibus applicandam, de quo agit præſens deciſio, & prius traditum fuerat *coram Seraph. deciſ.* 1062. vbi talis diſpoſitio valdè notabiliter declaratur.

ROMANA CENSVS.

Lunæ 23. Februarij 1615.

ARGVMENTVM.

Cenſus extinctio quomodo probetur, hic latè traditur, & huius rei occaſione diſcutitur, An ex Imbreuiatura Notarij de cenſu rogati talis extinctio probetur, & ex quibus appareat, ſcripturam repertam inter rogitus Notarij exiſtimandam potius Imbreuiaturam, quàm matricem & Protocollum.

SVMMARIVM.

1 *Intitulatio, ſeu Rubrica reperta in libro Notarij defuncti, dicens Inſtrumentum tale, et inter tales, cum dimiſso ſpatio, facit probationem, vbi contractus eſt vniformis, licet aliud ſit vbi eſt difformis, et num. 14. ac 15.*

2 *Notarius ex quibus ſignis, verbis, vel clauſulis dicatur habuiſse inſtrumentum pro perfecto, et nu. 3. 8. et 23.*

4 *Depoſitioni Notarij periti ſtandum eſt, An ſcriptura Notarij defuncti ſit perfecta, et num. 5. 6. ac 8.*

7 *Notarij negligentia Partibus nocere non debet.*

9 *Extinctio cenſus coniecturis, et præſumptionibus elicita dicitur confirmata ex obſeruantia ſubſecuta, quæ maius robur tribuit Imbreuiaturæ, & n. 17.*

10 *Imbreuiatura, ſiue ſchedula reperta in Archiuio inter alias ſcripturas Authenticas Notarij probant, etiamſi careant ſubſcriptione, et ſigno Notarij, et num. 11. cum duobus ſeqq.*

12 *Recognitio ſcripturæ facta per teſtes dicentes, habere notam manum ſcribentis iunctis adminiculis probat.*

16 *Extinctio cenſus probatur coniecturis, et argumentis.*

17 *Vitium viſibile inſtrumenti conſiſtit in abolitionibus et caſſationibus.*

18 *Executio ſemper eſt danda ſcripturæ ſi continet obligationem Cameralem.*

19 *Maxime ſi contractus ſit factus per viam tranſactionis*

tis quæ de ſui natura habet executionem paratam.

20 *Inſtrumentum publicum, ſeu fides publica inſtrumenti facit probationem probatam.*

21 *Copia ſimplex inſtrumenti in iudicio non attenditur.*

22 *Maxime in concurſu copiæ authenticatæ per Notarium publicum.*

23 *Diuerſitas duarum copiarum inſtrumenti eliditur per inſpectionem originalis exiſtentis in Protocollo.*

24 *Depoſitio inuerisimilis eſt de falſo ſuſpecta.*

25 *Ampliatur etiamſi veritas poſſit opponi in contrarium.*

26 *Copia ſimplex non ſufficit, vt fides publica inſtrumenti cum originali concordans habeatur pro ſuſpecta de falſo, & non ſit executioni demandanda.*

27 *Notarius partibus non valet præiudicare quamuis deponat inſtrumentum à ſe publicatum eſſe falſum.*

28 *Suſpicio falſitatis excluditur per veriſimilitudines, & adminicula.*

29 *Retentio dominij probatur per inſculptionem Nominis.*

30 *Scriptura per inſertionem præſumitur approbata.*

31 *Additio, vel Apoſtilla ſcriptura præſumitur facta ad inſtantiam producentis.*

32 *Maxime ſi ſit facta eodem caractere, quo reperitur confectum totum corpus ſcripturæ.*

33 *Præſentia iudicis ſupplet omnes defectus itaut omnia rite, & rectè geſta præſumantur.*

34 *Controuerſia confinium remittitur dicto Peritorum per partes eligendorum.*

35 *Solemnitates non requiruntur in contractu neceſſaria.*

DECISIO CDXXXVI.

FVit per Dominos concluſum, cenſum
eſſe extinctum, quia pro parte Dominorum
de Menichellis datur pars inſtrumenti
cum narratiua, quod Antèa de Bonioannis
cùm de anno 1557. emiſſet cenſum, de quo
agitur, à Ioanne de Menichellis cum pacto de
illo retrouendendo in termino quinque annorum
pro eodem pretio, & vellet illum infrà
dictum terminum retrouendere cum debitis
ſolemnitatibus, & non haberet alios conſanguineos,
ſeù affines in Vrbe præſentes,
quàm Auguſtinum fratrem, petijt ad iſtum
effectum, ſibi per Iudicem prouideri de aliquo
curatore loco alterius proximioris abſentis, &
licèt Ariſtoteles Notarius, qui dictum inſtrumentum
extendere cæperat, cùm debuiſſet
adnotare nomen Curatoris, ibi terminauerit
ſcribere, & vlterius non proceſſerit, viſum tamen
fuit, negari non poſſe, quin ex huiuſmodi
parte inſtrumenti, cum alijs infradicendis,
ſatis probetur extinctio, ſeù retrouenditio
cenſus, quæ vniformiter, ſcilicet pro eodem
pretio ex pacto, & conſuetudine fieri debebat,
ex doctrina *Bart. in l. admonendi num. 33. ff.*
1 *de iur. iuran.* vbi dicit, quod intitulatio, ſeù rubrica
reperta in libro Notarij defuncti dicens
Inſtrumentum tale inter tales, & dimiſſum eſt
ſpatium, facit probationem, vbi contractus eſt
vniformis, puta releuationis indemnitatis, licèt
aliud ſit, vbi eſt difformis, vt eſt contractus
venditionis, in quo magnum, & paruum
pretium interuenire poteſt, & *Bart.* ſequuntur
plures adducti per Bertazzol. in rubr. de clauſul. contract. num. 6.

In caſu autem, de quo agitur, vltrà dictam
narratiuam inſtrumenti cum nominibus Partium
vſque ad deputationem Curatoris apparet,
quod Notarius intus apponit ſchedulam
eius propria manu ſcriptam, in qua, præter
nomen Partium, reperitur etiam adnotatum
2 nomen Curatoris, fideiuſſoris, & teſtium, ex
quibus ſimul iunctis ſatis colligitur, quod Notarius
iam contractum ſtipulatus fuerat, tùm
quia ea omnia adnotaſſe cenſetur pro eius
memoria ad effectum, vt poſſet quandocumque
extendere inſtrumentum, prout iam cæperat;
tùm etiam, quia in dicta ſchedula appoſuit
etiam teſtes, qui in ipſo actu ſtipulationis
3 adhiberi ſolent, & veriſimiliter, ſi iſte contractus
non habuiſſet effectum, ſupradictos teſtes
Notarius caſſaſſet, & cancellaſſet, vel inſtrumentum
laceraſſet, vel ſaltem aliud ſignum
in eo appoſuiſſet, prout in ſimilibus fieri ſolet,
vt deponunt teſtes, qui dantur, quibus
4 ſtandum eſt, cùm ſint Notarij Periti, *l. ſi quis decurio, C. de falſ. Specul. de probat. §. videndum reſtat num.* 26. *circa fin.* & deponunt in ſpecie de
ſtylo, & conſuetudine ſupradicti Notarij, quæ
5 in hac materia potiſſimùm attenditur, *Purpurat. conſ. 181. num. 7. & 15. & conſ. 133. in fin. Card. conſ. 133. num. 5. Rota coram bo. me. Cardinali Seraphino deciſ. 909. num. 5.*

Maximè, quia deponunt etiam de illius legalitate,
& quod erat Notarius peritus valdè
6 practicus, & maximus inſtrumentans, ſed propter
multitudinem negociorum aliquando
negligens in extendendis inſtrumentis; quia
(vt ipſi dicunt) propter eius peritiam conſueuerat
ſæpè adnotare in ſchedulis ſubſtantiam
contractus, diem, nomen Contrahentium,
& teſtium, & reliqua omnia abſque
alia ſcriptura in actu ſtipulationis recitare, &
poſteà inſtrumenta cum clauſulis ſolitis extendere,
licèt interdum id facere omitteret
propter eius negligentiam, prout euenit in caſu,
7 de quo agitur, quæ propterea Partibus nocere
non debet, *Achill. deciſ. 1. numer. 7. de fid. inſtrum. Menoch. de arbitr. caſ. 187. ſub num. 33. verſ. et licèt in Prothocollo.*

Præterea ſupradicta benè comprobantur,
nedùm, quia decem & octo ex viginti tribus
Notarijs Collegij Curiæ Capitolij ſimul congregatis
viſa dicta narratiua inſtrumenti vna
cum cartula in eo appoſita, & auditis partibus
in Congregatione cenſuerunt, ſupradictum
8 inſtrumentum fuiſſe publicatum, quibus proptereà
ſtandum eſt *ex ſupradictis*; tantò magis,
quia alij quinque noluerunt votare, nec pro,
nec contrà, ſed etiam quia dicta ſchedula,
ſeù imbreuiatura retrouenditionis eſt facta
de anno 1562. & ſic intra tempus conuentum,
& poſtea non apparet, quod fructus fuerint
per tot annos vnquam ſoluti, & minùs petiti,
tàm ab ipſa Antèa, quæ per plures annos poſt
dictam extinctionem ſuperuixit, quàm ab illius
hæredibus, & tamen cùm huiuſmodi
quantitas fructuum vna cum ſorte principali
ſit conſiderabilis, ſatis veriſimile viſum fuit,

quod Partes, quæ non ſunt admodum diui-
tes, per tot annos tacuerint propter extinctio-
nem, quæ ex obſeruantia ſubſecuta cum ſche-
dula, ſeù imbreuiatura, & aliis ſupra deductis
9 ſaltem ſimul iunctis viſa fuit Dominis ſuffi-
cienter probari, *Menoch. de arbitr. d. caſ. 137. in
princ. & numer. 29. Card. Seraphin. deciſ. 909. nu-
mer 11.*

Non obſtat, quod huiuſmodi imbreuiatu-
ræ ſint in folio volanti, non autem in Protho-
collo, quia fuerunt repertæ in Archiuio Ca-
pitolij inter alias ſcripturas authenticas con-
tentas in quodam faſciculo ſcripturarum eiuſ-
10 dem Notarij prædefuncti, quod ſufficit, licèt
careant ſubſcriptione, & ſigno, *Ruin. conſ. 159.
num. 11. circa fin. lib. 4. Aym. conſ. 637. num. 9. Rota
coram Seraph. deciſ. 902. num. 5.*

Ex hoc ceſſat etiam, quod dictæ imbreuia-
turæ non ſint ſcriptæ manu dicti Ariſtotelis
Notarij; quia, vltra quod numerus indictio-
nis ibi appoſitus, & ſchedula ſupradicta intus
dictū foliū reperta eſt illius manu ſcripta, vt de-
11 ponunt plures teſtes, qui dantur, & præcipuè
Blanditius, & Iacobinus olim eiuſdem Nota-
rij rogati ſubſtituti, qui dicunt ſe habere no-
tam illius manum, quod, concurrentibus aliis
ſupradictis adminiculis, ſufficit, *Ruin. conſ. 46.
ſub num. 9. lib. 4.* cum alijs adductis in *Aſculana*
12 *Dotis 26. Ianuarij 1601. coram bon. mem. Cardinali
Pamphilio*; fuit etiam pro reſponſione dictum,
quod cum fuerit reperta in Archiuio Capito-
lij inter eius ſcripturas authenticas, ſatis per
13 hoc cenſetur dictus Notarius de eo rogatus,
& quod fuerit publicata, vt fuit dictum *in cau-
ſa Romana donationis coram bo. me. Clemente Octa-
uo relat. inter impreſſ. deciſ. 250. num. 3. par. 1. diuerſ.
& in Romana de Vecciјs 8. Martij 1613. coram R.
P. D. meo Pirouano.*

Et ita deciſum, &c.

ADNOTATIO.

Inſtrumentum repertum in Archiuio alicuius
Curiæ rogatum præſumitur ab illius Notariis
quamuis ſubſcriptione careat, ſupra *deciſ.* 102.

Repertum in Prothocollo, ſeu quinterno,
in cuius principio adſit nomen Notarij, vel in
fine ſubſcriptio probat, quia præſumitur ab
ipſo Notario rogatum, *Alex. conſ. 153. num. 11.
& ſeqq. lib. 2. Conciol.* qui allegat *hanc noſtram
deciſionem, alleg. 66. num. 1. cum pluribus ſeqq. Bu-
ratt. deciſ. 456. num. 3. & ſeqq. deciſ. 628. num. 3. p. 2.
recent.*

Ad differentiam inſtrumenti reperti in ali-
qua filcia, vel in folio volanti, quod nullam
prorſus habet præſumptionem, nec probatio-
nem facit, *Alex. loc. cit.*

Requiſita inſtrumenti tradit *Rota coram Bu-
ratt. deciſ. 672. ubi Adden. & coram Merlin dec. 171
num. 5. & deciſ. 172. numer. 20. par. 17. rec.* & ſunt
præcipuè dies, Conſul, locus, ſignum, & ſubſcri-
ptio Notarii rogati ad tradita per *gloſ. in l. ge-
nerali 1. verb. ſeruienti C. de Tabell. lib. 10.* quibus
cōcurrentibus inſtrumētū plene probat in iu-
dicio, & præfertur altori minus legali, vel quod
ſit rogatum ab alio Notario *Cremonen. iuriſ-
patronatus 22. Iunij 1674. coram R. P. D. Emerix*,
quæ eſt deciſ. 319. num. 16. par. 18. tom. 1. rec.

Matrix verò, & imbreuiatura, quę ſit, & quā-
do probet, V. *Alex. conſ. 27. lib. 2.* vbi quod de-
fertur Notario ad cuius officium ſpectat qua-
tenus dicat talem ſcripturam eſſe matricem
14 inſtrumenti per eum rogati, *& conſ. 14. num. 16.
lib. 6. Farinacc. de falſit. qu. 154. per tot. Seraph. de-
ciſ. 902. & 909. Buratt. d. deciſ. 672. deciſ. 250. num. 1.
par. 1. & deciſ. 628. par. 2. diuerſ.*

Allegatur præſens deciſio per *Bal. coram Em.
Otthob. deciſ. 271. n. 12. & ſeqq.* ad probandū, quod
imbreuiatura Notarij habens requiſita *gloſ. in
15 d. l. generali* ſit vera matrix, accedente præ-
ſertim clauſula *actum*, &c. cum reuera ſit im-
probabile, quod Notarius omnes illas circum-
ſtantias voluerit ſibi confingere, & diuinare.

Facit quoque ad rem iſtius deciſionis vo-
tum ſatis elaboratum *R. P. D. Albitij* in cau-
ſa per ipſum deciſa, quod proinde ad præſen-
tem adnotationem ſubnectitur.

Præſumptionibus, ac veriſimilibus conie-
16 cturis extinctio cenſus conuincitur *Caſ. de Af-
flict. controuerſ. iur. cap. 42. num. 33. & ſeqq. Seraph.
deciſ. 1333. Duran. deciſ. 440. numer. 10. Celſ. deciſ.
116. num. 13.*

Maximeque ad id facit obſeruantia in non
17 petendis fructibus per longum tempus *deciſ.
399. num. 7. par. 17. recent.*

RESOLVTIO, SEV VOTVM

R. P. D.

RINALDI DE ALBITIIS

Vtriuſque Signaturæ Referendarij, Sanctiſſimi
D. N. Papæ Prælati Domeſtici, & Iudicis
Deputati in Cauſa Romana Con-
finium.

Anno 1677. die 18. Februar.

VOTVM.

Ontendentes D. D. Prudentia Bardella,
Cinthius, & alij de Colizziis cum quon-
dam Victorio Mugnaino ſuper Confinibus
Vineæ ad dictum Victorium ſpectantis, Lite-
que introducta, ac ſæpius ventilata in Tribu-
nali Magiſtrorum Iuſtitierorum, tandem illo
vita functo relictis poſt ſe vna cum contro-
uerſia Ioſepho, Flauio, & Agatha Morella fi-
lijs, & vxore communi amicorum interpoſi-
tione iurgia deferendo, expenſas ſibi inuicem
condonando, litem, & controuerſiam in duos
Peritos à Partibus eligendos compromiſe-
runt, attributa illis facultate apponendi ad ar-
bitrium terminos, omnemque controuerſiam
terminandi, iuncta promiſſione ratificandi, &
emologandi Laudum à Peritis proferendum.

Laudo igitur lato, & à Partibus ratificato,
& iuramento deſuper firmato, Colizzii pro
adimplemento contentorum in Laudo, ac il-
lius executione coram Sacri Palatij Apoſtoli-
ci Præfecto egerunt, cuius Auditor Partibus
hinc indè informantibus, & colluctantibus,
An huiuſmodi executio foret concedenda, in-
ſtrumen-

ſtrumentum minimè eſſe exequendum pro-
nunciauit: Interpoſita verò pro parte illorum
de Colizzijs appellatione, mihique cauſa de-
mandata, Placuit (Sententia dicti Auditoris
neglecta) ratificationis inſtrumentum eſſe
exequendum.

Motus, quia Colizzij copiã, ſeu fidẽ publi-
cam dicti inſtrumenti ratificationis produxe-
runt non abolitam, neque cancellatam, in qui-
17 bus vitium viſibile reſidere iura diſponunt, *ad*
tradita per R.P.D. meum de Luca Auditorem San-
ctiſſimi in tract. de iudic. diſc. 26. ſed à Maſſario
Notario publico, & in eius exercitio non mo-
dicæ æſtimationis, & fidei ſubſcriptam, Came-
ralique Obligatione vallatam, quam propte-
18 reà, tàm virtute Obligationis Cameralis, *An-*
gel. in l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudicata, Rota
coram Eminentiſſimo Otthob. deciſ. 156. *num.* 4. *&*
deciſ. 118. *num.* 5. *&* 225. *num.* 1. *penes Zacchiam*
de obligat. Cameral. iunctis alijs per ipſum cumula-
tis, & in recentior. deciſ. 315. *part.* 14. *&* 314. *&*
350. *num.* 1. *part.* 15. quàm ex natura contra-
19 ctus tranſactionis, *Gratian. diſcept. forenſ. diſcept.*
65. *num.* 1. *Caualer. deciſ.* 23. *num.* 1. *&* 3. *verſic. ſeu*
quibus, & coram Duran. deciſ. 216. *num.* 5. *&* 6. *& in*
recentior. deciſ. 93. *num.* 1. *part.* 15. Executioni eſſe
20 demandandam non dubitaui, cum faciat pro
parte illorum de Colizzijs probationem pro-
batam, *Coccin. deciſ.* 2226. *num.* 5. *dec.* 323. *num.* 11.
par. 11. *rec. & deciſ.* 105. *num.* 1. *coram Em. Otthob. &*
alibi ſepiſſimè.

Neque in dubium reuocari poterat fides di-
ctæ copiæ ex productione alterius copiæ per
Mugnainos exhibitæ extortæ à Ioanne Bap-
tiſta Borcolo Iuuene, ſiue Maſſarij ſubſtituto,
21 quæ cum ſit ſimplex proindeque in iudicio
non attendenda *deciſ.* 94. *num.* 4. *&* 5. *part.* 15. *rec.*
& diuerſa à copia per Maſſarium ſubſcripta
ſtante incomparabili perſonarum diuerſitate,
cum Maſſarius publicum pro Principe munus
gerat, Borculus autem perſona priuata eius
22 ſit ſubſtitutus, in concurſu cum copia per
Maſſarium autenticata, & ſubſcripta fidem
non meretur, *Coccin. deciſ.* 226. *num.* 2.

Nihilominus cum ageretur de duabus co-
pijs, placuit original inſtrumenti, *iuxta Doctri-*
23 *nam Beroi conſil.* 1. *tom.* 2. *num.* 21. *lib.* 1. *Maſcard. de*
probat. concluſ. 1249. *num.* 2. 3. *&* 4. *Gait. de credit.*
cap. 3. *tit.* 1. *num.* 676. *&* 730. Inuiſere. Quo vi-
ſo agnoui copiam à Maſſario ſubſcriptam
adamuſſim concordare cum originali, copiam
autem à Borcolo firmatam eſſe mancam, &
mutilam valdèque ſuſpectam, & quamuis
Borculus firmet eius copiam cõcordare cum
Originali, ex oculari inſpectione mihi conſti-
tit de contrario, vnde fides Borcoli labefacta
penitùs remanſit, cum non ſolum inueriſimi-
24 lia continendo falſitatis ſuſpicionem ſecum
ferret, *ad text. in l. ob carnem, §. fin. ff. de teſtibus l.*
qui veriſimile, & ibi Abb. Alex. conſ. 153. *columm.* 4.
& conſ. 120. *columm.* 3. *lib.* 5. *Dec. conſ.* 684. *in fine,*
Maſcard. de probat. concluſ. 1370. *num.* 1. *Chartar. de-*
ciſ. Mediolan. 28. *numer.* 23. ſed etiam veritas in
contrarium oppoſita illicò illius dictum re-
dargueret, vt in fortioribus terminis de poſſi-
bili veritatis obiecto locutus eſt *Farinacc. con-*
25 *ſil.* 53. *num.* 19. *& conſil.* 1160. *num.* 24. *Vermigliol.*
conſil. 348. *nu.* 4. *Rot. coram Buratt. deciſ.* 948. *nu.* 3.
& in puncto contra falſitatem *deciſ.* 688. *nu-*
mer. 10.

Neque ſubſiſtit, quod in ciuilibus ſola ſuſ-
picio falſitatis operetur, vt non ſit proceden-
dum ad executionem inſtrumenti de falſo ſuſ-
pecti, *deciſ.* 123. *num.* 19. *coram Otthob.* alijſque
26 vulgaris iuribus per ſcribentem pro parte il-
lorum de Mugnainis coaceruatis; imò contra
Mugnainos argumentum retorquetur, cum
copia à Borcolo confecta tanquam diuerſa ab
originali falſitatem euidentem præſeferat, &
proinde exequi non mereatur, prout è con-
uerſo danda erat illi authenticatæ per Maſſa-
rium, tanquam cum Originali concordanti, vt
ad propoſitum firmauit *Rota coram Manzanedo*
deciſ. 281. *num.* 5. & ex abundanti ad excluden-
dam aſſertionem Borcoli ponderaui conclu-
ſionem traditam *per Rotam deciſ.* 209. *coram*
Merlino poſt alios relatos, nullam eſſe ſcilicet fi-
dem præſtandam in præiudicium tertij Nota-
rio aſſerenti inſtrumentum à ſe publicatum
27 non eſſe verum, habito ſemper reſpectu fi-
dei, & probitati perſonarum, *vt dicta dec.* 209.
numer. 6.

Præterea ſuſpicio falſitatis locum habere
non poteſt, quando veritas inſtrumenti fulci-
tur aliquibus adminiculis, & veriſimilitudini-
28 bus, vt in puncto *Rot. coram Em. Otthob. dec.* 29.
num. 89. *&* 636. *num.* 5. *coram Merlino* reſolutum
fuit, cum omnes iuris præſumptiones pro ve-
ritate inſtrumenti aſſiſtant, *R.P.D. meus de Lu-*
ca loc. ſup. cit. num. 13.

Quæ certè militant in caſu noſtro, cum ap-
poſitio terminorum vineæ facta ſit in execu-
tionem compromiſſi, & in terminis, ſeu lapi-
dibus appoſitis inſculpta fuerint nomina eo-
rum de Mugnainis, ex quo indubia redditur
laudi approbatio, cum proprij nominis in-
ſculptio poſitiuam dominij retentionem deſi-
gnet, ad tradita per *Gabriel. conſil.* 96. *numer.* 10.
lib. 2. *Anchar. conſil.* 183. *num.* 11. *Marc. Anton. Ma-*
29 *cerat. var. reſolut. lib.* 1. *reſolut.* 109. *num.* 5. Eadem-
que approbatio non poteſt à Mugnainis nega-
ri, cùm in minuta per ſuum Procuratorem
conſcripta, & exarata fiat mentio laudi inſe-
rendi, & ſuper qua fuiſſe ſtipulatum Notarius
retulit, ad tradita per *Alex. conſil.* 105. *numer.* 2.
lib. 2. Imò, & in copia per Borcolum confecta
30 de laudo ipſo mentio habetur, & reperitur
inſertum, ex qua inſertione approbationem
induci, docuit *Gen. de ſcript. priu. quæſt.* 6. *dubit.* 2.
num. 18.

Et cum veritatis arcana in hac re cupidus
eſſem ſcrutari, volui tenorem inſtrumenti
compromiſſi inſpicere, in quo litteraliter
compromiſſores faciendorum per Peritos ra-
tificationem pollicentur, quam ex natura
contractus ita faciendam cum *Bart. conſil.* 124.
num. 3 *lib.* 10. ſic factam non dubitaui.

Vnum tamen per Mugnainos enixè propo-
nebatur obſeruandum, intimationem ſcilicet
quandam in inſtrumento controuerſo inſer-
tam executam pro parte illorum de Mugnai-
nis contra conſanguineum Agathæ Morellæ,
in cuius corpore interpellabatur ratificatio
compromiſſi, & licèt in illius pede ante Man-

datarij ſubſcriptionem ſubnectantur per apoſtillam infraſcripta verba: *omniaque, & ſingula per dictos compromiſſarios facta, & laudata*: quæ notabantur ſcripta ſatis arctè.

Verùm hæc intimatio, vti concernens ſolemnitates, vel non erat neceſſaria, vt infra; vel illius additio præſumenda erat facta ante executionem, vel ad inſtantiam eorundem de
31 Mugnainis, ex quorum parte fuit executa, reproducta, & in inſtrumento inſerta, cùm nunquam ſteterit in poſſe illorum de Colizziis, ad tradita per *Gen. de ſcript. priu. quæſt. 6. dubit. 1. num. 23.* Imò vmbram difficultatis non
32 adeſſe, docuit *Rota in recent. deciſ. 247. numer. 5. par. 17. & deciſ. 340. num. 5. par. 12. & deciſ. 349. numer. 17. par. 9. & deciſ. 544. num. 33. par. 4. & coram Canaler. deciſ. 122. num. 2.* quoties, prout in caſu noſtro, eodem caractere apoſtilla conſcripta ſit, quo totum corpus ipſius intimationis, de cuius veritate fidem facientibus veriſimilitudinibus & coniecturis dubitari non poteſt, *Rota in Rauennaten. Perſionis 9. Iulij* 1660. §. *quod ſiuè, coram Reuerendiſſimo Albergato Decano*.

Et ideò ceſſat, quod hodie Mugnaini conculcant non ſibi abſiſtentis facultatem reclamandi contra laudum, quia de contraria illorum voluntate apparet clauſulis pregnantibus in inſtrumento ratificationis appoſitis, nempè recedendi à iurgiis tunc vſquè agitatis cum promiſſione inpoſterùm amplius non litigandi, & reciprocæ expenſarum condonatione:

Neque obſtant, quæ per Mugnainos iactantur circa læſionem, vel ſolemnitates in inſtrumento controuerſo non adhibitas, quia cum in ſtipulatione Iudicis decretum, & præſentia interuenerint, ſolemnitates omnes præſu-
33 muntur adhibitæ, omniaque ritè rectèque geſta, vt docuit *Rota deciſ. 407. num. 6. coram Canali & in Rauennaten. Bouorum 20. Maij* 1667. §. *validitatem coram Carpineo. quæ eſt la 107. par. 15. recentior.* & quatenus defeciſſent, attamen con-
34 tractus reſciſſionem petere non valerent, attento *Statut. Agricult. in Rubr. 168. ſub tit. de quæſt. confin. terminan.* diſponente, quod in controuerſiis confinium ſtetur dicto Peritorum à partibus eligendorum; quarè cum contractus initus fuerit in executionem Statuti, & ad illud partes cogi poſſent, ſolemnitates non requirebantur tanquam in contractu neceſſa-
35 rio, prout in ſimili de compromiſſo in executionem Statuti celebrato, docuerunt *Pic. ad Stat. Vrbis ſuper cap. 151. lib. 1. gloſ. 7. num. 57. Antreol. controuerſ. 33. num. 10. & in recentior. deciſ. 38. par. 4. tom. 2.*

Aſſerta autem læſio vti requirens altiorem indaginem viſa eſt concernere petitorium, aliudque particulare iudicium intentandum ab iiſdem Mugnainis, vt ex vulgatis ingenuè recognoſcebat eorum Patronus, proindèque in hac parte eorum iura reſeruaui.

ROMANA DOTIS DE BALLIS.

Mercurij 11. Martij 1615.

ARGVMENTVM.

Dos data ſorori excedens ſuam legitimam, debet reſecari ad commodum fratrum; quanta ſit legitima ſeptem filiorum, quantaue ſit, ſi confiſcantur bona paterna.

SVMMARIVM.

1 *Periti relationi facta parte citata, & ſeruatis ſeruandis ſuper ſtatu, & valore hæreditatis ſtandum eſt.*
2 *Paupertas alicuius probatur per teſtes deponentes de valore bonorum ipſius.*
3 *Legitima ſeptem filiorum eſt ſemis, & num. 6.*
4 *Dos exceſſiua, & vltrà legitimam eſt reſecanda ad fauorem fratrum, nec ex ea debetur marito quartum vigore Statuti.*
5 *Legitima non debetur ſucceſſori filiæ, cui mater ſupervixit.*
7 *Legitima filiorum quando bona patris confiſcantur, eſt ſemis, etiamſi filij non ſint quinque.*
8 *Imò fiſcus nihil poteſt prætendere, ſi pater habeat tres, vel quatuor tantum filios, etiamſi hæreditas paterna ſit opulenta.*

DECISIO CDXXXVII.

PRopoſui dubium, An dos Iuliæ excedat legitimam aliàs *ſub die 14. Decembris 1612. in deciſione* reſeruatum ad effectum, vt videatur, an Ludouicus eius vir ex pacto in inſtrumento dotali appoſito teneatur ad reſtituendam Domum, de qua agitur hæredibus Michaelis Patris Iuliæ, & Domini affirmatiuè reſponderunt; quia non conſtat, quod Michael tempore mortis in eius hæreditate alia bona reliquerit, quàm quaſdam Domunculas, quarum valor deducto Canone, qui ſoluitur Dominis directis vnà cum ſcut. 300. ipſi Iuliæ in dotem datis, aſcendit ad ſummam ſcut. 391. vt retulit Peritus parte citata, & aliàs ſeruatis de iure ſeruandis electus, cui ſtandum eſt, *Doctor. in cap. propoſuiſti, vbi Abb. num. 10. &*
1 *Felyn. num. 6. de probat. Pariſ. conſ. 96. num. 32. lib. 1.* & fuit dictum *coram me in Romana tantia 11. Maij* 1612.

Præſertim accedente paupertate ipſius Michaelis, de qua deponunt teſtes, qui pro parte Angeli fuerunt aliàs dati ſub die 26. Martij 1614. adeò vt ſatis veriſimile viſum fuerit, quod dictus Michael de tempore mortis nihil aliud reliquerit præter ſupradictas domuncu-
2 las, vt etiam ponderatum fuit *ſub dicta die 14. Decembris* 1612. Vndè cùm tempore mortis Michaelis ſuperfuerint ſeptem filij, vt deponunt ſupradicti teſtes, ſequitur, quod eorum legitima eſſet ſemis, iuxtà diſpoſitionem, *Auth. nouiſſima, & ibi not. Doct. C. de inoff. teſtam.* &
3 ſic ſcut. 295. quæ diuiſæ in ſeptem partes iuxtà numerum filiorum, vnaquæque portio erit ſcutorum 42. Iulia verò habuit in dotem ſcuta 300. & vlterius Domum, de qua agitur, cuius valor, dempto Canone ex relatione eiuſdem Periti, aſcendit ad ſcuta 91. & ſic patet, quod dos ſcutor. 391. deducta legitima ſcutorum 42. illam excedit in ſcut. 349.

Nec

Nec releuat, quod deduci etiam debeat
quartum dotale, quia vltrà, quod dubium eſt
reſtrictum ad legitimam, placuit etiam reſ-
ponſio, quod ex relatione eiuſdem Periti,
quartum dotale aſcendit tantùm ad ſcuta 88.
quibus deductis dos adhuc excedit in magna
quantitate, adeòut dubitari non poſſit, quia
4 domus, de qua agitur, cum ſit tantùm valo-
ris ſcutorum 91. ſit vltrà legitimam, & quar-
tum dotale.

Quod autem dicebatur pro parte Ludouici
non fuiſſe æſtimata bona poſita in Regione
Tranſtyberis, ceſſat ex eo, quia illa non pro-
uenerunt ex hæreditate Michaelis, ſed ex do-
te Vincentiæ eius vxoris, quæ, vt conſtat ex
5 fide Parochi, ſuperuixit Iuliæ, & conſequen-
ter Ludouicus non poteſt ex illius perſona in
dictis bonis maternis legitimam prætendere.

Et ita deciſum, &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 250.

ADNOTATIO.

Calculatur in præſenti quanta ſit legitima filio-
rum, & in ſemiſſe ſtatuitur vbi ſunt plures
6 quatuor, quod etiam firmant cæteris allegatis
*Merlin.de legit.lib.1.tit.3.qu.1.num.2.& ſeqq.Con-
tiol.allegat.81.num.11.*

Eſt quoque ſemis legitima filiorum licet
non ſint quinque, vel vltra, vt ſi ſint duo, vel
7 etiam vnus quãdo bona paterna ob delictum
à patre commiſſum forent confiſcanda *Con-
tiol. vbi ſupra num. 12.*

Quinimo, quod fiſcus nil poſſit prætende-
re licèt pater habeat tantummodo tres filios,
vel quatuor ſi hæreditas non ſit opulenta, te-
net *Maſſin. de confiſcat. bonor.qu.28.num.7.*

Et in fortioribus, quod etiamſi hæreditas
ſit opulenta, adhuc fiſcus nil prætendere poſ-
8 ſit *Vermigliol.conſ.87.num.7.& ſeqq.Donat. Anton.
de Marin.var.lib.1.cap.35.numer. 5. Maſſin.loc.cit.
num. 7. & ſeqq.*

Maior eſt difficultas vbi viget Statutum ex-
cluſiuum fœminarum quanta ſit filiorum le-
gitima, circa quam diſcurrit *Rot.dec.309.nu.7.
& ſeqq.par.17. rec.*

CREMONEN. PENSIONIS.

Lunæ 23. Martij 1615.

ARGVMENTVM.

De vi clauſulæ, *Vt aſſeris*, appoſitæ in gratia, an
faciat conditionem, & quis teneatur iuſtifica-
re gratiam ſuper reſeruatione penſionis.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula,* Vt aſſeris, *appoſita in reſeruatione pen-
ſionis, an importet conditionem, & nu. 7. vbi de
virtute huius clauſulæ.*
2 *Papa potuit veriſimiliter ad gratiam moueri ex nar-
ratiua ad quam refertur clauſula,* Vt aſſeris, *&
quomodo dicatur iuſtificata, & num. 3.*
4 *Confeſſio facta in precibus præiudicat confitenti, &
num. 8.*
5 *Conſenſus titularis præſtitus ſuper reſeruatione pen-
ſionis non præcludit probationem.*
6 *Confeſſio valoris facta per modum affirmatiuum
ſufficit pro iuſtificatione gratiæ.*

DECISIO CDXXXVIII.

Domini ſteterunt *in deciſis*, nempè ſenten-
tiam Rotalem eſſe confirmandam, ex
rationibus deductis *in hac cauſa coram R. P. D.
meo Pirouano, & coram me, ſub die 19. Ianuarij
præteriti.*

Nec obſtare, quod in reſeruatione penſio-
nis Papa vſus fuerit huiuſmodi verbis, *ſuper
fructibus, & emolumentis vniuerſis ad mille ducatos
pares annuatim, vt ſimiliter aſſeris aſcenden.* & hu-
iuſmodi clauſula, *vt aſſeris*, videatur conditio-
1 nalis, quaſi, *ſi ità eſt, Felyn. in cap. ad aures nu-
mer. 10. in fin. de reſcript.* maximè cùm ex hu-
iuſmodi narratiua principaliter Papa moueri
potuerit ad gratiam cõcedendam, ex adductis
*in cauſa Lucana mainſculatus 7. Iunij 1585. coram
2 Orano*: quia placuit reſponſio, quod dicta clau-
ſula ſatis remanet iuſtificata ex narratiua alte-
rius ſupplicationis, in qua titularis ſimul cum
3 Penſionarijs narrauit, valorem aſcendere ad
mille ducatos auri de Camera, quæ confeſſio
vti facta in precibus, confitenti præiudicat, *l.
cum precum, C. de liber. cauſ.* & ſufficit ad iuſti-
4 ficationem gratiæ, *Egid. deciſ. 268.* & fuit ſæ-
piſſimè deciſum.

Et ex his ceſſat, quod conſenſus titularis in
gratia reſeruationis cenſeatur præſtitus ſub
5 eadem conditione, qui non releuat Penſiona-
rios ab onere probandi, *Seraphin. deciſ. 1017.
ſub num. 3.* cum alijs allegat. Quia, vltra hu-
iuſmodi conſenſum, adeſt propria ipſius con-
feſſio facta per modum affirmatiuum, valo-
6 rem ſcilicet aſcendere ad mille ducatos, quæ
ſufficit ex ſupradictis, & faciunt adducta *in
deciſ. Seraph. 1017. num. 5.*

Et ita deciſum, &c.

Supra poſt deciſ. 427. referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

Circa clauſulam *ſi ita eſt* agitur poſt *deciſ. 119.*

De clauſula, *vt aſſeris* illiuſque vi, & effecti-
7 bus, *Vide Marth. de clauſ. par. 1. clauſ. 170. Barboſ.
in eod. tract. clauſula 4. Rot. deciſ. 371. numer. 12. &
ſeqq. par. 5. rec.* & regulariter importat condi-
tionem, & requirit probationem, *Rot. de-
ciſ. 6. num. 10. par. 17. rec. in Groſſetana penſionis 31.
Maij 1651. coram Reuerendiſſimo Cerro, & in Ro-
mana penſionis 3. Iunij 1665. coram Reuerendiſſimo
D. Albergato Decano.*

Nec dicitur verificata, niſi per neceſſarias
probationes, quia denotat facti dubietatem, &
continet clauſulam, *ſi ita eſt, Hieron. Palm. iur.
alleg. 35. nu. 2. Roſ. de execut. Litter. Apoſt. par. 1. c. 4.
num. 13. Dunoz. ium. deciſ. 880. nu. 2. deciſ. 27. nu. 1.
par. 15. recent.*

Quan-

Quando verò hæc clauſula concipitur impersonaliter, nempè *vt aſſeritur*, tunc dicitur potius aſſertio Papæ, quam impetrantis, qui propterea non tenetur ad aliquam iuſtificationem *Ridolphin. in prax. par. 2. cap. 8. numer. 64. Vbert. de estat. cap. 2. num. 48. Barboſ. clauſ. 188. numer. 1. Roſ. de execut. Litter. Apoſt. par. 1. c. 4. nu. 15. Duran. deciſ. 254. num. 14. Gneſnen. Parochialis 1. Iulij 1676. §. ſed imò, coram R. P. D. Vicecomite.*

Confeſſio in precibus emiſſa plene probat aduerſus confitentem, *Coccin. deciſ. 125. num. 2.*
8 *Pen. deciſ. 1273. numer. 4. Gregor. deciſ. 555. numer. 9. Vbald. deciſ. 95. num. 2. Em. Otthob. deciſ. 115. nu. 11. Royas deciſ. 221. num. 3. Pentinger. deciſ. 442. num. 2. deciſ. 234. num. 19. par. 16. deciſ. 260. num. 7. par. 17. deciſ. 413. num. 4. & deciſ. 422. num. 3. deciſ. 491. & deciſ. 543. vtrobique num. 5. par. 18. tom. 2. recent.*

FVLGINATEN. LEGATI.

Vener. 20. Martij 1615.

ARGVMENTVM.

Subſtitutio, & legatum quando caducentur, & quando ſecus; & de vi, ac intellectu verborum, importantium fideicommiſſariam contentam in compendioſa: Legatum mobilium quomodo intelligatur, quid in illo comprehendatur, & an in eo veniant ſtatuæ, & res parum conuenientes qualitati legatariæ.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutus ſub conditione, hac purificata dicitur purè ſubſtitutus.*

2 *Legatum cenſetur caducatum, ſi teſtator decedat antè legatarium.*

3 *Verbum,* Dopò la ſua morte, *habet tractum ſucceſſiuum, & multa tempora complectitur, ac facit ſubſtitutionem compendioſam continentem vulgarem, & num. 18.*

4 *Verbum,* Ritornino, *eſt commune, & ſubſtitutio facta per illud eſt fideicommiſſaria.*

5 *Subſtitutio compendioſa, ſub qua comprahenditur vulgaris, dicitur purificata eo ipſo, quod primo loco vocatus non potuit, vel noluit eſſe hæres.*

6 *Verba,* E non diſponendo, &c. *quomodo ſint intelligenda, an ſcilicet ad fauorem primo loco vocati tantum, an verò ad fauorem ſubſtituti.*

7 *Legatum mobilium regulariter comprahendit tantum mobilia exiſtentia tempore conditi teſtamenti, non autem tempore obitus teſtatoris, & materia examinatur num. 17.*

8 *Receditur tamen à regula ex coniecturis, quæ attenduntur, & num. 17.*

9 *Affectio teſtatoris, quæ oritur ex coniunctione ſanguinis, vel ſi legataria vocetur cara, operatur, vt legatum debeat ampliari.*

10 *Item ampliatur, & extenditur fauore legatarij, quando alias legatum reddi poſſet inutile.*

11 *Dictio,* Et, *repetit omnes qualitates in præcedenti legato appoſitas.*

12 *Dictio,* Verò, *quæ eſt aduerſatiua, repetit in legato verba vniuerſalia, appoſita in præcedenti inſtitutione.*

13 *Statuæ, & ſimilia, quæ moueri poſſunt de loco ad locum, ex vi verborum veniunt appellatione mobilium.*

14 *Limitatur concluſio, ſi ex voluntate teſtatoris aliter conſtet.*

15 *Voluntas teſtatoris ergà legatarium colligitur ex veriſimilitudine rei relictæ, quod non benè conueniat qualitati illius.*

16 *Statuæ, & aliæ res non veniunt appellatione mobilium ad fauorem legatarij, ſi dictum ſit, illas in libro per teſtatorem ſcripto eſſe pro ſatisfactione hæredum, qui propriè loquendo, legatarij non dicuntur.*

DECISIO CDXXXIX.

DOmini cenſuerunt, deberi Felicitæ omnia mobilia de tempore obitus teſtatoris, exceptis deſcriptis in libro, & quoad primam partem, ratio reſolutionis fuit, quia Natalitius teſtator relicto vſufructu omnium, & ſingulorum bonorum ſtabilium Cæſariæ matri, poſteà immediatè adiecit, *& li mobili li laſcio liberi, coſi queſta che dopò la ſua morte, non diſponendo lei d'eſſi mobili, ritornino à Felicita mia ſorella carnale*: Vnde cùm Cæſaria deceſſerit, & de dictis mobilibus non diſpoſuerit, dicitur
1 purificata conditio, & ſubſtitutio remanet pura ad fauorem Felicitæ, ex traditis per *Pariſ. conſ. 11. num. 83. & ſeqq. lib. 1. Soccin. Iun. conſ. 35. num. 2. lib. 1.*

Nec obſtare, quod Cæſaria deceſſerit per plures annos ante teſtatorem, & ſic legatum cenſeatur cadocatum, quia cùm ſubſtitutio
2 ſit facta Cæſariæ per illud verbum *dopò la ſua morte*, quod habet tractum ſucceſſiuum, &
3 multa tempora complectitur, dicitur compendioſa, *Rolan. conſ. 25. numer. 15. & ſeq. lib. 1. Surd. conſ. 362. num. 26.* concurrente præſertim verbo communi, *Bart. in l. centurio num. 32. ff. de vulgar. & pupill. Alex. conſ. 162. in princ. lib. 2.* prout eſt illud verbum *ritornino, l. ſi duobus ff. de milit. teſtam. Bald. in l. fin. num. 24. & ſeq. C. de ſacroſanct.*
4 *Eccleſ. Bart. in d. l. Centurio num. 53. ff. de vulgar. & pupill.* & fuit dictum *in Leodien. fideicommiſſi 1. Decembris 1608. coram R. P. D. meo Caualerio*; ſub qua comprahenditur vulgaris, *Doctor. in l. precibus, C. de impub. Rip. in d. l. Centurio num. 146. ff. de vulgar. & pupill. Surd.* poſt relatos *conſ. 347. numer. 13.* quæ operatur, vt ſubſtitutio ad fauorem Felicitæ dicatur purificata eo ipſo, quod Cæſaria primo loco vocata noluit, vel non potuit eſſe hæres, *l. cum proponas, & ibi Doct. C.*
5 *de hæred. inſtit. Soccin. Iun. conſ. 106. numer. 20. lib. 1. Alex. d. conſ. 162. num. 1. lib. 2.* qui loquitur in caſu, quo primo loco vocatus prædeceſſerat teſtatori, *Surd. conſ. 279. num. 10. Decian. conſ. 1. numer. 89. lib. 1. Honded. conſ. 49. num. 2. lib. 2. Gabr. conſ. 115. num. 4. verſic. ideirco lib. 1.* & fuit dictum in *cauſa Peruſina fideicommiſſi relat. inter impreſſ. deciſ. 374. num. 1. par. 1. diuerſ.*

Neque ſubſiſtere, quod per illa verba, *non diſponendo lei, &c.* cenſeatur ſubſtitutio reſtricta ad caſum, quo Cæſaria agnouerit lega-
6 tum, ſed noluerit de eo diſponere; quia imò dicta verba viſa fuerunt Dominis appoſita per teſtatorem ſolum ad fauorem Cæſariæ, quod

ſcilicet

ſcilicet eueniente caſu, quo legatum agnoſceret, poſſet de eo ad libitum diſponere, alias reuerteretur ad Felicitam; Ideò licèt legatum non agnouerit, & ſic non potuerit de illo diſponere, ex identitate rationis tantò magis teſtator cenſetur idem voluiſſe, *Dec. conſ. 227. num. 12. in fin. verſ. & in caſu noſtro, Soccinian. conſ. 106. numer. 20. verſ. quæ concluſio, & conſ. 314. num. 26. verſ. & maximè lib. 1. Lancell. Imol. conſ. 31. ſub num. 12. verſ. ſi enim grauauit filium.*

Minùs refragari, quod regulariter ſub legato mobilium comprehendantur tantùm mobilia exiſtentia tempore conditi teſtamen-
7 ti, non autem tempore obitus teſtatoris, per *text. in l. ſi ita, ff. de aur. & argent. legat.* cum alijs allegatis. Quia nihilominùs à dicta regula re-
8 ceditur ex coniecturis, quæ in hac materia attenduntur, *Roland. conſ. 39. numer. 20. lib. 4. Card. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 3. tit. 11. nu. 23.* cum alijs adductis *in cauſa Romana Legatorum de Vitellis 30. Nouembris 1586. & 12. Octobris 1587. coram bo. me. Bubalo.*

Coniecturæ autem in hoc caſu plures concurrunt, nàm præter affectionem teſtatoris, tùm erga primam Legatariam, quæ erat mater, & teſtatori cara, vt ipſe dicit in eius teſtamento, quàm erga ſubſtitutam, quæ erat ſoror, adeòut propter hujuſmodi affectionem, & coniunctionem legatum ampliari debeat, *Pariſ. conſ. 70. numer. 15. lib. 2. Mantic. de coniect. vl-*
9 *tim. volunt. lib. 6. tit. 11. num. 23.* Concurrit etiam, quod teſtator erat iuuenis, & ſanus tempore teſtamenti, adeout poſſet ſuperuiuere per plures annos, prout ſuperuixit poſt teſtamentum, & ſi legatum diceretur reſtrictum ad tempus teſtamenti, facilè euenire potuiſſet, vt redderetur inutile, quia mobilia progreſſu temporis vſu conſumuntur, & tamen in dubio ſem-
10 per eſt facienda interpretatio, vt legatum vtilitatem afferat, *l. nutu in princ. ff. de legat. 3. Alex. conſ. 248. num. 6. lib. 6.* & fuit dictum *in dicta cauſa Romana de Vitellis coram Bubalo.*

Præterea conſiderabant Domini, quod teſtator reliquit Cæſariam vſufructuariam omnium, & ſingulorum bonorum ſtabilium præſentium, & futurorum, & poſteà immediatè adiecit, *& li mobili laſcio, &c.* quæ verba viſa fuerunt intelligenda de omnibus, & ſingulis mobilibus, ſtante illa copula, *&*, quæ repetit omnes qualitates in præcedenti lega-
11 to appoſitas, *l. ſeia. §. Caio, ff. de fund. inſtruct. Rond. conſ. 64. num. 6. vol. 1. Peregrin. de fideicomm. art. 16. num. 29. verſ. limita 6.* & de dictione, *verò*, quæ eſt aduerſatiua, quod per eam cenſeantur in legato repetita verba vniuerſalia appoſita
12 in inſtitutione, in iſtis terminis tenuit *Rota in dicta Romana Legatorum de Vitellis coram Bubalo.*

Quouerò ad ſecundam partem reſolutionis ſuper mobilibus deſcriptis in libro, Domini cenſuerunt, illa non deberi, quia conſiſtunt in ſtatuis, & quibuſdam alijs ad antiquitatem ſpectantibus, quæ licèt ex vi verborum veniant appellatione mobilium, ſub qua comprehenduntur omnia, quæ apta ſunt moueri,
13 & transferri de loco ad locum, ex adductis in *Romana Legati mobilium 12. May 1605. coram Reuerendiſſimo D. Bonouien.* id tamen non procedit ex voluntate teſtatoris, de qua in hoc caſu ſatis viſum fuit conſtare, nàm, vltra quod le-
14 gatum eſt factum ad fauorem mulierum, quibus non eſt veriſimile, quod teſtator voluerit relinquere huiuſmodi res, quæ apud eas non ſolent haberi in conſideratione, & certum eſt, quod qualitas Legatarij attenditur in hac materia, *Fulgoſ. conſ. 27. per tot. Aym. conſ. 352. num. 7.*
15 *& ſeq. Surd. conſ. 112. num. 51.* fuit etiam ponderatum, quod teſtator de anno 1610. ſupradictas ſtatuas, & alia in dicto libro eius manu adnotauit, vt ipſe dicit pro ſatisfactione hæredum, & ne ab illis diſtraherentur, & propterea non poſſunt dici comprehenſa ſub dicta diſpoſitione mobilium ad fauorem Legatariarum, quæ propriè loquendo non poſſunt
16 dici hæredes, *l. id tempus, §. in re legata ff. de vſucap. Peregrin. de fideicom. art. 7. num. 54.*

Tantò magis, quia poſt huiuſmodi legatum ſequitur inſtitutio hæredis per hæc verba — *In tutti gli altri miei beni, mobili, e ſtabili, &c.* quæ verba ſtantibus ſupradictis viſa fuerunt non eſſe præcipuè intelligenda de iſtis mobilibus deſcriptis in libro, qui cùm non fuerit adhuc in actis productus, Domini voluerunt, quod omninò exhibeatur, vt veritas huius facti haberi poſſit.

Et ita deciſum, &c.

Sunt in hac cauſa infra deciſ. 476. & 728. & coram Canaler. deciſ. 642.

ADNOTATIO.

Quid veniat appellatione mobilium indefinitè, vel vniuerſaliter legatorum, an reſtricta ad certum locum, & quando huiuſmodi legatum ſit interpretandum ſecundum communem vſum loquendi, *Vide Paitell. expedit. ciuil. 42. num. 74. & ſeqq. in Adnot. Theſaur. inn. qu. forenſ. 2. & 20. per tot lib. 1. Conciol. allegat. 73. Magõ. deciſ. Florent. 146. n. 17. & ſeqq. Rot. coram Gregor. deciſ. 257. vbi Add num. 12. & ſeqq. allegat deciſio-*
17 *nem Pamphilianam huius cauſæ infra 728. Canaler. d. deciſ. 642. in Romana legatorum de Vitellis 11. Febr. 1583. coram ſa. me. Clemente VIII. 11. Decembris 1585. coram Bubalo, & 13. Ian. 1589. coram Gipſio,* & an comprehendat extantia tempore conditi teſtamenti tantum, vel etiam extantia tempore obitus teſtatoris ad intellectum *tex. in l. ſi ita ff. de aur. & argent. leg. Rot. coram Coccin. deciſ. 24. & deciſ. 48. Ptol. deciſ. 297.*

Subſtitutio compendioſa verbis communi-
18 bus concepta continet ſub ſe vulgarem, *Peruſina Cappellaniarum 1. Iulij 1698. coram Reuerendiſſimo Bourlemont, & allegata hac noſtra deciſ. Add. ad Gregor. deciſ. 132. num. 10.*

PACEN. PORTIONIS.

Veneris 27. Martij 1615.

ARGVMENTVM.

Declaratoria quando feratur contra non parentes

tes mandato Rotali; & an, & quando Capitulum, Ciuitas, & ſimiles poſſint excommunicari; quando ſtetur, & præualeat aſſertio executoris alijs aſſertionibus; Intimationis defectus ex quibus ſuppleatur.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria relaxatur contrà non parentes mandato Rotali.*

2 *Capitulum licet non poſſit excommunicari, tamen ob contumaciam eſt ſupponendum Interdicto Eccleſiaſtico, & de iſta materia num. 12. cum duobus ſeqq.*

3 *Excommunicari etiam poſſunt aliqui Capitulares.*

4 *Contumacia non parentium conſtat ex intimatione legitimè facta Capitulo, & Canonicis mandati de immittendo, & in Rota reproducti, & ſeruatis quatuor terminis ſeruari ſolitis ad docendum de paritione, & non docto de paritione fertur Declaratoria.*

5 *Executoris aſſertioni dicentis, ſe intimaſſe Capitulo, & Canonicis mandatum capitulariter congregatis, ſtatur.*

6 *Notarijs, aſſerentibus inueriſimile, & de præterito, non ſtatur.*

7 *Statur magis aſſertioni inſtrumentariæ Notarij Executoris, quam aſſertioni aliorum Notariorum, aſſerentium extraiudicialiter contrarium.*

8 *Intimationis defectus ſuppletur ex præſentia intimati in loco, vbi intimatio facienda erat, cum ille ignorantiam prætendere non poſſit.*

9 *Intimatio facienda Capitulo, & Canonicis, vt congregentur; ſi tempore intimationis erant iam congregati, non eſt neceſſaria alia requiſitio.*

10 *Citandus præſens non eget alia citatione, quia finis citationis eſt, vt Pars compareat.*

11 *Declaratoriam Rota non ſolet relaxare, niſi quatenus in aliquo termino à die intimationis paritum ſit.*

DECISIO CDXL.

DOmini concluſerunt, dandam eſſe declaratoriam contra Decanum, & Capitulum, ac contra Laurentium propter illorum contumaciam in non parendo mandato de immittendo ad fauorem Sebaſtiani per Rotam relaxato, *gloſſ. in cap. duo ſunt, verb. videbatur, 96. diſtinct. Doct. in cap. 1. vbi Abb. nu. 10. Rip. num. 29. de iudic. Felyn. in rubr. de ſent. excomm. nu. 1. Couarr. in cap. Alma mater par. 1. §. 9. num. 3. eod. tit.*
1 *in 6.* & quamuis Capitulum non poſſit excommunicari, *cap. Romana, §. vniuerſitatem, de ſent. excomm. in 6.* tamèn ſtante contumacia eſt Eccleſiaſtico interdicto ſupponendum, *cap. Clericis, §. nos igitur, de immunit. Eccleſ. in 6. Fran-*
2 *ch. in d. cap. Romana, §. in vniuerſitatem ſub num. 5.* & vlterius contra aliquos Capitulares poteſt excommunicatio promulgari, vt per *gloſſ. in d.*
3 *§. vniuerſitatem, in verb. culpabiles, & ibi Franc. numer. 5. Achill. deciſ. 4. num. 6. & ſeq. vt lit. pendent.*

De contumacia ſatis viſum fuit conſtare ex eo, quia poſtquam mandatum de immittendo legitimè Capitulo, & Laurentio intimatum fuit, ac in Rota reproductum, fuerunt ſeruati quatuor termini ſubſtantiales ad docendum de paritione ſeruari ſoliti, & tamèn nec Capitulum, nec Laurentius docent ſe paruiſſe; Ideò de ſtylo Dominorum nil aliud
4 ſupereſt agendum, niſi quod contra eos feratur ſententia declaratoria, iuxta *deciſ. Mohed. 147. Caſſad. deciſ. 6. numer. 10. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.*

Nec ſubſiſtit, quod intimatio contra Capitulum fuerit minùs legitimè facta, quia de contrario ſatis viſum fuit conſtare ex aſſertione executoris dicentis, ſe intimaſſe mandatum de immittendo Decano, & Capitulo in loco ſolito capitulariter congregatis, *Tiraq. de retract. lignag. §. 8. gloſſ. 9. num. 10. & ſeqq. Rota coram bo. me. Card. Seraph. deciſ. 408. num. 1.* & in iſtis
5 terminis *in cauſa Auximana Terrarum 1. Aprilis 1596. coram bo. me. Orano.*

Neque viſæ fuerunt attendendæ fides Notariorum, aſſerentium, quod quamuis executor ingreſſus fuerit Capitulum, & petierit licentiam pro intimatione facienda, ac ibi dimiſerit copiam executorialium, nihilominùs, cùm fuerit ſibi reſponſum, quod illud non erat Capitulum Canonicorum, dictam intimationem non fecerit; quia, vltrà quod eſt admodum inueriſimile, quod copiam ibi dimiſerit, & intimationẽ non fecerit, fuit etiam
6 reſponſum, quod iſtis Notarijs de præterito aſſerentibus non ſtatur, *Abb. conſ. 92. ad fin. lib. 1. Card. conſ. 10. num. 15. Aym. conſ. 171. numer. 5. Rota in Pampilonen. penſionis 14. May 1612. coram Reuerendiſſimo D. meo Damaſceno*: præſertim contra præfatam aſſertionem Notarij executoris, de qua conſtat ex publico inſtrumento cum duobus teſtibus, quod dicitur probatio probata, *Bald. in l. intereſt in vlt. notab. C. de ſolut.* &
7 facit rem manifeſtam, *Bart. in l. 1. num. 8. & ibi Iaſ. num. 10. ff. de nou. oper. nunciat.*

Minùs obſtat, quod in Capitulo, cui fuit facta intimatio, adeſſent etiam Portionarij, & quod Decanus inſteterit, fieri intimationem Capitulo Canonicorum, quod dicitur diuerſum; quia de huiuſmodi diuerſitate non conſtat, & in omnem euentum ad iſtum effectum viſum fuit, ſufficere, quod omnes Canonici eſſent capitulariter congregati, prout etiam ſupradicti Notarij atteſtantur, adeout Capitulum ignorantiam intimationis prætẽdere non poſſet, *Rota coram bo. me. Cardinali Seraphino deciſ. 857. numer. 24.* cum alijs adductis *in cauſa*
8 *Egitanien. Canonicatus 23. February 1587. coram bo. me. Orano.* Et licèt executor non requiſierit eum, qui Capitulum conuocare ſolet, vt illud conuocaret, iuxta *gloſſ. in cap. ſi capitulo, verb factam, de conceſs. præbend in 6.* cum alijs adductis; fuit tamen dictum, quod cum Capitulum iam eſſet congregatum, non erat neceſſaria alia requiſitio, quæ fieri ſolet principali-
9 ter ad effectum, vt congregetur, ad tradita per *Bald. poſt Io. Andr. in l. conſentaneum num. 36.* vbi dicit, quod Pars, quæ eſt præſens non eſt citanda, quia finis citationis eſt, vt Pars compareat, *C. quomod. & quand. Iudex*, quem ſequu-
10 ta fuit *Rota in Conchen. Decimarum de Campillo 21. Maij 1612. coram Reuerendiſſimo D. Bononien.*

Et ita fuit dictum dandam eſſe declaratoriam, quam tamen Domini ex eorum beni-

gnita-

gnitate contra omnes prædictos dandam eſſe
11 dixerunt cum termino octo dierum, niſi ſcilicet infrà dictum terminum à die intimationis paruerint, &c.

Poſt deciſ. 278. referuntur ſupra alia deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

Quamuis Vniuerſitas, Capitulum, Ciuitas, & ſimilia corpora vniuerſalia non poſſint excom-
12 municari per *tex.* litteralem in deciſione adductum, & probat *Fagnan. rationem conſiderans in c. reſponſo fert per tot. ſignanter num. 38. de ſentent. excommunic.*

Poſſunt tamen interdici *Fagnan. vbi ſupra numer. 39. & ſeqq.*

Ad materiam, & quomodo in his caſibus procedatur, *Vide Buratt. deciſ. 916. ibiq; Add. nu. 7. & ſeqq. deciſ. 303. par. 10. recent. ſupra deciſ.* 401.

Cenſuræ non relaxantur contra fictum contumacem, quia ad hunc effectum requiritur
13 contumacia vera, & earum potiſſimus effectus eſt, quod condemnans pareat, & ſatisfaciat, *deciſ. 550. num. 3. par. 3. rec.*

Excommunicatio an poſſit fulminari ſub
14 conditione, vel pro culpis futuris, *Vide Cincd. in c. Romana §. cauent colleƈt. 8. fol. mihi 520. de ſentent. excommunic. in 6.*

SPOLETANA PRÆDII.

Lunæ 30. Martij 1615.

ARGVMENTVM.

Agitur de ſubſtinenda ſubhaſtatione prædij ex clauſula, *Arbitrio Rotæ,* quæ circa nullitates tantis tribuit Iudici, quicquid ſit circa iniuſtitiam ſubhaſtationis.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula,* Arbitrio Rotæ, *intelligitur, prout de iure.*
2 *Declara, vt directè habenti iuriſdictionem relaxet aliquid de rigore iuris, & quare, & num. 20.*
3 *Præſertim quoad ſolemnitates iudicij, quicquid ſit quoad merita cauſæ.*
4 *Nullitates turbidæ ex clauſula,* Arbitrio Rotæ, *poſſunt ſaluari.*
5 *A. C. dicitur Iudex competens, quoad connexa, & dependentia alterius iudicij coram ipſo moti.*
6 *Pupillus habet priuilegium trahendi aduerſarium ad Curiam.*
7 *Amplia, vt huiuſmodi priuilegium ſuffragetur etiam litis conſortibus maioribus.*
8 *Liber Baptiſmatis probat ætatem.*
9 *Lis quoad actorem dicitur introducta à tempore decreti monitorij.*
10 *Lis in Curia introduci poteſt cum procuratore habente mandatum generale, & num. 21.*
11 *Legitimatio perſonarum, parte opponente, eſt neceſſaria.*
12 *Decretum Iudicis habet præſumptionem pro ſe.*
13 *Mandatum procuræ præſumitur ex coniecturis.*
14 *Subſtitutio procuratoris, an poſſit fieri ante litem conteſtatam.*
15 *Subbaſtatio, ſine citatione, & decreto de deliberando dicitur nulla.*
16 *Decretum commiſſionis bannimentorum comprehendit etiam decretum de deliberando de ſtylo Ciuitatis Spoleti, & illarum partium.*
17 *Stylus loci eſt in ſubbaſtatione attendendus.*
18 *Stylus probatur per teſtes, & ex fide Notariorum.*
19 *Subbaſtatio facta pro maiori ſumma vltra creditum non ſubſtinetur.*
20 *Nullitatibus ſubbaſtationis turbidis exiſtentibus, & concurrente iuſtitia pretij, locus eſt clauſulæ,* Arbitrio, *ad illam ſubſtinendam, & num. 21.*

DECISIO CDXLI.

Eſt deciſ. 34. poſt Poſſb. de ſubbaſt.

Referuntur ſupra alia deciſiones huius cauſæ poſt deciſ. 409.

ADNOTATIO.

In præſenti deciſione tanguntur plurima ad praxim ſpectantia, & notabiliter inter cætera firmatur, quod ne remaneat fruſtratoria, & ſu-
20 perflua clauſula *arbitrio* in commiſſione appoſita, debeat operari aliquid plus, vltra id, quod foret de iure, ita vt illius rigorem relaxet, & moderetur, vt ſequendo hanc noſtram deciſionem idem ait *Poſſb. pariter de ſubbaſtat. inſpeƈt. 61. num. 55. vbi num. 57.* ſubiungit ea ſtante locum facilius eſſe ſanationi nullitatum
21 turbidarum ſubhaſtationi obiectarum, maxime concurrente iuſtitia pretij, pro quo facta fuit ſubhaſtatio.

Sequitur pariter hanc deciſionem *Add. ad Gregor. deciſ. 127. num. 12.* reſpectu concluſionis, quod iudicium in Curia poſſit inchoari per
22 procuratorem generaliter cōſtitutum, quam etiam latè exornat *Vbert. de citat. cap. 14. nu. 226. cum plurib. ſeqq. & Reuerendiſſimus de Luc. lib. 1. de feud. diſc. 33. num. 4.*

VALENTINA BONORVM.

Veneris 3. Aprilis 1615.

ARGVMENTVM.

Adminiſtrator quilibet rei alienæ tenetur reddere rationem, etiamſi per conſtituentem ſit relicta liberatio, & quomodo ſit intelligenda talis liberatio; Ratio, ſemel reddita inſufficienter, eſt iterum reddenda.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtrans bona aliena, & executor teſtamentarius tenentur reddere rationem de adminiſtratis, & num. 6.*
2 *Teſtator mandans, bona ſua diſtribui in operibus pijs per executorem teſtamentarium ad ſui libitum, liberat illum ab exacta redditione rationis.*

Libe-

Digitized by Google

3 *Liberatio relicta adminiſtratori, ſeu tutori, per teſtatorem, intelligitur tantum de ſcrupuloſa, & exacta, non autem, vt non teneatur aliquam rationem reddere.*

4 *Præſertim mandante Papa, rationem reddi.*

5 *Redditio rationis, quando non eſt ſufficienter facta, eſt iterum facienda, & de hoc dicitur conſtare ex actis, & num. 7.*

DECISIO CDXLII.

COncluſum fuit, Andream teneri reddere aliquam rationem arbitrio Dominorum, quia ex deductis ſatis viſum fuit conſtare, ipſum Andream adminiſtraſſe bona hæreditaria Iacobi teſtatoris iuxta illius vltimam diſpoſitionem, in qua deputatus fuit executor, & generalis adminiſtrator hæreditatis prædictæ vna cum Antonio prædefuncto; Vndè ſequitur, quod teneatur ad redditionem rationis, vt in ſpecie de executore teſtamenti eſt
1 *text. in cap. tua nobis, de teſtam.* & tradit *Roland. conſ. 40. num. 6. lib. 1. Soccin. conſ. 46. num. 1. lib. 1.* ſed quia teſtator in hoc caſu diſpoſuit, eius bona eſſe conuertenda in opera pia pro eius anima modo, & forma, quibus Adminiſtratoribus benè viſum fuerit habito reſpectu ad qualitatem materiæ, cùm Andreas potuerit ad libitum eleemoſinas elargiri, & ex cauſa perſonis pauperibus ſecretò ſuccurrere, ab exacta ratione reddenda viſus fuit Dominis excuſan-
2 dus, ſed teneri tantùm ad reddendam aliquam rationem eorum arbitrio, iuxtà tradita per *Menoch. de arbitr. caſ. 209. num. 12. & ſeq.*

Et ita ceſſat, quod per teſtatorem fuerit liberatus à redditione rationis, quia huiuſmodi liberatio intelligitur tantùm de ſcrupuloſa,
3 & exacta ratione, non autem, vt non teneatur aliquam rationem reddere, ad *l. cum tale, §. Titius, & ibi Bald. & Paul. de Caſtr. ff. de condit. & demonſtr. Pariſ. conſ. 79. num. 19. lib. 2. & conſ. 8. nu. 22. lib. 4. Aym. conſ. 193. num. 9.* quod maximè eſt dicendum ſtante Breue Sanctiſſimi, qui, non
4 obſtante ſupradicta liberatione ſibi ſpecialiter expoſita, mandauit, vt Adminiſtratores rationem reddant Officiali Valentin.

Ceſſat etiam, quod aliâs rationem reddiderit, quia ex actis de hoc non conſtat, & minùs quod fuerint per eum reliqua reſtituta, prout
5 requiritur ad iſtum effectum, *l. cum ſeruus, ff. de condit. & demonſtr. Soccin. conſ. 159. numer. 21. in fin. verſ. confirmantur lib. 2.* cum alijs adductis in *Valentina redditionis computorum 3. Decemb. 1612. coram R. P. D. meo Caualerio.*

Et ita deciſum, &c.

Eſt ſupra in hac cauſa deciſ. 283.

ADNOTATIO.

Quilibet alienarum rerum adminiſtrator tenetur reddere rationem, & ſoluere reliquatum
6 *Thomat. poſt alios deciſ. 27. num. 4. deciſ. 108. num. 1. & ſeq. Rot. deciſ. 218. numer. 15. par. 18. recent. & in Romana redditionis rationis 1. Iulij 1671. coram R. P. D. Rondinino*, ſiue adminiſtret vti procurator, ſiue vti executor teſtamentarius, ſiue alio quolibet nomine *deciſ. 436. num. 4. & ſeqq. par. 9. recent.*

Liberatio autem ab onere reddendi rationem fauore Tutoris, Curatoris, vel Executoris teſtamentarij ordinata per teſtatorem ope-
7 ratur, quod ad illam adminiſtrans non teneatur *deciſ. 502. numer. 8. par. 14. rec.* vbi allegatur *Munnoz de ratiocin.* materiam valdè ſubtiliter examinans cum caſuum diſtinctione.

Intelligendo ſemper concluſionem de ratione rigoroſa, graui, & quam Doctores ſcrupuloſam appellant, non autem de leui, & diſcreta *Caſtren. conſ. 445. num. 3. lib. 2.* vbi loquitur de liberatione relicta matri tutrici, *Paſchal. de virib. patr. poteſt. c. 9. n. 9. & 10. Ciarlin. controu. 109. numer. 26. lib. 1. R. P. D. de Luc. de teſtam. diſcurſ. 71. num. 2. Add. ad Buratt. deciſ. 899. num. 14. Gregor. deciſ. 187. num. 11. & ibi Add. numer. 14. Vbald. deciſ. 297. num. 22. Dunoz iun. deciſ. 585. num. 4. Bich. deciſ. 466. num. 33. deciſ. 317. numer. 9. par. 15. rec. & in Spoletana redditionis rationis 5. Iunii 1673. §. & hæc coram R. P. D. Vicecomite.*

Niſi tamen fuiſſet legata liberatio à redditione rationis verbis ampliſſimis, & effrenatis, quæ omne prorſus adminiſtratoris debitum, clarum quoque, & limpidum comprehenderent *deciſ. 143. num. 20. & ſeqq. par. 9. & deciſ. 144. num. 3. & ſeqq. par. 10. recent.*

Rurſus tutor, aut adminiſtrator, cui teſtator reliquerit liberationem à redditione rationis, non per hoc cenſetur liberatus à ſolutione reliquatus, *l. Aurelius, §. Mania, ff. de liberat. leg. Craſs. in §. legatum quæſt. 40. num. 9. deciſ. 243. nu. 4. par. 8. recent.*

Quantumuis liberatio fuiſſet legata cum verbis admodum amplis, & generalibus, iniuncta etiam hæredi prohibitione ne illum moleſtaret, ac eidem iure legati relinquendo quidquid occaſione adminiſtrationis remaneret, quia hoc eſſet remittere dolum de futuro, ac tutoribus dare anſam ad committendas fraudes cum nimis graui detrimento pupillorum, *l. ſi quis 9. ff. de liberat. legat.* & cęteris relatis plene firmat *Cyriac. controuerſ. 73. per tot.*

Ad materiam rationis reddendæ per teſtatorem remiſſæ, vel rationis ſemèl redditæ iterum non reddendæ, *Vide Bonden. collectat. legal. 42. numer. 55. & ſeqq.* vbi inter cætera, quod adhuc ſit iterum reddenda niſi fuerit legitimè, plenè, & perfectè reddita.

Petens redditionem rationis intelligitur etiam petere, quod ſibi reſtituatur reliquatus *l. quamuis ff. de condit. & demonſtr. Soccin. conſ. 4. col. 11. in princ. Munnoz de ratiocin. cap. 4. num. 17.*

Tria enim continet rationis redditio, computorum ſcilicet ſolidationem, librorum conſignationem, & reliquatus ſolutionem *l. cum ſeruus ff. de condit. & demonſtr. Noguerol. alleg. 33. num. 16. & 17. deciſ. 622. in fin. par. 2. rec.*

Executor teſtamentarius dicitur organum teſtatoris; vnde applicatio pij legati facta ab executore habetur, ac ſi fuiſſet facta per teſtatorem, *l. vnum ex familia §. 1. ff. de leg. 1. dec. 263. numer. 21. par. 15. & deciſ. 152. numer. 13. 14. 19. & 20. par. 17. rec.*

Habet namque liberam facultatem eligendi vſum, in quem applicentur legata ad pias

cauſas

cauſas relicta per teſtatorem abſque alia particulari ſpecificatione, & poteſt talem vſum eligere, qui à canonica portione ſit exemptus *d. §. 1. Couarr. in c. vlt. de teſtam. num. 7. fol. 25. V bald. de Canon. Episc. & Paroch cap. 9. numer. 8. verſ. ſi alternatiue, & num. 9. & 14. Caſtill. de Canon. port. cap. quia de Canonica numer. 28. int. tract. magn. tom. 15. par. 2. fol. mihi 196. Rot. coram Seraph. deciſ. 726. numer. 15. coram Merlin. deciſ. 456. & apud Barboſ. de offic. & poteſt. Episc. alleg. 86. num. 23. verſ. amplia.*

Imo cum executor teneatur eligere tãquam bonus vir, *V bald. d. cap. 9. num. 6. verſ. aduertendum Merlin. d. deciſ. 456.*

Quamuis habeat liberam facultatem, *d. dec. 263. num. 20. par. 15. rec.*

Tenetur proinde eligere vſus magis priuilegiatos, *Caſtill. d. numer. 28. verſ. ſed dubitatur, ac num. 29. V bald. in præfat. tract. c. 7. num. 43. verſ. propter quod, & num. 44.*

Ex eadem ratione, quod perſonam teſtatoris repræſentet competit executori teſtamentario vigore *l. fin. C. de ed. D. Adr. toll.* immiſſio in poſſeſſionem bonorum tempore obitus per teſtatorem deputantem poſſeſſorum iuxta veriorem ſententiam, quã poſt *Bald. conſ. 319. alias 320. circa med. verſ. ſi vero loquimur lib. 5. tradit Argel de acquir. poſſeſſ. quæſt. 13. num. 92. & ſeqq. Theſaur. iun. quæſt foren. qu. 9. num. 4. lib. 3.*

Quod præſertim locum habet, vbi teſtator Collegium erigendum, vel aliud ſimile corpus in rerum natura non exiſtens ſibi inſtituit, tunc enim ante erectionem, ac exiſtentiam huiuſmodi corporis, ſolus executor vices hæredis obtinet, ac in bonorum ponitur poſſeſſionem *deciſ. 618 par. 4. tom. 3. recent. vbi de materia.*

Non tamen valet executor impedire immiſſionem hæredi ſcripto, nec ad hunc effectum dicitur legitimus contradictor, *Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. remed. 4. num. 644.*

Nec aduerſus hæredem datur executori teſtamentario manutentio, *Boccacc. de interd. vti poſſid. cap. 3. numer. 7. Poſth. de manut. obſeru. 52. numer. 20.*

Amplius, quando hæres extat, executor teſtamentarius ſui muneris vices non aſſumit, niſi poſt aditionem ab hærede factam, ſine qua in officio executoris nequit ſe immiſcere, *Oldrad. conſ. 108. ſub num. 2.*

Cæterum executor teſtamentarius habens omnimodam facultatem à teſtatore contrahere poteſt, & diſtrahere etiam ſine præſentia hæredum, *Merend. controuerſ. iur tom. 1 lib. 4. cap. 36. num. 7. Rot. deciſ. 143. num. 42. poſt Salgad. labyrinth. credit.*

E conuerſo habens facultates præfixas nequit illas egredi, quamuis in deputatione legantur clauſulæ importantes liberam diſpoſitionem, *deciſ. 64. num. 13. 14. & 15. par. 17. rec.*

Quæſtio eſt inter Doctores, an ius nominandi Cappellanos à teſtatore relictum executori teſtamentario tranſmittatur ad illius hæredes, vel potius defuncto executore reuertatur ad hæredes teſtatoris, & latè illam agit *Rot. deciſ. 196. per tot. par. 8. recent.* vbi ſignanter conſideratur, an teſtator orationem inceperit à nomine proprio executoris, ſubiungendo deinde illud officij, quo caſu expreſſio officij videretur ſtare demonſtratiuè, & ſic emolumentum executori relictum inſpecta eius perſona tranſmitteretur ad hæredes.

Alia eſt quæſtio, an executor teſtamentarius clericus declinare poſſit iuriſdictionem fori laicalis, in qua affirmatiuã partem, etiamſi vnus tantum ex pluribus executoribus ſit clericus, tenet *Bellett. diſquiſit. clerical. par. 1. tit. de fauor. cleric. perſon. §. 16. num. 24.*

Deciſio Caualer. hic allegata eſt int. eius impreſſ. 225.

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.

Lunæ 6. Aprilis 1615.

ARGVMENTVM.

Illegitimus quando veniat appellatione agnati: Proximior quomodo quis probetur; quomodoue probetur fraternitas: an ſupremi Principes poſſint legitimare in ſtatu infeudato: Exceptio illegitimitatis, an admittatur in iudicio immiſſionis: Clauſula, *ſine præiudicio legitimorum*, prout alia, *ſine præiudicio venientium ab inteſtato*, appoſitæ in legitimatione, quid operentur, & quomodo ſint accipiendæ.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus non dicitur vocatus à teſtatore, vbi vocauit maſculum agnatum de ipſius familia.*

2 *Legitimatus ad effectum ſucceſſionis aſſequitur iura agnationis, & num. 13.*

3 *Proximior quis probatur, ſi probetur, eſſe proximum, & ſic in gradu ſucceſſibili teſtatori, & dicenti contrarium incumbit onus probandi.*

4 *Fraternitas probatur ex tractatu habito inter ipſos fratres, nempè litteris miſſiuis, & communione bonorum inter ipſos continuata vſque ad mortem, & ſubſecuta illorum diuiſione, & ex alijs hic recenſitis.*

5 *Actus prædicti conſtituunt in quaſi poſſeſſione fraternitatis, & transferunt onus probandi contrarium in negantem.*

6 *Probatio, quod vnus frater ſit legitimus, & naturalis, facit præſumere, talem etiam eſſe fratrem vtrinque coniunctum.*

7 *Principes ſupremi, vt Papa, & Imperator poſſunt legitimare illegitimos in Terris, & Ciuitatibus infeudatis, & quare.*

8 *Exceptio illegitimitatis, prout etiam aliæ requirentes altiorem indaginem, non admittuntur in iudicio immiſſionis.*

9 *Præſertim concurrente præſumptione iuris, quod illegitimus natus ſit ex ſoluto, & ſoluta.*

10 *Clauſula appoſita in legitimatione*, ſine præiudicio legitimorum, *non operatur ad fauorem fæminarum per teſtatorem excluſarum.*

11 *Nec operatur ad fauorem venientium ab inteſtato, facto per diſponentem teſtamento, & num. 14.*

12 *Declaratio, facta à teſtatore in teſtamento de ſeruando Conſtitutiones Apoſtolicas editas contra illegi-*

legitimos, quomodo ſit accipienda reſpectu legitimatorum ante teſtamentum.

DECISIO CDXLIII.

Domini ſteterunt *in deciſis ſub die 27. Iunij præteriti*, quod Comes Camillus ſit immittendus in poſſeſſionem bonorum, de quibus agitur, ex rationibus *in deciſione* adductis; quibus non obſtat, quod Patriarcha teſtator, deficientibus maſculis à Ferrante fratre deſcendentibus, vocauerit proximiorem agnatum de ipſius familia Taſſonorum, qualis non poteſt dici Comes Camillus vti illegitimè na-
1 tus, ex adductis per *Roland. conſ.32. lib.3.* cum alijs allegatis; quia placuit reſponſio, quod cùm Comes Camillus fuerit legitimatus, iura agnationis ad iſtum effectum aſſecutus fuit, *Alex. conſ. 2. num. 12. lib. 1. Peregrin. de fideic. art. 23.*
2 *num. 28. verſ. item leges*, & fuit dictum *in cauſa Mediolanen. bonorum 24. Ianuarij 1594. coram Orano.*

Neque releuat, quod vlteriùs docere debeat per gradus diſtinctos ſe eſſe proximiorem, prout teſtator diſpoſuit; quia de hoc ſatis viſum fuit conſtare ex actis, ex quibus apparet, Comitem Camillum vti filium Comitis Belliſarii fratris teſtatoris, & ſic eſſe proxi-
3 mum, & in gradu ſucceſſibili, quod ſufficit, *Aym. conſ. 249. ſub num. 1. verſ. qua probatio, Cephal. conſ. 133. num. 13. Tiraquell. de retract. lignag. §. 11. gloſſ. 1. num. 5. & ſeqq. Rota in Aretina Cappellaniæ 4. Iulij 1603. coram bo. me. Cardinali Pamphilio*: tantò magis, quia apparet etiam in quo gradu ſit coniunctus, qui propterea ſine difficultate proximior præſumitur, niſi contrarium probetur, *Dec. conſ. 321. ſub numer. 9. verſ. vltimo non obſtat, Roland. d. conſ. 32. numer. 25. lib. 3.* & ſecundùm communem diſtinctionem Doctorum, quos allegat, tradit *Surd. conſ. 241. num. 26.*

Nec facit, quod non conſtet, Comitem Belliſarium fuiſſe fratrem teſtatoris legitimum, & naturalem, prout requiritur ex voluntate ipſius teſtatoris, qui fideicommiſſum agnationi reliquit; quia ceſſat difficultas ex tractatu, qui
4 probatur inter dictos fratres ex litteris miſſiuis, & ex communione bonorum, in qua perſtiterunt cum Comite Ferrante altero fratre vſque ad mortem Belliſarii, nec non ex diuiſione poſteà ſubſecuta inter Patriarcham teſtatorem, Comitem Ferrantem, & Comitem Camillum vti filium Comitis Belliſarii fratris, ex quo tractatu Comes Belliſarius dicitur conſtitutus in quaſi poſſeſſione fraternitatis,
5 quæ liberat allegantem ab onere probandi, *Roland conſ. 22. num. 25 lib. 3. Burſatt. conſ. 98. numer. 6.* & cùm non dubitetur, Patriarcham teſtatorem fuiſſe legitimum, & naturalem, idem ſequitur dicendum de Comite Belliſario fratre, quia in dubio præſumuntur fratres vtrin-
6 que coniuncti, vt poſt *Ioſ. in l. tres fratres nu. 17. ff. de pact.* tradit *Burſatt. d. conſ. 38. num. 10.*

Minùs obſtat, quod legitimatio Comitis Camilli fuerit conceſſa per Summum Pontificem, dùm Ciuitas Ferrariæ eſſet infeudata; quia pluries reſponſum eſt, quod Summus Pontifex, & Imperator poſt infeudationem remanent adhuc ſuperiores, & Domini ſupremi, & vti tales etiam in Terris infeudatis
7 legitimare poſſunt, *Felyn. in cap. ſolita de maiorit. & obed Gabr. conſ. 21. num. 25. lib. 1. Mant. c. de coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit. 10.* cum alijs adductis per *Peregrin. in d. art. num. 20. & ſeq.*

Nec refragantur, quæ opponuntur contra legitimationem, & præcipuè, quod non fuerit iuſtificatum, Comitem Camillum eſſe natum ex ſoluto, & ſoluta; quia placuit reſponſio *in alia deciſione* data, quod ad effectum immiſſionis ſufficit Comiti Camillo docere de ampliſſima legitimatione obtenta ab habente poteſtatem legitimandi, nec aliàs ſunt atten-
8 dendæ exceptiones requirentes altiorem indaginem, ex *deciſ. Caputaq. 342. par. 2.* quod maximè viſum fuit eſſe dicendum in caſu iſto, quia pro dicta qualitate natiuitatis ex ſoluto,
9 & ſoluta adeſt præſumptio iuris, vt per *Achill. deciſ. 12. num. 4. de probat.*

Quoad clauſulam *ſine præiudicio filiorum legitimorum Ferrantis* in legitimatione appoſitam, Domini amplexi ſunt eandem reſponſionem *in deciſione* deductam, quod illa non ope-
10 ratur quoad fœminas, quæ ex diſpoſitione teſtatoris ſunt omninò excluſæ, quibus propterea per legitimationem nullum præiudicium fieri poteſt; & placuit, quod dicebatur de ſimili clauſula, *ſine præiudicio venientium ab inte-*
11 *ſtato*, in legitimatione appoſita, quæ non operatur, condito teſtamento, ex quo venientes ab inteſtato remanent excluſi, *Alex. conſ. 51. ſub num. 1. & ſeq. lib. 2.* & tenuit *Rota in cauſa Peruſina Bonorum 1. Februarij 1589. coram bo. me. Cardinali Platto.*

Nec releuat, quod teſtator in ſuo teſtamento declarauerit ſuæ intentionis eſſe ſeruare Conſtitutiones Apoſtolicas, & præſertim Pij Quarti, & Pij Quinti contrà illegitimos æditas; quia, vt patet ex lectura eiuſdem teſtamenti, illa expreſſio fuit facta pro eius validi-
12 tate, non autem ad excludendum Comitem Camillum, qui reperiebatur, inſtante teſtatore, ampliſſimè legitimatus cum ſpeciali derogatione aduerſus dictas Conſtitutiones, quæ propterea amplius obſtare non poterant, vt per *Oldrad. conſ. 247. num. 3. verſ. in contrarium.*

Alia verò, quæ in contrarium adducebantur, viſa fuerunt ceſſare *ex deductis in deciſione*, & latè per informantes pro Comite Camillo, cum quibus Domini tranſierunt, &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 338.

ADNOTATIO.

13 Ad materiam legitimationis, *Vide ſupra deciſ. 246. 315. & 406. Gilian. ad Statut. Peruſ. verb. legitimatio filiorum fol. 182.*

Legitimatio cũ *Clauſula ſine præiudicio venientium ab inteſtato*, aliud non operatur niſi habilitationem legitimati ad ſucceſſionem portio-
14 nis in teſtamento ſibi relictæ, *Gratian. diſceptat. 496. in princ. Rot. deciſ. 28. num. 35. & 36. par. 8. recent.* & generaliter ad quæ habiliter legitimatio cum iſta clauſula, *Vide Io. Bapt. Coſt. de ratton.*

tion. rat. qu. 156. deciſ. 572. per tot. par. 5. tom. 2. deciſ. 35. item per tot. par. 8. deciſ. 241. numer. 15. & ſeqq. par. 9. rec.

FERRARIEN. BONORVM DE SCHIANCHIS.

Lunæ 4. Maij 1615.

ARGVMENTVM.

Inſtrumentum ex quibus dicatur eſſe in forma probanti, hic latè oſtenditur pluribus medijs, & de illius recognitione facienda à Peritis per manus comparationem.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum dicitur eſſe in forma probanti, ſi in ſui facie oſtendit omnes qualitates requiſitas ad publicum inſtrumentum, & num. 12.*

2 *Inſtrumenti effectuatio, & obſeruantia probata dicitur ex pluribus enunciatiuis emiſſis in alijs inſtrumentis, & num. 10. cum ſeq. vbi quod obſeruantia dat fidem ſcripturæ.*

3 *Inſtrumentorum pluralitas in dubio non præſumitur.*

4 *Inſtrumenti ſubſcriptio vt efficiat, & importet rogitum, ſufficit clauſula,* quæ omnia fuerunt geſta in Caſtro, &c. coram Prætore, &c. præſentibus, &c. *& num. 14. cum ſeqq.*

5 *Notarium quem fuiſſe de tali anno ex quibus probatum dicatur.*

6 *Notarij ſignum non eſt de ſubſtantia inſtrumenti, ſed ſufficit ſola illius ſubſcriptio, & num. 13.*

7 *Recognitio ſcripturæ per comparationem debet fieri per Peritos in arte, & quomodo procedere debeant, ponitur hic, & num. 8. cum ſeq.*

DECISIO CDXLIV.

POſt reſolutionem factam *ſub die 29. Aprilis* 1615. ſuper inſtrumento rogato ab Andrea Baroctio de anno 1543. quod ſit in forma probanti, propoſui dubium tunc reſeruatum ſuper alio inſtrumento rogato de anno 1541. per Petrum de Schianchis, quod
1 Domini ſupradicta die 4. Maij cenſuerunt, eſſe pariter in forma probanti; quia in ſui facie oſtendit omnes ſolemnitates requiſitas ad publicum inſtrumentum, iuxtà *gloſſ. in l. generali, verb. ſeruituti, C. de tabul. lib. 10. Doctor. communiter in cap. 2. & c. cum P. Tabellio, de fid. inſtrum. Pariſ. conſ. 28. numer. 18. lib. 2. Seraph. deciſ. 1236. numer. 1.* ac inſuper conſtat de illius effectuatione ex ſupradicto inſtrumento rogato
2 ab Andrea de anno 1543. quod continet emptionem vnius Poſſeſſionis Ferrariæ factam à Chriſtophoro de Schianchis ad effectum inueſtiendi pretium bonorum per eundē Chriſtophorum Aſcanio Patruo venditorum, iuxtà contenta in inſtrumento, de quo agitur, quod ibi pluries enunciatur, quæ effectuatio, ſeu obſeruantia ſubſecuta multum operatur, *l. ſi de interpretatione, ff. de legib.* etiam, quod in eo non fiat mentio de anno, quia ſufficit, quod cum illo concordet quoad nomen Notarij, contrahentium, & quoad ſubſtantiam ipſius inſtrumenti; maximè, quia non conſtat de alio inſtrumento venditionis inter dictas Partes per dictum Petrum rogatum, & plurali-
3 tas in dubio non præſumitur, niſi probetur, *Alex. conſ. 153. num. 2. in fine lib. 1. Aym. conſ. 198. num. 1. & conſ. 73. num. 38.*

Nec obſtare, quod Notarius ſe ſubſcripſerit per huiuſmodi verba, *Ego Petrus qu. Proſidi ſer Peregrini de Schianchis de Saxolo Ciuis publicus Imperiali auctoritate Notarius Saxolin.* nec addidit clauſulam *actum, &c.* vel alia verba denotantia rogitum; quia fuit etiam reſponſum, quod in fine inſtrumenti ante ſubſcriptionem adeſt huiuſmodi clauſula, *quæ omnia acta fuerunt coram D. Poteſtate in Caſtro Saxoli in eius Palatio præſentibus, &c.* quæ clauſula denotat
4 perfectionem actus, & rogitum Notarii, *Bald. in auth. quod ſine ſub num. 1. verſ. quicquid dicat, C. de teſtam. Alex. conſ. 14. num. 19. lib. 6. Roland. d. conſil. 44. num. 43. lib. 1. Seraphin. deciſ. 902. num. 2.*

Minùs refragari, quod probari debeat Petrum fuiſſe Notarium de dicto anno 1541. quia de hoc ſatis viſum fuit conſtare, nedùm ex illius ſubſcriptione, & inſtrumento rogato
5 ab Andrea de dicto anno 1543. in quo pro tali enunciatur, ſed etiam ex alio inſtrumento rogato per eundem Petrum de anno 1540. nec non ex matricula Notariorum Saxoli; quæ cùm de anno 1576. fuerit extracta ex matricula veteri, in qua aderat Petrus de Schianchis, ex ea clarè apparet, quod Petrus erat Notarius de dicto anno 1541.

Quoad ſignum Notarij, quòd deficit in huiuſmodi inſtrumento, placuit reſponſio, quod ſtante ſubſcriptione cum alijs ſupra deductis,
6 illud non eſt neceſſarium ſecundùm opinionem, quam ſeruat *Rota*, vt per *deciſ. Chiſan. 73.* & fuit dictum in *Farfen. Territorij 31. Maij* 1604. *coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Millino, & in Bononien. de Dulphis 12. Nouembris* 1610. *coram R. P. D. meo Caualerio.*

Recognitio verò cum ſit facta per comparationem ex teſtibus, qui ſunt Notarij, & in arte periti, & benè concludunt, quod inſtrumentum, de quo agitur, & aliud, cum quo
7 fuit facta comparatio ex litteris, & ſignis per eos viſis, & benè conſideratis ſunt ſcripta eiuſdem manu, iuxtá *l. comparationes, C. de fid. inſtrum.* eſſet ſufficiens, ſi Pars, vt præſupponit, certificaſſet inſtrumentum, cum quo fuit facta comparatio; nam talis recognitio admit-
8 titur, quando propter antiquitatem non poſſunt haberi teſtes, ex traditis per *Decian. conſ. 33. num. 120. & ſeq. lib. 1.* prout in caſu iſto, in quo agitur de inſtrumento exceden. tempus 60. annorum, quod in materia recognitionis per teſtes faciendæ dicitur antiquum, ex *deciſ. Capuiaq. 5. part. 3.* & ex alijs per informantes al-
9 legatis: quæ in hoc caſu eo facilius Dominis viſa fuerunt admittenda ſtante obſeruantia, cum alijs ſupra deductis, quæ operatur, vt adhibeatur fides ſcripturæ, etiam ſi defectum aliquem pateretur, *Aym. conſ. 10*[illegible]*. numer. 4.* & tenuit Rota in *Ferrarien. Bonorum, ſeu Palatij 21. Aprilis* 1603. *coram D. Attrebaten. & in dicta Bononien. de Dulphis.* Et ita deciſum, &c.

legitimos, quomodo ſit accipienda reſpectu legitimatorum ante teſtamentum.

DECISIO CDXLIII.

DOmini ſteterunt *in deciſis ſub die 27. Iunij præteriti*, quod Comes Camillus ſit immittendus in poſſeſſionem bonorum, de quibus agitur, ex rationibus *in deciſione* adductis; quibus non obſtat, quod Patriarcha teſtator, deficientibus maſculis à Ferrante fratre deſcendentibus, vocauerit proximiorem agnatum de ipſius familia Taſſonorum, qualis non poteſt dici Comes Camillus vti illegitimè na-
1 tus, ex adductis per *Roland. conſ. 32. lib. 3.* cum alijs allegatis; quia placuit reſponſio, quod cùm Comes Camillus fuerit legitimatus, iura agnationis ad iſtum effectum aſſecutus fuit, *Alex. conſ. 2. num. 12. lib. 1. Peregrin. de fideic. art. 23.*
2 *num. 28. verſ. item leges*, & fuit dictum *in cauſa Mediolanen. bonorum 24. Ianuarij* 1594. *coram Orano*.

Neque releuat, quod vlteriùs docere debeat per gradus diſtinctos ſe eſſe proximiorem, prout teſtator diſpoſuit; quia de hoc ſatis viſum fuit conſtare ex actis, ex quibus apparet, Comitem Camillum vti filium Comitis Belliſarij fratris teſtatoris, & ſic eſſe proxi-
3 mum, & in gradu ſucceſſibili, quod ſufficit, *Aym. conſ. 249. ſub num. 1. verſ. quæ probatio, Cephal. conſ. 133. num. 13. Tiraquell. de retract. lignag. §. 11. gloſſ. 1. num. 5. & ſeqq. Rota in Aretina Cappellaniæ 4. Iulij 1603. coram bo. me. Cardinali Pamphilio*: tantò magis, quia apparet etiam in quo gradu ſit coniunctus, qui propterea ſine difficultate proximior præſumitur, niſi contrarium probetur, *Dec. conſ. 321. ſub numer. 9. verſ. vltimo non obſtat, Roland. d. conſ. 32. numer. 25. lib. 3.* & ſecundùm communem diſtinctionem Doctorum, quos allegat, tradit *Surd. conſ. 241. num. 26.*

Nec facit, quod non conſtet, Comitem Belliſarium fuiſſe fratrem teſtatoris legitimum, & naturalem, prout requiritur ex voluntate ipſius teſtatoris, qui fideicommiſſum agnationi reliquit; quia ceſſat difficultas ex tractatu, qui
4 probatur inter dictos fratres ex litteris miſſiuis, & ex communione bonorum, in qua perſtiterunt cum Comite Ferrante altero fratre vſque ad mortem Belliſarii, nec non ex diuiſione poſteà ſubſecuta inter Patriarcham teſtatorem, Comitem Ferrantem, & Comitem Camillum vti filium Comitis Belliſarii fratris, ex quo tractatu Comes Belliſarius dicitur conſtitutus in quaſi poſſeſſione fraternitatis,
5 quæ liberat allegantem ab onere probandi, *Roland conſ. 22. num. 25 lib. 3. Burſatt. conſ. 98. numer. 6.* & cùm non dubitetur, Patriarcham teſtatorem fuiſſe legitimum, & naturalem, idem ſequitur dicendum de Comite Belliſario fratre, quia in dubio præſumuntur fratres vtrin-
6 que coniuncti, vt poſt *Iaſ. in l. tres fratres nu. 17. ff. de pact.* tradit *Burſatt. d. conſ. 38. num. 10.*

Minùs obſtat, quod legitimatio Comitis Camilli fuerit conceſſa per Summum Pontificem, dùm Ciuitas Ferrariæ eſſet infeudata; quia pluries reſponſum eſt, quod Summus Pontifex, & Imperator poſt infeudationem remanent adhuc ſuperiores, & Domini ſupremi, & vti tales etiam in Terris infeudatis
7 legitimare poſſunt, *Felyn. in cap. ſolita de maiorit. & obed. Gabr. conſ. 21. num. 25. lib. 1. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit.* 10. cum alijs adductis per *Peregrin. in d. art. num. 20. & ſeq.*

Nec refragantur, quæ opponuntur contra legitimationem, & præcipuè, quod non fuerit iuſtificatum, Comitem Camillum eſſe natum ex ſoluto, & ſoluta; quia placuit reſponſio *in alia deciſione* data, quod ad effectum immiſſionis ſufficit Comiti Camillo docere de ampliſſima legitimatione obtenta ab habente poteſtatem legitimandi, nec aliàs ſunt atten-
8 dendæ exceptiones requirentes altiorem indaginem, ex *deciſ. Caputaq. 342. par. 2.* quod maximè viſum fuit eſſe dicendum in caſu iſto, quia pro dicta qualitate natiuitatis ex ſoluto,
9 & ſoluta adeſt præſumptio iuris, vt per *Achill. deciſ. 12. num. 4. de probat.*

Quoad clauſulam *ſine præiudicio filiorum legitimorum Ferrantis* in legitimatione appoſitam, Domini amplexi ſunt eandem reſponſionem *in deciſione* deductam, quod illa non ope-
10 ratur quoad fœminas, quæ ex diſpoſitione teſtatoris ſunt omninò excluſæ, quibus propterea per legitimationem nullum præiudicium fieri poteſt; & placuit, quod dicebatur de ſimili clauſula, *ſine præiudicio venientium ab inte-*
11 *ſtato*, in legitimatione appoſita, quæ non operatur, condito teſtamento, ex quo venientes ab inteſtato remanent excluſi, *Alex. conſ. 51. ſub num. 1. & ſeq. lib. 2.* & tenuit *Rota in cauſa Peruſina Bonorum 1. Februarij 1589. coram bo. me. Cardinali Platto*.

Nec releuat, quod teſtator in ſuo teſtamento declarauerit ſuæ intentionis eſſe ſeruare Conſtitutiones Apoſtolicas, & præſertim Pij Quarti, & Pij Quinti contrà illegitimos æditas; quia, vt patet ex lectura eiuſdem teſtamenti, illa expreſſio fuit facta pro eius validi-
12 tate, non autem ad excludendum Comitem Camillum, qui reperiebatur, inſtante teſtatore, ampliſſimè legitimatus cum ſpeciali derogatione aduerſus dictas Conſtitutiones, quæ propterea amplius obſtare non poterant, vt per *Oldrad. conſ. 247. num. 3. verſ. in contrarium.*

Alia verò, quæ in contrarium adducebantur, viſa fuerunt ceſſare *ex deductis in deciſione*, & latè per informantes pro Comite Camillo, cum quibus Domini tranſierunt, &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 338.

ADNOTATIO.

13 Ad materiam legitimationis, *Vide ſupra deciſ. 246. 315. & 406. Gilian. ad Statut. Peruſ. verb. legitimatio filiorum fol. 182.*

Legitimatio *cũ Clauſula ſine præiudicio venientium ab inteſtato*, aliud non operatur niſi habilitationem legitimati ad ſucceſſionem portio-
14 nis in teſtamento ſibi relictæ, *Gratian. diſceptat. 496. in princ. Rot. deciſ. 28. num. 35. & 36. par. 8. recent.* & generaliter ad quæ habiliter legitimatio cum iſta clauſula, *Vide Io: Bapt. Coſt. de ration.*

tion. rat. qu. 156. *deciſ.* 572. *per tot. par.* 5. *tom.* 2. *deciſ.* 35. *item per tot. par.* 8. *deciſ.* 241. *numer.* 15. *& ſeqq. par.* 9. *rec.*

FERRARIEN. BONORVM DE SCHIANCHIS.

Luna 4. *Maij* 1615.

ARGVMENTVM.

Inſtrumentum ex quibus dicatur eſſe in forma probanti, hic latè oſtenditur pluribus medijs, & de illius recognitione facienda à Peritis per manus comparationem.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum dicitur eſſe in forma probanti, ſi in ſui facie oſtendit omnes qualitates requiſitas ad publicum inſtrumentum, & num.* 12.

2 *Inſtrumenti effectuatio, & obſeruantia probata dicitur ex pluribus enunciatiuis emiſſis in alijs inſtrumentis, & num.* 10. *cum ſeq. vbi quod obſeruantia dat fidem ſcripturæ.*

3 *Inſtrumentorum pluralitas in dubio non præſumitur.*

4 *Inſtrumenti ſubſcriptio vt afficiat, & importet rogitum, ſufficit clauſula,* quæ omnia fuerunt geſta in Caſtro, &c. coram Prætore, &c. præſentibus, &c. *& num.* 14. *cum ſeqq.*

5 *Notarium quem fuiſſe de tali anno ex quibus probatum dicatur.*

6 *Notarij ſignum non eſt de ſubſtantia inſtrumenti, ſed ſufficit ſola illius ſubſcriptio, & num.* 13.

7 *Recognitio ſcripturæ per comparationem debet fieri per Peritos in arte, & quomodo procedere debeant, ponitur hic, & num.* 8. *cum ſeq.*

DECISIO CDXLIV.

POſt reſolutionem factam *ſub die* 29. *Aprilis* 1615. ſuper inſtrumento rogato ab
Andrea Baroctio de anno 1543. quod ſit in
forma probanti, propoſui dubium tunc reſer-
natum ſuper alio inſtrumento rogato de an-
no 1541. per Petrum de Schianchis, quod
1 Domini ſupradicta die 4. Maij cenſuerunt, eſ-
ſe pariter in forma probanti; quia in ſui facie
oſtendit omnes ſolemnitates requiſitas ad
publicum inſtrumentum, iuxtà *gloſſ. in l. gene-
rali, verb. ſeruituti, C. de tabul. lib.* 10. *Doctor. com-
muniter in cap.* 2. *& c. cum P. Tabellio, de fid. in-
ſtrum. Pariſ. conſ.* 21. *numer.* 18. *lib.* 2. *Seraph. deciſ.*
1236. *numer.* 1. ac inſuper conſtat de illius effe-
ctuatione ex ſupradicto inſtrumento rogato
2 ab Andrea de anno 1543. quod continet em-
ptionem vnius Poſſeſſionis Ferrariæ factam à
Chriſtophoro de Schianchis ad effectum in-
ueſtiendi pretium bonorum per eundē Chri-
ſtophorum Aſcanio Patruo venditorum, iux-
tà contenta in inſtrumento, de quo agitur,
quod ibi pluries enunciatur, quæ effectuatio,
ſeu obſeruantia ſubſecuta multum operatur,
l. ſi de interpretatione, ff. de legib. etiam, quod in
eo non fiat mentio de anno, quia ſufficit, quod
cum illo concordet quoad nomen Notarij,
contrahentium, & quoad ſubſtantiam ipſius
inſtrumenti; maximè, quia non conſtat de
alio inſtrumento venditionis inter dictas Par-
tes per dictum Petrum rogatum, & plurali-
3 tas in dubio non præſumitur, niſi probetur,
Alex. conſ. 153. *num.* 2. *in fine lib.* 1. *Aym. conſ.* 198.
num. 1. *& conſ.* 73. *num.* 35.

Nec obſtare, quod Notarius ſe ſubſcripſe-
rit per huiuſmodi verba, *Ego Petrus qu. Proſſidi
ſer Peregrini de Schianchis de Saxolo Ciuis publi-
cus Imperiali auctoritate Notarius Saxolin.* nec ad-
didit clauſulam *actum, &c.* vel alia verba de-
notantia rogitum; quia fuit etiam reſponſum,
quod in fine inſtrumenti ante ſubſcriptio-
nem adeſt huiuſmodi clauſula, *quæ omnia acta
fuerunt coram D. Poteſtate in Caſtro Saxoli in eius
Palatio præſentibus, &c.* quæ clauſula denotat
4 perfectionem actus, & rogitum Notarii, *Bald.
in auth. quod ſine ſub num.* 1. *verſ. quicquid dicat, C.
de teſtam. Alex. conſ.* 14. *num.* 19. *lib.* 6. *Roland. à conſ.
ſil.* 44. *num.* 43. *lib.* 1. *Seraphin. deciſ.* 902. *num.* 2.

Minùs refragari, quod probari debeat Pe-
trum fuiſſe Notarium de dicto anno 1541.
quia de hoc ſatis viſum fuit conſtare, nedùm
ex illius ſubſcriptione, & inſtrumento rogato
5 ab Andrea de dicto anno 1543. in quo pro ta-
li enunciatur, ſed etiam ex alio inſtrumento
rogato per eundem Petrum de anno 1540.
nec non ex matricula Notariorum Saxoli,
quæ cùm de anno 1576. fuerit extracta ex ma-
tricula veteri, in qua aderat Petrus de Schian-
chis, ex ea clarè apparet, quod Petrus erat
Notarius de dicto anno 1541.

Quoad ſignum Notarij, quòd deficit in hu-
iuſmodi inſtrumento, placuit reſponſio, quod
ſtante ſubſcriptione cum alijs ſupra deductis,
6 illud non eſt neceſſarium ſecundùm opinio-
nem, quam ſeruat *Rota*, vt per *deciſ. Chiſan.*
73. & fuit dictum in *Farfen. Territorij* 31. *Maij*
1604. *coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Millino, &
in Bononien. de Dulphis* 12. *Nouembris* 1610. *co-
ram R. P. D. meo Canalerio.*

Recognitio verò cum ſit facta per compa-
rationem ex teſtibus, qui ſunt Notarij, & in
arte periti, & benè concludunt, quod inſtru-
mentum, de quo agitur, & aliud, cum quo
7 fuit facta comparatio ex litteris, & ſignis per
eos viſis, & benè conſideratis ſunt ſcripta
eiuſdem manu, iuxtà *l. comparationes, C. de fid.
inſtrum.* eſſet ſufficiens, ſi Pars, vt præſuppo-
nit, certificaſſet inſtrumentum, cum quo fuit
facta comparatio; nam talis recognitio admit-
8 titur, quando propter antiquitatem non poſ-
ſunt haberi teſtes, ex traditis per *Decian. conſ.*
33. *num.* 120. *& ſeq. lib.* 1. prout in caſu iſto, in
quo agitur de inſtrumento exceden. tempus
60. annorum, quod in materia recognitionis
per teſtes faciendæ dicitur antiquum, ex *deciſ.
Caputaq.* 5. *part.* 3. & ex alijs per informantes al-
9 legatis: quæ in hoc caſu eo facilius Dominis
viſa fuerunt admittenda ſtante obſeruantia,
cum alijs ſupra deductis, quæ operatur, vt
adhibeatur fides ſcripturæ, etiam ſi defectum
aliquem pateretur, *Aym. conſ.* 101. *numer.* 4. &
tenuit Rota in *Ferrarien. Bonorum, ſeu Palatij*
21. *Aprilis* 1603. *coram D. Attrebaten. & in dicta
Bononien. de Dulphis.* Et ita deciſum, &c.

Supra poſt deciſ. 404. referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

Obſeruantia dat robur inſtrumentis, alijſque
ſcripturis etiam informibus, *Buratt. deciſ.* 10.
10 *num.* 21. *ibiq. Add. numer.* 2. *Em. Ottbob. deciſ.* 175.
num. 5. *&* 6. *deciſ.* 43. *deciſ.* 207. *num.* 4. *&* 220. *num.*
20. *par.* 9. *deciſ.* 172. *num.* 24. *& ſeqq.* vbi declara-
tur procedere in obſeruantia proxima, non
autem in remota, *deciſ.* 209. *numer.* 10. *& deciſ.*
255. *num.* 3. *&* 4. vbi quod non requiritur ob-
11 ſeruantia omnimoda, ſed ſufficiat in aliqua
parte *par.* 17. *deciſ.* 35. *num.* 10. *par.* 18. *tom.* 1. *deciſ.*
422. *num.* 6. *& deciſ.* 544. *num.* 32. *par.* 18. *tom.* 2. *rec.*
quæ etiam firmat *Add. ad Buratt. loc. cit.* vbi al-
legat deciſionem in *Ferrarien. Bonorum, ſeu Pa-
latij coram Mellin.* hic memoratã, & inter eius
impreſſ. 374. & faciunt ad hæc tradita per *Cyn.
int. conſ. Bald. lib.* 4. *conſ.* 400. *col. pen. & per Mantic.
deciſ.* 3.
12 Circa requiſita inſtrumenti agitur ſupra
poſt *deciſ.* 436.
Signum Notarij iuxta opinionem, quam
13 ſeruat Rota non eſt de ſubſtantia inſtrumen-
ti, quia ſufficit illius ſubſcriptio *Buratt. deciſ.*
672. *num.* 9. *Canal. deciſ.* 122. *num.* 2. *Pentinger deciſ.*
105. *num.* 4. *deciſ.* 172. *num.* 19. *par.* 17. *rec.*
Inſtrumentum imperfectum nullam fidem
meretur, imperfectum autem dicitur vbi in
14 eo enuncientur pacta, ſeu conditiones, de
quibus infra, ſi de illis non appareat *Buratt. de-
ciſ.* 672. *num.* 7.
Prout etiam ſpatium in albo relictum de-
15 monſtrat, quod Notarius non habuerit ſcrip-
turam pro perfecta, illique fides non veniat
adhibenda *Buratt. eadem deciſ.* 672. *num.* 8.
Quod ſi Notarius deponeret inſtrumentum
16 ab ipſo rogatum eſſe imperfectum non foret
ei credendum *Ruin. conſ.* 1. *numer.* 22. *verſ. non eſt
curandum lib.* 2. *Paul. Rub. de teſtam. cap.* 8. *nu-
mer.* 354.
Clauſula *actum* indicat perfectionem inſtru-
17 menti prout ex eius defectu inſtrumentum
iudicatur imperfectum *Pariſ. conſ.* 27. *lib.* 2. *Rot.
coram Seraph. deciſ.* 949. *num.* 1. *&* 2.
Procedit concluſio quatenus hæc clauſula
18 ſit appoſita in fine inſtrumenti, quia ſecus ve-
niret dicendũ quatenus foret in principio, vel
medio, *Adden. ad Buratt. deciſ.* 456. *num.* 21.
Item ex hac clauſula non valeret arguere
19 actus perfectionem, vbi aliàs ex ſui facie in-
ſtrumentum appareret imperfectum, *Adden. ad
Buratt. d. deciſ.* 456. *num.* 22. *Vbald. Iun. deciſ.* 149.
num. 12.
Cæterum clauſula *actum* non eſt de ſubſtan-
20 tia ſcripturæ, quæ aliundè perfecta dignoſca-
tur, *Conciol. allegat.* 67. *num.* 18. *Buratt. deciſ.* 666.
num. 12. *Peutinger. deciſ.* 345. *num.* 3. *& in rec. deciſ.*
496. *num.* 12. *par.* 4. *tom.* 2. *deciſ.* 410. *num.* 6. *par.* 16.
Quando autem hæc clauſula adiecta eſſet
21 inſtrumento per viam additionis, & diuerſa
manu, vel per alium Notarium non rogatum
inde inſtrumentum redderetur ſuſpectum de
falſo, *Seraph. d. deciſ.* 949. *num.* 3. *&* 8.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 18. *Maij* 1615.

ARGVMENTVM.

Debitor ex pluribus cauſis, quarum altera ſit le-
uior, altera grauior, ſi ſoluat aliquam quanti-
tatem ſimpliciter, intelligitur ſoluiſſe in cau-
ſam grauiorem, & quæ dicatur cauſa gra-
uior.

SVMMARIVM.

1 *Solutio in dubio cenſetur facta in cauſam durio-
rem, & num.* 7.
*Cauſa durior dicitur, quæ poteſt celerius executioni
demandari, & habet faciliorem exactionem, dicto
numer.* 1. 8. *& ſeqq.*
2 *Obligatio Cameralis habet executionem paratam.*
*Fideiuſſio, accedens obligationi, facit debitum gra-
uius eodem num.* 2.
*Mandatum relaxatum reddit cauſam grauiorem, ex
quo tunc non eſt deueniendum, niſi ad executionem,
eodem num.* 2.
*Debitum magis graue eſt illud, pro quo eſt relaxa-
tum mandatum, quàm pro quo eſt datus fideiuſſor
eodem num.* 2.
3 *Exactio pecuniarum facta ab ijs, contrà quos prius
fuit relaxatum mandatum executiuum, debet cen-
ſeri facta in cauſam neceſſariam pro qua erat
mandatum relaxatum, & executio imminebat.*
4 *Debitoris intentio in materia extinctionis debiti
debet attendi.*
*Cauſa durior dicitur illa, quæ habet promptiorem,
& magis rigidam executionem, d. num.* 4.
5 *Debitor poteſt declarare in quam cauſam velit pe-
cunias ſolutas cedere, ſi ſimpliciter in libro credi-
toris ſunt poſitæ ad debitoris creditum.*
*Fallit, quando eſſet debitor ex pluribus cauſis, qua-
rum vna ſit grauior, altera leuior, quia tunc non
poſſet declarare, ſed intelligeretur facta ſolutio ex
cauſa grauiori, dicto num.* 5.
6 *Debitor non contradicens creditori reſpondenti poſi-
tionibus, & dicenti, ſe in talem cauſam recepiſſe
pecunias, intelligitur conſenſiſſe.*

DECISIO CDXLV.

Eſt deciſ. 695. *par.* 2. *recent.*

Sunt in hac cauſa infra deciſ. 464. *&* 500. *quarum
vltima eſt deciſ.* 304. *par.* 4. *tom.* 1. *rec. & forſan in
eadem cauſa ſunt deciſ.* 434. 454. 527. *&* 591. *ea-
dem par.* 4.

ADNOTATIO.

De cauſa grauiori, in quam cedere debet ſolu-
7 tio agitur ſupra poſt *deciſ.* 33.
Hic autem benè firmatur, quod non dica-
tur cauſa durior illa, in qua fideiuſſor inter-
8 ceſſit vbi concurrit alia cauſa habens magis
celerem executionem, cum executionis ma-
jor, vel minor celeritas ad effectum digno-
ſcendi cauſam duriorem ſit attendenda, facit

Priol.

Priol. deciſ. 185. *numer.* 5. *& deciſ.* 220. *num.* 6.

Cæterum vbi fuit expreſſa cauſa ſolutionis, in quam debet cedere, fruſtra de ea amplius
9 dubitatur *Priol. deciſ.* 185. *num.* 12. *deciſ.* 162. *numer.* 17. *par.* 4. *tom.* 2. *deciſ.* 155. *num.* 9. *par.* 9. *tom.* 1. *deciſ.* 50. *&* 342. *vtrobique num.* 6. *par.* 17. *deciſ.* 86. *num.* 20. *par.* 18. *tom.* 1. *& deciſ.* 466. *num.* 9. *par.* 18. *tom.* 2. *recent.*

Et ſolutio contrapoſita certis debitis, &
10 partitis in eam, & non in aliam cauſam debet referri *d. deciſ.* 50. *num.* 7. *par.* 17. *recent.*

HISPALEN. CONTRIBVTIONIS.

Veneris 22. *Maij* 1615.

ARGVMENTVM.

Sumitur ex ſequenti breui Summario.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiati, qui noluerunt litigare, non tenentur contribuere expenſis factis per Capitulum in lite, & quare, ibidem, & num.* 2. 6. 7. *ac* 8.

3 *Beneficiati non faciunt Capitulum, ſiue Collegium, quia non poſſunt ſe collegialiter congregare, nec habent Arcam communem, nec ſigillum, nec alia requiſita ad Collegium, & num.* 4. 5. *ac* 8. *& ſeqq.*

DECISIO CDXLVI.

Domini reſoluerunt, Beneficiatos, & Seruitores, qui non conſenſerunt liti, non teneri ad contributionem expenſarum; Ratio reſolutionis fuit, quia Beneficiati non faciunt Capitulum, ſiue Collegium, quo caſu cùm conueniant vti ſinguli, ſequitur, quod ij, qui
1 nolunt litigare, non cogantur contribuere, *Petr. de Antib. in tract. de mun.* §. 4. *num.* 76. & tenuit *Rota in hac eadem cauſa coram bo. me. Cardinali Seraphino, vt in deciſ.* 1012. *num.* 2. *& in cauſa Valentina iuris congregandi* 4. *Decembris* 1596. *coram bo. me. Cardinali Pamphilio*: Præſertim, quia non eſt eadem cauſa defenſionis omnium Beneficiatorum, tam reſpectu Eccleſiarum, quia bonum ius ipſarum pendet à conſuetudine, quæ eſt difformis, & qui non poſſunt illam
2 ſufficienter probare, benè poſſunt agnoſcere bonam fidem, & à lite recedere; quàm etiam reſpectu perſonarum, quia ſeruitores ſunt meri mercenarij, qui nullum ius habent, cuius ratione poſſint compelli ad contributionem, vt benè ponderatum fuit *in d. deciſ.* 1012. *ſub num.* 2.

Quod autem Beneficiati in caſu iſto non faciant Collegium, deducitur ex eo, quia Be-
3 neficiati regulariter non poſſunt ſe collegialiter congregare, vt poſt *Abb. in cap. dilecta, de exceſſ. Prælator.* tenuit *Rota in dicta Valentina iuris congregandi* 4. *Decembris* 1596. & in indiuiduo de iſtis Beneficiatis, quod non faciant Collegium, fuit dictum *in ſupradicta deciſ.* 1012. quod comprobatur ex eo, quia non apparet, quod
4 habeant arcam communem, ſigillum, & alia requiſita ad Collegium, de quibus *poſt relatos* tradit *Achill. deciſ.* 10. *de prabend.* & fuit dictum *in cauſa Aſculana Parochialis Sancti Laurentij* 20. *Maij* 1585. *coram Orano*, & alias ſæpè.

Nec obſtare, quod eligere conſueuerint Abbatem pro illorum capite, qui habet etiam facultatem comparendi in iudicio pro ipſis Beneficiatis, & deputandi Procuratorem, ex deductis *in hac cauſa coram eodem bo. mem. Cardinali Seraphino deciſ.* 392. *num.* 1. & deponunt teſtes, qui fuerunt pro dictis Beneficiatis nouiter examinati; nam, quicquid ſit de hoc, plura
5 alia copulatiuè requiruntur ad conſtituẽdum Collegium, quæ hic non probantur, *ex ſupradictis*: & ex his ceſſat, quòd pro negocijs Vniuerſitatis ſe conſueuerint congregare, vt deponunt ſupradicti teſtes pro Beneficiatis examinati; quia, ſtantibus ſupradictis, cenſentur vti ſinguli ſe congregaſſe, quinimò ſi voluiſſent vti vniuerſi ſe collegialiter congregare, id eis non licuiſſet, vt fuit dictum *in dicta Valentina iuris congregandi.*

Ceſſat etiam, quod lites ſint communes, & propterea communibus expenſis tractandæ
6 ſint; quia hoc procedit in Collegijs, vel in ſingulis, qui conſenſerunt liti, vel qui lite iam terminata beneficio victoriæ vti volunt, aliud tamen eſt in ijs, qui congregantur vti ſinguli, nec conſenſerunt liti, iſti enim ſi nolunt contribuere, nec etiam à maiori parte ad id obligari poſſunt, *gloſſ. in cap. cùm omnes, vbi Dec. numer.* 5. *de Conſtit. Put. deciſ.* 475. *in fin. lib.* 2. & fuit
7 dictum *in ſupradicta Valentina iuris congregandi.* Vltra quod in caſu iſto tantò minus lites poſſunt dici communes, quia cauſa defenſionis non eſt eadem reſpectu omnium, vt patet *ex ſupradictis, &c.*

In hac cauſa ſunt coram Seraph. deciſ. 392. *&* 1012.

ADNOTATIO.

De pluribus collitigantibus an, & quando teneantur ad expenſas contribuere agitur ſupra *poſt deciſ.* 319.

Beneficiati non ſunt de Capitulo, non faciunt Collegium, nec habent ius conuocandi Capitulum, cum eorum munus potius ſit obſequi, quàm imperare, ideoque nec in Capitulo poſſunt intereſſe illo contradicente, & quatenus interuenerint alicui actui, non exinde acquirunt ius intereſſendi maximè quoad actus diuerſos, & in quibus non agatur de eorum intereſſe, *Rot. coram Priol. deciſ.* 463. *num.* 7. *& ſeqq. & coram Bich. deciſ.* 126. *&* 167. *& allegata hac noſtra deciſione in rec. deciſ.* 371. *numer.* 2. *par.* 5. *deciſ.* 112. *num.* 1. 7. *&* 10. *par.* 7. *& deciſ.* 56. *num.* 4. *par.* 8. in quibus etiam firmatur, quod eis non
8 liceat ſe congregare, cum huiuſmodi Congregationes perſonarum non conſtituentium Collegium dicantur conuenticulæ, & regulariter de iure prohibeantur pro bono pacis in Republica conſeruandæ, ad euitandas populorum machinationes, conſpirationes, alioſque ſimiles peruerſos effectus, benè *Pyrr. Corrad. in prax. Benef. lib.* 2. *cap.* 9. *ſub num.* 21. *verſ. Quinimò, Priol. deciſ.* 456. *num.* 1. *& ſeqq.*

Nihilominus Beneficiati quoque poſſent ſe
congregare duobus concurrentibus, ſcilicet
legitima auctoritate ſuperioris, & iuſta cauſa,
Priol. d. deciſ. 456. vbi quoad auctoritatem ſu-
perioris ponderatur, an ſufficiat licentia ordi-
narii, ſine conſenſu, vel citatione Capituli, &
9 an illa poſſit ſuppleri auctoritate Rotæ virtu-
te *Clem. Auditor de reſcript.* & pro cauſa admit-
titur occaſio diſcurrendi ſuper defenſione li-
tis ipſorum Beneficiatorum peculiaris, & ſe-
paratæ à iuribus Capituli, ad effectum depu-
tandi illius defenſores, & extrahendi à com-
munibus redditibus expenſas neceſſarias.

Sicut autem Beneficiati non ſunt de Capi-
tulo, ita nec tenentur contribuere in expenſis
factis pro cauſa Capituli, *deciſ.* 413. *par.* 5. *recent.*
& è conuerſo ex eadem ratione Capitulum
non tenetur contribuere in expenſis pro lite
10 particulari ipſorum Beneficiatorum, quæ ex
eorum dumtaxat redditibus ſunt detrahendæ
Priol. d. deciſ. 456. *num* 9.

VALENTINA SVBSIDII.

Veneris 22. *Maij* 1615.

ARGVMENTVM.

Subſidium, an debeat ſolui ex fructibus exemptis, & qui dicantur fructus primitiales, & quæ onera primitialia.

SVMMARIVM.

1 *Iudex non poteſt moueri ad iudicandum ex ijs, quæ ſunt extrà acta.*

Sententia lata per ſubdelegatum, de cuius ſubdelegatione non conſtat, dicitur nulla ex defectu iuriſdictionis, dicto num. 1.

2 *Subſidium debet ſolui ex fructibus, & de ſubſidio num.* 7.

Fallit, vbi fructus fuerunt applicati liberi, & exempti ab onere ſubſidij, dicto num. 2.

3 *Exceptio non refertur ad ea, de quibus fuit facta ſpecialis mentio.*

Superfluitas eſt euitanda, dicto num. 3. *&* 8.

Verba ſequentia non referuntur ad præcedentia, vbi eſſent inter ſe contraria, d. num. 3.

4 *Qualitas debet probari per allegantem.*

Primitiæ ſoluuntur Parochiæ pro adminiſtratione Sacramentorum, & cura animarum, quæ illi imminet, d. num. 4.

Onera, quæ primitijs imminent, conſiſtunt in ſuſtentandis miniſtris Eccleſiæ, & in ſuppeditandis rebus ad curam animarum, & adminiſtrationem Sacramentorum neceſſarijs, d. num. 4.

5 *Subſidium, dummodo integrè ſoluatur, nihil intereſt, à quo ſoluatur.*

6 *Clauſula derogatoria, appoſita in conceſſione ſubſidij, reſpiciunt tantum fauorem Regis, nec per eas cenſentur ſublàti contractus, ex quibus Regi nullum præiudicium infertur.*

DECISIO CDXLVII.

Eſt deciſ. 702. *par.* 2. *recent.*

Eſt infra in hac cauſa deciſ. 483. *impreſſa inter recent. par.* 3. *deciſ.* 757.

ADNOTATIO.

Multiplex eſt ſignificatio ſubſidij, & quid veniat
illius appellatione, *Vide Io. Bapt. Coſt. in tract. de*
remed. ſubſid. fere per tot. vbi rem ſubſidiariam
diligenter exornat, ac præcipuè in primis præ-
7 ludijs illius Ethymologiam, ac definitiones
ſubtiliter explicat, *Gilian. ad Statut. Peruſ. verb.*
ſubſidium pag. mihi 254. *Neguſant. iun. qu.* 431. *per*
tot. Fagnan. in cap. præterea per tot. ne Prælat. vices
ſuas, Pen. deciſ. 445. 453. *&* 470.

Correctio immediata non præſumitur, *Palm.*
iun. alleg. 7. *nu.* 44. *deciſ.* 219. *num.* 11. *par.* 16. *& de-*
ciſ. 400. *num.* 30. *par.* 18. *tom.* 1. *recent.* imo eſt eui-
tanda, *Priol. deciſ.* 352. *num.* 10. & ad illam eui-
8 tandam quælibet admitti debet interpretatio,
Idem *Palm. iun. alleg.* 48. *num.* 19. *Priol. deciſ.* 69. *nu-*
mer. 15. *deciſ.* 33. *num.* 3. *& deciſ.* 273. *num.* 11. *par.* 15.
& deciſ. 390. *num.* 9. *eadem par.* 18. *tom.* 1. *recent.* ac
in celebri *Romana Pretij Officiorum* 19. *Iunij*
1680. §. *Mens verò, verſ. Tùm & altera, coram*
Reuerendiſſimo Albergato Decano.

ROMANA DOMVS.

Lunæ 25. *Maij* 1615.

ARGVMENTVM.

Læſus vltrà dimidiam, vel tertiam partem iuſti pretij, non dicitur, qui dominium vtile ceſſit proprietario, ex locationibus, ſi exceſſus affictus poteſt prouenire ex affectione conducentis, habita ratione ad tempora, quibus res non eſt fructifera, & ad alia, de quibus in Deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Nemo plus iuris in alium transfert, quam ipſe habeat.*

Iuramentum de non contraueniendo actui antea facto impedit litis ingreſſum, d. num. 1.

2 *Ceſſio non dicitur læſiua ex eo, quod res lite pendente fuerit pluris locata, cum hoc potuerit eſſe ex affectione conductoris, & num.* 4. *&* 8.

3 *Verba enunciatiua contrà tertium non probant.*

Læſio, vt non inducatur ex ceſſione facta proprietario, quæ debeant conſiderari, & num. 5. *cum ſeqq.*

DECISIO CDXLVIII.
La Prima.

Eſt deciſ. 689. *par.* 2. *recent.*

Supra poſt deciſ. 356. *aliæ deciſiones præſentis cauſæ indicantur.*

ADNOTATIO.

Læſionis materia refertur ſupra poſt *deciſ.* 49. 79.
& 288. & de illa agunt *Bonden. collect.* 7. *nu.* 55.
5 *collect.* 14. *num.* 215. *collect.* 31. *nu.* 55. *& collect.* 32.
num. 51. *Rot. poſt eum deciſ.* 93. *num.* 25. *&* 26. *& co-*
ram

ram Celſ. deciſ. 164. num. 2. & deciſ. 238. num. 6.

Probanda eſt de tempore contractus, *Bonden.*
6 *d. collullat. 7. num. 56. Noguerol. Alleg. 37. numer. 66. deciſ. 179. num. 8. par. 17. recent.*

Nec reſultat ex ſolo bonorum pretio, quia debet conſiderari integer contractus, cum om-
7 nibus illius circumſtantijs, & qualitatibus, *Bonden. d. collact. 31. num. 40.*

An autem iuſtum pretium ad hunc effec-
8 tum deſumi valeat ex locationibus, *Vide Rot. in Romana laſionis 11. Martij 1676. coram Reuerendiſſimo Bourlemont.*

PLACENTINA ARCHIPRESBYTERATVS.

Lunæ 1. Iunij 1615.

ARGVMENTVM.

Sumatur ex ſequenti Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata partibus præſentibus, valet ſine citatione, & num. 5. cum ſeqq.*
2 *Mandati defectus, ante ſententiam non oppoſitus, ſuppletur, ſi poſt ſententiam de eo doceatur, & numer. 7.*
3 *Præſentatus legitime à Patronis inſtituendus eſt ab Epiſcopo.*
4 *Delictum non præſumitur.*

DECISIO CDXLVIII. La Seconda.

Eſt deciſ. 674. par. 3. recent.

In hac cauſa eſt ſupra deciſ. 410.

ADNOTATIO.

Ad validitatem ſententiæ concurrere debent
5 requiſita vulgatæ, & quotidiè allegari ſolitæ *deciſ. Caputaq. 260. par. 2.* inter quæ ſunt citatio, & mandatum procuræ comparentis, *infra deciſ. 608.*

Quoad citationem notandum illam non eſſe neceſſariam quando in iudicio præſens re-
6 peritur, qui foret citandus, *Gregor. deciſ. 576. numer. 1.* & ibi *Add. numer. 15. Vbald. deciſ. 450. numer. 12. Caualer. deciſ. 117. num. 1. deciſ. 626. nu. 1. par. 3. rec. infra deciſ. 608.*

7 Quomodo autem iuſtificentur citatio, & mandatum, *Add. ad Gregor. vbi proxime num. 55. infra d. deciſ. 608.*

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.

Lunæ 1. Iunij 1615.

ARGVMENTVM.

Identitas bonorum ex quibus probetur, & plures hic recenſentur modi probandi identitatem.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum dicitur probatio probata.*
Identitas bonorum probatur ex inſtrumento diuiſionis, d. num. 1. & 7.
Identitas probatur abſque confinibus ex denominatione ſingulari, d. num. 1.
2 *Identitas probatur ex eo, quod poſſeſſores ſunt ſucceſſores eorum, qui alias dicta bona poſſidebant, vbi maximè ſi vltrà generalem demonſtrateonem loci, concurrit aliqua particularis demonſtratio.*
Identitas probatur ex deſcriptione facta in Cataſtro, d. num. 2. & 3.
4 *Identitas probatur ex verificatione duorum confinium.*
5 *Poſſeſſio præſumitur continuata, niſi contrarium probetur.*
Poſſeſſio teſtatoris præſumitur continuata vſque ad eius obitum, quando fuit probata etiam poſſeſſio hæredum, d. num. 5. & num. 8. & 9.
6 *Liber Cataſtri, ſiue æſtimi probat, tam contrà eos, de quorum voluntate partitæ ibi fuerunt deſcriptæ, quam contrà cauſam habentes ab eis.*
Succeſſor in Officio poteſt extrahere ſcripturas ſui prædeceſſoris abſque aliqua ſolemnitate, dicto numer. 6.

DECISIO CDXLIX.

Eſt deciſ. 706. part. 2. recent.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 338.

ADNOTATIO.

De probanda identitate bonorum fideicommiſſariorum, *Vide Rot. deciſ. 144. per tot. par. 9. recent.*
7 ſupra poſt *deciſ. 302. & in Romana, ſeu Narnien. Saluiani 1. Apr. 1680. coram R. P. D. Emerix,* vbi quod in antiquis vltra contradam requiritur ſaltem vnica demonſtratio, & prius fuerat dictum *coram Priol. deciſ. 457. num. 8.*

Et quod poſſeſſio continuata præſumatur
8 vſque ad obitum, tradit *Rota coram Peutinger. deciſ. 110. num. 4. coram Priol. deciſ. 133. num. 6. & in recent. deciſ. 78. num. 2. par. 17. & deciſ. 170. nu. 3. par. 18.* Quod tamen intelligitur, dummodo
9 non probetur, alium medio tempore poſſeſſionem apprehendiſſe, aut etiam occupaſſe, *deciſ. 290. num. 14. par. 18. recent.* aliàs hæc præſumpta continuatio ceſſaret, *Mantic. deciſ. 46. numer. 2. verſ. quia hac præſumptio, Priol. deciſ. 457. num. 2. Romana Fideicommiſſi Proſperi Sen. de Caffarellis 24. Iunij 1676. §. etenim, coram Reuerendiſſimo Bourlemont.*

CAVALLICEN. BONORVM.

Veneris 5. Iunij 1615.

ARGVMENTVM.

Ius incantus, prælationis, ſiue congrui, ſiue retractus

Google

tractus quando dicatur remiſſum per receptionem laudemij factam à domino directo, etiam cum reſeruatione per clauſulam *ſine præiudicio aliorum iurium*.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio generalis comprehendit etiam caſus, & perſonas priuilegiatas, & ſic ius etiam prælationis competentis ei, qui remittit, vel approbat actum id importantem, & num. 7. ac 11.*

2 *Dominus directus recipiens ab emphytheuta canonem poſt incurſam pœnam caducitatis, dicitur illam remiſiſſe, & nu. 12. cum ſeqq.*

3 *Receptio laudemij facta* ſine præiudicio aliorum iurium *non operatur ad beneficium proteſtantis ratione incompatibilitatis circa prælationem prætenſam contra emptorem, & nu. 4. 7. 10. & ſeq.*

5 *Reſeruatio iuris facta cum dicta clauſula ſi ſit contraria facto, non attenditur.*

6 *Differentia inter ius incantus, & ius prælationis non attenditur, vbi fuit receptum laudemium, per quod dicitur dominus directus approbaſſe venditionem, & remiſiſſe prælationem.*

8 *Promittens compenſare creditum dicitur ſoluere, quia compenſatio eſt ſpecies ſolutionis.*

9 *Conſuetudo, vt attendatur, debet per allegantem formiter probari.*

DECISIO CDL.

DOmini cenſuerunt, ius prælationis fuiſſe
remiſſum, quia, cum D. Roſtagnus de
anno 1607. confeſſus fuerit, ſe aliàs recepiſſe
à creditoribus Ioannis Villard per manus
vxoris Ludouici ſcuta 110. ad bonum com-
putum iuris incantus ſibi debiti ex cauſa bo-
1 norum per eundem Ludouicum acquiſito-
rum, ſatis viſus fuit approbaſſe acquiſitionem
factam per Ludouicum, ac illi acquieuiſſe, &
conſequenter remiſiſſe ius prælationis, ex ad-
ductis per *Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 9.
num. 135. & pluribus ſeqq.* faciunt tradita per
Surd. dec. 264. num. 8. & 12. & placuit ſimile de
2 Domino directo, qui per receptionẽ Canonũ
pro tempore decurſo poſt pœnam caducitatis
commiſſam, dicitur illam remiſiſſe, *Salycet.
& alij in l. 2. C. de iur. emphyth. Ruin. conſ.* 110.
numer. 4. lib. 1. Menoch. lib. 3. præſumpt. 112. num.
12.

Nec obſtare, quod declarauerit, illa rece-
piſſe ſine præiudicio iurium laudemij, &
aliorum ſuper dictis bonis ſibi competen.
3 Quia fuit reſponſum, quod, cum conſenſerit
acquiſitioni factæ per dictum Ludouicum,
illamque approbauerit, non potuit poſtea
ratione incompatibilitatis ſibi aliquid re-
ſeruare quoad ius prælationis, quod habet lo-
cum, vbi Dominus directus vult illo vti, non
autem vbi conſenſit alienationi, vt conſequa-
tur laudemium, iuxta *l. vlt. iunct. gloſ. C. de iur.
emphyth.* Ideoque dicta clauſula præſeruatiua
debet ſolummodò referri ad laudemium, &
4 alia iura ſimilia, non autem ad ius prælationis,
maximè quia aliàs eſſet contraria facto, quæ
5 non attenditur, *cap. cum M. & ibi Doct. de conſtit.
Ruin. dicto conſ. 110. nu. 4. lib. 1. & conſ. 116. nu. 11.
lib. 2. Dec. conſ. 460. num. 3. Rota in cauſa Romanæ
deuolutionis Domus 2. Decembris 1592. coram b. m.
Card. Mantica.*

Neque releuare, quod ius incantus ſibi
competat vti Baroni, ius autem prælationis
vti Domino directo, adeout licèt receperit
ius incantus vti Baro, ad huc poſſit vti iure
6 prælationis tanquam Dominus directus: quia
placuit reſponſio, quod, cum in hoc caſu D.
Roſtagnus per dictam receptionem iuris in-
cantus approbauerit acquiſitionem factam
per Ludouicum, ſatis viſus fuit remiſiſſe ius
prælationis quomodolibet ſibi competeret,
ad tradita per *Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. d.
gloſ. 9. num.* 158.

Minùs refragari, quod Ludouicus poſtea
declarauerit, pecunias verè non fuiſſe ſolutas,
7 neque per ſe, neque per eius vxorem; quia
nihilominus ſufficit, quod D. Roſtagnus faſ-
ſus fuerit bona fuiſſe acquiſita per Ludoui-
cum, & ſic expreſsè acquieuerit acquiſitioni
per eum factæ, *ex iam dictis*. Præſertim, quia
8 licèt verè tunc pecuniæ non fuerint ſolutæ,
fuit tamen promiſſa compenſatio, quæ eſt
ſpecies ſolutionis, *l. ſi debitor, ff. qui pot. in pign.
habeantur, Felin. in cap ſuborta nu. 2. de re iudic.
Rota in cauſa Albanen. pecuniaria 5. Martij 1586.
coram b. m. Card. Pamphilio.*

Nec demum obſtare, quod ex conſuetudi-
9 ne D. Roſtagnus potuerit recipere ius incan-
tus, & conſequi ius prælationis; nam, vltra
quod huiuſmodi conſuetudo non reperitur
formiter probata, fuit etiam dictum, quod
illa non poteſt habere locum in hoc caſu, in
10 quo ipſe D. Roſtagnus, vt dictum eſt, expreſsè
acquieuit acquiſitioni factæ per Ludouicum,
per quam omninò viſum fuit excludi ius
prælationis, *ex ſupradictis &c.*

ADNOTATIO.

11 Circa ius prælationis, ſiue congrui, & retra-
ctus *vide Vrſell. concluſ. 62. nu. 20. & ſeqq. Gratian.
diſcept. 672. Reuerend. de Luc. in tract. de ſeruit. &
diſcurſ. 68. vſque ad finem illius tractatus,* vbi latè
12 explicat materiam ſuper caſibus quotidiè
contingibilibus, & agit quando huic iuri
13 cenſeatur renunciatum, *deciſ.* 286. vbi diſpu-
tatur an iura retractus ſint ceſſibilia, *& deciſ.
396. par. 18. to. 1. recent.*

14 Dominus directus in alienatione rei em-
phytheuticæ, ſeu feudalis habet ius prælatio-
nis, & retractus, vt cæteris adductis habetur
penès *Dunozett. iunior. deciſ. 760. ſub numer.*
16.

15 Optimè declaratur concluſio in præſenti
deciſione, vt non procedat vbi Dominus di-
rectus alienationi conſenſerit ſiue expreſsè,
ſiue etiam tacitè, vt ſi laudemium recipe-
ret.

GERVNDEN. VINI.

Veneris 5. Iunij 1615.

ARGV-

A R G V M E N T V M.

Sumitur ex Summario.

S V M M A R I V M.

1 *Præpoſituræ Eccleſiæ Gerunden. ſolitæ conferri in titulum perpetui Beneficij Eccleſiaſtici, præſumuntur habere dotem, & ideò Beneficiati debent habere congruam, & n. 3. cum ſeq. vbi de materia.*

2 *Præſertim ſtante declaratione Papæ emanata in Signatura Gratiæ.*

D E C I S I O CDLI.

PRopoſui dubium aliàs per Rotam reſtri-
ctum ſuper eo, an ſcilicet Præpoſito
menſis Iulij debeatur congrua, ſeu dos de bo-
nis adminiſtratis, & Domini ſupradicta die
reſoluerunt, dotem deberi, quia ex deductis
in alijs poſitionibus, & præcipuè ex prouiſio-
nibus, quæ tunc datæ fuerunt, & modò etiam
dantur, ſatis viſum fuit, conſtare, quod Præ-
1 poſituræ iſtius Eccleſiæ in titulum perpetuũ
Beneficij Eccleſiaſtici ſemper conferri con-
ſueuerunt, & quod hodiè in iſto ſtatu colla-
tionis reperiuntur, quæ propterea ſine dote
eſſe non debent, iuxta *text. in cap. nemo, de con-
ſecr. diſtinct.* 1. *Lambert. de iurepatr. lib. 1. par. 1. q. 5.
art. 7. num. 5. Put. deciſ. 374. in fin. lib. 1. Caputaq.
dec. 62. par. 1.*

Tanto magis, quia iſta fuit intentio Papæ,
dum aliàs hæc cauſa fuit propoſita in Signa-
2 tura Gratiæ, prout atteſtatus fuit vnus ex
Dominis, qui tunc in ea aderat: quanta au-
tem, & à quo huiuſmodi dos debeatur, Do-
mini mandarunt, quod particulariter videre-
tur.

Et ità deciſum, &c.

Extant in hac cauſa dec. 127. coram Mant. deciſ. 12. 25. & 34. par. 2. recentior. quæ ſunt coram Pen. coram Gregor. deciſ. 29. quæ eſt 43. par. 2. recent. coram Seraph. deciſ. 1461. & 1499. quarum prima eſt 749. par. 4. diuerſ. infra deciſ. 486. 514. & 542. (quæ ſunt 263. 320. & 442. par. 4. to. 1. rec.) 594. 612. & 692.

A D N O T A T I O.

3 De congrua, quid ſit, quibus, à quibus, de
quibus, & quando debeatur, vel non vide ple-
num tractatum *Rebuffij, Gratian. diſcept. 366.
num. 17. & ſeq. Lotther. de re beneſic. lib. 1. qu. 12.
Ricc. in prax. for. Eccleſ. par. 3. reſolut. 475. Gregor.
dec. 429. ibique Adden. dec. 389. par. 18. to. 1. recent.
& alibi paſſim.*

Hoc notandum, quod congrua non debet
4 pendere ab incerto, *dec. 411. num. 7. par. 18. to. 2.
recent.* & propterea in illam non imputantur
emolumenta euentualia, prout ſunt oblatio-
nes, funera, *Coccin. deciſ. 2046. numer. 4. Priol.
deciſ. 326. num. 6. deciſ. 130. num. 9. part. 18. to. 1.
recent.*

CROTONEN. DECANATVS.

Mercurij 10. Iunij 1615.

A R G V M E N T V M.

Executor mixtus, qualis dignoſcitur ex clauſulis in literis Apoſtolicis appoſitis, debet procedere iuris ordine ſeruato, aliàs procedit nulliter, & iniuſtè, & non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum de manutenendo debet dari poſſeſſori anteriori, & num. 2. in fin.*

2 *Poſſeſſio anterior probatur tàm ex inſtrumento adeptionis illius, quàm ex confeſſione partis emiſſa in ſua gratia.*

3 *Executor, ſiue Iudex, qui nulliter, vel iniuſtè proceſſit, non priuat poſſeſſorem ſua anteriori poſſeſſione.*

4 *Citatus coram executore non tenetur comparere, niſi in citatione fuerit inſertus tenor literarum Apoſtolicarum, vt ſciret illius iuriſdictionem, & num. 12. cum ſeqq.*

5 *Executor mixtus, qualis reputatur conſtitutus cum clauſula* amoto &c. illicito detentore &c. & vocatis vocandis &c. *non poteſt procedere, niſi ordine iudicij ſeruato, & de Executore mixto, & quo ordine debeat procedere, & numer. 9. cum ſeqq.*

6 *Narratiua Gratiæ, niſi fuerit iuſtificata, prout fieri debet ab illam impetrante, etiamſi conſiſtat in negatiua, cauſat iniuſtitiam ſententiæ latæ ſuper illius executione.*

7 *Sententia nulla, vel iniuſta non poteſt in iudicatum tranſire.*

8 *Poſſeſſio ciuilis ſolo animo poteſt retineri, & illius ratione competit manutentio.*

D E C I S I O CDLII.

DOmini cenſuerunt, mandatum de manu-
tenendo dandum eſſe Io: Paulo, de cuius
1 anteriori poſſeſſione conſtat, tam ex inſtru-
mento illius adeptionis, quod alio non poſſi-
dente probat poſſeſſionem, *l. prædia cum ibi not.
ff. de acquir. poſſeſs. Caſ. de Graſs. dec. 5. in princip. de
cauſ. poſſeſs. & propriet.* quàm etiam ex confeſ-
2 ſione Ioannis Franciſci in eius gratia, quæ pa-
riter huiuſmodi anteriorem poſſeſſionem
probat, vt tenuit *Rota in cauſa Pennen. & Adrien.
Beneficiorum 4. Iulij 1584. relat. inter impreſs. deciſ.*
802. *par. 1. diuerſ.* in qua propterea Io. Paulus
eſt manutenendus, *Bart. in l. ſi duo ſub numer. 4.
verſ. ſi verò teſtes, ff. vti poſſid.*

Non obſtat poſterior poſſeſſio capta per Io.
Franciſcum authoritate Executoris; quia cum
3 nulliter, & iniuſtè proceſſerit, non potuit Io.
Paulum eius anteriori poſſeſſione priuare, vt
tenuit *Rota in d. dec. 802. ſub num. 7. par. 1. diuerſ.
& in Sancti Seuerini bonorum 20. Dec. 1610. coram
Reuerend. D. meo Damaſceno.*

Quod nulliter proceſſerit, deducitur ex eo,
quia Ioannes Paulus, vt apparet ex proceſſu,
fuit

4 fuit coram eo citatus non inſerto tenore litte-
rarum Apoſtolicarum in citatione, qui prop-
tereà non tenebatur comparere, cum non eſ-
ſet certus de iuriſdictione Executoris, *Bart. in l. 2. num. 6. ff. ſi quis in ius vocat. non ier. Guidopap. dec. 286. num. 4. & dec. 445. num. 2.* cum alijs ad-
ductis per *Adden. ad Veſtr. lib. 7. cap fin. num. 39.*
5 nec aliter potuit Iudex validè procedere ad
executionem literarum, cum eſſet Executor
mixtus, qui tenetur aſſumere partes Iudicis,
ſtante in eis clauſula *amoto Io: Paulo, & alio quo-
libet illicito detentore, Felin. in cap. de cætero nu. 9. & ibi Abb. num. 8. de re iudic. Achill. dec. 6. num. 3. ſuper reg. de triennal.* & fuit dictum *in cauſa Za-
moren. Confraternitatis 14. Iun. 1591. coram Gip-
ſio,* & clauſula *vocatis vocandis, Rota deciſ. 3. de reſcript. in nou. Felin. in d. cap. de cætero num. 10. de re iudic. Caputaq. dec. 284. nu. 4. par. 2.* & fuit aliàs
ſæpè deciſum.

Quod autem iniuſtè proceſſerit, clarè colli-
gitur, quia Ioannes Franciſcus in gratia narra-
uit, Decanatum vacare, ex eo, quia Io. Paulus
ad Presbyteratus ordinem infrà annum ſibi à
iure præfixum, ceſſante legitimo impedimen-
to, ſe promoueri minimè fecerit, licet is di-
ctum Decanatum nullo alio de nouo quæſito
titulo, iuriſuè adminiculo ſibi deſuper ſuffra-
gante vltra annum detinuerit, quæ narratiua
non reperitur iuſtificata, prout requiritur;
6 cum enim iſte modus vacandi fuerit in literis
diſpoſitiuè narratus, debet ab impetrante iu-
ſtificari, vt tenuit *Rota in cauſa Bononien. Canoni-
catus 1. Decembris 1589. coram bo. mem. Cardinali
Pamphilio,* etiam quod in negatiua conſiſtat,
Parif conſ. 138. num. 2. lib. 4. Gabr. de probat. concl. 6. num. 1. & ſeq. Argia. deciſ. 154. cum alijs addu-
ctis *in cauſa Salamantina Parochialis 21. Iunij
1593. coram Orano.*

Et ex his ceſſat, quod Executor declarauerit
per ſententiam, Ioannem Paulum à dignitate
Decanatus amouendum fore, illamque con-
ferendam, & aſſignandam eſſe Io. Franciſco,
& ſucceſſiuè declarauerit, huiuſmodi ſenten-
tiam tranſitum feciſſe in iudicatum, adeout
7 benè potuerit executioni demandari; quia,
cum ex ſupradictis appareat, ſententiam fuiſ-
ſe nullam, in iudicatum tranſire non potuit.
*l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudic. l. ea, quæ, & l. vt
proponis, C. quomod. & quand. Iud.*

Ceſſat etiam, quod à ſupradicta ſententia
Io: Paulus non appellauerit, quia nihilominus
8 benè potuit ſaltem animo retinere ciuilem
poſſeſſionem, cuius ratione competit ſibi
manutentio contra occupantes naturalem,
Natt. conſ. 572. numer. 27. lib. 3. cum alijs addu-
ctis per *Menoch. de retinen. remed. 3. n. 26. & 35.*

Et ita deciſum, &c.

Eſt deciſ. 3. (licèt cum æquiuoco menſis) poſt Roſ. de execut. liter. Apoſtol.

Eſt in eadem cauſa infra deciſ. 493.

A D N O T A T I O.

9 Supra poſt *deciſ. 142. & 264.* agitur de materia
executoris meri, & mixti, ac de differentia
inter vtrumque, de quo *vide Garz. de beneſic. par. 6. cap. 2. num. 106. & ſeqq. Adden. ad Gregor. deciſ. 418.* vbi inter cætera *verſ. & hoc tanto ma-
gis* notat, Executorem mixtum ſignanter con-
10 ſeri deputatum in gratijs obtentis certo mo-
do, cum regulariter huiuſmodi gratiæ ſint
odioſæ, ac propterea plenè, & concludenter
iuſtificandæ cum formali proceſſu, *Seraphin. dec. 1471. num. 1.* & contra impetrantes ſimiles
11 gratias male ſentit *Lotthir. de re beneſic. lib. 2. qu. 94. per tot.* vbi quod non debent appellari
prouiſi, ſed impetratores, & vulgo *Piſtatores*
dicuntur.

Ad hoc vt Executor ſit certus de ſua iuriſ-
12 dictione, debet in monitorio, ſeu citatione
tenorem litterarum Apoſtolicarum inſerere,
vt firmat noſtra deciſio.

Nihilominus in Tribunali A. C. ſubſtinetur
proceſſus ſuper executione gratiæ Apoſtoli-
cæ etiam literis non intimatis, nec inſertis in
monitorio, ſeu citatione, cum hac tamen
differentia, quod vbi litteræ fuerunt *intimatæ,*
ſeu inſertæ, tunc proceditur directè ad rela-
xationem declaratoriarum in ipſa ſententia
ferenda ſuper executione; vbi verò non fue-
13 rint intimatæ, ſeu inſertæ, tunc in ſententia
reintegratur monitorium, & declaratoria
non relaxatur, ſed tantummodo decernitur,
deindeque etiam relaxatur per poſteriorem
actum, impetrata tamen prius ad id ſpeciali
commiſſione, quam Signatura Iuſtitiæ ob re-
uerentiam litterarum Apoſtolicarum ſolet
paſſim concedere, iniungendo A. C. vt ad
executionem ſententiæ procedat ſeruatis ter-
minis in iudicio executiuo, vigore obligatio-
nis Cameralis pro excommunicatione poſt
mãdatum obtinenda ſeruari conſuetis; quam
praxim ſic diſtinctè tradit *Saluſt. Tiber. lib. 3. cap. 2.* illamque nuper poſt acerrimam diſpu-
tationem canonizauit Signatura Iuſtitiæ pro-
ponente *R. P. D. Boncompagno 8. Iunij 1679. in cauſa Mediolanen. penſionis,* in qua diſputabatur,
an A. C. poſſet procedere ad relaxationem
declaratoriarum in vim ſententiæ latæ ſuper
executione gratiæ Apoſtolicæ non inſertæ, &
fuit dictum, quod poſſet mediante commiſſio-
ne executoriali, cuius relaxatio in plena Si-
gnatura controuertebatur, & fuit conceſſa
virtute præfatæ praxis.

TVSCVLANA RELEVATIONIS INDEMNITATIS.

Veneris 10. Iunij 1615.

A R G V M E N T V M.

Via executiua contra tertium poſſeſſorem non datur, niſi ex cauſa dotis vigore Statuti Vrbis; nec tranſmittitur poſſeſſio, quam quis antè obitum non habebat, & teſtes, de illa deponentes cum qualitate hereditaria, debent, etiam non interrogati reddere cauſam ſcientiæ, & in probationum concurſu præferuntur teſtes magis ſpecificè deponentes.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Via executiua vigore obligationis Cameralis non datur contra tertium poſſeſſorem, & num. 7. limitatur num. 8. & ſeqq.*

2 *Poſſeſſionem, quam quis antè ipſius obitum non habebat, non potuit tranſmittere ad alios, & quare num. 3.*

4 *Reſtitutio alicuius rei facta nomine vnius, non infert ad poſſeſſionem fauore alterius, niſi probetur, quod ſit hæres illius, cui eſt facta reſtitutio.*

5 *Teſtes deponentes aliquem poſſidere rem, tanquam hæredem talis, ſi non reddant cauſam ſcientiæ, etiam non interrogati, non probant, & cur, ibidem.*

6 *Teſtes magis ſpecificè deponentes, & roborati inſtrumentis, ſunt in probationum concurſu præferendi, & num. 12.*

DECISIO CDLIII.

FVit reſolutum, poſſeſſionem Petri obſtare, quia mandatum executiuum fuit
obtentum per hæredes Iuliani contra bona
1 hæreditaria Alexandri vigore obligationis
Cameralis, cuius via executiua non datur
contra Petrum tertium poſſeſſorem Arboreti, de quo agitur, vt ex traditis per *Alex. in l. à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus num. 28. verſ. & pro hoc benè, ff. de re iudic. Felin in cap. cum ſuper ſub n. 15. verſ. amplius dixit, eod. tit. & alijs allegat.* tenet *Galleſ. de oblig. Camer. par. 2. principali q. 2. num. 3.* & fuit reſolutum *in cauſa Aeſina bonorum 23. Iunij* 1595. *coram Orano*.

Non obſtat, quod Petrus poſſideat huiuſmodi Arboretum mediante iure familiaritatis vti maritus Meritæ filiæ, & hæredis ipſius
Alexandri debitoris, pro altera verò medietate vti adminiſtrator ſororum dictæ Meritæ,
& reſpectiuè filiarum, & hæredum eiuſdem
Alexandri, qui ipſo viuente dictum Arbore-
2 tum poſſedit; quia imò ex deductis pro Petro
ſatis viſum fuit conſtare, quod Illuſtriſſimus
Dom. Cardinalis Farneſius de anno 1593.
viuente ipſo Alexandro adeptus fuit poſſeſſionem dicti Arboreti vti deuoluti ad Abbatiam Griptæ Ferratæ ob non ſolutionem Canonum, & quod poſtmodum de anno ſequenti idem D. Cardinalis Farneſius in illius
poſſeſſione contra b. m. Cardinalem Columnam manutentionem obtinuit, ac in eo permanſit per plures annos etiam poſt mortem
3 ipſius Alexandri, adeò quod ſuper illo nullum ius de tempore mortis Alexandro remanſerit, quod ad dictas filias, & hæredes
tranſmittere potuerit, *l. nemo plus iuris, ff. de reg. iur. cum ſimilib.*

Neque releuant teſtes, qui dicunt, idem
Arboretum fuiſſe poſtea per D. Cardinalem
Farneſium reſtitutum dictis filiabus Alexan-
4 dri; quia pro reſponſione dicebant Domini,
ad iſtum effectum eſſe vlterius probandum,
quod illud verè ſpectaret ad Alexandrum, &
quod fuerit illis reſtitutum vti hæredibus ipſius Alexandri, ad tradita per *Galleſ. de obligat. Camer. par. 2. principali quaſt. 1. num. 18.* maximè, quia teſtes, qui dantur pro parte Petri deponunt, quod Arboretum, vti deuolutum fuit illis de nouo conceſſum pro ſe maritandis amore Dei, & miſerationis cauſa.

Nec refragantur teſtes ponderati pro hæredibus Iuliani, qui dicunt, Arboretum poſſideri à filiabus, & hæredibus Alexandri, & à
Petro nomine ipſarum; quia pro reſponſione
5 fuit dictum, quod dicti teſtes non dicunt,
quod illud poſſederint tanquam hæredes, &
licèt id deponerent, non releuaret, cum non reddant cauſam ſcientiæ, quam tamen etiam non interrogati reddere tenebantur, cum hoc pendeat à iudicio intellectus, *gloſs. in l. ſolam, C. de teſt. Corn. conſ. 346. nu. 10. lib. 1. Caſſad. dec. 3. num. 10. de probat.* & fuit dictum *in cauſa Eugubina Benef. 13. Martij 1592. coram b. m. Cardinali Pamphilio*; ideoque illorum depoſitio debet
ſuppleri, & declarari ab alijs ſupradictis depo-
6 nentibus de poſſeſſione, & noua conceſſione
ſupradicti D. Cardinalis, qui etiam in concurſu viſi ſunt præferendi; tum quia magis ſpecificè deponunt, *Gabr. poſt relat. de teſt. concluſ. 4. nu. 72.* Tum etiam, quia cum ipſis concurrunt inſtrumenta adeptæ poſſeſſionis, & manutentionis, cum alijs pro Petro deductis, *Alexan. conſ. 73. num. 1. lib. 1. idem Gabr. de teſt. d. concl. 4. num. 16.*

Et ita deciſum &c.

In eadem cauſa eſt ſupra dec. 402.

ADNOTATIO.

7 Via executiua contra tertium poſſeſſorem de iure non competit, *Add. ad Buratt. dec. 574. num. 12. & ſeqq. Manzaned. dec. 541. num. 3. Vbald. dec. 556. num. 7. Peutinger. dec. 199. num. 1. Celſ. dec. 41. nu. 22. dec. 105. nu. 5. & paſſim.*

8 Limitatur in cauſa dotis ſtante Statuto, vt
in Vrbe *cap. 85. lib. 1. deciſ. 161. num. 4. par. 4. to. 1. dec. 160. n. 10. par. 8. recent.* vbi quod cõpetat etiã
9 pro donatione propter nuptias, ac pro augumento, ſeu lucro dotali, quæ pars dotis dicuntur, *& deciſ. 404. num. 7. & 8. par. 18. to. 2. rec.*
10 vbi quod via executiua contra tertium competit etiam pro alimentis, quæ ſunt acceſſoria, & veniunt in iudicio repetitionis dotis.

11 Quæritur an ea competat contra poſſidentem pariter ex cauſa dotis, & probabilis videtur opinio negatiua ea ratione, quod priuilegiatus non vtitur priuilegio contra parem priuilegiatum, vnde in proximis terminis habetur de litteris Apoſtolicis, quod pro illis non competat via executiua quando agitur contra poſſidentem cum pari titulo, *Mobed. dec. 13. vt lit. pend. Seraph. dec. 1155. nu. 2. dec. 107. numer. 4. part. 16. & deciſ. 379. numer. 13. part. 18. recent.*

12 In conflictu teſtium hinc inde aduerſantium, quorum depoſitio ſit præferenda, traditur ſupra poſt *dec. 13. & in Cordube n. Decimarum Molendini 10. Ian. 1673. coram Reuer. Bourlemont,* vbi quod inſpici debeat eorum numerus, & qualitas perſonarum.

RAVE-

RAVENNATEN. COLLECTÆ.

Ven. 12. Iunij 1615.

ARGVMENTVM.

Hic tractatur pulchra materia collectarum circa onera imponenda à Communitate vigore facultatis Pontificiæ artificibus pro rebus ab ipſis emptis, vt illas elaborent, non vt vendant, quales emerunt, ſicut faciunt Mercatores, qui vendunt eaſdem res carius, quàm emerant; qui autem dicantur Artifices, qui-ue Mercatores; error quomodo probetur; conſenſus aliquorum particularis alijs non conſentientibus non præiudicat.

SVMMARIVM.

1 *Artifices non poſſunt collectari pro rebus eorum artificio elaboratis, & quare, numer. 5. cum ſeqq.*

2 *Mercium appellatione non comprehenduntur res, per artifices ipſos elaborata, & numer. 6. cum ſeq.*

3 *Artifices dicuntur propriè illi, qui res emunt, vt eas in aliam ſpeciem eorum artificio vertant, & num. 6.*

4 *Mercatores dicuntur, qui vendunt res in eadem ſpecie, qua emerunt, vt carius vendant, & numer. 11.*

8 *Collecta duplex ex eadem re exigi non poteſt, & num. 1.*

9 *Collectarum materia tanquam odioſa eſt ſtrictè interpretanda.*

10 *Collectarum in materia ſermo vniuerſalis non operatur, niſi quatenus verborum proprietas patitur.*

12 *Error dicitur probatus eo ipſo, quod oſtenditur, rem aliter ſe habere.*

13 *Error excludit conſenſum, & ſic non præiudicat.*

14 *Conſenſus præiudicat ſolum conſentientibus, & habentibus cauſam ab illis, non autem alÿs.*

15 *Collectarum materiam. contributionum, munerum, & datiorum qui tractent.*

DECISIO CDLIV.

AD dubium, quod propoſui, an Artifices potuerint collectari pro rebus eorum
1 artificio elaboratis, Domini negatiuè reſponderunt, quia facultas collectandi conceſſa à Summo Pontifice Communitati, iuxta *l. placet. de excuſat. muner lib.* 10. cum alijs allegatis;
2 vt patet ex eius lectura, eſt reſtricta ad merces, quarum appellatio non pertinet ad Artifices,
3 qui propriè dicuntur illi, qui res emunt, vt eas in aliam ſpeciem eorum artificio vertant,
4 ſed ad Mercatores, qui vendunt res, in eadem ſpecie, qua emerunt, *Alciat. in l. mercis appellatio 66. num. 4. & 5. & in l. mercis 207. num. 1. & 6. ff de verb ſignif. Stracch. de mercatur. par. 1. nu. 22. & ſeq.* & ad iſtum effectum ne quis de rebus
5 ad artificium pertinentibus teneatur ſoluere collectam impoſitam ſuper mercibus, tradit *Federic. de Sen. conſ. 207. num. 2. Abb conſ. 6. ſub num. 2. verſ. ad ſecundum dubium, Bertazzol. conſ. crimin. 265. num. 7.* & ſic ſatis viſum fuit ceſſare,
6 quod plures ex dictis Artificibus emant merces extra Ciuitatem, illaſque conducant in Ciuitatem, adeout illarum ratione teneantur ad ſolutionē collectæ: quia, cum illas emant, non, vt in eadem ſpecie carius vendant, ſed vt eorum labore, & induſtria in aliam ſpeciem mutent, illæ poſtquam per eos emptæ ſunt,
7 non poſſunt amplius dici merces, ſed res pertinentes ad eorum Artificium, quæ non comprehenduntur in ſupradicta facultate collectandi, ex ſupradictis.

Quod etiam comprobatur, quia aliàs pro rebus, quas emunt Artifices à Mercatoribus eiuſdem Ciuitatis, Communitas duplicem
8 exigeret collectam, quod fieri non debet, *Dec. conſ. 285. ſub num. 4. verſ. tertio hoc idem, & conſ. 457. nu. 3.*

Non refragatur, quod licentia Summi Pontificis ſit generalis vſque ad annuam ſummam ſcutorum 400. collectandi quaſ-
9 cumque merces, quia cum materia collectarum regulariter ſit odioſa, ſtrictè eſt interpretanda. *Angel. conſ. 9. in princ. & conſ. 385. in princ. Dec. conſ 457. num. 7. Natt. conſ. 274. num. 7. & ſeq. Bertazzol. d. conſ. crimin. 256. nu. 5.* & in ea ſermo
10 vniuerſalis non operatur, niſi quatenus verborum proprietas patitur, *Soccin. in l. quidam relegatus num 2. ff. de reb. dub. Ruin. conſ. 103. n. 10. lib. 3. Gabr. conſ 8 num. 12. & ſeq. lib. 1.* Ideo dicta
11 facultas licet ſit generalis collectandi quaſcumque merces, tamen viſa fuit intelligenda de illis, quas emunt Mercatores, vt in eadem ſpecie carius vendant, quæ propriè dicuntur merces, ex ſuperius firmatis.

Minus obſtat, quod Artifices ab initio conſenſerint, ſe deſcribi in taxa collectæ, & conuenerint cum Mercatoribus in electione hominum pro ea imponenda; quia fuit reſ-
12 ponſum, quod huiuſmodi conſenſus eſt reſtrictus ad facultatem Summi Pontificis, ſub prætextu, quod illa comprehenderet etiam res ad Artificium pertinentes: vndè, cum ex ſupradictis conſtet rem aliter ſe habere, ſatis dicitur probatus error, *Alex. conſ. 168. ſub nu. 1. verſ. & de errore lib. 1. Afflict. deciſ. 44. nu. 3.* cum alijs adductis per *Cephal. conſ. 369. num. 133.* per
13 quem excluditur conſenſus, *l. ſi per errorem, ff. de iuriſdict. omn. Iud.* Et in omnem euentum
14 fuit etiam dictum, quod conſenſus huiuſmodi præiudicaret tantum conſentientibus, non autem alÿs, qui ab illis cauſam non habent, *cap. non debet, de regul iur. in 6.*

Et ita deciſum, &c.

ADNOTATIO.

15 De collectis, contributionibus, muneribus, datijs, aliiſque oneribus, quæ varijs nominibus ſolent nuncupari, *v. Tuſch. lit. C. concl. 447. & plur. ſeqq. Ciarlin. controu. 209. per tot.*

Gabellarum materia eſt odioſa, ideò ſemper in excluſionem Gabellæ cæteris paribus eſt pronunciandū, *Conciol alleg. 58. n. 19. cum ſeq. Reuerend. de Luc. lib. 2. de Regal. diſc. 62. n. 6. diſc. 68. num. 13.*

num.13.& diſc.83.num.8.dec.118.num.16.par.11. recent.

16 Pariter pro eadem re nemo debet duplici Gabella grauari, *Conciol alleg.28.num.3. Reuer. de Luc. lib.2. de Regal.diſc.97.num.10. Manzaned. dec.842.num.4.dec.628. par.4.to.3. & d.deciſ.118. num.7. par.11.recent.*

Curioſè, ac ſubtiliter in hac deciſione contradiſtinguitur Artifex à Mercatore, Mercator ab Artifice, & conſideratur quid propriè veniat mercium appellatione.

ROMANA SALVIANI INTERDICTI.

Lunæ 15. Iunij 1615.

ARGVMENTVM.

Contractus mulierum, vel minorum quas ſolemnitates requirant ex *Statuto Vrbis* 151.*lib.*1. eruditè hic exponitur.

SVMMARIVM.

1 *Mulierum obligationes factæ in Vrbe non ſeruatis ſolemnitatibus* Statuti 151.lib.1. *non ſubſtinentur, & num.*11.

2 *Minor inhabilis per ſe contrahere interueniens tanquam conſanguineus contractui mulieris, illum non authorizat, nec validum efficit, & numer.* 12.

3 *Cœcus Cœcum non ducit.*

4 *Ætas viginti annorum in minore debet eſſe completa ex* Statuto Vrbis 47. lib. 1. *ac etiam ex diſpoſitione iuris communis, ibidem.*

5 *Minor ius ſuum de iure præſumitur ignorare.*

6 *Mulieris contractus initus ſine interuentu proximiorum, vel cum interuentu, ſi non iurarunt, quod contractus non tendit in præiudicium mulieris, non ſubſtinetur, cum non ſufficiat dicere, ſe nullum habere intereſſe, ac numer.* 13.

7 *Iuramenta duo non fuiſſe præſtita per proximiores in contractu mulieris, quomodo dicatur apparere, & num.*8.

9 *Præſumptio, quæ oritur ex decreto Iudicis circa ſolemnitates, ceſſat, ſi aliter ex inſtrumento appareat.*

10 *Mulieris obligatio, quæ caret idoneis releuatoribus, etiam iurata, tanquam ex falſa cauſa remanet inualida.*

14 *Potentia, vel impotentia proximiorum conſanguineorum intereſſendi contractibus mulierum, vel minorum quomodo probetur.*

DECISIO CDLV.

RESolutum fuerat in hac cauſa ſub die 15. Decembris præteriti eſſe locum Saluiano, quia de credito cum hypotheca ſatis videbatur conſtare ex inſtrumentis rogatis de annis 1593. & 1594. in quibus D. Hieronyma pro ſolutione cenſuum ſcut. 330. omnia eius bona expreſsè obligauerat: verùm cauſa po-
1 ſtea ſuper eiſdem pluries propoſita, Domini ſupradicta die 15. Iunij cenſuerunt, eſſe recedendum à deciſis, ea præcipuè ratione, quia in prædictis obligationibus non fuerunt ſeruatæ omnes ſolemnitates *Statuti Vrbis c.* 151. *lib.* 1. Nam quoad primum inſtrumentum rogatum de anno 1593. defectus conſiſtebat in eo, quod pro vno ex conſanguineis proximioribus interuenit D. Guidus Vrſinus, qui natus fuit de menſe Auguſti 1574. vt deponunt teſtes pro parte DD. de Dubliul exami-
2 nati, qui propterea cum de anno 1593. adhuc eſſet minor 20. annis, & ſic inhabilis ad contrahendum abſque aliorum conſenſu, non potuit pro conſanguineo in contractu mulieris ad ſupplendum illius defectum interuenire, *Caſtrenſ. in l. ſi cum dotem, §. ſi patri num.* 3. *ff. ſolut.matrim. Angel.in l fin. in princip. verſ.& per hanc legem, C.de verb. ſignif. Tiraq. de legib. con-*
3 *nub. gloſſ.*8. *num.* 43. ne aliàs Cœcus Cœcum ducat, *ad text. in cap. quæ ipſis 38. diſtinct.* & in hanc ſententiam pluries inclinauit *Rota*, eamque ſequuta fuit *in Romana Palatij ad Paſquinũ 4. Iulij* 1607. *coram b.m. Iuſto.*

Nec releuat, quod cenſus impoſitus fuerit de menſe Decembris 1593. adeout de tempore contractus iam compleuerit annum 19. & attigerit 20. & vlterius haberet ingenium, &
4 diſcretionem; nam quoad ætatem 20. annorum placuit reſponſio, quod illa debeat eſſe completa ex diſpoſitione eiuſdem *Statuti Vrbis lib.*1. *cap.* 47. quod autem Guido tunc haberet ingenium, & diſcretionem, & conſequenter potuerit contrahentibus conſenſum præſtare, ex adductis per *Bartol. conſ.*94. *in fin. verſ. nec obſtat lib.* 2. viſum fuit in iure non tranſire abſque maxima difficultate, vt colli-
5 gitur ex *doctrina ſupra alleg.* nec id in facto fuiſſe probatum, prout probari debet, cùm aliàs minor de iure ius ſuum ignorare præſumatur, *Alexan. conſ.*126. *num.*7. *lib.*7. cum aliis adductis per *Menoch. lib.* 3. *præſumpt.* 82. *numer.* 6.

Quo verò ad alterum inſtrumentum rogatum de anno 1594. proximiores conſanguinei, vt ex eius lectura apparet, iurarunt ſolummodò ipſos non habere intereſſe, non autem quod obligatio non ſit in præiudicium
6 mulieris, prout requirebatur ex diſpoſitione ſupradicti *Statuti lib.*1.*cap.*151. in quo expreſsè diſponitur, quod contractus aliter initi nullius ſint roboris, vel momenti.

7 Neque refragatur, quod *Statutum* non mandet huiuſmodi iuramentum redigi in ſcriptis, adeout præſumatur præſtitum propter decretum Iudicis: quia pro reſponſione Domini conſiderabant, quod cum dicti proximiores in inſtrumento iurauerint, ſe non habere intereſſe, & iſtud iuramentum fuerit in ſcriptis redactum, licèt *Statutum* id non diſ-
8 ponat, ſi alterum quoque iuramentum præſtitum fuiſſet, veriſimiliter fuiſſet etiam in ſcriptis redactum, prout obſeruatum fuit in altero inſtrumento de anno 1593. iuxta *l. quod ſi nolit, §. quia aſſidua, ff. de ædilit. edict. l. ſemper in ſtipulationibus, ff. de reg. iur.* cum aliis adductis per *Gabr. de conſuetud. concl.*1. *num.*1. *& ſeqq.* vndè cùm ex facie inſtrumenti vnum tantùm iura-

iuramentum præſtitum appareat, & tamen veriſimiliter deberet alterum quoque in eo ad-
9 notari, ſatis viſa fuit ceſſare præſumptio, quæ aliàs oriri potuiſſet ex decreto Iudicis, vt de ſolemnitatibus, quæ aliàs præſumuntur ex lapſu temporis tradit *Caſtrenſ. conſ.81.numer.3. verſ. etſi dicatur lib. 2. Alex. conſ.1. num.21. lib.4. Dec.conſ.409.num.12. Gabr.de præſumpt. concl.2. num.57. Caſſador. deciſ. 3. ſub numer.7. de Procur.* & fuit dictum *in cauſa Aſtoricen. Beneficij 21. Decembris 1585. coram bo. mem. Cardinali Pamphilio*.

10 Et in hanc ſententiam eò facilius Domini venerunt, quia ex teſtibus, & alijs deductis pro Dominis de Dubliul, datur ſaltem magnus fumus, quod Domini de Gottifredis, qui Dom. Hieronymam indemnem releuare promiſerunt, de illo tempore non eſſent ſoluendo, adeout cum dicta mulier non haberet releuatores, eius obligatio etiam cum iuramento ex falſa cauſa inualida remaneret, *Put. deciſ.205.num.3.& 4. & deciſ.245.num.5.lib.3.* & fuit ſæpiſſimè deciſum.

Reperitur in hac cauſa ſupra dec.423.

ADNOTATIO.

11 Mulieris obligatio Romæ non tenet, niſi fuerint ſeruatæ ſolemnitates huius *Statuti lib. 1. cap.151. Celſ.dec.382.nu.7.dec.31.par.12.recent.et alias paſſim.*

12 Inter quas ſolemnitates vna eſt interuentus proximiorum, quod venit intelligendum de habilibus ad auctorizandum actum, ideòq; minor, vel aliàs inhabilis non ſatisfaceret huic requiſito, nam qui non poteſt contrahere pro ſe ipſo, nec alienum contractum valet auctorizare, eadem namque militat ratio poſſibilis, ac facilioris deceptionis, cui occurrere Statutum intendit quando minor pro ſe contrahit, ac quando alterius contractum approbat, *Alex.conſ.221.lib.6. Amat. Dunoz.deciſ.676. num.48. & ſeqq.*

Quod ex *Statuto Vrbis* non ſufficiat proximiorem iurare ſe non habere in contractu
13 aliquod intereſſe, niſi etiam iuret illum non tendere in præiudicium minoris, vel mulieris firmauit etiam *Rot.coram Gregor.dec.333.* quam ſequitur *Pic.ad idem Stat gloſ.16.& coram Burat. dec.924.nu.12. & ſeqq.* vbi allegatur hæc noſtra deciſio.

14 Circa interuentum proximiorum in contractibus mulierum, ſeu minorum plura habentur ſupra poſt *dec.219.* vbi etiam agitur de eorum potentia intereſſendi, de quo *v. Dunoz. d.dec.676.num.36. et ſeqq.*

PISTORIEN. ARCHIDIACONATVS.

Mercurij 17. Iunij 1615.

ARGVMENTVM.

In materia Iuriſpatronatus plures explicantur concluſiones notabiles, de quibus in ſummarijs.

SVMMARIVM.

1 *Liber Parochi, in quo deſcribuntur baptizati plenè probat ætatem, & num.7.*

2 *Beneficij de iurepatronatus fundatio, & dotatio concludenter dicitur probata ex publico inſtrumento, & in dubio ita præſumitur, quando Beneficium reperitur erectũ, & dotatum iuxta formam litterarum Apoſtolicarum.*

3 *Obſeruantia ſubſecuta multum operatur in materia iuriſpatronatus.*

4 *Liber publici Officialis fidem facit, & probat, maximè in antiquis.*

Antiquior quod quis ſit in familia, & deſcendentia alicuius ſatis præſumitur ex eo, quod alius non apparet, qui ſe antiquiorem affirmet, dicto numer.4.

5 *Exceptio probata per partis confeſſionem opponi poteſt etiam in poſſeſſorio.*

Quaſi poſſeſſio præſentandi ab vno, præſente patrono, probata non præiudicat alteri, qui eſt in eadem quaſi poſſeſſione præſentandi conſtitutus ſine illius ſcientia, dicto num.5.

6 *Archidiaconus, non habens curam animarum, non eſt neceſſe, quod ſit Sacerdos, ſed ſufficit eum eſſe Diaconum, & n.10.*

Iuriſpatronatus fundator præſumitur voluiſſe ſe conformare cum diſpoſitione iuris communis, dicto num.6.

Relatio facienda eſt ad proximè, & immediatè diſpoſita, d.num.6.

8 *Liber Parochi probat obitum ac filiationem, ſiue deſcendentiam, & num.9.*

DECISIO CDLVI.

Eſt part.3. rec.deciſ.687.

ADNOTATIO.

Honuphrius, ad cuius fauorem emanauit præſens deciſio confirmata infra *deciſ.465.& 471.* conſecutus poſtmodum fuit controuerſum Archidiaconatum, & poſt eius mortem ſuper illo introducta extitit alia lis, in qua emanarunt *dec.232.& 341.par.5.rec.*

7 Liber Baptiſmi probat ætatem, *Peutinger. dec.102.num.2. dec 191.par.16. & dec.93.par.17. recent. vtrobique num. 10. & in Romana reſciſſionis contractus 1. Aprilis 1677. §. firmata, verſ. vt ex fidibus, coram Reuerend. Bourlemont,* ea ratione, quia ex communiter accidentibus filij baptizari ſolent paucis diebus poſt eorum natiuitatem, & Parochi iuxta præſcriptum Tridentinæ Synodus tenentur cuſtodire librum, in quo baptizati deſcribuntur, *Bonden. collect.leg. 2.num.37. Buratt. & Add.dec.116. num.1.* vbi ad id innumeræ congeruntur auctoritates, *Celſ. dec.347.num.2. Priol.dec.389.num.6.* vbi teſtatur de communi conſuetudine, *infra deciſione 555. num.1.*

8 Item liber Parochi probat obitum, *Bonden. collect.10.num.63. Adden.ad Gregor. dec.78.ſupra dec.12.& infra dec.461.*

9 Pariter fides Parochi iunctis adminiculis probat deſcendentiam, ac filiationem, *Bonden. collect.*

colluct.34.num.144.Coccin.dec.105.num.14.Emin. Otthob.dec.251.num.12. Priol.dec.177.num.15. & in recent. deciſ.323.num.3.par.15.dec.298.num.4. par.16.dec.14.num.10. & ſeqq. & dec.282.num.6. par.17. ac dec.101. num.5. par. 18. & nouiſſimè in Bononien. fideicommiſſi de Benatijs 26. Februarij 1680. § legitimatio. cum § ſeq.coram R.P.D.Vrſino. quæ habetur in eadem par. 18.rec.dec.399.nu.7. & 8.

De dignitate Archidiaconatus, illiuſque
10 muneribus plenè agit *Macr. in ſuo Hierolex. verb. Archidiaconus, Ricc.in prax.for.Eccleſ.par.1. reſolut. 566. Rot deciſ.189. par.14. rec. et in Colonien. Iuriſdictionis 17. Aprilis 1679. confirmata 29. Martij 1680. coram Reuer. Albergato Decano.*

ROMANA FIDEICOMMISSI DE MICINELLIS.

Mercurij 17. Iun. 1615.

ARGVMENTVM.

Teſtator, vocando familiam, an cenſeatur intellexiſſe de familia contentiua, an potius de effectiua.

SVMMARIVM.

1 *Excluſus à fideicommiſſo dicitur ille, de quo fideicommiſſum non loquitur.*

2 Familiæ *verbum poteſt accipi contentiuè, itaut etiam comprehendant tranſuerſales, & numer. 8.*

Fallit, quando conſtat, teſtatorem ſenſiſſe de familia effectiua, quia tunc veniunt ſoli ipſius deſcendentes, dicto num. 2. ac 9.

3 *Verbum, ſeu pronomen* eiuſdem, *denotat perſonalitatem.*

Familiæ *verbum intelligitur effectiuè, vbi teſtator addidit pronomen* ipſius, *ſeu* eiuſdem, *dicto num. 3.*

4 *Ex excluſione vnius in vno caſu arguitur ad excluſionem etiam in alio caſu, & numer. 10.*

Vna pars teſtamenti aliam declarat, dicto numer. 4.

5 *Diſpoſitio eadem non debet diuerſo iure cenſeri, niſi ſit diuerſa ratio; vbi quod ratio diuerſitatis debet eſſe clara.*

Teſtator non debet præſumi, quod voluerit excludere proprios deſcendentes intuitu tranſuerſalium, maximè ſi deſcendentes fuerunt magis dilecti, quam tranſuerſales.

Familiæ *verbum in dubio debet accipi contentiuè, dicto num. 6.*

7 *Filij poſiti in conditione ex Statuto Vrbis cenſentur vocati.*

Prohibitio alienationis debet intelligi iuxta terminos fideicommiſſi præcedentis, dicto num. 7.

DECISIO CDLVII.

Eſt part.2.rec. dec.707.

Sunt in hac cauſa coram Seraphin.deciſ.1284. & 1438. & infra dec.491.

ADNOTATIO.

Familia dupliciter ſumi poteſt, vel ſcilicet tanquam effectiua, vel tanquam contentiua, *Reuerendiſ. de Luc. in ſumm. tit.de fideicomm.num. 145.*

8 Effectiua familia dicitur linea illa, quæ à teſtatoris deſcendentia recto tramite proficiſcitur, vnde ſub familia effectiua deſcendentes teſtatoris tantummodò continentur.

9 Contentiua verò familia eſt illa, quę à communi ſtipite prouenit, vndè ſub ea comprehenduntur omnes, qui ſunt de eadem familia teſtatoris, quamuis non ab ipſo, ſed ab eius aſcendentibus, etiam remotis proficiſcantur, *Bellon.iun. conſ.11.num.53. & ſequent. Andreol.controuerſ.337.& controuerſ.338. vtrobiq; num.1. & ſeqq.* & in hac poſteriori *num.2.* allegat noſtram deciſionem, & aliam eiuſdem cauſæ coram *Seraph.* materiam latè, & ſubtiliter tractat *Altograd.conſ.79.nu.56.& ſeqq lib.2. & Altograd. iun. controuerſ.43. numer. 15. & ſeqq. Marth.conſ.91.num.1.& ſeqq.Peregrin.conſ.43.per tot. lib. 6.* vbi conatur conciliare aduerſantes Doctorum auctoritates, *Thomat. dec.280. Rot. coram Eminent.Otthob. deciſ.217.num.2.& 3.& in rec.dec.362.num.6.& ſeqq. par.5. & dec.25 nu.19. & ſeqq. par. 7.* & quod ſub appellatione familiæ contentiuæ veniant omnes de cippo domus, ſeu à communi ſtipite deſcendentes, aliaque ad rem pertinentia habentur apud *Arguell. dec.32. num.41.& in Bononien.fideicomm. de Pancaldis 10. Iunij 1642. coram Eminentiſsimo Cerro.*

10 Sicut teſtator neglexit in caſu delicti familiam contentiuam ſubſtituere, ita veriſimile eſt eam neglexiſſe in antecedenti vocatione, vt adducta hac noſtra deciſione arguit *Caren. reſolut.232.num.12. & reſolut.233. num.6. verſic. primo conſiderauit &c.*

CAVALLICEN. RESIDENTIÆ, SEV DISTRIBVTIONVM.

Veneris 26. Iunij 1615.

ARGVMENTVM.

Beneficiati tàm ex iuris diſpoſitione, quàm Sac. Conc. Tridentini præſcripto debent intereſſe in Eccleſia Diuinis Officijs, ibi celebrari ſolitis, non obſtante aliqua conſuetudine in contrarium, ſi volunt percipere illorum prouentus.

SVMMARIVM.

1 *Obtinentes Beneficia, requirentia reſidentiam, niſi reſideant, non poſſunt recipere illorum fructus, & diſtributiones quotidianas tàm ex diſpoſitione iuris communis, quàm Sac. Conc. Trid. & nu.4. in fin.7.8.9.ac 10.vbi de materia diſtributionum quotidianarum.*

2 *Immemorabilis conſuetudinis requiſita quomodo dicantur, vel non dicantur probata per teſtes, & num. 3.*

4 *Statutum Eccleſiæ vt afficiat circa reſidentiam per Canonicos in ea præſtandam, quid debeat continere.*

5 *Diſtributiones quotidianæ, niſi ſint ordinatæ ad præſcriptum Sac. Conc. Trid. non debent obſeruari per Canonicos, & alios Clericos, intereſſentes Diuinis Officijs.*

6 *Qualitas debet probari per allegantem.*

DECISIO CDLVIII.

EPiſcopus Eccleſiæ Cauallicen. decreuit,
Præpoſitum, Archidiaconum, Præceptorem,
Canonicos, ac Præbendatos Eccleſiæ
prædictæ omnibus Horis Canonicis intereſſe
debere, ac inſuper tertiam partem fructuum
Præbendarum eiuſdem Eccleſiæ in diſtributiones
quotidianas conuerti, illaſque inter
Dignitates, & cæteros Diuinis intereſſentes
diſtribuendas mandauit; verùm cum ab huiuſmodi
decreto pro parte Canonicorum fuerit
appellatum, & cauſa appellationis mihi commiſſa,
ſupradicta die, Canonicis ſolum informantibus,
dubitaui, an illud ſit confirmandū,
vel reuocandum, & Domini quoad obligationem
reſidendi in omnibus Horis contra
informantem, in reliquis pro informantibus
reſponderunt; & quoad primam partem,
moti ſunt ex diſpoſitione iuris communis
in cap. 1. de Cleric. non reſid. in 6. quæ fuit reno-
1 uata per *Concil. Trident. ſeſs. 24. cap. 12. de reform.*
vbi clarè diſponitur, quod obtinentibus Dignitates,
Canonicatus, Præbendas, aut portiones,
non liceat vltra tres menſes quolibet
anno ab Eccleſijs abeſſe, & diſtributiones recipiant
ij, qui ſtatutis Horis interfuerint, reliqui
quauis colluſione, aut remiſſione excluſa
illis careant, ac omnes per ſe ipſos compellantur
Diuina obire Officia, & in Choro ad
pſallendum inſtituto Hymnis, & Canticis
Dei nomen reuerenter, diſtinctè, deuoteque
laudare, non obſtan. quibuſcunque ſtatutis,
& conſuetudinibus.

Nec refragatur, quod Canonici in hac Eccleſia
teneantur tantùm aſſiſtere Matutinis,
magnæ Miſſæ, & Veſperis diebus feſtiuis, alijs
verò ſolùm magnæ Miſſæ, & Veſperis ex
conſuetudine immemorabili, cui non legitur
2 derogatum per Concil. Trid. in loco ſupra cit.
quia fuit reſponſum, quod ex teſtibus pro Canonicis
examinatis non probatur immemorabilis,
cum aliqui ſe reſtringant ad tempus
infra 40. annos, alij verò dicant ſimpliciter,
ſe ita vidiſſe, & audiuiſſe fuiſſe obſeruatum,
non autem audiuiſſe ab eorum maioribus,
qui ita eorum tempore viderint, & quod nec
ipſi, nec eorum maiores viderint, vel audiuerint
aliquid in contrarium, cum aliis requiſitis
ad probandam immemorabilem, iuxta
gloſ. communiter receptam *in cap. 1. verb. memoria, de præſcript. in 6.*

Minus obſtat, quod cum ſupradicta conſuetudine
concurrat ſtatutum de anno 1235.
authoritate Clementis VII. conditum per
Cardinalem Sabinen. in quo expreſsè diſponitur,
quod Canonici recipiant diſtributiones,
ſi interſint Diuinis Officijs, ſaltèm magnæ
Miſſæ, & Veſperarum; quia pro reſponſione
3 fuit ponderatum, quod ſupradicta facultas
Cardinali Sabinen. legitur conceſſa ad conſulendum
ſtatui, & indemnitati Eccleſiæ prædictæ,
& pro remouendis quibuſdam conſuetudinibus,
ſeu potius abuſibus per Canonicos,
& alios in ea præiudicialiter introductis;
ideoque viſa fuit non poſſe extendi ad ſtatutum,
quod tendit potius ad illius ſtatum ſubuertendum,
eiuſdemque ſeruitium minuendum,
quod etiam de iure communi erat præſtandum,
ex *ſupra* allegatis.

Ex quibus ceſſat, quod vigore eiuſdem ſtatuti
onus reſidendi, quod incumbebat Canonicis,
fuerit translatum in Cappellanos, &
4 alios Seruitores, quorum loco fuerunt poſteà
deputati Beneficiati, & Clericuli: quia, vltra
quod ſtatutum non loquitur de translatione
huiuſmodi oneris, ſed tantùm de Cappellanis,
& Seruitoribus, qui ſingulis Horis Diuinis
debeant in Eccleſia intereſſe, quod intelligi
debet ſimul cum Canonicis, iuxta *text. in d. cap. 1. de Cler. non reſid. in 6.* cum aliis ſupra
alleg. In omnem euentum fuit reſponſum,
quod huiuſmodi ſtatutum tollitur ex ſupradicto
Decreto Concil. Trident. in quo expreſsè
diſponitur, quod Canonici per ſe ipſos
Diuina obire Officia compellantur.

5 Quo verò ad ſecundam partem Decreti
moti ſunt Domini, quia illa emanauit vigore
diſpoſitionis eiuſdem *Concil. Trident. ſeſs. 21. cap. 3. de reformat.* quæ habet locum, concurrente
huiuſmodi qualitate, quod ſcilicet diſtributiones
quotidianæ nullæ ſint, vel ita tenues,
vt veriſimiliter negligantur, & tamen
6 non conſtat, quod iſta qualitas fuerit probata,
prout probari debet ab eo, qui in illa ſe fundat,
Alex. conſ. 1. num. 22. verſ. non obſtat lib. 3. Bero. conſ. 31. num. 14. lib. 3. Roland. conſ. 63. num. 9. lib. 1.
Imo ſatis viſum fuit conſtare de contrario
ex teſtibus, & aliis deductis pro parte Canonicorum,
cum quibus Domini tranſierunt.

Eſt in eadem cauſa ſupra deciſ. 435.

ADNOTATIO.

7 De diſtributionibus quotidianis eſt integer
tractatus *Io. Petri Monetæ*, & luculenter agit
Rot. in Lauretana Penſionis 26. Iunij 1671. coram Rener. Albergato Decano, occaſione penſionis
ſuper diſtributionibus reſeruatę, & *Add. ad dec. 476. par. 4. to. 3. rec.*

Appellantur diſtributiones quotidianæ,
quia diſtribuere idem eſt, ac ius ſuum vnicuique
tribuere *l. 1. ff. famil. hercisc.* & quotidianæ,
8 quia ſunt ſtipendium debitum præſentibus,
& intereſſentibus quotidiè *Couarr. var. reſolut. lib. 1. cap. 13. in princ. dec. 15. num. 21 & ſeqq. par. 6. recent.* ratione perſonalis intereſſentiæ, ac ſeruitij
præſtiti, cum ad illas acquirendas vtrumque
copulatiuè requiratur aſſiſtere ſcilicet, &
inſeruire, *Gratian. diſcept. 806. num. 10. Luther. de*

Digitized by Google

re beneſic. qu.79. num.16. & ſeqq. vſque ad num.42.
Goſ. de ration. rat. q.100. num.1. & 9. Buratt. deciſ.
193. *num.9. & num.17. & ſeqq.* vbi quod con-
9 ſuetudo, vt conſequantur diſtributiones diui-
nis non intereſſentes tanquam iniqua de iure
reprobatur, cum illæ fuerint introductæ in
quotidianam remunerationem laboris, &
operis impenſi in Vinea Domini, & tanquam
diurna merces illius, *Gonzal. ad regul. 8. §. 8.*
proœm. num. 162. & 165. Gigas conſ. 144. num.6. &
13. Gregor. deciſ. 154. num.5. ibique Adden. num.7.
dec.22. num.14. par.5. & 309. num.16. & ſeq. par.7.
recent.
10 Quod ſi dari debeant abſenti, vel impedito
ex aliqua iuſta, & legitima cauſa, neceſſe eſt,
quod abſentia, ſeu impedimentum Superioris
licentia approbetur, *Adden. ad Gregor. vbi ſupra*
num. 7. vbi ſubiungit talem licentiam non re-
quiri, quando impedimentum proueniret ex
facto Capituli à reſidentia prohibentis, ne
Capitulum lucrum referat ex huiuſmodi im-
pedimento per ipſum indebitè præſtito, *Bu-*
ratt. dec.694. num.5. & ſeqq.

TOLETANA PAROCHIALIS DE MOZZARABIS.

Mercurij 1. Iulij 1615.

ARGVMENTVM.

Conſuetudo optandi Beneficia per antiquio-
rem alicuius Congregationis dicitur valida;
nec fuit ſublata à Sacro Concilio Tridenti-
no, nec Papa præſumitur illam ſubſtuliſſe,
ſi prouidit in menſe non reſeruato, & quæ-
re.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo optandi, & præſentandi ad Beneficia,*
bene probata per teſtes tribuit ius certo generi per-
ſonarum, & num.7. cum ſeqq.
2 *Conſuetudo iſta non fuit ſublata per Sac. Concil.*
Trident. ſi optans, & præſentatus fuerit prius
approbatus, & num.7. cum ſeqq.
3 *Habens requiſita ad obtinenda Beneficia tàm ſim-*
plicia, quàm curata, præſentatus eſt inſtituendus.
4 *Prouiſio Apoſtolica vigore regulæ 8. Cancell. non*
tollit ius optandi, ſi Beneficium non vacauit in
menſe reſeruato, & num.9.
5 *Papa non cenſetur in dubio tollere ius quæſitum*
tertio.
6 *Sed illud cenſetur præſeruatum ex clauſula* dum-
modò tempore datæ præſentium non
fuerit ius quæſitum alteri, *appoſita in gra-*
tia.

DECISIO CDLIX.

Hieronymo informante propoſui dubiũ,
an ipſe ſit inſtituendus, & Domini af-
firmatiuè reſponderunt, quia vti Curatus an-
1 tiquior de anno 1603. optauit Eccleſiam Pa-
rochialem, de qua agitur, cuius optionis vi-
gore fuit ad dictam Eccleſiam præſentatus à

Congregatione Mozzarabum, ad quam ſpe-
ctat ius optandi, & præſentandi nedum ad Be-
neficia ſimplicia Congregationis, ſed etiam ad
ipſius Eccleſias Parochiales ex antiqua con-
ſuetudine benè probata ex teſtibus, & iuribus
datis in præterita poſitione ſub die 21. Febr.
1611. quæ conſuetudo non fuit ſublata per
Sacrum Concilium Tridentinum, vt cenſuit
2 Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium
eiuſdem Concilij Interpretum, dummodò
tameu, qui optant, fuerint anteà præuio con-
curſu approbati, prout approbatus fuit Hiero-
nymus ad aliam Parochialem eiuſdem Con-
3 gregationis, de qua anteà prouiſus fuerat;
vnde, cum habeat omnia requiſita, ipſe ve-
nit inſtituendus, *cap. decernimus 16. q.7. cap. cum*
Bertoldus, de re iud. & ibi Abb. nu.11. in fin. & ſeq.
& in cap. ex frequentibus num.7. de inſtitut. & fuit
ſæpè deciſum.

Non obſtat, quod Ferdinandus fuerit de
huiuſmodi Parochiali auctoritate Apoſtolicà
4 prouiſus vigore regulæ octauæ, quæ tollit ius
optandi; quia non conſtat, quod iſta Paro-
chialis vacauerit in mēſe reſeruato, nec quod
Papa voluerit tollere ius ad rem quæſitum
5 Hieronymo ex præſentatione ſupradicta,
quod in dubio Papa non cenſetur tollere
voluiſſe, *Rota deciſ. 17. de præben. in nou. Aegid.*
dec.167. Sarn. in reg. de iur. quaſ. non tollen. quæſt. 1.
num.8. & ſeq. Felin. in d. c. cum Bertoldus in princ. de
6 *re iudic.* quinimò illud dicitur præſeruatum
propter clauſulam *dummodò tempore datæ præ-*
ſentium non ſit alteri ius quæſitum, in gratia dicti
Ferdinandi appoſitam, *Creſcent. deciſione 7.*
numer. 2. de iurepatronat. Seraphin. deciſ. 1234.
num.4.

Et ità deciſum, &c.

Cauſa huius deciſionis referuntur ſupra poſt de-
ciſ. 190.

ADNOTATIO.

7 Ad materiã optionis, *vide ſupra poſt d. deciſ. 190.*
vbi etiam habetur, quod optandi ius ſpectat
ad Canonicum antiquiorem, & eo optare non
8 curante ad ſubſequentem, id quod vltra ibi
adductos tradunt *Thomat. deciſ. 240. numer. 3.*
Buratt. deciſ. 195. num.5. ibique Adden. litt. B. deciſ.
434. num.1. par.4. to.2. & deciſ. 571. num.3. eadem
9 *par.4. to.3. recent.* quod conſuetudo optandi ſit
rationabilis, & quod optio non cadat in Be-
neficijs reſeruatis, *vide Gregor. dec.478. num.2.*
ibique Adden. num.5. Buratt. dec.390. num.7.

AQVILANA CAPPELLANIÆ.

Mercurij 1. Iulij 1615.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio Beneficij exiſtentis in Cathedrali, ſiue
Collegiata, vt ſuffragetur, debet capi capitu-
lariter, & quando dicatur capta capitulari-
ter.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio anterior eſt manutenenda in concurſu poſ-*
ſeſſionis poſterioris.
2 *Poſſeſſio Cappellaniæ vnitæ Menſæ Capitulari, de-*
bet capi capitulariter, vt ſuffragetur, & nu-
mer. 6.
3 *Poſſeſſio capitulariter capta quando cenſeatur, licet*
expreſſè id non dicatur, & num. 7.
4 *Ratificatio, quæ æquiparatur mandato, ex quibus*
dicatur inducta.
5 *Ordinariè, non autem executiuè proceditur contra*
legitimum contradictorum, quale eſt Capitulum
vigore vnionis factæ ab Epiſcopo aduerſus litteras
Apoſtolicas, & nu. 8.

DECISIO CDLX.

FVIt per Dominos reſolutum, Capitulo dandum eſſe mandatum de manutenendo, quia poſſeſſio Cappellaniæ, de qua agitur, fuit ab eo capta ſub die 12. Septembris 1614.
1 quæ propterea vti anterior poſſeſſione Sci-
pionis capta ſub die 21. Decembris ſequentis
eſt manutenenda, *Felin. in cap. licet cauſam nu. 8. vbi Dec. num. 10. de probat.* & tenuit *Rota in cauſa Cerniten. bonorum relat. inter impreſſ. dec. 506. nu. 6. par. 1. diuerſ.* & aliàs ſæpiſſimè.

Nec obſtare, quod in Inſtrumento dato
non legatur, dictam poſſeſſionem fuiſſe cap-
2 tam à Præpoſito, & Canonicis capitulariter
congregatis; quia, vltra quod ex eo conſtat
fuiſſe immiſſos in poſſeſſionem dictæ Cap-
pellaniæ Canonicos ibidem præſentes vnà
cum Præpoſito vigore vnionis factæ Menſæ
quotidianarum diſtributionum Capituli, quo
caſu cùm vnio concerneret Canonicos vti
Capitulum, poſſeſſio illius vigore cenſetur
per eos capitulariter capta, ex deductis per
Aegid. deciſ. 2. verſ. Circa hoc diſtingue, & faciunt
notata per *gloſſ. in l. ſitus, verb. non debetur, verſ.*
Item quid ſi, ff. quod cuiuſque vniuerſ. nom. & Corn.
conſ. 299. num. 13. lib. 1. cum alijs allegat. Placuit
3 etiam reſponſio, quod ſupradictus Præpoſi-
tus, & alij Canonici capitulares poſtmodum
comparuerunt ſimul coram Vicario pro im-
pediendа executione litterarum Apoſtolica-
rum Scipionis, aſſerentes, Cappellaniam
fuiſſe diſtributionibus quotidianis legitimè
vnitam, & vigore vnionis ipſum Præpoſitum,
& Canonicos fuiſſe, & eſſe in pacifica, &
quieta illius poſſeſſione, & quatenùs dictæ
litteræ de facto executioni demandandæ ſint,
ſe nolle habere pro ſpoliatis, ſed potius prio-
rem eorum poſſeſſionem animo, & corporè
4 retentam continuare velle, ex quibus ſatis
viſa fuit inducta ratificatio ipſius Capituli,
quæ mandato æquiparatur, *cap. ratihabitionem,*
de reg. iur. in 6. l. fin. C. ad Macedon. Dec. conſ. 56.
num. 1.

Minùs obſtare, quod Scipio fuerit immiſ-
ſus in poſſeſſionem per Executorem literarũ
Apoſtolicarum, quia fuit reſponſum, quod
5 cùm Capitulum eſſet in poſſeſſione cum ti-
tulo vnionis factæ ex Decreto Concil. Trid.
diceBatur legitimus contradictor, contra
quem ordinariè procedendum erat, non au-
tem executiuè, vt in terminis pariter vnionis
per Epiſcopum factæ ex Decreto Conc. Trid.
tenuit *Rota in cauſa Conduben. præſtimonij 21. Oct. 1596. coram b. m. Litta, in Caputaquen. vnionis 23. Martij 1600. coram Reuerendiſſ. D. Lugdunen. & in Nonarien. Benef. 5. Iul. 1610. coram R. P. D. meo Decano.*

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

6 Beneficij poſſeſſio, nempè Dignitatum, Ca-
nonicatuum, Cappellaniarum, aliorumque
titulorum in Cathedralibus, ſeu Collegiatis
exiſtentium non dicitur validè capta, niſi Ca-
pitulo conuocato adepta ſit, ex doctrina *In-
nocentij* communiter recepta *in cap. ex literis de reſtit. ſpoliat. Coccin. dec. 212. num. 2. 235. num. 1. 353. 805. & 917. ſemper num. 2. 2113. & 2115. vtrobique num. 1. infra dec. 589. & 599.* licèt ca-
piatur de mandato Executoris litterarum
Apoſtolicarum, *Lotther. de re benef. q. 21. nu. 34. lib. 2. Poſth. de manut. obſeru. 30. num. 3. & 4. Rot. poſt eundem dec. 95. num. 1. & dec. 78. num. 1. par. 9. recent.*

Duobus tamen concurrentibus in titulari, qui huiuſmodi poſſeſſionẽ cõſequi intendit, ſcilicet, quod habeat vocem in Capitulo, & ſtallum in Choro, quibus deficientibus non eſt neceſſe, quod poſſeſſio capitulariter capiatur, *dec. 92. num. 8. par. 11. recent.*

Hinc Cantoratuum, aliarumque Dignitatum poſſeſſio non eſt capienda capitulariter, quia huiuſmodi Dignitates, quamuis ſint in Capitulo, non tamen ſunt de Capitulo, *dec. 494. n. 10. par. 10. dec. 26. n. pariter 10. par. 11. rec. Celſ. dec. 120. num. 6.*

Suffragaretur quoque poſſeſſio capta ſine
7 conuocatione Capituli, quatenus poſteà per
Capitulum ratihaberetur, *Coccin. d. deciſ. 2113.*
& ad ratihabitionem ſufficeret ſubſecuta pa-
tientia Canonicorum, *d. dec. 95. nu. 3. poſt Poſth. dicta deciſ. 78. num. 2. & ſeq.* vbi quod in hoc
actu non eſt neceſſaria intereſſentia totius
Capituli, ſed ſufficit vnus Canonicus, quia
ad hunc effectum, prout, & in alijs caſibus
vnus Canonicus poteſt repræſentare totum
Capitulum, *par. 9. recent.*

Vnionis exceptio vt retardet executionem
8 literarum Apoſtolicarum debet eſſe clara,
illius namque turbiditas ſufficit, vt non ad-
mittatur contra prouiſum Apoſtolicum, *Rot.*
dec. 105. num. 7. & 8. par. 15. & dec. 150. num. 8. & ſeqq. par. 17. recent.

ROMANA EMPHYTHEVSIS.

Mercurij 11. Iulij 1615.

ARGVMENTVM.

Locatione, ſiue emphytheuſi finita, quæ actiones, & remedia dentur locatori pro recuperanda re locata; quibuſue modis dicatur probatum dominium, atque identitas rei locatæ,

vel

vel in emphytheuſim conceſſæ ad prædictum
effectum.

SVMMARIVM.

1 *Domino directo ratione poſſeſſionis ciuilis, quæ penes ipſum remanſit, finita emphytheuſi, competit manutentio pro recuperatione poſſeſſionis naturalis, & num. 9. cum ſeqq.*
2 *Quod ſi dominus directus, volens recuperare naturalem poſſeſſionem fuerit eiectus, vel ſuſpicatus eſt, poſſe repelli, vel habuerit ſe pro ſpoliato ciuile poſſeſſione, adhuc ei competit condictio quædam poſſeſſoria.*
3 *Dominium locatoris probatur ex pluribus locationibus effectuatis, & ex confeſſione partis emiſſa in ſupplicatione, ex ſolutione canonum, & alijs adminiculis, & num. 9. remiſſiuè.*
4 *Locatio ad tertiam generationem quomodo probetur finita.*
5 *Mors probatur ex partita extracta ex libro Parochi, in quo mortui adnotantur.*
6 *Identitas rei probatur ex generali vocabulo loci, & duobus confinibus, & num. 7. cum ſeq.*

DECISIO CDLXI.

PRo Monaſterio, & Fratribus Sanctæ Ma-
riæ de Populo informantibus, nempè lo-
cationem Domus factã Io: Antonio Lamæ,
1 eſſe finitam, adeout illis vti Dominis directis
ratione ciuilis poſſeſſionis, quæ penès ipſos
remanſit, competat manutentio pro recupe-
ratione naturalis, *Bartol. in l. 1. §. vlt. num. 17. ff. vti poſſid. Bero. conſ. 102. num. 43. lib. 1.* & fuit re-
ſolutum *in cauſa Ciuitatis Caſtelli bonorum 8. Nouembris 1589. coram b. m. Card. Pamphilio, & in cauſa Ciuitatis Caſtellane iuris paſcendi 14. Martij 1601. coram Illuſtr. D. Card. Millino;* Præſertim,
quia non conſtat, quod dicti Fratres finita
locatione volentes ingredi poſſeſſionem na-
2 turalem fuerint eiecti, & ſuſpicantes ſe poſſe
repelli habuerint ſe pro ſpoliatis dicta eorum
ciuili poſſeſſione, & nihilominus licèt tunc
non poſſet illis dari manutentio, benè tamen
competeret condictio quædam poſſeſſoria ad
recuperandam poſſeſſionem, *Bero. d. conſ. 102. num. 39. lib. 1.* & ita fuit obſeruatum per *Rotam coram Seraph. dec. 806. nu. 3. verſ. quibus ſic ſtantibus, & in cauſa Nullius feudi 3. Martij 1595. coram b. m. Card. Pamphilio.*

De dominio Monaſterij reſpectu Domus
prædictæ ſatis viſum fuit conſtare ex pluribus
locationibus effectuatis, quæ dantur, & præ-
ſertim ex inſtrumento locationis factæ dicto
Io. Antonio de anno 1565. quod tàm contra
ipſum conductorem, quàm contra Victoriam,
3 & Lucretiam ab eo cauſam habentes concur-
rente confeſſione ipſius Io. Antonij in ſuppli-
catione, quam porrexit pro obtinenda con-
firmatione locationis, necnon ſolutione Ca-
nonum cum alijs adminiculis probat domi-
nium, *Bartol. in l. ad probationem, C. locat. Soccin. conſ. 187. num. 2. verſ. nam licet lib. 2. Dec. conſ. 146. num. 14. Pariſ. conſ. 27. num. 25. lib. 1.* cum aliis
adductis *in dicta cauſa Nullius Feudi 3. Martij 1595.*

Quod locatio ſit finita, colligitur ex eo,
quod Domus prædicta fuit per Monaſteriũ
4 locata Io. Antonio ad tertiam generationem
maſculinam legitimam, & naturalem tantùm
ab ipſo inchoan. & in defectum generationis
ad duas nominationes: Vndè cum in defectũ
generationis Io. Antonius nominauerit Feli-
5 cem fratrem, locatio dicitur finita per mortẽ
ipſius Felicis, de qua conſtat ex partita for-
miter extracta ex libro Parochi, in quo mor-
tui adnotantur, *Imol. conſ. 110. in fin. Mandoſ. ſuper reg. 18. q. 10. ſub n. 4.* & tenuit *Rota coram Me in Tiraſonen. Cappellæ 28. Nouembris 1605.* & aliàs
ſæpè.

De identitate Domus viſum fuit non poſſe
dubitari; nam in inſtrumento locationis fa-
ctæ per Monaſterium dicto Io. Antonio vltrà
nomen generale Regionis Parionis exprimun-
tur tres confines, videlicèt bona ipſius Mona-
ſterij, bona DD. de Bufalinis, & via publica,
6 qui benè verificantur in Domo, de qua agi-
tur, vt patet ex nominatione per ipſum Io.
Antonium de anno 1591. & ex nominatione
vltimo loco facta per Mattheum de anno
1612. in quibus ijdem fines exprimuntur, &
tamen ad probandam identitatem ſufficit,
quod duo verificentur, iuxta doctrinam *Bart. in l. demonſtratio falſa q. 7. ff. de condit. & demonſtr.*
quæ eſt communiter recepta, vt fuit dictum
coram b. m. Card. Pamphilio in Vrbinaten. bonorum 23. Febr. 1584.

Non obſtat, quod in inſtrumento locatio-
nis fuerit deſcripta Domus cum apotheca,
non autem cum tribus; quia fuit reſponſum,
quod in prædicta ſupplicatione Io. Antonij
conductoris fit mentio de Domo cum vna,
ſeu duabus Apothecis, & in ſententia con-
7 firmatoria locationis in executionem dictæ
ſupplicationis lata, de Domo cum apothecis,
ac etiam in inſtrumento poſſeſſionis captæ de
dicta Domo vti emphytheotica per dictum
2 Felicem vltimo loco nominatum fit mentio
de Domo cum tribus apothecis: vltra quod
ex aſpectu eiuſdem Domus ſatis apparere vi-
ſum fuit, quod illa vna, quæ legitur in in-
ſtrumento locationis fuit diuiſa in tres, nedũ
quia diuiſio eſt facta mediantibus duobus in-
termedijs ligneis, quæ veriſimiliter fieri non
ſolent, niſi inter domos, & apothecas eiuſdem
Domini; ſed etiam, quia dictæ tres apothecæ
ſunt omnes ſubtus domum, & eadem conti-
gnatione, muro, & fundamento tenentur,
eiſdemque finibus includuntur, adeout ſine
8 difficultate cenſeantur omnes comprehenſæ
in dicta locatione cum ſuis iuribus, & perti-
nentijs, ex adductis per *Ancbar. conſ. 291. num. 1.*
quem poſt alios ſequitur *Mant. de coniect. vlt. volunt. lib. 9. tit. 2. nu. 3.*

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

9 Ad materiam iſtius deciſionis *vide Rot. dec. 24. & 25. poſt Poſth. de manutent. & coram Bich. deciſ. 402.*

Finità conceſſione emphytheuſis manu-
tentio non datur hæredibus vltimi poſſeſſo-
ris,

ris, ſed domino directu, *Bero. conſ. 49. num. 13. & ſeqq. lib. 3. Facchin. controu. iur. lib. 1. cap. 100. litt. E. Honded. conſ. 21. num. 11. & ſeqq. lib. 2. Paſtb. de manut. obſeru. 16. num. 32. & ſeqq. & Rot. poſt eundem dec. 134. num. 6. & 168. num. 8. Bich. dec. 401. nu. 16. & ſeqq. dec. 345. num. 21. par. 9. & dec. 18. num. 7. & 258. nu. 9. par. 11. recent.* ac in *Romana deuolutionis domus 10. Maij 1678. §. fin. confirmata 27. Ianuarij 1679. coram R. P. D. Paluccio, quæ reperiuntur in par. 18. to. 1. recent. dec. 395. & 396.*

Maximè ſi in conceſſione pactum fuerit, quod bona ſtatim ad Dominum directum reuertantur, quo caſu lex in eodem inſtanti ſecutæ deuolutionis, ita operatur conſolidationem poſſeſſionis cum proprietate efficaciter fieri, & incontinenti, vt non detur medium inter mortem vltimi emphytheutæ, & poſſeſſionem Domini directi, vt poſt mox adductos benè edocet *Rot. coram Gregor. deciſ. 313. num. 16.*

Hinc Domino directo licitum eſt propria auctoritate capere poſſeſſionem bonorum emphytheuticorum conceſſione expirata, *Fulgin. de caducit. qu. 10. num. 12. Coccin. deciſ. 199. num. 3. & 4.*

Quod procedit dummodò deuolutio ſit clara, & indubitata, *Celſ. dec. 15. num. 5. & ſeqq. Priol. dec. 218. n. 15. & benè dec. 155. nu. 1. & 2. par. 16. recent.*

FESVLANA PRIORATVS.

Lunæ 16. Nouembris 1615.

ARGVMENTVM.

Papæ aſſertioni, continenti præſertim diſpoſitionem, & dicenti, ſe ita velle, an ſtandum, & credendum ſit, & quid, ſi aſſertio emanauerit ad poſtulationem partis, & contineat factum proprium.

SVMMARIVM.

1 *Verba enunciatiua, quæ diſpoſitionem continent, ſatis probant, & num. 2. 7. ac 8.*

3 *Aſſertioni Papæ, diſpoſitionem continenti, ac dicenti, ſe ita velle, ſtandum eſt, præſertim quando aſſertio continet factum proprium Papæ, ibidem, & num. 7. cum ſeq.*

Enunciatiuæ adminiculatæ, per Pontificem prolatæ, probant, licet emanauerint ad poſtulationem partis, d. nu. 3. 4. & 5. ac 9.

6 *Scripturæ non recognitæ, & lite pendente extractæ ex Archiuio Monachorum numquid probent ad fauorem Monaſterij?*

Pluralitas Eccleſiarum eiuſdem inuocationis non præſumitur, d. n. 6. in fin.

DECISIO CDLXII.

Eſt part. 4. rec. deciſ. 191.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 252.

ADNOTATIO.

7 De verbis enunciatiuis extat integer tractatus *Nicolai Gennæ* ſolitus alligari poſt eius opus *de ſcriptura priuata*, & de eis agitur *ſuprà poſt deciſ. 200.*

8 Papæ enunciatiuis quando ſit deferendum, *vide ſupra poſt deciſ. 137.* vbi quod non ſolum probant circa factum proprium ipſius Papæ, ſed etiam circa factum alienum cum eo geſtum, quod ex *text. in Clement. 1. vbi Doct. de probat.* deſumunt *Buratt. dec. 621. nu. 2. vbi Add. n. 17. dec. 361. nu. 1. par. 2. rec.*

9 Quando autem enunciatiuæ Papæ dicantur de facto proprio, vel alieno, *v. Adden. ad Buratt. loc. cit. numer. 12. & ſeqq. vbi de materia pleniſſimè.*

VLIXBONEN. COEMETERII.

Veneris 20. Nouembris 1615.

ARGVMENTVM.

Cœmeterium, vel alius locus Sacer prophanari non poteſt ſine cauſa, nec minus alienari ſine ſolemnitatibus à iure requiſitis in alienatione bonorum Eccleſiaſticorum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia, quod fuerit lata ſine citatione partis, probatur ex inſpectione actorum, & id eò eſt nulla & num. 6.*

2 *Archiepiſcopus tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus, prophanare poteſt Cœmeterium, ſicut Eccleſias diruatas, d. nu. 2. & 8.*

Clauſula vocatis ijs, quorum intereſt, *operatur, vt, niſi citentur intereſſe habentes ſententia ſit nulla, ibidem.*

4 *Locus Sacer prophanari non poteſt, præſertim ſine cauſa.*

5 *Eccleſiaſticæ bona ſine ſolemnitatibus à iure requiſitis alienari non poſſunt, & n. 9.*

7 *Cœmeteria vbi olim fuerint, & quod connumerentur inter loca Sacra.*

DECISIO CDLXIII.

Eſt par. 3. recent. dec. 707.

Sunt infra in eadem cauſa deciſ. 494. & 528.

ADNOTATIO.

6 Nullitas, vel iniuſtitia ſententiæ ex quibus deducatur, *vide ſupra deciſ. 67. & 232. & infra deciſ. 505.* vbi ſignanter, quod defectus citationis probatur ex reuolutione proceſſus, quod etiam fuit dictum ſupra *dec. 296. nu. 3. & 15.* & præter *ibi* allegatos, eamdem concluſionem firmat *Rot. coram Manzaned. deciſ. 407. num. 5. & in recent. dec. 19. num. 3. par. 8. & dec. 205. num. 35. part 17.*

Apud Eccleſias, præſertim Cathedrales, fuerunt

runt olim Cœmeteria, vt ex *text. in can. præcipiendum 14 q. 2.* colligit *Rot. dec. 353. n. 104. par. 5. recent.* quæ connumerantur inter loca conſecrata, *Bonden. collect. legal. 18. num. 3.* & gaudent immunitate Eccleſiaſtica, *Faguan. in cap. Eccleſiæ n. 21. & in cap. immunitatem num. 1. de immunit. Eccleſ. Cened. in collect. 11. ad 6. Clement. & extrauag. num. 7.*

8 Quando poſſit Epiſcopus Cœmeteria, & collapſas Eccleſias prophanare ſecundùm varias caſuum contingentias, reſoluit Sac. Congreg. Concil. Trid. ad illius interpretationem ſuper *ſeſs. 21. cap. 7. de reform.*

Ad materiam Cœmeteriorum videnda eſt *Rot. coram Zarat. dec. 45. vbi pleniſsimè.*

9 De ſolemnitatibus adhibendis in alienatione bonorum Eccleſiaſticorum, *ſupra deciſ. 16. 63. 153. 301. & alibi pluries.*

ROMANA PECVNIARIA.

Ven. 20. Nouembris 1615.

ARGVMENTVM.

Solutio per debitorem ſimpliciter facta cedere debet in cauſam duriorem, & grauiorem, & talis cenſetur, quæ habet executionem magis paratam.

SVMMARIVM.

1 *Solutio facta, non expreſſa cauſa nec à ſoluente, nec à recipiente, cedere debet in cauſam duriorem, & eam, quæ habet executionem magis paratam, & num. 5.*

2 *Debitor non appellans à ſententia, contra ſe lata, dicitur ei acquieuiſſe, etiamſi illa ſit nulla, ſi de nullitate non fuerit oppoſitum.*

3 *Solutio facta à Mercatore præſumitur facta pro cauſa, pro qua contra ipſum fuerat relaxatum mandatum, ne faceret iacturam honoris.*

4 *Cauſa durior in ſolutione conſideratur reſpectu imminentis executionis.*

DECISIO CDLXIV.

DOmini ſteterunt in deciſis, nempè pecunias, de quibus agitur, exactas per DD. Sacchettos, & Altouitos cedere debere in extinctionem partitæ ſcutorum 2500. auri in auro, pro qua vna cum Cambijs antè huiuſmodi exactionem fuerat per A. C. relaxatum mandatum executiuum, quæ propterea dicebatur habere executionem magis paratam, & con-
1 ſequenter cauſam grauiorem, cum nihil aliud remaneret niſi vt deueniretur ad executionẽ facti, vt tradit *Corn. conſ. 295. num. 2. lib 3.* cum aliis adductis in deciſione in hac cauſa facta, quæ Dominis placuerunt.

Nec obſtare defectum nullitatis, quæ opponebatur contra dictum mandatum; quia fuit reſponſum, quod talis defectus vel non aderat, vt deducebant informantes pro DD. de Sacchettis, & Altouitis, vel non releuat ad iſtum effectum, quia cum nihilominus immineret dicta executio facti, quæ vigore dicti mandati fieri poterat, & pro parte Dom. Guicciardini non fuerit tunc de tali nullitate
2 oppoſitum, eo facilius exactio viſa fuit in iſtã cauſam cedere debere etiam ex intentione Do. Guicciardini debitoris non appellantis, quæ in hac materia in primis attenditur, *l. 1. ff. de ſolut. l. 1. C. eodem tit.* & fuit dictum in *cauſa Ancon. pecuniaria 27. Iun. 1590. coram b. m. Card. Pamphilio,* & aliàs ſæpè.

Et hoc etiam ſuadetur, quia mandatum fuerat relaxatum etiam contra perſonam ipſius D. Guicciardini, qui cum de illo tempore eſſet Mercator præcipuus Vrbis, eo magis cenſetur voluiſſe veriſimiliter ſoluere in iſtã
3 cauſam, pro qua poterat ſaltem de facto perſonaliter capi, *Menoch. de arbitr. caſ. 493. num. 17. in fin.* & faciunt tradita per *Imol. in dicta l. 1. ſub num. 5. verſ. quarto modo, ff. de ſolut.* cum ſimilibus.

Minùs obſtare, quod die 3. Septembris eiuſdem anni DD. de Sacchettis, & Altouitis fuerint citati inſtante D. Guicciardino ad viden. ſibi inhiberi, ne expediri faciant aliquod mandatum executiuum; quia fuit reſponſum, quod mandatum pro dicta partita ſcutorum 2500. vt apparet ex eius lectura, fuerat antea relaxatum ſub die 1. Iun. præcedentis, adeout dicta citatio executa de menſe Septembris debeat intelligi reſpectu aliarum partitarum, pro quibus inter eaſdem partes tunc fuerat cæptum iudicium, & ſic patet in facto non ſubſiſtere, quod dicebatur pro parte D. Guicciardini, quod ſcilicet dictum mandatum fuiſſet relaxatum antè exactionem per multos menſes, quia, vt dictum eſt, mandatum fuit 1. Iun. relaxatum, cum oſtendatur, quod fuit intimatum ſub die 11. eiuſdem menſis, & pecuniæ partim fuerunt exactæ de menſe Iul. & partim die 1. Septembris eiuſdem anni, & ſic exactio fuit proxima, itaut benè intret di-
4 cta præſumptio ſolutionis in dictam cauſam, propter imminentem executionem, quæ facit cauſam duriorem, vt per *Imol. in l. ſi quid ex famoſa numer. 2. ff. de ſolut.* cum aliis adductis.

Ex quibus ita fuit deciſum &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 445.

ADNOTATIO.

5 Debitor ex pluribus cauſis, ſi ſoluat, in quam cauſam ſoluere præſumatur, *vide ſupra poſt eandem deciſ. 445.*

PISTORIEN. ARCHIDIACONATVS.

Veneris 27. Nou. 1615.

ARGVMENTVM.

Sumitur ex breui Summario.

SVM-

RAVENNATEN. COLLECTÆ.

Ven. 12. Iunij 1615.

ARGVMENTVM.

Hic tractatur pulchra materia collectarum circa onera imponenda à Communitate vigore facultatis Pontificiæ artificibus pro rebus ab ipſis emptis, vt illas elaborent, non vt vendant, quales emerunt, ſicut faciunt Mercatores, qui vendunt eaſdem res carius, quàm emerant; qui autem dicantur Artifices, quiue Mercatores; error quomodo probetur; conſenſus aliquorum particularis alijs non conſentientibus non præiudicat.

SVMMARIVM.

1 *Artifices non poſſunt collectari pro rebus eorum artificio elaboratis, & quare, numer. 5. cum ſeqq.*

2 *Mercium appellatione non comprehenduntur res, per artifices ipſos elaborata, & numer. 6. cum ſeq.*

3 *Artifices dicuntur propriè illi, qui res emunt, vt eas in aliam ſpeciem eorum artificio vertant, & num. 6.*

4 *Mercatores dicuntur, qui vendunt res in eadem ſpecie, qua emerunt, vt carius vendant, & numer. 11.*

8 *Collecta duplex ex eadem re exigi non poteſt, & num. 1.*

9 *Collectarum materia tanquam odioſa eſt ſtrictè interpretanda.*

10 *Collectarum in materia ſermo vniuerſalis non operatur, niſi quatenus verborum proprietas patitur.*

12 *Error dicitur probatus eo ipſo, quod oſtenditur, rem aliter ſe habere.*

13 *Error excludit conſenſum, & ſic non præiudicat.*

14 *Conſenſus præiudicat ſolum conſentientibus, & habentibus cauſam ab illis, non autem alys.*

15 *Collectarum materiam, contributionum, munerum, & datiorum qui tractent.*

DECISIO CDLIV.

AD dubium, quod propoſui, an Artifices potuerint collectari pro rebus eorum
1 artificio elaboratis, Domini negatiuè reſponderunt, quia facultas collectandi conceſſa à Summo Pontifice Communitati, iuxta *l. placet. de excuſat. muner lib. 10.* cum alijs allegatis;
2 vt patet ex eius lectura, eſt reſtricta ad merces, quarum appellatio non pertinet ad Artifices,
3 qui propriè dicuntur illi, qui res emunt, vt eas in aliam ſpeciem eorum artificio vertant,
4 ſed ad Mercatores, qui vendunt res, in eadem ſpecie, qua emerunt, *Alciat. in l. mercis appellatio 66. num. 4. & 5. & in l. mercis 207. num. 1. & 6. ff. de verb ſignif. Stracch. de mercatur. par. 1. nu. 22. & ſeq.* & ad iſtum effectum ne quis de rebus
5 ad artificium pertinentibus teneatur ſoluere collectam impoſitam ſuper mercibus, tradit *Federic. de Sen. conſ. 207. num. 2. Abb conſ. 6. ſub num. 2. verſ. ad ſecundum dubium, Bertazzol. conſ. crimin. 265. num. 7.* & ſic ſatis viſum fuit ceſſare,
6 quod plures ex dictis Artificibus emant merces extra Ciuitatem, illaſque conducant in Ciuitatem, adeout illarum ratione teneantur ad ſolutionē collectæ: quia, cum illas emant, non vt in eadem ſpecie carius vendant, ſed vt eorum labore, & induſtria in aliam ſpeciem mutent, illæ poſtquam per eos emptæ ſunt,
7 non poſſunt amplius dici merces, ſed res pertinentes ad eorum Artificium, quæ non comprehenduntur in ſupradicta facultate collectandi, ex ſupradictis.

Quod etiam comprobatur, quia aliàs pro rebus, quas emunt Artifices à Mercatoribus eiuſdem Ciuitatis, Communitas duplicem
8 exigeret collectam, quod fieri non debet, *Dec. conſ. 285. ſub num. 4. verſ. tertio hoc idem, & conſ. 457. nu. 3.*

Non refragatur, quod licentia Summi Pontificis ſit generalis vſque ad annuam ſummam ſcutorum 400. collectandi quaſ-
9 cumque merces, quia cum materia collectarum regulariter ſit odioſa, ſtrictè eſt interpretanda, *Angel. conſ. 9. in princ. & conſ. 385. in princ. Dec. conſ 457. num. 7. Natt. conſ. 274. num. 7. & ſeq. Bertazzol. d. conſ. crimin. 256. nu. 5.* & in ea ſermo
10 vniuerſalis non operatur, niſi quatenus verborum proprietas patitur, *Socein. in l. quidam relegatus num 2. ff. de reb. dub. Ruin. conſ. 103. n. 10. lib. 3. Gabr. conſ 8 num. 12. & ſeq. lib 1.* Ideo dicta
11 facultas licet ſit generalis collectandi quaſcumque merces, tamen vſa fuit intelligenda de illis, quas emunt Mercatores, vt in eadem ſpecie carius vendant, quæ propriè dicuntur merces, ex ſuperius firmatis.

Minus obſtat, quod Artifices ab initio conſenſerint, ſe deſcribi in taxa collectæ, & conuenerint cum Mercatoribus in electione hominum pro ea imponenda; quia fuit reſ-
12 ponſum, quod huiuſmodi conſenſus eſt reſtrictus ad facultatem Summi Pontificis, ſub prætextu, quod illa comprehenderet etiam res ad Artificium pertinentes: vndè, cum ex ſupradictis conſtet rem aliter ſe habere, ſatis dicitur probatus error, *Alex. conſ. 168. ſub nu. 1. verſ. & de errore lib. 1. Afflict. deciſ. 44. nu. 3.* cum alijs adductis per *Cephal. conſ. 360. num. 133.* per
13 quem excluditur conſenſus, *l. ſi per errorem, ff. de iuriſdict. omn. Iud.* Et in omnem euentum
14 fuit etiam dictum, quod conſenſus huiuſmodi præiudicaret tantum conſentientibus, non autem alijs, qui ab illis cauſam non habent, *cap. non debet, de regul iur. in 6.*

Et ità deciſum, &c.

ADNOTATIO.

15 De collectis, contributionibus, muneribus, datijs, aliiſque oneribus, quæ varijs nominibus ſolent nuncupari, *v. Tuſch. lit. C. concl. 447. & plur. ſeqq. Ciarlin. controu. 209. per tot.*

Gabellarum materia eſt odioſa, ideó ſemper in excluſionem Gabellæ cæteris paribus eſt pronunciandū, *Conciol alleg. 58. n. 19. cum ſeq. Reuerend. de Luc. lib. 2. de Regal. diſc. 62. n. 6. diſc. 63. num. 13.*

num.13.& diſc.83.num.8. dec.118.num.16.par.11. recent.

16 Pariter pro eadem re nemo debet duplici Gabella grauari, *Conciol alleg.28. num.3. Reuer. de Luc. lib.2. de Regal.diſc.97.num.10. Mazzaned. dec.842.num.4.dec.628. par.4.to.3. & d.deciſ.118. num.7. par.11.recent.*

Curioſè, ac ſubtiliter in hac deciſione contradiſtinguitur Artifex à Mercatore, Mercator ab Artifice, & conſideratur quid propriè veniat mercium appellatione.

ROMANA SALVIANI INTERDICTI.

Lunæ 15. Iunij 1615.

ARGVMENTVM.

Contractus mulierum, vel minorum quas ſolemnitates requirant ex *Statuto Vrbis 151.lib.1.* eruditè hic exponitur.

SVMMARIVM.

1 *Mulierum obligationes factæ in Vrbe non ſeruatis ſolemnitatibus* Statuti 151.lib.1. *non ſubſtinentur, & num.11.*

2 *Minor inhabilis per ſe contrahere interueniens tanquam conſanguineus contractui mulieris, illum non authorizat, nec validum efficit, & numer. 12.*

3 *Cæcus Cæcum non ducit.*

4 *Ætas viginti annorum in minore debet eſſe completa ex* Statuto Vrbis 47. lib. 1. *ac etiam ex diſpoſitione iuris communis, ibidem.*

5 *Minor ius ſuum de iure præſumitur ignorare.*

6 *Mulieris contractus initus ſine interuentu proximiorum, vel cum interuentu, ſi non iurarunt, quod contractus non tendit in præiudicium mulieris, non ſubſtinetur, cum non ſufficiat dicere, ſe nullum habere intereſſe, ac numer. 13.*

7 *Iuramenta duo non fuiſſe præſtita per proximiores in contractu mulieris, quomodo dicatur apparere, & num.8.*

9 *Præſumptio, quæ oritur ex decreto Iudicis circa ſolemnitates, ceſſat, ſi aliter ex inſtrumento appareat.*

10 *Mulieris obligatio, quæ caret idoneis releuatoribus, etiam iurata, tanquam ex falſa cauſa remanet inualida.*

14 *Potentia, vel impotentia proximiorum conſanguineorum intereſſendi contractibus mulierum, vel minorum quomodo probetur.*

DECISIO CDLV.

Reſolutum fuerat in hac cauſa ſub die 15. Decembris præteriti eſſe locum Saluiano, quia de credito cum hypotheca ſatis videbatur conſtare ex inſtrumentis rogatis de annis 1593. & 1594. in quibus D. Hieronyma pro ſolutione cenſuum ſcut. 330. omnia eius bona expreſsè obligauerat: verùm cauſa po-
1 ſtea ſuper eiſdem pluries propoſita, Domini ſupradicta die 15. Iunij cenſuerunt, eſſe recedendum à deciſis, ea præcipuè ratione, quia in prædictis obligationibus non fuerunt ſeruatæ omnes ſolemnitates *Statuti Vrbis c. 151. lib. 1.* Nam quoad primum inſtrumentum rogatum de anno 1593. defectus conſiſtebat in eo, quod pro vno ex conſanguineis proximioribus interuenit D. Guidus Vrſinus, qui natus fuit de menſe Auguſti 1574. vt deponunt teſtes pro parte DD. de Dubliul exami-
2 nati, qui propterea cum de anno 1593. adhuc eſſet minor 20. annis, & ſic inhabilis ad contrahendum abſque aliorum conſenſu, non potuit pro conſanguineo in contractu mulieris ad ſupplendum illius defectum interuenire, *Caſtrenſ. in l. ſi cum dotem, §. ſi patri num.3. ff. ſolut.matrim. Angel.in l fin. in princip. verſ.& per hanc legem, C.de verb. ſignif. Tiraq. de legib. con-*
3 *nub. gloſs.8. num. 43.* ne aliàs Cœcus Cœcum ducat, *ad text. in cap. quæ ipſis 38. diſtinct.* & in hanc ſententiam pluries inclinauit *Rota*, eamque ſequuta fuit *in Romana Palatij ad Paſquinũ 4. Iulij* 1607. *coram b.m. Iuſto.*

Nec releuat, quod cenſus impoſitus fuerit de menſe Decembris 1593. adeout de tempore contractus iam compleuerit annum 19. & attigerit 20. & vlterius haberet ingenium, &
4 diſcretionem; nam quoad ætatem 20. annorum placuit reſponſio, quod illa debeat eſſe completa ex diſpoſitione eiuſdem *Statuti Vrbis lib.1. cap. 47.* quod autem Guido tunc haberet ingenium, & diſcretionem, & conſequenter potuerit contrahentibus conſenſum præſtare, ex adductis per *Bartol. conſ.94. in fin. verſ. nec obſtat lib. 2.* viſum fuit in iure non tranſire abſque maxima difficultate, vt colli-
5 gitur ex *doctrina ſupra alleg.* nec id in facto fuiſſe probatum, prout probari debet, cùm aliàs minor de iure ius ſuum ignorare præſumatur, *Alexan. conſ.126. num.7. lib.7.* cum aliis adductis per *Menoch. lib. 3. præſumpt. 82. numer. 6.*

Quo verò ad alterum inſtrumentum rogatum de anno 1594. proximiores conſanguinei, vt ex eius lectura apparet, iurarunt ſolummodò ipſos non habere intereſſe, non autem quod obligatio non ſit in præiudicium
6 mulieris, prout requirebatur ex diſpoſitione ſupradicti *Statuti lib.1.cap.151.* in quo expreſsè diſponitur, quod contractus aliter initi nullius ſint roboris, vel momenti.

7 Neque refragatur, quod *Statutum* non mandet huiuſmodi iuramentum redigi in ſcriptis, adeout præſumatur præſtitum propter decretum Iudicis: quia pro reſponſione Domini conſiderabant, quod cum dicti proximiores in inſtrumento iurauerint, ſe non habere intereſſe, & iſtud iuramentum fuerit in ſcriptis redactum, licèt *Statutum* id non diſ-
8 ponat, ſi alterum quoque iuramentum præſtitum fuiſſet, veriſimiliter fuiſſet etiam in ſcriptis redactum, prout obſeruatum fuit in altero inſtrumento de anno 1593. iuxta *l.quod ſi nolit, §. quia aſſidua, ff.de ædilit.edict. l.ſemper in ſtipulationibus, ff.de reg.iur.* cum aliis adductis per *Gabr. de conſuetud. concl.1. num.1. & ſeqq.* vndè cùm ex facie inſtrumenti vnum tantùm iu-

ra-

ramentum præſtitum appareat, & tamen veriſimiliter deberet alterum quoque in eo ad-
9 notari, ſatis viſa fuit ceſſare præſumptio, quæ aliàs oriri potuiſſet ex decreto Iudicis, vt de ſolemnitatibus, quæ aliàs præſumuntur ex lapſu temporis tradit *Caſtrenſ. conſ.81. numer.3. verſ. etſi dicatur lib. 2. Alex. conſ.1. num.21. lib.4. Dec. conſ.409. num.12. Gabr. de præſumpt. concl.1. num.57. Caſſador. deciſ. 3. ſub numer.7. de Procur.* & fuit dictum *in cauſa Aſtoricen. Beneficij 21. Decembris 1585. coram bo. mem. Cardinali Pamphilio.*
10 Et in hanc ſententiam eò facilius Domini venerunt, quia ex teſtibus, & alijs deductis pro Dominis de Dubliul, datur ſaltem magnus fumus, quod Domini de Gottifredis, qui Dom. Hieronymam indemnem releuare promiſerunt, de illo tempore non eſſent ſoluendo, adeout cum dicta mulier non haberet releuatores, eius obligatio etiam cum iuramento ex falſa cauſa inualida remaneret, *Put. deciſ.205. num.3. & 4. & deciſ.245. num.5. lib.3.* & fuit ſæpiſſimè deciſum.

Reperitur in hac cauſa ſupra dec.423.

ADNOTATIO.

11 Mulieris obligatio Romæ non tenet, niſi fuerint ſeruatæ ſolemnitates huius *Statuti lib. 1. cap.151. Celſ. dec.382. nu.7. dec.31. par.12. recent. et alias paſſim.*
12 Inter quas ſolemnitates vna eſt interuentus proximiorum, quod venit intelligendum de habilibus ad auctorizandum actum, ideòq; minor, vel aliàs inhabilis non ſatisfaceret huic requiſito, nam qui non poteſt contrahere pro ſe ipſo, nec alienum contractum valet auctorizare, eadem namque militat ratio poſſibilis, ac facilioris deceptionis, cui occurrere Statutum intendit quando minor pro ſe contrahit, ac quando alterius contractum approbat. *Alex. conſ.221. lib.6. Amat. Dunoz. deciſ.676. num.48. & ſeqq.*

Quod ex *Statuto Vrbis* non ſufficiat proximiorem iurare ſe non habere in contractu
13 aliquod intereſſe, niſi etiam iuret illum non tendere in præiudicium minoris, vel mulieris firmauit etiam *Rot. coram Gregor. dec.333.* quam ſequitur *Pic. ad idem Stat. gloſ.16. & coram Burat. dec.924. nu.12. & ſeqq.* vbi allegatur hæc noſtra deciſio.
14 Circa interuentum proximiorum in contractibus mulierum, ſeu minorum plura habentur ſupra poſt *dec.219.* vbi etiam agitur de eorum potentia intereſſendi, de quo *v. Dunoz. d. dec.676. num.36. et ſeqq.*

PISTORIEN. ARCHIDIACONATVS.

Mercurij 17. Iunij 1615.

ARGVMENTVM.

In materia iuriſpatronatus plures explicantur concluſiones notabiles, de quibus in ſummarijs.

SVMMARIVM.

1 *Liber Parochi, in quo deſcribuntur baptizati plenè probat ætatem, & num.7.*
2 *Beneficij de iurepatronatus fundatio, & dotatio concludenter dicitur probata ex publico inſtrumento, & in dubio ita præſumitur, quando Beneficium reperitur erectū, & dotatum iuxta formam litterarum Apoſtolicarum.*
3 *Obſeruantia ſubſecuta multum operatur in materia iuriſpatronatus.*
4 *Liber publici Officialis fidem facit, & probat, maximè in antiquis.*
Antiquior quod quis ſit in familia, & deſcendentiæ alicuius ſatis præſumitur ex eo, quod alius non apparet, qui ſe antiquiorem affirmet, dicto numer.4.
5 *Exceptio probata per partis confeſſionem opponi poteſt etiam in poſſeſſorio.*
Quaſi poſſeſſio præſentandi ab vno, præſente patrono, probata non præiudicat alteri, qui eſt in eadem quaſi poſſeſſione præſentandi conſtitutus ſine illius ſcientia, dicto num.5.
6 *Archidiaconus, non habens curam animarum, non eſt neceſſe, quod ſit Sacerdos, ſed ſufficit eum eſſe Diaconum, & n.10.*
Iuriſpatronatus fundator præſumitur voluiſſe ſe conformare cum diſpoſitione iuris communis, dicto num.6.
Relatio facienda eſt ad proximè, & immediatè diſpoſita, d. num.6.
8 *Liber Parochi probat obitum, ac filiationem, ſiue deſcendentiam, & num.9.*

DECISIO CDLVI.

Eſt part.3. rec. deciſ.687.

ADNOTATIO.

Honuphrius, ad cuius fauorem emanauit præſens deciſio confirmata infra *deciſ.465. & 471.* conſecutus poſtmodum fuit controuerſum Archidiaconatum, & poſt eius mortem ſuper illo introducta extitit alia lis, in qua emanarunt *dec.232. & 341. par.5. rec.*
7 Liber Baptiſmi probat ætatem, *Peutinger. dec.102. num.2. dec 191. par.16. & dec.93. par.17. recent. vtrobique num.10. & in Romana reſciſſionis contractus 1. Aprilis 1677. §. firmata, verſ. vt ex fidibus, coram Reuerend. Bourlemont,* ea ratione, quia ex communiter accidentibus filij baptizari ſolent paucis diebus poſt eorum natiuitatem, & Parochi iuxta præſcriptum Tridentinæ Synodus tenentur cuſtodire librum, in quo baptizati deſcribuntur, *Bonden. collect. leg. 2. num.37. Buratt. & Add. dec.116. num.1.* vbi ad id innumeræ congeruntur auctoritates, *Celſ. dec.347. num.2. Priol. dec.389. num.6.* vbi teſtatur de communi conſuetudine, *infra deciſione 555. num.1.*
8 Item liber Parochi probat obitum, *Bonden. collect.10. num.63. Adden. ad Gregor. dec.78. ſupra dec.12. & infra dec.461.*
9 Pariter fides Parochi iunctis adminiculis probat deſcendentiam, ac filiationem, *Bonden. collect.*

colluſt. 34. num. 144. Coccin. dec. 105. num. 14. Emin. Otthob. dec. 251. num. 12. Priol. dec. 177. num. 15. & in recent. deciſ. 323. num. 3. par. 15. dec. 298. num. 4. par. 16. dec. 14. num. 10. & ſeqq. & dec. 282. num. 6. par. 17. ac dec. 101. num. 5. par. 18. & nouiſſimè in Bononien. fideicommiſſi de Benatiis 26. Februarij 1680. § legitimatio cum § ſeq. coram R. P. D. Vrſino. quæ habetur in eadem par. 18. rec. dec. 399. nu. 7. & 8.

De dignitate Archidiaconatus, illiuſque
10 muneribus plenè agit *Macr. in ſuo Hierolex. verb. Archidiaconus, Ricc. in prax. for. Eccleſ. par. 1. reſolut. 566. Rot deciſ. 189. par. 14. rec. et in Colonien. Iuriſdictionis 17. Aprilis 1679. confirmata 29. Martij 1680. coram Reuer. Albergato Decano.*

ROMANA FIDEICOMMISSI DE MICINELLIS.

Mercurij 17. Iun. 1615.

ARGVMENTVM.

Teſtator, vocando familiam, an cenſeatur intellexiſſe de familia contentiua, an potius de effectiua.

SVMMARIVM.

1 *Excluſus à fideicommiſſo dicitur ille, de quo fideicommiſſum non loquitur.*

2 Familiæ *verbum poteſt accipi contentiuè, itaut etiam comprehendant tranſuerſales, & numer. 8.*

Fallit, quando conſtat, teſtatorem ſenſiſſe de familia effectiua, quia tunc veniunt ſoli ipſius deſcendentes, dicto num. 1. ac 9.

3 *Verbum, ſeu pronomen* eiuſdem, *denotat perſonalitatem.*

Familiæ *verbum intelligitur effectiuè, vbi teſtator addidit pronomen* ipſius, *ſeu* eiuſdem, *dicto num. 3.*

4 *Ex excluſione vnius in vno caſu arguitur ad excluſionem etiam in alio caſu, & numer. 10.*

Vna pars teſtamenti aliam declarat, dicto numer. 4.

5 *Diſpoſitio eadem non debet diuerſo iure cenſeri, niſi ſit diuerſa ratio; vbi quod ratio diuerſitatis debet eſſe clara.*

Teſtator non debet præſumi, quod voluerit excludere proprios deſcendentes intuitu tranſuerſalium, maximè ſi deſcendentes fuerunt magis dilecti, quam tranſuerſales.

Familiæ *verbum in dubio debet accipi contentiuè, dicto num. 6.*

7 *Filij poſiti in conditione ex Statuto Vrbis cenſentur vocati.*

Prohibitio alienationis debet intelligi iuxta terminos fideicommiſſi præcedentis, dicto num. 7.

DECISIO CDLVII.

Eſt part. 2. rec. dec. 707.

Sunt in hac cauſa coram Seraphin. deciſ. 1284. & 1418. & infra dec. 491.

ADNOTATIO.

Familia dupliciter ſumi poteſt, vel ſcilicet tanquam effectiua, vel tanquam contentiua, *Reuerendiſ. de Luc. in ſumm. tit. de fideicomm. num. 145.*

8 Effectiua familia dicitur linea illa, quæ à teſtatoris deſcendentia recto tramite proficiſcitur, vnde ſub familia effectiua deſcendentes teſtatoris tantummodò continentur.

9 Contentiua verò familia eſt illa, quę à communi ſtipite prouenit, vndè ſub ea comprehenduntur omnes, qui ſunt de eadem familia teſtatoris, quamuis non ab ipſo, ſed ab eius aſcendentibus, etiam remotis proficiſcantur, *Bellon. iun. conſ. 11. num. 53. & ſequent. Andreol. controuerſ. 337. & controuerſ. 338. vtrobique num. 1. & ſeqq.* & in hac poſteriori *num. 2.* allegat noſtram deciſionem, & aliam eiuſdem cauſæ coram *Seraph.* materiam latè, & ſubtiliter tractat *Altograd. conſ. 79. nu. 56. & ſeqq lib. 2. & Altograd. iun. controuerſ. 43. numer. 15. & ſeqq. Marth. conſ. 91. num. 1. & ſeqq. Peregrin. conſ. 42. per tot. lib. 6.* vbi conatur conciliare aduerſantes Doctorum auctoritates, *Thomat. dec. 280. Rot. coram Eminent. Otthob. deciſ. 217. num. 2. & 3. & in rec. dec. 362. num. 6. & ſeqq. par. 5. & dec. 25 nu. 19. & ſeqq. par. 7.* & quod ſub appellatione familiæ contentiuæ veniant omnes de cippo domus, ſeu à communi ſtipite deſcendentes, aliaque ad rem pertinentia habentur apud *Argnell. dec. 32. num. 41. & in Bononien. fideicomm. de Pancaldis 10. Iunij 1642. coram Eminentiſſimo Cerro.*

10 Sicut teſtator neglexit in caſu delicti familiam contentiuam ſubſtituere, ita veriſimile eſt eam neglexiſſe in antecedenti vocatione, vt adducta hac noſtra deciſione arguit *Caren. reſolut. 232. num. 12. & reſolut. 233. num. 6. verſic. primo conſiderauit &c.*

CAVALLICEN. RESIDENTIÆ, SEV DISTRIBVTIONVM.

Veneris 26. Iunij 1615.

ARGVMENTVM.

Beneficiati tàm ex iuris diſpoſitione, quàm Sac. Conc. Tridentini præſcripto debent intereſſe in Eccleſia Diuinis Officiis, ibi celebrari ſolitis, non obſtante aliqua conſuetudine in contrarium, ſi volunt percipere illorum prouentus.

SVMMARIVM.

1 *Obtinentes Beneficia, requirentia reſidentiam, niſi reſideant, non poſſunt recipere illorum fructus, & diſtributiones quotidianas tàm ex diſpoſitione iuris communis, quàm Sac. Conc. Trid. & nu. 4. in fin. 7. 8. 9. ac 10. vbi de materia diſtributionum quotidianarum.*

2 *Immemorabilis conſuetudinis requiſita quomodo dicantur, vel non dicantur probata per teſtes, & num. 3.*

4 *Statutum Eccleſiæ vt afficiat circa reſidentiam per Canonicos in ea præſtandam, quid debeat continere.*

5 *Diſtributiones quotidianæ, niſi ſint ordinatæ ad præſcriptum Sac. Conc. Trid. non debent obſeruari per Canonicos, & alios Clericos, intereſſentes Diuinis Officijs.*

6 *Qualitas debet probari per allegantem.*

DECISIO CDLVIII.

EPiſcopus Eccleſiæ Cauallicen. decreuit, Præpoſitum, Archidiaconum, Præceptorem, Canonicos, ac Præbendatos Eccleſiæ prædictæ omnibus Horis Canonicis intereſſe debere, ac inſuper tertiam partem fructuum Præbendarum eiuſdem Eccleſiæ in diſtributiones quotidianas conuerti, illaſque inter Dignitates, & cæteros Diuinis intereſſentes diſtribuendas mandauit; verùm cum ab huiuſmodi decreto pro parte Canonicorum fuerit appellatum, & cauſa appellationis mihi commiſſa, ſupradicta die, Canonicis ſolum informantibus, dubitaui an illud ſit confirmandũ, vel reuocandum, & Domini quoad obligationem reſidendi in omnibus Horis contra informantem, in reliquis pro informantibus reſponderunt; & quoad primam partem, moti ſunt ex diſpoſitione iuris communis *in cap. 1. de Cleric. non reſid. in 6.* quæ fuit renouata per *Concil. Trident. ſeſs. 24. cap. 12. de reform.*
1 vbi clarè diſponitur, quod obtinentibus Dignitates, Canonicatus, Præbendas, aut portiones, non liceat vltra tres menſes quolibet anno ab Eccleſijs abeſſe, & diſtributiones recipiant ij, qui ſtatutis Horis interfuerint, reliqui quauis colluſione, aut remiſſione excluſa illis careant, ac omnes per ſe ipſos compellantur Diuina obire Officia, & in Choro ad pſallendum inſtituto Hymnis, & Canticis Dei nomen reuerenter, diſtinctè, deuoteque laudare, non obſtan. quibuſcunque ſtatutis, & conſuetudinibus.

Nec refragatur, quod Canonici in hac Eccleſia teneantur tantùm aſſiſtere Matutinis, magnæ Miſſæ, & Veſperis diebus feſtiuis, alijs verò ſolùm magnæ Miſſæ, & Veſperis ex conſuetudine immemorabili, cui non legitur
2 derogatum per Concil. Trid. in loco ſupra cit. quia fuit reſponſum, quod ex teſtibus pro Canonicis examinatis non probatur immemorabilis, cum aliqui ſe reſtringant ad tempus infra 40. annos, alij verò dicant ſimpliciter, ſe ita vidiſſe, & audiuiſſe fuiſſe obſeruatum, non autem audiuiſſe ab eorum maioribus, qui ita eorum tempore viderint, & quod nec ipſi, nec eorum maiores viderint, vel audiuerint aliquid in contrarium, cum aliis requiſitis ad probandam immemorabilem, iuxta gloſs. communiter receptam *in cap. 1. verb. memoria, de præſcript. in 6.*

Minus obſtat, quod cum ſupradicta conſuetudine concurrat ſtatutum de anno 1235. authoritate Clementis VII. conditum per Cardinalem Sabinen. in quo expreſsè diſponitur, quod Canonici recipiant diſtributiones, ſi interſint Diuinis Officijs, ſaltèm magnæ Miſſæ, & Veſperarum; quia pro reſponſione
3 fuit ponderatum, quod ſupradicta facultas Cardinali Sabinen. legitur conceſſa ad conſulendum ſtatui, & indemnitati Eccleſiæ prædictæ, & pro remouendis quibuſdam conſuetudinibus, ſeu potius abuſibus per Canonicos, & alios in ea præiudicialiter introductis: ideoque viſa fuit non poſſe extendi ad ſtatutum, quod tendit potius ad illius ſtatum ſubuertendum, eiuſdemque ſeruitium minuendum, quod etiam de iure communi erat præſtandum, ex *ſupra* allegatis.

Ex quibus ceſſat, quod vigore eiuſdem ſtatuti onus reſidendi, quod incumbebat Canonicis, fuerit translatum in Cappellanos, &
4 alios Seruitores, quorum loco fuerunt poſteà deputati Beneficiati, & Clericuli: quia, vltra quod ſtatutum non loquitur de tranſlatione huiuſmodi oneris, ſed tantùm de Cappellanis, & Seruitoribus, qui ſingulis Horis Diuinis debeant in Eccleſia intereſſe, quod intelligi debet ſimul cum Canonicis, iuxta *text. in d. cap. 1. de Cler. non reſid. in 6.* cum aliis ſupra alleg. In omnem euentum fuit reſponſum, quod huiuſmodi ſtatutum tollitur ex ſupradicto Decreto Concil. Trident. in quo expreſsè diſponitur, quod Canonici per ſe ipſos Diuina obire Officia compellantur.

5 Quo verò ad ſecundam partem Decreti moti ſunt Domini, quia illa emanauit vigore diſpoſitionis eiuſdem *Concil. Trident. ſeſs. 21. cap. 3. de reformat.* quæ habet locum, concurrente huiuſmodi qualitate, quod ſcilicet diſtributiones quotidianæ nullæ ſint, vel ita tenues, vt veriſimiliter negligantur, & tamen
6 non conſtat, quod iſta qualitas fuerit probata, prout probari debet ab eo, qui in illa ſe fundat, *Alex. conſ 1. num. 22. verſ. non obſtat lib. 3. Bero. conſ. 31. num. 14. lib. 3. Roland. conſ. 63. num. 9. lib. 1.* Imo ſatis viſum fuit conſtare de contrario ex teſtibus, & aliis deductis pro parte Canonicorum, cum quibus Domini tranſierunt.

Eſt in eadem cauſa ſupra deciſ. 435.

ADNOTATIO.

7 De diſtributionibus quotidianis eſt integer tractatus *Io. Petri Monetæ*, & luculenter agit *Rot. in Lauretana Penſionis 26. Iunij 1671. coram Reuer. Albergato Decano*, occaſione penſionis ſuper diſtributionibus reſeruatæ, & *Add. ad dec. 476. par. 4. to. 3. rec.*

Appellantur diſtributiones quotidianæ, quia diſtribuere idem eſt, ac ius ſuum vnicuique tribuere *l. 1. ff. famil. hereiſc.* & quotidianæ,
8 quia ſunt ſtipendium debitum præſentibus, & intereſſentibus quotidiè *Couarr. var. reſolut. lib. 1. cap. 19. in princ. dec. 15. num. 21. & ſeqq. par. 6. recent.* ratione perſonalis intereſſentiæ, ac ſeruitij præſtiti, cum ad illas acquirendas vtrumque copulatiuè requiratur aſſiſtere ſcilicet, & inſeruire, *Gratian. diſcept. 800. num. 10. Luther. de* ...

re. lauteſſe. qu.19. num.16. & ſeqq. vſque ad num.42. Coſt. de ration. rat. q.106. num.1. & 9. Buratt. deciſ. 193. *num.9. & num.17. & ſeqq.* vbi quod con-
9 ſuetudo, vt conſequantur diſtributiones diui-
nis non intereſſentes tanquam iniqua de iure reprobatur, cum illæ fuerint introductæ in quotidianam remunerationem laboris, & operis impenſi in Vinea Domini, & tanquam diurna merces illius, *Gonzal. ad regul. 8. §. 8. proœm. num. 162. & 165. Gigas conſ. 144. num. 6. & 13. Gregor. deciſ. 154. num. 6. ibique Adden. num. 7. dec. 22. num. 14. par. 5. & 309. num. 16. & ſeq. par. 7. recent.*

10 Quod ſi dari debeant abſenti, vel impedito
ex aliqua iuſta, & legitima cauſa, neceſſe eſt, quod abſentia, ſeu impedimentum Superioris licentia approbetur, *Adden. ad Gregor. vbi ſupra num. 7.* vbi ſubiungit talem licentiam non requiri, quando impedimentum proueniret ex facto Capituli à reſidentia prohibentis, ne Capitulum lucrum referat ex huiuſmodi impedimento per ipſum indebitè præſtito, *Buratt. dec. 694. num. 5. & ſeqq.*

TOLETANA PAROCHIALIS DE MOZZARABIS.

Mercurij 1. Iulij 1615.

ARGVMENTVM.

Conſuetudo optandi Beneficia per antiquiorem alicuius Congregationis dicitur valida; nec fuit ſublata à Sacro Concilio Tridentino, nec Papa præſumitur illam ſubſtuliſſe, ſi prouidit in menſe non reſeruato, & quare.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo optandi, & præſentandi ad Beneficia, bene probata per teſtes tribuit ius certo generi perſonarum, & num. 7. cum ſeqq.*

2 *Conſuetudo iſta non fuit ſublata per Sac. Concil. Trident. ſi optans, & præſentatus fuerit prius approbatus, & num. 7. cum ſeqq.*

3 *Habens requiſita ad obtinenda Beneficia tàm ſimplicia, quàm curata, præſentatus eſt inſtituendus.*

4 *Prouiſio Apoſtolica vigore regulæ 8. Cancell. non tollit ius optandi, ſi Beneficium non vacauit in menſe reſeruato, & num. 9.*

5 *Papa non cenſetur in dubio tollere ius quæſitum tertio.*

6 *Sed illud cenſetur præſeruatum ex clauſula* dummodò tempore datæ præſentium non fuerit ius quæſitum alteri, *appoſita in gratia.*

DECISIO CDLIX.

Hieronymo informante propoſui dubiū, an ipſe ſit inſtituendus, & Domini affirmatiuè reſponderunt, quia vti Curatus an-
1 tiquior de anno 1603. optauit Eccleſiam Parochialem, de qua agitur, cuius optionis vigore fuit ad dictam Eccleſiam præſentatus à Congregatione Mozzarabum, ad quam ſpectat ius optandi, & præſentandi nedum ad Beneficia ſimplicia Congregationis, ſed etiam ad ipſius Eccleſias Parochiales ex antiqua conſuetudine benè probata ex teſtibus, & iuribus datis in præterita poſitione ſub die 21. Febr. 1611. quæ conſuetudo non fuit ſublata per Sacrum Concilium Tridentinum, vt cenſuit
2 Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium eiuſdem Concilij Interpretum, dummodò tamen, qui optant, fuerint anteà præuio concurſu approbati, prout approbatus fuit Hieronymus ad aliam Parochialem eiuſdem Con-
3 gregationis, de qua anteà prouiſus fuerat; vnde, cum habeat omnia requiſita, ipſe venit inſtituendus, *cap. decernimus 16. q. 7. cap. cum Bertoldus, de re iud. & ibi Abb. nu. 11. in fin. & ſeq. & in cap. ex frequentibus num. 7. de inſtitut.* & fuit ſæpè deciſum.

Non obſtat, quod Ferdinandus fuerit de huiuſmodi Parochiali auctoritate Apoſtolicà
4 prouiſus vigore regulæ octauæ, quæ tollit ius optandi; quia non conſtat, quod iſta Parochialis vacauerit in mēſe reſeruato, nec quod Papa voluerit tollere ius ad rem quæſitum
5 Hieronymo ex præſentatione ſupradicta, quod in dubio Papa non cenſetur tollere voluiſſe, *Rota deciſ. 17. de præben. in nou. Aegid. dec. 167. Sarn. in reg. de iur. quæſ. non tollen. quæſt. 1. num. 8. & ſeq. Felin. in d. c. cum Bertoldus in princ. de*
6 *re iudic.* quinimò illud dicitur præſeruatum propter clauſulam *dummodò tempore datæ præſentium non ſit alteri ius quæſitum*, in gratia dicti Ferdinandi appoſitam, *Creſcent. deciſione 7. numer. 2. de iurepatronat. Seraphin. deciſ. 1234. num. 4.*

Et ità deciſum, &c.

Cauſa huius deciſionis referuntur ſupra poſt deciſ. 190.

ADNOTATIO.

7 Ad materiā optionis, *vide ſupra poſt d. deciſ. 190.* vbi etiam habetur, quod optandi ius ſpectat ad Canonicum antiquiorem, & eo optare non
8 curante ad ſubſequentem, id quod vltra ibi adductos tradunt *Thomat. deciſ. 240. numer. 3. Buratt. deciſ. 195. num. 5. ibique Adden. litt. B. deciſ. 434. num. 1. par. 4. to. 2. & deciſ. 571. num. 3. eadem*
9 *par. 4. to. 3. recent.* quod conſuetudo optandi ſit rationabilis, & quod optio non cadat in Beneficijs reſeruatis, *vide Gregor. dec. 478. num. 2. ibique Adden. num. 5. Buratt. dec. 390. num. 7.*

AQVILANA CAPPELLANIÆ.

Mercurij 1. Iulij 1615.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio Beneficij exiſtentis in Cathedrali, ſiue Collegiata, vt ſuffragetur, debet capi capitulariter, & quando dicatur capta capitulariter.

y Google

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio anterior eſt manutenenda in concurſu poſ-*
ſeſſionis poſterioris.
2 *Poſſeſſio Cappellaniæ vnitæ Menſæ Capitulari, de-*
bet capi capitulariter, vt ſuffragetur, & nu-
mer. 6.
3 *Poſſeſſio capitulariter capta quando cenſeatur, licet*
expreſſè id non dicatur, & num. 7.
4 *Ratificatio, quæ æquiparatur mandato, ex quibus*
dicatur inducta.
5 *Ordinariè, non autem executiuè proceditur contra*
legitimum contradictorem, quale eſt Capitulum
vigore vnionis factæ ab Epiſcopo aduerſus litteras
Apoſtolicas, & nu. 8.

DECISIO CDLX.

FVit per Dominos reſolutum, Capitulo
dandum eſſe mandatum de manutenen-
do, quia poſſeſſio Cappellaniæ, de qua agitur,
fuit ab eo capta ſub die 12. Septembris 1614.
1 quæ propterea vti anterior poſſeſſione Sci-
pionis capta ſub die 21. Decembris ſequentis
eſt manutenenda, *Felin. in cap. licet cauſam nu. 8.*
vbi Dec. num. 10. de probat. & tenuit *Rota in cauſa*
Ceruien. bonorum relat. inter impreſs. dec. 506. nu. 6.
par. 1. diuerſ. & aliàs ſæpiſſimè.

Nec obſtare, quod in Inſtrumento dato
non legatur, dictam poſſeſſionem fuiſſe cap-
2 tam à Præpoſito, & Canonicis capitulariter
congregatis; quia, vltra quod ex eo conſtat
fuiſſe immiſſos in poſſeſſionem dictæ Cap-
pellaniæ Canonicos ibidem præſentes vnà
cum Præpoſito vigore vnionis, factæ Menſæ
quotidianarum diſtributionum Capituli, quo
caſu cùm vnio concerneret Canonicos vti
Capitulum, poſſeſſio illius vigore cenſetur
per eos capitulariter capta, ex deductis per
Aegid. deciſ. 2. verſ. Circa hoc diſtingue, & faciunt
notata per *gloſſ. in l. ſitus, verb. non debetur, verſ.*
Item quid ſi, ff. quod cuiuſque vniuerſ. nom. & Corn.
conſ. 299. num. 13. lib. 1. cum alijs allegat. Placuit
3 etiam reſponſio, quod ſupradictus Præpoſi-
tus, & alij Canonici capitulares poſtmodum
comparuerunt ſimul coram Vicario pro im-
pediendo executione litterarum Apoſtolica-
rum Scipionis, aſſerentes, Cappellaniam
fuiſſe diſtributionibus quotidianis legitimè
vnitam, & vigore vnionis ipſum Præpoſitum,
& Canonicos fuiſſe, & eſſe in pacifica, &
quieta illius poſſeſſione, & quatenùs dictæ
litteræ de facto executioni demandandæ ſint,
ſe nolle habere pro ſpoliatis, ſed potius prio-
rem eorum poſſeſſionem animo, & corporè
4 retentam continuare velle, ex quibus ſatis
viſa fuit inducta ratificatio ipſius Capituli,
quæ mandato æquiparatur, *cap. ratihabitionem,*
de reg. iur. in 6. l. fin. C. ad Macedon. Dec. conſ. 56.
num. 1.

Minùs obſtare, quod Scipio fuerit immiſ-
ſus in poſſeſſionem per Executorem literarũ
Apoſtolicarum, quia fuit reſponſum, quod
5 cum Capitulum eſſet in poſſeſſione cum ti-
tulo vnionis factæ ex Decreto Concil. Trid.
dicebatur legitimus contradictor, contra
quem ordinariè procedendum erat, non au-
tem executiuè, vt in terminis pariter vnionis
per Epiſcopum factæ ex Decreto Conc. Trid.
tenuit *Rota in cauſa Corduben. præſtimonij 21. Oct.*
1596. coram b. m. Litta, in Caputaquen. vnionis 23.
Martij 1609. coram Reuerendiſſ. D. Lugdunen. &
in Nouarien. Benef. 5. Iul. 1610. coram R. P. D. meo
Decano.

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

6 Beneficij poſſeſſio, nempè Dignitatum, Ca-
nonicatuum, Cappellaniarum, aliorumque
titulorum in Cathedralibus, ſeu Collegiatis
exiſtentium non dicitur validè capta, niſi Ca-
pitulo conuocato adepta ſit, ex doctrina *In-*
nocentij communiter recepta *in cap. ex literis de*
reſtit. ſpoliat. Coccin. dec. 212. num. 2. 235. num. 1.
353. 805. & 917. ſemper num. 2. 2113. & 2115.
vtrobique num. 1. infra dec. 589. & 599. licèt ca-
piatur de mandato Executoris litterarum
Apoſtolicarum, *Lotther. de re benef. q. 21. nu. 34.*
lib. 2. Poſth. de manut. obſeru. 30. num. 3. & 4. Rot.
poſt eundem dec. 95. num. 1. & dec. 78. num. 1. par. 9.
recent.

Duobus tamen concurrentibus in titulari,
qui huiuſmodi poſſeſſionẽ cõſequi intendit,
ſcilicet, quod habeat vocem in Capitulo, &
ſtallum in Choro, quibus deficientibus non
eſt neceſſe, quod poſſeſſio capitulariter
capiatur, *dec. 92. num. 8. par. 11. recent.*

Hinc Cantoratuum, aliarumque Dignita-
tum poſſeſſio non eſt capienda capitula-
riter, quia huiuſmodi Dignitates, quamuis
ſint in Capitulo, non tamen ſunt de Capitulo,
dec. 494. n. 10. par. 10. dec. 26. n. pariter 10. par. 11.
rec. Celſ. dec. 120. num. 6.

Suffragaretur quoque poſſeſſio capta ſine
7 conuocatione Capituli, quatenus poſteà per
Capitulum ratihaberetur, *Coccin. d. deciſ. 2113.*
& ad ratihabitionem ſufficeret ſubſecuta pa-
tientia Canonicorum, *d. dec. 95. nu. 3. poſt Poſth.*
dicta deciſ. 78. num. 2. & ſeq. vbi quod in hoc
actu non eſt neceſſaria intereſſentia totius
Capituli, ſed ſufficit vnus Canonicus, quia
ad hunc effectum, prout, & in alijs caſibus
vnus Canonicus poteſt repræſentare totum
Capitulum, *par. 9. recent.*

Vnionis exceptio vt retardet executionem
8 litterarum Apoſtolicarum debet eſſe clara,
illius namque turbiditas ſufficit, vt non ad-
mittatur contra prouiſum Apoſtolicum, *Rot.*
dec. 105. num. 7. & 8. par. 15. & dec. 150. num. 8. &
ſeqq. par. 17. recent.

ROMANA EMPHYTHEVSIS.

Mercurij 16. Iulij 1615.

ARGVMENTVM.

Locatione, ſiue emphytheuſi finita, quæ actio-
nes, & remedia dentur locatori pro recupe-
randa re locata; quibuſue modis dicatur pro-
batum dominium, atque identitas rei locatæ,

vel

vel in emphytheuſim conceſſe ad prædictum
effectum.

SVMMARIVM.

1 *Domino directo ratione poſſeſſionis ciuilis, quæ pe-
nes ipſum remanſit, finita emphytheuſi, competit
manutentio pro recuperatione poſſeſſionis natura-
lis, & num. 9. cum ſeqq.*

2 *Quod ſi dominus directus, volens recuperare natu-
ralem poſſeſſionem fuerit eiectus, vel ſuſpicatus
eſt, poſſe repelli, vel habuerit ſe pro ſpoliato ci-
uile poſſeſſione, adhuc ei competit condictio quæ-
dam poſſeſſoria.*

3 *Dominium locatoris probatur ex pluribus locatio-
nibus effectuatis, & ex confeſſione partis emiſſa
in ſupplicatione, ex ſolutione canonum, & alijs
adminiculis, & num. 9. remiſſiue.*

4 *Locatio ad tertiam generationem quomodo probetur
finita.*

5 *Mors probatur ex partita extracta ex libro Paro-
chi, in quo mortui adnotantur.*

6 *Identitas rei probatur ex generali vocabulo loci, &
duobus confinibus, & num. 7. cum ſeq.*

DECISIO CDLXI.

PRo Monaſterio, & Fratribus Sanctæ Ma-
riæ de Populo informantibus, nempè lo-
cationem Domus factã Io: Antonio Lamæ,
1 eſſe finitam, adeout illis vti Dominis directis
ratione ciuilis poſſeſſionis, quæ penès ipſos
remanſit, competat manutentio pro recupe-
ratione naturalis, *Bartol. in l. 1. §. vlt. num. 17. ff.
vti poſſid. Bero. conſ. 102. num. 43. lib. 1.* & fuit re-
ſolutum *in cauſa Ciuitatis Caſtelli bonorum 8.
Nouembris 1589. coram b. m. Card. Pamphilio. & in
cauſa Ciuitatis Caſtellane iuris paſcendi 14. Martij
1601. coram Illuſtr. D. Card. Millino*; Præſertim,
quia non conſtat, quod dicti Fratres finita
locatione volentes ingredi poſſeſſionem na-
2 turalem fuerint eiecti, & ſuſpicantes ſe poſſe
repelli habuerint ſe pro ſpoliatis dicta eorum
ciuili poſſeſſione, & nihilominus licèt tunc
non poſſet illis dari manutentio, benè tamen
competeret condictio quædam poſſeſſoria ad
recuperandam poſſeſſionem, *Bero. d. conſ. 102.
num. 39. lib. 1.* & ita fuit obſeruatum per *Rotam
coram Seraph. dec. 896. nu. 3. verſ. quibus ſic ſtanti-
bus, & in cauſa Nullius feudi 3. Martij 1595. coram
b. m. Card. Pamphilio.*

De dominio Monaſterij reſpectu Domus
prædictæ ſatis viſum fuit conſtare ex pluribus
locationibus effectuatis, quæ dantur, & præ-
ſertim ex inſtrumento locationis factæ dicto
Io. Antonio de anno 1565. quod tàm contra
ipſum conductorem, quàm contra Victoriam,
3 & Lucretiam ab eo cauſam habentes concur-
rente confeſſione ipſius Io. Antonij in ſuppli-
catione, quam porrexit pro obtinenda con-
firmatione locationis, necnon ſolutione Ca-
nonum cum alijs adminiculis probat domi-
nium, *Bartol. in l. ad probationem, C. locat. Soccin.
conſ. 187. num. 2. verſ. nam licet lib. 2. Dec. conſ. 146.
num. 14. Pariſ. conſ. 27. num. 25. lib. 1.* cum aliis
adductis *in dicta cauſa Nullius Feudi 3. Martij
1595.*

Quod locatio ſit finita, colligitur ex eo,
quod Domus prædicta fuit per Monaſteriũ
4 locata Io. Antonio ad tertiam generationem
maſculinam legitimam, & naturalem tantùm
ab ipſo inchoan. & in defectum generationis
ad duas nominationes: Vndè cum in defectũ
generationis Io. Antonius nominauerit Feli-
5 cem fratrem, locatio dicitur finita per mortẽ
ipſius Felicis, de qua conſtat ex partita for-
miter extracta ex libro Parochi, in quo mor-
tui adnotantur, *Imol. conſ. 110. in fin. Mandoſ. ſu-
per reg. 18. q. 10. ſub n. 4.* & tenuit *Rota coram Me
in Tiraſonen. Cappella 28. Nouembris 1605.* & aliàs
ſæpè.

De identitate Domus viſum fuit non poſſe
dubitari; nam in inſtrumento locationis fa-
ctæ per Monaſterium dicto Io. Antonio vltrà
nomen generale Regionis Parionis exprimun-
tur tres confines, videlicèt bona ipſius Mona-
ſterij, bona DD. de Bufalinis, & via publica,
6 qui benè verificantur in Domo, de qua agi-
tur, vt patet ex nominatione per ipſum Io.
Antonium de anno 1591. & ex nominatione
vltimo loco facta per Mattheum de anno
1612. in quibus iidem fines exprimuntur, &
tamen ad probandam identitatem ſufficit,
quod duo verificentur, iuxta doctrinam *Bart.
in l. demonſtratio falſa q. 7. ff. de condit. & demonſtr.*
quæ eſt communiter recepta, vt fuit dictum
*coram b. m. Card. Pamphilio in Vrbinaten. bonorum
23. Febr. 1584.*

Non obſtat, quod in inſtrumento locatio-
nis fuerit deſcripta Domus cum apotheca,
non autem cum tribus; quia fuit reſponſum,
quod in prædicta ſupplicatione Io. Antonij
conductoris fit mentio de Domo cum vna,
ſeu duabus Apothecis, & in ſententia con-
7 firmatoria locationis in executionem dictæ
ſupplicationis lata, de Domo cum apothecis,
ac etiam in inſtrumento poſſeſſionis captæ de
dicta Domo vti emphytheotica per dictum
8 Felicem vltimo loco nominatum fit mentio
de Domo cum tribus apothecis: vltra quod
ex aſpectu eiuſdem Domus ſatis apparere vi-
ſum fuit, quod illa vna, quæ legitur in in-
ſtrumento locationis fuit diuiſa in tres, nedũ
quia diuiſio eſt facta mediantibus duobus in-
termedijs ligneis, quæ veriſimiliter fieri non
ſolent, niſi inter domos, & apothecas eiuſdem
Domini; ſed etiam, quia dictæ tres apothecæ
ſunt omnes ſubtus domum, & eadem conti-
gnatione, muro, & fundamento tenentur,
eiſdemque finibus includuntur, adeout ſine
8 difficultate cenſeantur omnes comprehenſæ
in dicta locatione cum ſuis iuribus, & perti-
nentijs, ex adductis per *Ancbar. conſ. 291. num. 1.*
quem poſt alios ſequitur *Mant. de coniect. vlt.
volunt. lib. 9. tit. 2. nu. 3.*

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

9 Ad materiam iſtius deciſionis *vide Rot. dec. 24
& 25. poſt Poſſh. de manutent. & coram Bich. deciſ.
402.*

Finitã conceſſione emphytheuſis manu-
tentio non datur hæredibus vltimi poſſeſſo-
ris,

ris, ſed domino directo, *Bero. conſ.45. num.18. & ſeqq. lib.3. Facchin. controu.iur. lib.1. cap.100. litt.E. Handed.conſ.21.num.11.& ſeqq.lib.2. Poſtb. de manut.obſeru.16. num.32.& ſeqq.& Rot.poſt eund. dec.134.num.6.& 168.num.8. Bich.dec.401.nu.1. & ſeqq. dec.345.num.21.par.9.& dec.18.num.7. & 258.nu.9. par.11.recent. ac in Romana deuolutionis domus 10. Maij 1678. §.fin. confirmata 27. Ianuarij 1679. coram R.P.D. Paulutio, quæ reperiuntur in par.18.to.1.recent.dec.395.& 396.*

Maximè ſi in conceſſione pactum fuerit, quod bona ſtatim ad Dominum directum reuertantur, quo caſu lex in eodem inſtanti ſecutæ deuolutionis, ita operatur conſolidationem poſſeſſionis cum proprietate efficaciter fieri, & incontinenti, vt non detur medium inter mortem vltimi emphytheutæ, & poſſeſſionem Domini directi, vt poſt alios adductos benè edocet *Rot.coram Gregor.deciſ.313. num.16.*

Hinc Domino directo licitum eſt propria auctoritate capere poſſeſſionem bonorum emphytheuticorum conceſſione expirata, *Fulgin.de caducit.qu.10.num.12. Coccin.deciſ.199. num.3.& 4.*

Quod procedit dummodò deuolutio ſit clara, & indubitata, *Celſ. dec.15. num.5.& ſeqq. Priol.dec.218.n.15.& benè dec.155.nu.1.& 2.par. 16. recent.*

FESVLANA PRIORATVS.

Lunæ 16. Nouembris 1615.

ARGVMENTVM.

Papæ aſſertioni, continenti præſertim diſpoſitionem, & dicenti, ſe ita velle, an ſtandum, & credendum ſit, & quid, ſi aſſertio emanauerit ad poſtulationem partis, & contineat factum proprium.

SVMMARIVM.

1 *Verba enunciatiua, quæ diſpoſitionem continent, ſatis probant, & num.2.7. ac 8.*

3 *Aſſertioni Papæ, diſpoſitionem continenti, ac dicenti, ſe ita velle, ſtandum eſt, præſertim quando aſſertio continet factum proprium Papæ, ibidem, & num.7. cum ſeq.*

Enunciatiuæ adminiculatæ, per Pontificem prolatæ, probant, licet emanauerint ad poſtulationem partis, d.nu.3.4. & 5. ac 9.

6 *Scripturæ non recognitæ, & lite pendente extractæ ex Archiuio Monachorum numquid probent ad fauorem Monaſterij.*

Pluralitas Eccleſiarum eiuſdem inuocationis non præſumitur, d.n.6.in fin.

DECISIO CDLXII.

Eſt part.4. rec. deciſ. 191.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſuprà poſt dec.254.

ADNOTATIO.

7 De verbis enunciatiuis extat integer tractatus *Nicolai Genuæ* ſolitus alligari poſt eius opus *de ſcriptura priuata*, & de eis agitur *ſuprà poſt deciſ. 200.*

8 Papæ enunciatiuis quando ſit deferendum, *vide ſupra poſt deciſ. 137.* vbi quod non ſolum probant circa factum proprium ipſius Papæ, ſed etiam circa factum alienum cum eo geſtum, quod ex *text.in Clement.1.vbi Doct.de prob.* deſumunt *Buratt.dec.621.nu.2.vbi Add.n.17. dec.361.nu.1.par.2.rec.*

9 Quando autem enunciatiuæ Papæ dicantur de facto proprio, vel alieno, *v. Adden.ad Buratt. loc. cit. numer. 12. & ſeqq. vbi de materia pleniſſimè.*

VLIXBONEN. COEMETERII.

Veneris 20. Nouembris 1615.

ARGVMENTVM.

Cœmeterium, vel alius locus Sacer prophanari non poteſt ſine cauſa, nec minus alienari ſine ſolemnitatibus à iure requiſitis in alienatione bonorum Eccleſiaſticorum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia, quod fuerit lata ſine citatione partis, probatur ex inſpectione actorum, & id eò eſt nulla, & num.6.*

2 *Archiepiſcopus tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus, prophanare poteſt Cœmeterium, ſicut Eccleſias dirutas, d. nu.2. & 8.*

Clauſula vocatis iis, quorum intereſt, *operatur, vt, niſi citentur intereſſe habentes ſententia ſit nulla, ibidem.*

4 *Locus Sacer prophanari non poteſt, præſertim ſine cauſa.*

5 *Eccleſiaſtica bona ſine ſolemnitatibus à iure requiſitis alienari non poſſunt, & n.9.*

7 *Cœmeteria vbi olim fuerint, & quod connumerentur inter loca Sacra.*

DECISIO CDLXIII.

Eſt par.3. recent. dec.707.

Sunt infra in eadem cauſa deciſ.494. & 528.

ADNOTATIO.

6 Nullitas, vel iniuſtitia ſententiæ ex quibus deducatur, *vide ſupra deciſ. 67. & 232. & infra deciſ.505.* vbi ſignanter, quod defectus citationis probatur ex reuolutione proceſſus, quod etiam fuit dictum ſupra *dec.396. nu.3.& 15.* & præter *ibi* allegatos, eamdem concluſionem firmat *Rot. coram Manzaned. deciſ.407.num.5.& in recent.dec.19. num.3. par.8. & dec.205.num.35. part 17.*

Apud Eccleſias, præſertim Cathedrales, fuerunt

runt olim Cœmeteria, vt ex *text. in can. præcipiendum 14 q. 2.* colligit *Rot. dec. 353. n. 104. par. 5. recent.* quæ connumerantur inter loca conſecrata, *Bonden. collect. legal. 18. num. 3.* & gaudent
7 immunitate Eccleſiaſtica, *Fagnan. in cap. Eccleſiæ n. 21. & in cap. immunitatem num. 1. de immunit. Eccleſ. Cened. in collect. 11. ad 6. Clement. & extrauag. num. 7.*

8 Quando poſſit Epiſcopus Cœmeteria, & collapſas Eccleſias prophanare ſecundùm varias caſuum contingentias, reſoluit Sac. Congreg. Concil. Trid. ad illius interpretationem ſuper *ſeſs. 21. cap. 7. de reform.*

Ad materiam Cœmeteriorum videnda eſt *Rot. coram Zarat. dec. 45. vbi pleniſsimè.*

9 De ſolemnitatibus adhibendis in alienatione bonorum Eccleſiaſticorum, *ſupra deciſ. 36. 63. 153. 301. & alibi pluries.*

ROMANA PECVNIARIA.

Ven. 20. Nouembris 1615.

ARGVMENTVM.

Solutio per debitorem ſimpliciter facta cedere debet in cauſam duriorem, & grauiorem, & talis cenſetur, quæ habet executionem magis paratam.

SVMMARIVM.

1 *Solutio facta, non expreſſa cauſa nec à ſoluente, nec à recipiente, cedere debet in cauſam duriorem, & eam, quæ habet executionem magis paratam, & num. 5.*

2 *Debitor non appellans à ſententia, contra ſe lata, dicitur ei acquieuiſſe, etiamſi illa ſit nulla, ſi de nullitate non fuerit oppoſitum.*

3 *Solutio facta à Mercatore præſumitur facta pro cauſa, pro qua contra ipſum fuerat relaxatum mandatum, ne faceret iacturam honoris.*

4 *Cauſa durior in ſolutione conſideratur reſpectu imminentis executionis.*

DECISIO CDLXIV.

DOmini ſteterunt in deciſis, nempè pecunias, de quibus agitur, exactas per DD. Sacchettos, & Altouitos cedere debere in extinctionem partitæ ſcutorum 2500. auri in auro, pro qua vna cum Cambijs antè huiuſmodi exactionem fuerat per A. C. relaxatum mandatum executiuum, quæ propterea dicebatur habere executionem magis paratam, & con-
1 ſequenter cauſam grauiorem, cum nihil aliud remaneret niſi vt deueniretur ad executionẽ facti, vt tradit *Corn. conſ. 295. num. 2. lib. 3.* cum aliis adductis in deciſione in hac cauſa facta, quæ Dominis placuerunt.

Nec obſtare defectum nullitatis, quæ opponebatur contra dictum mandatum; quia fuit reſponſum, quod talis defectus vel non aderat, vt deducebant informantes pro DD. de Sacchettis, & Altouitis, vel non releuat ad iſtum effectum, quia cum nihilominus immineret dicta executio facti, quæ vigore dicti mandati fieri poterat, & pro parte Dom. Guicciardini non fuerit tunc de tali nullitate
2 oppoſitum, eo facilius exactio viſa fuit in iſtã cauſam cedere debere etiam ex intentione Do. Guicciardini debitoris non appellantis, quæ in hac materia in primis attenditur, *l. 1. ff. de ſolut. l. 1. C. eodem tit.* & fuit dictum in *cauſa Anconit. pecuniaria 27. Iun. 1590. coram b. m. Card. Pamphilio,* & aliàs ſæpè.

Et hoc etiam ſuadetur, quia mandatum fuerat relaxatum etiam contra perſonam ipſius D. Guicciardini, qui cum de illo tempore eſſet Mercator præcipuus Vrbis, eo magis cenſetur voluiſſe veriſimiliter ſoluere in iſtã
3 cauſam, pro qua poterat ſaltem de facto perſonaliter capi, *Menoch. de arbitr. caſ. 491. num. 17. in fin.* & faciunt tradita per *Imol. in dicta l. 1. ſub num. 5. verſ. quarto modo, ff. de ſolut.* cum ſimilibus.

Minùs obſtare, quod die 3. Septembris eiuſdem anni DD. de Sacchettis, & Altouitis fuerint citati inſtante D. Guicciardino ad viden. ſibi inhiberi, ne expediri faciant aliquod mandatum executiuum; quia fuit reſponſum, quod mandatum pro dicta partita ſcutorum 2500. vt apparet ex eius lectura, fuerat anteà relaxatum ſub die 1. Iun. præcedentis, adeout dicta citatio executa de menſe Septembris debeat intelligi reſpectu aliarum partitarum, pro quibus inter eaſdem partes tunc fuerat cæptum iudicium, & ſic patet in facto non ſubſiſtere, quod dicebatur pro parte D. Guicciardini, quod ſcilicet dictum mandatum fuiſſet relaxatum antè exactionem per multos menſes, quia, vt dictum eſt, mandatum fuit 1. Iun. relaxatum, cum oſtendatur, quod fuit intimatum ſub die 11. eiuſdem menſis, & pecuniæ partim fuerunt exactæ de menſe Iul. & partim die 1. Septembris eiuſdem anni, & ſic exactio fuit proxima, itaut benè intret di-
4 cta præſumptio ſolutionis in dictam cauſam propter imminentem executionem, quæ facit cauſam duriorem, vt per *Imol. in l. ſi quid ex famoſa numer. 2. ff. de ſolut.* cum aliis adductis.

Ex quibus ita fuit deciſum &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 445.

ADNOTATIO.

5 Debitor ex pluribus cauſis, ſi ſoluat, in quam cauſam ſoluere præſumatur, *vide ſupra poſt eandem deciſ. 445.*

PISTORIEN. ARCHIDIACONATVS.

Veneris 27. Nou. 1615.

ARGVMENTVM.

Sumitur ex breui Summario.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Clericatus qualitas probatur ex litteris patentibus, quæ ſufficiunt pro iuſtificatione narratiua gratiæ, & n.4.*

2 *Doctoratus qualitas probatur ex priuilegio, vel ex teſtibus, dicentibus interfuiſſe doctoratui, & numer.3.*

DECISIO CDLXV.

PRopoſui Dubium aliàs *ſub die 17. Iunij præteriti* reſeruatum, an ſcilicet gratia D. Clarentij ſit iuſtificata quoad Clericatum, Doctoratum, & valorem, & Domini dixerunt gratiam eſſe iuſtificatam quoad Clerica-
1 tum, & Doctoratum, nam ex literis patentibus ſui Ordinarii, quæ dantur, Clericatus remanet ſatis probatus, *cap. 2. & ibi Abb. in 1. notab. de Cleric. Peregrin. Felyn. in cap. poſt ceſſionem num. 3. & 15. de probat. Grammat. dec. 81. num. 1.* & fuit dictum *in cauſa Montis Faliſci Cappellaniæ 30. Ianuarij 1606. coram Illu. D. Card. Lancellotto*:
2 Doctoratus verò remanet pariter probatus ex priuilegio, & teſtibus, qui cum interfuerint Doctoratui, ad iſtum effectum, ſufficerent etiam abſque priuilegio, *l. ſi ſolemnibus, vbi Bald. & Salycet. C. de fid. inſtrum. Alex. conſ. 107. num. 2. lib. 7.* & fuit dictum *in Cæſarauguſtana Penſionis 20. Decembris 1591. coram bo. me. Card. Pamphilio*.

Et ita deciſum &c.

Alia deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 456.

ADNOTATIO.

Doctoratus probatur per exhibitionem priuilegij, ac per teſtes, vt de primo modo, *Vbald.*
3 *Iun. dec. 123. num. 3. dec. 271. par. 10. rec.* vbi examinatur deciſio in *Cæſarauguſtana penſionis coram Pamphilio ſen.* & agitur de priuilegio familiæ Sfortiæ *ſupra dec. 233. nu. 3.* & de vtroque *Maſcard. de probat. concluſ. 528. Roſ. de execut. litter. Apoſt. par. 1. cap. 6. n. 210.*

Clericatus verò probatio ex litteris paten-
4 tibus Ordinarij plenè reſultat, *Arguell. deciſ. 58. Priol. dec. 362. num. 6. dec. 148. num. 5. par. 8. dec. 199. num. 2. par. 15. dec. 174. num. 8. & dec. 310. nu. 18. par. 16. dec. 219. num. 1. par. 17. dec. 153. & dec. 161. vtrobique num. 2. par. 18. rec. ſupra eadem dec. 233.*

HISPALEN. NVNCVPATIONIS ABBATIS MAIORIS.

Veneris 27. Nouembris, 1615.

ARGVMENTVM.

Manutentio in quaſi poſſeſſione nuncupandi ſe Abbatem debet dari ei, qui reperitur in hac quaſi poſſeſſione de tempore motæ litis, & illud nomen, *Abbas*, accipitur in iure varijs modis, & inter alios accipitur pro Superiore, vt hic.

SVMMARIVM.

1 *Abbas maior ſic nuncupatus debet manuteneri in eo ſtatu in quo reperitur tempore motæ litis circa eius nuncupationis, & n.6. ac 10.*

2 *Quaſi poſſeſſio nuncupationis prædictæ cum ſcientia Epiſcopi probatur ex nuncupatione facta à Rege in priuilegijs, per Vicarios Generales Epiſcopi, aliosque illius Officiales, per Nuncium Apoſtolicum, & ex alijs.*

3 *Scientia etiam in præiudicialibus inducitur ex diuturna denominatione, & ex lapſu longi temporis etiam in incorporalibus.*

4 *Abbas propriè non dicitur, qui non habet dignitatem Abbatialem, & de iſto nomine,* Abbas, *num. 11. cum ſeq.*

5 Abbas *nomen variè accipitur in iure, & electus à Beneficiatis pro eorum Superiore Abbas dici poteſt, & nu. 11. cum ſeq.*

6 *Exceptio, quod quis non debeat nuncupari Abbas, eſt tractanda in petitorio, non autem in ſummariſſimo manutentionis, in quo ſufficit ſola poſſeſſio, vel quaſi.*

7 *Abbatis nuncupatio quando dicitur facultatiua, vel facta iure proprio, & ex quibus dicatur hoc conſtare.*

8 *Archiepiſcopus poteſt ſemper corrigere exceſſus ſubditorum, & improba prohibere.*

9 *Abbatis denominatio non dicitur improba, & proptereà non poteſt prohiberi.*

DECISIO CDLXVI.

FVit reſolutum Abbatem eſſe manutenendum, vt ipſe poſſit intitulari à ſemetipſo, & ab alijs Abbas maior, quia teſtes pro eius parte examinati benè deponunt, quod in Ciuitate Hiſpalen. adeſt vnitas Beneficiatorũ, per quos ab immemorabili tempore ſimul congregatos in eorum Superiorem eligi conſueuit vnus ex ipſorum gremio, qui fuit ſemper nuncupatus Abbas maior, & quod ita electus, & nuncupatus fuit Abbas modernus à Beneficiatis prædictis, & ab alijs commu-
1 niter, qui proptereà lite pendente in eius quaſi poſſeſſione turbari non debet, ſed manuteneri in eo ſtatu, in quo reperitur de tempore motæ litis, *cap. cum Eccleſia. & ibi Doctor. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Couar. pract. quaſt. cap. 17. ſub num. 5. in fine, & nu. ſeq* cum alijs adductis per *Rotam coram Seraph. dec. 1437. n. 1.*

Quod eo facilius viſum fuit admittendum, quia in pluribus, & antiquiſſimis priuilegijs Regum Hiſpaniarum reperitur nuncupatus *Abbas Beneficiatorum*, prout etiam dictus Abbas modernus nuncupatus fuit *Abbas maior* per Vicarios generales, & alios Officiales
2 Archiepiſcopi, nec non per Nuncium Apoſtolicum in iuribus pro eius parte datis, ex quibus iunctis ſaltem cum ſupradictis teſtibus de diuturna, & communi denominatione deponentibus, ſatis viſum fuit conſtare de ſcientia Archiepiſcopi, *Aret. conſ. 11. num. 5. verſ. & his infertur, Capic. dec. 69. num. 18.* cum alijs.

alijs adductis per *Rotã in cauſa Hoſtien. Littoris
maris relat. inter impreſſ. dec. 28. num. 7. par. 1. di-
verſ.* ac etiam de ſcientia aliorum, quibus di-
3 cta denominatio præiudicare potuiſſet, prout
in iſtis iuribus incorporalibus ad acquirendã
quaſi poſſeſſionem requiritur, *Rip. in d. cap.
cum Eccleſia nu. 64. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* cum
alijs allegatis.

Nec obſtat, quod iſte non ſit propriè Ab-
4 bas, ex quo non habet dignitatem Abbatia-
lem, ex deductis *coram bo. me. Penia ſub die 24.
Octobris* 1611. quia vltra quod iſtud nomen
5 *Abbas* in iure diuerſimodè accipitur, itaut
etiam electus à Beneficiatis pro eorum ſupe-
riore dici poſſit Abbas, ex traditis per *Alciat.
in l. 1. ſub num. 2. C. de in ius vocand. & in l. collega-
rum num. 4. ff. de verb. ſignific. Cardin. in clem. atten-
dentes, §. ſtatuimus ſub num. 2. verſ. quinto quæro, de
ſtat. Monach.* Placuit etiam reſponſio, quod cũ
ex ſupra deductis ſatis conſtet de denominatio-
ne prædeceſſorum, ac etiam de quaſi poſſeſ-
ſione Abbatis moderni, is eſt in ea manute-
nendus, non obſtante huiuſmodi exceptione,
de qua agendum erit in petitorio, non autem
6 in hoc iudicio ſummariſſimo, in quo ſufficit
ſola poſſeſſio, vel quaſi de tempore motæ li-
tis, *§. retinendæ, inſtit. de interd. Couarr. pract. quæſt.
d. cap. 17. num. 5. verſ. ſic ſanè*, & fuit ſæpiſſimè
deciſum.

Minùs obſtat, quod fuerit in facultate Ar-
chiepiſcopi huiuſmodi denominationem vti
improbam prohibere, & propterea non poſ-
7 ſit contra eum quoad hoc conſiderari ſtatus
quaſi poſſeſſionis: quia fuit reſponſum, quod
cum iſte vti electus à Beneficiatis pro eorum
ſuperiore fuerit ſemper nuncupatus à ſemet-
ipſo, & ab alijs *Abbas maior*, prout denomi-
nati fuerunt eius prædeceſſores, id per eum
cenſeri debet factum iure proprio, non autem
iure facultatis, ad tradita per *Rip. in d. cap. cum
Eccleſia num. 52. & 53. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.*
& licèt Archiepiſcopus poſſit ſemper corri-
8 gere exceſſus ſubditorum, & improba prohi-
bere, iuxtà *deciſ. Caputaq. 306. par. 1.* iſta tamen
denominatio nondum conſtat, quod ſit talis,
imò ſatis de contrario apparere viſum fuit ex
9 electione, & communi denominatione, cum
alijs *ſupra deductis*.

Et ita deciſum quoad ſe ipſum, & alios vo-
lentes eum nuncupare, an autem poſſit alios
cogere ad eum ita nominandum, Domini
voluerunt, quod particulariter videatur.

*Deciſio coram Penia hic allegata eſt inter eius im-
preſſ. 1603.*

A D N O T A T I O.

Manutentio concedenda eſt parti habenti pro
ſe vltimum ſtatum, & ſignanter poſſidenti
10 de tempore motæ litis *Poſth. de manut. obſeru. 71
num. 52. & ſeqq. vſque ad num. 57. dec. 162. num. 4.
par. 18. rec.*

Abbatis Ethymologia vnde proueniat tra-
11 dit *Hippolyt. Marſil. de Eccleſ. reddit. origin. 2. par.
cap. 15. n. 5. & ſeqq.* quem refert *Cimed. collect. 105.
n. 1. in fin.* latè *Macr. in Hierolex. verb. Abbas*,

Abbas autem propriè dicitur, & eſt
caput Monachorum, ac Regularium *Fagnan.
in cap. ex tranſmiſſa num. 5. de renunc. Vrſell.* latè
concluſ. 1. nu. 2.

Nihilominus in multis locis, & Prouinciis
12 viget conſuetudo nuncupandi ſub titulo Ab-
batis Rectores Eccleſiarum ſæcularium, Præ-
fectos artium, & Conſules, vt apud Hiſpa-
nos, Apulos, Catalos alioſque animaduer-
tunt *Fagnan. in d. cap. ex tranſmiſſa, & Vrſell. lo-
cis.*

Faciunt ad hanc deciſionem, quæ dicuntur
ſupra dec. 241.

REATINA CENSVS, SEV PECV-NIARIA.

Mercurij 2. Decembr. 1615.

A R G V M E N T V M.

Sumitur ex Summario.

S V M M A R I V M.

1 *Promiſſio, & obligatio facta ſine cauſa, eſt nulla, & inualida, etiamquod ſit munita camerali obligatione, & num. 6.*

2 *Negatiua defectus cauſæ probatur ex lectura inſtrumenti.*

3 *Decretum Iudicis, & Curatoris authoritas habent præſumptionem pro ſe, & n. 4.*

5 *Fructus ſoluti vigore obligationis factæ ſine cauſa, dicuntur ſoluti indebitè.*

D E C I S I O CDLXVII.

Eſt par. 2. recent. dec. 713.

In hac cauſa eſt infra dec. 504. impreſſa poſt Cenc. de cenſ. 474. & cor. Buratt. inter eius impreſſ. ſunt dec. 282. vbi Addens memorat aliã deciſionẽ cor. Sacrato nullibi impreſſam 141. & 377. earumque prima eſt 373. poſt Cenc. & Duard. de cenſib. ſecunda poſt Cenc. 442. & poſt Duard. 444. & tertia poſt Cenc. 412.

A D N O T A T I O.

Ceſſante cauſa promiſſionis ceſſat promiſſio,
*Bonden. collectat. legal. 27. num. 66. & ſeqq. Thomat.
6 deciſ. 272. num. 3. & ſeqq. Rot. in Peruſina Cenſus 17.
Apr. 1679. coram R.P.D. Emerix & infra dec. 470.
num. 7. & dec. 504.*

BONONIEN. LITTERARVM CAMBII.

Veneris 4. Decembr. 1615.

A R G V M E N T V M.

Sumitur ex Summario.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Debitor non liberatur reſpectu creditoris ex eo, quod litteræ cambij pro illius ſolutione tranſmiſſæ fuerint acceptatæ, niſi fuerit etiam ſoluta pecunia, & an iſto caſu teneatur creditor reſtituere litteras cambij, & n.5. cum ſeqq.*
2 *Solutio non præſumitur, & creditoris aſſertioni ſtatur ſuper non ſolutione, niſi debitor contrarium probauerit.*
3 *Solutio, quod non fuerit facta à mercatore, probatur ex eius libris, in quibus ſolutio adnotata non fuit.*
4 *Apocæ tenor maximè attendendus eſt inter contrahentes.*
7 *Cedere actiones creditor non tenetur ſoluenti proprium debitum.*
9 *Creditor Cambij, qui non potuit exigere vigore litterarum, debet ſtatim certiorare illum, qui fecit ſibi litteras remittendo eaſdem cum proteſtatione.*

DECISIO CDLXVIII.

Eſt in part. 3. rec. deciſ. 716.

ADNOTATIO.

Literas cambij ſcribens non liberatur ex ſola ac-
ceptatione illius, cui diriguntur, niſi etiam
8 compleantur mediāte ſolutione, vt relata hac
noſtra deciſ. firmant *Add. ad Greg. dec. 217. n.9. Buratt. dec. 486. num. 4.* vbi quod Rota perpetuo tenuit hanc opinionem, & fuit dictum coram *Celſ. dec. 54. num. 1. & ſeqq. dec. 583. nu. 11. & ſeqq. par. 9. dec. 47. par. 10. rec. & infra dec. 602.* & an id procedat quando creditor neglexit litteras exigere, vel de nimium dilata ſolutione ſcribentem non certiorauit fuit diſcuſſum *per Ad-*
9 *den. ad Gregor. d. dec.* 217. vbi quod creditor tenetur ſtatim certiorare ſcribentem, illique remittere literas cũ proteſtatione *& in Ariminẽ. literarum cambij 27. Nouembris* 1669. *& 1. Decembris* 1670. *coram R.P.D. Taia, quarum prima eſt dec. 213. par. 16. rec.* vbi etiam diſputatur, an creditor teneatur in caſu regreſſus ſcribenti, contra quem agit, litteras cambij reſtituere, vel offerre.

NEBBIEN. DISMEMBRATIONIS.

Ven. 11. Decembr. 1615.

ARGVMENTVM.

Diſmēbratio rerum Eccleſiaſticarũ requirit eaſdem ſolemnitates, quas requirit illarum alienatio, & ſi aliter fiat, non ſubſtinetur.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rei Eccleſiæ requirit copulatiuè duo, nempè ſolemnitatem, & iuſtam cauſam, nec vnum ſine altero ſufficit.*
2 *Diſmembratio Eccleſiæ, quæ dicitur alienatio, requirit omnes ſolemnitates, quas requirit alienatio rerum Eccleſiæ, & n.8.*
3 *Curſus triginta annorum pro præſumendis ſolemnitatibus non ſuffragatur, quando intra dictum tempus fuit reclamatum, & dictum de nullitate.*
4 *Obſeruantia difformis à diſmembratione releuare non poteſt ad effectum validitatis illius.*
5 *Cauſa iuſta diſmembrationis rerum Eccleſiaſticarum dicitur neceſſitas, vel euidens vtilitas.*
6 *Concordia facta inter partes ob receſſum à lite non reſpicit vtilitatem Eccleſiæ, ſed litigantium.*
7 *Beneficia debent conferri ſine diminutione.*

DECISIO CDLXIX. la 1.

PRo Rectore, ſeu Plebano informante,
videlicet diſmembrationem eſſe nullam,
quia ſicut in alienatione rerum Eccleſiæ duo
1 copulatiuè requiruntur, nempè ſolemnitas,
& iuſta cauſa, nec vnum ſine altero ſufficit, *cap. 1. de reb. Eccleſ. non alienand. in 6. clem. 1. eodem tit. Doctor. in cap. ſine exceptione 12. quæſt. 2.* vbi *latiſſimè Laurent. de Rodulph. in 3. quæſt. Couarr. var. reſol. lib. 2. num. 2.* vbi de communi, & fuit ſæpè deciſum: ita etiam in diſmembratione, quæ dicitur alienatio, *Athill. dec. vnic. num. 4. de reb. Eccleſ. non alienand.* & requirit omnes ſo-
2 lemnitates, quæ requiruntur in alienatione
rerum Eccleſiæ, *Rota dec. vnic. eodem tit. in nouo Rebuff. in compend. alienat. rerum. Eccleſ. num. 68.* & fuit dictum *in cauſa Marſicana diſmembrationis fructuum 14. Febr. 1594. coram bo. me. Card. Pamphilio.*

In caſu autem, de quo agitur, de ſolemnitate non conſtat, nec poteſt præſumi ex curſu 30. annorum, quia Rector de anno 1598. habita notitia, quod agebatur de executione diſmembrationis, expreſsè illi contradixit, & de eius nullitate proteſtatus fuit, quo caſu
3 curſus 30. annorum abſque illius patientia ſuf-
fragari non poteſt, *Ruin. conſ. 151. num. 16. lib. 4. Surd. conſ. 28. nu. 99. & ſeqq. Hieronym. Gabr. conſ. 36. num. 52. lib. 1. Anton. Gabr. de præſumpt. concluſ. 1. num. 59.* & tantò minus, quia non apparet, quod portio diſmembrata fuerit obtenta vti Canonicatus iuxta tenorem diſmembrationis, prout requiritur, cum aliàs potuerit obtineri vti ſimplex Beneficium, quo caſu obſeruantia vti difformis à diſmembratione ad
4 iſtum effectum releuare non poteſt, ad tradi-
ta per *Aym. conſ. 96. num. 5. & conſ. 313. numer. 4.* cum alijs adductis *in cauſa Toletana annatarum 4. Decembris 1592. coram bo. me. Cardinali Pamphilio.*

Quouerò ad iuſtam cauſam, quæ debet eſ-
5 ſe, vel neceſſitatis, vel euidentis Eccleſiæ vti-
litatis, de ea minus apparet, quia concordia
6 partium, & receſſus à lite non reſpicit Ec-
cleſiam, ſed ipſos litigantes, iuxta *text. in cap. niſi eſſent. de præben.* & pro augumento Canonicorum non probatur indigentia Eccleſiæ Ca-
7 thedralis, prout requiritur, cum aliàs Bene-
ficia ſine diminutione conferri debeant, *cap. cum cauſam, & ibi gloſſ. verb. integratione, de præbend.* & facit *tot. tit. vt Eccleſ. Benef. ſin. diminut. conferant.*

Et ita deciſum &c.

AD-

Digitized by Google

A D N O T A T I O.

De diſmembrationibus Eccleſiarum ſatis agitur, *ſupra dec.41.*& præter ibi relatos de eis latè etiã
2 agit *Rot.dec.437.par.18.tom.2.rec.& in Hiſpalen. Decimarum de Oliuares* 18.*Martij* 1678.*&* 10. *Ianuarij* 1679. *coram Rev. Bourlemont*, in quibus fuſè diſſeritur, an, & quomodo Summus Pontifex per diſmembrationem præiudicet iuri vniuerſali, quoad decimas ante diſmembrationem ſuper locis diſmembratis Ordinario competenti.

CIVITATIS CASTELLI FIDEICOMMISSI.

Ven. 11. *Decembr.* 1615.

A R G V M E N T V M.

Valor hæreditatis tàm prædiorum, quàm Domorum, mobilium, animalium, & creditorum quomodo ſit probandus, & firmandus ad effectum detractionis legitimæ, quæ quid ſit, quantauè, hic rectè diſſeritur.

S V M M A R I V M.

1 *Valor, ſeu ſtatus hæreditatis probatur ex inſtrumento venditionis illius bonorum facta ab hæredibus, qui præſumitur iuſtus ad effectum detrahendi legitimam, & n.7. cum ſeq.*

2 *Legitima dicitur quota bonorum, & debetur in qualibet gleba, quando petitur in ipſis bonis, & tunc non attenditur illorum diminutio, vel augumentum, & nu.9.*

3 *Augumentum, vel diminutio valoris bonorum cum ſit quid facti, non præſumitur.*

4 *Diuiſionis inſtrumentum probat contra diuidentes, & cauſam habentes ab illis.*

5 *Valor domorum emphyteoticarum eſt æſtimandus iuxta diſpoſitionem* l. hæreditatum ff. ad l. Falcid.

6 *Valor mobilium, & animalium hæreditatis quomodo probetur.*

D E C I S I O CDLXIX. la 2.

PRopoſui dubium ſuper valore hæreditatis Bartholoæi teſtatoris, ſcilicet ad quam ſummam ille aſcendat, & Domini de valore prædiorum, & quantitate creditorum conſtare cenſuerunt; nam quoad prædia poſtquã illa fuerunt de anno 1561. inter Antonium, & Iacobum filios dicti Bartholomæi diuiſa, pro
1 certo pretio alienata fuerunt, vt patet ex publicis inſtrumentis, quod pretium præſumitur iuſtum, *Roland.conſ.92.num.17. lib.2. Surd. conſ.425.num.2.& dec.248.num.7.Cæſar. de Graſſ. dec.10.de teſtam.*

Neque refragari, quod alienationes ſint factæ per aliquod tempus poſt mortem teſtatoris, quia placuit reſponſio, quod aut prædia prætenduntur beneficio temporis aucta, ſeù diminuta, non attenditur ad iſtum effectum conſecutionis legitimæ, quia legitima dicitur quota bonorum, quæ debetur, quando peti-
2 tur in ipſis bonis, & corporibus hæreditarijs nulla habita ratione ſiue illorum valor ſit auctus, ſiue diminutus, ſecundùm opinionem, quam ſecuta fuit *Rota coram Cæſar.de Graſſ. in alia Ciuitatis Caſtelli ſupplementi legitimæ, vt in dicta dec. 10. de teſtam.* vbi, quod tunc placuit Dominis diſcurſus relatus *ſub eod.tit. num. 6.& in cauſa Maceraten. Bonorum* 11.*Aprilis* 1603. *cor. bo. me. Iuſto*, & latè comprobat *Peregrin. de fideicomm.art.36.ſub num.26.verſ.contrarium,& nu.27.& ſeq.* aut verò dicta prædia prætenduntur
3 aucta, ſeù diminuta ratione melioramentorum, vel deteriorationum, & ceſſat obiectum quia de his non conſtat, & cum ſint quid facti non præſumuntur *l.in bello §. facta ff. de captiu. & poſtlim.reuerſ.l.1.C. de probat.* cum ſimilibus.

Quouerò ad quantitatem creditorum concluſerunt pariter de ea conſtare, quia inter ſupradictos hæredes grauatos poſt mortem Bartholomæi teſtatoris reperiuntur diuiſa credita aſcendentia ad ſummam ſcutorum 2640. vt apparet ex publico Inſtrumento di-
4 uiſionis producto pro Albezzinis, quod probat contra ipſos diuidentes, & ab eis cauſam habentes, *Anchar.conſ.291.ſub num.9. verſ. concludo ergo, Peregrin.de fideicom.art.44.nu.5.& ſeq. Seraph.dec.553.n.1.& 3.*

De valore autem Domorum, mobilium, & animalium, Domini dixerunt non conſtare, & quoad Domos ex eo moti ſunt, quia illæ fuerunt conceſſæ Bartholomæo in emphiteuſim pro ſe, filijs, & nepotibus, quæ propterea licèt ad effectum detractionis legitimæ fi-
5 liorum fuiſſent æſtimandæ tanti, quanti de tempore mortis Bartholomæi vendi potuiſſent eorum vita durante iuxta *conſ. Bald.* 110. *num.2.lib.5.* cum alijs allegatis *in cauſa Romana de Laute* 13.*Martij* 1587.*&* 9. *Martij* 1588. *coram Blanchetto*: de huiuſmodi tamen æſtimatione non conſtat, & minus de ætate, & qualitate filiorum, itaut poſſet computari, ſecundùm *text.in l.hæreditatum,ff.ad l.falcid.*& teſtes examinati ſuper annuo reddito Domorum deponunt ſolum de Domo in Porta Sancti Iacobi, & de altera nihil dicunt.

Quouerò ad mobilia, & animalia, ex eo moti ſunt, quia ex Inſtrumento diuiſionis nõ conſtat de aliqua illorum qualitate, & quantitate ſaltem in genere, nec aliàs ſatis apparet
6 de conditione perſonæ, & qualitate vitę ipſius teſtatoris, ſeù alijs coniecturis, ex quibus certus illorum valor arbitrio boni viri firmari poſſit, ex traditis *per Bald. in Auth. ex teſtamento ſub num.7. verſ. in ſecunda C. de collat.* cum alijs adductis per *Peregrin. de fideicomm. art.* 35. *numer.* 28.

Et ità deciſum &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ.263.

ADNOTATIO.

7 Ad effectum detrahendi legitimam firmandus prius eſt ſtatus hæreditatis *dec.475. n.1. par. 4. rec. & paſſim.*

Sed à quo ſit firmandus, & quodnam tem-
8 pus debeat ad hunc effectum attendi, an illud mortis teſtatoris, vel potius illud petitionis, *vide Vrſill. concluſ. 43. num. 410. & ſeqq. dec. 96. nu. 5. & ſeqq. par. 9. rec.*

Legitima non eſt quota hæreditatis, ſed
9 quota bonorum *Canal. dec. 325. num. 2. Rota dec. 230. num. 9. par. 10. rec.*

TOLETANA SALARII.

Ven. 18. Decembr. 1615.

ARGVMENTVM.

An, & quando promiſſio ſalarij facta à minore illum obliget, & quomodo iſta promiſſio ſit intelligenda, quandouè minor poſſit, vel non poſſit donare abſque ſolemnitatibus, & quando ex taciturnitate poſt maiorem ætatem ſibi præiudicet.

SVMMARIVM.

1 *Salarium promiſſum ratione futuri ſeruitij præſtandi, niſi probetur ſeruitium præſtitum non debetur, & n. 16.*

2 *Præſertim, ſi petens ſalarium receſſit è ſeruitio, cum iſta promiſſio reputetur conditionalis, ſcilicet ſi ſeruitium præſtetur.*

3 *Salarium rectè non petit, qui alijs inſeruiuit, & ab illis mercedem recepit.*

4 *Promiſſio ſalarij facta alicui, eius vita durante intelligitur ſub conditione, ſi ſeruitia in futurum præſtentur.*

5 *Promiſſio ſoluendi alicui ſalarium, ſemper intelligitur facta cum clauſula,* Rebus ſic ſtantibus, *& n. 6.*

6 *Cauſa ſeruitutis præſtita cenſetur impulſiua, & præſtanda in futurum dicitur finalis, quæ attenditur, & non impulſiua.*

7 *Cauſa promiſſionis ſalarij ceſſante, debet ceſſare etiam promiſſio.*

8 *Liber Baptiſmi probat ætatem.*

9 *Donatio facta à minore 25. annis abſque ſolemnitatibus, & decreto iudicis, eſt nulla, et numer. 10.*

11 *Donatio facta à filio minore ob ſeruitia non ſibi, ſed matri præſtita, non ſubſtinetur, et cur, ibidem.*

12 *Taciturnitas minoris poſt quinquennium facti maioris, non nocet, ſi promiſſio illius ſit inualida ex defectu cauſæ, & de materia n. 17.*

13 *Ratificatio tacita non inducitur, quando minor permiſit rem ſuam, malè alienatam, per quinquennium ab alio poſſideri, ſecus ſi minor poſsidet, vel debet ab alio conueniri, et quare.*

14 *Actiones de ſui natura ſunt temporales exceptiones verò perpetuæ.*

15 *Donatio facta à minore ſine decreto Iudicis, vt præſumatur tacite ratificata poſt maiorem ætatem, non ſufficit quinquennium, ſed requiritur lapſus decem annorum inter præſentes, et viginti inter abſentes.*

DECISIO CDLXX.

FVit reſolutum D. Rodericum non teneri ad præſtanda annua ſcuta centum, quia in apoca, cuius vigore agitur, iſta quantitas legitur per eum promiſſa Gallego pro ſeruitio de præſenti, ibi — *y occupays en ſeruicio mio*, & ratione ſalarij habito reſpectu ad annos futuros, ibi — *y cadauno año por racon de Salario*; vndè cum Gallegus poſt promiſſionem à ſeruitijs receſſerit, ſupradictam quantitatem ab illo tempore citrà prætendere non poteſt, quia cum illa fuerit ſibi promiſſa ratione ſala-
1 rij habito reſpectu ad annos futuros, dicitur
habere tacitam conditionem, ſi ſeruitia præſtentur, *Alex. ad Bart. in l. ſi vno, §. item cum quidam, verb. famulus tuus, ff. locat. Dec. in l. diem functo num. 13. ff. de offic. aſſeſſ.* quæ propterea debet impleri, aliàs ſalarium non debetur, *Bald. in d. l. de vno, §. item cum quidam, ff. locat. Dec. conſ. 70. ſub num. 1. verſ. & hoc maximè, Surd. conſ. 42. num. 8.* & tenuit *Rota in cauſa Placentina Donationis 20. Iun. 1588. coram Gipſio.*

Quod eò facilius viſum fuit admittendum
in caſu iſto, in quo Gallegus receſſit à ſerui-
2 tijs D. Roderici, & ſic per ipſum ſtetit, quo-
minus conditionem impleret, *l. qui operas, &*
ibi gloſſ. verb. non ſteterit ff. de locat. & cum alijs
inſeruiuerit, à quibus ſolitam mercedem re-
3 cepit, tantò minus videtur poſſe conſequi
aliud Salarium à D. Roderico pro tempore,
quo nullum ei ſeruitium præſtitit, ex addu-
ctis per *Surd. dicto conſ. 42. ſub num. 14. verſ. 3. con-*
firmatur, & nu. ſeq.

Nonobſtat, quod ſalarium fuerit ei pro-
4 miſſum pro quolibet anno irreuocabiliter
eius vita durante, quia nihilominùs id intel-
ligitur ſub conditione, ſi ſeruitia in futurum
præſtentur, *ex ſupradictis*, & facit, quod in
huiuſmodi promiſſionibus ſemper intelligi-
5 tur clauſula, *rebus ſic ſtantibus*, vt ex traditis
per *Tiraq. in tract. ceſſant. cauſ. par. 1. nu. 225.* cum
alijs adductis tenuit *Rota in d. Placentina Dona-*
tionis 20. Iunij 1588. coram Gypſio: ex quibus
tollitur etiam, quod in apoca fuerit facta mē-
6 tio ſeruitutis iam præſtitæ eidem D. Roderi-
co, & Matri, quia illa cenſetur tantùm cau-
ſa impulſiua, non autem finalis, vt firmatur
in dicta deciſ. ex traditis per *Tiraquell. d. tract. ceſ-*
ſant. cauſ. par. 1. limit. 1. nu. 26.

Neque releuat, quod dicta Apoca conti-
neat donationem ſaltem remuneratoriam ob
ſeruitia præſtita, quia, præterquam quod ma-
7 gis placuit Dominis, quod immò contineat
coſtitutionem Salarij pro ſeruitijs in futurum
præſtandis, & ſic promiſſionem ob cauſam
habentem tractum ſucceſſiuum, qua ceſſante,
ceſſat etiam ipſa promiſſio, *Roman. conſ. 417. n. 3.*
verſic. vltimo conſiderandum eſt, Cephal. conſ. 423.
num. 8. fuit etiam reſponſum, quod D. Rode-
ricus de anno 1597. quo fuit facta Apoca, erat
minor 25. annis, vt patet ex litteris reſerua-

tionis fructuum conceſſis de anno 1587. in
quibus dicitur tunc in ſeptimo ſuæ ætatis an-
8 no conſtitutus, & probatur ex libro Baptiſ-
mi, qui probat ætatem, *Felyn. in cap. cum cau-
ſa ſub num. 2. ad fin. de probat. Seraphin. deciſ. 1133.
num. 2.* & fuit dictum *in cauſa Bonon. fideicomm.
2. Iunij 1586. coram bo. me. Card. Pamphilio*, & per
9 conſequens donatio remanet nulla, vti facta
abſque ſolemnitatibus, & decreto Iudicis,
Menoch. conſ. 29. nu. 31.

Præſertim, quia de meritis, ſeù ſeruitijs
præſtitis non conſtat, niſi per aſſertionem
ipſius D. Roderici tunc minoris, qui ſicut erat
10 prohibitus donare, ita etiam cenſebatur pro-
hibitus ſine ſolemnitatibus confiteri ea, ſine
quibus donatio ſubſtineri non poterat, *Pariſ.
conſ. 73. num. 66. lib. 1. Ruin. conſ. 124. num. 2. & ſeq.
lib. 1. Put. deciſ. 7. num. 5. & ſeq. & dec. 55. lib. 3.* &
in omnem euentum fuit ponderatum, quod
in dicta Apoca fiat mentio etiam de ſeruitijs
11 præſtitis Matri ipſius D. Roderici, quorum
reſpectu tanto minùs donatio poterat vale-
re, quia merita ad iſtum effectum validitatis
donationis debent eſſe collata in perſonam fi-
lij, non autem parentum, *Pinell. in l. 1. part. 3.
num. 59. ante fin. C. de bon. matern.*

Et ex his viſum fuit etiam ceſſare, quod D.
Rodericus factus maior tacuerit per quinquē
nium, & propterea cenſeatur dictam promiſ-
ſionem ratificaſſe: quia, vltrà quod huiuſ-
modi promiſſio eſt etiam inualida ex defectu
12 cauſæ, & implementi non ſecuti, quo ca-
ſu ceſſat diſpoſitio *l. fin. C. ſi maior fact. alienat.
rat. hab.* quæ ſolùm habet locum in contractu
nullo ratione ſolemnitatis omiſſæ, *Gabr. conſ.
13. num. 20. lib. 1.* idem tradit *Anton. Gabr. de mi-
nor. concluſ. 4. num. 5.* placuit etiam reſponſio,
quod tacita ratificatio ex diſpoſitione *dictæ l.
fin.* tunc inducitur, quando minor permittit
13 rem ſuam malè alienatam per quinquenniū
ab alio poſſideri, & in iſtis terminis loquitur
Gabr. d. conſ. 13. num. 14. lib. 1. cum alijs allegatis:
aliud tamen eſt, quando minor poſſidet, vel
debet conueniri, prout in caſu iſto, tunc enim
14 ſufficit, quod tempore, quo conuenitur, de
nullitate excipiat, licèt aliàs agere non poſſet,
quia actiones ſunt de ſui natura temporales,
exceptiones verò perpetuæ, *Tiraq. de retract.
conuent. §. 1. gloſſ. 2. num. 31. & ſeq. Surd. dec. 277.
nu. 16. & ſeq.*

Prætereà fuit dictum, quod donatio facta
à minore ſine Decreto Iudicis, vt præſuma-
tur tacitè ratificata poſt maiorem ætatem,
15 non ſufficit quinquennium, ſed requiritur
lapſus decem annorum inter præſentes, & 20.
inter abſentes, *dicta l. fin. §. cum autem C. ſi maior
fact. alienat. rat. hab. Gabr. de minor. d. concluſ. 4. nu.
3. & num. ſeq. Menoch. d. conſ. 29. nu. 32.*

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

16 Salarium promiſſum eatenus debetur qua-
tenus præſtetur ſeruitium *Zacch. de Salar. quaſt.
22. per tot.* vbi latè explicatur materia.

Agitur in hac *deciſ.* ſuper intellectu *tex.
in l. fin. C. ſi mai. fact.* & de præſumpta ratificatio-
17 ne contractus per minorem nulliter geſti de-
ſumpta ex quinquennali taciturnitate, quam
materiam magiſtraliter pertractāt etiam *Pariſ.
conſ. 49. lib. 1. Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 15.
num. 179 & ſeqq. Gratian. diſcept. 583. num. 12. &
ſeqq. Rot. dec. 22. num. 7. poſt Pic. ad Statut. Vrb. &
dec. 190. num. 8. poſt Zacch. de oblig. Cameri coram
Caputaq. dec. 1. lib. 3. coram Gregor. deciſ. 260. vbi
etiam in addit. & deciſ. 473. coram Buratt. dec. 410.
num. 10. coram Em. Otthob. dec. 191. nu. 19. & dec.
204. num. 4. coram Merlin dec. 433. & coram Pen-
tinger dec. 331. in recent. dec. 160. num. 7. & 306. nu.
54. par. 7. dec. 80. num. 8. par. 10. dec. 166. num. 11. par. 8.
14. et dec. 352. n. 21. par. 17.*

PISTORIEN. ARCHIDIACONATVS.

Veneris 8. Jan. 1616.

ARGVMENTVM.

Sumatur ex ſequenti breui Summario.

SVMMARIVM.

1 *Valor Archidiaconatus narratus in gratia, quomo-
do per teſtes dicatur probatus, et iuſtificatus tàm
per aſcenſum, quàm per non exceſſum, et num.
2. cum ſeq.*

DECISIO CDLXXI.

IN relationibus cauſarum feci verbum ſu-
per expeditione huius cauſæ, & Domini
dixerunt illam eſſe expediendam, quia ex de-
ductis *in deciſionibus* ſatis conſtat, gratiam D.
Clarentij eſſe iuſtificatam, quoad omnia in
ea narrata, & licèt in eis non fiat mentio de
valore, de eo tamen ſatis clarè conſtare viſum
fuit ex teſtibus vltimo loco pro parte D.
Clarentij examinatis, qui deponunt, valorem
annuum fructuum, & redditaum Archidia-
1 conatus ducat. 24. de Camera, & computa-
tis diſtributionibus quotidianis ducat. 150. ſi-
miles ſecundùm communem æſtimationem
non excedere, prout in litteris narratum fuit,
& reddunt bonam rationem, quia ſunt de
dicta Ciuitate, & deponunt, in ea adeſſe de
hoc publicam vocem, & famam, quæ ad
2 iſtum effectum probandi valorem per non
exceſſum ſufficit, *Egid. dec. 675. Caputaq. deciſ.
277. num. 7. par. 1.* & fuit ſæpè deciſum: vnde
placuit Dominis, cauſam eſſe expediendam
abſque alia diſputatione dubij ſuper dicto va-
lore, cum res eſſet tàm clara, vt nec etiam
pars amplius ſe opponeret.

*Supra poſt deciſ. 456. referuntur aliæ deciſiones
huius cauſæ.*

ADNOTATIO.

De modis probandi valorem beneficij, ſiue per
3 aſcenſum, ſiue per non exceſſum, *vide ſupra
dec. 243. et paſſim.*

REATINA ABBATIÆ SANCTI IOANNIS.

Luna 11. Ian. 1616.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo datur poſſidenti de tempore motæ litis, etiam mediante Procuratore, et num. 5.*

2 *Etiamſi poſſeſſio ſit merè inſtrumentalis, ſi tunc temporis alius non poſſidebat.*

3 *Poſſeſſio capta ſolius Eccleſiæ, infert etiam ad poſſeſsionem bonorum illius, niſi reperiatur ab alio occupata, cum bonorum poſſeſsio dicatur eſſe penes Eccleſiam, et nu. 4. ac 6.*

7 *Quomodo accipiatur prædicta Concluſio, relatiuè.*

DECISIO CDLXXII.

PRo Hieronymo informante, nempè ei
dandum eſſe mandatum de manutenen-
do, quia de illius poſſeſſione ante motam li-
1 tem per eum capta mediante D. Benedicto
Simbena legitimo Procuratore ſatis viſum
fuit conſtare ex Inſtrumento illius adeptionis
l. Prædia, vbi Bart. et Alex. ff. de acquir. poſſeſſ. l. idcircò, et ibi Bald. C. de fid. Inſtrum. Put. dec. 360 n. 8. lib. 1. & licèt ſit merè inſtrumentalis, cum
tamen non conſtet, alium tunc temporis poſ-
2 ſediſſe, eſt manutenibilis, *Rota deciſ. 21. de reſtit. ſpoliat. in antiq. Caputaq. dec. 334. num. 5. par. 2.*
& fuit ſæpiſſimè deciſum.

Nec obſtare, quod ex Inſtrumento appa-
reat capta ſola poſſeſſio Eccleſiæ, quia, cum
non conſtet, bona tunc temporis fuiſſe per
3 alium occupata, illorum poſſeſſio dicebatur
eſſe penes ipſam Eccleſiam vacantem, *Innoc. in cap. cum ſuper num. 4. et ibi Abb. num. 18. de cauſ. poſſeſſ. et propriet. Felyn. in cap. conſtitutus num. 19. de reſcript. Rota dec. 1. num. 4. de reſtit. ſpoliat. in nou.*
itaut per adeptionem poſſeſſionis Eccleſiæ cē-
ſeatur etiam capta poſſeſſio rerum, & bono-
rum ipſius, *Aucher. in reg. beneficium nnmer. 11. verſ. et ideo ego dico, de regul. iur. in 6. Couarr. var. reſolut. lib. 3. cap. 16. num. 13.* & ad iſtum effectum
4 manutentionis tenuit *Rota in cauſa Romana Cappellaniæ Sanctæ Magdalenæ de anno 1576. relat. inter impreſſ. dec. 19. num. 7. part. 2. diuerſ. et in cauſa Sabinen. Syluæ 31. Ianuarij 1605. coram bo. mem. Penia.*

Quod autem dictus Benedictus eſſet legiti-
mus Procurator Hieronymi, deducitur ex eo,
quia fuit ſubſtitutus à D. Aurelio, qui per
ipſum Hieronymum ad capiendam poſſeſsio-
5 nem Beneficij, de quo agitur, fuerat ſpecia-
liter conſtitutus, & cum expreſſa facultate
ſubſtituendi, vt patet ex publicis Inſtrumen-
tis, quæ dantur.

Et ita &c.

Eſt infra in eadem cauſa dec. 513.

ADNOTATIO.

Sicut ex poſſeſſione beneficij infertur ad poſſeſ-
ſionem bonorum omnium, & annexorum
6 ad illud ſpectantium etiam ad effectum ma-
nutentionis, latè *Poſth. de manut. obſeru. 55. num. 91. & ſeqq. & obſeru. 73. num. 109. & ſeqq. Add. ad*
7 *Gregor. dec. 364. num. 6.* in quibus locis conclu-
ſio pluribus modis declaratur; ità ex poſſeſſio-
ne beneficij non valet inferri ad poſſeſſionem
bonorum, quæ non ſpectant ad beneficium,
vt benè arguit *Dunoz. Iun. dec. 191. n. 3.*

ROMANA VINEÆ.

Ven. 15. Ianuarij 1616.

ARGVMENTVM.

Manutentio datur poſſidenti de tempore motæ litis, nec poſſidens tali poſſeſſione priuatur à Iudice, qui ritè, & rectè non procedit: Poſſeſſio patris quando continuetur in filium vigore Statuti.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo datur poſſidenti de tempore litis motæ, etiamſi poſſeſſio ſit translata in poſſidentem ex clauſula conſtituti, et n. 8. 9. ac 11.*

2 *Poſſeſſione non priuatur poſſeſſor à Iudice, qui nulliter, vel iniuſtè procedit.*

3 *Poſſeſſor, vt ſua poſſeſſione priuetur à Iudice eſt citandus omninò.*

4 *Poſſeſſionem, qui nunquam habuit, in ea manuteneri non poteſt.*

5 *Poſſeſſio patris continuatur in filium vigore* Statuti Vrbis lib. 1. cap. 147. *&* n. 10.

6 *Declaratur, quomodo procedat hoc Statutum.*

7 *Decretum, factum à Iudice ſuper manutentione, nunquam tranſit in iudicatum, quoad ipſum Iudicem, poteſtque ſemper ab eodem reuocari.*

DECISIO CDLXXIII.

PRo D. Aloyſio informante, nempè ei dā-
dum eſſe mandatum de manutenendo
1 in Vinea, de qua agitur, quia illius poſſeſſio
de tempore motæ litis non controuertitur, &
de ea ſatis viſum fuit conſtare ex Inſtrumen-
to ceſſionis eidem factæ ab Illuſtriſſimo D. Car-
dinali Deto cum clauſula *conſtituti*, per quam
dicitur in eum translata poſſeſſio, *Iaſ. in l. ſi is, qui pro emptore num. 350 ff de vſucap. Tiraq. de conſtit. par. 1. num. 2.* quæ ſuffragatur etiam ad effe-
ctum manutentionis, *Corn. conſ. 113. num. 1. lib. 1. Bero. conſ. 41. num. 14. lib. 3. dec. Pedemont. 133. nu. 7.*
& fuit dictum *in Romana Vinea 14. Ianuar. 1611. coram Reuerendiſs. D. meo Damaſceno*, & aliàs
ſæpè.

Nec obſtare, quod D. Tiberius poſtmodùm
poſſederit dictam Vineam auctoritate Iudicis,
quia fuit reſponſum, quod Iudex nulliter, &
2 iniuſtè proceſſit, qui proptereà non potuit
D. Alo-

D. Aloyſium eius anteriori poſſeſſione priuare, *Angel. in l. clam poſſidere §. qui ad nundinas nu. 2. ff. de acquir. poſſeſſ.* cum alijs allegatis.

Quod autem nulliter proceſſerit, patet ex
3 eo, quod D. Aloyſius non fuit citatus, & tamen vti poſſeſſor erat omninò citandus, *l. fin. C. ſi per vim, vel alio mod. l. de vnoquoque, ff. de re iudic. Roman. conſ. 69. num. 12. Alex. conſ. 5. num. 1. verſ. nam conſtat lib. 2.* cum ſimilibus: Iniuſtitia verò ſatis clara viſa fuit, quia non conſtat,
4 quod Tiberius vnquam habuerit poſſeſſionem Vineæ, ſine qua manuteneri non poterat, *Alex. conſ. 4. num. 1. circa med. lib. 2. Couarr. pract. qu. cap. 17. n. 3.*

Nec ſubſiſtere, quod poſſeſſio Franciſci Pa-
5 tris fuerit in Tiberium vti ſuum hæredem continuata vigore *Statuti Vrbis lib. 1. cap. 147.* quia, vltra quod non probatur, quod huiuſmodi vinea fuerit in bonis dicti Franciſci, nec quod fuerit per eum poſſeſſa, imò ſatis contrarium ſuadetur ex indicatione facta per Guglielmum fratrem dicti Franciſci, in qua inter alia ipſius bona enumeratur etiam iſta Vinea, in cuius poſſeſſionem fuit poſteà immiſ-
6 ſus dictus Illuſtriſſimus Cardinalis mediante adiudicatione eidem facta vti maiori oblatori; fuit etiam reſponſum, quod non conſtat, dictum Tiberium probaſſe, ſe eſſe ſuum hæredem, de quo loquitur *ſupradictum Statutum*, quod vti correctorium iuris communis intelligitur propriè, & ſtrictè de eo, qui probat, ſe eſſe ſuum, & verum hæredem, iuxta tradita per *Bald. conſ. 141. num. 3. & ſeq. & conſ. 181. ad fin. lib. 1. Menoch. de adipiſc. remed. 4. num. 859. & ſeq.* cum alijs adductis *coram me in Ferrarien. Bonorum de Taſſonis 20. Iunij 1613.*

Præterea fuit etiam ponderatum, quod Iudex in caſu iſto non cenſetur, quod voluerit D. Aloyſium eius poſſeſſione priuare, quia ſtante dicta nullitate, & iniuſtitia etiam ipſe potuiſſet reuocare manutentionē conceſſam d. Tiberio, eamque dicto Aloyſio concedere,
7 nam huiuſmodi decreta quoad Iudicem nunquam tranſeunt in rem iudicatam, *Caputaq. dec. 20. lib. 3. in manuſcript. Seraph. dec. 1295. num. 5.* & fuit dictum *in cauſa Romana Vineæ coram Robuſterio relat. inter impreſſ. deciſ. 641. num. 9. part. 1. diuerſ.*

Et ità deciſum &c.

ADNOTATIO.

8 Conſtituti clauſula an, & quando transferat poſſeſſionem, *vide Poſth. de manut. obſeru. 20. nu. 4. & ſeqq.*

Regulariter hæc clauſula operatur non ſo-
9 lum tranſlationem poſſeſſionis, ſed etiam dominij, *Rot. dec. 143. num. 4. par. 16. rec. & in Romana Primogenituræ de Caſarinis 17. Iuny 1680. §. Primogenituræ verò, verſ. & clauſula cor. R. P. D. Pauluccio.*

De *Statuto Vrb. cap. 147. lib. 1.* continuante poſſeſſionem patris in filios hæredes ſuos *ſupra*
10 *dec. 74. & 100.* & quod illius vigore abſq; alia apprehenſione filij petere poſsint manutentionem eo quod poſsideret eorum pater, tradit *Rot. dec. 170. n. 1. & 2. par. 17. rec.*

Deciſ. Pamphilij.

Ceſsionarius poteſt vti iuribus cedentis etiā
11 ad effectum manutentionis *Poſth. de manut. obſeru. 55. num. 5. & ſeqq.*

ROMANA EXPENSARVM.

Sabbati 23. Ian. 1616.

In Rota Martiniana.

ARGVMENTVM.

Procurator, qui de ſuo proprio litis expenſas ſubminiſtrauit eas à Principali recuperat; quid iſto caſu præſumatur, & quomodo probetur expenſas fuiſſe factas, & de earum liquidatione.

SVMMARIVM.

1 *Expenſa litis in Copiſtis, Notarijs, Procuratoribus, Aduocatis, aut Iudicibus ſunt conſueta fieri, & facta præſumuntur.*
2 *Expenſarum litis probatio ſufficit ea, quæ haberi poteſt, & admittuntur coniectura, de quibus ibidem in fin. & nu. 3. 5. ac 7.*
4 *Expenſa litis præſumuntur facta à principali litigante, & non à Procuratore, declara, vt ibidem, & n. 3.*
5 *Solutio in dubio præſumitur facta potius de pecunijs ſoluentis, quam de alienis.*
Expenſarum liquidatio debet fieri iuxtà ſolitum, ibidem, & n. 8.
6 *Expenſarum litis taxatio quomodo fieri debeat.*
Perito de conſenſu partium electo ſtandum eſt, ibidem.
Expenſarum quantitatis liquidatio nunquid probetur petentis iuramento, ibidem.

DECISIO CDLXXIV.

Eſt part. 4. rec. deciſ. 209.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 322.

ADNOTATIO.

7 De expenſis litis *ſupra dec. 19.* vbi qui de illis tractent deducitur, *& deciſ. 89.* quæ ſint reficiendæ.
8 Quomodo expenſæ liquidentur, *vide deciſ. 212. par. 8. rec. in fin. dec. 623. & 678.*

FERRARIEN. DECIMARVM.

Mercurij 27. Ian. 1616.

ARGVMENTVM.

Succeſſori in Epiſcopatu an, & quando noceant attentata per defunctum anteceſſorem commiſſa.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor in Epiſcopatu in his, in quibus commodum, vel*

vel vtilitatem non habet, iudicatur tanquam tertius, habens ius de nouo creatum à Papa.

2 *Attentata commiſſa ab Epiſcopo defuncto, non nocent ſucceſſori, qui ex attentatis nullum commodum, vel vtilitatem percepit, & n. 7.*

Succeſſor in Epiſcopatu non tenetur ad debita contracta per defunctum, niſi quatenus ex cauſa neceſsitatis, vel vtilitatis contracta fuerint, eodem num. 2. declara vt n. 3.

4 *Attentata commiſſa per Procuratorem, non nocent principali, niſi habuerit ſpeciale mandatum ad attentandum.*

5 *Tertius veniens ad cauſam in ſtatu, & terminis, in quibus reperitur, an, & quando cenſeatur approbare acta iam facta.*

6 *Attentata prædeceſſoris purganda ſunt à ſucceſſore.*

DECISIO CDLXXV.

Eſt par. 1. recent. deciſ. 706.

Non reperiuntur in hac cauſa alia deciſiones impreſſa, niſi infra 498. & 584. quarum vltima eſt dec. 545. par. 4. tom. 1. rec.

ADNOTATIO.

Regula quod attentatum, dolus, ſeu exceſſus anteceſſoris purgari debeat per ſucceſſorem, de
6 qua *Rota coram Buratt. deciſ. 278. num. 8. ibique Add. nu. 15.* vbi concordantes.

Intelligenda eſt, quando ſucceſſor in Beneficio ſuccedit etiam in attentatis, ita vt ex il-
7 lis commodum vel vtilitatem percipiat, aliàs quia ſucceſſor reputatur tanquam tertius habens ius de nouo à Papa creatū, & infixum, non tenetur purgare attentata ſui anteceſſoris, vt allegata hac noſtra deciſione tradunt *Add. ad Buratt. loc. cit. Rot. coram Duran. dec. 166. num. 7. & ſeqq. coram Carill. dec. 159. num. 13. coram Bich. dec. 202. coram Celſ. dec. 122. num. 11. & infra deciſ. 498.* quæ eſt præſentis confirmatoria.

FVLGINATEN. LEGATORVM.

Veneris 29. Ian. 1616.

ARGVMENTVM.

An, & quando debeatur legatum legatario vocato ſecundo loco, etiamſi prędeceſſerit primò vocatus, & non expiret per peremptionem primi, & an diſponens de ſuis bonis cenſeatur diſpoſuiſſe de illis, quæ nondum ſua erant, vel ſibi debita.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutus in re certa per verba communia, non poteſt dici vocatus per vulgarem.*

2 *Fideicōmiſſaria ſubſtitutio operatur iuxta naturam vulgaris, vt vno gradu perempto, admittatur ſequens, qui capit ab ipſo hærede, vti ſubrogatus in locum primi, & nu. 3. ac 11.*

4 *Legatum, ſi deficiat in legatario, remanet apud hæredem cum eodem onere fideicommiſſi.*

5 *Diſponens vniuerſaliter de ſuis bonis ad fauorem alicuius, non dicitur diſpoſuiſſe de ijs bonis, quæ adhuc non erant ſua, nec ſibi debita.*

6 *Diſpoſitio vniuerſalis bonorum non excludit vocatum in caſu non factæ diſpoſitionis, ſi facultas ſit reſtricta.*

7 *Verba appoſita in teſtamento,* Non diſponendone lei, *quomodo ſint accipienda, ſi honoratus deceſſit antè teſtatorem, & nu. 8. cum ſeq.*

10 *Appellatione mobilium ex vi verborum, an comprahendantur Statuæ, Medalia, & alia deſcripta in libro ad antiquitatem pertinentia.*

DECISIO CDLXXVI. la 1.

DOmini ſteterunt in deciſis, nempè deberi D. Felicitæ mobilia de tempore obitus teſtatoris, exceptis deſcriptis in libro, ex
1 rationibus in deciſione deductis, quibus non obſtare dixerunt quod D. Felicita vti ſubſtituta in re certa per verba communia non poſſit dici vocata per vulgarem, iuxtà notata per *Bart. in l. Centurio num. 33. ff. de vulgar.* cum alijs allegatis: quia fuit reſponſum, non propterea ſequi, quod remaneat excluſa, ſed adhuc hæres grauatus ſicut tenebatur præſtare legatum Cæſareæ, ita etiam tenetur illud præſtare Felicitæ per fideicommiſſariam, quæ
2 operatur iuxtà naturam vulgaris, vt vno gradu perempto admittatur ſequens, qui capit ab ipſo hærede vti ſubrogatus in locum primi *l. vnic. §. pro ſecundo, C. de caduc. tollen. Bart. in l. quandiù la 3. in fin. ff. de acquir. hared. Dec. conſ. 238. num. 2. & conſ. 427. num. 9. & 12. Soccin. conſ. 52. nu. 15. verſ. quartus, & vltimus caſus lib. 1. Decian. conſ. 81. num. 3. & 4. lib. 2. Cephal. conſ. 620. num. 15. & 16 & ſeq.* cum alijs adductis *in Romana fideicommiſſi 22. February 1611. & 8. Iunij 1612. coram R. P. D. meo Manzanedo*, & de virtute vulgaris
3 hoc caſu in fideicommiſſaria contentæ expreſsè tradit *Gabr. conſ. 117. nu. 16. lib. 1. Peregrin. de fideicom. art. 34. num. 19.* & fuit dictum *in cauſa Peruſina fideicommiſſi relat. inter impreſſ. deciſ. 374. num. 1. par. 1 diuerſ.* & in ſpecie de legato, quod
4 ſi deficiat in perſona legatarij, remaneat apud hæredem cum eodem onere fideicommiſſi, tradit *Bald. conſ. 192. num. 4. lib. 1. Socc. conſ. 125. nu. 6. lib. 3. Peregrin. de fideicomm. art. 15. num. 22. in fin. Surd. conſ. 211. num. 7. & 347. num. 10. ante fin. verſ. ſubdens procedere*, & loquitur *Text. in d. l. vnic. §. pro ſecundo, C. de cadut. tolland.*

Neque obſtare, quod teſtator voluerit mobilia reuerti ad D. Felicitam, ſi Cæſarea de ijs non diſpoſuerit, adeòut, cum ante eius obitum de bonis ſuis per vniuerſalem hęredis inſtitutionem diſpoſuerit, huiuſmodi conditio defeciſſe videatur; quia vltra, quod Cęſarea per plures annos deceſſit antè teſtatorem, quo caſu non poteſt dici per vniuerſalem hæredis
5 inſtitutionem illam diſpoſuiſſe etiam de huiuſmodi Legato mobilium, quod adhuc non erat ſuum, nec ei debitum, *ad l. ſerui electione, §. fin. ff. de leg. 1.* cum alijs adductis *in cauſa Bonomen vſusfructus 11. Decembris 1589. coram bo. me. Card. Pamphilio*; fuit etiam reſponſum, quod

vniuer-

vniuerſalis diſpoſitio bonorum in caſu iſto nõ
ſufficit ad excluſionem Felicitæ, que eſt voca-
ta in caſu diſpoſitionis nõ factæ, quicquid aliàs
eſſet, ſi data fuiſſet facultas diſponẽdi iuxtà di-
ſtinctionem, quam ſequuta fuit *Rot. in cauſa Ro-*
6 *mana Vinea de Palude* 12. *Iunij* 1589. *coram bon.*
mem. Bubalo, *& in cauſa Romana Legitima* 29.
Nouembris 1599. *coram bon. mem. Iuſto*, & aliàs
ſæpiſſimè.

Minùs refragari, quod ex illis verbis -- *non*
diſponendone lei videatur Teſtator ſuppoſuiſse
prædecedentiam hæredis, nec non agnitionẽ,
& conſecutionem legati, cùm anteà de eo
Cæſarea diſponere non poſset: Quià pro reſ-
ponſione fuit per Dominos ponderatum,
quod dicta verba important ſolùm quemdam
fauorem ergà Cæſaream caſu, quo ſuperui-
xiſſet, & legatum conſecuta eſset, vt ſcilicet
7 poſſet de eo diſponere, ideò cum prædeceſ-
ſerit, et ſic de eo diſponere non potuerit, eò
facilius viſum fuit dicendum, illud ad Felici-
tam reuerti debere etiam attenta voluntate
teſtatoris, qui ſicut voluit per mortem Cæ-
ſareæ mobilia reuerti debere ad Felicitam, ſi
Cæſarea ſuperuixiſſet, & de ijs non diſpoſuiſ-
ſet, ita etiam cenſetur voluiſſe illa reuerti de-
bere, ſi prędeceſſiſſet, *Surd. dec.* 37. *num.* 28. *in*
fin. & num. ſeq. cum alijs *in deciſione* allegatis.

Neque ſubſiſtere, quod teſtator diſpoſue-
rit, legatum eſſe reſtituendum ab ipſa Cæſa-
rea, in cuius perſona cum legatum fuerit ca-
8 ducatum illud amplius non debeatur Felicitæ
ei ſubſtitutæ, *l. Celſus*, *§. quod alicuius*, *ff. de legat.*
2. quia fuit reſponſum, quod Legatum legi-
tur factum per verba communia „ ibi „ *con*
queſto, che doppo la ſua morte non diſponendone lei
ritornino à Felicita, & licèt illud pronomen *lei*
ſit perſonaliſſimum, viſum tamen fuit eſſe
ſolum referendum ad facultatem diſponendi,
itaut illorum diſpoſitio non fuerit alteri con-
9 ceſſa, quam Cæſareæ, non autem ad ſubſti-
tutionem, quæ cenſeatur nominatim facta,
prout requiritur, ex diſpoſitione *d. l. Celſus §.*
quod alicuius ff. de legat. 2. & faciunt notata per
gloſſ. fin. in l. ſi plures ff de legat. 3. cum alijs addu-
ctis *in dicta Romana fideicommiſſi* 8. *Iun.* 1612. *cor.*
R. P. D. meo Manzanedo.

Ned demum releuare, quoad ſecundam
partem *deciſionis*, quod ex vi verborum appel-
latione mobilium compræhendantur etiam
ſtatuæ, medaliæ, & alia in libro deſcripta ad
10 antiquitatem ſpectantia: quia placuit reſpon-
ſio, quod in Legato, de quo agitur, ſupra-
dicta non compræhendantur ſaltem ex volũ-
tate teſtatoris, de qua ſatis viſum fuit con-
ſtare ex pluribus *in deciſione* deductis, & ex alijs
per informantes pro DD. de Benedictis pon-
deratis, quæ omnia Dominis placuerunt.

Et ita deciſum &c.

Supra poſt deciſ. 439. *referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ.*

ADNOTATIO.

Subſtitutio compendioſa non ſolum continet
ſub ſe fideicommiſſariam, ſed etiam vulga-
11 rem, quod operatur, vt gradus ſubſequens
ſubintret in locum primi *bo. me. Card. Celſ. dec.*
373. *num.* 11. & facit perinde ac ſi præcedens
hæres non eſſet ſcriptus *Bonden. collectat. legal.*
41. *num.* 15. *& ſeqq. Celſ. dec.* 388. *num.* 10. *& ſeqq.*
vbi concluſio ampliatur, & limitatur, *& in*
rec. dec. 201. *n.* 6. *& ſeqq. par.* 8.

Agitur quoque hic valdè notabiliter de facultate diſponendi, & an illam habens cenſeatur diſpoſuiſſe fauore hæredis vniuerſalis, quem in teſtamento ſibi inſtituit, quæſtio, quam latè examinant *Menoch. conſ.* 210. *num.* 24. *& ſeqq. Gratian. diſcept.* 50. *&* 221. *Fontanell. de pact. nuptial. clauſ.* 5. *gl.* 10. *par.* 1. *num.* 68. *& dec. Caſ. balon.* 404. *par.* 2. *Monach dec.* 71. *& Rot. in Camerinen. Bonorum* 8. *Feb.* 1677. *coram Illu. Calataiù Magno Mediolani Cancellario.*

ROMANA SEPARATIONIS THORI.

Luna 1. *Febru.* 1616.

ARGVMENTVM.

Ponuntur in hac deciſione plures cauſæ, quibus thori ſeparatio conceditur, propter quas vir tenetur dotem reſtituere vxori, vna cum donatione propter nuptias, ſiue lucro dotali.

SVMMARIVM.

1 *Separatio thori facienda eſt, quando vir accuſauit vxorem de arduo crimine, eamque carcerare fecit.*

Separatio thori conceditur ex capitali odio inter cõiuges, eodem n. 1. *ac* 6.

2 *Separatio thori conceditur, quando vir ægrotanti vxori Medicos, & medicinas neceſſarias non adhibuit, quando eam de domo ſua expulit, quando eamdem gladio grauiter vulnerauit.*

Separatio thori, quando fit propter viri ſæuitiam, fragilitati cautionis amplius vxor committenda non eſt, n. 2. *in fin. & n.* 7.

3 *Separatione thori facta, maritus cogitur ad reſtitutionem dotis vna cum lucro dotali, & n.* 8.

4 *Separatio thori conceditur ex cauſis ſuperuenientibus poſt coniugum reconciliationem.*

5 *Separationis thori cauſæ ſunt plenè, & concludenter probandæ, cum agatur de re graui, & ardua.*

DECISIO CDLXXVI. la 2.

Eſt part. 1. *recent. deciſ.* 706.

Eſt infra in eadem cauſa deciſ. 490.

ADNOTATIO.

Ardua, & grauiſsima eſt materia ſeparationis thori, cuius cauſas magiſtraliter examinant *Gilian. ad ſtatut. Peruſ. verb. vxor, Rota coram Priol. dec.* 170. *& dec.* 451. *vtrobique n.* 1. *& in rec. dec.* 352. *par.* 5 *tom.* 1. *dec.* 35. *par.* 11. *dec.* 328. *par.* 13. *dec.* 115 *par.* 18. *tom.* 1.

Probandæ autem ſunt huiuſmodi cauſæ, & quidem

5 quidem plenè, & concludenter ab allegante
Buratt.dec.711.n.1.& dec.815.n.2.
Summum odium, vel capitalis inimicitia
6 inter coniuges dicitur iuſta cauſa huiuſmodi
ſeparationis *Buratt.dec.815.num.20. Priol. deciſ.*
136.n.2.
7 Prout etiam ſæuitia mariti erga vxorem,
Priol.d.dec.186.& dec.451.deciſ.155.191. 239. &
324.part.6.& dec. 323, vbi allegatur noſtra de-
ciſio *part.9.rec. ac infra dec.490.*
Secuta hac ſeparatione ex legitima cauſa te-
8 netur maritus dimittere vxori, dotem, dona-
tionem propter nuptias, & alia cuncta, quæ
occaſione matrimonij ad ipſum peruenerunt,
vt adducta hac deciſione *Merlin. dec. 446. num.*
16.qua eſt eadem dec.353.par.5.rec. Priol. dec. 135.
n.1.& dec.150.n.18.

ROMANA OFFICII.

Lunæ 8. Februarij 1616.

ARGVMENTVM.

Officium, cuius facultas fuit emptori reſeruata cum Decreto illud vendendi, an poſsit vendi, etiam inuito illo, ſuper cuius capite manet, & oppoſitis rectè ſatisfit in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Officium emptum cum pecunijs proprijs cum reſeruatione dominij, & libera facultate de eo diſponendi, poteſt reſignari à Domino, etiam inuito illo, in cuius capite eſt poſitum, & n.8.& 9.*
2 *Legatarius in re legata eſt quodammodo hæres, & poteſt de re legata diſponere, ſicut poterat teſtator.*
3 *Nepoti naturali debentur alimenta in bonis Aui.*
4 *Officium relictum iure prælegati non recipit hypothecam pro alimentis debitis filio naturali.*
5 *Hypotheca non competit filio ſuper bonis patris, niſi bona ſint pro alimentis expreſsè aſſignata.*
6 *Reſignatio Officij non poteſt impediri prælegatario à filio naturali ſub prætextu alimentorum, ne legatarius teneatur inuitus ſubire periculum vitæ Officialis.*
7 *Alimenta filio naturali debent per illius fratres legitimos, & naturales præſtari.*

DECISIO CDLXXVII.

FVit reſolutum, Io. Antonium non poſſe
impedire reſignationem officij, de quo
agitur, quia illud fuit emptum de proprijs
pecunijs D. Io. Baptiſtæ Germonij, qui etiam
ſibi reſeruauit liberam facultatem illud ven-
1 dendi, reſignan. alienandi, ac de eo diſponen.
nullo dicti Io. Antonii requiſito conſenſu, vel
etiam ipſo contradicente, vt apparet ex de-
creto appoſito in ſupplicatione, quæ datur;
Ideò cum D. Ioannes Baptiſta in eius teſtamẽ-
to officium huiuſmodi Reuerendiſsimo Ar-
chiepiſcopo Tarantaſien. eius filio iure præ-
legati reliquerit, ſicut ipſe teſtator poterat il-
lud liberè reſignare, ac de eo ad libitum diſ-
ponere ſtante ſupradicta reſeruatione Domi-
nij, *Seraphin.dec.1303.num.11.* ita etiam poteſt
2 D. Archiepiſcopus legatarius, qui in re le-
gata quodammodo quaſi hæres eſt, *l. id tem-
pus in fin.ff.de vſucap.Mantic. de coniect. vltim. vo-
lunt.lib.7.tit.1.num.39.in fin.*& conſequenter de-
functum in ea repræſentat, *l.cum à Matre, & ibi
Bart.C.de rei vindicat.*
Nec obſtare, quod Io. Antonius vti Nepos
3 naturalis ex Rodomonte filio legitimo, & na-
turali D. Io. Baptiſtæ non poſſit compelli ad
præſtandum conſenſum conſignationi officij
prædicti, cum ſuper eo prætendat alimenta ſibi
debita in bonis Aui: quia, vltrà quod con-
ſenſus Io: Antonij viſus fuit Dominis non
eſſe neceſſarius ſtantibus verbis ſupradicti De-
4 creti ſatis claris, fuit etiam reſponſum, quod
officium iure prælegati fuit effectum propriũ
ipſius Archiepiſcopi, contra quem propte-
reà vti ſingularem ſucceſſorem pro alimentis
non competit Io. Antonio aliqua hypotheca,
*Couarr.in epitom.de ſponſal.par.2.cap.8. §.6. nu.14.
verſ.non tamen*, vbi, quod filio non competit
5 hypotheca in bonis Patris niſi bona fuerint
expreſsè pro alimentis aſſignata, quod etiam
poſt alios dicit *Surd.de aliment.tit.8. priuil.51.nu.
8.verſ.vel niſi alimenta relicta, Mantic. de tacit. &
ambig.conuent.lib.11.tit.13. n.72.*
Minùs ſubſiſtere, quod alimenta iam fue-
rint Io: Antonio ſuper huiuſmodi officio aſſi-
gnata, quia de hac aſſignatione non conſtat,
& contrarium ſuadetur ex libera facultate de
6 eo, & fructibus diſponendi, & diſpoſitio-
ne in teſtamento illius vigore ſubſecuta, &
in omnem euentum placuit Dominis, Io. An-
tonium non poſſe impedire illius reſignatio-
nem, ne aliàs D. Archiepiſcopus inuitus coga-
tur ſubire periculum ipſius vitæ.
Ad illud verò, quod dicebatur, D. Archie-
piſcopum tanquam hæredem Ioannis Bapti-
ſtæ Aui teneri ad dicta alimenta ſaltem actio-
ne perſonali, licèt reſponderetur adeſſe alios
filios legitimos, & naturales ex eodem Ro-
domonte Patre, qui fuerunt etiam hæredes
dicti Ioannis Baptiſtæ, & propterea ad eos
7 tanquam hæredes, & fratres ipſius Io: Anto-
nij ſpectare onus præſtandi huiuſmodi alimẽ-
ta, quæ præcipuè regulantur ſecundũ charita-
tem ſanguinis, iuxtà *Text.in l. ſi quis à liberis.
§.1.ff.de liber. agnoſc.* tamen ſuper hoc Domi-
ni tanquam extra dubium nihil firmare vo-
luerunt, reſeruando, vt partes coram ſuo Iu-
dice de hoc experiantur.
Et ità deciſum, &c.

ADNOTATIO.

Reſeruatarius decreti, ſeu facultatis diſponendi
de officio poteſt illud alienare etiam inuito
8 officiali, cuius in facie emptum fuit, vt alle-
gata hac noſtra deciſione *Merlin.de legit.lib.2.tit.
2.quæſt.24.nu.11.dec.49.& 150.poſt Pacific.de ſalu.
Caual.dec.603.n.1.& 2. dec. 305.num.2.part.2.&
dec.550.num.3.& 4.part.4. tom.3.rec.*
9 Cæterùm quid importet huiuſmodi reſer-
uatio latè tradunt *Illu.D.de Luc.in tract.de regal.
diſcurſ.11, Rot.coram Dunoz.iun.dec.986.&* 1005.
&

& in dec. 166. par. 11. rec. in Romana officij Curſoratus 15. Feb. 1675. coram bo. me. Vbago, in Romana ſocietatis officij 12. Feb. 1677. coram R. P. D. Vicecomite, & in Romana pretij officiorum 19. Iunij 1680. coram Ren. Albergato Decano.

CÆSARAVGVSTANA DECIMARVM.

Ven. 26. Febr. 1616.

ARGVMENTVM.

Decimarum ſolutio quomodo debeat regulari, ſi debita ſit ex pacto, & an in cauſa decimarum detur appellatio ſuſpenſiua: Rota nunquam conſueuit exequi ſententias aliorum Iudicum, niſi diſcuſſa illarum iuſtitia, & validitate.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium regulari ſolet à iure.*

2 *Decimarum onus vti reale ſequitur poſſeſſorem, & ad illarum ſolutionem tenetur is, qui fructus percipit, & pro rata, quam percipit, & n. ſeq.*

4 *Appellatio ſuſpenſiua admittitur quoque in cauſa decimarum, ſi hæ petantur ex pacto, & quare, ibidem.*

5 *Et eo minus, quando huiuſmodi pactum ſuper decimis initum, non eſt legitimè probatum, & poteſt excludi per contrariam probationem.*

6 *Sententia tranſacta in iudicatum non debet retardari executio.*

7 *Sententias latas ab alijs Iudicibus Rota nunquam cõſueuit exequi, niſi diſcuſſa illarum iuſtitia, & validitate, & n. 10.*

8 *Quod eò facilius procedit in caſu, in quod datur magnus fumus de illarum iniuſtitia.*

9 *Priuilegium exemptionis à ſolutione decimarum ſi fuit detectum inualidum ſuffragari non poteſt.*

DECISIO CDLXXVIII.

DOmini quoad decimas quartæ partis fructuum, quam percipit Dominus temporalis loci de Oſſera concluſerunt, ſtandum *in deciſis ſub die 17. Iunij 1611.* nempè non intrare arbitrium pro retardanda illarum ſolutione, quouerò ad reliquas partes recedendum à deciſis, ea præcipuè ratione, quia de
1 iure, à quo arbitrium regulari ſolet, *Bart. in extrauag. ad reprimen. verb. videbitur num. 8. Caſ. de Graſſ. dec. 7. num. 6. in fine, & num. ſeq. & dec. 8. nu. 2. de re iudic.* Dominus temporalis tenetur ad ſolutionem decimarum dictæ quartæ partis fructuum, quam percipit, non autem quoad
2 alias, quas non percipit, onus enim decimarum vti reale ſequitur poſſeſſorem, itaut ad illarum ſolutionem teneatur is, qui fructus percipit, & pro rata, quam percipit, *cap. tua nobis, & ibi gloſſ. verb. ſic & Dominus, & Abb. num. 14. de decim. gloſſ. in cap. in aliquibus, verb. cõpellantur in fin. eod. tit.*

Non obſtat, quod iſta quarta pars fructuum ſoluatur Domino cum onere ſoluendi integram decimam, quam ſoluere conſueuit, vt deponunt teſtes pro parte Rectoris ponderati, quia alij, qui dantur pro parte Domini temporalis, deponunt contrarium, quod ſcilicet Dominus ſoluit tantùm decimam de quarta parte, nulla habita ratione ad fructus, quos incolæ percipiunt; ideoque cum ad int hinc indè probationes, viſũ fuit Dominis inte
3 rim ſtandum eſſe diſpoſitioni iuris communis ſecundùm quam Dominus tenetur ad decimas dictæ quartæ partis fructuum, quam percipit, ex ſupradictis: vltra quod quatenùs etiã Dominus pro dicta quarta parte teneretur ad ſolutionem integræ decimæ, hoc eueniret ex pacto cum incolis inito, ex quo, licèt Rectòr
4 agere poſſet, tamen hoc caſu admitti debet appellatio ſuſpenſiua, quia diſpoſitio *dicti cap. tua nobis de decim.* intrat, vbi Eccleſia habet fundatam intentionem ſuper decimis de iure cõmuni, nõ quando ſe fundat in aliquo pacto particulari, in quo militat diuerſa ratio, *gloſs. in Clem. 2. verb. decimis in princ. & ibi Cardin. num. 19. Imol. num. 4. de iud.* & tanto minus, quando, prout in caſu iſto, tale pactum non eſt adhuc
5 legitimè probatum, & poteſt excludi per contrarias probationes, iuxta *dec. Egid. 625. in fin. Put. dec. 34. n. 3. & ſeq lib. 1.*

Nec releuat, quod ſententia de partibus
6 tranſiuerit in iudicatum, & propterea illius executio retardari non debeat, quia fuit reſponſum, quod *Rota* nunquam conſueuit exe-
7 qui ſententias ab alijs iudicibus latas, niſi diſcuſſa illarum iuſtitia, *Mobed. dec. 3. num. 1. de teſt. & dec. 11. in fin. de re iudic. Verall. dec. 84. lib. 1. & dec. 27. lib. 3. in manuſcript.* cum alijs adductis *in hac hac cauſa 20. Nouembris 1609.* quod eò facilius procedit in caſu iſto, in quo datur ma-
8 gnus fumus de illius iniuſtitia, cum condemnet Dominum ad ſoluendũ integram decimã, ad quam tamen de iure communi tenetur pro rata fructuum, quam percipit, & pactum non eſt adhuc legitimè probatum, *ex ſupradictis.*

Quouerò ad priuilegium exemptionis, per quod poſſit retardari ſolutio decimarum dictæ quartæ partis fructuum, fuit reſponſum,
9 quod cum iam fuerit inualidum decretum, ad iſtum effectum ſuffragari non poteſt, *Capetaq. dec. 346. nu. 5. part. 2.* cum alijs adductis *ſub d. die 17. Iunij 1611.*

Et ita deciſum &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 130.

ADNOTATIO.

Rota non exequitur Sententias aliorum Tribunalium licèt in iudicatum tranſactas, niſi guſto ſtata illarum validitate, & iuſtitia, vt profitetur *coram Canal. dec. 62. num. 1. coram Coccin. dec. 748. & dec. 1876. vtrobique num. 7. coram Vbald. dec. 14. num. 4. dec. 25. num. 5. & dec. 239. pariter nu. 5. & in dec. 152. num. 23. par. 9. rec. infra deciſ. 553. & alibi paſſim.*

ANA-

ANAGNINA HÆREDITATIS.

Lunæ 29. Febr. 1616.

ARGVMENTVM.

Promiſsio dotis facta ſub conditione deficiente conditione, non ſuffragatur, & mulier excluſa à ſtatuto à ſucceſsione fratris, ſi fuerit dotata, dotari debet ſecundùm eius qualitatem, & loci conſuetudinem.

SVMMARIVM.

1 *Dos promiſſa ſub conditione deficiente conditione, ſolui non debet.*
Succeſſio fratris ſpectat ad fratrem maſculum, & ſororem fœminam, ibidem.
2 *Qualitas à ſtatuto requiſita, ſi non probetur, ſtatuti diſpoſitio locum non habet, & n. 4. cum ſeq.*
3 *Mulier excluſa à ſtatuto propter maſculos, ſi non fuerit dotata, dotari debet ſecundum eius qualitatem, & loci conſuetudinem.*

DECISIO CDLXXIX.

Eſt part. 4. recent. dec. 225.

In hac cauſa eſt infra dec. 541.

ADNOTATIO.

Allegans Statutum debet probare, quod verſetur in caſu illius, ac verificare omnes eius
4 qualitates *Bonden. collectat. 2. nu. 47. Hieron. Palm. Iun. alleg. 28. num. 16. & alleg. 51. num. 4. Surd. dec. 56. num. 2. dec. 75. num. 11. & dec. 131. num. 13. infra dec. 541.*

De Statuto excludente fœminas exiſtenti-
5 bus maſculis paratis illas dotare, & quomodo intelligenda ſit hæc diſpoſitio agit *Rot. dec. 342. par. 13. rec. quæ eſt etiam poſt Bonden. collect. legal. dec. 46.*

BONONIEN. DONATIONIS.

Ven. 4. Martij 1616.

ARGVMENTVM.

Agitur de donatione expenſarum factarum per adminiſtrationem bonorum, quid ſcilicet ſub dicta donatione, ſeu verius remiſsione, aut liberatione compræhendatur, quod abundè explicatur.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtratrix donans expenſas à ſe factas, cenſetur donaſſe tantum factas de proprio, non autem factas de bonis adminiſtratis, & quare, ibidem.*
2 *Nemo præſumitur velle transferre in alium plus iuris, quàm ipſe habet.*
3 *Donans non poteſt donare donatario res proprias ipſius donatarij.*
4 *Verba prolata ſimpliciter, quando dicantur importare potius remiſſionem, quàm obligationem debiti in præiudicium donatricis.*
5 *Donatrix, quæ quod voluit, expreſſit, quod noluit, conſultò omiſiſſe præſumitur.*
6 *Valor iuſtus rei dicitur ille, ad quem redditus viginti annorum aſcendit.*
7 *Veriſimile non eſt, quem voluiſſe ſe obligare vltrà vires ſui patrimonij.*
8 *Donatrix non præſumitur, ſe voluiſſe ſpoliare omnibus ſuis bonis, ne in ſenectute cogatur mendicare, vel donatarium conuenire pro alimentis, & n. 22. 24. ac 25. limitatur n. 26.*
9 *Verba, prolata per donatricem, ad quas res ſint potiſſimùm referenda, & quid veniat ponderandum, & nu. 10.*
11 *Donatio eſt ſtrictè interpretanda, vt minus lædat donantem, quam fieri poſſit, & n. 21.*
12 *Adminiſtratrix bonorum liberata à redditione rationis per teſtatorem, non eſt veriſimile, quod voluerit ſe obligare ad illam reddendam.*
13 *Adminiſtratrix quando dicatur expenſas feciſſe de ſuo, non autem de bonis adminiſtratis.*
14 *Expenſa facta de proprio vltra fructus exactos quãdo poſſint repeti, & n. 15.*
16 *Donatio generalis omnium expenſarum* nihilo penitus excepto, nulloque reſeruato &c. *quomodo ſit accipienda, & n. 17.*
18 *Donatio quando præſumatur facta potius animo compenſandi, quàm ob aliam cauſam, probatur coniecturis, & n. 19. cum ſeq.*
21 *Iudex non eſt veriſimile, quod interponat decretum in actu, ex quo reſultaret enormiſſima læſio.*

DECISIO CDLXXX.

Bartholomæa Senior, cui per maritum cura, & adminiſtratio perſonarum, bonorum, & iurium Caroli Antonij, & Bartholomeæ Iuniorum commiſſa fuerat per plures annos dicta bona adminiſtrauit, & quamplures expenſas pro eis fecit tàm ex fructibus per eam adminiſtratorio nomine exactis, quàm etiam de ſuo; ideò cum poſtmodùm expenſas generaliter eidem Bartholomeæ Iuniori donauerit, orta fuit inter Partes controuerſia ſuper interpretatione dictæ donationis, an ſcilicet Bartholomæa intelligatur donaſſe id totum, quod expendidit, vel potius id ſolum, quod expendidit de ſuo vltra portionem fructuum per ipſam exactorum ex bonis adminiſtratis, itaut non teneatur ad reſtitutionem valoris eorundem fructuum, ſuper quo dedi particulare dubium, quod pluries per me propoſitum, & per omnes Dominos maturè diſcuſſum, ſupradicta die pro D. Ioanna reſolutum fuit, nempè Bartholomæam donaſſe tantùm expenſas factas de ſuo. Ratio autem re-
1 ſolutionis fuit, quia ex omnibus expenſis pro dictis Carolo, & Bartholomæa Iunioribus factis in iſtis ſolùm ius habere poterat, & propterea eas tantùm donaſſe cenſetur, & ius quod in eis habebat, *l. ſi Domus in fin. l. ſerui electione, §. fin. l. ſi à ſubſtituto in fin. ff. de legat.* 1. *l. ſtichoff. de vſufruct. legat.* non autem expenſas fa-

ctas

Digitized by Google

2 ctas de dictis fructibus, quarum reſpectu nec creditrix verè dici poterat, nec quod ſuper eius ius aliquod haberet, quod in alium transferre poſſet, *l. nemo plus iuris ff. de reg. iur.* & præcipuè in Bartholomæam Iuniorem, ad quam tàm ex perſona propria, quàm ex perſona Caroli Antonij fratris, cuius hæres extitit, ſpectabant dicti fructus, qui propterea vti proprij eidem Bartholomeæ donari non poterant
3 prout neque expenſæ factæ ex eis, vel illorum pretio, quod pariter eiuidem Bartholomeæ proprium erat, *l. proprias ff. de legat. l. & ſi conſenſum §. fin. in fin. ff. de contrahen. empt. Iaſ. in l. huiuſmodi §. ſi à Titio nu. 5. ff. de legat. 1. Surd. de aliment. tit. 6. q. 9. n. 19. & ſeq.*

Et hoc idem ſatis comprobari viſum fuit ex eo, quia in donatione non legitur aliquod verbum, per quod Bartholomæa cenſeatur voluiſſe ex tunc ſe de proprio obligare ad reſtitutionem valoris fructuum exactorum, ſed ſolùm ibi habetur reſpectu expenſarum, quod *Bartholomæa eas dedit, tradidit, donauit, ceſſit, tranſtulit, & mandauit dictæ D. Bartholomeæ Iuniori*, quæ verba ità ſimpliciter prolata viſa fuerunt potius importare remiſſionem, ſeu liberationem reſpectu donatariæ, quàm obli-
4 gationem, & conſtitutionem debiti in præiudicium donatricis, ex deductis in ſimilibus terminis in *Tudertina tranſactionis 8. Febr. & 20. Nouembris 1613. coram R. P. D. meo Caualerio*, & tamen ſi donatrix voluiſſet in valore dictorũ fructuũ ſe de proprio debitricem conſtituere, illud expreſsè declaraſſet, prout fecit reſpectu dotis ſcutorum 14. m. quam de proprio ipſius Bartholomeæ donatricis tam reſpectu partis ſolutæ, quam reſpectu partis ſoluendæ ſolutam fuiſſe, & reſpectiuè ſolui debere voluit, & declarauit, & vlterius addidit huiuſ-
5 modi verba, *Ita quod ipſa D. Bartholomæa Iunior conſequi, & habere debeat dictam ſummam ſcutorum 14. m. ad l. vnic. §. ſin autem ad deficientis C. de caduc. tollen. Alex. conſ. 170. n. 5. lib. 5.*

Præſertim, quia dictus valor aſcendit ad notabilem ſummam, vt conſtat ex hinc inde deductis per informantes, quæ ſatis comprobantur ex eo, quia cum adminiſtratio durauerit per ſpatium 20. annorum in circa, dicti fructus dicuntur æquare ſortem ex diſpoſitio-
6 ne iuris communis, ſecundùm quam iuſtus rei valor dicitur ille, ad quem annuus redditus dicti temporis aſcendit, *gloſſ. in auth. perpetua, verb. iuſta, C. de ſacroſanct. Eccleſ. §. quia verò verſ. ſi verò alicuius, & ibi gloſſ. verb. computari, auth. de non alienan. vel permutan. reb. Eccleſ. Couarr var. reſol. lib. 3. cap. 9. num. 5.* & fuit dictum *coram me in Bononien. pecuniaria 2. Iunij 1606.* & aliàs ſæpè. Ideoque nullo modo veriſimile viſum fuit, quod Bartholomæa voluerit ſe obligare ad reſtituendum patrimonium duplicatũ, & conſtituere ſe debitricem in prædicta ſumma, quæ tàm de tempore donationis, quàm
7 etiam antea, & poſtea longè excedebat vires ipſius patrimonij, & tanto minùs, quia dicta donatrix erat mulier nobilis, quæ propterea non eſt credendum, quod omnibus ipſius bo-
8 nis ſe ſpoliare voluerit, vt poſteà in eius ſenectute facilè mendicare cogeretur, vel donatarium conuenire pro alimentis, ſed potius credendum eſt, quod voluerit liberare donatarium, & eius hæredes à reſponſione expenſarum, quas de ſuo fecerat, abſque eo, quod eius patrimonium reſpectu expenſarum in aliquo per donationem minueret, *ad l. ſed ſi ego in fin. ff. ad Velleian. Alex. conſ. 144. num. 10. lib. 5.*

Quod etiam ſuadetur, ex quo dicta donatrix expreſsè voluit, quod in quacumque diuiſione inter ipſam, & hæredes Caroli Antonij Iunioris fortè facienda prædictæ expenſæ, & dotes imputari debeant, & comprehendi
9 in parte obueniẽda ipſi Bartholomeæ donanti, abſque eo, quod dicti hæredes damnum aliquod ſentiant, & patiantur, quæ verba viſa fuerunt eſſe præcipuè referenda ad expenſas, itaut donataria cenſeatur nedùm liberata ab expenſis de tempore diuiſionis ſolutis, ſed etiam poſt diuiſionem ſoluendis, & hoc ei ſufficiat, non autem quod vlterius conſequi debeat valorem fructuum exactorum, qui longè excedebant nedum valorem portionis ex communi patrimonio ſibi obuenien. ſed etiam totius ipſius patrimonij, & nihilomi-
10 nus ex dictis verbis ponderatum fuit, quod dum Bartholomæa vult expenſas eſſe imputandas in portione ſibi obuenienda, videatur etiã præſupponere, quod aliquid ex ea ſibi remanere debeat, *ad l. 1. §. de ſeruis ff. de tut. & rat. diſtrahend.* itaut nullo modo dicta verba referri poſſint ad dictum valorem fructuum exactorum, qui aſcendit ad notabilem ſummam,
11 maximè, quia id conuenit etiam cum diſpoſitione iuris communis, ſecũdùm quod donatio eſt ſtrictè interpretanda, vt minùs lædat, quàm fieri poſſit, *l. cum, qui in fin. & ibi gloſſ. ff. de donat. Menoch. conſ. 282. n. 8. & ſeq.*

Præterea conſiderabant Domini, quod ſi dicta Bartholomæa ſe obligaſſet ad reſtituendum valorem dictorum fructuum, teneretur etiam ad illorum rationem reddendam, quod tantò minùs eſt veriſimile, quod facere voluerit, quia non apparet, quod per ſe, vel per alium illorum computum retinuerit, & certum eſt, quod ab illius redditione per teſtatorem fuit ampliſſimè liberata, vt fuit *in Rota*
12 pluries reſolutum *coram Rev. D. meo Damaſceno.* nec obſtare, quod non appareat Bartholomæam expendiſſe de ſuo vltrà fructus exactos quia de hoc ſatis viſum fuit conſtare ex cal-
13 culis datis pro parte D. Ioannæ, ex quibus licet aliquæ expenſæ eſſent deducendæ, ad iſtũ tamen effectum viſum fuit ſufficere, quod huiuſmodi exceſſus verificetur ſaltem in aliqua quantitate, imò placuit Dominis, quod licèt non appareret, Bartholomæam expendiſſe de ſuo, ſufficit tamen, quod habuerit vſumfructum in communi, & in confuſo, cum dict. Carolo Antonio, & Bartholomæa Iunioribus, abſque eo, quod computa retinuerit, ex hoc enim videtur, quod facilè po-
14 tuerit credere ſe expendiſſe de ſuo, itaut per donationem voluerit ſaltem liberare donatarium ab huiuſmodi prætenſione, quam pro repetitione expenſarum habere poterat, quod idem colligitur ex illis verbis donationis *ſupra*

pro ponderatis ibi - *abſque eo quod hæredes Caroli Antonij damnum aliquod ſentiant , & patiantur.*

Et ex hoc ceſſat , quod expenſæ factæ de proprio vltra fructus exactos per Bartholo-
15 mæam repeti non poſſent , *l.2.& ibi Doctor. ff. vbi Pupill.educ.deb.* cum alijs allegatis : quia poterat forſan eas prætendere vti factas ex cauſa neceſſitatis , vtilitatis , vel alia, quod viſum fuit ſufficere ad iſtum effectum , vt ſcilicet cenſeatur voluiſſe liberare donatariam ab hac prætenſione , & illi remittere iſtud ius , quod ei competere poterat.

Minùs refragari , quod Bartholomæa donauerat generaliter *omnes expenſas &c.nihilo penitus excepto , nulloque reſeruato* , quia placuit reſponſio , quod adhuc huiuſmodi verba in-
16 telligi debeant de omnibus expenſis,quas donans fecit de ſuo , *ex ſupradictis* : & in omnem euentum , quatenùs dicta verba poſſent generaliter intelligi , itaut Bartholomæa cenſeretur donaſſe omnes expenſas , etiam factas ex fructibus per eam exactis , placuit Dominis , quod id cenſeatur feciſſe cum præſuppoſito , quod ex vna parte eſſet creditrix expenſarum , ex altera verò debitrix fructuum exactorum , adeout creditum expenſarum ratione adminiſtrationis compenſare voluerit cum fructibus ex eadem cauſa adminiſtrationis de-
17 bitis , iuxta notata per *Bart. in l. frater à fratre num.43. ff.de cond. indeb. & ibi Caſtrenſ. num. 20. Soccin.conſ.291.num. 18.lib.2.*ſtantibus maximè
18 ſupradictis coniecturis , ex quibus certum eſt , quod donatio præſumitur facta animo compenſandi , licèt aliàs non præſumeretur *Aym.conſ.686.num.3.Menoch.præſumpt.142. num. 6.lib.3.*& præcipuè , quod aliàs donatrix ex huiuſmodi donatione maximum incommodum ſentiret , & totum patrimonium , *vt ſupra deductum eſt* , vt donatariæ ſatisfaceret , diſtrahere cogeretur , quo caſu compenſatio fa-
19 cilius admittitur , *Afflict.dec.44.nu.28. Menoch. præſumpt.* 110.*n.46.lib.4.*

Et ex hoc tollitur demùm, quod Bartholomæa donauerit etiam expenſas factas ab ipſo Carolo Antonio ex patrimonio adminiſtrato, quia , vltra quod ſubdit poſteà , *& quas deinde ſoluit d.D.Bartholomæa Senior* , quod de ſuo in-
20 telligi poteſt,placuit etiam reſponſio , quod in omnem euentum cenſeri debeat eas donaſſe animo compenſandi cum fructibus exactis,*ex ſupradictis.*

Et prædicta interpretatio eo magis viſa fuit admittenda , quia aliàs non eſt veriſimile ,
21 quod Iudex , qui interuenit, permiſiſſet adeò enormiſsimam læſionem , nec ſuum decretum interpoſuiſſet,*ad Text.in l.ab ea parte,verſ. idem reſpondit ff.de probat.Gabr.*latè *de ſent. concl. 5.num.5.*

Et ità deciſum &c.

ADNOTATIO.

Donatio de iure non præſumitur *Rub. de Luc. de donat.diſc.16.nu.2.in fin.& diſc.48.num.9. Hieron. Palm.inn.allegat.45.num.42.Mantic.dec.259.nu.5. Caual.dec.603.num.6.dec.95.num.4.par.18.rec. Romana Pretij officiorum 19.Iun.1680. §. prædicta,coram Reu.Albergato Decano.* Imò in dubio ca-
22 pienda eſt quælibet interpretatio ad illius excluſionem *l. cum de indebito ff. de probat. Vbald. dec.481.num.7.Peutinger.dec.1.num.9.dec.21.num. 3.par.4.dec.41.num.3. & ſeqq. & dec. 309. num.7. & 25.par.9.rec.*

Et cum ſit ſtricti iuris , ita debet intelligi ,
23 vt comprehendat , quam minus fieri poteſt *dec.158.n.28.par.9.rec.*

Signanter in mulieribus, quarum genus di-
24 citur auariſsimum *in l.ſed ſi ego,ibique gloſſ.verb. donat.ff.ad S.C.Velleian.in l.ſi à ſpōſo,§.quod ſi ſpōſa* ,ibi -- *quod verò accidit , & ibi gloſ.C. de donat. ante nupt.& in l.ſi ſtipulata,* ibi--*contra ſexus naturam , vbi gloſ.ff.de donat. inter vir. & uxor.gloſ.in l.Neſennius , verb.ex contrario, verſ.quia non facile , ff.de negoc.geſt.in l.qua dotis,verb.tenebitur ff.ſolut.matrim.& in l.2 verb.ætatis,C. de his , qui ven.*
25 *ætat.impetr.*Ideoque miraculum, ſeu monſtrū reputatur , quod aliquid donent , *vt de more* eruditionibus exornat doctiſsimus *Tiraq. de legib.connubialib.l.9.num.41.& ſeq. Surd.conſ. 24. num.5.& conſ.122.num.3.Io.Bapt.Coſt.in tract. aut ſciebat &c.diſt.91.num.27.centur.2.& de ration.rat. quæſt.95.num.5.Barz.dec.83. num.6. & 7. Merlin. dec.491.& dec.724.vtrobique n.3.& 4.*

Quod tamen non ita rigoroſè verum eſt ,
26 quando mulier donat coniunctis,ſeu conſanguineis , tunc enim ceſſat præſumptio auaritiæ, *Barz.dec.cit.n.8.& ſeq.*

ROMANA REPETITIONIS INDEBITI.

Veneris 4. Martij 1616.

ARGVMENTVM.

Indebiti repetitio quando non detur, & quando nomina debitorum ceſſa, vel data in ſolutum præſumantur bona , & exigibilia.

SVMMARIVM.

1 *Agens ad reſtitutionem indebiti probare debet , ſe indebitum ſoluiſſe.*

2 *Nomina debitorum ceſſa præſumuntur exigibilia , & hoc probatum dicitur, niſi appareat factas aliquas diligentias pro illorum exactione, & num.4. ac 5.*

3 *Obligatus conſignare nomina debitorum bona , & exigibilia , ſuæ obligationi ſatisfeciſſe dicitur , ſi tradidit notulam obligationum cum expreſſione diei,Notarij rogati,& quantitatis.*

DECISIO CDLXXXI.

Domini cenſuerunt , non conſtare de indebito Valentinorum , quia de ſumma ſcutorum 3144. quam hæredes , & donatarij bo.me. Cardinalis Rambog lietti vigore ſententiæ , quæ tranſiuit in iudicatum,Petro Valentino ſoluere coacti fuerunt de bonis, & pecunijs Bonamici , ad manus eiuſdem Cardinalis peruentis , dicuntur eſſe prius detrahenda ſc.477. pro pretio pulueris per ipſum Valentinum occaſione Appaltus Bonamico aſſigna-

ſignata; alia verò ſcuta 2667. dicuntur remanere pro nominibus debitorum per Valentinum eadem occaſione Bonamico aſſignatorum, ad quorum iuſtificationem dantur tres partitæ, quarum prima eſt ſcut. 64.80. de qua apparet per ſolidationem computi ſubſcriptã à Gentilino debitore, Valentino creditore, & ab ipſo Bonamico, qui etiam aſſerit, ſe computum originale recepiſſe: Altera eſt ſcutorum 1250.78. de quibus eſt debitor Polidorus fideiuſſor Sabbatini, de qua pariter apparet ex calculo de conſenſu ipſius Polidori per duos calculatores facto, & ab ipſis calculatoribus, & Polidoro ſubſcripto; altera verò eſt ſcutorum 648.98.debitorũ à pluribus perſonis,quæ iuſtificatur ex publicis Inſtrumentis aliàs vnà cum nominibus debitorum die, Notario, & quantitatibus debitis in actis cauſæ coram A.C.indicatis. Vndè, quicquid eſſet dicendum, ſi dicta ſententia non eſſet ex actis in aliquo iuſtificata, cum in caſu iſto detur aliqua iuſtificatio, & dicta ſententiã tranſiuerit in iudicatum, ſupradicta ſatis releuantia viſa fuerunt, quia agitur in diuerſo iudicio repetitionis in-
1 debiti, ex quo potius ſupradicti hæredes, & donatarij, qui agunt ſe indebitum ſoluiſſe, probare deberent, *Alex.conſ.83. num.1. lib.1.* & fuit reſolutum *in Spoletana Cenſus 18.Iunij 1601 cor.Illu D Card.Lancellotto.*

Nec obſtare,quod in partita ſc.764.& in altera ſc. 1250.non adſit obligatio Cameralis, quia Valentinus tenebatur ſimpliciter conſignare nomina debitorum bona, & exigibilia, nulla facta mentione obligationis Cameralis, quod autem fuerint exigibilia, ſatis probari
2 viſum fuit, ex quo non apparet, quod Bonamicus, vel dicti hæredes, & donatarij pro illorum exactione aliquas diligentias fecerint, prout requiritur,cum aliàs culpa illorum Valentino nocere non debeat, ad *Text. in l. Mania marito.& l.penult.in princ.& §.ſi vir, ff. ſolut. matrim.Roman.conſ.46.num.3.Corn.conſ.143. n.13. lib.2.*

Neque ſubſiſtere circa ſecundam partitam, quod Polidorus eſſet debitor Salnitri, quia, vt patet ex lectura calculi, conſtituitur debitor in dicta ſumma occaſione adminiſtrationis factæ perSabbatinum de pecunijs appaltus pulueris, & ſalnitri.

Minùs obſtare, quod reſpectu partitæ ſcut.648. non fuerint conſignata Inſtrumenta obligationum, quia cum Valentinus teneretur tantùm conſignare nomina debitorum
3 bona, & exigibilia, per huiuſmodi conſignationem, vt ſupra factam cum expreſſione nominum debitorum, diei, Notarij,& quantitatis, in qua quilibet debitor erat, eius obligationi ſatisfeciſſe cenſetur, *ad l. 1.§. edem, ff. de eden.l.exhibere ff.ad exhiben.*cum alijs adductis *coram Seraph. dec. 1477.num. 8.* licèt ex indicatione non conſtet, quod illi eſſent debitores occaſione appaltus, qui puluerem, & ſalnitrum complectitur.

Nec demum refragari, quod huiuſmodi nomina debitorum non ſint cautionibus aſſignata iuxta formam *cap.11.* appaltus, in quo diſponitur, quod mutua deinde occaſione appaltus debeant eſſe aſſecurata, & venditiones fierent in pecunia numerata, vel ſaltem accedente bona aſſecuratione de conſenſu participantium; quia placuit reſponſio,quod debitores aſſignati poterant eſſe ſoluendo, & adeò diuites, vt aſſecurationes de conſenſu participantium remitti potuerint, præſertim cum aliqua ex ſupradictis nominibus appa-
4 reant expreſſè per Bonamicum acceptata, & de illorum inexigibilitate non conſtat, prout conſtare deberet pro repetitione indebiti, *ex ſupradictis.*

Supra poſt dec.408.referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

Ceſſionarius nequit ex capite inexigibilitatis moleſtare cedentem,niſi doceat de diligentijs
5 factis contra debitorem ceſſum taliter, quod excuſſus repertus fuerit non ſoluendo, *Becc.conſ.105 num.13.& ſeqq.Eugen.conſ.73. num. 9.lib.1.Scacc.de iudic.lib.1. cap. 76. num. 12. & in tract.de commerc.§.2.gl.5. nu.255. & ſeqq. Reu. de Luc.in Summ.de credit.num.234.& de Dot. diſc. 7. num.10. Rota in Romana Camby coram R. P. D. Taia,penes Zacch.de Salar.deciſ. 150. num. 2.cum ſeq.repetita in rec.dec.231. pariter num. 2. cum ſeq. part. 17.*

Quomodo autem probentur huiuſmodi di-
6 ligentiæ, & alia circa exigibilitatem, vel inexigibilitatem nomini ceſsi,congerunt *Cenc.de cenſib quæſt.72.num. 22. & ſeqq.Cyriac. controuerſ. 374.num.28.& ſeqq.& controuerſ.375.num.12. & ſeqq. Thomat.dec. 29. 61. & 137.Rota coram Merlin.dec.470.num.2.coram Cari l.dec.185. num.1. & deciſ.207.num.2. coram Em. Ottbob. dec. 142. poſt Oleam de ceſſ.iur.dec.252.nu.6.& in recent.dec.124. par.15.& 393.part. 16.*

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.

Veneris 11. Martij 1616.

ARGVMENTVM.

Immiſsio in poſseſsionem bonorum fideicommiſſariorum datur vocato in teſtamento ad fideicommiſſum, vbi probauerit, dicta bona fuiſse à teſtatore poſseſsa tempore obitus, etiam non probato dominio.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum interdictum datur fideicommiſſario ſuper bonis ſubiectis fideicommiſſo poſſeſſis à teſtatore tempore obitus, etiam antè factam reſtitutionem,& n.5.*

2 *Immiſſio denegari non poteſt filijs grauatis ratione detractionis legitimæ, trebellianicæ, vel melioremtamentorum.*

3 *Legitimus contradictor in ſaluiano interdicto non dicitur fideicommiſſarius, ſi de fideicommiſſo incontinenti non doceat.*

Exceptio proprietatis, quæ non includit ius excipientis, non admittitur in remedijs poſſeſſorijs, eodem n. 3.

4 *Immiſſio ex remedio ſaluiani interdicti datur in bonis, quæ teſtator tempore obitus poſſidebat, etiam quod dominium non probatur.*

6 *Fideicommiſſario particulari, ſi agere velit pro recuperatione bonorum contra tertios poſſeſſores, datur tantummodò ſaluianum, non autem remedium* l. fin. C. de edict. Diu. Adrian toll.

DECISIO CDLXXXII.

Eſt par. 3. recent. deciſ. 755.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 338.

ADNOTATIO.

Fideicommiſsarius conſequitur immiſsionem ſuper bonis fideicommiſso ſubiectis, ſiue ex
5 remedio *l. fin. C. de edict. D. Adr. toll.* ſiue ex vtili ſaluiano *Rota coram Priol. dec. 177. 214. 294. & dec. 401. ſemper num. 1. dec. 80. num. 10. part. 15. dec. 344. num. 9. par. 16. dec. 131. & dec. 166. in vtraque num. 1. par. 17. dec. 489. num. 3. par. 18. tom. 2. rec. & in Bononien. fideicommiſſi de Benatijs 26. Februarij 1680. §. conſtat enim, coram R. P. D. Vrſino, quæ eſt dec. 399. num. 1. eadem par. 18. rec. tom. 1. ſupra deciſ. 81.* & paſsim; & in praxi vtilius eſse quod agat ex interdicto ſaluiani, docent *Vin. dec. 516. nu. 31. & ſeq. Rota dec. 415. n. 58. par. 9. rec.*

Sed fideicommiſsario particulari agenti ad
6 bona vigore huius fideicommiſsi ſibi ſpectantia datur ſolummodò ſaluianum, non autem remedium *l. fin. vt poſt Peregrin. & Argel. Thomat. dec. 25. n. 57. & ſeqq.*

VALENTINA SVBSIDII.

Lunæ 14. Martij 1616.

ARGVMENTVM.

De vnionum, & diſmembrationum reuocatione facta per regulas Cancellariæ nonnulla notanda, vt in Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Subſidium cum ſit onus reale, ſolui debet ab eo, qui fructus percipit.*

2 *Diſmembrationes, & applicationes de quibuſuis Eccleſijs, Dignitatibus, & Beneficijs Eccleſiaſticis, quæ effectum ſortita non fuerunt, ſunt reuocatæ per regulas Cancellariæ Pontificum ſucceſſorum.*

3 *Diſmembratio fructuum non comprehenditur ſub Regula reuocatoria vnionum, & an hoc verum ſit.*

4 *Diſmembratio facta ad ſuccurrendum neceſſitatibus menſæ Capitularis, numquid cenſeatur reuocata à Pontificibus in Regulis Cancellariæ, & numer. 5.*

DECISIO CDLXXXIII.

Eſt par. 3. recent. deciſ. 757.

Eſt in hac cauſa ſupra deciſ. 447.

ADNOTATIO.

Neceſsitas vnionis excluditur ex eo, quod Eccleſia à multo tempore fuerit culta, & guber-
5 nata ſine bonis vnitis *Add. ad Gregor. deciſ. 419. num. 6. verſ. & coram eod. Em. Otthob. dec. 261. num. 15. dec. 91. num. 7. par. 9. dec. 110. num. 10. part. 15. recent.*

REATINA BONORVM.

Ven. 22. Apr. 1616.

ARGVMENTVM.

Prohibitus alienare ſub pœna caducitatis, ſi pro- 1
hibitioni contraueniat, cadit à re alienata, non autem à rebus non alienatis, & multo minus cadit à fideicommiſso iniuncto in caſu mortis.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſo expirato, poſſunt bona fideicommiſſaria alienari, non obſtante quacumque teſtatoris prohibitione.*

2 *Prohibitus alienare ſi alienat, cadit à iure rerum alienatarum, & non ab alijs rebus non alienatis,* 3
& nu. 3. vbi quod nec etiam cadit à fideicommiſſo eius fauore purificando in caſu mortis, & numer. 6. cum ſeqq.

4 *Inſtrumentum dicitur probatio probata.*

5 *Prohibitus alienare ſub pœna caducitatis ab omni iure, intelligitur in caſu alienationis, & à re alienata, non autem, quod ſit excluſus à fideicommiſſo in caſu mortis, & nu. 3.*

DECISIO CDLXXXIV.

Eſt part. 3. recent. deciſ. 763.

ADNOTATIO.

Ardua eſt quæſtio, & inter Doct. admodum exagitata an grauatus alienans bona fideicom-
6 miſſo ſubiecta contra prohibitionem teſtatoris cadat à commodo totius fideicommiſſi, vel ſolummodò à parte, quam alienauit, eamque ſignanter tractant *Vrſell. concluſ. 84. n. 288. Gregor. dec. 819. n. 1.*

Communior autem opinio eſt, quod cadat
7 ſolùm à parte alienata *Fulgin. de iur. emphyt. tit. de var. caducit. quæſt. 2. num. 7. Amic. eodem tract. quæſt. 6. per tot. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 740. num. 6. Gregor. d. dec. 219. & ibi Add. Vbald. dec. 211. nu. 18. & ſeq. & dec. 230. n. 7.*

Quidquid ſubtiliter in contrarium latè at-
8 tentauerit *Ciarlin. controuerſ. 43. per tot. lib. 1.*

PE-

Digitized by Google

PERVSINA BONORVM.

Veneris 26. Apr. 1616.

ARGVMENTVM.

Appellatio quando detur in cauſis poſſeſſorijs, & quando non intret Ægidiana, prohibens appellationem, & quid agere debeat Iudex appellationis.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio datur in poſſeſſorio, vbi ſententia eſt nulla, non obſtante Aegidiana, & num. 5. cum ſeqq.*

2 *Iudex appellationis non poteſt pronunciare, prout in prima, ſed tantùm declarare, primam ſententiam fuiſſe iuſtam, vel iniuſtam, maximè non præcedente libello, & n. 3.*

3 *Libellus requiritur, vt valeat ſententia.*

4 *Aegidiana, prohibens appellationem in cauſis poſſeſſorijs, quando non intret, & numer. 5. cum ſeqq.*

DECISIO CDLXXXV.

Eſt penès Gilian. ad Statut. Peruſ. deciſ. 70.

Sunt infra in hac cauſa dec. 650. & 725. quarum prima eſt poſt Gilian. deciſ. 27. & coram Dunoz. iun. dec. 83. & 177. quæ pariter ſunt poſt Gilian. dec. 60. & 110.

ADNOTATIO.

5 De iure Canonico datur appellatio in quocumque poſſeſſorio, *Emmentiſſimus Ottbob. dec. 870. nu. 11.*

Limitatur vbi intrat Ægidiana, quæ in cauſis poſſeſſorijs reijcit appellationem ſuſpen-
6 ſiuã, *Honded. conſ. 20. lib. 2. Gilian. in adnot. ad Statut. Peruſ. verb. appellatio num. 17. Pacific. de Saluiano inſpect. 4. cap. 2.*

Sed Ægidiana locum non habet, quate-
7 nus ſententia non ſit valida, & iuſta, *Rev. de Luc. de donat. diſc. 20. ſub num. 1. Cerrin. dec. 790. & dec. 1460. in vtraque num. 1. deciſ. 285. num. 1. 321. num. 2. & 356. num. 16. part. 18. tom. 1. & dec. 509. num. 1. part. 18. tom. 2. recent. ac alibi millies.*

GERVNDEN. VINI.

Mercurij 4. Maij 1616.

ARGVMENTVM.

Adminiſtrationes ſolitæ dari in titulum collatiuum, vt dicantur erectæ in titulum perpetui Beneficij, quid probari debeat, & plura adducuntur ſigna ad probandum, quod adminiſtratio non fuerit erecta in titulum perpetui Beneficij, & quæ requirantur pro mutatione ſtatus Beneficij.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium, ſeu Prepoſitura, quæ in præteritum habuit tantum temporalem adminiſtrationem, ſolitam dari in titulum collatiuum, de præſenti illum ita habere præſumitur, niſi probetur erectio in titulum perpetui Beneficij, vel quod ſit ſpatio 40. annorum collata fuerit ab eo, qui poteſtatem habuerit, & voluerit illius ſtatum mutare, & nu. 6.*

2 *Beneficium, vt præſumatur erectum in titulum perpetui Beneficij, requiritur, quod habeat annexum aliquid ſpiritualitatis, & habeat aliquam dotem.*

Beneficium datur propter diuinum Officium, d. nu. 2. & num. 7.

Beneficium, cuius bonorum dominium non eſt penes Beneficiatum, ſed nuda adminiſtratio, non dicitur erectum in titulum perpetui Beneficij, d. n. 2.

3 *Probatio æquiuoca non releuat.*

Dictio, ſeu, *poteſt ſtare expoſitiuè pro,* ideſt, *d. nu. 3. & num. 8.*

Beneficia Eccleſiaſtica diminutionem non recipiunt, d. num. 3.

Beneficia Eccleſiaſtica aliquo præcedente pacto conferri non poſſunt, d. n. 3.

4 *Beneficij ſtatus, vt dicatur mutatus, debet probari ſcientia, & patientia eius, de cuius intereſſe agitur.*

5 *Collatio Beneficij, facta per Papam, non mutat ſtatutum illius, niſi probetur, per Papam fuiſſe factam animo mutandi antiquum ſtatum, & nouũ inducendi.*

DECISIO CDLXXXVI.

Eſt par. 4. recent. deciſ. 263.

Supra poſt deciſ. 451. referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

6 Beneficium quando dicatur Eccleſiaſticum, vel laicale *ſupra dec. 87.*

Regula, quod beneficium datur propter
7 officium, de qua *in cap. vlt. de reſcript. in 6.* latè explicatur *per Lotber. de re benefic. lib. 3. quæſt. 36. per tot.*

Quod dictio *ſeu* aliquandò ſtet expoſitiuè
8 pro *ideſt*, dicit *Grat.* qui allegat *hanc deciſionem de diſcion. dict. 238. num. 7. ac 8. & Rota coram Priol. dec. 28. num. 25.*

REGIEN. VNIONIS.

Lunæ 9. Maij 1616.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio legitimè adepta tempore vacationis eſt manutenibilis, & litis pendentia non inducitur ſine citatione, qua pars in ius vocatur, & intimatio, niſi conſtet, quod facta fuerit per nuncium publicum, non afficit.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio conceditur, quotieſcunque conſtat de adeptione poſſeſſionis, etiam mediante Procuratore.*

2 *Poſſeſſio manutenibilis eſt, quoties conſtat, quod de tempore illius adeptionis erat vacans, & nullus in ea exiſtebat.*

3 *Poſſeſsio capta, lite pendente, tanquam attentata non eſt manutenibilis.*

4 *Citatio requiritur ad inducendam litis pendentiam.*

5 *Proteſtatio, & præſeruatina iurium non inducit litis pendentiam, ſed indicat mentem reſeruandi ſibi ius agendi in futurum.*

6 *Intimatio non dicitur facta ſaltem legitimè, niſi conſtet, factam fuiſſe per aliquem ex nuncijs publicis, & iuratis, & ad ſimilia facienda deputatis, quorum relationi ſit ſtandum, & n.* 7.

DECISIO CDLXXXVII.

Eſt par. 4. rec. deciſ. 269.

Eſt infra in hac cauſa dec. 603.

ADNOTATIO.

Non creditur Iudici, vel Notario atteſtanti ſuper executione citationis, cùm hoc ad eorum
7 officium non pertineat *Poſth. de manut. obſeru.* 101. *num.* 24. *& ſeqq. Gregor. dec.* 426. *nu.* 4. *Celſ. dec.* 168. *num.* 3. *Royas dec.* 48. *nu.* 4. *&* 5. *ſupra poſt dec.* 232.

Sequitur hanc deciſionem *Vermigliol. conſ.* 112. *num.* 4.

TERDONEN. IVRISPATRONATVS.

Ven. 13. Maij 1616.

ARGVMENTVM.

Attẽpata fuiſse commiſsa probatur ex pluribus: Litem nõ fuiſse per compromiſsum extinctã latè oſtenditur, & quid operetur clauſula, *litis ſtatum etc* appoſita in gratia.

SVMMARIVM.

1 *Executor litterarum Apoſtolicarum conferens Parochialem, illiuſque poſſeſſionem tradens, lite pendente in Rota ſuper ea, id facere non poteſt ſine vitio attentatorum, & nu.* 5. *&* 12. *cum ſeqq.*

2 *Litteræ Apoſtolicæ expedita lite pendente debent præſentari in Rota coram Auditore Iudice deputatato in cauſa, qui poteſt omnia facere pro illarum executione, & nu.* 12.

3 *Ordinarius debet ſe abſtinere à collatione, pendente lite in Rota per appellationem, & poſt obtentam inhibitionem, etiamſi collatio eſſet ad fauorem tertij.*

4 *Clauſula*, litis ſtatum &c. *non ſuffragatur ad validitatem gratiæ, & cur, ibidem, & numer.* 10. *cum ſeqq.*

6 *Compromittens cauſam communem cum alijs litem non extinguit, quoad alios intereſſe habentes, qui non interuenerunt compromiſſo, & num.* 10. *cum ſeqq.*

7 *Litis pendentia inter aliquos, prout quoque illius introductio in Rota ex quibus dicatur probata.*

8 *Compromiſſum, vel laudum ſuper Beneficio factum, vel latum, neceſſariò requirit pro validitate confirmationem Apoſtolicam.*

9 *Supplicatio, etiam per Papam ſignata, non ſuffragatur, niſi ſit in actis producta, nec quando eſt in forma commiſſaria, litteris non expeditis.*

10 *Clauſula*, Pro extinctione litis ſi videbitur ſola ſignatura &c. *antè cauſæ cognitionem effectum operari non poteſt, & quare.*

11 *Papa non cenſetur per prædictam clauſulam extinxiſſe litem, quoad illos, quibus fuerat prius ius quæſitum, niſi fuerit mentionem Regulæ* de iure quæſito non tollendo.

DECISIO CDLXXXVIII.

FVit reſolutum, conſtare de attentatis, quia lite pendente in Rota inter D. Piſanum & alios, executor litterarum Apoſtolicarum collationem Parochialis, de qua agitur, ad fauorem eiuſdem Piſani abſque vitio atten-
1 tatorum facere non potuit, & minùs eidem illius poſſeſſionem tradere, *Egid. dec.* 667. *incip. Auditor*, cum alijs adductis in *Pientina Beneficij* 26. *Ianuarij* 1609. *coram R. P. D. Decano*, ſed huiuſmodi litteræ erant præſentandæ in Rota coram Auditore Iudice in cauſa deputato, qui vigore *clem. Auditor. de reſcript.* poterat prouide-
2 re, & omnia alia facere pro executione huius prouiſionis, *Egid. dec.* 667. *Caſ. de Graſſ. deciſ.* 14. *num.* 9. *de præbend.* & propterea Ordinarius debebat ſe ab executione abſtinere, præſertim quia lis fuit in Rota introducta per appellationem interpoſitam à Procuratore fiſcali ipſius Menſæ, qui etiam inhibitionem obtinuit, adeout, cum ipſemet Ordinarius eſſet in lite
3 conferendo etiam ad fauorem tertij attentaſſet, *gloſſ. in cap. non ſolum, verb. reducen. de appell. in* 6. *Afflict. dec.* 354. *num.* 2. & fuit dictum *in cauſa Placentina Cappellaniæ* 31. *Maij* 1604. *coram bo. me. Card. Pamphilio.*

Nec obſtare, quod in litteris Apoſtolicis fuerit facta mentio litis per clauſulam *litis ſta-*
4 *tum &c.* quia fuit reſponſum, quod huiuſmodi clauſula ſuffragatur, quoad validitatem gratiæ, cum aliàs regulariter, lite pendente, non liceat Principi ſupplicare, aut ab eo reſcriptum impetrare, niſi facta mentione litis, *Egid. dec.* 46. *Caſſad. dec.* 13. *n.* 6. *de præbend.* non au-
5 tẽ operatur, quod etiã lite pẽdẽte in Rota executor abſque vitio attẽtatorum collationẽ facere, & poſſeſſionem tradere potuerit, vt fuit reſolutum *in cauſa Aquilana Cappellaniæ* 1. *Iulij* 1588. *coram bo. me. Orano*, & multo minus poſtquam dictæ litteræ fuerunt per Piſanum in Rota productæ, & examinati teſtes pro earum iuſtificatione, iuxtà *cap. cum plures, de offic. delegat. in* 6.

Minus ſubſiſtere, quod lis fuiſſet iam extincta per compromiſſum factũ inter Falega-
riam

Digitized by Google

ſtum præſentatum per DD. de Monte Pico, &
Piſanum præſentatum ab ordinario, & autho-
ritate Apoſtolica prouiſum; quia placuit reſ-
ponſio, quod præter eos erant etiam in lite
idem Ordinarius, nec non alij ab eiſdem DD.
de Monte Pico præſentati, & ipſimet patro-
ni, vt patet ex commiſſione communi præ-
ſentati, & præſentantium nomine in cauſa
cum Epiſcopo, ſiue eius Procuratore fiſcali
obtenta, in qua etiam dicitur, ſententiam
de partibus ad fauorem aliquorum ex præten-
ſis perſonis fuiſſe latam, quibus propterea;
6 cum de illorum intereſſe æquè principaliter
ageretur, quoad extinctionem litis compro-
mittentes præiudicare non poterunt, ſed ſibi
ipſis tantùm, *Lancellott. de attent. par. 2. cap. 4. in
præfat. num. 260. Than. dec. 4.* cum aliis allegatis;
ex quibus viſum fuit etiam ceſſare, quod non
conſtet de mandato procuræ præſentantium,
qui nec etiam in cauſa cõparuerint, quia, vltra
quod litẽ etiam cum illis inductam fuiſſe ſatis
viſum fuit conſtare ex ſententia de partibus
ad illorum fauorem lata, nec non ex com-
7 miſſione, & citatione illorum nomine ſubſe-
cuta, fuit etiam reſponſum, quod D. Alphon-
ſus comparuit in Rota tanquam præſentatus,
& Patronus, & pro tali fuit etiam ab ipſomet
Piſano citatus ad dicendum contra articulos,
qui propterea ſaltem reſpectu citantis colli-
tigans dici poteſt, ad tradita per *Monoch. de adi-
piſc. remed. 4. n. 555.*

Præterea fuit dictum, non conſtare, quod
compromiſſum, vel laudum indè ſecutum à
Sede Apoſtolica confirmatum fuerit, prout
8 ad illius validitatem neceſſariò requirebatur,
*Lap. allegat. 102. in princ. & ibi Add. Abb. in cap.
cum tempore n. 3. de arbitr.*

Neque ad iſtum effectum viſa fuit atten-
denda ſupplicatio ſignata per Papam, tum
quia non eſt in actis, *Caſſad. dec. 12. num. 8. &
ſeqq. ſuper reg.* tum etiam quia eſt ſignata in
forma commiſſaria, quo caſu laudum confir-
matum dici non poteſt, quouſque non fue-
rint expeditæ litteræ, & executæ cauſa cogni-
9 ta per Ordinarium, in cuius locum ſtante li-
tis pendentia ſuccedit Rota, *vt in d. Clemen. Au-
ditor. de reſcript.* cum aliis allegat., & hoc proce-
dit, licèt in ea adſit clauſula, *quod pro extin-
ctione litis, ſi videbitur ſola ſignatura*, quia cum
10 ſupplicatio ſit ſignata in forma commiſſaria,
iſta clauſula ante cauſæ cognitionem effectum
operari non poteſt, ad tradita per *Rotã in cauſa
Tiraſonen. Decimarum coram Robuſterio relat. inter
impreſſ. deciſ. 102. nu. 9. & ſeq. part. 1. diuerſ.*

Et in omnem euentum fuit ponderatum,
fuiſſe in ea narratum, quod Domini de Mon-
te Pico inter alios præſentarunt Felegariam,
non autem, quod præſentantes, & alij præ-
ſentati eſſent in lite, nec conſtare, quod Pa-
pa id aliundè ſcire potuerit, & quatenus con-
ſtaret, ſola ſcientia non ſufficit ad effectum,
vt Papa cenſeatur voluiſſe, quoad eos extin-
11 guere litem, & ſic eis tollere ius quæſitum,
niſi etiam regulæ *de iure quæſito non tollen-
do* mentionem faciat, *Caſ. de Graff. dec. 3. num.
7. de reſcript. Seraph. dec. 1082. n. 6. & ſeqq.*

Et ità deciſum, &c.

Deciſ. Pamphilij.

*Poſt deciſ. 210. referuntur ſupra aliæ deciſione
huius cauſæ.*

ADNOTATIO.

Auditor Rotæ in cauſa beneficiali ſibi commiſ-
ſa ſuccedit loco Ordinarij, *Coccin. dec. 2085. nu.
85. Peutinger. dec. 138. num. 7. dec. 398. num. 1. par. 3.
12 rec.* vbi propterea ſubiungitur, quod coram
ipſo præſentari, & iuſtificari debent litteræ
Apoſtolicæ, vt ad illarum executionem pro-
cedatur non obſtante, quod in eis ſpecialis
13 executor fuerit deputatus, & quod lis non
dicatur extincta donec ſuper illarum execu-
tione non fuerit pronunciatum.

Hinc omnia innouata pendente lite coram
14 Auditore ex capite attentatorum ſunt reuo-
canda, *Rota dec. 177. num. 1. & ſeq. part. 8. & deciſ.
388. nu. 5. par. 18. tom. 1. & in Romana attentatorum
27. Martij 1675. coram Illu. Calutain, quæ eſt deciſ.
485. part. 18. tom. 2. rec.*

Referunt, & ſequuntur noſtram deciſio-
nem *Vrſell. concluſ. 160. num. 135. Adden. ad Gre-
gor. dec. 2. nu. 15.*

Confirmatur præſens deciſio *infra deciſ.
611.*

VRBINATEN. DECIMARVM.

Ven. 13. Maij 1616.

ARGVMENTVM.

Decimæ Rectoribus ſoluendæ de iure com-
muni non poſſunt excedere vigeſimam par-
tem fructuum: quid in hoc operetur con-
ſuetudo contraria, & quanto tempore illa
inducatur.

SVMMARIVM.

1 *Decimæ ſoluendæ Rectoribus de iure communi
non debent excedere vigeſimam partem fructuum,
& nu. 5.*

2 *Conſuetudo iuri communi contraria, & Eccleſiæ
oneroſa non inducitur, niſi per tempus immemo-
rabile, & n. 5.*

*Conſuetudo habens cauſam diſcontinuam, vt indu-
cta dicatur, requirit tempus immemorabile, d.
num. 2.*

*Immemorabilis præſcriptio, ſeu conſuetudo, vt pro-
bata dicatur per teſtes, quomodo ſuper ea depone-
re debeant, & num. 5.*

3 *Conſuetudo, per quam reuertitur ad ius commune,
ſpatio decem annorum inducitur, declara, prout
ibidem.*

4 *Decima numquid minui poſſit per conſuetudi-
nem.*

DECISIO CDLXXXIX.

Eſt part. 4. recent. deciſ. 274.

*Sunt in hac cauſa infra deciſ. 525. 617. &
632.*

ADNOTATIO.

Quoad intentionem fundatam, quam habet Re-
ctor pro decimis exigendis intra fines ſuæ Pa-
5 rochiæ, & conſuetudinem, vel præſcriptio-
nem per laicos allegatam aduerſus Eccleſiam,
comprobatur præſens deciſio *per Thomat. dec.*
131. *per tot.* vbi reprobatur tàm præſcriptio,
quàm conſuetudo, *& dec. 184. num. 9. & ſeq. Rot.*
Romana dec. 23. par. 6. rec.

Tranſactio circa modum decimandi inita,
& de quota decimarum diſponens excutitur
in *Nucerina Decimarum* 12. *Febr.* 1677. *&* 14.
Ianuarij 1678. *coram Rev. Bourlemont.*

ROMANA SEPARATIONIS THORI.

Mercurij 18. *Maij* 1616.

ARGVMENTVM.

Separatio thori debet fieri ex iuſtis cauſis, nec
propterea vxor committi debet fragilitati
cautionis; factaque hac ſeparatione, debet à
marito reſtitui vxori dos, lucrum dotale, &
donatio propter nuptias.

SVMMARIVM.

1 *Separatio thori fit ob querelam ardui criminis por-*
rectam per maritum, quæ probat odium capitale
inter coniuges, maximè ſecuta carceratione, &
n. 6. 8. 9. & 10.

2 *Cautionis fragilitati non eſt vxor committenda,*
dum fuit à viro malè tractata, ſed fit thori ſepa-
ratio.

3 *Querela contra vxorem porrecta, quando præ-*
ſumatur à marito porrecta, etiamſi ab alio porri-
gatur, & latè nu. 4. cum ſeq.

7 *Maritus, facta thori ſeparatione ex iuſta cauſa te-*
netur ad reſtitutionem dotis, & lucri dotalis, ac
donationis propter nuptias, & nu. 11.

DECISIO CDXC.

DOmini ſteterunt in deciſis, videlicet
faciendam eſſe ſeparationem thori, tàm
ex querela ardui criminis ad inſtantiam ma-
1 riti contra Antoniam porrecta, quæ pro-
bat odium capitale inter coniuges, maximè
ſecuta carceratione Antoniæ, & præbet iu-
ſtam cauſam ſeparationis thori, *§. mitiores in*
auth. de nupt. Abb. in cap. 1. num. 4. & alij de
diuort. quàm etiam ex graui vulnere per ma-
ritum in eandem illato, ex quo ſaltem vnà
cum alijs *in deciſione* deductis, ſatis viſum fuit,
2 conſtare de nimia ſæuitia viri, & quod ipſe
ſolitus eſt malè tractare vxorem, quæ proptе-
reà non eſt amplius committenda fragilitati
cautionis, ſed omninò facienda eſt ſeparatio,
iuxtà *cap. ex tranſmiſſa, verſ. ſi autem, in fin. de*
reſtit. ſpoliat. cum alijs *in deciſione* allegatis.

Nec obſtare, quod non conſtet, querelam
fuiſſe porrectam, & Antoniam carceratam
ad inſtantiam Andreæ, quia obiectum viſum
3 fuit ceſſare, nedùm quia querela fuit porre-
cta de menſe Septembris 1614. per Capito-
num, qui per Andream fuerat anteà de men-
ſe Ianuarij præcedentis etiam ad cauſas cri-
minales Procurator conſtitutus, vt conſtat
ex mandato procuræ, cuius copia aliàs data
fuit; ſed etiam, quia iudicium fuit poſteà ab
eodem Capitono nomine ipſius Andreæ ex-
preſsè proſecutum vſque ad ſententiam ab-
4 ſolutoriam, quam etiam Iudex in cauſa in-
ter Capitonum Procuratorem Andreæ, &
ipſam Antoniam expreſſe ſe ferre dicit, quo
caſu facilius querela præſumitur porrecta de
mandato eiuſdem Andreæ, tàm ex proſecu-
tis, quàm etiam, quia ex alijs per informan-
tes deductis non conſtat de aliquo intereſſe
Capitoni, ſed potius de intereſſe Andreæ,
ad notata per *Alex. conſ. 40. ſub num. 4. verſ.*
ſuppono, & num. ſeq. lib. 5. quod etiam com-
probatur ex alijs querelis criminalibus ſimi-
liter per Andream contrà Antoniam porre-
ctis in primo iudicio ſeparationis, vt patet
ex deductis *ſub die* 11. *Decembris* 1602. *&* 27.
Ianuarij 1603. *coram bo. me. Cardinali Pamphilio*,
5 ex quibus facilius ſupradicta querela ad in-
ſtantiam eiuſdem porrecta præſumitur, ex
regula ſemel malus, cum ibi nota. de regul. Iur.
in 6.

Nec refragari, quod ipſamet Antonia de-
derit cauſam ſuæ vulnerationis, cum ipſa
prius procurauerit vulnerare virum, nam,
quicquid ſit de hoc, ad iſtum effectum vi-
ſum fuit Dominis ſufficere, quod inter con-
iuges ſecuta ſint vulnera; tantò magis, quia
6 de odio capitali conſtat ex ſupradicta quere-
la, & ex alijs apparet de nimia ſæuitia mari-
ti, & mala illius tractatione, itaut ſine diffi-
cultate in caſu iſto ſit locus ſeparationi
7 thori ex culpa ipſius mariti, qui propterеà
tenetur etiam ad reſtitutionem dotis, & do-
nationis propter nuptias, ſeù lucri dotalis,
dicto §. mitiores in auth. de nupt. Roland. conſ. 50.
numer. 4. & ſeqq. lib. 1. cum alijs *in deciſione* al-
legatis.

Minùs releuare, quod deducitur ex com-
puto Aromatarij, & alijs teſtibus pro Andrea
ponderatis, quia, licèt maritus præſtiterit
aliquando alimenta vxori, eidemque medi-
8 cinas adhibuerit, ſufficit tamen, quod aliquan-
do vtrumque in tempore neceſſitatis, & abſ-
que cauſa denegauerit ad effectum, vt con-
currentibus ſaltem alijs cauſis ſit locus ſepa-
rationi thori, *ex ſupradictis*; ex quibus ceſſat
etiam, quod poſt ſeparationem aliás factam,
inter dictos coniuges ſecuta fuerit reconci-
liatio, quia, licèt per eam omnes iniuriæ, &
cauſæ præcedentes remiſſæ cenſeantur, nega-
ri tamen non poteſt, quin faciant adminicu-
9 lum ad probandam ſæuitiam, & malam na-
turam ipſius Andreæ, itaut cum alijs ſupra
deductis, quæ poſt reconciliationem interue-
nerunt, ſaltem ſimul iunctis, ſufficiant pro
iuſta cauſa ſeparationis, *ex ſupradictis*.

Et ita deciſum, &c.

Eſt

Et in hac cauſa ſupra dec. 476. la ſecunda.

ADNOTATIO.

Cauſæ legitimæ ad ſeparandum thorum inter coniuges referuntur *ſupra poſt d. deciſ. 476.* &
10 ſignanter querela criminalis per virum porrecta approbatur pro iuſta cauſa *in deciſ. 928. part. 13. recent. & poſt d. deciſ. 476.* dictum fuit,
11 quod ſecuta huiuſmodi ſeparatione maritus teneatur ad reſtitutionem dotis, donationis propter nuptias, aliorumque ab vxore receptorum perindè, ac ſi matrimonium fuiſſet morte diſſolutum.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE MICCINELLIS.

Mercurij 25. Maij 1616.

ARGVMENTVM.

Sumitur ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Hæres, qui cauſæ creditor hæreditatis, poſt illius aditionem mediante extinctione debiti hæreditarij, non poteſt bona retinere, ſi fideicommiſſarius offert pecuniam ſolutam, præſertim ſi inuentarium non confecit, & de iſta materia num. 3. & 4. vbi de diſtinctione, quam ſemper Rota amplexa eſt inſpecto tempore ante, vel poſt aditionem.*

2 *In claris non eſt opus coniecturis, aut præſumptionibus.*

DECISIO CDXCI.

PRopoſui Dubium, an cenſeatur facta venditio, ſeù datio in ſolutum tot bonorum hæreditatis, & pro qua rata in caſu, & ad effectum, de quo agitur, & Domini reſponderunt pro hæredibus qu. Orinthiæ ſolis informantibus, quod ſcilicet non fuerit facta talis venditio, ſeù datio in ſolutum, quia Moniales de tempore aditionis non erant creditrices hæreditatis, ſed poſteà effectæ fuerunt mediante ſolutione debitorum
1 hæreditariorum, quo caſu dum non conſtat, eaſdem Moniales legitimè inuentarium confeciſſe, non poſſunt talia bona retinere, ſed facta eis reſtitutione pecuniarum erogatarum in extinctionem dictorum debitorum, tenentur bona reſtituere, vt tenuit *Rota in cauſa Bonon. fideicommiſſi de Sancto Petro ſub die 29. Aprilis, & 27. Nouembris 1587. coram bo. me. Cardinali Blanchetto*, vbi fuit facta diſtinctio, dictum contrarium ſolùm procedere in hærede, qui erat creditor hæreditatis de tempore aditionis, vt talis poſſit retinere bona, ne adeundo per confuſionem actionum dicatur amiſiſſe ſuum creditum, & eandem diſtinctionem fuit ſecuta in *Bononien. de Bonſignoribus ſub die 20. Nouembris 1615. cor. R. P. D. meo Caualerio, vt in deciſionibus*, quarum copia data fuit.

Quod tantò magis viſum fuit dicendum in caſu iſto, quia Moniales de anno 1597. interpellarunt qu. Orinthiam, vt ſolutis ſibi pecunijs erogatis retrò acciperet bona, & ideò, quatenùs etiam Moniales potuiſſent
2 accipere in ſolutum tot bona hæreditaria, tamen ex dicta proteſtatione conſtat eas hoc facere noluiſſe, & ſic intrat regula, *quod potui nolui*, & illa tacita præſumptio ſatisfactionis, quæ aliàs poſſet oriri pro Monialibus ceſſat vbi conſtat de expreſſa illarum voluntate in contrarium, *ad l. ille, aut ille, ff. de legatis.* cum vulgatis.

Et ita deciſum, &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 457.

ADNOTATIO.

Hæres grauatus ſoluens debita fideicommittentis poteſt ſibi retinere tot ex bonis hæredita-
3 rijs, quæ correſpondeant ſummæ ſolutæ *Buratt. deciſ. 509. n. 3. Canal. dec. 130. nu. 1. & ſeqq. dec. 198. n. 10. par. 7. rec.*

Concluſio iſta quomodo ſit intelligenda
4 eleganter explicant *Mareſcot. var. lib. 1. cap. 37. per tot. Rota coram Eminentiſſimo Otthob. deciſ. 47. numer. 9. & ſeqq. deciſ. 105. numer. 18. & ſeqq. poſt Merlin. de pignor. deciſ. 198. numer. 1. & ſeqq. part. 7.* vbi proceditur cum eadem diſtinctione noſtræ deciſionis, & de materia *deciſ. 30. par. 17. rec.*

SANCTI SEVERINI BONORVM.

Veneris 27. Maij 1616.

ARGVMENTVM.

Quando recipiatur *conſilium Oldradi 21.* quandoquè ab eo recedatur; Prout etiam quando recipiatur opinio *gloſſæ in l. Lucius ff. de hæred. inſtit.* quandouè ab ea recedatur; Quando filij, in conditione poſiti, cenſeantur diſpoſitiuè vocati ex coniecturis, quæ hic recenſentur, & examinantur; Reciprocæ requiſita, & ex quibus coniecturis dicatur inducta; Trebellianica quando dicatur prohibita, & an poſſit prohiberi liberis primi gradus; Legitima, an detrahatur de fideicommiſſo particulari.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum clarum, & indubitatum ad fauorem fideicommiſſariorum, & vbi nullæ faciendæ ſunt detractiones, impedit hæredi ſcripto immiſſionem.*

2 Oldradi conſ. 21. *paſſim à Rota canonizatum, quo firmatur, vt, vocati ſub conditione, ſi ſine filijs, decedendo cum filijs, faciant deficere conditionem, & fideicommiſſum expiret iuxtà* gloſſæ opinionem in l. Lucius ff. de hæred. inſtit. *Declaratur nu. 12. 13. & ſeq. & nu. 25. cum ſeq.*

3 *Receditur tamen paſſim ab opinione prædicta* gloſ-

ſin. & Oldradi conſ. *ex coniecturis vrgentibus, & num. 29. cum ſeq.*

4 *Prima coniectura pro receſſu tam ab opinione gloſſæ, quàm etiam à conſ. Oldradi eſt ſubſtitutio reciproca inter vocatos.*

5 *Secunda coniectura eſt, in deſcendentibus teſtatoris, ſi appareat horum vocatio in alia parte teſtamenti, maxime vbi aliæ iungantur coniecturæ.*

6 *Tertia, quando deſcendentes fuerunt bis poſiti in conditione, vel ſunt vocati etiam ſub appellatione lineæ.*

7 *Voluntas magis expreſſa teſtatoris elicitur ex eo, quod poſuerit deſcendentes bis in conditione.*

8 *Quarta coniectura vocationis oritur ex requiſita qualitate maſculinitatis, legitimitatis, naturalitatis, & ex ſubſtitutione Eccleſiæ poſt defectum omnium maſculorum.*

9 *Quinta coniectura eſt digreſſus ad plures ſubſtitutionum gradus, quæ iuncta cum alijs plurimum operatur, licet per ſe ſola non ſufficiat.*

10 *Sexta ex prohibitione alienationis cum ſubſtitutione ad fauorem non alienantium, iuncta ratione, vt bona remaneant in familia.*

11 *Coniecturæ prædictæ, licet de per ſe, & vti ſingulæ non ſufficerent, ſufficiunt tamen, & ſuffragantur ſimul iunctæ.*

15 *Poſiti in conditione licèt ex coniecturis cenſeantur vocati, non tamen cenſentur inter ſe reciprocè grauati.*

16 *Reciproca ſubſtitutio tria requirit, primò vocationem ſubſtituti, ſecundò, quod fiat in tota hæreditate; tertiò, quod fiat vltimo morienti, & nu. 29.*

17 *Reciproca inducitur etiam ex coniecturis, quæ ad hunc effectum plurimum attenduntur.*

18 *Reciproca coniectura inducitur, quando teſtator voluit, bona ſua perpetuò conſeruari inter vocatos, quod effectum habere non poſſet, niſi adeſſet reciproca.*

19 *Item inducitur reciproca, quando fœminæ ſunt perpetuò excluſæ, quæ aliàs admitterentur.*

20 *Item quando adeſt expreſſa reciproca inter primos vocatos, dicitur adeſſe quoque inter alios ſubſtitutos.*

21 *Item inducitur ex eo, quod teſtator voluit, vt fructus bonorum, vel alicuius prædij, diuidantur per primogenitum, & antiquiorem ex vocatis in perpetuum, quod fieri non poſſet, niſi adeſſet reciproca linearis, ex regula,* qui vult conſequens, &c.

22 *Trebellianica dicitur prohibita, ſi prohibeatur à teſtatore alienatio, & num. 31.*

23 *Trebellianica poteſt prohiberi etiam filijs primi gradus ſecundùm opinionem, quam Rota ſeruat, & n. 30.*

24 *Legitima, licet non ſit prohibita, nec poſſit prohiberi, non tamen poteſt detrahi ex fideicommiſſo particulari, ſed debet detrahi ex alijs bonis, & nu. 32.*

DECISIO CDXCII.

FVit deciſum, Bartholomeæ non eſſe dandam immiſſionem in poſſeſſionem Prædij nuncupati *de Paſſatempo*, quia etiam admiſſo, quod illud fuiſſet poſſeſſum per Paulum eius fratrem, à quo ipſa Bartholomæa, fuit inſtituta hæres vniuerſalis, ſuper quo tamen Domini valdè dubitabant ex deductis per informantes pro Margaruccijs; Nihilominus cùm ſuper dicto Prædio adſit clarum, & indubitatum fideicommiſſum ad fauorem dd. de Margaruccijs, & excluſiuum D. Bartholomeæ, & nullæ ſint faciendæ detractiones, non
1 poteſt petere immiſſionem in illius poſſeſſionem, *Parif. conſ.* 51. *num.* 17. *& ſeq. lib.* 3. cum alijs per *Peregrin. de fideicomm. art.* 47. *ſub numer.* 76. & fuit deciſum *in cauſa Romana, ſeu Ianuen. fideicommiſſi* 1. *Decembris* 1584. *coram Cardinali Plato*, & ſæpè aliàs.

Quod enim attinet ad fideicommiſſum, licèt Domini de Margaruccijs filij, & deſcendentes Iulij filij teſtatoris non reperiantur expreſsè vocati, niſi in euentum, in quem aliquis ex filijs teſtatoris hæredibus ab eo vniuerſaliter inſtitutis, ſine filijs maſculis legitimis, & naturalibus decederet, qui caſus non euenit, ex quo vterque deceſſit cum filijs, &
2 propterea huiuſmodi vocatio dicatur expiraſſe, iuxtà *conſ. Oldrad.* 21. paſſim *à Rota* canonizatum; & ità etiam remaneat tantùm poſiti in conditione, qui propterea non cenſeantur vocati, vt eſt opinio *gloſſ.* communiter receptæ *in l. Lucius, ff. de hered. inſtit.* à prædicta tamen
3 opinione viſum fuit Dominis eſſe recedendum, quando, prout in caſu iſto, plures coniecturæ, & quidem vrgentes concurrunt, vt ex communi *Doctor.* ſententia tradit *Corn. conſ.* 246. *num.* 19. *in fin. lib.* 2. *Aym. conſ.* 62. *num.* 6. *Clar. in* §. *teſtamentum, qu.* 77. *propè fin. Caputaq. deciſ.* 69. *lib.* 3. *in manuſcript.* & fuit in *Rota* ſæpius deciſum, & ſignanter *in cauſis inferius allegan.*

Prima enim adeſt coniectura, quod ſunt expreſſè vocati in ſubſtitutione reciprocè facta primis inſtitutis, decedenti namque ſine filijs teſtator ſubſtituit alterum, & deſcendentes ab
4 ipſo per lineam maſculinam, *Iaſ. conſ.* 108. *numer.* 20. *&* 21. *lib.* 4. *Ruin. conſ.* 160. *num.* 24. *verſic. quamuis lib.* 2. *Gozzadin. conſ.* 64. *numer.* 10. *Aym. d. conſ.* 62. *numer.* 10. *Gabr. de fideicomm. concluſ.* 4. *numer.* 36. quam coniecturam pluries admiſit *Rota*, & præcipuè *in Spoletana Terrarum* 21. *Iunij* 1599. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Millino, & in Montis Faliſci fideicommiſſi* 20. *Nouembris* 1602. *coram Cardinali Pamphilio, & in Vrbeuetana fideicommiſſi* 27. *Ianuarij* 1606. *&* 10. *Decembr.* 1607. *coram R.P.D. meo Decano.*

Secunda, quod ſumus in deſcendentibus teſtatoris, quæ coniectura licèt ſola non ſufficiat, ea tamen concurrente leuiores ſufficiunt
5 coniecturæ, *Corn. conſ.* 79. *numer.* 3. *lib.* 1. *Dec. conſ.* 242. *circa fin. verſ. quoniam filij, Aym. conſ.* 367. *numer.* 9. & fuit dictum in *Viterbien. fideicommiſſi* 18. *Decembris* 1600. *coram Litta, & in ſupradicta Vrbeuetana fideicommiſſi*: Et cum vocatione in alia parte teſtamenti fuit admiſſa *in dicta Spoletana Terrarum, & in Ciuitatis Caſtelli fideicommiſſi* 14. *Maij* 1607. *coram Reuerendiſſimo D. Bononien.*

Tertia, quod fuerunt bis poſiti in conditione, Primò in illis verbis, *ſi ſine filijs*, Secundò ibi — *& deficiente linea maſculina, & ſic deficientibus*, lineæ enim appellatione omnes deſcen-
6 dentes comprehenduntur, *Bald. conſ.* 321. *verſ. dico ego lib.* 1. *Anchar. conſ.* 95. *numer.* 7. cum alijs per *Peregrin. de fideicomm. art.* 22. *num.* 24. & dixit *Rota in Romana fideicommiſſi de Gallis* 29. *Ianuarij* 1596. *coram Cardinali Pamphilio*; Ex hoc

enim,

7 enim, quod bis reperiuntur in conditione po-
ſiti, elicitur maior voluntas teſtatoris, quod
voluerit illos vocare, *Corn.conſ.74.num.5. lib.2.
Gozzad.conſ 64.num.9. Menoch conſ.135.numer.7.
lib.2.& 325.numer.11.lib.4. Rota coram Cardinali
Seraphino deciſ.1329.numer.11.par.2.& coram Do-
mino Bononien.in ſupradicta Ciuitatis Caſtelli fidei-
commiſſi.*

Quarta, quod ſunt poſiti in conditione cum
8 qualitate maſculinitatis, *Guidop.qu.148.num.1.
Dec in l.2.num.16.& Curt.iun. num.14. C.de pact.
Soccin.iun.conſ.151.num.12.lib.2.& 110. num. 23.
lib. 3.* & fuit dictum in *Spoletana Terrarum*, &
Vrbenetana fideicommiſſi, ſupracitatis: maximè,
quod fuerunt poſiti cum alia qualitate, nem-
pè quod ſint legitimi, & naturales, *Soccin. iun.
d.conſ.110.num.25.cum ſeqq.& 145.num.39. lib.3.*
cum alijs relatis per *Modern. Aquilan.in tract. an,
& quand.liber.in condit.poſit.lib.1.cap.1. num.1.&
5.* Et multò magis, quia concurrit perpetua
excluſio fœminarum, cùm ſemper maſculi
tantùm ſint vocati, *Rip.in l.1.numer.9. verſ. iſta
coniectura, C.de pact. Soccin.d.conſ.110. numer. 24.
verſ. Et eò magis, & 119.num.12.cum ſeqq. lib.1.
Aym conſ.130.numer.4.* cum alijs per *d. Modern.
Aquilan.lib.5.cap.5.numer.2.* & tenuit *Rota in ſu-
pracitata Vrbenetana fideicommiſſi*, nec non ſub-
ſtitutio Eccleſiæ Sancti Dominici de Sancto
Seuerino poſt defectum omnium maſculo-
rum vocatorum, *Rip.in l.centurio num.164. ff. de
vulg.Curt.conſ.75.col.4.*

9 Quinta, quod teſtator digreſſus eſt ad plu-
res gradus ſubſtitutionum, ex hac enim pro-
greſſione colligitur coniectura, quod voluerit
vocare poſitos in conditione, *Anchar.conſ.74.
num.2.verſ.vel ſoluendo, Alex.conſ.64.num.5.verſ.
corroboratur lib.5. Gozzadin.conſ.64.num.10. Rota
in Spoletana Terrarum, & in Ciuitatis Caſtelli fi-
deicommiſſi* ſupracitatis, & *in ſupradicta Vrbene-
tana fideicommiſſi 10. Decembris* 1607. Et licèt iſ-
ta coniectura ſola non ſufficiat ſecundùm
Rip.in d.l centurio n.165. Iuncta tamen cum alijs
plurimùm operatur, vt per eundem *Rip. ibi-
dem, & Soccin.iun.conſ.116.num.28.ad fin lib.3.*

10 Sexta, & vltima coniectura deſumitur ex
prohibitione alienationis, *Curt.iun.conſ.41. nu-
mer. 8.* cum alijs per *Card. Mantic.de coniect. vl-
tim.volunt.lib.11. tit.3. num. 14.* maximè, quia
prohibitio fuit facta ad fauorem non alienan-
tium, & ſic vt bona remaneant in familia, vt
conſiderat idem *Card. Mantic.d.tit.3. num.15.*

Et licèt prædictæ coniecturæ ſingulæ de per
11 ſe non ſufficerent, omnes tamèn iunctæ ſuffi-
ciunt, & ſuffragantur, *Soccin. iun. in ſæpè citato
conſ.110.num. 29.lib.3.Bero.conſ.104.num.12.verſ.
Et quamuis, Card.Mantic.d.tit.3. num.26. Craſſ.§.
fideicommiſſum, qu.14.in fine, Modern. Aquilan. vbi
ſupra lib.5.cap.8.num.1. & ſeqq.Rota coram Cardi-
nali Seraphino deciſ.1329.num.12. & 13.par. 2. &
in Camerinen.fideicommiſſi 9. Iunij* 1606. *coram me,
& in cauſis ſupra relatis*, & aliàs ſæpiſſimè.

Nec in præſenti caſu poteſt eſſe locus *conſ.
12 Oldrad.*21. quia Domini de Margaruccijs non
nituntur ſubſtitutione facta ſub conditione, *ſi
filii teſtatoris hæredes instituti, ſiue filiis maſculis de-
cederent*, quæ quidem expirauit per obitum il-
lorum cum filijs, nec habet locum in Paulo
13 nepote Liuij vnius ex dictis hæredibus, iuxtà
*d.conſ.Oldrad.*21. qui loquitur in iſtis terminis,
ſed in eorum tacita vocatione reſultante ex
coniecturis *ſupra* ponderatis, quo caſu non in-
trat huiuſmodi *conſ. Oldrad.* vt per *Ruin. conſ.
158.num.14. verſ.non obſtat lib. 2.* & poſt eum
*Modern. Aquilan.conſ.1.num.43.poſit. poſt tract. an,
& quand. liber. in condit. poſit.* Et meritò, quia
14 cùm ex prædictis coniecturis conſtet de men-
te teſtatoris, quod voluerit grauare filios ad
fauorem eorum filiorum, non poteſt eſſe lo-
cus *conſ.Oldrad.* quod ceſſat, quando ex conie-
cturis conſtat de contraria mente ipſius teſta-
toris, *Corn.conſ.146.numer.7.& 8.lib.2. Dec. conſ.
477.num.4. Curt.iun. conſ.121.num. 15.* cum alijs
per *Gabr de fideicomm.concluſ.7.num.4.* & fuit di-
ctum *in Firmana fideicommiſſi 12. Aprilis* 1601.
coram Cardinali Pamphilio, & in pluribus alijs
cauſis.

Neque obſtat, quod etſi poſiti in conditio-
15 ne ex coniecturis dicantur vocati, non tamen
cenſeantur inter ſe reciprocè grauari, vt poſt
alios per *Modern. Aquilan. lib.5. cap.9. numer. 5.*
adeo, quod prædicti Domini de Margaruc-
cijs non videantur vocati ad portionem Pauli
eorum ex fratre Nepotis; quia fuit reſpon-
ſum, teſtatorem poſt deſcendentes maſculos
filiorum inſtitutorum vocaſſe nedùm Flami-
nium, & eius deſcendētes maſculos, ſed etiam
filios maſculos certarum fœminarum, & om-
nibus ſupradictis deficientibus, & ad omnia
bona, & hæreditatem vocaſſe Eccleſiam San-
cti Dominici de Sancto Seuerino, itaut prop-
16 tereà dicantur concurrere omnia tria requiſi-
ta, ex quibus reſultat reciproca ſubſtitutio in-
ter plures vocatos, vt per *Seraphin. deciſ. 939.
num 9.ac* 10. Quod tantò magis viſum fuit di-
17 cendum, quia etiam ad huiuſmodi effectum
plurimum attenduntur coniecturæ, vt per
*Ruin.conſ.142.num.13.longè poſt med.verſ.quod au-
tem ipſe lib.2. Aym.conſ.130.num.6.& conſ.125.nu-
mer. 3. Modern. Aquilan. vbi ſupra numer. 7.* quæ
in caſu iſto concurrunt; nàm ex tota
ſerie teſtamenti apparet, teſtatorem voluiſſe
bona ſua inter ſuos deſcendentes maſculos, &
18 alios poſt eos vocatos perpetuò conſeruari,
quæ perpetuitas non contingeret, niſi inter
eoſdem adeſſet reciprocum fideicommiſſum,
vt conſiderat *Peregrin. de fideicomm.art.13.n.77.
& conſ.30.num.6.& ſeq. lib.2.* Ideoquè ex ea re-
ſultat vrgens coniectura inducendi inter eos
reciprocam, *Aym.d.conſ.130. ſub numer.6. Ruin.
conſ.140.ſub num.9.lib.3. Soccin.iun.conſ.110. nu-
mer. 39. lib. 3.* maximè, quod omnes fœminæ
19 perpetuò ſunt excluſæ, quæ admitterentur,
niſi adeſſet reciproca, vt per *Aym.vbi ſupra, Soc-
cin.iun.d.conſ.110. poſt num. 39.* & vlterius adeſt
20 expreſſa reciproca inter filios inſtitutos, vndè
facilius inducitur inter eorum deſcendentes,
Aym.d.conſ.130.num.6.verſ.3.conſidero: Concur-
rit etiam, quod teſtator diſpoſuit, huiuſmodi
„ Prædium nuncupatum *de Paſſatempo*, non poſ-
„ ſe quoquo modo diuidi, ſed tantummodò
„ fructus ipſius diuidi æquis portionibus inter
„ eius hæredes, & ipſius poſſeſſionis fructibus
„ Rectorem, & diſtributorem eſſe Primogeni-
„ tum, & maiorem natu de linea, & proge-

nie

„ nie ipſius teſtatoris in infinitum, ita quod talis
„ ordo à ſucceſſoribus in infinitum ſeruetur: Ex
21 quibus reſultat fuiſſe inductum reciprocum fideicommiſſum inter omnes vocatos, cum aliàs non poſſet verificari iſta diſpoſitio, quod fructus huius Prædij hoc modo diuidantur inter eius hæredes in infinitum, ex regula, *qui vult conſequens*, vt per *Dec. conſ. 23. num. 1. Ruin. conſ. 119. lib. 2. Curt. iun. conſ. 121. numer. 11. & 16. Rimin. iun. conſ. 21. num. 36. lib. 1.*

Quod verò attinet ad detractiones reſpectu Trebellianicæ, nulla poteſt prætendi detractio, cùm ea fuerit prohibita, ſtante prohibitione
22 alienationis, iuxtà communem, de qua per *Gabr. de Trebell. concluſ. 9. & Card. Mant. de coniect. vltim. volunt. lib. 7. tit. 12. num. 19.* quam probauit *Rota in deciſ. 313. num. 2. par. 2. inter impreſſ. diuerſ. & in Fauentina de Pasijs 20. Decembris 1582. coram Cardinali Blanchetto*, & poſſit prohiberi
22 etiam filijs primi gradus, *Caſſador. deciſ. 4. de teſt. Creſc. deciſ. 2. eodem tit. Sarnen. deciſ. 43. Rota d. deciſ. 313. num. 1.* reſpectu verò legitimæ, licèt ea non ſit prohibita, nec poſſit prohiberi, non poteſt detrahi ſuper iſto Prædio, ſuper quo eſt
24 facta particularis prouiſio, ſed eſt detrahenda ex alijs bonis, *Peregrin. de fideicomm. art. 4. nu. 54. Surd. deciſ. 316. num. 10. & ſeq.* quæ adfuiſſe in hæreditate ſatis viſum conſtare ex diuiſione facta inter filios, & hæredes Franciſci teſtatoris.

Et ita deciſum, &c.

Supra poſt deciſ. 205. referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

Sicuti paſſim recipitur *conſ. 21. Oldrad.* vt fideicommiſſum ordinatum ſub conditione, ſi ſine
25 filijs, cenſeatur expiraſſe grauato cum filijs decedente, quamuis filij poſtea deficiant, ad tradita per *Rot. deciſ. 486. num. 1. & ſeqq. par. 1. & deciſ. 632. num. 2. par. 4. tom. 3. recent.*

Ita paſſim ab eo receditur concurrente contraria teſtatoris voluntate ex verbis, vel
26 coniecturis elicita, *Celſ. deciſ. 341. num. 13. deciſ. 206. num. 8. & ſeqq. & deciſ. 269. numer. 7. & ſeqq. par. 5. deciſ. 298. num. 8. & ſeqq. par. 7. recen.*

Pariter opinio *gloſ. in l. Lucius 85. ff. de hæred. inſtit.* quod filij poſiti in conditione nō cenſean-
27 tur vocati paſſim recipitur, vt alijs cumulatis, *Fuſar. de ſubſtit. q. 437. Cyriac. controuerſ. 96. n. 13. Giouagnon. conſ. 82. nu. 21. lib. 1. Caren. reſol. 91. numer. 8. & ſeq. Conciol. alleg. 41. num. 24.*

28 Sed ex contrarijs coniecturis ab illa receditur, ſupra *deciſ. 380. & 415.*

Prout etiam quotidiè memorantur requiſita reciprocæ deducta ex *l. Titia Seio §. Seia li-*
29 *bertis ff. de leg. 2.* & nuper ea latè examinauit *Rot. in Senogallien. fideicommiſſorum 15. Martij 1677. coram Reuerendiſſimo Albergato Decano.*

30 Trebellianica prohiberi poteſt etiam filijs primi gradus, ſupra poſt *deciſ. 117.* & præter *ibi* relatos adde *Conciol. alleg. 42. num. 12. cum duobus ſeqq. & alleg 44. num. 15. Coccin. deciſ. 1155. & deciſ. 1836. vtrobique num. 8. Peutinger. deciſ. 321. numer. 15. Priol deciſ. 401. numer. 9. deciſ. 137. num. 2. par. 15. & deciſ. 51. num. 11. par. 18. recent.* & quod cenſeatur prohibita per prohibitionem alie-
31 nationis, *Caualer. dec. 540. num. 5. Vbald. dec. 223. num. 2. & ſeqq. Coccin. deciſ. 611. numer. 1. & deciſ. 2141. num. 28. & 31. & in rec. deciſ. 199. numer. 13. par. 17.* ſupra poſt *d. deciſ. 117.*

Legitima non detrahitur ex bonis ſubiectis fideicommiſſo particulari, niſi in ſubſidium,
32 & quatenus non extent bona libera, *Hieron. Palm. iun. alleg. 19. num. 55. Rot. deciſ. 375. numer. 8. par. 17. recent.*

CROTONEN. DECANATVS.

Vener. 27. Maij 1616.

ARGVMENTVM.

Subſcribens ſcripturam perindè eſt, ac ſi totam ſcripſiſſet, & ea legitimè recognita probat contrà ſubſcribentem: In interdicto retinendæ, prout etiam in alijs fructus veniunt à die motæ litis.

SVMMARIVM.

1 *Scripturæ ſubſcripta manu propria, perindè habentur, ac ſi omnes ab eodem ſubſcribente eſſent ſcriptæ, & num. 4.*

2 *Et ſi ſint legitimæ recognitæ, probant contrà ſcribentem, vel ſubſcribentem.*

3 *Fructus in interdicto retinendæ tenetur poſſeſſor reſtituere ſaltem à die litis conteſtatæ, ſeu motæ, & num. 5.*

DECISIO CDXCIII.

PRo informante, nempè conſtare, Io. Franciſcum exegiſſe de fructibus Decanatus, de quo agitur, ducat. 172. & tumulos 20. grani ex quietantijs, quæ dantur, ex quibus cùm quatuor ſint ſcriptæ manu propria ipſius Io-
1 annis Franciſci, & altera ſubſcripta manu eiuſdem, perindè habentur, ac ſi omnes ab eodem ſcriptæ eſſent, *Bald. in auth. contra qui propriam num. 4. in fin. C. de non numer. pecun. Ruin. conſ. 215. in princ. lib. 1. Pariſ. conſ. 47. num. 6. lib. 1.* quæ pro-
2 pterea, quatenus ſint legitimè recognitæ, probant contra ſcribentem, *Alex. conſ. 42. num. 16. lib. 3.* qui per conſequens tenetur dictos fructus reſtituere, quia præter ducatos 34. quos dictus Io. Franciſcus exegerat de menſe Maij 1615. alios omnes exegit à die 22. Iulij ſubſequentis citrà, & ſic poſt primam diem eiuſdem menſis, qua fuit decretum, & relaxatum mandatum de manutenendo ad fauorem Io:
3 Pauli, & tamen in interdicto retinendæ veniunt fructus ſaltèm à die litis ſuper eo conteſtatæ, *l. 1. ff. de interd. l. 1. §. ex die, ff. de vi, & vi armat. Fab. in §. retinendæ nu. 12. inſtit. de interdict. Seraphin. deciſ. 835. num. 1.*

Et ita deciſum, &c.

In hac cauſa eſt ſupra deciſ. 452.

AD-

ADNOTATIO.

Præſumptio approbationis contentorum in ſcriptura proueniens ex illius firma, ſeu ſubſcriptione deducitur ſupra poſt *deciſ.* 348.
4

Fructus in iudicio manutentionis, ſicut in reliquis interdictis poſſeſſoriis reſtituendi ſunt
5 ſolummodò à die moræ litis, *Poſth. de manut. obſeru.* 84. *fere per tot. Add. ad Baratt. deciſ.* 184. *Priol. deciſ.* 404. *num.* 9.

VLIXBONEN. CÆMETERII.

Luna 30. *Maij* 1616.

ARGVMENTVM.

Acta quando dicantur in forma probanti, quando dicantur legitimè tranſportata, & quæ pro valida tranſportatione interuenire debeant, vt in iudicio probent.

SVMMARIVM.

1 *Acta dicuntur eſſe in forma probanti, ſi ſint publicata à Notario Actuario, qui poteſt illa extrahere nemine citato, & ſine alijs ſolemnitatibus, & numer.* 13.

2 *Acta tranſportata præſumuntur integra, niſi contrarium probetur, & num.* 3. 9. 11. *&* 12.

4 *Acta, ſolemniter extracta ab originali, probant.*

5 *Notario Actuario atteſtanti, acta fuiſſe integrè tranſportata, tanquam de re ad eius officium pertinente, ſtatur.*

6 *Acta debent extrahi à Notario, qui de illis fuit rogatus.*

7 *Acta rectè extrahuntur à Notario, penes quem fuerunt producta in gradu appellationis.*

8 *Acta, non recognita in Partibus, poſſunt recognoſci in Curia, & in ſecunda inſtantia, dum opponitur.*

10 *Connotarius poteſt extrahere acta alterius Connotarij.*

11 *Præſtans impedimenta extractioni actorum non poteſt allegare non eſſe integram tranſportationem illorum, & n.* 14.

DECISIO CDXCIV.

PAtres Societatis Ieſu Domus ſancti Rocchi Vlixbonen. præuia narratiua, qualiter D. Comes ab Ordinario Vlixbonen. ſententiam fauorabilem, nulliter tamen, & indebitè contrà eos reportauit, nec non qualiter cauſa per Breue fuit commiſſa Ordinario Lericen. à quo poſtmodum fuit appellatum ad Collectorem, qui Didacum de Britto in Iudicem deputauit, cauſam appellationis in Rota committi obtinuerunt, & quia poſt factam relolutionem ſuper infirmatione ſententiæ Ordinarii Vlixbonen. tam ex capite nullitatis, quàm Iniuſtitiæ, Agentes pro Comite cœperunt prætendere, quod acta non eſſent integra, & minùs in forma probanti, dedi ſuper hoc particulare dubium, quod ſupradicta die vtraque Parte informante affirmatiuè reſolutum fuit, nempè eſſe acta integra, & in forma probanti.

Et quoad acta coram Ordinario Vlixbonen. per informantes pro Comite non controuertuntur illa eſſe in forma probanti, cùm fuerint publicata à Ferdinando Notario Ac-
1 tuario, qui potuit illa extrahere nemine citato, nec aliis ſolemnitatibus ſeruatis, *Rota deciſ.* 4. *de fid. inſtrum. in anti.* 9. *Verall. deciſ.* 170. *par.* 1. & fuit dictum in *Segobien. habitus* 4. *Iulij* 1612. *coram Reuerendiſſimo D. meo Damaſceno.*

Quod verò ſint integra, deducitur, quia id
2 de iure præſumitur, niſi contrarium probetur, *Aym. de antiquit. temp. par.* 2. *numer.* 55. & fuit dictum *in cauſa Caſenaten. Bonorum* 19 *Iunij* 1589. *coram bo. mem. Cardinali Pamphilio*, cum aliis allegatis in *Colimbricen. Canonicatus* 24. *Februarij præteriti coram eodem Reuerendiſſimo D. meo Damaſceno.*

Nec refragatur, quod in Proceſſu fuerit per Notarium appoſita inſcriptio per hæc verba, *Summarium teſtium interrogatorum à Franciſco de San, &c.* Quia fuit reſponſum, non probari ex
3 hoc adeſſe alia acta, quæ non fuerint tranſportata, prout probari debet, cùm aliàs integra præſumantur *ex ſupradictis*; & cum fuerint ex originali ſolemniter extracta, probant, *Soccin.*
4 *in auth. ſi quis in aliquo numer.* 15. *in princ. & poſt med. verſ. & ideò, C. de eden.* Tanto magis, quia Ferdinandus Notarius ſupradictus atteſtatur, omnia acta coram eo facta de mandato Archiepiſcopi fuiſſe integrè tradita Septimio de Pace Notario Legaſiæ, qui pariter atteſtatur, omnia acta, quæ per appellationem ad ipſum deuenerunt, fuiſſe tranſcripta de verbo ad ver-
5 bum, quibus atteſtationibus vti factis à Notariis Actuariis circa pertinentia ad eorum officium ſtandum eſt, *Corn. conſ.* 142. *num.* 6. *verſ. intelligo lib.* 3. *Menoch. conſ.* 37. *num.* 107. & fuit ſæpè deciſum.

Nec ſubſiſtit, quod deficiat commiſſio Archiepiſcopi, cuius vigore teſtes examinati fuerunt, quia de contrario apparet ex lectura Proceſſus.

Circa acta coram Ordinario Lericen. non obſtat, quod non ſint in forma probanti, cùm non fuerint extracta ab Emanuele Notario Lericen. rogato, ſed per dictum Septimium
6 Notarium Legaſiæ, iuxtà notata in *d. Auth. ſi quis in aliquo, C. de eden.* cum aliis allegat. Quia placuit reſponſio, quod Septimius fuit Notarius in cauſa appellationis coram Collectore, ſeu Didaco de Britto deputato, in qua cum dicta Acta producta fuerint, prout apparet ex atteſtatione ipſius Septimij, qui, exhibendo dicta acta, dicit, *quæ penès me ſunt*, quæ venerunt per appellationem, benè potuit illa abſque aliqua ſolemnitate extrahere tanquàm effecta
7 de ſuis actis, vt fuit dictum in *dicta Colimbrien. Canonicatus coram Reuerendiſſimo D. meo Damaſceno*, & prius in *d. Segobien. habitus* 4. *Iulij* 1612. *coram eodem.*

Non obſtat, quod huiuſmodi acta non fuerint in partibus recognita, & de hoc opponi poſſit hic in Curia, licèt in partibus oppoſitum non fuerit; quia fuit reſponſum, quod immò in Curia fuerunt recognita omnia ac-

ta, quæ fuerunt in ea tranſportata, quod vi-
ſum fuit ſufficere, ex quo huiuſmodi acta fue-
8 runt tranſportata ad Curiam non tanquam
originalia primæ inſtantiæ, ſed tanquàm acta
tranſportata ad ſecundam inſtantiam, quæ
propterea Notarius dictæ inſtantiæ etiam abſ-
que ſolemnitatibus extrahere potuit, *ex ſupra-
dictis*.

Minùs obſtat, quoad integritatem, quod
Patres in eorum Commiſſione aſſeruerint,
quod Ordinarius Lericen. litteras inhibitoria-
les, & compulſoriales relaxauit contra Ordi-
narium Vlixbonen., & quod tàm Comes,
quàm Notarius appellauerunt, cauſamque
committi obtinuerunt Didaco de Britto, qui
inhibuit dicto Lericen. & ipſe nulliter dedit ſe
pro inhibito, & tamen dicitur, in Proceſſu
non legi ſupradictas litteras, neque Decre-
9 tum, per quod Ordinarius Lericen. dedit ſe
pro inhibito: quia quoad vtrumque ceſſat
obiectum ex facto, cùm in Proceſſu litteræ
prædictæ ſimul cum decreto claris verbis re-
giſtratæ appareant.

Quouerò ad acta coram Didaco de Britto,
non obſtat, quod non ſint integra, & minùs
in forma probanti, cum Præpoſitus Patrum
comparuerit coram Doctore Numo, et ab eo
obtinuerit, committi Io: Baptiſtæ de Sancta
Cruce, vt ſibi daret fidem commiſſionis præ-
ſentatæ Didaco, & tamen dicta commiſſio ſo-
la fuit extracta à Septimio ſupradicto; quia
fuit reſponſum, quod Septimius erat Nota-
rius Collectoris, & licèt pro ſcribendis actis
deputatus fuerit Io: Baptiſta, remanſit tamen
Notarius etiam Septimius, qui propterea vti
10 connotarius potuit extrahere dicta acta vti
propria, licèt fuiſſent ſcripta ab alio, *Seraphin.
deciſ. 1391. ſub num. 3.* quod etiam colligitur ex
vltima appellatione coram eodem Collectore
interpoſita ab eodem Septimio, tanquam Ac-
tuario recepta.

Quod verò ſola commiſſio extracta fuerit,
in facto non ſubſiſtit, & ceſſat ex lectura Pro-
ceſſus, in quo, vltrà commiſſionem, legitur
regiſtrata appellatio coram Collectore inter-
poſita, & inhibitio emanata vigore commiſ-
ſionis, & alia.

Præterea fuit per Dominos ponderatum,
quod pro parte Comitis, vt atteſtatur ipſemet
Septimius Notarius compulſorialis, fuerunt
11 præſtita plura impedimenta in compulſatio-
ne dictorum actorum, quæ propterea contra
ipſum faciliùs probant, *Bart. in L. publicatis nu-
mer. 8. C. de teſtam. Dec. conſ. 36. num. 2. verſ. ſed ra-
tio*, & fuit dictum in *Ciuitaten. Scholaſtria* 24.
Martij 1597. *coram bo. me. Cardinali Pamphilio.*

*Referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ ſupra poſt
deciſ. 463.*

ADNOTATIO.

Tranſportatio actorum præſumitur integra,
adeout contrarium aſſerenti incumbat onus
12 probandi, *Camill. Capuc. in prax. par. 2. tit. de iu-
dic. ordin. artic. 9. num. 215. cum tribus ſeqq. Canal.
deciſ. 335. num. 1. & deciſ. 572. numer. 7. Marzonat.
deciſ. 786. num. 1. Vbald. deciſ. 569. num. 1. & 2. Coc-
cin. deciſ. 1264. num. 4. deciſ. 1880. num. 10. & deciſ.
1917. num. 6. Peutinger. deciſ. 112. numer. 1. Em. Ot-
thob. deciſ. 29. num. 16. Celſ. deciſ. 307. num. 11. in re-
cent. deciſ. 204. num. 14. & deciſ. 214. num. 12. par. 7.
deciſ. 206. num. 1. par. 17. & dec. 281. num. 4. par. 18.
ſupra deciſ. 95. 107. & 122.*

Accedente præſertim atteſtatione Iudicis,
vel Notarii Actuarii ſuper illorum integrita-
13 te, *Poſth. de manut. obſeru. 69. num. 34. & ſeq. Vbald.
deciſ. 47. num. 6. Gregor. deciſ. 59. vbi Add. num. 6. &
ſeqq. Eminentiſſimus Otthob. deciſ. 29. num. 17. & de-
ciſ. 281. num. 5. par. 18. recent.*

Sed nec attenditur defectus integræ tranſ-
14 portationis, vbi prouenit ex impedimento
præſtito per partem contrariam, *Buratt. deciſ.
415. num. 2. Vbald. deciſ. 72. num. 5. Peutinger. deciſ.
156. ſuprad. deciſ. 95.* Quia tunc in odium illius
acta habentur pro integrè tranſportatis, *Vbert.
de citat. cap. 4. num. 11.*

TOLETANA PAROCHIALIS DE MOZZARABIS.

Lunæ 30. Maij 1616.

ARGVMENTVM.

Beneficia, quæ ex antiqua conſuetudine deben-
tur certo generi perſonarum, etiam quod va-
cent in menſe reſeruato, debent conferri per-
ſonis de illo genere, cui iſtud ius quæſitum
cenſetur à Papa præſeruatum per clauſulam
appoſitam in gratia, *Dummodò tempore datæ præ-
ſentium, &c.*

SVMMARIVM.

1 *Ius optandi, & præſentandi ad aliquas Eccleſias po-
teſt ex conſuetudine ſpectare ad certum genus per-
ſonarum.*

2 *Ius acquiritur ex optione, & præſentatione, quod
tribuit ius ad rem, & tolli non poteſt.*

3 *Immò cenſetur à Papa præſeruatum ex clauſula,
appoſita in gratia*, Dummodò tempore datæ
præſentium non fuerit ius *alteri* quæſitum,
& num. 5. cum ſeq.

4 *Beneficia debita certo generi perſonarum, etiamſi
vacauerint in menſe reſeruato, debent conferri
perſonis de illo genere, & non alijs.*

DECISIO CDXCV.

FVit reſolutum pro informante, nempè
gratiam Apoſtolicam non ſuffragari Fer-
dinando, quia Hieronymus iam anteà vti de
Congregatione Mozzarabum optauerat, &
præſentatus fuerat ab eadem Congregatione,
1 ad quam ius optandi, & præſentandi ad ipſius
Eccleſias Parochiales ex antiqua conſuetudi-
ne ſpectat, vt fuit deciſum *in hac cauſa coram me
ſub die 1. Iulij* 1615. per quam optionem, &
præſentationem abſque dubio fuit eidem Hie-
2 ronymo ſaltèm ad rem ius quæſitum, *Gemin.
conſ. 108. ſub num. 5.* cum alijs adductis *in deciſio-
ne in hac cauſa facta ſub die 17. Iunij* 1614. quod
qui-

quidem ius non cenſetur fuiſſe per Papam ſublatum, ſed potius præſeruatum per clauſulam, *dummodo de tempore datæ præſentium non fuerit alteri ius quæſitum*, in gratia dicti Ferdinandi
3 appoſitam, *Creſcent. deciſ. 7. numer. 2. de iurepatron. Seraphin. deciſ. 1238. num. 4.*

Non obſtat, quod huiuſmodi Parochialis vacauerit in menſe reſeruato, quia cùm ea ſit debita illis de dicta Congregatione, & ſic certo generi perſonarum, licèt cadat ſub reſeruatione, venit tamen conferenda vni de dicto genere, qualis non eſt Ferdinandus; nam Papa per reſeruationem regulæ octauæ cenſetur
4 tantùm velle præiudicare Collatoribus, non autem illis, quibus Beneficia debentur, *Put. deciſ. 378. lib. 1. & deciſ. 215. num. 4. lib. 2. Seraphin. deciſ. 1420. ſub num. 3.* & fuit pluries deciſum.

Non obſtat, quod in gratia Ferdinandi fuerit narratum, litem pendere inter Ordinarium, & dictam Congregationem ſuper iure conferendi huiuſmodi Beneficia; quia, vltrà quod iſta narratiua non fuit ſufficiens ad inducendam notitiam in Papa circa prædictum ius op-
5 tandi debitum illis de Congregatione, ſatis eſt ad excludendam gratiam Ferdinandi, quod non fuerit facta mentio de prædicto iure acquiſito Hieronymo, cui in dubio non cenſe-
6 tur Papam voluiſſe præiudicare, *Rota deciſ. 17. de præbend. in nou. Egid. 167. Sarnen. de iur. quæſit. non toll. quæſt. 1. num. 3. & ſeq.*

Et ita deciſum, &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 190.

ADNOTATIO.

Optionis materiam vide ſupra *d. deciſ. 190. & deciſ. 407. & 459.*

BONONIEN. TRANSLATIONIS PENSIONIS.

Mercurij 1. Iunij 1616.

ARGVMENTVM.

Quæ requirantur ad effectum faciendi validè translationem penſionis, & quomodo iſta probata dicantur ex ſcripturis, vel per teſtes patientes aliquos defectus, qui hic excuſantur.

SVMMARIVM.

1 *Penſionis translatio facta vigore, & iuxtà formam facultatis Pontificiæ, dicitur facta validè, & numer. 12.*
2 *Aſſertioni Notarij circà præſentationem litterarum quando ſtetur.*
3 *Reſcripti præſentatio poteſt probari etiam per teſtes.*
4 *Defectus oppoſitus de non præſentatione litterarum, tollitur ex inſertione ipſarum in inſtrumento translationis.*
5 *Mentio facta in inſtrumento relatiuè de facultate transferendi cum die, menſe, & anno, operatur, vt illius litteræ dicantur inſertæ, & regiſtratæ in corpore inſtrumenti.*
6 *Teſtium numerus ſupplet, quod aliqui ſint diſcordes.*
7 *Teſtium contrarietas in non ſubſtantialibus non infringit dicta illorum, nec eorumdem fidem minuit.*
8 *Teſtis dictum, qui errat in tempore, ſi de tempore aliundè conſtet, non præiudicat.*
9 *Pro valida translatione penſionis ſufficit, quod iudex ſciat fundamentum ſuæ iuriſdictionis, quod pendet à facultate transferendi.*
10 *Executor merus non debet interponere aliquam cauſæ cognitionem, & num. 13.*
11 *Tranſumpta ſufficit producere loco originalium, quæ poſſunt produci, quando hoc opponitur, & numer. 13.*

DECISIO CDXCVI.

Domini tenuerunt, translationem penſionis, de qua agitur, fuiſſe validam, quia fuit facta vigore facultatis transferendi à Sanctiſſimo D. N. conceſſæ, de qua in litteris coram executore præſentatis, & in ipſo inſtrumento translationis regiſtratis, prout pro eius validitate requiritur, vt in terminis poſt alios
1 tradit *Ferrett. conſ. 85. num. 1 lib. 1.* & tenuit *Rota in Carthaginen. translationis penſionis 13. Iunij 1606. coram R.P.D. meo Manzanedo.*

Non obſtat, quod circa præſentationem non ſtetur aſſertioni Notarij, vt per *Ferrett. d. conſ. 85. num. 3.* quia præter id, quod hoc non procedit, quando, prout in caſu iſto, vltrà
2 Notarii aſſertionem adeſt regiſtratio litterarum, vt per eundem *Ferrett. d. num. 3.* fuit reſponſum, difficultatem ceſſare ex teſtibus examinatis deponentibus, quod litteræ facultatis transferendi, ac etiam litteræ reſeruationis penſionum fuerunt coram executore exhibitæ, eique oſtenſæ, nulli enim videtur dubium,
3 quod reſcripti præſentatio poſſit probari per teſtes, per ea, quæ tradunt *Doct. in cap. quoniam contra, vbi præ ceteris Felyn. num. 55. & Dec. numer. 234. & ſeqq. de probat.*

Non obſtat etiam, quod dicebatur, non apparere, quod executor viderit, & legerit dictas litteras; quia contrarium conſtat ex depoſitione ſupradictorum teſtium dicentium, eas fuiſſe coram illo, & teſtibus à Notario lectas, & vlterius obiectum tollitur ex inſertione ip-
4 ſarum litterarum facta in inſtrumento translationis, vt tenuit *Rota in cauſa Segobricen. tranſlationis penſionis 11. Decembris 1587. coram bon. me. Cardinali Pamphilio.*

Non obſtat, quod dicta inſertio, & regiſtratio legatur facta poſt clauſulam *Actum, &c.* & ſic poſt perfectam translationem: quia fuit reſponſum, obiectum ceſſare ex eo, quod in corpore dicti teſtamenti ſit mentio de litteris facultatis transferendi cum die, & anno, & de
5 regiſtratione inferius facienda, quo fit, vt litteræ huiuſmodi virtualiter dicantur inſertæ, & regiſtratæ in corpore inſtrumenti, ad *l. aſſe toto, ff. de hæred. inſtit.* & ita ceſſat dubitatio, quæ talis oriri poſſet, an inſertio, & regiſtratio fuiſſet facta ex interuallo, & non de tempore

translationis, in quibus terminis loquuntur *authoritates in contrarium deductæ*.

Non obſtat pariter, quod aliqui ex teſtibus prædictis videantur inter ſe diſcordes circa diem translationis, quia vltra, quod iſtud obiectum ceſſat reſpectu ſecundi, & tertij teſtis,
6 qui ſoli ſufficiunt, *l. vbi numerus, ff. de teſtib. cap. in omni negotio extr. eod. tit.* cùm certum tempus non eſſet de ſubſtantia translationis, & in ſubſtantialibus, nempè in exhibitione, & lectura litterarum teſtes concordent, talis contrarietas illorum dicta non infringit, nec fidem mi-
7 nuit, iuxtà *Doctrinã Bald. in l. eos nu. 4. ff. de falſ.* cum aliis per *Gabr. de crimin. concluſ. 4. num. 19.* & fuit dictum *in cauſa Montis Faliſci fideicommiſſi 12. Maij 1603. coram bo. me. Cardinali Pamphilio*; maximè, quia de tempore factæ translationis conſtat ex illius inſtrumento, quo caſu ſi te-
8 ſtis erret in tempore, non nocet, *Anchar. conſ. 361. num. 4. ante med. verſ. non obſtat variatio*.

Nec releuare, quod in inſtrumento translationis Notarius, tàm in relatione penſionum reſeruatarum, quàm in ipſa translatione quoad qualitatem monetæ alternatiuè loquatur dicendo *ducatorum, ſeu ſcutorum*; quia dicta verba non reſpiciunt facultatem transferendi, ſed ſolùm qualitatem monetæ, in qua penſiones fuerant reſeruatæ, cuius ignorantia non inducit defectum iuriſdictionis, cum ſufficiat, quod
9 Iudex ſciat fundamentum ſuæ iuriſdictionis, quod pendet à facultate transferendi, licèt ignoret aliquas qualitates illius penſionis, vt tradunt *Doct. in cap. P. & G. de offic. Deleg. Caſtrenſ. conſ. 19. num. 2. verſ. præterea lib. 1.* cum aliis per *Gabr. de execut. rei iudic. concluſ. 3. num. 10.* & tenuit *Rota in dicta Segobricen. translationis penſionis*, in qua vlterius fuit dictum, hoc maxime procedere in caſu iſto, quia verſamur in mero executore, qui non debet interponere aliquã
10 cauſæ cognitionem, ex *Butr. in cap. Paſtoralis, §. quia verò num. 2. de offic. deleg.* cum aliis *ibi* allegatis.

Non obſtat, quod non fuerint exhibitæ litteræ originales, quia ſatis eſt, fuiſſe exhibita illorum tranſumpta impreſſa, quæ fidem faciunt, vt fuit dictum in *Bononien. translationis penſionis 20. Ianuarij 1602. coram Illuſtriſſimo Do-*
11 *mino Cardinali Millino*; & vlterius etiam hodiè poſſunt exhiberi litteræ originales, quod ſufficit, vt per *Put. deciſ. 245. num. 3. lib. 3.*

Et ita deciſum, &c.

ADNOTATIO.

De materia translationis penſionis, *Vide Tondut. in tract. de penſion. cap. 27. 28. vbi num. 20. & ſeqq.*
12 agit ad propoſitum noſtræ deciſionis, & per multa capita ſubſequentia.

Translatio penſionis validè fit coram perſona conſtituta in dignitate Eccleſiaſtica exhibitis litteris reſeruationis, & facultatis transferendi, *Pyrrh. Corrad. in prax. Beneſ. lib. 5. cap. 5. numer. 30. cum plurib. ſeqq. deciſ. 83. num. 1. 5. & 6. par. 17. recent.*

Sufficit producere tranſumptum authenti-
13 cum, quando pars opponit, quod iura non ſint in forma probanti, & ad firmandam iuriſdictionem ſatis etiam eſt producere copiam impreſſam, *deciſ. 265. num. 7. & 8. par. 7. rec. infra deciſ. 719.*

CAMERINEN. CENSVS.

Lunæ 6. Iunij 1616.

ARGVMENTVM.

Procurator conſtitutus in rem propriam, quod tacitè, & expreſsè fieri poteſt, æquiparatur ceſſionario generali, immò dicitur dominus, & ad eum pertinet omne commodum, & incommodum contractus ceſſionis, & conſtitutionis prædictæ: De vi clauſulæ *ponens, &c.* & quod huiuſmodi mandatum nõ expirat morte mandantis.

SVMMARIVM.

1 *Procurator in rem propriam, & ceſſionarius, qui æquiparantur, poſſunt contrà obligatos agere pro obſeruantia contractus, & num. 7. 8. 10. ac ſeqq.*
2 *Procuratori prædicto, & ceſſionario competit via executiua vigore obligationis Cameralis.*
3 *Procurator iſte, & ceſſionarius agere poteſt, tam vtili actione, quam directa, ac habent exercitium directarum actionum, quæ competebant conſtituenti, ſeu cedenti, & num. 13.*
4 *Clauſula,* Ponens, &c. *operatur, vt quis dicatur conſtitutus procurator in rem ſuam, & num. 15.*
5 *Mandatum iſtius procuratoris non expirat morte mandantis, & num. 14.*
6 *Cenſus comprehenditur in ceſſione generali omnium iurium, omniumque actionum quomodolibet cedenti competentium.*
9 *Debitoris non intereſt ſoluere creditori, aut potius procuratori, aut ceſſionario creditoris, cum in omnibus his caſibus liberationem conſequatur.*

DECISIO CDXCVII.

Dubitaui, an conſtet de credito Attilij, ita vt poſſit agere ad fructus, & renouationem fideiuſſorum cenſus, de quo agitur, & Domini dixerunt de eo conſtare ab initio, quia cenſus fuit impoſitus per Robertum Paganellum ſuper eius bonis de anno 1574. ſub fideiuſſione DD. de Gaſparettis ad fauorem Contugij, à quo poſtmodum deuenit in Ioannem Mariam, & ab ipſo in Hieronymum filium, qui de anno 1600. conſtituit ſupradictũ Attilium fratrem procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam ad exigendum, & recipiendum, tam ſortem principalem ſupradicti cenſus, quàm etiam terminos illius quoſcumque, tam decurſos, quàm decurrendos, ac inſuper de anno 1610. Iacobus vti hæres eiuſdem Hieronymi aſſerens, dictam hæreditatem eſſe obligatam ad fauorem Attilij pro releuatione à fideiuſſionibus per eum intuitu Hieronymi factis in pluribus ſocietatibus Officiorum, eidem ceſſit omnia iura, omneſque actiones contra bona ſupradicti Roberti, & alios quoſcũque ſibi quomodolibet competen. vt appa-

apparet ex publicis inſtrumentis, quorum vigore ſicut Hieronymus, & Iacobus ad ſolutionem fructuum, & renouationem fideiuſſo-
1 rum agere potuiſſent, ita etiam agere poteſt Attilius, tam vti Procurator in rem ſuam, *l. qui ſtipendia, C. de Procurat. Bald. in l. 2. ſub nu. 3. C. quand. fiſc. vel priuat.* quàm vti Ceſſionarius, *l. idemque, §. ſi cui mandauero, ff. mandat. Surd. conſ. 22. num. 18.* cui etiam competit via executiua
2 vigore obligationis Cameralis, *Pariſ. conſ. 107. nu. 89. lib. 3. Galleſ. ad form. obligat. Cameral. par. 2. qu. 2. in princ. & in tit. de perſon. petent. execut. nu. 2. Surd. conſ. 444. numer. 12. & ſeq.* & tenuit *Rota coram bo. me. Gipſio in cauſa Romana Ferracci 4. Iunij* 1597. & aliàs ſæpiſſimè: & agere poteſt, tam vtili actione, quàm directa, quia Ceſſionarius,
3 & Procurator in rem ſuam habet etiam exercitium directarum, *Caſtrenſ. conſ. 362. ſub num. 3. verſ. conſtituendo verò lib. 1. Angel. Aretin. conſ. 54. ſub num. 4.*

Quod autem Attilius ſit Procurator in rem ſuam, deducitur, nedùm ex ſupradicto mandato Hieronymi, ſed etiam ex ceſſione Iacobi, in qua adeſt clauſula, *ponens, &c.* per quam
4 Attilius vti poſitus per cedentem in locum ſuum dicitur conſtitutus Procurator in rem ſuam, *Bart. in l. quadringenta ſub nu. 2. & ibi Alex. num. 4. ff. ad Trebell. Doct. communiter in l. qui in Prouinciali, §. ſi ergò, ff. de oper. non. nunciat. Pariſ. d. conſil. 107. num. 34. lib. 1.* cuius mandatum non
5 expirare morte mandantis, tradit *Bart. in l. 2. §. ſed ſi quis ſub num. 1. verſ. oppono, ff. de donat. & alij relati per Gabr. de Procur. concluſ. 2. num. 36.*

Nec obſtare, quod in ceſſione Iacobi huiuſmodi cenſus non fuerit nominatus; quia vltrà, quod expreſſè nominatur in mandato procuræ Hieronymi, in ceſſione etiam com-
6 prehenditur, cùm Iacobus in ea generaliter ceſſerit omnia iura, omneſque actiones ſibi quomodolibet competentes contra Robertum Paganellum, vel alios quoſcumque, & ſic etiam cenſus, & actiones contra Gaſparettos inſolidum pro Roberto in cenſu obligatos, *ad l. Iulianus in princ. ff. de legat. 3.* cum ſimilibus.

Neque etiam obſtare, quod ceſſio dicatur facta pro releuatione indemnitatis Attilij, & præſupponat ſolutiones ab ipſo factas; quia vltrà quod, vt dictum eſt, Attilius poteſt etiam
7 agere vti Procurator irreuocabilis Hieronymi vigore ſupradicti mandati, quod eſt ſimpliciter factum, fuit etiam dictum, quod ex publicis inſtrumentis Attilius docuit de pluribus ſolutionibus per eum factis diuerſis creditoribus prædictarum Societatum, à quibus quie-
8 tationes, ac iurium ceſſiones reportauit: & in omnem euentum placuit etiam reſponſio, quod ex quo in dicta ceſſione enunciatur hæreditas obligata Attilio pro eius releuatione à ſupradictis fideiuſſionibus, & huiuſmodi enunciatiua per ipſum Iacobum cedentem non impugnatur, neque etiam impugnari poteſt per Gaſparettos illius debitores, quorum non intereſt ſoluere Iacobo creditori, vel alteri de eius voluntate, & mandato, iuxta notata
9 per *Alex. in l. ille à quo, §. ſi de teſtamento num. 2. ff. ad Trebell. Roman. conſ. 499. nu. 2. Dec. conſ. 418. num. 17.* & ex his viſum fuit Dominis conſtare de credito Attilij ab initio, itaut potuerit
10 agere ad fructus cenſus, & renouationem fideiuſſorum; ſed quia per informantes pro Gaſparettis plura deducebantur ad oſtendendum, quod ex poſt cenſus fuerit extinctus, Domini dixerunt, quod de hoc particulariter videatur, &c.

Eſt in hac cauſa infra deciſ. 540.

ADNOTATIO.

Procurator in rem ſuam quis dicatur, & quas habeat facultates, *Vide Tuſch. in littera P. con-*
11 *cluſ. 816. per tot. vbi num. 12.* quod poteſt quis conſtitui procurator in rem ſuam propriè, vt ſi dicatur *Conſtituo te Procuratorem in rem tuam,*
12 & per verba æquipollentia, vt ſi dicatur *Pono te in locum meum, & num. ſeqq.* firmat, quod talis procurator non ſolum habeat actiones vtiles nomine proprio, ſed etiam directas nomine Domini, *Seraph. deciſ. 541. deciſ. 95. num. 5. & 14. poſt Bonden. colluctat. legal.*

Dicitur autem iſte procurator non propriè, ſed abuſiuè, cum in effectu ſit potius ceſſiona-
13 rius, quàm procurator *Gratian. diſcept. 873. numer. 22. & ſeqq.* vbi quod per conſtitutionem procuratoris ad exigendum irreuocabilis, & in rem propriam dicitur quæſita actio ipſi pro-
14 curatori ceſſionario, ita vt ad ipſum ſpectet lucrum, & damnum, & *num. 29.* quod huiuſmodi mandatum non expirat morte mandan-
15 tis, nec vnquam cenſetur reuocatum, *Seraph. vbi ſupra,* qui etiam agit de clauſula, *Ponens, &c.*

Ad propoſitum huius deciſionis, *vide Buratt. deciſ. 640. num. 10. & ſeqq.*

FERRARIEN. DECIMARVM.

Lunæ 6. Iunij 1616.

ARGVMENTVM.

Attentata non tenetur purgare ſucceſſor, commiſſa per anteceſſorem, à quo ſucceſſor ius, vel cauſam non habet, nec ad quicquam erga prætendentem tenetur, niſi conſtet de aliqua vtilitate ſucceſſoris, cui abſque ſpeciali mandato non poſſunt miniſtri præiudicare ad effectum attentatorum.

SVMMARIVM.

1 *Attentatorum exceptio non obſtat tertio, qui non habet cauſam, & ius ab attentante, ſed habet ius creatum à Papa, & non à prædeceſſore.*
2 *Succeſſor, qui non habet ius à Prædeceſſore, non tenetur reficere expenſas litis ſuper attentatis, nec fructus malè perceptos per Prædeceſſorem, niſi conſtet fuiſſe verſos in vtilitatem Eccleſiæ.*
3 *Succeſſor non tenetur expectare purgationem attentatorum commiſſorum per anteceſſorem, & quare ibidem, & num. 4.*
5 *Attentata quando dicantur excluſa, vel reſtricta per tranſactionem, & num. 8.*

6 *Receptum ex tranſactione tenetur reſtituere, qui illam impugnat, nec indè ſequitur, quod attentata approbauerit, quatenus receperit canones ab inueſtitis.*

7 *Miniſtri abſque ſpeciali mandato non poſſunt præiudicare domino ad effectum committendi, vel approbandi attentata, & num. 9.*

DECISIO CDXCVIII.

POſt reſolutionem ad fauorem Illuſtriſſimi D. Cardinalis Lenij ſuper exceptione attentatorum in hac cauſa factam, idem D. Cardinalis mediante ſpeciali Procuratore iuxta mentem Rotæ inueſtituras ab Epiſcopo Fontana nulliter, & attentatè factas reuocauit, illiſque eius Eccleſiæ nomine expreſsè renunciauit, itaut nullo vnquam tempore illarum virtute, & effectu iuuari poſſit, ac inſuper ſe promptum, & paratum obtulit refundere Dominis de Pepulis omne id, quod legitimè conſtiterit ex dictis inueſtituris attentatis ad eius manus peruenisse: Ideò cùm vellet ad vlteriora in negotio principali procedere, ſupradicta die dubitaui, an ad iſtum effectum pro eius parte remaneat aliquid agendum, & Domini dixerunt D. Cardinalem teneri reſtituere Canones, & Capiſoldia per ipſum percepta, de quibus in quietantijs datis, & ad aliud non teneri; quia cùm ipſe non habeat cauſam ab Epiſcopo Prædeceſſore attentante, nec aliàs appareat eum in aliqua re attentata ſucceſſiſſe, vel vllum aliud commodum ex eis percepiſſe, quoad ea haberi debet tanquam ter-
1 tius habens ius de nouo à Papa creatum, cui exceptio attentatorum non obſtat, *Put. deciſ. 74. lib. 2. Rota deciſ. 2. vt lit. pendent. in antiq.* & ita nec ipſe tenetur reficere expenſas litis ſuper attentatis, & fructus per inueſtitos, vel Canones per Epiſcopum Prædeceſſorem malè per-
2 ceptos, dùm non conſtat ipſos fuiſſe verſos in vtilitatem Eccleſiæ, *Redoan. de reb. Eccleſ. non alienan. qu. 5. an, & quomod. ex alienat. num. 20. & 23.* cum alijs adductis *in deciſ. in hac cauſa facta ſub die 27. Ianuarij præteriti.*

Neque refragari, quod teneatur expellere inueſtitos, vel expectare, quod aliter DD. de Pepulis eorum poſſeſſionem ab inueſtitis recuperent, & in priſtinum ſtatum reponantur, vt per *Lancellott. de attent. par. 3. cap. 29. num. 41. & ſeqq.* Quia fuit reſponſum, hoc procedere, ſi ageretur contra ipſum attentantem, vel ab eo cauſam habentem, qui teneretur etiam impedimentum facti attentatum remouere, vt per *Alex. conſ. 89 ſub num. 6. in fin. verſ. eſt verum, quod lib. 1.* & loquitur *Lancellott. vbi ſupra;* quod non applicatur D. Cardinali, qui, vt dictum
3 eſt, non attentauit, nec habet cauſam ab attentante, & reſpectu iuris, quod potuit acquiri Eccleſiæ ex inueſtituris attentatis, ſufficit, quod inueſtituras reuocauerit, eiſque renunciauerit, vt hoc modo appareat, nec ipſum, nec Eccleſiam illas approbare, nec ex eis ali-
4 quod ius acquirere velle, & maximè vt poſſit ad vlteriora in cauſa procedere, vt per *Achill. deciſ. 23. de appell.* & tradit *Lancell. d. cap. 29. numer. 24. & ſeqq.*

Neque demùm obſtare, quod D. Cardinalis ex perceptione illorum Canonum, & reſidui Capiſoldi cenſeatur approbaſſe attentata per ſuum Prædeceſſorem, adeout illa purgare teneatur; quia pro reſponſione placuit, quod dicebatur, D. Cardinalem percepiſſe dictos
5 Canones, & Capiſoldia vigore tranſactionis, ex qua cùm oriatur ſaltem tacitus conſenſus Dominorum de Pepulis, attentata remanent excluſa, *Creſcent. deciſ. 2. vt lit. pend. Seraph. deciſ. 1003. num. 6. & deciſ. 1013. num. 4.* quod etiam in dubio eſt dicendum ad excludendam ratificationem delicti, ad *l. meritò, ff. pro Soc.* cum vulgatis. Et licèt poſteà D. Cardinalis tranſactionem impugnauerit, ex hoc tamen non ſequitur, quod attentata ex perceptione Canonum, & dicti reſidui approbauerit, ſed ſo-
6 lùm, quod teneatur reſtituere id, quod illius vigore ipſe percepit, ad *l. ſi diuerſa, C. de tranſact.* Tantòque magis, quia exactiones prædictæ factæ fuerunt per miniſtros D. Cardinalis, qui propterea abſque ſpeciali mandato quo-
7 ad huiuſmodi effectum approbandi attentata ei præiudicare non poterant, iuxtà *deciſ. Capuaq. 184. par. 2.*

Et ita deciſum, non obſtantibus in contrarium allegatis pro parte DD. de Pepulis, quæ ſatis remanent ſublata ex prædictis, & alijs rationibus ponderatis *in deciſione in hac cauſa facta ſub dicta die 27. Ianuarij præteriti,* quæ Dominis placuerunt, &c.

Supra poſt deciſ. 475. referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

Actus geſti cum acquieſcentia, vel conſenſu partis de attentatis redargui non poſſunt, de-
8 *ciſ. 8. & deciſ. 190. vtrobique num. 2. poſt Poſth. de manut.*

Miniſter, aut Procurator attentans domino non præiudicat, niſi ad id, quod geſſit, ſpecia-
9 le mandatum habuerit, *Gratian. diſcept. 806. numer. 1. & ſeqq. Buratt. deciſ. 63. num. 7. ibique Add. litera B.*

VENETA CENSVS.

Ven. 10. Iunij 1616.

ARGVMENTVM.

Cenſus creatus à marito ſub nomine vxoris, an ſit ſimulatus, & ex quibus dicatur excluſa ſimulatio, rectè deducitur, & contrarijs reſpondetur.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus à marito ſub nomine vxoris, cenſetur ſimulatè acquiſitus, ſi ex quietantijs conſtet, fructuum exactionem fuiſſe factam à marito.*

2 *Declara, vt non procedat, quando quietantiæ ſunt æquiuocæ, & poſſunt referri ad alium cenſum, & num. 9.*

3 Si

3 Simulatum cenſum, qui dicit, probare debet, & probatio debet de neceſſitate concludere, quia ſufficit, quod aliter eſſe poſſit, vt illa excludatur, & numer. 8.

4 Exactiones facta à marito de cenſu creato nomine vxoris, & de altero cenſu creato nomine proprio, ſunt referenda potius ad cenſum mariti, quàm vxoris, etiamſi correſpondeant cenſui vxoris.

5 Exactiones, & poſſeſſio cenſus per maritum, & vxorem, quando ſint potius referenda vxori, quàm marito.

6 Poſſeſſio titulata præfertur poſſeſſioni abſque titulo.

7 Poſſeſſio mariti præſumitur iure familiaritatis, exiſtente poſſeſſione vxoris iure proprio, & cum titulo.

DECISIO CDXCIX.

IN hac cauſa, poſtquam coram Reuerendiſſimo D. Lugdunen, & Me per tres deciſiones fuerat firmatum, cenſum, de quo agitur, ſpectare ad Lauiniam, & non ad Dominos de Polis hæredes Anſoiſij illius mariti, fuerunt compulſatæ quædam quietantiæ continentes exactiones fructuum cenſus factas per Anſoiſium, ex quibus pro parte dd. Dominorum de Polis prætendebatur probari ipſum remanſiſſe in poſſeſſione illius cenſus, & propterea in illius emptione nomen vxoris,
1 ſub quo ea facta reperitur, fuiſſe ſimulatè appoſitum, ideoquè illi, & non vxori cenſum fuiſſe acquiſitum, iuxtà tradita per *Bald. in l. multum intereſt num. 3. verſ. item à priori, & ibidem Salycet. etiam num. 3. verſ. ab vtroque ſimul; C. ſi quis alteri, vel ſibi, & Angel. in l. ſi filij numer. 1. verſ. ſi verò, C. de donat. inter vir. & vxor.* cum alijs per informantes allegatis; vndè ſupradicta die cauſam iterum propoſui ſuper eiſdem, & Domini dixerunt, ab eis non eſſe recedendum ex rationibus deductis *in ſupradictis deciſionibus*, quæ eis placuerunt: & ad fundamentum, quod fiebat in præfatis quietantijs, fuit reſponſum, eas eſſe multùm æquiuocas, cùm non legantur factæ pro cenſu, de quo agitur,
2 & poſſint referri ad alium cenſum emptum ab eodem Anſoiſio pro ſe ipſo ab eadem Congregatione Camaldulenſi, ac ferè eiuſdem ſummæ, ideòque non releuare, *Abb. in cap. 2. in fin. de cenſib. Felyn. in cap. cum Bertoldus num. 26. de re iudic. Rota deciſ. 240. numer. 2. par. 2. inter impreſſ. diuerſ.* maximè, quod *ſub die 24. Februarij* 1612. *coram me* fuit dictum, Dominos de Polis debere probare, quod nomen vxoris fuerit
3 ſimulatè appoſitum, nam probatio debet de neceſſitate concludere, *l. non hoc, C. vnd. legit. l. neque natales, C. de probat.* cum alijs vulgatis; & ſufficit, quod aliter eſſe poſſit, vt illa excludatur, *Caſtrenſ. in l. penult. §. docere num. 4. ff. ne quis eum, Dec. conſ. 37. num. 9. verſ. prætereà,* & fuit dictum in *Lucanà Bonorum* 17. *Maij* 1600. *coram Cardinali Pamphilio,* & ſæpè aliàs.

Non obſtat, quod ſummæ exactæ correſpondeant cenſui impoſito ad fauorem Lauiniæ, quia præter id, quod quandoque etiam
4 correſpondent cenſui empto ad fauorem ipſius Anſoiſij, fuit dictum etiam, ſtante diuerſitate ſummæ, adhuc tamen exactionem præſumi factam pro cenſu ad ſui fauorem impoſito, & non pro alio pro vxore empto, illique acquiſito, *Aym. conſ. 158. num. 13.*

Prætereà conſiderabant Domini, quod ex quietantijs datis pro parte hæredum Lauiniæ apparet, ipſam exegiſſe fructus cenſus ad ſui fauorem empti; vndè non applicantur dedu-
5 cta ex *Bald. & alijs* per informantes pro parte Dominorum de Polis *allegatis*, cùm loquantur, quando maritus ſolus remanſit in poſſeſſione, & vxor in ea nunquam extitit. Præſertim, quod hoc in caſu non ſolùm eſt præferenda poſſeſſio Lauiniæ vti titulata ex inſtru-
6 mento cenſus nomine, & ad proprietatem illius emptionis tradita per *Bald. in l. data opera in fin. C. qui accuſ. & conſ. 420. ſub num. 3. lib. 1. & 478. etiam ſub num. 8. lib. 3.* Quod imò prætenſa poſſeſſio Anſoiſij præſumenda eſt fuiſſe iure
7 familiaritatis, ad notata in *l. qui iure familiaritatis,* præcipuè per *Alex. ſub num. 4. ff. de acquir. poſſeſſ.* & propterea non ſibi, ſed vxori poſſediſſe; *d. l. qui iure familiaritatis,* cum ibi traditis per *DD.* Et ita deciſum, &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 245.

ADNOTATIO.

8 Ad materiam ſimulationis, ſiue fictionis animi, vide ſupra *deciſ. 77. & 245.*

9 Probationes æquiuocæ non attenduntur, nec faciunt adminiculum, *Vermigliol. conſ. 466. num. 49. Rub. controuerſ. 43. num. 3. Conciol. alleg. 37. num. 17. Rembold. deciſ. 39. num. 6. Coccin. dec. 755. num. 9. deciſ. 991. numer. 25. par. 4. tom. 2. deciſ. 187. num. 15 par 9. & deciſ. 544. numer. 17. cum duobus ſeqq. par. 18. tom. 2. recent.*

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 16. Iunij 1616.

ARGVMENTVM.

Cambia licita, quæ ſint, & quæ requirantur ad hoc, vt debitor ea ſoluere debeat, & de ſolutione debiti, quod facta præſumatur in cauſam antiquiorem, & quæ iſto caſu dicatur cauſa antiquior. Breuis quidem, ſed magiſtralis deciſio.

SVMMARIVM.

1 Cambij requiſita vigore Conſtitutionis Pij Quinti remiſſiuè, & de iure communi, ac num. 6.

2 Cambia vt debeantur, neceſſe eſt exhibere litteras tranſmiſſas ad nundinas, quæ vulgò dell'Andata *appellantur: declara, prout ibidem.*

3 Cambia fieri non poſſunt pro pluribus nundinis, Declara, vt ibidem.

4 Cambia vt debeantur ob moram debitoris, ſeu aliàs, an ſit facienda intimatio ipſi debitori.

5 Solutio præſumitur facta in debitum antiquius, & quale dicatur antiquius debitum.

DECISIO D.

Eſt deciſ. 304. par. 4. tom. 1. rec.

Referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ ſupra poſt deciſ. 445.

ADNOTATIO.

Materia cambiorum benè explicatur per *Rot. in Romana, ſeu Martnana cambij 1. Iulij 1672. 12. Iunij 1673. & 29. Ian. 1674. coram R. P. D. Emerix*, quarum 1. *eſt deciſ. 385. par. 17.* & duæ poſteriores ſunt *deciſ. 119. & 229. par. 18. tom. 1. rec. & in Camerinen. Cambij 12. Maij 1679. coram R. P. D. Taia*, vbi diſputatur, quando cambium ſit cenſendum continuabile vſque ad reſtitutionem ſortis, & quando expiret per primum girum pecuniarum, ac de requiſitis pro va-
6 liditate huius contractus, & vt fructus licitè percipi poſſint, *Vide Sperell. deciſ. 91. num. 85. & ſeqq. Rot. coram Buratt. deciſ. 603. vbi Adden. coram Celſ. deciſ. 142. nu. 6. deciſ. 29. poſt Merlin. de pignor. deciſ. 145. num. 4. & ſeqq. par. 9. rec. in Romana Cambiorum 28. Apr. 1611. coram Veroſpio, & 22. Mar. 1677. coram Reverendiſſimo Albergato Decano*, vbi quæritur, an taxatio cambiorum ad certum intereſſe cum pacto, quod illud debeatur, ſiue ad id curſus nundinarum aſcendat, ſiue non, vitiet contractum, & negatiuè reſoluitur, cum illud in effectu non vitiet, ſed vitietur, magiſtraliter diſtinguendo inter ſubſtantialia, naturalia, accidentalia, & ſolemnia cuiuſcumque contractus.

HISPALEN. PRIMITIARVM.

Veneris 17. Iunij 1616.

ARGVMENTVM.

Agitur de depoſitione teſtium ad probandam poſſeſſionem Beneficiatorum ſuper perceptione quorumdam redditũum, & quæ probatio ex illorum dictis, ac alijs inferatur.

SVMMARIVM.

1 *Verbum*, Citrà, *cum copula*, Et, *à teſte probatum, quid importet.*
2 *Dictio*, ſemper, & toto tempore *denotat temporis continuationem.*
3 *Teſtes inter alios, & in alia cauſa examinati, faciunt magnam præſumptionem.*
4 *Maximè ſi ex eis fuerit obtentum.*
5 *Confeſſio anteceſſoris præbet maximum indicium veritatis, & num. 9. ac 11.*
6 *Præſertim ſi ſit geminata.*
7 *Confeſſio Prælati, iunctis adminiculis, nocet Eccleſiæ, & ſucceſſori, & num. 10.*
8 *Primitiarum quaſi poſſeſſio iuſtificatur ex aſſignatione facta in Conſtitutionibus Synodalibus.*

DECISIO DI.

Eſt deciſ. 309. par. 4. tom. 1. rec. & 29. poſt Poſſib. de manut.

Poſt deciſ. 364. habentur ſupra aliæ præſentis cauſæ deciſiones.

ADNOTATIO.

Agitur hic ſatis notabiliter de modis probandi,
9 quaſi poſſeſſionem per confeſſionem partis, per teſtes, ac per inſtrumenta, & firmatur penſionario deberi manutentionem in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem, quamuis de quaſi poſſeſſione non conſtet niſi per vnicam ſolutionem, quod etiam firmant *Lotther. de re benefic. lib. 1. qu. 38. num. 106. & ſeqq. Poſſib. de manut. obſeru. 18. numer. 36. & ſeqq. Rot. coram Buratt. deciſ. 542. num. 1. coram Eminentiſſimo Otthob. deciſ. 56. num. 1. 2. & 9. & infra deciſ. 637.*
10 Quod procedit non ſolùm in præiudicium Rectoris Beneficii, qui penſioni conſenſit, ſed etiam contra ſucceſſorem, *Buratt. d. deciſ. 542. num. 1. Gregor. deciſ. 274. numer. pariter 1. vbi Adden. num. 17. Peutinger. deciſ. 277. num. 6. & deciſ. 308. num. 4. cum alijs in deciſ. 62. numer. 27. par. 7. recent.*
11 Licèt articulans verè, & propriè non fateatur, magnum tamen ex illius dicto deducitur veritatis fomentum, & adminiculum, *dec. 121. num. 10. par. 17. rec.* vbi concordantes; infra *deciſ. 575.*

ROMANA DE LONGIS.

Lunæ 20. Iunij 1616.

ARGVMENTVM.

Tranſactio facta ſuper diuiſione bonorum, debet ad illam reſtringi, nec valet facta ſuper teſtamento, niſi adſint in ea verba, *Inſpectis, & cognitis verbis teſtamenti*, cuius ſcientia generalis non ſufficit, ſed requiritur vera, & certa, tam ipſius teſtamenti, quàm omnium contentorum in eo.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio, facta ſuper diuiſione bonorum, eſt ad illam reſtringenda, & verba renunciationum, quamuis generalia, ſunt reſtringenda ad expreſſa, & vltra ea nil operantur, & num. 2.*
3 *Teſtamentum, de quo in tranſactione non fuit facta mentio, non intelligitur comprahenſum in ipſa.*
4 *Tranſactio facta ſuper teſtamento, non valet, niſi ſit ei adiecta clauſula,* Inſpectis, & cognitis verbis teſtamenti, *& numer. 7. Declara, prout numer. 8.*
5 *Teſtamenti ſcientia generica non ſufficit ad hunc effectum, ſed requiritur vera, & certa de eodem teſtamento, & contentis in eo, & num. 6.*

DE

Digitized by Google

DECISIO DII.

Martinus Longus in ſuo, cum quo deceſ-
ſit, teſtamento, inſtitutis hæredibus vni-
uerſalibus Honorio, Decio, & Antonio eius
filijs inter alia voluit, & mandauit, quod ex
portione Decij quolibet anno inueſtirentur
ſcuta quinquaginta in augumentum ſuæ hæ-
reditatis, & in euentum, in quem ipſe ſe op-
poneret, & non permitteret fieri huiuſmodi
inueſtimentum, ad illud faciendum à ſuis fra-
tribus via iuris cogi poſſet. Mortuis Martino
teſtatore, & Antonio vno ex dictis eius filijs,
& hæredibus, Honorius, & Decius de anno
1611. inter ſe deuenerunt ad quamdam tran-
ſactionem, & concordiam, ac ad ſuorum bo-
norum diuiſionem cum expreſſa declaratio-
ne, quod in iſta diuiſione, & concordia fuit
compẽſata, & habita ratio cuiuſcumque præ-
tenſionis iurium, & actionis, quas vterque
haberet, aut habere poſſet, ad inuicem renun-
ciantes omnibus iuribus, & actionibus, quas
ſub quouis titulo quomodolibet habent, vel
habere poſſent vnus contra alterum, remitten-
tes ſibi omnem errorem, & læſionem, quæ in
dicta diuiſione, & concordia contigiſſet, &
aliàs, prout in ſcriptura deſuper confecta, &
ab vtroque ſubſcripta, nulla tamen mentione
facta de teſtamento paterno, neque de inue-
ſtimento ab eo ordinato, ſuper quo orta inter
eos lite, cùm Decius prætenderet ſe ad illud
faciendum non eſſe amplius obligatum, ne-
que ab Honorio cogi poſſe propter renuncia-
tiones, & remiſſiones prædictas, ſupradicta
die propoſui dubium, an tranſactio obſtet,
itaut Decius non teneatur facere dictum in-
ueſtimentum, quod per Dominos fuit nega-
tiuè reſolutum; & mouebantur, quia ex tota
ſerie tranſactionis apparet, eam fuiſſe factam
ſuper diuiſione bonorum, & de ea dumtaxat
actum fuiſſe: Vndè ſequitur, verba renun-
ciationum, quantumuis generalia, eſſe reſtrin-
1 genda ad ipſam diuiſionem expreſſam, & vl-
trà eam nihil operari, *l. ſi de certa, & ibi Bart.
& alij, C. de tranſact. Roman. conſ. 284. num. 2. & ibi
Add. Gabr. de reg. iur. concluſ. 4. numer. 22. verſ. 4.
limita.*

Quod etiam ſuadetur ex pacto in illa appo-
ſito, quod clauſulæ generales ibi contentæ
2 poſſint particulariter ſpecificari pro obſer-
uantia præſentis contractus; ex eo enim aper-
tè colligitur, Partes voluiſſe ſe reſtringere ad
diuiſionem, & propterea noluiſſe compre-
hendere remiſſionem inueſtimenti, quod ni-
hil commune habebat cum diuiſione inter iſ-
tos fratres facienda, ex quo ſiuè ea fieret, ſiuè
non, ſemper Decius inueſtimentum facere te-
nebatur, cùm ad illud à Patre eſſet ſimplici-
ter grauatus, per *ſupra* allegata.

Accedebat vlterius, quod huiuſmodi inue-
ſtimentum pendet à teſtamento Martini, de
quo in tranſactione nulla fuit facta mentio;
3 vndè eo minùs poteſt dici comprehenſum
ſub dicta generali renunciatione, vt per *Alex.
conſ. 124. num. 8. lib. 2. Bero. conſ. 177. num. 8. in fin.
& ſeqq. lib. 1. & Bero. conſ. 111. numer. 29. vbi de
communi lib. 1.*

Mouebantur etiam, quod cùm agatur de
renunciatione rei contentæ in teſtamento, ea
non valuit, ex quo non fuit facta inſpectis, &
cognitis verbis dicti teſtamenti, prout pro il-
4 lius validitate neceſſariò requirebatur, *l. de his,
& ibi omnes ff. de tranſact. Guidop. conſ. 53. ſub nu-
mer. 4. Roman. conſ. 403. num. 7. Pariſ. conſ. 11. nu. 30.
vbi de communi, & 12. num. 81. & 24. & 120. lib. 2.
Bero. d. conſ. 177. num. 6. cum ſeqq. lib. 1. Bero. d. con-
ſil. 111. numer. 34. lib. 1. & conſ. 195. ſub numer. 9.
lib. 2.*

Nec aliquid facit, quod pro parte Decij di-
cebatur, Honorium ſcilicet habuiſſe ſcien-
tiam paterni teſtamenti; quia fuit reſponſum,
allegatam ſcientiam non eſſe niſi genericam,
ideoque non ſufficere, cùm ſpecifica, vera, &
5 certa ſcientia de teſtamento, & in eo conten-
tis requiratur, vt per *Bart. & alios communiter
in l. qui Romæ, §. duo fratres, vbi post alios Iaſ. nu-
mer. 59. ff. de verb. obligat. Roman. d. conſ. 403. nu. 14.
cum ſeqq. Ruin. conſ. 107. num. 4. cum ſeqq. lib. 1. Soc.
cin. iun. conſ. 18. num. 5. lib. 1. Aym. conſ. 193. num. 8.
verſ. illud tamen, Cacheran. deciſ. 112. num. 6. & Pe-
regrin. de fideicomm. ar. 52. num. 21.* ac fuit tentum
in *Aeſina bonorum* 17. *Iunij* 1596. *coram Cordubæ,
& in Romana de Mareſcottis* 20. *Martij* 1615. *co-
ram Reuerendiſſimo D. meo Archiepiſcopo Dama-
ſceno*; Poteſt enim quis habere notitiam, non
6 tamen omnium in eo contentorum, vt per
Aym. d. conſ. 193. num. 3. verſ. rurſus, vbi inquit,
quod ex mentione teſtamenti tunc proba-
tur illius ſcientia, quando ex ea apparet fuiſſe
habitam perfectam notitiam illius, &c.

*Eſt infra in eadem cauſa deciſ. 607. quæ reperitur
impreſſa inter recent. par. 4. tom. 2. deciſ. 315. confir-
mata 27. Martij 1634. coram Veroſpio Iun. quæ nul-
libi reperitur impreſſa.*

ADNOTATIO.

Tranſactio inita ſuper teſtamento non valet, niſi
appareat, quod tranſigentes teſtamentum vi-
7 derint, illudque perlegerint, ac notitiam in eo
contentorum habuerint, *Gratian. diſcept. 299.
num. 14. & ſeqq. ſupra deciſ. 432.*

Nota, quod ab hac deciſione fuit receſſum
vt in *deciſ. 658. coram Buratt.* vbi inter cætera
8 firmatur, tranſigentes habuiſſe ſcientiam te-
ſtamenti paterni ante tranſactionem, & quod
ſufficiat illud perlegiſſe per ſolos oculos men-
tis, quod etiam dicebatur ſupra *d. deciſ. 432.*

FERRARIEN. BONORVM DE SCHIANCHIS.

Lunæ 20. *Iunij* 1616.

ARGVMENTVM.

Deſcendentiæ, & filiationis probatio ad effectum
ſucceſſionis ex quibus dicatur conſtare, hic
rectè deducitur: Defectus citationis *ad viden-
dum iurare teſtes* ſanatur per dationem interro-
gatoriorum Partis.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Deſcendentia probatio ad effectum ſucceſſionis reſultat ex inſtrumentis, & ex enunciatiuis amiſſis in illis, quæ licèt non excedant centum annos, tamen, concurrentibus adminiculis, plenè probant, & num. 6.*

2 *Deſcendentia, filiatio, & fraternitas probatur per teſtes deponentes de tractatu, educatione, reciproca nominatione, & de communi reputatione, & num. 3. cum ſeq.*

5 *Citationis defectus* ad videndum examinari teſtes *ſanatur, ſi pars aduerſa det interrogatoria, & numer. 7. cum ſeq.*

DECISIO DIII.

FVit reſolutum, conſtare de agnatione, nàm quod Antonius Senior, Thomas, & Petrus Franciſcus fuerint filij Aurelij Senioris, & fratres inter ſe, probatur ex inſtrumento diuiſionis anni 1528. in quo ſupradicti Aſcanius, Thomas, & Petrus Franciſcus enunciantur filij Aurelij Senioris, & fratres inter ſe, quod etiam fit in teſtamento per ſupradictum Thomam conditum de anno 1540. ac in duobus alijs inſtrumentis anni 1541. & 1543. & comprobatur ex priuilegio ciuilitatis Ferrariæ per eundem Thomam, Aſcanium, & Chriſtophorum obtentæ de anno 1531. in quo Thomas, & Aſcanius ſimiliter fratres enunciantur, & Chriſtophorus eorum ex fratre nepos dicitur, quæ enunciatiuæ licèt non
1 excedant centum annos, tamen in caſu iſto ſatis viſæ fuerunt Dominis releuare, quia cum eis concurrunt teſtes, qui cognouerunt Aſcanium, & deponunt de auditu, quod Aſcanius habebat duos fratres Thomam, & Petrum Franciſcum, & fuit ponderatum, quod dictæ enunciatiuæ emanarunt in pluribus inſtrumentis diuerſis temporibus, & coram diuerſis Notarijs rogatis, in quibus ſupradicti ſunt principales contrahentes, & tales afferuntur ad certificationem, & demonſtrationem perſonæ ipſorum contrahentium, prout requiritur ex vſu, & conſuetudine, de qua per ſcribentes in *l. ſi nominatim, ff. de condit. & demonſtrat.* quo caſu tales enunciatiuæ, concurrentibus prædictis adminiculis, plenè probant, *Ruin. conſ. 107. num. 25. lib. 1. Achill. deciſ. 7. ad fin. de iurepatr.* & latè comprobatur in *Maceraten. hæreditatis 13. Februarij 1609. coram R.P.D. meo Manzanedo.*

Quod ex Aſcanio natus fuerit Annibal, & ex Annibale Aurelius, & Aſcanius Iuniores, probant plures teſtes pro DD. de Schianchis examinati, qui eos cognouerunt, & dicunt, quod Annibal erat filius Aſcanij, & quod Aurelius, & Aſcanius erant filij Annibalis, & deponunt de tractatu, educatione, reciproca nominatione, & de communi reputatione,
2 iuxtà *gloſſ.* quam *ibi Doctor.* communiter ſequuntur in *cap. tranſmiſſæ, verb. à Vicinia, qui fil. ſint legit. Dec. conſ. 54. num. 3.* & cum iſtis concurrunt alij teſtes examinati pro D. Abbate, quorum alter deponit, quod ex Annibale natus fuit Aſcanius, qui fuit baptizatus in Sancto Valentino, & quod Aurelius tunc temporis erat iam natus.

Quod ex ſupradicto Chriſtophoro procreatus fuerit Io: Thomas, qui vltimo loco deceſſit, & de cuius proximitate reſpectu Aurelij, & Aſcanij agitur, probant teſtes, qui pariter dictum Io: Thomam cognouerunt, & eorum aliqui deponunt de communi reputatione,
3 tractatu, & reputatione à Parentibus, iuxtà notata per *Bart. in l. 1. §. 1. ff. de liber. agnoſc.* cum alijs *ſupra* deductis. & vlterius concurrit teſtamentum Angeli, qui poſt mortem filiæ Io: Thomam hæredem vniuerſalem inſtituit, eumque filium legitimum, & naturalem
4 Chriſtophori ipſiuſque teſtatoris ex Laura filia nepotem nominat, quæ nominatio vnà cum actu inſtitutionis hæredis nepoti proportionabili ad iſtum effectum plurimùm operatur, ad tradita per *Butr. in d. cap. tranſmiſſæ num. 10. & ibi Prapoſ. num. 9. in fin. qui fil. ſint legit.* cum alijs adductis per *Pariſ. conſ. 29. numer. 10. lib. 2.*

Nec obſtare, quod teſtes pro Dominis de Schianchis fuerint examinati abſque citatione ad videndum eos iurare; quia, vltra quod in Proceſſu poſt iuramentum teſtibus delatum legitur relatio Nuncij, quod ipſe citauerit Procuratorem D. Abbatis, & litis conſortium ad prædicta, & ſic etiam ad videndum
5 eos iurare, placuit reſponſio, quod cum teſtes fuerint examinati cum interrogatorijs Partis, defectus citationis ad videndum eos iurare, quatenus adſit, de facili ſanari poteſt, iuxtà *deciſ. Put. 301. lib. 3.*

Et ita deciſum, &c.

Supra poſt deciſ. 404. referuntur aliæ deciſ. præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

Modi probandæ filiationis per enunciatiuas, & per teſtes admodum quotidiani explicantur *in dec. 535. par. 14. rec.* & in ſpecie, quod deſcen-
6 dentia probetur ex eo, quod tanquam deſcendens quis fuerit à teſtatore inſtitutus, dixit *Rot. coram Manzaned. deciſ. 458. num 2. & deciſ. 14. numer. 12.* vbi late *par. 17. recent. Vide ad materiam Eminentiſſimum Ottbob. deciſ. 102. numer. 17. & ſeqq. deciſ. 396. nu. 4. & ſeqq. par. 9. rec. ſupra deciſ. 358. & 361.*

Nullitas examinis ſanatur eo, quod teſtes fuerint examinati ſuper interrogatorijs alte-
7 rius partis, *Gratian. diſcept. 694. numer. 10. Vbald. deciſ. 52. num. 5. & 17. par. 1. Buratt. deciſ. 118. numer. 11. & ſeqq vbi Add. num. 19. ſupra deciſ. 143.*

Quatenus tamen teſtes fuiſſent examinati extra terminum probatorium, examen eo caſu non ſubſiſteretur quantumuis factum cum
8 interrogatorijs, ea ratione, quia tunc nullitas proueniret ex defectu iuriſdictionis, qui eſt inſanabilis; Notarius namque non habet ius recipiendi examen elapſo termino, *Buratt. deciſ. 726. num. 3. Eich. deciſ. 948. num. 18. & 19.*

REATINA CENSVS.

Mercurij 22. Iunij 1616.

ARGVMENTVM.

Sumitur ex breuiſſimo Summario.

SVMMARIVM.

1 *Falſitas cauſa expreſſa in inſtrumento accollationis cenſus, quando dicatur apparere, & numer. 4. cum ſeq.*

2 *Solutio integri pretij cenſus quomodo conſtet.*

3 *Error Notarij in grammatica Partibus nocere non debet, & vitiatur, ſed non vitiat.*

DECISIO DIV.

POſt factam *in hac cauſa deciſionem ſub die 22. Decembris* 1615. qua fuerat reſolutum, mandatum per Gubernatorem Reatinum contra Dominos de Pagnottis relaxatum eſſe iniuſtum ex defectu cauſæ, ob quam ipſi cenſum, de quo agitur, pro rata ſcutor. 600. ſibi accollauerant, fuit pro parte Iulij Sinibaldi productum Prothocollum, ex quo apparebat, inſtrumentum originale emptionis, ad quod in dicta accollatione relatio habetur, reperiri caſſum in ea parte, in qua ſolutio pretij continetur; vndè prætendebat ex eo non probari integram dicti pretij numerationem, & conſequenter, nec cauſæ falſitatem, ex adductis per informantes pro illius parte: quo tamen non obſtante, ſupradicta die cauſa iterum per Me propoſita, Domini ſteterunt in deciſis, eo præcipuo fundamento, quia dato millies, quod non probetur ſolutio pretij facta per Thomam emptorem, attamen non ſequitur, nec inferri poteſt, quod Thomas ſibi accollauerit cenſum pro rata ſcutorum 600. prout in inſtrumento, cuius vigore mandatum fuit relaxatum, aſſeritur, & ſub cuius ac-
1 collationis prætextu illius filij de anno 1600. cenſum ſibi accollarunt, & extinguere promiſerunt, cùm illa nullibi in prædicto inſtrumento legatur, quod ſufficit ad demonſtrandam cauſam iſtius accollationis, & promiſſionis extinctionis cenſus fuiſſe falſam, & per conſequens obligationem ob eam factam eſſe inualidam, ex allegatis *in deciſione*, quæ Dominis placuerunt.

Prætereà fuit dictum, inſtrumentum prædictum, non obſtante illius caſſatura in loco prædicto, probare integram pretij ſolutionem, ex quo illa ei non repugnat, cùm ex lectura
2 dicti inſtrumenti appareat pretium fuiſſe ſolutum in duabus tertijs in paulis argenteis, & in vna tertia in moneta Regni, licèt incongruè fuerit dictum, *de quibus ducatis* 1200. *&c.* & eſſet dicendum, *quos ducatos, &c.* itaut prohibited properea
3 potius dicendum ſit Notarium erraſſe in Grammatica, qui error non nocet, nec vitiat, *Socc. conſ. 146. num. 5. verſ. prætereà lib.* maximè quod, ſi tota ſumma non fuiſſet ſoluta, vtique fuiſſet dictum, *qua quantitas ſoluta, &c.* Vndè eo facilius dicendum eſt, Partes de tota ſumma intellexiſſe, dùm dixerunt, partem fuiſſe ſolutam in paulis argenteis, & partem in moneta Regni.

Non obſtant ſolutiones fructuum cenſus pro rata ſcutorum 600. factæ à Dominis de
4 Pagnottis, quia cùm omnes fuerint factæ ab anno 1600. citrà, & ſic poſt accollationem cenſus, nihil releuant, *ex deductis*.

Eſt deciſ. 474. poſt Cent. de cenſib.

Referuntur ſupra poſt deciſ. 467. alia deciſiones præſentis cauſa.

ADNOTATIO.

5 Rectè faciunt ad iſtam deciſionem deducta per *Buratt. deciſ. 282. 341. & 377.*

ALBEN. IVRISPATRONATVS.

Luna 27. Iunij 1616.

ARGVMENTVM.

Sententiæ nullitas probatur ex reuolutione proceſſus, in quo non adſunt requiſita pro illius validitate, & ſignanter citatio.

SVMMARIVM.

1 *Sententia nullitas probatur ex reuolutione proceſſus, in quo non adſint requiſita pro validitate illius, & num. 4. cum ſeq.*

2 *Procurator conſtitutus, niſi citetur* ad ſententiam, *hac remanet nulla ex defectu citationis.*

3 *Citatio* ad ſententiam *debet eſſe ſpecificè ad illam, aliàs non ſuffragatur, & num. 6. et 7.*

DECISIO DV.

FVit reſolutum, ſententiam Ordinarij Alben. eſſe nullam, quia Ioannes Baptiſta Vacciolus, contrà quem illa reperitur lata, non fuit citatus, vt colligitur ex reuolutio-
1 ne Proceſſus, ex qua probatur talis negatiua, *Alex. conſ. 105. ſub numer. 3. lib. 5. Verall. deciſ. 283. num. 7. par. 3.* & fuit deciſum *in cauſa Senogallien. Sylua inter impreſſ. diuerſ. deciſ. 64. numer. 1. par. 1.*

Non obſtat, quod d. Vaccolus conſtituerit Procuratorem, quia nec talis Procurator fuit citatus ad ſententiam, ad quam erat in
2 ſpecie citandus, *Clem. ſæpè, verſ. ſententia verò, & ibi gloſſ. in verb. ad id, de verb. ſignific. Rota deciſ. 17. de re iudic. in nou. Seraphin. deciſ.* 1118.

Et ex hoc ceſſat, quod dicitur de quadam intimatione facta ex Decreto Iudicis, quia, vltrà quod de ea non conſtat, nec etiam re-
3 fertur, quod fuerit facta perſonaliter, & ſpecificè ad ſententiam, prout de neceſſitate requiritur ad eius validitatem, *ex ſupra allegatis*.

Et ita deciſum, &c.

Sunt infra in eadem cauſa deciſ. 615. 643. & 701.

AD-

ADNOTATIO.

Negatiua actus in proceſſu allegati probatur ex
4 illius inſpectione, & reuolutione, *Buratt.deciſ. 38.num.8. Em.Ottbob.deciſ.114.num.4.*

Quando igitur acta fuerunt integrè tranſportata, ex illorum reuolutione conuincitur
5 negatiua citationis, *Vbert.de citat.cap.13.nu.85. Reu.D.de Luc.in tract.de iudic.diſcurſ.34. num.32. Caualer. deciſ.35. numer. 2. Add. ad Gregor. deciſ.416.num.8. Celſ.deciſ.2. numer. 12. ſupra deciſ. 146. & 463.*

Citatio ad ſententiam debet eſſe ſpecifica, aliàs ſententia dicitur nulla ex defectu cita-
6 tionis, *Vbert.de citat.cap.9. ſub numer. 412. verſ. Quod ſi fieret, Thomat.deciſ.275.num.11. Merlin. deciſ.553.num.4. & ſeqq. ſupra deciſ.67.*

Adeout non ſuffragetur, neque ei æquipolleat citatio ad videndum fieri id, quod de iu-
7 re fieri debet, vel alia ſimilis continens verba æquipollentia, *l.aut qui aliter, §.ſi quis ſe denunciauerit, ff. quod vi, aut clam, Clem. ſæpè, ibique gloſ. verb.ad id. de verb. ſignif. Ridolphin. in prax. par.3.cap.2.numer.71. latè Vbert.de citat. d.cap.9. num.412. Rota coram Caual.deciſ.376.num.2. & in recent.deciſ.205.num.34.par.17. & deciſ.143.nu.4. & 5. par.18. ac in Craconien. vocis actiuæ, & paſſiuæ 31. Ianuarij 1676. §. Nullitas ſententiæ, coram R. P. D. Rondinino.*

TELESINA IVRISPATRONATVS.

Lunæ 27. Iunij 1616.

ARGVMENTVM.

Explicat Summarium.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio capta poſt interpoſitam appellationem eſt attentata, & ideò reuocanda, & num.3. ac 5.*

2 *Præſertim cum ab illa datur appellatio, ex quo fuit iudicialiter proceſſum ſuper inſtitutione, & continet mixturam, & num.4. 6. ac 7.*

DECISIO DVI.

FVit reſolutum, poſſeſſionem captam per Antonium præſentatum ab illis de familia de Capanna fuiſſe attentatam, & reuocan-
1 dam, quia illa fuit capta poſt interpoſitam appellationem, *cap.non ſolùm, de appell.* quæ abſque dubio in caſu iſto ſuſpendebat effectum ſententiæ, etiam quod eſſet prolata ſuper inſti-
2 tutione, ex quo fuerat iudicialiter proceſſum, *Archid.in cap. auaritiæ num.2. verſ. confirmatur, de elect. & ibi Anchar.num. 6. verſ. aut aliquo comparente, Io. Andr.num. 3.* vbi quod poſteà geſta
3 vti attentata debent reuocari, & dicit *Franch. num.5. Gemin.num.7.verſ.tertius quando,* & tenuit *Rota in cauſa Compoſtellana Parochialis de Bayon 9. Decembris 1592.coram bo.me.Penia:* Quod tantò magis viſum eſt dicendum, quia ſententia continebat etiam declarationem ſuper perti-
4 nentia iuriſpatronatus, & ſic ratione mixturæ dabatur appellatio ſuſpenſiua, etiam ſi aliàs non admitteretur, *Menoch.de recuper.remed.9.numer.121. Contard.de moment.lim.2. ratione mixturæ num.45. Lancellott.de attent.par.3.cap.28. nu. 101. & 102.* & tenuit *Rota, vt in deciſ.356.par.1.inter impreſſ. diuerſ.*

Et ita deciſum, &c.

ADNOTATIO.

Poſſeſſio capta poſt interpoſitam appellationem, vel pendente termino ad appellandum
5 dicitur attentata, & tanquam talis venit reuocanda, *Merlin.deciſ.112. num. 2.* & ſupra paſſim.

6 Etiam in remedijs poſſeſſorijs datur appellatio, quando ſententia continet mixturam, *Poſth.de manut.obſeru.106. num.80. Vrſill.concluſ. 128.num.44. & ſeqq. Coccin. deciſ.1324. numer.1. Caual.deciſ.505.num.1. Rojas deciſ. 391. num. 11. Priol.deciſ.124. num.19. cum concord. in Bononien. fideicommiſſi Caroli de Pepulis 27. Aprilis 1676. §. 2. in princ. coram R. P. D. Emerix.* Et quando
7 ſententia contineat mixturam, *Vide Merlin.deciſ.112.num.4. & 5. deciſ.303.num.5. & 6. & deciſ. 830.num.9. & ſeqq.*

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 27. Iunij 1616.

ARGVMENTVM.

Verba obligationis emanatæ iuxtà formam Decreti Viſitæ non comprehendunt creditores non citatos á debitore, nec illos, qui ipſum carcerare, vel arreſtare non fecerunt, & quare.

SVMMARIVM.

1 *Verba obligationis, reſtricta ad Decreta Viſitæ, non comprehendunt, nec extenduntur ad alios creditores, præter illos in Viſita vocatos, & num.2. cum ſeq.*

4 *Dictio,* Tantùm, *excludit omnes alios creditores non citatos, & num. 5.*

5 *Tertium Decretum debet referri ad primum, de quo mentionem facit, non autem ad ſecundum, ad quod non habuit relationem, ac ideò à primo regulatur.*

6 *Decreta Viſitæ comprehendunt ſolùm creditores, qui fecerunt carcerare, vel arreſtare debitorem, non alios, qui id non fecerunt, & n.9.*

7 *Voluntas regulatur à poteſtate, ſine qua nihil valet.*

8 *Nemo præſumitur velle, quod facere non poteſt.*

DECISIO DVII.

FVit per Dominos reſolutum, obligationem Spadaccij non comprehendere creditum Pauli Emilij Caetani. Fundamentum reſolutionis fuit, quia dicta obligatio non eſt ſimplex, & abſoluta ad fauorem omnium creditorum Alexandri de Ariccia, ſed reſtricta, & limi-

1 & limitata ad decreta Viſitæ propter verba il-
la — *iuxtà formam decretorum Viſitæ, Bart. in extra-
nag. ad reprimend. verb. prout ſub num. 2. verſ. quan-
doque reſpicit, Dec. conſ. 63. num. 6. Soccin. iun. conſ.
122. num. 33. lib. 2.* Vndè ſicut huiuſmodi de-
creta non comprehendunt debitum prædi-
ctum, ita quoque dicendum eſt, illud non
comprehēdi in dicta obligatione Spadaccij ad
2 talia decreta reſtricta, *Alex. cōſ. 81. n. 6. lib. 6. Dec.
conſil. 63. n. 6. verſ. ſecùs videtur, & in auth. ſi quis in
aliquo num. 40. verſ. 2. reſtringitur, C. de eden. Felyn.
in cap. quoniam Abbas num. 12. verſ. 2. limita, de of-
fic. deleg.*

Quod autem dicta decreta non comprehen-
dant debitum cum Paulo Emilio, ſatis patet
ex eo, quod in illis relaxatio Alexandri fuit
decreta quoad creditores citatos tantùm, &
3 ſic non poſſunt comprehendere Paulum E-
milium non citatum, *l. ſi pupillorum, §. ſi Præ-
tor, ff. de reb. eor. Dec. in l. 1. num. 6. in 1. lect. & nu-
mer. 31. in ſecunda lectura, C. quand. non peten. part.*
4 præſertim ſtante dictione illa, *tantùm*, quæ ex-
cludit omnes alios præter citatos, *Bart. in l. ſi-
quidem num. 3. C. de tranſact. & in l. rationes num. 2.
C. de probat. Abb. conſ. 51. numer. 3. lib. 1. Pariſ. conſ.
85. num. 47. lib. 2.*

Non obſtat, quod, licèt Paulus Emilius non
eſſet citatus de tempore primi decreti, quod
factum fuit ſub die 13. Iunij, fuit tamèn cita-
tus ſub die 8. Auguſti, qua emanauit tertium
Decretum, ad quod etiam habet relationem
obligatio Spadaccij, & iuxtà cuius formam ea
5 pariter emanauit; quia placuit reſponſio, quod
iſtud tertium decretum fuit factum in execu-
tionem, & iuxtà formam prioris decreti, &
per conſequens ab eo debet regulari, vt com-
prehendat tantùm citatos de tempore primi
decreti, & ſic non poteſt comprehendere Pau-
lum Emilium, qui tanquàm non citatus de
eo tempore, ſub dicto primo decreto non
comprehendebatur, *ex ſupra deductis*.

Et hanc interpretationem eò magis aliqui-
bus ex Dominis placuit eſſe admittendam,
quia facultas Viſitæ videtur reſtricta ad credi-
tores, ad quorum inſtantiam debitores fue-
runt carcerati, vel arreſtati, vt colligitur ex
6 verbis, & mente ipſius Conſtitutionis Pij V.
qualis non eſt Paulus Emilius, qui nec fecerat
carcerare, nec arreſtare Alexandrum, & con-
ſequenter tantò minùs dicendum eſt ſub di-
ctis decretis contineri, regulando voluntatem
7 à poteſtate, ſine qua nihil valet, *cap. cum ſuper.
de offic. deleg. l. cum ſe, & ibi Bald. C. de donat. ante
nupt. Dec. conſ. 108. num. 3. Pariſ. conſ. 136. num. 28.
lib. 4. Surd. conſil. 201. num. 17. lib. 3.* nemo enim
8 velle præſumitur, quod facere non poteſt, *l. ſi
tibi, verſ. quod ſi ante, ibi — quia non videtur, ff. de
option. legat. l. Lucius, §. Imperatores, & ibi gloſſ. in
verb. videaris. ff. ad municipal. Menoch. præſumpt.
142. num. 7. lib. 4.*

Et ita deciſum, &c.

ADNOTATIO.

Facultates Sacræ Viſitæ Carceratorum latè refe-
runtur per *Scannarol. in tract. de viſit. Carcerat. ſe-
rè per totum, & ſignanter lib. 1. §. 10. cap. 1. &
per R. P. D. de Luc. in tract. de iudic. tom. 2. diſcurſ.
29.*

VELITERNA BENEFICII.

Veneris 1. Iulij 1616.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo in poſſeſſione Be-
neficij datur poſſidenti, etiamſi poſſeſſio ſit
inſtrumentalis, ſi alius prius non poſſidebat,
nec remanſit illa priuatus ex Iudicis auctorita-
te, qui nulliter proceſſit, ſi poſſidens non ha-
buit ſe pro ſpoliato.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo in poſſeſſione Beneficij
dandum eſt illi, de cuius poſſeſſione conſtat ex in-
ſtrumento illius, adeptionis, quæ, licèt inſtrumenta-
lis, eſt manutenibilis, ſi capta ſit, nullo alio in ea
exiſtente, & num. 7.*

2 *Poſſeſſio poſterior etiam capta Iudicis auctoritate,
qui nulliter, vel iniuſtè proceſſit, non priuat an-
teriorem ſua poſſeſſione, & num. 4. cum duob. ſeq.*

3 *Iudex, qui non eſt datus in litteris Apoſtolicis, non
poteſt procedere ad illarum executionem ob defe-
ctum iuriſdictionis, & nu. 8. & 9.*

DECISIO DVIII.

Domini cenſuerunt, mandatum de manu-
tenendo in poſſeſſione Beneficij, de quo
agitur, dandum eſſe D. Baldo, de cuius poſ-
ſeſſione conſtat ex inſtrumento illius adeptio-
nis, quæ licèt inſtrumentalis, eſt manutenibi-
1 lis, cùm fuerit capta nullo alio in ea exiſtente,
*Rota deciſ. 202. num. 3. & 802. numer. 5. par. 1. inter
impreſſ. diuerſ. & in cauſa Vicen. Prioratus 18. Iunij
1607. & 5. Iunij 1609. coram me,* & aliàs ſæpiſ-
ſimè.

Neque obſtare poſteriorem poſſeſſionem
Nicolai per eum captam Iudicis auctoritate,
vigore literarum Apoſtolicarum ad illius fa-
uorem emanatarum; quia cùm Iudex nulliter
2 proceſſerit, ex quo ſtante, quod in prædictis
litteris erant dati certi executores, ipſe in eis
non deputatus, non potuit procedere ad illa-
rum executionem abſquè vitio nullitatis pro-
3 pter defectum iuriſdictionis, vt per *Bald. in c. 1.
§. ſi facta num. 6. ad fin. ſi de feud. fuer. controuerſ. in-
ter Domin. & agnat.* & poſt eum *Felynum cap. fin.
num. 18. de præſumpt. & Calcan. conſ. 16. num. 67. ad
fin. verſ. & ad hoc facit cum ſeqq.* Vndè D. Bal-
dus, qui non habuit ſe pro ſpoliato, non fuit
4 priuatus anteriori ſua poſſeſſione, & in ea ve-
nit manutenendus, *Put. deciſ. 410. in fin. lib. 1. ſe-
cundùm antiq. impreſſ. Rota d. deciſ. 802. numer. 7. ad
fin. & ſeq. & coram Cardinali Seraph. deciſ. 721. nu-
mer. 1. par. 1. & coram R. P. D. meo Decano in Cæ-
ſarauguſtana portionis 3. Iulij 1606.* & in quam-
pluribus alijs cauſis.

*Sunt in eadem cauſa infra deciſ. 555. & coram
Buratt. deciſ. 437. & 512.*

AD-

ADNOTATIO.

Duæ concluſiones hic deductæ, quod ſcilicet Iu-
5 dex nulliter procedens non priuet poſſeſſione, & quod iniuſtè eiectus à poſſeſſione, qui
6 non habuit ſe pro ſpoliato, ſit manutenendus, ſunt admodùm vulgatæ, & quotidiè à *Rota* canonizantur, prout in *Leodien. Canonicatus* 4. *Februarij* 1675. *coram R.P.D Rondinino, & in Papien. Bonorum* 14. *Martij, & 8. Iunii* 1678. *vtrobique §. fin. coram eodem, ac in Craconien. vocis actiuæ, & paſſiuæ, de qua ſupra poſt deciſ.* 505. *ſub num.* 7. & alibi millies; ſupra *deciſ.* 79. vbi etiam habetur,
7 quod poſſeſſio inſtrumentalis capta alio non poſſidente ſit manutenibilis.

Quod vbi certi executores expreſsè in litteris Apoſtolicis ſunt deputati, tunc Auditoris
8 Cameræ, & cuiuſcumque alterius Iudicis ordinarij cenſeatur adempta iuriſdictio, & poteſtas procedendi, tenet *Lotther. de re benefic. lib.* 3. *quæſt.* 12. *num.* 3. *& ſeq.*

Sed quoad A. C. concluſio eſt intelligenda
9 ſecundùm antiquas facultates, quia vigore nouarum poteſt procedere etiam vbi ſit datus certus executor, *Ridolph. in prax. par.* 1. *cap.* 1. *numer.* 49. *Roias deciſ.* 315. *num.* 4.

TOLETANA ADMISSIONIS.

Veneris 1. *Iulij* 1616.

ARGVMENTVM.

Eſt idem, quod Summarium.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria datur contrà inobedientes ſeruatis terminis ſeruari ſolitis, de quibus hic, & num.* 2.

DECISIO DIX.

FVit per Dominos reſolutum, dandam eſſe declaratoriam contra Collegium Compluten. & Cappellanos ab eo deputatos, quia ex actis conſtat, quod executoriales fuerunt in partibus legitimè intimatæ, tàm dictis Cappellanis, qui fuerunt perſonaliter apprehenſi, quàm ipſi Collegio, quod fuit citatum inſimul congregatum ad ſonum campanæ, iuxtà tradita per *Bald. in l.* 1. *§. quod ſi nemo in princ. ff. quod cuiuſque vniuerſ. nomin. Alex. conſ.* 219. *nu.* 1.
1 *&* 11. *lib.* 6 ac etiam poſteà in Curia reproductæ, & ſeruati termini ſeruari ſoliti, nec conſtat de paritione; vndè reſultat contumacia, ob quam venit danda declaratoria, vt per *Veſtr. in prax. lib.* 8. *cap vlt. Mohedan. deciſ.* 1. *de ſent. excommunic.* & fuit deciſum *in cauſa Valentina emolumentorum* 30. *Maii* 1597. *coram bo. me. Cardinali Pamphilio.*

Et ita deciſum vna tantùm Parte informante.

Supra poſt deciſ. 124. *referuntur alia deciſiones præſentis cauſæ.*

ADNOTATIO.

Poſt *deciſ.* 401. agitur de modo citandi Vniuerſitates, ſeu Communitates, & de modo pro-
2 cedendi ad declaratorias, *deciſ.* 125. 161. 293. & aliàs ſæpiſſimè.

ROMANA DE MANNINIS.

Veneris 1. *Iulii* 1616.

ARGVMENTVM.

Pretium iuſtum quale dicatur, quomodo probetur per teſtes, vel peritos, & quando auctum non præſumatur.

SVMMARIVM.

1 *Tempus venditionis attenditur ad ſtatuendum iuſtum pretium rei venditæ.*
2 *Pretium iuſtum probatur ex teſtium depoſitionibus.*
3 *Dummodo deponant de communi æſtimatione.*
4 *Vel tales reddant rationes ſui dicti, quæ communi æſtimationi æquiualeant.*
5 *Pretium iuſtum dicitur, quod communiter tale reputatur.*
6 *Ac quod tale per æſtimatores Peritos iudicatur.*
7 *Pretium auctum non præſumitur modico temporis ſpatio maximè niſi conſtet de melioramentis, ibidem.*

DECISIO DX.

FVit per Dominos reſolutum, appretiationem Cetroni ad rationem ſcutorum 136. pro ſingulo rubro fuiſſe factam pro iuſto pre-
1 tio attento tempore illius adiudicationis, iuxtà *text. in l. ſi voluntate in fin. C. de reſcind. vendit. & in cap cum dilecti,* ibi -- *tunc valentem, de empt. & vendit.* Hoc enim explicitè deponunt quatuor teſtes pro parte ipſius D. Cardinalis formiter
2 examinati, per quos non eſt dubium poſſe probari verum, & iuſtum rei valorem, *Bart. in l.* 2. *num.* 23. *Cagnol num.* 231. *&* 234. *Pinell. par.* 1. *cap. vlt. numer.* 8. *& alij communiter, C. de reſcind. vendit.*

Et licèt vnus tantùm ex dictis teſtibus deponat de communi æſtimatione, prout requi-
3 ritur, iuxtà theor. *Bart. in l. pretia rerum, §.* 1. *numer.* 2. *& ibi etiam Alex num.* 11. *ff. ad l. Falcid. & in d. l.* 2. *num.* 23. *& Cagnol. numer.* 232. *&* 235. *& Pinell. d. cap. vlt. num* 17. *&* 18. attamen, cùm reliqui vltrà peritiam aſſignent bonas rationes ſui dicti, adducentes ſcilicet malam qualitatem Caſalis, & venditiones Caſalium vicino-
4 rum melioris qualitatis, probant perindè, ac ſi communem æſtimationem deponerent, *Cagnol. vbi ſupra num.* 241. *Mandell. conſ.* 266. *num.* 9. *& ſeq.* & fuit tentum *in Camerinen. ſubbaſtationis* 20. *Iunij* 1608. *coram Penia*; vndè remanet probatum, appretiationem fuiſſe factam iuſto pretio, cùm illud dicatur iuſtum pretium,
5 quod communiter tale reputatur, *d. l. pretia rerum, & ibi Bart. & alij Guidop. de vſur. num.* 33.

Ca-

Couarr var. reſol lib. 2. cap. 3. num. 4. Surd. conſ. 256. num. 4. lib. 2. & fuit dictum in *Viglienanen. Bonorum 27. Nouembris* 1600. *coram Corduba*, *& in Rauennaten. Pineti 23. Martij* 1607. *coram me*.

Prædictis accedebat relatio duorum Peritorum valdè qualificatorum ab ipſis partibus electorum aſſerentium, dictum pretium fuiſſe iuſtum, & commune, quæ propterea multùm facit, cùm de iure valor, & communis
6 æſtimatio rei etiam per æſtimatores probetur, *l. hac edictali, §. his illud, C. de ſecund. nupt. Bart. in l. 2. num. 20. & 22. Caſtr. num. 17. verſ. Baldus dicit, Crem. num. 294. Cagnol. numer. 258. & Pinell. par. 3. cap. vlt. num. 2. C. de reſcind. vendit. Bald. in l. fin. in fin. C. de iur. dom. impetrand. Aret. in §. ſi quis agens num. 2. inſtit. de act. Alex. in d. l. pretia rerum num. 6.* & fuit dictum in *Romana Palatij de Incoronatis 11. Maij 1584. coram Card. Seraph. vt in deciſ. 655. numer. 2. & in Farfen. nullitatis contractus 26. Iunij 1606. coram me*, & ſæpè alias.

Vlterius multùm Dominos mouit, quod iſtud Caſale de anno 1573. fuit emptum à Maninis ad rationem ſcutorum 73. pro quolibet rubro; vndè eis videbatur pluſquàm inuerisimile ſpatio 24. annorum, quod interceſſit inter dictam emptionem, & appretiationem,
7 quæ fuit facta de anno 1597. pretium illius fuiſſe auctum pluſquam in ſcut. 63. pro ſingulo rubro, prout fuit ſolutum à D. Cardinali, huiuſmodi enim augumentum aſcendit ferè ad dimidiam partem pluris, quod non ſolet fieri ſpatio tàm modici temporis, maximè quod ex teſtibus colligitur, Caſale in aliquo non fuiſſe melioratum.

Et ità deciſum, &c.

Forſan in eadem cauſa eſt ſupra deciſ. 276.

ADNOTATIO.

Enumerantur hic plures modi practicabiles ad probandum rei alicuius iuſtum pretium, ſeu valorem, & ſignanter, quod iuſtum pretium iudicetur illud, quod tale communiter repu-
8 tatur, dixit *Rot. deciſ. 120. num. 7. par. 17. recent.* de materia, *vide ſupra deciſ. 39. 49. 106. & 409.* vbi etiam de qualitatibus valorem diminuentibus.

ROMANA EXPENSARVM.

Veneris 1. Iulij 1616.

ARGVMENTVM.

Expenſæ litis quomodo ſint taxandæ à Iudice contrà victum.

SVMMARIVM.

1 *Expenſarum taxatio, & condemnatio fieri debet pro rata victoriæ obtentæ, & num. 2. 3. ac 5.*

4 *Condemnatus in tertia inſtantia tenetur ad omnes expenſas in illa factas.*

DECISIO DXI.

Domini cenſuerunt, taxationem eſſe reformandam, & quoad expenſas factas in prima inſtantia ex eo moti ſunt, quia Cæſar ſuper tota vinea contra Io: Dominicum, & litis conſortes iudicium ſpolij intentauit, ſed A. C. per eius ſententiam declarauit, Cæſarem eſſe reintegrandum ad poſſeſſionem dumtaxat tertiæ partis, & pro alijs duabus tertijs Io: Dominicum abſoluit, ac ambas partes pro rata Victoriæ in expenſis condemnauit; ideò non potuerunt poſtmodum omnes expenſæ per Cæſarem in eadem inſtantia factæ ad ip-
1 ſius fauorem taxari, ſed ſolùm pro rata dictæ tertiæ partis, in qua Victor extitit, iuxtà tenorem ſententiæ, & diſpoſitionem iuris, de qua per *Bald. in l. properandum*, §. *ſin autem alterutra num. 3 & ibi Iaſ. num. 15. C. de iud. Boer. deciſ. 74. in princ.* cum alijs relatis per *Gabr. de expenſ. concluſ. 2. ſub num. 16. verſ. contrarium*.

Quantum ad expenſas ſecundæ inſtantiæ, ex eo pariter moti ſunt Domini, quia à ſententia A. C. ab vtraque Parte appellatum fuit, Cæſar enim adhuc prætendebat reintegrationem ſuper tota vinea, & Ioannes Dominicus illam negabat etiam quoad dictam tertiam partem, & commiſſa cauſa appellationis in Rota, iudicium ſimiliter ſuper tota vinea Partes proſecutæ fuerunt, vt patet ex deductis *coram R. P. D. meo Decano, ſub die 2. Decembris* 1609. & ideò, cùm Iudex poſteà reintegrauerit Cæſarem dumtaxat ad poſſeſſionem dictæ tertiæ partis reſeruatis iuribus Partibus competentibus in petitorio quoad alias tertias partes, non potuit Ioannes Dominicus
2 condemnari, niſi pro rata Victoriæ ad tertiam partem expenſarum, *ex ſuprà deductis*.

Et ex his ceſſat, quod poſt ſententiam A. C. quoad dictam tertiam partem Cæſar pluries inſteterit pro illius executione, quam tamen obtinere non potuit culpa ipſius Ioannis Dominici, qui quoad dictam tertiam partem ſententiæ acquieſcere recuſauit; nàm cùm expen-
3 ſæ pro rata dictæ tertiæ partis, ſuper qua Victoriam obtinuit non controuertantur, vt dictum eſt, non poteſt ex hoc inferri ad expenſas reſpectu aliarum duarum partium, in quibus adhuc non conſtat Io: Dominicum malum ius fouere.

Quouerò ad expenſas tertiæ inſtantiæ placuit, non eſſe faciendam aliquam reformationem, quia non conſtat, quod Cæſar à dicta ſecunda ſententia appellauerit, nec quod iudicium proſecutus fuerit, niſi pro reintegratione ad poſſeſſionem dictæ tertiæ partis vineæ, cuius reſpectu Ioannes Dominicus etiam in hac tertia inſtantia ſuccubuit, & conſe-
4 quenter ad omnes expenſas per Cæſarem in ea factas tenetur, *d. l. properandum*, §. *ſin autem alterutra, & ibi Doctor. C. de iudic.*

Et ita deciſum, &c.

ADNOTATIO.

Videntur eſſe in hac cauſa variæ *deciſiones in Ro-*

mana vinea de Corbinellis coram Coccino inter eius impreſſ. 404. 653. 825. 1085. 1158. 1177. *&* 2142. *quarum prima eſt etiam apud Marcheſan. de commiſſ. par.* 2. *fol.* 20.

Rationabilis valdè eſt concluſio hic firma-
ta, quod victor expenſas repetat à ſuccum-
5 bente ſolùm pro rata Victoriæ, ad quam fa-
cit *deciſ.* 76. *poſt Gilian. ad Statut. Peruſ.* & de ma-
teria, *vide ſupra deciſ.* 19. *&* 89.

SPOLETANA SVCCESSIONIS.

Veneris 1. *Iulij* 1616.

ARGVMENTVM.

De arbitrio à Signatura Sanctiſſimi conceſſo Rotę pro ſanatione examinis teſtium, qui examinati fuerunt cum interrogatorijs datis à Parte aduerſa.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes examinati cum interrogatorijs Partis aduerſæ, dicuntur validè examinati, etiamſi deficiat citatio ad videndum illos iurare, & Decretum Iudicis pro receptione iuramenti à Notario facienda, & num.* 7.

2 *Arbitrium pro ſanatione examinis teſtium, datum Rotæ à Signatura Sanctiſſimi intrat, ſi Pars dedit interrogatoria, & quare, ibidem. ac num.* 7.

3 *Interrogatoria impertinentia debent per Iudicem reſecari, nec teſtes ſuper illis ſunt examinandi, & numer.* 5.

4 *Proteſtatio ſemel facta, niſi fuerit repetita in alijs actibus ſubſequentibus, cenſetur ab ea receſſum, & numer.* 9.

6 *Teſtes examinati per Notarium abſque Decreto Iudicis ſuper receptione iuramentorum, & examine ipſorum, quando dici non poſſint nulliter examinati.*

8 *Interrogatoriorum materia, teſtibus examinandis faciendorum, dicitur res non modici ponderis, & qui de illis principaliter tractent.*

DECISIO DXII.

PLures teſtes in hac cauſa pro parte Corin-
næ, tàm in Ciuitate Spoleti, quam in lo-
co Cerreti examinati fuerunt, de quorum exa-
minis nullitate pro parte illorum de Coruis
opponebatur ex eo, quod factum eſſet abſque
citatione ad videndum eos iurare, & per No-
tarium abſque decreto Iudicis ſuper commiſ-
ſione receptionis iuramentorum, & ipſius
1 examinis; ideò cùm aliqui ex ipſis eſſent exa-
minati cum interrogatorijs, & pro parte Co-
rinnę obtenta fuerit commiſſio ſanatoria cum
clauſula *arbitrio Rotæ*, ſupradicta die propoſui
ſuper hoc particulare dubiũ, & Domini dixe-
runt, quoad teſtes examinatos cum interroga-
torijs arbitrium intrare, quia illud relaxat ri-
gorem iuris ciuilis, & ex æquitate ſemper in-
2 trat, vbi non eſt factum, prout hic, cum inter-
rogatorijs, in quibus illi de Coruis cenſentur
deduxiſſe quicquid relevans habebant, *Put. deciſ.* 301. *lib.* 1. *Anton. Auguſt. in epit. de teſt. num.* 19. *Creſcent. deciſ.* 1. *de ſer. & deciſ.* 4. *num.* 3. *& ſeqq. de teſtib.* & fuit ſæpiſſimè deciſum.

Nec obſtare, quod aliqui ex ſupradictis te-
ſtibus fuerint examinati cum interrogatorijs
additionalibus tantùm pluribus omiſſis ex
primo loco datis, & quod propterea quoad
eos non intret arbitrium; quia obiectum tol-
litur ex eo, quod interrogatoria additionalia
continent nedùm generalia in alijs appoſita
circà qualitates perſonarum teſtium, ſed etiam
omnia ſpecialia, quæ concernebant bona, ſu-
per quibus teſtes examinari debebant, qui
propterea ſatis dicuntur examinati cum inter-
rogatorijs, licèt aliqua ex primo loco datis vti
3 impertinentia propter diuerſitatem loci, &
bonorum per Iudicem reiecta fuerint, prout
reijci potuerunt, ex deductis *in cauſa Calaguri-
tana iuris votandi* 19. *Ianuarij* 1590. *coram bo. me.
Orano.*

Ex his ceſſat, quod dicebatur, DD. de Cor-
uis in ipſis interrogatorijs additionalibus pro-
teſtatos fuiſſe, quod teſtes examinarentur ſu-
per omnibus interrogatorijs: quia, vltrà quod
non apparet, quod huiuſmodi proteſtatio in
4 alijs ſubſequentibus actibus fuerit repetita,
prout requiritur, cùm aliàs ab ea videatur re-
ceſſum, *Alex. in l. non ſolùm, § morte num.* 15. *ff. de
non. oper. nunciat. Mohed. deciſ.* 2. *de iud. Put. deciſ.*
218. *lib.* 2. fuit etiam dictum, quod ſupradicta
5 interrogatoria vti impertinentia per Iudicem
non obſtante proteſtatione reijci potuerunt,
vt fuit dictum *in dicta cauſa Calaguritana iuris
votandi coram bo. me. Orano.*

Neque etiam ſubſiſtere aliam nullitatem,
quod ſcilicet ſupradicti teſtes fuerint exami-
nati per Notarium abſque Decreto Iudicis ſu
per commiſſione receptionis iuramentorum,
& examinis ipſorum teſtium; quia examen
in loco Cerreti fuit factum per ipſummet Iu-
dicem ſubdelegatum: quouerò ad teſtes exa-
minatos in Ciuitate Spoleti, adeſt Decretum
6 ſuper commiſſione examinis, quod in neceſ-
ſarium antecedens comprehendit etiam com-
miſſionem receptionis iuramentorum, ſine
qua examen non fuiſſet validum, ad *l.* 2. *ff. de
iuriſd. omn. iud.* cum alijs deductis per *Mohed. de-
ciſ.* 4. *de teſtib. Put. deciſ.* 258. *num.* 1. *lib.* 1. & fuit
reſolutum *in cauſa Legionen. iuriſdictionis* 19.
Martij 1590. *coram bo. me. Cardinali Pamphilio.*

Et ita deciſum, &c.

Sunt infra in hac cauſa deciſiones 600. 616. *&* 695.

ADNOTATIO.

De conſimili teſtium examine agitur ſupra poſt
deciſ. 503. & quod datio interrogatoriorum
ſanet quamcumque nullitatem examinis, *Pot.
deciſ.* 85. *num.* 15. *par.* 17. *rec.* ad materiam, *vide
ſupra deciſ.* 143. 197. *&* 503. vbi de arbitrio Ro-
7 tæ conceſſo ad ſanandum huiuſmodi exa-
men.

Materiam interrogatoriorum latè exami-
nant *Poſth. de manut. obſeru.* 01. *Scacc. de iudic. lib.*
2. *c.* 8. *num.* 908. *& ſeqq. Farinacc. de teſtib. qu.* 73.

Adden.

1 *Adden. ad Buratt. deciſ.* 100. vbi inter cætera traditur, quod examen factum omiſſis interrogatorijs adhuc valeat, ſi in illorum productione pars non fuit proteſtata, ne deueniatur ad examen ſuper articulis, niſi præcedat examen ſuper interrogatorijs, *Coccin. deciſ.* 176. *&* 226. *vtrobique num.* 1.

Sed adhuc teſtes non probant, niſi repetantur, quæ tamen repetitio petentis ſumptibus eſt facienda, *Ridolph. in prax. par.* 1. *cap.* 11. *numer.* 100. *cum duobus ſeqq. Rot. coram Dunoz. iun. deciſ.* 886. *num.* 8.

Vnum hic non omittas, quod Iudex remiſſorialis non poſſit interrogatoria diminuere, ſeu reſecare, partibus namque diſcordantibus debet illorum copiam ad Curiam tranſmittere, vt Iudex delegans ſtatuat, quæ ſint admittenda, quæ reſecanda, *deciſ.* 170. *num.* 2. *par.* 14. *recent.*

Concluſio *in deciſ. ſub num.* 4. deducta, nempè quod ſi proteſtans non repetat proteſtationem in actibus ſubſequentibus, cenſeatur ab ea receſſiſſe, expenditur per *Vbert. de citat. cap.* 64. *ſub num.* 503. & per *Caualer. deciſ.* 348. *num.* 5. 349. *num.* 6. *&* 483. *num.* 8. *Coccin. deciſ.* 28. *num.* 2. 54. *num.* 4. *&* 169. *num.* 11. *Priol. deciſ.* 30. *num.* 6. *& deciſ.* 264. *num.* 12. *par.* 8. *rec.*

REATINA ABBATIÆ SANCTI IOANNIS.

Veneris 1. *Iulij* 1616.

ARGVMENTVM.

Eſt idem cum Summario.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria de notiſſimo ſtylo Rotæ datur contra non parentes mandatis Rotalibus, ſeruatis de iure ſeruari ſolitis, de quibus hic, & num.* 2.

DECISIO DXIII.

DIxerunt Domini, dandam eſſe declaratoriam contra Canonicos Eccleſiæ Collis Fereti, quia ex eo ipſo, quod intimato, & reproducto mandato de manutenendo aliàs per Rotam conceſſo Hieronymo, & ſeruatis quatuor terminis ad docendum de paritione, dicti Canonici non oſtendunt ſe dicto mandato paruiſſe, nihil aliud ſupereſt agendum, niſi
1 quod, iuxtà notiſſimum ſtylum *Rotæ*, de quo teſtatur *Veſtr. lib.* 8. *cap. vlt.* contra eos feratur ſententia declaratoria, vt per *Mohed. deciſ.* 147. *alids* 1. *de ſent. excomm.* & fuit deciſum *in cauſa Toletana decimarum de Aldegagnas* 28. *Iunij* 1593. *& in Cæſarauguſtana fructuum* 28. *Iunij* 1599. *coram clar. me. Cardinali Pamphilio*, & aliàs ſæpiſſimè.

Et ita deciſum, &c.

Eſt ſupra in eadem cauſa deciſ. 472.

ADNOTATIO.

Stylus Rotæ concedendi declaratoriam poſt reproductum mandatum Rotale in partibus
2 præſentatum ſeruatis quatuor terminis ad docendum ad paritione, replicatur *ſupra poſt deciſ.* 509. *& infra deciſ.* 515. & quotidiè.

GERVNDEN. VINI.

Vener. 1. *Iulii* 1616.

ARGVMENTVM.

Habetur ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Beneficii ſtatus, vt dicatur mutatus, requiritur ſpatium* 40. *annorum.*

2 *Beneficii Status, vt dicatur mutatus ex collationibus, requiritur in conferente ſcientia prioris ſtatus, & voluntas illum mutandi, ac nouum imprimendi, & num.* 3.

DECISIO DXIV.

Eſt part. 4. *rec. dec.* 220.

Supra poſt deciſ. 451. *referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.*

ADNOTATIO.

Ad immutandum ſtatum Beneficij requiritur lapſus 40. annorum, *Rot. deciſ.* 234. *numer.* 28. *par.* 16. *recent.* & talis immutatio non cenſetur facta per ſolam collationem, niſi conſtet; quod conferens habuerit ſcientiam ſtatus an-
3 tiqui, illumque immutare voluerit, *Roſ. de execut. liter. Apoſt. par.* 1. *cap.* 6. *num.* 115. *Duran. deciſ.* 340. *num.* 11. *&* 14. vbi agitur de Beneficio in Eccleſia Gerunden, *deciſ.* 152. *num.* 12. *&* 13. *par.* 10. *& deciſ.* 421. *numer.* 16. *par.* 18. *tom.* 2. *recent.*

TOLETANA BENEFICII.

Mercurij 26. *Octobris* 1616.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria de notiſſimo ſtylo Rotæ quibus concurrentibus feratur, & num* 2.

DECISIO DXV.

PRo informante, nempè dandam eſſe declaratoriam, quia cùm litteræ executoriales vigore ſententiæ Rotalis, quæ tranſiuit in

in iudicatum, relaxatæ, Franciſco perſonaliter intimatæ, ac reproductæ fuerint, nec non ſer-
1 uati fuerint quatuor termini ad docendum ſe paruiſſe ſeruari ſoliti, nihil aliud ſupereſt agendum, niſi quod iuxta notiſſimum ſtylum *Rotæ*, de quo teſtatur *Veſtr. in prax. lib. 8. cap. xde.* contra eum feratur ſententia declaratoria, *Felyn. in cap. ad probandum num. 6. de re iudic. Mohed. deciſ. 1. de ſent. excomm.* & fuit aliàs *in Rota* ſæpiſſimè deciſum, &c.

ADNOTATIO.

2 Stylus Rotæ in concedenda declaratoria mox relatus poſt *deciſ.* 513. eſt nimis tritus, & canonizatur *coram Celſ. deciſ.* 49. *nu.* 10. *& deciſ.* 61. *num.* 2. ac paſſim.

CORDVBEN. COADIVTORIÆ.

Lunæ 7. Nouembris 1616.

ARGVMENTVM.

Sententia lata ab Auditore Cameræ in cauſa Beneficiali eſt nulla ex defectu iuriſdictionis, cũ A. C. illiuſque Locumtenentes nullam habeant in hac parte iuriſdictionem, licèt ipſe ſit Iudex ordinarius, & Primarius Curiæ, & Papæ Auditor.

SVMMARIVM.

1 *Sententia eſt nulla ex defectu iuriſdictionis Iudicis, qui pronunciauit, expirata iam ſua iuriſdictione.*
2 *Auditor Cameræ in Beneficialibus, prout etiam illius Locumtenentes nullam habent iuriſdictionem, & num. 4. cum ſeq.*
3 *Auditoris Cameræ facultates in Curia ſunt amplæ, cum ſit Iudex Ordinarius, Primarius, & Papæ Auditor.*

DECISIO DXVI.

DOmini reſoluerunt, eſſe reuocandam ſententiam A. C. in qua fuit declaratum, D. Franciſcum eſſe priuandum Coadiutoria, & iure ſuccedendi Ludouico, quia eſt nulla ex defectu iuriſdictionis: nam cum A. C. iam executus fuiſſet litteras Apoſtolicas Coadiutoriæ, & tradidiſſet poſſeſſionem, quam Franciſcus iam antè per annum, & vltrà pacificè retinuerat, omnis eius iuriſdictio vigore dictarum litterarum competen. penitus expira-
1 uerat, iuxtà notata per *gloſſ. in c. quamuis, verb. ad integrum annum, de offic. deleg. Doct. in cap. pro illorum, de præbend.* & fuit dictum *in cauſa Oritana Parochialis* 11. *Decembris* 1597. *coram b. me. Peregrina.*

Nec obſtare, quod in dictis litteris diſpoſitum fuerit, Franciſcum ad ſeruitium Eccleſiæ poſſe per Ludouicum compelli vſque ad ſui priuationem; quia poſteà immediatè ſubijciuntur alia verba, *coram Iudice ordinario, vel*
2 *competenti*, quæ verba non conueniunt A. C. qui in beneficialibus nullam habet iuriſdictionem, *Ægid. deciſ.* 210. *Achill. deciſ.* 24. *de appell.* & fuit ſæpè deciſum, &c.

ADNOTATIO.

Facultates A. C. qui eſt ex primarijs Iudicibus Romanæ Curiæ, referunt *Vrſell. concluſ. 167. ferè*
3 *per tot. Scannar. de viſit. carcerat. lib. 1. qu. 2. numer. 1. & ſeqq. Scacc. de iudic. lib. 1. cap. 22. num. 1. & ſeqq. Merlin. deciſ. 135. num. 1.* vbi, quod eſt Iudex
4 ordinarius, & licèt illius prærogatiuæ in omnibus cauſis ſint valdè amplæ, nullam tamen habet iuriſdictionem in cauſis Beneficialibus, *Vrſell. concluſ. 78. num. 2. & ſeqq. & d. concluſ. 167. num. 99. & ſeqq. Scannarol. d. c. 2. num. 13. Poſth. de manut. obſeru. 70. num. 19. & ſeqq. & obſeru. 107. numer. 4. & ſeqq. Reuerendiſſimus de Luc.* rem latè examinans *in tract. de iudic. par. 2. diſcurſ. 34. n. 14. Vbert. de citat. cap. 2. ſub num. 8. Add. ad Gregor. deciſ. 118. num. 7. Rot. coram Caual. deciſ. 32. & deciſ. 224. vtrobique num. 1. coram Vbald. deciſ. 2. num. 4. coram Merlin. deciſ. 272. num. 1. & in rec. deciſ. 264. num. 11. par. 9. & deciſ. 228. numer. 4. par. 17.* & ita
5 nullam in huiuſmodi cauſis iuriſdictionem habent eius Locumtenentes, *Poſth. d. obſeru. 107. num. 6.* vbi, quod Signatura huiuſmodi Tribunalis decreta, in iſtis cauſis è medio tollit, & circumducit, ac ſi non emanaſſent, ac inhibitiones non cauſant attentata.

LEGIONEN. CONFIRMATIONIS ELECTIONIS.

Lunæ 7. Nouembris 1616.

ARGVMENTVM.

Abbas poteſt Priorem à Monachis electum, non admittere, & non confirmare, & admiſſum ad ſui libitum remouere; & quis dicatur Prior Conuentualis, ſeu Clauſtralis.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum dicitur probatio probata, & facit rem manifeſtam.*
Canonici ſunt obedientiarij Abbatis, dicto numer. 1.
Abbas poteſt Priorem electum, ſi voluerit, non ſolum non confirmare, & eius electionem non admittere, ſed etiam iam electum, & admiſſum ad ſui nutum remouere, d. num. 1. 2. ac 6.
Prior Conuentualis dicitur ille, qui eſt loco Abbatis, & præeſt Conuentui, in quo adeſt Abbas, dicto num. 1.
3 *Admittere Nouitios ad profeſſionem, illiſque iuramentum perpetuæ obedientiæ deferre ſpectat ad Abbatem, & Superiorem Monaſterij.*
Teſtes reddere debent rationem ſuæ depoſitionis, etiam non interrogati, quando deponunt de his, quæ ſenſu corporis percipiuntur, ibidem.
4 *Obedientia verſus Abbatem eſt de ſubſtantia Monachorum.*
5 *Prior Monaſterij eſt ſubordinatus Abbati, & conſequenter dicitur Clauſtralis.*
7 *Confirmatio electi quomodo fiat, quodque ſit neceſſaria,*

d by Google

ſaria, ac peti debet intra tres menſes, à quo ſit petenda, aliaque de ea remiſſiuè n. 8. cum ſeq.

DECISIO DXVII.

Eſt deciſ. 329. part. 4. recent.

Poſt deciſ. 241. referuntur ſupra alia deciſiones præſentis cauſæ. Qui agant de Prioribus Conuentualibus, & Clauſtralibus, vide ſupra poſt dictam deciſ. 241.

ADNOTATIO.

7 De confirmatione electionis, poſt alios latè tractat *Paſſarin. de elect. cap. 33.* vbi, quod illa eſt neceſſaria, quia electus antè confirmationem nequit in adminiſtratione officij ſe validè ingerere, quemadmodum etiam dicit *gloſ. in cap. quanto, in verb. relatio, verſ. ſi quæras, 63. distinct. & text. in cap. noſti, & in cap. qualiter, de elect. & in cap. auaritiæ cæcitas, eodem tit. in 6. Roſ. de execut. liter. Apoſtol. par. 1. cap. 2. num. 2. & ſeqq.*

Confirmatio autem petenda eſt ab electo,
8 & infra terminum trium menſium, *Paſſarin.
d. cap. 33. num. 39. & ſeqq.* & à Superiore debet
concedi, dum electio fuit legitima, *deciſ. 167.
num. 2. & 3. par. 16. recent.* aliàs ad id Superior
poteſt compelli, quatenus confirmare recuſet, *Paſſarin. ibid. num. 55. & ſeqq.* & fieri debet ab immediato Superiore ipſius electi, niſi aliud ſit de ſpeciali iure, vel conſuetudine, *Ricc. in prax. for. Eccl. par. 4. reſol. 51. num. 1. Paſſarin. vbi ſupra nu. 68. & ſeqq.*

Quomodo autem fiat confirmatio, & quæ
9 teneatur inquirere confirmator priuſquam
confirmet, tradit *Paſſarin. d. cap. 33. num. 76. & ſeqq.* vbi per totum caput luculenter agit de hac materia tractata etiam per *Lotber. de re benef. lib. 1. qu. 27.* qui probat, confirmationem eſſe actum neceſſitatis, per *text. in cap. poſtquam de elect.* attento verbo *impleatur*, quod neceſſitatem importat, cum ſit modi imperatiui, *Ricc. d. reſol. 51. num. 1. & ſeq.*

HIERACEN. MONASTERII.

Lunæ 14. Nouembris 1616.

ARGVMENTVM.

Quod non dicatur conſtare de iurepatronatus ad fauorem illud prætendentis, pluribus medijs hic deducitur, ac comprobatur, contrarijſque ſatisfit.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus non dicitur conſtare, niſi probetur implementum conditionis, ſub qua fuit illud fundatum.*

2 *Conceſſio iuriſpatronatus facta ſub conditione augumenti redituum inducit formam, qua non adimpleta, non dicitur gratia iuſtificata, & perinde eſt, acſi iuſpatronatus non fuiſſet conceſſum.*

3 *Narratiua emanata in literis Apoſtolicis ad inſtantiam partis, debet aliundè iuſtificari.*

4 *Taxa librorum Cameræ Apoſtolicæ non probat verum valorem Beneficij, & quare, ibid.*

5 *Relatum dicitur eſſe in referente cum omnibus ſui qualitatibus.*

6 *Succeſſor immediatus in Pontificatu præſumitur in dubio ſe conformare ſuper Beneficijs cum regula anteceſſoris.*

7 *Teſtes deponentes ſuper valore Beneficij, vt probent, debent percutere tempus impetrationis, & non deponere de auditu.*

8 *Valor Beneficij non probatur ex locationibus de eo factis, & num. 13.*

9 *Locatio fructuum Beneficij non probat illius verum valorem, niſi illa probetur effectuata.*

10 *Confeſſio Prælati regulariter nõ præiudicat Eccleſiæ*

11 *Iuſpatronatus ex mero priuilegio eſt reuocatum ex diſpoſitione Sacri Conc. Trid. ſeſs. 25. cap. 9.*

12 *Iuriſpatronatus acquiſitio fieri poteſt pluribus modis, de quibus hic remiſſiuè.*

DECISIO DXVIII.

Domini cenſuerunt, non conſtare de iurepatronatus, quia in literis Clem. VII.
quæ dantur, iuſpatronatus, de quo agitur,
legitur conceſſum de anno 1531. Marchioni
Caſtri veteris ſub conditione, *ſi, & poſtquam
idem Marchio fructus, redditus, & prouentus Monaſterij ad illorum medietatem auxerit;* quo caſu,
1 cum non doceatur de valore reddituum ip-
ſius Monaſterij, prout requiritur ad effectum,
vt de huiuſmodi augumento ad medietatem
illius conſtare dicatur, iuxta *deciſ. b. m. Cardin.
Seraph. 952. num. 2. & ſeq.* non poteſt dici ali-
2 quod iuriſpatronatus conceſſum, vt tenuit
Rota in cauſa Caſſanen. Beneficij relat. inter impreſs. dec. 548. in princip. par. 1. diuerſor. Seraphin. deciſ. 1395. num. 3. verſ. ſecundo non conſtat, & in cauſa Cremonen. Præpoſituræ 20. Nou. 1600. coram Ill. D. Cardinali Millino.

Nec obſtare, quod in eiſdem literis fructus
Monaſterij in libris Cameræ Apoſtolicæ ad
ducatos 33. quar. 3. auri taxati dicantur; nám
3 quoad literas, fuit reſponſum, quod illæ con-
tinent narratiuam, quæ cum emanauerit ad
inſtantiam partis, niſi aliundè iuſtificetur,
non probat, *Verall. deciſ. 337. nu. 1. par. 3.* & fuit
dictum *in Regien. hoſpitalis relat. inter impreſs. dec.
854. n. 4. par. 2. diuerſ.* Quoad libros Cam. Apoſt.
4 fuit dictum, quod illorum taxa nõ probat ve-
rum valorem, quia libri ſunt antiqui, & valor
fructuum ex tempore diminui, & augeri ſolet
Sarn. in reg. de valor. q. 10. n. 1. & 4. ac fuit dictum
in Cameracen. vnionis, vt in deciſ. relat. inter impreſs. 189. nu. 6. par. 1. diuerſ.

Neque refragari, quod ex illis verbis, *& propoſuiſti dicti Monaſterij fructus, redditus, & prouentus, qui ad ducatos 33. q. 3. auri in libris Cameræ Apoſtolicæ taxati reperiuntur, ad illorum medietatem augere,* cenſeatur Pontifex intellexiſſe de augumento ad medietatem dictorum ducatorum 33. ad quæ vti immediatè præcedentia dicta verba quoad augumentum referuntur: quia fuit reſponſum, quod nihilominus ſicut taxa habet implicitum verum valorem, qui debet aliundè iuſtificari, & ille attenditur, non autem taxa, *ex ſupradictis*; ita etiam dicta verba reſpectu augumenti, quæ ad taxam re-

5 feruntur, non de valore ſimpliciter in taxa expreſſo, ſed de verò valore in eadem tacitè contento intelligi debent, vt relatum ſit in referente cum omnibus ſuis qualitatibus, iuxta tradita per *Dec. conſ.647. num.3. Aymon. conſ.45.num.4.* & hoc etiam ſuadetur, quia non eſt credendum, quod Clemens VII. pro tam modico augumento huiuſmodi Monaſterium in ſeruitutem redigere voluerit, maximè ſtan-
6 te regula Adriani VI. per quam requirebatur, quod fructus augumenti medietatem veri valoris excederent, cum qua ſaltem in dubio Clemens VII. illius immediatus Succeſſor cenſetur, voluiſſe ſe conformare, itaut de augumento ad medietatem veri valoris intellexerit, de quo etiam Marchio in Inſtrumento aſſignationis factæ de anno 1534. intellexiſſe apparet.

Neque releuare teſtes in Curia examinatos; nàm quatenus *iuxta ſeptimum, & octauum* dicant, quod Monaſterium affictabatur annuatim pro ducatis centum mon. Regni, &
7 quod illud non habebat in redditibus vltra ſummam ducatorum centum ſimilium, deponunt de auditu, & non percutiunt tempus conceſſionis, quod attenditur, *Caſſad.deciſ.19. in fin. ſuper reg.* cum alijs adductis *coram Me in Terdonen.iuriſpatronatus 25.Maij* 1611. quatenus deponunt de augumento per Marchionem facto, vltrà quod non dicunt, de quo tempore illud fuerit factum, & deponunt pariter de auditu, fuit reſponſum, quod de augumento ad medietatem redditūum, conſtare dici non poteſt, niſi de ipſis redditibus prius appareat, *ex ſupradictis*.

8 Nec ad iſtum effectum ſuffragari poſſe locationem factam de anno 1507. pro ducatis centum; quia locatio regulariter non probat valorem, *Caſſad. deciſ. 20. numer. 2. ſuper regul. Seraphin. dec.677.num.6.* & fuit ſæpè deciſum:
9 maximè, quia non probatur effectuata, nec percutit tempus conceſſionis iuriſpatronatus, quæ emanauit de anno 1531. Et ex hoc tollitur etiam prouiſio facta de anno 1524 in qua valor huius Monaſterij dicitur, non excedere ducat. 50. quia non percutit dictum annum 1531. & eſt narratiua impetrantis, quæ non attenditur, vt ſuperius dictum eſt.

10 Minùs ſubſiſtere, quod augumentum huiuſmodi probetur ex confeſſione Abbatis in inſtrumento aſſignationis, quia Abbas in eo aſſerit tantùm, augumentum aſcendere ad ducatos 80. non autem ad medietatem veri valoris: & in omnem euentum fuit dictum, quod confeſſio Prælati non præiudicat Eccleſiæ, *gloſſ. Abb. Felin. & alij in cap. fin.de præſcript. Vital. in Clem.1. numer. 57. de offic. Vicar. Seraph. dec.1278. num.3.* & fuit dictum *in cauſa Veronen. iuriſdictionis 18.Martij 1586. coram b.m. Card. Pamphilio.*

Nec demùm obſtare, quod augumentum huiuſmodi præſumatur ex quaſi poſſeſſione, & obſeruantia ſubſecuta; quia, præterquam quod iuſpatronatus fuit conceſſum Marchioni de anno 1531. & de anno 1539. fuit mota lis ſuper inualiditate conceſſionis, quæ pluribus annis proſecuta fuit, nec aliter conſtat de aliquo ſtatu pacifico; qui pro obſeruantia ſuffragari poſſit, fuit etiam reſponſum, quod, niſi de huiuſmodi augumento ad
11 medietatem veri valoris, vel de alio legitimo titulo doceatur, quaſi poſſeſſio, vel obſeruantia pro iuſtificatione iuriſpatronatus non ſufficit, ex diſpoſitione Sacri Concilij Tridentini *ſeſſ.25. cap.9.* & fuit dictum in dicta *Cremonen. Præpoſitura 29. Nou.1600. & coram b.m. Cardin. Seraph. d.dec.1395. nu.4. & ſeq.*

Et ita deciſum, &c.

ADNOTATIO.

12 An, & quando iuſpatronatus acquiratur ex dotatione, vel redotatione Eccleſiæ, ſicut ex dotis augumento, *vide Vinian. in tract. de iurepatronat. lib.2. cap.2.3.4.& 5. Rot. in Neapolitana Benef.29.Martij 1677. & 15. Febr.1678. per tot. coram Reuerend. Bourlemont*, vbi magiſtraliter materia diſcutitur, prout, & in *Meleuitana Commenda 27. Martij 1675. & 20. Aprilis 1670. coram eodem, confirmat.7.Maij 1677.coram R.P.D. Roudinino*.

Regulariter non acquiritur niſi ex dotatione, vel fundatione Eccleſiæ, ex deductis in *dec.333.par.17.dec.336.n.11. par.18.to.1. & dec. 413. ſub num.5. par.18. to.2. recent.*

Hinc ex augumento dotis, vel reædificatione Eccleſiæ non acquiritur iuſpatronatus, niſi conſtet, quod dos à fundatore conſtituta ſit redacta ad non eſſe, vel Eccleſiam adeò dirutam reperiri, vt noua indigeat conſecratione, *Vinian.de iurepatr.lib.1.cap.5.num.2.& 3. Ricc. in prax.tit. de iurepatron.reſol.161.per tot. Garz de Benef par.5.cap.9.num.117.in fin & num.130.Rot. coram Dunan. dec.385.num.35. dec.163.num.9. & 220.num.27.& ſeqq.par.17.dec.19.num.11. & dec. 149.nu.10.par.18. rec.*

Non ergò dicitur fundaſſe, vel dotaſſe Eccleſiam ad effectum acquirendi iuſpatronatus, qui aliquid Eccleſiæ donauit, vel legauit, quia iſte dicitur Benefactor, cui iura loquentia de iurepatronatus minimè indulgent, *Vinian. de iurepatr.lib.1.cap 2. num.63. Barboſ. de offic.& poteſt. Epiſc. par.3 alleg.70. num.11.& 37. Pyrrh Corrad. in prax. Benef.lib.4.cap.4.num.25. cum duobus ſeqq Caſtropal.oper moral.to.2.tract.13. de Benefic. Eccleſiaſt. diſput.2.punct.2. ſub num.6. d.dec.220. num.30. & ſeqq.* vbi quod in reædificante requiritur primæuus animus illud acquirendi, cum alijs per *Rot. coram Priol. deciſ. 362. numer.22. deciſ.383.num.9. & deciſ.432.numer.8.*

Præterea quando Eccleſia, ſeu Cappella eſt iam conſtructa, ſi quis velit eam dotare, & ex dotationis actu acquirere iuſpatronatus, neceſſe eſt, quod congruam dotem conſtituat approbatam pro tali ab Ordinario, ſine cuius conſenſu, & approbatione iuſpatronatus non acquiritur, *Vinian.de iurepatron.lib.2.cap.4.n.14. & ſeqq. vſque ad num. 23. Lotther. de re Benefic. lib.1.qu.32.num.1.& ſeqq.vſque ad num.8. Barboſ. d.alleg 70.nu.20.& 21.& alleg.71. num.23. Greg. dec.420. num.1. & ibi Adden. nu.7. dec.337.nu.4. par.2. recent.*

13 Valor Beneficij quomodo probetur, ſupra dec.40.

dec. 40. *&* 206. vbi, quod non probatur ex locationibus, *&* *deciſ.* 376. vbi de valore, ſiuè narrato per aſcenſum, ſiuè per non exceſſum.

AMERINA DOMVS.

Sabb. 20. Nou. 1616.

ARGVMENTVM.

De alienatione bonorum ſtabilium minoris, facta cum decreto Iudicis, quod præſumatur facta ex iuſta cauſa, præſertim ſi ita ipſe minor aſſerat in inſtrumento ipſo alienationis.

SVMMARIVM.

1 *Decretum Iudicis, cauſa cognita interpoſitum, facit præſumere in contractu minorum, omnia ſolemniter acta, & num. 10. remiſſiuè.*

2 *Minor 25. annis, ſed maior 20. vigore Statuti Vrbis habetur pro maiore.*

Minoris iuramentum ſupplet ſolemnitates requiſitas in ipſo contractu, ibidem.

3 *Iuramentum non ſupplet nullitatem contractus reſpectu cauſæ. Declara, vt ibidem.*

4 *Minorum aſſertioni ſuper cauſa alienationis, & venditionis ſuorum bonorum numquid credendum ſit, & num. 5.*

Minoris alienatio bonorum præſumitur facta cum cauſa, quando in ea interuenit decretum Iudicis, dicto num. 4.

7 *Decretum Iudicis interpoſitum in contractu minoris, habet præſumptionem pro ſe, ſi fuit interpoſitum cum cauſæ cognitione, ibidem, vbi, quod hæc cauſæ cognitio ſufficit extraiudicialis, & numer. 9.*

8 *Alienatio bonorum minorum dicitur facta ex cauſa, ſi creditores inſtent, & debitum petant, etiam quod non appareat, eos obtinuiſſe mandatum executiuum.*

DECISIO DXIX.

Eſt deciſ. 345. par. 4. to. 1. recent.

Eſt ſupra in hac cauſa deciſ. 434.

ADNOTATIO.

10 Præſumptio militans pro actu, cui adiectum reperiatur decretum Iudicis transfundens onus probandi contrarium in allegantem, deducitur ſupra poſt *deciſ.* 171. & de decreto interpoſito in alienatione bonorum minoris, *d. deciſ.* 434.

BRIXIEN. PAROCHIALIS.

Sabbati 26. Nou. 1616.

ARGVMENTVM.

Gratioſa ſubrogatio non indiget iuſtificatione gratiæ, teſteſq; ſuper probatione Clericatus, & obitus quomodo deponere debeant, ac quando Beneficium dicatur litigioſum ad effectum immittendi prouiſum per gratioſam ſubrogationem.

SVMMARIVM.

1 *Gratioſa ſubrogatio operatur, vt detur immiſſio abſque alia iuſtificatione gratiæ, & num. 7. remiſſiuè.*

2 *Clericatus probatur per teſtes, deponentes de communi reputatione, & viſu celebrationis Miſſarum.*

Clericus ex diuturnitate temporis præſumitur ad ſequentes ordines legitimè promotus, ibid.

3 *Mors Beneficiati cenſetur probata per teſtes, dicentes, Beneficium, de quo agitur, fuiſſe poſſeſſum ab alio.*

4 *Beneficium dicitur litigioſum per commiſſionem cauſæ ſuper titulo, & in petitorio, & num. 5. vbi quid, ſi poſteà lis fuit proſecuta ſuper poſſeſſorio, & num. 8.*

Litigioſum dicitur Beneficium per citationem ad dicendum contra commiſſionem, eodem numer. 4.

6 *Beneficium non dicitur litigioſum, quando lis per calumniam mota fuit, & quando lis dicatur calumnioſa.*

DECISIO DXX.

Eſt deciſ. 343. par. 4. recent.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 227.

ADNOTATIO.

7 De gratioſa ſubrogatione, illiuſque requiſitis, & quomodo illa probentur, ſupra *dec.* 208. *&* 328. & infra *dec.* 609.

8 Beneficium quando dicatur litigioſum, latè habetur ſupra poſt *deciſ.* 128.

Allegatur hæc deciſio, & comprobatur per *Adden. ad Buratt. dec. 929. num. 17.*

BONONIEN. CENSVS.

Lunæ 29. Nouembris 1616.

ARGVMENTVM.

Reductio cenſus an fieri debeat, ſi pars fundi cenſuati pereat, & alia, quæ remanſit, ſit ſufficiens pro ſolutione fructuum.

SVMMARIVM.

1 *Dicenti redditus rei, non eſſe ſufficientes pro cenſu ſuper ea impoſito, incumbit onus probandi, & n. 5. cum ſeqq.*

Cenſus

2 *Cenſus debet integrè ſolui, licèt pars fundi cenſuati pereat, ſi pars, quæ remanſit, eſt capax illius, & num. 4.*

3 *Promittens extinguere cenſum impoſitum ſuper re empta, an teneatur ſoluere fructus illius, ſi pars rei emptæ fuit euicta.*

DECISIO DXXI.

FVit per Dominos concluſum, non eſſe locum reductioni cenſus, quia, licèt pro parte DD. de Bauoſiis plures ex tornaturis fundi cenſuati tàm per Rectorem S. Mariæ Magdalenæ, & Patres Ieſuatos dominos directos, quàm per Eliſabettham, quæ 14. ex dictis tornaturis à Boſſio emerat, euictæ di-
1 cantur, tamen, quicquid ſit de hoc, non conſtat, quod tornaturæ, quæ remanſerunt, non ſint ſufficientes ad ſuſtinendum cenſum, de quo agitur, prout à DD. de Bauoſiis, qui ad reductionem agunt concludenter probari debet, *l. Actor, C. de probat. l. qui accuſare, C. de eden.*
2 cum aliàs cenſus integrè ſolui debeat, licèt fundus pro parte pereat, vbi pars, quæ remanſit, eſt illius capax, vt fuit reſolutum *in Romana Cenſus 30. Octobris 1602. coram Illuſtr. D. Card. Millino, & in hac cauſa ſub die 31. Ian. 1611.* & aliàs ſæpè.

Nec obſtare, quod Ioannes Bauoſius, qui ſupradictum fundum emit, cenſum ſoluere promiſerit, quatenus fundum haberet, & retineret, & propterea ſecuta illius euictio-
3 ne, amplius ad integram ſaltem illius ſolutionem non teneatur; quia, vltrà quod dictus Ioannes promiſit ſimpliciter cenſum extinguere, & interim fructus illius ſoluere cum expreſſa reſeruatione regreſſus contra alia bona Boſſij in caſu euictionis, fuit etiam reſponſum, quod, quatenus pars fundi, quæ
4 penès ipſos de Bauoſiis remanſit, ſit capax totius cenſus, ad integram illius ſolutionem ipſi tenentur, ſaltem vti poſſeſſores fundi, quicquid inter Ioannem eorum Authorem, & Boſſium conuentum fuerit, quod vti res inter alios acta, Dominis cenſus præiudicare non poteſt, *l. 1. & tot. titul. Cod. res inter alios acta.*

Et ita deciſum &c.

In hac cauſa eſt ſupra deciſ. 188.

ADNOTATIO.

5 Præſumptio capacitatis fundi cenſiti transfundit onus probandi contrarium in allegantem *dec. 302. nu. 8. par. 14. recent.*

Et generaliter omnis iuris præſumptio trã-
6 sfert onus probandi contrarium in Aduerſarium eius, qui habet talem præſumptionem pro ſe, ad *Tex. in l. generaliter, § ſi petitum in fin. ibi -- ſed cum ex præſumptione libertas præſtita eſſe videatur, hæredis eſt contrariam voluntatem probare, ff. de fideicomm. libert. l. non eſt veriſimile, cum ibi not. in princ ff. de eo, quod met. cauſ. gloſ. in l. ſi Tutor petitus, C. de peric. tutor. & in cap. præſumitur, verſ. eſt autem huius virtutis, de reg. iur. in 6. Allegrad. conſ. 6. num. 34. Conciol. alleg. 22. nu. 12. Reuerendiſs. de Luc. de credit. diſc. 135. num. 15. Rot. coram Vbald. dec. 276. num. 7. coram Pentinger. dec. 50 num. 10. & in recent. dec. 88. num. 12. par. 8. dec. 207. num. 8. par. 10. deciſ. 401. num. 38. par. 16. in Legionen. Puritatis Sanguinis 26. May 1631. §. Impuritas autem, coram Quiſpo, Corduben. dimidiæ portionis 30. Ian. 1654. §. Hoc tamen, in fin. coram Meltio, & in Anconitana bonorum 27. April. 1676. §. Quod autem, verſ. quæ præſumptio ad fin. coram Reuer. Albergato Decano.*

Adeòut donec probetur contrarium, præ-
7 ſumptioni ſemper deferatur, *d. l. non eſt veriſimile, l. vxori, § fin. ff. de leg. 3. l. nuptura in fin. ibique gloſ. verb. contrarium, ff. de iur. dot. & l. ſine poſſidetis, C. de probat. Rot. deciſ. 151. numer. 8. part. 18. recent.*

Detecto nihilominus in contrarium veri-
8 tatis ſplendore, illicò præſumptio tanquam nebula euaneſcit, & veritati cedit, *Rot. coram Coccin. dec. 1555. num. 5. coram Priol dec. 25. nu. 19. dec. 31. pariter num. 19 par. 10. deciſ. 41. num. 20. & dec. 220. num. 4. par. 17. dec. 177. num. 8. & dec. 396. num. 12. par. 18. to. 1. & dec. 509. nu. 16. par. 18. to. 2. rec. ac in Romana Reſciſſionis contractus 5. Aprilis 1677. §. Tum quia dictam, ad fin. coram Reuerend. Bourlemont.*

ROMANA DOMVS DE CRESCIS.

Veneris 2. Dec. 1616.

ARGVMENTVM.

Locatio, ſeu conceſſio emphyteuſis facta ab Eccleſia pluribus, quod intelligatur facta vnicuique pro ſua portione, nec propterea inter illos fiat locus iuri accreſcendi, etiamſi conceſſio facta ſit vſque in tertiam generationem, magiſtraliter hic diſceptatur, & reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Locatio domus ſi ſit facta pluribus, vnuſquiſque pro parte ſua recepiſſe intelligitur, nec inter illos locus eſt iuri accreſcendi, ſed aperitur Eccleſiæ, & num. 5. ac 9. cum duobus ſeqq.*

2 *In locatione, ſiue emphyteuſi onerosa eſt locus iuri accreſcendi.*

3 *Declaratur concluſio, vt procedat, quando locatio onerosa, facta duobus, in illa vnus fuit præſens, & alter abſens, ſecus ſi fuit facta omnibus præſentibus, & num. 4. ac 9.*

6 *Ius accreſcendi regulariter in contractibus non admittitur, & num. 14.*

7 *Locatio, ſeu emphyteuſis facta pluribus, etiam vſque in eorum tertiam generationem intelligitur facta vnicuique pro ſua tantùm linea, & non fit locus iuri accreſcendi, & num. 8.*

11 *Subſtitutio excludit ius accreſcendi.*

12 *Ceſſionarius repræſentat in omnibus cedentem.*

13 *Ius accreſcendi in quibus caſibus locum habeat, & in quibus ſecus, dicitur remiſſiuè hic, quinè de illo tractent, ibidem, & num. ſeqq.*

DE-

DECISIO DXXII.

PRopoſito in hac cauſa pluries per me du-
bio, an locatio emphyteutica reſpectu
portionis Hieronymæ ſit finita, ſupradicta die
Domini affirmatiuè reſponderunt, locationē
ſcilicet reſpectu diſtæ portionis fuiſſe finitam,
quia Domus de qua agitur, fuit locata Simo-
ni, & Marco Antonio fratribus, & Octauiæ
dicti Marci Antonij vxori ad tertiam eorum
1 generationem; ideoque cùm deceſſerit Mar-
cus Antonius, & Hieronyma filia nullis reli-
ctis filijs, illius portio ad Monaſterium perti-
net, non autem ad alios conductores, *cap. 1. de
fratrib. de noui. benef. inueſt.* cum enim locatio
fuerit facta pluribus; vnuſquiſque pro parte
ſua recepiſſe intelligitur; adeout inter eos iuri
accreſcendi locus non ſit, *cap. 1. de duob. fratrib.
à capit. inueſt. Bart. in l. ſi mihi, & Titio num. 6. &
ibi Imol. num. 5. Alex. num. 11. ff. de verb. obligat.
Bald. conſ. 281. num. 3. lib. 3. Gomez var. reſol. to. 1.
cap. 10. de iur. accreſc. num. 5.* & de communi poſt
plures relatos teſtatur *Mant. de tacit. & ambig.
conuent. lib. 22. tit. 34. nu. 23.* & hanc opinionem
ſecuta fuit *Rota coram b. m. Card. Seraph. deciſ.
604. num. 10.*

Non obſtat, quod de tempore locationis
Conductores ſoluerint Monaſterio, & Fratri-
bus pro ſecundo introitu ſcut. 360. & promi-
ſerint facere melioramenta aſcendentia ad
2 ſummam ſcutorum 240. & ſoluere annuum
Canonem ſcutorum 26. & b. 25. & ſic locatio
cenſeatur ex cauſa onéroſa, quo caſu eſt locus
iuri accreſcendi, ex *Bart. in d. l. ſi mihi, & Titio
ſub num. 4. verſ. quandoque conceditur vni tantùm, ff.
de verb. obligat.* cum alijs allegatis. Quia *Bart.* ibi
loquitur, quando emphyteuſis eſt conceſſa
3 alicui præſenti, & eius fratri abſenti, & tunc
dicit, quod, ſi conceſſio eſt facta ex cauſa one-
roſa, portio abſentis accreſcit portioni reci-
pientis, quia conceſſio in perſona abſentis ab
initio non valet, per *l. fundus ille, ff. de contrahen.
empt.* prout etiam in hoc caſu expreſsè lo-
quuntur *Alex. in d. l. ſi mihi, & Titio num. 13.
Iaſ. ſub nu. 11. verſ. ſecundus caſus, ff. de verb. oblig.
Salycet. in l. vnica nu. 20. verſic. ſi oneroſa, C. quand.
non pet. part. Corn. conſ. 285. num. 3. lib. 3. Gomez
var. reſol. to. 1. d. cap. 10. de iur. accreſc. in fin. Mantic.
de tacit. & ambig. conuent. lib. 22. dicto tit. 34. nu. 25.*
& plures alij, qui *Bart.* ſequuntur: vbi verò,
4 prout in caſu iſto, res eſt conceſſa pluribus
præſentibus, & acceptantibus, conceſſio ab
initio in totum valet, & res vnicuique pro
rata quæſita cenſetur, itaut altero ipſorum
ſine filiis decedente, non ſit locus iuri accre-
ſcendi, vt indiſtinctè dicit *Bart. in d. l. ſi mihi, &
Titio ſub num. 4. verſ. breuiter veritas eſt iſta, ff. de
verb. oblig.* quem *omnes alij ſupradicti* commu-
niter ſequuntur; & licèt *Bero. conſ. 109. num. 22.
lib. 1.* ſimpliciter loqui videatur, tamen ipſe
quoque intelligi debet in ſupradicto caſu de
conceſſione facta præſenti, & alteri abſenti, de
quo loquitur *Bart. & alij, quos ipſe allegat.*

Nec refragatur, quod locatio in caſu iſto
fuerit facta Simoni, & Marco Antonio præ-
ſentibus, & Octauiæ vxori dicti Marci Anto-
nij abſenti; quia, vltra quod agitur de portio-
ne Hieronymæ, quæ fuit ab initio quæſita
5 Marco Antonio patri præſenti, & ſtipulanti
ſimul cum Simone fratre, quo caſu quoad ip-
ſos, quicquid ſit de portione Hieronymæ,
vnuſquiſque pro parte ſua recepiſſe cenſetur,
& ſic inter ipſos non eſt locus iuri accreſcen-
di, *ex ſupradictis.* Placuit etiam reſponſio, quod
in conceſſione facta præſenti, & abſenti ex
cauſa oneroſa eſt locus iuri accreſcendi ante-
quā portio abſenti quæſita eſt, nā de ea ad iſtū
effectum excludendi ius accreſcendi, idem iu-
dicandum videtur, quod de portione aliorū,
perindè, acſi omnes ab initio præſentes fuiſ-
ſent, iuxta notata per *Bald. in auth. ſi quas ruinas.
ſub num. 7. verſ. tertio caſu dico, C. de Sacroſ. Eccl.*
6 & quod poſt ius quæſitum in conceſſione plu-
ribus facta non ſit locus iuri accreſcendi, quod
regulariter in contractibus non admittitur,
per *Text. in d. l. ſi mihi, & Titio, ff. de verb. oblig.*
tradit *Mantic. de tacit. & ambig. conuent. d. lib. 22.
tit. 34. num. 27.*

Minus releuat, quod vbi locatio eſt facta
pluribus vſque in tertiam illorum generatio-
nem, inter partes tacitè actum videatur, vt res
ad Eccleſiam non reuertatur, niſi poſt mor-
tem omnium, ex *Iaſ. conſ. 117. num. 26. verſ. ſe-
cundo principaliter lib. 4. Honded. conſ. 54. num. 25.
lib. 1.* cum aliis allegatis. Quia, præter id, quod
locatio, de qua agitur, eſt facta Simoni, Marco
7 Antonio, & Octauiæ ſimpliciter ad tertiam
eorum generationem abſque dictione *vſque*,
ſcilicet pro ipſis, filiis, & nepotibus, quo caſu,
quod vnuſquiſque pro ſe, & eius linea rece-
piſſe intelligatur, & propterea non habeat lo-
cum ius accreſcendi, ſed vna linea deficiente
eius portio ad Eccleſiam redeat, poſt alios re-
latos tradit *Corbul. de cauſ. priuat. ob lin. finit. n. 83.*
8 etiam in conceſſione facta pluribus cum dicta
clauſula *vſque in tertiam eorum generationem*,
contra *Iaſ. & alios allegatos* tenuerunt *Ruin. conſ.
47. num. 4. lib. 1. Gabr. conſ. 87. in fin. lib. 1. Cephal.
conſ. 145. num. 14. & 18. Mant. de tacit. & ambig.
conuent. lib. 22. dicto tit. 34. num. 30. verſic. ſed
Hieronym. Gabriel. Magon. deciſ. Lucen. 8. numer.
15.*

Ex quibus tollitur etiam, quod in contra-
ctibus vltrò citroque obligatoriis habeat lo-
cum ius accreſcendi; quia imò in huiuſmodi
9 conceſſione facta pluribus præſentibus, & ac-
ceptantibus licèt ſit contractus vltro citroque
obligatorius, ius accreſcendi locum non ha-
bet, ſecundùm communem opinionem, de
qua, *præter ſupradictos*, teſtatur etiam *Corbul. de
cauſ. priuat. ob lin. finit. dicto num. 83. verſ. & quod in
emphyteuſi*, & faciunt alia *ſuperius* deducta;
quæ eò facilius viſa fuerunt in caſu iſto ad-
mittenda, quia locatio, de qua agitur, eſt fa-
cta ſupradictis Simoni, Marco Antonio, &
10 Octauiæ ad tertiam eorum generationem, &
in defectum generationis ad nominationem,
quo caſu cum quilibet ipſorum in defectum
generationis haberet facultatem nominandi
extraneum, tantò minùs inter partes tacitè
actum cenſetur, quod deficiente vna linea,
admittatur altera, ſed potius quod vnuſquiſq;
ſibi, generationi ſuæ, & perſonæ nominandæ
ſtipu-

ſtipulari voluerit, itaut ius accreſcendi rema-
11 neat excluſum, *ex ſupradictis*; & facit, quod dicitur de iure ſubſtitutionis, quod pariter excludit ius accreſcendi, illoque potentius eſt, *gloſ. in l. qui patri, verb. patris hæredi, verſ. & ego puto verum, & ibi Bart. num. 3. verſ. nam ſi eſſet, ff. de acquir. hæred.*

Præterea fuit etiam ponderatum, quod de tempore mortis Hieronymæ Domus, de qua agitur, ad ſummum pro tertia parte prætendi poterat ſpectaſſe ad Octauium, & pro alia tertia ad Bernardinum filium Simonis, quo caſu, quatenus ius accreſcendi locum haberet, adhuc portio Hieronymæ, de qua agitur, pro medietate ſpectaret ad Monaſterium, quod vigore ceſſionis ab ipſo Bernardino tàm reſpectu ipſius tertiæ partis, quàm reſpectu iuriū
12 ſuper portione Hieronymæ ſibi competentium obuentæ, illius perſonam repræſentare dicitur, *Alex. conſ. 13. ſub num. 13. verſ. vbi voluit, quod cedens lib. 1.*

Et ita deciſum &c.

Aliæ deciſiones huius cauſę referuntur ſupra poſt deciſ. 104.

ADNOTATIO.

13 Materiam iuris accreſcendi, & quando illud detur, vel excludatur tractant *Bellon. im.* qui integrum opus in tria volumina diſtinctum edidit ſuper hoc iure, & *Iacobus Caimus in l. re coniuncti 189. ff. de leg. 3. Vrſell. concl. 25.*

14 Ad dignoſcendum in emphytheuſi an ſit locus iuri accreſcendi iuuat inſpicere illius conceſſionem, vel enim conceſſio ab initio fuit facta pluribus, qui eſt caſus præſentis deciſionis, & tunc ceſſat ius accreſcendi inter emphytheutas, prout hic firmatur, & per *text. in cap. 1. de duobus fratr. de nou. benef. inueſt.* docent *Vrſell. concl. 25. num. 39. & ſeqq. Fulgin. in tract. de iur. emphyth. tit. de contract. emphyth. q. 34. per tot. & tit. de ſucceſſ. emphyth. qu. 20. num. 2. Amic. de iur. emphyth. q. 66. 67. & 68.*

15 Vel ab initio conceſſa fuit emphytheuſis vni tantùm perſonæ pro ſe, & ſucceſſoribus copulatiuè ſtipulanti, & tunc vtique ius accreſcendi admittitur, ex doctrina *Bartol. in l. ſi mihi, & Titio num. 4. ff. de verb. obligat. Clar. in §. emphytheuſis q. 39. verſ. ſed quando, Ruin. conſ. 159. num. 15. lib. 1. Mareſcott. var. reſolut. lib. 1. cap. 75. num. 1. Fulgin. loco ſupra citato, Adden. ad Buratt. dec. 5[illegible] num. 9. dec. 1. n. 24. poſt Bonden. collect. legal. deciſ. 176. num. 9. part. 15. recent. & in Ariminen. bonorum 29. Aprilis 1661. §. ideoque firmum, coram Eminent. Cerro.*

16 Datur namque ius accreſcendi etiam in contractibus, vbi diſpoſitio fuit concepta verbis collectiuis, *deciſ. 154. numer. 12. part. 11. recent.*

17 Cæterùm in emphytheuſi hæreditaria non admittitur, quia per exiſtentiam hæredis portio defuncti non poteſt vnquam vacare, *Roman. conſ. 315. num. 2. Bellon. de iur. accreſcen. cap. 6. qu. 38. nu. 59. & 60. & num. 112. & ſeqq. Rot. apud Giouagnon. conſ. 44. nu. 80. lib. 2.*

ROMANA ARRHÆ.

Lunæ 5. Dec. 1616.

ARGVMENTVM.

Sententiæ iniuſtitia præbet cauſam reſtitutionis in integrum; Lucro arrhæ in contractu emptionis conditionalis quando ſit locus, hic latè ponitur, & de arrha in emptione, ac etiam de ea in matrimonio remiſſiuè.

SVMMARIVM.

1 *Iniuſtitia ſententiæ eſt iuſta cauſa agendi ex capite reſtitutionis in integrum, & num. 13.*

2 *Lucro arrhæ non dicitur factus locus, quando vterque contrahens fuit negligens in obſeruando conuenta.*

3 *Contrahens cenſetur alteri ſecum contrahenti remiſiſſe obſeruantiam contractus, ſi ipſe quoque ex parte ſua contractum non adimplevit.*

4 *Depoſitum requiſitum ad certum effectum, habetur pro facto, ſi alio modo valere poteſt, etiamſi non fiat modo conuento.*

5 *Promiſſio de vendendo intra certum tempus, illo elapſo, non obligat amplius promittentem ad obſeruantiam; & num. 12. ac 16. cum ſeq.*

6 *Contractus emptionis, vbi non eſt perfectus, per lapſum temporis reſoluitur, & num. 12.*

7 *Reſeruatio Beneplaciti Apoſtolici pro confirmatione contractus operatur, vt interim quouſque obtineatur ſit locus pœnitentiæ inter contrahentes, & numer. 12.*

8 *Venditio, perficienda intra certum tempus, non poteſt interim dici perfecta.*

9 *Conuentio facta inter contrahentes ſeruanda eſt.*

10 *Arrha ex diſpoſitione Statuti Vrbis perficit emptionem, præſertim ſi data ſit pro parte pretij.*

11 *Emptio, & venditio eſt contractus nominatus, qui ob inobſeruantiam alterius partis non reſoluitur, ſed agendum eſt ad implementum, & intereſſe.*

12 *Quomodo iſta procedant, declaratur.*

14 *Arrha quid, & quotuplex ſit in materia emptionis, & venditionis, et quando impediat receſſum contrahentibus, remiſſiuè.*

15 *Arrha quid ſit in materia matrimonij, remiſſiuè.*

DECISIO DXXIII.

Dubitaui, an ſit locus reſtitutioni in integrum, & Domini quoad ſcuta 500. ſoluta per Sebaſtianum affirmatiuè reſponde-
1 runt, quia quoad illa conſtat de læſione, & iniuſtitia ſententiæ, quæ ſufficit ad iſtum effectum, *Rota deciſ. 1. de reſtitut. in integr. in nou. Seraph. deciſ. 245. num. 2.* & fuit aliàs ſæpiſſimè deciſum.

Iniuſtitia autem ſententiæ quoad dicta ſc. 500. ſatis clara viſa fuit, quia Octauius fuit per eam ab illorum reſtitutione abſolutus perindè ac ſi lucro illorum locus factus fuiſſet, quod tamen non ſubſiſtit, quia Octauius promiſit infra duos menſes, & interim quandocumque officium Notariatus A. C. reſignare in perſonam Sebaſtiani, qui eidem Octauio occa-

occaſione reſignationis huiuſmodi dicta ſcuta 500. pro arrha ſoluit cum pacto, quod in caſu contrauentionis, & inobſeruantiæ Capitulorum lucro illorum locus factus cenſeatur:
2 Ideò cum non appareat, quod aliquis ipſorum ad reſignationem infra terminum deueniri procurauerit, & ſic vterque fuerit negligens in obſeruando conuenta in Capitulis, non poteſt dici, quod huiuſmodi lucro locus factus fuerit, ſtante conuentione ſupradicta, quæ non poteſt intelligi de contrauentione, & inobſeruantia vtriuſque, ſed alterius tantùm, iuxta iuris communis diſpoſitionem, de qua in *l. contractus in fin. C. de fid. instrument. et in §. 1. in fin. institut. de empt. et vendit., Surd. deciſ. 260. num. 25.*

Non obſtat, quod Sebaſtianus in dictis capitulis promiſerit infra dictos duos menſes deponere in Banco Sancti Spiritus ſc. 11900. & in caſu reſignationis cedulam conſignare dicto Octauio, qui non aliter promiſit officium reſignare, quàm ſupradictis per Sebaſtianum
3 adimpletis: quia placuit reſponſio, quod nihilominus Octauius debebat pro eius parte procurare, quod infra terminum ad reſignationem deueniret, vel aliàs oſtendere ſe paratum pro obſeruantia, & implemento promiſſorum, quod cum non fecerit, cenſetur ipſe quoq; contraueniſſe, & ſic inobſeruantiã contractus Sebaſtiano remiſiſſe, ad notata per *Bal. in l. 2. n. 21. q. 8. C. de reſcind. vend.* præſertim, quia Sebaſtianus poterat etiam in actu reſignationis dicta ſcuta 11900. deponere, & cedulam conſignare, cum depoſitum ad nullum alium effectum infra dictum terminum faciendum eſſet, niſi vt cedula in actu reſignationis conſignari poſſet, quo caſu cum depoſitum requireretur ad certum effectum, non erat curandum, an eſſet factum, vel faciendum, dum-
4 modò cedula in actu reſignationis conſignaretur, iuxta tradita per *Dec. in l. ſi mater num. 4. vbi etiam alij, C. de inſtit.* cum aliis adductis in *Romana Domus relat. inter impreſs. deciſ. 276. nu. 3. par. 2. diuerſor.* vbi, quod in his non eſt curandum de modo, dummodò ſequatur effectus.

Neque refragatur, quod Octauius ſupradictis capitulis contrauenerit reſignando officium ad fauorem alterius, itaut proptereà non ſolum dictam arrham amiſerit, ſed teneatur eam duplicare; quia fuit reſponſum, quod Octauius promiſit tantùm infra terminum duorum menſium officium vendere, & reſignare ad fauorem Sebaſtiani, quo caſu cum iſta fuerit promiſſio de vendendo reſtricta ad certum tempus, illo elapſo, abſque eo, quod
5 aliquis ex contrahentibus contractus obſeruantiam procurauerit, potuit Octauius officium ad fauorem alterius reſignare, non obſtante dicta promiſſione, cui per lapſum temporis ab vtraque parte renunciatum cenſetur ex traditis per *Bald. in l. 1. in princ. C. de in integr. reſtit. minor. & conſ. 466. num. 2. lib. 1. Surd. dec. 203.*
6 *num. 3. & dec. 244. in fine*, & quod vbi contractus emptionis non eſt perfectus, per lapſum temporis reſoluatur, admittit *Paul. de Caſtr. in l. ſi ita quis, §. Seia cauit num. 2. ff. de verb. obligat.* & eo magis, quia officium erat reſignandum in
7 manibus Sanctiſs. D. N. ſine cuius beneplacito contractus non poterat ſubſiſtere; ideòque cum illius ſubſiſtentia penderet à beneplacito Apoſtolico, antequam illud per partem obtentum fuiſſet, erat locus pœnitentiæ, *Put. dec. 2. de tranſact. & dec. 353. ſub num. 3. lib. 1. Verall. dec. 184. par. 1. in manuſcript.* cum aliis adductis *in Calagurritana penſionis 4. Iun. 1597. coram bo. me. Card. Pamphilio.*

Nec obſtat, quod in apocha adſint huiuſmodi verba, *promette di vendere, si come vende &c. e questa vendita, e riſegna eſſo Sig. Ottauio promette di fare, ſi come fà*, quæ, cum ſint præſentis temporis, denotant venditionem perfectam: quia placuit reſponſio, quod imò cùm huiuſmodi venditio eſſet perficienda infrà certum tempus, non poterat interim dici perfecta, ſed dicta verba præſentis temporis
8 intelligi debent cum clauſula *ex nunc, prout ex tunc*, adeout denotent perfectionem venditionis ab initio, & illius perfectio retrotrahatur, dummodò tamen infrà terminum ſubſecuta fuerit, vt de contractu conditionali tradit *Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 2. n. 27.* aliàs ſecus; & hoc etiam comprobatur ex eo, quia, ſi interim Octauius deceſſiſſet, certum eſt, quod officium per eius mortem vacaſſet, nec illius hæredes potuiſſent ſe de pretio contra Sebaſtianum reualere, quia ipſe antè actualem officij reſignationem illud ſoluere
9 non tenebatur, ex ſupradicta conuentione, quæ inter partes ſeruanda eſt, ad *l. 1. ff. de pact.* cum ſimilibus.
10 Et ex his ceſſat, quod arrha perficiat emptionem ex diſpoſitione *Statuti Vrbis lib. 1. c. 112.* maximè, vbi eſt data pro parte pretij, prout in caſu iſto, & quod cum emptio, & venditio ſit contractus nominatus, propter inobſeruantiã alterius partis non reſoluatur, ſed agendum ſit ad implementum, & intereſſe; quia iſta omnia procedunt in emptione ſimpliciter fa-
11 cta, non autem in promiſſione de vendendo reſtricta ad certum tempus, & ſub beneplacito Apoſtolico, quæ operantur, vt tempore
12 elapſo, & beneplacito non obtento, eſſet locus pœnitentiæ, & officium poſſet alteri vendi, *ex ſupra allegatis*

Et ita deciſum &c.

Eſt infra in eadem cauſa dec. 543.

ADNOTATIO.

13 Scripſit contra hanc deciſionem *Grat. diſcept. 307.* vbi refert varias cauſæ circumſtantias, & ſententiam Rotalem, quæ antè præſentem reſolutionem pro venditore officij lata fuerat.

14 Arrha, quid ſit, & quotuplex, & quando partes poſt illam datam, vel receptam poſſint à contractu pœnitere, *vide Fenzon ad Stat. Vrb. lib. 1. cap. 112. per tot. Bertazzol de clauſ. clauſ. 31. gloſ. 7. & 8.*

15 De arrha matrimoniali agunt *Fenzon. vbi ſupra num. 3. & 4. Bertazzol. dicta gloſ. 7. nu. 1. Rot. coram Coccin. dec. 1462. n. 33. & 34.*

Quoad

Quoad materiam *text. in l. ſi ita quis, §. Seia cauit, ff. de verb. obligat.* curioſa accidit diſputatio in cauſa Bononien. vbi quædam mulier promiſerat infra triennium vendere prędium, & pendente termino partem pretij ab emptore receperat, elapſo autem triennio pęnituerat, & nolebat amplius vendere, quærebatur namque, an licuerit ei pęnitere, variæque hinc inde coram Iudicibus de partibus ſententiæ prodierant, ſed cauſa ad Curiam deuoluta mulier duas retulit ſententias fauorabiles, quibus emptor acquieuit, & allegabatur pro ea præfatus *text.* optimè ad rem perpenſus per *Cagnol. in l. fin. ſub n.* 162. *C. de pact. inter empt. & vendit. Surd. conſ.* 52. *Facchin. controuerſ. forenſ. lib.* 2. *cap.* 4. *Petr. de fideicomm q.* 8. *n.* 157. faciunt latè ponderata per *Tiraquell. de retract. conuent.* §. 1. *gl.* 2. *nu.* 45. *& ſeqq.*

16 Obligatio namque ad certum tempus reſtricta, poſt illud remanet inexequibilis, & finita, *Mantic. de tacit. lib.* 1. *tit.* 21. *num.* 1. *& ſeq. Gabr. de fideiuſſor. concl.* 3. *nu.* 7. *verſ. quarto limita, Rot. dec.* 567. *par.* 1. *& dec.* 11. *par.* 2. *diuerſ. & deciſ.* 298. *num.* 1. *par.* 8. *recent. ac in Romana locationis,* 14. *Iunij* 1662. *§. adaquationem, coram b. m. Verospio.*

17 Quidquid aliter foret dicendum, vbi promiſſio de vendendo fuiſſet concepta ſine pręfixione certi, & determinati temporis, quo caſu venditor partem pretij recipiens non poteſt amplius pęnitere, vel à contractu reſilire, iuxta *text. in l. fin. C. de præd. Curial. lib.* 10. qui *text.* huius diſtinctionis fędere conciliatur cum præfato §. *Seia cauit*, prout etiam in hoc ſenſu intelligendæ ſunt auctoritates in contrarium facientes, nempè *Bald. conſ.* 451. *lib.* 2. *Menoch. conſ.* 946. *Ripoll. cap.* 11. *n.* 168.

ROMANA LEGATI.

Lunæ 12. *Decembris* 1616.

ARGVMENTVM.

Legatum ſemel tantùm deberi, nec præſumi relictum pro alimentis, nec eſſe annuum, & ex quibus hoc percipiatur, plenè hic oſtenditur.

SVMMARIVM.

1 *Legatum non dicitur factum pro alimentis, de quibus à teſtatore nulla fuit facta mentio.*

2 *Legatum in dubio, eo animo relictum cenſetur, vt ſemel tantùm debeatur, & num.* 9.

3 *Alimenta filio naturali præſtare debet pater, non autem auus, niſi pater ſit adeò pauper, vt illa præſtare non poſſit.*

4 *Legatum relictum ſpurio ab auo quando cenſeatur relictum in cauſam alimentorum, & quando ſecus.*

5 *Pater filio ſpurio non poteſt relinquere vltra alimenta, ſecus auus, qui poteſt nepoti ſpurio relinquere, quantum vult.*

6 *Teſtator præſumitur minus voluiſſe grauare hæredem, quàm fieri potuerit, & num.* 10.

7 *Legatum ſemper interpretari debet, vt ſit vtile legatario, & hoc ex quibus cognoſcatur, ibidem.*

8 *Teſtator ſi voluiſſet, quod legatum à ſe alicui factum, cederet in cauſam alimentorum, & eſſet annuum, expreſſiſſet, ſicut expreſſit de alijs.*

DECISIO DXXIV.

Domini cenſuerunt, legatum non eſſe pro alimentis, nec annuum, quia, cum teſtator duobus officijs, quæ hic Romæ habebat, Reuerendiſs. D. Archiepiſcopo filio prælegatis, eidem onus ſimpliciter impoſuerit ſoluendi poſt eius mortem ſcut. 100. Io: Antonio nepoti naturali ex Rodomonte filio legitimo, & naturali per hæc verba, *Con queſto però, che detto Monſignore habbi, doppo la morte del detto Sig. Teſtatore, & acquiſtata l'heredità, e legati ſudetti, da pagare al detto Sig. Gio. Antonio ſcudi cento della moneta di Roma &c.* non poteſt 1 dici, quod legatum cenſeatur pro alimentis, de quibus per teſtatorem nulla eſt facta mentio, iuxta notata per *Surd. de aliment. tit.* 8. *priuil.* 27. *ſub num.* 3. *verſ. quin etiam,* & tradit *Calcan. conſ.* 59. *num.* 8. *in fin. Caſſan. conſ.* 39. *numer.* 51. *Benintend. dec.* 22. *ſub num.* 15. *verſ. præterea quod;* 2 & minus annuum, quia legatum in dubio eo animo relictum cenſetur, vt ſemel tantùm debeatur, iuxta regulam *Text. in l. Boues, §. hoc ſermone, ff. de verb. ſignif. Surd. de aliment. d. tit.* 8. *priuil.* 25. *numer.* 3. *Menoch. lib.* 4. *præſumpt.* 132. *num.* 1.

Non obſtat, quod imò legatum cenſeatur factum in cauſum alimentorum, quæ dicto Io. Antonio legatario debebantur; quia pro reſponſione fuit per Dominos ponderatum, quod teſtator non tenebatur de iure nepoti naturali alimenta præſtare, niſi in vita ſua, & 3 caſu, quo Rodomons pater eſſet adeò pauper, vt illa præſtare non poſſet, cùm aliàs huiuſmodi onus alimentorum ipſi Rodomonti patri ſuccumberet, *Surd. in d. tract. de aliment. tit.* 1. *q.* 102. *ſub nu.* 5. *verſ. ſed aduerſa ſententia,* & poſt eius mortem filijs ipſius Rodomontis, & ſic fratribus dicti Io. Antonij, non autem omnibus hæredibus teſtatoris, *Surd de aliment. d. tit.* 1. *qu.* 104. *& qu.* 107. & propterea cùm teſtator 4 non teneretur dicto Io. Antonio poſt mortem alimenta præſtare, tantò minùs dici poteſt, quod in illorum compenſationem huiuſmodi legatum fecerit, ad notata per *Doctor. in auth. præterea, C. vndè vir, & vxor,* cum aliis adductis per eundem *Surd. de aliment. tit.* 2. *qu.* 13. *num.* 1. *& ſeqq.* qui, quatenùs firmat, quod legatum cenſeatur in cauſam alimentorum, loquitur in filio ſpurio indigente, qui non poteſt alimenta aliundè conſequi, & ad effectum, vt legatum ſubſtineatur, cum aliàs pater præ5 ter alimenta non poſſit aliquid ſpurio relinquere, hoc autem ceſſat in auo, qui non prohibetur nepoti etiam ſpurio relinquere, *Bero. conſ.* 165. *nu.* 33. *in fine, & nu.* 34. *lib.* 2. *Surd. conſ.* 89. *num.* 14. ideòque in eo debet etiam ceſſare iuris diſpoſitio, quod ſcilicet legatum non cenſeatur pro alimentis, *ad l. illud, ff. ad l. Aquil.* cum ſimilibus.

Et hoc

Et hoc comprobatur, quia, ſi teſtator feciſſet huiuſmodi legatum in compenſationem alimentorum, quæ ab ipſius hæredibus debeℓentur, illos æqualiter, ſeu totam ipſius hæreditatem ad id veriſimiliter grauaſſet, non autẽ ſolum D. Archiepiſcopum, quẽ etiam quoad
6 primogenituram non ipſi primogenito, ſed alteri relictam non parùm grauaſſe dicitur, adeout in dubio non debeat cenſeri etiam quoad huiuſmodi alimenta illum grauare voluiſſe, ad *l. vnum ex familia*, §. *ſi rem*, *ff. de legat.* 2.

Nec releuat, quod Io. Antonius, viuente teſtatore exegerit fructus officij; quia, vltrà quod non conſtat, quod illos exigeret, vt in proprios vſus, vel in cauſam alimentorum conuerteret, quatenus etiam id conſtaret, cenſeretur teſtator id permiſiſſe ex eo, quod ipſo viuente, iuxta ſuperius deducta, illum alere teneretur, & propterea non ſequitur, quod legatum cenſeatur factum in cauſam alimentorum, quæ poſt eius obitum non debebantur, *ex ſupradictis*: quæ ex eo etiam comprobantur, quia officium, de quo agitur, quod erat ſuper periculo vitæ ipſius Io. Antonij, dicitur eſſe redditus ferè ſcutor. 100. quo caſu, ſi teſtator voluiſſet legare Io. Antonio dicta
7 ſcuta centum pro alimentis annuis, veriſimiliter eidem legaſſet dictum officium, non autem illud prælegaſſet D. Archiepiſcopo, vt abſque aliquo ipſius commodo, vel vtilitate quolibet anno tantundem dicto Io. Antonio daret, iuxtà *l. Titia cum Teſtamento*, §. *Titia*, *ff de legat.* 2. cum aliis adductis per *Surd. conſ.* 493. *n.* 1. & *n.* 5. & *ſeq.*

Præterea conſiderabant etiam Domini, quod teſtator in caſu illo expreſsè diſpoſuit, legatum ſolui debere de pecunia Vrbis poſt mortem teſtatoris, & poſt acquiſitam hæredi-
8 tatem, & prælegatum, cum aliis qualitatibus, quæ iuris ſunt: ideò ſi voluiſſet huiuſmodi legatum eſſe pro alimentis, & annuum, id quoque veriſimiliter expreſſiſſet, ad *l. cum res legata in princip. ff. de legat.* 1. cum aliis adductis per *Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib.* 3. *tit.* 9. *num.* 1.

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

Ad materiam huius deciſionis faciunt deducta per *Rot. deciſ.* 41. & 309. *par.* 9. *to.* 1. *recent.*
9 Legati ſolutio ſemel tantum ab hærede debetur, non autem annua, vt bene ad rem iſtius deciſionis exornant *Cyriac. controuerſ.* 340. *num.* 9. & *ſeqq. Ciarlin. controuerſ.* 47. *num.* 63. & *ſeqq.* vbi quod legata in dubio interpretanda
10 ſint fauore hæredis, itaut teſtator cenſeatur illum grauaſſe quominus fieri poteſt, licèt legatarius ſit perſona coniuncta teſtatori, quando præſertim hæres quoque teſtatori coniunctus eſt, *Thomat. dec.* 249. *nu.* 25. & *ſeqq. Rembold. dec.* 595. *n.* 7. & *dec.* 616. *nu.* 1.

Sed quod legatum cenſeatur relictum in cauſam alimentorum, quando ex alia cauſa nequiret ſuſtineri, optimè firmauit *Hippolyt. Aldobrandinus*, qui poſtmodùm fuit Summus Pontifex Clemens VIII. in eius voto impreſſ. poſt *deciſ. Rembold.* 1. *num.* 462. & *ſeqq.*

VRBINATEN. DECIMARVM.

Veneris 16. *Decembris* 1616.

ARGVMENTVM.

Patet ex breui Summario.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in prophanis, qualis ad hunc effectum reputatur cauſa decimarum, conceditur paſſim in qualibet inſtantia, etiam ſine fumo, dummodò materia ſit releuans, & num.* 2. & 6.
3 *Immemorabilis conſuetudo circa ſolutionem decimarum eſt releuans, & illius vigore poteſt allegari priuilegium Apoſtolicum, & num* 4.
5 *Articuli melius ſpecificantes materiam aliàs articulatam dicuntur releuantes.*

DECISIO DXXV.

Domini concluſerunt, dandam eſſe Dominis de Bartolis remiſſoriam, quæ in
1 prophanis, qualis ad hunc effectum reputatur materia decimarum, *Caputaq. deciſ.* 54. *par.* 2. *in manuſcript. Put. dec.* 334. *in fin. lib.* 2. ſolet paſſim
2 concedi in qualibet inſtantia etiam ſine fumo, dummodò ſit releuans, *Caputaq. deciſ.* 68. *par.* 3. *Put. dec.* 219. *in fin. lib.* 1. & fuit dictum in *Valentina decimarum de Gandia* 23. *Febr.* 1601. *coram b. m. Card. Pamphilio.*

Releuantia autem clara apparet ex eo, quia agitur de probando, quod ex conſuetudine immemorabili Ciuitatis, & Diœceſis Vrbinaten. homines, & Parochiani, qui concordarunt cum Rectoribus ſuper certa annua quãtitate pro decimis eiſdem ſoluenda, poſſunt ab huiuſmodi concordia, ſeu compoſito recedere, & poſt receſſum ſoluere dimidiam deci-
3 mam, hoc eſt vnum de viginti habita ratione fructuum, quæ immemorabilis ſuffragari poterit DD. de Bartholis ad effectum, vt illius vigore poſſint allegare priuilegium Apoſtolicum, *Verall. dec.* 56. *num.* 1. & *ſeq. par.* 3.

Nec obſtare, quod ſuper huiuſmodi conſuetudine recedendi à compoſito fuerint aliàs examinati plures teſtes, & dicicita teſtificata; quia, vltrà quod non fuit tunc datus articulus, qui modo de nouo datur ſuper conſuetudine ſoluendi poſt receſſum vnum de viginti
4 habita ratione fructuum, fuit etiam reſponſum, quod nunquam fuit articulata immemorabilis cum omnibus ſuis requiſitis, iuxta notata per *gloſs. in cap.* 1. *verb. memoria, de præſcript.* in 6. prout hodiè articulatur; quo caſu cum articuli ſpecificent melius id, quod aliàs
5 fuit ſimpliciter articulatum, remiſſoria concedi ſolet, *Abb. in cap. fraternitatis num.* 9. *verſ. nam qui probauit, de teſt. Aym. conſ.* 94. *num.* 3. & fuit dictum *coram Me in Hiſpalen. iuris nominandi,*

nandi, & in Toletana decimarum 4. Decembr. 1615. coram R. P. D. meo Dunoz.

Et ita deciſum, &c.

Referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ ſupra poſt deciſ. 489.

ADNOTATIO.

Poſt *deciſ.* 163. agitur de remiſſoria denuò concedenda, vel deneganda ſuper iiſdem, & poſt *deciſ.* 304. de requiſitis gloſsæ circa immemo-
6 rabilem, & alibi quoque dictum eſt, quod decimarum materia ad effectum remiſſoriæ cenſeatur prophana, quod confirmauit *Rot. deciſ. 375. nu. 1. par. 15. recent. & in Toletana decimarum de Capilla 12. Iunij 1654. in princ. coram bo. mem. Veroſpio*: faciunt deducta ſupra *deciſ.* 34. 280. & 324.

FERRARIEN. BONORUM DE TASSONIS.

Lunæ 19. Dec. 1616.

ARGUMENTUM.

Succeſſor ſingularis an, & quando teneatur ſtare locationi factæ per anteceſſorem, latè hic explanatur.

SUMMARIUM.

1 *Succeſſor non tenetur ſtare locationi factæ in ſui fraudem, quæ hic arguitur ex pluribus.*

2 *Reſoluto iure locatoris reſoluitur quoque ius conductoris.*

3 *Succeſſor neceſſarius an, & quando teneatur ſtare locationi per anteceſſorem factæ, & num. 4. cum ſeqq. vbi de materia remiſſiuè.*

DECISIO DXXVI.

FVit per Dominos concluſum, Comitem Camillum non teneri ſtare locationi, quia illa fuit facta per D. Marchioniſſam matrem, & tutricem filiarum ſub die 3. Iul. 1615. & ſic non ſolùm poſt purificatum fideicommiſſum per mortem hæredis vltimi grauati, & poſt litem motam, ſed etiam poſt plures deciſiones ſuper immiſſione ad fauorem Comitis factas, & paulò antè ipſam immiſſionem, quo caſu Comes Camillus ei ſtare non tenetur, iuxta tradita per *Caſtren. in l. filio familias, § ſi vir in quinquennium n. 3. & ibi Alex. n. 1. in fin. ff. ſolut.*
1 *matrimon. Tiraq. de retract. conuent. § 3. gloſ. vnic. num. 17. Cagnol. in l. 2. num. 221. C. de pact. inter empt. & vendit. Alb. conſ. 108. num. 7. Pedemont. deciſ. 82. num. 7. Surd. dec. 40. nu. 11. & dec. 172. n. 9.*

Et tantò minus, quia Comes Camillus fuit poſtmodùm conſecutiuè in poſſeſſionem immiſſus non per tranſlationem alicuius iuris, quod dictæ filiæ haberent ſuper bonis, de quibus agitur, nec per illius acquiſitionem, ſed potius per priuationem, & extinctionem illius, quo caſu dictus Comes non tenetur ſtare lo-
2 cationi: quia cum de aliquo iure dictarum filiarum reſpectu dominij non appareat, & ius reſpectu poſſeſſionis per immiſſionem Comitis, vt dictum eſt, fuerit reſolutum, ius etiam conductoris reſolutum cenſetur, *Alb. d. conſ. 108. in princ. Surd. d. dec. 40. nu. 10. Peregr. de fideic. art. 40. nu. 104.*

Non obſtat, quod fideicommiſſarius vti neceſſarius ſucceſſor teneatur ſtare locationi ad
3 modicum tempus, *ex allegatis*; quia, vltrà quod contrariam ſententiam tenent *Molin. de primog. Hiſpan. lib. 1. cap. 21. nu. 2. & ſeqq. & plures alij per eum relati*; fuit reſponſum, quod locatio in caſu iſto non fuit facta à grauato vltimo loco defuncto, qui interim antè purificatum fideicommiſſum ius dominij, & poſſeſſionis habet, in quibus terminis loquuntur *Doctores*, qui pro vtraque parte in hac materia allegantur, vt patet etiam ex traditis per *Peregrin. de fideicomm. d. artic. 40. num. 96. & pluribus ſeqq.* ſed per Marchioniſſam nomine filiarum, quę ſunt collitigantes, & nedum poſt motam litem, ſed
4 etiam poſt plures deciſiones ſuper immiſſione ad fauorem Comitis factas, in quem non fuit per immiſſionem tranſlatum aliquod ius dictarum filiarum, quod potius reſpectu poſſeſſionis remanſit extinctum, quo caſu dictus Comes non tenetur ſtare locationi *ex ſuprad.* faciunt etiam tradita per *Peregr. de fideicomm. d. art. 40. nu. 101. in fin.*

Non obſtat, quod Comes Camillus fuerit immiſſus in poſſeſſionem in vim vtilis ſaluiani, & proptereà teneatur ſtare locationi; quia fuit reſponſum, id procedere in creditore, qui
5 fuit immiſſus in poſſeſſionem bonorum debitoris, quo caſu tenetur ſtare locationi, in quibus terminis loquitur *Surd. dec. 225. nu. 18. cum alijs in contrarium allegatis*; In caſu autem, de quo agitur, Comes Camillus fuit immiſſus in poſſeſſionem vti fideicommiſſarius, in quem dicitur tranſlata poſſeſſio, & plena
6 adminiſtratio, quæ erat penès grauatum vltimo loco defunctum, mediante priuatione poſſeſſionis dictarum filiarum, & proptereà illarum locatio non viſa fuit attendenda.

Et ita deciſum, &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 338.

ADNOTATIO.

7 Singularis ſucceſſor an, & quando teneatur ſtare locationi, *vide Peregrin. de fideicomm. art. 40. num. 90. & ſeqq. vbi Cenſal. in addit. à verſ. addo ad num. 90. & 99. vſque ad verſ. addo ad nu. 119. Mareſcott. var. lib. 1. cap. 18. Pacif. de Saluian. inſpect. 4. cap. 1. num. 41. Vrſill. concluſ. 84. num. 214. Surd. dec. 40. vbi Hodiern. in addit. Franch. dec. 488. Merlin. deciſ. 627. num. 4. & ſeqq. ſupra poſt deciſ. 424.*

BONONIEN. MANDATI.

Ven. 13. Ianuarij 1617.

ARGV-

ARGVMENTVM.

In hac deciſione adſunt notanda, de quibus in ſummarijs.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſi reſtituendi ſubſtitute, ſi non extant bona, reſtituenda eſt res empta ex pretio rei hæreditaria vendita.*
2 *Vſufructuarius non tenetur ſoluere debita hæreditaria, etiamquod ſit conſtitutus hæres in vſufructu; & ſi ſoluerit, poterit repetere ab hæredibus, & n. 5. Declara num. 6. & 7.*
3 *Declaratio, & confeſſio facta ab vno, præiudicat etiam alteri, habenti cauſam ab illo.*
4 *Legata rei augumentum numquid ſpectet ad hæredem.*

DECISIO DXXVII.

Eſt part. 4. rec. deciſ. 378.

Supra poſt dec. 336. referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

Vſufructuarius an, & quando teneatur ſoluere debita ex præſumpta voluntate teſtatoris, diſcutit *Rot. deciſ. 12. par. 15. recent.*

Quandoquidem regula eſt, quod debita teſtatoris ſoluantur per proprietarium, non au-
5 tem per vſufructuarium, *l. 1. ff. ſi ſerv. petat. Couarr. var. reſolut. lib. 2. cap. 2. num. 9. Cyriac. controu. 439. num. 13. & ſeqq. Bonden. collectat. regul. 27. num. 77. Thomat. dec.* 106. vbi latè de materia, *Adden. ad dec. 636. num. 40. & ſeqq. par. 4. to. 3. rec.* vbi impugnatur opinio *Bartol.* contrarium tenentis, & dicitur *Phariſaica*, ſubiungendo, quod ſi Iudex ſecundùm illam iudicaret, teneretur in ſyndicatu.
6 Tenetur tamen vſufructuarius præſtare patientiam, quod hæres poſſit alienare bona ad effectum ſoluendi æs alienum, ac debet etiam vſufructuarius ſoluere collectas, aliaque annua onera realia, *Bonden. & Cyriac. loc. cit. Hodiern. ad Surd. dec. 193. nu. 23. Thomat. dicta dec. 106. nu. 4. & ſeqq. Add. ad d. dec. 636. nu. 55. & ſeqq.*
7 In materia *vide Hodiern. vbi ſupra num. 19. & ſeqq. & Adden. ad dictam deciſ. 636. nu. 62. & ſeqq.* qui illam latiſſimè explanant cum diſtinctione plurium caſuum.

VLIXBONEN. COEMETERII.

Veneris 13. Ian. 1617.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria conceditur in qualibet inſtantia in cauſa prophana, etiam ſine fumo, ſi articuli appareant releuantes, quales dicuntur, ſi quoquo modo faciant ad cauſam.

Deciſ. Pamphilij.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa dicitur prophana, dum non agitur de titulo Beneficij.*
2 *Remiſſoria datur in qualibet inſtantia, quando articuli reputantur releuantes, etiam ſine fumo, & num. 11.*
3 *Cœmeterium tanquam locus ſacer abſque cauſa prophanari non poteſt.*
4 *Cœmeterium alienari non poteſt ſine ſolemnitatibus requiſitis in alienatione rerum Eccleſiæ.*
5 *Articuli impertinentes ſunt per Iudicem reſecandi.*
6 *Articuli non dicantur impertinentes, ſi quoquo modo faciunt ad cauſam, illique cooperentur, & num. 12.*
7 *Pars qualibet continetur in ſuo toto, & n. 13.*
8 *Commiſſio cauſæ in Rota quando dicatur reſtricta, quandonè extendi poſſit iuriſdictio Rotæ, & numer. 9.*
10 *Petitorio ſuſpenſo, quando Iudex poſſit nihilominus ſuper eo cognoſcere, & admittere probationes, quæ tendunt ad colorandum poſſeſſorium.*

DECISIO DXXVIII.

Domini concluſerunt, dandam eſſe remiſſoriam ſuper omnibus articulis, quia
1 cauſa eſt prophana, cum non agatur de titulo Beneficij, *Aegid. dec. 617. Caputaq. dec. 99. par. 1.* & articuli ſunt releuantes, quo caſu remiſſo-
2 ria datur paſſim in qualibet inſtantia; etiam ſine fumo, *Caputaq. dec. 68. par. 3. Caſ. de Graſs. deciſ. 1. num. 10. de dilat.* & fuit aliàs ſæpiſſimè deciſum.
3 Releuantia clara viſa fuit, quia articulatur, quod locus, de quo agitur, eſt cœmeterium, quod propterea tanquam locus ſacer ſaltem abſque cauſa prophanari non poterat, *Franch. in cap. ſemel Deo num. 2. de reg. iur. in 6.* & minùs
4 ſine debitis ſolemnitatibus in alienatione bonorum Eccleſiæ de iure requiſitis D. Comiti concedi, iuxta *text. in can. ſine exceptione, 12. q. 2. vbi Laurent. de Rodulph. num.* 17. cum alijs *ſub die* 20. *Nouembris*, 1615. *in deciſione deductis.*

Non obſtat, quod in Rota ſit commiſſa tantùm cauſa, quæ erat in partibus coram Ordinario Vlixbonen. ſuper parte, & angulo viridarij, & tamen quartus, & octauus ex arti-
5 culis datis dictam partem, & angulum excedant, & maiorem ſitum contineant, quàm ſit ille, qui in commiſſione comprehenditur, itaut iſti articuli vti impertinentes ſint reſecandi; quia, quicquid ſit, an cauſa coram Ordinario Vlixbonen. introducta, & poſtmodùm in Rota commiſſa ſit reſtricta ad partem, & angulum viridarij, ſuper quo multa per in-
6 formantes deducebantur, placuit Dominis reſponſio, quod ad effectum, vt articuli non dicantur impertinentes, ſufficit quod quoquo modo faciant ad cauſam, illique cooperentur, *Bart. in l. ſi is qui num. 5. & in l. cum probatio in dominij in 3. not. num. 4. C. de probat. Dec. in cap. præſentia num. 93. & ſeqq. eodem tit. & conſ. 162. nu. 2.* prout abſque dubio faciunt in caſu iſto, qui

ſi totus

7 ſi totus ſitus articulatus probetur eſſe Cemeterium, neceſſariò dicendum erit, quod tale etiam ſit quælibet illius pars, quæ in toto continetur, *l. ſi alij, ff. de vſufr. ult. legat, Bald. conſ. 353. in princ. lib. 4.* & ab eo non differt, *Calderin. conſ. 10. poſt med. verſ. ad ſecundum, de feud.* & ſic ex iſto articulo remanet comprobata intentio Eccleſiæ in ea parte ſitus, ſuper qua non controuertitur, litem adeſſe.

Neque obſtat, quod, quatenus commiſſio ſit reſtricta ad angulum viridarii, Rota non habeat iuriſdictionem ſuper aliis partibus;
8 quia, vltra quod hoc, vt ſupra dictum eſt, non tranſit abſque difficultate, fuit reſponſum, quod ex hoc non ſequitur, quin poſſint probationes admitti ſuper toto ſitu, ad comprobationem tamen partis controuerſæ, cum probatio totius ſuffragari etiam poſſit quoad quamlibet illius partem: idque eo magis, quia
9 ex hinc indè per informantes deductis, non eſt admodùm certum, in qua parte ſit angulus controuerſus, itaut propter incertitudinẽ benè potuerit articulari totus ſitus, vt pars etiam controuerſa eo facilius in articulis cõprehendatur, quod ſufficit *ex ſupradictis*; & placuit ſimile de ſuſpenſione petitorii, qua ſtante licèt Iudex non habeat iuriſdictionem ſuper eo cognoſcendi, poteſt nihilominus admittere in eo probationes, quæ tendunt ad
10 colorandum poſſeſſorium, quod aliàs facere non poſſet, iuxta tradita per *Rot. deciſ. vlt. in fin. de teſtib. in nou.* Vlterius fuit etiam per Dominos ponderatum, quod de ſtylo, dato vno articulo releuanti, cæteri quoque admittuntur, iuxta *dec. Caſſad. 5. in fin. de ſequeſt. poſſeſs. & fruct.* & fuit dictum *in Maioricen. Sacriſtia 5. Nou. 1603. coram b. m. Cardinali Pamphilio*, & aliàs ſæpiſſimè.

Et ita deciſum &c.

Referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ ſupra poſt deciſ. 463.

ADNOTATIO.

11 Vnius articuli releuantia ſufficit ad obtinendam in omnibus remiſſoriam, *deciſ. 241. nu. 2. par. 9. recent.* vbi quod releuantes dicuntur articuli quoquo modo faciant ad cauſam ſiue directè, ſiue indirectè, licet probationes inde
12 reſultantes egerent adminiculis, & leuem inducerent præſumptionem, maxime in Rota, quæ vbi agitur de concedenda remiſſoria non ſolet eſſe rigoroſa, *Celſ. deciſ. 32. numer. 9. & ſeqq.*

13 Regula, quod ſub toto contineatur pars, iuxta text. *in l. ſi quis cum totum, ff. de except. rei iud. & l. in toto, ff. de reg. iur.* expenditur per *Rot. dec. 71. n. 3. par. 16. & dec. 98. nu. 15. & ſeqq. par. 17. recent.*

HISPALEN. PRIMITIARVM.

Lunæ 16. Ian. 1617.

ARGVMENTVM.

Secunda, & tertia remiſſoria quando concedatur ſuper antiquis, vel nouis articulis.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non datur ſuper articulis, ſuper quibus fuit data altera remiſſoria, & num. 2. vbi ampliatur hæc concluſio, & num. 4. vbi ex varijs cauſis negatur.*

2 *Remiſſoria ſecunda dari non ſolet ſuper nouis articulis, dicto num. 2.*

3 *Remiſſoria tertia multo minus conceditur, quàm ſecunda, quæ ex varijs cauſis denegatur, de quibus hic, & remiſſiuè num. 4.*

5 *Remiſſoria ſicut ex iuſtis cauſis denegatur, ita ex iuſtis cauſis conceditur etiam pluries.*

DECISIO DXXIX.

Eſt deciſ. 385. par. 4. rec.

Poſt deciſ. 364. habentur ſupra aliæ præſentis cauſæ deciſiones.

ADNOTATIO.

4 Remiſſoria quando denegetur, & quæ cauſæ in Rota reputentur ſufficientes ad illam denegandam, ſupra *deciſione 42. 85. 122. & 163.*

5 Sicuti autem aliquandò ex iuſtis cauſis ſemel denegatur, ita quandoq; ex iuſtis cauſis bis conceditur, ſupra *deciſ. 163. & 525.* vbi cauſæ referuntur.

LEGIONEN. CONFIRMATIONIS ELECTIONIS.

Lunæ 23. Ian. 1617.

ARGVMENTVM.

Abbas quando teneatur Priorem à Canonicis electum, etiam inuitus confirmare.

SVMMARIVM.

1 *Verba præceptiua, ſiue imperatiua, important neceſſitatem erga illum, qui facere debet aliquem actum, & num. 4. ac 7.*

2 *Verba appoſita in aliqua diſpoſitione non debent cenſeri ſuperflua, ſed debent aliquid operari.*

3 *Obſeruantia ſubſecuta deſeruit pro interpretatione ſtatutorum.*

5 *Epiſcopus, ceſſante legitima cauſa, ſicut non poteſt denegare præſentato inſtitutionem, ita nec Abbas confirmationem Prioris electi per Canonicos, vel Monachos, & nu. 8.*

6 *Abbas, ſi non adeſt malitia, vel præſumptio alicuius odij Priorem manualem remouere non poteſt, licèt poſſit ad clauſtrum reuocare.*

DE.

DECISIO DXXX.

POſt reſolutionem *ſub die 13. Febr.* 1612. in hac cauſa factam ſuper infirmatione ſententiæ, ea potiſſimùm ratione, quia ex quaſi poſſeſſione eligendi Priorem per Conuentum, & Canonicos probata non poteſt inferri ad quaſi poſſeſſionem cogendi Abbatem ad dandam confirmationem Prioris electi, nec aliter tunc apparebat, quod Abbas ad id vnquam coactus fuerit, ſed potius de contrario conſtare videbatur, quod ſcilicet Abbas ad dandam confirmationem cogi non poſſet ſub die 7. Nouembris præteriti propoſui cauſam ſuper eiſdem, & ſolo Abbate informante Domini ſteterunt in deciſis: Verùm ſupradicta die 23. Ian. iterum cauſa vtraque parte informante propoſita, Domini cenſuerunt, Abbatem, ceſſante legitima cauſa, poſſe cogi ad confirmandum Priorem, & in hoc *ſupradictas deciſiones* eſſe declarandas, quia in ſtatutis, quæ modò dantur, expreſsè diſponitur, quod, facta Prioris electione, Abbas, vel is, ad quem ſpectat præuio examine ſuper electione, an ſcilicet illa ſit canonicè facta, & electus benemeritus, & ad officium idoneus, & ſufficiens, ſi ita eſſe repererit, illius confirmationem det, ſin minus intra tres dies tàm per Iudices arbitros, quàm per aliam viam iuridicam, cognoſcan-
1 tur cauſæ, an ſint ſufficientes pro non confirmando dictam electionem: ideòque ſtante huiuſmodi diſpoſitione non poteſt dici, quod confirmatio pendeat ſimpliciter à libera voluntate Abbatis, quia imò ipſe Priorem benemeritum, ſufficientem, & electum confirmare tenetur, prout colligitur ex illis verbis præceptiuis, ibi, *quo facto illum det*, & ibi, *confirment ſtatim*, iuxta *text. in cap. fin. §. quod præcipitur, & ibi gloſ. & Doct. 14. q. 1. Bart. in §. ſi verò quis numer. 3. in auth. vt nulli Iudici, Cardinal. in Clement. 1. §. item quia in fin. de verbor. ſignificat.*
2 Et facit, quia, ſi Abbas, ceſſante legitima cauſa, non poſſet cogi ad dandam confirmationem, fruſtrà in ſupradictis ſtatutis diſpoſitum eſſet, quod intra tres dies Iudices arbitri, vel alii de ſufficientia cauſæ non confirmationis cognoſcere debeant, & nihil dicta verba operarentur, quod non eſt dicendum, *Roland. conſ. 61. n. 16. & conſ. 62. nu. 30. lib. 3.*

Præterea ſupradicta comprobantur per teſtes, qui deponunt, quod, quando Abbates recuſarunt dare confirmationes, illæ obtentæ fuerunt à Superioribus, de quo etiam conſtat
3 ex ipſiſmet confirmationibus, quæ per Superiores conceſſæ apparent, quando per Abbates abſque legitima cauſa denegatæ fuerunt, & ſic huiuſmodi confirmationes cum depoſitionibus teſtium viſæ ſunt Dominis benè poſſe deſeruire pro obſeruantia interpretatiua ſupradictorum ſtatutorum, quæ eſt attendenda, *l. ſi de interpretatione, ff. de legib. Aym. conſ. 211. in fin.* cum ſimilibus.

Nec obſtare, quod Prior ſit clauſtralis, & ſubordinatus Abbati, & tàm ipſe, quàm Canonici ſunt illius obedientiarij, nam, quicquid
4 ſit quoad alia, reſpectu confirmationis fuit reſponſum, quod ſtante ſupradicto ſtatuto abſque legitima cauſa illam denegare non poteſt, *ex ſupradictis*; ex quibus viſum fuit etiam Dominis, Abbatem quoad hoc eſſe quodam-
5 modo loco Epiſcopi, qui, licèt ſit Superior, inſtitutionem tamen, ceſſante legitima cauſa, præſentato denegare non poteſt, *cap. Monaſterium, & ibi gloſ. fin. 16. q. 7. gloſ. 1. in cap. Paſtoralis, in verbo malitioſa, vbi etiam Abb. de iurepatronat. Lambert. de iurepatr. lib. 2. par. 1. ar. 14. q. 3. principali num. 4. & par. 2. qu. 8. principali art. 15.* Et tantò minùs, ſi non adſit malitia, vel præſumptio
6 alicuius odij, quia tunc Abbas, nec etiam Priorem manualem remouere poteſt, licèt aliàs nuda voluntate, etiam ſine cauſa poſſit illum ad clauſtrum reuocare, ſecundùm communem opinionem citramontanorum, quam ſecuta fuit *Rota in Aquilana Prioratus 16. Martij 1584. relat. inter impreſſ. deciſ. 778. num. 1. & ſeqq. par. 1. diuerſ.*

Et ita deciſum, &c.

Supra poſt deciſ. 241. aliæ deciſiones præſentis cauſæ indicantur.

ADNOTATIO.

7 Verba modi imperatiui important præciſam neceſſitatem, & habent vim præcepti, *l. ſi Prætor, §. Marcellus, & §. fin. ff. de iudic. Rebuff. ad l. 37. ff. de verb. ſignific. Coccin. dec. 238. num. 1. deciſ. 497. num. 129. par. 5. to. 2. dec. 279. nu. 19. par. 9. to. 1. dec. 188. num. 26. & dec. 327. num. 20. par. 17. dec. 9. num. 10. & 11. par. 18. to. 1. dec. 431. num. 24. & 25. & deciſ. 557. num. 17. par. 18. to. 2. recent. infra deciſ. 546.*

Poſt *deciſ.* 517. quæ eſt in hac ipſa cauſa,
8 firmatur, quod nequeat retardari confirmatio fauore legitimè electi.

VRBINATEN. SEV NVLLIVS ERECTIONIS COLLEGIATÆ.

Lunæ 13. Februarij 1617.

ARGVMENTVM.

Executor deputatus cenſetur mixtus per clauſulam *vocatis vocandis*, qui propterea debet citare eos, de quorum intereſſe agitur.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* vocatis vocandis, *appoſita in literis, facit executorem mixtum, itaut citandi ſint illi, de quorum intereſſe agitur, & nu. 5.*

2 *Clauſula appoſita in literis Apoſtolicis, quando cenſeatur appoſita cauſatiuè, & quando conditionaliter, & num. 3. cum ſeq.*

DECISIO DXXXI.

Eſt par. 4. recent. deciſ. 391.

Eſt infra in eadem cauſa deciſ. 595. impreſſa inter rec. 631. pariter par. 4. to. 1.

ADNOTATIO.

5 Clauſula *vocatis vocandis*, facit executorem mixtum, *Barboſ. clauſ. 107. num. 8. in paruis, Ricc. in prax. for. Eccleſ. par. 3. reſolut. 104. Coccin. deciſ. 251. num. 1. & deciſ. 1176. num. 2. dec. 118. num. 1. par. 15. dec. 138. & dec. 160. vtrobique nu. 2. par. 16. recent.* alioſque operatur effectus, de quibus *Barboſ. dicta clauſ. 107. per tot. Eminent. Ottbobon. deciſ. 141. numer. 26. ſupra deciſione 84. & paſſim.*

FARFEN. PECVNIARIA.

Luna 30. Ianuarij 1617.

ARGVMENTVM.

Correus, ſiue confideiuſſor, ſoluens totum debitum, an, & quando poſſit repetere totum, vel partem ab aliis correis, & an ei ſuffragetur ceſſio obtenta ex interuallo à cedente.

SVMMARIVM.

1 *Correus, qui emit totum cenſum, agit contra correum ad ſolutionem cenſus, dempta eius rata, & num. 5. cum ſequent. Declara, vt numer. 8. cum ſeq.*

2 *Ceſſionarius ſuccedit in ius cedentis.*

3 *Ceſſionarius poteſt cogere debitorem ceſſum ad ſoluendum ſibi id, quod debebat cedenti.*

4 *Pecunia præſumitur ſoluentis, niſi conſtet habuiſſe aliundè.*

6 *Correus ſoluens debet obtinere ceſſionem, ſi vult repetere à correis, & confideiuſſoribus.*

7 *Ceſſio ex interuallo quando obtineri poſſit, & quando ſuffragetur, & nu. 8. cum ſeq.*

DECISIO DXXXII.

Eſt par. 4. recent. dec. 394. 413. poſt Cenc. & 415. poſt Duard. de cenſib.

Supra poſt deciſ. 430. habentur aliæ deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

5 Non poteſt vnus ex fideiuſſoribus ſoluens totum ſolutum, & ſolidum à confideiuſſore repetere, non deducta ſua rata, ſed debet agere dempta portione ſua, *Paitell.* latè examinans materiam, *expedit. ciuil. 51.* vbi plenè *in Adnot. Cenc. de cenſib. q. 71. num. 9.* vbi ſequitur noſtram deciſionem, licèt erret in tempore, & poſt eum *Rot. deciſ. 499. nu. 22. Adden. ad Gregor. dec. 190. num. 3.*

6 Maximè verò poteſt agere, quando iurium ceſſionem à creditore reportauit, nam illius vigore ſubintrat in iuribus cedentis, & illius perſonam in omnibus, & per omnia repræſentat, benè *Rot.* cęteris relatis *deciſ. 390. par. 17. recent.* & quod ſine ceſſione fideiuſſor agere non poſſit contra alios coobligatos, *Paitel. vbi proximè, Hodiern. ad Surd. deciſ. 308. num. 30.*

Ceſſio iurium ex interuallo an proſit confideiuſſori, relatis opinionibus hinc indè diſputat, *Rot. deciſ. 4. num. 6. & ſeqq. par. 15. recent.* vbi firmat maximè non prodeſſe, quando non agitur de confideiuſſoribus obligatis cõtemplatione mutui periculi, quorum ſcilicet vnus ceſſerit intuitu alterius, tunc enim ceſſante ratione mutui periculi fideiuſſor ſoluens dicitur id facere in extinctionem proprij debiti.

7 Cæterùm, & regulariter fideiuſſor non ſolùm poteſt obtinere ceſſionem iurium tempore ſolutionis, ſed etiam ex interuallo, *Hodiern. & Paitell. loc. cit. ille num. 17. iſte num. 25. cum multis ſeqq. in Adnot.* vbi etiam firmatur alia regula, quod ceſſio ex interuallo, nec peti poſſit, nec ceſſionario ſuffragetur, *Merlin. dec. 518. per tot. quæ etiam eſt dec. 41. par. 6. rec.*

8 Atſi fideiuſſor ſoluerit tanquam tertius, tũc poterit ſolutum totum repetere, *Adden. ad Gregor. dicta dec. 190. dec. 353. num. 9. & 10. par. 6. recent.* quam opinionem reprobat *Fontanell. dec. 216. num. 7.*

9 Quid autem dicendum, ſi debitum ſolutum proueniat ex cauſa oneroſa, vel lucratiua, *vide* in hacmet cauſa egregiam *deciſ. Buratt. 751. & ibi Adden.*

Confirmantur deducta in præſenti *deciſione coram Buratt. 645. num. 10.*

BONONIEN. DOMVS.

Luna 13. Febr. 1617.

ARGVMENTVM.

Sequeſtrum regulariter eſt prohibitum, nec conceditur abſque iuſta cauſa, & conceſſum remouetur per idoneam fideiuſſionem præſtitam; quod militat etiam fauore hæredis grauati, præſertim ſi ſit ſubſtitutus ſub conditione *ſi ſine filijs.*

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtratio regulariter eſt prohibita, & numer. 7.*

2 *Limitatur, quando conſtat de dilapidatione, vel alia legitima cauſa.*

3 *Alienatio facta per hæredem grauatum ad effectum reinueſtiendi pretium in alijs bonis, non diminuit fideicommiſſum.*

4 *Sequeſtrũ debet remoueri per fideiuſſionem idoneam præſtitam, & nu. 8. & 9.*

5 *Cautio idonea ad effectum remouendi ſequeſtrum poteſt præſtari etiam ab hærede grauato, qui alienauit.*

6 *Ampliatur, quando ſubſtitutio eſt facta ſub conditione, ſi ſubſtitutus ſine filijs deceſſerit.*

DECISIO DXXXIII.

PRo Galeatio informante, nempè ſententiam in ſecunda inſtantia latam eſſe infir-
1 mandam, & ſic ſententiam Vicarij, in qua declaratur, reuocandum eſſe ſequeſtrum,

con-

confirmandam, quia regulariter ſequeſtratio
eſt prohibita, *l. 1. C. de prohib. ſequeſtr. pecun. cap. 2. vbi gloſ. verb. ſequeſtrari, & ibi Abb. num 7. de ſequeſtr. poſſ. & fruct.* nec conſtat de dilapida-
2 tione, vel alia cauſa, per quam eſſet ab huiuſ-
modi regula recedendum, iuxta *deciſ. Put. 166. lib. 2. & Seraphin. 1096. nu. 1. & ſeqq.*

Nec obſtare, quod iam fuiſſet alienata domus fideicommiſſo ſubiecta, & propterea bene potuerint lib. 1000. ex pretio illius redactæ ad inſtantiam Hieronymæ ſubſtitutæ ſeque-
3 ſtrari: quia alienatio per Thomam hæredem
grauatum dicitur facta ad effectum reinueſtiendi pretium in aliis bonis, quæ in locum dictæ domus ſubrogari debeant, quo caſu fideicommiſſum diminutum dici non poteſt, iuxta *l. Imperator, §. vlt. ff. de legat. 2.* & in om-
4 nem euentum reſpectu Galeatij pro reuoca-
tione ſequeſtri viſa fuit ſufficiens idonea cautio per ipſum præſtita de illis reponendis ad omne mandatum Iudicis, iuxta *l. fin. & ibi Bald. nu. 2. C. de ordin. cognit. l. ſi fideiuſſor, §. ſi ſatiſdatum, ff. qui ſatiſd. cogant.* cum ſimilibus. Quo verò ad
5 Thomam, ſi opus fuerit, ipſe quoque cautio-
nem pariter idoneam præſtare poterit de bonis fideicommiſſo ſubiectis conſeruandis, & purificata conditione reſtituendis, iuxta *l. hæc ſtipulatio, & tot. tit. ff. vt legat. ſeu fideicomm. nom. cau. & l. 1. in princ. & l. ſi is à quo, §. fin. ff. vt in poſſeſ. legat.* cum aliis adductis per *Peregrin. de fideicomm. art. 40. num. 10.* quæ eo facilius proce-
6 dunt in caſu iſto, in quo ſubſtitutio eſt facta
ſub conditione, *ſi Thomas ſine filijs deceſſerit*, & ipſe habet quatuor filios maſculos, itaut ſpes ſubſtitutionis ſit valdè remota, ex deductis in facto.

Et ita deciſum, &c.

ADNOTATIO.

Sequeſtrum benignè per Iudicem conceditur, vbi petens jam obtinuit ſententiam, & concurrit timor, ſeu ſuſpicio dilapidationis fructuum ex æquitate Cæſarum *in l. Imperatores 21. ff. de appellat.* vndè poſtmodùm fuit deſumptus *text. in cap. fin. de ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct.* vt materiam latè examinando tradit *Rot. in Taurinen. Decimarum 27. Aprilis 1668. cor. Illuſtr. Calataiù.*

7 Cæterùm iudicia non ſunt incipienda à ſe-
queſtro, *Buratt. deciſ. 904. num. 4.* & ſequeſtratio bonorum eſt de iure prohibita, *Gregor. dec. 118. num. 1. & ſeq.* vbi, quod illud petens debet docere, quod agatur de caſu exceptuato, in quo ſequeſtrum iura permittunt, *Buratt. deciſ. 103. per tot.* & quę requirantur ad obtinendũ ſequeſtrum, *vide Buratt. dec. 595. & 653. per tot. Vbald. deciſ. 5. num. 2. Caualer. deciſ. 124. num. 1. & ſequent. & deciſ. 478. numer. 2. & ſeq. Merlin. deciſ. 9. numer. 5.*

8 Cautionis autem præſtatio operatur, quod
ſequeſtrum ſit reuocandum, ſeu remouendũ, *Paitell. expedit. ciuil. 80. num. 9. & ſeqq. Buratt. dicta deciſ. 595. num. 6. vbi addens lit. A.* concluſionem latè declarat *Vbald. deciſ. 109. nu. 7.* vndè cautio dicitur medicina ſequeſtri, *Emin. Ottbob. dec. 69. num. 1. & 4.*

Intelligenda potiſſimùm eſt concluſio de ſequeſtro dato antè ſententiam, vel ob metum dilapidationis, quia ſi ſequeſtrum fuiſſet datum in executionem rei iudicatę, vel mandati
9 executiui, tunc per ſimplicem præſtationem
fideiuſſionis illud non reuocaretur, ſed procedendum foret ad conſignationem, *Antonell. conſ. 9. n. 3. dec. 118. nu. 9. & 10. poſt Zacch. de oblig. Camer. Cottin. dec. 12. num. 2. decreſ. 81. n. 19. par. 17. recent.*

ROMANA SPOLII DOMVS.

Veneris 17. Febr. 1617.

ARGVMENTVM.

Iudicium quando dicatur nullum, ſi in eo minor, & pupillus indefenſus remanſit, & quæ requirantur ad hoc, vt ſpolij iudicium locum habeat.

SVMMARIVM.

1 *Spolij iudicium locum habet, conſtito de duobus extremis, vel de nullitate ſubhaſtationis, & n. 7.*
2 *Poſſeſſio defuncti vigore Statuti Vrbis cenſetur continuata in filios hæredes ſine alia apprehenſione.*
3 *Poſſeſſio rei conuenti in iudicio ſpolij probatur per ſubſtentationem litis.*
4 *Minores, & pupilli ſi in iudicio fuerunt indefenſi, iudicium redditur nullum, & quando dicantur indefenſi, & num. 6. ac 8.*
Curator extrà neus à Iudice dari non poteſt, niſi citatis duobus cognatis, affinibus, vel vicinis pupilli, vel alijs iuxta diſpoſitionem Statuti Vrbis, dicto num. 4. & 9.
5 *Subhaſtari, & deliberari non poſſunt bona debitoris, niſi dato termino ad reluendum.*
6 *Exceptio læſionis quando dicatur reſpicere petitorium, vel poſſeſſorium.*

DECISIO DXXXIV.

Eſt par. 4. recent. deciſ. 406.

In hac cauſa ſunt infra dec. 562. impreſſ. poſt Poſtb. de ſubhaſtat. deciſ. 43. & coram Caualer. dec. 503.

ADNOTATIO.

7 Extrema in iudicio ſpolij probanda referun-
tur ſupra *deciſ. 41. & 412.*

Iudicium factum contra minorem inde-
8 fenſum eſt nullum, *l. cum & minores, & ibi ſcri-
bentes, C. ſi aduerſ. rem iudic.* vbi quod tali caſu minor non tenetur petere reſtitutionem in integrum, cùm ſententia ſit nulla ipſo iure, *Rendin. collect. legal. 50. n. 18. verſ. cum iſti nec &c. Buratt. deciſ. 627. num. 7. Eminent. Ottbob. deciſ. 95. num. 6.*

Concluſio, quod minori nequeat deputari
9 Curator, niſi citatis conſanguineis, & affini-
bus, habetur in *deciſ. 33. poſt Mangil. de ſubhaſt.*

ROMA.

ROMANA HÆREDITATIS DE GABRIELLIBVS.

Luna 20. Febr. 1617.

ARGVMENTVM.

Aditio hæreditatis ex quibus dicatur inducta, & ex quibus illius repudiatio, & quando hæc fieri poſſit, & quando non poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Aditio hæreditatis inducitur ex ſolutione debitorum hæreditariorum, præſertim ſi ſit notabilis quantitatis, & n.2.ac 8.*

3 *Actus ſolutionis factus ab aliquo vti hærede facilius inducit aditionem, & n.9.cum ſeqq.*

4 *Semel hæres per repudiationem non deſinit eſſe hæres.*

5 *Verba ſuſpenſiuè prolata, ſe velle eſſe hæredem, quatenus adſint bona, important tantùm intentionem repudiandi, ſi non adſint bona, non autem repudiationem ipſam.*

6 *Repudiatio hæreditatis vt inducatur, requiruntur verba diſpoſitiuè prolata, & quæ de neceſſitate illam importent.*

7 *Reſponſio ad interrogationem*, an ſit, vel velit eſſe hæres, *quando importet aditionem, vel repudiationem.*

DECISIO DXXXV.

POſt reſolutionem factam *ſub die 26. Ianuarij* 1615. ſuper eo, quod conſtet, DD. Marium, Iulium, & Octauium adiuiſſe hæreditatem DD. Angeli, Hieronymi, & Æneæ ex rationibus *in deciſione* deductis, pluries cauſam ſuper eiſdem propoſui, & Domini ſupradicta die 20. Februarij, quoad Iulium reſpectu hæreditatis Hieronymi ſteterunt in deciſis, quia ex deductis non ſolùm apparet, quod Iulius vna cum Mario, & Octauio fratrum prædefunctorum bona locauit, & illorum fructus vendidit, & ſic ſupradicta bona poſſedit, vt etiam Marcellus Author D. Octauij expreſsè in libello fatetur; ſed etiam, quod idem Iulius ſcuta decem Laurentio, 15. Riccardo, & 400. Hieronymo de Brauis creditoribus ipſius Hieronymi fratris prædefuncti ſoluit: vndè, quicquid ſit, an dicta poſſeſſio bonorum de per ſe ſola ſit ſufficiens in caſu iſto ad probandam aditionem, poſtquam dicta bona poterant prætendi ex fideicommiſſo, tamen cum concurrat etiam
1 dicta ſolutio debiti, abſque dubio cenſeri debet inducta hæreditatis aditio, quæ etiam ex ſola debitorum ſolutione inducitur, *l.2.C. de iur.deliber. Iaſ.in l.pro hærede, §.Papinianus num.9. & ſeqq.ff.de acquir.hæred. Alex.d.conſ. 32. num. 1. lib.3. Pariſ.conſ.16.num.41.lib.2.Surd. dec.303 nu.* 10.& fuit dictum *in cauſa Cæſarauguſtana Penſionis 20. Nouembris 1592.coram bo.me.Card.Pamphilio:* maximè, quod debitum erat notabilis ſummæ, & dicta ſcuta 400. ſoluta fuerunt ab ipſomet Iulio tanquam hærede ipſius Hiero-
2 nymi fratris, quo caſu ex ipſo actu ſolutionis cum verbis coniuncto aditio facilius inducitur, iuxta *conſ.Bald.vlt.ſub num.4.verſ. aut gerit tanquam hæres lib.3.*& facit, quod ſingula, quæ
3 non proſunt, iuncta iuuant, vt notatur in *l. ſtipulatus ff.de vſur.* cum alijs adductis per *Mantic.de coniect.vltim.volunt.lib.*11.*tit.*3.*ſub n.* 28.

Nec refragari, quod in iudicio poſtmodū idem Iulius vnà cum alijs fratribus interrogatus, an ſit, vel eſſe velit hæres ſupradictorum fratrum, reſponderit, ſe velle eſſe hæredem, quatenùs adſint bona, quaſi quod hæreditatem anteà non adiuerit, vel illam repudiauerit: nàm, quoad hæreditatem Hieronymi, certum eſt, de illius aditione ſatis con-
4 ſtare ex ſupradictis, & propterea illius repudiatio non releuat, quia ſemel hæres per repudiationem non deſinit eſſe hæres, *l. ſicut C. de repud. hæred. Cephal. conſ.*153. *num.* 8. *Decian. conſ.*129.*num.*13. *lib.*3. Præterea placuit etiam reſponſio, quod ſupradicta verba vti prolata
5 ſub conditione ſuſpenſiua important tantùm quandam intentionem repudiandi, ſi non adſint bona, non autem repudiationem, ad
6 quam inducendam requiruntur verba diſpoſitiuè prolata, & quæ de neceſſitate illam importent, iuxta notata per *gloſſ.in l.qui ſe Patris verb.negat. & ibi Doct.C.vnde lib.*& tradit *Surd. conſ.*398. *ſub num.* 37. *verſ. quod ſi ſupradicta, & num.ſeq.* cum alijs *in hac cauſa deductis ſub die 9. Decembris* 1613.

Nec obſtare, quod huiuſmodi verba fue-
7 rint prolata præcedente interrogatione iudicialiter facta, & propterea diſpoſitiuè intelligi debeant; quia, quicquid ſit in verbis *nolo adire*, & ſimilibus in termino ad deliberandum ſimpliciter prolatis, an ex illis inducatur repudiatio, in quibus terminis loquuntur *Doctores in contrarium allegati*, in caſu, de quo agitur, verba ſupradicta continent conditionem ſuſpenſiuam expreſſam, quæ propterea non poſſunt dici diſpoſitiuè prolata, prout requiritur ad inducendam repudiationem, *ex ſupradictis*.

Et ità deciſum quoad Iulium reſpectu hæreditatis Hieronymi, de alijs verò fuit dictum quod particulariter videatur.

Supra poſt dec.357. referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ, & agitur de materia huius.

ADNOTATIO.

Hæreditatis aditio probatur ſolùm ex actibus, qui citra ius, & nomen hæredis fieri non potuerint, *Rota in Peruſina Cenſus 21. Iunii 1675. §.quo verò, coram Rev.Matthæio, quæ eſt la 562. num.5.cum pluribus ſeqq.par.18. tom.2. rec.* quod & alijs allegatis dicebatur *ſupra poſt deciſ. 343.*& de materia tractat etiam *Bonden. collect. 2.num.39.& 47.*

Repudiatio verò hæreditatis non inducitur
8 niſi ex verbis ad id diſpoſitiuè prolatis, *Addent. ad Buratt.dec.*135. *litt. B.* vbi commendat noſtram deciſionem, & allegat alias auctoritates.

Re-

Reſultat inter cætera hæreditatis aditio ex
9 ſolutione debiti hæreditarij, vt vltra *text. in deciſ. allegatum in l. 2. C. de iur. delib.* notat *gloſ. in l. parentibus verb. perſoluit C. de inoff. teſt. Adden. ad Gregor. dec. 98. num. 9. Marzaned. dec. 83. ſub nu. 4. verſ. quia & ſoluendo, Coccin. dec. 168. num. 1. in princ. Priol. dec. 58. nu. 15.*

Abſque eo, quod ſuffragetur ſoluenti allegare, quod quilibet tertius poſſit ſoluere
10 pro debitore, quia in dubio quilibet præſumitur ſoluere potius proprio nomine, quàm alieno, & in extinctionem ſui debiti, potiuſquàm pro tertio, *Dec. conſ. 449. num.* 10. *Gratian. diſcept. 150. nu. 21. & ſeqq.*

Ampliatur, quia ad hunc effectum ſufficit oblatio ſolutionis debiti hæreditarij, quamuis
11 illud non fuiſſet ſolutum cum effectu, *Bellon. ſen. conſ. 58. num. 7. Dec. loc. cit. Surd. conſ. 12. nu. 39. & dec. 317. num. 5. Garon. var. reſol. cap. 1. num. 45.* & dixit *Rot. in Bituntina Cenſus 27. Nouembris 1645. coram bo. me. Card. Corrado.*

Niſi tamen ageretur de ſolutione ſummæ
12 admodùm modicæ, quia tunc exindè non deduceretur aditio *Maſcard. de probat. concluſ. 44. num. 34. & ſeqq.* vbi, quod id locum præcipuè obtineat in hæreditate damnoſa *Vrſell. concluſ. legal. 51. numer. 76. Adden. ad Gregor. loc. cit.*

FVLGINATEN. ADMINISTRATIONIS.

Lunæ 20. Febr. 1617.

ARGVMENTVM.

Ratio ſemel reddita quod non ſit iterum reddenda, ſi ſit ſufficienter reddita, etiamſi prætendatur redditio nulla ex capite minoris ætatis, ſi ſint ſeruatæ ſolemnitates requiſitæ in contractibus minorum, quales dicuntur minores 20. annis ex *Statuto Vrbis 47. lib. 1.* quod hic erat attendendum, vbi actus fuit celebratus.

SVMMARIVM.

1 *Ratio ſemel reddita ſufficienter, non eſt iterum reddenda, & n. 12. cum ſeqq.*

2 *Procurator amplè conſtitutus ad remittendum, poteſt etiam donare, quia remittere, & donare idem ſonant.*

3 *Confeſſio facta in iudicio criminali, in quo quis fuit abſolutus, non probat creditum ita clarum contra confitentem, vt impugnari non poſſit.*

4 *Quietantiæ factæ ob concordiam inter partes initam, non requirunt ſolemnitates ſtatuti, requiſitas in donationibus.*

5 *Statutum loci contractus attenditur in reſpicientibus ſolemnitates, & formam actus, & n. 7.*

6 *Statutū, quod non prohibet ſimpliciter donationem, ſed tantùm fieri ſine certa ſolemnitate non ſe extendit extra territorium ſtatuentium.*

8 *Maior 20. annis* ex Statuto Vrbis 47. lib. 1. *habetur pro maiori 25. in quolibet contractu.*

9 *Iuramentum ex diſpoſitione iuris communis reddit minorem 25. annis maiorem 25, & confirmat contractum minoris.*

10 *Donatio facta in Vrbe abſque inſinuatione, ſi eſt acceſſoria ad concordiam, & liberationem non requirit inſinuationem, & quare, ibidem.*

11 *Donatio non excedens ſummam 500. ſolidorum non requirit inſinuationem.*

DECISIO DXXXVI.

Domini ſteterunt *in deciſis* ex rationibus *in deciſione* deductis, & præcipuè ex quietantijs, quas Piſentus pro ſe reportauit, ex quibus ſatis conſtare viſum fuit, quod ipſe de omnibus per eum exactis, perceptis, & adminiſtratis ſemel ſufficienter rationem red-
1 didit cum reſtitutione reliquatus, itaut ad aliam modò rationem reddendam minimè teneatur, *l. cum ſeruus ff. de condit. & demonſtrat.* cum ſimilibus; & quod licèt idem Piſentus in Iudicio criminali aſſeruerit ſe in bonis habere ſcuta 12600. ex illis tamen non tenebatur reddere rationem, niſi ſcut. 7000. de quibus in dictis quietantijs ſit mentio, quia alia ei obuenerunt ex patrimonio diuiſo cum fratribus ex ſalario, & ex fructibus, ſeù lucris, quæ ad ipſum ſpectabant etiam pro rata, quã ex pecunia aliena, propria tamen ipſius induſtria, perceperat, vt patet ex latè *in alijs deciſionibus deductis.*

Nec obſtat, quod DD. Marcus, & Hieronymus, à quibus Piſentus quietantias reportauit, non potuerint de dicta ſumma ſcutorum 7000. aliquid ei donare, prout fecerunt, poſtquam creditum erat indubitatum ex confeſſione eiuſem Piſenti; quia fuit, reſponſum, quod D. Marcus in mandato procuræ, cuius vigore D. Hieronymum fratrem ſubſtituit, habebat generalem facultatem non ſolùm tranſigendi, & dictas incidendi, ſed etiam quomodocumque, & quandocum-
2 que eas concordandi, & remittendi, & ſic etiam donandi, quia remittere eſt donare, vt præter alios *in deciſione allegatos* tradit *Decian. conſ 78. num. 25. lib. 5. Creſcent. dec. 3. num. 3. de conſtit.* & facit *deciſ. Ofaſcb. 93. num. 34.* maximè cum verſemur inter mercatores, qui ſolent in fine negocij ità aliquid remittendo dictas incidere, & credita componere, ne diù remaneant litibus inuoluti, quo caſu facilius dicendum eſt per dicta verba fuiſſe datam facultatem remittendi partem dicti crediti; vltra, quod, nec etiam confeſſio facta per Piſentum in Iudicio criminali, in quo ipſe fuit abſolutus, viſa fuit talis, vt ex ea reſultet
3 creditum adeò clarum, & liquidum, quin in facultate remittendi ſaltem per viam concordiæ arbitrio boni viri comprehendi non potuerit, iuxta notata per *gloſ. & Doct. in l. pactum curatoris C. de pact.*

Neque obſtat, quod in ſupradictis quietantis non fuerint ſeruatæ ſolemnitates *Statuti Fulginaten.* circa donationes requiſitæ; quia, vltrà quod illæ factæ fuerant principa-
4 liter propter concordiam, & liberationem illius Piſenti, itaut donatio vti acceſſoria ad iſtum effectum non ſit attendenda, iuxtà *l. ſi*

autem

autem, §.*fin.ff.de aqu.pluu.arcen.* cum ſimilibus:
fuit etiam reſponſum, quod quietantia per
D.Hieronymum fuit in Vrbe facta, in qua
etiam altera anteà facta à Marco Anconæ ex-
preſsè ratificata fuit, quod illa ab ipſo Hie-
ronymo, & teſtibus ſubſcripta fuerit, iuxta
formam *Statuti Vrbis lib.*1.*cap.*149.quia in re-
ſpicientibus formam, & ſolemnitatem actus
5 attenditur locus contractus, *Bart.in l.*1.*nu.*14.
*& ibi Iaſ.num.*17. *verſ. & circa primum in prima
lectura, & num.*56.*in ſecunda lectura, C.de Summ.
Trinit.& ſid.Cathol.Gayll.obſeru.*123. *nu.*2. *lib.*2.
cum alijs adductis *coram me in Peruſina Terra-
rum* 10. *Decembris* 1612.& ſæpè in alijs cauſis.
Tanto magis, quia *Statutum Fulginaten.* non
6 prohibet ſimpliciter donare, ſed ſine certa
ſolemnitate, quod propterea non ſe extendit
extra Territorium, *Bart.in d.l.*1.*num.*32. *quæſt.*
6.*C.de Summ.Trinit & ſid.Cathol.Lamberteng. de
contract.verb.mulier quæſt.*14. *num.*47. *& ſeqq.* &
fuit dictum *in Valentina mercedis* 2. *Iunij &* 17.
Nouembris 1603.*coram R. P. D. meo Decano*, &
aliàs ſæpè.

Minus releuat, quod quando Marcus fuit
Procurator conſtitutus, Rodulphus frater
eſſet minor 25.annis, & propterea illius re-
ſpectu in quietantia vigore mandati facta ſer-
uandæ eſſent ſolemnitates *Statuti Fulginaten.*
in contractibus minorum requiſitæ: quia,
cùm quietantia vigore mandati fuerit per D.
7 Hieronymum in Vrbe facta, ad illius validi-
tatem attendendum erat Statutum Vrbis, iu-
xtà tradita per *Bart.in l.non ſolum* §. *ſi mandato
ff.de iniur. Corn.conſ.*185.*num.*10.*lib.*2. *Tiraquell.
de leg.connub.gloſſ.*8.*num.*232. *Lamberteng. de con-
tract.gloſſ.*20.*num.*6. *&* 8.Quod tamen *in lib.*1.
cap. 151.*de contract. ſine cert.ſolemnit.non valitur.*
expreſsè loquitur de minore 20.annis, de quo
etiam in dubio eſſet intelligendum, iuxta
diſpoſitionem *eiuſdem Statuti* in præcedenti
cap. 47.quod maior 20.annis in quolibet con-
8 tractu habeatur pro maiore 25. iuxtà *l.ſi ferant
plurium*, §.*fin.ff.de legat.* 1.Ideoque, cùm Ro-
dulphus tunc eſſet maior 20. annis, diſpoſitio
dicti cap 151.in eo locum non habet, ſed re-
manet in diſpoſitione iuris communis, de
quo per iuramentum in mandato appoſitum,
quod reddidit dictum Rodulphum maiorem,
cenſetur illud confirmatum, per *auth. Sacra-
menta puberum C. ſi aduerſ.vendit.* etiamſi in eo
aliqua ex ſolemnitatibus in contractibus aliàs
requiſitis non interuenerit, iuxtà opinionem,
quam vti veriorem poſt *Bart.ibi num.*3.*& alios
9 allegatos* ſecuta fuit *Rota coram Put. dec.* 194.*lib.*
3. *& coram me in Amerina Domus* 13. *Februarij*
1615.*&* 26. *Nouembris præteriti*, & aliàs ſæpiſ-
ſimè.

Neque refragatur, quod ſupradicta quie-
tantia cum donatione in Vrbe facta ſit nulla
ſaltem ex defectu inſinuationis; quia, cùm
illa fuerit principaliter facta ex cauſa concor
10 diæ, & liberationis, donatio vti acceſſoria
ad effectum inſinuationis non attenditur, *&
l.ſi autem* §.*fin.ff.de aqu.pluu.arcen.* & tradit *Cal-
derin.conſ.* 2.*in princ. de empt. & vendit.* Præterea
pro reſponſione fuit etiam dictum, quod in
ea fuerunt remiſſa, ſeu donata ſcuta 500. tan-
tùm, quo caſu cum id factum fuerit à Hiero-
nymo nomine proprio, & fratrum, & vti il-
lorum Procuratore, donatio dicitur facta ab
ipſiſmet fratribus, iuxtà notata in *l.item corib.*
§.*ſi decuriones,ff.quod cuiuſque vniuerſ.nom. Felyn.
in cap.ſuborta num.*1.*de re iudic.* adeout, cùm eſ-
ſent quinque fratres, donatio pro quolibet
non excedat ſummam ſcut. 100. & propterea
inſinuatio in eo tanto minùs requiratur, tàm
attenta diſpoſitione iuris communis, eo
11 quia inſinuatio requiritur tantùm, vbi dona-
tio excedit ſummam 500. ſolidorum, *Soccin.
conſ.* 48. *ſub num.*7.*verſ.circa ſecundam dubitatio-
nem lib.*1.*Gabr.conſ.*57.*num.*8.*lib.*2. quàm etiam
Statuti Vrbis, per quod dicta ſumma reſtricta
eſt ad ducat.200.vt *in lib.*1.*cap.*150.

Nec obſtat, quod imò in dictis quietantijs
fuerint donata, ſeù remiſſa ſcuta mille; quia,
præterquam quod ex apoca, & Inſtrumento
quietationis à D.Hieronymo in Vrbe factæ ap-
parent eidem ſolut. ſcut. 500. quæ viſa ſunt
commodè intelligi poſſe de dictis ſcut. 1000.
à D. Marco Anconæ Piſento donatis, in om-
nem euentum placuit reſponſio, quod huiuſ-
modi donatio vti acceſſoria ad iſtum effectū
non ſit attendenda, *ex ſupradictis*.

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

Præcedens huius cauſæ *deciſio eſt coram Cauál.im-
preſſa inter recent.par.*4.*dec.*257.*& infra in eadem
eſt dec.*582.

Quod ratio ſemel reddita amplius non ſit
12 reddenda, eſt *Text.in l.ſemel, C. de apoc. public.
lib.*10.& tradit *Noguerol. alleg.*10.*num.*174. *Rota
coram Peutinger.deciſ.*485. *num.* 24. *coram Coccin.
dec.*268.*num.*7.*in Romana Computorum* 23.*Ianuarij*
1640.*& in Romana Societatis* 15. *Martij* 1658. §.
1.*coram Eminentiſſimo Cerro, quarum prima eſt
dec.*188.*num.*3.*par.*8.*rec.ſupra poſt dec.*97. & mil-
lies quotidiè.

Et quod quietantia generalis reportata per
13 adminiſtratorem, ſeu tutorem, illum tutum
conſtituat, quominus poſſit iterum ad reddi-
tionem rationis adſtringi, loquitur *Text. in d.
l.ſemel*, & dixit *Rota coram Em.Ottbob.dec.*5.vbi
agitur de quietantia facta per alium minorem
*dec.*322.*n.*14.*& ſeqq.par.*9.*rec.*

14 Cœterùm materiam redditionis rationis à
tutore debitæ, & quid requiratur, vt ratio
dicatur ſufficienter reddita, ac quando con-
tra tutorem, qui nō confecto inuentario tute-
lam geſſit, detur Pupillo iuramentum in li-
tem, aliaque ad rei propoſitum pertinentia,
latè diſcutit *Rot.in Bonon.redditionis rationis* 8. *Apr.*
1680.*confirmata* 13.*Ianuarij* 1681.*coram Rem. Al-
bergato Decano*.

Statutum loci contractus an ſit attenden-
dum, & quando, *ſupra poſt deciſ.* 273. *&*
434.

In donatione facta occaſione tranſactionis,
vel ſolidationis computorum non requiritur
inſinuatio, *dec.*74.*num.* 16.*& ſeqq. part.*5.*tom.*
1. *recent.*

HIS.

HISPALEN. ATTENTATORVM.

Luna 27. Febr. 1617.

ARGVMENTVM.

Inhibitio Rotalis debet ab omnibus timeri non ſolùm à partibus, verùm etiam à Iudicibus inferioribus, & illius inobſeruantia cauſat attentata, etiamſi illa fiat à Procuratore, ſi Principalis geſta Procuratoris ſciat, vel habeat rata.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda, & inobſeruantia illius cauſat attentata.*

2 *Inhibitiones Rotales non eſt permittendum, vt ſpernantur à Iudicibus inferioribus, vel à partibus, quæ poſſunt adire Rotam pro illarum declaratione, & n. 3. ac 9. cum duobus ſeqq.*

4 *Fides facta lite pendente, abſque iuramento, & partis citatione, non probat poſſeſſionem.*

5 *Fides dubia non releuat circa probationem actus.*

6 *Recurſus habiti ad Iudices incompetentes, etiam à Procuratore litigantis, ſi ipſe litigans conſenſerit, cauſant attentata, & numer. 11. vbi de ratione.*

7 *Ratihabitio æquiparatur mandato, etiam in his, quæ illud requirunt ſpeciale, & n. 12. cum ſeqq.*

8 *Attentata ſunt in primis, & antè omnia reuocanda], maximè commiſſa in ſpretum inhibitionis Rotalis.*

DECISIO DXXXVII.

FVit reſolutum, conſtare de attentatis, quia
recurſus ad Iudices incompetentes habi-
1 ti fuerunt per Lucam de Soria poſt ſibi inti-
matam inhibitionem Rotalem, quæ ſiuè iu-
ſta, ſiuè iniuſta, eſt timenda, *Achill. dec. 29.
de appell. Seraph. dec. 654. num. 2.* & cauſat atten-
tata, *Caſ. de Graſſ. deciſ. 6. num. 2. de cauſ. poſſeſſ. &
propriet.*

Nec obſtare, quod in termino intimatio-
nis dictus Lucas dixerit, inhibitionem non
comprehendere caſum litis, de qua agitur
ſuper manutentione in poſſeſſione aſſiſtendi
in Capitulo, & votandi in omnibus negocijs
ipſius; quia non eſt permittendum, quod in-
hibitiones ſuperiorum per Iudices inferiores,
2 & multò minus ab ipſis partibus declarentur,
aliàs enim facilè negligerentur, ſed potius
Lucas ipſos Superiores pro illius declaratio-
ne adire debebat, iuxta *dictam deciſ. Achill. 29.
de appellat.* & fuit aliàs ſæpè deciſum.

Minùs obſtare, quod Lucas eſſet in poſſeſ-
ſione aſſiſtendi, & votandi in omnibus ne-
gocijs Capituli; quia, vltra quod pro illius
3 defenſione adire debebat Iudices competen-
tes, non autem incompetentes, quicquid
eſſet ſi extraiudicialiter procederetur, & ipſe
Lucas propria auctoritate eius poſſeſſionem
defendere potuiſſet, iuxta *deciſionem Achill. 36.
de appell.* fuit etiam reſponſum, quod huiuſ-
modi poſſeſſio non probatur ex ſimplici fide,
4 quæ datur, tùm quia eſt facta lite pendente
ſine iuramento, & partis citatione, *Alex. conſ.
33. ſub num. 13. lib. 6. Cephal. conſ. 384. num. 21. &
25.* tùm etiam, quia in ea dicitur, in aliqui-
bus negocijs non conſtare, quod Lucas exi-
5 erit de Capitulo, ſed hoc non concludit,
quod eſſet præſens, & votauerit, & propte-
reà dicta fides tanquam dubia non releuat,
cap. in præſentia, de probat.

Neque refragari, quod recurſus non fue-
rint habiti ab ipſo Luca; quia, præterquam
quod ſub die 7. Martij 1616. fuit intimata
inhibitio Lucæ, & ipſe ſub die 18. eiuſdem
immediatè ſequenti conſtituit Ioannem Pro-
curatorem ad hanc cauſam, qui eadem die
6 ad Iudices incompetentes recurſum habuit,
& ipſe Lucas in termino intimationis dixit,
ſe non habere pro inhibito in huiuſmodi cau-
ſa, fuit etiam ponderatum, quod cùm hu-
iuſmodi recurſus fuerint habiti nomine ipſius
7 Lucæ, eo ipſo quod Lucas ſciens illis non
contradicit, ſeù renunciat, tacitè illos ratifi-
cate videtur, *Oldrad. conſ. 190. num. 7. Bald. conſ.
110. ſub nu. 2. verſ. prætereà ſi perueniſ ad eos lib. 1.*
& ratihabitio mandato æquiparatur, *l. fin. C.
ad Macedon.* etiam in requirentibus ſpeciale
mandatum, *l. quod ſi de ſpeciali, vbi Bald. ff. de
minor. Pariſ. conſ. 47. num. 3. lib. 1. Surd. conſ.
43. ſub n. 13.*

Et ita deciſum, &c.

Eſt infra in eadem cauſa dec. 631.

ADNOTATIO.

Attentatorum materiā alibi in his deciſionibus
relatā benè pertractat *R. P. D. de Luc. in eius tract.
de iudic. part. 1. diſcurſ. 18.* & quod illa ſint pur-
8 ganda in primis, & ante omnia, *Io. Andr. in
cap. non ſolum de appell. in 6.* dicens, quod Iudex
aliter decernens faceret iniuſtitiam, *Gregor. dec.
465. nu. 2.*

Clara autem ſunt attentata cōmiſſa aliquid
9 innouando, vel exequendo poſt præſenta-
tam inhibitionem Rotalem, quæ ſiuè iuſta
ſit, ſiuè iniuſta ſemper eſt timenda, & reue-
renter ſeruanda, *Buratt. dec. 181. per tot. Em. Ot-
thob. dec 33. num. 4. & dec. 108. num. 2.* optima
10 quidem ratione in allegatis authoritatibus
ponderata, ne Iudicibus inferioribus detur
occaſio cognoſcendi, ac iudicandi ſuper acti-
11 bus ſuperiorum, quod nec quidem de par-
tium conſenſu illis permiſſum eſt, *Em. Otthob.
d. dec. 33. num. 5. & ſeq. Celſ. dec. 218. & dec. 284.
vtrobique nu. 5.*

12 Ratihabitio æquiparatur mandato, *Adden.
ad Gregor. dec. 295. num. 6.* & millies alibi; quod
13 procedit, etiam vbi ſpeciale mandatum ex-
poſceretur *Ren. de Luc. de credit. diſc. 84. num. 9.
Conciol alleg. 63. num. 25. Rota coram Coccin. deciſ.
1525. num. 10. coram Royas dec. 270. num. 5. coram
Priol. dec. 30. num. 20. dec. 256. num. 1. par. 14. deciſ.
244. num. 10. par. 15. dec. 108. num. 3. part. 18. & in
Bononien. Prædij 15. Martij 1680. §. nec huiuſmodi,
coram R. P. D. Vrſino, quæ eſt la 398. num. 7. eadem
par. 18. rec.*

Nihilominus id non procedit, vbi manda-
14 tum ſpeciale requireretur de forma, & ab ini-
tio,

autem, §.*fin.ff.de aqu.pluu.arcen.* cum ſimilibus :
fuit etiam reſponſum, quod quietantia per
D.Hieronymum fuit in Vrbe facta, in qua
etiam altera anteà facta à Marco Anconæ ex-
preſsè ratificata fuit, quod illa ab ipſo Hie-
ronymo, & teſtibus ſubſcripta fuerit, iuxta
formam *Statuti Vrbis lib.1.cap.*149.quia in re-
ſpicientibus formam, & ſolemnitatem actus
5 attenditur locus contractus, *Bart.in l.1.nu.14.*
& ibi Iaſ.num.17. verſ. & circa primum in prima
lectura, & num.56.in ſecunda lectura, C.de Summ.
*Trinit.& fid.Cathol.Gayll.obſeru.*123. *nu.2. lib.2.*
cum aliis adductis *coram me in Perusina Terra-*
rum 10. Decembris 1612.& ſæpè in aliis cauſis.
Tanto magis, quia *Statutum Fulginaten.* non
6 prohibet ſimpliciter donare, ſed ſine certa
ſolemnitate, quod propterea non ſe extendit
extra Territorium, *Bart.in d.l.1.num.32. quaſt.*
6.C.de Summ.Trinit & fid.Cathol.Lambertengh. de
contract.verb.mulier quaſt.14. num.4?. & ſeqq. &
fuit dictum *in Valentina mercedis 2. Iunij & 17.*
Nouembris 1603.*coram R. P. D. meo Decano*, &
aliàs ſæpè.

Minus releuat, quod quando Marcus fuit
Procurator conſtitutus, Rodulphus frater
eſſet minor 25.annis, & propterea illius re-
ſpectu in quietantia vigore mandati facta ſer-
uandæ eſſent ſolemnitates *Statuti Fulginaten.*
in contractibus minorum requiſitæ : quia,
cùm quietantia vigore mandati fuerit per D.
Hieronymum in Vrbe facta, ad illius validi-
7 tatem attendendum erat Statutum Vrbis, iu-
xtà tradita per *Bart.in l.non ſolum* §. *ſi mandato*
ff.de iniur. Corn.conſ.185.num.10.lib.2. Tiraquell.
de leg.connub.gloſſ.8.num.232. Lamberteng. de con-
tract.gloſſ.20 num.6. & 8.Quod tamen *in lib.1.*
cap. 151.*de contract. ſine cert.ſolemnit.non valitur.*
expreſsè loquitur de minore 20.annis,de quo
etiam in dubio eſſet intelligendum, iuxta
diſpoſitionem *eiuſdem Statuti* in præcedenti
cap. 47.quod maior 20.annis in quolibet con-
8 tractu habeatur pro maiore 25. iuxtà *l.ſi ferens*
plurium, §.*fin.ff.de legat.* 1.Ideoque, cùm Ro-
dulphus tunc eſſet maior 20. annis, diſpoſitio
dicti cap 151.in eo locum non habet, ſed re-
manet in diſpoſitione iuris communis, de
quo per iuramentum in mandato appoſitum,
quod reddidit dictum Rodulphum maiorem,
cenſetur illud confirmatum, per *auth. Sacra-*
menta puberum C. ſi aduerſ.vendit. etiamſi in eo
aliqua ex ſolemnitatibus in contractibus aliàs
requiſitis non interuenerit,iuxtà opinionem,
quam vti veriorem poſt *Bart.ibi num.3.& alios*
9 *allegatos* ſecuta fuit *Rota coram Pat. dec.* 194.*lib.*
3. & coram me in Amerina Domus 13. Februarij
1615.*& 26. Nouembris præteriti*, & aliàs ſæpiſ-
ſimè.

Neque refragatur, quod ſupradicta quie-
tantia cum donatione in Vrbe facta ſit nulla
ſaltem ex defectu inſinuationis; quia, cùm
illa fuerit principaliter facta ex cauſa concor
10 diæ, & liberationis, donatio vti acceſſoria
ad effectum inſinuationis non attenditur, *&*
l.ſi autem §.*fin.ff.de aqu.pluu.arcen.* & tradit *Cal-*
derin.conſ. 2.in princ. de empt. & vendit. Præterea
pro reſponſione fuit etiam dictum, quod in
ea fuerunt remiſſa, ſeù donata ſcuta 500. tan-
tùm, quo caſu cum id factum fuerit à Hiero-
nymo nomine proprio, & fratrum, & vti il-
lorum Procuratore, donatio dicitur facta ab
ipſiſmet fratribus, iuxtà notata in *l.item corbi.*
§.*ſi decuriones,ff.quod cuiuſque vniuerſ.nom. Felyn.*
in cap.ſuborta num.1.de re iudic. adeout, cùm eſ-
ſent quinque fratres, donatio pro quolibet
non excedat ſummam ſcut. 100. & propterea
inſinuatio in eo tanto minùs requiratur, tàm
attenta diſpoſitione iuris communis, eo
11 quia inſinuatio requiritur tantùm, vbi dona-
tio excedit ſummam 500. ſolidorum, *Soccin.*
conſ. 48. ſub num.7.verſ.circa ſecundam dubitatio-
nem lib.1.Gabr.conſ.57.num.8.lib.2. quàm etiam
Statuti Vrbis, per quod dicta ſumma reſtricta
eſt ad ducat.200.vt *in lib.1.cap.*150.

Nec obſtat, quod imò in dictis quietantijs
fuerint donata, ſeù remiſſa ſcuta mille; quia,
præterquam quod ex apoca, & Inſtrumento
quietationis à D.Hieronymo in Vrbe factæ ap-
parent eidem ſolut. ſcut. 500. quæ viſa ſunt
commodè intelligi poſſe de dictis ſcut. 1000.
à D. Marco Anconæ Piſento donatis, in om-
nem euentum placuit reſponſio, quod huiuſ-
modi donatio vti acceſſoria ad iſtum effectū
non ſit attendenda, *ex ſupradictis*.

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

Præcedens huius cauſæ *deciſio eſt coram Caual.im-*
preſſa inter recent.par.4.dec.257.& infra in eadem
*eſt dec.*582.

Quod ratio ſemel reddita amplius non ſit
12 reddenda,eſt *Text.in l.ſemel, C. de apoc. public.*
lib.10.& tradit *Noguerol. alleg.10.num.174. Rota*
coram Peutinger.deciſ.485. num. 24. coram Coccin.
dec.268.num.7.in Romana Computorum 23.Ianuar.
1640.*& in Romana Societatis 15. Martij* 1658. §.
1.coram Eminentiſſimo Cerro, quarum prima eſt
dec.188.num.3.par.8.rec.ſupra poſt dec.97. & mil-
lies quotidiè.

Et quod quietantia generalis reportata per
13 adminiſtratorem, ſeu tutorem, illum tutum
conſtituat, quominus poſſit iterum ad reddi-
tionem rationis adſtringi,loquitur *Text. in d.*
l.ſemel, & dixit *Rota coram Em.Otthob.dec.5.*vbi
agitur de quietantia facta per alium minorem
dec.322.n.14.& ſeqq.par.9.rec.

14 Cœterùm materiam redditionis rationis à
tutore debitæ, & quid requiratur, vt ratio
dicatur ſufficienter reddita, ac quando con-
tra tutorem,qui nō confecto inuentario tute-
lam geſſit, detur Pupillo iuramentum in li-
tem, aliaque ad rei propoſitum pertinentia,
latè diſcutit *Rot.in Bonon.redditionis rationis 8. Apr.*
1680.*confirmata 11.Ianuarij* 1681.*coram Reu. Al-*
bergato Decano.

Statutum loci contractus an ſit attenden-
dum, & quando, *ſupra poſt deciſ.* 273. *&*
434.

In donatione facta occaſione tranſactionis,
vel ſolidationis computorum non requiritur
inſinuatio, *dec.74.num. 16.& ſeqq. part.5.tom.*
1. recent.

HIS.

HISPALEN. ATTENTATORVM.

Lunæ 27. Febr. 1617.

ARGVMENTVM.

Inhibitio Rotalis debet ab omnibus timeri non ſolùm à partibus, verùm etiam à Iudicibus inferioribus, & illius inobſeruantia cauſat attentata, etiamſi illa fiat à Procuratore, ſi Principalis geſta Procuratoris ſciat, vel habeat rata.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda, & inobſeruantia illius cauſat attentata.*
2 *Inhibitiones Rotales non eſt permittendum, vt ſpernantur à Iudicibus inferioribus, vel à partibus, quæ poſſunt adire Rotam pro illarum declaratione, & n. 3. ac 9. cum duobus ſeqq.*
4 *Fides facta lite pendente, abſque iuramento, & partis citatione, non probat poſſeſſionem.*
5 *Fides dubia non releuat circa probationem actus.*
6 *Recurſus habiti ad Iudices incompetentes, etiam à Procuratore litigantis, ſi ipſe litigans conſenſerit, cauſant attentata, & numer. 11. vbi de ratione.*
7 *Ratihabitio æquiparatur mandato, etiam in his, quæ illud requirunt ſpeciale, & n. 12. cum ſeqq.*
8 *Attentata ſunt in primis, & antè omnia reuocanda, maximè commiſſa in ſpretum inhibitionis Rotalis.*

DECISIO DXXXVII.

FVit reſolutum, conſtare de attentatis, quia recurſus ad Iudices incompetentes habi-
1 ti fuerunt per Lucam de Soria poſt ſibi intimatam inhibitionem Rotalem, quæ ſiuè iuſta, ſiuè iniuſta, eſt timenda, *Achill. dec. 29. de appell. Seraph. dec. 654. num. 2.* & cauſat attentata, *Caſ. de Graſſ. deciſ. 6. num. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.*

Nec obſtare, quod in termino intimationis dictus Lucas dixerit, inhibitionem non comprehendere caſum litis, de qua agitur ſuper manutentione in poſſeſſione aſſiſtendi in Capitulo, & votandi in omnibus negocijs ipſius; quia non eſt permittendum, quod inhibitiones ſuperiorum per Iudices inferiores,
2 & multò minus ab ipſis partibus declarentur, aliàs enim facilè negligerentur, ſed potius Lucas ipſos Superiores pro illius declaratione adire debebat, iuxta *dictam deciſ. Achill. 29. de appellat.* & fuit aliàs ſæpè deciſum.

Minùs obſtare, quod Lucas eſſet in poſſeſſione aſſiſtendi, & votandi in omnibus negocijs Capituli; quia, vltra quod pro illius
3 defenſione adire debebat Iudices competentes, non autem incompetentes, quicquid eſſet ſi extraiudicialiter procederetur, & ipſe Lucas propria auctoritate eius poſſeſſionem defendere potuiſſet, iuxta *deciſionem Achill. 36. de appell.* fuit etiam reſponſum, quod huiuſmodi poſſeſſio non probatur ex ſimplici fide,
4 quæ datur, tùm quia eſt facta lite pendente ſine iuramento, & partis citatione, *Alex. conſ. 33. ſub num. 13. lib. 6. Cephal. conſ. 384. num. 21. & 25.* tùm etiam, quia in ea dicitur, in aliquibus negocijs non conſtare, quod Lucas exi-
5 erit de Capitulo, ſed hoc non concludit, quod eſſet præſens, & votauerit, & proptereà dicta fides tanquam dubia non releuat, *cap. in præſentia, de probat.*

Neque refragari, quod recurſus non fuerint habiti ab ipſo Luca; quia, præterquam quod ſub die 7. Martij 1616. fuit intimata inhibitio Lucæ, & ipſe ſub die 18. eiuſdem immediatè ſequenti conſtituit Ioannem Procuratorem ad hanc cauſam, qui eadem die
6 ad Iudices incompetentes recurſum habuit, & ipſe Lucas in termino intimationis dixit, ſe non habere pro inhibito in huiuſmodi cauſa, fuit etiam ponderatum, quod cùm huiuſmodi recurſus fuerint habiti nomine ipſius
7 Lucæ, eo ipſo quod Lucas ſciens illis non contradicit, ſeù renunciat, tacitè illos ratificare videtur, *Oldrad. conſ. 190. num. 7. Bald. conſ. 110. ſub nu. 2. verſ. præterea ſi peruenit ad eos lib. 1.* & ratihabitio mandato æquiparatur, *l. fin. C. ad Macedon.* etiam in requirentibus ſpeciale mandatum, *l. quod ſi de ſpeciali, vbi Bald. ff. de minor. Pariſ. conſ. 47. num. 3. lib. 2. Surd. conſ. 43. ſub n. 13.*

Et ita deciſum, &c.

Eſt infra in eadem cauſa dec. 631.

ADNOTATIO.

Attentatorum materiã alibi in his deciſionibus relatã benè pertractat *R. P. D. de Luc. in eius tract. de iudic. part. 1. diſcurſ. 18.* & quod illa ſint pur-
8 ganda in primis, & ante omnia, *Io. Andr. in cap. non ſolum de appell. in 6.* dicens, quod Iudex aliter decernens faceret iniuſtitiam, *Gregor. dec. 465. nu. 2.*

Clara autem ſunt attentata cõmiſſa aliquid
9 innouando, vel exequendo poſt præſentatam inhibitionem Rotalem, quæ ſiuè iuſta ſit, ſiuè iniuſta ſemper eſt timenda, & reuerenter ſeruanda, *Buratt. dec. 181. per tot. Em. Otthob. dec 33. num. 4. & dec. 108. num. 2.* optima
10 quidem ratione in allegatis authoritatibus ponderata, ne Iudicibus inferioribus detur occaſio cognoſcendi, ac iudicandi ſuper acti-
11 bus ſuperiorum, quod nec quidem de partium conſenſu illis permiſſum eſt, *Em. Otthob. d. dec. 33. num. 5. & ſeq. Celſ. dec. 218. & dec. 214. vtrobique nu. 5.*
12 Ratihabitio æquiparatur mandato, *Adden. ad Gregor. dec. 295. num. 6.* & millies alibi; quod
13 procedit, etiam vbi ſpeciale mandatum expoſceretur *Ren. de Luc. de credit. diſc. 84. num. 9. Conciol alleg. 63. num. 25. Rota coram Coccin. deciſ. 1525. num. 10. coram Royas dec. 270. num. 5. coram Priol. dec. 30. num. 20. dec. 256. num. 2. par. 14. deciſ. 244. num. 10. par. 15. dec. 108. num. 8. part. 18. & in Bononien. Prædij 15. Martij 1680. §. nec huiuſmodi, coram R. P. D. Vrſino, quæ eſt la 398. num. 7. eadem par. 18. rec.*

Nihilominus id non procedit, vbi manda-
14 tum ſpeciale requireretur de forma, & ab initio,

tio *Surd.dec.* 159.*n.*15.*et* 16. *quem ſequitur Add.ad Gregor.loc.cit.*

Nec vbi ageretur de vtilitate, & commo-
15 do ratificantis, cum concluſio ſit intelligenda in illius tantummodò damnum, & præiudicium, vt proſequitur *idem Adden.*

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.

Luna 27. *Febr.* 1617.

ARGVMENTVM.

Confeſſio Procuratoris quando præiudicet principali; Fideicommiſſarius quid probare debeat ad obtinendam immiſſionem, & quando bona reſtitutioni ſubiecta non veniant in generali diſpoſitione, & quando admittatur exceptio de iure tertij.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio procuratoris facta in libello, & ſic per modum contentioſæ iuriſdictionis, præiudicat principali, &* n. 13.

2 *Confeſſio Procuratoris præiudicat principali, quando fuit ab iſto ratificata, & cur, ibidem, & numer.* 13.

3 *Fideicommiſſarius, vt poſſit immitti ad bona, quæ prætendit fideicommiſſo ſubiecta, debet docere illa fuiſſe poſſeſſa per fideicommittentem tempore obitus, & ad illum ſpectaſſe.*

4 *Bona fideicommiſſaria, & reſtitutioni ſubiecta tanquam alienari prohibita non veniunt in generali diſpoſitione, &* n. 6. 14. 15. *&* 20.

5 *Præſertim quando teſtator in inſtitutione vſus fuiſſet formula illa*, In reliquis autem ſuis bonis omnibus &c.

7 *Poſſeſſio ſola de tempore mortis non ſuffragatur ad effectum immiſſionis tam ex remedio* l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. tollen. *quàm ſaluiani interdicti, quod fideicommiſſario datur.*

8 *Exceptiones requirentes altiorem indaginem, non admittuntur aduerſus fideicommiſſarium petentem immiſſionem, & n.* 17.

9 *Fallit, quando exceptio dominij probatur incontinenti à poſſeſſore bonorum, & nu.* 16. *ac* 18. *&* 19.

10 *Exceptio de iure tertij quando admittatur, & num.* 11. *cum ſeq.*

DECISIO DXXXVIII.

Domini cenſuerunt, recedendum ab vltimo loco deciſis, & ſic Comiti Camillo non eſſe dandam immiſſionem, quoad bona Paralacchi, quia, vt conſtat ex confeſſio-
1 ne Procuratoris eiuſdem Comitis Camilli, quæ ei præiudicat, tum quia eſt facta in libello, & ſic per modum contentioſæ iuriſdictionis, *Bald. in l. vnic. ſub num.* 30. *verſ. porrò ſi confiteantur, C. de confeſſ. Pedemont. dec.* 38. *num.* 38. tùm etiam, quia fuit poſtmodùm expreſsè ra-
2 tificata, quo caſu perindè habetur, ac ſi per ipſummet principalem facta fuiſſet, iuxta notata per *Surd. dec.* 159. *num.* 12. & faciunt tradita per *Dec. in l. ſemper qui non prohibet num.* 7. *& ibi Cagnol. num.* 15. *ff. de reg. iur.* huiuſmodi bona Paralacchi fuerunt de tempore obitus poſſeſſa à Iulio Seniore, qui de anno 1521. in eius teſtamento ſolummodò Herculem Camillum Seniorem, & Galeatium filios nominatim hæredes inſtituit, & ad inuicem ſubſtituit; inter alios verò eorū deſcendentes perpetuū fideicommiſſum ſimpliciter ordinauit, nec aliter adhuc apparet, Comitem Camillum fuiſſe in eo comprehenſum, vltrà quod modò non agitur de dicto fideicommiſſo Iulij, ſed tantū de fideicommiſſo Herculis Patriarchæ, & ex his patet non obſtare, quod Comes Camillus fuerit ex dicto fideicommiſſo Herculis vocatus; quia, cum de tempore obitus Patriachæ eſſet ſuperſtes Ferrantes frater, & reſpectiuè Pater Herculis Iunioris vltimo loco defuncti, & conſequenter ſupradicta bona Paralacchi ex antiquiori fideicommiſſo
3 Iulij ad ſupradictum Ferrantem vti ex Camillo filio nepotem ſpectarent, ſequitur dicendum, quod in ſubſequenti fideicommiſſo Herculis hæredis grauati illa nō cenſeantur comprahenſa, quia non eſt de illis nominatim in eo facta mentio, iuxtà *l. ſequens quæſtio ff de legat.* 2. nec aliàs conſtat teſtatorem de illis quoque ſenſiſſe, iuxta *l huius, § maritus, & ibi gloſſ verb. ſenſiſſe ff ad Trebell.* & in dubio bo-
4 na huiuſmodi fideicommiſſaria, vel alia reſtitutioni ſubiecta tanquam alienari prohibita in generali diſpoſitione non veniunt, *Bart. in l Codicillis §. inſtituto num.* 5. *& ibi Bald. in fine, Imol. pariter in fin. ff. de legat.* 2. *Iaſ. conſ.* 124. *ſub num.* 4. *lib.* 4. *Dec. conſ.* 373. *num* 1. *Alex. conſ.* 168. *num.* 6. *lib.* 2. *Peregrin. de fideic. art.* 6. *num.* 8. *& pluribus ſeqq. & conſ* 37. *nu.* 6. *& ſeqq. lib.* 1. *Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib.* 9. *tit.* 0. *n.* 8. *& ſeq.* & hanc opinionem vti communem poſt *Roland. conſ.* 71. *num.* 26. *lib.* 2. ſecuta fuit *Rota in cauſa Forolimen. fideicommiſſi de anno* 1583. *relat. inter impreſ. dec.* 748. *num.* 1. *par.* 1. *diuerſ.* maximè, quia teſta-
5 tor vſus fuit illa communi formula, *in reliquis autem ſuis bonis omnibus*, iuxta notata per *Peregrin. de fideic. art.* 3. *num.* 8. quo caſu ſupradictam opinionem ſine dubio procedere ex pluribus allegatis dicit *Surd. dec.* 93. *num.* 20. & fuit ponderatum in *Viterbien. Caſtrorum* 14. *Nouembris præteriti coram Reu. D. meo Damaſceno*, & quod bona reſtitutioni ſubiecta, ſuo-
6 rum bonorum appellatione non comprahēdantur, poſt *Pedemont. dec.* 85. *in fin. Aym. conſ.* 19. *num.* 13. *Roland. d. conſ* 71. *num.* 28. *lib.* 2. *& alios allegatos* tenuit *Rota coram bo. me. Card. Pamphilio in cauſa Bonon. vſusfructus* 11. *Decembris* 1589. *& coram bo. me. Card. Seraphino deciſ.* 963. *num.* 6. *& dec.* 969. *num.* 8. & ſequitur *Peregrin.* qui de communi teſtatur *dicto conſ.* 37. *numer.* 20. *lib.* 1.

Neque refragari, quod ſupradicta bona fuerint poſſeſſa per Herculem Patriarcham de tempore obitus; quia, cùm iam ex ſupradictis conſtet, quod huiuſmodi bona poſt mortem Patriachæ ex fideicommiſſo Iulij erant debita Ferranti fratri, qui tunc ſuper-
7 ſtes erat, nec aliter illorum reſpectu de fidei-

com-

commiſſo Patriarchæ apparet, poſſeſſio ſola de tempore mortis non ſuffragatur ad effectum immiſſionis, tàm ex remedio *l. fin. C. de edict. diu. Adrian. tollen.* vt per *Menoch. de adipiſc. remed. 4. num.* 56. quàm ſaluiani interdicti, in quo præter extrema, de fideicommiſſo etiam conſtare debet, iuxta *dec. bo. me. Card. Seraph.* 828. *num.* 1. & 3. & ex his ceſſat, quod ad im-
8 pediendam immiſſionem non admittantur exceptiones requirentes altiorem indaginem; quia ex ſupradicta confeſſione, & teſtamento Iulij ſatis viſum fuit incontinenti conſtare,
9 quod dicta bona Paraſacchi poſt mortem Patriarchæ erant debita Ferranti fratri, quod ſufficit ad impedien. immiſſionem, vt per *Pat. deciſ.* 222. *num.* 3. *lib.* 1. & *dec.* 55. *lib.* 2. *ſecundùm vltimam impreſſionem, Seraphin. dec.* 257. *n.* 1.

Nec demùm ſubſiſtere, quod fœminæ in teſtamento Iulij in defectum maſculorum
10 tantùm reperiantur vocatæ, & propterea DD. Claudia, & Beatrix cenſeantur opponere de iure tertij; quia imò dictæ mulieres dicunt, non eſſe dandam immiſſionem Comiti Camillo actori quoad huiuſmodi bona, ex quo illorum reſpectu, ex ſupradictis, conſtat de non iure ipſius, & ſic, licèt huiuſmo-
11 di exceptio poſſit includere ius tertij, ſufficit ad iſtum effectum, quod ſit excluſiua iuris ipſius Comitis Camilli agentis, *Menoch. conſ.* 1. *nu.* 320. *Surd. conſ.* 415. *num.* 17. *Theſaur. dec.* 4. *num.* 1. & 6. & tantò magis, quia poſſi-
12 dent ſupradicta bona tanquam filiæ, & hæredes Herculis Iunioris filij Ferrantis, iuxtà notata per *Caſtrenſ. in d. l. fin. ſub num.* 12. *verſ. intellige, C. de edict. Diu. Adrian. toll.* cum alijs adductis per *Surd. d. conſ.* 415. *num.* 16. & *Menoch. de adipiſcen. remed.* 4. *n.* 595.

Et ita deciſum, &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 338.

ADNOTATIO.

De confeſſione Procuratoris, & quando ea prin-
13 cipali præiudicet, *vide ſupra deciſ.* 29. & 38. & quod poſt illas ſubiungitur.

Bona ſubiecta fideicommiſſo, & alienari
14 prohibita non veniunt ſub generali bonorū diſpoſitione, *Add. ad Gregor. deciſ.* 102. *num.* 10. vbi concluſio ampliatur, vt procedat etiamſi fideicommittens dediſſet facultatem diſponēdi, *dec.* 94. *num.* 5. *in fin. part.* 2. *dec.* 184. *num.* 5. & 559. *n.* 4. *par.* 5. *rec.*

Maximè hoc locum habet in diſpoſitione facta per grauatum de bonis ſuis, nam ſub his verbis non comprehenduntur bona fidei-
15 commiſſaria, attenta dictione *ſuis*, quæ excludit bona aliena, qualia ſunt fideicommiſſaria, *Franciſcus Ant. Coſt. conſ.* 15. *num.* 7. & *ſeqq. Altograd. conſ.* 67. *num.* 46. *in fin.* & *nu. ſeqq. lib.* 1. *Ciriac. controuerſ.* 205. *num.* 46. & *ſeq. Bonon. fideicommiſſi* 2. *Iunij* 1630. *coram Merlino*, & 30. *Aprilis* 1640. *cor. Veroſpio.*

Remedium *l. fin. C. de ed. D. Adr. toll.* non da-
16 tur aduerſùs legitimum contradictorem, nec contra eum, qui bona controuerſa retinet ex iuſto titulo, vt benè ex *Menoch.* firmat *præſens deciſio.*

Sed vt competat retentio poſſidenti ex cau-
17 ſa anterioris fideicommiſſi, bonum ius poſſeſſoris debet eſſe admodùm clarum, & palpabile, cùm regulariter exceptio fideicommiſſi antiquioris non retardet immiſſionem venienti ex fideicommiſſo poſteriori *Rot. deciſ.* 118. *num.* 9. & *dec.* 125. *num.* 16. *par.* 16. *dec.* 134. *nu.* 24 *part.* 17. & *dec.* 428. *nu.* 2. *par.* 18. *tom.* 2. *rec.*

Limitatur, ſi exceptio antiquioris fideicommiſſi incontinenti probetur, nam tunc
18 agens ex poſteriori fideicommiſſo remanet vndequaquè excluſus, *Coccin. qui noſtram deciſionem ſequitur, dec.* 1874. *nu.* 1. *Senogallien. fideicommiſſi* 30. *April.* 1677. §. *quarè non poteſt*, & 21. *Aprilis* 1679. §. *vndè cum, coram Reu. Bourlemont.*
19 vel ſi concurrant tria requiſita, de quibus *ſupra poſt dec.* 32.

Sequitur hanc deciſionem *Merlin. de legit. lib.* 3. *tit.* 2. *quæſt.* 7. *num.* 12. reſpectu concluſionis,
20 quod legatum vſusfructus comprehendat tantummodo bona teſtatoris, non autem ea, quæ ſpectant ad hæredes.

FESVLANA PRIORATVS.

Veneris 3. *Martij* 1617.

ARGVMENTVM.

Beneficij, & Eccleſiæ vltimus ſtatus ſemper eſt attendendus, & quando eiuſdem Beneficij, ſeu Eccleſiæ ſtatus immutatus cenſeatur, præſertim per Apoſtolicas prouiſiones.

SVMMARIVM.

1 *Beneficij ſtatus vltimus debet ſemper attendi.*
Beneficij ſtatus antiquior non cenſetur immutatus, niſi vltimus ſtatus fuerit praſcriptus ex poſſeſſione 40. *annorum, cū bona fide, ibidem, vbi etiam de qualitate, & ſtatu Beneficij.*
2 *Status Beneficij non cenſetur immutatus vigore poſſeſſionis adeptæ per Apoſtolicas prouiſiones, vbi etiam declaratur hæc concluſio, & n.* 3. *ac* 7. *cū ſeq.*
3 *Beneficij ſtatus mutatio non cenſetur probata per confeſſionem Prælati in præiudicium Eccleſiæ.*
4 *Prouiſio Epiſcopi, niſi probetur effectuata, non attenditur.*
5 *Eccleſia poteſt remanere Regularis, etiam quod in ea Monachi reperti non fuerint, ſi non actu, ſaltem habitu, quod ſufficit ad retinendam omnia iura ſua, & n.* 10. *cum ſeqq.*

DECISIO DXXXIX.

Eſt part. 4. *rec. deciſ.* 421.

Supra poſt deciſ. 252. *referuntur aliæ deciſ. præſentis cauſæ.*

ADNOTATIO.

Quid ſit ſtatus Beneficij, & quæ requirantur ad illum immutandum, *vide Lotther. de re beneſic.*

fic. lib. 1. quaſt. 24. fere per tot. Thomat. deciſ. 154. Duran. deciſ. 423. num. 9. & ſeqq. Celſ. dec. 367. nu. 9. & ſeqq. dec. 44. num. 4. & 5. poſt Bonden. collect. legal. ſupra poſt dec. 514.

Status vltimus Beneficij ſemper eſt attendendus, *Noguerol. alleg. 31. ſub num. 81. verſ. vbi etiam, Add. ad Gregor. dec. 77. num. 12. Priol. dec. 504. num. 18. dec. 435. num. 1. par. 2. dec. 548. nu. 12. part. 5. tom. 2. dec. 297. num. 7. part. 17. & dec. 165. num. 7. par. 16. rec.* dictum fuit *in Geruuden. Beneficij 1. Iulij 1644. coram Ghiſilerio, & in Neapolitana Beneficij 29. Martij 1677. §. igitur, vt diximus, in fin. coram Reu. Bourlemont.*

Tam ad effectum iuſtificationis gratiæ, quã ad euitandam ſubreptionem, ad excludendã reſeruationem, ad ſubſtinendam præſentationem, & ad ſimilia *dec. 283. n. 1. par. 1. dec. 295. n. 4. par. 17. rec.*

Limitatur, quando conſtat de anteriori ſtatu præcedenti, tunc enim ille attenditur, *Rot. in Nullius, ſeu S. Seuerini Parochialis 12. Ianuarij* 1660. *§. fin. coram bo. mem. Beuilaqua*, niſi ille vltimus fuerit legitimè præſcriptus continuatis preſentationibus ſaltem per ſpatium quadraginta annorum, vt tradit noſtra deciſio, *Gonzal. ad regul. 8. Cancellar. gloſ. 7. num. 28. Seraph. deciſ. 959. num. 2. Adden. ad Gregor. vbi ſupra §. prædictis.*

Notabilis tamen eſt in hac materia diſtinctio inter ſtatum Beneficij, & quaſi poſſeſſionem conferendi, ſeu præſentandi, quando enim agitur de ſimplici ſtatu Beneficij, vt ſi cadit controuerſia an illud ſit curatum, vel ſimplex, an ſit ſæculare, vel regulare, vt erat caſus noſtræ deciſionis, vel de ſimilibus qualitatibus, quæ eſt propriè materia *tex. in cap. cum de beneficio de præbend. in 6.* tunc verum eſt quod non attendatur vltimus ſtatus, vbi conſtat de anteriori ſtatu contrario etiam ad effectum ſubſtinendi collationem ſi deficiat legitima præſcriptio: at ſi agatur de quaſi poſſeſſione conferendi, ſeu præſentandi, & eligendi, quæ eſt materia *tex. in cap. querelam de elect. cap. conſultationibus de iurepatron. & cap. cum olim de cauſ. poſſeſſ.* tunc ſola quaſi poſſeſſio, & vltimus ſtatus ſufficit ad ſubſtinendam collationem, ſeu prouiſionem, nec attenditur contrarius ſtatus præcedens, ea ratione, quia iſti actus habentur loco fructuum quaſi poſſeſſionis præſentandi, ſeu eligendi, & proptereà ſpectant ad poſſeſſorem, ita diſtinguũt *Lotther. de re benefic. lib. 1. quaſt. 34. num. 25.* latè *Roſ. de exec. litter. Apoſt. par. 1. cap. 6. à num. 96. vſque ad 119 Adden. ad Gregor. d. §. prædictis, Rot. dec. 737. par. 2. & dec. 13. num. 15. & ſeqq. vſque ad num. 28. par. 6. dec. 375. num. 13. & 14. par. 18. tom. 1. & dec. 567. num. 12. par. 18. tom. 2. rec. & in Reatina Beneficij 19. Iunij 1658. §. denique coram bo. me. Verofpio.*

Nihilominus etiam iſti *tex.* diſponentes attendendum eſſe vltimum ſtatum in quaſi poſſeſſione præſentandi, ſiue conferendi, & eligendi locum ſibi non vindicant, niſi collatio, & reſpectiuè præſentatio, ſeu electio facta fuerit bona fide, qua ceſſante ad ſubſtinendos huiuſmodi actus ſola ratio vltimi ſtatus non foret attendenda *gloſ. in d. cap. conſultationibus, & ibi Abb. idem Abb. in cap. ex litteris num. 7. in fin. de iurepatron. Lotther. d. quaſt. 34. num. 18. Adden. ad Gregor. dec. 434. ſub num. 2. dec. 163. num. 3. & 108. num. 4. in fin. par. 1. rec. Melcuitana Commenda 27. Mart.* 1675. *§. non probauit, verſ. ne prouidi, coram Reu. Bourlemont.*

Prouiſiones autem Apoſtolicæ nunquam
mutant ſtatum Beneficij, quia Papa non præ-
ſumitur voluiſſe illum alterare in præiudiciũ
7 tertij, cui ius fuerat quæſitum, *Roſa de exec. lit-*
ter. Apoſt. par. 1. cap. 6. num. 112. Coccin. deciſ. 174.
num. 4. Em. Ottbob. dec. 274. num. 14. dec. 245. num.
35. & 36. vbi contrarijs reſpondet *par. 9. tom. 1.*
dec. 372. num. 13. par. 17. rec. & in Bonon. Iuriſpatro-
natus 27. Iun. 1657. §. omittendum neque eſt, coram
Meltio, & in Aretina Plebania 6. Febr. 1654. §.
non obſtant prouiſiones, coram Eminentiſſimo Cer-
ro.

Maximè quando fuerunt factę ſine ſcien-
8 tia, & patientia patronorum *Noguerol. alleg.*
28. num. 36. vel per reſignationem titularis
Merlin. deciſ. 4. num. 8. dicta deciſ. 240. num. 36.
& 37.

Benè verum eſt, quod vbi conſtat Papam
voluiſſe mutare ſtatum Beneficij, tunc non
poteſt illum denuò alterare alius collator in-
9 ferior *Lotther. d. quaſt. 43. nu. 50.* qui etiam de
materia latè agit *in eod. tract. qu. 20.* vbi quod id
totum pendeat à voluntate Summi Ponti-
ficis, latè etiam *Thomat. dec. 154. numer. 15. &*
ſeqq.

Regulare verò Beneficium tale eſſe non
deſinit deficientibus in Eccleſia Monacis, ac
poſt ſuppreſſionem Monaſterii, cum adhuc
Beneficium retineat iura, & priuilegia regu-
laritatis illi inhærentia, ſi non actu, ſaltem ha-
10 bitu, ex qua ratione defuncto nuper extra re-
ſidentiam Abbate Pertichetto Commenda-
tario Abbatię Montis Sulaſij S. Silueſtri Diœcæſis
Spoletanæ Ordinis pariter Camaldulenſis extra
reſidentiam, cum prætenderet Camera Apo-
ſtolica intrare ſpolium, eo quod Abbatia
ſubſtineat animarum curam, quamuis per
Vicarios amouibiles exerceri ſolitam, fuit
aſſumpta diſputatio in Congregatione ſpo-
liorum an huiuſmodi Abbatia requireret re-
ſidentiã, itaut intraret ſpolium, & fuit reſolu-
tum illi locum non eſſe, & hac occaſione
reperta eſt antiqua fauorabilis reſolutio Sa-
cræ Congregationis Concilii in pręciſo caſu,
quod reſidentia non requireretur obtenta 22.
Iunii 1619. cum his verbis.

SPOLETANA.

Pro Commendatario Abbate Ordinis Camaldulenſium.

Sacra Congregatio inhærens deciſionibus aliàs editis,
cenſuit, ſi huiuſmodi Abbatia ſit Ordinis Camaldu-
11 *lenſium, et ab Oratore obtineatur in Commendam,*
non teneri ipſum in ea reſidere, quamuis habeat cu-
ram animarum perſonarum ſæcularium, ſed huiuſ-
modi curam eſſe per Vicarium præsbiterum ſæcula-
rem exercendam.

Poſito namque, quod Monaſterium poſt diſceſſum Monacorum commendatum non muta-

mutauerit ſtatum regularem, vt tradit noſtra deciſio, & ſequuntur *Fagnan. in cap. in Eccleſijs nu. 16. & ſeqq.* dicens id procedere etiam
12 ſi per mille annos Beneficium fuiſſet commẽdatum, *de Cappell. Monachor. Iacob. Pignattell. conſultat. 84. num. 4. tom. 1. Pen. deciſ. 443. per tot. & deciſ. 892. num. 1. & ſeqq. & deciſ. 587. per tot. part. 4. diuerſ.*

Sequitur inde, quod Abbas Commendatarius ad perſonalem reſidentiam non teneatur, ſed curam vtique exercere poſſit per Vica-
13 rios amouibiles, illa enim non eſt penes Commendatarium, nec inhæret perſonæ Abbatis, ſed eſt penes Monaſterium, prout erat antequam Monaci abirent, *Fagnan. vbi ſupra num. 4. & ſeqq.* teſtans ita aliàs declaraſſe re diligenter excuſſa Sac. Congregationẽ Concilij, & reſolutionem fuiſſe approbatam per Summum Pontificem Gregorium XIII. *Iacob. Pignattell. d. conſult. 84.* narrans, ſcientificum virum Cardinalem Imperialem retuliſſe, quod Sac. Cong. Concilij ſemper fuerat in hac ſententia, & plures congerens illius reſolutiones, quibus adde aliam *in Nucerina 26. Auguſti 1606. ſuper Abbatia Sancti Benedicti TerraGualdi*, & facit *Rota dec. 163. n. 10. par. 11. rec.*

CAMERINEN. CENSVS.

Veneris 3. Martij 1617.

ARGVMENTVM.

Cenſus pro extinctione, quæ requirantur, & ſemel extinctus non poteſt reuiuiſcere, fructuſque amplius non debentur.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus pro extinctione requiritur actus retroſimilis, conſenſus ſcilicet, & reſtitutio ſortis principalis, & n. 7. ac 10.*

2 *Mandatum relaxatum ad effectum deponendi, donec præſtetur alius fideiuſſor, quid arguat, & numer. 3.*

4 *Cenſu extincto fructus amplius non debentur.*

5 *Factum Iudicis, aliquid mandantis, reputatur factum partis.*

6 *Cenſus, ſemel extinctus, amplius reuiuiſcere non poteſt, & n. 8. 10. & ſeqq.*

7 *Cenſus in extinctione fit tranſitus ad alium contractum retrouenditionis.*

9 *Cenſus extinctio fit etiam per iurium confuſionem, ſeu incompatibilitatem, vbi declaratur deciſio* Seraphini, *& aliorum.*

DECISIO DXL.

IOannes Maria Cremeſinus, & Attilius eius filius tanquam ceſſionarij Contugij creditoris Cenſus, de quo agitur, egerunt coram A.C. pro ſolutione fructuum decurſorum, & renouatione fideiuſſionis contra Robertũ principalem debitorem, & contra ipſum obtinnerunt mandatum executiuum, cuius vigore fundus cenſitus deliberatus fuit Razzanti, qui fundum ipſum Cremeſinis creditoribus ceſſit, & cum pro debitis eiuſdem Roberti fuiſſet poſtmodùm idem fundus ad inſtantiam Communitatis Mathelicę deliberatus Mauritio, Hieronymus filius, & hæres Ioannis Mariæ ſupradicti egit contra Razzantem debitorem Roberti, & ab ipſo primo loco obtinuit ſibi conſigari ſcut. 500. ad computum ſortis principalis ſupradicti cenſus; vndè ſupradicta die propoſito per me dubio, an cenſus fuerit extinctus *in alia deciſione* reſeruato, Domini affirmatiuè reſpon-
1 derunt, quia ex ſupradictis omnibus ſaltem ſimul iunctis ſatis viſum fuit Dominis, conſtare de actu retroſimili conſenſus, & reſtitutionis ſortis principalis, qui pro extinctione cenſus requiritur, iuxta *l. 1. C. quand. lic. ab empt. diſceder. & l. ab emptione ff. de pact. Caputaq. deciſ. 103. par. 1.* & fuit dictum in *Romana anterioritatis 4. Februarij 1608. coram bo. me. Iuſto*, & aliàs ſæpè.

Nec obſtare, quod mandatum eſſet relaxatum pro ſorte principali ad effectum depo-
2 nendi, donec præſtaretur alius fideiuſſor, quod potius arguit continuationem, quàm extinctionem cenſus; quia, vltra quod deliberatio illius vigore fuit facta Razzanti ſimpliciter ad effectum, vt ipſe de pretio oblato Cremeſinis ſatisfacere deberet, & propterea Razzantes dicto pretio minimè ſoluto fundum ipſum cenſitum ceſſit Cremeſinis, qui pro ſatisfactione eorum crediti illum receperunt, & per plures annos vti proprium poſſederunt, prout colligitur ex pluribus in facto deductis, ex quibus ſequitur, quod tàm Cremeſini creditores, quàm etiam Robertus debitor, & il-
3 lius hæres, qui fideiuſſionem renouare non curauit, & dictum fundum à Cremeſinis poſſideri paſſus eſt, à forma mandati recedere, & Cenſum per reſtitutionem ſortis principalis extinguere voluerint, perindè, acſi mandatum ab initio pro eadem reſtitutione ſimpliciter relaxatum fuiſſet, quo caſu certum eſt, cenſum extinctum remanere, itaut fructus amplius peti non poſſint, vt fuit dictum *in cauſa Romana Cenſus 29. Nouembris 1593. coram bo. me. Cardinali Pamphilio, & in pluribus alijs cauſis relat. in dicta Romana anterioritatis coram*
4 *bo. mem. Iuſto*; fuit etiam reſponſum, quod ad iſtum effectum ſufficit, quod Hieronymus receperit poſteà dicta ſcuta 500. à Razzante, & ſcut. 528. pro reſiduo ſortis principalis à Communitate Mathelicæ, quæ dictam ſum-
5 mam retinebat ſoluendam de mandato Iudicis, cuius factum reputatur factum partis, *l. ſi ob cauſam, C. de euict.* cum alijs adductis per *Surd. dec. 266. n. 13.*

Nec obſtare, quod cùm fundus fuerit iterum ad inſtantiam dictæ Communitatis deliberatus Mauritio, & Hieronymus coactus fuerit reſtituere dicta ſcuta 500. eidem Razzanti, ſicut poſſet ipſe Hieronymus redire ad primæua iura, ità etiam poſſit Attilius illius ceſſionarius: nam, quicquid ſit reſpectu ſortis principalis, quoad fructus cenſus id procedere non poteſt, quia ſemel cenſus extin-
6 ctus amplius reuiuiſcere non poteſt, ex regula

l. inter ſtipulantem, §. *factum in princ. ff. de verb. oblig. & l. qui res* §. *Aream ff. ſolut. matrim.* quæ maximè procedit in caſu iſto, nedum quia
7 in extinctione cenſus ſit tranſitus ad alium contractum retrouenditionis, vt per *Surd. dec. 145. num. 35. & ſeqq.* ſed etiam, quia ex ſupradictis omnibus ſaltem ſimul iunctis conſtare
8 viſum fuit, quod partes per actum retroſimilem reſtitutionis ſortis cenſum irreuocabiliter extinguere voluerunt, qui propterea amplius reuiuiſcere non potuit, licèt aliud ſit in
9 extinctione per iurium confuſionem, ſeù incompatibilitatem reuocabiliter facta, in quibus terminis loquitur *dec. coram bo. me. Card. Seraphino 872. num. 1. & in Veliterna Cenſus 20. Iunij præteriti coram R. P. D. meo Decano*, & fuit latè deductum *coram me in Romana Cenſus 20. Febr.* 1611.

Et ita deciſum &c.

Eſt in eadem cauſa ſupra deciſ. 497.

ADNOTATIO.

10 De extinctione cenſus, & quando ille poſſit reuiuiſcere, *vide Adden. ad Burattum dec. 645. num. 12. & ſeqq. Celſ. dec. 250. & ſupra dec. 244. vbi concordantes.*

Nota hic quod quæſtio illa, an euicta re data in ſolutum reuiuiſcant primæua iura, deturque regreſſus ad primas actiones procedit in terminis dationis in ſolutum voluntariæ factæ per partes, in qua intrat ratio nouatio-
11 nis, ſed non habet locum in iudiciali bonorum datione, ſeu adiudicatione facta per Iudicem, in qua res in ſolutum data acquiritur creditori reuocabiliter, & ſicuti extinctio prioris debiti non reſultat à voluntaria nouatione inita inter partes, ſed ex diſpoſitione iuris attenta adiudicatione, quæ tacitam habet conditionem, quatenus actus plenum ſortiatur effectum; ita ſuccedente euictione cauſa reducitur ad non cauſam, & reſoluto actu extinctionis crediti primęua iura denuo reuiuiſcũt, vt bene cæteris relatis *Rot. dec. 530. poſt Cenc. de cenſib. repetita inter rec. 278. part. 5. & in Romana Saluiani 4. Febr. 1662. cor. Em. Cerro*, faciunt deducta *ſupra poſt d. dec. 244.*

Hunc diſcurſum præſens deciſio notabiliter
12 firmat non habere locum in cenſu, qui ſemel extinctus nequit amplius reuiuiſcere *Rot. cor. Priol. dec. 242. nu. 17.* & eo extincto nullum ius nullaque actio ex tali cauſa remanet creditori *dec. 34. n. 5. par. 17. rec.*

ANAGNINA BONORVM.

Ven. 10. Martij 1617.

ARGVMENTVM:

An, & quando frater excludat ſororem dotatam, vel quam paratus ſit dotare, & quando Statutum loci dominantis locum habeat etiam in locis ſubiectis Statuentibus.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta debentur filiæ agenti ad ſucceſſionem parentum, vel ad dotem contra fratrem, & cur num. 2.*

2 *Maritus lucratur fructus dotis propter ſubſtentationem onerum matrimonij.*

3 Statutum Vrbis lib. 1. cap. 145. *habet etiam locum in Ciuitate Anagnina, quæ eſt in diſtrictu, vbi hoc non habet Statutum proprium, & particulare in caſu, de quo agitur, n. 11.*

4 *Statutum prædictum excludit non ſolum dotatam, ſed etiam dotandam, ſi frater paratus eſt illam dotare.*

5 *Soror nunquam poteſt ad ſucceſſionem admitti, niſi anteà conſtet, fratrem per interpellationem in mora conſtitutum, ſororem dotare noluiſſe.*

6 *Frater debet conſtitui in mora per interpellationem à ſorore, ſi vult ſuccedere, aliàs conditio, & dies nuptiarum tanquam incerta non conſtituit in mora, & n. 8.*

7 *Promiſſio dotis facta à matre filiæ non poteſt præiudicare filio, & fratri reſpectiuè.*

9 *Ad ſucceſſionem parentum æqualiter admittuntur de iure communi, tàm maſculi, quàm fœminæ, ſublata ſexus differentia.*

10 *Fallit ex Statuto prædicto* Vrbis 145. lib. 1. *quo diſponitur, vt frater excludat ſororem dotatam, vel quam paratus ſit dotare.*

Sed in alijs ſtatutis excluſiuis ſimpliciter fœminarum hoc intelligitur, ſi fœmina ſit dotata ante delatam ſucceſſionem, dicto n. 10.

DECISIO DXLI.

Domini cenſuerunt Ioſephum teneri admittere Erminiam ad ſucceſſionem, vel dotare de paragio, ex diſpoſitione *Statuti Vrbis lib. 1. cap. 145.* & interim eidem dare ali-
1 menta, quæ filiæ agenti ad dotem, vel hæreditatem paternam de iure communi debentur, vt per *Surd. de aliment. tit. 1. quæſt. 111. num. 19.* & maximè, ne interim maritus teneatur abſq; dote ſuſtinere onera matrimonij, quo-
2 rum ratione fructus dotis lucratur, iuxtà *Text. in cap. ſalubriter, & ibi Abb. in 1. notab. & alij, de vſur.*

Nec obſtare, quod huiuſmodi *Statutum cap. 145.* non habeat locum in Ciuitate Anagnina, quæ, licèt ſit in diſtrictu, in ea tamen adeſt ſtatutum particulare de dotibus, & aliud, quod iudicetur de ſimilibus ad ſimilia: quia fuit reſponſum, quod ſupradictum Statutum Anagniæ non loquitur, niſi de filia dotata à Patre, vel à matre, non autem in eo caſu particulari, quo filia non eſt dotata, in quo propterea viſum fuit attendendum ſupradictum *Statutum Vrbis lib. 1. cap. 145.* quod etiam in loco diſtrictus ſeruari debet, niſi ibi in caſu contingenti aliter per particularia Statuta fuerit prouiſum, iuxtà diſpoſitionem eiuſdem *Statuti lib. 1. cap. 42.* & confirmationis fel. record. Gregorij XIII. quæ pariter mandat ſeruari Statuta Vrbis in diſtrictu, vbi particularia ſtatuta de eiſdem cauſis, & cauſarum caſibus diſponentia non habentur, & eſt ſa-
4 tis conformis diſpoſitioni iuris communis, vt

ex traditis per *Roman. conſ.* 218. & *Soccin. conſ.* 81. *num.* 3. *lib.* 1. fuit ponderatum per *Rotã coram bo. mem. Cardinali Seraphino deciſ.* 1161. *num.* 1. & *ſeq.*

Neque refragari, quod Erminia poſt mortem Patris fuerit iam dotata à Matre de bonis hæreditarijs, & ſic non poſſit amplius à ſucceſſione excludi; quia imò ſoror ex ſupradicto *Statuto lib.* 1. *cap.* 145. à ſucceſſione excluditur, dummodò frater ſit paratus illam
4 dotare, quod viſum fuit intelligendum, ſi fiat requiſitio, iuxtà *l. peto*, §. *fratre*, & *ibi not. per Caſtrenſ. num.* 3. *ff. de legat.* 2. & *Iaſ. in l. vniverſa num.* 3. & *ſeq. C. de precib. Imper. offer. Gabr. conſ.* 4. *num.* 8. *lib.* 2. itaut Soror nunquam poſſit ad
5 ſucceſſionem admitti, niſi anteà conſtet, fratrem per interpellationem in mora conſtitutum ſororem dotare noluiſſe, *Gabr. conſ.* 5. *nu.* 29. *lib.* 1. & *conſ.* 139. *num.* 2. & *ſeqq. lib.* 2. in caſu autem, de quo agitur, licèt Erminia fuerit nupta, non conſtat, quod Ioſeph per interpellationem tunc in mora conſtitutus fuerit,
6 prout requiritur, cum aliàs conditio, & dies nuptiarum tanquam incerta non conſtituat in mora, *Gabr. d. conſ.* 139. *num.* 6. & *ſeq. lib.* 2. & faciũt deducta *in cauſa Albanen. legitimæ coram bo. me. Card. Blanchetto relat. inter impreſſ. dec.* 539. *n.* 2. *par.* 1. *diverſ.*

Nec demùm obſtare, quod mater dederit in dotem vineam pro ſcutis 400. cum pacto, quod ſi maritus nollet illam accipere pro dicto pretio, teneretur illam ſoluere in pecunia numerata, & propterea Ioſeph ſi non vult Erminiam ad ſucceſſionem admittere teneatur illam dotare in pecunia numerata; quia
7 huiuſmodi promiſſio facta à Matre Ioſepho præiudicare non poteſt, *l.* 1. & *tot. tit. C. res inter alios acta*, & licèt frater, qui vult dotare ſororem, teneatur illam dotare eo modo, quo poteſt dotari ad effectum nubendi, itaut ſi nubere non poſſit abſque pecunia, frater ad illius ſolutionem teneatur, cum poſſit etiam illam ad ſucceſſionem admittere, ex quo tamen in caſu iſto non conſtat, quod Ioſeph
8 fuerit in mora dotandi, nec quod Soror non poſſet nubere abſque pecuniis, ſi Ioſeph velit illam à ſucceſſione excludere, ſufficit, quod ſit paratus illam dotare de paragio, *ex ſupradictis*.

Eadem in cauſa eſt ſupra deciſ. 479.

ADNOTATIO.

Feminæ de iure communi æqualiter cum maſculis admittuntur ad ſucceſſionem parentum ſublata omni protſus ſexus differentia, §. *cæterum inſtit. de legitima agnat. ſucceſſ. l. maximum vitium, C. de liberis præteritis, auth. in ſucceſſione, C. de ſuis*, & *legit.* §. *ſi verò, verſ. nullam, auth. de hæred. ab inteſt. venien. Hyeron. Palm. Iun. alleg.* 89. *nu.* 1. *dec.* 183. *num.* 1. *part.* 8. *dec.* 267. *num.* 2. *par.* 16. *rec.*
9 & *in Viterbien. hæreditatis* 16. *Ianuar.* 1637. §. *nec viſum fuit obſtare, coram Buccabella, confirmata* 24. *Novembris* 1638. *coram eodem.*

Statuta autem fœminarum excluſiua propter maſculos intelliguntur regulariter de fœminis dotatis ante delatam ſucceſſionem *Becc. conſ.* 137. *nu.* 8. *Surd. conſ.* 95. *n.* 33. *in fine*, & *n.* 40. & 41. *Rota in Peruſina ſucceſſionis de Alphanis im-*
10 *preſſa apud Gilian. ad ſtatut. Peruſiæ verbo ſucceſſio num.* 7. & *ſeqq. fol. mihi* 257. quamuis ſecundum Statutum Vrbis ad illarum excluſionem ſatis ſit, quod maſculi ſe offerant paratos illas dotare, vt fuit dictum *in Eugubina diuiſionis* 13. *Maij* 1658. §. *Nec prædictis ad med. coram bo. mem. Beuilaqua, quæ eſt dec.* 342. *par.* 12. *rec.*

Dotatio de quo tempore requiratur, vt locum habeat Statutum excluſiuum fœminarum, *vide latius Rot. dec.* 358. *par.* 15. *rec.*

Statutum loci dominantis, quando attendatur in loco ſubiecto deficiente illius Statuto particulari, *vide Bonden. collectat.* 2. *num* 71. *Rotã coram Dunoz. Iun. dec.* 916. *num.* 17. & *ſeqq. dec.* 217. *num.* 26. *par.* 5. *rec.* & *ſupra poſt primam deciſionem huius operis.*

GERVNDEN. VINI.

Veneris 3. *Apr.* 1617.

ARGVMENTVM.

Congrua ad quam ſummam taxari debeat in adminiſtrationibus ſolitis conferri in titulũ, & quid ſit in congruæ taxatione attendendum.

SVMMARIVM.

1 *Congrua in adminiſtrationibus, quæ dantur in titulum, debet taxari habita ratione redditũum adminiſtrationis, ex cuius cauſa debetur, vbi quandò taxetur ad rationem decem pro centenario.*
Alimenta taxari debent habita ratione cauſæ, ex qua debentur, ibidem.
2 *Congrua in taxatione attenditur quantitas fructuũ adminiſtratorum, et Domino eſt prius ſuccurrendum de redditibus bonorum, quàm adminiſtratori, ibidem.*
3 *Congrua debetur ad inſtar ſalarij, ſcilicet pro modo laboris.*
4 *Congrua debetur illis, qui ex fructibus Beneficiorum commodè viuere non poſſunt.*
5 *Hoſpitalis fructus ſunt diſtribuendi in alimoniam pauperum.*
Rector Beneficij facit fructus ſuos, ibidem.
6 *Commodum debet taxari pro quantitate incommodi arbitrio Iudicis.*
7 *Congrua quid ſit, qualis eſſe debeat, quæ ſint in ea imputanda, cuius loco ſuccedat, quando debeat augeri, ad quos ſpectet, & alia plura de ea remiſſiuè, ibidem.*

DECISIO DXLII.

Eſt par. 4. *recent. deciſ.* 442.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 451.

ADNOTATIO.

Congrua Rectoris quanta eſſe debeat, cum alijs ad

Digitized by Google

7 ad propoſitum latè agunt *Rebuff.in eius pleniſſimo tractatu de congrua, Lotther.de re beneſic.lib.1. quaeſt.31.* vbi de congrua aſſignanda Eccleſiæ, Beneficiato, Epiſcopo, *& lib.2.quaeſt.12.nu.19. & ſeqq. Fagnan.in cap. Rectoribus num.9. & 10. de cleric.aegrot. Valenzuel.conſ.127. Mantic. deciſ.269. Gregor.& Add.dec.429. Vbald.dec.87. dec.230.per tot.part.6. dec.246.part.8. & dec.347. & 392. par. 13.rec.*

MACERATEN. LVCRI DOTIS.

Lunæ 10. Apr. 1617.

ARGVMENTVM.

Statutum Maceratenſe de lucro dotis delaratur, & hac occaſione explicatur vtilis materia temporis, anni, & menſis, quando dicantur cœpti, quibus in caſibus habeantur pro completis, & de qualitatibus à ſtatuto requiſitis, probandis ab illo, qui ſe fundat in ſtatuto.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Maceratenſe, tribuens viro ſuperſtiti medietatem dotis, quomodo ſit accipiendum.*

2 *Qualitas, à ſtatuto requiſita, niſi verificetur, ceſſare debet illius diſpoſitio, & n.11.*

3 *Verborum forma, poſita per accuſatiuum, quæ eſt attendenda, importat præciſum, & completum tranſitum temporis requiſiti, nec ſufficit illud fuiſſe inceptum, & n.10.ac 12.*

4 *Dictio,* Per, *de ſui natura denotat, tẽpus debere eſſe completum, & non ſufficit eſſe cœptum.*

5 *Tempus, quando eſt deſignatum per annos, vel menſes, tunc illud dicitur completum, vbi eſt cœpta vltima dies vltimi anni, vel menſis, & cur nu.6.ac n.12.cum ſeqq.*

7 *Ratio generalis reſtringitur ex mente ſtatuti ad caſum in eo expreſſum.*

8 *Caſus à ſtatuto omiſſus remanet in diſpoſitione iuris communis, vt quanto minus fieri poteſt corrigatur.*

9 *Statutum ſi requirit plures qualitates, debent omnes ſimul concurrere, nec ſufficit, aliquas adeſſe, vt ſit locus illius diſpoſitioni.*

DECISIO DXLIII.

Domini cenſuerunt, ſententiam eſſe infirmandam, quia fuit per eam declaratum, D. Floriano deberi lucrum medietatis
1 dotis, iuxtà diſpoſitionem Statuti Ciuitatis Maceraten. in quo tamen poſt lucrum vxore præmoriente ſine filijs viro delatum huiuſmodi verba ſubijciuntur, *Declarantes, id non habere locum in ſponſa, nondum ad Domum viri traducta, & nondum conſumato matrimonio verè, & ſi non ſteterit in Domo viri per octo meſes ad minus, & vir ſuſtinuerit onera matrimonij, aliàs eidem lucrum prædictum non concedatur, ſed ſeruetur ius commune*: Ideoque cum in caſu, de quo agitur, partes non controuertant, Mulierem morte præuentam habitaſſe in Domo viri ſolùm per ſeptem menſes, & dies quinque, vel
2 ſex, ſequitur, quod ex ipſiuſmet ſtatuti diſpoſitione lucrum non debeatur, cum qualitates ab eo requiſitæ non concurrant, prout concurrere debent, iuxta notata per *Bald. in l.ſi quis non dicam rapere num.1.C.de Epiſc.& Cleric. Pariſ.conſ.62.num.40.& ſeqq. lib.4. Curt. Sen. conſ.17.num.10.* & in ſimilibus terminis tradit *idem Pariſ.conſ.34.nu.10.& ſeq.lib. 3. Roland.conſ. 46.num.8.lib.4. Honded.conſ.3.nu.7.lib.2.*

Nec obſtare, quod ad iſtum effectum ſufficiat octauum menſem eſſe cœptum; quia contrarium magis placuit Dominis, cum tẽpus octo menſium in caſu iſto ſit poſitum in accuſatiuo, vt ibi-- *etſi non ſteterit per octo men-*
3 *ſes*, quo caſu attenta forma verborum, quæ eſt attendenda in hac materia ſecundum opinionem, quam tenet *Abb.in cap. cum in cunctis ſub num.6. verſ. ſed ego multum, de elect.* & communem dicit *Pariſ.de reſignat.lib.12. quaeſt. 8. nu. 28.* dictum tempus debet eſſe completum, *Angel.& Imol. in l.ſi cui legetur in princ.ff. de legat.* 1. tunc dictum *in cauſa Imolen. Canonicatus, & præbendæ coram bo. me. Cantuccio, vt in deciſ. relat. inter impreſſ.75.nu.33.part.2.diuerſ.* & tradit *Surd. dec.178.num.6. Pariſ.de reſignat. dicto lib.12. quaeſt. 8.num.24.* maximè ſtante illa dictione, *per*, quæ
4 ſimiliter de ſui natura denotat tempus debere eſſe completum, *l. Vrbana §. pernoctare, & ibi not.per gloſ. & Doct.ff.de verb.ſignific. Surd.d. deciſ. 178 ſub num.6. verſ.& idem volunt*, & in iſtis terminis notat *Rimin.Iun.conſ.717.num.6.& plurib. ſeqq.* & in Statuto Peruſino requirente habitationem continuam per 30. annos ad effectum acquirendi ciuilitatem, tenuit *Rota in Peruſina ciuilitatis 26. Ianuarij 1615. coram R.P.D. meo Manzanedo.*

Minùs obſtare, quod octauus menſis vti cœptus habeatur pro completo; quia placuit re-
5 ſponſio, quod, quando tempus eſt deſignatum per annos, vel menſes, prout in caſu iſto, tunc illud dicitur completum, vbi eſt cœpta vltima dies vltimi anni, vel menſis, *l. qua ætate, ff. qui teſtam. facer. poſſ. l.1. ff. de manumiſſ. l.in vſucapionibus, & l.ſeq.ff.de vſucap. l.ſi in annos ff.de condit.& demonſtr.* ea ratione, quia annus, vel menſis ciuiliter, non ad momenta tem-
6 porum, ſed ad dies numeratur, *l. anniculus la 2.ff.de verb.ſignific.* non autem, vbi eſt ſolùm cœptus vltimus annus, vel menſis, prout de vltimo anno, qui licèt ſit cœptus non dicatur completus, nec pro completo habeatur, eſt *Text.in l.non putabam, ff.de condit, & demonſtr.* & tradit *Couarr.in cap.2.num.2. de ſponſal.* & tenet *Rota d.dec.75.ſub num.45.part. 2. diuerſ.* quæ loquitur etiam in fauorabilibus, & ſequitur *Pariſ.de reſignat.lib.12.d.quaeſt.8.n.27.*

Nec ad iſtum effectum releuare, quod D. Florianus plures expenſas fecerit in nuptijs, & pro ornamentis vxoris, eamque ad propriã Domum traduxerit, & per dictum temporis ſpatium onera matrimonij ſuſtinuerit, adeout, cum ratio ſupradicti Statuti in caſu iſto militare videatur, illius etiam diſpoſitio locum habere debeat: quia ſupradictum Statu-
7 tum expreſsè declarat, quod illius diſpoſitio locum non habeat, ſi mulier non ſteterit in Domo viri per octo menſes ad minus, quo

caſu

caſu non attenditur ratio generalis, quæ ex
diſpoſitione ipſius Statuti ad caſum in eo ex-
preſſum reſtringitur, iuxtà notata per *Bald.*
conſ. 200. *num.*4.*lib.*4. *Gabr.conſ.*33.*num.*3. *lib.*1.
cum alijs adductis per *Surd.dec.*9.*num.*13.*&* 16.
8 itaut caſus omiſſus remaneat in diſpoſitione
iuris communis, vt *ibi* dicitur,& ſic ius com-
mune, quanto minùs fieri poteſt, corrigatur,
*cap.cum dilectus, de conſuetud. Fulgoſ.conſ.*54.*verſ.*
ad primam reſpondetur, Surd.d.dec. 9.*nu.*14. & ſi-
cit, quia Statutum plures qualitates copulati-
uè requirit, & præcipuè, quod mulier ſtete-
rit in Domo viri per octo menſes ad minus,
& vir ſubſtinuerit onera matrimonij, quo
9 caſu ad effectum, vt lucrum ex eo debeatur,
non ſufficit, aliquas tantùm ex illis adeſſe,ſed
omnes ſimul concurrere debent, *l. ſi haredi*
plures, & ibi Bart.ff.de condit.inſtit.l.ſi quis ita ſti-
pulatus ff. de verb. obligat. & in ſimilibus termi-
nis tradunt *Riminald.Iun.d.conſ.*717.*nu.*16. *Hon-*
*ded.d.conſ.*3.*num.*5.*& conſ.*4.*num.*61.*lib.*2.*Pariſ.d.*
*conſ.*34.*n.*8.*lib.*3.

Neque demùm refragari, quod per D.Flo-
rianum non ſteterit, quominùs vxor per di-
ctum temporis ſpatium in Domo ipſius per-
manſerit; quia non ſequitur propterea,quod
lucrum debeatur, cum vxor deceſſerit poſt
10 cęptum octauum menſem, & ſic per dictos
octo menſes completos in Domo ipſius ſtare
non potuerit, prout requiritur ex diſpoſitio-
ne ipſius Statuti, quicquid eſſet, ſi abſque
cauſa deDomo ipſius antè dictum tempus di-
ſceſſiſſet, & hoc etiam ſuadetur, quia aliàs
idem eſſet dicendum, ſi mulier deceſſiſſet in
primo menſe, quod tamen eſſet contra ex-
preſſam Statuti diſpoſitionem, *ex ſupradictis.*
Et ita deciſum, &c.

ADNOTATIO.

Qualitas probari debet per allegantem, *Coccin.*
*dec.*725.*num.*3.vbi quod probari debeat per al-
11 legantem concludenter,non autem præſum-
ptiuè, *& dec.*1804.*num.*15.& quatenus non ve-
rificetur qualitas à Statuto requiſita, ceſſat il-
lius diſpoſitio *Hieron.Palm.Iun. alleg.*18.*num.* 2.
*& alleg.*66.*num.*1.*Nogutrol.alleg.*7. *num.*18. *Con-*
*ciol.alleg.*10.*num.*6.*Bonden.collect. legal.* 2. *num.*47.
& collect. 50.*num.*19.*dec.* 14.*num.*2.*poſt Gilian. ad*
*Statut.Peruſ. dec.*307.*part.*6.*dec.*110.*num.*16.*part.*
7.*& dec.*530.*num.*9.*par.*18.*tom.* 2.*rec.*

Annus ſecundũ varias contingentias diuer-
12 ſimodè ſumitur per Doctores,ex deductis *in*
*dec.*356.*num.*1.*part.*15.*recent.*& de illo latiſſimè
præ omnibus agit *Vrſell. concluſ.* 116. *per tot.* &
ſignanter ad propoſitum huius deciſionis *nu.*
10.11.16.*&* 18.*ac Vbert.de citat.cap.*10.*à nu.*307.
cum pluribus ſeqq.

Completus verò annus dicitur ſolummodò
per aduentum vltimæ diei illius *deciſ.*155. *n.*9.
13 *part.* 15. *rec.* & quando in effectu dicatur cõ-
pletus,*vide Rodriq.quæſt. Regular. tom.*2. *qu.*21.*art.*
7.*Carpan.ad Statut.Mediolan.cap.*278.*num.*227.*&*
*cap.*452.*num.*13.*& ſeq.Hodiern.ad Surd.dec.* 178.
*Gratian.diſcept.*946.*n.*30.*& ſeq.*

Nam regulariter appellatione anni intelli-
14 gitur annus totus, ac perfectus *Text.eſt in l.non*
putabã,ibi -- *non putabam diem fideicommiſſi veniſſe,*
cum 16.*annum ingreſſus fuiſſet, cui erat relictum,*
*cum ad*16.*annum perueniſſet,ff.de condit.& demonſtr;*
& clarius *in l.ſi cui legetur*, ibi -- *ſi cui legetur cum*
14.*annorum erit, certo iure vtimur, vt tunc ſit* 14.
annorum, cum impleuerit &c ff.de legat. 1.*Phanne.*
*de moment.temp.cap.*30.*Vbert.de citat.cap.*10.*n.*537

ROMANA OFFICII SCRIPTORIÆ.

Lunæ 17. *Apr.* 1617.

ARGVMENTVM.

Officium emptum ex pecunijs paternis per fi-
lium familias, probatur ex illius confeſſione,
quæ vera, & non in fraudem præſumitur, ſi
ſit veriſimilis.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio, quod officium emptum ſit pecunijs alterius plenè probat contra confitentem,qui ab ea recedere non poteſt,& n.*6.*cũ tribus ſeqq.ac n.*12.*et ſeqq.*
2 *Confeſſio filij familias, non habentis pecunias. probat officium emptum fuiſſe ex pecunijs paternis, dum ipſe filius ita confeſſus eſt, & ceſſat præſumptio donationis prohibita inter patrem, & filium.*
3 *Suſpicio donationis facta à patre filio, quæ prætenditur facta in fraudem creditorum, ceſſat, ſi tempore donationis non aderat æs alienum.*
4 *Confeſſioni mariti de dote recepta ſtatur, præcedente inſtrumento promiſſionis, etiam in præiudicium creditorum.*
5 *Approbatio Papæ quando omninò requiratur in emptione, vel venditione Officij,& quid operetur reſeruatio decreti,n.*9.*& ſeqq.*

DECISIO DXLIV.

Viſum fuit Dominis, pretium officii, de
quo agitur, ſpectare ad Cariſſimum,
quia de proprijs ipſius pecunijs illud ſolutum
1 fuit, vt colligitur ex eo, quod Gentiles poſt-
modùm recognoſcendo bonam fidem, faſſus
fuit, officium fuiſſe emptum ex proprijs pe-
cunijs Cariſſimi Patris, quæ confeſſio contra
Gentilem probat, itaut ipſe ab ea recedere
non poſſit, iuxtà *Text. in cap. per tuas de probat.*
cum alijs adductis per *Aym. conſ.* 61. *num.* 3. *&*
conſ. 171.*n.*4.

Nec obſtare, quod huiuſmodi confeſſio
præſumatur facta, vel in fraudem donationis
prohibitæ inter Patrem, & filium in poteſtate
conſtitutum, vel in fraudem creditorum;
nam quoad donationẽ fuit reſponſum, quod
2 cum Gentiles eſſet filius familias,& non con-
ſtet, quod aliundè huiuſmodi pecunias habe-
re potuerit, eius confeſſio ſatis veriſimilis vi-
ſa fuit, quæ propterea probat, *Dec.conſ.*96.*nu.*
3.*verſ.nec obſtat, quod talis confeſſio, Aym. de an-*
*tiquit.tempor.part.*1. §. *propoſitum num.* 69. *& ſeq.*
& conſequenter ceſſat præſumptio donatio-
nis, quia ſi pretium reverà ſolutum fuit ex
pecunijs Cariſſimi, illud ei vti proprium do-
nari

nari non poterat, vt in ſpecie de ſimili confeſ-
ſione facta ab v xore tradit *Bald.in l. malum in-
tereſt ſub num. 2. verſ. à poſteriori , & ibi Saiyeet.
num.3.verſ.nec dicas,C.ſi quis alteri, vel ſibi:* quo-
uerò ad creditores placuit reſponſio, quod
confeſſio fuit facta coram Notario , & teſti-
3 bus antequam contractum eſſet æs alienum,
& de ea conſtat ex publico Inſtrumento , quo
ſtante ceſſat ſuſpicio fraudis , iuxtà *l ſcripturas,
& ibi Doct.C.qui pot.in pign.hab.*& quod confeſ-
4 ſio dotis receptæ à marito conſtāte matrimo-
nio, ſtante Inſtrumento promiſſionis factæ
ante contractum æs alienum præſumatur ve-
ra , & probet etiam contra creditores , tradit
Afflict.dec.402.num. 14. quem ſequitur *Couarr.
var.reſol.lib.1.cap.7.num.6.Surd.conſ.397. num.5.
& Rota in Peruſina dotis 9.Iunij 1614.cor. R.P.D.
meo Vbaldo* , & ſæpè in alijs cauſis.

Minus refragari , quod eſſet in ea neceſſa-
5 ria voluntas Papæ ; quia illa requiritur , vbi
agitur de diſpoſitione ipſius officij, non autē,
vbi,prout in caſu iſto , agitur de pretio, illius
remanente periculo vitæ in eadem perſona ,
penes quam erat , iuxta *deciſionem in alia Roma-
na officij ſcriptoria 1.Aprilis 1588.: coram bo. mem.
Card.Pamphilio*,quam ſecuta fuit *Rota in cauſa
Tudertina Officij Cancellariæ 19.Ianuarij 1598.co-
ram Illu. D.Card.Lancellotto , & in cauſa Romana
Societatum 29.Ian.1601.coram Illu. D. Cardinali
Millino.*

Neque demùm obſtare , quod idem Gen-
6 tiles conſenſerit reſeruationi diſpoſitionis ad
fauorem Gauotti ; quia non ſequitur propte-
reà,quod pretium ſpectet ad ipſum Gentilem
ſed benè ad Cariſsimum , ex cuius pecunijs
ſolutum fuit , *ex ſupradictis.*

Et ita deciſum &c.

A D N O T A T I O.

Officium emptum cum pecunijs vnius in faciem
alterius ſpectat ad dominum pecuniarum,nō
7 ad eum,in cuius capite cantat *Noguerol.alleg.20.
num.22.Baratt.dec.863.per tot.Celſ.deciſ.337. num.
1.Coccin.dec.1517.n.5.& 6.*

Nec præſumitur huiuſmodi officij donatio
8 ad fauorem officialis ,niſi verſemur in deſcen-
dentibus , in quibus pariter donatio excludi-
tur,ſi ſit reſeruatum decretum fauore emen-
tis , & exburſantis pecuniam *dec.150. num. 10.
& ſeqq.& dec.660.num.1. & ſeqq. part. 4. tom. 3.
recent.*

Operatur namque reſeruatio decreti , quod
9 officij dominium ſpectet ad reſeruatarium,
*Rot.coram Dunoz.iun dec.986.& 1005.& dec.106.
par.11.rec.Romana officij Curſoratus 15.Febr.1675.
coram bo.me.Vbago, & Romana Societatis officij 12.
Febr.1677.cor.R.P.D.Vicecomite.*

Notabilis tamen eſt diſtinctio ad hoc tradita
per R.P.D de Luc.tom.2.de regalib.diſcurſ.11.n.13.
quod aut agatur de officio totaliter empto ad
proprium commodum , vel incommodum
per aliquem,qui ſolùm velit vt currat pericu-
lum ſuper alterius vita ratione maioris ſanita-
10 tis , vel iuuentutis,& hoc caſu rectè procedat
præallegata concluſio ; ſed quando agitur de
officio empto per ipſum officialem , qui non
habens pecunias illas à tertio , & quarto mu-
tuas , vel ſub vſuris accipit , & coaceruat ,
11 prout quotidiè habemus in officijs Notaria-
tuum , Romanę Curiæ , tunc,quia officium
verè , & realiter ab ipſo initio acquiritur offi-
ciali,in cuius perſonam gratia Papæ indiuiſi-
biliter conſolidatur, creditores , qui tradunt
pecunias , quatenus à Papa obtineant reſerua-
tionem decreti , non dicuntur verè , & reali-
ter domini officij, cum reſeruatio decreti re-
ſoluatur in ſimplicem ſpecialem hypothecā,
iuxta tradita *in dec.183.num.13.par.10. recent. &*
alibi ſæpius.

Confeſſio de recepto etiam inter perſonas
12 prohibitas probat , quando eſt facta coram
Notario , & teſtibus, *Rot.dec.612.num.2. part.4.
diuerſ.*

13 Eoque magis,ſi ſit veriſimilis *Gabr. conſ.51.
num. 15.lib.2. Gregor.dec.158.vbi Adden.ſub num.
11.Ren.de Luc.de vſur. diſcurſ.35.num.8.& de ſuc-
ceſs. ab inteſt.diſc.pariter 35.nu.11.& 12. Rota dec.
24.num.4.poſt Zacch.de Societ.officij,dec 126. num.
10.part.8.& dec.305.num.9.part.13. rec. & in Pe-
ruſina fideicommiſſi de Rodulphis 26. Iun. 1654. §.
poſt lapſum coram Em.Cerro , & poſtmodùm coram
Em.Carpineo , vt in deciſ. 178. num. 5. part. 15.
recent.*

Allegatur hæc deciſio *per Rot.coram bo.mem.
14 Priol.dec.27.num.5.*ad probandum , quod con-
feſsio ſemper obſtet confitenti .

FERRARIEN. BONORVM DE SCHIANCHIS.

Veneris 28. Apr. 1617.

A R G V M E N T V M.

Agitur de renouatione inueſtituræ faciendæ
proximioribus emphyteutæ vltimi defuncti
per extinctionem lineæ , vel temporis finiti ,
quando Eccleſia noluit retinere pro ſe,& iſtud
ius , quod non poſsit cedi extraneo , annuſ-
que petendi iſtam renouationem quando in-
cipiat currere proximioribus , & quomodo
procedat Statutum Ferrariæ,prohibens foren-
ſibus acquirere bona in illo diſtrictu .

S V M M A R I V M.

1 *Emphyteuſi finita per extinctionem lineæ , debet
fieri renouatio proximioribus vltimi defuncti , nu-
mer.15.*

2 *Ampliatur , quod iſta renouatio debet fieri non ſo-
lùm agnatis , ſed etiam tranſuerſalibus proximio-
ribus.*

3 *Præſertim quando Eccleſia fecit inueſtituram extra-
neis.*

4 *Proximiore non petente inueſtituram , & renouatio-
nem tempore finitæ emphyteuſis , iſtud ius deuol-
uitur ad alios proximiores , & interim Eccleſia
non poteſt alios inueſtire.*

5 *Ius petendi renouationem eſt merè perſonale , & in
extraneum , ſeu remotiorem agnatum in præiudi-
cium proximioris cedi minimè poteſt.*

6 *Annus proximioribus agnatis ad petendam renoua-*

tionem

tionem non currit, niſi à die ſcientiæ finitæ inueſtituræ, qui annus eſt vtilis antè ſcientiam, & poſteà continuus.

7 *Renouatio inueſtituræ facta extraneo intrà annũ ſcientia proximiorum tribuit his triginta annos ad petendam renouationem, quicquid ſit, ſi fiat agnato.*

8 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica non facilè poteſt transferri in locum pium, qui nunquam moritur, nec pariter vigore Bonifacianæ talis translatio fieri poteſt.*

9 *Ceſſio emphyteuſis finitæ per extinctionem lineæ in præiudicium Eccleſiæ ab agnatis fieri non poteſt in terminis Bonifacianæ, quia nemo de re aliena diſponere poteſt.*

10 *Statutum Ferrariæ prohibens forenſes acquirere, non comprahendit ciues ex priuilegio creatos, qui æquiparantur ciuibus originarijs.*

11 *Exceptio non implementi non poteſt opponi à tertio ſed tantùm ab eo, cui erat implendum.*

12 *Factum eſt probandum ab eo, qui illud aſſerit.*

13 *Priuilegium prohibens ſucceſſionem ex teſtamento, vel ab inteſtato, non comprahendit acquiſitionem mediante inueſtitura, & ſic per contractum.*

14 *Statutum Ferrariæ, prohibens acquiſitionem forenſibus, non vendicat ſibi locum in bonis emphyteuticis Eccleſiaſticis ex defectu poteſtatis Statuentium, & n. 16.*

DECISIO DXLV.

DOmini cenſuerunt, Schianchis eſſe faciendam inueſtituram, quia ipſi ſunt agnati proximiores Io. Thomæ inueſtiti vlti-
1 mo loco defuncti, vt conſtat ex pluribus reſolutionibus in hac cauſa factis, & conſequenter cùm emphyteuſis, de qua agitur, ſit deuoluta per lineam finitam, eis vti proximioribus facienda eſt renouatio, ſeù inueſtitura, iuxtà opinionem *Bart. in l. 1. §. permittitur, ff. de aqu. quotid. & æſtiu.* quæ eſt communis, vt poſt *Roman. conſ. 203. col. penult. lib. 2.* & alios teſtatur *Clar. in §. emphyteuſis quæſt. 43. num. 1. Gabr. de iur. emphyt. concluſ. 1. num. 1. in princ. & num. 2. in fin.* & fuit dictum *in cauſa Lucana emphyteuſis 6. Iunij 1567. coram bo. me. Oradino, & in Bonon. bonorum relat. inter impreſs. deciſ. 198. num. 1. part. 2. diuerſ.* & procedit etiam in emphyteuſi conceſſa ab Eccleſia, *Clar. qui poſt alios* de communi teſtatur *in d. §. emphyteuſis quæſt. 43 num. 3. Gabr.* qui pariter de communi teſtatur *de iur. emphyt. d. concluſ. 1. nu. 3.* & non ſolùm in agnatis deſcen-
2 dentibus, ſed etiam in tranſuerſalibus, ſecundùm opinionem, quam *Doct.* communiter ſecutos fuiſſe teſtatur *Dec. conſ. 131. ſub num. 3. verſ. & quamuis Clar. in d. §. emphyteuſis quæſt. 43. nu. 2.* & fuit dictum *in d. Lucana emphyteuſis coram bo. me. Oradino*, & de veriori, & magis communi *Gabr. de iur. emphyt. d. concluſ. 1. ſub num. 16. verſ. contrarium*. Præſertim, cùm iam Eccleſia fecerit inueſtituram Franciſco de Comitibus
3 extraneo, quo caſu facilius dicendum eſt, Schianchos vti proximiores præferendos eſſe, *Abb. in cap. bonæ il 2. num. 18. verſ. in gloſſ. fin. de poſtulat. Prælat. Verall. dec. 303. & dec. 304. par. 1.* & faciunt tradita per *Clar. in d. §. emphyteuſis quæſt. 43. in fin. & Gabr. de iur. emphyt. d. concluſ. 1. n. 14.*

Nec obſtare, quod de tempore obitus dicti
4 Io. Thomæ adeſſet Conſtantia illius ſoror, quæ erat proximior; quia illa non petijt renouationem, & *Bart. in d. l. 1. §. permittitur, ff. de aqu. quotid. & æſtiu.* loquitur in petentibus renouationem, vt fuit ponderatum *in dicta cauſa Bononien. Bonorum relat. inter impreſſ. dec. 198. in fine par. 2. diuerſ.*

Neque releuare, quod Conſtantia iura ſua dicto Franciſco ceſſerit; quia ius petendi renouationem, quod ex quadam æquitate proximioribus competit, & eſt merè perſonale,
5 in extraneum, ſeù remotiorem agnatum in præiudicium proximioris cedi non poteſt, vt ex notatis per *Roman. conſ. 484. num. 2. & 3. Tiraq. de retract. lignag. §. 26. gloſſ. 1. num. 56. & 58.* latè tradit *Cald. de renouat. emphyt. quæſt. 13. num. 1. & plur. ſeqq.* & præcipuè *n. 7. & 8.*

Nec obſtare, quod Schianchi non petierint renouationem infra annum; quia ex deductis apparet, quod Ioannes Thomas habuit filium, qui deceſſit in bello, & non conſtat, quod Schianchi de illius obitu certam notitiam habuerint antequàm fuerit ipſis per Abbatem intimatum, vt eorum iura deducerent; ideoque viſum fuit ſufficere, quod infra annum à die intimationis renouationem petierint,
6 ex quo annus ad huiuſmodi renouationem petendam non currit, niſi à die ſcientiæ, iuxta notata per *gloſſ. in cap. 1. verb. vltra annum, & ibi omnes, quo tempor. Mil. &c. in vſib. feudor.* ſequitur *Dec. conſ. 328. ſub num. 5. verſ. ſecundo principaliter, Gabr. de iur. emphyt. d. concluſ. 1. num. 11. Clar. in §. feudum quæſt. 49. num. 3. verſ. ſcias etiam*, vbi, quod iſte annus eſt vtilis à principio, & poſt ſcientiam continuus, quod etiam tradit *Cald. de renouat. emphyt. quæſt. 5. num. 26. Prapoſ. in d. cap. 1. ſub num. 6. verſ. circa quintam concluſionem, quo tempor. Mil. Roland. conſ. 40. num. 8. lib. 3.* & fuit dictum *in cauſa Cernien. Bonorum 4. Iulij 1590. coram bo. me. Orano*: quinimò placuit etiam Dominis, quod cum infra annum à die ſcientiæ fuerit facta
7 inueſtitura dicto Franciſco extraneo, dicti Schianchi habeant 30. annos ad petendam renouationem, quicquid ſit, ſi fuiſſet facta alicui agnato remotiori, *gloſſ. in cap. 1. §. Titius, verb. per annum, ſi de feud. fuer. contr. inter Domin. & agnat.* quam *Doct.* communiter ſequũtur, vt teſtatur *Alex. conſ. 15. num. 10. verſ. non obſtat lib. 5. Dec. d. conſ. 328. nu. 4. & conſ. 195. in fin.* & poſt *Gabr. de iur. emphyt. d. concluſ. 1. num. 12. & alios allegatos* ſecuta fuit *Rota in dicta cauſa Cernien. bonorum 23. Martij 1582. coram bo. me. Card. Seraph. & 4. Iulij. 1590. coram bo. me. Orano.*

Minus releuare, quod primus inueſtitus ſubſtituerit Montem Pietatis, qui ſpecialiter quoad huiuſmodi emphyteuſim ceſſit iura ſua ad fauorem Franciſci; quia pro reſponſione fuit dictum, quod huiuſmodi emphyteuſis Eccleſiaſtica in dictum Montẽ, qui eſt locus pius,
8 & ſic nunquam moritur, nec poteſt ita facilè iura ipſius alienare vti perſonam de iure prohibitam, transferri non potuit, etiam in terminis Bonifacianæ, in qua expreſsè cauetur, quod de vtili Dominio translatio, donatio, vel legata in loca, vel perſonas de iure

pro-

prohibitas fieri non debeant, nec poſſint, & facta pœnitùs non ſubſiſtant, vt poſt *Rimin. ſen. conſ. 422. num. 3. & ſeq. lib. 3.* quem ſequitur *Rimin. Iun. conſ. 453. num. 8. & plur. ſeqq. lib. 4.* fuit in terminis ponderatum in *Ferrarien. Bonorum 11. Decembris 1611. & 9. Aprilis 1612. cor. Reu. D. meo Decano.*

Nec placuit, quod huiuſmodi ceſſio ſubſtineatur ſaltem reſpectum æſtimationis, iuxtà opinionem *Specul. in tit. de emphyt.* aliàs *de locat. §. nunc aliqua quæſt. 117.* cum alijs allegatis: quia

9 iſti loquuntur, quando agitur ſolùm de præiudicio vocatorum, quia emphyteuſis non ſit finita, ſed in caſu iſto iam per obitum Io. Thomæ emphyteuſis erat finita ante factam ceſſionem, quæ propterea in præiudicium Eccleſiæ non ſubſiſtit etiam reſpectu æſtimationis, vt in terminis Bonifacianæ poſt *Rim. Iun. d. conſ. 453. num. 25. lib. 4.* tenuit *Rota in dicta Ferrarien. Bonorum 19. Decembris 1611. & 9. Apr. 1612.* vbi fuit etiam ponderatum, quod finita emphyteuſi quis non dicitur diſponere de re propria, vel vocatorum, ſed de re Eccleſiæ, quod in eius præiudicium certum eſt fieri non poſſe, ex *Bald. in cap. 1. §. donare ſub nu. 3. verſ. item iſtud eſſet teſtari, quib. feud. alienar. poſſ. Soccin. iun. conſ. 74. num. 20. lib. 1.* cum alijs allegatis.

Minùs refragari Statutum Ferrariæ prohibens foreſes acquirere; quia Schianchi ha-

10 bent priuilegium Ciuilitatis à Duce Ferrariæ, in quo eis conceditur-- vt tanquam veri, & originarij Ciues Ferrarien. habeantur, tractentur, & reputentur, poſſintque, & valeant in ipſa Ciuitate, eiuſque diſtrictu, & iuriſdictione emere, acquirere, & generaliter quocumque titulo contrahere; & ſic etiam inueſtitu ram, ſeù renouationem petere, *ad l. 1. §. generaliter ff. de leg. præſt.* & licèt poſtmodùm ſubijciatur-- quod ijdem debeant pro ſuis perſonis, & quibuſcumque bonis, & rebus per eos acquirendis ſubire, & ſubſtinere quæcumque onera realia, & perſonalia, & mixta, prout ſubeunt, & ſubſtinent alij Ciues; huiuſmodi tamen onera non conſtat, quod fue-

11 rint impoſita; & Schianchi ea ſubire recuſauerint, prout conſtare debet, cum hoc opponatur à tertio, cui non erat aliquid implendum, qui propterea ſi prætendat, Schianchos non adimpleuiſſe, tenetur hoc probare, *Oldrad. conſ. 291. ſub nu. 7. verſ. imò minus, Roman. conſ. 295. num. 4. verſ. Præterea dico, Doct. in l. 2. vbi Iaſ. num. 132. & ſeq.* qui de communi teſtatur, *C. de iur. emphit.* quod eò facilius procedit, quoad onera realia, ad quæ Schianchi non tenentur, niſi bona acquiſiuerint, de quo pariter

12 non conſtat, prout requiritur, cùm ſit quid facti, *l. in bello §. facta ff. de captiu. & poſtlim. reuerſ.* cum ſimilibus.

Nec obſtare, quod in eodem priuilegio dicatur-- Volumus tamen, quod ipſi Thomas, & Aſcanius, per hoc noſtrum ciuilitatis decretum, aut vigore illius non habeant ius aliquod ſuccedendi in bonis, vel hæreditate cuiuſcumque alterius noſtri Ciuis Ferrarien. ex teſtamento, ſiue ab inteſtato, vel qualibet alia voluntate: Quia in caſu iſto non agi-

13 tur de ſucceſſione ex teſtamento, vel ab inteſtato, ſed de acquiſitione mediante inueſtitura, ſeù renouatione, cuius ipſi ſunt capaces, & eis vti proximioribus eſt debita, vt ſupra dictum eſt.

Præterea quod huiuſmodi Statutum placuit etiam reſponſio, quod illud ex defectu poteſtatis non comprehendit huiuſmodi bona emphyteuſis Eccleſiæ, etiamſi ageretur de vtili dominio inter Laicos, ſecundùm opinionem, quam poſt *Doct. in cap. quæ in Eccleſiarum, & in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ de conſtit. & alios allegatos* tenuit *Rota in Romana de Scappuccis 19. Ianu. 1611. coram Reu. D. meo Decano,*

14 & in ſpecie, quod inueſtitura ab Eccleſia facta foreſibus valeat, non obſtan. huiuſmodi Statuto, ſeu decreto, tradit *Socc. conſ. 56. per tot. lib. 1.* quem ſequitur *Ludovic. conſ. 103. ſub nu. 3. poſt med. verſ. & in decreto.*

Et ità deciſum, &c.

Supra poſt deciſ. 404. referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

Emphyteuſis tàm Eccleſiaſticæ, quàm priuatæ finitæ ob lineam extinctam, vel per tranſitum

15 temporis limitati renouatio facienda eſt proximiori vltimi defuncti, ex æquitate legis, de qua *Bart. in l. 1. §. permittitur ff. de aq. quotid. & æſtiu. Fulgin. de iur. emphyth. tit. de renouat. emphyth. fere per tot. Rot. dec. 66. poſt Fenzon. ad Stat. Vrb. Bich. dec. 57. Priol. dec. 387. num. 2. dec. 46. part. 10. dec. 66. par. 15. dec. 413. & 418. par. 16. dec. 275. par. 17. & dec. 531. par. 18. tom. 2. rec.* & huiuſmodi renouatio eſt eidem debita, nulla facta differentia ſexus, agnationis, vel cognationis, *di. cta dec. 275. n. 9. par. 17. rec.*

Allegatur hæc deciſio *per Bonden. collect. le-*

16 *gal. 34. num. 119.* vbi probat, quod Statutum Ferrariæ tanquam laicale non comprehendat bona ſubiecta emphytheuſi Eccleſiaſticæ.

LEGIONEN. CONFIRMATIONIS ELECTIONIS PRIORIS.

Ven. 5. Maij 1617.

ARGVMENTVM.

Abbas tenetur confirmare electionem Prioris canonicè factam ſtante Statuto præcipiente confirmationem per verba imperatiua deficiente iuſta cauſa ad illam denegandam.

SVMMARIVM.

1 *Abbas, ceſſante legitima cauſa, debet confirmare Priorem canonicè electum, & nu. ibidem.*

2 *Quomodo Abbas vigore Statuti teneatur, electionem factam de Priore confirmare, vel cauſas proponere pro infirmatione illius.*

3 *Confirmatio Prioris per Abbatem facienda pendet à diſpoſitione Statutorum, quæ ſunt attendenda,*

4 Ver-

4 *Verba præceptiua, & imperatiua neceſſitatem important.*

DECISIO DXLVI.

PRo Capitulo, & Canonicis Sancti Iſidori informantibus, nempè ſtandum eſſe *in deciſis ſub die 23. Ianuarij præteriti*, quod ceſſante legitima cauſa, Abbas poſſit cogi ad confirmandum Priorem, ex rationibus tunc *in deciſione* deductis, & præcipuè ex eo, quia
1 ſtatuta quoad confirmationem Prioris electi loquuntur per verba præceptiua, ex quibus ſatis colligitur, quod Abbas Priorem benemeritum ſufficientem, & Canonicè electum prævio examine confirmare tenetur, iuxtà *Text. in cap. fin. §. quod præcipitur, & ibi gloſſ. & Doctor. 14. quæſt. 1.* cum alijs *ibi* adductis: maximè, quod præter obſeruantiam ſubſecutam hoc etiam comprobatur ex eo, quia diſponitur etiam in ijſdem Statutis, quod, ſi Abbas reperierit electum non eſſe ſufficientem, intra tres dies cau-
2 ſas inſufficientiæ deducat coram arbitris, qui de illis cognoſcant ad hoc, vt ſi pro talibus illas habuerint, Capitulum ad aliam electionem deuenire poſſit, & tamen ſi Abbas, ceſſante legitima cauſa, non poſſet cogi ad dandam confirmationem, fruſtrà id diſpoſitum fuiſſet, quod non eſt dicendum, *Rolan. conſ. 61. n. 16. & conſ. 62. n. 3. lib. 3.*

Nec ex eo, quod Prior ſit clauſtralis, &
3 ſubordinatus Abbati viſum fuit, inferri poſſe ad illius confirmationem, quod ſcilicet illa à libera Abbatis voluntate ſimpliciter pendeat; nam quoad confirmationem adeſt diuerſa ratio, *ad l. Papinianus ff. de minor.* cum circa eam adſit expreſſa diſpoſitio ſtatutorum, quæ eſt attendenda, itaut illius reſpectu nulla dubitatio ſupereſſe videatur, *Corn. conſ. 109. in fin. lib. 1. Dec. conſ. 484. ſub n. 1.*

Et ità deciſum &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ reſtituuntur ſupra poſt deciſ. 241.

ADNOTATIO.

4 Imperatiua verba important neceſſitatem, *Valenzuel. conſ. 36. num. 55. Merlin. dec. 253. nu. 10. ſupra dec. 530.*

TERDONEN. CANONICATVS.

Ven. 5. Maij 1617.

ARGVMENTVM.

Hic negatur remiſſoria ex irreleuantia materiæ articulatæ, quæ pluribus demonſtratur.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria de ſtylo non datur ad probandum per teſtes id, de quo ſolet confici ſcriptura.*
2 *Multoque minus conceditur, quando ex alijs ſcripturis, vel probationibus conſtat de contrario, & num. 6.*
3 *Conſuetudo articulata præſentandi, redditur ſuſpecta ex alijs præſentationibus contrarijs.*
4 *Conſuetudo immemorabilis excluditur; quandò datur memoria actus in contrarium ex alijs collationibus.*
5 *Vltimus ſtatus attenditur ad validitatem collationis factæ à Capitulo, & n. 8.*
6 *Regula eſt, quod quis non admittitur ad probandum id, quod probatum non releuat, & n. 7.*

DECISIO DXLVII.

PRo informante, nempè non eſſe dandam remiſſoriam; nam quod Ioannes Franciſcus obierit de menſe Martij 1610. extra Curiam in poſſeſſione Canonicatus, de quo agitur, & tunc temporis Epiſcopus Terdonen. gauderet alternatiua, prout pro parte D. Fabritij pro iuſtificatione clauſulæ *Conſtito*, in Breui de capienda poſſeſſione nomine Cameræ appoſita articulatur, quod collatio Canonicatus in Eccleſia Collegiata Sancti Laurenti Terræ Vigueriæ ex conſuetudine ſpectat ad Epiſcopum, ex eo moti ſunt Domini, quia de collationibus ſemper conſueuerunt
1 confici ſcripturæ, & de ſtylo remiſſoria non datur ad probandum per teſtes id, de quo ſolet confici ſcriptura, *Rota dec. 44. de teſt. in antiq. Egid. dec. 9.* Præſertim, quia ex ſcripturis, quæ
2 dantur pro parte D. Cæſaris, ſatis conſtare viſum fuit, quod imò Canonicatus in dicta Eccleſia Collegiata ſpectant ad electionem, ſeù præſentationem Capituli, & confirmationem, ſeù inſtitutionem Epiſcopi, iuxta diſpoſitionem iuris communis, *Abb. in cap. cum Eccleſia ſub num. 8. verſ. quoad ſecundum caſum, de elect. Rota dec. 4. de conceſſ. præben. in nou. Caſſad. dec. 22. num. 3. de præbend. Put. dec. 135. lib. 1.* quo caſu non leuis oritur ſuſpicio contra petentem re-
3 miſſoriam ad probandam conſuetudinem, quæ dictis præſentationibus, & inſtitutionibus repugnat, *Roman. conſ. 273. in fine*, & fuit dictum *in cauſa Mediolanen. Bonorum 9. Maij 1597. coram bo. me. Card. Pamphilio*: quod procedit, licèt fuerit articulata immemorabilis, quia ſtantibus dictis præſentationibus, & inſtitutionibus
4 non poteſt dici quod non ſit memoria in contrarium, iuxtà *dec. Put. 457. num. 2. & 3. lib. 2. ſecundùm vltimam impreſſionem*, & fuit reſolutum *in cauſa Taruiſina Parochialis 12. Maij 1603. cor. Illu. D. Card. Ludouiſio.*

Propterea placuit etiam Dominis, quod, cùm Canonicatus de quo agitur, vacauerit per mortem dicti Io. Franciſci, qui de anno 1576. fuit à Capitulo electus, ſeù præſentatus, & ab Epiſcopo confirmatus, vt de electione,
5 & confirmatione apparet ex publicis Inſtrumentis, quæ dantur, ex hoc reſultat quaſi poſſeſſio Capituli, & vltimus ſtatus, qui attenditur ad validitatem collationis, *Calderin. conſ. 23. de præben. Put. dec. 206. lib. 1.* & propterea re-
6 miſſoria vti irreleuans ad iſtum effectum venit deneganda, ex vulgata illa regula, quod non admittitur quis ad probandum, quod probatum non releuat, *Caſſador. dec. 2. de dilat. Capuaq. dec. 32. num. 3. & ſeq. par. 4.* & fuit dictum

ctum *in d. Taruiſina Parochialis* 12. *Maij* 1603. & aliàs ſæpè.

Eſt infra in eadem cauſa deciſ. 557.

ADNOTATIO.

Remiſſoria non ſolet à Rota concedi ad probandum per teſtes id, quod probari poſſet per ſcripturas, vel id, cuius contrarium ex ſcripturis iuſtificatur, *ſupra poſt deciſ.* 122. & præter *ibi* relatos fuit dictum in *Cæſaraugustana Diſtributionum* 10. *Februarij* 1640. *§. quartus, & §. prætereà, coram b.m. Card. Panzirolo*.

Prout de ſtylo eiuſdem Rotæ non datur re-
7 miſſoria ad probandum id, quod probatum
non releuaret, *Coccin. dec.* 1896. *num.* 5. *& deciſ.* 1983. *num.* 6. *Peutinger. deciſ.* 142. *num.* 4. *&* 6. *& in rec. dec.* 56. *num.* 8. *& dec.* 174. *num.* 7. *part.* 15. *& dec.* 261. *nu.* 4. *par.* 17.

Conſuetudinem excludit vnicus actus contrarius, imò ſolus rumor in contrarium elatus *deciſ.* 208. *num.* 15. *& deciſ.* 279. *num.* 8. *part.* 17. *rec.*

Status vltimus Beneficij potiſſimùm attenditur ad probandum illius qualitatem, *Adden. ad Buratt. dec.* 776. *num.* 18. vbi latè ſubiungitur,
8 quando veniat attendendus, id quod habetur
etiam *in dec.* 44. *num.* 4. *&* 5. *poſt Bonden. collectat. legal. ſupra dec.* 155. *& dec.* 519. *& infra dec.* 557.

ROMANA ARRHÆ.

Ven. 12. *Maij* 1617.

ARGVMENTVM.

Agens ex contractu, qui eſt vltrò, citròque obligatorius, vt obtinere poſſit, debet oſtendere adimplementum ex parte ſua, & ſi ambo contrahentes non adimpleuerint, contractus nemini illorum ſuffragatur. Eſt deciſio magiſtralis.

SVMMARIVM.

1 *Contrauentioni, & inobſeruantiæ contractus non eſt locus, ſi contrauentio, & inobſeruantia proueniat ab vtroque contrahente.*

2 *Agens ex contractu correſpectiuo ad implementum debet oſtendere, ſe prius adimpleuiſſe ex parte ſua contractum in omnibus promiſſis, & n.* 10.

3 *Contrahens non dicitur conſtitutus in mora per lapſum temporis, niſi agens probet, ſe ex parte ſua impleuiſſe ante huiuſmodi lapſum.*

4 *Solutio facienda in certo loco, & certa die per debitorem, non conſtituit eundem in mora, niſi creditor probet, ſe ibi fuiſſe dicta die, & cæt, num.* 5. *cum ſeqq.*

DECISIO DXLVIII.

Domini cenſuerunt ſtandum eſſe *in deciſis*,
nempè eſſe locum reſtitutioni in inte-
grum quoad ſcuta 500. ſoluta per Sebaſtianũ
ex iniuſtitia ſententiæ, quæ declarat, Octauium
abſoluendum eſſe ab illorum reſtitutione per-
indè, ac ſi lucro illorum locus factus fuiſſet,
& tamen non apparet, quod aliquis ipſorum
contenta in Capitulis obſeruare procurauerit,
prout fieri debebat, cùm aliàs pactum, quod
in caſu contrauentionis, & inobſeruantiæ Ca-
pitulorum lucro dictorum ſcutorum 500. pro
arrha eidem Octauio ſolut. locus factus cen-
1 ſeatur, non poſſit intelligi de contrauentione,
& inobſeruantia vtriuſque partis, ſed alterius
tantùm, iuxtà *l. contractus in fin. C. de fid. Inſtrum.*
cùm alijs *in deciſione ſub die* 5. *Decembris præteriti*
allegatis.

Ex quibus ceſſat, quod Sebaſtianus non de-
poſuerit in Bancho SanctiSpiritus ſcut. 11900.
2 infrà duos menſes, prout promiſit; quia
nihilominùs debet Octauius oſtendere, ſe prius
pro eius parte promiſſa adimpleuiſſe, vel fuiſ-
ſe paratum adimplere, quia aliàs ex dicto pa-
cto agere non poteſt, *l. Iulianus*, *§. offerri ff. de
act. empt. Ancharan. conſ.* 56. *num.* 2. & quod is, qui
agit, & dicit non fuiſſe ſibi ſeruata promiſſa,
probare debeat, ſe prius omnia pro parte ſua
adimpleuiſſe, poſt *Alex. conſ.* 222. *num.* 18. *lib.* 2.
& alios allegatos tradit *Roland. conſ.* 57. *num.* 17. *&
ſeq. lib.* 1. Quod procedit, licèt Sebaſtianus, qui
3 tenebatur dictas pecunias deponere infra duos
menſes, non probet, id ſe impleuiſſe, quia
adhuc Octauius, qui agit, probare debet, ſe
pro parte ſua fuiſſe paratum implere, aliàs Se-
baſtianus per lapſum diei non dicitur in mora
conſtitutus, iuxta doctrinam *Bart. in l. item illa
num.* 11. *ff. de conſtit. pecun.* vbi dicit, quod ſi ſolu-
tio fieri debeat in Ciuitate Florentiæ, debitor
4 non dicitur in mora conſtitutus per lapſum
diei, niſi actor probet, ſe eadem die ibi fuiſſe
ad recipiendum, per *l. arbiter ſi kalendis ff. de ar-
bitr. & Bart.* ſequuntur *Alex. conſ.* 172. *num.* 4. *lib.*
2. *Natt. conſ.* 430. *num.* 34 *Roland. d. conſ.* 57. *num.* 36.
lib. 1. *Dec. in l. vinum ſub num.* 10. *verſ. item quod di-
ctum eſt, ff. ſi cert. pet.* & ratio eſt, quia ſi non ap-
5 paret, actorem fuiſſe paratum pro eius parte
promiſſa infrà tempus conuentum adimplere
cenſetur voluiſſe illam interpellationem diei,
& ſic moram remittere, *l. mora in princ. ff. de
vſur.* & facit, quod dicit *Bologn. in addit. ad Anan.
conſ.* 5. *ſub num.* 8. *verſ. prætereà præſuppoſito*, quod
6 tunc mora creditoris extinguit effectum re-
ſultantem ex mora debitoris, itaut poſtmo-
dùm ad conſtituendum debitorem in mora,
opus ſit alia interpellatione, perindè, ac ſi
conuentio abſque temporis adiectione ſim-
pliciter facta fuiſſet, *idem Bart. in d. l. Item illa
ſub num.* 11. *verſ. quæro quid ff. de conſtit. pecun. Ro-
land. d. conſ.* 57. *ſub nu.* 38. *lib.* 1.

Et tantò magis, quia depoſitum erat fa-
7 ciendum infra dictum terminum duorum
menſium ad effectum, vt cedula in actu reſi-
gnationis conſignari poſſet, ideoque non erat
curandum, an depoſitum eſſet factum infra
dictum tempus, vel faciendum, dummodò
cedula in actu reſignationis conſignaretur,
iuxta tradita per *Dec. in l. ſi mater num.* 4. *vbi etiam
alij, C. de inſtit.* cum alijs *in deciſione* adductis.

Nec releuant deducta ex lite introducta in-
8 ter eundem Sebaſtianum, & Rodulphum; quia
ex ea potius apparet de voluntate Sebaſtiani,
quod

quod reſignatio officii haberet effectum in eius, vel Rodulphini perſonam, quo caſu tantò minus Sebaſtianus abſque interpellatione in mora conſtitutus dici poteſt, prout requiritur, *ex ſupradictis*.

Quouerò ad id, quod prętēdebatur pro par-
9 te Sebaſtiani, quod ſcilicet Octauius contrauenerit, reſignando officium in fauorem alterius, & ſic teneatur duplicare arrham, ſatis Dominis viſum fuit ſublatum *ex ſupradictis*, cum aliis *in deciſione* deductis.

Et ita deciſum &c.

Eadem in cauſa eſt ſupra dec. 525.

ADNOTATIO.

Agens ex contractu correſpectiuo vltro, citroque obligatorio nō auditur, niſi doceat adimpleuiſſe ea omnia, quæ promiſit ex parte ſua
10 etiam in minimo, quapropter oppoſita exceptione non adimplementi retardatur proceſſus ad vlteriora, *l. cum proponas, la ſeconda, C. de pact. Becc. conſ.* 45. *num.* 6. *& conſ.* 106. *num.* 6. *Surd. conſ.* 105. *num.* 1. *& ſeqq. Conciol. alleg.* 59. *num.* 29. *& ſeqq. & alleg.* 60. *num.* 31. *cum ſeq. Ren. de Luc. de feud. diſc.* 23. *num.* 2. *Em. Otthob. dec.* 131. *num.* 3. *& ſeqq.* vbi, quod nemo debet reportare lucrum ex contractu, quem non impleuit, quamuis ad adimplendum non fuerit interpellatus, cū interpellatio non requiratur reſpectu illius, qui contendit aſſequi lucrum, quamuis requiratur quoad illum, qui intendit euitare damnum, *Add. ad deciſ.* 81. *num.* 74. *& ſeqq. part.* 8. *rec.*

RECANATEN. PRÆDII.

Lunæ 22. Maij 1617.

ARGVMENTVM.

Agitur de ſubſtinendo mandato relaxato, & executo contra bona minoris, cui mater prius tutrix, poſtmodùm hæres fuit, & multis medijs mandatum, & executio defenditur.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio ad certam cauſam reſtricta, non comprehendit creditum ex alia cauſa.*
2 *Matris bona non poſſunt ſubhaſtari pro debito filij, & nu.* 15.
3 *Poſſeſſio an probet dominium ad aliquem effectum.*
4 *Error excludit conſenſum, et n.* 18.
5 *Mandatum ſimpliciter relaxatum contra aliquem, non expreſſo quo nomine, intelligitur ſub eo nomine, quo fuerunt facta alia acta præcedentia, & ſequentia.*
6 *Error Notarij non poteſt præiudicare partibus.*
7 *Tutela, & cura expirata, non poteſt contra Tutorem, & Curatorem valide procedi.*
8 *Inſtantia capta cum defuncto, continuari poteſt cum hærede.*
9 *Tempus, quod inter primum, & ſecundum decretum intercedere debet, eſt quodammodò ad fauorem debitoris.*
10 *Tempus quantum eſſe debeat, non eſt in iure definitum, inter primum, & ſecundum decretum, ſed poteſt Iudex eius arbitrio conſtituere, & nu.* 16.
11 *Mandatum ex Conſtitutione Marchiæ prius exequi debet in mobilibus.*
12 *Obligatio Cameralis continet renunciationem omni legum, & iuris auxilio, & n.* 17.
13 *Hypothecam habens omnium bonorum eligere poteſt in quibus bonis creditum ſuum conſequi velit.*
14 *Apprahenſio actualis requiritur poſt ſecundum decretum.*

DECISIO DXLIX.

Eſt penes Poſth. de ſubbaſt. deciſ. 42.

In eadem cauſa eſt ſupra deciſ. 374.

ADNOTATIO.

Paſſim hac deciſione vtitur *Poſth. in eius tractatu de ſubbaſt.* vt *inſpect.* 18. *num.* 6. vbi, quod pro de-
15 bito filij ſubhaſtari non poſſunt bona matris, *inſpect.* 30. *num.* 70. vbi, quod terminus inter pri-
16 mum, & ſecundum decretum non reperitur de iure præfixus, ſed eſt iudici arbitrarius, *&*
17 *inſpect.* 14. *nu.* 43. *&* 44. vbi, quod in obligatione Camerali continetur renunciatio cuicumque iuris, & legum auxilio.

Erronea confeſſio non attenditur nec con-
18 fitenti præiudicat, quamuis cum iuramento, & præſente parte emanauerit, *dec.* 245. *num.* 10. *& ſeqq. par.* 17. *rec.*

HISPALEN. PRIMITIARVM.

Mercurij 31. Maij 1617.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario, quod breue eſt.

SVMMARIVM.

1 *Iudex remiſſoriæ recuſari non poteſt ab eo, cuius Procurator illum ſibi dari petijt, & cur, ibidem, & n.* 4. *ſecus n.* 5.
2 *Teſtis vt tanquam ebrius non probet, debet probari ebrietas tempore depoſitionis.*
3 *Teſtes pauperes, & viles coadiuuantur ex depoſitionibus aliorum teſtium ex numero, & adminiculis.*

DECISIO DL.

Eſt part. 4. *rec. deciſ.* 503.

Supra poſt deciſ. 364. *referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.*

ADNOTATIO.

Durum eſt coram ſuſpecto Iudice litigare *l. apertiſſimi, ibique gloſſa in verb. libello, C. de iudic. cap.* quod

quod ſuſpecti, 3. quæſt. 5. Io. Bapt. Coſt. de retrotract. caſ. 12. ad cap. 9. num. 2. ideoque Romana Curia valdè facilis inclinat in admittendis Iudicum
4 recuſationibus, ſed quia exindè poſſet aperiri locus calumnijs, & infinitæ cauſarum protractioni, quando propterea recuſatio calumnioſa detegitur, vel temeraria, non attenditur, & calumnioſa dicitur tertia recuſatio, vbi ſcilicet alij duo Iudices jam fuerant antecedenter recuſati *Adden. ad Gregor. dec. 327. num. 15. Em. Otthob. deciſ. 245. num. 4. & 5. Dunoz. jun. dec. 1008. n. 18.*

Aduertat tamen volens recuſare Iudicem vti ſuſpectum, quod in hac parte ſit valdè ſollicitus, quia poſt concluſum in cauſa recuſatio non attenderetur, & illius contemptus non induceret nullitatem *Farinac. in fragment. part. 2. littera I. num. 901. & ſeqq. Gabr. de iudic. concluſ. 5. num. 7. Lancellott. de attentat. part. 2. cap. 6. nu. 59. Marcheſan. de commiſſ. par. 1. fol. 382. num. 60. Vbert. de citat. cap. 9. num. 158. Maſtrill. dec. 151. nu. 75. Pen. dec. 1624. num. 2. & 3. Duran. dec. 65. nu. 6.* & quod recuſatio Iudicis proponi debeat ante litis conteſtationem, eſt *Text. expreſſ. in dicta l. apertiſſimi*, ibi -- *Apertiſſimi iuris eſt, licere litigatoribus Iudices, ante quàm lis inchoetur, recuſare*, & ibi -- *liceat ei, qui ſuſpectum Iudicem putat, antequam lis inchoetur, eum recuſare &c. C. de iudic. Io. Bapt. Coſt. vbi ſupra num. 1.* cum alijs per *Rot. dec. 233. n. 3. par. 5. rec.*

Prout etiam aduertat, quod recuſatio Iudicis non debet fieri apud acta, ſed coram Iudice parte citata, aliàs reputaretur clandeſtina, & nullius momenti, *cap. ſecundo requiris, §. conſultationi tuæ. vbi gloſ. de appell. Vbert. d. cap. 9. nu. 158. & 165. Duran. d. dec. 65. n. 6. verſ. & demum.*

Vlterius nil inſeruit recuſatio Iudicis ſine appellatione ab vlteriori proceſſu, ſiquidem ea ceſſante acta, quæ fierẽt, vti valida ſubſtinerentur, *Fragoſ. de regim. Reſpub. par. 1. diſput. 12. numer. 236. Conciol. alleg. 71. num. 21. Manzaned. deciſ. 534. num. 8. Coccin. dec. 238. num. 7. dec. 1615. nu. 1. & ſeq. dec. 2076. num. 6. Caualer. deciſ. 348. num. 4. Dunoz. dec. 131. nu. 9.*

Et quod in huiuſmodi appellatione ſit neceſſaria petitio Apoſtolorum, aliàs Iudicis recuſatio non inſeruiat *Vbert. de citat. cap. 9. num. 167. dec. 563. n. 2. in fin. par. 1. diuerſ.*

Cæterùm omnia geſta coram Iudice ſuſpecto, & tanquam tali recuſato reuocanda ſunt ex capite attentatorum *Rot. in Lauretana iuriſpatronatus 3. Iunij 1676. coram Illuſtriſſimo Calataiù.*

Nihilominùs, ſi pars, quæ Iudicem recuſauit, compareat deindè coram eodem, & aliquos actus faciat, eo caſu ſuſtinentur acta coram eo facta, ob præſumptam renunciationem recuſationis, *Io. Bapt. Coſt. in dicto tract. de retrotract. d. caſ. 12. ad cap. 9. num. 7. & in tract. de Iudic. cap. 1. ſub num. 56. verſ. tum denique ſi recuſans, Put. deciſ. 370. lib. 1. in correct. Manzaned. deciſ. 869. num. 3. Vbald. Iun. deciſ. 188. nu. 4. Coccin. deciſ. 2076. num. 7.* & facit *Text. in cap. ſollicitudinem, de appell. & in cap. gratum, in fin. vbi gloſ. in verb. receſſum, de offic. deleg.*

Recuſatio autem Iudicis ceſſante calumnia,
5 & legitimis concurrentibus cauſis ſemper eſt admittenda, *Merlin. deciſ. 562. quæ replicatur inter rec. 165. par. 6.*

In materia, *vide Scacc. de iudic. lib. 1. cap. 101. per tot. infra dec. 593. 684. & 703.*

ASTEN. BONORVM.

Mercurij 31. Maij 1617.

ARGVMENTVM.

Agitur de manutentione danda poſſidenti de tempore motæ litis, & quomodo talis poſſeſſio probetur, quomodoue de ea priuatus non dicatur pupillus, ſiuè minor, contra quos non fuit ritè proceſſum.

SVMMARIVM.

1 *Quilibet eſt manutenendus in ſtatu, in quo reperitur de tempore mota litis, & n. 11.*
2 *Confeſſio facta in precibus probat contra confitentem.*
3 *Prædo, & ſpoliator eſt manutenendus in ſua poſſeſſione.*
4 *Sententia dans immiſſionem vni, & executa probat, alium expulſum tunc temporis fuiſſe poſſeſſorem.*
5 *Iudex nulliter procedens habetur loco priuati, nec priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione.*
6 *Iudex dum dat curatorem minori ad lites, debet in tali actu citari illius tutrix, vel alia legitima perſona ad legitimè comparendum.*
7 *Sententia lata contra perſonam minus legitimam pupilli, vel minoris non valet, & n. 13.*
8 *Curator datus minori, vel pupillo ad lites, debet iurare vtilia facere, & inutilia prætermittere, alias dicitur nulliter datus, et n. 14.*
9 *Immiſſio executa intra decendium ad appellandum, vel poſt interpoſitam appellationem eſt nulla, & num. 12.*
10 *Appellatio de iure Canonico datur in poſſeſſorijs etiam ad effectum ſuſpenſiuum.*

DECISIO DLI.

PRo D. Hieronymo informante, nempè illi dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſione bonorum, de quibus agitur, quia de illius poſſeſſione de tempore mo-
1 tæ litis conſtat tàm ex Breui Apoſtolico commiſſionis cauſæ pro D. Equite obtento, & D. Nuncio Taurinen. directo, in quo idem D. Eques narrat ſe agere contra Hieronymum ad reſtitutionem nonnullorum bonorum ad ſuam Præceptoriam ſpectan., petendo eorumdem bonorum detentionem illicitam decla-
2 rari, ad *l. cum precum C. de liber. cauſ.* & fuit dictum *in cauſa Pennen. & Adrien. Beneficiorum relat. inter impreſſ. dec. 82. num. 1. & ſeq. par. 1. diuerſ.* nec non ex pluribus comparitionibus per eũdem D. Equitem factis, in quibus aſſerit, eadem bona eſſe detenta, & occupata à D. Hie-
3 ronymo, quæ detentio, & occupatio ſufficit pro manutentione, cùm etiam prædo, & ſpoliator ſit manutenendus, *Caſtren. per illum text. in l.*

in l. Aquilius num. 5. ff. de donat. Couarr. pract. quaſt. cap. 17. num. 15. verſ. ſic ſanè, Paleott. dec. 129. & fuit dictum *coram me in cauſa Romana Domus 2. Decembris* 1609. quàm etiam ex alijs deductis per informantes, & præcipuè ex ſententia, quæ datur, contra Hieronymum lata, in qua D. Nuncius declarauit, D. Equitem eſſe immittendum in realem poſſeſſionem ſupradictorum bonorum, mandando detentoribus,
4 quod ei relaxent illorum poſſeſſionem, & ex Inſtrumento poſſeſſionis vigore dictæ ſententiæ per eundem Equitem captæ; iſta enim ſatis concludunt poſſeſſionem D. Hieronymi, juxtà tradita per *Card. poſt Innoc. in cap. cum veniſſem in 5. quaſt. & ibi Imol. nu. 22. de in integr. reſtit.* & fuit ſæpè deciſum.

Nec obſtare, quod D. Hieronymus per hu-
5 iuſmodi executionem auctoritate Iudicis factam eius poſſeſſione priuatus fuerit; nam Iudex in caſu iſto nulliter proceſſit, qui propterea habetur loco priuati, & non priuat poſſeſſeſſione, *Abb. in cap. conquerente num. 8. de reſtit. ſpoliat. Rip. in l. naturaliter §. nihil commune num. 60. in fine, & num. 61. ff. de acquir. poſſ.* & fuit dictum *in cauſa Romana Domus 5. Nouembris* 1599. *coram Illu. D. Cardinali Lancellotto*, & in pluribus alijs cauſis.

Quod autem Iudex nulliter proceſſerit, patet ex eo, quia dedit D. Hieronymo Curato-
6 rem ad hanc litem preſente Fornerio, qui ſolùm habebat mandatum D. Hieronymi ad declinandum forum D. Nuncij, non autem illum dedit citata Tutrice, vel alia eius legitima perſona ad legitimè comparendum, prout requiritur, *l. 1. C. qui pet. tutor. & curat. Roman. conſ. 454. num. 19. V ant. de nullit. ex defect. mand. num.* 144. & proptereà ſententia lata con-
7 tra perſonam minùs legitimam pupilli, vel minoris non valet, *l. non eo minus, & ibi Bald. in princ. C. de Procurat.* & tantò minùs, quia nec
8 conſtat, quod dictus Curator iurauerit vtilia faceret, inutilia prætermittere, prout pariter erat neceſſarium, *l. de creationibus. C. de Epiſc. audient. V ant. de nullit. ex defect. mand. num.* 145. *& ſeq.*

Prætereà fuit etiam per Dominos ponderatum, quod eadem die, qua fuit lata ſententia, fuit etiam interpoſita appellatio, & tamen die immediatè ſequenti D. Equiti fuit data immiſſio, quæ proptereà eſt nulla, non
9 ſolùm, quia fuit data intra decem dies ad appellandum, ſed etiam poſt interpoſitam appellationem, *cap. non ſolùm, de appell. in 6. Sera-*
10 *phin. dec.* 1056. *num.* 1. nec eſt dubium de Iure Canonico in poſſeſſorio dari appellationem etiam ad effectum ſuſpenſiuum, *Abb. in cap. cum ad ſedem num. 30 poſt med. verſ. aut quæris de Iure Canonico, de reſtitut. ſpoliat. Couarr. pract. qu. cap. 23. num. 8. verſ. 1. concluſio, Put. deciſ. 293. num. 4. & ſeq. lib. 2. Seraphin. dec. 299. n. 7.*

Et ita deciſum, &c.

Eſt infra in eadem cauſa dec. 663.

ADNOTATIO.

Manutentionem dandam eſſe poſſidenti de tempore motæ litis, & Iudicem nulliter proce-
11 dentem non priuare poſſeſſorem ſua poſſeſſione, pluries *ſupra* dictum eſt.

Executio ſententiæ facta intra decendium à
12 iure conſtitutum ad appellandum reuocanda eſt, vel tanquam attentata, vel ſaltem vti nulla, *Conciol. alleg. 36. num. 1. & ſeqq. Rembold. dec. 643. num. 1. Coccin. dec. 601. pariter num. 1. Eminen. Ottobob. dec. 236. num. 1. & ſeq. dec. 85. & dec. 142. vtrobique num. 1. par. 9. dec. 107. num. 7. & dec. 414. num. 1. par. 16. & dec. 293. nu. 6. & 25. part. 13. tom. 1. rec.*

Sententia lata contra pupillum, vel mino-
13 rem non citato illius legitimo Tutore, vel Curatore, eſt nulla, *Celſ. dec. 404. num. 6. Em. Otthob. dec. 155. num. 15. & ſeqq. & dec. 170. num. 18. & ſeqq.*

14 In deputatione Curatoris pupilli, ſeu minoris quæ ſint ſeruanda, *ſupra dec. 534.*

VLIXBONEN. PROFESSIONIS.

Ven. 2. Iunij 1617.

ARGVMENTVM.

Profeſſio facta à Religioſo, præſumitur facta legitimè, & teſtes contrarium deponentes, vt probent, quomodo debeant deponere ad effectum illam infringendi.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio in Religione præſumitur legitimè facta, & contrarium alleganti incumbit onus probandi.*

2 *Conſtitutio Sixti Quinti præcipit, vt præcedere debeant profeſſionem Inquiſitiones, & diligentiæ ſuper vita, & moribus illius, qui profiteri debet, n. 7. cum ſeqq.*

3 *Teſtes quomodo debeant deponere ſuper negatiua, quod iſta Conſtitutio non ſit obſeruata, vt probent, & n. 4.*

5 *Teſtis dicto non ſtatur in his, quæ reddunt eum idoneum ad probandam negatiuam, quam aliàs non probaret.*

6 *Teſtis vnicus, & examinatus abſque citatione ad videndum iurare non probat, & nu. 3.*

DECISIO DLII.

PRo D. Aluaro informante, nempè Fratrem Ioannem fuiſſe validè profeſſum, quia ipſemet in articulis fatetur, quod de anno 1593. quo tempore habebat ætatem perfectam 18. annorum, in Monaſterio Sancti Franciſci oppidi de Alenquer profeſſionem emiſit, & idem deponunt teſtes, qui dantur, quorum tertius dicit, quod Frater Ioannes tunc, vt apparebat, erat annorum 17. vel 18. & ſic legitimæ ætatis, prout etiam vbi de

1 actu profeſſionis conſtat, prout in caſu iſto, illa præſumitur emanata tempore legitimæ ætatis, & contrarium alleganti incumbit onus probandi, *Abb. in cap. præſentia num. 33. Felyn. num. 28. & alij, de probat. Alciat. reg. 2. præſumpt. 14. ſub num. 3. verſ. eod. modo, Surd. dec. 75. num. 15.* nec ex alio probatur profeſſionem fuiſſe nullam, prout probari debet ab ipſo Fratre Ioanne, qui ad illius inualiditatem agit, *l. actor C. de probat.* cum ſimilibus, & facit in iſtis terminis *dec. Mohed. 3. de Regular.*

2 Nec obſtare, quod non præceſſerint inquiſitiones, & diligentiæ ſuper vita, & moribus eiuſdem Fratris Ioannis, iuxtà formam *Constitutionis fel. record. Sixti V.* quia teſtes non pro-
3 bant huiuſmodi negatiuam, non ſolùm, quia non apparet, fuiſſe examinatos præcedente citatione ad videndum eos iurare, prout requiritur ad validitatem examinis, *cap. 2. de teſt. Doct. in l. quando C. eod. tit. Veſtr. in prax. lib. 6. cap. 2. num. 5. & ſeqq. & ibi Add. num. 28. Verall. dec. 71. lib. 3. in manuſcript.* & fuit aliàs ſæpiſſimè deciſum: ſed etiam, quia eorum aliqui dicunt, ſe ignorare, an huiuſmodi diligentiæ præceſſerint, & alij deponunt de ſimplici auditu, plures verò ex ipſis dicunt ſolùm, quod huiuſmodi diligentiæ dicto tempore fieri non ſolebant; ſuper negatiua autem, quod in caſu
4 iſto non fuerint factæ, nihil concludunt, quia non dicunt, quod ſi factæ fuiſſent, ipſi ſcirent, prout requiritur, *Aret. in cap. 3. loco, de probat. Seraph. dec. 951. num. 8. & dec. 1227. num. 4.*

Neque refragari depoſitionem quarti teſtis qui dicit ſe de anno 1593. fuiſſe Secretarium Prouinciæ, & quod, ſi dictæ diligentiæ factæ fuiſſent, ipſe ſciret, cum per eum fieri deberent: quia fuit reſponſum non conſtare, quod huiuſmodi diligentiæ fieri debeant ſolùm per Secretarium Prouinciæ, & non per
5 alios miniſtros, niſi ex dicto ipſius, cui non ſtatur in his, quæ quæ reddunt eum idoneum ad probandam negatiuam, quam aliàs non probaret, vt ex notatis per *Alex. conſ. 64. in fin. lib. 1.* tradit *Herculan. de negat. num. 262.* & in om-
6 nem euentum dictus teſtis eſt vnicus, & examinatus abſque citatione ad viden. iurare qui propterea non probat, *ex ſupradictis.*

ADNOTATIO.

Commiſſa poſtmodùm fuit hæc cauſa in gradu reſtitutionis in integrum *bo. me. Merlino, coram quo emanauit deciſio 1. int. eius impreſſ. & poſt Tamburin. de iur. Abbatiſſ. 13.*

Profeſſio valida non eſt, niſi ſuperiores diligenter ſe informauerint circa mores profiten-
7 tis, illiuſque qualitates inquiſiuerint, *Ciarlin. controuerſ. 108. num. 7. & 8. Ricc.* latè examinans requiſita pro validitate profeſſionis *in prax. reſol. 322. part. 3. dec. 175. num. 3. & ſeqq. part. 1. recent.*

Item emiſſa ante completum annum 16.
8 eſt nulla ex præſcripto *Synodus Tridentina ſeſſ. 25. de regular. cap. 15. Ricc. in prax. reſol. 559. num. 1 par. 1. reſol. 322. par. 3. & reſol. 63. num. 1. part. 4. Lotther. de re beneſic. lib. 3. quæſt. 26. num. 32. Ciarlin. d. controu. 108. num. 12. & ſeqq. Eminentiſſ. Ottbob. dec. 117. nu. 1. Arguell. dec. 89. Coccin. dec. 2019. n. 1. dec. 370. n. 1. & 11. par. 9. rec.*

Et in Heroſolymitana Religione particu-
9 lare Statutum mandat, quod non admittatur ad profitendum, qui annum 18. non attigerit *dec. 134. n. 1. par. 14. rec.*

Nulla pariter eſt profeſſio facta ſine præuio
10 legitimo Nouitiatu *Priol. dec. 237. num. 1. & dec. 255. n. 1. & 3.*

Cæterùm profeſſio facta in legitima ætate
11 poſt annum probationis in manibus ſuperioris cũ debitis circumſtantijs de inualiditate redargui non poſſet *Priol. dec. 213. n. 1.*

CARPENCTORATEN. BONORVM.

Ven. 9. Iunij 1617.

ARGVMENTVM.

Vxor non conuenitur pro debito mariti, præſertim hæres beneficiata, quæ ideò præſeruat ſe iura, ac bona ſua, haberturque perindè, ac ſi non adiuiſſet mariti hæreditatem. Rota ex ſtylo non exequitur ſententias latas extra eam abſque diſcuſſione boni iuris.

SVMMARIVM.

1 *Vxor de iure pro debito mariti conueniri non debet etiamſi fuerit mariti hæres, cum beneficio tamen legis, & Inuentarij.*
2 *Inuentarium præſeruat iura, & bona hæredis, ne confundantur cum hæreditarijs, & n. 7.*
3 *Hæres per Inuentarium habetur perindè, ac ſi hæreditatem non adiuiſſet, & illam iacentem dimiſiſſet, & n. 8.*
4 *Arbitrium Rotæ datum à Signatura, operatur diſcuſſionem rigoris, vt debeat æquitatem amplecti iuxta ſtylum, & n. 6.*
5 *Sententias latas extra eam, Rota non exequitur ex ſtylo abſque particulari diſcuſſione ſuper illarum iuſtitia.*

DECISIO DLIII.

Plures ſententiæ pro vtraque parte in huiuſmodi cauſa emanarunt, quarum vltima lata fuit in Curia contra hæredes Vianæ; ideò ipſi adiuerunt Signaturam, petentes committi cauſam in Rota, & cum eis opponeretur de tribus conformibus, fuit in reſcripto appoſita clauſula *partio iudicato arbitrio Rotæ*, ſuper qua propoſito ſupradicta die particulari dubio Domini dixerunt intrare arbitrium pro retardatione, quia pro hæredibus Vianæ deducitur, quod ſententiæ latæ pro Thoma, & Ioanne ſunt iniuſtæ, quatenus pignorationem cęptam pro debito Balthaſſaris mariti prædefuncti ſuper bonis proprijs ipſius Vianæ continuari mandant, itaut cre-
1 ditoribus mariti de illorum pretio ſatisfiat; quia vxor de iure pro debito mariti conueniri non poteſt, *l. 1. & tot tit. C. ne vxor pro marit. Bald. in l. ob maritorum in fin. C. eod. tit. Bald. Nouel. de dot. part. 7. priuil. 18. num. 1.* etiam ſi vxor fuerit

ris

rit hæres mariti cum beneficio legis, & In-
2 uentarij, prout in caſu iſto, quia Inuentarium præſeruat iura, & bona hæredis, ne confundantur cum hereditarijs, *l.fin.§. in computatione, C.de iur.deliber.Surd.dec.310. num.13.* & hæ-
3 res per illud habetur perinde, ac ſi hæreditatem non adiuiſſet, *Menoch. conſ 89. num.28.* & illam iacentem dimiſiſſet, *Surd.dec.310. nu.15. Seraphin.dec.842.n.5.*

Et licèt pro Thoma, & Ioanne dicatur, Inuentarium per Vianam non fuiſſe legitimè confectum, nec omnia bona fuiſſe in eo deſcripta; tamen, vltrà quod informantes pro hæredibus Vianæ contrarium oſtendere conãtur, negari non poteſt, quin ex deductis pro vtraque parte Iuſtitia ſententiarum pro Thoma, & Ioanne latarum ſit controuerſa, itaut interim donec de ea diſcutitur, retardanda ſit executio, quia per clauſulam *arbitrio Rotæ*
4 videtur data facultas dimittendi rigorem, & æquitatem, iuxtà ſtylum, ſeruandi, *Creſcent. dec.4. num.3.de teſtib.* & fuit dictum *in cauſa Romana penſionis 13. Iunij 1597. coram bo. me. Card. Pamphilio*: de ſtylo autem ſententiæ latæ ex-
5 tra Rotam, abſque particulari diſcuſſione ſuper illarum iuſtitia nunquam exequi conſueuerunt, *Mohed.dec.11.num.1.de re ind* & fuit dictum *in cauſa Romana graui relat. inter impreſſ. deciſ.84.& ſeq.par.1.diuerſ.*

Et ita deciſum &c.

Infra in eadem cauſa eſt deciſ.579. impreſſa inter rec.597.par.4.tom.1.

ADNOTATIO.

6 Quoad clauſulam *arbitrio Rotæ*, quando arbitrium ſit regulandum à iure, & quando de rigore iuris relaxet *ſupra dec.19.*

7 De inuentario, illiuſque effectibus ſatis actũ eſt *ſupra poſt dec.75.*

Hæres acceptans hæreditatem ſui auctoris
8 cum beneficio legis, & inuentarij ſe ipſum, ac bona ſua ab hæreditarijs oneribus præſeruat, *Amat reſol.Panormit.55.num.5.& 6.dec. 324. num.9.par.9.rec.& paſſim.*

CIVITATIS CASTELLI BONORVM.

Lunæ 12. Iunij 1617.

ARGVMENTVM.

Interdictum *Quorum bonorum* contrà quos detur. Matri ſuccedunt æqualiter maſculi, & fœminæ, quæ non comprehenduntur in Statutis excluſiuis, ſi ſint forenſes, & agitur de Statutis Ciuitatis Caſtelli, & Citernæ excluſiuis fœminarum, prout etiam de ſimili Statuto Vrbis.

SVMMARIVM.

1 *Matri ab inteſtato defunctæ ſuccedunt æqualiter filij maſculi, & fœminæ.*

2 *Interdictum* Quorum bonorum *licèt non detur contrà titulo poſſidentem, competit tamen contrà poſſidentem pro hærede, vel pro poſſeſſore, & numer.12.*

3 *Portio debita filijs, quando eſt certa ratione quota, poteſt illis concedi immiſſio ex interdicto* Quorum bonorum.

4 *Statuta excluſiua fœminarum non comprehendunt forenſes, & n.13.*

5 *Excipiens de Statuto debet illud probare, & cur, ibidem.*

6 *Rota præſumptiuas probationes, præſertim Ciuilitatis, non ſolet admittere, ſed illa eſt probanda, cũ præſumptio ſola ſit ſatis vaga, & fallax, & quilibet fundamentum ſuæ intentionis probare debet.*

7 *Statutum excluſiuum fœminarum prouidet tantùm Ciuibus, & agnationibus ſubditorum, non autem forenſibus.*

8 *Statutum Citernæ prouidet tantùm ſuis Ciuibus, qui ibi habitauerint per 25. annos cum tota familia, & iis tantùm prodeſt, & n.14.*

9 *Statutum Ciuitatis Caſtelli excluſiuum fœminarum non porrigit vires ſuas ad bona ſita extra illius territorium, ſiuè loquatur in rem, ſiuè in perſonam.*

10 Statutum Vrbis cap. 42. lib. 1. *comprehendit tantùm Ciues, incolas, & diſtrictuales.*

11 *Actiones, & nomina debitorum non circumſcribuntur loco, niſi appareat vbi facienda ſit exactio.*

DECISIO DLIV.

Propoſui dubium, an DD. Angelæ, & Maherbali ſit danda immiſſio in poſſeſſionẽ bonorũ, de quibus agitur, & Domini ſupradicta die affirmatiuè reſponderunt, quia ex deductis ſatis conſtare viſum fuit, quod Fauſtina obijt de anno 1610. relictis poſt ſe pluribus filijs maſculis, nec non Angela, & Portia Matre dicti Maherbalis, & non conſtat de aliquo Teſtamento; Ideoque tàm D. Angelæ,
quàm etiam Maherbali ex perſona Portiæ
1 Matris nulla habita differentia inter maſculos, & fæminas, iuxtà *l. maximum vitium, C. de liber.præter.* cum ſimilibus, ab inteſtato de iure communi debetur immiſſio in bonis Fauſtinæ matris, & auiæ reſpectiuè ex vtili interdicto *quorum bonorum*, quod licèt non detur contra titulo poſſidentem, competit tamen con-
2 tra poſſidentem pro hærede, vel pro poſſeſſore, iuxtà *l.1.& ibi Bart.& alij.ff.quor. bonor.& l.2.C.eod.tit.* cum alijs adductis per *Menoch. de adipiſc.remed.1.num.33.& ſeqq.*& fuit dictum in *Romana hæreditatis del Conte 14. Martij, & 6.Iunij 1616.coram R.P.D.meo Canalerio.*

Nec obſtare, quod DD. Angela, & Ma-
3 herbalis poſſint agere iudicio familiæ herciſcundæ; quia placuit reſponſio, quod poſſint etiam agere interdicto *quorum bonorum*, adeo ut cùm portio ipſis debita ſit certa ratione quotæ, poſſit eis concedi immiſſio pro indiuiſo, iuxtà notata *in l.locus, vbi gloſſ. & Doctor. ff. de acquir.poſſeſſ.*& per *Soccin. in l. 3. §. incertam ſub num.5. ff. eod. tit.* cum alijs adductis *coram me in cauſa Interamnen. hæreditatis de Paradiſis 1. Iulij 1605.& in cauſa Romana hæreditatis de Mandoſijs 29. Nouembris 1610. coram R. P. D. meo Decano,* &

& tradit in terminis *Alex. conſ. 70. num. 10. & ſeq. lib. 6.*

Neque obſtare Statuta excluſiua fœminarum; nàm quoad Statutum Citernæ, & Montoni non probatur, quod DD. Angela, Maherbalis, & alij, inter quos de ſucceſſione agitur, & quorum in huiuſmodi ſucceſſione, quę ab inteſtato per ſtatutum defertur, habenda eſt ratio, *Alex. conſ. 44. num. 15. lib. 5.* cum alijs adductis *in cauſa Camerinen. hæreditatis 29. Ianuarij 1588. coram bo. me. Cardinali Pamphilio;* ſint Ciues dictorum locorum, prout probari debet

4 ab eo, qui excipit de Statuto, & ſic in huiuſmodi exceptione eſt actor, *l. 1. & ibi Bart. ff. de except. Pariſ. conſ. 45. num. 2. lib. 1.* nec in caſu iſto

5 præſumptio ciuilitatis ad iſtum effectum ei ſuffragari poteſt, cùm *Rota* huiuſmodi præſumptiuas probationes admittere non ſoleat, *Achil.*

6 *dec. 1. de probat.* & tantò minùs præſumptionem ciuilitatis, quæ eſt ſatis vana, & fallax, *Alciat. reg. 2. præſumpt. 15. num. 2.* & fuit dictum *in alia Ciuitatis Caſtelli hæreditatis 1. Decembris 1606. coram Illu. D. Cardinali Ludouiſio:* & certum eſt,

7 niſi ciuilitas probetur, ſupradictos vti forenſes non comprehendi ſub diſpoſitione dictorum Statutorum, quorum intentio eſt prouidere Ciuibus, & agnationibus ſuorum Ciuium, non autem exterorum, *Pariſ. conſ. 12. num. 20. lib. 1. Tiraq. de iur. Primog. quæſt. 44. num. 4. Brun. in tract. quod ſtant. maſc. art. 6. num. 3.* & tenuit *Rota in cauſa Camerinen. hæreditatis 29. Ianuarij 1588. & in alia Ciuitatis Caſtelli ſupplementi legitimæ coram bo. me. Brauo relat. inter impreſſ. deciſ. 673. part. 1. diuerſ.* & aliàs ſæpe. Quod facilius procedit quoad Statutum Citernæ, per quod *in rubr. de beneficio Statutorum cap. 117.* expreſsè

8 diſponitur, quod beneficium Statutorum ſolùm proſit Citernenſibus, & diſtrictualibus, non autem alijs, & quod is, qui habitauerit in Terra Citernæ, vel eius diſtrictu per annos 25. cum tota familia, pro Citernenſe habeatur, dummodò per Conſilium hominum dictæ Terræ approbatus fuerit, quod Statutum eſt attendendum, ad *l. omnes Populi, & ibi Doct. ff. de iuſt. & iur.*

Quoad Statutum Ciuitatis Caſtelli, omiſſa pro nunc eius interpretatione circa quampluга, quæ per informantes dicebantur, placuit

9 reſponſio, quod non conſtet bona, de quibus agitur, eſſe in eius Territorio, prout requiritur, quia aliàs dictum Statutum ex defectu poteſtatis Statuentium non porrigit vires ſuas ab bona ſita extra Territorium, iuxtà doctrinam *Bart. in l. cunctos Populos quæſt. 6. num. 33. & ibi Bald. num. 19. & alij, C. de ſumm. Trinit. & fid. Cathol. Alex conſ. 128. num. 1. lib. 2.* quod procedit, ſiue Statutum loquatur in rem, ſiuè in perſonam, quia quouis modo ſit conceptum ſemper dicitur diſponere de bonis, iuxtà communem opinionem, de qua, *poſt alios*, teſtatur *Tiraq. de Iur. Primogen. quæſt. 46. num. 2. Put. deciſ. 351. in fin. lib. 1.* & fuit dictum *in cauſa Balneoregien. bonorum 11. Febr. 1594. cor. bo. me. Card. Pamphilio.* & aliàs ſæpè.

Quoad verò *ad Statutum Vrbis*, vltrà quod il-

10 lud ſeruari debet inter Ciues, Incolas, vel diſtrictuales, iuxta diſpoſitionem *cap. 42. lib. 1.* fuit etiam ponderatum, quod in caſu iſto non conſtat, Fauſtinam reliquiſſe aliqua bona ſtabilia in vrbe, ſed tantùm ſimplices actiones, ſeu quædam nomina debitorum, quæ nec etiam conſtat, cuius loci ſint reputanda ad

11 iſtum effectum ſucceſſionis, cùm non appareat in quo loco ſit facienda exactio, & regulariter ea nullo circumſcribi loco, tradunt *Ruin. conſ. 155. col. fin. in fin. lib. 3. Tiraq. de retract. lignag. §. 30. gloſſ. 3. nu. 14. & ſeq. & de iur. primog. quæſt. 49. in princ. Gabr. de verb. ſignific. concluſ. 7. in fin.*

Et ita concluſum &c.

In hac cauſa ſunt variæ deciſiones coram Lancellotto, Iuſto, Manzaned. Pironano, omnes impreſſæ poſt Merlin. de legit. 31. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. & 87. & infra dec. 577. & 633. impreſſ. pariter poſt eund. Merlin. dec. 85. & 86. & vlterius inter impreſſas Manzanedi ſunt deciſ. 305. 389. 417. 453. 454 (quæ eſt eadem 80. poſt Merlin. & 304. poſt Staibl. de ſalu.) 471. (quæ eſt eadem 81. poſt Merlin.) 554. 575. (quæ eſt poſt Merlin. 83.) 604. (poſt Merlin. 84.) 629. (poſt Merlin. 81.) & 633.

ADNOTATIO.

Interdictum *quorum bonorum* datur hæredi ab inteſtato pro acquirenda poſſeſſione bonorum,

12 quæ defunctus mortis tempore poſſidebat *ſupra dec. 32. vbi de materia.*

Perantiqua quæſtio ſuper Statutis excluſiuis fæminarum, cuius loci Statutum foret at-

13 tendendum, quando ſuccedentium domicilium in vno loco, hæreditatem verò in altero loco reperiri contingeret, in qua opiniones hinc inde reluctantes diuiſa ſcribentiũ ingenia quamdiu torſerunt hodiè penitus explanata remanſit pluribus ſuperuenitis Rotæ reſolutionibus, quod Statuta huiuſmodi non coniungantur, ſed vtraque ſubiectio tam bonorum, quàm perſonarum requiratur, aliàs ſeruandum ſit ius commune, & fœminæ ad ſucceſſionem cum maſculis admittantur neutro ex Statutis attento, quod cæteris relatis firmatũ fuit *apud Gregor. dec. 279. fere per tot. et apud Buratt. dec. 188. vbi Add. ac in Romana ſ. u Bergomen. hæreditatis 26. Iunij, & 11. Decembris 1675. coram Reu. Bourlemont.*

14 Ciuilitas quotuplex ſit, quomodo probetur, acquiratur, vel amittatur, *vide Bonden. collect. legal. 44. per tot.*

VELITERNA BENEFICII.

Lunæ 19. Iunij 1617.

ARGVMENTVM.

Gratia impetrationis Beneficii iuſtificari debet in omnibus narratis in illa, & quomodo probetur ætas ſupplicantis, origo, clericatus, & valor Beneficij per non exceſſum.

SVMMARIVM.

1 *Ætas probatur ex libro Baptizzatorum per Parochum retineri ſolito, & n.8.*

2 *Fama, & vox publica probat, quem eſſe natum in aliqua Ciuitate.*

3 *Clericatus probatur ex litteris patentibus Epiſcopi.*

4 *Litteræ dimiſſoriæ numquid poſſint concedi à Vicario Epiſcopi.*

5 *Publica vox, & fama ſufficit pro iuſtificatione narratorum in gratia, & n.9.*

6 *Valor Beneficij per non exceſſum quomodò probetur.*

7 *Supplicationis verba non attenduntur, ſed littera expedita.*

DECISIO DLV.

Eſt part. 4. rec. deciſ. 532.

Supra poſt deciſ. 508. referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

8 Ætas probatur ex libro Baptiſmi *ſupra deciſ. 456.*

9 Gratia iuſtificanda eſt in omnibus narratis per impetrantem *dec.371.num.18.par.9. rec. &* paſſim ſupra, præſertim *dec. 178. & 186.* vbi quomodò iuſtificetur.

SARNEN. PRÆCEPTORIAE.

Lunæ 19. Iunij 1617.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio inſtrumentalis eſt manutenibilis, ſi alius tunc temporis non poſſidebat, & poſterior præſumitur turbatiua: Poſſeſſio in Beneficialibus non acquiritur ſine ſpeciali mandato, habenſque titulum canonicum poteſt capere poſſeſsionem propria auctoritate, nec illam impediunt exceptiones reſpicientes petitorium.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio in Beneficialibus ſine ſpeciali mandato Procuratoris non acquiritur principali, & numer.7.*

2 *Poſſeſſio inſtrumentalis eſt manutenibilis, quando alius tunc non poſſidebat, & n.9.*

3 *Poſſeſſio poſterior præſumitur clandeſtina, & turbatiua, & poſſidens prius, ſi non habuit ſe pro ſpoliato, eſt manutenendus.*

4 *Titulum canonicum habens poteſt, abſque alia inductione in poſſeſſionem, propria auctoritate poſſeſſionem Beneficij vacantem capere, & numer. 9.*

5 *Exceptio, quod Beneficium Regulare conferatur Regularibus non laicis, vti concernens petitorium non admittitur in ſummariſſimo manutentionis, & nu.8.*

6 *Decretum irritans non iuſtificatum notoriè, nec appoſitum ſuper certo corpore Beneficij non impedit manutentionem.*

DECISIO DLVI.

Fvit reſolutum, D. Epiſcopo dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſione Præceptoriæ, de qua agitur, quia de ea conſtat ex Inſtrumento illius adeptionis
1 mediante perſona Sigiſmundi eius Procuratoris habentis ad hoc ſpeciale mandatum, prout requiritur in Beneficialibus, *gloſſ. in cap. ſi tibi abſenti, verſ. habuerit, & ibi Gemin. num.14. in fin. & alij, de præbend. in 6. Felyn. in cap. nonnulli, § ſunt, & alij ſub num.11. verſ. an autem, de reſcript. Rota dec.21. de Procurat. in nou.* & licèt ſit
2 merè inſtrumentalis, ex quo tamen non apparet, quod alius tunc in ea exiſteret, eſt manutenibilis, *Rota dec.21. de reſtit. ſpoliat. in antiq. Caſſad. dec.20. in fin. de præbend. Verall. dec. 334. nu. 6. part.2.* & fuit ſæpiſsimè deciſum; etiam non
3 attenta poſſeſsione per D. Trincium poſtmodùm capta, quæ tanquam iunior præſumitur clandeſtina, & turbatiua, & non impedit, quominùs D. Epiſcopo, qui non habuit ſe pro ſpoliato, detur manutentio, *Bart. in l. 1. §. interdictum autem num. 2. ff. vti poſsid. Couar. pract. quæſt. cap.17. in fin. Menoch. de retinen. remed. 3. nu.725.*

Nec obſtare, quod dicta poſſeſsio non fuerit tradita ab aliquo Executore; quia placuit
4 reſponſio, quod poſſeſsio Beneficij capta propria auctoritate ab habente canonicum titulum nullo alio in ea exiſtente, operatur effectum iuſtæ, & veræ poſſeſsionis, vt ex traditis per *Silu. de Beneſ. par.2. qu.15. num.8. Couarr. var. reſolut. lib.3. cap.16. num.6. & alios allegatos,* ad iſtum effectum manutentionis tenuit *Rota in cauſa Romana Cappellaniæ relataliter impreſſ. dec. 21. num.4. part. 2. diuerſ. & in cauſa Vigilien. Beneficij 14. Februarij 1605. coram Reuerendiſſimo D. Attrebaten.*

Neque refragari, quod prætendatur, huiuſmodi Præceptoriam eſſe regularem, & ex priuilegijs Religionis Sancti Antonii per Religioſos illius regi, & gubernari debere, itaut ſine conſenſu Abbatis, & Conuentus alijs conferri non potuerit, & tantò minùs D. Epi-
5 ſcopo; nam, vltrà quod D. Epiſcopus antè Epiſcopatum huiuſmodi Præceptoriam obtinuit, nec conſtat, quod illa ſit regularis, fuit etiam reſponſum, quod hæc, & ſimilia vti concernentia petitorium in huiuſmodi ſummariſsimo poſſeſſorio reiiciuntur, vt fuit dictum *in cauſa Leodien. Præpoſituræ 17. Iun.1611. coram Illu. D. Card. Lancellotto.*

Nec demùm releuare, quod in priuilegijs prædictis adſit decretum irritans, quod inficit etiam poſſeſsionem; quia placuit reſponſio, quod cùm huiuſmodi decretum non appa-
6 reat notoriè iuſtificatum, nec ſit appoſitum ſuper certo corpore Beneficii, non impedit manutentionem, *Put. dec.180. num. 2. lib.3. Caputaq. dec.325. part. 1.* & fuit dictum *in vna Salamantina*

mantina Praſtimonij relat. inter impreſſ. dec. 56. lib. 2. part. 3. diuerſ. & in dicta Leodien. Prapoſitura 17. Junij 1611. & aliàs ſæpè.

Ex quibus ità deciſum fuit &c.

Eſt infra in eadem cauſa deciſ. 567.

ADNOTATIO.

7 Vt per Procuratorem acquiratur poſſeſſio Beneficij requiritur ſpeciale mandatum *dec. 10 & 54. poſt Poſth. de manut.* vbi agitur ſatis ad propoſitum huius deciſionis, *ſupra dec. 133. & infra dec. 641.*

Exceptio quod Beneficium ſit Regulare,
8 contra poſſeſſorem ſæcularem allegata quando reijciatur ad petitorium, *vide Poſth. de manut. obſeru. 46. num. 19. Seraph. dec. 187. n. 2.*

Beneficij poſſeſſio propria auctoritate capi
9 poteſt alio non poſſidente, *idem Poſth. de manut. obſeru. 13. per tot. & poſt eum Rota deciſ. 402. numer. 13.*

TERDONEN. CANONICATVS.

Veneris 23. Iunij 1617.

ARGVMENTVM.

Breue conditionale non eſt exequendum, niſi iuſtificata conditione: Collatio Canonicatus in Eccleſia Collegiata ad quos pertineat, & quando intret alternatiua in Beneficio.

SVMMARIVM.

1 *Breue, in quo adeſt clauſula,* Conſtito &c. *non eſt exequendum, niſi verificetur prædicta clauſula, & n. 6. cum ſeq.*
2 *Collatio Canonicatus, exiſtentis in Eccleſia Collegiata, ſpectat ad Capitulum, & confirmatio, ſeu inſtitutio ad Epiſcopum.*
3 *Alternatiua conceſſa Epiſcopo, non habet locum in Beneficijs, quorum collatio eſt communis inter Epiſcopum, & Capitulum.*
4 *Status vltimus attenditur ad validitatem collationis, & n. 6.*
5 *Alternatiua, & reſeruatio excluditur ex vacatione in menſe reſeruato.*

DECISIO DLVII.

PRo informante, nempè Breue non eſſe exequen. quia non eſt iuſtificatum, quoad clauſulam, *conſtito, quod Antonius Franciſcus obierit in poſſeſſione de menſe Martij Epiſcopo alternatiua gaudente* in eo appoſitam, quæ intelli-
1 gitur, itaut exindè inducatur reſeruatio, propter quam huiuſmodi Breuia concedi ſolent, vt fuit dictum *in Viten. Beneficij 21. Februarij 1600. coram bo. me. Card. Pamphilio, & in Tarraconen. Parochialis 4. Februarij 1604. coram bo. me. Litta*, & in pluribus alijs cauſis relatis per *Modern. ſuper regul. 8. gloſſ. 9. in annotat. nu. 262. & pluribus ſeqq.* in caſu autem iſto Canonicatus, dè quo agitur, eſt in Eccleſia Collegiata, qui propterea ex diſpoſitione iuris communis ſpectat ad electionem, ſeù præſentationem Ca-
2 pituli, & confirmationem, ſeù inſtitutionem Epiſcopi, *Abb. in cap. cùm Eccleſia ſub numer. 8. verſ. quoad ſecundum caſum, de elect. Rota deciſ. 4. de conceſſ. prabend. in nou. Caſſador deciſ. 22. nu. 3. de praben.* cum alijs adductis *ſub die 5. Maij præteriti*, & conſequenter, cùm non ſit liberæ
3 collationis, reſeruatus vigore alternatiuæ dici non poteſt, vt fuit ponderatum *coram bo. me. Card. Seraph. deciſ. 1290. num. 8.* & in alijs relatis per *Modern. ſuper reg. 8. dicta gloſſ. 9. in annot. ſub n. 263. verſ. ſicut etiam & n. ſeq.*

Quod tantò magis placuit eſſe dicendũ, quia inter alia iura datur electio, ſeù præſentatio dicti Antonij Franciſci vltimo loco defuncti
4 facta à Capitulo de anno 1576. & ab Epiſcopo confirmata, ex qua ſatis conſtare viſum fuit de quaſi poſſeſſione, & de vltimo ſtatu, qui attenditur ad validitatem collationis, *Caldevin. conſ. 23. de prabend. Mohed deciſ. 8. de priuil. Put dec. 206. lib. 1.* & ad effectum excludendi al-
5 ternatiuam, & conſequenter reſeruationem ex vacatione in menſe alternato fuit dictum *in dicta Tarraconen. Parochialis coram bo. mem. Litta.*

Et ita deciſum, &c.

Eadem in cauſa eſt ſupra deciſ. 547.

ADNOTATIO.

6 Quando in beneficialibus attendi debeat vltimus ſtatus, *vide d. dec. 547.*

Ad propoſitum huius deciſionis faciunt
7 deducta *per Gregor. & Add. dec. 53. Buratt. & Add. deciſ. 590. Eminentiſſim. Otthob. dec. 57. num. 3. & ſeqq.*

TOLETANA PENSIONIS.

Vener. 23. Iunii 1617.

ARGVMENTVM.

Solutio facta de pecunijs alterius, præſumitur facta de mandato illius, cuius erant pecuniæ, concurrentibus coniecturis, de quibus hic.

SVMMARIVM.

1 *Quaſi poſſeſſio exigendæ penſionis inducitur per probationem vnius ſolutionis, vbi tamen exactio penſionis fuerit facta de tempore motæ litis, & numer. 5.*
2 *Solutio facta nomine alterius habet præſumptionem mandati, concurrentibus tamen coniecturis, de quibus d. n. 2. & ſeq. ac n. 6. cum ſeq.*
4 *Renunciatio fieri non poteſt à Procuratore, non habente ſpecialiſſimum mandatum.*

DECISIO DLVIII.

Eſt part. 4. rec. dec. 538.

Sunt

Sunt in hac cauſa infra deciſ. 576. & 592. quarum poſterior eſt 471. poſt Poſth. de manut.

ADNOTATIO.

Exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi competit de iure manutentio, & quaſi poſſeſſio ad hunc
5 effectum reſultat etiam ex vnica ſolutione *ſupra dec. 257. & 266.*

Requiritur tamen mandatum, tàm in ſol-
6 uente, quàm in recipiente, ſi ſolutio, & reſpectiuè receptio fiat per Procuratorem *ſupra d. dec. 266.*

At in ſoluente quatenus deficiat mandatũ
7 expreſſum, ſatis erit præſumptum, vel coniecturatum ex facti circumſtantijs, inter quas conſiderabilis ſignanter eſt illa, quod nemo præſumatur iactare ſuum *Buratt. dec. 261. num. 5. Gregor. dec. 275. num. 3. & ibi Add. num. 19.* vbi adducitur hæc noſtra deciſio, *ſupra d. dec. 266.*

TOLETANA ADMISSIONIS.

Lunæ 26. Iunij 1617.

ARGVMENTVM.

Cappellani ad nutum amouibiles non debent præcedere Rectores, & Beneficiatos perpetuos.

SVMMARIVM.

1 *Breue, & litteræ Apoſtolicæ intelligendæ ſunt prout de iure, & n. 5.*

2 *Cappellani ad nutum amouibiles non vtuntur iure proprio, ſed iure Collegij, à quo deputantur, & ideò non præcedunt Rectores, & Beneficiatos perpetuos, iure proprio vtentes, et num. 3. cum ſeq. ac num. 5.*

DECISIO DLIX.

Eſt part. 4. recent. deciſ. 553.

Aliæ deciſiones præſentis cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 124.

ADNOTATIO.

Quod litteræ Apoſtolicæ intelligendæ ſint prout de iure, & ſine præiudicio aliorum, maxi-
5 mè quoad ius præcedendi, & ſignanter quod habens officium ad nutum amouibile non poſſit prætendere præcedentiam reſpectu alterius habentis officium ſiue ius perpetuum *Contilor de præcedent. q. 1. n. 26. et 27. et nu. 48.*

Præcedentia enim debetur digniori reſpectu minus digni, cum ipſe actus præcedendi denotet maiorem dignitatem in præcedente *ſupra poſt dec. 92.* & de præcedentia Canonicorum habentium ſedem iure proprio reſpectu coadiutorum habentium ſedem ex iure alterius *Contilor. vbi ſupra num. 50. in hac eadem cauſa ſupra dec. 413. quæ eſt dec. 657. par. 1. rec.*

TOLETANA PAROCHIALIS.

Mercurii 28. Iunii 1617.

ARGVMENTVM.

Sume ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria fertur contra illum, cui fuerunt intimata perſonaliter executoriales, ſeruatis quatuor terminis, dum non docuit, ſe paruiſſe.*

2 *Commiſſio reſtitutionis in integrum, ſi in ea adeſt clauſula,* ſine præiudicio vlterioris executionis, *præſeruat iuriſdictionem iudicis à quo, et num. 4. ac 5.*

3 *Reſtitutio in integrum non retardat executionem, quando illa eſt iam cœpta, prout dicitur per relaxationem executorialium.*

DECISIO DLX.

Domini cenſuerunt, dandam eſſe declaratoriam contra Ferdinandum, quia eo ipſo, quod intimatis perſonaliter, & reproductis litteris executorialibus aliàs per Rotam relaxatis, & ſeruatis quatuor terminis ad docendum de paritione ſeruari ſolitis, dictus Ferdinandus non oſtendit ſe dictis litteris paruiſſe, nihil aliud ſupereſt agendum, niſi quod,
1 iuxtà notiſſimum ſtylum Rotæ, de quo teſtatur *Veſtr. lib. 8. cap. vlt.* contra eum feratur ſententia declaratoria, *Mohed. deciſ. 1. de ſent. excõm. Achill. deciſ. 5. num. 2. eod. tit.* & fuit ſæpiſſimè deciſum.

Nec obſtat, quod fuerit commiſſa cauſa reſtitutionis in integrum; quia, vltrà quod in commiſſione adeſt clauſula, *ſine præiudicio vlterioris executionis*, quæ præſeruat iuriſdictio-
2 nem Iudicis à quo, ex deductis *in cauſa Romana Caſalis 24. Nouembris 1581. coram fel. rec. Clemente Octauo*, & ſæpè in aliis cauſis: placuit
3 etiam reſponſio, quod reſtitutio in integrum non retardat executionem, quando illa eſt iam cœpta, prout in caſu illo per relaxationem executorialium, *Put. deciſ. 285. lib. 2.* cum aliis adductis *coram me in Pampilonen. præeminentiarum 24. Maii 1610.*

Et ita deciſum, Hieronymo ſolo informante, &c.

Supra poſt deciſ. 190. referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

De clauſula, *ſine præiudicio legitimæ executionis*, illiuſque vi, & effectibus. *Vide Marth. de clauſul.*
4 *par. 1. clauſula 143. Vbald. deciſ. 143. numer. 4. et deciſ. 237. num. 1. Em. Ottbob. deciſ. 228. num. 3. et ſeqq. ſupra deciſ. 157.*

Regulariter præſeruat iuriſdictionem Iudi-
5 cis à quo, *Caualer. deciſ. 4. num. 3. Vbald. Inn. deciſ. 51. numer. 6. Coccin. deciſ. 695. numer. 7. & deciſ. 160. num. 7. par. 16. recent.* ac alibi quotidiè.

ME-

Digitized by Google

MELITEN. HABITVS.

Mercurij 28. Iunij 1616.

ARGVMENTVM.

Nobilis dicitur is, qui à populo pro nobili habetur, & reputatur; quando Notarius dicatur perſona ignobilis, & alia de materia probationis nobilitatis in hac Deciſione non ſpernenda explicantur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata in vim ſpecialis Commiſſionis, præcedente citatione, & aliis ſeruatis de iure ſeruandis, valida eſt.*

Nobilis cenſeri debet, qui vt talis à populo nominatur, & reputatur, ibidem, & num. 5.

2 *Nobiles ex eadem domo, & familia aliqui reperiuntur, & aliqui ignobiles.*

Notarius vt ignobilis dicatur, non ſufficit, quod fuerit deputatus Notarius, ſed eſt neceſſe, quod Notariatum exercuerit, ibidem, & num. 6.

3 *Notarius Principis, vel ipſius Curiæ reputatur nobilis, & non ignobilis, ibidem in fine, & numer. 6. vbi quod in aliquo loco non eſt officium vile.*

4 *Verbum*, Magiſter, *non concludit ignobilitatem, quia etiam Doctores vocari poſſunt Magiſtri.*

Enunciatiua plures habent vim famæ, & probant in antiquis, ibidem.

7 *Nobilitas localis non ſufficit pro aſſequendo habitu in Sacra Religione Hieroſolymitana.*

8 *Nobilitati non detrahit voluntaria cultura agrorum.*

DECISIO DLXI.

Eſt deciſ. 555. par. 4. tom. 1. recent.

Antecedens ſententia iu hac cauſa fuit lata per Ortembergum prauia deciſ. 283. par. 4. tom. 1. rec. & poſt præſentē deciſionē cauſa fuit commiſſa Buratto, qui pariter confirmauit hanc reſolutionem in tribus deciſionibus impreſſis inter eius collectas 313. 357. & 404. quarum prima eſt etiam inter recent. 635. par. 4. tom. 1.

ADNOTATIO.

Nobilitas probatur per communem Populi reputationem *Buratt. deciſ. 358. num. 1.* & quod ex
5 atteſtatione Senatus, vel Ciuitatis nobilitas probetur *Priol. deciſ. 152. num. 9. deciſ. 181. nu. 14. par. 18. rec.* ac ex teſtibus deponentibus de publica voce, & fama, ac de communi reputatione *Priol. d. deciſ. 152. num. 2.*

Notariatus officium communiùs vile repu-
6 tatur, *Gilian. ad Statut. Peruſ. verb. Notarius nu. 3. fol. mihi 209. Add. ad Gregor. deciſ. 321. & ad Buratt. deciſ. 42. vterque num. 13.* qui limitant id non procedere in locis, vbi huiuſmodi officium non habetur pro vili, vt in Ciuitate Comi, & diſputant, an illud obſtet ad effectum conſequendi habitum Religionis Hieroſolymitanæ, quod latè etiam diſcutitur coram *Priol. d. deciſ. 152. num. 16.* vbi allegatur hæc noſtra deciſio.

Siquidem ad hunc effectum obtinendi habitum Hieroſolymitanum non ſufficit nobi-
7 litas localis, ſed requiritur nobilitas vniuerſalis, quod ſcilicet promoueri petens vbique locorum pro nobili reputetur, *Add. ad Gregor. vbi ſupra.*

Alia de nobilitate rectè agunt *Tiraqu. Otalor.*
8 *& Garc.* recenſentes ad propoſitum ferè omnes hominum conditiones, & illius probationes ad effectum conſequendi habitum Hieroſolymitanum examinat *Rot. coram Celſ. deciſ. 266. deciſ. 78. par. 8. & deciſ. 229. par. 16. recent.*

ROMANA SPOLII DOMVS.

Mercurij 28. Iunij 1617.

ARGVMENTVM.

Extremis probatis in iudicio ſpolii, ſtante nullitate ſubhaſtationis competit reintegratio Minori indefenſo, & ſic læſo in ſubhaſtatione rei ſuæ immobilis datur actio ſpolii.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata pro reintegratione in iudicio ſpolij, probatis extremis, & nullitate ſubhaſtationis eſt confirmanda.*

2 Statutum Vrbis lib. 1. cap. 49. *loquens in numero plurali, habet etiam locum in vno.*

3 *Curator datus pupillo in lite, debet ad ſingulos actus legitimè citari, & num. 10.*

4 *Curſoris relationi ſtatur circà citationes, illas ſcilicet executas fuiſſe in loco habitationis citandi.*

5 *Curator pupillorum non eſt citandus, quando illis nulla competit defenſio.*

6 *Ordine quo procedatur ad ſubhaſtationem bonorum minoris, & num. 10.*

7 *Pupilli dicuntur indefenſi, ſi in ſubhaſtatione rei ipſorum fuerunt læſi longè vltrà dimidiam, & numer. 9. cum ſeq.*

8 *Valor domus dicitur probatus ex relatione peritorum, deponentium de tempore anteriori, & poſteriori illius ſubhaſtationis.*

DECISIO DLXII.

PLacuit Dominis *deciſio ſub die 17. Februarij præteriti in hac cauſa facta* ſuper eo, quod conſtet de vtroque extremo, & de nullitate ſubhaſtationis domus, de qua agitur, itaut intret actio ſpolij, & ſententia, quæ contrarium
1 declarat, veniat infirmanda, ad *c. conquerente, vbi Abb. num. 8. de reſt. ſpoliat.* cum alijs *in ea* allegatis.

Neque ſubſiſtit, quod cùm Alexander fuerit datus Curator ad vnam cauſam tantùm, in eo locum non habeat diſpoſitio *Statuti Vrbis lib. 1. cap. 49.* loquens in numero plurali; quia,
2 vltrà quod *dictum Statutum* in nigro pluribus in locis de lite tantùm in ſingulari loquitur, non tamen eſt nouum, quod quando Statutum loquitur in plurali, locum habeat etiam in vno, vt per *text. in l. 3. §. 1. ff. de neg. geſt.* dicit

Ca-

Digitized by Google

*Caſtrenſ.conſ.*164.*num.* 2. *verſic. verùm lib.* 1. Sed vlterius pro reſponſione fuit etiam per Dominos ponderatum, quod licèt Alexander fuiſſet Curator legitimè deputatus, non tamén conſtat, quod vnquam comparuerit ad
3 pupillos defendendos, & minus apparet, quod fuerit ad ſingulos actus legitimè citatus, quinimò ex relatione Curſoris, cui in hac materia creditur, *Put.deciſ.* 187.*lib.*3. apparet, ipſum
4 fuiſſe citatum in aliena domo, nec conſtat, quod ibi habitaret, prout requiritur, iuxtà *l.*4. *§. Prætor, & ibi Bart.numer.*10. *C.de damn.infect.* cum alijs allegatis.

Nec obſtat, quod Pupillis nulla competeret defenſio, & conſequenter etiam nullo dato
5 Curatore ſubhaſtatio ſuſtineatur; quia placuit reſponſio, quod immò pro illorum defenſione poterat adduci, quod cum creditum eſſet ſcutorum 35. circiter, non erat pro eo deueniendum ad ſubhaſtationem domus, quæ erat valoris ſcutorum 340. vt quia fortaſſe
6 adeſſent aliæ res minoris pretij, ex quarum diſtractione creditori ſatisfieri poſſet, iuxtà notata per *gloſſ.in l. quandiù, C. de diſtract. pign.* & quod tantò minùs ad dictam ſubhaſtationem deueniendum erat pro ſcutis 79. quia pupilli per eam remanſerunt læſi longè vltra dimidiam, ſicque omninò indefenſi, quo caſu
7 ſine difficultate ſubhaſtatio eſt nulla, *l. cum & minores, vbi Bart.num.*4. *C. ſi aduerſ.rem iudic.* & fuit dictum in *Albanen. Spolij* 8. *Februarij* 1610. *coram bo. me. Penia,* & aliàs ſæpè.

Neque releuat, quod de dicto valore domus ſcut. 340. non conſtet, niſi ex relatione Peritorum, quæ fuit facta de anno 1612. & ſubhaſtatio emanauerit de anno 1593. Quia nihilominùs dicti Periti dicunt, ſe facere relationem, iuxtà valorem, qui currebat per annos circiter 16. anteà, & ſic de tempore ante-
8 riori, & poſteriori ſubhaſtationis, prout requiritur in probatione valoris bonorum immobilium, iuxtà theoricam *Bart.* communiter receptam *in l.pretia rerum,* §. 1.*num.*2. *in fin. & ſeq. & ibi Alex. num.* 10. *ff. ad l. falcid.* & fuit dictum in *Romana reſciſſionis contractus* 30. *Octobris* 1602. *coram bo. me. Cardinali Pamphilio*, & aliàs ſæpiſſimè.

Quod autem dicebatur, pro defenſione pupillorum comparuiſſe Nicolaum, tollitur ex eo, quia non conſtat, quod comparuerit, niſi ſemel, & tunc ipſemet fatetur Alexandrum
9 onus tutelæ, ſeù curæ non acceptaſſe, & ipſum non fuiſſe legitimè citatum, & ſic patet, pupillos fuiſſe indefenſos, & conſequenter ſubhaſtationem, nullam, *ex ſupradictis*, cum alijs pro Ioanne Paulo adductis.

Et ita deciſum, &c.

Eſt deciſ. 43. *poſt Poſth. de ſubhaſt.*

Cauſa huius deciſionis referuntur ſupra poſt deciſ. 534.

ADNOTATIO.

10 Subhaſtatio bonorum minoris indefenſi nulla eſt, *Poſth. vtens hac deciſione in tract. de ſubhaſt. inſpect.* 23. *num.* 42. *& ſeqq.*

Pro paruo debito res quamuis magna tenetur, *deciſ.* 102.*num.*9.*par.*14. *recent.* vbi *ex Bartolo* notatur, hoc eſſe contra opinionē ruſticorum.

CALAGVRITANA BENEFICII DE ALESSON.

Lunæ 3. *Iulij* 1617.

ARGVMENTVM.

Collatio Beneficij attentatè facta, quæ talis dicitur, ſi fiat pendente termino ad appellandum, vel poſt interpoſitam appellationem, operatur, vt de ſtylo Rotæ apponatur ſequeſtrum.

SVMMARIVM.

1 *Collatio Beneficij facta, pendente termino ad appellandum, vel poſt interpoſitam appellationem, eſt attentata.*

2 *Appellatio datur à relatione examinatorum ſynodalium, & eſt locus nouo examini.*

3 *Appellatio datur ab approbatione, & Decreto prouiſoris, qui iudicialiter proceſſit, quia ab eo poterat ſequi damnum irreparabile.*

4 *Poſſeſſio Beneficij attentata de ſtylo Rotæ eſt ſequeſtranda.*

5 *Firmata in hac Deciſione, quomodo ſint accipienda, declaratur.*

DECISIO DLXIII.

Poſt vacationem Beneficij, de quo agitur, Ordinarius pro illius collatione conceſſit Edictum, cuius vigore infrà terminum in eo præfixum inter alios ſe ſe oppoſuerunt DD. Martinus, & Ioannes de Cueſta, & Franciſcus del Coreal, quos Prouiſor legitimos oppoſitores declarauit, ac poſtmodùm eoſdem remiſit ad examinatores Synodales, qui, cùm die 23. Auguſti 1616. retuliſſent, Franciſcum ſolùm eſſe habilem ad curam animarum, & quoad alios nihil dixiſſent, & prouiſor ſub die 25. eiuſdem mandaſſet, quod idem Franciſcus à Capitulo præſentaretur, Martinus ſupradictus, tàm ab huiuſmodi decreto, quàm à relatione examinatorum eadem die appellauit, & nihilominus Franciſcus die ſubſequenti ad præſentationem Capituli collationem obtinuit, & illius vigore poſſeſſionem adeptus fuit: Ideò ſupradicta die propoſito dubio, an conſtet de attentatis, itaut ſit apponendum ſequeſtrum, Domini, tantùm Martino informante, affirmatiuè reſponderunt,
1 quia collatio cum alijs indè ſecutis fuit facta nedùm pendente termino ad appellandum, ſed etiam poſt appellationem interpoſitam, *cap.non ſolùm, de appellat.lib.*6. *cap.*2. *vt lit. pend.eod.lib.* cum alijs allegatis.

Nec eſt dubium, quod in caſu iſto appellari poterat, tàm à relatione examinatorum, vt
2 fuit pluries *in Rota* deciſum, & ſignanter in *Calaguritana Beneficij de Cuacu* 1. *Iulij* 1611. *&* 1. *Februarij* 1612. *coram Illuſtriſſimo D.Cardinali Ludouiſio*, vbi quod ad oſtendendam iniquitatem,

tem, vel iniuſtitiam examinatorum, eſt locus nouo examini, & ità, vt *ibi* dicitur, fuit ſeruatum in alijs cauſis; quàm etiam ab approbatione, & decreto Prouiſoris, qui iudicialiter
3 proceſſit, & aliàs ab ipſius decreto ſequi poterat damnum irreparabile, *Ancharan. conſ.* 372. *num.* 5. & in terminis fuit reſolutum in *Calaguritana de Ollauri* 28. *Ianuarij, & 22. Martij* 1604. *coram bo. me. Penia*, & in alia *Calaguritana de Gurre* 15. *Februarij* 1610. *coram D. Attrebaten*, & aliàs ſæpiùs. Et ex his ſequitur reſolutio ad aliam partem dubij, quod cùm poſ-
4 ſeſſio ſit attentata, de ſtylo venit ſequeſtranda, iuxtà *deciſ.* 10. *num.* 4. *verſ. aliquibus Dominis, vt lit. pend. in nou. Caſſad. deciſ.* 3. *numer.* 6. *de reſtit. ſpoliat. Caputaq. deciſ.* 157. *par.* 3. cum alijs allegatis.

Eſt infra in eadem cauſa deciſ. 591.

ADNOTATIO.

Quæ hic firmantur circa appellationem à relatione examinatorum, procedunt tantummodò in ſimplicibus Beneficijs patrimonialibus,
5 quæ in iſta Diocæſi ex particulari Conſtitutione, ſeu motu proprio fel. record. Clementis VIII. conferri debent dignioribus, ac maiores qualitates, ſeu prærogatiuas habentibus, non autem in Parochialibus, in quarum prouiſionibus ex diſpoſitione Sacroſanctæ Synodus *Tridentina ſeſſ.* 24. *de reformat. c.* 18. appellatio ſpecialiter prohibetur, *Add ad Gregor. deciſ.* 515. *num.* 4. vbi adducitur noſtra deciſio cum æquiuoco temporis, *& deciſ.* 538. *numer.* 6. *&* 7. *infra deciſ.* 591. *& millies*.

BONONIEN. LEGATORVM.

Luna 3. Iulij 1617.

ARGVMENTVM.

Saluiani interdicti remedium competit etiam pro legatis.

SVMMARIVM.

1 *Saluiani interdicti remedium, vt locum habeat, quæ requirantur.*
2 *Saluiani interdicti remedium competit etiam legatariis pro legatorum conſecutione, & num.* 3.

DECISIO DLXIV.

Eſt deciſ. 560. *par.* 4. *tom.* 1. *recent.*

ADNOTATIO.

De actionibus competentibus pro legatis ſatis
3 ſupra poſt *deciſ.* 258. & quod ſignanter competat Saluianũ *Pacif. de Salu. inſpect.* 3. *cap.* 4. *Scapuc. eod. tract. lib.* 1. *qu.* 7. *Thomat. deciſ.* 45. *numer.* 8. *Canal. deciſ.* 420. *num.* 1. *Vbald. deciſ.* 628. *par.* 2. *& deciſ.* 166. *vbi Adden. in fin. par.* 3. *in vtraque num.* 1. *Peutinger. deciſ.* 472. *num.* 1. *&* 2. *Duran. deciſ.* 185. *num.* 2. *Celſ. deciſ.* 166. *numer.* 4. *& deciſ.* 276. *num.* 3. *deciſ.* 152. *& deciſ.* 315. *par.* 13. *recent.* & alibi ſæpè, *infra deciſ.* 728. vbi allegatur præſens Deciſio.

RECANATEN. SEPARATIONIS THORI.

Luna 3. Iulij 1617.

ARGVMENTVM.

Prouiſio alimentorum facta ex cauſa paupertatis, hac ceſſante, debet etiam ceſſare.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſante cauſa, ob quam alimenta maritus præſtabat vxori, debent etiam ceſſare alimenta, & numer.* 5.
2 *Ceſſante paupertate, debet ceſſare prouiſio facta ex cauſa illius, & num.* 5. *cum ſeq.*
3 *Petens ſupplementum alimentorum debet probare, aſſignationem factam non eſſe ſufficientem.*
4 *Alimentorum pro præſtatione, vltrà præſumptionem boni iuris, requiritur paupertas, & numer.* 7. *cum ſeq.*

DECISIO DLXV.

Domini cenſuerunt, eſſe procedendum ad vlteriora, quia licèt in commiſſione adſit clauſula *ſubminiſtratis D. Fauſtinæ alimentis, & ſumptibus litis, arbitrio Rotæ taxan.*, pro quibus aliàs *ſub die* 13. *Iunii* 1614. fuerunt per Rotam taxata ſcuta 20. quolibet menſe; ex deductis tamen apparet, quod poſt huiuſmodi taxationem Domina Fauſtina obtinuit exequi mandatum ſuper bonis D. Antonij eius viri, ac illa ſibi deliberari, & quod vigore deliberationis illorum poſſeſſionem conſecuta fuit; Ideoque cùm modò ex illis huiuſmodi alimenta, & ſumptus litis conſequi poſſit, ſequitur, quod donec illa detinet, intentioni
1 Signaturæ ſatisfactum cenſeatur, & ceſſet cauſa, ob quam fuit dicta clauſula in commiſſione appoſita, & conſequenter ceſſare etiam debeat illius effectus, ad *cap. cùm ceſſante, de appellat.* & quod ceſſante paupertate, ceſſat pro-
2 uiſio illius cauſa facta, per *text. in l. cura, §. deficientium, ff. de muner. & honor. & in l. ab his oneribus, §. auctis, ff. de vacat. & excuſat. muner.* tradit *Roman. conſ.* 404. *numer.* 5. *& Paul. de Caſtr. conſ.* 210. *lib.* 1.

Nec obſtare, quod creditum dotis D. Fauſtinæ ſit ſcutorum 7000. & dicta deliberatio ei fuerit facta tantùm pro ſcutis 5500. quæ nec etiam ſint ſufficientia pro expenſis, & ſumptibus litis; quia hoc eſſet probandum per ipſam
3 D. Fauſtinam, quæ ſupplementum petit, ad *l. qui accuſare, C. de eden.* maximè, quia ex deductis apparet, quod ipſa poſt deliberationem vendidit Prædium dicto Campolongo pro ſcutis 5000. & valor dicti Prædij vnà cum alijs bonis ſibi deliberatis dicitur aſcendere ad ſcuta 14000. in fide, quæ datur, quæ licèt non faciat fidem, deſeruit tamen ad comprobandum, quod modò in D. Fauſtina ceſſet paupertas,

4 pertas, quæ tamen vltrà præſumptionem boni iuris ad iſtum effectum requiritur, ad notata per *gloſſ. in l. fin. C. de ordin. cognit. Creſcent. deciſ. 8. de iudic.* & fuit aliàs ſæpiſſimè deciſum, &c.

Supra poſt deciſ. 395. referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

5 Prouiſio capta ex aliqua cauſa ceſſare debet quotieſcumque ceſſat cauſa prouidendi, vndè ſi Rota mandauit ſubminiſtrari alimenta, & ſumptus litis colliriganti ob eius pau-
6 pertatem, huiuſmodi decretum ceſſabit, vbi ceſſauerit eius paupertas *Add. ad deciſ. 617. numer. 110. & ſeqq. par. 4. tom. 3. Rot. deciſ. 170. nu. 3. par. 4. tom. 1. recent.*

Quemadmodùm alimenta, & ſumptus litis
7 ſolent à Rota decerni, vbi cum præſumptione boni iuris concurrit copulatiuè in petente paupertas, vt per *Coccin. deciſ. 1397. num. 4. Pentinger. deciſ. 234. numer. 5. deciſ. 307. & deciſ. 402. vtrobique num. 1. par. 18. tom. 1. & deciſ. 404. nu. 2. par. 18. tom. 2. recent.* & quotidiè: ita altero ex
8 his duobus requiſitis deficiente, indiſtinctè denegantur, *Seraphin. deciſ. 1098. Caualer. deciſ. 467. & deciſ. 544. Manzaned. deciſ. 626. Royas deciſ. 299. & deciſ. 54. num. 1. par. 15. rec. in omnibus nu. 1.*

Cætera de alimentis, & ſumptibus litis benè tractant *Add. ad d. deciſ. 617. num. 102. & ſeqq.* vbi quod hæc eſt materia iudici arbitraria *R. P. D. de Luc. in eius tract. de iudic. diſcurſ. 14. par. 1.* & aliqua habentur ſupra poſt *deciſ. 239.*

MONTIS LEONIS DOMVS.

Lunæ 3. Iulii 1617.

ARGVMENTVM.

Sume ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Primum extremum in iudicio ſpolii, ſcilicet poſſeſſio ſpoliati, probatur ex eo, quod vocatus eſt poſſeſſor per ſpoliatorem.*

2 *Secundum extremum, ſcilicet poſſeſſio ſpoliatoris, probatur ex litis ſubſtentatione iunctis adminiculis.*

3 *Poſſeſſio, ſatisfacto ſpoliante, debet reſtitui ſpoliato ex pluribus remediis, de quibus hic, & pluribus comprobatur num. 4. cum tribus ſeqq.*

7 *Immiſſo pro vno credito retentio non datur pro alio credito, niſi aliud creditum ſit adeò clarum, vt controuerti nullo modo poſſit.*

DECISIO DLXVI.

PRo R. P. D. Mangiono informante, nempè ipſum eſſe reintegrandum ad poſſeſſionem domus, de qua agitur, quia cùm Archihoſpitale de anno 1610. citato d. R. P. D. Mangiono tanquam dictæ domus poſſeſſore obtinuerit per ſententiam declarari, ſe in vim vtilis Saluiani interdicti immittendum eſſe in illius poſſeſſionem retinen. donec, & quouſquè de eius credito ducat. 332. pro Canonibus decurſis, & non ſolutis fuerit ſatisfactus, prout poſtmodùm in eius executionem realiter immiſſus fuit, ex his omnibus ſaltèm ſimul iunctis ſatis conſtare viſum fuit de primo extremo, quod ſcilicet dictam domum poſſederit dictus R. P. D. Mangionus, qui tanquam
1 illius poſſeſſor in tali iudicio conuentus fuit, *Card. in cap. cùm veniſſent in 5. quæſt. de reſtit. in integr.* & in eo ſuccubuit, vt fuit dictum in *Romana ſpolii 1. Martii 1605. coram bo. me. Litta,* & aliàs ſæpè: & ſecundum extremum remanet ſatis probatum per ſubſtentationem litis
2 iunctis aliis adminiculis per informantes ponderatis, iuxtà *deciſ. Caputaq. 369. par. 2.* nec non ex quietantiis, & aliis adductis apparet, Archihoſpitale ex penſionibus d. domus percepiſſe ducat. 524. & ſic fuiſſe ſibi de eius integro credito ſatisfactum, deducto etiam an-
3 nuo Canone ducat. 38. pro toto tempore, quo Archihoſpitale in poſſeſſionem extitit; Ideòque ſequitur, quod dicto R. P. D. Mangiono eius poſſeſſio ſit reſtituenda, iuxtà clariſſima verba ſententiæ, cùm qua concordat *text. in l. 2. & l. fin. C. de pignor. act.* ſaltèm remedio recuperandæ ex condictione triticaria, ſeù ex æquitate *l. ſi me, & Titium, ff. ſi cert. pet.* vt per *Menoch. de recuper. remed. 3. nu. 1. & ſeq.* & in iſtis terminis fuit aliàs reſolutum *in cauſa Romana vineæ de Brunis 3. Decembris 1584. coram bo. me. Cardinali Blanchetto.*

Et ita deciſum, &c.

In eadem cauſa eſt infra deciſ. 571.

ADNOTATIO.

Saluianum ceſſat ſatisfacto creditore, cùm tunc ceſſet cauſa poſſidendi, ex qua creditor fue-
4 rat immiſſus *Pacific. de Saln. interdict. inſpect. 4. cap. 1. numer. 216. & 220. Scappucc. eod. tract. lib. 3. quæſt. 12. Buratt. deciſ. 160. numer. 10.* vbi *in Addit. littera D.* allegatur præſens deciſio, & faciunt mox deducta poſt *deciſ. 565.*

Proindè datur reintegratio debitori, ſeu primo poſſidenti ad bona, quæ Saluianiſta occu-
5 pauerat, *Add. ad Gregor. deciſ. 254. num. 8. Eminentiſſimus Ottbob. deciſ. 137. num. 12. & deciſ. 178. & 201. vtrobique num. 1. deciſ. 6. num. 1. par. 8. rec.*

Et quod debitori pro reintegratione poſſeſſionis rei ſuæ competat actio ſpolij contra
6 creditorem, poſtquam ille eſt ſatisfactus de ſuo credito, cæteris allegatis firmat *Rot. in Romana manutentionis 23. Ianuarii 1679. confirmata 3. Iunii 1680. coram R. P. D. Taia.*

Nec Saluianiſtæ competit retentio pro alio
7 credito, niſi illud ſit clarum, & liquidum, ita vt nullo modo poſſit controuerti, nullaque exceptione retardari *Rembold. deciſ. 511. num. 1. & ſeqq. Duran. deciſ. 197. num. 1. Royas deciſ. 131. num. 2. & ſeqq. deciſ. 83. numer. 35. pariter cum ſeqq. par. 9. rec. & in Romana retentionis domorum 23. Maii 1642. §. fin. confirmata 2. Martii 1643. coram Ghiſlerio; ſupra deciſ. 35.*

Digitized by Google

SARNEN. PRÆCEPTORIÆ.

Mercurij 22. Iulij 1617.

ARGVMENTVM.

Summarium exponit.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſsio ad effectum concedendi mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſsione exigendi penſiones benè probatur ex pluribus locationibus factis per inſtrumenta de rebus controuerſis, & num. 2. & 3.*

DECISIO DLXVII.

IN relationibus cauſarum feci verbum ſuper expeditione mandati de manutenendo, & Domini cenſuerunt, illud eſſe expediendum, iuxtà reſolutionem factam *ſub die 19. Iunij præteriti* ad fauorem D. Epiſcopi; quia de illius poſſeſſione ſatis conſtare viſum fuit ex latè tunc *in deciſione* deductis, quæ vlterius benè etiam comprobantur ex pluribus locationibus bonorum Præceptoriæ, de qua agitur, factis de annis 1606. 1610. & 1615. per eundem D. Epiſcopum, ſeu eius legitimum Procuratorem, vt in inſtrumentis poſt dictam reſolutionem in actis productis ſuper exactione
1 penſionis, quæ abſque dubio probant poſſeſſionem, *gloſſ. in l. qui vniuerſas, §. quod per Colonum, ff. de acquir. poſſeſſ. Soccin. conſ. 205. numer. 5. lib. 2. Gabr. de locat. concluſ. 4. in 1. limit.* cum alijs *ibi per eum* adductis, & *coram me in cauſa Romana domus 1. Iulii* 1605. Adeout, cùm de poſſeſſione D. Epiſcopi ex his dubitari non poſſit, mandatum de manutenendo ad eius fauorem veniat omninò expediendum, &c.

Eſt in eadem cauſa ſupra deciſ. 556.

ADNOTATIO.

2 Poſſeſſio an, & quando probetur ex locationibus, vide ſupra *deciſ. 9. & 412.*

Vtique illam probant concurrentibus ad-
3 miniculis ad effectum manutentionis, *Coccin. deciſ. 161. num. 4. Celſ. deciſ. 105. num. 3. Eminentiſſimus Ottbob. deciſ. 54. deciſ. 80. & deciſ. 208. ſemper num. 2. deciſ. 378. num. 24. par. 9. & in Terracinen. Turris, & Prati 26. Iunii 1675. coram R. P. D. Taia, quæ eſt deciſ. 566. par. 18. tom. 2. rec.*

ROMANA EXPENSARVM.

Lunæ 6. Nouembris 1617.

ARGVMENTVM.

Expenſarum refectio facienda eſt à ſuccumbente, & quomodo probentur, factæque à Procuratore numquid præſumantur factæ ex pecunijs ipſius Procuratoris, vel potius Principalis.

SVMMARIVM.

1 *Expenſæ litis factæ cum Aduocatis, Procuratoribus, Notarijs, & Copiſtis, reficiendæ ſunt à ſuccumbente.*

Expenſæ litis probantur per quietantias eorum, qui illas receperunt, ibidem.

Liber priuatus, ſi contineat aliquas partitas veras, & verificatas, probat etiam in alijs, ibidem.

Aduocati non ſolent facere quietantias de honorarijs ipſis datis, ibidem.

2 *Expenſarum in lite factarum ſolutio numquid facta præſumatur à Procuratore de ſuo proprio, an verò de pecunijs Principalis, & num. 3.*

Solutio præſumitur facta ex pecunijs ſoluentis potius, quàm de alienis, ibidem.

4 *Præſumptionum multiplicatio admittitur, quando vna venit in conſequentiam alterius, & nu. 6.*

5 *De iſtis expenſis qui tractent.*

DECISIO DLXVIII.

Eſt deciſ. 569. par. 4. tom. 1. rec.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 322.

ADNOTATIO.

5 De expenſis litis, *Vide Gregor. & Adden. deciſ. 512. ſupra deciſ. 19. 39. & 474. infra deciſ. 623. & 678.*

Licèt regulariter non liceat deducere præſumptionem ex præſumptione, *Coccin. deciſ. 736. num. 17. deciſ. 256. num. 4. par 8. rec.* tamen
6 quãdo vna præſumptio venit in conſequentiã alterius, vtique licet illam deducere, *Mantic. deciſ. 21. num. 2. Vbald. Sen. deciſ. 90. num. 11. Coccin. d. deciſ. 736. num. 18. & deciſ. 2045. num. 10. & 11. & in rec. d. deciſ. 256. num. 5. par. 8.*

BONON. MANDATI.

Veneris 10. Nouembris 1617.

ARGVMENTVM.

Mandati actio non competit contrà mandatarium, niſi doceatur de intereſſe per illum, qui vult agere: Adminiſtratrix bonorum, quæ eſt creditrix domini bonorum adminiſtratorum, præſumitur de ſuis creditis ſibi ſatisfeciſſe: Pater eſt legitimus adminiſtrator, & vſufructuarius bonorum filij, & vſusfructus intelligitur relictus, deducto ære alieno relinquentis.

SVMMARIVM.

1 *Actio mandati non datur ei, cuius nihil intereſt, & num. 3. ac 5.*

2 *Vſusfructus per mortem vſufructuarij expirat, & num. 9. cum duobus ſeqq.*

4 *Admi-*

Digitized by Google

4 *Adminiſtratrix bonorum per plures annos illius, cuius eſt creditrix, præſumitur ſibi ſatisfeciſſe de ſuis creditis.*
5 *Donans recedere non poteſt à donatione perfecta.*
6 *Pater eſt legitimus adminiſtrator, & vſufructuarius bonorum propriorum filiorum.*
7 *Vſusfructus bonorum alicui relictus intelligitur deducto ære alieno teſtatoris.*
8 *Mandatum quando ſoluatur morte Mandantis, & Mandatarij.*

DECISIO DLXIX.

Domini cenſuerunt, Comitem, ſtante obitu Senſariæ, non teneri reſtituere Prædium, nec pecunias, de quibus agitur, quia mandatum ad exigendum pretium, ſeù capitale negociationis artis ſerici, & ex eo emendum Prædium, legitur ei datum à Senſaria nomine D. Bartholomèæ iunioris eius neptis, & licèt fuerit etiam datum nomine proprio pro omni ſuo iure, & intereſſe, quod habet, ſi quod habet, tamen hæredes ipſius Senſariæ, qui modò agunt actione mandati, de huiuſmodi intereſſe docere debent, tàm attenta forma mandati, quàm etiam iuris diſpoſitione, ſecundùm quam non competit actio mandati,
1 quando nihil intereſt, *l. ſi Procuratorem, §. mandati actio, & ibi gloſſ. verb. aliquid, & Bart. ff. mand.* cum alijs allegatis: Ex deductis autē viſū fuit non conſtare de aliquo intereſſe Senſariæ ſuper dictis pecunijs, ſeu Prædio, quia vſusfructus per Carolum Antonium teſtatorem ſuper dicto capitali ſibi relictus per ipſius mor-
2 tem expirauit, *§. finitur autem, inſtit. de vſufruct.* cum ſimilibus.

Nec obſtare, quod Senſaria poſt mortem teſtatoris pluribus annis ſuperuixerit, quibus dictum vſumfructum pro medietate viuente Carolo Antonio iuniore, & poſt ipſius mortem in totum perceperit, & propterea illius ratione, ſicque augumenti capitalis pecuniæ exactæ ad ipſam ſpectare potuerit: quia pro reſponſione fuit ponderatum, quod dictum capitale tempore mortis Caroli Antonij teſtatoris erat librarum 39000. Comes autem vigore dicti mandati exegit ſolùm libras 38. mil., quæ omnes poterant eſſe de ipſo capitali abſque augumento, & conſequenter ex hoc non poteſt dici concludenter conſtare de
3 intereſſe Senſariæ, prout requiritur, *cap. in præſentia, de probat.* cum ſimilibus.

Neque obſtare, quod Senſaria eſſet creditrix ratione propriæ dotis librarum 10000. & legati ſcut. 600. ſibi à teſtatore facti; quia fuit reſponſum, quod de huiuſmodi credito ad iſtū effectum ratio haberi non poteſt, niſi hæredes Senſariæ doceant eam non potuiſſe ſibi ipſi ſatisfacere de dicto capitali, & lucris factis vſquè ad diem mortis teſtatoris, quia aliàs in dubio cùm fuerit adminiſtratrix Caroli Antonij hæredis, & ex dicto capitali, & lucris notabilis pecuniarum ſumma ad eius manus peruenerit, eaſque per ſpatium plurium an-
4 norum penès ſe retinuerit, præſumitur ex illis ſibi ipſi ſatisfeciſſe, *l. peculium*, aliàs incipit, *ſed etſi damnum, §. Præterea, verſ. nàm & eleganter, & ibi Angel. ff. de pecul. Surd. de alim. tit. 3. q. 7. num. 12.* cum alijs in ſpecie ſuper huiuſmodi credito *ſub die 20. Iunij 1614. in deciſione* deductis.

Nec refragari, quod Senſaria ſoluerit de proprio dotem Bartholomèæ Iunioris, quæ propterea de dictis pecunijs per Comitem exactis veniat deducenda; nàm, quicquid ſit, an de ſolutione iſtius dotis ſatis conſtet, pro reſponſione fuit ponderatum, quod Senſaria in donatione facta ſub die 4. Septembris 1607. expreſſè dicit, ſe de ſuo promiſiſſe dotem ſcutorum 14000. pro Bartholomæa Iuniore, eamque, tàm reſpectu partis ſolutæ, quàm reſpectu partis ſoluendæ de proprio ipſius Senſariæ donatricis ſolutum fuiſſe, & reſpectiuè ſolui debere declarat, vt fuit etiam ponderatum *in deciſione ſub die 4. Martij 1616.* ex quo ſequitur, quod etiam ratione illius dotis ceſſet intereſ-
5 ſe, cùm à dicta donatione iàm perfecta amplius recedi non potuerit, *l. perfecta, C. de donat. quæ ſub mod.* cum ſimilibus.

Præterea pro comprobatione præmiſſorum fuit etiam ponderatum, quod ſupradictum mandatum fuit datum per Senſariam etiam nomine Bartholomèæ iunioris eius neptis, quæ illud poſtmodum ratificauit, & aliud ſimile de nouo eidem Comiti eius viro dedit, adeout magis de intereſſe Senſariæ liquidè conſtare debeat, cùm aliàs Comes poſſit huiuſmodi Prædium retinere etiam vti Pater, &
6 conſequenter vti legitimus adminiſtrator, & vſufructuarius filiorum, quos ex dicta Bartholomæa iuniore eius vxore ſuſcepit; maximè, quia dicti filij ex perſona matris hæredis Caroli Antonij iunioris ſuper bonis teſtatoris, ſicque etiam ſuper dicto capitali prætendunt habere ius ratione legitimæ ipſius Caroli Antonij, ratione dotis auiæ maternæ, nec non ratione legitimæ Ducis fratris dicti Caroli Antonij, quod quidem ius non ſubiacebat legato vſusfructus omnium bonorum ad fauorem
7 Senſariæ, qui intelligitur deducto ære alieno, *Soccin. iun. conſ. 64. numer. 3. lib. 2. Cephal. conſ. 198. num. 11. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 9. tit. 6. num. 12.* & fuit dictum *in cauſa Bononien. vſusfructus 27. Ianuarij 1606. coram bo. me. Iuſto.*

Et ex his omnibus fuit deciſum pro Comite, quod ipſe, ſtante obitu Senſariæ, non teneatur reſtituere Prædium, nec pecunias; an autem teneatur reſtituere fructus medij temporis, vel intereſſe, Domini voluerunt, quod particulariter videatur.

Supra poſt deciſ. 336. referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.

ANNOTATIO.

8 Mandatum quando ceſſet per mortem Mandantis, ſeu Mandatarij, *Vide Mantic. de tacit. lib. 7. tit. 23.*

Vſusfructus eius eſt naturæ, vt tamdiù duret, quamdiù vſufructuarius viuit, ideoquè
9 per eius obitum omninò extinguitur, *l. 3. & l. ambiguitatem*, ibi -- *cum morte vſumfructum penitus extingui iuris indubitati ſit, &c. C. de vſufr.*

vſufr. l. Titio cum morietur, ff. eodem, & l. ſicut, §. morte quoque, ff. quibus mod. vſufr. &c. Hieron. Palm. inn. alleg. 48. num. 11. & 59. Rot. coram Coccin. deciſ. 1814. num. 19. & deciſ. 1959. numer. 17. & ſeqq. coram Priol, deciſ. 331. num. 6. deciſ. 82. num. 18. par. 8. & deciſ. 145. num. 8. par. 18. rec.

Defuncto inſuper vſufructuario, ſtatim
10 vſusfructus cum proprietate conſolidatur, *d. l. 3.* ibi -- *ad proprietatem regredi ſoleat, C. de vſufr. l. generali 32. § filios ex Seio,* ibi -- *reſpondit, ad eos redire, apud quos proprietas eſſet, ff. de vſu, & vſufr. legat. l. fundum 46. ff. de euict. & l. ſub conditione 54. ff. de vſufr. Coccin. deciſ. 1981. num. 2. Priol. deciſ. 341. num. 2. deciſ. 179. numer. 10. par. 8. recent.*

11 Adeò, vt nec ſit neceſſe, quod proprietario fiat reſtitutio rei, ex qua percipitur vſusfructus, cùm conſolidatio ipſo iure ſequatur, benè *Rota deciſ. 119. num. 16. eadem par. 8. recent.*

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.

Lunæ 13. Nouembris 1617.

ARGVMENTVM.

De probatione filiationis: De legitimato, quando excludat ſubſtitutum, & de ſubſtitutione, ſi ſine filijs deceſſerit, an expiret, inſtituto decedente cum filijs. Plura notanda in iſta Deciſione ſunt memoriæ tenenda.

SVMMARIVM.

1 *Filiatio probatur per nominationem teſtatoris factam de aliquo vti filio, & num. 8. ac 9.*

2 *Confeſſio teſtatoris præiudicat heredi, & ſucceſſori.*

3 *Teſtes, & probationes ad fauorem vnius facientes, debent etiam approbari ab eo, ad cuius fauorem faciunt in his, quæ deponunt ad fauorem alterius partis.*

4 *Legitimatus ſimpliciter, & abſolutè ad effectum ſuccedendi titulo hæreditatis, fideicommiſſi, & legati, excludit ſubſtitutos, & num. 10.*

5 *Subſtitutio facta alicui, ſi ſine filijs deceſſerit, expirat, ſubſtituto decedente cum filijs; Declara vt ibidem, & num. 11. cum ſeqq.*

6 *Fideicommiſſaria bona, poſtquam peruenerunt ad vnam lineam, nunquam tranſeunt ad aliam, durante priori linea, & num. 13.*

7 *Trebellianica prohiberi poteſt, etiam filijs primi gradus ſecundùm opinionem Rotæ.*

Legitimæ detractio numquid poſſit retardare reſtitutionem bonorum fideicommiſſariorum, ibidem.

DECISIO DLXX.

Eſt deciſ. 578. par. 4. tom. 1. rec.

Referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ ſupra poſt deciſ. 338.

ADNOTATIO.

Filiatio, ſeu deſcendentia quomodo probetur, & quod illa reſpectu patris ex leuioribus releuet, 8
reſpectu verò matris claras, & concludentes probationes requirat, *Bonden. collectat. legal. 34. num. 144. & ſeqq. Eminentiſſimus Otthob. deciſ. 251. num. 17. & 18. ſupra deciſ. 158. & 161.*

Et in ſpecie, quod filiatio ex parte Patris tamquam difficilis probationis, ex quo directe oſtendi non poteſt, iuſtificetur ex præ-
9 ſumptionibus, & coniecturis, alijſque facti circumſtantijs, quæ illam arguere valeant, præſertim in antiquis, iuxta *text. in l. Lucius, cum ibi not. per gloſ. ff. de condit. & demonſtr.* firmant *Noguerol. alleg. 25. num. 24. & 25. Conciol. alleg. 70. num. 5. & ſeqq.* & ſæpius reſpondit *Rota, vt coram Vbald. deciſ. 155. & deciſ. 377. in vtraque num. 1. & per tot. coram Royas deciſ. 159. num. 2. cum ſeqq. coram Eminentiſſ. Otthob. d. deciſ. 251. num. 17. & ſeq. & in rec. deciſ. 262. par. 8. deciſ. 125. par. 15. in Viterbien. fideicommiſſi 2. Maij 1653. §. 1. coram b. m. Veroſpio, in Romana, ſeù Balneoregien. fideicommiſſi 29. Martij 1677. §. Legitimatio enim ad med. & 14. Iunij eiuſdem anni, §. nec releuat, coram R. P. D. Emerix, ac in Rauennaten. emphyteuſis de Emis 4. Februarij 1678. §. Et quia difficilis, coram R. P. D. Taya, & quotidiè.*

Identitas bonorum quomodò probetur per fideicommiſſarium, vide ſupra *deciſ. 66. 302. & 449.*

10 Ad materiam legitimationis illegitimorum ſupra *deciſ. 246. 317. & 443.*

Subſtitutio cum conditione, ſi ſine filijs,
11 quando expiret per exiſtentiam filiorum, latè contrarijs reſpondendo tradit *Rot. deciſ. 486. per tot. par. 1. recent.*

Et quando non expiret recedendo *à conſ. 21.*
12 *Oldr.* ponderatur *in deciſ. 269. par. 5. & deciſ. 248. par. 9. recent.*

Purificatio fideicommiſſi ad fauorem alterius lineæ non admittitur niſi prius euacuata linea, in qua bona reperiuntur, illaque penitus
13 finita, cum fideicommiſſum in vnaquaque linea reguletur ordine continuatiuo, non autem per ſaltus, *deciſ. 69. numer. 30. & ſeqq. par. 17. rec.* vbi concordantes, ac fuit dictum *in Romana donationis locorum montium 7. Maij 1635. §. ceſſante igitur, coram Ghiſilerio.*

MONTIS LEONIS DOMVS.

Lunæ 10. Nouembris 1617.

ARGVMENTVM.

Spoliato, probatis extremis in iudicio ſpolij, reſtituenda eſt poſſeſſio, & ex quibus probata dicatur quantitas fructuum perceptorum per ſpoliatorem, qui præſumitur illos percepiſſe, & creditor immiſſus in Saluiano ad quid teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Spoliato, probatis duobus extremis, reſtituenda eſt eius poſſeſſio.*

2 *Quantitas fructuum per ſpoliatorem perceptorum*

ex,

Digitized by Google

ex quibus probata dicatur.

3 *Poſſidens rem præſumitur ex ea fructus percepiſſe.*

4 *Creditor immiſſus in iudicio Saluiani tenetur conficere liſtam, ſeu notulam fructuum recollectorum ſingulo anno, & illam exhibere inſtante debitore, vel illo, cui res ablata fuit.*

DECISIO DLXXI.

DOmini ſteterunt in deciſis, quod ſcilicet R. P. D. Mangiono ſit reſtituenda eius
1 poſſeſſio, quia cùm conſtet de primo, & ſecundo extremo, & poſt immiſſionem in poſſeſſionem domus, & ſitus, de quibus agitur in vim vtilis Saluiani interdicti fuerit integrè Archihoſpitale de eius credito ſatisfactum, inſtant clariſſima verba ſententiæ ſuper eadem immiſſione latæ cum clauſula, *donec, & quouſque, &c.* ex regula *l. 2. & l. fin. C. de pignor. act.* & fuit reſolutum *in cauſa Romana vineæ de Brunis 3. Decembris 1584. coram bo. me. Cardinali Blanchetto* aliàs *die 3. Iulij præteriti in deciſione allegata.*

Quod autem Archihoſpitale fuerit integrè de eius credito ſatisfactum, viſum fuit, conſtare ex quietantia, quæ data fuit dicta die 3. Iulij præteriti, ex qua apparet, Canones decurſos fuiſſe eidem Archihoſpitali ſolutos vſquè ad totum menſem Auguſti 1602. adeout de menſe Februarij 1610. quo ſupradicta ſententia ſuper immiſſione lata fuit, non deberentur Canones Archihoſpitali, niſi pro annis ſeptem circiter, qui ad rationem annuorum ducatorum 38. non conſtituunt ſum-
2 mam ducatorum 332. pro quibus ſupradicta ſententia lata fuit, ſed ſummam tantùm ducatorum 266. quibus additi ducati 304. debitum pro Canonibus octo annorum circiter poſteà decurſorum à dicto anno 1619. vſquè ad præſens ad eandem rationem ſcutorum 38. conſtituunt in totum ſummam ducatorum 570. Ex quietantijs autem, depoſitionibus teſtium, ac alijs iuribus, quæ dantur pro R. P. D. Mangiono, apparet, quod pro affictu ſitus, ſeu horti ab anno 1608. vſque ad annum 1612. Procurator Archihoſpitalis exegit quolibet anno ducatos octo, & ex penſionibus domus ab eodem anno 1608. vſquè ad annum 1610. annuos ducatos 50. ab anno 1610. vſquè ad annum 1613. annuos ducatos 60. & anno 1614. ducatos 64. anno verò 1615. & ſequentibus Miniſtri Archihoſpitalis pro eorum vſu proprio domum prædictam retinuerunt, adeòut computata penſione iſtorum trium annorum ad rationem ducatorum 64. quolibet anno, Archihoſpitale pro penſione domus ab anno 1608. vſquè ad præſens in totum perceperit ducatos 536. qui additi ad ducatos 72. exactos pro affictu dicti horti, ſeù ſitus pro nouem annis decurſis ab anno 1608. vſquè ad præſens ad dictam rationem ducatorum octo conſtituunt ſummam ducatorum 608. ſicquè apparet, fructus perceptos excedere ſupradictum creditum Archihoſpitalis ducatorum 570. in ducatis 38.

Nec obſtat, quod pro affictu horti, ſeú ſitus conſtet, fuiſſe exactos annuos ducatos octo ſolùm vſquè ad annum 1612. quia, cùm Archihoſpitale ſteterit in poſſeſſione etiam an-
3 nis ſubſequentibus, & modò in ea reperiatur, præſumitur etiam fructus illius temporis percepiſſe, *Egid. deciſ. 703. Rota deciſ. 25. de præbend. in nou.* & fuit dictum in *Calaguritana Beneficiorum de Autol 10. Martij 1610. coram Reuerendiſſimo D. meo Damaſceno,* & aliàs ſæpè.

Mox præceſſit in hac cauſa deciſio 566.

ADNOTATIO.

Creditor immiſſus in poſſeſſionem bonorum ſui debitoris ex interdicto Saluiani tenetur conficere ſpecialem notulam fructuum ſin-
4 gulis annis recollectorum, illamque exhibere ad inſtantiam debitoris, vel poſſeſſoris cui bona fuerunt ablata, *Scapucc. de Salu. interd. lib. 3. qu. 13. per tot.* vbi inuehit contra aliquos creditores duræ ceruicis, & parùm tutæ conſcientiæ, qui ad ſe diutiùs confouendum in poſſeſſione bonorum notulas exhibent defectuoſas *deciſ. 302. par. 14. rec.*

TOLETANA PECVNIARIA.

Veneris 24. Nouembris 1617.

ARGVMENTVM.

Excluduntur attentata in iudicio facto coram A. C. qui vigore ſuarum facultatum poteſt procedere, ſi in commiſſione non fiat mentio obligationis Cameralis.

SVMMARIVM.

1 *Attentata ceſſant, quando A. C. potuit vigore ſuarum facultatum procedere, nec in commiſſione fuit facta mentio de obligatione Camerali, & num. 5.*

2 *Obligatio in forma Cameræ vigore conſuetudinis, & ſtili intelligitur in forma Cameræ Apoſtolicæ.*

3 *Concluſio, quod inhibitio Rotalis, ſiue iuſta, ſiue iniuſta ſit timenda, declaratur, quomodo procedat.*

4 *Quæ dicuntur extrà dubium, quod diſputatur, non attenduntur.*

DECISIO DLXXII.

COntrà informantem, nempè non conſtare de attentatis, quia in commiſſione, cuius vigore inhibitio Rotalis emanauit, vt ex ipſius lectura apparet, non fuit facta aliqua mentio obligationis Cameralis; Ideò benè
1 potuit A. C. vigore facultatum procedere ad illius executionem, nõ obſtante quauis commiſſione, & inhibitione, vt tenuit *Rota in vna Romana vineæ relat. inter impreſſ. deciſ. 641. numer. 10. & pluribus ſeqq. par. 1. diuerſ. & in cauſa Romana attentatorum 4. Iulij 1601. coram bo. mem. Penia,* vbi, quod tunc propter dictas facultates inhibitio Rotalis non poteſt intelligi quoad viam executiuam, & tradit *Lancellott. de attent. poſt inhibit. limit. 26. num. 2. in princ.*

Nec obſtare, quod D. Epiſcopus in partibus Hyſpaniarum ſimpliciter ſe obligauerit in forma Cameræ, ſicquè eius obligatio intelligi poſſit de alia, quàm de forma Cameræ Apoſtolicæ; quia fuit reſponſum, non conſtare, quod in illis partibus obligationes fieri conſueuerint in alia forma, quàm dictæ Ca-
2 meræ Apoſtolicæ, quo caſu omnes de ea iuxtà ſolitum intelligi debent, ex traditis per *Bart. in l. ſi poſſeſſor num. 2. ff. de iur. fiſc.* cum alijs per *Gabr. de conſuet. concluſ. 1. num. 1. & ſeqq.* maximè, quia expreſsè D. Epiſcopus Iudicibus Eccleſiaſticis in ea ſe ſuppoſuit, & ideò debet intelligi de forma Cameræ Apoſtolicæ conſueta penès Iudices Eccleſiaſticos, de qua propterea cùm clarè conſtet ex publico inſtrumento, nec aliquid releuans contra eam deducatur, intrant facultates A.C., quicquid eſſet, ſi de ea poſſet probabiliter dubitari, in
3 quibus terminis procedit *deciſ. Seraphin. 51. poſt princ. verſ. tertius caſus eſt,* cum alijs allegatis in *Cæſaraugustana de Maella 15. Iunii 1601. coram bo. me. Cardinali Pamphilio.*

Quod autem A.C. nulliter proceſſerit, non citato perſonaliter D. Epiſcopo, qui de illo tempore in eius Eccleſia præſens reperiebatur, qui etiam citari debebat ad videndum
4 reaſſumi cauſam in vim facultatum, & inhiberi, viſum fuit Dominis extrà dubium, in quo ſolùm quæritur, an conſtet de attentatis, &c.

Sunt forſan in hac cauſa deciſ. 657. & 754. coram Euratto.

ADNOTATIO.

Facultates Auditoris Cameræ cumulatas per *Ridolphinum in ſua prax.* reaſſumit *R.P.D. de Luca in eius tract. de iudic. tom. 1. diſcurſ. 42. & tom. 2. diſcurſ. 34.* vbi quod ſit priuatiuus executor obligationis Cameralis, & poteſt in huiuſmodi iudicio procedere etiamſi cauſa fuiſſet alte-
5 ri Iudici commiſſa, dum in cõmiſſione nõ habetur ſpecialis mentio talis obligationis, quod ſi commiſſio de hac obligatione mentionem faceret, tunc ſileret iuriſdictio A.C. *Zacch. de oblig. Camer. qu. 7. num. 24.* vbi pariter agit de facultatibus A.C. *Rot. poſt eundem deciſ. 87. num. 2. & ſeqq. & deciſ. 199. num. 3.*

TOLETANA PAROCHIALIS.

Lunæ 27. Nouembris 1617.

ARGVMENTVM.

Agitur de validitate Declaratoriæ, conceſſæ citato Procuratore, qui poteſt domino præiudicare omittendo, illiuſque reuocatio non attenditur, quando non fuit intimata Parti, & quando id fieri poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ſolus poteſt citari, licèt adſint alij, quando ſunt conſtituti inſolidum.*
2 *Procuratoris negligentia poteſt nocere Domino, qui debet ſibi imputare, ſi talem elegit Procuratorem.*
3 *Procurator non dicitur dominus litis effectus, niſi ſit cum eo lis conteſtata, vel ſaltem niſi fuerit aliquos actus reſpicientes merita cauſæ.*
4 *Procurator inſolidum conſtitutus non dicitur præoccupaſſe alios, niſi ſit cum eo lis conteſtata.*
5 *Procurator ille eſt citandus, licèt plures adſint, qui mandatum acceptauit, & non alij, quos non apparet acceptaſſe mandatum.*
6 *Reuocatio Procuratoris non afficit, niſi fuerit Parti intimata, & num. 8.*
7 *Productio mandati facta non citata parte, non afficit, & cur ibidem.*
9 *Procuratoris reuocatio, an fieri valeat poſt litem conteſtatam.*

DECISIO DLXXIII.

Domini ſteterunt in *Deciſis*, quod ſit danda declaratoria ex rationibus *ſub die 28. Iunij præteriti in deciſione* deductis; quibus non obſtare dixerunt, quod ſententia Rotalis, cuius vigore executoriales relaxatæ fuerunt, lata fuerit citato ſolùm Alphonſo, cùm tamen plures alij per Aluarum Procuratorem in actis ſubſtituti fuiſſent: quia nihilominùs ſuffi-
1 cit, quod alter illorum, ſicque Alphonſus ſolus fuerit citatus, cùm omnes eſſent inſolidum ſubſtituti, iuxtà *text. in cap. penult. in princ. de elect. lib. 6. in cap. ſi duo, de Procur. eod. lib.* & tradit *Mandoſ. ad Lap. allegat. 21. numer. 2. verb. inſolidum.*

Nec obſtare, quod Alphonſus citatus nunquam comparuerit; quia ex hoc non ſequitur, quod proceſſus fuerit nullus, imputet enim ſibi principalis, ſi talem ſibi elegit Pro-
2 curatorem, cuius propterea negligentia ipſi Domino nocere debet, *Rota deciſ. 27. de appell. in antiq. Caputaq. deciſ. 415. num. 5. par. 2.*

Minùs obſtare, quod Iacobus alter ex dictis ſubſtitutis produxerit poſtmodùm fidem ſubſtitutionis, & proteſtatus fuerit, nihil fieri, niſi ipſo citato; quia non cenſetur propterea effectus Dominus litis, cùm ad iſtum effectum requiratur litis conteſtatio, vel ſaltem aliquis
3 actus reſpiciens merita cauſæ, quando lis non conteſtatur, *l. Procuratoribus, & ibi Caſtrenſ. numer. 4. & alij, C. de Procur. Bart. in l. nulla, verſ. quæro quid, & cæteri Doct. C. eod. tit.* cum alijs adductis *in cauſa Romana rationis bancariæ 21. Maii 1593. coram bo. me. Orano;* & minùs poteſt dici, quod præoccupauerit Alphonſum, ad
4 quem effectum requiritur ſimiliter litis conteſtatio, *c. ſi duo, vbi Franch. numer. 5. & ſeq. de Procurat. lib. 6.* & fuit dictum in *Taden. Parochialis 30. Maii 1611. coram Reuerendiſſimo D. meo Damaſceno:* maximè, quia Alphonſus ante huiuſmodi proteſtationem præſens, & acceptans per Aluarum ſubſtitutus fuerat, qui pro-
5 pterea ſolus ab initio erat citandus, & non alij, qui erant abſentes, & de eorum acceptatione in actis non conſtabat, *Ægid. deciſ. 681. Vant. de nullit. ex defect. mand. num. 16.* & fuit dictum in vna *Calagurritana Cappellæ 13. Ianuarii 1589.*

1589. coram Orano, & in Ortonen. penſionis 20. Februarii. 1598. coram bon. mem. Cardinali Pamphilio.

Nec demùm refragari, quod executoriales fuerint nulliter relaxatæ non citato Procuratore, qui poſt ſententiam aliud mandatum in actis produxerat, & proteſtatus fuerat, nihil fieri, niſi ipſo citato; quia placuit reſponſio, quod, quatenùs Alphonſus, qui fuit citatus,
6 per huiuſmodi mandatum fuerit reuocatus, adhuc debebat reuocatio Parti intimari, quia aliàs geſta cum ea tenent in præiudicium reuocantis, *c. mandato, & ibi gloſſ. & Doct. de Procur. l. ſi Procuratorem, & ibi Caſtr. numer. 7. poſt med. verſ. aut fuit facta, & alii, ff. eod. tit. Felyn. in cap. ex parte il 3. num. 24. de reſcript. Vant. de nullit. ex defect. mand. num. 159. Rota deciſ. 2. & ibi Add. de Procur. in nou.* Præſertim, quia huiuſmodi mandatum non fuit factum apud acta, in qui-
7 bus terminis loquitur *Put. deciſ. 110. lib. 2.* nec illius productio cum proteſtatione fuit facta parte citata, quæ propterea non dicitur de actis, *Caſ. de Graſſ. deciſ. 3. num. 7. de reſtit. ſpoliat.* & Procurator Hieronymi potuit illam ignorare, iuxtà deducta *in cauſa Calaguritana Decimarum, & in alia Segobien. Beneficii relat. inter impreſſ. deciſ. 258. num. 3. & deciſ. 287. prope fin. lib. 2. par. 3. diuerſ.*

Et ita deciſum, &c.

Aliæ deciſiones præſentis cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 190.

ADNOTATIO.

Procuratoris reuocatio intimanda eſt, etiam ſi alius procurator in actis comparuerit, & fecerit nihil fieri, niſi ipſo citato, *Eminentiſſimus*
8 *Otthob. deciſ. 85. num. 13. & ſeq.* aliàs reuocatio non afficit quominus rectè pars procedere poſſit cum Procuratore reuocato *Gratian. diſcept. 19. num. 37. & ſeqq. Buratt. deciſ. 723. numer. 1. ibiq. Add. numer. 7. & ſeqq. Tiburtina Caſtri Sancti Angeli 18. Iunii 1646. §. ſi verò inſpiciatur, & per aliquot §§. ſubſequentes, coram Meltio.*

Reuocatio Procuratoris quando fieri poſ-
9 ſit poſt litem conteſtatam *Add. ad Gregor. deciſ. 548. num. 13. & ſeq. Manzaned. deciſ. 767. nu. 2. & ſeqq. Coccin. deciſ. 909. num. 3. pariter cum ſeqq.*

ROMANA HÆREDITATIS DE GABRIELLIBVS.

Veneris 1. Decembris 1617.

ARGVMENTVM.

Aditio hæreditatis ex quibus actibus dicatur inducta, hic magiſtraliter deducitur, quodque hæreditas ſemel adita non poteſt repudiari, nec adiri conditionaliter, quatenus bona adſint.

SVMMARIVM.

1 *Aditio hæreditatis inducitur multipliciter ex actibus, qui fiunt, præſertim ex ſolutione debitorum defuncti, & num. 11.*
2 *Maximè, ſi debita ſint ſummæ notabilis.*
3 *Item ſi in ſolutione enuncietur qualitas hæreditaria.*
4 *Hæreditas poteſt ſolo animo adiri, & quibuſcumque verbis enunciatiuis, aliiſque actibus poſitiuis, & num. 5. cum duobus ſeqq.*
8 *Exactio creditorum inducit aditionem hæreditatis.*
9 *Aditionem hæreditatis non important verba conditionalia,* ſe velle eſſe hæredem, quatenus adſint bona.
10 *Hæres ſemel, per repudiationem non deſinit eſſe hæres, & num. 12. cum ſeq.*

DECISIO DLXXIV.

Domini cenſuerunt, quoad hæreditates Angeli, & Hieronymi conſtare de aditione, nàm, quod Iulius adiuerit hæreditatem Hieronymi, conſtat ex pluribus actibus poſſeſſorijs, quos ipſe fecit, & ex eo quia poſt mortem eiuſdem Hieronymi plura ipſius debita ſoluit, per quas ſolutiones debitorum, li-
1 cèt aliàs ſupradicti actus poſſent eſſe æquiuoci, aditio ſatis inducta cenſetur, *l. 2. & ibi Bart. C. de iur. deliber. Iaſ. in l. pro hærede, §. Papinianus numer. 9. & ſeqq ff. de acquir. hæred. Dec. conſ. 279. num. 10. in fin. Surd. deciſ. 303. num. 10. & conſ. 12. num. 48.* cum aliis deductis *in cauſa Cæſarauguſtana penſionis 20. Nouembris 1592. coram bo. mem. Cardinali Pamphilio, & in deciſionibus in hac cauſa factis ſub diebus 26. Ianuarii 1615. & 20. Februarii præteriti,* in quibus fuit etiam ponderatum,
2 quod debitum erat notabilis ſummæ, & ſcut. 400. ſoluta fuerunt ab ipſomet Iulio tanquam hærede Hieronymi, quo caſu ex ipſo actu ſolutionis cum verbis coniuncto aditio facilius
3 inducitur, *Bald. conſ. vlt. ſub num. 4. verſ. aut gerit tanquam hæres lib. 3.* cùm etiam verbis enunciatiuis, & quibuſcumque aliis aditionem deno-
4 tantibus, imò ſolo animo hæreditas adita cenſeatur, *l. per Procuratorem, & ibi gloſſ. ff. de acquir. hæred. Bart. in l. gerit nu. 10. eod. tit.* & fuit dictum *in ſupradicta Cæſarauguſtana penſionis 20. Nouembris 1592.*

Quod autem Marius hæreditatem eiuſdem Hieronymi ſimiliter adiuerit, deducitur ex eo, quia ipſemet Marius, tàm nomine proprio, quàm fratrum bona per Hieronymum aliàs tempore obitus poſſeſſa pluries locauit, illo-
5 rumque fructus vendidit, ſicque illa per plures annos poſſedit, vt ſupra dictum eſt; ac inſuper concurrit, quod Antonius Maccaranus anno 1580. aſſeruit, ſe recepiſſe ſcuta 45. auri in auro à Capitaneo Andrea Vellio, & D. Mario Gabriellio, & hærede Hieronymi ipſius fratris, quæ ſolutio vnà cum dicta nominatione, cui Marius acquieuit, ad iſtum effectum ſatis releuat, vt dictum eſt.

Circa verò hæreditatem Angeli præter venditiones fructuum, & locationes *ſuprà, & in aliis deciſionibus* ponderatis per ipſum Iulium, & Marium pluribus annis factas de bonis, quę in aliqua parte idem Angelus tempore obitus communiter cum alijs fratribus poſſidebat,

con-

6 concurrit etiam, quod anno 1566. Laurentius Vidroſtus tanquam Procurator Marij, & Fratrum de Gabriellibus aſſeruit, ſe recepiſſe à Capitulo Sancti Petri ſcut. 30. computatis in eis ſcutis 15. ſolutis cuidam mercatori nomine ſupradictorum fratrum hæredum Angeli, & eodem anno 1566. & altero ſubſequenti 1567. ijdem Iulius, & Marius aſſerentes, ſe eſſe hæredes Angeli fratris, expreſsè ra-
7 tificarunt omnes, & quaſcunque receptiones, ſeù exactiones pecuniarum, & diſtributionum Canonicatus, quem idem Angelus, dùm viueret in Eccleſia Sancti Petri obtinebat, factas à prædicto Laurentio, ac illum ad exigendum in poſterùm fructus, & diſtributiones eiuſdem Canonicatus eidem Angelo debitas ſpecialiter conſtituerunt: ex quibus omnibus ſatis de aditione ſupradictæ hæreditatis conſtare viſum fuit, cùm præter verba à Procuratore, & ab eiſdem Iulio, & Mario prolata, concurrat
8 etiam actus exactionis, per quem aditionem inductam cenſeri, tradit *Bart. in l. frater à fratre num. 38. ad fin. & ibi Iaſ. num. 42. verſ. ſubdit Bart. ff. de condict. indeb. Matheſ. ſingul. 35. in addit. nu. 6. Surd. conſ. 12. num. 50.* & fuit dictum *in ſupradicta Cæſaraugustana penſionis*, & alias ſæpè.

Nec obſtat, quod iidem Iulius, & Marius in iudicio poſtmodùm interrogati, an ſint, vel eſſe velint hæredes fratrum prædefunctorum, reſponderint, ſe velle eſſe hæredes, *quatenus adſint bona*; quia placuit reſponſio aliás data, quod huiuſmodi verba vti prolata ſub condi-
9 tione ſuſpenſiua non important repudiationem, & in omnem euentum cùm quoad Iulium, & Marium reſpectu hæreditatum Hieronymi, & Angeli de præcedenti aditione ſatis conſtet *ex ſupradictis*, ſequitur dicendum, quod ipſi hæreditates prædictas ampliùs repudiare non potuerint, quia ſemel hæres per re-
10 pudiationem non deſinit eſſe hæres, *l. ſicut, C. de repud. hæred. Cephal. conſ. 153. numer. 8. Decian. conſ. 129. num. 13. lib. 3.* & fuit dictum *in hac cauſa ſub die 20. Februarij præteriti*.

Et ex his ad dubium propoſitum fuit affirmatiuè reſponſum, conſtare videlicet de aditione, præterquàm quoad hæreditatem Eneæ, de qua voluerunt, quod particulariter videatur, &c.

Antecedentes præſentis cauſæ deciſiones referuntur ſupra poſt deciſ. 357.

ADNOTATIO.

Ex ſolutione debiti hæreditarij inducitur aditio
11 hæreditatis *deciſ. 373. numer. 31. & ſeqq. & deciſ. 399. numer. 34. par. 9. rec. ſupra deciſ. 357. 429. & 535.* vbi referuntur concordantes.

Quemadmodùm hæreditas ſemel adita am-
12 plius repudiari non poteſt, *Rota coram Celſ. deciſ. 85. num. 7.* vbi allegatur præſens deciſio, & *in Auximana Donationis 28. Iunij 1658. §. nec dicatur, cum §. ſeq. coram bo. me. Beuilaqua.*

Ita è conuerſo ſemel repudiata hæreditas
13 amplius adiri non valet, *l. 1. §. qui ſemel, ff. de ſucceſſ. edict. Priol. deciſ. 90. num. 2. & deciſ. 158. numer. 4. cum aliis in deciſ. 84. num. 6. par. 18. rec.*

SPOLETANA PRÆDII.

Veneris 1. Decembris 1617.

ARGVMENTVM.

Quomodò probatus dicatur valor Prędij in ſubhaſtatione per teſtes, peritos, ac practicos, ne illa poſſit redargui de iniuſtitia, hic egregiè explicatur.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium intrat pro ſanatione nullitatum ſubhaſtationis, ſtante iuſtitia pretij.*
2 *Valor probari debet ſecundùm communem æſtimationem, & num. 13.*
3 *Valoris in probatione bona ratio dicitur reddita per teſtem, ſi deponat de quantitate fructuum, & numer. 14. ac 15.*
4 *Teſtes probant contrà illum, qui eorum depoſitiones produxit, illiſque vſus eſt.*
5 *Articuli dari non ſolent ſine conſideratione, faciuntque adminiculum ad comprobandam teſtium depoſitionem, & num. 16.*
6 *Valoris in probatione tempus etiam antè, & poſt ſubhaſtationem attenditur.*
7 *Teſtibus deponentibus cum rationibus concludentibus, & vti peritis, & melius informatis in aliorum concurſu eſt magis credendum, & num. 14.*
8 *Teſtis deponens ſuper valore de eius proprio iudicio, & particulari affectione, non probat, & numer. 13. cum ſeq.*
9 *Valor rei ex quibus diminuatur, & num. 14.*
10 *Teſtes deponentes de valore, debent habere notitiam eorum, quæ illum minuunt, & num. 14.*
11 *Articulare quis, ſaltem ſine ſuſpicione, non poteſt, petendo admitti ad probandum contrarium eius, quod prius articulauit, & probauit, & de quo vſus fuit.*
14 *Valor regulariter non probatur ex arrendamentis, & num. 14.*

DECISIO DLXXV.

Eſt deciſ. 44. poſt Poſth. de ſubhaſt.

Supra poſt deciſ. 409. referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

14 Sequitur, & refert hanc noſtram deciſionem *Poſth. de ſubhaſt. inſpect. 60.*

In valoris probatione plurimùm creditur teſtibus, qui reddant eorum dicti rationem,
15 ex quo tot fructus à bonis percipiuntur, *Rot. in Anconitana Bonorum 4. Maii 1671. §. abſque eo quod, & 27. Aprilis 1676. §. Prætereà valor, & §. his accedit, coram Reuerendiſſimo Albergato Decano, quarum prima eſt deciſ. 114. nu. 13. par. 17. rec.* vbi concordantes.

Articulans licèt non fateatur, magnam ta-
16 men præbet veritatis præſumptionem. *Reuerendiſsimus de Luc. de iudic. diſc. 23. num. 9. & de iurepatr. diſc. pariter 23. num. 7. Manzaned. deciſ. 175. num.*

num. 8. Vbald. deciſ. 871. num. 6. Coccin. deciſ. 1510. num. 3. vbi allegat hanc noſtram deciſionem, deciſ. 105. numer. 1. poſt Merlin. de legit. ſupra poſt deciſ. 501.

TOLETANA PENSIONIS.

Lunæ 4. Decembris 1617.

ARGVMENTVM.

Duæ integræ exactiones penſionis conſtituunt penſionarium in quaſi poſſeſſione exigendi, ſolutioneſque præſumuntur factæ de mandato illius, qui penſionem ſoluere tenetur, ac probantur quoque ex libro priuato, concurrentibus adminiculis, & coniecturis.

SVMMARIVM.

1 *Penſionis exactiones duæ integrè factæ conſtituunt penſionarium in quaſi poſſeſſione exigendi, quia ſic præſumitur continuatum vſque ad motam litem, & num. 2.*

3 *Manutentionis in iudicio ille debet obtinere, qui habet vltimum ſtatum pro ſe.*

4 *Solutiones penſionis præſumuntur factæ ex coniecturis de mandato illius, qui ſoluere tenebatur.*

5 *Liber priuatus, licet non probet, concurrentibus tamen coniecturis, & adminiculis, probat etiam contrà tertium, & num. 13. cum ſeqq. vbi ampliatur, quod probet pro tertio contrà tertium.*

6 *Approbans partitas libri priuati in quantum faciunt pro ſe, cenſetur illas approbare etiam in quantum faciunt contra ſe.*

7 *Ordo, factus pro ſolutione penſionis vnius anni, non debet ad alios ſubſequentes extendi.*

8 *Principalis poteſt recedere à geſtis per Procuratorem, & præſumitur receſſum ex actibus contrarijs, & num. 9.*

10 *Partitæ formiter extractæ ex libro priuato, ex quibus dicantur eſſe in forma probanti.*

11 *Recognitio ſcripturarum quando dicatur formiter facta, itaut de illa amplius opponi nequeat, & numer. ſeq.*

DECISIO DLXXVI.

Domini ſteterunt *in deciſis ſub die 23. Iunij præteriti*, quod ſcilicet D. Priori Angliæ ſit dandum mandatum de manutenendo, quia ex partitis extractis ex libris Parauicini adminiſtratoris magni Prioris conſtat de duabus ſolutionibus integrè, & abſque vlla onerum deductione de annis 1607. & 1609. factis, quæ ad iſtum effectum ſufficiunt, licèt aliqua ex præcedentibus minùs integrè facta fuerit, quia nihilominus D. Prior Angliæ ex iſtis ſubſequentibus ſatis dicitur conſtitutus in quaſi poſſeſſione penſionem, de qua agitur, integram exigendi, quæ in dubio præſumitur con-
1 tinuata vſque ad tempus motæ litis, *Put. deciſ. 17. num. 2. lib. 2.* & fuit dictum *in cauſa Hipporegien. Cappellaniæ 3. Martij 1578. relat. inter impreſ. deciſ. 62. num. 6. par. 2. diuerſ. & in vna Leodien. Canonicatus 22. Aprilis 1611. coram R. P. D.*
2 *meo Pirouano*; quod attenditur ad illum effectum, *§. hodiè, inſtit. de interdict. Verall. deciſ. 198. par. 2. Alex. conſ. 92. num. 4. lib. 1. Couarr. pract. qu. cap. 17. ſub num. 5. verſ. ſic ſanè*, vbi, quod interdictum retinendæ, cuius naturam habet mandatum de manutenendo, non tàm reſpicit propriam, & veram poſſeſſionem, quàm ſtatum illum rei, qui erat tempore motæ litis, vel paulò antè, & quod in hoc iudicio ille obtinere debeat, qui habet vltimum ſtatum pro
3 ſe, fuit dictum *coram Seraphin. deciſ. 1437. nu. 1.* Et dictæ ſolutiones per miniſtros magni Prioris in ſolidationibus computorum per duos Computiſtas diuerſo tempore factis admiſſæ fuerunt, quæ proptereà ex his, & alijs coniecturis per informantes pro Domino Priore Angliæ deductis de mandato ipſius Magni
4 Prioris factæ præſumuntur, iuxtà *deciſ. Rot. 2. de cauſ. poſſ. & propr. in antiq.* cum alijs *ſub d. die 23. Iunij præteriti in deciſ.* allegatis.

Nec obſtat, quod liber Parauicini tanquam priuatus non probet contra Magnum Priorem; quia placuit reſponſio, quod immò ſtantibus ſupradictis ſolidationibus computorũ, & reſeruatione penſionis libera, & exempta,
5 cum alijs adminiculis dictus liber probat etiam contra tertium, *Bart. in l. admonendi numer. 27. & ibi Iaſ. & alij ff. de iur. iuran. Soccin. conſ. 161. num. 3. Surd. deciſ. 199. num. 11. Guidop. deciſ. 441. per tot.* & fuit ſæpè deciſum: maximè, quia ſicut in ſolidationibus computorum dictus liber per Magnum Priorem quoad partitas ad ſui creditum ſcriptas approbatus fuit, ita etiam quoad alias ad ſui debitum
6 in eodem libro connexas approbari debet, *Bart. in l. quidam, §. nummularios ſub num. 2. verſ. vnde puto, & ibi Angel. num. 3. verſ. ſequitur, ff. de eden. Iaſ. in d. l. admonendi num. 129. Rip. nu. 124. ff. de iur. iuran. Pariſ. conſ. 90. num. 2. & 25. lib. 1. Aym. conſ. 275. num. 3. & ſeq.* & tenuit *Rota in Romana lignorum 8. Martij 1602. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Lancellotto, & in Romana pecuniaria, ſeu Cambiorum 9. Aprilis 1612. coram R. P. D. meo Manzanedo.*

Neque ſupradictis refragatur, quod computa fuerint tantùm ſolidata à deputatis à Locumtenente Magni Prioris, qui proptereà tantò minùs potuerint præiudicare eidẽ Magno Priori, qui in ordine de ſoluendo hanc penſionem anno 1604. directo Alphonſo Camarenæ, & Fieramonti Parauicino, mandauit excomputari iura, quæ ſolent obuenire Re-
7 ligioni: quia placuit reſponſio, quod huiuſmodi ordo intelligatur de illa tantùm penſione, quæ incipiebat 1. Septembris anni 1603. vſque ad totum menſem Auguſti 1604. qui proptereà ad alios ſubſequentes extendi non debet, *l. non omnis, ff. ſi cert. pet.* & in omnem euentum fuit ponderatum, quod Magnus Prior potuit poſtmodùm ab eo recedere, prout receſſiſſe cenſetur ex ſubſequentibus ſolu-
8 tionibus ex interuallo ſimpliciter factis, iuxtà tradita per *Bart. in l. qui in aliena, §. fin. ſub numer. 5. verſ. ſecùs ſi ex interuallo, ff. de acquir. hæred. Roman. conſ. 179. ſub num. 21. verſ. 2. moueor.* Quò verò ad computa fuit dictum, quod ad iſtum effe-

effectum nihil releuāt, ſiuè illa fuerint ſolida-
ta à deputatis per Locumtenentem, ſiuè ab
ipſomet Locumtenente, qui eos deputan-
9 di ampliſſimam facultatem habebat, ad *l. ità
autem, §. geſſiſſe, ff. de adminiſtr. tutor.* cum ſimi-
libus: vltrà quod reſpectu ſecundæ ſolidatio-
nis factæ ab Ayauſo de Leayſa ceſſat obiectū,
quia ipſe in præfato ordine ab eodem Magno
Priore dato ſub die 16. Decembris 1604. no-
minatur Computiſta maior ipſius Magni Prio-
ris.

Nec demùm ſubſiſtit, quod ſupradictæ par-
titæ non ſint in forma probanti; quia imò
ex deductis conſtat, illas fuiſſe formiter extra-
ctas ex dicto libro Parauicini authoritate Iu-
10 dicis, citato Procuratore Magni Prioris, qui
etiam comparuit, & petijt ſibi aſſignari diem,
horam, & locum ad interelſendum, ac eas
fuiſſe collationatas cum ſuis originalibus præ-
ſentibus teſtibus ibidem adnotatis, iuxtà *Auth.
ſi quis in aliquo, & ibi Doct. communiter, Cod. de
11 edend.* Et quoad recognitionem placuit reſ-
ponſio, quod cùm ipſemet Parauicinus dictas
partitas tanquam ſuas de mandato Iudicis ex-
hibuerit, & Procurator Magni Prioris, cui oſ-
tenſæ fuerunt, non conſtet, quod aliquid op-
poſuerit, ſatis videtur illas habuiſſe pro ſcrip-
turis Parauicini, adeout hodiè contra eas de
12 huiuſmodi defectu recognitionis amplius
opponi non poſſit, *Put. deciſ. 159. num. 2. & de-
ciſ. 415. lib. 1. & deciſ. 119. lib. 2. Mohed. deciſ. 99.
num. 3. par. 2.* cum alijs allegatis.

Ex quibus ita deciſum, &c.

*Poſt deciſ. 558. referuntur aliæ deciſiones præſen-
tis cauſæ.*

ADNOTATIO.

Mercatores ſolent conficere libros, *deciſ. 115. nu-
mer. 2. par. 17. recent.* & quamuis iſti regulariter
13 non probent ad fauorem ſcribentis, *l. rationes,
& l. exemplo, C. de probat. Adden. ad Buratt. deciſ.
119. litt. A. Caual. deciſ. 484. num. 4. & deciſ. 650.
14 num. 5.* probant tamen etiam pro ſcribente,
concurrentibus adminiculis, *Celſ. deciſ. 302. nu-
mer. 10. & ſeqq. deciſ. 813. num. 6. par. 1. diuerſ. deciſ.
246. num. 12. par. 5. deciſ. 345. num. 45. & ſeqq. in ad-
dit. par. 9. & deciſ. 272. num. 4. par. 17. rec. ac nuper in
Romana, ſeù Neapolitana litterarum cambii 1. Iu-
lii 1675. coram Illuſtriſſimo Calataiu, quæ eſt deciſ.
587. par. 18. tom. 2. recent.*

Quinimò, concurrentibus adminiculis, &
15 pro tertio, & contra tertium probant, vt
illis congeſtis firmant *Manſon. de cauſ. exe-
cut. qu. 6. num. 10. Thomat. deciſ. 169. num. 4. & ſeqq.
Add. ad Buratt. deciſ. 119. Caual. deciſ. 552. num. 1. &
ſeqq. Manzaned. deciſ. 417. num. 5. cum ſeq. Coccin.
deciſ. 1556. num. 3.* cum aliis congeſtis per *Ad-
den. ad d. deciſ. 345. par. 9. recent.*

CIVITATIS CASTELLI SVPPLEMENTI LEGITIMÆ.

Lunæ 11. Decembris 1617.

ARGVMENTVM.

Statutum excluſiuum fœminarum non extenditur extra territorium Statuentium.

SVMMARIVM.

1 *Supplementum legitimæ debetur filiis, & aliis deſcendentibus, ſi minus legitima iis relictum fuit.*

2 *Stante etiam prohibitione, quod plus non poſſint petere, & num. 7.*

3 *Supplementum legitimæ regulatur ſecundùm ſucceſſionem inteſtatam.*

4 *Statutum non extenditur extrà territorium Statuentium.*

5 *Fœmina non cenſentur excluſa per Statutum quoad bona alterius territorii, & numer. 6. & agunt ad legitimam, & illius ſupplementum, ſiue Statutum loquatur in rem, ſiue in perſonam, et num. 8.*

DECISIO DLXXVII.

Eſt deciſ. 85. poſt Merlin. de legit.

Aliæ huius cauſæ deciſiones referuntur ſupra poſt dec. 554.

ADNOTATIO.

Supplementū legitimæ peti poteſt à filio etiam
contra voluntatem parentis, & non obſtante
7 prohibitione, quod plus petere non poſſit, *Rot.
deciſ. 228. ſub num. 8. verſ. et nihilominus, par. 8. de-
ciſ. 287. num. 2. et ſeqq. par. 16. et deciſ. 112. numer. 8.
et ſeqq. par. 17. recent.* vbi concordantes.

Statutum excluſiuum fœminarum non
porrigit vires ſuas ad bona ſita extra territo-
8 rium Statuentium, ſiuè loquatur in rem, ſiuè
in perſonam, *Thomat. deciſ. 189. num. 10. et ſeqq.
Merlin. deciſ. 353. num. 2. et ſeqq. Add. a l Gregor. de-
ciſ. 255. num. 7. et deciſ. 279. num. 25. propè fin. Add.
ad Buratt. deciſ. 188. num. 14. et ſeqq. Celſ. deciſ. 404.
num. 7.* cum aliis pleno calamo relatis *in deciſ.
144. par. 8. recent. ac in Aeſina ſucceſſionis 22. Iunii
1676. coram Illuſtriſſimo Calataiu.*

CALAGVRITANA DECIMARVM.

Lunæ 11. Decembris 1617.

ARGVMENTVM.

Agitur de limitibus Parochiæ, & quæ ſit Eccleſia Parochialis ad effectum percipiendi decimas.

SVMMARIVM.

1 *Decimæ debentur Eccleſiæ Parochiali, intra cuius limites colliguntur fructus.*

2 *Limites temporales deſeruiunt in dubio pro limitibus etiam in materia decimarum circa diſtinctionem Parochialium, illarumque confinium, et numer. 9.*

3 *Sententia lata etiam inter alios, faciunt præſumptionem contra omnes.*

4 Præ-

Digitized by Google

4 *Præſumptionibus non poteſt eſſe locus, dum conſtat de veritate in contrarium.*

5 *Ius percipiendi decimas nihil commune habet cum iure paſcendi animalia in aliquo loco, & nu. 8.*

6 *Paſtores & alia gens aduentitia tenetur ſumere Sacramenta, vbi degit.*

7 *Parochialitatis ad effectum requiritur ſimul, quod Eccleſia de neceſſitate adminiſtret Sacramenta, & illa populus de neceſſitate recipiat ab eadem, & de materia num. 10.*

DECISIO DLXXVIII.

FVit per Dominos reſolutum, terminum
de la Rad, y Verde, de quo agitur, eſſe in-
tra limites Parochialium de Nagera, & hoc
probari, tùm ex ſententia lata per Prouiſo-
rem Calaguritanum de anno 1416. & ab vtra-
que parte acceptata, in qua dictus Prouiſor
aſſerens, Curatos Parochialis Eccleſiæ Sanctæ
Crucis de Hagera eorum intentionem ſuffi-
cienter probaſſe ſuper eo, quod termini loco-
rum *de Gallinero, Capporoſſo, & Sancti Thomæ*
ſunt incluſi intra terminum *de la Verde*, qui
eſt terminus dictæ Ciuitatis de Hagera, decla-
rauit decimas dictorum locorum ſpectare ad
dictam Parochialem Sanctæ Crucis, cui eas
adiudicauit, ac ſolui mandauit; tùm etiam,
quia teſtes, qui dantur pro Parochialibus eiuſ-
dem Ciuitatis de Hagera expreſsè ſimiliter
deponunt, quod decimas in iſto termino per-
ceperunt, & percipiunt Rectores Parochia-
lium de Hagera, quia dictus terminus *de la
Rad, y Verde* eſt intra limites dd. Parochialium,
quod eſt conforme diſpoſitioni iuris com-
munis, ſecundùm quam notiſſimum eſt, quod
1 decimæ debentur Eccleſiæ Parochiali, intrà
cuius limites colliguntur, *cap. fin. de Paroch. cap.
quoniam, de decim.* & fuit dictum *in cauſa Bracha-
ren. decimarum 3. Iunij* 1594. *& 19. Ianuarij* 1601.
coram bo. me. Cardinali Pamphilio.

Quod etiam colligitur ex ſententia lata ad
fauorem eiuſdem Ciuitatis de Hagera, contrà
locum de Horenuela, in qua iſte terminus *de
la Rad, y Verde* dicitur proprius terminus ip-
ſius Ciuitatis de Hagera diſtinctus, & ſepara-
tus à loco de Ceniſero, & etiam ab illius Pa-
rochia, vt dicunt teſtes, qui dantur pro Paro-
chialibus de Hagera *ſuper* 5. qui vlteriùs ad-
dunt, quod dicta Ciuitas de Hagera in iſto
termino tanquam proprio ſemper poſuit, &
ponit cuſtodes, qui per carcerationem, vel pi-
gnorationem compellunt damnum ibidem
facientes ad ſoluendum impoſitiones, & pœ-
nas conſuetas, & quod Prætor eiuſdem Ciui-
tatis de Hagera iuriſdictionem temporalem
in dicto termino exerceat deponunt iidem
teſtes *ſuper* 6. qui ſimul cum dicta ſententia
negari non poteſt, quin deſeruiant pro magno
adminiculo, cùm ſaltèm in dubio, quando de
2 diuerſitate limitum non conſtat, à diſtinctio-
ne limitum temporalium arguatur ad diſtin-
ctionem Parochialium, *Anton. de Butr. in cap. 1.
num. 15. verſ. ſecundus modus, de Relig. domib. Felyn.
in cap. quia indicante ſub nu. 6. de præſcript. Franc.
Marc. deciſ. 352. num. 2. par. 2. Hieronym. de Mont.
de fin. cap. 75. num. 8.* & tenuit *Rota in d. Brachar-
ren. decimarum 19. Ianuarij* 1601. *& 4. Februarij*
1602. *coram eodem bo. me. Card. Pamphilio.*

Prætereà ſupradicta ex eo etiam compro-
bantur, quia anno 1592. idem Prouiſor Cala-
guritanus per ſententiam condemnauit inco-
las locorum *de Nuerano, Horenuela, Somalo, &
Tritio* ad ſoluendum medietatem decimarum
ex fructibus per eos collectis in terris, & hæ-
reditatibus iſtius termini *de la Rad, y Verde* Re-
ctoribus Parochialium de Hagero, quæ ſen-
tentia legitur poſtmodùm confirmata anno
1594. & per partes expreſsè approbata, & licèt
3 iſtæ ſententiæ ſint inter alios latæ, faciunt ta-
men præſumptionem contra iſtos Rectores
de Ceniſero, *Alex. conſ. 190. num. 16. lib. 2. Aym. de
antiq. temp. par. 1. §. propoſitum num. 29.* & fuit di-
ctum *in illa Hiſpalen. decimarum de Ayamonte* 20
Nouembris 1609. *coram Illuſtriſſimo D. Cardinali
Ludoniſio.*

Non obſtant teſtes Parochialium *de Ceniſe-
ro*, qui dicunt; quod inter Ciuitatem *de Ha-
gera*, & terminum, de quo agitur, adſint alij
termini, ſicque iſte terminus ſit diſtans à loco
de Hagera, & contiguus loco *de Ceniſero*; quia
fuit reſponſum, non poſſe ex hoc concluden-
ter inferri, quod iſte terminus ſit intra limi-
tes Parochialium *de Ceniſero*, prout requiritur
in caſu iſto, *iuxtà text. in cap. in præſentia, de pro-
bat.* cum ſimilibus: maximè, quia ex dicta
ſententia anni 1416. teſtibus, & alijs *ſupra* pon-
4 deratis ſaltèm ſimul iunctis ſatis de contrario,
& ſic de veritate conſtare viſum fuit, quo ca-
ſu non attenduntur præſumptiones, & conie-
cturæ, quæ aliàs ex vicinitate limitum oriri
poſſent, *Felyn. in cap. per tuas antè fin. verſ. quinto
nota, de probat. Dec. conſ.* 400 *num* 8. cum alijs *in
illa Senogallien. Syluæ 24. Maij* 1577. *coram Cot-
ta relat. inter impreſſ. deciſ. 64 num. 3. par. 1. diuerſ.*

Nec refragantur ſupradicti teſtes, quatenùs
dicunt, quod naturales *de Ceniſera* fecerint in
dicto termino habitationes, & ſtabula pro
animalibus, & poſuerint ibidem cuſtodes ad
cuſtodiendum herbas. Quia placuit reſpon-
ſio, quod hoc concludere poteſt quoad pro-
prietatem terrarum dicti termini, & quoad
ius paſcendi in eis, non autem quoad limites
Parochialis, qui cum proprietate termini, &
5 iure paſcendi in eo ad iſtum effectum nihil
habent commune, *l. naturaliter, §. nihil commu-
ne, ff. de acquir. poſſ.* cum ſimilibus.

Minùs releuant, quatenùs dicunt, quod Pa-
ſtores, & alij Ruſtici exiſtentes in habitatio-
nibus iſtius termini receperint Sacramenta à
Curatis *de Ceniſero*; Quia fuit per Dominos
ponderatum, quod minùs ex hoc poteſt infer-
ri, quod dictus terminus ſit intrà limites Pa-
rochialium *de Ceniſero*; tùm quia dicti Paſto-
6 res, & alij reſpectu dicti termini ſunt aduen-
titij, nec habent ibi domicilium, vt fuit etiam
ponderatum in *Sabinen. decimarum* 16. *Martij*
1609. *coram R. P. D. meo Decano*; tum etiam,
quia ſatis veriſimile eſt, quod dicti Paſtores,
& alij, qui erant de dicto loco *de Ceniſero*, ex
eo, quia habebant ibi proprios Parochos, &
potius cauſa commoditatis, quàm neceſſita-
tis, & tamen ad effectum Parochialitatis ſi-
mul requiritur, quod Eccleſia de neceſſitate
admi-

adminiſtret Sacramenta, & illa populus ab eadem
7 dem de neceſſitate recipiat, *gloſſ. in Clem. Dudum, verb. impendant, & ibi Imol. numer. 32. de ſepultur.* cum alijs adductis in *vna Recanaten. Parochialis relat. inter eaſdem deciſ. 52. numer. 10. par. 2. & in ſupradicta Sabinen. decimarum coram R. P. D. meo Decano*.

Nec demùm obſtant teſtes, qui dicunt, quod Rectores Parochialium *de Ceniſero*, exegerint decimas animalium in iſto termino paſcentium; quia pro reſponſione fuit pariter ponderatum, quod dicta animalia ſunt propria Incolarum, & Hominum *de Ceniſe-*
8 *ro*, qui illa paſcunt etiam in proprio ipſorum termino, & licèt in aliqua parte anni illa paſcunt etiam in iſto, ex illis tamen ſoluere potuerunt decimas Parochialibus, in quibus ſunt Parochiani ex conſuetudine, & propterea ex hoc non ſequitur, quod iſte terminus ſit intra limites Parochialium *de Ceniſero*, ſtante maximè, quod de contrario ſatis conſtare viſum fuit *ex pluribus ſupra ponderatis*.

Et ita deciſum, &c.

Sunt infra in eadem cauſa deciſ. 608. 621. & 629.

ADNOTATIO.

Operantur confines, quod omnia intra eos contenta dicantur eſſe eiuſdem Domini, *l. ade ſacra*
9 *ff. de contrah. ſtipulat. Pariſ conſ. 28. num 13. lib. 1. & conſ. 2. num. 64. lib. 3. Soccin. conſ. 86. incip. in cauſa Communitatis col. 1. & 3 vol 1. & Soccin. iun. conſ. 139. num. 1. lib 2. Hieronym. de Monte de finib. c. 88. num. 1. Pen. deciſ. 217. num. 4. Coccin. dec. 460. num. 1. & ſeqq.* & alia ad materiam confinium, *vide penes Peregr. conſ. 114. lib. 3. Valenzuel. conſ. 100. Franciſc. Ant. Coſt. conſ. 6. Ludouic. Bell. conſ. 57. Surd. conſ. 429. Sfort. Odd conſ. 21. Io: Bapt. Coſt. in tract. aut ſciebas, &c. diſtinct. 50. centur. 1. Guidop. deciſ. 193. deciſ. 215. par. 7. deciſ 286. par. 8. & deciſ. 110. par. 9. rec. infra deciſ. 629.*

Requiſita Parochialis traduntur *in deciſ. 10. num. 3. par. 17. rec.* & quod inter cætera ad conſtituendam Eccleſiam Parochialem requiratur reciproca, & viciſſitudinaria neceſſitas
10 miniſtrandi, & recipiendi Sacramenta inter Curatum, & eius Populum *Add. ad Gregor. deciſ. 287. littera D.* vbi allegatur noſtra deciſio cum æquiuoco temporis: ad materiam, *vide Lotther. de re beneſic. lib. 1. qu. 20. infra deciſ. 629.*

CARPENCTORATEN. BONORVM.

Luna 18. Decembris 1617.

ARGVMENTVM.

Breuis eſt deciſio, ſed magiſtralis, & ſingularis, cum in ea explicentur requiſita ad validitatem inuentarij per hæredem faciendi de bonis hæreditarijs, & quando prædicta requiſita locum habeant.

SVMMARIVM.

1 *Inuentarium fieri non poteſt, niſi adhibitis teſtibus loco creditorum abſentium; Declara vt ibi, & num. 5. & ſeqq.*

Inuentarium hæredis debet ſubſcribi ab ipſo hærede, & ipſo neſciente ſcribere, loco hæredis debet interuenire Notarius: Declara, vt ibidem, & numer. 5. cum ſeq.

Inuentarium hæredis debet fieri in loco, in quo adeſt maior pars bonorum hæreditariorum d. num. 1. in fin. cum ſeq. Declara vt ibidem, & num. 5. cum ſeq.

2 *Inuentarium hæredis debet continere omnia bona hæreditaria ſecundùm eorum qualitatem, & quantitatem clarè, & diſtinctè, non autem in confuſo, vbi quod ſtante Decreto Iudicis, omnia præſumuntur ritè deſcripta, & num. 7.*

3 *Inuentarium hæredis fieri non poteſt, niſi citatis creditoribus certis, & præſentibus, Declara vt ibidem.*

4 *Inuentarium hæredis non dicitur legitimè factum, quando in eo non omnia hæreditaria bona deſcripta ſunt, declara vt ibidem, dummodò omiſſio fuerit doloſa, aliàs ſecus, vbi etiam quomodo iſta doli præſumptio excludatur, & num. 6.*

DECISIO DLXXIX.

Eſt deciſ. 597. par. 4. tom. 1. recent.

Eſt ſupra in eadem cauſa deciſio 553.

ADNOTATIO.

5 Docet magiſtraliter hæc deciſio, quomodo fieri debeat inuentarium ab hærede, vt ſit validum, de quo ſupra *deciſ. 75.*

Proteſtatio hæredis in inuentario emiſſa,
6 quod intēdat ei addere quidquid fuerit omiſſum excludit doli præſumptionem reſpectu ipſius hæredis *Add. ad Gregor. deciſ. 169. n. 12.* vbi allegatur præſens deciſio, cum concord. *in Romana cenſuum 15. Iunij 1676. §. amplius, coram Reuerendiſſimo Bourlemont, & in Mediolanen. fideicommiſſi 27. Nouembris eiuſdem anni, §. quò enim ad alienationes, coram R. P. D. Vicecomite.*

Ad hoc autem, vt citari debeant creditores in confectione inuentarij, non ſolùm debet probari illos eſſe certos, ſed etiam eſſe præſentes *Add. ad Buratt. deciſ. 750. num. 7.*

Fraus quoque, & bonorum occultatio non
7 præſumitur, quando Iudex fuit præſens confectioni inuentarij *deciſ. 331. numer. 11. & 13 par. 5. recent.*

Confert ad propoſitum huius deciſionis *Rot. in Baren. cenſus 17. Maij 1675. coram R. P. D. Vicecomite, quæ eſt deciſ. 521. par. 18. tom. 2. recent. vbi ſignanter numer. 9.* allegatur hæc noſtra deciſio.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE ZANIS.

Merc. 18. Maij 1616.

AR-

Digitized by Google

ARGVMENTVM.

Vſusfructus quomodo, & quando in legitimam imputetur, dilucidè declaratur in hac Deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Fructus non imputant deſcendentes in eorum legitimam, & num. 6.*
2 *Vſusfructus cauſalis in legitimam non imputatur, ſecus eſt in vſufructu formali, & num. 3.*
4 *Vſusfructus formalis, & cauſalis quomodo cognoſcatur, & num. 5.*

DECISIO DLXXX.

Eſt deciſ. 88. poſt Merlin. de legit.

Super eodem Caroli Antonii teſtamento plures emanarunt deciſiones, & inter cæteras infra deciſ. 738.

ADNOTATIO.

Vſusfructus relictus quando dicatur cauſalis, &
5 quando formalis, *vide Rot. deciſ. 75. par. 16. recent.*

Ad materiam huius deciſionis, *vide Merlin. de legit. Lib. 5. tit. 3. qu. 8. numer. 4. & 6. & Rot. poſt eam deciſ. 31.*

LEGIONEN. CONFIRMATIONIS ELECTIONIS.

Ven. 2. Maii 1614.

ARGVMENTVM.

Iura ex valida, vel inualida illorum extractione quando dicantur eſſe in forma probanti, & quando ſecus.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura extractæ ſine Iudicis auctoritate, & partis citatione, non ſunt in forma probanti, & numer. 7. relatiuè.*
2 *Specialia contrà omnes iuris regulas non ſunt multiplicanda, & num. 8. cum ſeq.*
3 *Archiuiſta habet facultatem extrahendi ſcripturas, quæ in archiuio conſeruantur, abſque Iudicis auctoritate, & partis citatione, & perindè eſt ac ſi extraheret de ſuo originali, & dicuntur eſſe in forma probanti, quod eo magis militat ſtante Statuto.*
4 *Præſtans impedimentum actus faciendo, illius defectum allegare non poteſt ad ſe excuſandum.*
5 *Patiens impedimentum ex propria voluntate, illud non poteſt allegare.*
6 *Scriptura antiqua vltrà centum annos, exiſtentes in Archiuio, poſſunt extrahi per Archiuiſtam abſque alia recognitione.*

DECISIO DLXXXI.

Cenſuerunt Domini, ſcripturas non eſſe in forma probanti, quia tàm illæ, quæ ſunt in prima parte Proceſſus, quàm in ſecunda, extractæ fuerunt ad inſtantiam Canonicorum Conuentus Sancti Iſidori, ſine Iudicis
1 auctoritate, & partis citatione, *Dec. in Auth. ſi quis in aliquo num. 9. C. de eden. Rot. deciſ. 1. de fid. inſtrum. in nou. Mohed. deciſ. 11. eod. tit.*

Nec releuare, quod pro parte Canonicorum obtentæ fuerint compulſoriales Rotales, ſed Iudices compulſores in partibus ad illarum executionem procedere recuſauerint propter impedimẽta in executione ſimilium compulſorialium per Abbatem aliàs præſtita, vt patet ex deductis *coram Illuſtriſſimo Cardinali Lancellotto ſub die 12. Nouembris 1607.* & benè comprobatur ex atteſtatione Notarij, & ſubſcriptionibus Iudicum, qui in partibus vigore dictarum compulſorialium requiſiti propter vexationes, & moleſtias aliis Iudicibus per Abbatem præſtitas ad illarum executionem procedere recuſarunt: Quia fuit reſponſum, quod dicta impedimenta non fuerunt præſtita huic compulſationi, & Iudices prædicti potuerunt fortaſsè timorem illum allegare ad euitandos labores, nec materia iſta
2 eſt adcò attendenda, vt ex recurſu ſemel, & præſumptiuè per partem habitò ad Iudices Laicos ſit ſemper in eius præiudicium omnibus iuribus informibus fides adhibenda, & ſic multiplicentur ſpecialia, contrà omnes iuris regulas.

Prætereà conſiderabant Domini, quod ſcripturæ originales, de quibus agitur, exiſtebant in Archiuio dicti Conuentus Sancti Iſidori, quod vti commune inter Abbatem, & Canonicos probat inter eos ſaltèm ex diſpoſitione Statuti eiuſdem Conuentus, quo caſu poterant Canonici requirere Archiuiſtam, vt illas extraheret, qui vti legitimè deputatus ex diſpoſitione ſupradicti Statuti habet facultatem extrahendi ſcripturas, quæ in Archiuio
3 ſub cuſtodia clauium conſeruantur abſque Iudicis auctoritate, & partis citatione, perindè ac ſi extraheret de ſuo originali, *Card. conſ. 72. incip. ſingillatim num. 16.* & fuit dictum in *Lucana expenſarum 24. Maii 1600. coram bo. me. Penia*, & aliàs ſæpè. Vndè cùm Archiuiſta, non obſtantibus ſupradictis impedimentis per Abbatem in aliis cauſis præſtitis, ſcripturas, de quibus agitur, formiter extrahere poſſet, & nihilominùs Canonici maluerint requirere alium Notarium, qui ſine auctoritate, & ſolemnitatibus illas extraheret, id ſibi ipſis imputare debent, ad *text. in l. in ambiguo, ff. de reb. dub.* cum ſimilibus; & facit, quia impedimen-
4 tum allegans ad effectum, vt ſe excuſare poſſit, probare debet, ſe feciſſe omnem diligentiam, vt illud ceſſaret, *Ruin. conſ. 15. num. 5. lib. 4. Socc. Iun. conſ. 76. numer. 70. & ſeq. lib. 1. Aym. conſ. 270. ſub num. 3. verſ. 3. dico, Put. deciſ. 318. numer. 4. lib. 2. in correct.* cum aliis adductis *in cauſa Placentina Parochialis de Malpartida 24. Martii 1586. coram bo. mem. Rubeis*: quod tamèn Canonici

ſtantibus ſupradictis probare non poſſunt, &
5 proptereà ex propria voluntate ſupradicta impedimenta paſſi dicuntur, *Aym. d. conſ. 270. ſub num. 3. verſ. vbi quod non ſufficit*, & fuit dictum *in ſupradicta cauſa Placentina Parochialis de Malpartida*.

Et ſupradicta eò facilius viſa fuerunt Dominis admittenda, quia cùm ſcripturæ, de quibus agitur, ſint antiquæ vltrà centum an-
6 nos, poterant per Archiuiſtam extrahi abſque alia recognitione, *Put. deciſ. 9. de fid. inſtrum. & deciſ. 151. lib. 1. Caputaq. deciſ. 5. par. 3.* cum ſimilibus, &c.

Et ita deciſum, &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 241.

ADNOTATIO.

Non excuſatur quis ob impedimentum, cui nulla fuerit facta reſiſtentia, *Vbert. de citat. cap. 9. numer. 457. Rot. deciſ. 203. num. 13. par. 17. deciſ. 392. num. 19. par. 18. tom. 1. & deciſ. 475. numer. 8. ac 9. par. 18. tom. 2. recent.*

Quod ſcripturæ antiquæ non indigeant recognitione, ſuprà *deciſ. 462.* & circa illarum
7 validam extractionem ſatis dictum eſt ſupra *deciſ. 102. 228. 260. 334. 378. & 385.*

Licèt in eadem re multiplicatio ſpecialium
8 regulariter non detur, *l. 1. C. de dot. promiſſ. l. cum poſt, § in domum, ff de iu dot.* & vtrobique notat *gloſſ. Hieron. Palm. Inn. alleg. 85. num. 9. Conciol. alleg. 52. num. 41. Barboſ. axiom. 211. num. 1. Coccin. deciſ. 857. num. 11.*

Tamen quando vnum ſpeciale venit in
9 conſequentiam alterius, vtiquè huiuſmodi ſpecialium multiplicatio admittitur, *Io. Bapt. Coſt. de ration. rat. quæſt. 238. ſub num. 16. verſ. ſiquidem, Barboſ. d. axiom. 211. num. 2. Reuerendiſſimus de Luc. de ſeruit. diſc. 70. num. 13.*

FVLGINATEN. ADMINISTRATIONIS.

Veneris 16. Decembris 1617.

ARGVMENTVM.

Mandatum procuræ ex quibus præſumatur, & quid Procurator præſumptus agere poſſit in præiudicium etiam minoris mandantis, qui per iuramentum repræſentatur maior, & alia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententia valida, & iuſta eſt confirmanda.*
2 *Mandatum Procuratoris præſumitur ex actibus, qui veriſimiliter illud inducunt, & de quibus hic, ac num. 12.*
3 *Legitimatio perſonarum inducitur, approbando aliquem in iudicio vti talem.*
4 *Ratio ſufficienter ſemel reddita, & cum clauſula,* Per ſaldo, &c. *non eſt iterum reddenda.*
5 *Mandati ratificatio æquiparatur ipſi mandato, & ſuſtinetur per ide, ac ſi facta eſſet ab habente legitimum mandatum.*
6 *Quietantia generaliſſima, & liberatio perpetua eximit ab omnibus, quæ poſſunt prætendi.*
7 *Remittere idem eſt, quod donare, & habens facultatem remittendi, habet etiam facultatem donandi, & num. 10. ac 13. cum ſeq.*
8 *Minor per iuramentum efficitur maior, & per illud habilitatur ad contrahendum.*
9 *Lucra facta cum pecunijs alienis ſpectant ad lucrantem, non autem ad dominum pecuniarum.*
10 *Producens ſcripturam, & confeſſionem alterius cenſetur illam approbare.*
11 *Confeſſio non clara benè poteſt per confitentem conſecutiuè, & incontinenti declarari.*

DECISIO DLXXXII.

Domini concluſerunt, ſententiam Rotalem eſſe confirmandam, quia fuit lata ſer. ſer. in vim ſpecialis commiſſionis, præcedentibus citationibus, ac alijs ad illius vali-
1 ditatem de iure requiſitis, iuxtà *deciſ. Caputaq. 260. par. 2.*

Nec ſubſiſtere, quod non conſtet de mandatis Procuratorum pro vtraque parte comparen: Quia de mandato hæredum Piſenti ſatis conſtat ex lectura proceſſus; quoverò ad mandatum DD. de Roncallis, ex actis apparet, hæredes Piſenti pluries inſtetiſſe pro illius productione, & licet illud non fuerit productum, cum tamen idem Bonifacius iſtam cauſam pro DD. de Roncallis ſemper egerit, tàm in prima inſtantia coram A. C., quàm in Rota, ac in ea monitorium, & alia iura produ-
2 xerit, nec non mercedem Notario pro regeſtro ſoluerit, ac alias impenſas notabiles, & pro ſubſtinenda cauſa in Rota neceſſarias fecerit, ſatis in eo mandatum præſumitur, ex traditis per *Caſſad. deciſ. 1. num. 1. & ſeq. & deciſ. 3. numer. 4. & ſeq. de Procur. Caputaq. deciſ. 2. lib. 1. in manuſcript. Caſ. de Graſſ. deciſ. 3. de Procur.* cum alijs adductis *in cauſa Tiraſonen. Canonicatus, & præbendæ 28. Ianuarij 1575. relat. inter impreſſ. deciſ. 8. num. 8. par. 2. diuerſ.*

Nullitas etiam ex defectu legitimationis perſonarum tollitur, quia DD. Roncalli vti filij, & hæredes qu. Io: Martini cæperunt agere contra hæredes Piſenti, & contra eos vti tales iudicium ſemper proſecuti fuerunt, qui pro-
3 ptereà cenſentur dictos hæredes vti tales approbaſſe, *l. ſi proponas, § 1. & ibi Bald. ff. de inoff. teſtam. Gozzadin. conſ. 3. numer. 19. Surd. deciſ. 104. num. 6. in fin. & ſeqq.* cum alijs deductis in *Romana cenſus 28. Ianuarij 1613. coram R. P. D. meo Pirouano.*

Iuſtitia verò ſatis clara colligitur ex quietantia, quam reportauit Piſentus à Marco Roncallo, & ex altera, quam reportauit à Hieronymo fratre in ampliſſima forma de omnibus exactis, perceptis, rebus, & bonis Io: Martini ad eius manus peruentis mediante ſolutione diuerſarum ſummarum, inter quas adeſt ſumma ſcut. 500. quam Hieronymus dicit ſe recepiſſe *per ſaldo di quanto poſſiamo pretendere da detto Gio: Paolo per conto dell'amministratione fatta de noſtri beni*; ex quibus proptereà ſequi-

tur, quod Piſentus nullo modo teneatur ad
4 ſolutionem ſummæ ſcut. 11000. per Roncal-
los petitæ, & minùs teneatur ſuæ adminiſtra-
tionis aliam rationem reddere, cùm illam ſe-
mel ſufficienter reddiderit cum reſtitutione
reliquatus, iuxtà *l. cum ſeruus, ff. de cond. & de-
monſtr.* cum alijs allegatis *in deciſionibus in hac
cauſa factis ſub die 29. Aprilis, & 27. Iunij præ-
ſentis anni coram R. P. D. meo Caualerio.*

Nec refragari, quod Marcus fecerit dictam
quietantiam viuente Io. Martino Patre abſque
illius ſpeciali mandato, prout requiritur ad
donandum, & liberandum: quia pro reſpon-
ſione fuit per Dominos ponderatum, quod
póſt mortem Io. Martini illius filij de anno
1604. Marcum fratrem Procuratorem conſti-
tuerunt cum expreſſa facultate ſubſtituendi,
cuius vigore idem Marcus de anno 1605. Hie-
ronymum fratrem ſubſtituit cum ſpeciali, &
indiuidua facultate ſe componendi, & con-
cordandi cum Piſento, ac eidem faciendo
quamcunque remiſſionem crediti in totum,
vel in partem, etiam per viam donationis ir-
reuocabilis inter viuos, & quod Hieronymus
vigore dictæ ſubſtitutionis, nedùm ratificauit,
tàm nomine proprio, quàm fratrum quietan-
5 tiam à Marco, vt ſuprà factam, quæ proptc-
reà ſubſiſtetur perindè, ac ſi facta eſſet ab ha-
bente legitimum mandatum, cui ratificatio
æquiparatur, *cap. ratihabitionem, & ibi gloſſ. &
Doct. de reg. iur. in 6.* Etiam in requirentibus
mandatum ſpeciale, *Angel. in l. licèt num. 2. ff. de
iud. Felyn. in c. ſicut il 2. in fin. verſ. & adde, de ſi-
mon. Surd. deciſ. 159. num. 12.* Sed etiam alteram
quietantiam generaliſſimam, ac perpetuam
liberationem eidem Piſento fecit, per quam
6 propterea cenſetur ab omnibus ab eo petitis
liberatus, *ad l. 1. §. generaliter, ff. de legat. præſtand.*
cum aliis *ſuprà* deductis.

Nec obſtare, quod Marcus, qui ſubſtitutio-
nem fecit, non haberet facultatem genera-
lem, quia imò fuit reſponſum, quod habebat
facultatem generalem non ſolùm tranſigendi,
& quomodocunque concordandi, & dictas
incidendi, ſed & remittendi, & conſequenter
7 etiam donandi, quia remittere eſt donare,
*Prob. ad Monach. in cap. cum aliquibus ſub num. 10.
de reſcript. in 6. Tiraq. ad l. ſi vnquam, verb. dona-
tione largitus num. 172. C. de reuocand. donat.* & is,
qui ſimpliciter remittit iura, quæ habet, do-
nare dicitur, *l. Modeſtinus, ff. de donat. Bero. conſ. 68.
num. 84. & conſ. 176. num. 33. lib. 1. & conſ. 95. ſub
num. 9. lib. 1. Rimin. iun. conſ. 1. num. 32. lib. 1. & §.
1. num. 100. & ſeqq. de donat.*

Minùs obſtare, quod Rodulphus alter ex
dictis fratribus de dicto anno 1604. eſſet mi-
nor, qui propterea non potuerit Marcum ad
prædicta abſque ſolemnitatibus Statuti Pro-
curatorem conſtituere; quia fuit reſponſum,
quod per iuramentum in mandato appoſi-
tum, quod reddidit dictum Rodulphum ma-
8 iorem, illud cenſetur confirmatum per *auth.
ſacramenta puberum, C. ſi aduerſ. vend.* etiam quod
in eo aliqua ex ſolemnitatibus prædictis non
interuenerit, iuxtà opinionem, quam vti ve-
ram, poſt *Bart. ibi num. 3. & alios allegatos* tenuit
Rota coram me in cauſa Farfen. ſpolij 11. Feb. 1605.
Deciſ. Pamphilij.

Neque releuare, quod Piſentus in iudicio
criminali aſſeruerit, quod præter ſcut. 1200.
quæ ei obuenerant in diuiſione facta cum fra-
tribus, & ſcut. 300. quæ à Roncallis conſecu-
tus fuit pro eius ſalario, totum reſiduum ſcu-
torum 12600. quæ tunc in bonis habebat,
fuiſſe Io. Martini, de quibus tamen præter
ſcuta 7000. nullam rationem reddidit; quia
conſecutiuè ſe poſtmodum melius declara-
uit, quod ſcilicet non reddidit rationem, niſi
ſcutorum 7000. quia reſiduum prouenerat ex
9 fructibus, & lucris dd. pecuniarum, quæ lucra
ad ipſum ſpectabant, quamuis eſſent percepta
ex pecunia aliena, ex deductis *in deciſione in hac
cauſa facta ſub d. die 27. Iunij præteriti.*

Nec dubitari poſſe, quin DD. de Roncallis
huiuſmodi declarationi ſtare teneantur; tùm
quia ipſi in prima inſtantia confeſſionem
10 cùm huiuſmodi declaratione produxerunt,
quam propterea approbaſſe cenſentur, *Innoc.
in cap. cùm venerabilis, & ibi Felyn. num. 22. & alij
de except. Mohed. deciſ. 1. num. 2. de Regular. Verall.
deciſ. 193. num. 3. par. 1.* Tùm etiam, quia Piſen-
tus non aſſerit totum reſiduum proueniſſe ex
bonis Io. Martini abſque fructibus, & lucris,
ſed ſimpliciter totum reſiduum dd. ſc. 12600.
quæ tunc in bonis habebat, fuiſſe Io. Martini,
quod poteſt ſatis commodè intelligi ſimul,
cum lucris, quæ ex bonis Io. Martini veriſi-
11 militer fecerat, quo caſu, cùm confeſſio non
ſit clara, benè potuit per eum conſecutiuè, &
incontinenti declarari, *ad l. ſi quis intentione, &
ibi Bart. num. 1. ff. de iud. Alex. conſ. 133. num. 6. in
fin. lib. 5.*

Et ita deciſum, &c.

*Poſt deciſ. 536. referuntur ſupra alia deciſiones
præſentis cauſæ.*

ADNOTATIO.

Mandatum procuræ poteſt probari etiam ex
12 coniecturis, & præſumptionibus, *Gregor. de-
ciſ. 111. ibique Add. num. 7. Buratt. deciſ. 593. nu. 8.*
ibique latè *Add. num. 12.*

Allegat hanc deciſionem *Add. ad Gregor. de-
13 ciſ. 111. num. 18.* quamuis profiteatur, quod in
caſus contingentia ſcriberet pro contraria
parte.

Allegatur pariter, & comprobatur hæc de-
ciſio per *Rot. in Grauaten. decimarum 20. Iunij
1636. coram bo. me. Card. Macchiauello,* ad pro-
14 bandum, quod poteſtas donandi in admini-
ſtratore, vel alia ſimili perſona, deducitur ex
clauſulis ampliſſimis, & facultate conceſſa fa-
ciendi quaſcumque remiſſiones, & alia huiuſ-
modi, prout *in noſtra deciſ. num. 7.*

CIVITATIS CASTELLI FIDEI-COMMISSI.

Veneris 17. Maij 1617.

ARGVMENTVM.

Diſpoſitio *l. hæreditatum ff. ad l. falcid.* quomodò de-

deſeruiat pro æſtimando valore rerum, quæ dantur in emphyteuſim, vel venduntur.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio* l. hæreditatum ff. ad l. falcid. *deſeruit pro æſtimando valore domorum per minores venditarum, vel locatarum, & num. 6. cum ſeq.*
2 *Diſpoſitio* dictæ legis *habet locũ etiam in contractu locationis, & emphyteuſis, diciturque ſimilis vſufructui.*
3 *Aeſtimatio vitæ alicuius fit etiam arbitrio boni viri, perſpectis ætate, ac valetudine, alijſque, & numer. 4. cum ſeq.*
4 *Aſſertio facta inter alios tertio præiudicare non debet.*

DECISIO DLXXXIII.

DOmini ſteterunt *in deciſis* ex rationibus *ſub die* 11. *Decembris* 1615. *in deciſione* deductis; & quoad valorem domorum ex eo præcipuè moti ſunt, quia non conſtat de ætate, & qualitate Antonij, & Iacobi filiorum
1 teſtatoris, itaut dictæ domus æſtimari poſſint, iuxtà *l. hæreditatum, ff. ad l. falcid.* quanti ſcilicet tempore mortis dicti teſtatoris vendi potuiſſent eorum vita durante, prout ad iſtum effectum detractionis legitimæ in iſtis bonis emphyteoticis faciendum erat, iuxtà tradita per *Bald. conſ.* 110. *num.* 2. *lib.* 5. quem aliàs ſecuta fuit *Rota in cauſa Romana de Lente* 13. *Martij* 1587. *&* 9. *Martij* 1588. *coram bo. me. Cardinali Blanchetto.*

Nec obſtat, quod *d. l. hæreditatum, ff. ad l. falcid.* habeat locum in legato vſusfructus, & alimentorum ad effectum detractionis falcidiæ, non autem in alijs quæſtionibus; quia magis placuit, quod imò habeat locum etiam in hac
2 materia emphyteuſis, quæ eſt ad vitam dd. filiorum ſicut vſusfructus, cui propterea ſimilis dicitur, per *Bald. in l. vnic. §. in* 1. *numer.* 12. *in fin. C. de caduc. tollen. Soccin. conſ.* 167. *num.* 12. *lib.* 2. & faciunt tradita per *Caſtrenſ. in l.* 1. *num.* 3. *ff. ad Trebell.* adeout huiuſmodi æſtimatio ſit ſaltem facienda arbitrio boni viri perſpectis æta-
3 te, & valetudine dd. filiorum tempore mortis teſtatoris, alijſque coniecturis, iuxtà tradita per *Couarr. var. reſol. lib.* 3. *cap.* 9. *numer.* 8. *verſ. quorum ſententia, Molin. de Hiſpan. Primog. lib.* 1. *cap.* 19. *num.* 39. *verſ. ſed quamuis.*

Nec refragatur, quod in inſtrumento quietantiæ de anno 1541. dicti filij aſſeruerint, ſe eſſe maiores annis 20. quia, vltrà quod huiuſ-
4 modi aſſertio eſt res inter alios acta, quæ Dominis de Buſalinis præiudicare non poteſt, *l.* 1. *& tot. tit. C. res inter alios act.* fuit etiam reſponſum, quod ex illa non probatur concludenter, cuius ætatis eſſent dicti filij, prout nec
5 etiam conſtat de illorum valetudine, & alijs circumſtantijs, prout requiritur, *ex ſupradictis.*

Minùs releuat, quod teſtes deponãt, vtramque domum potuiſſe in totum locari pro ſcutis 50. annuis; quia nihilominùs non poteſt ex hoc conſtitui aliquis certus valor, niſi conſtet quot annis dd. Antonius, & Iacobus veriſimiliter viuere potuiſſent, vt *ſuprà* dictum eſt.

Et ità deciſum, &c.

Supra poſt deciſ. 263. *referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.*

A D N O T A T I O.

Valor, ſtatus, ſeu calculus hæreditatis quomodo firmetur ad effectum detrahẽdi legitimam,
6 *vide in deciſ.* 475. *par.* 4. *rec.* quæ eſt in *Aeſina fideicommiſſi coram Pironano, confirmata* 4. *Maij* 1619. *coram eodem, & vide ſupra deciſ.* 469.

Circa intellectum *tex. in l. hæreditatum ff. ad l. falcid.* vide *Barboſ. in l. maritum* 13. *ſub numer.* 11.
7 *&* 12. *par.* 2. *ff. ſol. matrim. Io. Baptiſt. Coſt. de ration. rat. qu.* 1. *per tot. & qu.* 131. *num.* 11. *& ſeqq. Vrſill. concluſ.* 72. *num.* 118. *Buratt. deciſ.* 675. *numer.* 10. *& ſeqq. ibiq. Add. n.* 14. *deciſ.* 363. *num.* 2. *& ſeqq. par.* 9. *recent.*

Materiam iſtius deciſionis, quomodo ſcilicet æſtimetur ius emphytheuticum ad effectum detrahendi legitimam, *vide apud Merlin. de legit. lib.* 2. *tit.* 4. *qu.* 5. *num.* 21. *& ſeq.*

FERRARIEN. DECIMARVM.

Ven. 23. *Iunij* 1617.

A R G V M E N T V M.

Laici ſunt prorſus incapaces decimarum, ſine auctoritate Sedis Apoſtolicæ; ſunt tamen capaces fructuum decimalium, & quando.

S V M M A R I V M.

1 *Decimarum incapaces omninò ſunt laici, niſi interueniat Sedis Apoſtolicæ auctoritas, vbi ampliatur, quod quaſi poſſeſſio exigendi decimas per annos 30 ipſis non ſuffragatur, & num.* 5. *&* 6.
2 *Fructuum decimalium laici capaces ſunt, declara, vt num.* 5. *&* 6.
3 *Beneplacitum Apoſtolicum vbi fuit reſeruatum, contractus ſine beneplacito celebratus, eſt ipſo iure nullus, & num.* 4.
4 *Remiſſoria, vbi fuit data, non eſt expectandum executio ad impediendam ſententiæ prolationem, quando probationes factæ in illa non releuant.*

D E C I S I O DLXXXIV.

Eſt deciſ. 545. *par.* 4. *tom.* 1. *recent.*

Referuntur ſupra poſt deciſ. 475. *aliæ deciſiones præſentis cauſæ.*

A D N O T A T I O.

Laici regulariter ſunt prorſus incapaces iuris de-
5 cimandi *cap. quamuis, & cap. prohibemus, de decim. D. Thom.* 2. 2. *quæſt.* 87. *art.* 3. *Noguerol. alleg.* 39. *num.* 6. *Vbald. deciſ.* 599. *numer.* 2. *& ibi Add. in fin. Coccin. deciſ.* 2221. *num.* 18. *&* 19. *Peuting. deciſ.* 254. *num.* 2. *in Cordubẽn. decimarum de Lucena apud Dian.*

Diat. reſol. moral. par. 6. fol. mihi 180. repetita in rec. deciſ. 47. num. 25. & ſeqq. par. 8. in Taurinen. decimarum deciſ. 67. par. 15. & deciſ. 109. par. 16. rec. vtrobique num. 1. & ſeqq. & in Samogitien. decimarum deciſ. 196. num. 6. eadem par. 16. recent.

Limitatur concluſio, ſi doceant de priuile-
6 gio, vel de immemorabili, vt allegata hac no-
ſtra deciſione dixit *Rot. coram Priol. deciſ. 321. num. 6. & in Ferrarien. decimarum 25. Februarij, & 26. Iunij 1647. coram Eminentiſſimo Cerro*, vbi etiam approbantur *hic* deducta *num. 2.* Id quod firmant etiam *Noguerol. d. alleg. 39. nu. 7. Celſ. deciſ. 151. num. 3.* alijque congeſti in *deciſ. 375. num. 3. & 4. par. 15. recent.*

SENOGALLIEN. QVARTAE.

Luna 20. Nouembris 1617.

ARGVMENTVM.

Quarta decimalis de iure communi debetur Epiſcopo, illiuſque ſolutio quomodò probetur, quodque denominetur etiam cenſus, cuius varia ſignificatio hic ponitur, & quo titulo ſolutiones factæ præſumantur.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ſuper quarta decimali contra Parochos habet de iure communi fundatam intentionem, & num. 9. cum ſeq.*

2 *Libri, & Partita ſolutionum, & teſtes magis probant, quando ſe conformant cum diſpoſitione iuris communis.*

3 Cenſus, *verbum, ſiue nomen, varias habet in iure ſignificationes, de quibus hic, & numer. 4. cum ſeq. ac num. 11.*

4 *Quarta decimalis, debita Epiſcopo, ſatis commodè dicitur cenſus.*

6 *Dictio*, ſeu, *ponitur aliquando expoſitiuè pro dictione*, ideſt.

7 *Solutiones, quando non apparet, quo titulo factæ ſint, præſumuntur factæ in titulum, & cauſam, quibus illæ debentur.*

8 *Solutiones quo nomine factæ ſint, non eſt curandum, quia veritas rei præfertur denominationi illius.*

DECISIO DLXXXV.

PRo informante, nempè D. Epiſcopo deberi quartam decimalem, quia ipſe de
iure communi habet ſuper ea intentionem
1 fundatam, *c. cum olim, de cenſ. c. de quarta, vbi gloſſ. & Doct. communiter, de præſcript. c. conquerente, vbi Hoſt. num. 15. Io. Andr. num. 40. Imol. nu. 9. Butr. num. 15. de offic. ordin. & ibi Abb. ſub num. 2. verſ. duodecimo*, dicit, quod licèt de iure communi decimæ pertineant ad Eccleſias Parochiales, illarum tamen quarta ab ipſis Eccleſiis Parochialibus Epiſcopo debetur, *idem Abb. in cap. 1. num. 3. de decim. Rebuff. eod. tract. qu. 7. num. 11. Rota in cauſa Canrien. iuriſdictionis relat. inter impreſſ. deciſ. 31. num. 5.* vbi de communi *par. 2. diuerſ. in Cervien. decimarum 22. Aprilis 1602. coram R. P. D. meo Decano, & in Toletanæ decimarum de Dayniel 20. Iunii 1608. 28. Iunii 1610. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Lancellotto, 4. Iunii 1612. coram Reuerendiſſimo D. meo Damaſceno, & 10. Maii 1613. coram R. P. D. meo Caualerio:* Ac inſuper in caſu iſto datur publicum inſtrumentum, ex quo apparet, quod cùm de anno 1455. Rectores Eccleſiarum Parochialium in Synodo Diocæſana conquererentur, quod nimiùm grauabantur occaſione cenſus, quartarum, decimarum, ac aliarum ſolutionum frumenti, Speltæ, Ordei, Vini, lini, ceræ, & pecuniarum, & propter vetuſtatem librorum, & varietatem debita, determinata, ac taxata ſolutio inueniri non poſſet, huiuſmodi taxatio, & limitatio remiſſa fuit in eundem Epiſcopum Senogallien., eiuſque Vicarium generalem, ac in alios certos nominatos Clericos, qui poſtmodùm de ſubſequenti anno 1456. ad huiuſmodi taxationem, & moderationem deuenientes, inter alia declararunt, quod Rector Parochialis Eccleſiæ Sancti Pelegrini Riparum, de qua agitur, ſingulis annis ſoluere debeat Epiſcopatui ſalmas duas frumenti, & vnam ordei pro quarta decimali, ſicque apparet, quod etiam ante dictum annum 1455. huiuſmodi quarta Epiſcopo ſoluta fuit, vt ibi expreſsè dicitur, & comprobatur, quia tunc ſolùm illius quantitas in controuerſiã deducta fuit; Prout etiam, quod poſtmodùm per plures annos illa ſoluta fuerit, apparet, nedùm ex partitis extractis ex libris Epiſcopatus, ſed etiam ex teſtibus, qui de illius diuturna ſolutione deponunt, &
2 tantò magis releuare videbantur, quia ſe conformant cum ſupradicta iuris communis diſpoſitione, iuxta notata per *Iaſ. conſ. 163. col. penult. ad fin. lib. 2.* cum aliis cumulatis per *Gabr. de teſt. concluſ. 4. num. 23.*

Nec releuare, quod huiuſmodi ſolutiones in dictis partitis, & depoſitionibus teſtium dicantur factæ pro cenſu; quia pro reſponſione fuit ponderatum, quod cenſus dicitur etiam in genere quodcumque ius recipiendi ali-
3 quam penſionem pecuniæ, aut alterius rei in annum, menſem, aut aliud tempus, vt per *text. in cap. peruenit, de cenſib.* tradit *Nauarr. de vſur. ſub num. 169. verſ. dicimus itaque, Sot. de iuſt. & iur. lib. 6. qu. 5. art. 1. col. 2. verſ. at verò in præſentiarum, Menoch lib. 3. præſumpt. 107. nu. 3.* Et quod
4 quandoque cenſus dicitur id, quod à ſubditis ſuperiori præſtatur, *l. ætatem, & l. ſeq. ff. de cenſib. c. 2. eod. tit. Rebuff. in l. cenſere col. 2. verſ. cenſus verò, ff. de verb. ſignif.* & plures alios refert *Foller. in prax. crim. cap. huiuſmodi cenſ. num. 1. in fin.* Itaut quarta decimalis, quæ Epiſcopo annuatim ex diſpoſitione iuris debetur, ſatis commodè
5 cenſus dici poſſit, vt colligitur etiam *in rubr. iunct. text. in d. c. cum olim, de cenſ.* Et quod hic ſecundùm iſtam ſignificationem hoc nomen accipi debeat, benè colligitur ex dicto inſtrumento de anno 1455. in quo huiuſmodi annua præſtatio promiſcuè denominatur *cenſus, & quarta decimarum, &c.* & inferius ibi — *Cumque prædicti cenſus, ſeu quarta decimarum, &c.* quæ
6 dictio, *ſeù*, ponitur expoſitiuè pro *ideſt, cap. 1. §. verùm, vbi Archid. ſub num. 3. de Stat. Regular. lib. 6. Gemin. conſ. 15. num. 7. verſ. quia dictio, Add.*

ad Roman.conſ.179. ſub littera D. verſ. & idcirco:
Et facit, quia cùm non conſtet de alio titulo,
dictæ ſolutiones omninò cenſeri debent fa-
ctæ vigore diſpoſitionis iuris communis, &
in executionem præcedentis taxationis, quæ
reſpectu iſtius Eccleſiæ expreſsè pro quarta
7 decimali facta legitur, iuxta *l. 2. C. de acquir.*
poſſeſſ. cum aliis adductis per *Aym. conſ.10. nu-*
mer.91. & fuit dictum in *Aurien.congrua 19. Iu-*
nii 1608.coram Reuerendiſſimo Attrebaten. Adeout
non ſit curandum, quo nomine illæ factæ ſint,
8 cùm ex his ſatis conſtet de rei veritate, quæ
denominationi præfertur, *l. inſulam, ff. de præ-*
ſcr. verb. Aym.conſ.20.num.5.& conſ.214.num.2.
Menoch.conſ.80.num.16.

Et ita deciſum, &c.

*Sunt in hac cauſa infra deciſ.614. & 667. & co-
ram Canaler. deciſ. 649. vbi fit mentio alterius de-
ciſionis coram Veroſpio, quæ nullibi reperitur im-
preſſa.*

ADNOTATIO.

De quarta decimationum Epiſcopo debita ab
Eccleſijs Parochialibus ſuæ Diocæſis agitur
in *deciſ. 180. par. 15. recent.*

Et quamuis communior opinio ſit, quod
9 ad exigendam huiuſmodi quartam Epiſcopus
habeat intentionem fundatam contra Paro-
chos, vt firmant *Lotter.de re benefic.qu.20. num.*
81. & seqq. Rot.coram Gregor.deciſ 19. num.1. ibi-
que Add.num.4.deciſ.6.num.9.deciſ.311. numer.1.
& ſeq. deciſ. 334. num.4. vbi quod Rota nun-
quam dubitauit de pertinentia iſtius quartæ
fauore Epiſcopi *par.6. recent.* non autem con-
10 tra Parochianos laicos; concluſio tamen pro-
cedit vbi Parochię ſunt diſtinctæ, vbi namque
Parochiæ eſſent indiſtinctæ, tunc Epiſcopus ad
conſequendas decimas haberet iuris aſſiſten-
tiam etiam contra laicos, & Parochianos,
Roias dec.343. num.2. & in materia *vide Gregor.*
deciſ.519.num.4.dec.327.& 357.par.5. & dec.334.
par.6. recent.
11 Cenſus eſt ius percipiendi fructus ex aliquo
fundo, *deciſ.137. num.4. par.17. recent.* & quod
appellatione cenſus veniat quælibet annua
præſtatio, aliaque de eius vocabulo latè tradit
Cenc. de cenſib. q.1.per tot.

VERCELLEN. NVLLITATIS CAPITVLI.

Mercurij 22. Iunij 1616.

ARGVMENTVM.

Scripturæ extractæ non ſeruatis ſeruandis non
ſunt in forma probanti, quod hic benè dedu-
citur.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura tranſactionis non dicitur in forma proban-
ti quando eſt producta non citata parte* ad dicen-
dum contra, *& num.7.*

2 *Citationis negatiua probatur ex reuolutione pro-
ceſſus.*

3 *Scriptura producta non citata parte non dicitur de
actis, nec fidem facit, & num.4.*

4 *Scriptura extracta abſque compulſorialibus dicitur
copia, ſeu exemplum, quæ non probat, & num.5.
cum ſeq.*

6 *Scriptura carentes loco, tempore, & teſtibus non
dicuntur in forma probanti, & num.8.*

DECISIO DLXXXVI.

PRo Capitulo Eccleſiæ Sancti Euſebij in-
formante, nempè iura pro parte Cano-
1 nicorum Sanctæ Mariæ producta non eſſe in
forma probanti, quia ſcriptura tranſactionis
anni 1420. fuit producta in partibus coram
Nuncio Taurinen. parte minimè citata *ad*
dicendum contra, prout colligitur ex reuolu-
2 tione proceſſus, per quam negatiuam cita-
tionis probari, tradit *Caſtren.conſ.81.nu.3.lib.2.*
Afflict.deciſ.107.ſub num.5. verſ.quia reſpondetur,
& fuit dictum *in Senogallien. ſylua 24. Maij*
1577. coram Cotta, relat.inter impreſſ. dec.64.nu.2.
3 *par.1. diuerſ.* & propterea dicta ſcriptura non
dicitur de actis, nec vllam fidem facit, *Roman.*
conſ.519.num.2.& ſeq. Caſſad.dec.12.num.9.in fin.
ſuper reg. Veſtr.in prax. lib.6.cap.1.num.7. Ac in-
ſuper ex alio dicta ſcriptura non probat, quia
4 eſt copia, ſeu exemplum extractum abſque
compulſorialibus, *Rot.dec.36.de probat.in antiq.*
& fuit dictum *in Salernitana contributionis 10.*
Ianuarij 1600. coram b.m.Card.Pamphilio; & ſine
partis citatione, *Doct. in auth. ſi quis in aliquo,*
vbi Dec.n.9. C.de eden. Rota deciſ.1.de fid.inſtrum.
in nou.& dec.4. eod.tit.in antiq. Caputaq.deciſ.244.
num.1. par.2.

Bullæ verò Innocentij III. Gregorij IX. &
5 Vrbani IV. in eodem proceſſu productæ ſimi-
liter ſunt extractæ abſque compulſorialibus,
& partis citatione, prout etiam aliæ eorundem
Pontificum productæ in Curia, quæ propte-
reà non probant, *ex ſupradictis.*

Nec obſtare, quod in Bullis productis in
Curia, Notarij aſſerant, eas fuiſſe extractas à
ſuis originalibus; quia, vltra quod require-
batur etiam auctoritas Iudicis, & partis cita-
6 tio, *vt dictum eſt*, fuit etiam ponderatum,
quod tantò minùs dictæ Bullæ poſſunt dici
in forma probanti, quia carent loco, tempo-
re, ac teſtibus, ex traditis per *Bart. in l.ſi quis ex*
argentarijs, §. ſi initium, num.6. & ſeqq. ff.de eden.
Couarr.pract.quæſt.cap.20. nu.2.3. & ſeqq.

Et ita deciſum, &c.

ADNOTATIO.

7 Alia ad materiam iſtius deciſionis vide ſu-
pra poſt *deciſ.102. 334. & 385.*

Simplex copia in iudicio non probat tan-
quam ſcriptura informis, *Buratt. deciſ. 290.*
num. 12. ſupra dec.436. nu.21.
8 Informis quoque dicitur ſcriptura, quæ
caret die, & menſe, ac nomine Principis,
Honded.conſ.66.num.26.& ſeqq.lib.1. Coccin. dec.
85.num.2. Emin.Otthob. dec.40.num.12.

FER-

Digitized by Google

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.

Lunæ 15. Ian. 1618.

ARGVMENTVM.

Agnatio, ſeu filiatio, vel deſcendentia ex quibus dicatur ſufficienter probata.

SVMMARIVM.

1 *Agnatio, ſeu deſcendentia probatur ex nominatione facta in teſtamento, & num. 2. ac 6.*
3 *Item ex inſtrumento inueſtituræ, in qua quis vocatur filius, vel nepos.*
4 *Item ex confeſſione partis emiſſa in commiſſione, & precibus.*
5 *Item ex depoſitione duorum teſtium, deponentium de viſu, auditu, & fama, quæ depoſitio iuncta alijs plurimùm releuat.*

DECISIO DLXXXVII.

PRo Comite Iulio Cæſare informante, nempè conſtare de eius agnatione cum Marchione Hercule vltimo loco defuncto; nam quod Iulius Cæſar ſenior habuerit tres filios, Herculem, Camillum, & Galeatium,
1 conſtat ex ipſius teſtamento, in quo eos vti filios legitimos, & naturales hæredes inſtituit, *Bald. in cap. transmiſſa ſub nu. 4. de reſtitut. ſpoliat. Aret. in cap per tuas num. 23. & Felin. num. 17. de probat. Gozzad. conſ. 13. nu. 7. Pariſ. conſ. 29. nu. 10. lib. 2.* & fuit ſæpè deciſum. Et quod ex Her-
2 cule natus ſit Alphonſus, & ex Alphonſo ipſe Comes Iulius Cæſar, ſimiliter cõſtat ex teſtamentis ipſorum Herculis, & Alphonſi, in quibus Alphonſus vti filius legitimus, & naturalis Herculis, & Comes Iulius Cæſar vti filius legitimus, & naturalis Alphonſi hæredes inſtituuntur, *ex ſupradictis*. Ex Camillo
3 autem altero ex dictis filijs Iulij Cæſaris ſenioris, quod natus ſit Ferrantes, probatur ex inſtrumento inueſtituræ, quam Camillus tanquam pater, & legitimus adminiſtrator Ferrantis recepit ab Eccleſia Ferrarien. quod inſtrumentum ſimul cum teſtamento ipſius Ferrantis, in quo ſe nominat filium Camilli, & nepotem Iulij Cæſaris, & alijs coniecturis per informantes põderatis ad iſtum effectum ſatis releuare viſum fuit, iuxta notata per *Baldum in d. cap. per tuas num. 4. circa med. verſ. opponitur quia difficilis, Aub. conſ. 225. nu. 6.* cum alijs allegatis *coram me in Pacen. matrimonij 10. Maij* 1610. Et quod ex Ferrante natus ſit Hercu-
4 les, de cuius ſucceſſione agitur, probatur ex confeſſione partis in commiſſione, *l. cum precum, C. de liber. cauſ.*

Præterea concurrunt in caſu iſto duo teſtes, qui ſuper huiuſmodi agnatione per gradus diſtinctos, & in ſpecie, quod Co: Iulius Cæſar erat filius legitimus, & naturalis Al-
5 phonſi deponunt de viſu, auditu, & fama, quæ ſaltem cum alijs ſupra deductis plurimùm releuat, *Put. dec. 212. in fin. lib. 1.* & fuit dictum *in Mediolanen. penſionis 16. Ianuarij 1589. coram b. m. Card. Platto.*

Et ita deciſum &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 358.

ADNOTATIO.

De probatione filiationis tàm reſpectu patris,
6 in qua ſufficiunt leuiores probationes, quàm reſpectu matris, in qua concludentes probationes requiruntur, *Vbald. dec. 155. per tot. ſupra dec. 158. 361. 503. & 570.*

BARCHINONEN. CANONICATVS, ET CAPISCOLIÆ.

Mercurij 24. Ian. 1618.

ARGVMENTVM.

Agitur de vacatione Beneficij ex vno titulo ſemel effectum ſortita, quod iterum ex eodem titulo vacare non poſſit: Agitur pariter de iuſtificatione gratiæ tàm de iure, quàm de facto circa narrata, & quando non poſſit gratia de ſubreptione redargui.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium ſemel vacatum per obitum illius, qui prius reſignauerat, non poteſt iterum vacare, niſi ſuperueniat nouus titulus ex alterius perſona.*
2 *Beneficia vacata per priuationem non poſſunt dici vacaſſe per obitum.*
3 *Vacatio Beneficij per obitum dicitur conſumpta per priuationem Beneficiati antè obitum.*
4 *Gratia quoad omnia in ea narrata eſt iuſtificanda, & num. 15.*
5 *Papa ad concedendam gratiam mouetur potiſſimùm ex ſibi narratis.*
6 *Narratiua vacationis Beneficij de facto quando dicatur ſufficere, & quando ſecus ad effectum iuſtificationis gratiæ, & numer. 7. ac 13. cum ſeq.*
8 *Clauſula* dummodò tempore datæ præſentium non ſit ius alteri quæſitum, *operatur, vt altera gratia habeatur pro non facta.*
9 *Gratia Papæ quando dici nequeat ſubreptitia ex aliquo defectu narratorum.*
10 *Subreptionem ad vitandam ſufficit, quod Pontifex potuerit etiam in genere cogitare defectum narratorum.*
11 *Executor literarum Apoſtolicarum præſumitur omnia ritè, & rectè geſſiſſe, & contrarium dicenti incumbit onus probandi, & num. 15.*
12 *Diſpoſitio* cap. 2. de conceſs. præbend. *non ligat Sedem Apoſtolicam, ſed intelligitur de alijs Ordinarijs, & inferioribus Collatoribus.*

DECISIO DLXXXVIII.

DOmini cenſuerunt, gratiam Gabrielis non eſſe iuſtificatam, quia illa emanauit die 5. Decembris 1615. cum narratiua, quod

Cano-

Canonicatus, & Præbenda, ac Capiſcolia, de quibus agitur, tunc vacarent per obitum Valentini Bernardi olim Ordinis S. Auguſtini Canonicorum Regularium, vel per priuationem eiuſdem, ſeu per reductionem ad ſæcularitatem Collegiatæ Eccleſiæ S. Annæ auctoritate Apoſtolica factam, & tamen iam anteà ſub die 28. Iulij anni 1611. Raphael Guaſch de illis, vti vacan. per eandem priuationem, ſeu ad ſæcularitatis reductionem auctoritate Apoſtolica ſibi prouideri obtinuit cum fructibus à die ceſſationis adminiſtrationis dicti Valentini,& literas ſuper huiuſmodi prouiſione expediuit, quarum vigore ſecuto obitu Valentini in menſe Octobris 1615.poſſeſſionem etiam dictorum Beneficiorũ adeptus fuit, in qua modo exiſtit; ex quibus ſequitur, quod dicto menſe Decembris ſubſequentis huiuſmodi Beneficia non poſſent dici aliquo modo vacare,quià vacatio per obitum per præcedentem priuationem excluſa remã-
1 ſit,nã data ſemel vacatione ex perſona vnius, non poteſt iterum ex perſona eiuſdem Beneficium vacare,niſi ſuperueniat nouus titulus, *Roman.conſ.*342.*nu.*1. ac fuit dictum *in Feltren. Parochialis* 10.*Nou.*1600.*coram Illuſtr.D.Cardin. Lancellotto*, cum alijs adductis *coram Me in Leodien. Parochialis* 19. *Decembris* 1611. de quo nouo titulo in caſu iſto non apparet, ſed tantum ,quod Valentinus adminiſtrationem dd. Beneficiorum poſt priuationem ad eius vitam
2 obtinuit, qua ceſſante per mortem, Beneficia dicuntur vti prius per priuationem,ſeu ad ſæcularitatis reductionem,non autem per obitũ vacare, *Doct. in cap. nemo, vbi Gemin.num.*12.*de elect.in* 6. *Caſſad. dec.*5. *num.*2.9. *& ſeqq. de priuil. & dec.*2.*num.*4.*de vnion. Mohed.dec.*4. *& dec.*9.*de præb. Caput. deciſ.*144. *par.*1. cum alijs adductis per *Modern.ſuper reg.*8. *gloſ.*5. §.8. *num.*49. quæ
3 vacatio in caſu iſto fuerat conſumpta per præcedentem prouiſionem Papæ ad fauorem Raphaelis, *Rot.dec.*24.*de præb. in antiq. Put.dec.*142. *num.*2. *lib.*2. *ſecundùm non. impreſs. Caſſad.deciſ.*4. *num.*4. *de cauſ. poſſeſs. & propriet.* cum alijs allegatis.

Nec dubitari poſſe, quin gratia Gabrielis, de qua agitur, etiam quoad vacationem in ea
4 narratam iuſtificari deberet, cùm regulariter gratia quoad omnia in ea narrata ſit iuſtificanda, *cap.*1. *& ibi Io. Andr.& alij, de lit. conteſt. in* 6. *Abb. in cap. quia circa num.*3. *de conſang.& affinit. Ceſ.de Graſs dec* 12.*num.*1.*& ſeq. & dec.*20. *nu.*1. *de probat.* & præcipuè quoad vacationem nar-
5 ratam, ex qua Papa potiſſimùm mouetur ad concedendam gratiam, *Rot.dec.*24. *de reſcript.in nou.* & fuit dictum *in alia Barchinonen. Camerariæ, & Canonicatus* 30.*Ian.*1609.*&* 1.*Mart.*1610. *coram b.m.Penia.*

Neque refragari, quod ad iſtum effectum ſufficiat iuſtificare vacationem de facto; quia,
6 vltrà quod huiuſmodi Beneficia per obitum Valentini non poſſunt dici vacaſſe, nec etiam de facto, ex quo ipſe habebat tantùm illorum adminiſtrationem, non autem poſſideret vti titularis, *Roman.conſ.*350.*num.*4.8. *& ſeq. Mohed. & dec.*4.*de præb.* cum alijs allegatis: Placuit reſponſio, quod cùm Raphael tempore,quo gratia Gabrielis emanauit, eſſet in poſſeſſione
7 cum titulo, non ſufficit,quod iuſtificetur narratiua vacationis de facto, ſed tunc propter poſſeſſionem, & concurſum alterius tituli,eſt iuſtificanda de iure, iuxtà *deciſ. Put.* 185. *lib.*2. & fuit dictum *coram Me in Hiſpalen. Beneficiorum* 10.*Iunij, &* 7. *Nouembris* 1611. maximè, quia
8 in dicta gratia adeſt clauſula *dummodò tempore datæ præſentium non ſit alteri ius quæſitum*, quo caſu propter bonum ius Raphaelis gratia Gabrielis pro non tacta haberetur, *Achill. dec.* 18.*num.*2.*in fin.de probat.* cum aliis adductis per *b.m.Card. Seraph.dec.*1484. *num.*12.

Nec ſubſiſtere, quod gratia Gabrielis non ſit attendenda, tanquam ſubreptitia, vel non iuſtificata; nam quod dicitur de ſubreptione, ex eo, quod non fuerit in ea facta mentio, quod Valentinus haberet facultatem conuertendi fructus in proprios vſus, tollitur ex ipſa
9 gratia, in qua idem Valentinus dicitur deputatus adminiſtrator in ſpiritualibus, & temporalibus ad eius vitam cum facultate percipiendi fructus propria auctoritate, & quod de fructibus non niſi adminiſtratione Valentini ceſſante Raphaeli reſpõderi debeat: ex his enim ſatis colligitur, Papam intellexiſſe, quod Valentinus interim faceret fructus ſuos, ſicut faciunt alij titulares perpetui, iuxta *dec.Put.* 5.*n.*4.*&* 5.*lib.*1. cum aliis adductis per *Modern.ſuper reg.*8.*gloſ.*5.*d.*§.8.*n.*5.& ad euitandã ſubreptionẽ ſufficit,quod Pontifex de hoc ſal-
10 tem in genere cogitare potuerit, *Caſſad.dec.*1. *de priuil.& dec.*12.*num.*6.*de præb. Verall.dec.*296. *num.*1. *& deciſ.*297. *num.*2. *par.*2. & fuit dictum *coram Me in Toletana admiſſionis* 17. *Iunij*, *&* 14. *Decembr.* 1609. & aliàs ſæpè.

Quo verò ad iuſtificationem,illa deducitur; nàm vltrà quod ſæcularizatio iſtorum Beneficiorum, prout etiam priuatio Valentini, & adminiſtratio ſibi conceſſa in ſpiritualibus, & temporalibus cum fructuum perceptione iuſtificatur ex literis Apoſtolicis fel.record. Clementis VIII., ex Breui directo Archiepiſcopo Tarraconen. ſuper iſtis adminiſtratoribus deputandis, & ex deputatione eiuſdem Valentini,concurrit in caſu iſto,quod Raphael,vt deponunt teſtes, & ex publico inſtrumento apparet,fuit immiſſus in poſſeſſionem ab execu-
11 tore literarum Apoſtolicarum, qui in dubio præſumitur, quod cauſæ cognitionem adhibuerit, & ritè, & rectè executus fuerit officiũ ſuum, & quod omnia in eis narrata iuſtificata repererit, prout ipſe aſſerit, itaut contrarium dicenti incumbat onus probandi, iuxta *conſil. Abb.*41.*num.*1. *ad fin.& ſeq. lib.*1. cum aliis allegatis.

Neque demùm releuare,quod ſtante adminiſtratione Valentini, Beneficia Raphaeli conferri non poſſent, *ex cap.*2. *de conceſs. præb.*
12 quia placuit reſponſio, quod illius diſpoſitio non liget Sedem Apoſtolicam, ſed intelligatur de aliis Ordinariis, & inferioribus collatoribus, de quibus loquitur, & tradit ibi *Imol. antè num.*1. *verſ. in gloſ.*2. & facit *deciſ.Put.*226. *num.*17. *lib.*3.

Et ita deciſum, &c.

ADNOTATIO.

13 Allegat hanc deciſionem *Adden ad Buratt.dec. 84.num.8.* cum æquiuoco tituli, nam loco *Barchinonen*, vocat illam *Burgen.*

14 An, & quando ſufficiat iuſtificare gratiam de facto, vide *Adden. ad Gregor. vbi proximè, & ad Buratt. deciſ.778.num.10.& ſeqq.* vbi pariter in titulo æquiuocatur.

15 Gratia præſumitur iuſtificata coram executore, qui illam executioni demandauit, *dec.93. num.14. par.16. recent.*

CALLIEN. CANONICATVS.

Lunæ 29. Ian. 1618.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio Canonicatus in Cathedrali quomodò ritè capiatur, illiuſque collatio ad quem ſpectet, & ex duobus prouiſis cui danda ſit manutentio, dilucidè deciditur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes probant poſſeſſionem ad effectum manutentionis, & à pari procedunt cum inſtrumentis, & nu. 14. Declaratur num. 15.*

2 *Poſſeſſio Canonicatus, vt ſuffragetur illam capienti, debet capi capitulariter, & citato poſſeſſore, etiamquod de facto is poſſideret, & num. 10. ac 13.*

3 *Poſſeſſio Canonicatus capi validè non poteſt propria authoritate, ſi Canonicatum alius poſſideat, & numer. 10.*

4 *Poſſeſſio merè inſtrumentalis, alio tunc in ea exiſtente, dicitur capta nulliter, & non eſt manutenibilis.*

5 *Collatio facta ab Ordinario in menſe reſeruato, prout etiam poſſeſſio indè ſecuta, eſt nulla ob decretum irritans, quod inficit titulum, & poſſeſſionem, & num. 10.*

6 *Alternatiua circa collationem Beneficiorum non habet locum fauore Ordinarij, niſi in Beneficijs liberæ collationis, ad ipſum ſpectantis, & non in alijs.*

7 *Collatio Canonicatus in Cathedrali ſpectat vigore conſuetudinis ad Capitulum, vel iuxta diſpoſitionem iuris communis ſimultaneè ad Epiſcopum, & Capitulum.*

8 *Poſſeſſionis infectæ ſi fiat mentio in noua prouiſione, purgatur illius vitium.*

9 *Poſſeſſio anterior in concurſu eſt præferenda.*

10 *Patientia Canonicorum non ſuffragatur poſſeſſori, ſi poſſeſſio eſt nulliter capta.*

11 *Exceptiones contra teſtes in iudicio ſummariſſimo manutentionis de facili non admittuntur, & nu. 16.*

12 *Teſtes patientes aliquos defectus, coadiuuantur ex adminiculis.*

DECISIO DLXXXIX.

FVit reſolutum, Franciſco dandum eſſe mandatum de manutenendo, nedùm, quia ſub die 30. Auguſti 1615. Canonici capitulariter congregati Canonicatum, & Præbendam, de quibus agitur, per obitum Seraphini tunc vacātes dicto Franciſco præſenti contulerunt, recipientes eum in Canonicum, & fratrem, ac eidem aſſignantes ſtallum in Choro, & locum, & vocem in Capitulo, & eadem die dictus Franciſcus realem dictæ præbendæ poſſeſſionem accepit, vt conſtat ex publico inſtrumento; ſed etiam, quia pluries poſtmodùm admiſſus fuit inter alios Canonicos tàm in Choro, quàm in Capitulo, & plures actus poſſeſſorios fecit tàm reſpectu Canonicatus, quàm reſpectu præbendæ, vt depońūt
1 teſtes pro eius parte dati, qui probant poſſeſſionem, & à pari procedunt cum inſtrumentis, iuxta *l. in exercendis, C. de fid. inſtrum. Rebuff. in prax. de miſſ. in poſſ. ſub num. 41.* & tenuit *Rot. in Placentina Cappellaniæ 19. Nou. 1603. coram b. mem. Card. Pamphilio.*

Nec obſtare poſſeſſionem poſteà captam per Io. Nicolaum ſub die 12. Septembris eiuſdem anni in vim collationis ſibi ab Epiſcopo
2 factæ; quia, vltra quod non conſtat, eam fuiſſe capitulariter captam, prout requiritur pro eius validitate, *cap. in literis, de reſtit. ſpol. Caſſad. deciſ. 8. de cauſ. poſſ. & prop. Put. deciſ. 20. lib. 2.* in eius adeptione non fuit citatus Franciſcus, qui etiamquod de facto poſſideret, erat citandus, *cap. licet Epiſcopus, de præb. in 6. l. fin. C. ſi per vim, vel alio modo*, cum alijs adductis per *Peregr. de fideicomm. artic. 48. num. 18.* nec alias licuit Io:
3 Nicolao propria auctoritate poſſeſſionem apprehendere, *Mohed. deciſ. 20. de reſtit. ſpol* & fuit dictum *in Romana Cappellaniæ, quæ eſt inter impreſſ. deciſ. 21. num. 7. par. 2. diuerſ.* cum alijs allegatis.

Ex quibus ſequitur, quod huiuſmodi poſſeſſio Io. Nicolai, tanquàm merè inſtrumen-
4 talis, & aliàs nulliter capta, alio tunc in ea exiſtente non ſit conſiderabilis, nec manutenibilis, *Mohed. d. dec. 20. de reſtit. ſpol. Put. dec. 362. lib. 2. ſecundùm nouam impreſſ.* & fuit dictum *in dicta Romana Cappellaniæ, quæ eſt inter impreſſ. dec. 21. num. 7. par. 2. diuerſ. & in Maceraten. hæreditatis 4. Iun. 1590. coram b. m. Card. Pamphil.*

Et tantò magis, quia Canonicatus vacauerat in menſe Auguſti reſeruato vigore *reg. 8.*
5 itaut propterea tàm collatio, quàm poſſeſſio indè ſequuta fuerit nulla propter decretum irritans, quod inficit titulum, & poſſeſſionem, *Rot. deciſ. 3. de reſtit. ſpol in nou. & dec. 2. eodem tit. in antiq. Caſſad. dec. 1. eodem tit. Mohed. deciſ. 15. de cauſ. poſſ. & propriet.* nec poteſt dici, quod reſ-
6 pectu huius Canonicatus Epiſcopus gauderet alternatiua, quia illa non habet locum, niſi in Beneficijs, quæ ſpectant ad liberam collationem ſolius Epiſcopi, vt legitur in ipſa regula, & fuit ſæpiſſimè *in Rota* deciſum; & ideò non poteſt habere locum in Canonicatu, & præbenda, de qua agitur, quæ vel ſpectat ad Capitulum, quod in eius quaſi poſſeſſione
7 conferendi reperitur, vt fuit deciſum 6. *Martij præteriti coram R. P. D. meo Veroſpio*, vel ſecundùm diſpoſitionem iuris eſt ſimultaneæ collationis, *Doct. in cap. cum Eccleſia Vulterrana, de elect. Caſſad. dec. 22. de præben.*

Neque refragari, quod etiam collatio à Ca-

pitulo facta ad fauorem Franciſci in eodēmet
menſe Auguſti reſeruato ſit nulla vna cum
poſſeſſione ſubſecuta; Quia pro reſponſione
fuit ponderatum, quod idem Franciſcus nar-
rata poſtmodùm huiuſmodi nullitate, tàm
collationis, quàm poſſeſſionis obtinuit de eo-
dem Canonicatu, & præbenda à Sede Apoſto-
lica ſibi prouideri cum ſolitis clauſulis, quo
8 caſu cenſeri debet, quod Papa voluerit etiam
purgare illud vitium, & confirmare poſſeſ-
ſionem, quæ ſaltem de facto præceſſerat etiam
in præiudicium Io. Nicolai, iuxta *deciſ. Paleot.
relat. inter impreſ.633. num.8. lib.3. par.2. diuerſor.*
9 adeout poſſeſſio Franciſci ſic confirmata, &
tanquam anterior veniat in concurſu præſe-
renda. *Bart. in l. ſi duo ſub nu.4. verſ. ſi verò teſtes,
ff. vti poſſid. Seraph. dec.*1041.*num.*1.

Et ex his etiam ceſſare viſum fuit, quod
poſſeſſio Io. Nicolai, licèt non fuerit capitu-
lariter capta, ex actis tamen capitularibus per
eum factis iuſtificata cenſeatur; quia adhùc
illi obſtat huiuſmodi noua prouiſio, decretum
10 irritans, & defectus citationis Franciſci, qui
tunc erat in poſſeſſione ſaltem de facto, contra
quem propterea patientia Canonicorum,
quatenus adeſſet, non releuaret, vt tenuit *Rot.
in deciſ. relat. inter impreſſ.* 1156. *ſub num.1. verſ.
nec patientia lib.3. par.2. diuerſ.* & faciunt tradita
per *Sarn. de annal. q.49. Aym. conſ.5. num.*17. cum
alijs *ibidem* allegatis.

Nec demùm obſtare, quod teſtes, qui dan-
tur pro Franciſco plures patiantur exceptio-
tiones; quia placuit reſponſio, quod excep-
11 tiones contra teſtes in huiuſmodi ſummario
poſſeſſorio manutentionis de facili nō admit-
tuntur, iuxta *deciſ. Seraph.*392. cum ſimilibus.
Et in omnem euentum remanent ſatis admi-
niculati ex dicta collatione cum aſſignatione
ſtalli in Choro, & loci in Capitulo cum poſ-
12 ſeſſione præbendæ indè realiter capta de man-
dato Capituli, ex quibus ſupplentur defectus
aliàs per teſtes paſſi, *Aym. conſ.*35. *num.*7. *Gabr.
de teſtam. concl.*20.*num.*4.

Et ita deciſum &c.

Eſt infra in eadem cauſa deciſ. 399.

ADNOTATIO.

13 De poſſeſſione Canonicatus, aliarumque Di-
gnitatum capitulariter capienda, *Poſtb. de ma-
nutent. obſeru.*30. *per tot. ſupra dec.*460.

14 Probatio per teſtes optima dicitur, & con-
cludens, nec alio indiget adminiculo, vel pa-
trocinio, *Conciol. alleg.*91.*num.*27. *Pacian. de pro-
bat. lib.*1. *cap.*3. *num.*17. & tantùm valet, quan-
tùm inſtrumentum, *Neguſant. iun. q.*339.*nu.*16.
*Cyriac. controuerſ.*23. *num.*14. *Hieron. Leo in eius
reſponſo iuris poſt dec.*210. *n.*8. *& ſeqq. to.*2. *Argel.
de acquir. poſſeſs. q.*2. *art.*5. *n.*197. cùm imò magis
fide digna ſit viua vox, quàm vox mortua, vt
colligitur ex *text. in* §. *ſi quis igitur, verſ. ſi verò,*
ibi - *Tunc nos quidem exiſtimauimus, ea, quæ viua
dicuntur voce, & cum iureiurando, hæc digniora
fide, quàm ſcripturam ipſam ſecundùm ſe ſubſiſtere
&c. & ibi notat gloſ. Auth. de inſtrument. caut. & fid.
Conciol. d. alleg.*91. *ſub d. num.*27.

15 Limitatur in concurſu inſtrumenti, quia
probatio per inſtrumentum quando illud eſt
validum, & exceptiones non patitur, præua-
let probationi per teſtes, *Poſtb. de manut. obſeru.
71. num.*95. *Valenzuel. conſ.*121. *& conſ.*134. *lib.*2.
*Cutell. deciſ. Sicil.*17. *Seraph. dec.*62. *in fin. Coccin.
dec.*121. *num.*2. *& dec.*135. *num.*17. *& poſt Bonden.
collectat. legal. deciſ.*44. *num.*12.

16 Cæterùm de ſtylo Rotæ in ſummarijſſimo,
& poſſeſſorio manutentionis iudicio, non ad-
mittuntur exceptiones contra teſtium perſo-
nas, imò penitùs reijciuntur, *Canal. deciſ.*44.
*num.*4. 223. *num.*2. *& deciſ.*630. *num.*12. *Vbald.
deciſ.*437. *num.*5. *Melenitana Parochialis* 15. *Dec.*
1653. §. *Plura inſuper, coram Eminent. Cerro.*

Sequitur hanc deciſionem *Adden. ad Buratt.
deciſ.*318. *num.*17.

VLIXBONEN. BENEFICII DE AZAMBVIA.

Mercurij 7. Febr. 1618.

ARGVMENTVM.

Familiaritas Eminentiſſimorum Cardinalium ex quibus probata, & continuata dicatur per depoſitiones teſtium, qui licèt nulliter examinati, deſeruiunt tamen pro adminiculo aliorum qui ex his præferantur alijs in concurſu.

SVMMARIVM.

1 *Familiaritas Cardinalis quomodo dicatur probata ex teſtibus, & num.*9.
2 *Familiaritas eadem quando dicatur continuata ex depoſitionibus teſtium.*
3 *Familiaritas facilius continuata præſumitur, quando de ea prius conſtat.*
4 *Familiaritas mente, & dente verè contracta ex quibus dicatur ad effectum reſeruationis.*
5 *Teſtes nulliter ſecundo loco examinati deſeruiunt ſaltem pro adminiculo teſtium primo loco examinatorum, non patientium exceptiones illorum.*
6 *Præſumptiones, & coniecturæ cedere debent probationibus.*
7 *Negatiuam quando teſtes coarctent; & dicantur illam probare.*
8 *Teſtes, pro quibus concurrunt adminicula; præferuntur in concurſu aliorum, & nu.*10.

DECISIO DXC.

POſt reſolutionem factam die 6. Iunij 1614.
ſuper iuſtitia ſententiæ de partibus, ex eo,
quod non apparebat ex tunc deductis iuſtifi-
cata reſeruatio ex capite familiaritatis Ema-
nuelis, per cuius obitum Beneficium vacauit,
prout in dicta ſententia declaratur, fuerunt
de nouo examinati plures teſtes, & aliæ pro-
bationes factæ, quibus ſtantibus ſupradicta die
7. Februarij 1618. propoſui dubium, An ſit
1 recedendum à deciſis, ſuper quo Domini af-
firmatiuè reſponderunt; nam, quod Emanuel
fuerit famulus Cardinalis Henrici, & ab ipſo
in

in eius Collegio à tenera ætate receptus fue-
rit, necnon idem Cardinalis omnia neceſſaria
in dicto Collegio vnà cum expenſis Doctora-
tus ei adminiſtrauerit, deponunt tertius, quar-
tus, quintus, ſeptimus, & alij teſtes primo loco
in partibus examinati, & ex teſtibus remiſſo-
rialibus primus, tertius, & quintus *ſuper primo*;
& quod eſſet famulus Cardinalis antè, & poſt-
quam in dicto Collegio receptus fuerit, dicũt
vndecimus ex teſtibus remiſſorialibus, & de-
cimus tertius, & decimus quintus ex alijs
primo loco examinatis, & hoc comprobatur
ex depoſitione ſecundi teſtis remiſſorialis, qui
ſuper primo dicit, ſe ſcire Emanuelem fuiſſe
famulum Cardinalis Henrici, quia Ludouicus
Aluarez, dùm prædicaret in exequijs Cardi-
nalis, dixit in pulpito, fuiſſe inuentum in quo-
dam ſcrinio eiuſdem Cardinalis cedulam, in
qua hæc verba legebantur, *Die SS. Philippi,
& Iacobi 1. Maij fuit factus Doctor in Sacra Theo-
logia meus famulus Emanuel Mendez filius mei fa-
muli Ioannis Mendez, vbi interfui, de quo magna
fui voluptate affectus*. Necnon ex depoſitione
quinti ex teſtibus primo loco examinatis, qui
dicit, ſe ſcire, Emanuelem fuiſſe familiarem,
& commenſalem dicti Cardinalis, quia ambo
ſtuduerunt ſpatio 8. annorum in eodem Col-
legio, & dictus Emanuel ſeruibat menſæ Car-
dinalis, & pro illius familiari, & famulo fuit
ſemper habitus, & cognitus, adeout de fami-
liaritate ab initio, & poſtquàm Emanuel in
Collegio receptus fuit, dubitari non poſſit.

2 Quod autem huiuſmodi familiaritas fuerit
continuata etiam poſt Doctoratum, & de
tempore collationis huius Beneficij, viſum
fuit, conſtare non ſolùm, quia Cardinalis fe-
cit dictum Emanuelem eius Cappellanum, vt
deponunt ex teſtibus remiſſorialibus tertius,
& ſeptimus ſuper primo, tertius ſuper ſecun-
do, & tertio, & decimus ſeptimus ex aliis pri-
mo loco examinatis, quod veriſimiliter non
poteſt intelligi, niſi per Doctoratum, cùm
Emanuel in Collegio à tenera ætate receptus
fuerit, & hoc benè comprobatur ex literis
prouiſionis Beneficij, & alijs literis eiuſdem
Cardinalis, in quibus Emanuel enunciatur
Doctor, & Cappellanus, & ex ſpecialibus li-
teris eiuſdem Cardinalis, directis Æconomo
eius Domus, in quibus aſſerit, ſe recipere Do-
ctorem Emanuelem in Cappellanum, & cer-
tam menſtruam, & diuturnam portionem
victus, ac veſtitum ei conſtituit, & dicto Æco-
nomo præcepit, vt ab illo die in futurum in
librum portionum ipſum referri faciat; ſed
etiam, quia idem Cardinalis illius induſtria
vſus fuit, tàm in prædicando, vt ex teſtibus
remiſſorialibus deponunt tertius *ſuper primo,
& ſecundo*, tertius, & decimus tertius *ſuper pri-
mo, & decimoſeptimo*, ex aliis primo loco exami-
natis, & conſtat ex aliis literis, in quibus Car-
dinalis ob bonam informationem, quam di-
cit, ſe habere de Doctore Emanuele, illum
accipit pro concionatore pro certa annua
portione; quàm etiam in viſitando ſimiliter
cum particulari ſalario 700. regalium ſingulis
menſibus, vt deponunt ex teſtibus remiſſo-
rialibus primus, & duodecimus *ſuper primo, &
tertio*, & tertius *ſuper ſecundo, & tertio*, nonus,
decimus, & decimus tertius *ſuper primo*, & ex
alijs primo loco examinatis ſextus, decimus
ſextus, & decimus ſeptimus. Nàm, vbi de
3 familiaritate conſtat ab initio, illa faciliùs
continuata cenſetur, iuxtà *conſ. Calder. 8. de oſſ.
legat. Simonett. de reſeruat. q. 35. num. 18.* Ex qui-
bus omnibus de familiaritate, & continua
commenſalitate Emanuelis ſufficienter con-
ſtare viſum fuit etiam ad effectum reſeruatio-
4 nis, cùm Emanuel, vt dictum eſt, in pluribus
officiis Cardinali inſeruierit, & pro illis victũ,
veſtitum, & alias prouiſiones ab eo receperit,
itaut huiuſmodi familiaritas mente, & dente
verè contracta fuerit, prout ad illum effectum
requiritur, iuxtà notata per *Doct. in cap. fin. de
verb. ſignif. lib. 6. Sarn. in reg. de impetr. benef. vacan.
per obit. famil. Card. d. q. 3. in princ. verſ. nàm illa*,
cum aliis *dicta dic 6. Iunij 1614. in deciſione* alle-
gatis, & fuit dictum in *Auenionen. Archidiaco-
natus 17. Febr. & 9. Iunij 1617. coram R. P. D. meo
Buratto.*

Non obſtat, quod teſtes vigore remiſſoriæ
fuerint nulliter examinati, & iura denuò pro-
ducta non fuerint ſufficienter recognita; nàm,
quicquid ſit de hoc, in caſu iſto, tàm dicti te-
5 ſtes, quàm iura ſatis releuant, quia deſeruiunt
ſaltẽ pro adminiculo cum teſtibus primo lo-
co examinatis, & aliis ſupra deductis, iuxtà
deciſ. Seraphin. 585. num. 1. & facit, quia teſtium
inhabilium depoſitiones ſupplentur ab aliis,
qui ſimiles exceptiones non patiuntur, *Rolan.
conſ. 16. num. 9. lib. 3. Gabr. de teſt. concl. 5. num. 1.
Pedemont. dec. 99. num. 41.* & fuit dictum *in Car-
pen. bonorum 16. Martij 1602. coram Reuer. D. meo
Damaſceno.*

Et ſic ceſſat, quod Emanuel preſumi debeat
receptus in dicto Collegio pietatis cauſa; quia
imò *ex ſupradictis* ſaltem ſimul iunctis clarè
6 patet, quod fuit ibi receptus à Cardinali tan-
quàm ipſius famulus, itàut non ſit locus præ-
ſumptionibus, & coniecturis, ad *l. continuus,
§. cum ità, ff de verb. obligat.* Prout etiam ceſſat,
quod teſtes, qui dantur pro Gomez, deponant,
quod Emanuel non fuit familiaris, & quod in
libris inter alios familiares deſcriptus non re-
peritur; quia licèt dicti teſtes dicant, quod
7 Emanuel nunquàm fuit familiaris, nec Cap-
pellanus Cardinalis, non tamen dicunt, quod,
ſi talis fuiſſet, ipſi ſcirent, nec aliter coarctant
negatiuam, vt concludant, prout requiritur,
*Bald. in l. 1. §. hoc interdicto num. 8. de itin. actuq.
priu. Seraphin. deciſ. 1102. num. 8.* Vltrà, quod
etiam in concurſu teſtes pro Socyro dati vi-
8 debantur præferendi, quia cum illis concur-
runt plura adminicula, & atteſtationes ipſiuſ-
met Cardinalis, iuxtà tradita per *Gabr. de teſt.
concluſ. 4. num. 75.* & per *Rotam in Bosanen. pen-
ſionis 10. Martij 1608. coram Illuſtriſs. D. Cardinali
Ludouiſio*; & libri, qui fuerunt perquiſiti, ſunt
anni 1572., collatio verò Beneficii, de quo
agitur, Emanueli fuit facta anno 1578. & literę
Cardinalis directæ Æconomo ipſius Domi
emanarunt anno 1576., & ſic ex dicto anno
1572. non poteſt inferri ad ſequentes, in qui-
bus

bus de ordine ipſius Cardinalis Emanuel in illis deſcribi debebat, vt dictum eſt.

Et ità deciſum &c.

Supra poſt deciſ. 394. referuntur aliæ deciſ. præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

9 De familiaritate Eminentiſſimorum Cardina-
lium, *vide Vbald. deciſ. 268. nu. 4. & 5. Rembold.*
deciſ. 626. ſupra deciſ. 234. & infra dec. 620.

10 In concurſu teſtium hinc indè examinato-
rum, qui præferantur, *vide ſupra deciſ. 312. &*
389. & alibi.

CALAGVRITANA BENEFICII DE ALESSON.

Ven. 9. Februarij 1618.

ARGVMENTVM.

In concurſu Beneficij quis ſit præferendus; Poſſeſſio Beneficij capta pendente termino ad appellandum, vel poſt interpoſitam appellationem, eſt nulla, & attentata.

SVMMARIVM.

1 *Beneficij in concurſu debet præferri is, qui caret Beneficio, illi, qui habet aliud Beneficium tempore concurſus.*

2 *Clericus præſens in Curia, in concurſu Beneficij, debet præferri abſenti.*

3 *Parochus alicuius loci quis probatur ex confeſſione ipſius.*

4 *Idoneitas ad conſequenda Beneficia ſufficit de tempore examinis.*

5 *Poſſeſſio Beneficij capta pendente termino ad appellandum, vel poſt interpoſitam appellationem à iudicio examinatorum, eſt nulla, & attentata, cum à tali iudicio detur appellatio, & numer. 7. cum ſeq.*

6 *Promiſſus Apoſtolicus cum gratificatione, & iuſtificatis ab eo narratis debet obtinere.*

DECISIO DXCI.

MArtino ſolùm informante, Domini cenſuerunt, illi adiudicandum eſſe Beneficium, de quo agitur, quia licèt vterque tanquam Sacerdos, & filius patrimonialis Eccleſiæ de Aleſſon declaratus fuerit legitimus oppoſitor, & tàm ipſe Martinus hic in Curia, quàm Franciſcus in partibus ad curam Animarum idonei reperti fuerint, cùm tamen
1 Martinus nullum aliud obtinebat Beneficium,
& Franciſcus ſit Parochus Eccleſiæ B. Mariæ de Palatis Ciuitatis de Logrono, ſequitur, quod Martinus non Beneficiatus ſit Franciſco Beneficiato præferendus, iuxtà *text. in cap. ls cui, de preb. in 6.* & tradit *Lambert. de iurepatr. lib. 2. par. 3. quæſt. 5. art. 3.* & fuit dictum *in alia Calaguritana Beneficij de Lagarda 25. Maij 1587. coram Orano, & in alia Calaguritana Beneficij de Zurbano 4. Nouembris 1609. coram bo. mem. Penia:*
2 maximè, quia concurrit vlterius, quod Martinus eſt præſens in Curia, qui propterea faciliùs Franciſco abſenti præferendus eſt, iuxtà *reg. 16. de concurrent. in data,* & tradit *ibi Mandoſ. q. 28. cum ſeq.*

Quod autem Franciſcus ſit Parochus dictæ Eccleſiæ Beatæ Mariæ, conſtat ex ipſiuſmet aſſertione in mandato procuræ ad recipien.
3 collationem ipſius Beneficij, & in reſponſione
medio iuramento per eum facta ſub die 22. Auguſti præteriti pro huiuſmodi Beneficio conſequendo, ad *l. cum precum, C. de lib. cauſ.* cum ſimilibus: & talis denominatur in pluribus iuribus ab ipſomet Franciſco ſubſcriptis, ſicquè per eum etiam quoad dictam denominationem approbatis, iuxtà *l. emptor, §. Lucius, & ibi Bart. num. 2. ff. de pact. Caſtr. conſ. 209. num. 1. lib. 1. Decian. conſ. 29. num. 30. & ſeq. lib. 2.* & fuit ſæpè deciſum.

Nec obſtat, quod Martinus ab examinatoribus Synodalibus non fuerit approbatus ad curam Animarum, ſed ab examinatoribus Vrbis, vt in fide data: quia ſufficit, quod
4 talis fuerit repertus in gradu appellationis,
quæ à relatione examinatorum datur etiam ad effectum faciendi nouũ examen, vt tenuit *Rota in Calaguritana Beneficij de anno 1612. coram Illuſtr. D. Card. Ludouiſio,* & ſecuta fuit *in eadem cauſa 10. Martij 1614. coram R. P. D. meo Remboldo.*

Minùs obſtare, quod Franciſcus ad præſentationem Capituli iàm collationem obtinuerit, & illius vigore poſſeſſionem adeptus fuerit; quia omnes iſti actus fuerunt per Rotam
5 declarati nulli, & attentati *ſub dicta die 3. Iulij*
præteriti, vtì geſti, nedùm pendente termino ad appellandum à relatione examinatorum, & decreto Prouiſoris, qui mandauit Franciſcum à Capitulo præſentari, ſed etiam poſt appellationem ab huiuſmodi relatione, & decreto per Martinum interpoſitam, *cap. non ſolùm, de appellat. lib. 6. cap. 2. vt lit. pend. eod. lib.* cum aliis tunc per informantes adductis.

Præterea ſupradicta omnia Dominis ſatis comprobari viſa fuerunt, quia Martinus de
6 huiuſmodi Beneficio ſibi auctoritate Apoſto-
lica prouideri obtinuit cum opportuna gratificatione, quatenus illi locus ſit, & tàm qualitates ipſius, quàm alia in eius gratia narrata ſufficienter iuſtificauit, vt apparet ex *ſupradictis,* & ex pluribus aliis per informantes pro eo deductis, quæ Dominis placuerunt &c.

Eſt ſupra in eadem cauſa dec. 563.

ADNOTATIO.

7 A relationibus examinatorum in Beneficijs
Calaguritanæ Diœceſis prouidendis datur appellatio, *Adden. ad Gregor. deciſ. 515. num. 4. in fin.* vbi allegatur noſtra deciſio, *ſupra dec. 503.* & de materia *ſupra deciſ. 115.*

8 Poſita autem appellatione, nouum examen
fieri debet in Vrbe, *Celſ. deciſ. 5. & 24.* vbi non

fuit

Digitized by

fuit excuſatus ſenex, quominus ad examen in Vrbe accederet, ſtante longitudine itineris ab Inſula Maioricæ.

Beneficium in concurſu potius conferendum eſt pauperi, quàm diuiti, potius non habenti aliud Beneficium, quàm habenti, *deciſ. 393. numer. 17. par. 17. recent.* vbi concordantes.

TOLETANA PENSIONIS.

Veneris 16. Febr. 1618.

ARGVMENTVM.

Penſio, vel alia annua præſtatio quomodo petatur executiuè, vel in iudicio ſummariſſimo manutentionis, cuius rei occaſione tanguntur multa notabilia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum executiuum plerumque loco executorialiũ relaxari ſolet, maximè in prophanis, & n. 19*

2 *Penſio, vel annua præſtatio petitur tanquam ſors, non tanquam fructus rei in iudicium principaliter deductæ, & debetur pro toto tempore retardatæ ſolutionis, & num. 10. ac 17.*

3 *Amplia etiam in iudicio poſſeſſorio.*

4 *Extende quoque in iudicio ſummariſſimo manutentionis, & num. 10. 15. & 17.*

5 *Manutentionis remedium datur ad remouendas turbationes, vt ita poſſeſſor, qui adit Iudicem, nec habuit ſe pro ſpoliato, conſeruetur in ſua pacifica poſſeſſione, & num. 11.*

6 *Turbationes non remouerentur, nec penſionarius in poſſeſſione conſeruaretur, niſi ſibi ſoluerentur omnes termini denegati, & quos vti poſſeſſor conſecutus fuiſſet.*

7 *Differentia non videtur conſtituenda inter penſionem, quæ petitur vti ſors, & alias res, nempè prædium, & domum in iudicium principaliter deductas, & num. 18. remiſſiuè.*

8 *Manutentio ſicut in prædio, & domo, ſtantibus turbationibus, debetur reſpectu totius prædij, vel domus, vt omnis turbatio remoueatur, ita in penſione, & annua præſtatione, ſtante denegatione, debetur reſpectu omnium terminorum decurſorum.*

9 *Turbatio in annuis præſtationibus oritur ex ſola denegatione ſolutionis.*

11 *Debitor non poteſt in iudicio conueniri, niſi poſtquam venit dies ſolutionis.*

12 *Fructus acceſſorij rei per aliquẽ bona fide poſſeſſæ, & in iudiciũ principaliter deductæ, in iudicio manutentionis non veniunt niſi à die motæ litis, & num. 14. & 18. remiſſiuè.*

13 *Fructus ne conſequatur bonæ fidei poſſeſſor, neceſſaria eſt mora, vel per litis conteſtationem, vel per aliam interpellationem, aliàs facit illos ſuos, & reſtituere non tenetur.*

16 *Fructus omnes reſtituere tenetur malæ fidei poſſeſſor.*

DECISIO DXCII.

Eſt penès Poſth. de manut. dec. 471.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 558.

ADNOTATIO.

17 Pro penſionibus decurſis antè motam litem datur mandatum de manutenendo, quando principaliter petitur ipſa pẽſio, vt allegata hac noſtra deciſione ſequitur *Add. ad Buratt. deciſ. 289. lit. C.* iuxta diſtinctionem hic ponderatam

18 inter fructus acceſſorios, & fructus petitos vti ſors principalis independenter ab aliquo ſubiecto, cùm primo caſu ſolùm à die litis motæ ſint reſtituendi, & in ſecundo caſu vſque ab initio ad hoc, vt turbatus dicatur integrè repoſitus in ſuo ſtatu, idque prius obſeruauerat idem *Adden. ad Buratt. deciſ.* 184. & ſequitur *Rot. dec. 9. nu. 14. par. 8. deciſ. 245. num. 34. & ſequentib. par. 17. recent.*

19 An, & in quo differant inter ſe executoriales, & mandatum executiuum, *vide Poſth. cum noſtra deciſ. procedentem in tract. de manutent. obſeru. 103. nu. 8.* qui illam prius ſecutus fuerat *in eodem tract. obſeru. 74. num. 1. & ſeqq.*

HISPALEN. PRIMITIARVM.

Ven. 16. Febr. 1618.

ARGVMENTVM.

Agitur de inualiditate examinis teſtium facti poſt recuſationem Iudicis, & non interueniente alio Coniudice in illorum examine: Quæ reputentur cauſæ iuſtæ recuſandi Iudices, quandoue examen factum coram vno tantùm Iudice poſſit ſubſtineri, omiſſo alio Coniudice.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes examinati coram Iudice, qui fuit vti ſuſpectus recuſatus, ſunt nulliter examinati ex defectu iuriſdictionis.*

2 *Teſtes examinati ab vno Iudice, ſi adſunt alij Coniudices, qui non interuenerunt, ſunt nulliter examinati, & num. 15. ac 16. & ſeq.*

3 *Arbitrium Rotæ datum regulatur à iure, & ſic non intrat pro ſanatione nullitatis, quæ prouenit ex defectu iuriſdictionis, & num. 19. vbi agitur cum diſtinctione de iſta re.*

4 *Teſtibus examinatis cum interrogatorijs Rota ſolet adhibere fidem, maximè ob arbitrium ſibi datum.*

5 *Teſtes examinati abſque interrogatorijs, quando pars proteſtatur, ſe velle illa dare, non probant.*

6 *Amicitia nimia, & affectio reputatur cauſa ſufficiens recuſationis Iudicis, & remittitur arbitrio Iudicis iudicare, quænam cauſa leuis ſit, quando hoc non eſt in iure definitum.*

7 *Cauſa recuſationis Iudicis non ſunt neceſſariò probanda,*

bande, ſed ſufficit, quod forent relenantes, ſi probarentur.

8 *Appellatio datur à pronuncia, qua quis declarat ſe Iudicem competentem, & nu. 20.*

9 *Arbitri debent cognoſcere cauſas ſuſpicionis, & recuſationis Iudicum, an ſint iuſta.*

10 *Iudex recuſatus procedens ad vlteriora, ſtante partis appellatione, facit ſe aduerſarium.*

11 *Recuſationis cauſa dicuntur iuſtificata eo ipſo, quod Iudex poſt recuſationem ad vlteriora procedit, & num. 21.*

12 *Teſtimonij petitio de ſtylo Hiſpaniarum deſeruit loco Apoſtolorum teſtimonialium.*

13 *Iuriſdictionis defectu nullum eſt, quicquid fuit geſtum, poſtquam fuit appellatum ab vlteriori proceſſu in actu recuſationis Iudicis, & nu. 22.*

14 *Recuſationis cauſa ſufficit, quod de nouo ſuperueniat.*

15 *Requiſita, vt examen factum coram vno tantùm Iudice valeat, alio Coniudice non interuenientes.*

DECISIO DXCIII.

DVm proſequeretur diſputatio ſuper nullitatibus examinis, & alijs exceptionibus oppoſitis contra perſonas teſtium vigore remiſſoriæ examinatorum, iuxta *deciſ. in hac cauſa factas*, obtenta fuit pro parte Beneficiatorum ſanatoria cum clauſula, *quod, reiectis nullitatibus arbitrio Rota, procedatur in cauſa, prout iuris fuerit*; Ideòque ſupradicta die propoſito ſuper hoc particulari dubio, Domini cenſuerunt, arbitrium non intrare, quia teſtes fue-
1 runt per Subpriorem, ſeu Vicarium S. Iacobi nulliter examinati; ex defectu iuriſdictionis, nedùm quia dictus Subprior fuerat in partibus formiter in ſcriptis medio iuramento cum cauſis expreſſis, & appellatione ab vlteriori proceſſu vti ſuſpectus recuſatus, *Doct. in cap. cum ſpeciali, de appellat. Put. deciſ. 30. in fin. lib. 2.* cum alijs adductis *in iſta cauſa coram b. m. Card. Seraphin. deciſ. 897. num. 1.* Sed etiam, quia ſolus
2 ad examen abſque Coniudice proceſſit, *l. duo ex tribus, ff. de re iud. cap. prudentiam in princip. de offic. deleg. Angel. Aret. conſ. 132. num. 16.* & fuit dictum *in Virdunen. Abbatia* 20. *Febr.* 1615. *cor. R. P. D. meo Buratto*, cum alijs allegatis: Ex qui-
3 bus ſequitur, quod arbitrium, quod regulatur à iure, *Bartol. in extrau. ad reprimen. verb. videbitur num. 8. Pariſ. conſ. 56. num. 5. lib. 1.* ſtantibus his nullitatibus ex defectu iuriſdictionis pro illarum ſanatione non intret, *Sarnen. in compend. vtriuſque Sign. par. 2. num. 74. verſ. idem eſt in defectu iuriſdictionis*; & in ſpecie de teſtibus examinatis per alterum ex Iudicibus remiſſorialibus, tenuit *Rota in vna Maioricen. Abbatia cor. Chirog. deciſ. 49.* & de examinatis poſt recuſationem formiter, vt ſupra factam, eſt *deciſ. Caputaq. 292. par. 3.* & fuit dictum *in cauſa Toletana primitiarum* 23. *Febr.* 1590. *coram Reuerend. Peruſino*. Et tantò minùs, quia dicti teſtes non ſunt examinati cum interrogatorijs, quod
4 multùm per Rotam conſiderari ſolet ad effectum adhibendi fidem teſtibus aliàs nulliter examinatis, ſtante huiuſmodi commiſſione ſanatoria cum clauſula *arbitrio*, vt per *Anton. Aug. in epit. de teſt. num. 19. Seraph. d. deciſ. 897. in fin.* & fuit dictum *in cauſa Lunen. Sarzanen. relat. inter impreſſ. dec. 217. lib. 3. par. 3. diuerſ. & coram Me in Cæſarauguſtana penſionis* 12. *Febr.* 1610. &
5 aliàs ſæpiſſimè: quod maximè procedit, quia Procurator D. Archiepiſcopi ſæpè proteſtatus fuit, quod illa dare volebat; ex quo ceſſat, quod de ſtylo illarum partium in Tribunalibus Eccleſiaſticis non ſemper dentur interrogatoria, quia *ex prædictis* in caſu iſto clarè apparet partem ea dare voluiſſe.

Nec quoad recuſationem obſtat, quod cauſæ pro ea allegatæ ſint friuolæ; quia imò inter alias cauſas fuit allegata nimia amicitia, & affectio Subprioris ergà Beneficiatos, quæ ſufficiens reputari ſolet, *Bart. in tract. de Iud. ſuſpect. in princip. Calder. conſ. 7. de appellat.* cùm aliàs in
6 caſibus à iure non expreſſis quælibet cauſa etiam leuis arbitrio Iudicis admittatur, *Innoc. Io. Andr. & alij in d. cap. cum ſpeciali, de appell. Bald. conſ. 472. num. 6. verſ. breuiter quædam lib. 1.* cum aliis adductis *in cauſa Theatina bonorum relat. inter impreſſ. deciſ. 2. num. 10. & 13. par. 2. diuerſorum*.

Nec refragatur, quod huiuſmodi cauſæ non fuerint probatæ; quia ſufficit ad iſtum effectũ,
7 quod cauſæ allegatæ ſint tales, quæ, ſi probatæ eſſent, legimæ reputarentur, *Doct. in d. cap. cum ſpeciali, de appell. Caput. deciſ. 371. par. 2. & deciſ. 7. par. 3.* & fuit dictum *in d. deciſ. 2. num. 15. par. 2. diuerſ.* Præſertim, quia idem Iudex in caſu iſto poſtmodùm pronunciauit, non eſſe locum recuſationi, & non habere ſe pro recuſato, ſub
8 prætextu, quod ipſe eſſet Iudex merus executor, ſicque pronunciauit ſe Iudicem competentem, & non obſtante, quod Procurator D. Archiepiſcopi ab huiuſmodi pronuncia appellauerit, prout de iure appellari poteſt, *gloſ. in Auth. habita in fin. & ibi Bald. num. 38. C. ne fil. pro patr. Roman ſing. 130. in princip. Becc. conſ. 21. n. 42.*
9 & quod antea ſæpè petitum eſſet eligi arbitros, qui pariter de iure eligendi erant, vt cauſas ſuſpicionis cognoſcerent, *cap. 2. requiris, §. tertio poſtulas, de appell. cap. ſi contra vnum ex duobus, & ibi gloſ. de offic. delegat. lib. 6. Aym. conſ. 103. num. 3. in fine, verſ. circa primum*; ad vlteriora in
10 examine proceſſit in ſpretum petitionis, & appellationis præfatæ, ex quo propterea dicitur conſtituiſſe ſe aduerſarium, *Caputaq. deciſ. 172. num. 9. par. 1.* & eo ipſo partem grauaſſe,
11 ſicque appellationem, & cauſas recuſationis iuſtificaſſe, *Franc. poſt Innoc. in d. cap. cum ſpeciali ſub num. 47. antè fin. verſ. poſtremò aduertendum, de appellat. Paleot. deciſ. 158. Idem Caputaq. deciſ. 35. incip. proceſſus factus lib. 1. in manuſcript.*

12 Nec ſubſiſtit, quod non fuerint petiti Apoſtoli; quia imò pluriès legitur petitum teſtimonium, quod de ſtylo illarum partium deſeruit loco Apoſtolorum teſtimonialium, *Paz. in ſua prax. in proem. 6. par. 51. tom. num. 54. Seraphin. dec. 1261. num. 2.* Vltra quod, licèt eſſet
13 deſerta appellatio, adhùc examen remaneret nullum ex eodem defectu iuriſdictionis, & tanquàm tale reuocari poſſet, *Caput. d. dec. 172. num. 2. par. 1.* & fuit dictum *in d. deciſ. 2. num. 18. par. 2. diuerſ.*

Nec releuat, quod, quando vtraque pars habet

habet ſuum Iudicem, tunc non poſſit vna
pars recuſare ſuſpectum Iudicem alterius;
Quia placuit reſponſio, quod hoc procedat,
niſi poſt deputationem Iudicum à partibus,
14 ſeu de illarum conſenſu factam nouæ cauſæ
ſuperueniant, iuxtà *deciſ. Mohed. 1. de offic. deleg. & Caput. deciſ. 7. num. 2. par. 3.* Nàm aliàs Iudex
vnius partis contra alteram partem, ac illius
15 Iudicem plura impertinentia ad eius libitum
facere poſſet, quod non eſt permittendum,
ex traditis per *Dec. in cap. ex parte il 2. num. 82. de offic. delegat.* & fuit ponderatum *in d. Toletana primitiarum coram Reuerend. Peruſino.*

Minùs obſtat, quod Subprior poſt huiuſmodi recuſationem fuerit per Rotam confirmatus; quia fuit pro reſponſione ponderatum,
16 quod teſtes iurarunt die 12. Auguſti 1613.
Confirmatio verò emanauit die 31. Octobris
ſubſequentis, quæ propterea non poteſt deſeruire pro validitate teſtium anteà examinatorum à Iudice recuſato, & ab ipſo ſolo abſq;
Coniudice nulliter, *ex ſupradictis.*

Nec quoad alterum caput nullitatis obſtat,
quod Iudex, cui pro parte D. Archiepiſcopi
deputatio præſentata fuerat, in examine inter-
17 uenire noluerit; quia placuit reſponſio, quod
nihilominus Subprior vti recuſatus ad vlteriora in examine procedere non poterat, *ex ſupradictis*: & tantó minùs, quia Coniudex
non facta prius electione arbitrorum, qui cauſas ſuſpicionis cognoſcerent, & ſtante, quod
fuerat per ipſum Subpriorem examinatus,
dicitur habuiſſe iuſtam cauſam non interueniendi in examine, & ad effectum, vt examen
à ſolo Coniudice factum ſubſtineatur, requi-
18 ritur, quod alter in eo interuenire recuſet,
vel propter negligentiam, iuxtà *text. in d. cap. prudentiam, §. 1. & ibi gloſ. verb. cum poſſit, de offic. delegat.* vel aliàs malitiosè, *cap. cum plures, eodem tit. in 6.* itaut nullam iuſtam cauſam recuſandi
habeat, *Archid. in d. cap. cum plures num. 1. in fin. ſuper verb. malitiosè, Franch. in 4. notab. verſ. dicitur autem conſtare, de offic. delegat.* cum aliis allegatis.

Et ita deciſum, &c.

Eſt apud Spad. conſ. 196. lib. 2.

Supra poſt deciſ. 364. referuntur aliæ deciſ. præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

19 De commiſſione ſanatoria nullitatum examinis cum clauſula *arbitrio Rotæ*, vide *Gregor. deciſ. 466. ibique Adden.* qui allegat aliam deciſ.
Pamphilianam *ſupra 143.*

Videtur iſta *dec. 143.* contrariari ex diametro
alteri *deciſ. ſupra 197.* dùm ſanatoriam prima
concedit, ſecunda denegat; ſed conciliari
poſſunt, ſiuè quia defectus iuriſdictionis in
caſu primæ non erat totalis, prout in caſu ſecundæ; ſiuè quia in caſu primæ fuerat conceſſum arbitrium à Signatura Gratiæ, quo caſu facilius relaxatur rigor iuris, quàm vbi
arbitrium conceditur à Signatura Iuſtitiæ,
(qui erat caſus ſecundæ) tunc enim ſtrictè à
regulis iuris communis venit limitandum.
20 Appellatio datur à Decreto, ſeu pronunciā,
qua Iudex ſe competentē declarat, *Spad. d. conſ. 196. nu. 11. lib. 2. Caual. dec. 2. n. 8. Thomat. deciſ. 8. num. 8.* vbi, quod appellatio datur etiam à tacita reiectione exceptionis incompetentiæ reſultante ex Decreto Iudicis mandante ad vlteriora procedi, *Gratian. diſcept. 76. numer. 1. & ſeqq.*
21 Iudex ſuſpectus allegatus, & tanquam talis recuſatus, ſi, non obſtante recuſatione, ad
vlteriora procedit, dicitur partem grauare, &
cauſam ſuſpicionis iuſtificare, vt allegata hac
noſtra *deciſ.* dixit *Rot. in Cracouien. vocis actiuæ, & paſſiuæ 31. Ian. 1676. §. quàm etiam ex modo, coram R. P. D. Rondinino.*
22 Propterea omnia geſta coram eo, præſertim
poſt appellationem ab vlteriori proceſſu interpoſitam, ſunt nulla, & attentata, *Put. dec. 32. num. 4. lib. 2. Leodien. receptoriæ 23. Ian. 1675. coram Illuſtr. Calataiù, quæ eſt deciſ. 417. num. 6. part. 18. tom. 2. recent. ſupra poſt deciſ. 550.* vbi concordantes.

GERVNDEN. VINI.

Lunæ 5. Martij 1618.

ARGVMENTVM.

De denegatione declaratoriæ ex legitimis cauſis, prout in Summario, & de vini qualitatibus.

SVMMARIVM.

1 *Excuſatur à contumacia traditionis vini ille, qui tradere debet, quando non conſtat, quodnam vinum ſit tradendum, & num. 7.*
2 *Impeditus ex iuſta cauſa debet excuſari.*
3 *Declaratoria conditionalis non eſt ferenda contra non parentem, quando iſte conditionem impleuit.*
4 *Declaratoria non ſolet dari, niſi pro terminis decurſis, & non ſolutis, non autem pro futuris, & decurrendis.*
5 *Vini appellatione quid veniat, & de qualitate vini num. 6. & 8.*

DECISIO DXCIV.

DOmini cenſuerunt, conſtare de exceſſu;
quia ſecuta intimatione literarum executorialium, quæ per b. m. Cardinalem Seraphinum contra Præpoſitos relaxatæ fuerant,
ſtatim ipſi Præpoſiti comparuerunt, & obtulerunt ſe paratos, in quantum poterunt, illis
parere, liquidata prius quantitate, & qualitate
1 vini præſtandi, quæ paritio, licèt videatur verbalis, cùm tamen Præpoſiti nil aliud tunc facere poſſent, cùm non conſtaret, in qua ſpecie
vinum præſtandum eſſet, ſatis illos à contumacia excuſare cenſetur, iuxta *deciſ. Put. 250. lib. 1. Mohed. 9. de ſent. & re iudic.* itaut contra eos
vti contumaces ad declaratoriam, & multò
minùs ad affixionem cedulonum procedi non

potuerit, *Achill. deciſ. 1. num. 2. & ſeq. de ſentent. excommun.* cum aliis adductis *coram Seraph. deciſ. 1113. num. 5. & in Pampilonen. de Sanzi 14. Dec. 1598. coram b. m. Litta*; Quod autem qualitas
2 vini præſtandi liquidata non eſſet, ſatis colligitur ex eo, quia *die 7. Febr.* 1605. poſt latam declaratoriam *coram Reuerend. Attrebaten.* fuit reſolutum, non conſtare de qualitate vini præſtandi, *& 3. Martij 1606. coram eodem* eſſe præſtan. vinum Clarettum, ſed prius videndum, an Præpoſitis remaneat congrua, vt *in deciſionibus*, quarum copia datur.

Præterea fuit per Dominos ponderatum, quod ſententia declaratoria fuit lata ſub conditione, niſi infra 15. Præpoſiti à die illius intimationis paruerint, & ſtatim, quod illa fuit in partibus intimata, & quod qualitas vini præſtandi non eſſet liquidata, Præpoſiti infra
3 d. tempus portiones vini vſque tunc decurſas iuxta prætenſionem Capituli ſoluerunt, quo caſu ſtante dicto adimplemento, declaratoria euanuit, vt per *Innoc. in cap. ſuper his, ſub nu. 10. verſ. & idem dicendum, de accuſat. & in cap. propoſuit in fin. de Cler. excomm.* quem ſequitur *Rota deciſ. 19. circa fin. verſ. pro quo allego duas, de dol. & contum. in nou. Alciat. reg. 2. præſumpt. 6. in 1. limit.* & quamuis prætenderetur, quod iſta declaratoria compræhenderet etiam portiones vini pro tempore futuro, iuxtà condemnationem, de qua in ſententijs, pro quibus de aliqua
4 paritione non conſtat; tamen dixerunt Domini, non poſſe negari, quin eſſet admodùm dubium, An declaratoria compræhenderet portiones in futurum decurrendas, cùm regulariter illa non niſi pro fructibus, ſeu terminis decurſis ferri ſoleat, & ideò ſaltem in hoc dubio tantò minùs abſque eius declaratione, & noua intimatione potuiſſe affigi cedulones, quæ non niſi, vbi contumacia eſt certa, & indubitata affigi ſolent, *ex ſupra allegatis*.

Circa alias deciſiones huius cauſæ vide ſupra poſt deciſ. 451.

ADNOTATIO.

5 Vini appellatione quid veniat *vide text. in l. ſi quis vinum 9. ff. de tritic. vin. & oleo legat. Bonacoſſ. in qu. crim. verb. vinum pag. 208.* & vini legatum, de quo vino ſit intelligendum, diſputat *Bonden. collect. 19. num. 98. & ſeqq.*

6 Vetus namque vinum nouo præualet, imò pluris æſtimatur, quàm nouum, *l. cum quid 3. cum ibi not. per gloſ. ff. ſi cert. petat.* Vini autem veteris appellatione intelligitur vinum ſaltē vnius anni, *l. vetus, ff. de vin. tritic. & oleo legat.*

Nouum verò bibendum non eſt ante menſem Nouembris, *l. iubemus 10. C. de erog. milit. Annon. lib. 10. Petr. Rauenn. ſingul. 800. Carpan. ad Statut. Mediolan. c. 185. n. 4. par. 2. Franciſc. Marcb. q. 540. num. 6. par. 1.*

7 Hinc, & meritò in caſu illius deciſionis fuit denegata declaratoria, cùm non conſtaret, cuius qualitatis vinum tradendum eſſet per Præpoſitos, id quod prius erat perneceſſe firmandum.

8 Alia de vino, illiuſque natura, qualitatibus, & effectibus latè agit *Plin. lib. 14. natural. hyſtor. à cap. 5. cum cæteris capp. ſeqq. vſque ad fin. eiuſdem libri, ac Paulus Rubeus in annotat. proœm. par. 11. recent.*

Declaratoriæ quando fuerunt relaxatæ pro ſumma illiquida, ſatis eſt oblatio certæ quantitatis, cum obligatione ſoluendi reſiduum ſecuta liquidatione, vt fuit dictum in *Cracouien. Decimarum 3. Iulij 1679. coram R. P. D. Rondinino*.

VRBINATEN. SEV NVLLIVS ERECTIONIS COLLEGIATÆ.

Luna 5. Martij 1618.

ARGVMENTVM.

Teſtes de Vniuerſitate probant, quando ſolum agitur de intereſſe Vniuerſitatis, & non ſingulorum; teſtiumque numerus ſupplet eorum non integritatem; cætera petas ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes duo, ſeu plures plenè probant.*
2 *Teſtes de Vniuerſitate probant, quando non agitur de ſingulorum intereſſe, ſed Vniuerſitatis tantùm, & num. 7. cum ſeqq.*
Teſtes non omninò integri ſupplentur ex numero, ibidem in fine.
3 *Immemorabilis præſcriptio, in quo differat à præſcriptione longiſſimi temporis.*
4 *Augumentum cultus diuini quomodò probetur per teſtes, & num. 10.*
5 *Clauſula* vt aſſeritur, *ad quos referatur, appoſita præſertim in literis Apoſtolicis.*

DECISIO DXCV.

Eſt par. 4. rec. dec. 631.

Eadem in cauſa eſt ſupra deciſ. 531.

ADNOTATIO.

7 An, & quando teſtes de Vniuerſitate probent in cauſa illius *vide Conciol. alleg. 53. num. 45. & ſeqq. Adden. ad Gregor. dec. 340. num. 14. Adden. ad Buratt. dec. 314. lit. A.*

8 Regulariter non probant, quando præſertim agitur de re concernente illius magnum honorem, vel notabilem vtilitatem, latè *Neguer. alleg. 26. num. 36. & ſeqq. Theſaur. iun. quæſt. forenſ. q. 37. ſub num. 7. verſ & in caſu noſtro lib. 1. Caual. dec. 143. num. 4. Coccin. deciſ. 2035. num. 3. deciſ. 130. par. 1. recent.*

9 Limita, ſi honor, vel vtilitas non acquiritur ſingulis vti ſingulis, ſed ſingulis vti vniuerſis, quo caſu probant vbi maximè eorum inhabilitas ſuppleretur ex numero, vel ex aliis adminiculis in facto concurrentibus, *Conciol. alleg. 53. num. 45. & ſeqq. dec. 529. num. 10. poſt Poſtb. de manutent. Bich. deciſ. 566. num. 9. & ſeqq.*

10 Quod diuinus cultus ex multiplicitate Miniſtro-

niſtrorum, ſeu Sacerdotum augeatur, *Rot. deciſ. 156. num. 8. & deciſ. 327. numer. 29. part. 17. recent.*

VRBEVETANA HÆREDITATIS.

Mercurij 14. Martij 1618.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum quando dicatur validum, & exequendum, eiuſque recognitio quando ſit facienda; & quod pro eo in dubio pronunciandum veniat.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum factum per publicum Notarium coram ſeptem teſtibus cum hæredis inſtitutione, & alijs ſolemnitatibus dicitur validum, & eſt exequendum, & num. 4. cum duobus ſeqq.*

2 *Recognitio teſtamenti niſi fuerit oppoſita in productione, poteſt, quando opponitur, & quandocumque de ſtylo Rotæ fieri.*

3 *Legis naturæ eſt dare formam negocijs futuris, non præteritis, & num. 8. cum ſeqq. vbi de materia.*

7 *Pronunciandum in dubio pro teſtamento, & illius validitate.*

DECISIO DXCVI.

Dubitaui, an teſtamentum, de quo agitur, ſit executioni demandandum; & quia pro Balthaſare dicebatur, illi non eſſe ſtandum, ex pluribus contra eius validitatem deductis, & in omnem euentum non eſſe exequendum inter alia propter tranſactionem inter partes initam, ſupradicta die Domini
1 concluſerunt, ſtandum eſſe teſtamento, niſi obſtet tranſactio, quia teſtamentum legitur per publicum Notarium coram ſeptem teſtibus in Vrbe rogatum, cum inſtitutione hæredis, & aliis iuris ſolemnitatibus, iuxta *l. ſi quæramus, ff. de teſtam. & qui teſt. fac. poſſ.* cum ſimilibus.

Nec obſtare, quod non fuerit recognitum;
2 quia, iuxtà ſtylum Rotæ, poteſt quandocumque recognoſci, *Peregr. deciſ. 309. Cott. dec. 179.* & fuit dictum *in Placentina Cappellaniæ 21. Maij 1601. coram b. m. Card. Pamphilio.*

Minùs obſtare, quod non appareat, Notarium, & teſtes cognouiſſe teſtatorem; Nam quoad reformationem S. D. N. placuit reſpon-
3 ſio, quod cùm illa emanauerit anno 1612. non comprehendit teſtamentum, de quo agitur, quod fuerat iam anteà ſtipulatum 5. Martii 1611. Quia de natura legis eſt futuris dare formam, non autem præteritis negocijs, *l. leges, C. de legib. cap. fin. de conſtit. Seraphin. deciſ. 1001. num. 2.* In terminis verò iuris communis Domini tranſierunt cum illa opinione, quod ad effectum, vt teſtamentum ſubſtineatur, ſuffi-
4 ciat, quod Notarius habeat notos contrahentes eo modo, quo poteſt, videndo perſonas ipſorum aſſerentium ſe eſſe tales, *Bald. in rubr. C. de fid. inſtrum. num. 11. & ſequ. Ruin. conſ. 189. num. 17. lib. 1. Bertazz. clauſ. 2. gloſ. 2. num. 9.* & quod teſtes habeant cognitionem illam, quæ reſultat per aſpectum ipſius teſtatoris in ipſo actu teſtandi, quia illud non requiritur per *tex. in l. ſi non ſpeciali, C. de teſtam.* & de huiuſmodi cognitione loquitur *Bartol. in l. 2. §. idem Labeo num. 4. ff. de aqu. plu. arc. Iaſ. conſ. 50. num. 1. lib. 3.*
5 & hanc opinionem tàm in Notario, quàm in teſtibus aliás ſecuta fuit *Rota in vna Bononien. bonorum 1. & 8. Martij 1577. coram D. de Rubeis relat. inter impreſſ. dec. 434. par. 1. diuerſ.* maximè, quia in caſu iſto non datur aliqua ſuſpicio fraudis, quæ aliàs in ſuppoſitione perſonæ potuiſſet committi, ſed potiùs illa remouetur, ex deductis per informantes; ex quibus quoad teſtamentum ità Domini concluſerunt, ſed de tranſactione dixerunt, quod particulariter videatur.

ADNOTATIO.

6 Teſtamentum habens requiſita neceſſaria, de quibus per *gloſ. in l. generali, C. de tabul. lib. 10.* venit exequendum *deciſ. 122. 501. & 544. par. 4. to. 3. rec.*

7 Et quando cadit quæſtio ſuper validitate teſtamenti in dubio pro illa debet pronunciari, quia publicè intereſt teſtamenta defunctorum conſeruari, ait *text. in l. 5.* ibi — *publicè enim expedit ſuprema hominum iudicia exitum habere, ff. quemadm. teſtam. aper. Conciol. alleg. 66. num. 31. & ſeqq. Hieron. Palm. iun. allegat. 68. num. 105. cum duobus ſeqq. Thomat. dec. 68. num. 104. pariter cum ſeqq.*

Cognitio contrahentium in ſtipulatione Notarij requiſita ex Reformatione Pauli V. qualis eſſe debeat, & quando ſit neceſſaria, examinatur in *deciſ. 140. par. 6. recent. & in Anconitana hæreditatis 26. Iunij 1665. coram Veroſpio.*

8 Licèt peculiaris natura legis ſit futuris tantùm caſibus formam dare, non autem præteritis prouidere, *l. iubemus, §. quæ in poſterùm, C. de teſtam. l. meminimus in fin.* ibi — *ſi qui autem caſus iam euenerunt, & per iudicialem ſententiam, vel amicabilem tranſactionem ſopiti ſunt, nullam ſentiant ex hac lege retractationem &c. C. de legit. hæred.* & tradunt *Io: Bapt. Coſt. de retrotract. caſ. 9. cap. 9 per tot. Maſtrill. de Magiſtr. lib. 3. cap. 3. num. 105. cum duobus ſeqq. Canal. deciſ. 125. num. 9. deciſ. 20. num. 15. dec. 109. nu. 11. & deciſ. 115. num. 12. par. 8. deciſ. 104. num. 7. par. 16. & dec. 520. num. 8. par. 18. to. 2. recent.* & millies alibi.

Tamen ſi lex noua emanauerit pro interpretatione, ſeu declaratione iuris antiqui dubij, non modò ad futuros, verùm, & ad præ-
9 teritos caſus extendi, deducitur ex *text. in auth. de rapt. mulier. ad fin.* ibi — *Quam interpretationem non in futuris tantummodò caſibus, verùm in præteritis etiam valere ſancimus, tanquàm ſi noſtra lex ab initio cum interpretatione tali promulgata fuiſſet à nobis,* & firmant *Noguerol. alleg. 10. num. 152. cum ſeq. Theſaur. iun. quæſt. forenſ. qu. 113. num. 5. lib. 3. Put. deciſ. 372. num. 2. lib. 2. in correct. Royas dec. 43. num. 3. & in recens deciſ. 216. num. 5. par. 8. dec. 404. nu. 20. par. 16. & dec. 99. num. 7. par. 17.*

10 Proût ſi appareat de voluntate legislatoris
comprehendendi etiam præterita negocia,
tunc ſuper non comprehenſione quæuis du-
bitatio ceſſare debet, *Theſaur. d. q. 113. num. 2. Thomat. dec. 234. n. 26. Vbald. deciſ. 114. ſub nu. 4. verſ. quod etiam.*

11 Ampliùs, ſi lex noua diſponat ſuper actus
executione, eo caſu trahitur ad actus habentes
originem de præterito, & executionem de
futuro, *Theſaur. loc. cit. num. 4. dec. 65. num. 10. poſt Zacch. de Salar.* bene *Coccin. deciſ. 1630. numer. 35.*

12 Sed quid dicendum de negocijs, contracti-
bus, alijſque caſibus de tempore nouæ legis
editæ non reſolutis, nec terminatis, ſed ſub
13 Iudice adhuc pendentibus? Regulariter illos
non comprehendit, vt innuit *Coſt. in tract. de vetrotract. d. caſ. 1. cap. 9. num. 1.* Sed hoc fallit,
14 quando huiuſmodi noua lex expreſsè loqui-
tur de caſibus etiam pendentibus, vt præclarè
monet *text. in l. fin.* ibi, *hæc autem omnia obſernari ſancimus, etiam in his caſibus qui vel poſteà fuerint nati, vel iam in iudicium deducti ſunt, C. de Sacroſ. Eccleſ.* & melius in *l. ſancimus,* ibi -- *quam oportet non ſolùm in caſibus, quos futurum tempus creauerit, ſed etiam in adhuc pendentibus, & iudiciali termino, vel amicabili compoſitione nondùm ſopitis obtinere &c. C. eodem, Coſt. loc. ſupra cit. n. 11. Coccin. d. dec. 1680. nu. 3.*

15 Ad materiam, vide *Text. in l. leges, & in l. non dubium, cum vtrobique not. per gloſ. & DD. C. de legib. l. non eſt nouum, ff. eod. l. penult. C. de vſur. §. 1. ibique gloſ. verb. referentem, Auth. vt cum de appell. cognoſc. gloſ. in cap. licèt Canon, verb. de cætero, de elect. in 6. Abb. in cap. fin. num. 8. ibique etiam Felin. num. 4. de conſtit. Coſt. vbi ſupra, d. deciſ. 66. num. 8. cum duobus ſeqq. poſt Zacch. de Salar. Vbald. dec. 109. numer. 6. Royas deciſ. 137. numer. 3. cum pluribus ſeqq.*

PRÆNESTINA HÆREDITATIS.

Mercurij 14. Martij 1618.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum ad piam cauſam, & inter liberos ſcriptum, & ſubſcriptum manu ipſius teſtatoris ſubſtinetur, etiam ſine alijs ſolemnitatibus de iure diuino, & canonico, & per illud reuocatur præcedẽs teſtamentũ ſolemne, & ex quibus arguatur perfectum, vel imperfectum.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum primum cenſetur reuocatum per ſecundum, & in teſtamentis, & codicillis ſtatur ſemper vltimæ diſpoſitioni, & numer. 6. ac 12.*

2 *Teſtamentum factum ad pias cauſas, & ſcriptum, ac ſubſcriptum manu ipſius teſtatoris ſubſtinetur etiam ſine teſtibus, & nu. 14.*

3 *Teſtamentum huiuſmodi ſufficiens eſt pro reuocatione alterius præcedentis, etiam facti cum ſolemnitatibus, & num. 13.*

4 *Clauſula derogatoria appoſita in ſecundo teſtamento, operatur, vt faciliùs primum reuocatum intelligatur, & dicto num. 13.*

5 *Teſtamentum inter liberos ſcriptum & ſubſcriptum manu teſtatoris valet etiam ſine teſtibus, & num. 14.*

7 *In teſtamento ad pias cauſas non ſeruatur ius ciuile, ſed canonicum, vel diuinum.*

8 *Teſtamentum ad pias cauſas non ſemper æquiparatur teſtamento inter liberos, & pia cauſa eſt fauorabilior cauſa liberorum.*

9 *Teſtatoris voluntas, quando ex diſpoſitis in teſtamento colligitur perfecta, nil officit ſpatium relictum pro appoſitione temporis, dum hoc non reſpicit aliquid ſubſtantiale.*

10 *Teſtamentum ex quibus dici debeat perfectum, & ex quibus argui poſſit imperfectum, & numer. ſeqq.*

DECISIO DXCVII.

FVit concluſum, ſententiam eſſe reuocan-
dam, quia in ea declaratur, Procuratori-
bus S. Ioannis de Colauita nullum ius compe-
tere contra Ioannem, ipſumque à petitis ab-
ſoluen. & tamen de eorum bono iure ſuper
1 bonis, de quibus agitur, ſatis conſtare viſum
fuit ex teſtamento per Anibalem anno 1613.
ad ipſorum fauorem condito, per quod vti
poſterius alterum præcedens ad fauorem
Ioannis reuocatum cenſetur, *l. 1. & l. 2. ff. de iniuſt. rup. & irrit. fact. teſtam. §. poſteriore, inſtit. quib. mod. teſtam. infirment.* & eſt regula commu-
nis, quod in teſtamentis, & codicillis, ſemper
ſtatur vltimæ diſpoſitioni, *l. ſi mihi, & tibi, §. in legatis, ff. de legat. 1. l. 4. de adim. legat.*

Nec obſtare, quod huiuſmodi poſterius te-
ſtamentum careat teſtibus; quia nihilominùs
cùm ſit ſcriptum, & ſubſcriptum manu pro-
2 pria ipſius teſtatoris, & ad pias cauſas factum,
ſubſtinetur etiam abſque teſtibus ſecundùm
opinionem, quam tenent *Imol. in l. ſi is, qui, n. 6. ff. de teſtam. Tiraq. de priuil. pia cauſ. priuil. 4.* &,
quicquid alij in contrarium ſenſerint, pluriès
ſecuta eſt *Rota*, vt per *Put. dec. 14. de teſtament. Achill.* qui poſt *Aret.* eam dicit magis com-
munem *deciſ. 1. eodem tit. & in Leodien. Domus relat. inter impreſs. dec. 553. num. 2. par. 1. diuerſor. & in Romana hæreditatis,* in qua pariter de ve-
riori, & magis communi teſtatur, *relat. inter eaſdem deciſ. 74. ſub num. 12. verſ. his tamen non obſtantibus, & ſeqq. part. 2.* & vltimo loco *in illa Romana hæreditatis del Ciarpa 24. Octobris* 1616.
coram Reuer. D. meo Damaſceno; & eſt ſufficiens
3 pro reuocatione alterius præcedentis etiam
facti cum ſolemnitatibus, *Alex. conſ. 105. nu. 21. in fin. lib. 4. Abb. conſ. 11. num. 2. poſt med. verſ. & ceſſat ratio illius legis lib. 1. Tiraq. dicto tract. de priuil. pia cauſ. priuil. 53.* Præſertim, quia teſtator
in dicto eius vltimo teſtamento declarat ſe
relinquere inuentarium propria eius manu
confectum, ad effectum, ne aliquis ex ipſius
parentibus, aut nepotibus, inter quos erat Io-
4 annes in priori teſtamento inſtitutus, de dictis
bonis aliquid capere poſſit, ac inſuper appo-
ſuit in eo clauſulam derogatoriam quoad te-
ſtamenta prius condita, quæ propterea eò fa-
ciliùs reuocata cenſentur, cùm ad iſtum effe-

ctum

ctum non requiratur, quod de illis in poſteriori fiat mentio, *d. l. ſi mihi, & tibi, §. in legatis, ff. de legat. 1. Alexand. dicto conſ. 105. numer. 6. lib 4.*

Neque obſtare, quod huiuſmodi teſtamentum careat etiam die, ac menſe, & tamen
5 etiam in teſtamento inter liberos tempus requiratur, iuxta *auth. quod ſine, C. de teſtament.* Quia, vltrà quod in teſtamento, de quo agitur, adeſt annus, qui videtur ſufficiens ad iſtum effectum, cùm ex illis ſatis conſtet iſtud eſſe vltimum; & tempus iuxta terminos *d. auth.* ea ratione requiritur, vt ſcilicet appareat, quale
6 ſit vltimum, nam cùm teſtamentum pluriès fieri, & mutari poſſit, illud eſt ratum, quod vltimum comprobatur, vt dicit *Bald. in d. auth. nu. 4. Salyc. nu. 2. Corn. num. 4. Guidop. conſ. 55. n. 4.*
7 Placuit etiam reſponſio, quod cum in teſtamento ad pias cauſas non ſit ſeruandum ius ciuile, ſed ius canonicum, vel ius diuinum, *cap cum eſſes, cap. relatũ, de teſtam. Gem. conſ. 115. in fin. Bald. conſ. 20. in princ. lib. 5.* diſpoſitio *d. Auth. quod ſine,* quoad temporis inſcriptionem in eo locum non habet, *Alex. conſ. 4. ſub num. 15. verſ. ſecundo reſpondetur lib. 7. Corn. conſ. 307. ſub n. 17. verſ. tertio d. auth. lib. 3. Tiraq. d. tract. de priuil. pia cauſ. priuil. 11.* & quod teſtamentum ad pias
8 cauſas non ſemper æquiparetur teſtamento inter liberos, tradit *Vaſqu. de ſucceſs. creat. lib. 3. §. 22. ſub num. 11. verſ. contrariam,* & faciunt deducta *in dicta Romana hæreditatis relat. inter impreſs. dec. 74. n. 17. & ſeqq. par. 2. diuerſ.*

Minùs refragari, quod teſtator in huiuſmodi teſtamento reliquerit ſpatium, vt in eo apponeret indictionem, menſem, & diem, adeoùt non cenſeatur habuiſſe teſtamentum
9 pro perfecto; Quia hoc procederet, ſi dictum ſpatium reliquiſſet, vt in eo adderet aliquid ſubſtantiale, vel in teſtamento inter liberos, in quibus terminis loquuntur plures ex *Doct.* in contrarium allegatis: ſed indictio, menſis, & dies in teſtamento ad pias cauſas ſecundùm ius canonicum, vel ius diuinum non ſunt de ſubſtantia, *vt dictum eſt,* & teſtator potuit teſtamentum pro perfecto habere, non obſtante huiuſmodi ſpatio, *Corn. d. conſ. 307. in fin. verſ. nec obſtat illa omiſſio lib. 3.*

Nec demùm releuare, quod teſtator appoſuerit in eo huiuſmodi verba -- *Item laſcio, e dichiaro, e dico queſto eſſere il mio teſtamento, il quale quando ben lo faceſſi ſerrato, ò in ſcriptis, dichiaro, che l'hò fatto, e fò ſolo &c.* quæ verba, *quando ben lo faceſſi,* cùm ſint temporis præteriti, imperfecti, ſubiunctiui, & ſic trahantur ad futurum, potiùs quandam præparationem,
10 quàm teſtamentum perfectum denotare videantur; quia imò fuit pro reſponſione ponderatum, quod huiuſmodi teſtamentum in pluribus locis legitur factum per verba temporis præteriti perfecti, vt ibi in principio -- *hò procurato, & voluto far queſto teſtamento &c.* vt in fine, *dichiarando, che hò voluto far volgare queſto mio teſtamento &c.* necnon per verba præſentis temporis, ibi in principio, *laſcio &c.* quod verbum in omnibus legatis reperitur, & ibi,, *In tutti gl'altri miei beni mobili, e ſtabili inſtituiſco mio herede vniuerſale &c.* & ibi -- *& voglio, che queſto vaglia, come nuncupatiuo &c.* Ex quibus
11 apparet, quod teſtator habuit teſtamentum pro perfecto, vt in ſimili ponderat *Cephal. conſ. 99. num. 5. & ſeq. & ſub num. 23. verſ. poſtremò in caſu;* maximè, cùm illa verba toties repetierit, ad *l. Baliſta, cum ibi not. ff. ad Trebell.* cum ſimilibus: & ſupradicta verba fuerunt ſolùm appoſita ad declarandum, quod, quatenus ipſe teſtator traderet teſtamentum Notario ſigillatum, & in ſcriptis, quod non propterea intendebat, quod illud haberetur pro teſtamento in ſcriptis, ſed ſolùm id ſe facturum eſſe, ne detegeretur eius voluntas, & ſic cum dicta verba, *quando ben lo faceſſi ſerrato &c.* ad
12 clauſuram tantum referantur, & ad eam reſtricta fuerint, quoad teſtamentum jàm perfectum nihil operari poſſunt, ad *l. in agris, ff. de acq. rer. domin.* cum ſimilibus &c.

ADNOTATIO.

Confirmatur præſens deciſio *coram Buratt. deciſ. 475.*
13 Teſtamentum primùm regulariter per ſecundum reuocatur, *deciſ. 73. num. 2. poſt Paitell. expedit. ciuil. Duran. dec. 178. num. 3.* non obſtante clauſula derogatoria, quando fuit illi ſufficienter derogatum, vt ſi teſtator diceret, quod præſens teſtamentum valere voluit, non obſtante quocumque alio teſtamento clauſulas derogatorias continente, *Duran. d. dec. 1 3. n. 8.* & generaliter primum teſtamentum habens clauſulas derogatorias quando reuocetur per ſecundum, latè examinat *Cyriac. controuerſ. 360. per tot. Buratt. d. deciſ. 475. & deciſ. 148. & 296. par. 17. recent.*

Ad pias cauſas teſtamentum vt ſubſtineatur nullas exigit iuris ciuilis ſolemnitates,
14 cum ſatis in hoc caſu ſit, quod conſtet de nuda teſtatoris voluntate etiam per ſimplicem ſchedulam eius manu ſcriptam, ſiue ſubſcriptam, dummodò tamen voluntas perfecta appareat, & prorſus diſpoſita ad ita teſtandum, remanente ſolùm difficultate, vt in præſenti deciſione circa cognitionem huius perfectæ voluntatis ſecundùm facti, & caſuum occurrentium circumſtantias regulanda, cum ſimplex velleitas, vel præparatio ad condendum teſtamentum non attendatur, nec dicatur ad hunc effectum validum teſtamentum vbi deficit perfectio voluntatis, quidquid foret dicendum ſi deficeret perfectio ſolemnitatum, *Gratian. diſcept. 895. deciſ. 108. par. 7. 166. par. 8. 288. par. 9. to. 1. & dec. 289. par. 10. recent.* ac cæteris adductis latè fuit comprobatum in *Romana hæreditatis 4. Maij 1657. coram Meltio, & 14. Ian. 1661. coram Veroſpio.*

FANEN. SALVIANI.

Ven. 16. Martij 1618.

ARGVMENTVM.

Donatio facta per virum ſponſæ antè contractum matrimonium an, & quando valeat,

leat: Eſt ſingularis, & magiſtralis deciſio.

SVMMARIVM.

1 *Donatio inter ſponſum, & ſponſam antè contractum matrimonium valida eſt, & num. 2. cum ſeq. vbi ampliatur hac concluſio, etiam adiecta conditione* ſi nubat, *& num.9.*

3 *Conditionalis non dicitur diſpoſitio facta ſub ea forma, qua à lege tacitè intelligitur.*

4 *Donatio facta inter ſponſum, & ſponſam, collata tamen in tempus contracti matrimonij, non valet, & nu.5. ac 9.*

Donatio facta per maritum ſponſa pro augenda dote, dicitur facta ex cauſa onerosa, & valida eſt, eodem num.4. & num.9.

6 *Donatio facta per maritum ſponſa pro augenda dote, & ob cauſam futuri matrimonij, non tenet ſine ſolemnitatibus Statutorum Vrbis, & num.7. cum ſeqq.*

Donatio facta ob cauſam non dicitur pura, licèt dicatur, quod donans ſua voluntate, & liberè donat, d.num.6. ac num.9.

DECISIO DXCVIII.

Eſt part.4. rec. deciſ.638.

Alia deciſiones praſentis cauſa referuntur ſupra poſt deciſ. 307.

ADNOTATIO.

9 Donationes, quæ fiunt inter ſponſos cenſentur regulariter ſponſalitiæ largitates, & ſine ſolemnitatibus ſubſtinentur, *Merlin. dec.80. nu.7. Duran. deciſ.129. num. 5.* & ad materiam iſtius deciſionis *vide Greg.dec.563. Buratt.dec.422. & ibi Add.*

CALLIEN. CANONICATVS.

Luna 26. Martij 1618.

ARGVMENTVM.

Sumitur ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Manutentionis in iudicio leuiores admittuntur probationes, & vnicus etiam teſtis ſufficit.*

2 *Poſſeſſionis vitioſa, ſi fiat mentio in prouiſione noua, purgatur vitium, & robur eidem additur.*

3 *Titulorum multiplicatio admittitur in Beneficialibus, & nu.5. & 6.*

4 *Poſſeſſio Canonicatus capienda capitulariter, aliquibus caſibus limitatur.*

DECISIO DXCIX.

IN relationibus cauſarum feci verbum ſuper relaxatione mandati de manutenendo ad fauorem Franciſci Ranaldi, iuxta *deciſionem factam ſub die 29. Ianuarij præteriti*, & Domini ordinarunt, vt procederem ad eius relaxationem, non obſtantibus in contrarium adductis, quæ viſa fuerunt ceſſare ex allegatis *in d. deciſ.* & ex alijs de nouo deductis, & præcipuè circa illud, quod Canonici die 30. Auguſti 1615. in inſtrumento traditionis poſſeſſionis aſſerant, ſe aſſignare Franciſco præſenti ſtallum in Choro, & locum, & vocem in Capitulo, quod de ſola verbali aſſignatione intelligi poſſit; placuit reſponſio, quod cùm tunc Canonici eſſent in Sacriſtia Eccleſiæ, ſicque in ipſa Eccleſia capitulariter congregati, dicta verba intelligi debeant de reali aſſignatione, & hoc ſatis comprobari viſum fuit, tùm ex eo, quia Capitulum deputauit alterum, qui eodem die Franciſco poſſeſſionem præbendæ realiter tradidit, vt apparet ex publico inſtrumento, adeoùt poſſeſſio quoque Canonicatus eidem faciliùs realiter tradita cenſeatur: Tùm etiam, quia Sacriſta dictæ Eccleſiæ medio iuramento examinatus, dicit, ſe vidiſſe, quod dicta die 30. Auguſti Capitulum dedit Franciſco locum in Capitulo, illumque recepit in Choro in vltimo ſtallo, & quod pluriès poſtmodum idem Franciſcus inter alios Canonicos tàm in Choro, quàm in Capitulo tanquam Canonicus interuenit, & alij etiam teſtes dicunt, quod
1 pluriès in Choro tanquam Canonicus interuenit, qui teſtes ſatis releuare viſi ſunt, ſaltem ſimul cum dictis inſtrumentis, & aliis *ſuprà* ponderatis ad probandam poſſeſſionem, pro qua ad iſtum effectum manutentionis leuiores probationes admittuntur, *Seraph. dec. 1417. num.1. & dec. 1485. num* 5. & vnicus etiam teſtis ſufficiat, *Paleott. dec.22.* & fuit dictum *in Lucana penſionis relat. inter impreſſ. deciſ.196. in fin. par.1. diuerſ.* & aliàs ſæpè.

Neque obſtat, quod iſta poſſeſſio fuerit nulliter capta vigore collationis factæ à Capitulo in menſe Auguſti reſeruato; quia placuit reſponſio, quod cùm narrata huiuſmodi nullitate noua gratia à Sede Apoſtolica obtenta fuerit, ſatis per eam vitium illud purgatum,
2 & dicta poſſeſſio confirmata cenſeretur etiam in præiudicium Ioannis Nicolai, qui medio tempore vigore collationis Epiſcopi ex eadem vacatione poſſeſſionem ſe accepiſſe prætendit, ex *deciſ. Paleott. relat. inter impreſſ.633. numer.8. lib.3. par.3. diuerſ.* & facit, quia huiuſmodi no-
3 ua prouiſio deſeruit ſaltèm Franciſco pro titulo valido, cùm in Beneficialibus multiplicatio titulorum admittatur, *Felin. in cap. in noſtra colum.2. verſ. titulus multiplicatur, de reſcript. Caſſad. deciſ.23. in fin. de cauſ.poſſ. & propriet.* & fuit dictum *in Cæſarauguſtana de Maella 8. Nou. 1599. coram b.m.Card. Pamphilio.*

Et ita deciſum, &c.

In eadem cauſa eſt ſupra deciſ. 589.

ADNOTATIO.

4 Canonicatus poſſeſſionem capiendam eſſe capitulariter dicebatur *ſupra deciſ. 589.* quæ concluſio limitatur per *Poſth. de manut. obſeruat. 30. num.3. & ſeqq. & per Adden. ad Buratt. deciſ. 318. num. 17.*

Quod

5 Quod in beneficialibus permittatur titulo-
rum multiplicatio, *V bald. deciſ. 209. nu. 5. Merlin.
deciſ. 82. num. 10. deciſ. 220. num. 11. & deciſ. 729.
num. 7. Couin. dec. 47. num. 20. deciſ. 317. num. 4. &
dec. 1232. num. 7. Royas dec. 164. num. 4. Peutinger.
dec. 17. nu. 18. cum cæteris in dec. 413. nu. 15. par. 18.*
6 *to. 2. recent.* niſi ſint tituli incompatibiles, *deciſ.
220. num. 3. par. 17. recent.*

SPOLETANA HÆREDITATIS.

Lunæ 2. Aprilis 1618.

ARGVMENTVM.

Diſputatur ſtrictè de validitate ſententiæ, quæ à
pluribus oppoſitis defectibus defenditur, prout
in Summario:

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas apparet ex commiſſione cauſæ
facta Iudici, mandatis procuræ vtriuſque partis,
& præſentia Procuratorum, quæ deſeruit pro ci-
tatione ad ſententiam.*

2 *Iudex, qui proceſſit vti delegatus, præſumitur etiam
tanquam talis ſubſcripſiſſe ſententiam, & num.
10.*

3 *Iudex delegatus nominans ſe Vicarium in ſubſcrip-
tione ſententiæ, præſumitur id feciſſe ad demon-
ſtrandam ſuam perſonam, & num. 10.*

4 *Iudex præſumitur in dubio proceſſiſſe iuxta pote-
ſtatem, per quam actus valet.*

5 *Mandati procuræ præſumptio oritur ex actibus hic
recenſitis.*

6 *Petitionum cumulatio in libello, dum non reperitur
probibita, cenſetur permiſſa.*

7 *Clauſula appoſita in libello*, ius, & iuſtitiam
miniſtrari omni meliori modo, *operatur, quod
Iudex poſſit ferre ſententiam non conformem li-
bello.*

8 *Clauſula* quam, & quas, cum annexis, & con-
nexis, *operatur, quod omnis actio, & omne ius
æquè principaliter deduci poſſit, & num. 11. cum
ſeq.*

9 *Reſpicientia iniuſtitiam ſententiæ, dum ſtrictè diſ-
putatur ſuper validitate illius, non attendun-
tur.*

DECISIO DC.

FVit reſolutum, ſententiam eſſe validam,
quia ex reuolutione proceſſus conſtat, il-
1 lam fuiſſe latam per Vicarium vigore Com-
miſſionis Apoſtolicæ, præcedentibus manda-
tis procuræ vtriuſque partis, ipſiſque Procu-
ratoribus præſentibus, quo caſu nõ requiritur
alia citatio, *Vant. de nullit. ex defect. citat. nu. 17.* &
fuit dictum *in Terracinen. adminiſtrationis 28. Iun.
1610. coram R. P. D. meo Canalerio.*

Nec obſtare, quod Iudex ſe ſubſcripſerit
2 ſententiæ per huiuſmodi verba, *G. Ranus Vic.
Generalis &c.* quia, cùm anteà ſtante commiſ-
ſione ſupradicta pronunciaſſet ſe Iudicem
competentem, ac ex alijs appareat proceſſiſſe
in cauſa tanquàm delegatum, cenſetur etiam
tanquàm talis ſententiam ſubſcripſiſſe, *Abb. in
cap. cum ex officij ſub num. 32. verſ. vel dic, vt me-
lius, Felin. num. 32. in princ. & verſ. limita primo,
de præſcript. Menoch. lib. 2. præſumpt. 17. num. 1.* &
ſe Vicarium in eadẽ ſubſcriptione nominaſse
3 ad demonſtrandam eius perſonam, quod ſæpè
fieri ſolet, *Abb. in dicto cap. cum ex officij ſub n. 32.
verſ. nec obſtat, Felin. n. 32. verſ. amplia primo, Roman.
conſ. 343. num. 10. verſ. nunc igitur, & num. ſequent.
Alciat. reg. 3. præſumpt. 35. num. 3.* maximè quia ex
iuriſdictione delegata, ſententia ſubſtinetur, &
4 in dubio ſemper Iudex cenſetur elegiſſe pote-
ſtatem, per quam actus valeat, vt per *l. 3. ff. de
milit. teſtam. & alios allegatos* tradit *Menoch. dicto
lib. 2. præſ. 17. n. 6. & ſeq.*

Neque obſtare, quod Procurator Corinnæ
fuerit per eam conſtitutus abſque ſolemnita-
tibus per Statutum in contractibus mulierum
requiſitis; Nàm, quicquid ſit, an huiuſmodi
Statutum loquatur etiam de conſtitutione
Procuratoris ad comparendum in iudicio,
5 placuit reſponſio, quod cùm illi de Coruis di-
ctum Procuratorem vti talem citari curaue-
rint, aliaque plura acta cum ipſo fecerint, ſatis
cenſentur illius perſonam approbaſſe, itaut de
defectu mandati illius hodiè opponere non
poſſint, *Neuiz conſ. 17. num. 8. Rota coram bo. me.
Card. Seraph. dec. 1407. n. 1. & in Bonon. fideicomm.
de Mauris 24. Nou. 1606. coram Illuſtriſs. D. Card.
Lancellotto.*

Nec refragari, quod in eodem libello fue-
rint cumulatæ duæ petitiones ſuper diuerſis
6 rebus, nempè ſuper hæreditate Thadeæ, &
legatis Medeæ; quia cùm non appareat hu-
iuſmodi cumulationem eſſe de iure prohibi-
tam, cenſetur permiſſa, iuxta tradita per *Rom.
conſ. 240. ſub num. 2. verſ. ſexto quia.*

Minùs releuare, quod in ſententia con-
demnentur illi de Coruis ad reſtitutionem
pretij bonorum venditorum, & medietatem
7 arredij, ſeu eius pretij, de quibus in libello ni-
hil dicitur; quia, vltrà quod adeſt in eo clauſu-
la *ius, & iuſtitiam miniſtrari omni meliori modo &c,*
quæ operatur, quod Iudex poſſit ferre ſenten-
tiam vltra petita, & non conformem libello,
Felin. poſt alios *in cap. licèt Hely nu. 44. de ſimon.*
& tenuit *Rota coram Me in Bonon. portoni 3. Martij
1610.* Placuit reſponſio, quod ſententia, de
8 qua agitur, fuit lata per Vicarium in cauſa
appellationis vigore commiſſionis, quæ ſuc-
cedit loco libelli, & cùm habeat clauſulam
quam, & quas, cum annexis, & connexis &c.
potuit per eam omnis actio, & omne ius
æquè principaliter deduci, *Achill. dec. 22. de appel.*
& fuit dictum *in Placentina aquarum 8. Martij
1596. coram bo. mem. Cardinali Arigonio*, & aliàs
ſæpè.

Quo verò ad id, quod fuerit intentatum in-
terdictum *quorum bonorum* contra illos de
9 Coruis, qui prætendebant iſta bona ad eos
ſpectare titulo donationis cauſa mortis, eaque
eodem titulo poſſidere, fuit dictum non tàm
reſpicere nullitatem, quàm iniuſtitiam ſenten-
tiæ, de qua modò non diſputatur.

Et ita deciſum &c.

Sunt infra in eadem cauſa dec. 626. & 695.

ADNOTATIO.

Notabiliter hic firmatur, quod Iudex ordinarius
dicatur proceſſiſſe virtute delegationis, ſi alio
modo actus non valeret, virtute eius ordina-
10 riæ iuriſdictionis, *Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 117. nu. 6. & ſeq. Vrſell. concluſ. 47. nu. 23. Seraph. deciſ. 549. nu. 2. dec. 96. num. 1. par. 2. diuerſ. infra deciſ. 698.* quam cum præſenti allegat, & ſequitur *Adden. ad Gregor. deciſ. 204. numer. 31.*

11 Clauſula *quam, & quas* in commiſſione appoſita, quid operetur, *vide Marth. de clauſ. par. 1. clauſ. 120. Ridolphin. in prax. par. 1. cap. 13. nu. 378. cum pluribus ſeqq. Rot. coram Priol. dec. 261. nu. 3. cum duobus ſeqq.* & alibi ſæpè.

12 Regulariter tribuit iuriſdictionem ad totam cauſam, *deciſ. 396. num. 16. par. 18. to. 1. recent. Melenitana Commenda 20. Aprilis 1676. §. fin. cor. Reuerend. Bourlemont,* vbi concordantes.

LEODIEN. MODIORVM SPELTÆ.

Lunæ 2. Apr. 1618.

ARGVMENTVM.

Summarium exponit.

SVMMARIVM.

1 *Scripturam, ſeu librum producens approbare cenſetur omnia contenta in eis, & contra producentem faciunt fidem, & num. 5.*

2 *Liber Capituli antiquus, & ab ipſo conſeruatus, & in quo ſunt deſcripta onera ipſius Capituli, probat contra Capitulum, & num. 3. ac 6.*

4 *Caſſationes adimunt fidem libro ſolùm in caſſatis, non autem in non caſſatis, & ſeparatis à caſſaturis.*

DECISIO DCI.

CAppellani Eccleſiæ, de qua agitur, certam quantitatem modiorum ſpeltæ ab eiuſdem Eccleſiæ Canonicis, & Capitulo ſibi deberi prætenduut, & cum ad fundandam eorum intentionem diuerſis iuribus vtantur, quorum aliqua ab ipſiſmet Cappellanis fuerunt aliàs in partibus producta, aliqua verò, inter quæ ſunt diuerſæ rationes per receptores ipſius Capituli redditæ, tranſumptum partitarum dictarum rationum, necnon aliæ rationes, ſeu computationes per receptores ipſorum Cappellanorum redditæ, producta fuerūt à Capitulo, ad cuius etiam inſtantiam dictæ partitæ ex dictis computationibus de mandato eiuſdem Iudicis compulſatæ fuerunt, ſupradicta die propoſito particulari dubio iuxta ordinem die 13. Nouembris præteriti datum. An ſcilicèt iura ſint in forma probanti, Domini cenſuerunt, ſupradicta iura producta à Capitulo coram Compulſore, & Martyrolo-
1 gium eſſe in forma probanti; & quoad dicta
iura producta à Capitulo moti ſunt, ex eo, quia per productionem Capitulum cenſetur illa quoad omnia in eis contenta approbaſſe, adeò quod contra ipſum fidem faciant, *Doct. in cap. cum venerabilis, vbi Innoc. ſub num. 4. verſ. item licèt, de except. Veſtr. in prax. lib. 6. cap. 1. nu. 4. Aym. conſ. 201. num. 6. & ſeq. Rota deciſ. 2. de fid. inſtrum. in nou. Put. dec. 334. num. 2. lib. 1.* & fuit aliàs ſæpè deciſum.

Quo verò ad Martyrologium moti ſunt,
quia, vt apparet ex eius facie, eſt antiquiſ-
ſimum, & in eo reperiuntur deſcripta Anni-
uerſaria, & alia onera, quibus per Capitulum
ſatisfieri debet, & propterea, ſi non eſſent ve-
2 ra, veriſimiliter non fuiſſent in eo deſcripta,
& multò minùs fuiſſet per Capitulum tanto
tempore conſeruatum, & agitur inter ipſos de
Eccleſia, contrà quos liber ipſius probat, *Fe-
lin. in cap. ad audientiam num. 16. de præſcript. Aym.
de antiq. temp. par. 1. §. quid in libro nu. 1. circa med.
verſ idem videtur, & num. 6.*

Nec obſtare, quod illud non retineatur in
Archiuio Capituli: quia, cùm in eo ſint ad-
notata Anniuerſaria, & alia, quæ reſpiciunt
celebrationem diuinorum pro maiori com-
moditate, non poteſt in Archiuio cuſtodiri,
3 ſed ſatis benè in Sacriſtia ex ſui facie cuſtodi-
tum apparet: quod autem fuerit diuerſis ma-
nibus conſcriptum, placuit, quod ex eo veri-
ſimiliter proueniat, quia legata pia ibi deſcri-
pta diuerſis temporibus facta fuerunt. Prin-
cipio verò caret, quia, vt patet ex articulis pro
parte Capituli datis, dictus liber continet qua-
tuor partes, ex quibus tertia tantùm fuit ad
Curiam tranſmiſſa: & quoad caſſaturas, apo-
ſtillas, & additiones, fuit reſponſum, non con-
ſtare, quod illæ ſint factæ in legatis, de quibus
4 agitur, & propterea quatenus ſint in diuerſis
inſtrumentis, ſeù capitulis ſeparatis, poſſunt
ſolùm inducere ſuſpicionē quoad legata, in-
ſtrumenta, ſeu capitula, in quibus ſunt factæ,
non autem quoad alia, iuxta notata per *Bald.
in l. ſi ex falſis ſub num. 14. verſ. dicunt quidam, C.
de tranſact. Menoch. præſumpt. 21. nu. 12. lib. 5.*

Et ità deciſum quoad iura producta à Capitulo coram Compulſore, & Martyrologiū: de alijs verò fuit dictum, quod particulariter videatur &c.

Emanarunt in hac cauſa infra deciſ. 622. & 660. & coram Caualer. ſubrogato in locum Pamph. tunc tranſmiſſi ad Apoſtolicam Nunciaturam Regni Neapolis, alia deciſio inter eius impreſſ. 627.

ADNOTATIO.

5 Iura producta contra producentem probant etiamſi ſint informia, cùm fidem recipiant à calore productionis, & generaliter quando iura dicantur in forma probanti, tradit *Rot. deciſ. 332. nu. 3. par. 3. rec. & infra deciſ. 660.*

Caſſaturæ in parte non ſubſtantiali ſcripturæ fidem non adimunt, *Coccin. dec. 880. n. 5.*

6 De libris capitularibus, *vide Lotther. de re beneſic. lib. 2. q. 33. Rot. in Marſicana iuriſdictionis 25. Iun. 1677. cor. R. P. D. Rondinino,* vbi admittuntur ad probandum libri Capituli Lateranenſis nuncupati *la Catena*, & actum eſt ſupra poſt

deciſ.

deciſ. 86. & 126. ac infra deciſ. 660. & quod libri Eccleſiæ probent ad illã ſpectantia, maximè ſi ſint antiqua, *Genua deſcript. prim. lib. 5. fol. mihi* 269.

ROMANA LITTERARVM CAMBII.

Ven. 4. Maij. 1618.

ARGVMENTVM.

Litteræ cambij ſi fuerint acceptatæ ab eo, cui directæ fuerunt, ſed pecunia non fuit ſoluta, qui pecuniam dedit mercatori litteras ſcribēti, habet contra ipſum regreſſum pro reſtitutione.

SVMMARIVM.

1 *Littera Cambij, ad hoc, vt ſit liberatus debitor ſcribens, neceſſe eſt, vt vltra acceptationem fuerint effectualiter ſoluta, aliàs mercator, qui litteras ſcripſit, non eſt liberatus, & n. 2. 3. & 5.*

4 *Depoſitum non integrè factum, prout etiam conditionatum, & non liberum, non ſuffragatur deponenti, & n. 6.*

DECISIO DCII.

Eſt par. 4. recent. deciſ. 652.

Cauſa iſta fuit primo loco ventilata coram Remboldo, & emanarunt duæ deciſiones inter eius impreſſ. 45. & 56. prima quarum eſt 679. part. 1. rec. & 26. poſt Turr. de de camb. pag. mihi 524.

ADNOTATIO.

De ſcribente litteras cambij, & quod non liberetur, niſi ſecuta effectiua illarum ſolutione,
5 actum eſt *ſupra poſt deciſ. 468.*

Depoſitum debet eſſe integrum, liberum,
6 & non conditionatum, ſignanter conditione extrinſeca, nec aliàs cauthelatum, itaut creditor poſſit illud exigere ad ſui libitum, aliàs non liberat deponentē, *Thomat. dec. 94. n. 29. & 43. Gregor. deciſ. 505. num. 9. vbi Add. num. 11. Buratt. deciſ. 429. num. 1. & ſeq. ibique Add. num. 6. & ſeqq. Merlin. dec. 774. num. 3. 5. & 6. Vbald. deciſ. 425. num. 4. Coccin. deciſ. 2041. num. 1. dec. 462. num. 8. & ſeqq. par. 9. & deciſ. 72. num. 4. part. 18. recent.*

REGIEN. VNIONIS.

Luna 7. Maij 1618.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria in materia prophana, qualis eſt vnio Beneficiorum, paſſim conceditur, data releuantia articulorum, probata etiam per teſtes ad perpetuam rei memoriam examinatos pro Epiſcopo, qui habet fundatam intentionem quoad iuriſdictionem in omnibus Eccleſijs ſuæ Diœceſis.

SVMMARIVM.

1 *Vnionis Beneficiorum materia reputatur prophana, & nu. 8. cum ſeqq.*

2 *Remiſſoria in materia prophana paſſim datur, vbi articuli ſunt releuantes etiam abſque fumo, & num. 7.*

3 *Epiſcopus habet fundatam intentionem in omnibus Eccleſijs intrà fines eius Diœceſis contentis, & num. 6.*

4 *Remiſſoria datur, etiam quod materia articulata ſit obiectiua, quando articuli includunt ius producentis.*

5 *Teſtes examinati ad perpetuam rei memoriam deſeruiunt ſaltem pro fumo ad effectum concedendi remiſſoriam, præſertim in prima inſtantia.*

DECISIO DCIII.

FVit reſolutum, Epiſcopo dandam eſſe remiſſoriam, quia in prophanis, qualis
1 ad nunc effectum materia vnionis reputatur, *Senerol. de remiſſ. cap. 17. verſ. cauſa autem Sacer-*
2 *dotij num. 2. & 3.* vbi articuli ſunt releuantes, paſſim remiſſoria dari ſolet, etiam abſque fumo, *Caputaq. dec. 68. part. 3. Put. dec. 219. in fin. lib. 1.* & fuit dictum *coram me in Vicen. Prioratus 4. Nouembris* 1611.

Releuantia autem clara deducitur, quia ex valore ſingularum præbendarum, & fructuum menſæ Capitularis Collegiatæ Eccleſiæ Corrigij, qui pro parte Epiſcopi articulatur, ſatis euidenter conſtare poterit, an vnio, de qua agitur, fuerit facta pro dote neceſſaria dictæ menſæ, prout in ea narratur, & quatenus huiuſmodi neceſſitas ceſſet, vnio tanquã ſubreptitia Capitulo ſuffragari non poterit, neque Eccleſiæ vnitæ remanebunt collatiuæ,
3 & Epiſcopus quoad illas habebit de iure communi intentionem fundatam, prout habet in omnibus intrà fines eius Diœceſis contentis, *cap. omnes Baſilicæ, 16. quæſt. 7. Seraph. dec. 1353. num. 3.*

Nec obſtare, quod in materia obiectiua remiſſoria non detur; quia licèt articuli, de quibus agitur, tendant ad inualiditatem vnionis, ſicque iſto reſpectu obiectiui dici poſſint,
4 ex quo tamen, vt dictum eſt, includunt ius dantis, remiſſoria ſuper illis dari ſolet, *Caput. dec. 244. lib. 1. in manuſcript. Rota deciſ. 17. & 18. de except. in antiq.* & fuit dictum *in cauſa Firmana Beneficij 12. Maij 1595. coram bo. me. Card. Pam-*
5 *philio*, & aliàs ſæpè: & tantò magis in caſu iſto, quia cauſa eſt in prima inſtantia, & dantur duo teſtes ad perpetuam rei memoriam examinati, qui deſeruiunt ſaltem pro fumo exceſſus valoris, prout requiritur ad iſtum effectum, iuxta *dec. Verall. 60. num. 2. par. 3. Seraph. dec. 1176. num. 1.*

Nec obſtare, quod Parochialis, de qua agitur, vacauerit in menſe reſeruato; quia nihilominus ius Epiſcopi conſiderari poteſt, tàm
6 reſpectu Parochialis, de qua agitur, quoad vacationes, quæ aliàs contingere poterunt in men-

menſibus non reſeruatis; quàm etiam quoad alias Eccleſias vnitas, ſuper quibus pariter Epiſcopus habet de iure communi intentionem fundatam, *ex ſupradictis*.

Quod Epiſcopus hanc cauſam proſequatur, non principaliter ex ſe, ſed aſſiſtendo Hieronymo, tollitur ex lectura commiſſionis, quæ principaliter ad inſtantiam ipſius Epiſcopi ſuper libertate Beneficiorum obtenta fuit longè antè prouiſionem Hieronymi.

Et ita deciſum, &c.

In eadem cauſa ſunt ſupra deciſ. 487. *& infra* 723.

ADNOTATIO.

Remiſſoria conceditur, etiam in materia obiectiua, maximè accedente fumo, quando articuli continent ius dantis, qui ciuiliter agat ad conſequendum, quod ſibi debetur, non autem criminaliter pro pœna exceſſus, vt cæteris relatis dictum fuit in *Nullius, ſeu Iuuenacen. Primiceriatus* 25. *Iunij* 1677. §. *& ſtante fumo, coram Reu. Bourlement.*

Cæterùm de remiſſoria tàm in prophanis,
7 quàm in Beneficialibus concedenda, & quando articuli ad hunc effectum dicantur releuantes, pluries actum eſt.

8 De vnionibus Beneficiorum, *vide ſupra deciſ.* 94. 174. *&* 326.

Quando dicantur factæ ex cauſa neceſſaria,
9 *ſupra deciſ.* 174. *&* 483. cùm vniones abſque cauſa neceſſaria, vel ſine euidenti vtilitate Eccleſiæ non ſubſtineantur, *Celſ. dec.* 175. *num.* 4. *dec.* 250. *nu.* 15. *& dec.* 282.

Vnionis cauſam ad effectum remiſſoriæ di-
10 ci prophanam, habetur, *ſupra poſt deciſ.* 224. *&* 251. *ac etiam alibi.*

LVNEN. SARZANEN. IVRISPATRONATVS.

Veneris 11. *Maij* 1618.

ARGVMENTVM.

Scripturæ, ex quibus pro recognitione facienda debet fieri comparatio manus ſcribentis, debent eſſe certæ, & indubitatæ, & teſtes in recognitione ſcripturæ per ſimilitudinẽ poſſunt facilè decipi.

SVMMARIVM.

1 *Scripturæ, ex quibus debet fieri comparatio, non debent eſſe negata, ſeu dubia, ſed certa, & indubitata, & n.* 5.

2 *Teſtes recognoſcentes ſcripturam per ſimilitudinem, non releuant ad effectum, vt ex illa poſſit iterum fieri comparatio ad ſcripturam, de qua agitur.*

3 *Teſtes in ſimilitudine manus facilè decipi poſſunt, cùm plurimi inueniantur, qui ſimilem ſcripturam faciunt.*

4 *Declaratio, quod producens non vult vti ſcriptura à ſe producta, non inducit illius approbationem vti veram, & cur, ibidem.*

DECISIO DCIV.

Contra informantem, nempè non conſtare de certa ſcriptura, ex qua poſſit fieri comparatio; quatuor enim Inſtrumenta, aliàs pro DD. de Nobilibus producta, ad quæ hodiè comparatio facienda reſtringitur, pro alia parte negantur, nec aliàs apparet, quod
1 illis negatis fuerit vnquã fides impoſita, prout requiritur, vt dicatur certa ad effectum comparationis, vt de ſcriptura publica tradit *Salyc. in l. comparationes num.* 12. *in fin. C. de fid. inſtr.* cum alijs adductis in *Spoletana Dotis* 19. *Decembris* 1605. *coram bo. me. Iuſto*; & generaliter, quod ſcriptura, ex qua petitur fieri comparatio, debeat eſſe certa, & indubitata, tradit *Rolan. conſ.* 26. *num.* 3. *&* 6. *lib.* 1. *Aym. conſ.* 216. *nu.* 18. *Menoch. de arbitr. caſ.* 114. *num.* 29. *Surd. conſ.* 187. *num.* 30. & fuit dictum *in pluribus cauſis relatis in dicta Spoletana dotis* 19. *Decembris* 1605.

Nec obſtare, quod huiuſmodi Inſtrumenta fuerint recognita; quia teſtes, qui dantur, illa recognouerunt, vt ipſi dicunt, quia ſcilicet quamplurima alia Inſtrumenta ſcripta, & ſubſcripta manu eiuſdem Pauli Baptiſtæ de Bardena viderunt, & præ manibus habuerunt, ex quibus non poteſt elici concludens proba-
2 tio, quod illa Inſtrumenta eſſent certa, ſed tantùm, quod teſtes de eis haberent notitiam per ſimilitudinem, quæ non releuat ad effectum, vt ex illis poſſit iterum fieri comparatio ad ſcripturam, de qua agitur, iuxtà *Text. in d. l. comparationes*, ibi — *ſine comparatione litterarum, C. de fid. inſtr.* Et ratio eſt, quia aliàs res in infinitum tenderet, & argueretur de ſimilitudine litterarum ad aliam ſimilitudinem, non autem ad certam ſcripturam, vt tradit *Menoch. de arbitr. d. caſ.* 174. *num.* 30. & fuit ponderatum in *Romana fideicommiſſi de Veccijs* 7. *Iunij* 1617. *coram R. P. D. meo Pirouano*. Et comprobatur,
3 quia teſtes ex ſimilitudine manus facilè decipi poſſunt, cùm plurimi inueniantur, qui ſimilem ſcripturam faciunt, iuxtà notata per *Bart. in auth. & ſi contractus num.* 6. *C. de fid. inſtr. Alex. conſ.* 150. *ſub num.* 16. *verſ. præterea, & ſi eſſent, lib.* 5. *Afflict. dec.* 181. *num.* 7. *Gram. dec.* 84. *nu.* 2. *Ruin. conſ.* 79. *num.* 4. *lib.* 4. *Dec. conſ.* 615. *num.* 3. cum alijs adductis per *Menoch. de arbitr. caſ.* 114. *num.* 22.

Minùs releuare, quod poſt huiuſmodi re-
4 cognitionem D. Lazzarinus declarauerit, ſe nolle vti duobus Inſtrumentis per eum productis: quia ex hoc non ſequitur, quod approbauerit vel vera iſta quatuor Inſtrumenta pro dictis de Nobilibus producta, cùm potuerit dictam declarationem facere, quia illis non indigeret, vel alijs de cauſis, citrà eorum approbationem, *ad cap. in præſentia, de probat.* cum ſimilibus.

Et ita deciſum &c.

Supra poſt deciſ. 276. *referuntur alia deciſiones præſentis cauſæ.*

AD-

ADNOTATIO.

De recognitione ſcripturę facienda per litterarũ 5 comparationem an, & quando ſit admittenda ſiue cum retardatione, vel ſine, & de requiſitis ad hunc effectum neceſſarijs, *vide Buratt. dec. 613. num. 7. & ſeqq. ibique Add. Duran. dec. 329. num. 10. & dec. 363. num. 1. & ſeqq. deciſ. 328. par. 16. rec.*

CÆSARAVGVSTANA DECIMARVM DE OSSERA.

Veneris 18. Maij 1618.

ARGVMENTVM.

Onus ſoluendi decimas ſpectat ad illos, qui percipiunt fructus, & quomodo iſtud onus probetur per teſtes, de illo deponentes.

SVMMARIVM.

1 *Decimarum onus, vti reale, ſequitur eum, qui fructus percipit, & pro rata, quam percipit, & numer. 7.*

2 *Teſtis non reddens cauſam ſcientiæ ſui dicti, vel quando eſt vnicus, non probat.*

3 *Conſuetudo contra diſpoſitionem iuris communis, vt attendatur, requirit immemorabilem, vel quadragenariam cum titulo, & bona fide, & numer. 3.*

4 *Teſtes, vt probent immemorabilem, debent eſſe ætatis ad minus 54. annorum ad effectum, vt deponant de viſu per 40. annos, & n. 9.*

5 *Teſtium in concurſu illi ſunt præferendi, qui ſunt plures numero, vel qui concordant cum iuris communis diſpoſitione, & n. 10.*

6 *Sententia lata ſuper decimis contra vnum, non afficiunt alios.*

DECISIO DCV.

FVit reſolutum, ſententiam eſſe iniuſtam, quia per eam condemnatur D. Ioannes ad ſoluendam certam quantitatem fructuum per D. Archiepiſcopum, & Priorem, ſeù Rectorem pro integra Decima omnium fructuũ petitam, & tamen idem D. Ioannes vti Dominus Temporalis loci de Oſſera ab incolis percipit ſolùm quartam partem fructuum, & propterea de iure non tenetur, niſi ad decimas pro dicta quarta parte, non autem pro
1 alia, quam non percipit, quia onus decimarum vti reale ſequitur eum, qui fructus percipit, & pro rata, quam percipit, *cap. tua nobis, & ibi gloſ. verb. ſic, & Dominus, & Abb. num. 14. de decim. gloſ. in cap. in aliquibus, verb. compellantur in fin. eod. tit.* & fuit dictum *in hac cauſa die 26. Febr.* 1616.

Nec ſubſiſtere, quod ex concordia, ſeù conſuetudine huiuſmodi quarta pars fructuũ ab incolis Domino Temporali ſoluatur, cum onere ſoluendi integram decimam d. Priori pro omnibus fructibus; nam, quoad concordiam, aliqui ex teſtibus dicunt ſolùm, quod
2 quarta ſoluitur Domino cum obligatione, ſeù onere ſoluendi integram decimam de omnibus fructibus Priori, vel aliter de concordia explicitè deponunt, & ſextus *ſuper* 6. qui de ea deponit, non reddit aliquam ſufficientem cauſam ſcientiæ, & eſt vnicus, qui regulariter non probat, *cap. licèt vniuerſis, de teſt. Gabr. eod. tit. concluſ. 1. nu. 1.* quouerò ad conſuetudinem,
3 fuit pro reſponſione ponderatum, quod illa eſt contra diſpoſitionem iuris communis *in d. cap. tua nobis, de decim.* cum alijs *ſupra* allegatis, contra quam requiritur immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo, & bona fide, *cap. 1. & ibi gloſſ. & Doct. de praſcript. in* 6. & fuit dictum in *Corduben. redecimarum* 14. *Mart.* 1608. *coram R. P. D. meo Decano.* In caſu autem, de quo agitur, immemorabilis, nec etiam fuit articulata, & quadragenaria probata dici non
4 poteſt, quia vel dicti teſtes nihil de ea deponunt, vel non habent legitimam ætatem, quę debet eſſe ad minus 54. annorum ad effectum vt deponant de viſu per 40. annos, *Gemin. in d. cap. 1. num. 16. verſ. ſed quarit, & ibi Franch. pariter num. 16. & alij, de praſcript. in 6. Caput. deciſ. 290. part. 3. Seraph. deciſ.* 1179. *num.* 1. deducto etiam tempore motæ litis, *Put. deciſ. 348. num. 1. lib.* 2. & fuit dictum in *Taurinen. Decimarum* 17. *Aprilis* 1606. *coram D. Attrebaten*, & aliàs ſæpè.

Et in omnem euentum pro parte Domini Ioannis dantur plures teſtes contrarium deponentes, quod ſcilicet de quarta, quæ re-
5 conditur in horreo Domini, conſueuit ſolui ſolùm decima Priori, non habita ratione fructuum, quos colligunt Vaſſalli, & Incolæ, qui teſtes viſi ſunt etiam in concurſu præferendi, tùm quia ſunt plures numero, *Gabr. de teſtib. concl. 4. num. 50. Caſ. de Graſſ. deciſ. 13. nu. 7. de re iudic.* & fuit dictum in *Brachaven. Decimarum 15. Martij 1604. coram bo. me. Card. Pamphilio*: tùm etiam, quia illorum depoſitio eſt conformis diſpoſitioni iuris communis, *Innoc. in cap. auditis, & ibi Abb. num. 15. & Fel. num. 22. de praſcript. Gabr. de teſt. d. concl. 4. num. 23. & 29.* & fuit dictum *coram me in Hiſpalen. Iuris nominandi 29. Aprilis, & 21. Iunij* 1613.

Aliæ verò ſententiæ, quæ dantur, vti latæ
6 ſuper decimis, quæ diuerſimodè ex particulari conuentione, Statuto, ſeù conſuetudine ſolui poſſunt inter arrendatorem Prioris ex vna, & Ioannem del Negro Conductorem Domini Temporalis ea altera, ipſi Domino præiudicare non poſſunt, *l. 1. et tot. tit. C. res inter alios act.*

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 130.

ADNOTATIO.

Decima prædialis, ſiue realis debetur de fructibus, qui percipiuntur ex prædijs, ſiue bonis
7 ſitis intra fines Parochiæ, *cap. decimam, cap. peruenit de decim. Thomat. deciſ. 131. num. 8. ſupra dec. 309.*

Conſuetudo circa ſolutionem decimarum quan-

8 quãdo ſit attẽdenda traditur per *Thomat.d.dec.*
331.nu.8.in Nucerina Decimarum 12.*Febr.* 1677.
& 14. *Ian.* 1678. *coram Reuerendiſs.Bourlemont,*
*ſupra d.dec.*309.

9 De requiſitis immemorabilis agitur *ſupra*
*poſt dec.*304.

10 Teſtes, qui præferantur, *vide ſupra poſt de-*
ciſ. 13.

FAREEN. PECVNIARIA.

Veneris 25. Maij 1618.

ARGVMENTVM.

Cenſus quomodo extinguatur, vel ex quibus dicatur extinctus, illiuſque ſolutio quando præſumatur potius facta extinctiuè, quàm translatiuè.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus pro extinctione requiritur actus retroſimilis, conſenſus, et reſtitutio ſortis, quo extincto fructus amplius non debentur.*

2 *Cenſus extinctio probatur non ſolum ex inſtrumento retrouenditionis, ſed etiam ex alijs, de quibus hic, et n.3.cum ſeqq.ac n.8.*

3 *Cenſus venditori permiſſa eſt illius redemptio, et emptori eſt omninò prohibita repetitio iuxtà Conſtitutiones Summorum Pontificum.*

4 *Producens inſtrumentum cenſetur fateri omnia in eo contenta, et enunciata.*

6 *Procurator fines mandati excedere non poteſt, ſed illos debet diligenter cuſtodire.*

7 *Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus, et illud attenditur.*

9 *Cenſus ſolutio, quando dicatur facta extinctiuè, et quando translatiuè, ex quibus pendeat.*

DECISIO DCVI.

POſt reſolutionem factam ad fauorem Ioſephi, Alexandrum ſcilicet, & conſortes teneri ad quantitatem ceſſam pro rata ſortis principalis cenſus, de quo agitur, dedi dubium, an eidem Ioſepho pro dicta rata debeantur fructus, quod ſupradicta die 25.Maij propoſitum, Domini negatiuè reſoluerunt, fructus ſcilicet non deberi, quia cenſus ab ipſo Ioſepho fuit extinctus per actum retroſimilem conſenſus, & reſtitutionis ſortis principa-
1 lis, prout requiritur, iuxta *l.* 1.*C.quand.lic. ab*
empt. diſced.& l.ab emptione, & ibi Bart. & alij,
ff. de pact. quo caſu certum eſt, fructus non deberi, *Caputaq.dec.*103.*part.*1.& fuit dictum in *Romana Saluiani interdicti* 23. *Iunij* 1600. *coram bo.me.Litta,* & coram me in *Romana Cenſus* 20. *Febr.*1612.& aliàs ſæpè.

Quod autem cenſus, vt dictum eſt, extinctus remanſerit, ſatis conſtare viſum fuit; Nam, vltra quod Ioſephus debebat illum extinguere iuxta Sententiam D. Gubernatoris, cui ſe paruiſſe idem Ioſephus in Rota declarari obtinuit, vt in *deciſ. ſub die* 21. *Iunij* 1610. *coram R.P.D. meo Manzanedo;* omnis difficultas viſa fuit ceſſare ex publico Inſtrumento retrouen-
2 ditionis rogato die 15.Iunij 1609. in quo Andreas Ruffectus alter ex emptoribus illius expreſsè aſſerit, ſe mediante reſtitutione ſortis principalis ſupradictum cenſum pro ipſius rata dicto Ioſepho retrouendidiſſe, & retroceſſiſſe, nec non ex mandato procuræ, in quo Martius frater dicti Andreæ, & Dominus dicti cenſus pro altera medietate conſtituit eius Procuratorem D. Siluium ſimiliter ad retrouendendam, & retrocedendam Ioſepho dictam eius medietatem, & pretium illius recipiendum prout in extinctione requiritur, *ex ſupradictis.*

Præterea hoc idem comprobatur per Sententiam Rotalem à Ioſepho contra Communitatem obtentam etiam pro reſtitutione ſortis principalis, quam aliàs, ſi cenſus non fuiſ-
3 ſet extinctus, repetere minimè potuiſſet; nàm
licèt venditori cenſus ſit permiſſa illius redẽptio iuxtà Conſtitutiones Summorum Pontificum Martini, Calixti, & Pij, emptori tamen eſt omninò prohibita, *Couar.var.reſol.lib.* 3.*cap.*9. *num.* 4. & fuit dictum *in cauſa Romana Cenſus* 29. *Nouembis* 1593.*coram bo.me. Cardinali Pamphilio, & in pluribus alijs cauſis.* Concurrit etiam quietantia ſcut. 100.in qua ipſe Martius expreſsè aſſerit, cenſum fuiſſe extinctum, & cum fuerit pro parte Ioſephi in actis producta, contra eum plurimùm releuat, ex regu-
4 la, quod producens Inſtrumentum cenſetur
fateri omnia in eo contenta eſſe vera, iuxta doctrinam *Innoc.* communiter approbatam *in cap.cum Venerabilis, vbi Felin.num.*22.*& Dec.nu.* 90.*de except. Mohed. dec.*1.*num.* 1. *de regular.*, & fuit ſæpiſſimè deciſum.

Et ex his ceſſat, quod dictus Siluius Procurator Martij in publico Inſtrumento, quod datur, aſſerat, ſe vendidiſſe medietatem Martij pro rata ſcut. 200. adeò vt cenſeatur cenſus in Ioſephum contrà alios venditores tranſlatus, non autem extinctus; quia, pręterquam quod de extinctione in totum ſatis conſtare
5 viſum fuit ex omnibus ſupra deductis, ſaltem
ſimul iunctis, etiam Procurator præfatus in dicto Inſtrumento aſſerit, ſe feciſſe retrouenditionem, ſeù venditionem, quæ propterea potius cenſeri debet retrouenditio, iuxtà for-
6 mam præcedentis mandati, cuius fines exce-
dere non poterat, ſed diligenter cuſtodire debebat, *l. diligenter, ff. mandat.* cum ſimilibus. Præſertim, cùm dictum mandatum ſit in In-
7 ſtrumento inſertum, & ad illud relatio habea-
tur, quod propterea eò magis attendendum eſt, *ad l. aſſe toto, ff.de hered. inſtit.* cum alijs adductis per *Dec. conſ.* 341.*ſub num.*6.*Caput.deciſ.* 204.*num.*4.*par.*1.

Et ità deciſum, &c.

Poſt deciſ. 430. *referuntur ſupra aliæ deciſiones præſentis cauſæ.*

AD-

ADNOTATIO.

Cenſus extinctionem ex coniecturis probari, habetur *ſupra poſt dec.436.*

8 Quomodo cenſus debeat extingui, & quid requiratur pro valida illius extinctione, *v. Add. ad Buratt. dec. 645. num. 12. & ſeqq. ſupra deciſ. 244.*

9 Ceſſio autem cenſus quando dicatur facta extinctiuè, vel translatiuè, pendet pariter ex coniecturis, præſumptionibus, & facti circumſtantijs, *Buratt. d. deciſ. 645. Celſ. deciſ. 116.*

ROMANA FIDEICOMMISSI DE LONGIS.

Luna 28. Maij 1618.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum reciprocum quandò dicatur inductum; Subſtitutio facta poſt mortem plurium honoratorum in tota hæreditate, cui cenſeatur facta; Vocatus conditionaliter, pendente conditione, agere poteſt pro eius intereſſe.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum, quando dicatur reciprocum, & num.15.*

2 *Teſtamentum non eſt interpretandum contra expreſſam teſtatoris voluntatem.*

3 *Fideicommiſſum reciprocum, ex quibus coniecturis dicatur inductum, & nu.15.*

4 *Subſtitutio quando eſt expreſsè facta poſt mortem plurium honoratorum, & in tota hæreditate, cenſetur tacitè facta vltimo morienti, & n.6.*

5 *Fideicommiſſum reciprocum vt dicatur inductum, tria requiruntur, & n.15.*

6 *Agnationis ratione dicitur inductum fideicommiſſum, ſi perpetuò fuerint excluſæ fœminæ, & deficientibus maſculis fuerit ſubſtituta pia cauſa.*

7 *Clericus Beneficiatus veriſimiliter filios legitimos, & naturales habere non poteſt.*

8 *Alienationis prohibitio, & ſubſtitutiones ad fauorem agnationis ſuum effectum operari debent.*

9 *Vocatus conditionaliter, pendente conditione agere poteſt pro eius intereſſe, & n.11.*

10 *Vocatus ad primogenituram, pendente conditione, agere poteſt ad effectum, vt bona Primogenituræ, eueniente caſu, ſibi reſtituantur.*

12 *Teſtatoris diſpoſitio declaratur, & regulatur ex cauſa, quæ ex eius verbis colligitur, & ex qua motus fuerit.*

13 *Teſtator, quando mandat, fieri multiplicum ipſius hæreditatis, intelligitur de augumento alicuius conſiderationis, non autem modica ſumma, & temporis.*

14 *Diſpoſitionis ſubſtantia, quando non eſt conditionalis, hoc caſu recurritur ad arbitrium boni viri.*

DECISIO DCVII.

Eſt par. 4. tom.2. rec. deciſ. 31.

Præſentis cauſæ deciſiones referuntur ſupra poſt deciſ. 502.

ADNOTATIO.

Requiſita ſubſtitutionis reciprocæ linealis, de
15 quibus *in l. Titia Seio, §. Seia libertis, ff. de leg. 2.* prout etiam præſumptiones, & coniecturæ ad illam inducendam latè examinat *Rot. cor. Em. Ottbob. deciſ. 177. n.2. & ſeqq. Arguell. deciſ. 54. & in duabus deciſionibus Senogallien. fideicommiſſ. vtraque 15. Martij 1677.* vna ſuper immiſſione, alia ſuper locis montium *coram Reuerendiſſimo Albergato Decano.*

CALAGVRITANA DECIMARVM DE CENIZERO.

Ven. 1. Iunij 1618.

ARGVMENTVM.

Agitur de validitate ſententiarum, commiſſarum cauſa *arbitrio Rotæ*, & tali caſu quid operetur arbitrium ad effectum ſaluandi illas à nullitatibus, & ex quibus dicantur validæ.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, arbitrio Rotæ, *ſuadente æquitate, aliquid de rigore iuris remittere debet, & operatur, vt nullitates reijci, & ſaluari poſſint, & num.7.*

2 *Sententiæ ſunt validæ, ſi adſit in Iudice iuriſdictio, mandatum procuræ comparentium, & citatio ad ſententiam, quæ citatio in partibus Hiſpaniarum ſuppletur per concluſionem in cauſa.*

3 *Sententia eſt valida, quando lata eſt Procuratoribus præſentibus in audientia, qui propterea non erant aliter citandi, & n.5. ac 8.*

4 *Præſentia Procuratorum in prolatione Sententiæ probatur ex atteſtatione Notarij, & ex intimatione facta de illa, & nu.8.*

6 *Teſtes dicuntur validè examinati, quando iuramentum præſtiterunt in termino probatorio, etiam quod citatio ſit pro ſingulis diebus, & horis iuxta ſtylum, & n.9.*

DECISIO DCVIII.

PRo Rectoribus Parochialium de Nagera informantibus, nempè intrare arbitrium, quia nullitates contra ſententias in partibus ad eorum fauorem latas, vel non adſunt, vel
1 ſaltem ſunt admodùm turbidæ, quo caſu, ſtante huiuſmodi clauſula, *arbitrio Rotæ*, quæ ſuadente æquitate aliquid de rigore iuris remittere debet, *Creſcent. deciſ. 4. num. 3. de teſtib. Seraph. deciſ. 1154. num. 1.* huiuſmodi nullitates reijci, & ſaluari poſſunt, ex deductis in *Interamnen. bonorum 14. Nouembris 1603. coram Illu. D. Car-*

Digitized by Google

D.Cardinali Ludouiſio, & in Romana de Rusconibus 16. Martij 1613. coram Reuerendiſſimo D.Damaſceno, & fuit dictum in *Leodien. fideicommiſſi de Reneſſe 21. Maij* 1614. *coram R.P.D. Pirouano*, & aliàs ſæpè.

Quod autem ſententiæ in caſu iſto ſint validæ, vel ſaltem nullitates ſint admodùm turbidæ, deducitur, quia ex actis apparet, ſententiam in prima inſtantia fuiſſe latam à Prouiſore Calaguritano, & alteram in cauſa appellationis à Metropolitano Burgen., de quorum iuriſdictione dubitari non poteſt, præcedentibus mandatis procuræ, tàm Rectorum prędictarum Parochialium de Nagera, quàm
2 Beneficiatorum de Cenizero, & præcedente concluſione in cauſa de conſenſu dd. Procuratorum, quæ de ſtylo illarum partium ſupplet defectum citationis ad ſententiam, iuxta tradita per *Vant.de nullit. tit.vlt.num.*107.*& ſeq.* & fuit dictum *coram bo.me. Bubalo in cauſa Salamantina dimidię portionis* 19. *Martij* 1586. in qua *alia deciſiones* referuntur; & tantò magis, cùm vtraque ſententia fuerit lata in audientia, vbi erant præſentes Procuratores vtriuſque partis,
3 qui propterea nõ erant aliter citandi, *l.de vnoquoque cum ibi not.ff.de re iudic.gloſſ.in l. properandum, verb triennij*, ibi-- *aut vterque præſens*, *C. de Iud.Caſſad.dec.*2.*nu.*3.*eod.tit.Capic. dec.*1. *nu.* 37. præſentia verò Procuratorum probatur ex atteſtatione Notarij, & quia vtraque ſententia
4 fuit illis ſtatim intimata, & Procurator Beneficiatorum viua voce appellauit, vt fuit etiam ponderatum in *dicta cauſa Salamantina dimidiæ portionis* 19.*Martij* 1586.*coram bo.me. Bubalo*, *& in cauſa Conchen. Decimarum* 4. *Nouembris* 1600, *coram bo.me.Card.Pamphilio.*

Nec obſtare, quod poſt concluſionem in
5 cauſa fuerint per Iudicem admiſſa noua iura; nam, quicquid ſit de hoc, ad ſupplendum defectum citationis ſufficit præſentia Procuratorum, *ex ſupradictis*.

Minùs obſtare, quoad validitatem examinis teſtium, tàm in prima, quàm in ſecunda inſtantia, quod fuerit facta citatio ad videndum illos iurare pro ſingulis diebus, & horis,
6 quæ videtur nimis vaga: quia fuit reſponſum, quod cùm teſtes iurauerint in termino probatorio, dicta citatio de ſtylo ſubſtinetur, & ad terminum probatorium reſtricta cenſetur, *Bald.in l.*1.*num.*5.*quæſt.*3.*verſ. practica Auditorum dictat*, *ff.ſi quis cautio.Caputaq. deciſ.* 103.*num.*2. *part.*1.*Seraph.dec.*781.*num.*1. & fuit dictum in *Ianuen. pecuniaria* 16.*Martij* 1612.*coram R.P.D. Vbaldo*, & aliàs ſæpè,

Et ita deciſum &c.

Reliqua deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 578.

ADNOTATIO.

7 De *Arbitrio Rotæ* pro ſanatione examinis, & quando illi locus ſit, *vide Buratt. dec.*405.*num.* 15.*& dec.*849.*num.*4.*&* 5.*infra dec.*621.
8 Defectus citationis ad Sententiam non attenditur, quando fuit lata præſentibus partibus, vel Procuratoribus, *Add. ad Gregor. deciſ.* 576. *num.*16.*ſupra poſt dec.*67.quæ partium præſentia probatur, vel ex atteſtatione Notarij actuarij, vel ex appellatione interpoſita, *infra dec.*621.*&* 648.

Citatio pro ſingulis diebus, & horis, quam-
9 uis videatur inducere ſpeciem ſeruituris, ideoque in iure reputetur nulla, nihilominus ſpeciale eſt, vt valeat citatio ita concepta pro termino ad videndum iurare teſtes, cum cenſeatur durare per totum terminum probatorium, & ad illum reſtringatur, *dec.* 277. *num.* 8.*&* 9.*part.*o.*recent.*in materia *vide Vbald. dec.* 52. *numer.* 6. *&* 7. *Buratt. deciſ.* 690. *numer.* 14. *&* 15.

LVNEN. SARZANEN. BENEFICII.

Ven. 6. *Iunij* 1618.

ARGVMENTVM.

Subrogatus gratioſè, probatis narratis, debet immitti, & ſufficit pro eo poſſeſſio facti ad hunc effectum, & quomodo probata dicantur narrata, ponitur in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatus gratioſè docto de ipſius clericatu, & poſſeſſione Beneficij de tempore obitus defuncti, in cuius locum eſt ſubrogatus, debet immitti, nec debet aliud iuſtificare, & n.*9.
2 *Reſeruatio Beneficij, et lis ſuper eo quomodo probata dicantur, et n.*10.
3 *Clericatus probatur ex litteris Patentibus Ordinarij, quibus creditur.*
4 *Sacerdotium probatur ex teſtibus deponentibus, talem habitum fuiſſe communiter, et publicè Miſſam celebraſſe.*
5 *Obitus defuncti in poſſeſſione Beneficij probatur ex teſtibus deponentibus de actibus poſſeſſorijs.*
6 *Iudex priuat poſſeſſione, ſi ritè, et rectè proceſſit.*
7 *Poſſeſſio Beneficij capta per aliquem, præſumitur continuata vſque ad illius obitum.*
8 *Poſſeſſio Beneficij ſufficit de facto, nec interim debet retardari immiſſio gratioſè ſubrogato.*

DECISIO DCIX.

PRo Franciſco informante, nempè illi dandam eſſe immiſſionem, quia Beneficium, de quo agitur, nedùm eſt reſeruatum, ſed
1 etiam litigioſum, ac inſuper Franciſcus docet de ipſius Clericatu, & de poſſeſſione Hippoliti defuncti tempore obitus, qui propterea vigore gratioſæ ſubrogationis venit immittendus abſque alia gratię iuſtificatione, *Mohed. dec.*292.*et dec.*327.*Put.dec.*214. *lib.*1. *et deciſ.*495. *lib.*2.*Seraph.dec.*990. *num.*1. & fuit aliàs ſæpiſſimè deciſum.

Reſeruatio colligitur ex eo, quia, vt deponunt teſtes, & probatur ex libro Hoſpitalis Sancti Ioannis de Colauita de Vrbe, Hippo-
2 litus obijt anno 1616.in Curia, *cap.*2. *de præb. in* 6. de lite ſuper titulo Beneficij conſtat ex com-

commiſſionibus vnà cum citationibus, & alijs actis, & actitatis inter Io. Petrum, & Hippolitum, & Franciſcum in eius locum ſubrogatum; de Clericatu Franciſci ſatis pariter conſtare viſum fuit, nam quod ipſe ad Sacrum Præsbiteratus ordinem ſer. ſer. promotus fuerit, probatur ex litteris patentibus Ordinarij, quibus creditur, *cap. 2. & ibi Abb. in 1. notab. de Cleric. Peregr. Falyn.* poſt alios *in cap. poſt ceſſionem num. 15. de probat.* & fuit dictum in *Montis Faliſci Cappellaniæ 30. Ianuarij* 1606. *coram Illu. Domino Cardinali Lancelloto, & coram me in Argentina Beneficij 30. Maij* 1611. & aliàs ſæpè; &
3 teſtes deponunt, quod ipſe eſt Presbiter, &
Sacerdos cum omnibus Sacris Ordinibus, &
pro tali ab omnibus communiter habitus fuit,
& quod pluribus ab hinc annis publicè Miſ-
ſam celebrauit, qui propterea etiam ex diu-
4 turnitate temporis legitimè ordinatus præſu-
meretur, *Innoc. in cap. ſuper his num. 10. in fin. de accuſat. Felin. in cap. vnico ſub num. 2. verſ. quod autem dicit, de lit. conteſt. Aym. conſ. 93. num. 5. & conſ. 234. numer. 42. & 45. Rot. deciſ. 4. de probat. in antiq.*

Obitus Hippoliti in poſſeſſione probatur,
nàm præter teſtes, qui deponunt de exactione
5 fructuum, & de pluribus ſimilibus actibus
poſſeſſorijs, & quod Hippolitus fuit legitimus
Rector Parochialis Eccleſiæ, de qua agitur,
& pro tali communiter habitus fuit vſque ad
eius obitum, concurrit, quod anno 1614. d.
Hippolitus ad eius actualem poſſeſſionem re-
integratus fuit in executionem ſententiæ Iu-
dicis, qui ritè, & rectè procedendo, potuit
Io. Petrum eius poſſeſſione, priuare, & illam
6 in Hippolitum transferre, *l. iuſtè poſſidet, vbi*
Bart. & alij, ff. de acquir. poſſeſſ. Ang. in l. qui vni-
uerſas, §. item cum Prætor in fin. & in l. clam poſſi-
dere, §. qui ad nundinas num. 2. in fin. ff. eod. tit. cum
7 ſimilibus; quæ propterea etiam vſque ad eius
obitum continuata præſumitur, *Doct.* com-
muniter *in l. ſiuè poſſidetis, C. de probat. Rot. deciſ.*
4. eod. tit. in nou. & fuit dictum in his terminis *in*
cauſa Placentina Canonicatus 26. Nouembris 1593.
coram Orano, & in cauſa Hiſpalen. Beneficiorum 2.
Iunij 1597. *coram Gipſio.*

Et ex his ceſſet, quod Hippolitus fuerit ab
Ordinario eius poſſeſſione priuatus, quia cũ vt
8 dictum eſt, vigore ſupradictæ ſententiæ fuerit
poſteà ad eam reintegratus ad effectum im-
miſſionis in vim gratioſæ ſubrogationis, ſuf-
ficit poſſeſſio de facto, quia de illius validita-
te poſteà agendum erit, nec interim effectus
ſubrogationis retardari debet, vt fuit reſolu-
tum *in cauſa Legionen. præſtimonij 15. Decembris* 1595. *coram bo. me. Card. Mantica*, & in pluribus alijs cauſis relatis in *Pampilonen. Parochialis 6. Iunij* 1611. *coram R. P. D. meo Vbaldo.*

Et ita deciſum &c.

Eſt infra in eadem cauſa deciſ. 627.

ADNOTATIO.

Ad hoc vt gratioſè ſubrogato debeatur immiſ-
ſio, ſufficit, quòd defunctus poſſideret de fa-
9 cto, quia de validitate huiuſmodi poſſeſſio-
nis vti concernente petitorium poſteà erit agendum, *Coccin. dec. 1376. num. 9.* & de requiſitis, vt gratioſè ſubrogato detur immiſſio *ſupra deciſ. 208. 328. & 520.*

Reſeruatio Beneficiorum quid ſit, & quo-
10 tuplex, *vide Lotther. de re benefic. lib. 2. quæſt. 25.*
& per plures quæſtiones ſubſequentes, *Viuian. de iurepatron. lib. 14. cap. 1.* & de Beneficio reſeruato, vel litigioſo *Celſ. dec. 314. n. 7. & 8.*

RECANATEN. SEPARATIONIS THORI.

Veneris 8 Iunij 1618.

ARGVMENTVM.

Sæuitia mariti erga vxorem ex quibus dicatur probata per teſtes, qui ſecundùm aliquos ſunt ſufficientes, etiamſi ſint ſingulares, & alios patiantur defectus, ſecundùm verò alios, quod ſint idonei, & omni exceptione maiores.

SVMMARIVM.

1 *Teſtibus Religioſis, & Sacerdotibus eſt multum deferendum, & n. 2.*
3 *Sæuitia mariti erga vxorem probet iuſtam cauſam ſeparationis Thori.*
4 *Reiteratio actuum ſæuitiæ prabent iuſtam cauſam ſeparationis Thori, & n. 9.*
5 *Maritus licèt poſſit corrigere, & leuiter verberare vxorem, non poteſt tamen immoderatè, & cum ſæuitia hoc facere.*
6 *Vxor licitè recedit à domo mariti ob illius ſæuitiam, & mala tractamenta hic, & ſuperius recenſita.*
7 *Sæuitia mariti contra vxorem probatur etiam teſtibus ſingularibus, cum omnes tendant ad eundem finem, & n. 10. contrarium nu. 11.*
8 *Maritus licèt aliquando benè tractauerit vxorem, non indè excluditur, quod eam non malè tractauerit aliquando, & ſic concordantur teſtes pro, & contra deponentes.*

DECISIO DCX.

PRopoſui dubium, an ſententia pro ſeparatione Thori contra D. Antonium lata, ſit confirmanda, vel infirmanda, & Domini reſoluerunt probari ſæuitiam, ſuper qua Iuſtitia ſententiæ præcipuè fundatur, & moti ſunt, quia ex pluribus teſtibus in hac cauſa primo loco in partibus examinatis, 1. *ſuper 2. & 8. 2. ſuper 3. 4. & 9. 4. & 21. ſuper 9.* & alij deponunt, ſe pluriès audiuiſſe Dominum Antonium, qui plurima verba iniurioſa, & opprobrioſa contra D. Fauſtinam eius Vxorem proferebat, & ſecundus *ſuper quarto*, tertius *ſuper quinto*, ſeptimus *ſuper 3.* & ex alijs examinatis in Rota, primus *ſuper ſecundo*, quintus *ſuper 14.* & alij dicunt, quod idem Antonius pluries eius Vxorem colaphis, pugnis, & pedibus percuſſit etiam in facie, & præſertim in oculis cum tumefactionibus, & liuoribus, &

Digitized by Google

idem primus vbi ſupra dicit, quod eam malè tractauit, & ſeuerè verberauit, & repetitus *iuxta* 9. quod ex percuſſionibus fecit oculos illius adeò tumefactos, & liuidos, vt per menſem è domo exire non potuerit, & quintus *iuxtà* 14. quod bis, aut ter dedit caput D. Fauſtinæ ad parietem, & ſecundus *iuxta* 20. quod illam denudatam verberabat à capite vſque ad pedes, & primus, quartus, & quintus ex dictis teſtibus pro D. Fauſtina in partibus examinatis *ſuper* 3. & ex alijs pro D. Antonio quartus *iuxta* 2. quintus *iuxta* 14. & alij deponunt, quod ipſe per publicas vias Ciuitatis Recanaten. pedibus, colaphis, & pugnis Vxorem percutiebat, eamque in terram proiectam cum pugione euaginato per capillos trahebat, & omnes iſti teſtes deponunt, vel de viſu, & certa ſcientia, vel de publica voce, & fama,
1 & de notorio in Ciuitate prædicta, & duo ex ipſis ſunt Religioſi, & Sacerdotes, quibus multùm deferendum eſſe, tradit *Caſtr. conſ.* 144. *ſub num.* 3. *verſ. item adeſt ſecundò Frater Bartholomęus lib.* 2. & facit *text. in cap. quamquam* 14. *quæſt.* 2. cum adductis per *Rol. conſ.* 24. *num.* 7. *lib.* 1. *& Gabr. de teſt. concluſ.* 4. *num.* 40. *&* 61.

Præterea dantur alij teſtes, qui dicunt, quod ei ſemel minatus fuit cum pugione euaginato, & quod faciebat illam dormire cum famula, eamque clauſit in quadam Camera, & prohibuit omnibus de Domo, nè aliquod ſeruitium ei facerent, & nè aliquis ex ipſis d. Cameræ ſe appropinquaret, & quod denegabat ei res neceſſarias, quarum loco verbis iniurioſis, & verberibus eam afficiebat, & quod in domo ipſius actum fuit de dando ei veneno; itaut D. Fauſtina de ipſius vita ſemper tunc probabiliter dubitaret: ac inſuper alij teſtes dicunt, quod D. Antonius eſt natura iracundus, terribilis, ſeuerus, & atrox, & Abbatiſſa, ac Moniales S. Claræ Ciuitatis Maceraten. medio iuramento atteſtantur, quod quando dicta D. Fauſtina ingreſſa fuit earum Monaſterium erat, vt ipſæ dicunt, *tutta peſta, e rouinata, con le carni tutte verzellate, & pareua vn ſacco d'oſſa*, cui atteſtationi vti factæ à di-
2 ctis Monialibus Religioſis plurimùm deferendum eſt, *ex ſupradictis*. Adeò quod ex his omnibus ſaltem ſimul iunctis in caſu iſto dubita-
3 ri non poſſit de ſæuitia, quæ præſtat iuſtam cauſam ſeparationi, *cap. ex transmiſſa, & c. litteras in fin. cum ibi not. de reſtit. ſpol. Abb. in cap.* 1. *nu.* 4. *de diuort. Couar. de ſponſ. par.* 2. *cap.* 7. *§.* 5. *n.* 1. *Aldobr. conſ.* 71. *per tot. lib.* 1. & fuit reſolutum *in cauſa Toletana Separationis Thori* 20. *Nouembris* 1596. *coram bo. me. Card. Pamphilio*, & ſæpius in alijs cauſis; maximè, quia, tàm verba iniurioſa, quàm verbera etiam in facie, & præſertim
4 in oculis pluries, & pluries reiterata fuerunt, quæ reiteratio ad effectum ſæuitiæ plurimùm attenditur, *Card. conſ.* 9. *num.* 12. *verſ. item frequentatio, Aldobr. d. conſ.* 71. *n.* 9. *lib.* 1.

Et ceſſat, quod liceat Marito ad correctionē verberare Vxorem; quia ſupradicta longè ex-
5 cedunt terminos leuis correctionis permiſſæ Marito, iuxta notata per *Hoſt. in cap. quemadmodum, §. fin. in fin. & Abb. ſub num.* 15. *de iur. iur.* cum alijs adductis per *Aldobr. d. conſ.* 71. *num.* 4. *lib.* 1. præſertim, quia D. Antonius non habuit cauſam, ob quam tanta ſæuitia erga eius Vxorem vteretur, vt expreſsè dicit ſecundus teſtis in Rota examinatus *iuxta* 20. & comprobatur, quia, vt plures ex ſupradictis teſtibus, & Moniales præfatæ dicunt, D. Fauſtina erat bonæ conditionis, humilis, obediens, patiens, & frequentabat Sanctiſſima Sacramenta Confeſſionis, & Communionis, vt fuit in ſimili ponderatum *in dicta cauſa Toletana Separationis Thori coram bo. mem. Card. Pamphilio*.

Nec obſtare, quod D. Antonius tunc eius Vxorem in publicis Vijs verberauerit, quia ipſa ab eius Domo diſceſſerat, & ad illam redire recuſabat; Quia ex præcedentibus etiam, & ſubſequentibus malis tractationibus, vt ſupra deductis, ſatis conſtare viſum fuit de ſæ-
6 uitia, per quam D. Fauſtina è Domo Viri diſceſſerat, & propterea tantò minus D. Antonius ob d. cauſam tunc in eam ſæuire debebat, maximè, quia receperat ſe in Domo fratris ipſius viri natu maioris, qui erat Vir admodùm honoratus, & ſapiens, & pluries eius fratrem de ſupradicta ſæuitia erga Vxorem repræhenderat, eique diſplicebat, quod non ſe emendaret, vt dicunt ex ſupradictis teſtibus in Rota examinatis ſecundus *iuxta* 20. & tertius *iuxta* 32.

Neque obſtare, quod ſupradicti teſtes videantur ſingulares; quia, vltra quod omnes deponunt de publica voce, & famà, & plures
7 ex ipſis concordant de ſupradictis percuſſionibus in vijs publicis etiam in facie, & cum pugione euaginato, & de alijs etiam actibus: placuit reſponſio, quod cùm non agatur de probando facto, quod temporis momento perficiatur, ſed de probanda ſæuitia in genere, quæ ex quodā habitu hominis inducitur, ſufficiunt teſtes ſingulares, cùm omnes tendant ad eundem finem, vt in his terminis poſt *Card. d. conſ.* 9. *ſub num.* 18. *circa finem, & Aldobr. d. conſ.* 71. *num.* 26. *cum pluribus ſeqq.* tenuit *Rota in dicta cauſa Toletana Separationis Thori coram bo. me. Card. Pamphilio*.

Nec refragari teſtes, qui dicunt, quod D. Antonius erat vir honoratus, & placidus, & quod D. Fauſtinam benè tractabat; quia pro reſponſione fuit ponderatum, quod iſti teſtes,
8 quoad D. Fauſtinam poſſunt intelligi de aliquo tempore, & ſic non concludunt, quod D. Antonius eſſet ſemper talis erga D. Fauſtinam, illamque ſemper benè tractaret, prout requiritur, cùm aliàs ſufficiat, vt deponunt alij ſupradicti teſtes, quod aliquando illam malè tractauerit, & plurièes illam acriter verberauerit, ita vt abſque periculo vitæ cum illo cohabitare non poſſet, vt in ſimili fuit ponderatum *coram me in Romana ſeparationis Thori* 18. *Maij* 1616. *& in alia Romana Separationis Thori* 14. *Martij præteriti coram Reuerendiſſimo D. meo Damaſceno*.

Et ex his deciſum fuit, probari ſæuitiam, ſi ſupradicti teſtes ſunt validè examinati, de quo erit particulariter videndum.

Cæteræ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 395.

AD-

ADNOTATIO.

9 Ad materiam vide *ſupra deciſ. 476. & 490.* Sæuitia viri erga vxorem qualis eſſe debeat ad effectum ſeparationis thori, & quomodò probetur, latè diſcuſſum fuit *in deciſ. 99. par. 15. rec.*

Quamuis autem matèria iſta ſit grauis, ad-
10 huc ſæuitia probatur per teſtes ſingulares, *Merlin. deciſ. 446 num. 11. dec. 155. num. 50. & ſeq. par. 6. rec.* vbi quod probatur per teſtes domeſticos, familiares, conſanguineos, affines, aliaſque exceptiones patientes.

11 Faciunt in contrarium deducta coram *Celſ. dec. 169. n. 6. & deciſ. 35. num. 9. & ſeqq. part. 11. rec.*

TERDONEN. IVRISPATRONATVS.

Mercurij 13. Iunij 1618.

ARGVMENTVM.

Agitur de iuſtificatione gratiæ cum clauſula, *ſi videbitur*, & quid operetur iſta clauſula ad iſtum effectum, & de obreptione, & ſubreptione gratiæ.

SVMMARIVM.

1 *Auditor Rotæ deputatus Iudex in aliqua cauſa, poteſt prouiſionem facere de Beneficio, & omnia alia agere pro executione litterarum Apoſtolicarum vigore* Clement. Auditor. de reſcript.

2 *Lis non dicitur extincta per compromiſſum, niſi inter compromittentes, non autem inter alios, qui non compromiſerunt.*

3 *Supplicatio ſignata cum clauſula,* ſi videbitur, *non dicitur in forma commiſſaria, ſed ad partis inſtantiam, ideò debet iuſtificari.*

4 *Supplicatio ſignata cum dicta clauſula, habet in ventre conditionem, ſi preces veritati nitantur, quæ conditio regulariter ineſt in omnibus gratijs, & n. 15.*

5 *Omnia in gratia narrata ſunt in primis iuſtificanda.*

6 *Gratia non dicitur iuſtificata, niſi litteræ ſint expedita, & n. 13. cum ſeq.*

7 *Gratia obreptitia, vel ſubreptitia eſt nulla.*

8 *Gratia ex quibus dicatur laborare vitio ſubreptionis, vel obreptionis, & tribus numeris ſeqq. ac num. 16.*

12 *Gratia non ſemper dicitur impetrata ab eo, cuius nomine cautat, niſi concurrentibus adminiculis.*

16 *Subreptio, vel obreptio irritant gratiam ipſo iure in gratioſis, nec impetrantibus talis gratia ſuffragatur, & n. 17.*

DECISIO DCXI.

DOmini ſteterunt *in deciſis ſub die 13. Maij 1616.* nempè conſtare de attentatis, tàm quoad collationem Parochialis, de qua agitur per executorem litterarum Apoſtolicarum ad fauorem D. Piſani, lite in Rota pendente factam, quàm etiam quoad poſſeſſionem illius vigore ſubſecutam, quia tunc litteræ erant in Rota præſentandæ coram Auditore, qui cùm eſſet Iudex in cauſa deputatus vigore *Clem. Auditor. de reſcript.* poterat proui-
1 dere, & omnia alia pro illarum executione facere, *Egid. deciſ. 667. incip. Auditor*, & fuit dictum in *Pientina Beneficij 26. Ianuarij 1609. coram R. P. D. meo Decano*, cum alijs *in hac cauſa d. die 13. Maij 1613. in deciſione* allegatis; quæ pro-
2 cedunt etiam non obſtante compromiſſo facto inter Piſanum, & Felegariam, & laudo inter eos ſubſecuto, cùm ex his quoad Patronos, & alios collitigantes, qui in compromiſſo non interfuerunt, lis extincta dici non poſſet, ſed quoad ipſos compromittentes tantùm, *Thau. dec. 4. Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. in præfat. nu. 260.*

Nec refragatur, quod imò lis, quoad omnes ſaltem extincta cenſeri debeat ex ſupplicatione ſignata per Papam ſuper cõfirmatione laudi, cum clauſula, *quod pro extinctione litis, ſi videbitur, ſola ſupplicationis ſignatura ſufficiat;* quia placuit reſponſio, quod huiuſmodi ſupplica-
3 tio non ſit ſignata in forma commiſſaria, vt patet ex illis verbis, *ſi videbitur*, & ex alijs in fine illius appoſitis, ſed ad partis ſupplicationẽ non autem in forma gratioſa, etiam quoad extinctionem litis effectum operari non poteſt, niſi litteris cauſa cognita iuſtificatis, vt tenuit *Rota in cauſa Tiraſonen. Decimarum coram Robuſterio relat. inter impreſſas deciſ. 102. num. 9. & ſeq. part. 1. diuerſ.* dicitur etiam habere illam
4 tacitam conditionem, quæ regulariter in omnibus gratiis ineſt, *ſi preces veritati nitantur, cap. 2. & ibi poſt alios Rip. num. 29. de reſcript. Felin. in cap. fin. num. 19. de præſum.* & propterea om-
5 nia in ea narrata ſunt in primis verificanda, *Caput. dec. 240. par. 2. Put. deciſ. 245. num. 1. lib. 1. Caſ. de Craſſ. dec. 1. num. 3. de reſcript. Garz. in annot. contr. null. & attent. in cauſ. benef. num. 230.* in caſu autem, de quo agitur, nedùm non conſtat narrata in ſupplicatione fuiſſe iuſtificata, ſed
6 nec etiam litteras fuiſſe expeditas, prout requiritur, cùm aliàs gratia ſaltem de ſtylo non poſſit probari, niſi per litteras, *Rot. dec. 27. de reſcript. in nou. Staphil. de litt. grat. tit. quib. mod. litt. ad benef. expir. ſub num. 7. verſ. præterea dato quod;* & licèt per ſolam ſignaturam quoad ſe perfecta dici poſſit, tamen ante litterarum expeditionem, & præſentationem de eodem ſtylo aliquem effectum operari non poteſt, *idem Staph. d. tit. quib. mod. litt. ad benef. expir. numer. 7. & ſeq.*

Præterea fuit etiam reſponſum, quod hu-
7 iuſmodi ſupplicatio, vti ſubreptitia, vel obreptitia, eſt nulla, *cap. ad aures in fin. cap. ad audientiam il 2. & ibi Abb. num. 5. & Felin. num. 22. de reſcript. Aym. conſ. 68. num. 2. Caput. deciſ. 42. par. 2.* ſicque D. Piſano ſuffragari non poteſt, *Pariſ. conſ. 67. num. 16. lib. 4. Caput. dec. 345. num. 1. & 3. par. 2.*

Subreptio autem, vel obreptio deducitur; tùm quia non fuit in ea narratum, quod Pa-
8 troni, & alii præſentati eſſent in lite, & quod ipſi in compromiſſo non interuenerunt, quod

tamen

idem primus vbi ſupra dicit, quod eam malè tractauit, & ſeuerè verberauit, & repetitus *iuxta* 9. quod ex percuſſionibus fecit oculos illius adeò tumefactos, & liuidos, vt per menſem è domo exire non potuerit, & quintus *iuxta* 14. quod bis, aut ter dedit caput D. Fauſtinæ ad parietem, & ſecundus *iuxta* 20. quod illam denudatam verberabat à capite vſque ad pedes, & primus, quartus, & quintus ex dictis teſtibus pro D. Fauſtina in partibus examinatis *ſuper* 3. & ex alijs pro D. Antonio quartus *iuxta* 2. quintus *iuxta* 14. & alij deponunt, quod ipſe per publicas vias Ciuitatis Recanaten. pedibus, colaphis, & pugnis Vxorem percutiebat, eamque in terram proiectam cum pugione euaginato per capillos trahebat, & omnes iſti teſtes deponunt, vel de viſu, & certa ſcientia, vel de publica voce, & fama,
1 & de notorio in Ciuitate prædicta, & duo ex ipſis ſunt Religioſi, & Sacerdotes, quibus multùm deferendum eſſe, tradit *Caſtr. conſ.* 144. *ſub num.* 3. *verſ. item adeſt ſecundò Frater Bartholomeus lib.* 2. & facit *text. in cap. quamquam* 14. *quæſt.* 2. cum adductis per *Rol. conſ.* 24. *num.* 7. *lib.* 1. *& Gabr. de teſt. concluſ.* 4. *num.* 40. *&* 61.

Præterea dantur alij teſtes, qui dicunt, quod ei ſemel minatus fuit cum pugione euaginato, & quod faciebat illam dormire cum famula, eamque clauſit in quadam Camera, & prohibuit omnibus de Domo, nè aliquod ſeruitium ei facerent, & nè aliquis ex ipſis d. Cameræ ſe appropinquaret, & quod denegabat ei res neceſſarias, quarum loco verbis iniurioſis, & verberibus eam afficiebat, & quod in domo ipſius actum fuit de dando ei veneno; itaut D. Fauſtina de ipſius vita ſemper tunc probabiliter dubitaret: ac inſuper alij teſtes dicunt, quod D. Antonius eſt natura iracundus, terribilis, ſeuerus, & atrox, & Abbatiſſa, ac Moniales S. Claræ Ciuitatis Maceraten. medio iuramento atteſtantur, quod quando dicta D. Fauſtina ingreſſa fuit earum Monaſterium erat, vt ipſæ dicunt, *tutta peſta, e rouinata, con le carni tutte verzellate, & pareua vn ſacco d'oſſa*, cui atteſtationi vti factæ à di-
2 ctis Monialibus Religioſis plurimùm deferendum eſt, *ex ſupradictis*. Adeò quod ex his omnibus ſaltem ſimul iunctis in caſu iſto dubita-
3 ri non poſſit de ſæuitia, quæ præſtat iuſtam cauſam ſeparationi, *cap. ex tranſmiſſa, & c. litteras in fin. cum ibi not. de reſtit. ſpol. Abb. in cap.* 1. *num.* 4. *de diuort. Couar. de ſponſ. par.* 2. *cap.* 7. *§.* 5. *n.* 1. *Aldobr. conſ.* 71. *per tot. lib.* 1. & fuit reſolutum *in cauſa Toletana Separationis Thori* 20. *Nouembris* 1596. *coram bo. me. Card. Pamphilio*, & ſæpius in alijs cauſis; maximè, quia, tàm verba iniurioſa, quàm verbera etiam in facie, & præſertim
4 in oculis pluries, & pluries reiterata fuerunt, quæ reiteratio ad effectum ſæuitiæ plurimùm attenditur, *Card. conſ.* 9. *num.* 12. *verſ. item frequentatio, Aldobr. d. conſ.* 71. *n.* 9. *lib.* 1.

Et ceſſat, quod liceat Marito ad correctionē verberare Vxorem; quia ſupradicta longè ex-
5 cedunt terminos leuis correctionis permiſſæ Marito, iuxta notata per *Hoſt. in cap. quemadmodum, §. fin. in fin. & Abb. ſub num.* 15. *de iur. iur.* cum alijs adductis per *Aldobr. d. conſ.* 71. *num.* 4. *lib.* 1. præſertim, quia D. Antonius non habuit cauſam, ob quam tanta ſæuitia erga eius Vxorem vteretur, vt expreſsè dicit ſecundus teſtis in Rota examinatus *iuxta* 20. & comprobatur, quia, vt plures ex ſupradictis teſtibus, & Moniales præfatæ dicunt, D. Fauſtina erat bonæ conditionis, humilis, obediens, patiens, & frequentabat Sanctiſſima Sacramenta Confeſſionis, & Communionis, vt fuit in ſimili ponderatum *in dicta cauſa Toletana Separationis Thori coram bo. mem. Card. Pamphilio*.

Nec obſtare, quod D. Antonius tunc eius Vxorem in publicis Vijs verberauerit, quia ipſa ab eius Domo diſceſſerat, & ad illam redire recuſabat; Quia ex præcedentibus etiam, & ſubſequentibus malis tractationibus, vt ſupra deductis, ſatis conſtare viſum fuit de ſæ-
6 uitia, per quam D. Fauſtina è Domo Viri diſceſſerat, & propterea tantò minus D. Antonius ob d. cauſam tunc in eam ſæuire debebat, maximè, quia receperat ſe in Domo fratris ipſius viri natu maioris, qui erat Vir admodùm honoratus, & ſapiens, & pluries eius fratrem de ſupradicta ſæuitia erga Vxorem repræhenderat, eique diſplicebat, quod non ſe emendaret, vt dicunt ex ſupradictis teſtibus in Rota examinatis ſecundus *iuxta* 20. & tertius *iuxta* 32.

Neque obſtare, quod ſupradicti teſtes videantur ſingulares; quia, vltra quod omnes deponunt de publica voce, & famā, & plures
7 ex ipſis concordant de ſupradictis percuſſionibus in vijs publicis etiam in facie, & cum pugione euaginato, & de alijs etiam actibus: placuit reſponſio, quod cùm non agatur de probando facto, quod temporis momento perficiatur, ſed de probanda ſæuitia in genere, quæ ex quodā habitu hominis inducitur, ſufficiunt teſtes ſingulares, cùm omnes tendant ad eundem finem, vt in his terminis poſt *Card. d. conſ.* 9. *ſub num.* 18. *circa finem, & Aldobr. d. conſ.* 71. *num.* 26. *cum pluribus ſeqq.* tenuit *Rota in dicta cauſa Toletana Separationis Thori coram bo. me. Card. Pamphilio*.

Nec refragari teſtes, qui dicunt, quod D. Antonius erat vir honoratus, & placidus, & quod D. Fauſtinam benè tractabat; quia pro reſponſione fuit ponderatum, quod iſti teſtes,
8 quoad D. Fauſtinam poſſunt intelligi de aliquo tempore, & ſic non concludunt, quod D. Antonius eſſet ſemper talis erga D. Fauſtinam, illamque ſemper benè tractaret, prout requiritur, cùm aliàs ſufficiat, vt deponunt alij ſupradicti teſtes, quod aliquando illam malè tractauerit, & pluriès illam acriter verberauerit, ita vt abſque periculo vitæ cum illo cohabitare non poſſet, vt in ſimili fuit ponderatum *coram me in Romana ſeparationis Thori* 18. *Maij* 1616. *& in alia Romana Separationis Thori* 14. *Martij præteriti coram Reuerendiſſimo D. meo Damaſceno*.

Et ex his deciſum fuit, probari ſæuitiam, ſi ſupradicti teſtes ſunt validè examinati, de quo erit particulariter videndum.

Cæteræ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra *poſt deciſ.* 395.

ADNOTATIO.

9 Ad materiam vide *ſupra deciſ.* 476. *&* 490. Sæuitia viri erga vxorem qualis eſſe debeat ad effectum ſeparationis thori, & quomodò probetur, latè diſcuſſum fuit *in deciſ.* 99. *par.* 15. *rec.*

10 Quamuis autem materia iſta ſit grauis, adhuc ſæuitia probatur per teſtes ſingulares, *Merlin. deciſ.* 446 *num.* 11. *dec.* 155. *num.* 50. *& ſeq. par.* 6. *rec.* vbi quod probatur per teſtes domeſticos, familiares, conſanguineos, affines, aliaſque exceptiones patientes.

11 Faciunt in contrarium deducta coram *Celſ. dec.* 169. *n.* 6. *& deciſ.* 35. *num.* 9. *& ſeqq. part.* 11. *rec.*

TERDONEN. IVRISPATRONATVS.

Mercurij 13. *Iunij* 1618.

ARGVMENTVM.

Agitur de iuſtificatione gratiæ cum clauſula, *ſi videbitur*, & quid operetur iſta clauſula ad iſtum effectum, & de obreptione, & ſubreptione gratiæ.

SVMMARIVM.

1 *Auditor Rotæ deputatus Iudex in aliqua cauſa, poteſt prouiſionem facere de Beneficio, & omnia alia agere pro executione litterarum Apoſtolicarum vigore* Clement. Auditor, de reſcript.

2 *Lis non dicitur extincta per compromiſſum, niſi inter compromittentes, non autem inter alios, qui non compromiſerunt.*

3 *Supplicatio ſignata cum clauſula*, ſi videbitur, *non dicitur in forma commiſſaria, ſed ad partis inſtantiam, ideò debet iuſtificari.*

4 *Supplicatio ſignata cum dicta clauſula, habet in ventre conditionem, ſi preces veritati nitantur, quæ conditio regulariter ineſt in omnibus gratijs, & n.* 15.

5 *Omnia in gratia narrata ſunt in primis iuſtificanda.*

6 *Gratia non dicitur iuſtificata, niſi litteræ ſint expeditæ, & n.* 13. *cum ſeq.*

7 *Gratia obreptitia, vel ſubreptitia eſt nulla.*

8 *Gratia ex quibus dicatur laborare vitio ſubreptionis, vel obreptionis, & tribus numeris ſeqq. ac num.* 16.

12 *Gratia non ſemper dicitur impetrata ab eo, cuius nomine cautat, niſi concurrentibus adminiculis.*

16 *Subreptio, vel obreptio irritant gratiam ipſo iure in gratioſis, nec impetrantibus talis gratia ſuffragatur, & n.* 17.

DECISIO DC[illegible]

DOmini ſteterunt *in* [illegible] 1616. nempè conſ[illegible] quoad collationem [illegible] tur per executo[illegible]

rum ad fauorem D. Piſani, lite in Rota pendente factam, quàm etiam quoad poſſeſſionem illius vigore ſubſecutam, quia tunc litteræ erant in Rota præſentandæ coram Auditore, qui cùm eſſet Iudex in cauſa deputatus vigore *Clem. Auditor, de reſcript.* poterat prouidere, & omnia alia pro illarum executione 1 facere, *Egid. deciſ.* 667. *incip. Auditor*, & fuit dictum in *Prentina Beneficij* 26. *Ianuarij* 1609. *coram R. P. D. meo Decano*, cum alijs *in hac cauſa d. die* 13. *Maij* 1613. *in deciſione* allegatis; quæ procedunt etiam non obſtante compromiſſo fa-

2 cto inter Piſanum, & Felegariam, & laudo inter eos ſubſecuto, cùm ex his quoad Patronos, & alios colligitantes, qui in compromiſſo non interfuerunt, lis extincta dici non poſſet, ſed quoad ipſos compromittentes tantùm, *Thon. dec.* 4. *Lancell. de attent. par.* 2. *cap.* 4. *in præfat. nu.* 260.

Nec refragatur, quod imò lis, quoad omnes ſaltem extincta cenſeri debeat ex ſupplicatione ſignata per Papam ſuper cõfirmatione laudi, cum clauſula, *quod pro extinctione litis, ſi videbitur, ſola ſupplicationis ſignatura ſufficiat*; quia placuit reſponſio, quod huiuſmodi ſupplica-

3 tio non ſit ſignata in forma commiſſaria, vt patet ex illis verbis, *ſi videbitur*, & ex alijs in fine illius appoſitis, ſed ad partiũ ſupplicationẽ non autem in forma gratioſa, etiam quoad extinctionem litis effectum operari non poteſt, niſi litteris cauſa cognita iuſtificatis, vt tenuit *Rota in cauſa Tiraſonen. Decimarum coram Robuſterio relat. inter impreſſas deciſ.* 102. *num.* 9. *& ſeq. part.* 1. *diuerſ.* dicitur etiam habere illam

4 tacitam conditionem, quæ regulariter in omnibus gratiis ineſt, *ſi preces veritati nitantur, cap.* 2. *& ibi poſt alios Rip. num.* 29. *de reſcript. Felin. in cap. fin. num.* 29. *de præſum.* & propterea om-

5 nia in ea narrata ſunt in primis verificanda, *Caput. dec.* 240. *par.* 2. *Put. deciſ.* 245. *num.* 1. *lib.* 1. *Caſ de Craſſ. dec.* 1. *num.* 3. *de reſcript. Garz. in annot. contr. null. & attent. in cauſ. benef. num.* 230. in caſu autem, de quo agitur, nedùm non conſtat narrata in ſupplicatione fuiſſe iuſtificata, ſed

6 nec etiam litteras fuiſſe expeditas, prout requiritur, cùm aliàs gratia ſaltem de ſtylo non poſſit probari, niſi per litteras, *Rot. dec.* 27. *de reſcript. in nou. Staphil. de litt. grat. tit. quib. mod. litt. ad benef. expir. ſub num.* 7. *verſ. prætereà dato quod*; & licèt per ſolam ſignaturam quoad ſe perfecta dici poſſit, tamen ante litterarum expeditionem, & preſentationem de eodem ſtylo aliquem effectum operari non poteſt, *idem Staph. d. tit. quib. mod. litt. ad benef. expir. numer.* 7. *& ſeq.*

Prætereà fu[illegible] [illegible]ſponſum, quod hu-

7 iuſmodi ſupp[illegible] [illegible]i ſubreptitia, vel ob[illegible] [illegible] eſt [illegible] *d aures in fin. cap. ad au*[illegible] [illegible] *num.* 5. *& Felin. num.* 22 [illegible] *num.* 2. *Caput. deciſ.* 42. *par.* [illegible] [illegible]fragari non poteſt, [illegible] [illegible] *Caput. dec.* 345 [illegible] 1. *&* [illegible] [illegible] quod [illegible] quod [illegible]

by Google

tamen erat exprimendum, quia de illorum
intereſſe æquè principaliter agebatur, & ſi id
Papa intellexiſſet, ſine difficultate, vel ſup-
plicationem nõ ſignaſſet, vel difficiliùs ſignaſ-
ſet, *cap. ſuper litteris, & ibi Doct. de reſcr. Paul.
de Caſtr. conſ. 288. ſub num. 4. lib. 1. Felin. in cap. in no-
ſtra num. 19. de reſcr.* tùm etiam, quia nec etiam
fuit narratum, laudum inter ipſum Piſanum,
& Felegariam nulliter, & attentatè in parti-
9 bus emanaſſe ſuper declaratione qualitatis Pa-
tronatus lite in Rota etiam cum Patronis, &
aliis Præſentatis, ſpecialiter ſuper ea penden-
te, *cap. 1. & tot. tit. vt lit. pend.* & in ſimilibus
terminis fuit dictum in *Parmen. ſtatus 3. Apri-
lis* 1610. *coram Illu. D. Card. Ludoniſio*: & con-
tra dd. Pronunciatos, & Præſentatos, qui per
Iudices compromiſſarios nunquam fuerunt
nec citati, nec auditi, prout requirebatur,
Boer. dec. 283. num. 35. & num. ſeq. in fin. quæ ta-
10 men erat pariter exprimenda, quia aliàs niſi
conſtet, Papam de huiuſmodi laudi defecti-
bus ſcientiam habuiſſe, ac illos ſupplere vo-
luiſſe etiam in præiudicium dd. Pronuncia-
torum, & Præſentatorum, confirmatio nihil
prodeſt, *Felin. in cap. inter dilectos num. 6. de fid.
inſtr. Caput. dec. 203. part. 3. Seraph. dec. 981. nu. 1.*
11 tùm, & tertio, fuit in dicta ſupplicatione
narratum, D. Piſano fuiſſe prouiſum de iſta
Eccleſia vti reſeruata Sedi Apoſtolicæ ob nõ
ſeruatam formam Conſtitutionis fel. rec. Pij
V. ſuper collatione Parochialium, quæ ta-
men narratiua non ſubſiſtit, quia cùm lis eſ-
ſet ſuper qualitate Beneficij, an ſcilicet illud
eſſet de iurepatronatus laicali, vel Eccleſia-
ſtico, & ſuper illius pertinentia concurſui,
& diſpoſitioni d. Bullæ locus eſſe non pote-
rat, vt fuit dictum *in cauſa Compoſtellana Pa-
rochialis 3. Iunij 1588. coram Platto, & coram me
in Toletana Parochialis 26. Iunij 1609. & in Pla-
centina Archipræsbiteratus 4. Iulij 1614.*

Nec vis fieri poteſt in ſecunda ſupplicatio-
ne ſuper confirmatione eiuſdem laudi, quia,
vltra quod illa fuit reformata per commiſ-
ſionem pro DD. de Pichis poſtmodùm ob-
tentam; fuit etiam reſponſum, quod iſta ſe-
cunda patitur eoſdem ferè defectus, quos
patitur prima, ac inſuper concurrit etiam,
quod, licèt tàm prima, quàm ſecunda ob-
12 tentæ fuerint nomine Felegariæ, tamen Ro-
ta non recipit indiſtinctè opinionem *Oldr. in
conſ. 136. num. 5.* quod gratia cenſeatur impe-
trata ab eo, cuius nomine cantat, niſi con-
currentibus adminiculis, maximè cùm Fele-
garia tempore impetrationis eſſet abſens, &
adeſſet D. Piſanus intereſſatus, qui potuit
gratiam obtinere, vt fuit aliàs dictum *coram
Seraph. dec. 560. & in Valliſoletana præheminentia-
rum 23. Ianuarij 1604. coram bo. me. Cardinali
Pamphilio.*

*Supra poſt deciſ. 210. referuntur aliæ deciſiones
præſentis cauſæ.*

ADNOTATIO.

Gratia à ſummo Pontifice conceſſa dicitur in-
13 formis, niſi expediantur litteræ, & non tran-
ſfert aliquod ius in impetrantem, *Gambar. de
offic. & poteſt. legat. lib. 6. num. 33. verſ. nec ſola, Pa-
riſ. de reſignat. lib. 1. cap. 12. num. 38. Tondut. quæſt.
beneſic. cap. 26. n. 20. lib. 1.*

Ac propterea dici ſolet, quod gratia, an-
14 tequàm litteræ deſuper expediantur, com-
paratur homini in vtero matris exiſtenti, do-
nec per huiuſmodi literarum expeditionem
in lucem perducatur, *Lottber. de re benef. lib. 3.
quæſt. 2. num. 19. Corrad. in prax. diſpenſ. lib. 8. cap.
1. num. 5. Roſa de execut. litter. Apoſt. part. 1.
cap. 2. num. 12. cum pluribus ſeqq.*

Quælibet gratia habet in ventre tacitam
15 conditionem, *ſi preces veritati nitantur, deciſ.
239. nu. 24. par. 17. rec.*

Subreptio autem, vel obreptio irritant
16 gratiam ipſo iure, itaut illa non iuuet impe-
trantes, *ad Text. in l. 1. §. hac verba, ff. ne vis
fiat ei, Otthobon. deciſ. 153. num. 7. & deciſ. 239.
nu. 3. & ſeqq.*

17 Ampliatur, etiam ſi gratia conceſſa eſſe
motù proprio, *Celſ. dec. 408. nu. 3.*

GERVNDEN. VINI.

Luna 18. Iunij 1618.

ARGVMENTVM.

Declaratoria, quando ſit concedenda contra
contumaces, ſume ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Vini præſtandi qualitas ex quibus determinata dici
non poſſit, & duobus ſeqq. numeris.*
4 *Declaratoria ferri non poteſt contra aliquem tan-
quam contumacem in traditione vini, niſi præ-
cedat liquidatio qualitatis vini præſtandi, et nu.
5. ac 8.*
6 *Declaratoria regulariter ferri non ſolet, niſi pro
fructibus, et terminis decurſis.*
7 *Declaratoria ferri non ſolet contra contumaces,
niſi ſeruatis quatuor terminis ad docendum de pa-
ritione ſeruari ſolitis, et nu. 8.*

DECISIO DCXII.

PLacuit Dominis *deciſio die 5. Martij præte-
riti in hac cauſa facta* ex rationibus tunc
in ea deductis, quibus non obſtat, quod lit-
teræ executoriales eſſent intelligendæ iuxta
tenorem Statuti de vino vſitato in Ciuitate
Gerundæ, prout erat vinum Clarettum, ſic-
que oblatio de parendo liquidata quantita-
te, & qualitate vini præſtandi, vti verbalis,
Præpoſitis ſuffragari non potuerit: quia fuit
reſponſum, quod imò Statutum editum an-
no 1586. loquitur de vino vnoquoque die
diuerſimodè pro temporis diuerſitate, &
perſonarum qualitate præſtari ſolito, per al-
terum verò editum anno 1612. aſſignatur
1 portio de duplici genere vini, nempè vini
fortis, ſeù potentis pro tempore quadrageſi-
mali

mali, & alterius pro alijs temporibus abſquè
alicuius qualitatis adiectione, ex quo pro-
pterea qualitas vini preſtandi determinata
dici non poteſt, vt fuit etiam ponderatum
*in hac cauſa die 7. Februarij 1605. coram Reueren-
diſſimo Attrebaten*; & licet Statutum, ſiuè ſti-
pulatio de vino optimo ſit certa, *l. vbi adhuc
in fin. ff. de verb. oblig.* & intelligatur ſecundum
2 Regionem, & communem vſum loquendi,
*ex Bart. in l. ſtipulationum quadam 74. num. 2. Alex.
numer. 4. ff. de verb. oblig.* aliud tamen eſt in
Statuto, de quo agitur, quod, vt dictum eſt,
3 vel loquitur de vino ſimpliciter abſque ali-
cuius qualitatis adiectione, vel de vino forti,
ſeù potenti, cuius ſpecies cũ diuerſæ eſſe poſ-
ſent in Ciuitate, eius qualitas dicitur incerta,
vt diſtinguit, *text. in d. l. vbi adhuc in princ. ff.
de verb. oblig.* & tradit *Caſtr. in l. ſtipulationum
quadam 74. numer. 4. ff eod. tit.* vndè benè po-
tuit fieri dicta oblatio de pareudo facta liqui-
datione illius qualitatis, iuxta *deciſ. Put. 250.
lib. 1. & Mohed. dec. 5. de ſent. & re iudic.* & ſuſ-
4 fragatur ad effectum, vt antè liquidationem
ad declaratoriam contra Præpoſitos vti con-
tumaces, & multò minus ad affixionem Ce-
dulonum deueniri non potuerit, *Achill. deciſ.
1. numer. 2. & ſeq. de ſent. excom.* cum alijs *dictis
die 5. Martij in dec.* allegatis.

Neque obſtat, quod ſecundo loco particu-
lariter dicebatur, Præpoſitis ſcilicet ſuffragari
non poſſe, quod ipſi infrà terminum declara-
toriæ, portiones vini vſque tunc decurſas iu-
xtà prætenſionem Capituli realiter ſoluerint
5 cùm declaratoria decurrendas etiam compre-
henderet; quia, vltra quod portiones, tàm
decurſas, quàm decurrendas dd. Præpoſiti ſol-
uere non poterant, niſi priùs liquidata quali-
tate vini in certa ſpecie præſtandi, vt dictum
eſt, fuit etiam reſponſum, quod licèt Sen-
tentiæ contrà Præpoſitos fuerint latæ pro por-
tionibus decurrendis, ex hoc tamen non ſe-
quitur, quod illæ comprehenderentur in de-
6 claratoria, quæ regulariter non ſolet ferri, niſi
pro fructibus, & terminis decurſis, iuxta for-
mam relatam per *Saluſt. Tiber. in prax. lib. 3.
7 cap. 1. numer. 13.* & contra contumaces ſerua-
tis quatuor terminis ad docendum de pari-
tione ſeruari ſolitis, *Mohed. deciſ. 1. de ſent.
excom. Achill. deciſ. 5. numer. 2. eod. tit. Veſtr. in
prax. lib. 8. cap. vlt. num. 17. in fin.* & fuit ſæpiſ-
ſimè deciſum.

*Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt
deciſ. 451.*

ADNOTATIO.

8 Declaratoria relaxari non poteſt, niſi præce-
dat liquidatio crediti, quando non agitur de
adimplendo aliquo facto, quo caſu liquida-
tionis exceptio non attenditur, *deciſ. 454. nu. 8.
& 9. par. 6. rec.*

FIRMANA SALVIANI.

Lunæ 18. Iunij 1618.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur poſſidenti de tempore motæ litis.*
2 *Iudex ritè, & rectè procedens, priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione.*
3 *Actus corruit, non ſeruata forma requiſita à Statuto pro illius validitate.*
4 *Aſſignatio Prædij, facta mulieri pro ſua dote, in locum alterius alienati cum conſenſu ipſius, non liberat primum prædium, dum aſſignatum non reperitur liberum ab hypothecis.*
5 *Requiſita, ſiue extrema in iudicio Saluiani interdicti, quæ ſint.*

DECISIO DCXIII.

Poſt mortem D. Thomæ de Nobilibus
Lucretia eius vxor egit pro recuperatio-
ne ſuæ dotis contra hæredes Baptiſtini tertios
poſſeſſores Prædij, de quo agitur, & producto
inſtrumento dotali ad docendum de credito
cum hypotheca, & probatis primo, & ſecun-
do extremo, obtinuit ab Auditore Guberna-
toris Ciuitatis Firmi in remedio vtilis Saluia-
ni interdicti per ſententiam declarari, ipſam
eſſe immittendam in poſſeſſionem dicti Præ-
dij, prout realiter illius vigore in eam immiſ-
ſa fuit; Verùm, cùm poſteà dicta ſententia
fuerit reuocata, & cauſa appellationis mihi
commiſſa cum facultate in primis, & ante
omnia manutenendi, quem de iure, dedi du-
bium, an dicta D. Lucretia ſit manutenenda,
quo ſupradicta die 18. Iunij 1618. propoſito,
Domini affirmatiuè reſponderunt, quia de
1 illius poſſeſſione de tempore motæ litis, prout
requiritur, *§. retinendæ, inſtit. de interd.* cum ſimi-
libus, dubitari non poteſt, cùm fuerit capta
auctoritate Iudicis, qui ritè, & rectè proce-
2 dens, potuit dd. hæredes eorum anteriori poſ-
ſeſſione priuare, *l. iuſtè poſſidet, vbi Bart. & alij,
ff. de acquir. poſſ. Angel. in l. qui vniuerſas, §. item
cùm Prætor in fin. & in l. clam poſſidere, §. qui ad
nundinas num. 2. in fin. Iaſ. num. 2. ff. eod. tit.* & fuit
dictum in *Romana de Bombellis 31. Maij 1613.
coram Reuerendiſſimo D. meo Damaſceno.*

Nec obſtare, quod Baptiſtinus prædium
prædictum emerit à dicto Thoma ipſa Lucre-
tia conſentiente, & hipothecæ renunciante, ſic-
que Iudex ſuper immiſſione minùs ritè, & re-
ctè proceſſerit; quia fuit reſponſum, non con-
ſtare, quod tunc d. Thomæ viro tot alia bona
ſupereſſent, quæ ipſi mulieri pro dote reſti-
tuenda, & creditoribus ipſius viri idoneè ſuf-
ficerent, & minùs renunciationem fuiſſe fa-
ctam pro ſua, mariti, vel filiorum vrgente ne-
ceſſitate, & cum conſenſu proximiorum con-
ſanguineorum, prout in caſu alienationis rei
3 pro dote vxoris hypothecatæ requiritur ex
forma

forma *Statuti* dictæ Ciuitatis *de alienat. dot. lib. 3. rubr.* 42. qua forma non ſeruata, renunciatio eſt nulla, *Rol. conſ. 72. num. 54. lib. 3. Socc. iun. conſ. 27. num. 8. lib. 2. Burſatt. conſ. 396. numer. 19. & ſeq.* & fuit dictum *in cauſa Parmen. bonorum relat. inter impreſſ. deciſ.* 226. *numer.* 2. *par.* 1. *diuerſ.*

Nec ſubſiſtere, quod ſecundæ vxori pro eius ſecuritate fuerit datum in cambium prędium, ſub vocabulo *Capodarea*, & vlteriùs pretium prædij venditi per D. Thomam generaliter ſuper omnibus eius bonis hypothecatum fuerit;
4 quia non conſtat, quod d. D. Thomæ ſupereſſent alia bona, & dictum prædium *de Capodarea* erat ſpecialiter obligatum pro reſtitutione dotis maternæ filijs primi matrimonij dicti Thomæ, qui poſt mortem Patris vigore inſtrumenti dotalis realem dicti Prædij poſſeſſionem conſecuti fuerunt, vt apparet ex publico inſtrumento illius adeptionis, & deponunt plures teſtes, qui etiam dicunt, quod dicti filij primi matrimonij illam de domo viri eiecerunt abſque vlla re.

Et ita deciſum, &c.

Eſt in eadem cauſa infra deciſ. 634.

ADNOTATIO.

De tribus extremis, ſeu requiſitis Saluiani quæ ſunt creditum cum hypotheca, poſſeſſio debitoris de tempore obligationis, vel poſtea, &
5 poſſeſſio rei conuenti de tempore motæ litis, *vide Pacific. de Saluian. inſpect. 1. cap. 5. & 6. Scaputt. pariter de Saluian. lib. 1. cap. 25. Celſ. deciſ. 243. num. 1. Em. Ottobon. deciſ. 79. num. 1. & 2.*

SENOGALLIEN. QVARTAE.

Ven. 22. Iunij 1618.

ARGVMENTVM.

Supplet Summarium.

SVMMARIVM.

1 *Quarta pro conſecutione Epiſcopus habet fundatam intentionem in diſpoſitione iuris communis, & num. 2. cum ſeq.*
2 *Obſeruantia operatur, vt ſcriptura etiam informi obſeruata ſit fides adhibenda, & num. 4.*
3 *Teſtes, etiam nulliter examinati, pro fumo deſeruiunt.*

DECISIO DCXIV.

Domini ſteterunt *in deciſis*, nempè Domino Epiſcopo deberi quartam decimalem, quia ipſe habet ſuper ea intentionem
1 fundatam ex diſpoſitione iuris communis, de qua in *c. cum olim, de cenſ.* cum alijs *die 20. Nouembris præteriti in deciſione* allegatis, quæ tranſeunt abſque difficultate, & quoad hoc per informantes pro Rectore non impugnantur.

Neque releuat, quod pro eius parte dicitur, inſtrumentum ſcilicet compromiſſi, & laudi pro parte D. Epiſcopi nouiter productum, non eſſe in forma probanti; quia placuit reſponſio, quod *deciſio* eſt principaliter fundata in ſupradicta iuris communis diſpoſitione, licèt pro illius comprobatione fuerit etiam in ea ponderatum huiuſmodi inſtrumentum laudi, in quo ſpecialiter declaratur, quod Rector Eccleſiæ Sancti Pelegrini, de qua agitur, ſingulis annis ſoluere debeat ſalmas duas frumenti, & vnam hordei pro quarta decimali, iuxta ſupradictam iuris communis diſpoſitionem, quæ propterea eſt attendenda, licèt d. inſtrumentum non eſſet in forma probanti; maximè, quia, tàm in partitis extractis ex libris Epiſcopatus, quàm ex teſtibus pro D. Epiſcopo examinatis, datur ſaltē magnus fumus de diuturna ſolutione facta pro quarta decimali iuxta taxationem, & moderationem in dicto inſtrumento contentam, & conſequenter de illius obſeruantia, quæ operatur, vt
2 etiam ſcripturæ aliàs informi ſit fides adhibenda, *Bald. conſ. 402. in fin. lib. 5. Aym. conſ. 101. num. 4.* & fuit dictum *in cauſa Bonon. iuriſpatronatus relat. inter impreſſ. deciſ. 598. num. 5. par. 1. diuerſ. & coram bo. me. Card. Seraph. deciſ. 1000. numer. 13.* & aliàs ſæpè.

Et ex his ceſſat, quod etiam partitæ extractæ ex dictis libris Epiſcopatus non ſint in forma probanti, & teſtes ſint nulliter examinati: Nàm, quicquid ſit de hoc, *deciſio* eſt fundata
3 in diſpoſitione iuris cōmunis, & teſtes etiam nulliter examinati ſatis pro fumo deſeruire poſſunt, iuxtà *deciſ. Caſſad. 3. num. 2. de dilat.* cum ſimilibus.

Et ita deciſum, &c.

Supra poſt deciſ. 585. referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

4 Obſeruantia etiam ſcripturis informibus, vel quæ non ſunt in forma probanti, fidem tribuit, vt allegata hac noſtra *deciſ. dixit Rot. coram Conal. deciſ. 641. num. 9. ſupra deciſ. 444.* vbi concordantes.

ALBEN. IVRISPATRONATVS.

Ven. 22. Iunij 1618.

ARGVMENTVM.

Adiudicatio Beneficij facienda eſt ei, qui in omnibus narratis iuſtificauit gratiam, *ſi Neutri*, cuius cauſa tanguntur illius requiſita, prout in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Lis narrata ſuper Beneficio obtento per gratiam,* ſi Neutri, *dicitur iuſtificata ex commiſſione cauſæ, & alijs actibus ſubſecutis, & num. 5.*
2 *Gratia*, ſi Neutri, *ſatis dicitur iuſtificata ex reuolu-*

by Google

uolutione Proceſſus.

3 *Titulus, & omnia in gratia narrata ſunt iuſtificanda per Beneficiatum, prout etiam, quod fuerit triennalis pacificus poſſeſſor.*

4 *Narratiua eſt iuſtificanda, quoad omnia, cum ex illa præſumatur motus Princeps ad gratiam concedendam.*

5 *Nominatio, ſiue præſentatio facta à patronis eſt exhibenda Ordinario infrà legitimum tempus, ad quem ſpectat inſtitutio.*

6 *Præſentatio, ſiue nominatio non attenditur, niſi probetur, quod habuerit effectum.*

7 *Poſſeſſio, capta vigore litterarum Apoſtolicarum non attenditur, niſi illa probentur iuſtificata in narratiua.*

8 *Non ius alicuius probatur ex illius confeſſione.*

9 *Gratia fundata in deuolutione, debet gradatim probari.*

10 *Beneficij de Iurepatronatus qualitates ex quibus probatæ dicantur.*

DECISIO DCXV.

DOmini concluſerunt, Bartholomæo eſſe adiudicandum Beneficium, quia gratia, *ſi neutri,* quam ipſe vltimo loco obtinuit, eſt in omnibus iuſtificata; nám de lite cum Vacciolo in ea narrata conſtat ex commiſſio-
1 ne cauſæ, & ex pluribus actibus ſubſecutis, *Caſſad. deciſ.6. num. 3. ſuper reg.* & fuit dictum in *Arianen. Archipræsbiteratus 17. Martij* 1608. *coram bo. me. Penia.*

2 Quod neutri ius competat, ſatis viſum fuit iuſtificari ex reuolutione proceſſus, & quoad Vacciolum, non poteſt ei ſuffragari gratia per ipſum obtenta die 1. Auguſti 1612. quia non conſtat de vacatione in ea narrata ex perſona Goſſij, in cuius locum idem Vacciolus ſe ſubrogari obtinuit, non enim iuſtificatur illius titulus cum omnibus in ſua gratia nar-
3 ratis, prout requiritur, iuxta *deciſ. Egid.* 112. & tradit *Rebuff. in prax. in tit. de ſubrogat. num. 55. & ſuper concord. in tit. de mandat. apoſtol. §. declarantes in verb. ſucceſſores circa fin. verſ. inſuper ſubrogatus:* nec conſtat, ipſum fuiſſe triennalem pacificum poſſeſſorem, *Caſſador. deciſ. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Caput. deciſ. 92. lib. 1. in manuſcript.* & fuit dictum *in cauſa Leodien. præſtimoniorum 20. Iunij* 1594. *& 16. Febr.* 1595. *coram bo. me. Cardinali Pamphilio,* & aliàs ſæpè.

In altera obtenta die 15. eiuſdem menſis idem Vacciolus narrat, ſe præſentatum à Patronis exiſtentibus in pacifica quaſi poſſeſſione præſentandi, quæ narratiua eſt quoad om-
4 nia iuſtificanda, cùm ex his præſumatur motus Princeps ad eam concedendam, iuxtà notata per *Felin. in c. ad aures ſub numer. 4. verſ. 3. concluſio, de reſcript. Egid. deciſ. 76. num. 6. & ſeq. Verall. dec. 128. par. 1.* & fuit dictum in *Hiſpalen. Beneficij 12. Maij* 1603. *coram bo. me. Litta;* & tamen in caſu iſto de illius iuſtificatione non conſtat, quia nominatio, quæ datur, legitur facta per Io: Baptiſtam Vacciolum coram
5 Notario, nec aliter probatur, quod fuerit infra legitimum tempus exhibita Ordinario, ad quem inſtitutio ſpectaret, iuxta notata per *Io. Andr. in c. fin. verſ. præſentatio, de iur. patr. Lap. alleg. 75. ſub num. 6. Rota deciſ. 2. de iur. patr. in nouis,* & fuit dictum in *Piſana iuriſpatronatus 28. Nouembris* 1601. *coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Ludouiſio,* & in alijs cauſis per informantes allegatis: Et minus, quod habuerit effectum,
6 prout ad acquirendã quaſi poſſeſſionem præſentandi requiritur, iuxta *conſ. Calder. 12. de iur. patr.* ſæpiùs *in Rota* canonizatum, & tradit *Rip. in c. cum Eccleſia Sutrina num. 93. verſ. 5. requiritur, de cauſ. poſſ. & propriet.* & fuit dictum *coram me in Terdonen. iuriſpatronatus 25. Maii* 1611.

Nec releuat ad iſtum effectum poſſeſſio capta per Goſſium, quia illa fuit capta vigore Litterarum Apoſtolicarum, quæ nec etiam
7 conſtat, quod ſint iuſtificatæ, præſertim quoad narratiuam, quod ipſe Goſſius fuerit à Moderno Patrono intra legitima tempora præſentatus, prout requiritur, *ex ſupradictis.*

8 Quod verò Bartholomæo ius non competat, ſatis dicitur conſtare ex illius confeſſione, vt fuit reſolutum in *cauſa Cluſina Prioratus 17. Febr.* 1592. *coram bo. me. Orano, & in dicta Arianen. Archipræsbyteratus 17. Martii* 1608. *coram bo. me. Penia;* & ex eo, quia prima ipſius gratia eſt fundata in deuolutione, quæ gradatim
9 probari debet, iuxtà deducta *in cauſa Salamantina portionis 23. Iunii* 1586. *coram bo. me. Bubalo,* cum alijs adductis per *Gonzal. ſuper reg. 8. §. 3. proœm. num. 4. &* §. *ſeq. num. 88.*

Quod Beneficium vacans ſit ſine cura, & de Iurepatronatus Laicorum ex dotatione, & fundatione, & quod ipſius valor non exce-
10 dat 24. iuſtificatur ex pluribus per informantes deductis, & præcipuè ex confeſſione Vaccioli, qui hæc omnia narrauit in eius gratia, quod ſufficit, *Bellam. deciſ. 268. & 596. Seraph. deciſ. 677. num. 5.* cùm ſimilibus.

Et ita deciſum, &c.

Poſt deciſ. 505. *referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.*

ADNOTATIO.

Rota adiudicat Beneficia vigore *Clem. Auditor, de reſcriptis, Eminentiſſim. Ottbob. deciſ. 29. num. 30. 31 & deciſ. 37. num. 35. deciſ. 461. num. 2. & 10. par. 18. tom. 2. recent.*

Adiudicatio namque Beneficij habet vim illius collationis, cùm paria ſint Beneficium alicui conferri, vel deberi, vtrumque enim impedit, ne illius collatio alteri fieri poſſit, *Em. Ottbobon d. deciſ. 29. num. 32. & ſeqq.*

De gratia *ſi neutri,* vide ſupra poſt *deciſ.* 116.

MEDIOLANEN. PENSIONIS.

Lunæ 25. Iunii 1618.

ARGVMENTVM.

Obligatio, aut promiſſio correſpectiua ad rem, vel contemplatione poſſeſſionis alicuius rei eatenus durat, quatenus durat rei poſſeſſio; Verba, *Tunc, & eo caſu,* quid operentur, vel ſignificent.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Penſionem Beneficij ſoluere nemo tenetur, qui fructus Beneficij non percipit, & num. 2. 6. & ſeq.*

3 *Verba*, Tunc, & eo caſu *demonſtrant temporis extremitatem.*

4 *Verba prædicta non excludunt, neque reſtringunt veriſimilitudinem mentis Papæ, nec iuris communis diſpoſitionem.*

5 *Acquiſitum propria induſtria debet cedere commodo ipſius acquirentis.*

DECISIO DCXVI.

FVit reſeruata penſio ſuper Archidiaconatu Eccleſiæ Mediolanen. ad fauorem Reuerendiſſimi D. Albergati cum expreſſo decreto, quod in euentum, in quem vnio Cappellæ S. Mariæ Rubeæ aliàs eidem Archidiaconatui facta, nulla, & inualida declararetur, atque ita, vel aliàs Cappellam prædictam ipſi Archidiaconatu, deperire contingeret, & Archidiaconus pro tempore exiſtens illam aliàs quoquo modo non obtineret, tunc & eo caſu penſio per præſentes reſeruata eo ipſo ceſſet, & extincta ſit, ac ceſſare, & extincta eſſe cenſeatur, ita quod nec ipſe Orator, nec eius in dicto Archidiaconatu pro tempore ſucceſſores quicumque ad ſolutionem ipſius penſionis ex tunc in poſterùm vllatenùs teneantur; fuit poſteà per ſententiam Rotalem in tertia inſtantia declaratum, Cappellam prædictam eſſe de iurepatronatus D. Caſtiglionei, vnionemque illius factam Archidiaconatui fuiſſe nullam cum condemnatione Archidiaconi ad reſtitutionem fructuum d. Cappellaniæ, à die motæ litis perceptorum: ſed quia nihilominùs pro parte dicti D. Penſionarij adhuc plures termini penſionis prætendebantur, dedi dubium, quid ei debeatur, & quo remedio, quo ſupradicta die propoſito, Domini cenſuerunt, nihil deberi D. Albergato, quia licèt penſio legatur reſeruata ſuper Archidiaconatu, tamen intentio Papæ fuit in eius reſeruatione ſolùm reſpicere ad fructus d. Cappellæ eidē Archidiaconatui vnitæ, non autem ad alios fructus eiuſdem Archidiaconatus, vt clarè colligitur ex dicto decreto, & præcipuè ponderando, quod aliàs dictis fructibus ceſſantibus, non de extinctione in totum, ſed de reductione ad ratam diſpoſuiſſet, iuxta *conſ. Roman. 369. num. 9.* cum ſimilibus. Vndè ſequitur, huiuſmodi penſionem nullo modo eſſe ampliùs debitam, tàm ex claris verbis dicti decreti, quam iuris communis diſpoſitione, ſecundùm quam is, qui non percipit fructus, ſuper quibus eſt impoſita penſio, ad
1 eius ſolutionem non tenetur, *Gig. de penſ. qu. 62. ſub num. 6. verſ. & concludendum videtur, Ferrett. conſ. 73. ſub num. 1.* & fuit dictum *in cauſa Valentina penſionis relat. inter impreſſ. deciſ. 699. num. 1. par. 1. diuerſ.*

Nec obſtare, quod extinctio dicatur reſtricta ad declarationem nullitatis vnionis, vt videntur annuere verba dicti decreti, ibi -- *tunc, & eo caſu penſio per præſentes reſeruata eo ipſo ceſſet, &c. Ita, quod nec ipſe Orator, &c. ex tunc impoſterum ad illius ſolutionem teneatur*, & per conſequens ſaltèm debeantur termini ante ſententiam decurſi, & non ſoluti; quia, vltra quod annullatio penſionis non fuit reſtricta ad iudicialem declarationem nullitatis vnionis, ſed ad amiſſionē ipſius Cappellæ quocumque modo contingentem, vt patet ex verbis dicti decreti, ibi -- *vel aliàs Cappellam prædictam deperire contingat, & Archidiaconus pro tempore exiſtens illam quoquo modo non obtineret*, quæ amiſſio ſatis dicitur contigiſſe à die motæ litis, poſtquam ab eo tempore Archidiaconus fuit coactus fructus reſtituere, fuit reſponſum, hic ſolùm agi de penſionibus decurſis poſt motam litem, & ideò obiectum ceſſare ex dicta intentione Papæ volentis ſolùm reſpicere ad fru-
2 ctus d. Cappellæ, quos cùm Archidiaconus fuerit condemnatus reſtituere à die motæ litis, nec etiam pro eo tempore poteſt teneri ad aliquam penſionem, quam de iure ſoluere non tenetur, qui fructus non percipit, *ex ſupra allegatis*. Nec repugnant dicta verba, *tunc & eo caſu*, & ſimilia; quia ex lectura ipſius decreti videntur appoſita, ne Archidiaconus lite pendente ſe excuſaret à ſolutione penſionis, & nihilominus interim perciperet fructus etiam Cappellæ, non autem, vt poſteà ſecuta declaratione cum condemnatione ad reſtitutionem fructuum teneatur vlteriùs pro illis ad ſolutionem penſionis: Nàm licèt dicta
3 verba demonſtrent extremitatem temporis, *l. 4. §. fi. ff. de condit. & demonſtr.* cum alijs adductis per *Dec. conſ. 63. num. 2. Creſcen. deciſ. 17. nu. 3. de cauſ. poſſ. & propr.* non tamen reſtringunt, neque excludunt ſupradictam veriſimilitudi-
4 nem ad mentem Papæ, *Rol. conſ. 70. num. 49. & ſeq. lib. 3. Aym. conſ. 378. num. 11. Surd.* poſt plures relatos *conſ. 443. nu. 32.* neque dictā iuris communis diſpoſitionem, *Caſſad. deciſ. 1. num. 10. de teſtam.* quem ſequitur *Menoch. conſ. 432. nu. 34.*

Neque refragari, quod Archidiaconus ratione condemnationis dd. fructuum ſoluerit ſolùm ſcut. 250. & tamen maiores fructus pro eo tempore litis motæ ex dicta Cappella perceperit. Placuit enim reſponſio, quod, quicquid ſit de hoc, ſufficit ad iſtum effectum, Archidiaconum fuiſſe per ſententiam condemnatum ad illorum integram reſtitutionem; Nam, cùm poſtea illos cum diminutione per concordiam reſtituit, reſiduum non ex Beneficio, ſed ex concordia, ſuaque indu-
5 ſtria percepiſſe dicitur, & propterea illius commodo cedere debet, ad *l. 3. in princ. & ibi Caſtr. ff. ad l. Falcid.*

Minus releuare, quod, ſi penſio pro dictis terminis fuiſſet exacta, & conſumpta, non eſſet locus repetitioni; quia fuit reſponſum, quod tunc id eueniret propter conſumptionem cum titulo, & bona fide, & propterea non ſequitur, quod licèt non ſit exacta, eodem modo debeatur, quia hodiè ceſſat titulus, & bona fides, & fructus à die motæ litis reſtituti fuerunt, quo caſu, tàm ex veriſimili
6 mente Papæ, quàm ex diſpoſitione iuris penſio pro dictis terminis non debetur *ex ſupradictis*: Et ita patet ex prædictis ceſſare penſio-

nem

nem vti reſeruatam ſuper fructibus, & diſtributionibus quotidianis Archidiaconatus pro terminis ante dictam ſententiam decurſis, ſaltem pro parte excedente fructus Capellæ; Vltra quod aliqui ex Dominis dicebant, hoc parùm releuare, quia non conſtat, quod penſio excedat fructus d. Capellæ, & ſic in aliqua parte debeatur.

ADNOTATIO.

Ex eadem regula hic tradita, quod penſio ſit onus reale, ſequitur, quod ſucceſſor in Beneficio, qui non conſenſit reſeruationi, non teneatur ad illius ſolutionem actione perſonali, ſed penſionarius habeat tantummodò hypothecam ſuper fructibus Beneficij, *Bero. conſ. 17. lib. 1. Barboſ. de penſion. par. 1. quæſt. 2. num. 49. & 50. R. P. D. de Luc. de penſion. diſcurſ. 33. num. 7.* debetur enim penſio per eum, qui fructus Beneficii percepit, *Adden. ad deciſ. 176. num. 45. & ſeqq. par. 4. tom. 3. recent.*

Pariter non tenetur ad penſionem Beneficiatus, quamuis ad illam ſe obligauerit, quatenùs Beneficij poſſeſſionem non potuerit adi-
7 piſci, cùm illius obligatio ſit correſpectiua ad Beneficium conſequendum, quæ reſoluitur, ſi ceſſet actus correſpectiuus, ad quem in obligatione fuit habitus reſpectus, *Anton. de Amat. reſolut. 21. per tot. Lotther. de re benefic. lib. 1. qu. 36. num. 88. deciſ. 176. nu. 3. par. 2. rec. Adden. ad dictam deciſ. 176.*

VRBINATEN. DECIMARVM.

Luna 25. Iunij 1618.

ARGVMENTVM.

Deciſio iſta in corollarijs reperitur indicata; vt infra, & quia ibi non reperitur, deficit proptereà illius Argumentum, & Summarium.

SVMMARIVM.

1 *Summarium fieri non potuit, quia deciſio non reperitur, vbi enunciatur impreſſa.*

DECISIO DCXVII.

Penes Tamburin. de iur. Abbat. deciſ. 95.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 489.

PAMPILONEN. CONGRVAE.

Luna 25. Iunij 1618.

ARGVMENTVM.

Vicarius aſſumptus cum certa portione, non poteſt prætendere congruam; Sententia autem quando dicatur valida, ac iuſta.

Deciſ. Pamphilij.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius debet eſſe contentus portione ſibi ſemel aſſignata, & propterea congrua ei non debetur, & numer. 3.*

2 *Vicarius debet probare, ſe non poſſe viuere ex portione ſibi ſemel aſſignata & ſibi imputare, cur Vicariatum ita tenuem acceptauerit, & num. 7. vbi etiam declaratur, cum num. ſeqq.*

4 *Sententiæ validitas apparet ex ſpeciali Commiſſione, citatione, mandatis procura, & alijs ſeruari ſolitis.*

5 *Appellatio à ſententia quando dicatur deſerta.*

6 *Appellatio ab interlocutoria non ſuſpendit executionem, & Iudex poteſt interim validè procedere.*

DECISIO DCXVIII.

POſt latã ſententiam de partibus, per quam declaratum fuit, decretum D. Epiſcopi ſuper augumento congruæ Vicarij Parochialis Eccleſiæ de Rueſta eſſe nullum, commiſſa cauſa in Rota, dedi dubium ſuper illius confirmatione, vel infirmatione, quod Domini ſupradicta die contrà Vicarium informantem reſoluerunt, nempè ſententiam eſſe confirmandam; de illius enim iuſtitia ſatis conſtare viſum fuit ex eo, quia huiuſmodi augumentum d. Vicario de iure non debetur, ſed portione ei ſemel aſſignata contentus eſſe debet, 1
Doct. in c. expoſuiſti, & ibi Abb. num. 10. de præben. Felin. in c. dilectus num. 2. de off. ord. & fuit dictum *in cauſa Toletana congruarum relat. inter impreſſ. deciſ. 230. ſub num. 4. par. 1. diuerſ.* Maximè, cùm alij Vicarij pro tempore acquieuerint, nec aliàs apparet, quod dicta portio fuerit deſtructa, & extincta, ità vt modernus Vicarius nunc ex
2 illa viuere non poſſit, iuxta notata per *Rebuff. de congr. qu. 12. num. 93.* Et ipſi eſt imputandum cur Vicariatum ità tenuem acceptauerit, *gloſ. in cap. ex præſentium ſub numer. 6. de pign. Rebuff. de congr. qu. 12. num. 92.* & fuit dictum *in dicta Toletana congruarum relat. inter impreſſ. deciſ. 230. nu. 5. par. 1. diuerſ. & in cauſa Tullen. congruæ 26. Iunij 1596. coram bon. mem. Card. Pamphilio*, & aliàs ſæpè.

Et ex his ceſſat, quod teſtes, qui deponunt, huiuſmodi congruam eſſe inſufficientem, fuerint pro D. Priore, & alijs antè ſententiam nul-
3 liter examinati; nàm, quicquid ſit de hoc, iuſtitia ſententiæ deducitur ex eo, quia, vbi ſemel congrua fuit aſſignata, illius augumentùm, niſi aliud appareat, de iure non debetur, *ex ſupradictis*.

Quo verò ad validitatem, illa colligitur; quia non controuertitur, ſententiam fuiſſe latam vigore ſpecialis commiſſionis D. Nuncij, præcedente citatione, mandatis procuræ, nec
4 non alijs ſeruatis de iure ſeruandis, iuxtà *deciſ. Caput. 260. par. 2.*

Non obſtat, quod ante ſententiam fuerit appellatum, & Iudex dederit terminum iuris ad redeundum pro apoſtolis; quia, vltrà, quod dictus terminus fuit datus die 5. Decembris 1614. & die 19. Ianuarij ſubſequentis fuit lata ſententia, ſicque poſt dictum terminum,

qui eſt 30. dierum, quibus elapſis, ſi anteà ap-
5 pellans non comparuit, appellatio dicitur deſerta, *Clem. 2. in princ. verſ. ſimiliter, de appell. Franch.in c.per tuas ſub num.3.verſ.quarto aſſignat, eod.tit Marant.in ſpecul.p.6. ſect.2. principali verſ. quand. quæ appellatur qu.2.limit.21. num.194.* ibi -- *quartus eſt terminus*; fuit etiam pro reſponſione ponderatum, quod cùm appellatio fuerit in-
6 terpoſita ab interlocutoria, Iudex potuit procedere etiam pendente dicto termino iuris, *Franch. in c. vt ſuper ſub num. 4.* ibi -- *ſi verò appellatur ab interlocutoria, de app.in 6. Gem. num.8. verſ.gloſ.ſuper verb.ex tunc*, & ità *in Rota* fuiſſe alias reſolutum, dicit *Lancel.de attent.pend.temp. appoſ.peten.par.2.c.13.num.32.& 33.*

Et ita &c.

ADNOTATIO.

Congrua Parochialis ſufficiens de tempore reſeruationis penſionis, ſi poſtmodum diminuatur, ex fructibus pro penſione deſtinatis venit augenda *deciſ.120.par.17.recent.*

Cæterùm Beneficij Rectores debent ſibi imputare, cur acceptauerint Beneficia redditus
7 tenuis, ne excuſentur ab oneribus iniunctis, *Gregor.deciſ.215.num.6.& ſeq.vbi Add.num.10.deciſ.429.num.4.& deciſ.431.num.12.vbi Add.litt.C.*

Quando autem redditus eſſet ita tenuis, quod Rector non poſſit ſe ſubſtentare, & ſi-
8 mul adimplere onera Eccleſiæ,tunc vtique eſt locus congruæ detractioni, ne cogatur mendicare,id, quod non redundaret ſolum in præiudicium Rectoris, ſed & Eccleſiæ, ac totius ordinis clericalis, *Gregor.d. deciſ.429.num.8.*

9 Ad materiam, *Vide Fagnan. in c.de Rectoribus de cleric.ægrot. Rot.deciſ.230.par.6.rec. ſupra deciſ.451.& 542.*

Terminus iuris, quid operetur, & quod eo
10 dato ſit nulla executio ſententiæ facta infra menſem,plenè habetur in *Peruſina Saluiani, ſeu attentatorum 10. Decembris 1668. coram bo. mem. Beuilaqua.*

FANEN. SALVIANI.

Merc. 4. Iulij 1618.

ARGVMENTVM.

Liquet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Donatio irreuocabilis inter viuos facta à ſponſo ex cauſa futuri matrimonij ad fauorem ſponſæ,illo ſecuto, & mortuo deinde ſponſo, remanet vxori, nec reuertitur ad hæredes mariti, & num ſeqq.*

2 *Donatio ſimplex eſt ſponſalitia largitas, non autem donatio propter nuptias, & longè differt vna ab alia, & num.3.ac 5.*

4 *Largitas ſponſalitia eſt ſimplex donatio,& poteſt eſſe æqualis doti.*

DECISIO DCXIX.

Domini ſteterunt *in reſolutis die 8. Martij* 1613. quod donatio, de qua agitur, ad hæredes Domini Antonij redire non debeat, ea præcipuè ratione, quia cùm in inſtrumento dotali D. Antonius poſt conſtitutionem dotis ex ſui animi benignitate ergà Dorotheam, & libera ſua voluntate ei donauerit donatione pura, & irreuocabili inter viuos ſcuta mille, dummodò ſibi nubat, & ipſum D. Antonium in maritum accipiat, & iſta conditio per matrimonium inter eos ſubſecutum purificata fuerit, ſequitur, quod dicta ſcuta mille donata ſoluto matrimonio per mortem viri, non ad hæredes ipſius redire, ſed Dorotheæ remanere debeant,prout idem eſſet, ſi per ipſum D.Antonium ſtetiſſet,quominùs matrimonium contraheretur iuxtà ex-
1 preſſam partium conuentionem in eodem inſtrumento factam, & diſpoſitionem *l. cùm veterum, & ibi gloſ.& DD. communiter, C. de donat. ant. nupt.* & tradit *Mantic. de tacit. & ambig. conuent.lib.20.tit.1.& num.2.& ſeq.Molin.de contr. diſput.29.nu.1.& ſeq. Gom. ad l.50.Taur.cum trib.ſeqq.num.2.* cum alijs *in deciſione* allegatis.

Neque obſtat, quod iſta cenſeri debeat donatio propter nuptias, quæ ſoluto matrimonio reuertitur ad virum,vel eius hæredes;quia imò in dicto inſtrumento dicitur donatio pura, & irreuocabilis inter viuos facta per D. Antonium ad effectum, vt Dorothea ſibi nubat; Ideoque non poteſt dici donatio propter nuptias, quæ fit pro cautela mulieris, & contemplatione dotis, vt fuit *in deciſione* deduc-
2 tũ, & tradit *Gomez ad d.l.50.Taur.cum trib.ſeqq. num.9.* ſed ſponſalitia largitas,quæ eſt ſimplex donatio, & fit inter ſponſos contemplatione futuri matrimonij, & longè differt à donatione propter nuptias, *idem Mantic.de tacit. & ambig.conuent.lib.20.tit.1. num. 1.* cum alijs allegatis: licèt aliquandò per ipſoſmet iuriſperi-
3 tos iſtæ donationes varijs nominibus fuerint appellatæ, vt colligitur ex *rubr.& tot. tit. auth. vt ſponſal. largit. ſpeci. ſit contr.* & tradit *Mantic. vbi ſupra tit.20.num.1.*

Nec refragatur, quod ſit æqualis doti, & proptereà cenſeatur donatio propter nuptias; quia id poſſet procedere in dubio, ſed in caſu iſto ſatis clarè apparet, iſtam eſſe ſponſalitiam largitatem, quæ eſt ſimplex donatio,& poteſt
4 eſſe æqualis doti, cùm illi non reperiatur iure communi præfinita taxa, *Sanch.de matrim. lib. 6. diſput.24.num.1.& ſeq.* cum alijs allegatis.

ADNOTATIO.

Supra poſt *deciſ.307.* referuntur *aliæ deciſiones* hu-
5 ius cauſæ, & agitur de materia iſtius, quæ ſcilicet ſit differentia inter donationem propter nuptias, & ſponſalitiam largitatem.

VLIXBONEN. BENEFICII DE AZAMBVIA.

Merc. 4. Iulij 1618.

AR-

ARGVMENTVM.

Agitur de conceſſione Remiſſoriæ ex capite releuantiæ articulorum, & de immiſſione danda Prouiſo, qui iuſtificauit Breue, quod per ſententiam dicebatur vulneratum, ſed vulneratio excluditur.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria ſolet concedi in vltima inſtantia, præſertim ſi cauſa ſit commiſſa cum clauſula,* Appellatione remota, *& num. 7.*

2 *Familiaritatem Eminentiſſimorum Cardinalium ad contrahendam requiritur mens, & dens.*

3 *Probatio probationem non excludit.*

4 *Breui iuſtificato per Prouiſum ex clauſula,* Conſtito &c. *danda eſt illi immiſſio ad Beneficium.*

5 *Litteræ Apoſtolicæ non vulnerantur, licèt declaretur, non eſſe iuſtificatas, cum poſſint nihilominus iuſtificari, & tunc executioni demandari.*

6 *Rota pluries vni concedit Remiſſoriam, & alteri dat immiſſionem.*

DECISIO DCXX.

Dubitaui, an ſit danda remiſſoria D. Gomez, vel potiùs immiſſio D. Steyro, & Domini reſoluerunt vni dandam eſſe remiſſoriam, alteri immiſſionem, & quoad remiſſoriam ex eo moti ſunt, quia illa in vltima in-
1 ſtantia ſtante commiſſione cum clauſula, *appellatione remota,* vbi eſt releuans in Beneficialibus datur, *Put. deciſ. 54. num. 3. lib. 1. Seraph. deciſ. 500. num. 2.*

Releuantia clara deducitur, quia articuli tendunt ad excludendam familiaritatem Emanuelis Mendez, ſuper qua eſt fundatum Breue per Steyrum obtentum cum clauſula *Conſtito &c.* & in ſpecie articulatur, quod dictus Mendez fuit per Cardinalem Henricum in eius Collegio receptus, & ſubſtentatus, non vt ei præſtet aliquod ſeruitium, ſed intuitu pietatis, & vt literis vacaret, & quod litteras familiaritatis poſt eius Doctoratum ab eodem Cardinali obtinuit, honoris tantùm cauſa, non autem ex eo, quod ad aliquod certum ſeruitium verè deputatus eſſet, & portionem in dictis litteris aſſignatam realiter reciperet, itàut concurreret mens, & dens, prout ad ve-
2 ram familiaritatem contrahendã requiritur, iuxta notata per *Doct. in cap. fin. de verbor. ſignific. lib. 6. Sarnen. in reg. de impetr. Benef. per obit. famil. qu. 13. in princ. verſ. nam illa,* cum alijs deductis *in deciſionibus die 6. Iunij 1614. & 17. Febr. præteriti in hac cauſa factis.*

Nec obſtat, quod aliqui ex teſtibus aliàs examinatis deponant dictum Mendez habuiſſe portionem tanquàm familiarem; quia poterit probari contrarium vigore iſtius remiſſoriæ, quæ propterea ex hoc non eſt deneganda, cum probatio probationem non excludat,
3 *Egid. deciſ. 566. Cott. deciſ. 368. num. 1.* & fuit dictum in *Pampilonen. decimarum 23. Iunij 1600. coram bo. me. Cardinali Pamphilio,* & aliàs ſæpè.

Quo verò ad immiſſionem, Domini moti ſunt, quia dictum Breue per Steyrum obtentum, eſt iuſtificatum quoad dictam clauſulam, *Conſtito,* quod dictus Emanuel dicti Henrici Cardinalis familiaris fuerit, &c. ex pluribus deductis *in deciſione d. die 17. Febr. præteriti in hac cauſa facta,* quæ iuſtificatio ad effectum
4 immiſſionis ſufficit, *Ancharr. conſ. 297. numer. 7. verſ. & hoc maximè, & num. ſeq.* & fuit dictum in *Papien. Præpoſitura 30. Maij 1611. coram Reuerendiſſimo Attrebaten, & in Oueten. Beneficiorum 18. Martij 1616. coram R. P. D. meo Decano.*

Neque obſtat, quod Breue fuerit vulneratum per ſententiam executoris; quia ſententia huiuſmodi, per quam executor declarauit, Breue non eſſe ſufficienter iuſtificatum,
5 non operatur, quin potuerit de nouo iuſtificari, nec illud ità vulnerat, quin, facta poſteà iuſtificatione, poſſit illius executio peti, vt fuit deciſum in *Aſtoricen. Archidiaconatus 6. Nouembris 1602. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Lancellotto, & in Neritonen. penſionis 26. Nouembris 1607. coram R. P. D. meo Caualerio.*

Et ita &c.

Poſt deciſionem 394. ſupra habentur aliæ deciſiones præſentis cauſæ, & agitur de probanda familiaritate Cardinalis.

ADNOTATIO.

Non eſt nouum, quod Rota concedat vni parti remiſſoriam, & alteri ſententiam, *Ridolphin. in prax. par. 1. cap. 12. num. 135. cum ſeq.* vbi allegat
6 hanc noſtram deciſionem, *Caualer. deciſ. 610. Em. Otthob. deciſ. 2. num. 17. deciſ. 242. num. 9. & 10. par. 7 recent.*

Nunquam autem negare ſolet remiſſoriam
7 quando cauſa fuit illi commiſſa cum clauſula *Appellatione remota,* ob irreparabile præiudicium, quod indè proueniret, *Gregor. deciſ. 162. num. 5. & ibi Add. num. 7. Eminentiſſimus Otthobon. deciſ. 83. num. 9. ac deciſ. 119. num. 18.*

Sententia denegans executionem alicui ſcripturæ tanquam informi, vel abſolutoria à ſolutione debiti non iuſtificati, non vulnerat viam executiuam aliàs pro illo credito competentem *deciſ. 85. par. 12. recent. Priolus deciſ. 68.*

CALAGVRITANA DECIMARVM DE CENIZERO.

Merc. 4. Iulii 1618.

ARGVMENTVM.

Agitur de ſuſtinendo ſententiã, & teſtium examen, & à pluribus nullitatibus defenduntur, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula,* Arbitrio Rotæ, *ſuadente æquitate, aliquid de iuris rigore remittere debet, & nu. 14.*

2 *Sententia lata in audientia præſentibus Procuratoribus, ſuſtinetur abſque alia citatione, præſer-*

tim ſi ab illa ſit appellatum.
3 *Sententiæ notificatio in Partibus Hiſpaniarum ſolet fieri, etiam quod Partes ſint præſentes in illius prolatione.*
4 *Notarii atteſtationi ſtatur, quod Partes fuerint præſentes prolationi ſententiæ.*
5 *Præſentia non ſemper arguit intelligentiam, cum poſſit eſſe, quod quis præſens ſit actui, & illum non intelligat.*
6 *Teſtium examen vendicatur à pluribus nullitatibus, quibus optimè ſatisfit, & num. 7. cum ſeqq.*
12 *Teſtium examen nullum ſanatur, quando nullitates ſunt turbidæ, ſtante arbitrio Rotæ conceſſo, & numer. 14.*
13 *Teſtibus examinatis, vel repetitis cum interrogatoriis, Rota ſolet adhibere fidem.*

DECISIO DCXXI.

DOmini ſteterunt *in reſolutis die 1. Iunii præteriti*, quod ſcilicet, cùm nullitates oppoſitæ non adſint, vel ſint admodùm turbidæ, reijci, & ſaluari poſſint ex commiſſione ſanatoria cum clauſula *arbitrio Rotæ*, quæ ſuadente
1 æquitate aliquid de rigore iuris remittere debet, *Creſcen. deciſ. 4. num. 3. de teſt.* cum alijs *in deciſione* adductis.

Neque obſtat, quod ſententiæ à Prouiſore Calaguritano in prima inſtantia, & à Metropolitano Burgen. in ſecunda non conſtet, quod fuerint latæ præſentibus Procuratoribus vtriuſque partis; nàm, quoad ſententiam Metropolitani, ceſſat obiectum ex atteſtatione Notarii, qui expreſsè dicit, illam fuiſſe latam præſentibus Ioanne de Vibanco, & Ferdinando de Excalada Procuratoribus: Et quoad vtramque ex eo, quia, tàm ſententia Prouiſoris, quàm Metropolitani fuit lata in audientia, in qua aſſiſtunt Procuratores, & eis notificantur ſententiæ, prout in caſu iſto apparent Procuratoribus notificatæ, & Procu-
2 rator Beneficiatorum, & incolarum de Cenizero viua voce appellauit, vt fuit dictum *in cauſa Salamentina dimidiæ portionis 19. Martii 1586. coram bo. me. Bubalo, & in cauſa Conchen. decimarum 4. Nouembris 1600. coram bo. me. Cardinali Pamphilio.*

Et quod huiuſmodi notificatio, & appellatio ſtatim poſt prolationem ſententiæ emanauerint, ſatis etiam colligitur ex eo, quia per Notarium iſti actus ſub eadem die, & ſub vnico contextu verborum ſunt poſiti, & licèt videatur contrarium poſſe inferri, dùm conſtat, quod Prouiſor mandauit eius ſententiam Procuratoribus notificari, quaſi quod aliàs notificatio non eſſet neceſſaria, tamen in caſu iſto, certum eſt, quod hoc non concludit, quia talis notificatio in illis partibus ſo-
3 let fieri, etiam quod partes ſint præſentes, vt colligitur ex eo, quod etiam Metropolitanus mandauit eodem modo eius ſententiam par-
4 tibus notificari, & tamen ex atteſtatione Notarii, vt dictum eſt, conſtat, partes fuiſſe præſentes, *c. ſicut integeri, 1. q. 1. §. pannum, inſtit. de rer. diuiſ. gloſ. in l. creditori, verb. vindicatio, & ibi Iaſ. num. 7. ff. de nou. oper. nunciat.* Et facit, quod notificatio poteſt fieri etiam partibus præſentibus ad maiorem cautelam, vt ſcilicet tantò minùs poſſint ſe excuſare, quod ſententiam non audiuerint, & ad illam non aduerterint, quia alias præſentia non ſemper arguit intelligentiam, cùm ſæpè contingere poſſit, quod
5 quis ſit præſens actui, & non intelligat, *l. coram, ff. de verb. ſignific. Anch. conſ. 77. num. 4. Alex. conſ. 180. num. 1. lib. 2.*

Non obſtat, quod teſtes in prima inſtantia coram Prouiſore Calaguritano fuerint ex pluribus nulliter examinati; quia defectus citationis reſpectu incolarum de Cenizero tollitur ex eo, quia in toto examine fuit citatus Didacus Ruiz, qui erat Procurator, tàm dd. incolarum, quàm Beneficiatorum de Cenize-
6 ro, vt ex ipſiſmet mandatis procuræ clarè apparet. Citatio ad viden. illos iurare legitur in proceſſu die 19. Auguſti 1593. contra d. Didacum Ruiz Procuratorem perſonaliter facta, & 20. eiuſdem contrà ipſoſmet Beneficiatos, & 28. eiuſdem ab ipſomet Notario receptore contrà Procuratores vtriuſque partis; nullitas ex eo, quod aliqui ex ſupradictis teſtibus fue-
7 rint examinati extrà Eccleſiam Sancti Iacobi deputatam pro loco loci examinis, tollitur ex eo, quia poſt dictam deputationem Notarius receptor de conſenſu partium deputauit domum propriam ex quo in dicta Eccleſia præcipuè de mane propter diuina officia ad examen aſſiſtere non poterat, & deputationem dictis partibus notificauit: *Prout* etiam ceſſat nullitas ex eo, quod alij fuerint examinati in loco *de Ventoſa, & Horenuela*; Nàm, vltrà, quod deputatio eſt generalis ad recipiendum examen in Ciuitate de Nagera, & partibus, & locis ipſius Epiſcopatus, conuenit etiam, quod Receptor requiſitus in loco de Ventoſa à Procuratore Rectorum de Nagera, vt in termino probatorio compleret examen, notificato in eodem loco de Ventoſa termino probatorio, & die examinis Procuratori Beneficiatorum de Cenizero, dictos teſtes ibidem examinauit, & ſic ceſſat, quod dictus Procurator ignorauerit locum examinis; quod Didacus Alphonſus, qui teſtes induxit, eſſet Procurator Rectorum de Nagera, conſtat ex mandato procuræ; & quod iſti te-
8 ſtes fuerint examinati in termino probatorio, deducitur, quia dictus terminus cæpit à die 19. Iulij 1593. & fuit prorogatus ad minus vſque ad diem 9. Octobris ſubſequentis, & teſtes iurarunt, & examinati fuerunt à menſe Auguſti vſque ad diem 5. dicti menſis Octobris,

Minus obſtat, quod teſtes in ſecunda inſtantia coram Metropolitano Burgen. ſint pariter ex pluribus nulliter examinati; quia defectus deputationis loci, & examinis, & citationis ad viden. iurare teſtes, tollitur ex eo, quia idem Iudex die 13. Martii 1597. narrata lite inter Rectores Ciuitatis de Nagera, & Beneficiatos de Cenizero deputauit Gaſparem Montoya Notarium, vt accederet ad dictum lo-
9 cum, & alias partes Archiepiſcopatus ad facien. probationes cum mandato, quod citet partes ad viden. iurare teſtes, & cùm dictus Notarius deputationem acceptaſſet, citauit

Pro-

Procuratorem Beneficiatorum de Cenizero ad contenta in ea, & die 27. Aprilis ſubſequentis idem Notarius receptor in loco de Cenizero citauit eundem Procuratorem expreſsè ad viden. iurare teſtes in Ciuitate de Nagera: quod iſti teſtes fuerint examinati ſuper articulis præſentatis coram Iudice, non autem coram Notario receptore, qui illos admittere non poterat, deducitur ex eo, quia die 26. Aprilis 1597. Ioannes de Vibanco Procurator Rectorum de Nagera comparuit coram Iudice, & ab eo petiit, quod haberet dictos articulos pro præſentatis, & quod mandaret examinari teſtes ſuper illis, & Prouiſor decreuit, quod Receptor non examinaret teſtes, niſi iuxtà tenorem articulorum tunc præſentatorum, & die 28. ſubſequenti Didacus Alphonſus Procurator eorundem Beneficiatorum, cui dicti articuli tranſmiſſi fuerant in
30 loco de Cenizero, illos præſentauit coram Receptore, & petiit, vt iuxtà ſupradictum decretum teſtes ſuper illis examinaret, prout illos examinauit primo loco ſine interrogatoriis partis, & poſteà cum interrogatoriis per Procuratorem Beneficiatorum poſt primum examen præſentatis repetiit.

Quod autem examen fuerit factum in termino probatorio, colligitur ex eo; quia iſte terminus cæpit à menſe Februarii dicti anni 1597 & fuit prorogatus vſque ad menſem Iunii ſubſequentis, & examen fuit cæptum de menſe Aprilis, & completum die 20. Maii d. anni. Nullitas ex eo, quod in examine non
31 interuenerit adiunctus, ceſſat ex eo, quia Procurator Rectorum de Nagera, qui vt ſuſpectum recuſauerat Notarium Receptorem, à recuſatione receſſit, & conſenſit, quod dictus Notarius Receptor ſine adiuncto examinaret: Et ex his patet, quod nullitates oppoſitæ, vel non adſunt, vel ſaltèm redduntur admodùm turbidæ, itaut intret arbitrium pro il-
32 larum ſanatione, *ex ſupradictis*. Et maximè quoad teſtes in ſecunda inſtantia, qui fuerunt examinati, ſeù repetiti cum interrogatoriis partis, quo caſu Rota ſtante commiſſione ſanatoria cum clauſula *arbitrio &c.* ſolet exa-
33 men ſuſtinere, & teſtibus fidem adhibere, *Put. deciſ. 301. lib. 3. Caput. deciſ. 149. par. 1. Caſ. de Graſſ. deciſ. 11. num. 18. de probat.* & fuit ſæpiſſimè deciſum &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 578.

ADNOTATIO.

Arbitrium Rotæ conceſſum quamuis à iure ſit regulandum, ſemper tamen aliquid de iuris rigore minuit, relaxat, & mitigat, ita vt ſer-
34 uanda ſit æquitas, *deciſ. 13. & 61. par. 8. rec.* vbi pariter agitur de ſanando nullitatem examinis pro quo Rota ſolet inclinare ad euitandum ſuperflua diſpendia, & inanes circuitus, vt latiſſimè *Poſth. in tract. de manut. obſeru. 91. numer. 26. & ſeqq.* vbi de ſanatione defectus citationis, iuriſdictionis, vel mandati, quam pariter *Rota* ſolet concedere, ſignanter quando huiuſmodi defectus non ſunt totales, vel vbi altera pars dedit interrogatoria, *ſupra deciſ. 143. & 197.*

LEODIEN. MODIORVM SPELTAE.

Merc. 4. Iulij 1618.

ARGVMENTVM.

Et Summarium ſunt idem.

SVMMARIVM.

1 *Iura dicuntur legitimè extracta, quando Partes fuerunt præſentes, ac conſenſerunt illorum extractioni facta per Notarium, & num. 2.*

DECISIO DCXXII.

Poſt reſolutionem *die 2. Aprilis præteriti* in hac cauſa factam ſuper iuribus à Capitulo coram Compulſore productis, & Martirologio, propoſui dubium tunc *in deciſione* reſeruatum quoad reliqua iura, an ſcilicet illa ſint in forma probanti, & Domini ſupradicta die 4. Iulij 1618. reſponderunt, iura eſſe legitimè extracta, quia tàm partitæ ex regiſtris Canonicorum, quàm aliæ ex regiſtris Cappellanorum fuerunt partibus ſcientibus, & conſentientibus per Notarium infrà terminum au-
1 ctoritate Iudicis legitimè extractæ, iuxtà notata per *DD. in cap. fin. vbi Abb. num. 2. Felin. numer. 4. de fid. inſtr. Conar. pract. quæſt. cap. 21. num. 3.* cum aliis allegatis: Verùm, quia contra originalia plura pro Capitulo opponebantur, Domini dixerunt, quod particulariter videatur, an illa mereantur fidem &c.

Cæteræ huius cauſæ deciſiones referuntur ſupra poſt deciſ. 601.

ADNOTATIO.

Iura quando dicantur validè extracta, vt ſint in
2 forma probanti, *vide Poſth. de manut. obſeru. 99. num. 14. & ſeqq. ſupra deciſ. 102. 385.* & alibi paſſim.

VALENTINA EXPENSARVM.

Merc. 4. Iulij 1618.

ARGVMENTVM.

Expenſæ litis quomodo ſint iuſtificandæ ad effectum ſe reimburſandi de illis.

SVMMARIVM.

1 *Expenſarum factarum pro iuſtificatione ſufficit probatio, quæ conueniens haberi poteſt, & numer. 4. cum ſeq.*
2 *Expenſæ præſumuntur factæ probato facto, pro quo illa*

illa fieri conſueuerunt, & facta præſumuntur ab expendente, & num. 6.

3 *Expenſæ præſumuntur facta in lite cum Procuratoribus, & Aduocatis adhibitis in cauſa.*

DECISIO DCXXIII.

DOmini cenſuerunt, taxationem expenſarum eſſe faciendam, quia ex lectura partitarum, & aliorum iurium, quæ dantur, apparet, omnes expenſas pro D. Raymundo petitas eſſe cum Notariis, Sollicitatoribus, Procuratoribus, Aduocatis, Iudicibus, vel aliàs occaſione litis, in qua de iure, & conſuetudine notorium eſt, fieri expenſas, & propterea
1 in ijs ſufficit probatio, quæ conueniens haberi poteſt, *Feder. de Sen. conſ. 519. ſub num. 4. & 5.* & fuit dictum *coram me in Salamantina cenſurarum 5. Decembris 1607. & in eadem cauſa 29. Ianuarij 1611. coram Reuerendiſſimo D. Lugdunen.* In hoc autem caſu dantur plures quictantiæ Notariorum, & aliorum, qui pecunias receperunt, ac inſuper reſpectu ſingularum partitarum adſunt acta, & actitata, quæ, vt dictum eſt, non ſolent fieri abſque expenſis, & proba-
2 to facto de iure præſumitur, quod ſit factum expenſis facientis, *Bald. in l. fin. §. in computatione ſub num. 2. C. de iur. deliber.* cum alijs in iſtis terminis adductis *coram me in dicta Salamantina cenſurarum 5. Decembris 1607. & in Romana expenſarum 23. Ianuarij 1616. & 6. Nouemb. 1617.* in quibus fuit etiam habita ratio huiuſmo-
3 di expenſarum, quæ cum Procuratoribus, & Aduocatis extrà Curiam factæ fuerant, iuxta *text. in l. ſancimus, C. de iud.* cum aliis adductis per *Rotam deciſ. 37. & deciſ. 4. de ſent. & re iud. in antiq. Bellam. deciſ. 437.*

Quo verò ad quantitatem, an ſcilicet de ſtylo illarum partium huiuſmodi expenſæ ſint taxandæ in ea quantitate, in qua deducuntur factæ, vel cum aliqua taxa, ſeu moderatione, placuit Dominis probationem eſſe coadiuuandam.

Et ita deciſum &c.

Supra poſt deciſ. 246. referuntur deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

De materia expenſarum litis, *vide Add. ad Vbald.*
4 *deciſ. 306. ſupra poſt deciſ. 89. 474. & 568. & infra deciſ. 678.*

5 Probantur ex quietantijs Notariorum, *deciſ. 212. num. 5. par. 8. recent.* vbi allegatur præſens deciſio, cum concord. in *Cracouien. Nauigij 5. Ianuarij 1676. coram Reuerendiſſimo Albergato Decano, quæ eſt deciſ. 622. num. 7. par. 18. tom. 2. recent. ſupra poſt deciſ. 89.*

6 Facto probato, præſumitur de iure factum expenſis facientis, *Rot. dicta deciſ. 212. numer. 7. par. 8. rec.* repetita poſt *Zacch. de Salar. deciſ. 43. num. 10.* vbi pariter allegatur hæc noſtra deciſio, ſuprà *deciſ. 89. num. 4.* & alibi paſſim.

FIRMANA PECVNIARIA.

Lunæ 12. Nouembris 1618.

ARGVMENTVM.

Sententiæ validitas, & iuſtitia, ex quibus appareat, & quando ſententia tranſeat in iudicatum, non ſeruatis de iure, & ſtylo ſeruandis, vel quando denegetur reſtitutio in integrum.

SVMMARIVM.

1 *Res iudicata inducitur ob non reditum intrà terminum iuris pro apoſtolis, & ob non commiſſionem cauſæ intrà legitimum tempus, & num. 4. ac 7.*

2 *Sententiæ validitas apparet ex commiſſione cauſæ, mandatis procura vtriuſque partis, & ex citatione ad ſententiam.*

3 *Venditores agere non poſſunt ad pretij ſolutionem, ſi res vendita detegatur non libera, & num. 10.*

5 *Appellatio de ſtylo Curiæ deſeritur elapſo anno, niſi fiat aliquis actus, denotans proſecutionem appellationis.*

6 *Reſtitutio in integrum aduerſus ſententiam, vel rem iudicatam non datur, niſi conſtet de læſione, & num. 9.*

8 *Sententia nulla, & iniuſta nunquam tranſit in iudicatum.*

DECISIO DCXXIV.

PRo D. Io. Baptiſta informante, nempè conſtare de re iudicata, quia DD. de Latinis infrà terminum iuris non redierunt pro
1 apoſtolis, nec cauſam commiſerunt, prout requiritur, *Clem. quamuis, de appell. Rota deciſ. 54. eod. tit. in antiq. & in cauſa Peruſina de Vbaldis 17. Iunij 1588. coram bo. me. Cardinali Pamphilio, & in Fauentina ſucceſſionis 24. Ianuarij 1604. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Millino.*

Præſertim, quia ex reuolutione actorum conſtat de commiſſione, mandatis procuræ vtriuſque partis, & de citatione ad ſenten-
2 tiam, prout ad illius validitatem requiritur, iuxtà *deciſ. Caput. 260. par. 2.* De iuſtitia autem ſatis conſtare viſum fuit, quia per eam declaratum fuit, mandatum per A. C. contra D. Io. Baptiſtam emptorem relaxatum eſſe reuocandum, quod iuſtificatur ex eo, quia, cùm ex deductis conſtaret ſuper bonis emptis fuiſſe impoſitum cenſum, cuius occaſione d. Io. Baptiſta poſſeſſione dd. bonorum priuatus
3 fuit, ſicque dicta bona non fuiſſe tradita libera, DD. de Latinis venditores ad pretij ſolutionem agere non poterant, *ad l. Iulianus, §. offerri, ff. de act. empt.* cum alijs 30. *Maij 1616. coram R. P. D. meo Remboldo in hac cauſa* deductis.

Nec ſuffragatur DD. de Latinis commiſſio cauſæ appellationis, & reſtitutionis in integrum; nam quoad cauſam appellationis, vltrà quod illa poſt d. terminum iuris dicitur
4 deſerta, *d. Clem. quamuis, de appell.* cum aliis *ſuprà* allegatis; fuit etiam reſponſum, quod iam eſt elapſus annus ad proſequendam, & fi-

nien-

Digitized by Google

nendam cauſam appellationis, nec conſtat,
5 aliquem actum in eo fuiſſe factum, prout requiritur ad effectum, vt de ſtylo Curiæ concedatur biennium, *Thom. Faſtol dub. 37. Caſſad. deciſ.6.nu.8. de appellat. Veſtr. in prax. lib.7.cap.vlt. num.9.* quo verò ad reſtitutionem in integrum, fuit per Dominos ponderatum, quod DD. de
6 Latinis in termino ſibi præfixo de legitimis cauſis non docuerunt, & ſtante iuſtitia ſupradictæ ſententiæ, remanet excluſa omnis læſio, ſine qua nunquam datur reſtitutio, *cap.1.& ibi Abb. num.2. de reſtit.in integr. Salyc. in l.1.nu.8.& ſeq. C. ſi aduerſ. rem iudic.* & fuit ſæpè deciſum, &c.

Sunt in hac cauſa coram Dunoz. ſen. deciſ.91.& 109. & coram Rembold. dec.85.

ADNOTATIO.

7 Res iudicata oritur ex eo, quod appellans obtento termino iuris, intra illius ſpatium, ſcilicèt 30. dierum, pro Apoſtolis non rediuerit, *Eminent.Otthob. dec.23.40.39.& 94. ſemper nu.1.*
8 dummodò ſententia ſit valida, & iuſta, *Emin. Otthob. d.dec.89.* iniuſta enim ſententia, vel inualida nunquam tranſit in iudicatum, *Benden. collect.legal.6.num.6. Rot.coram Coccin. deciſ.811. num.1. coram Royas deciſ.48. pariter num.1. coram Priol.dec.123.num.7.& in Piſana Tenutæ 17.Nou. 1564. §.quia ſententia, coram Ren. Bourlemont.ſupra dec.452. nu.7. & quotidiè.*

Cæterùm reſtitutio in integrum ſine læſio-
9 ne non datur, & læſio ceſſet ſtante iuſtitia ſententiæ, *Caual.dec.516. Rembold.dec.444. Peutinger. dec.294. Priol.dec.164.& 174. dec.211.par. 15.dec.175.et 176.par.16.dec.207.par.17.dec.526. par.18. to.2. rec. & in Nullius, ſeu S.Aediſti bonorum 1.Iul.1675. §.reſtitutio in integrum, coram R. P.D. Rondinino.*

10 Nedùm venditor, ſed nec creditor venditoris, cui emptor partem pretij ſoluere in ſe accollauerit, ad agendum admittitur ſuperuentis moleſtiis in re vendita, ſuffragante emptori exceptione rei liberæ non traditæ, & non adimplementi, vt cæteris allegatis fuit dictum *in Peruſina Cenſus 17.Aprilis 1679. coram R.P.D. Emerix.*

ROMANA CENSVS DE CRESCIS.

Veneris 16. Nouembris 1618.

ARGVMENTVM.

Ratificatio inſtrumenti ex quibus dicatur inducta, quodque ex probationibus contrarijs debilioribus illa non excludatur: Notarius pro muliere abſente ſtipulari poteſt, eique ius irreuocabiliter acquirit.

SVMMARIVM.

1 *Ratificatio inſtrumenti inducitur, ſi illius vigore fuit actum in iudicio, & num.11.*
2 *Ratificatio inſtrumenti inducitur, ſi illud fuit productum, & de illo apparet vſus in actis.*
3 *Ratificatio inſtrumenti ex receptione pecuniarum, illius vigore ſolutarum inducitur.*
4 *Subhaſtatio nulla, & per ſententiam Rotalem reuocata, non attenditur.*
5 *Coniecturæ plures, & fortiores vincunt minores, & debiliores.*
6 *Præſumptiones cedere debent veritati.*
7 *Notarius pro abſente ſtipulari poteſt, eique ius acquirit.*
8 *Præſertim ſecuta ratificatione, per quam ius parti abſenti irreuocabiliter dicitur quæſitum, & numer.9.*
10 *Bona fides, & præſcriptio in poſſidentibus ceſſat, quando, & alius pro ſua rata eandem rem poſſidet, & numer. 12. cum duobus ſeqq. vbi de materia.*

DECISIO DCXXV.

POſt reſolutiones, tàm *coram b. m. Litta 14. Iunij 1604.* quam *coram Me 9. Maij 1608.* in hac cauſa factas, in quibus inter alia firmatum fuit, conſtare de ratificatione Octauiæ, quia partes illis non acquieſcebant, fuit datũ ſuper ea particulare dubium, quod pluriès propoſitum, ſupradicta die 16. Nouembris 1618. ſimiliter pro Octauia affirmatiuè reſolutum fuit, ea præcipuè ratione, quia cùm Domus, de qua agitur, vt ex publico Inſtrumento apparet, anno 1581. conceſſa fuerit Simoni, & Marco Antonio præſentibus, & Octauiæ vxori ipſius Marci Antonij abſenti Notario pro ea ſtipulante, ipſa Octauia poſtmodùm in Monitorio contrà Bernardinum filiũ Simonis anno 1600. executo expreſsè petiit
1 tertiam partem Domus ad eam ſpectantem in executionem ſupradicti inſtrumenti conceſſionis, quam propterea omninò ratificaſſe cenſetur, ad *l.indebitum, cum ibi not. C.de condict. indeb. Creſcent. dec.1. de Procur.* cum alijs adductis *in Anconitana bonorum 11. Maij 1607. coram Illuſtr. D. Card. Lancellotto.* Præſertim, quia in eodem iudicio ſententiam ad eius fauorem obtinuit, & quia Simon. & Marcus Antonius RR. Fratribus ſcut.360. pro iucundo introitu ſoluerant, ipſa ſubſequenti anno 1601. ſc.60. eidem Simoni pro eius rata ſoluenda penès Montem Pietatis depoſuit, & pro alijs 60. ratam Marci Antonij tangen. dilationem ad ſoluendum obtinuit, per quam etiam dilationem, & ſolutionem reſpectiuè præcedentem
2 conceſſionem ratificaſſe cenſetur, *Alex. conſ. 117.num.2.lib.5. Dec.conſ.232.num.35. Menoch.de recuper.poſſeſſ.remed.15.nu.119 & conſ 92. nu.64.* Et cùm Bernardinum ex dictis pecuniis penès Montem Pietatis depoſitatis ſcuta 30. re-
3 cepiſſe conſtet, & Hieronyma filia Marci Antonij pariter ſupradicta ſcuta 60 pro eius rata iucundi introitus receperit, huiuſmodi ratificatio per eos acceptata cenſetur, ex traditis per eundem *Menoch. de recup. poſſeſſ.d.remed.15. n.120.* cum alijs ſuprà allegatis.

Nec obſtare, quod poſt mortem viri ipſa Octauia egerit pro reſtitutione integræ dotis contrà Simonem fideiuſſorem, & ipſe Simon
4 pro releuatione eius indemnitatis medietatem

dictæ

dictæ domus vti ſpectantem ad filios Marci Antonij ipſa citata, & non contradicente ſubhaſtari obtinuerit; quia, vltrà quod huiuſmodi ſubhaſtatio vti nulla per ſententiam Rotalem reuocata fuit, ad *l.4. §.condemnatum,ff.de re iudic.* fuit etiam reſponſum, quod ex aliis
5 poſteà ſubſecutis, & *ſuprà* ponderatis ſatis clarè conſtat de ratificatione expreſſa, quæ propterea eſt attendenda, non obſtantibus præcedentibus coniecturis in contrarium ponderatis, iuxta *l.continuus, §.cum ita, ff.de verb.oblig.* cum ſimilibus. Et tantò magis, quia Octauia etiam antè expreſſam ratificationem habens ſcientiam ſupradictæ conceſſionis per plures
6 annos in dicta Domo tàm viuente viro, quàm poſt eius mortem inhabitauerat, iuxta *conſil. Dec.58.nu.2.* cum aliis *in deciſionibus in hac cauſa factis*, & per informantes pro Octauia de nouo ponderatis.

Neque obſtare, quod huiuſmodi expreſſa ratificatio vti facta per Octauiam poſt mortem Marci Antonij eius viri, ei ſuffragari non poſſit; quia pro reſponſione ponderatum fuit, quod in caſu iſto non ſtipulatus fuit Marcus Antonius pro Octauia vxore, in quibus terminis loquitur *Ruin.conſ.5.nu.5.lib.1. Bero.conſ.108. nu.10. lib.1.* cum aliis in contrarium alle-
7 gatis; ſed ſolus Notarius, qui pro ea abſente ſtipulari potuit, *l.1.§.exigere,ff.de magiſtr.conuen. Gabr.* poſt relatos *de verb.obligat. concl.1.num.95. Bertaz.clauſ.18. gloſ.5.num.4.* & per ipſius ſtipulationem nulla habita ratione vitæ, vel mortis
8 Marci Antonij abſque alia ceſſione ipſi Octauiæ ius quæſitum fuerat, ſecuta ipſius ratificatione, *Paul.de Caſtr.conſ.195.ſub num.2.verſ.nec obſtat lib.2. Cagnol.in l.ſi librarius num.63.ff.de reg. iur. Gabr.de verb.obligat. d.concl.1.num.100.* imò
9 etiam antè ratificationem, ad effectum, vt in eius præiudicium conceſſio reuocari non poſſet, *Couar. in rubr.de teſtam.par.3. ſub num.13. Gabr.de donat.concl.5.nu.4.& ſeq. Seraph. dec.472. num.4.*

Nec demùm refragari, quod Simon, & Marcus Antonius antè huiuſmodi expreſſam ratificationem per plures annos Domum poſſederint; Nàm, vltra quod etiam Octauia cum illis communiter vixit, & tàm antè, quàm poſt mortem viri in ea habitauit, quæ propterea poteſt dici, quod pro eius tertia parte dictam Domum proprio nomine poſſederit, *ex ſupradictis*: Placuit etiam reſponſio, quod cùm
10 Domus pro iſta tertia parte dd. Simone, & Marco Antonio præſentibus per ſtipulationẽ Notarij Octauiæ abſenti quæſita fuerit, quoad hanc partem ceſſat bona fides, & conſequenter præſcriptio, *cap. fin. de præſcript. cap. poſſeſſor de reg. iur. in 6.* cum ſimilibus.

Et ita deciſum, &c.

Supra poſt deciſ. 104. referuntur alia deciſiones præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

11 Ratificatio actus antecedentis ex quibus reſultet, *vide Rot. deciſ. 337. numer.7. par.17. recent.*

12 Mala fides adeò impedit, ne præſcriptio currere poſſit, *Caual.dec.91.num.10.& 11. Manzaned.dec.613.num.3.& 10. Priol.deciſ.377.nu.22.*
13 & alibi quotidiè: vt ea ſtante nec etiam per lapſum mille annorum præſcriptio inducatur *Hieron.Palm.iun. allegat.2. num.2. & alleg.69. ſub num.25. verſ. vbi neque etiam, Coccin. deciſ.1806.*
14 *num.4.* Quinimò DD. vno ore teſtantur, quod ſtante mala fide, præſcriptio nec quidem incipere poteſt, *Palm. iun. d. allegat.69.num.25. Rota coram Peutinger. dec.247. num. 20.* & cæteris allegatis *deciſ.430.num.19. par.18. to.2.rec. in Sipontina Cathedralitatis 13. Ian.1650.§.quinimò, coram Emin. Cerro, & in Tolet.iuriſdict. 21. Maij 1660. §.ſecunda autem, in fine, coram bo. mem. Beuilaqua.*

SPOLETANA HÆREDITATIS.

Lunæ 19. Nouembris 1618.

ARGVMENTVM.

Donatarij poſſidentes impediunt immiſſionem hæredi; Donatio cauſa mortis facta ab exiſtente ſub aui poteſtate, quando reputetur valida, & quando in ea non requirantur ſolemnitates ſtatutariæ, & Conſtitutionis Ægydianæ, & tangitur differentia, quæ intercedit inter donationem cauſa mortis, & donationem inter viuos.

SVMMARIVM.

1 *Donatarij poſſidentes reputantur legitimi contradictores ad impediendam immiſſionem hæredi ab inteſtato defuncti, maximè ſi donatio ſit valida.*

2 *Donatio facta ab exiſtente ſub aui poteſtate, reputatur valida, ſi adſit conſenſus aui, & numerus teſtium ſufficiens.*

3 *Donatio facta à minore 25. annis vigore Statuti Spoletani requirit iuramentum, & inſinuationem.*

4 *Statutum præfatum an habeat locum in donatione cauſa mortis, ſatis controuertitur inter Doctores, & nonnullis num.ſeqq.& num.16.*

6 *Statuta requirentia certas ſolemnitates in contractibus minorum, dicuntur condita, ne minores lædantur.*

7 *Donatio cauſa mortis eſt reuocabilis ſui natura, facilius ſtante facultate illam reuocandi, & numer.8.*

9 *Voluntas hominis eſt ambulatoria vſque ad ſupremum vitæ exitum.*

10 *Exceptio Statuti non probata incontinenti, non impedit donatario manutentionem.*

11 *Iuramentum à Statuto requiſitum in donatione, magis conuenit donationi inter viuos, quàm donationi cauſa mortis, quæ poteſt quandocumque reuocari.*

12 *Verba ſunt intelligenda ſecundùm ſubiectam materiam.*

13 *Atteſtationes factæ per Notarios plurimum faciunt pro interpretanda obſeruantia Statuti.*

14 *Conſtitutionis Ægidianæ ratio* lib.5.cap.25. *eſt, ne mino-*

minores lædi, ſiue damnificari valeant.

15 *Inſinuationis defectus, ex quo non eſt viſibilis in ipſo donationis inſtrumento, cum ſoleat fieri ex interuallo, non impedit, quominus titulus donationis ſit ſufficiens, & num. 17.*

DECISIO DCXXVI.

DOmini cenſuerunt, non eſſe dandam immiſſionem Corinnæ, quia ipſa agit tanquàm hæres ab inteſtato Coruini eius filij prædefuncti, & ex deductis apparet, quod idem Coruinus antè mortem bona ipſius, & iura

1 quæcumque titulo donationis cauſa mortis generaliter donauit DD. Angelo, & Fabiano patruis, qui propterea ſtante titulo donationis à defuncto habito, & poſſeſſione poſt eius obitum capta, dicuntur legitimi contradictores ad impediendam immiſſionem Corinnæ, *Alex. conſ. 83. ſub num. 6. lib. 2. Menoch. de adipiſc. remed. 4. numer. 588. & 610. Peregr. de fideicomm. art. 48. num. 43.* & tenuit *Rota coram b. m. Cardin. Seraph. dec. 801. num. 1.* & aliàs ſæpè: maximè,

2 quia attenta diſpoſitione iuris communis, donatio ſatis valida viſa fuit, cùm in ea interuenerit conſenſus Ioſephi aui, ſub cuius poteſtate donator erat, iuxta *l. tam is, §. 1. & ibi gloſ. & Bart. ff. de donat. cauſ. mort. l. filius familias, §. pari autem ratione, ff. de donat.* necnon quinque teſtium numerus, qui in donatione cauſa mortis requiritur, *l. fin. C. de donat. cauſ. mort.* cum aliis allegatis.

3 Nec obſtare, quod cùm huiuſmodi donatio ſit facta à Coruino tunc minore 25. annis vigore *Statuti Spoletani rubr. 33.* iuramentum etiam, & inſinuatio in ea requireretur; quia pro reſponſione ponderatum fuit, quod *dictum Statutum* loquitur ſimpliciter de contractibus, & donationibus minorum, & mulierum, quo

4 caſu ſatis controuerſum eſt inter DD., An illius diſpoſitio habeat locum in donatione cauſa mortis, licèt enim opinionem affirmatiuam communem eſſe dicat poſt alios relatos *Craſ. de ſucceſſ. §. donatio cauſa mortis quæſt. 2. ſub num. 8.* cum aliis allegatis; negatiuam tamen præter *Iaſ. in l. 2. num. 13. & plur. ſeqq. ff. de legat. 1.* qui pluriès aſſerit, quod ſecundùm hanc opinionem conſuleret, & iudicaret, & alios allegatos tenent ibidem *Soccin. iun. num. 60. & plur. ſeqq. Rub. conſ. 27. in fin. Franc. Viuius inter communes in verb. Statutum diſponens, quod mulier, & minor num. 3. & 4.* vbi hanc opinionem magis

5 communem, & æquam dicit, & veriorem, & receptam vocat *Suarez inter communes verb. mulieres nu. 244.* & mouentur *ſupradicti, & alij DD.* qui hanc opinionem ſequuntur, ea præcipuè

6 ratione, quia huiuſmodi Statuta ſunt condita, ne minores eorum facilitate leuitèr lædi, ſiue damnificari valeant, prout expreſſè legitur etiam *in Statuto*, de quo agitur, quæ ratio non videtur poſſe conſiderari in donatione cau-

7 ſa mortis, ſicut in alijs contractibus, cùm illa ſit ſui natura reuocabilis, *l. non omnibus, ff. ſi cert. pet. inſtit. de donat. in princ. & ibi gloſ. verb. pœnituiſſet.* Præſertim in caſu iſto, in quo donator ex-

8 preſsè ſibi reſeruauit facultatem illam reuocandi, vt ibi — *niſi præſentis donationis ipſum donatorem pœnitere contingat; quo caſu præſens donatio reuocata ſit, & pœnitùs euaneſcat &c.* & in fine dixit, illam eſſe eius vltimam voluntatem,

9 quæ pariter eſt ambulatoria vſque ad ſupremum vitæ exitum, *l. 4. ff. de adim. legat. l. cùm hic ſtatus, §. pœnitentiam, ff. de donat. inter vir. & uxor. cap. cùm Martha, vbi gloſ. in verb. non valet, de celebrat. Miſſar.* cum ſimilibus. Vnde, quicquid ſit de veritate ſupradictarum opinionum, cum Statutum non diſponat expreſsè de donatione cauſa mortis, ad effectum, de quo agitur, viſum fuit ſufficere, quod de donatione ex diſ-

10 poſitione iuris communis valida appareat, & quod de comprehenſione Statuti, ſicque de validitate donationis *ex ſupradictis* incontinenti conſtare dici non poſſit, iuxta *deciſ. Mohed. 10. de reſtit. ſpoliat.* cum aliis adductis in *Viterbien. Terra Vetralla 30. Mart. 1615. coram R. P. D. meo Pirouano.*

11 Prætereà concurrit etiam in caſu iſto, quod iuramentum, quod per Statutum requiritur, magis conuenit donationi inter viuos irreuocabili, quàm donationi cauſa mortis, quæ quandocumque reuocari poteſt, ex traditis per *Bald. conſ. 169. lib. 4.* Ideòque tantò minùs videbatur huiuſmodi Statutum de donatione

12 cauſa mortis intelligi poſſe, cùm verba ſint intelligenda ſecundum ſubiectam materiam, iuxta notata *in l. ſi vno in princ. verb. ſed tranſactio, ff. locat.* Et hoc comprobatur, quia Archiuiſta, & plures Notarij in dicta Ciuitate practici atteſtantur, ſe nunquàm in donationibus cauſa mortis à minoribus, & mulieribus factis conſueuiſſe apponere iuramentum, & aliàs abſque tali iuramento per alios Notarios

13 rogatas vidiſſe, quæ atteſtationes faciunt ſaltem aliquod adminiculum ad probandam obſeruantiam, quæ ad interpretationem Statuti plurimùm operatur, *l. ſi de interpretatione, & l. ſeq. ff. de legib.* & ſic ad colorandum titulum donationis, quod ſufficit, *ex ſupradictis.*

Et ex his ceſſat etiam diſpoſitio *Ægydiana lib. 5. cap. 25.* quia illa vtitur eiſdem verbis, quibus vtitur ſupradictum Statutum, & mouetur

14 ex eadem ratione, ne ſcilicèt minores leuitèr lædi, ſiuè damnificari valeant, ad *l. illud in princip. ff. ad l. Aquil.* cum ſimilibus. Vltraquod quoad inſinuationem etiam attenta diſpoſitione Statuti, & Ægydianæ, placuit reſponſio,

15 quod illius defectus, ex quo non eſt viſibilis in ipſo donationis inſtrumento, cùm inſinuatio poſſit, & ſoleat ex interuallo adhiberi, non impedit, quominus titulus donationis ſit ſufficiens, ad effectum, vt ordinariè, & non executiuè procedatur, vt fuit dictum in ſupradicta *Viterbien. Terra Vetralla 30. Martij 1615. coram R. P. D. meo Pirouano, & 14. Dec. eiuſdem anni cor. R. P. D. meo Remboldo.*

Et ita deciſum &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 600.

ADNOTATIO.

16 Circumſtantiæ, ex quibus deducatur, donationem

tionem eſſe inter viuos, vel cauſa mortis, latè, & magiſtraliter ponderantur *in Fanen. fideicom. 4. May 1672. & 31. Ian. 1681. coram R.P.D. Rondinino*, vbi pariter agebatur de donatione facta per mulierem, & firmatur in donationibus cauſa mortis non requiri inſinuationem, nec cognitionem cauſæ alias à Statuto expetitam in contractibus mulierum, cùm illa ſortiatur ſuum effectum poſt mortem donantis, ideòque potius vltimæ voluntatis figuram faciat, quàm contractus, quod etiam habetur infra *dec. 695. impreſs. inter rec. par. 7. dec. 9.* & conſideratur numerus quinque teſtium, an ſufficiat ad contradiſtinguendam donationem cauſa mortis à donatione inter viuos.

Contrarium tamen, & quod in donationibus cauſa mortis requirantur ſolemnitates, cùm quoad ordinationem, & initium, prout eſt in fieri æquiparetur contractibus, *deciſ. 103. num. 2. par. 3. recent.*

Inſinuationis defectum ab allegante probandum eſſe, cùm non reſultet ex facie inſtrumenti, ſed fieri potuerit ex interuallo, & manu alterius Notarij, dixit etiam *Rot. deciſ.* 85. *num.* 10. *par.* 17. *recent.*

17 Sed quod inſinuatio probanda ſit ab eo, qui ſe fundat in contractu, ſeu donatione, cum is debeat docere de contractus, ſeu donationis validitate, tenuit *Rot. deciſ. 97. num. 6. & ſeq. poſt Gilian. ad Statut. Peruſ. Merlin. dec. 087. num. 21. quæ eſt deciſ. 740. eodem numer. 21. part. 4. tom. 3. recent.*

Vide ad propoſitum infra *deciſ. 695. nu. 5. & ſeq.*

LVNEN. SARZANEN. BENEFICII.

Mercurij 28. Nouembris 1618.

ARGVMENTVM.

Immiſſio ex gratioſa ſubrogatione non datur, quando non conſtat, Beneficium eſſe litigioſum, vel reſeruatum: poſſeſſio ex quibus dicatur amiſſa; Lis quomodo dicatur finita per laudum, à quo non fuit appellatum, vel non fuit appellatio proſecuta.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio ex gratioſa ſubrogatione non datur, niſi probetur Beneficium eſſe litigioſum, vel reſeruatum.*

2 *Poſſeſſio ciuilis, & naturalis ſolo animo amittitur, dum quis habuit ſe pro ſpoliato, & ex quibus hoc reſultet, & num. 7.*

3 *Poſſeſſio ex quibus circumſtantijs dici poſſit amiſſa, & num. ſeq.*

5 *Lis dicitur finita per laudum deſuper prolatum inter litigantes.*

6 *Appellans non proſequens appellationem, vel non prorogans fatalia, patitur rem iudicatam.*

DECISIO DCXXVII.

Die 6. Iunij præteriti, Franciſco ſolùm informante, fuerat reſolutum, illi dandam eſſe immiſſionem vigore gratioſæ ſubrogationis; Verum ſupradicta die 28. Nouembris cauſa ſuper eiſdem, vtraque parte informante, propoſita, Domini cenſuerunt, recedendum eſſe à deciſis, quia vt modò per informantes pro Io. Petro in facto deducitur, anno 1613. Hippolytus Parochiali Eccleſia, de qua agitur, priuatus fuit per ſententiam Ordinarij, qui ipſi Io. Petro dictam Eccleſiam contulit, ac illius poſſeſſionem tradidit; & licèt idem Hippolytus ſententiam reuocatoriam ab A.C. & mandatum de reintegrando illius vigore obtinuerit, tamen fuit poſtmodum inter partes factum compromiſſum, cuius vigore anno 1615. emanauit laudum, per quod declaratum fuit, Hippolytum non eſſe reintegraudum ad dictum Beneficium, & ſententiam A.C. eſſe reuocandam: Vndè his

1 ſic ſtantibus, viſum fuit, non poſſe dici, conſtare de poſſeſſione dicti Hippolyti tempore obitus, nec quod Beneficium ſit litigioſum, vel alias notoriè reſeruatum, prout requiritur ad effectum immiſſionis ex gratioſa ſubrogatione, vt fuit dictum *in Neapolitana Rectoria 13. Febr. 1598. coram b.m. Card. Pamphilio, & in Miranden. Parochialis 17. May 1600. coram b.m. Penia*, & aliàs ſæpiſſimè.

Nec obſtat, quod Hippolytus ciuilem ſaltem poſſeſſionem dicti Beneficij ſemper animo retinere potuerit; quia, cùm poſt ſententiam Ordinarij ſuper priuatione petierit, ſe tanquàm ſpoliatum reintegrari ad eius poſſeſſionem, & mandatum de immittendo, &

2 reintegrando ad eam obtinuerit, dicitur habuiſſe ſe pro non poſſeſſore, & amiſiſſe tàm naturalem, quàm ciuilem poſſeſſionem, quæ ſolo animo amittitur, *l. 3. §. in amittenda, & l. ſi quis vi, §. differentia, ff. de acquir. poſſeſſ.* quicquid

3 ſit, vbi ex circumſtantijs facti de contrario appareat, vt fuit dictum in *Vlixbonen. Præeminentiarum 16. Iunij* 1606. & in pluribus alijs cauſis.

Neque releuat poſſeſſio per eum capta vigore ſupradicti mandati de reintegrando, quia illa non habuit effectum, vt colligitur ex

4 ſupradicto laudo poſteà lato, in quo declaratur, ipſum non eſſe reintegrandum, & ex teſtibus datis pro Io. Petro deponentibus, quod Hippolytus antè eius obitum reſidebat in Eccleſia Portuen. vbi exercebat Curam Animarum, & quod Io. Petrus exercebat Curam Animarum in Eccleſia, de qua agitur, prout etiam colligitur ex viſitatione facta per Epiſcopum anno 1616.

Minùs obſtat, quod Hippolytus à ſupradicto laudo appellauerit; nàm, quoad poſſeſſionem, appellatio ei ſuffragari non potuit, quia

5 iam illam amiſerat, & non recuperauerat, vt dictum eſt: quo verò ad litem, fuit reſponſum, quod illa per laudum latum ad fauorem Ioannis Petri rei, & poſſeſſoris fuerat finita, vt ex traditis per *Rotam dec. 10. num. 3. vt lit penden.*

Man-

Mandoſ. ſuper regul. de ſubrogan. q. 12. num. 2. cum alijs allegatis, fuit dictum *in Virdunen. Canonicatus 28. Aprilis 1595. coram b. m. Card. Pamphil.* maximè, quia partes expreſsè in compromiſſo promiſerant *dicto laudo ſtare, acquieſcere, & non reclamare ſub quouis prætextu &c.* & licèt Hyppolitus ab eo appellauerit, tamen appellationem poſteà proſecutus non fuit, nec aliter cu-
6 rauit prorogari fatalia, quo caſu intrat res iudicata ſatis clara, *auth. ei qui, & l. fin. §. illud, C. de temp. appellat.* cum alijs adductis *in Firmana Altaris 24. Februarij 1616. coram R. P. D. meo Vbaldo.*

Et ita deciſum &c.

Eſt in eadem cauſa ſupra deciſ. 609.

ADNOTATIO.

7 Manutentio non debetur poſſeſſori, qui habuit ſe pro ſpoliato, & ſpolio vel non ſe oppoſuit, vel acquieuit, *Poſth. de manut. obſeruat. 57. ſupra dec. 46. & 74.*

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.

Mercurij 28. Nouembris 1618.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſario petenti immiſſionem filius ratione detractionis legitimæ non eſt legitimus contradictor, ſed pro indiuiſo poteſt petere retentionem.

SVMMARIVM.

1 *Legitima eſt ſemis, quando filij ſunt vltrà quatuor, & num. 8.*
2 *Legitima quando eſt certa, fideicommiſſario datur immiſſio pro indiuiſo, & num. 9.*
3 *Legitima certa eſſe debet ratione loci, & quota.*
4 *Legitima quando non eſt certa ratione loci, & quota, immiſſio conceditur in genere circa fructuum perceptionem.*
5 *Quando autem ſit certa etiam ratione perceptionis fructuum, & num. 6.*
7 *Trebellianica poteſt probiberi etiam filijs primi gradus ſecundùm Rotæ opinionem.*

DECISIO DCXXVIII.

Eſt penès Merlin. de legit. dec. 97.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 338.

ADNOTATIO.

8 Filiorum legitima, quando illi non ſunt vltrà quatuor, conſiſtit in triente, quando autem excedunt huiuſmodi numerum, ad ſemiſſem aſcendit, *Bonden. collect. 41. num. 43. & ſeqq.* vbi quando filijs vltrà legitimam debeatur etiam Trebellianica, & ad quam ſummam iſtæ detractiones aſcendant *ſupra deciſ. 437.*

9 Quando autem concedatur fideicommiſſario immiſſio pro indiuiſo ad ſuperandam exceptionem detractionum à grauato, vel eius hærede prætenſarum, latè diſcutitur *in dec. 6. poſt Merlin. de legit. coram Celſ. dec. 140. num. 4. & ſeq. dec. 169. num. 16. deciſ. 183. num 3. & dec. 298. nu. 12. ac in dec. 178. & 312. par. 17. recent. & infra deciſ. 707.*

CALAGVRITANA DECIMARVM DE CENIZERO.

Mercurij 5. Decembris 1618.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario, quod breue eſt.

SVMMARIVM.

1 *Confines, ſiue termini quibus medijs probati dicantur, & num. 5.*
2 *Iura, & ſententiæ dicuntur in forma probanti, quando fuerunt formiter extracta, ac producta parte citata, quæ nil oppoſuit, & nu. 6.*
3 *Obſeruantia ſubſecuta operatur, vt ſit credendum ſententijs, & iuribus minus ſolemnibus, & n. 7.*
4 *Clauſula* ſine præiudicio alterius, *debet intelligi de alio præiudicio præterquam expreſſo, & nu. 5.*

DECISIO DCXXIX.

DOmini ſteterunt *in deciſis ſub die 11. Dec.* nempè conſtare, territorium *della Rady Verde*, de quo agitur, eſſe intrà limites Parochialiſi *della Hagera*, tàm ex ſententia lata per Prouiſorem Calaguritanum anno 1436. ac altera præcedenti lata per D. Ferdinandum, & Donnam Eliſabettham Reges Caſtellæ, in
1 quibus id expreſsè dicitur, quàm etiam ex depoſitionibus plurimorum teſtium, & alijs *dicta die 11. Decembris in deciſione*, & per informantes pro eiſdem Rectoribus adductis, cum quibus Domini tranſiuerunt.

Nec obſtare dixerunt, quod dictæ ſententiæ non ſint in forma probanti; quia, vltrà quod dictæ ſententiæ cum alijs iuribus, fuerunt aliàs cum partis citatione formiter extractæ, placuit reſponſio, quod cùm fuerint coram Ordinario, & coram Metropolitano in prima, &
2 ſecunda inſtantia in partibus productæ ipſis Beneficiatis de Cenizero ſimiliter legitimè citatis, & nunquam pro ipſorum parte fuerit contra eas aliquid oppoſitum, ſequitur dicendum, quod per eos cenſeantur approbatæ, & quod hodiè non poſſit amplius contra eas aliquid opponi, *Dec. in auth. ſi quis in aliquo n. 27. verſ. decimo, & vltimo, C. de eden. Put. dec. 415. lib. 1. Accoramb. deciſ. 35. lib. 1. Rota Iannen. dec. 72. n. 1.* & fuit dictum *in Romana Pecuniaria 6. Aprilis 1615. coram R. P. D. meo Dunozetto*, & aliàs ſæpè. Præſertim, quia ſupradictos Rectores Parochialium de Nagera decimas prædiales in iſto Territorio poſt dictas ſententias ſemper exegiſſe,

3 giſſe, deponunt plures teſtes vtrinquè examinati, adeout de illarum obſeruantia ſubſecuta dubitari non poſſit, quæ operatur, vt iuribus etiam minus ſolemnibus ſit adhibenda fides, *Bald.conſ.400.num.5.lib.4. & conſ.402.nu.9.lib.5. Aym.conſ.101.num.4.conſ.158.num.1.& conſ.266. ſub num.9. Seraphin. deciſ.* 1000. *num.* 13. & fuit dictum *in Romana Cenſus relat. inter impreſſ. deciſ.375. numer.4. par.1. diuerſor.* & in pluribus aliis.

Minùs obſtare, quod in dicta ſententia, quę emanauit anno 1436. Prouiſor dicat, non eſſe eius intentionem per eius ſententiam præiudicandi alijs Eccleſijs; quia cùm ſupra expreſſam mentionem fecerit de Curato de Genizero, & quod Territorium, de quo agitur,
4 eſt dictę Ciuitatis de Nagera ad effectum iuris decimandi, verba præſeruatiua ſubſequentia nõ de Eccleſia de Cenizero, & iure decimandi ſuperius expreſſo, ſed de aliis intelligi debent, iuxta *conſ. Oldrad.*330.*in fin. & deciſ. Caput.*284. *lib.*1.*in manuſcript.* cum aliis adductis *coram Me in Toletana admiſſionis* 17.*Iun.*1609.

Et ità deciſum dictis Rectoribus Parochialium de Nagera informantibus.

Supra poſt deciſ. 578. referuntur alia deciſiones præſentis cauſa.

ADNOTATIO.

5 De terminis, ſiue confinibus diuiſorijs, ſupra *d. deciſ.* 578.

6 Iura quando dicantur in forma probanti, *ſupra dec.* 102. *& centies.*

7 Obſeruantia dat robur ſcripturis etiam informibus, vt pluries ſupra.

8 Clauſulæ præſeruatiuę intelligendæ ſemper ſunt de aliis iuribus, quàm de expreſſis, ſupra poſt *deciſ.* 124.

FVLGINATEN. REINTEGRATIONIS.

Luna 10. *Dec.* 1618.

ARGVMENTVM.

Agitur de ſententia lata pro reintegratione fœminarum, & deſcendentium excluſarum per Statutum, exiſtentibus maſculis, ipſis poſteà defectis; & an iſta ſententia ſit appellabilis, itaut non intret Ægydiana, & de intellectu huiuſmodi Statuti.

SVMMARIVM.

1 *Sententia tenor ſemper attenditur ad effectum videndi an ſit locus Ægidiana.*

2 *Sententia dicitur lata in mero poſſeſſorio, dum dicit, aliquem immittendum fore, & eſſe in poſſeſſionem bonorum.*

3 *Aegydiana probibens appellationem ſuſpenſiuam, locum habet in quolibet poſſeſſorio.*

4 *Statutum concedens reintegrationem fœminis deſcendentibus, comprehendit etiam illas, quæ non erant concepta tempore mortis illius, de cuius ſucceſſione agitur, & num.*14.

5 *Index, ſequendo opinionem aliquorum Doctorum, non poteſt redargui de notoria iniuſtitia, prout requiritur ad effectum, vt non ſit locus Aegydiana.*

6 *Iura extracta ex Archiuio publico Ciuitatis, dicuntur in forma probanti inter ſubditos Ciuitatis.*

7 *Archiuiſta habet facultatem extrahendi ſcripturas ex Archiuio, etiam abſque Iudicis auctoritate, & partis citatione, perinde acſi illas de ſuo originali extraheret.*

8 *Statutum, excludens fœminas dotatas, quando dicatur illas excludere non ſolùm ab hæreditate dotantis, ſed etiam aliorum, qui non dotarunt, & num.*9.

10 *Quilibet præſumitur deceſſiſſe ab inteſtato, & aſſerens contrarium, debet probare, & numer.* 11.

12 *Collatio dotium facienda eſt tantum de bonis illius, de cuius ſucceſſione agitur.*

13 *Collatio oblata, ſed non acceptata, nec petita in actis, non attenditur.*

DECISIO DCXXX.

Tempore obitus Io: Baptiſtæ ſenioris, de cuius bonis agitur, eius filiæ vti dotatæ per Statutum Fulginaten. ab illius ſucceſſione propter filios maſculos excluſæ remanſerunt: Verùm cùm poſtmodùm duo ex dictis filiis maſculis, necnon Io: Baptiſta iunior nepos ex Federico altero ex illis omnes ſine filiis maſculis deceſſerint, ſuperſtitibus tantùm DD. Agneſina, & Baptiſta filiabus dicti Ioannis Baptiſtæ iunioris, nepotes ex dictis filiabus Io: Baptiſtæ ſenioris egerunt contra ſupradictas DD. Agneſinam, & Baptiſtam pro reintegratione, & ſententiam pro immiſſione in prima inſtantia ad eorum fauorem obtinuerunt, à qua cùm cauſa appellationis commiſſa fuerit in Rota cum clauſula *conſtito, quod ſit locus Aegydiana,* dedi ſuper ea particulare dubium, quod pluries per Me propoſitum, & non reſolutum, propter difficultates, quæ hinc indè proponebantur, ſupradicta die pro dictis nepotibus affirmatiuè reſolutum, ſcilicèt eſſe locum Aegydianæ, ſi conſtet de identitate bonorum, & niſi obſtet exceſſus, de qui-
1 bus fuit reſeruatum particulariter videndum; & ratio reſolutionis ea fuit, quia ſententia ex illius tenore, qui ad hunc effectum ſemper attenditur, iuxtà *conſ.Corn.*10.*n.*3.*lib.*4. ſæpiùs in *Rota* approbatum, apparet lata in mero poſſeſſorio, declarat enim dictos nepotes immit-
2 tendos fore, & eſſe in poſſeſſionem quinque ex nouem partibus bonorum, de quibus agitur, *Socc.in l.rem quæ nobis ſub nu.*14.*ff.de acquir. poſſeſſ. & conſ.*262.*num.*1.*lib.*2. *Seraph.deciſ.*452.
3 *nu.* 2. & conſequenter intrat Aegydiana, quæ habet locum in quolibet poſſeſſorio, *Caputaq. deciſ.*227.*lib.*1. *in manuſcript.* & fuit dictum *in Peruſina Spolij relat. inter impreſſ. deciſ.*112.*num.*4. *lib.*1.*par.*3.*diuerſ.& in Rom.Domus* 11.*Maij* 1601. *& in alia Romana Domus* 4. *Iul.*1603. *coram b. m. Card. Pamphilio.*

Neque obſtare, quæ pro iniuſtitia ſententiæ dedu-

Digitized by Google

deducebantur, ex eo, quod ſupradicti nepotes
tempore mortis Io. Baptiſtæ ſenioris non eſ-
ſent nati, nec concepti, & propterea non po-
tuerint agere ad reintegrationem; quia, vltrà
quod ex deductis apparet, quod dictus Ioannes
Baptiſta obijt anno 1548. & Ioannes Fran-
ciſcus Cattaneus vnus ex dictis nepotibus
iam natus fuerat anno 1546., fuit etiam reſ-
ponſum, quod cùm in hac quæſtione, An ſci-
licèt huiuſmodi Statutum quoad reintegra-
4 tionem comprehendat filios, ſeu deſcendentes
nondùm conceptos tempore mortis aui, ſit
controuerſia inter Doctores, opinionem tamẽ
affirmatiuam ad fauorem deſcendentium te-
nuit *Soccin. conſ. 10. lib. 3.* quem ſecuta eſt *Rota
coram Put. dec. 143. aliàs 139. ſecundùm vlt. impreſ.
lib. 2. & in Peruſina reintegrationis 6. Non. 1595.
coram b. m. Penia*: adeòut Iudex, qui hanc opi-
5 nionem ſecutus fuit, non poſſit dici, quod
notoriè iniuſtè proceſſerit, ex traditis per
Contard. in l. vnica limit. 9. num. 50. & pluribus ſeqq.
prout requiritur ad effectum vt non ſit locus
Aegydianæ, *Corn. d. conſ. 10. ſub n. 2. lib. 4. Contard.
in d. l. vnic. limit. 9. num. 9. Put. dec. 4. de Aegyd.* &
fuit dictum *in Romana Saluiani 5. Decemb. 1614.
coram Reuerend. D. meo Damaſceno*, & aliàs ſæpè;
quicquid ſit de veritate d. opinionis, de qua,
ſi opus fuerit, in petitorio particulariter vide-
bitur.

Nec ſubſiſtere, quod dictum Statutum, &
Inſtrumenta donationum non ſint in forma
probanti; quia imò ſunt extracta ex Archiuio
6 Ciuitatis Fulginaten., quod probat inter ſub-
ditos, *Felin. in cap. ad audientiam num. 12. de præ-
ſcript. Gabr. de probat. concluſ. 5. num. 11. Caputaq.
deciſ. 42. par. 1.* cum aliis adductis *in Brittinorien.
iuriſpatronatus 20. Decembris 1610. coram R. P. D.
meo Vbaldo*, & per Archiuiſtam, qui habet fa-
7 cultatem extrahendi ſcripturas in Archiuio
exiſtentes etiam abſque Iudicis auctoritate, &
partis citatione, perindè acſi illas de ſuo ori-
ginali extraheret. *Card. conſ. 72.* incipit *ſingilla-
tim num. 16.* & fuit dictum *in Lucana expenſarum
24. Maij 1600. coram bo. mem. Penia*, & aliàs ſæ-
pè.

Nec releuare, quod ſupradictæ filiæ non
fuerint omnes dotatæ à Io. Baptiſta ſeniore,
de cuius bonis agitur; quia placuit reſponſio
cum diſtinctione, quod licèt Statutum exclu-
dens ſimpliciter dotatas intelligatur à bonis
dotantis, ex allegatis pro dictis ſororibus;
quando tamen vlteriùs procedit diſponendo,
quod mulier dotata à patre, vel matre, auo,
vel proauo, auia, vel proauia, non poſſit ve-
8 nire ad ſucceſſionem patris, vel matris, aui, vel
proaui, auiæ, vel proauiæ, prout in caſu iſto,
tunc non requiritur, quod ſit dotata à defun-
cto, nec de bonis illius, ſed dotata ab vno ex
nominatis, excluditur ab hæreditate omnium
ſecundùm magis communem opinionem, de
qua teſtatur *Rolan. conſ. 24. num. 13 lib. 1. Theſaur.
deciſ. 62. ſub num. 5. verſ. ex quo videre licet*, quod
ſequitur *Rota coram Seraph. dec. 1291. ſub num. 1.*
in qua *alia* etiam *deciſiones* referuntur. Et hoc
eò faciliùs procedit in caſu iſto, quia ſubdit
9 poſteà idem Statutum, quod à quocumque
mulier dotata fuerit, ad ſucceſſionem prædi-
ctorum venire non poſſit, quæ verba ſunt ad-
modùm clara, vt *poſt relatos* dicit *Gabr. de Stat.
concl. 5. num. 3.* & in terminis huius Statuti tra-
dit *Corn. conſ. 43. ſub num. 4. circa med.* ibi — *ſed
etiam ſubduntur in Statuto lib. 4. & conſ. 42. ſub n. 9.
lib. 3.*

Minùs refragari, quod Statutum excludat
fœminas dotatas ab inteſtato, & non conſtet
Io. Baptiſtam deceſſiſſe inteſtatum; quia ad
10 ad hoc ſufficit iuris præſumptio, ſecundùm
quam quilibet præſumitur decedere inteſtatus,
vt per *DD. in l. emancipati, vbi Cagnol. num. 65. C.
de collat.* & de communi *poſt alios* teſtatur *Mant.
de coniect. vlt. volunt. lib. 2. tit. 1. ſub num. 3. verſ.
ſed contrariam ſententiam, & num. 4. & ſeqq. Craſſ.
in §. teſtamentum in princ. Menoch. lib. 4. præſump. 1.
num. 1. & ſeqq.*

11 Præterea, quod ſupradictæ filiæ in caſu iſto
fuerint à ſucceſſione excluſæ, colligitur etiam
ex teſtibus pro DD. de Gregorijs, & litis con-
ſortibus datis, qui dicunt, quod filii maſculi
Io. Baptiſtæ ſenioris poſt mortem patris poſ-
ſederunt omnia bona iàm ab eorum patre
poſſeſſa.

Nec demùm obſtare, quod eſſent conferen-
dæ dotes dd. filiarum; nàm quoad eas, quæ non
ſunt profectæ à Io. Baptiſta patre, de cuius bo-
nis agitur, ceſſat obiectum, quia illę conferri
non debent, *l. vt liberis, C. de collat. vbi Salyc. circa
fin. verſ. ideò hodie*, dicit, quod profectitia hodiè
12 conferuntur, non aduentitia, quod etiam tra-
dit *Bald. conſ. 37. numer. 3. verſ. ſecundo vertitur in
dubium lib. 2. per l. fin. C. de collat.* quod verò
adeſt in actis oblatio collationis, quæ ſatis ad
iſtum effectum releuare viſa fuit, iuxta *l. filia
licèt, de collat.* quia non conſtat, quod oblatio
13 fuerit acceptata, nec aliter collatio petita,
prout requirebatur, cùm aliàs quis non te-
neatur conferre, niſi petatur, *Bald. in l. vnica
num. 3. verſ. item ſoror, C. ne liceat in vna, eademque
cauſa tert. pronoc. Alexand. conſ. 110. num. 7. lib. 3.
Gaill. lib. 2. obſeru. 46. num. 10.* cum aliis allega-
tis.

Et ita deciſum, &c.

Sunt infra in eadem cauſa deciſ. 656. & 688.

ADNOTATIO.

14 Fœmina an, & quando ſit reintegranda ad
ſucceſſionem bonorum deficientibus maſcu-
lis, per quos fuerat excluſa vigore Statuti, diſ-
putat *Gilian. ad Statut. Peruſ. verb. fœmina nu. 16.
& ſeqq. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. quæſt. 3. per
tot.*

Et an tranſmittat ad hęredes, vel deſcen-
dentes ius reintegrationis ad ſucceſſionem,
*vide Merlin. loc. cit. qu. 4. Rota coram Royas deciſ.
331.*

15 Statutum excluſiuum regulariter non ha-
bet locum, niſi in hæreditate dotantis, *Plaut.
inter conſ. Neguſant. reſponſ. 493. num. 28. & ſeqq.
vſque ad num. 41. Rota coram Celſ. deciſ. 46. & 66.
vtrobique num. 2. Caualer. dec. 256. num. 6. Peuting.
dec. 37. num. 2. & in recent. dec. 342. num. 20. par. 12.
deciſ. 273. numer. 15. part. 15. deciſ. 35. numer. 1.
par. 16.*

16 Nihilominus ſi Statutum enumerat perſonas à quarum ſucceſſione fœminas excludit rectè interpretatur, quod ab omnium hæreditate excluſæ cenſeantur, quaſi Statuentes non curauerint à quo illæ dotentur, dummodò ſint dotatæ ab vno ex nominatis, *Thomat. dec. 187. per tot. Merlin. deciſ. 390. num. 10. & dec. 429. num. 1. & ſeq. dec. 5. ex num. 13. poſt Paitell. expedit. ciuil. dec. 247. n. 8. par. 5. & dec. 342. num. 21. par. 12. recent.*

17 Aliàs daretur abſurdum, quod mulier multiplices conſequeretur dotes, eueniente caſu obitus vniuſcuiuſque ex conſanguineis, *deciſ. 115. §. præterea poſt Fenzon. ad Stat. Vrb. Amat. Dunoz. dec. 970. num. 12.*

18 Maximè autem hoc procederet, vbi Statutum loqueretur verbis alternatiuis, *Dunoz. iun. dec. 929. num. 9. Peutinger. dec. 65. n. 1. Fanen. ſucceſſionis 12. Dec. 1672. 10. Maij 1677. & 11. Feb. 1678 coram Illuſtr. Galataiù.*

Dos an, & quomodò veniat conferenda, diſputatur per *Michalor. de fratrib. par. 1. cap. 21. per tot.* qui etiam *cap. 81.* tractat quæſtionem, an dos data filiæ veniat imputanda in legitimam nepotum.

HISPALEN. ATTENTATORVM.

Luna 10. Dec. 1618.

ARGVMENTVM.

Reſultat ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria datur relaxatis executorialibus Rotalibus, illiſque intimatis, & in Rota reproductis, ſeruatiſque quatuor terminis ſeruari ſolitis ad docendum de paritione, & num. 2.*

DECISIO DCXXXI.

PRo Capitulo informante, nempè dandam eſſe declaratoriam, quia executoriales relaxatæ vigore ſententiæ Rotalis ſuper reuocatione attentatorum contra Lucam de Soria emanatæ eidem Lucæ perſonaliter intimatæ fuerunt, & in Rota reproductæ, necnon ſeruati fuerunt quatuor termini ad docendum de paritione ſeruari ſoliti; Vndè cùm non conſtet, quod Lucas huiuſmodi attentata reuocauerit, vel aliter executorialibus paruerit,
1 nihil aliud ſupereſt agendum, niſi quod, iuxta notiſſimum ſtylum Rotæ, de quo teſtatur *Veſtr. in prax. lib. 8. cap. vlt.* contra eum feratur ſententia declaratoria, *Mohed. deciſ. 1. de ſent. excomm. Achill. dec. 5. num. 2. eod. tit.* & fuit ſæpiſſimè deciſum &c.

Eſt ſupra in eadem cauſa deciſ. 537.

ADNOTATIO.

2 Hic ſolùm allegatur ſtylus Rotæ concedendi declaratorias præſentatis executorialibus, illiſque reproductis, ac ſeruatis quatuor terminis ad docendum de paritione, qui vti valdè tritus, & alibi relatus non meretur vlteriorem moram.

VRBINATEN. DECIMARVM.

Veneris 14. Decembris 1617.

ARGVMENTVM.

Decimæ quomodò de iure debeantur, & quomodo ſoluantur ex compoſito, ſiue tranſactione inita inter partes, & quod Rector teneatur oſtendere dictum compoſitum, ſiue concordatum ſuper quantitate decimarum ſoluenda.

SVMMARIVM.

1 *Decima de iure debentur pro rata fructuum perceptorum.*
2 *Decima poſſunt alterari ex compoſito validè facto.*
3 *Compoſitum Rector tenetur probare tanquam fundamentum ſuæ intentionis, & nu. 7. cum ſeq.*
4 *Iudici debet in actis conſtare de compoſito, & iuribus, quibus pars ſe iuuare vult, & numer. 7. cum ſeq.*
5 *Referenti non ſtatur, niſi producatur relatum.*
6 *Confeſſio vnius non praiudicat alteri.*

DECISIO DCXXXII.

DOmini cenſuerunt, non conſtare de compoſito, itaut DD. Bartholi teneantur ad
1 illius ſolutionem, quia decimæ de iure debentur pro rata fructuum perceptorum, *cap. tua nobis, & ibi gloſ. verb. ſic, & Dominus, & Abb. nu. 14. de decim. gloſ. in cap. in aliquibus, verb. compellantur in fin. eod. tit.* & licèt iſta quantitas poſſet
2 alterari ex compoſito validè facto, iuxta notata per *Rebuff. de decim. q. 13. num. 14. & plur. ſeqq.* tamen pro parte Rectoris illud non probatur,
3 prout probare tenetur, tanquàm fundamentum eius intentionis, *l. qui accuſare, C. de edem.* cum ſimilibus.

Nec obſtat, quod D. Iuſtinianus comparuerit coram Vicario, & tàm ſuo nomine, quàm D. Clementis eius fratris expreſsè declarauerit, quod licèt aliàs ſoluerit decimas iuxta compoſitiones factas, tamen non intendit ampliùs illis ſtare; quia admiſſo etiam, quod cõpoſitum fuerit aliquando inter partes factum, prout D. Iuſtinianus aſſeruiſſe videtur, tamen non ſequitur, quod Rector ex illo poſſit agere, niſi prius illud exhibeat, faltem ad effectũ,
4 vt conſtare poſſit, quæ quantitas illius vigore debeatur, & an compoſitum fuerit validè inter partes factum, an amplius duret, & alia ſimilia, de quibus Iudici ex actis conſtare debet, iuxta *deciſ. Caſſad. 12. num. 8. ſuper regul.* cum aliis adductis *in Romana Officij 23. Ian. 1608. cor. b. m. Scotto.*

Præterea fuit etiam pro reſponſione ponderatum, quod licèt D. Iuſtinianus aſſeruerit, ſe

ſe ſoluiſſe iuxta compoſitiones factas, ſubdit
tamen poſtmodùm huiuſmodi verba, *& de*
quibus apparet penès predictos Rectores; ad quas &c.
5 quo caſu, cùm eius confeſſio ſit relatiua ad
compoſitum, intrat concluſio, quod non ſta-
tur referenti, niſi producatur relatum, *auth. ſi*
quis in aliquo, C. de eden. & tantò minùs contra
6 D. Clementem, cùm confeſſio vnius, non præ-
iudicet alteri, *Achill. dec. 4. nu. 2. de confeſs. Caput.*
dec. 185. num. 2. par. 1. & fuit dictum *in Ariminen.*
deuolutionis bonorum 16. Febr. 1609. coram Reuer.
D. meo Damaſceno.

Et ità deciſum fuit, DD. de Bartholis ſolùm Informantibus &c.

Supra poſt deciſ. 489. referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

7 Ea, quæ ſunt facti non præſumuntur, ſed pro-
bari debent ab allegante, *Pen. deciſ. 681. nu. 4.*
Rot. deciſ. 292. nu. 3. par. 8. & dec. 281. nu. 1. par. 17.
recent.
8 Tranſactio facta ſuper decimis non ſubſti-
netur ſine ſolemnitatibus in alienationibus
bonorum Eccleſiaſticorum requiſitis, quarum
interuentus probari debet ab ea parte, quæ in
tranſactione ſe fundat, *Vbald. dec. 334. num 7. &*
ſeqq.

CIVITATIS CASTELLI SVPPLEMENTI LEGITIMÆ.

Luna 17. Decembr. 1618.

ARGVMENTVM.

Legitima debetur habita ratione bonorum donatorum, ex bonis tamen exiſtentibus in hæreditate, quibus ceſſantibus, debetur etiam ex ipſis bonis donatis.

SVMMARIVM.

1 *Legitima detrahitur ex bonis alienatis titulo donationis perindè ac ſi extarent in patrimonio, & numer. 6.*

2 *Legitima per donationem non poteſt minui.*

3 *Amplia, etiamſi donatio facta ſit vni ex filijs, & num. 6. cum ſeq.*

4 *Legitima debetur ex bonis donatis, etiamſi donatio non ſit inofficioſa.*

5 *Fallit quando agitur aduerſus donatarium pro reuocatione.*

DECISIO DCXXXIII.

Eſt penès Merlin. de legit. deciſ. 86.

Huius cauſæ deciſiones referuntur ſupra poſt deciſ. 554.

Deciſ. Pamphilij.

ADNOTATIO.

Allegatur præſens deciſio *in recent. par. 17. dec. 47.*
num. 11. ad firmandam concluſionem, quod
in calculanda legitima filiorum habenda ſit
ratio bonorum per patrem donatorum, acſi in
hæreditate reperirentur, cùm patri non ſit per-
miſſum mediante obligatione, vel alienatione
6 voluntaria, prout eſt donatio, legitimam filijs
diminuere, quod etiam latè tradunt *Merlin. de*
legit. lib. 2. tit. 1. q. 21. Conciol. allegat. 62. num. 11. &
ſeqq. Paitell. expedit. ciuil. 15. num. 22. & ſeqq. in
Adnotat. Hodiern. in l. hac edictali q. 49. num. 14. &
ſeqq. Add. ad Gregor. dec. 539. nu. 10.
Ita, & per confeſſionem de recepto non
7 minuitur filiorum legitima, *dec. 214. num. 19.*
par. 18. to. 1. recent.

FIRMANA SALVIANI.

Veneris 12. Iunij 1619.

ARGVMENTVM.

Vxor, cui fuit ablatum prædium, ſibi pro ſua dote aſſignatũ, poteſt in iudicio Saluiani agere contra tertios poſſeſſores pro ſua dote, non obſtante renunciatione facta ab ea; & in hoc iudicio non admittitur exceptio requirens altiorem indaginem.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſione anteriori prædij, Iudex ritè, & rectè procedens, priuauit poſſeſſorem, cui ideò dari non debet manutentio.*

2 *Mulier agere poteſt contra tertios poſſeſſores, quando Prædium ſibi aſſignatum pro ſua dote, fuit ei ablatum, nec ei obſtat quæuis renunciatio, & num. 5. cum ſeq.*

3 *Exceptio, vel replicatio, quando requirunt altiorem indaginem, poſſunt à Iudice reijci, & immiſſio concedi, & num. 7.*

4 *Sententia lata in mero poſſeſſorio, quod ex illius tenore cognoſcitur, & attenditur, non facit mixturam, nec complicationem habet cum petitorio.*

DECISIO DCXXXIV.

DOmini ſteterunt] *in deciſis ſub die 18. Iunij*
præteriti, quod ſcilicet mandatum de ma-
1 nutenendo ſit dandum D. Lucretiæ, quæ in
poſſeſſionem prædij, de quo agitur, in iudicio
Saluiani interdicti realiter immiſſa fuit aucto-
ritate Iudicis, qui ritè, & rectè procedens,
hæredes Baptiſtini tertios poſſeſſores eorum
anteriori poſſeſſione priuare potuit, *Angel. in*
l. clam poſſidere, §. qui ad Nundinas num. 2. in fin.
ff. de acquir. poſſeſſ. cum aliis *in deciſione* allega-
tis.

Nec obſtat, quod D. Lucretia alienationi iſtius Prædij à Thoma eius viro factę expreſſe conſenſerit, & hypothecæ renunciauerit; quia cum tempore renunciationis fuerit ſibi

datum aliud Prædium in recompenſam, & generaliter omnia bona eius viri pro eius ſecuritate obligata fuerint, & tamen prædium in recompenſam datum, iam fuiſſet ſibi euictum per filios primi matrimonij eiuſdem Thomæ, ad quorum fauorem pro reſtitutione dotis maternæ ſpecialiter obligatum fuerat, nec conſtaret, quod domus, vel alia bona
2 adeſſent, quæ pro eius ſecuritate ſufficerent, & ex quibus mulier ſuum creditum dotis conſequi poſſet; benè videbatur, quod poſſet agere contra iſtos tertios poſſeſſores perindè acſi non fuiſſet facta renunciatio, quæ ceſſante ſecuritate, tanquam ex falſa cauſa remanet nulla, adeout cùm mulier auctoritate Iudicis in poſſeſſionem immiſſa fuerit, non eſt interim ei deneganda manutentio, *ex ſupra dictis*.

Neque releuat, quod de renunciatione conſtaret ex publico inſtrumento, & nullitas reſpiceret replicationem mulieris; quia nihilominus Iudex cognita nullitate per replica-
3 tionem oppoſita, potuit exceptionem renunciationis reijcere, & ad immiſſionẽ in iudicio Saluiani interdicti procedere, iuxta *dec. Afflict.* 63. quam in terminis Saluiani ſequitur *Rota in dec. Put. 232. lib. 3 ſecundùm non impreſ. & in Rom. ſeu Amerina Domus relat. inter impreſ. dec. 57. nu. 4. par. 2. diuerſ.*

Nec poteſt dici, quod dicta ſententia contineat mixturam, & conſequenter ab ea detur appellatio; quia id procederet, ſi ſententia exprimeret nullitatem, aliud tamen eſt, quando,
4 prout in caſu iſto, cognita nullitate tantùm incidenter ad effectum ſolius poſſeſſorij Iudex declarat ſimpliciter, actorem eſſe in poſſeſſionem immittendum, quia tunc ſententia dicitur lata in mero poſſeſſorio ex ipſius tenore, qui ad hunc effectum attenditur, *Corn. conſ. 10. nu. 3. lib. 4.* & fuit ſæpè deciſum; & non dicitur continere mixturam, ſicut ſi nullitatem, vel aliam cauſam exprimeret, quæ cum petitorio complicationem haberet, in quibus terminis loquitur *Bald. conſ. 141. lib. 1.* vt ipſe ſe declarat *conſ. 331. eod. lib. 1.* & fuit dictum *in Romana Domus 10. Maij 1601. coram b. m. Cardin. Pamphilio*, & aliàs ſæpè.

Nec retragantur teſtes, qui dicunt, Thomam habuiſſe alia bona; quia non dicunt, habuiſſe bona ſufficientia pro reſtitutione dotis Lucretiæ, prout requirebatur, præſertim, cùm prædium datum in recompenſam fuiſſet iam euictum, vt ſupra dictum eſt &c.

Eadem in cauſa eſt ſupra dec. 613.

ADNOTATIO.

Obligatio vxoris etiam pro liberando marito à carceribus non tenet, quando læderetur in
5 maiori parte ſuæ dotis, & non haberet reſtauratorem, *deciſ. 97. num. 10. par. 15. recent.* quia publicè intereſt mulieres non remanere indotatas, ideòque mulier non poteſt ſibi in cauſa dotis præiudicium inferre, nec illius conditionem deteriorare, *Bonden. collectat. legal. 6. nu. 1. & ſeqq.*

Atque adeò enixè dotalia mulierum iura leges tuentur, vt etiam ſuper rebus traditis in dotem æſtimatam ea æſtimatione, quæ facit emptionem, & venditionem, & operatur, vt bona tranſeant in liberum dominium viri, iuxta diſpoſitionem *text. in l. quoties, C. de iur.*
6 *dot.* in ſubſidium mulier habeat regreſſum contra illorum tertios poſſeſſores, qui huiuſmodi bona à marito acquiſiuerunt, de quo dotis priuilegio eſt *text. expreſ. in l. vbi adhuc, ff. de iur. dot. & in l. in rebus, vbi Bald. num. 18. C. eod. Roland. conſ. 92. nu. 22. & ſeqq. lib. 2. Conciol. alleg. 4. num. 27. Hodiern. ad Surd. dec. 86. num. 24. & 26. Seraph. deciſ. 1347. nu. 1. Caualer. dec. 645. nu. 3. & ſeq. deciſ. 590. nu. 6. deciſ. 666.* vbi latè *Paul. Rub. in addit. par. 4. to. 3. rec.* pro quo regreſſu competit mulieri interdictum Saluiani, *Scappuc. de Salu. lib. 1. q. 12. Thomat. dec. 113.*

Rerum namque illarum dominium licèt translatum fuerit in maritum, adhuc ex ſpeciali dotis priuilegio in caſu ſubſidij, quando ſcilicet maritus obierit non ſoluendo, defingitur ſemper penès vxorem permanſiſſe, *d. l. in rebus, vbi gloſ. verb. æſtimata, & cæteri Scribentes. Neguſant. de pignor. in 2. membr. ſecunda partis n. 59* 8
& latè in 1. membr. 4. partis ſub nu. 42. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 12. tit. 28. num. 6. Bald. Nouell. in tract. de dot. par. 8. priuil. 7. nu. 2. Scappuc. d. qu. 12. ſub num. 2. Duran. dec. 1. num. 14. & 19. adeoùt tanquam res dotales non fuerint affectæ creditoribus per obligationem mariti, *Bald. in l. intereſt, C. de vſufr. Iaſ. in l. ex conuentione in 4. limit. C. de pact.*

Etiamſi mulier in illarum alienatione conſenſum expreſsè præſtitiſſet, *Bald. Nouell. loc. cit.*

7 In Iudicio Saluiani non requiritur excuſſio bonorum debitoris, *Conciol. d. alleg. 4. nu. 27. Thomat. dec. 109. nu. 5.*

GIENNEN. CAPPELLANIÆ.

Ven. 11. Ian. 1619.

ARGVMENTVM.

Arbitrium regulatur à iure, ſecundùm quod prius cognoſcitur poſſeſſorium, quàm petitorium, & ſic non admittitur cumulatio vtriuſque, quando clarè conſtat de alterius poſſeſſione, quæ benè probatur ex inſtrumento adeptionis illius, qua poſſidens non eſt priuandus.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium Rota datum regulatur à iure.*
2 *Poſſeſſorij cauſa priùs debet de iure terminari, quàm petitorij, & nu. 10.*
3 *Arbitrium pro cumulatione poſſeſſorij, & petitorij non intrat, quando agitur de ſummariſſimo manutentionis, & de poſſeſſione vnius clarè conſtat, & num. 10. cum ſeqq.*
4 *Secus verò quando poſſeſſio eſt turbida.*
5 *Poſſeſſio benè probatur ex inſtrumento adeptionis illius, alio tunc non poſſidente, & num. 6.*

Poſ-

7 *Poſſeſſio de iure præſumitur legitima, non autem vitioſa, & per intruſionem, & nu.12.*
8 *Poſſeſſor, lite pendente, non debet priuari ſua poſſeſſione ex ijs, quæ reſpiciunt petitorium, nec turbidam reddunt poſſeſſionem.*
9 *Manutentionis ad effectum regulariter ſufficit ſola poſſeſſio abſque alia tituli productione, præſertim in Beneficialibus, & num.11.*

DECISIO DCXXXV.

COmmiſſa cauſa iſta in Rota, cùm Rodericus prætenderet mandatum de manutenendo in poſſeſſione Cappellaniæ, de qua agitur, & Petrus obtinuerit per Signaturam reſcribi, quod procedatur in petitorio, & poſſeſſorio ſimul, *arbitrio Rotæ*, ſupradicta die
1 dubitaui, an ad illum effectum intret arbitriũ,
& Domini negatiuè reſponderunt, quia arbitrium regulatur à iure, *Bartol. in extrauag. ad reprimen. verb. videbitur n.3. Pariſ. conſ.56. num.5.*
2 *lib.* 1. De iure autem prius terminari debet
cauſa poſſeſſorij, quàm petitorij, *l. Ordinarij, C. de rei vendic. l. incerti, C. de interdict.* Præſertim, quando agitur in ſummariſſimo poſſeſſorio manutentionis, & de alterius poſſeſſione
3 clarè conſtat, nàm tunc, quod arbitrium pro
cumulatione non intret, tenuit *Rota in Montis Faliſci Cappellania 13. Ianuarij 1606. coram Ill. D. Card. Lancellotto, & in Turritana bonorum 22. Aprilis 1613. coram R.P.D. meo Vbaldo,* & alias
4 ſæpe; licèt aliud ſit, quando poſſeſſio eſt tur-
bida, vt fuit dictum *in Vicen. Parochialis 10. Dec. 1608. coram R.P.D. meo Manzan.* & in pluribus aliis cauſis.

De poſſeſſione autem per Rodericum in caſu iſto adepta per horam poſt obitum Antonij vltimi poſſeſſoris, ſatis claré conſtare
5 viſum fuit, non ſolùm per publicum inſtru-
mentum illius adeptionis, quod, alio tunc in ea non exiſtente, benè probat ad quemcumq; effectum, *Rota dec.21. de reſtit. ſpol. in antiq. Biſign. dec.8. eod tit. Caſſad. dec. 20. in fin. de præben. Caput. dec.334. nu.6. par.2.* & fuit dictum *in d. Turritana bonorum.* Sed etiam, quia Petrus poſteà coram Ordinario petijt, ſibi dari poſſeſſionem huius
6 Cappellaniæ, amoto ex ea Roderico intruſo,
quæ aſſertio probat contra ipſum poſſeſſionem, reiecta qualitate intruſionis, quæ habet iuris præſumptionem contra ſe, cùm poſſeſſio
7 de iure legitima, & non vitioſa præſumatur,
iuxta *l. merito, ff. pro ſoc.* & declarat *Aym. conſil. 150. num.5.* & fuit dictum *in Pennen. & Adrien. Beneficiorum relat. inter impreſſ. dec.802. nu. 1. & ſeqq. par.1. diuerſ.*

Nec obſtat, quod Rodericus fuerit nominatus antè vacationem Cappellaniæ ſolùm ab Antonio, qui poſteà in eius Teſtamento nominauit Petrum, & ipſe Petrus ab aliis etiam
8 compatronis nominationem obtinuerit; quia
fuit reſponſum, quod iſta reſpiciunt petitorium, nec reddunt turbidam poſſeſſionem Roderici, qui propterea, lite pendente, illius commodo priuari non debet, *gloſ. in c.2. verb. ſequeſtrari, de ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct. Pariſ. conſ.41. num.18. lib.* 1. & in his terminis fuit dictum *in Ciuitatis Caſtelli Vnionis 20. Maij 1615. coram R.* Deciſ. Pamphilij. *P. D. meo Manzanedo.*

Maximè, quia Balthaſſar, qui Cappellaniam, de qua agitur, & ſex alias fundauit, in eius Teſtamento expreſsè diſpoſuit, quod in eis non ſit neceſſarius alius titulus, quàm no-
9 minatio Patroni, & regulariter ad effectum
manutentionis, ſufficit ſola poſſeſſio abſque alia tituli productione, vt fuit dictum *in Bononien. iuriſdictionis relat. inter impreſſ. deciſ.595. nu.8. par.1. diuerſ. & in Placentina Cappellania 21. Maij 1601. coram b.m. Card. Pamphilio,* vbi fuit etiam dictum, quod in Beneficialibus poteſt dari vera poſſeſſio abſque titulo, ex traditis per *Abb. in cap. cum in noſtris n.6. de conceſſ. præben. Put. dec.229. lib.2.*

Et ita &c.

Sunt in hac cauſa infra deciſ.706. & 722.

ADNOTATIO.

10 Poſſeſſorium iudicium terminandum eſt priuſquam ad petitorij quæſtionem deueniatur, *Poſtb. de manut. obſeru.7. num.15. vbi num. 16.* quod hoc ſignanter procedit in iudicio manutentionis, in quo de titulo non diſcutitur,
11 ſed attenditur merũ factum, & ſola poſſeſſio,
quamuis agatur de cauſa Beneficiali, *Gregor. deciſ.323. num.2. ibique Adden. nu.4.* vbi allegatur præſens deciſio, *Eminentiſſ. Ottobon. deciſ.219. num. 14.*
12 Ex actu executionis mandati, & apprehen-
ſionis poſſeſſionis illius vigore factæ per aduerſarium probatur poſſeſſio illius, qui per huiuſmodi executionem fuit expulſus, *Poſtb. de manut. obſeruat.29. num.6. & Rot. poſt eundem dec.586. nu.2.*
13 De clauſula *arbitrio Rotæ* pluries *ſupra*, & præſertim *deciſ.* 620.

SPOLETANA PRÆDII.

Mercurij 23. Ian. 1619.

ARGVMENTVM.

Valorem rei ſubhaſtatę ad effectum arbitrij probare debet ille, qui allegat iniuſtitiam ſubhaſtationis, & rei valor quomodò probetur per teſtes, & peritos, & in horum concurſu, qui ſint præferendi.

SVMMARIVM.

1 *Pretij rei ſubbaſtatæ iniuſtitiam probare debet, qui eam allegat ad effectũ arbitrij contra ipſam ſubbaſtationem, quæ prætenditur nulla, & nu.8.*
2 *Valor rei probatur ex teſtibus, qui reddunt rationem, & quantitatem redditnum, & num.8.*
3 *Valor communis in probatione attendi debet non ſolùm de tempore ſubbaſtationis, ſed etiam præcedens, & ſubſequens, & num.8.*
4 *Teſtes deponentes de valore ſecundùm particularem affectionem deſeruiunt pro adminiculo quoad communem valorem, & nu.8.*
5 *Teſtes in concurſu ſunt præferendi, qui ſunt in*

arte periti, melius informati, & numero plures, & num.8.

6 *Teſtes, qui patiuntur exceptiones, vincuntur ab alijs, qui exceptiones non patiuntur, & num.8.*

7 *Exceptiones etiam turbidæ admittuntur contra illum, qui probare tenetur, & concludenter non probauit, & num.8.*

DECISIO DCXXXVI.

Eſt penes Poſſib. de ſubbaſt. deciſ.47.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 409.

ADNOTATIO.

Teſtium in concurſu qui præferantur, ſupra poſt *deciſ. 13.*

8 Pluries hæc deciſio allegatur per *Poſſib. de ſubbaſtat. inſpect. 60.* vbi congerit auctoritates comprobantes illius dicta.

FAVENTINA PENSIONIS.

Merc. 23. Ian. 1619.

ARGVMENTVM.

Manutentio datur penſionario, qui ſolutionem vnicam penſionis oſtendit, non ſolum contra Beneficiatum, ſed etiam contra ſucceſſorem, & exceptio, quæ requirit altiorem indaginem, eidem non officit.

SVMMARIVM.

1 *Vnica ſolutio penſionis eſt ſufficiens ad effectum manutentionis concedendæ penſionario in quaſi poſſeſſione exigendi non ſolum contra Beneficiatum ſoluentem, ſed etiam contra ſucceſſorem, & numer. 5.*

2 *Numeratio vera pecuniæ dicitur facta, & non confeſſio de recepto ex verbis* præſente, ſoluente, & exburſante &c. in tot vngheris &c. *& num.6. cum ſeqq.*

3 *Exceptio requirens altiorem indaginem, non admittitur in ſummariſſimo manutentionis, ſed reijcitur ad petitorium.*

4 *Amplia, etiamſi in literis reſeruationis penſionis fuerit appoſitum decretum irritans.*

DECISIO DCXXXVII.

DOmini cenſuerunt, Franciſco dandum eſſe mandatum de manutenendo, quia de eius quaſi poſſeſſione exigendi penſionem, de qua agitur, ſatis conſtare viſum fuit ex eo, quia in publico inſtrumento anni 1607. legitur, quod Franciſcus pro termino penſionis tunc decurſæ *actualiter habuit, & recepit à Dom. Conſtantino &c. præſente, & ſoluente ſcut. 30.* & in altero anni 1608. ſubditur *à D. Franciſco præſente, ſoluente, & exburſante &c. in tot zecchinis, & vngheris;* iſtæ enim ſunt duæ ſolutiones
1 diuerſis temporibus factæ, quæ benè deſeruiũt pro acquiſitione poſſeſſionis ad effectum manutentionis, pro qua etiam vnica eſt ſufficiens *cap. cum Eccleſia Sutrina, vbi Abbas num.23. Rip. num.52. de cauſ. poſſ. & propriet. Alexan. conſ.74. num.16. lib.4. Dec. conſ.117. ſub num. 1. verſ. quod autem,* & ſuffragatur non ſolùm contra Dom. Conſtantinum, qui ſoluit, ſed etiam contra eius ſucceſſorem, *Guidop. dec.629. Put.151. lib.3. Gig. de penſ. q.47. nu.10.* & fuit aliàs *in Rota* ſæpè deciſum.

Nec obſtare, quod dicta inſtrumenta videatur continere ſimplicem confeſſionem de recepto; quia imò ex dictis verbis, *præſente,*
2 *ſoluente, & exburſante &c. in tot zecchinis, & vngheris aureis,* nil aliud Notarius dicere voluiſſe videbatur, niſi quod in ſua præſentia pecuniæ actualiter numeratæ fuerunt, quo caſu dicitur probata vera numeratio tempore confectionis inſtrumenti, *Bart. in l. ſingularia nu.22. Alex. num.33. Iaſ. num.48. Dec. num.33. & alij, ff. ſi cert. pet. Alex. conſ.179. n.6. lib.2.* & fuit dictum *in Bononien. cenſus 24. Aprilis 1600. coram bo. mem. Card. Pamphil.* & in iſtis terminis *in Terdonen. penſionis 17. Iun. 1616. & 16. Ian. ſubſequentis anni 1617. coram R.P.D. meo Vbaldo.*

Neque obſtare, quod huiuſmodi penſio fuerit reſeruata ad fauorem Franciſci, cum clauſula, *quod ſi Conſtantinus eius patruus dictam penſionem quandiù vixerit, & Eccleſiam obtinuerit realiter, & cum effectu non perſoluerit, illius reſeruatio prorſus nulla ſit;* quia iſta exceptio viſa fuit reſpicere petitorium, & conſequenter penſionarius ad illius iuſtificationem non tenetur in
3 huiuſmodi ſummariſſimo poſſeſſorio manutentionis, in quo ſolùm attenditur quaſi poſſeſſio, non autem requiritur titulus, nec aliqua eius iuſtificatio, vt fuit dictum *in Salamantina penſionis 26. Martij 15[?]3. coram Giptio,* & in his terminis *in Lucana penſionis 21. Aprilis 1617. coram R. P. D. meo Pirouano;* & hoc procedit, etiamſi in literis reſeruationis penſionis
4 fuerit appoſitum decretum irritans, quia cùm non ſit certum, quod Conſtantinus anteceſſor quandiù vixit, & Eccleſiam obtinuit, penſionem non perſoluerit, imò in petitorio contrarium probari poſſit, antequàm de hoc cognitum ſit, non poteſt dici, quod huiuſmodi decretum aliquid operetur reſpectu quaſi poſſeſſionis, in qua propterea dum de hoc tractatur, eſt interim dictus Franciſcus manutenendus, vt tenuit *Rota coram b. m. Cardinali Seraphin. deciſ.1471. num.5. & in Tiraſonen. Decimarum 17. Iun. 1611. coram R.P.D. meo Pirouano,* & aliàs ſæpè &c.

In hac cauſa ſunt infra dec.687. & coram Caual. deciſ.569.

ADNOTATIO.

5 Penſionario exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem datur manutentio, *Celſ. dec. 47. num.2. dec.287. num.5. & dec.315.* vbi quod ad hunc effectum quaſi poſſeſſio reſultat ex vnica ſolutione, & acquiſita contra anteceſſorem ſuffragatur contra ſucceſſorem, quia ex mutatione perſonæ, quoad reū, ſeu poſſeſſorem non mutatur ius ex parte actoris,

supra

ſupra *deciſione* 37. *&* 501.

6 Diſpoſitio, quod penſio ſolui debeat rea-
liter, & cum effectu continet decretum irri-
tans, quod & titulum inficit, & poſſeſſionem,
Merend. controuerſ. lib. 22. controuerſ. 18. num. 8. &
ſeqq. Poſth. de manut. obſeruat. 7. num. 79. & ſeqq.
obſeruat. 43. num. 15. & obſeru. 96. num. 21. Rot. poſt
illum dec. 540. nu. 12. & ſeqq. & dec. 645. nu. 1. ac in
recent. dec. 617. num. 1. par. 1.

Hinc ad obtinendam manutentionem, &
pro adimplendo rigore huiuſmodi decreti
7 annullatiui regulariter non ſufficiunt confeſ-
ſiones de recepto, *Gratian. diſcept. 426. num. 18.*
Tondut. de penſion. cap. 3. num. 8. Seraph. deciſ. 292.
n. 2. Buratt. dec. 156. n. 1. & ſeqq.

Limitatur ſi ſint adminiculatæ, ac veriſimi-
8 les, quia tunc admittuntur ſaltem ad effectum
manutentionis, *Poſth. de manut. obſeru. 35. & Rot.*
poſt eundem deciſ. 142. & 304. vbi ponderantur
adminicula, & firmatur illa non eſſe conſide-
randa vti ſingula, ſed ſimul iuncta.

Minuſque releuant ſolutiones factæ per ti-
9 tularem ſucceſſorem pro terminis poſteà de-
curſis, *Tondut. d. cap. 3. num. 2. & ſeqq. Barboſ. vot.*
deciſiu. 5. num. 15. 21. & ſeqq. Merlin. deciſ. 123. n. 4.
Adden. ad Buratt. dec. 156. lit. B.

Alia ad materiam huius deciſionis haben-
tur ſupra poſt *dec. 257.*

CARTHAGINEN. TRANSLATIONIS MONASTERII.

Veneris 1. Febr. 1619.

ARGVMENTVM.

Stante licentia Sedis Apoſtolicæ transferendi Monaſterium in alium locum, ſi Ordinarius iudicet non eſſe locum translationi, dicitur iniuſtè iudicare; Cauſæ iuſtè transferendi Monaſterium in diuerſum locum ſunt multæ, quarum hic nonnullæ recenſentur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia eſt nulla ſi lata ſit abſque citatione.*
2 *Citationis negatiua probatur ex inſpectione actorum.*
3 *Monaſterij translatio ſine dubio eſt admittenda, ſtante licentia Sedis Apoſtolicæ, & nu. 10.*
4 *Monaſterij translatio ex quibus cauſis ſoleat permitti, vſque ad num. 8.*
9 *Monaſterium de loco ad locum licitè poteſt transferri, nempè ex difficultate loci, & aeris intemperie, & num. 13.*
10 *Monaſterij locus non debet eſſe infirmus.*
11 *Monaſterij, vel Eccleſiæ locus non debet eſſe aliquo modo periculoſus, aliàs in diuerſum transferri debet.*
12 *Monaſterij translationis cauſa ſufficiens reputatur ipſa melioratio.*

DECISIO DCXXXVIII.

Eſt deciſ. 705. par. 4. to. 3. recent.

Eadem in cauſa ſunt infra deciſ. 662. & 714. quarum poſterior eſt 713. par. 4. to. 3. & coram Vereſpio dec. 362. par. 4. to. 2. & coram Vbaldo dec. 721. eadem par. 4. to. 3. recent.

ADNOTATIO.

13 Monaſteria ſita in loco incongruo, vel aeris
inſalubris ad locum magis congruum, & ſa-
lubrioris aeris trāsferenda eſſe, dixit etiam *Rot.*
dec. 363. par. 14. recent.

VGENTINA IVRISPATRONATVS.

Lunæ 4. Febr. 1619.

ARGVMENTVM.

De probatione exiſtentiæ, pertinentiæ, & qualitatis iuriſpatronatus, ac de quaſi poſſeſſione præſentandi, quæ releuat ab onere probandi deſcendentiam præſentantium.

SVMMARIVM.

1 *Altare præſumitur conſtructum, & dotatum ab eo, qui id facere tenebatur iuxta ordinationem teſtatoris.*
2 *Pertinentia iuriſpatronatus probatur ex ſententia Ordinarij, qui non ſolet eſſe facilis in hac materia canonizationis iuriſpatronatus, & nu. 6.*
3 *Eoque faciliùs, ſi poſt talem ſententiam ſit ſecuta inſtitutio præſentati à Patronis, per quod dicitur conſtare etiam de effectuatione præſentationis.*
4 *Quaſi poſſeſſio præſentandi releuat ab onere probandi deſcendentiam à primo fundatore iuriſpatronatus.*
5 *Iſtaque quaſi poſſeſſio ſufficiens eſt etiam pro alijs, qui præſentarunt, ſi hi non contradicant.*

DECISIO DCXXXIX.

PRo Io: Laurentio informante, nempè
conſtare de iurepatronatus eorum, qui
illum præſentarunt; nàm illius exiſtentia
probatur ex Teſtamento Franciſci Subtilis,
qui anno 1521. ex certis ſuis bonis mandauit
conſtrui, & dotari Altare, in quo celebrari
debeant qualibet hebdomada duæ Miſſæ pro
eius anima, cum reſeruatione iuriſpatronatus
pro Michaele eius fratre, & cùm hodiè repe-
riatur Altare conſtructum, & dotatum, præ-
1 ſumitur id factum fuiſſe ab eo, qui tenebatur,
& iuxta dictam ordinationem teſtatoris, *Abb.*
conſ. 54. ſub nu. 2. verſ. ſed his non obſtantibus lib. 1.
Felin. in cap. ſicut num. 35. de iud. Caput. dec. 226.
num. 1. par. 2. & fuit dictum in *Imolen. iuriſpatron.*
26. Martij 1593. coram bo. me. Cardin. Pamphilio.
Pertinentia autem iuriſpatronatus ad fauo-
rem eorum, qui Io. Laurentium præſentarunt,
probatur per ſententiam Ordinarij, qui anno
1606. huiuſmodi Beneficio vacante declara-
uit, ius præſentandi Cappellanum ſpectare,
& pertinere ad eoſdem Paulum, Argentinam
Lucentem, Antoniam, Donnam Criſaudiam,

&

& Palmam, quæ omnes mulieres vti compa-
tronæ vnà cum dicto Paulo tunc præſenta-
uerant Lupum Antonium, & modo præſen-
tarunt Io. Laurentium, cui ſententiæ multùm
2 tribuendum eſt, maximè ad probandum per-
tinentiam iuriſpatronatus inter compatro-
nos, cùm de illius exiſtentia conſtet etiam ex
ſupradicto teſtamento Franciſci fundatoris, &
alias Ordinarij in his ſoleant reddere ſe valdè
difficiles, *Rota deciſ. 11. ſub num. 1. de iurepatr. in
nou. Put. deciſ. 243. lib. 2. Seraph. dec. 243. lib. 2.* &
fuit dictum *in Feſulana iuriſpatronatus 7. Februa-
rij 1583. coram bo. mem. Bubalo*, & aliàs ſæ-
pè.

Præſertim, quia poſt huiuſmodi ſententiam
ſubſecuta fuit etiam inſtitutio ad fauorem
dicti Lupi Antonij præſentati per cuius obitū,
3 Beneficium, de quo agitur, vltimo loco va-
cauit, adeòut ſatis conſtare dicatur, tàm de
effectuatione præſentationis, iuxta *conſ. Oldrad.
229. num. 2.* ſæpiùs *in Rota* canonizatum; quàm
etiam de pertinentia iuriſpatronatus, & de il-
4 lorum quaſi poſſeſſione præſentandi, quæ re-
leuat ab onere probandi deſcendentiam à
primo fundatore, iuxtà *cap. conſultationibus, de
iurepatr. Rota deciſ. 14. in antiq. & dec. 7. in nou. eod.
tit.* & fuit dictum *in Baren. beneficij 1. Iulij* 1611.
coram R. P. D. meo Vbaldo, & ſæpe in alijs cau-
ſis.

Nec obſtat, quod idem Io. Laurentius fue-
rit præſentatus etiam à filijs Martij, & filijs
Simonæ, qui non conſtat, quod fuerint illo-
rum hæredes, nec quod aliàs in quaſi poſſeſ-
5 ſione præſentandi exiſtant; quia nihilominus
præſentatio ſupradictorum in quaſi poſſeſ-
ſione exiſtentium maximè ſupradictis filijs
Martij, & Simonæ non contradicentibus ſuf-
ficit, *Abb. d. conſ. 14. ſub num. 3. lib. 1. Put. dec. 298.
num. 3. lib. 1.* & fuit dictum *in Vercellen. Cappella
4. Iulij* 1608. *coram Reuerendiſs. D. meo Dama-
ſceno.*

Et ita deciſum &c.

Eſt infra in eadem cauſa deciſ. 649.

ADNOTATIO.

Ad materiam exiſtentiæ, pertinentiæ, & qua-
litatis iuriſpatronatus, quaſi poſſeſſionis præ-
ſentandi, ac inſtitutionis de legitimo præſen-
tato faciendæ, *vide Poſth. de manut. obſeru. 32. per
tot. ſupra dec. 28. 91. & 209.*

6 Ordinarij non ſolent eſſe ita faciles in cano-
nizando iuſpatronatus propter præiudicium,
quod eis exindè reſultat, *Rot. deciſ. 148. num. 11.
par. 15. recentior. in Compoſtellana Parochialis* 10.
Martij 1679. *& 29. Ian.* 1680. *ac in Romana Cap-
pellaniæ 14. Iunij* 1680. *§. quinto vrgent, confirmata
27. Nouembris eiuſdem anni, omnes coram R. P. D.
Vicecomite.*

FERRARIEN. BONORVM DE TASSONIS.

Mercurij 6. Febr. 1619.

ARGVMENTVM.

Supplet Summarium.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio datur fideicommiſſario, qui probauit re-
quiſita, & num. 3.*
2 *Bona ſuppoſita fideicommiſſo antiquiori, non cen-
ſentur comprehenſa in diſpoſitione, et fideicommiſ-
ſo iuniori per alium facto.*

DECISIO DCXL.

IN relationibus cauſarum facto verbo in
Rota ſuper expeditione cauſæ, Domini
ordinarunt, vt darem immiſſionem Co. Ca-
millo reſpectu medietatis trium poſſeſſionum
ſitarum in Villa *Paraſacchi*, videlicèt vnius *da
Pò*, alterius *di Mezzo*, & alterius *della Caſina*
1 nuncupat. Moti ex eo, quod iam ipſe probauit
omnia ſibi incumbentia, vt fuit firmatum *per
particulares deciſiones in hac cauſa factas.*

Nec obſtare, quod non fuerit probatum,
omnes prædictas poſſeſſiones fuiſſe poſſeſſas
per Iulium ſeniorem fideicommittentem;
quia *ex deciſione facta ſub die 1. Iunij* 1615. ap-
paret, prædictas Terras fuiſſe poſſeſſas per
Herculem Patriarcham, ſuper cuius bonis
iam ipſi Co. Camillo vti fideicommiſſario
fuit data immiſſio, iuxta *alias præcedentes deci-
ſiones factas ſub die 27. Iunij* 1614. *& 16. Aprilis*
1615. & quia fuit oppoſitum, eaſdem Terras
2 vti ſuppoſitas antiquiori fideicommiſſo dicti
Iulij ſenioris, non cenſeri comprehenſas ſub
diſpoſitione d. Herculis Patriarchæ, vt ſatisfa-
cerem parti, de ordine Rotæ dedi ſuper hac
oppoſitione particulare dubium, quod fuit
reſolutum ad fauorem eiuſdem Co. Camilli,
vt ſcilicèt ei deberetur immiſſio pro medie-
tate etiam ex fideicommiſſo dicti Iulij, vt
paret *ex deciſionibus factis ſub die 13. Nouembris*
1617. *& 28. Nouembris præteriti*: Vndè con-
cluſerunt, quod ſiuè dictæ poſſeſſiones fue-
3 rint ſuppoſitæ fideicommiſſo Iulij ſenioris,
ſiuè Herculis Patriarchæ, ſemper erit verum,
vt Comiti Camillo deberetur immiſſio ſal-
tem pro medietate, ex rationibus, de quibus
in dictis deciſionibus in hac cauſa factis, & ſic non
debere amplius ſub iſto prætextu retardari
cauſæ expeditionem.

Aliæ oppoſitiones de dote, & melioramen-
tis viſæ fuerunt ſatis leues, & ſublatæ *ex alijs
deciſionibus &c.*

*Supra poſt deciſ. 338. referuntur deciſiones huius
cauſæ, & in hac nil noui additur, quod adnotationem
expoſcat.*

PACEN. CAPPELLANIÆ.

Lunæ 18. Febr. 1619.

ARGVMENTVM.

Mandatum ſpeciale requiritur ad capiendam poſſeſſionem in Beneficialibus, & mandatum de manutenendo datur poſſidenti de tempore motæ litis, etiamquod poſſeſſio ſit inſtrumentalis, nec in eo admittuntur exceptiones, quæ requirunt altiorem indaginem.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ſpeciale requiritur ad capiendam poſſeſſionem in Beneficialibus, & num. 6.*

2 *Poſſeſſio capta præſumitur continuata vſque ad tempus motæ litis.*

3 *Manutentionis ad effectum attenditur tempus motæ litis.*

4 *Poſſeſſio inſtrumentalis eſt manutenibilis, alio tunc non poſſidente.*

5 *Exceptiones, requirentes altiorem indaginem, in iudicio manutentionis non admittuntur, & ſufficit ſola poſſeſſio abſque alio titulo, & num. 7.*

DECISIO DCXLI.

PRo Petro informante, nempè illi dandam eſſe manutentionem, quandoquidem de eius poſſeſſione, quoad Cappellaniam, de qua agitur, capta die 17. Decembris 1615. per Alphonſum eius Procuratorem ad id ſpecia-
1 liter conſtitutum, prout in Beneficialibus requiritur, iuxta *gloſ. in cap. ſi tibi abſenti, verb. habuerit, de præb. in 6. & deciſ. Rot. 21. de Procurat. in nou.* conſtat per inſtrumentum illius adeptionis, *l. prædia, ff. de acquir. poſſeſs. l. nonideircò, vbi Bald. C. de fid. inſtrum. Put. deciſ. 360. num. 8. lib. 1.*
2 & talis poſſeſſio præſumitur continuata vſq; ad dictum tempus motæ litis, *Alex. conſ. 133. num. 3. lib. 1. Put. dec. 17. nu. 2. lib. 2.* & fuit dictum *in Aquilegien. penſionis 21. May 1610. coram R. P.*
3 *D. meo Manzanedo*, quod attenditur ad iſtum effectum manutentionis, *§. retinendæ, inſtit. de interdict.* cum ſimilibus.

Non obſtat, quod dicta poſſeſſio fuerit mere inſtrumentalis, quia cùm Cappellania fuerit nouiter fundata, & non conſtet alium tunc temporis poſſediſſe, eſt manutenibilis,
4 & ſuffragatur ad quemcumque effectum, *Rota deciſ. 21. de reſtitut. ſpoliat. in antiq. Biſignett. deciſ. 8. eodem tit. Caſſad. deciſ. 20. in fin. de præbend.*

Non obſtat, quod prætendatur, Ordinarium Pacen., à quo Petrus collationem, & poſſeſſionem obtinuit in Collegiata Eccleſia, in qua dicta Cappellania reperitur, iuriſdictionem
5 non habere, & quod dicta Cappellania, ſeu legatum pium pro illa fundanda dictæ Collegiatæ in eius erectione vnitum fuerit; quia, quicquid ſit de hoc, huiuſmodi exceptiones reſpiciunt altiorem indaginem, quæ propterea non admittuntur in iſto ſummariiſſimo iudicio manutentionis, in quo ſufficit ſola poſſeſſio abſque alia tituli productione, vt fuit dictum *in Placentina Cappellaniæ 21. Maij 1601. coram bo. me. Cardin. Pamphilio*, & aliàs ſæpiſſimè &c.

ADNOTATIO.

6 Concluſio, quod in capienda poſſeſſione Beneficii requiratur ſpeciale mandatum procuræ, allegatur ſupra poſt *deciſ. 133. & 556.*

7 Manutentionis in iudicio non admittuntur exceptiones requirentes altiorem indaginem, quia illæ reiiciuntur ad petitorium, vt ſupra *dec. 416.* & alibi paſſim.

SABINEN. SEV NVLLIVS HÆREDITATIS.

Mercurij 20. Febr. 1619.

ARGVMENTVM.

Inſtitutus ad certum tempus limitatè quando dicatur etiam hæres purè, & ſimpliciter, detracto tempore, & verbum *quamdiù &c.* quid importet fauore filiorum, & grauatus reſtituere bona, quæ intelligantur, & quando mater cenſeatur excluſa à legitima filii.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutus limitatè, ſcilicèt,* quamdiù vixerit, & non vltrà, *cenſetur poſt mortem per fideicommiſſum grauatus reſtituere cohæredibus, & numer. 5.*

2 *Verbum* quamdiù &c. *ad fauorem cohæredum cenſetur appoſitum, maximè quando cohæredes ſunt filij.*

3 *Bona, quæ quis tenetur reſtituere poſt mortem, non dicuntur eſſe in bonis ipſius.*

4 *Mater per pupillarem comprehenſam in compendioſa, ex coniecturata mente teſtatoris dicitur à legitima excluſa, & num. 6.*

DECISIO DCXLII.

HOnoratus Teſtator Reginaldo filio hæredi inſtituto quandocumque ſine liberis legitimis, & naturalibus decedenti, ſubſtituit Victoriam, & Cautillam filias, necnon Veronicam vxorem, quamdiù tamen ipſa vixerit, & non vltrà: poſt Teſtatorem deceſſit Reginaldus ſine liberis, & deindè Veronica, inſtituta hærede vniuerſali Margherita nepte ex dicta Cautilla filia prædefuncta, quæ Margherita ſimiliter Alexandrum hæredem vniuerſalem inſtituit; Vndè orta lite inter Alexandrum, & Victoriam Teſtatoris filiam ſuper portione Veronicæ, cùm per ſententiam A. C. declaratum fuerit Alexandrum abſoluendum eſſe ab obſeruatione iudicij, contingit dubitari, An huiuſmodi ſententia ſit confirmanda, vel reuocanda, & Domini reuocandam eſſe cenſuerunt, quia cùm Veronica non ſimpliciter ſubſtituta fuerit Reginaldo, ſed imò limitatè, ſcilicèt *quamdiù vixerit,*

xerit, & non vltrà, cenſetur poſt mortem per
1 fideicommiſſum grauata reſtituere eius portionem
cohæredibus, *Dec. conſ. 278. ſub num. 1.
verſ. 2. intellectus, & num. ſeq. Natt. conſ. 170. num.
13. & ſeq. Pariſ. conſ. 69. num. 7. & ſeq. lib. 2. Menoch.
conſ. 105. num. 42. Pereg. de fideic. art. 5. ſub num.*
17. & fuit dictum in *Spoletana hæreditatis* 11.
Aprilis 1603. & 10. *Martij* 1606. *coram Illuſtriſſimo
D. Cardinali Ludouiſio*: quando enim dati
ſunt cohæredes, dicta verba *quamdiù &c.* ad
2 ipſorum fauorem appoſita cenſentur, *Natt. d.
conſ. 570. num. 14.* Maximè, quando cohæredes
ſunt filij ipſius teſtatoris, prout in caſu iſto, vt
in his terminis poſt *Dec. d. conſ. 278. num. 8. &
alios allegatos* conſiderauit *Rota in d. Spoletana
hæreditatis* 11. *Aprilis* 1603.

Nec obſtare, quod Victoriæ in teſtamento
paterno relicta fuerit dos ſcut. 200 illamque
Veronica mater auxerit vſque ad ſummam
ſcutorum 600. & vlteriùs in teſtamento eidem
Victoriæ filiæ legauerit ſcut. 100. pro legitima,
ac pro omni, & toto eo, quod ex bonis
ipſius teſtatricis petere, & prætendere
poſſet; quia placuit reſponſio, quod portio
bonorum, quam Veronica poſt eius mortem
ex fideicommiſſo Honorati reſtituere tenebatur,
3 non dicebatur eſſe in bonis ipſius teſtatricis,
*l. vnum ex familia, §. ſi de falcidia, ff. de legat.
2. l. vltima, §. quia, C. comm. de leg.* & fuit dictum
in cauſa Bonon. vſusfructus 11. *Decembris*
1589. *coram bo. mem. Cardinali Pamphilio*, & faciunt
tradita per *Bart. in l. Codicillis, §. inſtituto
num. 5.* & ibi *Bald. in fin. Imol. pariter in fin. ff. de
leg. 2.* cum ſimilibus.

Minùs obſtat, quod Veronicæ hæredi grauatæ
in bonis Reginaldi filij competeret detractio
legitimæ, & Trebellianicæ; nàm, quicquid
ſit, an Reginaldus deceſſerit in pupillari
4 ætate, quo caſu Veronica mater per pupillarem
in compendioſa compræhenſam poſſet
dici à legitima excluſa, ſaltem ex coniecturata
mente teſtatoris, iuxtà tradita per *Bart. in
l. Centurio nu. 26. in fin. verſ. quid dicemus, vbi Rip.
num. 121. ff. de vulg. & pupill.* cum aliis adductis
per *Surd. deciſ. 273. num. 3. in fin. & num. ſeq. & per
Rotam coram Mant. deciſ. 167. numer. 9. in fin.* fuit
reſponſum, quod ad effectum, vt ſententia
abſolutoria contra Victoriam ferri non poſſet,
ſufficit, quod præter detractiones aliquid
ei deberetur, ſtante purificatione fideicommiſſi,
ex ſupra deductis &c.

In eadem cauſa eſt infra deciſ. 707.

ADNOTATIO.

Hæres inſtitutus quamdiù vixerit, vbi non ſunt
dati cohæredes, cenſetur per fideicommiſſum
5 grauatus fauore venientium ab inteſtato, *Coccin.
deciſ.* 1726. *num.* 4. ad materiam, *vide Peregrin.
de fideic. ar. 5. num. 17. Surd. conſ. 439. numer. 1,
19. & ſeq.* vbi plures caſus diſtinguit; & quod
vbi dati ſunt cohæredes, tunc hæres inſtitutus
ad tempus cenſeatur poſt illud grauatus reſtituere
cohæredibus allegata hac noſtra deciſione
firmat *Add. ad Gregor. deciſ. 244. num. 11. &
ſeqq.* vbi etiam declaratur diſpoſitio *tex. in l.
hæreditas, ff. de hæred. inſtit.*

Mater, an excludi poſſit, & an excluſa cen-
6 ſeatur à legitima per ſubſtitutionem pupillarem,
*vide Mencac. de ſucceſſion. lib. 1. §. 10. nu. 407.
& ſeqq. Suar. in l. quoniam in prioribus limit. 1. num.
11. & limit. 3. num. 1. Eman. Coſt. in cap. ſi pater par.
2. verb. debita num. 5. & 14. de teſtam. in 6. Barboſ.
in collectan. ad tex. in l. ex tribus vncijs 26. C. de inoffic.
teſt. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 1. qu. 9. num. 19.*

ALBEN. IVRISPATRONATVS.

Veneris 1. Martij 1619.

ARGVMENTVM.

Gratia, *ſi Neutri*, ex quibus cenſeatur iuſtificata.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus probatio reſultat ex litteris Patentibus Ordinarij ad effectum iuſtificandi gratiam*, ſi Neutri, *& num. 8.*
2 *Confeſſio emiſſa in narratiua gratiæ, ſufficit ad effectum iuſtificandi qualitates narratas iuriſpatronatus, & n. 7.*
3 *Præſentandi in quaſi poſſeſſione quis dicitur conſtitutus, etiam per vnicam præſentationem, & n. 9.*
4 *Præſentandi quaſi poſſeſſio ex quibus dicatur iuſtificata.*
5 *Poſſeſſio per aliquem capta, præſumitur continuata vſque ad illius obitum.*
6 *Obitus alicuius probatur ex partita, formiter extracta à libro Parochi, in quo mortui adnotantur.*

DECISIO DCXLIII.

POſtquam die 22. *Iunij præteriti* fuerat *in hac
cauſa* reſolutum, Bartholomæo adiudicandum
eſſe Beneficium, de quo agitur vigore
gratiæ, *ſi neutri* per eum obtentæ, quæ videbatur
iuſtificata, etiam quoad non ius Vaccioli
ob non iuſtificationem ipſius gratiæ: vt ſatiſfacerem
eidem Vacciolo, pro cuius parte plura
de nouo adducebantur, die 28. Ianuarij præteriti
propoſui cauſam ſuper eiſdem, & tunc
Domini ordinarunt, quod informaretur ſtrictè
ſuper iuſtificatione gratiæ Vaccioli, & demùm
ſupradicta die 1. Martij cauſa iterùm
propoſita, fuit reſolutum, gratiam Vaccioli
eſſe iuſtificatam, niſi ſententia Ordinarij obſtet
pacificæ poſſeſſioni præſentandi, de qua
1 videatur; nam, quod Vacciolus ſit Clericus,
iuſtificatur ex litteris Patentibus ſui Ordinarij,
parte citata in actis productis, *cap. 2. & ibi Abb.
in 1. notab. de Cleric. peregr. Felin. in cap. poſt ceſſionem
num. 3. & 15. de probat. Gram. deciſ. 81. num. 1.*
& fuit dictum in *Montis Faliſci Cappellaniæ* 30.
Ian. 1606. *coram Illu. D. Card. Lancellotto*, &
aliàs ſæpè: quod Beneficium vacet, ſit ſine
cura, & in Parochiali Eccleſia Sancti Laurentij
loci Cairi de iurepatronatus laicorum ex
fundatione, & dotatione exiſtat, & ipſius valor
non excedat 24., non controuertitur pro
2 parte Bartholomæi, vltrà quod hæc omnia
iuſtificantur ex pluribus per Vacciolum in facto

cto deductis, & præcipuè ex confeſſione ipſius
Bartholomæi, qui in eius prima, & ſecunda
gratia eadem ferè omnia narrauit, quæ con-
feſſio ad iſtum effectum ſufficit, *Bellam. deciſ.
268. & dec. 596. Seraphin. dec. 677. num. 5.* cum
ſimilibus.

Quod autem Vacciolus fuerit præſentatus
à Parochianis exiſtẽtibus in pacifica quaſi poſ-
ſeſſione præſentandi, ſimiliter iuſtificatur ex
eo, quod huiuſmodi iuſpatronatus per Fran-
ciſcum fundatorem in eius vltimo teſtamen-
to relictum fuit Io: Baptiſtæ fratri, qui cùm
mortuo fundatore poſt erectionem Cappellæ
3 præſentauerit Goſſium, per huiuſmodi vni-
cam præſentationem ſatis dicebatur in quaſi
poſſeſſione præſentandi conſtitutus, *cap. con-
ſultationibus, de iurep. cap. cum Eccleſia Sutrina,
vbi Doct. communiter de cauſ. poſſ. & propriet. Dec.
conſ. 134. num. 1. Creſc. deciſ. 2. circa fin. de Iurepatr.
Achill. dec. 5. eodem tit.*

Nec obſtat, quod de perſona Goſſij fuerit
ſub die 10. Ianuarij 1612. ſimpliciter facta no-
minatio coram Notario, nec aliter probetur
intra legitimum tempus exhibita Ordinario,
ad quem inſtitutio ſpectaret, vel quod aliàs
habuerit effectum; quia imò ex his, quæ ho-
die in facto pro Vacciolo deducuntur, appa-
ret, quod idemmet Goſſius nominatio-
nem, ſeù præſentationem huiuſmodi die
13. eiuſdem menſis Ianuarij acceptauit, co-
ram Ordinario exhibuit, & illius vigore ab
eo primam inſtitutionem petijt, & poſtmo-
dùm tanquàm præſentatus ab eodem Patro-
no de eodem Beneficio mediante Procurato-
4 re ad id ſpecialiter conſtituto à Papa ſibi pro-
uideri obtinuit, & ſucceſſiuè illius poſſeſſio-
nem cæpit, ſicque viſum fuit, quod huiuſ-
modi præſentatio ſit rectè facta, & quod ha-
buerit effectum, prout ad acquirendam quaſi
poſſeſſionem præſentandi requiritur, iuxta
conſ. Calder. 12. de iurepatr. ſæpè *in Rota* canoniza-
tum, & tradit *Rip. in d. cap. cum Eccleſia Sutrina
num. 93. verſ. 5. requiritur, de cauſ. poſſeſſ. & pro-
priet.* & fuit ſæpiſſimè deciſum.

Et ex his remanet etiam iuſtificatum, quod
Goſſius, dum viuebat, huiuſmodi Beneficium
auctoritate Apoſtolica obtineret, & quod il-
lud per eius obitum extra Romanam Curiam
ſecutum vacauerit; quia ſupradicta poſſeſ-
5 ſio vigore præſentationis, & prouiſionis Apo-
ſtolicæ per Goſſium capta præſumitur vſque
ad eius obitum continuata, *Alex. conſ. 133. nu.
3. lib. 1. Rota dec. 4. de probat. in nou.* cum alijs al-
legatis: Obitus autem Goſſij extra Romanam
Curiam probatur ex partita formiter extracta
6 ex libro Parochi, in quo mortui adnotantur
*Imol. conſ. 110. in fin. Mandoſ. ſuper reg. 18. quæſt.
10. ſub num. 4.* & fuit dictum *coram me in Tira-
ſonen. Cappellæ 28. Nouembris* 1605. & aliàs ſæ-
pè; ac inſuper quoad huiuſmodi vacationem
per obitum concurrit etiam, quod Bartholo-
mæus in ſua gratia, *ſi neutri*, narrat huiuſmo-
di Beneficium per obitum Goſſij vacaſſe, quæ
confeſſio ſufficit, *vt dictum eſt.*

Nec obſtat, quod Inſtrumentum poſſeſſio-
nis ſit de actu præterito, & ſine Teſtibus; quia
ex lectura ipſius Inſtrumenti de contrario ap-
parere viſum fuit, & in omnem euentum re-
manet ſupradicta confeſſio Bartholomæi, quę
7 contrà ipſum probat, *ex ſupradictis*. Verùm,
quia contra prædictam pacificam poſſeſſio-
nem præſentandi opponebatur de ſententia
Ordinarij, qua declaratum fuit dicto Io. Ba-
ptiſtæ fratri fundatoris nullum ius præſentan-
di competere, *vt ſupra* dictum eſt, Domini
reſeruarunt hoc particulariter videndum.

*Supra poſt deciſ. 505. referuntur aliæ deciſiones
præſentis cauſæ.*

ADNOTATIO:

8 De iuſtificatione gratiæ *ſi neutri*, vide *ſupra
dec. 116. & 178. & alibi ſæpè.*

Præſentatio etiam vnica, dummodò effe-
9 ctuata, conſtituit præſentantem in quaſi poſ-
ſeſſione præſentandi, *Rota coram Royas dec. 344.
num. 14. dec. 295. num. 5. part. 17. & dec. 74. num. 3.
p. 18. rec. & in Mediolanen. Prioratus 13. Maij 1670.
§. iſta autem, coram bo. me. Vbago,* vbi concor-
dantes.

BVRGEN. SEV TOLETANA PECV-NIARIA.

Lunæ 4. Martij 1619.

ARGVMENTVM.

Furtum quomodo ſit probandum à Cuſtode,
vel Depoſitario, qui tenetur rem cuſtodire,
& quando ſtetur aſſertioni furtum paſſi, quã-
doue ſecus.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes examinati, parte abſente, & non citata, vti
nulliter examinati, non probant furtum, nec ali-
quod faciunt indicium.*

2 *Teſtium examini conſentiens cenſetur conſenſum
præſtitiſſe, vt examinentur parte citata.*

3 *Præſertim, ſi ſic conſentiens voluit, vt teſtes exa-
minentur per ipſoſmet Iudices, & quod alteri
perſonæ committi non poſſit, & n. ſeq.*

5 *Teſtes examinati abſque interrogatorijs datis, di-
cuntur nulliter examinati, & non probant.*

6 *Actione mandati, vel depoſiti ſi quis tenetur, non
excuſatur, aſſerens caſu fortuito res amiſiſſe, niſi
id concludenter probet.*

7 *Aſſertio etiam iurata, acclamatio, aut querela non
probant furtum, & n. 11.*

8 *Quomodo procedat hoc dictum, declaratur, & nu-
mer. 9. 11. ac 12.*

10 *Furtum vt probatum dici poſſit, quæ requirantur,
& quod probandum ſit, tunc temporis pecunias
extitiſſe in loco, vbi prętenditur, furtum com-
miſſum, & nu. 13. cum ſeqq.*

DECISIO DCXLIV.

DVbitaui, an probetur furtum, itaut Fran-
ciſcus non teneatur ad reſtitutionem
pecuniarum, & Domini quoad primam par-
tem

tem tantùm negatiuè reſponderunt, ſcilicet
1 non probari furtum, quia teſtes ſunt nulliter
examinati parte abſente, & non citata, *cap. 2. de teſt.* quo caſu, nec probationem aliquam,
nec indicium faciunt, *Bart. in l. final. in fin. ff. de quaſt.* cum alijs adductis *in cauſa Salamantina Parochialis 16. Octobris 1589. coram bo. me. Penia*, &
in iſtis terminis per *Marſil. conſ. crimin. 8. nu. 21. & n. 35. & ſeq.*

Nec obſtat, quod Procurator Didaci conſenſerit requiſitoriæ pro examinando vno teſte ab ipſomet Prouiſore Burgen., & alios etiã
inſteterit examinari per ipſummet Iudicem
2 cauſæ; nàm, vltra quod non cenſetur propterea conſenſiſſe, quod teſtes examinentur abſque alia citatione, vt in ſimilibus terminis tenuit *Rota in cauſa Tuden. Beneficij relat. inter impreſſ. dec. 416. num. 2. part. 1. diuerſ. & in cauſa Bracharen. Monaſterij 7. Febr. 1597. coram bo. me. Card. Pamphilio*, placuit etiam reſponſio, quod imò,
ex quo dictus Procurator voluit, quod teſtes
3 examinarentur per ipſoſmet Iudices, & quod
examen alteri perſonæ committi non poſſet,
cenſetur potiùs voluiſſe, quod teſtes formiter
examinarentur, & ſic parte citata, iuxta *text. in d. cap. 2. de teſtib. & in auth. ſed ſi quis, C. eod. tit.*

Maximè, quia, vt ex deductis apparet,
idem Procurator petijt copiam articulorum
pro dandis interrogatorijs, quod veriſimi-
4 liter non feciſſet, niſi voluiſſet, quod teſtes
formiter examinarentur, & cùm dicta copia
fuerit ei per Iudicem denegata, ſequitur ex
5 hoc etiam dicendum, quod dicti teſtes vti examinati abſque interrogatorijs non probent,
iuxta *text. in cap. per tuas, de teſt.* & tradit *Rim. conſ. 385. num. 34. Mil. in repert. verb. teſtes ab vna parte producti*, & fuit dictum *in ſupradicta cauſa Salamantina Parochialis 16. Octobris 1589. coram bo. me. Penia*.

Præterea fuit etiam per DD. ponderatum,
quod cùm Franciſcus in caſu iſto teneretur
6 actione mandati, vel depoſiti pecunias cuſtodire, & reſtituere, non excuſatur, aſſerens,
caſu fortuito illas amiſiſſe, niſi id concludenter probet, iuxta *l. ſi creditor, & ibi not. per Doct. C. de pign. act.* cum alijs adductis per *Hond. conſ. 43. num. 10. lib. 2.* nec ſufficit hoc caſu eius quæ-
7 rela, acclamatio, vel aſſertio etiam iurata ad
probandum furtum, *Alex. in l. ſi quis ex argentarijs, §. Prætor ait num. 12. & Iaſ. ibidem num. 17. ff. de eden.* quicquid eſſet dicendum, ſi ageretur
8 officio Iudicis contra eum, qui ad cuſtodiam
non tenetur, vt poſt *Burſatt. conſ. 285. num. 12.*
& alios allegatos, diſtinguit *Hond. d. conſ. 43. nu. 18. lib. 2.* & ſequitur *Rota in cauſa Romana Depoſiti 9. Iunij 1595. coram bo. me. Cardinali Pamphilio, & in alia Romana Tutelæ de Boncompagnis 13. Nouembris 1615. coram R. P. D. meo Vbaldo*: vel
ſi ageretur contra ipſum furem doloſum, cõ-
9 tra quem propter odium delinquentis de ablatis, ſtatur aſſertioni iuratæ furtum paſſi, non
autem contra tertium, qui non deliquit, nec
fuit in dolo, prout in caſu iſto, iuxta tradita
per *Bart. in l. ſi quando num. 4. & ibi Iaſ.* qui de
communi teſtatur *ſub num. 37. verſ. contrarium tenet, & nu. 38. & 43. C. vnde vi*, *Anchar.* qui
etiam de communi teſtatur *lib. 1. quæſt. famil. 61. in fin.* cum alijs allegatis *per Hond. d. conſ. 43. nu. 19. lib. 2.*

Imò placuit etiam, quod ad effectum, vt
furtum probatum dici poſſit, vltra fracturã
capſæ, ſeù loci, conſtare etiam debeat, quod
10 eo tempore, quo prætenditur furtum commiſſum, vel paulò antè, pecuniæ ibi fuerint,
& poſteà non reperiantur, iuxta notata per
Bart. in d. l. ſi quando num. 4. in fin. & num. ſeq. C. vnde vi, & tradit *Foller. in prax. crim. par. 2. verb. capias informationem num. 11. verſ. aliquando verò*, *Marſil. d. conſ. crim. 8. num. 5.* et poſt alios allegatos *Honded. d. conſ. 43. num. 11. & ſub num. 17. verſ. reſpondetur enim lib. 2.*

Et ita deciſum, &c.

Eſt in eadem cauſa infra dec. 712.

ADNOTATIO.

Furtum allegans maximè ad effectum ciuilem
tenetur illud plenè, et concludenter proba-
11 re, *Celſ. dec. 405. num. 5. dec. 639. num. 1. part. 4. recent.*

Multo magis vbi agitur de intereſſe tertii,
12 quidquid ſit contra furem, *Vbald. deciſ. 297. num. 13. d. dec. 639. num. 1.* contra eum namque
furtum probatur etiam per indicia, et coniecturas, *dec. 95. ſub nu. 2. par. 15. rec.*

Et non poteſt conſtare de furto, niſi pro-
13 betur exiſtentia rei furatæ in eo loco, vndè
aſſeritur contrectata, vt ſequendo *conſ. 8. Marſil. in hac deciſ. allegatum*, firmant *Vermigliol. conſ. 266. num. 1. Rub. controuerſ. Forenſ. c. 16. numer. 78. & ſeq. & c. 17. num. 2. & ſeqq. Manent. deciſ. 54. numer. 72. Merlin. deciſ. 188. num. 3. deciſ. 132. num. 3. par. 15. recent.*

Vbi verò furtum allegatur à Depoſitario,
ſeù Cuſtode ad euitandam reſtitutionem rei
14 in depoſitum, vel cuſtodiam receptæ, probandum vlterius eſt, illud fuiſſe ſecutum ſine
culpa ipſius Depoſitarij, ſeu cuſtodis, *Vbald. deciſ. 297. num. 8. Celſ. d. deciſ. 405. num. 6.*

Ad materiam iſtius deciſionis, *vide Ciriac.*
15 *controuerſ. 442. & Ciarlin. controuerſ. 156. per tot.* &
de furtis, vltra particulares tractatus plurium
Authorum luculenter ſcribunt *Farinacc. in prax. crimin. qu. 166. & per plures quæſtiones ſubſequentes, Iul. Clar. in prax. crimin. §. furtum, Conciol. in quæſt. crimin. verb. furtum fol. mihi 318. & aliquibus ſeqq.* & nonnulla tangit *Rot. deciſ. 132. par. 18. recent.*

AMERINA DOMVS.

Lunæ 4. Martij 1619.

ARGVMENTVM.

In iudicio *l. diffamari C. de ingen. manumiſ.* diffamatus eſt actor, qui propterea tenetur iuſtificare diffamationes: Sententia quando non
tranſeat in iudicatum, quandouè poſſit ab ea
appellari à die habitæ notitiæ.

S F. M.

SVMMARIVM.

1 *Diffamatus quoad probationem iactationum eſt actor, & illas iuſtificare tenetur, & num. 1.*

2 *Sententia lata abſque probatione iactationum, & moleſtationum, ſtante præſertim de hoc Partis proteſtatione, eſt nulla, & num. 9.*

3 *Sententia nulla in iudicatum tranſire non poteſt, & numer. 9.*

4 *Sententia, à qua non fuit appellatum intrà decem dies, tranſit in iudicatum.*

5 *Declara id non procedere, quando ſententia eſt lata per contradictas, quia tunc ſufficit appellare à die habita notitia, & num. 11.*

6 *Appellatio præſumitur interpoſita infrà legitimum tempus, & ſic à die habita notitia, & num. 12.*

7 *Procedi non poteſt per contradictas contrà illos, qui habent in Vrbe Procuratores, & num. 10.*

DECISIO DCXLV.

Domini cenſuerunt, non conſtare de re iudicata, quia ſententia eſt lata iuxta terminos *l. diffamari C. de ingen. manumiſ.* ad fauorem Dioniſij, qui vti diffamatus cauſam committi obtinuerat, ſicque quoad probatio-
1 nem iactationum erat actor, iuxta notata per *Bald. in l. non cogendum, §. ſi Procurator num. 3. ff. de Procur.* cum alijs allegatis *in hac cauſa die 13. Nouembris 1617.* & tamen non conſtat, quod huiuſmodi iactationes iuſtificauerit, prout ante omnia iuſtificare debebat, *Bald. in l. 2. C. ne fil. pro patr. Cagnol. in d. l. diffamari num. 6. & ibidem Contard. in quæſtionibus num. 45. C. de ingen. manumiſ. Menoch. conſ. 366. num. 1.* Maximè, quia Benedictus, & alii, contrà quos commiſſio obtenta fuit, expreſsè proteſtati fuerunt, contra eos nihil fieri, niſi verificatis verificandis; per
2 quam proteſtationem ſequitur faciliùs dicendum, quod ſententia abſque huiuſmodi probatione ſit nulla, iuxta *text. in c. 1. & ibi gloſ. verb. tacitè, de iuram. calum. lib. 6. & deciſ. Put. 398.*
3 *num. 2.* Sicquè in iudicatum tranſire non potuerit, *Seraph. deciſ. 1469. num. 3.*

Præterea fuit ponderatum, quod licèt in caſu iſto non fuerit appellatum infrà decem
4 dies à die latæ ſententiæ, iuxtà *text. in c. quoad conſultationem, de ſent. & re iudic.* tamen cum ſententia fuerit lata per audientiam contradictarum contra Benedictum, & alios, qui ab
5 Vrbe ſe abſentauerant, & ſic contrà fictos contumaces, benè potuit ab ea infrà legitimum tempus à die habitæ notitiæ appellari, *Rota deciſ. 16. de dol. & contum. in nou. & deciſ. 46.*
6 *de appellat. in antiq.* prout in dubio præſumitur, *Egid. deciſ. 349. poſt princ.* & fuit dictum *in cauſa Tiburtina Caſtri relat. inter impreſſ. deciſ 55. num. 3. par. 1. diuerſ.* Præſertim, quia Benedictus, & alii ſupradicti dimiſerunt in Vrbe plures Procuratores, qui licèt non reperirentur conſtituti in actis huius cauſæ, ſed coram A. C., tamen cùm ibi fuerit facta ſubhaſtatio, citatis iiſdem
7 Procuratoribus, non poteſt denegari notitia, itaut propterea non poſſet procedi per contradictas contra eos tanquam abſentes, & contumaces, iuxta *deciſ. Mohed. vlt. de iudic.*

Et ita &c.

Deciſ. Pamphilii.

Sunt in hac cauſa infra deciſ. 699. & coram Caualer. deciſ. 587. & 632. & coram Merlin. deciſ. 361.

ADNOTATIO.

Ad materiam *tex. in l. diffamari C. de ingen. manumiſ.*
Vide *Caualer. & Merlin. locis ſupra indicatis, Ca-*
8 *pie. latr. deciſ. 89. & ibi Add. Rot. in Camerinen. domum 20. Nouembris 1675. coram R. P. D. Vicecomite, quæ eſt la 597. par. 18. tom. 2. recent. ſupra deciſ. 192. & infra deciſ. 699.*

9 Sententia nulla, vel iniuſta nunquam tranſit in iudicatum, *Rot. in Tiburtina Caſtri Sancti Angeli 18. Iunij 1646. coram Meltio, §. regulare, & in Romana hæreditatis 1. Aprilis 1658. §. 2. coram Reuerendiſſimo Albergato Decano, ſupra deciſ. 452. & 624.* ac alibi.

10 Non poteſt procedi per contradictas contra habentem in Curia Procuratorem, quamuis in diuerſa cauſa conſtitutum, dummodò id parti aliquo modo innoteſcat, *Seraph. deciſ. 1326. ſub num. 5.*

Tempus ad appellandum à ſententia lata per contradictas non currit, niſi à die, quo
11 fuit habita notitia eiuſdē ſentētię, cùm talis citatio non efficiat reum contumacem verum, ſed tantùm fictum, *gloſ. in Clem. 1. de dol. & contum. Io. Iacob. Laurent. de iudic. ſuſpect. cap. 15. num. 115. Lancell. de attentat. appell. pend. lim. 50. n. 142. Rot. deciſ. 22. de appellat. in nou. deciſ. 302. numer. 2. par. 8. & deciſ. 381. num. 1. & ſeqq. par. 11. rec. & in d. Tiburtina Caſtri Sancti Angeli 18. Iunij 1646. coram Meltio.*

12 Sed quod currat à die prolationis ſententiæ, dixit eadem *Rot. coram Merlin. deciſ. 745. numer. 9. & ſeqq. & in recent. deciſ. 734. num. 2. par. 3. & deciſ. 55. num. 3. par. 14. & in d. Tiburtina Caſtri Sancti Angeli, §. quouerò.*

ROMANA REPETITIONIS INDEBITI.

Ven. 15. Martij 1619.

ARGVMENTVM.

Cedens ad quæ teneatur ex ſua promiſſione erga ceſſionarium, & iſte quid agere debeat, vt poſſit regreſſum habere contra cedentem, & ex ſolidatione computorum inter ipſos quid reſultet.

SVMMARIVM.

1 *Cedens, qui promiſit, nomen ceſſum eſſe bonum, & exigibile, ac benè aſſecuratum, tenetur illud tale manutenere, & num. 9. & 10.*

2 *Negligentia non poteſt ceſſionario imputari, quando fecit debitas diligentias pro exigendo credito ſibi ceſſo.*

3 *Negligentia, & culpa arguitur ex eo, quod quis facere aliquid potuerit, & illud omiſerit.*

4 *Solidatio computorum, ſeu concordia poſterior attenditur, non autem antecedens.*

5 *Pluralitas debitorum non præſumitur, nec quod in ſolidatione facta non ſint comprehenſa omnes partita*

tita hinc indè debita inter eaſdem Partes ex eadem cauſa prouenientes, & num. 6.

7 *Identitas debiti præſumitur ex identitate cauſæ, & perſonarum, etiam quod ſumma ſit diuerſa, & n. 11*

8 *Confeſſio certæ ſummæ pecuniarum contra confitentem plenè probat.*

DECISIO DCXLVI.

IN *deciſione die 4. Martij* 1616. *in hac cauſa facta* fuerat reſolutum, non conſtare de indebito Valentinorum, quia potiùs ex deductis pro ipſis Valentinis apparebat, eos eſſe creditores Bonamici, & conſequenter hæredum, & donatariorum bo. me. Cardinalis Ramboglietti, ad quos bona eiuſdem Bonamici peruenerunt in ſumma vigore ſententiæ A. C. per Valentinos exacta ſcut. 3144. & huiuſmodi creditum deducebatur ex eo, quia occaſione appaltus pulueris, & ſalnitri, quem anno 1578. Camera Apoſtolica pro reſiduo temporis, quo durabat locatio Polidori, & Petri Valentini de conſenſu ipſorum locauit Bonamico, dictus Valentinus remanſit creditor Bonamici in ſcutis 477. pro pretio pulueris eidem aſſignati, & in aliis ſcutis 2667. pro tot nominibus debitorum per Valentinum eadem occaſione appaltus eidem Bonamico aſſignatis in tribus partitis, quarum prima eſt ſcut. 764. 80. ſecunda ſcut. 1250. 70. tertia ſcut. 648 93. quæ partitæ videbantur etiam iuſtificatæ ex pluribus tunc *in deciſione* deductis: Verùm ſupradicta die 15. Martii cauſa ſuper eiſdem propoſita, Domini cenſuerunt, recedendum à deciſis, quoad dictas partitas ſcut. 764. & ſcut. 1250. & quoad primam ſc.
1 764. ex eo moti ſunt, quia illa non erat exigibilis, prout requirebatur ex pacto in dicta locatione appoſito, quod ſcilicet Bonamicus teneretur accipere nomina debitorum bonorum, & exigibilium, & benè aſſecuratorum iuxtà formam Chirographi fel. rec. Gregor. XIII in inſtrumento d. locationis inſerti.

Quod autem dicta partita non eſſet exigibilis, deducitur, nam licèt *in deciſione* diceretur, non conſtare de aliquibus diligentiis pro parte Bonamici pro illius exactione factis, hodiè tamen ex nouiter in facto deductis apparet, quod anno 1579. Gentilinus dictæ partitæ debitor ad inſtantiam Bonamici citatus reſpondit, ſolidationem computi ab ipſo debitore, & aliis ſubſcriptam, ex qua dicta partita deducebatur, fuiſſe erroneam, & quod proptereà nihil fieret, niſi cum voto Cameræ, & ſucceſſiuè cauſam in Camera committi obtinuit, & dictus Bonamicus ceſſionarius impedimentum huiuſmodi intimauit Valentino cedenti, qui litem in ſe ſuſcepit, & cùm dictum creditum exigere non poſſet, idem Bonamicus proteſtatus fuit per eum non ſtare, ſed per ipſum Valentinum, quominùs dictum creditum ceſſum non exigeret, quod proptereà viſum fuit cedere debere damno ipſius Valentini, qui litem in ſe ſuſcepit, & poſteà non conſtat, quod aliquid ampliùs fecerit, non autem Bonamici ceſſionarii, qui cùm tot adhibitis diligentiis, d. creditum exigere non potuerit, non poteſt ei aliqua culpa, vel ne-
2 gligentia imputari, iuxtà notata per *Ruin. conſ. 93. num. 8. lib. 5. Rolan. de lucr. dot. qu. 64. numer. 18. Phanuc. eod. tract. gloſ. vlt. num. 9. Becc. conſ. 37. numer.* 20. ſemper enim circa diligentiam, vel negligentiam imputandam inſpicitur, quod
3 quis facere potuerit id, quod omiſit, *c. ſi compromiſſarius in princ. de elect. lib. 6. gloſ. in c. ſi Clericus, verb. negligenter, de præb. eod. lib. Caput. deciſ. 266. num. 3. & ſeq. par. 1.*

Quo verò ad alteram partitam ſcut. 1250. illa deducebatur ex calculo de conſenſu Polidori debitoris tanquàm fideiuſſoris Sabbatini per duos calculatores anno 1576. facto, & ab ipſis calculatoribus, & Polidoro ſubſcripto; Verùm hodiè datur alia ſolidatio computorum, ſeù concordia poſtmodùm anno 1583. inter Valentinum, & hæredes eiuſdem Polidori facta, in qua Valentinus conſtituit ſe debitorem dd. hæredum in ſcutis 802. cum generali quictantia, quoad reliqua, & conſequenter dicitur d. creditum ex priori calculo deductum non eſſe bonum, nec ſubſiſtere,
4 cùm iſta poſterior ſolidatio computorum, ſeù concordia, & non alia præcedens ſit attendenda, iuxtà *l. pacta nouiſſima, C. de pact.* cum ſimilibus.

Nec obſtat, quod huiuſmodi ſolidatio, ſeù concordia fuerit facta ex diuerſa cauſa, nec fuerit in ea compræhenſa iſta partita ſc. 1250. Quia contrarium colligitur ex eo præcipuè, quia pro dicta ſumma ſcut. 802. ipſi Valentino excomputantur ſcuta 112. eidem debita per hæredes Polidori occaſione adminiſtrationis per Sabbatinum in dicto appaltu factæ, ſi enim tunc fuiſſet creditor alterius ſummæ,
5 etiam illa cum dicto debito veriſimiliter excomputata fuiſſet, maximè, quia pluralitas debitorum non præſumitur, *Bald. conſ. 344. in fi. lib. 2. Aym. conſ. 198. num. 1.* cum alijs adductis in *Vrbeuetana dotis 7. Iunij* 1610. *coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Ludouiſio*, & dicta partita ſcut. 1250. eſt inter eaſdem perſonas, & ex eadem cauſa adminiſtrationis per Sabbatinum in di-
6 cto appaltu factæ, ex quibus inducitur identitas debiti, *Bart. in l. triticum num. 3. ff. de verb. ſignific. Soc. Sen. conſ. 129. num. 5. lib. 4.* & fuit dictum in *Romana pecuniaria 1. Febr.* 1613. *coram R. P. D. meo Decano*; Præſertim, quia in priori calculo adſunt huiuſmodi verba ad fauorem Sabbatini, *con queſto, che giuſtificandoſi tutte, ò parte di dette partite, ſe li debbano far bone &c.* ex qua iuſtificatione partitarum potuit fortaſsè dicta ſumma ſcut. 1250. diminui, & in dubio ex identitate cauſæ, & perſonarum præſumi-
7 tur identitas debiti, etiam quod ſumma ſit diuerſa, *Alex. conſ. 84. num. 4. lib. 7. Aym. d. conſ. 198. num. 2. antè med. verſ. neque obſtat, Menoch. lib. 6. præſumpt. 15. num. 4. verſ. imò aliud*; quæ omnia tanto magis procedere debent, quia dùm Valentinus in dicta vltima concordia faſſus fuit ex cauſa adminiſtrationis Sabbatini remanere creditorem in ſcutis 112. talis confeſſio con-
8 tra ipſum plenè probat, *l. cum te, de tranſact.* ſequiturque in neceſſarium antecedens, quod aut eidem Valentino de nouo à Polidoro, vel eius hæredibus ſatisfactum fuerit, vel ſaltem median-

mediante remiſſione facta ante initam concordiam priorem ſummam ad hanc de communi conſenſu reduxerint. Et ità Domini concluſerunt quoad iſtas duas partitas, de reliquis dixerunt, quod particulariter videatur &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 481.

ADNOTATIO.

Exigibilitatis promiſſio quid importet, & an, &
quando ceſſionarius virtute huius promiſſio-
9 nis habeat regreſſum contra cedentem, *Vide
Rot. coram Em. Otthob. deciſ. 142. num. 5. & 6.*

Tenetur namque cedens docere, ſe fuiſſe in
effectu creditorem de tempore ceſſionis, ac
10 de realitate nominis debitoris, *Bondu. collect.
legal. 4. num. 1.*

Quando vnius receptæ, vel vnius debiti
ſumma comprehendatur in alia, vel diuerſa
11 iudicetur, *Vide Alex. in l. triticum 94. num. 8. ff. de
verbor. obligat. Nenizon. conſ. 96. Menoch. conſ. 1207.
Rot. in rec. deciſ. 609. & 709. par. 3. & coram Duran. deciſ. 319.*

ROMANA PECVNIARIA, SEV ATTENTATORVM.

Luna 18. Martij 1619.

ARGVMENTVM.

Sumitur ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Cameralis obligatio, & A. C. facultates locum habent, ſi in commiſſione nõ ſit facta mentio dictæ obligationis contentæ in inſtrumento, & nu. 3. ac 5.*

2 *Ceſſionarius habet omnia iura, & priuilegia, quæ competebant cedenti, & ſic etiam obligationem Cameralem.*

3 *Ceſſio ex quibus poſſit dici inefficax.*

4 *Attentata quando dicantur commiſſa, pendente cauſa in Rota, & quando non, & num. 5.*

DECISIO DCXLVII.

COmmiſſa per Auguſtinum cauſa in Rota ſuper iactationibus, & moleſtationibus contra Equitem Bologninum, & præſentata commiſſione, iuxta cuius formam emanauit inhibitio, idem Eques tanquàm ceſſionarius Religionis Sancti Stephani egit coram A. C. contra Auguſtinum tanquàm hæredem Bonifatij pro executione mandati executiui vigore publici inſtrumenti obligatione Camerali vallati pro ſcutis 3600. contra bona hæreditaria eiuſdem Bonifatij relaxati, & cùm Auguſtinus omnia coram A. C. prætenderet fuiſſe nulliter, & attentatè geſta, Domini ſupradicta die, vtraque parte informante, cenſuerunt contrà ipſum negatiuè reſpondendum, ſcilicet non conſtare de attentatis, ne-
dùm, quia in commiſſione nulla eſt facta
mentio obligationis Cameralis, quo caſu be-
nè potuit A. C. non obſtante dicta commiſ-
ſione, & inhibitione ad illius executionem
procedere propter ipſius facultates, quæ ha-
bent locum, quando conſtat de obligatione
Camerali ex publico inſtrumento, prout in
1 caſu iſto, *Seraphin. deciſ. 53. in princ.* quam ſequi-
tur *Lancell. de attent. cap. 4. limit. 15. num. 8.* & fuit
dictum *in cauſa Romana Vineæ, quæ eſt deciſ. 641.
num. 11. & ſeqq. par. 1. diuerſ.* Sed etiam, quia an-
te commiſſionem, & inhibitionem pro hu-
iuſmodi credito actum fuit iudicialiter coram
A. C. & commiſſio eſt reſtricta ad moleſtias
extraiudicialiter illatas, expreſsè præſeruando
alias in iudicium deductas; adeò vt, ſicut Re-
ligio poterat proſequi iudicium anteà cœp-
tum coram A. C. idèm etiam facere potuerit
2 Eques illius ceſſionarius, vt per *Galleſ. ad pri-
mam part. oblig. Camer. qu. 2. in princ. aliàs qu. 5. nu-
mer. 1. Surd. conſ. 444. num. 12.* & tenuit Rota in
*Romana anterioritatis 23. Iunij 1603. coram bon.
mem. Cardinali Pamphilio*, & aliàs ſæpè.

Non obſtat, quod Eques non ſoluerit Re-
ligioni de pecunijs proprijs, ſed de bonis hæ-
reditarijs Bonifatij debitoris; & ſic ceſſio fa-
cta per Religionem ad fauorem Equitis ſit
3 nulla; nàm, quicquid ſit de huiuſmodi ex-
ceptione, quæ reſpicit executionem ceſſionis,
ſufficit ad effectum, de quo agitur, quod ac-
tum fuerit coram A. C. vigore obligationis
Cameralis, & quod moleſtiæ fuerint ibidem
ante commiſſionem, & inhibitionem iudicia-
liter illatæ, *ex ſupradictis, &c.*

ADNOTATIO.

Quamuis cauſa pendente in Rota nihil extra il-
4 lam innouari poſſit citra vitium attentatorũ,
*c. non ſolùm de appellat. in 6. Rot. coram Celſ. deciſ.
288. num. 7. & in Tudertina attentatorum, ſeu iuris
paſcendi 27. Ian. 676. in princ. coram b. me. Vbaldo.*

Adhuc tamen attentatum non eſſet iudi-
cium executiuum factum coram A. C. virtu-
te obligationis Cameralis, pendente in Rota
5 iudicio ordinario, *Zacch. de oblig. Camer. qu. 7.
num. 21.* etiamſi cauſa fuiſſet commiſſa in Ro-
ta cum toto negocio principali, quia obliga-
tio Cameralis non venit ſub clauſulis genera-
libus, *Zacch. d. qu. 7. num. 19. & ſeqq. Gregor. de-
ciſ. 144.*

Vide ad materiam ſupra deciſ. 572. & Rot. in Romana attentatorum 18. Martij 1680. coram R. P. D. Pauluccio.

RECANATEN. SEPARATIONIS THORI.

Luna 15. Aprilis 1619.

ARGVMENTVM.

Magiſtraliter hic tractatur de poteſtate Iudicis delegati in cauſa matrimoniali, & pariter magiſtraliter vendicatur iudicium factum ſuper ſeparatione thori à pluribus nullitatibus, obiectis teſtibus in illo examinatis.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus Papæ poteſt vices ſuas alteri demandare, ſiue poteſt ſubdelegare, & numer. 19. cum duobus ſeqq.*

2 *Amplia, etiamſi in Breue delegationis adſint verba,* Diſcretioni tuæ mandamus &c. *& cur, ibidem, & num. 3.*

4 Diſcretioni tuæ mandamus &c. *idem eſt, ac* iudicio tuo mandamus &c.

5 *Clauſula,* Conſcientiam tuam oneramus &c. *quid importet, ac operetur.*

6 *Cauſæ matrimoniales non poſſunt ſubdelegari Iudicibus laicis, ſed clericis, & clericatus probatur ex eo, quod quis fuerit Vicarius, cum Vicarius eſſe non poſſit, niſi clericus.*

7 *Citationis,* ad videndum iurare, & examinari teſtes, *defectus ſuppletur ex præſentia partis, quæ inſtetit coram Iudice, committi examen teſtium.*

8 *Verba,* Petiit &c. committi, & moneri in forma &c. *& Decretum Iudicis deſuper interpoſitum* commiſit, & monuit ſaluo &c. *de ſtylo Curiæ Maceraten. quomodo extendantur, & quid operentur.*

9 *Iudex in iis, quæ concernunt ordinatoria iudicij, poteſt ſe informare etiam extraiudicialiter.*

10 *Terminus à Iudice ad dandum interrogatoria duorum dierum præfixus, intelligitur à die data, vel oblata copia articulorum vigore Conſtitutionis Marchiæ.*

11 *Nullitas, quod teſtes ſint examinati extrà terminum probatorium, quomodò tollatur.*

12 *Teſtes examinati extrà locum iudicii, ubi iurarunt in loco iudicii, dicuntur validè examinati.*

13 *Mandatum cum clauſula,* quod Procurator poſſit omnia, quæ poteſt Principalis, *dicitur ſpeciale in cauſa matrimoniali.*

14 *Solemnitates, requiſita in contractibus minorum, non requiruntur in mandato ad lites.*

15 *Teſtes nulliter examinati, deſeruire poſſunt pro adminiculis, & num. 22.*

16 *Teſtes examinati cum præſentia Partis, & interrogatoriis, dicuntur validè examinati.*

17 *Religioſi poſſunt eſſe teſtes de licentia ſuorum Superiorum, & iſte defectus, uti leuis, non attenditur, & num. 21.*

18 *Teſtes examinati etiam ſine interrogatoriis, ſunt validè examinati, ſi pars neglexit illa dare.*

DECISIO DCXLVIII.

PLures nullitates contra teſtes, de quibus agitur, pro parte D. Antonii deducebantur, quarum nonnullis narratis D. Fauſtina obtinuit per Signaturam reſcribi, ut illis rejectis *arbitrio Rotæ* in cauſa procedatur, prout
1 iuris, ideò ſupradicta die propoſui dubium,
an intret arbitrium, & quoad nullitatem ex defectu iuriſdictionis in commiſſione narratam contrà teſtes in partibus examinatos ex eo, quod Illuſtriſſimus D. Cardinalis Bandinus, tunc Marchiæ Legatus, cui per fel. recor. Clementem Octauum cognitio huius cauſæ demandata fuerat, non potuerit illam eius Auditori ſubdelegare. Domini cenſuerunt illam ceſſare, ex regula, quod Delegatus Papæ
1 vices ſuas alteri ſubdelegare poteſt, *cap. fin. in princ. ubi Abb. num. 1. de offic. deleg. Clem. 1. eod. tit. Rota in cauſa Toletana medietatis annata 19. Iunij 1589. coram bo. me. Card. Pamphilio, & coram bo. me. Cardinali Seraph. deciſ. 857. num. 18.* quæ procedit, etiamſi in Breui delegationis adſint huiuſmodi verba, *diſcretioni tuæ mandamus &c.* quia
2 ex illis non cenſetur electa induſtria perſonæ, cùm ſemper Papa, quando reſcribit Cardinali, illis, vel alijs ſimilibus vtatur, *Rebuff. ſuper concordat. in forma mand. apoſt. verb. diſcretioni veſtra,* & conſequenter non poteſt dici ſublata facultas ſubdelegandi, iuxta *text. in c. fin. §. is autem, & ibi Abb. num. 3. & alij, de offic. deleg.* & fa-
3 cit, quia dicta verba, cùm non ſint appoſita ſpecialiter ſuper deciſione cauſæ, ſed generaliter ſuper toto negocio, ſufficit, quod operentur quoad electionem Subdelegati, ità vt D. Cardinalis eius diſcretione, ſeù iudicio,
4 quod idem eſt, *Menoch. de arbitr. qu. 8. numer. 25. Rebuff. ſuper concord. in forma mand. apoſt. d. verb. diſcretioni veſtra,* potuerit vti ſaltem in eligendo
5 Subdelegato, vt de ſimili clauſula, *conſcientiam tuam oneramus,* tradit *Abb. in d. cap. fin. §. is autem in fin. de offic. deleg.*

Nec ſubſiſtit, quod dictus Auditor tunc eſſet Laicus, cui cauſa matrimonialis ſubdelegari non poterat; nàm dantur atteſtationes d. D. Cardinalis, & Capituli Aſiſien. quod imò dictus Auditor tunc erat Clericus, & Vicarius, ex quo ſequitur, quod eſſet Clericus, quia
6 aliàs Vicarius Epiſcopi eſſe non potuiſſet, *Doctor. in c. decreuimus, ubi Abb. num. 12. Felin nu. 6. Dec. num. 120. de iud. Rebuff. in prax. tit. de Vicar. Epiſc. num. 35.*

Quoad nullitatem ex defectu citationis ad videndum iurare, & examinari ſupradictos teſtes de partibus ſimiliter in commiſſione narratam, Domini etiam cenſuerunt, illam non adeſſe; ex deductis enim apparet, quod Procurator D. Fauſtinæ die 7. Aprilis 1601. inſtetit per Iudicem committi receptionem iura-
7 mentorum, & examen teſtium ſupradictorum ſuper articulis tunc per eam productis parte præſente, quæ præſentia ſupplet defectum citationis, *l. de vnoquoque ff. de re iud. Alex. conſ. 123. num. 2. lib. 2. Vant. de nullit. ex defect. cit. numer. 17. Caſſad. deciſ. 2. num. 3. de iud. Seraph. deciſ. 1118. numer. 1.* & fuit dictum in *Iannen. pecuniaria 16. Martij 1612. coram R. P. D. meo Vbaldo,* & licèt in dicta ſententia legantur ſolùm huiuſmodi verba *petijt &c. committi, & moneri in forma &c.* & in decreto Iudicis deſuper interpoſito *commiſit, & monuit, ſaluo, &c.* tamen iſta verba de
8 ſtylo Curiæ Maceraten. referuntur ad formam Conſtitutionis Marchiæ *lib. 5. cap. 16.* & extenduntur hoc modo, videlicet, *commiſit Notario receptionem iuramentorum teſtium, & eorum examen, & monuit partes toto durante termino probatorio ad videndum iurare, & examinari teſtes,* prout de huiuſmodi ſtylo atteſtantur plures cauſarum Patroni in dicta Curia verſati, qui dicunt etiam, quod examen cum huiuſmodi monitione factum in termino probatorio valet; & hoc ad iſtum effectum ſatis releuare viſum
9 fuit, cùm in iis, quæ concernunt ordinatoria, poſſit Iudex ſe extraiudicialiter informare,

Alex.

Alex. in l. dies cautioni, §. hoc autem num. 26. ff de damn. infect. Dec. conſ. 655. numer. 27. & ſeq. Pedem. deciſ. 22. num. 16. & ſeq. & fuit dictum in *Vlixbonen. iuris deputandi collectores 14. Martij 1603. coram Reuerendiſſimo D. Attrebaten. & alias ſæpè.*

Nullitas contrà eoſdem teſtes ex eo, quod non fuerit datus terminus ad dandum interrogatoria, tollitur in facto, quia in ſupradicto decreto Iudicis legitur ad iſtum effectum datus terminus duorum dierum, qui intelligi-
10 tur à die datæ, vel oblatæ copiæ articulorum, iuxtà formam Conſtitutionis Marchiæ *d. lib. 5. cap. 16.*

Alia nullitas ex eo, quia ſupradicti teſtes fuerint examinati extrà terminum, viſa fuit ceſſare, quia licèt terminus Conſtitutionis ad probandum, qui eſt 15. dierum vtilium per Iudicem aſſignatus fuerit die 5. Aprilis, tamen die 7. ſubſequenti per eundem Iudicem decreta fuit copia articulorum, & mandatum, quod interim terminus non currat, & poſteà de dicto examine nihil ampliùs actum fuit, niſi die 16. Iunii ſubſequentis, quo Iudex, in-
11 ſtante Procuratore D. Fauſtinæ, in contumaciam partis non dantis interrogatoria per eius decretum partibus præſentibus licentiauit Notarium pro conficiendo examine, & die 20. fuit factum examen, quod propterea dicitur factum infrà dictum terminum 15. dierum ad probandum, qui non incepit de nouo currere, niſi dicta die 16. Iunii: & ex his ceſſat etiam, quod die 23. eiuſdem menſis fuerit prorogatus terminus probatorius, vel alter de nouo conceſſus, & poſteà eadem die teſtes examinati fuerint, quia imò examen fuerat factum ante huiuſmodi prorogationem termini, non autem poſt.

Minùs ſubſiſtit nullitas ex eo, quia ſupradicti teſtes fuerint examinati in Ciuitate Recanaten, ſicquè extrà locum iudicij; quia, vltra quod aliqui ex ipſis dicuntur examinati in Ciuitate Maceraten., pro reſponſione ponderatum fuit, quod vbi teſtes iurarunt in loco
12 iudicii, poſſunt poſteà examinari etiam in alio loco, cùm examen ſit meri facti, & extrà Iudicium expediri poſſit, *Rot. deciſ. 27. de probat. in antiq. & deciſ. 3. de teſt. in nou. Veſtr. in prax. lib. 6. c. fin. num. 8.* & fuit dictum in *Meliten. Prioratus 7. Maii præteriti coram R. P. D. meo Manzanedo.*

Altera nullitas contrà eoſdem teſtes ex defectu mandati procuræ D. Antonii, viſa fuit pariter ceſſare, quia imò ex actis conſtat de mandato cum ampla facultate gerendi omnia, quæ ipſemet principalis facere poſſet, etiam ſi mandatum requirerent ſpeciale, quod ſine difficultate viſum fuit ſufficiens in cauſa
13 matrimoniali, iuxtà *text. in c. accedens, de Procur. & deciſ. Rotæ 27. ſub num. 3. eod. tit. in nou.* & facit *deciſ. Caſſad. 1. num. 3. eod. tit.* cum alijs allegatis.

Neque obſtat, quod D. Antonius tunc eſſet minor 25. annis; quia, vltrà quod de hoc non conſtat; placuit reſponſio, quod in mandato ad lites, quod non eſt actus per ſe leſi-
14 uus, non requiruntur huiuſmodi ſolemnitates in contractibus minorum requiſitæ, *Put. deciſ. 158. lib. 1. ſecundùm non impreſſ.*

Quod teſtes, qui depoſuerunt in eadem Ciuitate Recanaten. vigore litterarum monitorialium non poſſint dici validè examinati, informantes pro D. Fauſtina non controuertunt, nec intendunt illis vti pro validè examinatis, & minus in commiſſione ſanato-
15 ria illi comprehenduntur; ideò, quatenus opus ſit, poterunt deſeruire pro adminiculo, *Mantica deciſ. 95. num. 9.* & fuit ſæpiſſimè deciſum.

Nullitas verò contrà duos ex teſtibus examinatis in Curia, ex eo, quia vnus ex ipſis fuerit examinatus præcedente citatione cum termino 20. dierum, alter 30., tollitur ex facto, quia fuit poſteà facta alia citatio, quæ cadebat ſub die 24. Nouembris, & d. die ſupradicti teſtes iurarunt, & poſteà fuerunt examinati die 7. Decembris ſequentis cum interroga-
16 torijs, & præſentia partis, quæ in omnem euentum ſupplet defectum citationis, *ex ſupradictis.*

Quod autem ſupradicti duo teſtes vti Religioſi ſine licentia eorum Superiorum deponere non deberent, viſum fuit non eſſe alicuius conſiderationis, ipſi enim medio iuramento aſſerunt, ſe non ſolùm habuiſſe licentiam ab eorum ſuperioribus, ſed etiam fuiſſe ab illis coactos ad ſe examinandum, & agitur de ſubſtinenda depoſitione iam facta, quo caſu
17 omiſſio huiuſmodi licentiæ tanquam leuis ſolemnitatis non attenditur, *Abb. in c. cum nuncius num. 4. Aretin. num. 11. de teſtib. Corn. conſ. 135. num. 33. lib. 1.*

Nec obſtat, quod teſtes in partibus fuerint examinati ſine interrogatorijs, & quod executio facta vigore ſententiæ ſuper ſeparatione thori ſit nulla, ſicque non intret arbitriũ; quia fuit reſponſum, quod in caſu iſto non eſt opus arbitrio pro ſanatione nullitatum, quæ non adſunt, nec adhuc conſtat de nulli-
18 tate executionis, & ſi dicti teſtes fuerunt examinati ſine interrogatorijs, D. Antonius ſibi id imputare debet, quia ipſe, vel eius Procurator in partibus ſæpè citatus, & in iudicio præſens, nunquam illa dare curauit.

Et ita deciſum, &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſuprà poſt deciſ. 395.

ADNOTATIO.

Iudex delegatus regulariter non poteſt ſubdele-
19 gare, *l. à Iudice in princ. C. de iudic. l. fin. ff. de offic. eius, cui mand. eſt iuriſd. Bald. in l. more maiorum num. 2. C. de iuriſdict. omn. iudic. Scacc. de iudic. lib. 2. c. 9. num. 673. & ſeq. Peregr. tract. var.* vbi latè agitur de Iudice delegato *tit. de iuriſd. ordin. & delegat. lib. 1.*

20 Lim. in delegato Papæ, ſiue alterius Principis, *d. l. à Iudice in fin. C. de iudic. l. vnic. §. hac tenus, &* vtrobique *gloſ. & DD. C. qui pro ſua iuriſd. & l. cum Prætor, §. is quoque, vbi gloſſ. verb. mandata eſt, ff. de iudic. Scacc. d. c. 9. nu. 710. & ſeqq. Peregr. d. lib. 1. numer. 6. Gratian. deciſ. March. 57.* vbi pariter agitur de ſubſtinendo examine, quod nullum contendebatur vti factum coram

ram Vicario Epiſcopi, qui fuerat deputatus per Epiſcopum Papæ delegatum, *Merlin. deciſ. 693. num. 7. ſupra poſt deciſ. 385.* vbi referuntur concordantes.

Quid autem, vbi delegatio continet clauſulas, quæ videantur inducere electionem per-
21 ſonæ, *vide Gratian. loc. cit.* vbi benè explicat materiam, quam etiam tangit *Roſ. de execut. litter. Apoſt. par. 2. cap. 5. num. 10. & ſeqq. Rot. deciſ. 234. par. 1. rec. ſupra deciſ. 381.*

Teſtes nulliter, aut minus formiter examinati licèt nullum faciant probationis gradum,
22 tamen ſecundùm opinionem *Rotæ* deſeruiſſe pro adminiculo, *Vbert. de citat. cap. 12. num. 697. Mantic. deciſ. 95. num. 9. Manzaned. deciſ. 878. pariter num. 9. Vbald. deciſ. 66. num. 6. Coccin. deciſ. 31. num. 9. 173. numer. 4. & 617. numer. 20. Peutinger. deciſ. 503. ſub numer. 12. verſ. Tùm ex dictis teſtibus, ſupra deciſ. 614.* & alibi quotidiè.

Religioſus de licentia ſui Superioris non
23 prohibetur in iudicio teſtimonium ferre, *cap. nuper*, cum ibi *not. per gloſ. & DD. de teſtib. §. cogitandum*, ibique *gloſ. verb. teſtes, Auth. de Monach. Pellizzar. in Manual. Regular. tom. 2. tract. 6. cap. 12. num. 38.*

VGENTINA IVRISPATRONATVS.

Lunæ 15. Aprilis 1619.

ARGVMENTVM.

Sumitur ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata ſuper iure præſentandi ad alicuius fauorem, eſt multum tribuendum, & cur ibidem, & num. 4.*

2 *Patronus laicus poteſt poſt vnam præſentationem facere aliam cumulatiuè.*

3 *Quando primo præſentato non præiudicetur ab alio ſecundo loco præſentato ab eodem Patrono, & n. 5.*

DECISIO DCXLIX.

POſt reſolutionem factam ad fauorem Io: Laurentii, quod ſcilicet conſtet de iurepatronatus eorum, qui ipſum præſentarunt, dubitaui, an conſtet de iurepatronatus eorum, qui præſentarunt Io: Gungolichium aduerſarium, ad effectum, de quo agitur, & Domini pro Io: Laurentio informante negatiuè reſponderunt; nam, licèt dictus Io: Gungolichius præſentatus fuerit ab Angelo Antonio Vti filio, & hærede Donati fratris fundatoris, ex deductis tamen apparet, quod ipſe fundator in eius vltimo teſtamento, quod anno 1521. condidit, d. iuſpatronatus reliquit Michaeli alteri ipſius fratri, non autem Donato, quod etiam colligitur ex ſententia Ordinarij, per quam anno 1606. declaratum fuit, ius præſentandi Capellanum in Beneficio, de quo agitur, olim ſpectaſſe, & pertinuiſſe ad dictum Michaelem, & tunc ad hæredes Baſilij illius filij, & Chriſtaldæ, & Leonardæ filiarum, cui
1 ſententiæ, inſtitutione præſertim, & poſſeſſione illius vigore ſubſecuta ad fauorem Lupi Antonij per ſupradictos hæredes præſentati, multùm eſt tribuendum, iuxtà *deciſ. Seraph. 1141. num. 8.* cum alijs *die 4. Febr. præteritis coram me in hac cauſa* deductis.

Nec obſtat, quod Paulus, qui præſentauit Io. Laurentium, præſentauerit etiam d. Io. Gungolichium; quia, vltrà, quod id fecit cumulatiuè, prout ei vti Patrono laico facere li-
2 cuit, *c. cùm autẽ. vbi Abb. in 1. not. de iurepatr. Clement. plures. §. fin. & ibi Doct. eod. tit. idem Abb. in c. cum dilectus in 2. not. eod. tit.* fuit etiam pro reſponſione ponderatum, quod dictus Paulus in huiuſmodi iurepatronatus, habet tantùm ternam partem vnius ex tribus vocibus; vndè cùm Io: Laurentius præter duas alias voces habeat etiam maiorem partem alterius, ſupradicta præſentatio ad fauorem Io: Gungolichij tantò minùs eſt attendenda, & pro
3 non facta habetur, nec impedit, quominùs Ioannes Laurentius totam d. vocem habere dicatur, *Imol. in d. Clem. plures num. 7. & ibi Card. num. 3. de iurepatr. Rocch. eod. tract. verb. ipſe nu. 6. Caſſad. deciſ. 2. numer. 1. eod. tit.* & fuit dictum in *Aretina Capellaniæ 24. Ianuarij 1603. coram bon. mem. Cardinali Pamphilio*, & aliàs ſæpè &c.

Eſt in eadem cauſa ſupra deciſ. 639.

ADNOTATIO.

De exiſtentia, & pertinentia iuriſpatronatus quomodò probentur actum eſt ſupra pluries, alle-
4 gatis auctoritatibus ad rem facientibus, quibus adde *Bonden. collectan. legat. 13. ferè per tot.*

An, & quomodò Patronus laicus variare
5 poſſit in præſentando, *vide Barboſ. in collectan. ad c. quod autem, de iurepatron.*

Allegatur hæc deciſio infra *deciſ. 653. nu. 14.*

PERVSINA ATTENTATORVM.

Ven. 19. Aprilis 1619.

ARGVMENTVM.

Arbitrium, à Signatura Rotæ datum, hic non intrat, prout latè in Summario, ſtantibus attentatis, commiſſis pendente appellatione in cauſa de ſui natura appellabili.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium regulatur à iure.*

2 *Attentata clara veniunt ſemper reuocanda.*

3 *Appellatione pendente nihil eſt innouandum.*

4 *Appellatio datur etiam in poſſeſſorio, non obſtante Aegidiana, vbi ſententia fuit lata in foro Eccleſiaſtico, & contrà clericum, quod amplia, vt numer. 9. 11. & ſeqq.*

5 *Appellatio datur de iure Canonico à ſententia in poſſeſſorio ad vtrumque effectum, & num. 6.*

7 *Laicus etiam in caſu immiſſionis debet conueniri coram Iudice Eccleſiaſtico, vbi adeſt Clericus.*

Pro-

8 *Procuratoris confeſſio nocet principalibus, qui ſunt*
illa vſi.
10 *Appellatio litis conſortium prodeſt in connexis.*

DECISIO DCL.

Eſt deciſ. 27. poſt Gilian. ad Statut. Peruſ.

Infra in eadem cauſa eſt deciſ. 690. & coram Coccino, qui propoſuit cauſam vice Pamphilii tunc conualeſcentis, deciſ. 463.

ADNOTATIO.

Ad materiam huius deciſionis, *vide Gilian. ad Statut. Peruſ. verb. appellatio nu. 17. & ſeqq. & infra deciſ. 664. vbi nu. 3.* allegatur præſens deciſio, & reſoluitur non intrare arbitrium Rotæ tributum pro reiectione attentatorum.

Aegidiana ſolũ intrat, vbi agitur de ſententia valida, & iuſta lata inter laicos, & ſuper
11 bonis laicalibus, *Priol. deciſ. 15. & dec. 399. vtrobique num. 1. deciſ. 356. num. 16. par. 17. recent. & in Romana, ſeu Balneoregien. fideicommiſſi 29. Martij 1677. §. 1. confirmata 14. Iunii eiuſdem anni, coram R. P. D. Emerix.*
12 Ita vt ceſſet etiam, vbi tractatur de bonis emphytheoticis Eccleſiæ, & quæſtio ſit inter laicos ſuper vtili dominio, *deciſ. 145. num. 1. & d. deciſ. 356. nu. 16. par. 17. rec.*
13 Et quod Aegidiana non intret vbi Clericus eſt in cauſa, tam reſpectu ipſius, quàm aliorum collitigantium, *Rot. coram Buratt. deciſ. 315. num. 7. coram Ottbob. deciſ. 155. numer. 9. & deciſ. 170. num. 8. & 10. Priol deciſ. 149. num. 8. & in Recanaten. Bonorum 20. Aprilis 1640. coram E-*
14 *minentiſſimo Cerro,* vbi ampliatur concluſio, vt procedat etiamſi iudicium fuiſſet inceptum contra laicum, & ſucceſſiuè Clericus obtinuerit tractu temporis admitti ad cauſam, cùm ad hunc effectum inſpici debeat tempus latæ ſententiæ, non autem tempus petitionis, *deciſ. 51. num. 14. par. 5. tom. 1. recent.*

TERRACINEN. DOTIS.

Veneris 26. Aprilis 1619.

ARGVMENTVM.

Confeſſio mariti dotis receptæ facta in teſtamento regulariter habet vim legati: ſed concurrentibus coniecturis, de quibus plenè in hac Deciſione, probat etiam veram dotis numerationem etiam contrà tertios.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio mariti facta in teſtamento de dote recepta vxoris habet vim legati in caſu ſecundarum nuptiarum, & num. 11.*
2 *Declara, concluſionem non procedere, concurrentibus coniecturis, ſuadentibus receptionem realem dotis, & num. 6. ac 10. vbi remiſſiuè.*
3 *Matrimonia ex generali conſuetudine non contrahuntur ſine dote, & num. 12.*
4 *Dos præſumitur à viro habita, dum vxorem retinuit, eamque etiam aluit.*
5 *Quietantiæ plures, manu mariti factæ, probant veram dotis numerationem.*
6 *Confeſſio dotis receptæ in bonis immobilibus præſumitur vera, & exceptione dotis non ſolutæ impugnari non poteſt.*
7 *Confeſſio dotis pro parte vera præſumitur vera in totum, etiam facta conſtante matrimonio.*
8 *Confeſſiones dotis receptæ, quando ſunt geminatæ, & factæ ex internallo, probant veram dotis ſolutionem, & numerationem.*
9 *Diſcrepantia inter enunciata in primo, & ſecundo teſtamento quomodò tollatur, vel concilietur.*

DECISIO DCLI.

PRopoſito dubio, an conſtet de credito dotis Hortenſiæ, & de aliis creditis ſibi ceſſis, Domini, quoad creditum dotis, cenſuerunt de eo conſtare, quia Bonifatius in teſtamento, quod condidit anno 1597. aſſeruit, ſe habuiſſe, & recepiſſe totam integram dotem d. Hortenſiæ ſibi promiſſam, videlicet ſcuta 500. computatis 10. tumulis terrenorum habitis, & vltra ducatos 90. de bonis mobilibus, & in alio quod condidit anno 1614. ſimiliter aſſeruit, ſe habuiſſe, & recepiſſe pro dicta dote ſcuta 450. in pecuniis, & terrenis, & alia bona mobilia ſibi promiſſa, & in vtroque teſtamento mandauit dictam dotem per eius heredes Hortenſiæ reſtitui; quæ confeſſio mariti in teſtamentis, licèt regulariter non pro-
1 bet, ſed ſolùm habeat vim legati in caſu ſecundarum nuptiarum *ex allegatis*: ex coniecturis tamen illius veritas coadiuuatur, & illis concurrentibus dotis receptionem plenè pro-
2 bat, iuxta notata per *Aym. conſ. 40. num. 4. Mohed. deciſ. 2. de confeſſ.* & tradit *Bald. Nouell. de dot. par. 6. priu. l. 78. num. 4. circa med.* ac fuit dictum *coram bo. me. Card. Seraph. deciſ. 487. num. 14. & coram me in Romana dotis 12. Maij 1608.*

Coniecturæ autem in caſu iſto plures concurrunt; nam, vltra quod ex generali conſue-
3 tudine matrimonia ſine dote non contrahuntur, *Socc. iun. conſ. 8. num. 17. lib. 2. Couar. var. reſol. lib. 1. cap. 7. num. 6. verſ. quod præterea, Rota in cauſa Vrbeuetana legati relat. inter impreſſ. deciſ. 155. num. 3. par. 2. diuerſ.* & Bonifatius per plures annos Hortenſiam eius vxorem retinuit, eam-
4 que aluit, ex quo reſultat non leuis præſumptio, & coniectura, quod dotem habuerit, *Bald. in l. 1. ſub num. 4. verſ. vndè quæritur, C. de priuil. dot.* cum aliis adductis in *d. deciſ. 155. numer. 9. par. 2. diuerſ. Mant. de tacit. & ambig. conuent. lib. 11. tit. 20. num. 17.* Dantur tres quietantiæ manu eiuſdem Bonifatii annis 1577. & 1578. ſicquè diuerſis temporibus ſcriptæ, in quibus fatetur, ſe recepiſſe à Ioanne Patre Hortenſiæ pro dicta dote in totum ſcuta 130. quæ confeſſiones veram numerationem eò faciliùs probãt,
5 cùm ſint elapſa tempora ad opponendam exceptionem non numeratæ dotis, *gloſ. in l. 1. C. de dot. caut. non numer. Mant. de tacit. & ambig. conuent. d. lib. 11. tit. 20. numer. 9.* Et inſuper datur etiam liſta bonorum mobilium, quæ idem Ioannes Hortenſiæ eius filiæ in dotem dedit valoris ſcut. 41. & Bonifatius in primo teſtamento aſſerit ſe recepiſſe ad computum dotis decem tumula terrenorum, quo caſu intrat concluſio, quod confeſſio dotis receptæ in
6 bonis immobilibus præſumitur vera, & excep-

tione

tione dotis non ſolutæ impugnari non poteſt,
vt ſenſit *Bart. in l. ſi conſtante num.* 100. *ff. ſolut.
matrim.* & tradit poſt alios *Couar. var. reſol. lib.* 1.
d. cap. 7. *in fin. Mant. de tacit. & ambig. conuent. d.
lib.* 11. *tit.* 20. *num.* 13. Adeo vt cùm ex his ſal-
tèm ſimul iunctis de ſolutione partis dotis du-
bitari non poſſit, idem videatur dicendum
quoad reliquam partem, quia confeſſio dotis
pro parte vera, præſumitur vera in totum,
7 etiam ſi conſtante matrimonio facta fuerit,
Socc. conſ. 82. *numer.* 2. *in fin. lib.* 3. *Aym. conſ.* 158. *ſub
num.* 6. *verſ. ad idem adduco*, *Mant. de tacit. & am-
big. conuent. d. lib.* 11. *tit.* 20. *num.* 14.

Præſertim, quia tempore primi teſtamenti,
& quietantiarum non conſtat, quod adeſſent
aliqui creditores Bonifatij, & ſupradictæ con-
feſſiones fuerunt pluriès geminatæ, & ex in-
8 teruallo factæ, quæ propterea veram nume-
rationem probant, *Abb. in c. ſi cautio num.* 12. *&
Felin. num.* 66. *in fin. de fid. inſtr.* cum alijs adduc-
tis per *Mant. de tacit. & ambig. conuent. d. lib.* 11. *tit.*
20. *num.* 11.

Nec confeſſio primi teſtamenti viſa fuit di-
ſcrepare à confeſſione ſecundi ſaltèm in ſum-
ma aliqua conſiderabili, quia in primo Boni-
fatius aſſeruit, vt dictum eſt, ſe habuiſſe ſcuta
500. computatis decem tumulis terrenorum,
& vltrà ducat. 90. de bonis mobilibus, quod
Domini intelligebant, computatis ſcilicet
etiam dictis ſcutis 90. ita vt in totum recepe-
9 rit ſcut. 500. In ſecundo verò aſſeruit, ſe rece-
piſſe ſcuta 450. in pecunijs, & terrenis, & alia
bona mobilia, quæ in totum poſſunt aſcende-
re ad dictam ſummam ſcutorum 500. Et ita
tollitur omnis diſcrepantia per informantes
conſiderata, &c.

Eadem in cauſa eſt infra deciſ. 724.

ADNOTATIO.

10 De confeſſione dotis receptæ, & quando
exindè probetur vera numeratio, agitur in
deciſ. 226. *num.* 2. *par.* 17. *rec. ſupra deciſ.* 101. *& in-
fra deciſ.* 724.

Confeſſio debiti emiſſa in teſtamento reſol-
11 uitur in legatum, niſi conſtet ſaltem ex con-
iecturis, & adminiculis, quod reuerà ſumma
expreſſa per teſtatorem deberetur, *deciſ.* 314.
num. 19. *par.* 17. *recent.*

Ad arguendam dotis ſolutionem vrgens
eſt præſumptio deducta ex generali conſuetu-
dine, ſecundùm quam matrimonia ſine do-
12 tibus regulariter non contrahuntur, *Gregor.
deciſ.* 62. *num.* 4. *Manzaned. deciſ.* 662. *nu.* 2. *Vbald.
deciſ.* 775. *num.* 4. *Coccin. deciſ.* 1355. *num.* 10. *Bich.
deciſ.* 131. *num.* 4. *& in Romana nullitatis delibera-
tionis 6. Iunij* 1642. §. *præterea, coram Ghiſilerio*,
ac alibi ſæpè.

PARMEN. BENEFICII.

Veneris 10. *Maij* 1619.

ARGVMENTVM.

Iuſtificatio gratiæ ſuper Beneficio obtento ex
quibus dicatur facta, latè, & ſcitè hic decidi-
tur; & de ſimultanea, ac alternatiua collatio-
ne inter Epiſcopum, & Capitulum.

SVMMARIVM.

1 *Vacatio Beneficij in menſe reſeruato, illiuſque va-
lor probatur ex confeſſione partis, emiſſa in ſua
gratia.*
2 *Alternatiua, qua gaudet Epiſcopus, non capit men-
ſes reſeruatos expreſsè, vt eſt menſis Februarius
vigore Regulæ* 8. *Cancellariæ, & num.* 12.
3 *Ampliatur dictum, vt procedat non ſolùm in digni-
tatibus, & præbendis, ſed etiam in alijs Beneficijs
inferioribus, & cur, ibidem, & num.* 4. *ac num.*
12. *remiſſiuè, & num. ſeq.*
5 *Concordia inter Epiſcopum, & Capitulum ſuper al-
ternatiua collatione Beneficiorum, confirmata à Se-
de Apoſtolica ad vtriuſque partis poſtulationem eſt
valida, & ligat etiam ſucceſſores.*
6 *Litteræ non expeditæ ſuper iſta concordia poſſunt
per ſucceſſorem expediri in forma* Rationi con-
gruit, &c.
7 *Beneficij vltimus collationis ſtatus non attenditur,
quando ille remanet dubius, & æquiuocus, & ſic
ſuper eo circà poſſeſſionem vis fieri non poteſt.*
8 *Clericatus narratus probatur ex litteris patentibus
Ordinarij, vel Vicarij Generalis.*
9 *Qualitates, & habilitates cenſentur probatæ ex
enunciatiua Papæ emiſſa in gratia.*
10 *Valor Beneficij, narratus per non exceſſum, proba-
tur per teſtes, & ad hunc effectum ſufficit qualis
qualis probatio ſemiplena.*
11 *Valor Beneficij dimittendi non eſt neceſſe, vt iuſti-
ficetur.*

DECISIO DCLII.

FVit reſolutum, gratiam Matthiæ eſſe iu-
ſtificatam, quod enim Beneficium, de
quo agitur, vacauerit per obitum Hieronymi
Palmæ extra Romanam Curiam in menſe
Februarij, & quod illius valor non excedat
24. probatur ex confeſſione Angeli, qui in
ſua gratia nititur eadem vacatione, & eundem
1 valorem per non exceſſum narrauit, *Egid. de-
ciſ.* 268. *& deciſ.* 595. *Put. deciſ.* 368. *lib.* 1. *& deciſ.*
325. *lib.* 2. cum alijs allegatis.

Narratiua, quod huiuſmodi Beneficium
D. Mariæ Magdalenæ, & Margheritæ in Ca-
thedrali ſit reſeruatum ex vacatione in ſupra-
dicto menſe Februarij, iuſtificatur ex regula
8. in qua menſis Februarij expreſsè reſeruatus
legitur; nec ſuffragatur alternatiua, qua
gaudere dicitur Epiſcopus, quia illa capit
2 dumtaxat ea Beneficia, quæ ad liberam ipſius
Epiſcopi diſpoſitionem pertinent, vt in ea le-
gitur, non autem Beneficia in Cathedrali,
quorum prouiſio ex iuris diſpoſitione com-
munis eſt Epiſcopi, & Capituli, iuxtà opinio-
nem, quam ſequitur *Rota*, vt per *Caſſad. deciſ.*
22. *num.* 2. *de præben.* & fuit dictum *in cauſa Sa-
lamantina dimidiæ portionis* 27. *Iunij* 1590. *coram*
Reue-

Digiti

Reuerendiſſimo Domino Peruſino: & hoc procedit,
non ſolùm in dignitatibus, & præbendis, de
quibus loquitur, *ibi Caſſad.* ſed etiam in alijs
3 Beneficijs inferioribus, quia omnia de bonis
communibus Eccleſiæ in dubio inſtituta præ-
ſumuntur, & ità indiſtinctè de collatione præ-
bendarum, vel Beneficij loquitur *Franch.* qui
hanc opinionem tenet *in c. à collatione num. 1. de appell. in 6.* prout etiam *Henr. Boichan c. nouit in princ. & num. 4. in fin. & ſeq. de his, quæ fiunt à Prælat. ſine conſ. Capit.* & quicquid dixerit *Abb. in c. cum Eccleſia Vulterrana ſub num. 8. verſ. in 3.*
4 *membr. de elect.* ſupradictam opinionem etiam
in his inferioribus Beneficijs procedere, fuit
dictum in *Barbaſtren. Archipresbiteratus 15. Iunij 1615. coram R. P. D. meo Pironano*, & vltimo loco *in eadem cauſa 15. Aprilis præteriti coram R. P. D. meo Vbaldo.*

Prætereà in caſu iſto datur concordia inter
Epiſcopum, & Capitulum anno 1564. inita,
in qua non ſolùm Epiſcopus inter alia dat, &
dimittit Canonico obtinenti præbendam Pe-
træ Baldanæ liberam collationem in ſpecie
Beneficij, de quo agitur, ſed etiam expreſsè
5 decernit, quod idem Epiſcopus alternatiua in
eo gaudere non poſſit; quæ concordia cùm
fuerit à Sede Apoſtolica ad ſupplicationem
vtriuſque partis confirmata, eſt valida, & li-
gat ſucceſſores, *c. veniens, vbi gloſ. verb. confirmatam, de tranſac.* & fuit dictum *in cauſa Seguntina iuriſdictionis 17. Nouembris 1587. coram bon. me. Gipſio*; & licèt ſuper gratia d. confirma-
tionis non appareant expeditæ litteræ tempo-
6 re Summi Pontificis, à quo illa emanauit, ta-
men benè potuerunt poſteà expediri per ſuc-
ceſſorem, prout factum fuit in forma *rationi congruit.*

Nec obſtare, quod ſupradictus Hieronimus
anno 1614. obtinuerit ab Epiſcopo ſibi de hu-
iuſmodi Beneficio prouideri, adeò vt nequè
attenta iuris communis diſpoſitione, neque
concordia præfata poſſit illud dici ſimultaneæ
collationis, ſaltèm ex vltimo ſtatu, qui ad va-
liditatem collationis attenditur: Ex deductis
enim apparet, quod eadem die 30. Decembris
dicti anni 1614. idem Hieronimus de dicto
Beneficio obtinuit etiam ſibi prouideri à Ca-
nonico ſupradictam præbendam de Petra Bal-
7 dana obtinente, & ſupradictæ etiam prouiſio-
nis vigore illius poſſeſſionem eadem die ade-
ptus fuit, ſicquè vltimus ſtatus remanet du-
bius, & æquiuocus, ità vt ſuper eo ad proban-
dam poſſeſſionem Epiſcopi, vel dicti Canoni-
ci vis fieri non poſſit, *Abb. in c. 2. in fin. de cenſ.* cum alijs adductis per *Modern. ſuper reg. 8. gloſ. 45. §. 2. num. 40.*

8 Clericatus Matthiæ probatur ex litteris pa-
tentibus Illuſtriſſimi Vicarij Vrbis, *cap. 2. & ibi Abb. in 1. not. de Cler. pereg. Fel. in c. poſt ceſſionem num. 3. & 15. de probat. Gram. deciſ. 81. numer. 1.* &
fuit dictum *coram me in Agrigentina Beneficij 30. Maij* 1611. & aliàs ſæpè. Prout etiam habili-
tates eiuſdem ſatis iuſtificatæ cenſentur ex eo,
9 quod Papa in ſua gratia atteſtatur, illum fuiſ-
ſe examinatum ab examinatoribus in Vrbe
deputatis, & idoneum repertum, iuxta *deciſ. in cauſa Colonien. Canonicatus 20. Maij 1602. coram bon. mem. Cardinali Pamphilio.*

Valor obtentorum in Diæceſi Adrien, quod
non excedat ducat. 13. ſufficienter probari vi-
ſus fuit ex pluribus teſtibus, qui dantur, & de
eo ſpecialiter deponunt, cùm ad iſtum effec-
tum ſufficiat qualis qualis probatio etiam
10 minor, quàm ſemiplena, *Egid. deciſ. 674. Card. Seraph. deciſ. 1229. ſub numer. 1.* & etiam leuiſſi-
ma, *idem Seraph. deciſ. 924. num. 2.*

Quo verò ad valorem portionis in Diæceſi
Hoſtien, cùm Matthias obtulerit illam dimit-
11 tere, placuit, non eſſe neceſſariam aliquam
iuſtificationem, vt fuit dictum *in cauſa Iaten. Vicariæ vltima Ianuarii 1590. coram bo. mem. Cardinali Platto.*

Et ita deciſum &c.

Hæc ipſa in cauſa eſt infra deciſ. 669.

A D N O T A T I O.

Simultanea collatio an, & quando locum ha-
bent, *vide Lotther. de re benefic. lib. 2. qu. 21.* vbi
12 allegat, & declarat *hanc noſtram deciſionem, Add. ad Comitul. deciſ. 129. Gregor. & Adden. deciſ. 95. & 314. Buratt. & Add. deciſ. 805. Rot. in Maioricen. Canonicatus 27. Martii 1656. §. ſic & narrata, coram Meltio, & in Salamantina Canonicatus 27. Ianuarii 1676. coram R. P. D. Tays, quæ eſt deciſ. 635. par. 18. tom. 2. recent. ſupra deciſ. 589.*

Opinio *Abb. in c. cum Eccleſia Vulterrana numer. 8. verſ. in tertio membro, de elect.* quod colla-
13 tio Beneficiorum inferiorum in Cathedrali
ſpectet ad ſolum Epiſcopum, difficultatur
apud *Garz. de benefic. par. 5. cap. 4. nu. 236. & ſeq.*

COMPOSTELLANA PAROCHIALIS.

Lunæ 13. Maii 1619.

A R G V M E N T V M.

Donatio iuriſpatronatus, licet poſſit fieri à Pa-
trono, debet tamen fieri cum conſenſu Epiſ-
copi, iſteque conſenſus quando præſumatur
ex lapſu temporis interueniſſe, quandouè hæc
facultas non cenſeatur ab Epiſcopo demanda-
ta Vicario Generali; & quando inſtrumen-
tum reddatur ſuſpectum in ciuilibus.

S V M M A R I V M.

1 *Patronus poteſt iuſpatronatus alteri donare, etiam in præiudicium ſuorum hæredum, & ſucceſſorum accedente Epiſcopi conſenſu, & num. 2. ac 13.*
3 *Conſenſus Epiſcopi, requiſitus in donatione iuriſpatronatus, præſumitur ex lapſu 30. annorum cum obſeruantia ſubſecuta, & num. 4. ac 6.*
5 *Beneplacitum Apoſtolicum ex ſolo curſu 30. annorum cum obſeruantia ſubſecuta præſumitur interueniſſe.*
7 *Inſtrumentum retrodonationis iuriſpatronatus ex quibus arguatur ſuſpectum.*
8 *Inſtrumentum redditur ſuſpectum, ſi non reperitur inter protocolla Notarii, qui aſſeritur de illo rogatus, & num. 18.*

Inſtru-

9 *Inſtrumenti ſuper veritate multùm tribuitur Peritis, & Notariis.*

10 *Aſſertioni Notarij contrà inſtrumentum non ſtatur in præiudicium Partis.*

11 *Suſpicio etiam leuis contrà inſtrumentum operatur in ciuilibus, vt illi fides non adhibeatur.*

12 *Inſtrumentum, productum parte non citata, non probat, nec attenditur.*

13 *Conſenſus Epiſcopi requiritur in donatione Iuriſpatronatus, facta laico.*

14 *Præſentatus à maiori parte vnius vocis totam vocem habere dicitur.*

15 *Conſenſus Prouiſoris, ſeu Vicarij etiam Generalis, qui non habet mandatum ſpeciale, non ſufficit, etiam quod habuerit facultatem gerendi ea, quæ requirunt ſpeciale mandatum.*

16 *Iuſpatronatus quibus modis transferatur de vno in alium, remiſſiuè.*

17 *Ordinarius, & pro Ordinario quis habeatur ad prædictum effectum.*

DECISIO DCLIII.

IN propoſitione dubij, cui eſſet adiudican. Beneficium, de quo agitur, plura pro vtraque parte deducta fuerunt, & præcipuè ſuper eo, quod Petrus Vaſquez prætendebat, ſe fuiſſe legitimè præſentatum à pluribus nepotibus ex filiabus Duranzæ, ſeù ab Andrea illorum donatario, & propterea ſibi competere ius, quod alias Duranzæ, vti Patronæ competebat; Ideò, cùm Domini tunc mandaſſent, quod dubium reſtringeretur, ſupradicta die propoſui ſuper hoc particulare dubium, an ſcilicet ius Duranzæ competat D. Petro Vaſquez, & quatenus competat, quanta ſit eius pars, & Domini negatiuè reſponderunt, nempè ius Duranzæ non competere dicto Petro Vaſquez, quia anno 1572. eadem Duranza aſſerens, ſe eſſe Patronam Parochialis Eccleſiæ, de qua agitur, iuſpatronatus in ea ſibi competens donauit Ioanni de Lis portionario Eccleſiæ Compoſtellanæ, tunc præſenti, & d. donationem expreſsè acceptanti pro ſe, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus; ex quo ſequitur, quod nepotes, & neptes ex filiabus Duranzæ, vti illius hæredes Petrum Vaſquez præſentare non potuerint: nec eſt dubium, quin Patronus iuſpatronatus alteri donare poteſt,
1 iuxtà *text. in cap. ex inſinuatione, de iurepatr.* & tradit *Rocch de iurepatr. verb. ipſe, vel is à quo qu. 17. in princ. num. 10. Lambert. eod. tract. lib. 1. par. 2. qu. 4. art. 1.* & fuit dictum *in cauſa Calagaritana Prabeminentiarum 29. Aprilis 1592. coram bo. me. Gipſio*, etiam in præiudicium ſuorum hæredum, & ſucceſſorum, *Calder. conſ. 19. de iurepatr. Rocch. eod. tract. d. verb. ipſe, vel is qu. 33. ſub num. 27. verſ. & ad comprobationem.*

Nec ſubſiſtit, quod iſta donatio fuerit nulla tanquam facta ſine conſenſu Epiſcopi; quia pro reſponſione ponderatum fuit, quod cùm
2 ſubſequẽti anno 1573. huiuſmodi Beneficium vacauerit per obitum vltimi illius Rectoris, dictus Ioannes de Lis donatarius præſentauit Antonium de Lima, qui tàm vigore præſentationis d. Ioannis, quàm aliorum compatronorum die 5. Ianuarij 1574. inſtitutionem obtinuit, & vſque ad annum 1615. quo obiit, d. Beneficium retinuit, quo caſu ex lapſu 40. annorum, & vltrà conſenſus Epiſcopi requiſitus in donatione iuriſpatronatus præſumitur, cùm ad iſtum effectum ſufficiat lapſus 30
3 annorum cum obſeruantia ſubſecuta, *c. peruenit, & ibi gloſ. verb. fatigari in fin. de empt. & vend. Abb. in c. cura nu. 4. de iurepatr. Lambert. eod. tract. lib. 1. par. 2. qu. 1. art. 8.* & fuit dictum *in cauſa Aretina Capellaniæ 1. Iunij 1584. coram bon. me. Bubalo.*

Et ex his ceſſat, quod dictus Antonius de Lima non fuerit inſtitutus ab Epiſcopo, ſed Archidiacono de Salnes; quia adhuc ex curſu tanti temporis cum obſeruantia ſubſecuta
4 conſenſus Epiſcopi in donatione iuriſpatronatus præſumitur, non enim iſta præſumptio eſt fundata in conſenſu Epiſcopi, ſed in curſu temporis cum obſeruantia, vt patet ex *ſupra allegatis*: Nam, ſi Epiſcopus inſtituiſſet Antonium vigore d. præſentationis Ioannis donatarij, ſtatim abſque alio curſu temporis ex ipſamet inſtitutione d. donationi conſenſiſſe videretur, iuxtà notata per *Lambert. de iurepatr. lib. 1. par. 2. qu. 1. art. 7. in fin. & d. art. 8.* quem ſequitur *Rota in dicta Bonon. iuriſpatronatus 27. Nouembris 1587. coram Gipſio*; & facit ſimile de beneplacito Apoſtolico, quod ex ſolo curſu
5 triginta annorum cum obſeruantia ſubſecuta præſumitur, vt per *Dec. conſ. 400. numer. 9. Gabr. conſ. 82. num. 30. & ſeq. lib. 2. Put. deciſ. 365. num. 4. lib. 2. Seraph. deciſ. 104. ſub num. 3.*

Nec obſtat, quod dictus Io. de Lis donatarius deceſſerit ante curſum 30. annorum; quia nihilominus ſufficit, quod effectus, & obſer-
6 uantia ſupradictæ donationis, & præſentationis durauerit vſque ad d. annum 1615. & ſic per ſpatium 40. annorum, & vltrà, *vt dictum eſt.*

Minùs obſtat, quod idem Ioannes ante ipſius obitum d. Iuſpatronatus Duranzæ, & illius filijs, hæredibus, & ſucceſſoribus retrodonauerit cum aſſertione, quod non fecerat donationem ab Ordinario confirmare, & quod nolebat illa vti, vt apparet ex publico inſtrumento, quod datur; quia, vltra quod d. inſtrumentum non caret ſuſpicione, tùm quia
7 Notarius, qui dicitur de eo rogatus medio iuramento id expreſsè negat, & reddit bonam rationem, quia de illo tempore non erat Notarius, & quod factis diligentijs d. inſtrumentum inter ſua protocolla non inuenit, iuxtà *text. in §. fin. in auth. de tabell.* & tradita per *Bald. in l. Caſſius num. 5. circa med. ff. de ſenator.* vbi dicit,
8 quod inſtrumentum eſt ſuſpectum, ſi non reperiatur in prothocollo, ſequitur *Gram. deciſ. 106. circa fin. Natt. conſ. 633. num. 19. Menoch. lib. 5. præſumpt. 20. num. 32.* Tum etiam, quia duo Notarij à Prouiſore in partibus deputati ſimiliter medio iuramento referunt, inſtrumentum, de quo agitur, eſſe ſuſpectum ex pluribus rationibus per eos adductis, quibus No-
9 tarijs vti in arte peritis multùm eſt tribuendum, *Bart. in l. 1. in fin. princ. ff. de ventr. inſpic. Rimin. iun. conſ. 30. num. 21.* & ſic tollitur, quod
10 aſſertioni Notarij contra inſtrumentum non ſtetur in præiudicium partis, quia *ex ſupradictis*

ctis, & aliis per informantes deductis, negari ſaltèm non poteſt, quin contra ſupradictum inſtrumentum inſurgat non leuis ſuſpicio,
11 quæ operatur in Ciuilibus, vt illi fides non adhibeatur, *Socc.conſ.98.numer.2. lib.3. Iaſ.conſ. 168.num.1.& ſeq.lib.4. Alb.conſ.99.numer.8. Menoch.conſ.199.ſub num.5.*

Placuit etiam reſponſio, quod d. inſtru-
12 mentum non eſt attendendum, quia nõ conſtat de illius productione parte citata facta, prout requiritur, ad effectum, vt ſit de actis, *Sarnen. in reg. de annal.qu.4. num.5. Rota in cauſa Caſenaten.de Cacciaguerris 2. Febr.1600.coram bo. me.Litta*, & quia caret conſenſu Epiſcopi, qui
13 in donatione iuriſpatronatus facta laico requiritur, aliàs donatio eſt nulla, *c. illud, de iurepatr. Ferrett.conſ.343.numer.2. Caput.deciſ.131. num.3.par.2.Put.deciſ.16.lib.2. Achil.deciſ.10. numer.1. de iurep.* cum alijs adductis in *Lucana iuriſpatronatus 31. Ianuarii 1614. coram R. P. D. meo Manzanedo.*

Præterea fuit etiam per Dominos ponderatum, quod cùm ex dictis nepotibus,& neptibus ex filiabus Duranzæ tres præſentauerint Petrum Lanzos, & altera Petrum Vaſquez ſupradicta etiam retrodonatione pro valida admiſſa, Petrus Lanzos vti præſentatus à ma-
14 iori parte d. vocis, totam vocem habere dicitur, *Imol.in Clem plures num.7.& ibi Card. numer.3.de iurepatr. Rocch.eod.tract. verb.ipſe, vel is num. 6.* & fuit dictum *in dicta Bonon. iuriſpatronatus 27.Nouembris 1587. coram bo.me.Gipſio, & coram me in Vgentina iuriſpatronatus 15. Aprilis præteriti,* in qua *alia deciſiones* referuntur.

Nec refragatur, quod plures alij ex ſupradictis nepotibus donauerint cum conſenſu Prouiſoris eorum ius Andreæ, qui præſentauit Petrum Vaſquez; quia in donatione iu-
15 riſpatronatus conſenſus Prouiſoris, ſeù Vicarij non ſufficit, niſi habeat ſpeciale mandatum Epiſcopi, *Calder.conſ.1.de offic.Vic.Ferrett. conſ. 327. num. 4. Thom.de Tan. deciſ.20.* etiam, quod aliàs in ſua deputatione habuerit expreſsè facultatem gerendi aliqua de his, quæ requirunt ſpeciale mandatum cum alijs clauſulis generalibus, *Franch.in c.2.numer.6.verſ. & aduerte, de offic.Vicar.in 6.Ferrett.d.conſ.327. num. 6. in fin. & num. ſeq.* & fuit reſolutum *in dicta Lucana iuriſpatronatus 14. Aprilis 1614. coram R. P. D. meo Manzanedo.*

Et ita, &c.

Sunt in eadem cauſa infra deciſ. 710. & 729.

ADNOTATIO.

Iuſpatronatus, nec donari, nec legari, nec alio pacto per contractum transferri poteſt, ſine conſenſu, & approbatione Ordinarij, *Viuian. de iurepatron.lib.4. cap. 1. per tot.* vbi enumerat
16 modos acquirendi iuſpatronatus, & caſus, in quibus Ordinarij conſenſus requiratur, *deciſ. 146.num.5. par.2.recent.*

Niſi tamen donatio fieret ad fauorem alterius Compatroni, quia inter Compatronos quilibet contractus fieri poteſt concernens iuſpatronatus neglecto Ordinarij conſenſu, *Viuian.de iurepatron.par.1.cap.8.num.19. Rot.deciſ. 707.num.4.par.1.recent.*

Hoc eſt verum, quod conſenſus Ordinarij interueniſſe præſumitur per lapſum alicuius temporis conſiderabilis concurrente obſeruantia, vt de lapſu quadraginta annorum firmat *præſens deciſio*, & ex lapſu decennij admittunt *Archidiac.in cap.nemo, de conſecrat.Lambertin. de iurepatron.ar.7.num.7. 2.qu.princ. par.1. primi libri, & art.11.1.qu.princip.2.par.1.libri.*

Prout etiam conſenſus Ordinarij præſumitur ſaltem tacitus,eo ipſo,quod præſentatum à donatario admiſit, & ad Beneficium inſtituit, *Bich.deciſ.264.num.4.Peutinger.deciſ.490.numer. 9.*

Sufficit tamen, quod conſenſus Ordinarij quandocunque ſuperueniat etiam poſt initium, & perfectum contractum,ac ex interuallo, dummodò medio tempore non ſit alteri ius quæſitum, *Bich.d.deciſ.264.num.5. deciſ.337. par.2.& deciſ.191.par.5.recent.*

Vicarius verò ſine ſpeciali mandato contractum ſuper iurepatronatus nequit auctorizare, cùm id gratioſam, & non neceſſariam iuriſdictionem reſpiciat,vt cæteris relatis probat *Modern.Peregrin.in Prax.Vicar.par.1. ſect. 2. ſubiect.2.num.20.*

Quamuis ad hunc effectum pro Ordinario
17 habeatur, & conſenſum præſtare poſſit quicumque habens iura Epiſcopalia, *Vbald. deciſ. 62. num. 6.*

Non creditur Notario atteſtanti ſe non fuiſſe rogatum de inſtrumento, quod ab ipſo apparet publicatum, *Merlin.deciſ. 209. allegat. in voto deciſiuo R. P. D. Albitij in cauſa Romana confinium, impreſſo ſupra poſt deciſ.436.*

Nihilominus huiuſmodi atteſtatione ſtante,& alijs concurrentibus ſatis vacillaret fides inſtrumenti, & ſuſpecta redderetur, vt benè *in hac deciſione* ponderatur.

Et quod inſtrumentum reddatur de falſo ſuſpectum, ſi non reperiatur in prothocollo
18 Notarij rogati, allegata *hac deciſione* dixit *Rot. in Aſculana iuriſpatronatus 1. Iulii 1650.§. in propoſito, coram Meltio.*

BVRGEN. PRIORATVS.

Merc. 22. Maii 1619.

ARGVMENTVM.

Mercatura, Negociatio, & Agricultura, an detrahant Nobilitati, & quis dicatur nobilis, quiſuè ex loci conſuetudine reputetur talis, itaut fiat habilis ad conſequendos honores, & dignitates etiam in Religione Hieroſolymitana.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes deponentes de qualitatibus alicuius, benè probant, dum reddunt cauſam ſcientiæ.*
2 *Conſuetudo loci potiſſimùm attenditur,quod aliquis habeatur pro nato honeſtè, & non reputetur ignobilis in illo loco, quo natus eſt,& habitat,& n.10.*

Mer-

3 *Mercatura, ſeu negociatio regulariter derogat nobilitati, cum illam nobiles, & diuites non exerceant, illiſque de iure communi eſt prohibita negociatio, & num. 12. cum ſeqq.*

4 *Fallit ex conſuetudine Regionis apud aliquas nationes, quæ exercent mercaturam abſque præiudicio nobilitatis, & num. 13. vbi fit mentio de pluribus locis.*

5 *Exercitium paſcendi pecudes, cultus agrorum, & vacatio rei ruſticæ fuit ab aliquibus reputata res nobilis.*

6 *Agriculturam, & rem ruſticam propriis manibus in propriis bonis exercens, nullum præiudicium facit propriæ nobilitati, & num. 14.*

7 *Hoſpitium retinentes quando non præiudicent ſibi circa nobilitatem.*

8 *Cappellani, qui ſunt recipiendi in Religione Hieroſolymitana non debent eſſe ſanguine nobiles, ſed ne ex infima plebe recipiantur.*

9 *Stabilimenti cauſa finalis colligitur ex illius præfatione.*

10 *Nobilitas requiſita in Religione Hieroſolymitana, & in illius Cappellanis.*

11 *Officium Notariatus in aliquo loco exiſtimatur vile, & alibi ſecus.*

15 *Nobilitas quomodò probetur ad diuerſos effectus remiſſiuè.*

16 *Nobilitas data à Principe æquiparatur nobilitati naturali, ſiuè ſanguinis.*

DECISIO DCLIV.

POſt præſentationem ad Prioratum, de quo agitur, per D. Alphonſum Commendatarium ad fauorem Georgij factam, plures teſtes ſuper qualitatibus per Stabilimentum Religionis ſuper receptione Cappellanorum requiſitis examinati, & aliæ probationes factæ fuerunt, quas cùm Capitulum Prouinciale per eius decretum reprobauerit, cauſa in Rota commiſſa, ſupradicta die propoſui dubium, an dictum decretum ſit confirmandum vel infirmandum, & dicto Georgio ſolùm informante, Domini cenſuerunt, illud eſſe infirmandum, nam ex ſupradictis teſtibus in hac cauſa examinatis, 1. 2. 3. & 4. *ſuper tertio* deponunt, quod Georgius natus eſt ex legitimo matrimonio; *ſuper quarto*, quod tàm dictus Georgius, quàm eius parentes ſunt puri ſanguine, nullaq; macula infecti; *ſuper* 11. quod eſt honoratus, & bonæ vitæ, & famæ; ſuper 8. & 9. quod non eſt profeſſus in alio ordine, nec debitor magnæ quantitatis, & tàm ſupradicti, quàm alii, qui omnes ſunt *num.* 22. *ſuper* 7. & 10. deponunt, quod dictus Georgius nemini ſeruiuit in vili exercitio, & quod nec ipſe, nec eius Pater, & Mater operati ſunt in artibus ſurdidis, & mechanicis: qui teſtes, cùm deponant de certa ſcientia, & ſint benè informati, ſupradictas qualitates probant, iuxta
1 *cap. quoties, de teſtib. c. fin. & ibi gloſſ. verb. maiores Eccleſiæ, de offic. Archid.*

Nec obſtat, quatenus dicunt, quod idem Georgius cùm eſſet puer, adiuuerit Patrem in cuſtodiendis ſuis pecudibus vnà cum aliis aliorum vicinorum, & conſanguineorum, & quod eius Pater tenuerit hoſpitium, in quo aduenas, & tranſeuntes per illas partes pretio hoſpitatus eſt; Quia omnes ſuper dicto articulo 7. & 10. conueniunt in hoc, quod in loco de Oſſeua, quilibet honoratus, & diues, imò magis honoratus Niſ de Algo idem facit propter anguſtiam, & ſterilitatem terræ, & ij, qui id fecerunt, & faciunt, obtinuerunt, & obtinent ſimul inſignia Alcandorum, & Gubernatorum, ac alia officia honorata Reipublicæ, prout pluriès obtinuit Pater ipſius Georgii, quod ad iſtum effectum ſatis releuare viſum fuit, maximè, quia ſupradicti teſtes expreſsè etiam dicunt, quod id in dicto loco, ac in aliis
2 partibus Prouinciæ non reputatur pro re vili, ac turpi ex conſuetudine, & communi illius reputatione, quæ in hac materia potiſſimè attenditur, *Bart. in l. 1. num. 83. & plur. ſeqq. C. de dignit. lib. 10. Alciat. in l. mercis la 2. ſub num. 11. ff. de verb. ſignif. & regul. 1. præſumpt. 48. circa fin. verſ. hodie tamen, Caſtr. conſ. 125. num. 4. lib. 2. Ruin. conſ. 66. num. 23. lib. 3. Tiraq. de nobil. c. 34. num. 1. & numer. 31.* & fuit dictum in *Ciuitaten. habitus 6. Iunii* 1607. *coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Ludouiſio*; & ad hoc facit, quod dicitur de mercatura, ſeù negociatione, quæ licèt regulariter nobilitati deroget, & per nobiliores, & ditiores non ſoleat exerceri, immò illis ſit de iure
3 communi prohibita, *l. nobiliores, C. de commerc. & mercat.* Id tamen non procedit, vbi ex conſuetudine Regionis aliud inductum ſit, prout apud aliquas Nationes, inter quas nobiles quoque, ſine præiudicio nobilitatis mercaturam
4 exercere, tradit poſt relatos *Tiraq. de nobilit. cap. 33. nu. 21. Io. Garz. de nobil. hiſp. par. 5. princ. cap. 2. num. 5. & ſeq. Rota in dicta Ciuitaten. habitus 6. Iunij* 1607.

Prætereà quoad exercitium paſcendi pecudes, fuit per Dominos ponderatum, quod non defuerunt, qui cultui agrorum, & rei ruſticæ vacare, gregis, atque armentorum curam ge-
5 rere, quæſtum viro nobili dignum arbitrati ſunt, vt *poſt alios* tradit *Io. Garz. de nobil. hiſp. par. 5. princ. d. cap. 2. num. 3.* & quod is, qui ſuis etiam manibus agriculturam, aliamque rem ruſticam in ſuis fundis exercet, nullum ob id
6 nobilitati præiudicium faciat, dicit *Guidop. deciſ. 41. & deciſ. 391.* & latè comprobat *Tiraq. de nobil. cap. 32. num. 2. & ſeqq.* quo verò ad hoſpitium, dicebatur, quod ex conſuetudine Prouinciæ illud retinentes aduenis, & iter facientibus, non ſubminiſtrant panem, vel vinum, neque obſonia, ſed dant cubicula cum lectis,
7 & vtenſilibus, itaut propterea non poſſint dici vile officium exercuiſſe, maximè, quia duo Equites huius Religionis, quibus ſupradictæ probationes commiſſæ fuerunt, illas approbandas eſſe retulerunt, prout fecerunt etiam alii, quibus illarum examinatio poſtmodùm commiſſa fuit, & concurrit in caſu iſto, quod ſupradictæ qualitates requiruntur, non quia hi, qui ſunt pro Cappellanis recipiendi, debeat eſſe ſanguine nobiles, ſed ne ex infima plebe
8 recipiantur, & hac de cauſa, ne communiter contemnantur, vt habetur in præfatione *dicti Stabilimenti ſuper receptione Cappellanorum*, ex qua illius cauſa finalis colligitur, *Roman. conſ. 38. nu. 1, Alex. conſ. 160. nu. 9. lib. 6.* cum ſimilibus.

D-

Confirmata fuit hæc deciſio coram Manzanedo, vt in deciſ.614.inter eius impreſſas.

ADNOTATIO.

Quamuis nobilitas ad effectum conſequendi habitum Hieroſolymitanum localis non ſuffi-
10 ciat, vt ſupra *deciſ.* 561. dicebatur; nihilominus Cappellani eiuſdem Religionis ex illius Stabilimentis ſatis eſt, quod localem habeant nobilitatem, vt hic firmatur.

Notariatus officium licèt communiter vile
11 reputetur, in aliquibus tamen locis nobilitati non detrahit, *ſupra d.deciſ.* 561.

Ita etiam mercatura regulariter ars ignobi-
12 lis eſt, & viris nobilibus incongrua, *l. ſi cohortalis,C.de Cohortal.lib.*10.*& l.nobiliores, C.de commerc.& mercat. Scacc.de commerc.& camb.*§.1.*qu.*7.*par.*3.*limit.*17.*num.*20 *fol.mihi* 456.*Duran.deciſ.*294.*num.*18.*& ſeq. Royas deciſ.* 148. *num.* 1. vbi concordantes.

Prout, & agricultura, *Duran.ibid.*

Sed in aliquibus locis, Ciuitatibus, ſeu Regionibus,vt apud Venetos, Ianuenſes,Floren-
13 tinos, Senenſes,alioſque,exercentes mercaturam ignobiles dici non poſſunt, nec per huiuſmodi profeſſionem nobilitas offuſcatur, prout illa minuitur apud Gallos,& Hiſpanos, *Gilian.ad Statut.Peruſ.verb.nobilitas n.* 1. *Scacc.de commerc.*§.1.*queſt.*1.*num.* 76. & in ſpecie, quod mercimonia, & negociationes in Ciuitate Ianuæ exerceantur etiam à nobilibus abſque nobilitatis iactura, teſtatur *Rot.Ianuen. dec.*139.*num.*9.*&* 10.*& Rota Romana in Ianuen.quarti detalis* 2.*Iunii* 1642.§.*quod autem, coram Ghiſilerio*: & generaliter mercatura, quæ per alios exercetur, non detrahit nobilitati, *Royas d.dec.*148.*num.*5.*Priol.deciſ.*152.*ſub num.*16.*verſ. & in ſpecie, cum concord.in deciſ.*229.*numer.* 7. *cum duobus ſeqq.par.*16.*recent.*

Inſuper agricultura in certis locis non reputatur ars vilis, ſeu mechanica, *Burat. d.deciſ.*294. *num.*11. *& ſeqq. Manzaned. dicta deciſ.* 614. *num.*2. *pariter cum ſeqq. ac deciſ.* 78. *numer.*20. *&*
14 *ſeqq.par.*8. *rec.*vbi valdè extollitur hoc exercitium, & firmatur, illud exercentes in proprijs agris ſuis manibus verè nobiles eſſe, niſi alias ſordidè, & ruſticè viuant, vel ab honeſtis negocijs penitùs abſtineant.

Nobilitas quomodò probetur ad diuerſos effectus, *vide Tiraquell. & Otalor. in eorum copio-*
15 *ſis tractatibus de nobilit. Cyriac.controuerſ.*208. *nu.*93.*& ſeqq.Paitell.expedit.*97.*num.*34. *& ſeqq.* vbi enumerat plures gradus nobilitatis, *Rot. locis citatis, & coram Celſ.deciſ.*266.

Conceſſa à Principe Supremo æquiparatur
16 nobilitati naturali, ſeu ſanguinis, *Maſtrill. de Magiſtrat.lib.*3.*cap.*10. *numer.*105.*& ſeqq. Ciriac. vbi ſupra.*

ASSISIEN. STATVTORVM.

Mero. 22. *Maij* 1619.

ARGVMENTVM.

Manutentio datur poſſidenti de tempore motæ litis, & quæ in hoc iudicio non admittantur, ſed reijciantur ad petitorium; & an Statutum conditum contra particulares perſonas attendatur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probata de tempore ante motam litem,præſumitur continuata vſque ad tempus motæ litis, niſi contrarium probetur, & num.* 10.
2 *Poſſidenti de tempore motæ litis danda eſt manutentio, & num.* 10.
3 *Vnuſquiſque poteſt de re ſua ad libitum diſponere.*
4 *Probationes leuiores ſufficiunt in iudicio ſummariſſimo manutentionis, & num.* 10.
5 *Exceptiones contrà teſtes haud facilè admittuntur in iudicio manutentionis, & num.* 10.
6 *Statutum, conditum in præiudicium particularium perſonarum, an valeat? & num.* 11.
7 *Poſſeſſor non debet ſua poſſeſſione priuari lite pendente ſuper reſpicientibus petitorium, & altiorem indaginem requirentibus.*
8 *Poſſeſſio contrà diſpoſitionem Statuti, an ſit manutenibilis.*
9 *Illatio non fit ex diuerſis.*

DECISIO DCLV.

Eſt deciſ. 147. *poſt Poſth. de manut.*

*Eſt infra in eadem cauſa deciſ.*735.*impreſſa apud eund. Poſth. de manut. deciſ.* 158.

ADNOTATIO.

10 Allegatur hæc deciſio per eundem *Poſth. in tract. de manut.obſeru.*17.*num.*10. 29. & alibi *obſeru.*38.*num.*9.*& obſeru.*70.*num.*4.

Non poteſt Vniuerſitas, vel Communitas
11 condere Statutum, quod reſpiciat præiudicium particularium perſonarum, quamuis aliquo modo etiam implicitam habeat publicam vtilitatem, *Loſaus de vniuerſit.par.*3.*cap.*15.*&* 16.

FVLGINATEN. REINTEGRATIONIS.

Veneris 24. *Maij* 1619.

ARGVMENTVM.

Immiſſio exceſſiua ratione indiuiduitatis eſt in totum reſcindenda,& quomodò probetur exceſſus, hic rectè deducitur ex pluribus; ac declaratur,quomodo fiat reintegratio fœminarũ vigore Statuti excluſarum.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio, & executio exceſſiua eſt reuocanda, quia exceſſus etiam in modico vitiat ſententiam, & numer.*

mer. ſeqq. ac numer. 11. cum ſeq.

2 *Sententia, quæ non iuſtificatur ex actis, eſt notoriè iniuſta.*

3 *Deſcendentes ad illam tantùm portionem reintegrari debent, quam filiæ à principio habuiſſent, ſi à Statuto excluſæ non fuiſſent, & num. 9.*

4 *Communio arguitur ex emptione bonorum communi nomine facta, & nu. 15.*

5 *Diuiſio inter fratres non præſumitur, cum ſit quid facti, & ideò probanda eſt.*

6 *Negatiuam poſſeſſionis, vt teſtes probent, debent deponere, quod aliter eſſe non poſſit, quin ipſi vidiſſent, & ſciuiſſent.*

7 *Teſtatorem alia bona poſſediſſe præter deſcripta in teſtamento ex quibus colligatur.*

8 *Poſſidenti rem in communi ſi ſuperueniat alius titulus intelligitur potius voluiſſe poſſeſſionem illam continuare, quàm de nouo apprehendere, & numer. 13.*

Poſſidens rem cum aliquo pro indiuiſo, dicitur habere partem in qualibet gleba, dicto numer. 8. & numer. 14.

10 *An, & quando dotatio, ſeu renunciatio excludat fœminas dotatas, & renunciantes.*

DECISIO DCLVI.

PRopoſui dubium aliàs *ſub die 10. Decembris præteriti in deciſione* reſeruatum, an ſcilicet obſtet exceſſus ad effectum Aegidianæ, & Domini affirmatiuè reſponderunt, nempè obſtare exceſſum, quia certum eſt, quod vbi conſtat de exceſſu, immiſſio eſt reuocanda,
3 & exceſſus etiam in modico vitiat ſententiam. *Caſtr. in l. ſi non ſortem, §. ſi centum num. 2. & ibi Iaſ. num. 1. ff. de condict. indeb. Put. deciſ. 323. lib. 1.* & fuit dictum in *Romana diuiſionis hæreditatis 14. Decembris 1615. coram R.P.D. meo Manzanedo,* & aliàs ſæpè; quæ propterea cùm non
2 iuſtificetur ex actis, dicitur notoriè iniuſta, *Surd. conſ. 61. num. 51.* & conſequenter Aegidianæ locus eſſe non poteſt, *Corn. conſ. 10. ſub num. 2. lib. 4. Put. deciſ. 4. de Aegid.* cum alijs *dicta die 10. Decembris præteriti in deciſ.* allegatis.

De exceſſu autem in caſu iſto ſatis conſtare viſum fuit ex eo, quia bona in ſententia deſcripta, & quorum poſſeſſio illius vigore capta fuit, dicuntur fuiſſe poſſeſſa per Io. Baptiſtam Seniorem in communi cum Iuſtiniano Patre Petri, & per ipſum Petrum in communi cum filiis eiuſdem Ioannis Baptiſtæ, ex quo ſequitur, quod ad ipſum Io. Baptiſtam Seniorem ſolùm pro medietate ſpectarent, ſuper qua propterea erat danda immiſſio, non autem ſuper omnibus ſupradictis bonis inſolidùm, cùm nepotes ad illam tantùm portionem reintegrari debeant, quam filiæ à prin-
3 cipio habuiſſent, ſi à Statuto excluſæ non fuiſſent, *Socc. conſ. 75. num. 1. lib. 3. Grat. conſ. 160. num. 23. lib. 2. Gabr. conſ. 7. num. 12. lib. 2. Hond. conſ. 29. ſub numer. 4. poſt med. verſ. eſſet igitur D. Saluagia lib. 1.*

Quod ſupradicta bona fuerint poſſeſſa in communi inter Io. Baptiſtam Seniorem, & Patrem Petri, vel ipſum Petrum, deducitur ex depoſitione ſecundi ex teſtibus pro D. Petro de Gregorijs, & conſortum examinatis, qui *iuxta* 18. dicit, quod ſupradicta bona fuerunt relicta à Federico, Io. Baptiſta, & Patre Petri poſt eorum mortem, & vlteriùs enumerat plura ex bonis in dicta ſententia, & inſtrumento adeptionis poſſeſſionis compræhenſis, & colligitur ex eo, quia anno 1528. Federicus Senior emit quaſdam terras pro ſe, & nomine Ioannis Baptiſtæ fratris, & Petri q. Iuſtiniani
4 nepotis abſen., vt apparet ex publico inſtrumento; quod datur, ex qua emptione communi nomine facta, probatur inter eos communio, *Bart. in l. Titium, & Mæuium, §. altero num. 6. verſ. ſed ſi emptiones, ff. de adminiſtr. tut. Gabr. conſ. 51. num. 13. lib. 2.* & quod eadem bona fuerint in communi poſſeſſa inter Petrum, & filios dicti Io. Baptiſtæ, deponit idem teſtis *iuxta* 24. 25. & 61. ſeptimus *iuxtà* 24. & 40. & colligitur ex publicis inſtrumentis, in quibus legitur, quòd Petrus anno 1555. emit domum pro vna medietate nomine proprio, & pro altera nomine dd. filiorum Io. Baptiſtæ; Item quod iidem filij anno 1595. emerunt alteram domum pro ſe ipſis, & nomine Petri abſen.; Item, quod Petrus dotem pro Octauia filia d. Io. Baptiſtæ ſimul cum Iuſtiniano fratre d. Octauiæ, & pro Flauia altera filia eiuſdem Io. Baptiſtæ ſolus promiſit; & comprobatur, quia
5 regulariter diuiſio inter fratres, cùm ſit quid facti, in dubio non præſumitur, niſi probetur, *Theſ. deciſ. 205. nu. 2. Menoch. lib. 3. præſumpt. 60. num. 1. Hond. conſ. 59. num. 36. lib. 1. Seraph. deciſ. 1303. num. 10.*

Nec obſtare videbantur teſtes, qui deponunt, ſupradicta bona fuiſſe poſſeſſa per Io. Baptiſtam, & ſe neſcire, quod fuerint poſſeſſa à Petro ſimul cum Io. Baptiſta; quia hoc non ſufficit ad probandam negatiuam, quod ſcilicet Petrus non poſſederit dicta bona ſimul cum Io. Baptiſta, cùm poſſit eſſe, quod Petrus quoque poſſederit, & ipſi teſtes id ignorarent. & ideò ad iſtum effectum deponere debent per remotionem actus à ſenſu, quod ſcilicet ſi
6 Petrus poſſediſſet ſimul cum Io. Baptiſta, ipſi ſcirent; *gloſ.* communiter approbata *in §. hinc nobis, verb. & vidiſſe, auth. de hæred. & falcid.* cum alijs allegatis in *Ianuen. iuriſdictionis 13. Iunij 1607. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Ludouiſio*; maximè, quia ex poſſeſſione Io. Baptiſtæ non ſequitur, quod Petrus non potuerit cum eo poſſidere, *Rimin. conſ. 219. numer. 15. & pluribus ſeqq.* & fuit dictum in *Balneoregien. Terrarum 26. Martij 1603. coram Reuerendiſſimo D. meo Damaſceno.*

Nec obſtat, quod in teſtamento Petri fuerint deſcripta plura bona per eum tempore obitus poſſeſſa, inter quæ non reperiuntur expreſſa bona, de quibus agitur; quia placuit reſponſio, quod fuerunt ibi deſcripta quædam bona particularia ipſius Petri, quorum vſumfructum reliquit vxori, non autem omnia ipſius bona, & in ſpecie bona, de quibus agitur, quæ ſimul cum Io. Baptiſta in communi poſſidebat, prout colligitur ex eodem teſta-
7 mento, in quo poſt deſcriptionem dd. bonorum de alijs bonis ſuis per vniuerſalem hæredis inſtitutionē diſpoſuit his verbis, videlicet, *in omnibus autē alijs, & ſingulis ſuis rebus, bonis &c.*

Minùs

Minùs obſtat, quod mortuo Petro non
conſtet, filios Io. Baptiſtæ ipſius hæredes ap-
prehendiſſe poſſeſſionem bonorum, de qui-
bus agitur, ſed aliorum; nàm, quoad huiuſ-
8 modi bona, fuit dictum, quod cùm dicti filij
illa tunc omnia pro indiuiſo poſſiderent, &
in qualibet gleba partem haberent, ſuperue-
niente titulo inſtitutionis cenſentur potiùs
voluiſſe illorum poſſeſſionem continuare,
quàm de nouo apprehendere, prout de fidei-
commiſſario eueniente caſu fideicommiſſi,
tradit *Pariſ.conſ.53.num.110.lib.3.* quem ſecuta
fuit *Rota in Romana bonorum de S.Cruce 23. Maij*
1608. *coram Reuerendiſſ D.meo Damaſceno.*

Alter exceſſus deducitur ex eo, quia vigo-
re dictæ ſententiæ fuit capta poſſeſſio domo-
rum ſit. in Ciuitate Fulginei in Societate
Feldingorum iuxta certos confines, & tamen
9 ex inſtrumentis ſupra ponderatis apparet,
quod poſt mortem Io. Baptiſtæ per ipſius fi-
lios, & Petrum fuerùnt titulo emptionis ac-
quiſitæ duæ domus in eadem Societate, &
iuxta alia bona ipſorum emptorum, quæ ex
eiſdem confinibus non conſtat, quod fuerint
in executione ſeparatæ, prout requirebatur,
quia cùm de tempore obitus à Io. Baptiſta
non poſſiderentur, nepotes ex filiabus ad eas
reintegrari non poterant, *ex ſupradictis.*

Præterea dicebatur in caſu iſto, quod vigo-
re dictæ ſententiæ deſcendentibus ex Flauia,
& Nicola filiabus eiuſdem Io. Baptiſtæ ſenio-
ris, tantò minús immiſſio ſuper bonis præfa-
tis dari poterat, ex quo ipſæ non ſolùm tan-
quam dotatæ fuerant per Statutum à ſucceſ-
ſione bonorum paternorum excluſæ, ſed etiã
mediante renunciatione per eas cum iura-
mento, & alias ſolemniter facta; Verùm, quia
replicabatur, huiuſmodi renunciationem
fuiſſe factam pro cõſeruatione cippi domus,
10 & cum expreſſa conditione, quod ſi contige-
rit Iuſtinianum, Federicum, ac Vincentium
fratres decedere quandocumque ſine filiis le-
gitimis, & naturalibus, bona, & iura renun-
ciata reueniant, & reuenire debeant ipſo facto
ad ipſas fœminas renunciantes, vel ad earum
hæredes, & ſucceſſores, & quod propterea
mortuis filiis maſculis renunciatio fuerit re-
ſoluta, ſi opus fuerit, poterit de his particula-
riter videri.

Et ita deciſum, &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 630.

ADNOTATIO.

11 Exceſſus etiam in minimo vitiat executio-
nem, quæ eſt actus indiuiduus de ſui natura,
*Thomat.dec.272.num.13. Eminent.Ottbob. dec.49.
num.2.deciſ.277.num.3.par.8. dec.81. num.3.& 4.
par.15. deciſ.7.num. 1. par.16.recent.* & alibi paſ-
ſim.

12 Sed non præſumitur, cum præſumptio po-
tiùs faueat executionis validitati, ideò per al-
legantem plenè, & concludenter probari de-
bet, *Bonden.collect.legal.31. num.53. & ſeq.deciſ.
185.nu.13.poſt Poſth.de ſubbaſt. Peutinger.dec.414.
num.5. Priol.dec.182.num.21.dec.394.& dec.407.
vtrobique num.2.dec.306.num.26. & ſeq. par.7.&
dec.120.nu.11.par.15.recent.*

13 Fideicommiſſarius poſſidens pro indiuiſo
cum alio, poteſt eo defuncto continuare poſ-
ſeſſionem abſque vllo vitio, ac etiam abſque
noua apprehenſione, *Adden. ad Gregor. dec.206.
num.* 10. & allegata *hac noſtra deciſione* firmant
*Canaler. dec.534.num.3. Royas dec.443. num.5.&
dec.455. num.4.*

14 Poſſeſſio autem pro indiuiſo hunc præci-
puè operatur effectum, vt quiſque in qualibet
gleba ſuam habeat portionem, *l.Manius 68.§.
duorum, vbi gloſ.in verb.hanc eamdem, verſ.ius enim
intelligit, ff. de legat. 2. Rota in Romana reſciſſionis
contractus 5. Aprilis* 1677. *§.nec obſtat, verſ. quia
patruus, confirmata 27.Iun.1678. corã Reuerendiſſ.
Bourlemont.*

15 Communio, & ſocietas inter fratres argui-
tur potiſſimùm ex emptione, aut venditione
bonorum in ſolidum, & communi nomine
facta, *Rot.in Romana bonorum 29. Martij* 1680. *§.
atque ex his, verſ. quoniam cùm negocium, coram
Reuerendiſſ. Albergato Decano.*

CALAGVRITANA BENEFICII DE MVRILLO.

Ven. 24. Maij 1619.

ARGVMENTVM.

Ordinarius poteſt in paritate vocum inſtituere, quem maluerit, & quando præſentatio, quæ quandoque vſurpatur pro electione, Patroni abſentis non attendatur, hic benè explicatur.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarius poteſt gratificare, & inſtituere alterum ex præſentatis, habentibus vota paria, & num. 8.*

2 *Patronus abſens vt poſſit votare per Procuratorem, quæ requirantur, & num.3.ac 9.*

4 *Præſentatio facta per Patronos Eccleſiaſticos dicitur electio, & cum ea à pari procedit.*

5 *Præſentatio facta per Beneficiatos ſimul, & capitulariter congregatos, perindè eſt, ac ſi electio eſſet facta collegialiter à Patronis.*

6 *Conſuetudo præſentandi vt probata dicatur per teſtes, debent ij deponere ſpecialiter in caſu, de quo agitur.*

7 *Teſtes nulliter examinati nullam fidem faciunt.*

DECISIO DCLVII.

IN hac cauſa *coram b.m. Andrea* tunc pro po-
nente reſolutum fuit, ſententiam Metro-
politani eſſe infirmandam, quia per eam de-
1 claratur, Ioannem vti præſentatum à maiori
numero votorum fuiſſe inſtituendum, &
propterea ſententiam Ordinarij ad fauorem
Petri eſſe reuocandam; & tamen ſupradicta
vota, & cætera ſimilia viſa fuerunt Dominis
paria, quo caſu benè potuit Ordinarius di-

ctum Petrum inſtituere, eique gratificare, *cap. cùm autem, de iurepatr. gloſ. in can. ſi plures, 16. q. 7. Dec. conſ. 129. num. 1. in fin. & num. ſeq.* cum aliis allegatis.

Nec obſtare, quod Petrus habeat tantùm tria vota, & ad fauorem Ioannis vltrà alia tria ſit computandum votum Sanchez, qui
2 tanquàm abſens votauit per Procuratorem; quia non conſtat, quod eſſet abſens in eo loco, in quo deberet euocari, iuſtoque impedimento detentus venire non poſſet, prout ad iſtum effectum requiritur, *cap. quia propter, §. illud, & ibi gloſ. verb. venire, Abb. num. 1. & alij Doct. de elect. cap. ſi quis iuſto in princ. eod. tit. in 6. Lambert. de iurepatr. 1. par. 2. lib. 4. q. princ. art. 1. ſub num. 5. verſ. verum eſt*, & minùs, quod Procu-
3 rator hoc medio iuramento affirmandi facultatem in mandato haberet, iuxtà notata per *gloſ. in d. cap. ſi quis iuſto in princ. verb. detentus, & ibi Archid. nu. 2. de elect. in 6. Bellem. in d. cap. quia propter num. 4. in fin. & num. 5. & alij, eod. tit.* quæ
4 iura licèt loquantur in electione capitulariter, vel collegialiter facienda, habent tamen locum etiam in huiuſmodi præſentatione, quæ cùm fiat per Patronos Eccleſiaſticos, dicitur electio, & cum ea à pari procedit, vt in *d. cap. cum autem, de iurepatr. Rota dec. 1. num. 2. de inſtit. in antiq. Put. dec. 131. num. 3. lib. 3. Gonz. ſuper reg. 8. gloſ. 19. num. 2.*

Præſertim, quia præſentatio, de qua agitur, legitur facta per Beneficiatos ſimul, & capitulariter congregatos, prout ſaltem vigore Conſtitutionis Synodalis fieri debet, quo ca-
5 ſu, licèt ius præſentandi ad eos vti ſingulos pertineat, tamen ad iſtum effectum perindè eſt, acſi eſſet facta electio collegialiter, vel ius præſentandi ad eos vti vniuerſos ſpectaret, vt fuit dictum *coram bo. mem. Cardin. Mant. in alia Calagurritana Beneficij, vt in deciſ. 268. num. 4. & ſeq.*

Nec obſtare teſtes dicentes, quod in huiuſmodi Eccleſia abſentes conſueuerint præſentare per Procuratores; quia non deponunt ſpecialiter in caſu, de quo agitur, quando
6 ſcilicèt, vt dictum eſt, legitima abſentia non iuſtificatur, & talibus præſentationibus altera pars ſe opponit, prout requiritur ad probandam conſuetudinem, *Aym. conſ. 96. num. 4. Rol. conſ. 53. num. 39. lib. 2. Caſ. de Graſſ. deciſ. 6. num. 5. de præben.* & fuit aliàs ſæpè *in Rota* deciſum: Vltrà quod alij teſtes deponunt contrarium,
7 & ſupradicti dicuntur nulliter examinati, qui proptereà nullam fidem faciunt, *Caput. deciſ. 282. num. 1. par. 3.* cum ſimilibus.

Confirmata fuit hæc deciſio coram Vbald. deciſ. 582.

ADNOTATIO.

1 Gratificationi fauore Ordinarij locus eſt, quando pro præſentatis concurrit paritas vocum. *Lotther. de re benef. lib. 2. q. 11. num. 134. & lib. 3. q. 17. num. 163. Viuian. de iurepatron. lib. 12. cap. 8. num. 16. Vbald. dec. 339. num. 7. & ſeq. dicta dec. 580. num. 1. & dec. 631. pariter num. 1. ibique Adden. in fin. ſuprà dec. 17.*

Abſens in electione eſt expectandus, ſi de breui, & intra terminum ad eligendum eſt reuerſurus, aliàs electio eſt nulla, maximè ſi ille, qui aberat, fuit proteſtatus, *dec. 350. par. 17. recent.*

9 Allegatur, & laudatur hæc deciſio per *Rot. coram Pentinger. dec. 241. nu. 10.* ad probandum, quod ad hoc, vt vota Electorum, aut Compatronorum abſentium ſint computanda, & habenda in conſideratione, debet conſtare, eos fuiſſe abſentes in eo loco, in quo vocari debuiſſent.

ROMANA VINEÆ.

Ven. 24. Maij 1619.

ARGVMENTVM.

Quomodò, & ex quibus excuſetur deuolutio, ſeu caducitas rei emphytheuticæ, hic ſcitè, & rectè deciditur.

SVMMARIVM.

1 *Caducitas, & deuolutio excluditur, ſi in alienatione expreſsè reſeruatur conſenſus proprietarij, & intrà legitimum tempus requiratur, & expectetur.*
2 *Alienatio rei emphytheuticæ inter ipſos emphytheutas non requirit proprietarij conſenſum.*
3 *Alienatio rei emphytheuticæ, facta cum reſeruatione conſenſus proprietarij, ac cum clauſula,* non aliàs, aliter, nec alio modo &c. & quatenus opus ſit &c. *excuſat à caducitate, & numer. 4. & 8. cum ſeqq.*
5 *Venditio facta cum reſeruatione dominij perindè habetur, ac ſi facta non fuiſſet.*
6 *Caducitatem, ſeu deuolutionem ad vitandam qualibet cauſa excuſat, & num. 12.*
7 *Canonum oblatio, ſeu depoſitum illorum ſufficit ad vitandam pœnam deuolutionis, & caducitatis, & num. 9.*

DECISIO DCLVIII.

Poſtquam Dominicus, & Bartholomæus anno 1592. emerunt vineam, de qua agitur, ab hæredibus Anaſtaſij, idem Bartholomæus eius portionem ceſſit dicto Dominico, qui anno 1606. dictam vineam vendidit Fabio de Rubeis, reſeruato ſibi dominio, donec pretium integrè ſibi ſolutum fuiſſet; & cùm dictus Fabius in ſolutione dicti pretij defeciſſet, idem Dominicus vigore ſupradictæ reſeruationis dominij, eius vineam recuperauit, & poſteà illam vltimo loco vendidit Octauio Stroppo reſeruato conſenſu Hoſpitalis: Ve-
1 rùm, cùm Miniſtri Hoſpitalis prætenderent vineam antè huiuſmodi venditionem fuiſſe iam deuolutam, non ſolùm conſenſum præſtare, ſed etiam laudemium, & canones poſtmod in decurſos recipere recuſarunt, & cœpto iudicio ſuper deuolutione, per ſententiam in prima inſtantia latam declaratum fuit, vineam non eſſe deuolutam, quæ ſententia, cùm

per aliam in cauſa appellationis reuocata fue-
rit, commiſſa cauſa in Rota, dubitatum fuit,
An vltima ſententia ſit confirmanda, vel re-
uocanda, & Domini ſupradicta die cenſuerũt,
ſolutis canonibus decurſis, & laudemio pro
vltima alienatione, non eſſe locum deuolu-
tioni, & ità vltimam ſententiam eſſe reuo-
candam, quia ad euitandam deuolutionem,
ſufficit, quod conſenſus Hoſpitalis Domini
directi in dicta vltima alienatione expreſsè re-
ſeruatus, & intrà legitimum tempus requiſi-
tus, & expectatus fuerit, *l. fin. vbi Iaſ. num. 13. &
ſeq. & alij, C. de iur. emphyt. cap. potuit, de locat.*
cum ſimilibus.

Nec obſtat ceſſio per Bartholomæum ad fa-
uorem Dominici anteà facta; quia cùm Do-
minicus iàm Hoſpitale in Dominum directũ
recognouiſſet, & ab ipſo Hoſpitali ad emphy-
theuſim ſimul cum Bartholomæo admiſſus
2 eſſet, alienatio, ſeu ceſſio inter ipſos emphy-
theutas etiam ſine alio conſenſu Hoſpitalis
fieri potuit, *Bart. in l. ſi Domus, §. fin. in fin. & ibi
Alex. num. 7. ff. de legat. 1. Clar. in §. emphytheuſis
q. 14. Redoan. de reb. Eccl. non alien. tit. de caduc. ob
rei alien. verſ. emphytheuta quoque n. 22. Corbol.* qui
poſt alios de communi teſtatur *de cauſ. priuat.
ob alien. irrequiſ. Dom. fact. limit. 6. nu. 1.*

Neque obſtat alia alienatio facta per Domi-
nicum ad fauorem Fabii de Rubeis, quia in ea
legitur expreſsè reſeruatus conſenſus Hoſpi-
3 talis cum clauſula, *& non aliàs, aliter, nec alio
modo &c.* quæ ſufficit pro excuſanda deuolu-
tione, *Pariſ. conſ. 6. num. 24. in fin. lib. 4. Menoch.
conſ. 38. num. 21. & ſeq. Corbol. de cauſ. priuat. ob
alien. irrequiſit. Dom. fact. limit. 36. nu. 1. & limit. 37
4 num. 1.* maximè, quia dictus conſenſus fuit
etiam reſeruatus cum altera clauſula, *quatenus
opus ſit*, & cum Fabius defecerit in ſolutione
pretij, & Dominicus vigore reſeruationis do-
5 minij eius vineam recuperauerit, potuit valdè
dubitari, an conſenſus eſſet neceſſarius, quia
dicta venditio perindè habetur, acſi facta non
fuiſſet, iuxta *l. ab emptione in princip. ff. de pact.*
6 quod ſufficit ad euitandam caducitatem, à
qua quælibet cauſa excuſat, *Spec. in tit. de locat.
§. nunc aliqua num. 29. Bero. conſ. 149. num. 13. in
fin. lib. 1. Caput. dec. 298. num. 4. & 5. par. 1.* & fuit
dictum *in Rom. Vineæ 22. Iunij 1592. cor. Orano,*
& aliàs ſæpè.

7 Minùs obſtat, quod poſt ſupradictam alie-
nationem ad fauorem Fabij non fuerint am-
pliùs ſoluti canones, quia de illis fuit facta
oblatio, & depoſitum, quod ſufficit, maximè
ad euitandam pœnam deuolutionis, iuxta
tradita per *Iaſ. in l. 2. num. 182. C. de iur. emphyt.
Clar. in §. emphytheuſis quæſt. 8. num. 10. verſic.
pone.*

A D N O T A T I O.

8 Excuſationes emphytheutæ à caducitate, ſeu
deuolutione ob pacta non ſeruata adducunt
*Rub. controuerſ. forenſ. cap. 2. num. 102. & ſeqq. Rot.
coram Celſ. dec. 15. & in rec. deciſ. 76. par. 12. ſupra
deciſ. 8.*

Deuolutio rei emphytheuticæ ob aliena-
tionem factam irrequiſito Domino non in-

9 trat, ſi alienatio ſit nulla, puta facta à minore
ſine ſolemnitatibus, *Fulgin. de iur. emphyt. tit.
de alienat.*

Item non incurritur, ſi in actu alienationis
fuit reſeruatus conſenſus Domini directi,
cum clauſula, *& non alias &c.* etiamſi fuiſſet
facta traditio, quia tunc ipſa traditio videtur
continere eandem præſeruatiuam conditio-
10 nem, itaut Domino directo aſſenſum ex iuſta
cauſa denegante res habeatur pro non tradi-
ta, & poſſeſſio pro non apprehenſa, *Theſaur.
lun. quæſt. forenſ. qu. 53. nu. 2. cum ſeqq. lib. 1. Mantu.
dec. 37. num. 6. Merlin. dec. 371. ſub num. 6. Carill.
dec. 132. num. 10. & dec. 199. num. 5. & ſeq. Eminent.
Otthob. dec. 13. num. 7. cum ſeqq. & in Romana Vi-
nearum 27. Aprilis 1646. §. præterea, & 7. Iunij
1647. §. quatenus autem, in fine, coram b. m. Cardin.
Corrado.*

11 Alia multa circa reſeruationem conſenſus
Domini directi in alienatione rei emphytheu-
ticæ, tradit *Rot. dec. 265. par. 16. rec.*

12 In dubio tamen omnis ſumenda eſt inter-
pretatio, & omnis cauſa amplectenda ad ex-
cluſionem caducitatis, *Manzaned. dec. 386. nu. 6.
Rembold. dec. 523. num. 2. & 3. Royas dec. 257. nu. 16
deciſ. 83. num. 20. par. 10. dec. 65. num. 4. par. 17. &
dec. 24. nu. 8. par. 18. recent.* & fuit latè firmatum
*in Imolen. bonorum 14. Februarij 1678. §. quinimò,
coram Reuerendiſs. Albergato Decano.*

HISPALEN. PRIMITIARVM.

Lunæ 3. Iunij 1619.

A R G V M E N T V M.

Agitur de coadiuuandis depoſitionibus teſtium
circa probationem quaſi poſſeſſionis exigen-
di primitias.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtes deponentes per verbum* citrà, *cum copula* et
*vel per alias dictiones denotantes continuationem
temporis ſufficiunt ad probandam poſſeſſionem, &
num. 6.*

2 *Teſtis aliquid explicitè non deponens, ſuppletur ab
alio, qui explicitè deponat.*

3 *Teſtes examinati in alia cauſa, & inter diuerſas
perſonas, licèt non probent, faciunt tamen magnam
præſumptionem.*

4 *Singula, quæ non proſunt, ſimul iuncta iuuant ad
coadiuuandam, & faciendam probationem.*

5 *Probatio ſufficiens reſultare poteſt ex pluribus pro-
bationibus imperfectis, & num. 7. & ſeqq.*

D E C I S I O DCLIX.

DOmini diligentèr iterum ponderatis te-
ſtibus vigore remiſſoriæ pro parte Be-
neficiatorum examinatis, cenſuerunt ſtan-
dum eſſe *in deciſis ſub die 17. Iunij 1616.* teſtes
ſcilicet prædictos concludere in dicto poſſeſ-
ſionem Beneficiatorum percipiendi oblatio-
nes, & primitias, de quibus agitur, & eam eſſe
coadiuuatam ex aliis probationibus, & quoad

vtramque partem reſolutionis moti ſunt ex pluribus rationibus, & fundamentis tunc in *deciſione* deductis.

Nec obſtat quoad primam partem, quod ſupradicti teſtes fuerint nulliter examinati, & plures ex ipſis ſe diſdixerint, & poſteà mortui fuerint; quia pro reſponſione ponderatum fuit, quod iſta ſunt extra terminos ſupradictæ reſolutionis, quæ eſt reſtricta ad teſtes vigore remiſſoriæ examinatos, contra quos, licèt plures nullitates opponerentur, tamen *ſub die 14. Decembris præteriti* fuit ſuper eis particulariter reſolutum, quod viui repetantur, & quod de mortuis habeatur ratio arbitrio Dominorum, adeout ſufficiat hodiè firmare, quod ipſi concludant in dicto, quia de reliquis poſteà videbitur; & ex his ceſſat etiam, quod depoſitiones iſtorum teſtium non ſint attendendæ in concurſu cum teſtibus, & aliis probationibus D. Archiepiſcopi, quia de hoc quoque, ſi opus fuerit, particulariter videbitur.

Nec ſubſiſtere, quod teſtes prædicti non periuitant tempus antè motam litem; quia fuit reſponſum, quod vt plurimum ſupradicti teſtes, vt patet ex eorum lectura, de dicta poſſeſſione deponunt ab annis 50. licèt aliqui deponant etiam ab annis 70. 78. & 80. Vndè admiſſo etiam ſine veri præiudicio, quod huiuſmodi lis fuerit mota anno 1572. vel 1574. tamen, cùm ſupradicti teſtes fuerint examinati anno 1614. ſatis releuant ad iſtum effectum, maximè quia omnes à dicto tempore depo-

1 nunt per verbum *citrà*, cum copula *et*, vel per alias dictiones denotantes temporis continuationem, quod ſufficit, *Bartol. in l. 1. §. quod autem ſub num. 1. ff de aqu. quotid. & æſt. Felin. in cap. licèt cauſam num. 8. verſ. vel dicas, de probat.* cum aliis *dicta die 17. Iun. 1616. in deciſione* deductis.

Minùs obſtat, quod primus teſtis deponat tantùm de oblationibus, non autem de primi-

2 tiis, & ſextus reſtringat ſe ad duas Eccleſias Parochiales; nàm, quoad primitias, & alias Eccleſias, iſti ſuppleri debent ex aliis explicitè deponentibus, *Alex. conſ. 236. nu. 6. lib. 6. Pariſ. conſ. 51. num. 13. lib. 3. Gabr. de teſtib. concluſ. 6. num. 10. & ſeq. Caput. deciſ. 206. numer. 5. par. 2.*

Nec demùm refragari quoad alteram partem *deciſionis*, quod ſcilicèt adminicula in ea ponderata, ſublata fuerint *in deciſionibus die 29. Aprilis 1613. & 21. Iunij eiuſdem anni* ad fauorem D. Archiepiſcopi factis; quia, vltràquod de teſtibus anno 1594. in cauſa inter D. Archiepiſcopum, & Comitem de Oliuares examinatis, & de eadem poſſeſſione Beneficiatorum deponentibus *in dictis deciſionibus* ni-

3 hil fuit dictum, qui tamen non obſtante, quod fuerint examinati in alia cauſa, & inter alias perſonas, faciunt magnam præſumptionem, *gloſ. fin. in l. 2. & ibi Angel. in fin. verſ. quod autem dixi, Dec. num. 45. & ſeq. C. de eden. Felin. in cap. cauſam, il 1. num. 19. de teſt.* cum aliis *dicta die 17. Iunij 1616. in deciſione* ponderatis; Placuit reſponſio, quod licèt quælibet ex illis per ſe eſſet minùs legitima, benè tamen poteſt

4 deſeruire ad coadiuuandam probationem poſſeſſionis Beneficiatorum, *Alex. de conſ. 236. num 6. lib. 6.* & facit regula, quod ſingula, quæ non proſunt, ſimul iuncta iuuant, & ex pluri-

5 bus probationibus imperfectis, ſufficiens probatio reſultare poteſt, ex traditis per *Gabr. de probat. concl. 1.* cum ſimilibus.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 364.

ADNOTATIO.

6 Depoſitiones teſtium in hac cauſa examinatorum diſcutiuntur *in deciſ. 166. poſt Poſſh. de manut.*

7 Probationes coadiuuantur ex aliis probationibus, & alias probationes viciſſim coadiuuant, *dec. 177. num. 11. par. 17. & dec. 488. nu. 2. & 3. par. 2. to. 2. recent.*

8 Quod non procedit, vbi probationes ſingulæ ſunt in ſuo genere imperfectæ, quia tunc non poſſunt coniungi ad conſtituendam probationem perfectam, aliàs effectus eſſet nobilior ſua cauſa, *Priol. dec. 18. num. 33. Coccin. dec. 2342. num. 58. dec. 171. num. 26. eadem par. 17. dec. 31. num. 15. par. 18. recent. & in Iannen ſeparationis Thori 5. May 1634. §. quia teſtes in fin. coram Pirovano.*

9 Combinatio enim, ſeu vnio probationum in ſuo genere imperfectarum, nihil aliud eſt, quàm imperfectionum multiplicatio, *Laurent. deciſ. Auen. 71. n. 7.*

LEODIEN. MODIORVM SPELTÆ.

Lunæ 3. Iunij 1619.

ARGVMENTVM

Patet ex Summario, quod breue eſt.

SVMMARIVM.

1 *Liber Canonicorum contrà illos plenè probat.*
2 *Liber etiam priuatus, concurrentibus adminiculis, probat pro ſcribente, & num. 4. cum ſeq.*
3 *Probatio vera, & concludens aliquando elicitur ex coniecturis, & præſumptionibus.*

DECISIO DCLX.

PRopoſui dubium aliàs *die 4. Iulij præteriti in deciſione* referuatum, an ſcilicèt iura originalia tàm Canonicorum, quàm Cappellanorum mereantur fidem, & quoad iura ori-

1 ginalia Canonicorum, contra quos agunt Cappellani, Domini affirmatiuè reſponderũt, quia regulariter liber Canonicorum contra eos plenè probat, *Doct. in l. admonendi, vbi Iaſ. in 2. lect. num. 110. in fin. ff. de iur. iur. Boer. dec. 105. num. 2. & 4.* & de libro Canonicorum tradit *Caput. dec. 356. par. 2.* & fuit dictum *coram Me in Seguntina fructuum 19. Nou. 1607. & 12. Februarij 1610.*

Quò verò ad iura originalia Cappellano-

rum, quia ipſi Cappellani aſſerebant, illa concordare cum Martyrologio iam à Rota approbato, iuxta *deciſ. die 2. Aprilis* 1618. in hac cauſa factam, & cum ſupradictis iuribus Canonicorum; ex quibus in partibus ipſos Cappellanos tangen. extracta dicuntur, ſicque ab illis recipere ſufficiens adminiculum; è contrà veró informantes pro Canonicis dicebant dicta iura in pluribus diſcordare à prædicto Martyrologio, & iuribus Canonicorum, & propterea iis vti ſcripturis priuatis non eſſe fidem adhibendam; adeò Domini cenſuerunt, illa mereri fidem in eo, in quo concordant cum Martyrologio, & dictis iuribus Canonicorum; nam liber etiam priuatus concur-
2 rentibus ſimilibus adminiculis pro ſcribente probat, *l. inſtrumenta in fin. C. de probat. Dec. conſ. 510. num. 3. Rota Ianuen. dec. 15. num. 14. Aym. de antiq. temp. par. 1. §. quid in libro num. 12. verſ. quid tenendum*, & fuit ſæpè deciſum. In reliquo au-
3 tem eſſe adhibendam fidem arbitrio Dominorum, quod tam ex connexitate aliarum partitarum, quàm ex aliis coniecturis, & adminiculis ad iſtum effectum regulatur; *Caput. dec. 234. ſub nu. 2. par. 1. Seraph. dec. 1267. num. 4. Menoch. de arbitr. caſ. 91. num. 1. & caſ. 94. num. 7. in fin.*

Et ita deciſum &c.

Præſentis cauſæ deciſiones referuntur ſupra poſt deciſ. 601.

ADNOTATIO.

Liber priuatus an, & quando probet pro ſcribente concurrentibus adminiculis, & quæ ſint adminicula illius fidem coadiuuantia, vel detrahentia, vide *Coccin. dec. 1921. nu. 4. &*
4 *ſeqq.* & quod regulariter concurrentibus adminiculis liber priuatus probet etiam ad fauorem ſcribentis, *Vbald. dec. 37. num. 8. Buratt.*
5 *dec. 601. num. 6.* & in fortioribus, quod probet pro tertio contra tertium, *Bonden. collect. legal. 43. num. 7. Buratt. deciſ. 869. num. 1. & ſeq. ſupra dec. 576.*

ASTEN. BONORVM.

Ven. 7. Iunij 1619.

ARGVMENTVM.

Dominium ad effectum deuolutionis, & caducitatis debet à proprietario plenè, & concludenter probari, & ex quibus hic talis probatio excludatur.

SVMMARIVM.

1 *Dominium ad effectum rei vendicationis debet plenè, & concludenter probari, & nu. 6. ac 9 cum ſeq.*
2 *Scriptura exiſtens penès proprietarium, non eſt ſufficiens ad probandum dominium.*
3 *Conceſſio facta ad fauorem vnius non probat contra tertium, & non habentem cauſam ab illo.*
4 *Dominium ad iſtum effectum non probatur ex aſſertionibus, coniecturis, & præſumptionibus.*
5 *Sententia, quæ ſortita non fuit effectum, non attenditur.*
7 *Solutiones pro obſeruantia conceſſionis non attenduntur, quando ſunt remotiſſima.*
8 *Enunciatiuæ emanata à perſona habente intereſſe non releuant ad effectum probationis dominij.*

DECISIO DCLXI.

1 FVit reſolutum, non conſtare de dominio ad effectum rei vendicationis, quia ad iſtum effectum illud debet plenè, & concludenter probari, *l. officium. ff. de rei vendic. Bart. in l. quidam num. 4. ff. de cond. inſtit. Bald. in l. cum res num. 10. C. de probat. Caput. dec. 280. par. 1.* & fuit dictum *in Romana proprietatis vineæ 18. Iun. 1601 & 14. Ian. 1602. coram b. m. Card. Pamph.* & aliàs ſæpiſſimè. Ex iis autem, quæ pro D. Equite Malabaila in caſu iſto deducuntur, talis probatio minimè reſultare viſa fuit; ſcriptura enim conceſſionis anni 1410. vltrà quod di-
2 citur non eſſe in forma probanti, non eſt ſufficiens ad probandum dominium penès concedentem, *Bartol. in l. legata inutiliter nu. 2. ff. de adim. leg. & in l. ad probationem C. locat. Specul. in tit. de emphyt. §. nunc aliqua num. 66. Curt. iunior conſ. 41. num. 8. & conſ. 158. num. 5. & 6. Socc. conſ. 266. num. 9. lib. 2. Ruin. conſ. 115. num. 1. & 2. lib. 5. Put. dec. 454. num. 2. lib. 2.* Præſertim, quia dicta
3 conceſſio legitur facta ad fauorem Franciſchini, & Georgij de Riccijs, à quibus non conſtat, quod aliquam cauſam habeat Dom. Hieronymus de Ruuere, contra quem propterea tanquam tertium d. conceſſio tantò minùs probat, *Rip. in l. aliquam num. 40. & ſeq. ff. de acq. poſſeſs. Socc. d. conſ. 266. n. 11. verſ. confirmatur iſta concluſio lib. 2. Aym. conſ. pro genero ſub n. 432. verſ. & in ſpecie.*

Altera ſcriptura anni 1445. in qua Magnus Magiſter mandat Fratri Dominico de Lambriano, quod recuperet bona Præceptoriæ de Barcellerio ſit. apud S. Paulum diſtrict. Aſten. à Franciſchino, & Andriano de Riccijs, etiam
4 admiſſo, quod eſſet in forma probanti, non loquitur de bonis poſſeſſis per D. Hieronymum, & continet aſſertionem Magni Magiſtri, & ſic aſſerti Domini directi, quæ non probat dominium plenè, prout requiritur ad iſtum effectum rei vendicationis, iuxta *dictam deciſ. Caput. 280. num. 5. par. 1.* & fuit dictum in *d. Romana proprietatis vineæ 18. Iun. 1601. coram b. m. Card. Pamphilio.*

Sententia lata anno 1455. ad fauorem Magni Magiſtri, ſeu Religionis, quæ datur, ſimiliter loquitur de deuolutione bonorum per Andreonum de Riccijs detentorum, non au-
5 tem de bonis per DD. de Ruuere poſſeſſis, & tantò minùs viſa fuit attendenda, quia non conſtat, quod fuerit ſortita effectum, iuxtà *deciſ. Put. 451. in princ. & num. 2. in fin. & d. deciſ. 454. num. 1. lib. 2.*

Proceſſus factus coram D. Nuncio Taurin. contra Bartholomæum, & Iulium de Ruuere auctores D. Hieronymi non releuat, quia continet ſeptem inſtrumenta ſolutionum taxiæ

argenti

6 argendi vnciarum quinque, ex quibus præ-
ſumptiuè tantùm, non autem plenè, & con-
cludenter probatur dominium, prout eſt ne-
ceſſe ad effectum rei vendicationis, *Capue. dicta dec. 280. nu. 5. par. 1.* & fuit dictum *coram Me in Hiſpalen. Caducitatis 15. Decembris 1606.* & aliàs ſæpè.

Nec huiuſmodi ſolutiones poſſunt ſuffra-
gari pro obſeruantia ſupradictæ conceſſionis
factæ anno 1410. tùm quia ſunt ſolùm pro 7.
7 annis, & non incipiunt, niſi ab anno 1573. ſic-
que ſunt remotiſſimæ, *Surd. conſ. 6. num. 2. lib. 1. Rota in Valentina emolumentorum, relat. inter impreſſ. dec. 756. num. 8. verſ. ad tertium, in fin. par. 1. diuerſ. & in Seguntina dimidiæ Annatæ 22. Iunij 1607. coram R. P. D. meo Manzan.* Tùm etiam, quia leguntur factæ per Procuratores Bartholomæi, & Iulij de Ruuere, nec conſtat, quod ſint pro eiſdem bonis dicto anno 1410. Franciſchino, & Georgio de Riccijs conceſſis.

Enunciatiuæ verò, quæ dantur ad proban-
dum, quod Præceptoria de Barcelerio eſt
ſolita commendari, licèt ſint antiquiſſimæ,
8 tamen non loquuntur de bonis, ſed de ipſa
Præceptoria, & emanarunt in literis Magni Magiſtri, ſicque à perſona intereſſe habente, quæ propterea non releuant ad iſtum effectum, *ex ſupradictis &c.*

Eſt in eadem cauſa ſupra deciſ. 551.

ADNOTATIO.

Dominium ad effectum deuolutionis, aut rei
vendicationis eſt adeò plenè, & concludenter
probandum, quod excludatur bona ad em-
9 phytheutam alio titulo peruenire potuiſſe,
ideòq; nec ex inſtrumento conceſſionis illius probatio reſultat, niſi conſtet, quod fuerit effectuatum, latè *Negueról. alleg. 20. ex num. 7. cum pluribus ſeqq. Thomat. dec. 60. num. 1. & ſeqq. deciſ. 161. par. 15. deciſ. 307. par. 17. recent.* & ad materiam, *vide Bonden. collectan. legal. 35. num. 101. & ſeqq. Rot. in Romana Caſtri Orciani 24. Ian. 1676. coram R. P. D. Emerix, quæ eſt dec. 628. par. 18. to. 2. recent. & in eadem cauſa* (ſuper diuerſis tamen bonis) *eiſdem die, & anno, coram Reuer. Albergato Decano, quæ eſt dec. 629. eadem par. 18. to. 2. recent. ſupra dec. 55.*

Quod fortius procedit, quando huiuſmodi
rei vendicationis actio non dirigitur contra
inueſtitos, aut illorum ſucceſſores, vel ab eis
cauſam habentes, ſed contra tertium, qui nul-
lam dependentiam, vel cauſam habet ab in-
10 ueſtiente, nec ab inueſtitis, hoc enim caſu Do-
minium magis exactam, magiſque conclu-
dentem probationē requirit, vt magiſtraliter diſtinguit *Rot. in dicta Romana Caſtri Orciani 24. Ian. 1676. confirmata 22. Iunij eiuſdem anni coram eodem R. P. D. Emerix, & in Anagnina Caſtri Vallis Petrarum 28. Iunij 1677. coram Reuerendiſſimo Albergato Decano*, vbi allegantur concordantes.

CARTHAGINEN. TRANSLATIONIS MONASTERII.

Lunæ 10. Iun. 1619.

ARGVMENTVM.

Tranſlatio Monaſteriorum quando non debeat fieri.

SVMMARIVM.

1 *Tranſlatio Monaſterij regulariter fieri non ſolet ad loca nimis diſtantia.*

2 *Monaſterium transferendum ob aeris intemperiem non debet transferri de loco, in quo ſitum eſt, ad alium, ſed in eodem loco debet eligi ſitus melior.*

3 *Tranſlatio Monaſteriorum, ceſſante cauſa transferendi reuocatur, & num. 4.*

5 *Materia tranſlationis Monaſteriorum vbi habeatur, relatiuè.*

DECISIO DCLXII.

FVerunt in hac cauſa *die 1. Februarij præteriti* pro Religione tunc ſolùm informante reſolutum, ſententiam eſſe infirmādam etiam ex capite iniuſtitiæ, quia per eam denegatur tranſlatio Monaſterij, de quo agitur, ſit. in loco de Veas, quæ tamen videbatur permittenda ex pluribus tunc *in deciſione* deductis: Verùm ſupradicta die 10. Iunij inſtantibus Vniuerſitate dicti loci de Veas, & litis conſortibus, qui tranſlationi huiuſmodi ſe ſe oppoſuerunt, propoſui cauſam ſuper eiſdem, & Domini cenſuerunt non eſſe locum prætenſæ tranſlationi, & in hoc recedendum à deciſis ex eo
præcipuè, quia dictus locus de Veas dicitur
1 diſtare à Ciuitate Giennen., ad quam præten-
ditur fieri tranſlationem, per ſpatium 150. milliarium, & vltrà, qui propterea viſus fuit nimis diſtans pro huiuſmodi tranſlatione, quæ regulariter fieri non ſolet, *cap. quæ ſemel, 19. q. 3. Lap. allegat. 63. nu. 1. in fin.*

Et tantò minùs in caſu iſto, quia cauſę *dictæ die 1. Februarij præteriti in deciſione* pro huiuſmodi tranſlatione ponderatæ, viſæ fuerunt Dominis non tranſire abſque difficultate; nam quoad aeris intemperiem ſub prætextu, quod Monaſterium ſit in ſitu humido, & inſalubri, vltrà quod teſtes, qui de ea deponunt, dicuntur nulliter examinati, & aliqui ex ipſis intereſſati, & relatio Peritorum abſq; citatione facta, adeò ut de ea legitimè conſtare dici non poſſit: In omnem euentum fuit ponderatum, quod cùm illa iuxta depoſitionem
ſupradictorum Teſtium, & relationem Peri-
2 torum proueniat ex qualitatibus particulari-
bus ipſius loci, in quo ſitum eſt Monaſterium, ad eam euitandam ſufficeret transferre Monaſterium ad alium ſitum eiuſdem loci de Veas, in quo d. qualitates ceſſent, iuxtà *text. in cap. cum ceſſante, de appellat.* cum ſimilibus; & facit,
3 quia tranſlatio Monaſterij etiam poſtquam eſt
facta, ceſſante cauſa, reuocatur, *cap. Paſtoralis, 7. q. 1. Bobadilla post. de translat. Epiſc. num. 14.* De

pau-

paupertate ipſius Monaſterij, & loci de Veas non conſtat aliter, quàm ex ſupradictis teſtibus, qui ſunt nulliter examinati.

Quò verò ad id, quod Monaſterium pro parte lapſum fuerit, & alia pars ſit in malo ſtatu, & non ſit ſufficiens pro Monialibus,
4 fuit dictum, quod poterit aliter prouideri, quàm per huiuſmodi translationem, nempè per reparationem, ampliationem, & ſimilia ſumptibus etiam Ciuium, ſeu Vniuerſitatis dicti loci facien. & hæc eò facilius viſa fuerunt DD. admittenda, ponderando, quod huiuſmodi Monaſterium fuit erectum à B. Thereſia, & ideò tantò magis præſumitur, quod fuerit ab initio benè conſideratum quoad omnes eius qualitates, & quod ſi aliquæ ex illo tempore citrà defecerint, aliter, quàm per huiuſmodi translationum prouideri poſſit, iuxta *ſuperius* deducta.

Et ita deciſum, &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt
5 *deciſ.* 638. vbi etiam agitur de materia translationis Monaſteriorum.

VERVLANA DOTIS.

Luna 10. *Iunij* 1619.

ARGVMENTVM

Liquet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum relaxatum pro minori ſumma dotis debitæ in maiori non eſt reuocandum, & nu.* 4.

2 *Notula, quæ non apparet, cuius manu ſcripta ſit, non probat.*

3 *Statutum ordinatorium laicorum non ſeruatur in foro Eccleſiaſtico, ſi in illo non ſit acceptatum.*

DECISIO DCLXIII.

PRopoſito dubio *coram b. m. D. Andrea*, An mandatum de partibus cum omnibus indè ſecutis ſit reuocandum, Domini reſponderunt contra informantem, mandatum ſcilicèt non eſſe reuocandum, quia non contro-
1 uertitur creditum Erminij pro dote Quiritiæ vxoris fuiſſe ſcut. 2. m. ex quo propterea mandatum relaxatum pro ſcutis 500. ſicque pro longè minori ſumma ſatis remanet iuſtificatum, iuxta *l.* 1. *§. ſi ſtipulanti, ff. de verb. oblig.* cum ſimilibus.

Nec obſtat, quod Erminius ad computum dotis antè relaxationem mandati receperit ſcuta 1555. ſicque mandatum remanet exceſſiuum in ſcutis 55. Nam quicquid ſit, an ex quietantiis, quę dantur *in Summario*, probentur
2 reales ſolutiones, adeſt inter alias partita ſcut. 200. in tot bonis mobilibus, quæ non iuſtificatur, niſi ex quadam notula continente illorum conſignationem, quæ non conſtat cuius manu ſcripta ſit, & propterea non probat, *c.* 1. *& 2. de fid. instrum.*

Nec obſtat, quod Vicarius dederit ad reluendum terminum 5. dierum, qui ex forma Statuti debet eſſe vnius menſis; quia huiuſmodi Sta-
3 tutum tanquam laicorum, non erat ſeruandũ in foro Eccleſiaſtico, cùm ſit ordinatorium, & non conſtet, quod in eo fuerit acceptatum, *Anch. conſ.* 18. *in princ. Alex. conſ.* 12. *numer.* 12. *lib.* 6.

ADNOTATIO.

4 Mandatum dicitur iuſtum, ſi fuit conceſſum pro credito claro, & liquido, de cuius ſolutione per reum conuentum non doceatur, *deciſ.* 51. *poſt Zacch. de oblig. Camer.* & eſt res trita.

TARVISINA FEVDI.

Luna 10. *Iunij* 1619.

ARGVMENTVM.

Arbitrium pro reuocatione attentatorum non intrat, quando illa ſunt clara; Sententia lata in poſſeſſorio, ſi habeat complicationem cum petitorio, datur ab illa appellatio, ideòque geſta pendente tempore ad appellandum, vel poſt dictum tempus, quando legitimè fuit appellatum, dicuntur attentata; Statuta non comprehendunt bona exiſtentia extra territorium Statuentium.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium regulatur à iure.*

2 *Attentata, quando ſunt clara, veniunt de iure reattanda.*

3 *Arbitrium non intrat pro reiectione attentatorum, quando ſunt clara, & num.* 11.

4 *Sententia lata in poſſeſſorio quandò contineat mixturam cum petitorio.*

5 *Sententia lata in poſſeſſorio ſi contineat mixturam cum petitorio, ratione huius complicationis datur ab ea appellatio.*

6 *Appellatione pendente, vel poſt appellationem legitimè interpoſitam nihil abſque vitio attentatorum innouari poteſt, & num.* 12.

7 *Attentatis an dicatur renunciatum, ſi pars paſſa fuerit, proſequi cauſam.*

8 *Attentatis quandò non dicatur renunciatum nec per Iudicem, nec per partem, quamuis lis fuerit proſecuta.*

9 *Statuta non intrant in bonis exiſtentibus extra territorium Statuentium.*

10 *Statuta laicorum ſilent in foro Eccleſiaſtico, & quando agitur de bonis Eccleſiaſticis, etiam vbi agitur inter laicos.*

DECISIO DCLXIV.

Eſt par. 4. *to.* 3. *rec. deciſ.* 707.

Sunt in hac cauſa infra deciſ. 689. & 737. quarum poſterior eſt 270. par. 4. to. 2. recent. coram Rembold. deciſ. 483. 495. 512. 543. & 565. quarum vltimæ ſunt 516. 541. 585. & 603. par. 4. to. 2. & 3. recent. 291. eadem par. 4. to. 2. 482. par. 5. 18. 50. & 105. par. 6.

ADNOTATIO.

11 Arbitrium Rotæ non intrat pro reiectione attentatorum, quando ſunt clara, ſed ſolùm ſtante eorum turbiditate, ſupra *deciſ.* 650. & paſſim.

Quod poſſeſſio capta infra decendium ad
12 appellandum de iure competens vti attentata veniat reuocanda, *Priol. dec.* 118. *num.* 1. *dec.* 151. *nu.* 11. *par.* 17. & *dec.* 293. *num.* 6. & 22. *par.* 13. *rec.* ac quotidiè.

ROMANA REPETITIONIS INDEBITI.

Ven. 14. *Iunij* 1619.

ARGVMENTVM.

Et Summarium ſunt idem.

SVMMARIVM.

1 *Negligens in exactione quis non præſumitur, nec in culpa, ſed factis diligentijs, præſumitur, quod non potuerit exigere, & num.* 3. *cum ſeqq.*

2 *Sententia iniuſta non poteſt tranſire in iudicatum, & num.* 9.

DECISIO DCLXV.

Domini quoad primam partitam ſcut. 764. b: 30. ſteterunt *in deciſis ſub die* 15. *Martij præteriti*, quod ſcilicet illius reſpectu conſtet de indebito, quia licèt illa pro Dominis de Valentinis dicatur remanere iuſtificata per ſolidationem calculi per partes ſubſcripti, tamen ex deductis apparet, quod Bonamicus ceſſionarius anno 1579. plures adhibuit diligentias pro illius exactione, & quod eam exigere non potuit, quia Gentilinus debitor oppoſuit de errore ſupradicti calculi, & ſuper eo litem in Camera committi obtinuit, quam Valentinus cedens in ſe ſuſcepit, & poſteà non conſtat, quod illam proſecutus fuerit, vel aliter dictæ partitæ exactionem procurauerit, quod euenire potuit ex eo, quia dicta partita non eſſet bona, neque exigibilis, prout inter partes tempore ceſſionis expreſsè conuentum
1 fuit, quia aliàs fuiſſet exacta, nec eſt præſumendum, quod tam Bonamicus, quàm Valentinus fuerint negligentes, vel in aliqua culpa illius exactionem abſque cauſa omittendo, *Ruin. conſ.* 93. *num.* 7. *lib.* 5. cum alijs *d. die* 15. *Martii præteriti in deciſ.* allegatis.

Non obſtat, quod DD. de Valentinis dictam ſummam conſecuti fuerint vigore ſententiæ, quæ tranſiuit in iudicatum; quia, ſi dicta partita non erat bona, neque exigibilis, Bonamicus, ſeu hæredes, & donatarij b. m. Cardinalis
2 Ramboglietti, qui à dicto Bonamico cauſam habent, illius ratione ad aliquid non tenebantur, & conſequenter ſententia illius reſpectu vti iniuſta in iudicatum tranſire non potuit, *Seraphin. deciſ.* 381. *numer.* 13. & *deciſione* 1123. *numer.* 6.

Non obſtat, quod dicto anno 1579. Bonamicus decoxerit; nàm, quicquid ſit de hoc, ad iſtum effectum viſum fuit ſufficere, quod ipſe plures adhibuerit diligentias pro exactione dictæ partitæ, ſiue antè, ſiue poſt decoctio-
3 nem, & quod idem Valentinus litem in ſe ſuſceperit, quia, ſi illam poſtmodùm proſecutus non fuit; nec aliter illius exactionem cum effectu procurauit, id cenſetur potiùs eueniſſe ex eo, quia dicta partita non eſſet bona, neque exigibilis, quàm ex culpa, & negligentia Bonamici, quæ non præſumitur, *vt dictum eſt.*

Non obſtat, quod Bonamicus dederit Gentilino debitori dilationem ad ſoluendũ; quia, vltra quod durabat per totum menſem Iunij proximum, & poſt huiuſmodi tempus Bonamicus potuit facere ſupradictas diligentias pro exactione dictæ partitæ, placuit etiam reſ-
4 ponſio, quod Gentilinus non oppoſuit de dicta dilatione, ſed de errore calculi, & ſuper eo fuit introducta lis, quam ipſe Valentinus in ſe ſuſcepit, & proſequi debebat *ex ſupra dictis.*

Non obſtat, quod Bonamicus teneretur proſequi iudicium vſque ad ſententiam; quia imò viſum fuit ſufficere, quod illud intimare fecerit Valentino; & quod ipſe Valentinus illud in ſe ſuſceperit, prout videtur feciſſe mediante proteſtatione per eius Procuratorem facta ſub die 29. Ianuarij 1580. quod nihil fieret, niſi ſuo principali citato, & ex eo, quia ſub die 17. Iunij 1584. Valentinus idem repetiit, & quandam apocham pro ſubſti-
5 nendo calculo exhibuit, ex quibus ceſſat etiã, quod anteà proteſtatus fuerit, ſe non teneri ſuſcipere in ſe litem, quia ab huiuſmodi proteſtatione facto ipſo receſſit, quod viſum fuit ſufficere ſaltem ad comprobandum, quod, ſi dicta partita non fuit exacta, id euenit abſque culpa, & negligentia Bonamici, & quia illa non erat bona, neque exigibilis, prout promiſſum fuerat.

Quo verò ad aliam partitam ſcut. 1250. 78. *in eadem deciſione* 15. *Martij præteriti* comprehenſam, Domini dixerunt, quod de ea particulariter videatur &c.

Supra poſt dec. 408. *referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſa.*

ADNOTATIO.

6 Cedens ad quæ teneatur erga ceſſionarium, & quando ceſſionarius habeat regreſſum contra cedentem, *vide ſupra dec.* 481.

Diligentia autem, ſeu negligentia, vel cul-
7 pa ceſſionarij ad hunc effectum vt habeat, vel non habeat regreſſum contra cedentem ex quibus deducatur, *vide Thomat. deciſ.* 61. *nu.* 9. & *ſeqq.*

Cer-

Certum hoc eſt, quod negligentia non præ-
8 ſumitur, ſed eſt ab allegante probanda, *Nogarol. alleg. 2. num. 120. Bonden. collect. 21. nu. 28. & ſeqq. Adden. ad Gregor. dec. 278. num. 14. Buratt. deciſ. 484. num. 1. & ſeq. Royas deciſ. 189. num. 12. dec. 111. num. 9. par. 17. recent. Romana fideicomm. Proſperi ſen. de Caffarellis 24. Iunij 1676. §. attenta potiſſimùm, in fine, coram Reuerendiſs. Bourlemont.*

Sententia nulla, vel iniuſta numquam tran-
9 ſit in rem iudicatam, *ſupra dec. 624. & 645.* ac alibi paſſim.

NARNIEN. CONFECTIONIS INVENTARII.

Ven. 14. Iunij 1619.

ARGVMENTVM.

Reſtitutio in integrum datur minori ad conficiendum inuentarium, imò datur maiori ex aliqua iuſta, vel rationabili cauſa, maximè ſi concurrat læſio.

SVMMARIVM.

1 *Minori ad conficiendum inuentarium datur reſtitutio in integrum ratione ætatis, & læſionis, & nu. 5. ac 8. ampliatur num. 9. cum ſeq.*

2 *Præſertim ſi minor probet ſe læſum.*

3 *Minor ætas probatur ex libro Baptiſmi benè conſeruato in Eccleſia Parochiali.*

4 *Parochus, ſeu Sacriſta ſucceſſor poteſt extrahere fidem ætatis abſque ſolemnitatibus.*

6 *Iura regiſtrata in alia cauſa, & inter diuerſas perſonas, probant, ſi reproducantur.*

7 *Statutum præſcribens tempus adeundi, vel repudiandi hæreditatem, non cenſetur minoribus denegare beneficium reſtitutionis in integrum, quando illi ſunt læſi.*

9 *Reſtitutio in integrum aduersùs omiſſum inuentarium, vel inconſultò aditam hæreditatem datur etiam maiori ex aliqua iuſta, vel rationabili cauſa.*

DECISIO DCLXVI.

DOmini cenſuerunt, dandã eſſe reſtitutionem ad conficiendũ inuentarium D. An-
1 gelo minori, per *text. in §. pupillis, & ibi gloſ. in auth. de hæred. & falcid.* & tradit *Bald. conſ. 71. n. 2. lib. 4. Guidop. deciſ. 473. ſub num. 4. verſ. & poteſt aſſignari,* cum aliis allegatis per *Odd. de reſtit. in integr. qu. 89. art. 7. nu. 51.* cui omminò debetur,
2 quando, vltra minorem ætatem, probat etiam ſe læſum, prout ad iſtum effectum probare debet, *l. nam, & poſteà, §. ſi minor, ff. de iur. iur. Natt. conſ. 214. num. 9. Rol. conſ. 10. num. 17. verſ. ad quintum lib. 4. Guidop. dec. 141. in princ. idem Odd. de reſtit. in integr. d. q. 89. art. 7. n. 58.* & fuit dictum *in Viterbien. fideicomm. 19. Ian. 1605. coram Reuer. D. meo Decano.*

De minori ætate ſatis conſtare viſum fuit; quia Angelus natus eſt die 26. Iunij 1594.
3 ſicque non dicitur compleuiſſe annum 25. die 26. præſentis menſis, vt apparet ex libro Baptiſmi, qui benè conſeruatur in Eccleſia Parochiali, & probat ætatem, *Caputaq. dec. 314. num. 1. par. 1. Ioſeph Ludouic. dec. Peruſ. 55. num. 7. par. 1.* & fides eſt producta parte citata, & data à Parocho, ſeu Sacriſta ſucceſſore, qui id fa-
4 cere potuit abſque alijs ſolemnitatibus, iuxta tradita per *Dec. in auth. ſi quis in aliquo num. 126. C. de eden.* & fuit dictum in his terminis *in dicta Viterbien. fideicommiſſi.*

Quoad læſionem ponderatum fuit per Dominos, quod Franciſcus pater Angeli, de cuius hæreditate agitur, plura, & diuerſa bona alienauit, quæ ad ipſum Angelum ex fidei-
5 commiſſo Michaelis aui ſpectant, &, ſi eſſet hæres ſimpliciter abſque beneficio legis, & inuentarij, illa recuperare non poſſet, & remaneret obligatus de euictione, vt de alienationibus, & de fideicommiſſo conſtat ex *deciſionibus,* & iuribus, quæ, licèt ſint regiſtrata in
6 alia cauſa, & inter diuerſas perſonas, tamen probant etiam in iſta, ſi reproducantur, *Caput. deciſ. 351. num. 5. & ſeq. par. 2.* & fuit dictum in *Segobien. habitus 28. Ian. 1613. coram Reu. D. meo Damaſceno.*

Nec obſtat, quod vigore *Statuti lib. 2. cap. 19.* is, cui delata eſt hæreditas, debeat illam adire, vel repudiare infra 6. menſes, & quod aliàs
7 beneficio inuentarij vti non poſſit; quia placuit reſponſio, quod per huiuſmodi Statutum non cenſetur minoribus denegatum beneficium reſtitutionis in integrum, de quo in eo nulla ſit mentio, & de iure communi propter læſionem eis datur, *ex ſupra dictis.*

Supra poſt deciſ. 380. referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

8 Minor reſtituitur in integrum aduersùs inconſultò aditam hæreditatem, & ad confectionem inuentarij, illiuſque beneficium habilitatur, *Bonden. collect. legal. 21. num. 44.* benè *Rot. in Senogallien. fideicomm. 21. Aprilis 1679. §. nullitas, & §. ſed etiam iura,* vbi, quod hoc beneficium reſtitutionis in integrum aduersùs non confectum inuentarium tranſmittitur etiam ad hæredes minoris, *cor. Reuerendiſs. Bourlemont, confirmata 24. Ian. 1681. coram R. P. D. Emerix.*

Imò etiam maiori ceſſante calumnia, & concurrente iuſto errore, ſeu ignorantia facti, puta fideicommiſſi, vel ingentis æris alie-
9 ni, ob quæ niſi eſſet beneficiatus, enormiſſimè læſus remaneret, ope reſtitutionis in integrum aduersùs inconſultò aditam hæreditatem ſuccurritur, *§. extraneis, verſ. ſciendum tamen, inſtit. de hæred. qualit. & differ. Rodolphin. in prax. par. 1. cap. 9. num. 194. & ſeqq. Gratian. diſcept. 656. nu. 7. Bonden. d. collect. 21. ferè per tot. Rocch. reſponſ. legal. 24. n. 10. & ſeqq. lib. 2. R. P. D. de Luc. in tract. de hæred. diſcurſ. 18. num. 7. dec. 82. par. 9. deciſ. 381. num. 4. par. 13. recent.*

Etiamſi hic minor factus maior aditionem præcedentèr factam comprobauerit, puta exigendo à debitoribus paternis, alioſque actus fa-

faciendo aditionis ratificationem importan-
10 tes, quia nihilominus, inſpecto initio, competere ei reſtitutionem in integrum aduersùs hæreditatem erroneè, ac inconſultò aditam, eſt celebre reſponſum *Vlpiani in l. denique, §. ſi quis cum minore, verſ. ſcio etiam illud, ff. de minor.* latè examinatum, & pluribus rationibus comprobatum per *Bottillier. de ſucceſs. ab inteſt. cap. 1. theor. 38. num. 5. 8. & ſeqq.* ac per *Rot. in d. Senogallien. fideicommiſſi* 21. *Aprilis* 1679. *d. §. ſed etiam iura, in fine, coram Reuerendiſs. Boutlemont.*

SENOGALLIEN. QVARTÆ.

Luna 17. *Iunij* 1619.

ARGVMENTVM.

Quarta decimalis, quæ de iure debetur Epiſcopo, faciliùs peti poteſt accedente laudo deſuper emanato, ac obſeruato.

SVMMARIVM.

1 *Quarta decimalis debetur Epiſcopo, qui pro illa habet fundatam intentionem in diſpoſitione iuris communis, & nu.* 6.

2 *Laudo à partibus obſeruato circa taxationem quartæ, ſtandum eſt, & ei fides adhibenda.*

3 *Epiſcopus pro conſecutione quartæ in vna ſpecie, ſubrogata loco aliarum, dicitur habere fundatam intentionem in laudo, & num.* 5.

4 *Illud, quod de raro contingit, in iure non conſideratur.*

DECISIO DCLXVII.

DOmino Plebano S. Pelegrini ſolùm informante Domini ſteterunt *in deciſis*, quia D. Epiſcopus ſuper quarta decimali, de
1 qua agitur, habet intentionem fundatam ex diſpoſitione iuris communis, quæ pro parte D. Plebani non controuertitur, & remanet ſatis probata ex deductis *in deciſionibus die* 20. *Nou.* 1617. *&* 22. *Iunij* 1618. in hac cauſa factis.

Nec obſtat, quod huiuſmodi quarta de iure non reperiatur taxata ad certam quantitatem vniformiter ſingulis annis ipſi Epiſcopo ſoluendam, prout ipſe D. Epiſcopus prætendit; quia placuit reſponſio, quod huiuſmodi
2 taxatio, & limitatio reperiatur facta in laudo aliàs lato anno 1455. per Deputatos in Synodo Diœceſana, quod debet obſeruari, etiamſi opponatur illud non eſſe in forma probanti, quia ſtante obſeruantia ſubſecuta, & quaſi poſſeſſione exigendi dictam quantitatem per D. Epiſcopum, eſt ei fides adhibenda, *Bald. conſ.* 402. *in fin. lib.* 5. cum aliis *dicta die* 22. *Iunij* 1618. *in deciſione* adductis: Ideòque ſi Epiſcopus eſt in dicta quaſi poſſeſſione exigendi, non videtur, quod D. Plebanus illam controuertere poſſit, *ex ſupradictis*.

Nec obſtat, quod ex conſuetudine Diœceſis de hordeo, & cera non ſoluatur decima Parocho, & propterea neque ipſe Parochus quartam dd. ſpecierum D. Epiſcopo ſoluere teneatur; quia hoc procederet attenta ſolùm ſupradicta iuris communis diſpoſitione, ſecundùm quam Epiſcopo debetur quarta illarum decimarum, quæ Eccleſijs Parochialibus ſoluuntur, ſed vigore ſupradicti laudi certum eſt, quod dictus Plebanus ſingulis annis D. Epiſcopo ſoluere debet ſalmas duas frumenti, & vnam hordei, ſicque d. ſpecies hordei cen-
3 ſetur ſaltem veriſimiliter in dicto laudo ſubrogata loco aliarum ſpecierum, quas ipſe Parochus pro decima percipit, & de quibus quartam non ſoluit, itaut, ſicut D. Epiſcopus prius habebat fundatam intentionem de iure in dictis ſpeciebus, ita habeat hodiè in hac ſpecie hordei in locum illarum ſubrogata, iuxta *cap. commiſſum, de decim.* cum aliis adductis *in Conchen. Decimarum* 1. *Iulij* 1591. *coram b. m. Card. Pamphil.*

Minùs obſtat, quod ex eadem conſuetudine poſſidentes terras infra limites Parochiæ, & quamcumque magnam quantitatem frumenti ex illis colligẽtes vnã tantùm cuppam dicti frumenti Parocho pro decima ſoluant; ſicque poſſit dari caſus, quod omnes terræ infra dd. limites ab vno poſſideantur, & Parochus pro decima vnam tantùm cuppam
4 frumenti percipiat; quia, vltrà quod hoc eſt de rarò contingentibus, quod in iure non conſideratur, *l. nam ad ea, ff. de legib.* cum ſimilibus: Placuit reſponſio, quod in taxatione in dicto laudo facta cenſetur veriſimiliter habi-
5 ta ratio omnium, quæ euenire poterant, nec non pecuniarum, & aliarum ſpecierum, quas in dicto caſu Parochus pro decima perciperet, & hodiè percipit ab iis, qui non colligunt frumentum, vt ex deductis pro dicto Plebano clarè colligitur.

Et ita deciſum &c.

Supra poſt deciſ. 585. *referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.*

ADNOTATIO.

6 Epiſcopus de iure habet fundatam intentionem quoad quartam decimationum ſibi à Parochis debitam, *Poſth. de manutent. obſeru.* 45. *num.* 54. ſupra *deciſ.* 585. *&* 614. vbi de materia.

MONOPOLITANA BENEFICII.

Luna 17. *Iunij* 1619.

ARGVMENTVM.

Quæ requirantur pro obtinendo Beneficio Eccleſiaſtico, ac penſione: Codicillus, in quo non ſunt deſcripta nomina teſtium, non valet, prout pariter non valet, niſi ſit extractus ſeruatis ſeruandis.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Beneficium Eccleſiaſticum non poteſt conferri non*
habenti 14. annum, & num. 7. vbi de requiſitis
pro obtinendo Beneficio Eccleſiaſtico.
2 *Codicilli, in quibus Notarius non deſcribit nomina*
teſtium, non ſunt validi.
3 *Codicilli non extracti cum auctoritate Iudicis, cita-*
tione partis, & alijs requiſitis, non probant.
4 *Fundator Beneficij præſumitur in dubio, ſe voluiſſe*
ſemper conformare cum diſpoſitione Sac. Concilij
Trident. & nu. 5. cum ſeq.
8 *Quæ ætas ſufficiat pro obtinendo Beneficio ſimpli-*
ci, & quæ pro obtinenda penſione, & nu. 9. ac 10.

DECISIO DCLXVIII.

FVit reſolutum, Beneficium non eſſe adiu-
dicandum Franciſco, ea præcipuè ratione,
quia ipſe tempore præſentationis non attige-
1 rat 14. annum, ſicque erat inhabilis ad obti-
nendum Beneficium ex diſpoſitione *Sac. Conc.*
Trid. ſeſs. 23. cap. 6. de reformat. & fuit dictum *in*
Giennen. Cappellaniæ 21. Maij 1614. coram R. P. D.
meo Caualerio, & tradit *Gonzal. ſuper reg. 8. Can-*
cell. gloſ. 5. nu. 95.
Nec obſtat, quod Fundator in codicillis,
qui dantur, voluerit, quod poſt mortem Re-
ctoris tunc per eum præſentati hæredes, & ſuc-
ceſſores ipſius fundatoris poſſint, ac debeant
præſentare alium, qui ſit de eius linea maſcu-
lina, etiam quod ſit Clericus primæ tonſuræ;
2 quia fuit reſponſum, quod dicti codicilli non
ſunt in forma probanti, tùm quia Notarius
ſimpliciter aſſerit, ſe fuiſſe de eis rogatum co-
ram teſtibus in numero opportuno, nec aliter
deſcribi in inſtrumento nomina teſtium,
prout requiritur ad illius validitatem, *§. ſed*
etſi inſtrumenta, & ibi gloſ. verb. adyciatur, auth. de
inſtrum. caut. & fid. & in §. ſi verò abſint, verb. quan-
tum ad hoc, auth. de hæred. & falcid. Decius in cap. 1. ſub
num. 34. de fid. inſtrum. Tùm quia non conſtat,
3 quod fuerint extracti cum auctoritate Iudicis,
citatione partis, & alijs requiſitis; de quibus
in *cap. fin. vbi gloſ. de fid. inſtrum. Couar. pract. qu.*
cap. 21. num. 4. cum ſimilibus.
Præterea fuit reſponſum, Fundatorem in
dictis codicillis expreſsè non diſpoſuiſſe, quod
poſſit præſentari minor 14. annis, & in dubio
cenſetur intellexiſſe de Clerico primæ ton-
4 ſuræ; qui tamen ſit capax Beneficij, ſicque ſit
conſtitutus in 14. anno iuxta ſupradictam *Sac.*
Concil. Trident. diſpoſitionem, cum qua ſemper
Fundator cenſetur in dubio velle ſe confor-
mare, *Caſ. de Graſs. dec. 1. num. 3. & dec. 2. nu. 7. de*
iurepatr. & in his terminis *Gonzal. ſuper reg. 8.*
Cancell. d. gloſ. 5. nu. 8. & ſeq.
Neque obſtat, quod diſpoſitio *Sac. Concilij*
Trident. non habeat locum, quia Fundator
voluit præſentari minorem 14. annis; quia in
caſu iſto de huiuſmodi voluntate non con-
ſtat, quinimò, vt patet ex lectura eorundem
codicillorum; per alia verba immediatè ſe-
quentia idem Fundator diſpoſuit, quod defi-
cientibus deſcendentibus ex linea maſculina,
ac etiam fœminina, ſupradicti eius hæredes,
& ſucceſſores præſentare debeant Presbyte-
rum de Miſſa Eccleſiæ Cathedralis: Vndè cla-
rè apparet, verba præcedentia fuiſſe appoſita
ſolum ad conſtituendam differentiam inter
deſcendentes, & extraneos, quoad hoc, vt
5 ſcilicèt extranei debeant eſſe Presbyteri de
Miſſa, deſcendentes verò poſſint eſſe Clerici
primæ tonſuræ abſque alio Ordine, non au-
tem, quod dicta verba debeant etiam operari
circa ætatem, vt poſſit præſentari minor 14.
annis, ad *text. in cap. 1. §. ille verò, de fil. Presbyt. in*
6. & tradita per *Vital. in Clem. 2. num. 22. & ſeq. de*
ætat. & qualit.
Minus obſtat, quod de iurepatronatus con-
ſtet ex confeſſione Cæſaris; quia ſufficit ad
6 iſtum effectum, quod non conſtet de illa qua-
litate, quod ſcilicèt Fundator voluerit præſen-
tari minorem 14. annis, prout requiritur, *ex*
ſupradictis.

Eſt infra in eadem cauſa dec. 697.

ADNOTATIO.

7 Requiſita ad obtinendum Beneficium Eccle-
ſiaſticum ſunt ordo, legitimitas, ætas, litera-
tura, & morum honeſtas, de quibus latè *Lotth.*
de re benef. qq. 47. 48. 49. & 50. per tot. Ciarlin. con-
trouerſ. 211.
8 Ætas autem ad obtinendum beneficium
ſimplex requiritur 14. annorum, *Lotther. d. q.*
49. num. 17. & ſeqq. vbi ſubiungit, quæ ætas re-
9 quiratur ad Beneficium Curatum, ſeu Digni-
tatem, *Corrad. in prax. benef. lib. 4. cap. 6. num. 20. &*
ſeq. Roſa de execut. litter. Apoſt. par. 1. cap. 5. nu. 282.
& ſeqq.
10 Ad penſionem verò requiritur ſeptennium,
Vinian. de iurepatr. lib. 13. cap. 9. nu. 13.

PARMEN. BENEFICII.

Lunæ 17. Iunij 1619.

ARGVMENTVM.

Prout, & Summarium eſt ipſamet breuis De-
ciſio.

DECISIO DCLXIX.

POſt deciſionem in hac cauſa factam *ſub die*
10. Maij præteriti, in qua fuit reſolutum,
gratiam Matthiæ eſſe iuſtificatam, pro parte
eiuſdem Matthiæ petita fuit cauſæ expeditio;
Verùm, quia informantes pro Angelo in-
ſtabant audiri ſuper eiſdem, ex eo præcipuè,
quod *deciſio* erat valdè præiudicialis D. Epiſ-
copo, dùm in ea firmatur, Beneficia in Eccle-
ſia Cathedrali Parmen. eſſe ſimultaneæ colla-
tionis iuxta diſpoſitionem iuris communis,
ſupradicta die 17. Iunij in relationibus cauſa-
rum de more feci verbum in Rota ſuper ex-
peditione; & Domini mihi ordinarunt, vt
cauſam expedirem; nàm, quicquid ſit de di-
cta ſimultanea collatione reſpectu aliorum
Beneficiorum ex particulari prætenſa conſue-
tudine

tudine in Eccleſia Parmen. tamen reſpectu Beneficij SS. Mariæ Magdalenæ, & Margharitæ, de quo agitur, adeſt concordia à Sede Apoſtolica confirmata, in qua illud reſeruatur collationi Capituli cum expreſſa declaratione, quod in eo Epiſcopus non poſſit gaudere alternatiua, vt fuit firmatum *in dicta deciſione* in hac cauſa facta, & ideò cùm hoc fundamentum ſit ſufficiens pro expeditione ad fauorem dicti Matthiæ, viſum fuit, ipſum non eſſe vlteriùs grauandum expenſis pro conſecutione hujus Beneficij modici valoris, vt ſatisfiat D. Epiſcopo, qui pro conſeruatione ſui juris, reſpectu aliorum Beneficiorum poteſt intentare iudicium contra Capitulum, & ità experiri ius ſuum &c.

Eadem in cauſa eſt ſupra deciſ. 652. vbi de materia.

LVNEN. SARZANEN. IVRISPATRONATVS.

Lunæ 17. Iunij 1619.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum defenditur à pluribus oppoſitis falſitatibus, illudque eſſe in forma probanti, illiuſque occaſione plura tanguntur circa recognitionem faciendam per comparationem.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum productum in actis, non poteſt amplius per producentem impugnari, cum producens fateatur omnia contenta in ſcriptura producta eſſe vera, & num. 14. ac 15.*

2 *Præſertim quando ille, qui produxit, declarauit teſtamentum eſſe verum, & legale, & pro tali ſe velle eo vti, & faciliùs, ſi concurrat ſententia, & num. 16.*

3 *Confeſſio præiudicat confitenti, & approbatio approbanti, niſi doceatur de errore confeſſionis, & approbationis.*

4 *Falſitas in dubio non præſumitur, ſed potius omnis interpretatio pro illius excluſione fieri debet, & & num. 17. cum ſeq.*

5 *Scriptura non producta in actis, perindè habetur, ac ſi non eſſet in rerum natura, & n. 11. cum dub. ſeqq.*

6 *Error debet plenè, & concludenter probari, vbi agitur de redarguendo inſtrumentum de falſitate.*

7 *Enunciatiua vnius inſtrumenti non ſufficit nec in antiquis.*

8 *Negatiua non recognitionis, quod non ſit legitima, debet conſtare, aliàs non attenditur.*

9 *Identitas perſonæ quomodo probata dicatur.*

10 *Suſpicio falſitatis licèt quandoque ſufficiat in ciuilibus ad demendam fidem ſcripturæ, hæc tamen admittitur pro ſcripturæ veritate, vbi adſunt validiores præſumptiones, & probationes.*

DECISIO DCLXX.

POſt reſolutionem *die 27. Ian. 1613.* ſuper
confirmatione ſententiarum Rotalium ad
fauorem Lazzari ipſo ſolùm informante in
hac cauſa factam, propoſui dubium ſuper
eildem, & quia pro parte Ioannis impugnabatur
deciſio ex eo præcipuè, quia teſtamentum
conditum die 18. Octobris 1454. ſuper
quo erat fundata *dicta deciſio*, dicebatur ex pluribus
ſuſpectum, Domini die 23. Ianuar. 1615.
mandarunt, quod ſtrictè ſuper falſitate dicti
Teſtamenti informaretur, & poſtmodùm cauſa
pluries propoſita, ſupradicta die 17. Iunij
1619. cenſuerunt negatiuè reſpondendum,
1 ſcilicèt non cõſtare de falſitate, & moti ſunt,
nedùm, quia dictum teſtamentum fuit aliàs
per Ioannem, ſeu Pancratium Patronum in
actis productum, & producens inſtrumentum
per productionem fatetur omnia in eo contenta
eſſe vera, *Bald. in l. cum precum num. 3. C. de
liber. cauſ. Pariſ. conſ. 125. nu. 20. lib. 1. Surd. conſ. 5.
num. 37. & conſ. 151. num. 16. Becc. conſ. 3. nu. 38.
Honded. conſ. 66. num. 13. & ſeq. lib. 1.* Sed etiam,
2 quia pro parte eiuſdem in productione medio
iuramento declaratum fuit, dictum teſtamentum
eſſe verum, & legale, & pro tali ſe
velle eo vti, ac inſuper concurrit in caſu iſto
ſententia Rotalis, per quam etiam dictum teſtamentum
approbatum cenſetur, ex traditis
per *Soccin. in l. qui agnitis num. 5. verſ. aliquando,
ff. de except. Menoch. conſ. 422. num. 27. & ſequent.*
3 Adeout falſitas huiuſmodi teſtamenti excluſa
remaneat, cùm de errore huiuſmodi confeſſionum,
& approbationum non appareat,
prout requiritur, ex deductis per *Honded. dicto
conſ. 66. num. 56. verſ. dum igitur, & num. 66. &
4 ſeqq. lib. 1,* Præſertim, quia falſitas in dubio
non præſumitur, *l. cum precibus, C. de probat.
Soccin. iun. conſ. 45. num. 6. lib. 3. Menoch. lib. 5. præſump.
20. num. 1. & dicto conſ. 422. numer. 2. Surd.
conſ. 132. nu. 18.* Sed potiùs omnis interpretatio
pro illius excluſione fieri debet, vt colligitur
ex *gloſ. in l. iuris gentium, §. quod ferè, verb. contrarium
probetur, ff. de pactis,* & dicit *Clar. in §. falſum
num. 36. verſ. item debet Iudex, Menoch. conſ. 221.
numer. 19. & ſeq. & dicto conſ. 422. numer. 4. &
ſeq.*

Neque obſtat, quod Lazzarinus Fundator
antè dictum annum 1454. probetur mortuus
ex enunciatiuis trium inſtrumentorum, in
quibus ſit mentio de Antonio quondam Lazzarini;
quia, vltra quod loquuntur ſimpliciter
de Antonio quondam Lazzarini, abſque
alio cognomine, nec aliàs apparet, quod ex
5 ſupradictis tribus inſtrumentis illud, quod dicitur
rogatum anno 1442. non eſt in actis
productum, & ſic habetur perindè, ac ſi non
eſſet in rerum natura, *Caſtr. in l. ait prætor, §. ſi
Iudex, verſ. & pro hoc, ff. de re iudic.* Alterum,
6 quod dicitur rogatum anno 1448. legitur
potiùs rogatum anno 1408., nec aliàs probatur,
id factum fuiſſe per errorem, prout plenè,
& concludenter probari debet, cùm agatur de
redarguendo inſtrumento de falſo, *Becc. conſ.
18. ſub num. 11. Caputaq. deciſ. 1. num. 5. par. 2.* &
fuit

fuit dictum *in Vratislauien. matrimonij 13. Iunij*
1612. *coram R.P.D. meo Caualerio*, & ideò veri-
7 ſimiliter poteſt intelligi de alio Lazzarino,
qui aliàs fuerit antè dictum annum 1408.
Tertium verò anni 1451. eſt vnicum, ſicque
illius enunciatiua, neque etiam in antiquis
ſufficit, *Arct. in cap. cum cauſam num. 22. & ibi*
Felin. n.4. de probat. Soccin. conſ. 194. num. 9. lib. 2.
& fuit ſæpè deciſum.

Quod teſtamentum, de quo agitur, non ſit
ſcriptum manu Notarij, qui dicitur de eo ro-
8 gatus, ſed aliena, non conſtat, mediante legiti-
ma recognitione, prout conſtare debet, vt col-
ligitur ex deductis *in deciſione die 11. Maij* 1618.
coram Me in hac cauſa facta.

Minùs obſtat, quod Notarius in alijs in-
ſtrumentis ſe ſubſcripſerit *Paulus q. Baptiſta de*
Bardino Lunen. Diœc. & in alio *q. Io. de Bardino*;
quia placuit reſponſio, quod licèt adeſſet ali-
qua variatio quoad nomen Patris, ſufficit,
9 quod ex pluribus alijs demonſtrationibus cō-
ſtet de identitate perſonæ, nempè ex cogno-
mine *de Bardino Diœc. Lunen.*, & ſigno, *Bart. in*
l. demonſtratio num. 14. in princ. 7. quæſt. ff. de condit.
& demonſtr. cum aliis adductis per *Bertaz. dicta*
clauſ. 3. gloſ. 1. num. 6.

Nec demùm refragari, quod in his, & ſimi-
libus oriatur ſaltem ſuſpicio, quæ in ciuilibus
ſufficit; quia omnes ſuſpiciones viſæ ſunt
10 ceſſare in caſu iſto ex ſupradictis approbatio-
nibus tàm Partis, quàm Iudicis, iuxta *l. diuus,*
ff. de in integr. reſtit. & facit, nam quando hinc
indè adſunt ſuſpiciones, & coniecturæ, tunc
ſemper illæ præualent, quæ ſunt pro veritate,
& pro inſtrumento, *Bartol. in l. 1. §. ſi quis neget*
num. 12. ff. quemadm. teſtam. aper. Nouiz. conſ. 68.
num. 34. in fin. Franc. Marc. dec. 163. num. 18. par. 2.
Surd. conſ. 535. num. 7. Rota in dicta Vratislauien.
matrimonij 13. Iun. 1612. coram R.P.D. meo Caua-
lerio.

Et ita deciſum, &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt
deciſ. 276.

ADNOTATIO.

11 Iudex non aliundè, quàm ex iuribus in actis
productis moueri debet ad iudicandum, *Add.*
ad Gregor. dec. 1. num. 5. Caualer. deciſ. 203. num. 6.
Coccin. dec. 1784. nu. 13. Thomat. dec. 78. num. 6. &
alibi paſſim.

12 Iura enim, quæ non ſunt de actis perindè
reputãtur, ac ſi eſſent extrà Mundum, & prop-
tereà non habentur in conſideratione, *Adden.*
ad Gregor. dec. 224. num. 6. verſ. & ideò, Vbald. dec.
627. num. 3. Coccin. dec. 1784. num. 14. Royas deciſ.
207. num. 4. Priol. dec. 269. num. 12. dec. 390. nu. 14.
& dec. 420. num. 15. dec. 202. num. 8. par. 10. & dec.
140. num. 7. par. 16. recent. Leodien. Canonicatus 3.
Iun. 1680. §. dicebant enim, coram R.P.D. Pauluccio;

13 Cùm paria ſint non eſſe, & non apparere, *l.*
duo ſunt Titij, ff. de teſtam. tut. Rot. dec. 166. num. 72.
par. 8. recent. & in dicta Leodien. Canonicatus §. fin.
in fine.

14 Producens autem in actis inſtrumentum,
vel alias ſcripturas adeò cenſetur approbare,
& fateri omnia in eis contenta eſſe vera, *Greg.*
dec. 238. num. 5. & ibi Adden. num. 15. Caual. dec.
464. num. 6. Vbald. deciſ. 242. & dec. 319. vtrobique
num. 5. Coccin. deciſ. 2304. num. 2. deciſ. 150. num. 5.
par. 17. recent. infra dec. 675. num. 3. Vt poſt pro-
15 ductionem ampliùs illas impugnare non poſ-
ſit, *Rot. coram Vbald. iun. deciſ. 131. num. 3. Coccin.*
dec. 2358. num. 7. Priol. dec. 433. num. 5. in Romana
locationis 10. Iunij 1661. *§. cuius epiſtolæ, verſ. tum*
etiam, cor. b. m. Veroſpio, in Anconitana bonorum 27.
Aprilis 1676. *§. his accedit, coram Reuer. Albergato*
Decano, & in Cæſaraugustana Teſtamenti 14. Febr.
1678. *§. potiſſimùm, propè fin. coram Reuerendiſſ.*
Bourlemont.

16 Quod fortiùs procedit, vbi producens de-
clarauit, ſcripturam productam eſſe veram, &
legalem, & pro tali ſe velle ea vti, vt optimè
dicitur *in hac deciſ.*

Quando hinc indè concurrunt coniecturæ,
& ad inducendam, & excludendam falſita-
17 tem, præualent profectò illam excludentes,
& quæ pro veritate ſcripturæ militant vti
habentes iuris præſumptionem, & aſſiſtētiam,
dec. 422. ſub num. 15. par. 1. & dec. 336. n. 18. par. 13.
recent.

18 Falſitas enim non præſumitur, imò ad illā
excludendam omnis poſſibilis ſumi debet in-
terpretatio, *Farin. de falſit. & ſimul. qu. 153. num.*
192. cum ſeq. Cyriac. contr. 131. num. 47. & ſequent.
Concioł. alleg. 88. num. 1. & 2. & alleg. 9. num. 28.
& 29. Thomat. deciſ. 50. num. 414. cum ſequen-
tibus.

Ad materiam, vide *Buratt. deciſ. 611., ſupra*
deciſ. 604.

VALENTINA DISTRIBVTIONVM.

Veneris 21. Iunij 1619.

ARGVMENTVM.

Canonicus abſens cauſa ſtudij vigore Breuis
Apoſtolici, quos fructus, quaſuè diſtributio-
nes percipere, & lucrari poſſit; & quid poſſint
operari verba vniuerſalia, ac clauſulæ deroga-
toriæ eiuſdem Breuis.

SVMMARIVM.

1 *Sententia continens vnicam verborum ſtructuram,*
ſi ſit pro parte iniuſta, debet in totum reuocari ſe-
cundùm opinionem Rotæ.
2 *Canonicus minor 13. annis inſeruiens Eccleſiæ, non*
lucratur fructus, nec diſtributiones, niſi pro me-
dietate ex Concil. Trident. ſeſs. 22. cap. 14. de
reform. *& iuris communis diſpoſitione.*
3 *Impedimentum proueniens culpa propria impediti*
non excuſat.
4 *Diſtributiones quotidianas quis nō poteſt lucrari ſine*
reſidētia, & intereſſentia in diuinis, & n. 9. cū ſeqq.
5 *Diſpoſitio odioſa ſufficit, quod aliquid operetur, &*
eſt reſtringenda.
6 *Verba etiam vniuerſalia reſtringi debent, quando*
id ex alio ſuadetur.
7 *Verba reſtrictiua, & relatiua ad præcedentia vni-*
uerſalia, illa etiam reſtringunt.

8 *Clauſula derogatoria Breuis, quantumuis generales, & ampla, non ampliant diſpoſitionem, ſed intelliguntur pro illius validitate quoad ea, quæ impediunt illius effectum.*

9 *Diſtributionum quotidianarum materiam qui tractent, quare ſic appellentur, quid ſint, quibus dentur, & alia de his remiſſiuè, & num. ſeqq.*

10 *Indultum cauſa ſtudij, licet poſſit comprehendere fructus Beneficij, non tamen comprehendit diſtributiones quotidianas.*

DECISIO DCLXXI.

DOmini cenſuerunt, ſententiam A. C. eſſe reuocandam, quia per eam declaratur, relaxandum eſſe mandatum executiuum contra Capitulum pro omnibus, & ſingulis diſtributionibus quotidianis pro certo tempore decurſis ad fauorem D. Gaſparis Viues,
1 & tamen pro dicto tempore Capitulum non tenebatur, niſi ad illarum medietatem; Vndè cùm dicta ſententia contineat vnicam ſummam, & ſit pro parte iniuſta, debet in totum reuocari, ſecundùm opinionem, quam ſeruat *Rota*, vt per *Put. deciſ. 315. num. 1. & ſeqq. lib. 1. ſecundùm nou. impreſſ.* & fuit dictum *in cauſa Mediolanen. cambiorum, ſiue vſurarum relat. inter impreſſ. dec. 315. num. 5. par. 2. diuerſ. & in Romana pecuniæ in 20. Iunij 1614. coram R. P. D. Pirouano.*

Quod Capitulum pro dicto tempore non teneretur, niſi ad medietatem dd. diſtributionum, colligitur ex eo, quod cùm ipſe D. Gaſpar in decimotertio anno conſtitutus, fuiſſet prouiſus de Canonicatu, & Præbenda Cathedralis Eccleſiæ Valentin., Sanctiſſimus in literis Apoſtolicis, quæ dantur, ſolùm ei conceſſit in abſentia cauſa ſtudij ad quinquennium tunc proximum omnes, & ſingulos fructus, & prouentus, necnon diſtributiones quotidianas ad eum ratione dicti Canonicatus, & Præbendæ ſi in ea Eccleſia perſonaliter reſideret, ac ſingulis diurnis, & nocturnis horis aſſiduè intereſſet, & reſideret, ſpectantes, & pertinentes, cum ea integritate, qua illas perciperet, ſi perſonaliter, vt ſupra, reſideret;
2 Vndè ſequitur, Capitulum non potuiſſe condemnari, niſi ad dictam medietatem diſtributionum, quia certum eſt, quod ſi ipſe reſediſſet, ac Eccleſiæ inſeruiſſet, cùm non eſſet in Sacris Ordinibus conſtitutus, medietatem tantùm dd. diſtributionum lucratus fuiſſet, tàm ex diſpoſitione iuris communis *in Clem. 2. §. illi verò, & ibi not. gloſ. & Doct. de ætat. & qualit.* & *Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 22. cap. 4. ad fin. de reformat.* quàm etiam particularis Conſtitutionis Martini V. huic Eccleſiæ conceſſæ, quæ datur pro Capitulo.

Nec obſtat, quod diſpoſitio *d. Clem. 2.* cum aliis allegatis, non procedat ſtante iuſto impedimento, vt *ibi* dicitur; quia, cùm D. Gaſ-
3 par antè prouiſionem ſciret, ſe eſſe inhabilem ad eam obtinendam ex defectu ætatis, debebat ſe ab ea abſtinere, ſicque non aliter excuſatur, quàm ſi culpa ſua huiuſmodi impedimentum proueniſſet, *Innocent. in cap. 1. poſt med. verſ. vel quando poſt ordinationem, Butr. num. 8. in fin. Abb. num. 5. verſ. idem ſi Prætor, de ætat. & qualit.* & in terminis *d. Clem. 2.* quod quis non excuſetur, vbi impedimentum prouenit ex culpa ſua, quod non poſſit ordinari, tradit *ibi gloſ. verb. impedimento, Imol. num. 17. in princ. Vital. num. 27. in fin. de ætat. & qualit.*

Neque obſtat, quod dum Papa in literis collationis Canonicatus diſpenſauit D. Gaſparem circa ætatem, cenſeatur etiam voluiſſe illum diſpenſare quoad ordines ſuſcipiendos, itaut poſſet percipere integras diſtributiones, perindè, ac ſi eſſet ordinatus; nàm contrarium colligitur in caſu iſto ex eo, quia Papa in dicta prouiſione expreſsè voluit, quod, donec D. Gaſpar ad 22. annum perueniat, non poſſit habere ſtallum in Choro, nec vocem in Capitulo, neque Eccleſiæ Valentinæ vti Canonicus inſeruire, ſicque potiùs cenſetur voluiſſe, quod interim non poſſet habere, neque lucrari
4 diſtributiones quotidianas, quia iſtæ ſine reſidentia, & intereſſentia in diuinis percipi, & lucrari non poſſunt, iuxta diſpoſitionem *cap. 1. de Cler. non reſiden. in 6.* innouatam per *Sac. Conc. Tridem. ſeſſ. 24. cap. 12. §. diſtributiones verò, de reform.* & fuit ſæpiſſimè deciſum.

Et hoc etiam ſuadetur, quia diſpenſatio ſuper defectu ætatis operatur, quod illo non obſtante gratia valeat, quæ aliàs non valeret, & quod interim D. Gaſpar non incideret in pœnam Canonis contra non facientes ſe promoueri infra annum, ideò non videtur, quod poſſit etiam operari, quod D. Gaſpar percipiat integras diſtributiones; quia iſta diſpen-
5 ſatio cùm ſit odioſa, eſt reſtringenda, & ſufficit, quòd aliquid operetur, *cap. 1. §. illi verò, de fil. presbyt. in 6.* & quod diſpenſatus ſuper eo, quod non teneatur ordinari, hac ratione non cenſeatur diſpenſatus, vt habeat vocem in Capitulo, & integras diſtributiones, videtur de mente *Vital. in d. Clem. 2. nu. 22. & ſeq. de ætat. & qualit.*

Neque ad iſtum effectum D. Gaſpari ſuffragari poſſe videbantur ſupradictæ literæ Apoſtolicæ ſuper abſentia cauſa ſtudii cum verbis vniuerſalibus; quia pro reſponſione ponderatum fuit, quod D. Gaſpar integras diſtributiones quotidianas percipere non poterat,
6 nedùm, quia non erat in Sacris Ordinibus conſtitutus, ſed etiam propter abſentiam; vnde cum tollant obſtaculum abſentiæ, non videntur poſſe etiam operari quoad ordines ex ſupradictis; & prædicta verba vniuerſalia non ſunt ſimpliciter poſita, ſed poſteà immediatè ſubijciuntur iſta, videlicet: *Ad te ratione Canonicatus, & Præbendæ, ſi in dicta Eccleſia perſonaliter reſideres, ac ſingulis diurnis, & nocturnis horis aſſiduè intereſſes, ſpectan. & pertinen. cum ea integritate &c. quas ipſe perciperes &c. ſi, vt præmittitur, perſonaliter reſideres &c.* quæ verba vti
7 reſtrictiua, & relatiua ad præcedentia vniuerſalia, illa etiam reſtringunt, *l. hæres meus, §. 1. ff. de leg. 3. Aym. conſ. 426. nu. 15. & conſ. 472. num. 6. Honded. conſ. 63. nu. 44. lib. 1.*

Prout etiam ceſſat, quod dicebatur de clauſulis derogatorijs; quia cum in principali diſpoſitione non comprehendatur, niſi medietas diſtributionum, clauſulæ derogatoriæ aliam medietatem comprehendere non poſſunt, illæ

enim

8 enim quantumuis generales non ampliant
diſpoſitionem, ſed intelliguntur pro illius validitate quoad ea, quæ impediunt illius effectum, *Bald. in l.vnic.§.fin. in fin. C.de Lat.libert. toll. Felin. in cap. nonnulli n.22. in 16. concluſ. de reſcript. Roman.conſ.57.num.1. Alex. conſ.7.nu.17. lib.7.*& fuit dictum *in Oriolen. Decimarum 9.Iunij* 1586. *coram b.m. Orano,& in Reatina fructuum* 12. *Ianuarij* 1604. *coram bo.mem. Cardinali Pamphilio*.

Et ita deciſum, &c.

ADNOTATIO.

9 Ad materiam diſtributionum quotidianarum *vide ſupra dec.* 458.

Diſtributiones quotidianæ debentur Beneficiatis intereſſentibus Diuinis, vel qui intereſſe parati ſunt, quatenus ab aliis de Capitulo impediantur, ne Capitulum ex impedimento per ipſum indebitè præſtito lucrum conſequatur, *Adden. ad Gregor.decif.*154. *Buratt.decif.* 649.*num.*5.*& ſeqq.* & fuit dictum in alia *Valentina diſtributionum* 3. *Iulij* 1673. 4. *Iulij* 1674. *&* 4. *Februarij* 1675. *coram Illuſtriſs. Calataiù, quæ ſunt dec.*174. *&* 364. *par.*18. *tom.*1. *ac dec.*436. *par.* 18. *to.*2. *recent.*

Hinc etiam antè receptum fidei iuramentum Beneficiato Diuinis intereſſenti debentur diſtributiones, *Adden.ad dec.*576.*n.*15.*par.*4.*to.*3. *recent.* vbi de materia.

10 Abſens cauſa ſtudiorum an'lucretur quotidianas diſtributiones, latè diſcutit *Eugen conſ.* 53. *lib.*2. & pro negatiua tenent ſine difficultate *Gonzal. ad reg.*8. *Cancell.* §.7.*proœm.nu.*178. *& ſeqq. Gig. conſ.*144.*num.*23. *& ſeqq.* vbi, quod indultum conceſſum ſtudentibus in Vrbe pro conſecutione fructuum Beneficiorum non comprehendit diſtributiones quotidianas, *Rub.in addit.ad d.dec.*576.*num.*145.*& ſeqq. part.*4. *to.*3.*recent.* referens reſolutionem Sac. Congr. Concilij.

Cæterùm diſtributiones quotidianæ ſunt à fructibus Beneficiorum penitùs diſtinctæ, nec
11 veniunt ſub quacumque ampliſſima illorum
denominatione tanquam ſpeciali nota dignę, *dec.* 165. *par.*17.*rec.* vbi exindè firmatur, quod facultas transferendi penſiones non intelligitur de penſionibus reſeruatis ſuper diſtributionibus quotidianis.

Illas tamen lucrantur ſenes, & legitimè impediti, qui Matutino ex conſuetudine Eccleſiæ
nocturnis horis celebrando non interueniant,
12 quorum iuſtum impedimentum poterit ab
ipſo Capitulo dignoſci, *Barboſ.in collect. Bullar. verb.diſtributio in princ. fol.mihi* 278. referens reſolutionem Sac.Congreg.Rituum *in vna Nazarien.*20. *Dec.* 1605.

13 Prout etiam illas lucratur abſens, qui ex iuſto impedimento nequeat redire, puta ſi detineatur tanquam ſuſpectus tempore peſtis, *Monet. de diſtribut. quotid. par.*2. *quæſt.*6. *num.*11. *Bonacin. oper. moral. tom.*1.*tit. de ijs, quæ ad diuin. offic. diſputat.* 2. *quæſt.*5. *punct.*2. *num.*9. *fol. mihi* 656.

14 Vel abſens tempore belli, qui non redeat ob iuſtum timorem hoſtilis aciei, *deciſ.* 141. *par.*17.*recent.*

Deciſ. Pamphilij.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE STEPHANIS.

Ven. 21. *Iunij* 1619.

ARGVMENTVM.

De fideicommiſſi exiſtentia, deficientia, & purificatione, identitate bonorum, & immiſſione danda vocatis, breuiter ponitur.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſi exiſtentia ex quibus verbis, quibuſue clauſulis inducta dicatur.*
2 *Clauſula,* vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, *operatio, vis, & effectus, & numer.* 7.
3 *Deſcendentia, & illius deficientia ex quibus probata dicantur, & num.*4.5. *ac* 8.
4 *Dictio* quondam, *denotat, aliquem eſſe mortuum, & nu.*9.
6 *Diuiſio bonorum non ſolùm probat identitatem contra diuidentes, & habentes cauſam ab eis, ſed etiam contra tertios.*

DECISIO DCLXXII.

IN cauſa *Romana de Stephanis* ſupradicta die
coram b.m. D.Andrea, reſolutum fuit, conſtare de fideicommiſſo ad fauorem Helenæ,&
Sororum, quia Philippus Teſtator Ægydio,
& Antonio filiis hæredibus vniuerſalibus in-
ſtitutis, eos, eorumque filios, nepotes, & de-
ſcendentes maſculos in infinitum quando-
cumque ſine filijs maſculis deſcendentes ad 1
inuicem ſubſtituit, & deficientibus maſculis,
ſubſtituit fœminas, cum expreſſa alienationis
prohibitione ad effectum, vt bona ſemper re-
maneant in Domo, & familia ipſius Teſtato-
ris; Vndè cùm ex ſupradictis deſcendentibus
Laurentius fuerit maſculus vltimo loco de-
2 functus, ſequitur, quod ſit factus locus fidei-
commiſſo ad fauorem Helenæ, & ſororum
eius filiarum, ſtante maximè illa clauſula in
huiuſmodi ſubſtitutionibus *vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum*, de qua per *Bartol. in l. recuſare, §. Titius numer.*2. *ff. ad Trebell.* & *Peregrin. de fideicomm. artic.*1. *num.*67. *& artic.*5. *num.*49.

Quod poſt mortem Philippi Teſtatoris de-
ceſſerit Antonius filius, & poſtmodùm Ste-
phanus filius dicti Antonij ſine filijs ſuperſti-
te Ægydio altero filio Teſtatoris, deponit pri-
3 mus ex teſtibus, qui dantur *ſuper ſecundo*, &
comprobatur ex poſſeſſione plurium bono-
rum per Ægydium tanquàm fideicommiſſa-
rium Philippi Patris adepta, & ex commiſ-
ſione, in qua fit mentio de Antonio cum
4 dictione *quondam*, quæ denotat illum eſſe
mortuum, *Felin. in cap. ex parte num.* 2. *de for. compet. Alex.conſ.*14.*num.*15.*lib.*1. *Aym.conſ.*148. *num.* 9. & fuit dictum in *Lunen. Sarzanen. iuriſpatronatus* 31.*Ian.*1611. *coram b.m. Penia*.

De morte Ægydij, relicto Laurentio eius
5 filio, conſtat ex confeſſione partis in com-

miſſione ad *l. cũ precum, C. de liber. cauſ.* De mor-
te verò Laurentij, relictis tribus filiabus fœ-
minis tantùm, deponunt Teſtes, qui ſimiliter
in Summario dantur.

Quod autem bona, de quibus agitur, fuerint
poſſeſſa per Philippum Teſtatorem de tem-
pore obitus, deducitur ex illorum diuiſione
inter Ægydium, & Antonium filios hæredes
inſtitutos ex fideicommiſſo grauatos facta,
6 quæ diuiſio ſaltem ſimul cum teſtibus, & aliis
per informantes pro dictis Sororibus deductis
ſatis releuat ad iſtum effectum, non ſolùm
contra ipſoſmet diuidentes, & ab eis cauſam
habentes, ſed etiam contra tertios, *Alb. conſ. 6.
num. 10. Peregr. de fideicomm. art. 44. ſub nu. 6. verſ.
aut verò ille.* Et ita &c.

ADNOTATIO.

7 Clauſula *vulgariter, pupillariter, & per fideicom-
miſſum*, quid importet, vide *Mart. de clauſ. par.
3. clauſ. 95. Fuſar. de ſubſtit. q. 10. Mantic. dec. 249.
num. 5. Priol. dec. 110. num. 19. & 20. dec. 54. nu. 24.
par. 8. & dec. 262. nu. 11. par. 17. rec.*

Quæ requirantur, vt fideicommiſſarius im-
8 miſſionem conſequatur, vide *ſupra deciſ.
81.*

9 Dictio, *quondam*, denotat obitum perſonæ
nominatæ, *Peregrin. de fideicomm. art. 43. ſub nu. 43
verſ. ſic etiam, Grat. de diction. diſt. 219. num. 4.
Card. Tuſch. to. 2. lit. D. concl. 356. num. 1. Thomal.
dec. 156. n. 31. Coccin. dec. 1594. n. 18. Bich. dec. 311.
num. 11. dec. 689. n. 9. par. 18. to. 2. rec.*

ROMANA LÆSIONIS.

Mercurii 26. Iunii 1619.

ARGVMENTVM.

Tranſactio, vt poſſit reſcindi ex capite læſionis,
læſio debet probari: Poſitiones haberi pro
confeſſatis in contumaciam non reſponden-
tis, Curia non ſeruat, & Rota non atten-
dit.

SVMMARIVM.

1 *Læſio non præſumitur, & ab allegante probari de-
bet, & n. 5.*
2 *Poſitiones vt habeantur pro confeſſatis debet ſeruari
forma* cap. 2. de confeſs. lib. 6.
3 *Poſitiones haberi pro confeſſatis in contumaciam nõ
reſpondentis, ſtylus Curiæ non admittit, & in
Rota non attenditur, & n. 7.*
4 *Tranſactio non annullatur ex capite læſionis, niſi
probetur valor rei de tempore tranſactionis, ha-
bito reſpectu ad dubium litis euentum, & n. 6.*

DECISIO DCLXXIII.

PRo Ioanne informante, nempè ſenten-
tiam eſſe infirmandam, quia illa eſt lata
1 ſuper reſciſſione tranſactionis ex capite læſio-
nis, de qua tamen non conſtat, prout requi-
ritur, quia læſio non præſumitur, & ab alle-
gante probari debet, *Abb. conſ. 64. num. 3. in fin.
lib. 1. Rolan. conſ. 92. num. 17. lib. 2. & conſ. 28. num.
27. lib. 4. Natt. conſ. 650. num. 8. circa med.* & qui-
dem cõcludenter, *l. ſi circumſcripta, C. ſol. matr.* &
fuit dictum coram me in *Bononien. Tranſactio-
nis 2. Decembris 1613.*

Non obſtant poſitiones ex decreto Iudicis
2 habitæ pro confeſſatis in contumaciam Ioan-
nis; quia, vltrà quod non conſtat in caſu iſto,
fuiſſe ſeruatam formam, de qua in *cap. 2. & ibi
Franch. num. 9. de confeſs. lib. 6.* & dicitur, quod
3 dictus Ioannes tunc temporis erat in carceri-
bus, placuit reſponſio, quod ſtylus huiuſmo-
di fictæ confeſſionis in Curia, & in Rota non
attenditur, ex adductis per *Veſtr. in prax. cap. 14.
num. 4. lib. 5.* & fuit dictum in *Romana dotis 8.
Martij 1610. coram Illuſtriſs. D. Cardinali Ludoui-
ſio, & coram me in Romana Vineæ 1. Febr. 1613.*

Prætereà fuit ponderatũ in caſu iſto, quod
dictæ poſitiones continent ſolùm in genere,
4 quod Inſtrumentum tranſactionis vti læſiuũ
debet annullari, non autem in ſpecie valo-
rem rei, itaut ex eo reſultet læſio enormiſſi-
ma, vel aliàs in magna ſumma, iuxta termi-
nos *l. 2. C. de reſc. tranſact.* prout requiritur ad
iſtum effectum, habito reſpectu ad dubium
litis euentum, *gloſ. in l. Lucius, §. fin. verb. poſſe, ff.
ad Trebell. & ibi Bart. num. 3. & in l. ſocietatem, §. ar-
bitrorum num. 28. ff. pro ſoc. Afflict. dec. 220. num. 3.
Aym. conſ. 151. num. 27. Gabr.* poſt plures alios re-
latos *de empt. & vendit. concluſ. 1. num. 68. verſ.
contrariam verò*, & fuit dictum *in cauſa Romana
deuolutionis bonorum 26. Martij 1590. coram bo.
me. Cardinali Pamphilio, & in Firmana Laudi 4.
Martij 1616. coram R. P. D. meo Vbaldo*, & aliàs
ſæpiſſimè &c.

ADNOTATIO.

Læſio non præſumitur, ſed per allegantem eſt
concludenter probanda, *Bonden collectar. legal.
7. num. 55. & collect. 31. num. 51.* inſpecto valore
5 de tempore initi contractus, *Negueirol. alleg. 37.
num. 66. Bonden. vbi ſupra num. 56. & ſeqq.* & in
terminis tranſactionis *num. 58. & ſeqq. Valeron.
de tranſact. tit. 6. quæſt. 2. num. 3. & ſeqq. Rota in Bo-
nonien. tranſactionis 27. Februarij 1640. §. fin. co-
ram bo. mem. Cardin. Hieronymo Veroſpio, ſupra
dec. 49.*

Ad firmandam autem, vel excludendam
6 læſionem in tranſactione, haberi præcipuè
debet reſpectus ad dubium litis euentum,
*Rota in alia Bononien. tranſactionis 27. April. 1676.
& in Leodien. tranſactionis 1. Iunij eiuſdem anni, &
5. Iulij 1677. omnes cor. Reu. Bourlemont.*

7 Curia, & Rota non ſeruat poſitiones pro-
nunciari pro confeſſatis, *ſupra dec. 297.*

ROMANA DOMVS.

Merc. 26. Iunii 1619.

ARGVMENTVM.

Conceſſio, ſeu inueſtitura facta cum dictione
taxatiua, *Tantùm*, ob vim dictæ dictionis re-
ſtrin-

ſtringitur, nec debet extendi, niſi ad expreſsè comprehenſos, & de vi dictionis, *videlicet*.

SVMMARIVM.

1 *Conceſſio facta cum dictione taxatiua*, Tantùm, *ad vitam filiarum fœminarum, quæ habet implicitam negatiuam, excludit omnes alias, præter ipſas filias nominatas, & n. 5. 9. et 10.*

2 *Conceſſio expreſsè facta ad vitam vnius, de illo tantùm intelliguntur verba ſubſequentia, nec extenditur ad alios.*

3 *Verba ſubſequentia cenſentur poſita tantùm pro repetitione præcedentium, & relatiuè ad illa, & ſic cum omnibus ſuis qualitatibus.*

4 *Contrarietas, vel ſubita correctio ſunt vitanda.*

5 *Inueſtituræ tenor ſemper eſt attendendus, & num. 7. cum ſeq.*

6 *Dictio*, videlicet, *declarat, & reſtringit præcedentem diſpoſitionem generalem, & n. 11.*

8 *Coniecturæ ceſſant in clara, & expreſſa conuentione, & n. 12.*

DECISIO DCLXXIV.

FRanciſcus Policarus anno 1532. recepit
in locationem à Capitulo, & Canonicis
S. Laurentij in Damaſo Domum, de qua agitur,
ad eius tertiam generationem his ſequentibus
verbis, videlicet, *Ad vitam ipſius Franciſci,
& ſucceſſiuè ad vitam eius filiorum maſculorum,
& deindè ad vitam eius nepotum maſculorum
natorum, & naſciturorum ex dictis eius filijs maſculis,
& caſu quo non haberet filios maſculos, & Nepotes,
& haberet filias fœminas, tunc, & eo caſu
ad vitam filiarum fœminarum tantùm, & caſu, quo
non haberet filios maſculos, neque Nepotes, nec filias
fœminas, tunc, et eo caſu poſſit nominare vnam perſonam,
quæ ſuccedat loco filiorum, & perſona nominanda
poſſit nominare aliam, quæ ſuccedat loco nepotum*;
ſtantibus his, obijt dictus Franciſcus,
ſuperſtitibus filiabus fœminis, & ex eis Angelo,
qui cùm prætenderet, ſe eſſe in huiuſmodi
inueſtitura vocatum, dedi ſuper hoc parti-
1 culare dubium, quo ſupradicta die vtraque
parte informante propoſito, Domini cenſuerunt
negatiuè reſpondendum, Angelum ſcilicet
non eſſe vocatum; ea ratione, quia non
extantibus filijs maſculis, neque nepotibus ex
ipſis, conceſſio legitur expreſſè facta ad vitam
filiarum fœminarum cum dictione taxatiua
tantùm, quæ habet implicitam negatiuam,
& excludit omnes alios præter ipſas filias
nominatas, ſicque etiam nepotes ex eis,
*Bart. in l. ſiquidem num. 3. C. de tranſact. Abb. conſ.
91. num. 3. lib. 1.* & in ſimilibus terminis *Calder.
conſ. 11. & ſeqq. de locat.*

Nec obſtare, quod in illis verbis, *& caſu,
quo non haberet filios maſculos, neque Nepotes, neque
filias fœminas &c.* Nepotes videantur ſimpliciter
poſiti in conditione, & propterea cēſeantur
vocati ex *Statuto Vrbis*, & id intelligatur
tàm de Nepotibus ex filijs maſculis, quàm
ex filiabus: Quia placuit reſponſio, quod cùm
2 in præcedentibus verbis conceſſio fuerit expreſsè
facta ad vitam ipſius Franciſci, eius filiorum
maſculorum, & nepotum ex ipſis filijs
maſculis, de illis ſunt etiam intelligenda
ſupradicta verba immediatè ſequentia, *l. item
quia, in fin. ff. de pact. Socc. conſ. 27. nu. 15. lib. 4.* ma-
3 ximè, quia dicta verba ſubſequentia cenſentur
poſita tantùm pro repetitione præcedentium,
& relatiuè ad illa, & ſic cum omnibus
ſuis qualitatibus, *Pariſ. conſ. 2. num. 53. &
ſeq. lib. 3. Ruin. conſ. 35. ſub num. 11. lib. 5.* & facit,
4 quia aliàs induceretur contrarietas, vel ſubita
correctio, contra *l. non ad ea, ubi gloſ. et Doct. ff.
de condit. et demonſtr. Surd. conſ. 352. num. 4. et conſ.
445. num. 33. et ſeq.* & ſequeretur, quod nepotes
ex filiabus eſſent vocati ante ipſas filias, quod
non eſt veriſimile, præſertim in caſu iſto, in
quo ex præcedentibus verbis, *deficientibus filijs
maſculis, et nepotibus ex ipſis*, expreſsè vocan-
5 tur filiæ fœminæ cum illa dictione taxatiua,
tantùm, vt patet ex tenore inueſtituræ, qui
ſemper eſt attendendus, *c. 1. de duob. fratr. a Cap.
inueſt. Thob. Non. conſ. 6. ante num. 1.* cum ſimilibus.

Nec obſtare, quod huiuſmodi conceſſio
dicatur facta ad eius tertiam generationem,
quæ comprehendit etiam nepotes ex filiabus;
quia pro reſponſione ponderatum fuit, quod
dicta verba, *ad eius tertiam generationem*, intel-
6 ligi debent ſecundùm alia immediatè ſequē-
tia, videlicet, *ad vitam ipſius Franciſci, et ſucceſſiuè*,
prout colligitur ex illa dictione, *videlicet*,
quę declarat, & reſtringit præcedentem
diſpoſitionem generalem, *Marant. in prax. in
3. part. num. 105. Angel. conſ. 354. ſub num. 1. Pariſ.
conſ. 17. num. 38. lib. 3. Aym. conſ. 273. ſub numer. 9.*

Minùs obſtare, quod dictæ filiæ vigore facultatis
in inueſtitura conceſſæ potuerint ſaltem
eius filios nominare; quia imò huiuſmodi
facultas nominandi legitur data ſolùm
Franciſco, & perſonæ ab eo nominandæ, ca-
7 ſu, quo ipſe Franciſcus non haberet filios maſculos,
neque nepotes ex eis, neque filias: in
caſu autem, quo filias haberet, ipſæ filiæ tantùm
ſunt vocatæ, nec tunc aliqua facultas
nominandi eis conceſſa apparet ex tenore
ipſius inueſtituræ, qui eſt attendendus, *vt dictum eſt.*

Quod autem dicebatur de perſona nominanda,
quod ſcilicet hoc modo fuiſſet melioris
conditionis, quàm filiæ, contra diſpoſitionem
*l. cum anus, ff. de condit. & demonſtr. & l.
item acutiſſimi, C de fideicom.* viſum fuit ceſſare,
ex eo, quia in caſu iſto conſtat de clara diſpo-
8 ſitione contrahentium ex tenore ipſius inueſtituræ,
cum alijs ſupra deductis, quo caſu ceſſant
coniecturæ, *l. continuus, §. cum ita, ff. de
verb. oblig.* cum ſimilibus.

ADNOTATIO.

Taxatiua dictio *tantùm* ſicut includit caſus ex-
9 preſſos, ita non expreſſos excludit, *l. ſi quis ita,
§. cum Titio centum, ff. de adim. legat. Grat. diſc.
270 num. 2. Manzaned deciſ. 134. num. 1. Royas dec.
274 num. 1? Coccin. deciſ. 348. num. 2. Thomat. dec.
177. num. 20 deciſ. 256. num. 2. part. 16. rec. & in Regien.
Beneficij 16. Nouembris 1667. §. veritas autem,*

in

10 *in fine, coram Rev. Bourlemont*: limitat namque,
& reſtringit dipoſitionem, *Grat. d. dict. 270. n. 1. Barboſ. eod. tract. dict. 402. Gregor. deciſ. 465. num. 5. Celſ. deciſ. 265. num. 5. Merlin. deciſ. 277. num. 3. & dec. 454. num. 9. & ſeqq.* ac de illius viribus, & efficacia latè agunt *Grat. & Barboſ.* locis mox allegatis.

Alia verò dictio *videlicet* regulariter, pari-
11 terque reſtringit diſpoſitionem, *gloſ. margin. in l. videlicet, ff. de pact.* & tradunt illam ponderantes *Grat. de diction. dict. 283. Barboſ. eod. tract. dict. 423. Thomat. deciſ. 91. num. 10. Rembold. deciſ. 596. num. 3. deciſ. 158. num. 9. par. 9. deciſ. 221. num. 2. par. 17. recent. Pientina Parochialis 28. Iunij 1655. §. tunc demùm ad fin. verſ. dictio enim, coram Eminen. Cerro.*

Præſumptiones, & coniecturæ, cæteræque
12 ſuperfluæ interpretationes non admittuntur, quando verba, de quibus tractatur, ſunt clara, *l. Ille aut ille, §. cùm in verbis, ff. de legat. 3. Rot. in Romana Cambiorum 4. Decembris 1662. §. quoniam præſumptiones, coram bo. me. Leone Veroſpio, in Romana ceſſionis vata Cenſus 28. Ianuarij 1675. §. quia cognouerunt, in fin. coram Rev. Bourlemont, in Camerinen. hereditatis 28. Aprilis 1679. §. maximè, ac in Romana, ſeu Balneoregien. fideicomm. 17. Iunij 1680. §. penult. amba cor. R. P. D. Paulutcio*, & quotidiè alibi.

MEDIOLANEN. PAROCHIALIS.

Mercurij 26. Iunij 1619.

ARGVMENTVM.

Manutentio datur exiſtenti in poſſeſſione, etiam inſtrumentali, tunc alio non poſſidente, & iſta poſſeſſio quomodò comprobetur, ac poſterior quomodo excludatur, & quæ in hoc iudicio manutentionis non admittantur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur ex inſtrumento adeptionis illius, alio tunc non poſſidente, ad manutentionis, & alios quoſcunque effectus, & n. 11.*

2 *Poſſeſſio probatur ex confeſſione facta in prouiſione obtenta.*

3 *Producens cenſetur fateri, & approbare omnia contenta in ſcriptura producta.*

4 *Locatio bonorum cum perceptione fructuum probat poſſeſſionem.*

5 *Poſſeſſio iunior præſumitur clandeſtina, & turbatiua, nec impedit poſſeſſionem anteriorem.*

6 *Exceptio inhabilitationis ad curam animarum, vti reſpiciens petitorium, & requirens altiorem indaginem, non admittitur in iudicio ſummariſſimo manutentionis, & n. 12.*

7 *Priuatus Beneficio, pendente ſuper hoc appellatione, poteſt per Vicarium exercere curam animarum.*

8 *Beneficiatus, non citatus, non potuit per Ordinarium priuari ſua anteriori poſſeſſione.*

9 *Verba, ſe fuiſſe ſpoliatum, petendo manutentionem, non ſunt repugnantia, quia ſpoliatio intelligitur de naturali poſſeſſione, & manutentio de civili, pinès ſe retenta.*

10 *Poſſeſſio ciuilis ſufficit pro recuperatione naturalis, & n. 13. cum ſeq.*

DECISIO DCLXXV.

FVit concluſum, Hieronymo dandum
eſſe mandatum de manutenendo in poſ-
ſeſſione Parochialis Eccleſiæ Sanctæ Mariæ
1 loci Caluariati, de qua agitur, quia de ea con-
ſtat ex publico Inſtrumento illius adeptionis,
quod, alio tunc in ea non exiſtente, probat
poſſeſſionem ad effectum manutentionis, &
alios quoſcumque effectus, *Caſſador. deciſ. 20.
in fin. de prob. Caput. deciſ. 334. nu. 5. part. 2. Seraph.
dec. 301. num. 1. & dec. 1065. num. 2.* nec non ex
2 confeſſione Iacobi in prouiſione per eum ob-
tenta, quæ contra ipſum probat, *ad l. cum pre-
cum, C. de liberal. cauſ.* præſertim, cùm fuerit
3 per eum in Iudicio producta, quia producens
cenſetur fateri, & approbare omnia in ſcri-
ptura producta contenta, *Innoc. in cap. venera-
bilis num. 5. de except. Pariſ. conſ. 125. num. 20. lib. 1.
Decian. conſ. 49. num. 10. lib. 3. Surd. conſ. 5. num. 37.
& conſ. 151. num. 16.* & fuit dictum *in cauſa Ge-
runden. anniuerſariorum 9. Decembris 1585. coram
Gipſio*, & aliàs ſæpè.

Concurrit etiam locatio bonorum d. Ec-
cleſiæ per Ioannem Paulum ceſſionarium
Hieronymi facta, quæ cum perceptione fru-
4 ctuum, & alijs *ſupra* deductis abſque dubio
probat poſſeſſionem, *Caput. deciſ. 10. lib. 3. in
manuſcript.* cum ſimilibus.

Non obſtat poſſeſſio Iacobi, quia tanquam
5 iunior præſumitur clandeſtina, & turbatiua,
& non impedit, quominùs detur manuten-
tio Hieronymo habenti anteriorem poſſeſſio-
nem, *Bart. in l. 1. §. interdictum autem num. 2. &
in l. ſi duo pariter num. 2. ff. vti poſſid. Couar. pract.
qq. cap. 17. circa fin. Menoch. de retinen. remed. 3. nu.
726.* & fuit ſæpiſſimè deciſum.

Non obſtat, quod Hieronymus per ſen-
tentiam Inquiſitoris Mediolanen. fuerit inha-
bilitatus ad exercendam curam animarum;
quia, vltra quod iſta exceptio vti reſpiciẽs pe-
6 titorium, & requirens altiorem indaginem
non admittitur in iſto poſſeſſorio ſummariiſ-
ſimo manutentionis, *Put. deciſ. 229. lib. 2.* Pla-
cuit reſponſio, quod Hieronymus, per d. Sen-
tentiam non fuit priuatus titulo Beneficij, &
itá benè poteſt per Vicarium cum competen-
7 ti Salario Curam animarum exercere, & quod
ſupereſt ex redditibus pro ſe retinere, vt etiam
declarauit Sac. Congregatio Illuſtriſſimorum
Cardinalium ſuper Sancta Inquiſitione.

Nec obſtat, quod poſt ſupradictam Senten-
tiam de dicta Eccleſia per Ordinarium prouiſ-
ſus fuerit Io. Franciſcus, qui cùm poſt ade-
ptam illius poſſeſſionem ad aliam Eccleſiam
translatus fuerit, de eadem ſibi à Sanctiſsimo
prouideri obtinuerit Iacobus, qui pariter illius
poſſeſsionem anno 1617. adeptus fuit: quia
cùm Eccleſia non vacaret, Ordinarius minùs
ritè, & rectè ad immiſsionem proceſsit, ſic-
8 que Hieronymum non citatum eius anterio-
ri poſſeſsione priuare non potuit, *Abb. in cap.
conquerente num. 8. de reſtit. ſpol. Rip. in l. naturaliter,
§. nihil*

§.nihil commune num.60.in fin.& num.ſeq.ff.de acquir.poſſeſſ.Bald.conſ.135.n.2.lib.2.

Minùs obſtat, quod Hieronymus in commiſsione afferat, ſe fuiſſe indebitè ab Ordinario ſpoliatum; quia cùm ſtatim à collatione facta ad fauorem Ioannis Franciſci appellauerit, & poſteà in eadem commiſsione petierit
9 etiam ſe manuteneri, ſupradicta præcedentia verba intelligi debent reſpectu naturalis poſſeſsionis tantùm, & turbationum de facto, iuxta tradita per *Menoch.de retin.remed.3.ſub num.507. verſ.quorum vera ſententia*, *Surd. conſ. 160. num 72.* non autem, quod habuerit ſe pro ſpoliato reſpectu ciuilis poſſeſsionis, quæ ſemper animo retenta cenſetur, *Bald.conſ 446.num.2. verſ.ſecunda quæſtio lib.3. Alex conſ.133.num.2. in fin.& num.ſeq. verſ. nec obſtat ſi diceretur lib.* 1. &
10 ſufficit ad effectum manutentionis etiam pro recuperatione naturalis, iuxta *deciſ. Put.* 419. *lib.*2. pluries approbatam &c.

Eſt infra in eadem cauſa dec.709.

ADNOTATIO.

Poſſeſsio, quæ capta apparet per Inſtrumentum alio tunc non poſsidente, eſt manutenibilis,
11 maximè concurrentibus alijs actibus illam adminiculantibus, & in iudicio manutentionis non admittuntur exceptiones requirentes
12 altiorem indaginem, vel petitorium reſpicientes, *vt ſupra* pluries dictum eſt.

Non implicat, quod quis aſſerat ſe ſpolia-
13 tum, vel petat reintegrationem, & eodem contextu inſtet etiam manuteneri, cùm ſpolium verificetur reſpectu poſſeſsionis naturalis, & manutentio fundetur in poſſeſsione ciuili, vt bene explicatur *ſupra in dec. 365. quæ eſt 560. par.1.rec.*

Ciuilis autem poſſeſſio, quæ animo dici-
14 tur retineri per ſpoliatum, ſufficit ad effectum manutentionis etiam pro recuperatione naturalis, quam ſpolians occupauerat, *Poſth.de manut.obſeru.12.num.36. & ſeqq. Gregor. deciſ.203 num.3.& ibi Add.num.6. Rot.in Vercellena bonorum 12.Ianuarij 1674.& in Papien.Bonorum 24.Martij, & 8.Iunij 1678. coram R.P.D. Rondinino, quarum prima eſt dec. 206. num.10. part.18. rec.ſupra d.dec.365.n.5.* & quotidiè.

FOROLIVIEN. BONORVM DE VRSELLIS.

Veneris 2. Iunij 1619.

ARGVMENTVM.

Mulieri pauperi ad reſtitutionẽ dotis agẽti, ſubminiſtrãda ſunt alimenta, & ſumptus litis per hæredes mariti, etiamſi habeat fratres diuites.

SVMMARIVM.

1 *Paupertas probatur per teſtes, deponentes de communi reputatione, & fama, & n.6.cum ſeqq.*

2 *Viduæ agenti ad repetitionem dotis, ſubminiſtranda ſunt alimenta, & ſumptus litis ab hæredibus mariti, & n.5.*

3 *Amplia etiamſi vidua habeat fratres diuites, quia hoc onus ſpectat ad mariti hæredes.*

4 *Bona mariti ſunt tacitè hypothecata pro reſtitutione dotis vxoris, & n.10.*

DECISIO DCLXXVI.

POſt mortem D. Sebaſtiani orta lite inter DD. de Orſellis ipſius fratres, & D. Laurentiam eius vxorem, tàm ſuper reſtitutione dotis ſcut. 2000. quàm ſuper ſucceſſione bonorum per d. D. Sebaſtianum relictorum, dd. DD. de Orſellis depoſuerunt in partibus penes Montem Pietatis ſcuta mille ad effectũ illa conſignandi D. Laurentiæ pro reſtitutione eius dotis ſaluo iure illa repetendi, prout de iure, & cum conditione, quod ipſa D. Laurentia conſentiat relaxationi mandati de manutenendo in poſſeſſione ſupradictorum bonorum ad fauorem ipſorum de Orſellis: & cùm, commiſſa cauſa in Rota, dicta D. Laurentia obtinuerit reſcribi, vt in ea procedatur, *ſubminiſtratis alimentis, & ſumptibus litis, arbitrio Rotæ*, ſupradicta die fuit propoſitum dubium ſuper huiuſmodi arbitrio, & pro parte D. Laurentiæ de præſumptione boni iuris ad iſtum effectum dicebatur conſtare reſpectu dotis ex apoca matrimoniali, ex qua apparet de illius promiſſione, & de ſolutione ſcutorũ 900. nec non ex confeſſione in teſtamẽto mariti, & reſpectu aliorum bonorum ex eodem teſtamento, in quo dicta D. Laurentia fuit hæres inſtituta quoad vſumfructum eius vita durante; & de paupertate pariter dice-
1 batur conſtare per teſtes, qui dicunt illam eſſe pauperem, & deponunt de communi reputatione, & fama, quæ ſufficit, *Coputeq.dec. 293.num.2.par.2.Seraph.deciſ.51. num.1. & deciſ.* 1
58.pariter num.1.

Et quamuis pro parte DD. de Orſellis diceretur de ſolutione integræ dotis ex ſupradictis non conſtare ſtantibus alijs contrarijs probationibus, quæ pro ipſis ponderantur, & teſtamentum eſſe nullum, ſicque ceſſare præſumptionem boni iuris, ac etiam paupertatem, tàm ex dicto depoſito ſcutorum mille, quàm ex quibuſdam bonis mobilibus, quæ dicuntur penes ipſam extare: Nihilominus Domini ponderatis his, & alijs hinc indè deductis, cenſuerunt, interim, donec omnia prædicta diſcutiantur, intrare arbitrium pro conſignatione dicti depoſiti ſcut. mille liberè, & annuorum ſcutorum quinquaginta; & moti ſunt, quia mediante huiuſmodi conſignatione fructus dd. ſcut. mille vnà cum alijs ſcutis 50 annuis poterunt deſeruire loco
2 alimentorum, & ſumptuum litis, quæ viduæ agenti ad repetitionem dotis ab hæredibus viri, ſeù de bonis illius hæreditarijs interim ſimpliciter ſubminiſtranda ſunt, *Couar. pract. qq.cap.6.num.5.verſ.ſed & idem erit*, *Menoch lib. 2.præſumpt.35 ſub num.18.verſ.qui quidem ſubiungit*, *Surd.de alim.tit. 1.quæſt.118.n.10.*

Nec attendendum viſum fuit, quod D. Lauren-

contra eundem Simonem *in deciſione allegatis &c.*

Eſt infra in eadem cauſa deciſ. 700.

ADNOTATIO.

5 Satis de modo probandi valorem Beneficij, ſiuè expreſſum per aſcenſum, ſiuè per non exceſſum, habetur *ſupra deciſ. 243. & 376.*

VALENTINA EXPENSARVM.

Mercurij 6. Nouembris 1619.

ARGVMENTVM.

Expenſarum quantitas, in lite per aliquem factarum, quibus modis, ac medijs liquidetur, & probetur.

SVMMARIVM.

1 *Expenſarum quantitas vallè probatur ex quietantijs peritorum, Notariorum, & aliorum habentium de illis particularem notitiam, & n. 6.*
2 *Expenſa facta cum Notarijs, Sollicitatoribus, Procuratoribus, Aduocatis, Iudicibus, vel alia occaſione litis, ſunt veriſimiles, quia his ſine illis non fit, & n. 6. remiſſiuè.*
3 *Taxatio iſtarum expenſarum fieri poteſt arbitrio Iudicis.*
4 *Probatio lenior admittitur circa quantitatem, ſi conſtat de debito in genere.*
5 *Quantitas expenſarum, ſtante veriſimilitudine, aliiſque circumſtantijs, poterit etiam iuramento probari, & nu. 6. cum ſeqq. vbi de materia.*

DECISIO DCLXXVIII.

POſt reſolutionem factam *die 4. Iulij 1618.* ſuper taxatione expenſarum, quæ per Dominum Raymundum in partibus factæ fuerunt, propoſui dubium *in deciſione* reſeruatum circà illarum quantitatem, an ſcilicet ſint taxandæ in ea ſumma, qua deducuntur, vel ſecundùm aliquam moderationem, & DD. pro dicto D. Raymundo informante reſponderunt, expenſas ſcilicet eſſe taxandas in ea ſumma, in qua deducuntur, quia non ſolùm dantur quietantiæ illorum, qui dictas expenſas in eadem quantitate ſe recepiſſe aſſerunt, ſed etiam dantur teſtes in partibus ſuper huiuſmodi liquidatione examinati, qui dicunt, omnes expenſas in proceſſu liquidationis contentas, & petitas eſſe iuſtas, & mode-
1 ratas, imò valdè moderatas, vt plures ex ipſis loquuntur, & cùm omnes ſint Iuriſperiti, vel aliàs Notarij de ſimilibus expenſis in dictis partibus faciendis practici, illorum depoſitio tanquàm particularem notitiam habentium ad iſtum effectum ſatis releuans viſa fuit etiam abſque alia ratione dicti. *Felin. in cap. ad aures ſub num. 17. verſ. vndè in propoſito, de reſcript.* & fuit dictum in *Mediolanen. Decimarum 9. Iunij 1610. cor. R. P. D. meo Pirouano.*

Præſertim, quia huiuſmodi expenſæ ſunt omnes cum Notarijs, Sollicitatoribus, Procuratoribus, Aduocatis, Iudicibus, vel
2 aliàs occaſione litis, quæ, vt notorium eſt, ſine expenſis fieri non ſolent, & adſunt acta, & actitata, adeò vt de ipſis expenſis ſaltem in genere factis dubitari non poſſit, vt aliàs *d. die 4. Iulij 1618.* per Dominos *in deciſione* ponderatum fuit; & illarum quantitas benè iuſtificatur ex ſupradictis quietantiis, & teſtibus,
3 & ſatis etiam veriſimilis viſa fuit arbitrio Dominorum, quod ſufficit in hac materia, quæ eſt difficilis probationis, *Bald. in l. in reſtituenda in 2. not. & ibi Salyc. C. de petit. hæred.* cum ſimilibus: & facit, quod, vbi conſtat de debito in genere, reſpectu quantitatis admittitur lenior
4 probatio, *Bart. in l. admonendi num. 4. ff. de iur. iur. Dec. in l. in actionibus 13. ff. de in lit. iurand.*

Et vlteriùs in caſu illo concurrit mandatum ſpeciale vltimo loco à dicto D. Raymundo de partibus tranſmiſſum cum facultate iurandi, & medio iuramento affirmandi omnes ſupradictas expenſas in eadem quantitate petita, fuiſſe per eum verè, realiter, & cum effectu factas tanquàm neceſſarias iuxta vſũ, & ſtylum illarum partium, & ſine aliqua
5 prodigalitate, ſeù dolo, cuius mandati vigore Procurator in eo nom natus d. iuramentum explicitè præſtare poterit, iuxtà tradita per *Specul. de expenſ. §. poſtremò in princ. Couar. pract. quæſt. cap. 27. in fin. verſ. 8. eſt,* & ità fuit aliàs ſeruatum *coram me in Romana expenſarum,* vt patet *ex deciſionibus 23. Ianuarij 1616. & 6. Nouembris 1617. in dicta cauſa factis,* & in ſimili taxatione expenſarum de partibus in materia ſatis graui in *Tullen. Parochialis 18. Martij præteriti coram R. P. D. meo Decano.*

Supra poſt deciſ. 246. referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

Circa expenſarum liquidationem ſciendum eſt, quod iuxta modernum ſtylum Rotæ expenſæ extraiudiciales pro honorarijs Procuratoris, & Aduocati, ac mercede Copiſtæ taxantur
6 in ſcutis decem pro qualibet inſtantia, *Bich. deciſ. 73. num. 3. Priol. dec. 273. num. 1. & deciſ. 471. num. 1. deciſ. 186. pariter num. 1. & deciſ. 214. num. 9. par. 15. dec. 221. num. 8. & dec. 270. nu. 5. part. 16. in Ciuitatis Caſtellanæ expenſarum 28. Iunij 1675. coram R. P. D. Vicecomite, ac in Cracouien. Nauigij 15. Ianuarij 1676. coram Reuerendiſs. Albergato Decano, quarum prior eſt deciſ. 583. num. 3. & poſterior eſt dec. dec. 622. num. 8. & 9. ambæ in part. 18. tom. 2. recent.*

In cauſis verò Vltramontanis taxari ſolent
7 non in ſcutis, ſed in ducatis, & hoc in compenſationem cambiorum, quæ ſoluuntur pro tranſmiſſione pecuniarum, *Priol. d. deciſ. 471. num. 4.* vbi concordantes.

Cæteræ autem expenſæ iudiciales, quæ vi-
8 uæ appellantur, quia iuſtificantur ex actis, proptereà ſine diminutione reficiuntur, idem *Priol. d. deciſ. 273. dec. 307. & d. deciſ. 471. in omnibus nu. 2. & in rec. d. deciſ. 214. nu. 8. part. 15. dicta deciſ.*

deciſ. 221. num. 3. & 270. num. 1. & 2. part. 16. & d. deciſ. 583. pariter numer. 1. & 2. part. 18. tom. 2. recent.

Alia ad materiam expenſarum vide penes *Rot. deciſ. 212. nu. 4. & 10. part. 8. rec.* vbi refer-
9 tur hæc noſtra deciſio, *ſupra deciſ. 19. 89. 474. 568. & 623.* quarum vltima hic confirmatur.

TVLLEN., SEV NVLLIVS PORTIONVM.

Merc. 13. Nouembris 1619.

ARGVMENTVM.

Agitur de intellectu Breuis Erectionis Collegiatæ, factæ cum aſſignatione portionum tàm Canonicis, quàm Beneficiatis, an ſcilicet portiones aſſignatæ recipiant augumentum etiam reſpectu Beneficiatorum, & deciditur affirmatiuè ex fundamentis in deciſione deductis.

SVMMARIVM.

1 *Determinans vnum, reſpiciens plura determinabilia, debet ea pariformiter determinare, & num. 7. 11. ac 12. vbi Regula remiſſiuè declaratur.*

2 *Quantitas non recipit augumentum, & diminutionem; ſicuti recipit quota, & n. 14.*

3 *Papa illud, quod omiſit, præſumitur feciſſe conſultò, & nu. 4.*

5 *Fructus Eccleſiæ Collegiatæ ſunt communes inter Capitulum, Canonicos, & Cappellanos, ſed adminiſtratio pertinet ad Capitulum, & n. 6.*

8 *Indulta ad vnum finem non debent alium operari.*

9 *Obſeruantia interpretatiua non operatur contrà verba clara diſpoſitionis, & litterarum Apoſtolicarum, & n. 13.*

10 *Statutum, quod non eſt in forma probanti, & factum in præiudicium tertij, non valet.*

DECISIO DCLXXIX.

IN litteris erectionis Collegiatæ Eccleſiæ, de qua agitur, inter alia diſpoſitum fuit, quod ipſius fructus, & prouentus in vnam maſſam annuatim redigi, ac in 12. æquales portiones ad rationem mille francorum pro qualibet portione diuidi debeant, deductiſque ex eis certis, & ſpecificatis quantitatibus pro Magiſtro Cappellæ, & alijs, nec non pro expenſis neceſſarijs ipſius Eccleſiæ ſubijciuntur huiuſmodi verba „Ex alijs viginti, & vna „portionibus, ac ducentis francis remanenti„bus, Decanus duas, ac quilibet ex Cantore, „& Scolaſtico vnam cum dimidia, ſinguli ve„rò Canonici vnam, & Capellani prædicti re„liquas tres portiones, ac ducentos francos „remanentes inter eos proportionabiliter, & „æquali rata diuidendas annis ſingulis &c. habere debeant„. Vndè cùm poſt huiuſmodi erectionem ſupradicti redditus, & fructus aucti fuerint, & Capitulum prætenderet portiones Capellanorum non recipere huiuſmodi augumentum, vel diminutionem, contradicentibus Cappellanis, propoſito ſuper hoc particulari dubio, ſupradicta die Domini cenſuerunt, reſpondendum pro Capellanis, eorum ſcilicet portiones recipere augumentum, & diminutionem pro rata, quia diſtributio in ſupradictis litteris inter Dignitates, Canonicos, & Capellanos legitur facta eodem modo in certa parte, ſeu quota, & ſub eodem nomine portionum, adeò vt, ſi portiones Dignitatum, & Canonicorum recipiunt augumentum, & diminutionem, idem
1 videatur dicendum de portionibus Cappellanorum, cùm vnum determinans reſpiciens plura determinabilia, debeat ea pariformiter determinare, *l. iam hoc iure, ff. de vulg. & pupill.* & facit, quia aliàs Cappellani non haberent tres partes, ſeù portiones ex illis, quas habent Dignitates, & Canonici, & quia in hoc dif-
2 fert diſtributio per quantitatem, & per quotam, quod ſcilicet quantitas non recipit augumentum, & diminutionem, prout recipit quota, *Io. Baptiſta Coſta de port. rat. præmiſſ. 8. n. 16. Brun. de aug. concl. 5. num. 35. in 10. fall.* & propterea, ſi Papa noluiſſet portiones Cappellanorum recipere augumentum, & diminutio-
3 nem, illis quoque veriſimiliter certam quantitatem aſſignaſſet, prout aſſignauit Magiſtro Cappellæ, & alijs, *l. vnic. §. ſin autem ad deficientis, C. de caduc. toll. cap. ad audientiam 3. de decim. Alex. conſ. 55. ſub n. 6. verſ. non obſtat lib. 5.*

Præterea, quod mens Papæ in dictis litteris fuerit talis, colligitur etiam ex illis verbis ibi „*ducentis franchis remanentibus*, vt dicitur *inter eos annuatim proportionabiliter diuidendis*; ſi hoc enim tam ad Dignitates, & Canonicos,
4 quàm ad Cappellanos referatur, ſequitur dicendum, quod ſicut Papa voluit, portiones Cappellanorum recipere pro rata augumentũ dd. ducentorum, qui tunc remanebant, idem voluerit de alijs, qui ex tempore augerentur, vel diminuerentur, cùm non poſſit conſiderari diuerſa ratio, *ad l. illud, ff. ad l. Aquil.* cum ſimilibus.

Nec obſtat, quod adminiſtratio huiuſmodi fructuum, ſeù redditum ſpectet ad Capitulum, tàm de iure communi, quàm vigore ſupradictarum litterarum: quia ad iſtum effectum, quidquid ſit de adminiſtratione,
5 viſum fuit ſufficere, quod fructus ipſi, ſeù redditus ſint communes, iuxta *deciſ. Caſ. de Graſſ. 4. num. 13. de his, quæ fiunt à maior. part. Cap.* & comprobatur ex traditis per *Hoſt. in cap. cum M. Ferrarien. verb. induſtriam, de conſtit.* vbi dicit, quod licèt augumentum de bonis communibus Canonicorum proueniat ex induſtria vnius, debet tamen inter omnes diuidi, & ſequitur *ibi Fælin. n. 22.*

Et ex his ceſſat etiam, quod dominium bonorum ſit ipſius Capituli, ſeù Eccleſiæ; quia, vltra quod id non intelligitur priuatiuè quoad Cappellanos, ſufficit ad iſtum effectum, quod fructus ipſi, ſeù redditus ſint commu-
6 nes, vt dictum eſt: Prout etiam tollitur, quod vigore dd. litterarum omnes fructus diuidi de-

debeant in ſuas portiones ad rationem franco-
rum mille pro quolibet: quia id intelligitur
rebus ſic ſtantibus, non autem, quod ſi dicti
fructus augeantur, vel minuantur, non de-
beant pro rata cedere etiam commodo, & in-
commodo Cappellanorũ, cùm ſint commu-
nes, & dicta verba, ad rationem francorum
7 mille, reſpiciant generaliter omnes portiones,
ſicque etiam portiones dignitatum, & Cano-
nicorum, *l.1.ff.de leg.præſtan.* cum ſimilibus.

Non obſtat, quod onus reparationis Ec-
cleſiæ Prioratus Sancti Nicolai vniti attribua-
tur in dictis litteris Capitulo, & Canonicis:
quia id viſum fuit intelligendum ratione ad-
miniſtrationis, itaut Canonici vti adminiſtra-
tores expenſas reparationum adminiſtrare,
ſiuè ſuppeditare debeant, non ex portioni-
bus proprijs, quia hoc ibi non dicitur, ſed
de fructibus ipſius Eccleſiæ, ſicque propor-
tionabiliter etiam ex portionibus Cappella-
norum; præſertim, quia, vt per Dominos
ponderatum fuit, huiuſmodi diſpoſitio in
dictis litteris emanauit ſolùm ad oſtenden-
dum reparationem Eccleſiæ vnitæ eſſe faciẽ-
8 dam ex bonis Eccleſiæ, cui facta eſt vnio, ideò
non debet aliquid operari ad conſtituen. dif-
ferentiam inter Canonicos, & Cappellanos,
juxta *l.legata, vbi Bart.& alij ff. de adim. legat.*

Quoad obſeruantiam pro Capitulo dedu-
ctam pro interpretatione ſupradictarum lit-
terarum, placuit reſponſio, quod cùm illa-
9 rum verba ſint ſatis clara, ceſſat omnis ob-
ſeruantia interpretatiua, *l.3.in fin.C.de lib præ-
ter., Dec.conſ.49.ſub num.1.verſ. non obſtat, quod
aliàs ſeruatum ſit, Abb.conſ.532.num.3.* & fuit di-
ctum *in cauſa Toletana Decimarum 22.Maij 1592.
coram bo.me.Card. Arigonio, & in Burgen. præe-
minentiarum 1. Decembris 1614. & 2. Decembris
1615.cor.R.P.D.meo Decano.*

Quouerò ad Statutum, quod portiones
10 Capellanorum non poſſint augeri, vel mi-
nui, contra illud dicebatur, quod non eſt in
forma probanti, & quod non valet, vti con-
ditum in præiudicium tertij, & alia plura op-
ponebantur, de quibus, ſi opus fuerit, parti-
culariter videbitur.

Occaſione huius cauſæ emanauit infra dec. 726. quamuis in negocio diuerſo.

ADNOTATIO.

Regula, quod vnica determinatio plura deter-
minabilia reſpiciens omnia æqualiter deter-
11 minet, de qua *in l.iam hoc iure, ff. de vulgar. &
pupillar.Surd.conſ.45.num.37.Gratian.diſcept. 70.
num.39.Caſtill.contr.iur.lib.5.par.2.cap. 97. nu.4.
& ſeqq.Bonden.collect.legal.47. num. 9. & collect.
50.num.32.& Rota poſt eum dec.58.num.8.& dec.
200.num.6.Priol.deciſ.413.num.6.deciſ.129. nu.10.
part.8.deciſ.334.nu.5. p.15.rec.& in Romana fidei-
commiſſi Proſperi Sen.de Caſſarellis 24.Iunij 1676.
§.Prout reſpectu, in fine, coram Reu. Bourlemont,*
12 quomodò, & quando procedat examinatur
ſupra poſt dec.26.

Obſeruantia interpretatiua non attenditur,
13 vbi conſtat de clara mente diſponentis, *Ca-
Deciſ. Pamphilij.*

*nal.deciſ.487.num.5.Priol.deciſ.69.num. 24. deciſ.
244.num.45.par.8.deciſ.385.num.8.par.17.recent.
in Romana fideicommiſſi de Comis 17. Maij 1675.
§.nec voluit, coram Reu. Bourlemont, & in Ro-
mana, ſeu Ianuen. ſucceſſionis 3. Martij 1681. §.
Quibus omnibus, coram Reu. Matthæio.*

14 De augumento, vel detrimento redditus,
& quando exindè debeatur ſuppletio, latè
agit *Rot.coram Mantic.deciſ.22.coram Gregor.dec.
429.& in rec.dec.449.num.5.part.2.deciſ.230. nu.
6.par.6. & dec.47.part.13.*

FERRARIEN. BONORVM DE SCHIANCHIS.

Ven. 15. Nouembris 1619.

ARGVMENTVM.

Renouatio Emphyteuſis facienda eſt proximio-
ri vltimi emphyteutæ, etiam quod proximior
non ſit hæres illius, dum emphyteuſis non
eſt hæreditaria, & deuolutio ſit ob lineam fi-
nitam, non autem ob pacta non ſeruata: &
intra quantum tempus petenda ſit iſta reno-
uatio.

SVMMARIVM.

1 *Renouatio inueſtituræ facienda eſt proximiori vlti-
mi defuncti, & relatiuè nu.20.cum ſeq.*
2 *Dominus directus non tenetur renouationem facere
proximiori vltimi defuncti, quando deuolutio em-
phyteuſis fit ob canonem non ſolutum.*
3 *Deuolutio, ſeu Caducitas emphyteuſis, non acce-
ptata in vita contrauenientis, non poteſt amplius
intentari contrà illius heredes, & n.5.*
4 *Ignorantia dari non poteſt in Domino directo de de-
uolutione ob canonem non ſolutum, cum in facto
proprio ignorantia non præſumatur.*
6 *Caducitatis pœna non incurritur ob alienationem
factam irrequiſito Domino, niſi probetur, aliena-
tionem effectum habuiſſe.*
7 *Qualitas hæreditaria tunc requiritur in petente re-
nouationem, quando emphyteuſis eſt hæredita-
ria.*
8 *Doctrina* Bartoli *in hac materia renouationis
quomodò ſit intelligenda.*
9 *Ius petendi renouationem non poteſt cedi, nec in
alium transferri, cum ſit merè perſonale, & nu-
mer.11.*
10 *Bona emphyteotica vigore Bonifacianæ quoad vti-
le dominium poſſunt in quoſcumque alienari.*
12 *Litis ſubſtentatio habetur loco petitionis renouatio-
nis intra legitima tempora.*
13 *Renouatio facta extraneo, tribuit proximioribus
triginta annos ad petendam renouationem.*
14 *Abſentes à Ciuitate præſumuntur ignorare ea, quæ
ibi fiunt.*
15 *Bona emphyteotica Eccleſiæ vigore Bonifacianæ
non poſſunt transferri in loca pia, nec perſonas
prohibitas. & n.22.*
16 *Statutum Ferrariæ, prohibens alienationem in fo-
renſes, non comprehendit bona Emphyteotica Ec-
cleſiæ.*
17 *Confirmatio Pontificia Statuti dat tantùm robur*

confirmatio quoad ius, non quoad factum.
18 *Petentes renouationem ex diſpoſitione Iuris communis non indigent Bonifaciana, & n.ſeq.*

DECISIO DCLXXX.

DOmini ſteterunt *in deciſis ſub die 28. Aprilis* 1617. quod ſcilicet Schianchis vti
agnatis proximioribus Io. Thomæ inueſtiu
1 vltimo loco defuncti, ſit facienda renouatio,
ſeu inueſtitura, iuxta communem opinionem
Bart. in l. 1. §. permittitur, ff. de aqu. quotid. & æſt.
cum aliis *dicta die 28. Aprilis in deciſ.* deductis.

Non obſtat, quod emphyteuſis, de qua
agitur, ante obitum Io. Thomæ eſſet deuoluta, non ſolum ob alienationem per eundem
Io. Thomam factam in Annibalem irrequiſito Abbate Domino directo, ſed etiam ob
Canonem non ſolutum, adeout Abbas non
2 teneatur facere renouationem, ſeu inueſtituram proximioribus, prout ſi emphyteuſis eſſet deuoluta ob lineam finitam, ſed illam
cuicumque extraneo facere potuerit, *ex allegatis*: quia, præterquam quod non conſtat,
3 quod viuente Io. Thoma, Abbas acceptauerit aliquam caducitatem, ex quo ſequitur,
quod eo mortuo contra eius hæredes dictam
pænam acceptare non poſſit, *Caſtr. conſ. 46. nu. 2. lib. 2. Ruin. conſ. 128. nu. 8. & conſ. 168. nu. 20. lib. 1. Gabr. de crim. concl. 35. num. 1. & ſeqq. Corbol. de cauſ. priuat. ob non ſolut. canon. ampl. 45. num. 17. Mantic. de tacit & ambig. conuent. lib. 22. tit. 27. nu. 34. Caſſador. deciſ. 2. num. 2. & dec. 3. nu. 2. de locat.*
& tantò minus ex deuolutione ob Canonem
4 non ſolutum, in qua non poteſt dari ignorantia, niſi in facto proprio, quæ non præſumitur, *l. quamquam, ff. ad Velleian. Menoch. lib. 6. præſumpt. 23. num. 32.* & fuit dictum *in Illerden. portionis 8. Nouembris 1613. coram R. P. D. meo Manzanedo*; Pro reſponſione ponderatum fuit,
quod ab initio poſt mortem Io. Thomæ huiuſmodi bona pro parte Abbatis declarata deuoluta fuerunt ob lineam finitam, non autem
5 propter Canonem non ſolutum, vel alienationem irrequiſito Domino factam, prout
nec etiam declarari poterant propter Bonifacianam contrarium diſponentem, quod ſcilicet propter Canonem non ſolutum, vel
alienationem irrequiſito Domino factam,
deuolutioni locus eſſe non poſſit.

Præterea quoad alienationem ad fauorem
Annibalis, placuit etiam reſponſio, quod
6 non conſtat, illam habuiſſe effectum, nec
quod poſſeſſio bonorum d. Annibali emptori fuerit vnquam realiter tradita, prout requiritur ad incurrendam pænam caducitatis,
vt *poſt relatos tradit Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 2. num. 45. & de iur. conſtit. part. 3. lim. 26. Menoch. conſ. 33. n. 30. & ſeqq.*

Nec obſtat, quod Schianchi non ſint hæredes, prout requiritur, iuxta doctrinam *Bart. in d. l. 1. § permittitur, ff. de aqu. quot. & æſt.* cum
7 aliis allegatis: quia, vltra quod id procedere
videtur in emphyteuſi hæreditaria, vt per
Seraph. deciſ. 610. num. 10. in caſu iſto non conſtat, quod ij, qui ſunt hæredes renouationem
petierint, & *Bart.* loquitur in petentibus re-
8 nouationem, vt fuit aliàs ponderatum *in cauſa Bononien bonorum relat. inter impreſſ. deciſ. 198. in fin. part. 2. diuerſ. & in deciſ. dicta die 28. Aprilis 1617 in hac cauſa facta.*

Neque obſtat, quod licèt Conſtantia tanquam proximior, & hæres renouationem
non petierit, ius tamen illam petendi ſaltem
vti hæreditarium Franciſco cedere potuerit;
quia placuit reſponſio, quod imò cùm huiuſmodi ius proximioribus competat non ſim-
9 pliciter vti hæredibus, ſed ex quadam æquitate, & ſit merè perſonale, in extraneum,
ſeu remotiorem agnatum in præiudicium
proximioris cedi non poſſit, ex latè traditis
per *Cald. de renouat. emphyt. quæſt. 13. numer. 1. & plurib. ſeqq.* & hoc viſum fuit procedere etiam
10 in terminis Bonifacianæ, quæ loquitur ſolùm de alienationibus ipſorum bonorum,
quod ſcilicet huiuſmodi bona emphyteutica
quoad vtile dominium, quibuſcumque licitis alienationum contractibus ſint ſubiecta,
non autem de ceſſione iuris petendi renoua-
11 tionem, quod ſolùm de æquitate proximioribus competit, & eſt quid diuerſum ab ipſis
bonis, iuxta *text. in cap. ſi tibi abſenti, de præb. in 6.*

Minùs obſtat, quod Schianchi inueſtituram nunquam petierint, quam tamen infrà
annum petere debebant; quia, vltra quod
12 ſubſtentatio litis pro obtinenda inueſtitura,
ſatis viſa fuit habere vim petitionis, ſtante
maximè commiſſione cauſæ, per quam pro
Schianchis omne ius deductum cenſetur, *Seraph. dec. 630. num. 3.* placuit etiam reſponſio,
quod cùm infra annum à die ſcientiæ fuerit
13 facta inueſtitura D. Franciſco, Schianchi habent 30. annos ad illam petendam, quicquid
ſit, ſi fuiſſet facta alicui agnato remotiori, ex
pluribus *d. die 28. Aprilis in deciſ.* allegatis, & tenuit *Rota coram Seraph. d. dec. 630. num. 1. & 2.* &
aliàs ſæpè.

Nec obſtat, quod de obitu filij Io. Thomæ
in bello conſtaret Ferrariæ ex publica voce, &
fama per plures annos antè motam litem;
quia teſtes, qui dicuntur de huiuſmodi fama
14 deponere, non dantur, & cum Schianchi
tunc eſſet abſentes à dicta Ciuitate, ea, quæ
tunc in ea fiebant, & dicebantur, faciliùs
ignorare præſumuntur, *l. Titius, §. Lucius, & ibi Bald. verſ. imò plus dico, ff. de liber. & poſth. Dec. conſ. 328. ſub numer. 6. circa med. verſ. præterea dato.*

Quoad ceſſionem Montis Pietatis, placuit
reſponſio, quod non conſtat, bona, de quibus agitur, fuiſſe vnquam poſſeſſa per Angelum Carionum, qui dicitur Montem Pietatis
ſubſtituiſſe, nec quod dictus Angelus fuerit
de dictis bonis inueſtitus, & cùm emphyteuſis eſſet iam finita per obitum Ioannis Thomæ, ceſſio tanquàm de re Eccleſiæ facta, nec
etiã quoad æſtimationẽ ſubſtineri poſſit, ſtante
Bonifaciana, in qua expreſsè cauetur, quod
de vtili dominio trãslatio, aut donatio in loca
pia, vel perſonas de iure prohibitas fieri non
15 debeant, nec poſſint, & factæ penitùs viribus non ſubſiſtant, vt poſt *Rim. Iun. conſ. 453. num.*

num.8.& plurib ſeqq. fuit dictum *in alia Ferra-
rien. bonorum de Trottis* 11. *Decembris* 1611. *&* 9.
Aprilis 1612. *cor. R.P. D. meo Remboldo.*

Quoad Statutum Ferrariæ *lib. 2. cap. 93. de
probib. bonor. immob. translat. in forenſes*, placuit
16 reſponſio, quod illud ex defectu poteſtatis
non compræhendit huiuſmodi bona emphy-
teuſis Eccleſiæ, etiam ſi agatur de vtili domi-
nio inter laicos, vt tenuit *Rota in Romana de
Scaputtis* 19. *Ianuarij* 1611. *coram R.P. D. meo De-
cano*, & aliàs ſæpè; & licèt huiuſmodi Statu-
tum dicatur fuiſſe confirmatum, non con-
ſtat, & in omnem euentum, cùm Statutum
non loquatur de emphyteuſi Eccleſiæ, nihil
17 releuat ad iſtum effectum illius confirma-
tio, quæ dat tantùm robur confirmato quo-
ad ius, non autem quoad factum aliquid ad-
dit, *Bald. in l. nominationes in fin. C. de app. Alex.
conſ.* 123. *num.* 20. *lib.* 4. *Ruin. conſ.* 158. *num* 16. *lib.*
1. *Seraph. deciſ.* 981. *num.* 5. & fuit dictum in *Lu-
cana Iuriſdictionis* 23. *Febr.* 1601. *cor. bo. me. Card.
Pamphilio.*

Nec obſtat, quod Bonifaciana emanauerit
pro Ciuibus Ferrarienſibus; quia Schiancini
non prætendunt inueſtituram vigore Bonifa-
cianæ, ſed vti proximiores, quibus deuolu-
18 ta emphyteuſi ob lineam finitam, inueſtitu-
ra, ſeu renouatio debetur ex diſpoſitione iu-
ris communis, niſi Eccleſia pro ſe retinere
velit, ex pluribus *ſupra*, *& in deciſ. d. die* 28.
Aprilis 1617. allegatis. Nec ex eo, quod em-
phyteuſi deuoluta ob inueſtituram infrà an-
num à die translationis vtilis dominij non
petitam, Bonifaciana mandet de ea per Do-
19 minos directos inueſtiri alium ſubiectum
iuriſdictioni Ciuitatis Ferrariæ, videntur ex-
cluſi proximiores forenſes, quibus aliàs in
alio caſu deuolutionis ob lineam finitam de
iure communi huiuſmodi renouatio debetur,
ſtante maximè, quod in aliquibus caſibus ſuc-
ceſſio de iure communi expreſsè in ea reſer-
uatur, vt patet ex illius lectura.

Et ità deciſum, &c.

*Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt
dec.* 403.

ADNOTATIO.

Variæ in hac deciſione cumulantur excuſationes
à caducitate contra emphytheutam præten-
ſæ, vel ob lineam finitam, vel ob pacta non
20 ſeruata, vel ob factam alienationem irrequi-
ſito domino, vel ob aliam cauſam, de quibus
etiam latè agit *Fulgin. de iur. emphyth. in tit. de
contract. emphyt. in tit. de alienat. in tit. de caducit. &
in tit. de ſolut. canon. & Rot. in Imolen. Bonorum* 14.
Februarij 1678. *coram Reu. Albergato Decano, &
in Aſculana Bonorum* 15. *Ianuarij* 1680. *coram
R.P. D. Vicecomite.*

Finita autem conceſſione bonorum in em-
21 phytheuſim debetur illius renouatio proxi-
mioribus, vt latius habetur, *ſupra deciſ.* 545. vbi
afferebantur materiam pertractantes; quibus
adde *Bonden. collectat. legal.* 35. qui declarat Sta-
22 tutum Ferrariæ, ac Conſtitutionem Bonifacia-
nam, ſubiungitque, an, & quando bona em-
phytheutica tranſire poſſint in Eccleſiam, ma-
nium mortuam, vel potentiorem, quoad re-
nouationem, vide *Rot. dec.* 66. *par.* 17. *rec.*

VLIXBONEN: BENEFICII DE AZAM-BVYA.

Ven. 15. *Nouembris* 1619.

ARGVMENTVM.

Agitur de ſubſtinendo examine teſtium, facto
coràm Subdelegato à Delegato Papæ, & à plu-
ribus obiectionibus defenditur.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus Papæ poteſt, reſeruata ſibi iuriſdictione, committere alteri teſtium examen, & nu.* 8. *vbi remiſſiuè de iſta materia.*

2 *In Partibus Portugalliæ ob occupationes Iudicum, examen teſtium ſolet committi Notario ex ſtylo.*

3 *Examinis teſtium pro validitate præſumitur factum id, quod erat faciendum, præſertim ſi non ſit oppoſitum illud, quod prius fieri debebat, & num. ſeq. ac* 9.

4 *Impediens, ſe citari, habetur pro citato, prout in odium impedientis aliquid fieri illud habetur pro facto, & nu.* 10. *cum ſeq.*

5 *Iuribus etiam informibus fides adhibetur contrà eum, qui impediuit, illa validè extrahi, & numer.* 12.

6 *Terminus remiſſoriæ non eſt inſerendus in citatione, ſtante ſcientia iuriſdictionis, & delegationis, & ſub n.* 8. *verſ. ſcientia.*

7 *Procurator præſumitur certioraſſe ſuum principalem de citatione ſibi facta, & num.* 13. *&* 14. *Declara vt n.* 15. *Fallit n.* 16.

DECISIO DCLXXXI.

DOmini cenſuerunt, teſtes fuiſſe validè
examinatos, non obſtantibus nullitati-
bus contrà eos oppoſitis; nullitas enim quoad
primum examen ex eo, quod Collector Iu-
dex delegatus à Papa vigore Breuis de capien-
da poſſeſſione nomine Cameræ non potuerit
ſubdelegare Vicarium Elboren. cum faculta-
te ſubdelegandi, prout fecit, viſa fuit ceſſare
ex eo, quia id procederet, ſi collector totali-
ter vices ſuas alteri commiſiſſet, ſed hic, re-
ſeruata ſibi iuriſdictione, examen teſtium tan-
tùm dicto Vicario commiſit, quo caſu benè
1 potuit illi dare facultatem ſubdelegandi, quia
tunc, cùm ipſe delegatus remanſerit Iudex,
ipſe videtur commiſiſſe vigore ſpecialis man-
dati, ſeù facultatis committendi, vt declarat
Abb. in cap. cum Bertoldus num. 25. *de ſent. & re iud.*
maximè, quia hic dicta facultas eſt data, ca-
ſu quo Vicarius propter occupationes exami-
ni aſſiſtere non potuerit, & ex eadem cauſa
idem Vicarius, quia ſcilicet eſt occupatus,
expreſſè dicit, ſe examen committere Ludo-
uico Inquiſitori; & hoc viſum fuit etiam ad-
mittendum attento ſtylo illarum partium,
2 quod propter occupationes Iudicum receptio

iuramentorum, & examinis teſtium etiam Notarijs committatur, *Caputaq. deciſ. 265. par. 3.* quam ſecuta fuit *Rota in Lanuen. pecuniaria 16. Martij 1612. coram R. P. D. meo Vbaldo*, & aliàs ſæpè.

Altera nullitas eiuſdem examinis ex eo, quod non conſtet, teſtes fuiſſe nominatos à die præſentationis litterarum vſque ad alium ſequentem, prout collector in dictis litteris mandat, cum hoc, quod aliàs teſtes non examinarentur, ſimiliter viſa fuit ceſſare, quia
3 cùm teſtes reperiantur examinati, & de huiuſmodi defectu nominationis nihil appareat fuiſſe vnquam oppoſitum, ſatis veriſimile eſt, quod talis nominatio fuerit facta, prout fieri debuit, maximè pro validitate examinis teſtium, vt per *Creſcent. deciſ. 4. & 6. de præſumpt.* & faciunt deducta *in dicta Ianuen. pecuniaria poſt princ.*

Quouerò ad teſtes ſecũdo loco vigore remiſſoriæ Rotalis examinatos, nullitas, ex eo, quod aliqui fuerint examinati infra terminũ ſex dierum in citatione ad videndam illos iurare aſſignatos, tollitur, quia à die 24. Nouembris 1615. qua dicta citatio fuit decreta, vſque ad primam Decembris, qua examen fuit cæptum iam dictus terminus expirauerat, & licèt non conſtet, quod dicta die 24. Nouembris citatio executa fuerit, tamen Notarius, qui citauit, in relatione, quam de mandato Iudicis fecit die 27. eiuſdem, non appoſuit diem executionis, & ex lectura petitionis relationis apparet executionem per aliquos dies præceſſiſſe, & ſe fidem de ea non feciſſe propter impedimenta præſtita per Gomez, quo caſu in eius odium dicta executio cò facilius cenſeri debet
4 debito tempore facta, prout dicitur, quod impediens quominùs citetur, habetur pro citato, *cap. quoniam frequenter, §. porrò, vbi gloſſ. verb. impedit, vt lit. non conteſt. Seraph. dec. 1094. num. 3.*
5 & iuribus etiam informibus contra eum fides adhiberi ſolet, *Bald. in l. publicati quæſt. 8. in fin. C. de teſtam.* & fuit ſæpiſſimè deciſum.

Ad nullitatem ex eo, quod in citatione non fuerit inſertus terminus remiſſoriæ, ſeù delegationis, prout requirebatur, vt Gomez ci-
6 tatus eſſet certus de iuriſdictione citantis; placuit reſponſio, quod huiuſmodi inſertio non eſt neceſſaria ſtante ſcientia delegationis, ſeù iuriſdictionis in dicto Gomez, quæ probatur ex pluribus coniecturis, & præcipuè, quia
7 remiſſoria fuit in Curia decreta, citato eius Procuratore, qui præſumitur de ea eius principalem certioraſſe, vt per *Roman. conſ. 481. num. 7. Put. dec. 100. in fin. lib. 2.* & fuit dictum in *Brabanten. Beneficij 29. Octobris 1603. coram Illu. D. Card. Ludouiſio.*

Et ita deciſum &c.

Cauſa huius deciſionis referuntur ſupra poſt deciſ. 294.

ADNOTATIO.

Iudex delegatus, quis dicatur, & multæ delega-
8 tionum ſpecies habentur *apud Scacc. de iudic. lib. 1. cap. 16. num. 6. & ſeq. Peregr. tract. var. lib. 1. de poteſt. & offic. Iudic. deleg.*

Scientia delegationis ſupplet defectum non inſerti tenoris illius, prout ſcientia litterarum Apoſtolicarum operatur, quod validum ſit iudicium factum ſuper illarum executione quamuis earum tenor inſertus non fuerit in Monitorio, & cum hoc fundamento cenſuras latas per A. C. *in cauſa Mediolanen. penſionis inter DD. de Angelinis Monaldis, & D. Priorem Ioannem Baptiſtam Montegatium* validas cenſuit *Signatura Iuſtitiæ bis propoſita cauſa per R. P. D. Pallauicinum ſub diebus 1. Febr. & 14. Martij 1680.* & ad id allegabantur *Bich. dec. 446. dec. 103. nu. 4. par. 11. & dec. 230. par. 14. rec.*

9 Examen teſtium quando ſaluari poſſit à nullitatibus, *vide ſupra dec. 192.*

Impedimentum præſtitum ab aliquo, quo-
10 minùs contra eum exequeretur citatio, operatur, vt in eius odium, et contumaciam ea habeatur pro perſonaliter executa, *Reu. de Luca d. ſc. 9. num. 13. de iudic. Vbert. de citat. cap. 10. num. 456. Rota coram Vbald. dec. 39. nu. 3. & coram Celſ. dec. 130. n. 6. & dec. 177. n. 3.*

Item impedimentum à parte præſtitum,
11 quominùs teſtes examinarentur, efficit, vt in odiũ illius habeâtur pro ritè, & rectè examinatis, *Gregor. dec. 327. n. 10. Leodien. Canonicatus 3. Iunij 1680. §. ſed quidquid ſit, coram R. P. D. Panuccio.*

Prout adhiberi ſolet fides copiæ in odium
12 illius, qui impedimentum præſtitit extractioni originalis, *Vbald. d. dec. 39. ſub num. 3. verſ. & aliàs, deciſ. 318. num. 7. part. 15. & dec. 476. num. 30. par. 18. tom. 2. rec.*

Procurator præſumitur certioraſſe ſuum
13 Principalem de citatione ſibi facta, aut alio actu iudiciali, *Gregor. dec. 147. num. 4. ibique Add. num. 10. Coccin dec. 703. n. 6.*

14 Maximè ſi agatur de re grauis præiudicij, *Celſ. deciſ. 152. num. 8. Bich. deciſ. 109. num. 1. & 2. Priol. dec. 270. n. 17.*

Quod tamen intelligitur procedere, dũmo-
15 do interceſſerit tempus conſiderabile, in quo abſque reatu negligentię veriſimiliter illũ certiorare potuerit, vt explicat *Add. ad Gregor. d. dec. 127. ſub num. 10. verſ. declara tertio, Coccin. d. dec. 703. nu. 7.*

Falleret verò dicta præſumptio, vbi agere-
16 tur ad effectum pœnæ, quia tunc ſcientia probari deberet plenè, & concludenter, non autem ità præſumptiuè, *Creſc. dec. 5. de præſumpt. Add. ad Gregor. vbi ſupra verſ. declara quarto, Bich. dec. 193. n. 7.* vbi concordantes.

ROMANA CENSVS.

Merc. 20. Nouembris 1619.

ARGVMENTVM

Patet ex breui Summario.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Cenſus extinguitur ipſo iure per ſolutionem ſortis, & fructuum illius, & num. 4.*

2 *Compenſatio fit ipſo iure ad vitandum curſum vſurarum, & n. 5.*

3 *Actiones directæ remanent penes cedentem, qui propterea poteſt à debitore ceſſo recipere ſolutionem, & eum liberare à debito, & n. 6.*

DECISIO DCLXXXII.

D. Carolus Gabriellius anno 1600. ceſſit D.
Fabio Margano cenſum ſcut. 35. auri
in auro, in quo alias bonam fidem recogno-
uerat Hieronymus Iuſtinus, qui die 5. Martij
1618. pro illius extinctione ſoluit ſc. 500. mo-
netæ, & die 30. Iulij ſubſequentis alia ſcuta
225. & b. 47. ſimilia pro reſiduo ſortis princi-
palis, & fructuum, & omnes illæ pecuniæ
fuerunt poſitę penes Sac. Montem Pietatis ad
creditum ſupradicti D. Caroli, & cùm poſt-
modùm D. Fabius iudicialiter interpellatus ad
inſtantiam D. Caroli pro ſuo, & Hieronymi
intereſſe ad recipiendas dictas pecunias, & fa-
ciendam retrouenditionem, ſeù extinctionem
reſponderit, ſolutionem debuiſſe fieri in fine
bimeſtris à die diſdictæ, & ideò tunc ſe ad id
non teneri, niſi facta noua diſdicta iuxta for-
mam Conſtitutionis fel. record. Pij V. & pro
alia parte replicatum fuerit, Conſtitutionem
prædictam non comprehendere huiuſmodi
cenſum antè eam creatum iuxta *c. 2. de Conſtit.*
& tenorem ipſius Conſtitutionis *in* §. 14. *&* §.
16. ſicq; cenſus non fuerit aliter extinctus, du-
bitatum fuit, ad quem ſpectet onus ſoluendi
illius fructus à dicta die 30. Iulij, & Domini,
informante ſolùm D. Carolo, reſponderunt
ad fauorem Hieronymi, eum ſcilicet ad illo-
rum ſolutionem non teneri, quia per ſupra-
dictam ſolutionem ſortis principalis, & fruc-
tuum vſque ad dictum tempus decurſorum
D. Carolo integraliter factam, cenſus quoad
1 ipſum Hieronymum ſoluentem reſpectu fru-
ctuum cenſetur extinctus ipſo iure, prout di-
2 citur de compenſatione, quæ fit ipſo iure ad
euitandum curſum vſurarum, *l. ſi conſtat, & ibi
gloſ. verb. ipſo iure, C. de compenſat. Alex. conſ. 74. nu.
4. lib. 5. Soccin. Iun. conſ. 147. num. 7. lib.* 1. & fuit
dictum in *Romana computorum 23. Martij* 1618.
coram R. P. D meo Decano.

Nec obſtat, quod pecuniæ eſſent ſoluendæ
D. Fabio; Nàm quoad Hieronymum, viſum
fuit ſufficere, quod totum id, quod debebat
pro ſorte principali, & fructibus decurſis fue-
rit per eum integrè ſolutum, & quod pecu-
niæ peruenerint ad manus D Caroli, qui li-
3 cèt ceſſiſſet d. cenſum, tamen penes eum re-
manſerunt directæ actiones, nec cõſtat, quod
interuenerit vnum ex requiſitis *l. 3. C. de nouat.*
De alijs autem Domini dixerunt, quod parti-
culariter videatur.

ADNOTATIO.

Multipliciter cenſus extingui poſſunt, & quibus modis extinguantur, & quomodò pro-
4 betur extinctio *per tot. 3. part. ſui tractatus de cenſibus Cenc.* latè diſſeruit, ac præſertim *quæſt.* 103. agit de extinctione, quæ fit per illius redemptionem, vt in hac noſtra deciſione: ad materiam, vide etiam *Paitell. expedit. 17. num. 9. et 12. in Adnot.*

5 Ad euitandum curſum vſurarum compenſatio fit ipſo iure, *Theſaur. Iun. quæſt. for. lib. 4. quæſt. 21. nu. 8. Io. Bapt. Coſt. de retrotract. caſ. 4. cap. 9. num. 13. Scacc. de commerc.* §. *2. gloſ. 5. num. 425. Leotard. de vſur. quæſt. 84 num. 10. Rcu. de Luc. de credit. et debit. diſc. 46. nu. 15. et de Dot. diſc. 161. numer. 39. Rot. coram Coccin. dec. 1090. num. 1. cum duobus ſeqq dec. 303. numer. 4. par. 8. dec. 32. numer. 16. 123. num. 12. et 294. num. 3. par. 15. dec. 306. nu. 3. par. 17. et dec. 63. num. 3. et 4. par. 18. rec. ac in Romana Cambiorum 17. Februarij 1659. coram Veroſpio, poſt Zacch. de Salar. dec. 49. n. 1.*

Cenſus impoſiti ante Conſtitutionem Pianam illi non ſubiacent, ideoque cenſus irredimibiles ex parte debitoris ante illam creati ſubſtinentur, *Rot. poſt Pacific. de Saluian. dec. 209. in Romana Cenſus, quæ eſt deciſ. 74. par. 15. rec. confirmata 13. Apr. 1668. coram bo. me. Priolo, vt in eius deciſ. 281. et in Burgen. cenſus deciſ. 52. num. 2. cum tribus ſeqq. par. 17. rec.* & in ſimili fuit dictum *in Romana Pecuniaria 5. Maij* 1679. §. *placuerunt, cor. R. P. D. Taya.*

Cedens, non obſtante ceſſione, poteſt age-
6 re contra debitorem ceſſum vigore directarū actionum, quæ apud ipſum remanent, dummodò tamen delegatio non fuerit interpoſita *vulg. l. 3. C. de nouat. l. ſi Sticho, ff. de pecul. l. fin. C. quand. fiſc. vel priuat. Rota coram Celſ. deciſ. 54. num. 11. et cor. Priolo dec. 160. nu. 7.*

Ad materiam, *vide Theſaur. Iun. quæſt. for. tota quæſt. 12. lib. 4. Roderic. de ann. reddit. lib. 3. quæſt. 4. num. 46. Scacc. de commerc.* §. *2. gloſ. 5. num. 265. et ſeqq. Io. Bapt. Coſt. de ration. rat. quæſt. 212. Manſon. de cauſ. execut. ampliat. 21. num. 22. R. P. D. de Luc. de credit. diſc. 70. ſub num. 3. et num. 4. 5. et ſeqq. Rota coram Peutinger. deciſ. 345. num. 8. et in recent. deciſ. 351. par. 15. et par. 16. deciſ. 37. et in Romana cenſus 24. Aprilis 1676. coram Illuſtriſſimo Calatain. 10. Maij 1679., et 29. Ianuarij 1680. coram R. P. D. Rondinino.*

TARRACONEN. BENEFICII.

Merc. 20. Nouembris 1619.

ARGVMENTVM.

Arbitrium Rotæ tributum cum clauſula, *Parito*, quomodò ſit accipiendum ad effectum ſuperſedendi, & ad vlteriora non procedendi: Iuſpatronatus an dicatur probatum ad hunc effectum,

SVMMARIVM.

1 *Regula octaua reſeruatoria menſium non habet locum in iurepatronatus laicorum, & numer. 11. cum ſeq.*

2 *Arbitrium Rotæ conceſſum, licèt reguletur à iure, relaxat tamen aliquid de iuris rigore, & numer. 10.*

3 *Inſtrumentum fundationis iuriſpatronatus poteſt mereri fidem ex adminiculis, ſtante dicto arbitrio.*

4 *Præſentationes plures, factæ à Patronis, & effectum ſortitæ plurimùm attenduntur, & n. 6.*

5 *Ordinarij ſunt difficiles in admittendis præſentationibus Patronorum, qui non ſint legitimi.*

7 *Deſcendentia à fundatore, ſi non ſit plenè probata, poteſt coadiuuari.*

8 *Inſtrumenta, & iura de nouo producta, quando poſſint deſeruire ad impugnandam ſententiam, & illius executionem, & quando ſecus.*

9 *Executione facta, ſuperſedetur in vlteriori proceſſu, licèt arbitrium non intret, ſi ſit attentata.*

DECISIO DCLXXXIII.

IVxta reſcriptum in hac cauſa obtentum cum clauſula, *parito Breui arbitrio Rotæ*, propoſui dubium, an intret arbitrium, & Domini
1 affirmatiuè reſponderunt, quia Breue eſt fundatum in reſeruatione ex reg. 8. quæ non habet locum in Beneficio iuriſpatronatus laicorum, *gloſ. in cap. 2. in verb. collatio, & ibi Gem. num. 11. Franch. num. 8. & alij, de præben. in 6. Put. deciſ. 319. num. 1. & ſeq. lib. 1. & deciſ. 308. num. 2. lib. 3.* & vbi de eo datur ſufficiens fumus, & paritio Breuis eſt remiſſa arbitrio Rotæ, quod
2 aliquid relaxat de rigore iuris, operatur, quod in executione ſit ſuperſedendum, donec de eo plenè diſcutiatur, vt fuit dictum in *Barchinonen. Beneficij 23. Febr. 1600. & in Iacen. Parochialis 27. Iunij 1603. coram bo. me. Card. Pamphilio*, & in pluribus alijs cauſis relatis per *Gonzal. ſuper reg. 3. gloſ. 9. in adnot. contr. null. nu. 286.*

Iuſpatronatus autem laicorum in caſu iſto deducitur ex Inſtrumento fundationis, & donationis per Geraldum, & eius vxorem anno 1372. pro eorum proximioribus factæ, quod Inſtrumentum licèt pateretur aliquem defectum ad faciendam plenam probationem, negari tamen non poteſt, quin detur ex eo ſufficiens fumus ad effectum ſuperſedendi in exe-
3 cutione Breuis, maximè, quia eius fides coadiuuatur ex obſeruantia, & ex pluribus prouiſionibus ab anno 1427. vſque ad annũ 1539. factis de hoc Beneficio ad præſentationem, & de conſenſu Patronorum iuxtà formam fun-
4 dationis, quæ fuerunt ſortitæ effectum, cùm emanauerint poſt vacationem per reſignationem, vel per obitum præſentatorum, iuxta *conſ. Oldr. 229.* ſæpiùs canonizatum; & cùm fuerint factæ ab Ordinarijs pro tempore vti de Beneficio iuriſpatronatus, plurimùm attenduntur, ex eo, quod Ordinarij difficiles ſe reddunt in admittendis præſentationibus, *Rot. deciſ. 11. de iurep. in non. Put. deciſ. 243. lib. 2.* & in
5 his terminis fuit dictum *in dicta Barchinonen. Beneficij 23. Febr. 1600. cor. bo. me. Card. Pamphilio.*

Non obſtat, quod à dicto anno 1539. citra non oſtendatur aliqua præſentatio; quia placuit reſponſio, quod nec etiam oſtenditur in contrarium aliqua prouiſio in dicto tempore facta vti de Beneficio libero, quod ſufficit ſal-
6 tem ad effectum ſuperſedendi, quicquid eſſet ad effectum canonizationis iuriſpatronatus pro excludenda reſeruatione, vt fuit dictum *in dicta Barchinonen. Beneficij*, & in ſimili caſu in *Papien. Archipræsbiteratus 19. Febr. 1601. coram eodem bo. me. Card. Pamphilio.*

Non obſtat, quod ex deductis *in Summario* Franciſci, non conſtet de deſcendentia funda-
7 torum, niſi relatiuè ad proceſſus; quia, ſi opus fuerit, meliùs de ea in progreſſu cauſæ diſcuti poterit, vt fuit ſeruatum *in dicta Barchinonen. Beneficij 23. Febr. 1600.*

Minùs obſtat, quod Inſtrumenta præſentationum, & alia iura fuerint producta poſt ſententiam A.C. & propterea non poſſint allegari ad impugnandam dictam ſententiam, ſiuè ad illius executionem impediendam; quia ſufficit, quod coram A.C. eſſet productum Inſtrumentum fundationis, & dotationis, illius enim fides, maximè ad iſtum effectum ſuperſeden-
8 di etiam poſt ſententiam ex nouis probationibus coadiuuari potuit, vt per *Put. de. 1ſ. 29. lib. 2. Gabr. de teſtib. concl. 21. num. 38.* & fuit dictum *coram me in Cæſaraugustana Canonicatus 12. Febr.* 1610.

Nec pariter obſtat, quod executio dicatur iam facta per Procuratorem in partibus; quia
9 nihilominus viſum fuit Dominis intrare arbitrium, ſaltem ad effectum, vt ſuperſedendum ſit in vlteriori executione, & ſi executio fuit attentata, vt de ea non habeatur ratio, licèt aliàs arbitrium ad eam reuocandam non intret, *ex deciſionibus* pro Ioanne in contrarium allegatis.

Eſt infra in eadem cauſa deciſ. 731.

ADNOTATIO.

Virtus clauſulæ *Parito Breui* ea eſt, quod non poſſit Iudex procedere, nec pars audiri, niſi
10 prius oſtendatur paritio, *Rota cor. Gregor. dec. 30. num. 1. & dec. 566. num. 2. & ibi Add. num. 3. in Cæſaraugustana diſtributionum 13. Ianuarij 1640. in princ. coram bo. me. Card. Panzirolo, & in Cæſaraugustana de Caſpe 16. Ianuarij 1641. §. quoad primam, coram Ghiſilerio, ſupra dec. 76.*

Limitatur vbi adiecta ſunt verba *Arbitrio Rotæ*, quæ mollificant clauſulam *Parito*, vt rigore omiſſo paritioni tunc demùm locus ſit, quando eam negocij, ac ſubiectæ materiæ merita expoſtulent, *Celſ. dec. 55. n. 2.*

Regula octaua Cancellariæ menſium reſeruatoria comprehendit quidem omnia Benefi-
11 cia in menſibus reſeruatis vacantia, ſublatis quibuſcumque in contrarium facientibus Indultis, priuilegijs, ac conſuetudine etiam immemorabili, *Viuian. de iure patron. lib. 4. cap. 10. num. 15. Lotther. de re benefic. lib. 2 quæſt. 32. num. 8. Rot. coram Coccin. dec. 998. num. 3. & coram Priolo, dec. 165. n. 10.*

Adhuc tamen aliqua Beneficia non comprehen-

12 prehendit, de quibus *Viuian. d.cap. 10. per tot.*
& ſignanter ſub ea non cadunt Beneficia, quæ
ſunt iuriſpatronatus laicorum oneroſo titulo
acquiſita, *Gonzal. ſuper regul. 8. gloſ. 18. num. 1. & ſeqq.* plene *Rota in Neapolitana Beneficij 29. Martij 1677. §. tanto magis, cum duobus §§. ſeqq. & 15. Febr. 1678. §. ſtante autem, coram Reuerendiſſimo Bourlemont.*

Beneficia verò certo perſonarum generi conferenda, vt ſunt illa Diœceſis Calagurritanæ, Congregationis Mozzarabum in Diœceſi Toletana, & alia, adhuc & ipſa veniunt ſub regula, ſed cum ſua qualitate, ita ſcilicet, vt eiuſdem generis perſonis conferantur, *Lotther. d. quæſt. 39. ſupra dec. 407. num. 1. Gregor. & Add. dec. 240. num. 19. & 22. Coccin. dec. 305. n. 8.*

TRIDENTINA DECIMARVM.

Lunæ 2. Decembris 1619.

ARGVMENTVM.

Mandatum procuræ, ad effectum ſubſtinendi iudicium factum, probari poſſe ex coniecturis, & præſumptionibus, hic amplè deducitur.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum procuræ probatur præſumptionibus, & coniecturis, & n. 7. ac 12.*
2 *Mandatum procuræ præſumitur ex inſtantia, facta pro reuocatione præcepti, & ex iurium productione, ac ex alijs, de quibus hic, & num. 12. cum duobus ſeqq. iuncto n. 17.*
3 *Mandatum procuræ præſumitur ex appellatione interpoſita per Procuratorem.*
4 *Item præſumitur ex impenſa conſiderabili, & n. 14. cum duobus ſeqq.*
5 *Item præſumitur quando poſtea idem Procurator conſtitutus fuit ad proſequendam Cauſam.*
6 *Item quando Principalis ſciuit, cauſam agitari ipſius nomine, & n. 13.*
8 *Proſecutio appellationis inducit in Principali ratificationem omnium antea geſtorum, quæ regulariter mandato æquiparantur, & d. n. 13.*
9 *Ex conſtitutione illius, qui aliàs comparuit ad faciendum actum particularem, ſatis probatur præcedens generale mandatum, & cur, ibidem.*
10 *Iudex non allegatur ritè, et validè ſuſpectus, niſi etiam appellitur ab vlteriori proceſſu.*
11 *Facultas appellandi ex quibus dicatur conceſſa, etiam quod expreſſa non legatur in mandato.*

DECISIO DCLXXXIV.

FVit reſolutum, ſententiam Ordinarij Tridentini non eſſe nullam, quia tàm defectus mandati contra eam oppoſitus, quam defectus iuriſdictionis viſus fuit ceſſare ex deductis pro Plebanis: & quoad defectum
1 mandati Iob, qui pro D. Comite cauſam egit,
ex eo moti ſunt Domini, quia iuxta *conſ. Dec. 36.* ſæpiùs *in Rota* approbatum, mandatum probatur etiam ex coniecturis, quæ hic ſatis colliguntur, non ſolùm, quia Iob tanquam Procurator Comitis ab initio in Iudicio comparuit pro reuocatione præcepti, quod ad inſtantiam Plebanorum ſuper exactione decimarum emanauerat, & pro illius manutentio-
2 ne in quaſi poſſeſſione exigendi dictas decimas
& poſteà cauſam ſic introductam ſemper dicto Procuratorio nomine proſecutus fuit, & iura produxit, vt per *Caſſador. deciſ. 3. poſt nu. 5. de Procur. Caput. dec. 183. num. 3. par. 2.* ſed etiam, quia dicto nomine à ſequeſtro relaxato per d.
3 Ordinarium appellauit, & cauſam appellatio-
nis obtinuit committi Ordinario Brixien. per Breue Apoſtolicum, quod fieri non potuit, niſi præuio ordine ex Ciuitate Tridentini, &
4 cum impenſa ſatis conſiderabili, quæ, ſaltem
cum alijs adminiculis, ſufficit ad iſtum effectum, *Rota dec. 2. de cauſ. poſſeſſ. et propriet. in antiq. Menoch. lib. 2. præſumpt. 33. nu. 3. & 4.* & fuit aliàs ſæpiſſimè deciſum: Ac inſuper concurrit, quod idem Comes conſtituit poſteà eundem
5 Procuratorē ſpecialē ad proſequendā iſtā cau-
ſam contra Plebanos corā Ordinario Brixien. & datur cedula facta eius nomine cum expreſſa declaratione, quod ipſe non vult reſpondere poſitionibus per Plebanos datis coram Ordinario Tridentino, quia Plebani noluerunt reſpondere poſitionibus ſuis, dum cauſa eſſet commiſſa Ordinario Brixien. & quod pendebat nouus recurſus ad Sedem Apoſtolicam, & alia in facto deducuntur, ex quibus nedùm remanet probatum, Comitem habuiſſe ſcien-
6 tiam, quod hæc cauſa eius nomine agebatur,
quæ plurimùm releuat ad effectum, vt præſumatur eius mandatum, *Caſſador. d. deciſ. 3. ſub num. 4. verſ. præterea ſi Dominus, & num. ſeq. de Procur. Menoch. lib. 2. d. præſumpt. 33. num. 7.* maxi-
7 mè concurrentibus alijs ſupradictis coniectu-
ris, *Accoramb. deciſ. 23. lib. 1.* & fuit dictum in *Bonon. pecuniaria 2. Martij 1602. coram Illuſtriſ.*
8 *D. Card. Lucouiſio*; ſed etiam, quia apparet,
Comitem proſequendo appellationem eius nomine à Iob interpoſitam ratificaſſe anteà geſta, *l. Paulus*, aliàs *l. non tantùm, ff. rem rat. hab. Natt. conſ. 142. num. 19. Vant. de nullit. cap. vlt. nu. 103. Rota dec. 39. de Procur. in nou. Ægid. deciſ. 582.* quæ ratificatio retrotrahitur, & mandato æquiparatur, *l. licèt, ff. de iudic. l. fin. C. ad Macedon. c. ratihabitionem, ff. de reg. iur. in 6. Gabr. conſ. 80. nu. 3. lib. 1. Rota d. deciſ. 39. de Procur. in nou.*

Præterea comprobantur ſupradicta, quia poſtquàm huiuſmodi Cauſa, præuia auocatione ab Ordinario Brixien. fuit per Signaturam remiſſa Ordinario Tridentino, Comes citrà reuocationem præcedentium mandatorum in perſonam Iob, quibus dicit, ſe non intendere in aliquo derogare, conſtituit eundem Iob Procuratorem ſpecialem ad allegandum ſu-
9 ſpectum dictum Ordinarium Tridentinum,
quæ enunciatiua ſatis viſa fuit probare præcedens mandatum contra Comitem, tùm quia ab ipſo emanauit, *Speculat. de Procur. §. ratione quoque num. 13. verſ. illud quoque notandum eſt, Roman. conſ. 63.* Tùm etiam, quia fuit poſteà per eundem producta, ſicque de nouo approbata, *auth. ad hæc, C. de fid. inſtr. Pariſ. conſ. 125. num. 30. lib. 1. Surd. dec. 207. n. 1. & ſeq.*

Altera nullitas ex eo, quia Ordinarius Tridentini-

dentinus ante ſententiam fuerit per Iob alle-
10 gatus ſuſpectus vigore ſupradicti mandati ſpecialis ſimpliciter, viſa fuit ceſſare, quia in recuſatione non fuit appellatum ab vlteriori proceſſu, vt requiritur pro illius nullitate, ſecundùm opinionem *Innoc in cap.cum ſpeciali, de appellat.* quam ſeruat *Rota*, vt per *Achill. deciſ. 3.num.1.de except.* & fuit dictum *in cauſa Papien. bonorum, quæ eſt deciſ.563.num.2. part.1.& in cauſa Theatina bonorum, quæ eſt deciſ.2.number.7. part.2. diuerſ.*

Nec ſubſiſtit, quod in mandato non eſſet data facultas appellandi; quia, vltra quod, ſi Comes non dedit mandatum ſufficiens, id ſibi ipſi imputare debet: Placuit reſponſio, quod cùm in eo adſit clauſula, *& generaliter ad omnia, & ſingula, quæ in præmiſſis etc. dependentibus,*
11 *& emergentibus etc.quomodocumque etc. etiam ſi talia forent etc.*cenſetur per illud etiam data facultas appellandi ſaltem tanquàm dependens à recuſatione, & neceſſaria pro proſequendo illius effectu, *l.ad rem mobilem, & l.ad mandatum, ff.de Procur.*cum ſimilibus.

ADNOTATIO.

Mandatum procuræ ad lites probari poteſt etiã præſumptionibus, & coniecturis, *Conciol. alleg. 63.num.19.Bonden.collect.legal.29.num.25.& Rot.*
12 *poſt eum deciſ.4.num.13.et 14.coram Rembold. dec. 340.num.5.Coccin.deciſ.1106.& deciſ. 2115.vtrobique num.5.Pirial.deciſ. 147. num. 11. ſupra deciſ. 108.431.et 582.*vbi concordantes.

Omnem autem ſcrupulum tollit ratificatio
13 facta per Principalem, *Conciol.allegat.63.nu.18. et ſeqq.Bonden.vbi ſupra num.14.& ſeq.Coccin.dec. 1724.n.12.*

Inter coniecturas verò potiſſima eſt, quæ
14 reſultat ex impenſis factis, vel ex iurium productione, *Manzaned.deciſ.93.num.9.et 10.Vbald. deciſ.165.num.5.et 6.Gregor.dec.44.nu.4.et 5. Celſ. deciſ.5.num.16.et deciſ. 162. num. 4. Coccin. deciſ. 1736.num.8. Eminentiſs.Ottbobon.deciſ.72. num. 9. deciſ.35.num.11.deciſ.116.num.19.et deciſ.145.nu. 4.*& quotidiè.

Cuius concluſionis ratio ea præcipua videtur, quia, quantùm attinet ad impenſam, non
15 eſt præſumendum, quod quis velit pro tertio propriam iactare ſubſtantiam abſque eius mandato, *Reuerendiſs.de Luca diſc.6.num.4. de in-*
16 *dic.* vbi, quod impenſa notabilis, quæ proindè in impendente præſumi facit mandatum, regulariter dicitur illa, quæ vnius ſcuti ſummam excedit, *Add.ad Gregor.deciſ.324.ſub num. 6.verſ.eſt benè verum, Royas deciſ.392.n.7.*

Quantùm autem attinet ad iurium produ-
17 ctionem, ea eſt ratio, quia non præſumitur producens illa habuiſſe ab alio, quàm ab ipſo Principali, de cuius intereſſe agitur, *R. P. D. de Luc.d.diſc.6.n.6.de iudic.Royas deciſ.70. ſub numer. 6. repetita in recent. deciſ. 156. numer. 8. par.8.*

SPOLETANA PRÆDII.

Luna 9. Decembr.1619.

ARGVMENTVM.

Auditor Cameræ in prima inſtantia non eſt Iudex competens in cauſa ordinaria inter forenſes, præſertim parte opponente: Pupillus quando poſſit trahere aduerſarium ad Curiam: Ratificatio vt proſit, quando ſit facienda, & lis quãdo dicatur introducta tàm reſpectu Actoris, quàm Rei, & cauſa quando dicatur diuerſa.

SVMMARIVM.

1 *Auditor Cameræ in prima inſtantia in cauſa ordinaria inter forenſes, præſertim parte opponente, non eſt Iudex competens, et conſequenter ſubhaſtatio in vim illius mandati eſt nulla, et n.9.*
2 *Pupillus habet priuilegium trahendi aduerſarium ad Curiam.*
3 *Intellige primò, ſi dicto priuilegio vtatur, hocque deducat ad Auditoris Cameræ notitiam, vt ſit certus de ſua iuriſdictione, aliàs ſecus.*
4 *Intellige ſecundò, ſi cauſa fuerit introducta per ipſũ pupillum, vel eius legitimum Procuratorem, aliàs ſecus, itaut non ſufficiat mandatum ſubſecutum poſt pubertatem, vel ratificatio, non conſtito de ſcientia omnium geſtorum, et narratorum.*
5 *Ratificatio non poteſt fieri, niſi intra tempus, intra quod actus ratificandus fieri potuiſſet, nec facta retretrahitur, et n.10.cum tribus ſeqq.*
6 *Lis in præiudicium Actoris introducta dicitur à die decreti monitorij, ſed in præiudicium Rei à die illius executionis.*
7 *Pupillus factus adultus poſt litem cœptam non amittit priuilegium* l. vnic. C. quand. Imper. int. pupill.& vid.
8 *Cauſa dicitur diuerſa, ſtante diuerſitate perſonarum, rei, et actionis.*

DECISIO DCLXXXV.

Eſt apud Poſth. de ſubbaſt. deciſ. 49.

Supra poſt deciſ. 409. referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

9 Auditor Cameræ in prima inſtantia non eſt Iudex competens in cauſis Forenſium, *Poſth. de ſubhaſt. inſpect. 61. num. 11. Rota poſt eum dec. 54. num. 1. & deciſ. 58.num. 2.* vbi quod id maximè procedit Parte opponente, *deciſ. 150. num. 1. part. 4.tom. 2. et deciſ. 181. num. 14. par. 10. recent.* & allegando hanc noſtram deciſionem ſequitur *Vbert. de cit. cap. 9. num. 39. Reuerendiſs. de Luca de iuriſd. diſc. 62. num.2. et diſc. 87.num.5.Manzaned.dec.904.n.2.*

Ratificatio ſuperueniens re non integra,
10 nihil operatur in præiudicium illius, cui medio tempore fuit ius quæſitum *gl. in l.bonorum, verbo bonorum, ff. rem rat. hab. Caſta de retrotract. caſ.*

verſ. 40. cap. 8. numer. 17. Sard. deciſ. 215. numer. 7. & deciſ. 245. numer. 7. & 8. Oſaſch. deciſ. 119. numer. 25. Thomat. deciſ. 210. numer. 32. & 33. Pen. deciſ. 170. numer. 12. Argell. deciſ. 25. numer. 62. deciſ. 318. numer. 9. part. 1. diuerſ. dec. 516. num. 7. part. 4. tom. 1. deciſ. 236. numer. 3. part. 7. deciſ. 34. num. 36. & 37. part. 8. deciſ. 121. numer. 3. part. 9. deciſ. 304. numer. 12. part. 15. rec.

Cuius concluſionis ratio triplex poteſt aſſi-
11 gnari; prima, quia actus à principio inua-
lidus per ratificationem non reconualeſcat in præiudicium tertij prout ex tunc, ſed prout ex nunc, *Contiol. alleg. 6. numer. 25. Carol. Anton. Bottillier. de renunciat. ſucceſſ. cap. 2. Theor. 44. ſub numer. 34. verſ. quoniam actus, Pacific. de Salnian. inſpect. 4. cap. 3. numer. 24. & 25. Thomat. deciſ. 100. numer. 15. Gregor. deciſ. 395. num. 1. & ſeqq. & ibi Adden. deciſ. 557. numer. 3. par. 2. recent.*

Secunda, ex capite ſeruandæ æqualitatis in-
12 ter contrahentes, quia ſicuti licuiſſet ratificanti pænitere de actu antequam illum ratum haberet in præiudiciem alterius partis, cuius iura medio tempore exindè remanſerunt in ſuſpenſo, ita & altera pars nō debet cēſeri adſtricta ex illo primęuo actu antequam ratificatio ſequatur *deciſ. 471. num. 10. part. 1. diuerſ.*

Tertia, quia actus ratificationem expoſcens
13 dicitur conditionalis, & non eſt in ſtatu perfecto, niſi ratificatio ſuperueniat, ideoque ſecundùm naturam cæterorum actuum conditionalium iudicari debet, vt non retrotrahatur in præiudicium eius, cui medio tempore ius quæſitum exiſtit, vt cæteris allegatis fuit nuper dictum in *Ariminen. Bonorum 31. Ianuarij* 1680. *coram R. P. D. Vrſino, §. etenim omiſſa.*

Contra deducta *in hac deciſione*, & quod pro liberatione à moleſtijs adeundus ſit idem Iudex, coram quo illæ fuerunt illatæ, ſunt *text. in l. venditor ff. de iudic. vbi gloſ. in §. emptoris, ait, quia coram eodem Iudice, coram quo conuenitur emptor, debebit venditor eum defendere*, quod replicat, *in §. ſolere, & in l. ſed & hæ, §. tam ſolùm, ff. de procurat. vbi Caſtren. & alij.*

Alia ad materiam liberationis à moleſtijs, *vide in Romana liberationis à moleſtijs 19. Decembris 1619. coram Pirouano, in part. 8. recent. deciſ. 186. Romana Domorum ad Suburram deciſ. 268. part. 16. deciſ. 372. & deciſ. 626. part. 18. tom. 2. recent.*

BVRGEN. BENEFICII, SEV PORTIONIS.

Lunæ 9. Decembris 1619.

ARGVMENTVM

Patet ex breui Summario.

SVMMARIVM.

1 *Vnio Eccleſiæ probatur ex litteris Ordinarij, & confirmatione Apoſtolica, & n. 5.*

2 *Præſertim quando illa, & hæc apparent effectuata.*

3 *Eccleſia vnita non poteſt amplius vacare, nec vti vacans conferri, vnio enim extinguit Beneficium, & n. ſeq. ac n. 6.*

DECISIO DCLXXXVI.

PRo informante, nempè conſtare de vnione, itaut collatio Beneficij, de quo agitur, facta in perſonam Ioannis ſit nulla, quia dantur non ſolùm litteræ Ordinarij, in quibus legitur, quod ipſe per tenuitatem fructuum Capituli Eccleſiæ Sancti Vincentij loci *della Barquera* anno 1503. Eccleſiam Sancti Saluatoris, de qua agitur, eidem Capitulo perpetuò vniuit, ſed etiam litteræ Apoſtolicæ,
1 quæ ſuper eadem vnione, illiuſque confirmatione eodem anno emanarunt, & vnionem probant, *Garcialup. de vnion. art. 7. in princ.* & fuit dictum *in Marianen. & Alerien. vnionis* 20. *Decembris 1613. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*: Præſertim, quia de effectuatione dd. lit-
2 terarum apparet ex concordia inter d. Capitulum, & filios patrimoniales loci de Prio anno 1549. ſuper huiuſmodi Eccleſia occaſione vnionis prædictæ inita, & auctoritate Apoſtolica confirmata, & ex pluribus Sententijs Rotalibus, quæ ſimiliter dantur; & ex his ſequitur, quod dicta Eccleſia non potuerit vltimo loco per Ordinarium tanquàm vacans conferri in titulum perpetui Beneficij, quia
3 per vnionem Beneficium dicitur extinctum, & vacatio in eo conſiderari non poteſt, *Federic. de Sen. conſ. 200. num. 2. Barnaa. ſuper reg. de trienn. quæſt. 8. num. 2. & 3. Rebuff. de vnion. num.* 13. & tenuit *Rota in Capitaquen. Beneficij 2. Decembris 1608. coram Reuerendiſſimo D. Lazdanen. & in dicta Marianen. & Alerien. vnionis*, & aliàs ſæpè.

Nec obſtat, quod etiam in Eccleſia vnita retineri debeat Clericus, ſeù Vicarius, qui illi inſeruiat; quia, quicquid ſit de qualitate
4 Clerici, ſeù Vicarii ibi retinendi ex diſpoſitione *Sacr. Conc. Trid.*, ſufficit modò, quod ipſum Beneficium tanquàm vnitum vacare, & conferri non potuerit, *ex ſupradictis.*

ADNOTATIO.

5 Quomodo probetur vnio, *vide Rotam coram Vbald. deciſ. 280. num. 2. & ſeqq. & coram Merlin. dec. 625. n. 2. & ſeqq.*

Vnio Beneficij excludit illius ſtatum colla-
6 tiuum, & vacabilitatem, *Lotther de re beneſic. lib. 1. quæſt. 28. numer. 104. & 178. & lib. 3. quæſt. 8. numer. 84. & 86. Add. ad Gregor. deciſ. 12. num. 5. Peutinger. deciſ. 135. numer. 1.* vbi allegatur hæc noſtra deciſio, *Coſ. deciſ. 197. numer. 9. & dec. 282. n. 5. dec. 433. n. 14. par. 9. dec. 219. nu. 21. dec. 310. n. 10. dec. 406. n. 4. par. 16. & dec. 32. nu. 10. par. 18. rec.*

FA-

FAVENTINA PENSIONIS.

Lunæ 16. Decembris 1619.

ARGVMENTVM.

Penſionario exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem, datur manutentio: quomodo autem, & ex quibus probata dicatur iſta quaſi poſſeſſio, hic egregiè deducitur, & hac occaſione enucleatur materia veræ numerationis pecuniarum, & confeſſionis de recepto.

SVMMARIVM.

1 *Numeratio vera pecuniæ ex quibus importetur, ac probetur, & num. 2. cum ſeq. vbi de differentia inter verba*, Confeſſus fuit habuiſſe, & recepiſſe, *& verba*, Habuit, & recepit, *quæ vltima de neceſſitate important ſolutionem, & num. 5. ac 12.*

4 *Verba* Actualiter recepit, *plurimùm operantur ad effectum præſumendæ veræ ſolutionis.*

6 *Verba non debet dici fuiſſe incongruè, & ſuperfluè appoſita.*

7 *Valor monetæ in vngheris, & zecchinis quotidiè augetur, & diminuitur, vt notum eſt.*

8 *Verba*, prout tantam quantitatem eſſe dixit in præſentia Notarij, *quid importent, & nu. 9. cum ſeq.*

11 *Cautela abundans obeſſe non debet, & nu. 13.*

DECISIO DCLXXXVII.

DOmini ſteterunt *in deciſis*, quod Franciſco ſit dandum mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem, de qua agitur; quia illa verba publici inſtrumenti anni 1607. *prout actualiter habuit, & recepit à Conſtantino præſente, & ſoluente* ſimul
1 cum alijs, quæ vltrà prædicta in alio inſtrumento anni 1608. adijciuntur, videlicet *à Conſtantino præſente, ſoluente, & exburſante ſcut. 30. monetæ in tot zecchinis, & vngheris aureis, prout tantam quantitatem eſſe dixit*, viſa fuerunt importare de neceſſitate veram, & actualem ſolutionem tempore celebrationis inſtrumenti coram Notario factam, vt per *Soccin. conſ. 143. num. 1. & 4. lib. 1.* cum alijs *die 23. Ianuarij præteriti in deciſione* allegatis.

Nec obſtat, quod omnia ſupradicta verba poſſint referri ad confeſſionem iuxtà alia immediatè præcedentia, *dixit, & confeſſus fuit, habuiſſe, & recepiſſe*; quia placuit reſponſio, quod in caſu iſto non ſubijciuntur ſimpliciter illa
2 verba à Conſtantino dante, & ſoluente, in quibus terminis loquitur *Bald. in l. ſi ex pretio num. 3. C. ſi cert. pet. & in l. ſi ex cautione num. 8. in 4. quæſt. C. de non num. pecun. Falin. in c. ſi cautio ſub numer. 53. verſ. not. 2. de fid. inſtr. Lanfr. de Orian. in prax. c. 17. de confeſſ. num. 33.* cum aliis pro Caſſano allegatis: ſed omnia ſupradicta, *prout actualiter habuit, & recepit à Conſtantino &c.* in qui-
3 bus militat diuerſa ratio, vt de alijs verbis *confeſſus fuit habuiſſe, & recepiſſe, & habuit, & recepit*, quod importent de neceſſitate ſolutionem præſente Notario factam, tradit *Bart. in d. l. ſi ex cautione ſub num. 1. poſt med. verſ. ſed ſi inſtrumentum diceret ſic, C. de non numer. pecun. & ibi Salic. num. 28. circa fin. Eman. Coſt. Fallent. 19. num. 8. verſ. vbi autem ſubiecta, Aret. inſtit. de litt. oblig. in princ. ſub num. 8. verſ. ſed ſi inſtrumentum diceret, Lanfranc. de Orian. in prax. d. cap. 7. de confeſſ. num. 33. verſ. ſecus ſi verba Notarij*; & concurrit vlteriùs in caſu iſto illud verbum *actualiter*, quod ſolet ad iſtum effectum pluri-
4 mùm operari, vt per *Socc. d. conſ. 143. ante nu. 1. lib. 1. Bertazz. clauſ. 37. gloſ. 1. in princ.* ac inſuper per Dominos ponderatum fuit, quod cùm Notarius reſpectu valutationis monetæ expreſsè ſe referat ad partis confeſſionem per illa verba, ibi -- *prout tantam quantitatem eſſe dixit,*
5 *&c.* alia ſupradicta verba appoſita reſpectu ſolutionis, & qualitatis monetæ, ibi -- *prout habuit, & recepit &c.* ſint intelligenda de vera, & reali ſolutione facta præſente Notario, aliàs enim dicta verba immediatè ſubſequentia,
6 *prout tantam quantitatem eſſe dixit &c.* eſſent incongrua, & ſuperflua, quod non eſt dicendum, *Bald. in rubr. C. de contrah. empt. nu. 9. Aym. conſ. 294. num. 3.*

Nec obſtat, quod ſi Notarius fuiſſet præſens numerationi, dictis verbis, *prout tantam &c.* vſus non fuiſſet; quia imò benè potuit eſſe, quod Notarius fuerit præſens numerationi factæ in tot zecchinis, & vngheris, & tamen ignoraret, quot ſcuta monetæ illi conficerent, cùm
7 quotidiè illorum valor augeatur, & minuatur, vt notum eſt: vel quod non fuerint numerati, ſed in ſacculo, vel aceruo, actualiter tamen, & in præſentia Notarij tunc ſoluti; & hoc ſuadetur etiam ex ipſiſmet verbis, *prout tantam quantitatem eſſe dixit*, quæ in ſimili caſu
8 apponi ſolent, *Specul. in tit. de empt. & vendit. §. 1. num. 27. Bertazz. d. clauſ. 37. gloſ. 1.*

Neque obſtat, quod imò ſupradicta verba non importent per neceſſe numerationem præſente Notario factam, ex deductis in *Lamem. pecuniaria 15. Aprilis 1611. coram Illuſtriſſi-*
9 *mo D. Cardinali Lancellotto*; quia, vltrà quod in caſu iſto adſunt huiuſmodi verba *actualiter, præſente, ſoluente, & exburſante, & prout tantam quantitatem eſſe dixit*, quæ non aderant in caſu dictæ deciſionis: Placuit etiam reſponſio, quod licèt ibi dicatur, quod illa verba non important perneceſſe numerationem tempore celebrationis inſtrumenti factam, ſtantibus
10 præſertim depoſitionibus teſtium, qui illam excludebant, tamen ibi agitur de ſaluando inſtrumento à falſitate, & admittitur, quod verba non ſint omnia referenda ad confeſſionem, ſed potiùs, quod importent veram ſolutionem tunc præſente Notario factam mediante conſignatione cedulæ bancariæ, ex quibus propterea ſupradicta magis confirmantur.

Minùs obſtat, quod Pater Franciſci in dicto inſtrumento anni 1608. pro eo promiſerit, quod Conſtantinus pro dicta ſumma non moleſtabitur; quia id potuit fieri, ex quo Franciſcus erat filius familias, & ad abũdantiorem

cau-

11 cautelam, quæ obeſſe non debet, *l. teſtamentum, C. de teſtam. Caſſad. deciſ. 1. num. 8. vt lit. pend. &c.*

Eſt in eadem cauſa ſupra deciſ. 637. vbi de materia praeſentis.

ADNOTATIO.

Numeratio vera, & realis quomodò contradi-
12 ſtinguatur à confeſſione de recepto, *vide* latiſſimè *Bonden.* contrarias opiniones conciliantem *collect. legal. 38. nu. 138. & ſeqq. Bich. deciſ. 19.*

Cautela abundans regulariter non nocet, &
13 ea, quæ ad maiorem, & abundantiorem cautelam adhibentur, non inficiunt contractum, aut aliam diſpoſitionem, *l. teſtamentum, C. de teſtam. l. non ex eo, C. de euict. l. non ſolent, 94. ff. de regul. iur. Ninot. deciſ. 22. num. 21. Bich. deciſ. 508. numer. 12. Celſ. deciſ. 127. num. 7. Coccin. deciſ. 164. numer. 18. & deciſ. 952. num. 5. deciſ. 182. num. 18. par. 15. recent. & in Romana cambij 23. Februarij 1663. §. cætera, coram Eminentiſſimo Cerro,* & alibi ſæpiſſimè.

Hanc deciſionem, prout & aliam in *Calaguritana penſionis coram Manzaned.* quæ *inter eius impreſſ. eſt 778. & 183. poſt Poſth. de manut.* allegat *Burat. deciſ. 759.* cuius caſus eſt iſti germanus.

FVLGINATEN. REINTEGRATIONIS.

Lunæ 16. Decembris 1619.

ARGVMENTVM.

Communio bonorum inter fratres ex quibus inita, ac continuata præſumatur.

SVMMARIVM.

1 *Communio bonorum inter fratres probatur ex emptionibus communi nomine factis, & numer. 3. 8. & ſeqq.*
2 *Communio, inita inter fratres ex emptione communi nomine facta, præſumitur continuata, cùm diuiſio tanquam quid facti regulariter non præſumatur.*
4 *Verba enunciatiua, concurrentibus coniecturis, & adminiculis, probant communionem inter fratres.*
5 *Negatiuam poſſeſſionis non probant teſtes, niſi deponant per remotionem actus à ſenſu, ſcilicet, quod ſi quis poſſediſſet, ipſi ſcirent, & quod poſſidere non potuerit, quin ipſi ſcirent.*
6 *Poſſeſſio iure familiaritatis, vel tutelæ ceſſat, ſi appareat alius titulus, ſcilicet, hæreditatis, emptionis, vel ſimilis.*
7 *Communio inter fratres quando excludatur ex acquiſitionibus proprio nomine factis.*
8 *Exceſſus ſufficiens qualis reputetur pro reuocatione ſententiæ.*

DECISIO DCLXXXVIII.

DOmini ſteterunt *in deciſis*, quod ſcilicet obſtet exceſſus ad effectum Aegidianæ, quia communio bonorum reſpectu Ioannis Baptiſtæ Senioris cum Federico, & Iuſtiniano fratribus, & Petro ex dicto Iuſtiniano prædefuncto nepote, nec non reſpectu ipſius Petri cum filijs ſupradicti Ioannis Baptiſtæ præter depoſitiones teſtium, & publica inſtrumenta acquiſitionum communi nomine factarum, alias *die 24. Maij præteriti in deciſione* ponderata, ſatis benè viſa fuit comprobari ex pluribus per informantes nouiter deductis, ex quibus non ſolùm apparet, quod anno 1517. & 1518.
1 ſupradicti fratres communi nomine emerunt vnum petium terræ in contrata Campi Vaglioli, & domum in Ciuitate Fulginei iuxtà ipſorum bona, nec non aliud petium terræ in contrata Piaggiæ Oppelli, ſed etiam, quod ſupradicti Federicus, & Io. Baptiſta pro ſe ipſis, & nomine Petri nepotis anno 1526. emerunt aliud petium terræ in pertinentijs Villæ Scanzani; ex his enim emptionibus communi nomine factis dicitur probata inter eos communio, quæ præſumitur ſemper continuata, cùm
2 diuiſio, vt quid facti, regulariter non præſumatur, *Theſ. deciſ. 205. num. 2. Seraph. deciſ. 1303. num. 10.* cum aliis *d. die 24. Maij præteriti in deciſione* deductis.

Prætereà concurrit in caſu iſto, quod idem Federicus poſtmodùm anno 1518. nomine proprio, & ſupradictorum Io. Baptiſtæ fratris, & Petri nepotis permutauit vnum petium terræ poſitum in contrata Rotuli, quod, vt ipſe dicit, tunc erat ipſius Federici, & fratris, ac nepotis, pro alio petio terræ in eadem contrata iuxtà bona inter alia ipſius Federici; & conſort. Item, quod anno 1586. ſupradictus Petrus, nec non Vincentius, Iuſtinianus, & Federicus filii ſupradicti Io. Baptiſtæ fecerunt ſibi ipſis inuicem, & viciſſim generalem quietationem de omni, & toto eo, quod vnus ipſorum contra alium pretendere poſſet, tàm occaſione adminiſtrationis domus, ac bonorum, & rerum communium, quàm occaſione habitorum, tàm de bonis eorum proprijs communibus, quàm de bonis cuiuſcumque ipſorum ſeparatis, vt patet ex publicis inſtru-
3 mentis, ex quibus, & aliis ſimilibus *in alia deciſione* ad eundem effectum ponderatis, & de nouo deductis ſaltèm ſimul iunctis, ſatis probata remanere viſa fuit inter prædictos, tàm communio ſupradictorum bonorum, quàm etiam illius continuatio, iuxta *text. in c. præterea, de teſtam.* cum aliis adductis per *Alex. conſ. 115. ſub num. 12. verſ. accedit lib. 4.* & facit, quia etiam verba enunciatiua, concurrentibus aliis,
4 coniecturis, & adminiculis, probant, *Grat. conſ. 104. num. 3. lib. 1.* & fuit dictum *in cauſa Regien. Hoſpitalis relat. inter impreſſ. deciſ. 130. ſub num. 2. par. 2. diuerſ.*

Non obſtant teſtes, qui dicunt, ſupradicta bona fuiſſe poſſeſſa per Io. Baptiſtam, & per filios poſt eius mortem abſque alicuius impedimento, & ſe neſcire, quod fuerint poſſeſſa à Petro; Quia placuit reſponſio, quod ſupradicti teſtes non deponunt per remotionem actus à ſenſu, quod ſcilicet, ſi Petrus poſſediſſet, ipſi ſcirent, prout requiritur ad probandam negatiuam, cùm aliàs poſſit eſſe, quod-

Pe-

5 Petrus etiam poſſederit, & quod ipſi teſtes id ignorauerint, & ex depoſitione ſuper pacifica poſſeſſione vnius, non ſequatur, quod alter cum eo pro indiuiſo poſſidere non potuerit, vt aliàs *dicta die 24. Maij præteriti in deciſione* deductum fuit.

Minùs obſtat, quod Petrus poſſederit tanquàm tutor filiorum Ioannis Baptiſtæ, vel iure familiaritatis; quia de tutela non conſtat, & cùm ſupradicta bona pro indiuiſo poſſidere potuerit ex præcedenti titulo hæreditatis, em-
6 ptionis, & ſimili, de quo conſtat, ceſſat præſumptio, quod poſſederit iure familiaritatis, *Socc. conſ. 131. num. 5. lib. 1. Curt. iun. conſ. 168. nume. 33. & ſeq. Cephal. conſ. 4. num. 39. Seraph. dec. 130. num. 2. & ſeq. Mant. deciſ. 245. num. 7.*

Nec demum obſtat, quod quilibet ex ſupradictis etiam nomine proprio contraxerit, & alia bona quæſierit, vt ex inſtrumentis, quæ dantur; quia pro reſponſione ponderatum
7 fuit, quod ex his, & ſimilibus pro DD. de Gregorijs, & litis conſortium deductis, ſequitur ſolùm, quod inter ſupradictos non adeſſet communio omnium bonorum, quod etiam apparet ex alijs ſupradictis.

Sed ex his non infertur ad bona antiqua, & alia per eos, vt ſuprà, communi nomine quæſita, quorum reſpectu, quicquid ſit reſpectu
8 aliorum, ſatis probatur communio, & ſic exceſſus, qui ſufficit ad effectum reuocationis ſententiæ, & immiſſionis illius vigore ſubſecutæ, ex pluribus *dicta die 24. Maij in deciſione* deductis &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 630.

ADNOTATIO.

De communione omnium bonorum inter fra-
9 tres, illuſque requiſitis, agitur ſupra poſt *deciſ. 10.* & quod illius probatio potiſſimùm ex coniecturis reſultet, *Neguſant qu. 505. per tot. Michalor. de fratr. par. 2. c. 14. per tot.* vbi coaceruãtur coniecturæ ad rem ponderandæ, *Rot. deciſ. 68. per tot. deciſ. 302. num. 11. & ſeqq. par. 8. rec.*

Alia ad materiam, & ex quibus probetur, vel excludatur inter fratres communio om-
10 nium bonorum, *vide apud Modern. Lucen. alleg. 28. & Rot. coram Manzaned. deciſ. 278. Coccin. deciſ. 529. Priol. deciſ. 228. & in rec. dicta deciſ. 68. & deciſ. 126. par. 16. ac deciſ. 27. par. 17. ſupra poſt d. deciſ. 10. num. 9.*

TARVISINA FEVDI.

Ven. 20. Decembris 1619.

ARGVMENTVM.

Sequeſtrum, ſtantibus attentatis, apponitur, ſed contra eum, qui renunciauit attentatis, illud non datur, & ex quibus dicatur renunciatum attentatis.

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtrum non apponitur, etiam in caſu attentatorum, quando fuit illis renunciatum per partem, & num. 6. cum ſeq.*
2 *Sequeſtrum ceſſat ſuper re, quæ poſſidetur ab illam petente, vel quando de facili poteſt eidem obuenire.*
3 *Appellatio interpoſita ab vno ex conſortibus, non ſuffragatur conſorti, qui appellationi renunciauit, vel Procuratorem ſpecialem conſtituit ad id peragendum, & n. 12.*
4 *Attentata non purgantur ratione connexitatis, quando vnus ex litis conſortibus renunciauit illis.*
5 *Attentata reuocantur, ſi adeſt ſuſpicio colluſionis inter litis conſortes.*
6 *Iuris accreſcendi inſpectio reſpicit petitorium, & ſic non diſcutitur in poſſeſſorio.*
8 *Sequeſtrum appoſitum in caſu permiſſo, quando remoueatur.*
9 *Attentata ſonant in delictum, & ideò ſunt concludenter probanda, & num. 10. cum ſeq.*

DECISIO DCLXXXIX.

Domini cenſuerunt, ſequeſtrum eſſe exequendum ſuper medietate domus, & medietate bonorum poſſeſſorum per Franciſcum, quia ex tribus filiabus, quas hæredes vniuerſales dictus Franciſcus inſtituit, & ad inuicem æqualiter ſubſtituit, Adamans in pupillari ætate deceſſit, & Laura, ad quam propterea medietas ſupradictorum bonorũ ſpectat, non ſolùm à ſententia, cuius vigore immiſſio ad fauorem D. Ioannis Baptiſtæ, & litis conſortium ſubſecuta fuit, non appellauit, nec reclamauit, ſed etiam decreto ſuper auocatione d. poſſeſſionis, & inſtantijs pro reuocatione attentatorum, quoad eius intereſſe, ſe nolle vti declarauit, quo caſu attentata, quoad eius portionem ex ipſius conſenſu ceſſant,
1 *Creſc. deciſ. 2. vt lit. pend. Ant. Aug. in epit. cod. tit. vt lit. pend. & de attent. num. 2. Put. eod. tit. deciſ. 22. Lancell. de attent. lit. pend. cap. 14. limit. 16. num. 1. & ſeqq. Seraph. deciſ. 1013. num. 4. & deciſ. 1038. ſub num. 2. verſ. non obſtat, quod*, & fuit dictum in *Celſonen. Præceptoriæ 4. Febr. 1605. coram R. P. D. meo Decano.*

Nec obſtat, quoad domum, quod eius ſola medietas ad Franciſcum ſpectaret, cùm ipſe medietatem tantùm feudi, de quo agitur, poſſideret, & conſequenter Auguſta altera eius filia ſuper quarta illius parte ſolùm ſequeſtrum prætendere poſſit: quia fuit reſponſum, quod imò Franciſcus tempore obitus
2 poſſidebat totam domum, quod ſufficit ad iſtum effectum; tantò magis, quia tempore diuiſionis feudi in eius portionem mediante æſtimatione, & in recompenſam aliorum bonorum tota domus facilè ſibi obuenire potuit, iuxtà *conſ. Gemin. 37. num. 1.*

Neque obſtat, quoad omnia ſupradicta bona, quod ſcilicet appellatio interpoſita pro parte Auguſtæ cauſet attentata etiam quoad portionem Lauræ litis conſortis; quia, vltra, quod Laura dicitur ab initio conſtituiſſe Procura-

curatorem ſpecialem in cauſa, quo caſu pro
3 ipſius Lauræ intereſſe, Auguſta ſe ſe ingerere
non poterat, *Creſc. deciſ. 7. num. 3. de Procur. Lan-
cell. de atten. appell. pend. c. 12. ampliat. 11. n. 8.* Pla-
cuit etiã reſponſio, quod cùm Laura ſupradi-
ctæ ſententiæ, & illius executioni acquieuerit,
appellatio ſororis ei ſuffragari nõ poteſt, *Gui-
dop. de appell. qu. 120. num 26. verſ. ſed fallit. 1. & nu-
mer. ſeq. verſ. 5. fallit,* & ad iſtum effectum atten-
tatorum tradit *Lancell. de attent. appell. pend. cap.
12. d. ampliat. 11. num. 10.*

Minus obſtat, quod attentata, quoad om-
nes litis conſortes propter connexitatem, &
inualiditatem materiæ purgari debeant ſaltem
officio Iudicis; quia cùm ſententia in caſu iſto
contrà mulieres lata fuerit, benè potuit altera
4 ex ipſis illius executioni conſentire, itaut eius
reſpectu ceſſent attentata, quæ propterea nul-
lo modo reuocari poſſunt, *ex ſupradictis*: licèt
aliud eſſet, ſi ſententia contrà alios lata fuiſ-
ſet, & ipſæ mulieres, vel altera ex ipſis vti litis
conſors attentaſſet, & ad vlteriora in cauſa
procedere vellet, quia tunc attentata reſpectu
5 vtriuſque ſaltèm ad euitandam colluſionem
eſſent purganda, iuxtà *deciſ. Rot. 4. numer. 5. verſ.
Item niſi alia attentata, de appell in antiquioribus*,
cum alijs adductis *in illa Parmen. Status 17. De-
cembris 1612. coram Reuerendiſſimo D. meo Da-
maſceno*.

Nec demùm refragari, quod cùm Laura
eius portionem bonorum dimiſerit, illa tàm
reſpectu proprietatis, quàm poſſeſſionis Au-
guſtæ Sorori quæſita fuerit, nedùm ex iure ac-
creſcendi, ſed etiam, quia dicta bona inter eas
pro indiuiſo poſſidebantur: nàm, quicquid ſit
de iure accreſcendi, quod reſpicit petitorium;
6 quoad poſſeſſionem placuit reſponſio, quod
cùm non ſimpliciter Laura eius poſſeſſionem
dimiſerit, ſed ſupradictæ ſententiæ ad fauo-
rem dicti D. Ioannis Baptiſtæ, & litis conſor-
tum, illiuſque executioni acquieuerit, cenſe-
tur in eos priuatiuè quoad Sororem poſſeſſio-
nem transferre voluiſſe, itaut Soror pro reuo-
catione attentatorum, quoad portionem ip-
ſius Lauræ, nullo modo agere poſſit, *ex ſupra-
dictis*.

Et ità deciſum &c.

*Supra poſt deciſ. 664. referuntur alia deciſiones
præſentis cauſa.*

ADNOTATIO.

7 Attentata poſſeſſio eſt ſequeſtranda, *deciſ.
564. num. 1. poſt Poſth. de manut. Burat. deciſ. 149. &
deciſ. 177. num. 6.*

Remouetur tamen huiuſmodi ſequeſtrum,
8 ſi conſtet attentata non adeſſe, *deciſ. 400. num.
29. & ſeq. par. 4. tom. 2. recent.* vel ſi clariſſimè ap-
pareat de bono iure petentis reuocationem,
Duran. deciſ. 243. num. 14.

Attentata veró probanda ſunt per allegan-
9 tem, & quidem plenè, ac concludenter tan-
quam ſpecies delicti, *Duran. deciſ. 198. num. 1. &
ſeq. Mantic. deciſ. 62. num. 2. Vbald. deciſ. 265. num. 1.
Coccin. deciſ. 1928. num. 2. Merlin. deciſ. 334. num. 1.
Pentinger. deciſ. 223. num. 2. Priol. deciſ. 22. numer. 7.*
Deciſ. Pamphilij.
deciſ. 57. num. 1. & deciſ. 148. num. 5. & 8. ac quo-
tidiè alibi.

Et propterea quando attentata ſunt turbi-
da, ſolet regulariter Rota pro eorum exclu-
10 ſione reſpondere, vt de eiuſdem laudabili ſty-
lo teſtatur *Ninet. deciſ. 23. numer. 1. Bich. deciſ. 22.
num. 14. Pentinger. deciſ. 344. num. 9.* & fuit dictum
in Romana, ſeu Viterbien. Legati 7. February 1676.
*coram Reuerendiſſimo Albergato Decano, quæ eſt de-
ciſ. 649. num. 8. par. 18. tom. 2. recent.* & obſeruauit
bo. me. Tarquinius Vrbanus celebris olim in Ro-
mana Curia Cauſarum Patronus *in ſuo vot. 1.
impreſſ. poſt deciſ. Rembold.* in ordine *vot. 6. nu. 89.*
11 vbi, quod in conſtrictu opinionum, Docto-
rumque diſcordia pro excluſione attentato-
rum tamquam delictum ſapientium iudicari
debet.

12 Appellatio interpoſita per vnum ex colli-
tigantibus non prodeſt alteri habenti ſepara-
tum Procuratorem, vel qui infra terminum
decem dierum appellationi non adhæſit, *deciſ.
381. num. 5. & ſeqq. par. 16. recent.*

PERVSINA FIDEICOMMISSI.

Veneris 20. Decembris 1619.

ARGVMENTVM.

Sententia valida, & iuſta, niſi fuerit ab illa ap-
pellatum intrà legitimum tempus, & niſi po-
ſteà fuerint prorogata fatalia, tranſit in iudi-
catum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ad validitatem quæ requirantur.*
2 *Mandatum procura poteſt produci etiam poſt ſen-
tentiam, ſi de eo non fuit oppoſitum antè ſenten-
tiam, & num. 6.*
3 *Sententia iuſtitia apparet ex deciſione facta in
cauſa.*
4 *Sententia, à qua non fuit appellatum intrà decem
dies, tranſit in iudicatum.*
5 *Fatalibus non prorogatis cauſa efficitur deſerta, &
numer. 7.*

DECISIO DCXC.

PRo DD. de Oddis informantibus, nempè
conſtare de re iudicata, quia ſententia eſt
lata per V. Legatum, de cuius iuriſdictione du-
bitari non poteſt ſtantibus eius generalibus fa-
cultatibus, & ſpeciali commiſſione, quoad hu-
iuſmodi cauſam, de qua apparet ex reuolutio-
ne proceſſus, ex quo etiam conſtat, dictam
ſententiam fuiſſe latam præcedentibus man-
1 datis Procuratorum vtriuſque partis, nec non
parte præſente, & ad ſententiam ſpecialiter ci-
tata, prout requiritur ad illius validitatem,
iuxta *deciſ. Caputaq. 260. par. 2.*

Non obſtat, quod mandatum Procuratoris
DD. de Oddis non fuerit productum ante
ſententiam; quia cùm non conſtet, quod de
2 eo fuerit oppoſitum, poteſt etiam poſt ſenten-
tiam, & quandocumque produci, *Vant. de nul-
lit.*

Digitized by Google

*lit. ex defect. mandati numer. 118. verſ. mandatum
namque, Rota deciſ. 19. de Procur. in antiq. Put. deciſ.
381. num. 8. lib. 2.*

Quoverò ad iuſtitiam, de ea ſatis conſtare,
viſum fuit ex pluribus deductis *in deciſ. ſub die
4. Maij 1609. coram R. P. D. meo Decano* in hac
3 cauſa facta, in qua fuit dictum, non conſtare
de fideicommiſſo ad fauorem DD. de Dan-
zettis, prout in dicta ſententia declaratum
fuit; & ex his ſequitur, quod ſententia tranſi-
uerit in iudicatum non ſolùm, quia fuit lata
die 15. Iunij 1606. & non fuit appellatum, niſi
die 7. Iulij ſubſequentis, & ſic poſt lapſum de-
4 cem dierum, qui dantur ad appellandum, *auth.
hodiè, C. de appell. c. anteriorum, 2. q. 6.* ſed etiam,
quia non conſtat, quod à dicto tempore fue-
rint vnquam prorogata fatalia, prout requi-
5 rebatur, cùm aliàs illa durent ſolùm per an-
num, & ex iuſta cauſa per biennium, iuxtà
*auth. ei, qui appellat, & ibi DD. C. de temp. appell.
& c. cum ſit Romana, de appell.* cum alijs ſimili-
bus.

*Referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ ſupra poſt
deciſ. 650.*

ADNOTATIO.

De materia præſentis deciſionis agitur quoque
ſupra *deciſ. 164.*

Mandatum procuræ ſi non fuit oppoſitum
6 ante ſententiam, ſufficit, quod poſtea exhi-
beatur ad ſaluandam ex hoc capite illius vali-
ditatem *Manzaned. deciſ. 172. num. 2. Coccin. deciſ.
588. num. 6. deciſ. 295. num. 12. par. 9. recent.*

Res iudicata deducitur ex lapſu temporis
ad appellandum, vel ad appellationem proſe-
7 quendum, quatenùs appellans fatalium pro-
rogationem non obtinuerit, *Manzaned. deciſ.
747. num. 4. Royas deciſ. 51. Vbald. deciſ. 316. & de-
ciſ. 871. in omnibus num. 2. Celſ. deciſ. 141. num. 1.
& ſeq. Eminentiſſimus Otthob. deciſ. 44. num. 1. & 4.
ſupra deciſ. 624. & deciſ. 627. num. 6.*

SALAMANTINA BENEFICII.

Lunæ 13. Ianuarij 1619.

ARGVMENTVM.

De viribus, & effectibus clauſulæ, *Parito Breui*, &
de perceptione, ac liquidatione fructuum per-
ceptorum per poſſeſſorem Beneficij.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, Parito Breui, *requirit paritionem om-
nimo, etiam reſpectu fructuum, nec ſufficit obla-
tio iuxtà practicam Rotæ, antè quam poſſit proce-
di ad vlteriora in cauſa, & num. 6. cum ſeq.*

2 *Aſſertioni poſſeſſoris, dicentis, ſe fructus non perce-
piſſe ex re poſſeſſa, non ſtatur.*

3 *Fructuum perceptio probatur ex poſſeſſione rei fru-
ctiferæ, alio non poſſidente, & num. 4.*

5 *Fructuum liquidatio debet præcedere illorum ſolu-
tionem.*

5 *Commiſſio ad liquidandos fructus debet obtineri pro
liquidatione perceptorum.*

DECISIO DCXCI.

IVxta reſcriptum pro parte Dominici in
hac cauſa vigore appellationis obtentum
cum clauſula, *parito Breui*, propoſui dubium,
an conſtet de illius ſufficienti paritione, &
Domini ſupradicta die negatiuè reſponderũt;
licèt enim Dominicus poſſeſſionem Benefi-
cij, de quo agitur, cum effectu dimiſerit, ac
expenſas ſoluerit, ſicque quoad poſſeſſionem,
& expenſas ſufficienter paruiſſe dici poſſit, ta-
men fructus etiam ſtante dicta clauſula cum
effectu, & integraliter reſtituere debet, nec
ſufficit oblatio, etiam ſi fructus ſint illiquidi,
1 quia nihilominus iuxta practicam Rotæ ante-
quàm poſſit ad vlteriora in cauſa procedi,
vel ipſe debet eos liquidare, & reſtituere, vel
obtinere commiſſionem, quod præfigatur ad-
uerſario terminus ad liquidandum, iuxta *de-
ciſ. Seraph. 655. num. 1. 2. & 4.* quem *Rota* ſecu-
ta fuit in *Pampilonen. Prioratus 26. Aprilis 1602.
coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Ludouiſio*, & aliàs
ſæpè.

Nec obſtat, quod Dominicus in actu di-
miſſionis poſſeſſionis declarauerit, ſe perce-
piſſe ex dictis fructibus tantùm ſcut. 13., quæ
reſtituit Procuratori Ioannis vnà cum certa
2 quantitate tritici; quia non ſtatur in hoc eius
aſſertioni, vt in his terminis tenuit *Rota in Ro-
mana vineæ 1. Februarij 1602. coram Illuſtriſſimo
D. Millino.* Præſertim, quia cùm Dominicus
per duos ferè annos Beneficium poſſederit,
ſatis veriſimile viſum fuit, quod fructus per
eum percepti d. quantitatem excedant, & de
hoc datur fumus etiam per teſtes, & certum
eſt, quod ex poſſeſſione probatur perceptio
3 fructuum, non dato alio poſſeſſore, *Rota deciſ.
25. de prob. in nou. Achill. deciſ. 5. de fruct. Seraph.
deciſ. 1245. n. 6.* & fuit aliàs ſæpiſſimè deciſũ.

Minùs ſubſiſtit, quod ex quietantia facta
per d. Procuratorem probetur Ioanni de di-
ctis fructibus fuiſſe integrè ſatisfactum; quia
4 imò expreſsè in ea cauetur, quod ſi appare-
rẽt, Dominicum plus exegiſſe, & percepiſſe
ex dicto Beneficio, illud reſtituere debeat, de
quo tamen adhuc non conſtat, prout conſta-
re debet, vt dictum eſt: Et in omnem euen-
tum, cùm pro Ioanne fuerit iàm obtentum,
& in partibus tranſmiſſum inſtrumentum
ſubdelegationis pro liquidatione dd. fructuũ,
5 placuit Dominis, quod tantò minùs poſſit di-
ci, quoad eos fuiſſe ſufficienter paritum, ſic-
que Ioanni de illis integrè ſatisfactum, cùm
adhùc ſint illiquidi, & liquidatio de proximo
expectetur.

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

Clauſula *Parito Breui* tribuit iuriſdictionem con-
ditionalem, ſcilicet præcedente priùs paritio-
6 ne, & quatenùs fuerit paritum, *Roſ. de execut. li-
ter. Apoſt. par. 2. cap. 4. num. 34. Rot. deciſ. 572. num. 1.
penes Poſth. de manut.*

Adeò

Adeò, vt donec ſufficienter non fuerit paritum, poſſit Iudex à quo abſque nullitatis vitio ad vlteriora procedere, cùm penes eum
7 remaneat iuriſdictio, quatenùs non ſequatur integralis paritio, *Rota in Cæſarauguſtana diſtributionum 13. Ianuarij 1640. §. nec valet dicere coram bo. me. Cardinali Panzirolo*, vbi concordantes.

Quæ quidem paritio debet eſſe in omnibus, & in aliquibus non ſufficeret, & requirit
8 nedùm dimiſſionem poſſeſſionis, ſed etiam reſtitutionem fructuum, quamuis in hac parte ſatis ſit obtinuiſſe commiſſionem præfixionis termini ad illos liquidandum, ſi pars in termino liquidationem neglexerit, *Baratt. deciſ. 646. num. 3.*

Ad materiam, *vide ſupra deciſ. 31. & 683.*

GERVNDEN. VINI.

Mercurij 15. Ianuarij 1620.

ARGVMENTVM.

Agitur de non retardanda executione ſententiarum Rotalium, quæ ſint validæ, & iuſtæ, & de virtute clauſulæ, *Parito indicato*, ac de validitate Statuti Eccleſiæ Gerunden. circà adminiſtrationem, quam habent Præpoſiti illius Eccleſiæ bonorum eiuſdem.

SVMMARIVM.

1 *Sententiarum Rotalium executio non debet retardari, ſtante illarum validitate, & iuſtitia diù diſcuſſa.*

2 *Sententia non poſſunt redargui de exceſſu, quando eſt prouiſum Præpoſitis de congrua, & num. 12.*

3 *Clauſula*, Parito iudicato, *tribuit iuriſdictionem conditionalem, & ſic debent priùs exequi ſententia, quàm ſuper illis audiatur appellans, & nu. 4. cum ſeq. ac num. 11.*

4 *Præpoſituræ Eccleſiæ Gerunden. non ſunt Beneficia Eccleſiaſtica, & num. 13.*

6 *Statutum Eccleſiæ Gerunden. conditum ab Epiſcopo, Capitulo, & Canonicis, cùm ſit validum, eſt inter ipſos ſeruandum.*

7 *Omnes, quod tangit, debet ab omnibus approbari, & num. 14.*

8 *Malitijs, & colluſionibus obuiandum eſt, & numer. 10.*

9 *Solutio debet per Præpoſitos eo modo fieri in futurum, quo fuit anteà facta Canonicis, ſi commodè fieri poſſit talis ſolutio, aliàs ſecùs.*

DECISIO DCXCII.

POſtquam in hac cauſa fuerunt latæ tres ſententiæ Rotales ad fauorem Capituli, in quibus fuit declaratum, Statutum conditum per Capitulum ſuper præſtatione vini in certa ſpecie, & quantitate fuiſſe validum, & executioni demandandum, Præpoſitoſque teneri ad illius obſeruantiam, fuerunt etiam relaxatæ executoriales, quibus ſtantibus, Præpoſiti habuerunt recurſum ad Signaturam Sanctiſſimi aſſerentes, quod, ſi tale Statutum ſeruaretur, ipſi remanſiſſent abſque aliquo emolumento, & ita Præpoſituræ extinguerentur: vndè Sanctiſſimus reſcripſit, vt in cauſa procederetur, *parito iudicato*, dempta tamen congrua pro Præpoſitis, quæ in particulari diſputatione fuit taxata ad rationem decem pro centenario ex adminiſtratis, vt *in deciſ.* facta *ſub die 7. Aprilis 1617.* Cùm autem poſteà inſtaretur pro expeditione, vt tollerentur controuerſiæ, quæ hinc indè deducebantur, fuit in Rota ordinatum dubium, an cauſa ſit expedienda, & quomodò, in caſu, & ad effectũ, de quo agitur, quo ſupradicta die 15. Ianuarij propoſito, quoad primam partem Domini cenſuerunt affirmatiuè reſpondendum, quia huiuſmodi cauſa fuit per plures annos in Rota agitata, & diſcuſſa, vt patet *ex deciſionibus coram bo. me. Penia, Seraphino, & alijs*, & termina-
1 ta per plures ſententias Rotales, quarum executio, ſtante illarum iuſtitia, & validitate, viſa fuit non eſſe ampliùs retardanda, iuxta *l. 2. cum ibi not. C. de execut. rei iudic.* cum ſimilibus.

Nec obſtat, quod huiuſmodi ſententiæ adiudicent Capitulo quantitatem vini excedentem valorem reddituum adminiſtratorum, & propterea illarum executio ſit retardanda; quia ceſſat hodiè huiuſmodi obiectum, ex eo,
2 quia Præpoſiti non ſolùm vltrà valorem dd. reddituum ad aliquid non tenentur, ſed etiam ex illis ad ipſorum fauorem deduci debet congrua ad rationem decem pro centenario, ex pluribus *dicta die 7. Aprilis 1617. in deciſione* deductis.

Neque obſtat, quod aduersùs huiuſmodi ſententias Præpoſiti obtinuerint per Signaturam committi cauſam reſtitutionis in integrum; quia in commiſſione adeſt d. clauſula, *parito iudicato*, per quam cenſetur data iuriſdictio ſub conditione, itaut ad vlteriora in exe-
3 cutione priùs procedendum ſit, quàm Præpoſiti ſuper negocio principali audiri poſſint, *Put. deciſ. 419. lib. 1. in non.* & fuit dictum *coram me in Farſen. pecuniaria 18. Martij 1611.*

Et ex his ceſſant etiam ea, quæ de nouo deducuntur ſuper eo, quod huiuſmodi Præpo-ſituræ ſint Beneficia Eccleſiaſtica; quia, vltrà
4 quod contrarium firmatum fuit ex pluribus *4. Maij, & 1. Iulij 1616. in deciſionibus* deductis, placuit reſponſio, quod iſta, & ſimilia merita cauſæ reſpicentia executionem retardare non poſſunt, ſtante dicta clauſula *parito Iudicato*, ex *ſupra* dictis.

Prout etiam tollitur, quod Præpoſiti habeant plura bona propria quæſita ex legatis, & alijs, quæ antè expeditionem cauſæ ſunt deducenda, ſicque cognoſcendum ſit, quæ bona ſint propria Præpoſitorum, & quæ Capituli;
5 quia, cùm in ſupradictis ſententijs declaratum fuerit, dominium bonorum Præpoſiturarum ſpectare ad Canonicos, & Capitulum, de alijs non eſt modò agendum, ſed parendum eſt dictis ſententijs, ſtante dicta clauſula, *parito iudicato*, vt dictum eſt.

Quoad ſecundam partem, quomodò ſcilicet cauſa ſit expedienda, Domini cenſuerunt, de-

declarandum eſſe, quod Præpoſiti teneantur
annis ſingulis aſſecurare Præpoſituras datis fi-
deiuſſoribus de ſubeundis, & ſupportandis il-
larum oneribus, & quod aliàs liceat Capitulo
Præpoſituras eorum, qui dictam cautionem,
ſeù fideiuſſionem non præſtiterint vti vacan-
tes aliis aſſignare, iuxta Statutum, quod per
Canonicos vti Dominos bonorum admini-
6 ſtratores fieri potuit, & ſeruandum eſt, vt
fuit dictum *coram bo. me. Penia 3. Martij, & 24.
Nouembris* 1600. *& in pluribus alijs deciſionibus*,
nec non in ſupradictis ſententiis illarum vi-
gore emanatis.

Item, quod debeant facere arrendamenta,
vel vendere fructus cum conſenſu Capituli,
ad quod dominium dd. bonorum vnà cum
7 fructibus ſpectat, & de eius intereſſe principa-
liter agitur, ex regula, quod omnes tangit, de-
bet ab omnibus approbari, *l. veterem, vbi Bald.
ſub num.* 1. *C. de auctor. præſt.* & facit, quia poſſent
aliàs dicti Præpoſiti colludere cum Arrenda-
tarijs, vel cum emptoribus in præiudicium
8 Canonicorum, quod fieri non debet, *l. in fun-
do, ff. de rei vendic. Clem.* 1. *§. fin. de conceſſ. preb.*

Item, quod Præpoſiti quorundam men-
ſium, qui conſueuerunt ſoluere portiones Ca-
nonicis anticipatas, eas etiam inpoſterùm eo-
dem modo anticipatè ſoluant iuxtà ſolitum,
quatenus tamen id facere poſſint abſque eo,
quod capiant pecunias ſub vſuris; nàm eo ca-
9 ſu viſum fuit ceſſare damnum conſiderabile
ipſorum Præpoſitorum, quod etiam fuit pon-
deratum in dicta taxatione ad rationem 10.
pro centenario, vt in *dicta deciſ.* 7. *Aprilis* 1617.
Si verò coguntur capere pecunias ſub vſuris,
id facere debeant, certioratis priùs Canonicis,
& Capitulo, quorum damno vſuræ cedere
debent, *ex ſupradictis*.

Item, quod in expenſis notabilibus, & ex-
traordinarijs Præpoſiti teneantur ſimiliter cer-
tiorare Capitulum propter dominium bono-
rum, & propter ipſius intereſſe, & quia aliàs
10 ſub prætextu expenſarum poſſet dari occaſio
fraudibus, quibus obuiandum eſt, *d. l. in fundo,
ff. de rei vendic.* cum alijs *ſuprà* adductis: Et
propter eaſdem rationes non poſſint, ſine
conſenſu eiuſdem Capituli mouere lites, nec
illas defendere, & minùs laudemia, pœnas, vel
mulctas ratione iuriſdictionis temporalis re-
mittere.

Et ita deciſum &c.

*Referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ ſupra
poſt deciſ.* 451.

ADNOTATIO.

11 De clauſula *parito iudicato*, Vide *Celſ. dec.* 230
ſupra deciſ. 31. 72. *&* 194.
12 Ad materiam congruæ, *Vide ſupra dec.* 542.
Signa denotantia Beneficium eſſe Eccleſia-
13 ſticum, vel ſæculare, expenduntur *ſupra de-
ciſ.* 57. *&* 486.
Regula, quod omnes tangit, ab omnibus
14 neceſſe eſt approbari, de qua in *l fin. §. ſed hæc
omnia, C. de auctor. præſtan. in l. quicumque in fin.*
ibi — *vt id conſenſu omnium fiat, quod omnibus pro-
futurum eſt, C. de omn. agr. deſert. lib.* 10. *in l. in con-
cedendo. & in l. ſi autem, ff. de acqu. plan. arcen. in l.
quod ſi nolit, §. ſi plures, ff. de ædil. edict. in l. ſi quis
hac leg.* 30. *§. quoties autem, ff. qui, & à quib. in l.
nam ita ff. de adopt. & in cap. ſi Archiepiſcopus, de
tempor. ordin.* expenditur per *Thomat. deciſ.* 100.
num. 9. & per *Rotam* quotidiè.

LAVDEN. IVRISDICTIONIS.

Lunæ 20. Ianuarij 1620.

ARGVMENTVM.

Prouiſio Vicarij Eccleſiæ vnitæ quando ſpectet
ad Epiſcopum, etiam quod vnio emanauerit
ad fauorem exempti cum verbis ampliſſimis.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio Eccleſiæ Regularis ſuppreſſæ in concer-
nentibus curam animarum ſpectat ad Epiſcopum
vti Parochum, non autem ad Eccleſiam, cui facta
eſt vnio.*

2 *Amplia etiam, quod Eccleſia, cui facta eſt vnio, ſit
exempta, & cur, ibidem, & num.* 10. *cum ſeqq.*

3 *Religioſi in Eccleſijs, in quibus debent habere Vi-
carios perpetuos, ſi vident ibi aliquid corrigendũ,
Diœceſano debent denunciare, & non ipſi appo-
nere manum correctionis, & num. ſeq.*

5 *Cura animarum quando non cenſeatur tranſlata ad
Eccleſiam, cui eſt facta vnio, etiam quod tranſla-
tio ſit facta verbis ampliſſimis, & numer.* 6. *cum
ſeqq.*

DECISIO DCXCIII.

Eccleſia Sancti Petri, de qua agitur, olim
regularis, Ordinis Sancti Benedicti, &
commendari ſolita, fuit de anno 1584. per
fel. rec. Greg. XIII. (ſuppreſſa regularitate)
Collegio Germanico vnita, vndè orta contro-
uerſia inter D. Epiſcopum, & Collegium ſu-
per iuriſdictione in Vicarium perpetuum cu-
ram Animarum exercentem, pro illius termi-
natione propoſui dubium in Rota, ad quem
ſcilicet ſpectet iuriſdictio in d. Vicarium, &
quoad iuriſdictionem in concernentibus cu-
ram Animarum, Domini cenſuerunt, illam
1 ſpectare ad Epiſcopum, quia ipſe tanquàm
Curatus principalis habet de iure communi
fundatam intentionem ſuper iuriſdictione in
omnes Parochos ſuæ Diœceſis, *cap. quoniam in
plerisque, de offic. ordin. Butr. conſ.* 10. *ſub num.* 2.
verſ. item talis quarta detractio, Anchar. conſ. 186.
num. 3. *Seraph. deciſ.* 1304. *num.* 1. *in fin.* & proce-
dit etiam, quod Eccleſiæ ſint exemptæ, quia
2 non propterea dicuntur exempti Præsbyteri,
qui Parochianorum curam habent, quoad ea,
quæ ad curam eandem pertinent, *c. exemptio-
nem, de priuil. in* 6. ſed ſubſunt iuriſdictioni E-
piſcopi, *Anchar. in c. ſuper eo in* 2. *not. de preb. in* 6.
vbi, quod Religioſi in Eccleſijs, in quibus
debent habere Vicarios perpetuos, ſi videant
3 ibi aliquid corrigendum, Diœceſano denun-
ciant, & non manum correctionis apponunt,
ad

ad idem faciunt *Doct. in c. cum & plantare, de priuil.* vbi idem *Anchar. num. 4. in 5. not. & num. ſeq. Marian. Socc. num. 8.* & 23. vbi, quod ſi Religioſi habent Eccleſiam pleno iure ſubie-
4 ctam, non autem populum, inſtitutio quoad curam populi pertineat ad Epiſcopum, & de tali cura Epiſcopo viſitanti, & inquirenti ratio reddi debet.

Non obſtat, quod dicta vnio fuerit facta de Eccleſia cum omnibus ſuis bonis, iuribus, iuriſdictionibus, & illius annexis eidem Collegio Germanico, quod etiam habuit priuilegium exemptionis ab eodem Gregorio de anno 1584. cum expreſſa declaratione, quod ſpiritualis iuriſdictio, & animarum cura, quam habent Eccleſiæ Collegio vnitæ, tota ad Collegij ipſius Protectores pertineat; quia, quid-
5 quid ſit de interpretatione dd. verborum, an ſcilicet de ſpeciali tantùm, vel etiam de alia iuriſdictione ſint intelligenda, placuit reſponſio, quod idm antè de anno 1554. in iſta Eccleſia Sancti Petri auctoritate Apoſtolica, & de conſenſu Commendatarij fuit erecta Vicaria perpetua pro vno Præsbytero ſæculari cum aſſignatione certi annui redditus pro do-
6 te, & omnis cura, quæ Eccleſiæ imminebat ab ipſa Eccleſia, & ab illius Commendatario penitùs, & omninò perpetuò abdicata fuit, & dicto Præsbytero, ſeu Vicario applicata, vt in litteris *in Summario* datis: quo ſtante, cùm omnis cura tunc vigore dd. litterarum ſpectaret ad eum, cui eſt facta applicatio, & ſic ad Vicarium perpetuum, *gloſ. in Clem. 1. verb. ad menſam, & ibi Imol. num. 16. Vital. num. 83. & ſeq. de exceſſ. Prel.* non poteſt dici, quod fuerit in ſupradicta vnione Eccleſiæ compræhenſa, &
7 eius vigore in Collegium translata, cùm ipſa Eccleſia vnita non eſſet ampliùs curata, nec animarum curam haberet, iuxtà *l. decem, ff de verb. oblig.* cum ſimilibus.

Quod etiam viſum fuit comprobari ex pluribus deductis, & præcipuè ex eo, quod huiuſmodi perpetua Vicaria poſt dictum annum 1554. pluriès tàm per Ordinarium, quàm per Sedem Apoſtolicam Præsbyteris ſæcularibus collata fuit, & in eiſdem litteris vnionis Gregorius expreſsè diſpoſuit, quod perpetua Vicaria remaneat cum dote 50. ducatorum in proprietatibus, ſeù cenſibus Eccleſiæ præfatæ, illamque cum ſupradicta dote erexit pro Vicario perpetuo per concurſum, iuxtà *Con-*
8 *cil. Trident.* diſpoſitionem, ſaluis reſeruationibus, & affectionibus Apoſtolicis Inſtituen., ſi enim Eccleſia remanſiſſet curata, vel animarum curam habere dici poſſet, & Vicaria non eſſet Beneficium ſeparatum, non haberent in ea locum reſeruationes Apoſtolicæ, nec per concurſum in illius prouiſione procederetur, ſed Vicarius inſtitueretur per nominationem Superiorum ipſius Collegii, & per Ordinarij, præuio examine, approbatio-
9 nem, iuxtà Conſtit. Pij V. ſuper declaratione portionum aſſignandarum Vicarijs perpetuis, quæ eſt *in nou. Bullar. ſub num. 47.* §. 4. & declarationes Congregationis *Conc. Trid.* relatas per *Garz. de benef. par. 9. cap. 2. num. 285. & plur. ſeqq.* Et ita deciſum, quoad iuriſdictionem in concernentibus curam animarum; de reliquis verò extrà curam animarum fuit dictum, quod particulariter videatur &c.

ADNOTATIO.

Ad hæc vſque tempora durarunt controuerſiæ inter Collegium Germanicum, & Epiſcopum Lauden. occaſione vnionis factæ per Gregorium XIII. de qua in præſenti deciſione, varijs editis reſolutionibus tam in Rota, quàm in Sacra Congregatione Concilii.

Prouiſio Eccleſiæ vnitæ ſpectat ad eum,
10 cuius fauore facta fuit vnio, *Merlin. dec. 106. & 187. quarum prima eſt 186. poſt Poſth. de manut.*

Sed in prouiſione Eccleſiæ vnitæ non requiritur concurſus, quia ſufficit approbatio
11 Ordinarij præuio examine, *Merlin. d. deciſ. 187. deciſ. 184. num. 8. par. 8. deciſ. 10. numer. 2. par. 17. & deciſ. 192. num. 1. par. 18. recent.* vbi referuntur concordantes.

FAVENTINA PECVNIARIA.

Ven. 31. Ianuarij 1620.

ARGVMENTVM.

Arbitramento certæ perſonæ ſtarè promittens, non arctatur ſtare arbitrio alterius, & cur, cum aliis, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Contractus non eſt perfectus, ſi res vendatur tanti, quanti per peritum æſtimabitur, ſi peritus nominatus non æſtimauit, & num. 3. 4. 5. 6. ac 9.*
2 *Emptio eſſe non poteſt ſine pretio, quod certum eſſe debet.*
7 *Fideiuſſor, qui ſe obligauit contemplatione certi periti, in quo confidit, non cenſetur obligatus, ſi loco illius alius peritus electus retulit.*
8 *Fideiuſſionis contractus eſt ſtricti iuris, & ſic non extenditur ad ea, quæ in ipſo expreſsè non leguntur, & num. 10. cum duobus ſeqq.*

DECISIO DCXCIV.

DOmini cenſuerunt, recedendum ab vltimo loco deciſis, ſicque ſententiam Rotalem eſſe confirmandam, quia cùm Io. Baptiſta omnia, & quæcumque eius iura, quæ in mercibus habebat, Blaſio eius Socio vendiderit, cum hac, inter cæteras, conuentione per huiuſmodi verba inita, videlicet — *Inſuper dictus Io. Baptiſta, & dictus Blaſius communiter, & communi concordia elegerunt in eorum arbitrum, & arbitratorem, & amicabilem compoſitorem, & declaratorem Paſqualinum ad declarandum quantum importet pretium dd. iurium per d. Io. Baptiſtam venditorum Blaſio iuxtà formam liſtæ, & ad declarandam portionem, & portiones dd. iurium venditorum &c.* viſum fuit dicendum, quod à perſona Paſqualini, ſic per contrahentes nominati circa huiuſmodi declarationem pretij non potuerit recedi, & minùs Eranus fideiuſ-

ſor Blaſij ſecundùm æſtimationem factam per
alium Peritum condemnari, quia quotieſ-
cumque res tanti venditur, quanti fuerit per
aliquem æſtimata, donec per nominatum ſit
facta æſtimatio, contractus ſtat ſub conditio-
ne, adeò vt ſi ille noluerit, vel non potuerit
pretium declarare, contractus remaneat im-
1 perfectus, & à perſona arbitratoris nominati
recedi non poſſit, *l. fin. C. de contrab. empt. l. ſi
merces, ff. locat. §. & quæ ſupra diximus, inſtit. eod. tit.
§. pretium, inſtit. de empt. & vendit.* vbi, quod ſi-
ne pretio, quod debet eſſe certum, nulla em-
2 ptio eſſe poteſt, & facit *text. in l. ſi quis arbitra-
tu, & l. ſeq. ff. de verb. oblig. Surd. conſ. 433. num. 22.*
cum alijs *in deciſionibus 27. Ianuary, & 2. Iunij
1617. coram R. P. D. meo Manzanedo in hac cau-
ſa* deductis.

Nec viſum fuit poſſe ſubſiſtere, quod in
Paſqualinum fuerit ſolùm remiſſa declaratio
portionum, ac diſtributio pretij inter ipſos
Socios, quod cùm non reſpiciat ſubſtantiam
contractus, eius loco ſuccedat arbitrium Iudi-
cis, ex pluribus deductis *in deciſionibus factis co-
ram R. P. D. meo Veroſpio;* Quia pro reſponſio-
ne fuit per Dominos benè ponderatum, d. in-
3 ſtrumentum venditionis, ex quo patet in di-
ctum Paſqualinum arbitrum fuiſſe remiſſam,
non ſolùm declarationem portionum, & iu-
rium Ioannis Baptiſtæ, ſed etiam quanti im-
portaret pretium eorumdem iurium, & por-
4 tionum venditarum, quod veniebat certifi-
candum ex arbitrio, & declaratione Paſquali-
ni, habito reſpectu ad valorem iurium, quæ
etiam reddebantur incerta propter maiorem
portionem capitalis per ipſum venditorem
poſitam in Societate diuerſis temporibus re-
nouatam, & ex alijs prætenſionibus in facto
deductis, ac etiam in laudo poſtmodùm per
Catulum lato ponderatis, & per conſequens
non poſſe negari, quin iſta declaratio pretii
reſpiciat ſubſtantialia contractus, & ſic non
oportuerit recedi à perſona arbitri, *ex prædi-
ctis.*

Nec obſtat, quod pretium ex verbis dicti
inſtrumenti eſſet declarandum iuxta formam
liſtæ, in qua fuerat certum pretium mercibus
appoſitum cum creditis, & debitis Societatis:
Quia placuit reſponſio, quod in caſu iſto non
fuerunt venditæ merces in liſta deſcriptæ; ſeù
aliqua certa illarum quota, ſed iura, ſeù por-
tio, & portiones, quas in eis venditor habe-
bat, &, vt dictum eſt, prætendebat eſſe pluri-
mùm æſtimanda, quo ſtante etiam admiſſo,
quod quantitas mercium totius Societatis in
5 communi, prout etiam pretium illarum ex
dicta liſta certa dici poſſent, non tamen ex ea
remanebat certum, quanti valerent, & im-
portarent dicta iura, & portiones ſpectantes
ad Io. Baptiſtam, & per ipſum venditæ, quod
cùm penderet, vt dictum eſt, à declaratione
Paſqualini, non poteſt dici, quod interim pre-
tium eſſet certum, prout requiritur, ex *d. §.
pretium, inſtit. de empt. & vendit.* cum alijs alle-
gatis.

Et ex his ceſſat etiam, quod dicebatur ex
alijs verbis, ibi = *quam alienationem, & in rem
ceſſionem fecit Ioannes Baptiſta pro pretio, & pretijs
in liſta contentis;* Quia ex lectura inſtrumenti
colligitur, per huiuſmodi verba Io: Baptiſtam
voluiſſe vendere dicta iura, & portiones, ha-
bito reſpectu ad quantitatem pretij, ſecun-
dùm quam merces totius Societatis in com-
muni reperiebantur in liſta appretiatæ: ſed,
vt dictum eſt, ex hoc non ſequitur, quod
pretium dd. iurium, & portionum per Io.
6 Baptiſtam venditarum certum, & liquidum
dici poſſet, *ex prædictis;* quæ viſa fuerunt etiam
comprobari ex dicto laudo Catuli, in quo ip-
ſe ſe dicit arbitrum, & arbitratorem expreſ-
sè ſuper liquidatione pretij, & valoris iurium
Societatis per Io. Baptiſtam Blaſio vendito-
rum, ex hoc enim ſequitur, quod priùs non
eſſet liquidum, & concurrit in caſu iſto, quod
agitur contra Eranum fideiuſſorem, qui cùm
ſe obligauerit in eodem contractu, in quo
7 fuerat nominatus arbiter, & arbitrator Paſ-
qualinus, cenſetur de eo voluiſſe confidere, &
non de alio, iuxta *l. 3. in princ. & l. cum apud, ff.
iud. ſolu. Curt. iun. conſ. 36. numer. 5. & ſeq.* cum
alijs allegatis: & tantò magis, quia contractus
fideiuſſionis eſt ſtricti iuris, & ſic non exten-
8 ditur, niſi ad ea, quæ in ipſo leguntur expreſ-
ſa, *l. ſi vltrà, C. de fideiuſſ. Decian. conſ. 72. num. 18.
lib. 2. Hond conſ. 111. num. 25. lib. 1. Surd. conſ. 212.
num. 4. & ſeq.* Alia verò ſatis viſa fuerunt ſub-
lata ex pluribus *in dictis deciſionibus coram R. P.
D. meo Manzanedo* deductis &c.

*Non reperiuntur in hac cauſa impreſſa, niſi duæ
deciſiones coram Manzaned. quæ ſunt 384. & 510.
par. 4. tom. 1. recent. & inter eius recollect. 499. &
524.*

ADNOTATIO.

De venditione facta pro pretio per alium æſti-
9 mando, an, & quando dicatur perfecta, *vide
Antonin. var. reſol. lib. 2. c. 35. in princ. Bonden. col-
lect. legal. 49. num. 18. Sanfelic. deciſ. 108. num. 2. &
ſeqq. Merlin. deciſ. 567. & 605.*

Fideiuſſionis contractus tamquam ſtricti
iuris ſtrictiſſimam recipit interpretationem,
10 ideoque ad caſum in eo nō expreſſum num-
quam trahitur, nec vltra præciſum terminum
promiſſionis extenditur, *l. fideiuſſores 69. §. 1. ff.
de fideiuſſ. gloſſ. in l. quaro ff. locat. Pyrrh. Maur. de fi-
deiuſſ. ſect. 3. cap. 5. numer. 28. & 30. & latius ſect. 5.
cap. 1. numer. 1. 2. & 3. ac per tot. Noguerol. alleg. 19.
num. 13. R. P. D. de Luc. de credit. & debit. diſc. 91.
& diſc. 100. vtrobique num. 2. Rot. coram Gotcin. de-
ciſ. 1815. num. 11. coram Peutinger. deciſ. 157. num.
1. & 2. coram Priolo deciſ. 139. num. 5. deciſ. 156. nu-
mer. 7. & 10. & per tot. par. 5. deciſ. 369. num. 6. par.
16. rec. & in Bononien. fideiuſſionis 15. Martij 1675.
§. 2. coram R. P. D. Emerix.*

Ampliatur, vt etiam in caſu expreſſo ita
11 interpretari debeat, vt minus obliget quàm
fieri poteſt, *Franc. Ant. Coſt. conſ. 71. num. 30. Rot.
coram Peutinger. dicta deciſ. 157. numer. 1. & coram
Bich. deciſ. 135. num. 4.*

Hinc fideiuſſio promiſſa reſpectu alicuius
12 perſonæ, aut certi temporis, non extendi reſ-
pectu alterius perſonæ, aut temporis, per text.
*in l. non à Iudice, ff. de iudic. in l. ſi vnus, §. ante om-
nia.*

nio; ff. de pact. & in l. Lucius 47. §. Paulus, ff. de ad-
miniſtr. tutor. dixit *Rot. in Firmana pecuniaria* 30.
Maij 1636. *§. cum autem, & §. nec releuat, coram*
bo. me. Card. Panzirolo.

SPOLETANA HÆREDITATIS.

Lunæ 10. *Februarij* 1610.

ARGVMENTVM.

Donatio cauſa mortis, facta à filiofamilias cum
patris, vel aui conſenſu, in quorum poteſtate
reperitur, ac munita numero quinque teſtiũ,
eſt valida, nec in ea locum habent ſolemnita-
tes, quæ in contractibus minorum à Statuto
requiruntur; Fides Curialium ſuper obſer-
uantia etiam non præſcripta deſeruit ad inter-
pretationem Statuti.

SVMMARIVM.

1 *Donatio cauſa mortis, facta per filiumfamilias cum conſenſu aui, vel patris, ſub quorum poteſtate reperitur, & numero quinque teſtium munita, valida eſt, & num.* 10.

2 *Solemnitates requiſitæ à Statuto in donationibus minorum, an requirantur in donationibus factis cauſa mortis, & num.* 10.

3 *Donatio cauſa mortis non requirit iuramentum, & poteſt quandocumque per donantem reuocari.*

4 *Donatio cauſa mortis, quæ non eſt abſimilis vltimæ voluntati, non requirit inſinuationem.*

5 *Fides Notariorum, & Curialium ex obſeruantia ſubſecuta plurimùm operatur ad interpretationem Statuti.*

6 *Interpretatio huiuſmodi, cùm non ſit contrà diſpoſitionem Statuti, non requiritur, quod ſit præſcripta, ſed ſufficit, quod ita aliquando fuerit obſeruatam, & num.* 11.

7 *Statutum de contractibus ſine certa ſolemnitate non valituris, non comprehendit donationem cauſa mortis.*

8 *Amplia, ſiuè Statutum faciat mentionem de donatione, ſiuè ſimpliciter loquatur de contractibus, & num.* 9.

DECISIO DCXCV.

POſt ſententiam in huiuſmodi cauſa ad fa-
uorem DD. de Coruis Donatariorum ſu-
per poſſeſſorio latam, propoſui dubium, an
donatio Coruini ſit valida, quod Domini af-
firmatiuè reſoluerunt, quia interuenit in ea
conſenſus Ioſephi aui, ſub cuius poteſtate do-
nator erat, & numerus quinque teſtium, pro-
1 ut in donatione cauſa mortis de iure commu-
ni requiritur, ex pluribus *die* 19. *Nouembris*
1618. *in alia deciſione* deductis, & tradit *Theſ.*
lib. 4. quæſt. for. q. 67. num. 8.

Nec obſtat, quod cùm donator tunc eſſet
minor 25. annis vigore Statuti Ciuitatis Spo-
2 letanæ aliæ ſolemnitates requirerentur; quia
placuit reſponſio, quod huiuſmodi Statutum
non comprehendit donationes cauſa mortis,
ex quo non ſolùm requirit iuramentum,
3 quod non conuenit donationi cauſa mortis,
quæ ante mortem quandocumque reuocari
poteſt, vt per *text. in l. vbi ità donatur, ff. de do-*
nat. cauſ. mort. dicit *Bald. conſ.* 169. *in princ. lib.* 4.
vbi loquitur de Ægidiana, quæ diſponit de
donatione, & vtitur eiſdem verbis Statuti, de
quo agitur; ſed etiam requirit inſinuationem,
4 quæ non eſt neceſſaria in donatione cauſa
mortis, quæ non eſt abſimilis vltimæ volun-
tati, *l. vltima, & ibi gloſ. verb. indigere, Bart. ac*
Bald. in princ. & alij Doct. communiter, C. de donat.
cauſ. mort. Rub conſ. 59. *num.* 1. *Ruin. conſ.* 51. *num.*
17. *lib.* 1. *Gabr. de donat. concluſ* 1. *num.* 70. *Gomeſ.*
var. reſol. tom. 2. *cap.* 4. *ſub num.* 17. *verſ.* 4. *infero,*
Craſſ. qui *poſt alios* de communi teſtatur *in §.*
donatio cauſ. mort. qu. 12.

Et inſuper concurrit in caſu iſto, quod tàm
Archiuiſta, quàm plures alij Notarij Curia-
les, & in dicta Ciuitate practici atteſtantur, ſe
nunquàm in his donationibus cauſa mortis à
minoribus, & mulieribus factis conſueuiſſe
apponere iuramentum, & ità eos obſeruaſſe,
& per alios obſeruatum vidiſſe, quæ atteſta-
tiones comprobantur ex pluribus inſtrumen-
tis ſimilium donationum, quæ dantur ſine
his ſolemnitatibus, & cum illis faciunt ſal-
tèm adminiculum pro obſeruantia ſubſecuta,
5 quæ ad interpretationem Statuti plurimùm
operatur, *l. ſi de interpretatione, & l. ſeq. ff de legib.*
Aym. conſ. 101. *num.* 3. & fuit etiam *in alia deciſio-*
ne ponderatum *dicta die* 19. *Nouembris* 1618. &
cùm non ſit contra diſpoſitionem Statuti,
quod non loquitur de donatione cauſa mor-
tis, ſed tendat ad illius interpretationem, ac
tacitè illam comprehendat, non requiritur,
6 quod ſit præſcripta, ſed ſufficit, quod ità ali-
quando obſeruatum fuerit, *Caſtr. conſ.* 347. *ſub*
num. 4. *lib.* 1. *Aym. d. conſ.* 101 *num.* 4. *verſ. & adeò,*
Creſc. deciſ. 1. *num.* 1. *de conſtit.* & fuit aliàs ſæpè
deciſum.

Minùs obſtat, quod aliqui DD. teneant
opinionem affirmatiuam, quod imò Statu-
tum de contractibus ſine certa ſolemnitate
non valituris habeat locum etiam in donatio-
ne cauſa mortis; Quia, præterquàm quod
7 plures alij tenent opinionem negatiuam, quæ
videtur etiam melioribus rationibus munita,
ex pluribus *d. die* 19. *Nouembris* 1618. *in alia de-*
ciſione, & per informantes pro DD. de Coruis
de nouo deductis, & procedit, ſiue Statutum
8 faciat mentionem de donatione, vt per *text.*
in d. l. vlt. C. de donat. cauſ. mort. tenent *ibi Bald.*
poſt princ. verſ. & per hanc legem, Bart. in l. filius fa-
milias num. 1. *& ibi Alber. ſub num.* 4. *in* 3. *oppoſit.*
Caſtr. num. 5. *ff. de donat. Tiraquell. de leg. connub. in*
fin. gloſ. 5. *num.* 65. & ſequitur *Ceph. conſ.* 531. *num.*
15. *Rolan. conſ.* 44. *num.* 18. *lib.* 4. ſiue ſimpliciter
9 de contractibus loquatur, *Iaſ in l.* 2. *num.* 13. *&*
ſeqq. Socc. iun. num. 60. *& ſeqq ff. de leg.* 1. *Viu. inter*
communes verb. Statutum diſponens, quod mulier,
verſ. limitatur 2. *num.* 3. *&* 4. vbi, quod iſta opi-
nio eſt magis communis, & æqua, ſequitur
Suarez pariter inter communes verb. mulieres, qui-
bus num. 244. *idem Tiraq. de leg. connub. d. gloſ.* 5.
num. 67. *Cenall. comm. concluſ.* 695. *num.* 9. *verſ. ſed*
contraria opinio, & num. 10. *& ſeqq.* ſed quicquid
10 ſit de veritate huius opinionis in aliis caſibus,

placuit

placuit reſponſio, quod illa omninò procedat in caſu iſto, in quo Statutum requirit iuramentum, & inſinuationem, & pro ea adeſt obſeruantia ſubſequuta, *ex ſupradictis*.

Et ita deciſum &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 600.

ADNOTATIO.

Donatio quando dicatur cauſa mortis, vel inter viuos, & in donationibus cauſa mortis factis per mulierem, vel minorem, an requirantur ſolemnitates, *vide ſupra deciſ.* 626.

Obſeruantia interpretatiua non indiget præſcriptione, quia adhoc, vt habeat locum,
11 & attendatur, ſufficit, quod aliquando ita fuerit obſeruatum, *Bonden. collect. legal.* 44. *numer.* 22. *Rot. poſt eum deciſ.* 39. *num.* 16. *coram Coccin. deciſ.* 1125. *nu.* 13. *coram Priol. deciſ.* 95. *nu.* 30. *& in Barchinonen. Canonicatus* 4. *Decembris* 1644. *§. ſed quidquid ſit, verſ. præſertim*, vbi allegatur *alia deciſio Pamphiliana ſupra* 292. *coram bo. mem. Card. Hieroſylmo Veroſpio*, & alibi ſæpiſſimè.

HISPALEN. VOTI.

Vener. 14. *Febr.* 1620.

ARGVMENTVM

Sumitur ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Iura vt dicantur legitimè extracta, quæ requirantur, & num.* 2. 6. *et ſeqq.*

3 *Actis in iudicialibus creditur Notario, etiam ſine teſtibus, & num.* 4. *et* 9.

5 *Procurator præſens extractioni iurium, & nihil opponens, videtur illi conſenſiſſe.*

DECISIO DCXCVI.

SVper dubio, an iura ſint in forma probanti in hac cauſa propoſito, plura per informantes pro Capitulo adducebantur, tàm circa id, quod iura non ſint legitimè extracta, quàm etiam contra librum originalem, à quo dicta iura extracta fuerunt; ideò Domini ſupradicta die ſolùm quoad extractionem affirmatiuè reſponderunt, iura ſcilicet eſſe legitimè extracta, nempè per publicum Notarium
1 auctoritate Iudicis compulſoris, coram quo dictus liber exhibitus, & recognitus fuit præſente, vt Notarius atteſtatur, Didaco Forte Procuratore Capituli cum aliis requiſitis, iuxtà *text. in cap. fin. de fid. inſtr. cum ibi not. per Doct. & Conan. pract. qu. c.* 19. *nu.* 3. *cum aliis allegatis*.

Nec obſtat, quod Notario atteſtanti de huiuſmodi præſentia non credatur ſine teſtibus: quia, vltrà quod poſt huiuſmodi atteſtationem, & iurium compulſationem Notarius
2 deſcripſit etiam nomina teſtium, pro reſponſione ponderatum fuit, quod compulſatio dicitur facta in præſentia Iudicis compulſoris, de qua etiam conſtat ex decretis per ipſum
3 iudicialiter interpoſitis, ex quo ſequitur, quod circa huiuſmodi acta iudicialia credatur Notario ſine teſtibus, *Bald. in rubr. C. de fid. inſtrum. num.* 4. *verſ. ſed dubitatur vtrum*, *Dec. in c. quoniam contra num.* 76. *verſ. In fin. gloſ. & ibi Bero. num.* 75. *de probat.* & fuit dictum in *Corduben. Præſtimonii, quæ eſt dec.* 15. *nu.* 2. *par.* 3. *lib.* 1. *diuerſ.*

Minùs obſtat, quod teſtes ſuper recognitione libri fuerint nulliter examinati abſque citatione ad videndum illos iurare; Quia Notarius atteſtatur, tàm de citatione, quàm de iuramento teſtium, & cùm omnia ferè eadem
4 die ſtatim, & incontinenti in iudicio geſta fuerint dicto Didaco præſente, & nihil opponente, placuit, quod, vel in his, & ſimilibus tanquàm iudicialibus, ſtandum ſit Notario ſine teſtibus, vt dictum eſt, vel cùm tunc Procurator præſens in iudicio nihil oppoſuerit,
5 videatur extractioni conſenſiſſe, adeò vt hodiè circà eam nihil opponere poſſit, *Felin. in d. cap. quoniam contra num.* 12. *de probat.* cum aliis adductis *in cauſa Toletana dimidiæ annatæ* 15. *Ianuarij* 1596. *coram Orano*: Quod autem Didacus eſſet Procurator Capituli, conſtat ex publico inſtrumento mandati procuræ, quod fuit vltimo loco datum.

Et ità deciſum &c.

ADNOTATIO.

Compulſatio iurium quando dicatur legitimè facta, & quando illa cenſeantur in forma pro-
6 banti, *Vide Rot. coram Eminentiſſimo Otthob. deciſ.* 245. *num.* 1. *& ſeqq. ſupra deciſ.* 102.

Validè autem compulſata ſemper ſunt in
7 forma probanti, *Eminentiſſimus Otthob. d. deciſ.* 245. *num.* 11. *& ſeqq.*

Prout etiam in forma probanti ſunt iura
8 extracta à Notario actuario, quamuis in extractione pars citata non fuerit, *Priol. deciſ.* 44. *num.* 23. *deciſ.* 221. *num.* 12. *& ſeq. par.* 7. *rec. ſupra d. deciſ.* 102. *& quotidiè*.

In iudicialibus veró Notarius non tenetur
9 teſtes conuocare, cùm ei plena fides adhibeatur, *Dec. in c. quoniam contra num.* 32. *&* 48. *de probat. Marant. de ordin. iudic.* 6. *par. tit. act. edit. per tot. Duran. deciſ.* 205. *numer.* 2. *deciſ.* 176. *numer.* 18. *&* 19. *par.* 16. *rec.*

MONOPOLITANA CAPPELLANIÆ.

Lunæ 17. *Februarij* 1620.

ARGVMENTVM.

Iura, & ſcripturæ quando dicantur eſſe in forma probanti, patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Codicillus non dicitur in forma probanti, quando Notarius aſſerit, ſe de eo rogatum coram teſtibus in* ...

in nu-

in numero opportuno, niſi nomina teſtium in illo deſcripta appareant.

2 *Confeſſio relatiua ad ſcripturam nil plus probat, vel operatur, quàm ipſa ſcriptura relata.*

3 *Obſeruantia ſcripturæ non infertur ex actu dubio.*

4 *Obſeruantia nimis remota non ſufficit ad effectum, vt detur fides ſcripturis antiquis codicillorum, & num. 5.*

Declara, vt num. 6.

DECISIO DCXCVII.

IN hac cauſa fuit per Dominos reſolutum, ſcripturam Codicillorum non eſſe in forma probanti, quia Notarius ſimpliciter aſſerit, ſe fuiſſe de eo rogatum coram teſtibus in numero opportuno, nec aliter nomina ipſorum teſtium in eo deſcripta apparent, prout requiritur, §. *ſed etiam ſi inſtrumenta, & ibi gloſ. verb. adijciatur, & Ang. in prius. in auth. de inſtr. caut. & fid. Pariſ. conſ. 162. numer. 1. & 2. lib. 4.* cum alijs *die 17. Iunij præteriti in hac cauſa* deductis.

Nec obſtat, quod huiuſmodi ſcriptura fuerit aliàs pro parte Piſani anno 1598. in actis producta; quia cùm iàm conſtet, illam per ſe non eſſe in forma probanti, confeſſio, quæ ex tali productione reſultat, vti relatiua ad ſcripturam, non poteſt plus operari, quàm ipſa ſcriptura, vt per *Roman. conſ. 204. ſub numer. 2. verſ. aut inſtrumentum, Bero. conſ. 48. numer. 17. lib. 3. Hondcd. conſ. 66. num. 54. lib. 1. Bellam. deciſ. 395. Capuc. deciſ. 199. par. 1.*

Minùs obſtat, quod idem Piſanus dicto tempore fuerit ab Ordinario inſtitutus vti præſentatus à veris Patronis; Quia, vltrà, quod ſuper iurepatronatus tunc fuerunt examinati plures teſtes, & aliter etiam illius exiſtentia comprobata fuit, adeò vt ex dicta inſtitutione non poſſit ſimpliciter inferri ad obſeruantiam d. ſcripturæ: In omnem euentum pro reſponſione ponderatum fuit, quod obſeruantia dicti anni 1598. vti nimis remota non ſufficeret ad effectum, vt d. ſcripturæ antiquiſſimæ Codicillorum, qui leguntur facti
4 anno 1415. fides adhiberi debeat, ex deductis *in cauſa Tiraſonen. iuris præſentandi 14. Octobris 1583. coram bo. me. Bubalo, & in Recanaten. Beneficij 14. Martij 1608. coram Illuſtriſſimo D. Lancellotto.*

Et ita deciſum &c.

Eſt in eadem cauſa ſupra deciſ. 668.

ADNOTATIO.

Obſeruantia dat robur ſcripturæ informi, illiuſque probationem auget, dummodò non
5 ſit nimis remota, *Add. ad Buratt. deciſ. 10. numer. 54.*

At ſi concurrerent adminicula, etiam re-
6 mota obſeruantia ſuffragaretur, *Add. ad Burat. vbi ſupra num. 35. & ſeqq.*

TARVISINA ADIVNCTORVM.

Lunæ 17. Febr. 1620.

ARGVMENTVM.

Princeps, & Congregatio illum repræſentans, ſicut non attentat, ita nec eorum Delegatus: Iudex, habens ordinariam, & delegatam iuriſdictionem, pro validitate actus cenſetur proceſſiſſe eo modo, quo validè procedere potuit.

SVMMARIVM.

1 *Sicut Congregatio, quæ repræſentat Principem, non attentat, ita nec Delegatus ab illa, & numer. 9.*

2 *Epiſcopus fungens vice Congregationis delegantis non attentat, & num. 9.*

3 *Princeps ſicut non attentat, ita nec habens ab illo cauſam, quomodò procedat, & num. 10.*

4 *Epiſcopus habens iuriſdictionem ordinariam, & delegatam, præſumitur functus vice delegantis, & num. 8.*

5 *Verba directa Epiſcopo, an intelligantur excitare iuriſdictionem ordinariam, an potiùs tribuere delegatam, & num. 6.*

7 *Epiſcopus, qui ſe talem nominat in cauſa ſibi delegata, cenſetur id feciſſe ad demonſtrandam eius perſonam, non autem vt dicatur proceſſiſſe vti Iudex ordinarius, vt actus ſubſtineatur.*

DECISIO DCXCVIII.

POſt commiſſam Cauſam in Rota ſuper facultate, quam D. Epiſcopus habere prætendit cognoſcendi cauſas ciuiles, & criminales aduerſùs Capitulares ſine adiunctis, quia dd. Capitulares Epiſcopum euntem ad Eccleſiam pro diuinis officijs ſolemniter celebrandis aſſociare omiſerunt, idem Epiſcopus à Sacra Congregatione Rituum decretum ad eius fauorem ſuper huiuſmodi aſſociatione, & à Congregatione ſuper Epiſcopis litteras circa illius executionem obtinuit, & cùm poſtmodùm contra Archidiaconum tanquàm inobedientem proceſſerit etiam vſque ad ſententiam, per quam dictum Archidiaconum in pœna pecuniaria condemnauit, & Capitulum prætenderet, D. Epiſcopum proceſſiſſe ſine adiunctis in ſpretum litis pendentiæ, & inhibitionis Rotalis, & conſequenter hęc omnia fuiſſe attentata, ſupradicta die propoſito ſuper hoc particulari dubio, Domini negatiuè reſponderunt, ſcilicèt non conſtare de atten-
1 tatis, quia Epiſcopus in iſta cauſa proceſſit non tanquàm Iudex ordinarius, ſed tanquàm delegatus à Congregatione, quæ ſicut per ſe procedendo non attentaſſet, quia repræſentat perſonam Principis, qui non attentat, *Rota deciſ. 25. ſub num. 4. de reſcript. in non. Ægyd. deciſ. 749. in fin.* & fuit ſæpè deciſum; ita ſequitur
2 dicendum, quod non attentauerit Epiſcopus, qui fungitur vice ipſius Congregationis delegantis, *cap. ſanè quia nos, & ibi gloſ. verb. vices noſtras,*

noſtras, de offic. & poteſt. Iud. delegat. l. ſolet. ff. de iuriſd. omn. Iud. & quod ſicut Princeps non
3 attentat, ita nec habens cauſam ab eo, fuit di-
ctum *in Romana Vinea relat. inter impreſſ. dec. 641 num. 12. & ſeq. par. 1. diuerſ.* quod procedit, licèt
4 delegatus fuerit Epiſcopus, qui habet iuriſdi-
ctionem ordinariam, quia nihilominus in huiuſmodi cauſa delegata, tanquàm quilibet tertius vice delegantis fungitur, *l. et ſi Prætor, & ibi Bart. & alij, ff. de offic. eius cui mand. eſt iuriſd. Felin. in capit. cum ex officij ſub numer. 10. de præſcript.*

Nec obſtat, quod Congregatio in illis verbis litterarũ Epiſcopo directarum -- *procuri in ogni modo di far oſſeruar il prenominato decreto, con procedere anco alle cenſure contro li renitenti*, non cenſetur voluiſſe dare iuriſdictionem delegatam, ſed tantùm excitare ordinariam; Quia
5 placuit reſponſio, quod cùm huiuſmodi literę
emanauerint inſtante Epiſcopo, qui Congregationem adiuerat, ex quo, quia propter pendentiam litis, & inhibitionem Rotalem contra Capitulares tanquàm Iudex ordinarius procedere non poterat, ſupradicta verba cenſentur omninò importare iuriſdictionem de-
6 legatam, quia aliàs nihil operarentur, & vt
acta illarum vigore ſubſecuta valeant, *Card. in cap. licèt ſub numer. 2. & ibi Imol. numer. 9. de offic. Ordinar. Adden. ad Matthefil. ſingul. 89. numer. 6.*

Minùs obſtat, quod Epiſcopus ſe ſubſcripſerit ſententiæ per huiuſmodi verba, *Franciſcus Epiſcopus Taruiſinus Iudex Ordinarius*; quia poſteà ſubdit, *Commiſſarius, & Executor Apoſtolicus*, & in narratiua ſententiæ expreſsè ſe nominat Commiſſarium, & Executorem Apoſtolicum à Sac. Congregatione Illuſtriſſimorum Cardinalium ſuper Epiſcopis ſpecialiter deputatum ad faciendum exequi Decretum
7 Sac. Congregationis Rituum, ſicque cenſetur
voluiſſe procedere tanquàm delegatus, & ſe nominaſſe Epiſcopum, & Iudicem Ordinariũ ad demonſtrandum eius perſonam, quod etiã in dubio præſumitur, vt actus ſubſtineatur, *Abb. in d. cap. cum ex officij num. 32. de præſcript. & ibi Felin. num. 32. Roman. conſ. 343. num. 10. verſ. nunc igitur, & num. ſeq. Alc. reg. 3. præſumpt. 35. num. 3. Seraph. deciſ. 549. num. 2.* & fuit dictum *coram Me in Spoletana hæreditatis 2. Aprilis 1618.*

Et ita decifum &c.

ADNOTATIO.

8 Iudex habens auctoritatem ordinariam, & de-
legatam, cenſetur proceſſiſſe iuxta illam poteſtatem, per quam actus facilius ſubſtinetur, *Vrſell. concluſ. 47. numer. 23. ſupra deciſione 600.*

9 Papa, ſiue Princeps Supremus nunquam
attentat, *Vrſell. concl. 160. nu. 133. & ſeqq. Adden. ad Gregor. dec. 2. nu. 15.*

10 Attentare tamen poteſt pars vtendo proui-
ſione Pontificia, *Vrſell. d. concl. 160. nu. 135. Add. ad Greg. loc. cit. vbi allegat aliam deciſ. Pamphil. ſuprà 488.*

AMERINA DOMVS.

Ven. 21. Febr. 1620.

ARGVMENTVM

Supplet Summarium.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata iuxta terminos* l. diffamari, C. de ingen. manumiſſ. *eſt nulla non iuſtificatis prius moleſtationibus, & iactationibus extraiudicialibus, & num. 6. remiſſiuè.*

2 *Moleſtationes iudiciales non attenduntur, quando cauſa reperitur commiſſa cum clauſula,* non tamen iudicialiter illatis, *quæ illas expreſsè excludit, & num. 3.*

4 *Procedi non poteſt per contradictas contra aliquem, ſi adeſt Procurator illius, & num. 5.*

DECISIO DCXCIX.

IN deciſis, nempè non conſtare de re iudicata, ea præcipuè ratione, quia ſententia eſt nulliter lata iuxta terminos *l. diffamari, C.*
1 *de ingen. manumiſſ.* non iuſtificatis priùs iacta-
tionibus, & moleſtationibus, prout requiritur, cùm ſuper illis huiuſmodi remedium fundetur, *Bald. in l. 2. C. ne fil. pro patr. Boer. dec. 255. ſub num. 7. verſ. quæ probatio, Gabr. de act. concl. vlt. num. 24. Couar. var. reſol. lib. 1. cap. 18. ſub num. 2. verſ. illud ſanè, Gail. lib. 1. obſeru. 10. num. 7. & ſequ.* cum alijs 4. *Martij præteriti in deciſione* allegatis.

Nec obſtant moleſtationes, quæ antè huiuſmodi iudicium inter eaſdem Partes iudicia-
2 liter præceſſerunt; quia in caſu iſto cauſa eſt
commiſſa ſuper iactationibus, & moleſtationibus cum ſolita clauſula *non tamen iudicialiter illatis*, quæ illas expreſsè excludit, præcipuè propter *l. vbi captum, ff. de iudic.*

Minùs obſtat, quod huiuſmodi moleſtationes cenſeantur ſatis iuſtificatæ, ex eo, quod Pars poſteà comparuerit in iudicio; quia fuit reſponſum, quod in caſu iſto non conſtat, quod aliquis antè ſententiam in iudicio contra Dionyſium, & alios comparuerit, niſi
3 Antonius, qui id non fecit, opponendo ſe in
cauſa, & contradicendo, vel aliquam actionẽ, quam habere prætenderet, in iudicium deducendo, prout ad iſtum effectum requiritur, *Vant. de nullit. ex defect. proceſſ. ſub num. 65. verſ. moleſtia verò prædicta, Couar. var. reſolut. lib. 1. c. 18. dicto num. 2. verſ. illud ſanè*: ſed proteſtatus fuit, nihil fieri, niſi verificatis verificandis, quod poteſt etiam intelligi de dictis moleſtationibus extraiudicialibus, itaut illis priùs non probatis, tantò minùs in cauſa ad vlteriora procedi poſſet, iuxta *deciſ. Put. 398. lib. 2.* cum ſimilibus.

Et in omnem euentum, quatenùs aliquis nomine dicti Antonij, & aliorum in cauſa ſe ſe oppoſuiſſet, & contradixiſſet, pro reſponſione fuit per DD. ponderatum, quod aut ille, qui ſe oppoſuit, non habebat mandatum pro-

procur., & eius oppoſitio ad iſtum effectum
4 attendi non poteſt; aut habebat tale mandatum, & ſententia vti lata per contradictas contra D. Antonium, & alios, qui ſe abſentauerant dimiſſo in Vrbe dicto Procuratore, de quo in ipſiuſmet oppoſitione, vel aliter conſtaret, eſſet nulla, *Mohed. dec. vlt. de Iud. Caſſad. deciſ. vltima num. 6. vt lit. penden.* cum alijs allegatis.

Et ita deciſum &c.

Supra poſt deciſ. 645. referuntur alia deciſ. præſentis cauſa.

ADNOTATIO.

5 De materia præſentis, quod procedi non poſſit per contradictas, vbi Pars, contra quam proceditur, habet Procuratorem in Vrbe, *Grat. diſcept. 686. num. 19. R. P. D. de Luc. diſc.* 10. *num.* 11. *de iudic.* vbi allegat dictam aliam deciſionem huius Cauſæ *ſupra* 645. vbi etiam de materia.

6 Diſpoſitio *Text. in l. diffamari, C. de ingen. manum.* fusè examinatur per *Auctores relatos* ſupra poſt *d. dec.* 645. quibus adde *Bonden. collect. legal. 26. nu. 31. & 42.*

Super hac cauſa ad propoſitum huius, & antedictæ deciſionis ſcripſit *Gratian. d. diſcept.* 686.

TERDONEN. IVRISPATRONATVS.

Veneris 24. Febr. 1620.

ARGVMENTVM

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Narratiua valoris Beneficij per non exceſſum non iuſtificatur per teſtes, deponentes de exceſſu, & n. 5. cum ſeq.*

2 *Aſſertio collationis factæ ab Ordinario, qui cenſetur motu proprio prouidere Eccleſiæ, non perſonæ, non eſt iuſtificanda.*

3 *Præſentandi quaſi poſſeſſio non dicitur iuſtificata ex præſentationibus, quæ non probantur effectuatæ. & num. 4.*

DECISIO DCC.

Contra informantem, nempè gratiam *ſi neutri*, D. Simonis non eſſe iuſtificatam; nàm, quod valor Canonicatus obtenti computatis etiam diſtributionibus quotidianis 40. ducat. annuos non excedat, non probatur per teſtes, qui dantur, quia deponunt ſimpliciter, quod à quibuſdam annis, & citrà granum communiter vendi conſueuit ſcut. tribus pro quolibet ſacco, & quod ex Præbenda, & Ca-
1 nonicatu non percipiuntur pluſquàm ſeptẽ ſacci frumenti, nec aliquid dicunt de alijs fructibus, nec de diſtributionibus quotidianis per modum negatiuum, prout requiritur ad probandum valorem, narratum per non exceſſũ, *Alex. conſ. 64. num. 7. lib. 2. Seraph. dec. 1467. nu. 2.* cum ſimilibus.

Narratiua, quod præſentatio Simonis fuerit facta intra legitima tempora, non apparet iuſtificata ex ſola gratia Bernardini, quia non conſtat, quod illa contineat aliquam aſſertionem Bernardini, cùm ſit facta ab Ordinario
2 Collatore, qui cenſetur motu proprio prouidere Eccleſiæ, non perſonis, *Card. in Clem. 2. col. fin. ſub num. 13. de offic. Ordin. Felin. in cap. ad aures num. 15. de reſcript. Seraph. d. dec. 1467. nu. 1.* & fuit dictum *in Romana Clericatus S. Petri 27. Nou. 1602. coram b. m. Card. Pamphilio*, & aliàs ſæpè.

Alia narratiua, quod idem Simon fuerit præſentatus per Patronos in pacifica quaſi poſſeſſione præſentandi exiſtentes, minùs apparet iuſtificata ex præſentationibus, quæ dantur, illa enim anni 1567. fuit facta ſolùm per Ioannem, & Bartholomæum, prout etiam per eoſdẽ fuit facta illa anni 1577. in præſentatione verò Simonis præter Bartholomæum
3 interuenerunt vti Patroni Io. Iacobus, Io. Dominicus, & Bernardinus fratres, qui non conſtat, quod vnquam aliàs præſentauerint, nec quod Bartholomæus, qui modò præſentauit, de
4 dd. annis 1567. & 1577. præſentauerit, nec quod illæ præſentationes habuerint effectum, prout requiritur ad acquirendã quaſi poſſeſſionem præſentandi, iuxta *conſil. Cald. 12. de iurepatron.* ſæpè *in Rota* canonizatum, cum aliis 25. *Maij* 1611. *in alia deciſione* deductis.

ADNOTATIO.

5 Gratia *ſi neutri*, quando dicatur iuſtificata, ſupra *dec.* 116.

6 Et generaliter quando, & quomodò iuſtificanda ſit gratiæ narratiua, ſupra *dec.* 178.

ALBEN. IVRISPATRONATVS.

Luna 24. Februarij 1620.

ARGVMENTVM.

Papa ad faciendam gratiam præſumitur motus ex ſibi narratis: Poſſeſſio anterior Beneficij quando preſumatur continuata à Beneficiato vſq; ad obitum, & quando ſecus ad effectum manutentionis.

SVMMARIVM.

1 *Papa cenſetur motus ad concedendam gratiam Beneficij ex vacatione ſibi narrata, & num. 5. cum ſeq.*

2 *Poſſeſſor ſemel Beneficij, & anterior in poſſeſſione non præſumitur continuaſſe, quando poſteà poſſedit alius auctoritate Iudicis, & ex quibus probetur iſta poſterior poſſeſſio, & nu. 7.*

3 *Poſſeſſio anterior vnius non præſumitur continuata vſque ad illius obitum, ſed remanet offuſcata, quando conſtat, alium poſteà poſſediſſe medio tempore, & num. 7.*

Ter-

4 *Tertius non poteſt declarare animum poſſeſſoris, quod retinuerit ciuilem poſſeſſionem, licèt actualem amiſerit.*

5 *Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 505.*

DECISIO DCCI.

DOmini cenſuerunt recedendum à *deciſione* facta *ſub die* 1. *Martij præteriti* ſuper iuſtificatione gratiæ Io. Angeli, quia non conſtat, quod Goſſius deceſſerit in poſſeſſione Beneficij, de quo agitur, nec quod aliter Beneficium vacauerit per eius obitum, prout probari debet, cùm ex huiuſmodi vacatione
1 narrata cenſeatur Papa motus ad concedendam gratiam, iuxtà deciſ. *Rot.* 24. *de reſcript. in nou.* & fuit dictum *in Barchinonen. Cameraria, & Canonicatus* 30. *Ianuarij* 1609. *coram bo. mem. Penia.*

Nec obſtat, quod Goſſius ceperit poſſeſſionem huius Beneficij die 16. Martij 1612. & propterea præſumatur in ea continuaſſe vſq; ad obitum; quia pro reſponſione ponderatum fuit, quod die 17. immediatè ſequenti Bartholomæus in poſſeſſionem eiuſdem Beneficij auctoritate Vicarij, & Executoris Apoſtolici immiſſus fuit, vt conſtat ex publico inſtrumento, & ex teſtibus, quorum primus, & ſecundus *ſuper ſecundo* addunt, quod à tempore, quo Bartholomæus poſſeſſionem dicti Beneficij adeptus fuit, ſemper illam continuauit, & fructus percepit, & ſecundus dicit etiã, quod ad eius inſtantiam fuerunt in eo celebratæ Miſſæ, quod comprobatur ex deputatione Vice-Cappellani ab eodẽ Bartholomęo facta ſub die 20. eiuſdem menſis Martij, & ex quietantijs Vice-Cappellani de eius mercede à Bartholomæo recepta, & datur quietantia ſcut. 25. facta à Bartholomæo tanquàm Cappellano, & poſſeſſore dicti Beneficij ſub die 17. Auguſti eiuſdem anni: Vndè cùm ex his,
2 & alijs ſimilibus per informantes pro Bartholomæo deductis, de poſſeſſione per eum capta poſt Goſſium, & de eius continuatione ſatis appareat, Io. Angelus tanquam tertius ad eum excludendum non poteſt dicere, quod Goſſius ſemel poſſeſſor præſumatur ſemper poſſeſſor, *Rip. in cap. cum Eccleſia Sutrina num.* 25. *verſic. tertio intellige, de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Alciat. reg.* 2. *præſumpt.* 21. *num.* 7. *verſ. limitatur quarto, Menoch. lib* 6. *præſumpt.* 64. *num.* 38. *Put. deciſ.* 19. *lib.* 2. *& deciſ.* 11. *de cauſ. poſſeſſ. & propr.* & fuit dictum in *Leodien. Benef.* 11. *Dec. præteriti, coram R. P. D. meo Decano.*

Et ſic ceſſat, quod Goſſius potuerit ſaltem ciuilem animo retinere, illamque vſque ad obitum continuare: quia, præterquam quod
3 ex pluribus pro Bartholomæo in facto deductis contrarium colligitur, cùm tempore obitus Goſſij Bartholomæus eſſet in poſſeſſione, præſumptio illa continuationis remanet offuſcata, *Alciat. d. reg.* 2. *præſumpt.* 21. *ſub num.* 4. *verſ. non obſtat, Put. d. dec.* 19. *in fin. lib.* 2. & Io. Angelus
4 ſtantibus ſupradictis non poteſt declarare animum, & voluntatem Goſſi, quod nihilominùs voluerit ſemper ſaltem ciuilem animo retinere, *idem Alciat. d. reg.* 2. *præſumpt.* 21. *ſub num.* 7. *verſ. tu dic, Menoch. d. lib.* 6. *præſ.* 64. *ſub num.* 38. *circa fin.* Et ita &c.

ADNOTATIO.

6 Deciſio *Penia* hic allegata eſt *inter eius impreſſ.* 1409. vbi in margine referuntur aliæ illam confirmantes.

7 De præſumptione, quod poſſeſſio fuerit continuata vſque ad obitum, *Rot. dec.* 78. *nu.* 2. *par.* 17. *recent. Leodien. Canonicatus* 3. *Iunij* 1680. §. 1. *in fin. coram R. P. D. Paulucceio*; & generaliter quando poſſeſſio præſumatur, vel non præſumatur continuata ad effectum manutentionis *vide Poſth. de manut. obſeru.* 17. *num.* 9. *& ſeqq. ſupra dec.* 655.

ELNEN. VSVSFRVCTVS.

Mercurij 17. *Martij* 1620.

ARGVMENTVM.

Sequeſtrum ob dilapidationis timorem quando apponatur, quandouè non, & de illo qui tractent potiſſimùm.

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtrum appoſitum propter dilapidationem, ſi hæc non probetur, eſt reuocandum.*
2 *Dilapidatio bonorum ex quibus excludatur.*
3 *Sequeſtratio regulariter eſt prohibita, lite pendente, & num.* 5.
4 *Sequeſtrum malè appoſitum eſt reuocandum.*
6 *Sequeſtrum an ſit apponendum relinquitur arbitrio Iudicis.*
7 *De ſequeſtro, qui potiſſimùm agant.*

DECISIO DCCII.

PRo Stephano informante, nempè ſequeſtrum eſſe reuocandum, quia non conſtat
1 de dilapidatione, propter quã fuit appoſitum, & quæ propterea erat probanda, *Abb. in cap.* 2. *num.* 22. *de ſequeſtr. poſſ. & fruct. Gail. lib.* 1. *obſeru.* 147. *lib.* 5. & fuit dictum *in Ciuitatis Caſtelli, ſeu Romana ſequeſtri* 3. *Martij* 1615. *coram R. P. D. meo Buratto*; & minùs conſtat de illius timore, imò
2 teſtes, qui dantur, explicitè deponunt, quod dictus Stephanus à tempore, quo bona, de quibus agitur, poſſidere cæpit, illa meliorauit, & augumentauit, & quod illa adminiſtrat meliùs, quàm faceret eius frater, quo ſtante,
3 ſicut non erat locus ſequeſtro, quia regulariter, lite pendente, ſequeſtratio eſt prohibita, *l. vnica, vbi gloſ. Bald. num.* 2. *& alij Doct. C. de prohibit. ſequeſtr. pecun. d. cap.* 2. *cum ibi not. de ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct. Pariſ. conſ.* 91. *num.* 17. *& ſeq. lib.* 1.
4 *Seraph. dec.* 1096. *num.* 1. ita poſtquam fuit malè appoſitum, venit reuocandum, *Bald. conſ.* 144. *in fin. lib.* 3. *Seraph. dec.* 1335. *nu.* 5. & fuit dictum *coram Me in Leodien. iuris aptandi* 4. *Martij* 1613. & aliàs ſæpè &c.

Et ita deciſum &c.

ADNO-

ADNOTATIO.

5 Sequeſtrum regulariter eſt prohibitum, & odioſum, nec ab eo iudicia poſſunt inchoari, *Valenzuel. conſil.* 140. *numer.* 1. *& ſeq. ſupra deciſ.* 533.

6 Relinquitur tamen arbitrio Iudicis, quando illud ſit concedendum, vel non, *Manſon. de cauſ. execut. ampliat.* 37. *num.* 33. *&* 46. *Noguerol. alleg.* 27. *num.* 50. *deciſ.* 215. *par.* 4. *to.* 2 *recent.*

Sed nunquam cōceditur contra eum, cuius qualitas omnem dilapidationis ſuſpicionem excludit, *Dunoz dec.* 435. *num.* 3. *& dec.* 923. *nu.* 8. *Priol. dec.* 74. *num.* 19.

7 Ad materiam *vide Borell. in ſumm. deciſ. tit.* 37. *par.* 1. *Roc. dec.* 375. *par.* 15. *recent.*

HISPALEN. PRIMITIARVM.

Mercurij 11. *Martij* 1620.

ARGVMENTVM.

Arbitrium Rotæ datum pro ſanatione nullitatis examinis teſtium quando non intret, hic deciditur.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium non intrat pro ſanatione nullitatis examinis teſtium, ſi hi fuerunt examinati coram Iudice recuſato tamquam ſuſpecto, ſine Coniudice, & ſine interrogatorijs, & num.* 8. *ac* 9. *cum ſeq.*

2 *Teſtes examinati contra formam remiſſoriæ ſunt nulliter examinati.*

3 *Falſitatis ſuſpiciones in ciuilibus plurimùm attenduntur, & ſufficiunt ad tollendam fidem probationibus.*

4 *Iudex deputatus, ſi non acceptat, debet alter requiri iuxta formam deputationis.*

5 *Cauſæ recuſationis Iudicis non debent eſſe friuolæ, vel calumnioſæ, ſed ſufficientes, quales reputantur, intereſſe in cauſa, vel nimia amicitia cum vna ex Partibus, & num.* 6.

7 *In recuſatione Notarij vti ſuſpecti non requiruntur cauſæ, ſed ſufficit iuramentum.*

DECISIO DCCIII.

Domini quoad teſtes ſecundi examinis cenſuerunt, arbitrium non intrare, nam, vltra quod omnes de mandato Canonici Bu-
1 xan Iudicis formiter vti ſuſpecti recuſati ſine interrogatorijs, & ſine Coniudice nulliter examinati fuerunt, quo caſu pro illorum ſanatione arbitrium non intrare ex pluribus *die* 16. *Februarij* 1680. *in alia deciſione* ſuper teſtibus primi examinis latè deductum fuit; quoad iſtos concurrit vlteriùs, quod Notarius pro parte Beneficiatorum nominatus eos examinauit ſolus ſine alio Notario Archiepiſcopi contra formam remiſſoriæ, & non obſtante,
2 quod pro parte eiuſdem Archiepiſcopi fuiſſet iuratus ſuſpectus, quo caſu teſtes dicuntur nulliter examinati, *Caput. deciſ.* 94. *num.* 1. *&* 2. *Deciſ. Pamphilij.* *par.* 3. & pro illorum ſanatione arbitrium non intrat, *idem Caputaq. deciſ.* 191. *par.* 3. & tantò minùs, quia in caſu iſto contra eundem Notarium plures aliæ vehementes ſuſpiciones falſitatis pro parte Archiepiſcopi deducuntur, quæ in ciuilibus plurimùm attenduntur, &
3 ſufficiunt ad tollendam fidem probationibus, *Aym. conſ.* 134. *num.* 26. *Cephal. conſ.* 287. *num.* 7. *et ſeq. Curt. iun. conſ.* 170. *num.* 17. *in fin. Pedemont. dec.* 117. *num.* 7. *Caputaq. dec.* 298. *lib.* 1. *in manuſcript.* & fuit dictum in *Lunen. Sarzanen. iuriſpatronatus* 31. *Ian.* 1611. *coram b. m. Penia.*

Nec obſtat, quod Canonicus de Bramunde Iudex pro parte Archiepiſcopi nominatus in termino receptionis iuramentorum, & examinis teſtium interpellatus non comparuerit;
4 quia placuit reſponſio, quod dictus Canonicus deputationem non acceptauit, niſi conſentiret Archiepiſcopus, qui dicitur noluiſſe conſentire propter intereſſe ipſius Canonici, ideòque viſum fuit, quod iuxta tenorem deputationis eſſet requirendus Guardianus Sancti Franciſci alter Iudex pro Archiepiſcopo nominatus.

Nec obſtat, quod recuſationes pro parte Archiepiſcopi fuerint calumnioſæ, & friuolæ; quia recuſatio reſpectu Iudicis legitur facta
5 propter intereſſe, & nimiam amicitiam ipſius Iudicis cum Beneficiatis, quæ cauſæ ſufficientes reputari ſolent, vt de intereſſe tradit *Abb. in cap. cauſam quæ, il ſecondo in princ. & ibi alij Doct. de Iud. Marant. de ord. Iud. par.* 6. *cap. penult. num.* 46. & fuit dictum *in Gerunden. Adminiſtrationis, quæ eſt dec.* 93. *nu.* 2. *par.* 1. *diuerſ.* & de nimia amicitia *Bartol. in tract. de Iud. ſuſpect. in princip. Calder. conſ.* 7. *de appell.* & ſufficit ad iſtum effe-
6 ctum, quod cauſæ allegatæ ſint tales, quæ, ſi probatæ eſſent, ſufficientes reputarentur, *Caputaq. dec.* 391. *par* 2. *& dec.* 7. *par.* 3. cum alijs *d. die* 16. *Febr.* 1618. *in deciſione* allegatis. Quo verò ad Notarium plures cauſæ ſimiliter contra eum deductæ fuerunt, & in omnem euentum fuit pro reſponſione ponderatum, quod
7 in illius recuſatione non requiritur alia expreſſio cauſæ, ſed ſufficit iuramentum, *Bald. in cap. ſuper queſtionum ſub nu.* 2. *verſ. pone quod Notarius, de offic. delegat. Alexan. conſ.* 104. *numer.* 3. *lib.* 5. *Caputaq. dicta deciſ.* 64. *num.* 4. *par.* 3. & fuit dictum *in dicta deciſ.* 93. *numer.* 2. *part.* 1. *diuerſorum.*

Nec demùm obſtat, quod Notarius nominatus pro parte Archiepiſcopi fuiſſet vti ſuſpectus pro Beneficiatis recuſatus; quia non
8 ſequitur propterea, quod Notarius Beneficiatorum poſſet ſolus examinare, maximè cùm ipſe quoquè pro parte Archiepiſcopi fuiſſet iuratus ſuſpectus, quod ſufficit ad excludendum arbitrium pro ſanatione dd. teſtium, & tantò magis ſtantibus alijs nullitatibus, & ſuſpicionibus contra Iudicem, & eundem Notarium, ex *ſupra* deductis.

Et ita &c.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 364.

ADNOTATIO.

9 Nullitas examinis quando ſanari poſſit per Rotam, cuius arbitrio id fuit remiſſum, *vide ſupra deciſ. 310. & 593.* quæ vltima hic pluries allegatur.

10 Agitur in præſenti de Iudice, vel Notario allegato ſuſpecto, & de cauſis ſuſpicionis, de quo etiam benè, & latè *Reuerendiſs. D. de Luc. in tract. de iudic. par. 1. diſcurſ. 3. numer. 56. & ſeqq.*

CALAGVRITANA BENEFICII.

Veneris 20. Martij 1620.

ARGVMENTVM

Summarium exponit.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria non datur abſque contumacia illius, qui parere debet, & num. 3.*

2 *Venditio cùm ſit quid facti in dubio non præſumitur.*

DECISIO DCCIV.

IOannes Sequeſtratarius in ipſo actu intimationis reuocationis ſequeſtri, & mandati de conſignando eidem fact. aſſerens, ſe habere certam quantitatem pecuniæ receptæ ex pretio vini venditi, & aliam quantitatem grani, ac aliorum fructuum perceptorum ex redditibus Beneficii, de quo agitur, inſtetit quoad quantitates grani, & aliorum fructuum eas recipi in ſpecie, & obtulit ſe paratum eas tradere, ſed pro parte Martini fuit oppoſitum, quod imò granum fuerat venditum per ipſum Sequeſtratarium, & propterea tenebatur tradere iuſtum illius valorem, pro quo granum vendidit; & cùm his ſtantibus reproducta intimatione contra ipſum Sequeſtratarium peteretur declaratoria, ſupradicta die Domini contra informantem reſponderunt, nempè declaratoriam non eſſe dandam, quia cùm Sequeſtratarius in actu intimationis obtulerit ſe paratum parere mandato, & non ſteterit per ipſum, quominùs cum effectu pareret, ſed per

1 Agẽtes pro Martino, qui recipere recuſarunt, viſa fuit ceſſare contumacia, ſine qua huiuſmodi declaratoria non datur, *cap. Epiſcopi, cum. ibi not. 11. qu. 3. Caſſad. dec. 12. ſub nu. 2. de reſcript & deciſ. 2. ſub num. 4. de penſ.* & fuit dictum *in Malacitana iuris votandi 10. Martij 1617. coram Reuerendiſs. D. meo Damaſceno.* Et tantò minùs,

2 quia non cõſtat de venditione grani, quę aliàs, cùm ſit quid facti, in dubio non præſumitur, *l. in bello, §. facta, ff. de capt. & poſtlim. reuerſ.* cum ſimilibus.

ADNOTATIO.

Ratio, ob quam contra contumacem fertur declaratoria, pulchrè animaduertitur *in dec. 84. num. 5. par. 17. recent. & in Cracouien. Abbatiæ 13. Martij 1670. coram R.P.D. Emerix.*

3 Ad materiam concedendæ, vel denegandæ declaratoriæ, *vide ſupra dec. 411.*

VICEN. PRIORATVS.

Luna 23. Martij 1620.

ARGVMENTVM.

Clauſula, *ſublata*, & aliæ, de quibus hic, appoſitæ in Gratia Pontificia, quid operentur, & quomodo illarum vis poſſit reduci ad viam iuris, vel tolli.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, ſublata, *appoſita in literis Apoſtolicis vnionis Beneficij, tollit iuriſdictionem Iudici, & facultatem opponendi Parti, quæ audiri non poteſt, niſi prius obtenta oris aperitione à Papa, & nu. 4. cum ſeqq.*

2 *Præſertim ſi ſint in literis additæ aliæ clauſulæ*, quod non poſſit impugnari Gratia ex vitio ſubreptionis, vel obreptionis, vel nullitatis, ſeu defectu intentionis.

3 *Clauſulæ prædictæ intelliguntur, veris exiſtentibus narratis, quando literæ non emanarunt motu proprio, & ex certa ſcientia.*

DECISIO DCCV.

PRopoſito in hac cauſa dubio, An gratia, *ſi neutri*, ſit iuſtificata pro parte Petri Iacobi; de illius iuſtificatione, quoad non ius Monaſterij dicebatur conſtare propter ſubreptionem, & obreptionem vnionis, ex eo præcipuè, quod non fuerit in ea narratum, Prioratum eſſe primam dignitatem in Collegiata, & fuiſſe minùs verè narratum, dictum Prioratum cura animarum carere: Verùm, quia pro Monaſterio reſpondebatur, quod de his opponi non poterat, obſtante præſertim clauſula, *ſublata*, in literis vnionis appoſita, Do-

1 mini cenſuerunt ſuper hoc particulariter reſpondendum, ſcilicet dictam clauſulam obſtare, quia illa expreſsè tollit iuriſdictionem Iudici, & facultatem opponendi Parti, quæ propterea audiri non poteſt, niſi prius oris aperitione obtenta, *Card. in cap. quia diligentia col. 2. verſ. tertio quaro, & ibi Imol. ſub num. 3. verſ. dicit tamen, de elect. Put. deciſ. 48. num. 6. lib. 1. in nou. Caput. deciſ. 134. num. 4. par. 3. Seraph. dec. 1020. num. 1.* & fuit aliàs ſæpiſſimè deciſum;

2 maximè in caſu iſto propter alias clauſulas, quod literæ prædictæ non poſſint impugnari, ex eo, quod emanauerint non iuſtificatis cauſis, neque ex vitio ſubreptionis, obreptionis, vel nullitatis, ſeu defectu intentionis, iuxta *deciſ. Put. 377. in fin. lib 3. Caput. 218. per tot. par. 3.*

par. 3. Supplem. 1080. ſub num. 1. cum aliis allegatis.

Et ex his ceſſat, quod huiuſmodi clauſulæ intelligantur, veris exiſtentibus narratis; nam
3 vltra quod litteræ, de quibus agitur, emanarunt motu proprio, & ex certa ſcientia, non autem ad ſupplicationem partis, in quibus terminis loquitur *Pariſ. conſ. 3. num. 84. lib. 3. Put. deciſ. 208. lib. 2. in nou.* Non poteſt hic
4 agi de iuſtificatione narratorum ſaltem per clauſulam, *ſublata*, antequàm obtenta fuerit oris aperitio, vt dictum eſt.

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

5 De oris aperitione petenda aduersùs clauſulam, *ſublata*, & quando ſit concedenda, cùm per hanc clauſulam Iudicis manus ligentur quominùs aliter iudicare poſſit, donec Signatura Gratiæ oris conceſſerit aperitionem, *vide Bonden. collect. legal. 34. num. 141. Rot. deciſ. 247. & 358. par. 11. recent. in Romana penſionis 3. Febr. 1669. coram R. P. D. Vicecomite, & in Pampilonen. Abbatiæ 4. Maij 1676. coram b. m. Vbaga, ſupra dec. 80.*

6 Peculiaris namq; huius clauſulæ effectus eſt, quod claudat os parti, & liget manus Iudici, eique adimat facultatē aliter iudicandi, *Canal. dec. 430. num. 3. Royas dec. 179. nu. 4. dec. 221. nu. 21. par. 8. recent. in Cæſaraugustana fundationis Conuentus 18. Maij 1657. §. & apertè, in fine, coram b. m. Beuilaqua*, & nouiſſimè *in Romana, ſeu Balneoregien. fideicomm. 17. Iunij 1680. §. Eoque minus, coram R. P. D. Pauluccio*, & quotidiè alibi.

GIENNEN. CAPPELLANIÆ.

Lunæ 21. Martij 1620.

ARGVMENTVM.

Nominans aliquem ad Cappellaniam quando poſſit variare, & nominationem reuocare, non obſtante pacto de non reuocando, hic egregiè reſoluitur, & quando quis dicatur vocatus ordine ſucceſſiuo, quandoquè ſimultaneè.

SVMMARIVM.

1 *Nominatus ad Cappellaniam à pluribus Patronis, & ſic habens plures voces, eſt præferendus, & num. 10.*

2 *Vocatus copulatiuè non dicitur vocatus ordine ſucceſſiuo, qui de iure non cadit inter vocatos iuxta ſucceſſionem ab inteſtato, & num. 11. cum ſeq.*

3 *Dictio*, ſimiliter, *denotat æqualitatem vocationis cum caſu præcedenti.*

4 *Teſtator quando cenſeatur induxiſſe compenſationem, honorando vnum hæredem in vna re, & alium in alia.*

5 *Nominans aliquem ad Cappellaniam, quando poſt nominationem poſſit variare, & duobus numer. ſeqq. ac nu. 12. cum ſeqq.*

8 *Pactum de non reuocando, quando actus eſt de ſui natura reuocabilis, nihil operatur.*

9 *Patronus poteſt variare nominationem, non obſtante pacto de illam non reuocando.*

Deciſ. Pamphilij.

DECISIO DCCVI.

FVit reſolutum, Petro adiudicandam eſſe Cappellaniam, de qua agitur, quia ipſe vti nominatus ab Antonio, & Mariana habet
1 plures voces, quàm Rodericus, qui ſolùm ab eodem Antonio nominatus fuit, *Lap. in Clem. plures numer. 1. propè fin. verſ. ſed qua præſentatio valebit, & ibi Imol. ſub num. 7. de iurepatr. Lambert. eod. tract. lib. 2. par. 3. quæſt. 4. art. 1. & nu. 1. & ſequ.*

Nec obſtat, quod ex illis verbis fundationis — *Item volo, quod ſit Patronus Antonius meus nepos, dum vixerit, & ſimiliter, ſit Mariana mea nepos, & eius ſoror*, ad iuſpatronatus cenſeatur vocatus ſolus Antonius eius vita durante; Mariana autem poſt mortem Antonij, & ſic ordine ſucceſſiuo. Quia imò magis placuit Dominis, quod cùm Mariana ſit ex dictis ver-
2 bis copulatiuè cum Antonio vocata, & in pari gradu illi coniuncta, cenſeatur ſimul, & æqualiter cum illo vocata, non autem ordine ſucceſſiuo, qui inter eos iuxta ſucceſſionem ab inteſtato de iure non cadit, *Bart. in l. Gallus, §. quidam recté num. 4. verſ. ego dicerem, ff. de lib. & poſth. Peregr.* qui loquitur de duobus filiis *de fideicomm. art. 17. num. 2.* Præſertim, quia
3 idem Antonius in eius teſtamento expreſsè nominat dictam Marianam Patronam ſimul cum ipſo legitimam, & æqualem, & idem colligitur ex ſupradictis verbis fundationis, ibi — *Et ſimiliter*, vt in §. *ſimiliter inſtitut. de excuſation. tutor. l. Clemens Patronus, ff. de hæred. inſtit. Socc. conſ. 281. num. 3. lib. 2. Decian. conſ. 03. num. 43. & ſeq. lib. 4. Menoch. conſ. 124. num. 60.*

Nec aliqua inter eos ad iſtum effectum conſiderabilis inæqualitas inducta videbatur ex eo, quod Antonio eius vita durante fuerit per Fundatorem conceſsa facultas nominandi Patronos ſucceſſores, quæ non legitur conceſsa Marianæ, & rursùs, quod tàm ipſi Antonio, quàm Patronis ab eo nominandis fuerit conceſsa facultas nominandi Cappellanos etiam antè vacationem; Nàm, quoad Patronos nominandos, pro reſponſione ponderatum fuit, quod ſic Fundator reſpectu Marianę diſpoſuit, quod ſi filios illa haberet, maior
4 illorum eſſet Patronus, quod non fecit reſpectu Antonij, quia fortaſsè ſciebat, ipſum non eſſe habiturum filios, quaſi quod hoc modo voluerit illum recompenſare potiùs, vt æqualitatem, quàm inæqualitatem inter eos induceret: Quò verò ad Cappellanos, placuit reſponſio, quòd illa facultas nominandi antè vacationem cenſetur data etiam Marianæ, & eius filio maiori, quia aliàs ipſi non poſſent nominare æqualiter, ſeu ſimiliter cum Antonio, & Patronis ab eo nominandis, iuxta *ſuperiùs deducta*.

Minùs obſtat, quod Antonius priùs nomi-

 nauerit

nauerit Rodericum, & propterea ſecunda
nominatio ad fauorem Petri non ſit atten-
5 denda. Quia placuit reſponſio, quod cùm pri-
ma nominatio ad fauorem Roderici eſſet fa-
cta ad Cappellaniam primò vacaturam ex
pluribus per Balthaſſarem fundatis, ſicque
non ſtatim poſſet ſortiri effectum, nec trahe-
ret ſecum executionem, ſed reſpiceret tem-
pus futuræ vacationis, antè illud tempus po-
tuit Antonius variare, vt de hærede grauato
reſtituere poſt mortem vni ex familia teſtato-
ris per eum eligendo, quod electionem, ſeu
nominationem antè mortem factam reuoca-
re poſſit, eſt *text. in l. vnum ex familia in princ.*
ff. de leg. 2. & ex dicta ratione, quia tunc nomi-
6 natio non trahit ſecum executionem, nec ſor-
titur effectum, niſi ſecuta morte, tradit *Crot.*
conſ. 11. num. 36. Rim. iun. conſ. 112. num. 182.
verſ. præſertim, Surd. conſ. 264. nu. 33. & n. 34.
7 vbi, quod huiuſmodi nominatio facta ante
tempus non tribuit ius nominato, *& num. 35.*
& pluribus ſeqq. Et hoc procedit, etiam ſtante
pacto de illam non reuocando; nàm quando
actus eſt ſui natura reuocabilis, dictum pactū
8 nihil operatur, vt de donatione cauſa mortis,
mandato procuræ, & aliis ſimilibus, tradit
Surd. d. conſ. 264. ſub nu. 34. verſ. promiſſio autem,
& ſub num. 38. verſ. & eſt generale, & quod Pa-
9 tronus poſſit variare, etiam non obſtante
huiuſmodi pacto, tradit *Lambert. de Iurepatr.*
lib. 2. part. 2. quæſt. 7. princ. art. 15. num. 3. &
art. 16. num. 1. & ſeqq.

Et ità deciſum &c.

Supra poſt deciſ. 635. referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

10 Ex pluribus Præſentatis ille præfertur, qui plures voces habuerit, ac propterea venit inſtituendus, *Garz. de benef. par. 9. cap. 2. num. 257. Seraph. deciſ. 875. num. 2. Coccin. deciſ. 464. num. 5. Peutinger. dec. 246. & deciſ. 251. vtrobique num. 8. Priol. dec. 84. dec. 148. par. 15. & dec. 74. par. 18. rec. in omnibus num. 1. ac in Mediolanen. Prioratus 13. Maij 1676. §. fin. coram b. m. Vbago, ſupra dec. 294. & 341.*

11 Vocatio plurium intelligitur facta ordine ſucceſſiuo, vbi agitur de perſonis, in quibus cadat ordo neceſſitatis, vel charitatis, prout in deſcendentibus, collectiuo autem, vbi non cadit talis ordo, ſeu neceſſitas, vt ſunt tranſuerſales, *dec. 30. par. 15. & dec. 355. par. 17. recent.* benè *Coccin. dec. 1990. num. 21.*

12 Ad quæſtionem, *vide Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 70. Peregr. de fideicomm. art. 17. & ibi Cenſal. in addit. Rot. coram Caualer. deciſ. 343. coram Bich. deciſ. 274. & in recent. deciſ. 574. par. 4.*

13 Quamuis Patrono laico poſt præſentationem factam liceat variare, tamen ſemel tantùm id ei indulgetur, *cap. venit, & ibi gloſ. de iurepatron. Barboſ. de poteſt. Epiſcopi alleg. 72. num. 161. Viuian. de iurepatron. par. 2. lib. 10. cap. 4. in princip. Corrad. in prax. benef. lib. 4. cap. 2. num. 37. Ricc. in prax. for. Eccleſ. par. 1. reſol. 167. ſub nu. 3. verſ. limita ſecundò, & par. 3. reſol. 467. per tot. Celſ. dec. 364. nu. 6. & dec. 369. nu. 4.*

14 Et hæc variatio cenſetur facta cumulatiuè ad primam nominationem, itaut primo Præſentato per nouam præſentationem præiudicium non inferatur, *Viuian. d. par. 2. lib. 5. cap. 2. num. 33.*

15 Aliàs variatio eſſet nulla, *Barboſ. de poteſt. Epiſc. dicta alleg. 72. num. 178. & ſeqq. Viuian. d. lib. 10. cap. 3. numer. 8. & ſeqq. Corrad. vbi ſupra num. 36.*

16 Limitatur, ſi prima præſentatio non fuiſſet facta legitimè, & ſeruatis ſeruandis, vel ſi non fuiſſet exhibita coram Ordinario, *Leodien. Parochialis 19. Iunij 1676. in fin. coram bo. mem. Vbago.*

17 Habet autem Epiſcopus in caſu variationis ius gratificandi quem malit ex duobus Præſentatis, *Viuian. d. cap. 3. num. 9. Barboſ. d. alleg. 72. num. 179. in fin. Caualer. dec. 21. nu. 2. Peutinger. dec. 246. num. 6. dec. 240. ſub nu. 9. par. 16. rec.*

18 Quatenus verò Patronus laicus in actu præſentandi promitteret ſub Sacramento alium non præſentare, & non variare, tunc Epiſcopus non poſſet admittere ad præſentandum alium, ne Superior ſit auctor periurii, & confoueat delictum, *Viuian. d. lib. 10. cap. 2. num. 6. Guttier. de iuram. par. 3. cap. 13. Io. Bapt. Coſt. de fact. ſcient. & ignor. inſpect. 10. num. 2. Corrad. dicto lib. 4. cap. 2. ſub num. 36. verſ. verum tamen eſt, Ricc. d. par. 3. reſol. 464. ſub nu. 3. verſ. ſi autem Patronus, Merlin. dec. 443.*

19 Ad materiam, *vide Peutinger. dec. 202. nu. 8. & ſeqq.*

SABINEN. SEV NVLLIVS HÆREDITATIS.

Veneris 27. Martij 1620.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſario vniuerſali quando detur immiſſio etiam pro indiuiſo, non obſtantibus detractionibus faciendis legitimæ, & Trebellianicæ: Vxori competit retentio pro ſua dote in bonis mariti, etiamſi de ea conſtet tantum ex confeſſione eiuſdem mariti facta in teſtamento, & cur, ibidem.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſario datur immiſſio, probatis requiſitis, de quibus hic remiſſiuè, & numer. 3. ac 9.*

2 *Inſtitutus,* quamdiù vixerit, & non vltrà, *cenſetur grauatus per fideicommiſſum poſt mortem reſtituere cohæredi.*

3 *Fideicommiſſario vniuerſali datur immiſſio ex remedio vtilis Saluiani interdicti etiam antè factam reſtitutionem.*

4 *Detractio legitimæ, & Trebellianicæ non impediunt fideicommiſſario immiſſionem pro indiuiſo, quando iſta ſunt certæ ratione loci, & quotæ, & numer. 10. & ſeq.*

Detra-

5 *Detractiones quando non ſunt tales, immiſſio conceditur citrà fructuum perceptionem.*

6 *Vxor poteſt detrahere ſuam dotem, antè quàm reſtituat mariti hæreditatem.*

7 *Hæres vxoris poteſt detrahere dotem antè reſtitutionem hæreditatis.*

8 *Quod procedit etiamſi de dote non conſtet, niſi ex confeſſione mariti in teſtamento, & cur, ibidem.*

12 *Bona fideicommiſſaria poſſunt diſtrahi tàm pro dote conſtituenda, quàm reſtituenda in ſubſidium fauore deſcendentium.*

DECISIO DCCVII.

DOmini cenſuerunt, dandam eſſe immiſſionem, detracta prius dote Veronicæ; & quoad immiſſionem ex eo moti ſunt, nàm,
1 quod bona, de quibus agitur, fuerint aliàs à Teſtatore tempore obitus poſſeſſa, & quod modò per Alexandrum poſſideantur, inter partes non controuertitur, & ſuper eis datur folium ab vtraque parte concordatum: De fideicommiſſo autem ſatis conſtat ex Teſtamento Honorati, in quo Veronica vxor ſubſtituta fuit Reginaldo filio ſine liberis dece-
2 denti, *quamdiù vixerit, & non vltrà*, quæ proptereà cenſetur poſt mortem per fideicommiſſum grauata ad fauorem Victoriæ cohæredis, *Parif. conſ. 69. num. 7. & ſeqq. lib. 2.* cum aliis *die 20. Febr. 1619. in deciſ.* deductis; ex quibus ſequitur, quod eidem Victoriæ ſit
3 danda immiſſio ex remedio vtilis Saluiani interdicti, quod datur fideicommiſſario vniuerſali etiam antè factam reſtitutionem, *Gabr. conſ. 44. num. 1. & ſeq. lib. 2.* & fuit dictum *coram Me in Peruſina fideicomm. de Bigazzinis 13. Iun. 1607.* & ſæpè in aliis cauſis.

Nec obſtat, quod per Alexandrum ex perſona Reginaldi, & Veronicæ ſit detrahenda legitima, & Trebellianica; Quia, cùm iſtæ duæ quartæ ſint certæ, tàm ratione loci, quia bona hæreditaria, de quibus agitur, ſunt ſpecifica-
4 tà, & in ſupradicto folio concordata, quàm ratione quotæ, ex quo vtraque ſimul aſcendit ad dimidiam hæreditatis Teſtatoris, ſicquè dimidiam portionis Veronicæ, de qua agitur, *Angel. conſ. 125. in fin. & conſ. 307. pariter in fin. Alexan. conſ. 3. num. 2. lib. 7. Dec. conſ. 299. num. 3. verſ. & Trebellianica, Rota in Bononien. bonorum de Maluetijs 18. Aprilis 1603. coram b. m. Cardinali Pamphilio*, benè poteſt dari immiſſio Victoriæ pro indiuiſo, iuxta *tex. in l. locus, vbi gloſ. & Doct. ff. de acquir. poſſeſſ.* & tradita per *Soccin. in l. 3. §. at enim incertam, ff. eod. tit.* & tenuit aliàs *Rota coram Me in Romana, ſeu Interamnen. de Paradiſis 1. Iunij 1605.* & in pluribus alijs cauſis: quod
5 procedit etiam in ſpecie reſpectu bonorum, de quorum liquidatione, & ſpecificatione ex ſupradicto folio apparet, & ad effectum percipiendi fructus, quicquid eſſet ſi corpora bonorum non eſſent liquidata, & concordata, vt fuit dictum in *Tuſculana fideicommiſſi 4. Iulij 1618. coram R. P. D. meo Decano, & coram Me in Ferrarien. de Taſſonis 28. Nouembris eiuſdem anni.*

Quò verò ad dotem, ex eo moti ſunt Domini, quia ſicut Veronica antequàm reſtitue-
6 ret fideicommiſſum poſſet ex hæreditate Teſtatoris detrahere dictam dotem, prout omnia alia, quæ ſibi in ea deberentur, vt per *Bartol. in auth. res quæ num. 5. C. commun. de leg. Decian. conſ. 85. num. 2. lib. 2. Natt. conſ. 323. num. 2.* Ita poteſt
7 etiam illam detrahere Alexander hæres mediante Margherita nepte, *Parif. conſ. 47. num. 2. lib. 2. & conſ. 55. num. 5. lib. 3.* & fuit dictum *in dicta Bononien. bonorum de Maluetijs 20. Decembris 1602. coram b. m. Card. Pamphilio.*

Nec obſtat, quod de huiuſmodi dote non conſtet, niſi ex confeſſione Teſtatoris, quæ valet in vim legati; nàm, quod dictum eſt,
8 hæredem antequàm reſtituat fideicommiſſum poſſe detrahere illud, quod ſibi in hæreditate Teſtatoris debetur, ex identitate rationis viſum fuit procedere etiam in legatis ſibi à Teſtatore relictis, & in his terminis loquitur *Natt. dicto conſ. 323. num. 2.* & ſequitur *Peregrin. de fideicomm. artic. 35. ſub num. 9. verſic. imò, & legata.*

Quò verò ad quartum dotale, quod ſimul cum dote detrahendum prætendebatur, ſi opus fuerit, particulariter videbitur.

Et ita deciſum, &c.

Eſt in eadem cauſa ſupra deciſ. 642.

ADNOTATIO.

9 Requiſita probanda per fideicommiſſarium ad obtinendam ſententiam in iudicio immiſſionis referuntur ſupra *dec. 81.*

10 Immiſſio fideicommiſſario pro indiuiſo conceditur, vbi hæredi competunt detractiones certæ tàm ratione loci, quàm ratione quotæ, *dec. 178. num. 9. & ſeqq. par. 17. recent. ſupra dec. 10. & 628.* ac alibi paſſim.

11 Licèt ſecùs ſit, quando detractiones conſiſtunt in quantitate, quia tunc propter incertitudinem hæredi grauato competit retentio, & conſequenter fideicommiſſarijs impeditur immiſſio etiam pro indiuiſo, *Dunoz. iun. deciſ. 910. num. 4. Priol. dec. 392. num. 8. dec. 76. num. 6. par. 16. deciſ. 178. num. 13. & ſeq. par. 17. recent.* & cæteris allegatis fuit dictum *in Senogallien. fideicommiſſi 30. Aprilis 1677. §. quintum denique, & 21. Aprilis 1679. §. denique, coram Reuerendiſſimo Bourlemont, ac 24. Ianuarij 1681. §. penult. coram R. P. D. Emerix.*

12 Diſtrahi autem poſſunt bona fideicommiſſo ſubiecta nedùm pro dote conſtituenda deſcendentibus fideicommittentis, ſed etiam pro illa reſtituenda vxoribus eorundem deſcendentium, ſupra *dec. 105. & 399.*

MARSICEN. BENEFICIORVM.

Ven. 27. Martij 1620.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria datur tàm in cauſa prophana, quàm Beneficiali, quando materia articulata eſt releuans, & releuantia ex quibus deducatur.

nauerit Rodericum, & propterea ſecunda nominatio ad fauorem Petri non ſit attendenda.
5 Quia placuit reſponſio, quod cùm prima nominatio ad fauorem Roderici eſſet facta ad Cappellaniam primò vacaturam ex pluribus per Balthaſſarem fundatis, ſicque non ſtatim poſſet ſortiri effectum, nec traheret ſecum executionem, ſed reſpiceret tempus futuræ vacationis, antè illud tempus potuit Antonius variare, vt de hærede grauato reſtituere poſt mortem vni ex familia teſtatoris per eum eligendo, quod electionem, ſeu nominationem antè mortem factam reuocare poſſit, eſt *text. in l. vnum ex familia in princ. ff. de leg. 2.* & ex dicta ratione, quia tunc nomi-
6 natio non trahit ſecum executionem, nec ſortitur effectum, niſi ſecuta morte, tradit *Crot. conſ. 11. num. 36. Rim. iun. conſ. 112. num. 182. verſ. præſertim, Surd. conſ. 264. nu. 33. & n. 34.*
7 vbi, quod huiuſmodi nominatio facta ante tempus non tribuit ius nominato, *& num. 35. & pluribus ſeqq.* Et hoc procedit, etiam ſtante pacto de illam non reuocando; nàm quando actus eſt ſui natura reuocabilis, dictum pactũ
8 nihil operatur, vt de donatione cauſa mortis, mandato procuræ, & aliis ſimilibus, tradit *Surd. d. conſ. 264. ſub nu. 34. verſ. promiſſio autem, & ſub num. 38. verſ. & eſt generale,* & quod Pa-
9 tronus poſſit variare, etiam non obſtante huiuſmodi pacto, tradit *Lambert. de Iurepatr. lib. 2. part. 2. quaſt. 7. princ. art. 15. num. 3. & art. 16. num. 1. & ſeqq.*

Et ità deciſum &c.

Supra poſt deciſ. 635. referuntur alia deciſiones præſentis cauſa.

ADNOTATIO.

10 Ex pluribus Præſentatis ille præfertur, qui plures voces habuerit, ac propterea venit inſtituendus, *Garz. de benef. par. 9. cap. 2. num. 257. Seraph. deciſ. 875. num. 2. Coccin. deciſ. 464. num. 5. Peutinger. dec. 246. & deciſ. 351. vtrobique num. 8. Priol. dec. 84. dec. 148. par. 15. & dec. 74. par. 18. rec. in omnibus num. 1. ac in Mediolanen. Prioratus 13. Maij 1676. §. fin. coram b. m. Vbago, ſupra dec. 294. & 341.*

11 Vocatio plurium intelligitur facta ordine ſucceſſiuo, vbi agitur de perſonis, in quibus cadat ordo neceſſitatis, vel charitatis, prout in deſcendentibus, collectiuo autem, vbi non cadit talis ordo, ſeu neceſſitas, vt ſunt tranſuerſales, *dec. 30. par. 15. & dec. 355. par. 17. recent.* benè *Coccin. dec. 1990. num. 21.*

12 Ad quæſtionem, *vide Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 70. Peregr. de fideicomm. art. 17. & ibi Cenſal. in addit. Rot. coram Caualer. deciſ. 343. coram Eich. deciſ. 274. & in recent. deciſ. 574. par. 4.*

13 Quamuis Patrono laico poſt præſentationem factam liceat variare, tamen ſemel tantùm id ei indulgetur, *cap. venit, & ibi gloſ. de iurepatron. Barboſ. de poteſt. Epiſcopi alleg. 72. num. 161. Vinian. de iurepatron. par. 2. lib. 10. cap. 4. in princip. Corrad. in prax. benef. lib. 4. cap. 2. num. 37. Ricc. in prax. for. Eccleſ. par. 1. reſol. 167. ſub nu. 3. verſ. limita ſecundò, & par. 3. reſol. 467. per tot. Celſ. dec. 364. nu. 6. & dec. 369. nu. 4.*

14 Et hæc variatio cenſetur facta cumulatiuè ad primam nominationem, itaut primo Præſentato per nouam præſentationem præiudicium non inferatur, *Vinian. d. par. 2. lib. 5. cap. 2. num. 33.*

15 Aliàs variatio eſſet nulla, *Barboſ. de poteſt. Epiſc. dicta alleg. 72. num. 178. & ſeqq. Vinian. d. lib. 10. cap. 3. numer. 8. & ſeqq. Corrad. vbi ſupra num. 36.*

16 Limitatur, ſi prima præſentatio non fuiſſet facta legitimè, & ſeruatis ſeruandis, vel ſi non fuiſſet exhibita coram Ordinario, *Leodien. Parochialis 19. Iunij 1676. in fin. coram bo. mem. Vbago.*

17 Habet autem Epiſcopus in caſu variationis ius gratificandi quem malit ex duobus Præſentatis, *Vinian. d. cap. 3. num. 9. Barboſ. d. alleg. 72. num. 179. in fin. Caualer. dec. 21. nu. 2. Peutinger. dec. 246. num. 6. dec. 240. ſub nu. 9. par. 16. rec.*

18 Quatenus verò Patronus laicus in actu præſentandi promitteret ſub Sacramento alium non præſentare, & non variare, tunc Epiſcopus non poſſet admittere ad præſentandum alium, ne Superior ſit auctor periurij, & confoueat delictum, *Vinian. d. lib. 10. cap. 2. num. 6. Guttier. de iuram. par. 3. cap. 13. Io. Bapt. Coſt. de fact. ſcient. & ignor. inſpect. 10. num. 2. Corrad. dicto lib. 4. cap. 2. ſub num. 36. verſ. verum tamen eſt, Ricc. d. par. 3. reſol. 464. ſub nu. 3. verſ. ſi autem Patronus, Merlin. dec. 443.*

19 Ad materiam, *vide Peutinger. dec. 202. nu. 8. & ſeqq.*

SABINEN. SEV NVLLIVS HÆREDITATIS.

Veneris 27. Martij 1620.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſario vniuerſali quando detur immiſſio etiam pro indiuiſo, non obſtantibus detractionibus faciendis legitimæ, & Trebellianicæ: Vxori competit retentio pro ſua dote in bonis mariti, etiamſi de ea conſtet tantum ex confeſſione eiuſdem mariti facta in teſtamento, & cur, ibidem.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſario datur immiſſio, probatis requiſitis, de quibus hic remiſſiuè, & numer. 3. ac 9.*

2 *Inſtitutus*, quamdiù vixerit, & non vltrà, *cenſetur grauatus per fideicommiſſum poſt mortem reſtituere cohæredi.*

3 *Fideicommiſſario vniuerſali datur immiſſio ex remedio vtilis Saluiani interdicti etiam antè factam reſtitutionem.*

4 *Detractio legitima, & Trebellianica non impediunt fideicommiſſario immiſſionem pro indiuiſo, quando iſta ſunt certa ratione loci, & quota, & numer. 10. & ſeq.*

Detra-

5 *Detractiones quando non ſunt tales, immiſſio conceditur citrà fructuum perceptionem.*
6 *Vxor poteſt detrahere ſuam dotem, antè quàm reſtituat mariti hæreditatem.*
7 *Hæres vxoris poteſt detrahere dotem antè reſtitutionem hæreditatis.*
8 *Quod procedit etiamſi de dote non conſtet, niſi ex confeſſione mariti in teſtamento, & cur, ibidem.*
12 *Bona fideicommiſſaria poſſunt diſtrahi tàm pro dote conſtituenda, quàm reſtituenda in ſubſidium fauore deſcendentium.*

DECISIO DCCVII.

Domini cenſuerunt, dandam eſſe immiſſionem, detracta prius dote Veronicæ; & quoad immiſſionem ex eo moti ſunt, nàm,
1 quod bona, de quibus agitur, fuerint aliàs à Teſtatore tempore obitus poſſeſſa, & quod modò per Alexandrum poſſideantur, inter partes non controuertitur, & ſuper eis datur folium ab vtraque parte concordatum: De fideicommiſſo autem ſatis conſtat ex Teſtamento Honorati, in quo Veronica vxor ſubſtituta fuit Reginaldo filio ſine liberis dece-
2 denti, *quamdiù vixerit, & non vltrà*, quæ propterea cenſetur poſt mortem per fideicommiſſum grauata ad fauorem Victoriæ cohæredis, *Pariſ. conſ. 69. num. 7. & ſeqq. lib. 2.* cum aliis *die 20. Febr. 1619. in deciſ.* deductis; ex quibus ſequitur, quod eidem Victoriæ ſit
3 danda immiſſio ex remedio vtilis Saluiani interdicti, quod datur fideicommiſſario vniuerſali etiam antè factam reſtitutionem, *Gabr. conſ. 44. num. 1. & ſeq. lib. 2.* & fuit dictum *coram Me in Peruſina fideicomm. de Bigazzinis 13. Iun.* 1607. & ſæpè in aliis cauſis.

Nec obſtat, quod per Alexandrum ex perſona Reginaldi, & Veronicæ ſit detrahenda legitima, & Trebellianica; Quia, cùm iſtæ duæ quartæ ſint certæ, tàm ratione loci, quia bona hæreditaria, de quibus agitur, ſunt ſpecifica-
4 tà, & in ſupradicto folio concordata, quàm ratione quotæ, ex quo vtraque ſimul aſcendit ad dimidiam hæreditatis Teſtatoris, ſicquè dimidiam portionis Veronicæ, de qua agitur, *Angel. conſ. 125. in fin. & conſ. 307. pariter in fin. Alexan. conſ. 3. num. 2. lib. 7. Dec. conſ. 299. num. 3. verſ. & Trebellianica, Rota in Bononien. bonorum de Maluetijs 18. Aprilis 1603. coram b. m. Cardinali Pamphilio*, benè poteſt dari immiſſio Victoriæ pro indiuiſo, iuxta *tex. in l. locus, vbi gloſ. & Doct. ff. de acquir. poſſeſs.* & tradita per *Soccin. in l. 3. §. at enim incertam, ff. eod. tit.* & tenuit aliàs *Rota coram Me in Romana, ſeu Interamnen. de Paradiſis 1. Iunij* 1605. & in pluribus alijs cauſis: quod
5 procedit etiam in ſpecie reſpectu bonorum, de quorum liquidatione, & ſpecificatione ex ſupradicto folio apparet, & ad effectum percipiendi fructus, quicquid eſſet ſi corpora bonorum non eſſent liquidata, & concordata, vt fuit dictum in *Tuſculana fideicommiſſi 4. Iulij 1618. coram R. P. D. meo Decano, & coram Me in Ferrarien. de Taſſonis 28. Nouembris eiuſdem anni.*

Quò verò ad dotem, ex eo moti ſunt Domini, quia ſicut Veronica antequàm reſtitue-
6 ret fideicommiſſum poſſet ex hæreditate Teſtatoris detrahere dictam dotem, prout omnia alia, quæ ſibi in ea deberentur, vt per *Bartol. in auth. res quæ num. 5. C. commun. de leg. Decian. conſ. 85. num. 2. lib. 2. Natt. conſ. 323. num. 2.* Ita poteſt
7 etiam illam detrahere Alexander hæres mediante Margherita nepte, *Pariſ. conſ. 47. num. 2. lib. 2. & conſ. 55. num. 5. lib. 3.* & fuit dictum *in dicta Bononien. bonorum de Maluetijs 20. Decembris 1602. coram b. m. Card. Pamphilio.*

Nec obſtat, quod de huiuſmodi dote non conſtet, niſi ex confeſſione Teſtatoris, quæ valet in vim legati; nàm, quod dictum eſt,
8 hęredem antequàm reſtituat fideicommiſſum poſſe detrahere illud, quod ſibi in hæreditate Teſtatoris debetur, ex identitate rationis viſum fuit procedere etiam in legatis ſibi à Teſtatore relictis, & in his terminis loquitur *Natt. dicto conſ. 323. num. 2.* & ſequitur *Peregrin. de fideicomm. artic. 35. ſub num. 9. verſic. imò, & legata.*

Quò verò ad quartum dotale, quod ſimul cum dote detrahendum prætendebatur, ſi opus fuerit, particulariter videbitur.

Et ita deciſum, &c.

Eſt in eadem cauſa ſupra deciſ. 642.

ADNOTATIO.

9 Requiſita probanda per fideicommiſſarium ad obtinendam ſententiam in iudicio immiſſionis referuntur ſupra *dec. 81.*

10 Immiſſio fideicommiſſario pro indiuiſo conceditur, vbi hæredi competunt detractiones certæ tàm ratione loci, quàm ratione quotæ, *dec. 178. num. 9. & ſeqq. par. 17. recent. ſupra dec. 10. & 628.* ac alibi paſſim.

11 Licèt ſecùs ſit, quando detractiones conſiſtunt in quantitate, quia tunc propter incertitudinem, hæredi grauato competit retentio, & conſequenter fideicommiſſarijs impeditur immiſſio etiam pro indiuiſo, *Dunoz. iun. deciſ. 910. num. 4. Priol. dec. 392. num. 8. dec. 76. num. 6. par. 16. deciſ. 178. num. 13. & ſeq. par. 17. recent.* & cæteris allegatis fuit dictum *in Senogallien. fideicommiſſi 30. Aprilis 1677. §. quintum denique, & 21. Aprilis 1679. §. denique, coram Reuerendiſſimo Bourlemont, ac 24. Ianuarij 1681. §. penult. coram R. P. D. Emerix.*

12 Diſtrahi autem poſſunt bona fideicommiſſo ſubiecta nedùm pro dote conſtituenda deſcendentibus fideicommittentis, ſed etiam pro illa reſtituenda vxoribus eorundem deſcendentium, ſupra *dec. 105. & 399.*

MARSICEN. BENEFICIORVM.

Ven. 27. Martij 1620.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria datur tàm in cauſa prophana, quàm Beneficiali, quando materia articulata eſt releuans, & releuantia ex quibus deducatur.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria ſemper datur, quando materia articulata eſt releuans tàm in cauſa prophana, quàm Beneficiali, & num.6.*

2 *Remedium* l. diffamari, C. de ingen. manumiſs. *non competit, niſi poſſidenti, & nu.8.*

3 *Titulus pro obtinendo mandato de manutenendo non eſt neceſſarius, ſed ſola poſſeſſio ſufficit, & numer.7.*

4 *Poſſeſſio anteceſſoris ad quos effectus ſuffragari poſſit ſucceſſori.*

5 *Remiſſoria quando poſſit concedi, non obſtante clauſula* ſine præiudicio Litterarum Apoſtolicarum.

DECISIO DCCVIII.

FVit concluſum, Epiſcopo dandam eſſe remiſſoriam, quia vbi materia articu-
1 lata eſt releuans, remiſſoria ſemper datur, *l. Iudices, & auth. apud eloquentiſſimum, & vtrobique Doct. C. de fid. inſtrum.* & fuit dictum coram *Me in Feſulana Prioratus* 30. *Martij* 1612.

Releuantia autem in hoc caſu ſatis clara viſa fuit, quia articulatur poſſeſſio Epiſcopi, & anteceſſorum reſpectu Beneficiorum, de quibus agitur, quæ poſſeſſio ei ſuffragari poteſt, non ſolùm pro manutentione, vel reintegratione, ſed etiam, quia ipſe obtinuit com-
2 mitti cauſam contra DD. Bernardinum, & Franciſcum Antonium prouiſos Apoſtolicos ſuper iactationibus, & moleſtationibus vigore *l. diffamari, C. de ingen. manumiſs.* cuius beneficium non competit, niſi poſſidenti, *Aretin. conſ.* 58.*num.*6. *circa med. Boer. deciſ.*255. *num.*10. *Gabr. de act. concluſ.*6.*n.*38. *Rota in Toletana quinta partis fructuum, quæ eſt inter impreſs. deciſ.*801. *ſub num.* 1. *par.* 1. *diuerſ.*

Nec obſtat, quod vnio ſit probanda per teſtes de immemorabili, quæ non articulatur, vel per ſcripturas, quo caſu remiſſoria non datur; quia in hoc caſu Epiſcopus non intendit probare vnionem, ſed ſolùm, quod ipſe poſſedit, & poſſidet, & eius anteceſſores poſſederunt Beneficia, de quibus agitur, tanquam iura, res, & membra Epiſcopatus, prout
3 articulatur; titulus autem, quatenus opus ſit, aliter probari poterit, & dicta poſſeſſio ſaltem ad effectum manutentionis etiam abſque alio titulo ei ſuffragari poteſt, vt fuit dictum in *Bononien. Iuriſdictionis, quæ eſt inter impreſſ. deciſ.* 595.*num.*1.*par.*1.*diuerſ.* & aliis ſæpè.

Nec obſtat, quod non articuletur expreſsè poſſeſſio Epiſcopi de tempore motæ litis, quod attenditur ad effectum manutentionis;
4 quia, vltra quod, ſi Anteceſſores poſſederunt, & modernus Epiſcopus poſſedit, & poſſidet, videtur incluſum etiam tempus motæ litis, & teſtes poterunt de eo explicitè deponere: Placuit etiam reſponſio, quod poſſeſſio articulata ſuffragari poterit etiam ad alios ſupradictos effectus, quod ſufficit, vt dictum eſt.

Minùs obſtat, quod in ſupradicta commiſſione ſuper iactationibus, & moleſtationibus fuerit appoſita clauſula, *ſine præiudicio litterarum*
5 *Apoſtolicarum*; quia huiuſmodi litteræ dicuntur fuiſſe iam executioni demandatę, adeout non poſſit modò dici, quod agatur ampliùs de ea retardanda, & in omnem euentum cum eadem clauſula remiſſoria concedi poterit, vt per *Caput.dec.*58.*num.*1. *&* 11. *par.*3. cum ſimilibus.

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

6 Stante releuantia materiæ articulatæ remiſſoria ſemper eſt concedenda tàm in cauſis prophanis, quàm in Beneficialibus, *ſupra deciſ.* 252.

Poſſeſſio eſt fundamentum manutentionis,
7 & ſola ſufficit ad obtinendum in tali iudicio, *Poſtb. de manut. obſeru.*15. *per tot.*

Remedium *legis diffamari, C. de ingen. manu-*
8 *miſs.* non competit, niſi poſſidenti rem, ſuper qua petit à iactationibus abſolui, *deciſ.* 339. *num.*8. *par.*14. *rec.*

MEDIOLANEN. PAROCHIALIS.

Veneris 3. *Aprilis* 1620.

ARGVMENTVM

Suppletur per Summarium.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria quibus terminis, & ſolemnitatibus ſeruatis concedatur, & num. ſeq.*

DECISIO DCCIX.

DOmini cenſuerunt, dandam eſſe declaratoriam contra Ioannem Iacobum, niſi infra menſem, quia eo ipſo, quod intimato, & reproducto mandato de manutenendo in poſſeſſionem Parochialis, de qua agitur, aliàs per Rotam conceſſo Hieronymo, & ſeruatis quatuor terminis ad docendum de paritione,
1 nihil aliud ſupereſt agendum, niſi quod, iuxta notiſſimum ſtylum Rotæ, de quo teſtatur *Veſtr. in prax. lib.*8. *cap. vlt.* contra eum feratur ſententia declaratoria, vt per *Mohedan. deciſ. prima, de ſentent. excommun. Achill. deciſ.* 5. *numer.* 2. *eodem tit.* & fuit aliàs ſæpiſſimè deciſum &c.

Eadem in cauſa eſt ſupra dec. 675.

ADNOTATIO.

2 Stylus Rotæ concedendi declaratorias poſt intimatas, & reproductas executoriales ſeruatis prius quatuor terminis ad docendum de paritione habetur apud *Priol. deciſ.*98.227.357. 419.*&* 440.*ac in dec.*92.*par.*17.*recent. ſupra deciſ.* 125. 161. 196. 293.411. & paſſim.

COMPO-

COMPOSTELLANA PAROCHIALIS.

Ven. 3. Apr. 1620.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac Deciſione de pertinentia iuriſpatronatus, cuius probatio ex quibus deducatur, hic amplè, & ſcitè examinatur, quodque illud per ſimoniam amittitur.

SVMMARIVM.

1 *Contractus non gratuiti ſuper iurepatronatus tanquam ſuper re ſpiritualitati annexa, reputantur ſimoniaci, & ſic nulli.*

2 *Pactum, quod quis teneatur ſoluere debita illius, qui ſibi reſignauit Beneficium, inducit ſimoniam.*

3 *Ex instrumento infeudationis Caſtri alienati, in quo ineſt iuſpatronatus quando dicatur inducta, vel excluſa ſimonia, & num. 9. cum ſeqq. remiſſiuè.*

4 *Dictio*, mas, *Hiſpana, explicatur Italico ſermone* più.

5 *Determinatio reſpiciens plura, illa determinat pariformiter.*

6 *Copula*, &, *facit regulariter venire copulatum principaliter, non acceſſoriè, quicquid ſit de dictione* cum.

7 *Nemo plus iuris in alium transferre poteſt, quàm ipſe habet.*

8 *Ius, quod quis habet in re, per ſimoniam amittit, & num. 9. & ſeqq.*

DECISIO DCCX.

PRopoſito dubio in hac cauſa *die* 11. *Decembris præteriti*, An ius aliquod præſentandi competat Monaſterio, vel potiùs Succeſſoribus Antonij Fernandez, & cui ſit adiudicandum, quia agebatur principaliter de præſentationibus factis à filijs Gregorij de Sancta Baya, ad quem pro Petro de Lanzos dicebatur pertinuiſſe iuſpatronatus, & hoc pro Petro Vaſquez ex pluribus controuertebatur; tunc Domini mandarunt, ſtrictè informari ſuper hoc, ſcilicèt, an iuſpatronatus pertinuerit ad dictum Gregorium, & ſupradicta die 3. Aprilis cenſuerunt negatiuè reſpondendum, nempè iuſpatronatus ad dictum Gregorium non pertinuiſſe, quia infeudatio facta per Abbatem ſupradicti Monaſterij ad fauorem Antonij cum onere certæ annuæ reſponſionis, & donatio poſteà emanata ab eodem Antonio ad fauorem Gregorij cum promiſſione, quod Donatarius teneatur ſoluere debita donantis, ex quibus deducebatur
1 pertinentia iuriſpatronatus ad fauorem eiuſdem Gregorii, & filiorum vti contractus non gratuiti ſuper iurepatronatus, quod eſt ſpirituali annexum, propter vitium ſimoniæ remanſerunt nulli, *cap. præterea el ſecondo, & cap. de iure, de iurepatr. Abb. in cap. ex literis numer. 2. eodem tit. & in cap. veniens il primo num. 1. de teſt.* & de infeudatione iuriſpatronatus tradit *Innocent. in cap. cum ſæculum, vbi etiam alij Doct. eod tit. Roman. conſ. 368. num. 1. 2. 3.* & quod pactum
2 quod quis teneatur ſoluere debita alterius in ſimilibus inducat ſimoniam, per *cap. conſulere, de ſimon.* cum aliis adductis tradit *Rebuff. conſ. 94. num. 1. & ſeqq.* & ſequitur *Pariſ. de reſignat. lib. 14. qu. 7. num. 71.* & facit *deciſ. Caputaq. 200. par. 1.*

Nec obſtat, quod ex his contractibus infeudationis, & dotationis vti factis de vniuerſitate medietatis Caſtri, benè potuerit transferri iuſpatronatus tanquàm illi annexum, & expreſſio iuriſpatronatus fuerit facta ſolùm ad declarandum huiuſmodi annexionem, non autem ad effectum illud in ſpecie alienandi. Quia, vltraquod non conſtat in hoc
3 caſu, quod iuſpatronatus antè ſupradictam conceſſionem factam ab Abbate eſſet annexum Caſtro, nec Teſtes de hoc explicitè deponunt, & contrarium ſuadetur ex eo, quia non conſtat, quod poſſeſſores alterius medietatis dicti Caſtri prætendant aliquod iuſpatronatus; in omnem euentum pro reſponſione ponderatum fuit, quod in inſtrumento infeudationis dè iurepatronatus mentio facta fuit per huiuſmodi verba, *quam quidem medietatem &c. & molendina, & redditus, & ius præſentandi Beneficij de Marcon &c. Vobis infeudamus, & in donatione mas el padronalgo, quod ego habeo &c. vobis dono &c.* quæ dictio, *mas*, Italo ſermone
4 explicatur, *più*, & in ſubſtantia viſa fuit importare copulam, adeout, ſicut molendina, & alia bona per eandem dictionem ibi expreſſa æquè principaliter, non autem acceſſoriè ad medietatem Caſtri in eis comprehenſa fuerũt,
5 idem dicendum ſit de iurepatronatus, quod ex eiſdem verbis determinatur, *l. iam hoc iure, cum ibi not. ff. de vulg. & pupill.* maximè, quia
6 copula, *et*, regulariter facit venire copulatum principaliter, non acceſſoriè, quicquid ſit de dictione, *cum*, vt in his terminis tradit *Abb. in cap. querelam num. 5. & ſeq. de ſimon.* & ſequitur poſt alios *Rocch. de Curt. de iurepatr. verb. ipſe, vel is, à quo q. 25. num. 46. & plur. ſeqq.* cum aliis adductis *in Toletana iuris præſentandi 1. Iunij 1612. coram R. P. D. meo Manzanedo.*

Minùs obſtat, quod Gregorius fuerit etiam per Antonium poſt donationem hæres vniuerſaliter inſtitutus; quicquid enim ſit de
7 hoc, placuit reſponſio, quod ſicut Antonius iuſpatronatus per dictam conceſſionem Abbatis non acquiſierat, ità non potuit illud aliquo modo in Gregorium transferre, *l. nemo plus iuris, vbi Dec. in princip. ff. de reg. iur. cap. nemo plus iuris, eod. tit. in 6.* Imò quatenùs illud ac-
8 quiſiuiſſet, per ſimoniam ſaltem in ſubſequẽti donatione commiſſam, illud cenſeretur amiſſum, *cap. quia Clerici, vbi gloſ. vlt. Innocent. & Io. Andr. in fin. Butr. num. 9. & alij, de iurepatr.* & fuit dictum *in Vlixbonen. Prioratus 14. Martij 1611. coram Reuerendiſs. D. Damaſceno.*

Et ita deciſum &c.

Supra poſt deciſ. 653. referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

9 Simoniacus efficitur incapax iuriſpatronatus, *Viuian. de iurepatr. lib. 2. cap. 6. nu. 23. & lib. 6. cap. 5. num. 76.*

10 Committitur autem ſimonia in omnibus iis, quæ ſpiritualibus annexa ſunt, *Viuian. eod. tract. lib. 11. cap. 2. n. 4.*

11 Cætera ad materiam ſimoniæ, *vide ſupra deciſ. 396.* vbi dicebatur, quod conuentiones omnes in Beneficialibus ſimoniæ labe inficiantur.

12 Iuſpatronatus quando dicatur vnitum Caſtro, ſeu Feudo, tradit *Rot. in Aurien. iuriſpatronatus 12. Febr. 1666. coram Eminentiſs. Carpineo Vicario Vrbis.*

ANCONITANA ALIMENTORVM.

Lunæ 6. Apr. 1620.

ARGVMENTVM

Conſtat ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Executio facta poſt interpoſitam appellationem eſt attentata, & conſequenter venit reuocanda.*

2 *Appellari poteſt à ſententia lata ſuper alimentis præteritis, & num. 5. & quando ab ea non appelletur num. 4. & ſeqq.*

3 *Via executiua, vel appellatione remota, quando poſſit contra aliquem agi.*

DECISIO DCCXI.

PLacuit Dominis, quod executio facta ad inſtantiam Bernardini contra Ioannem Baptiſtam vigore ſententiæ poſt appellationẽ
1 ab ea interpoſitam fuerit attentata, & conſequenter veniat reuocanda, *cap. non ſolùm, de appell. in 6. Seraph. dec. 1383. n. 1. & n. 5. in fin.* cum ſimilibus.

Non obſtat, quod Bernardinus egerit pro credito occaſione indumentorum, quæ aliàs dederat filiis Io. Baptiſtæ, quibus alimenta à Patre debentur, vt in alia ſententia pro dictis filijs declaratum fuit; Quia, vltra quod executio legitur facta ad inſtantiam Bernardini,
2 qui in dicta ſententia pro filiis non eſt nominatus; Placuit etiam reſponſio, quod, cùm ageretur de indumentis iam antè motâ litem præſtitis, & ſic de alimentis præteritis, à ſentẽtia ſuper illis lata potuit appellari, *Surd.* poſt relatos *de aliment. tit. 8. priuileg. 60. n. 15. Caput. deciſ. 24. num. 2. par. 1.* & fuit dictum *in Maceraten. attentatorum, quæ eſt inter impreſ. dec. 764. nu. 4. par. 1. diuerſ.* & aliàs ſæpè: Præſertim, quia non conſtat, quod in partitis librorum fuerit no-
3 minatus Io. Baptiſta, nec quod vigore dictarũ partitarum, vel aliter contrà eum potuerit procedi via executiua, vel appellatione remota.

Et ità deciſum, Io. Baptiſta ſolùm informante &c.

ADNOTATIO.

In cauſis alimentorum, quæ petuntur officio Iudicis, non admittitur appellatio ſuſpenſiua, quia venter non patitur dilationem, & pau-
4 pertas expectare non poteſt, *Manſon. de cauſ. execut. ampliat. 31. per tot. Vrſell. concl. 89. nu. 17. & 18. Thomat. dec. 10. num. 3. Celſ. dec. 84. num. 6. Buratt. dec. 208. num. 4. Paul. Rub. in addit. ad dec. 1. num. 103. & ſeqq. par. 9. rec.* ne is, cui debentur alimenta, interim, quod litigatur, fame pereat, *dec. 412. num. 7. par. 2. dec. 549. num. 6. & 7. par. 4. to. 3. recent.*

5 Aliud tamen dicendum in alimentis præteritis, vel quæ iure actionis debentur, nam in iſtis appellatio ſuſpenſiua adhuc admittitur, *Buratt. dec. 208. nu. 5. & 6.*

6 Ad materiam, *vide Ridolph. in prax. part. 2. cap. 4. nu. 166. & ſeqq. Rot. in Romana Alimentorum 4. Martij 1641. coram Pirouano.*

BVRGEN. SEV TOLETANA PECVNIARIA.

Lunæ 4. Maij 1620.

ARGVMENTVM.

Remiſsoria in prophanis conceditur data releuantia, etiam ſine fumo: Furtum pecuniarum quando cedat damno Domini, & quando mandatarii, Procuratoris, vel Exactoris, latè materia hic examinatur.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria datur pro repetendis teſtibus, nulliter examinatis in partibus, quando illi deſeruire poſſunt in cauſa ſaltem pro fumo.*

2 *Item datur in prophanis in qualibet inſtantia, etiam ſine fumo, quando materia articulata eſt releuans, & num. 3. ac num. 11.*

4 *Furtum commiſſum ſine culpa, & dolo mandatarij, dicitur caſus fortuitus.*

5 *Caſus fortuitus cedit damno mandantis, non autem Mandatarij, ſeu Procuratoris, & num. 12.*

6 *Mandatarius, ſeu Procurator exigendo pecunias nomine Domini, huic acquirit illarum dominium.*

7 *Furtum cedit damno illius, penès quem eſt dominium.*

8 *Mandati contractus vti principalis attenditur, non autem cuſtodia, quæ venit in conſequentiam.*

9 *Quando Mandatarius, ſiue Procurator, & Exactor dici poſſit factus Dominus pecuniarum exactarum, ex circumſtantijs deducitur.*

10 *Numeratio ſola alicui facta non ad effectum transferendi dominij, ſed ad alium effectum, non transfert dominium in recipientem, & nu. 13.*

DECISIO DCCXII.

DOmini concluſerunt, dandam eſſe remiſ-
ſoriam, quia agitur de repetendis teſti-
1 bus aliàs in partibus nulliter examinatis, qui
deſeruiunt ſaltem pro fumo ad effectum re-
miſſoriæ, *Caſſad. deciſ. 3. num. 2. de dilat. Put. deciſ.
236. lib. 1. iuxta vltimam impreſſionem, Rota deciſ.
11. de probat. in nou. Veſtr. in prax. lib. 6. cap. vlt.
num. 3. verſ. quod extenderetur*. Vltra quod in
2 prophanis datur remiſſoria in qualibet in-
ſtantia, etiam ſine fumo, quando eſt releuans,
Caputaq. deciſ. 68. num. 1. part. 3. cum ſimili-
bus.

Releuantia autem viſa fuit clara ex eo præ-
cipuè, quia articuli tendunt ad probandum,
3 quod Franciſcus ſit mandatarius, & furtum
pecuniarum, de quibus agitur, fuerit commiſ-
4 ſum abſque dolo, & culpa ipſius, quo caſu
furtum dicitur caſus fortuitus, *l. 1. & ibi Bald.
C. depoſ. Menoch. conſ. 353. num. 10. Honded. conſ.
90. num. 10. lib. 2.* qui cedit damno mandantis,
5 non autem Mandatarij, ſeu Procuratoris, *l. à
Procuratore, C. mand.* maximè, quia Franciſcus
6 exigēdo pecunias nomine Didaci Principalis,
potuit ei illarum dominium acquirere, *l. 1.
§. item acquirimus, & §. per Procuratorem, vbi gloſ.
& Doct. ff. de acquir. poſſeſſ. Aym.* qui loquitur
in his terminis *conſ. 247. num. 1. verſ. ſed præmiſſis
non obſtantibus, & per tot.* & fuit dictum *coram
Me in Farfen. pecuniaria 26. Ian.* 1615. & furtum
7 cedit damno illius, penès quem eſt dominiū,
*l. pignus, & ibi Doct. C. de pignor. act. Pariſ conſ.
47. num. 17. & ſeq. lib. 1. & conſ. 156. num. 24. lib. 4.
Gabr. de reb. credit. concluſ. 2. num. 7.* & fuit dictum
in d. Farfen. pecuniaria 21. Iun. 1610. *coram R. P. D.
meo Manzanedo, & coram Me dicta die 26. Ianuarij*
1615.

Nec obſtat, quod idem Didacus ſcripſerit
Franciſco, quod pecunias exactas penès ſe
retineret, quouſque aliud ei ſcriberet; quia
nihilominùs contractus mandati vti princi-
8 palis attenditur, non autem cuſtodia, quæ
venit in conſequentiam, *l. 1. §. quod ſi rem, &
ibi Doct. ff. depoſ. Seraph. dec. 1158. num. 3.*

Minùs obſtat, quod cùm Franciſcus non
receperit pecunias clauſas, & obſignatas, ſeu
numeratas, remanſerit debitor generis, & pe-
cuniæ numeratæ tranſiuerint in dominium
ipſius, ſiuè fuerit Mandatarius, ſiuè Depoſi-
tarius; Quia fuit reſponſum, quod ex circum-
9 ſtantijs facti, & alijs in articulis deductis, pro-
bari poterit inter partes, actum fuiſſe, quod
Franciſcus conſeruaret illaſmet pecunias tan-
quam proprias Didaci, quod viſum fuit ſatis
veriſimile, quia Franciſcus erat Sacerdos, non
autem Mercator, qui dictis pecunijs in nego-
cijs proprijs vti vellet, & tantundem in gene-
re reſtituere, & poteſt dici, quod dictas pecu-
nias numeratas receperit, vt integrum cre-
ditum Didaci exigeret, quo caſu ſola nume-
10 ratio, vti facta ad alium effectum non facit,
vt dicatur in ipſum recipientem dominium
translatum, *l. Lucius Titius Sempronio, ff. depoſit.
Surd. conſ. 391. n. 19. verſ. nec repugnat.*

Et ita &c.

Eſt in eadem cauſa ſupra deciſ. 544.

ADNOTATIO.

11 Remiſſoria in prophanis conceditur ſtante
releuantia materiæ articulatæ etiam ſine fu-
mo, ſupra *dec. 34.* & alibi pluries.

12 Periculum pecuniarum furto ſubtractarum
an ſpectet ad Exactorem, qui illas penès ſe re-
tinuit, vel ad illarum Dominum, *vide Ver-
migliol. conſ. 403. & conſ. 421. ſupra deciſ. 430. &
644.*

13 Numeratio pecuniæ dominium transfert
in recipientem, *Coccin. dec. 49. num. 2.*

FIRMANA INVENTARII.

Ven. 5. Maij 1620.

ARGVMENTVM.

Interrogatus, an velit vti ſcriptura producta pro bona, vtrum teneatur præcisè reſpondere? Præſumptio veritatis vnius ſcripturæ, quibus iuuetur adminiculis, & additiones in ea, etiam non ſubſcriptæ, quando probent.

SVMMARIVM.

1 *Interrogatus an velit vti pro bono inſtrumento producto, An teneatur præcisè reſpondere? An verò poſſit reſpondere, ſe velle vti pro bono, donec, & quouſque fuerit legitimè certificatus de contrario, & num. 5.*

2 *Quomodo procedat iſta concluſio, hic declaratur, & num. 6.*

3 *Præſumptio veritatis vnius ſcripturæ ex quibus oriatur adminiculis.*

4 *Additiones factæ in ſcriptura manu Notarij, de illa rogati, non requirunt approbationem ab illo, & ſine approbatione probant.*

DECISIO DCCXIII.

FVit reſolutum, Deodatum non teneri
magis præcisè reſpondere, cùm Deodatus
interrogatus, An velit vti pro bono inſtru-
mento inuentarij pro eius parte producto,
reſponderit, ſe velle vti pro bono, donec, &
1 quouſque fuerit legitimè certificatus de con-
trario, quæ reſponſio ſufficiens, & bona repu-
tatur ſecundùm opinionem *Specul. in tit. de edit.
inſtrum. §. viden. num. 3. verſ. ego talis,* quam poſt
*Salyc. in l. ſi falſos ſub num. 2. C. ad l. Cornel. de
falſ. Corn. conſ. 283. num. 9. lib. 2. & alios allegatos*
tenuit *Rota in Portuen. Caſtri Riani 15. Martij
1555. coram Capizucco, quæ eſt deciſ. Caputaq. 252.
lib. 1. in manuſcrip. & in Senogallien. frumenti 8.
Oct. 1571. coram Robuſterio,* & dicit *Gabr. de cri-
min. concl. 7. nu. 2. ſub verſ. contrarium.*

Nec obſtat, quod huiuſmodi opinio non
2 procedat, vbi contrà inſtrumentum adeſt ali-
qua ſuſpicio falſitatis, ex deductis *in dictis deci-
ſionibus, & coram Me in Lunen. Sarzanen. 16. No-
uembris 1612.* Nàm quoad inſtrumentum

pro-

productum, in caſu iſto contra illud non adeſt aliqua ſuſpicio: quò verò ad prothocollum, ſeù matricem, licèt in ea adſint aliquæ additiones, tamen ex illarum inſpectione viſæ ſunt ſcriptæ manu eiuſdem Notarij, & præſeferunt
3 eandem antiquitatem, adeòut ex eis ſuſpicio aliqua oriri non poſſit, & tantò minùs, quia aliquæ ex dictis additionibus verificantur ex alijs inſtrumentis, in eodem prothocollo exiſtentibus, & aliis pro Deodato deductis, ex quibus potiùs inſurgit præſũptio veritatis etiã pro aliis, *Paul. de Caſtr. conſ.* 301. aliàs 302. *nu.* 4. *lib.* 1. cum aliis adductis per *Gabr. de præſumpt. concluſ.* 5. *num.* 1. *& in Romana extinctionis cenſus, quæ eſt deciſ.* 813. *numer.* 15. *& ſeq. part.* 1. *diverſorum.*

Neque obſtat, quod tales additiones ſint abſque approbatione Notarij rogati; quia
4 cùm ex illarum inſpectione appareant ſcriptæ in matrice manu eiuſdem Notarij, in eis non requiritur alia approbatio, quicquid eſſet dicendum, ſi eſſent ſcriptæ manu alterius, & non conſtaret à quo, vt dicit *Paul. de Caſtr. conſ.* 131. *nu.* 2. *verſ. nec noceat lib.* 2. *Aym. conſ.* 88. *num* 2. *&* 4. cum aliis adductis *in Peruſina fideicommiſſi* 4. *May* 1609. *coram R. P. D. meo Decano, &c.*

A D N O T A T I O.

5 Aduerſari videtur huic deciſioni, quod habetur ſupra *deciſ.* 276.

6 Conciliantur tamen, quia in caſu præfatæ *dec.* 276. concurrebat odor, ſeu ſuſpicio falſitatis, quod in præſenti non aderat.

Ad materiam, *vide in eadem dec.* 276.

CARTHAGINEN. TRANSLATIONIS MONASTERII.

Lunæ 18. Maij 1620.

A R G V M E N T V M.

Monaſterij translatio ex quo capite dicatur iuſte petita, & quando ſit facienda non ſolùm ad diuerſum ſitum eiuſdem loci, ſed etiam ad diuerſum locum.

S V M M A R I V M.

1 *Monaſterij translatio iuſta ex cauſa dicitur fieri propter intemperiem aeris, & malam qualitatem ipſius Monaſterij, & numer. 8. vbi relatiue.*

2 *Item propter paupertatem Monaſterij, & particularium perſonarum loci, vbi degit.*

3 *Vniuerſitas quando citatur, vt valida dicatur citatio, quid requiratur.*

4 *Citatio facta Vniuerſitati, quando dicatur valida, ſi fuerit citatus ille, qui eam repræſentat.*

5 *Monaſterium ſi transferendum veniat alibi propter aeris intemperiem, & malam qualitatem Monaſterij, tunc ea translatio debet fieri ad alium ſitum eiuſdem loci, & non ad alium locum.*

6 *Qua tamen concluſio non procedit, ſtante paupertate Monaſterij, & particularium perſonarum illius loci.*

7 *Monaſterium quando eſt transferendum, quò debeat fieri translatio.*

D E C I S I O D C C X I V.

Eſt par. 4. to. 3. rec. deciſ. 713.

8 *Supra poſt deciſ. 6?8. referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ,* & agitur de materia huius.

CIVITATIS CASTELLI FIDEICOMMISSI.

Lunæ 18. Maij 1620.

A R G V M E N T V M:

Ex emphytheuſi detrahitur legitima, illaque æſtimatur reſpectu fructuum à filio ex ea perceptorum, & agitur de materia *l. hæreditatum, ff. ad l. falcid.*

S V M M A R I V M.

1 *In æſtimando valore emphytheuſis habetur ratio ad vitam filiorum, non ad tempus, quo viuere potuerunt, & nu. 2. 4. & 6. cum ſeq.*

3 *Tempus, quo quis viuere poteſt, taxari debet iuxta ætatem, valetudinem, vſum Regionis, ac arbitrium Iudicis.*

D E C I S I O DCCXV.

Eſt penès Merlin. de legit. dec. 128.

Cætera huius cauſæ deciſiones referuntur ſupra poſt deciſ. 263.

A D N O T A T I O.

In firmando ſtatu hæreditatis ad effectum calculandi legitimam attenduntur etiam bona
6 emphytheutica, iuxta modum expreſſum in hac deciſ. quã refert *Coccin. dec.* 1567. exornans materiam, ad quam, vide *Merlin. de legit. lib.* 2. *tit.* 1. *qu.* 4. & per plures quæſtiones ſubſequentes, *ac Rot. poſt eum dec.* 105. *&* 126.

7 Ex feudo an, & quando debeatur legitima, examinat *Rot. deciſ.* 283. *num.* 6. *& ſeqq. par.* 17. *recent.*

ROMANA CONSIGNATIONIS SEQVESTRI.

Veneris 22. Maij 1620.

A R G V M E N T V M.

Agitur de probando valore Caſalis, mediante æſtimatione Peritorum, & quomodò, licèt iſti ſint diſcordes in ſumma, poſſint reduci ad concordiam, præſertim ex relatione tertij Periti

Periti de partium conſenſu facta, cui Perito, etiam vnico ſtandum eſt.

SVMMARIVM.

1 *Creditor habens obligata bona debitoris in forma Cameræ Apoſtolicæ, poteſt obtinere mandatum executiuum, contra eundem, & debet ſatisfieri.*

2 *Periti dicuntur concordes in ſumma minori, quia in maiori ſumma ineſt minor, & num. 6. ac 12. & quomodò hoc procedat nu. 13.*

3 *Summa media eſt attendenda in Peritis, quicquid ſit in arbitris, & cur, num. 4.*

5 *Periti tertij relationi ſtandum eſt, etiamquod diſcordet ab alijs, & num. 7. ac 11.*

8 *Intentio principalis Partium ſemper attenditur in qualibet diſpoſitione.*

9 *Peritorum iudicium eſt modus præcipuus probandi valorem rerum.*

10 *Perito, etiam vnico, electo de partium conſenſu, ſtandum eſt.*

DECISIO DCCXVI.

AD retardandam executionem mandati contra bona hæreditaria Annibalis ad inſtantiam Maluicini relaxati pro eius credito ſcut. 960. auri, pro parte D. Ceuli obtentæ fuerunt quędam inhibitiones pro credito dotis vxoris, matris, & alijs, & cùm Maluicinus prætenderet, hæreditatem dicti Annibalis eſſe ſufficientem tàm pro credito ipſius, quàm pro credito anteriori Ioſephi, vtraque pars elegit ſuum Peritum ad effectum æſtimandi bona, & firmandum ſtatum hæreditatis, & cùm Peritus Ceuli æſtimauerit Caſale Marciliani in ſumma ſcutorum 3158. alter verò in ſumma ſcut. 8725. ſicque iſti eſſent diſcordes iuxta ordinem Rotæ, & de conſenſu partium electus fuit in tertium Peritum D. Bartholomæus Sanctacrucius, & facta per eum relatione de dicto Caſale in ſumma ſc. 6401. propoſui pluries dubium, An dictæ inhibitiones ſint moderandæ, quod ſupradicta die Domini affirmatiuè reſoluerunt, moti ex eo, quod etiam attento valore Caſalis in ſc. 6401. ſecundùm æſtimationem dicti tertij Periti, de qua Maluicinus dicit, ſe contentum, bona hæreditaria Annibalis ſunt ſufficientia tàm pro credito anteriori Ioſephi, quàm pro cre-
1 dito Maluicini, cui propterea eſt ſatisfaciendum, poſtquam habet omnia dicta bona obligata etiam in forma Cameræ Apoſtolicæ, cuius vigore ſer. ſer. obtinuit relaxari mandatum executiuum præcedentibus *deciſionibus factis coram R.P.D. meo Veroſpio.*

Nec viſum fuit Dominis in caſu iſto poſſe dubitari, quin æſtimationi dicti tertij Periti ſit ſtandum, quia cum ea concordat etiam alter
2 Peritus ipſius Maluicini, qui, licèt æſtimauerit Caſale in maiori ſumma, tamen concordat cum tertio Perito in dicta ſumma ex regula, quod in maiori ſumma ineſt minor, *l. 1. §. ſi ſtipulanti, ff. de verb. oblig. l. inter pares in fin. & ibi Imol. num 1. & Alex. num. 10. ff. de re iudic. l. diem proferre, §. ſi plures arbitri, & ibi gloſ. verb. conſenſerunt, ff. de recept. arb.* & fuit dictum *coram Me in Bononien. pecuniaria 4. Maij* 1611. & quod in
3 Peritis, ſeu æſtimatoribus ſit attendenda media ſumma ex hac ratione, quicquid ſit in arbitris, tradit *Salyc. in l. 2. num. 28. & ſeq. C. de reſcind. vendit. Alexan. conſ. 64. num. 9. lib. 2. Surd. conſ. 452. n. 74.* & fuit dictũ *in Peruſina executionis 20. Februarij 1617. coram R.P.D. meo Remboldo.* Et ad hoc fuit etiam per Dominos ponderatum, quod ſicut, ſi Peritus Maluicini conueniſſet ſimpliciter in dicta ſumma ſcut. 6401. ſine difficultate illi ſtandum eſſet, ità, & nunc,
4 licèt æſtimauerit in maiori ſumma, quia dicta maior ſumma concernit fauorem Maluicini, & propterea in eius odium attendi non debet, iuxta tradita per *Salicet. in dicta l. 2. num. 29. ſub verſ. & ratio motiua eſt, C. de reſcind. vendit.*

Nec obſtat, quod æſtimationi tertij Periti, quæ diſcordat ab alijs præcedentibus, non ſit ſtandum, ſed deueniendum ſit ad electionem
5 aliorum, ex *Gabr. conſ. 168. num. 106. lib. 1.* cum alijs adductis *in Romana Domus 23. Maij 1614. coram R. P. D. meo Buratto*; quia, vltra quod contrariam opinionem poſt *gloſ. in l. item ſi vnius, §. principaliter, verb. auctoritati, in fin. verſ. vel potes dicere, & ibi Bart. nu. 3. verſ. dicit tamen quædam gloſ. Bald. in fin. verſ. in gloſſ. ff. de recept. arb. Soccin. conſ. 54. col. 1. nu. 2. & col. 2. verſ. tertius, & vltimus caſus lib. 1. Gabr.* qui de magis communi teſtatur *de arb. concluſ. 1. num. 3. in fin. & alios allegatos* tenuit *Rota in Romana Saluiani interdicti 11. Ian. 1610. coram R.P.D. meo Manzanedo, & 10. Ian. 1613. coram R.P.D. meo de Vbaldis, & coram Me in dicta Bononien. pecuniaria 4. Maij* 1611. Placuit etiam reſpõſio, quod obie-
6 ctum procederet, ſi Maluicinus non eſſet contentus de media ſumma, in qua in ſubſtantia duo Periti concordant, vt ſupra dictum eſt, ſed prætenderet eſſe attendendam maiorem
7 æſtimationem tertij, vel alterius Periti, quia tunc videndum eſſet, an poſſet cogi, illam mediam acceptare, vel deueniendum eſſet ad electionem aliorum, ſecundùm variam *Doct.* ſententiam; ſed hoc ceſſat in caſu iſto, quia Maluicinus contentus eſt de dicta media ſumma, & maiorem remittit, ex ſupradictis.

Minùs obſtat, quod tertius Peritus, quoad ſingulas partes Caſalis non poſſit dici conuenire cum Perito Maluicini, cùm in aliquibus relationem illius excedat; quia pro reſponſione ponderatum fuit, quod dictum Caſale non eſt diuidendum, ſicque dictus Peritus fuit electus ad æſtimandum totum Caſale, & ſic ipſum corpus, non autem ſingulas partes:
8 Vndè quicquid ſit de dictis partibus vti ſingulis, & diſtinctis, ſufficit ad iſtum effectum, quod conueniat reſpectu totius corporis Caſalis ex principali intentione partium, quæ ſemper attenditur, *l. 1. in princ. ff. de auctor. tut. Ruinæ conſ. 145. numer. 21. lib. 5.* cum ſimilibus.

Et ita deciſum &c.

Eſt in eadem cauſa coram Caualer. deciſ. 603.

ADNO-

ADNOTATIO.

9 Stabilium valor quomodo probetur, *vide ſupra deciſ. 39. 49. & 202.* vbi quod ſignanter reſultet ex iudicio Peritorum, idque pariter firmat *Merlin. dec. 766. num. 6.*

10 Peritis namque de conſenſu partium electis ſtandum eſt, quod, & in vnico Perito locum habet, *Rot. coram Celſ. deciſ. 286. nu. 9. & dec. 309. num. 8. in Romana mercedis fabricæ 26. Iun. 1675. §. de ſoliditate, coram R. P. D Taya, & in Romana locorum Montium 14. Iunij 1680. in princip. coram Reuerendiſſimo Albergato Decano, ſupra deciſ. 261. & 369.*

11 Benè firmatur in hac deciſione, quod relationi tertij Periti ſtandum eſt, etiamſi diſcordet ab aliis duobus præcedenter electis, quod, & dicitur coram *V bald. deciſ. 3. ſub num. 2. in hac deciſ. allegat. & coram Priol. dec. 294. num. 17.* vbi *num. 19.* quod id maximè procedit, ſi conſtet de ratione, quarè diſcordet.

12 Regula, quod in maiori ſumma ineſt minor, de qua eſt *text. in l. 1. §. ſi ſtipulanti, ff. de verb. obligat. & in l. quoties, §. ſed ſi maiorem,* ibi- *quoniam ineſt quadrans in ſemiſſe, ff. de hæred. inſtit. & in l. ſi vnus, §. ſi cum decem, ff. de pact. Seraphin. dec. 1397. num. 1. Merlin. dec. 295. nu. 8. & dec. 766. num. 2. Bich. deciſ. 291. num. 8.* vbi allegatur hæc noſtra deciſio, *in recent. deciſ. 718. num. 9. par. 4. to. 3. dec. 267. nu. 6. par. 7. dec. 457. nu. 17. par. 9.*

13 Declaratur coram *Gregor. deciſ. 297. num. 4. & 5.*

Sed huic declarationi obſtare videntur ponderata per *Adden. ad Buratt. dec. 468. num. 16.* & per ipſummet *Buratt. dec. 865. n. 2.*

CALARITANA PRÆHEMINENTIARVM, SEV SEDILIVM.

Veneris 22. Maij 1620.

ARGVMENTVM.

Agitur de manutentione danda poſſidenti de tempore motæ litis in quaſi poſſeſſione retinendi ſedilia, ſeu ſcamna in Eccleſia iurispatronatus, etiamquòd talia iura poſſidentes ſint laici.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione ſedendi datur poſſidenti de tempore motæ litis, & num. 8.*

2 *Patronis, etiam laicis permiſſum eſt in eorum Eccleſijs habere ſedilia, & ſcamna, & comprobatur num. 3.*

4 *Materia facultatiua quando reddatur turbida ex titulo, & num. 5.*

6 *Acta præſumuntur integrè tranſportata, & dicenti, alia adeſſe, incumbit onus probandi.*

7 *Vicarius dicitur receſſiſſe à declaratione facta, qua vti nulla perindè eſt acſi non emanaſſet, dando poſteà alteri mandatum de manutenendo.*

DECISIO DCCXVII.

DOmini cenſuerunt, D. Mariæ dandum eſſe mandatum de manutenendo, niſi obſtent recurſus, quia illius quaſi poſſeſſio iu-
1 ris tenendi ſedem in Eccleſia, de qua agitur, in eaque ſedendi de tempore motæ litis, & anteà, probatur ex teſtibus, & aliis iuribus pro eius parte datis, & pro Vniuerſitate, & conſortibus non controuertitur, *§. retinendæ, inſtit. de interdict.* & in his terminis fuit dictum *in Pampilonen. iuris ſedendi 1. Iulij, & 20. Nou. 1609. & 16. Martij 1612. coram R. P. D. meo Manzanedo.*

Præſertim, quia ex eiſdem teſtibus, & alijs pro Maria deductis apparet, quod Dominæ eius Domus anteceſſores ipſius eandem ſedē à longiſſimo tempore ibidem tenuerunt cum particulari titulo conceſſionis factæ à Rege eiſdem anteceſſoribus de ſitu arcis, in quo fuit ædificata Eccleſia, adeòut dicti anteceſſores tanquàm Patroni hanc præheminentiam
2 habere potuerint, & tanquam talis D. Maria illam habere poſſit, iuxta *text. in cap. nobis, §. pro fundatione, de iurepatron.* & tradit *Abb. in cap. abolendæ ſub num. 5. de ſepult. Franc. Marc. deciſ. 275. num. 3. par. 1. Menoch. de recuper. remed. 15. num. 45. & ſeq.* cum aliis adductis *in Calagurit. Cappellæ 28. Maij 1586. coram bo. mem. Cardinali Pamphilio.*

Et hoc etiam colligitur ex diſtributione ſepulturarum anno 1446. in eadem Eccleſia facta, in qua primus locus fuit aſſignatus ante-
3 ceſſori Mariæ, & reliquę aſſignationes fuerunt factæ ſub beneplacito eiuſdem tanquàm Patroni, & ex literis Epiſcopi anni 1595. eius Vicario directis, in quibus dicit, quod mandatum generale de amouēdis ſedibus in dicta Eccleſia non debet intelligi reſpectu ſedis Ludouicæ Dominæ dictæ Domus, quia relationem habuit, quod illam ſedem ibi tenuit ab immemorabili tempore, & quod anteceſſores Mariæ illam habuerint antè alios Incolas, deponunt teſtes, qui dantur *ſuper 9.*

Nec obſtat, quod hoc videatur eſſe in facultate Ordinarij, contra quem propterea non poſſit dici acquiſita poſſeſſio; quia ſtante ſupradicto titulo materia facultatiua redditur ſaltem turbida reſpectu D. Mariæ, quam pro-
4 pterea, donec de validitate illius, & de aliis ſimilibus petitorium reſpicientibus cognoſcitur, placuit, eſſe in quaſi poſſeſſione manutenendam, *ex ſupradictis.*

Neque obſtat, quod decretum emanauerit in Viſitatione fauore cultus diuini generaliter
5 contra omnes Incolas, & alij omnes illi paruerint; quia diuerſa ratio ab aliis poteſt eſſe in D. Maria, quæ habet poſſeſſionem à longiſſimo tempore, & antè alios, & titulum ex conceſſione, cum alijs *ſupra* deductis.

Minùs obſtat, quod debeant tranſportari acta coram aliis Iudicibus; quia fuit reſponſum, quod huiuſmodi cauſa fuit aliàs coram Abbate Gemonal introducta per ſimplicem commiſſionem, & non fuit in ea aliud actū,
6 ideò ſufficit, quod fuerit tranſportata dicta com-

commiſſio, & dicenti adeſse alia acta, incumbit onus probandi, quia aliàs in dubio præſumuntur integra, *Dyn de antiq. temp. par. 2. nu. 55.* & fuit dictum *in Caſenaten. bonorum 19. Iunij 1589. coram b. m. Cardinali Pamphilio*, & aliàs *ſæpè*.

Nec obſtat, quod Vicarius declarauerit, D. Mariam incurriſse in cenſuras, ex eo, quod contrauenerit ſupradicto decreto; quia cùm poſtmodùm idem Vicarius dixerit, illam eſse manutenendam in dicta eius quaſi poſseſſio-
7 ne, dicitur receſſiſſe à ſupradicta declaratione tanquàm nulla, & iniuſta, quæ propterea perindè eſt, ac ſi non emanaſſet, *l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudic.* Verùm, quia pro Vniuerſitate, & conſortibus dicebatur, Mariæ obſtare recurſus, Domini ſub huiuſmodi conditione, vt ſupra, ad eius fauorem reſponderunt &c.

ADNOTATIO.

Permiſſum eſt laicis retinere ſcamna, ſeu ſedilia in Eccleſijs ad effectum commodè audiendi verbum Dei, & habenti huiuſmodi quaſi poſſeſſionem datur manutentio, ac licet ſe opponere turbatoribus, illiſque reſiſtere etiã vi armata, *Poſth. de manut. obſeruat. 10. num. 31. Palm. iun. conſult. 30. num. 11. Gratian. diſcept. 210. num. 12. & ſeqq. Dian. reſolut. moral. to. 6. tract. 1. de legib. reſol. 126. num. 5. & 6.*

Quod eo magis procedit fauore Patroni Eccleſiæ, cùm iſte habeat etiam ius prohibendi alijs ſibi non beneuiſis, ne in Eccleſia ſui Patronatus ſcamna retineant, vt fuit dictum *in Taurinen. Scamni 26. Febr. 1666. coram Emin. Cerro.*

8 Ad materiam, *vide Poſth. de manut. obſeru. 73. num. 183. & ſeqq. & Rot. poſt eum deciſ. 117. quæ eſt eadem deciſ. 378. par. 2. recent.*

NARNIEN. FIDEICOMMISSI.

Lunæ 1. Iunij 1620.

ARGVMENTVM.

Legatum factum à patre filiabus fœminis pro legitima, & iure inſtitutionis, an detrahatur vti æs alienum antè legitimam, an potius computetur in ipſa legitima, & an Statutum excluſiuum fœminarum procedat condito teſtamento.

SVMMARIVM.

1 *Legatum factum à patre filiabus fœminis pro legitima, & iure inſtitutionis, per quæ dicitur illas agnouiſſe in ſuas, ſuccedit loco legitimæ, & nu. 7. & ſeqq.*

2 *Huiuſmodi relictum detrahitur non vti æs alienum antè legitimam, ſed ex ipſa legitima.*

3 *Statutum excludens filiam à ſucceſſione parentum, intelligitur de ſucceſſione ab inteſtato, non autem condito teſtamento, & num. 4. cum duobus ſeqq.*

DECISIO DCCXVIII.

IN hac Cauſa dubitaui, An dotes ſint detrahendæ de legitima, vel tanquam æs alienum, & Domini reſoluerunt, eas eſſe detrahendas de legitima, ea præcipuè ratione, quia Pater in eius teſtamento expreſsè reliquit filiabus fœminis ducat. ooo. pro qualibet ipſarum legitima, & in dictis duc. 2000. pro qualibet eas hæredes inſtituit, ex quibus verbis viſum fuit ſine difficultate dicendum, quod teſtator dictas filias vti ſuas agnouerit, & quod dotes ex clara diſpoſitione, ſeu expreſſa vo-
1 luntate ipſius teſtatoris, quicquid ſit in terminis Statuti, ſuccedant loco legitimæ, *Rub. Alexan. in l. pater filium num. 174. ff. de inoffic. teſtam. Alexan. conſ. 131. num. 2. lib. 1. Gabr. conſ. 140. nu. 7. in fin. & num. ſeq. lib. 2.* & tenuit *Rota in Albanen. legitimæ, & in Romana de Lante relat. inter impreſ. dec. 60. nu. 3. & dec. 266. num. 1. & ſeq par. 1. diuerſ.*
2 & conſequenter, quod ſint detrahendæ de ipſa legitima, ſecundùm communem opinionem, quod vbi dotes ſuccedunt loco legitimæ, de ipſa legitima, non autẽ vti æs alienum ex tota hæreditate ſint detrahendæ, de qua *poſt alios* teſtatur *Gabriel. conſ. 11. num. 10. lib. 1. Theſaur. deciſ. 159. num. 7. in fin. & num. 11. Houd. conſ. 63. num. 125. lib. 1.* cum aliis adductis *in Peruſina de Alphanis 15. Iun. 1612. coram Illuſtriſs. D. Card. Ludouiſio.*

Præſertim, quia Statutum, de quo agitur, expreſsè loquitur ab inteſtato, & pater diſponendo in eius teſtamento ad fauorem filiarum, videtur voluiſſe recedere à ſtatutaria
3 excluſione, & res cenſetur reducta ad terminos iuris communis. *Franc. Becc. poſt Brun. conſ. 107. num. 10.* & facit, quia tunc Statutum ità demùm dicitur excludere filias, ſi pater velit, *Paul. de Caſtr. conſ. 52. ſub num. 2 verſ. cùm verò lib. 1. Ruin. conſ. 118. ſub num. 24. circa med. lib. 3. Gabr. d. conſ. 140. nu. 8. lib. 2.*

Et ità deciſum, Angelo ſolùm informante &c.

Eſt in eadem cauſa ſupra dec. 380. in cuius calce cætera referuntur.

ADNOTATIO.

4 Statutum excludens filias à ſucceſſione parentum, intelligitur de ſucceſſione ab inteſtato, non autem condito teſtamento, *R. P. D. de Luc. de Dot. diſc. 155. ſub num. 16. verſ. Vidi autem, & de fideicomm. diſc. 258. ſub nu. 4. verſ. comprobari quoque in ſupplem. par. 3. lib. 16. Canal. deciſ. 256. num. 7. Zarat. dec. 49. num. 18. Bich. dec. 137. nu. 6. & ſeqq. Priol. deciſ. 134. num. 12. dec. 112. num. 7. part. 17. & deciſ. 88. numer. 3. & 4. part. 18. recent.*

Et eſt res trita, quod cùm fœminæ in teſtamento vocantur, ſuccedunt etiam non ob-
5 ſtante Statuto excluſiuo fœminarum, quod non ligat teſtatores, quominùs in ſuis vltimis elogijs poſſint propriam ſobolem ad iura

ſuitatis reſtituere, *Noguerol. alleg.13. numer.26. Gregor. dec.358.num.1. ibique Adden.num.6. Celſ. deciſ. 227. num. 6. vbi num. 7. allegatur hæc noſtra deciſio, Bich.dec.625.nu.final.*

Vt in ſimili habetur de Statuto excluſiuo fæminarum, quæ hæreditati paternæ propter
6 fratres renunciauerunt, quia nihilominùs poſſunt ſuccedere, ſi fuerint à renunciataris inſtitutæ, *Noguerol. dicta allegat. 13. ſub num.26. verſ.quatenus, Gregor.deciſ.85. num.13.& ſeqq. & melius dec.565. nu.8.*

7 Fæminarum dotes an veniant detrahendæ antè legitimam tanquàm es alienum, vel ex portione ipſa legitimæ, vel potiùs poſt legitimam, quæſtio eſt admodùm agitata, cuius multiplices opiniones refert *Merlin. de legit. lib.1. tit.4. q.6.*

8 Hoc vnum certum, quod vbi dos ſuccedit loco legitimæ, tunc ex ipſa legitima detractio facienda ſit, *Merlin. dicta quæſt.6. num.10. 14. & ſeqq.*

9 Dos à patre legata cenſetur relicta loco legitimæ, etiamſi nihil de legitima expreſſiſſet, *dec.76. num.5. par.17.recent.*

10 Ad materiam, *vide deciſ. Merlin. in iſta cauſa inter eius impreſs. 39. quæ eſt etiam 1. poſt Merlin. de legit.*

MEDIOLANEN. SEV ROMANA PENSIONVM.

Mercurij 10. Iunij 1620.

ARGVMENTVM.

Sententiæ validitas, & iuſtitia ex quibus appareat; Translatio penſionis vt validè fiat, quæ requirantur: Verbum *volo*, ſimpliciter prolatum importat diſpoſitionem perfectam, iunctum verò infinitiuo importat initium, & præparationem actus faciendi in futurum.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas apparet ex reuolutione proceſſus, ſcilicèt ſi concurrat ſpecialis cauſæ commiſſio, mandatum procuræ vtriuſque Partis, & citatio ad ſententiam.*

2 *Sententiæ iuſtitia apparet ex deciſionibus in cauſa factis.*

3 *Penſionis translatio ex quibus non dicatur ſufficienter facta.*

4 *Verbum* volo, *iunctum tempori infinitiuo regulariter non diſpoſitionem de præſenti, ſed initium, & præparationem actus in futurum faciendi denotat, & num.11. ac 12.*

5 *Penſionis translatio vt validè fiat, quæ pro forma requirantur, & num.7. cum ſeq. ac num.19.*

6 *Forma præſcripta debet præcisè ſeruari, aliàs actus redditur nullus, & num.8.*

7 *Forma transferendi penſionem requirit eaſdem ſolemnitates in translatione, quæ fit per vltimas voluntates, quas inter viuos, & per contractum.*

10 *Facultas transferendi penſionem tanquam odioſa eſt, reſtringenda, & in ea omiſſum habetur pro conſultò omiſſo, & num.13. & ſeqq.*

DECISIO DCCXIX.

Domini cenſuerunt, ſententiam eſſe confirmandam, quia ex reuolutione proceſſus apparet, illam fuiſſe latam in vim ſpe-
1 cialis commiſſionis præcedentibus mandatis procuræ vtriuſque Partis, & citatione ad ſententiã cum aliis requiſitis ad illius validitatem, iuxta *deciſ. Caput. 260. par.2.*

Iuſtitia veró, dùm ſententia abſoluit Beneficiatos à ſolutione penſionũ ſtante inualidi-
2 tate translationis clara colligitur ex pluribus *die 16. Ianuarij 1615. & 4. Maij 1616. coram R. P. D. meo Remboldo in deciſionibus* deductis, quæ Dominis placuerunt.

Nec obſtat, quod illa verba in teſtamento
3 b.m. Epiſcopi Signini, ibi — *Ioanni Carolo eius famulo eius penſiones vigore facultatis Apoſtolicæ transferendi ſibi conceſſa, transferre velle declarauit* — poſſint importare translationem perfectam de præſenti, perindè, ac ſi Epiſcopus dixiſſet *transfero*, vel Notarius in perſona ipſius Epiſcopi dixiſſet *transfert*: Nàm, vltra quod
4 huiuſmodi verbum *volo*, iniunctum infinitiuo, regulariter nõ diſpoſitionem de præſenti, ſed initium, & præparationem actus in futurũ facien. denotat, vt per *glaſ. in l. ſerui electione, verb. poſſumus, ff. de leg.1. Menoch.de arb.caſ.496. num.12. & ſeqq.* & fuit dictum *in Raguſina Matrimonij relat.inter impreſs.deciſ.121.nu.7. & ſeqq. par.1. diuerſ.* cum aliis *in dictis deciſionibus* allegatis; Placuit reſponſio, quod in omnem
5 euentum translatio eſſet nulliter facta in teſtamento coram ſolo Notario, & teſtibus, non autem præſentata facultate transferendi coram perſona in Dignitate Eccleſiaſtica conſtituta, quæ penſionem antiquam caſſaret, & de nouo illam reſeruaret, prout ad illius validitatem requirebatur ex forma in ipſa
6 facultate transferendi tradita, quæ eſt præcisè ſeruanda, iuxta notata in *l.cum hi, §. Prætor, ff.de tranſact. Bald.in l.fin.num.4. C.de fals, & legit. Pariſ.*in his terminis *conſ.46.num.15.lib.3.*
7 & de translatione facta non præſentata facultate transferendi Executori, tradit *Ferrett.conſ. 85. per tot. Creſc. dec.13. de conceſs. preben.* & fuit dictum *in Toletana penſionis, quæ eſt dec.69. nu.1. par.1. diuerſ.* & aliàs ſæpè.

Minùs obſtat, quod per felic. record. Clementẽ VIII. ad ſupplicationẽ ipſius Epiſcopi fuerit ei conceſſa facultas transferendi literis etiam ſuper ea non expeditis, ac etiã in mortis articulo; Quia fuit reſponſum, quod iſta benè poſſunt inſimul ſtare, quod ſcilicèt translatio fiat literis etiam non expeditis, ac etiam in mortis articulò, præſentata tamen alioquin modo
8 do facultate transferendi coram Loci Ordinario, ſeu perſona in dignitate Eccleſiaſtica conſtituta, & ſeruata in aliis forma in ipſa facultate transferendi tradita, vt per *Pariſ.dicto conſ.46.num.18. in fin.lib.3.* quod faciliùs procedit, attentis aliis verbis in eadem facultate immediatè ſequentibus, ibi — *penſiones annuas*

ſupra-

ſuspenſionis caſſare, & extinguere, ac poſtquàm caſſatæ, & extinctæ fuerint vni, vel pluribus &c. reſeruare, quæ verba debent referri ad omnia
9 præcedentia, ſicque tàm ad translationem faciendam in articulo mortis, & in vltima voluntate, quàm inter viuos, & per contractū, *iuxta l. talis ſcriptura, cum ibi not. ff. de leg. 1.* Et facit, quia in dicta facultate non legitur, quod translatiò, per quamcumque voluntatem etiam reuocabiliter facta valeat, & cùm ſit odioſa, *Gig. de penſ. q. 99. num. 4. Pariſ. de reſign. lib. 6. qu. 4. num. 16. Puteus dec. 303. nu. 10. par. 2.*
10 eſt reſtringenda, & omiſſum in ea habetur pro omiſſo, *l. commodiſſimè, ff. de liber. & poſth. cap. odia, de reg. iur. in 6.* & in his terminis fuit dictum *in Cartaginen. translationis penſionis 19. Iun. 1606. coram R. P. D. meo Manzanedo.*

Et ita deciſum &c.

Sunt in hac cauſa coram Rembold. deciſ. 26. & 78.

ADNOTATIO.

Verbum *volo*, de per ſe ſimpliciter prolatum
11 indicat diſpoſitionem perfectam *l. verbum volo, C. de fideicomm. l. cum pater, §. volo, ff. de leg. 2. Ruin. conſ. 128. n. 17. lib. 3. dec. 193. n. 6. verſ. verbum etenim volo par. 1. dec. 188. num. 11. par. 9. recent.* & fuit dictum *in Imolen. ſucceſſionis 18. May 1640. prope fin. coram Eminentiſs. Cerro, & in Auximana Prædij 9. Ianuarij 1680. §. 2. ad fin. confirmata ... Iuny eiuſdem anni, coram R. P. D. Rondinino.*

12 Limitatur, quando eſt iunctum verbo temporis infiniti, tunc enim exinde reſultat ſimplex velleitas, quæ non importat perfectam diſpoſitionem, ſed ſolummodò indicat præparationem ad diſponendum, ideò ſi teſtator diceret ſe velle diſponere, talis diſpoſitio non ſubſtineretur etiam fauore piæ cauſæ, ex deductis per *R. P. D. de Luc. diſc. 183. nu. 3. de fideic. & per Rot. in Romana hæreditatis 4. Maij 1657. coram Meltio, 1. Aprilis 1658. §. primus enim, cor. Reuerendiſs. Albergato Decano, & 14. Iun. 1661. coram b. m. Verospio.*

13 Facultas transferendi penſiones tamquam odioſa eſt, quantùm fieri poteſt reſtringenda, ideòque arctiſſimam ſemper recipit interpretationem, *Bcec. conſ. 130. num. 12. lib. 2. Gig. de penſ. qu. 99. ſub num. 4. verſ. translatio autem, & conſ. 121. num. 8. cum ſeqq. Pariſ. de reſign. Benefic. lib. 6. quæſt. 4. ſub num. 35. verſ. ad quartum, Azor. inſtit. moral. par. 2. lib. 8. cap. 11. quæſt. 1. verſ. porrò translatio, & quæſt. 2. poſt princip. verſ. secùndo autem, Caſtropal. oper. moral. par. 2. tract. 13. diſputat. 1. punct. 11. §. 9. num. 2. Camil. Capuc. in prax. to. 2. par. 3. tit. de penſion. art. 13. num. 287. Caual. deciſ. 118. num. 6. Priol. deciſ. 201. num. 29. & deciſ. 265. num. 6. & in recent. dec. 243. ſub num. 1. par. 2. deciſ. 483. ſub n. 4. & nu. 7. par. 4. & deciſ. 126. nu. 3. & 4. par. 18.*

14 Adeout caſus, qui in tali facultate non legitur, habeatur pro conſultò omiſſo, *Gig. d. conſ. 121. n. 12. Pariſ. d. lib. 6. q. 4. nu. 32. Rot. d. dec. 143. nu. 1. ad fin. par. 2. recent.*

Et huius odioſitatis ratio multiplex aſſignari poteſt, ſic primò, quia ipſa mediante
15 protrahitur, & extenditur obligatio Titularis ad alias perſonas abſque eius conſenſu, contra diſpoſitionem *text. in l. obligationum ſubſtantia, & in l. quacumque, ff. de action. & obligat. Lotther. de re benef. lib. 1. qu. 36. num. 117. Corrad. in prax. benef. lib. 5. cap. 5. ſub num. 6. verſ. & negari non poteſt, Rot. in Oxomen. penſionis coram Litta, relata per Garz. de Benef. par. 1. cap. 5. ſub num. 247. verſ. & reſpectu iuſtitiæ.*

16 Secundò, quia vigore huius facultatis aperitur via cuidam ſpeciei ſucceſſionis hæreditariæ, quæ in hac materia nullatenùs debet admitti, vt aduertunt *Becc. d. conſ. 130. num. 12. lib. 2. Lotther. vbi ſupra nu. 115. Gambar. de poteſt. Legat. lib. 6. ſub num. 577. cum ſeq. Corrad. vbi proximè num. 7.*

Tertiò, quia talis facultas continet ad mi-
17 nùs prorogationem noui oneris, ſeu ſaltem ſeruitutis Beneficij, pro cuius libertate omnia iura clamant, vt *cap. 1. & tot. tit. vt Eccleſ. Benef. ſine diminut. confer. Gig. dicto conſ. 121. ſub nu. 8. & in tract. de penſion. dicta qu. 99. ſub num. 4. verſ. ex translatione autem, Becc. dicto conſ. 130. ſub num. 12. verſ. & alia ratione, Azor. inſtit. moral. par. 2. lib. 8. d. cap. 11. q. 1. in fin. verſ. nam per translationem, & dicta quæſt. 2. poſt princ. verſ. quippè quæ, R. P. D. de Luc. de penſion. diſc. 51. ſub num. 11. verſ. hæc autem propoſitio, & diſc. 66. ſub num. 3. verſ. hodiè tamen, & num. 9. Rot. coram Rembold. dec. 20. num. 7. coram Priol. d. dec. 265. ſub n. 5. & in Romana penſionis 23. Maij 1644. cor. b. m. Papien. impreſ. poſt D. Lanfranc. Zacchiæ ſalar. deciſ. 20. nu. 12. & 13. & d. dec. 126. n. 3. par. 18. recent.*

Quartò demùm, quia eſt contra proprietatem, & naturam penſionis, quæ cùm ad
18 tempus concedatur, extingui deberet morte Penſionarij, & tamen per translationem perpetuatur, aut ſaltem prorogatur etiam poſt ipſius obitum, *Germon. de indult. Cardin. §. ſi verò illa num. 55. Pariſ. de reſign. Benef. lib. 6. de quæſt. 4. num. 31. Gratian. diſcept. foren. cap. 296. ſub num. 67. verſ. præſertim quia, Rot. deciſ. 143. n. 1. propè fin. par. 2. rec.*

19 Quæ requirantur ad validam translationem penſionis, vide in deciſ. 282. num. 12. par. 12. rec. ſupra dec. 496.

ROMANA PECVNIARIA.

Mercur. 10. Iunij 1620.

ARGVMENTVM.

Emptor quando non teneatur ad fructus compenſatiuos erga venditorem iuxta diſpoſitionem *l. curabit, C. de act. empt.* hic egregiè deducitur.

SVMMARIVM.

1. *Venditor poteſt prætendere ab emptore fructus recompenſatiuos pretij non ſoluti ex diſpoſitione* l. curabit de act. empt. *& quando emptor ad illos non teneatur, & n. 1. 21. & ſeqq. vbi de materia.*
2. *Fructus compenſatiui an cenſeantur remiſſi per re-*

ceptionem ſortis abſque proteſtatione iuncta taciturnitate plurium annorum.

3 *Verba Decreti, ſeu ſententia vniuerſalia, & geminata*, qualitercunque, & quauis de cauſa *ſunt vniuerſaliter intelligenda, itaut reſtrictionem non recipiant, & ſic comprehendant etiam fructus compenſatiuos.*

4 *Præſertim, quia fuerunt in actis prius deducti, & Decretum refertur ad acta, à quibus declarationem recipit. & n.5.*

6 *Creditor, qui tacet per plures annos aduerſus debitorem, poſtea petens ab illius hæredibus non informatis, præſumitur bonum ius non fouere.*

7 *Vinea, quæ deſeruit tantùm ad oblectamentum, & ex qua nulli percipiuntur fructus, deductis oneribus, non conſtituit emptorem in ſtatu, vt teneatur ad fructus compenſatiuos, & numer. 10. cum ſeq.*

8 *Cedula pretij, conſignata ab emptore, excludit æquitatem* d.l.curabit, *& n.15.*

9 *Reſeruationis natura eſt conſeruare ſolùm ius competens, non autem ius denouo tribuere.*

DECISIO DCCXX.

IN actu ſtipulationis Inſtrumenti emptionis vineæ die 21. Februarij 1601. D. Campritius emptor pro ſolutione pretij ſc. 4500. conſignauit Equiti Cangio, & alijs venditoribus cedulam bancariam ſcut. 1800. nec non litteras patentes duodecim locorum montiũ pro ſcutis 1200. & reliqua ſcuta 1500. promiſit ſoluere de menſe Septembris ſubſequentis; commiſſa poſtmodùm inter ſupradictos cauſa Illuſtriſs. DD. Cardinalibus Iuſtiniano, & Cæſio ſuper diuerſis prætenſionibus, die 19. Iunij 1603. iidem Illuſtriſſimi DD. Cardinales per eorum decretum mandarunt, Campritio reſtitui d. cedulam, & litteras patentes, & pretium ſupradictum deponi penes Montem Pietatis ad effectum reinueſtiendi in locis Montium non vacabilium, quæ ſtare debeant pro euictione, prout die 4. Auguſti 1604. in executionem dicti decreti penès d. Montem depoſitata fuerunt ſcuta 4300. ex quibus die 26. eiuſdem empta fuerunt 41. loca montium ad vtilitatem Equitis, & aliorum venditorum, qui etiam à d. die fructus illorũ ſemper exegerunt; verùm cùm Eques cepe-
8 rit prætendere reliqua ſcuta 200. & fructus recompenſatiuos ex æquitate *l. curabit, C. de act. empt.* pro rata temporis decurſi ante huiuſmodi depoſitum, particulari dubio ſuper his pluries propoſito, ſupradicta die 10. Iunij 1620. Domini quoad fructus recompenſatiuos cenſuerunt, hæredes Campritij non teneri vſque ad diem decreti; nàm, quicquid ſit, an iſti fructus recompenſatiui per exactionem fructuum locorum montium tot annorum per
9 Equitem, & alios ſimpliciter, vt ſupra factam, ſicut per receptionem ſortis principalis cenſeantur remiſſi, iuxta *l. qui per colluſionem, §. pretij ſorte, ff. de act. empt.* placuit, quod in caſu iſto fuerint compræhenſi in dicto decreto, per quod dicti Iudices inter alia mandarunt, facto depoſito, Campritium vigore Inſtrumenti venditionis qualitercumque, & quauis
3 de cauſa vlteriùs non moleſtari: huiuſmodi enim fructus ſaltem ex cauſa venditionis, & dicti Inſtrumenti petuntur, & dicta verba vniuerſalia, & geminata *qualitercumque, & quauis de cauſa* ſunt vniuerſaliter intelligenda, itaut reſtrictionem non recipiant, *l. Iulianus, in princ. ff. de leg. 3. l. à Procuratore, & ibi gloſ. verb. omnem culpam, C. mand. Roman. conſ. 31. num. 2. & ibi latè Mandoſ. in addit. Aym. conſ. 264. num. 1. & ſeqq.* cum alijs adductis in *Cæſaraugustana penſionis 18. Iunij 1610. coram Illuſtriſſimo D. Card. Lancellotto*, maximè, quia iàm antè decretum dicti fructus pluries in actis deducti fuerunt, & decretum legitur emanaſſe, viſis actis, & auditis Parti-
4 bus, ſicque potuit etiam in eo haberi ratio dd. fructuum; & facit, quia etiam in dubio ex deductis, & proſecutis in actis decretum, ſeù Sententia interpretationem recipit, *l. ait Prætor, §. ſi Iudex, vbi gloſ. verb. ex teſtamento, ff. de re iud. Aym. conſ. 396. num. 8. & ſeq. Seraph. deciſ. 516. n. 8. & dec. 738. n. 3.*

Quod etiam ſuadetur ex eo, quia in appellatione interpoſita pro parte creditorum allegatur inter alia, quod Iudices in eo grauarunt
5 in fructibus recompenſatiuis, & comprobetur; tùm quia Campritius per d. decretum coactus fuit deponere integrum pretium, ad quod ſoluendum aliàs vigore Inſtrumenti vẽditionis cogi non poterat, niſi pluribus adimpletis; tùm etiam, quia poſt huiuſmodi decretum venditores per plures annos tacue-
6 runt, & quatenùs modò illos petunt contra hæredes Campritij non informatos, contra eos oritur præſumptio non boni iuris, *Afflict. dec. 13. num. 21. verſ. nona coniectura, & dec. 58. in fin. verſ. item conſidero, quod Martonus, Menoch. lib. 2. præſumpt. 91. num. 7. & lib. 3. præſum. 135. nu. 19. & ſeq. Seraph. dec. 684. n. 6.*

Et prædicta eò magis viſa fuerunt admittẽda, quia valdè poterat dubitari, an in caſu iſto fructus recompenſatiui deberentur; tùm quia, vt de hac Vinea fuit dictum in *Romana donationis 14. Maij 1612. coram Reuerendiſs. D. Damaſceno*, illa deſeruiebat tãtùm ad oblectamentũ, &
7 deductis expenſis nullos ferè afferebat fructus, & vbi emptor non percipit, nec percipere potuit fructus, quod ceſſet æquitas *d. l. curabit, C. de act. empt.* & huiuſmodi fructus de Iure Canonico peti non poſſint, dicit *ibi Cagnol. n. 26. verſ. ex quibus infertur, & ſub num. 28. verſ. ſed non videtur recedendum, cum ſeqq. Socc. conſ. 109. num. 3. & ſeqq. lib. 1. Natt. conſ. 494. num. 2. cum ſeq. lib. 3. Rolan. conſ. 14. num. 3. lib. 2. Mandell. conſ. 610. num. 3. Beniut. deciſ. 29. ante fin. verſ. & ita inuerſa, Lup.* qui *poſt alios* de communi teſtatur *de vſur. comment. 1. §. 7. num. 141.* tum etiam, quia Campritius allegare poterat ſe non retinuiſſe pretium penes ſe, ſtante conſignatione cedulæ Bã-
8 cariæ, & litterarum patentium in actu ſtipulationis Inſtrumenti, vt ſupra, legitimè facta, quod ſufficit ad effectum, vt ſaltem pro rata non teneatur ad huiuſmodi fructus, ex deductis in *Romana cenſus ſcut. 18000. 17. Decembris 1607. cor. Illu. D. Card. Ludouiſio.*

Non obſtat, quod in eodem decreto Iudices reſeruauerint ſibi facultatem decidẽdi alia in ea non comprehenſa; quia fuit reſponſum,

quod

quod cùm huiuſmodi fructus ex ſupradictis omnibus ſaltem ſimul iunctis, appareat fuiſſe in decreto comprehenſos, quoad eos non poteſt dici aliquid innouatum per huiuſmo-
9 di reſeruationem ad commodum venditorū, quia de natura reſeruationis eſt conſeruare ſolùm ius competens, non autem ius de nouo tribuere, *Aym.conſ.33.num.17. conſ.70. num. 6.& conſ.127.num.7.Benint.deciſ. 81. num. 19.* & fuit dictum corā me in *Anconitana Pecuniaria 14. Maij 1607.* præſertim, quia dicta verba ſatis commodè intelligi poſſunt reſpectu reſidui pretij, quod dicebatur deducendum pro canone poſt venditionem ſuper Vinea de nouo reperto, & quod Iudices per eos, vel ab eis deputandos in eodem decreto taxandum reliquerunt, prout die 26. Aprilis 1604. in illius executionem d. reſiduum ad ſummam ſcutorum 200. retinen. per eundem Campritium liquidarunt, & ſupradictum decretum in omnibus, & per omnia confirmarunt partibus præſentibus, & conſentientibus.

Et ita, &c.

ADNOTATIO.

Vineæ, præſertim in agro Romano, deductis expenſis, modicum, & perſæpè nullum co-
10 modum burſale reddunt, & plerumque, imò ſemper afferunt potiùs damnum, quàm lucrum, *Rub. de validit. legal. cap. 2. à numer. 51. ad 64. Rot. coram Priol. dec. 416. num. 17. dec. 394. nu. 1. part. 2. deciſ. 191. num. 20. part. 15. deciſ. 203. nu. 5. par. 17. & in Romana vſus fructus 31. Mart. 1659 §. tertiùs, verſ. cum ex Vineis, coram Em. Cerro, & in Romana Vinea ſuper alimentis 10. Ianuar. 1676. §. in præſenti autem, coram Reuerendiſs. Albergato Decano,* quarum prior eſt penes *Cutell. de donat. fol. mihi 123.* & poſterior eſt *dec. 612. num. 8. cum duobus ſeqq. par. 18. to. 2. rec.*

Adeò vt de Vineis prædicetur vulgatum, &
11 conſonum illud prouerbium, nempè, *qui habet Vineas, habet tineas*, vt meminit *Rota dicta dec. 191. n. 19. par. 15. rec.*

Emptor, qui, habita re, non ſoluit illius pre-
12 tium, tenetur ad fructus recompenſatiuos pro pecunia debita, & non ſoluta venditori, cum æquum non ſit, vt is fruatur re, & pretio cum venditoris iactura, *vulg. l. curabit, C. de act. empt. Oinotom in §. actionum tit. de act. ex vendit. nu. 8. inſtit. de action. Theſaur. inn. quæſt. for. quæſt. 88. nu. 1. lib. 1. Leotbard. de vſur. quæſt. 27. nu. 2. cum pluribus ſeqq & quæſt. 90. num. 00. Thomas. dec. 130. nu. 1. & ſeqq. Mantic. deciſ. 4. num. 4. deciſ. 295. num. 5. & 6. par. 18. rec.* & paſſim alibi.

Adeò vt tales fructus debeantur etiam ex
13 re ſterili deſtinata ad merum oblectamētum ad illam tamen rationem, ad quam potuiſſet locari, *Noguerol. alleg. 18. n. 103. Leotbard. de vſur. quæſt. 4. num. 18. & ſeqq. Rota coram Coccin. deciſ. 1431.* quæ eſt confirmatoria alterius ad rem facientis *394. par. 2. rec.*

Excuſatur tamen ab vſuris, ſeu fructibus
14 recompenſatiuis pretij non ſoluti emptor, qui illud ſoluere fuit impeditus, puta ſi fuiſſet ſequeſtratus, vt cæteris relatis firmat *Pacian. conſ. 111. per tot.*

Licèt contrarium, etiam contra *Pacian. et Paitell. eum ſequentem* teneat *R. P. D. de Luca diſc. 22. ex n. 4. & per tot. de vſur.*

Item non tenetur ad dictos fructus emptor, qui in eodem inſtanti, in quo recepit rem em-
15 ptā, tradidit vēditori cedulā Bancariā idoneā, quia cum hæc habeat vim veræ, & effectiuæ ſolutionis, excludit propterea æquitatem dictæ *l. curabit*, vt in terminis firmat *Rota coram Gregor. dec. 347. num. 8. et deciſ. 131. poſt Cenc. de Cenſib.*

Notandum tamen hic eſt, quod æquitas *dictæ legis* procedit etiam fauore emptoris;
16 venditor enim, qui rem venditam non tradidit, & recepit ab emptore pretium, tenetur illi refundere fructus recompenſatiuos, eadem potiſſimùm ratione, ne ſcilicet re, & pretio fruatur cum emptoris detrimento, & iactura, *Scacc. de commerc. §. 1. quæſt. 7. part. 2. ampliat. 8. num. 171. fol. mihi 282. Leotbard. de vſur. quæſt. 27. num. 54. & ſeqq. R. P. D. de Luc. diſcurſ. 124. num. 8. de Dot. diſc. 25. num. 2. de vſur. & diſc. 46. ſub num. 7. in fin. de empt. et vendit. Rota coram Gregor. dec. 347. num. 7. ibique Add. num. 18. et coram Marzaned. dec. 500. num. 2. 4. et 9.* ac alibi ſæpiſſimè.

Ad materiam, *vide ſupra dec. 52.*

CRACOVIEN. PRÆSTIMONII.

Veneris 12. Iunij 1620.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo datur poſſidenti, qui præſumitur poſſeſſionem continuaſſe vſque ad tempus motæ litis, & tale mandatum datur etiam in gradu appellationis, in eaque debet manuteneri etiam prædo, & vitioſus poſſeſſor, donec conſtiterit eſſe talem; nec in iſto iudicio recipiuntur exceptiones, requirentes altiorem indaginem, & quæ reſpiciunt petitorium.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo in poſſeſſione aſſ Primonij ſiuè Beneficij Eccleſiaſtici datur illi, qui poſſeſſionem adeptus fuit, quia præſumitur eam continuaſſe etiam de tempore motæ litis, & n. 16.*

2 *Priuatio ſupponit habitum, & petens, aliquem priuari poſſeſſione, fatetur illum poſſeſſorem.*

3 *Manutentionis ad effectum ſufficiunt leuiores probationes.*

4 *Appellari poteſt à declaratione facta per Capitulum ſuper priuatione Præſtimonij propter non implementum, quia in ea Capitulum potuit decipi.*

5 *Mandatum de manutenendo datur etiam in gradu appellationis, & n. 19.*

6 *Mandatum de manutenendo non impeditur per exceptionem non implementi, vel aliam requirentem altiorem indaginem, & petitorium reſpicientem, & n. 17.*

7 *Poſſeſſio quando non dicatur tradita ſub conditione ſuſpen-*

ſuſpenſiua, ſed tantùm ſub obligatione aliquid faciendi.

8 *Implemento non ſecuto, adhuc non poteſt dici, non conſtare de non iure implere debentis, donec poſſit in progreſſu cauſæ de implemento doceri.*

9 *Manutentionis ad effectum ſufficit ſola detentatio, ſeu occupatio, cùm etiam prædo, & ſpoliator ſit manutenendus, & n.18.*

10 *Petitio facta à Procuratore, Principalem ſuum reſtitui, quomodo ſit interpretanda, quando Principalis vocauit, ſe poſſeſſorem; vtrumque conciliatur, & nu.ſeqq.*

13 *Notitia certa, & indubitata requiritur ad inducendam ratificationem contentorum in proceſſu producto.*

15 *De Præſtimonijs Eccleſiaſticis, qui agant, remiſſiuè.*

DECISIO DCCXXI.

IN hac cauſa Cracouien. propoſui dubium, an Petro ſit dandum mandatum de manutenendo, & Domini affirmatiuè reſponderunt,
1 ea ratione, quia cùm Petrus anno 1614. Præſtimonium, de quo agitur, iure optionis obtinuerit, illiuſque poſſeſſionem adeptus fuerit, præſumitur in dubio in ea continuaſſe, etiam de tempore motæ litis, *Alex. conſ. 133. ſub num. 3. verſ. nec obſtat lib. 1. Put. deciſ. 17. lib. 2. Mantic. dec. 172. num. 4.* & hoc comprobatur ex eo, quia Capitulum anno 1618. decreuit con-
2 trà eundem Petrum procedendum eſſe ad priuationem dicti præſtimonij, iuxta *l. decem, ff. de verb. obligat.* cum ſimilibus; & Epiſcopus poſtmodùm decreuit, illum eſſe manutenendum, ex quibus, & alijs per informantes pro Petro deductis ſaltem ſimul iunctis, viſum fuit, non poſſe dubitari de poſſeſſione Petri de dicto tẽpore motæ litis, præſertim ad effectum manu-
3 tentionis, ad quem leuiores etiam probationes ſufficerent, *Menoch. de retin. poſſeſſ. remed. vlt. num. 14.* & fuit dictum *in Leodien. Parochialis 1. Martij 1610. coram Reuerendiſſimo D. Lugdunen,* & aliàs ſæpè.

Non obſtat, quod Petrus huiuſmodi Præſtimonium obtinuerit cum conditione, vt ipſe teneatur ſub priuatione intra curſum vnius anni ſuper tranſactione cum Plebano Ratisbonicen. facta confirmationem Ordinarij loci, & Sedis Apoſtolicæ expedire, quod cùm non adimpleuerit, benè potuerit Capitulum ad priuationem procedere; Quia placuit reſponſio, quod cùm pro parte Petri
4 appellatum fuerit, prout ab huiuſmodi decreto ſuper declaratione priuationis propter implementum non ſecutum appellari poterat, quia Capitulum circa hoc potuit decipi, *Felyn. in cap. Rodulphus num. 43. de reſcript. Roman. conſ. 482. num. 9. Abb. conſ. 100. num. 3. in fin. & num. ſeq. lib. 1. Put. deciſ. 271. ſub num. 4. verſ. poſt monitorium lib. 3* & fuit dictum *in cauſa Regien. Sancti Thomæ relat. inter impreſſ. deciſ. 100. nu. 3. part. 1. diuerſ.*
5 debet interim ei dari mandatum de manutenendo, quod datur etiam in gradu appellationis, *Seraph. deciſ. 299. nu. 2. & ſeq.* & fuit dictum *in Bononien. penſionis 8. Iunij 1612. coram R. P. D. meo Manzonedo*, nec impeditur per exceptio-
6 nem non implementi, vel aliam requirentem altiorem indaginem, & petitorium reſpicientem, *Ferret. conſ. 7. num. 3. cum ſeqq. lib. 1. Rota in cauſa Romana cenſus, quæ eſt inter impreſſ. deciſ. 99. ſub num. 2. par. 1. diuerſ. & in Auriacen. Præpoſituræ 18. Aprilis 1608. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Bonon.*

Nec obſtat, quod poſſeſſio fuerit tradita ſub conditione ſuſpenſiua, adeò vt non poſſit di-
7 ci quæſita, niſi conditione impleta; quia pro reſponſione ponderatum fuit, quod in conceſſione Præſtimonij nulla legitur appoſita conditio ſuſpenſiua, ſed tantùm obligatio obtinendi confirmationem ſub priuatione, ex qua poteſt potiùs inferri ad acquiſitionem poſſeſſionis, quia aliàs illa priuari non poterat, *ex ſupradictis.*

Nec placuit, quod non ſecuto implemento dicatur conſtare de non iure Petri; quia
8 non poteſt dici implementum non eſſe ſecutum, donec Petrus in proceſſu cauſæ meliùs de eo docere poteſt, iuxta *l. per hanc, C. de temp. appell.* vel ſaltem per ipſum non ſtetiſſe, quominùs impleuerit, quod ſufficit, præſertim
9 ad effectum manutentionis, pro qua ſufficit ſola detentatio, ſeù occupatio, cùm etiam prædo, & ſpoliator ſit manutenendus, *Caſtr. per illum text. in l. Aquilius num. 5. ff. de don. Couar. pract. quæſt. cap. 17. num. 5. verſ. ſic ſanè,* & fuit aliàs ſæpiſſimè deciſum, & ſignanter in *Toletana Decimarum 28. Febr. 1603. coram R. P. D. meo Decano, & coram me in Romana Domus 2. Decembris* 1609.

Minùs obſtat, quod Procurator Petri petierit, ante omnia Principalem ſuum reſtitui; quia ipſemet Principalis per paucos dies ante
10 huiuſmodi petitionem, & poſt decretum Capituli ſuper priuatione in quadam proteſtatione expreſsè declarauit ſe poſſeſſorem, ex quo ſequitur, vel quod Procurator poſtmodùm petens Principalem ſuum reſtitui, attenta huiuſmodi proteſtatione Principalis, de qua ipſi quoque Procuratori ex actis conſtare poterat, & alijs circumſtantijs facti, intellexerit de naturali tantùm, vt per *Menoch. de retin. rem. 3. ſub num. 507. verſ. quorum vera ſententia, Surd. conſ. 160. num. 72.* & tenuit *Rota in Romana vinea de Corbiuellis 2. Decembris* 1609. *coram R. P. D. meo Decano*: Vel quod, cùm habe-
11 re ſe pro ſpoliato dependeret ab animo ipſius Petri, *l. 3. §. in amittenda poſſeſſione, ff. de acq. poſ-*
12 *ſeſſ.* non ſit attendenda ſupradicta petitio facta à Procuratore ſine ſpeciali mandato, *Pariſ. conſ. 31. num. 112. lib. 1. Caput. deciſ. 168. num. 2. par. 1.* & in his terminis fuit dictum in *Barchinonen. canſiuum 8. Nouembris 1605. coram Reu. D. meo Damaſceno, & in Hiſpalen. Beneficij 23. Iun.* 1606. *cor. Illu. D. Card. Bonon.*

Nec demùm obſtat, quod Principalis produxerit in Rota proceſſum de partibus, in quo adeſt iſta petitio, ſicque videatur illam ratificaſſe; quia, vltra quod non conſtat, quod ipſemet Principalis dictum proceſſum produxerit, nec quod de omnibus contentis in proceſſu, & in ſpecie de dicta petitione habuerit
13 aliquam notitiam, quæ tamen certa, & indubitata requiritur ad inducendam ratificatio-

tio-

tionem, *l.matr.ff.de inoffic.teſtam. Aym.conſ.197. num.14. Rota in cauſa Viterbien.bonorum 27. Ianu. 1597.coram bo.me. Cardinali Pamphilio*: Placuit etiam reſponſio, quod ſupradicta verba reſpectu Principalis, attenta dicta proteſtatione
14 ipſius per paucos dies anteà facta, in qua dicit ſe poſſeſſorem, ac alijs circumſtantijs facti, neceſſariò viſa ſunt referenda ad poſſeſſionem naturalem tantùm, *ex ſupradictis*.

ADNOTATIO.

Quid olim eſſent Pręſtimonia, quæ hodie inter Beneficia Eccleſiaſtica numerantur, in quibus
15 conſiſtant, vndè proueniant, & quomodó prouideantur, latè tradit *Lotther de re benefic.lib. 1.q.35.per tot.*

Priuatus Beneficio, qui à Sententia priua-
16 tionis appellauit, interim, quod cauſæ pendet reuiſio, debet in ſua poſſeſſione manuteneri, *Cauler.dec.315.n°1.& ſeq.*

In iudicio manutentionis non attenduntur
17 exceptiones reſpicientes petitorium, vèl altiorem indaginem requirentes, *Poſth. de manuten. obſeruat. 42.per tot.* vbi habetur, quod
18 prædo, & vitioſus poſſeſſor veniat manutenendus, quouſque de iniuſta occupatione, vel de poſſeſſione vitioſa conſtiterit, vel per confeſſionem Partis, vel per rem iudicatam, quod habet locum etiam in Beneficialibus, *vt ibidem*.

19 Iudex ſecundæ inſtantiæ poteſt concedere manutentionem ei, qui fuit Beneficio priuatus per Sententiam primi Iudicis, ſi illam nullam, vel iniuſtam cognouerit, *Rich. deciſ. 393. 399.408.& 462.*

GIENNEN. CAPPELLANIÆ.

Veneris 12. Iunij 1620.

ARGVMENTVM

Adiudicatio Beneficij iuriſpatronatus fieri debet præſentato à maiori parte Patronorum, vel ab æquali, ſi præſentatus obtinuerit derogationem Apoſtolicam medietati vocum, & an, & quando Patroni poſſint variare nominationem ſemel factam.

SVMMARIVM.

1 *Verba teſtamenti debent diligenter obſeruari, & num.2.*

3 *Verbum, ſimiliter, inter nominatos ſignificat æqualitatem, & nu.4.ac 15.*

4 *Nominatus æqualiter cum alio non debet eſſe deterioris conditionis cum illo, & in dubio non eſt id dicendum, & n.6.*

5 *Præſentatio quando poſſit ab alijs effectibus iuriſpatronatus ſeparari.*

7 *Patronus, quo caſu poſſit reuocare nominationem ab ipſo factam, & n.ſeqq.ac n.11.& 12.*

8 *Promiſſiones, facta ſuper Beneficijs vacaturis, non valent.*

9 *Patronus laicus poteſt regulariter variare præſentationem, cumulatiuè præſentando alium, & num. 12.*

10 *Præſentatus præfertur in paritate vocum, ſi habeat gratiam Apoſtolicam cum derogatione medietati vocum, & n.13.cum ſeq.*

DECISIO DCCXXII.

IN deciſis, Petro ſcilicet adiudicandam eſſe Cappellaniam, de qua agitur, ex pluribus *23.Martij præteriti in deciſione* deductis. Nec obſtat, quod in teſtamento fundatoris dicatur, quod Antonius, & ſui ſucceſſores debeant nominare Cappellanos poſt obitum illorum per ipſum fundatorem nominatorum: Quia hoc viſum fuit intelligendum ſimul cum Mariana, & eius filio maiori, ſi filiòs habuerit, & quod ita demùm ius nominandi cenſeatur ſoli Antonio, & ſuis ſucceſſoribus relictum, ſi
1 Mariana ſine filijs deceſſerit, ex verbis ipſius teſtamenti, quæ debent diligenter obſeruari, *l.non aliter in princ.ff.de legat.3.§.nos igitur, in auth. de reſtit.fid.Mant.de coniect.vlt.vol.lib.4.tit.5. art. 20.num.2.*maximè, quia eodem contextu di-
2 citur Patronus Antonius, & ſimiliter Patrona Mariana, & filius maior ipſius, quod ver-
3 bum *ſimiliter*, æqualitatem ſignificat, *§. ſimiliter inſtit.de excuſ.tut. Dec.conſ. 646. num.6.* cum alijs *in deciſione* adductis: & infrà expreſsè dicitur, quod ſucceſſores Antonij ſimul cum filijs Marianæ, ſi illos habuerit, nominare poſſint Cappellanos; vndè idem dicendum eſt
4 de Mariana Matre, & reſpectiuè nepte fundatoris, quæ aliàs eſſet deterioris conditionis, quod in dubio non eſt dicendum, *l.ſi viua Matre, C.de bon.mater.*cum ſimilibus.

Neque obſtat, quod præſentatio tanquàm vnus ex effectibus iuriſpatronatus poſſit ab eo ſeparari, ita vt præſentatio ſit penes vnum,
5 & iuſpatronatus penes alterum, quoad alios effectus; Quia aliud eſt dicendum in caſu iſto ex claris verbis teſtamenti, & ex veriſimili mente teſtatoris, qui non eſt credendum,
6 quod voluerit eſſe melioris conditionis ſucceſſores Antonij, qui poterant eſſe penitùs extranei, quàm Mariana neptis, & ipſius filij, iuxta *l.cum auus, ff.de cond.& demonſtr.*cum alijs adductis per *Mant.de coniect.vlt.vol.lib.6.tit. 11.num.3.*quod autem Antonius poſſit nominare ſibi benè viſos, & ſic ſolus, tollitur ex facto, quia huiuſmodi facultas legitur data ſolùm circa nominationem Patronorum, non autem Cappellanorum.

Minùs obſtat, quod Antonius promiſerit
7 nominationem ad fauorem Roderici habere ratam, gratam, & illam non reuocare nullo vnquam tempore, neque aliquo modo; Quia,
8 vltraquod huiuſmodi promiſſiones facta per Patronos in Beneficijs vacaturis non valent, *cap.fin.de conceſſ.præben.Lambert. de iurepat. lib. 2. part.2.quæſt.7.princ. & art. 15. num. 3.* Patronus
9 laicus poteſt regulariter variare, cumulando, *Idem Lambert.d.tract.lib.2.part.2.quæſt.7. princ. in princ.& nu.1, Seraph.dec.1173.in princ.* fuit etiam
10 pro reſponſione ponderatum, quod Petrus adhuc habet alteram ex duabus vocibus, &

gra-

gratiam Apoſtolicam cum derogatione medietatis iurispatronatus, quæ ſuffragatur, *Mandoſ. in prax. de ſign. grat. verb. derogationes iurispatronatus col. 1. verſ. derogat.*

Et ita deciſum, &c.

Supra poſt deciſ. 635. referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ.

ADNOTATIO.

De variatione, quæ competit Patrono laico
non obſtante quouis contrario pacto, vbi pri-
11 ma nominatio, ſeu præſentatio fuit inualida,
vide Rot. dec. 326. num. 13. & ſeqq. part. 4. to. 2. rec.
ſupra dec. 706.

Hoc certum eſt, quod variatio cumulatiua
12 Patrono laico de iure permittitur, cùm poſſit
poſt vnam præſentationem alium cumulatiuè
præſentare, *Garz. de Beneſic. part. 5. cap. 9. nu. 214.*
Add. ad Buratt. deciſ. 942. num. 6. Peutinger. dec. 202.
nu. 8. Dunoz. Iun. deciſ. 956. num. 5. & 6. Bich. deciſ.
382. num. 29. deciſ. 176. num. 8. part. 15. recent. ſupra
dec. 649.

Præſentatus à medietate Patronorum præ-
13 fertur in paritate vocum, ſi habeat gratiam
Apoſtolicam cum derogatione alterius me-
dietatis, *Mantic. deciſ. 248. num. 3. Coccin. deciſ.*
2318. num. 6. Bich. deciſ. 419. num. 8. deciſ. 70. num.
11. part. 8. deciſ. 153. num. 8. part. 18. rec. Lunen. Sar-
zanen. Beneficij 5. Maij 1659. cor. Rev. Albergato
Decano.

Quia ſtante dicta gratificatione, ſeu dero-
14 gatione perindè eſt, ac ſi ab omnibus Patro-
nis fuiſſet præſentatus, *Royas deciſ. 344. num. 17.*
dec. 248. n. 10. par. 16. rec.

Dictio *ſimiliter* denotat de ſui natura æqua-
15 litatem inter vocatos omni pœnitùs difformi-
tate ſecluſa, *gloſ. verb. ſimiliter in l. non omnes in*
princ. ff. de re militar. Grat. de diction. dict. 245. ſub n.
4. Barboſ. eodem tract. dict. 367. num. 1. Canal. deciſ.
162. num. 2. Vbald. Iun. deciſ. 167. pariter numer. 2.
dec. 355. num. 12. par. 17. rec. ſupra dec. 706. num. 3.

REGIEN. VNIONIS.

Luna 15. Iunij 1620.

ARGVMENTVM.

Valor Beneficij, vt dicatur probatus per teſtes ad effectum ſubſtinendi gratiam, quomodò ſuper eo debeant deponere, ac de alijs circa iuſtificationem gratiæ.

SVMMARIVM.

1 *Valor Beneficij, narratus per non exceſſum, non iuſtificatur à teſtibus deponentibus per aſcenſum, & propterea gratia non dicitur iuſtificata, & numer. 7.*

2 *Teſtis, vt probet valorem Beneficij per non exceſſum, quomodò debeat deponere.*

3 *Mors Beneficiati in menſe reſeruato ad effectum vacationis Beneficij quomodò ex teſtibus probata dicatur, & n. 4.*

4 *Ex poſſeſſione Beneficij vltra triennium oritur præſumptio tituli validi in [illegible]ſidente.*

5 *Valor obtenti, quod non excedat 24. quomodò probatus dicatur per teſtes, quia in re ſufficit qualis qualis probatio, etiam minor, quàm ſemiplena.*

6 *Vnio, quæ non probatur effectum ſortita, non poteſt impedire effectum reſeruationis.*

DECISIO DCCXXIII.

Domini cenſuerunt, gratiam Hieronymi
non eſſe iuſtificatam quoad valorem im-
petrati, in reliquis verò eſſe iuſtificatam. Et
quoad primam partem moti ſunt, quia ex te-
ſtibus, qui pro Hieronymo dantur, *4. ſuper 3.*
& decimus quartus dicunt, quod fructus Pa-
rochialis, de qua agitur, aſcenderent ad ſum-
mam ſcut. 290., & *5. ſuper 3.* ad ſummam 1
ſcut. 270., nec aliter deponunt per non exceſ-
ſum, ſicuti neceſſe eſt, ex quo valor fuit per
non exceſſum narratus, *Alex. conſ. 64. num. 7.*
lib. 2. & fuit dictum *in vna Caſalen. Parochialis*
15. Martij 1593. coram Orano, & in Lucana Cap-
pellania 22. Martij 1613. coram Rev. D. Damaſce-
no.

Nec obſtat, quod quintus teſtis dicat ſe
pluries retinuiſſe computum d. Eccleſiæ; quia
vltra quod eſt vnicus, non etiam expreſſè di-
cit ſe retinuiſſe computum de omnibus fru-
ctibus, vel aliundè de illis ſe ita eſſe informa-
tum, vt ſummam, de qua deponit, aliter ex-
2 cedere non poſſint, quin ipſe ſciret, prout re-
quiritur, vt ſuper negatiua concludere dica-
tur, *Alex. conſ. 108. num. 10. lib. 2. Seraph. deciſ.*
1227. num. 4. & tenuit *Rota in Romana repetitio-*
nis pecuniarum 27. Maij 1616. coram R. P. D. meo
Pironano, & ſæpè in alijs.

Quò verò ad reliqua, moti ſunt Domini,
quia de vacatione per obitum Antonij in mē-
ſe Maij, qui vigore alternatiuæ eſt reſeruatus,
conſtat ex pluribus teſtibus pro Hieronymo
datis, qui cùm dictum Antonium per plures
annos hanc Parochialem poſſedi[illegible], & in poſ-
3 ſeſſione illius deceſſiſſe, de onant, vacatio-
nem per obitum eiuſdem etiam abſque ali-
qua tituli iuſtificatione ſufficienter probant,
juxta allegationem *Lap. 89. Caſſador. deciſ. 2. de*
cauſ. poſſ. & propriet. & tenuit *Rota in vna Tarui-*
ſina Parochialis 11. Ianuarij 1602. coram Illuſtriſs.
D. Card. Ludouiſio: Tantò magis, cùm etiam
de titulo, & iure illius doceatur ex prouiſio-
ne Apoſtolica de anno 1560. per eundem ob-
4 tenta, & vlteriùs concurrat ſupradicta poſſeſ-
ſio vltra triennium, ex qua oritur præſum-
ptio validi tituli, *Caſſad. deciſ. 3. num. 2. de cauſ.*
poſſeſs. & propriet. & Rota in dicta Taruiſina Paro-
chialis.

Valor obtenti, quod non excedat 24., pro-
batur ſimiliter per plures teſtes reddentes ra-
tionem, quia ſunt verſati in illis partibus; &
5 ad hunc effectū Rota contentatur quali quali
probatione, etiam minori, quàm ſemiplena,
ad deciſ. Egid. 682. ſæpiùs approbatam, vt in
Comen. Beneficij 18. Martij 1596. coram bo. me. Car-
dinali Pamphilio, in Tiraſonen. Capella 28. No-
uem-

nembris 1605. *in Amerina Beneficij* 19. *Decembris* 1611. *coram me*, & in alijs paſſim.

Quantum ad vnionem ad fauorem Capituli factam, cùm non conſtet eam reſpectu Parochialis, de qua agitur, effectum fuiſſe ſor-
6 titam, viſum eſt non poſſe impedire effectum reſeruationis, iuxta notata per *Felin. in cap. in noſtra in 27. corollar. de reſcript. Mandoſ. ſuper reg. 12. quæſt. 5. num. 3. & Gonz. ſuper reg. 8. gloſ. 5. §. 7. num. 136.*

Verùm, quia multa pro Capitulo in contrarium deducebantur, ideò poterit ſuper hoc iterum particulariter audiri.

Et ita deciſum &c.

Poſt deciſ. 603. referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

7 De probatione valoris Beneficij, ſiuè per aſcenſum, ſiuè per non exceſſum, pluries ſupra, & ſignanter *dec. 40. & 376.*

TERRACINEN. DOTIS.

Merc. 17. Iunij 1620.

ARGVMENTVM.

Confeſſio dotis receptæ facta à marito, conſtante matrimonio, an probet veram dotis ſolutionem, & an recognitio manus ſcribentis dicatur legitimè facta per teſtes, dicentes, ſe habere notam manum, & pluries vidiſſe eum ſcribere, hic iſta res ſcitè explicatur.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio dotis receptæ facta à marito, quando probet illius veram ſolutionem, & n. ſeqq.*

2 *Recognitio ſcripturæ, facta per teſtes, dicentes, ſe habere notam manum ſcribentis, de ſtylo Curiæ probat, & n. 8. 12. & ſeq.*

3 *Amplia procedere Concluſionem, etiam in ſcriptura priuata, concurrentibus adminiculis, & nu. 9. cum ſeqq.*

4 *Confeſſio Creditoris aſſerentis, ſe habuiſſe plures ſummas, quomodo ſit accipienda, ne ſequatur contrarietas.*

5 *Teſtator præſumitur oblitus eorum, quæ dixit in primo teſtamento, ſi fuerit effluxum decennium.*

6 *In ſumma maiori ineſt minor, & n. ſeq.*

14 *Qui potiſſimùm tractent de recognitione ſcripturarum.*

DECISIO DCCXXIV.

DOmini ſteterunt in deciſis, quod ſcilicet conſtet de credito dotis Hieronimæ ex confeſſione Bonifatij Mariti geminatè, & ex interuallo annis 1597. & 1614. in eius teſtamentis facta, concurrentibus tribus quietantijs ma-
1 nu eiuſdem Bonifatij diuerſis temporibus ſcriptis, & ſummam ſcut. 330. ſicque maiorem partem dotis continen. ac alijs adminiculis, & coniecturis *ſub die 26. Aprilis 1619. in deciſione* deductis, quæ etiam comprobantur ex eo, quia huiuſmodi quietantiæ fuerunt vltimo loco recognitæ per teſtes dicentes ſe habere notam manum Bonifatij, & aliàs vidiſſe
2 eum ſcribere, quod ſufficit de ſtylo Curiæ, de quo teſtatur *Veſtr. in prax. lib. 6. cap. 1. num. 8. Rota in deciſ. Put. 18. de fid. Inſtr. & in Hiſpalen. legitimitatis 28. Aprilis 1614. coram Reu. D. meo*
3 *Damaſceno*, & procedit, etiam in ſcriptura priuata, concurrentibus præſertim alijs ſupradictis adminiculis, vt in *Romana reſidui dotis 15. Nouembris 1610. coram Reuerendiſs. D. Attrebaten, & in Pariſien. Pecuniaria 18. Martij 1611. coram Illu. D. Card. Lancellotto.*

Nec ſubſiſtit, quod in primo teſtamento Bonifatius aſſerat, ſe recepiſſe ſcuta 500. computatis 10. tumulis terrenorum habitorum, & vltra ducat. 90. non ſunt extenſa in accuſatiuo, ideoque viſa ſunt legenda in ablatiuo iuxta alia immediatè præcedentia, ita vt com-
4 putatis decem tumulis terrenorum habit. & vltrà, ideſt, & vlterius, ſeù vltrà prædictas terras computatis ducatis 90. de bonis mobilibus receperit in totum ſcuta 500. maximè nè ſequatur contrarietas, iuxta notata per *Paul. de Caſtr. conſ. 26. n. 3. lib. 1.*

Non obſtat, quod bona mobilia, de quibus fit mentio in ſecundo teſtamento, aſcendant tantùm ad valorem ſcut. 41. quibus additis ad ſummam ſcut. 450. in eodem teſtamento comprehenſa, dos ſit tantùm ſcut. 491. ; quia, vltra quod iſta viſa fuit modica ſumma, & tantò minùs attendenda ad iſtum effectum quia teſtator tempore ſecundi teſtamenti erat annorum 80., & inter primum, & ſecundum
5 teſtamentum interceſſerunt 7. anni vltra decennium, per quod præſumitur obliuio, *Bald. conſ. 37. num. 5. lib. 1. Aym. conſ. 54. ſub num. 15.* & fuit dictum in *Montis Faliſci fideicommiſſi 24. Nouembris 1604. coram Illuſtriſs. D. Cardinali Ludouiſio, & cor. me in Romana Canonicatus S. Marci 25. Febr. 1611.* fuit etiam reſponſum, quod in hac maiori ſumma ſcut. 491. huiuſmodi con-
6 feſſiones poſſunt dici conformes, non autem diſcrepantes, ex regula, quod in maiori ſumma ineſt minor, *l. 1. §. ſi ſtipulanti, ff. de verb. oblig. l. qui quartam in princ. ff. de legat. 1. Salicet. in l. 2. nu. 28. C. de reſcin. vendit. Alex. conſ. 64. n. 9. lib. 2.*

Non obſtat, quod ſumma comprehenſa in quietantijs aſcendat ſolùm ad ſcuta 330., Quia adſunt vlteriùs terræ, & bona mobilia, & d. quietantiæ ſunt ad bonum computum dotis, & ponderantur pro adminiculo confeſſionis in ſupradictis teſtamentis emanatæ, quæ cùm ex dictis quietantijs, & alijs deductis verificentur ſaltem in maiori ſumma, eò fa-
7 ciliùs præſumuntur veræ in totum, etiam quod conſtante matrimonio factæ fuerint, *Socc. conſ. 82. num. 2. in fin. lib. 3.* cum alijs *d. die 19. Apr. 1619. in deciſ.* deductis.

Nec obſtat, quod primus ex teſtibus ſuper recognitione quietantiarum examinatis, vl-
tra

tra rationem; quia habet notam manum Bonifatij, & plures vidit eum ſcribere, addat aliam, quia dictæ quietantiæ ſunt eiuſdem
8 caracteris, cuius erant litteræ, quas Bonifatius ſcribebat, ſicque videatur recognouiſſe per comparationem: Quia placuit reſponſio, quod ad iſtum effectum ſit attendenda prima ratio, quæ eſt ſufficiens, & per aliam ſubſequentem non vitiatur, immò redditur veriſimilior, quia cùm non ſolùm viderit eum ſcribere, ſed etiam ab eo litteras receperit, benè potuit habere notam illius manū, quod ſufficit, vt dictum eſt.

Non obſtat, quod tempore, quo iſtæ quietantiæ fuerunt ſcriptæ, ſupradicti teſtes, vt
9 ipſi dicunt, non cognoſcerent Bonifatium, nec illius manum; Quia viſum fuit ſufficere, quod teſtes habeant notam manum tempore recognitionis, quia tunc benè poſſunt deponere, quod ſcriptura anteà facta eſt eiuſdem manus, maximè, quia dictis teſtibus fuerunt oſtenſæ plures aliæ ſcripturæ, quas ipſi recognouerunt eſſe aliena manu, & iſtæ quietantiæ fuerunt etiam recognitæ per alios teſtes in alio iudicio examinatos, adeout ex his, & alijs adminiculis, & coniecturis *ſupra, in alia deciſione*, & per informantes pro Hortenſia ponde-
10 ratis, de veritate ſupradictę confeſſionis, ſicque de credito dotis ſatis conſtare dicatur, iuxtà *deciſ. Mohed. 2. de confeſſ.* cum ſimilibus.

Et ita deciſum &c.

Eſt in eadem cauſa ſupra dec. 651.

ADNOTATIO.

Confeſſio dotis receptæ facta per maritum conſtante matrimonio concurrentibus adminicu-
11 lis pro illius veritate non ſolùm attenditur contra ipſum maritum, & habentes cauſam ab eo, ſed etiam contra tertium, *ſupra deciſ. 105. & d. dec. 651.*

Manus recognitio de rigore iuris fieri de-
12 bet per teſtes deponentes vidiſſe ſcribere, ac confectioni ſcripturæ ſe interueniſſe *Pacif. de Saluian. inſpect. 1. cap. 7. num. 49. Add. ad Gregor. dec. 386. num. 6. & ad Buratt. dec. 143. num. 39. vbi in ſeqq.* ſubiunguntur plures declarationes, & limitationes huius concluſionis, quarum præcipua eſt, quod de ſtylo Curiæ, & Rotæ ſuf-
13 ficit, quod fiat per teſtes deponentes illam habere notam, *deciſ. 285. part. 13. deciſ. 328. nu. 4. part. 15.* vbi quod id procedit in ſcriptura, quę aliàs teſtibus indigeat, *& deciſ. 170. num. 2. & ſeqq. part. 17. rec.* idque maximè procedit in ſcriptura adminiculata *Add. ad Buratt. d. deciſ. 143. num. 40. idem Buratt. deciſ. 906. num. 8.* vbi pariter *Add. litt. C. deciſ. 41. n. 1. par. 4. to. 2. rec.*

Ad materiam recognitionis ſcripturarum
14 videndus eſt *Scacc. de iudic. lib. 2. cap. 11. num. 931. & pluribus ſeqq. Pacif. vbi ſupra num. 47. & ſeqq.*

PERVSINA BONORVM.

Ven. 26. Iunij 1620.

ARGVMENTVM

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Liquidatio fructuum non probatur ex notula relatiua ad acta, in quibus relata non reperiuntur, & nu. 4. cum ſeq.*

2 *Notula, continens ſolam quantitatem fructuum, non illorum valorem, non attenditur, & numer. 5.*

3 *Fructus non dicuntur liquidi, niſi deductis expenſis pro illis colligendis, & nu. 6.*

DECISIO DCCXXV.

FVit reſolutum, non conſtare de ſufficienti liquidatione, quia fructus in notula, quæ fuit data, non dicuntur percepti ex præ-
1 dio, de quo agitur, ſed ex quibuſdam bonis ſtabilibus cum relatione ad acta, quo caſu cū bona ſine actis ſint incerta, non ſolùm conſtare debet de notula, ſed etiam de actis, ad quæ notula ſe refert, & ex quibus bona certificari debent, *Paul. de Caſtr. conſ. 17. ſub num. 2. verſ. ſi verò non appareat certitudo lib. 3. Aret. conſ. 68. in princ. Felin. in cap. 2. num. 11. verſ. aliquandò verò, & num. ſeq. de reſcript. Oraun. deciſ. 59. num. 32. verſ. ſi verò illud, & n. 24.*

Præterea fuit ponderatum, quod dicta notula continebat tantùm quantitatem fructuum,
2 non autem illorum valorem, & quod in fine illius habetur, in colligendis fructibus fuiſſe
3 factas plures expenſas, quæ ſunt deducendæ, & conſequenter liquidandæ; quia fructus dicuntur deductis expenſis, *l. fructus eos in princ. & §. impendi, ff. ſolut. matrim. l. fundus, qui in princ. ff. famil. erciſc. l. quod in fructus, ff. de vſur. Roman. ſing. 336.* & fuit dictum in *Rauennaten. Cenſuum 10. Maij 1606. coram R. P. D. meo Manzanedo.*

Et ità deciſum, &c.

ADNOTATIO.

Liquidatio fructuum etiam ex coniecturis, &
4 præſumptionibus reſultat vti res difficilis probationis *Conciol. alleg. 2. num. 47. cum ſeq. R. P. D. de Luc. diſc. 33. num. 58. de iudic. Canal. deciſ. 161. num. 3. Manzaned. deciſ. 446. num. 2. & 4. Bich. dec. 495. num. 5. & deciſ. 580. num. 7. Royas deciſ. 142. num. 10. & deciſ. 305. num. 6. Prœl. deciſ. 301. nu. 1. Celſ. dec. 236. num. 9. & ſeqq. deciſ. 271. part. 4. tom. 2. dec. 249. n. 16. par. 17. rec.*

Debet tamen ab actore iuſtificari illorum perceptio ſaltem in genere, vt hic benè deciditur.

5 Similem huic notulam reprobauit *Rota, deciſ. 48. n. 8. poſt Poſth. de ſubhaſt.*

6 Fructus autem non dicuntur, niſi priùs deductis oneribus, & expenſis, *Oinot. in §. eſt quia*

à non Domino num. 2. Inſtit. de rer. diuiſ. Rota coram Zarat. deciſ. 90. num. 9. & coram Coccin. deciſ. 1546. num. 15. & in Romana Vineæ. 10. Ianuarij 1676. coram Reu. Albergato Decano, quæ eſt dec. 611. nu. 1. par. 18. to. 2. rec.

TVLLEN., SEV NVLLIVS FRVCTVVM.

Merc. 1. Iulij 1620.

ARGVMENTVM.

Beneficiatus, qui abeſt, & non reſidet ex iuſtis, & rationabilibus cauſis, licitè percipit fructus, & diſtributiones quotidianas, perindè ac ſi interfuiſſet Diuinis, præſertim ſi adſit licentia Ordinarij.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa iuſta abſentiæ excuſat Beneficiatum à non reſidentia, & intereſſentia Diuinis, itaut licitè ei debeantur fructus, & diſtributiones quotidianæ, & quæ ſit talis cauſa, ibidem, & nu. 5.*

2 *Maximè concurrente licentia Ordinarij, & numer. 7.*

3 *Iſtaque iuſta cauſa ſufficit, quod reſpiciat defenſionem iurium Beneficiatorum tantummodò, pro quibus Beneficiatus coactus fuit abeſſe.*

4 *Ordinarius præſumitur dediſſe licentiam Beneficiato abſenti non ſolùm pro tempore expreſſo in licentia, ſed etiam pro futuro, dum illum non reuocauit ad reſidentiam.*

6 *Diſtributiones quotidianæ regulariter dantur ſolùm intereſſentibus in Diuinis, & quando ſecùs, numer. 7.*

DECISIO DCCXXVI.

FRanciſcus Iacquet Beneficiatus Eccleſiæ Collegiatæ de Nanceo venit ad Curiam cum mandato procuræ aliorum eiuſdem Eccleſiæ Beneficiatorum, & cum licentia Primatis, qui habet iuriſdictionem Ordinariam, ad proſequendam præcipuè litem, tàm nomine ipſius proprio, quàm aliorum Beneficiatorum ſuper participatione augumenti red截dituum dictæ Eccleſiæ, & cùm ei propter abſentiam per Capitulum denegentur fructus groſſi, & diſtributiones, propoſui ſuper hoc particulare dubium, an ſcilicet huiuſmodi fructus, & diſtributiones ei debeantur, & Domi-
1 ni cenſuerunt affirmatiuè reſpondendum, quia ipſe coactus fuit venire pro defenſione iurium ipſorum Beneficiatorum, quæ cauſa ad iſtum effectum acquirendi fructus, & diſtributiones in abſentia, iuſta reputatur, *Calder. conſ. 17. de conceſſ. preben. Ancb. conſ. 17. num. 2. Couar. var. reſol. lib. 3. cap. 13. ſub num. 8. verſ. octauò non tamen, Rota coram Seraph. deciſ. 1098. ſub num. 5. & in Aſten. fructuum 15. Martij 1613. coram R. P. D. meo Manzanedo*; maximè con-
2 currente licentia Ordinarij, iuxta *gloſ. in cap. relatum, verb. Prælatorum, & ibi Abb. in 4. not. de Cleric. non reſiden. Silu. de Benef. part. 4. quæſt. 6. num. 14. in fin. & num. ſeq.* cum alijs adductis in *Leirien. fructuum 21. Aprilis 1603. coram bo. me. Card. Pamphilio.*

Neque obſtat, quod dicta cauſa non reſpiciat vtilitatem vniuerſaliter totius Eccleſiæ; quia ad illum effectum viſum fuit ſufficere, quod reſpiciat defenſionem iurium, & bonorum ipſorum Beneficiatorum, pro quibus dictus Franciſcus coactus fuit venire ad Curiam,
3 & propter paupertatem per ſe ipſum cauſam agere cum Procuratore, & Aduocatis, qui gratis ei inſeruiunt, ex quibus tantò magis viſum fuit concurrere iuſtam cauſam acquirendi diſtributiones in abſentia, cùm eſſet ferè impoſſibile hanc litem per Procuratorem agere, vt fuit ponderatum in *dicta Aſten. fructuum coram R. P. D. meo Manzanedo.*

Minùs obſtat, quod Ordinarius afferat, ſe dediſſe licentiam de præterito; quia cùm de abſentia Franciſci, quæ continuauit per plures menſes, notitiam habuerit, nec conſtet,
4 quod illum vnquam ad reſidentiam reuocare curauerit, ſatis veriſimile eſt, quod verè ab initio licentiam ei conceſſerit, prout aſſeruit, cùm aliàs illum ad reſidentiam quandocumque reuocare poſſet, iuxtà *cap. ex tua, de Cler. non reſid.* cum ſimilibus.

ADNOTATIO.

5 Cauſa, ob quā iſte Beneficiatus ad Curiam acceſſerat, eſt eadem, de qua *ſupra dec. 679.*

Licèt diſtributiones quotidianæ debeantur ſolummodò illis, qui Diuinis interſunt offi-
6 cijs, non autem abſentibus *Ricc. in prax. for. Eccleſ. part. 1. reſol. 395. per tot. R. P. D. de Luc. in adnot. ad Sac. Concil. Trid. diſc. 15. num. 3. & 11. Rembold. deciſ. 587. num. 1. Rub. in addit. ad deciſ. 576. num. 112. & ſeqq. part. 4. tom. 3. rec. ſupra dec. 458. & 671.*

Aliquandò tamen etiam abſenti debentur,
7 ſi abſit ex iuſta, & rationabili cauſa per licentiam Ordinarij comprobata, vel ſi facto Capituli à reſidendo impediatur, *Ciarlin. controuerſ. 226. num. 3. & ſeqq. Add. ad Gregor. deciſ. 154. num. 8. Buratt. deciſ. 694. num. 5. & ſeqq. ibique Add. Manzaned. deciſ. 115. num. 6. Rembold. deciſ. 132. pariter num. 6. Bich. deciſ. 102. numer. 1. ſupra dicta deciſ. 458.* vbi de materia.

Intellige tamen, quod diſtributiones de Maſſa groſſa debeantur abſenti ob legitimum impedimentum, cùm ad illas lucrandas ſufficiat præſentia interpretatiua, vt dixit *Rot. in duabus Maioricen. diſtributionum 25. Iun. 1677. coram R. P. D. Vicecomite* explicantibus, quæ dicantur diſtributiones quotidianæ de Maſſa groſſa.

Ad materiam, *vide R. P. D. de Luca de Canon. & Capit. diſc. 16. n. 5.*

HORTANA NVLLITATIS DONATIONIS.

Mero. 1. Iulij 1620.

ARGVMENTVM.

Donatio facta, etiam pro ædificanda Eccleſia, poteſt à donante reuocari, ſi deficiat conſenſus Ordinarij, vel non ſit inſinuata, vel ſi adeſt Pontificis licentia illam reuocandi.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarij conſenſus ſicut requiritur in erectione iuriſpatronatus, ita quoque requiritur in donatione facta pro ædificanda, & dotanda aliqua Eccleſia, aliàs poteſt reuocari à donante, & num. 2. cum ſeqq.*

3 *Signanter, ſi acceſſerit pro reuocatione talis donationis auctoritas Summi Pontificis, & num. 9. cum ſeq.*

5 *Donatio non inſinuata, quando poſſit à donante reuocari, etiam quod agatur de cauſa pia, & num. ſeqq.*

DECISIO DCCXXVII.

SOrores de Rubertеſchis anno 1590. omnia eorum bona pro Eccleſia conſtruenda in earum proprijs domibus ſub inuocatione Beatæ Mariæ Lauretanæ donarunt, reſeruato ſibi vſufructu earum vita durante, & Cappellanum in dicta Eccleſia nominarunt, & iuſpatronatus ad fauorem laicorum reſeruarunt; Verùm cùm anno 1595. huiuſmodi donationem reuocauerint, & aliam pro Monaſterio Monialium ſimiliter in eiſdem domibus conſtruendo fecerint, & deindè Monaſterium huiuſmodi in quouis alio ſitu Ciuitatis arbitrio Communitatis eligen. ædificari poſſe declarauerint, emanauit dubium de ordine Rotæ, an prima donatio anni 1590. ſubſtineatur,
1 quo ſupradicto die propoſito, & Communitate ſolùm informante, Domini negatiuè reſponderunt, ſcilicet, primam donationem non ſubſtineri, quia in ea non interuenit conſenſus Ordinarij, qui tamen ſicut in donatione iuriſpatronatus iam fundati requiritur, ita etiam in donatione pro ædificanda, & dotanda Eccleſia cum reſeruati ne, *Card. in cap. cùm ſæculum ſub num. 2. quæſt. 4. de iurep.* vbi dicit, quod is, qui donauit bona pro dotanda aliqua Cappella, in qua conſtituit certos Patronos laicos ſine conſenſu Epiſcopi, poteſt poſt-
2 modùm in morte illud iuſpatronatus relinquere alteri ex ſupradicta ratione, quia prima donatio ſine conſenſu Epiſcopi facta non tenuit, ſequitur *Rocch. eod. tract. verb. pro eo, quod num. 17. Lamber eod. tract. lib. 1. part. 2. quæſt. 1. art. 21. nu. 2. & ſeqq.*

Et hoc faciliùs viſum fuit admittendum in
3 caſu iſto, in quo prima donatio à ſupradictis mulieribus expreſsè reuocata, & annullata fuit etiam auctoritate Summi Pontificis, adeout de illius confirmatione ampliùs agi non poſſit.

Et ita &c.

ADNOTATIO.

Donatio iuriſpatronatus requirit conſenſum
4 Ordinarij, prout etiam illius, & cuiuſcumque Beneficij Eccleſiaſtici erectio, *Ciarlin. controu. 172. num. 33. & 34.* & alia ad propoſitum *ſupra deciſ. 653. & in recent. deciſ. 80. par. 17.*

Inſinuatio requiritur in donatione excedēte
5 ſummam de iure præſcriptam, *l. ſancimus, §. pru. verſ. cæteris, C. de donat. Clar. in §. donatio quæſt. 15. Oinotom. in §. alię autem num. 14. cum plurib. ſeqq.* & præſertim *num. 26. inſtit. de donat. Peregrin. de fideic. art. 51. num. 63. R. P. D. de Luca de donat. diſc. 60. numer. 6. & 10. Arguell. deciſ. 21. num. 5. deciſ. 456. num. 1. part. 4. tom. 2. recent.*

Licèt autem donatio excedens, vt ſupra,
6 ſummam à iure determinatam non teneat in totum, tenet tamen in reliqua ſumma, pro qua inſinuatio non eſt neceſſaria, *Scacc. de commerc. §. 1. quæſt. 7. part. 2. ampliat. 20. num. 19. fol. mihi 429. & in tract. de iudic. lib. 2. cap. 11. num. 311. R. P. D. de Luca diſc. 29. ſub num. 9. verſ. quouerò, & dicto diſc. 60. num. 8. & 13. de donat. Rota coram Priol. deciſ. 356. num. 7. cum ſeq.*

Poteſt nihilominùs donans, quouſque in-
7 ſinuauerit, donationem reuocare, cùm conſenſus eò interim non videatur perfectus, *R. P. D. de Luca d. diſc. 60. n. 17. de donat. Rota d. dec. 456. n. 2. & ſeqq. p. 4. to. 2. & dec. 68. n. 2. p. 8. rec*

Amplia, vt donatio poſſit reuocari etiam
8 poſt inſinuationem ex indulto Principis, *d. dec. 456. n. 13. & ſeq.*

Quinimò, etiam ſi res donatæ ante inſi-
9 nuationem traditæ fuiſſent, adhuc repeti poſſent condictione ſine cauſa, *deciſ. 143. num. 9. part. 16. rec.* vbi concordantes.

FVLGINATEN. LEGATI.

Veneris 6. Nouembr. 1620.

ARGVMENTVM.

Quæ actiones competant legatario pro conſecutione legati; Mobilium appellatione quid veniat, & comprændatur tàm ex mente teſtatoris, quàm ex vi verborum, & quomodò iſta ſint accipienda in diſpoſitione teſtamentaria, de qua hìc.

SVMMARIVM.

1 *Legatario pro conſecutione legati datur Saluianum interdictum iuxta opinionem, quam Rota tenet, etiam in mobilibus, & n. 2. ac 20.*

3 *Vaſa argentea veniunt mobilium appellatione, cùm de loco ad locum amoueri poſſint, & n. 15.*

4 *Limitatur, niſi conſtet de cõtraria teſtatoris voluntate,*

m, qua tamen probari debet, & numer. 16.
5 *Ex quibus coniecturis dicatur conſtare, quod mens teſtatoris fuerit legare omnia mobilia, & num. 6. cum ſeq.*
7 *Legatum, factum perſonæ dilectæ, latè, & largè interpretatur, & nu. 17. cum duob. ſeqq.*
8 *In legato mobilium comprahenduntur fructus recollecti, prout frumentum, & alij ſeparati à ſolo tempore mortis teſtatoris, & cur, ibidem.*
9 *Pro fructibus, etiam non extantibus, & conſumptis datur legatario immiſſio ad alia bona teſtatoris, & cur, ibidem, & n. ſeq. cum nu. 15.*
11 *Verba*, Pitture, e figure, *quomodo hic ſint accipienda, & quid illorum appellatione contineatur.*
12 *Verba antecedentia, & ſubſequentia attenduntur pro declaratione obſcurorum, & n. ſeq.*
14 *Verba vbi non conueniunt, nec conuenire debet diſpoſitio teſtatoris.*

DECISIO DCCXXVIII.

POſt reſolutiones in hac cauſa factas ad fa-
uorem D. Felicitæ, quod ſcilicet vigore
legati ei debeantur omnia bona mobilia de
tempore obitus teſtatoris exceptis deſcriptis
in libro ex pluribus *die 20. Martij* 1615. & 29.
Ianuarij 1616. *in deciſionibus* deductis, dubitaui,
an, & in quibus bonis eidem D. Felicitæ ſit
danda immiſſio, & Domini dixerunt, quan-
dam eſſe immiſſionem in vim Saluiani in om-
1 nibus, præterquàm in deſcriptis in dicto li-
bro; cùm enim, vt iam firmatum eſt, om-
nia dicta bona mobilia debeantur, & de illo-
rum exiſtentia, & quantitate de tempore obi-
tus deponant plures teſtes, qui pro eadem D.
Felicita dantur, ſequitur, quod in eis ſit dan-
da immiſſio in vim Saluiani, quod competit
pro legatis, iuxta opinionem, quam pluries
tenuit *Rota, vt in deciſionibus relatis in Bonon. de
Lambertinis 20. Febr. 1612. coram R. P. D. meo
Manzanedo, & coram me in Bonon. legatorum 3.*
2 *Iulij* 1617. & procedit etiam in mobilibus, vt
fuit dictum in *Romana legatorum de Columna 27.
Ianuarij* 1614., 20. *Nouembris* 1615., & 25. *Maij*
1616. *coram Reuerendiſs. Damaſceno*: ſicque non
3 ſolùm in frumento, & alijs fructibus, qui in
hæreditate teſtatoris tempore obitus reman-
ſerunt, ſed etiam in vaſis argenteis, quę ſimi-
liter mobilium appellatione comprahendun-
tur, cùm de loco ad locum amoueri poſſint,
vt per *l. mouentium, & not. ibi per gloſſ. & Doct.
ff. de verb. ſignificat. Pariſ. conſ. 67. num. 2. lib.
2. & alios allegatos* fuit dictum *in cauſa Romana
legati de Vitellis 13. Ianuarij 1589. coram Gipsio,
& in cauſa Romana Legatorum relat. inter impr. dec.
261. num. 1. part. 2. diuerſ.* quam ſequitur *Mant.
de coniect. vlt. vol. lib. 9. tit. 3. num. 1. in addit.*

Nec obſtat, quod vbi apparet de voluntate
4 teſtatoris, mobilium appellatione veniant tan-
tùm ſuppellectilia Domus; quia in caſu iſto
de huiuſmodi voluntate non conſtat, immò
de contraria ſatis apparere viſum fuit ex plu-
ribus deductis *in ſupradictis deciſionibus in hac
cauſa* factis, quæ vlteriùs viſa ſunt comproba-
5 ri ex eo, quia poſtquàm teſtator reliquit ma-
trem vſufructuariam omnium, & ſingulorum
ſtabilium, ſtatim ſubdit — *& li mobili li laſcio
5 liberi*, videtur enim ex his voluiſſe diuidere
totam hæreditatem in duas partes, adeout om-
nia bona, quæ non ſunt ſtabilia, ſed de loco
ad locum amoueri poſſunt, in legato mobi-
6 lium comprehendantur ſaltem ex mente
ipſius teſtatoris, quæ in hac materia attendi-
tur, *Pariſ. d. conſ. 72. ſub num. 2. verſ. in caſu
autem præſenti lib.* 2. quem ſequitur *Mant. de
coniect. vlt. vol. d. lib. 9. tit. 3. ſub num.* 1. quod
etiam ſuadetur ex dilectione teſtatoris erga
7 primam legatariam, quæ erat mater, & ſub-
ſtitutam, quæ erat ſoror, iuxta *l. ſi ſeruus plu-
rium, §. vlt. ff. de leg. 1. l. Aurelius, §. Titius,
ff. de liber. legat.* cum alijs *d. die 20. Martij* 1615.
in deciſione allegatis.

Neque obſtat, quod frumentum, & alij
fructus ſpectent ad vſufructuarium, & finito
vſufructu ad proprietarium; quia hoc proce-
8 dit in fructibus percipiendis poſt mortem te-
ſtatoris, non autem in perceptis, & ſeparatis
à ſolo tempore mortis, quia de his habetur
ratio, prout de alijs rebus hæreditarijs, & in
legato mobilium comprehenduntur, *Specul.
in tit. de fruct. & inter. §. 1. num. 3. verſ. ſed pone
prælatus, Dec. conſ. 472. num. 5. Mant. de coniect.
vlt. vol. d. lib. 9. tit. 3. n. 6.*

Minùs obſtat, quod fructus poſt trienniũ
à die mortis teſtatoris nõ cenſeantur ampliùs
9 extare, ſicque in eis non poſſit dari immiſſio;
quia pro iſtis, & ſimilibus placuit eſſe dan-
dam immiſſionem ſuper aliis rebus, quas hæ-
redes à teſtatore conſecuti ſunt, quia ſicut le-
gatariis competit in his hipothecaria, *l. 1. in
fin. C. comm. de legat.* ità etiam competit Saluia-
10 num, quod datur vbicumque datur hipothe-
caria, *Gabr. conſ. 46. num. 20. lib. 1. Rota in Ro-
mana legati de Theodolis 15. Martij 1602. coram
bo. me. Penia, & coram me in d. Bonon. legatorum
3. Iulii 1617.*

Nec ſubſiſtit, quod immiſſio non ſit dan-
da ſuper picturis vti deſcriptis in libro; quia
pro reſponſione ponderatum fuit, quod in
libro habentur ſolùm huiuſmodi verba, *tut-
te le medaglie, figure, Idoli, e pietre*, nec aliter
11 ibi picturæ ſingulariter deſcriptæ reperiuntur,
quo caſu illud verbum, *figure*, viſum fuit in-
telligendum non de picturis modernis, ſeù
quadris, quæ ad ornatum Domus retineri ſo-
lent, ſed de figuris æreis, marmoreis, & ſi-
milibus ad antiquitatem, & illius ſtudium
12 ſpectantibus, iuxta alia verba immediatè præ-
cedentia, & ſubſequentia, quæ in hac mate-
ria attenduntur, *d. l. ſi ſeruus plurium, §. vlt.
ff. de legat.* 1. & hoc etiam colligitur ex aliis
13 ſubſequentibus verbis, *eſortando non vendere
neſſuna medaglia, figura, Idolo, pietra, & libro,
che tratti di medaglie ſeparatamente, mà dia tutto
inſieme, perche l'auuerto, che dando minima coſa,
può peggiorare lo ſtudio à centinara*; quæ verba
non conueniunt, niſi figuris æreis, marmo-
reis, & ſimilibus antiquis, non autem pictu-
14 ris modernis, quibus propterea, nec teſtato-
ris diſpoſitio conuenire debet, *Bart. in l. 4. §.
Prætor ait num. 25. ff. de damn. infect. Alex. conſ. 17.
num. 2.*

numer. 2. *lib.* 1. *Decian. conſ.* 9. *numer.* 24. *lib.* 1.

Verùm, quia in dicta hæreditate tempore obitus teſtatoris inter alia reperta fuit certa ſumma pecuniarum, ſuper quibus pro vtraque parte plura deducebantur, an ſcilicet in huiuſmodi legato comprehendantur, Domini dixerunt, quod de illis particulariter videatur.

Supra poſt deciſ. 439. *referuntur aliæ deciſiones huius cauſæ.*

ADNOTATIO.

Confirmata fuit hæc deciſio coram *Cavaler.*, vt patet *ex dec.* 643. *inter eius impreſſ.*

Vaſa aurea, & argentea an veniant ſub le-
15 gato mobilium, *vide Theſaur. iun. quæſt. foren. quæſt.* 84. *lib.* 1.

Non veniunt, vbi conſtat de voluntate Te-
16 ſtatoris, qui voluit ſub tali legato ea non comprehendi, *E. P. D. de Luca de legat. diſc.* 10. *num.* 2.

Legatum relictum perſonæ dilectæ, vel
17 coniunctæ Teſtatori latam recipit interpretationem, vt de perſona coniuncta *Conciol. alleg.* 69. *numer.* 19. *& alleg.* 73. *numer.* 11. *Surd. de alim. tit.* 8. *priuil.* 27. *numer.* 5. *Caluin. de æquit. lib.* 2 *cap.* 145. *numer.* 20. *& ſeq. Caval. deciſ.* 643. *numer.* 3. *deciſ.* 239. *numer.* 10. *part.* 7. *re-*
18 *cent.* & de perſona dilecta *Gratian. diſcept.* 955. *numer.* 34. *&* 5 . *Caluin. de æquit. dicto cap.* 145. *numer.* 15. *Conciol. alleg.* 68. *numer.* 11. *& dicta alleg.* 73. *numer.* 10. *Celſ. deciſ.* 35. *numer.* 11. *deciſ.* 101. *numer.* 17. *& ſeqq. part.* 17. *recent.* &
19 de vtraque *Royas dec.* 154. *n.* 5.

Declara hoc procedere dumtaxat, vt dictum eſt, in perſona Teſtatori coniuncta, vel ſaltem dilecta, cùm aliàs in dubio legatum ita ſit interpretandum, vt minùs quàm fieri poteſt lædat hæredem, vt in terminis ſimilis legati firmat *Rota coram Priol. deciſ.* 297. *numer.* 10. vbi concordantes.

20 Quæ actiones competant legatario ad conſequendam rem legatam, *vide ſupra deciſ.* 158. *&* 564.

COMPOSTELLANA PAROCHIALIS.

Ven. 13. *Nouembris* 1620.

ARGVMENTVM.

An, & quando inueſtitura probet ius, & dominium Inueſtientis; Requiſita immemorabilis hic recenſentur; Teſtium depoſitiones adminiculatæ præferuntur in concurſu depoſitionibus aliorum Teſtium, quæ carent adminiculis.

SVMMARIVM.

1 *Inueſtitura regulariter non probat ius, ſeu Dominium concedentium, ſaltem in præiudicium tertij, quicquid ſit in præiudicium recipientium, & habentium ab illis cauſam, & num.* 2. *cum ſequenti.*

2 *Tantoque minùs, ſi inueſtitura ſit facta per viam tranſactionis ob motam litem, & cur, ibidem.*

3 *Et faciliùs, ſi accedant teſtium depoſitiones, probantes poſſeſſionem immemorabilem, & de requiſitis immemorabilis, ibidem, & nu.* 4. *ac* 10.

5 *Habens pro ſe immemorabilem in præſentationibus poteſt allegare quemcumque titulum, qui ei ſuffragatur, & n.* 10.

6 *Teſtes, qui deponunt de ſimplici auditu, non probant.*

7 *Teſtium depoſitiones in concurſu cum alijs præferuntur, quando ſunt meliùs adminiculatæ, quàm aliæ contrariæ.*

DECISIO DCCXXIX.

DVbitaui, an conſtet de aliquo iure Monaſterij Sanctæ Mariæ de Azcuyro, quod ſit adiudicandum Vaſquez, & Domini cenſuerunt, de eo non conſtare; illud enim deducitur ex inueſtitura anni 1561., quæ regulariter non probat ius concedentium, ſaltem in præiudicium aliorum Patronorum,
1 qui ſunt tertij, quicquid ſit contra Antonium inueſtitum, & ab eo cauſam habentes, *Socc. in conſ.* 266. *numer.* 11. *lib.* 2. *Aym. in conſ. pro genero numer.* 431. *Rimin. Iun. conſ.* 412. *numer.* 6. *& ſeqq. Menoch. lib.* 3. *præſumpt.* 101. *numer.* 17. & tantò minùs, quia eſt facta per viam tranſactionis propter motam litem ab Antonio
2 Fernandez cum aſſertione, quod Antonius habebat ius ſuper bonis in ea comprehenſis, quæ propterea poteſt dici ab Antonio obtenta ad maiorem cautelam, ex deductis in *Mariorien. Sacriſtiæ* 26. *Iunij* 1602. *coram bon. mem. Cardinali Pamphilio*; & inſuper in caſu iſto concurrunt Teſtes, qui dantur per Lanzos deponentes, quod Beneficium, de quo agitur, fuit ſemper ab immemorabili tempore vſque ad præſens de præſentatione Patronorum merè laicorum, inter quos nominant d. Antonium, & eius Anteceſſores, & quod ità viderunt, & audiuerunt ab eorum maioribus, qui ita viderunt ſuo tempore, & ab alijs eorum
3 maioribus audiuerunt, nec vnquam ipſi, vel eorum maiores aliquid in contrarium viderunt, vel audiuerunt, & de publica voce, & fama, cum alijs requiſitis ad probandam immemorabilem, iuxta *gloſ.* communiter receptam *in cap.* 1. *verb. memoria, & ibi Archid. Gem. Franch., & alij, de præſcript. in* 6. *Couar. in reg. poſſeſſor part.* 2. *§.* 3. *numer.* 7. *Gabr. de præſcript. concluſ.* 1. *n.* 74.

Præterea fuit ponderatum, quod cùm anno 1569. poſt dictam inueſtituram huiuſmodi Beneficium vacauerit per obitum Ioannis de Valtrigo, & Abbas, & Monaci prædicti præſentauerint Ferdinandum de Poles, Ordinarius

narius declarauit, inſtitutionem eſſe facien-
4 dam ad fauorem Io. de Sancto Nicolao præſentati à prædicto Antonio vnà cum alijs meræ laicis, qui ibidem Patroni dicuntur; & hoc etiam comprobatur, quia, ſi Monaſterium haberet iſtud ius ratione medietatis Caſtri de Mollabao, prout prætenditur, Domini etiam alterius medietatis idem ius veriſimiliter prætenderent, & pluries eos præſentaſſe conſtaret, prout conſtat de præſentationibus aliorum, ex *ſupra* deductis.

Nec ſubſiſtit, quod præſentationes ab Antonio cenſeantur factæ vigore ſupradictæ inueſtituræ; quia imò Antonius dicto anno 1569. dedit mandatum procuræ ad præſentandum expreſſè vigore quaſi poſſeſſionis immemorabilis, adeout in dubio etiam aliàs cenſeatur poſtmodùm feciſſe vigore eiuſdem quaſi poſſeſſionis immemorabilis, maximè, quia de ea non conſtat ex depoſitionibus ſu-
5 pradictorum teſtium, & ſatis releuat, cùm per eam habentes cauſam ab Antonio poſſint allegare quemcumque titulum, qui eis ſuffragetur, *l. hoc iure*, *§. ductus aquæ*, *ff. de aqu. quot. & æſt. Gabr. de praſcript. dicta concluſ.* 1. *numer.* 44. *Rota in Pampilonen. Decimarum* 21. *Maij* 1603. *coram bon. mem. Cardinali Pamphilio.*

Neque alij teſtes, qui dantur pro parte Vaſquez, in contrarium aliquid probant, quia licèt dicant, Antonium fuiſſe Patronum in nomine Monaſterij vigore inueſti-
6 turæ, tamen deponunt de ſimplici auditu, *cap. licèt ex quadam*, *de teſtib. Caputaq. deciſ.* 278. *numer.* 2. *part.* 3. & in omnem euentum depoſitiones teſtium, qui dantur per Lanzos, ſunt meliùs adminiculatæ ex ſupradicto mandato procuræ ad præſentandum, & præſen-
7 tationibus factis à Patronis merè laicis, ità vt ipſi ſint in concurſu præferendi, vt per *Alex. conſ.* 91. *num.* 8. *in fine*, *verſ. & eis magis credendum eſt lib.* 4. *& conſ* 171. *numer.* 4. *lib.* 5. *Ruin. conſ.* 67. *ſub num.* 1. *lib.* 1. cum aliis relatis per *Gabr. de teſtib. concluſ.* 4. *nu.* 28.

Aliæ deciſiones huius cauſæ referuntur ſupra poſt dec. 653.

ADNOTATIO.

Inſtrumentum inueſtituræ an probet dominium
8 concedentis diſputat *Fulgin. de iur. emphyth. tit. contract. emphyth. quaſt.* 21. *vbi numer.* 1. *&*
9 *ſeqq.* defendit affirmatiuam, ſed *numer.* 3. *& ſeqq.* negatiuam vti veriorem exponit, quam etiam ſequuntur *Thomat. deciſ.* 60. *num.* 1. *& ſeqq. Caualer. deciſ.* 269. *numer.* 1. *& deciſ.* 379. *numer.* 3. *& ſeqq.*

Probat tamen illud contra inueſtitum, & habentes cauſam ab eo, *Dec. conſ.* 146. *numer.* 14. *deciſ.* 793. *numer.* 1. *part.* 2. *deciſ.* 67. *num.* 21. *par.* 15. *rec.*

Præſertim iunctis adminiculis *Dunoz. im dec.* 939. *nu.* 2.

Secùs autem contra tertium, etiamſi foret adminiculatum, niſi tertius habeat cauſam à recognoſcentibus, aut ſit eiuſdem familiæ, vel deſcendentiæ, vt benè explicat, & diſtinguit *Rota deciſ.* 367. *numer.* 2. *& ſeqq. part.* 17. *recent. & in Romana Caſtri Orciani coram R. P. D. Emerix*, *ac in Anagnina Caſtri Vallis Petrarum coram Reuerendiſſimo Albergato Decano*, *de quibus ſupra poſt deciſ.* 661. *numer.* 10. vbi de materia.

10 De immemorabili, illiuſque requiſitis, *vide ſupra dec.* 166. 304. *&* 360.

OSCEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 16. *Nouembris* 1620.

ARGVMENTVM.

Agitur de paritione facienda Litteris, Breui, vel mandatis Superiorum, & Iudicum ad effectum euitandi pœnas, & quando his dicatur ſufficienter paritum, non obſtante proteſtatione præſeruatiua iurium proteſtantis, & an in dictis litteris cenſeantur comprahenſa ea, quæ in illis non leguntur.

SVMMARIVM.

1 *Paritio ſufficiens litteris ex quibus dicatur conſtare, & num.* 8.

2 *Paritio dicitur facta, etiamſi reſeruentur iura dimittendo poſſeſſionem naturalem, licèt animo retineatur ciuilis, & num.* 4. *ac* 8.

3 *Proteſtatio adiecta paritioni, ſi ſit contraria facto, nihil operatur, ſi verò poteſt ſtare ſimul cum facto, & paritione, non impedit, quominùs ſit ſufficienter paritum, & num.* 9.

4 *Clauſula*, Parito litteris, *ſicut clauſula*, Parito Breui, *ſi in commiſſione non legitur, non comprahendit fructus, ſicut non comprahendit expenſas, ſi de illis non ſit facta mentio in Breui, & num.* 6. *cum ſeq.*

5 *Verba litterarum, niſi loquantur de fructibus, ad illos non extenduntur, & multò minùs ad perceptos ab aliis antè adeptam poſſeſſionem, & dicto num.* 6. *cum ſeq.*

DECISIO DCCXXX.

Domini cenſuerunt, conſtare de ſufficienti paritione, datur enim publicum inſtrumentum, in quo Ioannes declarat, ſe præſtitiſſe, & præſtare patientiam, & poſſeſſionem Parochialis Eccleſiæ, de qua agitur, realiter, & de facto dimiſiſſe, & ex tunc illam pro dimiſſa habere, quæ tamen dimiſſio poſſeſſionis ad iſtum effectum non eſt neceſſa-
1 ria, ſed ſufficit præſtare patientiam, quod prouiſus illam ingrediatur, prout pacificè eam ingreſſus fuit Hieronimus, vt fuit dictum *in cauſa Vercellen. Canonicatus* 24. *Martii* 1597. *coram bo. me. Penia, & in Maioricen. Beneficii* 24. *Nouembris* 1610. *coram R. P. D. meo Manzanedo, & coram me in Cæſarauguſtana Canonicatus* 28. *Maii* 1607.

Nec obſtat, quod huiuſmodi declarationi
Ioannes adiecerit proteſtationem pro ſui iu-
ris conſeruatione; quia, cùm non teneretur
poſſeſſionem dimittere, benè potuit in actu
paritionis iura ſibi competentia præſeruare,
ne aliàs videatur habuiſſe ſe pro ſpoliato,
cùm præſtando patientiam poſſet ſimul pare-
2 re, & poſſeſſionem ſaltem ciuilem animo re-
tinere, vt fuit dictum in *Maioricen. Beneficii 24.*
Nouembris 1610. coram R.P.D. meo Manzanedo;
Placuit etiam alia reſponſio, quod huiuſmo-
di proteſtatio ad iſtum effectum non ſit atten-
3 denda, ſiuè ſit contraria facto, & paritioni, ſi-
uè non, quia primo caſu nihil operatur, ſe-
cundo verò non præſtat impedimentum, *Se-*
raph. deciſ. 754. num. 3.

Minùs obſtat, quod non ſint reſtituti fru-
ctus, quia clauſula *parito litteris ſubrogationis*, de
qua in commiſſione, non comprænendit fru-
ctus, cùm de illis nulla fiat mentio in litteris,
vt de clauſula *parito breui*, quod non compræ-
hendat expenſas, de quibus in Breui nulla eſt
4 facta mentio, tenuit *Rota in pluribus cauſis re-*
lat. in d. Maioricen. Beneficii in fin. Et licèt Ioan-
nes ad huiuſmodi reſtitutionem fructuum
fuerit condemnatus per ſententiam A.C., ab
ea tamen appellauit, & vigore reſcripti non
debet parere ſententiæ, ſed litteris ſubroga-
tionis, pro qua paritione ſufficit dimiſſio poſ-
ſeſſionis eo modo facta, quo *ſuprà* dictum
eſt.

Neque ſubſiſtit, quod prouiſus vigore lit-
terarum deberet induci in corporalem poſ-
ſeſſionem, & de fructibus Eccleſiæ integrè ei-
dem reſponderi; Quia hoc viſum fuit intel-
ligendum de fructibus poſt adeptam poſſeſſio-
nem per ipſum prouiſum percipiendis, non
autem de perceptis anteà per alios, in quibus
non caderet reſponſio, ſed reſtitutio, de qua
5 cùm verba litterarum non loquantur, nec il-
larum diſpoſitio ad eam extendi debet, vt per
Bart. in l. 4. §. Prætor ait num. 25. ff. de damn. infect.
Alex. conſ. 199. num. 1. in fin. lib. 6. cum ſimili-
bus &c.

ADNOTATIO.

Clauſula *parito litteris* importat regulariter non
ſolùm dimiſſionem poſſeſſionis, verùm etiam
6 reſtitutionem fructuum, *Roſ. de exec. Litter.*
Apoſt. par. 2. cap. 4. num. 36. Gregor. deciſ. 50. Caual.
deciſ. 332. Peuting. deciſ. 89. in omnibus numer. 1. &
paſſim.

Lim. quando ſumus in materia ſubroga-
tionis gratioſæ, & cauſa reperitur commiſſa
cum clauſula *parito litteris ſubrogationis*, quia
tunc ſub hac clauſula non veniunt fructus,
7 niſi in eiſdem litteris de illis fiat mentio, vt
allegata *hac deciſione* firmat *Rota coram Manza-*
ned. deciſ. 734. num. 2. & 3. & coram Vbald. deciſ.
pariter 734. num. 4. & ſeqq. & deciſ. 766. numer. 7.
& 10.

Quando dicatur paritum ad euitandam de-
8 claratoriam, *Vide Rot. coram Celſ. deciſ. 56. num. 2.*
& deciſ. 230. num. 1. in rec. deciſ. 614. num. 3. par. 3.
& deciſ. 149. num. 1. par. 8.

Sufficiens tamen paritio reſultat ex decla-
ratione facta per Partem de dimittendo poſ-
ſeſſionem, vel de adimplendo, quod iudica-
9 tum extitit cum clauſula iurium præſeruatiua,
quæ non eſt incompatibilis cum paritione,
nemo enim, licèt pareat, approbare tenetur
contra ſe geſta, *Coccin. deciſ. 1093. num. 7. & deciſ.*
614. num. 3. par. 3. rec.

TARRACONEN. BENEFICII.

Ven. 20. Nouembris 1620.

ARGVMENTVM.

Manutentio datur anteriori poſſeſſori, qua Iu-
dex non priuat, niſi ritè, & rectè procedat;
Poſſeſſio, capta à Procuratore in partibus, eſt
attentata, inhibito Principali in Curia, & cur,
hic magiſtraliter deciditur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio anterior, etiam inſtrumentalis, eſt manute-*
nenda, ſi alius tunc non poſſidebat, & num. 7.
2 *Iudex, qui non ritè, & rectè procedit, non priuat*
poſſeſſorem ſua poſſeſſione, & num. 4. & 8.
3 *Poſſeſſio capta per Procuratorem in partibus, inhi-*
bito hic in Curia principali, eſt attentata, etiam
quod inhibitio ad notitiam Procuratoris non deue-
nerit, & cur, num. 4. & ſeq.
4 *Inhibitio habet implicitum decretum irritans, &*
ideò ligat etiam ignorantes.
5 *Principalis, vicns poſſeſſione capta per Procurato-*
rem, dicitur illam ratificare cum ſuis qualitati-
bus, & vitio.
6 *Poſſeſſio capta per Procuratorem in partibus, pen-*
dente ſuperſeſſoria, Principali in Curia intimata,
eſt attentata, & num. 9.

DECISIO DCCXXXI.

PRo Franciſco informante, nempè illi dan-
dum eſſe mandatum de manutenendo,
quia de illius anteriori poſſeſſione capta ſub
die 27. Iulij 1617. præcedentibus præſenta-
tionibus Patronorum, & inſtitutione Ordi-
narij conſtat ex publico inſtrumento illius
adeptionis, quod, alio tunc in ea non exi-
1 ſtente, probat ſufficienter etiam ad effectum
manutentionis, *Rota deciſ. 21. de reſtit. ſpol. in an-*
tiq. Biſignet. deciſ. 8. eodem tit. Verall. deciſ. 334. nu-
mer. 5. par. 2. & fuit aliàs ſæpiſſimè deciſum.

Nec obſtat, quod Ioannes poſſeſſionem eiuſ-
dem Beneficij adeptus fuerit ſub die 10. De-
cembris 1618. vigore mandati de immitten-
do A. C. Quia, vltrà quod antè illius relaxa-
tionem coram eodem A. C. productum fuit
inſtrumentum fundationis, & dotationis ad
probandum, Beneficium, de quo agitur, eſſe
de iurepatronatus laicorum, ita vt non cade-
ret ſub reſeruatione *regulæ 8.* ſuper qua erat
fundatum Breue, cuius vigore mandatum re-
laxa-

iaxatum fuit, & alia poſtmodùm ad coadiuuandam probationem dicti inſtrumenti deducta fuerunt, ex quibus viſum fuit, quod Iudex
2 non ritè, & rectè proceſſerit, prout requiritur, vt dicatur Franciſcum eius anteriori poſſeſſione priuaſſe, vt per *Abb. in cap. conquerente num. 8. de reſtit. ſpoliat. Rip. in l. naturaliter, §. nihil commune num. 60. in fin. & num. ſeq. ff. de acquir. poſſeſſ.* cum ſimilibus.

Placuit etiam reſponſio, quod dicta poſſeſſio, vti capta per Procuratorem in partibus per duos dies poſt inhibitionem Rotalem ipſi principali in Curia præſentatam, dicitur atten-
3 tata, etiam quod inhibitio ad notitiam Procuratoris deuenire non potuerit, quia hoc attenderetur ad effugiendas pœnas, non autem ad effectum, de quo agitur; tùm quia inhibitio habet implicitum decretum irritans, quod
4 ad iſtum effectum ligat etiam ignorantes, vt per *Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. limit. 27. num. 12. & ſeq.* Tùm etiam, quia dùm Principalis in-
5 tendit modò vti dicta poſſeſſione, dicitur illam ratificare, quod abſque vitio attentatorum facere non poteſt, *idem Lancell par. 1. cap. 1. de attent. à part. num. 48. 49. & ſeq.* & de attentatis ſimiliter per Procuratorem in partibus
6 pendente ſuperſeſſoria Principali in Curia intimata, fuit dictum in *Gerunden. Beneficij 10. Febr. præteriti coram Reuerendiſſimo D. Decano.*

Eſt in eadem cauſa ſupra deciſ. 683.

ADNOTATIO.

Inſtrumentalis poſſeſſio capta alio tunc non
7 poſſidente eſt manutenibilis contra poſteriorem poſſeſſionem, *ſupra deciſ. 21. 78. 142. 405.* & alibi.

Amplia, etiamſi poſterior poſſeſſio capta
8 eſſet cum mandato Iudicis, qui nulliter, & iniuſtè proceſſiſſet, *Poſth. de manut. obſeru. 12. n. 36. & ſeqq.*

Inhibitio in Curia præſentata Parti, vel Procuratori operatur, vt omnia poſtmodùm in
9 partibus geſta per viam attentatorum veniant reuocanda, non obſtante, quod in partibus non peruenerit illius notitia, quia defectus ſcientiæ excuſat ab aliis pœnis, non autem ab attentatis, *Manzaned. deciſ. 799. num. 2. vbi allegatur hæc noſtra deciſio, Buratt. deciſ. 134. nu. 1. Celſ. deciſ. 91. num. 2. & deciſ. 117. num. 4. Arguell. deciſ. 83. num. 9. Bich. deciſ. 592. num. 8. Meleuitana Canonicatus 4. Feb. 1664. coram Reuerendiſſimo Albergato Decano.*

MEDIOLANEN. BENEFICII DE RAVDE.

Veneris 20. Nouembris 1610.

ARGVMENTVM.

Gratioſè ſubrogato denegatur immiſſio, etiamſi ſit ſubrogatus in ius, niſi fuerit ſubrogatus etiam ad poſſeſſionem, & quomodò procedatur in gratioſa ſubrogatione; Poſſeſſio ciuilis ſpatio decennii amittitur.

SVMMARIVM.

1 *Gratioſè ſubrogato denegatur immiſſio, ſi non ſit ſubrogatus ad poſſeſſionem Beneficij, & num. 6.*

2 *Subrogatus in ius non poſſidentis tenetur ad iuſtificationem gratiæ, ac ſi ageret ad illius canonizationem, & num. 8.*

3 *Poſſeſſio ciuilis ſpatio decem annorum amittitur, quando alius naturaliter poſſedit, & num. 7.*

4 *Lis mota non habetur in conſideratione ad hunc effectum, ſi fuerit proſecuta etiam in petitorio.*

5 *In ſubrogatione gratioſa quoad immiſſionem proceditur iiſdem terminis, quibus agitur in remedio* l. fin. C. de Edict. Diu. Adrian. toll.

DECISIO DCCXXXII.

Contrà informantem, quod ſcilicet Benedicto non ſit danda immiſſio, quia ipſe legitur tantùm in eius gratia ſubrogatus quoad ius Franciſci, & ſtatum litis, non autem quoad poſſeſſionem, prout requiritur ad effe-
1 ctum, vt illi vigore ſubrogationis ſit dandum mandatum de immittendo, *Vital. in Clem. 1. numer. 65. vt lit. pend.* & fuit dictum in *Pampilonen. de Sanguezza 28. Maij 1608. coram Reuerendiſſimo D. Attrebaten.*; Maximè, quia nec etiam ſatis conſtare viſum fuit de poſſeſſione dicti Franciſci, & ſubrogatus in ius non poſſidentis
2 ad iuſtificationem gratiæ tenetur, ac ſi ageret ad illius canonizationem, *Lancel. de attent. par. 2. cap. 4. in præfat. num. 361. Rota in cauſa Cartaginen. portionis 21. Octobris 1588. coram Gipſio, & in d. Pampilonen. de Sanguezza coram Reuerendiſſimo D. Attrebaten.*

Nec obſtat, quod ex deductis appareat de adeptione poſſeſſionis facta per Franciſcum anno 1585; Quia, cùm Io: Stephanus poſſeſſionem eiuſdem Beneficii adeptus fuerit, niſi conſtet, quod Franciſcus naturalem poſſeſſionem retinuerit, quoad ciuilem dici poteſt,
3 quod illa ſpatio decem annorum, & vltrà, quibus Io. Stephanus naturaliter poſſedit, cenſeatur amiſſa, *l. ſi de eo, §. ſi fortè, ff de acq. poſſ. Rip. in c. cùm Eccleſia Sutrina ſub num. 23. eod. tit. Aym. conſ. 235. num. 1.* cum alijs adductis *coram me in Romana Canonicatus S. Marci 25. Febr. 1611.*

Neque lis inter ſupradictos mota viſa fuit conſiderabilis; quia non conſtat, quod fuerit ſemper ſuper poſſeſſorio proſecuta, cùm aliàs benè potuerit Franciſcus proſequi litem ſu-
4 per petitorio, etiam quod reſpectu poſſeſſionis habuerit ſe pro ſpoliato, iuxtà *l. naturaliter, §. nihil commune, ff. de acquir. poſſeſſ.* cum ſimilibus &c.

ADNOTATIO.

Gratioſè ſubrogato immiſſio in Beneficium conceditur eadem prorſùs forma, qua con-
5 ceditur hæredi teſtamentario ſuper bonis hæredi-

reditariis ex remedio *l. fin. C. de ed. D. Adr. toll. Mantic. deciſ. 252. num. 1. Coccin. deciſ. 347. num. 2. & deciſ. 431. num. 3.*

Subrogatio fauore collitigantis fieri poteſt
6 quoad ius tantùm, & quoad ius & poſſeſſionem, primo caſu ſubrogatio reſpectu poſſeſſionis nihil operatur, cùm ſubrogatus debeat agere per viam immiſſionis, *Lotther. de re benefic. lib. 3. qu. 15. per tot.* & ſecundo caſu operatur continuationem poſſeſſionis in ſubroga-
7 tum, niſi tamen alius medio tempore poſſeſſionem apprehendiſſet, tunc enim ſubrogatus etiam quoad poſſeſſionem continuare nequiret, ſed teneretur immiſſionem intentare, *Coccin deciſ. 1204. num. 2. & ſeqq. & deciſ. 1430. numer. 8.*

Hoc quidem certum eſt, quod ſubrogatus ad ius non poſſidentis tenetur totam gratiam
8 iuſtificare perindè, ac ſi ad illius canonizationem ageret, & ſic via ordinaria, non autem executiua iudicium immiſſionis intentare poteſt, *Lotther. de re benef. lib. 3. qu. 13. num. 66. Roſ. de execut. Litter. Apoſt. par. 1. cap. 16. num. 65. Coccin. deciſ. 317. num. 6. deciſ. 83. num. 14. par. 8. recent.* & paſſim alibi.

VRBINATEN. DECIMARVM.

Ven. 27. Nouembris 1620.

ARGVMENTVM

Patet ex breui Summario.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio quota decimarum ſine poſſeſſione, vel quaſi non datur, & num. 1. cum ſeq.*
2 *Conſtitutus in mala fide per proteſtationem, vel petitionem decimarum illas non præſcribit, quia mala fides facit omninò ceſſare præſcriptionem.*
5 *Probatio præſcriptionis decimarum quomodò fieri debeat.*

DECISIO DCCXXXIII.

PRo Rectore Sancti Ioannis informante, nempè non obſtare præſcriptionem quotæ, quia non conſtat de aliqua ſolutione decimarum minùs integrè, vel diminutè facta, neque antè, neque poſt acquiſitiones terrarum, de quarum decimis agitur, ſicque nec
1 etiam de quaſi poſſeſſione, ſine qua præſcriptio non procedit, *c. ſine poſſeſſione, de reg. iur. in 6.* & fuit dictum in *Sabinen. decimarum 8. Febr. 1602. coram bo. me. Card. Pamphilio*. Vltrà, quod reſpectu temporis poſt acquiſitiones fuit per Dominos ponderatum, quod, vt ex publicis inſtrumentis, & aliis deductis apparet, acquiſitiones fuerunt factæ annis 1579, 1599, & aliis ſequentibus, Rector verò anno 1581. citatis Sindicis Monialium iudicialiter petiit decimas pro terris, & bonis per ipſas Moniales in eius Parochia poſſeſſis, & rursùs anno 1600. expreſsè petiit decimas pro bonis per eas à certis perſonis ibi nominatis acquiſitis, per quas proteſtationes ſatis cenſentur dicti
2 Syndici, & Moniales conſtitutæ in mala fide, quæ facit omninò ceſſare præſcriptionem, *Seraph. deciſ. 769 num. 7.*

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

Quota decimarum poteſt præſcribi *Ricc. in prax.*
3 *for. Eccleſ. par. 2. reſol. 336. num. 1.* vbi allegat, & per extenſum ponit deciſionem *in cauſa Sabinen. decimarum, coram Pamphilio Sen. in hac deciſ. allegatam, Thomat. deciſ. 184. num. 8. Seraph. deciſ.*
4 *1204. deciſ. 23. num. 4. & 5. par. 6. rec.* vbi tamen ſubiungitur, quod præſcriptio probari debeat
5 per allegantem, & probatio facienda eſt per vniformes præſtationes factas curſu 40. annorum, *Thomat. vbi ſupra num. 9. cum ſeqq.*

HISPALEN. PRIMITIARVM.

Mercurij 9. Decembris 1620.

ARGVMENTVM.

Arbitrium, Rotæ impertitum pro ſanatione examinis teſtium, non intrat, quando illi ſunt examinati à Iudice recuſato, ſine Coniudice, ſine interrogatoriis, & à Notario, patiente plures falſitatis ſuſpiciones, & quæ ſint iſtæ ſuſpiciones, & cauſæ, hic recenſentur.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium pro ſanatione examinis teſtium non intrat, quando ſunt examinati à Iudice ſuſpecto, ſine Coniudice, ſine interrogatoriis, & à Notario plures patiente ſuſpiciones falſitatis, & iurato ſuſpecto, & num. 8. cum ſeqq. iuncto num. 12.*
2 *Suſpiciones huiuſmodi in Notario reputantur ſufficientes cauſæ pro recuſatione, imò ſolo iuramento Partis probantur, & num. 13.*
3 *Cauſa intereſſe in teſtibus quomodò, & ex quibus probata dicatur.*
4 *Amicitia nimia cum Superioribus repellit teſtem pro Communitate examinatum etiam, quod deponat de re ſpectante ad ſingulos vti vniuerſos, & num. ſeq.*
5 *Teſtes de Vniuerſitate non admittuntur, quando agitur de ipſorum intereſſe, & num. 14. & ſeq.*
6 *Poſt factam recuſationem Iudicis, vel Notarij, examen teſtium eſt nullum, niſi priùs eligantur Arbitri, qui cognoſcant ſuper cauſis recuſationum.*
7 *Iudex, qui delegationem acceptauit ſimpliciter, quando ſit requirendus ſimul cum alio Coniudice.*
11 *Teſtibus, etiam nulliter examinatis, an ſit adhibenda aliqua fides.*

DE-

DECISIO DCCXXXIV.

IN deciſis quoad nullitatem examinis teſtium, de quibus agitur, nempè arbitrium non intrare pro illorum ſanatione, quia non ſolùm omnes de mandato Canonici Buxan Iudicis formiter vti ſuſpecti recuſati, ſine interrogatorijs, & ſine Coniudice nulliter examinati fuerunt, ſed etiam illorum depoſitiones ſimiliter ſcriptæ fuerunt à ſolo Notario Beneficiatorum, qui plures ſuſpiciones falſitatis patitur, & pro parte Archiepiſcopi ſuſ-
1 pectus iuratus fuerat, vt per *Caput. deciſ.* 292. *par.3.* cùm alijs, tàm ſuper teſtibus primi examinis *ſub die* 16. *Febr.* 1618., quàm ſuper iſtis *ſub die* 11. *Martij præteriti in deciſionibus* deductis: Ex quibus etiam patet, recuſationes, tàm reſpectu Iudicis propter intereſſe, & nimiam amicitiam cum Beneficiatis, quàm reſpectu Notarij non fuiſſe calumnioſas, & friuolas, ſed ſatis, ſuperquè releuantes, maximè, quia ad iſtum effectum ſufficiunt cauſæ, quæ ſi probatæ eſſent, legitimæ repatarentur, & in
2 recuſatione Notarij ſufficit allegatio ſuſpicionis, quæ ſolo iuramento probatur, *Bald. in c. ſuper quaſtionum ſub n.2. verſ. pone, quod Notarius, de offic. deleg. Caput. dec.* 64. *n.*4. *par.*3. cū alijs *d. die* 11. *Mart. præteriti in deciſ. allegatis*, & tradit *Boer. dec.* 258. *n.*7. *circa fin. Rota in cauſa Cæſarauguſtana Status, quæ eſt deciſ.* 604. *n.*1. *par.*1. *diuerſ.*

Nec obſtat, quod cauſa circà intereſſe verè non ſubſiſteret; quia hoc viſum fuit ceſſare, ſtante vnione Beneficiorum ad fauorem Capituli, & Canonicatus ipſius Iudicis, & quod ipſe eſt Beneficiatus *del Pedroſo*, qui pro-
3 ptereà participare debebat de primitijs, & oblationibus, de quibus agitur, ex pluribus per informantes pro parte Archiepiſcopi in facto deductis.

Prout etiam viſum fuit ceſſare, quod cùm Beneficiati ſint in lite vti vniuerſi, nimia amicitia quoad eos veriſimiliter conſiderari non poſſit; nàm, vltrà, quod ad iſtum effectum ſufficeret nimia amicitia cum ſingulis, ex quo ipſi vti ſinguli commodum iſtarum pri-
4 mitiarum, & oblationum percipiunt, vt in ſimili de teſtibus, qui in cauſa Vniuerſitatis repelluntur, vbi commodum ad eos vti ſingulos ſpectat, *Surd poſt relatos conſ.*65. *num.*8. & *deciſ.*236. *num.*3. & fuit dictum in *Narnien. confinium* 18. *Decembris* 1606. *coram R. P. D. meo Decano, & in Ciuitatis Caſtellana iuriſpaſcendi* 25. *Febr. &* 26. *Nouembris* 1611. *coram R. P. D. meo Caualerio*; Placuit reſponſio, quod imò
5 nimia amicitia cum Vniuerſitate Beneficiatorum conſiderari, & probari poſſit ex eo fortaſsè, quod illa Vniuerſitas aliquod Beneficium à Iudice, vel è contrà Iudex ab Vniuerſitate receperit, vel alia ſimili cauſa, quod ſufficit, vt dictum eſt.

Et in omnem euentum fuit etiam pro reſponſione ponderatum, quod poſt huiuſmodi recuſationes non poterat ſimpliciter ad vlte-
6 riora in examine procedi, ſed priùs ſaltèm eligendi erant Arbitri, qui huiuſmodi cauſas ſuſpicionis cognoſcerent, *c. ſecundò requiris, §. 3. poſtulas, de appell. c. ſi contra vnum ex duobus, de offic. delegat. lib.*6. *Innoc. in c. cum ſpeciali num.* 2. *de appellat.* cum alijs ſub *d. die* 16. *Febr.* 1618. *in deciſ. in hac cauſa facta* deductis.

Neque ſubſiſtit, quod Canonicus Boamonde primus Iudex Archiepiſcopi pro parte Beneficiatorum requiſitus fuerit, & acceptauerit, & cùm poſtmodùm adeſſe non curauerit d. Canonicus Boamonde, reſpondit per verba de futuro, *id ipſe acceptabit, ſi Archiepiſcopus voluerit*, qui propterea, cùm non acceptauerit ſimpliciter, ſaltèm ex forma remiſſoriæ,
7 requirendus erat ſecundus Iudex, nempè Guardianus S. Franciſci, qui tamen non fuit requiſitus, niſi die 13. Februarij 1614., ſicque poſtquàm Canonicus Duxan ſolus iuramenta teſtium iàm ſub die 3. eiuſdem receperat.

Minùs ſubſiſtit, quoad recuſationem Notarij, quod illa emanauerit die 14. Aprilis, teſtes autem examinati fuerint die 19. Februarij præcedentis; quia immò huiuſmodi recuſatio legitur facta eadem die 19. Februarij in audientia de ſero, qua fuit commiſſum examen, ideòque recuſatio cenſetur præceſſiſſe examen, quia aliàs octo teſtes in eadem hora poſt commiſſum examen antè recuſationem veriſimiliter examinari non potuerunt, &
8 die 14. Aprilis fuit reproducta recuſatio iàm anteà facta dicta die 19. Februarij præcedentis, quam tunc Iudex admittere noluit: quò verò ad ſuſpiciones eiuſdem Notarij non obſtat, quod illæ prouenerint ex ipſius falſitate, confeſſione, & condemnatione poſt per-
9 fectum examen; quia, vltrà quod etiam anteà plures ſuſpiciones contrà ipſum adeſſe poterant, ad iſtum effectum excludendi arbitrium, ſufficit, quod illæ emanauerint etiam poſt perfectum examen; maximè concurrentibus alijs nullitatibus, de quibus *ſuprà, & in alia deciſione* dictum eſt.

Nec demùm obſtat, quod teſtes fuerint examinati ſine interrogatorijs culpa ipſius Archiepiſcopi; ex deductis enim apparet,
10 quod pro parte Archiepiſcopi illa fuerunt data eius Notario, qui cùm fuiſſet reiectus pro parte Beneficiatorum, ea præſentare non potuit, nec apparet, quod Archiepiſcopus ad dandum interrogatoria fuerit ampliùs poſtmodùm requiſitus, prout requirebatur: Vltrà quod adſunt aliæ nullitates, quæ ſufficiunt ad effectum, de quo agitur.

Verùm; quia pro Beneficiatis dicebatur, te-
11 ſtibus etiam nulliter examinatis aliquam fidem in pluribus caſibus de iure adhiberi poſſe, Domini ſupradictæ reſolutioni addiderunt, quod an dictis teſtibus aliqualis fides ſit adhibenda, conſiderabitur in diſputationibus dubiorum principalium.

Et ita &c.

Aliæ deciſiones præſentis cauſæ referuntur ſupra poſt deciſ. 364.

AD-

ADNOTATIO.

De recuſatione Iudicis ſuſpecti, & quod per illam eius manus ligentur, ita vt citra vitium
12 attentatorum nequeat aliud innouare, latè agit *Scacc. de iudic. lib. 1. cap. 101. numer. 7. & ſeqq. ſupra deciſ.* 550. vbi latè de materia.

Notarius quoque recuſari poteſt vti ſuſpe-
13 ctus, & pro ſuſpicione ſufficit ſolum iuramentum recuſantis abſque alia expreſſione cauſæ, *Scacc. de iudic. lib. 2. cap. 8. num.* 918. *& ſeqq.* vbi quod actus per eum recepti, ſeu rogati poſt recuſationem tanquam nulli non attenduntur, *Rot. coram Vbald. deciſ. 30. per tot.*

Regula eſt, quod Particulares non poſſint
14 eſſe teſtes ad fauorem ſuæ Communitatis, vbi præſertim agitur de cauſa graui, vel de re magni honoris, ſeu notabilis vtilitatis, *deciſ.* 130. *par. 1. recent.*

Sed procedit, vbi honor, vel vtilitas pro-
15 uenit ſingulis vti ſingulis, cùm aliud ſit dicendum, vbi prouenit ſingulis vti vniuerſis, tunc enim probant, maximè ſi ſuppleantur ex numero, vel concurrant alia adminicula, *Conciol. alleg. 53. num. 45. & ſeqq. Gregor. dec. 340. & ibi Adden. deciſ. 529. num. 10. poſt Poſth. de manut. Add. ad Buratt. deciſ. 314. litt. A. Bich. deciſ.* 566. *num.* 10. *deciſ.* 631. *par. 4. tom. 1. recent.*

ASSISIEN. STATVTORVM.

Ven. 11. Decembris 1620.

ARGVMENTVM.

Manutentionis ad effectum attenditur poſſeſſio de tempore motæ litis, & ex quibus iſta poſſeſſio probata dicatur; Qui teſtes in concurſu ſint præferendi: Sua poſſeſſione quis priuari non debet, donec de meritis diſcutitur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio de tempore motæ litis attenditur ad effectum manutentionis.*
2 *Partitæ in forma non probanti, & ſimplex fides Officialis faciunt adminiculum.*
3 *Vnuſquiſque eſt rei ſuæ moderator, & arbiter.*
4 *Actus cauſa magis attenditur, quàm ipſius exercitium in incorporalibus, & num.* 10.
5 *Poſſeſſio vniuerſalis, vbi cauſa agendi eſt vniuerſalis, actu etiam vnico & ſingulari acquiritur, & numer.* 9.
6 *Teſtes plures numero ſunt in concurſu præferendi.*
7 *Teſtes, cum quibus concurrunt adminicula, & aſſiſtentia iuris communis, ſunt præferendi.*
8 *Appellatione pendente, & donec diſcutitur de validitate Statuti, non eſt quis commodo ſuæ poſſeſſionis priuandus.*

DECISIO DCCXXXV.

Eſt deciſ. 158. poſt Poſth. de manut.

In eadem cauſa eſt ſupra deciſ. 655.

ADNOTATIO.

Quaſi poſſeſſio vniuerſalis per vnicum particu-
9 larem actum acquiritur, quando cauſa agendi eſt vniuerſalis, *Poſth. de manut. obſeru. 73. numer.* 133. & paſſim in eadem *obſeru.*, *vbi nu-*
10 *mer.* 135. quod in incorporalibus magis attenditur cauſa agendi, quàm ipſe actus.

IANVEN. ALIMENTORVM.

Luna 11. Ianuarij 1621.

ARGVMENTVM.

Alimenta, & ſumptus litis præſtari debent à marito vxori ab illo diuertenti ex iuſta cauſa, & de Iudicis licentia, & quæ cauſa ad hunc effectum reputetur iuſta; & debent taxari arbitrio Iudicis non habito reſpectu ad dotis quantitatem, ſed potius ad nobilitatem coniugum, & mariti patrimonium.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta, & ſumptus litis præſtanda ſunt à marito vxori ſecum litiganti, quæ de licentia Iudicis ob iuſtas cauſas diuertit à marito, & num.* 6.
2 *Iuſta cauſa diſceſſus vxoris à marito reputatur ſæuitia huius, quamuis adhuc non concludenter probata ad effectum præſtationis alimentorum, & ſumptuum litis.*
3 *Alimentorum, & litis ſumptus quantitas præſtari debet arbitrio Iudicis, attenta coniugum nobilitate, & patrimonio mariti, non autem dotis fructibus, & num. 4. ac 7.*
5 *Deciſionum commemoratio in iſta cauſa poſteà emanatarum coram alijs Auditoribus.*

DECISIO DCCXXXVI.

PEr ſententiam de partibus decreta fuerunt ſcut. 1850. argenti impreſſionis Ianuæ ſingulis annis per D. Marcellum D. Barbaræ eius vxori de ſemeſtre in ſemeſtre anticipatè ſoluenda pro alimentis, & ſumptibus litis ſuper ſeparatione Thori inter eos cæptæ; Et cùm poſtmodùm commiſſa cauſa in Rota fuerit datum dubium, an dicta ſententia ſit confirmanda, vel infirmanda, Domini ſupradicta die cenſuerunt, illam eſſe reformandam ad ſcuta centum menſtrua monetæ in ea taxatæ: non enim dubitarunt, quin hoc caſu alimenta, & ſumptus litis d. Barbaræ deberentur, quia cùm ipſa ex Iudicis licentia cauſa cognita obtenta à viro diſceſſerit, ac ad domum

mum paternam ſimul cum Patre ſe recepe-
1 rit; ſequitur dicendum, quod alimenta, & ſumptus litis per maritum ei debeantur, quidquid eſſet, ſi abſque cauſa, & propria auctoritate diſceſſiſſet, *Doct. communiter in l. ſi cum dotem, §. ſi autem in ſæuiſſimo, vbi Alex. num. 7. ff. ſolut. matr. Guidop. conſ. 127. num. 1. & deciſ. 439. num. 6. Curt. iun. conſ. 328. num. 7. & ſeq.* & fuit dictum in *cauſa Biſuntina ſeparationis Thori 1. Aprilis 1596. coram bo. me. Card. Pamphilio, & in Bonon. ſeparationis Thori 11. Febr. 1608. coram bo. me. Penia*.

Nec obſtat, quod adhuc plenè non conſtet de ſæuitia, vel alia iuſta cauſa diſceſſus; Quia pro reſponſione ponderatum fuit, quod antè obtentam licentiam tres nobiles matronæ per Iudicem ad id ſpecialiter deputatæ medio iuramento retulerunt, ſe vidiſſe corpus D. Barbaræ in lecto iacentis totum flagellatum, & pluribus liuoribus affectum, quæ relatio vnà cum licẽtia Iudicis ſubſecuta negari non poteſt, quin deſeruiat ſaltèm pro aliquo odore iuſtæ cauſæ diſceſſus, qui ſufficit ad effe-
2 ctum, vt, donec probationes formiter fiunt, & lis pendet, interim alimenta, & ſumptus litis vxori ſint præſtanda, vt per *Caſtr. conſ. 65. ſub num. 4. lib. 1.* cum aliis adductis *in dicta cauſa Biſuntina ſeparationis Thori 1. Aprilis 1596. coram bo. me. Cardinali Pamphilio*.

Quò verò ad quantitatem, conſiderata qualitate, & conditione iſtorum coniugum, qui ſunt nobiliſſimi, nec non quantitate patrimonij D. Marcelli, & dotis D. Barbaræ, quæ vl-
3 trà alimenta, eget etiam ſumptibus litis, ac etiam conſideratis alijs circumſtantijs, quæ ad iſtum effectum arbitrio Iudicis conſiderari ſolent, *l. 2. ff. vbi pupil. educ. deb. Aym. conſ. 189. num. 10. Menoc. de arbitr. iud. caſ. 169.* dicta ſumma ſcut. centum menſtrua viſa fuit Dominis admodùm congrua, & ſufficiens, vt apparet etiam ex deductis in ſimilibus *coram Mantic. deciſ. 176. & in ſupradictis cauſis Biſuntina, & Bonon.* cum alijs per informantes pro D. Marcello deductis: Ex quibus colligitur etiam,
4 quod non ſemper huiuſmodi quantitas taxatur, habito reſpectu ad fructus integræ dotis, prout in ſententia, de qua agitur factum fuit, ſed pluribus alijs qualitatibus, & circumſtantiis conſideratis, de quibus *ſuprà* dictum eſt; & fructus dotis, qui ſuperſunt, donec lis pendet, & fuerit facta ſeparatio, ad maritum ſpectare debent, *Caſtr. d. conſ. 65. ſub num. 3. verſ. 2. quia lib. 1. Barboſ. in rubr. ff. ſolut. matrim. par. 2. numer. 45.*

Et ita deciſum &c.

ADNOTATIO.

5 Emanarunt in hac cauſa *coram Remboldo deciſ. 505. & 553.* quarum prima eſt 532. *par. 4. t. 3.* & ſecunda eſt 324. *par. 6. rec. coram Coccin. deciſ.* 1686. 1976. 1980. 1988. 2011. 2030. 2048. 2063. 2073. 2086. & 2290. ex quibus aliquæ ſunt *in par. 6. recent.* 104. 124. 155. 191. 231. & 280. *coram Meltio deciſ.* 323. 382. & 414. *par. 9. deciſ.* 15. *par.* 10. 64. *par.* 11. & 128. *par.* 12. *recent.*

Vxor, quæ à viro diſceſſit cum licentia
6 Iudicis alenda eſt de bonis dotalibus à viro poſſeſſis, donec pendet lis ſuper ſeparatione thori, *Paſchal. de virib. patr. poteſt. par. 2. cap. 2. num. 71. & ſeqq. Surd. de alim. tit. 7. q. 16. per tot. Gregor. deciſ. 534. Merlin. deciſ. 7. Romana alimentorum 11. Ianuarij 1675. coram Illuſtriſſimo Calatain, quæ eſt deciſ. 404. par. 18. tom. 2. rec.*

Alimentorum verò taxatio pendet à Iudi-
7 cis arbitrio, *Celſ. deciſ. 226. numer. 14. & ſeq. ſupra deciſ. 395.*

Declaratur hæc deciſio per *Rot. d. deciſ. 280. num. 9. par. 6. rec.*

TARVISINA FEVDI.

Sabbati 25. Ianuarij 1621.

ARGVMENTVM

Fratres duo ſi fuerint inueſtiti de feudo pro ſe, & ſuis hæredibus, & deſcendentibus maſculis, & fœminis, itaut maſculis extantibus fœminæ non ſuccedant, alterius verò prole deficiente legitima totum feudum ad alterum tantùm deferatur, deciditur, vt, donec extant fœminæ deſcendentes ab alterutro ex dictis fratribus, ipſæ ſuccedere debeant, non autem maſculi deſcendentes ex altero.

SVMMARIVM.

1 *Doctores nonnulli celebres, qui ſuper caſu præſentis Deciſionis ſcripſerunt, recenſentur.*
2 *Prolis appellatione veniunt, tàm maſculi, quàm fœminæ, & num. 17.*
3 *Dictio,* Prorsùs *denotat totalem, & omnimodam extinctionem.*
4 *Inueſtitura ſimpliciter ſi ſit facta duobus fratribus pro ſe, eorumque filijs maſculis, & ipſis deficientibus pro fœminis, deficientibus maſculis vnius lineæ, admittuntur fœminæ einſdem, non autem fœminæ alterius.*
5 *Prouidere vnuſquiſque cenſetur ſibi, ſuiſque deſcendentibus.*
6 *Talem ſi quis ſe eſſe prætendat, non ſufficit, vt id aſſerat, ſed probare tenetur, & num. 7.*
8 *Actoris probatio debet eſſe certa, non autem dubia, & incerta.*
9 *Nepotum appellatione de iure veniunt regulariter filij filiorum.*
10 *Filij fratrum poſſunt etiam venire appellatione nepotum, & hoc de iure Canonico eſt indubitatum, & num. 16.*
11 *Filij fratrum, attento communi vſu loquendi, dicuntur nepotes, & num. 12. ac 16.*
13 *Verba, quæ leguntur in narratiua conceſſionis feudi non ſufficiunt ad mutandam naturam ipſius feudi, ſcilicet, vt feudum nouum dicatur antiquum.*
14 *Dictio,* Tanquàm, *denotat impropriet atem, & numer. 18.*
15 *Diſpoſitum quod verè eſt, non tollitur per verba impropria.*

DE-

DECISIO DCCXXXVII.

POſt obitum Franciſci Trapolini de Vi-
coageris vltimi maſculi deſcendentium
ex linea Vberti, qui reliquit tantùm tres fi-
lias fœminas, orta fuit in partibus lis inter dd.
filias fœminas, & inter maſculos deſcenden-
tes ex linea Guertii, in qua per duas ſenten-
tias declaratum fuit, maſculos inueſtiendos
eſſe de tota portione feudi Caſtri Ruſticæ, de
quo agitur, per dictum Franciſcum poſſeſſa,
& dictas filias compellendas ad eiuſdem por-
tionis poſſeſſionem dimittendam. Verùm
cùm introducta cauſa in Rota dubitatum
fuerit, an huiuſmodi ſententiæ ſint confir-
mandæ, vel reuocandæ; Domini cenſuerunt
illas eſſe reuocandas, quia huiuſmodi feudum
anno 1297. per Dominum, tunc Epiſcopum
Taruiſinũ legitur expreſsè conceſſum Vber-
to, & Guertio fratribus pro ſe, ſuiſque hære-
dibus ex ſe deſcendentibus maſculis, & fœmi-
nis (his verbis adiectis) *Itaut extantibus ma-
ſculis fœmina non ſuccedant. Deficientibus ve-
rò quandocumque ſine prole legitima maſculis
fœminæ ſuccedere debeant. Alterius verò pro-
le prorsùs legitima deficiente, totum feudum ad
alterum deuoluatur.* Ex quibus verbis re-
manet ſatis clarè conſtitutus ordo ſucce-
dendi in omnibus deſcendentibus ab vtro-
que inueſtito, itaut donec extant fœmi-
næ deſcendentes ab alterutro eorum, ipſæ ſuc-
cedere debeant, non autem maſculi deſcen-
1 dentes ex altero, vt in terminis huius feudi, &
inueſtituræ tradit *Fulgoſ. conſ. 229. per tot. Ruin.
qui ſequitur Fulgoſ. conſ. 9. num. 3. verſ. ſecundò
iſta opinio lib. 1. Decian. conſ. 26. num. 60. lib. 1.
& in hac cauſa reſpondit Peregr. conſ. 24. lib. 2. &
conſ. 13. per tot. lib. 5.*

Maximè, quia extantibus fœminis deſcen-
dentibus ex linea vnius, eius proles defeciſſe
2 dici non poteſt, cùm prolis appellatione, tàm
maſculi, quàm fœminæ compræhendantur
*auth. licet, C. de natur. liber. Dec. conſ. 495. num. 6.
Peregr. d. conſ. 24. ſub numer. 6. lib. 2.* Et dictio
3 *prorsùs* totalem, & omnimodam prolis ex-
tinctionem ad ſui verificationem deſiderat, vt
in *l. derogatur ff. de verb. ſignif.* & tradit *Alber. in
dictionar. verb. prorsùs.*

Et comprobantur ſupraſcripta, quia etiam
4 in Inueſtitura ſimpliciter facta duobus fratri-
bus pro ſe, eorumque filijs maſculis, & ipſis
deficientibus pro fœminis, deficientibus ma-
ſculis vnius lineæ admittuntur fœminæ eiuſ-
5 dem, non autem maſculi alterius, quia vnuſ-
quiſque cenſetur primò ſibi, ſuiſque deſcen-
dentibus proſpexiſſe *cap. vnic. de duob. fratrib. à
Capit. inueſt. Bald. conſ. 249. ſub num. 1. verſ. porrò
vnuſquiſque lib. 2. Alex. conſ. 119. ſub num. 1. verſ.
nec dicatur lib. 5. Ruin. dicto conſ. 9. num. 3. lib. 1. Pe-
demon. deciſ. 23. num. 30. Cephal. conſ. 30. num. 34.
Peregr. de fid. art. 27. num. 13.*

Nec obſtat, quod ex præcedenti Inueſtitu-
ra anni 1259. facta de eodem feudo ad fauo-
rem Guertij Senioris pro ſe, ſuiſque hæredi-
bus legitimis vtriuſque ſexus, extantibus ma-
ſculis non debeant ſuccedere fœminæ, ſed
ipſi maſculi ex eodem Guertio deſcendentes:
6 quia placuit reſponſio, quod ſcilicet non con-
ſtat in caſu iſto filias Franciſci, & minùs ma-
ſculos eſſe deſcendentes Guertij Senioris, &
tamen, ſi maſculi velint in dicta inueſtitura
eorum intentionem fundare, & ad excluſio-
nem fœminarũ tanquàm deſcendentes eiuſ-
7 dem Guertij agere, probare debent, ſe eſſe ta-
les, *Bart. in l. non ignorat, C. qui accuſ. non poſſ. cum
alijs adductis per Decian. d. conſ. 24. num. 13. &
ſeq. lib. 1.*

Neque obſtat, quod fœminæ deſcendant
ex Vberto, & maſculi ex Guertio fratre, &
iſti Vbertus, & Guertius in inueſtitura anni
1297. dicantur nepotes Guertij Senioris, &
filij Henrici. Quia pro reſponſione fuit pon-
deratum, quod Henricus potuit eſſe frater
Guertij, & ſic probatio non concludit ipſos
8 eſſe deſcendentes eiuſdem Guertij, prout re-
quiritur, cùm probatio actoris debeat eſſe cer-
ta, & concludens, non autem dubia, & incer-
ta, *l. non hoc, C. vndè leg. cap. in præſentia, de prob.
cum alijs adductis per Dec. d. conſ. 24. num. 61. lib. 1.*
9 licèt enim appellatione Nepotum de iure re-
gulariter veniant filij filiorum *l. 1. ff. de grad.
affin. l. liberorum ff. de verb. ſign. l. nepotes C. de ſuis,
& legit. cum ſimil.*

Sufficit tamen, quod poſſunt venire etiam
10 filij fratrum, vt in iure Canonico eſt *tex. in
cap. 2. de arbitr. cap. per tuas de probat. cap. dilecto de
præben. cum alijs adductis per Peregr. d. conſ. 13. ſub
n. 1. verſ. & quamuis lib. 5.* & in feudalibus *in c.
5. §. ſimiliter, quib. mod. feud. amitt.* Et quod at-
11 tento communi vſu loquendi filij fratrum
dicantur nepotes, tradit *Apoſtill. ad Bart. in l. ſi
Inſtituta §. de inoffic. num. 1. littera E. ff. de inoffic.
teſtam. Iaſ. in l. ſi auia ſub num. 11. verſ. 3. limita, C.
de ſucceſſ. edict. Cremen. ſingul. 92. & fuit dictum in
cauſa Maceraten. hæreditatis 13. Febr. 1609. co-
ram R. P. D. meo Manzanedo.*

Quinimò, quod Henricus fuerit frater non
12 autem filius d. Guertij ſenioris, ſupponitur
etiam per *Fulgoſ. d. conſ. 229. poſt princ. ſub verſ.
poſt hæc,* & per *Decian. d. conſ. 24. ſub numer. 74.* &
ſuadetur ex pluribus coniecturis ponderatis
per *Peregr. d. conſ. 13. numer. 3. & ſeqq. lib. 5.* & per
Informantes pro fœminis.

Minùs obſtat, quod inueſtitura anni 1297.
fuerit facta de feudo huiuſmodi tanquam an-
13 tiquo. Quia fuit reſponſum, quod dicta ver-
ba leguntur ſolùm in narratiua, nec ſufficiunt
ad mutandam veritatem rei, vt ſcilicet feu-
dum nouum dicatur antiquum propter illam
14 dictionem *tanquàm*, quæ denotat improprie-
tatem, *vt per gloſſ. in cap. ſolitæ verb. tanquam, de
maior. & obed. cum alijs alleg. tradit Colleg. Bonon.
inter conſ. Curt. Senior. conſ. 50. num. 7.* Et tantò
15 minùs quoad ea, quæ in ipſa inueſtitura ſunt
de nouo expreſsè diſpoſita, ſeu adhibita, *vt per
Intrigl. de feud. qu. 24. num. 66. & ſeqq.*

Et ita &c.

A D-

ADNOTATIO.

16 Filij fratrum, an, & quando veniant appellatione nepotum *Vide Bertacch. in repertor. verb. nepos ex filio verſ. 94. & verb. nepos ex fratre numer. 1.* qui benè diſtinguit.

Prolis appellatione veniunt de iure, tàm 17 maſculi, quàm fœminæ, cæterique deſcendentes, *Cavaler. deciſ. 125. num. 2.*

Dictio *tanquàm* de ſui natura denotat im- 18 proprietatem, & fictionem, *gloſ. verb. tanquam in cap. ſolita, de maiorit. & obed.* vbi allegat illud Euangelij, *tanquàm ad latronem &c. Grat. de diſtion. dict. 269. numer. 1. Barboſ. eod. tract. diction. 348. pariter num. 1. Card. Tuſch. tom. 2. litt. D. concl. 385. num. 1. Gregor. deciſ. 467. nu. 12.*

BONON. DE ZANIS.

Lunæ 14. Decembris 1620.

ARGVMENTVM.

Ex quibus dicatur, vel colligatur, quod hæres, vel adminiſtratrix ſibi ſatisfecerit, vel in quam cauſam debeant referri actus per iſtos facti, & an ſint intelligendi geſti nomine proprio, an potiùs alieno.

SVMMARIVM.

1 *Augmentum eſt eiuſdem naturæ, & eodem iure regitur, quo illud, cui eſt adiectum, & nu. 8.*

2 *Vxorem contraxiſſe nomine proprio, vel adminiſtratorio ex quibus colligatur.*

3 *Item ex quibus colligatur, Teſtatorem relinquere voluiſſe vxori ſatisfactionem ſua dotis potiùs in vna, quàm alia re, ſuper quibus illa poterat ſe ſatisfacere.*

4 *Præſumptio, quod creditor, vel hæres debitoris ſit ſatisfactus, ſi bona illius adminiſtrauit, excluditur, quando conſtat de contrario.*

5 *Expreſſum vno nomine facit ceſſare tacitum alio nomine.*

6 *Reſeruatio nihil noui dat, ſed tantùm præſeruat iur competens.*

7 *Societatis natura eſt, vt damna, et lucra inter ſocios ſint communia, et num. 9. cum ſeq.*

DECISIO DCCXXXVIII.

CArolus Antonius teſtator relicta Bartholomæa eius vxore vſufructuaria medietatis omnium ſuorum bonorum pro indiuiſo cum Carolo Antonio nepote hærede vniuerſaliter inſtituto, & pro alia medietate illius adminiſtratrice, legàuit eidem ſcuta 2000. auri pro reſtitutione dotis, & ſcut. 600. pro alio credito, quæ extrahi iuſſit ex capitali artis ſerici, ſiuè eius lucris, & cùm, mortuo teſtatore anno 1587. ex dicto capitali renouata fuerit Societas dictæ artis cum Io: Antonio de Gaſparis, & per aliquot annos continuata, hæredes Bartholomeæ prætendebant participare de lucris à dicto anno 1587. factis, & poſitis in augumento eiuſdem capitalis facto anno 1595. contradicentibus hæredibus Caroli Antonij Iunioris: Ideò fuit datum dubium, cui ea debeantur, & pro qua parte, quo propoſito, concluſum fuit, Bartholomæam ratione ſuæ dotis, & crediti non debere participare de lucris, quia renouatio in apoca dicti anni 1587, quæ datur, legitur facta ex capitali, tunc in hæreditate exiſtenti, quod propterea ſicut ad ipſum Carolum Antonium hæredem ſpectabat, ità ad eundem ſpectare de-
1 bent lucra, quæ ex ipſo prouenerunt, & ex quibus factum fuit augumentum, de quo idem iuris eſſe debet, quod de ipſo capitali aucto, *l. etiam C. de iur. dot. Bald. conſ. 407. nu. 5. lib. 1. Cephal. conſ. 598 numer. 1. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 18. num. 31.*

Neque obſtare, quod ex dicto capitali teſtator iuſſerit extrahi dotem, & creditum, quia non conſtat, quod poſtmodùm talis extractio ſubſecuta fuerit, & de contrario apparet, ex eo, quia renouatio in eadem apoca legitur facta per Bartholomæam nomine hæredum tantùm, & tanquàm illorum adminiſtratricem, ex hoc enim colligitur, quod ipſa non habuit intentionem de eo ſibi ſatisfacien-
2 di, & nomine proprio contrahendi, vt per *Bald. conſ. 162. ſub num. 4. verſ. in contrarium videtur lib. 3.*

Nec ſubſiſtit, quod Teſtator pro dote, & credito ipſum capitale relinquere voluerit; quia immò, vt apparet ex lectura teſtamenti, reliquit ſimpliciter dotem, & creditum in certa quantitate, quam iuſſit extrahi ex capitali, & licèt etiam reliquiſſet capitale pro concurrenti quantitate dotis, & crediti animo cum ea compenſandi, tamen adhùc poſſet dici, quod antequàm Bartholomæa legataria huiuſmodi legatum agnouiſſet, ſuper omnibus alijs ipſius teſtatoris bonis dictam
3 dotem, & creditum in pecunia petere potuiſſet, *l. creditorem, & ibi gloſ. vnica Bart. & alij, ff. de legat. 2. Alex. conſ. 132. ſub numer. 1. verſ. et quod dicta compenſatio lib. 2.*

Minùs obſtat, quod Bartholomæa cenſeatur de dote, & credito ſuper dicto capitali ſibi ſatisfeciſſe, vel tanquàm hæres, vel tanquàm adminiſtratrix; Nàm, quicquid dicendum eſſet in dubio, maximè quia ipſa erat hæres vſufructuaria pro medietate tantùm, in caſu
4 iſto huiuſmodi præſumptio ſatisfactionis excluditur ex renouatione Societatis per eam adminiſtratorio tantùm nomine facta, vt de hærede ex ſimilibus actibus poſitiuis fuit dictum in *Bonon. de Guidalottis 16. Ianuarij 1612. coram bo. me. Penia.*

Nec obſtat, quod in renouatione facta nomine hæredum comprehendatur etiam ipſa Bartholomæa, quæ erat hæres vſufructuaria pro medietate; quia, omiſſis alijs, placuit reſponſio, quod cùm ipſamet Bartholomæa renouationem expreſsè fecerit pro hæredibus, & tanquàm illorum adminiſtratrix, id viſum fuit

5 fuit intelligendum de alijs, quàm de ipſa, ſal-
tem ex eius intentione, iuxtà *l. non omnis, ff. ſi cert. pet.* cum ſimilibus.

Neque demùm obſtat, quod eadem Bartholomæa in ſubſcriptione dictæ apocæ reſeruauerit omnia iura ſibi competentia vigore teſtamenti eius mariti; Quia huiuſmodi reſeruatio operari poteſt, quod ipſa eò faciliùs agere poſſit ex dicto teſtamento pro conſecutione dotis, & crediti, non autem, quod per eam ſuper dicto capitali ſibi ſatisfeciſſe, vel aliquod ius de nouo acquiſiuiſſe cenſea-
6 tur, quia reſeruatio nihil noui dat, ſed tantùm præſeruat ius competens, *Oldrad. conſ. 237. in fin. Felin. in c. inter Monaſterium num. 3. verſ. et pulchrè, de re iudic. Benint. deciſ. 81. num. 19,* & fuit dictum *coram me in Auconitana pecuniaria 14. Maij 1607.*

Prætereà, eò faciliùs ſupradicta viſa fuerunt admittenda in caſu iſto, quia ſi huiuſmodi præſumptio ſatisfactionis ſuper dicto capitali ad effectum participationis lucrorum ſufficeret ſtante ſupradicta renouatione, & abſque alia ipſius Bartholomeæ declaratione, ipſa ſtetiſſet lucro, ſi Societas fuiſſet lucroſa, & non damno, ſi capitale amiſſum fuiſ-
7 ſet, quod repugnat naturæ Societatis, in qua damna, & lucra debent eſſe æqualiter communia, *l. verum, §. in hæredem, ff. pro Soc. Boro. conſ. 96. numer. 12. lib. 3.* & fuit dictum *in vna Cornetana compromiſſi 24. Octobris 1588. coram Orano, et in Romana cenſus 9. Maij 1611. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Ludouiſio,* & aliàs ſæpè.

Et ità deciſum quoad participationem lucrorum ratione dotis, & crediti; An autem Bartholomæa de illis participare debeat tanquàm vſufructuaria, fuit reſeruatum particulariter videndum &c.

Supra poſt deciſ. 480. referuntur aliæ deciſiones præſentis cauſæ.

ADNOTATIO.

Augumentum eſt eiuſdem naturæ, & eodem
8 iure regulatur, quo ſuum præexiſtens, cui accedit *Conciol. alleg. 30. numer. 22. Gregor. deciſ. 544. num. 14. Manzaned. deciſ. 98. numer. 1. cum duobus ſeqq. Priol. deciſ. 28. num. 28. et deciſ. 172. num. 22.* & alibi quotidiè, cùm ſit concluſio ſatis trita.

Societatis ea eſt natura, vt tàm damnum,
9 quàm lucrum æqualiter inter ſocios communicetur, *l. ſi vnus ex ſocijs in fine princ. ff. pro ſoc. Thomat. deciſ. 132. num. 43. et deciſ. 188. numer. 12. Gregor. deciſ. 502. numer. 7. Royas deciſ. 69. num. 5. Arguell. deciſ. 41. num. 11. et ſeq. deciſ. 58. num. 1. par. 15. rec.* & quotidiè.

Societas enim, in qua quis ad damnum dumtaxat, non autem ad lucrum admittitur, dicitur iniquiſſima, & Leonina Societas, cùm
10 æquum non ſit, vt quis ex ſocietate, quæ iure fraternitatis fungitur, totum damnum, non etiàm lucrum expectet, ait *text. in l. ſi non fuerint, in fin. ff. eod. tit. Leotbard. de vſur. qu. 31. ſub num. 21. verſ. aut ſaltem, Scacc. de commerc. §. 1. gloſ. 3. ſub nu. 50. Reuerendiſſimus de Luc. de Camb. diſc. 14. numer. 5. Caualer. deciſ. 455. pariter numer. 5.* & alibi paſſim.

Ad materiam huius deciſionis, *vide ſupra deciſ. 400.*

LAVS DEO.

INDEX

INDEX MATERIARVM, ET CONCLVSIONVM

Ex his Pamphilianis Deciſionibus ſelectarum.

A.

ABBAS

ADMITTIT Nouitios ad profeſſionem, deciſ. 517. num. 3.

Confirmare nō tenetur Priorem electum à Canonicis, ſeù Monacis, deciſ. 241. num. 1. deciſ. 517. num. 1. 2. & 6.

Sed poteſt electionem non admittere, deciſ. 517. num. 1. 2. & 6.

Ampliatur, etiam ſi Canonici, ſeu Monaci eſſent in quaſi poſſeſſione eligendi, deciſ. 241. num. 1.

Intellige concurrente legitima cauſa, quia ea ceſſante, vtique tenetur confirmare Priorem canonicè electum, deciſ. 536. num. 5. dec. 546. n. 1. vbi de ratione.

Quomodò in hac materia debeat procedere ad confirmationem, vel infirmationem electionis, dec. 546. nu. 2.

Statuta potiſſimùm in hac parte debet attendere, ibid. num. 3.

An, & quando electionem poſſit non admittere, vel teneatur confirmare, deciſ. 241. num. 2.

Quæ differentia in hac parte ſit inter Priorem Clauſtralem, & Conuentualem, ibid.

Defert Nouitijs iuramentum obedientiæ, deciſ. 517. nu. 3.

Dici poteſt electus à Beneficiatis in eorum Superiorem, dec. 466. nu. 5. 11. & ſeq.

Dicitur ſolùm, qui habet Dignitatem Abbatialem, dec. 466. nu. 4. 11. & ſeqq.

Qui autem illam non habet, dicitur Abbas impropriè, ibid.

Eſt caput totius Monaſterij, deciſ. 241. nu. 3.

Habet penès ſe poteſtatem totius Monaſterii, ibidem.

An ligetur Statutis Monaſterij, ibid. nu. 5. & 8.

Nomen quid ſignificet, deciſ. 466. num. 4. 11. & ſeqq.

Variè accipitur in iure, ibid. num. 5. 11. & ſeqq.

Nuncupari ſolitus manutenēdus eſt in quaſi poſſeſſione huiuſmodi nuncupationis, ibid. nu. 1. 6. & 10.

Intellige, ſi erat in huiuſmodi quaſi poſſeſſione de tempore motæ litis, ibid.

Quomodò ad hunc effectum probetur quaſi poſſeſſio, ibid. num. 2.

Cæterùm, an talis nuncupatio de iure competat, nec ne, diſcutiendum eſt in petitorio, ibid. nu. 6.

Limitatur, ſi nuncupatio fuiſſet facultatiua, ibid. nu. 7.

Quomodò probetur ad hunc effectum nuncupatio facultatiua, ibid.

Obedientiam exigit à Monacis ſibi ſub litis, deciſ. 517. nu. 1.

Et ab omnibus Officialibus Monaſterij, dec. 241. nu. 3.

Remouet ad nutum Priorem electum, & admiſſum, dec. 517. nu. 1. 2. & 6.

Procedit, ſi in Priore adſit malitia, vel præſumptio alicuius odij, deciſ. 530. nu. 6.

Reuocat Monacos, ac etiam Priores ad Clauſtrum pro ſui libito, ibid. nu. 6.

ABBATIS

Denominatio non dicitur improba, deciſ. 466. num. 9.

Proindèque prohiberi non poteſt ab Ordinario illi, qui ſolitus eſt Abbas denominari, ibid.

Locum tenet Prior Conuentualis, dec. 517. nu. 1.

Ideò præeſt Conuentui Abbatiali, prout ipſe Abbas, ibid.

Nomen, vide *ABBAS*.

ABBATI

Obedire tenentur Canonici, & Monaci illi ſubditi, dec. 517. nu. 1.

Ac etiam Officiales Monaſterii, deciſ. 241. num. 3.

Quæ obedientia dicitur de ſubſtantia nedū Abbatis, ſed etiam Monacorum, deciſ. 517. num. 4.

Subordinatur Prior Monaſterij, ibid. nu. 5.

Et dicitur Prior Clauſtralis, ibid.

ABBATIA

Farfen. exigit Decimas ab omnibus bonis ſui Territorij, dec. 49. nu. 8.

Sunt enim omnia illius bona ſubiecta di-

recto Dominio Abbatiæ, ibidem.

A B S E N S

Beneficiatus, vide *ABSENTIA*.

Citandus eſt perſonaliter in partibus, vt contra illum procedi poſſit ad vlteriora Iuris remedia, dec.346.nu.5.

Et quatenùs non compareat, poteſt citari in Vrbe per contradictas, ibid.nu.6.

Quod de ſtylo ſeruatur etiam in Rota, ibidem.

Ignorare præſumitur ea, quæ fiunt in Ciuitate, ſeù loco, vndè abeſt, dec.246. num. 5. deciſ. 680. num.14.

Votare an & quando poſſit per Procuratorem, dec.657.nu.2.

A B S E N T E M

Ad Certiorandum ſuum Principalem Procuratori petenti congruus terminus debet aſſignari, dec.346.nu.8.

Quomodò computetur iſte terminus ibidem.

Vltrà Montes aſſignandus eſt quatuor mẽſium, ibid.nu.9.

A denegatione huius termini datur appellatio, ibid.nu.10.

A B S E N T I A

Beneficiati, ſi ſit ex licita, & iuſta cauſa, excuſat eum à reſidentia, & intereſſentia Diuinis Officijs, dec. 726.nu.1.& 3.

Ampliatur, vt tali caſu Beneficiatus poſſit prætendere, & percipere fructus Beneficij, ibid.

Ac etiam diſtributiones quotidianas, ibidem.

Concurrente præſertim licentia Ordinarii, ibid.nu.2.& 7.

Quæ licentia licèt concepta pro certo tempore expreſſo, cenſetur data etiam pro tempore futuro, dum expirato temore ibi expreſſo, Ordinarius non reuocauit Beneficiatum ad reſidentiam, ibid.nu.4.

Iuſta cauſa ad hunc effectum dicitur defenſio iurium Eccleſiæ, ibid.nu.3.

Studii verò cauſa iuſta reputatur, ad effectum conſequendi fructus, non autem diſtributiones quotidianas, dec.671. n.10.

Ignorantiam facit præſumere, deciſ. 246. num. 5. dec.680.nu.14.

A B S E N T I

Curator, ſeu defenſor deputari non debet, ſi in certo loco poteſt reperiri, dec.346. n.7.

Stipulatio non nocet, dec.71.nu.3.

Nec prodeſt, ibid.

Limitatur, ſi Notarius ſtipuletur pro eo, quia tunc illi prodeſt ſtipulatio, quæ facit haberi abſentem pro præſente, ibid. num. 4.11. & ſeqq.dec.625.nu.7.

Præſertim ſecuta ratificatione, per quam ius abſenti dicitur irreuocabiliter quæſitum, dec. 625.num.8.& 9.

Idem dic de ſtipulatione iurata, quæ pariter prodeſt abſenti, dec.71.nu.4.

A B S O L V T V S

In Iudicio Criminali, ſi occaſione proceſſus illius confeſſus fuit ſe debitorem, poteſt huiuſmodi confeſſionem impugnare in iudicio Ciuili, dec.536.nu.3.

A B V N D A N S

Cautela non nocet, dec.687.n.11.& 13.

A C C E P T A N S

Sententiam, non poteſt ampliùs illam impugnare, ſed tenetur eam obſeruare ſaltem in vim pacti, dec.111.nu.1.

A C C E P T A R I

Sententia nõ poteſt pro parte, & pro parte impugnari ratione illius indiuiduitatis, dec.111.n.9.

A C C E P T A T I O

Actus ex quibus inducatur, dec.111.n.2.3.4.& 13.

Quid operetur, ibid.

Caducitatis fieri debet in vita contrauenientis, aliàs contra illius hæredes non poteſt intentari, dec.680.nu.3.& 5.

Collationis oblatæ eſt neceſſaria, aliàs oblatio non attenditur, dec.630.n.13.

Decreti Iudicis importat prorogationem iuriſdictionis illius, dec.176.nu.4.& ſeqq.

Operatur, vt huiuſmodi Decretum ampliùs impugnari non poſſit, ibid.

Laudemij præiudicat Domino directo, quominus cõſequi poſſit prælationẽ contra emptorẽ rei emphyteuticæ, dec. 450.n.1.12. & ſeqq.

Ampliatur, etiamſi illud acceptaret cum clauſulis præſeruatiuis, ac ſine præiudicio ſuorum iurium tamquàm contrariis facto incompatibili cum iure prælationis, ibid. num. 3.4.7.10.& ſeqq.

Litterarum cambij non liberat ſcribentem, niſi ſub ſequatur illarum ſolutio, dec.468.num.1.5.& ſeqq.dec.602.n.1.2.3. & 5.

Mandati operatur, quod Procurator citari debeat in cauſa, dec.573.nu.5.

Scripturæ inducitur ex illius productione in iudicio, dec.111.nu. 2.& ſeq.

Itaut non poſſit ampliùs impugnari, deciſ. 670.nu.14.& 15.

Maximè ſi producens declarauerit, ſe illam habere velle pro vera, & legali, illaque vti, ibid.nu.2.& 16.

Sententiæ operatur, vt illa afficiat acceptantem ſaltem in vim pacti, dec.111.nu.1.

Et quod ampliùs impugnari non poſſit, dec.381.n.6.

Maximè ſi ſit iuſta, ibid.

Inducitur ex non interpoſitione appellationis, dec.111.nu.2.3.4.& 13.

Item ex perceptione fructuum ad rationem in ea præſcriptam, ibid.

Item ex illius productione in Iudicio, ibid.

Quando dicatur fieri cum ſimultaneo conſenſu, ibid.nu.ſeqq.

Sortis principalis, an importet præſumptam remiſſionem, ſeù condonationem fructuum factam à creditore, dec.720.n.2.

Maximè concurrente longa taciturnitate per plures annos, ibid.

Teſtamenti paterni, an & quando filio præiudicet quoad legitimam, dec.203.n.6.

A C C I D E N T I A

Communiter, non quæ rarò contingunt in iure conſiderantur, dec.667.nu.4.

A C C L A M A T I O

Furtum non probat, niſi conſtet de exiſtentia rei furatæ in loco, è quo prætenditur ſubtracta, dec.644.n.7.& 11.

ACCOLLATIO
Debiti facta per tertium non impedit, quo minùs creditor poſſit agere contra primæuum debitorem, aliſque coobligatos, deciſ. 157. nu. 4.6.& ſeq.
Facta ex falſa cauſa nõ tenet,dec.504.n.14.& ſeq.
Quando dicatur ex falſa cauſa,ibid.
Probanda eſt per allegantem, quia non præſumitur,dec.179.nu.8.
ACCONCIVM
Vxor repetit ſuper bonis Mariti actione hypothecaria, cùm pro illo hypotheca competat,dec. 261.num.1.
ACCRESCENDI IVS
Vide *IVS ACCRESCENDI*.
ACCVSATIO
Coniugis de arduo crimine eſt ſufficiens cauſa ad petendam ſeparationem thori, deciſ. 576. la. 2. num.1.
ACCVSATIVVS
Importat tempus completum, deciſ. 543. num. 3.10. & 12.
ACQVIESCENTIA
Canonicorum non ſuffragatur ad tuendam poſſeſſionem Canonicatus nulliter captam,dec.589. num.10.
Partis operatur, quod actus redargui non poſſit vti attentatus,dec.498.n.8.
Sententiæ deducitur ex omiſſa aduerſus illam appellatione,dec.417.n.4.dec.464.n.2.
ACQVIRENS
Nomine alterius,illi, cuius nomine vtitur, non autem ſibi acquirit,dec.430.n.2.
Primus an & quando poſſit in bonis emphytheuticis cæteris ſucceſſoribus præiudicare, deciſ. 398.n.4.6. 12.& ſeqq.
ACQVISITIO
Iuriſpatronatus fieri poteſt pluribus modis, de quibus in dec.418.n.12.
Poſſeſſionis in Beneficialibus fieri non poteſt ſine ſpeciali mandato procuræ, deciſ. 556. n.1.& 7.
Prohibita tàm ex teſtamento, quàm ab inteſtato non comprehendit acquiſitionẽ ex contractu, dec.545.nu.13.
Forenſibus non compræhendit Ciues, qui tales ſunt ex priuilegio,ibid.nu.10.
Per Statutũ Ferrariæ non cõpræhendit bona Eccleſiaſtica, vel ſubiecta Emphyteuſi Eccleſię ex defectu poteſtatis Statuentium,deciſ.445.n. 14.& 16.
Vxoris nomine facta per Maritum cenſetur ſimulata,ſi conſtat,quod Maritus rei acquiſitæ fructus perceperit,dec.499.n.1.
Sed huiuſmodi perceptio debet plenè, & concludentèr probari,nec reſultat ex actibus æquiuocis, qui referri poſſint in aliam cauſam, ibid.n.2.& 9.
ACQVSITVM
Induſtria acquirentis illius comodo cedere debet dec.616.n.5.
ACTA
Admiſſus ad cauſam in ſtatu, & terminis facit omnia ſua,dec.273.n.5.
Et cenſetur illa ratificare eo ipſo, quod admiſſionem obtinuit,ibid.
Quando, & quomodò procedat hæc concluſio,dec.475.n.5.
Decretum declarant, quod ad illa refertur, deciſ. 740.nu.4.& 5.
Extracta ſolemnitèr ab originali probant, deciſ. 494.nu.3.
Extrahi poſſunt à Notario Actuario, per quem fuerunt publicata, non citata Parte, & ſine aliis ſolemnitatibus, ibid.n.1.
Item per Notarium, qui fuit de illis rogatus,ibid.n.6.
Item per Notarium, penès quem fuerunt producta in gradu appellationis, ibid.n.7.
Item per Connotarium eiuſdem Curiæ,ibid. num.10.
Facta, poſt quam fuit oppoſitum de mandato procuræ, illo non exhibito, ſunt nulla, dec. 219.n.3.& 10.
Ampliatur, etiamſi Procurator comparens mandatum in effectu haberet, ibid.
Iudicialia creduntur Notario ſine teſtibus, dec. 696.n.3.4.& 9.
Iuſtificare debent ſententiam, quæ aliàs dicitur notoriè nulla,dec.656.n.2.
Recognoſci poſſunt in Curia, & in gradu appellationis, ſi prius non fuit oppoſitum de recognitione,dec.494.n.6.
Solemniter geſta præſumuntur,in quibus interuenit Iudicis decretum,dec.519.n.1.& 10.
Subtracta præſumuntur ab eo, qui habet intereſſe, & cui complet illa non reperiri, dec.95. n. 2.& 6.dec.364.n.6.& 10.
Vel ad illius inſtantiam, & de eius mandato, ibidem.
Tranſportanda non ſunt, quæ de tempore tranſportationis non reperiuntur, dec.222.num.1. 4.& ſeqq.
Et eorum tranſportationis omiſſio non vitiat ſententiam,ibid.
Quæ ſint tranſportanda,dec.95.n.4.
Tranſportari impediens non poteſt allegare defectum trãſportationis, vel non integram tranſportationem,ibid.nu.1.3.& 5.deciſ. 494. num. 11.& 14.
Tranſportata integra præſumuntur,dec.107.nu.3. & 9.deciſ.494.num. 2.3.9. 11. & 12. deciſ.717. num.4.
Itaut contrarium aſſerenti incumbat onus probandi, deciſ. 494. num. 2. 3. 9. 11. & 12. dec.717.n.4.
Nec contrarium probatur ex cancellatione aliquorum foliorum,dec.107.n.3.& 9.
Quando militet hæc præſumptio, quod fuerint integrè tranſportata,& quando ceſſet, dec.95.n.1.3.& 5.
Qui valeat opponere tranſportata non fuiſſe,ibid.
Materia iſta remiſſiuè examinatur, ibidem.
ACTIO
Depoſiti non excluditur ex eo, quod Depoſitarius alleget caſum fortuitum, niſi illum concludentèr probet,dec.644.n.6.
Epiſcopo datur ad conſequendam quartam decimalem ex diſpoſitione iuris communis, dec. 667.n.1. & 6.
Mandati non datur ei, cui nihil intereſt,dec.569. nu.1.3.&5.
Non datur contra Procuratorem, poſtquã

mandatum fuit ei reuocatum, deciſ. 336. numer. 1.

Non excluditur ex eo, quod mandatarius alleget caſum fortuitum, niſi illum concludenter probauerit, dec. 644. n. 6.

Negotiorum geſtorum datur contra eum, cuius debitum fuit ſolutum pro reſtitutione pecuniæ, qua eius creditor fuit dimiſſus, dec. 384. n. 1. 4. 7. & 9.

Omnis intentata, & deducta præſumitur ob clauſulas in libello appoſitas, *quam, & quas, cum annexis, & connexis* &c. dec. 600. n. 7.

Vna ſi excludatur aliqua exceptione, non tamen excluditur alia proueniens à diuerſo fonte, dec. 279. nu. 5. & 8.

ACTIONES

Cedere non tenetur creditor ſoluenti proprium debitum, dec. 468. n. 7.

Directa remanent penès cedentem, deciſ. 682. num. 3. & 6.

Ideò poteſt à debitore ceſſo creditum exigere, & eum à debito liberare, ibid.

Et vtiles, quæ competebant cedenti competunt ceſſionario, deciſ. 497. numer. 1. & ſeqq.

Item, quæ competebant Principali competit Procuratori in rem propriã conſtituto, ibid.

Maximè ſi ceſſio, vel conſtitutio Procuratoris ſit concepta verbis amplis, & generalibus, ibid. n. 6.

Loco non circumſcribuntur, dec. 554. n. 11.

Temporales ſunt de ſui natura, prout exceptiones perpetuæ, dec. 470. n. 14.

ACTIONIS

Diuerſitas infert diuerſitatem cauſæ, deciſ. 685. num. 8.

ACTIONVM

Confuſio, vide *CONFVSIO*.

ACTORE

Non probante, Reus abſoluitur, deciſ. 239. numer. 8.

ACTORIS

Non ius ſufficit prò victoria Rei, dec. 239. n. 6. dec. 252. nu. 8.

Petitio denotat qualitatem Iudicij, non autem quid reus exceperit, dec. 252. n. 6. & 13.

In Præiudicium lis dicitur introducta à die decreti Monitorij, quamuis in preiudicium rei non dicatur introducta, niſi poſt illius executionem, dec. 685. nu. 6.

ACTOR

Diffamatus dicitur quoad probationem iactationum ab ipſo faciendam, deciſ. 645. num. 1. & 8.

Probare debet ſuam intentionem, dec. 239. n. 6.

Ampliatur, quia probatio debet eſſe certa, & concludens, non autem dubia, vel incerta, dec. 737. n. 8.

ACTORVM

Reuolutio probat validitatem ſententiæ, dec. 151. num. 1.

Subtractio, vide *ACTA*.

Tranſportatio, vide *ACTA*.

ACTVARIVS

Extrahere poteſt iura per ipſum publicata ſine citatione partis, aliiſque ſolemnitatibus, dec. 494. nu. 1. & 12.

In iudicialibus probat, illique ſtandum eſt etiam ſine teſtibus, dec. 690. num. 3. 4. & 9.

ACTVM

Impediens fieri non poteſt illius defectum allegare, dec. 581. nu. 4.

Nulliter facere, vel non facere paria ſunt, deciſ. 97. num. 10.

ACTVS

Admiſſionis ad cauſam tertij ad illam venientis dicitur neceſſarius, dec. 231. nu. 5.

Admiſſus per Iudicem cum clauſula *ſi & in quantum* cenſetur admiſſus ſimpliciter, vbi ſimpliciter erat admittendus, dec. 116. nu. 6.

Cauſa magis attenditur, quàm ipſe actus, dec. 314. nu. 2. dec. 735. nu. 4. & 10.

Maximè in incorporalibus, deciſ. 735. nu. 4. & 10.

Vndè actus ad certam cauſam reſtrictus vltra illam non poteſt operari, deciſ. 374. numer. 3.

Poſt Concluſionem in cauſa geſti illam circumducunt, dec. 251. n. 5. & 9.

Contrarius excludit immemorabilem, deciſ. 547. num. 4.

Deliberatus dicitur, qui eſt factus cum iuramento, dec. 357. nu. 10.

Factùs in articulo mortis, dec. 171. n. 4.

Dubius non probat obſeruantiam ſcripturæ, dec. 697. num. 3.

Non attenditur, dec. 537. nu. 5.

Faciendi neceſſitatem important verba præceptiua, ſiuè imperatiua, dec. 530. nu. 1. 4. & 7.

Pro facto habetur in odium illum impedientis, dec. 681. nu. 4. 10. & ſeq.

Facultatiui non præiudicant, dec. 241. num. 6. dec. 303. nu. 5. & 7.

An, & quomodò ex illis induci poſſit præſcriptio, dec. 241. nu. 6.

Forma non impleta, non ſubſtinetur, deciſ. 526. nu. 5. & 7. dec. 613. nu. 3.

Quæ forma deſumenda eſt ex Statuto loci, in quo actus geritur, dec. 526. nu. 5. & 7.

Ineffectuatus non attenditur, deciſ. 539. num. 4. dec. 661. nu. 5.

Intelligentia non reſultat ex præſentia, cùm poſſit eſſe, quod quis præſens ſit actui, & illum non intelligat, dec. 621. nu. 5.

Iuriſdictionales ad exercendos, Epiſcopus habet fundatam intentionem in aſſiſtentia iuris, dec. 48. nu. 2. & 6.

Limitatur reſpectu locorum, in quibus conſtat de quaſi poſſeſſione Capituli, vel alterius inferioris Prælati, ibid. nu. 3. & 7.

Maximè ſi huiuſmodi actus per Capitulum, vel inferiorem Prælatum geſti ſint cum ſcientia, & patientia Epiſcopi, ibid. nu. 1. dec. 223. nu. 1.

Etiamſi conſtaret de aliquibus actibus recentèr per Epiſcopum factis, quia vti clandeſtini, & turbatiui non ſunt habendi in conſideratione, dec. 48. nu. 4.

Præſertim ſi non conſtet, quod de huiuſmodi actibus habuerit ſcientiam Capitulum, vel inferior Prælatus, ibid.

Quæ omnia maximè procedunt ad effectũ manutentionis, ibid. ac dec. 223. n. 1. & ſeqq.

Læſiuus non eſt veriſimile, quod fuerit per Iudicis

Digiti

dicis decretum approbatus, deciſ. 480. n.21.

Legitimi non recipiunt diem, neque conditionem, dec.429.nu.4.

Liti qui cauſam dederunt non attenduntur tamquàm turbatiui, deciſ. 216. num. 3. dec.134. num.4.

Mandati præſumptionem indicant in Procuratore comparente, dec.582.n.2.& 12.

Negatiua probatur ex reuolutione Proceſſus, dec. 326.nu.4.dec.638.nu.2.

Nulliter geſtus dicitur, qui fuit geſtus per vtentem facultate inſufficienti, deciſ. 153. n. 9.

Ampliatur, quamuis haberet ad id facultatem ſufficientem, de qua vti noluit, ibid.

Idem eſt, ac ſi geſtus non fuiſſet, dec. 97. num.10.

Nullus operatur, quod omnia inde ſecuta ſint pariter nulla, dec.338.nu.7.

Poſſeſſionem adhuc transfert, quando fuit deuentum ad executionem facti, dec.3. nu.7. & ſeqq.

Non cenſetur conualidatus per taciturnitatem Partis in vim pacti, vel conuentionis, dec. 338.num. 5.

Maximè ſi pars tacens contradicẽdo adhuc non potuiſſet actum impedire, ibid.

Omnis regulatur à voluntate, & poteſtate, deciſ. 336.nu.3.

Particularis geſtus per Procuratorem indicat eius mandatum generale, dec.684.n.9.

Præſumitur geſtus ſecundùm iuris communis diſpoſitionem, dec.314.n.3.& 7.

Item eo modo, quo validè geri potuit, dec. 336.nu.3.

Ratificari debet intra tempus, intra quod fieri potuiſſet, dec.685.nu.5.10.& ſeqq.

Aliàs ratificatio non iuuat, nec retrotrahitur, ibid.

Regulatur à ſua cauſa, deciſ. 314. nu. 2., dec. 735. num.4.& 10.

Remoueri debet à ſenſu per teſtes deponentes ſuper negatiua, aliàs non probant, deciſ. 688. num. 5.

Reſtrictus ad certam cauſam, vltra illam non potoeſt operari, dec.374.n.3.

Retroſimilis requiritur in extinctione cenſus, dec. 540.nu.1.7.& 10.

Reuocabilis de ſui natura poteſt reuocari, non obſtante pacto de non reuocando, deciſ. 706. num.8.

Saui præſtant iuſtam cauſã pro ſeparatione thori, dec.610.n.4.& 9.

Maximè ſi ſint reiterati, ibid.

Vide Verbo *SÆVITIA*.

Singuli fieri debent citato Curatore deputato in cauſa Pupilli, aliàs non valent, deciſ. 562.nu. 3.& 10.

Solemnis præſumitur, in quo interuenit decretum Iudicis, dec.519.n.1.& 10.

Subſequens declarat, qualis fuerit intentio antecedens, dec.359.nu.3.

Subſequentes important receſſum à priori proteſtatione non repetita, dec.512.n.4.& 9.

Superfluitas vitanda eſt, dec.447.n.1.& 8.

Turbatiui non ſunt habendi in conſideratione, dec.48.nu.4.

Pro Validitate in dubio pronunciandum, dec.596. nu.7.

Vitiatur in totum, vbi agitur de re indiuidua, dec.36 nu.6.

Vnicus ſufficit ad acquirendam quaſi poſſeſſionẽ in incorporalibus, dec.421.n.3.dec.735.n.3.&9

ADDITIONES

Facta in ſcriptura manu eiuſdem Notarij de ea rogati ſine alia eiuſdem approbatione probant dec.714.nu.4.

ADIMPLEMENTVM

Vide *IMPLEMENTVM*.

ADITIO HÆREDITATIS

Animo ſolo fieri poteſt, deciſ. 574. numer. 5. & ſeqq.

Conditionalis non eſt aditio, deciſ. 429. num. 4. dec.574.num.9.

Nec eſt non aditio, in quantùm non aditio ſumatur pro repudiatione, deciſ. 429. numer. 4.

Confundit creditum hæredis adeuntis, deciſ. 365. nu.7.13.& ſeq.

Quod tamen reuiuiſcit, ſi deindè hæres adiens alteri vendat, vel in alium transferat hæreditatem, ibid.nu.8.

Fraterna non inducitur ex eo quod frater poſſidere continuet bona communia prius pro indiuiſo cum defuncto fratre retenta, dec. 429. nu. 2.

Dummodò continuet poſſidere partem ſuã quia ſecus foret dicendum, ſi poſſideret etiam partem fratris præmortui, ibid.

Inducitur ex actibus geſtis in bonis hæreditarijs per aliquem vti hæredem, deciſ. 429.n.1.6.& ſeq.dec.574.n.11.

Non tamen inducitur ex actibus æquiuocis, dec.348.ſub num.10.

Quando, & ex quibus inducatur, dec. 348. nu.11.dec.574.nu.11.& ſeqq.

Operatur, quod bona hæreditaria non dicantur amplius patrimonium defuncti, ſed ipſius hæredis adeuntis, dec.32.nu.3.

Probatur ſolùm ex actibus, qui citra ius, & nomen hæredis fieri non potuerunt, deciſ. 348. ſub nu.10.dec.535.ante nu.8.

Ex poſſeſſione capta bonorum defuncti hæreditariorum, dec.348.n.4.11.& ſeqq.dec.429. num.2.

Maximè ad euitandum inconueniens iniuſtæ, ſiue intruſiuæ poſſeſſionis, ibid.

Item ex locatione eorumdem bonorum ibid.n.1.6.& ſeq.

Item ex perceptione fructuum, ibid.

Item ex ſolutione debiti hæreditarij, deciſ. 535. num. 1. 2. 8. 9. & ſeqq. deciſ. 574. num. 1. & 11.

Præſertim ſi ſolutio fiat enunciata qualitate hæreditaria, dec.574.n.3.

Vel ſi debitum ſit ſummę notabilis, deciſ. 535.n.1.2.8.9.& ſeqq.

Nam ex ſolutione modicæ ſummæ non induceretur aditio, ibid.n.12.

Item ex exactione crediti hæreditarij, deciſ. 574.num.8.

Item ex enunciatiuis, ibid.nu.5.& ſeqq.

Item ex alijs actibus poſitiuis, ibid.

Reſultare an & quando poſſit ex reſponſione ad interrogationem iudicialiter factam, an ſit vel velit eſſe hæres, dec.535.nu.7.

Reſtitutionis in integrum ope fieri poteſt per minorem, elapſo tempore per Statutum ad adeundum præfixo, quando per non aditionem fuit læſus, dec.666.nu.7.
Ampliatur, vt fieri poſſit etiam cum beneficio legis, & inuentarij, ibid.
Cuius reſtitutionis ope cum huiuſmodi Beneficio fieri poteſt etiam per maiorem aduerſus omiſſum inuentarium, vel inconſultò aditam hæreditatem, ſi fuerit notabiliter læſus, vel aliam alleget iuſtam, & rationabilem cauſam, ibid.nu.9.

ADIVDICATIONIS

Tempus attendendum eſt ad ſtatuendum iuſtum pretium rei adiudicatæ, dec.510.nu.1.

ADIVDICATIO

Beneficij facienda eſt illi, qui gratiam iuſtificauit, dec.615.n.1.& ſeqq.
Habet vim illius collationis, ibid. n.11.
Iuriſpatronatus fieri debet præſentato à maiori parte Patronorum, deciſ. 722. num. 1. & ſeqq.
Pignorum extinguit effectum rei iudicatæ, deciſ. 72.num.3.

ADMINISTRATIONIS

Exceptio repellit creditorem, qui adminiſtrauit bona ſui debitoris, cùm præſumatur ſatisfactus de credito, dec.569.nu.4.
Limitatur, ſi conſtet de contrario, deciſ. 738.num.4.
Non repellit Vxorem agentem pro reſtitutione dotis contra bona Mariti, quæ ipſa adminiſtrauit, dec. 24.nu.7.
Titulo temporaliter conferri ſolitum Beneficiū non dicitur erectum cum titulo Beneficij perpetui, dec.486.nu.2.
Et in eodem ſtatu nudæ adminiſtrationis eſſe præſumitur etiam de præſenti, ibid.num. 1. & 6.
Itaut penès Beneficiatum non reſideat bonorum dominium, ſed nuda adminiſtratio, ibid.nu.2.
Limitatur, ſi conſtaret de erectione cum titulo Beneficij perpetui, ibidem numer. 1. & 6.
Vel ſi conſtaret de mutatione ſtatus illius, ibid.
Quæ mutatio reſultaret ex collationibus eſt titulo perpetui Beneficij factis per ſpatium 40. annorum ab habente poteſtatem, & voluntatem mutandi ſtatum, ibidem.

ADMINISTRATIO

Generalis requiritur, vt Adminiſtrator poſſit exigere à debitoribus, & ſoluentes liberare, dec.151.n.5. 13.& ſeqq.

ADMINISTRATOR

Congruam conſequitur ſuper bonis adminiſtratis, dec.542.nu.1.
Taxandam habita ratione ad quantitatem bonorum, & redditurum adminiſtratorum, ibid.
Aliquandò ad rationem decem pro centenario, ibid.
Sed priùs aſſignanda eſt congrua Domino, & deindè adminiſtratori, ibid.n.2.
Conueniri non poteſt, nec condemnari ad certam ſummam, niſi priùs diſpunctis rationibus, deciſ. 57. numer. 11.
Creditor præſumitur de ſuo credito ſatisfactus, dec.569.num.4.
Maximè ſi bona ſui debitoris adminiſtrauit per plures annos, ibid.
Ampliatur, etiamſi illi fuerit legata liberatio à redditione rationis, deciſ. 400. num. 5.6. & 7.
Limitatur, ſi conſtet, quod non potuerit ſatisfieri, ibidem.
Item ſi conſtet de contrario, dec.738.nu.4.
Item limitatur in Vxore repetente dotem contra bona Mariti, deciſ. 24. num. 7.
Exigens à debitoribus, liberat ſoluentes, dec. 325. numer. 1.
Procedit ſolùm in adminiſtratore generali, deciſ. 151. num. 5. 13. & ſeqq.
Expenſas quando dicatur feciſſe de proprio, non autem de bonis adminiſtratis, dec.480.nu.13.
Donans cenſetur donare expenſas factas de proprio, non autem de bonis adminiſtratis, ibid. num. 1.
Inuentarium conficere non tenetur, dec.191. n.6.
Limitatur in adminiſtratore Reipublicæ, vel publici Officij, ibidem.
Iuramento in litem per aduerſarium præſtando non ſubijcitur ex eo, quod inuentarium conficere neglexerit, ibid.
Liberatus à redditione rationis non eſt veriſimile, quod voluerit ſe obligare ad illam reddendam, deciſ. 480. num. 12.
Adhuc præſumitur de ſuo credito ſatisfactus, dummodò potuerit ſatisfieri, deciſ. 400. num. 5. 6. & 7.
Intelligitur de redditione rationis exacta, & ſcrupuloſa, non autem de iuſta, & iuridica, deciſ. 442. num. 3.
Loci Pij eſt ſubiectus viſitationi Epiſcopi, deciſ. 387. numer. 3.
Et poteſt per Epiſcopum adſtringi ad redditionem rationis, ibidem.
Mandatum habet præſumptum, deciſ. 325. nu. 6. 7. 8. & 10.
Nomine proprio, vel adminiſtratorio contraxiſſe, ex quibus intelligatur, deciſ. 738. num. 2.
Pater legitimus dicitur in bonis ſuorum filiorum, deciſ. 569. num. 7.
Vide verbo *PATER*.
Probatur, quod quis ſit, ex teſtibus deponentibus, bona ipſum adminiſtraſſe, & pro adminiſtratore fuiſſe publicè, & communitèr reputatum, deciſ. 325. num. 4.
Rationem reddere tenetur bonorum adminiſtratorum, deciſ. 57. num. 8. deciſ. 442.nu. 1. & 6.
Quod procedit in quolibet alienarum rerum adminiſtratore, deciſ. 57. num. 8.
Reſtituere tenetur reliquatum, ibid. num. 9.
Salarium conſtitutum pro certo, & limitato tempore poſt illud non poteſt ampliùs prætendere, deciſ. 177. num. 4.
Ampliatur, etiamſi vlterius protraxiſſet adminiſtrationem, quia videretur id feciſſe ad conſequendum maius emolumentum, ibid.
Solidationem computorum qui ſemel reportauit, non tenetur iterum ſuæ adminiſtrationis rationem reddere, deciſ. 582. num. 4.

ADMISSIO

Actus facta per Iudicem cum clauſula *ſi & in quantum* cenſetur facta ſimpliciter, vbi erat ſimpliciter admittendus, deciſ. 116. num. 6.

Appellationis facta per Iudicem cum eadem clauſula, cenſetur facta ſimpliciter, ſi appellatio ſimpliciter debebat admitti, ibid.

Nouitiorum ad Profeſſionem, & ad præſtandum iuramentum obedientiæ ſpectat ad Abbatem. Supra verbo *ABBAS*.

Præſentationis facta per Ordinarium cum clauſula *ſi & in quantum*, quæ debebat admitti ſimpliciter, cenſetur ſimpliciter admiſſa, deciſ. 116. num. 7. & 21.

Præſumptionis ex præſumptione non denegatur, quando vna venit in conſequentiam alterius, deciſ. 566. num. 4.

Prioris per Capitulum, ſeu Monacos electi quando fieri debeat, vel denegari poſſit ab Abbate, vide *ABBAS*.

Probationis irreleuantis eſt deneganda, deciſ. 547. num. 6. & 7.

Ad Succeſſionem denegatur ſorori per Statutum excluſæ, quamuis iuxta diſpoſitionem eiuſdem Statuti dotata non fuerit, niſi conſtet fratrem, ſiue alium excludere volentem fuiſſe interpellatum, & in mora conſtitutum, illamque dotare noluiſſe, deciſ. 541. num. 5.

ADMISSVS AD CAVSAM

Impedire non poteſt illius expeditionem, deciſ. 192. num. 6. 12. & ſeqq. deciſ. 209. num. 1. & 4.

Maximè, quando venit ad illam vti neceſſarius defenſor, deciſ. 209. num. 1. & 4.

Multó minùs, vbi per expeditionem illius ius non læditur, deciſ. 192. num. 6. 12. & ſeqq. deciſ. 209. num. 2. & 5.

Intereſſe ſuum tenetur iuſtificare, deciſ. 381. nu. 1. 3. 4. 11. & 12.

Non tamen plenè, & concludentèr, cùm ad hunc effectum ſufficiat intereſſe apparens, deciſ. 192. num. 4. & 10.

Procedit in eo, qui venit ad cauſam inter alios agitatam, non autem in eo, qui venit ad illam vti Principalis, ibid. num 5. & 11.

Ratificare cenſetur omnia inter Partes acta, & geſta per anteà, dum ad illam venit in ſtatu, & terminis, deciſ. 273. num. 5.

Quando, & quomodò procedat hæc concluſio, deciſ. 475. num. 5.

Vide *ACTA*.

ADVLTERI

Filius non præſumitur, ſed mariti, dec. 415. nu. 3.

ADVLTVS

Factus Pupillus poſt litem ceptam adhuc gaudet priuilegio *l. vnica C. quando Imperator*, deciſ. 685. num. 7.

ADVOCANTIA

Iuſpatronatus aliquando importat, dec. 63. nu. 12.

Protectionem propriè ſignificat, ibidem.

ADVOCATI

Quittantias facere non ſolent de honorarijs, quæ illis ſoluuntur, deciſ. 68. num. 1.

ÆDIFICATIO

Domus, & illius quantitas ex quibus probetur, deciſ. 352. num. 3.

Eccleſia fieri non poteſt ſine licentia Ordinarij, deciſ. 727. num. 1. & ſeqq.

Solo cedit, deciſ. 417. numer. 6.

ÆGIDIANA

Appellationem non admittit à ſententia lata inter laicos in Iudicio merè poſſeſſorio, deciſ. 100. num. 2. & 19. dec. 138. nu. 6. dec. 149. nu. 8.

Edita fuit ob publicam vtilitatem, ne Minores lædi, vel damnificari valeant, deciſ. 626. nu. 14.

Excluditur, ſtante iniuſtitia ſententiæ, deciſ. 100. num. 3. deciſ. 258. num. 6.

Quæ tamen debet eſſe notoria, dec. 630. n. 5.

Vel ſtante illius nullitate, deciſ. 258. nu. 6. deciſ. 485. num. 1. 5. & ſeqq.

Item ſi ſententia fuit lata in foro Eccleſiaſtico, deciſ. 650. num. 4. 11. & ſeqq.

Vel contra Clericum, ibid.

Vel vbi agitur de rebus Eccleſiæ, deciſ. 258. num. 5. & 12.

Et ſufficit ad hunc effectum, quod Eccleſia ſit Actrix, licèt reus ſit laicus, ibid.

Vel vbi continet mixturam cum petitorio, deciſ. 664. num. 5.

Vel vbi continet condemnationem ad fructus, deciſ. 138. num. 7. deciſ. 149. num. 0.

Habet lòcum in quolibet poſſeſſorio, deciſ. 10. num. 1. deciſ. 630. num. 3.

Intret nec ne, ex tenore ſententiæ dignoſcitur, deciſ. 100. num. 1. deciſ. 630. num. 1. deciſ. 634. numer. 4.

Quando non intret, dec. 485. n. 4. 5. & ſeqq.

ÆGROTANS

Vxor, ſi non fuit per Maritum Medicorum aſſiſtentia, & medicinarum ſubminiſtratione curata, habet iuſtam cauſam petendi Thori ſeparationem, deciſ. 476. la 2. num. 2.

ÆQVALITAS

Seruanda ſemper eſt, deciſ. 329. num. 9.

Maximè in contractibus, deciſ. 372. nu. 6.

Inter fratres, deciſ. 434. num. 4.

In iudicijs, deciſ. 224. numer. 4. & 18. deciſ. 331. num. 9. & 11.

In probationibus admittendis, deciſ. 224. num. 5. & 18. deciſ. 331. num. 9. & 11.

Significatur per verbum *ſimiliter*, deciſ. 722. nu. 3. 4. & 15.

ÆQVALITER

Nominatus cum alio non debet eſſe deterioris conditionis ab illo, deciſ. 722. num. 4. & 6.

Quod præſertim in dubio dicendum eſt, ib.

Succedunt Parentibus de iure communi, tàm maſculi, quàm fœminæ, ſublata ſexus differentia, deciſ. 541. num. 9. deciſ. 554. num. 1.

ÆQVIPARANTVR

Ciuis ex priuilegio, & Ciuis originarius, dec. 545. numer. 10.

Mandatum, & Ratihabitio, deciſ. 582. num. 3. deciſ. 684. num. 8. & 13.

Nobilitas ex Priuilegio Principis, & Nobilitas ſanguinis, ſeù naturalis, deciſ. 654. num. 16.

Nuptiæ carnales, & ſpirituales, dec. 172. n. 6. & 9.

Procurator in rem propriam, & ceſſionarius, deciſ. 497. num. 1. 7. 8. 19. & ſeqq.

Teſtamentum ad pias cauſas, & teſtamentum inter liberos non ſemper, deciſ. 597. num. 8.

ÆQVIPARATORVM

Idem eſt Iudicium, deciſ. 156. num. 9. & 13.

Ideò diſpoſitum in vno habet locum etiam in alio, ibidem.

ÆQVI-

ÆQVITAS

Attendenda eſt, omiſſo iuris rigore, vbi cauſa fuit commiſſa *arbitrio Rotæ*, deciſ. 553. num. 4. & 6. deciſ. 608. num. 1. & 7. deciſ. 621. num. 14.

L. curabit C. de action. empt. operatur, quod Emptor, qui habuit poſſeſſionem rei venditæ, & illius pretium non ſoluit, teneatur ad fructus recompenſatiuos, deciſ. 52. num. 1. & 11. deciſ. 720. num. 1. 12. & ſeqq.

Maximè ſtante pacto illos ſoluendi, d. dec. 52. num. 2.

Ob quod emptor tenetur ad fructus etiam pendente dilatione ad ſoluendum pretium, ibid. num. 3.

Quibus in caſibus emptor ad illos non teneatur remiſſiuè, ibid. num. 15.

Qui tractent de materia, ibid. num. 16.

Non tenetur, ſi vendita fuit Vinea deſeruiens ad merum oblectamentum, ex qua deductis expenſis nulli fructus percipiuntur, deciſ. 720. num. 7. 10. & ſeq.

Item ſi conſignauit venditori cedulam pretij depoſitati, ibid. num. 8. & 15.

Eadem æquitas, quæ militat fauore venditoris contra emptorem, qui rem venditam habuit, & pretium non ſoluit, habet locum etiam pro emptore contra venditorem, qui pretium exegit, & rem venditam non tradidit, vt teneatur ad fructus recompenſatiuos, deciſ. 159. num. 12. dec. 720. n. 16.

Quomodò intelligatur hæc concluſio, ibid. numer. 13.

Moram ad purgandam ſemper intrat, vbi agitur de euitanda caducitate, ſeu deuolutione per Dominum directum intentata contra emphiteutam ob non ſeruata pacta, deciſ. 8. nu. 8.

Illamque Rota ſequitur, etiam ſi ius Actoris fuiſſet effectum deterius, ibidem.

Dummodò per Reum offeratur refectio damni, ibidem.

AERIS

Intemperies eſt adæquata cauſa ad concedendam tranſlationem Monaſterii, deciſ. 638. num. 9. & 13. deciſ. 662. num. 2. deciſ. 714. num. 5.

Quæ tamen tranſlatio fieri debet ad alium meliorem ſitum eiuſdem loci, non autem ad alium locum diuerſum, deciſ. 662. num. 2. deciſ. 714. num. 5.

ÆS ALIENVM

Detrabitur antè legitimam, deciſ. 371. numer. 12. 20. & 21.

Imò legitima detrahi non poteſt ex bonis deſtinatis ad illius ſolutionem, ibidem.

Patris reddit ſuſpectam de ſimulatione, & colluſione donationem filio factam, deciſ. 544. numer. 3.

Quod ſi non aderat de tempore donationis, ceſſat hæc ſuſpicio, ibidem.

Reputatur, quod pro legitima filiæ feminæ aliàs per Statutum excluſæ inſtitutionis iure relinquitur, deciſ. 718. num. 2.

Et ad illius inſtar detrahitur, ibid.

Ab *Vſufructu* relicto detrahendum eſt, deciſ. 569. num. 7.

ÆSTIMATIO

Augetur, & minuitur ex conditionibus, & qualitatibus bonorum, dec. 63. n. 11. 12. 25. & 26.

Bonorum ex eorum arrendamentis non probatur, deciſ. 575. num. 14.

Canonis qualiter fieri debeat, deciſ. 39. nu. 5. & 8.

Potiſſimùm in ea attenditur vſus, & conſuetudo Regionis, ibidem.

Citata Parte facienda eſt; aliàs non ſuffragatur, deciſ. 399. num. 8.

Communis attenditur, deciſ. 63. num. 5. deciſ. 510. num. 2. 3. & 5. deciſ. 575. num. 12. & 13. deciſ. 636. num. 4. & 8.

Ideò Teſtes non probant iuſtum rei valorem, niſi deponant de communi illius æſtimatione, deciſ. 510. num. 2. 3. & 5. deciſ. 575. num. 12. & 13.

Vel niſi tales reddant rationes eorum dicti, quæ communi æſtimationi æquiualeant, deciſ. 510. num. 4.

Dotalium bonorum emptionem facit, & venditionem, deciſ. 396. num. 2.

In *Dote* ſi conueniatur facienda per Peritos electos, illis non æſtimantibus, intrat arbitrium Iudicis, ſeu boni viri, deciſ. 397. num. 3.

Limitatur ibi num. 9.

Emphyteuticorum bonorum qualiter fiat, dec. 39. num. 5. & 8.

Potiſſimùm in ea attenditur vſus, & conſuetudo Regionis, ibid.

Ad effectum detrahendi legitimam fieri debet ſecundùm diſpoſitionem *l. hereditatum ff. ad l. falcid.* deciſ. 469. la 2. num. 5. deciſ. 583. num. 1. & ſeq. deciſ. 715. num. 2. 4. & 6.

Emptionem facit, & venditionem in rebus dotalibus, ſupra verſ. *Dotalium*.

Locatorum bonorum ad vitam fieri debet ſecundùm diſpoſitionem *l. hereditatum ff. ad l. falcid.* deciſ. 583. num. 2.

Minuitur ex eo, quod fundus ſit ſubiectus inundationi, deciſ. 409. num. 2. & 9.

Ex eo, quod venditio facta ſit ſine cautione euictionis, ibid.

Maximè ſi venditor erat debitis inuolutus de tempore venditionis, ibid.

Ex pacto de retrouendendo, deciſ. 106. numer. 1. & 11.

Ex aliis bonorum conditionibus, & qualitatibus, ſupra verſ. *Augetur*.

Ex quibus minuatur, deciſ. 575. nu. 9. & 14.

Omnibus de bonis fieri debet, aliàs non ſuffragatur, deciſ. 399. num. 8.

Peritorum attendenda eſt, deciſ. 510. num. 6.

Et eorum relationes in hac materia præualent depoſitionibus Teſtium, deciſ. 397. numer. 7. deciſ. 510. num. 7. & 14. deciſ. 636. numer. 5. & 8.

Maximè ſi fuerint electi cum decreto Iudicis, deciſ. 112. num. 1.

Dummodò habuerint rationem qualitatum rei æſtimatæ, & an ſit libera, vel alicui oneri obnoxia, deciſ. 49. num. 8.

Ac antè factam æſtimationem iurauerint, ſe benè, & legalitèr æſtimaturos, ibid. nu. 6.

Sufficit tamen, quod huiuſmodi iuramentum præſtiterint in actu relationis, ibid. nu. 7.

Ampliatur, vt ſtandum ſit dicto vnius tantùm Periti, licèt aliàs requirerentur duo, ſi Partes non reclamarunt, deciſ. 112. num. 4. & 8.

Ad

Ad *Rationem* quinque pro centenario eſt conformis diſpoſitioni iuris communis, deciſ. 39. num. 4.
Subhaſtatorum bonorum fieri debet, attento tempore antè, & poſt illam, deciſ. 575. numer. 6. deciſ. 636. num. 3. & 8.
Ex *Teſtibus* probatur, deciſ. 510. numer. 2. & 3. deciſ. 575. num. 12. & 13.
Et dicuntur reddere bonam rationem ſui dicti, ſi deponant de quantitate fructuum, deciſ. 575. num. 3. 14. & 15. deciſ. 636. num. 2.
Dummodò habeant notitiam eorum, quæ pretium minuunt, deciſ. 575. num. 10. & 14.
Ac in concurſu plurium præferuntur illi, qui ſunt magis Periti, & meliùs informati, ibid. num. 7. & 14. deciſ. 636. num. 5. & 8.
Limitatur, ſi deponerent de eorum proprio iudicio, & particulari affectione, quia non probarent, deciſ. 575. num. 8. 13. & ſeqq.
Adhuc tamen deſeruirent pro adminiculo quoad communem æſtimationem, deciſ. 636. num. 4. & 8.
Quomodò deponere debeant, ſupra verſ. *Communis*.
Venditorum bonorum, niſi fuerit facta per Peritos electos, contractus non dicitur perfectus, deciſ. 694. num. 1. 3. 4. 5. 6. & 9.
Vitæ fieri debet arbitrio boni viri, habita ratione ætatis, valetudinis, ac aliarum circumſtantiarum, deciſ. 583. num. 3. 4. & ſeq. deciſ. 715. numer. 3.
Vſusfructus fieri debet ſecundùm diſpoſitionem *l. hæreditatum ff. ad l. falcid.* deciſ. 583. num. 2.

ÆSTIMVM

Identitatem bonorum probat, deciſ. 449. num. 2. & 3.
Poſſeſſionem an probet, deciſ. 302. num. 5. & 6.
Probat contra eos, de quorum voluntate Partitæ in illo deſcriptæ reperiuntur, deciſ. 449. nu. 6.
Ac contra habentes cauſam ab eis, ibid.
Valorem bonorum non probat, deciſ. 313. nu. 5.
Præbet tamen adminiculum pro illius probatione, deciſ. 312. num. 5.

ÆTAS

Ad *Beneficium* ſimplex conſequendum, quæ requiratur, deciſ. 668. num. 8. 9. & 10.
Regulariter ad Beneficium requiritur 14. annorum, deciſ. 54. num. 4. deciſ. 668. num. 1. & 7.
Legitima requiritur ad conſequendum Beneficium, deciſ. 54. num. 7.
Limitatur, vbi viget contraria conſuetudo, ibidem.
Quæ tamen debet plenè, & concludentèr probari, & in præciſo caſu, de quo agitur, ibidem.
Ad *Penſionem* obtinendam, quæ requiratur, deciſ. 668. num. 8. 9. & 10.
Probatur ex fide Baptiſmatis, deciſ. 54. num. 4. deciſ. 434. num. 5. deciſ. 456. num. 1. deciſ. 470. num. 8. deciſ. 555. num. 1. deciſ. 666. num. 3.
Quæ fides in hac parte facit plenam probationem, deciſ. 456. num. 1.
Et poteſt extrahi per Parochum, ſeu Sacriſtam abſque vlla ſolemnitate, deciſ. 666. nu 4.
Teſtium ad probandam immemorabilem debet eſſe ad minùs annorum 54. ad effectum, vt deponant de viſu per annos 40. deciſ. 605. numer. 4. & 9.

ÆTATIS

Cauſa dicitur magis priuilegiata, quàm cauſa ſexus, deciſ. 253. num. 25. deciſ. 255. nu. 4. & 14.
Et ſexus dicitur caſus mixtus, deciſ. 255. numer. 6.
Defectus non tollitur ex Patris poteſtate, deciſ. 253. num. 3.
Nec ſuppletur ex illius præſentia, ibid.
Ratione datur minori reſtitutio in integrum ad conficiendum inuentarium aduersùs inconſultò aditam hæreditatem, dec. 666. n. 1. & 82
Maximè concurrente læſione, ibid.
Ampliatur ibi num. 9. & ſeq.
Ratio habenda eſt in æſtimatione vitæ, deciſ. 583. num. 3. 4. & ſeq. deciſ. 715. num. 3.

AFFECTIO

Beneficij remouetur per Indultum, deciſ. 204. numer. 1. 4. & ſeq.
Conductoris, quæ poteſt cadere in re locata, operatur, quod ex locatione non probetur illius pretium, deciſ. 448. num. 4. & 8.
Erga *Deſcendentes* præſumitur maior, quàm erga tranſuerſales, deciſ. 457. num. 5.
Iudicis eſt ſufficiens cauſa ad illum recuſandum, deciſ. 593. num. 6.
Erga *Legitimos*, & naturales præſumitur maior, quàm erga legitimatos, deciſ. 335. num. 4.
Teſtatoris particularis colligitur ex eo, quod aliquem vocauerit *carum*, deciſ. 439. num. 9.
Proindè hoc verbum legatario directum operatur, quod legatum veniat amplè illius fauore interpretandum, ibid.
Teſtium erga rem, ſuper cuius valore deponunt, operatur, quod illum non probent. deciſ. 575. num. 8. 13. & ſeqq deciſ. 636. num. 4. & 8.
Non tamen tollit, quin deſeruiant pro adminiculo, deciſ. 636. num. 4. & 8.

AFFICTVS

Valorem rei locatæ non probat, cùm fieri potuerit ex particulari affectione conductoris, deciſ. 448. num. 4. & 8.

AFFINES

Citandi ſunt in deputatione Curatoris extranei facienda Pupillo ex diſpoſitione Statuti Vrbis, deciſ. 534. num. 4. & 9.
Compromittere vt teneantur differentias inter ipſos vertentes, requiritur, quod tales ſint tempore motæ litis, deciſ. 60. num. 5. & 9.

AFFINITAS

Contrahitur per quamlibet copulam carnalem etiam illicitam, deciſ. 145. num. 3.
Maximè ad effectum impediendi, vel dirimendi matrimonium, ibid.
Diſſoluitur per mortem alterius ex coniugibus, quæ per matrimonium fuerat contracta, deciſ. 60. num. 2.
Ampliatur, etiamſi ex eodem matrimonio ſuperſint filij, ibid. num. 4.
Matrimonium impedit, & dirimit, deciſ. 145. n. 3.
Et ad hunc effectum ſufficit probare affinitatem, filiationem ſcilicet, vel copulam carnalem præſumptiue, & coniecturalitèr, deciſ. 158. num. 6.
Ac per Teſtes ſingulares, deciſ. 145. num. 4. 9. & 11.

Requiritur de tempore motæ litis, vt ſit locus Statuto mandanti fieri compromiſſum inter Affines, deciſ. 60 num. 5. & 9.

A F F I N I V M

Appellatione, qui veniant, deciſ. 54. num. 10.

A G E N S

Condictione indebiti, probare debet ſe indebitum ſoluiſſe, deciſ. 481. num. 1.

Ex *Cōtractu* correſpectiuo debet priùs oſtendere, quod illum in omnibus adimpleuerit ex parte ſua, deciſ. 548. num. 2. & 10.

Aliàs Reus conuentus non dicitur conſtitutus in mora, ibid. num. 3.

Non obſtante temporis lapſu, ibidem.

Vidua ad reſtitutionem dotis conſequitur alimenta, & ſumptus litis ab hæredibus Mariti, deciſ. 676. num. 2. & 5.

A G E N T I S

Intentio interpretatur ex actibus ſubſequentibus, deciſ. 359. num. 3.

A G N A T I O N I S

Conſeruatio dicitur per Teſtatorem conſiderata, quando perpetuó fœminas excluſit, & deficientibus maſculis piam cauſam ſubſtituit, deciſ. 608. num. 6.

Habetur etiam à fœmina deſcendente ex linea maſculina, deciſ. 313. num. 1. & 3.

Ampliatur, etiamſi ſit nupta in aliena familia, ibid. num. 2. & 3.

Vbi fuit per Teſtatorem conſiderata, fœminæ non veniunt appellatione domus, ibidem numer. 4.

Nec appellatione familiæ, ibid.

Declara, vt ibid. num. ſeqq.

Fauore ordinata ſubſtitutio, ac alienationis prohibitio ſuum effectum debet operari, deciſ. 608. num. 8.

Iura conſequitur legitimatus, deciſ. 443. nu. 1.

Qualitas non cenſetur per Teſtatorem conſiderata, ſed ſolummodò maſculinitatis, ſi in Teſtamento fuit dumtaxat facta mentio maſculorum, deciſ. 237. num. 8.

A G N A T I O

Acquiritur per illegitimum, mediante legitimatione, deciſ. 443. num. 2. & 13.

Conſeruari non poteſt in fœmina, deciſ. 313. nu. 4.

Limitatur, deficientibus maſculis, ibid.

Tunc enim ad excludendum ſubſtitutos extraneos fœmina admittitur, & conſideratur tamquàm de domo, & familia Teſtatoris, ibidem num. 5. & 17.

Nec veriſimile eſt, quod deficientibus maſculis Teſtator voluerit excludere fœminam agnatam propter extraneos, ibid. nu. 6. & 8.

Multò magis, quia in fœminis, durante earum vita, conſeruatur agnatio, ibid. nu. 8.

Conſeruatur faciliùs, quando omnia bona Teſtatoris deferuntur in vnum tantùm vocatum, quàm vbi in plures diuiduntur, deciſ. 368. numer. 4.

Conſiderata quando dici poſſit, deciſ. 26. num 4. & 9.

Ficta, & noua creatur, quando Teſtator vocat extraneum cum onere aſſumendi cognomen familiæ, deciſ. 426. num. 7.

Probatur ex nominatione facta in teſtamento, deciſ. 587. num. 1. 2. & 6.

Item ex alijs, de quibus ibid. num. ſeqq.

Subditorum, non autem forenſium contemplatione præſumitur à Statuentibus in Statutis fœminarum excluſiuis, deciſ. 554. num. 7.

A G N A T I

Appellatione, qui veniant, deciſ. 54. num. 10.

Non veniunt illegitimi, deciſ. 443. nu. 1.

Maximè vbi fuit vocatus agnatus de familia, ibid.

Cedere non poſſunt in terminis Bonifacianæ ius emphyteuſis finitæ per extinctionem lineæ in præiudicium Eccleſiæ, deciſ. 545. num. 9.

Nec ius petendi renouationem, quod eſt merè perſonale, ibid. num. 5.

Proximiores petere poſſunt renouationem emphyteuſis, ibid. num. 2.

Et ad hunc effectum habent tempus vnius anni, ibid. num. 6.

Qui annus non incipit currere, niſi à die ſcientiæ finitæ inueſtituræ, ibid. num. 6.

Et antè ſcientiam iſte annus eſt vtilis, poſt ſcientiam continuus, ibid. num. 6.

Quod ſi intra annum ſcientiæ proximiorum inueſtitura renouaretur extraneo, tunc proximiores agnati haberent 30. annos ad petendam renouationem, ibid. num. 7.

Aliud tamen dicendum, ſi renouatio fieret alteri agnato, ibidem.

A G R I C V L T V R A

Nobile exercitium in aliquibus locis reputatur, deciſ. 654. num. 5.

Dummodò exerceatur voluntariè, deciſ. 561. numer. 8.

Et in re propria, quamuis ſuis manibus, deciſ. 654. num. 6. & 14.

Nec per huiuſmodi exercitium detrahitur nobilitati, ibid. & deciſ. 561. num. 8.

A L B V M

Folium ſi ſubſcribatur, approbatum cenſetur, quod in eo foret ſcribendum, deciſ. 348. n. 18.

Inſtrumenti fidem non adimit, deciſ. 273. nu. 4.

Dummodò non concernat ſubſtantialia, ib.

Teſtamenti non reddit illud imperfectum, deciſ. 597. num. 10. & ſeqq.

Dummodò non ſit in parte ſubſtantiali, ibidem.

Nec dicitur in parte ſubſtantiali, quod fuit relictum pro appoſitione temporis, ibidem.

ALIENATIONIS PROHIBITIO

Caducitatem importat, ſi ſub hac pœna concipiatur, quatenus prohibitus alienare illa non obſtante alienauerit, deciſ. 484. nu. 2. 3. & ſeqq.

Intellige reſpectu bonorum alienatorum, non autem reſpectu bonorum non alienatorum, ibid.

Imó, nec talis alienans cadit à fideicommiſſo ad eius fauorem purificando in caſu mortis, ibid. num. 5. & ſeqq.

Ampliatur, etiamſi Teſtator ordinaſſet, quod alienans caderet ab omni iure, dec. 484. num. 2. 3. & ſeqq.

Ceſſat, expirato fideicommiſſo, quomodocumquè concepta ſit, ibid. num. 1.

Fideicommiſſum importat, deciſ. 118. nu. 1. & 3.

Imó concepta ſub pœna priuationis, operatur, quod contraueniente grauato dominium bonorum alienatorum vnà cum fructibus transfe-

Digitized by Google

transferatur in ſubſtitutum, deciſ.65. num.4. deciſ.118.num.1.& 5.
Et quod ſubſtitutus poſſit illa recuperare à quibuſcumque tertijs poſſeſſoribus, deciſ. 117.num.4. deciſ.118.num.2.
Maximè ſi teſtator declarauerit illam feciſſe, vt bona inter grauatos integrè conſeruentur, deciſ.117. num.4.
Filios poſitos in conditione cenſeri facit vocatos, deciſ.492.num.10.
Signantèr ſi ſit adiecta ſubſtitutio ad fauorem non alienantium, cum expreſſa ratione, vt bona in familia remaneant,ſeù conſeruentur, ibidem.
In *Forenſes* ex Statuto Ferrariæ non compræhendit bona emphyteutica Eccleſiæ,deciſ.545.numer.14. deciſ.680.num.16.
Nec comprehendit alienationem factam in Ciues creatos ex Priuilegio,dec.545.nu.10.
Oldradi conſ. 21. doctrinam ceſſare facit, deciſ. 492. num. 10.
Operari debet ſuum effectum fauore agnatorũ, quem reſpicit, deciſ.607.num.8.
Operatur,vt bona non veniant ſub generali prohibitione,dec.538.n.4.6.14.& ſeqq.
Regulatur a fideicõmiſſo præcedenti,dec.457.n.7.
Trebellianica prohibitionem includit, deciſ. 492. num 22.& 31.

ALIENATIO

Caſtri, cui eſt annexum iuſpatronatus, facta pro certo pretio, an inducat ſimoniam reſpectu iuriſpatronatus, deciſ.710.num.3.10.& ſeq.
Cæmeterij fieri non poteſt ſine ſolemnitatibus requiſitis in alienandis rebus Eccleſiæ, dec. 528. numer. 4.
Eccleſiaſticorum bonorum fieri non poteſt ſine ſolemnitatibus à iure requiſitis, deciſ. 463. numer.5.& 9.
Cauſam requirit iuſtam, & ſolemnitates, deciſ.469. la prima num.1.
Et vnum ex his requiſitis, ſine altero non ſufficit, ibidem.
Cauſa autem dicitur neceſſitas, vel euidens vtilitas, ibidem num. 5.
Diſmembratio dicitur, ibidem nu.2.& 8.
Proindèque fieri debet cum ijſdem ſolemnitatibus, quæ in alienationibus bonorum Eccleſiæ requiruntur, ibidem.
Permutatio dicitur, dec.153.n.1.12.& ſeqq.
Ideò ſine ſolemnitatibus non ſuſtinetur, ibidem.
Requirit Beneplacitum Apoſtolicum, dec. 36.num.3.& 10.
Ampliatur ibi num.11.& 12.
Spolium cauſat, ſi ſit deſtituta ſolemnitatibus, deciſ.412.num.4.
Valida eſt, ſi fiat cum auctoritate Sedis Apoſtolicæ, deciſ.153.num.2.
Vtilis reputatur, quæ apparet cum debitis ſolemnitatibus celebrata, ibid.n.10.16.& 17.
Limitatur, vbi ex facie inſtrumenti, vel aliundè conſtat de contrario, ibid. num.11.
Emphyteuticorum bonorum vigore Bonifacianæ in Ciuitate Ferrariæ quoad vtile Dominium, poteſt fieri in quoſcumque, deciſ. 680. nu.10.
Inter ipſos emphytheutas ſi fiat,non requirit Proprietarii conſenſum, deciſ. 658. nu.2.
Facta cum reſeruatione conſenſus Proprietarij excuſat à caducitate, ibidem num. 1.
Maximè ſi deindè intrà legitimum tempus illius conſenſus requiratur, ibidem.
Et ſi alienatio facta ſit cum clauſula, *non aliàs, aliter, &c. & quatenùs opus ſit &c.* ibidem num.3.4.8. & ſeqq.
Dum non habuit effectum, non incurritur caducitas ex eo, quod fuerit facta irrequiſito Domino, deciſ.680.num.6.
Fideicommiſſariorum bonorum, expirato fideicommiſſo fieri poteſt, non obſtante quacumque Teſtatoris prohibitione, deciſ.484.nu.1.
Facta per hæredem grauatum ad effectum reinueſtiendi pretium in alijs bonis, non minuit fideicommiſſum, deciſ.533. num.2.
Facta cum conſenſu Fideicommiſſarij de bonis fideicommiſſi, fieri exindè non poteſt de pretio in illorum locum ſubrogato, deciſ. 53.num.5.14.15.16.& 17.
A Minore fieri non poteſt ſine cauſa, deciſ. 520. num. 4.
Nec quoad cauſam ſtatur aſſertioni ipſius minoris, ibidem num.5.
Præſumitur facta cum cauſa, interueniente Iudicis Decreto, ibid. num.4.
Facta dicitur cum cauſa, ſi fiat ad effectum ſoluendi creditoribus vrgentibus,ibid.nu.8.
Ampliatur, etiam ſi non appareat, quod mandatum obtinuerint, ibidem.
Ratificata præſumitur, ſi minor permiſit bona alienata per quinquennium ab alio poſſideri, deciſ. 470.num. 13.
Prohibita, Vide *ALIENATIONIS PROHIBITIO.*
Voluntaria facta per Patrem non minuit legitimam filiorum, deciſ. 633. num.1.& 6.
Ideò ex bonis per Patrem donatis detrahitur legitima, perindè, ac ſi actualitèr exiſterent in aſſe hæreditario, ibid.

ALIMENTA

Auus an teneatur præſtare Nepoti naturali, infra verſ. *filio*, & verſ.*legata*, & verſ.*Nepoti.*
Cedi poſſunt quoad comoditatem illa percipiendi, dec.345.nu.5.6.7.13.& 17.
Ceſſant, ceſſante cauſa, ob quam illa præſtabantur,dec.565.nu.1.
Collitiganti regulariter non ſunt præſtanda,prout nec ſumptus litis, dec.239. n.1.& 8.
Niſi concurrant duo copulatiua requiſita, paupertas ſcilicet, & boni iuris præſumptio, ibid.n.2. & 9.dec.565.n.4.7.& ſeqq.
Et paupertas ad hunc effectum debet omninò probari, dec.239.nu.3.
Nec ſufficit præſumptio boni iuris,niſi concurrat Paupertas,dec.565. nu 4.7.& ſeqq.
Præſumptio verò boni iuris excluditur ex ſententijs latis contra collitigantem, qui petit alimenta, & ſumptus litis ſubminiſtrari, ibid.nu.4.
Nec ad hunc effectum ſuffragatur, quòd collitigans, qui petit alimenta, & ſumptus litis, obtinuerit ſententiam, ſi illa poſtmodùm fuit reuocata,ibid.nu.5.
Confiſcari non poſſunt, deciſ. 22. numer. 4.& ſeqq.
Nec in confiſcatione veniunt, ibid.

Et delinquenti, cuius bona fuerant confiſcata, poſtmodùm in gratiam reſtituto debentur, ibid.
Intellige, vt ibi nu. 10.
Quæſtionem iſtam qui tractent, ibidem numer. 11.
Deſcendentibus à ſpurio an debeantur, infra verſ. *filio*.
Donata quando cenſeantur ex aliqua cauſa impulſiua, vel finali, dec.345.nu.8.
Filiæ agenti ad ſucceſſionem Parentum contra fratrem debentur, deciſ. 541. num. 1.& 2.
Item ſi agat ad conſtitutionem dotis, ibidem.
Filio tenetur Pater ſubminiſtrare, deciſ. 109. nu. 1.7.8.& 9.
Etiam naturali, & illegitimo, ibid.& deciſ. 524.nu.3.
Ac deſcendentibus ab eo, deciſ. 109. num. 1.7.8.& 9.
Limitatur, ſi habeant aliundè, ex quo viuant, ibid.nu.5.& 10.
Quomodò procedat hæc concluſio, ibid. num. 5.& 6.
Non debentur ab Auo, dum viuit Pater, dec.524.num.3.
Limitatur, ſi Pater eſſet adeò Pauper, vt ea præſtare non poſſet, ibid.
Ampliatur, vt debeantur, etiamſi filius illis expreſsè renunciaſſet, dec.109. nu.2.
Siquidem aduerſùs huiuſmodi renunciationem tamquàm enormiſſimè læſiuam filius debet in integrum reſtitui, ibid.
Vide verb. *ALIMENTORVM*.
Frater tenetur præſtare fratri Pauperi, dec. 353. num.1.5.& 6.
Legitimus, & naturalis tenetur præſtare fratri etiam illegitimo, & naturali tantùm, ibid.& dec.477.nu.3.
Iure ſanguinis, & ex propria ipſius obligatione, dec.353.nu.4.& 7.
Tenetur præſtare ſorori agenti ad ſucceſſionem in bonis Parentum, vel ad dotem conſequendam, ſuprà verſ. *filiæ*.
Non tenetur præſtare Sorori Viduæ agenti ad repetitionem dotis contra hæredes Mariti, cùm hoc onus ad illos ſpectet, dec. 676. nu.3.
Futura dicuntur, non autem præterita, quæ ſunt decurſa poſt factam eorum petitionem, dec. 129.num.6.
Item decurſa poſt factam aſſignationem, ibidem.
Hypothecari poſſunt quoad comoditatem illa percipiendi, dec.345.nu.5.6.7.13.& 17.
Illegitimo filio vel fratri, & ab illo deſcendentibus an debeantur, ſupra verſ. *filio*, & verſ. *fratri*.
Legata debentur, etiam ſi legatarius habeat aliundè, dec 345. nu. 6.
Quando cenſeantur ex cauſa aliqua impulſiua, vel finali, ibid.nu.8.
Non cenſentur, ſi Teſtator in legato relicto nullam fecit mentionem alimentorum, dec. 524.num.1.
Ab Auo an cenſeantur ex eo, quod legatū Nepoti reliquerit, ibid.nu 4.
Naturali filio, vel fratri, & ab illo deſcendentibus an debeantur, ſupra verſ. *filio*, & verſ. *fratri*, & infra verſ. *Nepoti*.
Nepoti an & quando debeantur, ſupra verſ. *filio*, & verſ. *legata*.
Naturali debentur in bonis Aui, dec. 477. num.3.
Pater an præſtare teneatur, ſupra verſ. *filio*.
Præterita non debentur, niſi priùs fuerint petita, dec.129.nu.5.
Vide verbo *ALIMENTORVM*, & ſupra verſ. *futura*.
Solui debent in ea moneta, in qua fuerunt promiſſa, dec.129.nu.1.& 2.
Vel in illius valore, ibid.
Quamuis mutatus eſſet in bonitate extrinſeca, dummodo non fuerit mutatus in bonitate intrinſeca, ibid.
Spurio filio, vel fratri, & illius deſcendentibus an debeantur, ſupra verſ. *filio*, verſ. *frater*, & verſ. *Nep*[illegible].
Taxari d[illegible] habita ratione cauſæ, ex qua præſtantur, dec.342.n.1.
Et iuxta quantitatem Patrimonij, & qualitatem Perſonæ alendæ arbitrio Iudicis, dec. 353. num 7. & 8. deciſ. 395. nu.4. 5.& 6. dec. 736.nu.3.4.& 7.
Viduæ dotem repetenti vna cum litis ſumptibus ſubminiſtranda ſunt ab hæredibus viri, deciſ. 676.nu.2.& 5.
Ampliatur, etiamſi haberet fratres diuites, cùm iſtud onus ſpectet ad hęredes Mariti, ibid. num.3.
In Vrbe pinguiora præſtanda ſunt, attenta quantitate expenſarum, quæ in illa erogantur, dec. 395.nu.3.
Vxori, quæ de licentia Iudicis ob iuſtam cauſam à Marito diſceſſit, & cum Marito litigat ſuper Thori ſeparatione pręſtanda ſunt ab eo cū ſumptibus litis, ibid. n. 4. 5. & 6. dec.736.n.1.
Iuſta cauſa ad hunc effectum reputatur Viri ſæuitia, dec.736 num. 2.
Quamuis non adhuc fuerit plenè, & concludentèr probata, ibid.
Ac quamuis adhuc nullam Vxor ſententiam retulerit boni iuris canonizatoriam, dec. 395.nu.5.& ſeqq.
Stante præſertim commiſſione cum clauſula *ſubminiſtratis alimentis*, & *ſumptibus litis*, ibid.
Arbitrio Iudicis moderanda, attenta quantitate Patrimonij Mariti, & Perſonarum qualitate, dec.736.nu.3.4.& 7.
Non autem attenta quantitate dotis, vel fructuum illius, ibid.
Multò magis accedente etiam dotis pinguedine, dec.395.n.4.5.& 6.
Præſtita indicant ſolutionem dotis, deciſ. 651.n.4.

ALIMENTORVM

Cauſa ceſſante, ceſſare etiam debet illorum præſtatio, dec.565.nu. 3.
Hypotheca non competit, dec.477. n. 4.
Nec etiam filio, ibid.
Niſi fuerint aſſignata, ibid.nu.5.
Legare ſi voluiſſet teſtator, expreſſiſſet, prout cauſas in cæteris legatis expreſſit, dec.524.n.8.
Tranſactio facta intelligitur ſemper rebus
in

in eodem ſtatu manentibus, deciſ. 109. numer. 4.
Etiam iurata non valet, ſi tranſigens per illam reduceretur ad ſtatum, quod fame periret, ibid.
Quando non ſit appellabilis, deciſ. 711. nu. 4. & ſeqq.
Commoditas cedi, & hypothecari poteſt, vide verbo *ALIMENTA*.
Legatum vide verbo *ALIMENTA*.
Onus tranſit ad hæredes, dec. 109. n. 1. 7. 8. & ſeq.
Promiſſio durat, donec viuit ille, cui promittuntur, dec. 11. num. 6.
Præſtatio colitiganti an debeatur, vide verbo *ALIMENTA*.
Præteritorum in cauſa datur appellatio, deciſ. 711. num. 2. & 5.
Quantitas quomodò ſit taxanda, vide verb. *ALIMENTA*.
Multùm in hac parte operatur Patris iudicium, dec. 353. num. 3.
Renunciatio facta per filium an ſubſtineatur, vide verbo *ALIMENTA*.
Supplementum petens tenetur probare quantitatem aſſignatam non eſſe ſufficientem ad ſui ſubſtentationem, dec. 565. num. 3.

ALTARE

Conſtructum, & dotatum præſumitur ab eo, qui id facere tenebatur, dec. 630. num. 1.

ALTERATIO

Eccleſiarum circa illarum ſtatum, ex quibus cauſis fieri poſſit, dec. 41. num. 13. & 14.
Quæ requirantur, vt validè fiat, ibid.
Soliti in locationibus bonorum Eccleſiæ ad longum tempus fieri non poteſt ſine ſolemnitatibus, dec. 36. num. 4.
Etiamſi fiat in aliqua parte, ibid.
Quando fieri dicatur, ibid.

ALTERNATIVA

Intrat ſolummodò in Beneficijs, quæ ſunt liberæ collationis, deciſ. 589. n. 6. deciſ. 652. n. 2.
Non autem in illis, quæ non ſunt liberæ collationis, ibid. & dec. 557. num. 3.
Nec in ijs, quæ ſunt collationis ſimultaneæ Epiſcopi, & Capituli, ibid.
Et ad hunc effectum attenditur vltimus ſtatus, dec. 557. num. 5.
Regulanda eſt iuxta tranſactionem initam cum Capitulo, & à Sede Apoſtolica confirmatam, quæ ligat etiam ſucceſſores, dec. 652. n. 5.

AMICITIA

Iudicis cum Parte eſt ſufficiens cauſa ad illius recuſationem, deciſ. 593. num. 6. deciſ. 703. num. 5. & 6. dec. 734. num. 4.

AMICVS

Salarium prætendere non poteſt ab altero Amico cui amicitiæ intuitu ſeruitia præſtitit, dec. 64. num. 4.

AMISSIO

Pecuniæ, vel rei depoſitæ, ſeu exactæ ad excuſandum depoſitarium, ſeu exactorem probandū eſt, quod ſine eius culpa ſucceſſerit, dec. 644. num. 6.
Poſſeſſionis, ex quibus reſultet, dec. 627. n. 3. & ſeq.
Reſultat ex ſolo Animo, ibid. num. 2. & 7.
Et ex eo, quod quis permiſerit alium decēnio poſſidere, dec. 732. num. 3. & 7.

ANIMALIA

Æſtimari quomodò debeant, dec. 469. la 2. n. 6.

ANIMALIVM

Decimæ quando, & cui Parocho debeantur, dec. 578. num. 5.

ANIMARVM

Cura an cenſeatur tranſlata ad Eccleſiam, cui facta eſt vnio, dec. 693. num. 5. 6. & ſeqq.
Ceſſante non eſt neceſſe, quod Titularis Beneficij ſit Sacerdos, dec. 456. num. 6. & 10.

ANIMO

Solo *Aditur* hæreditas, dec. 574. n. 4. 5. & ſeqq.
Et ſufficit ad hunc effectum, quod de eius explicatione conſtet quibuſcumque verbis, ibid.
Amittitur poſſeſſio, deciſ. 46. num. 2. deciſ. 627. num. 2. & 7.
Vt ſi quis habuerit ſe pro ſpoliato, dec. 627. num. 2. & 7.
Vel ſi permiſerit alium poſſidere naturaliter per decennium, dec. 732. num. 3. & 7.
Vel ſi concurrant aliæ circumſtantiæ, de quibus in dec. 627. n. 2. 3. & ſeq. & num. 7.
Retinetur poſſeſſio ciuilis, dec. 46. nu. 2. dec. 452. num. 8. dec. 730. num. 2. 4. & 8.
Quæ ſufficit ad effectum obtinendi manutentionem contra occupatorem naturalis pro iſtius recuperatione, deciſ. 46. num. 6. deciſ. 452. num. 8.

ANIMVS

Compenſandi debitum cum donatione, vel legato colligitur ex coniecturis, dec. 480. num. 18. 19. & ſeq.
Declarari poteſt per Principalem, qui fecit actū, de quo dubitatur, dec. 745. num. 10.
Cui declarationi ſtandum eſt, ibid.
Eaque præualet teſtibus, ibid.
Papæ requiritur ad mutandum ſtatum Beneficij, dec. 488. nu. 5.
A Procuratore declarari non poteſt ſine ſpeciali mandato, dec. 277. num. 10. dec. 281. num. 11. dec. 325. num. 21.
Per Tertium declarari non poteſt, deciſ. 701. n. 4.

ANNVA

Legata ſoluere an teneatur grauatus, vel fideicommiſſarius, dec. 211. nu. 2. & 9.
Præſtatio cadit ſub hypotheca, dec. 345. n. 1. & 18.
Peti poteſt in iudicio manutentionis, ſtante quaſi poſſeſſione exigendi, deciſ. 592. numer. 8.
Et quaſi poſſeſſio in hac materia dicitur turbata, eo ipſo, quod denegatur ſolutio, ibidem num. 9.
Debetur autem in hoc iudicio etiam quoad terminos decurſos, ibid. num. 8. & ſeqq.
Ea ratione, quia petuntur non tanquàm fructus, ſed tanquàm ſors rei principaliter controuerſę, ibid.

ANNVS

Inceptus an & quando habeatur pro completo, vide dec. 543. n. 5. 6. 12. & ſeqq.
Proximioribus agnatis competit ad petendam renouationem Emphyteuſis, vide ſupra verbo *AGNATI*.

ANTECEDENS

Solidatio computorum non attenditur in concurſu poſterioris, dec. 646. num. 4.

AN.

ANTECEDENTIA
Declarantur à ſubſequentibus, deciſ. 359.nu.3.
Et Subſequentia declarant obſcuram diſpoſitionem dec.549. num.5.dec.728.num.12.& ſeq.
ANTECESSORIS
Confeſſio præbet maximum veritatis indicium contra ſucceſſorem, dec.501.num.5.9. & 11.
Maximè ſi ſit geminata,ibid.n.6.
Locationi an & quando teneatur ſtare ſucceſſor, dec.526.num.3.4.& ſeq.
Pontificis cum regulis in dubio præſumitur ſe conformaſſe immediatus in Pontificatu ſucceſſor,dec.518.num.6.
Poſſeſſio ad quos effectus ſuffragetur ſucceſſori, dec.708.num.4.
ANTERIOR
Poſſeſſio eſt manutenenda in concurſu poſterioris dec.460.num. 1.
Vide verbo *POSSESSIO*.
ANTIANITAS
Equitis Hieroſolymitani tribuit illi ius ad Commendam primò vacaturam, dec.81.num.1.
ANTIQVIORIS
Debiti in cauſam præſumitur facta ſolutio, dec. 500.num.5.
Cauſa quæ dicatur, dec. 500.n.5.
Domus appellatione an veniant fœminæ, deciſ. 313. num.16.
ANTIQVIOR
Confraternitas modernioribus præcedit, dec. 392. num.3.& ſeq.
Et quod ſit antiquior, probatur ex erectione, & confirmatione illius,ibid.num.4.
Familiæ non acquirit ius præſentandi,ex eo,quod præſentauerit alter pariter antiquior,niſi conſtet, quod præſentauerit tanquam antiquior, dec.294.num.5.
Dicitur, vbi nullus alius comparet ſe faciens antiquiorem, dec.456.num.4.
Religio moderniori præcedit,dec.392.n.3.& ſeqq.
ANTIQVITAS
Enunciatiuarum facit, vt magis probent,dec.561. num.4.
Et quod habeant vim famæ, ibid.
Libri capitularis operatur, vt ille faciliùs ſit admittendus ad probandum contra Capitulum, & eius Capitulares,dec.601.nu.2.3.& 6.
Scripturæ exiſtentis in Archiuio operatur, vt extrahi poſſit per Archiuiſtam abſque alia recognitione,dec.581.num.6.
Temporis facit præſumere ſolemnitates in contractu, ſeu Inſtrumento,dec.153.num.5.
Limitatur, ſi ex illius facie conſtet, ſeruatas non fuiſſe, ibid.num.6,7.14.& ſeq.
ANTIQVITATIS
Inſtrumenta ſunt Statuæ, & Medaliæ, deciſ. 476. la prima num.10.
APERITIO ORIS
Vide *ORIS APERITIO*.
APOCA
Approbata cenſetur per ſubſcribentem, mediante ſubſcriptione, dec.348.num.1.
Quoad omnia,quæ in ipſa continentur,ibid.
Item niſi opponatur, eam non eſſe in forma probanti,dec.377.num.5,11, & ſeq.
Et ideò probat, ibid.
Attendenda eſt inter contrahentes, deciſ. 468. num.4.
Creditum probat contra debitorem ſubſcriptum, dec.377.num.1.2.& 10.
Ex cauſa in eadem expreſſa, ibid.
Etiamſi careat teſtibus, ibid.
Recognoſcenda eſt, quando de recognitione opponitur, ibid. num.6.
Quodſi de recognitione non fuit oppoſitum, probat etiam non recognita, ibidem num.4.& 11.
Subſcripta probat contra ſubſcribentem,dec.348. num. 2.
Et contra illius hæredes,ibid.
Maximè ſi ſit recognita, ibid.
Suſpecta eſt de antidata, vbi caret requiſitis *l.ſcripturas C.qui potior.in pign. hab.* deciſ. 377. num. 5.& 10.
Nec in concurſu admittitur aduersùs creditorem venientem ex publico Inſtrumento, ibid. num.3.
Nec contra venientem ex apoca munita præfatis requiſitis,ibid.num. 10.
Limitatur,ſi Apoca carens requiſitis ſit adminiculata, ibid.
APOSTOLI
Reuerentiales vbi dati fuerunt, impetrari debet commiſſio intra decem dies, deciſ. 164. numer. 6.
Limitatur, ſi ſuperuenerint feriæ, vel alia impedimenta, ibid.num.7.
Item ſi conſtet de diligentijs,ibid.nu.8.
Teſtimoniales de ſtylo Hiſpaniarum explicantur per petitionem teſtimonij,dec.593.num.11.
PRO APOSTOLIS
Redeundum eſt intra terminum iuris, aliàs ſententia tranſit in iudicatum, deciſ. 624. num. 1. 4. & 7.
Limitatur, ſi intra illum fuiſſet alteri cauſa commiſſa,ibid.
APPELLANS
Audiri non poteſt, quando cauſa fuit commiſſa cum clauſula *Parito iudicato*, niſi præcedat ſententiæ executio,dec.692.num.3.& 11.
APPELLATIONE
Affinium qui veniant, dec.54. num.10.
Agnatorum qui veniant, ibid.
Antiquioris de familia an veniant fœminæ deſcendentes, excluſis tranſuerſalibus, deciſ. 313. num.16.
Attinentium qui veniant, dec.54.num.10.
Cippi qui veniant,ibid.num.11.
Cognatorum qui veniant,ibid.num.10.
Coniunctorum qui veniant, ibid.
Conſanguineorum qui veniant, ibid.
Familiæ qui veniant, ibid num.11.
An veniant tranſuerſales, deciſ. 457. num. 2.& ſeqq.
Figurarum quid contineatur, dec.728. num.11.
Fratrum an veniant ſorores, deciſ. 71. num. 6. 7. 8. & 10.
Hæredum non veniunt legatarij, dec.439. nu.16.
Hoſpitalis quid veniat, dec.318.nu.9. & 10.
Lineæ comprehenduntur deſcendentes, dec.492. num.6.
Mercium non veniunt res, quæ per artifices venditores proprijs manibus elaborantur, deciſ. 454.num.2.6.& ſeq.
Mobilium veniunt omnia, quæ moueri poſſunt de

de loco ad locum, dec.439.num.13. dec. 728. num.3.& 15.

Vaſa argentea, dec.728.num.3.& 15.

An veniant Statuæ, Medaliæ, Muſæum, & ſimilia, deciſ. 439. num. 13. deciſ. 476. la prima num.10.

In hac materia potiſſimùm attenditur voluntas Teſtatoris, deciſ. 439.num.14. & ſeqq. dec.728.num.4.& ſeqq.

Ex quibus colligatur huiuſmodi voluntas, ibidem.

Nepotum regulariter veniunt filij filiorum, dec. 737.num.9.

Aliquandò veniunt etiam filij fratrum,ibid. num.10.& 16.

Et hoc de iure Canonico eſt indubitatum, ibid.

Pendente vide infra *APPELLATIO.*

Picturarum quid contineatur, dec.725. nu.11.

Prolis veniunt omnes deſcendentes tàm maſculi, quàm fœminę, dec.737. num.2. & 17.

Propinquorum qui veniant,dec.54.num.10.

Stirpis qui veniant, ibid.num.11.

Vini, cuius qualitatis vinum contineatur, dec. 594.num.5.

APPELLATIONIS

Commiſſio obtinenda eſt intra decem dies, datis per Iudicem Apoſtolis reuerentialibus, dec. 164.num.6.

Declara, vt num. ſeqq

Inhibitio pręſentata, operatur, quod omnia poſtmodùm geſta ſubiaceant vitio attentatorum, dec.30.num.3.

Etiamſi contineat clauſulam *ſine praiudicio via executiua*, ibid.num.4.

Interpoſitio, vide *APPELLATIO.*

Iudex non poteſt pronunciare prout in prima, dec.485.num.2.& 3.

Sed tantùm poteſt declarare primam ſententiam fuiſſe validam, & iuſtam, vel nullam, & iniuſtam,confirmandã,vel infirmandã,ibid.

Maximè non præcedente libello, ibid.

Notarius poteſt extrahere iura penes ipſum producta, dec.494.num.10.

Proſecutio facta per Principalem, inducit ratificationem peranteà geſtorum à Procuratore, qui appellauit, dec.684.nu.8.& 11.

Vide *APPELLATIO.*

APPELLATIO

Admiſſa cum clauſula *ſi & in quantum* cenſetur admiſſa ſimpliciter, vbi ſimpliciter erat admittenda,dec.116.num.7.& 21.

Cum clauſula *Parito iudicato*, vide *APPELLANS, CLAVSVLÆ.*

Cum alijs clauſulis, vide *CLAVSVLÆ.*

Ægidianam per Conſtitutionem prohibetur in remediis poſſeſſoriis, vide *ÆGIDIANA.*

Alimentorum in cauſa an ſit admittenda, dec.711. num.5.& ſeqq.

Præteritorum in cauſa datur, ibid.num.5.

Ab approbatione ad Parochialem iudicialiter decreta non denegatur, dec.563.num.3.

Attentata cauſat reſpectu eorum, quæ poſt illam interpoſitam innouantur, dec.30.num.1.2. & 6.dec.138.num.2.dec.410.nu.1. & 3. dec. 650. num.3.dec.664.nu.6.

Proindèque tamquàm talia reuocantur,dec. 138.num.1.& 9.dec.210.num.3.

Hinc executio facta poſt interpoſitam appellationem dicitur attentata, deciſ. 138. nu. 1. & 9.

Et tamquam talis reuocatur, ibid.

Item poſſeſſio capta poſt interiectam appellationem iudicatur attentata, deciſ.182. nu.1. dec.506.num.1.3.& 5.deciſ.563. num.1. deciſ. 591.num.5.

Et ex hoc capite infirmatur, deciſ.506.nu. 1. 3.& 5.

Maximè ſi cauſa ſit appellabilis, ibid. num. 2.4.6.& 7.

Ampliatur, vt attentata etiam ſint omnia geſta pendente termino ad appellandum, dec. 165.num.2.dec.338.num.8. dec.346. num. 11. dec.563.num.1.dec.591.num.5.

Etiamſi non fuerit appellatum,dec. 165. nu. 4.& 7.dec.338.num.8.

Quæ ſi non reuocantur tanquàm attentata, ſaltem reuocantur ex capite nullitatis,dec. 338.num.8.dec.346.num.11.

Limitatur,vbi ſententia non eſt appellabilis, tunc enim appellatio non ſuſpendit executionem, nec cauſat attentata, dec. 140. num. 1. 11.& ſeqq.dec.618.num.6.

Sed Iudex, non obſtante appellatione, poteſt ad vlteriora, & ad executionem procedere,dec.618.num.6.

In *Beneficialibus* datur ab approbatione ad Parochialem, ſupra verſ. *ab Approbatione.*

Ab examinatorum ſynodalium relatione, infra verſ. *Examinatorum.*

Ab inſtitutione,infra verſ. ab *Inſtitutione.*

Litterarum Apoſtolicarum ab executione, infra verſ. *litterarum.*

Priuationis à ſententia lata contra non reſidentem, infra verſ. *Priuationis*, & verſ. *Reſidendi.*

Reſidendi à præcepto,infra verſ. *Reſidendi.*

Denegatur à collatione Parochialis, infra verſ. *Parochialis.*

Litterarum Apoſtolicarum ab executione, infra verſ. *litterarum.*

Ad Rotam deuoluta impedit, ne Ordinarius poſſit procedere ad collationem Beneficij, quod controuertitur, dec.488. nu.3.

Nec ad executionem litterarum Apoſtolicarum ſuper illo expeditarum, ibid.

Etiamſi litteras Apoſtolicas tertius obtinuiſſet, ibid.

Non obſtante clauſula, *cuius litis ſtatum &c.* in eis appoſita, ibid.num.4.10.& ſeqq.

A Collatione Parochialis, vide infra verſ. *Parochialis.*

Contumaci non denegatur, vbi deficit legitima probatio contumaciæ, dec.138.num.5.

Conſortis litis,infra verſ. *vnius.*

Damnum vbi ſequi poteſt irreparabile,non denegatur,dec.563.num.3.

Datur alimentorum in cauſa, ſupra verſ. *alimentorum.*

Ab approbatione ad Parochialem, ſupra verſ. *Ab approbatione.*

Aegidiana ceſſante in remediis poſſeſſoriis, vide *AEGIDIANA.*

A collatione Parochialis, infra verſ. *Parochialis.*

Dam-

Damnum vbi ſequi poteſt irreparabile, ſupra verſ. *Damnum*.
Decimarum in cauſa, infra verſ. *Decimarum*.
Decipi vbicumque potuit Iudex, deciſ. 721. num. 4.
A declaratione Iudicis pronunciantis ſe cõpetentem, infra verſ. *A. Pronuncia*.
Examinatorum ſynodalium à relatione, infra verſ. *examinatorum*.
Ab exceſſu, infra verſ. *ab exceſſu*.
Ab executione litterarum Apoſtolicarum, infra verſ. *litterarum*.
In executiuis, infra verſ. *in executiuis*.
Ab expenſarum taxatione, infra verſ. *expenſarum*.
A grauamine quocumque, infra verſ. *à grauamine*.
Ab immiſſionis ſententia, infra verſ. *ab immiſſione*.
A laudo, infra verſ. *à laudo*.
A liquidatione, infra verſ. *liquidationis*.
Litterarum Apoſtolicarum ab executione, infra verſ. *litterarum*.
Omnibus in caſibus, in quibus non reperitur de iure expreſſè prohibita, dec. 149. num. 4. dec. 219. nu. 1. & 9.
Cùm ſit de genere permiſſorum, ibid.
Parochialis à collatione, infra verſ. *Parochialis*.
In poſſeſſorijs, infra verſ. *in poſſeſſorio*.
Priuationis Beneficij à ſententia, infra verſ. *priuationis*.
A pronuncia Iudicis declarantis ſe competentem, infra verſ. *à pronuncia*.
Reſidendi à præcepto, infra verſ. *reſidendi*.
Termini à denegatione, infra verſ. *termini*.

Decimarum in cauſa non datur ſuſpenſiua, deciſ. 14. num. 2. deciſ. 130. num. 2. & 9. dec. 214. nu. 3. & 10.
Procedit, quando Eccleſia agit contra laicum, non autem, quando agitur contra Eccleſiam, vel locum Pium, dec. 14. nu. 2.
Item non procedit, quando petuntur ex priuilegio, ibid. num. 3. deciſ. 130. num. 10. & ſeqq.
Nec ad hunc effectum eſt neceſſaria illius diſcuſſio, ſed ſufficit ſola exhibitio, ibidem num. 4.
Ad materiam, vide dec. 214. num. 4.
Item non procedit, vbi petuntur ex pacto, dec. 478. num. 4.
Eoquè minùs, quando pactum non eſt legitimum, ibid. num. 5.
Vel vbi illud poteſt per contrariam probationem excludi, ibid.

A Declaratione Iudicis pronunciantis ſe competẽtem eſt admittenda, infra verſ. *à pronuncia*.

Denegatur alimentorum in cauſa, ſupra verſ. *Alimentorum*.
Ab Aegidiana locum habente in remedijs poſſeſſorijs, vide verbo *Aegidiana*.
A collatione Parochialis, infra verſ. *Parochialis*.
Decimarum in cauſa, ſupra verſ. *Decimarum*.
Ab executione litterarum Apoſtolicarum infra verſ. *litterarum*.
Ab interlocutoria ſententia, infra verſ. *ab interlocutoria*.
Litterarum Apoſtolicarum ab executione infra verſ. *litterarum*.
Parochialis à collatione, infra verſ. *Parochialis*.
In poſſeſſorijs, infra verſ. *in poſſeſſorio*.
Priuationis Beneficij à ſententia, infra verſ. *Priuationis*.
Reſidendi à præcepto, infra verſ. *Reſidendi*.
Viſitationis in actu á decretis factis per Epiſcopum infra verſ. *Viſitationis*.

Deſerta quando dicatur, dec. 618. num. 5.
Reputatur elapſo anno, dum infra illum non conſtat fuiſſe aliquid actum, quod denotet proſecutionem, dec. 624. num. 5.

Epiſcopi à decretis in viſitatione factis, infra verſ. *Viſitationis*.

Eſt de genere permiſſorum, dec. 149. num. 4.

Examinatorum Synodalium à relatione datur, dec. 563. num. 2. dec. 591. nu. 5.
Et in gradu appellationis eſt locus nouo examini, dec. 563. nu. 2.

Ab Exceſſu datur, dec. 138. nu. 5. dec. 149. nu. 7.
Siuè exceſſus conſiſtat in pœna, ſiuè in modo, ibid.

Ab Executione litterarum Apoſtolicarum an detur infra verſ. *litterarum*.

Executiuis in remedijs admittitur, vbi agitur de cauſis vltimarum voluntatum, deciſ. 258. numer. 4.
Cæterùm in iudicio executiuo regulariter non intrat, dec. 711. num. 3.

Expenſarum ab exceſſiua taxatione eſt admittenda, dec. 194. num. 4.
Et interpoſita impedit executionem, deciſ. 343. nu. 3.
Sufficit, quod interponatur à die habitæ notitiæ, dec. 430. num. 1.

A grauamine quocumque admittitur, dec. 238. num. 5. dec. 258. num. 1.
Signantèr de iure Canonico, deciſ. 258. n. 1.
Et ſufficit, quod grauamen ſit poſſibile, dec. 138. nu. 5.

Ab Immiſſione in poſſeſſionem conceſſa vigore Statuti admittitur, dec. 338. num. 8.

Impedit executionem ſententiæ, dec. 30. nu. 5.

Ab Inſtitutione præſentati admittenda eſt, deciſ. 116. num. 10.

Ab Interlocutoria non datur, deciſ. 222. num. 3. dec. 618. num. 6.
Et interpoſita illius executionem non ſuſpendit, dec. 618. num. 6.

Interponenda eſt intra decem dies, deciſ. 645. numer. 4.
Aliàs ſententia tranſit in iudicatum, ibid. dec. 217. num. 3. dec. 690. num. 4.
Nec aduersùs illam datur reſtitutio in integrum, dec. 337. num. 1.
Limitatur in ſententia lata per contradictas, dec. 645. num. 5. & 11.
Sufficit namquè aduerſus illam appellare à die habitæ notitiæ, ibid.

Interpoſita ſtatim poſt latam ſententiam indicat præſentiam Procuratoris in illius prolatione, dec. 621. num. 2.

Præ-

Præſumitur infra tempus legitimum, ibid. num.6.& 12.

Infra legitima tempora proſequenda eſt, aliàs nullum operatur effectum, ac ſi interpoſita non fuiſſet, dec.219.num.1.& 9.

Per conſortem litis, infra verſ. *vnius*.

In partibus præiudicialibus, infra verſ. *in præiudicialibus*.

Per Procuratorem, infra verſ. *per Procuratorem*.

A Laudo non datur, vbi cum iuramento fuit promiſſum illi acquieſcere, ab eo non reclamare, non appellare, reductionem ad arbitrium boni viri non petere, dec.324.num.8.

Ampliatur, vt nec appellatus poſſit in hoc caſu adhærere appellationi alterius Partis, ibid.

Liquidationis in cauſa ſemper datur, deciſ. 149. num.7.

Etiamſi aliàs non admitteretur, ibid.

Manutentionem non impedit, quia etiam in gradu appellationis datur manutentio, dec.721. num.5.& 10.

Litterarum Apoſtolicarum ab executione non datur, deciſ. 37. num. 1. deciſ. 332. num. 1. & 8.

Limitatur, vbi conceditur per executorem mixtum, dec.84.nu.9.dec.142.num.4.& 5.dec. 167.nu.3.dec.168.num.1.& 6.

Neceſſaria non eſt aduerſus ſententiam nullam, vel notoriè iniuſtam, dec.219. nu.1.& 9.

Nullitatem cauſat quoad geſta poſt eius interpoſitionem, deciſ.79. num. 4. deciſ. 551. num. 9. & 12.

Item quoad geſta, pendente termino ad appellandum, ibid.

Omiſſa importat approbationem Sententiæ, dec. 464. num. 2.

Et quod Pars illi acquieſcat, deciſ. 417.numer. 4.

Ampliatur, etiamſi Sententia eſſet nulla, ibid.

Dummodò non fuerit de nullitate oppoſitum, ibid.

Intra decem dies inducit rem iudicatam, dec.690.num.4.

Parochialis à collatione non datur ſuſpenſiua, dec.410.nu.2.& 4.

Limitatur in Parochialibus, quæ ſunt de iurepatronatus, ibid.num.4.

Vbi *Pendet*, nil eſt innouandum, ſupra verſ. *Attentata*.

Poſſeſſor non eſt priuandus commodo ſuæ poſſeſſionis, dec.735.num.8.

Pœna ab exceſſu datur, dec.138.num.5.

Permittitur, vbi de iure non reperitur ſpecialiter prohibita, dec.149.num.4.

In *Poſſeſſorio* iudicio de Iure Canonico datur etiã ſuſpenſiua, deciſ.551.num. 10. deciſ.650.num. 3. & 6.

Limitatur, vbi intrat Aegidiana, vide verbo *AEGIDIANA*.

In *Præiudicialibus* tantummodò partibus interpoſita operatur, quod in reliquis ſententia tranſeat in iudicatum, dec.117.nem.1.

Priuationis à ſententia lata contra Beneficiatum non reſidentem admittitur, dec. 138. nu.2.

Declaratur ibi num.3. 8. & 11.

Per *Procuratorem* interponi non poteſt, niſi ad id habeat mandatum, dec.164.num.4.

Sed facultas appellandi poteſt illi tributa cenſeri, quamuis in mandato expreſſa non legatur, ex pluribus, de quibus in dec. 684.n.11.

Et ex ipſa appellationis interpoſitione mandatum præſumitur, ibid.nu.3.

Interpoſita dicitur à Principali ratificata, per illius proſecutionem, ibid.nu.8.& 13.

A Pronuncia Iudicis declarantis ſe competentem eſt admittenda, dec.593.nu.8.& 20.

Proſequenda eſt intra legitima tempora, dec. 627. num. 6.

Vel proroganda ſunt fatalia, ibid.& dec.690. num. 5.& 7.

Aliàs Sententia tranſit in iudicatum, deciſ. 627.num.6.

Renunciari non poteſt in præiudicium Authoris laudati, ſeu defenſoris, deciſ.258.num.10.

Renunciata dicitur per reditum appellantis ad Iudicem à quo, dec.273.num.7.& 10.

Maximè ſi coram eo iura de nouo producantur, ibid.

Etiamſi productio fiat per Procuratorem, ibid.

Reſidendi à mandato, ſeù præcepto non datur, dec. 149.num.2.

Limitatur, vbi non eſt certum, quod Beneficiatus teneatur ad Reſidentiam, ſed pendet controuerſia, an Beneficium ſit reſidentiale, nec ne, ibid.num.3.

Item, vbi adducitur cauſa rationabilis excuſans à reſidendo, ibid.num.5.

Item, vbi fuit proceſſum præuia cognitione cauſæ, ac lite conteſtata, ibid.num.6.

Ad *Rotam* deuoluta in cauſa Beneficiali, ſupra verſ. *in Beneficialibus*.

Sublata quando cenſeatur, deciſ. 711. num. 3.

Per clauſulam *Appellatione remota* operatur, quod cauſa dicatur diſputari in vltima inſtantia, dec.620.nu.1.& 7.

Ideoquè faciliùs concedenda ſit remiſſoria, ibid.

Aliæque probationes libentiùs admittantur, ibid.

Suſpectum reddit Iudicem, ſi ea non obſtante procedat, dec.593.num.10.

Quia videtur facere ſe aduerſarium, ibid.

Suſpendit executionem Sententiæ, dec. 4.num.3. dec.164.num.1.

Inſtitutionis effectum, dec. 116. num.10.

A Termino ad certiorandum Principalem denegato eſt admittenda, dec.346.num.10.

Viſitationis in actu à decretis factis interpoſita non admittitur, dec.149.num. 1.& 11.

Non cauſat attentata, ibid.

Ampliatur, ibidem.

Limitatur, ibidem.

Ab *Vlteriori* proceſſu eſt neceſſaria in actu recuſandi Iudicem ſuſpectum, deciſ. 593. numer. 13.& 22.

Aliàs Iudex non dicitur rectè ſuſpectus allegatus, dec.684. num.10.

Interpoſita in huiuſmodi recuſatione operatur, quod omnia ſubindè geſta coram Iudice recuſato dicantur nulla ex defectu iuriſdi-

ctionis, dec.593.nu.13. 20.& ſeqq.
Vide ſuprà verſ. *ſuſpectum*.
Vnius ex litis conſortibus in connexis prodeſt etiam alteri,dec.650.num.10.
Limitatur, ſi alter appellationi renunciauerit, dec.689.num.3.& 12.
Vel ſi ad renunciandum Procuratorem ſpecialem conſtituerit, ibid.

APPELLATVS

Adhærere poteſt appellationi per ſuum aduerſarium interpoſitæ,dec.324.num.5.
Dummodò adhæreat intra decē dies,ib.n.7.
Limitatur in laudo, quod Partes obſeruari promiſerint, dec.324.num.8.

APPOSITIO

Sequeſtri quādo ſubſtineatur,dec.702.n.1.& ſeqq.

APPRAEHENSIO

Actualis poſſeſſionis requiritur poſt ſecundum Decretum,dec.459.num.14.
Fideicommiſſario iam poſſidenti non eſt neceſſaria ad acquirendā poſſeſſionem,dec.656.n.8.&13.
Poſſeſſionis non eſt neceſſaria, ſtante Statuto continuatiuo illius in hæredes,dec.534.nu.2.
Item nec ſuperueniente nouo titulo illi,qui iam poſſidebat,dec.656.num.8.& 18.
Nec nouiter facta præſumitur, ibid.

APPROBANS

Teſtes, & iura in quantum faciunt pro ſe,tenetur etiam ea approbare in quantum faciunt contra ſe,dec.570.num.1.

APPROBATIO

Actorum peranteà factorum an inducatur reſpectu tertij, ex eo,quod obtinuerit ſe admitti ad cauſam, dec.475.num.5.
Actus facta in teſtamento indicat certam, & determinatam voluntatem approbantis pro illius executione,dec.171.num.3.
Excludit errorem, ibid.num.4.
Attentatorum reſpectu Domini directi non infertur ex receptione Canonum, dec.498.nu.6.
Nec fieri poteſt per Procuratorem, vel Miniſtrum ſine ſpeciali mandato Domini, ſeù Principalis, ibid.num.7.& 8.
Certa, & Determinata dicitur, quæ fit in mortis articulo,dec. 171. num.3.
Erronea dici non poteſt facta in vltimis vitæ periodis, ibid.num.4.
Iurium reſultat ex illorum productione,dec.111 num.8.dec.266.num.6.dec.281.num. 2. deciſ. 581.num.10.dec.601.nu.1. & 5.
Ideò huiuſmodi iura contra producentem faciunt plenam fidem,dec.601.num.1. & 5.
Limitatur, ſi productio fiat cum clauſula *per compulſum*, dec.165.num.9.& 17.
Sed & iura producta cum iſta clauſula, & cum clauſula *in parte, & partibus &c.* cenſentur approbata, quando ſunt iura propria ipſius producentis,dec.225.n.5.13.& ſeq.dec.266.n.7
Vel quando includunt fundamentum eius intentionis, ibid.
Vide infra verſ. *ex productione*, & verſ. *ſcripturarum*.
Miniſtri non præiudicat Domino ſine ſpeciali mandato, dec.498.num.7.& 9.
Notarij non eſt neceſſaria reſpectu additionum in ipſius ſcriptura appoſitarum, quando eiuſdemmet manu ſcriptæ apparent,dec.713.n.4.
Omnium requiritur in eo, quod omnes tangit dec.692.n.7.& 14.
Operatur, quod actus approbatus non poſſit ampliùs impugnari,dec.51.num.6.
Papæ quando requiratur in emptione officij vacabilis,dec.576.num.6.
Ad *Parochialem* eſt decretum appellabile, deciſ. 563.num.3.
Maximè ſi fiat iudicialitèr, ibid.
Partitarum deſumitur ex oppoſitione facta aliquibus earum,quoad illas,quibus nil fuit oppoſitum,dec.89.num.8.
Libri priuati, in quantum faciunt pro ſe, inducit earum approbationem, in quantum faciunt contra ſe, dec.576.num.6.
Perſona in Iudicio operatur, quod ampliùs opponi non poſſit de illius legitimatione, deciſ. 582.num.3.
Præiudicat approbanti, niſi doceatur de errore, dec.670.n.3.
Ex *Productione* Iurium reſultat, ſupra verſ. *Iurium*.
Etiam quoad enunciata,dec.606.n.4.
Scripturarum non reſultat ex eo,quod quis declarauerit, ſe velle vti aliquibus ſcripturis quoad illas, quibus nolle vti non declarauit, dec. 604.num.4.
Reſultat ex ſubſcriptione, dec.348.n.1.& 9.
Vide ſuprà verſ. *Iurium*.
Sententia inducitur ex eo,quod ab illa non fuerit appellatum, dec.464.num.2.
Ex *ſubſcriptione* reſultat, ſuprà verſ. *ſcripturarum*.
Tertij ad cauſam admiſſi, ſuprà verſ. *Actorum*.
Teſtamentaria alicuius actus denotat certam, & determinatam voluntatem approbantis pro illius executione,dec.171.num.3.
Venditionis facta per Dominum directū deducitur ex receptione Laudemij, dec.450.n.1.& ſeqq.
Impedit, quominùs petere poſſit prælationem in re vendita aduerſùs emptorem, ibid.

ARBITER

Recuſans acceptare Iudicium in compromiſſo ſibi attributum, quando per hoc faciat ceſſare compromiſſū,& quando ſecùs,dec.329.n.2
Regularitèr per hoc non receditur à compromiſſo, ſed recurritur ad Iudicem, ibid.n. 4. & 12.

ARBITRATORIS

Laudum non attenditur,ſi referatur ad calculum, in quo non legitur,quod refertur, dec.324.n.9.
Quando reſtrictum dicatur ad calculum, ibid. num.10.

ARBITRATOR

Facultatem ampliſſimam quando dicatur habere, dec.324.num.11.12.& ſeqq.
Habens poteſt procedere abſque tela iudiciaria,ibid.
Et omnia ſuo arbitrio regulare, ibid.

ARBITRI

Diſcordes ſi ſint in ſumma, non attenditur ſumma media, quicquid ſit in Peritis, deciſ. 716. num.3.& 4.
Iudicis recuſati cauſas, an ſint iuſtæ, nec ne, ad recognoſcendas eligi debent, deciſ.593.nu.9. dec.734.num.6.
Loco ſuccedit Rota ex æquitate Canonica, deciſ. 201.num.5.

ARBITRIVM

Aequitatem ſuadet amplectendam, & iuris rigorem remittit, dec. 553. num. 4. & 6. dec. 608. n. 1. & 7. dec. 621. num. 1. & 14.

Alimentorum circa taxationem, vide *ALIMENTORVM*.

Arbitratoris quando intret, deciſ. 324. num. 11. 12. & ſeqq.

Attentatorum pro reiectione non intrat, quando illa ſunt clara, deciſ. 664. num. 3. & 11.

Imò arbitrio Rotæ dignus non reputatur, qui illius contempſit inhibitionem, dec. 128. num. 4. 10. & ſeq.

Ideò quando executio eſt attentata, quamuis conceſſum fuerit arbitrium, ſuperſedetur in vlteriori proceſſu, deciſ. 683. num. 9.

Clauſula Arbitrio, vide verbo *Clauſula*.

Conditionalis vbi non eſt diſpoſitio, intrat circa modum inueſtiendi pecunias, & Iudici remittitur, deciſ. 607. num. 14.

Cumulandi poſſeſſorium cum petitorio non intrat, quando agitur in ſummariſſimo Iudicio manutentionis, & clarè conſtat de poſſeſſione vnius Partis, deciſ. 136. num. 1. & 3. deciſ. 635. num. 3. 10. & ſeqq.

Limitatur, vbi conſtaret de contraria voluntate Summi Pontificis, quod cauſam ſimul, & ſemel vnica ſententia terminandam intellexerit, circumſcripto ſummariſſimo poſſeſſorio, deciſ. 136. num. 2. & 4.

Intrat, quando poſſeſſio eſt turbida, deciſ. 635. num. 4.

Denegatur attentanti, qui contempſit Rotalem inhibitionem, ſuprà verſ. *Attentatorum*.

Pro cumulatione petitorij cum poſſeſſorio ſuprà verſ. *cumulandi*.

Examinis teſtium nullitèr facti pro ſanatione, infrà verb. *Examinis*.

Nullitatum pro reiectione, infrà verſ. *nullitatum*.

Examinis teſtium ad ſaluandam nullitatem, quando intret, deciſ. 310. num. 8.

Facilè per Rotam ſolet interponi, ſtante commiſſione, deciſ. 143. num. 2. & 18.

Maximè quando Pars impugnans examen dedit interrogatoria, deciſ. 512. numer. 2. & 7. vbi de ratione, deciſ. 593. num. 4.

Quando ob data interrogatoria ſit interponendum, deciſ. 143. num. 1. & ſeqq.

Intrat, quando nullitates ſunt turbidæ, deciſ. 621. num. 12. & 14.

Non intrat, quando examen fuit factum coram Iudice recuſato tanquàm ſuſpecto ſine Coniudice, & ſine interrogatorijs, deciſ. 703. n. 1. 8. 9. & ſeq. deciſ. 734. n. 1. 8. 12. & ſeqq.

Executionem retardat in cauſa reſtitutionis in integrum, deciſ. 19. num. 1. & 6.

Ampliatur num. 7.

Limitatur num. 8.

Expenſarum circa taxationem, & quantitatem Iudex interponit, deciſ. 678. num. 3.

Ac illarum refectionem retardat in cauſa reſtitutionis in integrum, deciſ. 19. num. 2.

Quoad *Fidem* iuribus adhibendam, infrà verbo *Iura*.

Intrat attentatorum pro reiectione, ſuprà verſ. *Attentatorum*.

Examinis pro ſanatione, ſuprà verſ. *Examinis*.

Expenſarum pro taxatione, ſuprà verſ. *Expenſarum*.

Inueſtimenti pro approbatione, infrà verſ. *Inueſtimenti*.

Nullitatum pro reiectione, infrà verſ. *Nullitatum*.

Recuſationis Iudicis cauſas ad dignoſcendas, infrà verſ. *Recuſationis*.

Scripturarum circa admiſſionem, infrà verſ *Scripturarum*.

Subhaſtationis nullitates ad reijciendas, infrà verſ. *Subhaſtationis*.

Ad Tempus intra primum, & ſecundum decretum ſtatuendum, infrà verſ. *temporis*.

Vitam hominis ad æſtimandam, infrà verſ. *Vita*.

Inueſtimenti circa approbationem intrat, quando illud non fuit ordinatum conditionalitèr in certa ſpecie, deciſ. 607. num. 14.

Iudicis quando intret, ſuprà verſ. *Intrat*.

Iura etiam informia admitti poſſunt, vbi fuit conceſſum arbitrium, deciſ. 130. num. 6. deciſ. 683. num. 3.

Nullitatum quoad ſanationem in examine quando intret, ſuprà verſ. *Examinis*.

Subhaſtationis, infrà verſ. *ſubhaſtationis*.

Intrat, ſi nullitates ſint turbidæ, deciſ. 441. num. 4. deciſ. 621. num. 12. & 14.

Pro ſaluando actu illis neglectis faciliùs intrat ſuadente æquitate, deciſ. 608. num. 1. & 7. deciſ. 621. num. 1. & 14.

Non intrat, quando nullitas prouenit ex defectu iuriſdictionis, deciſ. 197. num. 6. 7. & ſeqq. deciſ. 593. num. 3. & 19.

Diſtingue, vt ibid.

Nec quando nullitas prouenit ex eo, quod fuerit actum coram Iudice ſuſpecto allegato, deciſ. 703. num. 1. 8. 9. & ſeq. deciſ. 734. num. 1. 8. 12. & ſeqq.

Operari aliquid debet, vbi fuit conceſſum, deciſ. 143. num. 13. & 14.

Recuſationis Iudicis cauſas ad dignoſcendas, an ſint friuolæ, vel ſufficientes arbitrium intrat, deciſ. 593. num. 6.

Regulatur à iure, deciſ. 123. num. 1. & 6. deciſ. 128. num. 1. deciſ. 130. num. 1. deciſ. 143. num. 6. deciſ. 214. num. 2. & 9. deciſ. 441. numer. 1. deciſ. 477. num. 1. 8. & 9. deciſ. 593. num. 3. & 19. deciſ. 635. num. 1. deciſ. 650. numer. 1. deciſ. 664. numer. 1.

Semper enim prout de iure commiſſum præſumitur, deciſ. 409. num. 6.

Relaxat tamen aliquid de rigore iuris, deciſ. 143. num. 13. & 14. deciſ. 441. num. 2. & ſeqq. vbi de ratione, deciſ. 608. num. 1. deciſ. 621. num. 1. & 14. deciſ. 683. num. 2. & 10.

Quando præſertim eſt conceſſum alicui habenti iuriſdictionem, deciſ. 441. nu. 2. & ſeqq.

Faciliùs quoad ſolemnitates Iudicij, quicquid ſit quoad merita cauſæ, ibid.

Retardat executionem, & expenſarum refectionem, ſuprà verſ. *executionem*, & verſ. *Expenſarum*.

Rota conceſſum regulatur à iure, ſuprà verſ. *Regulatur*.

Denegatur ei, qui contempſit Rotalem inhibitionem, ſuprà verſ. *Attentatorum*.

Scripturarum circa admiſſionem, & fidem intrat, ſuprà verſ. *Iura*.

Sequeſtri quoad appoſitionem, vel remotionem intrat, deciſ.702.num.6.

Subhaſtationis nullitates ad remouendas facilitèr intrat, concurrente iuſtitia pretij, deciſ. 441. num. 20. & 21. deciſ.575.num.1.

Maximè ſi nullitates obiectæ ſunt turbidæ, ibidem.

Et pretij iniuſtitia probari debet ab eo, qui ſubhaſtationem impugnat, deciſ.636.n.1.& 8.

Circa *Taxationem* expenſarum, ſuprà verſ. *Expenſarum*.

Comodi intrat pro quantitate incomodi, dec. 552.num.6.

Temporis quoad determinationem intrat inter primum, & ſecundum Decretum, dec. 549. num.10.& 16.

Item quoad tempus, quo quis viuere poſſit, deciſ. 583. num. 3. 4. & ſeq. deciſ. 715. num.2.

Vitæ quoad æſtimationem intrat, inſpectis ætate, valetudine, vſu Regionis, alijſque circumſtantiis, ibid.

ARCHIDIACONI

Loco ſuccedit Decanus, vbi non viget talis Dignitas, vel eo abſente, deciſ. 373. numer. 5. & 8.

Et illius iure vtitur, ibid.nu.6.

ARCHIDIACONVS

Curam Animarum non habens ſufficit, quod ſit Diaconus, nec eſt neceſſe, quod ſit Sacerdos, dec.456.num.6.

ARCHIPRESBYTERATVS

Dignitatem denotat, dec.101.num.3.

ARCHIPRESBYTERI

Loco ſuccedit Decanus, eo abſente, deciſ. 373. num.5.& 8.

Et illius iure vtitur, ibid.

ARCHIPRESBYTER

Dicitur Decanus Presbyterorum, deciſ. 373. num. 5.& 8.

Iuriſdictionem habet in Clericos ſibi ſubditos tanquam caput in ſua membra, deciſ. 101. n.3.

Ac etiam præcedentiam, dummodò illius iuriſdictio ſit ordinaria, ibid. num.5.

Limitatur, ſi iuriſdictionem exerceat delegatam, ibid.

Precedit Rectoribus Eccleſiarum ſibi ſubiectarum, ibid.num.3.

Intellige de Archipresbytero Cathedralis, ac totius, vel ſaltem partis Diœceſis, non autem de Archipresbytero deſtinato per Epiſcopum ad certa munera cum hoc titulo, ibid. num. 4.

Nulla enim debetur huic præcedentia, ibidem.

Signantèr ſi ſit amouibilis ad nutum, & non habeat titulum ſtatum circuitus Eccleſiæ, ibid. num. 6.

Sed et iſte Archypresbyter præcederet, quatenus in deputatione fuiſſet illi conceſſum ius præcedendi, ibid.

AB ARCHIVIO

Capituli extracta iura probant tam pro, quàm contra illud, deciſ. 228. num. 5. deciſ. 260. num. 2.

Maximè ſi Archiuium ſit benè, & fidelitèr tentum, ibid.

Ciuitatis extracta iura dicuntur in forma probanti, dec 630.num.6.

Maximè inter ſubditos eiuſdem Ciuitatis, ibid.

Exemplum extractum non probat, dec.385. n.9.

Monaſterij iura extracta lite pendente, an probent fauore illius, dec.462.num.6.

ARCHIVISTA

Extrahere poteſt iura in Archiuio exiſtentia ſine Iudicis auctoritate, & partis citatione, dec.385. num.2.12.& ſeqq.deciſ.581.n.3. dec.630.nu.7.

Quæ habentur, ac ſi fuiſſent extracta de ſuo originali, dec.581.num.3.dec.630. nu.6.

Et dicuntur eſſe in forma probanti, deciſ. 385.num.1.2.12.& ſeqq.deciſ.581.num.3.dec. 630.num.6.

Quod maximè habet locum, ita diſponente Statuto, dec.581.num.3.

Item inter ſubditos eiuſdem Ciuitatis, dec. 630.num.6.

Ac in ſcripturis antiquis, deciſ.102.num.1. dec.581.num.3.

Multò magis, ſi excedat centum annos, dec. 581.num.3.

Ac de inſtrumentis antiquiſſimis idem ſtatuitur, dec.385.num.13.& 12.

Quæ ſcripturæ antiquæ recognitione non indigent, ibid.& dec.581.num.6.

Præſumuntur namque rogatæ à Notarijs illius temporis, dec.102.num.1.

Etiamſi ſubſcriptione careant, ibid.

Et earum antiquitas probata dicitur ex ſola data, deciſ. 385.num.3.& 12.

Probatur quis ex illius ſubſcriptione, in qua talem ſe faciat, ibid.num.12. & ſeqq.

Item ex legalitate Superioris habentis facultatem legaliſandi, ibid.num.2.

ARCHIVIVM

Vide ab *ARCHIVIO, ARCHIVISTA*.

ARGENTINÆ

Canonicatus, ceſſante indulto, conferuntur per Capitulum vti Ordinarium, deciſ. 204. numer. 2.

ARGENTI

Vaſa veniunt appellatione mobilium, deciſ.721. num.3.& 15.

Ea ratione, quia de loco ad locum amoueri poſſunt, ibid.

Limitatur, vbi conſtat de contraria voluntate Teſtatoris, ibid.num.4.& 16.

Quæ tamen voluntas probanda eſt ab allegante, ibid.d.n.4.

Ex quibus reſultet, ibid.n.5 6.& ſeq.

ARRHA

Emptionem perficit ex diſpoſitione Statuti Vrbis, dec.523.num.10.

Maximè ſi fuerit data loco pretij, ibid.

Impedit ne receſſum à contractibus, & quando, ibid.num.14.

Lucrari non poteſt, quando vterque ex contrahentibus neglexit ex parte ſua id, ad quod tenebatur, ibid.num.2.

Matrimonij in materia quid ſit, ibid.nu.15.

Quid

Quid ſit, & quotuplex in omni materia, ibid.num.24.& ſeqq.

ARS

Lucroſa præſumitur,dec.230.num.1.& 3.

IN ARTE

Periti præferuntur in concurſu aliorum Teſtium, dec.636.num.5.& 8.

ARTIS

Lucrum probatur ex Teſtibus, deciſ. 230. num. 1.& 3.

Ex peritis, ibid.

Ex iuris præſumptione, ibid.

ARTICVLI

Adminiculum faciunt contra producentem ad cõprobandas teſtium depoſitiones, cùm ſine conſideratione dari non ſoleant, deciſ. 575. num.5.& 16.

Attentatorum in materia releuantes dicuntur, qui tendunt ad illorum excluſionem, deciſ. 224. num.3.

Vt ſi offeratur probandum, quod poſſeſſio capta ſit, vel executio facta ante præſentatam inhibitionem, ibid.

Calumnioſi præſumuntur, qui tendunt ad euertenda fundamenta Deciſionum, dec. 42. nu.2. dec.83.num.3.& 15.

Item inueriſimiles,dec.42.num.3.

Non ſunt admittendi, dec.73.nu.5. dec.83. nu.3.& 15.

Confeſſionem non important contra articulantem dec.36.num.5.

Impertinentes ſunt per Iudicem reſecandi, deciſ. 328.num.5.

Non dicuntur, ſi quoquo modo faciunt ad cauſam, illique cooperentur, ibid. num. 6.& 12.

Sunt reiiciendi. dec.83.nu.12.

Tales dicuntur ad cauſam non facientes, ibid.

Irreleuantes quando dicantur, deciſ. 320. num. 2.

Monitorij loco deſeruiunt in Iudicio ſummario, dec.10.num.3.

Noui ſuper iiſdem materijs, ſuper quibus aliàs fuit data remiſſoria,non admittuntur, deciſ. 529.nu.1.& 2.

Ampliatur ibidem numer. 4. vbi de materia.

Limitatur, ſi contineant nouas materias, dec.280.num.4.

Item ſi materiam aliàs articulatam meliùs ſpecificent,ibid.dec.525.num.5.

Tunc enim admittuntur, etiamſi aliàs Teſtes ſuper eadem materia fuiſſent examinati, dec.280.num.4.

Obiectiua in materia ſunt admittendi, quando includunt ius producentis, dec.603.nu.4.

Petitionis loco deſeruiunt in Iudicio ſummario, dec.10.num.3.

Redundantes in materia attentatorum, qui dicantur, ſuprà verſ. *Attentatorum*.

Dicuntur meliùs ſpecificantes materiam aliàs articulatam, ſupra verſ.*Noui*.

Sunt admittendi, deciſ. 528. num. 2. & 11. dec.603.num.2.7.dec.708.num.1.& 6.dec.712. num.2.8.& 11.

Non ſolùm in cauſa prophana,deciſ.34.nu. 1. & 5. deciſ.603.n.2. & 7. dec.708. n.1.& 6.

In qualibet inſtantia, ibid.

Et ſine fumo, dec.603,num.2.& 7.

Sed etiam in cauſa Beneficiali,dec.708. n.1. & 6.

Et ſufficit,quod vnus articulus ſit releuans, vt omnes admittantur, infrà verſ.*vnius*.

Dicuntur, qui concernunt probationem nullitatis contractus,dec.34.num.3.

Suſpecti ſunt,vbi contrarium materiæ articulatæ conſtat ex aliis probationibus, dec. 547. nu.3.

Item qui continent contrarium eius, quod eadem Pars prius articulauit, & probare ſe accinxit,ibid.num. 11.

Maximè ſi vſa etiam fuit probationibus factis,ibid.

Vnius releuantia ſufficit, vt omnes veniant admittendi, dec 34.num.4.dec.45.num.1. deciſ 175.num. 2.dec.280.num.1.& 2.

Præſertim in prophanis,dec. 280.nu.2.

Procedit, ſi ille articulus releuans ſufficiat ad victoriam cauſæ,dec.45. num.3.

ARTICVLORVM

Copia dari debet, vel offerri iuxta Conſtitutiones Marchiæ,dec.648.num.10.

Aliàs non currit terminus à Iudice præfixus ad dandum interrogatoria, qui incipit ſolum à die datæ, vel oblatæ copiæ,ibid.

ARRENDAMENTA

Valorem non probant regularitèr, dec. 575.n.14.

ARTIFICES

Collectari non poſſunt pro rebus eorum artificio elaboratis, & quarè, deciſ. 454. numer. 5.& ſeqq.

Dicuntur propriè, qui res emunt,vt eas in aliam ſpeciem propria induſtria, & eorum artificio vertant, ibidem nu.5.& 6.

Et in hoc *Differunt* à Mercatoribus, qui res emunt, vt eas in eadem ſpecie cariùs vendant, ibid.

ARTIFICVM

Labores, & *Operæ* mercium appellatione non compræhenduntur, deciſ. 454. num. 2. 6. & ſeq.

ASSECVRANS

Creditum pro bono, & exigibili, tenetur illud tale manutenere, dec.646.nu.1.9.& 10.

ASSECVRATIO

Dotis peti poteſt per Vxorem, ſtante vergentia Mariti ad inopiam, deciſ. 113. n.3.& 16.

Quomodò probetur hæc vergentia, ibid. num.ſeqq.

Vide *VERGENTIA AD INOPIAM*.

Peti poteſt etiam contra tertios bonorum poſſeſſores,dec.113.num.7.

Nec ad hunc effectum tenetur Vxor expectare, quod Maritus dilapidet totam ſubſtantiam, ſed ſatis eſt, quod incipiat malè vti rebus ſuis, & conditionem propriam deteriorare,ibid.num.8.

Peti non poteſt per Vxorem,quæ duxit Maritum inopem, tunc enim illi non ſuffragatur Beneficium *l.ſi conſtante ff.ſolut. matrim. & l.vbi adhuc C.de iur.dot.*ibid.num.10.

Hæc autem actio non præſcribitur, niſi à die, quo Vir cæpit ad inopiã vergere, ib.n.12.

ASSENSVS

Epiſcopi defectus in donatione iuriſpatronatus, ſana-

ſanatur per illius ſuperuenientiam, deciſ. 653. ſub num. 16.

Vide *CONSENSVS.*

ASSERTIO

Accipienda eſt talitèr, quod non ſequatur contrarietas, dec. 724. num. 4.

Caſus fortuiti illum non probat fauore mandatarij, ſeu depoſitarij, dec. 644. num. 6.

Clauſula vt aſſeritur, vide *clauſula*.

Creditoris ſufficit ad excludendam ſolutionem, quæ non præſumitur, niſi debitor probauerit contrarium, dec. 468. num. 2.

Eſt ità accipienda, vt non videatur ſibi contradicere, dec. 724. num. 4.

Dominium non probat ad effectum deuolutionis, ſeu rei vendicationis, dec. 661. num. 4.

Epiſcopi attenditur in ijs, quæ reſpiciunt illius proprium præiudicium, dec. 7. nu. 6. & 10.

Furtum non probat fauore Mandatarij, ſeu Depoſitarij, dec. 644. num. 6.

Etiam iurata, ibid. num. 7.

Quamuis eidem accedat acclamatio, & querela, ibid.

Declaratur, ibid. num. ſeqq.

Minoris ſuper cauſa alienandi bona an attendatur, dec. 519. num. 4. & 5.

Notarij probat illius notariatum, deciſ. 378. numer. 2.

Non attenditur contra Inſtrumentum, dec. 653. num. 10.

Non probat præſentationem litterarum, dec. 496. ſub num. 1.

Limitatur, ibid. num. 2.

Non attenditur, quod fuerit rogatus coram Teſtibus, niſi eorum nomina in actu deſcripta appareant, dec. 697. num. 1.

Papæ attenditur, emiſſa in litteris Apoſtolicis, dec. 137. num. 1. & 9.

Circa idoneitatem, & honeſtatem impetrantis Beneficium, dec. 12. nu. 2. dec. 652. n. 9.

Maximè attenditur, quando continet factum proprium illius, dec. 462. numer. 3. 7. & ſeq.

Probat, quod Eccleſia ſit Regularis, dec. 290. num. 10.

Poſſeſſoris non attenditur, quod fructus ex bonis poſſeſſis non perceperit, deciſ. 691. nu. 2.

Probanda eſt, aliàs illi non ſtatur, deciſ. 76. nu. 3. dec. 545. num. 12. dec. 737. num. 6. & 7.

Procuratoris non habentis ſufficiens mandatum Domino non præiudicat, dec. 269. num. 16.

Et poteſt à Domino quandocumque reuocari, ibid. num. 17.

Etiam non docto de errore, ibid.

Simulata præſumitur, per quam de caſu prohibito deuenitur ad caſum permiſſum, dec. 245. num. 16.

Maximè inter perſonas prohibitas, ibidem.

Tertio præiudicare non poteſt, ſi inter alios facta ſit, dec. 583. num. 4.

ASSESSOR

Salarium conſequitur, etiam non conuentum, quod in eo ſpeciale eſt, dec. 64. num. 7.

ASSIGNATIO

Alimentorum quod non ſit ſufficiens, probari debet ab allegante, & ſupplementum petente, deciſ. 565. numer. 3.

Inſufficiens habetur pro non facta, & nihil operatur, dec. 56. num. 13.

Portionis facta Vicario, ſeu Rectori Beneficij debet ei ſufficere, dec. 618. num. 2. 7. & ſeqq.

Itaut propterea congruam petere non poſſit, ibid. num. 1. & 3.

Et ſibi imputet, cur portionem adeò tenuem acceptauerit, ibid.

Declara, vt ibidem.

Et debet probare ipſe Beneficiatus, quod ex portione aſſignata viuere non poſſit, ibid.

Poſſeſſionis tribuit titulum manutenibilem, dec. 501. n. 8.

Vxori facta pro eius dote loco bonorum alienatorum non liberat bona alienata, quatenus bona, quæ aſſignantur, hypothecis appareant obnoxia, dec. 613. num. 4. deciſ. 614. num. 2. 5. & ſeqq.

Etiamſi Vxor in alienatione conſenſerit, dec. 613. num. 4.

Ac non obſtante quauis renunciatione, dec. 634. num. 5. & ſeqq.

Maximè id procedit, vbi bona aſſignata fuerunt Vxori euicta, ibid.

ATTENTATA

Allegari poſſunt per gratioſum ſubrogatũ etiam ad proſecutionem litis, quamuis gratiam adhuc non iuſtificauerit, dec. 168. num. 3.

Non poſſunt contra tertium, dec. 498. n. 1.

Signantèr ſi non habeat ius, & cauſam ab attentante, ibid.

Anteceſſoris purganda ſunt à ſucceſſore, dec. 475. nu. 6.

Non præiudicant ſucceſſori, qui non habeat cauſam, & ius ab attentante, dec. 498. num. 1.

Ideò ſucceſſor non tenetur expectare, quod illa purgentur, ibid. num. 3. & 4.

Nec illorum expenſas reficere, ibid. n. 2.

Nec fructus reſtituere, ibid.

Etiamſi ſucceſſor tranſactionem ab Anteceſſore factam non impugnauerit, ibidem numer. 6.

Imò ex illa emolumentum receperit, ibidem.

Tunc enim tenetur vtique ad reſtitutionem receptorum, ſed non proindè tenetur ſtare approbationi, vel remiſſioni attentatorũ factæ per Anteceſſorem, ibid.

Appellationis, vide verbo *APPELLATIO*, & infrà *verſ. dicuntur.*

Arbitrio tributo reijci, vel ſuſpendi non poſſunt, quando ſunt clara, deciſ. 650. num. 2. deciſ. 664. num. 2.

Vide *ARBITRIVM.*

In Beneficialibus purgantur per ſequeſtrationem poſſeſſionis, infrà *verſ. poſſeſſio.*

Ceſſant, vbi continuatur poſſeſſio, & agitur de actibus continuatiuis, deciſ. 421. num. 1. 5. & ſeq.

In dubio, dec. 118. num. 13.

Infrà *verſ. excluduntur.*

Vbi non datur appellatio, quoad innouata poſt illam interpoſitam, vel pendente termino ad appellandum, deciſ. 149. num. 1. 11. & ſeqq.

Vide verbo *APPELLATIO.*

Stan-

Stante illorum renunciatione; vide verbo *ATTENTATIS*.

Quoad innouata coram A. C. pendente cauſa in Rota, ſi fuit actum vigore obligationis Cameralis, cuius in commiſſione mentio facta non appareat, dec.572.nu.1.& 5.

Clara iure merito ſunt reuocanda, deciſ. 128. num.8.

Et ſemper reuocantur, deciſ. 630. num. 2. dec.664.num.2.

Nec intrat arbitrium pro illorum reiectione, dec.664.num.2.& 11.

Vide *ARBITRIVM*.

Commiſſa cenſentur, infrà *verſiculo dicuntur*.

Conſors litis an renunciare poſſit in præiudicium alterius, vide verb. *ATTANTATIS*.

Continuans non attentat, ſupra *verſ.ceſſant*.

Delictum ſapiunt, deciſ.689.num.9.& ſeqq.

Dicuntur omnia geſta coram Iudice à quo poſt cauſam alteri commiſſam cum clauſula *ſi quid exequendum*, dec.187.num.2.

Item geſta poſt præſentatam inhibitionem, infrà *verſ.inhibitio*.

Item geſta coram alio Iudice pendente cauſa in Rota, infrà *verſ.lite*.

Item geſta poſt interpoſitam appellationẽ, deciſ. 30. num. 1.2. & 6. deciſ. 182. num. 1. deciſ.410. num.1. deciſ. 506. num. 1. 3. & 5. deciſ. 591. num. 5. 7. & ſeqq. dec. 664. nu.6. & 12.dec.711.num.1.

Vide *APPELLATIO*.

Item geſta pendente termino ad appellandum, deciſ. 142.num.3.dec.167. num.2. deciſ. 168.num.4.dec.338. num.8. dec.346.num.11. dec.591.num.5. 7. & ſeqq.

Limitatur, vbi appellatio non intrat, dec. 149.num.11.& ſeqq.

Vide *APPELLATIO*.

Item geſta pendente appellatione, dec. 30. num.1.2.& 6. dec.138.n.1.& 9.dec.410.num.1. dec.664.num. 6.& 12.

Vide *APPELLATIO*.

Item recurſus habiti ad Iudices incompetentes, deciſ. 537. num. 6. & 11. vbi de ratione.

Item innouata in partibus poſt preſentatam inhibitionem in Curia, infrà *verſ.inhibitio*.

Item ex pluribus, de quibus in dec.364.nu. 1.& ſeqq.

Excluduntur in dubio, ſuprà *verſ. ceſſant*.

Sic excluduntur, vbi eadem die apparet facta executio, & præſentata inhibitio, quia ad ſaluandam validitatem executionis, præſumitur, quod ea inhibitioni præceſſerit, deciſ. 216.num.12.dec.121.num.5.& 8.dec.350.nu. 3.& 9.

Excommunicationis exceptione non retardantur, dec.149.num.10.& 11.

Quia excommunicatus adhuc poteſt petere purgationem attentatorum lite pendente, vel alitèr commiſſorum, ibid.

Excommunicatio dicitur, ſi fuerit fulminata per executorem mandati Rotalis ſub pretextu contrauentionis, dec.150.num.1. & 6.

Executio eſt reuocanda, deciſ. 138. num. 1. & 9. dec.711.num.1.

Executoris geſta ſunt, quatenùs ſibi demandati muneris limites excedat, dec. 150.nu. 1. & 6.

Expenſarum refectionem pro purgatione requirunt, dec.182.num.2. 7.& ſeqq.

Effectiuam, cùm in hac materia non ſufficiat illarum oblatio cum depoſito vnius Iulij, ibid.num.8.

Fructuum reſtitutionem expoſcunt, ibid. num. 2.7.& 8.

Vide infrà *verſ.poſſeſſio*.

Immiſſio eſt nulla, dec.208.num.4.

Inhibitio Rotalis cauſat quoad innouata poſt illius præſentationem, deciſ. 30. num. 3. dec. 537.num.1.

Siuè iuſta ſit, ſiuè iniuſta, deciſ. 537. numer. 1.

Ea enim non ſolùm à Iudicibus inferioribus eſt reuerentèr amplectenda, ſed etiam timenda, dec.103.num.2.& 3.

Attento præſertim facili recurſu, qui haberi poteſt, vel ad ipſam Rotam, vel ad Superiores pro illius remotione, dec. 537. num. 2. & ſeqq.

Etiam ſi commiſſio, vel inhibitio contineret clauſulam *ſine præiudicio via executiua*, dec. 130.num.4.

Item quoad non nominatos in commiſſione, ſi illis inhibitio præſentetur, deciſ. 210. num.2.

Ac etiam inhibitio A.C. cauſat attentata quoad geſta poſt illius præſentationem, deciſ. 346.num.12.

Præſentata Principali in Curia, cauſat attentata, quoad innouata per eius Procuratorem in partibus, dec.731.num.3.4.& ſeq.

Non obſtante, quod inhibitionis notitia ad Procuratorem in partibus non deuenerit, ibid.

Ità etiam præſentata Procuratori in Curia cauſat attentata quoad geſta per Principalem in partibus, quamuis illius notitiam adhuc non habuerit, ibid.num.6.

Lite pendente in Rota, dicuntur extra illam geſta, dec.103.num.1.& 3. dec.160. num.1. & 6. dec.410.num.1.

Hinc attentata eſt collatio, ſiuè inſtitutio Beneficij facta per Ordinarium pendente lite in Rota ſuper validitate præſentationis, deciſ. 160.num.1.& 6.

Non procederet, ſi cauſa foret diuerſa, dec. 421.num.4.& 5.

Item vbi poſſit dari caſus, quod actus geſti fuerint ante quàm lis inciperet, vel poſt illam terminatam, dec.160.num. 1.& 6.

Sicquè ad excluſionem attentatorum in dubio præſumendum, ibid.

Commiſſa, quando dicantur ex hoc capite, dec.647. num.4.& 5.

Litis Conſors an poſſit remittere in præiudicium alterius conſortis, vide verb. *ATTENTATIS*.

Per *Miniſtrum*, ſine ſpeciali mandato committi non poſſunt in præiudicium Domini, deciſ. 493.num.7.& ſeq.

Nec renunciari, ibid.

Non iure petentis reuocationem defectu non ſunt purganda, dec.160.nu.3.

Sed de illo conſtare debet, vel per confeſ-

ſionem

ſionem Partis, vel per rem iudicatam, ibidem.

Nullitatem cauſant, dec.208.n.4.

Papa non attentat, dec.698.n.1.& 9.

Vide infrà *verſ.Princeps*.

Pendente lite commiſſa, vide ſuprà *verſ. lite*.

Poſſeſſio eſt capta poſt inhibitionem Rotalem, dec.121.n.4.dec.128.n.5.dec.350.num.2.ſuprà *verſ.inhibitio*.

Etiamſi capta ſit in vim gratioſæ ſubrogationis,dec.128. num. 5.

Item capta poſt interpoſitam appellationem, deciſ. 182. num. 1. ſuprà *verſ.dicuntur*.

Item capta lite pendente, deciſ.160.num.2. dec.647.n.4.& 5.

Non eſt manutenibilis, dec. 142. num. 3. dec.167.n.2.dec.168.n.4.

Eſt ſequeſtranda in Beneficialibus de ſtylo Rotæ, deciſ. 160.num.5.deciſ. 410. nu.3. dec. 563.num.4.

Limitatur, ſi fuerit attentatis per Partem renunciatum, dec.689.n.1.6.& ſeq.

Non ſufficit, quod dimittatur pro purgatione attentatorum, niſi etiam reſtituantur fructus, & reficiantur expenſæ, dec.182.nu.1. 7.& ſeq.

Princeps Supremus non attentat, deciſ.698. nu. 1. & 9.

Nec ab illo Delegatus, ibidem,& numeris ſeqq.

Nec habens cauſam ab eo, ibidem num. 3. & 10.

Attentare tamen poteſt Pars, vtendo illius prouiſione,ibid.nu.10.

Probanda ſunt concludentèr, cùm ſapiant delictum, dec.689.num.9.10.& ſeq.

Per *Procuratorem* committi, vel remitti non poſſunt in præiudicium Domini, ſine illius ſpeciali mandato, dec.498. n.7.& 9.

Commiſſa præiudicant Domino, qui illius actus aliquo modo approbauerit, deciſ. 537. num.6.& 11.

Vide ſuprà *verſ. Inhibitio*.

Purganda ſunt in primis, & antè omnia, deciſ. 30.n.7.dec.183.n.3.dec.537.n.8.

Quomodò procedat concluſio, dec.30. nu. 7.dec.183.n.3.

Purgari debent, antequàm vlteriùs in cauſa procedatur,dec.150.n.2.dec.182. n.3.

Non debent per ſucceſſorem in Beneficio, ſuprà *verſ. Anteceſſoris*.

Purgata non dicuntur per depoſitum factum coram Iudice remiſſoriali Deputato ad recipiendas probationes ſuper liquidatione fructuum ex defectu iuriſdictionis, deciſ.85.n.1.

Non dicuntur per ſolam poſſeſſionis dimiſſionem ſine reſtitutione fructuum, & refectione expenſarum, ſuprà verſ. *Poſſeſſio*.

Dicuntur reſpectu poſſeſſionis per illius renunciationem factam ab attentante fauore Partis, quæ remanſerat ſpoliata, deciſ. 852. num.3.

Item per ſequeſtrum factum de mandato Iudicis, dec.108.n.4.

Vel per depoſitum penès tertium electum de conſenſu Partis, ibid.

Per hæc enim res dicitur ad priſtinum ſtatum, in quo priùs erat, repoſita, ibid.

Maximè ſi non conſtat fuiſſe perceptos fructus, vel erogatas impenſas, ibid. nu.5.

Per *Recurſus* ad Iudices incompetentes commiſſa, ſuprà verſ.*Dicuntur*.

Remiſſoria non conceditur,vbi conſtat fuiſſe commiſſa attentata,dec.83.n.1.& 14.

Nam, ſtantibus attentatis, remiſſoria præſumitur calumnioſè petita ad effugiendam cauſæ expeditionem, & ad ſe confouendum in attentatis, ibidem num. 2. & 15. dec. 122. num.2.& 5.

Sed & aliquandò conceditur, vbi datur fumus pro excluſione attentatorum, dec. 122. num.3.& 6.

Qui fumus reſultat ex teſtibus etiam nullitèr examinatis,dec.350.n.3.

Ac ex aliis, de quibus in dec.122. n.4.

Item datur,vbi agitur de faciendis probationibus excludentibus attentata, deciſ. 224.numer. 3.

Vt ſi offeratur probandum, quod executio facta fuerit antè preſentatam inhibitionem, ibid.

Libentiùs conceditur attentanti ad excludendum attentata, quando fuit conceſſa alteri Parti ad illa probandum, ibidem numer. 4. & 18.

Remittere non poteſt Procurator, vel Miniſter ſine ſpeciali mandato, deciſ. 498. numer. 7. & 9.

Remiſſa quando dicantur per tranſactionem,ibid. num.5.& 8.

An cenſeantur ex eo, quod Pars permiſerit proſecutionem cauſæ ſuper meritis, deciſ. 664.num.7.& ſeq.

Reuocantur, etiam ſi cauſa fuiſſet commiſſa cum clauſula *appellatione remota*, deciſ. 183. num.1. dec.207.num.1.

Maximè, ſi in commiſſione adſit clauſula *& iuſtitiam faciat*, deciſ. 183. num. 1. dec.207. num.1.

Faciliùs, ſi in commiſſione appareat petita illorum reiectio, & in hac parte non fuit aliquid reſcriptum, deciſ. 183. num. 4. dec.207. num.8.

Multò magis, ſi in prima commiſſione fuit reſcriptum pro illorum purgatione, dec. 183.num.5.

Id enim cenſetur in ſecunda repetitum, ibidem.

Reuocari poſſunt etiam ex officio Iudicis, cuius maieſtas fuit læſa,dec.83.n.10.

Sequeſtri per appoſitionem in Beneficialibus reuocantur, ſuprà verſ. *Poſſeſſio*.

Sonant in delictum, ideò ſunt concludentèr probanda, ſuprà verſ.*delictum*, & verſ. *probanda*.

Spolium cauſant, dec.146.nu.12.

Subrogatus gratioſè petere poteſt, quod reuocentur, ſuprà verſ. *allegari*.

Succeſſori an præiudicent, ſuprà verſ. *anteceſſoris*.

Præiudicant in ea parte, in qua apparet percepta per anteceſſorem fuiſſe verſa in vtilitatem Eccleſiæ, dec.498.num.2.

Tertio an præiudicent,ſuprà verſ. *allegari*.

Vnus

Vnus ex litis conſortibus an renunciare, vel remittere poſſit in præiudicium alterius, vide verbo *ATTENTATIS*.

ATTENTATORVM

Excluſio reſultat eo ipſo, quod res eſt dubia, vide verbo *ATTENTATA*.

ATTENTATIS

Conſors litis an renunciare poſſit in præiudicium alterius, infrà verſ. *vnus*.

Miniſter renunciare non poteſt in præiudicium Domini ſine ſpeciali mãdato, dec.498.n.7.&9.

Nec *Procurator* in præiudicium Principalis, ibid.

Renunciatum quando cẽſeatur per tranſactionem, ibid.n.5.& 8.

Vel ex eo, quod Pars permiſerit ad vlteriora procedi in negocio principali, deciſ. 664. num. 7. & 8.

Vbi fuit, non deuenitur ad appoſitionem ſequeſtri, dec.689.n.1. 6. & ſeq.

Vnus ex litis conſortibus renuncians, præiudicat etiam alteri, ne petere poſſit illorum reuocationem ratione connexitatis, ibidem numer. 9.

Limitatur, ſi talis renunciatio ſit ſuſpecta de colluſione, ibid.n.5.

ATTESTATIO

Ciuitatis probat Notariatum, & Secretariatum, dec.228.n.3.& 7.

Doctorum probat conſuetudinem, dec.342.nu.7.

Maximè ſi ſint inſignes, verſati, & practici, ibid.

Examinatorum attenditur circa habilitatem ad Beneficium narratam Pontifici, deciſ. 40.nu. 1. & 9.

Extrahentis iura attenditur, quod ille ſit talis, qualem ſe facit, dec.260.nu.3.& 9.

Iudicis quod iura coram ipſo producta non perlegerit, fidem non meretur, deciſ. 250. numer.6.

Notarij quando ſit attendenda, deciſ. 35. num. 6. 14.& 15.

Inueriſimilis non probat, deciſ.440. nu.6.

Item non probat, quando concernit factum de præterito, ibid.

Circa interprætationem pactorum in Inſtrumento contentorum præualet atteſtationi aliorum Notariorum maximè extraiudiciali, ibid.num.7.

Probat præſentiam Procuratorum in prolatione Sententiæ, dec.608.nu.4.& 8.

Ac præſentiam Partium, dec.621. n. 4.

Notariorum plurimùm operatur circa obſeruantiam Statuti, deciſ. 626. nu. 13. dec.695.n.5.

ATTINENTIVM

Appellatione qui contineantur, deciſ. 54. nu.10.

AVDITOR CAMERÆ

Attentatè non procedit, quamuis cauſa fuiſſet commiſſa in Rota, vbi fuit actum vigore obligationis Cameralis, cuius in commiſſione nõ apparet facta mentio, dec.572. nu.1. & 5.

Beneficialibus in cauſis non habet iuriſdictionem, deciſ. 516. numer. 2. 4. & ſeqq.

Prout nec illam habent eius Locumtenentes, ibid.

Non tamen eſt Index omninò incompetens, dec.143.num.4.

Maximè quoad examen Teſtium, ibid.n.3.

Multò magis, ſi altera Pars dedit interrogatoria, ibid.

Cameralis obligationis eſt executor, dec.572.nu. 1.& 5.dec.647.nu.1.3.& 5.

Etiamſi cauſa fuiſſet commiſſa alteri, dum in commiſſione non ſit mentio dictæ obligationis, ibid.

Facultates in Curia habet ampliſſimas, dec.516.n.3.

In vna commiſſione expreſſæ, in alia quoque cenſentur repetitæ, dec.274.n.5.

Index primarius eſt Romanæ Curiæ, dec.516.n.3.

Et Ordinarius, ibid.

Competens non eſt in prima inſtantia inter forenſes, dec.685.nu.1.& 9.

Præſertim Parte opponente, ibid.

Quapropter Mandatum ab eo relaxatum in huiuſmodi cauſa, ſubhaſtatio illius vigore ſecuta, & cæteri actus geſti ſubiacent vitio nullitatis, ibid.

Etiamſi in Cauſa eſſet Pupillus, vel alius priuilegiatus, quatenùs iſte Priuilegium ſuum non deduxerit, itaut Iudex fuerit certus de ſua iuriſdictione, ibid.nu.3.

Legatorum in cauſis procedit executiuè ſequendo opinionem *Angeli*, dec.258.ante n.11.

Litterarum Apoſtolicarum quarumcumque eſt executor, dec.143.n.4.

Etiam vbi fuit deputatus certus executor vigore nouarum facultatum, dec.508. n.9.

Papæ Auditor dicitur, dec.516. n.3.

Priuilegiatorum in cauſis, quando procedat, ſuprà verſ. *Index*.

AVDITOR ROTAE

Beneficium confert, & prouidet, quando ſuper eo Cauſa pendet virtute *Clem. Auditor de reſcript.* dec.611.n.1.

Exequitur litteras Apoſtolicas in Cauſis coram ipſo introductis, ibid. & deciſ. 488. num. 2. & 12.

Et facit omnia, quæ pro illarum executione requiruntur, ibid.

Imò, ſi quidquam innouaretur circa executionem litterarũ ſuper Beneficio, de quo in Rota litigatur, omnia circumſcribit vti attentata, ibid.n.1.5. 12. & ſeqq.

Subrogationis generalis virtute reaſſumit Cauſas coram ipſius Anteceſſore promoto, vel prædefuncto pendentes, dec.104.num.3.

Etiam in quibus fuit alter ſpecialitèr ſubrogatus, dummodò illas in Rota non propoſuerit, dec.104.n.6.in fin.

Non autem, quæ fuerunt alteri ſpecialitèr per Signaturam commiſſæ, ibid.

Vnus ingerit ſe in Cauſis alterius impediti de Mandato Reuerendiſs. Decani, deciſ. 176.nu. 2.7. & 8.

AVDITORES

Cardinalium de notorio Curiæ ſtylo ſalarium habere non ſolent, dec.64.nu.2.& 8.

AVGVMENTVM

Alimentorum petens, tenetur probare aſſignatorum inſufficientiam, dec.565.n.3.

Congrua quando debeatur, dec.542.n.7.

Conſiderabile, non autem modicæ ſummæ, & temporis præſumitur voluiſſe Teſtator, qui mandauit fieri multiplicum, dec.607.n.13.

Cultus Diuini quomodò probetur per Teſtes, decis.

decis. 595. numer. 4. & 10.

Reſultat ex multiplicitate Miniſtrorum, ſeu Sacerdorum, ibid. d. n. 10.

Dotis Vxori factum à Marito reſtituendum eſt filijs eiuſdem matrimonij illo defuncto, dec. 371. n. 1. & 20.

Factum à Marito ſene Vxori iuueni, & pulchræ, cenſetur factum in remunerationem pulchritudinis, & iuuentutis, ibidem num. 2. & 20.

Procedit concluſio, ſi exprimatur fieri in iſtam cauſam, ibid. num. 4. & 22.

Secùs autem eſt, quando conſtat, fuiſſe factum ex alia cauſa, ſcilicèt ob paupertatem Vxoris, vel ad conſtituendam illi dotem adæquatam, ibid.

Sed in dubio præſumitur factum in remunerationem iuuentutis, ibid.

Factum per Maritum fauore Vxoris, dicitur factum ex cauſa oneroſa, deciſ. 598. num. 4. & ſeqq.

Et donatio ex hac cauſa valida eſt, ibidem.

Dummodò in ea ſeruentur ſolemnitates, quæ ad eius validitatem requiruntur, ibidem nu. 7. cum ſeqq.

Eccleſiaſtica Dotis an acquirat augenti iuſpatronatus, dec. 518. n. 12.

Vbi fuit per Pontificem ordinatũ in conceſſione iuriſpatronatus ſub verbis conditionalibus, inducit formam, ibid. n. 2.

Eaque non adimpleta, gratia non dicitur iuſtificata, ibid.

Et perindè eſt, ac ſi iuſpatronatus non fuiſſet conceſſum, ibid.

Legata rei an ſpectet ad hæredem, vel ad legatarium, dec. 527. n. 4.

Legitima ad effectum, infrà verſ. *Valoris*.

Moneta aureæ quoad valorem quotidiè contingit, prout diminutio, dec. 687. n. 7.

Negocij fideicommiſſarij factum ab hærede grauato, an ſpectet ad ipſum, vel ad alios poſteà vocatos ad fideicommiſſum, deciſ. 371. numer. 7.

Pretij non præſumitur modico temporis interuallo, dec. 510. n. 7.

Maximè ſi non conſtat de melioramentis, ibid.

Probandum eſt ab allegante, deciſ. 469. la prima num. 3.

Nam, cùm illud ſit quid facti, non præſumitur, ibid.

Quantitas non recipit ad differentiam quotæ, dec. 679. n. 2. & 14.

Quota recipit, ibid.

Redditum quid operetur remiſſiuè, dec 679. n. 14.

Salarij faciendum eſt, auctis laboribus, prout & illis diminutis, fit diminutio, deciſ. 177. n. 9.

Sequitur naturam ſui præexiſtentis, cui accedit, dec. 738. n. 1. & 8.

Valoris bonorum, ex quibus detrahitur legitima, non attenditur, quando illa petitur in ipſis bonis, dec. 469. la prima n. 2. & 9.

A V I A

Excludit à ſucceſſione inteſtata nepotis, ſeu neptis illius fratrem, vel ſororem ex vno latere tantùm, dec. 102. nu. 4. & 29.

Ac etiam Patruum, ibid. num. 5.

Succedit in bonis nepotis, vel Neptis ab inteſtato decedentis, ibid. num. 4.

Et pro illis conſequendis habet interdictũ *Quorum bonorum*, ibid.

A V I

Conſenſus requiritur in donatione facta per Nepotem exiſtentem ſub eius poteſtate, dec. 626. n. 2. dec. 695. n. 1. & 10.

A V T H.

Excipitur C. de bon. quæ liber. declaratur, dec. 315. n. 2. & ſeqq.

Res quæ C. commun. de legat. non habet locum, niſi in ſubſidium, non extantibus bonis liberis, dec. 399. n. 1. 9. & 10.

Et onus probandi non exiſtentiam bonorum liberorum ſpectat ad Actorem, ibid. n. 2. 4. 5. 11. & ſeqq.

Militat tàm pro conſtituendis, quàm pro reſtituendis dotibus deſcendentibus, vel eorum Vxoribus reſpectiuè, ibid. n. 12.

An intret in fideicommiſſo ordinato per aſcendẽtes ex linea materna, ibi. n. 15. & ſeqq.

Quid de fideicommiſſo tranſuerſali? ibid. num. 17. & ſeq.

An intret in bonis ſubiectis fideicommiſſo particulari, ibid. n. 19.

An illius diſpoſitioni poſſit Teſtator derogare, prohibendo detractionem etiam ex cauſa dotium, ibid. n. 20.

A V V S

Alere non tenetur nepotes, dum viuit eorum Pater, dec. 524. nu. 3.

Limitatur, ſi Pater eſſet adeò Pauper, vt illis alimenta præſtare non poſſet, ibid.

Alere tenetur nepotem etiam naturalem, dec. 477. n. 3.

Ac illegitimum, dec. 109. nu. 1. 7. & 9.

Et ex hac cauſa nepos habet ius ſuper bonis Aui, dec. 477. n. 3.

Dummodò non habeat aliundè, ex quo ſe alere poſſit, deciſ. 109. num. 5. & 10. dec. 524. num. 3.

Quomodò hæc procedant, dec. 109. n. 5. & 6.

Legatum relinquens nepoti ſpurio, an videatur illud reliquiſſe ex cauſa alimentorum, deciſ. 524. num. 5.

Relinquere poteſt nepoti ſpurio quidquid vult, ad differentiam Patris, qui non poteſt filio ſpurio relinquere vltra alimenta, deciſ. 524. numer. 5.

Vide verb. *ALIMENTA*.

B

BANNITVS

A*Limenta* recuperat, quando obtinuit reſtitui ad gratiam, etiamſi fuiſſet Bannitus cum publicatione bonorum, deciſ. 22. n. 4. 5. 6. & 9.

Intelige, vt ibi nu. 11.

Ad quæſtionem, ibi nu. 11.

Contumacialis præſumitur Bannitus propter contumaciam, non autem propter delictum, dec. 289. n. 1. dec. 418. n. 2. & 11. cum ſeqq.

Non

Non amittit ea, quæ ſunt iuris communis, dec.289.n.2.dec.418.n.5.

Non comprehenditur ſub Conſtitutionibus Apoſtolicis loquentibus de, Bannitis, illiſque prohibentibus facere actus legitimos, dec.289.nu.12.

Validè obligatur, dec.418.num.10.

Retinet teſtamenti factionem actiuam, & paſſiuam, ibid.nu.5.

Poteſt contrahere, ibid.nu.10.

Non dicitur perpetuò ſuſpenſus ab exercitijs actuum Ciuilium, ad differentiam condemnati proptèr delictum, ibid.nu.6.

Receptari non poteſt, aliàs incurritur pœna Bullæ Sixti Quinti, ibid. num.7.

Incolatus ius non amittit, deciſ. 119. n.6.

Matrimonium validè contrahit coram Ordinario, vel Parocho illius loci, in quo reperitur, ibidem.

Poſſeſſionem an amittat, quando fuit Bannitus cum publicatione bonorum, deciſ. 327. nu. 10.& ſeqq.

Quando, & quomodò illam recuperet, ibidem.

Reſtitutus ampliſſimè ad gratiam recuperat omnia bona, dec.189.n.14.

Non tamen fiſco incorporata, ibid.

BAPTISMATIS

Fides probat ætatem, deciſ. 54. num.4. dec.434. num.5. deciſ. 441. num. 8. deciſ. 456. num.1. & 7. deciſ. 470. num. 8. deciſ.555.num.1.& 8. dec.666.n.3.

Eamque plenè probat, dec.456. n.1.

Filiationem probat, iunctis adminiculis, dec.117.num.8.dec.456.n.9.

Quæ ſint adminicula, ibid.

Extrahi poteſt per Parochum, ſeù Sacriſtam, illiuſuè ſucceſſorem abſquè ſolemnitatibus, dec.666.num.4.

BAPTIZARI

Solent infantes paucis diebus poſt eorum Natiuitatem ex communitèr accidentibus, deciſ. 456.nu.7.

BARONES

Gabellas nouas imponere non poſſunt, dec. 323. num.6.

Prohibere non poſſunt ſubditis, nè frumentum molant in alio, quàm in eorum molendino, ibid.num.7.

Item, nè Panem emant in alio, quàm in eorum furno, ibid.

Item, nè aſportentur victualia de loco ad locum, ibid.

Quæ omnia procedunt in Baronibus recognoſcentibus Superiorem, ibid.

BENEFACTOR

Dicitur, non autem fundator, vel dotator, qui aliquid Eccleſiæ donauit, vel legauit, deciſ. 518. num.12.

Non iuuatur iuribus loquentibus de iurepatronatus, ac de Patronis, ibid.

Quomodò hæc ſint intelligenda, ibid.

IN BENEFICIALIBVS

Auctoritas Papæ eſt ampliſſima, deciſ. 189. numer. 6.

Papa enim eſt Dominus omnium Beneficiorum, ibidem.

Et dicitur illorum generalis Collator, ibidem.

Pro Diœceſi habet totum Mundum, ibidem.

Et vlteriùs habet aliqua Beneficia ſibi ſpecialitèr reſeruata, ibid.

Auditor Cameræ nullam habet iuriſdictionem, dec.516.n. 2.4.& ſeqq.

Pròut nec eius Locumtenentes, ibid.

Non tamèn eſt Iudex omninò incompetens, cùm ſecundùm ſuas ordinarias facultates quarumcumque litterarum Apoſtolicarũ executor deputetur, dec.143.n.4.

Præſertim competens eſt, vbi ſolummodò agitur de teſtibus examinandis, ibid.

Multò magis, ſi comparuit Procurator alterius Partis, & exhibuit interrogatoria, ibidem.

Auditor Rotæ facit prouiſionem de Beneficio vacante vigore *Clem. Auditor de Reſcript.* dec. 611. num.1.

Illud confert, ibid.

Et poteſt agere quidquid neceſſarium eſt pro executione litterarum Apoſtolicarum, ibidem.

Cauſa quando dicatur tractari, infra verb. *BENEFICIALIS.*

Compromiſſum fieri validè non poteſt, nec laudum ferri ſine beneplacito Apoſtolico, deciſ. 486. num.8.

Executiuè proceditur, quando aduerſarius non eſt legitimus contradictor, deciſ. 460. num. 5. & 8.

Quis dicatur legitimus contradictor, ibidem.

Manutentionem ad obtinendam ſufficit ſola poſſeſſio, dec.635.n.9.& 11.

Nec eſt neceſſaria alicuius tituli productio, ibid.dec.264.n.5. & 8.

Sufficit poſſeſſio probata per Inſtrumentũ illius adeptionis, deciſ.201.n.8.

Item capta per Commiſſarium Cameræ, & ceſſa prouiſo Apoſtolico, deciſ. 133. num.1. & 9.

Item capta per viſum, & aſpectum, ſeu tactum Ianuæ Eccleſiæ, deciſ. 82. la ſeconda. num.3.& 6.

Item capta per deambulationem ſubtùs Porticum, ibid.

Multiplicatio titulorum admittitur, dec.212. nu. 9.20.& ſeqq.

Ordinariè proceditur contra legitimum contradictorem, dec.460. n.5.& 8.

Vide ſupra verſ. *Executiuè.*

Papæ auctoritas, ſupra verſ. *Auctoritas.*

Poſſeſſio capienda eſt capitularitèr, deciſ. 460. numer. 2.

Aliàs non ſuffragatur, quia dicitur nullitèr capta, ibid.

Nec approbatio Capituli in hac parte ſuffragatur ad ſanandam nullitatem, ibidem nu. 1. & ſeqq.

Ampliatur, vt idem dicendum ſit de Cappellania vnita Menſæ Capitulari, ibid. num. 3.& 6.

Quomodò hoc ſit intelligendum, & de quibus Beneficijs, ibid.nu.6.& ſeqq.

Quando poſſeſſio dicatur capta capitulariter, ibid. num. 3. & 7.
Capi poteſt propria auctoritate per habentem titulum canonicum abſque alia inductione, vbi illa eſt vacans, deciſ. 555. n. 4. & 9.
Limitatur, ſi Beneficiū alius poſſideat, quia debet citari, dec. 529. n. 2. 5. 10. & 13.
Attentata eſt ſequeſtranda, infrà verſ. *Sequeſtrum*.
Anteceſſoris ſuffragatur gratioſè ſubrogato ad effectum obtinendi immiſsionem, dec. 609. num. 8.
Et ſufficit poſſeſſio de facto, ibid.
Procedit in eo, qui fuit ſubrogatus etiam ad poſſeſſionem, nam deficiente huiuſmodi ſubrogatione non datur immiſſio ſubrogato ex poſſeſſione anteceſſoris, deciſ. 723. num. 1. & 6.
Per Procuratorem non acquiritur ſine ſpeciali mandato, dec. 133. num. 4. dec. 555. num. 1. dec. 641. n. 1. & 6.
Semel capta præſumitur continuata vſque ad tempus motæ litis, deciſ. 721. nu. 1. & 16.
Quæ præſumptio ſuffragatur ad effectum manutentionis, ibid.
Item præſumitur continuata vſque ad obitum, dec. 609. n. 5.
Solius Eccleſiæ ſufficit, adhoc, vt cenſeatur capta poſſeſſio bonorum ad ipſam Eccleſiam ſpectantium, dec. 234. nu. 3. 10. & 11. dec. 472. nu. 2. 4. & 6.
Ratio eſt, quia poſſeſſio bonorum penès Eccleſiam reſidet, ibid.
Limitatur, quoad bona per alium occupata, dec. 472. n. 2. 4. & 6.
Quomodò procedat hæc concluſio, remiſſiuè, ibid.
E conuerſò capta poſſeſſione bonorum ſpectantium ad Beneficium, non indè dicitur capta poſſeſſio Beneficii, deciſ. 234. nu. 11.
Remiſſoria conceditur, quando materia articulata eſt releuans, dec. 708. n. 1. & 6.
Non conceditur ſine fumo, deciſ. 299. nu. 1. & 7.
Ac niſi appoſito ſequeſtro, vbi petitur à poſſeſſore de ſtylo Rotæ, dec. 175. num. 5. 9. & ſeq. dec. 232. n. 14.
Ac etiam niſi facta obligatione de ſtando vnicæ ſententiæ, deciſ. 252. n. 4. & 14.
Commendatur iſte ſtylus vti admodùm rationabilis, nè cauſæ in longum protrahantur, ac vt euitetur diuturna Beneficiorum vacatio ibid. num. 14.
Sed obligatio de ſtando vnicæ non eſt neceſſaria, quando cauſa fuit commiſſa *appellatione remota*, dec. 175. num. 6. 8. & ſeqq.
Reſtitutio non datur ſine titulo ſaltèm colorato, dec. 144. n. 3.
Sequeſtrum apponitur, vbi poſſeſsio eſt attentata, dec. 572. n. 4.
Item quando eſt vitioſa, deciſ. 167. numer. 3.
Tituli validi præſumptio oritur ex pacifica poſſeſſione per triennium, dec. 723. n. 4.
Quæſtio non attenditur, ſed merum factū ad obtinendum in Iudicio manutentionis, dec. 79. n. 7. & ſeqq.
Titulorum multiplicatio admittitur, ſuprà verſ. *Multiplicatio*.
Titulus non releuat, niſi ſit talis, per quem poſſeſſor potuiſſet immiſsionem obtinere, deciſ. 29. num. 5.
Exprimendus eſt, aliàs gratia non ſuffragatur impetranti, dec. 290. n. 8.
Probatur ex confeſsione aduerſarij emiſſa in eius gratia, vel ſupplicatione, dec. 212. nu. 4.
Præſumitur ex ſufficienti prouiſione, vbi per Reum, & poſſeſſorem non exhibetur, ibid. nu. 1.
Præſumitur ſine vitio, ibid. n. 6.

BENEFICIALIS

Cauſa dicitur, quando agitur de titulo Beneficij, dec. 252. num. 5. & 17. dec. 528. n. 1.
Ad quam dignoſcendam intentio Actoris inſpicitur, dec. 252. n. 5. & 17.
Et Iudicij finis attenditur, ibid. n. 11.
Decimarum cauſa non reputatur, ſed prophana, ad effectum Remiſſoriæ, deciſ. 280. n. 1. & 8.
Iuriſpatronatus cauſa non reputatur, ſed prophana, dec. 252. nu. 2. & 12.
Maximè ad effectum obtinendi Remiſſoriam, ibid.
Limitatur, ſi de iurepatronatus incidenter eſſet cognoſcendum, & controuerſia principalitèr verteret inter præſentatos, tunc enim cauſa diceretur Beneficialis, deciſ. 252. n. 10.
Obuentionum Eccleſiaſticarum cauſa non reputatur, ſed prophana ad effectum obtinendi Remiſſoriam, dec. 280. n. 1. & 8.
Primitiarum cauſa non reputatur, ſed prophana, ad effectum Remiſſoriæ, ibid.
Priuationis Beneficij cauſa non dicitur, ſed prophana, dec. 252. n. 12.
Ampliatur, vt hæc cauſa non faciat Beneficium litigioſum, ibid.
Vnionis cauſa an ſit cenſenda, vel potiùs prophana, vide dec. 252. n. 2. 3. 5. & 17.
Prophana reputatur, deciſ. 603. num. 1. 8. & ſeqq.

BENEFICIA

Ætatem quam requirant, infrà verſ. *Obtineri*.
Affecta adhuc conferuntur per inferiorem Collatorem, quando ad id habet indultum, per quod affectiones remouentur, dec. 204. nu. 1. 4. & ſeqq.
Calagurritana Diæceſis adiudicantur habentibus qualitates requiſitas, dec. 40. n. 2.
Quæ qualitates poſſunt probari per teſtes, ibid.
Sunt enim debita certo generi perſonarum, dec. 683. n. 12.
Adiudicantur antiquiori, & filio patrimoniali eiuſdem Eccleſiæ Beneficiato iuxta Conſtitutionem Clementis VIII. deciſ. 714. num. 1. 2. 3. & 5.
Conferuntur per aſcenſum, deciſ. 349. numer. 1.
In quo aſcenſu priùs receptus præfertur receptis ex poſt, ibid.
Quoad omnes portiones conferenda ſunt iuxtà motum proprium Clementis VIII. quamuis illius Conſtitutio de omnibus non loquatur, ibid. num. 2. & 7.
Comprehendit hæc Conſtitutio non ſolùm pro-

prouiſos ab Ordinario, ſed etiam prouiſos Apoſtolicos, ibid. n. 3.
De quo tempore fuerit edita hæc conſtitutio, & plura de illa, deciſ. 40. num. 11. deciſ. 249. n. 5. & 7.
Non vacant in Eccleſijs receptitijs, ſed mortuo Beneficiato, extinguuntur, dec. 20. num. 5.
Vide *CALAGVRITANA*.
Conferenda ſunt ſine diminutione, dec. 486. nu. 3. dec. 668. n. 7.
Habentibus qualitates requiſitas præſentatis per Patronos, dec. 459. n. 3.
Et in concurſu plurium habenti maiores qualitates, dec. 115. nu. 1. & 5.
Quæ ſint iſtæ qualitates, ibidem, & n. ſeqq.
Et magis idoneis, dec. 341. num. 1.
Conſtitutio ita diſponens quomodò ſit intelligenda, ibid.
Conferri non poſſunt ex aliquo pacto præcedente, dec. 486. num. 3.
Curata conferri debent per concurſum, dec. 190. num. 1.
Non obſtante quacumque exceptione, ſeu Priuilegij oppoſitione ex diſpoſitione *Sacri Concilij Tridentini*, ibid.
Qui concurſus fieri debet infra ſex menſes à die obitus Beneficiati, dec. 290. num. 5.
Hoc autem tempus incipit currere à die ſcientię Ordinarij collatoris, quod Beneficiatus obierit, ibid. n. 6.
Et in dubio præſumitur factus in tempore, itaut alleganti contrarium incumbat onus probandi, ibid. n. 7.
Limitatur, vbi agitur de Eccleſia Regulari, in qua non requiritur concurſus, ibid. nu. 8. & 20.
Item in Eccleſia iuriſpatronatus laicalis, vel mixti, in qua concurſus non requiritur, ibid. n. 21.
Cuius concurſus Proceſſus dicitur actus extraiudicialis, dec. 341. nu. 6.
Et præſumitur factus cum omnibus ſolemnitatibus, ibid.
In eo Clericus carens Beneficio præferendus eſt alteri habenti Beneficium de tempore concurſus, dec. 591. nu. 1.
Item præſens in Curia præfertur abſenti, ibidem nu. 2.
Non præſumuntur, ſed ſimplicia, dec. 12. num. 8. & 11. dec. 155. num. 4. & 9. dec. 233. n. 9. & 15. dec. 236. nu. 1.
Debita certo generi Perſonarum, ſi vacauerint in menſe reſeruato, conferenda ſunt Perſonis de illo genere, & non alijs, dec. 495. num. 4.
Et perſonæ de illo genere dicuntur habere ius ad obtinendum huiuſmodi Beneficia, dec. 459. num. 1.
Procedit tàm in Beneficijs ſimplicibus, quã in Curatis, ibid.
Diminutionem non recipiunt, ſuprà verſ. *conferenda*.
Diſpenſatio ad obtinenda plura Beneficia, infrà verſ. *Plura*.
Duo incompatibilia eodem tempore, retineri nõ poſſunt, dec. 290. n. 2.
Imò per aſſecutionem ſecundi dicitur primum vacare ipſo iure, ibid.
Eccleſiaſtica dicuntur Cappellaniæ erectæ pro celebratione Miſſarum, dec. 87. num. 1.
Item fundatæ ad ſeruiendum Deo, ibidem num. 2.
Item Beneficia, quæ non poſſunt conferri, niſi Clericis, ibid. nu. 3.
Item, quorum collatio eſt perpetua, non autem temporalis, ibid. nu. 4.
Item, quæ habent conſtitutam certam Dotem, ibid. num. 5. dec. 486. nu. 2.
Maximè ſi Dos ſit conſtituta abſque vlla conditione intrinſeca, vel extrinſeca, deciſ. 87. num. 6.
Eſt enim de natura Beneficij Eccleſiaſtici, quod Dos illi purè, & ſimplicitèr conſtituatur, ibid. nu. 6. & dec. 486. num. 2.
Item dicuntur Eccleſiaſtica, quorum præſentatio fieri ſolet, vel debet coram Ordinario, dec. 87. n. 7.
Ex quibus dignoſcantur, ibid. num. 8. 9. & 10. dec. 396. num. 5. & 6.
Non dicuntur Præpoſituræ Eccleſiæ Gerunden, dec. 692. nu. 4. & 13.
Fundata præſumuntur iuxtà diſpoſitionem *Sacri Concilij Tridentini*, dec. 668. n. 4. 5. & ſeq.
Et fundator præſumitur ſe voluiſſe cum illa conformare, ibid.
Ac etiam cum diſpoſitione iuris communis, dec. 456. n. 6.
Gerunden. Præpoſituræ, ſuprà verſ. *Eccleſiaſtica*.
Idoneitas ad conſequenda Beneficia ſufficit de tempore examinis, deciſ. 591. n. 4.
Indultum ad conferenda Beneficia conceſſum Epiſcopo remouet tantùm obſtacula reſeruationum, & affectionum, deciſ. 204. num. 4. & ſeqq.
Nec aliquid vlteriùs operatur, ibid.
Quando non ſuffragetur ad ſuſtinendam collationem, ibid. n. 3.
Intelligendum eſt proùt de iure, deciſ. 278. num. 5.
Iuriſpatronatus laicalis non cadunt ſub reſeruationibus Apoſtolicis, deciſ. 189. num. 2. 7. & ſeqq. dec. 683. n. 1. 11. & ſeq.
E conuerſo ſub illis cadũt Beneficia de iurepatronatus Eccleſiaſtico, dec. 189. n. 2. 7. & ſeqq.
Quid dicendum de Beneficijs iuriſpatronatus mixti, ibid. num. ſeqq.
Qualitates huiuſmodi Beneficiorum ex quibus probatæ dicantur, deciſ. 615. nu. 10.
Non dicuntur, niſi concludentèr probetur illorum fundatio, & dotatio, deciſ. 456. numer. 2.
Fundatio tamèn, & dotatio præſumitur ex longæua obſeruantia, ibid. & n. ſeqq.
Præſumuntur, quæ ſunt in Eccleſia eiuſdem iuriſpatronatus, dec. 360. n. 2.
Vide *IVSPATRONATVS*.
Manualia ſunt, quæ non fuerunt erecta in titulum perpetui Beneficij, deciſ. 486. numer. 1. & 6.
Et quorum nuda temporalis adminiſtratio reſidet penès Rectorem, ſeù Præpoſitum, ibid.
Et quæ ſempèr fuerunt ità collata, ibid.

Niſi

Digitized by Google

Niſi probetur mutatio ſtatus facta per eum, qui potuerit, & voluerit ſtatum mutare, ibid. & num. 2.

Nuncij facultates circa collationem Beneficiorum non comprehendunt Beneficia excedentia ducatos 24. de Camera, dec. 225. num. 11. verſus finem.

Obtineri non poſſunt ante ætatis annum 14. dec. 54. num. 5. 12. & ſeqq. deciſ. 668. num. 1. 7. 9. & 10.

Et contraria conſuetudo debet plenè, & concludentèr probari, quod Beneficia fuerint collata non habentibus legitimam ætatem in præciſo caſu, de quo agitur, deciſ. 54. numer. 7.

Quæ ætas requiratur ad obtinenda Beneficia ſimplicia, dec. 668. n. 8. 9. & 10.

Vide verb. *ÆTAS*.

Optari non poſſunt, quando ſunt reſeruata, dec. 190. num. 2.

Cæterùm, ſtante conſuetudine, optari poſſunt, ibid. num. 4.

Et hæc conſuetudo dicitur rationabilis, dec. 407. num. 1. & 4.

Ac per eam dicitur ius quæſitum optare debenti, ibid. n. 2. & 5.

Itaut huiuſmodi conſuetudo nec per Apoſtolicas reſeruationes abrogetur, ibid. nu. 3. & 5. cum ſeq.

Probari poteſt talis conſuetudo, etiam per Teſtes, dec. 190. n. 5. & 10.

Ac ex prouiſionibus Ordinariorum, ibidem.

Plura eodem tempore retineri non poſſunt, ſuprà verſ. *Duo*.

Ampliatur, etiamſi fuerit obtenta diſpenſatio ad obtinendum plura Beneficia, quia non ſuffragatur ad illa retinenda, deciſ. 351. num. 1. 3. & 6.

Maximè ſi contineat clauſulam *dummodò plura non ſint retinenda*, ibid.

Eſt enim diuerſa diſpenſatio ad obtinenda plura Beneficia, à diſpenſatione ad illa retinenda, ibid. num. 5. & 7.

Et quando ſuffragatur ad illa retinenda, non vltrà duo ſine Cura retineri poſſunt, ibid. num. 3. & 7.

Etiamſi diſpenſatio conciperetur per verba vniuerſalia *ad quæcumque, & qualiſcumque Beneficia*, ibid.

Imó talis diſpenſatio dicitur ſubreptitia, vbi Orator non expoſuit, ſe alia Beneficia obtinuiſſe, ibid. n. 4. & 7.

Etiamſi illa nullitèr impetraſſet, ibid.

Quod ſi diſpenſatus in aliqua parte diſpenſationi contrauenerit, an ab illius commodo cadat in totum, ibid. n. 5. & 7.

Præpoſituræ Gerunden. Eccleſiæ non dicuntur Beneficia Eccleſiaſtica, ſupra verſ. *Eccleſiaſtica*.

Præſumuntur ſimplicia, dec. 119. n. 8.

Et talis narratiua non indiget iuſtificatione, dec. 155. n. 5.

Non reſidentialia, dec. 12. n. 8. & 11.

Nec Curata, ſupra verſ. *Curata*.

Item præſumuntur perpetua, deciſ. 278. num. 1.

Regularia remanent, etiamſi Monaci in Eccleſia ampliùs non degant, deciſ. 519. nu. 5. 10. & ſeqq.

Et eiſdem gaudent prærogatiuis, quibus gaudebant, quando Monacis conferebantur, ibid.

An ſint, nec nè, vti concernens altiorem indaginem, non eſt decidendum in ſummariſſimo iudicio manutentionis, deciſ. 555. num. 5. & 8.

Requiſita ad obtinenda Beneficia Eccleſiaſtica, quæ ſint, dec. 668. n. 1. & 7.

Vbi concurrunt, Præſentatus à Patrono venit inſtituendus, dec. 459. n. 3.

Reſidentialia obtinentes, niſi reſideant, non poſſunt acquirere illorum fructus, dec. 458. nu. 1. 7. 8. & 9.

Multoquè minùs diſtributiones quotidianas, ibid.

Sacerdotalia ex quibus dignoſcantur, deciſ. 99. num. 6.

Non ſunt regularitèr, quæ non habent annexam Curam animarum, deciſ. 456. num. 9. & 10.

Sæcularia quando dicantur, deciſ. 87. numer. 11. & 12.

Simplicia præſumuntur, ſuprà verſ. *Præſumuntur*.

Vacata per priuationem, non dicuntur vacaſſe per obitum, dec. 588. n. 2.

Vniendi Beneficia Indulta, & facultates quæ per Anteceſſorem Pontificem conceduntur, per regulas Cancellariæ Pontificum ſucceſſorum expreſsè reuocantur, deciſ. 94. num. 1. & 7.

Etiamſi contineant clauſulas præſeruatiuas, & derogatorias Conſtitutionum Apoſtolicarum, ac futurarum Regularum, ibidem numer. 2.

Efficaces namquè clauſulæ huiuſmodi Indultorum tolluntur per clauſulas efficaciores, quibus Cancellariæ Regulæ ſunt munitæ, dec. 174. num. 4.

Limitatur, ſi Indultum concerneret vnionem faciendam pro maiori augumento Cultus Diuini, deciſ. 94. num. 14. 16. & ſeqq. dec. 174. 3. 7. & ſeqq.

Non tamèn concerneret huiuſmodi augumentum vnio faciēda pro cōmodiori ſubſtentatione Rectorum, deciſ. 174. numer. 3. 7. & ſeqq.

Item cenſetur per præfatas Regulas reuocatum Indultum vniendi pro dote menſæ Capitularis, quamuis enunciaretur eam fieri in augumentum Cultus Diuini, ibidem num. 5. & ſeq.

Et vnio facta vigore Indulti reuocati eſt inualida, ibid. n. 1.

BENEFICIATI

Abſentia ex iuſta cauſa proueniens illum ità excuſat, vt licitè percipere poſſit Beneficii fructus, & diſtributiones quotidianas, dec. 726. num. 1. & 5.

Quæ ſit iuſta cauſa, ibid.

Iuſta cauſa dicitur, ſi abſit pro defenſione iurium Beneficii, ibid. nu. 3.

Concluſio maximè procedit, accedente licentia Ordinarij, ibid. n. 7.

Hæc autem licentia licèt concepta fuerit

pro

pro certo tempore expreſſo, adhùc cenſetur conceſſa etiam pro tempore futuro, dum elapſo tempore expreſſo Ordinarius illum non reuocauit ad reſidentiam, ibid.n.4.

Iuſta autem reputatur cauſa ſtudij ad effectum conſequendi fructus, deciſ. 671. numer.10.

Non ad conſequendas diſtributiones quotidianas, ibid.

Actui alicui in Capitulo ſi interuenerunt, non exindè acquirunt ius, vel quaſi poſſeſſionem intereſſendi in illo, dec.446.ante n.8.

Maximè quoad actus diuerſos, & in quibus non agatur de eorum intereſſe, ibid.

Capitulum non faciunt, ibidem numer. 3. 4. 5. & 8.

Collegium non faciunt, ibid.

Nec poſſunt ſe collegialitèr congregare, ibidem.

Limitatur, vbi occurrat iuſta cauſa, & concurrant requiſita, de quibus ibid. nu. 9.

Non habent arcam communem, ibid. n. 3. 4.5.8.& ſeqq.

Nec ſigillum, ibidem.

Contribuere non tenentur ad expenſas factas pro cauſa Capituli, ibid.nu.1. & ſeqq.

Maximè vbi præuentiuè ſe declararunt, quod litigare nolebant, ibid.

Delicta omnia narrata tenetur iuſtificare, & concludentèr probare, qui ex hoc capite impetrauit Beneficium, itaut non ſufficiat probatio vnius, quamuis illud aliàs ſufficeret pro priuatione, dec.69.n.3.4.10.& 11.

Filios legitimos, & naturales veriſimilitèr habere non poſſunt, dec.607.n.7.

Mors in menſe reſeruato quomodò probetur per Teſtes, dec.723.n.3.& 4.

In poſſeſſione Beneficij probatur per teſtes deponentes Beneficium fuiſſe ab illo poſſeſſum, dec.519.n.3.

Ac de actibus poſſeſſorijs, deciſ. 609. numer.5.

Præcedunt Cappellanis ad nutum amouibilibus, dec.519.n.2.3.& ſeqq.

Præſentantes ad Beneficium ſimul & congregatim, idem eſt, ac ſi capitularitèr præſentatum elegiſſent, dec.657.n.5.

BENEFICIATVS

Gratiam debet iuſtificare quoad omnia narrata, dec.232.n.6.dec.615.n.3.

Vide *GRATIA*.

Penſionis ad ſolutionem in iudicio manutentionis tenetur ex vnica ſolutione per ipſum facta, dec.637.n.1.& 5.

Imò ſuffici: vnica ſolutio facta per eius Anteceſſorem, quæ ſuffragatur Penſionario, ad effectum obtinendi manutentionem contra ſucceſſorem, ibid.num.5.

Vide *BENEFICII*, & *PENSIO*.

Priuari non poteſt per Ordinarium ſua anteriori poſſeſſione, niſi citetur.dec.675.n.8.

Subrogatus gratioſè in iuribus anteceſſoris prædefuncti, docto de ipſius clericatu, ac de poſſeſſione anteceſſoris de tempore obitus, debet immitti, dec.609.n.1.& 9.

Et ſufficit, quod anteceſſor poſſideret de facto, vt immiſſio ſubrogato non ſit retardanda, ibidem num. 8. & deciſ. 732. numer. 1. & 6.

Debet tamèn docere, quod Beneficium ſit litigioſum, vel reſeruatum, deciſ. 627. numer. 1.

Vide *SVBROGATIO*.

BENEFICII

Aſſeclis remouetur per indultum Ordinarij collatoris, vide *BENEFICIA*.

Alternatiua collatio, vide *ALTERNATIVA*, & *BENEFICIORVM*.

Cauſa, vide *BENEFICIALIS*.

Collationes Apoſtolicæ non mutant ſtatum, dec. 486.num.5.deciſ.539.num.2.3.7.& ſeq.vbi declaratur.

Factæ cum clauſula *Sublata*, quando, & quam habeant efficaciam, deciſ. 705. num.1 & ſeqq.

Collatio facta per Ordinarium motu proprio, cenſetur directa ad prouidendum Eccleſiæ, non autèm perſonæ, dec.700.n.2.

Ideò in hac parte eius aſſertio non indiget iuſtificatione, ibid.

Facta poſt interpoſitam appellationem, vel pendente termino ad appellandum, eſt attentata, dec.572. n.1.

Fieri debet ſine diminutione, vide *BENEFICIA*.

Concurſus, vide *BENEFICIA*.

Congrua debetur Rectori, qui aliàs commodè viuere non poſſet, dec.542. num.4.

Diffamatus, & malis moribus præditus repellitur ab aſſecutione Beneficij maximè Curati, dec.115.n.2.6.& ſeqq.

Erectio cum reſeruatione iuriſpatronatus requirit auctoritatem Ordinarij, deciſ.727. num. 1. 2.& ſeqq.

In titulum perpetui Beneficij neceſſe eſt, quod habeat annexum aliquid ſpiritualitatis, dec.486.n.2.

Et quod habeat dotem, ibid.

Examinatores eorum atteſtatione iuſtificant habilitates prouiſi narratas Summo Pontifici, dec. 40.num.1.& 9.

Exiſtentia in certo loco non præſumitur, deciſ. 236.num.2.

Probanda eſt ab allegante pro iuſtificatione ſuæ Gratiæ, ibid.

Non probatur ex ſuppreſſione illius, quæ aſſeritur facta per Ordinarium, ibidem nu.4.

Nec ex vnica enunciatiua, ibid.

Probatur tamèn ex illius vnione, dec. 386. num.4.& 17.

Item per Teſtes, ibid.n.6.

Fructus præſumuntur ſufficientes ad ſuſtinendum Beneficiatum, deciſ. 13. numer. 4. 9. & 13.

Item præſumuntur percepti ab eo, qui Beneficium poſſidet, dec.76.n.2.

Rector ſuos facit, dec.542.num.5.

Non reſidentes percipere non poſſunt, vbi Beneficia reſidentiam requirunt, vide *BENEFICIA*.

Fundator poteſt in illius erectione diſponere, quod eius Conſanguinei in præſentationibus, & inſtitutionibus cæteris præferantur, dec.54.num.1.8.& 9.

Cenſetur ſe conformaſſe cum diſpoſitione iuris communis, & *Sacri Concily Tridentini*, vide *IN BENEFICIALIBVS*.

Gratia iuſtificatur per Teſtes, per enunciatiuas, per denominationes, aliaque probationum genera, dec.119.num.7.

Iuſtificanda eſt in omnibus, & per omnia ab impetrante, vide *BENEFICIATVS, GRATIA*.

Identitas probatur per Teſtes, deciſ. 206.n. 6.

Ac per confeſſionem Partis, ibid.

Incompatibilis conſecutio facit primum vacare, vide *BENEFICIA*.

Inſtitutio debetur legitimè preſẽtato, dec.330.n.5.

Innocatio exprimenda eſt, aliàs Gratia non ſuffragatur, dec.236.num.3.

De Iurepatronatus qualitates, vide *BENEFICIA*.

Nomen, vide ſupra verſ. *Innocatio*.

Nominatio ſuffragatur ei, qui habet plures voces, quando concurrunt plures nominati, deciſ. 706.num.1.& 10.

Facta per Patronos laicos poteſt variari, ibid. num.3.13.& ſeqq.

Non obſtante pacto de illam non reuocando, ibid.num.9.

Penſio ſoluenda non eſt per Beneficiatum, qui illius fructus non percepit, deciſ. 616.num.1. 2.6.& ſeq.

Vide *BENEFICIATVS*.

Perpetui in titulum non dicitur erectum, quod eſt ſolitum dari in titulum collatiuum cum nuda temporali redditu um adminiſtratione penès Rectorem reſidente, deciſ. 486. num.1. 2.& 6.

Vide ſupra verſ. *Erectio*.

Poſſeſſio, vide in *BENEFICIALIBVS*.

Priuatio non dicitur effectuata, niſi oſtendatur electio alterius, dec.252.num. 12.

Præſertim, ſi ille, qui aſſeritur priuatus, continuauerit in ſeruitio, ibid.

Illegitima non attenditur, ibid. num.4.

Imò, ea non obſtante, priuatus debet reintegrari ad eius primæuam poſſeſſionem, ibidem.

Maximè ad purgandam ſuam famam, ibidem.

Antè obitum Beneficiati ſecuta dicitur conſumere illius vacationem per obitum, dec. 588.num.1.

Non impedit, quominùs Rector priuatus pẽdente appellatione illius iudicij poſſit exercere Curam Animarum mediante Vicario, dec. 675.num.7.

Prouiſio fieri poteſt per Auditorem Rotæ, coram quo pendet Cauſa, dec.611.num.1.

Apoſtolica non præiudicat; iuripatronatus, dec.160.num.3.

Cæteris paribus præferenda eſt prouiſioni factæ per Ordinarium, deciſ. 114.num.4. & 6. dec.249.num.4.& 8.

In forma *dignum* dicitur conditionalis, deciſ. 29.num. 6.

Ideò non tribuit parem titulum, nec impedit immiſſionem, niſi purificata conditione, ibid.

Per obitum adhùc ſubſtinetur per alium modum vacandi, ſi in gratia adſit clauſula *vel aliàs vacantibus*, deciſ. 225. num. 7.

Extinguit reſignationem Beneficij, dec.232. num. 8.

Titulum tribuit, dec.144.num.4.

Qualitates probantur ex obſeruantia, deciſ. 318. num. 4.

Rector facit fructus ſuos, ſupra verſ. *fructus*.

Reſeruatio quomodò probetur, deciſ. 29.num.3. & 10.dec.600.num.2.& 10.

Ex Teſtibus quando dicatur probata, dec. 723.num.1.& 4.

Alternatiuam excludit, dec.652. numer.2. & 12.

Remouetur per Indultum, deciſ. 204.nu.1. 4.& ſeqq.

Turbida redditur, ſtante fumo iuriſpatronatus laicalis, deciſ. 29. num. 8. deciſ. 189. num.3.

Et illius turbiditas ſufficit in iudicio poſſeſſorio, dec.299.num.6.

Non comprehendit Beneficia iuriſpatronatus laicalis, dec.189.num.2.& 7.

Operatur, quod Prouiſus ſtatim obtineat executionem Gratiæ, docto de Clericatu, & de poſſeſſione defuncti tempore obitus, deciſ. 242.num.1.& 13.

Probanda eſt per allegantem, deciſ. 251. num. 7.

Quamuis conſiſteret in negatiua, ibid.

Impedit effectum iuris optandi, deciſ.190. num.2.

Clara & aperta requiritur, ad hoc vt gratioſè ſubrogato detur immiſſio, deciſ. 29.numer. 11.

Reſignatio extinguitur per prouiſionem, ſubſecutam, dec. 232.num.8.

Dum diſputatur, an ſit valida, nec ne, poſſeſſor non debet priuari cõmodo ſuæ poſſeſſionis, deciſ.287.num.3.9. & ſeqq.vbi de materia.

Pro gratia diuerſa, vel pro diuerſa ſupplicatione non ſuffragatur ſine nouo conſenſu, ibid.num.6.& 18.

Probat iuſpatronatus, vbi fuit admiſſa cum clauſula *verificato iurepatronatus*, habuit effectum, & concurrit lapſus 30.annorum, dec. 269.num.6.

Fieri poteſt in manibus ſolius Papæ; deciſ. 290.num.2.18.& ſeq.

Admiſſa priuat reſignantem quacumque poſſeſſione tàm ciuili, quam naturali, deciſ. 3.num.2.

Amplia num.3.& 4.

Limitatur, ſtante illius nullitate, ibidem num. 6.

Sed pendente lite ſuper nullitate reſignationis, non eſt priuandus reſignatarius cõmodo ſuæ poſſeſſionis, ibid.num. 5.

Per Procuratorem, cuius poteſtas iam erat conſumpta, fieri non poteſt, deciſ. 287. numer.4.

Ratificata quando dicatur, deciſ. 299. nu.3. & 4.

Non ſuffragatur, etiamſi ſuper illa fuerit expedita Gratia; quando non fuit Papæ narratum, quod examinatores reſignatarium reprobauerant, dec.237.n.8.& 9.

Facta

Facta cum clauſula *quod reſignans aliunde habeat, ex quo viuere poſſit*, dicitur conditionalis, nec executionem meretur, donèc huiuſmodi clauſulæ conditio non fuerit verificata, deciſ. 262.num.2. 6.& ſeq.

Nec verificatur per Teſtes de publica voce, & fama deponentes, ibid.

Nec per Teſtes deponentes de ſuo iudicio, ibid.

Vacationem impedit per obitum reſignantis, deciſ. 232. num. 7.9. & 15. deciſ.290. nu. 16.& ſeq.

Valida an ſit, nec ne, quærere non oportet, vbi apparet, reſignantem non fuiſſe legitimum poſſeſſorem, dec.290.num. 11.

Status vltimus debet attendi, deciſ. 539. num.1. & 2. vbi de materia.

Maximè ad effectum validitatis collationis, dec.547. num.6.

Limitatur, ſi vltimus ſtatus eſſet dubius, & æquiuocus, dec.652.num.7.

Tunc enim non attenditur, nec ſuper eo circa poſſeſſionem fieri poteſt aliqua vis, ibidem.

Antiquior non cenſetur mutatus, niſi vltimus ſtatus fuerit præſcriptus ex poſſeſſione, 40.annorum cum bona fide, dec.486.num.1. & 6.dec.514.num.1.dec.539.num.2.

Non mutatur per prouiſiones Apoſtolicas, dec.539.num.2.3.7.& ſeq.

Niſi probetur per Papam fuiſſe habitam intentionem mutandi illum, & nouum inducendi ibid.num.5.

Declara vt ibi.

Mutatio non probatur per confeſſionem Prælati in præiudicium Eccleſiæ, ibidem numer. 3.

Mutatus non dicitur ſine ſcientia, & patientia illius, de cuius intereſſe agitur, deciſ. 486.num.4.

Et niſi intercedat factum habentis poteſtatem, & voluntatem mutandi illum, ibidem num.1.& 6.

Succeſſor an tenetur purgare attentata commiſſa per Anteceſſorem, vide *ATTENTATA*.

Habet reſtitutionem in integrum ad faciendas probationes pro defenſione iurium ſuæ Eccleſiæ ab Anteceſſore omiſſas, deciſ. 280. num.5.

An teneatur ſoluere Penſionem, vide *BENEFICIATVS*.

Suppreſſio facta per Ordinarium non probat illius exiſtentiam, ſupra verſ. *Exiſtentia*.

Fieri non poteſt abſque cauſa, & ſolemnitatibus, dec.13.num.1.& 12.

Cauſa autem ſolet eſſe diminutio fructuũ, ibid.

Non probatur hæc cauſa ex teſtibus nullitèr examinatis, ibid. nu.2.& 3.

Vel in genere loquentibus, ibid.

Iniuſta ex quibus detegatur, ibidem numer. 9

Titulus probatur ex Prouiſione Apoſtolica, dec. 144.num.4.

Non releuat, niſi ſit talis, per quem poſſeſſor potuiſſet obtinere in iudicio immiſſionis, dec.29.num.5.

Dum non eſt in controuerſia, cauſa dicitur prophana, dec.528.num.1.

Præſumitur ſine vitio, dec.212. num.6.

Multiplex in Beneficialibus admittitur, vide *IN BENEFICIALIBVS*.

Exprimendus eſt, aliàs gratia non ſuffragatur impetranti, dec.236.nu.3.

Superueniens operatur, quod Beneficium ſemèl vacatum ex perſona vnius, poſſit ex eiuſdemmet perſona iterùm vacare, dec.588. num. 1.

Probatur ex confeſſione Aduerſarij emiſſa in eius gratia, vel ſupplicatione, deciſ. 212. num.4.

Non requiritur in iudicio manutentionis, in quo attenditur nudum factum, & mera poſſeſſio, deciſ. 264. num. 5. & 8. deciſ. 635. num. 9.& 11.

Collatiuus non præſumitur in Beneficio, cuius apud Beneficiatum extat ſola temporalis bonorum adminiſtratio, niſi probetur mutatio ſtatus, dec.486.num.1.& ſeqq.

Validus præſumitur ex pacifica poſſeſſione per triennium, dec.723.num.4.

Probari debet per prouiſum petentem executionem gratiæ, dec.615.num.3.

Vacatio in menſe reſeruato probatur ex confeſſione Partis emiſſa in ſua gratia, vel ſupplicatione, dec.652.num.1.

Non datur, vbi Eccleſia eſt alteri vnita, dec. 686.num.3.4.& 6.

Item vbi Beneficium fuit priùs reſignatum, deciſ. 232. num. 7. 9.& 17.dec.290. nu. 16.& ſeqq.

Dum non eſt ſecuta, non valent pacta, quæ ſuper Beneficio fiunt, dec.722.num.8.

Quæ ſemèl contigit ex perſona vnius, non poteſt iterum ex eiuſdem perſona euenire, niſi ſuperueniat nouus titulus, deciſ. 588. numer. 1.

Vbi euenit per priuationem, non poteſt euenire per obitum priuati, ibid.num.2.

Nam priuatio Beneficij conſumit illius vacationem, ibid.num.3.

De facto quando ſit ſufficiens pro iuſtificatione gratiæ, et quando ſecùs, ibidem num. 6.7.& 13.& ſeqq.

Prouenit ex aſſecutione alterius Beneficij incompatibilis, dec.290.num.2.

Expreſſa non eſt neceſſe, quod iuſtificetur, ſed qualiſcumque probata ſufficit, quando in gratia adeſt clauſula *ſiuè præmiſſo, ſiuè alio quouis modo*, ibidem num. 12. & ſeqq. & deciſ. 225. num.7.

Declara, vt in deciſ. 290.nu.12.& ſeqq.

Pluribus modis per prouiſum narrata, ſufficit, vt vno modo iuſtificetur de iure, & quoad alios modos verificetur de facto, dec. 69.num.6.

Probatur ex prouiſione facta per Ordinarium. dec.118.n.4.

Ex confeſſione Partis, dec.40.n.5.dec.119. num.4.dec.206.n.5.dec.438.num.6.

Quæ probatio præualet probationi per Teſtes, dec.198.n.3.

Ex illius productione facta per Aduerſarium, dec.119.n.6.

Ex Teſtibus, deciſ. 40. num. 5. deciſ. 119. num. 4.

Vacaturi promiſsiones factæ non tenent, dec. 722. num. 8.

Valor probari debet pro iuſtificatione gratiæ, dec. 723. num. 1. & 7.

Non tamen Beneficij dimittendi, dec. 652. num. 11.

Quomodò iuſtificetur, deciſ. 290. numer. 14.

Per non exceſſum narratus non probatur per Teſtes deponentes de exceſſu, dec. 700. nu. 1. 5. & ſeq.

Nec ex probationibus factis per aſcenſum, deciſ. 262. n. 3. dec. 723. num. 1. & 7.

Nec per Teſtes deponentes de auditu, dec. 376. n. 2. dec. 677. num. 1 & 5.

Vel per aſcenſum, dec. 723. n. 1. & 7.

Vel de fama tantùm, dec. 376. nu. 2.

Nec per vnicum Teſtem, deciſ. 206. numer. 3.

Quamuis deponeret de publica voce, & fama, ibid.

Limitatur, ſi iſte Teſtis eſſet adminiculatus, dec. 12. num. 3. & 7. dec. 243. num. 4. & 7.

Siquidem Rota in hoc caſu contentatur quaſi quaſi probatione, dec. 206. n. 7. & 11. dec. 233. num. 11. deciſ. 652. num. 10. deciſ. 723. num. 5.

Etiam ſemiplena, deciſ. 243. num. 2. & 6. dec. 652. num 10.

Imo minori quàm ſemiplena, deciſ. 206. num. 7. 11. & ſeq. deciſ. 233. num. 11. deciſ. 723. num. 5.

Et ad hunc effectum probationes imperfectæ coniunguntur, dec. 233. num. 10.

Non tamen probatur per Teſtes deponentes de eorum iudicio, & credulitate, deciſ. 206. num. 2. dec. 262. num. 2. 6. & ſeq.

Probatur per Teſtes, dec. 40. num. 6. & 10. dec. 119. n. 9 & 13. dec. 243. num. 1.

Etiam de publica voce, & fama deponentes, deciſ. 119. num. 9 & 13. deciſ. 326. nu. 8. & 11.

Multò magis, ſi reddant meliorem cauſam ſcientiæ, dec. 243. num. 1. & 5.

Dummodò percutiant tempus impetrationis, quod in hac materia attenditur, dec. 206. n. 2. dec. 262. num. 4. dec. 677. num. 3.

Quomodò Teſtes debeant deponere ad faciendam iſtam probationem, dec. 243. nu. 1. & 5. dec. 723. num. 2.

Non probatur ex inſtrumentis locationum, dec. 206. num. 1. & 8. vbi de ratione, & dec. 518. num. 8. & 13.

Maximè ſi non conſtet de earum effectuatione, dec. 518. num. 9.

Narratus per aſcenſum non probatur ex Teſtibus deponentibus ſuper redditibus anni ſterilis, dec. 370. n. 3. 4. 5. 6. . 2. & ſeq.

Nec per Teſtes deponentes non deductis oneribus, & expenſis, dec. 198. n. 9.

Quomodò probetur ſiuè narratus per aſcenſum, ſiuè per non exceſſum, ibid.

Semper probari poteſt per Teſtes, dec. 13. n. 3. dec. 311. num. 4.

Obiectiuè deductus ad iuſtificandam gratiam obtentam ob illius malam expreſsionē, debet plenè, & concludentèr probari, deciſ. 198. num. 1. 2. & ſeq.

Nec probatur per Teſtes, niſi deponant per decem annos continuos antè gratiam, ibidem.

Firmandus eſt non comprehenſis obuentionibus, diſtributionibus quotidianis, aliiſque incertis, quæ in illo non calculantur, dec. 40. num. 7.

Exceſsiuè narratus non vitiat gratiam, dum exceſſus ſit modicus, dec. 243. n. 3. & 8.

Imò Rota concedit augumentum, vel diminutionem in ſexta parte, prout magis expedit Parti, cui incumbit onus gratiam iuſtificandi, ibid.

Vide *VALOR*.

Vnio dum diſputatur, an cauſa ſit Beneficialis, vel prophana, dec. 251. num. 2. 3. 13. & 17.

Prophana reputatur, deciſ. 603. num. 1. 8. & ſeqq.

Maximè vbi vnio deducitur incidentèr, & non principalitèr, ibid. n. 7.

Item ad effectum remiſſoriæ, deciſ. 224. num. 1.

Exiſtentiam Beneficii præſupponit, deciſ. 386. num. 4. & 17.

Illud extinguit, ibid.

Eiuſque nomen ſupprimit, ibid.

Fieri per quem poſsit, deciſ. 94. numer. 7. & ſeqq.

Probatur per immemorabilem, deciſ. 175. num. 3. & 11.

Ideò articuli hanc materiam concernentes releuare dicuntur, ibid.

Inualida impugnari poteſt per quemcumqs habentem intereſſe, dec. 326. n. 6.

Sed donec ſuper inualiditate diſputatur in petitorio, poſſeſſor Beneficij non eſt priuandus commodo poſſeſsionis, deciſ. 21. numer. 7.

Nulla eſt, ſi fiat per Ordinarium ſine conſenſu Capituli, dec. 326. nu. 5. & 10.

Item ſi fiat non citatis intereſſe habentibus, ibid. num. 6.

Præſcribi an, & per quod tempus poſsit, dec. 155. n. 6.

Probanda eſt per allegantem, ibidem numer. 5.

Quia non præſumitur, ibid.

Quid, & quotuplex ſit, deciſ. 94. num. 7. & ſeqq.

Reuocatur per regulas, de quibus ibid.

Titulum coloratum tribuit, deciſ. 41. numer. 6.

Etiamſi facta fuiſſet per Vicarium, de cuius facultatibus non conſtet, ibid.

Concurente præſertim obſeruantia, ibidem.

Probatur ex publica voce, & fama, dec. 200. num. 4.

Iuncta præſertim poſseſsione, ibid.

Triennali regulæ non ſubijcitur Beneficiū, de quo fuit facta vnio, deciſ. 233. numer. 7. & 17.

Vide *VNIO*.

BENEFICIIS

De *Vacaturis* promiſſiones factæ non tenent, dec. 722. num. 8.

BENEFICIO

Diffamatus de malis moribus, & exceſſibus dignus non eſt, præſertim Curato, deciſ. 117. n. 2. 6. & ſeq.

Super *Obtento* lis iuſtificanda eſt pro fundamento narratorum in gratia *Si neutri*, deciſ. 615. num. 1. & 5.

Priuari quis non poteſt ſine citatione, deciſ. 675. num. 8.

Priuatus, donèc cauſa priuationis pendet per appellationem interpoſitam, poteſt exercere Curam animarum, mediante Vicario, ibidem num. 7.

BENEFICIORVM

Alternatiua collatio ſpectans ad Ordinarium habet locum ſolummodò in Beneficijs, quæ ſunt liberæ collationis, deciſ. 589. num. 3. deciſ. 652. num. 2.

Ceſſat in Beneficijs, quæ non ſunt liberæ collationis, ibid. & dec. 557. n. 2.

Et ad hunc effectum attenditur vltimus ſtatus, dec. 557. n. 5.

Concordata inter Epiſcopum, & Capitulum ad formam concordiæ eſt regulanda, dec. 652. num. 5.

Maximè, vbi concordia fuit per Sedem Apoſtolicam confirmata, ibid.

Multò magis, ſi confirmatio emanaſſet ad poſtulationem vtriuſque Partis, ibidem.

Applicationes effectum non ſortitæ reuocantur per regulas Cancellariæ Pontificis ſucceſſoris, dec. 483. num. 3.

Diſmembratio, à quibus tractetur, deciſ. 20. numer. 10.

Effectum non ſortita reuocatur per Regulas Cancellariæ, dec. 483. num 3.

Mutatio, quibus modis legitimè fiat, deciſ. 13. num. 10.

Papa eſt Dominus abſolutus habens pro Diæceſi totum Mundum, dec. 189. n. 6.

Plurium impetratio, vel retentio, vide *BENEFICIA*.

Prouiſio in Cathedrali de iure ſpectat ad Epiſcopum, & Capitulum, deciſ. 652. numer. 2. & 12.

Procedit non ſolùm in Dignitatibus, & Præbendis, ſed etiam in alijs Beneficijs inferioribus, ibid.

BENEFICIVM

Adiudicandum eſt illi, qui iuſtificauit litteras Apoſtolicas, & gratiam ſuper illo expeditam, dec. 88. num. 8.

Item præſentato à maiori parte Patronorum habenti neceſſaria requiſita, deciſ. 294. nu. 1. & 9. dec. 341. nu. 1.

Affectum adhuc confertur ab Ordinario vigore Indulti, vide *BENEFICIA*.

Amouibile non dicitur, quod confertur antiquiori, dec. 320. nu. 5.

Annale non eſt, in quo præfertur antiquior, ibidem.

Per *Aſcenſum* obtinetur in Diæceſi Calaguritana iuxta Conſtitutionem Clementinam, & conſuetudinem illarum Partium, vide *BENEFICIA*.

Calaguritana Diæceſis, vide *BENEFICIA*.

Per *Concurſum* quando ſit conferendum, vide *BENEFICIA*.

Curatum, vide *BENEFICIA*.

Datur propter Diuinum officium, deciſ. 486. nu. 2. & 7.

Declara, vt ibid.

Debitum conſanguineo adiudicatur probanti cõſanguinitatem per gradus diſtinctos, deciſ. 54. n. 1. & ſeqq.

Decretum de dimittendo Beneficium incompatibile, vide infrà verſ. *Incompatibile*.

Eccleſiaſticum ex quibus circumſtantijs veniat reputandum, vide *BENEFICIA*.

Hoſpitale non dicitur, dec. 318. n. 3.

Impetrans mediante Gratia *ſi Neutri* debet illam iuſtificare, aliàs non poteſt obtinere, dec. 116. num. 1.

Quomodò iuſtificetur, vide *GRATIA*.

Incompatibile aſſecutus habet Decretum de dimittendo primum infra duos menſes, dec. 18. n. 1. & ſeqq.

Hoc autem tempus non incipit currere, niſi à die adeptæ pacificæ poſſeſſionis ſecundi Beneficij, ibid. n. 2. 10. & 12.

Ceſſat poſtmodùm illius virtus ſuperuentis moleſtijs, & impedimentis pro aſſecutione ſecundi Beneficij, ibid. n. ſeqq.

Quomodò probentur ad hunc effectum moleſtiæ, & impedimenta, ibidem num. 3. & 5.

Sufficiunt moleſtiæ extraiudiciales, & de facto illatæ, ibid. nu. 4. & 11.

A pæna in hoc decreto comminata excuſat paupertas Beneficiati, ibidem numer. 6. & 13.

Iuriſpatronatus, vide *BENEFICIA*.

Litigioſum probatur ex confeſſione Partis, deciſ. 328. n. 4.

Item ex commiſſionibus, alijſque actibus iudicialibus, dec. 119. n. 2.

Dummodò commiſſio ſit ſuper titulo, & in petitorio, dec. 519. nu. 5.

Quid, ſi poſteà lis fuit proſecuta ſuper poſſeſſorio tantùm, ibid. n. 8.

Item probatur eſſe litigioſum per Citationem ad dicendum contra commiſſionem, ibid. num. 4.

Item per commiſſionem continentem clauſulam, *quam & quas*, dec. 128. num. 6. dec. 326. nu. 1. & 9.

Item ex eo, quod præſentatus inſtitutionem poſtulauerit, & deindè ab ea denegata appellationem interpoſuerit, deciſ. 128. numer. 6.

Non dicitur, quando lis per calumniam fuit mota, dec. 519. num. 6.

Quando lis ad hunc effectum dicatur mota per calumniam, ibid.

Item non dicitur, vbi lis non fuit mota ſuper eius titulo, deciſ. 128. num. 6. dec. 215. num. 2.

Hinc lis ſuper iure optandi non facit Beneficium litigioſum, dec. 528. n. 6.

Nec lis ſuper iure prouidendi, ibid.

Niſi ſit in lite præſentatus, ibid.
Item lis ſuper executione Gratiæ non reddit litigioſum Beneficium, deciſ. 215. num. 2. & 3.
Maximè ſi ageretur in remedio poſſeſſorio, ibid.
Paritèr non efficitur litigioſum per litem ſuper illius priuatione, deciſ. 252. numer. 12.
Ad materiam Beneficij litigioſi agitur in deciſ. 128. numer. 15. & ſeqq. & in dec. 326. num. 1. & 9.
Lite pendente, non poteſt per Ordinarium conferri, vel ad illud præſentatus inſtitui, dec. 160. n. 1. & 6.
Aliàs omnia dicuntur attentata, ibid.
Parochiale non poteſt conferri, niſi prænio concurſu, vide *BENEFICIA*.
Perpetuum de iure præſumitur, deciſ. 278. numer. 1.
Non eſt, quod confertur quoad nudam temporalium bonorum adminiſtrationem, dec. 436. n. 1. & 6.
Item, quod non habet annexum aliquid ſpiritualis cum certa Dote, ibid.
Præſentatio ad Beneficium, vide *PRÆSENTATIO*.
Regulare an ſit, nec ne, in Iudicio ſummariſſimo manutentionis non eſt diſputandum, dec. 555. num. 5. & 8.
Tale remanet etiam poſt diſceſſum Monacorum, ac eiſdem gaudet prærogatiuis, ac ſi ibi adhùc Monaci adeſſent, deciſ. 539. nu. 5. 10. & ſeqq.
Reſidentiale, vide *BENEFICIA*.
Reſignanti remanere victum neceſſarium, & aliundè, ex quo viuere poſſit, probari debet ab allegante, dec. 262. n. 2. 6. & ſeq.
Vide *BENEFICII*.
Reſignari non poteſt, niſi in manibus ſolius Papæ, dec. 290. n. 2. 18. & ſeq.
Reſtitutionis in integrum datur minori ad adeundã, vel repudiandam hæreditatem, non obſtante lapſu temporis per Statutum præfixi, dec. 666. num. 7.
Ac etiam ad conficiendum Inuentarium aduerſùs inconſultò aditam hæreditatem, ibidem.
Maximè quando Minor fuit læſus, ibid.
Imò ſtante læſione conceditur etiam maiori ad Inuentarium conficiendum, ibidem nu. ſeqq.
Vide *RESTITVTIO IN INTEGRVM*.
Sacerdotale eſt, quando Sacerdotium in fundatione fuit requiſitum reſpectu Rectoris, dec. 99. num. 7.
Item, quando fuit iniunctum Rectori onus celebrandi Miſſas per ſe ipſum, ibid.
Non arguitur ex eo, quod Rectores prædefuncti fuerint Sacerdotes, ibid. n. 8.
Non dicitur ex onere celebrandi, quod poteſt impleri per ſubſtitutum, ibid.
Nec ex eo, quod præſentari debeat Sacerdos bonus, & idoneus, niſi vlteriùs caueatur, quod debeat celebrare per ſe ipſum, ibidem.
Non præſumitur in dubio, ibid. n. 7.
Quando, & quale ſit dicendum, ibid.
Simplex de iure præſumitur, vide *BENEFICIA*.
Vacans per reſignationem præcedentem non poteſt conferri per ſubſecutum obitum reſignãtis, vide *BENEFICII*.
Vacare an dicatur, elapſis duobus menſibus à die adeptæ pacificæ poſſeſſionis Beneficij incompatibilis, ſuprà verſ. *Incompatibile*.

BENEPLACITI APOSTOLICI

Impetrandi promiſſio per Procuratorem facta ſubſtinetur, dum ad id habeat mandatum, dec. 36. n. 2. & 5.
Siuè illud habeat expreſsè, ſiuè tacitè per clauſulas id importantes, ibid.
Præſumptio oritur ex lapſu 30. annorum cum obſeruantia contractus, dec. 653. n. 5.
Hæc præſumptio fuit hodiè ſublata per Conſtitutionem Vrbanam, ita vt non intret, niſi poſt lapſum centũ annorum, dec. 153. numer. 14.
Reſeruatio intelligitur quatenùs opus ſit, deciſ. 36. num. 4. & 11.
Limitatur ſi ſit concepta cum clauſula, *& non aliàs* &c. ibid.
Operatur, vt interim, & quouſquè illud obtineatur, ſit locus pænitentiæ inter contrahentes, ibid. & dec. 578. n. 7. & 12.
Simoniam non excludit, dec. 396. n. 4.
Maximè ſi non fuit obtentum antè inſtitutionem, ibid.

BENEPLACITVM APOSTOLICVM

Obtinere promittens tenetur adimplere ſuam obligationem, dec. 36. n. 1.
Præſumi hodiè non poteſt, niſi poſt lapſum centum annorum, attenta Conſtitutione Vrbana ſuper præiudicialibus Eccleſiæ, deciſ. 153. numer. 14.
Sed per lapſum centum annorum, iuncta obſeruantia præſumitur etiam ad limites dictæ Conſtitutionis, ibid.
Requiritur ſempèr, & omninò in alienatione rei Eccleſiaſticæ, dec. 36. n. 1. & 10.
Ac in relocationibus, ibid. n. 12.
Limitatur, vbi conſtat, rem eſſe ſolitam relocari, ibid.
Quod ſolitum probatur ex duabus antecedentibus locationibus effectum ſortitis, ibidem.
Item requiritur in tranſactionibus factis ſuper bonis Eccleſiæ, ibid. n. 1. & 10.
Item in compromiſſo, ſeù laudo concernente Beneficium Eccleſiaſticum, dec. 488. num. 8.
Reſeruatum cum clauſula *Quatenùs opus ſit* non facit contractum conditionalem, deciſ. 36. nu. 4. & 11.
Limitatur, vbi de neceſſitate requiritur, ibidem.
Simoniam quando excludat, deciſ. 396. numer. 4.
Subreptitium non dicitur, ſtante Iuſtitia contractus, dec. 63. n. 19.
Siquidem Papa hanc ſolam præſumitur reſpexiſſe, ibid.
Allegari non poteſt ab eo, qui in ſe onus ſuſcepit illud obtinendi, ibid. n. 20.

Sup-

Supplet omnes ſolemnitates requiſitas in locationibus, vel alienationibus bonorum Eccleſiaſticorum, deciſ. 63.num.1.dec.153.num.2. dec.389.num.2.& 14.

Dummodò contractus fiant pro iuſto pretio,dec.63.n.3

Quomodò procedat concluſio, deciſ. 153. num.3.

Non ſupplet defectum cauſæ, deciſ. 389. num.8.& 9.

Ideò non releuat, niſi probetur neceſſitas, vel euidens vtilitas alienationis, ibid.

BIGAMIA

Contracta non dicitur per ſolum Matrimonium, niſi etiam probetur, illud per ſubſequentem copulam fuiſſe conſumptum, deciſ. 427. numer.5.

Excluditur, ſtante impotentia coeundi, ibidem num.6.

BIGAMIÆ

Materia per quos tractetur, deciſ. 427. num. 13. & 14.

BIGAMIS

Penſiones de ſtylo Curiæ, & Datariæ non conferuntur ſine ſpeciali diſpenſatione, deciſ. 427. num.13.

Etiam ſi ſint Clerici, ibid.

BIGAMVS

Diſpenſatus ad retinendam Penſionem non dicitur ampliùs Bigamus, deciſ. 427. num. 14. in fine.

Et quatenùs ſit Conclauiſta, poteſt illam transferre,ibid.

BONA FIDES

Ceſſat ſtante ſcientia, quod bona ad alium pertineant, dec.625.n.10.

Item poſt litis conteſtationem, vel aliam interpellationem, infrà verſ. *Poſſeſſor.*

Denegat, & non patitur,quod quis retineat rem, & pretium, dec. 384.n.3.

Poſſeſſoris operatur, quod fructus ſuos faciat, & reſtituere non teneatur, deciſ. 592. num. 12. & 13.

Donec fuerit conſtitutus in mora, vel per litis conteſtationem, vel per aliam interpellationem, ibid.

Ideoque fructus non ſunt Actori reſtituendi, niſi à die motæ litis, ibidem num. 12. 14. & 18.

Etiam in Iudicio manutentionis, ibidem.

Requiritur vltrà poſſeſſionem quadragenariam ad præſcribendam mutationem ſtatus antiqui alicuius Beneficij, & nouum inducendi, dec. 539.num.1.

Item requiritur vltrà quadragenariã cum titulo, vt attendatur conſuetudo contraria diſpoſitioni iuris communis, deciſ.605.num. 3.& 8.

BONA

Abbatia Farfen. omnia ſunt ſubiecta Emphyteuſi fauore Abbatis, dec.49.nu.8.

Ac Decimas illi ſoluere tenentur, ibid.

Adiens hæreditatem,& declarans ſe velle eſſe hæredem, quatenùs adſint bona, an dicatur illam adire conditionalitèr, deciſ. 574. numer. 9.

Huiuſmodi verba ſunt ſuſpenſiua, deciſ. 335.num.5.

Non important repudiationem, ſed tantummodò intentionem repudiandi, quatenùs bona non adſint, ibid.

Adminiſtrans tantummodò Beneficiatus, non dicitur habere Beneficium perpetuum cum titulo collatiuo, dec.486.nu. 2.

Creditor præſumitur de ſuo Credito ſatiſfactus, dec.569.num.4.

Maximè ſi in adminiſtratione continuauit per plures annos, ibid.

Si donet alicui expenſas factas in bonis adminiſtratis, cenſetur donare expenſas, quas fecit de proprio, non autem quas fecit ex eiſdem bonis,dec.430.num.1.

Quando dicatur feciſſe expẽſas de proprio, & quando de bonis adminiſtratis, ibid.nu.13.

Liberatus à redditione rationis, non eſt veriſimile, quod voluerit ad illam reddendam ſe obligare,ibid.n.12.

Vide *ADMINISTRATOR, ADMINISTRATIO.*

Ære alieno deducto, intelliguntur relicta vſufructuario,dec.569.nu.7.

Alienari prohibita non veniunt ſub generali bonorum diſpoſitione, deciſ. 538. num. 6. 14. 15.& 20.

Signantèr quando diſponens fuit profeſſus diſponere de bonis ſuis, ibid.n.5.

Adhuc poſſunt alienari pro conſtituendis, vel reſtituendis dotibus deſcendentibus Teſtatoris fideicommiſſum ordinantis, vel eorum Vxoribus,dec.707.num.12.

Item alienari poſſunt, expirato fideicommiſſo, non obſtante quacumque ampliſſima Teſtatoris prohibitione, deciſ. 484. nu.1.

Si alienentur per grauatum, cui alienatio fuit vetita ſub pœna priuationis, & caducitatis,incurritur quidem pœna quoad ipſa bona alienata, non autem quoad alia, ibid. num. 2.3.& 5.

Nec exindè contraueniens fit incapax fideicommiſſi ad eius fauorem purificandi in caſu mortis, ibid.& nu.ſeqq.

Vide *ALIENATIONIS PROHIBITIO.*

Aliena non comprehenduntur in diſpoſitione vniuerſali per aliquem facta de bonis ſuis,dec. 476 la prima n.5.

Aſſignata pro alimentis non eſſe ſufficientia probare incumbit petenti eorum ſupplementum, 565.num.3.

Vxori pro ſuis dotibus quatenùs non reperiantur libera,poteſt mulier repetere Prædium à Marito alienatum,dec.613.n.4.

Etiam contra tertios poſſeſſores, dec. 634. num. 2.5.& ſeqq.

Non obſtante conſenſu per ipſam præſtito alienationi cum quauis renunciatione, deciſ. 613.nu.4.dec.634.nu.2.5.& ſeqq.

Vicario pro eius congrua debent illi ſufficere,dec.618.n.3.

Inſufficientèr idem eſt, acſi aſſignata non fuiſſent,dec.56.n.13.

Vide *ASSIGNATIO.*

Aui tenentur pro alimentis fauorẽ Nepotis, dec. 477.num.3.

Etiam

Etiam illegitimi, & naturalis tantùm, ibidem.

Beneficij poſſidere dicitur, qui Beneficium poſſidet, dec.234.num.3.10.& 11.dec.472. num.3. 4. 6.

Limitatur quoad bona exiſtentia penès alios, ibid.

Quomodò procedat concluſio, ibidem num. 7.

Non tamen è conuersò poſſidens bona Beneficij dicitur poſſidere Beneficium, dec. 234. num.10.

Adminiſtrans non dicitur habere illius titulum, ſuprà verſ. *Adminiſtrans*.

Obligata ſunt priùs pro congrua Rectoris, quàm pro ſalario, ſeu congrua Oeconomi, vel Adminiſtratoris, dec.542.n.2.

Communia dicuntur, quæ fuerunt communi nomine acquiſita, deciſ. 688. num. 1. 3. 8. & ſeqq.

Vide *COMMVNIO*.

Data in ſolutum ex cauſa dotis an ſint eadem reſtituenda, dec.2.ſub n.8.& ſeqq.

Fuiſſe pro fundo Dotali, vel non, ex quibus dignoſcatur, ibidem.

Debitoris ſubhaſtari, & deliberari non poſſunt, niſi dato termino ad reluendum, deciſ. 534. num.5.

Mobilia priùs ſunt executanda ex Conſtitutione Marchiæ, dec.549.nu.11.

Omnia quando ſunt hypothecata, creditor habet electionem, in quibus eorum velit ſatisfactionem conſequi, ibid.n.13.

Reſtituenda ſunt ſpoliato, poſtquàm Saluianiſta fuit ſatisfactus de ſuo credito, deciſ. 566.n.3.4.& ſeqq.

Quibus remedijs per ſpoliatum repetantur, ibid.

Per Creditorem immiſſum ex vno credito retineri non poſsunt pro alio Credito, ibid. num.7.

Niſi aliud creditum ſit adeò clarum, vt nullo modo controuerti poſſit, ibid.

Hinc non datur pro credito, quod non ſit omninò clarum, vel quod aliquam patiatur exceptionem, dec.35.n.5.

Minoris quo ordine ſint ſubhaſtanda, dec. 362.nu.6.& 10.

Pupilli dicuntur ſubhaſtata eo indefenſo, quando illorum alienatio fuit læſiua, ibidem num. 8.

Dotalia etiam æſtimata per Mulierem vindicari poſsunt, decedente Viro non ſoluendo, & in ſubſidium, dec.634.n. 6.

Etiamſi Mulier illorum alienationi expreſsè conſenſiſset, ibid.

Alienari non poſsunt per Maritum etiam cum conſenſu Vxoris, deciſ. 423. numer. 1. & 10.

Æſtimata quando adhùc remaneat fundus dotalis, dec.2.n.1.& ſeqq.

Ex quibus dignoſcantur, deciſ. 271. num. 12. & ſeqq.

Dotis pro conſtitutione, vel reſtitutione libera non adeſse, ad hoc, vt diſtrahi debeant bona fideicommiſsaria, quis probare teneatur, dec. 399.num.11.

Eccleſiaſtica non compræhenduntur ſub Statutis Laicorum, dec.545.num. 14. & 16. deciſ. 664. num.10.

Etiamſi lis fiat inter Laicos, ibid.

Alienari non poſſunt ſine ſolemnitatibus, & iuſta cauſa, vide *ALIENATIO*.

Emphyteutica Eccleſiæ non compræhenduntur ſub Statutis Laicorum, etiamſi agatur de ſolo vtili Dominio inter laicos, ſuprà verſ. *Eccleſiaſtica*.

Alienari poſſunt inter compræhenſos in inueſtitura non requiſito conſenſu Proprietarij, dec.658.n.3.

Si alienentur cum reſeruatione conſenſus Proprietarij, & cum clauſula *& non aliàs &c.* non incurritur caducitas, ibidem num. 3. 4. & ſeqq.

In Ciuitate Ferrariæ vigore Bonifacianæ poſſunt in quoſcumque alienari quoad vtile Dominium, dec.680.n.10.

Non tamèn in loca Pia, nec in Perſonas prohibitas, ibid.num.15.& 22.

Alienari prohibita in foreſes ex Statuto Ferrariæ non cenſentur, quæ ſunt ſubiecta Emphyteuſi Eccleſiaſticæ, deciſ. 545. numer. 14.& 16.

Fideicommiſſaria alienari poſſunt pro conſtituenda dote fæminæ deſcendentis à Teſtatore, deficientibus bonis liberis, dec.399.num.12.dec. 707.num.12.

Item pro reſtituenda dote Vxori Deſcendentis, ibid.

Amplia, etiam non obſtante prohibitione Teſtatoris, ne bona alienari poſſint ex cauſa dotis, ibid.num.20.

An poſſint alienari, vbi agitur de fideicommiſſo tranſuerſali, ibid.n.17.& ſeq.

An ſubiecta fideicommiſſo particulari, ibidem n.19.

Ad quem ſpectet tali caſu probare exiſtentiam, vel non exiſtentiam bonorum liberorum, ibid.num.11.& ſeqq.

Non veniunt ſub generali bonorum diſpoſitione facta per hæredem grauatum, dec. 538. num.6.14.15.& 20.

Maximè quando hæres vſus fuit formula, quæ denotet, eius diſpoſitionem reſtringi ad ipſius bona propria, vt ſi diceret *in ſuis bonis &c.* ibid.n.5.

Non diminuuntur ex alienatione facta per hæredem ad effectum reinueſtiendi pretium in alijs bonis, dec.533.n.3.

Expirato fideicommiſſo, alienari poſſunt, non obſtante quacumque Teſtatoris prohibitione, ſuprà verſ. *Alienari*.

Alienans grauatus, cui fuerat prohibita alienatio ſub pœna priuationis amittit, non autem alia, quæ non alienauit, prout nec efficitur incapax fideicommiſſi ad eius fauorem purificandi in caſu mortis, ſuprà verſ. *Alienari*.

Aſſecurari poſſunt præuentiuè antè purificatam ſubſtitutionem, de qua conſtat, deciſ. 607.num.10.

Dicuntur, quæ poſſidebat Teſtator fideicommittens de tempore obitus, & ad illum ſpectabant, dec.538. num.3.

Limi-

Limitatur, vbi poſſeſſor docet incontinenti bona illa eſſe ſubiecta antiquiori fideicommiſſo, ibid.nu.18.

An & quando per huiuſmodi exceptionem Actor veniens ex fideicommiſſo poſteriori repellatur ab immiſſione, ibid. num.8. & ſeqq. & num.16.& ſeqq.

Poſt quam peruenerunt ad vnam lineam, nunquam tranſeunt ad aliam, ea linea durante, dec.570.n.6.& 13.

Particulari fideicommiſſo ſubiecta non poſſunt diſtrahi prætextu legitimæ, deciſ. 492. num.4.

Si non extant, reſtituenda ſunt bona empta ex pretio bonorum fideicommiſſariorũ alienatorum, dec.527.n.1.

Retineri poſſunt per hæredem, qui ſoluit debita Teſtatoris fideicommittentis poſt aditionem, dec.491.n.1.3.& 4.

An hoc procedat, quando fideicommiſſarius offert reſtituere pecuniam ſolutam, ibidem.

Diſtingue, vt ibid.

Retineri an poſſint ex cauſa legitimæ ad retardandam immiſſionem fideicommiſſario, dec.570.num.7.

Vindicantur per fideicommiſſarium ex interdicto Saluiani probata poſseſſione Teſtatoris de tempore obitus etiam antè factam reſtitutionem, dec.482.n.1.& 5.

Etiamſi non conſtet de Dominio fideicommittentis, ibid. num.4.

Particulari fideicommiſso ſubiecta vindicantur ex remedio Saluiani, non autem *l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.* ibid.n.6.

Filij quoad adminiſtrationem, & vſumfructum ſpectant ad Patrem, dec.569.n.6.

Limitatur, ſtante prohibitione Teſtatoris, dec.315.n.3.

Vide *PATER*.

Hæreditaria cuius ſint valoris, probatur ex Inſtrumento venditionis facto per hęredem, dec.469. la ſeconda n.1.7.& ſeq.

Retineri an, & quando poſſint per hæredem, qui ſoluit debita Teſtatoris, deciſ. 491. n.1.3. & 4.

Omnia ſunt deſcribenda in Inuentario, vt dicatur legitimè factum, dec.579.n.8.

Aliàs illud hæredi non ſuffragatur, ibidem.

Limitatur, ſi omiſſio non ſit doloſa, ibid. & dec.75. ſub nu. 7.

Quando omiſſio dicatur doloſa, ibid.

Et ex quibus dolus excludatur, ibid.

Eorumque Inuentarium fieri debet in loco, in quo maior pars bonorum exiſtit, dec.579. n.1.in fine, & ſeq.

Declara, vt ibi num.5.

Claré,& diſtinctè ſunt deſcribenda cum expreſſione qualitatis,& quantitatis, non autem in confuſo, ibid.n.2.& 7.

Ritè, & integrè deſcripta præſumuntur, ſtante Iudicis decreto, ibid.

Vide *INVENTARIVM*.

Hypothecata vbi ſunt omnia, creditor habet electionem, in quibus velit ſui crediti ſatisfactionem conſequi, ſuprà verſ. *Debitoris*.

Hypothecata ſunt bona Mariti pro reſtitutione Dotis Vxoris, infrà verſ. *Mariti*.

Immobilia vbi Maritus confitetur recepiſse pro Dote Vxoris, talis confeſſio non eſt ſuſpecta de ſimulatione, dec.651.nu.6.

Pro *Indiuiſo* poſſidens, dicitur habere partem in qualibet gleba, dec.656.num.8. & 14.

Inuentarianda in quo loco, & quomodò ſint per hæredem, ſuprà verſ. *Hæreditaria*.

Vide *INVENTARIVM*.

Libera adeſse, vel non adeſse, ad quem ſpectet onus probandi, vbi agitur de facienda diſtractione pro dotibus conſtituendis, vel reſtituendis, ſuprà verſ. *fideicommiſſaria*.

Mariti ſunt hypothecata pro reſtitutione Dotis Vxoris, dec.261. num. 2.4.7. & 8. deciſ. 289. n.10.dec.676.n.4.& 10.

Item pro lucro dotali, dec.261.n.1.

Ac etiam pro Acconcio, ibid.

Matris non poſsunt ſubhaſtari pro debito filij, dec.549.n.2.& 15.

Minorum alienari non poſsunt ſine iuſta cauſa, & ſolemnitatibus, dec.519.n.1.& ſeqq.

Nec ſtatur eorum aſſertioni circa cauſam alienationis, ibid.

Declara, vt ibid.

Præſumuntur tamen alienata ex iuſta cauſa, quando alienatio fuit approbata cum decreto Iudicis, ibid.n.4.

Item, vbi Creditores inſtabant pro ſatisfactione, ibid.nu.8.

Etiamſi non appareat, quod mandata obtinuiſsent, ibid.

Subhaſtari quo ordine debeant, deciſ. 562. num.6.& 10.

Mobilia ſunt priùs executanda ex Conſtitutione Marchiæ, dec.549.n.11.

Dicuntur omnia, quæ moueri poſsunt de loco ad locum, dec.439.n.13.

Legata quando cenſeantur omnia per Teſtatorem, deciſ. 439. num. 14. & ſeq. deciſ. 728.num.5.

An ſub huiuſmodi legato compræhendãtur frumenta, & fructus recollecti, & à ſolo ſeparati tempore mortis Teſtatoris, deciſ. 728. num. 8.

Legata intelliguntur, quæ extabant de tempore conditi Teſtamenti, deciſ. 439. numer.& 17.

Non autem extantia de tempore obitus Teſtatoris, ibid.

Niſi contrarium arguatur ex coniecturis, ibid.nu.8.& 17.

An ſub huiuſmodi legato compræhendantur Statuæ, dec. 439.n.13.

Certè compræhenduntur in hoc legato Vaſa argentea, dec.728.nu.3.& 15.

Nomina debitorum tradere promittens, tenetur ſuam obligationem adimplere, deciſ. 646. num. 2.

Illique dicitur ſatisfeciſse per traditionem notulæ obligationum, in qua exprimantur dies, Notarij rogati, & quantitas debita, dec. 481.num.3.

Omnia quem donare voluiſſe non præſumitur, nè in ſenectute cogatur mendicare, vel Donatarium pro alimentis conuenire, dec. 480. num.

numer. 8. 22. 24. & 25.

Patris non ſunt hypothecata pro alimentis filiorum, dec. 477. num. 5.

Limitatur, vbi fuiſſent expreſſè aſſignata, ibid.

Poſſidens præſumitur eorum fructus percipere, deciſ. 76. num. 6. dec. 182. n. 3. deciſ. 575. nu. 3. dec. 691. nu. 3. & 4.

Nec ſtatur aſſertioni Poſſeſſoris dicentis ſe fructus non percepiſſe, dec. 691. num. 2.

Limitatur, vbi contrarium probaretur ab allegante, dec. 182. nu. 3.

Pro indiuiſo habet partem in qualibet gleba, ſuprà verſ. *Pro Indiuiſo*.

Primogenituræ poſſunt per Primogenitum vocatum in Iudicium deduci, vt e uenicnte caſu ſibi reſtituantur, dec. 607. num. 10.

Propria poteſt vnuſquiſque ad libitum diſtrahere, d e eiſque diſponere, deciſ. 655. num. 3. dec. 735. num. 3.

Suis manibus colere, non derogat Nobilitati, etiamſi id fiat, mediante exercitio rei Ruſticæ, dec. 654. num. 6. & 14.

Pupillorum ſi fuerint ſubhaſtata cum læſione, indè dignoſcitur eos fuiſſe indefenſos, deciſ. 562. num. 8.

Quorum quis habet facultatem diſponendi, an compræhendantur in vniuerſali diſpoſitione, dec. 476. la prima num. 5. & 6.

Reſtituenda ſunt ſpoliato, poſtquàm creditor Saluianiſta fuit ſatisfactus, ſuprà verſ. *Debitoris*.

Retineri non poſſunt pro alio credito, poſtquàm Creditor fuit ſatisfactus de credito, pro quo erat immiſſus, ſuprà verſ. *Debitoris*.

Sequeſtrari poſſunt, vbi conſtat de dilapidatione, dec. 533. num. 2.

Ex quibus probetur ad hunc effectum dilapidatio, dec. 702. num. 2.

Stabilia fructus reddere præſumuntur ad rationem quinque pro centenario, deciſ. 362. nu. 3. & 5.

Subhaſtari non poſſunt, niſi dato termino ad reluendum, dec. 534. num. 5.

Quomodò debeant, vbi agitur contrà minorem, ſuprà verſ. *Minoris*.

Subrogata loco fideicommiſſariorum efficiuntur fideicommiſſaria, dec. 53. n. 10.

Territorij diuerſi non compræhenduntur ſub Statuto fœminarum excluſiuo, deciſ. 577. num. 5. & 6. dec. 664. num. 9.

Ideò ſuper illis fœminæ poſſunt petere ſucceſſionem ab inteſtato, dec. 577. n. 8.

Ac etiam legitimam, vel eius ſupplementum, ibidem numer. 5. & 6.

Siuè Statutum loquatur in rem, ſiuè in perſonam, ibidem, & nu. 8.

Teſtatoris extare vltra deſcripta in Teſtamento quomodò probetur, deciſ. 656. numer. 8. & 13.

Fuiſſe probatur ex diuiſione contrà diuidentes, & habentes cauſam ab eis, dec. 672. num. 6.

Ac etiam contra tertios, ibid.

Sunt obligata legatarijs pro fructibus non extantibus, & conſumptis, dec. 728. num. 9. & ſeqq. & num. 15. vbi de ratione.

Et ſuper illis competit legatarijs immiſſio, ibid.

Vide ſuprà verſ. *Fideicommiſſaria*.

Vendita quatenùs fuerint pro pretio æſtimãdo per Peritum, vbi Peritus nominatus nõ æſtimauerit, contractus non dicitur perfectus, deciſ. 694. num. 1. & ſeqq.

Vendi perfectè non poſſunt ſine certo ſtatuto pretio, ibid. nu. 2.

BONIFACIANA

Declaratur relatiuè in deciſ. 680. n. 22.

Emanauit fauore Ciuium Ferrarienſium, ibid. num. 17.

Mandat, inueſtitura finita, & nemine infrà annum petente renouationem, alium ſubditum Ciuitatis Ferrariæ de bonis deuolutis inueſtiri, ibid. n. 19.

Non habet locum in ceſſione iuris petendi renouationem inueſtituræ, ibid. nu. 11. & dec. 545. num. 9.

Permittit bonorum emphyteuticorum liberam alienationem in quoſcumque fieri quoad vtile dominium, dec. 680. n. 10.

Prohibet bona emphyteutica transferri in loca Pia, aliaſque perſonas prohibitas, deciſ. 545. num. 8. dec. 680. n. 15. & 22.

BONI VIRI

Arbitrium, vide *ARBITRIVM*.

BONORVM

Adminiſtratio, vide *BONA, ADMINISTRATIO, ADMINISTRATOR*.

Augumentum non præſumitur, deciſ. 469. la 2a num. 3.

Maximè per modicum temporis interuallum, dum non conſtat de melioramentis, dec. 510. num. 7.

Sed tanquàm quid facti debent ab allegante probari, ibid.

Non attenditur reſpectu legitimæ, quæ in ipſis bonis debetur, ibid. nu. 2. & 9.

Beneficij, vide *BONA*.

Communio probatur ex acquiſitione communi nomine facta, deciſ. 656. num. 4. & 15. deciſ. 688. n. 1. 3. 8. & ſeqq.

Vide *COMMVNIO*.

Conſeruatio per Teſtatorem maximè intenta, eſt coniectura reciprocæ linealis inter vocatos ordinatæ, dec. 492. n. 8.

Non enim poteſt effectum habere, niſi data reciproca, ibid.

Maximè iuncta ſtrictiſſima prohibitione alienationis cum ſubſtitutione fauore non alienantium ea expreſſa ratione, vt bona remaneant in familia, ibid. num. 10.

Et per hanc coniecturam receditur à *conſ. 21. Oldrad.* & ab opinione *Gloſſ.* quod filij poſiti in conditione non cenſeantur vocati, ibidem.

Idem dicendum, ſi Teſtator mandauit bonorum, vel alicuius Prædij fructus diuidi per Primogenitum, vel antiquiorem ex vocatis in perpetuum, ibid. n. 21.

Hoc enim adimpleri non poſſet ceſſante reciproca lineali, & ſic intrat Regula *qui vult conſequens &c.* ibid.

Dilapidatio ex quibus probetur ad effectum ſequeſtri, dec. 702. num. 2.

Dimi-

Diminutio non præſumitur, deciſ. 469. la ſeconda num. 3.
Vide ſuprà verſ. *Augmentum*, & applica eaſdem concluſiones.
Diuiſio probat illorum identitatem contrà diuidentes, dec.672.num.6.
Et contrà habentes cauſam ab eis, ibidem.
Ac etiam contrà tertios, ibid.
Fideicommiſſariorum, vide *BONA*.
Filij Pater eſt legitimus adminiſtrator, & vſufructuarius, vide *BONA*.
Fructus ſi Teſtator mandauit diuidi per Primogenitum, vel antiquiorem, ſuprà verſ. *Conſeruatio*.
In Iudicio manutentionis non veniunt, niſi à die motæ litis, dec.592. nu.12.
Procedit, vbi petuntur acceſſoriè, non autem vbi petuntur tanquam ſors principalis, ibid.num.2.& ſeqq.
Præſumuntur percepti per Poſſeſſorem, vide *BONA*.
Maior Pars vbi extat, fieri debet Inuentarium ab hærede, vide *BONA*.
Poſſeſſio per ſpoliatum probatur ex eo, quod vocatus fuerit Poſſeſſor per ſpoliatorem, dec. 566.num.1.
Et reſpectu ſpoliatoris ex ſubſtentatione litis, iunctis adminiculis, ibid.n. 2.
Inſtrumentalis eſt manutenibilis, alio tunc non poſſidente, dec.4.num.1.dec.21. num. 4. dec.41.num.3.dec.44.num.1.2.& 4. dec.79. n. 1. 6. & 9. dec.82. la ſeconda num. 1. dec. 121. nu.2.6. & 7. dec.133. num.2.dec.142. num.1. & 2. dec.264.num.1.& 6.dec.328.num.6.& 7. dec.338.num.1.dec.405.num.2.dec.556.num. 2.& 9.
An probetur ex locationibus, dec.9. nu.1. dec.165.num.10.& 18.dec.290. nu.4. dec. 351. num.2.dec.412. num.2. deciſ. 567. num. 1. 2. & 3.
Probata de tempore antè motam litem cēſetur continuata vſque ad tempus motæ litis, dec.655.num.1.2. & 10.
Niſi contrarium probetur, ibid.
De tempore motæ litis attenditur ad effectum manutentionis, dec.735.nu.1.
Poſſeſſor præſumitur fructus percepiſſe, vide *BONA*.
Pupillarium ſubhaſtatio ſecuta cum læſione indicat pupillos non fuiſſe defenſos in Iudicio, dec.562.num.8.
Quorum bonorum interdictum, vide *QVORVM BONORVM*.
Quota eſt legitima, deciſ. 469. la ſeconda num. 2. & 9.
Reintegratio debita fęminis ex Statuto ceſſantibus maſculis reſtringitur ad illam bonorum portionem, quam à principio habuiſſent, quatenùs non fuiſſent excluſæ per Statutum, dec. 656.num.3.& 9.
Retentio quando concedatur, vide *BONA*.
Subhaſtatio, vide *BONA*.
Suorum quiſque eſt moderator, & arbiter, dec. 655.n.3.dec.735.num.3.
Valor probatur ex inſtrumento venditionis factę ab hæredibus, dec.469.la 2.n.1.7.& ſeq.
Probandus eſt de tempore initæ tranſactionis ab eo, qui illam impugnat tanquàm læſinam, dec.673. num.4.& 6.
Vide *ÆSTIMATIO*, *VALOR*.
Vſusfructus cenſetur relictus detracto ære alieno, dec.569.num.7.

BONVM IVS

Præſumptum ſaltem requiritur ad conſequendum alimenta, & ſumptus litis.
Vide *ALIMENTA*.

BONVM

Inſtrumentum interrogatus an quis velit habere, num teneatur reſpondere præciſè, vel reſpondere poſſit, ſe velle illud habere pro bono, donec, & quouſquè de contrario fuerit legitimè certioratus, dec.713.n.1.2.5.& 6.

BREVE

De Capiendo poſſeſſionem nomine Cameræ habet executionem paratam, deciſ. 133.ſub nu. 8.& dec.216.n.2.& 6.
Concedi non ſolet, niſi plenè, & concludentèr conſtet de reſeruatione, deciſ. 133. ſub num.8.
Nec debet executioni demandari, niſi reſeruatio notoriè iuſtificetur, ibid.
Non admittit appellationem ſuſpenſiuam, ibid.
Eſt perſonale, & expirat morte illius, cui fuit conceſſum, ibid.
Requirit, quod litteræ expediantur infrà ſex menſes, ibid.
Quod tempus incipit currere à die captæ poſſeſſionis, non autem à die Datæ, ibid.
Vide *BREVIS*.
Dicitur in forma commiſſaria ſtante clauſula *ſi videbitur*, dec.488.n.10.
Exequendum non eſt, niſi verificata clauſula *conſtito*, dec.557.num.6.& ſeq.
Quando dicatur verificata hęc clauſula, dec. 394.num.1.
Impugnari quando non poſſit, niſi obtenta oris aperitione, dec.81.num.5.& ſeq.
Intelligitur ſempèr prout de iure, deciſ. 559. nu. 1. & 5.
Iuſtificari debet per impetrantē, dec.178.n.1.& 8.
Aliàs non ſuffragatur, ibid.
Iuſtificatum quando nō dicatur concludentèr, dec.133.num.6.

BREVIS

De capiendo poſſeſſionem nomine Cameræ executio retardatur per ſolum fumum iuriſpatronatus, dec. 133.num.8.
Vel boni iuris prouiſi per Ordinarium, ibid.
Vigore capta poſſeſſio per Commiſſarium Cameræ ſuffragatur impetranti ad effectum manutentionis, dec.216. n.2.& 6.
Vide *BREVE*.
Executio retardatur, donèc partes audiantur, & fiat declaratio, quando illud fuit ſuſpenſum per aliud Breue, dec.229.num.1.& 3.
Præſertim quando declaratio pendet ab intellectu Statutorum, vel conſuetudinis Eccleſiæ, vel ab alijs, quæ indigeant diſcuſſione, ibid.num.2.
Amplia, vt ad retardandam executionem Breuis ſufficiat turbiditas materiæ, ibidem nu. 3.& 5.

Executor excedens fines muneris ſui nullitèr actũ dicitur authorizare, dec. 153. num. 4.

Productio, non autem executio debet attendi, ibid. num. 8.

B R E V I

Clauſula Parito Breui requirit paritionem omnimodam priùs quàm in cauſa poſſit ad vlteriora procedi, dec. 691. num. 1. 6. & ſeq.

Etiam reſpectu fructuum, ibid.

Itaut non ſufficiat ſola oblatio verbalis de ſtylo Rotæ, ibid.

Non comprehendit expenſas, nec fructus, de quibus in commiſſione nulla fuit facta mentio, deciſ. 76. n. 6. dec. 730. num. 4. 6. & ſeq.

Delegatus in Breui poteſt ſubdelegare, & vices ſuas alteri demandare, deciſ. 648. num. 1. 19. & ſeqq.

Etiamſi in delegatione legerentur verba *Diſcretioni tuæ mandamus &c.* ibid. num. 2. & 3. vbi de ratione.

De *Dimittendo* vt dicatur paritum, non eſt neceſſaria poſſeſsionis poſitiua dimiſsio, ſed ſufficit, quod præſtetur patientia Prouiſo illam ingrediendi, dec. 76. num. 1.

Neceſsaria tamen eſt fructuum reſtitutio, ibid. n. 2. 4. 5. & 6.

B V R G E N.

Eccleſia Canonicatus valor conſtituitur ex tribus dimidijs portionibus, dec. 376. nu. 11.

C

CADAVERIS

GABELLA an debeatur pro introductione, vel extractione cadaueris, dec. 323. num. 9.

CADVCITAS

Acceptanda eſt in vita contrauenientis, ſeu decadentis, aliàs contra illius hæredes non poteſt ampliùs intentari, dec. 680. n. 3. & 5.

Acceptata vbi fuit ob canonem non ſolutum Dominus directus non tenetur ad renouationem, ibid. num. 2.

In *Emphyteuſi* ob non ſeruata pacta venit ex natura contractus, dec. 8. num. 6.

Et non dicitur pæna, ibid.

Ideò incurritur non obſtante ignorantia, ibid. num. 7.

Datur tamen ignoranti reſtitutio in integrum, & purgatio moræ ex æquitate Canonica, ibid. num. 8.

Etiamſi ius Actoris fuiſſet effectum deterius, dummodò offeratur reſtauratio damni, ibid.

Per *Fideicommiſſarium* quando incurratur, infrà verſ. *incurritur*.

Non *Incurritur* ob alienationem factam irrequiſito Domino, niſi probetur illam fuiſſe effectuatam, dec. 680. nu. 6.

Item quando alienatio fit inter emphytheutas, in qua conſenſus Domini directi non requiritur, dec. 658. n. 2.

Item nec ob alienationẽ factã cum expreſsa reſeruatione conſenſus Domini directi, ſeu proprietarij, ibid. nu. 1.

Maximè ſi reſeruatio ſit concepta cum clauſulis *& non aliàs, alitèr, nec alio modo &c. & quatenùs opus ſit &c.* ibidem n. 3. 4. 8. & ſeqq.

Ac vbi conſenſus fuit infra legitimum tẽpus requiſitus, & expectatus, ibid. nu. 1.

Nec per impoſitionem cenſus, qui fuit redemptus priuſquã acceptaretur, dec. 188. n. 15.

Item ob non ſolutum canonem non incurritur, vbi conſtat de illius oblatione, vel depoſito, ibid. n. 7. & 9.

Per fideicommiſſarium alienantem contra expreſsam prohibitionem Teſtatoris ſub pæna caducitatis non incurritur quoad bona non alienata, ſed quoad alienata tantùm, dec. 484. n. 2. 3. 6. & ſeq.

Amplia, quia nec exindè dicitur cadere à fideicommiſſo ad eius fauorem purificando in caſu mortis, ibid. n. 5.

Remiſſa cenſetur per receptionem canonis, ſeu annuæ recognitionis, deciſ. 55. nu. 5. & 9.

Etiamſi reciperetur cum clauſula *ſine præiudicio caducitatis incurſæ*, dummodò recipiatur pro termino maturato poſt incurſam caducitatem, ibid. n. 6. & 10.

CADVCITATE

Cauſa quælibet excuſat à caducitate, dec. 8. n. 5. & 9. dec. 55. n. 3. dec. 658. n. 6. & 12.

Etiam colorata, leuis, & imaginaria, dec. 8. num. 9.

Ignorantia an excuſet à caducitate, vide *CADVCITAS*.

Non datur in Domino directo de caducitate incurſa ob non ſolutum canonem, cùm hoc ſit factum proprium illius, deciſ. 680. num. 4.

Reſeruatio conſenſus proprietarij in alienatione rei emphyteuticæ an excuſet à caducitate, vide *CADVCITAS*.

CADVCITATIS

Dominium ad effectum intentandæ caducitatis probari debet non ſolùm plenè, & concludentèr, dec. 55. n. 1. 7. & 8.

Sed etiam exactiſsimè, ibid.

Hinc talis probatio non reſultat ex ſolutione Canonum, ſeu annuarum præſtationum, cùm hæc dicatur probatio præſumptiua, non autem plena, & concludens, ibid. num. 2.

Maximè ſi quietantiæ ſint conceptæ alternatiuè, vt V. G. pro canone, aut cenſu, ibid. num. 3.

CALAGVRITANA

Beneficia vigore Conſtitutionis Clementis VIII. decretorum Synodalium, & antiquæ conſuetudinis, conferuntur antiquioribus filijs patrimonialibus eiuſdem Eccleſiæ, deciſ. 114. num. 3. & 5.

Et conferuntur per aſcenſum, ibidem nu. 1. & ſeqq. & dec. 249. n. 1.

In quo Aſcenſu præfertur prior receptus, dec. 249. num. 1.

Et habens qualitates requiſitas, deciſ. 40. num. 2.

Conferuntur dignioribus, deciſ. 561. n. 5.

Quis autem ſit dignior, Iudicio examinatorum Synodalium decernitur, ibidem deciſ. 591. per tot.

Sed à relatione examinatorum datur appellatio.

latio, deciſ. 563. numer. 5. deciſ. 591. numer. 7.
Quid operetur hæc appellatio, deciſ. 591. num. 7. & ſeqq.
Non tamen datur, vbi agitur de Beneficijs Parochialibus, ſeù Curatis, dec. 563. n. 5.
In Eccleſijs receptitijs nō vacant, ſed mortuo Beneficiato extinguitur Beneficiū, dec. 20. n. 5.
Sunt debita certo generi perſonarum habētium præfixas qualitates, deciſ. 683. numer. 12.
Qualitates autem ad hunc effectum probari poſſunt etiam per Teſtes, dec. 40. nu. 2.
Non comprehenduntur ſub regulis Cancellariæ, dec. 20. num. 13. in fin.
Conſtitutio Clementina, de quo tempore emanauerit, ibid. nu. 11.
Vbi examinetur, ibidem, & dec. 249. num. 5. & 7.
Habet locum in omnibus portionibus, licèt de omnibus non loquatur, deciſ. 249. nu. 2. & 7.
Comprahendit nedùm Prouiſos ab Ordinario, ſed etiam Prouiſos Apoſtolicos, ibid. num. 3.
Illius inobſeruantia ex quibus reſultet, dec. 40. num. 8.
Eccleſia quomodò, & quando ſupprimi poſſit iuxtà Conſtitutiones Synodales, deciſ. 20. num. 1.
Vide *BENEFICIA*.

CALCVLI

Error probatur ex libro, ad quem calculus refertur, dec. 171. nu. 5.

CALCVLVS

Dationem inſolutum non excludit exceptio, quod non fuerit factus calculus, dec. 240. nu. 10.
Relatus ab Arbitratore in eius laudo, quatenus non contineat id, quod refertur, laudum reddit nullum, dec. 324. n. 9.
Limitatur, vbi Arbitrator in laudo non ſe reſtrinxit ad calculum, ibid.
Vndè dignoſcatur, quod Arbitrator ad laudum non ſe reſtrinxerit, ibid. num. 10.

CALMERIVM

Probat valorem fructuum, dec. 169. nu. 5.
Et ad illorum liquidationem admittitur, ib.

CALVMNIAM

Lis mota per calumniam non efficit Beneficium litigioſum, dec. 520. n. 6.

CALVMNIA

In *Articulis* non de facili per Rotam admittitur ad effectum denegandi remiſſoriam, dec. 73. num. 5.
Cæterùm ea ſtante remiſſoria denegatur, dec. 42. num. 1. & 6.
Deducitur ex eo, quod tendant ad euertenda fundamenta Deciſionum in cauſa factarum, ibid. n. 2. & 11.
Procedit, concurrentibus alijs calumniæ adminiculis, cùm non ex hoc ſolùm, quod articuli contineant materias Deciſionibus cōtrarias, præſumantur calumnioſi, ibid. n. 11.
Item deducitur ex eo, quod materiæ articulatæ ſint inueriſimiles, ibid. n. 3.
Item ex eo, quod materiæ ſint irreleuantes, ibid. n. 10.
Item ex quo agatur de retardanda executione obligationis Cameralis, deciſ. 73. n. 4.
Suſpicatur ex eo, quod quis aliàs contrarium articulauerit, dec. 575. num. 11.
Maximè ſi vlteriùs probationibus factis vſus fuit, ibid.
Vide *ARTICVLI*.
Compromiſſum petentis reſultat ex eo, quod petatur poſt concluſum in Cauſa, deciſ. 60. n. 1.
Recuſantis Iudicem tamquàm ſuſpectum operatur, vt illius inſtantia pro alterius deputatione ſit reijcienda, dec. 703. nu. 5.
Excluditur, ſi recuſetur ob nimiam Amicitiam cum vna ex Partibus, vel ex eo, quod habeat intereſſe in Cauſa, ibid.

CAMBIA

Licita vt ſint, ſeruari debet forma Conſtitutionis 148. Pij Quinti, dec. 500. num. 1.
Hinc exhibendæ ſunt litteræ tranſmiſſæ ad nundinas, quæ vulgò *dell' andata* nuncupantur, ibid. num. 2.
Verùm quia huiuſmodi litteræ originales non remanent penès cambiantem, ſed penès Correſponſalem, cui tranſmittuntur, ſufficit propterea, quod exhibeatur illarum regeſtrum, idid.
Præſertim, vbi etiam exhibentur litteræ originales, quæ dicuntur *del Ritorno*, ibid.
Imò ſolas has litteras exhibere ſufficit ad probandam tranſmiſſionem litterarum *dell' Andata*, ibid.
Pluribus pro nundinis fieri non poſſunt, ibidem num. 3.
Procedit, quando Creditor cambiarius vellet percipere plus pro ſecundis nundinis, quàm pro primis, ibid.
Vel quando Cambium conſtituitur ſub eo pacto, quod debitor non poſſit reſtituere illud in primis nundinis, ibid.
Sed quando conuenitur, quod continuet facultas cambiandi, quatenùs finito primo cambio, debitum non ſoluatur, vtiquè contractus ſuſtinetur, ibid.
Valeant ne cum taxatione certi intereſſe, adiecto pacto, quod illud debeatur, ſiuè ad id curſus nundinarum aſcendat, ſiuè non, ibidem num. 6.
Pactum iſtud an vitiet, vel ſolummodò vitietur, ibid.

CAMBII

Interpellatio debitoris an, & quando requiratur pro continuatione cambij, ibid. num. 4.
Litteras ſcribens non liberatur ex eo, quod mercator, cui diriguntur, illas acceptauerit, niſi etiam ſubſequatur effectiua ſolutio, dec. 468. n. 1. & 5. dec. 602. n. 1. 2. 3. & 5.
Quid, ſi creditor neglexit illas exigere, dec. 468. num. 8.
An teneatur ſtatim certiorare ſcribentem, & remittere eas cum proteſtatione, ibidem num. 9.
Et in caſu regreſſus, an teneatur litteras reſtituere, vel offerre, ibid.
Requiſita, vt contractus ſit validus, iuxtà Conſtitutionem Pij Quinti, ac etiam de iure cōmuni, quæ ſint, dec. 500. n. 1. & 6.

CAMBIVM

Continuatiuum quando dicatur, & quando expiret per primum girum pecuniarum, ibid. antè num. 6.

CAMERALIS OBLIGATIO

Vide *OBLIGATIO CAMERALIS.*

CAMERÆ

Auditor, vide *AVDITOR CAMERÆ.*

Commiſſarius capiens poſſeſſionem Beneficij nomine Cameræ, illamque cedens Prouiſo, transfert in eum poſſeſſionem manutenibilem, dec. 133. n. 1. 8. & 9.

Etiam ſine alia appræhenſione, ibid. n. 8.

In Forma qui ſe obligauit, de ſtylo intelligitur ſe obligaſſe in forma Cameræ Apoſtolicæ, deciſ. 572. num. 2.

Librorum taxa non probat verum valorem Beneficij, dec. 518. num. 4. vbi de ratione.

CANCELLARIÆ REGVLÆ

Vide *REGVLÆ CANCELLARIÆ.*

CANONES

Ob non ſolutos deuolutionis ignorantiam allegare non poteſt Dominus directus, cùm concernat illius factum proprium, dec. 680. nu. 4.

CANONIS

Depoſitum ſufficit ad euitandam pœnam deuolutionis, & caducitatis, deciſ. 658. nu. 7. & 9.

Deuolutione acceptata ob non ſolutionem Canonis, Dominus directus non tenetur facere renouationem proximiori vltimi defuncti, dec. 680. num. 2.

Oblatio ſufficit ad effectum excuſandi à caducitate, dec. 658. num. 7. & 9.

Receptio importat remiſſionem caducitatis, dec. 55. num. 5. & 9.

Etiamſi fieret cum clauſula *ſine præiuditio caducitatis incurſa*, dummodò recipiantur termini maturati poſt incurſam caducitatem, ibid. num. 6. & 10.

Solutio probat dominium directum, iunctis alijs demonſtrationibus, de quibus deciſ. 401. nu. 3. & 9.

Cæterùm illud ſola non probat ad effectum caducitatis, dec. 55. num. 2.

Cùm ad hunc effectum requiratur probatio plena, & concludens, non reſultans à ſolutione Canonis, quæ eſt probatio ſolummodò præſumptiua, ibid.

Maximè ſi quietantiæ ſint conceptæ per modum alternatiuum, ſeu dubitatiuum, vt (Verbi gratia) pro Canone aut Cenſu, ibidem num. 3.

Valor æſtimatur iuxtà vſum, & conſuetudinem Regionis, dec. 39. n. 5. & 8.

CANONICATVS

Collatio in Cathedrali de iure ſpectat ſimultaneè ad Epiſcopum, & Capitulum, dec. 204. nu. 2. & 10. dec. 223. n. 5. dec. 589. n. 7.

Spectat ad ſolum Capitulum, vbi talis extat conſuetudo, deciſ. 204. num. 13. dec. 223. nu. 4. & 6. dec. 589. n. 7.

Maximè ſi Epiſcopus tacuit per longum, & conſiderabile tempus, deciſ. 223. numer. 5. & 6.

Permiſitque per plures vices collationem fieri à ſolo Capitulo, ibid.

Et Capitulum exiſtens in quaſi poſſeſſione conferendi debet in illa manutenеri, ibidem num. 1. & 9.

Quamuis non doceat de titulo, ibid. num. 4. & ſeq.

In Eccleſia Collegiata ſpectat ad Capitulũ, & confirmatio ſeù inſtitutio ad Epiſcopum, dec. 204. num. 11. dec. 557. num. 2.

Facta per Ordinarium in menſe reſeruatò eſt nulla, dec. 589. num. 5. & 10.

Ac etiam poſſeſſio ſubſecuta ob decretum irritans, quod inficit titulum, & poſſeſſionem, ibid.

Spectans ad Capitulum poteſt diuidi inter Canonicos per Turnum, deciſ. 7. num. 5. 6. & 9.

Vide *COLLATIO.*

Fructus cõmunes inter Canonicos, & Beneficiatos, ſeu Cappellanos adminiſtrantur per Capitulum, dec. 679. num. 5.

Diuidendi ſunt inter omnes Canonicos, quamuis ex vnius induſtria aucti fuerint, ibidem.

Solui debent eo modo, quo fuerunt anteà ſoluti, dec. 692. num. 9.

Dummodò id commodè fieri poſſit, ibidem.

Poſſeſſio capienda eſt capitulariter, aliàs non ſuffragatur, deciſ. 589. num. 10. & 13. deciſ. 599. num. 4.

Amplia, vt patientia Canonicorum non ſufficiat ad ſanandam hanc nullitatem, deciſ. 589. num. 10.

Limita remiſsiuè, dec. 599. num. 4.

Poſſeſſor Citandus eſt, quando alius Canonicatum prætendit, deciſ. 589. n. 10. & 13.

Etiam quod de facto poſsideat, ibid.

CANONICI

Abbatis ſunt obedientiarij, deciſ. 517. num. 1.

Aſſignare non tenentur tertiam partem præbendarum pro diſtributionibus quotidianis, niſi iuxtà præſcriptum *Sacri Concilij Tridentini*, ſcilicèt vbi diſtributiones non adſunt, vel ſunt ità tenues, vt veriſimilitèr negligantur, dec. 458. num. 5.

Aſſignationem conſequi debent ſufficientem pro ſua ſuſtentatione ex fructibus eorum Canonicatus, & Præbendæ, dec. 58. n. 4.

Gerunden. tenentur ſeruare Statuta Eccleſiæ condita per Epiſcopum, & Capitulum vti valida, dec. 692. num. 6.

Intereſſe debent horis diuinis ſimul cum Beneficiatis, & Clericis, dec. 457. n. 4.

Et ità intelligendum eſt Statutum diſponẽs ſuper modo reſidendi, quamuis loquatur de ſolis Beneficiatis, ibid.

Obedire tenentur Abbati, dec. 517. n. 1.

Optandi ius regulariter habent ſoli Canonici, dec. 190. nu. 11. 12. & ſeqq.

Prælati, vide *CANONICVS.*

Vnius induſtria aucti redditus diuidendi ſunt inter omnes, dec. 679. nu. 5.

Scientia, & patientia non ſufficit ad probandam ſcientiam, & patientiam Capituli, dec. 62. num. 3. & 16.

CANONICIS

Portionarij ſunt inferiores, & minùs digni, dec. 267. nu. 1. & 7.

Competunt tamen nonnulla Portionarijs, quæ non competunt Canonicis, ibid.n.5.& 7.

CANONICORVM

Liber contra ipſos plenè probat, deciſ. 660. n.2. 4.& ſeq.

Patientia non ſuffragatur ad ſubſtinendam poſſeſſionem Canonicatus nullitèr captam, deciſ. 589.num.10.

Priorem ab ipſis legitimè electum tenetur Abbas confirmare, deciſ. 536. num.5. dec.546.num. 1.dec.580.num.5.& 8.

Niſi adſit legitima cauſa, qua concurrente Abbas non teneretur Priorem à Canonicis electum confirmare, dec.241. nu.1. dec. 517. num.1. 2.& 6.

Et poſſet electionem non admittere, deciſ. 517.num.1.2.& 6.

Etiamſi Canonici eſſent in quaſi poſſeſſione eligendi,dec.241.num. 1.

Vide *ABBAS*.

CANONICVS

Antiquior Eccleſiæ Seguntinæ habet ius præſidendi in Choro, in abſentia Decani, & Prioris, dec. 127.num.1.9.& ſeqq.

Hæc conſuetudo non dicitur contra Ius, ſed præter Ius, ibid. n.5.

Illique ius potiùs aſſiſtit, quàm reſiſtat, ibid.num.7.

Coadiutor nullam habet præcedentiam, dec. 413. num.4.

Etiam reſpectu illorum, quibus præcedit Coadiutus, ibid.

Amplia, etiamſi fuiſſet deputatus cum omnibus prærogatiuis, & cum futura ſucceſſione, ibid.

Non *Conſtitutus* in Sacris Ordinibus lucratur tantummodò medietatem diſtributionum quotidianarum,dec.971.n.2.

Prælatus interueniens in Capitulo vti Canonicus non conſequitur locum, quem aliàs conſequeretur vti Prælatus,dec.392.n.7.

CANTORATVS

Numeratur inter Dignitates Capituli, dec. 127. antè num.9.

Poſſeſſio non eſt neceſſe, quod capiatur capitularitèr, ibid.

CANTOR

Non eſt de Capitulo, deciſ. 127. antè n.9.

Præcedit in Choro de iure, quando abſunt Decanus, & Prior, ibid.n.3.

CANTORVM

Appellatione de iure veniunt omnes Clerici etiam prima Tonſura initiati, deciſ. 127.antè n. 9.

C A P.

Conſultationibus de Iurepatron. quomodò ſit intelligendum,dec.539.nu.6.

Cùm de Beneficio de praben. in 6. declaratur, ibid.

Prohibemus de decim. expreſsè derogandum eſt in conceſſione decimarum laicis facienda, dec.141.n. 1.2.& 6.

Secundum de conceſſ.praben. non ligat Sedem Apoſtolicam, ſed habet locum tantummodò in Ordinarijs, & inferioribus collatoribus,deciſ. 582.num.13.

CAPITVLA

Antecedentia declarantur à ſubſequentibus, dec. 359.nu.3.

CAPITVLI

Ex Archiuio iura legitimè extracta probant tàm pro, quàm contra Capitulum, deciſ. 228. num.5.dec.260.n.2.

Præſertim ſi Archiuium ſit benè, & legalitèr tentum,dec.228.num.5.

Et maximè quando agitur contrà ſubditos eiuſdem Capituli, dec.260.n.2.

Dignitas non eſt Cantoratus, deciſ. 127. antè numer.9.

Gerunden. Statuta condita per Epiſcopum, & Capitulares, vti valida ſunt ſeruanda, deciſ. 692.num.6.

Libri contra ipſum plenè probant, dec. 86.nu.1. dec.126.num.1.dec.144.num.1.& 13. dec.601. num.2.3.& 6.

Signantèr quoad onera in eiſdem deſcripta, dec. 601.n.2.3.& 6.

Probant etiam pro Capitulo, quando ſunt legalitèr tenti, dec.86.n. 9.

Probant intereſſentiam Diuinis Officijs quoad punctatos, & deſcriptos, ibidem, num.10.

Et iura in illis exiſtentia, ac deſcripta per Notarios, ſeu Secretarios poſſunt legitimè extrahi per Secretarium, vel Notarium ſucceſſorem, dec.228.n.1.2.& 3.

Etiam abſquè citatione Partis, ibid.

Acta ſcripta in libris Capituli præſumuntur Capitularia, ibid.n.4.

Præſertim ſi ſint ſcripta per Officiales eiuſdem Capituli ad id deputatos, ibid.

Patientia non infertur ex patientia vnius Canonici, dec.62.num.3.& 16.

Nec *Scientia* deducitur ex ſcientia vnius Canonici, ibid.

Statutum inter Beneficiatos, & Capitulares eſt omninò ſeruandum, deciſ. 265. num. 5.

Vicarius, Sede Epiſcopali vacante, non ſuccedit in iuriſdictionem Epiſcopo delegatam per Reſcriptum,dec.16.num.1.& 8.

Eſt Iudex ordinarius in cauſis Ordinarijs, ibid.num.9.

De *Vicario* Sede Epiſcopali vacante qui tractent, ibid.n.7.

CAPITVLO

Cantores non ſunt de Capitulo, deciſ. 127. antè num.9.

Portionarij admittuntur in Capitulo, deciſ. 267. num. 6.& 7.

Et habent vocem in eo, idid.

Non tamen dicuntur de Capitulo, ibidem.

Prælatus interueniens Capitulo tanquàm Canonicus non habet locum, qui ei competeret tanquàm Prælato, dec.392.n.7.

Vnio facta Capitulo ad ſuccurrendum neceſſitatibus Menſæ Capitularis, an cenſeatur reuocata per Regulas Cancellariæ, deciſ. 483. nu. 4. & 5.

CAPITVLVM

Abſentium cauſas, & impedimenta cognoſcit, ad effectum,vt conſequi debeant diſtributiones quotidianas, quamuis horis Canonicis non interuenerint, dec 671. n.13.

Adminiſtrat fructus communes inter Canonicos, & Beneficiatos, dec.679.n.5.

Antecedens Inſtrumenti declaratur ex Capitulo ſubſequenti, dec.159.num.3.

Vide *CAPITVLA*.

Beneficiati non faciunt Capitulum, dec.446. nu. 3.4.5.8.& ſeqq.

Ideò non poſſunt ſe capitularitèr congregare, ibid.

Beneficiatos cogere non poteſt ad contribuendum in expenſis factis pro ſubſtinenda lite Capituli, ibid.num.1.2.6.7.& 8.

Maximè quando Beneficiati ſe declarauerunt nolle ſubſtinere huiuſmodi cauſam, ibidem.

Beneficia confert, infrà verſ. *confert.*

Citatum non dicitur legitimè, niſi fuerit in actu exequendæ citationis capitularitèr congregatum, dec.401.num.2.

Ideò priùs quàm citetur, debet requiri ad ſe congregandum, ibid.& nu.9. & ſeqq.

Amplia, vt non valeat citatio executa in loco Capitulari, ibid.num.2.

Nec talis defectus ſanetur per comparitionem Procuratoris ad effectum cenſurarum, ibid.num.4.5.& 7.

Niſi compareat de certa ſcientia Capituli, ibid.

Præſumpta enim ſcientia ad hunc effectum non ſufficit, ibid.

Sed non eſt requirendum, vt ſe congreget, quando de tempore executæ citationis reperitur iam congregatum, dec.440.nu. 9.

Et ſtatur aſſertioni Executoris referentis ſe reperiſſe Capitulum congregatum, ibidem num.5.

Collegiata Eccleſiæ habet collationem Beneficiorum in ea vacantium, deciſ.204. num.11.dec. 557. num.2.

Itaut Prouiſi tantummodò inſtitutio, ſeù confirmatio ſpectet ad Epiſcopum, ibid.

Confert Beneficia vacantia in menſe Ordinarij de iure communi ſimultaneè cum Epiſcopo, dec.204.num.2.& 10.dec.223.num. 6.

Nec talis ſimultanea collatio tollitur per alternatiuam Epiſcopo competentem, dec.557. num.3.

Excluditur tamen ſimultanea collatio, ita vt ea ſpectet ad ſolum Capitulum, vbi talis viget conſuetudo, deciſ 204. num. 13. deciſ. 223.num.4.& 6.dec.589.num.7.

Signantèr vbi conſtat de pluribus prouiſionibus factis à ſolo Capitulo, deciſ.223. num. 5. & 6.

Nec Epiſcopus reclamauit per longum, & conſiderabile tempus, ibid.

Sicquè Capitulo exiſtenti in quaſi poſſeſſione conferendi debetur manutentio, ibid. nu. 3.& 9.

Etiam ſi non exhibeat titulum, ibidem nu. 4. & ſeqq.

Attento ad hunc effectum vltimo Statu Beneficij, dec.547.num.5.& 8.

Et huiuſmodi ius poteſt diuidi inter Canonicos per Turnum, dec.7.n.5.6.& 9.

Contradictor legitimus eſt ad impediendam executionem litterarum Apoſtolicarum ſuper Beneficio ipſi vnito per Epiſcopum, dec.460. num.5.& 8.

Conuocandum eſt, vt validè citetur, ſuprà verſ. *citatum*.

Item vbi agitur de tradenda poſſeſſione Beneficij, quæ niſi capitularitèr capiatur, eſſet nulla, deciſ. 589. num. 10. & 13. deciſ. 599. num. 4.

Amplia, vt idem dicendum ſit de poſſeſſione Cappellaniæ vnitæ Capitulo, dec. 460. num.2.& 6.

Ita, vt patientia Canonicorum non ſufficiat ad ſanandam nullitatem poſſeſſionis, quæ non fuit capitularitèr capta, deciſ. 589. numer.10.

Limita in poſſeſſione Cantoratus, dec.127. antè num.9.

Item in alijs dignitatibus, quæ non ſunt de Capitulo, dec.460.antè num.9.

Duo enim requiruntur, vt poſſeſſio ſit capitularitèr capienda, ſcilicèt, quod prouiſus habeat ſtallum in Choro, & vocem in Capitulo, ibid.

Item limita remiſſiuè, dec.599.num.4.

Quando poſſeſſio dicatur capitularitèr capta, quamuis id in illius actu non exprimatur, dec.60.num.3.& 7.

Decimarum in exactione eſt manutenendū, vbi conſtat de illius quaſi poſſeſſione exigendi, dec.213.num.1.3. & 5.

A Declaratione facta per Capitulum ſupèr priuatione Præſtimonij datur appellatio, dec. 721. num.4.

Siquidem in ea Capitulum potuit decipi, ibid.

Excommunicari non poteſt, deciſ. 440. num. 2. 12.& ſeqq.

Poteſt tamen ſubijci interdicto Eccleſiaſtico, ibid.

Prout, & excommunicari poſſunt aliqui particulares de Capitulo in illius contumaciam, ibid.num.3.

Impedire non poteſt Capitulares quominùs interſint diuinis officijs, ne lucrentur diſtributiones quotidianas, dec.671.num.12.

Quod ſi impediat, adhuc eis debentur diſtributiones, ne Capitulum conſequatur lucrum ex impedimento per ipſum affectato, ibid.num.9.

Interdici poteſt, ſuprà verſ. *excommunicari.*

Iuriſdictionem habens viſitandi, conferendi Beneficia, & optandi, debet in illa manuteneri aduerſùs Epiſcopi turbationes, dec. 48. num. 1.3.& 7.

Et quaſi poſſeſſio probatur ex actibus factis ſciente, & patiente Epiſcopo, ibid. nu. 1.

Nec ad excluſionem Capituli exiſtentis in quaſi poſſeſſione ſufficit Epiſcopo ſola iuris aſſiſtentia, ibid.nu.3.& 7.

Amplia, vt Epiſcopo non ſufficiat docere de actibus iuriſdictionalibus per ipſum geſtis, quando huiuſmodi actus ſunt de recenti, quia præſumuntur clandeſtini, & turbatiui, ibid. num.4.

Maximè vbi agitur de iuribus, in quibus ius non reſiſtat, dec.223.num.3.& 9.

Ac vbi agitur de actibus longo tempore continuatis, ibid.num.5.

In his enim quaſi poſſeſſio ſuffragatur, etiam ſi

etiamſi aliqua obſtaret iuris reſiſtentia, ibidem.
Procuratoris in conſtitutione quas ſolemnitates ſeruare teneatur, dec.231.n.8.15.& 16.
Subſequens Inſtrumenti declaratur ab antecedenti, ſuprà verſ. *antecedens*, vide verbo *CAPITVLA*.

CAPPELLANIA

Adiudicanda eſt illi ex pluribus preſentatis, qui habet maiorem partem vocum, dec. 706. nu. 1. & 10.
Amouibilis, ſiuè annalis, & manualis non dicitur illa, ad quam conſequendam præfertur antiquior, dec.320.num.5.
Adhuc quod ſit, priuatus ea non dicitur Cappellanus, niſi probetur electio alterius. dec.320.num.2.
Maximè dum ipſe continuauit in ſeruitio, ibid.
Et non legitimè priuatus debet ad illam reintegrari, ibid.num.4.
Saltem ad purgandam eius famam, ibidem.
Annalis, ſuprà verſiculo *amouibilis*.
Beneficium Eccleſiaſticum non dicitur, dec.396. num.5.
An & quando ſit, deciſ. 87. numer. 1. & ſeqq.
Vide *BENEFICIA*.
Sacerdotalis ex quibus dicatur, deciſ. 99. nu.6.
Vide *BENEFICIA*.
Simonia non committitur in Cappellania, dec. 396.num.5.& 6.

CAPPELLANIÆ

Fructus communes inter Canonicos, & Cappellanos adminiſtrantur per Capitulum, deciſ. 679.num.3.& 6.
Quando debeant augeri, ex quo aucti ſint redditus Capituli, ibid. num.1.6.& ſeqq.
Quoad quantitatem probantur ex inſtrumento illius erectionis, dec. 144. num. 7.
Fundatio præſumitur facta cum auctoritate Ordinarij ſtante obſeruantia, dec.396.n.8.
Nominatio quando poſſit per Patronum laicum variari, deciſ.706.n. 5.& ſeqq.& n.11.& ſeqq.
Poſſeſſio capienda eſt capitularitèr, quando illa eſt vnita Menſæ Capitulari, deciſ. 460. num. 2. & 6.

CAPPELLANI

Amouibiles non vtuntur iure proprio, ſed iure illorum, à quibus deputantur, dec. 413. nu. 2.dec.559.nu.2.3. cum ſeq.ac num.5.
Ideò non præcedunt Beneficiatis habentibus titulum perpetuum, & vtentibus iure proprio, dec.559.num.2.& ſeqq.
Collegij Compluten. amouibiles, quæ habeant priuilegia, dec.559.n.1.& 2.
Hieroſolymitanæ Religionis non debent eſſe neceſſariò ſanguine nobiles, ſed ſufficit, quod ex infima plebe non recipiantur, deciſ. 654. numer. 8.
Quæ nobilitas in eis requiratur, ibidem num. 10.
Præbendam conſequuntur, licèt non interueniant in Choro, quando eis fuit aſſignata ex alia cauſa, quàm huiuſmodi intereſſentiæ, deciſ. 144.num.9.& 10.

CARACTERIS

Identitas tollit ſuſpicionem Apoſtillæ, deciſ. 436.num. 32.dec.714.num.4.
Itaut Inſtrumentum probet, quamuis Apoſtilla non fuerit per Notarium approbata, dec.714.num.4.
Imitatio conſimilis fieri poteſt, & multi inueniuntur, qui id faciunt, dec.604.nu.3.
Teſtes in ſimilitudine caracteris facilitèr decipi poſſunt, ibid.n.3.
Vide *MANVS, SCRIPTVRÆ*.

CARCERATIO

Vnius ex coniugibus ſecuta ad inſtantiam alterius ſuper arduo crimine, probat inter eos odium Capitale, ad effectum deueniendi ad ſeparationem Thori, dec. 490. n.1.6.8.& ſeqq.
Non tamen probat ſæuitiam, niſi conſtet de cauſa, pro qua fuit deuentum ad carcerationem, dec.419.nu.5.

CARCERATVS

Obtinens decretum Viſitæ, cenſetur illud obtinuiſſe ſolummodò contra Creditores, qui eum fecerunt carcerare, vel arreſtare, deciſ. 507.num.6.& 9.
Metiendo facultatem à poteſtate, cùm Viſita non habeat iuriſdictionem, niſi inter carceratos, vel arreſtantes, ibidem,& nu. 7.& 8.

CARDINALIS

Auditori ſalariū ſoluere non ſolet ex notorio ſtylo Curiæ, dec.64.num.2.& 8.
Nec *Familiaribus* honeſtioribus, ibid.
Familiaritas, vide *FAMILIARITAS*.
Salarium ſoluere non tenetur illi, cui ſubminiſtrauit Victum, & Habitationem, donec permanſit in eius ſeruitio, dum non fuit aliàs de ſalario conuentum, dec.64.nu.5.
Quod maximè fauet hæredibus Cardinalis, dum, eo viuente, nil fuit vnquàm petitum, ibid.num.5.

CASSATVRÆ

Adimunt fidem ſcripturæ, ſeù libro, ſolummodò in partibus caſſatis, non autem in alijs partibus non caſſatis, & ſeparatis, deciſ. 504. n.2.dec.601.num.4.

CASTRI

Venditio, ſi illi ſit annexum iuſpatronatus, an dicatur ſimoniaca reſpectu iuriſpatronatus, dec.710.num.3.9.& ſeqq.

CASTRO

Iuſpatronatus ſi ſit annexum, etiam ipſum dicitur feudale, dec.363.n.1.16. & 19.
Quomodò probetur talis annexio, ibidem, & numeris ſeqq.
Poſita hac annexione iuſpatronatus dicitur de pertinentijs Caſtri, ibid.num.7.
Comprehenditur ſub mentione facta de Caſtro cum ſuis iuribus, & pertinentijs, ibid.
Venit ſub venditione facta de Caſtro cum ſuis pertinentijs, & tranſit in emptorem, ibidem nu.8.& 18.
Vide *IVSPATRONATVS*.

CASVS

Conſuetudinis debet probari in ſpecie, & præciſus, prout ille, de quo agitur, deciſ. 54. numer. 7.
Fortuitus cedit damno Domini deponentis, ſeù mandantis, non autem damno Procuratoris, depo-

depoſitarii, ſeù mandatarij, deciſ. 712. num. 5. & 12.

Dicitur furtum commiſſum ſine dolo, & culpa mandatarij, ſeù depoſitarij, ibidem num.4.

Probari concludentèr debet ab allegante,& prætendente ex hoc capite non teneri, actione mandati, ſeù depoſiti, dec.644.n.6.

Mixtus dicitur, in quo agitur de cauſa ſexus, & ætatis, dec.255.num.6.

Non compræhenditur ſub conſuetudine vrgente ſuper caſu ſimplici, ibid.

Nec ſub Statuto de ſimplici caſu diſponente, dec.253.num.9.10.& ſeqq.

Omiſſus à Statuto remanet ſub diſpoſitione iuris communis, vt quò minùs fieri poſſit corrigatur, dec.543.num.8.

Vnius à determinatione non valet arguere ad aliū diuerſum, dec.140.n.7.dec.655.nu.9.

Ab excluſione licèt inferre ad excluſionē alterius, dec.457.n.4.& 10.

CATASTRVM

Loci, in quo fuerunt percepti fructus, admittitur ad probandum illorum valorem, dec.169. num.5.

Reliqua vide verb. *ÆSTIMVM*.

CATHEDRALITAS

Eccleſia quomodò probetur, deciſ.20. num.11. & ſeqq.

C A V S A

Abſentia iuſta excuſat Beneficiatum à reſidentia, & intereſſentia Diuinis, deciſ. 726. numer. 1. & 5.

Itaut illi debeantur fructus, ibid.

Ac etiam diſtributiones quotidianæ, ibidem.

Maximè concurrente licentia Ordinarij, ibidem num.2.& 7.

Talis dicitur cauſa defendendi iura Beneficij, vel Beneficiatorum, ibid. n.3.

Studij autem cauſa ſufficiens dicitur, ad effectum conſequendi fructus,non autem diſtributiones quotidianas, deciſ.671. num.10.

Quæ dicatur ad hunc effectum iuſta cauſa, dec.726.nu.1.& 5.

Actus magis attenditur, quàm ipſe actus, deciſ. 314.num.2.dec.735.num.4.& 10.

Maximè in incorporalibus, dicta dec. 735. n.4.& 10.

Ideò actus ad certam cauſam reſtrictus, vltrà illam non, poteſt operari, deciſ. 374. numer. 3.

Æris alieni ſoluendi vrgentibus creditoribus ſufficiens reputatur, ad effectum alienandi bona minoris,dec.520.num.4.

Etiamſi non appareat, quod Creditores mandatum obtinuerint,ibid.

Ætatis dicitur magis priuilegiata, quàm cauſa ſexus, deciſ. 253. num. 25. deciſ. 255. num.4. & 14.

Et ſexus dicitur caſus mixtus, deciſ. 255. num. 6.

Alienandi bona Eccleſiæ, vide *ALIENATIO*.

Bona minoris, vide *ALIENATIO*.

Alimentorum præſtandorum ceſſante, debet ceſſare illorum præſtatio, deciſ. 565. nu. 1. & 5.

Inſpicitur in illorum taxatione,dec.542.n.1.

Annexa cognoſcenda eſt ab eodem Iudice cauſæ principalis,dec.441.num.5.

Beneficialis, vide *BENEFICIALIS*.

Caducitatem ad euitandam ſufficit quælibet cauſa, dec.8.num.5.& 9. dec.55.num.3. dec. 658. num.6.& 12.

Etiam colorata,leuis,& imaginaria, deciſ.8. num.9.

Calumnioſa non admittitur ad recuſandum Iudicem, infrà verſ. *recuſando*.

Ceſſante ceſſat effectus deciſ. 323. num. 5. deciſ. 372. num.9.deciſ.470. nu.7.deciſ.565. num.1. & 5.dec.662.num.3.& 4.

Ciuilis facit ſilere Criminalem, deciſ. 6. n.5.

Procedit, quando vna eſt præiudicialis alterius, ita vt ſententia lata in vna pariat rem iudicatam in alia, ibid.& nu.2. & 3.

Hinc cauſa Ciuilis non facit ſilere Criminalem, quando eſt diuerſa, ibid. num. 1.& 6.

Diuerſa autem dicitur,quando Ciuilis pendet ſuper titulo Beneficij, & Criminalis ſuper pœnis, & Cenſuris, ibid.n.1.

Item quando vtraque tendit ad diuerſum finem,ibid.

Item quando vna prouenit à diuerſo facto, & fonte, à quo non prouenit alia, ibid.num. 4.& 6.

Sicut è conuerſo quæ proueniunt ab eodem facto, & fonte, dicuntur præiudiciales, ibid. num.5.

Quæ ex iſtis cauſis priùs ſit terminanda, quando non datur in eis ſimultanea cognitio, ibid.

Cognita per Iudicem, qui interpoſuit decretum in contractu minoris, facit præſumere omnia ſolemnitèr acta, dec. 171.num.9.dec.519. num.1.& 10.

Et trāſfundit onus probandi contrarium in allegantem, dec.171.n.8.

Colorata excludit à caducitate, ſeu deuolutione, ſuprà verſ.*caducitatem*.

Commiſſa appellatione remota, dicitur pendere in vltima inſtantia, dec.620.n.1.& 7.

Ideoque in ea faciliùs admittendę ſunt probationes, & conceditur libentiùs Remiſſoria, ibid.

In iudicio iactationum cum clauſula *non tamen iudicialitèr illatarum* moleſtias iudiciales expreſsè excludit,dec.699.n.2.

Committenda eſt intra legitimum tempus, aliàs ſententia tranſit in iudicatum, deciſ. 624. n. 1. 4.& 7.

Communis ſi compromittatur per vnum ex litis conſortibus, non extinguitur lis quoad alios intereſſatos, qui non interuenerunt compromiſſo,dec.488.n.6. 10.& ſeqq.

Confirmationem ad denegandam Priori legitimè electo per Monachos ſeù Canonicos, requiritur, aliàs Abbas tenetur confirmare, deciſ. 530.num.5.& 8.

Connexa cognoſci debet ab eodem Iudice, qui procedit in negocio principali, deciſ. 441. numer. 5.

A Contumacia excuſat quælibet cauſa, deciſ. 359. nu.6.dec.379.n.5.

Etiam probabilis, & colorata, deciſ. 379. num.5.

Deci-

Decimarum reputatur prophana ad effectum cõcedendi Remiſſoriam ſine fumo, quando materia eſt releuans, deciſ. 325. numer. 1. 2. & 6.
An ſit appellabilis, vide *APPELLATIO*.
Deſerta dicitur, fatalibus non prorogatis, deciſ. 690. num. 5. & 7.
Vide *APPELLATIO*.
A Deuolutione quælibet cauſa excuſat, ſuprà verſ. *Caducitatem*.
Diſcedendi à Marito iuſta reputatur pro Vxore Viri ſæuitia, dec. 610. n. 6. dec. 736. nu. 2.
Qua ſtante Vxor diuertens conſequitur ab eo alimenta, & ſumptus litis, dec. 736. numer. 1.
Etiamſi non fuerit adhùc plenè, & concludentèr probata ſæuitia, ibid. num. 2.
Concurrente præſertim Iudicis licentia, ibid.
Diſcontinua non inducit conſuetudinem, niſi per tempus immemorabile, deciſ. 489. numer. 2.
Diuerſa non compræhenditur ſub tranſactione facta ſuper certo negocio, dec. 549. n. 1.
Fundari poteſt ſuper iuribus productis in alia Cauſa, dum in ea reproducantur, deciſ. 666. num. 6.
Dicitur ſtante diuerſitate perſonarum, rei, & actionis, dec. 685. num. 6.
Non poteſt fundari ſuper Teſtibus in alio iudicio examinatis, deciſ. 662. numer. 3. & 4.
Qui Teſtes nihilominùs magnam faciunt præſumptionem, ibid.
Donationis an fuerit animus compenſandi cum debito, vel aliud motiuum, ex coniecturis deducitur, dec. 480. num. 18. 19. & ſeqq.
Donatio facta ex cauſa non dicitur pura, licèt donans ſua voluntate, et liberè donare ſe aſſerat, dec. 598. num. 6. & 9.
Durior cenſetur per ſolutionem extincta, quando ſoluens erat debitor ex pluribus cauſis, vide *SOLVTIO*.
Quæ dicatur, ibid.
Expreſſa facit ceſſare tacitam, deciſ. 271. numer. 5.
Facti debet inſpici potiùs, quàm factum, ſuprà verſ. *actus*.
Falſa dicitur, quando mulier, vel minor ſe obligauit ſine idoneis releuatoribus, dec. 219. num. 7. deciſ. 555. num. 10.
Ideò eius obligatio non tenet, ibid.
Etiam iurata, ibid.
Fauorabilis dicitur cauſa minoris, infrà verſ. *minoris*.
Finalis apparet ex proœmio diſpoſitionis, deciſ. dec. 423. n. 5. & 9. dec. 654. n. 9.
Attenditur, & non impulſiua, deciſ. 470. num. 6.
Finita non dicitur, donec non fuerit terminata executio ſententiæ, dec. 277. num. 17.
Friuola non admittitur ad recuſandum Iudicem, infrà verſ. *recuſandi*.
Impedimenti iuſta vbi allegatur, impeditus venit excuſandus, dec. 596. num. 2.
Impulſiua non attenditur, ſed finalis, ſuprà verſ. *finalis*.
Inſtitutionem ad denegandam legitimè per Patronos præſentato iuſta requiritur, aliàs Epiſcopus tenetur inſtituere, deciſ. 530. numer. 5. & 8.
Intereſſe in Cauſa reſpectu Iudicis reddit illum rationabilitèr ſuſpectum, infrà verſ. *recuſandi*.
Reſpectu Teſtis quomodo probetur, deciſ. 738. num. 3.
Iurispatronatus, an cenſeatur Beneficialis, vel prophana, vide *BENEFICIALIS*.
Iuſta requiritur, vt abſens à Reſidentia conſequatur fructus Beneficij, & diſtributiones quotidianas, ſuprà verſ. *abſentiæ*.
In alienationibus bonorum minoris, vide *ALIENATIO*.
Item in alienationibus bonorum Eccleſiaſticorum, vide *ALIENATIO*.
Ad confirmationem denegandam Priori legitimè electo, ſuprà verſ. *Confirmationem*.
Impedimenti vt excuſetur impeditus, ſuprà verſ. *impedimenti*.
Inſtitutionem ad denegandam legitimè per Patronum præſentato, ſuprà verſ. *Inſtitutionem*.
Monaſterium ad transferendum, infrà verſ. *Monaſterium*, & verſ. *translationis*.
Ad prophanandum locum ſacrum, infrà verſ. *ad prophanandum*.
Reſtitutionem in integrum tribuit aduersùs non aditam, vel inconſultò aditam hæreditatem ad illam adeundam, vel ad conficien. inuentarium, infrà verſ. *reſtitutionem*.
Ad ſeparationem Thori, infrà verſ. *ſeparationis*.
Ad ſequeſtrationem, infrà verſ. *ad ſequeſtrationem*.
Vt Vxor diuertens à Viro poſſit petere alimenta, & ſumptus litis, ſuprà verſ. *diſcedendi*.
Matrimonialis non poteſt per ſubdelegationem committi Iudici laico, ſed tantùm Clerico, deciſ. 648. num. 6.
Mandatum procuræ cum Clauſula, quod Procurator poſſit facere omnia, quæ poſſet Principalis, dicitur ſpeciale in cauſa matrimoniali, ibid. nu. 13.
Matrimonij cauſa facta donatio, vide *DONATIO*.
Minoris dicitur fauorabilis, vbi agitur de illum iuuando, dec. 253. num. 11.
Monaſterium ad transferendum, quæ requiratur, deciſ. 638. num. 4. & ſeqq. vſque ad numerum 8.
Iuſta dicitur propter intemperiem aeris, dec. 714. num. 1. & 8.
Item mala qualitas ipſius Monaſterij, ibidem.
Item paupertas Monaſterij, & particularium perſonarum loci, in quo degit, ibid. num. 2.
Sufficiens reputatur ipſa melioratio, deciſ. 638. num. 12.
Sed, ceſſante cauſa transferendi, reuocanda eſt translatio, dec. 662. nu. 3. & 4.
Mortis facta donatio, vide *DONATIO*.
Neceſſitatis Eccleſiæ contracta debita per Anteceſſo-

Digitized by Google

ceſſorem ſoluenda ſunt per ſucceſſorem Beneficii, dec.475.num.2.

Declara, vt ibi num. 3.

Obligatio facta ſine cauſa nulla eſt, & inualida, dec.467.n.1.& 6.

Quamuis munita obligatione Camerali, ibid.

Et ceſſante cauſa ſe obligandi ceſſat obligatio, deciſ. 323. numer. 5. deciſ. 362. numer. 9.

Etiam Cameralis, dec.372.nu.9.

Corruit etiã obligatio facta ex falſa cauſa, per minorem, vel mulierem, ſuprà verſ. *falſa*.

Obuentionum Eccleſiaſticarum an ſit Beneficialis, vel prophana, vide *BENEFICIALIS*.

Onerosa dicitur donatio facta per Maritum Sponſæ ad augendum illius dotem, deciſ. 597. numer.8.

Ordinaria in prima inſtantia cognoſcenda eſt in partibus, non autem coram A. C. vide *AVDITOR CAMERÆ*.

Pia eſt fauorabilior, quàm cauſa liberorum, dec.507. num.8.

Non ſubſiſtetur donatio ſine inſinuatione, dec.727.nu.1.

Teſtamentum conditum, vide *TESTAMENTVM*.

Poſſeſſionis mutatur per ſuperuenientiam noui tituli, dec.397.nu.5.

Poſſeſſorij an ſit appellabilis, vide *APPELLATIO*.

Cumulari, an,& quando poſſit cum petitorio, vide *ARBITRIVM*.

Debet terminari antè petitorium, dec.635. num.2.& 10.

Prima ſucceſſionis eſt filiorum, deciſ. 330. numer. 2.

Primitiarum, an ſit Beneficialis, vel potiùs prophana, vide *BENEFICIALIS*.

Probabilis excuſat à caducitate, ſuprà verſ. *caducitatem*.

Prophana dicitur, in qua non agitur de titulo Beneficij, dec. 528.num.1.

Ad *Prophanandum* locum ſacrum requiritur, cùm ſine cauſa locus Sacer prophanari non poſſit, dec.463.n.9.dec.528.num.3.

Hinc prophanatio Cœmeterij ſine cauſa non ſubſiſtetur, dec.528.nu.3.

Promiſſio facta ſine cauſa eſt inualida, ſuprà verſ. *Obligatio*

Et cauſa promiſſionis eſt attendenda ad hoc, vt promiſſum non poſſit in aliam cauſam diuerti, dec.345.num.7.

Maximè ſi promiſſioni adiecta ſit prohibitio, vel conditio, ibid.

Qualibet excuſat à caducitate, contumacia, & deuolutione, vide ſuprà verſ. *caducitatem*, infrà verb. *CONTVMACIA*, & verb. *DEVOLVTIO*.

Recuſandi Iudicem non debet eſſe calumnioſa, vel friuola, dec.703.nu.5.& 6.

Sed ſufficiens, qualis eſſet nimia amicitia cum alterutra ex Partibus, vel intereſſe in eodem negocio, ibid.

Notarium non requiritur, quia ſufficit, quod recuſetur cum iuramento, dec.703.nu.7. dec.734.num.2.

Remiſſoriam concedendi, vel denegandi in prima, ſecunda, & tertia inſtantia, quæ ſit ſufficiens, vide *REMISSORIA*.

Requiritur relatiuè, vide ſuprà verſ. *iuſta*.

Reſtitutionem in integrum tribuit, vbi iuſta concurrit, nedùm fauore minoris ad adeundam hæreditatem hactenùs non aditam, vel ad conficiendum inuentarium, vbi illa fuit inconſultò adita, ſed etiam maiori, deciſ. 666. numer. 9.

Rotalis dicitur commiſſa in Rota cum clauſula, *firmo remanente Notario*, deciſ. 176. numer. 1. & 2.

Cùm hęc clauſula apponatur ſolùm ad vitandum expenſas, ibid.

Sæuitia ſufficit ad ſeparationem Thori, infrà verſ. *Separationis*.

Salarij promittendi, famulatus præteritus, & ſeruitia pręſtita dicuntur ſolummodò cauſa impulſiua, ſed ſeruitium præſtandum dicitur cauſa finalis, dec. 470. num.6.

Qua ceſſante, ceſſare etiam debet ſalarium, ibid.num.7.

Scientiæ reddenda eſt per Teſtem, aliàs non probat, dec.605.num.2.

Etiam non interrogatum, in ijs, quæ pendent à iudicio intellectus, deciſ. 453. numer. 5.

Separationis Thori probanda eſt plenè, & concludentèr, cùm ſit materia grauis, & ardua, dec. 476.la ſeconda num. 5.

Sufficiens reputatur, & iuſta Viri ſæuitia, dec.610.nu.4.& 9.

Maximè ſi de ea conſtet ex actibus reiteratis, ibid.

Quomodò probetur, & ex quibus reſultet, deciſ.476.la ſeconda num. 1.& ſeqq. dec.610. num.1.& ſeqq.

Superueniens poſt Coniugum reconciliationem adhùc ſuffragatur, & admittitur, dec. 476.la ſeconda num.4.

Vide *SEPARATIO THORI*, *SÆVITIA*.

Ad *Sequeſtrationem* bonorum iuſta requiritur dec.533.num.2.

Seruitutis præſtandæ conſideratur in promiſſione ſalarij, ſuprà verſ. *Salarij*.

Sexus non præfertur cauſæ ætatis, ſuprà verſ. *Ætatis*.

Simulationis quæ dicatur ſufficiens, vide *SIMVLATIO*.

Solutionis, quæ ſit referenda, vide *SOLVTIO*.

Stabilimenti deducitur ex illius præfatione, dec. 654.num.9.

Studij an ſuffragetur ad conſequendum fructus Beneficij, & diſtributiones quotidianas, ſuprà verſ. *Abſentia*.

Succeſſionis prima conſideratur in filijs, ſuprà verſ. *Prima*.

Sufficiens quæ ſit ad diuerſos effectus relatiuè, ſuprà verſ. *Iuſta*.

Tranſlationis Monaſterij, quæ dicatur, ſuprà verſ. *Monaſterium*.

Vnionis an ſit Beneficialis, vel prophana, vide *BENEFICIALIS*.

Vniuerſalis agendi attenditur, vt quaſi poſſeſſio dicatur acquiſita ex actu etiam vnico, & particulari, dec. 735.nu.5.& 9.

Vti-

Vtilitatis Eccleſiæ vbi fuit contractum debitum ab anteceſſore, illud eſt perſoluendum à ſucceſſore Beneficij, dec.475.num.2.
Declara, vt ibi nu.3.

CAVSAM

Admiſſus ad Cauſa, vid. *ADMISSVS, TERTIVS.*
Agitari ſciens eius nomine, videtur comprobare acta, quæ fiunt per Procuratorem comparentem, dec.684.n.6.& 13.
Articuli ſunt admittendi, dummodò quoquo modo cooperentur, & faciant ad Cauſam, cùm non dicantur impertinentes, deciſ. 528. num.6.& 12.
In *Diſpoſitione* rei ſuæ quiſque poteſt apponere cautam ubi magis benè viſam, dec.545.n.3.
Mandatum Procuræ conceptum quoad vnam Cauſam, non extenditur ad aliam, dec. 231. nu.12.& 13.
Conceptum ad defendendam, vel agitandam Cauſam Criminalem, non inſeruit quoad Cauſam Ciuilem, dec. 277.n.7.
Extenditur tamèn reſpectu tertij, qui venit ad eamdem Cauſam pro ſuo intereſſe, ibid. num.2.4.& 9.

CAVSÆ

Cognitio requiritur, antequàm poſſit effectum operari clauſula *pro extinctione litis*, concepta cũ verbis *ſi videbitur ſola ſignatura*, dec.488.n.10.
Extraiudicialis ſufficit ad interponendum decretũ in contractu minoris, dec.519.n.7.&9.
Commiſſio compræhendit omnes in ea nominatos, dec.384.num.4.& 5.
Non compræhendit Cauſam omninò diuerſam, & ſeparatam, dec.192.nu.1.
Iuſtificat Gratiam *ſi Neutri*, maximè iunctis aliis actibus ſubſecutis, dec.611.n.2.
Requiritur pro validitate Sententiæ, deciſ. 624.num. 2. deciſ.618.num.4.deciſ. 674.num. 2. dec.719.n.1.
Cum clauſula *Parito Breui*, vide *BREVI.*
Cum aliis clauſulis, vide *CLAVSVLÆ.*
Deciſiones clarificant iuſtitiam Sententiæ Rotalis, deciſ. 18.num.1.deciſ.80.num.1.& 7. dec. 107.num.2.deciſ. 173.num.1. deciſ. 177. nu.1. deciſ. 194.num.1.deciſ. 195. num.1. deciſ.217. num.9.deciſ.248.num.2.& 3. deciſ. 270. nu.1. deciſ.287.num.2.deciſ.303.num. 2. deciſ. 310. num.2.deciſ.362. num.2.deciſ.376.num.2.dec. 414.num.2. deciſ.427.num. 2.deciſ.690. num. 3. dec.719.num.2.
Defectus probatur ex lectura Inſtrumenti, deciſ. 467.num.2.
Non ſuppletur ex taciturnitate minoris per quinquennium, dec.470.n.12.& 17.
Falſitas in Inſtrumento accollationis cenſus ex quibus reſultet, dec. 504.num. 1. 4. & ſeq.
Identitas denotat identitatem debiti, quando agitur inter eaſdem Perſonas, dec. 646.n.7.& 11.
Proſecutio demandata eidem Procuratori denotat illius mandatum in actibus præcedentibus, dec.684.num.6.& 13.
Teſtatorem monentes deſumuntur ex illius verbis, dec.607. n.12.
Vnius commiſſio non compræhendit aliam omninò diuerſam, & ſeparatam, dec. 192. n. 1.

CAVSATIVE

Quando ſtet clauſula *conſtito*, & quando conditionalitèr, deciſ. 531. numer. 2.

CAVTELA

Abundans non nocet, deciſ. 385. num. 10. dec. 687.num.11.& 13.

CAVTIO

De Benè tractando vxorem non admittitur, ſed fit locus ſeparationi Thori, quando Vir illam malè tractauit, dec.490.num.2.
De conſeruandis bonis fideicommiſſi peti poteſt à grauato, qui alienauit, dec.533.n.5.
De Melioramentis reficiendis admittitur, quando illa ſunt illiquida, deciſ.82.la prima num. 10.
Item pro melioramentis factis lite pendente, dec.23.num.11.
Non admittitur, quando melioramenta ſunt reficienda vigore ſententiæ, ib.n. 4.& 11.
Nec quando de illis conſtat in genere, dec. 203.n.8.& 11.
Tunc enim eſt neceſſaria actualis reſtitutio, vel præfigitur terminus ad illa liquidandum, deciſ. 23. num.4. & 11. deciſ.203. nu. 8.& 11.
Per *Procuratorem* præſtita intelligitur ſemper prout de iure, dec.393.n.4.& 5.
Non tenet, ſi præſtetur in caſu, quo de iure præſtari non debebat, ibid.
Sequeſtri dicitur medicina, dec.533.n.8.
Qua præſtita ſequeſtrum reuocatur, ibid. vbi declaratur.
Per *Vſufructuarium* præſtanda eſt de vtendo, & fruendo arbitrio boni viri ſalua rerum ſubſtãtia, dec.371.num.11.

CEDENS

Actiones directas retinet penès ſe, quarum virtute poteſt ſoluentem liberare, & ſolutionem recipere, dec.682.n.3.& 6.
Iura talia qualia, non tenetur ob inexigibilitatem Debitoris ceſſi, dec.256.num.4.
Repræſentatur per ceſſionarium in omnibus, & per omnia, dec.522.nu.12.
Tenetur manutenere nomen ceſſum eſſe bonum, & exigibile, quando illud tale promiſit, dec.646.num. 1.9.& 10.
Ac tradere ceſſionario, ſiuè indicare Inſtrumenta obligationum, quarum virtute Debitorem ceſſum poſſit conuenire, deciſ. 395, num.4.7.& 8. vbi de materia.
Transferre non poteſt plus iuris in ceſſionarium, quàm ipſe habeat, dec.710.n.7.

CEDENTIS

Actiones omnes tranſeunt in Ceſſionarium, dec 282.n.3.4.16.& ſeqq.
Et iura tàm actiua, quàm paſſiua, dec. 22, num.3.dec.647.n.2.
Amplia etiam ad priuilegia viæ executiuæ, & obligationis Cameralis, dec.497.n.2.dec.647.n.2.

CEDVLA

Pretij depoſitati excludit æquitatem *Leurabit*, ita ut emptor non teneatur ad fructus recompẽſatiuos, dec.52. n.6. & ſeqq.dec.720. n.8.& 15.
Sententia, vide *SENTENTIA*.
Solutionis vim habet, deciſ. 52.n.12.
Procedit in cedula ſecum ferente abdicationem pecuniarum è manibus Debitoris, illarumque collocationem in manibus Depoſitarij, ità vt creditor ad ſui libitum poſſit illas exigere, ibid. n. 3.
Ideò cedula continens meram fideiuſſionem

nem mercatoris, ſolutioni non æquiualet, ibid.num.14.

Ab *Vſuris* quando liberet, ibidem numer. 6. & ſeqq.

IN CENSIBVS

Subrogatis loco fideicommiſſariorum bonorum alienatorum datur immiſſio vocatis purificato fideicommiſſo, deciſ. 53. num 2. 3. 8. 11. & ſeqq.

CENSVS

Accollatio facta per tertium non impedit, quominùs creditor poſſit agere contra imponentem, & alios coobligatos, deciſ. 157. num. 4. 6.& ſeq.

Quando dicatur facta ex falſa cauſa, dec.504 num.1.4.& ſeqq.

Facta occaſione emptionis bonorum an teneat, quando pars bonorum emptorum fuit euicta, dec.52.num.3.

Acquiſitus ſi fuerit per Maritũ ſub nomine Vxoris, præſumitur Vxoris nomen ſimulatè appoſitum, deciſ. 499.num.1.

Maximè vbi conſtat fructus fuiſſe exactos ab ipſo Marito, ibid.n.3.

Limita, vbi quietantiæ eſſent æquiuocæ, & commodè referri poſſent ad aliam cauſam, ibid.nu.2.& 9.

Simulatio enim cenſus in hoc caſu debet probari per allegantem plenè, & concludentèr, ac per probationes illam inferentes de neceſſitate, cùm ſufficiat ad illam excludendam, quod res poſſit alitèr ſe habere, ibidem num.3.& 8.

Quod ſi Maritus haberet alium cenſum proprium contra eumdem Debitorem, quietantiæ ad iſtum cenſum referendæ eſſent, non autem ad cenſum Vxoris, ibidem nu.4.

Amplia etiam ſi correſponderet ſummæ cenſus debiti Vxori, ibid.

Quando huiuſmodi cenſus dicatur ſpectare ad Vxorem, vel ad Maritum, ibid.nu.5.

Alienis ſuper bonis imponi non poteſt, deciſ. 188.ſub num.5.

Intellige in præiudicium Domini, ad quem ſpectent bona, non autem reſpectu debitoris, ibid.

Quapropter debitor adhuc tenetur ſoluere fructus, vel tanquam cenſus, vel loco damnorum, & intereſſe, ibid.

Annua quælibet præſtatio venit ſub nomine cenſus, infrà verſ. *nomine*.

Appellatione, infrà verſ. *nomine*.

Comprahenditur ſub ceſſione generali omnium iurium, omniumque actionum cedenti competentium, dec.497.num.6.

Corporalis res dicitur, cùm inhæreat ſubiecto corporali, dec.53.num.2. & ſeqq.

Correus emens integrum cenſum agit contrà aliũ correum pro illius ſolutione, dempta propria rata, deciſ.532.n.1.5.& ſeqq.

Declara, vt ibidem num.5.& ſeqq.

Damnorum, & intereſſe loco debentur fructus, quando fuit impoſitus ſuper re aliena, ſuprà verſ. *alienis*.

Dominium probatur ex inſtrumento illius impoſitionis, dec.245.num.1.

Limita, ſi nomen Creditoris fuit in eo ſimulatè appoſitum, ibidem num.2.

Emphyteuticis ſuper bonis an, & quando poſſit imponi, infrà verſ. *imponi*.

Eſt ius percipiendi fructus ex aliquo fundo, dec. 585.num.11.

Extinctio actum requirit retroſimilem, conſenſum ſcilicet, & reſtitutionem ſortis principalis, deciſ. 244. num. 1. & 11. deciſ. 279. nu.4. dec.540.num.1.7.& 10.

Fieri poteſt per confuſionem iurium, ſeù incompatibilitatem, dec.244.n.8. 9.12. & 14. dec.540.num.9.

Quomodò aliàs fieri poſſit, deciſ. 244. numer.12.

Importat nouum contractum retrouenditionis, dec.244.n.4.dec.540.nu.7.

Probatur ex coniecturis, & præſumptionibus, dec.436.num.9.16.& 17.

Stante præſertim obſeruantia ſubſecuta, quod non fuerint ſoluti fructus, ibid.

Item probatur ex imbreuiatura, ſeù matrice Notarij, ibid.

Extinctus fructus ampliùs non reddit, dec. 244. num.2.dec.540.num.4.

Semel non poteſt ampliùs reuiuiſcere, dec. 244.num.4.dec.540.num.6.8.10. & ſeqq.

Amplia, etiam ſi pretium extinctionis fuerit euictum, dec.244.num.4.& 14.

Limita, ſi extinctio facta fuerit per confuſionem iurium, vel per incompatibilitatem reuocabilem, dec.244.numer. 4. deciſ. 540. num.9.

Quando poſſit reuiuiſcere euicto pretio, deciſ. 244. num. 14. & ſeq.deciſ. 540. num. 9. & ſeq.

Extingui poteſt pro quacumque rata, conſentiente Creditore, ibid.n.13.

Eo autèm reluctante, pro rata conſiderabili, ibid.

Extinguitur per actum retroſimilem, ſuprà verſ. *extinctio*.

Ipſo iure per ſolutionem ſortis, & fructuum, dec.682.num.1.& 4.

Fideicommiſſarijs ſuper bonis an, & quando poſſit imponi, infrà verſ. *imponi*, *impoſitus*.

Fideiuſſor, qui diù ſtetit in obligatione, poteſt petere liberationem, dec.279.num.3.& 7.

Et ex Statuto Vrbis quamuis in obligatione diù non ſteterit, adhùc poteſt debitorem adſtringere, vt vel illum liberet ab obligatione, vel idoneum præſtet releuatorem, ibid. num.1.& 6.

Maximè hæc procedunt in fideiuſſore, qui fuit paſſus moleſtias, ibid.n.2.

Contractus namquè perpetuitas in cenſu conſideratur reſpectu Creditoris, non autem reſpectu fideiuſſoris, ibid.n.3.& 7.

Quomodò agat contrà confideiuſſorem pro ſui releuatione, quando debitum integrè ſoluit, dec.532.nu.15.& ſeq.

Fructus ad conſequendos Inſtrumentum publicum impoſitionis facit probationem probatam, cuius vigore mandatum eſt relaxandum, dec.157.nu.1.2.& 5.

Nedùm contrà Debitorem, ſed contrà illius heredes, ibid.

Non debentur extincto cenſu, deciſ. 244. num.

numer. 2. deciſ. 540. numer. 4.
Debentur loco damnorum, & intereſſe, quando fuit impoſitus ſuper re aliena, ſuprà verſ. *alienis*.
Fundus capax requiritur pro ſubſtinendo onere impoſito, dec. 390. nu. 1. & 7.
Talis autem præſumitur, ibidem.
Ità vt contrarium alleganti incumbat onus probandi, deciſ. 188. num. 5. deciſ. 190. num. 4. & 8. dec. 527. n. 1. 5. & ſeqq.
Quomodò probetur, quod ſit incapax, dec. 390. num. 2.
Capax dicitur, quem pro tali iudicarunt Periti in eorum relatione, dec. 188. n. 3.
In parte ſi pereat, adhuc integrè cenſus debetur, vbi pars, quæ remanſit, eſt capax illius, dec. 521. nu. 3.
Imponi poteſt ſuper bonis emphyteuticis, niſi illorum hypotheca fuerit expreſsè prohibita, deciſ. 188. n. 2. 6. & ſeq. dec. 390. n. 6.
Sed finita conceſſione emphyteuſis cenſus reſoluitur, & fundus liber à tali onere reuertitur ad Dominum directum, deciſ. 188. numer. 13.
Deindeque liber tranſit ad nouos reinueſtitos habentes cauſã à Domino directo, & non à debitore cenſus, ibid. nu. 14.
An, & quando poſſit ſuper bonis emphyteuticis, dec. 188. num. 6. dec. 390. nu. 9.
Non poteſt ſuper bonis emphytheuticis, vel fideicommiſſarijs alienari prohibitis, deciſ. 185. num. 7.
Contrarium, quoad bona emphytheutica, ibid. num. 8.
Indubitantèr ſubſtinetur impoſitus ſuper fructibus rei emphytheuticæ, quamuis alienari prohibitæ, ibid. n. 9.
Item ſuper melioramentis, ibidem numer. 10.
Impoſitus ſupèr bonis communibus, intelligitur impoſitus ſupèr portione imponentis, deciſ. 322. num. 5.
Quamui totum prædium cum ſuis confinibus pro fundo in Inſtrumento impoſitionis deſcribatur, dec. 188. nu. 4.
Et validus eſt, dùm portio imponentis eſt capax illius, ibid. n. 1. & 4.
Super bonis fideicommiſſarijs intelligitur impoſitus, quoad portionem liberam, & exemptam à fideicommiſſo, deciſ. 322. numer. 5.
Per *Maritum* acquiſitus nomine Vxoris, ſuprà verſ. *acquiſitus*.
Nomen varias habet in iure ſignificationes, de quibus in dec. 585. nu. 3. & 11.
Nomine poteſt venire quarta decimalis debita Epiſcopo, ibid. nu. 4.
Venit quælibet annua præſtatio, ibidem num. 11.
Obligatio de reſtituendo prioribus, & potioribus Creditoribus in receptione ſortis cenſus quid operetur, dec. 244. num. 3.
Perpetuus eſt, & irrepetibilis ex parte creditoris, dec. 244. n. 5. dec. 279. nu. 3. & 7.
Non tamen reſpectu fideiuſſoris, dec. 379. num. 3. & 7.
Pertinentia probatur ex Inſtrumento illius creationis, deciſ. 245. numer. 1.
Præſtatio quælibet annua venit appellatione cenſus, ſuprà verſ. *nomine*.
Præſumitur contractus potiùs, quàm emphyteuſis, dec. 55. num. 4.
Et ſolutiones annuæ præſtationis alternatiuè factæ pro cenſu, aut emphyteuſi caducitatem excludunt, ibid. n. 3.
Quarta Decimalis debita Epiſcopo venit appellatione cenſus, ſuprà verſ. *nomine*.
Repeti non poteſt per creditorem, dec. 244. n. 5. & ſuprà verſ. *perpetuus*.
Reuiuiſcere an, & quando poſſit, ſuprà verſ. *extinctus*.
Simulatus quando dicatur quoad nomen creditoris in eo appoſitum, ſuprà verſ. *acquiſitus*.
Solutio quomodò probetur, deciſ. 501. numer. 2.
Vxoris nomine per Maritum acquiſitus, ſuprà verſ. *acquiſitus*.

CENSVVM

Materia per quos tractetur remiſſiuè, dec. 244. num. 10.

CENTENARIA

Allegari licèt non poſſit, adhuc enunciatiuæ multùm releuant vnitæ cum alijs demonſtrationibus ad probandum deſcendentiam ad effectum ſucceſſionis, dec. 503. n. 1. & 6.
Beneplacitum Apoſtolicum facit præſumere non obſtante Conſtitutione Vrbana, deciſ. 153. num. 14.
Operatur, quod ſcripturæ exiſtentes in Archiuio extrahi poſſint abſque alia recognitione, dec. 581. nu. 6.

CERTIORATIO

Principalis præſumitur de citatione executa contra Procuratorem, dec. 681. n. 13. & 14.
Declara ibid. num. 15.
Limita in pænalibus, ibid. nu. 16.
Scribentis litteras cambij an ſit neceſſaria, quod correſponſalis illas non compleuerit, vt creditor contra ipſum ſcribentem poſſit habere regreſſum, dec. 418. n. 9.

CERTITVDO

Actuum factorum requiritur in ratificante, vt ſubſtineatur ratificatio, dec. 72. n. 13.
Detractionum reſpectu loci, & quotæ operatur, quod fideicommiſſario poſſit concedi immiſſio pro indiuiſo, dec. 628. num. 2. 3. & 9. dec. 707. n. 4. 10. & ſeqq.
Vbi verò ſunt incertæ conceditur immiſſio in genere citrà fructuum perceptionem, dec. 628. n. 4. dec. 707. nu. 5.
Iuriſdictionis requiritur in Iudice, qui cauſam cognoſcit, dec. 685. nu. 3.
Aliàs nullitèr procedit, ibid.
Quod ſi Iudex virtute priuilegij poſſet procedere, adhuc ſi priuilegium non fuerit in actis allegatum, ita vt certus de ſua iuriſdictione procederet, non poſſet validè procedere ibid.

CESSIONARIO

Actiones omnes competunt, quæ competebant cedenti, deciſ. 497. numer. 3. & 13. dec. 647. num. 2.
Tàm vtiles, quàm directæ, dec. 497. n. 3. & 13

Amplia, vt illi competat via executiua cũ priuilegio obligationis Cameralis, ibid.nu.2.& dec.647.num.2.
Negligentia imputari non poteſt, quando ad exigendum creditum ceſſum debitas fecit diligentias, dec.646.n.2.

IN CESSIONARIVM

Tranſeunt omnia iura cedentis tàm actiua, quàm paſsiua, vide *CEDENTIS*.

CESSIONARIVS

Æquiparatur Procuratori in rem propriam, dec. 497.n.1.7.8.10.& ſeqq.
Agere poteſt eodem modo, quo potuiſſet cedens, ibid.num.2.
Eadem via executiua, ac virtute eiuſdem obligationis Cameralis, ibidem, & deciſ. 647. num.2.
Ac pro obſeruantia contractus, deciſ. 497. num.1.& ſeqq.
Habet enim actiones tàm directas, quàm vtiles, vide *CESSIONARIO*.
An & quando poſſit contra cedentem ex capite inexigibilitatis, dec.481.n.5.& 6.
Cogere poteſt debitorem ceſſum ad ſoluendum ſibi quod debebat cedenti, deciſ. 532. numer. 3.
Habet omnia iura cedentis, dec. 22. num. 3.
Tàm actiua, quàm paſſiua, ibid.
Vide ſuprà verſ. *agere*.
Liberat debitorem ſoluentem eodem modo, quo illum liberaret cedens, deciſ. 402. numer. 9.
Ideoque debitori nil intereſt, an cedenti ſoluat, vel ceſsionario, ibid.
Petere poteſt totam illam quantitatem, quæ debebatur cedenti, dec.348.n.6.
Repræſentat Perſonam cedentis, dec.522. nu.12.
Succedit in iuribus cedentis, dec.532.n.2.
Etiam quoad virtutẽ obligationis Cameralis, ſupra verſ. *Agere*.

CESSIO

Alimentorum fieri poteſt quoad commoditatem illa percipiendi, dec.345.n.5.6.7.13.& 17.
Cenſus comprehenditur in ceſsione generali omnium iurium, & actionum, deciſ. 497. numer. 6.
Cum *Clauſula conſtituti* adhuc non transfert poſſeſsionem, nec in ea talis clauſula quidquam operatur, dec.375.n.8.
Per *Condemnatum* ad Triremes fieri poteſt, dec. 353.num.2.
Correo ſuffragatur ad repetendum eorum ratam à correis, & coobligatis, deciſ. 532. numer. 6.
Correſpectiua, quando poſsit reuocari, dec. 361. num.13.
Dotis legatæ per Puellam legatariam fieri non poteſt, dec.295.n.2.& 4.
Emphyteuſis renouandæ an fieri poſsit, infrà verſ. *Iuris*.
Emphyteuſis fieri non poteſt, poſtquàm illius conceſsio erat finita, dec.545.nu.9.
Et non ſubſtinetur, nec quoad æſtimationem, ibid.
Eſt contractus de iure gentium, deciſ. 351. num.3.
Exceſſiua non ſubſtinetur, deciſ.187.nu.5.
Facta ex interuallo, infrà verſ. *Ex interuallo*.
Fideiuſſori quomodò ſuffragetur contra principalem, & confideiuſſores, dec.532. n. 5. & ſeqq.
Fieri debet à recipiente pecunias ſui crediti, dec.187.num.5.
Inefficax quando dici poſſit, deciſ. 647.n.3.
Intelligitur iurium talium qualium, deciſ. 365. num.11.
Ex *Interuallo* quando iuuet ceſſionarium, & reportari poſſit, dec.532.n.7.& ſeqq.
Iuris alimentorum, ſuprà verſ. *Alimentorum*.
Dotis legatæ, ſuprà verſ. *Dotis*.
Petendi renouationem inueſtituræ fieri minimè poteſt, cùm hoc ſit ius merè perſonale, nec transferri valeat in extraneum, ſeu remotiorem Agnatum ob præiudicium proximioris, dec.545.nu.5.dec.680.num.9.& 11.
Redimendi fieri poteſt, dec.282.nu.2.
An autem emptor teneatur retrouendere ceſſionario, ibid.n.5.
Iurium talium qualium, vide *CEDENS*.
Læſiua de iure communi dicitur, cuius pretium non excedit dimidiam, dec.398.num.7.
Sed in Vrbe ex *Statuto* 154. *lib.* 1. ſufficit, quod non excedat duas ex tribus partibus, ibidem.
Legati dotis, ſuprà verſ. *Dotis*.
Poſſeſſionem non transfert in corporalibus abſque appræhenſione, dec.405.num.3.& 7.
Pretij ex quantitate arguitur quid compræhendat, dec.374.nu.6.
Probat Creditum ceſſionarij, dum in illius actu ſoluit quod debebatur primo Creditori, dec. 331.num.1.
Redimendi de iure, ſuprà verſ. *Iuris*.
Renouationem inueſtituræ petentis, ſuprà verſ. *Iuris*.
Suffragari non poteſt, niſi conſtet de iuribus cedentis, dec.375.num.7.& 10.
Translatiua fieri non debet ſoluenti proprium debitum, dec.468.num.7.
Vniuerſalis compræhendit etiam cenſum, quando eſt facta de omnibus iuribus, & actionibus, ſuprà verſ. *Cenſus*.

CHORO

Diſtributiones quotidianæ debentur ratione intereſſentiæ in Choro, dec.144.n.8.
Interuenire debent Canonici, & alij habentes locum in eo, ibid.
Non autem locum non habentes, ibid.
Præbenda debetur Cappellano, licèt Choro non interſit, ſi fuit illi aſſignata ob aliam cauſam, quàm ob intereſſentiam in Choro, ibid.n.10.

CIPPI

Domus appellatione, qui veniant, deciſ. 54. numer. 11.

CIPPO

Omnes de Cippo Domus veniunt ſub appellatione familiæ contentiuæ, dec.457.n.9.

CIRCVMDVCTIO

Actus non pendet à voluntate Iudicis, ſed ex mera iuris diſpoſitione, deciſ. 251. numer. 5. & 9.
Conclusionis in cauſa prouenit ex nouis citationibus, aliiſque actibus poſteà geſtis, deciſ. 251. num.3.
Etiamſi fuerit proteſtatum de non recedendo

dendo à concluſione, ibidem numer. 4.
Demeti, ſuprà verſ. *actus*.

CITANDVS

Impediens ſe citari habetur pro citato, deciſ. 344. num. 2. deciſ. 366. n. 4. deciſ. 681. n. 4. 10. & ſeq.
Procuratoribus ex pluribus eſt qui mandatum acceptauit, dec. 573. n. 5.

CITARE

Spectat ad Nuncios publicos, & iuratos ad ſimilia facienda deputatos, quorum relationi ſtatur circa executionem citationis, dec. 487. n. 6.
Ideò non ſtatur atteſtationi Iudicis, vel Notarij circa executionem Citationis, ibid. nu. 7. & dec. 232. nu. 4.

CITATIONE

Litterarum Apoſtolicarum tenor inſerendus eſt in Citatione, vt Citatus teneatur comparere coràm executore, à quo vocatur in ius, & ſciat illius iuriſdictionem, dec. 452. num. 4.
Declara, vt ibi num. 12. cum ſeqq.
Remiſſoria in citatione non eſt inſerendus tenor, quando citatus aliundè notitiam habuit iuriſdictionis Iudicis remiſſorialis, dec. 681. n. 6. & 8.

CITATIONES

Adnotanda ſunt in Proceſſu, deciſ. 232. n. 3.

CITATIONIS

Decretum ſufficit ad inducendam litem ex parte Actoris, dec. 386. n. 14.
Defectus cauſat nullitatem, dec. 79. nu. 3.
Non excludit, quod confirmatio Principis emanauerit ex certa ſcientia, & in forma ſpecifica, dec. 127. num. 3. & 10.
Opponi poteſt ſolùm ab eo, qui erat citandus, non autem ab alio, dec. 386. n. 13.
Suppletur per præſentiam Partis, deciſ. 385. num. 8. dec. 440. n. 8.
Probatur ex reuolutione actorum, dec. 463. num. 1. & 6.
Executio in loco habitationis Citandi probatur ex relatione Curſoris, deciſ. 562. n. 4.
Finis eſt, vt Pars compareat, dec. 440. nu. 10.
Impedimentum, vide *CITANDVS*.
Negatiua probatur ex inſpectione actorum, dec. 463. n. 1. dec. 586. nu. 2. dec. 618. nu. 2.
In extraiudicialibus probari non poteſt, dec. 137. n. 2.
Perſonalis defectus ſuppletur per comparitionem Procuratoris, dec. 431. nu. 11.

CITATIO

Adnotanda eſt in Proceſſu, vide *CITATIONES*.
Ad declarandum, an velit habere inſtrumentum pro bono, vide *CITATVS*.
Ad *Declarandum*, an velit ſtare ſimplici copiæ, Parte declarante, operatur, quod admittatur ad probandũ copia Inſtrumenti, abſq; eo quod illud authenticũ exhibeatur, dec. 331. n. 2. & 10.
Ad dicendum contra Breue, ſeu commiſſionem ſi deficiat, non propterea deficit iuriſdictio in Iudice, qui illam aliundè aliqualitèr habebat, dec. 143. nu. 3. & 9.
Ad dicendum contra Commiſſionem ſufficit ad introducendam litem, dec. 31. n. 3. & 9.
Beneficium reddit litigioſum, dec. 519. nu. 4.
Ad dicendum contra Iura operatur, quod iurium repetitio facta in illius termino æquiualeat illorum productioni, dec. 217. n. 7.
Item, quod ſi Pars citata nil oppoſuit, cenſeatur iura approbaſſe, itaut contra eam dicantur in forma probanti, & faciant probationem, dec. 629. num. 2. & 6.
Requiritur, vt ſcriptura producta dicatur in forma probanti, dec. 586. nu. 1.
Et vt dicatur eſſe de actis, ac fidem faciat, ibid. nu. 3. & 4.
Ad dicendum contra proteſtationem debet eſſe perſonalis, adhoc, vt debeatur Intereſſe, deciſ. 420. num. 6.
Ad *Sententiam* eſt omninò neceſſaria, deciſ. 232. num. 2.
Et requiritur, deciſ. 618. num. 4. deciſ. 624. num. 2. dec. 419. num. 1.
Aliàs ſententia non valet, dec. 327. nu. 4.
Imò eſt reproducenda antè ſententiæ prolationem, & eademmet die, pro qua cadit, aliàs ſententia ex defectu Citationis nulla dicitur, dec. 232. nu. 5. 14. & 15.
Debet eſſe ſpecifica, dec. 258. nu. 7. dec. 505. n. 3. 6. & 7. cum ſeqq.
Non ſufficit ad hunc effectum quod fiat Citatio ad comparendum, dec. 258. nu. 7.
De ſtylo contrario, ibid.
In Partibus tamen Hiſpaniarum concluſio in cauſa æquipollet citationi ad ſententiam, dec. 67. num. 4. dec. 251. n. 1.
Procedit quando Iudex habuit cauſam pro concluſa, vel Decretum interpoſuit in hac parte, dec. 67. num. 5. & 10.
Quomodò circumducatur, vide *CIRCVMDVCTIO*.
Non requiritur, quando Partes ſunt præſentes, dec. 440. num. 13. dec. 448. num. 1. 5. & ſeqq. dec. 621. nu. 2.
Eò magis, ſi fuit à ſententia appellatum, dec. 621. nu. 2.
Ad videndum examinari Teſtes ſuppletur ex præſentia Partis, dec. 648. n. 7.
Item ſi Pars aduerſa dedit Interrogatoria, dec. 503. n. 5. 7. & ſeqq.
Ad videndum extrahi iura an requiratur corã ſubdelegato Compulſoris, dec. 385. n. 8.
Ad videndum iurare Teſtes requiritur, aliàs examen eſt nullum, dec. 573. num. 7.
Suppletur paritèr illius defectus ex Interrogatorijs datis per Partem contrariam, deciſ. 143. num. 1. 16. & 17. dec. 512. n. 7.
In *Æſtimatione* bonorum requiritur, deciſ. 397. num. 8.
In *Atteſtationibus* factis lite pendente requiritur, aliàs illæ non releuant, deciſ. 537. num. 4.
Beneficium reddit litigioſum ſola Citatio, deciſ. 519. num. 4.
Contra *Capitulum* quomodò ſit exequenda, vide *CAPITVLVM*.
Circumducitur per alios actus, vide *CIRCVMDVCTIO*.
Contra *Collegium* quomodò ſit exequenda, vide *COLLEGIVM*.
In *Confirmatione* Principis vbi fuit facta, confirmatio dicitur ex certa ſcientia, & in forma ſpecifica, dec. 137. num. 3. & 10.
Nihilominùs ex illius defectu non valet arguere, quod confirmatio non emanauerit ex certa ſcientia, & in forma ſpecifica, vbi aliundè

dè conſtat, ſic Principem confirmare voluiſſe, ibid.
Per *Contradictas* an faciat verum contumacem, & quando, dec.386. nu.18.
Vide *CONTRADICTÆ*.
Pro *Executa* habetur, quando citandus impedijt ſe citari, vide *CITANDVS*.
In *Extractione* iurium facienda per Archiuiſtam non requiritur, deciſ.494.num.1.& 12. deciſ. 512.num.7.dec.581.num.3.dec.630.n.7.
Nec vbi fieri debet per Secretarios, vel Notarios Capituli ſucceſſores Secretariorum, & Notariorum rogatorum, dec. 228. n. 1.2.& 6.
In *Gratia* Principis extraiudicialitèr conceſſa non requiritur, dec. 137.n.4.
Maximè quando Princeps voluit Gratiam valere etiam quod non fuerint citati intereſſe habentes, ibid.num.6.
Intereſſe habentis non requiritur in extraiudiciali Gratia Principis, ſuprà verſ. *in Gratia*.
Requiritur in executione litterarum Apoſtolicarum continentium clauſulâ *vocatis vocandis*, dec.463.num.3.
Inuentarij in confectione quomodò fieri debeat contra creditores, & legatarios, Vide *INVENTARIVM*.
Litem ad introducendam, ac ad illius pendentiam inferendam requiritur, dec.487.n.4.
Mandati procuræ in productione requiritur, dec. 573.num.7.
Contra *Monaſterium* quando dicatur legitimè executa, Vide *MONASTERIVM*.
Perſonalis requiritur in primo actu, quando agitur de graui præiudicio, dec.346.n.4.
Item contra abſentem, vt poſſit conueniri, & condemnari tamquàm contumax, ibid.n.5.
Item vbi agitur de citatione ad dicendum contra proteſtationem contra debitorem, vt teneatur ad intereſſe pro ſeruandis requiſitis *Pauli de Caſtro*, dec.420.n.6.
Defectus ſuppletur per comparitionē Procuratoris, dec.431.nu.11.
Poſſeſſoris requiritur in Iudicio immiſſionis moto per Prouiſum, deciſ. 281. num. 12. deciſ. 300. num. 2.
Etiamſi poſſideat de facto, dec.589. nu.2.10. & ſeqq.
Aliàs Iudex nullitèr procedit, deciſ. 327. num.4.
Maximè ſi in litteris adſit clauſula *Amoto quolibet illicito detentore*, dec.281.num.12.
Item vbi adſit clauſula *vocatis vocandis*, dec. 463.num.2.
Contra *Præſentem* non requiritur, ſuprà verſ. *Ad Sententiam*.
Contra *Procuratorem* executa præſumitur ad notitiam Principalis perueniſſe ex illius certioratione, dec.681.n.7.13.& 14.
Declara, ibi n. 15.
Limita, ibi num.16.
Vide infrà verſ. *vnius*.
Pro certa die ac toto tempore durantis Remiſſoriæ ſubſtinetur, dec.431.n.3.
Pro ſingulis diebus, & horis non reddit examen nullum, vbi Teſtes iurarunt in termino probatorio, dec.608.n.6. & ſeqq.
Reproducenda quando ſit citatio ad ſententiam, vide *SENTENTIA*, ſuprà verſ. *ad Sententiam*.
Requiritur in æſtimatione bonorum, vide *INÆSTIMATIONE*.
Intereſſe habentis, ſuprà verſ. *Intereſſe*.
Inuentarij in confectione, vide *INVENTARIVM*.
Ad litis pendentiam inducendam, dec.487. num. 4.
Perſonalis in aliquibus caſibus, ſuprà verſ. *Perſonalis*.
Poſſeſſoris, ſuprà verſ. *Poſſeſſoris*.
Ad Sententiæ validitatem, ſuprà verſ. *ad Sententiam*.
Non requiritur in extractione iurium, ſuprà verſ. *in extractione*.
In Gratia Principis, ſuprà verſ. *in Gratia*.
Ex *Statuto* neceſſaria eſt tàm contrà Principalem, quàm contrà Procuratorem in Vrbe de forma actus, qua non ſeruata, actus corruit, deciſ. 379.n.3.& 6.
Declara, vt ibid.
Non ſufficit contra vnum tantùm, dec.319. num.4.
Quomodò ſit exequenda, ibid.n.5.
Subſtinetur pro certa die, & pro toto tempore durantis Remiſſoriæ, ſuprà verſ. *pro certa die*.
Suppletur ex præſentia Partis, vide *CITATIONIS*.
Vnica poteſt inculcare plures terminos de ſtylo Curiæ, dec.431.n.12.
Contra *Vniuerſitatem* quando dicatur valida, dec. 714.num.4.
Quomodò ſit exequenda, vide *VNIVERSITAS*.
Vnius ex Procuratoribus ſufficit, vbi plures fuerunt in ſolidum conſtituti, dec.573.n.1.

CITATOS

Decretum viſitæ factum contra creditores citatos cum dictione taxatiua *tantùm* non extenditur ad non citatos, dec.507.n.4.& ſeq.

CITATVS

Ad declarandum an velit habere Inſtrumentum pro bono, an teneatur reſpondere præciſè, vel ſatis ſit, quod reſpondeat velle illud habere pro bono, donec, & quouſquè fuerit legitimè certificatus de contrario, dec.276.n.1. & ſeqq.dec.713. nu.1.5.& 6.
Comparere non tenetur coram executore litterarum Apoſtolicarum, niſi inſerantur litteræ in citatione, ad hoc, vt ſit certus de iuriſdictione citantis, dec.452.nu.4.
Declaratur, ibi num.12.cum ſeqq.

CIVILITAS

Probanda eſt per allegantem, deciſ. 554. numer.4.
Poſitiuè, non autem per præſumptiones, quæ ad hunc effectum per Rotam non admittuntur, ibid.n.6.
Quotuplex ſit, & quomodò acquiratur, vel amittatur, ibid.n.14.

CIVIS

Quis *Dicatur*, dec.164.nu.3.& 10.
Ab *Incola* quomodò differat, ibid.n.10.
Ex *Priuilegio* ſit capax inueſtituræ faciendæ ſolis Ciuibus, ac ſi eſſet originarius, dec. 545.numer. 10.
Aequiparatur namque Ciui originario, ibi.

CIVITAS
Diſtrictualis, quæ non habet Statutum proprium, & particulare in caſu, de quo agitur, compræhenditur ſub Statuto Vrbis, dec. 541. n. 3. & 11.
Subiecta, quæ non habet Statutũ propriũ, tenetur ſeruare Statuta Ciuitatis dominantis, ib. n. 11.
CIVITATES
Subdita non poſſunt condere Statuta ſine licentia Superiorum, dec. 32. nu. 15.
CIVITATIS
Ex *Archiuio* extracta iura maximè probant inter illius ſubditos, dec. 630. n. 6.
Atteſtationi ſtandum eſt circà probationem Notariatus, Officij publici, & Secretariatus, dec. 228. n. 3. & 11.
Item quoad nobilitatem Conciuis, deciſ. 561. num. 5.
Facta præſumitur neſcire abſens ab ea, dec. 680. num. 14.
Oriundum quem eſſe probatur ex publica voce, & fama, dec. 555. nu. 2.
Statuta prouidere præſumuntur ſubditis, non autem forenſibus, dec. 554. num. 7. 8. & 14.
CLAVSTRALIS
Prior dicitur, qui eſt ſubordinatus Abbati, dec. 517. num. 5.
Quis ſit, & quomodò differat à Priore Cõuentuali, dec. 241. n. 3. & 7.
CLAVSTRVM
Abbas poteſt Priorem manualem ſine vlla cauſa pro ſua mera voluntate ad Clauſtrum reuocare, dec. 550. nu. 6.
CLAVSVLAE IN GENERE
Acceſſoria nihil operantur quoad caſus in principali diſpoſitione non compræhenſos, dec. 81. num. 2. 9. & 10.
Appoſita in litteris Apoſtolicis quando dicantur ſtare cauſatiuè, & quando conditionalitèr, dec. 531. nu. 2. 3. & ſeq.
Cæterata ſi reperiantur in Inſtrumento Notarij defuncti, poſſunt extendi per Collegium Notariorum, dec. 285. nu. 3.
Ac per Notarium de Inſtrumento rogatũ, dec. 350. num. 4. 7. & 8.
Commiſſionum conceptæ per ablatiuum abſolutum important conditionem, vt Iudex procedere non poſſit, niſi illis adimpletis, deciſ. 194. num. 2. 8. & ſeq.
In gradu appellationis operantur, vt priùs exequi debeant ſententiæ, quàm audiatur appellans, dec. 692. nu. 8. & 11.
Derogatoriæ quantumuis generales, & amplæ non extendunt diſpoſitionem *Breuis*, ſed cooperantur ad illius validitatẽ remotis obſtaculis, quæ aliàs impedire poſſent executionem, dec. 671. num. 8.
Non extenduntur ad derogationem Concilij Generalis, quando in diſpoſitiua Breuis fuit facta mentio dumtaxat de Concilijs Synodalibus, & Prouincialibus, deciſ. 214. nu. 5.
In Teſtamento ſecundo faciliùs important reuocationem primi, deciſ. 597. nu. 1. & 13.
Fideicommiſſum inducentes, quæ ſint, dec. 672. n. 1.
Reſtrictiuæ operantur ſecundùm præcedentem diſpoſitionem, dec. 358. num. 7. & 8.
CLAVSVLAE IN SPECIE
Actum appoſita in Inſtrumento cum præſentia Teſtium celebrato importat illius perfectionem, dec. 444. num. 4. 14. & ſeqq.
Ad habendum, & quidquid placuerit faciendum excludit qualitatem fundi dotalis, deciſ. 2. nu. 21.
Importat tranſlationem Dominij, ibid. n. 3.
Amoto quolibet illicito Detentore facit executorem mixtum, deciſ. 452. num. 2. 9. & ſeqq.
Operatur, quod executor procedere non poſſit, niſi parte citata, ibid. num. 9. & ſeqq. & dec. 281. num. 13.
Appellatione remota non impedit, quominùs procedi poſſit ad purgationem attentatorum, dec. 183. num. 1. dec. 207. num. 1.
Maximè ſi in cõmiſſione adiecta ſit alia clauſula, *& iuſtitiã faciat* dec. 183. n. 1. dec. 207. n. 2.
Etiamſi contineret, quod procedatur in petitorio tantùm, dec. 207. nu. 2.
Ideò ſequeſtri appoſitionem non impedit, dec. 183. num. 1. dec. 207. nu. 1.
Operatur, quod Cauſa dicatur vertere in vltima inſtantia, vt faciliùs concedatur remiſſoria, & admittantur probationes, dec. 620. nu. 5. & 7.
Arbitrio Rotæ appoſita in Commiſſione appellationis Cauſæ decimarum vertentis inter Eccleſias ſuſpendit iudicatum, deciſ. 14. n. 1. 2. & 5.
In Commiſſione ſanatoria nullitatis examinis, vide *ARBITRIVM, EXAMEN.*
Debet aliquid operari, dec. 143. n. 13. & 14.
Intelligitur prout de iure, dec. 344. n. 1. dec. 395. n. 1. & 7. dec. 441. n. 1.
Mitigat rigorem clauſulæ *parito iudicato*, dec. 239. n. 6. & 7.
Operatur, quod poſſit adhiberi fides iuribus etiam informibus, dec. 130. n. 6.
Ac Teſtibus examinatis cum Interrogatorijs Partis, quamuis examen patiatur aliquem defectum, dec. 404. num. 4.
Quod ſaluari, & reijci poſſint nullitates, dec. 441. n. 4.
Præſertim turbidæ, ibid. & dec. 608. n. 1. & 7.
Quando præſertim agitur de ſubſtinenda ſubhaſtatione facta pro iuſto pretio, dec. 441. num. 20. & 21.
Relaxat aliquid de iuris rigore, deciſ. 143. num. 13. & 14. dec. 404. num. 2. dec. 441. num. 2. dec. 621. n. 1. & 14.
Signantèr vbi dirigitur Iudici aliàs iuriſdictionem habenti, dec. 441. nu. 2. & 20.
Et vbi agitur de ſolemnitatibus Iudicij, quidquid ſit quoad merita Cauſæ, dec. 441. n. 3.
Codicillaris quamuis ſubſtineri faciat legata caducato, vel aliàs annullato Teſtamento, non tamen operatur, quod pro illis agi poſſit executiuè admiſſa etiam opinione *Angeli*, deciſ. 258. ſub n. 12.
Conſcientiam tuam oneramus quid importet, deciſ. 648. num. 5.
Conſtito de re iudicata non facit commiſſionem conditionalem, quando fuit præuentum in petitione executionis, dec. 337. nu. 8.
Conſtito appoſita in Breui de capiendo poſſeſſionem nomine Cameræ debet verificari, deciſ. 133. ſub num. 8.
Impedit executionem Breuis, donec verificetur, dec. 557. n. 1. & 6. cum ſeqq.
Poſtquàm fuit verificata, debet concedi im-

Digitized by Google

immiſſio Prouiſo, deciſ. 620. num. 4.

Quando non dicatur concludentèr iuſtificata, dec. 394 num. 1.

Conſtituti appoſita rei incertæ nihil operatur, dec. 375. num. 8.

Quando dicatur appoſita rei incertæ, ibidem.

In Inſtrumento deliberationis factæ per Iudicem non transfert poſſeſſionem, deciſ. 165. num. 6 & 16.

Appoſita in inſtrumento donationis nō operatur, quando eſt dubium, an res controuerſa compræhendatur ſub donatione, dec. 257. num. 9.

Maximè ad effectum manutentionis, ibidem.

Dicitur acceſſoria contractus principalis, dec. 257. num. 6.

Extendi non poteſt ad alios contractus, ibidem.

Transfert poſſeſsionem, deciſ. 361. numer. 15.

Ac quaſi poſſeſsionem exigendi, dec. 234. num. 1. & 9.

Etiam ad effectum manutentionis, ibid.

Operatur ſuum effectum tàm fauore conſtitutarij, quàm fauore eius hæredum, dec. 234. num. 5. & 9.

Cognitus &c. quando ſit neceſſaria, deciſ. 596. num. 7.

Cuius litis ſtatum &c. præſeruat gratiam à ſubreptione ob non factam mentionem litis, deciſ. 488. num. 4.

Cum facultatibus A.C. poſita in vna Commiſsione cenſetur repetita etiam in alijs, deciſ. 274. num. 5.

Cum libera reſtringitur ad expreſſa in mandato procuræ, dec. 165. n. 8. & 21.

Deducens omne ius operatur, quod cenſeatur deductum omne remedium melius, & validius, dec 159. n. 4.

Etiam contrarium remedio ſpecificato in ipſo libello, ibid.

Dummodò conditionem importat, deciſ. 389. numer. 4.

Dummodò non ſit alteri ius quæſitum præſeruat ius tertio iam quæſitum, deciſ. 459. num. 6. dec. 495. num. 3. 5. & ſeqq.

Operatur, quod gratia alitèr habeatur pro non facta, dec. 588. n. 6.

Optionis factæ ius præſeruat optanti, dec. 495. n. 2. 5. & ſeqq.

Præſentationis obtentæ ius præſentato præſeruat, ibid. & dec. 116. nu. 6.

Dummodò pacta licita ſint, & honeſta, ac vtilia menſæ Epiſcopali reſtringit, & proſternit virtutem clauſulæ *quorum teneres*, deciſ. 389. numer. 10.

Dummodò poſſeſſio ſit vacans tribuit poſſeſsionem conditionalem reſoluibilem conſtito de poſſeſsione non vacanti, deciſ. 328. numer. 3. & 15.

Dummodò plura non ſint retinenda appoſita in diſpenſatione ad conſequendum plura Beneficia operatur, vt iſta diſpenſatio non ſuffragetur pro illis retinendis, dec. 350. n. 1. 3. & 6.

Et cætera extendi poteſt per Notarium de Inſtrumento rogatum, deciſ. 350. numer. 4. 7. & 8.

Et iuſtitiam faciat operatur, vt ſit procedendum prout de iure, deciſ. 183. num. 2. 6. & ſeqq. dec. 207. n. 1. & 2.

Reſtringit generalitatem aliarum clauſularum, dec. 207. nu. 2.

Vide ſuprà verſ. *Appellatione remotà*.

Et quatenùs opus ſit de nouo concedimus apponi ſolet pro maiori validitate confirmationis, deciſ. 124. num. 2.

Nihil plus tribuit, quàm ipſa confirmatio, ibid.

Ex nunc prout ex tunc quid operetur, deciſ. 94. num. 3. 4. 24. & ſeqq.

Firmo remanente Notario apponi ſolet in commiſſionibus ad effectum vitandi expenſas, deciſ. 170. n. 1. & 6.

Cauſa commiſſa in Rota cum hac clauſula adhuc dicitur Rotalis, ibid.

In parte, & partibus appoſita in productione iurium nil operatur, quando iura ſunt propria producentis, ſuper quibus producens ſuam fundat intentionem, deciſ. 225. n. 5. 13. & ſeqq.

In acceptatione mandati procuræ illam non limitat, ſed adhuc acceptatio extenditur ad omnia expreſſa, dec. 431. n. 6.

Inſpectis, & conſideratis verbis Teſtamenti requiritur ad validitatem tranſactionis initæ ſuper teſtamento, dec. 502. nu. 4. & 5.

Declara, vt ibid. num. 8.

Ius & iuſtitiam miniſtrari appoſita in libello operatur, quod Sententia valeat, licèt non ſit illi conformis, deciſ. 147. num. 10. & 12. dec. 600. num. 7.

Et quod qualitercumque Sententia feratur, ſemper dici poſsit libello vniformis, dec. 147. num. 10. & 12.

Item, quod cenſeatur deductum quodcumque remedium magis vtile, ibid.

Litis ſtatum, ſuprà verſ. *cuius*.

Nihilo penitùs excepto, nulloque reſeruato &c. quomodò ſit accipienda, dec. 480. n. 16. & 17.

Non aliàs, aliter, nec alio modo inducit formam præcisè adhibendam, deciſ. 393. numer. 2. 8. & ſeqq.

Itaut non recipiat interpretationem, nec modificationem ſeparatam à verbis, ibid.

Importat reſolutionem contractus, ibidem num. 10.

Limitatur, ſi fuiſſet adiecta ad alium finem, ibid.

Appoſita in venditione bonorum Emphyteuticorum pro reſeruatione conſenſus Domini directi operatur, quod alienans non incurrat caducitatem, deciſ. 658. numer. 3. 8. & ſeqq.

Non aliàs in contractu quomodò ſint intelligenda, dec. 329. n. 5.

Non obſtante quacumque confirmatione demonſtrat Principem habuiſſe notitiam contrariæ confirmationis, dec. 124. n. 6.

Non obſtantibus etc. derogat omnibus ijs, quę diſpoſitioni poſſent obſtare, deciſ. 332. numer. 5. & 9.

Non tamèn iudicialitèr illatis appoſita in Commiſſione

ſionis, ſtationis, & inſtitutionum, moleſtationes iudiciales expreſsè excludit, deciſ. 699. nu. 2. & 3.

Omni meliori modo facit, quod contractus præſumatum dationis inſolutum potiùs, quàm pignoris, dec. 240. num. 4.

Legitimæ prohibitionem non ſubſtinet, dec. 203. n. 3. 4. 5. & 10.

Parito Breui expenſarum refectionem non comprehendit, ſi de illis non fuit facta mentio in Commiſſione, deciſ. 76. num. 6. deciſ. 730. nu. 4. 6. & ſeq.

Fructuum reſtitutionem comprehendit, dec. 691. num. 1. 6. & ſeq.

Dummodò de illis fuerit facta mentio in Commiſſione, dec. 730. n. 4. 6. & ſeq.

Quid operetur, & quam habeat virtutem, dec. 76. num. 5.

Requirit omnimodam paritionem etiam reſpectu fructuum, priuſquàm poſſit in cauſa vlteriùs procedi de ſtylo Rotæ, deciſ. 691. num. 1. 6. & ſeq.

Et quidem effectiuam, adeout non ſufficiat ſola oblatio, ibid.

Parito Iudicato appoſita in Commiſſione reſtitutionis in integrum operatur, quod reſtitutio nullum habeat effectum, niſi priùs refectis expenſis, dec. 194. n. 3. & 8.

Impedit, nè vlteriùs in Cauſa procedatur, niſi priùs fuerit totalitèr paritum, dec. 31. nu. 1. & 7. vbi de materia.

Intelligitur conditionalitèr, quatenùs ſcilicet adſit iudicatum, dec. 72. num. 9. & 11.

Iuriſdictionem tribuit conditionalem, dec. 194. num. 2. 8. & ſeq. dec. 430. nu. 1.

Itaut priùs ſententiæ ſint exequendæ, quā poſſit audiri appellans, deciſ. 692. numer. 3. & 11.

Mitigatur per clauſulam *arbitrio Rotæ*, dec. 239. num. 6. & 7.

Ac etiam per alias clauſulas, de quibus ibidem.

Præſupponit rem iudicatam, deciſ. 430. num. 1.

Requirit integralem totius debiti, & expenſarum ſolutionem, deciſ. 72. numer. 2. & 10.

Satisfacta quandò dicatur, ibid. num. 1.

Parito litteris importat omnimodam paritionem nedùm quoad dimiſſionem poſſeſſionis, ſed etiam quoad reſtitutionem fructuum, deciſ. 710. num. 6.

Limita, vt ibi numer. ſeqq.

Parito ex quibus mitigetur, dec. 239. num. 7.

Per compulſum appoſita in productione iurium, excludit illorum, ac in illis contentorum approbationem, ſeù ratificationem, dec. 165. num. 9. & 11.

Limita, ſi productio fieret de iuribus proprijs producentis, in quibus producens ſuam fundat intentionem, dec. 225. nu. 5. 13. & ſeqq. dec. 266. num. 7.

Per ſaldo importat perfectam redditionem rationis, vbi apponitur in quietantia facta adminiſtratori, dec. 58. num. 4.

Itaut adminiſtrator non poſſit iterum cogi ad redditionem rationis, ibid.

Potens importat conſtitutionem Procuratoris in rem ſuam, dec. 497. n. 4. & 5.

Pro omni eo reſtringitur ad ea, de quibus agitur, dec. 374. num. 4.

Quam, & quas comprehendit petitorium, & negocium principale, deciſ. 119. num. 3. deciſ. 326. num. 2.

Efficit Beneficium litigioſum, deciſ. 128. num. 6.

Facit, quod cenſeatur deductum omne remediū, & quod deduci poſsit æquè principalitèr omne ius, deciſ. 159. num. 5. dec. 600. num. 8. 11. & ſeqq.

Includit lites motas, & mouendas, deciſ. 119. antè n. 1.

Trahit currum, & Boues, ibid.

Intellige de Bobus currui alligatis, non autem de exiſtentibus in ſtabulo, ſcilicèt de Cauſis, & perſonis in Commiſsione contentis, non autem de diuerſis Cauſis, vel de diuerſis perſonis, ibid.

Quatenùs opus ſit ſubintelligitur in reſeruatione Beneplaciti Apoſtolici, dec. 36. n. 11.

Appoſita in reſeruatione conſenſus proprietarij bonorum emphytheuticorum alienatorum, adhuc excuſat à caducitate, dec. 678. nu. 3. 8. & ſeq.

Quod de obreptione, vel ſubreptione dari non poſſit, an & quando releuet penſionatium ab onere iuſtificandi gratiam, dec. 206. num. 7.

Operatur, quod litteræ impugnari non poſsint non iuſtificatis cauſis, vel ſub prætextu obreptionis, ſubreptionis, nullitatis, aut defectus intentionis, dec. 705. nu. 2.

Et quod executor poſsit procedere non citato poſſeſſore, dec. 142. antè n. 6.

Vide infrà verſ. *Sublata*.

Quod Procurator poſſit omnia, quæ poſſet Principalis, operatur, quod mandatum dicatur ſpeciale in cauſa matrimoniali, dec. 648. num. 13.

Quorum tenores importat expreſsionem ſpecificam omnium actuum, ad quos refertur, dec. 308. num. 5.

Ac cuiuſcumquè litis, iuris, & prætenſionis in iudicium deductæ, deciſ. 232. num. 6. 19. & ſeqq.

Nihil operatur quoad derogationem Conſtitutionis, cuius in Indulto non fuit facta mentio, dec. 141. nu. 3.

Reſtringitur, & proſternitur per clauſulam *dummodò &c.* dec. 389. n. 10.

Salua gradus prærogatiua refertur ad eos vacatos, quibus ſtat proxima, deciſ. 426. nu. 9.

Saluis Iuribus, cùm reſpiciat ea, quæ ſunt iuris, non poteſt declarari per depoſitiones Teſtium, dec. 83. num. 11.

Semper, & toto tempore denotat temporis continuationem, dec. 501. num. 2.

Si Donans de bonis donatis non diſpoſuerit reſtringit donationem liberam, dec. 257. nu. 2.

Si, & in quantum appoſita in admiſsione actus, operatur, quod admiſsio dicatur facta ſimplicitèr, vbi illè ſimplicitèr erat admittendus, decis. 10. nu. 6.

Ità dicendum de appellatione admiſſa cum hac clauſula, ibid. n. 7. & 21.

Ac de præſentatione ſic admiſſa, ibid. nu. 6.

Sine præiudicio alterius quomodò intelligatur, dec. 124. num. 5.

Sine præiudicio, & non retardata ſolutione non tribuit iuriſdictionem, niſi prius fiat ſolutio, deciſ. 333. nu. 1. & 5.

Solet per Signaturam vſitari in Cauſis penſionum, dec. 333. nu. 5.

Sine præiudicio legitimæ executionis, quam habeat virtutem, & quos gignat effectus, deciſ. 127. num. 6.

Præſeruat iuriſdictionem Iudicis à quo, dec. 560. n. 5.

Sine præiudicio habentium meliora, & potiora iura appoſita mandato, cuius vigore fuit capta poſſeſsio præſeruat ius poſſeſſoris, deciſ. 328. nu. 3. & 15.

Sine præiudicio legitimorum nihil operatur quoad fœminas per Teſtatorem excluſas, dec. 443. num. 10.

Sine præiudicio litterarum Apoſtolicarum non impedit, quod concedi non poſsit remiſſoria, dec. 708. num. 5.

Sine præiudicio appoſita in receptione, ſeù quietantia operatur, quod recipiens ſibi non præiudicet quoad id, quod verè poteſt prætendere, dec. 129. nu. 3. & 9.

Et præſeruat recipienti ius petendi reſiduũ, ibid. num. 4. & 9.

Intelligitur de alio præiudicio, præterquàm expreſſo, dec. 629. nu. 4. & 5.

Præſeruat ius illius, ad cuius fauorem reperitur adiecta, dec. 268. nu. 5.

Sine præiudicio venientium ab inteſtato appoſita in prima legitimatione, an cenſeatur repetita in ſecunda, in qua non fiat mentio de prima, dec. 317. nu. 6. & 7.

Non iuuat fœminam à Teſtatore excluſam, dec. 406. num. 12.

Sine præiudicio vlterioris executionis præſeruat iuriſdictionem Iudicis à quo, deciſ. 560. num. 2. 4. & 5.

Si quid exequendum abdicat omnem iuriſdictionem Iudici à quo, illamque transfundit in Iudicem ad quem, dec. 187. n. 1. 7. & 8.

Cauſat attentata reſpectu omnium innouatorum poſt reſcriptum coram Iudice à quo, ibid. num. 2.

Non vulnerat viam executiuam, cùm Iudex ad quem cognita Iuſtitia mandati ex eiſdem actis reſultante poſsit etiam ipſe executiuè procedere, deciſ. 274. numer. 4. 7. & ſeqq.

Amplia, vt poſsit executionem demandare etiam ex nouitèr deductis, ibid. nu. 8.

Declara, vt ibid. num. 9. & 10.

Sine præmiſſo, ſiue alio quouis modo nihil operatur, quando vacatio diſpoſitiuè narrata non verificatur ſaltem de facto, deciſ. 190. n. 12.

Tunc enim vacatio ſumi non poteſt ex alijs clauſulis generalibus, ibid.

Operatur, quod modus vacandi poſsit verificari vltrà expreſſos, ibid.

Si videbitur ſola ſignatura pro extinctione litis indicat ſupplicationem eſſe ſignatam in forma commiſſaria, dec. 488. n. 10.

Habet in ventre tacitam conditionem, ſi preces veritati nitantur, dec. 611. nu. 4. & 15.

Nihil operatur antè cauſæ cognitionem, dec. 480. num. 10.

Nec Papa videtur per hanc clauſulam tollere voluiſſe ius tertio quæſitum, nec quoad eum litem extinguere, niſi fecerit mentionem Regulæ *de iure quæſito non tollendo*, ibidem numer. 11.

Significat gratiam emanaſſe ad Partis inſtantiam, dec. 611. nu. 3.

Adeò ut gratia non ſit exequibilis, niſi priùs inſtificetur, ibid. n. 3.

Sublata quando eſt acceſſoria, nihil operatur, quoad caſus in principali diſpoſitione non compræhenſos, deciſ. 81. numer. 2. 9. & 10.

Quas habeat vires, & quos pariat effectus, ibid. num. 7.

Ligat manus Iudicum, & tollit iuriſdictionem, ne poſſint alitèr iudicare, & claudit os Partium, ne poſſint audiri, niſi edita Signatura Sanctiſſimi, & obtenta oris apertione, ibidem, & dec. 705. n. 1. 4. & ſeqq.

Maximè quando illi reperiuntur adiectæ clauſulæ, *quod de ſubreptione, vel obreptione dari non poſſit*, dec. 705. n. 2.

Intelliguntur tamen omnes iſtæ clauſulæ veris exiſtentibus narratis, quando litteræ non emanarunt motu proprio, & ex certa ſcientia, ibid. n. 3.

Operatur, vt non poſsit obijci regula *de iure quæſito non tollendo*, dec. 296. n. 12.

Penſionarium an, & quando releuet ab onere iuſtificandi gratiam, deciſ. 296. numer. 7.

Subminiſtratis alimentis, & ſumptibus litis quid operetur, deciſ. 239. num. 8. & 9. deciſ. 676. nu. 5. & ſeqq.

Summariè appoſita in prima Commiſsione facit cauſam ſummariam etiam in alijs inſtantijs vſque ad finem litis, dec. 337. n. 7.

Talis qualis appoſita in ceſsione crediti operatur, quod illius inexigibilitas cedat damno ceſsionarij, dec. 256. n. 4.

Tunc, & eo caſu importat temporis extremitatem, dec. 616. n. 3.

Tunc quid importet, dec. 415. n. 9.

Vel aliàs vacantibus operatur, quod poſsit ſuſtineri prouiſio Beneficij ob alium vacandi modum, quamuis narratiua ſit concepta per obitum, dec. 225. n. 7.

Verificatis priùs narratis operatur, quod executor debeat procedere citato poſſeſſore, deciſ. 142. ante n. 6.

Vocatis ijs, quorum intereſt operatur, quod Sententia lata non citatis poſſeſſoribus ſit nulla, dec. 461. nu. 2.

Vocatis vocandis facit executorem mixtum, dec. 84. n. 3. & 7. dec. 142. num. 4. & 5. dec. 167. nu. 1. dec. 168. num. 1. dec. 452. nu. 5. 9. & 11. dec. 531. num. 1. & 5.

De effectibus iſtius clauſulæ, deciſ. 84. numer. 7.

Vocato poſſeſſore requirit cauſæ cognitionem circà titulum, dec. 264. nu. 4.

Vt aſſeris conditionem importat in reſeruatione penſionis, dec. 438. n. 1. & 7.

Quam habeat virtutem, ibid.

Re-

Refertur ad narratiuam, ex qua Papa fuit motus ad conceſsionem gratiæ, ibidem num. 1.& 3.
Vt aſſeritur appoſita in litteris Apoſtolicis ad quos refertur, dec.595.n.5.
Vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, quid operetur, dec.672.n.2.& 7.

CLEMENTINA

Auditor de reſcript. habet locum etiam in inſtitutione ad Beneficium, quam Rota poteſt concedere, dec.116.nu.16.
Tribuit Auditori deputato in Cauſa facultatem prouidendi de Beneficio, & omnia alia faciendi, quæ ad executionem litterarum Apoſtolicarum ſunt neceſſaria, deciſ. 611.numer. 1.
Secunda §.illi verò, de ſtat. & qualit. expenditur, dec.671.n.2.& ſeq.

CLERICATVS

Probandus eſt per eum, qui petit immitti vigore gratioſæ ſubrogationis, deciſ. 609. numer. 1. & 9.
Probatur ex communi reputatione, deciſ. 520. num. 2.
Ex litteris Patentibus Ordinarij, deciſ. 12. num.1.4.& 9.dec.208.num.2.dec.233.num.1.12.& ſeq.deciſ.242.num. 2.dec.326.nu. 7.dec. 328.n.2.dec.465.num.1.& 4. dec.555.n.1.dec. 609.n.3.dec.643.n.1.& 8.
Item ex litteris patentibus Vicarij Vrbis, dec.652.nu.8.
Et hæc probatio ſufficit ad iuſtificandam narratiuam Gratiæ, dec.465.n.1.
Ac ad verificandam Gratiam, *ſi Neutri*, dec. 643.n.1.& 8.
Per Teſtes, dec.520.nu.2.
Siuè deponant de communi reputatione, ibid.
Siuè de viſu celebrationis Miſſarum, ibidem.
Item ex eo, quod quis fuerit Vicarius, dec. 648.num.6.

CLERICI

Omnes etiam prima tonſura initiati veniunt ſub appellatione Cantorum, deciſ. 127. antè numer. 9.

CLERICIS

Hoſpitale conferri non ſolet, ſed laicis ad Gubernium dari, dec.318.n.1.& 8.
Matrimoniales Cauſæ ſubdelegari ſolent ſolummodò Iudicibus Clericis, non autem laicis, dec.648.num.6.

CLERICVS

Beneficiatus veriſimilitèr non poteſt habere filios legitimos, & naturales, dec.607. n.7.
Illegitimus cum diſpenſatione poteſt ordinari, & fieri Clericus, dec.231.n.9.
Naturalis filius cum eadem diſpenſatione Clericus effici poteſt, ibid.
Præſens in Curia, vbi agitur de concurſu, debet præferri abſenti, dec.591.nu.2.
Prima Tonſura venit appellatione Cantorum, vide *CLERICI*.
Promotus legitimè præſumitur ad ſequentes Ordines ſtante temporis diuturnitate, deciſ.520. num.2.
Sub *Statuto* laicorum non compræhenditur, dec. 98. numer. 6.
Hinc non ſubijcitur Statuto Vrbis 158. *lib.* 1. ibid. num. 7.
Poteſt nihilominùs illo vti tanquam priuilegio, ibid.
Vicarius quis eſſe non poteſt, niſi ſit Clericus, dec.648.n.6.

COADIVTOR

Intermittit functionibus vice Coadiuti, dec. 413. ſub num.5.
Poſſeſſionem nullam habet Beneficij, donec venit Coadiutus, ibid.
Omnis enim poſſeſsio reſidet penès Coadiutum, ibid.
Hinc mortuo Coadiuto debet Coadiutor nouam Beneficij poſſeſsionem Capitulariter capere, ibid.
Limita, vbi poſſeſsio Coadiutariæ fuit capta Capitularitèr, quia tunc ſufficit, quod illam continuet, ibid.
Præcedentiam nullam habet viuente Coadiuto, ibid.num.4.
Etiam reſpectu Canonicorum, quibus præcedit Coadiutus, ibid.
Quamuis fuerit deputatus Coadiutor cum omnibus prærogatiuis, & præeminentijs Coadiuti, & cum futura ſucceſsione, ibidem.

CODICILLVS

Extrahi debet cum auctoritate Iudicis, aliiſque ſolemnitatibus, aliàs non dicitur in forma probanti, dec.668.n.2.
Rogatus per Notarium atteſtantem illum fuiſſe factum coram Teſtibus in numero opportuno non valet, dum in eo nomina Teſtium non reperiuntur deſcripta, deciſ. 697. nu.1.
Validus vt ſit, debent in ea deſcribi nomina Teſtium, dec.668.n.2.

C OE C V S

Cœcum non ducit, dec.455.num.3.

COEMETERIA

Alienari non poſſunt ſine ſolemnitatibus requiſitis in alienationibus bonorum Eccleſiaſticorum, dec.528.n.4.
Connumerantur inter loca Sacra, dec.463.n.7.
Diruta prophanari poſſunt per Ordinarium tanquam delegatum, dec.463.n.1.& 8.
Gaudent immunitate Eccleſiaſtica, ibid.
Prophanari non poſſunt ſine cauſa, deciſ. 528. n.3.
Quando hoc fieri poſſit, deciſ. 463. numer.5.
Vbi olim fuerint, ibid.num.7.

COEMETERIIS

Tractatur de cœmeterijs remiſsiuè in dec.463. num. 8.

COGNATI

Citandi ſunt in deputatione Curatoris extranei facienda pupillis ex diſpoſitione Statuti Vrbis, dec. 534.num.4.& 9.

COGNATORVM

Appellatione qui veniant, dec.54. nu.10.

COGNITIO

Cauſa interponenda nõ eſt per executorẽ meri, dec.496.n.10.& 13.
Contrahentium, ſeù ſtipulantium quando in Notario requiratur, dec.596.num.7.

CO-

COHÆRES

Inſtitutus limitatè, ſcilicèt *quamdiù vixerit, & non vltrà* cenſetur poſt mortem fideicommiſſo grauatus reſtituere cohæredibus, dec.642. nu. 1.& 5.dec.707.nu.2.

Nam verbum *quamdiù* fauore cohæredum cenſetur appoſitum, dec.642.n.1.& 5.

Maximè quando cohæredes ſunt filij, ibidem.

COITVS

Vide *COPVLA CARNALIS*.

COLLATIONEM

Alternatiua circa collationem Beneficiorum competens Ordinario non habet locum, niſi in Beneficijs, quorum ad ipſum ſpectat libera collatio, & non in alijs, decil. 589. numer. 6.

COLLATIONES

Apoſtolicæ non mutant ſtatum Beneficij, dec.486. num.5.

Niſi conſtet, Papam habuiſſe animum mutandi ſtatum antiquum, & nouum inducendi, ibid.& dec.514.n.2.& 3.

COLLATIONIS

Liberæ non dicuntur Beneficia, quæ conferuntur ab Epiſcopo ſimul cum Capitulo, deciſ. 589.nu.6.& 7.

Ad Validitatem attenditur vltimus ſtatus, deciſ. 557.num.4.& 6.

Limita vbi legitimè conſtat de anteriori ſtatu contrario, dec.539.antè num. 7.

COLLATIONVM

Effectuatio probatur ex pacifica poſſeſſione præbendarum habita per Prouiſos, deciſ. 223. num.2.

Ac ex collationibus factis per mortem, vel reſignationem Anteceſſorum poſſidentium, ibid.

COLLATIO

Beneficij debiti certo generi perſonarum eiuſdem generis perſonis, & non alijs fieri debet, quàuis vacatio euenerit in menſe reſeruato, dec. 494.num.4.

Ad *Capitulum* ſpectat collatio, quando illud eſt in quaſi poſſeſſione conferendi, deciſ. 223.num. 1.& 9.

Debet enim in illa manuteneri, ibid.& dec. 48.num.1.

Quamuis non doceat de titulo, dec.223.nu. 3.& 9.

Cùm ſufficiat ſola conſuetudo, ibid.

Multò magis, ſi quaſi poſſeſſio fuit continuata per aliquod tempus conſiderabile, ibid. num.5.

Permiſitque Ordinarius per plures vices collationem fieri à ſolo Capitulo, ibid.

Spectans ad Capitulum poteſt diuidi inter Canonicos per Turnum, deciſ. 7. numer. 5.6. & 9.

Canonicatus vacantis in Cathedrali iuxta diſpoſitionē iuris communis ſpectat ſimultaneè ad Epiſcopum, & Capitulum, dec. 204. num.2. & 10. dec.223.num.6.dec.589.n.5.& 10.

Vigore conſuetudinis ſpectare poteſt ad ſolum Capitulum, vel ad ſolum Epiſcopum, dec.204.num.13.dec.223.num.4.& 6. dec.589. num.7.

Collegiatarum verò Eccleſiæ Beneficiorum, & Canonicatuum collatio ſpectat ad Capitulum, & confirmatio, ſeu inſtitutio ad Epiſcopum, dec.559.num.2.

Facta poſt interpoſitam appellationem eſt attentata, dec.563.num.1.

Item facta pendente termino ad appellandum, ibid.

Vel pendente lite ſuper eodem Beneficio, dec.160.num.1.& 6.dec.180.num.1.& 6. dec. 488.n.1.5.12.& ſeqq.

Nec quidem ad fauorem Tertij non collitigantis, dec.488.n.3.

Epiſcopus namque tali caſu poteſt apponere Oeconomum, non autem Beneficium conferre, dec.180.nu.2.

Amplia, vt nec ſuſtineatur ex iure deuoluto, ibid.nu.3.

Vigore Indulti quando non ſuſtineatur, dec.204.num.3.

Per Ordinarium in menſe reſeruato eſt nulla cum poſſeſſione, omnibuſque ſubſecutis, dec.589.n.5.& 10.

Fieri debet ſine diminutione, dec. 469. la prima num.7.

Regularitèr non poteſt fauore Epiſcopi poſt conſecrationem, dec.212.n.11. & 23.

Limita in Epiſcopis titularibus habentibus Epiſcopatus in Partibus infidelium, ibid. nu. 12.& 16.

Non poteſt aliquo præcedente pacto, dec. 486.num.1.

Per *Ordinarium* præſumitur facta ad prouidendum Eccleſiæ, non autem perſonæ, dec.700. num.1.

Et in hac parte illius aſſertio non indiget iuſtificatione, ibid.

Parochialis non valet, niſi fiat præuio concurſu habendo intra ſex menſes à die obitus Beneficiati, dec.290.n.5.

Limita in Parochia Regulari, ibid.num. 8. & 20.

Item in Parochia de iurepatronatus laicorum, ibid.num.21.

Vide *BENEFICIA PAROCHIALIS*.

Perpetua, non autem temporalis indicat Beneficium eſſe Eccleſiaſticum, dec.87.n.4.

Simultanea excluditur, vbi conſtat, ius conferendi ſpectare ad ſolum Capitulum, dec.223. num.6.

Vide ſuprà verſ. *ad Capitulum*.

COLLATIO IN PROPHANIS

Fieri debet tantùm de bonis illius, de cuius ſucceſſione agitur, dec.630.nu.12.

Oblata, ſed non acceptata, nec petita in actis, non attenditur, ibid.n.13.

COLLATORES

Inferiores, & Ordinarios, non autem Sedem Apoſtolicam ligat diſpoſitio *text. in cap. 2. de conceſſ. præb.* dec.588.n.12.

COLLECTARI

Artifices non poſſunt pro rebus eorum artificio elaboratis, deciſ. 454. num. 1. 5. & ſeqq. vbi de ratione.

COLLECTARVM

Materia tanquam odioſa eſt ſtrictè interpretanda, dec.45 .n.9.

Ideò

Digitized by Google

Ideò in illa ſermo vniuerſalis non operatur, niſi quatenùs verborum proprietas patitur, ibid.num.10.

Per quos tractetur, ibid. num. 15. & deciſ. 422.num.15.

COLLECTA

Duplex pro eadem re exigi non poteſt, dec. 454. nu.8.& 11.

COLLECTIVA

Verba in contractibus important iusaccreſcendi, dec.522.n.16.

Vocatio, quando ſit intelligenda, itaut omnes debeant ſimul ſuccedere, & quando, itaut ſuccedere debeant ordinè ſucceſſiuo, dec.706. num.11.

COLLEGIATA

Eccleſia, quæ ſit, dec.20.n.10.

COLLEGIATÆ

Beneficia conferuntur per illius Capitulum, eorumque inſtitutio, ſeù confirmatio ſpectat ad Epiſcopum, dec.557.nu.2.

Fructus licèt ſint communes inter Capitulum, Canonicos, & Cappellanos, adminiſtrantur per Capitulum, dec.679.nu.5. & 6.

COLLEGII

Compluten. eiuſque Cappellanorum amouibilium priuilegia conceſſa à Clemente Octauo referuntur, dec.559.n.1.& 2.

Conuocatio requiritur, vt illud validè citari poſſit, dec.401.n.9.& ſeqq.

Amplia, vt talis defectus non ſanetur per comparitionem Procuratoris ad effectum cẽſurarum, ibid.n.4.5.& 7.

Niſi cõpareat de certa ſcientia Collegij, ib.

Cracouien. Doctores priùs recepti præcedunt aliis, quamuis fecerint maiores labores, dec.92.n.5.

Littera Patentes ſubſcriptæ per illius Rectorem probant, quod quis in eodem Collegio ſtuduerit, dec.186.n.1.& 7.

Præſentatio dicitur facta Collegialitèr, quando apparet facta per Beneficiatos ſimul, & Capitularitèr congregatos, dec.657.n.5.

Procurator, cum quibus ſolemnitatibus debeat conſtitui, dec.231.n.8.15.& 16.

COLLEGIO

Familiaritas Cardinalis non probatur ex eo, quod quis per Cardinalem in Collegio ſubſtentetur, cùm id præſumatur fieri potiùs ex motiuo pietatis, quàm ob familiaritatem, deciſ.394.n.5.

COLLEGIVM

Beneficiati non conſtituunt, dec. 446. num. 1.4. 5.8.& ſeqq.

Notariorum poteſt extendere clauſulas cæteratas Inſtrumenti rogati per Notarium defunctum, dec.285.n.3.

Vide *COLLEGII.*

COLLITIGANS

Alimenta, & ſumptus litis, an, & quando petere poſsit ab Aduerſario collitigante, vide *ALIMENTA.*

Attentatis quando renunciauit, an præiudicet litis conſorti, ità vt illorum purgationem obtinere non poſsit, dec.689.num.4.& 5.

Vide *ATTENTATIS.*

Compromittens cauſam illã non extinguit quoad alios intereſſatos, qui non interuenerunt compromiſſo, dec.488.n.6.10.& ſeqq.

COLLITIGANTIS

Appellationi adhærere poteſt appellatus, deciſ. 324.nu.5.

Dummodò intra decendium adhæreat, ibidem num.7.

COLLVSIONIBVS

Obuiandum eſt, dec.689.num.5.

COLONI

Decimas ſoluere tenentur pro rata fructuum, quos colligunt, dec.214.nu.7.

COLONOS

Confirmare, & *Eijcere* ſunt actus, qui probant poſſeſsionem, dec.66.n.3.

COLONVS

Emptorem cogere poteſt ad perſeuerandum in Colonia, prout ipſe cogi poteſt ab Emptore ad perſeuerandum in locatione, dec. 424. num. 5.7.8.& 14.

COMMENDA

Beneficij Regularis ſi concedatur, adhuc durant in eo omnia priuilegia, omneſque qualitates, quæ inerant, quando per Regulares adminiſtrabatur, deciſ. 539. num. 10.

Ideò Commendatarius non tenetur ad reſidentiam, quamuis habeat Curam animarum, ibid.n.12.

Habens antianitatem in Religione Hieroſolymitana dicitur habere ius pro Commenda primò vacatura, dec.81.nu.1.

COMMISSARIVS CAMERÆ

Beneficij poſſeſsionem conſequitur vigore Breuis de capiendo poſſeſsionem nomine Cameræ, illamque cedit Prouiſo, dec.133.num.1. & 9. dec.216.num.2.& 5.

Transfert per huiuſmodi ceſsionem fauore Prouiſi poſſeſsionem manutenibilem, ibid.

COMMISSIONEM

Beneficium redditur litigioſum per Commiſsionem Cauſæ ſuper titulo, & in petitorio, dec. 128.n.6.dec.520.n.4.5.& 8.

Maximè ſi contineat clauſulam *quam*, & *quas*, dec.128.nu.6.

Citatio ad dicendum contra commiſsionem ſi deficiat, non proindè dicitur deficere iuriſdictionem in Iudice, qui illam aliundè, ſaltem aliqualitèr habebat, dec.143.nu.3.& 19.

Reddit Beneficium litigioſum, deciſ. 520. num. 4.

COMMISSIONE

Clauſula & iuſtitiam faciat appoſita in Commiſsione, vide *CLAVSVLA*.

Firmo remanente Notario, vide *CLAVSVLA, COMMISSIO*.

Quam, & quas, vide *CLAVSVLA*, vbi etiam de alijs clauſulis.

Facultates A.C. conceſſæ in vna Cõmiſsione cenſentur in aliis repetitæ, dec.274.num.5.

Inhibitio Rotalis afficit etiam non nominatos in Commiſsione ad effectum attentatorum, dec. 210.num.2.

Introducta non dicitur lis quoad non nominatum in Commiſsione, nec citatum ad dicendum contra, dec.31.n.5.

Vti non poteſt, qui in ea non eſt compræhenſus, dec.176.nu.3.

COMMISSIONES

Litterarum antè expeditionem omnia geſta reuocan-

cantur per regulam *commiſſiones cauſarum*, &c. dec. 197.num.1.
Limita, ſi fuiſſet huic regulæ expreſſè derogatum, ibid.
Ad materiam vide ibid.n.2.3 & ſeqq.
Probant litem narratam iunctis præſertim alijs actibus iudicialibus, dec. 119.n.2.

COMMISSIONIS

Sententia lata in vim ſpecialis commiſſionis præcedentibus de iure ſeruandis dicitur valida, dec.561.nu.1.

COMMISSIO

Appellatione remota facilitat conceſſionem remiſſoriæ, & probationum admiſſionem, cùm illius virtute cauſa dicatur pendere in vltima inſtantia, dec.620.n.1.& 7.
Sequeſtri appoſitionem non impedit, dec. 183.n.1.dec.207.n.1.
Maximè ſi illi adiecta reperiatur clauſula *& iuſtitiam faciat*, deciſ. 183. nu. 1. dec.207.n.2.
Attentatorum purgationem non impedit, quamuis in ea mandetur procedi in petitorio tantùm, dec.183.n.1. & ſeqq.
Multò magis, ſi attentatorum reiectio fuit petita, & tamen in hac parte nil reſcriptum appareat, ibid.n.4.& dec. 207.nu.2.
Faciliùs, dum in prima Commiſſione fuit reſcriptum pro illorum purgatione, quod cenſetur etiam in ſecunda repetitum, dec.183.n.5.
Beneficium efficit litigioſum, vide *BENEFICIVM, COMMISSIONEM*.
Comprehendit omnes in ea nominatos, dec. 384. num.4.& 5.
Ac tertium venientem ad cauſam, quæ vertit inter perſonas in ea nominatas, deciſ. 231. n.3.
Cum diuerſis clauſulis, vide *CLAVSVLÆ*.
Directa Rotæ, infrà verſ. *Rota*.
Examinis ſanatoria, vide *EXAMEN*.
Subdelegari poteſt alteri per Delegatum Papæ, reſeruata ſibi cognitione negocij principalis, dec.543.nu.7.
Executorialis, vide *EXECVTORIALES*.
Expenſarum, & *Fructuum* mentionem non faciens non comprehendit fructus, nec expenſas, quamuis contineat clauſulam *Parito Breui*, vel *Parito litteris*, dec.730.n.4.6.& ſeqq.
Vide infrà verſ. *præfixionis*.
Iactationis, & iactationum ſuper moleſtijs cum clauſula *non tamen iudicialitèr illatis* nihil operatur, quando fuit iam introductum iudicium, dec.699.n.2.& 3.
Impetranda eſt infrà decendium, datis Apoſtolis reuerentialibus, dec.164.n.6.
Aliàs inducitur res iudicata, dec. 624. nu. 1.4.& 7.
Limita, ſtante impedimento ob ſuperuentas vacationes, ſeù ferias generales, dec.164.n.7
Item vbi conſtet, quod fuerint factæ diligentiæ, ibid.nu.8.
Litem non introducit quoad non nominatos in ea, nec citatos ad dicendum contra Commiſſionem, dec.31.nu.5.
Præfixionis termini ad liquidandos fructus vbi fuit obtenta, ſi Pars illos liquidare neglexerit, proceditur ad vlteriora ſpolio, vel clauſula *Parito* non obſtante, dec.691.n.8.
Per *Procuratorem* non legitimum obtenta non præiudicat Principali illam non ratificanti, dec.116.nu.9.
Requiritur ad validitatem ſententiæ, deciſ. 618. n.4.dec.719.n.1.
Reſtitutionis in integrum cum clauſula *Parito Iudicato* importat refectionem expenſarum, dec. 194.num.3.& 8.
Cum clauſula *ſine præiudicio vlterioris executionis* præſeruat iuriſdictionem Iudicis à quo, dec.560.n.2.4.& 5.
Reſtricta quando dicatur, & quando poſſit ampliari, dec.528.n.8.& 9.
Rota directa facit cauſam Rotalem, non obſtante clauſula *firmo remanente Notario*, deciſ. 176. num.1.& 6.
Sanatoria nullitatum cum clauſula *arbitrio*, vide *ARBITRIVM*.
Tertium an comprehendat, ſuprà verſ. *comprehendit*.
Vnius Cauſæ non comprehendit aliam omninò diuerſam, & ſeparatam, dec.192.n.1.

COMMODITAS

Alimentorum percipiendorum cedi, & hypothecari poteſt, dec.345.nu.5.6.7.13.& 17.

COMMODVM

Attentatorum ſi non percepit ſucceſſor in Beneficio, non tenetur ad illorum purgationem, dec. 471.n.2.
Declara, vt n.3.
Taxari debet pro quantitate incommodi arbitrio Iudicis, dec.542.n.6.

COMMVNIA

Verba excludunt vocationem per vulgarem, dec. 476.la prima n.1.

COMMVNIO

Arguitur inter fratres ex emptionibus bonorum communi nomine factis, dec.656.num. 4. & 15. dec.688.num.1.3.8.& ſeqq.
Excluditur inter fratres ex emptionibus factis nomine proprio, & particulari per alterum ex eis, dec.688.n.7.
Omnium bonorum ſine requiſitis non datur, dec. 10.n.4.& 9.
Quæ ſint iſta requiſita, ibid.
Præſumitur inter fratres continuata, cùm diuiſio tanquã quid facti nõ præſumatur, dec.688.n.1.
Probanda eſt, cùm non præſumatur, dec. 259.n.1.
Probatur inter fratres ex enunciatiuis, concurrentibus præſertim coniecturis, & adminiculis, 688.num.4.

COMMVNITAS

Citari vt validè poſſit, quæ requirantur, deciſ. 401.n.9.dec.509.num.2.
Cogi non poteſt per Baronem ad molendum frumentum, vel ad emendum panem in certis molendinis, ſeu furnis priuatiuè, dec.74.num 1.& 7.dec.323.num.7.
Emens ius paſcendi, vel paſcua, intelligitur illa acquirere pro vniuerſis, dec.5.n.4.
Eſt Domina ſiluarum, & paſcuorum ſui Territorij, ibid.
Procuratorem conſtituens, quas ſolemnitates ſeruare teneatur, dec.231. nu.7.10.& 11.
Validè conſtituit, ſi conſtitutio fiat ab illius Iuratis cum decreto Iudicis, ibid. n. 7.10.& 11.
Recedere poteſt à conuentione inita cum alia

Digitized by Google

Communitate, quod paſcua ſint communia, vbi illa nõ ſufficiunt pro animalibus proprijs, dec. 5.num.4.
Statuta condere poteſt reſpectu ſuorum Ciuium ſuper iure paſcendi, alijſque concernentibus vtilitatem Agriculturæ, ibid.n.1.
Non poteſt condere, quæ reſpiciant præiudicium particularium perſonarum, quamuis aliquo modo implicitam haberent publicam vtilitatem, dec.655.n.11.

COMMVNITATES

Subditæ non poſſunt condere Statuta ſine licentia Superiorum, dec.32.n.15.

COMMVNITATIS

Particulares quando poſſint eſſe Teſtes in cauſa illius, dec.595.n.7.
Regularitèr pro ea non probant, ibidem num.8.
Præſertim, quando agitur de materia afferente magnum honorem, vel notabilem vtilitatem ipſi Communitati, ibid.
Non enim ſunt Teſtes habiles, vbi agitur de intereſſe, vel commodo ſingulorum, ibid. & dec.704.num.4.
Sed quando honor, vel vtilitas non acquiritur ſingulis vti ſingulis, eſto, quod acquiratur ſingulis vti vniuerſis, tunc vtiquè admittuntur ad teſtificandum, deciſ. 595. num. 2. & ſeq.

COMPARATIO

Scripturarum fieri debet per peritos in arte, dec. 444. num.7.8.& ſeqq.
Quomodò procedere debeant iſti periti, ibid.
Requirit ſcripturam certam, & indubitatam, ex qua fieri poſſit, non ſufficiente ſcriptura negata, ſeù dubia, deciſ. 604. num. 1. & 5.

COMPENSARE

Promittens dicitur ſoluere debitum, deciſ. 450. num. 8.

COMPENSATIO

Admittitur etiam in executiuis, deciſ. 298. numer. 3.
Denegatur à credito liquido ad illiquidum, deciſ. 161.num.6.
Donationis, vel *Legati* quando ſit admittenda, colligitur ex coniecturis, deciſ. 480. num. 18.19. & ſeq.
Opponi poteſt in actu executionis rei iudicatæ, vbi creditum, quod petitur conpenſari, eſt liquidum, dec.298.n.1.
Solutionis eſt ſpecies, dec.450.n. 8.
Per *Teſtatorem* quando cenſeatur intenta relinquendo vnam rem vni, & aliam alteri, dec.706.n.4.
Vſurarum curſum ad euitandum fit ipſo iure, dec. 408.num.3.dec.682.n.2.& 5.

COMPLICATIO

Poſſeſſorij cum petitorio, vide *MIXTVRA*.

COMPOSITIO

Rei cum fiſco confirmat illius condemnationẽ, & ſententias contra eum latas corroborat, dec.381.n.5.13.& ſeqq.
Succedit loco pœnæ, dec. 414.nu.9.

COMPOSITVM

Alterare poteſt ſolutionem decimarum, vel modum illas ſoluendi, quando fuit validè initum, dec.632.n.2.
Probari tamen debet ab allegante, ibidem numer.3.
Et eſt exhibendum in actis, vt Iudex poſſit ſuper eo pronunciare, ibidem num. 4. 7. & ſeq.

COMPROMISSIS

Qui tractent de compromiſſis, dec.57.n.7.

COMPROMISSVM

Affinitas requiritur de tempore litis, vt ſit locus Statuto mandanti fieri compromiſſum inter affines, dec.60.nu.5.& 9.
Arbitrorum altero declarare, & laudare recuſante, non reſoluitur compromiſſum, ſed recurritur ad Iudicem, dec.329.n.4. & 11.
Quando reſoluatur, ibid.num.2.
In Beneficialibus fieri non poteſt ſine Beneplacito Apoſtolico, dec.488.nu.8.
Calumnioſè petitum dicitur, quando petitur poſt concluſum in Cauſa, vel mandato iam relaxato, dec.60.n.8.
Extinguit litem, dec.611.n.2.
Inter compromittentes, non autem inter alios, qui non compromiſerunt, ibid.
Factum per alterum ex litigantibus non extinguit litem quoad alios intereſſatos, qui illi non interuenerunt, deciſ. 488. num. 6. 10. & ſeqq.
Statutum mandans fieri compromiſſum inter conſanguineos, vel affines, dicitur ordinatorium, dec.60.n.7.& 11.
Habet locum tantummodò in loco Statuẽtium, non autem in Curia, ibid.
Intellige, vt ibid.nu.12.
Non intrat, vbi agitur executiuè, deciſ. 57. num.1.
Nec vbi agitur de contractu iurato, dec.60. nu.6. & 10.
Nec vbi fuit motum Iudicium vigore obligationis Cameralis, ibid.
Quando intret, ibid.num.10.
Viget in Vrbe ex diſpoſitione *Statuti cap.* 100. *lib.* 1. deciſ. 57. numer. 1.

COMPVLSATIO

Iurium quando dicatur legitimè facta, dec. 260. nu.5. dec.696.num.6.

COMPVLSORIA

Committi poteſt etiam perſonæ non conſtitutæ in Dignitate Eccleſiaſtica, dec.404.n.3.
Dummodò ſit perſona Eccleſiaſtica, ibid. num.1.& ſeqq.
Maximè ſtante clauſula *arbitrio Rotæ*, ibidem.
Neceſſaria non eſt quoad ſcripturas ſubſcriptas, & publicatas à Notario actuario, vel ſucceſſore officij, vel ab Archiuiſta, dec.260.num. 6.& ſeq.dec.581.n.3.
Ideò tales ſcripturæ dicuntur in forma probanti, quamuis fuerint extractæ ſine compulſoria, vel cum compulſoria minùs legitimè executa, ibid.
Operatur, quod iura illius vigore extracta dicantur in forma probanti, dec. 385. num.3.& 12. dec.696.nu.7.
Scriptura extractæ ſine compulſoria dicuntur copiæ, ſeù exempla, deciſ.586.num.4.5.& ſeqq.

Ideò non probant, ibid. & deciſ. 334. n. 2. & 12.

Maximè ſi extrahantur lite pendente, non citata Parte, & non ſint recognita, deciſ. 334. num. 2. & 12.

Subdelegatus in Compulſoria alium ſubdelegare non poteſt, dec. 385. n. 7.

Limitatur in ſubdelegato à delegato Principis, ibid.

Citatio coram iſto compulſoris ſubdelegató an, & quando requiratur, ibidem numer. 8.

COMPVLSORIS

Auctoritas requiritur ad validam iurium extractionem, dec. 696. nu. 1.

CONCESSIONIS

Narratiua non attenditur, ſed diſpoſitiua, deciſ. 737. num. 13.

Obſeruantia non deducitur ex ſolutionibus antiquiſſimis, dec. 661. n. 7.

CONCESSIO

Alternatiua ad fauorem Epiſcopi, vide *ALTERNATIVA*.

Facta ad fauorem vnius non probat contra tertium, & non habentem cauſam ab illo, dec. 661. num. 3.

Gratia præſumitur innixa narratis in ſupplicatione, dec 615. n. 4.

Iuriſpatronatus concepta ſub conditione augumenti redditúum inducit formam, qua non adimpleta, gratia non dicitur iuſtificata, & iudicandum eſt, perindè ac ſi iuſpatronatus non fuiſſet conceſſum, dec. 518. n. 2.

Nobilitatis obtenta à Principe ex Priuilegio æquiparat obtinentem habenti nobilitatem naturalem, & iure ſanguinis, dec. 654. n. 16.

Ad *Vitam* alicuius expreſsè facta, operatur, quod de illo tantùm intelligenda ſint verba ſubſequentia, ità vt ad alios extendi non poſſint, dec. 674. n. 2.

Cum dictione taxatiua *tantùm* ad vitam filiarum fœminarum continet implicitam negatiuam, & excluſiuam omnium aliorum, præter filias fœminas nominatas, ibidem numer. 1. 5. 9. & 10.

CONCILII

Diſpoſitio requirit ſpecialem derogationem, cùm ad id non ſufficiat derogatio generalis, deciſ. 141. num. 2.

Generalis, de quo in *cap. prohibemus de decim.* expreſſa derogatio requiritur in conceſſione iuris decimandi fauore laicorum, dec. 141. nu. 1. 2. & 6.

CONCILIO

Legatus non poteſt derogare, niſi ad id habeat ſpeciales, & expreſſas facultates à Summo Pontifice, dec. 214. n. 6.

CONCILIVM

Generale derogatum non cenſetur per clauſulas derogatorias, in quibus fiat ſolùm mentio de Concilijs Prouincialibus, & Synodalibus, ac Conſtitutionibus generalibus, vel ſpecialibus, in illis editis, dec. 214. n. 5.

Tridentinum, quoad diſtributiones quotidianas debet obſeruari, itàut Canonici, ac Beneficiati non teneantur tertiam partem eorum præbendarum pro diſtributionibus contribuere, niſi illæ vel non adſint, vel ſint ità tenues, vt veriſimiliter negligantur, deciſ. 458. numer. 5.

Item eſt obſeruandum, vt Canonicus non conſtitutus in Sacris Ordinibus medietatem tantùm quotidianarum diſtributionum conſequatur, dec. 671. num. 2.

Iuſpatronatus competens ex mero priuilegio reuocat, dec. 518. nu. 5.

Quoad matrimonium, vide *MATRIMONIVM*.

Optandi conſuetudinem inueteratam non dicitur ſubſtuliſſe, deciſ. 459. numer. 2. 7. & ſeqq.

Parochialium in collationibus requirit cõcurſum, non obſtante quacumque exceptione, vel oppoſitione priuilegij, dec. 190. numer. 1.

Quoad reſidentiam, vide *RESIDENTIA*.

CONCORDIA

Facta inter Partes, vt recederetur à lite, reſpicit ipſarum, non autem Eccleſiæ vtilitatem, dec. 469. la prima n. 6.

Inita inter Epiſcopum, & Capitulum ſuper alternatiua conceſſione Beneficiorum, & confirmata per Sedem Apoſtolicam ad petitionem vtriuſque Partis eſt attendenda, dec. 652. num. 5.

Poſterior attenditur, non autem antecedens, dec. 646. num. 4.

Vide *TRANSACTIO*.

CONCLAVISTA

Bigamus habens facultatem retinendi penſionem ſi efficiatur Conclauiſta, ex priuilegio Conclauiſtarum poteſt illam trãsferre, deciſ. 427. numer. 14.

CONCLVSIO IN CAVSA

Circumducitur per nouas citationes, alioſque actus poſtmodùm geſtos, dec. 250. nu. 3.

Amplia, non obſtante proteſtatione de non recedendo à concluſione, ibid. n. 4.

Vide *CIRCVMDVCTIO*.

Habet vim citationis ad Sententiam in aliquibus Partibus, & ſignanter eſt de ſtylo Hiſpaniarum, deciſ. 67. num. 4. & 9. dec. 261. num. 1. & 8. dec. 392. n. 2.

Declara, vt procedat, quatenùs Iudex habeat Cauſam pro concluſa, vel ſuper hoc interponat aliquod decretum, deciſ. 67. num. 5. & 10.

Non procedit iſte ſtylus in aliquibus caſibus, de quibus ibid.

CONCLVSIO

Tranſactionis vbi non fuit ſecuta, ſolus illius tractatus litem non extinguit, deciſ. 277. numer. 9.

CONCVRSVS

Beneficiorum eſt Proceſſus extraiudicialis, deciſ. 341. nu. 6.

Ideò præſumuntur in illo omnes ſolemnitates, ibid.

Fieri debet infrà ſex menſes, deciſ. 290. nu. 5.

Sed hoc tempus incipit currere à die ſcientiæ Ordinarij collatoris, quod obierit Beneficiatus, ibid.

Præſumitur validè habitus, ibid.

Requiritur in collatione Parochialis, dec. 190. n. 1.

Non obſtante quacumque exceptione, vel oppoſitione Priuilegij ex diſpoſitione *Sacri Concilij Tridentini*, ibid.

Limita in Parochiali Regulari, deciſ. 290. num.8.& 20.

Item in Parochiali iuriſpatronatus laicorum, ibid.n.21.

In *Tempore* quod non fuerit habitus, probari debet ab allegante, ibid.n.7.

CONCVRSV

Appellatio datur à præelectione alterius ex concurrentibus facta in concurſu, tàm à relatione examinatorum Synodalium, dec.563.nu.2. dec.591.n.5.

Quàm ab irrationabili iudicio Ordinarij, dec.115.antè nu.5.

Et in gradu appellationis eſt locus nouo examini, ibid.& dec.563 nu.2.

Præfertur in concurſu Doctor non habenti huiuſmodi Dignitatem, dec.115.antè nu.5.

Prudentia, vitæ integritas, morum candor, litteratura, & ſcientia, ibid.

Qui iuuatur maioribus meritis, & qualitatibus, ibid.n.5.

Qui non eſt Inquiſitus, vel diffamatus de delictis, ibid. nu.6.

Qui non habet alia Beneficia reſpectu illius, qui tempore concurſus illa obtinet, dec. 591. num.1.

Qui eſt præſens in Curia reſpectu abſentis, ibid.num.2.

Sacerdos non Sacerdoti, dec.17.n.10.

Quamuis non agatur de Beneficio Sacerdotali, ibid.

CONCVRSV IN PROPHANIS

Creditorum in concurſu, vide *CREDITORES*.

Poſſeſſoribus ex duobus quis in concurſu præferatur, vide *POSSESSIO*.

Teſtium in concurſu quis præferatur, vide *TESTES*.

CONDEMNATIONEM

Fructibus nemo priuari debet antè condemnationem in negocio principali, dec. 144. n.6.

Reſtitutus ex Gratia recuperat iura alteri quæſita per condemnationem, dec.22.n.8.

CONDEMNATIONE

Appellatio datur à condemnatione ſiuè ob exceſſum pœnæ, ſiuè ob contumaciam non legitimè probatam, dec.138.n.5.

CONDEMNATIO

Expenſarum fieri debet pro rata victoriæ, deciſ. 511.n.1.& ſeqq.

CONDEMNATVS

In contumaciam, vide *BANNITVS*, *CONTVMACIA*, *SENTENTIA*.

Tenetur ad expenſas factas in Cauſa, deciſ. 511. num.4.

Ad *Triremes*, vide *TRIREMES*.

Ad *Vltimum* ſupplicium fit inteſtabilis, dec. 398.n.11.

CONDICTIO

Domino Directo volenti recuperare naturalem poſſeſſionem, & non valenti agere in iudicio manutentionis, ex eo, quod fuerit eiectus, vel ſuſpicatus poſſe repelli, vel alias habuerit ſe pro ſpoliato poſſeſſione ciuili, adhuc competit condictio quædam poſſeſſoria, deciſ. 461. numer. 2.

Indebiti, vide *INDEBITVM*.

CONDITIONALIS

Aditio hæreditatis conditionalis *quatenùs adſint bona* non eſt aditio, dec.574.nu.9.

Conſenſus nihil ponit in eſſe, niſi conditio verificetur, dec.340.n.4.

Declaratoria euaneſcit adimpletis conditionibus, dec.594.n.3.

Diſpoſitio non dicitur, quando eſt conceſſa ſub ea forma, quæ de iure tacitè ſubintelligitur, dec.598.n.3.

Inueſtiendi modus quando non eſt, recurritur ad arbitrium Boni viri, dec.607.n.14.

Iuriſdictio oritur ex clauſula *Parito iudicato*, dec. 692.n.3.& 11.

Poſſeſſio tradita ſub formula *dummodò ſit vacans, & ſine præiudicio habentium meliora, & potiora iura* præſeruat ius poſſidentis, deciſ. 338. num. 3. & 15.

Reſoluitur conſtito de alterius poſſeſſione, vel meliori iure, ibid.

Promiſſio nihil ponit in eſſe, niſi verificetur conditio, dec.340.n.4.

Salarij conuentio ſemper reputatur, ſcilicèt *ſi ſeruitium præſtabitur*, dec.470.nu.2.

Etiamſi promitteretur alicui eius vita durante, ibid.n.4.

Stipulatio reſoluitur eueniente conditione, ac ſi facta non fuiſſet, dec.157.num.3.

CONDITIONEM

Clauſulæ appoſitæ in litteris Apoſtolicis quando importent conditionem, deciſ. 531. num. 2. & ſeqq.

Gratia quælibet habet in ventre tacitam conditionem *ſi preces veritati nitantur*, dec.178.nu.2. & 9.dec.611 n.4.& 15.

Importat clauſula *ſi videbitur*, deciſ. 611. num. 4. & 15.

Item clauſula *vt aſſeris*, deciſ. 418. n.1.& 7.

An & quando importent verba, *& in euento, che per morte*, dec.424.n.11.

CONDITIONE

Coniectura vocationis filiorum poſitorum in cõditione eſt, quod bis fuerint poſiti in conditione, dec.492.n.6.

Vide *FILII*.

Deficiente corruit diſpoſitio condionalis, deciſ. 479.num.1.

Pendente vocatus conditionalitèr poteſt agere pro ſuo intereſſe, dec.607. n.9.& 11.

Vocatus ad Primogenituram poteſt petere, vt bona Primogenituræ, eueniente caſu, ſibi reſtituantur, ibid.n.10.

Poſiti in conditione, vide *FILII*.

CONDITIONIS

Adimplementum probandum eſt ab allegante, dec. 391.num.2.

Deterioris eſſe non debet ab alio, qui fuit nominatus æqualitèr cum illo, deciſ. 722. num. 4. & 6.

Quod maximè dicendum eſt in dubio, ibidem.

CONDITIO

Adiecta promiſſioni operatur, quod promiſſum in aliam cauſam conuerti non poſſit, dec.345. num.7.

Adimpleta quando non fuit, tunc poſſeſſio capta in vim mandati conditionalis non habetur in conſideratione, deciſ. 338. numer. 3. & 15.
Iuriſpatronatus, ſub qua fuit fundatum, eſt omninò probanda, dec. 518. n. 1.
Legitimæ adijci non poteſt, deciſ. 345. n. 9.
Nuptiarum tanquam incerta non conſtituit fratrem in mora, quod ſororem non dotauerit, illamque propterea vigore Statuti non poſſit excludere, niſi ipſe frater interpelletur, deciſ. 541. num. 6. & 8.
Si nubat appoſita in donatione facta inter ſponſum, & ſponſam, valida eſt, deciſ. 598. numer. 2.
Si ſine filijs deficit, grauato cum filijs decedente, dec. 492. num. 2. dec. 533. num. 6. dec. 570. nu. 5. 11. & ſeqq.
Declara, vt in deciſ. 492. num. 2. & ſeqq.
Limita, vbi in contrarium militat coniecturata Teſtatoris voluntas, deciſ. 570. numer. 12.
Vide *FILII*.
Suſpendit actum, & diſpoſitionem, deciſ. 535. nu. 5. dec. 574. num. 9.
Suſpenſiua non eſt in traditione poſſeſſionis ſub obligatione obtinendi confirmationem, dec. 721. num. 7.

CONDVCTORIS

Ius reſoluitur reſoluto iure locatoris, dec. 526. num. 2.
Perſonam repræſentat ſubconductor, deciſ. 424. num. 4. & 14.
Ideò ſubconductor poteſt vti omnibus pactis, & conuentionibus factis ad fauorem conductoris, ibid.

CONDVCTOR

Correlatiuus eſt cum locatore, deciſ. 424. num. 3. & 14.
Quapropter diſpoſitum in vno habet locum etiam in alio, ibid.
Eccleſiaſticorum bonorum dicitur Eccleſiæ præiudicaſſe, non autem feciſſe rem vtilem, vbi conuenit, quod in vltimo anno poſſit rumpere, & ſeminare totum Territorium, deciſ. 389. num. 5.
Habens facultatem rumpendi, & ſeminandi in vltimo anno, dicitur habere fructus anni ſequentis poſt finitam locationem, ibidem numer. 6.

CONFERENDI

Ius, vide *COLLATIO*.

CONFESSIONIS

Error probari debet ab allegante, deciſ. 670. numer. 3.
Materia tractatur in deciſ. 27. numer. 18. 25. & ſeqq.

CONFESSIO

Adminiculata faciliùs præiudicat confitenti, dec. 27. num. 8.
Aduerſarij probat Beneficij identitatem, dec. 206. num. 6.
Item obitum anteceſſoris, ibid. n. 5.
Item qualitates impetrantis Beneficium, ibid. num. 6.
Item illius titulum, dec. 214. n. 4.
Item illius vacationem, dec. 206. num. 15.
Exceptionem probat, dec. 456. num. 5.
Agnationem probat confeſſio Partis emiſſa in Cōmiſſione, ſeù precibus, dec. 587. num. 4.
Anteceſſoris non præiudicat ſucceſſori in Beneficio, dec. 314. nu. 4.
Maximè ſi emanauerit inter diuerſas perſonas, ibid.
Vel ad diuerſum effectum, ibid.
Præbet tamen maximum veritatis indiciū, dec. 501. n. 5. 9. & 10.
Signantèr geminata, ibid num. 6.
Præiudicat ſucceſſori iunctis adminiculis, ibid. num. 7. & 10.
Ex articulis, non reſultat contra articulantem, dec. 361. num. 5.
Auctoris præiudicat ſucceſſori, dec. 527. nu. 2. dec. 570. num. 2.
In *Commiſſione* emiſſa probat agnationem, ſeù deſcendentiam, dec. 587. n. 4.
Item probat dominium, deciſ. 461. num. 3. & 9.
Creditoris quomodò ſit accipienda, ne ſequatur contrarietas, dec. 724. nu. 4.
Debiti non reſultat ex eo, quod allegetur illius ſolutio, dec. 70. n. 6. & 10.
Contrarium ibi num. 11.
Declarari poteſt conſecutiuè, & incontinenti per confitentem, quando non eſt clara, deciſ. 582. num. 11.
Defuncti impugnari non poteſt per hæredem, dec. 161. num. 11.
Deſcendentiam probat confeſſio Partis, ſuprà verſ. *In Commiſſione*.
Dotis receptę, vide *DOTIS*.
Dubia confitenti non præiudicat, deciſ. 21. numer. 25.
Talis dicitur, quæ non eſt omninò clara, ibid. num. 26.
Emiſſa ad alium effectum non probat, dec. 390. num. 5.
In commiſſione, ſuprà verſ. in *commiſſione*.
In Iudicio Criminali, in quo quis fuit abſolutus, non probat creditum ità clarum contrà confitentem, vt ab eo impugnari non poſſit, dec. 536. num. 3.
In iudicio diuerſo non attenditur, deciſ. 390. num. 5.
Maximè ſi in illo fuit iudicatū contra confitentem, ibid.
In Poſitionibus probat poſſeſſionem, dec. 41. num. 5. dec. 132. n. 2.
In precibus probat contrà confitentem, dec. 225. n. 1. & 6. dec. 651. n. 2.
Illique præiudicat, dec. 438. n. 4.
Per Procuratorem, infrà verſ. *Procuratoris*.
In reſponſionibus ad Poſitiones non præiudicat, niſi ſit explicita, deciſ. 27. num. 18. 25. & ſeqq.
Debet enim nocere minùs quàm fieri poſſit reſpondenti, ibid.
In ſupplicatione probat contrà impetrantem, dec. 326. num. 4.
In teſtamento fauore Vxoris de Dote recepta habet vim legati in caſu ſecundarum nuptiarum, dec. 651. n. 1. & 11.
Non procedit, ſtantibus coniecturis ſuadenn-

dentibus realem receptionem, ibid. num. 2. 6. & 10.
Exceptionem probat confeſſio Aduerſarij, deciſ. 456.num.5.
Amplia, vt talis exceptio ſic probata opponi poſſit etiam in poſſeſſorio, ibid.
Explicita requiritur, vt reſponſio ad poſitiones præiudicet, ſuprà verſ. *emiſſa*.
Ficta pronunciandi poſitiones pro confeſſatis in Curia non admittitur, dec.673.n.2.
Filij familias non habentis pecunias, quod bona fuerint acquiſita ex pecunijs paternis attenditur abſque ſuſpicione donationis inter Patrem, & filium prohibitæ, deciſ. 544. numer. 2.
Impugnata dicitur per Proteſtationem *Generalia contra*, dec.38.nu.5.& 16.
Semèl non poteſt ampliùs per impugnantem ad ſui fauorem allegari, dec. 334.num.5. 13.& ſeqq.
In Iudicio, ſuprà verſ. *emiſſa*.
Interpretanda ſemper eſt fauore confitentis, quando eſt dubia, vel non omninò clara, dec. 27. num.25.& 26.
Et contrà eum, qui vult vti confeſſione ad probationem ſui iuris, ibid.nu.27.
Procedit, quando confitens eſt Reus, non autem quando eſt Actor, ibid.n.28.
Mariti excludit præſumptionem *l. Quintus Mutius ff.de donat inter Vir., & Vxor.*, deciſ. 284. n.5.
Adminiculata excludit donationem inter coniuges prohibitam, ibid.
Mulieris dicitur in Vrbe ſolemnitèr facta, ſi fiat cum decreto Iudicis, proximioribus intereſſentibus, & cum iuramento, deciſ. 171. nu. 2. & 9.
In *Narratiua* Gratię ſufficit ad probandam qualitatem iuriſpatronatus ibi expreſſam, dec.643. num.2.& 7.
Numerationem quando probet, infrà verſ. *de recepto*.
Partis claram reddit Actoris petitionem, dec. 298.num.5.
Poſſeſſionem probat anteriorem, dec.452. num.2.
Non ius confitentis probat, dec.615.n.8.
Probat ad fauorem Aduerſarij, deciſ. 133. numer.7.
Requiritur, vt dicatur conſtare de non iure Aduerſarij, dec.296.n.5.
Teſtibus præualet, dec.376.num.8.
Patris ad fauorem filij non dicitur facta in fraudem, ſi indicijs, & coniecturis comprobetur, dec.361.n.12.
In precibus, ſuprà verſ. *emiſſa*.
Præiudicat confitenti, dec.670.n.3.
Prælati regularitèr non præiudicat Eccleſiæ, dec. 518.num.10.
Nihilominùs adminiculata nocet Eccleſiæ, & ſucceſſoribus, dec.501.n.7. & 10.
Status Beneficij mutationem non probat in præiudicium Eccleſiæ, dec.539.n.3.
Probat plenè contrà confitentem, dec.544.nu. 1. 6. & ſeqq. & numer. 12. & ſeqq. deciſ. 646. nu.8.
Ita vt confitens ab ea recedere non poſſit, dec.544.num.1.
Procuratoris facta ſine ſufficienti mandato Domino non præiudicat, deciſ. 269. num. 16. dec. 422. num.13.
In libello per modum contentioſæ iuriſdictionis præiudicat Principali, dec. 538. nu. 1. & 13.
Probat contra Principalem, deciſ. 281.n.3.
Maximè ſi ſit geminata, ibid.
Vel quando fuit per Principalem approbata, vel ratificata, ibid.& deciſ. 538. n. 2.& 13.
Ratificata dicitur per vſum, deciſ. 649.numer.8.
De recepto liberat ſoluentem, ſi conſtet de verſione pecuniarum ad commodum Principalis, dec.325.n.14.
Reuocari poteſt quandocumque per Principalem, dec.36.nu.2.dec.269.nu.15.
Etiam non docto de errore, ibid.
Reuocata contra Principalem non probat, dec.36.num.2.
Ex *Productione* iurium reſultat quoad omnia in illis contenta, dec. 225.num.4.dec.386. nu.2. & 16.dec.582.n. 10.
Etiam quoad præſuppoſita in eiſdem iuribus, dec.386.n.5.& 16.
Nec reuocari poteſt, niſi docto de errore, dec.268.num.7.
Limita quoad enunciata, dec. 38. n. 3.& 4.
Item ſi non fuit acceptata, ibid.
Qualificata acceptari debet proût iacet, dec.140. n.3.dec.212.n.5.18.& ſeq.
Maximè ſi qualitas ex facti circumſtantijs videatur admodùm veriſimilis, ibidem numer. 4.
Limita, ſi qualitas ſit ſeparabilis à confeſſione, dec.147.nu.4.
Item, ſi habeat contra ſe iuris præſumptionem, deciſ. 140. num. 4. 8. & ſeqq. dec. 212. num.7.& ſeqq.
De *Recepto* non dicitur, ſed vera numeratio, quando poſt verba *confeſſus fuit habuiſſe, & recepiſſe*, ſubiunguntur verba, *prout habuit, & recepit*, dec.687.nu.1.5.& 12.
Item ex verbis *præſente, et ſoluente in tot vngheris &c.* dec.637.n 2.6. & ſeqq.
Dotis cauſa, vide *DOTIS*.
Relatiua ad ſcripturam nil plus probat, quàm ſcriptura relata, dec.697.n.4.
Reſultat ex reſponſione ad poſitiones, deciſ. 147. num. 2.
Teſtatoris præiudicat hæredi, dec.570. n.2.
Teſtibus præualet, dec.376.nu.8.
Valoris facta per modum affirmatiuum ſufficit ad iuſtificandam gratiam, deciſ. 438. nu. 6.
Veriſimilis faciliùs præiudicat confitenti, dec.27. num.8.dec.544.num.2.
Vnius non pręiudicat alteri, dec.632.n.6.
Limita, ſi habeat cauſam ab illo, dec.527. num.3.
Vxoris, quod pecunijs Viri fuerint empta bona, attenditur, dum ipſa non habebat pecunias abſque ſuſpicione donationis inter coniuges prohibitæ, dec.544.n.2.

CONFIDEIVSSORIS

Fauore promiſſa indemnitas intelligitur cum plena verborum ſignificatione, itaut importet ſuſceptionem litis, & liberationem à moleſtijs

leſtijs, deciſ. 110. num. 3. 4. & 15.

CONFIDEIVSSOR

Repetere an, quando, & quomodò poſſit ſolutum à confideiuſſoribus, deciſ. 532. num. 5. & ſeqq.

CONFINES

Duo vltra generale vocabulum probant bonorum identitatem, dec.461.n.6.

Operantur, quod omnia intra illos exiſtentia dicantur eſſe eiuſdem Domini, deciſ. 578. numer. 9.

Probantur ex pluribus, de quibus in deciſ.629.nu. 1.& 5.

Temporales In dubio deſeruiunt pro limitibus etiam in materia decimarum circa diſtinctionem Parochialium, illarumque terminorum, dec.578.n.2.& 9.

CONFINIVM

Controuerſia peritorum iudicio dirimuntur, dec. 436.num.34.

CONFIRMATIO

Alterare non ſolet actum confirmatum, ſed tantummodò illi maioris roboris firmitatem adijcere, dec.124.nu.8.

Apoſtolica probat vnionem, deciſ. 686. num. 1. & 5.

Requiritur in compromiſſo facto, vel laudo lato ſuper Beneficio, deciſ. 488.n.8.

Canonicorum, ſeu Beneficiatorum Eccleſiæ Collegiatæ ſpectat ad Epiſcopum, ſed electio ad Capitulum, dec.557.n. 2.

Cum clauſula, *& quatenùs opus ſit de nouo concedimus*, fieri ſolet pro maiori illius validitate, deciſ. 124.num.2.

Nihil tamen plus tribuit iſta clauſula, quàm ipſa confirmatio operetur, ibid.

Non obſtante quacumque confirmatione, denotat, confirmantem habuiſſe ſcientiam confirmationis contrariæ, ibid.n.6.

In *Forma* communi quæ dicatur, & quos operetur effectus, ibid.n.7.

Parùm, aut nihil operatur, ibid.n.8.

In *Forma* ſpecifica dicitur, & ex certa ſcientia, quæ fuit obtenta Parte citata, deciſ. 137. num.3.& 10.

Defectus tamen Citationis non excludit, quod confirmatio fieri poſſit in forma ſpecifica, quando conſtat Principem ita confirmare voluiſſe, ibid.

Operatur, quod actus validus dicatur approbatus, & inualidus recipiat robur validitatis, dec.124.n.9.

Prioris Electi denegari poteſt ab Abbate, dec.241. n.1.dec.517.n.1.2.& 6.

Quomodò intelligatur iſta concluſio, dec. 241.num.2.

An procedat tàm in PrioreClauſtrali, quàm Conuentuali, ibid.

Eſt actus neceſſitatis, dec.517.nu.9.

Fieri debet per Superiorem immediatum ipſius Electi, dec.517.n.8.

Neceſſaria eſt, antequàm Electus in adminiſtratione officij poſſit ſe validè ingerere, dec.517.num.7.

Peti debet intrà tres menſes, ibidem numer. 10.

Quomodò fiat, cum alijs ad materiam, ibidem numer. 7. & 9.

Retardari non poteſt à Superiore, quando electio fuit canonicè facta, dec. 517. num. 8. dec.549.n.1.vbi de ratione.

Imò Superior poteſt ad id compelli, quatenùs recuſet, ibid.

Maximè ſi Statutum mandet, quod Superior, quatenùs renuat, teneatur infrà certum tempus cauſas coram Arbitris deducere, proptèr quas confirmare recuſet, deciſ. 546. numer.2.

In hac enim materia Statutorum diſpoſitio debet attendi, ibid.n.3.

Probari poteſt per Teſtes etiam confirmatio in forma ſpecifica, dec.137.n.4.

Reſeruata in contractu operatur, vt quouſque fuerit obtenta ſit locus pænitentiæ, deciſ. 523. num.7.& 12.

Robur addit confirmato quoad ius, nihil autem addit quoad factum, deciſ. 680. nu.17.

Statuti excluſiui fæminarum ſufficit in forma communi, cùm illud ſit licitum, & honeſtum pro conſeruatione agnationis, deciſ. 32. nu.8. 14.& 15.

Requiritur in Statuto condito per Communitatem ſubditam, ibid.n.15.

CONFISCATIONEM

Vſusfructus debitus delinquenti per confiſcationem finitur, dec.22.n.5.& 6.

Ad quæſtionem, ibid.num.11.

CONFISCATIO

Bonorum delinquentium, quamuis hodiè fieri non poſſit ex *Auth. Bona damnatorum C. de bon. proſcript.* nihilominùs illius diſpoſitio non procedit, vbi bona per Sententiam expreſsè confiſcata reperiuntur, dec.414.n.10.

Generalis non comprehendit alimenta, deciſ. 22. num.4.5.6.8.9.& 11. vbi de quæſtione.

Intellige, vt ibid.& nu. 10.

CONFITENS

Recedere non poteſt à confeſſione, quā fecit, dec. 544.n.1.6. 12.& ſeqq.

CONFORMITAS

Sententiæ cum libello non requiritur, quando in eo adeſt clauſula *ius & iuſtitiam miniſtrari omni meliori modo*, dec.60.n.7.

Sententiarum, vide *DIFFORMITAS, SENTENTIA*.

CONFRATERNITAS

Antiquior præcedere debet moderniori, dec.392. num.3.& 8.

Ad materiam, ibid num.9.

Quæ ſit, probatur ex illius erectione, vel confirmatione, ibid.nu.4.

Ac exTeſtibus de tempore illius erectionis, vel confirmationis deponentibus, ibidem num.5.

CONFRATERNITATE

Nobilitas priuati non attenditur in Confraternitate ad effectum præcedentiæ, deciſ. 392. numer.6.

CONFVSIO

Actionum fieri dicitur eo ipſo, quod creditor ſuccedit ſuo debitori, dec.365.n.7.

Non intrat in præiudicium creditorum ipſius hæredis, ibid.n.13.

Nec quando ex bonis defuncti nihil perue-

nit ad mandus hæredis, ibidem.
Nec quando hæres tenetur alteri reſtituere hæreditatem, ibid.
Inducit extinctionem cenſus, deciſ. 540. num. 9.
Vide *CENSVS*.
Crediti ſemel vbi eſt ſecuta, an illud poſſit ampliùs reuiuiſcere, dec.365.num.8.
Euitatur per hæredem, ſtante inuentario, deciſ. 553.num.2.& 1.

SS. CONGREGATIONES

Repræſentant Principem Supremum, ideò non attentant, dec.697.n.1.
Amplia, vt non attentet Epiſcopus, quando procedit tanquam illarum Delegatus, ibidem nu.2.

CONGRVA

Adminiſtratori debet aſſignari, quando adminiſtratio eſt ſolita conferri in titulum, dec. 542. num.1.
Aſſignanda eſt Canonico, ſeu præbendato ex fructibus Canonicatus, & præbendæ, vt poſſit ſe commodè ſuſtentare, dec.58. num.4.
Augeri debet, ſi redditus diminuantur, dec. 618. antè num.7.
Beneficiatis debetur ex fructibus ſuorum Beneficiorum, dec.451.num.1.& 3.
Creditori Beneficiati aſſignatur, quod ſupereſt ex congrua illi taxata pro commoda ſui ſuſtentatione, dec.58.num.5.
Debetur Domino Beneficij priùs, quàm illius adminiſtratori, dec.542.num.2.
Illis, qui ex fructibus Beneficiorum commodè viuere non poſſunt, ibid. num.4.
Denegatur illi, cui ſemel fuit aſſignata certa portio, cùm ea debeat eſſe contentus, deciſ. 618. num.1.
Et ſibi imputet, cur Beneficium cum portione adeò tenui acceptauerit, ibidem numer.2.
Limita, ſi probaret huiuſmodi portionem eſſe deſtructam adeò, vt ex illa viuere ampliùs non poſſit, ibid.
Pendere non debet ab incerto, deciſ. 451. numer.4.
Ideò in illa non imputantur emolumenta euentualia, prout ſunt oblationes, funera, & ſimilia, ibid.
Quid ſit, quibus, à quibus, de quibus, & quando debeatur, remiſſiuè, ibid.num.3.
Qualis eſſe debeat, quæ in illam imputentur, ad quos ſpectet, quando debeat augeri, cum alijs ad materiam, remiſſiuè, deciſ. 542. num.7.
Taxatur iuxtà fructus bonorum adminiſtratorum, vel Beneficij, ibid.num.2.
Ad inſtar ſalarij pro modo laboris, ibidem num. 3.
Nonnunquam ad rationem decem pro cẽtenario, dec.542.n.1.

CONIECTVRÆ

Admittuntur ad dignoſcendum animum compenſandi debitum cum legato, vel donatione, dec.480.nu.18.& ſeqq.
Ad inducendam ſubſtitutionem reciprocã, deciſ. 492. num. 3. & ſeqq. deciſ. 607. num.3. & ſeqq.
Quæ ſint iſtæ coniecturæ, ibidem.
Vide *SVBSTITVTIO*.
Ad interpretandam mentem Teſtatoris, quod voluerit legare omnia mobilia, deciſ. 728.num.5.6.& ſeqq.vbi cumulantur.
Ad præſumendum Procuratoris mandatũ, dec.684.num.1-7.& 12.
Ad præſumendum, quod ſolutio facta ſit de ordine illius, qui debebat ſoluere, dec.558. num. 2. & ſeq. ac num. 6. & ſeq. deciſ. 576. num. 4.
Ad probandam communionem inter fratres, dec.688. num.4.
Vide *COMMVNIO*.
Ad probandum fuiſſe factas expenſas in Cauſa, dec.474.num.2.& ſeqq.
Ad probationem eliciendam ex libro priuato contra Tertium, ibidem num. 5. 13. & ſeqq.
Ad recedendũ ab opinione *gl. in l. Lucius ff. de hæred. inſtit.* & à *conſ.* 21. *Oldr.* an filij poſiti in conditione cenſeantur vocati, deciſ. 492. nu. 3. & ſeqq.
Quæ ſint iſtæ coniecturæ, ibid.nu. ſeqq.
Vide *FILII*.
Ad ſimulationem arguendam, vel excludendam, dec.78.num.1.& ſeqq.
Vide *SIMVLATIO*.
Ad ſuſtinendum contractum inter patrem, & filium, dec. 361.num. 12.
Ad verificandam dotis veram receptionem confeſſam à Marito in eius Teſtamento, vt non ſuſtineatur iure legati, dec. 651. num. 2. 6. & 10.
Non admittuntur ad probandum dominiũ in iudicio rei vindicationis, deciſ. 661. numer.4.
Cedere debent probationibus, deciſ. 590.n.6.
Ceſſant in clara, & expreſſa conuentione, deciſ. 674. num.8.& 12.
Admittuntur namquè tantummodò in dubijs, & ambiguis diſpoſitionibus, non autem in claris, dec.369.num.13.
Contraria vincuntur alijs validioribus, dec. 625. num.5.
Fortiores vincunt debiliores, dec.625.n.5.
Iuncta conſiderari debent, quamuis de per ſe, & ſeparatæ non ſufficiant, dec. 492.n.11.
Plures vincunt pauciores, deciſ. 625. numer. 5.
Probationẽ aliquandò perfectam conſtituunt, dec. 660.num.3.
Reyciuntur ad probandum dominium ad effectum deuolutionis, quia requiritur probatio perfecta, dec.661.nu.4.
Teſtatoris voluntatem faciunt haberi pro expreſſa, dec.306.num.5.

CONIECVRIS

Opus non eſt in claris diſpoſitionibus, dec. 491. num. 2.

CONIVDEX

Examini deputatus, ſi illi non interuenerit, Teſtes dicuntur nullitèr examinati, deciſ. 593. num.2.15.& ſeqq.
Amplia, vt nec intret arbitrium pro ſanatione huiuſmodi examinis, dec. 703. num. 1. 8. 9. & ſeq.dec.734.num.1. & 12.
Requirendus eſt, vt actui faciendo interue-
niat

niat pro illius validitate, deciſ. 703. num. 7.
Quando valeat examen factum ſine eius interuentu, deciſ. 593. num. 18.

CONIVGES

Odium capitale inter coniuges probatur ex querela ardui criminis per eorum alterum porrecta, dec. 490. num. 1. 6. 8. & ſeqq.
Maximè ſecuta carceratione, ibid.
Separatio Thori conceditur ex capitali odio inter coniuges, dec. 376. la 2. nu. 1. & 6.
Etiamſi fuerint inſimul reconciliati, dum poſt reconciliationem nouæ ſuperuenerunt cauſæ, ibid. num. 4.

CONIVGVM

Nobilitas, non autem dotis quantitas attenditur in taxatione alimentorum, dec. 736. n. 3. & 7.

CONIVNCTIONE

Simulationis coniectura deſumpta ex coniunctione ſanguinis reputatur ſatis leuis, niſi concurrant aliæ vrgentiores, dec. 78. nu. 6.

CONIVNCTIS

Donatur faciliùs, quàm extraneis, ideò donatio facta illis præſumitur potiùs cauſa coniunctionis, quàm doli, & fraudis, deciſ. 78. n. 7.

CONIVNCTORVM

Appellatione qui veniant, dec. 54. num. 10.
Fauore donationes, & Teſtamenta fieri ſolent in locis Religioſis, dec. 78. num. 12.

CONNEXA

Cauſa cognoſcenda eſt per Iudicem Cauſæ principalis, dec. 441. num. 5.

CONNEXIS

Appellatio litis conſortium prodeſt alijs in connexis, dec. 651. n. 11.

CONNEXITATIS

Ratione attentatorum purgatio peti non poteſt, quando illis alter ex litis conſortibus renunciauit, dec. 689. num. 4.
Limita, ſi renunciatio fuit colluſiua, ibid. num. 5.

CONNOTARIVS

Extrahere poteſt iura alterius Connotarij, deciſ. 494. num. 10.

CONSANGVINEORVM

Appellatione, qui veniant, dec. 54. num. 9. & 10.
Venit Pater, dec. 253. num. 6.
Fauore facta alienatio per Rectorem Beneficij præſumitur facta in fraudem, dec. 301. n. 7.
Interuentus non requiritur, vbi filius contrahit ſimul cum Patre, vel cum interuentu Patris, dec. 253. num. 7.
Quando requiratur, & quomodò probetur, quod interuenire potuerint, vel non potuerint in contractu geſto per Mulierem, vel Minorem, dec. 219. n. 6. 11. & ſeqq. dec. 455. n. 14.
Prælationem in præſentatione, vel inſtitutione ad Beneficium de iurepatronatus poteſt fundator ſtatuere in limine fundationis, deciſ. 54. num. 1. 8. & 9.

CONSANGVINEVS

Donare præſumitur alteri conſanguineo, ſi illius debitorem ſe conſtituat ſcientèr ex falſa cauſa, dec. 71. num. 5. 14. & 15.
Minor eſt inhabilis ad intereſſendum contractui alterius conſanguinei pro adimplenda forma Statuti, dec. 423. num. 7.
Nec illum poteſt authorizare, vel validum efficere, deciſ. 455. num. 2. & 12.
Dubium tamen eſt, an id procedat in minore habente ingenium, & diſcretionem, dec. 423. num. 7.

CONSANGVINITAS

Probatur ex Teſtibus deponentibus per gradus diſtinctos, & de publica voce, & fama, & communi reputatione, dec. 54. nu. 2.

CONSENSVS

Conditionalis nihil ponit in eſſe, non verificata priùs conditione, dec. 340. num. 4.
Creditoris requiritur in retrouenditione cenſus vltrà alia conſtituentia actum retroſimilem, dec. 540. num. 1. 7. & 10.
Deliberationi præſtitus, infrà verſ. *ſubbaſtationi*.
In Donatione facienda per filium familias requiritur conſenſus Patris, vel Aui, ſub cuius poteſtate ille degit, dec. 626. num. 2.
Epiſcopi, infrà verſ. *Ordinarij*.
Excluditur ſtante errore, & ſic non præiudicat, dec. 454. num. 13. dec. 549. num. 4. & 8.
Læſioni enormiſſimæ præſtitus non præſumitur etiam in contractu iurato, deciſ. 49. num. 11.
Ordinarij in donatione iuriſpatronatus requiritur, dec. 652. nu. 13. dec. 727. num. 1. & 4.
Maximè ſi donatio fiat laico, deciſ. 653. num. 12.
Limita, ſi donatio fiat ad fauorem alterius Compatroni, ibid. num. 16.
Sed præſumitur per lapſum 30. annorum, iuncta obſeruantia, ibid. num. 3. 4. & 6.
Imò etiam per lapſum decennij ſtante paritèr obſeruantia, ibid. num. 16.
Item tacitus præſumitur ex eo, quod Ordinarius præſentatum per donatarium admiſerit, & de Beneficio inſtituerit, ibid.
Sufficit, quod ſuperueniat etiam poſt initum, & perfectum contractum, & ex interuallo, dummodò medio tempore non fuerit alteri ius quæſitum, ibid.
Requiritur quoque pro dotanda, vel ædificanda Eccleſia cum reſeruatione iuriſpatronatus, dec. 727. num. 1.
Adeòvt qui reſeruauit iuſpatronatus fauore certarum perſonarum ſine conſenſu Epiſcopi, poſſit poſtmodùm mutare voluntatem, & illud alteri relinquere, ibid. num. 2.
Paritèr requiritur in erectione cuiuſcumq; Beneficij Eccleſiaſtici, ibid. num. 5.
Pro Ordinario ad hunc effectum habetur quicumque exercet iura Epiſcopalia, deciſ. 653. num. 17.
Vicarij an ſufficiat, infrà verſ. *Vicarij*.
Partium in electione periti operatur, quod illius relationi ſtandum ſit, dec. 474. num. 6.
In extracti one iurium operatur, quod illa dicantur in forma probanti, deciſ. 622. num. 1. & 2.
Patris requi ritur in legitimatione filij, dec. 406. num. 9.
Vbi requiritur ex Statuto in contractu filij, ſuppletur ex eo, quod Pater pro filio fideiuſſerit, ibid. num. 10.
Præiudicat conſentientibus, & habentibus cauſam ab illis, dec. 454. num. 14.
Procuratoris in extractione iurium deducitur ex illius præſentia, dec. 696. num. 5.

Subba-

Subhaſtationi, & deliberationi præſtitus operatur, quod illa ſit valida etiam non ſeruatis ſolemnitatibus Statuti, dec. 331. num.3. & 4.

Quando dicatur præſtitus, ibidem num. 4. & ſeqq.

Vicary non ſufficit in donatione iuriſpatronatus, dec.653.num.15.

Niſi ad id habeat ſpeciale mandatum ab Epiſcopo, ibid.

Amplia, etiamſi Vicarius fuerit deputatus cum clauſulis generalibus, & cum facultate gerendi, quæ ſpeciale mandatum requirerent, ibid.

Vnius non præiudicat alteri non conſentienti, dec. 454. num.14.

Vxoris nil operatur in alienatione rerum dotalium, quando bona illorum loco aſſignata non reperiuntur libera, deciſ. 613. num. 4. dec.634.num.2.5.& ſeqq.

CONSENTIENS

Examini Teſtium cenſetur conſenſum præſtitiſſe, quatenùs examinentur Parte citata, dec. 644. num. 2.

Maximè ſi in conſenſu expreſſit, quod examinẽtur per eoſdẽmet Iudices, & quod alteri examen committi non poſſit, ibidem nu. 3. & ſeq.

Fideicommiſſarius alienationi bonorum fideicommiſſi illam non poteſt impugnare, deciſ. 53. num. 16.

Non proindè dicitur conſenſiſſe diſtractioni pretij illorum loco ſubrogati, ibidem num. 5.

Nec ſuper pretio vllum ſibi infert præiudicium, ibidem num.17.

Impugnare ampliùs non poteſt actum, cui conſenſit, dec.696.num.5.

CONSEQVENS

Qui vult, vult etiam antecedens, deciſ. 492. num. 21.

CONSIGNATIO

Nominum debitorum bonorum, & exigibilium dicitur adimpleta eo ipſo, quod fuit tradita notula eorum obligationis cum expreſſione diei, Notarij rogati, & quantitatis, dec. 48. num.3.

CONSTITVTIONEM

Allegans, debet probare, quod verſetur in caſu illius, dec.20.num.2.

CONSTITVTIONES

Declaratio teſtatoris, quod intendat ſeruare Cõſtitutiones Apoſtolicas contrà illegitimos, quomodò ſit intelligenda reſpectu legitimatorum antè conditum Teſtamentum, deciſ. 443.num.12.

Synodales probant aſſignationem primitiarum, dec.601.num.8.

Vide *CONSTITVTIO*.

CONSTITVTIONES IN SPECIE

Ægidiana, vide *ÆGIDIANA*.

Bonifaciana, vide *BONIFACIANA*.

Concilij, vide *CONCILIVM*.

Marchia loquentes de minore compræhendunt etiam filium familias minorem, deciſ. 213. num. 2. & per tot.

Mobilia priùs mandat executari, dec. 549. num.1.

Seruandæ non ſunt, vbi viget particulare Statutum incompatibile cum eis, deciſ. 1. antè num. 9.

Solemnitates certas requirunt in contractibus mulierum, & minorum, deciſ. 205. nu. 2. & 7.

Terminum à Iudice præfixum ad dandum interrogatoria currere mandant à die datæ, vel oblatæ copiæ articulorum, deciſ. 648. numer. 10.

Pij V. ſuper forma creandi cenſus eſt omninò ſeruanda, ita vt non ſuffragetur allegare illius non vſum, vel quod in aliquo Regno non fuerit acceptata, dec.278.num.8.

Pontificia prohibent creditori cenſus repetitionem, dec.606.num.2.

Sanctiſſimi D.N. Innocentij XI. ſuper Statutis excluſiuis fœminarum refertur, & inſeritur poſt dec. dec.338.num.17.

Sixti V. præcipiens, quod profeſſionem debeant præcedere inquiſitiones, & diligentiæ ſuper vita, & moribus profiteri debentis, eſt omninò ſeruanda, deciſ.552. num.2.7. & ſeqq.

Sed quod illa non fuerit obſeruata probari debet ab eo, qui allegat profeſſionis nullitatem, ibid.

Quomodò autem debeant deponere Teſtes ad probandum, quod hæc Conſtitutio non fuerit ſeruata, ibid.num.3.& 4.

Vrbani VIII. tollit præſumptionem beneplaciti Apoſtolici per lapſum 30. annorum, deciſ. 153.num.14.

Non tamen tollit illius præſumptionem quando concurrit centenaria, cum obſeruantia, ibid.

CONSTITVTIONIS

Inobſeruantia non probatur ex diligentijs, nec ritè, nec rectè factis, dec.255.num.9. & 15.

CONSTITVTIONVM

Prouincialium, & Synodalium derogatio non importat derogationem Concilij generalis, dec. 214.num.5.

CONSTITVTIO

Acceptationem ſubditorum requirit, aliàs non ligat, dec.278.num.3.

Infrà verſ. *Pontificia*.

Continens decretum irritans dicitur inducere certam formam, dec.291.num.2.

Decimandi ius laicis concedens non valet ſine expreſſa derogatione Concilij Generalis, de quo *in cap. prohibemus de decim.* deciſ. 141. num. 1. 2. & 6.

Eccleſia vnius non attenditur reſpectu alterius, dec.20.num.8.

Exemptionem concedens à ſolutione decimarum poteſt per eundem Pontificem concedentem reuocari, contrarijſque Conſtitutionibus derogari, dec.146.num.1.

Non ſuffragatur, niſi contineat expreſſam derogationem quoad *cap. nuper de decim.* ibid. num. 2.

Generalitèr diſponẽs eſt generalitèr intelligenda, dec. 20.num.3.

Declara, vt ibi num.4.

Intelligenda eſt, & interpretanda prout de iure, dec.278.num.5.

Interpretationem à iure recipit, dec. 20. num.7.

Pontificia non requirit publicationem, vel acceptationem Populi ad hoc, vt liget, ad differentiam Conſtitutionum editarum per Principes ſeculares, dec.278.num.8.
Procuratoris ad aliquem actum ſpecialem denotat illius mandatum generale pro aliis actibus, in quibus comparuit, dec.684.num.9. vbi de ratione.
Publicationem requirit, niſi ſit Pontificia, dec. 278. num.8.
Reſtricta ad aliquem caſum, vltrà illum non extenditur, dec.20.num.6.
Reuocare quando dicatur priuilegium, dec. 305. num.2.& 3.

CONSTITVTVM

Acceſſorium dicitur contractus principalis, decis. 257. num.6.
Ad illius limites proindè reſtringitur, ibidem.
In reliquis, vide *CLAVSVLA*.

CONSTRVCTIO

Altaris præſumitur facta ab eo, qui ad illam tenebatur, dec.639.num.1.

CONSVETVDO

Actibus difformibus non inducitur, dec. 288.nu. 5. & 10.
Articulata redditur ſuſpecta ſtantibus actibus cõtrariis, dec.547. num.4.
Beneficia adiudicandi illis, qui non ſunt in legitima ætate, debet probari plenè, & concludentèr, & in caſu, de quo agitur, deciſ. 54. num. 7.
Cauſam habens diſcontinuam non inducitur, niſi per tempus immemorabile, deciſ. 489. num. 2.
Conferendi Canonicatus per Capitulum eſt attendenda, dec.589.num.7.
Contraria conſuetudinem confundit, deciſ. 120. num.5. & ſeqq.
Iuri communi, & Eccleſiæ onerosa non induitur, niſi per tempus immemorabile, dec. 489.num.2.
Iuri communi vt attendatur, requirit tempus immemorabile, vel 40. annorum cum titulo, dec.605.num.3. & 8.
Curiæ eſt, quod obligatio in forma Cameræ intelligatur in forma Cameræ Apoſtolicæ, dec. 572.num.2.
Decennalis, infrà verſ. *ſufficit*.
Decimandi in materia attenditur, deciſ. 309. numer. 2.
Dummodò ſit legitimè probata, & præſcripta, ibid.
Circà rationem, ad quam ſolui debeant, ibid.
Ac circà fructus, ex quibus debeantur, ibidem.
De non ſoluendo decimas integrè, vel non de omnibus fructibus, quando dicatur legitimè probata, & præſcripta, ibidem num. 2. & 5.
Decimas an minuere poſſit, deciſ. 489. numer. 4.
Domos in prædiis ruſticis non æſtimandi quomodò procedat, dec.288.num.3. & 4.
Dotis circà reuerſionem mortua Vxore cum liberis eſt attendenda, dec. 73.num.2.
Eleemoſynarum in materia debet attendi ad dignoſcendum, ad quos illæ ſpectent, deciſ. 286. num. 2.
Excluditur per actus contrarios, deciſ. 120.num. 5. & ſeqq. dec.288.num.5.& 10.
Expenſarum faciendarum pro ſubſtinenda lite eſt incontrouertibilis, dec.474. num.1.
Extenſionem non recipit de caſu ad caſum, deciſ. 255.num.6.
Nec de caſu ſimplici ad caſum mixtum, ibidem.
Nec de loco ad locum, infrà verſ. *loci*.
Generalis eſt, quod matrimonia non contrahantur ſine dote, dec.650.num.3.& 12.
Hoſpitium exercentes non præiudicant ſuæ nobilitati, nec dicuntur perſonæ viles, vbi talis extat conſuetudo, de quo in dec.654.n.7.
Immemorabilis, vide *IMMEMORABILIS*.
Interrumpitur ex contraria obſeruantia, dec. 288. num.5.& 10.
Loci vnius non tollit conſuetudinem alterius loci, ſeù Territorii, dec.88.num.4.& 7.
Nec ad alium locum extenditur, deciſ.251. num.2.
Inſpicienda eſt circa quantitatem dotis conſtituendam fœminæ excluſæ, deciſ. 479. numer. 3.
Item ad dignoſcendum, quod aliquis habeatur pro nato honeſtè, & non reputetur ignobilis in illo loco, vbi eſt natus, & habet incolatum, vel habitationem, deciſ. 654.nu. 2. & 10.
Martini diſponit, quod dos non reuertatur ad Patrem dotantem, ſed ſpectet ad liberos Vxoris præmortuæ, dec. 50. num. 8. & ſeqq. dec. 88.num.1.& 5.
Filiis diuitibus an ſuffragetur, deciſ. 93. nu. 5. & 18.
Liberorum fauorem reſpicit, ibid. n.2.
Locum habet tàm in dote ſoluta, quàm in promiſſa, cùm vtraque ad hunc effectum æquiparetur, ibid.nu.1.& 6.
Probationem admittit in contrarium, quod ſcilicet contraria in aliquo loco vigeat conſuetudo, dec.73.num.3.& 7.
Fieri tamen debet talis probatio per allegantem contrariam conſuetudinem, *ibid.*
Nec reſultat ex teſtibus deponentibus extra caſum conſuetudinis, dec.88.n.2.
Teſtes namque ad probandam contrariam conſuetudinem debent rectè deponere de contrario vſu in præciſo caſu, ibidem num. 3. & 6.
Vbique eſt communitèr recepta, deciſ. 73. num.3.& 7.
Mercatura exercitium non præiudicat nobilitati in locis, vbi talis extat conſuetudo, dec.654. num.4.
Mulierum in contractibus ſeruari ſolita non debet trahi ad contractus minorum, deciſ. 255. num. 5.
Obſtare non poteſt, vbi non eſt legitimè præſcripta, dec.309.num.2.
Optandi dicitur rationabilis, dec.407. num. 1. & 4. dec.459.num.9.
Ius quæſitum inducit, deciſ. 407. num. 1. & 4.dec.459.n.1.& 2.dec.495.num.1.

Locum

Locum quando habeat, vide *OPTIO*.
Ad Parochialem non fuit ſublata per *Concil. Trident.* dummodò optare volentes præuio concurſu fuerint approbati, dec. 459. nu. 1. & 2. dec. 495. num. 1.
Probatur ex depoſitionibus Teſtium, dec. 190. num. 5. & 10.
Ac ex prouiſionibus Ordinariorum, ibid.
Quadragenaria inducitur, deciſ. 190. numer. 4.
Reſeruationibus Apoſtolicis non cenſetur ſublata, dec. 407. num. 3. 5. & ſeq.
Portugallia, quod examen Teſtium ob occupationes Iudicum committantur ſoli Notario, refertur, dec. 681. num. 2.
Præcedentiarum in materia attenditur, dec. 127. num. 1. 9. & ſeq.
Quomodò probetur per Teſtes, ibid. n. 2.
Præeminentiarum in caſibus præualet diſpoſitioni iuris communis, dec. 283. nu. 4. & ſeqq.
Præſentandi ad Eccleſiam, vel Beneficium valet, & eſt obſeruanda, dec. 495. n. 1.
Præſidendi circà ius eſt attendenda, dec. 127. nu. 1. 9. & ſeqq.
Probanda eſt ſpecialitèr, & in indiuiduo caſu, de quo agitur, deciſ. 255. num. 5. & 17. dec. 657. num. 6.
Probari debet formitèr, & concludentèr, deciſ. 450. num. 9.
Quadragenaria requiritur in ijs, quæ ſunt contrà ius, dec. 120. num. 4.
Reducens caſum ad diſpoſitionem iuris communis per decennium inducitur, deciſ. 489. n. 3.
Scripturas extrahendi circa modum attenditur, dec. 342. num. 6.
Amplia, quamuis non ſit probata ſpecialis in certo loco, dummodò probetur generalis totius Prouinciæ, ibid.
Seguntinę Eccleſiæ, quod Canonicus antiquior præcedat in Choro, expenditur, dec. 127. n. 1. 9. & ſeq.
Sufficit decennalis, vbi agitur de concedenda prærogatiua in aliquo caſu, dec. 127. num. 9.
Item vbi agitur de inducenda conſuetudine præter ius, ibid. num. 6. & 12.
Item vbi caſus reducitur ad diſpoſitionem iuris communis, dec. 489. num. 3.
Teſtibus quomodò probetur, deciſ. 332. n. 7.
Trahi non poteſt de caſu ad caſum, dec. 255. n. 17.

CONSVMPTIO

Fructuum non excludit, quin legatarius poſſit illos petere ſuper alijs bonis Teſtatoris, dec. 728. num. 9. & ſeqq. & n. 15.

CONTENTIVE'

Familia quando ſit accipienda, & quid ſignificet, dec. 457. num. 2. & 8.

CONTESTATIO

Litis, vide *LIS*.

CONTINVANS

Non Attentat, deciſ. 83. ſub num. 15. deciſ. 421. num. 1. 5. & ſeqq.
Procedit, quando continuatio fit per modum priuatę facultatis, non autem quando ad id interuenit factũ Iudicis, dec. 83. ſub n. 15.

CONTINVATIO

Communionis inter fratres præſumitur, niſi doceatur de diuiſione, quæ tanquam quid facti probari debet ab allegante, deciſ. 688. numer. 2.
Familiaritatis cum Cardinali faciliùs præſumitur, quando de ea priùs conſtat, deciſ. 590. num. 3.
Inſtantia admittitur de defuncto in hæredē, dec. 549. num. 8.
Poſſeſſionis de Defuncto in hæredem de iure non datur ſine appræhenſione, deciſ. 165. num. 11. & 19.
Limita, vbi viget Statutum continuatiuum, dec. 338. num. 11.
Tale Statutum viget in Vrbe fauore filiorum, dec. 416. num. 6. dec. 473. num. 5. & 10. dec. 534. num. 2.
Suffragatur ſine alia apprehenſione, deciſ. 534. num. 2.
Etiam ad effectum manutentionis, deciſ. 416. num. 7.
Quomodò procedat hoc Statutum, deciſ. 473. num. 6.
Non habet locum quoad Bona feudalia, & emphyteutica, dec. 338. num. 13.
Præſumitur vſque ad diem motæ litis, dec. 576. num. 1. & 2. deciſ. 655. num. 1. & 10.
Et vſque ad obitum, deciſ. 328. numer. 8. & 11.
Limita, ſi conſtet, quod alius poſſederit, deciſ. 701. num. 2. 3. & 7.
Temporis probatur per Teſtes deponentes per dictionem *citrà* iunctam cum copula *&*, deciſ. 501. num. 1. dec. 659. num. 1. & 6.

IN CONTRACTIBVS

Æqualitas ſeruanda eſt inter contrahentes, deciſ. 372. num. 6.
Correſpectiuis vnum reſpicit alterum, deciſ. 36. num. 7.
Itavt, vno ſublato, omnia neceſſariò corruant, ibid.
Ius accreſcendi regularitèr non admittitur, deciſ. 522. num. 6. & 14.
Limita, vbi diſpoſitio fuit concepta verbis collectiuis, ibid. num. 16.
Minorum Statuta requirentia ſolemnitates dicuntur condita, ne minores lædantur, deciſ. 626. num. 6.
Potentia, vel impotentia proximiorum interuenire debentium quomodò probetur, deciſ. 219. num. 6. dec. 455. num. 14.
Nominatis, Vide *CONTRACTVS*.
Pœnitentiæ locus eſt, ſi fuit reſeruatum beneplacitum Apoſtolicum, quouſquè illud obtineatur, dec. 523. num. 7. & 12.
Voluntas contrahentium eſt potiſſimùm attendenda, dec. 365. num. 32.

CONTRACTVM

Acquiſitio per contractum non cenſetur prohibita ex Statuto prohibente ſucceſſionem ab inteſtato, & ex teſtamento, deciſ. 545. n. 7.
Impugnans an, & quando teneatur ad reſtitutionem omnium exindè receptorum, dec. 220. num. 16. & ſeqq.

CONTRACTVS

Adimplementum, infrà verſ. *implementum*.
Adminiſtratoris quando cenſeatur factus nomine proprio, & quando nomine adminiſtratorio, dec. 738. num. 2.

Arrha non dicitur lucroſa, quando vterque contrahens fuit negligens in obſeruando conuenta, dec.523.nu.2.
Quid, & quotuplex ſit, vbi agitur de emptione, & venditione, vel de matrimonio, & quando impediat receſſum contrahentibus, ibid.num.14. & ſeqq.
Cenſualis de iure præſumitur potiùs, quàm emphytheuticus, dec.55.nu.4.
Claudicare non poteſt, dec.372.num.5.
Condemnatus ad Triremes facere poteſt, deciſ.351. num. 2.
Contrauentio allegari non poteſt, quando illa procedit ab vtraque Parte, deciſ. 548. n.1.
Correſpectiuus actionem non parit, niſi agens oſtendat priùs ſe adimpleuiſſe ex parte ſua omnia, ad quæ tenebatur, ibidem nu. 2. & 10.
Emphyteuſis ſcripturam requirit, deciſ.402.nu.6. & 11.
Emptionis quando non eſt perfectus, per lapſum præfixi temporis reſoluitur, deciſ.523.num.6. & 12.
Fideiuſſionis eſt ſtricti iuris, dec. 694. num.8.10. & ſeqq.
Ideò non extenditur ad ea, quæ in ipſo contractu non leguntur expreſſa, ibid.
Forma non ſeruata eſt nullus, dec.329.nu.4.
Implementum probare tenetur, qui ex illo agit, deciſ.548. num.2. & 10.
Reliqua vide verbo *IMPLEMENTVM*.
Indiuiduus reputatur ex voluntate contrahentium, dec.36. nu.8.
Inobſeruantia allegari non poteſt per eum, qui conuenta non adimpleuit ex parte ſua, deciſ. 548.num.1.
Intelliguntur ſemper rebus ſic ſtantibus, & in eodem ſtatu manentibus, dec.372.nu.8.
Loci contractus Statutum attenditur in reſpicientibus ſolemnitates, & formam illius, dec.536. num.5.& 7.
Mandati vti principalis attenditur, non autem cuſtodiæ, quæ venit in conſequentiam, deciſ. 712.num.8.
Minoris iuramento firmatur, ac ſi eſſet maior, dec.518. num.9.
Quod iuramentum ſupplet omnes ſolemnitates in eo requiſitas, dec.519.nu.3.
Præſentia alterius minoris vti proximioris non ſuffragatur ad illum authorizandum, & validum efficiendum, deciſ.455. num. 2. & 12.
Præſumitur ſolemnitèr geſtus, ſtante decreto Iudicis interpoſito præuia cognitione cauſæ, dec.519.num.1.& 10.
Et ſufficit cognitio extraiudicialis, ibid.n.7. & 9.
In Vrbe validus eſt, quando eſt maior annis 20. cùm ex Statuto æquiparetur maiori annorum 25. deciſ.536.num.8. Vide verb. *MINOR*, & infrà verſ. *ſolemnitates*.
Mulieris in Vrbe non tenet ſine interuentu proximiorum, dec.455.n.6.& 13.
Amplia, vt nec teneat cum illorum interuentu, niſi iurauerint contractum non tendere in præiudicium mulieris, ibid.
Etiamſi affirmauerint nullum in eo habere intereſſe, ibid.
Duo enim iuramenta præſtare debent proximiores, quod non habeant in eo intereſſe, & quod contractus non tendat in præiudicium mulieris, ibid.
Quando non dicantur præſtita ambo hæc iuramenta, ibid. nu.7.& 9.
Nominatus dicitur, in quo interuenit iuramentum, & ſtipulatio, deciſ.361.num.14.
Nõ poteſt reuocari, ſed agi debet ad implementum, vel ad intereſſe contra inobſeruantem, ibid. & dec.523. n.11.
Declara, vt in dec.523. n.12.
Nomine non venit donatio cauſa mortis, dec.695 num.7.
Ideò ea non comprehenditur ſub Statuto de contractibus ſine certa ſolemnitate non valituris, ibid.
Amplia, ſiuè Statutum faciat mentionem ſimplicitèr de contractibus, ſiuè etiam loquatur de donationibus, ibid. num.8. & 9.
Nodus fit in extinctione cenſus, & dicitur contractus retrouenditionis, dec. 540.num.7.
Nullitas ſi articuletur, dicitur materia releuans, dec.34. num.3.
Nullitatem allegans, vide *CONTRACTVM*.
Prouenientem ex defectu cauſę non ſupplet iuramentum, dec.519. num.3.
Declara, vt ibidem.
Nullus actionem non parit, dec.34. nu.1.
Obſeruantia poteſt peti per ceſſionarium, dec.497 num.1.7. 8. 10. & ſeqq.
Inter *Patrem*, & filium non dicitur factus in fraudem, ſed eſt validus, quando indicijs, & coniecturis comprobatur, dec.361. n.12.
Perfectus non eſt, ſi res vendatur quanti æſtimabitur per Peritos, dum Periti non æſtimarunt, dec.694.nu.1.3. & ſeqq.
Præſcriptio interrumpitur per introductionem litis ſuper illius nullitate, dec.134. n.2.
Eoque magis, ſi fuit ab illo receſſum, ibidem.
Secundus quando nouet primum, & quando non, dec.27. num.12.
Primum nouare dicitur, quando cum eo non eſt compatibilis, deciſ. 329. numer. 7. & 8.
Simoniacus reputatur geſtus ſuper iurepatronatus, & non gratuitus tamquàm initus ſuper re ſpiritualitati annexa, dec.710. num.1.
Et ex hac cauſa eſt nullus, ibid.
Solemnitates neceſſariæ præſumuntur ſeruatæ, ſtante illius effectuatione per ſpatium 40. annorum, dec.153. num.5.
Limita, vbi non fuiſſe ſeruatas ſolemnitates apparet ex facie eiuſdem inſtrumenti, ibid. num. 6.
Seruandæ ſunt in contractibus minoris iuxta diſpoſitionem Statuti illius loci, in quo contrahit, dec.282.num.7.& 8.
Limita, vbi conſtaret, minorẽ ibi ſe contuliſſe ad contrahendum in fraudem Statuti eius Patriæ, ibid. num.10.& ſeq. ac n.20.
Sublati non cenſentur per clauſulas derogatorias, dec.447. num.6.
Ad *Vitam* æſtimantur iuxta diſpoſitionem *text. in l. hæreditatum, ff. ad l. falcidiam*, deciſ. 585. num. 2.

CON-

CONTRAHENS

In *Mora* non dicitur conſtitutus per lapſum temporis, niſi probauerit ex parte ſua adimpleuiſſe omnia, ad quæ tenebatur antè huiuſmodi lapſum, dec. 548. nu. 3.

Remiſiſſe cenſetur alteri contractus obſeruantiã, dum ipſe quoque ex parte ſua illum non adimpleuit, dec. 523. num. 3.

Seruare tenetur conuentiones initas in contractu, ibid. num. 9.

CONTRAHENTES

Apertæ tenor ſeruari debet inter contrahentes, dec. 468. num. 4.

Ac *Conuentiones*, vide *CONTRAHENS*.

CONTRADICTÆ

Seruantur contrà actorem, qui diſceſſit ab Vrbe, nec in ea reliquit Procuratorem, deciſ. 386. nu. 8. 9. 11. & 18.

Item contrà citatum legitimè in Partibus, qui in Curia Procuratorem ſibi nõ conſtituit, ibidem.

Seruari non poſſunt contrà abſentem, niſi fuerit à principio perſonalitèr citatus, deciſ. 346. num. 6.

Nec contra eum, qui habet in Curia Procuratorem, dec. 281. num. 7. & 21. dec. 645. n. 7. & 10. dec. 699. nu. 4. & 5.

PER CONTRADICTAS

Procedi quando poſſit, vide *CONTRADICTÆ*.

à *Sententia* lata per contradictas ſufficit appellare à die habitæ notitiæ, dec. 645. nu. 5.

CONTRADICTOREM

Executiuè procedi non poteſt, ſed ordinariè agẽdum contrà legitimum contradictorem, dec. 460. nu. 5.

CONTRADICTOR

Capitulum dicitur legitimus contradictor aduerſùs litteras Apoſtolicas ſuper Beneficio ſibi vnito, dec. 460. num. 5. & 8.

Donatarius poſſidens eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem hæredi ab inteſtato defuncti donatoris, deciſ. 626. numer. 1.

Fideicommiſſarius non eſt legitimus contradictor hæredi, quando competunt detractiones, dec. 22. num. 3.

Nec quando incontinenti non docet de fideicommiſſo, dec. 412. num. 3.

Prouiſus Apoſtolicus quando dicatur legitimus contradictor aduerſùs alterum Prouiſum pariter Apoſtolicum, itaut poſſit impedire immiſſionem, & cogere aduerſarium ad agendum in iudicio ordinario, dec. 208. num. 7. 10. & ſeq.

contrà *Subrogatum* gratioſum quis dicatur legitimus contradictor, dec. 29. nu. 4.

CONTRARIETAS

Teſtium in non ſubſtantialibus eorum dicta non infringit, nec fidem adimit, deciſ. 496. numero 7.

Vitanda eſt, dec. 447. n. 3. dec. 674. nu. 4.

Etiam in confeſſione creditoris, deciſ. 724. nu. 4.

CONTRAVENIENTIS

In *Vita* acceptanda eſt caducitas, aliàs non poteſt ampliùs contrà illius hæredes intentari, dec. 680. num. 3. & 5.

CONTRAVENTIONIS

Vocatus ad fideicommiſſum in caſu contrauentionis, illa ſecuta, poteſt à quibuſcumque poſſeſſoribus bona vindicare, deciſ. 118. numer. 2.

CONTRAVENTIO

Contractus allegari non poteſt, quando illa prouenit ab vtraque Parte, dec. 548. nu. 1.

Diſpenſationis in vna parte, an operetur, quod contraueniens cadat ab illius commodo in totum, dec. 351. num. 5. & 7.

Hæredis præiudicat illius creditoribus, deciſ. 61. num. 3.

CONTRIBVTIONIBVS

Qui tractent de contributionibus, deciſ. 454. num. 14.

CONTVMACIA

Actoris dicitur maior, quàm illa Rei, deciſ. 386. num. 10.

Ceſſat in eo, qui non fuit legitimè citatus, deciſ. 401. nu. 1. & 8.

Item, vbi neſcitur cuius generis, ſeu qualitatis res ſint tradendæ, ceſſat contumacia non traditionis, dec. 594. nu. 1. & 7.

Item, vbi non præceſſit liquidatio, dec. 412. nu. 3. dec. 612. nu. 4.

Contracta quando dicatur ſiuè per Actorẽ, ſiuè per Reum, dec. 19. num. 9.

Effectus quos pariat, ibid.

Excuſatur per quamlibet cauſam, dec. 359. nu. 6. dec. 379. nu. 5.

Etiam probabilem, & coloratam, dec. 379. nu. 5.

Poſitionibus non reſpondentis non operatur, quod poſitiones habeantur pro confeſſatis de ſtylo Curiæ, dec. 673. nu. 2.

Probatur ex ſeruatione quatuor terminorum contra non parentem, dec 366. nu. 2. dec. 612. nu. 4. 7. & 8.

Requiritur ad effectum deueniendi ad relaxationem declaratoriarum, deciſ. 161. num. 1. deciſ. 401. num. 1. & 8. dec. 440. nu. 4. dec. 612. n. 4. dec. 704. nu. 1. & 3.

CONTVMACIALIS

Sententia non probat delictum, cùm præſumatur lata proptèr contumaciam potiùs, quàm proptèr delictum, dec. 281. nu. 5. & 14. deciſ. 327. nu. 5. 6. & 8. dec. 418. nu. 2. 4. & 11.

Amplia, etiamſi de delicto conſtet per Teſtes examinatos pro informatione Curiæ, dec. 418. num. 8.

Maximè ſi iſti Teſtes patiantur exceptiones, ibid. num. 9.

CONTVMACIÆ

Nomen quid ſignificet, dec. 19. nu. 9.

Præſumptio non admittitur ad probandum delictum, quando conſtat de contrario, dec. 327. nu. 9.

CONTVMAX

Appellare poteſt, quando illius contumacia non fuit legitimè probata, deciſ. 138. numer. 5.

Audiri non debet, niſi refectis expenſis, dec. 19. num. 4.

Procedit, quando petit audiri ex gratia, ſecùs ſi petat audiri prout de iure, ibidem numer. 4.

Venus

Digitized by Google

Verus dicitur, qui non comparet nec per ſe, nec per alium, ibid. nu.3.

CONVENTIO

Clara, & expreſſa non admittit coniecturas, dec.674.num.8. & 12.

CONVENTIONES

Seruanda ſunt inter contrahentes, deciſ.548. numer. 9.

CONVENTVALIS

Prior quis dicatur, & quomodò differat à Priores Clauſtrali, dec.241. nu.2.

COPIA

Articulorum niſi tradatur, vel offeratur, non currit terminus à Iudice præfixus ad dandum interrogatoria ex Conſtitutione Marchię, dec.648. nu. 10.

Dicitur ſcriptura extracta ſine compulſorialibus, dec.586.nu.4.& ſeqq.

Duplex vbi concurrit, quarum vna ſit ab alia diuerſa, recurritur ad originalis inſpectionem, vt cognoſcatur, cui veniat deferendum, dec. 436. nu. 23.

Probationem in iudicio non facit, dec.586.nu.4.& ſeqq.

Limita, vbi Partes declararunt velle ſtare ſimplicibus copijs, ad vitandas expenſas, dec. 331. nu.2. & 10.

Simplex Inſtrumenti illud non probat, dec. 133. num. 3.

Nec attenditur in iudicio, deciſ. 436. numer. 1.

Maximè in concurſu alterius copiæ authenticatæ per Notarium, ibid. nu.22.

Non tollit fidem copiæ publicæ, ibidem num.2.

Nec facit illam haberi pro ſuſpecta de falſo, ibidem.

COPVLA CARNALIS

Affinitatem contrahit quæcumq; ſit, ad effectum impediendi, ac etiam dirimendi matrimonij, dec. 145. num.3.

Excluditur etiam inter coniuges ob alterius impotentiam, dec.427. nu.8.

Item ſtante alterius infirmitate, ibid. nu.6. & 7.

Maximè ſi durauerit vſq; ad obitum, ibid. nu. 6.

Item, ſi alter ex coniugibus laboret febri ethica ob timorem periculi, ibid.nu.9.

Item, ſi vterque ſit magis proximus ſenectuti, quàm iuuentuti, ibid. nu.10.

Habita cum Sorore puellæ, quæ duci intenditur, impedit matrimonium, dec.145.nu.1.

Præſumitur inter coniuges ex cohabitatione, dec. 427. nu.7.

Probationis difficilis eſt, dec. 145. nu.7.

Probatur per Teſtes ſingulares, ibid. num. 4. 9. & 11.

Maximè concurrentibus adminiculis, ibid. num.10.

Item per Teſtes deponentes ſuper actibus venereis habitis inter virum, & mulierem, ibidem num.2.

Præſertim ad inducendam affinitatem impedientem, & dirimentem matrimonium, ibid.nu.4.9.& 11.

Quæri non ſolent Teſtes, nec lux ambiri, vbi habetur copula carnalis, ſed tenebræ, & latebræ ad id aptæ quæruntur, ibid. nu.8.

COPVLA

Et copulatum regularitèr facit venire principalitèr, non autem acceſſoriè, ad differentiam dictionis *cum*, dec.710. nu.6.

Iungens ſubſtitutionem rectam ab eodem verbo, quando non operetur ſimul, & eodem tempore, dec.313. nu.12.& 13.

Iuncta dictioni *citrà*, importat continuationem temporis, dec.501. num.1. dec.659.nu.1. & 6.

Dictioni *etiam* ſtat augumentatiuè, dec.166. num. 24.

Repetit omnes qualitates appoſitas in præcedenti diſpoſitione, dec.429. nu.11.

COPVLATIVA

Vocatio excludit ordinem ſucceſſiuum, & importat ſimultaneum, ac æqualem modum ſuccedendi, dec.706. nu.2.

CORRECTIO

Incontinenti non præſumitur, dec.237. nu.6. dec. 447.num.8.

Iuris communis in Statuto eſt admittenda quominùs fieri poteſt, dec.543.nu.8.

Sillabarum non alterat naturam actus, deciſ.260. num. 8.

Subita vitanda eſt, dec.674.num.4.

Subditorum ſpectat ad Archiepiſcopum, dec.466. nu. 8.

Vxoris permittitur Viro, non tamen cum ſæuitia, dec.610. nu.5.

CORRELATIVO

Diſpoſitum in vno correlatiuo habet locum etiam in alio, dec.424. num.3.

CORRESPECTIVITAS

Contractus operatur, vt ille actionem non pariat, niſi priùs agens oſtendat, ſe adimpleuiſſe ex ſua parte omnia, ad quæ tenebatur, deciſ.548. num.2.& 10.

Et quod vno ſublato, corruat etiam aliud, dec.36.num.7.

Præſumitur in contractibus ex vna obligatione ad aliam, ibid.

CORREVS

Emens totum creditum agit contra Correum pro releuatione, dempta eius rata, deciſ.532. num. 1.

Declara, vt ibi num.8. cum ſeq.

Soluens debet obtinere ceſſionem, ſi vult repetere à Correis, ibid. nu.6.

CREDITI

Compenſatio admittitur etiam in executiuis, vbi agitur de credito liquido, deciſ. 298. numer.3.

Hæreditarij exactio inducit aditionem hæreditatis, dec.574.nu.8.

Liquidatio neceſſaria eſt ad inducendam contumaciam, dec.412.nu.3. dec.612. nu.4.

Quantitas quomodò probetur, dec.284. n.17. & 32.dec.348.nu.4.

Probatur iuramento, vbi de illo conſtat in genere, dec.430.nu.6.

Ac leuioribus probationibus, deciſ. 678. num. 4.

CREDITORES

Citari debent per hæredem in confectione inuen-

tentarij, quando ſunt certi, & præſentes, dec. 579. num. 5.

Declara, vt ibidem.

Concurrentes vigore Inſtrumenti præferuntur venienti vigore apocæ, deciſ. 377. numer. 2. & 10.

Maximè ſi apocha careat requiſitis *l. ſcripturas, C. qui pot. in pign. hab.* ibidem numer. 5. & 10.

Limita, ſi apocha ſit adminiculata, ibidem num. 10.

Hæredis contrauenientis præcepto Teſtatoris iniuncto ſub pœna priuationis nullum ius habent, nec in proprietate, nec in fructibus bonorum hæreditariorum, dec. 61. nu. 3.

Obligatio facta per debitorem vigore decretorũ Viſitæ non extenditur ad alios creditores, niſi ad illos, ad quorũ inſtantiã fuerat carceratus, vel arreſtatus, dec. 507. nu. 1. & 6.

Maximè ſi obligatio eſt concepta cum dictione taxatiua *tantùm*, ibid. nu. 4.

CREDITORIBVS

Minoris inſtantibus, illius bona dicuntur alienari ex iuſta cauſa, dec. 519. nu. 8.

Quamuis mandatum non obtinuerint, ibidem.

CREDITORIS

Confeſſio talitèr eſt interpretanda, quod non ſequatur contrarietas, dec. 724. nu. 4.

Sufficit ſola aſſertio ad probandum, quod non fuerit ſatisfactus, cùm ſolutio tanquàm quid facti non præſumatur, & ſit per allegantem iuſtificanda, dec. 468. n. 2.

CREDITORI

Anteriori ſoluens emptor vtitur eius iuribus ad effectum retinendi bona, dec. 68. nu. 1. 5. & 6.

Etiamſi ſolutio non abſorbeat totum pretium, ibid.

Contrarium, ibid. nu. 3.

Concilia, vt ibid. num. 4.

Poſitionibus reſpondenti, & dicenti ſe recepiſſe ſolutum in certam cauſam non contradicens debitor, videtur reſponſioni acquieuiſſe, dec. 445. nu. 6.

Soluere, vel illius Ceſſionario, aut Procuratori non intereſt debitoris, cùm in omnibus his caſibus liberationem conſequatur, deciſ. 497. num. 9.

Solutum, & in eius libro adnotatum ad creditum debitoris poteſt debitor declarare in quam cauſam cedere velit, dec. 445. num. 5.

Limita, ſi altera ex cauſis ſit grauior, quia tunc debitor non poſſet declarare, ſed in iſtã ſemper cedere debet ſolutum, ibid.

CREDITOR

Actiones cedere non tenetur ſoluenti proprium debitum, dec. 468. nu. 7.

Adminiſtrator bonorum ſui debitoris præſumitur de credito ſatis factus, dec. 569. nu. 4.

Vide *ADMINISTRATOR.*

Dici non poteſt is, qui creditum non probauit, dec. 298. nu. 6.

Hæres ſui debitoris confundit ſuum creditum, dec. 365. num. 7. 13. & ſeqq.

Sed reuiuiſcit, ſi alteri vendat hæreditatem, ibid. nu. 8.

Retentionem habet bonorum hæreditariorum pro ſuo credito, dec. 345. nu. 15.

Etiam aduersùs creditores habentes obligatum defunctum in forma Cameræ, ibid.

Declara, vt ibid. num. 16.

Retentionem non habet contra fideicommiſſarium, quatenus debita hæreditatis perſoluit, dum fideicommiſſarius offert pecuniã ſolutam reſtituere, deciſ. 491. numer. 1. 3. & 4.

Præſertim ſi non confecit inuentarium, ibid.

Immiſſus pro vno credito, non poteſt retentionem petere pro alio credito, quod non ſit clarum, ſed turbidum, deciſ. 35. num. 1. 4. & ſeqq.

Imò requiritur, quod aliud creditum ſit adeò clarum, quod controuerti nullo modo poſſit, vt retentioni ſit locus, deciſ. 566. numer. 7.

Ex Saluiani interdicto tenetur conficere liſtam, ſeù notulam fructuum recollectorum ſingulo anno, illamque exhibere inſtante debitore, vel poſſeſſore ſpoliato, deciſ. 571. numer. 4.

Litterarum Cambij poteſt agere contra ſcribentem, non obſtante acceptatione correſponſalis pro recuperatione valutæ, dum illæ completæ non fuerunt per ſolutionem, deciſ. 468. num. 1. 5. & ſeqq. deciſ. 602. numer. 1. 2. 3. & 5.

Tenetur tamen ſtatim, quod litteræ non fuerunt ſolutæ, certiorare ſcribentem, eaſque illi remittere cum proteſtatione, deciſ. 468. num. 9.

An teneatur litteras ſcribenti reſtituere, ibid. num. 8. & 9.

Moram allegare non poteſt contra debitorem, eo quod non ſoluerit certa die, & in loco deſtinato, niſi probauerit, ſe ibi fuiſſe in eadem die, deciſ. 548. numer. 4. & ſeqq. vbi de ratione.

Obligata habens bona ſui debitoris in forma Cameræ debet ſatisfieri, deciſ. 716. nu. 1.

Aliàs ad illius fauorem relaxandum eſt mandatum executiuum, ibid.

Retinere quando poſſit bona ſui debitoris, ſuprà verſ. *Immiſſus.*

Tacens per plures annos, & creditum non petens à debitore, poſteaque inſtans contra hæredes non informatos, præſumitur bonum ius non fouere, dec. 720. nu. 6.

CREDITORVM

In *Concurſu*, vide *CREDITORES.*

Pluralitas non præſumitur, dec. 27. n. 1.

CREDITVM

Ex *Apocha* probatur contra debitorem in ea ſubſcriptum, dec. 377. nu. 1. 2. & 10.

Amplia, etiamſi careat Teſtibus, ibid.

Vide *CREDITORES.*

Ceſſum ad exigendum ſi Ceſſionarius facit debitas diligentias non poteſt de culpa, vel negligentia redargui, dec. 646. num. 2.

Clarum non dicitur, quando adhuc remanet aliquid vlteriùs agendum pro illius iuſtificatione, dec. 298. num. 4.

Diuerſum non comprehenditur in tranſactione facta ſuper certa cauſa, dec. 549. nu. 1.

Extin-

Extinctum actionem non parit, nec pro eo relaxari poteſt mandatum, dec.27. nu.1.
Extinguitur per ſolutionem legitimè factam, dec. 181.num.2. & ſeqq.
E conuerſo non extinguitur, quatenùs ſolutio non ſit facta perſonæ legitimæ, ibid.
Vide *DEBITVM*.
Liquidum non eſt illud, ad quod liquidandum adhuc ſupereſt aliquid peragendum, dec.298.n.4
Retardari non poteſt exceptione compenſationis cum credito illiquido, dec.161.nu.6.
Nouatum quando dicatur, dec.27.nu.9.
Præſumi non poteſt, dec.408. nu.1.
Probari debet in actis, aliàs dicitur de eo non conſtare, ibid.
Probatur ex Apocha, ſuprà verſ. *ex Apocha*.
Ex Inſtrumento, deciſ.71.num.1.
Ex promiſſione debitoris, dec.181.nu.2. 7. & ſeqq.
Ex ſolutione facta creditori cum ceſſione iurium, dec.331.nu.1.
Transfuſum in aliud creditum actionem non parit, dec.27. nu.5.
Quando dicatur, ibid.nu.9.

CREDVLITAS

Teſtis non eſt ratio concludens, & ſufficiens ad firmandam eius depoſitionem, dec.677.nu.2.

CRIMINIS

Ardui accuſatio cum ſubſecuta carceratione probat odium capitale inter coniuges, propter quod deueniri debeat ad thori ſeparationem, dec.476. la 2.nu.1. dec.490. nu.1.

CVLPA

Arguitur ex eo, quod quis omiſerit facere aliquid, quod facere potuiſſet, deciſ. 646. n.2.
Emptoris bona non defendentis proueniens euictio non debetur à venditore, dec.247.nu.7.
Exactoris ceſſante, furtũ, quod euenit in pecunijs exactis, vti caſus fortuitus cedit damno Domini, dec.430.num.2.
Excluditur in illo, qui fecit omnem diligentiam, deciſ.430. nu.4.
Exigere debentis non præſumitur, ſed potiùs quod factis diligentijs exigere non potuerit, dec.665. nu. 1. & ſeqq.
Impedimentum proueniens ex propria culpa non excuſat impeditũ, dec.671.n.2.
Mandatarij ceſſante, furtum dicitur caſus fortuitus, dec.712.n.4.
Mariti in exigendis creditis dotalibus præiudicat vxori, & filijs, dec.256. nu.5.& 8.
Requiritur, vt credita inexigibilia cedant damno Vxoris, dec.271. num.10.
Præſumi non debet, deciſ. 665. nu.1. 3. & ſeqq.

CVLTVS

Agrorum apud aliquos res nobilis reputatur, dec 654. nu.5.
Non detrahit nobilitati, quando voluntariè exercetur, deciſ.561. nu.8.
Exercitus ſuis manibus in proprijs bonis nobilitati non præiudicat, ibid.nu.6. & 14.
Diuini augumentum quomodò probetur, dec. 595.nu.4.& 10.

CVMVLATIO

Petitionum in libello cùm non reperiatur de iure prohibita, cenſetur permiſſa, deciſ. 600. nu.6.
Poſſeſſorij cum petitorio arbitrio Rotæ commiſſa non intrat, quando agitur in iudicio ſummarijſſimo manutentionis, dec.136. nu.1. & 3.dec.635. nu.3. 10. & ſeqq.
Dummodò poſſeſſio ſit clara, dec.635.nu.3. 10. & ſeqq.
Secùs autem foret dicendum, quatenùs poſſeſſio ſit turbida, ibid.nu.4.
Neque enim tollit poſſeſſorium ſummarijſſimum, quamuis ex reſcripto Principis concedatur, dec.136. nu.1.& 3.
Limita, quatenùs conſtaret de contraria mente Summi Pontificis, & quod voluerit cauſam ſimul, & ſemel vnica ſententia terminari circũſcripto iudicio poſſeſſorio ſummarijſſimo, ibid. nu.2. & 4.
Non intrat de iure, deciſ.143.nu.7. & 15.
Sed poſſeſſionis cauſa debet priùs terminari, quàm petitorij, deciſ.635. nu. 2. & 10.

CVRA ANIMARVM

Ceſſante non eſt neceſſe, quod Titularis Beneficij ſit Sacerdos, dec.456. nu.6. & 19.
Sufficit, quod Archidiaconus ſit Diaconus, ib.
Concurſus an, & quando requiratur in Beneficijs, quibus ineſt Cura Animarum, vide *CONCVRSVS*.
Eccleſiæ Regularis ſuppreſſæ ſpectat ad Epiſcopum vti Parochum, non autem ad Eccleſiam, cui facta eſt vnio, dec.693. nu.1.
Amplia, quamuis vnio facta eſſet cum verbis ampliſſimis, ibid. nu.5. & ſeqq.
Etiamſi Eccleſia, cui facta eſt vnio, foret exempta, ibid.num.2.10.& ſeqq.
Exerceri poteſt per illius Vicarium pendente appellatione à ſententia priuationis lata contra Rectorem, dec.675.num.6.& 12.
Item, quando agitur de Eccleſia Regulari data in Commendam, deciſ.539.n.10.& ſeqq.
Requirit, quod Eccleſia adminiſtret Sacramenta de neceſſitate, & quod illa populus de neceſſitate recipiat, dec.578. nu.7. & 10.
Vide *PAROCHIALITAS*.
Translata quando cenſeatur ad Eccleſiam, cui facta eſt vnio, dec.693. nu.5. & ſeqq.

CVRATA

Beneficia, vide *BENEFICIA*.

CVRATOREM

Expirata cura contra Curatorem validè non proceditur, dec.549. nu.7.

CVRATORIS

Auctoritas habet præſumptionem pro ſe, deciſ. 467. num.2.& 4.
Minoris ad lites in deputatione citari debet illius Tutrix, vel alia legitima perſona, dec.551. nu.6.

CVRATOR

Extraneus à Iudice dari non poteſt, niſi citatis duobus cognatis, affinibus, vel vicinis pupilli, vel alijs, iuxtà diſpoſitionem Statuti Vrbis, dec.584. num.4.& 9.
Proximiorum defectum ſupplet in contractu minoris ex diſpoſitione Stat. Vrbis, dec.219. n.5.
Pupillo deputatus debet ad ſingulos actus legitimè citari, dec.562. nu.3. & 10.
Non eſt citandus, quando pupillo nulla competebat defenſio, ibid. nu.5.

CVRIA

Admittit de ſtylo pro recognitione manus Teſtes deponentes illam notam habere, dec.7.24. nu-

numer. 3. 8. 12. & ſeqq.
Non admittit poſitiones haberi pro confeſſatis de ſtylo, dec.673.num. 2.
Appellatio de ſtylo Curiæ deſeritur elapſo anno, niſi fiat aliquis actus denotans illius proſecutionem, decil.624. num.5.

CVRIÆ

Mercaten. ſtylus circa commiſſionem examinis refertur, deciſ.648.nu.8.
Principis Notarius reputatur nobilis, & non ignobilis, dec.561. num.3. & 6.

CVRSORIS

Relationi ſtandum eſt, quod citatio fuerit executa in domo illius, qui citari debebat, deciſ. 562.num.4.

CVRSVS

Temporis non ſuffragatur ad ſolemnitates præſumendas, quando intra illud fuit reclamatum, & dictum de nullitate, dec. 469. n.3.
Vſurarum vt impediatur, compenſatio admittitur ipſo iure, deciſ.682.num.3. & 5.

CVSTODIA

Mandati contractus attenditur, non autem cuſtodia, quæ venit in conſequentiam, dec.712. num. 8.

D

DAMNA

Communia inter ſocios eſſe debent, ſicut & lucra, dec.738. num.7. 9. & ſeq.
Euictionis, vide *EVICTIO*.

DAMNA, ET INTERESSE

Cenſus impoſiti ſuper re aliena fructus debentur ſaltem vti damna, & intereſſe, deciſ. 188. n.5.

DAMNATVS

Vide *CONDEMNATVS*.

DAMNO

Furtum cedit damno illius, penès quem eſt dominium rei ſubtractæ, dec.712. nu.7.
Mandantis, non autem Mandatarij, ſeù Procuratoris cedit caſus fortuitus, deciſ.712. num.5. & 12.
Vſufructuarij cedit detrimentum proueniens in bonis, ſuper quibus habet vſumfructum, dec. 371. nu.6. 16. & 17.

DAMNVM

Fideiuſſor indemnitatis ad quod damnum teneatur, vide *FIDEIVSSOR*.
Irreparabile vbi ſequi poterat, admittitur appellatio, dec.563. nu.3.
Reſarciendum eſt ab eo, qui damnificauit, deciſ. 420. nu.12.

DAMNVM EMERGENS

Non *Debetur* tanquam intereſſe, niſi præceſſerit interpellatio perſonalitèr executa, dec.420. nu.6. 15. & ſeqq.
Requiſita Pauli Caſtren. ad hoc, vt debeantur fructus ratione lucri ceſſantis, vel damni emergentis, referuntur remiſſiuè, deciſ. 154. numer.4.

DATARIA

Diſpenſationes matrimoniales ſolet dirigere locorum Ordinarijs inhærendo diſpoſitioni *Conc.Trident.* dec.16. nu.3. & 10.
Penſiones non ſolet conferre Bigamis, quamuis Clericis ſine ſpeciali diſpenſatione, deciſ.427. num.14. in fin.

DATIO IN SOLVTVM

Arguitur ex eo, quod contractus fuerit celebratus per verbum *aſſigno*, dec.240.nu.1.
Item ex clauſula *omni meliori modo*, ibidem num. 4.
Item, quod valor bonorum ſit proportionatus cum debito, ibid. nu.8.
Comprobatur ex actibus poſteà geſtis, ibidem numer.9.
Dotis fauore præſumitur, dec.240. nu.4.
non *Excluditur* ex eo, quod non fuerit inter Partes calculatum, ibid.nu.10.
Nec ex eo, quod in contractu legantur verba *donec fuerint deciſa, quæ erunt decidenda*, ibid. nu.11. & 12. vbi de materia.
Extinguit debitum, ibid.nu.5.
Præſumitur potiùs, quàm pignus, ibid.nu.1.7.13. & ſeq.
Solutionis vim habet, ibid. num.4.

DATIORVM

Materiam, qui tractent, dec.454.nu.15.

DATIVA

Idem eſt, quod Aſſertum, dec.422. nu.7.
Vendita quando præſumatur ſimul cum Caſtro, ibid.num.1.

DATIVÆ

Exemptio, ſeù *Immunitas* à ſolutione datiuæ acquiritur ex longo vſu illam non ſoluendi, deciſ.422. num.5. & 11.
Materia per quos tractetur, remiſſiuè, ibidem num. 15.
Negatiua non ſolutæ datiuæ probatur ex libris, in quibus deſcribuntur alij illam ſoluentes, ibid. num.11.
Promiſſio debet probari effectuata, ibid.nu.4.

DEBITA

Annua an teneatur ſoluere grauatus, vel fideicommiſſarius, dec.211. nu.2. & 9.
Tenetur ſoluere vſufructuarius, deciſ.527. num. 6.
Beneficia certo generi perſonarum ſunt conferenda perſonis de illo genere, quamuis vacauerint in menſe reſeruato, deciſ. 495. numer. 4.
Epiſcopi defuncti non tenetur ſoluere ſucceſſor in Epiſcopatu, dec.475. nu.2.
Limita quatenùs ex cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis Eccleſiæ contracta fuerint, ibidem num. 3.

DEBITI

Confeſſio non reſultat ex eo, quod allegetur illius ſolutio, deciſ.70.nu.6.10. & 11.
Identitas arguitur ex identitate cauſæ, & perſonarum, deciſ.646.num.7.& 11.
Etiamſi ſummæ forent diuerſæ, ibid.
Mandatum relaxatum pro minori ſumma debiti non eſt reuocandum, deciſ. 663. numer. 2. & 4.
Quantitas, vbi de illo conſtat in genere, leniori probatione iuſtificatur, dec.678. nu.4.
Remiſſio, vel potiùs obligatio ex quibus arguatur, dec.480. nu.4.

DEBITOREM

Donare præſumitur conſtituens ſe debitorem ex falſa cauſa ſcientèr, dec.71.n.5.14.& ſeq.

Digitized by Google

Quod maximè militat inter conſanguineos, ibid.

DEBITORIS

Bona ſubhaſtari, & deliberari non poſſunt, niſi dato termino ad reluendum, deciſ. 534. numer. 5.

Bonorum Adminiſtrator præſumitur ſatisfactus de eius credito, vide *ADMINISTRATOR*.

Fauorem reſpicit terminus, qui inter primum, & ſecundum decretum ſolet aſſignari, deciſ. 549. nu. 9.

Intentio attenditur circa cauſam, in quam cedere debeat ſolutio, dec. 464. nu. 2.

Mora allegari non poteſt per creditorem ex eo, quod debitor promiſerit ſoluere certa die, & in certo loco, niſi creditor probauerit, ſe illa die in eodem loco fuiſſe, deciſ. 548. num. 4. 5. & ſeq.

Qualitèr probanda ſit, vt debitor teneatur ad ſolutionem cambiorum, deciſ. 500. numer. 4.

Nomen conſignare promittens bonum, & exigibile, ſatisfacit ſuæ promiſſioni, conſignando notulam obligationis exprimentem diem, Notarium rogatum, & quantitatem debiti, dec. 481. nu. 3.

Loco non circumſcribitur, niſi appareat, vbi ſit facienda ſolutio, dec. 554. nu. 11.

Præſumitur exigibile, niſi Ceſſionarius doceat, ſe feciſſe diligentias pro exactione, & exigere non potuiſſe, dec. 431. nu. 2.

Quodcumque comprehenditur ſub generali bonorum hypotheca, dec. 274. nu. 6.

Obligatio facta in executionem decretorum Viſitæ comprehendit ſolummodò creditores, qui fecerunt illum carcerare, vel arreſtare, dec. 507. nu. 6. & 9.

In forma Cameræ operatur, quod teneatur debitum ſatisfacere, dec. 716. nu. 1.

Aliàs contra ipſum relaxari poteſt mandatum executiuum, ibid.

DEBITOR

Acquieſcere videtur ſententiæ contra eum latæ, à qua non appellauit, deciſ. 464. numer. 1. & 5.

Ceſſus cogi poteſt per Ceſſionarium ad ſoluendum, quod debebat cedenti, deciſ. 532. numer. 1.

Exigibilis præſumitur, vide *DEBITORIS*.

Soluens cedenti, adhuc liberationem conſequitur propter actiones directas, quæ penès ipſum cedentem remanſerunt, dec. 682. nu. 3. & 6.

Tenetur ſoluere Ceſſionario quidquid debebat cedenti, dec. 348. nu. 6.

Conueniri non poteſt in iudicio, niſi poſtquam venit dies ſolutionis, dec. 592. nu. 11.

Litterarum cambij, vide *CREDITOR*.

Soluens cedenti, ſiuè Ceſſionario, aut Procuratori creditoris, ſemper liberationem conſequitur, dec. 497. nu. 9.

Ideò nil eius intereſt, cui iſtorum ſoluat, ibid.

Solutionem probare tenetur, quia tanquàm quid facti non præſumitur, & ſufficit creditori dicere, ſibi non fuiſſe ſolutum, deciſ. 497. numer. 9.

DEBITORVM

Pluralitas non præſumitur, deciſ. 646. nu. 5.

Solutio facta per hæredem importat aditionem hæreditatis, deciſ. 535. num. 1. 2. & 8. deciſ. 574. num. 1. 2. & 11.

Maximè ſi ſint notabilis quantitatis, ibidem.

DEBITVM

Antiquius præſumitur priùs ſolutum, & in illud cadit ſolutio facta ſine expreſſione cauſæ, dec. 500. nu. 5.

Quale dicatur ad hunc effectum, ibid.

Extinguitur per confuſionem iurium, ſi creditor adeat hæreditatem ſui debitoris, dec. 365. nu. 7. 13. & ſeqq.

Sed reuiuiſcit, quatenùs alteri vendatur hæreditas, ibid. num. 8.

Item extinguitur per ſolutionem, vide *CREDITVM*.

Filij ſatisfieri non debet per ſubhaſtationem bonorum matris, dec. 549. nu. 2. & 15.

Hæreditarium ſi ſoluat hæres, non proindè habet retentionem bonorum hæreditariorum aduersùs fideicommiſſarium, qui offerat pecuniam ſolutam reſtituere, deciſ. 491. num. 1. 3. & 4.

Maximè ſi hæres non confecit inuentariũ, ibid.

Soluere non tenetur vſufructuarius, ſed proprietarius, dec. 527. num. 2. & 5.

Imò ſi quid ſoluerit vſufructuarius, repetit à proprietario, ibid.

Limita in debito annuo, ibid. nu. 5.

Tenetur quoque vſufructuarius præſtare patientiam, vt bona vendantur pro ſatisfactione debiti, ibid.

Mariti Vxor de iure ſoluere non tenetur, dec. 553. num. 1.

Etiamſi Mariti ſit hæres, dum hæreditatem acceptauit cum beneficio legis, & inuentarij, ibid.

à *Minore* ſi petant creditores, poteſt deueniri ad alienationem bonorum illius, deciſ. 519. numer. 8.

Quamuis creditores mandatum non obtinuerint, ibid.

Proprium ſoluenti non tenetur creditor actiones cedere, dec. 468. nu. 4.

Quodcumque comprehenſum dicitur in generali ſolidatione computorum facto cum expunctione partitarum hinc indè, dec. 646. num. 5. & 6.

Maximè dum agitur inter eaſdem Partes, & de debitis ex eadem cauſa prouenientibus, ibid.

DECANATVS

Dicitur Dignitas in Eccleſia, dec. 373. num. 9. & ſeq.

DECANVS

Eſt caput totius Capituli, dec. 373. nu. 9.

Deſtinat horas ad recitandum Diuinũ Officium, ibid.

Iuriſdictionem certam habet, ibid.

Præeſt in Choro, ibid.

Procedunt hæc in Decano Eccleſiæ Cathedralis, vel Pontificalis, non autem in Decano Eccleſiæ Collegiatæ, vel Ruralis, ibid. n. 11.

Presbyterorum dicitur Archipresbyter, ibid. nu.5. 6. & 8.
Silentium indicit, ibid: num.9.
Amplia, etiamſi Statutum deputaret particulares Silentiarios, quia non videtur id facere, niſi cumulatiuè cum Decano, ibidem num. 10.
Succedit loco Archipresbyteri, vbi non eſt talis dignitas, vel Archipresbyter eſt abſens, ibidem.
Ac loco Archidiaconi, ibid.
Et eorum iuribus vtitur, ibid.

DECENDIO

ad *Appellandum* pendente, executio facta dicitur nulla, deciſ.551. num.9. & 12.

DECENDIVM

Appellatione non interpoſita intra decendium, ſententia tranſit in iudicatum, deciſ. 690. numer.4.
Datum ad appellandum non incipit currere à die latæ ſententiæ, ſed à die notitiæ illius, quando agitur de ſententia lata per contradictas, deciſ.645. num.5. & 11.

DECENNIVM

Sufficit ad introducendam conſuetudinem, per quam ad diſpoſitionem iuris communis reuertatur, dec.489. num.3.
Declara, vt ibid.
Ad poſſeſſionem ciuilem amittendam, quando alius naturalitèr poſſedit, deciſ. 732. num.3. & 7.

DECEPTIO

Cadere facilè poteſt in Teſtibus circa recognitionem characteris ob illius ſimilitudinem, dec. 604. num.3.
Iudicis vbi poteſt cadere, datur appellatio, dec. 721. nu.4.

DECIMÆ

Alterari poſſunt ex compoſito validè facto, dec. 632. num. 2.
Aſſignantur, deficientibus alijs redditibus Eccleſiaſticis, dec.268. num.4. dec.292. nu. 2.
Ethymologia vndè dicatur, deciſ. 309. nu.4.
Excedere non debent decimam partem fructuum de iure communi, dec.489. nu.1. & 5.
Debentur Eccleſiæ Parochiali, intrà cuius fines colliguntur fructus, dec. 275. nu.5. dec.355. n.4. dec.578. num.1.
Integræ debentur, deciſ.309. num.1. & 4. dec.355. num. 4.
Ac de omnibus fructibus, dec.309. num.1. & 4.
Limita, vbi viget diuerſa conſuetudo legitimè præſcripta, & concludentèr probata, ib. num. 2. & 5.
Ex Locis diſmembratis ampliùs non debentur, niſi fuerit alitèr conuentum in diſmembratione, dec.292. nu.1.5. & ſeqq.
Minui an poſſint per conſuetudinem, deciſ.489. num.4.
Mixtæ ſunt, quæ debentur ex fructibus animalium, dec.309. num.6.
Obſeruantia potiſſimùm eſt attendẽda ad dignoſcendum, an decimæ debeantur, vel non debeantur, dec.292. nu.3.
Percipiuntur correſpectiuè ad munera Parochialia, & ad adminiſtrationem Sacramentorum, ideò debentur Parocho illa exercenti, dec.273. nu.1. 3. & ſeqq.
Perſonales ſunt, quæ debentur ex induſtria perſonarum, dec.309. nu.6.
Eccleſiæ, à qua recipiuntur Sacramenta, ſoluendæ ſunt, ibid.
Prædiales veró, quæ debentur ex fructibus prædiorum, ibid. nu.3. & 4.
Primitiæ ſoluendæ ſunt illi, cui debentur decimæ, dec.272. num.4.
Quæ differentia ſit inter decimas, & primitias, dec.309. nu.3.
Solui debent ab eo, qui fructus percipit, dec.478. nu.2. & ſeq. dec.605. nu.1. & 7.
Ac pro rata fructuum perceptorum, ibid. & dec.632. nu.1.
Spirituales triplices ſunt, & quæ, deciſ.309. numer. 6.

DECIMANDI

Eccleſia diſmembrata habet intentionem fundatam contra matricem ad effectum decimandi intra ſuos limites, deciſ. 254. numer. 1. 2. & 6.
Manutentio debetur Capitulo docenti ſe eſſe in quaſi poſſeſſione, deciſ. 213. numer. 1. 3. & 5.

DECIMARVM

Appellatio in cauſa decimarum ſuſpenſiua regularitèr non admittitur, dec.14. num.2. dec.130. num.2. & 9. dec.214. num.3. & 10.
Procedit, quando Eccleſia agit contra laicum ſe fundantem in conſuetudine, vel præſcriptione, quibus ius omninò reſiſtit, dec. 14. num. 2.
Limita, quando agitur contra aliam Eccleſiam, vel locum Pium, ibid.
Item, quando non allegatur ſola præſcriptio, vel conſuetudo, ſed vlteriùs oſtenditur priuilegium, deciſ.130. nu.3. & 10. cum ſeqq. vbi de materia.
Nec ad hunc effectum eſt neceſſaria diſcuſſio priuilegii, quia ſufficit ſola illius exhibitio, ibid. num.4.
Ad concluſionem, vide dec.214. nu.4.
Item limita, vbi decimæ petuntur ex pacto, dec.478. num.4. vbi de ratione.
Eò magis, quando pactum non eſt legitimè probatum, vel excludi poteſt per probationem contrariam, ibid. nu.5.
Arrendatores non poſſunt præiudicare Eccleſiæ, vel illius iuribus, quatenùs decimas non exigant, dec.146. num.7.
Cauſa reputatur prophana ad effectum remiſſoriæ, dec.280. num.1. & 8. dec.525. num.1. 2 & 6.
Clauſula arbitrio Rotæ in cauſa decimarum vertente inter Eccleſias ſuſpendit iudicatum, dec. 14. nu.1.2. & 5.
Conſuetudo attendenda eſt in materia decimarum, & ad ſtatuendum, ad quam rationem illæ debeantur, deciſ.309. nu.2.
Item ex quibus fructibus, ibid.
Dummodò ſit legitimè præſcripta, ibidem.
Ac ſufficientèr probata, ibid.
Executores, ſuprà verſ. *Arrendatores*.
Exemptio à ſolutione decimarum conceſſa à Summo

Summo Pontifice poteſt per eundem reuocari, ac contrarijs Conſtitutionibus derogare, dec. 146. num. 1.

Non ſuffragatur, niſi in illa expreſsè derogetur diſpoſitioni *text. in cap. nuper de decim.* ib. num. 3.

Vide infrà verſ. *Priuilegium.*

Immemorabilis conſuetudo articulata in cauſa decimarum dicitur materia releuans, deciſ. 525. num. 3. & 4.

Laici ſunt omninò incapaces decimarum, niſi ad id interueniat Sedis Apoſtolicæ auctoritas, deciſ. 584. num. 1. 5. & 6.

Amplia, vt illis non ſuffragetur ſolus temporis lapſus, deciſ. 141. num. 4.

Nec obſeruantia, ibid.

Nec quaſi poſſeſſio decimandi per 30. annos, dec. 284. num. 5. & 6.

Imò nec immemorabilis, deciſ. 141. numer. 4.

Nam, vltra quaſi poſſeſſionem, omninò eis neceſſarius eſt titulus, ibid. num. 5.

Quinimò, nec priuilegium ſuffragatur, niſi contineat expreſſam derogationem Concilij Generalis, de quo in *cap. prohibemus de decim.* ibid. num. 1. 3. & 6.

Sunt tamen capaces fructuum decimalium, dec. 534. nu. 2.

Declara, vt ibi num. 3. & 6.

Limites temporales deſeruiunt in dubio pro limitibus Parochialiſ ad effectum decimarum, dec. 578. nu. 2.

Negatiua non ſoluendi decimas non probatur per Teſtes, niſi coarctent, quod decimæ non fuerint ſolutæ ſpatio 40. annorum, deciſ. 146. num. 5. & 10.

Onus vti reale ſequitur quemcumque bonorum poſſeſſorem, dec. 478. num. 2. & ſeq. dec. 605. num. 1. & 7.

Praſcriptio in materia decimarum non intrat, quando illarum debitor fuit conſtituens in mala fide per proteſtationem, vel petitionem, dec. 733. num. 2.

Probari quomodò debeat, ibid. nu. 5.

Probata non dicitur per Teſtes, niſi deponãt de perceptione per ſpatium 40. annorum, deducto tempore motæ litis, deciſ. 146. numer. 3.

Etiamſi Eccleſia ageret contra aliam Eccleſiam, ibid. nu. 4. & 9.

Requirit ſcientiam, & patientiam illius, contra quem allegatur, ibidem numer. 6. & 10.

Priuilegium non retardat ſolutionem decimarum, niſi ſit validum, deciſ. 214. num. 1. dec. 478. num. 9.

Quarta debetur Epiſcopo, dec. 585. num. 1. 9. & ſeq. dec. 677. num. 1. & 6.

Et Epiſcopus pro illa conſequenda contra Parochos habet intentionem fundatam, dec. 585. num. 4.

Amplia, vt intentionem fundatam habeat pro conſecutione huiuſmodi quartæ in certa ſpecie loco aliarum ſubrogata, dec. 667. nu. 3. & 5.

Quota præſcribi non poteſt ſine poſſeſſione, vel quaſi, dec. 733. nu. 1. 3. & ſeq.

Solutio à quibus debeatur, vide *DECIMÆ*.

DECIMAS

Colonus tenetur ſoluere pro rata fructuum, quos colligit, deciſ. 214. num. 7.

Declara, vt ibi num. 8.

Deberi à laicis faciliùs probari poteſt per Rectorem, quàm illas non deberi probare poſſint laici contra Rectorem, deciſ. 268. numer. 2. & 9.

Probatur ex quaſi poſſeſſione illas percipiendi, dec. 235. nu. 6.

Ex Inſtrumentis, ibid.

Ex depoſitionibus Teſtium, ibid.

Exigendi quaſi poſſeſſio probatur per Teſtes, deciſ. 212. num. 1. 3. & 5.

Ius paſcendi animalia in aliquo loco, nihil commune habet cum iure percipiendi decimas, deciſ. 578. nu. 5. & 8.

DECIMIS

Agere poteſt pro decimis quicumque habet intereſſe in Eccleſia, deciſ. 254. numer. 1. 2. & 6.

Farfa bona omnia decimis ſunt ſubiecta, deciſ. 49. num. 8.

Sententia latæ ſuper decimis contra vnum, alios non afficiunt, dec. 605. n. 6.

DECISIONES ROTÆ ROMANÆ IN SPECIE

Caualer. deciſ. 71. declaratur, dec. 244. nu. 6.

Coccin. deciſ. 983. quæ eſt 300. *poſt Cenc. & Duard. de cenſib.* declaratur, deciſ. 540. nu. 9.

Diuerſ. par. 1. deciſ. 703. declaratur, deciſ. 291. numer. 13.

Pampilonen. Antelationum coram Lancellotto explicatur, dec. 101. num. 7.

S. M. Innoc. X. Pamphiliana huius operis 50. impugnata à *Gratiano* defenditur, ibi nu. 11.

Huius operis 93. controuerſa per *Conciolum* vindicatur, ibi num. 8. & ſeqq.

Seraph. deciſ. 872. declaratur dec. 244. num. 7. deciſ. 540. nu. 9.

DECISIONES ROTÆ ROMANÆ IN GENERE

Gratiam ſi neutri iuſtificant quoad non ius colligantis, dec. 116. nu. 2.

Reuidenda non faciunt conſtare de iure, vel non iure Partis, deciſ. 296. numer. 4. 17. & ſeqq.

Reuocantur, ceſſante ſuppoſito, ſub quo emanarunt, dec. 90. nu. 9.

Sententia Rotalis iuſtitiam clarificant, deciſ. 80. num. 1. & 7. dec. 107. num. 2. dec. 173. num. 1. dec. 177. num. 1. dec. 194. num. 1. dec. 195. nu. 1. dec. 217. num. 9. dec. 303. nu. 2. dec. 310. num. 2. dec. 362. num. 2. dec. 376. num. 2. dec. 414. nu. 2. deciſ. 427. num. 2. deciſ. 690. num. 3. deciſ. 719. num. 2.

Sequenda quando ſint, deciſ. 296. numer. 17. & ſeqq.

DECISIONVM

Articuli tendentes ad euertenda fundamenta deciſionum præſumuntur calumnioſi, nec merentur admitti, dec. 42. num. 2. dec. 83. num. 3. & 15.

Vide *CALVMNIA*.

DECLARATIO

Agentis præualet declarationi per Teſtes depo-

ſitæ,

ſitæ, deciſ. 345. numero 10.
Requiritur ad ſciendum eius animum, ibid.
Cui ſtandum eſt, ibid.
Animi fieri non poteſt per Procuratorem ſine ſpeciali mandato, deciſ. 277. nu. 10. deciſ. 281. nu. 11. dec. 325. nu. 21.
Multò minùs per Tertium, dec. 701. numer. 4.
Capituli antecedentis deſumitur ex ſubſequenti, dec. 359. nu. 3.
Super priuatione Beneficiato eſt appellabilis, dec. 721. nu. 4.
Citati ad declarandum, an velit vti depoſitionibus Teſtium, vel Inſtrumentis pro bonis, veris, & legalibus, an debeat eſſe præciſa, ſimpliciter, & abſque vlla conditione, deciſ. 276. nu. 1. dec. 713. nu. 1. & 6.
Dato præſertim competenti termino ad deliberandum, dec. 276. nu. 2.
An ſufficiat declaratio affirmatiua cum clauſula *donec, & quouſque fuerit de contrario legitimè certificatus*, ibid. nu. 3. 4. & ſeqq. dec. 713. num. 1. 5. & 6.
Confeſſionis dubiæ poteſt incontinenti, & conſecutiuè fieri per confitentem, deciſ. 582. numer. 11.
Debitoris facta tempore non ſuſpecto, & antequàm contraheret æs alienum, debet attendi etiam in præiudicium creditorum, deciſ. 544. num. 2.
Decreti deſumitur ab actis, deciſ. 710. num. 4. & ſeqq.
Deducitur ex dictione *videlicèt*, deciſ. 674. num. 6. & 10.
Item quandoque ex dictione *ſeù*, deciſ. 363. num. 13. dec. 480. nu. 3. & 8.
Diſpoſitionis dubiè deſumitur ex antecedentibus, & ſubſequentibus, dec. 549. nu. 3. dec. 728. n. 1. 2. & ſeqq.
In vna parte deſumitur ab alia, deciſ. 340. num. 6.
Diſpoſitioni nil addit de nouo, ſed tantùm detegit, quod priùs continebatur ſub verbis dubiis, & generalibus, dec. 363. nu. 10.
Inhibitionis Rotalis de facili haberi poteſt, vel ab ipſa Rota, vel ab aliis Iudicibus ſuperioribus, dec. 537. nu. 2. 3. 9. & ſeqq.
Iudicis tollitur per ſubſequentem eius actum incompatibilem, per quem videtur à prima declaratione receſſiſſe, dec. 717. n. 7.
Litteras Apoſtolicas non eſſe iuſtificatas, non vulnerat earum priuilegia, nec viam executiuam, deciſ. 306. nu. 5.
Papæ attendenda eſt, maximè quando continet ipſius factum proprium, dec. 462. num. 3. 7. & ſeq.
Facta in Signatura Gratiæ probatur ex atteſtatione vnius ex Dominis, qui in illa interuenerunt, deciſ. 451. nu. 2.
Producentis ſcripturas, quod nolit illis vti, quid operetur, dec. 604. nu. 4.
Quod illam habeat pro vera, & legali, eaque pro tali vti intendat, operatur, quod non poſſit ampliùs per declarantem impugnari, deciſ. 670. nu. 2. & 16.
Subſcripta per Partes cenſetur approbata, nec poteſt ampliùs impugnari, deciſ. 78. numer. 4.
Teſtamenti in vna parte deſumitur ab alia, deciſ. 437. nu. 5.
Vnius præiudicat alteri habenti cauſam ab illo, dec. 527. num. 3.
Voluntatis Teſtatoris colligitur ex cauſis, proptèr quas fuit motus ad ita diſponendum, dec. 607 num. 12.
Cauſæ verò ex illius verbis, ibid.

DECLARATORIA

contra *Capitulum* non relaxatur, deciſ. 440. nu. 1. 12. & ſeqq.
Sed interdictum Eccleſiaſticum, ibid.
Dari tamen poteſt contra aliquos Capitulares, ibid. num. 3.
Caſibus in quibus concedatur, vel denegetur, dec. 161. num. 7.
Conditionaliter relaxata euaneſcit, adimpleta conditione, dec. 594. nu. 5.
Contumacia ceſſante non conceditur, deciſ. 161. num. 1. dec. 401. nu. 1. & 8. dec. 440. nu. 4. dec. 612. nu. 4. dec. 704. nu. 1. & 3.
Intimatio perſonalis mandati requiritur, vt relaxari poſſit declaratoria, dec. 401. nu. 6.
Nec defectus huiuſmodi intimationis ad hunc effectum ſanatur per comparitionem Procuratoris, ibid. nu. 4. 5. & 7.
Niſi compareat de certa ſcientia Principalis, cùm præſumptio non ſufficiat, ibid.
Liquidatio crediti eſt neceſſaria, vt relaxetur declaratoria, dec. 411. num. 3.
Ac qualitatis rei præſtandæ, deciſ. 612. n. 4. 5. & 8.
Paritio pro euitanda declaratoria probanda eſt ab eo, qui parere tenetur, deciſ. 293. numer. 2. & 5.
In omnibus, cùm ad hunc effectum ſufficiat, non fuiſſe paritum in re leui, ibid.
Nec recuſatio parendi poteſt excuſare ſub prætextu iniuſtitiæ mandati Rotalis, cùm de hoc non ſpectet cognoſcere ad Partes, ſed ad ipſam Rotam, ibid. nu. 4.
Relaxari ſolet pro terminis decurſis, & non ſolutis, dec. 594. nu. 4. deciſ. 612. nu. 6.
Non autem pro decurrendis, ibid.
Relaxatur ob non paritionem mandati Rotalis, dec. 366. num. 1. 2. & 11. dec. 440. nu. 1. dec. 509. nu. 1. & 2. dec. 513. nu. 1. & 2. dec. 515. nu. 1. & 2. dec. 560. nu. 1. deciſ. 612. nu. 7. & 8. dec. 631. nu. 1. & 2. dec. 709. nu. 1. & ſeq.
Præuia tamen illius, vel executorialium intimatione, ac reproductione, ſeruatiſque quatuor terminis ad docendum de paritione, ibid. & dec. 125. nu. 1. 4. & ſeqq. dec. 161. nu. 1. dec. 196. num. vn. dec. 293. num. 1. dec. 411. n. 1. dec. 420. num. vn.
Quandoque relaxatur cum termino vnius menſis, vel ſimili ad parendum præfixo, deciſ. 306. nu. 9. & 13.
Imò Rota non ſolet illam relaxare ſine termino ad parendum, dec. 440. nu. 11.
Retardari non poteſt ſub prætextu nullitatum, quæ fuerunt ſublatæ per deciſiones in Cauſa factas, dec. 161. nu. 2.
Contra Succeſſorem relaxatur, intimato illi mandato de manutenendo obtento contra

Ante-

Anteceſſorem, ſeruatiſque terminis, ac non docto de paritione, dec. 125. nu. 2.
Eoque faciliùs conſtito de contrauentione, ibid.

DECRETA

Viſita non comprӕhendunt creditores, qui non fecerunt carcerari, vel arreſtare debitorem, dec. 507. n. 1. 2. & ſeq.
Nec obligatio debitoris ad illa ſe referens, ibid.

DECRETI

Acceptatio, *& Vſus* importat prorogationem iuriſdictionis Iudicis, itaut ampliùs impugnari non poſſit, dec. 176. nu. 4. & ſeqq.
Defectus in donatione minoris non ſanatur per tacitam ratificationem deſumptam ex lapſu quinquennij, quia ad id requiruntur decem anni inter prӕſentes, & 20. inter abſentes, dec. 470. num. 15.
Reſeruatio in emptione officij quid operetur, dec. 544. nu. 5. 9. & ſeqq.
Verba vniuerſalia ſunt vniuerſalitèr intelligenda, reſtrictionē non recipiunt, & omnia comprӕhendunt, dec. 710. nu. 3.

DECRETO

Acquieſcere videtur, qui ab illo non appellat, dec. 417. num. 4. dec. 464. num. 2.

DECRETVM

Commiſit, & monuit &c. de ſtylo Curiӕ Maceraten. quomodò extendatur, & quem operetur effectum, dec. 648. nu. 8.
Commiſſionis Bannimentorum comprӕhendit etiam decretum de deliberando de ſtylo Ciuitatis Spoleti, & illarum Partium, dec. 441. num. 16.
Damnum irreparabile ex quo ſequi poterat, eſt appellabile, dec. 563. nu. 3.
Declaratur ab actis, dec. 720. n. 4. & 5.
Definitiuum dicitur, in quo Iudex mandat exequi Inſtrumentum licèt Camerali obligatione munitum, dec. 274. nu. 3.
De *Dimittendo* Beneficium incompatibile infrà duos menſes, vide *BENEFICIVM*.
Irritans certam formam inducit, deciſ. 291. numer. 2.
Ligat etiam ignorantes, deciſ. 731. numer. 4.
Manutentionem non impedit, quando non eſt notoriè iuſtificatum, deciſ. 556. num. 4. dec. 638. num. 4.
Vel vbi non eſt appoſitum ſuper certo corpore Beneficii, ibid.
Tacitè ineſt in inhibitionibus Curiӕ, deciſ. 731. num. 4.
Iudicis facit prӕſumere cauſam in contractu minoris, dec. 519. num. 4.
In inuentario fuiſſe omnia deſcripta, deciſ. 579. num. 2. & 7.
Ac omnia fuiſſe ſolemnitèr geſta, dec. 423. num. 5. & 9. dec. 434. num. 1. 3. & 8. dec. 519. nu. 1. & 10. remiſſiuè.
Habet enim prӕſumptionem pro ſe, deciſ. 441. nu. 11. dec. 467. n. 1. & 6.
Limita, vbi alitèr conſtet ex eodem inſtrumento, dec. 455. nu. 9.
Quando ceſſet hӕc prӕſumptio, deciſ. 434. num. 9.
Interpoſitum in contractu minoris cauſa cognita facit prӕſumere omnes ſolemnitates, dec. 519. num. 1. & 10.
Et ſufficit illius cognitio extraiudicialis, ibid. num. 9.
Limita, ſi fuiſſet interpoſitum ex falſa cauſa, dec. 219. num. 7.
Prout ex falſa cauſa interpoſitum diceretur, quatenùs principalis debitor non promiſiſſet releuationem indemnitatis, ibid.
Item, quando mulier, vel minor non haberet idoneos releuatores, deciſ. 455. numer. 10.
Operatur, quod ſtetur aſſertioni minoris in contractu emiſſӕ, dec. 434. num. 1. 3. & 8.
Requiritur ex Conſtitutionibus Marchiӕ in contractibus Mulierum, & minorum, dec. 205. num. 2. & 7.
Item in donatione facta per minorem, dec. 47. num. 9. & 10.
Item in mandato procurӕ Communitatis, ſeù Vniuerſitatis, dec. 231. num. 7.
Item in Vrbe pro validitate contractus mulieris, vel minorum, dec. 219. n. 4.
Transfundit onus probandi contrarium in allegantem, dec. 434. num. 8.
Veriſimile non eſt, quod fuerit interpoſitum in actu, ex quo reſultaret enormiſſima lӕſio, dec. 480. num. 21.
Manutentionis factum à Iudice nunquam tranſit in iudicatum reſpectu ipſius Iudicis, ſemperque poteſt reuocari, dec. 473. num. 7.
Qualificatum exequi non poteſt, niſi iuſtificata qualitate per allegantem, dec. 409. n. 7.
Pro *Receptione* iuramenti Teſtium facienda à Notario quatenùs deficiat, adhuc Teſtes dicuntur validè examinati, quatenùs examinentur cum interrogatorijs Partis aduerſӕ, deciſ. 512. num. 1. 6. & 7.
Refertur ad acta, dec. 720. num. 4. & 5.
Secundum poſtquam fuit obtentum, neceſſaria eſt actualis apprӕhenſio poſſeſſionis, dec. 549. num. 14.
Tempus, quod intercedere debet inter primum, & ſecundum decretum, reputatur fauorabile debitori, dec. 549. nu. 9.
Quantum eſſe debeat, non eſt in iure definitum, ſed pendet ab arbitrio Iudicis, ibid. num. 10. & 16.
Tertium quando referri debeat ad primum, quādo ad ſecundum, dec. 507. num. 5.

DEFECTVM

Vocatio Eccleſiӕ in defectum maſculorum eſt coniectura vocationis filiorum poſitorum in conditione, dec. 492. n. 8.

DEFECTVS

Cauſa probatur ex Inſtrumento, deciſ. 467. numer. 5.
Suppleri non poteſt per iuramentum in contractu minoris, dec. 519. num. 3.
Nec ex taciturnitate per quinquennium, dec. 470. nu. 12. & 17.
Citationis ad videndum examinari Teſtes ſuppletur, ſi Pars dedit interrogatoria, deciſ. 502. num. 5. 7. & ſeqq.
Ad videndum iurare, & examinari Teſtes ſuppletur per prӕſentiam Partis, dec. 648. nu. 7.

Pro-

Probatur ex inſpectione actorum, deciſ. 463. num. 1. & 6.
Conditionis reſoluit obligationem, deciſ. 479. numer. 1.
Inſinuationis non eſt viſibilis, nec reſultat ex ipſo inſtrumento, cùm inſinuatio fieri ſoleat ex interuallo, dec. 626. num. 15. & 17.
Per quam ex Partibus ſit probandus, ibid.
Iuriſdictionis cauſat nullitatem, deciſ. 593. num. 11. & 22.
Eſt inſanabilis non obſtante clauſula *arbitrio*, dec. 593. nu. 3. & 19.
Declara, vt ibi.
Reſultat ex eo, quod Iudex pronunciauerit, illa expirata, deciſ. 516. n. 1.
Item ex eo, quod proceſſerit, poſtquam fuerat allegatus ſuſpectus cum appellatione ab vlteriori proceſſu, dec. 593. nu. 11. & 22.
Item ex eo, quod procedat ad executionem litterarum Apoſtolicarum Iudex in illis non deputatus, dec. 508. num. 3. 8. & 9.
Narratorum etiam in genere ſufficit, quod fuerit excogitatus, ad vitandam ſubreptionem, dec. 538. num. 10.
Oppoſitus ex non inſertione litterarum tollitur eo ipſo, quod litteræ reperiuntur inſertæ in Inſtrumento, dec. 496. nu. 4.
Poteſtatis Statuentium operatur, quod ſub Statuto laicali non cenſeantur comprahenſa bona Eccleſiaſtica, dec. 545. nu. 14. & 16.
Teſtis quod ſit Religioſus vti leuis non attenditur, dec. 648. num. 17. & 23.
Teſtium ſuppletur ex eorum numero, dec. 539. num. 12.

DEFENSIO

Iurium Capituli eſt iuſta cauſa excuſans Beneficiatum à reſidentia, dec. 726. num. 3.
Nulla vbi competit, non eſt opus deputare Curatorem pupillo, dec. 562. nu. 5.

DEFVNCTI

Confeſſio impugnari non poteſt per illius hæredem, dec. 361. n. 11.
Debita ſoluens hæres dicitur illius hæreditatem adire, vide *ADITIO*.
Soluere tenetur hæres, deciſ. 348. num. 3. 8. & 13.
Non ſolùm ex quaſi contractu per aditionem cauſato, ibid. nu. 3.
Sed & ex eodemmet contractu, pro quo defunctus tenebatur, ibid.
Factum ab hærede impugnari non poteſt, deciſ. 361. num. 11.
Filij tàm maſculi, quàm fœminæ de iure ſuccedunt æqualitèr, dec. 554. nu. 1.
Hæredi ab inteſtato ad impediendam immiſſionem, legitimi contradictores dicuntur illius donatarij, dec. 626. num. 1.
Obitus in poſſeſſione Beneficij probatur ex Teſtibus deponentibus de actibus poſſeſſorijs, dec. 609. num. 5.
Item de publica voce, & fama, dec. 242. n. 5.
Procedit, niſi concurrat prouiſus ab Ordinario, ibid.
Vel niſi exhibeatur titulus alterius intereſſe prætendentis, ibid.
Poſſeſſio non ſuffragatur hæredi ſine apprehenſione, dec. 165. n. 11. & 19.
Vide *CONTINVATIO*.
Vltimi proximiori debetur renouatio emphyteuſis, ea finita per extinctionē lineæ, dec. 545. num. 1. & 15. dec. 650. num. 1. 20. & ſeqq.
Non ſolùm agnato, ſed etiam tranſuerſali, dec. 540. num. 2.
Maximè, quando Eccleſia non vult pro ſe retinere, ibid. nu. ſeqq.
Limita, quando declaratio non ſuccedit ob finitam lineam, ſed ob non ſolutionem canonis, dec. 680. num. 2.

DEFVNCTO

Attentata commiſſa ab Epiſcopo, vel Beneficiato defuncto, purganda non ſunt à ſucceſſore, vide *ATTENTATA*.
Hæres dicitur vna, & eadem perſona cum defuncto, dec. 348. num. 2.
Inſtantia cœpta cum defuncto continuari poteſt cum illius hærede, dec. 549. num. 8.

DELATIO

Iuramenti obedientiæ per Nouitios præſtandi ſpectat ad Abbatem, dec. 517. nu. 3.
Reliqua vide *IVRAMENTVM*.

DELEGATVS

Acceptans delegationem, quando ſit requirendus ſimul cum alio Coniudice ad exequendum, dec. 734. num. 7.
In *Citatione* non eſt neceſſe, quod inſerat tenorem delegationis, dum illius ſcientiam Pars habuerat aliundè, dec. 681. n. 6. & 8.
Congregationis repræſentantis ſupremum Principem, quæ non attentat, nec ipſe dicitur attentare, dec. 698. n. 1. & 9.
Epiſcopus itaquè à Sacra Congregatione Delegatus vti fungens vices Delegãus, non attentat, ibid. num. 2. & 9.
Iuriſdictionem Delegatam non poteſt Vicario committere, dec. 62. nu. 8.
Prophanare poteſt tanquàm delegatus Cœmeteria, & Eccleſias dirutas, deciſ. 463. numer. 2. & 8.
Ad examen recipiendum poteſt, reſeruata ſibi iuriſdictione, committere alteri, quod recipiat Teſtium depoſitiones, deciſ. 681. numer. 1. & 8.
Iudex Ordinarius cenſetur functus vice delegantis, deciſ. 600. num. 1. & 10. dec. 698. num. 4. & 8.
Amplia, quamuis Sententiam ſubſcribat, enunciando ſe Iudicem Ordinarium, quod feciſſe præſumitur ad demonſtrandam ſuam perſonam, non autem, vt procederet tanquàm Ordinarius, deciſ. 598. num. 7. deciſ. 600. num. 3. & 10.
Quando cenſeatur deputatus iure delegationis, & quandò commiſſio illi directa videatur potiùs iuriſdictionis excitatoria, dec. 598. num. 5. & 6.
Ad *Iuramentum* litis deciſiuum recipiendum poteſt alium ſubdelegare, deciſ. 297. nu. 2.
Papæ, vel alterius Principis Supremi vices ſuas poteſt alteri demandare, & alium ſubdelegare, dec. 648. num. 1.
Etiam ſi in Breui adſint verba *diſcretioni tuæ mandamus*, ibid. nu. 2. & 3. vbi de ratione.
Sententiam vti delegatus ſubſcripſiſſe cenſetur, dū vti delegatus proceſſit, dec. 600. nu. 2. & 12.

Subde-

Subdelegare regularitèr non poteſt, deciſ. 646. num.19.
Limita, vt ibid.nn. ſeqq.

DELIBERATIONIS

Clauſula Conſtituti appoſita per Iudicẽ in Inſtrumento deliberationis non transfert poſſeſſionem,dec.165.num.6.& 16.
Decretum præcedere debent plures oblationes in actis,dec.428.num.2.8.& ſeq.
Et de ſtylo Curiæ ad minùs tres,ibid.nu. 5.
Terminus debet eſſe vnius menſis, ibid. num. 5. 8.& ſeq.
Debitoribus datur,vt poſſint,vel pignus luere,vel meliorem conditionẽ,& oblatores maioris pretij perquirere, ibidem numer. 6. 8. & ſeq.
Quo termino elapſo, nullus alius oblator recipi poteſt, ibid. n.7.
Trium dierum non ſufficit, ibidem num.5. 8.& ſeq.

DELIBERATIONI

Conſenſus quando præſumatur præſtitus per debitorem, dec.331.num.4.& ſeqq.

DELIBERATIO

Exceſſiua non ſubſtinetur, dec. 441.n.19.
Facta pro iuſto pretio faciliùs ſubſtinetur, ſtante clauſula *arbitrio Rotæ*, ibidem nu.20.& 21.
Eò magis, ſtante turbiditate nullitatum, ibid.
Fieri debet iuxta ſtylum loci, ibid.nu. 17.
Plus offerenti, dec.428.num.1.8. & ſeqq.
Nulla eſt, ſi fiat ſine citatione *ad videndum ſubbaſtari*, dec.441.num.15.
Subſtinetur ſine ſolemnitatibus à Statuto requiſitis, quando fit vigore conſenſus debitoris, dec.331.num.3.& 4.
Valida non eſt, ſine termino ad reluendum præfixo, dec.534.num.5.

DELICTA

Omnia narrata iuſtificare debet, & concludentèr probare, qui ex capite delictorum impetrauit Beneficium, itavt nõ ſufficiat probatio vnius, quamuis illud ſatis eſſet ad priuationem, dec. 69.num.3.4.10.& 11.

DELICTI

Diffamatio ſuſpendit diffamatum ab omnibus actibus, dec.418. n.6.
Procedit, quando diffamatio æquipollet condemnationi, ibid.
Limita,ſi diffamatio proueniat ex ſola contumacia,ibid.

DELICTVM

Attentata ſapiunt delictum,ideò debent concludentèr probari.dec.689.n.9.& ſeqq.
Excluditur reſpectu illius, in cuius reſtitutione ad gratiam fuit dictum, non conſtare de delinquente, dec.327. n.7.
Vel, vbi conſtat de contrario, ipſum ſcilicèt non deliquiſſe, ibid. n.9.
Præſumi non debet, deciſ. 448. la ſeconda n.4.
Probatum non dicitur ex contumacia, deciſ.327. num.9.
Nec ex ſententia contumaciali, ibidem num.6.& 8.
Præſumitur namque talis ſententia lata proptèr contumaciam potiùs, quàm proptèr delictum, ibidem nu.5.6. & 8. ac deciſ. 281. num. 5. & 14.

DEMONSTRATIVE

Ad *Perſonam* Ordinarij dicuntur ſtare verba ipſius ſubſcriptionis, vbi ſe Ordinarium denunciat, quando in Cauſa procedit tanquàm Delegatus, ideó non excludunt, quod vt *Delegatus* proceſſerit, deciſ. 598. num. 7. deciſ. 600. num.3.& 10.

DENEGATIO

Solutionis in annuis præſtationibus dicitur turbare quaſi poſſeſſionem exigendi, deciſ. 592. num.9.

DENOMINATIONI

Veritas præualet, dec.585. num.8.

DENOMINATIO

Abbatis non dicitur improba, deciſ. 466. numer. 9.
Ideò per Ordinarium prohiberi non poteſt illi, qui ſolitus eſt Abbas denominari, ibidem.
Diuturna ſcientiam inducit etiam in præiudicialibus,ibid.num.3.

DENS

Et *Mens* requiritur ad contrahendam familiaritatem Cardinalis, dec.620.n.2.

DENTE

Et *Mente* quando dicatur contracta familiaritas Cardinalis, dec.590.nu.4.

DENVNCIATIO

Litis, & Moleſtiarum non eſt neceſſaria ad hoc, vt debeatur euictio in aliquibus caſibus, de quibus in dec.173.num.4.
Non operatur, quominùs emptor litem defendere debeat, quaproptèr quatenùs illius defenſionem omiſerit, dicitur in culpa, nec poteſt agere de euictione, deciſ. 246. numer. 7.
Quomodò ſit dirigenda, vt afficiat, deciſ. 173.num.3.& 7.
Requiritur, vt emptor poſſit agere de euictione, ibid.nu.2.5.& ſeqq.

DENVNCIATIONES

Matrimonij præſumuntur illo contracto, deciſ. 246.num.6.20.& ſeqq.
Requiruntur, aliàs matrimonium dicitur clandeſtinum, ibid.

DEPOSITIONES

Explicitæ Teſtium ſupplent depoſitiones aliorum minùs explicitas, dec.659.nu.2.
Magis ſpecificè ſunt in concurſu præferendæ, dec.453.n.6.& 12.
Teſtium non reddentium cauſam ſcientiæ, & rationem ſui dicti, non attenduntur, ibid. nu. 5.& dec.517.nu.3.
Etiamſi de huiuſmodi cauſa non fuiſſent interrogati, ibid.
Maximè in his, quæ ſenſu corporis percipiuntur,dec.517.n.3.

DEPOSITI

Actio non euitatur aſſerendo, res depoſitas fuiſſe amiſſas caſu fortuito, niſi ille plenè, & concludentèr iuſtificetur, dec.644.n.6.
Amplia, quia debet etiam probari, fuiſſe ſecutum ſine culpa depoſitarij, ibidem numer. 14.
Cauſa eſt magis priuilegiata, quàm cauſa ſocietatis,dec.27.num.10.

DEPOSITO

Conuenit, non autem ſocietati donatio fructuũ, & intereſſe, dec.27. n.3.

Item quietantia cum clauſula *vel alterius verioris ſumma*, ibid.nu.4.

Societas differt à depoſito, quia poteſt augeri, & minui, id, quod in depoſito non poteſt contingere, ibid. nu.13.

DEPOSITVM

Cautum ſufficit ad vitandam pœnam deuolutionis, ſeù caducitatis, deciſ. 658. num.7. & 9.

Conditionatum non ſuffragatur deponenti, deciſ. 52.num.10.dec.602. nu. 4.& 6.

Intellige de conditionibus extrinſecis, dec. 52. num.10.

Aliud namquè foret dicendum de conditionibus intrinſecis, ibid.num.15.

Integrum requiritur, aliàs non releuat, dec.602. n.4.& 6.

Limita, ſi fieret pro tota ſumma liquidata, quod ſufficeret, dec.273.n.6.

Liberum debet eſſe, aliàs non ſuffragatur, dec. 602.num.4.& 6.

Recipi non poteſt per Iudicem remiſſorialem ſubdelegatum pro liquidatione fructuum, cùm non habeat in hac parte iuriſdictionem, dec. 35.num.1.

Requiſitum ad certum effectum, nil intereſt, an ſit factum, vel faciendum, deciſ. 523. numer. 4.

Vigore mandati relaxati pro præſtatione noui fideiuſſoris, quid operetur, deciſ. 540. num. 2. & 3.

Vnius Iulij cum oblatione reſidui non admittiur, vbi agitur de reficiendis expenſis in Cauſa attentatorum, dec.182.nu. 2.7.& 8.

DEPVTATIO

Alterius quando fieri poſſit per Delegatum, & ſubdelegatum, vide *DELEGATVS*.

DEPVTATIONIS

Formæ debet attendi, dec.703.n.4.

DEPVTATVS

Vtitur iure illius, à quo deputatur, deciſ. 559. nu.2.& ſeqq.

DEROGATIO

Cũ *clauſula quorum tenores* nihil operatur quoad Conſtitutionem, cuius nulla fuit facta mentio, dec.141.num.3.

Concilij Generalis non deducitur per clauſulas derogatorias mentionem facientes tantummodò de Concilijs Synodalibus, ſeù Prouincialibus, dec.214.num.5.

Expreſſa requiritur, nec ſufficit generalis, dec.141.num.3.

Per *Legatum* fieri non poteſt, niſi ad id habeat ſpecialem facultatem à Summo Pontifice, dec.214.nu.6.

Medietatis vocum obtenta per præſentatum tribuit illi ius in vocum paritate, dec.722.num. 10.13.& ſeq.

DEROGATORIA

Appoſita in ſecundo teſtamento faciliùs importat primi reuocationem, dec.597.num.1. & 13.

Quid operetur dec.447. n.6.

DESCENDENTES

Dilecti præſumuntur magis, quàm extranei, dec. 313.num.10.

Magis, quàm Monaſterium, deciſ. 172. num.4.& 8.

Magis, quàm tranſuerſales, deciſ.457.n.5.

Excluſi non cenſentur propter tranſuerſales, ibid.

Fæminæ quatenùs per Statutum reintegrentur ad ſucceſſionem deficientibus maſculis, reintegratæ dicuntur ſolùm quoad illam portionem, quam habuiſſent, non extantibus maſculis excludentibus, dec.656.n.3. & 9.

Reintegrãtur etiam illæ, quæ non erant conceptæ tempore mortis illius, de cuius ſucceſſione agitur, dec.630.num.4.& 14.

Fructus non imputant in eorum legitimam, dec. 580.num.1.& 6.

Illegitimorum non vocatorum à Teſtatorè cenſentur excluſi, & non vocati, deciſ. 358. nu. 1.& ſeqq.& num.9.

Ne ſint melioris conditionis, quàm eſſet eorum Pater, ibid.

Prædilecti cenſentur, dec.426.num.2.

Soli veniunt ſub nomine familiæ effectiuæ, dec. 457. num.9.

Vocati faciliùs præſumuntur, dec.492. num.3.& ſeqq. vbi congeruntur coniecturæ vocationis.

DESCENDENTIA

Antiquior de deſcendentia præſumitur ille, quo nullus alius comparet ſe faciens antiquiorem, dec.456.nu.4.

A Fundatore iuriſpatronatus, quando non eſt plenè probata, poteſt coadiuuari, deciſ. 683. num. 7.

Stante quaſi poſſeſſione præſentandi non eſt probanda, dec.639.n.4.

Probatur ex confeſſione Partis emiſſa in Commiſſione, dec.587.n.4.

Vel in precibus, ibid.

Ex enunciatiuis, dec. 503. num.1.& 6.

Quamuis non excedentibus centum annos, ibid.

Maximè quando ſunt plures, & adminiculatæ, ibid.

Ex Inſtrumentis, ibid.& dec.587.n.3.

Ex inueſtitura, in qua quis nominatur filius, vel nepos, dec.587.n.3.

Ex libro Parochi, dec.456.nu.8.& 9.

Ex nominatione facta in teſtamento, deciſ. 587.n.1.2. & 6.dec.117.n.8.

Ex Teſtibus deponentibus de tractatu, educatione, nominatione, & communi reputatione, deciſ.503.n.2.3.& ſeq.

Item de viſu, auditu, & fama, iunctis præſertim alijs, dec.587.num.5.

Maximè ſi deponant per gradus diſtinctos, dec.54.num.2.

Quomodò probetur, deciſ. 365. num. 1.& ſeqq.

Succeſſionis ad effectum quando dicatur probata, dec.503.nu.1.& ſeqq.

DESCENDENTIÆ

Deficientia ex quibus probata dicatur, dec. 672. num.3. & ſeqq.

DESCENDENTIBVS

Legitimæ ſupplementum debetur, dum illis fuit relictum minùs legitima, dec.578.n.1.

Prouidere vnuſquiſque præſumitur ſibi, & ſuis deſcendentibus, dec.737. nu.5.

Digitized by Google

DESCENDENTIVM
Vocatio in vna parte teſtamenti arguit illorum vocationem etiam in alia, dec.492.nu.5.
Maximè concurrentibus alijs coniecturis vocationis, ibid.
DESCRIPTIO
Integra omnium bonorum requiritur ad validitatem inuentarij, dec. 579.nu.2.& 7.
Natiuitatis reperta in libro Parochi probat ætatem,dec.456. n.1,& 7.
Teſtatoris probat identitatem bonorum fideicõmiſſariorum in teſtamento deſcriptorum,dec. 117.nu.1.dec. 650.num. 7.
Et quatenùs vltra bona deſcripta etiam de alijs Teſtator diſpoſuerit, indè arguitur,ipſum alia etiam bona poſſediſſe, ibid.
Venditionis facta per venditorem in eius libris non transfert Dominium in emptorem, dec. 270.num.9.
DESERTIO
Appellationis inducitur eo quod non fuerint prorogata fatalia, dec.690.num.4.
Item lapſo anno, niſi fiat aliquis actus denotans illius proſecutionem, deciſ. 724. numer. 5.
Quomodò probetur, dec.618. nu.5.
Cauſa inducitur ex longa taciturnitate, dec.128. num.43.
Intellige,concurrente non iure deſerentis, num.45.
Tacita ex quibus deducatur, ibid. n. 41. & ſeqq.
DESIGNATIO
Temporis facta cum dictione *per* requirit tempus completum,dec.543.n.3.10.& 12.
DETENTATIO
Sola ſufficit ad effectum manutentionis,dec.165. num.4.dec.721.n.9.& 18.
DETENTOR
Executor dicitur mixtus, quando eſt citandus detentor,dec.452.n.5.& 9.
DETERIORATIO
Bonorum non attenditur reſpectu legitimæ debitæ in iiſdem bonis, deciſ. 469. la 2.nu.2.& 9.
Non præſumitur tanquam quid facti, ibid. num.3.
Per vſufructuarium debet emendari, dec. 171.num.17.
Conditionis Mariti ſufficit, vt Vxor poſſit agere pro aſſecuratione ſuę dotis, deciſ. 113. n.8.
DETERMINATIO
Eadem inducitur per dictionem *etiam*, deciſ.156. num.19.
Vnica reſpiciens plura determinabilia, omnia æqualitèr determinat, deciſ. 26. ſub num. 9. deciſ.457. num.5.dec.679.num.1.7.11.& ſeqq. vbi declaratur,dec.710.nu.5.
Limita, ſtante diuerſitate rationis, deciſ. 26.n.3.dec.457.nu. 5.
Dummodò ratio diuerſitatis ſit, clara, dec. 457.num.5.
Inæqualitèr aliquandò determinat,dec.313. num.15.
DETRACTIONES
Certæ ratione loci, & quotæ impedire non poſſunt immiſſionem pro indiuiſo fideicommiſſario,dec.707.n.4.10.& ſeq.
Fieri non debent ex bonis ſubiectis fideicommiſſo particulari, niſi deficientibus alijs bonis,dec.492.num.14.& 32.
Impediunt immiſſionem fideicommiſſario, deciſ. 53.num.6.dec.203.num.1.& 9.
Incerta non impediunt immiſſionem citra perceptionem fructuum, deciſ.707.nu.5.
Prætendi non poſſunt ex fideicommiſſo ordinato per extraneum, deciſ.117.n.6.& 20.
Maximè ſi ſint prohibitæ vel tacitè, vel expreſsè, ibid.
Vbi non competunt, fideicommiſſarius dicitur legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem hæredi, ſtante fideicommiſſo claro, & indubitato, dec.492.nu.1.
E conuerſo talis non eſt, quando illæ competunt, dec.32.nu.5.
DETRACTIONVM
Exceptio impedit fideicommiſſario immiſſionẽ, vide *DETRACTIONES*.
DETRACTIO
Dotis competit Vxori antequàm reſtituat Mariti hęreditatem, dec.707.nu.6.
Amplia, vt idem dicendum ſit de hærede Vxoris, ibid.nu.7.
Etiamſi de dote non conſtaret,niſi per confeſſionem de recepto facta per Maritum in eius teſtamento,ibid.n.8.vbi de ratione.
Fieri debet de bonis fideicommiſſarijs aſcendentium deficientibus bonis liberis, tàm pro illa conſtituenda,quàm pro illa reſtituenda, ibid.num.12.
Non obſtante, quod Teſtator prohibuerit eius bona alienari etiam ex cauſa dotis, deciſ. 399.num.20.
Reliqua vide verb. *AVTHENTICA, BONA,DOS*.
Legati relicti per Patrem fauore filiarum pro legitima fieri debet non vti æs alienum antè legitimam, ſed ex ipſa legitima, dec. 718.numer. 2.
Legitimæ fieri debet inſpecto valore,ſeù ſtatu hæreditatis deſumpto ex actu venditionis illius bonorum facto per hæredes, deciſ. 469. la 2. num.1.7.& ſeq.
Fieri non poteſt ex bonis ſubiectis fideicommiſſo particulari, vide *DETRACTIONES*.
Fit ex bonis donatis, ac ſi extarent in patrimonio, dec. 633.num.1.& 6.
Reſtitutionem bonorum fideicommiſſariorum an poſſit impedire, deciſ. 570. numer. 7.
DEVOLVTIONIS
Dominium rei emphytheuticæ quando dicatur probatum ad effectum deuolutionis, deciſ. 661.num.1.& ſeqq.
DEVOLVTIO
Emphyteuſis, vide *CADVCITAS*.
Iuris petendi renouationem conceſſionis bonorum emphytheuticorum fit ad fauorem aliorum proximiorum, quando proximior illam non petit, dec.545.num.4.
Probanda eſt gradatim, quando continet fundamentum gratiæ,dec.613.nu.9.
DICTA
Teſtium,vide *TESTES*.

DICTIONES

Actualiter recepit, vide *VERBA*.

Aſſigno importat tranſlationem dominij, quando præceſſit titulus habilis, deciſ. 240. numer. 2.

Vide *VERBA*.

Carus denotat particularem affectionem, deciſ. 439. num. 9.

In legato operatur, vt illud veniat ampliandum fauore legatarij ſic nominati, ibid.

Cenſus varias habet in iure ſignificationes, de quibus in dec. 585. num. 3.

Citrà abſque copula *&*, an ſufficiat ad probandam immemorabilem, dec. 166. n. 3.

Cum copula *&* denotat continuationem temporis, deciſ. 501. num. 1. deciſ. 659. numer. 1. & 6.

Confeſſus fuit habuiſſe, & recepiſſe &c. vide *VERBA*.

Continuè importat temporis continuationem, dec. 166. num. 3.

Cum facit venire copulatum acceſſoriè, & non principalitèr, dec. 710. nu. 6.

Etiam ampliat diſpoſitionem ad alios caſus, dec. 356. num. 9. & 18.

Illoſque implicat, ibid. nu. 18.

Caſum præcedentem minùs dubitabilem connectit cum ſubſequenti magis dubitabili, & in vtroque eandem determinationem inducit, ibid. num. 19.

Quamuis agatur de materia ſtricta, vel odioſa, ibid. n. 20.

Dicitur ampliatiua, augumentatiua, & implicatiua, ibid. num. 21.

Æquiualet dictioni *vltrà*, ibid. n. 22.

Repetit præcedentia cum omnibus ſuis qualitatibus, ibid. n. 23.

Maximè quando illi adijcitur dictio *&*, ibid. num. 24.

Stat aliquandò alternatiuè, & nonnunquā facultatiuè, ibid. nu. 25.

Et, vide *COPVLA*.

Familia, vide *VERBVM*.

Ideſt exponi poteſt per dictionem *ſeù*, dec. 486. num. 3. & 8. dec. 587. num. 6.

Ipſis eſt perſonalis, deciſ. 313. num. 4. dec. 393. num. 3.

Quando ſit repetitiua earundem qualitatum, ibid.

Mas Hiſpana, explicatur Italico ſermone per dictionem *più*, dec. 710. num. 4.

Per ſaldo &c. important perfectam redditionem rationis, ita vt adminiſtrator non teneatur illam iterùm reddere, dec. 582. n. 4.

Per de ſui natura requirit tempus completum, adeò quod non ſufficiat illud eſſe cœptum, dec. 543. num. 4.

Più Italica explicatur ab Hiſpanis per dictionem *mas*, ſuprà verſ. *Mas*.

Plura in materia prohibitiua verificatur in duobus, dec. 351. n. 3.

Prorsùs denotat totalem, & omnimodam extinctionem, dec. 737. nu. 3.

Prout quandoquè ſtat limitatiuè, & reſtrictiuè, dec. 412. num. 3. 16. & ſeq.

Quandoquè autem importat conditionem, ibid.

Prout tantam quantitatem eſſe dixit in præſentia Notarij &c. vide *VERBA*.

Qualitercumque, & quauis de cauſa, vide *VERBA*.

Quamdiù cenſetur appoſita fauore cohæredis, dec. 642. num. 2.

Quamdiù vixerit, & non vltrà appoſitæ in inſtitutione important nouum fideicommiſſum fauore cohæredis, deciſ. 642. num. 1. & 6. dec. 707. num. 2.

Quatenùs conditionem importat, dec. 391. nu. 1. & 6.

Quid operetur, ibid.

Quondàm denotat nominatum eſſe mortuum, dec. 672. nu. 4. & 9.

Semper, & toto tempore important temporis continuationem, dec. 501. num. 2.

Semper temporis continuationem ſignificat, dec. 166. num. 3.

Seù poteſt ſtare expoſitiuè pro *ideſt*, deciſ. 486. num. 3. & 8. dec. 585. nu. 6.

Similitèr denotat æqualitatem diſpoſitionis, ſeù vocationis cum caſu præcedenti, deciſ. 706. num. 3.

Tanquàm denotat improprietatem, deciſ. 737. num. 14. & 18.

Tantùm excludit omnes alios prætèr expreſſos, deciſ. 507. num. 4. & 5. deciſ. 674. num. 1. 5. 9. & 10.

Habet enim implicitam negatiuam, deciſ. 674. n. 1. 5. 9. & 10.

Tunc, & eo caſu, vide *VERBA*.

Tunc extremitatem temporis ſignificat, dec. 415. num. 9.

Referenda an ſit ad tempus conceptionis, vel natiuitatis filij, ibid.

Vel vti alternatiua non poteſt ſtare copulatiuè, quando eſt verificabilis in vtraque parte diſpoſitionis, dec. 237. nu. 4.

Verò eſt aduerſatiua, dec. 439. n. 15.

Videlicèt declarat, & reſtringit præcedentem diſpoſitionem generalem, deciſ. 674. num. 6. & 11.

Vltrà aliquandò explicatur per dictionem *etiam*, dec. 156. num. 22.

Volo, vide *VERBA*.

A DIE

Interpellationis iudicialis debentur Viduæ fructus dotis, dec. 24. num. 1. 8. & 10.

Litis motæ debentur fructus in iudicio manutentionis, dec. 493. num. 3. & 5. dec. 592. n. 12. 14. & 18.

Ac in omnibus interdictis, deciſ. 31. nu. 2. & 8.

Etiam in ſpolio non violento, ibid. nu. 4.

Declara, vt in dec. 592. num. 2. & ſeqq.

Notitiæ ſufficit appellare à Sententia lata per contradictas, dec. 645. n. 5. & 11.

Scientiæ incipit annus proximiori ad petendam renouationem emphyteuſis, deciſ. 545. num. 6.

Ordinarij Collatoris incipit currere ſemeſtre ad faciendum concurſum, deciſ. 290. numer. 6.

Reliqua vide in ſuis ſedibus.

DIES

Certa vbi fuit ſtatuta ad faciendam ſolutionem in certo loco, per illius aduentum debitor

Digitized by Google

non dicitur conſtitutus in mora, niſi creditor probauerit, ſe illa met die fuiſſe in loco deſtinato, dec.548.n.4.& 5. vbi de ratione.

Nuptiarum tanquàm incerta non conſtituit fratrem in mora, eo quod ſororem non dotauerit, niſi ad id fuerit interpellatus, deciſ. 541. num.7.& 8.

Vltima anni, vel menſis completa requiritur, quando diſpoſitio fuit concepta cum dictione *Per*, dec. 543. nu.5.12.& ſeqq.

DIFFAMATIONIS

Materiam qui tractent, deciſ. 192.nu. 7. & ſeqq.

DIFFAMATIO

Delicti ſuſpendit diffamatum ab omnibus actibus, vide *DELICTI*.

DIFFAMATVS

Beneficio præſertim Curato dignus non eſt diffamatus de malis moribus, deciſ. 115. num. 2. 6. & ſeq.

Probare tenetur iactationes, & diffamationes, cũ in hac parte ſit actor, dec.192. nu.2. & 3. dec. 645.n.1.& 8.dec.699.n.1. & 6.

Aliàs non eſt audiendus, dec. 192. n.2.& 3.

DIFFERENTIA

Inter *Ius* incantus, & ius prælationis quæ ſit, & quando attendatur, dec.450.num.6.

Nulla eſt inter penſionem, quæ petitur vti ſors, & alias res, puta Domum, vel prædium in iudicio principalitèr deductas, deciſ. 592. nu. 7.& 12.

Sexus inter maſculos, & fœminas ad effectum ſucceſsionis ſublata eſt de iure communi, dec. 545.n.9.dec.554.n.1.

Inter *Verba, Confeſſus fuit habuiſſe, & recepiſſe*, & verba *Habuit, & recepit*, quæ ſit, dec.687. nu.1.5.& 12.

DIFFICVLTAS

Probationum operatur, quod admittantur, quæ aliàs non admitterentur, dec.566.n.7.

Requiritur ad iuramentum in litem, quod ex dolo Aduerſarij proueniat, deciſ.193.nu.1. 4.& ſeqq.

DIFFORMIS

Interpretatio non cadit, vbi eſt eadem diſpoſitio, vide *DETERMINATIO*.

DIFFORMITAS

Obſeruantia operatur, vt illa non veniat attendenda, dec.469.la 1.nu.4.

Sententiarum vndè arguatur, deciſ. 4. num.4. & ſeqq.

Vide *CONFORMITAS*.

Verbalis non attenditur, vbi concurrit conformitas effectualis, ibid.

DIGNIOR

In *Concurſu* ad Beneficium quis cenſeri debeat, vide *IN CONCVRSV*.

DIGNITAS

Abbatialis requiritur, vt quis propriè dicatur Abbas, dec.466.n.4.11.& ſeqq.

Capituli eſt Archidiaconatus, deciſ. 373. numer. 5.

Item Archipresbyteratus, ibidem n. 5.& 8.

Procedit in Cathedrali, non autem in Collegiata, dec.127.antè n.8.

Item Cantoratus, ibid. antè num. 9.

Item Decanatus, dec.373. nu.9. & ſeqq.

Maior in Eccleſia habet aſſiſtentiam iuris communis quoad præeminentiam; ibidem numer. 5.

Prima in Eccleſia Cathedrali eſt Archipresbyteratus, dec.127.antè n.8.

DIGNITATES

Præcedentiam de iure communi non habent in Choro, abſentibus Decano, & Priore, deciſ. 127.ante num. 9.

Nec in hac parte habent aliquam iuris aſſiſtentiam, ibid.

DIGNITATVM

Applicationes, & *Diſmembrationes*, quæ non ſunt effectum ſortitæ, reuocantur per Regulas Cancellariæ Pontificis ſucceſſoris, dec. 483. num.2.

Poſſeſſio non eſt capienda capitularitèr, quando illæ non ſunt de Capitulo, deciſ. 460. antè num.9.

Prouiſio de iure communi ſpectat ad Epiſcopum, & Capitulum ſimultaneè, deciſ. 652. numer. 2.

DIGNVS

Beneficio Curato non eſt diffamatus de malis moribus, vel de delicto, deciſ. 115. num. 2. 6. & ſeq.

DIGRESSIO

Ad plures *Subſtitutionum* gradus eſt vrgens coniectura vocationis filiorum poſitorum in cõditione, dec. 43.n.4.dec.492.n.9.

Plurimùm operatur iuncta cum alijs, quàuis de per ſe ſola non ſufficiat, deciſ. 492. numer. 9.

DILAPIDATIONE

Ceſſante remouendum eſt ſequeſtrum proptèr illam appoſitum, dec.702.num.1.

DILAPIDATIO

Expectanda non eſt ab Vxore de bonis Viri ad petendam aſſecurationem dotis, ſed ſufficit ad hunc effectum, quod Maritus incipiat malè vti rebus ſuis, & conditionem ſuam deteriorauerit, dec.113.nu.8.

Operatur, vt ſit apponendum ſequeſtrum ſuper bonis fideicommiſſi, dec.533. n.2.

DILATIONE

Remiſſoriam vbi ſuſpicatur peti pro extorquenda dilatione, breuis terminus præfigitur petenti ad illam expediendam, deciſ. 175. numer. 7.

Ad *Certiorandum* Principalem pendente, Iudex non poteſt ad vlteriora procedere, & nullitèr procedit, dec. 132.nu.7.& 14.

Sententia eſt nulla, ſi feratur pendente termino probatorio, vel alia dilatione iudiciali, ibid. num.14.

DILATIO

Debitori mulieris conceſſa pro tempore nimis longo dicitur læſiua, dec.205.n.6.

Emptori data ad ſoluendum pretium ceſſare facit fructus recompenſatiuos, dec. 52. num. 11. vbi de ratione.

Limita, ſi non fuit prædefinitum tempus ſolutionis, ibid.

Item ſi fuit conuenta ſolutio fructuum pẽdente dilatione, ibid.

DILECTIO

Maior præſumitur ergà Deſcendentes, quàm ergà tranſuerſales, vide *DESCENDENTES*.

Ope-

Operatur, quod legatum ſit latè interpretandum, deciſ. 439. num. 9. deciſ. 728. numer. 17. & ſeqq.
Teſtatoris arguitur ex eo, quod vocauerit aliquem *Carum*, dec.439.num.9.

DILIGENTIÆ

Ceſſionarij pro exigendo credito excludunt illius negligentiam, dec.646.num.2.
Excludunt culpam, & negligentiam, deciſ. 430. num.4.
Profeſſionem præcedere debent diligentiæ ſuper vita, & moribus illius, qui vult profiteri, ex Conſtitutione Sixti V. dec. 552. num. 27. & ſeqq. vbi de materia.
Factæ tamen præſumuntur, itaut contrarium dicenti, incumbat onus probandi illarum negatiuam, ibid.

DIMINVTIONE

Beneficia conferri debent ſine diminutione, dec. 486.n.3.dec.668.nu.7.

DIMINVTIONEM

Quantitas non recipit, nec augumentum, dec. 679.nu.2.& 14.
Quota recipit, ibid.

DIMINVTIO

Fideicommiſſi non prouenit ex alienatione bonorum facta ad effectum reinueſtiendi, dec.533. num.3.
Valoris bonorum non attenditur reſpectu legitimæ debitæ in ipſis bonis, dec. 469. la ſeconda num.2.& 9.
Non præſumitur tanquàm quid facti, ibidem.

DIMISSIONI

Rigoris locus eſt, quando Rota habet arbitrium, dec.553.num.4.& 6.

DIMISSIO

Poſſeſſionis naturalis ſufficit, quamuis ciuilis animo retineatur ad effectum paritionis, dec.730. num.2.4.& 8.

DIMISSORIÆ

Litteræ an poſſint concedi per Vicarium Epiſcopi, dec.555.num.4.

DIMITTENDI

Beneficij valor non eſt neceſſe, quod iuſtificetur, dec.652.num.11.

DIOECESIS

Epiſcopus habet fundatam intentionem circa exercitium omnimodæ iuriſdictionis in omnibus Eccleſijs ſuæ Diœceſis, deciſ.603. num. 3.& 6.

DIRECTÆ

Actiones, vide *ACTIONES*.

DIRECTVS

Dominus, vide *DOMINVS*.

DIRVTA

Loca Sacra poteſt Archiepiſcopus prophanare, tanquàm Sedis Apoſtolicæ Delegatus, deciſ. 463.n.2.& 8.

DISCESSVS

A Marito iuſta cauſa reſpectu Vxoris reputatur illius ſæuitia, dec.736.n.2.
Vide *CAVSA*.

DISCONTINVA

Cauſa conſuetudinis illam non inducit, niſi per tempus immemorabile, dec. 489. nu.2.

DISCORDIA

Teſtium ſuppletur ex eorum numero, dec. 496. num.6.

DISCREPANTIA

Inter *Enunciata* in primo, & ſecundo Teſtamento, quomodò tollatur, vel concilietur, dec. 651.num.9.

DISCRETIO

Significat idem, quod iudicium, deciſ. 648. numer. 4.
Hinc verba *diſcretioni tuæ mandamus* idem important, ac *Iudicio tuo mandamus*, ibid.

DISCRETIVA

Oratio quid operetur, deciſ. 349. nu. 10. & 19.

DISCVSSIO

Particularis requiritur, antequàm Rota concedat executionem Sententijs aliorum Tribunalium, dec.553.n.5
Petitorij donec pendet, poſſeſſor non eſt priuandus commodo ſuæ poſſeſſionis, deciſ. 735. num.8.
Sententiarum Rotalium diù habita operatur, vt ſtante illarum validitate nō ſit retardanda executio, dec.692.n.1.

DISDICTA

Societatis officij operatur, quod creditum tranſeat in purum mutuum, deciſ. 420. num. 1. & 14.
Quod non currat ampliùs periculum vitæ, nec ſit locus amiſſioni, vel lucro ſortis principalis, ibid.
Quod fructus ex illa ampliùs non debeantur, ibid.num.2.

DISMEMBRATIONIS

Cauſa dicitur neceſſitas, vel euidens vtilitas Eccleſiæ, dec.469.la 1. num.5.
Obſeruantia difformis non releuat ad illius validitatem, ibid.num.4.
Materiam qui tractent, dec.20.num.10.

DISMEMBRATIO

Alienationis eſt ſpecies, deciſ. 41. num.12.& 14.
Ideò requirit omnes ſolemnitates, quæ in alienationibus bonorum Eccleſiaſticorum ſunt adhibendæ, ibidem, & deciſ. 469. la 1. num.1.& 8.
Effectum non ſortita, reuocatur per regulas Cancellariæ Pontificis ſucceſſoris, dec.483. nu. 2. & ſeq.
An id procedat in diſmembratione facta ad ſuccurrendum neceſſitatibus menſæ Capitularis, ibid.nu.4.& 5.
Fructuum an comprehendatur ſub regulis reuocatorijs, ibid.num.3.
Operatur, quod ex locis diſmembratis Decimæ ampliùs exigi non poſſint, deciſ. 292. num.1. 5.& ſeqq.
Limita, vbi alitèr fuiſſet in diſmembratione conuentum, ibid.
Poſſeſſionem præſupponit antè diſmembrationem, dec. 41.num.4.
Solemnitatibus deſtituta, non impedit reſtitutionem in ſpolio, ibid.num.11.

DISPENSATIONIS

Executor poteſt etiam extraiudicialitèr ſe informare pro illius iuſtificatione, deciſ. 139. numer 10.
Ità præſumitur feciſſe, dum ad illius executio-

cutionem proceſſit, ibidem.

DISPENSATIONI

Contrauenient in vna parte, an cadat ab illius commodo in totum, dec.351.nu.5.& 7.

DISPENSATIO

Ad Beneficia plura recipienda eſt diuerſa à diſpẽſatione pro pluribus Beneficijs retinendis, dec.351.num.5.& 7.

Ideò pro illorum retentione non ſuffragatur, ibid.num.1.3.& 6.

Maximè ſi contineat clauſulam, *dummodò plura ſimul non ſiat retinenda,* ibidem.

Operatur, quod diſpenſatus duo tantùm Beneficia ſine Cura conſequi poſſit, & non vltra, ibid.num.1.& 7.

Quamuis concepta eſſet cum verbis vniuerſalibus *ad quacumque, & qualiacumque Beneficia*, ibid.

Subreptitia dicitur, ſi diſpenſatus nõ expreſſit, quod alia Beneficia obtinuerit, ibidem num.4.& 7.

Etiamſi illa nullitèr obtinuiſſet, ibid.

Epiſcopi ſufficit ad promouendum illegitimum, vel naturalem ad Sacros Ordines, deciſ. 237. num.9.

Matrimonialis dirigi ſemper ſolet Ordinarijs locorum, tàm ex ſtylo Datariæ, & Cancellariæ, quàm ex diſpoſitione *Sac. Concilij Tridentini*, dec.16.num.3.& 10.

Foro originis, & aſſiduæ habitationis contrahentium attento, non autem accidentali, dec.42.num.4.

Iuſtificari debet quoad omnia in ea contenta, dec.139.num.9.

Sed in hac parte executor non debet mordicùs, & iudicialitèr probationes exquirere, cùm ſufficiant extraiudiciales, ibid.n. 10.

Obtenta poſtquàm fuit, nouus conſenſus requiritur, dec.96.n.13.

Quamuis iam anteà fuiſſent validè contracta ſponſalia, ibid.

Præſumitur in matrimonio contracto inter conſanguineos ex longæua coniugum cohabitatione, deciſ. 246. nu. 7.& 8.

Qualis ad hunc effectum dicitur cohabitatio decennalis, ibid.n.8.

Item ex alijs, de quibus ibidem nu. 7.& 8.

Subreptitia an dicatur, dum in ea non fuit narratum, quod penderet lis ſupèr nullitate matrimonij, dec.139.n.12.

DISPOSITIO

Alienis de bonis fieri non poteſt, deciſ. 541. numer. 9.

Ampliari non debet ex clauſulis derogatorijs, quæ ſolummodò important illius maiorem validitatem, & remotionem impedimentorum, dec.671.num.2.

Bonorum legatorum ſpectat liberè ad legatarium, prout ſpectabat ad Teſtatorem, dec.477.n.2.

Clara declarationem non recipit ab obſeruantia interpretatiua, dec.679.nu.9.

Commiſſa per verba *e non diſponendone*, quem effectum habeat, decedente Commiſſario antè Teſtatorem, dec.478.n.7.& ſeqq.

Conditionalis corruit, deficiente conditione, dec. 479.nu.1.

Non dicitur facta ſub ea forma, quæ tacitè de iure ſubintelligitur, dec.498.n.3.

Quando non eſt in ſubſtantia, recurritur ad arbitrium Iudicis, ſeù boni viri, deciſ. 607. num. 14.

Conuenire non poteſt, vbi non conueniunt illius verba, dec.728.nu.14.

Eadem non debet difformitèr interpretari, vide *DETERMINATIO.*

Fideicommiſſi iunioris non cenſetur compræhendere bona ſubiecta fideicommiſſo antiquiori, dec.640.n.2.

Generalis compræhendit etiam caſus priuilegiatos, & perſonas priuilegiatas, deciſ. 450. nu. 1. 7. & 11.

Non compræhendit bona fideicommiſſo, & reſtitutioni ſubiecta, dec. 538. num.4.6.14. 15.& 20.

Iuris communis habet locum in caſu per Statutum omiſſo, dec. 543.num.8.

Intentionem fundatam tribuit, deciſ. 614. num.1.& ſeqq.

Præſumitur ſeruata per fundatorem iuriſpatronatus, dec.456.nu.6.

Teſtibus fauet, vt in concurſu cæteris præferantur, dec.605.n.5.& 10.

Tolli non poteſt per contrariam conſuetudinem, niſi immemorabilem, vel quadragenariam cum titulo, ibid.num. 3.& 8.

Vbi aſſiſtit, non eſt opus priuilegio, dec. 680.num.18.& ſeq.

Odioſa ſemper eſt reſtringenda, deciſ. 671. n. 5.

Sufficit, quod aliquid operetur, *ibid.*

Papæ eſt attendenda, quamuis explicata per ſimplicem aſſertiuam, dum dicit, ita ſe velle, dec.461.n.2.7.& ſeqq.

Maximè quando concernit eius factum proprium, ibid.

Vide *ASSERTIO.*

Probatur ex verbis enunciatiuis diſpoſitiuã orationem continentibus, ibidem numer. 1. 2. 7. & 8.

Qualificata ceſſat, niſi qualitas verificetur, dec. 543.num.2.& 11.

Et quatenùs plures requirat qualitates, omnes debent verificari, ita vt non ſufficiat, aliquas adeſſe, ibid.num.9.

Rei ſuæ cuilibet ad ſui libitum permittitur, dec. 655.nu.3.

Statuti locum non habet, niſi probetur qualitas ab eo requiſita, dec.479.nu. 2.4.& ſeqq.

Quando obſtat, an poſſeſſio ſit manutenibilis, dec.655.num.8.

Teſtamentaria facit ceſſare ſucceſſionem ab inteſtato, dec.493.num.11.& 14.

Teſtamenti denotat illius perfectionem, dec.597. num.9.

Teſtatoris, quod fructus bonorum, vel alicuius prædij diuidantur per primogenitum, vel antiquiorem ex vocatis, vti coniectura reciprocæ ſubſtitutionis ponderatur, deciſ. 492. numer. 21.

Vera non tollitur per verba impropria, deciſ. 737.num.5.

Vltima eſt attendenda in vltimis voluntatibus, & cæteris præualet, deciſ. 597. numer. 1. 6. & 12.

Vniuerſalis non comprehendit bona, quæ non erant

erant propria diſponentis, nec eidem debita, dec.476. nu.5.

DISPVTATIO

Validitatis Sententiæ dum pendet, non ſunt attendenda, quæ reſpiciunt merita Cauſæ, dec. 600.nu.9.

DISTRACTIO

Bonorum fideicommiſſariorum permittitur tàm pro conſtituenda, quàm pro reſtituenda dote fauore deſcendentium, deciſ. 707. numer. 12.

Vide *BONA, DOS, FIDEICOMMISSI*.

DISTRIBVTIONES QVOTIDIANÆ

Abſenti an, & quando debeantur, deciſ.458.n.1. & ſeqq. & numer. 10. deciſ. 726. numer. 6. & 7.

Regularitèr non debentur, cùm debeantur ſolummodò reſidentibus, & intereſſentibus Diuinis Officijs, deciſ.458. num.1. 7. & ſeqq. vbi de materia iſtarum diſtributionum, dec.671.num.4.9.& ſeqq.dec.726.nu.6. & 7.

Limita in abſente ex iuſta cauſa, dec. 726. nu. 1.& 5.

Non tamen iuſta ad hunc effectum reputatur cauſa Studij, deciſ. 671. numer. 9. & ſeqq.

Quando abſentibus deberi poſſint, deciſ. 720. num.6. & 7.

Canonico in Sacris Ordinibus non conſtituto non debentur, niſi pro medietate, deciſ.671. num. 2.

Capitulum cognoſcit cauſas, & impedimentum abſentium, & an illis debeantur diſtributiones quotidianæ, dec.671. num.13.

Conſtitui non debent ex tertia parte fructuum Præbendarum, niſi iuxta diſpoſitionem Sac. Conc.Tridentini,ſcilicèt vbi vel non adſunt, vel ſunt ità tenues, vt veriſimilitèr negligantur, deciſ. 435. numer. 2. 8. & 9. deciſ. 458. num.5.

Debentur ratione intereſſentiæ in Choro, deciſ. 144. num.3.

Quibus debeantur, dec.671.nu.9.

DISTRIBVTIONVM QVOTIDIANARVM

Materiam qui tractent, dec.671. nu.9.

Nomen vndè proueniat, ibid.

DISTRIBVTIO

Fructuum ſpectantium ad Hoſpitalia fieri debet in alimoniam pauperum, dec.542. n.5.

DISTRICTVALES

Vrbis illius Statuto ſubduntur, dec.541. num.3. 10. & 11.

DISTRICTVALIS

Vrbis eſt Ciuitas Anagnina, dec.541. nu.3.

EX DIVERSIS

Illatio non valet, deciſ.179. num. 2. deciſ. 635. num.9.

DIVERSITAS

Iuris non eſt admittenda, vbi eſt pariformis determinatio, vide *DETERMINATIO*.

Limita, vt ibi.

DIVES

Frater non tenetur alere Sororem viduam agentem pro reſtitutione dotis contra heredem Mariti præmortui, ad quem ſpectat tale onus, dec.676. nu.3.

Mercaturam, ſeù *Negociationem* exercere non ſolet, nec poteſt de iure communi, dec.654. num. 13. 12. & ſeqq.

Pater ſi ſit,filius non poteſt dici inops ob ſpem illius ſucceſſionis,dec.113.nu.11.

Poſtponitur pauperi in concurſu ad Beneficium, dec.591.num.8.

Vide *DIVITES*.

DIVISIO

Deſtruit ampliſſima patrimonia,& familiæ memoriam, & dignitatem, dec. 388. n. 5.

Ideò Teſtator conſeruationi bonorum, & familiæ enixè proſpiciens, in dubio videtur vocaſſe vnum tantùm, ad quem bona indiuiſa peruenirent, ibid, num. 4. 10. & ſeqq.

Eccleſiarum fieri poteſt cum ſcriptura, & ſine, dec.280. nu.7.

Fideicommiſſi renunciationem non importat, dec.502. nu.1.& 2.

Amplia,quamuis inita ſit per viam tranſactionis, vel approbationis laudi occaſione diuiſionis lati, ibid.& deciſ.82. la 1. n.4.

Non obſtantibus verbis generalibus, quæ ſemper ad illam ſunt reſtringenda, dec. 502. num.1. & 2.

Limita, ſi ſit concepta cum clauſulis ampliſſimis, dec.220.nu.5.11. & ſeqq.

Tunc enim,vel fideicommiſſum cenſeretur renunciatum, vel remaneret turbidum, ibid.

Fructuum in perpetuum facienda per primogenitum,vel antiquiorem ordinatà à Teſtatore eſt coniectura reciprocæ,dec.492.nu.21.

Identitatem probat bonorum fideicommiſſariorum, deciſ. 419. nu.1. deciſ. 672. nu.6.

Non ſolùm contra diuidentes, & habentes cauſam ab eis, dec.672. num.6.

Sed, & contra Tertios, ibid.

Præſumi non debet inter Fratres tanquàm quid facti, dec.656. nu.5.dec. 688. nu.2.

Probari debet ab allegante, dec. 656. nu.5.

Probat contra diuidentes, & habentes cauſam ab illis, dec. 469. la 2. nu.4.

DOCTORATVS

Probatur ex priuilegio,dec.233.num.3.dec.465. num. 2. & 3.

Item ex Teſtibus deponentibus ſe interueniſſe Doctoratui, ibid.

DOCTORES VARII

Bartolus in materia renouationis emphytheuſis declaratur,dec.680.nu.8.

*Burſattus conſ.*351. *num.*4. declaratur, deciſ.212. num.17.

*Caſtren. in l.*3. *§.fin. num.*3. *ff. de eo, quod certo loco* requiſita expēduntur, dec.154.n.2.4.& ſeqq.

Conciolus impugnans *noſtram deciſ.*43. refutatur, ibi num.8. & ſeqq.

*Cumanus conſ.*25.*&* 32.declaratur,dec.203.nu.3. & ſeqq.

Gloſſa in l. Lucius, ff. de hæred. inſtit. examinatur, dec.492. nu.2.& ſeqq.

Gratianus impugnans *noſtram dec.*50.reijcitur,ibi num. 11.

*Oldrad. conſ.*21. declaratur, deciſ.492. num.2.& ſeqq.

DOCTOR

Ille Præcedere debet, qui fuit priùs receptus, & in matricula deſcriptus, dec.92. num.1.7. & ſeqq.

Non procedit contra Doctorem, qui facit maiores labores in publico Gymnaſio, ibid. num. 4.

Limitatio prædicta habet locum de iure communi, non autem vbi viget Statutum contrarium, prout in Collegio Cracouien. ibid. num.5.

DOCTORVM

Atteſtationes probant conſuetudinem, dec.342. num. 7.

Maximè ſi ſint inſignes, & in foro verſati, ibid.

DOLI

Præſumptio quomodò excludatur per hæredem ſtante omiſſione deſcriptionis aliquorum bonorum in inuentario, deciſ. 579. num. 4. & 6.

Non cadit in donatione facta coniunctis, cùm potius præſumatur facta intuitu coniunctionis, dec.78. nu.7.

DOLO

& *Culpa* Mandatarij ceſſante, furtum dicitur caſus fortuitus, dec.712. nu.4.

Iuramentum extortum præſumitur, ſtante læſione enormiſſima, dec.49. nu.12. & ſeqq.

Declara, vt in dec.159. nu.10. & 11.

Omittens deſcribere in inuentario bona integra hæreditaria, illius beneficio non iuuatur, dec.579. nu.4. & 6.

Petitur, quod ſtatim eſt reſtituendum, dec.50. num.6.

Declara, quando reſtitutio eſt facienda illi, à quo petitur, ſecùs ſi ſit facienda alteri, ibid. num.7.

Poſſeſſionem dimittens habetur pro poſſeſſore, & tamquam talis debet condemnari, dec.161. num. 4.

DOLVS

Arguitur ex læſione enormiſſima, dec.49. nu.12. 16. & ſeqq. vbi de materia, deciſ. 159. numer. 9.

Etiam ſtante iuramento, vide *DOLO*.

Mariti non debet nocere Vxori, & Filijs, deciſ. 271. nu.10.

Re ipſa æquiparatur dolo ex propoſito, & annullat contractum, dec.49. nu.12.16. & ſeqq. dec.159. nu.9.

Requiritur vltra difficultatem probationum ex eodem dolo prouenientem ad effectum, vt deferatur iuramentum in litem, dec.193. num.1. 4. & ſeqq.

Et quod probationum difficultas ex ipſo dolo proueniat, concludentèr probari debet, ibid. nu.8.

Quomodò excludatur dolus ad hunc effectum, ibid. num.6. & ſeqq.

DOMICILIVM

Nullibi habens dicitur vagabundus, deciſ. 139. num.7.

Præualet, quod magis conuenit ſubiectæ materiæ, & rei, de qua agitur, vbi quis habet plura domicilia, deciſ.42. nu.5.

Requiritur in Parochia, in qua cõtrahitur matrimonium pro illius validitate, dec.139. n.4.

DOMINII

Cognitio habita ad effectum poſſeſſorij non inducit mixturam in ſententia, dec.10. n. 6.

Exceptio incontinenti probata repellit fideicommiſſarium, dec.538. nu.9.

Reſeruatio in emptione officij operatur, quod Dominus poſſit illud vendere, etiam inuito Officiali, in cuius capite cantat, deciſ. 477. num.1. 8. & 9.

Operatur, quod venditor poſſit agere cõtra ſuos Auctores pro moleſtijs illatis ẽptori, quamuis ipſe ab emptore nõ moleſtetur, dec.382. n.3.

In venditione operatur, quod venditio habeatur perindè, ac ſi facta non fuiſſet, dec. 658. nu.5.

DOMINIVM

Acquiri non poteſt, niſi concurrat animus acquirendi, dec.270. nu.4. 6. & 8.

Amiſſum non dicitur, niſi alteri acquiratur, ib. num.2. 11. & ſeqq.

Amplia, etiamſi Dominus habeat animũ illud amittendi, ibid. nu.3.

Caducitatis ad effectum quomodò probetur, vide *CADVCITATIS*.

Fideicommittentis non eſt neceſſe, quod iuſtificetur per fideicommiſſarium agentem in iudicio *l fin. C. de edict. D. Adr. toll.* cùm ſufficiat probare illius poſſeſſionem, dec.66. nu.1. & 7.

Furtum cedit damno illius, cuius eſt Dominiũ rei ſubtractæ, dec.712. nu.7.

Locatoris probatur ex confeſſione Partis emiſſa in ſupplicatione, dec.461. num.3. & 9.

Ex diuerſis adminiculis, ibid.

Ex pluribus locationibus effectuatis, ibid.

Ex ſolutione canonum, ſeù penſionum, ibid.

Mandatarius non acquirit ſibi, ſed mandanti, dec.270. num.5. dec.712. nu.6. & 9.

Pecuniarum exactarum non acquiritur Mandatario, ſeù Procuratori, ſed Domino, dec.712. num.6. & 9.

Quod tamen ex coniecturis colligitur, an in eius dominium tranſierint, ibid. nu.9.

Probatum non dicitur ex inueſtitura reſpectu concedentis, niſi ad præiudicium recipientium, & habentium cauſam ab eis, dec.729. num.1. 8. & ſeq.

Plenè, & concludentèr non dicitur, ſed tantum præſumptiuè ex ſolutione canonũ, quod non ſufficit ad effectum caducitatis, dec.55. nu.2.

Minuſque reſultat ex ſolutionibus factis alternatiuè, ſeù dubitatiuè pro cenſu, aut emphytheuſi, ibid. nu.3.

Probatur ex donatione Regis, dec.200. n.3. & 15.

Ex enunciatiuis antiquis, deciſ. 200. numer.1.

Multó magis ex antiquiſſimis, ibid.

Ex inſculptione nominis, deciſ. 436. numer.29.

Ex alijs, de quibus ſuprà verſ. *locatoris*.

Rei emptæ cum aliena pecunia, an acquiratur ementi, vel Domino pecuniarum, dec. 270. num. 9.

Non

Digitized by Google

Non acquiritur ex eo, quod venditor actum venditionis deſcripſerit in ſuis libris, dec.270. nu.9.
Reſpicientia ad petitorium reijciuntur, dec.147. num.7.
Suſpenſum ſtare non poteſt, dec.270. nu.2.11. & ſeq.
Transfert conceſſio immiſſionis ex ſecundo decreto, deciſ. 374. nu.2.
Item diſpoſitio facta per verbum *aſſigno*, præcedente titulo habili, deciſ. 240. numer. 2.
Item facta cum clauſula *ad habendum, & quidquid placuerit faciendum*, dec.2. nu.3.
Item traditio rei, ibid. nu.2.
Translatum non dicitur ex ſola numeratione facta ad alium effectum, deciſ.712. num.10. & 13.

DOMINO DIRECTO

Competit manutentio ratione ciuilis poſſeſſionis, quam habet ad effectum recuperandi naturalem, dec.461. num.1.9. & ſeq.
Et quatenùs habuerit ſe pro ſpoliato, vel dubitauerit poſſe repelli, itaut nequeat obtinere manutentionem, adhuc datur ei condictio quædam poſſeſſoria, ibid. nu.2.

DOMINO

Pecuniarum an acquiratur Dominium per emptionem, vel exactionem, vide *DOMINIVM*.
Procuratoris negligentia præiudicat, cùm debeat ſibi imputare, cur talem Procuratorem elegerit, dec.573. nu.2.
Succurrendum eſt ex eius redditibus priùs, quàm alijs, dec.542. nu.2.

DOMINVS DIRECTVS

Ignorantiam allegare non poteſt deuolutionis ſecutæ ob non ſolutum canonem, cùm id reſpiciat eius factum proprium, in quo non cadit ignorantia, deciſ.680. nu.4.
Renouationem conceſſionis facere tenetur proximiori vltimi emphytheutæ defuncti, ibidem num.1. 20. & ſeqq.
Limita, quando deuolutio prouenit ob non ſolutum canonem, ibid. num.2.
Recipiens canones poſt incurſam caducitatem, dicitur illam remiſiſſe, vide *CADVCITAS*.

DOMINVS

Litis effectus non dicitur Procurator, niſi fuerit cum eo lis conteſtata, vel niſi ſaltem fecerit aliquos actus reſpicientes merita Cauſæ, dec.573. num.3.

DOMO

Ex *Eadem* aliqui reperiuntur nobiles, & alij ignobiles, deciſ.561. num.2.
Manutentio in Domo debetur reſpectu totius Domus, deciſ.592. num.8.
Fœminæ an dicantur eſſe de Domo, vide *FOEMINAE*.
Vxor licitè recedit è Domo viri ob illius ſæuitiam, dec.610. num.6.

DOMVS

Æſtimatio quomodò fiat, ſiuè agatur de Domo ruſtica, ſiue de vrbana, deciſ. 312. numer. 2.
Conceſſio in locationem, ſiuè emphytheuſim, vide *LOCATIO EMPHYTHEVSIS*.
Fideicommiſſaria identitas probatur ex diuerſis ſignis, de quibus in dec.352. nu.1. & 5.
Ex Teſtibus, ibid.
Ex viſione loci, ibid.
Libera identitas probatur ex acquiſitionibus, earumque Inſtrumentis, ibid. nu.2.
Ex ſignis, de quibus ibidem.
Ex Teſtibus, ibidem.
Poſſeſſio probatur ex exactione penſionum, dec. 132. nu. 4.
Ex illius locatione cum perceptione aſſictuum, ibid. nu.5.12. & 13.
Ex alijs, de quibus ibid.
Quantitas Domus de nouo ædificatæ probatur per Teſtes, dec.352. nu.3.
Ruſtica non habetur in conſideratione ad effectum augendi valorem prædij, dec.288. nu.3. & 4.
Efficit tamen prædium maioris valoris, niſi fuerit donata, ibid. nu.7.
Declara hæc, vt ibid. num.3. & 4.

DONARE

Idem eſt, ac remittere, dec.536. num.2. dec.582. nu.7. 10. 12. & ſeq.

DONATIONIS PROPTER NVPTIAS

Fructus in Vrbe taxantur ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, & anno, dec.362. nu.4.
Viduæ debentur à die iudicialis interpellationis, dec.24. nu.1.2.8. & ſeqq.
Materiam qui tractent, ibid. nu.11.
Proprietatem acquirit Vxor poſt mortẽ filij, tàm antè tranſitum ad ſecunda vota, quàm poſt, dec.393. nu.1. & 12.

DONATIO PROPTER NVPTIAS

Æquiparatur doti, dec.24. num.6.
Compræhenditur ſub Statuto Vrbis *cap.*137. ibid. nu.5.
Debetur tàm ex dote ſoluta, quàm ex promiſſa, licèt non ſoluta, ibidem numer.3. vbi de ratione.
Hodiè non eſt ampliùs in vſu, deciſ. 307. numer. 4.
& *Largitas ſponſalitia* quomodò differant inter ſe, dec.307. num.1.4. & ſeqq.
Longè enim differunt, deciſ.619. num.2. 3. & 5.
Maximè circa reuerſionem ſoluto matrimonio, ibid.
Quando dicatur facta potiùs donatio propter nuptias, quàm largitas ſponſalitia, dec.307 nu. 3.
Probatur ex illius inſtrumento, deciſ. 289. num.2.
Repeti poteſt ab Vxore contra poſſidentes bona Mariti, ibid. nu.3.
Reuertitur ad hæredes donantis ſoluto matrimonio, ibid. nu.15. & dec.307. n.2.
Limita, ſi fuit alitèr conuentum, dec.289. num.16.
Item limita, vbi agitur de donatione irreuocabili inter viuos facta à ſponſo ad fauorem ſponſæ cauſa futuri matrimonij, quo ſecuto, & mortuo deindè ſponſo bona remanent Vxori, nec reuertuntur ad hæredes Mariti, dec.619. num.1.

Simplex eſt ſponſalitia largitas, non autem donatio propter nuptias, ibid.nu.2.3.& 5.

Non obſtante, quod ſit æqualis doti, ibid. num.4.

DONANDI

Animus, vel compenſandi cum debito, vel alia cauſa, deducitur ex coniecturis,dec.480.n.18. & ſeqq.

Item ex eo, quod quis ſe conſtituerit ſcientèr alterius debitorem, decif. 71. numer. 5. 14. & 15.

Maximè inter conſanguineos, ibid.

Cauſa, vide *DONATIONIS*.

DONATARIVS

Poſſidens reputatur legitimus contradictor ad effectum impediendi immiſſionem hæredibus ab inteſtato, dec.626.nu.1.

Maximè ſi donatio ſit valida, ibid.

DONATIONIS

Anterioris exceptio non admittitur in iudicio manutentionis, dec.234.nu.7.

Approbatio facta in Teſtamento denotat certam, & deliberatam donantis voluntatem,dec.171. num.3.

In articulo mortis excludit errorem, ibid. num.4.

Cauſa duæ ſi exprimantur, licèt illa non ſuſtineatur ex vna, quæ non iuſtificetur, adhuc ſuſtineri poteſt ex alia, quæ fuerit verificata, ibid.num.7.

Cauſam ad redarguendam vti falſam, vel erroneam, requiritur concludentiſſima probatio, ibid.nu.1. & 8.

Inſtrumentum publicum præſumitur verum, & non ſimulatum, decif.73. nu.1.

inter *Patrem*, & filium prohibitæ præſumptio ceſſat in confeſſione facta per filium familias pecunias non habentem, quod bona empta fuerint ex pecunijs paternis, decif.544. numer. 2.

Nec talis confeſſio poteſt præſumi facta in fraudem creditorum,dum de illius tempore non adeſſat æs alienum, ibid. nu.3.

Verba ad quæ ſint referenda, & quæ ex illis ponderanda veniant, dec.480.nu.9.& ſeq.

DONATIO

ab *Adminiſtratore* facta de expenſis per ipſum erogatis, præſumitur de expenſis factis de bonis proprijs, non autem de bonis adminiſtratis, dec.480. num.1.

pro *Ædificanda* Eccleſia, infrà verſ. *Eccleſia*.

ob *Cauſam* non dicitur pura, decif.598.numer.6. & 9.

Quamuis donans dixerit, quod ſua voluntate, & liberè donat, ibid.

Cauſa mortis an comprehendatur ſub Statutis prohibẽtibus donationes non fieri ſine certis ſolemnitatibus, controuerſia eſt inter Doctores, dec.626. nu.6. & ſeqq. & nu.16.

Regularitèr illam non comprehendunt, dec.695. num.7.

Amplia, ſiuè Statutum de donationibus mentionem faciat, ſiuè loquatur ſimpliciter de contractibus, ibid nu.8.& 9.

Facta per filium familias cum conſenſu Aui, vel Patris, ſub quorum poteſtate reperitur, & numero quinque Teſtium munita, valida eſt, dec.695. num.1.& 10.

Inſinuationem non requirit, ibidem numer.4.

Nec iuramentum, ibid. num.5.

Poteſt de ſui natura quandocumquè reuocari, ibid. & dec.626. nu.11.

Solemnitates non exigit alias in donationibus minorum requiſitas, dec. 695. numer. 2. & 10.

Vltimæ voluntati non eſt abſimilis, ibidem num. 4.

Compenſandi animo quando cenſeatur facta, vide *ANIMVS, DONATIO*.

Coniunctis faciliùs facta præſumitur, dec. 78. numer. 7.

Intuitu coniunctionis potiùs, quàm doli, & fraudis, ibid.

Coniunctorum fauore fieri ſolet in locis Religioſis, ibid.num.12.

Debiti remiſſionem quando importet,& quando obligationem aliquid præſtandi, decif. 480. num.4.

Delinquentis facta antè delictum, & ſine fraude non poteſt à Fiſco reuocari, decif. 22. numer. 3.

Dubium quando eſt, an comprehendat bona controuerſa, illorum poſſeſſio non dicitur tranſlata per clauſulam *conſtituti* in ea appoſitam, dec.257. nu.9.

Eccleſia pro ædificanda, vel dotanda requirit conſenſum Ordinarij eodem prorsùs modo, quo requiritur in erectione noui iuriſpatronatus,aliàs poteſt à donante reuocari,dec.727. nu.1. & ſeqq.

Signantèr ſi pro reuocatione talis donationis acceſſit auctoritas Summi Pontificis, ibid. num.2.9. & ſeqq.

Erronea non dicitur,quam donans approbauit in articulo mortis, dec.171. nu.4.

Exiſtentis ſub Aui poteſtate reputatur valida, ſi adſit conſenſus Aui, & numerus Teſtium ſufficiens ,dec.626. nu.2.

Falſa ex cauſa, vide *DONATIONIS*.

Fructuum, & intereſſe potiùs conuenit Societati, quàm depoſito, dec.27. nu.3.

Generalis cum clauſula *nihilo penitùs excepto, nulloque reſeruato &c.* quomodò ſit intelligenda, dec.480. nu.16. & 17.

Hæreditatis cum omnibus illius iuribus, & actionibus, non comprehendit iura, & actiones quæ hæreditati contra donantem competebant,dec.365.nu.10.

Inſinuata quatenùs non ſit, poteſt reuocari, dec. 727.nu.5. & ſeqq.

Quamuis facta ad pias cauſas, ibid.

Inſinuationem non requirit, quando eſt acceſſoria ad concordiam, quamuis fuerit celebrata in Vrbe, decif.536. nu.10.

Item ſi non excedat 500. ſolidos, ibidem num.11.

Inſinuationis ex defectu non poteſt dici inſufficiens, cùm huiuſmodi actus fieri ſoleat ex interuallo, dec.626.num.15.& 17.

Interpretanda eſt ſtrictè, vt minùs lædat donantem, quàm fieri poteſt, decif.480.numer. 12. & 23.

Iuriſpatronatus facta à Patrono valet etiam in praiu-

præiudicium eius hæredum, & ſucceſſorum, dec.633.nu.1.2.& 13.
Accedente tamen conſenſu Epiſcopi, ibidem.
Quando requiratur iſte conſenſus,cum alijs ad materiam, vide *CONSENSVS*.
Iurium contra ſeipſum non præſumitur,dec.265. num.11.
Intelligitur talium qualium, ibidem numer. 9.
Legitimam non minuit, dec.633.num.2.
Amplia, etiamſi fiat vni ex filijs, ibidem num.3. 6. & ſeq.
Item licèt non ſit inofficioſa,ibid.nu.4.
Limita, ſi agatur contra Donatarium pro reuocatione, ibid. nu.5.
Libera omnium bonorum reſtringitur ex clauſula, ſi donans de bonis donatis non diſpoſuerit, vel inter viuos,vel per vltimam voluntatem, dec.257. nu.7.
Minoris facta ob ſeruitia non ſibi, ſed Matri præſtita, non ſuſtinetur, deciſ.470. nu.11.
Ratificata non cenſetur ex eo, quod minor non reclamauerit intra quinquennium poſt maiorem ætatem, cùm ad hunc effectum requiratur lapſus decem annorum inter præſentes, & 20. inter abſentes, ibid.nu.15.
Solemnitatibus, & decreto Iudicis deſtituta eſt nulla, ibid.nu.9.
Ex *Statuto Spoletano* requirit iuramentum,& inſinuationem, dec.626. nu.3.
à *Muliere* de facili non præſumitur, cùm mulieres non ſint faciles ad donandum,dec.171.n.6. dec.480. nu.24.
Limita, vt in dec.480.nu.26.
Solemnis in Vrbe dicitur facta cum præſentia proximiorum, decreto Iudicis, & iuramento, dec.171.n.2.& 9.
Obligationem quando importet,& quando remiſſionem debiti, ſuprà verſ.*debiti*.
Omnium bonorum non præſumitur, ne donans cogatur mendicare, vel in ſenectute conuenire donatarium pro alimentis,dec.480.nu.8.22. 24.& ſeqq.
Simulata non præſumitur ex eo, quod ſit vniuerſalis, dec.78. nu.8.& ſeqq.
inter *Patrem*, & Filium, vide *DONATIONIS*.
Perfecta non poteſt reuocari, deciſ. 569. numer. 5.
per *Procuratorem* conſtitutum ad remittendum cum clauſulis ampliſſimis fieri poteſt, cùm idem ſit remittere, & donare,dec.536.num.2. dec.582. nu.7.10.13. & ſeq.
Prohibita inter Patrem, & Filium, vide *DONATIONIS*.
Inter Virum, & Vxorem, infrà verſ. *inter Virum*.
Proprijs de bonis donatarij fieri non poteſt,deciſ. 480.num.3.
Quietantia facta inter Partes ex cauſa concordiæ non dicitur donatio, dec.536. nu.4.
Nec ſub Statuto de donationibus comprehenditur, ibid.
Remiſſionem debiti quando importet, ſuprà verſ. *debiti*.
Simplex facta ſponſæ eſt largitas ſponſalitia, vide *DONATIO PROPTER NVPTIAS*.
Simulata non præſumitur, quæ conſtat ex publico Inſtrumento, dec.78. nu.1.
Amplia, quamuis ſit omnium bonorum, ibid. num.2.& ſeqq.
Quamuis donans remanſerit in poſſeſſione bonorum donatorum, ibid.
Quamuis fuerit facta in loco Religioſo, ibid. num.11.
Vel extra Ciuitatem, ibid.
Præſumitur facta inter Virum, & Vxorem, dec.245. nu.7.
Et animus fraudandi legem ſufficit pro cauſa ſimulandi, ibid.
Intellige, vt ibid.nu.7.& 8.
inter *Sponſum*, & ſponſam antè contractum matrimonium valida eſt, deciſ. 598. numer. 1. & 9.
Etiam adiecta conditione *ſi nubat*, ibid.
Collata tamen in tempus contracti matrimonij non valet, ibid. nu.4. 5.& 9.
Pro augenda dote dicitur facta ex cauſa onerosa, & valida eſt, ibid.nu.4.& 9.
Non tamen tenet ſine ſolemnitatibus *Stat. Vrbis*, ibid. nu.6.& ſeqq.
Statutum, quod non prohibet ſimpliciter, ne fiat donatio, ſed quod mandat illam non valere ſine certis ſolemnitatibus,non ſe extendit extrà Territorium, dec.536. nu.6.
Tranſmittit bona donata in donatarium cum ſuis oneribus, dec.22. nu.1.2. & 4.
inter *Virum*,& Vxorem habet implicitum ſtatum validitatis, niſi expreſsè, vel tacitè per coniugesreuocetur,dec.245.nu.15.
Præſumitur ſimulata, ſuprà verſic. *ſimulata*.
Non prouenit ex confeſſione adminiculata,dec.284.nu.15.
Valida an ſit facta à Viro ſene, ignobili, & defectuoſo fauore Vxoris iuuenis, pulchræ,& nobilis, dec.339. num.6.
Quando cenſeatur facta in remuneratione pulchritudinis, & iuuentutis,deciſ.271.num.1 & ſeqq.

DONATOR

Omiſſa præſumitur conſultò omiſiſſe, dum, quæ voluit, expreſſit, dec.480.nu.5.

DOS

Altari præſumitur conſtituta ab eo, qui dotare tenebatur, dec.639. nu.1.
Beneficij purè, & ſimpliciter conſtitui debet, dec. 87.nu.6.
Certa Beneficio conſtituta denotat, illud eſſe Eccleſiaſticum, dec.87.nu.5.
Maximè ſi ſit conſtituta purè, & ſimpliciter, prout eſt de natura Beneficij Eccleſiaſtici, ibid. num.6.
Conſignata præſumitur in ſtabilibus, quæ diù Vir poſſedit cum ſcientia,& patientia Vxoris, dec. 397.nu.4.
Maximè concurrentibus coniecturis, ibidem.
Conſtitui debet etiam mediante diſtractione bonorum fideicommiſſariorum fauore deſcendentium, deciſ.399. & 707. vtrobique numer. 12.
Declara, & limita, vt in verb. *BONA*.
Conſtituta propter nuptias intelligitur tàm de-

temporalibus, quàm de ſpiritualibus nuptijs, dec.349. num. 2. & 8.
Declara, vt ibi nu.9.& ſeqq.
Debetur propter onera matrimonij, deciſ.50. nu 4.
Quamuis Vxor ſit præmortua, quia adhuc durat illius promiſſio, ibid.nu.2.
Maximè ſtantibus filijs, dec.59.nu.2.
Detrahi non poteſt ex bonis fideicommiſſi, niſi deficientibus bonis liberis, dec.82. in 1.nu.14. dec.399. num.1. 9.& ſeqq.
Ad materiam, vide *BONA*.
Detrahitur per Vxorem, antequàm reſtituat Mariti hæreditatem, dec.707. nu.6.
Amplia, vt idem ius competat etiam hæredibus Vxoris, ibid.num.7.
Quamuis de dote non conſtet, niſi ex confeſſione Mariti in eius Teſtamento, ibidem num.3.
Donatio propter nuptias, & dos in iure æquiparantur, dec.24. nu.6.
Eccleſiæ conſtituenda requirit conſenſum Ordinarij, dec.727. nu.1. & ſeqq.
Exceſſiua dicitur, quæ lædit fratrum legitimam, dec.417. nu.4.
Per fratres reuocatur, ibid.
Nec ex ea debetur Marito lucrum dotale à Statuto diſpoſitum, ibid.
Filia integra acquiritur, itaut de ea poſſit liberè diſponere, defuncto Patre dotante, deciſ.285. num. 1.
Limita, ſi Pater fuit ſtipulatus dotem reſtitui ſibi, & ſuis hæredibus, ibid. numer. 2. 5. & 10.
Legitimæ loco ſuccedit ex *Stat.Vrbis*, dec.250. n.4. & ſeqq.
Ideò libera debet conſtitui, ibid.
Nec ſupèr ea fieri poteſt pactum aliquod in præiudicium filiæ, ibid.
Limita in eo, quod excedit legitimam, dec. 285.nu.6.8.& ſeqq.
Quomodò probetur, quod excedat legitimam, ibid.
Martini ex conſuetudine non reuertitur ad Patrē dotantem, ſed ſpectat ad liberos Vxoris præmortuæ, deciſ.50.num.8.& ſeqq. dec.88.nu.1. & 5.
Quæ conſuetudo militat tàm in dote ſoluta, quàm in promiſſa, deciſ.93. numer.1. & ſeqq.
Vide *CONSVETVDO*.
Probatur ex publico Inſtrumento, deciſ. 289. numer. 2.
Quod in hac materia facit probationem probatam, dec.303. nu.6.
Promiſſa cenſetur ſub conditione, quod ſequatur matrimonium, dec.340.nu.2.
Sub conditione ſolui non debet, quatenùs conditio deficiat, dec.479.nu.1.
Repeti poteſt ab Vxore contra poſſidentem bona mariti, dec.289.nu.3.
Reſtitui debet etiam ex bonis fideicommiſſarijs aſcendentis, vide *BONA*.
Soluta præſumitur ex communitèr accidentibus, à quibus licèt arguere,& præſumptionem deſumere, dec.105.nu.5.
Ex eo, quod Maritus diù in eius Domo Vxorem retinuit, aliaque onera matrimonij ſubſtinuit, ibid.nu.8. dec.339.nu.3.& dec.651. num.4.
Ex qualitate, & diuitijs Mariti, & Vxoris, dec.105. nu.7.
Ex vniuerſali conſuetudine, quod matrimonia ſine dote non contrahantur, ibidem num. 6.
Succedit loco legitimæ, ſuprà verſ. *legitimæ*.

DOTALITIVM

Antephatum, & dotalitium idem ſunt, deciſ.393. num. 7.

DOTARE

Frater quando eſt paratus dotare Sororem, illam à ſucceſſione excludit ex *Statuto Vrbis cap.* 145. *lib.*1.dec.541.nu.4.& 10.
Nec quod dotare noluerit ad hunc effectū poteſt præſumi, niſi præceſſerit interpellatio, ibid. nu.5. & ſeqq.

DOTATA

Fœmina debet eſſe de tempore delatæ ſucceſſionis, ad hoc, vt intret Statutum excluſiuum, quod ſimplicitèr excludat fœminas dotatas, dec.541.num.10.

DOTATA

Fœmina per Statutum excluſa, an cēſeatur à ſucceſſione dotantis, vel etiam aliorum, dec.610. nu.8. & ſeqq.

DOTATIO

Præſumitur in muliere maritata ex communitèr accidentibus, dec.26.nu.8.
Probata quando dicatur, ibid. nu.7.
Quando excludat fœminas dotatas, deciſ.656.numer. 10.

DOTEM

Frater ſufficit, quod ſit paratus conſtituere ad excludendam Sororem ex *Statuto Vrbis*, vide *DOTARE*.
Maternam filius poteſt detrahere ex bonis per Patrem fideicommiſſo ſubiectis, dec.105.num. 2. 10. & ſeq.
Mulieres ſolent eſſe ſollicitæ ad conſequendam earum dotem, ibid. nu.6.
Viduæ repetenti dotem, alimenta, & ſumptus litis præſtari debent ab hæredibus Mariti præmortui, dec.676.nu. 2.& 5.
Quamuis habeat Fratres diuites, *ibid. n.3.*
Vxor poteſt detrahere, antequàm reſtituat Mariti hæreditatem, vide *DOS*.
Amplia, vt ibidem.

DOTE

Donatio facta per Maritum ſponſæ pro augenda eius dote valida eſt, deciſ. 598. numer. 4. & 9.
Onerosa ex cauſa dicitur facta, ibid.
Non tamen tenet in Vrbe ſine ſolemnitatibus à Statuto requiſitis, ibidem numer. 6. & ſeqq.
Frater quamuis minor, & ſine ſolemnitatibus validè obligatur pro dote Sororis tanquàm ex cauſa neceſſaria, dec.253.num.26.
Declara, vt ibi.
Matrimonia ex generali conſuetudine, ac ex communitèr accidentibus non præſumuntur contracta ſine dote, dec.26.nu.8. dec.105. num.6. dec.651. nu.1.
Minoris obligatio pro dote non tenet ſine ſolemnita-

nita-

nitatibus, deciſ.253.num.19.& 24.
Vide ſuprà verſ. *Frater*.
Pater in dote poteſt præiudicare filio etiam poſt illius conſtitutionem antè ſecutum matrimonium ſine ipſius filij conſenſu, dec.285. nu.4.
Statutũ Bononiæ de dote explicatur, dec.349. n.17.
Viri non ſolent ducere Vxores ſine dote, deciſ. 105.nu.6.

DOTIS

Actio competit Marito, non autem Vxori conſtante matrimonio, dec.50.nu.1.
Amplia etiam matrimonio ſoluto ſtantibus filijs, dec.50.nu.2.
Exerceri non poteſt per Maritum, qui promiſit renunciaturam Vxorem hæreditatibus, niſi præſtita cautione, dec.25.nu.1.& 5.
Ad materiam, vide *MARITVS*.
Æſtimatio in cauſa dotis quando excludat qualitatem fundi dotalis, infrà verſ. *Fundus*.
Quatenùs non fiat per Peritos à Partibus electos, recurritur ad arbitrium Iudicis, dec. 396.num.1.
Limita, vt ibi nu.9.
Antiphatum idem eſt, quod augumentum, vel lucrum dotis, dec.393. num.7.
Aſſecuranda caſus dum non euenit, Mulier non poteſt impedire creditores Mariti, maximè in iudicio manutentionis, deciſ. 271. numer. 11.
Aſſecuratio peti poteſt etiam contra tertios poſſeſſores, dec.113.nu.7.
Petitur ab Vxore ſtante vergentia Viri ad inopiam, ibid. nu.1. & 16.
Probatur autem ad hunc effectum vergentia Viri ad inopiam ex illius carceratione pro debitis contractis, ibid. num.5.
Ex eo, quod illius debita ſoluerit Societas Pietatis, ibid.
Ex eo, quod obtinuerit excarcerari cum decreto Viſitæ, ibid.
Ex pluribus alijs, de quibus ibid.
Nec tenetur Vxor ad hoc expectare, quod Maritus bona dilapidauerit, quia ſufficit, quod inceperit malè vti ſubſtantijs ſuis, & conditionem propriam deteriorauerit, ibid. nu.8.
Non competit Vxori, quæ duxit Maritum inopem, ibid. nu.10.
Inopem tamen duxiſſe non dicitur, dum Maritus de tempore contracti matrimonij habebat Patrem diuitem, ob ſpem illius ſucceſſionis, ibid. nu.13.
Item, ſi Vir tempore nuptiarum non contraxerat debita, non fuerat ex hac cauſa carceratus, nec deteriorauerat ſuam conditionem, ibid. nu.12.
Petitur actione hypothecaria, ibid. numer. 13.
Nec hypotheca in hoc caſu præſcribitur, niſi à die, quo Vir cæpit ad inopiam vergere, ibidem.
Augumentum idem eſt, ac Antiphatum, ſuprà verſ. *Antiphatum*.
Reliqua, vide verb. *AVGVMENTVM*.
Beneficij conſtitutio, vide *DOS*.
Cauſa bona, quæ fuerant tradita, an dicantur fundus dotalis, infrà verſ. *Fundus*.
Credita aſſignata, ſi euadant inexigibilia, cedunt damno Mariti, deciſ.256. num.9.
Procedit, quando aſſignatio fuit facta cum clauſula *talia qualia &c.* ibid.
Quamuis non præceſſerit æſtimatio, ibidem num.13.
Eoque magis, dum Maritus fuit in dolo, vel culpa, dec.271. nu.10.
Mariti namquè culpa non debet in hac parte nocere Vxori, & filijs, deciſ.256. numer. 5. & 8.
Hypotheca competens, infrà verſ. *Hypotheca*.
Minor an poſſit obligari, vide *DOTE*.
Legatum relictum, infrà verſ. *Legatum*.
Vidua agens, infrà verſ. *Vidua*.
Collatio fieri non debet, niſi quoad bona illius, de cuius ſucceſſione agitur, deciſ.610. numer. 12.
Confeſſio dotis receptæ, infrà verſ. *recepta*.
Conſtitutionem Frater quando impugnare poſſit tamquàm exceſſiuam, vide *DOS*.
Soror petens, vel ſucceſſionem alenda interim eſt per Fratrẽ lite pendente, dec.541. nu.1. & 2. vbi de ratione.
Conſtitutio an, & quando fieri debeat de bonis fideicommiſſarijs, vide *BONA*.
Datio in ſolutum fauore dotis præſumitur potiùs, quàm pignus, dec.240. nu.4.
Accedente præſertim clauſula *tanquam meliori modo &c.* ibid.
Exceptio non poteſt impedire manutentionem creditoribus, dum non euenit caſus reſtitutionis, vel aſſecurationis illius, deciſ.271. numer. 11.
Fauore præſumitur datio in ſolutum potiùs, quàm pignus, ſuprà verſic. *Datio in ſolutum*.
Fructus Maritus lucratur propter ſuſtentationem onerum matrimonij, dec.384.nu.6. dec. 541.nu.2.
Taxantur in Vrbe ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, & anno per *Statutum cap.137. lib.1.* dec.362.num.4.
Quod Statutum habet locum etiam in donatione propter nuptias, ibid.
Ac in alijs lucris dotalibus, ibid.
Viduæ debentur à die iudicialis interpellationis ad rationem in Statuto taxatam, dec.24. numer. 8. & 10.
Fundus alienari non poteſt per Maritum, etiam cum conſenſu Vxoris, deciſ.423. numer. 1. & 10.
Deduci, vel excludi ex quibus poſſit, deciſ. 271. num.12. & ſeqq.
Excluditur ex eo, quod fuerit pro parte ſoluta in pecunia, dec.2. nu.2.
Item ex eo, quod bona fuerint data præuia æſtimatione, ibid. num.4.& 5.
Contrarium, ibi num.10.
Concilia, vt ibi num.11. & 12.
Ad materiam, vide ibi num. ſeqq. & deciſ. 397. num.2.
Hypotheca competit Vxori pro dotis aſſecuratione, dec.113.nu.13.
Vide ſuprà verſ. *Aſſecuratio*.
Item pro illius reſtitutione, deciſ. 289. numer. 10.

Inſtru-

Inſtrumentum an probet matrimonium, deciſ. 340. nu.3. & 8.

Legatum cedi non poteſt à Puella legataria, nec in alium transferri, dec. 295. nu.2. & 4.

Comprahendit etiam nuptias ſpirituales, licèt impropriè, dec. 340. nu. 5. 6. & 11. dec. 417. nu.1. & 7.

Conceptum cum verbo *nubent*, ex communi vſu loquendi, ſecundum quem accipi debet, intelligitur de matrimonio carnali, deciſ. 349. nu.7.

Maximè ſi accedat diſcretiuus modus loquendi, ibid. num.10. & 19.

Cōditionale dicitur, quatenùs ſcilicèt Puella legataria nupſerit, dec. 295. nu.1. & ſeqq. & num.8. & ſeqq.

Sub conditione, quod Puella nubere debeat certo generi perſonarum, vel cum conſenſu alicuius, an ſuſtineatur, ibid. num.16.

Debetur, etiamſi Puella legataria ingrediatur Monaſterium, ibid. nu.7.

Dummodò Monaſterium dotes recipiat, aliàs ſecùs, ibid.

Ex tacita tamen, non ex expreſſa voluntate Teſtatoris, dec.349. nu.14.

Debitum non eſt, niſi ſecutis nuptijs, vel ingreſſa Puella in Monaſterium, ibiquè emiſſa profeſſione, dec.295. nu.1. & ſeqq. & nu.8. & ſeqq. dec.349. nu.2. 4. 8. & ſeq.

Relictum filiæ, quatenùs illa efficiatur Monialis, non debetur ex diſpoſitione Teſtatoris, ſed potiùs prætèr, vel contrà illius voluntatem, dec.349. num.3.

Reſultat ex confeſſione dotis receptæ per Maritum emiſſa in eius Teſtamento, dec.105. num.3. & 10. dec.651. nu.1. & 11.

Vide infrà verſ. *recepta*.

Lucrum delatum Marito ex diſpoſitione Statuti debetur tàm pro dote ſoluta, quàm pro promiſſa, dec.93. nu.3. & 7.

Et pro illo habet Vxor obligata omnia bona Mariti, dec.261. nu.1.

Non debetur pro rata dotis exceſſiuæ, & reſecatæ, dec.417. nu.4.

Nomine comprahenditur, quod ſoluitur tàm pro nuptijs temporalibus, quàm pro ſpiritualibus, dec.348. nu.2. & 8.

Numeratio vera probatur ex pluribus quietantijs ſubſcriptis manu Mariti, deciſ. 651. numer. 5.

Promiſſio cenſetur facta ſub tacita conditione, quatenùs ſequatur matrimonium, deciſ.340. num. 2.

Facta à Matre, non præiudicat filijs, nec fratribus, deciſ. 341. nu.7.

Sponſalia non probat, deciſ.340. nu.2.

Vide *DOS*.

Receptæ confeſſio emiſſa in Teſtamento Mariti ſuſtinetur in vim legati, tranſeunte Vxore ad ſecundas nuptias, dec.105. num.3. & 10. dec. 651. nu.1. & 11.

Limita, concurrentibus coniecturis ſuadentibus illius veram ſolutionem, dec.105. nu.4. & 13. dec.651. num.2. 6. & 10.

Geminata magis probat ſolutionem, maximè vbi actus fuerunt facti ex interuallo, dec. 651. num.8.

Impugnari non poteſt per hæredes Mariti, dec.105. nu.12.

Probat contrà confitentem, deciſ.105. numer.12.

Quando probet illius ſolutionem, dec.724. nu.1. & ſeqq.

Vera præſumitur, dum loquitur de bonis immobilibus, dec.651. nu.6.

In parte præſumitur vera in totum, etiam facta conſtante matrimonio, ibidem numer. 7.

Reſtitutionem faciendam in eadem re quandó non importent verba *pro fundo dotali*, deciſ. 2. numer. 8.

Viduæ petenti ſubminiſtranda ſunt alimēta cum ſumptibus litis per hæredes Mariti, dec.676. num.2. & 5.

Quamuis habeat Fratres diuites, cùm hoc onus ſpectet ad Mariti hæredes, ibidem numer. 3.

Reſtitutio quomodò fieri debeat ex *Statuto Boniæ*, dec. 2. nu.7. & 22.

Habet tacitè hypothecata omnia bona Mariti, deciſ.289. nu.10.

Impediri non debet exceptione adminiſtrationis per Vxorem exercitæ, deciſ. 24. numer. 7.

Poteſt per Maritum paciſci etiam poſt illius conſtitutionem, deciſ.250. nu.3. & 5.

Et poteſt apponi etiam in Inſtrumento poſſeſſionis adeptæ, ibid.

Reuerſio mortua Vxore cum liberis regulatur iuxta conſuetudinem, deciſione 71. numer. 2.

Solutio quando præſumatur, vide *DOS*.

Vſusfructus ſpectat ad Maritum mortua Vxore, etiam ſuperexiſtentibus communibus liberis, dec.289. nu.3.

DOTI

Æqualis poteſt eſſe ſponſalitia largitas, dec. 719. num.4.

Præiudicare Mulier non poteſt per tranſactionē, dec. 205. nu.4.

DVBIVM

Quæ dicuntur extrà dubium, quod diſputatur, non attenduntur, dec.572. nu.4.

Nec Rota admittit diſputari, cùm de illis particularitèr ſit agendum, deciſ. 254. numer. 5.

D V B I V S

Litis euentus conſiderari debet, vbi agitur de reſcindenda tranſactione ex capite læſionis, dec. 354. num.2.

E

EBRIETAS

Teſtis probari debet de tempore depoſitionis, vt ex hoc capite à teſtimonio repellatur, dec.550. num.2.

ECCLESIA

Conſtructa, & dotata pręſumitur ab eo, qui id facere tenebatur, dec.639. nu.1.

Contrauenient præcepto Teſtatoris ſub pæna priuationis iniuncto, an poſſit petere reſtitutionem

Digitized by Google

nem in integrum, dec.61.num.9.
Diſmembrata habet intentionem fundatam contra Matricem ad effectum decimandi intra ſuos limites, dec. 254. num.8.
Dotata, ſuprà verſ. *conſtructa*.
Hoſpitale, an ſit aliquis locus, vel Eccleſia, deducitur ex longæua obſeruantia, dec.318.n.4.
Item ex eo, quod fuerit impetratus vti Hoſpitale, non vti Eccleſia, ibid.n.3.& ſeqq.
Parochialis quod ſit, probatur ex adminiſtratione Sacramentorum in ea fieri ſolita, dec.155. num.3.10.& ſeqq.
Ex communi reputatione, ibid.
Ex Viſitationibus, in quibus talis enuncietur, dec.235.nu.2.7.ſeq.
Vt ſit, requiritur ſimul, quod Eccleſia de neceſſitate adminiſtret Sacramenta, & quod Populus illa ex neceſſitate recipiat ab eadem, dec.578.num.7.& 10.
Poſſidere dicitur bona, quæ eius nomine per Rectorem poſſidentur, dec. 41.n.2.
Regularis poteſt talis remanere, quamuis Monaci in ea non reperiantur, deciſ. 539. num. 5. 10.& ſeqq.
Si non actu, ſaltem habitu, quod ſufficit ad retinendum omnia eius iura, & priuilegia, ib.
Renouare tenetur conceſſionem emphytheuſis proximioribus vltimi defuncti, deciſ.545.n.3.
Eò magis, quando nouam conceſſionem fecit extraneis, ibid.
Amplia, quod ſi proximiores renouationem non petant finita conceſſione, ius petendi renouationem deuoluitur ad alios proximiores, ita vt Eccleſia nunquam poſſit extraneum inueſtire, ibid.num.4.
Spoliata dicitur per alienationem illius bonorum factã ſine debitis ſolemnitatibus, dec.412.n.4.
Vnita non poteſt ampliùs vacare, nec vti vacans conferri, cùm vnio extinguat Beneficium, dec.686.num.3.& 6.

ECCLESIÆ

Ædificatio noua, ſeù dotatio fieri non poteſt ſine licentia, & conſenſu Ordinarij, dec. 727. nu. 1.& ſeqq.
Amplia, quia donatio facta ad hunc effectum, deficiente præfato conſenſu, poteſt reuocari, ibid.
Eò magis, ſi reuocatio fuit roborata auctoritate Summi Pontificis, ibid. n. 2. 9.& ſeqq.
Præſumitur facta ab eo, qui id facere tenebatur, vide *ECCLESIA*.
Alteratio circa illius ſtatum ex quibus cauſis fiat, & quæ requirantur, vt validè fieri poſſit, dec. 41.num.13.& ſeq.dec.94.num.7. & ſeqq.
Beneficia conferri debent ſine diminutione, deciſ. 486.num.3.dec.668.n.7.
Præcedente aliquo pacto conferri non poſſunt, dec.488.num.3.
Reliqua, vide verb. *BENEFICIA*.
Bona alienari non poſſunt ſine ſolemnitatibus à iure requiſitis, dec.301.num.1. & 9. dec. 473. n.5.& 9.dec. 479.num.1.
Ac ſine iuſta cauſa, deciſ. 301. num.1. & 9. dec.479.n.1.
Quæ duo requiſita ambo copulatiuè debent concurrere, deciſ. 301.num.1. & 9. dec. 479.num.1.
Ita vt vnum ſine altero non ſufficiat, deciſ. 479.num.1.
Amplia, etiamſi agatur de alienatione rei, quæ eodem tempore fuerit per Eccleſiam acquiſita, quia ſufficit, quod momento temporis penès Eccleſiam permanſerit, ac ſub eius dominio, dec.301.n.8.
Solemnitates autem, quæ requirantur, vt alienari validè poſſint, ibid.n.11.
Cauſa verò eſt neceſſitas, vel euidens vtilitas, ibid.num.4.& 10.& dec.479.nu.5.
Vide *ALIENATIO*, *BONA*, & infrà verſ. *vtilitas*.
Alienata, quæ fuerunt per Rectorem fauore conſanguinei, præſumuntur in fraudem alienata, dec.301.num.7.
Inualidè repeti poſſunt ab Eccleſia actione ſpolij, dec.412. num.4.
Solemnitèr præſumuntur concurrente alienationis effectuatione per 30. annos, dec.301. num.3.
Limita, ſi ex ipſo Inſtrumento apparet fuiſſe exceſſum in facultate alienandi, ibid.
Validè namque alienata non dicuntur, quæ fuerunt alienata vltra facultatem conceſſam, ibid. num.2.
Validè dicuntur, dum alienatio fuit facta cum auctoritate Sedis Apoſtolicæ, dec.153.n.2.
Cedi minimè poſſunt in præiudicium Eccleſiæ, dec.980.n.15.& 22.
Amplia, vt ceſſio nec quoad æſtimationem ſubſiſtineatur, ibid.
Conceſſa in emphytheuſim finitam per extinctionem lineç non poſſunt alteri cedi, nec in terminis Bonifacianæ, dec.545. n.9.
Locari non poſſunt vltrà triennium ſine ſolemnitatibus, dec.63.num.1.21.& 22.
Permutari non poſſunt ſine ſolemnitatibus, dec.153.num.1.12.& ſeq.
Statutis laicorum non ſubijciuntur, deciſ. 545.n.14.& 16.dec.664.n.10.
Etiamſi agatur inter laicos, deciſ.664. n.10.
Ob defectum poteſtatis Statuentium, dec. 545.num.14.& 16.
Super *Bonis* inita tranſactio præſumitur confirmata per Sedem Apoſtolicam ob lapſum 30. annorum cum obſeruantia, deciſ. 211. n.8.
Bonorum poſſeſſio dicitur eſſe penès ipſam Eccleſiam, dec.472.num.3.4.& 6.
Calaguritana Diœceſis receptitiæ non vacant, ſed earum Beneficia mortuo titulari extinguuntur, dec.20.num.5.
Suppreſſio quomodò probetur cum explicatione Conſtitutionis Synodalis, ibid.n.1.
Canonicus in Sacris nõ conſtitutus inſeruiens medietatem tantùm diſtributionum quotidianarum conſequitur, ex diſpoſitione iuris communis, & Synodus Tridentinæ, deciſ. 671. nu.2.
Cathedralis Beneficia à quibus conferantur, vide *COLLATIO*.
Cathedralitas, vide *CATHEDRALITAS*.
Collegiata Beneficia, & Canonicatus conferuntur per Capitulum reſeruata confirmatione, ſeù inſtitutione Epiſcopo, dec.557.n.2.
Fructus ſpectant ad Capitulum quoad confirmationem, licèt ſint communes Capitulo,

& Beneficiatis, ſeu Cappellanis, deciſ. 679. num. 5.

Confeſſio Prælati regulariter non præiudicat, dec. 501. num. 7. & 10.

Limita, ſi ſit adminiculata, ibid.

Conſuetudo onerosa, & præiudicialis non inducitur, niſi per tempus immemorabile, dec. 489. num. 2.

Quod Beneficia optentur per certum genus perſonarum, vel quod certo perſonarum generi præuia præſentatione adiudicentur, valet, dec. 495. num. 1.

Diſmembratio dicitur alienatio, dec. 479. n. 2. & 8.

Fieri non poteſt, niſi cum omnibus ſolemnitatibus, quæ in alienatione bonorum Eccleſiaſticorum requiruntur, ibid.

Debita ſoluere non tenetur ſucceſſor in Beneficio, ſeu Epiſcopatu, niſi quatenùs conſtet, pecunias fuiſſe verſas in eiuſdem Eccleſiæ vtilitatem, ſeu neceſſariam cauſam, dec. 475. num. 2. & 3.

Dotatio, ſuprà verſ. *Ædificatio*.

Gerunden. Præpoſituræ non ſunt Beneficia Eccleſiaſtica, dec. 692. num. 4. & 13.

Præſumuntur habere dotem vti ſolitæ conferri in titulum Beneficij perpetui, deciſ. 451. num. 1. 3. & ſeqq. vbi de materia.

Statuta condita inter Epiſcopum, Capitulum, & Canonicos, vti valida ſunt ſeruanda, dec. 692. num. 3.

Iuſpatronatus infert, quod etiam illius Beneficia ſint ſubiecta eidem patronatui, deciſ. 360. num. 2.

Probatur ex inſignibus familię in ea inſculptis, dec. 347. num. 2.

Quatenùs ſpectet ad Patronos Eccleſiaſticos, præſentatio ad illam dicitur electio, & à pari procedit cum electione, deciſ. 657. n. 4.

Locatio, vide ſuprà verſ. *Bona*.

Locatrici aperitur ſucceſſio, quando locatio eſt facta pluribus, nec eſt inter eos locus iuri accreſcendi altero defuncto, dec. 522. n. 1.

Nomine poteſt agere quilibet habens in ea intereſſe, etiam ſine mandato aliorum cointereſſatorum, dec. 254. n. 3. & 7.

Faciliùs cum mandato, ibid.

Noua ædificatio, ſuprà verſ. *Ædificatio*.

Omnes ſunt ſubiectæ Diæceſano, deciſ. 603. nu. 3. & 6.

Et in hac parte Epiſcopus habet intentionem fundatam, ibid.

Parochialis liber benè conſeruatus probat ætatem, dec. 666. num. 3.

Vide *BAPTISMATIS*.

Poſſeſſio infert ad poſſeſſionem bonorum illius, dec. 472. n. 3. 4. & 6.

Limita quoad bona, quæ reperiuntur per alium occupata, ibid.

Declara, vt ibid. num 7.

In *Præiudicium* an admittatur confeſſio Prælati, ſuprà verſ. *Confeſſio*.

Præſcriptio nõ datur ſine pacifica poſſeſſione continuata per ſpatium 40. annorum, dec. 134. num. 1. 7. & ſeq.

Amplia, vt nec *præſcriptio* incipiat currere à die initi contractus, cùm ſubduci debeat tempus, quo vixit *Prælatus* alienans, itaut non incipiat, niſi à die mortis illius, ibidem num. 4.

Præpoſituræ dicuntur Beneficia Eccleſiaſtica, quãdo conferuntur in Titulum Beneficij perpetui, deciſ. 451. num. 1. 3. & ſeqq. vbi de materia.

Ac ex eis debetur congrua Beneficiatis, ibid.

Præſumuntur habere Dotem, ibid.

Præſcriptio præiudicialis, ſuprà verſ. in *præiudicium*.

Præſtimonia quid ſint, & qui agant de illis, deciſ. 721. num. 15.

Præſtimonium poſſidens debet in illo manuteneri, ibid. num. 16.

Prouiſum cenſetur ab Ordinario, non autem Perſonæ, dec. 700. num. 2.

Amplia, vt in hac parte aſſertio Ordinarij non indigeat iuſtificatione, ibid.

Qualitas probatur ex enunciatiuis antiquiſſimis Summorum Pontificum, dec. 290. n. 10.

Rector facit ſuos fructus illius, deciſ. 542. n. 5.

Poſſidere dicitur nomine Eccleſiæ, dec. 41. num. 2.

Præcedit cæteris in propria Eccleſia, deciſ. 120. num. 1.

Itaut, ſi alia Perſona priuata huiuſmodi præcedentiam prætendat auferre, non ſufficiat conſuetudo, ſed requiratur præſcriptio, ibid.

Et quidem quadragenaria, ibid. nu. 2.

Regularis ſuppreſſæ, & alteri vnitæ annexa Animarum Cura ſpectat ad Epiſcopum vti Parochum vniuerſalem, non autem ad Eccleſiam, cui facta eſt vnio, dec. 693. num. 1.

Quamuis Eccleſia, cui facta eſt vnio, foret exempta, ibid. n. 2. 10. & ſeqq.

Vide *ECCLESIA*.

Religioſi retinentes Vicarios perpetuos, vbi exercetur Animarum Cura, quatenùs aliquid corrigendum cognoſcant, Diæceſano debent denunciare, non autem ipſi correctionis manum apponere, dec. 693. num. 3. & ſeqq.

Seguntinæ conſuetudo, quod Canonicus antiquior præcedat in Choro, expenditur, deciſ. 127. n. 1. 9. & ſeq.

Status præſumitur Epiſcopo notus ob annuas illius Viſitationes, dec. 155. n. 2. 7. & ſeq.

Statuta validè condita ſeruanda ſunt, dec. 672. n. 6.

Statutum circà Reſidentiam per Canonicos præſtandam quando debeat obſeruari, dec. 458. num. 4.

Subſtitutio poſt defectum maſculorum ponderatur pro coniectura vocationis filiorum poſitorum in conditione, dec. 492. num. 8.

Succeſſor an teneatur ad debita contracta per Anteceſſorem, ſuprà verſ. *Debita*.

Suppreſſio probanda eſt per aſſerentem, deciſ. 20. num. 1.

Vnio operatur, quod illa ampliùs non vacet, dec. 686. num. 3. & 6.

Probatur ex litteris Ordinarij, iuncta confirmatione Apoſtolica, ibid. nu. 1. & 5.

Adiecta præſertim effectuatione, ibid. n. 2.

Transferre quando non cenſeatur Curam Animarum ad Eccleſiam, cui facta eſt vnio, quamuis concepta cum clauſulis ampliſſimis, dec.

Digitized by Google

dec.693.n.5.& ſeqq.
Vnius Conſtitutio non infert adConſtitutionem alterius,dec.20.num.8.
Vtilitas in alienatione bonorum illius validè facienda requiritur, ſuprà verſ. *Bona.*
Debet eſſe clara, & indubitata, deciſ. 301. num.4.& 10.
Excluditur, quatenùs Eccleſia dimittat bona propria, habita fide de effectibus ſibi correſpectiuè aſſignandis, ibid. n.3.
Item, vbi Eccleſia tantum recipit, quantum dimittit, ibidem n.6.
Excluditur in locatione, quatenùs ſit facta pro minori pretio, quàm eſſet præcedens, dec.63.num.8.& 24.
Vide *LOCATIO.*
Vtilitatem non dicitur reſpicere concordia inter Partes inita, cùm illa potius ad vtilitatem Partium litigantium, quàm Eccleſiæ ſit referenda, dec.479.num.6.

ECCLESIAM

Optio, & præſentatio ad aliquam Eccleſiam poteſt ex conſuetudine induci, deciſ. 495. numer.1.
Præſcriptio contra Eccleſiam, vide *ECCLESIÆ.*
Præſentatio ad Eccleſiam, ſuprà verſ. *optio.*

ECCLESIARVM

Diſtinctio refertur, deciſ. 20. num.9.& ſeqq.
Diuiſio fieri poteſt cum ſcriptura, & ſine ſcriptura, dec.280. n.7.
Mutatio quibus modis legitimè fiat, deciſ. 13. num. 10.
Pluralitas ſub eadem inuocatione non præſumitur, dec.462.num.5.in fine.

ECCLESIAS

Epiſcopus tenetur quotannis viſitare cunctas Eccleſias ſuæ Diæceſis, deciſ. 155. numer. 2. 7. & ſeq.

ECCLESIASTICVS

Forus non ſubiacet Conſtitutioni Ægidianæ, dec. 650.nu.4.
Vide *ÆGIDIANA.*
Nec Statutis Ordinatorijs laicorum, deciſ. 663.nu.3.dec.664. num.10.
Quamuis agatur inter laicos, deciſ. 664.numer.10.
Dummodò illa non fuerint in foro Eccleſiaſtico acceptata,dec.663.num.3.
Iudex ſolus eſt competens, quando Clericus eſt in Cauſa,dec.650. num.7.
Et laicus immiſſionem petens debet coram eo comparere, ibid.

EDICTVM

Extraiudiciale per Creditores affixum ſuper venditione bonorum non obligat oblatores, dec. 372.num.1.2.& ſeqq.
Cenſetur namquè emanaſſe ad explorandum rei valorem, non autem ad contrahendum cum oblatoribus, ibid.
Limita, ſi contineat promiſſionem de vendendo plus offerenti, ibid.
Subhaſtationis quatenùs exponat rem aliter,quàm in effectu ſe habeat, poſſunt oblatores reuocare oblationes factas, ibidem numer. 7. 10. & 12.

EDITIO

Iurium peti non poteſt à non habente intereſſe, deciſ.246. numer. 11.

EDVCATIO

Probat filiationem,& deſcendentiam,iunctis alijs, dec.503.n.2.& ſeqq.

ELECTIO

Durat quouſquè validè reuocetur, dec. 278.nu. 2. & 6.
Ineffectuata nihil operatur, ibid. n.4.
Minori competit, an velit ſtare contractui nullo, vel ab illo recedere, dec.253.num.27.
An competat illius hæredi,ibid.
Periti facta de conſenſu Partium operatur, quod ſit ſtandum illius relationi, deciſ. 331. num. 8. dec.369.num.3.& 16.
Perpetua de iure præſumitur, deciſ. 278. n. 2.& 6.
Prioris an, & quando confirmanda ſit per Abbatem, vide *ABBAS, CONFIRMATIO.*
Procuratoris incauti non præiudicat Parti aduerſæ, ſed Domino, qui id ſibi debet imputare, dec. 573.num.2.

ELECTIONIS

Vim habet præſentatio facta per Beneficiatos ſimul, & capitulariter congregatos, dec. 657. num.5.

ELEEMOSINÆ

Debentur Cappellæ, cuius intuitu fiunt, non autem ParochialiEccleſiæ,dec.286.n.1.3.& 10.
Ne pij offerentes retrahantur ex eo, quod ipſorum non adimpleatur intentio,ibid.
Diſtribuendæ ſunt per Adminiſtratores in Pios vſus, iuxta intentionem offerentium, ibid. num.6.& 7.
Parochiali Eccleſiæ regulariter applicantur, ibid. num.4.8.& 9.
Dicuntur namq;de iuribus Parochialis,ibid.
Et Parochialis habet intentionem fundatam pro illis conſequendis, ibid.
Procedit in dubio, ibid.
Vel quando non conſtat,cuius intuitu fiant, ibid.
Spectant ad eum, cui de conſuetudine ſolent applicari, ibid.num.2.
Voluntaria ſunt,ibid.num.3.& 10.

ELEEMOSYNARVM

Materiam qui tractent, remiſſiuè, deciſ. 286.n.7.

EMENS

Vide *EMPTIO.*

EMOLVMENTA

Euentualia,& Incerta non computãtur in taxatione congruæ,dec.451. n.4.

EMPHYTEVSIS

Æſtimatur iuxta diſpoſitionem *textus in l.hæreditatum ff.ad l.Falcidiam*, dec.469.la 2.num.5.deciſ. 583.num.2.
Ac ſecundùm vſum, & conſuetudinem Regionis, dec.39.n.5.& 8.
Habita ratione ad vitam filiorum, non ad tempus, quo viuere potuerunt ad effectum detrahendi legitimam, deciſ. 715. num. 1. 2. 4. 6. & ſeqq.
Caducitas, vide *CADVCITAS.*
Cenſus præſumitur potiùs, quàm Emphyteuſis, dec.59.num.4.
Ceſſio fieri non poteſt in præiudicium Eccleſiæ Dominæ directæ,quando emphyteuſis eſt iam finita per extinctionem lineæ etiam in terminis Bonifacianæ, dec.545.n.9.

Conceſſa pluribus, vnicuique intelligitur conceſſa pro parte ſua, itavt altero ex inueſtitis defuncto, non ſit locus iuri accreſcendi, ſed aperiatur ſucceſſio Domino directo, deciſ. 522. num. 1. 5. 9. & ſeqq.

Amplia, etiamſi conceſſio facta eſſet vſque in eorum tertiam generationem, ibidem num. 7. & 8.

Limita in Emphyteuſi conceſſa ex cauſa oneroſa, ibid. num. 2.

Intellige limitationem, quando conceſſioni non fuerunt omnes præſentes, quia ſecùs foret dicẽdum, ſi omnes in illo actu adfuiſſent, ibid. n. 3. 4. & 9.

Deuolutio, vide *CADVCITAS*.

Eccleſiaſtica non facilè transferri poteſt in locum Pium, qui nunquam moritur, etiam in terminis Bonifacianæ, dec. 545. n. 8.

Non compræhenditur ſub Statutis laicorum, prout nec bona in Emphyteuſim conceſſa ſub illis compræhenduntur, deciſ. 545. n. 14. & 16. dec. 680. n. 16.

Oneroſa, ſuprà verſ. *conceſſa*.

Præſumi non debet, ſed potiùs cenſus, ſuprà verſ. *cenſus*.

Primus aquirens an, & quando poſſit cæteris præiudicare, dec. 398. n. 4. 6. 12. & ſeqq.

Renouatio fieri debet fauore proximioris vltimi defuncti, ea finita per extinctionem lineæ, ex æquitate tradita per *Bartol.* dec. 545. num. 1. & ſeqq. dec. 680. n. 1. 20. & ſeqq.

Examinatur doctrina *Bartoli*, & explicatur, dec. 680. n. 8.

Amplia, quod ſi proximior non petat renouationem, iſtud ius deuoluitur ad alios proximiores, itavt interim Dominus directus non poſſit extraneum inueſtire, deciſ. 545. numer. 4.

Limita, ſi deuolutio ſequatur ob non ſolutionem Canonis, tunc enim renouatio non debetur, dec. 680. nu. 2.

Debetur habenti qualitatem hæreditariam, quando Emphyteuſis eſt hæreditaria, ibidem num. 7.

Ius tamen petendi renouationem non poteſt alteri cedi, nec in alium transferri, cùm ſit merè perſonale, ibidem num. 9. & 11.

Petenda eſt infra annum, deciſ. 545. numer. 6.

Qui annus incipit currere à die ſcientiæ finitæ inueſtituræ, itaut antè ſcientiam ſit vtilis, & poſteà continuus, ibid.

Quod ſi Dominus directus renouauerit extraneum, tunc proximior habet 30. annos ad petendam renouationem, ibid. nu. 7. & deciſ. 680. num. 13.

Petitæ renouationis intrà legitima tempora vim habet litis ſuſtentatio, deciſ. 680. numer. 12.

Tranſuerſalibus quoque debetur, deficientibus agnatis deſcendentibus, deciſ. 545. numer. 2.

Maximè ad excluſionem extranei, cui Dominus directus fecit inueſtituram, ibidem numer. 8.

Scripturam requirit, dec. 402. n. 6. & 11.

Valor quomodò æſtimetur, ſuprà verſ. *æſtimatio*.

EMPHYTEVSI

Continuatio poſſeſſionis de defuncto in hæredem competens ex Statuto, non habet locum quoad bona, quæ retinentur in Emphyteuſi, dec. 338. n. 13.

Finita debetur illius renouatio, vide *EMPHYTEVSIS*.

Illius iura cedi non poſſunt, vide *EMPHYTEVSIS*.

Manutentio conceditur Domino directo ratione ciuilis poſſeſſionis, quam retinet ad recuperandam poſſeſſionem naturalem, dec. 461. n. 1. 9. & ſeqq.

Amplia, quod ſi Dominus directus fuerit eiectus, aut ſuſpicetur poſſe repelli, vel aliàs ſe habuerit pro ſpoliato, itaut manutentionem petere non poſſit, adhuc ei competat condictio quædam poſſeſſoria, ibid. n. 2.

Quando dicatur, vbi fuit conceſſa ad tertiam generationem, ibid. num. 4.

Ius accreſcendi an habeat locum in Emphyteuſi, vide *EMPHYTEVSIS*.

Solutiones factæ dubitatiuè, ſeù alternatiuè pro cenſu, aut Emphyteuſi, excuſant à caducitate, dec. 55. n. 3.

Subiecta ſunt omnia bona Territorij Farfenſis, dec. 49. num. 8.

EMPHYTEVTA

Alienare poteſt bona Emphyteutica in quoſcumque quoad vtile dominium vigore Bonifacianæ, dec. 680. nu. 10. & ſeqq.

Ob *Alienationem* factam irrequiſito Domino quando incurrat caducitatem, vide *ALIENATIO*.

Canones ſoluens poſt incurſam caducitatem dicitur ab ea liberatus, ſi Dominus directus illos recipiat, dummodò recipiantur pro tempore maturato poſt caducitatem incurſam, dec. 55. n. 5. & ſeqq. dec. 450. n. 12. & ſeqq.

Cenſum an, & quando poſſit imponere ſuper bonis Emphyteuticis, vide *CENSVS*.

Trãsferre non poteſt bona Emphyteutica in loca Pia, vel perſonas Eccleſiaſticas, etiam in terminis Bonifacianæ, deciſ. 680. numer. 15. & 22.

EMERE

Poteſt condemnatus ad triremes, deciſ. 351. numer. 2.

EMPTIO

Communi nomine facta per fratres probat inter eos communionem, dec. 688. num. 1. 3. 8. & ſeqq.

Quæ cõmunio ſic probata præſumitur continuata, donec doceatur de diuiſione, ibid. num. 2.

Per *Coniugem* vtrumque facta vbi apparet, cuius præſumantur pecuniæ, & cui acquirantur bona, dec. 339. num. 5.

Eſt contractus de iure gentium, deciſ. 351. numer. 2.

Nominatus, dec. 523. num. 11.

Per *Maritum* facta nomine Vxoris cenſetur ſimulatè facta, itavt bona pertineant ad Maritum, dec. 499. num. 1.

Maximè ſi Maritus fructus bonorum recepit, ibid.

Vide

Vide *CENSVS*.
Nominis debitoris dicitur ceſſio acquiſita cũ pecunia, dec.351.nu.2.
Officij approbationẽ Papæ quando requirat, dec. 544.num.5.
Facta cum pecunijs proprijs in capite alterius cum reſeruatione dominij, & libera facultate diſponendi operatur, quod Dominus pecuniarũ poſſit illud pro libito reſignare etiã inuito Officiali, in cuius capite cantat, deciſ. 477.n.1.8. & 9.
Per *Patrem* facta nomine filij ſpurij præſumitur ſimulata, & in fraudem legis, deciſ. 245. nu. 12.& 14.
Ex *Pecunia* aliena ſi fiat,an dominium acquiratur ementi, vel Domino pecuniarum, ibid.num. 22.& ſeqq.
Domino pecuniarum non acquiritur, niſi habeat animum illud acquirendi,dec.270. nu. 4.6.& 8.
Ementi acquiritur,quamuis de pecunijs alienis emat, dec.336.nu.3.& 4.
Illi,cuius nomine fuit facta emptio,acquiritur,dec.430.n.3.
Perficitur per arrham datam pro parte pretij ex diſpoſitione Statuti Vrbis, deciſ. 523. numer. 10.
Probata non dicitur ex illius deſcriptione facta in libris venditoris,dec 270.nu.9.
Per *Procuratorem* ad emendum conſtitutum fieri ampliùs non poteſt, dum fuit illi reuocatum mandatum ad exigendum pecunias, ex quibus bona erant emenda, dec.336. nu.2.
Si fiat nomine proprio, dum emere debebat nomine conſtituentis, tenetur erga mandantem ad damna, & intereſſe, dec. 371. nu. 10.& 15.
Requirit pretium, ſine quo dari non poteſt, dec. 694.num.2.
Amplia, vt pretium debeat eſſe certum, ibid.
Reſoluitur, quando contractus non eſt perfectus per lapſum temporis præfiniti, deciſ. 523.nu. 6. & 12.
Reſoluta non dicitur ob inobſeruantiam alterius ex contrahentibus, quia agendum eſt ad implementum, & intereſſe, ibid.num.11.

EMOLOGATIO

Laudi, vide *LAVDVM*.

EMPTIONIS

Arrha quid ſit, & quotuplex, & quos pariat effectus, dec.523.num.14.
Titulus excludit poſſeſſionem iure familiaritatis, vel tutelæ,dec.688.num.6.

EMPTOR

Euictionis caſu eueniente habet actionem contra venditorem, & eius hæredes, dec. 170. num. 1. 4. & ſeqq.
Quomodocumquè illa ſecuta fuerit, quando promiſſa eſt ſub ampliſſimis clauſulis,ibid. num.2.& ſeqq.
Fructus recompenſatiuos tenetur ſoluere venditori, dum habuit poſſeſſionem rei emptæ, & pretium non perſoluit, deciſ.52.n.1.& 11.dec. 720.nu.1.12.& ſeqq.
Maximè ſi accedat pactum illos ſoluendi, dec.52.nu.2.
Amplia, etiamſi data fuerit dilatio ad ſoluendum pretium ſtante pacto,ibid.n.3.
Amplia,vt illos teneatur ſoluere etiam venditor emptori, à quo pretium recepit, dum bonorum poſſeſſionem illi non tradidit, dec. 159.num.12.
Intellige concluſionem, vt ibid.num.13.
Amplia, quamuis ſuper re empta moleſtias habuerit, cùm per eas rei vſus non minuatur, dec.52.nu.5
Limita, ſi conſignauit cedulam pretij, dec. 52.nu.6.& ſeqq.dec.720.n.8.& 15.
Limita, ſi bona vendita nullos reddant fructus, & deſeruiant ſolùm ad oblectamentum, dec.720.n.7.10.& ſeqq.
Limita, ſi fructus fuerunt remiſsi, ibidem num. 2.
Remiſsi an cenſeatur per receptionem ſortis abſque vlla reſeruatione, ſeù proteſtatione,iuncta inſupèr taciturnitate, ibid.
Limita in alijs caſibus,de quibus remiſsiuè, dec.52.num.15.
Locationi factæ per venditorem ſtare tenetur,dec. 424. num.5.7.8.& 14.
Sicque è conuerſo ad ſeruandam æqualitatem cogere poteſt colonum ad perſeuerandum in conductione, ſeù colonia,ibid.
Moleſtias denunciare debet venditori, qui aliàs non teneretur de euictione, deciſ. 173. num. 2. & 5.
Quando talis denunciatio non ſit neceſſaria,ibid.n.4.
Vide *EVICTIO*, *FIDEIVSSORI*.
Promittens extinguere cenſum ſuper bonis emptis impoſitum, an teneatur ſoluere illius fructus, quando pars rei emptæ remanſit euicta, dec. 521.num.3.
Recedere an poſsit à contractu poſt datam arrhã, dec.523.num.14.
Retinere non poteſt rem, & pretium cum bona fide, dec. 383.num.2.
Suprà verſ. *fructus*.
Retrouendere an teneatur ceſsionario venditoris, cui retrouendere ſe obligauerat,deciſ.282.numer.5.
Secundus quatenùs moleſtias patiatur, non poteſt primus emptor agere contra primum venditorem, niſi moleſtias recipiat à ſecundo emptore,dec.382.n.2.& 9.
Limita, ſi primus emptor non fuit ſatisfactus de pretio, & ſibi reſeruauit dominium ſuper bonis, donec de pretio integrè ſatisfieret, ibid.num.3.
Item limita,ſi primus venditor promiſit liberare à moleſtijs primum emptorem, eiuſque hæredes, & ſucceſſores,ibid. n.5.
Vinea nullos fructus reddentis, & inſeruientis ſolùm ad oblectamentum, nõ tenetur emptor ad fructus recompenſatiuos, deciſ. 720. num. 7.10.& ſeqq.

EMPTORIS

Confeſſio, quod bona emerit de pecunijs alterius, plenè probat contra confitentem, itavt non poſsit ab illa recedere, deciſ.544. nu. 1.6. & ſeqq.& nu.12.cum ſeqq.
Fideiuſſor, qui ſe obligauit ad ſolutionem pretij æſtimandi per certos peritos, in quibus confidit,

ſidit, non tenetur, ſi loco illorum alij petiti retulerint, dec.694.n.7.

Filij familias declaratio, quod bona emerit ex pecunijs paternis, eſt attendenda, dum ipſe non habebat aliundè pecunias, nec poteſt impugnari ſub prætextu præſumptæ donationis inter patrem, & filium prohibitæ, deciſ. 544. num.2.

ENVNCIATIVA

Erronea non habetur in conſideratione, dec.311. num. 5.

Inſtrumenti approbata non cenſetur ex productione, vel vſu illius, dec.353.nu.3.& 4.

Papa emiſſa in gratia probat habilitatem, & qualitates prouiſi de Beneficio, deciſ. 652. numer. 9.

Partis non probat, dec. 211.n.4.

Procuratoris non habentis mandatum ſufficiens Domino non præiudicat, deciſ. 269. n. 16.

Recens non probat, dec. 211. num. 4. deciſ. 236. num.6.& 8.

Verba, quæ diſpoſitionem continent, ſatis probant, dec.462.num.1.2.7.& 8.

Vnica non attenditur, ibid. num. 5. & 7. ac dec. 670.num. 7.

Licèt antiquiſsima, ibid.

Præſumptionem tamen vſurpationis iuriſpatronatus diminuit, dec.321.n.9.

Non probat exiſtentiam Beneficij in certo loco, dec.236. nu.4.

ENVNCIATIVÆ

Aditionem hæreditatis probant, dec. 574. nu. 4. & ſeqq.

Adminiculantur ex approbationibus Superiorum, puta Ordinarij, dec.200.nu.2.

Adminiculatæ probant, dec. 462. num.3. & ſeqq. & num.9.

Maximè ſi ſint Summi Pontificis, ibid.

Licèt emanauerint ad poſtulationem Partis, ibid.

Antiquæ Dominium probant, deciſ. 200. nu. 1. 6. & ſeqq.

Habent vim famæ, deciſ.91. num.1. deciſ. 355.num.2.& 3.

Maximè ſi ſint plures, deciſ. 351. num. 2. & 3.

Antiquiſſimæ dominium probant, dec.200. nu.1. 6. & ſeqq.

Habent vim famæ, ibid.

Summi Pontificis probant qualitatem Eccleſiæ, dec. 290.nu. 10.

Attendi non debent, vbi de enunciato principalitèr dubitatur, dec.236.n.3.& 8.

Communionem omnium bonorum probant inter fratres, concurrentibus coniecturis, dec. 688. num.4.

Deſcendentiam probant, licèt non excedant centum annos, concurrentibus adminiculis, dec. 503.n.1.& 6.

Dominium probant, ſuprà verſ. *antiqua*, & verſ. *antiquiſſima*, & infrà verſ. *intereſſe.*

Fama vim habent, ſuprà verſ. *antiqua*, & verſ. *antiquiſſima.*

Inſtrumenti effectuationem, & obſeruantiam probant in alijs Inſtrumentis emiſſæ, deciſ. 444. num.2.& 10.

Intereſſe habentium non attenduntur ad probandum dominium, deciſ.661. numer.38.

Iuſpatronatus an, & quando probent, dec.91.nu. 1.& ſeqq.

Vide *IVSPATRONATVS.*

Obſeruantiam probant, dec. 444. n. 2.10. & ſeqq.

Plures habent vim famę, & probant, maximè in antiquis, dec.561.nu.4.

Præſumptionem magnam faciunt, etiam non antiquæ, dec.235.nu.4.

Probationem non faciunt contra Tertium, deciſ. 448.in 1. num.3.

Sufficiunt ad probandas qualitates in gratia narratas, dec.119.n.7.

EPISCOPI

Aſſertioni ſtandum eſt in his, quæ concernunt eius præiudicium, dec.7.n.6.& 10.

Beneficia per promotionem, vel conſecrationem non vacant, quando conſecutus fuit Epiſcopatum titularem in Partibus Infidelium, dec. 212. num.14.

Limita in Regularibus ad Epiſcopatum promotis, ibid.num. 17.

Cancellarius rogari ſolet de inſtitutionibus, ac de cæteris actibus ab illo, & coram illo geſtis, dec.102.num.4.

Collatio Beneficiorum facta ad fauorem Epiſcopi poſt actum conſecrationis regularitèr non ſubſtinetur, dec.212.n.11.& 22.

Limita in Epiſcopis Titularibus, & habentibus Epiſcopatum apud Infideles, ibid.num. 12.& 16.

Conſenſus requiritur in fundatione iuriſpatronatus, ac in donatione facta pro ędificanda, vel dotanda Eccleſia, vide *CONSENSVS.*

Indultum pro conferendis Beneficiis remouet tãtùm obſtacula reſeruationum, & affectionum, ſed nil vlteriùs operatur, deciſ. 204. num. 1. 4. & ſeqq.

Inſtituere de facili non ſolent præſentatos, niſi conſtet de exiſtentia iuriſpatronatus, dec.91. num.2.& 15.dec.269.num.3.& 4. dec.347.nu. 3. dec.639.n.2.& 6.dec.683.num.5.

Litteræ Patentes probant Clericatum, vide *CLERICATVS.*

Prouiſio non effectuata non attenditur, dec. 539. num.4.

Titulares habentes Epiſcopatum apud Infideles nuncupari ſolent *Nulla tenentes*, dec.212. n.13.

Non amittunt Beneficia, & per conſecrationem non fiunt incapaces aliorum conſequẽdorum, ibid.n.15.& dec.225.nu.8.& 15.

Limita in Regularibus ad huiuſmodi Epiſcopatus promotis, dec.212.n.17.

EPISCOPO

Aſſiſtentia iuris non ſuffragatur pro exercitio iuriſdictionis, alio poſſidente, dec.63. n.2.

Capitulo ex actibus geſtis ſciente, & patiente Epiſcopo, acquiritur quaſi poſſeſſio manutenibilis, ibid.

Vide *CAPITVLVM.*

Collatio Beneficiorum de iure competit Capitulo ſimultaneè cum Epiſcopo, deciſ. 589. numer. 7.

Limita, quando conſtat, ius conferendi ſpectare ad ſolùm Capitulum, deciſ. 223. numer. 6.

Vide *CAPITVLVM*, *COLLATIO.*

Com-

Commiſſio directa, an dicatur excitare eius iuriſdictionem ordinariam, vel potiùs tribuere delegatam, dec.697.num.5.& 6.

Ad *Impediendam* collationem Beneficiorum quomodò conſtare debeat de iurepatronatus, dec.180.n.5.

Oſtendi quaſi poſſeſſio per Capitulum exercita quando præiudicet, dec.223.n.8.& 9.

Quarta decimalis debetur à Parochis ſuæ Diœceſis, dec. 585.n.1.dec.614.n.1.& ſeqq.

Debita ſatis commodè dicitur cenſus, dec. 545.num.4.

EPISCOPVS

Amittere non dicitur quaſi poſſeſſionem iuriſdictionis, itaut alteri exemptio acquiratur ex eo ſolùm, quod illam non exercuerit, niſi conſtet, quod euenerit caſus illam exercendi, & quod volens exercere fuerit repulſus, ac repulſioni acquieuerit, vel aliàs habuerit ſe pro ſpoliato, dec.387.n.9.& 10.

Alternatiuam habens quando illa gaudeat, vide *ALTERNATIVA*.

Aſſiſtentiam iuris habet quoad exercitium omnimodæ iuriſdictionis, ac ſignantèr iuris viſitandi, & conferendi intra limites ſuæ Diœceſis, ex qua ſola competit ei manutentio, dec. 48.n.2.& 6.

Limita reſpectu locorum, in quibus conſtat de quaſi poſſeſſione Capituli, ibid. num. 3.& 7.

In iis enim debetur manutentio Capitulo, non autem Epiſcopo, ibid.

Quamuis conſtaret de aliquibus actibus de recenti factis ab Epiſcopo non conſtito de ſcientia, & patientia Capituli, cùm dicantur clandeſtini, turbatiui, & nullius momenti, ibid.num.4.

Vel ſi fuerint ab Epiſcopo exerciti iure delegato, ex quibus non acquirit quaſi poſſeſſionem reſpectu iuriſdictionis ordinariæ, ibidem num.8.& ſeqq.

Quoad ius viſitandi, infrà verſ. *viſitandi*.

Attentata per eius Anteceſſorem commiſſa an, & quando purgare teneatur, vide *ATTENTATA*.

Atteſtans de mandato Sanctiſſimi, vel Sacræ Congregationis aliquid agere, non meretur fidem, niſi in actis de mandato conſtiterit, dec. 435. num.4.6.& ſeqq.

Conferre non poteſt Beneficia pendente lite ſuper eis, aliàs collatio eſt nulla, & dicitur etiam attentata, dec.160. num. 1. & 6. dec. 180. nu. 1.& 6.dec.488.n.3.

Amplia, vt nec teneat collatio ex iure deuoluto, dec.180.num.3.

Poteſt namque ſolummodò Oeconomum apponere, ſed de cætero à collatione debet abſtinere, ibid.nu. 2.

Reliqua ad hanc materiam, vide verb. *COLLATIO*.

Diſpenſare poteſt filium illegitimum, vel naturalem, vt promoueatur ad Clericatum, dec. 237. num. 9.

Impediri non poteſt in exercitio ſuæ iuriſdictionis ex capite priuilegij, donec diſcutiatur, an illud proſit, nec ne, deciſ. 387. numer. 7. & 10.

Inſtitutionem ſine iuſta cauſa denegare non poteſt legitimè per Patronos præſentato, dec. 448. in 2.n.1.dec.530.n.5.

Intentionem habet fundatam quoad iuriſdictionem exercendam erga omnes Eccleſias ſuæ Diœceſis, & intra eius limites exiſtentes, dec. 603.num.3.

Parocho parificatur, vt aſsiſtere poſsit matrimonio, dec.139.num.3.& 14.

Parochus vniuerſalis dicitur totius Diœceſis, ibidem.

Procedens in executionem decreti Sacræ Congregationis delegantis non attentat, deciſ. 697. num. 2.& 9.

Dicitur fungi vicibus eiuſdem Sacræ Congregationis, ibid.

Pro *Quarta* Decimali habet intentionem fundatam contra Parochos ſuæ Diœceſis, dec.585. num.1.dec.614.n.1.& ſeqq.

Amplia, vt illam habeat fundatam etiam pro conſecutione in vna ſpecie loco aliarum ſubrogata, dec. 667.n.3.& 5

Regularis per conſecrationem fit incapax Beneficiorum, quamuis promoueatur ad Epiſcopatum titularè in Partibus Infidelium, deciſ. 212.n.17.

Statum Eccleſiarum ſuæ Diœceſis præſumitur ſcire ob annuas illarum Viſitationes, dec.155. num.2.7.& ſeqq.

Succeſſor an teneatur purgare attentata commiſſa per Anteceſſorem, vide *ATTENTATA*.

Vicario demandare non poteſt iuriſdictionem ſibi competentem auctoritate delegata, deciſ. 62.num.8.

Viſitandi ius habet in omnibus locis exiſtentibus intra finem ſuæ Diœceſis, dec.65.num.6.dec. 386.num.1.

Et in hac parte dicitur habere intentionem fundatam in iuris aſsiſtentia, ibid.

An ea ſufficiat ad effectum manutentionis, dec.65.n.8.

Limita, quia hoc ius non habet, quando reperitur in quaſi poſſeſsione viſitandi alius, qui prætendit exemptionem, ibid. n.7.

Viſitando non auctoritate Ordinaria, ſed delegata vigore Concilij, exindè non conſtituitur in quaſi poſſeſsione manutenibili viſitandi iure Ordinario, dec.48.n.8.& ſeqq.

Poſt Concilium, præſumitur viſitaſſe iure delegato, non autem vti Ordinarius, ibidem n. 6.& 17.

Item præſumitur viſitare iure delegato, quando viſitat loca exempta, deciſ. 65. numer. 4.

Quæ Viſitationes factæ iure delegato ius non tribuunt, nec præiudicant quoad facultatem viſitandi iure Ordinario, deciſ. 48. numer. 9.

Viſitare poteſt adminiſtratores locorum Piorum, & ab eis rationem adminiſtrationis exigere, dec.387.n.3.

Ac quælibet loca Pia in ijs, quæ concernunt Curam animarum, & adminiſtrationem Sacramentorum, ibid.n.4.

Tenetur quotannis Eccleſias ſuæ Diœceſis ibid. nu.3.

Nec debet à Viſitatione impediri ſub prætextu

-textu priuilegij, niſi illo priùs exhibito, & diligentèr diſcuſſo, dec.387.n.2.

EPISTOLA

Mandatum probatur ex epiſtola miſſiua, dec.270 num.7.

Miſſiua non probat, niſi contra ſcribentem, dec. 148.num.2.

EPISTOLÆ

Patris recognitæ ſufficiunt ad probandum illius conſenſum in legitimatione filij requiſitum, dec.406.num.9.

EQVITES

Hieroſolymitani acquirũt Religioni quidquid acquirunt poſt emiſſam profeſſionem, dec.377.nu.8.15.& ſeqq.

Nec poſſunt de illo diſponere, ibid.

Nec obligare, ibid.

Limita in rebus, & actionibus, quæ ortum habent antè emiſſam profeſſionem, ibid. num.9.

Baiulatus vacantes conſequuntur iuxta ipſorum antianitatem, & benemerentiam, ex Stabilimentis Religionis, deciſ. 81. num. 1. vbi excutitur Breue Apoſtolicum in hac materia.

Ad profitendum non admittuntur, niſi attigerint annum 18., dec.552.n.9.

Item, niſi ſint nobiles, ea nobilitate, quæ dicitur vniuerſalis, cùm ad hunc effectum nobilitas localis non ſufficiat, dec.561. num. 7. dec.654.num.10.

Sancti Iacobi de Spata non ſunt verè Religioſi, dec.404.n.1.5.& ſeqq.

Eorum exemptiones, & priuilegia indicantur, ibid.

Sunt perſonæ Eccleſiaſticæ, ibid.

Largo tamen modo, & impropriè, ibidem.

Viuunt ſub regula à Summo Pontifice approbata, ibid.

EQVITIBVS

De Equitibus Alcantaræ, Calatrauæ, & alijs, remiſſiuè, dec.404.num.5.

ERECTIO

Beneficij perpetui, quæ reperitur facta cum dote ad formam litterarum Apoſtolicarum, probat illius fundationem ad effectum iuriſpatronatus, dec.456.nu.2.

Excluditur reſpectu Beneficij dari ſoliti in adminiſtrationem temporalem cum titulo collatiuo, dec.486.n.1. & 2.

Limita quatenùs legitimè conſtet de mutatione ſtatus illius, ibid.

Requirit, quod Beneficium habeat annexum aliquid ſpiritualitatis cum certa dote, ibid. num.2.

Iuriſpatronatus requirit conſenſum Ordinarij, dec.727.n.1.& ſeqq.

ERROR

Approbationis debet iuſtificari, aliàs approbatio præiudicat approbanti, dec.670.n.3.

Calculi ad librum ſe referentis apparet ex illius partitis, maximè quatenùs ſolidationem contineant, dec.171.n.5.

Confitentis probandus eſt, ne confeſſio illi præiudicet, dec.670.n.3.

Amplia, vt idem dicendum ſit quoad tacitam confeſſionem reſultantem ex productione iurium, dec.268.num.7.

Conſenſum excludit, deciſ. 454. num. 13. deciſ. 549.num.6.& 18.

Donationis excluditur, dũ donans illam approbauit in articulo mortis, dec.171.nu.4.

Enunciatiue operatur, quod illa non ſit habenda in conſideratione, dec.211.nu.5.

Laudum acceptantis probandus eſt concludentèr, vt poſſit laudum impugnari, deciſ. 316. nu. 2.& 4.

Reſultat inſpectis iis, in quibus laudum fundatur, dec.369.nu.5.& 6.

Notarij Partibus non præiudicat, deciſ. 549. numer. 6.

Maximè Grammaticalis, deciſ. 504. numer. 3.

Vitiatur, & non vitiat, ibid.

Peritiæ deſumitur ex ijs, in quibus peritia fundatur, dec.369.num.5.& 6.

Præſumi non debet, dec.316. n.2.& 4.

Probari debet plenè & cõcludentèr, dec.670.n.6.

Maximè quando agitur de redarguendo Inſtrumentum tanquã falſum, ibid.

Probatus dicitur eo ipſo, quod conſtat rem alitèr ſe habere, dec.454.nu.12.

Quando dicatur, deciſ. 569. num. 1. 4. 9. & ſeqq.

EVENTVS

Dubius litis conſiderandus eſt ad excludendam læſionem in tranſactione, deciſ. 673. n.4.& 6.

EVICTIO

Ceſſat reſtitutis bonis euictis, dec. 382. num. 3. & ſeqq.

Debetur emptori, illiuſque hæredibus per venditorem, dec.170.nu.1.4.& ſeqq.

Amplia etiam non intimatis moleſtiis, quãdo emptor fecit omnem poſſibilem defenſionem, dec.247.n.7.dec.402.n.4.

Et debetur etiam per fideiuſſorem euictionis, dec.402.num.4.

Iniuſta proueniens ex facto Iudicis perperàm procedentis cedit damno emptoris, non autem venditoris, dec.247.nu.2.

Limita, quando fuit promiſſa verbis generalibus, ibid.n.3.& ſeqq.

Moleſtiarum intimatione deficiente non debetur, deciſ. 173. num. 2. 5. & ſeqq. deciſ. 382. nu. 6. & 7.

Quid, ſi venditor fuit præſens euictioni, ibid.

Limita, quando emptor fecit omnem poſſibilem diligentiam, vt bona defenderet, ſuprà verſ. *debetur*.

Item limita, vt in dec.173.n.4.

Partis bonorum emptorum an liberet emptorem à ſolutione fructuum cenſus in ſe accollati, dec.521. n.3.

Promiſſa ſub verbis, & clauſulis generalibus, comprænhendit euictionem quomodocumque contingentem, dec.170. num. 2. & ſeqq. dec. 247.n.1.8.& ſeq.

Proueniens ex culpa emptoris, qui bona defendere neglexit, non debetur, deciſ. 247. numer.7.

Quamuis moleſtias venditori intimauerit, ibid.

Venditori, qui alteri rem vendidit, non debetur à primo venditore, dum primus emptor à ſecundo non fuit moleſtatus, deciſ. 382. nu. 2. & 9.
Limita, ſi primus emptor non fuit integrè ſatisfactus de pretio, & Dominium ſibi reſeruauit ſuper bonis, donec ſibi ſatisfieret, ibid. num. 3.
Itē limita, vbi euictio fuit promiſſa emptori, eiuſq; hæredibus, & ſucceſſoribus, ibid. nu. 5.

EVICTIONIS

Damnum non debetur, dum illa damnum non intulit, dec. 382. nu. 3. & ſeqq.

EXACTIO

ab *Adminiſtratore* fieri non poteſt, niſi habeat adminiſtrationem generalem, deciſ. 151. num. 5. 13. & ſeqq.
Crediti vbi eſt facilior, illa dicitur cauſa durior, dec. 445. num. 1. 2. & 8.
Creditorum inducit aditionem hæreditatis, deciſ. 574. num. 8.
Fructuum cenſus præſumitur de cenſu, cuius exigens erat creditor, non autem de cenſu debito eius Vxori, dum idem erat debitor vniuscenſus fauore Mariti, & alterius fauore Vxoris, dec. 499. num. 4.
Amplia, quamuis ſumma correſpondeat cenſui Vxoris, ibid.
Quando ſit referenda ad cenſum Mariti potiùs, quàm ad cenſum Vxoris, ibidem n. 5.
Omiſſa per negligentiam non præſumitur, ſed potius, quod factis diligentijs exigi non potuerit, dec. 665. n. 1. 3. & ſeqq.
Sortis principalis abſque proteſtatione, an importet remiſsionem fructuum, deciſ. 720. n. 2.
Vnica conſtituit in quaſi poſſeſſione exigendi ad effectum manutentionis, dec. 558. nu. 1. & 5. dec. 637. n. 1. & 5.
Amplia, vt ſuffragetur etiam contra ſucceſſorem, dec. 637. n. 1. & 5.
Eo magis duplex, dec. 576. n. 1. & 2.

EXACTOR

Decimarum non præiudicat Domino, quatenùs illas non exigat, dec. 146. nu. 7.
Mandatum quatenùs non habeat ſpeciale ad exigendum, non poteſt exigere, dec. 151. nu. 5. 13. & ſeqq.
Pecuniarum an, & quando acquirat illarum Dominium, colligitur ex facti circumſtantijs, dec. 712. num. 9.
Salarium an, & pro quo tempore conſequatur, dec. 177. n. 2. & ſeqq.

EXACTORIS

Damno non cedit furtum, quod ſucceſsit in pecunijs exactis abſque eius dolo, vel culpa, ſed cedit damno Domini pecuniarum, dec. 430. num. 2.
Negligentia Domino non præiudicat, dec. 146. n. 7.

EXACTVM

ex *Tranſactione* tenetur reſtituere, qui illam impugnat, dec. 408. n. 6.

EXAMEN

Committi poteſt alteri per Delegatum, reſeruata ſibi cognitione quoad negocium principale, deciſ. 681. num. 1. & 8. vbi de materia.
Committitur Notario in Partibus Portugalliæ de ſtylo ob Iudicum occupationes, ibid. nu. 2.
Factum contra formam remiſſoriæ dicitur nullum, dec. 350. n. 3. dec. 703. nu. 2.
Coram Iudice, poſtquàm fuerat allegatus ſuſpectus, laborat nullitate ex defectu iuriſdictionis, dec. 593. n. 1. dec. 703. n. 1. 8. & ſeqq. dec. 734. n. 1. 8. & ſeqq. & n. 12.
Maximè ſi fuerunt dati alij Coniudices, qui illi non interuenerunt, dec. 593. n. 2. 15. & ſeqq. dec. 703. n. 1. 8. & ſeqq. dec. 734. nu. 1. 8. & ſeqq. & n. 12.
Eo magis, ſi fuit iuratus etiam ſuſpectus Notarius, qui plures patiebatur exceptiones, & ſuſpiciones falſitatis, dec. 734. n. 1. 8. & ſeqq. & num. 12.
Recuſato enim Iudice, vel Notario, eligendi ſunt arbitri, qui cognoſcant de cauſis recuſationis, quo non adimpleto, deueniri non poteſt ad validum examen Teſtium, ibidem num. 6.
Eoque etiam magis, dum Teſtes fuerunt examinati ſine Interrogatorijs alterius Partis, dec. 703. num. 1. 8. & ſeqq. deciſ. 734. num. 1. 8. & ſeqq. & n. 12.
Amplia, vt huiuſmodi nullitates ſaluari non poſſint etiam virtute Commiſſionis ſanatoriæ cum clauſula *arbitrio Rotæ*, ibid.
Cum interrogatorijs Partis Rota ſolet attendere, dec. 404. n. 4. dec. 593. n. 4. dec. 621. n. 13.
Etiam quod aliquem patiatur defectum, ſtante clauſula *arbitrio Rotæ*, dec. 404. n. 4.
Extra terminum probatorium quando ſaluari poſſit à nullitate, dec. 648. n. 12.
In alia Cauſa, & inter diuerſas perſonas non probat, dec. 659. n. 1.
Facit tamen magnam præſumptionem, ibi. & dec. 501. n. 3.
Maximè ſi ex eo fuit obtentum, dec. 501. num. 4.
Iuramento per Teſtes non præſtito in termino citationis dicitur nullum, deciſ. 13. nu. 3. & 14.
Sine citatione *ad viden. iurare, & examinari Teſtes* validum eſt, ſtante præſentia Partis, quæ inſtetit coram Iudice committi Teſtium examen, per quam ſuppletur huiuſmodi citationis defectus, dec. 648. n. 7.
Sine citatione *ad viden. iurare Teſtes* non probat, dec. 562. nu. 3. & 6.
Limita, ſi Pars dedit interrogatoria, ſuper quibus Teſtes fuerunt examinati, dec. 143. nu. 1. 16. & 17. deciſ. 512. num. 1. & 7. vbi de ratione.
Etiam ſi deficiat decretum Iudicis pro receptione iuramenti à Notario facienda, dec. 512. n. 1. & 7.
Maximè ſtante clauſula *arbitrio*, ibidem num. 2. & 7.
Sine interrogatorijs eſt nullum, dum Pars illa dare velle fuit proteſtata, deciſ. 593. numer. 4.
Eò magis, dum interrogatoria fuerunt iam exhibita, dec. 644. n. 5.
Sine interrogatorijs validum eſt, dum Pars illa dare neglexit, dec. 648. num. 18.
Pro *Informatione* Curię non probat delictum, dec. 418. num. 8.
Vide *TESTES*.

Nouum conceditur in gradu appellationis interpoſitæ à præelectione Examinatorum ad Beneficium Curatum, dec.115. ſub n.4.dec.563. nu.2. dec.591.nu.8.
Nullum eſt factum coram Iudice allegato ſuſpecto, ſuprà verſ. *Factum*, vbi de materia.
Fidem nullam facit, dec.657. nu.7.
Limita in aliquibus caſibus, in quibus facit aliquam fidem, dec.734.nu.11.
Inſeruit pro adminiculo, dec.350.nu.3.dec. 648.nu.15.& 22.
Et pro fumo, deciſ.614. numer.3. deciſ.722. num. 1.
Saluatur à pluribus nullitatibus oppoſitis, dec.621.nu.6.& ſeqq.
Sanari an poſſit, ſtante Commiſſione cum clauſula *arbitrio Rotæ*, dum nullitas prouenit ex defectu iuriſdictionis, deciſ.197. num.6. & ſeqq.
Quando poſſit ob data interrogatoria, dec. 143.nu.20.
Sanatur facilè per Rotam ſtante Commiſſione cum clauſula *arbitrio*, ibid. numer. 2. & 18.
Maximè, quandò nullitates ſunt turbidæ, dec.621. nu.12.& 14.
Parochialis in collatione requiritur, non obſtante exemptione, vel priuilegio, deciſ. 190. numer. 1.
Parte non citata, nec præſente factum, vti nullum non probat furtum, deciſ. 644. numer. 1.
Amplia, vt nec faciat indicium, ibid.
Ad perpetuam rei memoriam deſeruit pro fumo ad effectum obtinendi remiſſoriam, deciſ.603. num. 5.
Maximè in prima inſtantia, ibid.
Portugallia in Partibus, ſuprà verſ. *Committitur*.
Saluari quando poſſit à nullitatibus, ſuprà verſ. *Nullum*.
Sanari quando poſſit, ſtante clauſula *arbitrio*, dec. 310. nu.8.
Vide ſuprà verſ. *Factum*, & verſ. *Nullum*.
Subſtinetur coram vno Iudice ſine alio Coniudice, attento quod præſumatur, Iudicem ſe informaſſe de alterius impedimento, deciſ.310. num. 3.
Validum eſt factum cum præſentia, vel interrogatorijs Partis, dec.648. nu.16.
Amplia etiam ſine interrogatorijs, dum Pars illa dare neglexit, ibid. nu.18.
Item, quando Teſtes præſtiterunt iuramentum in termino probatorio, quamuis citatio fuerit pro ſingulis diebus, & horis, deciſ.608. num.6.& 9.

EXAMINANTIS

Interpretis ars dicitur non modici ponderis, dec. 512.nu.8.
Qui de ea tractent, ibid.

EXAMINATORVM

Appellatio datur à relatione Examinatorum Synodalium in concurſu ad Beneficium, deciſ. 563.nu.2. dec.591. nu.5.
Itaut, quod fuit innouatum poſt appellationem interpoſitam, reuocandum ſit ex capite nullitatis, & attentatorum, deciſ. 591. nu.5.7. & ſeqq.
Atteſtationes probant habilitates ad Beneficium narratas Summo Pontifici, deciſ.40.nu.1.& 9.
Irrationabile iudicium arguitur ex eo, quod præelegerint habentē malos mores, & prauas qualitates in concurſu alterius bonis moribus, & melioribus qualitatibus præditi, deciſ. 115. num.3.
Reprobatio exprimenda eſt, aliàs gratia reſignationis dicitur ſubreptitia, dec.287.nu.9.& ſeq.

EXAMINIS

Tempus attenditur ad probandam idoneitatem pro conſequendis Beneficijs, deciſ. 591. numer. 4.
Pro validitate præſumitur factum id, quod erat faciendum, deciſ. 681. numer. 3. & ſeqq. & num. 9.
Maximè ſi non fuit oppoſitum, quod prius fieri debebat, ibid.

EXAMINI

Conſentiens cenſetur conſentire, quatenùs fiat Parte citata, dec.644.num.2.
Præſertim dum fuit proteſtatus, quod fieret per ipſummet Iudicem, & quod alteri perſonæ committi non poſſet, ibid. nu.5.
Nouo locus eſt in gradu appellationis à iudicio Examinatorum, vide *EXAMEN*.
Particularium quandò ſit deferendum in Cauſa Communitatis, vide *COMMVNITATIS*.
Recuſans ſe ſubijcere, vbi agitur de concurſu ad Beneficium, indicat ſuam inſufficientiam, dec.115. num.4.
Subijciens ſe, videtur id facere ad implendā diſpoſitionem *Sacri Concilij Tridentini*, deciſ.341.numer. 7.

EXCEPTIO

Actionem vnam repellens, nil operatur quoad aliā ex diuerſo capite prouenientem, dec.279. n.5. & 8.
Attentatorum non obſtat Tertio, deciſ. 498. numer. 1.
Maximè dum iſte Tertius non habet ius, & cauſam ab attentante, quamuis eius anteceſſore, ſed habet nouum ius creatum à Papa, ibid.
Beneficium, quod ſit Regulare, & Regularibus conferendum, in iudicio ſummarijſſimo manutentionis non admittitur, deciſ.556.num.5. & 8.
Dominij non admittitur contra fideicommiſſarium agentem pro immiſſione, dec.538.nu.8. & 17.
Limita, quando exceptio incontinenti probatur à poſſeſſore, ibid. n.9. 16. 18.& ſeqq.
Excommunicationis non attenditur ad retardandam purgationem attentatorum commiſſorum pendente appellatione, quam petit excommunicatus, dec.149. nu.10. & 13.
Illiquida non retardat actionem pro credito claro, & liquido, deciſ.384. nu.3.
non *Implementi* non poteſt opponi à Tertio, ſed tantùm ab eo, cui erat implendum, dec. 545. num. 11.
Inhabilitationis ad Curam Animarum, vti reſpiciens petitorium, & requirens altiorem indaginem, non admittitur in iudicio ſummarijſſimo manutentionis, dec.675. nu.6.

Iudicij

Iudicij qualitatem non indicat, cùm illa ab intentione Actoris, non ab oppoſitionibus Rei ſit deſumenda, dec.252.num.6.& 13.
Iura, quod non ſint in forma probanti, in iudicio ſummariſſimo, manutentionis non admittitur, dec.416.nu.10.
Iuris Tertij quando admittatur, deciſ.538.nu.10. & ſeqq.
Læſionis quando dicatur reſpicere petitorium, vel poſſeſſorium, dec.534.num.6.
Liquidationis ad petitorium reijcitur, tanquàm reſpiciens altiorem indaginem, dec.257. n. 8.
non *Præſentationis* litterarum tollitur ex earum inſertione in Inſtrumento translationis penſionis, dec.496. nu.4.
Probata per Partis confeſſionē opponi poteſt etiā in petitorio, dec.456.nu.5.
Proprietatis, quæ non includit ius excipientis, non admittitur in remedijs poſſeſſoriis, dec.482.n.3
Referri debet ad ea, de quibus fuit facta ſpecialis mentio, deciſ.447. nu.3.
Regulam in contrarium firmat, dec. 406. n.11.
Requirens altiorem indaginem non admittitur aduersùs fideicommiſſarium agentem pro immiſſione, dec.538. nu.8. & 17.
Talis eſt exceptio dominij, ibidem,& ſuprà verſ. *Dominij*.
Nec in quolibet iudicio immiſſionis, dec. 33.n.3.& 8. dec.634. nu.4. & 7.
Quapropter Iudex poteſt exceptionem reijcere, & immiſſionem concedere, ibid.
Nec in iudicio manutentionis, quia reijcitur ad petitorium, dec.298.nu.2.& 9.dec.416. nu.11. & 14. dec.637.nu.3. dec.641.nu.5.& 7.
Amplia, non obſtante decreto irritanti, dec.637. nu.4.
Nec aduersùs obligationem Cameralem, dec.402. nu.5.
Nec in remedio Saluiani, dec.423.n.4.
Reſpiciens petitorium non admittitur in iudicio ſummariſſimo manutentionis, deciſ.466.n.6.
Statuti debet incontinenti probari, aliàs non attenditur, dec.554.nu.5. dec.626.nu.10.
Tituli non admittitur in iudicio poſſeſſorio, ibid.
Tranſactionis dicitur exceptio litis finitę, dec.275. nu 2. dec.354.nu.1.& 7.
Impedit litis ingreſſum, deciſ.354. n.1.& 7.
Vnionis non facit cauſam Beneficialem, dum talis non eſt inſpecta petitione Actoris, deciſ. 252. nu.7.

EXCEPTIONES

Altiorem indaginem requirentes, vide *EXCEPTIO*.
Perpetuæ de iure ſunt, & actiones temporales, dec.470.nu.14.
Teſtium ceſſant ex veriſimilitudine, alijſque circumſtantijs, dec.135. nu.6.
Facilè non admittuntur in iudicio manutentionis, dec.651. nu.5. & 10.
Operantur, quod illi vincantur ab alijs exceptiones non patientibus, deciſ.636.numer.6. & 8.
Reiiciuntur in ſummariſſimo iudicio manutentionis, dec.589. nu.11.& 16.
Turbidæ admittuntur contra illum, qui probare tenetur, & non probauit, deciſ.636. nu.7. & ſeqq.

EXCESSVS

Dotis conſideratur, quando illa excedit legitimam, dec.437.nu.4.
Vide *DOS*.
Executoris breuis cauſat nullitatem actus, dec.153. num.4.
Operatur, quod executio veniat reuocanda, deciſ.656. num.1. & ſeqq. & numer.11. & ſeqq.
Mandati quando redargui poſſit, dec.345. nu.12. & ſeqq.
Sententiæ etiam in modico illam vitiat, deciſ.656. nu.1. & ſeqq. & num.11. & ſeqq.
Qualis reputetur ſufficiens, deciſ. 688. numer. 8.
Subditorum corrigere ſpectat ad Archiepiſcopum, dec.466. nu.8.

EXCESSV

Appellatio datur ab exceſſu, deciſ.138. nu.5.
Siuè conſiſtat in pœna, ſiuè in condemnatione, ibid.

EXCLVSIO

Contrauenientis prohibitioni alienationis, intelligitur reſpectu bonorum alienatorum, non autem reſpectu aliorum, dec.480. nu.3.
Deſcendentium non præſumitur in concurſu tranſuerſalium, dec.457. nu.6.
Dilapidationis bonorum ex quibus reſultet, dec. 702. num.2.
Doli præſumpti in inuentario, in quo non fuerunt deſcripta omnia bona, ex quibus excludatur, dec.579.num.4.& 6.
Expreſſa in vno caſu facit ceſſare tacitam excluſionem in alio, nam, & in illo Teſtator excluſiſſet expreſsè, quatenùs excludere voluiſſet, dec.313. nu.12.
Falſitatis admittit omnem interpretationem poſſibilem, dec.670. nu.4.17. & ſeqq.
Fœminarum Statutaria proptèr maſculos compræhendit ſolùm Subditos Statuentibus, non autem Forenſes, deciſ. 554. nu. 4. & 13.
Amplia, ſiuè Statutum loquatur in rem, ſiuè in perſonam, ibid. nu.9.
Quia Statuentes præſumuntur voluiſſe prouidere agnationibus Subditorum, non autem exteris, ibid. nu.7.
Habet locum etiam in hæreditatibus Clericorum ex Conſtitutione *Sanctiſs. D. Noſtri Innocentij XI.* dec.338. nu.17.
Intelligitur de ſucceſſione inteſtata, non autem condito Teſtamento, dec.718. num.3. & ſeqq.
Intrat, etiamſi fœmina non fuerit dotata, dummodò dos illi conſtituatur ſecundùm perſonæ qualitatem, & loci conſuetudinem, dec.479. nu.3.
Quando dicatur militare quoad hæreditatem dotantis tantùm, & quando etiam aliorum, qui non dotarunt, deciſ.630. nu.8.
Requirit, quod fœmina ſit dotata antè tempus delatæ ſucceſſionis, quando eſt ordinata ſimplicitèr quoad fœminas dotatas, deciſ.541. num.10.
In Vrbe intrat non ſolùm quoad fœminam dotatam, ſed etiam quoad dotandam, dum Frater eſt paratus illam dotare, ibid. numer.4. & 10.

A Teſtatore perpetuò ordinata eſt coniectura reciprocæ ſubſtitutionis inter vocatos, dec.492. num.10.
Non præſumitur proptèr extraneos, deciſ. 313. nu.6. & 17.
Præſumitur ordinata ſolùm ne hæreditas deueniat ad extraneos, ibid.nu.7.
Iuris accreſcendi deducitur ex ſubſtitutione,dec. 522. nu.12.
Matris à legitima reſultat ex compendioſa continente pupillarem ob præſumptam Teſtatoris voluntatem,dec.642.nu.4.& 6.
Omnium non nominatorum reſultat ex dictione taxatiua *tantùm*,dec.674.nu.1.5.9.& ſeqq.
Perſona magis dilectæ impedit extenſionem fideicommiſſi, non obſtante identitate rationis, dec.172.nu.& 8.
Simulationis inducitur eo ipſo, quod actus poteſt eſſe verus, dec.499.nu.3.& 8.
Vnius in vno caſu, arguit illius excluſionem etiam in alio caſu, deciſ. 457. nu. 4. & 10.

EXCLVSVS

Dicitur à fideicommiſſo ille, de quo fideicommiſſum non loquitur, dec.457.nu.1.
Illegitimus an,& quãdo cenſeatur, vide *FILIVS*.
Subſtitutus ſi ſine filijs dicitur eo ipſo,quod grauatus decedit cum filiabus fœminis, deciſ. 100. num.10.& 21.

EXCOMMVNICATIO

contra *Capitulum* fulminari non poteſt, dec.440. nu.2. 12.& ſeqq.
Vide *CAPITVLVM*.
ob *Recurſus* ad Iudices laicos, vide *RECVRSVS*.
Relaxata per Executorem Mandati Rotalis contra non parentes, vel contrauenientes reuocatur vti attentata, cùm huiuſmodi Executor aliud facere non poſſit, niſi intimare executoriales, illaſque ſic intimatas Rotæ remittere, vbi reproducuntur, & ſeruantur quatuor termini ſeruari ſoliti, deciſ. 150. nu. 1. & 6.
Sponſis renuentibus contrahere matrimonium poſt ſponſalia celebrata poteſt contra eos relaxari, vt ad illud cogantur, deciſ.96. nu.1.& 9.

EXCOMMVNICATI

Inſordeſcentia, vide *INSORDESCENTIA*.

EXCOMMVNICATVS

Attentatorum commiſſorum pendente appellatione purgationẽ petere poteſt,nõ attenta exceptione excõmunicationis,dec.149.n.10.&13
Indebitè, vel *Nullitèr* eſt illicò abſoluendus, & cõmunioni Fideliũ reſtituendus,dec.150.n.3.
Amplia, vt antè abſolutionem reſpondere non teneatur, ibid.

EXCVSATIO

Caducitatis ex quibus reſultet,vide *CADVCITAS*
Contumacia, vide *CONTVMACIA*.

EXCVSSIO

non *Requiritur* in iudicio Saluiani, quidquid ſit in hypothecaria, dec.113. nu.9.

EXECVTIO

Attentata dicitur, quæ eſt facta pendente termino ad appellandum, dec.258. num.1.
Vide *ATTENTATA*.
Item facta poſt interpoſitam appellationẽ, vel ea pendente, vide *ATTENTATA*, vbi de materia.
Eſt reuocãda,dec.138.n.1.& 9.dec.711.n.1. Vbi eſt,ſuperſedetur in vlteriori proceſſu,licèt non intret arbitrium, deciſ. 683. n.9.
Breuis continentis clauſulam *conſtito*, non eſt concedenda, niſi priùs verificentur contenta ſub clauſula, dec.557. nu.1. 7. & ſeqq.
Vide *BREVE*.
Cœpta dicatur, quando fuerunt petitæ executoriales, deciſ.217.nu.5.
Multò magis, dum fuerunt etiam relaxatæ, deciſ.123.num.3. deciſ.161. num.5. deciſ.560. num.3.
Item,ſi fuit capta poſſeſſio,dec.123.n.3.& 9.
Retardari non poteſt per Commiſſionem reſtitutionis in integrum, ibid. nu.2.7. & ſeq. & dec.161. nu.5.
Maximè dum non fuit appellatum intrà legitima tempora, deciſ.337.nu.1.
Eoque magis, dum Commiſſio Cauſæ continet clauſulam *prout de iure*, ibid. nu.2. & 11.
Sufficit, vt executio dicatur cœpta, quod fuerit obtenta Commiſſio executorialis iuxta opinionem Rotæ, ibid. num.3. 4. 8. & ſeqq.
Signantèr quando agitur deCauſa ſummaria, ibid.nu.3.
Amplia, quamuis Commiſſio contineret clauſulam *conſtito de re iudicata*, per quam non dicitur conditionalis, quando fuit cœpta executio, ibid. nu.8.
Limita in Cauſa minoris, in qua per reſtitutionem in integrum retardatur executio quantumuis cœpta, ibid.nu.10.
Citationis habetur pro facta contra eum,qui executionem impediuit, dec.366. nu.5.
Maximè ſi impedimentum prouenit ob recurſus habitos ad Iudices laicos, ibid.
Probatur ex relatione Curſoris,quod fuerit facta in Domo citati, dec.562. nu.4.
Debitoris in bonis, quod fuerit facta,probari debet per allegantem, dec.417.nu.5.
Duarum conformium vigore Statuti quando ſit concedenda, vide *SENTENTIAE, STATVTVM*.
Exceſſiua eſt reuocanda, dec.656.n.1.& ſeqq.& n. 11.& ſeqq.
Quamuis exceſſus conſiſtat in modico, ibidem.
Fructuum reſpectu fieri non poteſt, niſi præcedente liquidatione, dec.150.nu.5.
Gratia relaxari non poteſt, niſi priùs verificatis omnibus contentis in illius narratiua,dec.452. num. 6.
Amplia, ètiamſi narratorum verificatio conſiſteret in negatiua, ibid.
Incertitudinis ratione non eſt retardanda, quando ſententia poteſt aliquo modo certificari, ſaltem reſpectu vniuerſitatis bonorũ,dec.10.n.8.
Intimationis etiam perſonalis habetur pro facta contra illam impedientem, deciſ. 366. n.1.
Liquidatio legitima debet præcedere antequàm fiat executio,dec.77.nu.1.& ſeqq.
Mandati de manutenendo non compræhendit fructus, dec.150. nu 5.
Ex Conſtitut. Marchiæ fieri priùs debet ſuper mobilibus, deciſ. 549. num.11.
Habetur pro facta contra impedientem, dec.344. nu.2.

Parata competit in Cauſa Litterarum Apoſtolicarum, dec.427. nu.3.
Item vigore obligationis Cameralis, deciſ. 339. num.1.
Pupillo an competat contra Sororem vigore inuentarij tutelaris,dec:57.nu.11.
Proximior, & imminentior reddit cauſam debiti grauiorem, ſeù duriorem, deciſ. 445. n. 2.
Rei iudicatæ dicitur cauſa ſummaria, dec.337.n.5.
Maximè ſi petatur ex officio Iudicis, ex quo de iure petita præſumitur,ibid.nu.6.
Retardanda eſt, commiſſa Cauſa reſtitutionis in integrum, dec.19.nu.5.& 11.
Item, commiſſa Cauſa cum clauſula *arbitrio Rotæ*, ibid. nu.1. & 6.
Quamuis fuiſſet Commiſſioni adiecta clauſula *proùt de iure*, ibid.
Amplia, vt ibi nu. 7.
Limita, vt ibi nu.8.
Quando retardetur per huiuſmodi Commiſſionem, & quando executio cæpta dicatur ad hunc effectum, dec.14. nu.4.7. & ſeqq. dec.217.nu.4. dec.560. nu.3.
Sententiæ nullæ, vel iniuſtæ denegatur, deciſ.148. num.1. & 5.
Rotalis retardari non debet, ſtante illius validitate,dec.692.nu.1.
Sententiarum extra eam latarum per Rotam non conceditur,niſi præuia diſcuſſione meritorum Cauſę principalis, dec.117.n.2. dec.258. n.9.
Et niſi tranſportatis actis, deciſ. 258. n.9.
Trium conformium in negocio principali latarum, an ſit concedenda, quando in vltima adiicitur aliquod grauamen,quod non erat in primis, dec.4.nu.2.

EXECVTIONIS

Compenſatio opponi poteſt etiam in actu executionis, dec.298. nu.3.
Nullitas non ſanatur per actum ſubſequentem, dec.258. nu.10.

EXECVTIVE

Procedi non poteſt contra legitimum contradictorem, dec.460. nu.5.& 8.
Quando procedi poſſit, dec.711. nu.3.
Tertius conueniri non poteſt, deciſ.453 n.1.& 8.
Amplia, etiamſi agatur vigore obligationis Cameralis, ibid.

EXECVTORIALES

Æquiparantur rei iudicatæ, & mandato de manutenendo, itaut diſpoſitum in illis,quoad iuris effectum, locum habeat etiam in iſtis, deciſ. 150.nu.4.
Debent ſolummodò intimari, & poſteà reproduci pro ſeruādis quatuor terminis, nec aliud vigore earum fieri permittitur, deciſ. 23. n.6.
Relaxatæ operantur, vt cæpta dicatur executio de ſtylo Rotæ, dec.123. nu.4. dec.161.num.5. dec.337.nu.3. & ſeqq.dec.560.nu.3.
Vide *EXECVTIO*.

EXECVTORIALIBVS

Intimatis,& in Rota reproductis, ſeruantur quatuor termini ad docendum de paritione, quibus elapſis,relaxatur declaratoria de ſtylo Rotæ, dec.161. nu.1.
Vide *DECLARATORIA*.

EXECVTORIALIVM

Loco relaxatur plerumque per Rotam mandatum executiuum, dec.592.nu.1.& 19.
Maximè in prophanis, ibid.
Poſſeſſio capta vigore executorialium dicitur nulla,& inualida,& tanquàm talis reuocatur, dec.23.nu.6.
Vide *EXECVTORIALES*.

EXECVTOR

Breuis illius fines excedens dicitur nullitèr procedere, & actum auctorizare, deciſ. 153. numer. 4.
Quid egerit, non autem quid Breue contineat debet attendi, ibid. nu. 8.
Diſpenſationis matrimonialis non tenetur pro illius iuſtificatione iudicialitèr procedere, ſed poteſt etiam extraiudicialitèr ſe informare, dec.139.nu.10.
Prout ſic feciſſe præſumitur, dum ad executionem deuenit, ibid.
Litterarum Apoſtolicarum conferens Parochialem, vel Beneficium, pendente Cauſa in Rota, nullitèr procedit, & omnia per eum geſta reuocantur ex capite attentatorum,deciſ.488. nu.1. 5. 12. & ſeqq.
Dicitur Auditor Rotæ in Cauſa deputatus vigore *Clem. Auditor de reſcript.* deciſ. 611. numer. 1.
Ritè, & rectè proceſſiſſe præſumitur, itaut contrarium dicenti incumbat onus probandi, dec.588. nu.11. & 15.
Mandati Rotalis non poteſt contumaces, vel contrauenientes citra vitium attentatorum excommunicare, ſed ſolummodò debet incumbere pro illius intimatione,vt deindè Rotæ remittatur,& ſeruari poſſint termini ad docendum de paritione, deciſ. 150. numer. 1. & 6.
Merus non debet interponere aliquam cauſæ cognitionem, dec.496. nu.10. & 13.
Quis dicatur, dec.142. nu.6.
Mixtus dicitur, qui fuit deputatus cum clauſula *Amoto quolibet illicito detentore*, dec.452. nu.5.9. & ſeqq.
Vel cum clauſula *vocatis vocandis*, ibid.dec. 84.num.3. dec.142.num.4.& 5. dec.167.nu.3. deciſ.168. numer. 1. & 6. deciſ.531. numer.1. & 5.
Ad materiam, vide ibid.
Ordinariè debet procedere, non autem executiuè, dec.84. num.4. & 8.
Procedere non poteſt, niſi iuris ordine ſeruato, dec.452. nu.5. 9. & ſeqq.
Quis dicatur, dec.142. nu.6.
Tenetur cauſæ cognitionem interponere, deciſ. 85. nu.4. & 8.
Poſſeſſione non priuat, dum nullitèr, vel iniuſtè procedit, dec.452.nu. 3.
Teſtamentarius tenetur reddere rationem de adminiſtratis, deciſ. 442.nu.1.& 6.
Limita, ſi Teſtator mandauit bona ſua diſtrahi, & in operibus Pijs ad ſui libitum applicari, tunc enim Executor cenſetur liberatus ſaltem ab exacta redditione rationis, ibidem num.2.
Ad materiam, vide ibidem numer.7. & ſeqq.

EXECVTORIS

Mixti à ſententia datur appellatio, dec.84. nu.9. dec.

dec.142.nu.4.& 5. dec.167.nu.3.dec.168.n.1.6. & 9.

Etiamſi agatur de executione litterarum Apoſtolicarum, dec.168. nu.1. & 6.

EXECVTORE

Citatus coram Executore, non tenetur comparere, niſi fuerit in citatione inſertus tenor litterarum Apoſtolicarum, vt illius iuriſdictio innoteſceret, dec.452.nu.4.12. & ſeqq.

Limita, vt ibi num.13.

EXEMPLVM

ab *Archiuio* extractum non probat, deciſ. 385. num.9.

Dicitur ſcriptura extracta ſine compulſorialibus, dec.586.nu.4.& ſeqq.

Instrumenti, vide *COPIA*.

Vndè dignoſcatur ab originali, deciſ. 385. nu.5. & ſeq.

EXEMPTIO

Decimarum à ſolutione conceſſa per Conſtitutionem Pontificiam poteſt ab eodem Pontifice reuocari, contrariiſque Conſtitutionibus derogari, dec.146. num.1.

Non ſuffragatur, quando priuilegium exemptionis fuit detectum inualidum, deciſ. 478. nu.9.

Nec quando non fuit in ſpecie derogatum *cap.nuper de decim.* ibid.n.2.

Eccleſia non comprehendit exemptionē quoad Curam Animarum,& Sacramentorum adminiſtrationem, dec.387. nu.8.

Limita, quatenùs aliud exprimatur in priuilegio, ibid.

Epiſcopi à iuriſdictione non acquiritur, vel illius quaſi poſſeſſio ex eo ſolùm, quod non appareat, Epiſcopum exercuiſſe actus iuriſdictionales, niſi etiam probetur, quod venerit caſus illos exercendi, & quod Epiſcopus volens exercere fuerit repulſus, ac repulſioni acquieuerit, ibid. num.9. & 10.

Solet concedi, ſtante illius ſæuitia, dec.419. num.2.& ſeqq.

Stylus Signaturæ in hac materia exponitur, ibid.nu.23. & ſeqq.

Lite ſola ſtante non conceditur, ibidem numer.1.

ab *Onere* ſoluendi acquiritur non ſoluendo per longum tempus, deciſ. 422. numer. 5. & 11.

Parochialis non operatur, quod in illius collatione non debeat præcedere concurſus, & examen, dec.190.nu.1.

EXERCITIVM

Paſcendi pecudes, cultus agrorum, & vacatio rei ruſticæ fuit ab aliquibus reputata res nobilis, dec.654. nu.5.

EXIGENDI QVASI POSSESSIO

Vide *Quaſi poſſeſſio.*

EXISTENTIA

Beneficij in certo loco probanda eſt pro iuſtificanda narratiua gratiæ, deciſ. 236. numer.2.

Probata non dicitur ex illius ſuppreſſione facta per Ordinarium, ibid. nu.4.

Nec ex vnica enunciatiua, ibid.

Amplia, quamuis enunciatiua ſit antiquiſſima, ibid.

Probatur tamen ex illius vnione, deciſ.386. nu. 4. & 17.

Item per Teſtes, ibid. nu.6.

Fideicommiſſi ex quibus verbis, quibuſuè clauſulis deducatur, dec.672. nu.1.

Probatur ex tenore diſpoſitionis ordinatæ per Teſtatorem, dec.117. nu.3.

Filiarum fœminarum facit deficere conditionem *ſi ſine filijs*, & excludit ſubſtitutum, deciſ.100. nu.10. & 23.

Perſonæ non probatur per vnicum Teſtem, dec. 263.nu.6.

EXPEDITIO

Gratiæ non præſumitur facta ab impetrante, niſi concurrentibus adminiculis, dec.611. nu.12.

EXPEDITORES

Intruſionis narratiua emiſſa per Expeditores non indiget probatione, dec.233. nu.12.

Narratiua per Expeditores in ſupplicationibus expoſita Principalibus non præiudicat, deciſ. 225.nu.3.

Nec præiudicat Prouiſis, ibid.

EXPENSÆ

ab *Adminiſtratore* quando dicantur factæ de proprio, vel de bonis adminiſtratis, dec.480.n.13.

Attentatorum in cauſa pro illorum purgatione factæ ſunt reficiendæ, dec.89. nu.9.

Amplia, vt refici debeant effectiuè, nec ſufficiat depoſitum vnius iulij cum oblatione reſidui, dec.182. nu.2.7.& 8.

Limita, quia illas non tenetur reficere ſucceſſor in Beneficio, vti non habens ius à Prædeceſſore, deciſ.498.nu.2.

Collitiganti quando ſint ſubminiſtrandæ, vide *ALIMENTA*.

Conſiderabiles faciunt præſumere mandatum, dec. 688. nu.4.14. & ſeqq.

Debentur pro virili, quando plures condemnati fuerunt in ſententia, non autem in ſolidum, deciſ.319. num.1. & num.12. & ſeqq. vbi de materia, dec.411.n.2.& 5.

Amplia, quamuis lis ageretur ſuper facto indiuiduo, deciſ.319.num.12.& 13. dec.419. num. 4.

Deduci debent ad dignoſcendum fructus, & lucra, dec.63. nu.18.

Donata ab Adminiſtratore, ſeù Tutore præſumuntur factæ de proprio, non autem de bonis adminiſtratis, deciſ.480. n.1. vbi de ratione.

Factæ præſumuntur ab illo, qui factum compleuit, dec.89.nu.4. dec.623.nu.2.

Litis præſumuntur factæ à Principali litigante, non autem à Procuratore, deciſ. 474. n.4.

Declara, vt ibid.num.3.

Numquid præſumantur factæ à Procuratore de ſuo proprio potiùs, quàm à Principali, dec.568. nu.5.

Factæ præſumuntur cum Procuratoribus, & Aduocatis adhibitis, deciſ. 623. n. 3.

Probātur per quietantias eorum, qui pecunias receperunt, dec.568.nu.1.

Item Partis iuramento, deciſ.678.num.5.& ſeqq. vbi de materia.

Item ex partitis exhibitis à collitigante de pecunijs ſolutis Notarijs, Procuratoribus, Aduocatis, Iudicibus, & alijs, deciſ. 89. numer. 1.

Maximè ſi huiuſmodi partitæ verificentur, ibid. num.3. & ſeq.
Item ex coniecturis, deciſ.474. num.2. 3.5. & 7.
Probationes non exigunt ordinarias, & rigoroſas, cùm iura in hac parte contententur illis probationibus, quæ haberi poſſunt, ibid.n.2.10.& ſeq.dec.474 num.2.3.5.& 7. ac dec.623.nu.1.4. & ſeqq.
Reficienda ſunt à ſuccumbente, qui Cauſam ſubſtinuit, dec.161. nu.3. dec.568.nu.1.
Præſertim dum lis durauit per plures inſtantias, dec.161.num.3.
Amplia, etiam quod prima ſententia fuerit limitata, vel modificata, ibid.
Solent fieri in litibus, dec.74. num.1.
Ideò ſunt veriſimiles, quia ſine illis lites non ſubſtinentur, deciſ.678. nu.2. & 6. remiſſiuè.
Spolij in iudicio quomodò debeantur, deciſ.310. num 7.
Vide *EXPENSARVM*.
pro *Vinea* colenda taxari ſolent ad rationem ſcutorum duodecim pro qualibet petia, dec.261. num.6.

EXPENSARVM

Appellatio datur ab exceſſiua taxatione expenſarum, dec.194. nu.4.
Et ſufficit, quod interponatur à die habitæ notitiæ, dec.430.nu.1.
Cauſa dicitur diuidua, dec.319. nu.12.& 13. dec. 419.nu.4.
Amplia, etiamſi factum negocij principalis ſit indiuiduum, ibid.
Condemnatio fieri debet pro rata victoriæ, dec.511. num.1. & ſeqq.
Donatio generalis facta per Adminiſtratorem cum clauſula *nihil penitùs excepto, nulloque reſeruato &c.* quomodò ſit accipienda, dec.480.nu. 16.& ſeq.
Iudicium eſt quid diuerſum à negocio principali, dec.194. nu.5.
Liquidatio pendet ab arbitrio Iudicis, dec.89. n.9. dec.678.nu.3.
Probari an poſſit Partis iuramento, dec.474 num.6.
Quomodò fieri debeat, ibid.
Solitum vt plurimùm in hac parte ſolet attendi, ibid. nu.8.
Materia tractatur, dec.19.num.10. dec.161.nu.8. dec.568. nu.5.
Partitio quomodò fieri debeat inter collitigantes, dec.319. nu.7.
Probatio ex quibus reſultet, vide *EXPENSÆ*.
Quantitas probatur ex quietantijs Peritorum, Notariorum, & aliorum habentium de illis particularem notitiam, deciſ. 678. nu.1. & 6.
Ac etiam ex iuramento Partis, ſtante veriſimilitudine, alijſque circumſtantijs, dec.678. num.5. & ſeqq. vbi de materia.
Vide *EXPENSÆ*.
Refectio quando reſeruetur in fine litis, quamuis agatur de Cauſa ſpolij, deciſ. 58. nu. 1. & 7.
Refectionem importat clauſula *parito indicato*, dec.194. nu.3.& 8.
Retardat Commiſſio reſtitutionis in integrum, dec.19.nu. 2.
Quamuis contineat clauſulas *arbitrio*, & *prout de iure*, ibid.
Remiſſio in Beneficialibus an importet ſimoniam, dec.396. nu.1.& 12.
Taxatio, vide ſuprà verſ. *Liquidatio*, & verb. *EXPENSÆ*.

EXPENSAS

Condemnatus in tertia inſtantia tenetur ad expenſas in Cauſa factas, deciſ.511. nu. 1. & ſeqq.
Reſcriptum Parito Breui an comprehendat expenſas, dec.76. nu.6.
Rota condemnat ad expenſas, licèt lis non ſit calumnioſa, vel doloſa, dec.319.nu.5.
Moderatè tamen taxandas, itaut reficiatur dumtaxat damnum illius, qui litem iniuſtè paſſus eſt, ibid. nu.6.
Tutor non repetit expenſas, quas fecit de proprio vltrà fructus exactos, deciſ.480. nu.14. & ſeq.
Limita, ſi fuerint factæ ex cauſa neceſſaria, ibid.

EXPENSIS

Fructus, & *Lucra* non dicuntur, niſi deductis expenſis, dec.63. nu.18.

EXPLORATIO

Voluntatis in matrimonio quando non ſit neceſſaria, dec. 139. nu.11.

EXPRESSIO

Caſus certi operatur, quod diſpoſitio extendi non poſſit ad caſum contrarium, deciſ. 172. num. 5.
Reſtringit generalem diſpoſitionem Statuti, dec.543.nu.7.
Vnius diuerſam indicat diſpoſitionē reſpectu alterius non expreſſi, dec.313. nu.11. dec. 480.nu.5.
Cauſæ ſolutionis quando deficit, ſolutio cedit in cauſam duriorem, & quæ habet executionem magis paratam, deciſ.464.nu.1.& 5.
Vide *SOLVTIO*.
Dignitatis propriæ in actu facto per delegatum cenſetur appoſita ad demonſtrandam eius perſonam, nec facit, quod proceſſerit vti ordinarius, dum ita actus non valeret, deciſ.698. num. 7.
Excluſionis in vno caſu operatur, quod non ſit ſubintelligenda tacita excluſio in alio, nam & in illo Teſtator expreſsè excluſiſſet, dec.313. num. 11.

EXPRESSVM

Vno nomine facit ceſſare tacitum alio nomine, dec.738. nu.5.

EXPVLSIO

Colonorum eſt actus denotans poſſeſſionem, dec. 66.nu.3.
Vxoris de Domo eſt vna ex cauſis ad petendam thori ſeparationem, dec.476. la 2. nu.2.

EXTENSIO

Clauſularum cæteratarum Notarij defuncti fieri poteſt per Collegium Notariorum, cui ſtatur, dec.285. nu.3.
Fideicommiſſi admittitur, quando aſſignari non poteſt ratio diuerſitatis inter vtrumq; caſum, dec.172. nu.2.9. & ſeqq.
Fieri non debet de perſona ad perſonam, quando, illa admiſſa, excluderetur perſona veriſimilitèr magis Teſtatori dilecta, ibidem num.3.& 8.

Nec,

Nec, quando caſus omiſſus, ad quem fieret extenſio, apparet contrarius caſui expreſſo, ibid. num. 5.
Item, nec quando apertè conſtat de certa voluntate Teſtatoris, tunc enim veriſimilitudo mentis non attenditur, ibid. num. 7. 15. & ſeqq.
Regularitèr fieri non poteſt, deciſ. 306. n. 8.
Obligationis Cameralis fieri debet, vt Iudex ſit certus de ſua iuriſdictione, dec. 402. n. 7. & 10.
Limita, quando Inſtrumentum fuit rogatum in Curia, ibid.
Neceſſaria non eſt contra fideiuſſorem, quando fuit ſeruata contra Principalem, ibid.
Quomodò petatur, ibid.

EXTERIS

Statuta prouidere non cenſentur, ſed tantùm ſubditis, dec. 554. nu. 7.

EXTINCTIO

Cenſus, vide *CENSVS*.
Lineę operatur, quod alteri ius emphytheuſis in præiudicium Domini directi cedi non poſſit, dec. 545. nu. 9.
Obligationis ex nouatione deducitur, dec. 72. nu. 4. & 5.

EXTRACTIO

Actus fieri debet per Notarium de illo rogatum, dec. 494. nu. 5.
Vel per Connotarium eiuſdem Curię, ibid. nu. 10.
Vel per Notarium, penès quem fuit productus in gradu appellationis, ibid. nu. 3.
Approbata cenſetur à Parte, quæ fuit præſens, & non contradixit, dec. 696. nu. 5.
ab *Archiuio* publico Ciuitatis de iuribus in illo exiſtentibus dicuntur in forma probanti inter ſubditos eiuſdem Ciuitatis, dec. 630. nu. 6.
ab *Archiuiſta* fieri poteſt de ſcripturis in Archiuio exiſtentibus abſque Iudicis auctoritate, & Partis citatione, quod perindè eſt, acſi fieret ex proprio ſuo originali, ad hoc, vt dicantur in forma probanti, deciſ. 581. num. 3. deciſ. 630. num. 7.
Iurium facta ſine citatione Partis, & Iudicis auctoritate non dicitur in forma probanti, dec. 581. num. 1. & 5.
Legitima dicitur facta Partibus præſentibus, & conſentientibus, deciſ. 622. numer. 1. & 2.
Lite pendente ex Archiuio Monacorum an ſuffragetur, dec. 462. nu. 6.
Scripturarum in Archiuio á centum, & vltrà annis exiſtentium, fieri poteſt ab Archiuiſta ſine alia recognitione, ibid. num. 6.
Facta ſine compulſorialibus non probat, cùm ſemper habeantur pro ſimplici exemplo, ſeù copia, deciſ. 585. num. 4. & ſeqq.
Solemnis facta ab originali probat, deciſ. 494. numer. 6.

EXTRACTIONEM

Actorum impediens non poteſt allegare illorum tranſportationem non eſſe integram, dec. 494. nu. 11. & 14.

EXTRANEVS

Curator à Iudice dari non poteſt, niſi citatis duobus agnatis, affinibus, vel vicinis pupilli, aut alijs, iuxtà diſpoſitionem *Statuti Vrbis*, deciſ. 534. nu. 4. & 9.
Dilectus non præſumitur magis, quàm deſcendens, dec. 313. nu. 10.
Grauatus non poteſt prætendere detractiones, dec. 117. nu. 6. & 20.
Maximè dum fuerunt prohibitæ, ſiuè expreſsè, ſiuè tacitè, ibid.
Inueſtituram quatenus obtineat, tũc proximiores ad petendã renouationẽ habent 30. annos, deciſ. 545. nu. 7. dec. 680. nu. 13.
Pauper non conſequitur legata in pios vſus per Teſtatorem relicta, niſi deficientibus pauperibus de ipſa familia Teſtatoris, deciſ. 383. numer. 2.

EXTRANEO

Præferendus eſt in paritate vocum præſentatus de familia Teſtatoris, dec. 294. nu. 2. & 11.
Præfertur pauper de familia in conſequendis emolumentis, quæ Teſtator in Pios vſus mandauit conuerti, dec. 383. nu. 2.

EXTRANEOS

Fęmina agnata non cenſetur excluſa proptèr extraneos, dec. 313. nu. 6.
Excluſa cenſetur ne deueniat hæreditas ad extraneos, ibid. nu. 7.

EXTREMA

Saluiani, quæ ſint, dec. 113. nu. 2. & 15. deciſ. 165. nu. 3. & 14. dec. 613. nu. 5.
Spolij duo ſunt, poſſeſſio anterior ſpoliati, & poſterior ſpoliatoris, dec. 412. nu. 1. dec. 534. nu. 1. & 7.
Quorum primum eſt concludentèr probandum, deciſ. 41. num. 6. deciſ. 131. num. 2. & 7.
Quomodò probetur, dec. 131. num. 2. & 7. dec. 412. nu. 2.
Secundum probatur per ſubſtentationem litis, iunctis adminiculis, dec. 412. nu. 3.
Quomodò probetur, deciſ. 131. numer. 3. & 7.

EXTREMITAS

Temporis ſignificatur per clauſulam *tunc, & eo caſu*, dec. 616. nu. 3.

F

FACTI

QVAE ſunt non præſumuntur, dec. 656. n. 5. dec. 688. nu. 2. dec. 704. nu. 2.
Ideò probari debent ab allegante, dec. 656. num. 5.

FACTORVM

Identitas quomodò probetur, dec. 302. nu. 7. 9. & ſeqq.

FACTVM

Condemnatio ad factum fieri debet inſolidum, dec. 319. nu. 2.
Limita, vbi agitur de re diuidua, vt de quantitate, ibid. nu. 3.
Defuncti impugnari non poteſt per illius hæredem, dec. 361. num. 11.
Geſtum præſumitur expenſis facientis eo ipſo, quod factum apparet, dec. 89. nu. 4.
Impediens allegare non poteſt illius defectum, dec. 581. nu. 5.

Indiuiduum eſt, dec.319. nu.2.
Limita quoad expenſas litis, quæ cùm conſiſtant in quantitate, non debentur à ſuccumbentibus inſolidum, quamuis intentata fuerit actio ad factum, ſed ſolummodò debetur pro rata, ibid. nu.4.
Iudicis aliquid mandantis dicitur factum Partis, dec.540. nu.5.
Merum attenditur in iudicio manutentionis, non autem titulus, dec.79. nu.7. & ſeqq.
Probari debet ab allegante, deciſ.542. nu.12.

FACVLTAS

Alienandi conceſſa per fideicõmiſſarium quoad bona ſubiecta fideicommiſſo, non extenditur ad facultatem alienandi pretium ſubrogatum loco bonorum, deciſ. 51. nu. 5. 14. & ſeqq.
Non importat renunciationem fideicommiſſi, maximè non ſecuta alienatione, dec.82. la 1. nu.6. & 7.
Appellandi ex quibus conceſſa dicatur Procuratori, quamuis in mandato non legatur expreſſa, dec.684. nu.11.
Diſponendi reſtricta ad caſum, quo quis diſpoſuerit, operatur, quod diſpoſitio vniuerſalis omnium bonorum facta ab habente facultatem non excludat vocatum in caſu non factæ diſpoſitionis, dec.476. la 1. nu.6.
Tributa vxori cum verbis *dummodò caſtè, & honeſtè viuat*, ceſſat ea tranſeunte ad ſecundas nuptias, dec.271. nu.8. ac 23. dec.256. nu.2. & 3.
Opponendi aduersùs Breue Parti non competit, dum illud eſt munitum clauſula *ſublata &c.* dec.705. nu.1.4. & ſeqq.
Remittendi idem eſt ac facultas donandi, dec.582. num.7.10.13. & ſeq.
Specialis requiritur, vt Legatus poſſit derogare diſpoſitioni Sacri Concilij, dec.214. nu.6.
Transferendi penſiones, vide *TRANSFERENDI*.
Vniendi Beneficia, vide *BENEFICIA*.

FACVLTATE

Vtens inſufficienti actum nullitèr gerit, dec.153. num. 9.
Amplia, quamuis ad id haberet facultatem ſufficientem, dum ea vti noluit, ibid.

FACVLTATES

A.C. in vna Commiſſione conceſſæ, in alijs repetitæ cenſentur, dec.274. nu.5.
Vide *AVDITOR CAMERAE*.

FACVLTATIVA

Materia quando reddatur turbida ex titulo, dec.717. nu.4. & 5.
Nuncupatio Abbatis quando cenſeatur, & quando iure proprio, dec.466. nu.7.
Poſſeſſio non eſt manutenibilis, deciſ.375. num.6. dec.433. nu.3. & 11.
Non præſumitur, ſed iure proprio, dec.162. nu.3. & ſeqq.
Quomodò probetur, vel excludatur, & quid operetur, dec.104. nu.5.11. & ſeqq. deciſ. 241. nu.6. dec.303. nu.5. & 7. dec.375. num.5. & 9.

FALSITAS

Allegari non poteſt, quando conſtat de actus veritate, dec.296. nu.8.
Cauſa accollationis debiti operatur, quod illius accollatio non teneat, deciſ.504. n.14. & ſeqq.
Ex quibus dicatur apparere, ibid.
Item operatur, quod obligatio mulieris etiam iurata ſit inualida, dec.455. nu.10.
Probatur ex eo, quod Mulier, vel Minor ſe obligauit ſine idoneis releuatoribus, dec.219. num.7. dec.555. nu.10.
Excluditur per præſumptiones, & adminicula, dec.436. nu.20.
Inſtrumenti non probatur ex eo, quod illud tale afferat Notarius rogatus, cùm non poſſit eius dictum Partibus præiudicare, ibid. nu.27.
Nec ex ſimplici copia, cuius tenor differat ab originali, ibid. num.26.
Præſumi non debet, imò omnis capienda eſt interpretatio ad illius excluſionem, deciſ. 670. nu.4. 17. & ſeqq.
Probari debet plenè, & concludentèr, deciſ.670. num.6.
Probationis contrariæ quamuis appareat, adhuc probatio probationem non excludit, dec.224. num. 9.
Teſtis reſultat ex inueriſimilitudine illius depoſitionis, dec.436. nu.24.
Item ex eo, quod illicò in contrarium demonſtretur veritas facti, ibid. nu.25.

FALSITATIS SVSPICIO

Admitti non debet ad demendam fidem ſcripturæ etiam in Ciuilibus, quando pro illius veritate concurrunt validiores probationes, ſeù præſumptiones, dec.670. nu.10.
Attenditur plurimùm in Ciuilibus, deciſ.703. n.3.
Leuis contra Inſtrumentum operatur, quod in Ciuilibus illi fides non adhibeatur, deciſ. 653. nu. 12.
Notarij pro recuſatione ſufficit, deciſ.734. nu.1.8. & ſeqq. & nu.10.
Quandoquè in Ciuilibus ſufficit ad demendam fidem ſcripturæ, dec.701. nu.3.
Reſultare non dicitur ex ſimplici copia diuerſa ab originali Inſtrumento, dec.436. num.23. & ſeqq.
Tollitur per præſumptiones, & adminicula, ibid. num.28.

FAMA

Filiationem an, & quando probet, vide *FILIATIO*.
Probat, quem eſſe natum in aliqua Ciuitate, dec. 555. nu.3.
Sufficit ad iuſtificationem narratorum in gratia, ibid. nu.5. & 9.
Teſtes deponentes de publica voce, & fama, quando probent, vide *TESTES*.

FAMÆ

Vim habent plures enunciatiuæ, deciſ. 561. numer.4.
Quando habeant enunciatiuæ, vide *ENVNCIATIVÆ*.

FAMILIA

Antiquior de familia non acquirit ius præſentandi ex eo, quod præſentauerit alter antiquior, niſi conſtet, quod tanquàm antiquior præſentauerit, dec.294. nu.5.
Contentiua comprehendit omnes de cippo Domus, dec.457. nu.9.
Etiam tranſuerſales, ibid. nu.2. & 8.
Limita, quando conſtat, Teſtatorem ſenſiſſe de familia effectiua, ibid. nu.4. & 9.

Ex

Ex Eadem reperiri poſſunt aliqui nobiles, & aliqui ignobiles, dec.561. nu.2.
Effectiua comprehendit ſolum deſcendentes, dec. 457. num.2. & 9.
Vide *FAMILIÆ*.
Fœmina nupta in aliena familia adhuc dicitur agnata, dec.313. nu.1. & ſeqq.
Præſentatus de familia Teſtatoris, in paritate vocum eſt præferendus extraneo, dec.294. nu.2. & 11.
Ratio, quod bona conſeruentur in familia, ſub qua fuit concepta prohibitio alienationis, eſt coniectura pro vocatione filiorum poſitorũ in conditione, dec.492. nu.10.
Statutum Citernæ prouidet tantùm ſuis Ciuibus, qui ibi habitauerint per 25. annos cum tota familia, iiſque tantummodò ſuffragatur, dec. 554. nu.8. & 14.

FAMILIAE

Antiquior dicitur, quo nullus alius comparet, qui ſe faciat antiquiorem, deciſ.456. nu.4.
Appellatione qui veniant, dec.54. nu.11.
Iuſpatronatus probatur ex illius inſignibus ſculptis in Eccleſia, dec.347. nu.5.
Origo ab aliqua Ciuitate probatur ex litteris Magiſtratus, dec.233. nu.2. & 14.
Item ex Teſtibus, ibid.
Pauperes in conſequendis emolumentis, quæ Teſtator mandauit in Pios vſus conuerti, præferuntur extraneis, dec.383. nu.2.
Verbum accipi poteſt contentiuè, & effectiuè, deciſ.457. nu.2. & 8.
In dubio intelligitur contentiuè, ibid. n.6.
Intelligitur effectiuè, quando Teſtator addidit pronomen *ipſius*, vel *eiuſdem*, ibidem num. 3.

FAMILIARES

Honeſtiores Cardinalium non ſolent ab eis ſalarium accipere, vt eſt notorium in Curia, dec. 64. nu.2. & 8.

FAMILIARITAS CARDINALIS

Argui non poteſt ex eo, quod Cardinalis aliquẽ in Collegio ſubſtentauerit, cùm id cenſeatur factum ex motiuo pietatis potiùs, quàm animo contrahendi familiaritatem deciſ.394. numer. 4.
Continuata faciliùs præſumitur, quando de ea prius conſtat, dec.590. nu.1.
Quomodò probetur ex Teſtibus, ibidem num.2.
Contracta non dicitur ex ſola commenſalitate, niſi concurrat animus, & intentio inſeruiendi, ibid.
Contrahi non poteſt ſine mente, & dente, dec.620 num.2.
Mente, & dente contracta quando dicatur, ad effectum reſeruationis, dec.590. nu.4.
Probata quando dicatur ex Teſtibus, ibid.num.1. & 9.
Teſtibus non probatur ad effectum reſeruationis, niſi deponant de continua commenſalitate, dec.394. nu.3. & 5. cum ſeqq.

FAMILIARITATIS

Iure ceſſat poſſeſſio, dum apparet de alio titulo, hæreditatis ſcilicèt, emptionis, vel ſimilis, dec. 688. num.6.
Poſſeſſio non præſumitur, ſed potiùs Iure proprio, dec.562. num.3. & ſeqq.
Sed poſſeſſio, quæ non habetur iure proprio, præſumitur iure familiaritatis exercita, dec.433. nu.2. & 10.
Poſſeſſio quomodò probetur, & quid operetur, dec.104. nu.5. 11. & ſeqq.
Poſſeſſio non eſt manutenibilis, niſi conſtet, quod Dñs ſciuerit actum illum facultatiuum, & non prohibuerit, deciſ.413. num.3. & 11.
Præſumitur poſſeſſio Mariti, dum Vxor poſſidebat iure proprio, & cum titulo, deciſ. 419. nu.7.

FAMVLVS

Teſtis eſſe poteſt pro Domino, dum de tempore examinis non erat ampliùs famulus, dec.284. nu.14. 27. & ſeqq.

FARFÆ

Bona omnia decimis ſunt ſubiecta, deciſ.49. numer. 8.
Ac Emphytheuſi fauore Abbatis, ibid.

FATALIA

Prorogari debent, aliàs Cauſa efficitur deſerta, dec.690. nu.5. & 7.
Et oritur res iudicata, dec.627. nu.6.

FATALIVM

Curſus ceſſat pendente tractatu concordiæ, deciſ. 277. nu.19.
Lapſus probari debet ab allegante, deciſ.194. n.6.

FAVOR

Pia cauſæ, vide *PIA CAVSA*.

FERRARIÆ

Bonifaciana in Ciuitate Ferrariæ, vide *BONIFACIANA*.
Inhibitiones Curiæ ſeruari non debent in Ciuitate Ferrariæ, ex priuilegio Clementis VIII. dec.388. num.11.
Priuilegium conceſſum à Clemente VIII. quomodò ſit intelligendum, ibid.

FEVDVM

Antiquum non tranſmutatur in nouum ex ſola narratiua conceſſionis, dec.737. nu.3.

FEVDI

Venditio quando inducat ſimoniam reſpectu iuriſpatronatus, quod eſt illi annexum, dec.710. nu.3. 9. & ſeqq.

FEVDO

Continuatio poſſeſſionis de defuncto in hæredem non datur in Feudo, dec.338. nu.13.
Iuſpatronatus quando dicatur annexum, vide *CASTRO, IVSPATRONATVS.*

FIDEICOMMISSARIVS

Agens ex remedio *l. fin. C. de edict. D. Adr. tollen.* vel vtilis Saluiani interdicti, quæ probare teneatur, dec.66. nu.8.
Annui legati, ſeù oneris ad ſolutionem quando teneatur, dec.211. nu.2. & 10.
Contradictor legitimus eſt hæredi, quando fideicommiſſum eſt clarum, & indubitatum, ac nullæ competunt detractiones, deciſ.492. numer.1.
E conuerſo non eſt legitimus contradictor, niſi de fideicommiſſo doceat incontinenti, dec.482. nu.3.
Nec quando competunt detractiones, dec. 32. nu.5.
Immiſſionem hæredi quando impediat exceptione

ne

ne fideicommiſſi, deciſ.100. n.8.9. 22. & ſeqq.
Petere poteſt, dum docet de requiſitis, ſub quibus vocatus extitit, deciſ.406.nu.1.
Poſſeſſionem capere tenetur de manu hæredis, dec. 82. nu.5.
Recuperare poteſt à tertijs poſſeſſoribus bona alienata per grauatum contra expreſſam prohibitionem Teſtatoris, dec.118. nu.1. & 5.
Sequens ſubrogatur in locum primi, cuius gradus fuit peremptus, dec.476. la 1.n.2.& ſeq.

FIDEICOMMISSARII

Conſenſus præſtitus alienationi bonorum fideicommiſſo ſubiectorum nil operatur quoad pretium loco illorum ſubrogatum, deciſ.53. nu.5. 14. & ſeqq.
Negocij augumentum an ſpectet ad grauatum, vel ad fideicommiſſarium, deciſ.371.n.7.& 19.
Proximitas an attendenda ſit reſpectu grauati, vel potiùs Teſtatoris, dec.306.num.3.4.9. & ſeqq. dec.335. nu.1.
Pendet à coniecturis ad hunc effectum ponderari ſolitis, dec.335.nu.1. & ſeqq.
Regularitèr metienda eſt à perſona vltimi decedentis, ibid.
Vocationi fit locus, grauato alienante bona contra prohibitionem Teſtatoris pœna priuationis munitam, dec.118.num.1.& 5.

FIDEICOMMISSARIO

Actiones, quæ competant pro conſecutione bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, dec. 82. la 1. nu. 14.
Detractionum exceptio impedit immiſſionem, dec.203. nu.1. & 9.
Quamuis fideicommiſſum ſit clarum, ibidem.
Quomodò hæc procedant, deciſ. 570. numer. 7.
Non impedit immiſſionem pro indiuiſo, quando detractiones ſunt certæ ratione loci, & quotæ, dec.82. la 1.num.9. dec.628.num.2. 3.& 9.dec.707.nu.4.10.& ſeqq.
Quod ſi detractiones ſint incertæ, tunc immiſſio conceditur citrà perceptionem fructuū, dec.628.nu.4.dec.707.nu.5.
Vide infrà verſ. *Immiſſio.*
Exceptio melioramentorum, infrà verſ. *Melioramentorum.*
Exceptiones requirentes altiorem indaginem non admittuntur ad impediendam immiſſionem fideicommiſſario, dec.538. nu.8.& 17.
Fructus percepti, vel qui percipi potuerunt fideicommiſſario agenti vigore *l. fin. C. de ediſt. D. Adrian. tollen.* debentur à die moræ litis, deciſ. 117. nu.7. & 18.
Immiſſio conceditur probatis requiſitis, deciſ.82. la 1.nu.1.& 13. deciſ.117. nu.5. & 19. dec.640. nu.1.& 3. dec.707. nu.1. 3. & ſeq.
Quæ ſint iſta requiſita, deciſ.707. num. 1. 3. & 9.
Siuè ex remedio *l. fin. C. de ediſt. D. Adr. toll.* dec.66. nu.1.& 7.dec.117.nu.5. & 19.dec.538. num. 7.
Siuè ex vtili Saluiano interdicto, deciſ.82.la 1.nu.1.& 13. dec.482.nu.1.& 5. dec.538.nu.7. dec.707. nu.1.3.& 9.
Etiam contra tertios bonorum poſſeſſores, dec.117.nu.5.& 19.
Amplia, vt Saluianum competat etiam antè factam verbalem reſtitutionem, deciſ.82.la 1. num.2. deciſ.482. numer.1. & 5. deciſ. 707. num. 3.
Amplia, vt concedatur etiam ſuper bonis ſubrogatis loco fideicommiſſariorum alienatorum, dec.53.nu.1.
Hinc datur ſuper cenſibus acquiſitis ex pretio bonorum alienatorum, ibid. num.2. 3. 8. 11. & ſeqq.
Limita, quia non datur, niſi factis priùs detractionibus per grauatum, vel eius hæredem, ibid.nu.6.& dec.203. nu.1.& 9.
Debetur, probata poſſeſſione Teſtatoris de tempore mortis, deciſ.66.nu.1.& 7. deciſ.538. num.3.
Quamuis non probetur dominium, dec.66. nu.1.& 7. dec.482.num.4.
Limita, dum exceptio dominij per poſſeſſorem bonorum probatur incontinenti, deciſ. 538.nu.7. & ſeq.
Retardari non poteſt ſub prætextu legitimæ, quando fideicommiſſarius eſt promptus dimittere penès grauatum illam partem hæreditatis, quæ æquiualeat ipſi legitimæ, dec.82. la 1. nu.8.
Melioramentorum exceptio non impedit immiſſionem, quando ſunt illiquida, & exhibetur cautio de illis reficiendis ſecuta liquidatione, dec.82. la 1. num. 10.
Rota tamen ex æquitate non ſolet immiſſionem concedere, quando de illis conſtat in genere, ibid.nu.11.
Offerenti reſtituere hæredi pecunias ſolutas pro ſatisfaciendis debitis fideicommittentis non poteſt hæres immiſſionem retardare ſub prætextu illa retinendi pro creditis, dec.491. n.3. & 4.
Maximè dum hæres non confecit inuentarium, ibid.
Diſtingue, vt ibid.
Particulari volenti recuperare bona contra tertios poſſeſſores non competit remedium *l. fin. C. de ediſt. D. Adr. tollen.* ſed tantummodò Saluianum, dec.482. nu.6.
Vxor priuſquàm reſtituat hæreditatem fideicommiſſario, poteſt detrahere ſuam dotem, deciſ. 707.nu.6.
Amplia, vt idem ius competat etiam hæredi Vxoris, ibid. nu.7.
Quamuis de dote non conſtet, niſi ex confeſſione Mariti emiſſa in Teſtamento, ibid.n.8.

FIDEICOMMISSVM

Agnationis ratione dicitur ordinatum, vbi fœminæ ſunt perpetuò excluſæ, deciſ. 607. n. 6.
Clauſula vulgaritèr, pupillaritèr, & per fideicommiſſum, quam habeat virtutem, & quos operetur effectus, dec.672.nu.2.& 7.
Cohæredis fauore ordinatum dicitur, dum alius cohæres fuit inſtitutus limitatè quamdiù vixerit, & non vltrà, dec.642.nu.1.& 5.dec.707. num.2.
Conceptum in caſu alienationis operatur, quod grauatus alienans cadat à bonis alienatis, non autem ab alijs non alienatis, deciſ.484.nu.2.& ſeqq.
Amplia, vt nec grauatus alienans efficiatur inca-

incapax ſuccedendi ad fideicommiſſum in caſu mortis, ibid.
Diminutum non dicitur ex alienatione facta per grauatum ad effectum inueſtiendi pretium, dec.533. nu. 2.
Impedit hæredi ſcripto immiſſionem, quando eſt clarum,& indubitatum,nullæque competunt detractiones,dec.492.num.1.
Quomodò procedat hæc concluſio, deciſ. 100. num.8. 9. 22. & ſeqq.
Inducitur ex prohibitione alienationis ordinata per fideicommittentem, deciſ. 118. nu. 1.& 5.
Ordinatum poſt mortem non purificatur ex eo, quod grauatus ad Triremes condemnatus fuerit, dec.351. nu.4. & 7.
Præſumitur,vbi fuit habita mentio mortis, dec.415.n.20.
Sub conditione *ſi ſine filijs* expirat, grauato cum filijs decedente, iuxta opinionem *gl. & Oldr.* deciſ.492.nu.12. & ſeqq.& n. 15.&ſeqq.
Declara, vt ibi nn.ſeqq.
Particulare non eſt ſubiectum detractioni legitimæ, ſtantibus alijs bonis, de quibus detrahi poſſit, deciſ. 492.n.24.& 32.
Præcedens regulat prohibitionem alienationis, quæ ad illius limites eſt intelligenda, dec.457. num.7.
Primogenitus vocatus ad fideicommiſſum vnà cum eius liberis, & deſcendentibus, admittitur quandocumquè natus ſit, ex voluntate Teſtatoris,dec.335.n.7.
Probatur ex Teſtamento, dec.263.n.1.
Ex vocatione tàm in caſu deficientiæ, quàm in caſu alienationis,dec.177.n.3.
Purificatur per alienationem factam per grauatum contra prohibitionem Teſtatoris fauore vocati,quatenùs grauatus alienauerit, dec.118. nu.1.& 5.
Eueniente caſu ſubſtitutionis, quomodocumquè ille euenerit, deciſ. 172. n. 1.
Reciprocum dicitur conſtitutum, ſi vocati fuerint ad inuicem ſubſtituti, deciſ. 263. numer. 2. & 9.
Item ex vocatione ordinata ſub conditione *ſi ſine filijs*, ibid.n.3.& 9.
Induci poteſt ex coniecturis, deciſ. 429.numer.17.
Coniectura eſt ad hunc effectum, quod Teſtator voluerit, bona ſua perpetuò conſeruari inter vocatos, quod ſine fideicommiſſo reciproco fieri non poſſet, ibid.n.18.
Item ex perpetua fæminarum excluſione, ibid.num.19.
Item ex eo, quod primi vocati fuerint ad inuicem reciprocè ſubſtituti, reciprocum fideicommiſſum etiam inter alios ſubſtitutos arguitur, ibid.n.20.
Item, dum Teſtator fructus bonorum, vel alicuius prædii mandauit diuidi per Primogenitum, vel antiquiorem ex vocatis in perpetuum, quod fieri non poſſet, niſi admittatur fideicommiſſum reciprocum, ibid. n.22.
Ordinatum inter fratres ſub conditione *ſi ſine filijs* expirat, decedente grauato cum filiabus fæminis, quarum exiſtentia excludit ſubſtitutum,dec.100.n.10.& 23.
Quando dicatur,dec.607.n.1.& 15.
Quibus ex coniecturis deducatur, ibidem num.3.& 15.
Tria requirit, ibid. num. 5. & 15. dec. 492. num.16.& 29.
Vocationem ſcilicèt ſubſtituti,in tota hæreditate, & quod ſubſtitututio fuerit facta vltimo morienti,dec.492.n.16. & 29.
Et ad hunc effectum dicitur facta vltimo morienti ſubſtitutio concepta poſt mortem plurium honoratorum,dec.607.n.4.& 6.
Regulatur iuxta naturam vulgaris, vt vno gradu perempto admittatur ſequens,dec.476. in 1.n. 2.& ſeq.
Tranſmittitur etiam non agnitum, quando fuit purificatum viuente vocato,dec. 118.n.3.& 6.
FIDEICOMMISSI
Bona alienari poſſunt pro conſtituendis, vel reſtituendis dotibus deſcendentibus à Teſtatore, dec.399.nu.12.dec.707.n.12.
Intellige in ſubſidium, non extantibus bonis liberis, dec.82.la prima num. 12. dec.399. num.2.9.& 10.
Ad quem ſpectet probatio exiſtentiæ, vel non exiſtentiæ bonorum liberorum, ibid.nu. 24.5.11. & ſeqq.
An hoc procedat in fideicommiſſo tranſuerſali, ibid.n.17.& ſeqq.
An in fideicommiſſo particulari, ibid.n.19.
An in fideicommiſſo ordinato per aſcendentem ex linea materna,ibidem n.15.& ſeqq.
An, Teſtatore prohibente fieri alienationem etiam ex cauſa dotium, ibidem n.20.
Poſtquàm peruenerunt ad vnam lineam, nunquam tranſeunt ad aliam,ea linea durante,dec.335.n.5.dec.570.n.6.& 13.
Reſtituenda dùm non extant, debet fieri reſtitutio de bonis emptis ex pretio rerum fideicommiſſariarũ alienatarum, dec.527.n.1.
Venire nõ intelliguntur ſub generali diſpoſitione,dec.538.num.6.14.15.& 20.
Maximè quando diſponens profeſſus fuit diſponere,de bonis ſuis, ibid.n.5.
Bonorum identitas quomodò probetur, vide *IDENTITAS*.
Exceptio non impedit, quin volens impugnare tranſactionem teneatur reſtituere omnia exindè recepta, niſi illud ſit clarum, & liquidum, dec.220.n.8.
Quando impediat immiſſionem hæredi dec.100.n.8.9.22. & ſeqq.
Exiſtentia probatur ex tenore teſtamenti conditi per fideicommittentem, dec. 117. num.3.
Quomodò probetur, & ex quibus clauſulis deducatur,dec 672.nu.1.
Extenſio admitti regularitèr non poteſt, dec. 306.n.8.
Maximè quando caſus omiſſus, ad quem fieri deberet, eſt contrarius caſui per Teſtatorem expreſſo, dec.172. n.5.
Vel quando per extenſionem excluderetur perſona veriſimilitèr Teſtatori magis dilecta, ibid.num.3.& 8.
Amplia, vt fieri non debeat etiam ex veriſimili voluntate Teſtatoris, quando de eius voluntate certa conſtat aliundè, ibid.num.7. 15.& ſeqq.
Limita, vbi non poteſt aſſignari ratio diuerſi-

uerſitatis inter vnum, & alium caſum, ibid. nu. 2.9.& ſeqq.
Legatum ſi deficiat in legatario, remanet apud hæredem cum eodem onere fideicommiſſi, dec.476.la 1. num.4.
Paterni reſtitutionem filius facere non tenetur, niſi priùs detracta dote materna, deciſ. 105. num.2.10.& ſeq.
Purificandi renunciatio non reſultat ex renunciatione cuiuſcumque iuris competentis, vel competituri, quia talis renunciatio intelligigitur de iure competenti, vel competituro ex cauſa de præſenti, non autem de futuro, deciſ. 82. la prima numer. 5. & 10.
Renunciatio arguitur ex clauſulis ampliſſimis in diuiſione bonorum appoſitis, deciſ.220.nu.5. 11. & ſeqq.
Vel ſaltem exindè fideicommiſſi iura redduntur turbida, ibid.
Non inducitur ex tranſactione inita ſuper approbatione laudi lati occaſione diuiſionis, dec.82.la 1.num.4.
Amplia, etiamſi in eadem tranſactione fuerit data facultas alienandi, ibid.n.6.
Maximè dum non fuit ſecuta alienatio, ibidem num.7.
Reſtitutio verbalis quamuis non ſit ſecuta, adhuc competit Saluianum, vide *FIDEICOMMISSARIO.*
In *Reſtitutione* non veniunt bona, quæ grauato peruenerunt aliundè, quàm ex hæreditate fideicommittentis, dec.105. n.1.& 11.
Reſtitutionem filius facere non tenetur, niſi detracta dote materna, ſuprà verſ. *paterni*.
Retardare an poſſit, eo quod ſibi competat detractio legitimæ, dec.570.nu.7.
Vxor facere non tenetur, niſi detracta eius dote, vide *FIDEICOMMISSARIO.*
Vltimus vocatus poteſt liberè diſponere de bonis fideicommiſſi, dec.118.n.4.

FIDEICOMMISSO

Antiquiori fideicommiſſo ſuppoſita non cenſentur compræhenſa ſub diſpoſitione iunioris fideicommiſſi per alium ordinati, deciſ. 640. num.2.
Detractiones non debentur in fideicommiſſo cõdito per extraneum, dec.177.nu.6.& 10.
Maximè quando fuerunt tacitè, vel expreſſè prohibitæ, ibid.
Dos detrahitur ex fideicommiſſo, vide *FIDEICOMMISSI.*
Excluſus à fideicommiſſo dicitur ille, de quo fideicommiſſum non loquitur, deciſ. 457. numer. 1.
Expirati bona poſſunt alienari, non obſtante quacumque prohibitione, dec.484. n.1.
Grauari non poteſt legitima filiorum, dec. 289. num.6.17.& ſeqq.
Grauatus poteſt ex perſona ſui auctoris detrahere legitimam, & Trebellianicam, deciſ. 220. num. 5.
Legitimatus ſimpliciter, & ad ſuccedendum habilitatus excludit ſubſtitutum à fideicommiſſo, dec.570.n.4. & 10.
Maſculus ex fæmina ſuccedit in fideicommiſſo, ad quod per Teſtatorem vocatus fuit, deciſ. 306.nu.1.& 2.

IN FIDEICOMMISSIS

Voluntas Teſtatoris eſt præcipuè attendenda, dec.368.num.6.

FIDEIVSSIO

Cauſam debiti reddit grauiorem, deciſ. 445.numer. 2.
Declara, vt ibid.nn.ſeqq.
Durat etiam reuocata ſententia, à qua fuit appellatum, dec.56.nu.15.
Eſt contractus ſtricti iuris, deciſ. 694. num.8. 10.& ſeqq.
Extendi non poteſt vltra ea, quæ litteraliter expreſſa leguntur, ibid.
Extinguitur per nouationem, deciſ. 72. num. 4. & ſeqq.
Item per tranſactionem, ibid.
Idonea acceptanda eſt pro remotione ſequeſtri, dec.538.n.4.8.& ſeqq.
Indemnitatis habet plenam ſignificationem, & importat ſuſceptionem litis, ac liberationem à moleſtijs, dec.110.num.4.
Læſionem continet de ſui natura, deciſ. 226. nu. 5.dec.423.num.5.
Minoris eſt nulla ſine iuramento iuxta Conſtitutiones Marchiæ, dec.253.n.1.
Facta pro Patre non ſubſtinetur ſine ſolemnitatibus eiuſdem Conſtitutionis, deciſ. 226. num.1.9. & ſeq.
Patris in eodem contractu ſupplet illius conſenſum aliàs requiſitum pro valida obligatione filij, dec.406.num.10.
Præſtita in cauſa ſequeſtri durat, donec lis integrè terminetur, dec.56.n.17.
Vxoris pro Viro non ſubſtinetur, deciſ. 423. numer. 3.
Limita, ſtante iuramento, ibid.
Item limita, ſi habeat amplam dotem, & idoneos releuatores, itaut non poſſit dici læſa, ibid.

FIDEIVSSOR

Cenſus, qui diù ſtetit in obligatione, petere poteſt liberationem, dec.179.n.2.& 7.
Vide *CENSVS*.
Citandus non eſt in relatione periti, pro qua ſufficit citaſſe principalem debitorem, deciſ.112. num.2.
Emptoris, qui ſe obligauit ad pretium æſtimandum à certo perito, in quo confidebat, non tenetur, quatenùs non ille, ſed alius peritus referat, dec.694.n.7.
Euictionis poteſt conueniri etiam non intimatis moleſtijs, dum emptor fecit omnem, poſſibilem diligentiam pro defenſione bonorum, dec 402.num.4.
Indemnitatis tenetur ſolùm ad limites damni paſſi, dec.110.num.2.
Procedit reſpectu indemnitatis promiſſæ principali debitori, non autem reſpectu indemnitatis promiſſæ confideiuſſori, ibidem num. 3.
Iudicij pro validitate actorum non eſt citandus, dec.56.num.19.
Liberationem à fideiuſſione petere poteſt, vel ſibi idoneum indemnitatis releuatorem præſtari ex *Statuto Vrb.cap.157.lib.1.* quamuis diù non ſteterit in obligatione, nec fuerit condemnatus, dec.279.n.1.6.& ſeq.

Faciliùs, dum fuit à creditore moleſtatus, ibid.nu.2.

Amplia, vt id procedat etiam in cenſu, vide *CENSVS*.

Mandatum relaxatum ad effectum depônendi, donec præſtetur nouus fideiuſſor, quid importet, dec.540.n.2.& 3.

Moleſtatus à creditore, intimatis moleſtiis, agere poteſt contra debitorem principalem virtute obligationis de releuando indemnem, & liberando à moleſtijs, dec.110.n.5.

Et obtinet mandatum ad effectum deponendi, donec liberetur à moleſtiis, & releuetur indemnis, ex ſtylo Tribunalis A. C. per Rotam approbato, ibid.num.6.

Eò magis, ſi ſoluit, deciſ. 402. num.4. 7. & ſeq.

Amplia, etiamſi moleſtias non intimauerit, ibid.

Dum nil releuans poterat opponi, ibidem.

Obligatus vti principalis, principalitèr, & inſolidum, tenetur in qualibet inſtantia, deciſ. 56. num. 18.

Soluens totum debitum, an, quando, & quomodò repetat à principali debitore, vel à confideiuſſoribus, dec.532.n.7.& ſeqq.

Teſtis eſſe non poteſt in Cauſa, pro qua fideiuſſit, quia deponeret in cauſa propria, dec.106. num.5.

Via executiua agit contra principalem debitorem, dum ſibi fuit promiſſa indemnitas ſub obligatione Camerali, dec.402.n.7.

FIDEIVSSORI

Moleſtias intimaſſe non ſuffragatur emptori, cùm illas debeat intimare principali venditori, dec. 173.antè n.7.

Neceſſarium non eſt moleſtias intimare, ibid.

FIDEIVSSOREM

Extenſio obligationes Cameralis ſeruata contra principalem debitorem, non eſt neceſſe, quod iterum ſeruetur contra fideiuſſorem, deciſ. 402.nu.2.& 10.

F I D E S

Adhibenda eſt ſcripturæ etiam informi, ſtante obſeruantia, dec.614.n.2.& 4.

Item contra illum, qui impediuit fieri extractionem formitèr, deciſ.681. nu. 5.& 12.

Num ſit Teſtibus nullitèr examinatis, deciſ. 734.num.11.

Adhiberi faciliùs poteſt Inſtrumento adminiculato ſtante clauſula *Arbitrio Rota*, deciſ.683.n.3.

Ætatis extrahi poteſt per Parochum, ſeù Sacriſtã ſucceſſorem abſque ſolemnitatibus, dec.666. num.4.

Baptiſmatis, vide *BAPTISMATIS*.

Bona, vide *BONA FIDES*.

Caſſationibus adimitur libro ſolùm quoad caſſata, non autem in non caſſatis, & diuerſis à caſſaturis, dec.601.nu.4.

Curialium, & Notariorum plurimùm operatur circa obſeruantiam Statuti, dec. 695. n.5.

Dubia non releuat circa probationem actus, dec. 537.num.5.

Fidem non facit, dec.220.n.3.

Maximè facta lite pendente, ibid.& dec.537. num. 4.

Parte non citata, deciſ. 220. num. 3. dec. 537.num.4.

Sine iuramento, ibid.

Inſtrumenti tollitur ex ſuſpicione etiam leui, dec. 653.num.11.

Tolli non debet, quando fuit extractum in partibus remotis cum magnis expenſis, iuncta diuturnitate temporis ex eo quod aliquid deficiat in extractione, dec.385.n.11.

Mala, vide *MALA FIDES*.

Officialis ſimplex an faciat adminiculum, deciſ. 735.num.2.

Suffragatur, maximè in antiquis, deciſ.456. num.4.

Probationibus tollitur ex ſola ſuſpicione falſitatis, dec.733.num.2.

Proxeneta ſuper occaſione reinueſtiendi non ſufficit, vt debeatur intereſſe, dec. 410. n.4.

Scripturis antiquis præſtari non debet ex ſola obſeruantia nimis remota, deciſ.692. n. 4.& 5.

Denegari non poteſt ab eo, qui illas produxit, dec. 601.n.1.& 5.

Suſpicione ſola falſitatis adimitur in ciuilibus, vide *FALSITAS, FALSITATIS, SVSPICIO*.

Simplex admittenda non eſt, deciſ. 340. num.5.

Non probat, ibid.

Teſtium non corruit ex illorum contrarietate in non ſubſtantialibus, dec.496.nu. 7.

FIDEM

Libri an, & quando adimant caſſationes, vide *FIDES*.

Nullam faciunt Teſtes nullitèr examinati, dec. 657.num.7.

Teſtes nullitèr examinati an aliquandò mereantur, dec.734.nu.11.

FILIATIO

Adulteri reſpectu non probatur per legitimationem, dec.415.nu.6.& ſeqq.

Nec ex communi reputatione, ibid. num.5. & ſeqq.

Affinitatem ad contrahendam, vbi agitur de impediendo, vel dirimendo matrimonium, ſufficit, quod probetur præſumptiuè, & coniecturalitèr, dec.158.n.6.

Baptiſmatis ex fide probatur, deciſ. 117. num. 8. dec.456.nu.8.& ſeq.

Iunctis præſertim adminiculis, dec.117.n.8.

Quæ ſint adminicula, ibid.

Fama publica ducta ex nominatione, & tractatu parentum, ac ex comuni reputatione probatur, dec.158.num.2.& ſeqq.

Ex *Nominatione* probata dicitur, deciſ. 398. n.1.

Aliquandò tamen non probatur, deciſ.415. nu.5.& ſeqq.

Coadiuuatur fides Baptiſmatis ad hunc effectum, dec.117. nu.8.

Maximè ſi fiat per Parentes in eorum teſtamento, ibidem, dec.398. n. 2.& dec.570.n.1.

Et quod huiuſmodi teſtamentaria nominatio multũ operetur in hac parte, dec.398.n.2.

Patris reſpectu probari non poteſt certitudinalitèr, ideò deducitur ex præſumptionibus, & coniecturis, tractatu ſcilicèt, nominatione, & ſimilibus, dec.158.n.4.& 8.

Amplia, vt procedat, etiam vbi agitur de probanda filiatione illegitima, ibidem, n.5.

Pro-

Procedit etiam ad effectum probandi affinitatem, & copulam carnalem pro impediendo, vel dirimendo matrimonio, ibidem numer. 6.
Teſtibus probatur, quatenùs deponant de tractatu, & nominatione Parentum, ac de publica reputatione, ibid. num. 1.
Concurrente præſertim publica voce, & fama, ibid. n. 2. & ſeqq.
Et quod filiatio probetur per Teſtes deponentes de tractatu, educatione, reciproca nominatione, & communi reputatione, dec. 503. numer. 2. & ſeqq.

FILIATIONIS

Quaſi poſſeſſio acquiritur ex tractatu, nominatione, & communi Parentum reputatione, dec. 158. nu. 1. & ſeqq.

F I L I A

Agens ad ſucceſſionem Parentum, vel ad conſequendam dotem contra fratres, interim, quod lis pendet, conſequitur alimenta, dec. 541. nu. 1. & ſeqq.
Deficere facit conditionem *ſi ſine filijs*, itaut per eius exiſtentiam expiret fideicommiſſum, & excludatur ſubſtitutus, decif. 100. numer. 10. & 23.
Dotem repetit ab hæredibus mariti defuncto Patre, non obſtante, quod Pater ſtipulatus fuit, illam ſibi reſtitui, decif. 385. n. 1.
Amplia, vt filia poſſit etiam de dote liberè diſponere, ibid.
Limita, ſi Pater fuit ſtipulatus, illam reſtitui ſibi, ſuiſque hæredibus, ibidem num. 2. 5. & 10.
Grauari non poteſt in dote, quæ ſuccedit loco legitimæ, dec. 285. nu. 6. 8. & ſeqq.
Limita, quatenùs legitimam excedat, ibid.
Quomodò probetur, quod excedat legitimam, ibid. num. 7.
Præiudicari poteſt à Patre circa dotem etiam poſt illius conſtitutionem antè ſecutum matrimonium, abſquè eo quod ipſa conſentiat præiudicio, dec. 285. n. 4.
Succedens in locum Patris ſemper dicitur ſuccedere cum qualitate fæmineitatis, decif. 15. num. 3.

F I L I Æ

Legatum dotis relictũ, vide *DOTIS LEGATVM.*
Mater promittendo dotem filiæ non poteſt præiudicare filijs maſculis, dec. 541. n. 7.

FILIVS FAMILIAS

Contrahere poteſt ſuper peculio quaſi caſtrenſi, dec. 361. n. 9.
Diſponere liberè poteſt de peculio quaſi caſtrenſi, ibid.
Medicus quicquid acquirit, dicitur peculium quaſi caſtrenſe, ibid. nu. 8.
Minor comprehenditur ſub Conſtitutionibus Marchiæ loquentibus de minoribus, dec. 253. num. 2. 4. & ſeqq.
Obligari poteſt pro Patre ſine ſolemnitatibus, dec. 227. n. 8.
Intellige, quando contrahit cum Patre ad fauorem Tertij, ſecus enim eſt, ſi pro Patre fideiubeat, ibid. n. 9. & ſeqq.
Obligatus validè non dicitur ex Conſtitutionibus Marchiæ, licèt cum Patre, vel cum illius interuentu ſe obligauerit, deficiente inſin uatione, dec. 253. n. 8.

FILII FAMILIAS

Donatio cauſa mortis facta cum conſenſu Aui, vel Patris, ſub cuius degit poteſtate, & numero quinque Teſtium munita, valida eſt, dec. 695. nu. 1. & 10.
Pecuniæ non habentis confeſſio, quod bona fuerint empta ex pecunijs Paternis, attendenda eſt, ceſſante præſumptione donationis inter Patrem, & filium prohibitæ, decif. 544. num. 2.

F I L I V S

Acceptans teſtamentum Paternum, non per hoc dicitur renunciaſſe eius legitimę, decif. 203. num. 6.
Non enim ſufficit ad hunc effectum ſimplex teſtamenti acceptatio, ibid.
Nec ſimplex aditio Paternæ hæreditatis, ibid.
Sed requiritur renunciatio ſpecialis, ibid.
Acquieſcere quando non dicatur teſtamento Paterno, infrà verſ. *fideicommiſſo.*
Adminiſtrans negocium à Patre exercitum cum eiſdem maſſaritijs, ſtylijs, & inſtrumentis, quibus Pater vtebatur, dicitur contrahere tacitam ſocietatem cum alijs fratribus, dec. 135. num. 2. & 7.
Itaut lucra exindè obuentą teneatur alijs fratribus communicare, ibid. n. 2.
Approbare non cenſetur factum Patris, de quo non habuit notitiam, dec. 316. n. 8.
Dilectus præſumitur magis, quàm nepos, dec. 295. num. 5.
Item magis, quàm Monaſterium, decif. 172. num. 4. & 8.
Fideicommiſſo grauari non poteſt in legitima, dec. 289. nu. 6. 17. & ſeqq.
Amplia, vt nec Pater præſumatur in hac parte illum grauaſſe, ibid. n. 16. & ſeqq.
Amplia, vt nec filius ſibi præiudicet, acquieſcendo Patris teſtamento, cùm in hac Parte requiratur ſpecialis renunciatio, ibid. n. 7. 8. 18. & ſeqq.
Excluditur tamen acquieſcentia eo ipſo, quod filius contraxit debita, quia præſumitur obligaſſe Creditoribus detractiones ſibi competentes in bonis paternis, ibid. n. 9. 18. & ſeqq.
Hypothecam non habet ſuper bonis patris pro ſuis alimentis, dec. 473. nu. 4. 5. & 10.
Limita, quatenùs alimenta fuiſſent illi ſpecialitèr aſſignata, ibid. n. 5.
Impedire non poteſt diſtractionem officii, vel Statuum Patris ſub prætextu eius alimentorum, ibid. num. 6.
Legitimatus ſimplicitèr, & ad ſuccedendum habilitatus, facit deficere conditionem *ſi ſine filijs*, & excludit ſubſtitutum à fideicommiſſo, dec. 570. n. 4. & 10.
Legitimus dicitur etiam natus ex coniugibus inter ſe ſanguine coniunctis in ſecundo, vel tertio gradu conſanguinitatis, niſi conſtet, coniuges habuiſſe ſcientiam huiuſmodi impedimenti, dec. 246. n. 3.
Amplia, vt ad hunc effectum ſufficiat ignorantia, & bona fides alterius ex coniugibus, ibid.

Illo-

Illegitimus excluſus non cenſetur à diſpoſitione, in qua illegitimorum excluſio non legatur expreſſa, dec. 237. n. 1. 10. & ſeqq.

Præſumitur namquè Teſtatorem reliquiſſe hunc caſum ſub diſpoſitione iuris communis, ſecundùm quod illegitimus excluſus non reperitur, ibid.

Eoque minùs cenſetur excluſus, dum Teſtator vſus eſt verbis naturalibus, quæ compræhendunt etiam filios naturales, ibid. nu. 2. 11. & ſeqq.

Quidquid ſit, vbi Teſtator vteretur verbis ciuilibus legitimitatem importantibus, ibidem.

Item excluſus non cenſetur, dum Teſtator filios illegitimos expreſſè excluſit in vna parte, quoad aliam partem, in qua nihil de eis diſpoſuit, ibid. nu. 3.

Item quando Teſtator expreſſè illos admiſit in vno caſu, ibid. n. 4.

Dicitur excluſus vnà cum eius deſcendentibus eo ipſo, quod Teſtator illegitimos non vocauit, deciſ. 358. numer. 1. & ſeqq. & num. 9.

Item, quando Teſtator vocauit maſculum agnatum proximiorem de familia, deciſ. 443. num 1.

Limita, ſi fuit legitimatus, nam per legitimationem iura agnationis acquirit, ibid. nu. 2. & 13.

Immiſſionem conſequitur, non obſtante exceptione illegitimitatis, quæ ad petitorium reiſcitur, ibid. n. 8.

Iuriſpatronatus incapax non eſt de iure, dec. 237. n. 1. 10. & ſeqq.

Limita in iurepatronatus gentilitio, ſeù agnatitio, ibid. n. 7.

Item limita, exiſtentibus legitimis, cùm illegitimus non admittatur in ſucceſſione iuriſpatronatus, niſi legitimis deficientibus, ibidem num. 10.

Limita paritèr, attenta præſumpta fundatoris voluntate, ſecundùm quam illegitimus cenſetur excluſus à ſucceſſione iuriſpatronatus, dec. 330. n. 4. & 6.

Præſumitur natus ex ſoluto, & ſoluta, dec. 443. num. 9.

Promoueri poteſt ad Clericatum cum diſpenſatione Ordinarij, dec. 237. n. 9.

Inops non dicitur, qui habet Patrem diuitem, ob ſpem illius ſucceſſionis, deciſ. 113. numer. 11.

Legitimari non poteſt ſine conſenſu Patris, deciſ. 406. num. 9.

Mariti præſumitur ortus ex coniugata potiùs, quàm adulteri, deciſ. 263. num. 8. & 11. deciſ. 415. n. 2. & ſeqq.

Intellige, dum de tempore partus Mater cum Marito cohabitabat, ibid.

Amplia, quamuis conſtet, quod Mater commiſerit adulterium, ibidem numer. 2. & ſeqq.

Item amplia, etiamſi filius aſſereret ſe natum ex adultero, ibid. nu. 15.

In hac enim parte non ſtatur aſſertioni filij, niſi in proprium præiudicium, ibidem numer. 15.

Limita, concurrentibus coniecturis, & præſumptionibus magis vrgentibus, & demonſtrantibus, illum natum eſſe ex adultero, ibid. n. 4. & ſeqq. & n. 17.

Hæc enim præſumptio eſt iuris tantùm, à qua poteſt facilè recedi, ibid.

Quæ coniecturæ ad hunc effectum ponderentur, ibid. n. 5. & ſeqq.

Præſumptio iſta, cuius fauore ſit inducta, & per quem opponi, vel non opponi poſſit, ibid. nu. 13.

Minor inualidè donat, quando donare declarat ob ſeruitia non ſibi, ſed Matri præſtita, deciſ. 470. num. 11.

Naturalis, vide ſuprà verſ. *Illegitimus*.

Negocium paternum continuaſſe præſumitur, eo ipſo, quod vendidit merces in eo exiſtentes, dec. 135. n. 1.

Nec talis continuatio excluditur ex eo, quod filius mutuas pecunias acceperit ad effectum negociandi, dum mutuum fuit habitum longè poſt mortem Patris, ibid. nu. 4.

Obligari poteſt pro Patre quamuis minor, ſeruatis tamen ſolemnitatibus Statuti, dec. 219. n. 4.

Quæ ſolemnitates in Vrbe ſunt, decretum Iudicis, & authoritas Curatoris, deficientibus proximioribus, ibid. n. 5.

Præteritus ſi ſit, Patris teſtamentum non valet, dec. 289. num. 4.

Repudiare an poſſit Patris hæreditatem in præiudicium creditorum, dec. 357. nu. 13.

Spurius eſt magis odioſus legibus, quàm naturalis, dec. 415. n. 11. & 19.

Vide *FILIO*.

Teſtamentum paternum, ac in eo contenta ignorare præſumitur, dec. 289. num. 8.

Venia non impetrata nullitèr in iudicio contra Patrem comparet, dec. 56. n. 2. & 21.

Contrarium ſecundùm aliquos, ibid. num. 4. & 10.

Veniam petere tenetur, quando Patrem ſiſtit in iudicio, ibid. n. 4. & 20.

FILII

Condemnati, cuius bona confiſcantur, legitimam à fiſco conſequuntur in ſemiſſe, etiamſi non ſint quatuor, dec. 437. num. 3. & ſeqq.

Fideiuſſio pro Patre facta non ſeruatis ſolemnitatibus Conſtitutionis Marchiæ, non ſubſtinetur, dec. 226. n. 1.

Filiorum regularitèr veniunt appellatione nepotum, dec. 737. n. 9.

Fratrum appellatione nepotum venire poſſunt, ibid. n. 10. & 18.

Maximè attento communi vſu loquendi, ibid. n. 12. & 16.

Et eſt indubitatum de iure Canonico, ibid. num. 10. & 16.

Legitima eſt ſemis, quando filij ſunt vltra quatuor, dec. 628. n. 1. & 8.

Loco an habeatur Monaſterium, infrà verſ. *Monaſterium*.

Maſculi, & fœminæ, ſublata ſexus differentia, ad ſucceſſionem parentum æqualitèr admittuntur, dec. 541. nu. 9.

In ſpecie ad ſucceſſionē Matris, deciſ. 554. nu. 1.

Limita in Vrbe ex *Statuto* 145. *lib.* 1. quo diſponi-

penitus, quod ſuelit excludat ſororem dotatam, vel quam dotare paratus ſit, deciſ. 541. num. 10.

Veniunt indifferentèr appellatione *prolis*, dec. 737. n. 2.

Matris bona ſubhaſtari non poſſunt pro debito filij, dec. 549. n. 2. & 19.

Monaſterium habetur loco filij, deciſ. 156. num. 2. & 15.

Itaut faciat deficere conditionem *ſi ſine filijs*, & ſubſtitutum excludat, ibid.

Limita, ſi ſubſtitutus ſit de deſcendentibus Teſtatoris, tunc enim excluditur Monaſterium, & admittitur ſubſtitutus, ibid. n. 3.

Nepotum appellatione an veniant, deciſ. 358. nu. 1. & 4.

Obligatio pro Patre, vide *FILIVS*.

Quatenùs fieri non poſſit ſine conſenſu patris ex diſpoſitione Statuti, talis conſenſus ſuppletur ex eo, quod Pater in eodem contractu pro filio fideiuſſerit, deciſ. 406. n. 10.

Poſiti in conditione, vide *FILII POSITI IN CONDITIONE*.

Spurij nomine emptio facta per patrem præſumitur in fraudem legis, dec. 245. n. 12. & 14.

FILII POSITI IN CONDITIONE

Cenſentur vocati ex *Statuto Vrbis*, deciſ. 457. numer. 7.

Ac etiam de iure, concurrentibus coniecturis, dec. 43. n. 3. & 6. dec. 380. num. 1. & 11. dec. 492. num. 3.

Coniectura, vt filij poſiti in conditione cenſeantur vocati, conſiderari debent ſimul iunctæ, quamuis ſingulæ de per ſe non ſufficerent, dec. 43. num. 5. deciſ. 380. num. 9. & 10. deciſ. 492. num. 11.

In deſcendentibus Teſtatoris non requiruntur admodùm vrgentes, ſed ſufficiunt leuiores, dec. 43. n. 7. dec. 380. n. 5. 9. & ſeq.

Deſcendentia à Teſtatore eſt coniectura, vt poſiti in conditione cenſeantur vocati, deciſ. 43. num. 3.

Digreſſio ad plures gradus ſubſtitutionum eſt vrgens coniectura, quod filij poſiti in conditione vocati cenſeantur, ibid. num. 4. & dec. 380. num. 8.

Extraneorum ſubſtitutio, quatenùs filij decederent ſine filijs, eſt coniectura, quod cenſeantur vocati, dec. 380. nu. 2.

Fœminarum ſubſtitutio poſt mortem omnium filiorum Teſtatoris eſt paritèr coniectura huiuſmodi vocationis, dec. 43. num. 4.

Grauamen impoſitum ſubſtitutis poſt mortem filiorum ſine filijs, eſt vrgens coniectura eorum vocationis, ibid.

Item grauamen iniunctum ipſiſmet in conditione poſitis, eſt vehemens coniectura eorum vocationis, quia aliàs non ſuſtineretur, dec. 380. n. 3. & 4.

Prohibitio alienationis cum ſubſtitutione ad fauorem non alienantium, eſt paritèr coniectura, quod poſiti in conditione dicantur vocati, dec. 492. n. 10.

Maximè adiecta ratione, vt bona conſeruentur in familia, ibid.

Qualitas maſculinitatis, legitimitatis, & naturalitatis, eſt coniectura eiuſdem vocationis, ibidem num. 10.

Et de qualitate maſculinitatis, deciſ. 380. num. 7.

Reciproca inter vocatos eſt coniectura iſtius vocationis, dec. 492. n. 4.

Reiterata filiorum poſitio in conditione arguit eorum vocationem, dec. 380. n. 6.

Et de filijs bis in conditione poſitis, dec. 492. num. 6.

Vocatio filiorum in alia parte teſtamenti, eſt vrgentiſſima coniectura, quod fuerint vocati etiam in ea parte, in qua fuerunt poſiti ſub conditione, deciſ. 43. num. 2. deciſ. 492. numer. 6.

Amplia, etiamſi non fuerint vocati expreſsè, ſed ſub appellatione lineæ, deciſ. 492. numer. 6.

Vocati regularitèr non cenſentur, deciſ. 380. n. 1. & 11.

Declara concluſionem remiſſiuè, dec. 415. num. 17.

Quando cenſentur ex coniecturis, non tamen præſumuntur grauati, deciſ. 492. numer. 15.

FILIO

Legitima debetur in portione bonorum hæreditariorum Patris, deciſ. 203. num. 3. & ſeqq. & num. 10.

Amplia, vt filius non poſſit cogi ad recipiendum pro illa tot pecunias, ibid.

Debita non eſt viuente patre, deciſ. 165. num 12.

Grauari non poteſt, deciſ. 203. num. 3. & ſeqq. & nu. 10.

Etiam cum clauſula *omni meliori modo*, ibidem.

Prohiberi non poteſt, ibid.

Naturali alimenta debentur à Patre, non autem ab Auo, dec. 524. n. 3.

Limita, quatenùs Pater ſit adeò pauper, vt illa præſtare non poſſit, ibid.

Amplia, vt debeantur etiam à fratribus legitimis, & naturalibus, dec. 477. nu. 7.

Non tamen pro illis competit hypotheca, vide *FILIVS*.

Spurio Auus relinquere poteſt quantum vult, dec. 524. n. 5.

Quatenùs relinquat legatum, an, & quando cenſeatur illud relinquere ex cauſa alimentorum, ibid. n. 3.

Pater non poteſt relinquere vltra alimenta, ibid. num. 5.

Suſpicio donationis factę filio per patrem in fraudem creditorum, ceſſat, dum de tempore donationis non aderat æs alienum, dec. 534. numer. 3.

FILIVM

Inſinuatio requiritur in contractu inito inter Patrem, & filium, dec. 226. n. 11. & ſeq.

Obligatio iurata inter Patrem, & filium valida eſt, dec. 361. n. 10.

Poſſeſſio capta per filium ſuffragatur Patri, etiam ad effectum manutentionis, deciſ. 121. numer. 3.

FILIORVM

Appellatione non veniunt nepotes, deciſ. 349. num. 11.

In-

Inſpecto præſertim diſcretiuo modo loquendi, ibid.

Bona quoad adminiſtrationem, & vſumfructum ſpectant ad Patrem, deciſ. 315. num. 1. & 9. dec 559.n.6.

Amplia, vt poſſit in eis facere omnia, ac ſi haberet perfectum dominiũ, dec.315.n.1.& 9.

Procedit, quando Pater habet in illis vſumfructum, ibid.n 2.& 10.

Limita, quatenùs Pater non habeat in eis vſumfructum, ibid.

Prohibitio enim vſusfructus Patri iniuncta reddit eum ſuſpectum etiam quoad adminiſtrationem, ibid.n. 3.

Sine decreto Iudicis an Pater poſſit alienare, ibid.n.11.

Conceſſio facta ad vitam filiorum tantùm excludit omnes alios, dec. 674.n.1.

Legitima eſt ſemis, quando ſunt vltrà quatuor, dec.628. n.1.& 8.

Semis pariter eſt, quando debetur à fiſco confiſcatis bonis paternis, deciſ. 437. n. 7. & ſeqq.

Non minuitur per donationem, etiam ſi ſit facta alteri ex filiis, dec.633.n.6. & ſeqq.

Vide *FILIO*, *FISCVS*, *LEGITIMA*.

Succeſſionis prima cauſa eſt filiorum, deciſ. 330. nu.2.dec.426.n.6.

FILIIS

Conditio ſi ſine filiis, vide *FILII POSITI IN CONDITIONE*, & infrà verſ. *ſubſtitutio*.

Grauati immiſſio denegari non poteſt ſaltem ratione detractionum legitimæ, Trebellianicæ, & melioramentorum, dec.482.n.2.

Mater non præiudicat promittendo dotem filiæ fæminæ, dec.541.nu.7.

Obitus ſine filiis præſumitur, itaut contrarium alleganti incumbat onus probandi, dec. 263. num.5.& 10.

Pater quatenùs donet vni ex filiis, non tamen minuit legitimam aliorum filiorum, deciſ. 633.n.3.6.& ſeq.

Portio debita filiis quando eſt certa ratione quotæ, debet illis concedi immiſſio pro indiuiſo ex remedio *quorum bonorum*, deciſ. 554. n.3.

Primi matrimonii Mater tenetur reſeruare quidquid ex bonis primi Mariti fuit conſecuta, deciſ. 216. num. 1. 6. & ſeqq. deciſ. 271. nu. 1. & 20.

Siuè per contractum, ſiuè per vltimam voluntatem, dec.256.n.1.6.& ſeqq.

Hinc tenetur illis reſeruare augumentum dotis ſibi à primo Viro conſtitutum, dec.271. nu.1.& 20.

Amplia, etiamſi Maritus reliquerit Vxori bona cum facultate liberè diſponendi, adiectis verbis, *dummodò castè, & honeſtè viuat*, ibid.n.8.& 23.ac dec.256.n.2.& 3.

Subſtitutio concepta cum verbis *ſi ſine filiis* expirat, grauato cum filiis decedente, deciſ. 570. n.5.

Declara, vt ibid.nu.11.& ſeqq.

Supplementum legitimæ debetur filiis, aliiſque deſcendentibus, quibus fuit relictum minùs legitima, dec.577.n.1.

Amplia, etiam ſtante prohibitione, quod plus petere non poſſint, ibid.nu.2.

Trebellianica prohiberi poteſt etiam filiis primi gradus iuxta opinionem Rotæ, dec. 492. nu. 23.& 30.dec.570.n.7.dec.648.n.7.

FILIOS

Clericus Beneficiatus filios legitimos, & naturales veriſimilitèr habere non poteſt, deciſ. 607 num.7.

Obligare non poteſt Pater exigens indebitum vt eorum adminiſtrator, deciſ. 315. numer.7.

Nec filii dicuntur id approbaſſe, niſi habuerint totius facti plenam notitiam, ibidem num.8.

Poſſeſſio Patris ex Statuto Vrbis continuatur in filios, dec.473.num. 5. & 10. dec. 534. n.2.

FINES

Mandati excedere non poteſt Procurator, ſed illos debet diligentèr cuſtodire, deciſ. 606. numer. 6.

Vide *PROCVRATOR*.

FINIS

Stabilimenti deducitur ex illius Proœmio, deciſ. 654.num.9.

Vnus vbi fuit intentus, non debet diſpoſitio aliũ operari, dec.679.nu.8.

FISCO

Compoſitio cum fiſco confirmat ſententias latas contra Reum, dec.381.n.5.13. & ſeqq.

Succedit loco pœnæ, dec.414.n.9.

Legitima quando filiis debetur à fiſco ex bonis Patris condemnati facta confiſcatione, ſemper ſtatuitur in ſemiſſe, deciſ. 437. numer. 7. & ſeqq.

Amplia, etiamſi filii non ſint quinque, ibidem.

Item amplia, quamuis agatur de hæreditate opulenta, ibid.

Ad materiam, vide ibid.

FOEMINA

Agnata dicitur, quæ deſcendit ex linea maſculina, dec.313.n.1.& 3.

Etiamſi nupta ſit in aliena familia, ibidem num.2.& 3.

Clauſula ſine præiudicio venientium ab inteſtato non iuuatur fœmina excluſa per Teſtatorem in concurſu legitimati, dec.406.n.12.

Deſcendens dotari debet ex bonis fideicommiſſi aſcendentis, dec. 399. n. 12. deciſ. 707.n.12.

Vide *BONA*, *FIDEICOMMISSI*.

Excluſa quando non dicatur per tranſuerſalem, vbi fuit ſubſtitutus antiquior de Domo, dec.313.num.16.

Ex linea maſculina dicitur de Domo, ibid. nu.1.& 3.

Ac de familia Teſtatoris, ibid.

Non tamen venit appellatione familiæ, quando Teſtator habuit finem illam conſeruandi, ibid.num.4.

Limita, quatenùs ſubſtituti ſint extranei, tunc enim fœminæ ex familia ad excluſionẽ extranei deficientibus maſculis, admittuntur, ibidem num.5.& 17.

Idque eſt de veriſimili mente Teſtatoris, ibid.num.6.

Domus appellatione non venit, ibid.n.4.

Limita, quando agitur de excludendis extraneis, ibid.n.6.& 17.

Dotare non præſumitur, dec.480.n.24.

Limi-

Limita, quando agitur de Donatione facta coniuncto, ibid. num. 26.
Excluſa cenſetur à Teſtatore, ea ſolùm ratione, ne tranſmittat ſucceſſionem ad extraneos, dec. 313. num. 7.
Non cenſetur in ea parte, in qua Teſtator illam expreſsè non excluſit, dum fuit expreſſè excluſa in alia parte, quia etiam in hac parte illam expreſsè excluſiſſet, quatenùs excludere voluiſſet, ibid. n. 11.
Per Statutum dotari debet ſecundùm eius qualitatem, & loci conſuetudinem, dec. 479. num. 3.
Familia appellatione non venit, ibid. n. 4.
Limita, deficientibus maſculis ad excluſionem extranei, dec. 313. n. 5. & 17.
Maſculus ex fœmina ſuccedit in fideicommiſſo, ad quod per Teſtatorem fuit vocatus, dec. 306. num. 1. & 2.
Succedens in locum Patris, ſuccedere non dicitur, niſi cum eadem qualitate fœmineitatis, deciſ. 15. num. 3.
Succedit Parentibus æqualitèr cum maſculis de iure communi, ſublata quauis ſexus differentia, dec. 541. nu. 9. dec. 554. nu. 1.
Ità ſuccedit matri, dec. 554. n. 1.
Ac etiam fratribus, dec. 479. n. 1.
Limita in Vrbe, vbi ex Statuto ſuccedunt fratres, excluſa ſorore fœmina, quatenùs ſit dotata, vel fratres illam dotare ſint parati, dec. 541. num. 10.

FOEMINÆ

Agnationem conſeruare non poſſunt, deciſ. 313. num. 4.
Limita, durante earum Vita, ibid. n. 8.
Hinc, deficientibus maſculis, cenſentur vocatæ ad ſucceſſionem, earum vita durante, quamuis Teſtator expreſſè dixerit, velle conſeruari ſuam agnationem, ibid. n. 7.
Agnita dicuntur in ſuas à Patre per legatum eis relictum iure inſtitutionis, & pro legitima, dec. 718. n. 1. 7. & ſeqq.
Ideò tale legatum legitimæ loco ſuccedit, ibid.
Forenſes non compræhenduntur ſub Statutis excluſiuis fœminarum, deciſ. 554. numer. 4. & 13.
Iuriſpatronatus à ſucceſſione per Teſtatorem excluſæ non poſſunt in eo ius prætendere ex diſpoſitione iuris communis, quia prouiſio hominis facit ceſſare prouiſionem legis, dec. 152. num. 3.
Hinc non ſuccedunt, quamuis defecerint omnes maſculi, dum Teſtator, deficientibus maſculis, vocauit alium, ibidem nu. 4. & 9.
Vide *IVSPATRONATVS.*
Lineæ eiuſdem, non autem alterius admittendę ſunt ad ſucceſſionem inueſtituræ conceſſæ duobus fratribus pro ſe, eorũq; filijs maſculis, illiſque defectis, pro fœminis deſcendentibus, dec. 737. n. 4.
Veniunt appellatione *prolis*, ibidem numer. 2. & 17.

FOEMINARVM

Conceſſio facta ad vitam fœminarum tantùm habet implicitam negatiuam, & excludit omnes alios, præter fœminas nominatas, dec. 674. num. 1. 5. 9. & ſeqq.
Dotatio requiritur antè delatam ſucceſſionem, vt intret Statutum illarum excluſiuum, dec. 541. num. 10.
Sed in Vrbe, quamuis non ſint dotatæ, adhuc excluduntur, dum frater eſt paratus illas dotare, ibid. n. 4. & 10.
Seù renunciatio, quando illas excludat à ſucceſſione, dec. 656. nu. 10.
Excluſio perpetua per Teſtatorem ordinata indicat eius mentem conſeruandi agnationem, dec. 607. num. 6.
Maximè dum, deficientibus maſculis, fuit ſubſtituta Pia cauſa, ibid.
Excluſiua Statuta Forenſes non compræhendunt, dec. 554. n. 4. & 13.
Intrant, etiam vbi agitur de hæreditatibus Clericorum ex Conſtitutione SS. D. N., deciſ. 338. num. 17.
Locum non habent quoad bona alterius Territorij, dec. 554. num. 1. deciſ. 577. num. 6. & 8.
Siuè loquantur in rem, ſiuè in perſonam, ibid.
Procedunt ab inteſtato, non autem condito teſtamento, dec. 718. n. 3. & ſeqq.
Prouidere cenſentur Ciuibus, & agnationibus Subditorum tantùm, non autem forenſibus, dec. 554. n. 7.
Quando dicantur illas excludere ab hæreditate dotantis tantùm, vel etiam aliorum, qui non dotarunt, dec. 630. n. 8.
Excluſiuum Statutũ Ciuitatis Caſtelli non porrigit vires ſuas ad bona exiſtentia extra illius Territorium, dec. 554. nu. 9.
Fauore intrat diſpoſitio *tex. in l. cùm auus 101. ff. de condit. & demonſtr. &, in l. cum acutiſſimi C. de fideic.* dec. 100. nu. 11.
Genus eſt auariſſimum, dec. 480. num. 24.
Reintegratio per Statutum ordinata, deficientibus maſculis, compræhendit etiam illas, quæ non erant conceptæ de tempore mortis illius, de cuius ſucceſſione agitur, decil. 630. num. 4. & 14.
Habet locum quoad illam tantùm portionem, quam fœminæ habuiſſent, quatenùs non extitiſſent maſculi, qui illas excluſerunt, dec. 656. nu. 3. & 9.
Renunciatio quando illas à ſucceſſione excludat, ibid. n. 10.

FOEMINIS

Legatum relictum filiabus fœminis *quatenùs nubēt* compræhendit tàm nuptias ſpirituales, quàm temporales, deciſ. 349. num. 1. 3. 4. & 9. dec. 417. num. 1. & 7.
Quod ſi ſit relictum in pecunia, debet fieri depoſitum eo ipſo, quod filia ingreditur Monaſterium etiam antè emiſſam profeſſionem, dec. 417. nu. 2.
Maximè ſi habuerint animum ingrediendi, ibid. num. 5.

FOEMINAS

Agnatus non eſt veriſimile, quod Teſtator voluerit excludere proptèr extraneos, deciſ. 313. num. 6.
Differentiam inter maſculos, & fœminas quando Teſtator cenſeatur voluiſſe conſtituere

tuere, ibidem numer. 1. & 3.
Iuſpatronatus erectum pro deſcendentibus maſculis, quando tranſeat ad fœminas, illis defectis, dec. 152. n. 2. 5. 7. & ſeqq.

FOLIVM

Album ſubſcribens, cenſetur approbaſſe quidquid in eo foret ſcribendum, deciſ. 348. n. 18.

FORENSIS

Contrahens in Vrbe non comprædenditur ſub illius Statuto, dec. 414. nu. 6. & 10.
Minor tenetur ſeruare ſolemnitates Statuti loci, in quo contrahit, dec. 282. n. 8.
Limita, quatenùs conſtet, quod extra patriam ſe contulerit ad contrahendum in fraudem illius Statuti, ibidem n. 10. & ſeq. & n. 20.

FORENSES

Auditor Cameræ in prima inſtantia in Cauſa ordinaria inter forenſes, præſertim Parte opponente, non eſt Iudex competens, deciſ. 685. num. 1. & ſeqq.
Fœminæ non comprædenduntur ſub Statutis excluſiuis fœminarum, dec. 554. n. 4. & 13.
Panem ad vendendum fecentes nõ tenentur Domino loci ſoluere ius furni, deciſ. 323. n. 1.
Nec ius molendini, ibid.
Statutum Ferrariæ prohibens forenſes acquirere, non comprædendit Ciues ex priuilegio creatos, qui æquiparantur Ciuibus originarijs, dec. 545. num. 10.
Item non habet locum in bonis ſubiectis emphyteuſi Eccleſiaſticæ ex defectu poteſtatis Statuentium, ibid. n. 14. & 16.
Tranſactio inita inter Dominum loci, & eius ſubditos, non comprædendit forenſes, dec. 323. num. 3.

FORENSIBVS

Statuentes prouidere non cenſentur, ſed ſolummodò ſubditis, & eorum agnationibus, dec. 554. n. 7.

FORMA

Actus non ſeruata, ipſe actus redditur nullus, dec. 526. n. 5. & 7. dec. 618. num. 3.
Deſumitur ex diſpoſitione Statuti illius loci, in quo actus geritur, dec. 536. n. 5. & 7.
Facultatis transferendi penſionem ſeruata, tranſlatio dicitur valida, dec. 406. n. 1. & 12.
Præſcripta debet præcisè ſeruari, aliàs actus redditur nullus, dec. 719. n. 6. & 8.
Scriptura carentes loco, tempore, & Teſtibus, non dicuntur in forma probanti, deciſ. 586. num. 6. & 8.
Nec extractæ ſine Iudicis auctoritate, & Partis citatione, dec. 581. n. 1. & 7.
Limita, ſi fuerint extractæ per Archiuiſtam, ibid. num. 3.
Maximè ſic diſponente Statuto, ibid.
Vide *IVRA*.
Seruanda eſt in contractu, aliàs contractus dicitur nullus, dec. 329. nu. 4.
Statutum, quod non exhibetur in forma probanti, non attenditur, dec. 679. n. 10.
Trãsferendi penſionem requirit eaſdem ſolemnitates in translatione, quæ fit per vltimam voluntatem, ac quæ fit inter viuos, ſeù per contractum, dec. 719. n. 9.
Verborum eſt attendenda, dec. 543. n. 3.

FORMAM

Clauſula non aliàs, aliter, nec alio modo inducit certam formam, deciſ. 593. numer. 2. 8. & ſeqq.

FORVS

Eccleſiaſticus non attendit Statuta laicorum, etiã quando agitur inter laicos, deciſ. 663. nu. 3. dec. 664. num. 10.
Originis, & continuæ habitationis attenditur reſpectu Ordinarij, cui ſit dirigenda executio diſpenſationis Matrimonialis, deciſ. 42. numer. 4.

FRATER

Adire non præſumitur hæreditatem fratris præmortui ex eo, quod continuet in poſſeſſione bonorum priùs cum eo poſſeſſorum pro indiuiſo, dec. 429 nu. 2.
Intellige, dummodo continuet poſſidere portionem ſuam, quia ſecùs foret dicendum, quatenùs poſſideret etiam portionem fratris præmortui, ibid.
Alere tenetur fratrem pauperem, deciſ. 355. nu. 1. 3. & ſeqq.
Etiam illegitimum, & naturalem tantùm, quamuis ipſe ſit legitimus, & naturalis, ibid. ac dec. 477. nu. 7.
Iure ſanguinis, & ex propria ipſius obligatione, ibid. n. 4. & 7.
Sororem non tenetur, quando agit pro reſtitutione dotis, cùm hoc onus ſpectet ad hæredes Mariti, dec. 676. nu. 3.
Amplia, etiamſi frater ſit diues, ibid.
Communicare tenetur alijs fratribus lucra retracta ex negocio exercito cum rebus hæreditarijs communis Patris, ſeù communibus, dec. 57. num. 6. dec. 135. n. 2.
Dotem Sororis exceſſiuam reuocat, quatenùs excedat eius legitimam, dec. 437. n. 4.
Excludit Sororem dotatam, vel quam dotare paratus eſt, ex diſpoſitione *Statuti Vrbis*, dec. 541. nu. 4. & 10.
Amplia, vt Soror non poſſit ad ſucceſſionem admitti eo, quod frater illam non dotauerit, niſi conſtet, quod eum, mediante interpellatione, conſtituerit in mora, ibidem num. 5.
Conditio enim, & dies nuptiarum tanquàm incerta fratrem non conſtituit in mora, niſi fuerit interpellatus, ibid. n. 6. & 8.
Quando Statutum excludit Sororem propter fratrem, tunc frater excludit Sororem ſiuè dotatam, ſiuè non dotatam, deciſ. 26. num. 6.
Legitimus, & naturalis præſumitur, dum conſtat, quod talis etiam eſſet alius frater, deciſ. 443. num. 6.
Teſtis eſſe poteſt pro alio fratre, quando deponit de facto proprio, & eſt adminiculatus, deciſ. 284. num. 13. & 30.
Vtrinque coniunctus in dubio præſumitur, dec. 443. num. 7.

FRATRIS

Neptis tanquàm remotior faciliùs excluditur ab hæreditate fratris, quàm Soror, deciſ. 26. numer. 5.
Succeſſio de iure ſpectat ad fratrem maſculum, & Sororem fœmjnam, dec. 479. n. 1.

INTER FRATRES

Æqualitas eſt ſeruanda, dec. 434. num. 4.
Communio bonorum deducitur ex acquiſitioni-bus

bus communi nomine factis, deciſ. 656. nu. 4. & 15. dec. 688. n. 1. 3. 8. & ſeqq.

Item ex verbis enunciatiuis, concurrentibus coniecturis, & adminiculis, deciſ. 688. num. 4.

Excluſa quando remaneat ex acquiſitionibus factis nomine proprio, ibid. n. 7.

Præſumitur continuata, donec probetur diuiſio per allegantem, ibid. n. 2.

Diuiſio non præſumitur, ſed tanquàm quid facti probari debet ab allegante, ibidem, & dec. 656. num. 5.

Societas tacita contracta quando dicatur, deciſ. 135. num. 1. & 7.

Inducitur non obſtante eorum minoritate, ex continuatione negocij paterni, ibid. nu. 5. 7. & ſeqq.

Nec talis cõtinuatio excluditur ex eo, quod alter ex fratribus pecunias mutuas acceperit ad negociandum, dum mutuum fuit ſuſceptum longè poſt mortem Patris, ibidem numer. 4.

Maximè dum negocium fuit exercitum cũ eiſdem filijs, & maſſaritijs, quibus vtebatur Pater, quando viuebat, ibid. n. 1. & 7.

FRATRVM

Appellatione quando veniant ſorores, & quando ſecùs, ſiuè de iure communi, ſiuè in Statutis, dec. 71. nu. 6. & ſeqq.

Filij, attento communi vſu loquendi, dicuntur nepotes, dec. 737. n. 11. 12. & 16.

Venire poſſunt appellatione nepotum, ibid. num. 10. & 16.

Maximè de iure Canonico, ſecundùm, quod hoc eſt indubitatum, ibid.

FRATRIBVS

Praiudicare non poteſt mater promittens dotem filiæ, dec. 541. num. 7.

FRATERNITAS

Probatur ex communione bonorum intèr fratres continuata, dec. 443. n. 4.

Ex Diuiſione ſubſecuta, ibid.

Ex Epiſtolis miſſiuis, ibid.

Per Teſtes deponentes de tractatu, educatione, reciproca nominatione, & communi reputatione, dec. 503. n. 2. & ſeqq.

Ex tractatu mutuo intèr ipſos fratres habito, dec. 443. n. 9.

Ex alijs, de quibus ibid.

FRATERNITATIS

Quaſi poſſeſſio acquiritur ex pluribus actibus illam denotantibus, de quibus in dec. 443. nu. 4. & 5.

Trãſfert onus probandi contrarium in allegantem, ibid. nu. 5.

FRAVS

Creditorum non conſideratur in donatione facta intèr Patrem, & filium de tempore, quo non fuerat contractum æs alienum, deciſ. 544. num. 3.

FRVCTVS

Acceſſorij rei per aliquem bona fide poſſeſſæ, & in iudicium principalitèr deductæ non veniunt, niſi à die motæ litis, dec. 592. nu. 12. 14. & 18.

Quamuis agatur de iudicio ſummarijſſimo manutentionis, ibid.

Limita, ſi petantur principalitèr, vt in annuis præſtationibus, ibid. & nu. ſeqq.

Amittere quis non poteſt ex oppoſito defectu tituli, niſi quatenùs de tali defectu conſtet, vel per confeſſionem Partis, vel per rem iudicatam, dec. 86. num. 6.

Annua præſtatio, ſeù penſio petitur tanquàm ſors, non tanquàm fructus rei in iudicium principalitèr deductæ, dec. 592. n. 2. 10. & 17.

Ideò debetur à die retardatæ ſolutionis, ibidem.

Etiam in iudicio poſſeſſorio, ibidem n. 3.

Ac in iudicio ſummarijſſimo manutentionis, ibid. nu. 4. 10. 15. & 17.

Attentatorum in iudicio pro illorum purgatione ſunt reſtituendi, deciſ. 182. numer. 2. 7. & ſeq.

Nec ſufficit ſola poſſeſſionis dimiſſio, ibidem.

Reſtitui tamen non debent à ſucceſſore Beneficij ob attentata commiſſa per Anteceſſorem, à quo non habet ius, niſi conſtet, fuiſſe verſos in vtilitatem Eccleſiæ, deciſ. 598. numer. 2.

Beneficij, vide *BENEFICII.*

Bona fidei poſſeſſor ne conſequatur, neceſſaria eſt mora, vel per litis conteſtationem, vel per aliam interpellationem, deciſ. 592. numer. 13.

Bonorum deſeruire debent pro alimentis Domini priùs, quàm aliorum, deciſ. 543. numer. 2.

Percepti præſumuntur à poſſeſſore, niſi contrarium probetur ab allegante, deciſ. 182. num. 3. dec. 571. nu. 2.

Cenſus impoſiti ſuper re empta, an teneatur ſoluere emptor, cui fuit euicta pars eiuſdem rei, dec. 521. nu. 3.

In reliquis, vide *CENSVS*.

Clauſula Parito litteris, vel *Parito Breui* non comprehendit fructus, niſi de illis in Breui, vel litteris ſpecialis mentio habeatur, deciſ. 730. num. 4. 6. & ſeq.

Collegiata Eccleſiæ ſpectant ad Capitulum, quoad adminiſtrationem, licèt ſint communes inter Capitulum, Canonicos, & Cappellanos, dec. 679. n. 5. & ſeq.

Commiſſio ad liquidandos fructus debet obtineri pro illorum liquidatione, deciſ. 691. numer. 8.

Comprahenduntur ſub verbis vniuerſalibus, & geminatis *qualitercumque*, *& quauis de cauſa*, dec. 720. num. 3.

Maximè dum priùs fuerant deducti, ibid. num. 4.

Debentur à die motæ litis in quacumque lite, ex qua poſſeſſor conſtituatur in mala fide, deciſ. 159. num. 3. & 8.

In iudicio retinendæ, deciſ. 493. numer. 9. & 5.

Deſcendentes non imputant in eorum legitimam, dec. 580. num. 1. & 6.

Debentur ſolùm deductis expenſis, dec. 63. nu. 18 dec. 725. num. 3. & 6.

Dotis debentur marito ob ſuſtentationem onerum matrimonialium, deciſ. 384. num. 6. dec. 541. num. 2.

Taxantur ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, & anno, ex diſpoſitione *Statuti Vrbis*, deciſ. 562. n. 4.

Amplia, vt hoc Statutum habeat locum etiam in donationibus proptèr nuptias, ibidem.

Ac in aliis lucris dotalibus, ibid.

Vide *DOTIS*.

Fideicommiſſario agenti ex remedio *l. fin. C. de ed. D. Adr. toll.* debentur à die motæ litis, deciſ. 117. num. 7. & 18.

Hæres antè motam litem reſtituere non tenetur, ſed facit ſuos, quia præſumitur ignorare factum defuncti, dec. 159. n. 15.

Hoſpitalis inſeruire debent pro alimonia pauperum, dec. 542. num. 4.

Læſionis in iudicio non veniunt, niſi à die motæ litis, dec. 159. n. 6.

Litterarum verba non extenduntur ad fructus, niſi de illis expreſsè diſponant, deciſ. 730. num. 5. & ſeqq.

Et quatenùs de illis mentionem faciant, quomodò intelligantur, ibid.

Penſionem ſoluere non tenetur, qui fructus Beneficij non percepit, deciſ. 616. nu. 1. & ſeqq. & num. 6. & ſeqq.

Percipiens tenetur ad ſolutionem decimarum pro rata, quam percipit, deciſ. 471. numer. 2. & ſeq.

Poſſeſſio probatur ex eo, quod quis prohibuerit, ne alius fructus perciperet, deciſ. 86. numer. 2.

Poſſeſſor percepiſſe præſumitur, ſuprà verſ. *Bonorum*.

Quaſi poſſeſſionis præſentandi dicuntur actus præſentationum, dec. 539. num. 6.

Recompenſatiui an, & quando debeantur, vide *EMPTOR*.

Remiſſi an cenſeantur per receptionẽ ſortis abſq; vlla proteſtatione, iuncta taciturnitate, dec. 720. num. 2.

Reſtituere debet attentans pro purgatione attentatorum, ſuprà verſ. *attentatorum*.

Bonæ fidei poſſeſſor non tenetur, dec. 592. num. 13.

Malæ fidei poſſeſſor integrè tenetur, ibid. num. 16.

Non tenetur is, qui in Sententia ad illos non fuit condemnatus, deciſ. 86. numer. 5.

Succeſſor in Beneficio an teneatur, infrà verſ. *ſucceſſor*.

Vt quis teneatur, probandum eſt, quod bona poſſederit, & fructus perceperit, deciſ. 31. num. 6. dec. 343. num. 4.

Societatis officij non debentur, ſecuta diſdicta, dec. 410. num. 2.

Soluti vigore obligationis factæ ex falſa cauſa, dicuntur ſoluti indebitè, deciſ. 467. nu. 5.

Spoliato reſtitui debent à die motæ litis in iudicio ſpolij, deciſ. 31. num. 2. & 8. deciſ. 159. num. 1. dec. 169. nu. 6. & 10.

Dummodò non agatur de ſpolio violento, vel attentato, deciſ. 159. num. 7. deciſ. 169. num. 6. & 10.

Percepti ſolùm, non autem, qui percipi potuerunt, dec. 343. num. 3. & 16.

Quomodò debeantur, deciſ. 220. num. 7.

Succeſſor in Beneficio reſtituere non tenetur ob ſpolium, vel attentatum commiſſum ab Anteceſſore, dummodò non ſint verſi in vtilitatem Eccleſiæ, dec. 498. num. 2.

Suos poſſeſſor non facit à die motæ litis, per quam in mala fide conſtituitur, deciſ. 31. numer. 4.

Tutor non repetit expenſas factas vltra fructus exactos, dec. 480. nu. 14.

Limita in expenſis factis ex cauſa neceſſaria, ibid. nu. 15.

Veniunt à die motæ litis in omnibus interdictis, dec. 31. num. 2. & 8.

Vide ſuprà verſ. *debentur*.

Vinea, quæ deſeruit tantùm ad oblectamentum, & nullos reddit fructus, non conſtituit emptorem, qui pretium non ſoluit, in ſtatu, quod teneatur ad fructus recompenſatiuos, dec. 720. nu. 7. 10. & ſeq.

FRVCTVVM

Beneficij locatio non probat illius verum valorem, dec. 518. nu. 9.

Niſi conſtet dè effectuatione, ibid.

Vide *BENEFICII*.

Decimæ debentur Eccleſiæ Parochiali, intrà cuius fines colliguntur, dec. 235. nu. 5.

Decimalium capaces ſunt laici, deciſ. 584. num. 2. 3. & 6.

Delegatus ad recipiendam liquidationem fructuum, aliud gerere non poteſt, nec aliam habet iuriſdictionem, niſi coadunandi probationes ad delegantem remittendas, deciſ. 83. num. 2. & 5.

Detractiones quando non ſunt certæ ratione loci, & quotæ, conceditur immiſſio in genere citrà fructuum perceptionem, deciſ. 628. num. 4. dec. 707. num. 5.

Quando autem ſit concedenda etiam cum perceptione fructuum, dec. 628. nu. 5. & 6.

Diſmembratio non comprehenditur ſub regula reuocatoria vnionum, dec. 483. n. 3.

Ad materiam, ibid.

Legatum differt à legato vſusfructus, deciſ. 315. num. 6.

Liquidatio dicitur difficilis probationis, deciſ. 169. num. 2. & 7.

Fieri poteſt per Teſtes, ibid. nu. 1. & dec. 230. num. 5. & 6.

Amplia, quamuis diuerſimodè deponant, ibid.

Tunc enim attenditur minor ſumma, ibidem.

Maximè ſi eorum dicta ſint adminiculata, dec. 169. num. 3. & 8.

Item amplia, vt in hac materia ſit etiam locus iuramento ſuppletorio, ibidem num. 4. & 9.

Præcedere debet illorum ſolutionem, dec. 350. nu. 5. dec. 691. num. 5.

Ac executionem pro illis relaxandam, dec. 350. num. 5.

Quomodò fieri debeat, deciſ. 230. num. 5. & 6.

Remittitur arbitrio Iudicis, deciſ. 169. nu. 2. & 7.

Reſultare non dicitur ex notula relatiua ad acta,

actis in quibus relata non reperiantur, deciſ. 725. nu. 1. 4. & ſeq.
Nec ex notula continente ſolummodò illorum quantitatem, non autem valorem, ibid. num. 2. & 5.
Liſta, ſeù *Notula* retinenda eſt per creditorem immiſſum ex interdicto Saluiani, exhibenda ad omnem requiſitionem debitoris, ſeù illius, qui immiſſionem paſſus eſt, deciſ. 571. n. 4.
Locatio bonorum cum perceptione fructuū probat poſſeſſionem, dec. 675. nu. 4.
Perceptio probat poſſeſſionem, deciſ. 86. numer. 2.
Probatur ex poſſeſſione rei fructiferæ alio non poſſidente, dec. 691. nu. 3.
Præſumitur facta per poſſeſſorem, vide *FRVCTVS*.
Quantitas quomodò probetur, deciſ. 571. numer. 1.
Regulat taxationem congruæ, deciſ. 542. num. 2.
Reſtitutio quando reſeruetur in fine litis, dec. 58. num. 1. & 7.
Spoliato non retardatur ex defectu tituli, cùm hoc ad petitorium ſit reijciendum, deciſ. 86. num. 7.
Sententia non facientes mentionem fructuum, illos non comprehendunt, ibid. nu. 5.
Spoliatus perceptione fructuum, eſt ad illam reſtituendus, ibid. nu. 3.
Teſtes deponentes ſuper quantitate fructuum dicuntur reddere bonam cauſam ſcientię quoad valorem bonorum, deciſ. 575. n. 3. 14. & ſeqq.
Valor probatur ex fide Cataſtri, ſeù Calmerij, dec. 144 nu. 2.
Ex Taxa publica loci, in quo fuerunt percepti, dec. 126. nu. 2. dec. 169. nu. 5.
Ex Taxa Regia, dec. 144. nu. 2. dec. 169. nu. 5. dec. 376. nu. 10.
Per Teſtes, dec. 126. nu. 3. & 5.

FRVCTIBVS

Appellatio datur à ſententia in fructibus condemnante, dec. 134 nu. 7. dec. 149. num. 9.
Quamuis lata in iudicio poſſeſſorio, ibidem.
Congrua debetur illis, qui ex fructibus Beneficiorum commodè viuere non poſſunt, deciſ. 542. num. 4.
Executio pro fructibus fieri non poteſt vigore mandati de manutenendo, deciſ. 150. numer. 5.
Legatario pro fructibus non extantibus, & conſumptis datur immiſſio ſuper aliis bonis Teſtatoris, dec. 728. num. 9. 11. & ſeqq.
Priuari non debet poſſeſſor antè condemnationem, dec. 144. nu. 6.

FVMVS

Iniuſtitia Sententiarum extra Rotam latarum operatur, quod difficiliùs illarum executio demandetur ſine præuia diſcuſſione meritorum, dec. 478. nu. 8.
Iuriſpatronatus an reddat reſeruationem turbidam, vide *IVRISPATRONATVS*.
Neceſſarius non eſt in prophanis pro obtinenda remiſſoria, ſtante releuantia articulorum, dec. 34. num. 1. & 5. dec. 525. num. 1. 2. & 6. dec. 603. num. 2. & 7.
Obiectio in materia facilitat admiſſionem articulorum, dec. 603. antè nu. 7.
Requiritur ex parte attentantis, vt poſſit obtinere remiſſoriam pro excluſione attentatorum, dec. 83. nu. 14.
Item ad obtinendam remiſſoriam in Beneficialibus, dec. 299. nu. 1. & 7.
Reſultat ex Teſtibus examinatis ad perpetuam rei memoriam, dec. 603. nu. 5.
Item ex Teſtibus nullitèr examinatis, deciſ. 712. nu. 1.

FVNDATIO

Beneficij præſumitur facta ab eo, qui ad id tenebatur, dec. 639. nu. 1.
Præſumitur ex longæua obſeruantia, deciſ. 456. nu. 2. & ſeqq.
Probata non dicitur ex Inſtrumento, de cuius effectuatione non conſtat, deciſ. 242. numer. 6.
Iuriſpatronatus probatur ex Inſtrumento, iunctis adminiculis, dec. 683. nu. 3.
Quod eò magis poteſt admitti, ſtante clauſula *arbitrio Rotæ*, ibid.

FVNDATOR

Beneficij poteſt in actu fundationis ſtatuere, quod in illius conſecutione præferantur conſanguinei, dec. 54. nu. 1. 8. & ſeq.
Præſumitur ſe conformaſſe cum diſpoſitione iuris communis, dec. 456. nu. 6.
Ac Sacri Concilij Tridentini, dec. 668. nu. 4. & ſeqq.

FVNDATORE

Deſcendentia à Fundatore iuriſpatronatus non eſt probanda, ſtante quaſi poſſeſſione præſentandi, dec. 639. nu. 4.
Quando non eſt plenè probata, poteſt coadiuuari, dec. 683. nu. 7.

FVNDVS

Cenſitus, vide *CENSVS*.
Dotalis alienari non poteſt, etiam de conſenſu vtriuſque coniugis, deciſ. 423. numer. 1. & 10.
Cenſeri an, & quando debeat reinueſtimentum faciendum ex pecunijs in dotem habitis, deciſ. 2. nu. 16. & ſeq.
Excluditur per clauſulam *ad habendum*, ibid. num. 21.
Reſultat ex pacto, quod dos reſtitui debeat in eiſdem rebus, ibid. num. 20.

FVNDO

Verba, *pro fundo dotali*, quando non coarctent ad reſtitutionem dotis faciendam in eodem fundo, dec. 2. nu. 8.
Regularitèr non alterant contractum, ibid. num. 15.
Valent importare ſpecialem hypothecam, quando aliundè colligitur, dotem fuiſſe conſtitutam in quantitate, ibid.

FVNERVM

Emolumenta vti incerta non computantur in taxatione congruæ, dec. 451. nu. 4.

FVRNI

Conſtructionem, vel *Exercitium* impedire non poteſt Dominus loci, dec. 323. nu. 7.
Ius non tenentur ſoluere Domino loci forenſes afferentes ibi panem venalem, ibid. n. 1.
Tranſactio inita inter Dominum loci, & Subdi-

tos ſuper iuribus furni, non compræhendit forenſes, ibid.nu.3.

FVRNVM

Barones non poſſunt prohibere Subditis, ne vadant pro emendo pane ad alium, quàm ad eorum furnum, dec.323. num.7.

FVRTVM

Commiſſum non dicitur ſine animo fraudandi, deciſ.430. nu.5.

Connumeratur inter caſus fortuitos, ibid.nu.1.

Damno illius cedit, cuius eſt dominium rei furatæ, ibid.nu.2.& 3.& dec.712.nu.7.

Non autem Depoſitarij, Exactoris, ſeù Mandatarij, dum ſine illius culpa fuit commiſſum, dec.430.nu.2.dec.712.num.4.

Probatum non dicitur ex acclamatione, dec.644. num. 7. & 11.

Nec ex aſſertione etiam iurata, ibid.

Nec ex querela porrecta, ibid.

Declara, vt ibi num.8.& ſeqq.& nu.12.

Nec ex Teſtibus nullitèr examinatis, ibid. num. 1.

Vel examinatis abſente, & non citata Parte, ibid.

FVRTI

Iudicium non reſultat ex Teſtibus examinatis nullitèr, ſiuè abſente, & non citata Parte, dec.644. num.1.

G

GABELLA

Cadaueris an debeatur, dec.323. nu.9.

Duplex eadem ex re exigi non poteſt, deciſ. 454. num.8. & 11.

Imponi non poteſt, niſi in caſibus, in quibus reperitur de iure permiſſa, cùm in cæteris cenſeatur prohibita, dec.323. num.2.

Noua imponi non poteſt per Baronem, qui recognoſcit Superiorem, ibid. nu.6.

GABELLARVM

Materia tanquàm odioſa eſt ſtrictè interpretanda, dec.454.nu.9.

Vbi tractetur, deciſ.323.n.8.deciſ.422.n. 15.

GALLIÆ

Canonicatus, & Parochiales ex generali conſuetudine valutantur in ducatis 24.,dec.186.n.4. 8. & ſeq.

Nec talis expreſſio indiget vlteriori iuſtificatione, ibid.

GENERALIA CONTRA

Dicitur proteſtatio impugnatiua, deciſ. 38. n.5.

GENS

Aduentitia tenetur ſumere Sacramenta, vbi degit, dec.578. num.6.

GENVS

Fœminarum eſt auariſſimum, deciſ. 480. nu.24.

Perſonarum certum poteſt ex conſuetudine acquirere ius optandi, & præſentandi ad Beneficia, dec.459. nu. 1.7. & ſeqq.

Cui debitum eſt Beneficium, illud conſequitur, quamuis vacauerit in menſe reſeruato, dec.495.num.4.

GERMANIÆ

Beneficia, etiam *Curata*, & Canonicatus quoad valorem exprimuntur in annuis ducatis 24. ex generali conſuetudine, deciſ.186. num.4.8. & 9.

Talis autem expreſſio iuſtificatione non indiget, ibidem.

GRATIA

Beneficij abſque expreſſione nominis, & tituli illius, non ſuffragatur impetranti, deciſ. 236. num. 3.

Vacati de menſe reſeruato, non indiget alia iuſtificatione, dec.242.nu.1.& 11.

Sed ex illa datur immiſſio Prouiſo docenti de Clericatu, & de poſſeſſione defuncti tempore obitus, ibid.

Clauſula, *Dummodò tempore data præſentium non ſit alteri ius quæſitum*, operatur, vt aliàs gratia habeatur pro non facta, dec.588. num.9.

Præſeruat ius tertio quæſitum, deciſ. 459. nu.6. dec.531. nu.1.& 5.

Quod impugnari non poſſit ex vitio ſubreptionis, vel obreptionis, nullitatis, aut defectus citationis, corroborat clauſulam *ſublata*, deciſ.705.nu.1. & 2.

Aufert iuriſdictionem Iudici alitèr iudicandi, & facultatem opponendi Parti, niſi obtenta priùs fuerit apertitio oris in Signatura Sanctiſſimi, ibid.

Intelligitur, veris exiſtentibus narratis, quādo litteræ non emanarunt motu proprio, & ex certa ſcientia, ibid.nu.3.

Conditionalis non ſuffragatur, niſi priùs per impetrantem iuſtificatis conditionibus in ea expreſſis, dec.367. num.1.

Confeſſio Partis emiſſa in ſua gratia probat vacationem Beneficij, illiuſque valorem, dec.652. num. 1.

Deuolutio probanda eſt gradatim, quando gratia in illa fundatur, dec.615.nu.9.

Impetrata non ſemper præſumitur ab eo, cuius nomine cantat, niſi concurrentibus adminiculis, dec.611. num.12.

Intelligitur ſemper, veris exiſtentibus narratis, dum non emanauit motu proprio, & ex certa ſcientia, dec.722.nu. 2.& 8.

Iuſtificari debet per impetrantem, dec.262. nu.1. dec.611. nu.3.

In primis, & antè omnia, deciſ. 611. numer. 3.

Quoad omnia narrata, dec.232. nu.6.

Vide *GRATIAE*.

Iuſtificata dicitur eo ipſo, quod conſtat de veritate narratorum in ea, deciſ. 119. nu.1. & 2.

Eſt executioni mittenda, deciſ. 38. n. 8.

Quando dicatur, dec.186. nu.1.

Quoad valorē expreſſum in ducatis 24. per non exceſſum iuſtificata non dicitur per Teſtes deponentes de auditu, deciſ. 677. num.1. & 5.

Iuſtificatur per confeſſionem Partis, deciſ. 396. num.10. dec.452.num.2.

Vide infrà verſ. *QVALITATES*.

Lis ſuper Beneficio narrata in gratia iuſtificatur ex Commiſſionibus, aliiſque actibus iudicialibus ſuper eo, dec.119. nu.2.

Litis ob non factam mentionem quando dicatur ſubreptitia, dec.124. nu.4.

per *Obitum* non dicitur iuſtificata contra poſſidentem cum titulo, niſi oſtendatur, defun-

ctum fuiſſe poſſeſſorem triennalem, vel ius illius aliundè iuſtificetur, deciſ. 225. numer. 2. & 11.

Obreptitia eſt nulla, dec. 611. nu 7.

Ipſo iure, ibid. nu. 16. & 17.

Quando dicatur, ibid. nu. 8. & ſeqq. & n. 16. & ſeqq.

Suffragari non poteſt impetranti, ibid. n. 16. & 17.

Omnis habet in ventre tacitam conditionem *ſi preces veritati nitantur*, ibid. numer. 4. & 15. & deciſ. 278. num. 2. & 9.

Papa enunciatiua emiſſa in gratia probat qualitates, & habilitates Prouiſi, deciſ. 652. numer. 9.

Poſſeſſio anterior probatur ex confeſſione Partis emiſſa in gratia, dec. 452. nu. 2.

Principis extraiudicialitèr conceſſa non requirit citationem Partis, dec. 137. nu. 5.

Maximè dum Princeps mandauit illam valere, etiam quod non fuerunt citati intereſſe habentes, ibid. nu. 6.

Probari non poteſt de ſtylo, niſi per exhibitionẽ litterarum, dec. 611. nu. 6. 15. & ſeq.

Qualitates in gratia narratæ probantur per denominationes, dec. 119. nu. 7.

Per enunciatiuas, ibid.

Per Teſtes, ibid.

Per alias leuiores probationes, de quibus, ibid.

Sed non narratæ non ſunt iuſtificandæ, ibid. num. 10.

Reſignationis dicitur ſubreptitia, quatenùs in ea non exprimatur, quod Reſignatarius fuerit reprobatus ab Examinatoribus, deciſ. 287. n. 8. & 9.

Secunda eſt ſubreptitia, non facta mentione de prima, ibid. num. 2. 7. 9. 23. & ſeq.

Si neutri conceditur paſſim Prouiſo Apoſtolico, dec. 167. nu. 1. & ſeq.

Declara, vt ibid.

Denegatur, ſtante præſentatione, quæ tribuit præſentato ius ad rem, deciſ. 116. numer. 15.

Iuſtificari debet, aliàs non ſuffragatur impetranti, ibid nu. 1.

Quoad valorem, attento tempore illius impetrationis, non autem tempore primæ prouiſionis, dec. 221. nu. 1. & ſeqq.

Iuſtificatur quoad Clericatum ex litteris patentibus Ordinarij, deciſ. 645. numer. 1. & 8.

Quoad litem ex Commiſſione cauſæ, aliiſque actibus ſubſecutis, deciſ. 615. numer. 1. & 5.

Item per inſtitutionem conceſſam ab Ordinario, & à Metropolitano reuocatam, dec. 116. num. 11.

Item ex reuolutione proceſſus, deciſ. 615. num. 2.

Quoad non ius colliticantis ex deciſionibus in Cauſa promulgatis, dec. 116. n. 2.

Quomodò iuſtificetur, deciſ. 386. num. 1. & 19.

Requirit, quod Beneficium ſit litigioſum, ibid. num. 7. & dec. 326. nu. 1. & 9.

Quando ad hunc effectum dicatur conſtare de lite, dec. 386. nu. 7.

Requiſita pro hac gratia, qui agant de ea, aliaque ad materiam, dec. 116. nu. 17.

Subreptitia dicitur, in qua non fuit facta mentio de alia gratia expedita, ſuprà verſ. *ſecunda*.

Item, in qua non fuit narratum, quod Reſignatarium Examinatores reprobauerint, ſuprà verſ. *Reſignationis*.

Vide SVBREPTIO.

Eſt nulla, dec. 611. nu. 7.

Ipſo iure, ibid. nu. 16. & 17.

Quando dicatur, ibid. nu. 8. & ſeqq. & n. 16. & ſeqq.

Quando dici nequeat, non obſtante aliquo defectu narratorum, dec. 588. nu. 9.

Suffragari non poteſt impetranti, deciſ. 611. nu. 16. & 17.

Subrogationis gratioſæ iuſtificari debet in omnibus, vbi non agitur de Beneficio litigioſo, affecto, vel reſeruato, deciſ. 189. numer. 1. & 5.

Ceterùm non eſt neceſſe, quod iuſtificetur, ſed ſtatim concedi debet immiſſio, deciſ. 520. num. 1. & 7.

Limita quando fuit obtenta ſubrogatio ad ius non poſſidentis, tunc enim debet iuſtificari, ac ſi ageretur ad illius canonizationem, dec. 722. num. 2. & 8.

Iuſtificari an debeat, antequàm petatur purgatio attentatorum, dec. 168. nu. 1.

Valoris ob malam expreſſionem obtenta, vide BENEFICII VALOR.

GRATIÆ

Confirmatio per Principem conceſſa in forma ſpecifica tollit in ea defectum ſubreptionis, dec. 137. nu. 7.

Executio dicitur nulla, niſi fuerit iuſtificata, dec. 452. nu. 6.

Quando poſſit impediri per poſſeſſorem, dec. 58. nu. 1.

Narratiua debet ab impetrante iuſtificari, dec. 178 num. 3. & ſeqq. dec. 452. nu. 6.

In omnibus, dec. 615. nu. 4.

Etiamſi conſiſtat in negatiua, deciſ. 452. numer. 6.

Iuſtificatur ex litteris Apoſtolicis, dec. 570. num. 1. 2. & 4.

Item ex quali quali probatione, quoad ea, in quibus non fundatur principalitèr, deciſ. 370. num. 3.

Quoad qualitatem iuriſpatronatus iuſtificatur ex confeſſione Partis emiſſa in ſua gratia, dec. 643. nu. 2. & 7.

Quoad vacationem, quando ſufficiat, quod iuſtificetur de facto, dec. 588. num. 6. & ſeq. & nu. 13. & ſeqq.

Vox publica, & fama ſufficit pro iuſtificatione gratiæ, dec. 535. nu. 5. & 9.

GRATIAM

Papa cenſetur motus ad concedendam gratiam ex vacatione, aliiſque ſibi narratis, dec. 588. nu. 5. dec. 701. nu. 1. 5. & ſeq.

GRATIFICATIO

Opportuna ſuffragatur Prouiſo, deciſ. 591. numer. 6.

GRATIFICATIONI

Locus eſt fauore Ordinarij, quandò concurrunt

runt præſentati pares voces habentes, deciſ. 17.n.1.5.& ſeqq.dec.294.num.10.dec.657.n.1. & 8.

GRAVAMEN

Quodcumque admittit appellationem, deciſ.138. nu.5. dec.258. nu.3.

Signantèr de iure Canonico, deciſ.258. numer.3.

Amplia, quia ſufficit, quod grauamen ſit poſſibile, dec.138. nu.5.

GRAVATORIÆ

Relaxantur de ſtylo Rotæ contra nolentes parere mandatis Rotalibus, & litteris declaratorijs,dec.413.num.1.4.& ſeqq.

GRAVATA

Vxor antequàm reſtituat Mariti hæreditatem, detrahit propriam dotem, deciſ. 707. numer. 6.

Amplia, vt idem dicendum ſit in hærede Vxoris, ibid.nu.7.

Etiamſi de dote non conſtaret aliundè, quã ex teſtamentaria confeſſione Mariti, ibid. n.8. vbi de ratione.

GRAVATVS

Annuum legatum, ſeù onus an, & quando ſoluere teneatur,dec.211.nu.2.& 10.dec.527.n.2. & ſeqq.

Cautionem præſtare tenetur de conſeruandis bonis fideicommiſſo ſubiectis, illiſque reſtituendis purificata conditione, dum alienauit, aliàs ſuſtinetur ſequeſtrum bonis impoſitum,dec. 533.nu.5.

Cohæredis fauore cenſetur, qui fuit inſtitutus, quamdiù vixerit, deciſ.642. num.1.& 6. deciſ. 707.nu.2.

Filios dum habet plures, ſubſtitutus ſub conditione *ſi ſine filijs*, dicitur in ſpe valdè remota ſuccedendi, dec.533.nu.6.

Filius dotem maternam detrahit, vel retinere poteſt ex bonis fideicommiſſi paterni,dec.105 nu.2.10.& ſeq.

Melioramenta facta in bonis fideicommiſſarijs poteſt detrahere, dec.202.nu.7.

Et pro illis habet retentionem,ibid.

Negocij fideicommiſſarij augumentum an conſequatur, vel potiùs illud ſpectet ad fideicommiſſarium, dec.371.nu.7.& 19.

Reſtituere non tenetur bona,quæ ſibi obuenerunt aliundè,quàm ex hæreditate fideicommittentis, dec.105. nu.1. & 11.

GRAVATI

Filijs concedenda eſt immiſſio ratione detractionum legitimæ, Trebellianicæ, & melioramentorum,dec.482.nu.2.

Hæres detrahere poteſt legitimam nõ detractam ab eius Auctore, deciſ.203. num.2. deciſ.220. num.5.

Ac etiam Trebellianicam, deciſ. 220. numer. 5.

Et melioramenta, dec.203.nu.7.

Liber non probat valorem melioramentorum in præiudicium fideicommiſſarij, deciſ. 352. num.4.

Proximitas an ſit attendenda, vel potiùs grauantis, dec.306.num.3.8. & ſeqq. deciſ.335. nu.1. 2. & 8. deciſ.406. num. 2. 3. & 14. deciſ. 426. num.4.

Pendet à coniecturis,dec.335.num.1. 2.& 8. dec.426. nu.4.

Quæ ſint iſtæ coniecturæ, deciſ.335.num.3. & ſeqq.

Regularitèr attenditur reſpectu grauati vltimi decedentis, ibid. nu.1.

Limita, quando apparet, Teſtatorem voluiſſe, quod fideicommiſſum deueniret ad aliã lineam diuerſam,dec.426.nu.5.

Vxori reſtituenda dos numquam detrahitur ex bonis fideicommiſſi,niſi in ſubſidium,& quatenùs non extent bona libera,dec.82.in 1.n.18.

Detrahi poteſt ex bonis fideicommiſſi, vide *BONA, DOS, FIDEICOMMISSI.*

GRAVATO

Alienante bona fideicommiſſi contra expreſſam Teſtatoris prohibitionem, ſit locus ſucceſſioni fauore ſubſtituti, deciſ.117.num.4.deciſ. 118.nu.1.& ſeqq. & nu.5.

Amplia, quia dominium bonorum vnà cum fructibus tranſit in ſubſtitutum, dec.65. nu.4. dec.118. nu.1. & 5.

Et ſubſtitutus bona recuperat à quibuſcumque tertijs illorum poſſeſſoribus,dec.117. nu.4. dec.118. nu.2.

Maximè, dum Teſtator declarauit, ſe prohibuiſſe alienationem, vt bona inter grauatos integrè conſeruarentur, dec. 117. nu.4.

Fideicommiſſum non diminuitur, dum alienatio fuit facta ad effectum reinueſtiendi pretium, dec.533. nu.3.

H

HABILIS

FACVLTAS præſentandi ad Beneficium ſemper habet tacitum ſubintellectum,quod habilis præſentetur, dec.54.nu.6.& 19.

HABILITAS

Maior eſt attendenda in inſtitutione ad Beneficium, dec.17. nu.2. 10. & 11.

Probatur ex aſſertione Summi Pontificis, de qua in litteris prouiſionis, dec.12.num.2.dec.652. num. 9.

Atteſtatione Examinatorum pro conſequendo Beneficio, dec.40.nu.1. & 9. dec.119. num. 11.

HABITATIO

Coniugum ſimul continuata facit inter eos præſumere copulam carnalem, deciſ. 427. n.7.

Limita, vt in verb. *Copula carnalis*.

Continuata per 25. annos cum tota familia requiritur per Statutum Citernæ, vt intrare, & iuuare poſſit, dec.554. nu.8.

HABITATIONIS

Aſſidua,non autem accidentalis forus attenditur, vt illius Ordinario dirigatur executio diſpenſationis matrimonialis, dec.42.nu.4.

Locus attenditur, an quis in eo habeatur pro nato honeſtè, & talis reputetur, dec.654.num.2. & 10.

HÆREDITARIA

Debita non tenetur ſoluere vſufructuarius,deciſ. 527.nu.2. & 5.

Amplia, etiamſi fuiſſet inſtitutus hæres in vſufructu, ibid.

Et

ed by Google

Et quatenùs ſoluat, repetit ſolutum ab hæredibus proprietarijs, ibid.

Qualitas requiritur in petente renouationem emphytheuſis hæreditariæ, deciſ. 680. numer.7.

Ad materiam, ibid. nu.ſeqq.

HÆREDITAS

Adita non dicitur ampliùs patrimonium defuncti, ſed ipſius hæredis adeuntis, deciſ. 32. n.3.

Quando dicatur, vide *ADITIO, HAEREDITATIS*.

Iacens reputatur, quando hæres illam acceptauit cum beneficio legis, & inuentarij, deciſ. 553. num.3.& 8.

HÆREDITATIS

Aditio an reſultet ex eo, quod quis declaret, ſe velle eſſe hæredem, quatenùs adſint bona, dec. 574.nu.9.

Vide *ADITIO*.

Bona quatenùs hæres alienauerit ad effectum reinueſtiendi, non indè minuitur fideicommiſſum, dec.533. nu.3.

Quatenùs non extent, reſtituenda ſunt bona empta ex pretio rerum alienatarum, deciſ. 327.nu.1.

Vide *HAERES*.

Donatio cum omnibus iuribus, & actionibus, non comprænhendit iura,& actiones,quæ contrà ipſum hæredem competebant, deciſ.365. num 10. vbi de ratione.

Legitimatus ſimplicitèr cum facultate ſuccedendi titulo hæreditatis,facit deficere conditionem *ſi ſine filijs*, & excludit ſubſtitutum, deciſ.570. num. 4.

Multiplicum quando Teſtator fieri mandauit, illius diſpoſitio non debet intelligi de modico, ſed de notabili, & conſiderabili augumento, dec.607.num.23.

Priuatio quando fuit iniuncta hæredi contraueniẽti, operatur,quod in caſu contrauentionis bona tranſeant in ſubſtitutum tàm quoad proprietatem, quàm quoad fructus, deciſ. 61. nu. 5. 7. & ſeqq.

Vide *GRAVATO*.

Renunciatio, & *Repudiatio* quomodò differant inter ſe, dec.357. nu.11.

Repudiatio adimere non valet qualitatem hæreditariam in eo, qui fuit ſemèl hæres, dec.535. nu.4. dec.574. num.10. & ſeqq.

Fieri an poſſit in præiudicium creditorum, dec.357. nu.13.

Induci an valeat ex reſponſione ad interrogationem exhibitam *an ſit, vel velit eſſe hæres*, ibid. nu.6. & ſeqq. & dec.535. nu.7.

Inducitur ex declaratione facta per verba abſoluta, & clara, *ſe non eſſe, vel nec velle eſſe hæredem*, dec.357. nu.8.

Præſumi non debet, ibid. num. 2. vbi de ratione.

Probata non dicitur ex aditione conditionali, quatenùs adſint bona, vel quatenùs adſit aliquid in hæreditate, dec.429.nu.4. deciſ.535. num. 5.

Siquidem hæc verba important tantummodò animum repudiandi,non autem ipſam repudiationem, dec.535. nu.5.

Nec ex verbis *nolo adire*, deciſ.357. n.5.

Quomodò differat à renunciatione, ibidem num.8.

Requirit verba diſpoſitiuè, & determinatè prolata, quæ illam de neceſſitate importent, aliamque habere non poſſint interpretationẽ, dec.535. nu.6.

Reſultare quando dicatur ex reſponſione ad interrogationem, *an ſit, vel velis eſſe hæres?* ibid. nu.7.

Vbi, & per quos tractetur, deciſ. 357. numer. 12.

Status probatur ex relatione Peritorum,dec.437. num.1.

Item ex venditione bonorum facta per hæredes, dec.469. la 2. nu.1.7. & ſeqq.

Etiam ad effectum detrahendi legitimam, cùm præſumatur facta pro iuſto pretio, ibidem.

Quomodò probetur tàm quoad valorem mobilium, quàm animalium, ibidem numer. 6.

Titulus facit ceſſare præſumptionem, quod poſſeſſio iure familiaritatis retineatur, deciſ. 688. num.6.

Valor, ſuprà verſ. *Status*.

Venditio facit reuiuiſcere creditum contrà hæredem, illudque transfert in emptorem, deciſ. 365.nu.8.

HÆREDITATEM

Adire quando quis dicatur, vide *ADITIO*.

Reſtitutio in integrum aduersùs inconſultò aditam hæreditatem ad effectum conficienti inuentarium datur minori, dec.666.num.7.

Amplia,vt detur etiam ad effectum adeundi hæreditatem poſt tempus à Statuto præfixum,ibid.

Item amplia, vt pro confectione inuentarij detur etiam maiori ex aliqua iuſta, & rationabili cauſa, ibid. nu.9.

Statutum præſcribens tempus ad adeundam, vel repudiandam hæreditatem, non cenſetur minoribus denegare beneficium reſtitutionis in integrum, ibid. nu.7.

Maximè ſtante læſione, ibid.

HÆREDITATE

Dotatio an, & quando excludat fœminam dotatam à ſola hæreditate dotantis,vel etiam aliorum, qui non dotarunt ex diſpoſitione Statuti, dec.630. num.8.& ſeq.

Tranſactio inita ſuper vna hæreditate, non comprænhendit aliam, dec.82. la 1. nu.3.

Subſtitutio in tota hæreditate eſt vnum ex requiſitis reciprocæ, dec.492. num.16.

Reſultat ex eo, quod diſpoſitio fuerit concepta poſt mortem plurium honoratorum, dec.607. n.4. & 6.

HÆRES

Adire quando dicatur hæreditatem, vide *ADITIO*.

Alienans ad effectum reinueſtiendi pretium, non dicitur minuere fideicommiſſum, deciſ. 533. num. 3.

Cadit à bonis alienatis, dum ſub pœna priuationis alienatio fuerat prohibita, deciſ.484. nu.2. & ſeqq.

Quoad bona alienata tantùm, non autem reſpectu bonorum non alienatorum, ibid.

Amplia, vt nec cadat à fideicommiſſo purificando ad eius fauorem in caſu mortis, ibid. num.5. & ſeqq.

Etiamſi Teſtator ordinaſſet, quod alienans cadat ab omni iure, ibid. num. 2. & ſeqq.

Vide infrà verſ. *Cautionẽ*, & verb. *HÆREDE*.

Beneficiatus non tenetur de proprio pro debitis hæreditariis, deciſ. 110. num.7. & ſeqq. deciſ. 117. num.14. dec.553. nu.1.

Nec vltrà vires hæreditarias, dec.117.n.14.

Limita, quatenùs citatus ad exhibendum Inuentarium, & ad reddendam rationem, illud non exhibuerit, vel iſtam non reddiderit, dec. 110. nu.7. & ſeqq.

Tunc enim conceditur Exequatur contrà eius perſonam, & bona propria, ibid.

Præſeruat ſua iura, ſuaſque actiones, nec ea confundit cum iuribus, & actionibus hæreditariis, dec.553. nu.1. & 8.

Cautionem idoneam præſtare tenetur de conſeruandis bonis fideicommiſſi, illiſque reſtituendis purificata conditione, dum alienauit, dec. 533. nu.5.

Aliàs ſubſtinetur ſequeſtrum ex hoc capite appoſitum, ibid.

Cohæredis fauore per fideicommiſſum grauatus præſumitur eo ipſo, quod fuit limitatè inſtitutus *quamdiù vixerit, & non vltrà*, deciſ. 642. num.1. & ſeq. dec.707. nu.3.

Condemnatus dicitur iniuſtè, dum conſtat, quod nil ex hæreditate fuerit conſecutus, deciſ. 117. num.16.

Confeſſionem defuncti impugnare non poteſt, dec. 361. nu.11. dec.570. nu.2.

Conſtitutarij iuuatur clauſula *conſtituti*, appoſita ad fauorem eius Auctoris, deciſ. 234. num.5. & 9.

Contraueniens præcepto Teſtatoris, quando excuſetur, & quando non, deciſ.61. numer.8. & ſeqq.

An cadat à toto, vel potiùs à parte, cui contrauenit, ibid. nu.10.

Et an in hac materia debeatur reſtitutio in integrum Eccleſiæ, Minori, vel aliis perſonis priuilegiatis, ibid. nu.9.

Creditor illius, cui ſuccedit, dicitur confundere eius creditum, deciſ. 365. numer. 7. 13. & ſeq.

Sed reuiuiſcit creditum, quatenùs alteri vendatur hæreditas, ibid. nu.8.

Limita, vt ſuprà verſ. *Beneficiatus*.

Damna per defunctum promiſſa tenetur reficere, dec.117. nu.13.

Debitoris præſumitur ſatisfactus de ſuis creditis, dec.738. nu.4.

Limita, quando conſtat de contrario, ibid.

Dicitur vna, & eadem perſona cum defuncto, dec.348. nu.2.

Eccleſia contraueniens præcepto Teſtatoris concepto ſub pœna priuationis, an iuuetur beneficio reſtitutionis in integrum, deciſ. 61. numer. 9.

Factum defuncti validum impugnare non poteſt, dec.361. num.10.

Fructus bonorum hæreditariorum facit ſuos antè motam litem, deciſ. 159. numer. 8. & 15.

Grauati, vide *GRAVATI*.

Ignorare præſumitur factum defuncti, deciſ. 159. nu.8. & 15.

Maximè, vt dicatur eſſe in bona fide, itaut facit fructus ſuos, ibid.

Inſtitutus quandiù vixerit, ſuprà verſ. *Cohæredis*.

Iuuari non poteſt iuribus, quibus non iuuaretur defunctus, dec.271. nu.11.

Legatarius dicitur hæres in re legata, deciſ. 477. num.2.

Itaut liberè poſſit de ea diſponere, ſicut poterat Teſtator, ibid.

Legatum, quod defecit in Legatario, retinet penès ſe cum eodem onere fideicommiſſi, dec. 476. la 1. nu.4.

Mariti non recuperat bona ab eo irreuocabilitèr donata Sponſæ ex cauſa futuri matrimonij, dec.619. nu.1. & ſeqq.

Tenetur alere Vxorem viduam agentem ad reſtitutionem dotis, deciſ. 676. nu. 2. & 5.

Amplia, quamuis Vxor habeat fratres diuites, ibid. num.8.

Minor contraueniens præcepto Teſtatoris, an habeat reſtitutionem in integrum, itaut excuſetur à caducitate, dec.61. nu.9.

Particularis, vide infrà verſ. *Vniuerſalis*.

Præcedens habetur pro non ſcripto, quando illius reſpectu fuit caducata ſubſtitutio, dec.476. la 1. nu.11.

Proprietarius tenetur reſtituere vſufructuario quidquid ſoluit pro extinctione debiti hæreditarij, dec.527. nu.2. & 5.

Repudians hæreditatem, quam adiuerat, non proindè deſinit eſſe *hæres*, dec.535. nu.4. dec. 574. nu.10. & ſeqq.

Repudiare quando dicatur, vide *HÆREDITATIS*.

Reſtituere tenetur fideicommiſſario bona empta ex pretio rerum hæreditariarum, quas alienauit, dum illæ non extant, deciſ. 527. numer. 1.

Sequenti in gradu vti ſubrogato in locum primi, cuius gradus fuit peremptus, quando reperitur grauatus per fideicommiſſum, regulando fideicommiſſariam iuxtà naturam vulgaris, dec.476. la 1. nu.2.3. & ſeq.

Retentionem habet pro ſuo credito bonorum hæreditariorum, dec.325. nu.15.

Etiam aduerſùs obligationem Cameralem, ibid.

Declara, vt ibidem nu.16.

Non habet, quando fideicommiſſarius offert illi reſtituere pecuniam ſolutam creditoribus hæreditatis, deciſ. 491. numer. 1. & ſeqq.

Diſtingue, vt ibidem.

Vide *GRAVATI*.

Semel nunquam deſinit eſſe hæres, dec.535. nu.4. dec.574. n.10. & ſeqq.

Amplia, etiam ſi repudiauerit hæreditatem, ibid.

Soluens indebitum præſumitur per ignorantiam ſoluiſſe, dec.408. nu.6.

Soluere tenetur omnia debita defuncti, dec. 348. nu.4.8. & 13.

Non ſolùm ex quaſi contractu, qui reſultat

ex aditione, ſed etiam ex eodemmet contractu, quo defunctus tenebatur, ibid.
Subſtitutus ſub conditione *ſi ſine filys* dicitur in ſpe valdè remota, dum grauatus habet plures filios, dec.533. nu.6.
Tenetur ex obligatione Camerali inita per defunctum, dec.402.nu.1.& 8.
Venditoris tenetur ergà emptorem de euictione, dec.170.nu.1.4. & ſeqq.
Vniuerſalis cenſetur magis dilectus, quàm hæres particularis,dec.426.nu.3.
Vnus dum fuit à Teſtatore honoratus in vna re, & alius in alia, an Teſtator cenſeatur voluiſſe inter eos inducere cōpenſationē, dec.706.n.4.
Vxor non tenetur reſtituere hæreditatem Mariti, niſi priùs detracta eius dote, deciſ. 707. n. 6.
Etiamſi de dote non conſtaret,niſi per confeſſionem Mariti emiſſam in Teſtamento, ib. num.8.
Amplia, vt idem dicendum ſit de hæredibus Vxoris, ibid.num.7.

HÆREDIS

Beneficiati contra perſonam, & bona propria quando ſit relaxandum exequatur, vide *HAERES*.
Contrauenientis creditores nullū ius habent,nec in proprietate, nec in fructibus bonorum hæreditariorum, ſtante pœna priuationis per Teſtatorem iniuncta, dec.61.num.3.
Fauore per vniuerſalem inſtitutionem an cenſeatur diſpoſitum ab eo, qui habebat facultatem diſponendi, dec.476.la 1. num.5. & ſeqq. & num. 11.
Inſtitutio valida dicitur, quando apparet facta in Teſtamento rogato per publicum Notarium coram ſeptem Teſtibus, alijſque ſolemnitatibus roborato,dec.596. num.14.& ſeqq.
Inuentarium quando dicatur validè, & legitimè factum, vide *INVENTARIVM*.

HÆREDI

Confeſſio Teſtatoris præiudicat, cùm ab eo impugnari non poſſit, dec.361. nu.11. dec.570. n.2.
Fideicommiſſarius non eſt legitimus contradictor, quãdo faciendę ſunt detractiones, dec.32.n.5.
Immiſſionem impedit fideicommiſſarius, quando fideicommiſſum eſt clarum, & indubitatū, & nullæ faciendæ ſunt detractiones,dec.492.n.1.
Quando impediat exceptio fideicommiſſi, dec.100.nu.8.9.22. & ſeqq.
Manutentio competit vigore Statuti poſſeſſionis continuatiui, dec.74.nu.2.
Poſſeſſio defuncti non ſuffragatur ſine appræhenſione, dec.165.nu.11.& 19.

HÆREDEM

Augumentum rei legatæ an ſpectet ad legatarium, vel ad hæredem, dec.527. nu.4.
Poſſeſſio defuncti vigore Statuti Vrbis continuatur in filium hæredem ſine alia appræhenſione, dec.534. nu.2.
Limita, vbi agitur de bonis emphyteuticis, vel feudalibus,dec.338.nu.13.
Vide *CONTINVATIO*.
Reſtitutio rei facta vni non prodeſt alteri, niſi probet, ſe eſſe hæredem illius, cui facta eſt, dec.453. nu.4.
Teſtator grauaſſe præſumitur minùs, quàm fieri potuerit, dec.524.nu.6.& 11.

HÆREDE

Alienante bona Teſtatoris contra eius præceptum, illa vnà cum fructibus transferuntur in ſubſtitutum, dec.65.num.4. dec.118.nu.1.& 5.
Maximè ſi Teſtator declarauerit alienationem prohibuiſſe, vt bona in hæredibus integrè conſeruentur,dec.117.nu.4.
Et ſubſtitutus poteſt illa recuperare à quibuſcumque tertijs poſſeſſoribus, ibid. & deciſ. 118.nu.2.
Vide *HAERES*.
Interdictum quorum bonorum licèt non detur contra titulo non poſſidentem, datur tamen contra poſſidētem pro hærede,dec.554.n.2.& 12.

HÆREDVM

Appellatione non veniunt legatarij, deciſ. 439. num.16.

HIEROSOLYMITANA

Religio, vide *RELIGIO*.

HISPALENSIS

Archiepiſcopus habet curam Animarum totius Ciuitatis, & Diæceſis, dec.272.nu.2.
Limita quoad nonnullas Parochias ſpectantes ad Capitulum, ibid.

HISPANA

Dictio Mas explicatur Italico ſermone per dictionem *Più*, dec.710. nu.4.

HISPANIA

Portionarij in Hiſpania habent plures prærogatiuas, quàm Manſionarij,ſeù Beneficiati in Italia,dec.312.nu.4.
Non tamen ſunt diuerſæ ſpeciei, ibid.

HISPANIARVM

Concluſio in cauſa de ſtylo Hiſpaniarum habet vim citationis ad ſententiam, deciſ.67.num.4. & 9. deciſ. 251. nu. 1. & 8. deciſ. 392.n.2.
Vide *CONCLVSIO IN CAVSA*.
Monarcha eſt Magnus Magiſter Equitum S. Iacobi de Spata, dec.404. nu.5.
Sententia notificatio ſolet fieri in partibus Hiſpaniarum, etiamquod Procuratores ſint præſentes illius prolationi, dec.621.nu.3.
Teſtimonij petitio de ſtylo Hiſpaniarum deſeruit loco Apoſtolorum teſtimonialium,deciſ.593. num. 12.

HONORIS

Derogatio eſt iuſta cauſa, ne Sponſi coarctentur ad matrimonium, dec.96. nu.3.& 4.
Iacturam ne faceret, in eam cauſam ſoluiſſe præſumitur Mercator, dec.464.num.3.

HOSPITALE

Beneficium non dicitur Hoſpitale, quod non fuit impetratum vti Hoſpitale,ſed vti Eccleſia,deciſ.318. nu.3.
Clericis conferri non ſolet, ibidem nu. 1.& 8.
Impetrans vti de iurepatronatus alicuius familiæ, poteſt illud renunciare, & Patronis dimittere, ibid.num.2.
Laicis gubernandum concedi ſolet, vt illius prouentus in Pios vſus conuertant, ibid. n.1.& 8.
Obſeruantia longæua attenditur ad dignoſcendum, an aliquis locus ſit Hoſpitale,vel Eccleſia, ibid. nu.4.
Quotuplex ſit, ibid. num.9.& 10.

HOSPITALIS

Appellatione quid veniat remiſſiuè, dec.318.nu.9. & 10.

Redditus ſunt diſtribuendi in Elimoniam pauperum, dec.542. nu.50.

HOSPITIVM

Retinentes quando ſibi non præiudicent circa nobilitatem, dec.554.nu.7.

HYPOTHECARIA

Competit Legatario pro conſecutione rei legatæ, dec.258.nu.13.

Excuſſionem an requirat, dec.113. nu.9.

Præſcribitur per decennium inter præſentes, & per 20.annos inter abſentes, ibid.nu.14.

HYPOTHECA

Anterior tribuit ius exercibile ex remedio Saluiani contra tertium poſſeſſorem innixum hypothecæ poſteriori, dec.423.nu.3.

Auctoris reſoluta, vel extincta, reſoluitur paritèr, & extinguitur hypotheca ſucceſſoris, & habentis cauſam ab illo, deciſ.424. nu.7.

Cadit ſuper commoditate percipiendi alimenta, dec.345. nu.5.& ſeqq. & nu.13. & 17.

Detecta ſuper bonis aſſignatis Vxori loco alienatorum, facit reuiuiſcere eius iura ſuper bonis alienatis, dec.613.n.4.

Emphytheuticorum bonorum niſi ſit prohibita, poteſt ſuper illis cenſus imponi, dec.183.nu.2.& ſeqq.

Filiæ non competit ſuper bonis Patris pro alimentis, niſi illa ſint expreſsè aſſignata, deciſ. 477.nu.5.

Generalis comprehendit bona omnia tàm præſentia, quàm futura, dec.274.nu.6.

Amplia, vt comprehendat etiam nomina debitorum, ibid.

Annuos redditus, deciſ.345.nu.1.& 18.

Ac bona poſteà quæſita per debitorem, ibid.

Omnium bonorum operatur, quod creditor poſſit eligere, ex quibus bonis velit ſibi ſatisfieri, dec.149. nu.13.

Præſcripta quando dicatur, vide *HYPOTHECARIA*.

Translata de re in pretium remanet extincta reſpectu rei, & in pretium transfunditur, dec. 424.nu.6.

Vxori competens pro aſſecuratione dotis non incipit præſcribi, niſi à die, quo Vir cæpit vergere ad inopiam, dec.113. n.13.

Competit pro dotis reſtitutione, deciſ.289. nu.10. dec.676.nu.4.& 10.

HYPOTHECAM

Loca Montium non recipiunt ex ſpeciali priuilegio Vrbani VIII., dec.345.n.18.

Limita quoad hypothecam expreſſam in ventre earundem litterarum patentium, ibid.

I

IACTARE

VEllè ſuum nemo præſumitur, dec.266.nu.4. & 12. dec.408. nu.7.

IACTATIONES

Probare tenetur diffamatus, qui in hac parte dicitur actor, dec.645. nu.1.& 8.

Amplia, quia ſententia lata ſine probatione iactationum, & moleſtationum, dicitur nulla, ibid.nu.8.& 9. & dec.699. nu.1.& 6.

Stante præſertim Partis proteſtatione, dec. 645. nu.8.& ſeq.

IACTATORIVM

Remedium ex l. diffamari, C. de ingen. manum. non competit, niſi poſſidenti, deciſ. 708. n.2.& 8.

IDENTITAS

Beneficij probatur per confeſſionem Partis, deciſ. 206.nu.6.

Per Teſtes, ibid.

Bonorum probatur ex identitate nominis, dec.66. nu. 5. & 8.

Maximè ſi denominatio ſit ſingularis, dec. 449.nu.1.

Et ſi vltrà generalem denominationem concurrat aliqua particularis demonſtratio, ibid.nu.2.

Item ex identitate confinium, deciſ.66.n.5. & 8.

Item per claras demonſtrationes, deciſ.302. num.1. dec.449.num.4. deciſ.461. numer.6.& ſeqq.

Ex deſcriptione facta in Cataſtro, deciſ.449. nu.2. & 3.

Ex diuiſione, ibid. nu.1.& 7.

Non ſolùm contra diuidentes, ſed etiam contra habentes cauſam ab eis, deciſ.678. numer. 6.

Ac contra Tertios, ibid.

Ex eo, quod poſſeſſores ſint ſucceſſores illorum, qui priùs eadem bona poſſidebant, dec.449. nu.2.

Quomodò probetur, deciſ.66. num.5. & 6. dec.302.nu.7.9. & ſeqq.

Cauſa excluditur ex diuerſitate perſonarum, rei, vel actionis, dec.685. nu.6.

Debiti præſumitur ex identitate cauſæ, & perſonarum, dec.646. nu.7. & 11.

Amplia, etiamſi ſummæ ſint diuerſæ, ibid.

Diſpoſitionis operatur, vt illa non poſſit diuerſo iure cenſeri, dec.457.nu.5.

Limita, & declara, vt in verb. *DETERMINATIO*.

Domus quomodò probetur, vide *DOMVS*.

Eſſentiæ vbi concurrit, non attenditur diuerſitas nominis, dec.332. nu.1.

Fideicommiſſariorum bonorum probatur ex Inſtrumento acquiſitionis facto per fideicommittentem, deciſ.117.nu.10.

Maximè quando conueniunt confinia, ibid. num. 12.

Ex mentione illorum facta per fideicommittentem in eius teſtamento, ibid. nu.11.

Ex poſſeſſoris confeſſione, ibid.

Quomodò probetur, dec.302. num.7. 9. & ſeqq.

Legatæ rei eſt concludenter probanda, priuſquàm Legatarius immittatur in illius poſſeſſionem, dec.258. nu.8.

Perſonæ probatur ex duplici demonſtratione, dec. 317. nu.5.

Ex nomine, ibid.

Ex qualitatibus ſingularibus, ibid.

Quomodò probetur, dec.302. num.7.9. & ſeqq.dec.670.nu.9.

IDENTITATIS

Materiam qui tractent, deciſ. 302. num. 7. 9. & ſeqq.

ed by

IDONEITAS

Maior in concurſu ad Beneficium ex quibus deducatur, vide *CONCVRSVS*.

Probatur ex aſſertione Papæ in litteris prouiſionis, dec.12.nu.2. dec.652.nu.9.

Item ex atteſtatione Examinatorum, dec.40. nu.1. & 9.dec.119.nu.11.

Sufficit de tempore examinis ad conſequendum Beneficia, dec.591.nu.4.

IGNOBILES

Reperiuntur aliqui ex eadem domo, & familia, ex qua aliqui reperiuntur nobiles, deciſ. 561. nu.2.

IGNOBILIS

Notarius Principis, & illius Curiæ non reputatur, dec.561. nu.3. & 6.

Vt dicatur, non ſufficit, quod fuerit deputatus Notarius, niſi etiam officium Notariatus exercuerit, ibid.nu.2.& 6.

IGNOBILITAS

Reſultare non dicitur ex eo, quod quis nominetur *Magiſter*, cùm etiam Doctores dicantur Magiſtri, dec.561.nu.4.

IGNORANTIA

Citationis allegari non poteſt per eum, qui reperitur præſens in iudicio, dec.440.n.10.

Deuolutionis ob non ſolutum canonem allegari non poteſt à Domino directo, cùm agatur de eius facto proprio, dec.680. nu.4.

Excuſat à caducitate, dec.8. nu.1.

Impedimenti facit ſuſtinere matrimonium inter conſanguineos, dec.246.num.2.& 4.

Amplia, etiamſi ſint in ſecundo, vel tertio gradu conſanguinitatis, vel affinitatis coniuncti, ibid.

Item amplia, vt ſufficiat ignorantia vnius ex coniugibus, ibid. nu.3.

Operatur, quod proles ex tali matrimonio concepta dicatur legitima, ibid.

Limita in matrimonio clandeſtino, in quo non præſumitur talis ignorantia, ibid.num.6. 20.& ſeqq.

Præſumi non debet in facto proprio, deciſ. 680. num.4.

Præſumitur in abſente, ibid. & deciſ. 246. numer.5.

Item in hærede, dec.159. nu.8.

Maximè ad effectum, vt faciat fructus ſuos, ibid.

Item in ſoluente indebitum, deciſ.408. numer. 6.

Teſtamenti paterni, ac in eo contentorum præſumitur in filio, dec.289.nu.8.

ILLATIO

Caſu ab vno ad alium diuerſum non valet, deciſ. 140 nu.7.

Fieri non poteſt ex diuerſis, ibid. dec.179. nu.2. dec.245.nu.11.& dec.655.nu.9.

ILLEGITIMITATIS

Exceptio non admittitur in iudicio immiſſionis, ſed reijcitur ad petitorium, deciſ.443. n.8.

ILLEGITIMVS

Dici non poteſt natus ex coniugibus inter ſe coniunctis, quamuis in ſecundo, vel tertio gradu conſanguinitatis, vel affinitatis, dum non conſtat, coniuges habuiſſe ſcientiam impedimenti, dec.246. nu.3.

Amplia, vt ſufficiat bona fides, & ignorantia vnius ex coniugibus, ibid.

Excluſus quandò cenſeatur à fideicommiſſo, vel ſucceſſione ex diſpoſitione Teſtatoris, dec.237 num.1.& ſeqq. dec.358.nu.1.& ſeqq.dec.443. num. paritèr 1. & ſeqq.

Vide *FILIIS*.

Iuriſpatronatus incapax non eſt, deciſ.237.num.1. & ſeqq.

Vide *FILIVS*, *IVSPATRONATVS*.

Natus præſumitur ex ſoluto, & ſoluta, deciſ.443. num. 9.

Promoueri poteſt ad Clericatum cum diſpenſatione Ordinarij, dec.237. nu.9.

IMBREVIATVRA

Inſtrumenti extinctionis cenſus probat illius extinctionem, dec.436. nu.9. & 17.

Præſertim ſtante obſeruantia, ibid.

Quæ ſit, & quando probet, ibidem numer. 14.

Reperta inter alias ſcripturas authenticas Notarij, probat, ibid. nu.10. & ſeqq.

Amplia, etiam ſi careat ſubſcriptione, & ſigno, ibid.

Requiſita, quæ habere debeat, ibid. nu.15.

Statur Notario ad dignoſcendum, quæ ſit Inſtrumenti imbreuiatura, ibid. nu.14.

IMMEMORABILIS

Conſuetudinis requiſita quomodò dicantur, vel non dicantur probata per Teſtes, deciſ.458. nu.2.& 3.

Conſuetudo excluditur, quando datur memoria actus in contrarium, dec.547. nu.4.

Decimarum circa ſolutionem dicitur materia releuans, dec.525. nu.3.& 4.

Laicis non ſuffragatur ad acquirendum ius decimandi, dec.141. nu 4.

Præſcriptio, vt probata dicatur, quomodò ſuper ea Teſtes debeant deponere, dec.489. num.2. & 5.

Quomodò differat à præſcriptione longiſſimi temporis, dec.505. nu. 3.

Præſumptionem inducit, quæ dicitur iuris, & de iure, dec.304. nu.4.

Teſtibus probata non dicitur, niſi deponant cum omnibus requiſitis *gl. in cap.1.de præſcripi. in 6.* dec.459. nu.2.

Item niſi eorum ætas excedat ad minùs 54. annos, itaut deponere poſſint de viſu per annos 40., dec.605.nu.4.& 9.

Probatur, quatenùs deponant per dictionem *citrà*, iuncta copula *et*, dummodò addant verba *ſempèr*, *& continuò*, deciſ. 106. n. 3.

Etiamſi litteralitèr non exprimant requiſita, dummodò reſultent ex verbis æquipollentibus, dec.304. nu 3.

Quod ſi non benè deponant, adhuc deſeruiunt pro adminiculo, ibid.nu.2.

Quomodò probetur, dec.166. n.2.& 5. dec. 304. num.3.

Tribuit quemcumque titulum, dec.729. num.5. & 10.

Etiam priuilegij Apoſtolici, dec.525. nu.3. & 4.

Vnionis in cauſa dicitur materia releuans ad effectum obtinendi remiſſoriam, dec.175.num.3. & 11.

IMMISSIO

Appellabilis eſt, quando conceditur vigore Statuti, dec.338.num.8.

Attentata eſt nulla, dec.208. num.4.

Concedi pluries ſolet per Rotam vni Parti eodem tempore, quo alteri conceditur remiſſoria, dec.620.nu.6.

Cuilibet poteſt concedi reſpectu ſuarum portionum, dec.10.num.8.dec.82.la 2.nu.9.

Exceſſiua eſt reuocanda, deciſ. 656.nu.1. & ſeqq. & num.11.

Amplia, quamuis exceſſus conſiſteret in modico, ibid.

Executa intra decendium competens ad appellandum, vel poſt interpoſitam appellationem, eſt nulla, & attentata, quando agitur de Cauſa appellabili, dec.482.num.4.

Expulſi poſſeſſionem probat, deciſ. 551. numer. 4.

Fideicommiſſario conceditur probatis requiſitis, dec.640.num.1.& 3.dec.707.num.1.3.& 9.

Siue indiuiſa, non obſtante exceptione detractionum legitimæ, & Trebellianicæ, quando detractiones ſunt certę ratione loci, & quotæ, deciſ. 628. numer. 2.& 9. deciſ. 707. num. 4.10.& ſeq.

Siuè in genere, & citrà perceptionem fructuum, quando illæ ſunt incertæ, deciſ. 628. num.4.dec.707.nu.5.

Datur in bonis ſubrogatis loco bonorum fideicommiſſariorum alienatorum, deciſ. 53. num.1.

Hinc datur in cenſibus ſic ſubrogatis, ibid. num.2.3.8.11.& ſeqq.

Denegatur, non factis priùs detractionibus, ibid.n.6.& dec.203.nu.1.& 9.

Particulari non competit ex remedio *l. fin. C. de ed. D. Adr. toll.* ſed ſolummodò ex interdicto Saluiani, dec.482.n. 1.& 5.

Vniuerſali competit, aut ex remedio *d.l.fin.* ibid.

Vel ex vtili Saluiano interdicto, ibidem nu. 1. & 4.

Amplia, etiamſi non conſtet de dominio Teſtatoris, ibid.n.4.

Etiam antè factam verbalem reſtitutionē, ibid.nu.1.& 5.

Vide *FIDEICOMMISSARIO.*

Filijs competit vigore Statuti continuantis poſſeſſionem in eis, dec.100.n.7.

Grauati denegari non poteſt ratione detractionum legitimæ, Trebellianicæ, & melioramentorum eis competentium, deciſ. 482. num. 2.

Hæredi ab inteſtato impeditur per donatarium poſſidentem vti legitimum contradictorem, dec.629.num.1.

Maximè quando donatio eſt valida, ibid.

Scripto impeditur per fideicommiſſarium innixum fideicommiſſo claro, & indubitato, quando nullæ competunt detractiones, dec. 492.num.1.

Quando impediatur exceptione fideicommiſſi, dec.100.n.8.22.& ſeqq.

Impediri non poteſt exceptionibus requirentibus altiorem indaginem, deciſ. 35. num. 3. & 8. dec.634.n.3.& 7.

Nec per habentem titulum imparem, deciſ. 38.num.7.

Manutentio ſi petatur, ſiuè immiſſio, petens non dicitur habuiſſe ſe pro ſpoliato, deciſ. 365. num. 4.

Nullitèr per Iudicem conceſſa, non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione, dec.79.n.5.

Petenda eſt coram Iudice Eccleſiaſtico, quando adeſt in Cauſa Clericus, etiam reſpectu laici, dec.650.nu.7.

Prouiſo Apoſtolico competit iuſtificata clauſula *Conſtito* in Breui contenta, deciſ. 620. numer. 4.

Subrogato gratioſè conceditur, probatis requiſitis, dec.208.nu.1.& 9.dec.328.nu.1.

Docto ſcilicèt de Clericatu, ac de poſſeſſione defuncti, in cuius locum eſt ſubrogatus de tempore obitus, deciſ. 208. num. 1. & 9. dec.609.nu.1.& 9.

Amplia, quia ſufficit poſſeſſio defuncti de facto, dec.609.nu.8.

Item amplia, etiamſi poſſeſſio defuncti eſſet vitioſa, dec.328.nu.9.

Non conceditur, niſi ſubrogatus iuſtificauerit totam gratiam, deciſ. 189. num. 1. & 5. dec.215. num.1.

Maximè dum non agitur de Beneficio litigioſo, vel reſeruato, ibid.

Item niſi probauerit Clericatum, & obitum defuncti in poſſeſſione, deciſ. 215. n.1.

Ac niſi iuſtificauerit Beneficium eſſe reſeruatum, vel litigioſum, ibidem, & deciſ. 627. num.1.

Imò quando ſubrogatio fuit obtenta ex capite reſeruationis, probari debet reſeruatio notoria, dec.215. n.1.

Rurſùs non conceditur, quando non fuit ſubrogatus ad poſſeſſionem Beneficij, deciſ. 732.num.1.& 6.

Regulatur hoc iudicium iiſdem terminis, quibus proceditur ex remedio *l.fin.C. de ed.D. Adr.toll.* ibid.num.5.& dec.208.n.8.

IMMISSIONIS

Iudicium eſt ſummarium, dec.35.n.3.& 8.

Sententia dicitur lata in mero poſſeſſorio, quando Iudex pronunciauit *immittendum fore, & eſſe*, dec.630.num.2.

Limita, ſi contineat condemnationem in fructibus, dec.138.n.7.dec.149.nu.9.

Vide *MIXTVRA*.

IMMISSVS

Creditor in iudicio Saluiani tenetur conficere liſtam, ſeú notulam omnium fructuum recollectorum ſingulo anno, illamque exhibere inſtante debitore, vel eo, cui fuit ablata poſſeſſio, deciſ.571.nu.4.

Pro vno credito non poteſt petere retentionem pro alio, dec.566.n.7.

Limita, ſi aliud creditum ſit adeó clarum, vt controuerti nullo modo poſſit, ibid.

IMMVNITAS

Acquiritur à ſolutione oneris ex longæuo vſu illud non ſoluendi, deciſ. 422. num.5. & 11.

Eccleſiaſtica competit Cœmeterio, deciſ. 463.nu. 2.& 8.

IMPEDIMENTVM

Actorum extractioni præſtans, non poteſt allegare,

re, illa non fuiſſe integrè tranſportata, deciſ. 494.num.11.& 14.
Actui faciendo præſtans allegare non poteſt illius defectum, dec.581.n.4.
Allegari non poteſt ab eo, qui illud patitur ex propria voluntate, ibid.num.5.
Beneficiati quale ſit iuſtum, cognoſcitur à Capitulo ad effectum, vt conſequatur diſtributiones quotidianas, quamuis horis Canonicis non interueniat, dec.671.n.13.
Excuſare non poteſt, quando prouenit ex propria culpa impediti, dec.671.n.3.
Excuſat, quando prouenit ex iuſta cauſa, deciſ. 594.num.2.
Executioni citationis, intimationis, vel mandati à Parte præſtitum operatur, vt habeantur pro executis, deciſ. 366. num. 3. & ſeqq. dec. 681.num.4.10.& ſeqq.
Amplia, vt citatio, vel intimatio habenda ſit pro executa perſonalitèr, ibid.n. 11.
Iniuſtum operatur, vt actus impeditus habeatur pro facto, ibidem.& deciſ. 227. numer. 1. 3. & ſeqq.
Matrimonij prouenit ex affinitate, deciſ.145. numer. 3.
Quomodocumquè contracta ſit, ibid.
Amplia, vt ad hunc effectum ſufficiat illam probare præſumptiuè, & coniecturalitèr, dec. 158. num.6.
Ac per Teſtes ſingulares, dec. 145. num.4. 9.& 11.
Originalis extractioni præſtitum operatur, vt dãda ſit fides illius copiæ, deciſ. 681. nu.12.
Patiens ex propria voluntate non excuſatur, nec poteſt illud allegare, ſuprà verſ. *allegari*, & verſ. *excuſare.*
Poſſeſſori præſtitum remouetur per interdictum *uti poſſidetis*, dec.147.n.1.
Ex remedio retinendæ, dec.162.n.1.
Præſtitum præſumitur ab habente intereſſe, dec. 344.nu.3.& 5.
Quando præſertim datus fuerat Procuratori terminus ad certiorandum, ibidem numer. 4.& 5.
Proteſtatum ſi fuerit, talis proteſtatio operatur, vt impeditus ad illum actum ampliùs non teneatur, dec.227.num.2.
Quaſi poſſeſſioni exigendi annuam penſionem, vel præſtationem præſtitum dicitur eo ipſo, quod denegatur ſolutio, dec.592. n.9.
Teſtium examini præſtitum operatur, vt Teſtes debeant haberi pro ritè, & rectè examinatis, dec.681.num.11.

IMPERATIVA
Verba important neceſſitatem, & ad actum coarctant, dec. 530.n.4. & 7.dec.546.n.4.

IMPERTINENTIA
Articulorum excluditur eo ipſo, quod aliquo modo faciunt ad Cauſam, deciſ. 526. numer. 6. & 12.
Vide *ARTICVLI.*

IMPETRATIO
Gratiæ non facit præſumere illam fuiſſe expeditam ab eo, cuius nomine cantat, niſi concurrentibus adminiculis, dec.611.n.12.

IMPERATOR
Eſt Supremus Princeps, dec. 443. num.7.

Legitimationum concedere poteſt etiam in Ciuitatibus, ac Terris infeudatis, ibidem, vbi de ratione.

IMPLEMENTVM
Contractus nominati peti poteſt, non autem illius reſolutio, reuocatio, ſeù reſciſſio, dec. 361.n.14.dec.523.n.11.
Sic in contractu emptionis, & venditionis ſeruandum eſt, dec.523.nu.11.
Declara, vt ibid.num.12.
Donec oſtendi poteſt, non dicitur conſtare de non iure implere debentis, dec.721. n.8.
Probari debet pro ſua parte ab eo, qui agit ex contractu vltrocitroque obligatorio, dec.201. num.1.& 6.
Amplia, non obſtante iuramento, & obligatione Camerali, ibid. num.2.7 & ſeqq. vbi de materia.
Prius debet ex parte ſua in omnibus promiſſis ab eo, qui agit ex contractu correſpectiuo, dec.548.n.2.& 10.
Remiſſum cenſetur alteri Parti ab eo, qui non impleuit ex parte ſua, dec.523.n.3.
Tempus intrà certum conuentũ implere debens, qui non impleuit ob lapſum temporis, non dicitur conſtitutus in mora, niſi agens probauerit, ſe antè eiuſdem temporis lapſum ex parte ſua impleuiſſe, dec.548.n.3.

IMPLEMENTI
Defectum obijcere non poteſt, qui non impleuit ex parte ſua, dec.523.nu.3.
Exceptio non implementi, vel alia requirens altiorem indaginem non admittitur in iudicio manutentionis, ſed reijcitur ad petitorium, deciſ.721.n.6.& 17.

IMPVTATIO
Donationis, vel legati in id, quod debebat, quando cenſeatur intenta per donantem, vel legantem, colligitur ex coniecturis, deciſ. 410. num.18.& ſeqq.
Fructuum in legitimam fieri non debet à deſcendentibus, dec.588.n.1.& 6.
Legati, ſuprà verſ. *donationis.*

IMPOTENTIA
Proximiorum, qui interuenire debebant pro auctorizando contractu Mulieris, vel Minoris quomodò probetur, dec.455. n.14.

IMPROPRIETAS
Explicatur per dictionem *tanquam*, dec.737.n.14.

IMPVDICITIÆ
Diffamatio odium parit inter Sponſos, propter quod non poſſunt coarctari ad matrimoniũ, dec.96.num.10.

IMPVTET
Sibi, qui Beneficium adeò tenue acceptauit, vt ex eo viuere non poſſit, dec.618.n.2.7.& ſeqq.
Declara, vt ibid.
Procuratorem incautum elegit, ex cuius negligentia damnum paſſus eſt, deciſ.573. n. 2.

INCAPACITAS
Iuris Decimandi in laicis non tollitur ex quaſi poſſeſſione continuata per 30. annos, deciſ. 584.n.1.5.& ſeq.
Sanari non poteſt, niſi mediante auctoritate Sedis Apoſtolicæ, ibid.n.1.5.& ſeq.

INCANTVS
Ius non differt à iure prælationis, dec.450. n.6.

INCERTITVDO

Bonorum, ſuper quibus fuit appoſita clauſula *Conſtituti*, illius virtutem extinguit, dec.375.n.8.

Ex quibus dicatur reſultare, ibid.

Iuriſdictionis operatur, quod Iudex nullitèr procedat, quia non debet procedere, niſi de illa ſit certus, dec.685.num.3.

Iuriſpatronatus deducitur ex verbis *aſſerti Patroni*, dec.91.n.3.

Procedit, quando incertitudo reſpicit ipſum Iuſpatronatus, non autem, quando reſpicit perſonas præſentantium, ibid.num.4.

Sententia non obſtat, quando illa poteſt aliquo modo certificari, deciſ. 10.n.7.

Et ſufficit, quod certificetur reſpectu vniuerſitatis bonorum, ibid.

Vitiat actum, ibid. num.10.

Procedit, quando actus nullo modo poteſt certificari, ibid.

INCOLA

Quis dicatur, dec.164.nu.3.& 10.

INCOLÆ

Vrbis, ac illius Ciues, & Diſtrictuales tantùm compræhenduntur ſub eius Statuto, deciſ. 554.num.10.

INCOLATVS

Acquiri vel *Amitti* quomodò poſſit, dec.164.n.10.

Bannitus proptèr Bannum amittit ius incolatus, dec.139.nu.6.

Parochia ius dependet à iure incolatus, ibid.

INCOMPATIBILITAS

Beneficij ſecundi obtenti cum primo facit primū vacare ipſo Iure, dec.290.n.2.

Contractus ſecundi cum primo inducit primi nouationem, dec.27.n.15.& 21.dec.329.num.7.& ſeq.

Iudicum dum non conſideratur in Cauſa quoad tres, non eſt conſideranda etiam quoad quatuor, dec.373.n.2.

INCONGRVE'

Verba appoſita non præſumuntur, deciſ.687.n.6.

INDAGO

Maior vbi requiritur per aliquam exceptionem, illa non admittitur in iudicio ſummariſſimo manutentionis, dec.637.nu.3.

Vide *EXCEPTIO*.

INDEBITVM

Coactè ſoluens agit ad repetitionem condictione indebiti, dec.408.n.7.

Dicitur ſolutum ea opinione, quod deberetur, quod tamen in rei veritate non debebatur, ibid.num.6.

Item ſolutum pro fructibus vigore obligationis factæ ſine vlla cauſa, dec.467. n.5.

Hæres ſoluens præſumitur per ignorantiam ſoluiſſe, deciſ.408.n.6.

Præſumi non debet, ſed illud repetens probare debet, quod indebitè ſoluerit, ibid. num. 7. & deciſ.481.n.1.

Quid ſit, dec.408. num.9.

Repetere poteſt, qui coactè, & cum proteſtatione illud ſoluit, ibid.nu.5.& 6.

Spontè ſoluens tenetur concludentèr de indebito docere, ibid.n.7.

Quando dicatur ſolutū, vel coactè, ibid.n.8.

INDEBITI

Condictio datur ad repetendum, quod fuit ſolutum, licèt non deberetur, dec. 408. nu.6.

Materiam qui tractent, ibid.nu.9.

INDEFENSIO

Pupillorum arguitur ex eo, quod in ſubhaſtatione fuerint læſi longè vltra dimidiam, dec.562. num.9.& ſeqq.

INDEMNITAS

Confideiuſſori promiſſa compræhendit ſuſceptionem litis in ſe, & liberationem à moleſtijs, dec.110.nu.4.

Habet pleniſſimum ſignificatum, ibid.

INDEMNITATIS

Fideiuſſor tenetur ſolùm pro damno paſſo, dec. 110.num.2.

Promiſſio includit promiſſionem liberationis à moleſtijs, dec.217.nu.5.& 12.

Quam habeat naturam, deciſ. 11. num. 3. & 9.

Quid importet, & ex quibus deducatur, ibid.n.1.3.10.& ſeqq.

Promiſſioni æquiualet aſſumptio oneris ſoluendi debitum, & illius fructus, dec. 219. n. 8.

Maximè quando fuit concepta cum hypotheca, & clauſulis ampliſſimis, ibid.

Quamuis in Inſtrumento non legatur expreſſè conuenta, ibid.

Locus eſt illatis moleſtijs, illiſque intimatis, dec.110.nu.5.

Et ex hac cauſa conceditur ab A. C. mandatum ad effectum deponendi, donec fideiuſſor fuerit releuatus indemnis, & à moleſtijs liberatus, de ſtylo illius Tribunalis, ibidem num.6.

Iſte ſtylus approbatur à Rota, ibid.

Releuatio dum minori non fuit promiſſa per principalem debitorem, illius obligatio eſt nulla, dec.219.n.7.

Amplia, non obſtante Iudicis decreto, quod dicitur hac ratione interpoſitum ex falſa cauſa, ibid.

Releuationem petere poteſt fideiuſſor, licèt diù non ſteterit in obligatione ex *Statuto Vrb.* 157. *lib.*1., dec.279.nu. 1.6.& ſeqq.

Eo faciliùs, dum fuit paſſus moleſtias à creditore, ibid.

INDICATIO

Inſtrumenti ſufficit, abſque eo quod illud authenticum producatur, dum Pars ad vitandas expenſas declarauit, ſe velle ſtare illius indicationi, dec.33.nu.2.& 10.

Obligationis, debitoris, diei, Notarij rogati, & quantitatis debiti ſufficit illi, qui promiſit cōſignare debitoris nomen bonum, & exigibile, vt huiuſmodi obligationi dicatur ſatisfeciſſe, deciſ.481.num.3.

INDICIVM

Furti aliquod non reſultat ex Teſtibus examinatis Parte abſente, & non citata, deciſ. 644. num.1.

Veritatis magnum contra ſucceſſorē reſultat ex confeſſione Anteceſſoris, deciſ. 501. num. 5. 9.& 11.

IN INDIVIDVIS

Vtile per inutile vitiatur, dec.36.n.9.

INDIVIDVITAS

Contractus reſultat ex contrahentium voluntate, dec.36.num.8.

Ex-

Executionis operatur, quod illa vitietur in totum, ſtante exceſſu etiam in modico, deciſ. 656. nu. 1. & 11.

Sententia operatur, quod illa non poſſit pro parte ſubſtineri, dum in alia parte non iuſtificatur, ſed vitietur in totum, deciſ. 148. num. 4. & 8.

Declara, vt ibi num. 9.

Reſultat ex eo, quod Sententia contineat vnicam ſummam, ibid. num. 4. & 8.

INDVCTA

Ad vnum finem non debent alium operari, dec. 679. num. 8.

INDVLTVM

Abſentibus cauſa ſtudij conceſſum licèt ſuffragetur pro conſequendis fructibus Beneficij, non tamen iuuat pro diſtributionibus quotidianis, dec. 671. num. 10.

Conferendi Beneficia Epiſcopo conceſſum remouet tantùm obſtacula reſeruationum, & affectionum, ſed nil plus importat, dec. 204. nu. 1. 4. & ſeqq.

Transferendi penſionem, vide *TRANSFERENDI*.

Vniendi Beneficia, & Eccleſias conceſſum per Pontificem Anteceſſorem, expreſſè reuocatur per regulas Cancellariæ Pontificis ſucceſſoris, dec. 94. nu. 1. & 7.

Amplia, quamuis contineat clauſulas præſeruatiuas, & derogatorias ad futuras regulas, & diſpoſitiones Apoſtolicas, ibid. n. 2.

Siquidem clauſulæ efficaces in huiuſmodi indulto appoſitæ tolluntur efficacioribus contentis in Regulis Cancellariæ, deciſ. 174. numer. 4.

Amplia, quia reuocatum cenſetur, quamuis permittat vniones pro dote menſæ Capitularis in augumentum cultus Diuini, ibid. num. 5.

Non autem, quatenùs merè concernunt augumentum cultus Diuini, ibid. num. 3. 7. & ſeqq. ac dec. 94. n. 14. 16. & ſeqq.

Explica contrariantes deciſiones, vt in dec. 174. num. 6.

Reuocatum poſtquàm fuit, ſi illius vigore fiat vnio, dicitur nullitèr fieri, ibid. nu. 1.

INDVLTI

Effectuatio requiritur, aliàs illud per ſe ſolum non attenditur, deciſ. 177. num. 5

Reuocati vigore vnio facta dicitur nulla, vide *INDVLTVM*.

Vigore facta collatio Beneficij, quando non ſubſtineatur, dec. 204. num. 3.

INDVSTRIA

Perſona quando eſt electa, non poteſt ab illa recedi, dec. 329. n. 3. & 11.

Quando cenſeatur electa reſpectu Iudicis delegati, dec. 648. nu. 21.

Propria acquiſitum debet cedere cōmodo ipſius acquirentis, dec. 616. num. 5.

INÆQVALITAS

Conditionis in dubio ſtatuenda non eſt inter ęqualitèr nominatos, dec. 706. n. 4. & 11.

Determinationis fieri non poteſt, quando vnicum eſt determinans, deciſ. 679. num. 1. 7. 11. & ſeqq. dec. 710. n. 5.

Declara, vt ibid.

Vocationis excluditur per dictionem *ſimilitèr*, dec. 706. nu. 3. dec. 722. nu. 3. 4. & 11.

INFAMATIO

Odium parit capitale inter infamantem, & infamatum, dec. 96. n. 3. & ſeqq.

Sponſi eſt iuſta cauſa, ne contrahat Matrimoniū, quamuis ſponſalia celebrauerit per verba de futuro, ibid.

Et ſtante hàc cauſa ad illud cogi non debet, ibid.

INFERIORES

Collaterès tantummodò ligat diſpoſitio *tex. in c. 2. de conceſſ. preb. in 6.* non autem Sedem Apoſtolicam, dec. 588. n. 13.

INFERIOR

Præcedere non debet ſuperiori, dec. 92. n. 17.

INFEVDATIO

Caſtri habentis annexum iuſpatronatus facta pro pecunia, quando reſpectu iuriſpatronatus importet Simoniam, dec. 710. n. 3. 9. & ſeqq.

Vide *INVESTITVRA*.

INHABILITAS

Minoris ad contrahendum operatur, vt nec poſſit alteriùs contractum tanquàm proximior authorizare, dec. 455. n. 2. & 12.

INHABILITATIS

Ad Curam animarum exceptio vel requirens altiorem indaginē, & reſpiciens petitorium, non admittitur in iudicio poſſeſſorio, dec. 675. nu. 1. & 12.

INHIBITIO

A.C. cauſat attentata quoad geſta poſt illius præſentationem, dec. 346. n. 12.

Attentata cauſat quatenùs non fuerit obſeruata, dec. 30. n. 4. dec. 537. nu. 1.

Appellationis vigore expedita, & in Partibus præſentata, operatur, quod omnia poſtmodùm geſta attentata iudicentur, dec. 30. n. 4.

Amplia, etiamſi contineret clauſulam *ſine præiudicio via executiua*, ibid.

Curiæ quando timenda, & ſeruanda ſit in Ciuitate Ferrariæ, non obſtante priuilegio Clementis VIII., dec. 338. n. 10.

Habet implicitum decretum irritans, deciſ. 731. num. 4.

Intimata Principali in Curia operatur, quod omnia poſtmodùm in Partibus innouata attentatorum vitio ſubiaceant, ibidem num. 3. & ſeq.

Etiamſi illius notitia ad Procuratorem in Partibus non peruenerit, ibid.

Ita è conuerſo intimata Procuratori in Curia cauſat attentata quoad innouata per Principalem in Partibus, quantumuis inhibitionis ignarum, ibid.

Ligat etiam ignorantes, ibid. nu. 4.

Rotalis non ſolùm à Iudicibus inferioribus eſt reuerentèr recipienda, ſed etiam metuenda, deciſ. 103. num. 2. & 3. deciſ. 187. num. 4. dec. 338. num. 9.

Quia non ſpectat ad Iudices inferiores de illius viribus cognoſcere, deciſ. 338. numer. 9.

Siuè iuſta ſit, ſiuè iniuſta, dec. 128. num. 3 dec. 210. n. 1. & 4. dec. 537. n. 1.

Declara, vt in dec. 572. nu. 3.

Amplia, vt cauſet attentata etiam quoad

non nominatos in Commiſſione, deciſ. 210. num. 2.

Sperni non poteſt à Iudicibus inferioribus, dec. 537. num. 3. 9. & ſeqq.

Et eò minùs à Partibus, ob facilem recurſum, quem habere poſſunt ad Rotam pro illius moderatione, ibid.

INHIBITIONIS

Attentata commiſſa in ſpretum inhibitionis Rotalis purganda ſunt in primis, & antè omnia, dec. 537. num. 8.

Vide *ATTENTATA*.

INHIBITIONEM

Executio facta, vel *Poſſeſſio* capta poſt præſentatam inhibitionem, eſt attentata, dec. 10. n. 3. dec. 321. num. 4. deciſ. 128. num. 5. deciſ. 359. num. 2. dec. 537. nu. 1.

Amplia, quamuis fuiſſet capta in vim gratioſæ ſubrogationis, dec. 128. num. 5.

INIVSTITIA

Executionis litterarum Apoſtolicarum reſultat ex eo, quod non fuerit iuſtificata narratiua gratię, dec. 452. num. 6.

Impedit, quod ſententia tranſire non poſſit in iudicatum, ibid., deciſ. 219. num. 1. & 9. dec. 624. num. 1.

Etiamſi ab illa non fuerit appellatum, dec. 219. n. 1. & 9.

Vel appellatio interpoſita non fuerit proſecuta intra legitima tempora, ibid.

Inhibitionis Rotalis non eſt cognoſcenda à Iudicibus inferioribus, dec. 338. nu. 9.

Iudex appellationis non poteſt procedere prout in prima, ſed tantùm cognoſcere ſuper iuſtitia, vel iniuſtitia ſententiæ latæ, deciſ. 485. n. 2. & 5.

Non notoria ſufficit ad obtinendam reſtitutionem in integrum, dec. 250. n. 1. & 9.

Notoria æquiparatur nullitati, deciſ. 281. numer. 8.

Deduci debet ex iiſdem actis, deciſ. 165. num. 5.

Dici non poteſt, quando Iudex ſecutus fuit ſententiam aliquorum Doctorum, dec. 630. num. 5.

Dicitur, quæ nullo velamine celari poteſt, dec. 151. num. 7.

Requiritur, vt non ſit locus Ægidianæ, dec. 630. num. 5.

Reſultat ex eo, quod ſententia non iuſtificetur ex actis, dec. 656. n. 2.

in *Parte* operatur, quod ſentẽtia reuocari debeat in totum, quando fuit concepta per vnicam ſtructuram verborum, ſecundùm opinionem Rotæ, dec. 671. num. 1.

Reſultat ex eo, quod ſententia non iuſtificetur ex actis, dec. 408. n. 4.

Sententia non eſt attendenda, dum ſtrictè agitur de illius nullitate, dec. 600. nu. 9.

Tribuit ius petendi reſtitutionem in integrum aduerſùs ſententiam, deciſ. 250. num. 1. & 9. dec. 325. num. 3.

Et dicitur ſufficiens cauſa ad illam obtinendam, dec. 374. num. 1.

INIVSTITIÆ

Fumus ſufficit, vt Rota abſtineat ab executione ſententiæ latæ extra eam, donec diſcutiatur de meritis, & ſuper negocio principali, dec. 478. num. 7. & 10.

SANCTISSIMVS D.N. INNOCENTIVS XI.

Conſtitutionem edidit ſuper Statutis excluſiuis fœminarum, cuius tenor inſeritur poſt deciſ. 838. num. 7.

Promotus fuit ad purpuram à S.M. Innocentio X. ibid. num. 16.

INOBSERVANTIA

Contractus allegari non poteſt, quando illa prouenit ab vtroque contrahente, deciſ. 548. numer. 1.

Cenſetur namque vterque ſibi obſeruantiam ad inuicem remiſiſſe, dec. 523. n. 3.

INOPIA

Loci, & *Perſonarum* illius, eſt iuſta cauſa petendi tranſlationem Monaſterij, deciſ. 714. num. 2. & 6.

INOPIAM

Marito vergente ad inopiam, Vxor poteſt petere aſſecurationem ſuæ dotis, deciſ. 113. num. 3. & 16.

Limita, ſi duxerit Maritum inopem, ibid. num. 10.

Vide *ASSECVRATIO, DOTIS, VERGENTIA AD INOPIAM*.

INOPS

Dici non poteſt filius, qui habet Patrem diuitem, ob ſpem illius ſucceſſionis, dec. 113. n. 11.

INQVISITIONES

Profiteri volentis ſuper vita, & moribus debent præcedere illius profeſſionem ex Conſtitutione Sixti Quinti, deciſ. 552. num. 2. 7. & ſeqq.

Factæ præſumuntur, ibid.

INQVISITORES

Hæretica Prauitatis requirere poſſunt, qui diù in excommunicatione inſorduit, quomodò ſentiat de fide, dec. 69. nu. 13.

INQVISITVS

Delicti qui non eſt, præfertur in concurſu ad conſequendum Beneficium, deciſ. 1154 numer. 6.

INSERTIO

Delegationis non eſt neceſſaria in citatione facta per delegatum, dum Pars illius aliundè notitiam habuit, dec. 681. num. 6. & 8.

INSIGNIA

Sculpta in Eccleſia iuſpatronatus probant, dec. 347. num. 5.

INSINVATIO

Donationis vbi deficit, quando illa poſſit reuocari, quamuis facta ad Piam cauſam, deciſ. 727. n. 5. & ſeqq.

Fieri ampliùs non poteſt poſt oppoſitum illius defectum, dec. 255. num. 9.

Nec Parte repugnante, ibid.

Debet de voluntate inſinuantis, ibidem num. 10. & ſeqq.

Et eo viuente, ibid.

Solet poſt contractum, 253. num. 14. deciſ. 255. num. 1. & 16.

Ex interuallo, dec. 255. num. 1. & 16. deciſ. 626. num. 15. & 17.

Per acta alterius Notarij, deciſ. 253. nu. 14. dec. 255. nu. 1. & 16.

Neceſſaria eſt in contractu inito inter Patrem, & filium,

filium, deciſ. 226. num. 11. & 12. deciſ. 253. num. 8.
Item, quando filius minor contrahit cum Patris interuentu, dec. 253. num. 8.
Item in donatione facta à minore 20. annis ex Statuto Ciuitatis Spoleti vltra iuramentũ, dec. 626. num. 3.
Item in fideiuſſione facta per minorem, ex Conſtitutione Marchiæ, aliàs contractus eſt nullus, dec. 253. n. 1.
Item in tranſactione facta à minore, vel muliere in Prouincia Marchiæ ex illius Conſtitutione, dec. 205. nu. 1. 7. & ſeqq.
Aliàs tranſactio non ſubſtinetur, dec. 220. num. 1. & 10.
Non eſt in donatione acceſſoria ad concordiam, dec. 536. num. 10.
Nec in donatione cauſa mortis, deciſ. 695. num 5.
Nec in donatione non excedente valorem 500. ſolidorum, dec. 536. nu. 11.
Quid ſit, dec. 226. num. 12.

INSINVATIONIS

Defectus non eſt viſibilis ex ipſo donationis Inſtromento. deciſ. 6 6. n. 15. & 17.
Ideò non impedit, quominùs titulus donationis dicatur ſufficiens, ibid.
Probari per quem debeat, ibid. nu. 16. & 17.
Sublatus non dicitur per iuramentum, attentis Conſtitutionibus Marchiæ, deciſ. 253. num. 22.
Non Vſus in aliquo loco probatus non dicitur ex Inſtrumentis ſine ea rogatis, cùm inſinuatio fieri ſoleat ex interuallo, & per manum alterius Notarij, dec. 255. nu. 1. & 16.
Nec ex aliquibus Inſtrumentis ea carentibus, niſi conſtet, quod habuerint effectum, & obſeruantiam, ibid. n. 2.
Item, niſi conſtet, quod huiuſmodi inſtrumenta deuenerint ad notitiam totius Populi, ibid. num. 3.

INSORDESCENTIA

in *Excommunicatione* excluditur ex eo, quod excommunicatus abſolutionem petijt, & obtinuit, etiam quod illam nullitèr obtinuerit, dec. 69. num. 8.
Excuſatur per quamlibet cauſam etiam iniuſtam, ibid. num. 9.
Incurſa non dicitur ex ſola perſeuerantia ſub cenſuris, niſi etiam probetur animus induratus, & Clauium contemptus, ibid. nu. 7. 12. & 13.
Operatur, quod inſordeſcens poſſit ab hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus interrogari, quomodò ſentiat de fide, ibid. nu. 13.

INSPECTIO

Actorum probat negatiuã citationis, dec. 638. n. 2.

INSTANTIA

Capta cum defuncto continuari poteſt cum hærede, dec. 549. num. 8.
Fideiuſſor obligatus vti principalis, principalitèr, & inſolidum, tenetur in quacumque inſtantia, dec. 56. num. 18.
Procuratoris pro reuocatione præcepti, & admiſſione iurium productorum, facit in eo præſumere mandatum, deciſ. 684. num. 2. 12. & ſeqq. & n. 17.

INSTANTIÆ

Exitus quando liberet fideiuſſorem, deciſ. 56. num. 25.
Prima Iudex competens non eſt A. C. inter forenſes, dec. 635. num. 1. & 9.
Amplia, vt in verb. *Auditor Cameræ*.
Secunda Iudex non poteſt procedere prout in prima, dec. 485. num. 2. & 5.
Poteſt ſolummodò cognoſcere, an ſententia primi Iudicis ſit iuſta, vel iniuſta, ibid.
Maximè deficiente libello, ibid.

INSTITVTIO IN BENEFICIALIBVS

Attentata dicitur, quæ eſt facta lite pendente, dec. 160. num. 1. & 6.
Non præiudicat validitati præſentationis, dec. 116. num. 14.
Concedi poteſt ab Ordinario alteri ex præſentatis in paritate votorum virtute gratificationis ſibi competentis, dec. 17. num. 15. & ſeq. dec. 23. num. 9. dec. 657. num. 1. & 8.
Per Rotam vigore *Clem. Auditor de reſcript.* dec. 116. num. 16.
Conceſſa vni per Ordinàrium, & ſucceſſiuè reuocata per Metropolitanum, ac alteri conceſſa, iuſtificat gratiam *ſi neutri*, ibid. n. 11.
Debetur magis habili, & qualificato, inſpecto tempore inſtitutionis faciendæ, deciſ. 17. num. 10. & 11.
Oppoſitori habenti qualitates requiſitas, etiam abſque præſentatione Patronorum, ibid. num. 8.
Præſentato legitimè per Patronos, dec. 448. la 2. num. 3.
Præſentato à maiori parte Patronorum, dec. 341. nu. 1. 2. 4. & 9.
Præſentato ab vno ex Patronis, alijs præſentare non curantibus, dec. 321. nu. 6.
Prouiſo de Beneficio iuriſpatronatus probatis requiſitis, de quibus in deciſ. 269. num. 1. & 19.
Denegari per Epiſcopum non poteſt præſentato ſine legitima cauſa, dec. 530. nu. 5.
Maximè dum habet requiſita, deciſ. 459. num. 3.
Poteſt illi, qui vel non fuit præſentatus à Patronis, dec. 99. nu. 1.
Vel non habet legitimam ætatem, ibid.
Vel caret qualitatibus requiſitis à fundatore iuriſpatronatus, ibid.
Limita, ſi ex lege fundationis Beneficium debet conferri conſanguineis Teſtatoris, ibid. num. 2.
Aut certo generi perſonarum, ibid.
Effectuationem præſentationis probat, deciſ. 639. num. 3.
Lite pendente facta eſt attentata, ſuprà verſ. *attentata*.
Non præſumitur, niſi per allegantem concludentèr probetur, cùm ad euitandum attentata præſumatur potiùs facta, vel antè introductam litem, vel poſt illam terminatam, dec. 116. num. 12.
Nulla non infringit validitatem præſentationis, ibid. nu. 14.
Præſentationis effectuationem probat, ſuprà verſ *effectuationem*.
Secunda primam extinguit, dec. 116. n. 11.

Simoniaca dicitur, quæ fuit obtenta mediante litis ceſſione, expenſarum remiſſione, & certæ quantitatis promiſſione, deciſ. 396. num. 1. & 12.
Spectat ad Ordinarium, cui exhibenda eſt infra legitimum tempus nominatio, ſeù præſentatio Patronorum, dec. 615. n. 5.
Vni conceſſa per Ordinarium, facit ceſſare, & euaneſcere præſentationem alterius, dec. 116. num. 8.

INSTITVTIONIS

ad *Beneficiũ* Inſtrumentum probat iuſpatronatus, dec. 28. num. 1. & 11.
Cauſa appellabilis eſt, quando fuit iudicialitèr proceſſum, dec. 506. n. 3. & ſeqq.
Effectus per appellationem ab ea interpoſitam ſuſpenditur, dec. 116. nu. 10.

INSTITVTIONEM

Rota concedere poteſt præſentato vigore *Clem. Auditor de reſcript.*, dec. 116. nu. 16.

INSTITVTIONE

Appellatio interpoſita à denegata inſtitutione efficit Beneficium litigioſum, deciſ. 128. numer. 6.
Oppoſitio ſola tribuit ius in Beneficio pro obtinenda inſtitutione, etiam abſque præſentatione Patronorum, dec. 99. nu. 3. & 9.
Declara, vt ibi num. 10. & 11.

INSTITVTIONES

Extractæ à ſcribania Officialatus Epiſcopi probãt, dec. 102. num. 1.
Fieri debent ab Ordinarijs habentibus ad id facultatem, ibid. nu. 4.
Rogari ſolent per Cancellarium Epiſcopi, ibidem.
Solent difficilè ab Ordinarijs concedi, niſi conſtet de iurepatronatus, dec. 269. num. 3. & 4. deciſ. 347. n. 3. dec. 683. num. 5.
Subſecutæ poſt præſentationes faciliùs probãt iuſpatronatus, dec. 639. nu. 3.

INSTITVTIO IN PROPHANIS

Generalis hæredis non compræhendit bona fideicommiſſaria, & reſtitutioni ſubiecta, deciſ. 538. num. 5.
Maximè quando Teſtator vſus fuit verbis *in omnibus autem ſuis bonis &c.* ibid.
Compræhendere non dicitur bona, quæ adhuc non erant inſtituentis, nec illi debebantur, dec. 476. la 1. n. 5.
Facta ab habente facultatem diſponendi, an excludat vocatum in caſu non factæ diſpoſitionis, ibid. nu. 6. & ſeqq.
Ad materiam, vide ibid.
Hæredis facta in teſtamento rogato per publicum Notarium coram ſeptem Teſtibus ſeruatis debitis ſolemnitatibus valida dicitur, dec. 596. n. 1. 4. & ſeqq.
Valere facit teſtamentum, ibid.
Limitata cum verbis *quamdiù vixerit, & non vltrà*, importat fideicommiſſum fauore cohæredis, cui ſic inſtitutus tenetur poſt mortem bona reſtituere, deciſ. 642. num. 2, 3. & 5. deciſ. 707. num. 2.

INSTITVTI

Primi loco quando dicatur poſitus ſubſtitutus, dec. 43. num. 1.

INSTRVMENTVM

Accollationis cenſus quando dicatur ſtipulatũ ex falſa cauſa, dec. 505. num. 1. & 6.
Adeptionis poſſeſſionis illius anterioritatem probat, dec. 452. num. 2.
Album licèt ſit in aliqua parte, adhuc probat, dum continet omnia illius ſubſtantialia, dec. 273. num. 4.
Antiquiſſimum in Archiuio exiſtens etiam non recognitum probat, dec. 385. n. 4.
Quamuis de antiquitate non aliundè conſtet, quam ex illius data, ibid.
Apoca præualet in concurſu, deciſ. 377. num. 3. & 10.
Limita, quando Apoca fuit concepta cum requiſitis, de quibus *in l. ſcripturas C. qui pot. in pign. hab.*, ibid. num. 3. & 10.
Item limita, vbi agitur de Apoca adminiculata, ibid. nu. 10.
Aſſertio Notarij contra Inſtrumentum non attenditur in præiudicium Partis, dec. 436. numer. 27. dec. 653. num. 10.
Authenticum non eſt neceſſe, quod producatur, vbi Pars ad euitandas expenſas declarauit, ſe velle ſtare illius indicationi, dec. 321. num. 1. & 10.
Cauſam falſam quando dicatur continere, deciſ. 504. nu. 1. 4. & ſeqq.
Creditum probat, dec. 71. num. 1.
Dicitur in forma probanti, dum habet faciem Inſtrumenti publici, dec. 444. n. 1. & 12.
Item, in quo apparent omnia requiſita publici Inſtrumenti, ibid.
Item, quod fuit extractum à prothocollo Notarij de illo rogati Parte citata vigore cõpulſorialium Rotalium, dec. 199. nu. 1. 3. & ſeq. dec. 385. n. 2. & 12.
Diuiſionis probat contra diuidentes, & habentes cauſam ab eis, dec. 469. num. 1.
Identitatem probat, dec. 484. n. 1. & 7.
Donationis non probat defectum inſinuationis, quæ fieri ſolet ex poſt, & ex interuallo, dec. 626. num. 15. & 17.
Dotationis Beneficij probat iuſpatronatus, deciſ. 28. nu. 1. & 11.
Dotis facit probationem probatam, & rem claram reddit, & manifeſtam, deciſ. 393. numer. 6.
Extendi poteſt per Notarium de eo rogatũ, quoad clauſulas cæteratas, dec. 350. n. 4. 7. & 8.
Extractum lite pendente, & ſine compulſorialibus non probat, dec. 242. nu. 7. & 14.
Remotis in Partibus cum magna impenſa dicitur in forma probanti, iuncta præſertim temporis diuturnitate, nec eius fides minuitur, quamuis in extractione aliquid deficiat, dec. 385. n. 11.
Facit conſtare de bono iure, dec. 289. n. 1.
Probationem probatam, dec. 56. nu. 1. dec. 157. n. 1. 2. dec. 211. n. 1. dec. 282. nu. 1. deciſ. 289. num. 1. dec. 329. num. 1. & 10. dec. 339. num. 1. dec. 371. num. 2. dec. 418. num. 1. dec. 436. num. 20. dec. 439. n. 4. dec. 517. nu. 1.
Rem claram, & manifeſtam, ibid., dec. 71. num. 1. dec. 279. n. 1.
Falſum aſſerens Notarius de eo rogatus Partibus non præiudicat, dec. 436. n. 27.

Fundationis Beneficij probat iuſpatronatus, dec. 28.num. 1. & 11.
Limita, vbi non conſtat de illius effectua- tione,dec.242.n.6.
Iuſpatronatus poteſt mereri fidem ex ad- miniculis,ſtante clauſula *arbitrio Rotæ*, deciſ. 683.num.2.
Impugnari nõ poteſt ab eo,per quẽ fuit productũ, dec. 268. num.5.
Infeudationis Caſtri alienati pro pecunia, quan- do importet Simoniam, quoad iuſpatronatus annexum eidem Caſtro, deciſ.710.num. 3. & ſeqq.
Inſinuationis defectum non probat, cùm illa ſo- leat fieri ex interuallo, & per manus alterius Notarij,dec.626.n.15.& ſeqq.
Inueſtitura,in quo quis vocatur filius, vel nepos, probat agnationem, ſeù deſcendentiam, dec. 587. num.3.
Notarius de eo rogatus non poteſt in præiudiciũ Partium aſſerere, quod ſit falſum, deciſ.653. num.10.
Obligatione Camerali vallatum habet executio- nem paratam,dec.339.n.1.
Originale eſſe, & non exemplum, quomodò di- gnoſcatur, dec.385.n.5.& 6.
Producere non eſt neceſſe,quando Pars de- clarauit, velle ſtare indicationi, vel copiæ, dec.321.num.1.& 10.
Perfectum dicitur, in quo legitur clauſula *actum* cum præſentia Teſtium, deciſ. 444. num.4.14. & ſeq.
Præſumi quibus ex verbis, ſignis, aut clau- ſulis poſſit, dec.436.n.3.8.& 13.
Quod ſit,ſtatur depoſitioni Notarij, ibid.n. 4. & ſeq.
Poſſeſſionem probat, deciſ. 216. num.1. deciſ. 328. num. 6.dec.452.n.2.
Tam ad effectum manutentionis,ibid.& dec. 508.n.1.& 7.
Quàm ad quoſcumque alios effectus, deciſ. 51. num.1.
Maximè ſi illa ſit capta authoritate Iudicis, dec.710.n.1.
Procedit,alio tunc in ea non exiſtente, dec. 41.num.3.dec.328.num.7.dec.338.num.1.dec. 508. num.1.& 7.dec.556.num.2.& 9. dec. 589. num.4. dec.731.n.1.& 7.
Alio enim poſſidente, illam non probat, dec.182.num.4.
Limita, ſi ſit capta authoritate Iudicis, qui priuat anteriorem poſſeſſorem ſua poſſeſſio- ne, ibid.num.5.
Præfertur ſcripturæ priuatæ in concurſu, dec.408. num.1.
Probat, donec de contrario doceatur, dec. 245. num.4.
Probatur ex intitulatione, ſeù Rubrica reperta in libro Notarij prædefuncti cum dimiſſo ſpatio, quatenùs contractus, ſeu Inſtrumentum ſubſe- quens vniformetur,dec.436.nu.1.14. & 15.
Secùs, ſtante illius difformitate, ibid.
Producens cenſetur illud approbare, deciſ. 606. num.4.
Nedùm quoad omnia in eo contenta, ibi- dem.
Sed etiam quoad enunciata, ibid.
Non poteſt illud impugnare, dec. 268. n.5.
Productum Parte non citata non attenditur, & non probat, dec.653.n.12.
Retardari quando poſſit executionem ſen- tentiæ, illamque impedire, deciſ. 685. n.8.
Publicum facit probationem præ latam, & rem claram, & manifeſtam, ſuprà verſ. *facit*.
Redarguere volens de falſo ex capite erroris, de- bet illum probare plenè,& concludentèr,dec. 670.num.6.
Reddit rem claram, & manifeſtam, ſuprà verſ. *facit*.
Relatiuum ad aliud dicitur eſſe pars illius, ac illi ineſſe, dec.201.num.3.
Retrouenditionis Cenſus probat illius extinctio- nem, quæ etiam aliundè probari poteſt, dec. 606.num.3.& ſeqq.& n.8.
Simulatum non præſumitur, dec.284. n.16.
Maximè dum aliundè conſtat de veritate illius, ibid.
Solemnitatibus deſtitutum quatenùs appareat ex eius facie, ceſſat præſumptio, quod omnia fuerint ſolemnitèr geſta ex decreto Iudicis aliàs reſultans, dec.455.num.9.
Suſpectum dicitur, ſi non reperitur in prothocollo Notarij, qui de illo aſſeritur rogatus, deciſ. 653.num.8.& 18.
Nullam meretur fidem in ciuilibus,etiamſi ſuſpicio ſit leuis,ibid.num.11.
Vndè arguatur, ibid.nu.7.
Venditionis bonorum hæreditariorum probat illo- rum valorem, ſeù ſtatum ad effectum detra- hendi legitimam,dec.450.nu.1.7.& ſeqq.

INSTRVMENTI

Capitulum ſubſequens declaratur ab alio præce- denti, dec.359.nu.3.
Copia diuerſa ab alia copia, an fidem mereatur, ex inſpectione originalis diſtinguitur, deciſ. 436.num.23.
Simplex in concurſu fidei publicæ cum ori- ginali cõcordãtis nullam fidem meretur, ibid. num.26.
Amplia, vt nec reddat fidem publicam de facto ſuſpectam,ibid.
Nec illius executionem valeat retardare, ibid.
Simplex illud non probat, ibid.num.21. & dec.133.num.3.
Maximè in concurſu copiæ authenticatæ per Notarium publicum,dec.436. nu.22.
Effectuatio probatur ex pluribus enunciatiuis emiſſis in alijs Inſtrumentis, deciſ. 444. num. 10. & ſeqq.
Fides adminiculis ſuppletur, deciſ. 385. nu.11.
Maximè, quando Rota procedit vigore Commiſſionis continentis clauſulam *arbitrio*, dec. 685.num.3.
Minui non poteſt ex eo, quod aliquid in extractione deficiat,dum agitur de Inſtrumen- to antiquo extracto in partibus remotis, & cum diuturnitate temporis, deciſ. 385. nu- mer. 11.
Imbreuiatura,matrix, ſeù ſchedula probat extin- ctionem cenſus, iuncta obſeruantia non ſol- uendi fructus,dec.436.num.17.
Reperta in Archiuio inter alias ſcripturas authenticas Notarij probat, ibid.n. 11.

Quam-

Quamuis careat Notarij ſigno, & ſubſcriptione, ibid.
Lectura probat negatiuam defectus cauſæ, deciſ. 467.num.2.
Matrix, ſuprà verſ. *Imbreuiatura*.
Obſeruantia deducitur ex enunciatiuis emiſſis in alijs Instrumentis, dec. 444.nu. 10. & ſeqq.
Ratificatio inducitur ex eo, quod illius vigore fuerit iudicialitèr actum, deciſ. 625. num. 1. & 11.
Item ex eo, quod illud fuerit in actis productum, ibid.
Ex vſu illius, ibid.
Et ex eo, quod vigore illius fuerint exactæ pecuniæ, ibid.n.3.
Schedula, ſuprà verſ. *imbreuiatura*.
Sigillum, mox verſ. *ſubſcriptio*, & verſ. *ſubſtantiam*.
Subſcriptio per Notarium firmata ſufficit, vt dicatur in forma probanti abſque alio ſigillo, dec.444.num.6.& 13.
Subſtantiam non concernit Notarij ſigillum, ibidem.
Veritas valdè deſumitur ex atteſtationibus Notariorum, & Peritorum, dec.653.n.9.
Vitium viſibile reſultare dicitur ex eo, quod ſit abolitum, vel caſſatum, dec.436.n.17.
Vnius enunciatiua non probat, deciſ. 670.n.7.
Etiam in antiquis, ibid.
Obſeruantia, & effectuatio probatur ex enũciatiuis aliorum Inſtrumentorum, deciſ. 444. num.3.& 10.

INSTRVMENTO

Cauſæ expreſſæ in Inſtrumento accollationis cenſus falſitas ex quibus dicatur apparere, deciſ. 504.num.1.4.& ſeqq.
Teſtes à pari procedunt cum Inſtrumento, quando agitur de probanda poſſeſſione ad effectũ manutentionis, dec.589.n.1. & 14.
Declara, vt ibi num. 15.
Vti an velit pro bono, & legali interrogatus, an teneatur præciſe reſpondere, vel reſpondere poſſit, ſe velle illo vti pro bono, donec, & quouſquè, fuerit legitimè certioratus de contrario, dec.713.num. 1.& ſeqq.& n.5.& ſeqq.

INSTRVMENTA

Deſcendentiam probant ad effectum ſucceſſionis, dec.503.num.1.& 6.
Quamuis non excedant centum annos, iunctis adminiculis, ibid.
Locationum factarum de bonis controuerſis probant quaſi poſſeſſionem exigendi eorum penſiones ad effectum manutentionis, deciſ. 567. num.1.& ſeqq.
Nouitèr producta quando retardare valeant executionem Sententiæ, dec.683. nu.8.

INSTRVMENTORVM

Enunciatiua probant deſcendentiam, deciſ. 503. num.1.& 6.
Etiamſi non excedant centum annos, iunctis adminiculis, ibid.
Probant effectuationem, vſum, & obſeruantiam alterius Inſtrumenti, dec. 444. num. 10.& ſeqq.
Pluralitas non præſumitur, ibid.nu.3.

INSTRVMENTIS

Teſtes quando procedant à pari cum Inſtrumentis, vide *INSTRVMENTVM*.

INTELLIGENTIA

Argui non poteſt ex præſentia, cùm detur caſus, quod quis actui ſit præſens, & tamen illum non intelligat, dec.621.nu.5.

INTEMPERIES

Aeris eſt iuſta cauſa ad petendam tranſlationem Monaſterij, deciſ. 638. numer. 9. & 13. deciſ. 662.num.2.dec.714.num.5.

INTENTIO

Actoris indicat qualitatem iudicij, non autem exceptio rei, dec.252.num.6. & 13.
Epiſcopi dicitur fundata in diſpoſitione iuris pro conſecutione quartę decimationum ab omnibus Parochis ſuæ Diœceſis, dec.614. nu. 1. & & ſeqq.dec.667.n.1.& 6.
Amplia, etiam quoad vnam ſpeciem loco aliarum ſubrogatam, ibid.n.3.& 5.
Item pro exercitio omnimodæ iuriſdictionis intra ſuam Diœceſim, vide *EPISCOPVS*.
Principalis Partium ſemper attenditur in qualibet diſpoſitione, dec.716.nu.8.
Repudiandi hæreditatem differt ab ipſa repudiatione, dec.535.nu.5.
Inducitur ex verbis, ſe velle eſſe hæredem, quatenùs adſint bona, ibid.
Statuentium præſumitur prouidendi ſubditis, non autem forenſibus, dec.554.num.7.
Teſtatoris præſumitur, quod voluerit grauare hæredem minùs quàm fieri poſſit, deciſ.524. num.6.& 10.

INTENTIONIS

Fundamentum ab Actore probandum eſt, dec.632. num.3.7.& ſeqq.

INTERDICTVM

Matrimonij poſtquam fuit à Iudice, an illud validè contrahi poſſit, dec.340.n.7.
Quorum bonorum competit auiæ maternæ pro cõſequendis bonis neptis, cui ſucceſſit ab inteſtato, dec.100.n.4.& 20.
Competit filijs contra fideicommiſſarium pro conſequenda portione eis debita, quando eſt certa ratione loci, & quotæ, deciſ.554.n.1.
Competit quibuſcumque venientibus ab inteſtato ad conſequendam immiſſionem ſuper bonis, quæ defunctus poſſidebat tempore obitus, dec.47.num.1.
Denegatur contra titulo poſſidentem, ibidem n.2.& dec.554.nu.1. & 12.
Limita, ſi poſſideat pro hærede, vel pro poſſeſſore, dec.554.n.1.& 12.
Exceptionibus requirentibus altiorem indaginem non impeditur, dec.47.nu.2.
Quando, quibus, & contra quos detur, dec.32.nu.12.
Retinendæ importat reſtitutionem fructuum à die litis motæ, ſeu conteſtatæ, deciſ. 493. n.3.&5.
Saluiani competit etiam legatarijs pro conſecutione legatorum, dec.564.n.2.& 3.
Extrema quæ requirat, ibid. nu. 1.& deciſ. 613.num.5.
Reliqua, vide in verbo *SALVIANVM*.
Vti poſſidetis datur ad remouendum impedimentum poſſeſſori præſtitum contra impedientem, dec.147.num.5.
An detur in quaſi poſſeſſione ſeruitutis, ibidem nu.5.

Quid

Quid ſit, quos pariat effectus, cum alijs ad materiam, ibid.num.15.

Requirit poſſeſsionem de tempore motæ litis, dec.40.n.4.

INTERESSE

Aſſertione Partium non probatur, deciſ.369.n.7.

Cenſus impoſiti ſuper re aliena fructus debentur ſaltem loco damnorum, & intereſſe, dec. 188.ſub num.5.

Citatio ad dicendum contra proteſtationem, vt debitor teneatur ad intereſſe perſonalis, requiritur, dec.420.nu.6.15.& ſeqq.

Debitum vt dicatur, non ſufficit illius proteſtatio, ibid.nu.4.

Amplia, vt nec ſufficiat fides Proxenetæ ſuper occaſione reinueſtiendi, ibid.

Compromittens litem communem cum aliis, non dicitur illam extinxiſſe quoad alios intereſſe habentes, qui nō interuenerunt compromiſſo, dec.488.n.6.10.& ſeqq.

Enunciatiua emanatæ à perſonis habentibus intereſſe non releuant ad probandum dominium, dec.661.nu.8.

Habentes in executione gratiæ continentis clauſulam *quorum intereſt* ſunt citandi, aliàs Sententia eſt nulla, dec.463.n.2.& 8.

Iudicis in Cauſa eſt iuſtum motiuum pro admittenda recuſatione illius tanquàm ſuſpecti, dec. 703.nu.5.& 6.

Iurium ad petendam editionem requiritur, aliàs petens non auditur, deciſ. 246. nu.11.

Lucri ceſſantis non debetur, niſi probatis requiſitis *Caſtrenſis*, dec.154.nu.2.4.& ſeq.

Mandantis quomodò probetur ad verificandam conditionem in mandato contentam, *quatenùs conſtet de eius intereſſe*, deciſ. 371. num.5.& ſeqq.

Mora ſola nō ſufficit, vt debeatur intereſſe, niſi cōcurrant alia requiſita *Pauli de Caſtro*, dec. 420. num.10.

Probandum eſt plenè, & concludentèr, aliàs non debetur, dec.420.num.1.

Nec ſufficit probare, quod ex illis pecuniis creditor voluerit emere, niſi etiam probetur, quod ob illarum non ſolutionem emere non potuerit, ibid. n.5.

Proprietarij quomodò concurrat cum illo vſufructuarij, dec.371.n.11.

Proteſtatio ad hoc, vt debeatur intereſſe, fieri non poteſt per Procuratorem ſine ſpeciali mandato, dec.420.num.5.

Cum hæc ſit res conſiſtens in animo, ibid. Vide ſuprà verſ. *debitum*.

Proximiores quatenùs iurauerint non habere in contractu mulieris, vel minoris, non ſufficit, niſi etiam iurauerint, illud non tendere in præiudicium ipſius, dec.455.n.6.& 13.

Stylus, quod expedito mandato, & factis diligentijs debeatur intereſſe, reprobatur, dec.422.n.9.

Tertij venientis ad cauſam debet ab ipſo Tertio admiſsionem petente iuſtificari, deciſ.381. n. 3.4.11.& 12.

Sufficit apparens, dec.192.nu.4. & 10.

Teſtes de Vniuerſitate adhuc probant pro ea, quando non agitur de ſingulorum intereſſe, dec.595.num.1.& 7.

Non autem quando agitur de intereſſe eorum, deciſ. 734. numer. 5. 14. & ſeq.

Vocatus conditionalitèr, pendente conditione adhuc poteſt agere pro eius intereſſe, dec.607. num.9.& 11.

INTERESSENTIA

Diuinis Officiis requiritur ad effectum conſequēdi diſtributiones quotidianas, dec.144.n.8.

Probatur ex libro Capituli, dec.80. n. 10.

Proximiorum in contractu mulieris, vel minoris, vide *CONSANGVINEORVM*.

INTERPELLATIO

Fratris ad conſtituendam dotem requiritur, vt poſsit dici in mora, & quod Sororem dotare noluerit, ſicque Soror aſpirare poſsit ad ſucceſsionem. dec.541.n.4.

Aliàs conditio, & dies nuptiarum tanquàm incerta non conſtituit in mora ſine interpellatione, ibid.n.6.& 8.

Hæredum requiritur, vt Vidua petere poſsit fructus dotales, dec.24.num.1.8.& 10.

INTERPRETATIO

Donationis ſtrictè fieri debet, itavt minùs lædat donantem, quàm fieri poſsit, deciſ.480.n.11.

Falſitatis ad excluſionem quælibet ſumenda eſt, dec.670.nu.4.17.& ſeqq.

Hæredis fauore ſumenda eſt, vt cenſeatur per Teſtatorem grauatus, quominùs fieri potuit, dec.524. num.6.& 11.

Legati talitèr eſt capienda, quod illud ſit vtile legatario, ibid nu.7.

Scripturarum fieri debet contra producentem, & ſe fundantem in illis, dec.415. num. 10.

Statutorum deſumitur ex obſeruantia ſubſecuta, dec.530.n.3.dec.695.n.5.

Quando non eſt contra expreſſam illorum diſpoſitionem, non requiritur, quod ſit præſcripta. ſed ſufficit, quod ita aliquando fuerit obſeruatum, dec.695. n.6 & 11.

Teſtatoris contra expreſſam voluntatem non admittitur, dec.607 n.2.

INTERROGATORIA

Conficiendi, & Teſtes examinandi ars dicitur non modici ponderis, & qui tractent de hac materia, dec.143.nu.20.dec.512.nu.8.

Dare vbi Pars neglexit, Teſtes ſine illis dicuntur validè examinati, dec.643.n.18.

Velle vbi Pars fuit proteſtata, Teſtes examinati ſine illis, dicuntur nullitèr examinati, dec.593.num.5.

Data vbi fuerunt ab altera Parte, examen non poteſt de nullitate redargui, eo quod deficiat citatio *ad videndum iurare Teſtes*, deciſ.143.nu. 1.16.& 17.dec.512.n.3.& 7.

Nec ex eo, quod deficiat Iudicis decretum pro receptione iuramentorum facienda à Notario, dec.512.n.1.& 7.

Quando ex illis ſanetur nullitas examinis, dec.146.n.20.

Teſtes ſine illis dicuntur nullitèr examinati, & non probant, dec.644.num.5.

Impertinentia ſunt a Iudice reſecanda, deciſ. 512. num.3.& 5.

Nec Teſtes ſuper illis debent examinari, ibi.

Non tamen poſſunt reſecari à Iudice remiſſoriali, quia pro reſecatione ſunt remittenda ad Iudicem delegantem, ibid.nu.8.

Procurator dum dedit, dicitur mandatum acceptaſſe,

taſſe, deciſ. 431. numer. 5.

Terminus ad dandum interrogatoria per Iudicem præfixus ex Conſtitutionibus Marchiæ non incipit currere, niſi à die datæ, vel oblatæ copiæ articulorum, dec.648.num.10.

INTERROGATORIIS

Arbitrium Rotæ non intrat pro ſanatione nullitatis examinis Teſtium, qui fuerunt examinati coram Iudice recuſato tanquàm ſuſpecto ſine Coniudice, & ſine interrogatorijs, dec.703. num.1.8.& ſeqq.

E'conuerſo facilè intrat ad deferendum Teſtibus cum interrogatorijs examinatis, deciſ. 593.num.4.dec.621. num.13.

Teſtes examinati in præſentia Partis, & cum interrogatorijs, dicuntur validè examinati, dec. 648.num.16.

Quando dicantur validè, vel nullitèr examinati cum, vel ſine interrogatorijs, vide *INTERROGATORIA*.

INTERROGATIO

Hæredi vbi fuit facta, an ſit, vel velit eſſe hæres, quando ex illius reſponſione reſultet aditio, vel repudiatio hæreditatis, deciſ. 535. n.7.

Iudicialis vbi præceſſit, reſponſio debet dari ita deliberata, vt ex ea certus reddatur Aduerſarius, dec.357.num.9.

INTERROGATVS

Hæres, an talis ſit, vel eſſe velit, vbi conditionalitèr reſpondet, an cenſeatur repudiare hæreditatem, dec.357.num.3.6.& ſeqq.

Teſtator quatenùs fuiſſet de vno caſu, præſumitur, quod feciſſet id, quod de alio ſimili diſpoſuit, dec.156.nu.14.

Teſtis licèt non fuerit, adhuc tenetur reddere cauſam ſcientiæ in his, quæ pendent à iudicio intellectus, dec.453.n.5.

Vti an velit Inſtrumento producto pro bono, an teneatur præcisè reſpondere, vel poſſit reſpondere, velle illo vti, donec, & quouſque de contrario fuerit legitimè certioratus, dec.713. num.1.& ſeqq.

INTERVENTVS

Coniudicis vbi deficit, an, & quando ſubſtineri poſſit examen, dec.593.nu.18.

Minoris tanquàm proximioris non valet authorizare contractũ alterius minoris, dec.423.n.7.

Proximiorum non requiritur, quando filius contrahit cum Patre, vel cum interuentu Patris, dec.253.num.2.

Quando requiratur, & quomodò probetur, quod interuenire non potuerint in contractu geſto per Mulierem, vel minorem, dec. 219. num.6. 16.& ſeqq.dec.455. num.14.

Teſtium requiritur loco creditorum abſentium in confectione inuentarij, deciſ. 579. num. 1. vbi declaratur.

INTESTATVS

Deceſſiſſe quilibet præſumitur, itaut contrarium aſſerenti incumbat onus probandi, dec. 639.n. 10.& ſeq.

INTIMATIO

Debitoris an ſit neceſſaria, vt cambia debeantur, dec.500.num.4.

Executa non dicitur legitimè, niſi fuerit facta per aliquem ex Nuncijs publicis, & iuratis ad ſimilia facienda deputatis, cuius relationi ſtandum ſit, dec.487.num.6.& ſeq.

Executorialium debet præcedere, vt deindè illis reproductis, ac ſeruatis quatuor terminis ad docendum de paritione procedatur contra contumaces ad declaratoriam, deciſ. 366.num.1. 2.& 11.cum alijs, de quibus verb. *DECLARATORIA*.

Solummodò fieri poteſt per Executorem mandati Rotalis, dec. 150.nu.1.& 6.

Nec poteſt contra contumaces, vel contrauenientes ad excommunicationem procedere ſine vitio attentatorum, ibid.

Habetur pro executa contra impedientem illius executionem, deciſ. 344. n.2. deciſ. 366.n.10.

Mandati Rotalis perſonalitèr facta requiritur ad effectum procedendi ad declaratorias, deciſ. 401.num.6.

Moleſtiarum, vide *DENVNCIATIO, EMPTOR, EVICTIO, MOLESTIÆ*.

Reuocationis mandati eſt neceſſaria, aliàs illa Partem non afficit, dec.573.n.6.& 8.

Superſeſſoria contra Principalem executa hic in Curia operatur, quod omnia poſtmodùm per eius Procuratorem in Partibus innouata attẽtatorum vitio ſubiaceant, deciſ. 731. n.6.& 9.

Quamuis in Partibus illius notitia non deuenerit, ibid.

Idem dicendum de ſuperſeſſoria intimata Procuratori in Curia, vt cauſet attentata quoad innouata per Principalem in Partibus, licèt illius ignarum, ibid.

INTRVSIO

Alterius narrata per expeditores non indiget probatione, dec.233.num.12.

INVENTARIVM

Adminiſtrator, qui non gerit officium publicum, non tenetur conficere, dec.193.nu.6.

Nec contra eum ob omiſſum inuentarium defertur iuramentum in litem, ibid.

Allegare non ſufficit, niſi etiam exhibeatur, dec. 110.num.11.

Bona omnia hæreditaria continere debet, deciſ 579.num.2.& 7.

Clarè, & diſtinctè, non autem in confuſo, ibid.

Deſcripta eorum qualitate, & quantitate, ibid.

Quod ſi non contineat omnia bona, non dicitur legitimè factum, ibid. num. 4. & 6. & dec. 75.antè num.8.

Limita, dum omiſſio non fuit doloſa, ibid.

Quomodò autem ad hunc effectum doli præſumptio excludatur, ibid.

Citationem requirit creditorum, qui ſunt certi, & præſentes, dec.75.n.2.dec.579.n.3.

Quouerò ad incertos ſufficit, quod citentur ad valuas, dec. 75.nu.3.

Declara, vt in d. dec.579.nu. 3.

Creditorum abſentium loco requirit interuentũ Teſtium, ibid.num.1.

Declara, vt ibid. nu.5.& ſeqq.

Decreto Iudicis roboratum, præſumitur ritè, & rectè factum, ibid.num.2. & 7.

Eximere non poteſt ab executione bona hæreditaria, dec.110.num.14.

Hæredem Vxorem iuuat, vt pro debito Mariti defuncti non teneatur, dec.553.num.1.

Hæres dum non confecit, non poteſt contra fideicommiſſariũ prætendere retentionem bonorum pro debitis fideicommittentis per ipſũ extinctis, offerente fideicommiſſario pecuniam ſolutam reſtituere, deciſ. 491. numer. 1.
Incipere ſufficit coram Iudice in Vrbe, deciſ. 75. ante num.7.
Inualidum quarè aliquandò Rota iudicauerit, & aliquando validum, ibid. num. 12. & ſeqq.
Suffragari non poteſt ad reddendam rationem, dec.97.num.12.
Inuentum quarè fuerit, deciſ. 75. numer. 9. & ſeqq.
Legitimum dicitur, quod fuit confectum cum requiſitis traditis per *Doct. in l. fin. C. de iure delib.* ibid.num.1. & 8.
Loco in illo fieri debet, in quo adeſt maior pars bonorum hæreditariorum, deciſ. 579.num.1. & ſeqq.
Declara, vt ibid.n.5. & ſeqq.
Lucrum hæredi non poteſt afferre, ſed tantummodò eum à damno præſeruat, deciſ. 110. num.13.
Maiori quoquè ad conficiendum datur reſtitutio in integrum aduersùs inconſultò aditam hæreditatem, ex aliqua iuſta, & rationabili cauſa, dec.666.nu.9.
Amplia, vt ibid.
Nullitèr facere, & non facere, paria ſunt, deciſ. 97.num.10.
ob *Omiſſionem* aliquorum bonorum in eo non deſcriptorum, an dicatur inualidum, ſuprà verſ. *bona*.
Deſcriptionis creditorum hæreditariorum non vitiatur, niſi omiſſio ſit doloſa, dec. 75. num.6.
Præſeruat hæredem in bonis, & iuribus proprijs, ne confundantur cum hæreditarijs, deciſ. 553. num.2.& 7.
Probat alia bona non extare in hæreditate, prætẽrquàm in eo deſcripta, deciſ. 399.n. 6.
Subſcriptionem hæredis requirit, deciſ. 579. numer. 1.
Vel Teſtium, quatenùs hæres ſcribere neſciat, ibid.
Declara, vt ibid.num.5.& ſeqq.
Limita, ſi ſit factum coram Iudice decretum interponente, tum enim validum eſt, quamuis deficiat ſubſcriptio hæredis, deciſ. 75.num.5.
Suffragari non poteſt, quando non eſt legitimum, dec.399.num. 7.
Tutelare plenè probat contra Tutorem conficiẽtem, vt teneatur reddere rationem de omnibus bonis in eo deſcriptis, deciſ. 57. num. 2. & 10.
An, & quando habeat, vel non habeat executionem paratam contra Tutorem, ibidem num.11.
Quomodò differat ab inuentario hæredis, dec.97.nu.13. & ſeqq.
Differunt enim in forma, cauſa, & effectu, ibid.num.13 & ſeqq. vbi de materia.
Tutoris vt ei ſuffragetur in actu reddendæ rationis, debet continere deſcriptionem omnium, quæ defunctus reliquit in bonis ſuis, ibidem numer. 4. 9. & ſeq.
Aliàs non iuuat, ibidem.
Validum ſuffragatur ad reddendam rationem, dec. dec.97.num.12.
Vxori iuuat, vt non teneatur de proprio, quamuis ſit hæres Mariti, ſupra verſ. *hæredem*.

INVENTARIO

Facultas addendi, & minuendi per Practicos in inuentario ſolet reſeruari, dec.75.n.7.
Præſumptionem doli ex omiſſione aliquorum bonorum aliàs reſultantem excludit, ibi.
Quando ſuffragetur, & quando non, dec. 97.num.2.& ſeq.
Ratio reddi poteſt etiam ſine inuentario, ibidem num.5.& 12.
Standum eſt, quando illud fuit legitimè factum, donec contrarium iuſtificetur, deciſ.117.n.15.

INVERISIMILE

Eſt, quod Clericus Beneficiatus habeat filios legitimos, & naturales, dec.607.num.7.
Quod Iudex interponat decretum in actu, ex quo reſultaret enormiſſima læſio, dec.480. num.21.
Reliqua vide in ſuis ſedibus.

INVERISIMILITVDO

Arguit falſitatem in depoſitione Teſtis, dec. 436. num.24.
Materia articulatæ indicat calumniam articulorum, dec.42.num.3.

INVESTIMENTVM

Certis in corporibus quando non fuit conditionalitèr ordinatum, poteſt intrare arbitrium boni Viri, dec.607.num.14.
Pecuniarum retractarum ex bonis fideicommiſſarijs alienatis, operatur, vt non poſſit dici diminutum fideicommiſſum, dec.533.n.5.

INVESTITVRA

Acquiſitio ex inueſtitura, ſeù contractu non cenſetur prohibita ex Conſtitutione prohibente acquiſitionem ex teſtamento, vel ab inteſtato, dec.545.num.13.
Antiqua non alteratur ex conceſſione iuriſpatronatus virtualitèr, quamuis non expreſſè in primis inueſtituris compræhenſa, dec.373.n. 9.
Approbata non dicitur ab eo, qui recepit ab inueſtito Capſoldum, dum contra illam in iudicio reclamauit, dec.83. num.9.
Attentata dicitur facta lite pendente, ibidem n.6.
Item poſt preſentatam inhibitionem Rotalem, ibid.
Maximè ſi fiat diuerſimodè à primis, ibidem.
Et dum non habet relationem ad inueſtituras antiquas, ibid.n.5.
Reuocari debet, ibid.nu.10.
Reuocari poteſt ex mero officio Iudicis, cuius maieſtas fuit læſa, ibid.
Dominium non probat fauore inueſtientis in præiudicium Tertij, dec.729.nu.1.8. & ſeq.
Quidquid ſit in præiudicium recipientium, & habentium cauſam ab illis, ibid.
Facta ſimplicitèr duobus fratribus pro ſe, eorumque filiis, & deſcendentibus maſculis, & deficientibus maſculis pro fœminis, deficientibus maſculis vnius lineæ, deuoluitur ad fœminas eiuſdem lineæ, non autem alterius, dec. 737.num.4.

Finita non dicitur ex eo, quod ſit finita linea, dum bona ſunt tranſitoria ad quoſcumque, dec.90. num.5.

Pluribus facta quando cenſeatur ordine ſucceſſiuo, vel ſimultaneo, deciſ. 398. numer. 3. & 5.

Renouari debet proximioribus vltimi defuncti, etiam ab Eccleſia, deciſ. 545.num. 1. & ſeqq. dec.680.num.1.20.& ſeqq.

Maximè dum Eccleſia nouam fecit inueſtituram extraneis,dec.545.num.3.

Et proximiores habent annum ad petendam huiuſmodi renouationem, ibidem numer. 6.

Alia plura ad hanc materiam,vide in verbo *EMPHYTEVSIS*.

Secunda inualida non dicitur tanquàm facta à non habente poteſtatem,dum præcedens erat valida, & ſolemnis, dec.90.nu.4.

Receſſum à prima non importat, niſi id expreſsè dicatur, prout requiritur neceſſariò, ibid.nu.2.9.& ſeq.

Eò minùs,dum apparet facta ad cauthelam, ibid. num.3.

Terrarum vnius dominij non comprehendit Terras exiſtentes in alio dominio, deciſ. 83. numer. 7.

Vide *CONCESSIO, EMPHYTEVSIS*.

INVESTITVRÆ

Renouatio quando debeatur, vide *EMPHYTEVSIS*.

Tenor ſemper eſt attendendus, deciſ. 674. nu.5. 7.& ſeq.

IVDEX

Aduerſarium ſe facit procedendo ad vlteriora in Cauſa, poſtquàm fuerat recuſatus vti ſuſpectus cum appellatione ab vlteriori proceſſu, dec.593.num.10.

Quo ſtante non eſt neceſſe, quod recuſationis cauſæ vlteriùs iuſtificentur, ibid. num. 11. & 21.

Appellationis non poteſt pronunciare prout in prima, ſed tantummodò confirmare, vel infirmare Sententiam latam in inſtantia præcedenti, dec.485.num.2.

Maximè, dum non præceſſit nouus libellus,ibid.

Appellatione interpoſita adhuc poteſt procedere ad executionem ſuæ Sententiæ, dum ea de iure non eſt appellabilis, deciſ. 149. num. 1. & ſeqq.dec.618.nu.6.

Hinc appellatio ab interlocutoria non impedit, quominùs Iudex poſſit ad vlteriora in Cauſa procedere,dec.618. n.6.

Quatenùs verò Sententia eſſet appellabilis, nullitèr, & attentatè procederet, dec.30. nu. 1.2.& 3.dec.138.num.1.

Vide verbo *APPELLATIO*.

Articulos impertinentes debet reſecare, deciſ. 528. num.5.

Attentata in eius ſpretum commiſſa debet reuocare,dec.83.num.10.

Etiam ex officio, ibid.

Attentatis quando dicatur renunciaſſe ex eo, quod permiſerit in Cauſa procedi ad vlteriora, dec.664.num.8.

Atteſtans, ſe non legiſſe iura producta, fidem non mereatur, deciſ. 350. numer. 6.

Id enim concernit eius laudem, vel vituperium, ibid.

Auditor Cameræ competens non eſt in prima inſtantia, vbi agitur de Cauſa ordinaria inter forenſes,dec. 685. num.1.& 9.

Ideò dicitur nullitèr proceſſiſſe, etiamſi ad ſubhaſtationem deuenerit,ibid.

Ordinarius, & Primarius eſt Romanæ Curiæ,dec.516.n.3.

Auditor Rotæ in Cauſa deputatus exequitur litteras Apoſtolicas in Cauſa Beneficiali coram ipſo introducta,dec.488,num.2.& 12.

Et facit omnia, quæ ad illarum executionem ſunt neceſſaria,ibid.

Amplia, quod ſi aliquid extra Rotam innouetur coram alio executore, id totum reuocat tanquàm attentatum, ibid. num. 5.12. & ſeqq.

Vide *AVDITOR ROTÆ*.

Cauſæ principalis eſt etiam Iudex annexorum, & connexorum illius,dec.441.nu.5.

Per *Clauſulam Conſtituti* in Inſtrumento deliberationis appoſitam poſſeſſionem non transfert in deliberatarium, deciſ. 165. numer. 6. & 16.

Certus de ſua iuriſdictione debet eſſe, deciſ. 685. num.3.

Aliàs nullitèr procedit, ibid.

Amplia, quamuis procedere poſſet virtute priuilegij, quia dum illud non fuit allegatum,itaut redderet certam iuriſdictionem, inualidè dicitur proceſſiſſe, ibid.

Dicitur certus eo ipſo, quod coram eo fuerũt præſentatæ litteræ Apoſtolicæ,dec.350.n.6.

Etiamſi ipſe affirmaret, ſe litteras non vidiſſe,vel perlegiſſe,ibid.

Vt ſit, requiritur extenſio obligationis Cameralis, dec.50.n.1.dec.430.num.18.

Commiſſione deficiente,nullitèr procedit,& ea ſtante validè,dec. 600.num.4.dec.618.nu.4.

Vide *COMMISSIO*.

Competentem dum ſe pronunciauit, ab huiuſmodi pronuncia datur appellatio, deciſ. 593. num.8.

Condemnatus vna cum Officialibus ad certam pecuniarum ſummam, tenetur ad illam pro dimidia, & ad aliam dimidiam tenentur Officiales,dec.319.num.8.

Curatorem extraneum deputare non poteſt, niſi citatis duobus agnatis, affinibus, vel viciniis pupilli, vel alijs iuxta diſpoſitionem Statutorũ Vrbis,dec.534.num.4.& 9.

Ad lites minori dare non poteſt, niſi citata illius Tutrice, vel alia legitima perſona ad cõparendum legitimè,dec.551. nu.6.

Delegationem qui ſimplicitèr acceptauit,quãdo ſit requirendus ad actum ſimul cum alio Coniudice,dec.734.num.7.

Delegatus ingerere ſe non poteſt in Cauſa vltra ſibi commiſſa,dec.85.n.2.& 5.

Nominans ſe Vicarium, vel Epiſcopum in ſubſcriptione actus, ſeù Sententiæ, cenſetur id feciſſe ad demonſtrandam propriam perſonam; non autem, vt dicatur proceſſiſſe tanquàm Ordinarius, deciſ. 600. num. 3. & 10.dec.698.num.7.

Maximè dum aliàs, & iure ordinario actus non valeret, ibid.

Papæ poteſt vices ſuas alteri demandare, deciſ. 648. num. 1. 19. & ſeqq. deciſ. 681. numer. 1.

Aliumque ſubdelegare, ibid.

Signantèr, quoad examen Teſtium, deciſ. 681. nu. 1.

Reſeruata ſibi ſemper iuriſdictione quoad negocium principale, ibid.

Etiamſi delegatio fuiſſet concepta per verba *diſcretioni tuæ mandamus*, dec. 648. num. 2. & 3.

Præſumitur proceſſiſſe tanquàm delegatus, & non tanquàm Ordinarius, dum aliàs actus non valeret, dec. 698. nu. 7.

Quis dicatur, & de pluribus delegationum ſpeciebus, dec. 85. nu. 4.

Sententiam ſubſcripſiſſe præſumitur tanquàm Delegatus, deciſ. 600. numer. 2. & 10.

Deputatus ſeruare debet formam ſuæ deputationis, deciſ. 701. nu. 4.

Dilatione ad certiorandum Principalem per Procuratorem allegata pendente, non poteſt validè procedere, & nullitèr procedit, deciſ. 132. nu. 7. & 14.

Amplia, vt idem ſit dicendum de quacumque dilatione iudiciali, vt in verb. *Dilatio*.

Eccleſiaſticus ſolus competens eſt in Cauſa matrimoniali, dec. 648. nu. 1. 19. & ſeqq.

Item in iudicio immiſſionis, quamuis agatur inter laicos, quando Clericus eſt in Cauſa, dec. 620. nu. 7.

Executor mandati Rotalis non poteſt procedere contrà contrauenientes, non parentes, vel contumaces ad excommunicationem, ſed ſolummodò debet eis præſentare litteras executoriales, illaſque Rotæ remittere, vt ſeruatis ſeruandis procedatur ad declaratoriam, deciſ. 130. nu. 1. & 6.

Aliàs, quod vlteriùs gerit, reuocatur per Rotam tanquàm attentatum, ibid.

Functus dicitur officio ſuo eo ipſo, quod relaxauit mandatum, dec. 51. nu. 5.

Itaut relaxare non poſſit aliud mandatum ab eo diuerſum, ſed tantummodò duplicatum iam relaxati, ibid.

Immiſſionis in iudicio poteſt exceptiones, vel replicationes altiorem indaginem requirentes reijcere, & immiſſionem concedere, dec. 634. nu. 3. & 7.

Item poteſt vni Parti concedere immiſſionem, & alteri remiſſoriam quod in Rota pluriès practicatur, dec. 620. nu. 6.

Informare ſe poteſt etiam extraiudicialitèr in iis, quæ concernunt ordinatoria iudicii, & praxim Tribunalis, dec. 648. nu. 9.

Informatus præſumitur de impedimento Coniudicis, dum ſolùs proceſſit, deciſ. 310. numer. 1.

Et ità factum præſumitur ad ſubſtinendum examen, ibid.

Iudicare non poteſt ex iis, quæ ſunt extrà acta, deciſ. 147. numer. 1. deciſ. 670. numer. 11. & ſeqq.

Laicus in Cauſis matrimonialibus eſt omninò incompetens, dec. 648. nu. 6.

Matrimonium an poſſit interdicere, itaut contra interdictum contractum non valeat, dec. 340. num. 7.

Moueri non poteſt ad iudicandum ex iis, quæ ſunt extrà acta, ſupra verſ. *iudicare*.

Nullitèr procedens dicitur ſpoliare, dec. 131. n. 4. dec. 165. num. 2. & 15. deciſ. 327. nu. 7. deciſ. 346. num. 12.

Habetur loco priuati, dec. 281. nu. 6. dec. 327. num. 3. & 8. dec. 551. nu. 5.

Poſſeſſorem non priuat ſua poſſeſſione, infrà verſ. *Poſſeſſorem*.

Officium ſuum non tenetur impertiri illud non petenti, dec. 151. nu. 4.

Ordinarius in Curia eſt A. C., ſuprà verſ. *Auditor Cameræ*.

Quis dicatur, dec. 85. nu. 4.

Poſſeſſorem anteriorem priuat ſua poſſeſſione, dec. 110. numer. 1. deciſ. 133. num. 5. deciſ. 188. numer. 5.

Itaut poſſeſſori anteriori ſic priuato non poſſit competere manutentio, deciſ. 634. numer. 5.

Tribuit namque poſſeſſionem manutenibilem poſteriori, deciſ. 565. num. 5. deciſ. 338. num. 3.

Etiam abſquè alia eiectione, deciſ. 182. numer. 5.

Intellige, quando Iudex ritè, & rectè procedit, dec. 130. num. 1. dec. 133. nu. 5. deciſ. 182. num. 5.

Quando enim Iudex nullitèr, vel iniuſtè procedit, non priuat poſſeſſione, dec. 23. nu. 2. dec. 132. num. 6. & 8. dec. 216. num. 4. dec. 264. num. 3. & 7. dec. 300. num. 2. deciſ. 365. num. 6. dec. 452. num. 2. dec. 609. nu. 6. dec. 731. nu. 2. 4. & 7.

Tunc namquè habètur loco priuati, ſuprà verſ. *nullitèr*.

Transferre non dicitur per clauſulam *conſtituti* appoſitam in Inſtrumento deliberationis, ſuprà verſ. per *clauſulam*.

Præſumitur in dubio proceſſiſſe ſecundùm poteſtatem, per quam actus valet, deciſ. 600. numer. 4.

Primarius in Curia eſt Auditor Cameræ, ſuprà verſ. *Auditor Cameræ*.

Proceſſiſſe quo iure præſumatur, ſuprà verſ. *Delegatus*, & verſ. *Præſumitur*.

Recuſatus, infrà verſ. *Suſpectus*.

Remiſſorialis allegari non poteſt ſuſpectus ab eo, cuius Procurator petijt illum deputari, deciſ. 550. nu. 1. & 4.

Declara, vt ibid. nu. 6.

Deputatus ad faciendam fructuum liquidationem non poteſt recipere depoſitum pro purgatione attentatorum, nec habet in hac parte aliquam iuriſdictionem, deciſ. 85. numer. 1.

Deputatus namquè intelligitur ſolummodò ad recipiendas probationes, illaſque remittendum ad Delegantem, ibidem numer. 2. & 5.

Reſecare non poteſt interrogatoria, quamuis impertinentia, ſed ea reſecanda remittere debet

debet delegatii, dec. 512. ante num.

Sententiam ferre non poteſt contra pactum inter partes conuentum, & à iure approbatum, dec. 250. nu. 2.

Pronunciare poteſt non conformem libello, ſtante clauſula in illo appoſita *his, & iuſtitiam miniſtrari, & omni alio meliori modo &c.* decis. 606. num.

Subſcribens in cenſeatur tanquàm Ordinarius, vel tanquàm Delegatus, ſuprà verſic. *Delegatus.*

Sequendo opinionem aliquorum Doctorum non poteſt redargui de notoria iniuſtitia, decis. 630. num. 5.

Ideòque intrat Ægidiana in eius ſententia, ibid.

Suſpectus poſtquam fuit allegatus, examen Teſtium coram eo factum dicitur nullum, decis. 593. nu. 1. dec. 703. num. 1. 8. & ſeqq. dec. 734. num. 1. & ſeqq.

Maximè dum fuit allegatus ſuſpectus etiam Notarius, qui plures patiebatur ſuſpiciones, ſuſtitutus dec. 734. nu. 1. 2. & ſeqq.

Amplia, quia talis nullitas dicitur prouenire ex defectu iuriſdictionis, decis. 593. num. 1. & 14.

Ideò non poteſt ſanari ex clauſula *arbitrio Rotæ*, dec. 703. nu. 1. 8. & ſeqq.

Maximè dum Teſtes fuerunt etiam examinati ſine Coniudice, & ſine interrogatoriis, ibid.

Sed eligendi ſunt arbitri, qui cognoſcant de cauſis recuſationis, priuſquàm ad examen deueniatur, decis. 593. num. 9. decis. 734. numer. 6.

Iuſta ex cauſa dicitur allegatus ob affectionem, & magnam amicitiam, quam habet cum Parte aduerſa, dec. 593. num. 11. dec. 703. num. 5. & 6.

Leuibus ex cauſis allegari non poteſt, ibidem.

Nec ex cauſis friuolis, vel calumnioſis, dec. 703. nu. 5. & 6.

Quæ autem dicantur cauſæ leues, remittitur arbitrio Iudicis, cùm hoc in iure non reperiatur definitum, dec. 593. nu. 11.

Procedens ad vlteriora, poſtquàm fuit recuſatus, facit ſe aduerſarium, ſuprà verſ. *Aduerſarium.*

Quàdo fuit allegatus ex iuſtis cauſis, huiuſmodi cauſæ non ſunt probandæ, ſed ſufficit, quod ſint tales, quæ ſufficientes reputarentur, quatenùs fuiſſent probatæ, decis. 593. numer. 7.

Validè non dicitur allegatus, niſi etiam fuerit appellatum ab vlteriori proceſſu, ibidem nu. 14. & dec. 604. num. 10.

Terminum inter primum, & ſecundum decretum ſtatuit pro eius arbitrio, decis. 349. numer. 10. & 18.

Veriſimile non eſt, quod Decretum interponat in actu, ex quo reſultaret enormiſſima læſio, dec. 490. num. 11.

Vnus non poteſt procedere ad examen in Cauſa, in qua fuerunt deputati alij Coniudices abſque eorum interuentu, decis. 593. num. 2. 13. & ſeqq.

Quando poſſit procedere ad examen ſine alio Coniudice ſecum deputato, ibid. numero 15.

IVDICIS

Abſentia dicitur notoria, quando abeſt pro ſeruitio publico, vel Regis, decis. 510. numer. 4.

Arbitrium intrat pro expenſarum taxatione, decis. 678. num. 3.

Vide *ARBITRIVM, EXPENSÆ.*

Pro ſequeſtri appoſitione, decis. 701. numer. 6.

In ſtatuendo terminum inter primum, & ſecundum Decretum, decis. 349. numer. 10. & 18.

Pro taxatione alimentorum, & ſumptuum litis fauore Vxoris à Viro diuertentis, dec. 736. nu. 3. 4. & 7.

Alia plura vide in verbo *Arbitrium.*

Auctoritas neceſſaria eſt, & Partis citatio, vt ſcripturæ extractæ dicantur in forma probante, dec. 581. num. 6. 7.

Limita in iis, quæ fuerunt extractæ per Archiuiſtam, ibid. nu. 1. & dec. 630. nu. 7.

Præſumptionem habet pro ſe, dec. 467. nu. 3. & 4.

Decretum acceptans dicitur prorogare illius iuriſdictiones, dec. 176. nu. 4. 9. & ſeqq.

Commiſſa, & mandat &c. ſalua &c. de ſtylo Curiæ Maceraten. quomodò extendatur, & quid operetur, dec. 648. nu. 8.

Facit præſumere omnia ſolemniter geſta, decis. 423. num. 5. & 9. decis. 424. numer. 1. 2. & 8.

Inuentarium integrum facit præſumere, & quod omnia bona in illo deſcripta fuerint, dec. 519. nu. 4.

Manutentionis in Cauſa nunquam tranſit in iudicatum quoad ipſum Iudicem, dec. 473. num. 7.

Ideò poteſt ab eo quandocumque reuocari, ibid.

Minoris in contractu facit præſumere cauſam, dec. 570. nu. 2. & 7.

Ac omnia fuiſſe cum debitis ſolemnitatibus geſta, dec. 423. nu. 5. & 9. dec. 424. nu. 1. 2. & 8. dec. 519. nu. 1. & 10.

Quod ſit deferendum illius aſſertioni, decis. 424. nu. 1. 3. & 8.

Maximè, quando fuit interpoſitum cauſa cognita, dec. 519. nu. 1. & 10.

Amplia, vt ſufficiat illius cognitio extraiudicialis, ibid. nu. 9.

Limita, ſi fuiſſet interpoſitum ex falſa cauſa, dec. 410. nu. 7.

Prout ex falſa cauſa interpoſitum diceretur, quatenùs principalis debitor non promiſiſſet releuationem indemnitatis, ibid.

Vel quatenùs Minor, aut Mulier non haberet idoneos ſideiuſſores, decis. 455. numer. 10.

Operatur, quod alleganti nullitatem incũbat onus probandi, ibid. num. 8.

Præſumptionem habet pro ſe, dec. 441. n. 11. dec. 467. nu. 3. & 4.

Quando ceſſet hæc præſumptio, decis. 424. num. 9.

Requi-

Requiritur ex Conſtitutionibus Marchiæ [illegible] Mulierum, vel Minorum, deciſ. 205. nu. 2. & 7.

In donatione facta per Minorem, deciſ. 47. nu. 9. & 10.

In mandato procuræ Vniuerſitatis, aut Cõmunitatis de iure, deciſ. 231. num. 7. 10. & 11.

In Vrbe pro validitate contractus Mulieris, vel Minoris, dec. 219. nu. 4.

Veriſimile non eſt, quod fuerit interpoſitũ in actu, ex quo reſultaret enormiſſima læſio, dec. 450. num. 31.

Decreto, aliiſque ſolemnitatibus deſtituta Minoris donatio non cenſetur ratificata per quinquennalem taciturnitatem, poſtquàm fuit factus maior, ſed requiritur lapſus decennij inter præſentes, & 20. annorum inter abſentes, dec. 490. nu. 15.

Vtens non poteſt ampliùs illud impugnare, dec. 176. nu. 5.

Factum dicitur factum Partis, deciſ. 540. numer. 5.

Impedimentum dicitur notorium, quando eſt occupatus pro ſeruitio publico, vel Regis, dec. 310. nu. 4.

Iuriſdictio firmatur per præſentationem litterarum, dec. 350. nu. 3.

Poteſt per Partes prorogari, dec. 176. nu. 4. 9. & ſeqq.

Prorogata dicitur eo ipſo, quod coram ipſo litigant, ibid.

Vel, quatenùs acceptent eius Decretum, ibid.

Præſentia ſupplet omnes defectus, deciſ. 416. numer. 33.

Facit præſumere omnia ritè, & rectè adimpleta, ibid.

Subdelegati iuriſdictio ceſſat, dum non conſtat de ſubdelegatione, dec. 447. nu. 1.

IVDICI

Conſtare debet de certitudine ſuæ iuriſdictionis. Vide *IVDEX*, verſ. *Certus*.

In actis de iuribus, in quibus Pars ſe fundare intendit, dec. 612. nu. 4.

IVDICE

Conſenſus præſtitus pro examine Teſtium faciendo coram certo Iudice, intelligitur præſtitus, quatenùs fiat Partecitata, deciſ. 644. num. 3. & ſeqq.

Maximè, dum fuit adiectum, quod non poſſit alteri committi, ibid.

Inſtantia facta per Partem coram Iudice, quod committeretur examen Teſtium, ſupplet defectum citationis *ad videndum iurare, & examinari Teſtes*, dec. 648. nu. 1. 19. & ſeqq.

IVDICES

Inferiores cognoſcere non debent de iuſtitia, vel viribus inhibitionis Rotalis, deciſ. 318. numer. 9.

Inhibitiones Rotales non ſolùm debent reuerenter excipere, ſed etiam timere, ibidem, & dec. 103. nu. 2. & 3. & dec. 187. nu. 4.

Spernere eas non poſſunt, dec. 517. nu. 2. 3. 9. & ſeqq.

Portugalliæ ob eorum occupationes examen Teſtium ſolent cõmittere Notario, dec. 631. n. 21.

Recurſus ad Iudices laicos, vide *RECVRSVS*.

Tres dum non eſt incompatibile, quod procedant in Cauſa, ita etiam non eſt incompatibile, quod procedant quatuor, deciſ. 371. numer. 2.

IVDICIBVS

Expenſas fieri cum Iudicibus in lite eſt veriſimile, dec. 678. nu. 2. & 6.

Inferioribus, vide *IVDICES*.

Laicis committi non poſſunt Cauſæ matrimoniales, ſed tantùm Clericis, deciſ. 648. numer. 6.

Sententias latas ab aliis Iudicibus Rota non ſolet exequi, niſi priùs diſcuſſa illarum iuſtitia, dec. 478. nu. 7.

IVDICIALIA

Acta creduntur Notario ſine Teſtibus, dec. 606. nu. 3. 4. & 9.

IVDICIVM

Diuerſum dicitur, ſtante diuerſitate perſonarum, rei, vel actionis, dec. 685. nu. 6.

Executiuum quando dicatur, deciſ. 379. numer. 8.

Nullum dicitur, quod factum eſt contra Minorem indefenſum, vide *IN IVDICIO*, verſ. *Minor*.

Ordinarium eſſe probatur ex confeſſione Partis, dec. 359. nu. 2.

Quando dicatur, dec. 179. nu. 1.

Quomodò ſit regulandum, deciſ. 359. numer. 2.

Petitorium maximè eſt attendendum, vbi agitur de probando valore bonorum, deciſ. 716. n. 9.

IVDICII

Ordinatoria poteſt Iudex extraiudiciali informatione perquirere, dec. 648. nu. 9.

Qualitas metienda eſt à perſona Actoris, illiuſque petitione, non autem ab exceptionibus à Reo oppoſitis, deciſ. 252. num. 6. & 13.

Teſtes examinati extra locum iudicij, dum in iudicij loco iurarunt, dicuntur validè examinati, dec. 648. nu. 14.

IN IVDICIO

Æqualitas ſeruanda eſt, deciſ. 114. nu. 5.

Approbatio alicuius in iudicio operatur, quod non ſit neceſſaria legitimatio illius perſonæ, dec. 582. nu. [illegible]

Confeſſio facta in iudicio Criminali, in quo confitens fuit abſolutus, non facit adeò validam probationem in iudicio Ciuili, quæ non poſſit à confitente impugnari, dec. 536. nu. 3.

Debitor in iudicio non poteſt conueniri, niſi poſtquã venerit dies ſolutionis, dec. 521. n. 11.

Immiſſionis exceptiones requirentes altiorem indaginem non admittuntur, deciſ. 639. n. 3. & 7.

Manutentionis admittuntur leuiores probationes, dec. 599. nu. 2. dec. 655. num. 5. & 10.

Decretum Iudicis nunquam tranſit in iudicatum quoad ipſum Iudicem, ſed ſemper poteſt reuocari, dec. 473. num. 7.

Exceptiones contra Teſtes non admittuntur, dec. 283. nu. 8. & 10.

Aut facilè non admittuntur, dec. 635. nu. 5. & 10.

Exceptiones requirentes altiorem indaginem non admittuntur, dec. 641. num. 6. cum aliis.

by Google

aliis, de quibus in verbo *Exceptio*.

Fructus non veniunt, niſi à die motæ litis, dec.581. nu.12. 14. & 18.

Intellige, quando fructus petuntur tamquam acceſſorij ad aliquam rem in iudicio principalitèr deductam, ibid.

Quod ſi ipſi fructus petantur principalitèr, vt penſio, vel annua præſtatio, tunc veniunt à die retardatæ ſolutionis, ibid. nu. 2. 10. & ſeqq.

Idemque dicendum in quolibet alio iudicio poſſeſſorio, ibid.

Inhabilitationis ad Curam Animarum exceptio vti reſpiciens petitorium, & requirens altiorem indaginem, non admittitur, ſed reijcitur ad petitorium, deciſ. 675. numer. 6. & 12.

Remedium datur ad remouendas turbationes, vt poſſeſſor, qui non habet ſe pro ſpoliato, conſeruetur in ſua pacifica poſſeſſione, dec. 681. nu.5.& 11.

Sufficit ſola poſſeſſio abſque titulo, dec.641. num.5.

Teſtis vnicus ſufficit, deciſ. 599. numer. 1.

Vide *MANVTENTIO*.

Minor, ſeu *Pupillus* dum non fuit defenſus, iudicium redditur nullum, dec.599. numer. 4. 6. & 8.

Quando dicatur indefenſus, ibid.

Subhaſtationem patiens læſiuam dicitur indefenſus, dec.562.nu.7.9. & ſeqq.

Ordinaria productio iurium cenſetur facta ad effectum probationis, non ad effectum executionis, dec.379. nu.2.

Reclamans non dicitur approbare inueſtituram, quamuis receperit Capſoldum, deciſ. 83. numer. 9.

Spolij conſtare debet de duobus extremis, deciſ. 534.num. & 7.

Dicitur de illis conſtare, ſtante nullitate ſubhaſtationis, ibid.

Poſſeſſio anterior ſpoliati eſt concludentèr probanda, dec.566. nu.1.

Probata dicitur ex eo, quod vocatus fuerit poſſeſſor per ſpoliatorem, deciſ. 564. numer.1.

Poſſeſſio ex parte Rei conuenti probatur per ſubſtentationem litis, ibid. num.3., deciſ.562. nu.1. & dec.566.nu.1.

Sententia lata pro reintegratione, probatis extremis, eſt confirmanda, deciſ. 562. numer. 1.

Vide *SPOLIVM*.

Teſtes examinati in iudicio diuerſo non attenduntur, dec.662.nu.3.& 4.

Faciunt tamen magnam præſumptionem, ibid.

IVDICIO

Peritorum quando ſtandum ſit, vide *PERITVS*.

Teſtatoris non dicitur debitum legatum dotis relictum filiæ quatenùs Monaſterium ingrediatur, ſed potiùs præter eius iudicium, dec. 24. nu. 13.

Vſus Inſtrumenti in iudicio importat illius ratificationem, dec.605.nu.1.& 11.

IVRAMENTVM

Abſenti ius acquirit ex ſtipulatione, ac ſi eſſet præſens, dec.71. nu.4.& 11.

Actum denotat fuiſſe deliberatè geſtum, dec.357. num.10.

Contractus nominatus dicitur, in quo adeſt iuramentum, dec.561. nu.14.

Dolo extortum præſumitur, quando contractus eſt doloſus, dec.49.nu.12.16.& ſeqq.

Donatio cauſa mortis non expedit, cùm poſſit quandocumque reuocari, deciſ. 695. numer. 1.

in *Donatione* Minoris 25. annis requiritur ex Statuto Spoletano, dec.626. nu.1.

Requiſitum à Statuto intelligitur de donatione inter viuos, non autem de donatione cauſa mortis, ibid. nu.11.

Duplex non fuiſſe præſtitum in contractu mulieris, vel Minoris à proximioribus, quomodò dicatur apparere, dec.455.nu.7.& 8.

Exceptionem non implementi contractus non tollit, dec.201. nu.2. & ſeqq.

Expenſarum circa liquidationem, & quantitatem Parti defertur, dec.89. nu.9.

Vide *EXPENSÆ*.

Fidei ſi deficiat, illa non probat, deciſ. 537. numer. 4.

Impedit litis ingreſſum, deciſ. 448. in 1. numer. 1.

in *Litem*, vide *IVRAMENTVM IN LITEM*.

Litis deciſiuum, vide *IVRAMENTVM LITIS DECISIVVM*.

Læſionis enormiſſimæ remiſſionem non importat, cùm illi iurans non videatur conſenſiſſe, dec.49. num.11.

Marchia ex Conſtitutionibus requiritur in contractibus Mulierum, & Minorum, deciſ.205. num. 2.7. & ſeqq.

Minoris contractum ſubſtinet, deciſ.1. num.1. 4. & 5. dec.282. num.12. dec.424. num.6. & 10. dec.530. nu.9.

Reddit eum maiorem, deciſ. 516. numer. 9.

Limita, quando Statutum diſponit, illud præſumi dolo extortum, deciſ.1. num.2.

Obedientia Nouitijs deferre ſpectat ad Abbatem, dec.517. nu.3.

Obligationem inter Patrem, & Filium facit ſubſtineri, dec.301.nu.10.

Periti de conſenſu Partium electi in relatione non requiritur, dec.112. nu.5.& 7.

Proximioris interuenientis contractui Minoris, vel Mulieris requiritur, quod contractus non tendat in præiudicium ipſius [illegible] nec ſufficit, quod aſſerat, ſe in illo non habere intereſſe, dec.455. nu.6. & 13.

Quantitatem crediti ad probandam admittitur, dum de illo conſtat in genere, deciſ. 430. numer. 6.

Relatiuum ad poſitiones, ſeù materias articulatas, nihil operatur, niſi illis exhibitis, deciſ. 207. num.3.

Stipulantis aquirit ius abſenti, ſuprà verſic. *Abſenti*.

Suppletorium defertur in materia fructuum liquidandorum, dec.169. nu.4. & 9.

Per

Per quos tractetur illius materia, dec.193. nu. 1. & ſeqq.

Teſtium præſtitum in loco iudicij operatur, quod eorum examen valeat etiam extrà locum iudicij, deciſ.548.nu.12.

Recipiendum eſt à Notario præuio Iudicis decreto, dec.512. nu.6.

Quando abſque huiuſmodi decreto ſubſtineri poſſit examen, ibid.

Venditionis contractui adiectum non impedit, quo minùs illa reſcindi poſſit ex capite læſionis enormiſſimæ, deciſ. 49. numer. 10. & 15.

IVRAMENTVM IN LITEM

contra *Adminiſtratorem* ex eo, quod inuentarium non fecerit, deferri non debet, dec. 193. numer. 6.

Deferri non poteſt, niſi probatis requiſitis, ibid. num. 1.

Nec illi, qui veriſimilitèr non eſt informatus de materia, ſuper qua debet iurare, ibidem nu.9. & 11.

Amplia, quia requiritur notitia certa, ibid. num.10.

Hinc non debet deferri ei, qui habet notitiam facti per auditum, vel famam, ibidem.

Dolus ex quibus excludatur, ne intret hoc iuramentum, ibid.nu.3. cum ſeqq.

Probationis difficultas prouenire debet ex dolo, vt deferatur huiuſmodi iuramentum, ibidem nu. 8.

Quando ſit deferendum, & quando non, ibidem num.9.& 11.

Requirit dolum illius, contra quem defertur, & difficultatem probationis ex eodem dolo prouenientem, ibid.nu.2.9.& ſeqq.

IVRAMENTVM LITIS DECISIVVM

Effectus quos pariat, dec.297. nu.5.& 6.

Habet executionem paratam, ibid.

Proteſtari debet coram Iudice competente, ibid. nu. 1.

Recipi poteſt per Subdelegatum à Delegato Summi Pontificis, ibid.nu.2.

Tractatur, ibid. nu.5. & 6.

IVRA

in *Actis* non producta habentur perindè, ac ſi eſſent extrà Mundum, dec.670. num.5. 11. & ſeqq.

Adminiculum faciunt, quamuis non recognita, dec.7.nu.7. & 17.

Agnationis ad effectum ſucceſſionis acquiritur per legitimationem, deciſ. 443. numer. 2. & 13.

Capituli ex Archiuio legitimè extracta probant tàm pro, quàm contra Capitulum, deciſ.228. num. 5.

Maximè ſi Archiuium ſit benè, & fidelitèr tentum, ibid.

Poſſunt extrahi per Notarios Capitulares, vel Capituli Secretarios, aut eorum Succeſſores, & dicuntur legitimè extracta, ibid.n.1. 2.& 6.

Etiam abſque alia citatione Partis, ibidem.

Caſtri comprehendunt iuſpatronatus illi annexum, dec.363.num.7.

ſine *Compulſorialibus* extracta dicuntur copiæ, ſeù exempla, dec.580.nu.4.& ſeqq.

Probationem non faciunt, ibid. & dec.334. num.2. & 12.

Conſiderare non ſolent, quæ de rarò contingunt, ſed quæ contingunt communitèr, deciſ.667. num. 4.

Edenda non ſunt non habenti intereſſe, dec.246. nu. 11.

in *Forma probanti* dicuntur extracta à Scribania Officialatus Epiſcopalis, deciſ. 102. numer. 1.

Item, extracta per Succeſſorem in Officio, ſeù Scribania, ibidem, & deciſ. 260. numer. 1.

Quamuis deficiat citatio Partis, & alia quæcumque iuris ſolemnitas, deciſ. 260. numer. 1.

Item, extracta per Archiuiſtam atteſtantem extraxiſſe ab originali, deciſ. 102. numer. 3.

Etiamſi originalis ſcriptura careat ſubſcriptione Notarij rogati, cùm præſumatur rogata à Notarijs illius temporis, ibidem numer. 3.

Item extracta à Notarijs Actuarijs, dec.260. num. 4.

Non obſtante, quod extractio fuerit facta ſine ſolemnitatibus, ibid.

Item extracta, & producta, citata Parte nil opponente, dec.629. nu.2.

Item extracta ab Archiuio Ciuitatis contra Subditos eiuſdem Ciuitatis, deciſ. 630. numer. 7.

Quæ dicantur, dec.102. nu.9.& ſeqq. deciſ. 378. nu.1.& 4.

Quod non ſint, dicitur exceptio requirens altiorem indaginem, deciſ. 416. numer.10. & ſeq.

Ideò non admittitur in iudicio manutentionis, ibid.

Informia admitti poſſunt ad effectum ſuperſedendi, ſtante clauſula *arbitrio*, deciſ. 130. numer. 6.

Fidem merentur, quando Pars impediuit illorum extractionem formitèr fieri, dec.681. num. 5.

Legitimè extracta dicuntur, quando Partes fuerunt præſentes illorum extractioni, & nihil oppoſuerunt, deciſ.622. nu.1.& 2.

Quæ dicantur, dec. 102.num.1.& ſeqq.dec. 698.nu.1.2.6.& ſeq.

Lite pendente extracta, ſine compulſorialibus, Parte non citata, & non recognita, non probant, dec.334. nu.2. & 12.

Nouitèr producta quando admittantur ad impediendam executionem Sententiæ, deciſ.683. num.8.

non *Recognita* non probant, deciſ. 334. numer.2. & 12.

Faciunt tamen adminiculum, ſuprà verſ. *Adminiculum*.

Regiſtrata in alia Cauſa, & inter diuerſas perſonas, probant in Cauſa, in qua reproducuntur, dec.666.num.6.

Regulari Eccleſiæ adhuc remanent, quamuis Monaci abierint, & in ea ampliùs non morentur,

rentur, deciſ.539. nu.5.10.& ſeqq.

Transferre in alium non poteſt, quæ quis non habet, dec.448. la 1. num.1. deciſ.480.num.2. dec.710. nu.7.

IVRIVM

Confuſio cenſum extinguit, deciſ. 540. numer. 9.

Reliqua vide *CONFVSIO*.

Extractioni præſens Procurator, qui nihil oppoſuit, dicitur conſenſiſſe, deciſ. 598. numer.5.

Productio facit præſumere mandatum in Procuratore producente, deciſ.684. numer.2. 12. & ſeqq.

Inducit illorum approbationem, vide *APPROBATIO, PRODVCTIO*.

Repetitio in termino citationis *ad dicendum contra*, æquiualet illorum productioni, deciſ.217.numer. 7.

Reſeruatio contraria facto non attenditur, deciſ. 450. nu.5.

Indicat mentem reſeruantis experiendi illa in futurum, dec.487. nu.5.

Litis pendentiam non inducit quoad iura reſeruata, ibid.

Nihil operatur reſpectu iurium iam extinctorum, dec.72. nu.6. & 12.

Paritionem ſufficientem non excludit, dum fuit dimiſſa poſſeſſio naturalis, etiamſi concernat animum retinendi poſſeſſionem ciuilem, dec.730.nu.2.4.& 8.

IVS

Abſenti acquiritur per ſtipulationem Notarij, dec.625. nu.7.

Accreſcendi, vide *IVS ACCRESCENDI*.

Amittitur per ſimoniam, quod in re ſpirituali competebat, dec.710.nu.8.& ſeq.

Canonicum admittit appellationem in remedijs poſſeſſorijs, dec.551, num.10. deciſ.650. nu.5. & 6.

Etiam in ſuſpenſiuo, ibid.

Seruandum eſt in Teſtamentis factis ad Pias cauſas, dec.597.num.7.

Cedentis in Ceſſionarium transfertur mediante ceſſione, dec.532. nu.2.

Vide *CESSIO*.

Ciuile ſeruandum non eſt in Teſtamentis conditis ad Pias cauſas, deciſ.597.nu.7.

Commune aſſiſtit Epiſcopo quoad exercitium omnimodæ iuriſdictionis inter fines ſuæ Diœceſis, vide *EPISCOPVS*.

Determinat caſum à Statuto omiſſum, dec. 593.nu.8.

Ius, quod tribuit ius commune, mendicare non oportet à priuilegio, deciſ. 680. numer. 28.

Reliqua circa diſpoſita per ius commune, vide in ſuis ſedibus.

Conferendi, vide *COLLATIO*.

Confirmatio Apoſtolica roborare valet, non autem factum, dec.680. nu.17.

Decimandi, vide *DECIMAS*.

Diuerſum ſtatui non debet, vbi eadem eſt determinatio, dec.457. nu.5.

Vide *DETERMINATIO*.

Diuinum ſeruare ſufficit in Teſtamento ad Pias cauſas, dec.597.nu.7.

Hypotheca filio non competit pro alimentis ſuper bonis Patris, dec.477. nu.4.

Plura alia circa ius hypothecæ, vide *HYPOTHECA*.

Incantus Domino directo non competit ſuper bonis emphytheuticis, poſtquàm recepit laudemium, & eorum venditionem approbauit, dec. 450. nu.6.

Non differt in hac parte à iure prælationis, ibid.

Non ius alicuius probatur ex ipſius confeſſione, dec.615. nu.8.

Nouum habens à Papa creatum, & ab Anteceſſore omninò independens, non tenetur ad purgationem attentatorum ab Anteceſſore commiſſorum, nec ad expectandum illorum purgationem, nec ad reficiendum expenſas ſuo Aduerſario, dec.475.num.1.dec.498.nu.1. & ſeqq.

Omne, omniſque actio poteſt in iudicio principalitèr deduci, ſtantibus clauſulis, *quam, & quas, cum annexis, & connexis &c.* appoſitis in libello, deciſ. 600. nu. 8.

Optandi, vel præſentandi ſpectare poteſt ad certum genus perſonarum quoad aliquas Eccleſias, dec.495. nu.1.

Tollitur per regulam 8. Cancellariæ, deciſ. 459. nu.4.

Cæterùm tolli non poteſt, deciſ. 495. numer. 1.

Tribuit optare debenti ius ad rem, ibidem nu.ſeqq. & dec.459. nu.1.

Paſcendi emptum à Communitate intelligitur pro vniuerſis, dec.5. nu.4.

Nihil commune habet cum iure percipiendi decimas, dec.578. nu.5.

Regulandum eſt ſecundùm vſus, & conſuetudines, deciſ.5.nu.2.

Statuta condere poteſt quælibet Communitas pro vtilitate Agriculturæ, concernentia ius paſcendi quoad proprios Subditos, ibidem num.1.

Tractatur, ibid. nu.4.

Vide *COMMVNITAS*.

Patronatus, vide *IVSPATRONATVS*.

Perſonale cedi non poteſt, dec.545.nu.4. dec.680. nu.9. & 11.

Petendi renouationem emphytheuſis, vide *EMPHYTHEVSIS*.

Prælationis competere non poteſt Domino directo, poſtquàm approbauit venditionem factam à Domino vtili, dec.450.nu.6.

Vide ſuprà verſ. *Incantus*.

Præſentandi, vide ſuprà verſ. *Præſentandi*, & verb. *IVSPATRONATVS*.

Producentis dum continetur in articulis, concedenda eſt remiſſoria, quamuis agatur de materia obiectiua, dec.603.num.4.

Quæſitum Papa tollere non cenſetur, deciſ. 81. nu.4.& 12. dec.459.nu.5.

Amplia, etiamſi ageretur de iure, quod conſiſteret in minimo, & quomodolibet competenti, dec.81.nu.4.& 12.

Et hoc ob proteſtationem in Regulis Cancellariæ per Summum Pontificem profeſſam, ibid.

Præſeruatum cenſetur ex clauſula *dummodò de*

de tempore data præſentium non fuit alteri ius quæſitum, deciſ.459. nu.6. deciſ.495.numer. 3.5. & ſeqq.
Quando obſtet impetrantibus, deciſ. 116. num. 22.
Redimendi cedi poteſt, dec.282. nu.2.
Suffragari an poſſit Ceſſionario venditoris, ibid.num.5.
Subrogatus in ius nõ poſſidentis tenetur ad iuſtificationem gratiæ, ac ſi ageret ad illius canonizationem, dec.732.nu.2.& 8.
Suum Minor ignorare præſumitur, dec.455.n.5.

IVRIS

Communis diſpoſitio coadiuuat Scripturas, & Teſtes, qui illius fomento muniuntur, dec. 585. num. 2.
Conſultus an conſequatur ſalarium etiam non conuentum, dec.64. nu.6.
Plus nemo in alium transferre poteſt, quàm ipſe habeat, vide *IVS*.

IVRE

Arbitrium regulatur à iure, vide *ARBITRIVM*.
Compenſatio fit ipſo iure ad euitandum curſum vſurarum, dec.682. nu.2. &,5.
Exceptio de iure Tertij quando admittatur, deciſ. 538. num.10. & ſeqq.
Vide *EXCEPTIO*.
Familiaritatis poſſeſſio ceſſat, dum conſtat de alio titulo, nempè legati, hæreditatis &c., dec.688. num.6.
Præſumitur in Marito, dum Vxor poſſidet iure proprio, & cum titulo, deciſ. 499. numer. 7.
Inſtitutionis dum Pater aliquid reliquit filiabus fœminis, dicitur illas agnouiſſe in ſuas, deciſ. 718.nu.1.7. & ſeqq.
Itaut poſſint etiam petere ſupplementum legitimæ, ibid.
Locatoris reſoluto, dicitur etiam reſolutum ius Conductoris, dec.526. nu.2.
Proprio quando cenſeatur denominatio Abbatis potiùs, quàm facultatiua, deciſ. 466. numer. 7.

IVRISDICTIO

Abdicatur à Iudice à quo, & transfunditur in Iudicem ad quem per clauſulam *ſi quid exequendum*, dec.187. nu.1.7. & 8.
A. C. non competit in Beneficialibus, nec eius Locumtenentibus, deciſ. 516. numer. 2.4. & ſeqq.
Limita, vt in verb. *AVDITOR CAMERÆ*.
Nec in prima inſtantia inter forenſes, vbi agitur de Cauſa ordinaria, deciſ. 685. num.1. & 9.
Vide *AVDITOR CAMERAE*.
Cumulatiua, non autem priuatiua conceſſa præſumitur per Superiorem, dec.373.nu.1.
Maximè in ijs, quæ concernunt Cultum Diuinum, ibid. nu.2.
Vel vbi agitur de conceſſione iuriſdictionis ſpecialis, ibid. num.4.
Delegata alteri per Delegatum committi poteſt quoad examen Teſtium, reſeruata ſibi iuriſdictione quoad negotium principale, deciſ.681. nu.1.& 8.
Demandari non poteſt per Epiſcopum eius *Iudex Deciſ. Pamphilij.*
Vicario, deciſ. 62. numer. 8.
Epiſcopo per Commiſſionem an cenſeatur tributa, vel potiùs excitata ordinaria, dec.698. num.5.& 6.
Exercita cenſetur, non autem ordinaria, ibidem num.4.& 8.
Amplia, etiamſi Delegatus in ſubſcribendo actum exprimeret ſuum titulum ordinariũ, quod feciſſe præſumitur ad demonſtrandam eius perſonã, non autẽ ad denotandum, quod tanquàm Ordinarius procederet, ibid. nu.7.
Subdelegari regularitèr non poteſt, dec.646. num.19.
Limita, vt ibi nn. ſeqq.
Vide *DELEGATVS*, *IVDEX*.
Eccleſiæ Regularis ſuppreſſæ in concernentibus Curam Animarum ſpectat ad Epiſcopum vti Parochum, non autem ad Eccleſiam, cui facta eſt vnio, dec.693.nu.1.
Amplia, etiamſi Eccleſia, cui facta eſt vnio, ſit exempta, ibid. num. 10. & ſeq. vbi de ratione.
Firmatur in Iudice eo ipſo, quod litteræ coram eo præſentantur, dec.350. nu.6.
Etiamſi ipſe aſſerat, quod litteras non perlegerit, ibid.
Priuatiuè conceſſa non præſumitur, ſuprà verſ. *Cumulatiua*.
Prorogari poteſt à Partibus, deciſ. 176. numer. 4. & 9.
Quando cenſeatur prorogata, vide *IVDICIS*.
Requiritur pro validitate ſententiæ, ac proceſſus, dec.608. nu.2.
Subdelegati deficit, ſi non conſtet de Subdelegatione, dec.447. nu.1.
Tollitur Iudici per clauſulam *ſublata*, deciſ. 705. num.4. & ſeq.

IVRISDICTIONIS

Capitulo exiſtenti in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis, mediantibus actibus geſtis ſciente, & patiente Epiſcopo, debetur manutentio, dec.48. num.1.
Certus debet eſſe Iudex, aliàs nullitèr procedit, vide *IVDEX*.
Conceſſio vni directa non poteſt exerceri per aliũ, dec.218. nu.2.
Confeſſio Procuratoris emiſſa per modum contentioſæ iuriſdictionis, præiudicat Principali, dec.538.num.1.& 13.
Defectus cadit in actibus factis coram Iudice, poſtquàm fuerat allegatus ſuſpectus cum appellatione ab vlteriori proceſſu, deciſ.593.num.13. & 22.
Item in ſententia lata, poſtquàm eius iuriſdictio iam expirauerat, deciſ. 516. numer. 1.
Item in ſententia lata per Subdelegatum, de cuius Subdelegatione non conſtat, deciſ.447. num.1.
Eſt inſanabilis. dec.197. nu.1.
Amplia, non obſtante Commiſſione cum clauſula *arbitrio Rotæ*, deciſ. 593. numer. 3. & 19.
Limita, vt ibidem.
Prouenire non dicitur ex eo, quod deficit citatio *ad dicendum contra Commiſſionem*, dum

Iudex aliundè, quàm ex Commiſſione aliqualem iuriſdictionem in Cauſa habebat, deciſ. 143. nu. 3. & 19.

Scientia operatur, quod Executor poſſit procedere, quamuis in citatione inſertus non fuerit tenor remiſſoriæ, deciſ. 452. numer. 4. 12. & ſeqq.

IVRISDICTIONE

Exemptio à iuriſdictione, vide in verb. *EXEMPTIO.*

IVS ACCRESCENDI

Admitti regularitèr non ſolet in contractibus, dec. 522. nu.6. & 14.

Hinc, ſi pluribus fiat locatio, ſeù concedatur emphytheuſis, vnuſquiſque intelligitur recepiſſe pro ſua parte, itaut non intret ius accreſcendi, ſed altero defuncto ſuccedat locator, ibid. nu. 1. 5. 9. & ſeqq.

Amplia, etiamſi facta fuerit pluribus vſque in eorum tertiam generationem, quia vnicuique intelligitur facta pro ſua linea, ibidem num.7.

Limita in locatione, ſeù emphytheuſi oneroſa, nàm in illa habet locum ius accreſcendi, ibid. num.2.

Procedit, quando conceſſio facta fuit pluribus, quorum vnus erat præſens, & alter abſens, ſed ſecùs foret dicendum, quatenùs fuiſſet facta omnibus præſentibus, ibid. nu.7. & 8.

Excluditur ſtante ſubſtitutione, ibidem numer. 11.

Quibus in caſibus locum habeat, & in quibus ſecùs, ac qui de illo tractent, ibid. num.13. & ſeqq.

IVSPATRONATVS

Caſtro annexum compræhenditur ſub mentione Caſtri, cum ſuis iuribus, & pertinentijs, dec. 363.nu.7.

Dicitur de pertinentijs Caſtri, ibid.

Dici non poteſt ex recognitionibus factis ab aliquibus ex Patronis, ſeù Feudatarijs, quia alijs non præiudicant, dec. 269.nu.11.

Maximè dum antiquiores recognitiones, à quibus cæteræ regulantur, non faciunt mentionem de Caſtro, ibid.nu.12.

Non obſtantibus etiam recognitionibus poſterioribus, quæ præſumuntur factæ per errorem, & ideò non præiudicant, ibidem num.13.

Excluditur, quod ſit Caſtro annexum, ex actibus geſtis inter alios non Feudatarios ſuper illius pertinentia, ibid. nu.14.

Item, ex præſentationibus factis ab illis de familia, qui non poſſidebant Caſtrum Feudale, ibid.nu.15.

Feudale dicitur, ſicut eſt Caſtrum, dec.363. nu.1.16.& 19.

Probatur ex aſſertionibus, & enunciatiuis antiquis, ibid. nu.2.3. & 19.

Maximè ſi ſint plures, ibid.

Ex confeſſionibus Epiſcoporum, ibidem num. 5.

Maximè ſi ſint plures, ibid. nu.1.

Ex præſentationibus factis per Dominos Caſtri effectum ſortitis, ibid.nu.4.

Quando dicatur, ibid. nu.3. 6. & 19.

Tranſit in emptorem Caſtri cum ſuis pertinentijs, ibid.num.8. & 20.

Venit ſub venditione Caſtri, ibid.

Limita, ſi fuiſſet in emptione ſpecialitèr præſeruatum, ibid.

Conceſſum cum Feudo alterare non dicitur antiquas inueſtituras, licèt in illis non ſit facta mentio iuriſpatronatus, dùm ſatis continebatur ſub verbis primæuæ conceſſionis, ibidem num.9.

Non dicitur ex eo, quod fuerit conceſſum Feudum cum Aduocantia Eccleſiæ, cùm id potiùs importet protectionē Eccleſiæ, quàm iuſpatronatus, ibid. nu.11.

Aliquandò tamen ſub hoc verbo *Aduocantia* venit iuſpatronatus, ibid.nu.12.

Donari non poteſt, præſertim laicis, ſine conſenſu Epiſcopi, dec.653. nu.6.

Amplia, vt non ſufficiat conſenſus Prouiſoris, ſeù Vicarij Generalis non habentis ad id ſpeciale mandatum, ibid. nu.16.

Quamuis haberet facultatem gerendi etiā ea, quæ ſpeciale mandatum requirerent, ibidem.

Ordinarius quis dicatur ad hunc effectum, ibid.nu.17.

Conſenſus iſte præſumitur ex lapſu 30. annorum cum ſubſecuta obſeruantia, ibidem num. 2.

Item ex alijs, de quibus ibid.

Poteſt à Patrono etiam in præiudicium ſuorum hæredum, & ſucceſſorum, accedente conſenſu Epiſcopi, ibidem numer. 1. 2. & 12.

Eccleſia indicat iuſpatronatus, etiam quoad Beneficia in ea exiſtentia, deciſ. 360. numer. 2.

Eccleſiaſticum dicitur, & non laicale, quando defertur Clerico non iure ſucceſſionis, aut ratione patrimonij, ſed tanquàm Canonico alicuius Eccleſiæ, ibid.num.9. & 15. vbi de materia.

Item, in quo à Fundatore vocantur perſonæ Eccleſiaſticæ, ibid.nu.10.

Item, quod fuit relictum intuitu Eccleſiæ, ibid. nu.11.

Quamuis relictum fuerit conſanguineo, ibid.

Hinc iuſpatronatus relictum conſanguineis, & his non extantibus, perſonis merè Eccleſiaſticis, aut ratione alicuius Eccleſiæ, dicitur Eccleſiaſticum, ibid. nu.12.

Dici non poteſt, quod fuit fundatum à laico, vocatis eius deſcendentibus, quamuis deſcendens, qui actualitèr præſentat, ſit Clericus, dec.189.nu.4.8. & ſeqq.

Quando dicatur, ibidem, vbi de materia.

Enunciatiuæ an probent iuſpatronatus, vide *IVRISPATRONATVS*, verſ. *Exiſtentia*.

Feudale quomodò probetur, dec.363. num.1. 6. & 19.

Vide ſuprà verſ. *Caſtro.*

ad *Fœminas* non tranſit, quod fuit relictum maſculis, quamuis illi deficiant, dùm Fundator in defectum maſculorum vocauit alium, dec. 152. nu.4.& 9.

Pertinere non poteſt, quod fuit relictum maſculis, & per lineam maſculinam deſcendentibus, cùm maſculorum appellatione non veniant fœminæ, ibid. num. 1. & 6.
Declara, vt ibid. nu. 7. & ſeq.
Quando tranſire, vel non tranſire debeat, prouiſio hominis facit ceſſare prouiſionem legis, ibid. nu. 3.
Tranſit erectum pro deſcendentibus maſculis illis deficientibus, ibid. numer. 2. 5. 7. & ſeqq.
Gentilitium defertur in capita, & non in ſtirpes, dec. 28. nu. 5.
Declara, vt ibid. num. 7. & ſeqq.
Regulandum quomodò ſit in præſentationibus, dec. 17. num. 4.
Hæreditarium defertur in ſtirpes, & non in capite, dec. 28. nu. 5.
Declara, vt ibid. num. 7. & ſeq.
Regulandum quomodò ſit in præſentationibus, dec. 17. nu. 4.
Indiuiduum eſt, dec. 319. num. 12. dec. 321. num. 5. & 12.
Ideò competit Patronis in ſolidum, ibidem.
At ſi plures Patroni condemnentur ad expenſas litis per ipſos ſubſtentatæ, ad illas tenentur pro virili, non autem in ſolidum, dec. 319. nu. 12. & 13.
Laicale quando dicatur, decif. 189. ferè per tot.
Vide ſuprà verſ. *Eccleſiaſticum*.
Mixtum quando dicatur, decif. 189. numer. 1. & ſeqq.
Quos pariat effectus, ibid.
Præiudicatum non dicitur ex prouiſione Apoſtolica, dec. 360. nu. 3.
Probari quomodò debeat contra Epiſcopum, dec. 180. nu. 5.
Probatum quando dicatur, vide *IVRISPATRONATVS*, verſ. *Exiſtentia*.
Significari poteſt per verbum *Aduocantia*, ſuprà verſ. *Conceſſum*.

IVRISPATRONATVS

Beneficia præſumuntur, dum ſunt in eadem Eccleſia, cuius iuſpatronatus non controuertitur, vide *IVSPATRONATVS*.
Beneficium quod ſit, probatur ex confeſſione Partis, dec. 615. nu. 10.
Cauſa ad effectum obtinendi remiſſoriam reputatur prophana, dec. 252. nu. 9.
Limita, ſi iuſpatronatus deducatur incidentèr, & lis principalitèr ſit inter præſentatos, tunc enim dicitur cauſa Beneficialis, ibid. num. 10.
Ad ſententiam in Cauſa vertente ſuper Beneficio iuriſpatronatus non ſunt citandi Patroni, qui nunquam in progreſſu iudicij comparuerunt, dec. 108. num. 6.
Conceſſio ſub conditione augumenti reddituum, ea non purificata, perindè eſt, ac ſi conceſſum non fuiſſet, dec. 518. nu. 12.
Deſcendentia à Fundatore non eſt neceſſe, quod probetur in Cauſa iuriſpatronatus, ſtante quaſi poſſeſſione præſentandi, dec. 91. num. 10. dec. 639. nu. 4.
Eccleſiaſtici Beneficia cadunt ſub reſeruationibus Apoſtolicis, decif. 242. numer. 8.
Vide *IVSPATRONATVS*.
Erectio fieri non poteſt ſine conſenſu Ordinarij, dec. 727. nu. 1. & ſeqq.
Exceptio vti requirens altiorem indaginem remittitur ad petitorium, nec impedit executionem litterarum Apoſtolicarum, & ſubrogationis gratioſæ, dec. 29. nu. 7.
Excluſus cenſetur à ſucceſſione iuriſpatronatus, qui non fuit ad illam vocatus à Teſtatore, dec. 330. num. 1. & 6.
Exiſtentia non excluditur per negatiuam non coarctatam, dec. 363. nu. 6.
Probata non dicitur ex præſentationibus, niſi conſtet de earum effectuatione, dec. 206. num. 4. & 14. vbi de materia.
Probata quando dicatur ex præſentationibus, dec. 318. nu. 6.
Probatur ex enunciatiuis antiquis, decif. 91. num. 1.
Et de duabus enunciatiuis antiquis, ibidem numer. 1. 12. & ſeq. & decif. 269. num. 2. & 18.
Declara, vt in dicta dec. 91. nu. 13.
Maximè, ſi emanarunt coràm Ordinario, ibid.
Vel in Inſtrumentis præſentationum, decif. 347. nu. 2. & 3.
Vel occaſione inſtitutionum, dec. 91. nu. 2. & 15.
Vel in prouiſione Apoſtolica, ibidem num. 5.
Ac ex enunciatiuis antiquiſſimis, concurrentibus adminiculis, decif. 269. numer. 2. & 18.
Adminiculum autem ad hunc effectum faciunt aliæ enunciatiuæ emanatæ infrà centum annos, ibid. nu. 3. & 4.
Maximè dum emanarunt occaſione præſentationum, quas Ordinarij admiſerunt, ibid.
Vel ſi emanarunt in edictis per eos publicatis, ibid.
Vel in inſtitutionibus conceſſis, ibid.
Item adminiculum faciunt plures præſentationes admiſſæ, & effectum ſortitæ, ibidem num. 5.
Item, & fama deſeruit pro adminiculo, ibidem.
Adminiculum paritèr facit aſſertio, quæ reperitur in reſignatione, dum reſignatio fuit admiſſa cum clauſula *verificato iurepatronatus*, & habuit effectum, ibid. nu. 6.
Iuncto præſertim lapſu 30. annorum, ibid.
Facit quoque adminiculum viſitatio Epiſcopi cum aſſertione eiuſdem iuriſpatronatus, ibid. num. 7.
Item, quod Epiſcopus numquam prouiderit Beneficium vti liberum, ibidem numer. 8.
Probatur ſufficientèr ex ſola publica voce, & fama, concurrentibus indicijs, & coniecturis, decif. 91. nu. 8.
Probatur ex Inſtrumento inſtitutionis, & dotationis, dec. 28. nu. 1. & 11.
Probatur ex longiſſima quaſi poſſeſſione præ-

præſentandi, deciſ. 318. numer. 5.
Iuncta præſertim publica voce, & fama, ibid.
Probatur ex Sententia, deciſ. 347. numer. 4.
Et quod ſententiæ latæ ſuper iure præſentandi plurimùm faciant ad probandam exiſtentiam iuriſpatronatus, dec. 649. num. 3. & 4. vbi de ratione.
Probatur per Teſtes deponentes de publica voce, & fama fundationis illius, & de quaſi poſſeſſione præſentandi, deciſ. 347. numer. 1, & 6.
An probetur per Teſtes deponentes de publica voce, & fama, deciſ. 360. numer. 2. & 4.
Per Teſtes deponentes de publica voce, & fama excedente tempus 30. annorum, coadiuuatur certè probatio illius exiſtentiæ, dec. 91. num. 7.
Per Teſtes quando dicatur probata, deciſ. 360. nu. 2. & 4.
Expreſſio non eſt neceſſaria in facultate transferendi penſionem annexam Beneficio, nec per huiuſmodi non expreſſionem facultas dicitur ſubreptitia, dum id fuerat expreſſum in reſeruatione, deciſ. 333. numer. 4. 6. & ſeq.
Fructus ſunt præſentationes, deciſ. 539. numer. 6.
Fumus ſolus iuriſpatronatus laicalis non reddit turbidam reſeruationem, deciſ. 29. numer. 8.
Limita, ſi concurrant præſentationes, deciſ. 189. nu. 4.
Etiamſi Inſtrumentum patiatur aliquem defectum, ibid.
Et impedit immiſſionem gratioſè ſubrogato, ibid.
Fundatio, & dotatio dicitur concludentèr probata ex publico Inſtrumento, deciſ. 456. numer. 2.
Præſumitur, dum Beneficium reperitur erectum, & dotatum iuxtà formam litterarum Apoſtolicarum, ibid.
Probari poteſt ex publico Inſtrumento, iunctis adminiculis, ſtante clauſula *arbitrio Rotæ*, dec. 683. num. 4.
Probata non dicitur ex Inſtrumento, niſi conſtet de illius effectuatione, deciſ. 242. numer. 6.
Quando fuit conceſſa ſub conditione, non dicitur de ea conſtare, niſi probetur conditionis implementum, deciſ. 518. nu. 1.
Fundator cenſetur voluiſſe ſe conformare cum diſpoſitione iuris communis, deciſ. 456. numer. 6.
Ac Sacri Concilij Tridentini, dec. 668. nu. 4. & ſeqq.
Poteſt in illius erectione diſponere, quod eius conſanguinei in conſecutione Beneficij cæteris præferantur, deciſ. 54. numer. 1, 8. & 9.
Gratificatio competit Epiſcopo in inſtitutione ad Beneficium iuriſpatronatus, quando præſentantium voces ſunt pares, itaut quem malit poſſit inſtituere, deciſ. 17. num. 1. 5. & ſeq. dec. 28. num. 9. dec. 294. num. 10. deciſ. 657. numer. & 8.
Præferendus autem eſt magis habilis, & idoneus, dec. 17. nu. 2. 10. & ſeq.
Illegitimi incapaces de iure non ſunt, deciſ. 237. num. 1. 10. & ſeqq.
Limita in iurepatronatus gentilitio, ſeù agnatitio, ibid. num 7.
Item limita, exiſtentibus legitimis, quia illegitimi admittuntur ſolummodò legitimis deficientibus, ibid. nu. 10.
Præſumuntur excluſi à Teſtatore, & in limine fundationis iuriſpatronatus, deciſ. 330. num. 4. & 6.
Immemorabilis in materia iuriſpatronatus facilius probatur, dum vltra Teſtes concurrunt præſentationes reſultantes ex publicis documentis, & effectum ſortitæ, deciſ. 166. numer. 4.
Incertitudinem denotant, & negationem verba *aſſerti Patroni*, dec. 91. nu. 3.
Procedit, quando dubietas, ſeù incertitudo reſpicit patronatum, non autem ſi reſpiciat perſonas præſentantium, ibid. n. 4.
Inſtitutio ad Beneficium iuriſpatronatus quando, & cui debeatur, vide *INSTITVTIO IN BENEFICIALIBVS*.
Concedi facilè non ſolet ab Ordinarijs, niſi conſtet de iurepatronatus, deciſ. 347. numer. 3.
Laicalis Beneficia non cadunt ſub reſeruationibus Apoſtolicis, deciſ. 189. numer. 2. & 7.
Quamuis vacauerint in menſibus reſeruatis, ibid.
An ſufficiat ſolus fumus ad effectum reddendi turbidam reſeruationem, ſuprà verſic. *Fumus*.
Lis pendens ſuper Beneficio iuriſpatronatus operatur, quod illius collatio facta per Ordinarium ſit nulla, & attentata, deciſ. 180. numer. 1. & 6.
Amplia, quamuis fieret ex iure deuoluto, ibid. num. 3.
Poteſt tamen Ordinarius Oeconomum illi apponere, dummodò à collatione abſtineat, ibid. nu. 2.
Materiam qui tractent, prout etiam illius exiſtentiam, pertinentiam, & qualitates, & quomodò probentur, deciſ. 28. nu. 10. & ſeqq.
Mulieres an, & quando habeant ſucceſſionem, vide *IVSPATRONATVS*.
Negatio, ſuprà verſ. *Incertitudinem*.
Obſeruantia ſubſecuta multùm operatur in materia iuriſpatronatus, dec. 456. nu. 3.
Maximè ad effectum ſucceſſionis, dec. 330. num. 3.
Pertinentia probatur ex præſentationibus factis, & effectum ſortitis, dec. 61. nu. 9. & 11. deciſ. 269. nu. 9.
Amplia, vt ſufficiant ſolæ præſentationes abſque alia probatione deſcendentiæ à Fundatore, ſuprà verſ. *Deſcendentia*.
Quomodò probetur ex præſentationibus, dec. 28. nu. 2. & ſeqq.
Probatur ex ſententia Ordinarij, cùm Ordinarij

Digitized by Google

narij non ſoleant eſſe faciles in illius canonizatione, dec.639. nu.2.& 6.
Præſentatio ſpectans ad duas familias tanquàm duo corpora, competit in ſtirpes, non autem in capita, dec.17. nu.4. & 9.
Probatio ex quibus deducatur, ſuprà verſ. *Exiſtentia*.
Qualitas probatur ex confeſſione Partis emiſſa in narratiua gratiæ, deciſ. 643. numer. 2. & 7.
Qualitates Beneficij iuriſpatronatus ex quibus probatæ dicantur, dec.615. nu.10.
Reſeruationes an cadant in Beneficijs iuriſpatronatus, ſuprà verſ. *Eccleſiaſtici, Laicalis*.
Retrodonatio ex quibus dicatur ſuſpecta, dec.653. num. 7.
Simonia cadit in contractibus non gratuitis initis ſuper Beneficijs iuriſpatronatus, deciſ. 710. num. 1.
Commiſſa an dicatur per Inſtrumentum infeudationis Caſtri, cui erat annexum iuſpatronatus, ibid.num.3.9.& ſeqq.
Status Beneficij iuriſpatronatus probatur ex prouiſionibus Apoſtolicis, deciſ. 91. numer. 5.
Item ex præſentationibus canonizatis per ſententiam Ordinarij, & effectum ſortitis, ibid.num.6.
Succeſſio an deferatur ad fœminas, vide *IVSPATRONATVS*.
An deferatur ad illegitimos, ſuprà verſic. *Illegitimi*.
Regulatur potiſſimùm ex obſeruantia, ſuprà verſ. *Obſeruantia*.
Teſtatoris voluntas in materia iuriſpatronatus ſeruanda eſt, dec.330.nu.1.& 6.
Vſurpatio præſumitur in Vniuerſitatibus, alijſque potentibus, & exercentibus iuriſdictionem in loco Beneficij, niſi concurrant requiſita *Sacri Concilij Tridentini*, deciſ.166. nu.1.& 6. dec.321. nu.1.10.& ſeq.
Ceſſat hæc præſumptio in perſonis non potentibus, dec.269.nu.10.
Etiamſi non conſtet de dotatione, ibid.
Item in perſonis priuatis ceſſat, deciſ. 321. num.1. 10. & ſeqq.
Nec arguitur ex dominio bonorum in illo loco, ibid. nu.2.& 11.
Diminuitur, licèt penitùs non excludatur per vnicam enunciatiuam, ibidem numer. 9.
Non deducitur ex illius donatione facta per Vniuerſitatem, ibid. nu.4.
Excluditur hæc præſumptio ex Teſtibus deponentibus, Patronos non exercere iuriſdictionem in loco Beneficij, ibid.
Excluditur, ſi competat Vniuerſitati, & aliquibus particularibus, ibid. num.7.
Quamuis caderet reſpectu Vniuerſitatis, non tamen præiudicat alijs Patronis, quorum reſpectu non intrat, ibidem numer. 8. & 11.
Quomodò aliàs excludatur, ibidem num.2. & 11.

IVSTIFICATIO

Aſſertionis Ordinarij, quod prouiderit Eccleſiæ, non autem perſonæ, non requiritur, deciſ. 700. numer. 2.
Breuis operatur, vt illud ſit executioni demandandum, dec. 620. nu.4.
Reſultat ex eo, quod probata fuerint contenta ſub clauſula *conſtito*, ibid.
Vide *BREVE*.
Deſcendentia à Fundatore iuriſpatronatus non eſt neceſſaria, ſtante quaſi poſſeſſione præſentandi, deciſ. 91. numer. 10. deciſ. 639. numer. 4.
Gratia eſt neceſſaria, & quidem notoria, non obſtante decreto irritanti, quando illud non eſt appoſitum ſuper certo corpore Beneficij, dec. 556.nu.6.
Aliàs non poteſt impediri manutentio poſſeſſori, ibid.
Fieri non poteſt, niſi litteris expeditis, dec. 611.nu.6.13.& ſeqq.
Non eſt neceſſaria, quando agitur de ſubrogatione gratioſa, deciſ. 520. numer. 1. & 7.
Vide *GRATIA*.
Si neutri quoad Clericatum reſultat ex litteris patentibus Ordinarij, deciſ. 643. numer. 1. & 8.
Iuriſpatronatus reſultat ex confeſſione Partis emiſſa in narratiua eius gratiæ, ibidem nu. 2. & 7.
Litterarum Apoſtolicarum fieri poteſt etiam poſt ſententiam, in qua fuit declaratum, illas non eſſe iuſtificatas, itaut ſint exequendæ, cùm per huiuſmodi ſententiam illæ non vulnerentur, dec.620. nu.5.
Narratiua litterarum Apoſtolicarum debet omninò præcedere, aliàs poſſeſſio capta illarum vigore non attenditur, deciſ. 615. numer. 4.
Narratorum in gratia fieri debet per Prouiſum, dec.272.nu.1. dec.620.nu.5.
Quoad omnia, cùm ex illis præſumatur Princeps motus ad gratiæ conceſſionem, dec. 615. num.4.
Etiamſi conſiſteret in negatiua, dec. 452. num. 6.
Reſultat ex confeſſione Partis, deciſ. 396. num.10. dec.452. num.2.
Vide *GRATIA*.
Quaſi poſſeſſionis præſentandi non reſultat ex alijs præſentationibus, quas non conſtat fuiſſe effectum ſortitas, deciſ. 700. numer. 3. & 4.
Ex quibus reſultet, deciſ. 643. numer. 4.
Valoris Beneficij narrati per non exceſſum non reſultat ex Teſtibus deponentibus per aſcenſum, dec.723. num.1.& 7.
Non requiritur in Beneficijs Galliæ, deciſ. 186.num.4.8. & ſeqq.
Vide *BENEFICII, VALOR*.
Reliqua reperies in ſuis ſedibus.

IVSTITIA

Inhibitionis Rotalis non eſt cognoſcenda à Iudicibus inferioribus, deciſ. 103. numer. 2. & & 3. deciſ. 338. numer. 9. deciſ.537. num.2. 3. 9. & ſeqq.
Pretij, vide *PRETIVM*.
Rotalis ſententiæ reſultat ex deciſionibus factis in

in Cauſa, deciſ. 18. num. 1. deciſ. 80.num.1. & 7.deciſ. 107.num.2. deciſ. 173.num.1. deciſ. 177.num.1.deciſ.194.num. 1.deciſ.195. num. 1.deciſ.217.num.9. deciſ.248.num.2.& 3. dec. 270.num.1.deciſ.287.num.2.deciſ.303.num.2. deciſ.310.num.2.deciſ.362.num.2. deciſ. 376. num.2.deciſ.414.num.2.deciſ.427.num. 2.dec. 690.nu.3. dec.719.n.2.

Sententia examinanda non eſt, dum agitur de illius nullitate, dec.600.n.9.

Latæ in prima inſtantia cognoſci debet per Iudicem appellationis, qui proindè non poteſt prout in prima pronunciare, deciſ.485.nu. 2. & 3.

Præſumitur, donec contrarium probetur ab allegante,dec.160.n.4.

Requirit,quod illi præcedat libellus, deciſ. 485.nu.3.

Sententiarum Rotalium operatur, quod illarum executio non ſit retardanda, concurrente validitate,dec. 692.num.1.

L

LÆSIO

Ceſſionis pro reſciſſione ſufficit in tertia parte ex Statuto Vrbis, quamuis de iure requireretur in dimidia,dec. 398.num.7.

Quando ceſſio ſit proprietario, quomodò probetur, deciſ. 448. numer. 2. 5. & ſeqq.

Dilatione ex nimis longa per Mulierem debitori data reſultat,dec.205.num.6.

Enormiſſima annullat contractum ipſo iure, dec. 49.num.14.

Itaut obligatio, venditio, ac promiſſio non indigeant alia reſciſſione, ibid.

Dolum arguit re ipſa, qui æquiparatur dolo ex propoſito, ibid.num.12. & ſeqq. vbi de materia,& dec.159.num.9.

Declara,vt in dicta deciſ. 159. numer. 10. & ſeqq.

Iuramento non firmatur contractus, vbi adeſt enormiſſima læſio, deciſ. 49. num. 10. & ſeqq.

Non enim videtur iurans tali læſioni conſentire voluiſſe, ibid.

Quæ dicatur, ibid.num.13.

Venditionis contractum reſcindit, ibidem nu. 10.& 15.

Maiori tribuit iuſtam cauſam petendi reſtitutionem in integrum aduerſùs inconſultò aditam hæreditatem pro confectione inuentarij, dec. 666.num.9.

Minori multò magis, ibidem numer. 1. 2. 9. & ſeqq.

Amplia, vt minor illam petere poſſit etiam aduerſùs diſpoſitionem Statuti præſcribentis certum tempus ad adeundam, vel repudiandam hæreditatem, ibid.n.7.

Mulieris deducitur ex eo, quod nimis longam dilationem ad ſoluendum dederit ſuo debitori, ſuprà verſ. *dilatione*.

Ex eo, quod pro pauca ſumma pluribus hæreditatibus renunciauerit, deciſ. 205. numer. 6.

Ex alijs, de quibus ibid.

Præſumi non debet, deciſ. 354. num.2. & 11.dec. 673.num.1.& 5.

Probanda eſt per allegantem, ibid.

Probatur,ex Teſtibus, & peritis, deciſ. 49. numer. 1.

Vide *LÆSIONIS*.

Quanta eſſe debeat ex Statuto Vrbis, deciſ. 288. num.9.

Reſtitutionis in integrum aduerſùs Sententiam,vel rem iudicatam eſt fundamentum, deciſ. 624. num.6.

Subhaſtationem ad reſcindendam probatur per Teſtes, dec.312.num.1.

Requiritur vltra dimidiam iuſti pretij, dec. 49.num.5.6.& 11.

Tranſactionem ad reſcindendam admittitur, dec. 205.num.3.& 9.deciſ.220.num.2.deciſ.354.nu. 2.9.& ſeqq.

Maximè quando fuit inita cum Muliere, vel minore, deciſ. 220. numer. 2.

Amplia, quia ſtante læſione conceditur reintegratio aduerſùs tranſactionem, ibidem num. 8.

Nec poteſt retardari exceptione fideicommiſſi, quæ non ſit clara, & liquida, ibid.

An excludatur ex vinculo bonis adiecto, ibid.num.4.

Quando dicatur probata ad hunc effectum, dec.354.nu.2.9.& ſeqq.

Requirit probationem valoris de tempore tranſactionis, & quod habeatur reſpectus ad dubium litis euentum.dec.673.n.4.

Venditionem ad reſcindendam poteſt intentari ex remedio *l.2.C. de reſcind. vendit.* deciſ. 288. nu. 1. & ſeq.

Habet locum non ſolùm in venditione voluntaria, ſed etiam in neceſſaria, ibidem numer. 9.

LÆSIONIS

Exceptio quando dicatur reſpicere petitorium, vel poſſeſſorium, dec.534 num.6.

Fructus in iudicio læſionis ex remedio *l. 2. C. de reſcind. vendit.* veniunt à die motæ litis, deciſ. 159. num. 6.

Iudicium nihil commune habet cum iudicio ſpolij, ibid. num.2.

Limita reſpectu reſtitutionis fructuum, ad quam ſufficit quælibet litis conteſtatio, ibid. num.3.& 16.

Valor bonorum ad effectum læſionis non probatur ex locationibus, cùm potuerint plurimi fieri ex affectione conductoris, deciſ. 448. num.2. 4. & 8.

Probatur per Teſtes, qui deponant bona tanti valuiſſe de tempore venditionis, deciſ. dec.49.num.2.

Maximè, dum exprimunt qualitates rei venditæ, adeò vt dignoſci poſſit verus valor illius,ibid.num.3.& ſeqq.

LÆSIONEM

Fideiuſſio continet de ſui natura, dec.226,num.5. dec.423. nu.5.

Minorum ad euitandam ſunt introducta Statuta requirentia certas ſolemnitates in eorum contractibus, dec.626.n.6.

Pupilli dum paſſi fuerunt in ſubhaſtatione bonorum,

rum, indè deducitur eos fuiſſe indefenſos, dec.563.n.7.9.& ſeq.

LAICVS

Immiſſionem petens contra alium laicum, debet comparere coram Iudice Eccleſiaſtico, quando Clericus eſt in Cauſa, dec.650.n.7.

Iuſpatronatus acquirere non poteſt ex donatione ſine conſenſu Epiſcopi, dec.653.n.13.

Patronus poteſt poſt vnam præſentationem factam ad fauorem vnius aliam facere ad fauorem alterius cumulatiuè, deciſ. 649. nu. 1. & 4. vbi de ratione, dec.722. n.9. & 12.

Amplia, non obſtante pacto illam non reuocandi, dec.722.nu.7.& ſeqq.

Quando autem per huiuſmodi ſecundam præſentationem non cenſeatur primo præſentato præiudicatum, deciſ. 649. nu. 3.& 5.

LAICI

Decimarum ſunt omninò incapaces, niſi interueniat auctoritas Sedis Apoſtolicæ, deciſ. 584. num.1.5.& 6.

Amplia, vt illis non ſuffragetur quaſi poſſeſſio exigendi per 30. annos, ibidem,& num. 5.& 6.

Nec contraria obſeruantia, deciſ. 141.n.4.

Nec lapſus temporis, ibid.

Etiam immemorabilis, ibid.

Vt decimas exigere poſſint, vltra quaſi poſſeſſionem, requiritur, quod habeant etiam titulum, ibid.num.5.

Nec eis ſuffragatur priuilegium, niſi contineat expreſſam derogationem Concilij generalis, de quo *in cap.prohibemus de decim.* ibid. num.1.3.& 6.

Fructuum decimalium capaces ſunt, deciſ. 584. num. 2.

Declara, vt ibi num. 3. & 6.

Scamna, vide infrà verſ. *SEDILIA.*

Sedere non debent inter Eccleſiaſticos pſallentes, dum Diuina celebrantur Officia, ad euitandam indecentiam, dec.433.n.7.

Maximè, vbi locus, in quo pſallitur, eſt valdè anguſtus, ibid.num.8.

Sedilia, & Scamna retinere poſſunt in Eccleſijs, quarum habent patronatum, deciſ.717. numer. 7.

LAICIS

Hoſpitalia dari ſolent in gubernium, vt eorum prouentus in Pios vſus conuertant, dec. 318. num.1. & 8.

LARGITAS SPONSALITIA

Æqualis doti poteſt eſſe, deciſ. 619.nu.4.

Dicitur donatio ſimplicitèr facta inter ſponſos, ibid.num.2.& ſeqq.

Differt à donatione proptèr nuptias, ibid.

Alia ad rem, vide *DONATIO PROPTER NVPTIAS.*

LAVDEMIVM

Recipiens Dominus directus dicitur remiſiſſe ius prælationis aliàs ſibi competentis ſuper bonis emphyteuticis alienatis, dec.450. num. 3. & ſeqq.

Amplia, etiam ſi reciperetur cum proteſtatione, & cum clauſula præſeruatiua *ſine præiudicio quorumcumque iurium*, quæ vti contraria facto non attenditur, ibid.

LAVDVM

Appellare non poteſt aduerſùs laudum, qui cum iuramento promiſit illi acquieſcere, & ab eo non appellare, non reclamare, nec petere reductionem ad arbitrium boni Viri, deciſ.324. num.8.

Amplia, vt nec alia Pars huiuſmodi appellationi adhærere poſſit, ibid.

Approbatum, ſeù emologatum dicitur mediante vſu, ibid.nu.1.& 6.

Corruente cauſa, ob quam fuit approbatum, non eſt attendenda illius approbatio, dec.369.num.14.

Erroneè non dicitur, niſi de errore concludentèr doceatur, dec.316.n.2. & 4.

Erroneè reputatur, attento eo, in quo fundatur, dec.369.nu.5.& 6.

Habet vim tranſactionis, dec.324. n.2.& 4.

Pro parte tantùm quando cenſeatur, itaut impugnari poſſit in alia parte, ibid.nu.4.

Quando cenſeatur, ibidem num. 18. & ſeqq.

Beneficij in Cauſa pronunciatum neceſſariò requirit confirmationem Apoſtolicam, dec.488. num. 8.

Effectus quos pariat, deciſ. 324.n.18. & ſeqq.

Emologatum, ſuprà verſ. *approbatum*.

Extinguit litem, dec.627.nu.5.

Impugnari poteſt ex iuribus nouitèr repertis, dec. 324.num.15.

Declara, vt ibi nu.16.& 17.

Quando non poſſit, ibidem n. 18. & ſeqq.

Iniuſtum dicitur, quod non iuſtificatur ex actis, dec.57.n.3.& 5.

Amplia, etiamſi iuſtificari poſſet ex aliqua alia cauſa, niſi illa pariter ex actis iuſtificetur, ibid.num.4.

Liti finem imponit, dec.627.nu.5.

Quid ſit, dec.327.nu.18.& ſeqq.

Relatiuum ad calculum non attenditur, dum in calculo non reperitur id, quod refertur, deciſ. 324.nu.9.

Seruandum eſt, dum hactenùs fuit obſeruatum, dec.667.nu.3.& 5.

Amplia, quamuis non exhibeatur in forma probanti, ibid.

Tranſactionis eſt ſpecies, dec.324.num.4.

Valere non poteſt pro parte, & pro parte non valere, ibid.

LEGALITAS

Archiuiſtæ probatur ex atteſtatione inſignis Superioris ſigillo munita, dec.385.n.2.& 12.

Notarij probatur per Teſtes, ibid.

Tutoris coadiuuat fidem eius libri, dec. 238. n.6.

LEGATARIVS

Actiones quas habeat pro conſequendo legato, dec.258.num.13.

Agere poteſt ad conſecutionem rei legatæ ex interdicto Saluiani, ibid.num.13., dec.564.nu.2. & 3.& dec.728.n.2.& 20.

Via executiua coram A.C., deciſ. 258. numer. 11.

Non autem in Rota, ibidem num. 1.& 12.

Amplia, etiamſi Cauſa fuiſſet commiſſa Rotæ cum facultatibus A.C., ibid.n.12.

Limita, vt ibid.

Augmentum rei legatæ an conſequatur, vel potiùs

tiùs hæres, dec.527.num.4.
Diſponere poteſt de re legata, poſtquàm illius dominium acquiſiuit eadem prorsùs forma, qua poterat de ea diſponere Teſtator, deciſ. 295. num.4. dec.477.n.2.
Exceptione tranſactionis initæ ſuper re legata ab illius conſecutione repellitur, deciſ.211.num. 7.& 10.
Hæres quodammodò dicitur in re legata, deciſ. 477.num.2.
Hæredum appellatione non venit, deciſ. 439. numer. 16.
Identitatem rei legatæ tenetur concludentèr probare, vt in illius poſſeſſionem immittatur, dec.258.n.8.
Immiſſionem conſequitur ſuper alijs bonis Teſtatoris pro fructibus rei legatæ non-extantibus, & conſumptis, deciſ.728.nu.1.2.& 20.
Tranſactionis exceptione repellitur, ſuprà verſ. *exceptione*.

LEGATVM

Adminiſtratori relictum, infrà verſ. *liberationis*.
Alimentorum debetur, etiamſi legatarius habeat aliundè, ex quo commodè viuere poſſit, dec. 345.num.6.
Dici non poteſt, quod fuit relictum, nulla illorum facta mentione, dec. 524.nu.1.
Præſumi an debeat, quod ab Auo fuit relictum nepoti ſpurio, ibid. num.4.
Relictum quando cenſeatur ex cauſa aliqua impulſiua, vel finali, dec.345.n.8.
Relinquere ex hac cauſa Teſtator expreſſiſſet, quatenus relinquere voluiſſet, prout in alijs expreſſit, dec.524.num.8.
Ampliandum eſt, attenta Teſtatoris affectione, dec. 439.num.9.
Quæ affectio deducitur, ex quo Teſtator legatarium vocauerit *Carum*, ibid.
Item ampliandum, quando fuit relictum perſonæ coniunctæ, ibid.n. 9.
Item quando aliàs redderetur inutile, ibid. num.10.
Animo compenſandi cum debito relictum an cẽſeatur, ex coniecturis dependet, deciſ. 480. nu. 5.8.& ſeqq.
Annuum ſoluendum eſt ab hæredibus legantis, dec.211.nu.2.& 9.
An ſit à grauato, vel fideicommiſſario, ibid.
Caducatur, decedente legatario antè Teſtatorem, dec.439.num.2.
Deficiens in legatario remanet apud hæredem cũ eodem onere fideicommiſſi, deciſ. 476. la 1. num. 8.
Dotis cedi non poteſt à puella legataria, nec in alium transferri, dec. 295.n.2.& 4.
Conceptum cum verbo *nube* ex communi vſu loquendi, ſecundùm quem debet interpretari, intelligitur de matrimonio carnali, dec.349.nu.7.
Conditionale dicitur, ſcilicèt, quatenùs puella nupſerit, deciſ. 395. num. 1. & ſeqq.& n.8.& ſeqq.
Ideò non debetur, niſi ſecutis nuptiis, vel ingreſſa puella in Monaſterium, ibique emiſſa profeſſione, ibid. & deciſ. 349.nu. 2.4. 8. & ſeq.
Debetur, etiamſi puella ingrediatur Monaſterium, dec.295.n.7.
Dummodò Monaſterium dotes recipiat, aliàs ſecùs, ibid.
Filiæ relictum, quatenùs ea ingrediatur Monaſterium, non debetur ex poſitiua voluntate Teſtatoris, ſed potiùs præter, vel etiam contra eius voluntatem, dec. 349.n.13.
Vel ex voluntate tacita, non autem expreſſa, ibid.n.14.
Impropriè comprehendit nuptias Spirituales, ibid.n.5.6.& 12.& dec.417.n.1.& 7.
Illas tamen comprehendit, ibid. num.1. & ſeqq.& dec.417.nu.1.& 7.
Limita, ſtante diſcretiuo modo loquendi, ibid.n.10.& 19.
Relictum in pecunia debet deponi eo ipſo, quod filia ingreditur Monaſterium, etiam antè emiſſam profeſſionem, dec.417.n.2.
Maximè, dum habet animum profitendi, ibid.num.3.
Filiæ excluſæ à Statuto relictum pro legitima, & iure inſtitutionis facit, quod Teſtator dicatur illam recognouiſſe in ſuam, deciſ. 718. num.1.7.& ſeqq.
Ideò ſuccedit loco legitimæ, ibid.
Pro dote relictum, vide *DOTIS*.
Fructuum differt à legato vſusfructus, deciſ. 315. num.6.
Inconuenientium perſonæ legatarij, vel inueriſimilium rerum non cenſetur relictum, dec.258. num.8.
Interpretandum ſemper eſt talitèr, quod legatario ſit vtile, dec.524.n.7.
Ex quibus huiuſmodi vtilitas deducatur, ibid.
Liberationis à redditione rationis relictum adminiſtratori cum verbis generalibus, & pleniſſimis non excludit præſumptam ſatisfactionem eius crediti, dum aliàs de eo potuit ſatisfieri, dec.400.nu.5.& ſeqq.
Intelligitur dumtaxat de ſcrupuloſa, & exacta redditione rationis, non autem, itaut ad illam nullatenùs teneatur, dec.442.nu.3.
Mobilium comprehendit omnia, quæ moueri poſſunt de loco ad locum, deciſ. 439. numer. 13.
Limita, quatenùs contrarium ſuadeat Teſtatoris voluntas, ibid.nu.14.
Hæc autem voluntas colligitur ex veriſimilitudine, vt ſi res controuerſa non conueniat perſonæ legatarij, ibid.nu.15.
Fructus compræhẽdit à ſolo ſeparatos tempore mortis Teſtatoris, dec. 728. num. 8. vbi de ratione.
Intelligitur de mobilibus, quæ extabant de tempore conditi teſtamenti, deciſ. 439. num. 7.& 17.
Non autem de illis, quæ extabant tempore mortis, ibid.
Receditur tamen etiam ab hac regula ex contrarijs coniecturis, ibid.n.8.& 17.
Statuas an compræhendat, ibid.nu. 23.
Relictum cenſetur eo animo, vt ſemel tantùm debeatur, dec.524.n.2.& 9.
Semel tantùm debetur, ibid.
Spurio relictum ab Auo, ſuprà verſ. *alimentorum*.

Digitized by Google

Vſuſfructus differt à legato fructuum, ſuprà verſ. *fructuum*.

Stabilium taxatur ad rationem quinque pro centenario, prout ſtabilia reddere præſumuntur, dec.362.nu.3.

Vtile quando cenſeatur legatario, deciſ. 524.numer. 7.

Vxori relictum, & ab ea acceptatum, an illi præiudicet quoad dotis reſtitutionem, deciſ. 105. num.9.

LEGATI

Negatiua non relicti legati probatur ex inſpectione teſtamenti, dec.211.n.3.

Vim habet confeſſio dotis receptæ per Virum in teſtamento emiſſa, deciſ. 105.numer.3. & 10. dec.651.num.1.& 11.

Ideò non probat numerationem, ibid.

Limita, concurrentibus coniecturis ſuadentibus receptionem realem, deciſ. 651. nu. 2.6.& 10.

LEGATVS

Concilio Generali derogare non poteſt, niſi habeat ad id ſpecialem facultatem à Summo Pontifice, dec.214.n.6.

Facultates quas habeat Legatus à Latere, ibidem num.11.& ſeqq.

LEGIS

Natura eſt communitèr contingentia, non autem quæ raró accidunt determinare, deciſ.667.n.4.

Formam dare negocijs futuris, non autem præteritis, deciſ. 596. n. 3. 8.& ſeqq. vbi latè de materia.

LEGES DIVERSÆ

Barbarius Philippus ff. de offic. Prætor. in materia Spiritualium, & Sacramentalium explicatur, dec.16.n.5.11.& ſeqq.

Cum acutiſſimi 30. C. de fideic. fauore fœminarum extenditur, dec.100.n.21.

Multifariàm declaratur, & limitatur, ibid. n.12.& ſeqq.

Cum Auus 101. *ff. de condit. & demonſtr.* explicatur, ibid.n.11.& ſeqq.

Curabit C. de act.empt. extenditur fauore emptoris, cui venditor pretio recepto bona non tradidit, dec.139.n.12.

Vide *ÆQVITAS*, *EMPTOR*.

Diffamari C. de ingen.manumiſſ. quando intret, vide *DIFFAMATIO*.

Fin.C.de ed. D.Adr. toll. ſubminiſtrat fideicommiſſario remedium conſequendi immiſſionē ſuper bonis fideicomiſſi, dec. 117.n.5.& 19.

Ad illius inſtar regulatur gratioſa ſubrogatio, dec.208.nu.8.

Fructus importat à die motæ litis, dec.117. num.7.& 18.

Vide *FIDEICOMMISSARIO*, *IMMISSIO*.

*C.de pred.Curial.lib.*10. concordatur cum alio *tex.*, dec.523.n.17.

ff. de var. & extraordinar. cognit. explicatur, vt non habeat locum in Iuriſconſultis, ſed tantùm in Præceptoribus Artium liberalium, dec.64.num.6.

Fœmina C.de ſecund.nupt. diſpoſitio declaratur, dec. 256.num.6.

Quintus Mutius ff.de donat.int. Vir. & Vxor. examinatur, dec.284.n.2.& ſeqq.

Quoties ff. ſol. matrim. explicatur, deciſ. 285. nu. 4. 8.& ſeqq.

Scripturas C. qui pot. in pign. hab. cum eius requiſitis exponitur, dec.377.nu.5. & 10.

2. *C. de reſcind. vendit.* intrat probata læſione, dec.288.n.1.8.& ſeqq.

Si conſtante ff. ſol. matrim. non ſuffragatur Vxori, quæ duxit Virum inopem, deciſ. 113. numer. 10.

Si extraneus ff.de iur.dot. expenditur, dec.256. n.8.

Si ita quis, *§. Seia cauit*, *ff.de verb.obligat.* exponitur, dec.523.n.15.& ſeqq.

Vbi adhuc C. de iur. dot. limitatur, deciſ. 113. num.10.

Vnic.C. quand. Imp. iuuat etiam litis conſortes, licèt non priuilegiatos, deciſ. 441. n.6.

Suffragatur priuilegiato, vt poſſit trahere Aduerſarium ad Curiam in quacumque inſtantia, ibid.n.6.

LEGITIMA

Certa quando eſt, fideicommiſſario datur immiſſio pro indiuiſo, dec.628.nu.2.& 9.

Sed debet eſſe certa ratione loci, & quotæ, ibid.nu.3.

Aliàs datur fideicommiſſario immiſſio in genere citrà perceptionem fructuum, ibid. num.5.& 6.

Conditionem non recipit, dec. 345.n.9.

Debetur ex bonis donatis, etiamſi donatio non ſit inofficioſa, dec.633.n.4.

Non tamen à donatario, quatenùs conueniatur pro reuocatione, ibid.n.5.

In bonis, dec.240.num.3.

Et in qualibet gleba bonorum, dec. 469.la 1.num.2.& 9.

Ideò non attenditur, quod bonorum valor ſit auctus, vel diminutus, dum petitur in ipſis bonis, ibid.

Detrahitur ex bonis alienatis titulo donationis, perindè acſi extarent in patrimonio, dec.633. num.1.& 6.

Detrahi nequit ex bonis per Teſtatorem deſtinatis pro ſolutione æris alieni, dec.371.num.12. 20. & 21.

Nec ex bonis particulari onere grauatis, dum in hæreditate ſunt alia bona, ibid.

Hinc non detrahitur ex bonis ſubiectis fideicommiſſo particulari, exiſtentibus alijs bonis, dec.492.n.24.& 32.

Poteſt ab hæredibus grauati, quando non fuit detracta ab ipſo grauato, deciſ. 203. nu.2. dec.220. n.5.

Etiamſi fuerit prohibita, deciſ. 203. numer. 2.

Donatione non minuitur, dec.633.nu.2.

Amplia, etiamſi donatio fieret vni ex filijs, ibid.n.2.6.& ſeq.

Item amplia, etiamſi donatio non ſit inofficioſa, ſuprà verſ. *debetur*.

Filiæ fœminæ ſi relinquatur à Patre legatum pro eius legitima, & iure inſtitutionis, dicitur exindè agnita in ſuam, non obſtante Statuto excluſiuo, dec.718. n.1.7.& ſeqq.

Ideò illud legitimæ loco ſuccedit, ibid.

Nec detrahitur vti æs alienum antè legitimam, ſed ex ipſa legitima, ibid. n. 2.

Fœminis debetur, ac eius ſupplementum, non obſtan-

Digitized by Google

obſtante Statuto excluſiuo, quoad bona alterius Territorij,dec.577.num.5.6. & 8.
Amplia, ſiuè Statutum loquatur in rem, ſiuè in perſonam,ibid.
Grauari non poteſt fideicommiſſo paterno, dec. 289. nu.6.& ſeqq.& n.17.& ſeqq.
Nec grauata præſumitur,ibid.n.5.
Amplia, quia quatenùs per Patrem grauaretur, filij acquieſcentia in hac parte illi non præiudicaret, cùm ad hunc effectum requiratur ſpecialis, & expreſſa renunciatio, ibid. n. 7.8.18.& ſeqq.
Acquieſcere tamen non dicitur filius eo ipſo, quod ſe obligauit fauore Vxoris pro reſtitutione eius dotis, vel aliàs debita contraxit, cùm imò videatur obligaſſe detractiones ſuper paternis bonis ſibi competentes,ibid.
Illiquida dicitur, quando neſcitur quanta ſit,nec ex quibus bonis debeatur, deciſ. 371. n.13.
Retentionis ius non tribuit, ibid.
Legatum relictum filiabus fæminis per Statutum excluſis iure inſtitutionis detrahitur de legitima,dec.718.nu.2.
Libera eſt relinquenda, dec.345.nu.9.
Minui non poteſt per donationem, ſuprà verſ. *donatione*.
Onus non recipit, dec.203.n.2. & ſeqq.& nu. 10. dec.345.num.9.
Patre viuente non debetur filio, deciſ.165. n.12.
Prohiberi non poteſt, dec.203.num.3. & ſeqq. & nu.10.dec.492.n.44.& 32.
Etiamſi filius inſtituatur in portione maiori, quàm importet legitima, dec.203.nu.3.& ſeqq.& n.10.
Amplia, etiamſi prohibitio fieret cū clauſula *omni meliori modo*, ibid.
Item amplia,quia filius acceptans teſtamentum paternum, non tamen cenſetur acceptaſſe huiuſmodi prohibitionem, ibid.n.6.
Requiritur namque ad hunc effectum ſpecialis renunciatio,ibid.
Quæ non reſultat ex ſimplici aditione paternæ hæreditatis,ibid.
Nec ex ſimplici acceptatione teſtamēti paterni, ibid.
Quota bonorum dicitur, deciſ.469.la 1.n.2.& 9.
Retentio non competit pro legitima, quando eſt illiquida,ſuprà verſ. *Illiquida*.
Semis eſt, quando filij ſunt vltra quatuor, deciſ. 628.n.1.&.8.
Vt ſi ſint ſeptem, dec.437.n.2.& 6.
Eſt etiam ſemis, quando debetur à fiſco ſecuta confiſcatione bonorum paternorum, quamuis non ſint quinque, ibid.n.7.
Venire non dicitur ſub generali ſubſtitutione, dec.289.n.5.6.17.& ſeqq.
Viuente Patre non debetur, ſuprà verſ. *Patre*.

LEGITIMÆ

Exceptio an poſſit retardare reſtitutionem bonorum fideicommiſſariorum, deciſ. 570. n.7.
Fideicommiſſario immiſſionem non impedit, quando eſt paratus illam ſatisfacere mediante dimiſſione penès grauatum portionis hæreditatis, quæ legitimæ æquiualeat, deciſ. 82.la 1.num.3.
Item non impedit immiſſionem pro indiuiſo, quando eſt certa ratione loci, & quotæ, dec.707.num.4.10.& ſeqq.
Loco ſuccedit dos ex Statuto Vrbis, dec.250.nu. 4. & ſeqq.
Ideò debetur libera, ibid.
Nec fieri poteſt ſuper ea aliquod pactum filiæ præiudiciale, ibid.& dec.285.n.6.& ſeqq.
Limita in eo, quod excedit legitimam,dec. 285.n.6.& ſeqq.
Quando dicatur legitimam excedere, ibid. num.7.
Renunciatio ſpecialis requiritur,deciſ. 203. num.3. & ſeqq.& nu.10.
Supplementum debetur filijs, aliiſque deſcendentibus, quibus minus legitima relictum fuit, dec.577.n.1.
Amplia, non obſtante prohibitione, quod plus petere non poſſint, ibid.n.2.
Debetur fœminæ, quamuis per Statutum excluſæ, quoad bona alterius Territorij,ibid. n.5.6.& 8.
Regulatur ſecundùm ſucceſſionem ab inteſtato,ibid.nu.3.

LEGITIMAM

Fructus non imputant deſcendentes in eorum legitimam,dec.580.nu.1.& 6.
Maſculorum quatenùs lædat exceſſiua dos fœminæ conſtituta, reſecatur in hac parte ad fauorem fratrum, dec.437.nu.4.
Et ex ea non debetur lucrum Marito vigore Statuti,ibid.
Recipere non tenetur filius in pecunia, dec. 240. num.3.
Valor, ſeù ſtatus hæreditatis ad effectum detrahendi legitimam probatur ex venditione bonorum facta per hæredem, dec.469.la 1.num. 7.& ſeqq.
Vſusfructus cauſalis non imputatur in legitimam quidquid ſit de vſufructu formali,dec.580.n.2

LEGITIMANDI

Facultates, quibus gaudet familia Campeggia, pluries per Rotam fuerunt approbatæ, deciſ. 317.num.1.
Impreſſæ vbi reperiantur, ibid. n.13.
Per quos tractentur, ibid.

LEGITIMATIO ILLEGITIMI

Agnationis iura tribuit legitimato ad effectum ſucceſſionis,dec.443.n.2.& 13.
Clauſula ſine præiudicio legitimorum, quam continet legitimatio, nil operatur ad fauorem fœminarum excluſarum à Teſtatore,ibid. nu.10. & dec.406.nu.12.
Item nil operatur, condito teſtamento per defunctum,dec.443.n.10.& 11.
Sine præiudicio venientium ab inteſtato,quā continet prima legitimatio, an cenſeatur repetita in ſecunda, in qua nulla fit mentio de prima,dec.317.nu.6.& 7.
Conceſſa in ampliſſima forma ſuffragatur legitimato, ibid.n.1.
Conſenſum Patris requirit, deciſ. 317.num.9. dec. 405.num.9.
Aliàs eſt nulla,ibid.
In Ciuitate Ferrariæ etiam ex Satuto talis conſenſus eſt neceſſarius, deciſ. 405. num.9.
Limita,ſi legitimans habet facultatem legitimandi, etiam ſine illo conſenſu, deciſ. 317. num.11.

Pro-

Probatur ad hunc effectum conſenſus ex Patris epiſtolis miſſiuis recognitis, dec.406. n.9.
Fieri poteſt à Principe Supremo, prout ſunt Papa, & Imperator, etiam in Ciuitatibus, ac Locis infeudatis, dec.443.n.7.
Offuſcata non remanet per exceptionem requirentem altiorem indaginem, deciſ. 406. numer. 8.
Hinc aduerſus legitimationem non admittitur exceptio, quod legitimatus non expreſſerit ſe eſſe natum ex ſoluto, & ſoluta, ibidem.
Operatur, quod legitimatus æquiparetur nato ex uero, & legitimo matrimonio, dec. 406. nu. 5.& 15.
Quod comprehendatur ſub diſpoſitione concepta ad fauorem filiorum legitimorum, & naturalium, ibid.
Quod dicatur legitimè natus, ibid.
Papa abrogat Conſtitutioni Pij V. contra illegitimos, ibid.n.7.
Admittere poteſt ad ſucceſsionem, non obſtante quacumque contraria diſpoſitione, vel Conſtitutione, ibid.n.6.& 7.
Operatur, quod legitimati æquiparentur filiis natis de matrimonio vero, & legitimo, ibid.
Patris ſine conſenſu non valet, ſuprà verſ. *Conſenſum*.
Subreptitia dicitur, in qua non apparet expreſſum totum id, quod erat exprimendum, deciſ.317. num.9.
Non dicitur, dum legitimans veriſimilitèr ſcire poterat id, quod exprimendum remanebat, ibid.n.8.
Tollit Conſtitutionem contra illegitimos, deciſ. 406.nu.7.dec.443. nu.12.
Maculam quamcumque, dec.406.nu.7.
Maximè ſi ſit ampliſſima, ibid.

LEGITIMATIO PERSONÆ

Facta quando dicatur in iudicio, deciſ. 60. numer. 1.
Inducitur ex approbatione aduerſarij, & admiſſione perſonæ vti talis comparentis, deciſ. 582. num. 3.
Neceſſaria eſt, Parte opponente, deciſ. 441. numer.11.
In quocumque iudicio, quantumuis executiuo, ſummario, & priuilegiato, dec. 34. num.2.& 5.
Declara, vt ibi num.6.
Probata quando dicatur, deciſ. 361. numer. 1. & ſeqq.& num.17.
Quomodò fieri poſſit per Teſtes, ibid.

LEGITIMATUS

Declaratio Teſtatoris, quod intendebat ſeruari in eius ſucceſſione Conſtitutiones Apoſtolicas, quid operetur reſpectu filij, qui antè conditum teſtamentum fuerat legitimatus, deciſ. 443. numer. 12.
Dilectus præſumitur à teſtatore minùs, quàm legitimus, dec.335.num.4.
Excludit ſubſtitutum, dum fuit legitimatus ſimplicitèr cum facultate ſuccedendi titulo hereditatis, fideicommiſſi, & legati, dec. 570. num. 4.& 10.

LEGITIMITAS

Fratris probata dicitur eo ipſo, quod conſtat de legitimitate alterius fratris vtrinque coniuncti, dec.443.n.6.
Operatur, quod legitimus cenſeatur prædilectus in concurſu illegitimi, deciſ. 335.num.4.dec. 426.num.3.
Requiſita per Teſtatorem eſt vna ex coniecturis pro vocatione filiorum poſitorum in conditione, dec.492.n.8.
Succeſſionis ad effectum reſultat ex leuioribus probationibus, dec.246.nu.2.13.& ſeqq.

LEGITIMUS CONTRADICTOR

Vide *CONTRADICTOR*.

LIBELLUS

Clauſula, deducens omne ius, quam continet libellus, efficit, vt cenſeatur deductum remedium melius, & vtilius, dec.159.n.4.
Etiam contrarium, ibid.
Ius, & iuſtitiam miniſtrari quatenùs in libello contineatur, operatur paritèr, quod deductum dicatur quodcumque remedium magis vtile, dec.147.n.10.& 12.
Quod ſententia dicatur ſemper conformis libello, ibid.
Et quod valeat, quamuis non eſſet illi conformis, ibid.& dec.600.n.7.
Requiritur pro validitate Sententiæ, dec.485.n.1.

LIBELLO

Confeſſio Procuratoris emiſſa in libello per modum contentioſæ iuriſdictionis præiudicat Principali, dec.538.n.1.& 13.
Non non præcedente, non poteſt Iudex appellationis procedere prout in prima, ſed tantummodò cognoſcere de validitate, & iuſtitia ſententiæ antecedentis, deciſ. 485. n.2.& 3.
Petitionum cumulatio in libello de iure non reperitur prohibita, dec.600.n.7.
Ideò cenſetur permiſſa, ibid.
Sententia debet eſſe conformis, aliàs non valet, dec.547.nu.10.& 12.

LIBERATIO

Adminiſtratori relicta à redditione rationis intelligitur dumtaxat de ſcrupuloſa, & exacta, non autem talitèr, quod nullam prorsùs rationem reddere teneatur, dec.442.n.3.
Præſumptionem ſatisfactionis eius crediti non excludit, dùm aliàs potuit ſatisfieri, dec. 400.num.5.& ſeqq.
Veriſimile non eſt, quod adminiſtrator, cui fuit relicta liberatio, voluerit ſe ad redditionem rationis obligare, dec.480.n.12.
Debitori fieri poteſt non minùs per creditorem, quàm per eius ceſſionarium, & Procuratorem, dec.497.nu.9.
Generaliſſima & *Perpetua* eximit ab omnibus, quæ prætendi poſſent, dec.582.n.6.

LIBER

Approbatus cenſetur per productionem, itaut fidem faciat contra producentem, deciſ. 601. num.1.& 5.
Baptiſmatis probat ætatem, dec.441.num.8. dec. 456.num.1.& 7.dec.470.n.8.
Vide *BAPTISMATIS*.
Calculi ad ipſum relatiui errorem probat, deciſ. 171.num.5.
Canonicorũ plenè probat cõtra illos, dec.660. n.1.

Capituli antiquus, & benè conſeruatus, in quo ſunt deſcripta onera Capitularia, contra Capitulum probat, dec.601.n.2.& ſeqq.

Continens acta facit præſumere, quod huiuſmodi acta ſint Capitularia, decis. 225. n.4.

Maximè dum ſcripta apparent ab Officialibus Capituli ad id deputatis, ibid.

Exemplari poteſt quoad iura in eo exiſtentia per Notarios Capitulares, vel per illius Secretarios pro tempore exiſtentes, vel per eorum ſucceſſores, & dicuntur legitimè extracta, dec.228.num.1.2.& 6.

Etiam abſque citatione, ibid.

Probat contra Capitulum, dec.86.n.1.& 8. dec. 126.n.1.dec.144.n.1.& 15.

Probat intereſſentiā Diuinis Officiis, quoad deſcriptos in eo, ibid.nu.10.

Caſſatus in aliqua parte, non per hoc fidem perdit quoad aliam partem diuerſam, & ſeparatam à caſſaturis, dec.601.n.4.

Cataſtri, vide *ÆSTIMVM*, *CATASTRVM*.

Grauati non probat valorem melioramentorum in præiudicium vocatorum ad fideicommiſſum, dec.352.n.4.

Officialis publici fidem facit, & probat, dec.456. num.4.

Parochi probat obitum, ac filiationem, ſeù deſcendentiam, ibid.nu.8.

Vide *OBITVS*.

Priuatus approbatus in parte vbi facit pro ſe, cenſetur etiam approbatus in alia parte, in qua facit contra ſe, dec.576.n.6.

Continens aliquas partitas veras, & verificatas, probat etiam in aliis, decis. 588. numer. 1.

Regulariter non probat, decis. 576. num. 9.& 12.

Limita, iunctis adminiculis, tunc enim probat, ibid.& dec.660.n.2.& ſeqq.

Etiam pro ſcribente, decis. 660.n.2.& ſeqq.

Ac contra Tertium, decis. 570.num. 5. 13. & ſeqq.

Amplia, vt probet etiam pro Tertio contra Tertium, ibid.

Quando autem dicantur in forma probanti partitæ ab illo extractæ, dec.376.n.10.

Publicus magis, quando habet aſſiſtentiam iuris communis, dec.585.n.2.

ad *Rationis* redditionem non eſt neceſſarius, cùm exreddi poſſit etiam ſine libro, decis.97.num. 5.& 13.

Solutionum Datij probat negatiuam illius non ſolutionis, dec.422.n.11.

Rationum probat etiam quoad partitas magnæ ſummæ, quando ſunt veriſimiles, quamuis de earum cauſis conſtet ſolùm in genere, dec. 238.num.5.

Tutoris benè, & legalitèr tentus dicitur, dum continet data, & recepta, introitus, & exitus bonorum pupillarium dietim, diſtinctim, & ſingillatim cum ſuis cauſis, ibidem n. 1.& 7.

Probat pro ſcribente, & contra ſcribentem, ibid.

Maximè dum verificantur aliquæ ex illius partitis, cùm exinde præſumantur veræ etiam cæteræ, licèt non iuſtificentur aliundè, ibid. num.3.

Item, ſi cauſæ, ex quibus pupilli conſtituuntur debitores, ſunt veriſimiles, præſumuntur veræ, licèt agatur de ſumma ingenti, ibid.num.4.

Coadiuuatur etiam illius fides ex qualitate perſonæ Tutoris, ſi ſit homo legalis, & fide dignus, ibid.n.6.

Quid continere debeat, vt fidem mereatur, ibid.num.7.

LIBRORVM

Cameræ Apoſtolicæ taxa non probat verum valorem Beneficij, dec.518.n.4.

Partita extractæ Parte non citata, & non ſeruatis ſeruandis, non probant, decis. 179. num. 7.& 11.

Maximè contra Tertium, ibid.

LICENTIA

Iudicis impetrata, Vxor à Marito ob iuſtas cauſas diſcedens conſequitur alimenta, & ſumptus litis pro conſequenda thori ſeparatione, dec. 736.num.1.

Ordinarij obtenta, dum Beneficiatus iuſta de cauſa abeſt à reſidentia, conſequitur fructus Beneficij, & diſtributiones quotidianas, dec.726. nu.1.& 5.

Reſtricta ad certum tempus expreſſum, durat etiam poſt illius lapſum, dum Ordinarius non reuocauit Beneficiatum ad reſidentiam, ibid. num.4.

Sedis Apoſtolicæ concurrente, permittenda eſt translatio Monaſterij, decis. 618. numer. 3. & 10.

LIMITES

Temporales in dubio deſeruiunt pro limitibus etiam in materia decimarum, pro diſtinctione Parochialium, illarumque confinium, dec. 578.n.2.& 9.

LINEA

Conductoris, infrà verſ. *emphyteuta*.

Durare præſumitur, dum ſemel extitit, donec contrarium iuſtificetur ab allegante, decis. 90. num.1.7.& ſeq.

Emphyteuta extincta, & ſic finita emphytheuſi, tenetur Dominus Directus inueſtituram renouare proximioribus vltimi defuncti, decis. 545.n.1.& 15.

Vide *EMPHYTEVSIS*, *INVESTITVRA*.

Non eſt locus iuri accreſcendi inter ipſos emphyteutas, quamuis conceſſio fuerit facta pluribus vſque in eorum tertiam generationem, ſed bona deuoluuntur ad Dominum directum, quia conceſſio intelligitur facta vnicuique pro ſua linea, dec.522.n.7. & 10.

Finita non dicitur finita inueſtitura, dum bona ſunt tranſitoria ad quoſcumque, decis. 90.numer. 5.

LINEÆ

Deficientiam probandi incumbit onus alleganti, dec.90.num.1.7.& ſeq.

Filiorum in conditione poſitorum vocatio coniecturatur ex eo, quod in alia parte teſtamenti vocati fuerint ſub appellatione lineæ, dec.492. num.6.& 21.

LINEAM

Fideicommiſſaria bona poſtquàm peruenerunt ad vnam lineam, nunquam tranſeunt ad aliam, illa

illa durante, deciſ. 335. num. 5. dec. 426. nu. 5. dec. 570. n. 6. & 11.
Declara, vt in dec. 335. nu. 5.
Limita, ſtante contraria voluntate Teſtatoris, dec. 426. n. 5.

LIQVIDATIO

Executionem præcedere debet, aliàs executio eſt nulla, dec. 77. nu. 1. & ſeqq.
Expenſarum fieri debet iuxta ſolitum, dec. 474. nu. 5. & 8.
Probari an poſſit petentis iuramento, ibid. num. 6.
Vide *EXPENSÆ*, *IVRAMENTVM*.
Fructuum fieri non poteſt, niſi deductis expenſis, dec. 725. n. 1. 4. & ſeqq.
Præcedere debet, antequàm pro illis committatur executio, deciſ. 150. numer. 5. dec. 691. num. 5.
Reſultare non dicitur ex notula relatiua ad acta, in quibus non conſtet de relato, deciſ. 725. num. 1. 4. & ſeqq.
Quomodò fiat, dec. 150. num. 5.
Vide *FRVCTVVM*.
Mandati relaxationem debet præcedere, aliàs mandatum dicitur nullum, deciſ. 391. n. 5.
Et eſt reuocandum, ibid.
Requiritur ad effectum contumaciæ, ſeù declaratoriæ, deciſ. 411. num. 3. deciſ. 612. n. 4. 5. & 8.

LIQVIDATIONIS

Cauſa eſt ſemper appellabilis, etiam quod ageretur de materia, in qua appellatio aliàs non admitteretur, dec. 149. nu. 7.
Exceptio tanquàm requirens altiorem indaginem reijcitur ad petitorium, deciſ. 257. n. 8.

LIS

Calumnioſa non efficit Beneficium litigioſum, dec. 520. num. 3.
Quæ dicatur, ibid.
Capta non dicitur reſpectu illius, qui non eſt nominatus in Commiſſione, nec citatus ad dicendum contra illam, dec. 31. n. 5.
Quando fuit cum pupillo, durat eius priuilegium ex *l. vn. C. quand. Imp.* quamuis poſtmodùm fieret adultus, dec. 685. n. 7.
Compromiſſo extincta dicitur inter compromittẽtes, dec. 488. n. 6. 10. & ſeqq. dec. 611. n. 2.
Non autem quoad alios habentes intereſſe in Cauſa, qui compromiſſo non interuenerunt, ibid.
Diuerſa dicitur, ſtante diuerſitate perſonarum, rei, & actionis, dec. 685. num. 6.
Extincta quando dicatur per compromiſſum, ſuprà verſ. *compromiſſo*.
Per laudum, infrà verſ. *laudo*.
Per renunciationem, infrà verſ. *renunciatione*.
Per tranſactionem, infrà verſ. *tranſactione*.
Introduci poteſt in Curia cum Procuratore habente mandatum generale, dec. 441. n. 10. & 22.
Introducta dicitur per ſolum decretum citationis, dec. 386. num. 14. deciſ. 441. num. 9. dec. 685. num. 6.
Procedit ex parte Actoris, nam ex parte Rei ad illius introductionem requiritur illius executio, dec. 685. num. 6.
Dici non poteſt, quando vnus ex collitigantibus nunquam coram Iudice comparuit, deciſ. 185. num. 3. & 4.
In Rota quomodò probetur, deciſ. 488. n. 7.
Iuſtificata quando dicatur, dec. 386. n. 7.
Dicitur ad effectũ gratiæ *ſi neutri* ex citationibus, aliiſque actibus iudicialibus factis ſuper Beneficio, dec. 119. n. 2. dec. 615. n. 1. & 5.
Vide *GRATIA*.
Laudo inter litigantes lato per Iudicem compromiſſarium extinguitur, & finitur, dec. 627. n. 5.
Mota dicitur per citationem ad dicendum contra Commiſſionem, dec. 31. nu. 3. & 9.
Quando fuit inueſtituræ cauſa, eò minùs ex illa probari poteſt dominium contra Tertiũ, dec. 729. n. 2.
Narrata quomodò iuſtificetur, ſuprà verſ. *iuſtificata*.
Penſionis ſolutionem non impedit, dum Papa voluit, ea non obſtante, penſionem ſolui, dec. 296. num. 9.
Et talis diſpoſitio impedit ſubreptionem ex hoc capite prætentam, ibid.
Renunciatione Partium extinguitur, dec. 381. n. 8.
Requiritur inter petentem ſubrogari, & defunctum, qui poſſidebat, ad obtinendum gratioſam ſubrogationem, dec. 188. n. 2. & 3.

LITIS

Clauſula, cuius litis ſtatum &c. præſeruat gratiam à ſubreptione ob non factam mentionem litis, dec. 488. nu. 4.
Pro extinctione litis ſi videbitur ſola ſignatura &c. antè cauſæ cognitionem effectum operari non poteſt, dec. 488. n. 10. vbi de ratione.
Nec Papa per hanc clauſulam cenſetur extinxiſſe litem quoad eos, quibus fuerat ius quæſitum, niſi expreſſam fecerit mentionem *Regula de iur. quaſ. non toll.* ibid. n. 11.
Conſors dum renunciauit attentatis, illorum purgatio ratione connexitatis per alium Conſortem peti non poteſt, dec. 678. n. 5.
Limita, quatenùs renunciatio fuiſſet colluſiua, ibid.
Conſortis appellatio in connexis prodeſt etiam alijs, dec. 650. num. 10.
Conteſtata à die tenetur poſſeſſor reſtituere fuctus in iudicio retinendæ, deciſ. 493. nu. 3. & 5.
Conteſtatio poſſeſſorem conſtituit in mala fide, & mora, itaut fructus ampliùs non faciat ſuos, dec. 592. n. 13.
Requiritur, vt Procurator dicatur illius Dominus effectus, dec. 573. n. 3.
Item, vt Procurator inſolidum conſtitutus dicatur alios præoccupaſſe, ibid. n. 8.
An impediat reuocationem Procuratoris, ibid. num. 9.
Dominus non dicitur effectus Procurator, niſi fuerit cum eo lis conteſtata, ſuprà verſ. *conteſtatio*.
Vel niſi fecerit aliquos actus concernentes merita Cauſæ, dec. 573. n. 3.
Vide *PROCVRATOR*.
Expenſæ an, quando, à quibus, & quomodò debeantur, & qua ratione taxentur, vide *EXPENSÆ*.
Finita exceptio oritur ex tranſactione, dec. 275. nu. 2. & 6.
Ingreſſum impedit exceptio tranſactionis, ibid. n. 2. & 6. & dec. 277. nu. 9.

Digitized by Google

Id tamen non operatur tractatus tranſactionis minimè concluſus, deciſ. 277. numer. 9.
Introductio interrumpit præſcriptionem, deciſ. 134. num. 2.
Quomodò probetur, vide *LIS*.
Mentio an ſit neceſſaria in diſpenſatione Matrimoniali, dum iudicialitèr agebatur de matrimonij nullitate, itaut aliàs gratia notari poſſit de ſubreptione, dec. 139. n. 12.
Omiſſa quando reſcriptum faciat ſubreptitium, dec. 124. nu. 4.
Motæ à die ſunt reſtituendi fructus in iudicio retinendæ, dec. 493. n. 3. & 5.
Ac in quolibet alio iudicio poſſeſſorio, ibidem.
Vide *FRVCTVS*.
Tempus attenditur, quod quis ſit poſſeſſor ad effectum manutentionis, deciſ. 51. num. 7. deciſ. 466. num. 1. 6. & 10. dec. 472. num. 1. dec. 473. num. 1. 8. & ſeqq. dec. 551. num. 1. dec. 613. num. 1. dec. 641. num. 3. dec. 655. num. 1. deciſ. 702. num. 3. & 5. deciſ. 727. num. 1. & 8.
Sufficit tamen poſſeſſio retenta mediante Procuratore, dec. 466. nu. 1. & 5.
Vel merè inſtrumentalis capta alio nō poſſidente, dec. 471. n. 1. & 5.
Vide *INSTRVMENTVM*.
Sed poſſeſſio ſemèl capta, & probata, continuata præſumitur vſque ad diem motæ litis, deciſ. 576. num. 1. & 2. deciſ. 655. numer. 1. dec. 721. num. 1.
Niſi contrarium probetur ab allegante, dec. 655. num. 1.
Vide *CONTINVATIO, MANVTENTIO, POSSESSIO*.
Pendentia quomodò iuſtificetur, deciſ. 488. numer. 7.
Procurator quando efficiatur Dominus, & quando, & quomodò poſſit reuocari, ſuprà verſ. *conteſtatio*, & verſ. *Dominus*.
Subſtentatio probat ſecundum extremum in iudicio ſpolij, iunctis adminiculis, deciſ. 566. n. 2.
Vide *POSSESSIO*.
Sumptus quando debeantur vnà cum alimentis, Vide *ALIMENTA*.
Tempus ex præſcriptione deducitur, deciſ. 120. num. 3.

LITEM

Captam ab Anteceſſore dum proſequitur ſucceſſor, videtur illam approbare, & ſibi velle communicari omnia acta hactenùs facta, dec. 386. num. 3.
Iuramentum in litem, vide *IVRAMENTVM IN LITEM*.

LITE

Expenſæ in lite præſumuntur factæ cum Procuratoribus, & Aduocatis adhibitis, deciſ. 623. num. 3.
A quo præſumātur factæ, vide *EXPENSÆ*.
Pendente attentata quando commiſſa dicantur, dec. 647. num. 4. & 5.
Extractio ſcripturarum facta ab Archiuio Monachorum, an probet ad fauorem Monaſterij, dec. 462. nu. 6.
Fides facta abſque iuramento, & citatione Partis, non probat poſſeſſionem, dec. 537. n. 4.
Litterarum Apoſtolicarum Executor, pendente lite in Rota, non poteſt ad illarum executionem procedere ſine vitio attentatorum, dec. 488. nu. 1. 5. 12. & ſeqq.
Sed Litteræ Apoſtolicæ præſentandæ ſunt in ipſa Rota coram Auditore Iudice Cauſæ, qui poteſt omnia facere pro illarum executione, ibid. n. 2. & 12.
Ordinarius debet abſtinere à collatione Beneficij, ibid. num. 3.
Amplia, vt non valeat illius collatio ad fauorem Tertij, ibid.
Poſſeſſio capta dicitur attentata, deciſ. 159. num. 1.
Poſſeſſor non eſt priuandus commodo ſuæ poſſeſſionis, dec. 635. nu. 1.
Maximè ex iis, quæ reſpiciunt petitorium, nec turbidam reddunt ipſam poſſeſſionem, ibidem.
Sequeſtratio regularitèr eſt prohibita, dec. 702. num. 3.

LITES

Curator ad lites pupillo deputatus debet in quolibet actu legitimè citari, deciſ. 562. num. 3. & 10.
Mandatum ad lites fieri poteſt per minorem ſine ſolemnitatibus aliàs in illius contractibus requiſitis, dec. 648. n. 4.

LITIGANS

Recurrendo ad Iudices incompetentes committit attentatum, dec. 537. n. 6. & 11.
Amplia, vt ſufficiat recurſus eius Procuratoris, cuius actibus Principalis conſenſum præſtitit, ibid. vbi de ratione.

LITIGIOSVM

Beneficium quando dicatur, vide *BENEFICIVM*.

LITTERÆ APOSTOLICÆ

Executionem habent paratam, deciſ. 37. num. 1. deciſ. 124. num. 1. deciſ. 332. num. 1. & 8. dec. 427. num. 3.
Ideò pro illis agi poteſt executiuè, ibidem.
Et hoc ob earum reuerentiam, & auctoritatem, dec. 37. n. 1. dec. 332. nu. 1. & 8.
Amplia, vt idem ſit dicendum in litteris de capiendo poſſeſſionem nomine Cameræ, dec. 216. num. 5.
Nihilominus datur appellatio etiam ab illarum executione, quando Executor, qui ad illam proceſſit, erat mixtus, deciſ. 167. nu. 3. dec. 168. nu. 1. & 6.
Expediri debent infrà ſex menſes, deciſ. 18. numer. 8.
Quando incipiat currere huiuſmodi tempus, ibid.
Expedita niſi fuerint, gratia non poteſt iuſtificari, dec. 611. n. 6. & 13.
Non autem ſupplicationis tenor attendi debet, dec. 555. num. 7.
Super diuerſa ſupplicatione non ſuffragantur, dec. 287. n. 2. & 18.
Super prima gratia, quæ ſuum habuerunt effectum, non attenduntur pro ſecunda gratia, ibid. nu. 5.
In forma Rationi congruit expediri poſſunt per Pontificem ſucceſſorem, dec. 652. nu. 6.

Fru-

Fructuum reſtitutionem non important, niſi de illis expreſsè loquantur, deciſ. 730. num. 5. & ſeqq.

Intelligendæ ſunt prout de iure, deciſ. 559. num. 1. & 5.

Interpretationem recipiunt à ſupplicatione, deciſ. 16. nu. 2.

Iuriſdictionem firmant in Iudice, coram quo fuerunt præſentatæ, dec. 350. n. 6.

Etiamſi illas Iudex non perlegerit, circà quod nec ſtatur eius aſſertioni, ibid.

Iuſtificant narratiuam gratiæ, deciſ. 370. num. 1. & ſeqq.

Munitæ quamuis fuerint decreto irritanti, adhuc non impediunt manutentionē poſſeſſori, donec fuerit cognitum de meritis Cauſæ, deciſ. 633. num. 4.

Vulneratæ non dicuntur, ex quo Executor declarauerit, illas non eſſe iuſtificatas, cùm adhuc poſſint iuſtificari, & executioni demandari, dec. 620. n. 5.

In reliquis, vide *GRATIA*.

LITTERARVM APOSTOLICARVM

Auditor Cameræ quarumcumque eſt executor, dec. 143. nu. 4.

Etiam vbi fuit deputatus executor certus, vigore nouarum facultatum, deciſ. 508. num. 9.

Auditor Rotæ eſt executor in Cauſis coram ipſo introductis, dec. 288. n. 2. & 12.

Amplia, quod ſi quid per alium executorem etiam in litteris deputatum innouaretur, id totum Rotæ Auditor vti attentatum reuocaret, & circumſcriberet, ibidem num. 1. & ſeqq.

Clauſula ſublata tollit iuriſdictionem Iudici, & facultatē opponendi Parti, niſi priùs obtēta oris aperitione in Signatura Sanctiſſimi, dec. 705. nu. 1. 4. & ſeqq.

Clauſulæ intelliguntur, veris exiſtentibus narratis, quando litteræ non emanarunt motu proprio, & ex certa ſcientia, ibid. nu. 3.

Amplia, vt id etiam ſit dicendum de clauſulis, quod *Gratia impugnari non poſſit ex vitio ſubreptionis, vel obreptionis, vel nullitatis, ſeù defectus intentionis*, ibid. num. 2.

Quando cenſeantur appoſitæ cauſatiuè, & quando conditionalitèr, deciſ. 531. num. 2. & & ſeqq.

Diſpoſitio vbi eſt clara, non attenditur contraria obſeruantia interpretatiua, deciſ. 679. num. 9. & 13.

Erectio, & dotatio Beneficij iuxta formam litterarum Apoſtolicarum præſumitur, quando illud ità reperitur erectum, & dotatum, deciſ. 456. num. 2.

Ab executione quando detur Appellatio, vide *APPELLATIO, LITTERÆ APOSTOLICÆ*.

Executor poſſeſſionem tradit manutenibilem, dec. 82. la 2. nu. 2.

Præſumitur omnia ritè, & rectè geſſiſſe, dec. 588. nu. 11. & 15.

Itaut contrarium alleganti incumbat onus probandi, ibid.

Antè *expeditionem* omnia geſta reuocantur ex defectu iuriſdictionis per Regulam *Commiſſiones Cauſarum &c.* deciſ. 197. num. 1.

Limita, ſi fuit huic Regulæ expreſſè derogatum, ibid.

Ad materiam, ibidem numer. 2. & ſeqq.

Narratiua eſt aliundè probanda, dum illæ emanarunt ad inſtantiam Partis, deciſ. 518. numer. 5.

Probata niſi fuerit, poſſeſſio illarum vigore capta non attenditur, dec. 615. nu. 7.

Remiſſoria quando poſſit concedi, non obſtante clauſula *ſinè præiudicio litterarum Apoſtolicarum*, dec. 708. n. 5.

LITTERÆ

Cambij acceptatæ quamuis fuerint, non tamen liberatur ſcribens, niſi ſubſequatur illarum ſolutio, dec. 468. num. 1. 5. & ſeqq. deciſ. 602. num. 1. & ſeqq.

Remittendæ an ſint cum proteſtatione, ſtatim ac correſponſalis illas non perſoluit, dec. 468. num. 8.

Reſtituendæ an ſint ſcribenti, quando contra illum intentatur regreſſus, ibid.

Suffragari an poſſint contra ſcribentem, quando creditor neglexit illas exigere, deciſ. 468. num. 8.

Dell'andata ad nundinas tranſmiſſæ ſunt exhibendæ, vt cambia licitè peti poſſint, deciſ. 500. num. 2.

Verùm, quia huiuſmodi litteræ originales non remanent penès Cambiantem, ſed penès Correſponſalem, cui tranſmittuntur, ſufficit proptereà, quod exhibeatur illarum regeſtrū, ibid.

Præſertim, vbi etiam exhibentur litteræ originales, quæ dicuntur *del ritorno*, ibid.

Imò ſolas has litteras exhibere ſufficit ad probandam tranſmiſſionem litterarum *dell' Andata*, ibid.

Dimiſſoriæ numquid concedi poſſint à Vicario Epiſcopi, dec. 555. n. 4.

Executoriales intimatæ reproducuntur, & ſeruantur termini ad docen. de paritione, vt deindè relaxatur declaratoria, deciſ. 560. nu. 1. dec. 641. n. 1. & 2.

Relaxatæ poſtquàm fuerunt, dicitur cæpta executio, itaut peti ampliùs non poſſit reſtitutio in integrum, dec. 560. nu. 3.

Alia plura vide ſub verbo *EXECVTORIALIS*.

Miſſiuæ mandatum probant, deciſ. 272. n. 7.

Probant conſenſum Patris pro legitimatione filij, dec. 406. nu. 9.

Ordinarij probant vnionem Eccleſiæ, iuncta præſertim confirmatione Apoſtolica, deciſ. 686. num. 1. & 5.

Patentes Collegij ſubſcriptæ per illius Rectorem probant, quod quis in eo ſtuduerit, deciſ. 186. n. 2. & 7.

Ordinarij probant Clericatum, deciſ. 643. numer. 3. & 8. deciſ. 609. numer. 3. dec. 652. num. 8.

Vide *CLERICATVS*.

Locorum Montium niſi exprimant hypothecam, illa aliundè non poteſt allegari, deciſ. 345. num. 18.

Digitized by Google

LITTERIS

Paritum ſufficientèr quando dicatur, deciſ. 730. num. 1. & 8.

LOCATIO

Ad tertiam generationem quomodò probetur, dec. 461. num. 4.

Ad vitam, vide *CONCESSIO*.

Correlatiua eſt conductioni, deciſ. 424. num. 3. & 14.

Correſpectiua vnius rei ad aliam quando dici poſſit, dec. 389. nu. 7.

Eccleſiaſticorum bonorum fieri non poteſt vltrà tempus à iure permiſſum, deciſ. 36. nu. 4.

Amplia, etiamſi res eſſet ſolita locari, dum ſolitum fuit in aliqua parte alteratum, ibidem.

Alteratum autem quando dicatur ſolitum ad hunc effectum, ibid.

Munita beneplacito Apoſtolico exindè dicitur ſuppleta quoad omnes ſolemnitates, dec. 62. n. 2. dec. 389. n. 2. & 12.

Dummodò fiat pro iuſto pretio, deciſ. 63. num. 2.

Vtilis Eccleſiæ non dicitur, dum fuit facta pro minori pretio, quàm eſſet præcedens, dec. 63. nu. 8. & 24.

Item, quando conductori fuit data facultas rumpendi in vltimo anno, & ſeminandi totum Territorium, dec. 389. n. 5.

Finita quando dicatur, dum fuit conceſſa ad tertiam generationem, deciſ. 461. numer. 4.

Fructuum Beneficij non probat illius verum valorem, dec. 206. num. 1. & 8. vbi de ratione, dec. 518. nu. 9.

Maximè, niſi probetur effectuata, dec. 518. num. 9.

Læſionis ad effectum pro valore bonorum probando non admittitur, deciſ. 398. numer. 8. & 9.

Onerosa admittit ius accreſcendi, deciſ. 522. numer. 2.

Vide mox verſ. *pluribus*.

Pluribus facta cenſetur vnicuique facta pro parte ſua, ita vt inter eos non ſit locus iuri accreſcendi, ſed altero ex conductoribus defuncto, bona pro illius portione redeant ad locatorem, dec. 522. n. 1. 9. & ſeqq.

Facta vſque in eorum tertiam generationem cenſetur vnicuique facta pro eius linea, ita vt inter eos non ſit locus iuri accreſcendi, ibid. n. 7. & 8.

Limita in locatione onerosa, ibidem numer. 2.

Declara limitationem, vt procedat, quando alter ex conductoribus erat præſens, & alter abſens, quia ſecùs foret dicendum, quatenus facta fuiſſet omnibus præſentibus, ibid. n. 1. 3. 4. & 9.

Poſſeſſionem probat reſpectu illius, cum quo fuit facta, dec. 9. nu. 5.

Probat contra locantem, accedente fructuum perceptione, dec. 351. n. 2.

Probat alijs accedentibus coniecturis, deciſ. 412. num. 2.

Probat, quando concurrit fructuum perceptio, deciſ. 416. numer. 5. & 8. deciſ. 675. num. 4.

Etiam facta per Procuratorem, ibid.

Non probat, dum non apparet, quod fuerit effectuata, deciſ. 165. numer. 10. & 18.

Maximè contra Tertium, & quando non concurrit perceptio fructuum, vel aliud adminiculum, dec. 290. n. 4.

Quando probet, dec. 412. num. 7.

Pretium bonorum non probat, deciſ. 106. num. 11. deciſ. 448. la 1. nu. 2. 4. & 8.

Potuit enim res tanti locari ex particulari affectione conductoris, deciſ. 448. la 1. num. 2. 4. & 8.

LOCATIONIS

Pretium iuſtum dicitur, quod de illius tempore potuit inueniri, dec. 63. nu. 16.

Ad dignoſcendum, detrahendæ ſunt expenſæ cum oneribus, ibid. num. 17.

Probari non poteſt ex antecedenti locatione, ibidem numer. 6. & 9. vbi de ratione.

Nec ex alia locatione, quæ aſſeritur facta ad æmulationem, ibid. n. 15.

Quale dicatur iuſtum, ibid. n. 4.

Tempus attenditur ad dignoſcendum iuſtitiam, vel iniuſtitiam pretij illius, ibid. nu. 7.

LOCATIONI

Bonorum Eccleſiaſticorum factæ per Anteceſſorem vltrà tempus à iure permiſſum non tenetur ſtare ſucceſſor, deciſ. 389. num. 1. 13. & ſeqq.

Maximè, quando continet pactum præiudiciale, ibid. n. 5.

Vt ſi daretur facultas conductori, quod vltimo anno poſſet rumpere totum Territorium, ibid.

Amplia, etiamſi Anteceſſor promiſiſſet impetrare beneplacitum Apoſtolicum, quia hoc pactum ſucceſſori non præiudicat, ibid. num. 11.

Imò ſucceſſor impugnare poteſt locationem ab Anteceſſore factam, quamuis munitam beneplacito Apoſtolico, allegando illius ſubreptionem, vel obreptionem, ne Eccleſia damnum patiatur ex aſſertione Prælati, ibid. num. 12.

Emptor tenetur ſtare, deciſ. 424. num. 5. & ſeqq. & num. 14.

Maximè, dum venditor bona hypothecauerat pro obſeruantia contractus, ibid.

Sicque etiam poteſt cogere Colonum ad perſeuerandum in conductione, ad ſeruandam æqualitatem, ibid.

Succeſſor neceſſarius an, & quando ſtare teneatur, dec. 526. nu. 3. & ſeqq.

Stare non tenetur, dum apparet, illam fuiſſe factam in fraudem, ibid. nu. 1.

Quando ad hunc effectum dicatur conſtare de fraude, ibid.

IN LOCATIONE

Temporis calamitoſi ratio an ſit habenda, deciſ. 63. num. 13. & ſeq.

LOCATIONVM

Inſtrumenta plura probant poſſeſſionem, deciſ. 9. num. 1.

Am-

Digitized by Google

Amplia, vt ibi num.2. & 3.
Declara, vt ibi num.6. & ſeqq.

LOCATOR

Correlatiuus eſt Conductoris, dec.424. numer.3. & 14.

Facultatem concedens Conductori rumpendi, & ſeminandi totum Territorium in vltimo anno, dicitur eidem concedere fructus anni ſubſequentis poſt locationem finitam, deciſ. 389. nu.6.

LOCATORIS

Dominium probatur ex pluribus Inſtrumentis locationum effectuatis, deciſ. 461. numer. 3. & 9.
Ex ſolutione canonum, ibid.
Ex alijs, de quibus ibid.

Iure reſoluto reſoluitur etiam ius Conductoris, dec.526. nu.2.

LOCA MONTIVM

Hypothecam non recipiunt, niſi in litteris patentibus expreſſam, dec.345. nu.18.

LOCVS

Contractus attendi debet circa ſolemnitates in eo ſeruandas, dec.282.nu.7.
Hinc Minor validè obligatur ſeruatis ſolemnitatibus Statuti loci, in quo contrahit, ibid. & dec.536. nu.5.& 7.
Limita, quatenùs conſtet, quod contraxerit extrà locum domicilij in fraudem illius Statuti, ibid. num.10. & ſeq. & num.20.

Eccleſia non debet eſſe aliquo modo periculoſus, dec.638. nu.11.
Aliàs illa in alium locum eſt transferenda, ibid.

Monaſterij non debet eſſe infirmus, ibidem numer. 10.
Aliàs permittenda eſt illius translatio, ibidem.
Hinc ob aeris intemperiem in loco, vbi eſt ſitum, permittitur, quod aliò transferatur, ibid.num.9. & 13. dec.662. nu.2.& deciſ.714. num.2.
Intellige, quod translatio permittitur ad alium ſitum meliorem,ſed eiuſdem loci, non autem ad locum omninò diuerſum, dec.662. num.2. dec.714. num.5.
Limita intelligentiam, quando translatio fieret ob paupertatem perſonarum loci, in quo degit Monaſterium, tunc enim illud etiã ad locum diuerſum transferendum eſſet, dec. 714. nu.6.
Quamuis aliàs non permittatur translatio Monaſterii ad loca diuerſa,vel nimis diſtantia, dec.662. num.1.

Paſcendi pecudes nihil commune habet cum ſolutione decimarum, deciſ. 578. numer. 5. & 8.

Religioſus non eſt ſufficiens coniectura ad arguẽdam ſimulationem in Teſtamento, vel donatione reſpiciente fauorem perſonę coniunctę, deciſ. 78. num. 12.

Sacer prophanari non poteſt, deciſ. 463. numer. 4.
Præſertim ſine cauſa, ibid.

Simulationem ad arguendam dicitur coniectura leuis, & hominum, non autem iuris, vel vrgens, dec.78.nu.13.

Solutionis vbi certus fuit deſtinatus, & pro certa die, non exindè debitor dicitur conſtitutus in mora,niſi creditor probauerit,ſe die conuentà in eodem loco adfuiſſe, deciſ.548.numer.4.& ſeqq.

LOCI

Certitudo requiritur in legitima vltrà certitudinem quotæ, dec.628. nu.2.
Tunc enim pro ea conceditur immiſſio pro indiuiſo, ibid. num.5.
Vide *IMMISSIO*.

Vnius conſuetudo, ſeù ſtylus alterius conſuetudinem non tollit, deciſ. 88. numer. 4. & 7.
Nec extenditur ad alium locum, deciſ.251. num. 2.

LOCO

Actiones non circumſcribuntur, niſi deſtinata ſit ſolutio in certo loco, deciſ. 534. numer. 11.

Creditorum abſentium in inuentario hæredis Teſtes debent adhiberi, deciſ.579. numer.1.3. & ſeqq.
Declara, vt ibid.

Furtum vt probatum dicatur, debet conſtare, quod pecuniæ de eo tempore extarent in loco, vndè aſſeruntur ſubtractæ, deciſ.644.n.10. & ſeqq.

Hæredis ſcribere neſcientis debet inuentario interuenire Notarius, deciſ. 579. numer.1. 3. & ſeqq.
Declara, vt ibidem.

Inuentarium ab hærede debet fieri in loco,in quo adeſt maior pars bonorum hæreditariorum, ibid.
Declara,vt ibidem.

Nomina debitorum non circumſcribuntur loco, dum eorum ſolutio non fuit in certo loco deſtinata, dec.534.nu.11.

Salarium in vno loco conſtitutum in alio non debetur, dec.140. nu.6.
Maximè dum in alio loco viget diuerſa ratio, ibid.

Scriptura carentes loco non dicuntur in forma probanti, dec.586. nu.6.& 8.

Teſtes, qui iurarunt in loco iudicij, quamuis extrà illum examinentur,adhuc dicuntur validè examinati, dec.648. nu.12.

LVCRVM

Arrhæ prætendi non poteſt, quando vterque ex contrahentibus fuit negligens in adimplendo formam contractus, deciſ. 523. numer.2.

Artis probatur ex partitis librorum, deciſ. 230. num.1. & 2.
Ex præſumptione iuris, ibidem.
Ex Teſtibus, ibid.

Dici non poteſt, niſi quod ſupereſt, deductis expenſis, dec.63. nu.18.

Dotis debetur tàm pro dote ſoluta, quàm etiam pro promiſſa, dec.93. nu.3.& 7.
Amplia, vt pro illo Mulieri competat hypotheca ſuper bonis Viri, deciſ. 201. numer. 1.
Non tamen debetur pro rata dotis exceſſiuæ, & reſecatæ, dec.437. nu.4.
Medietatis dotis ſuperſtiti Viro delatum

ex Statuto Maceraten. quando debeatur, dec. 543. num. 1.
Factum ex aliena pecunia ſibi lucratur, non autem Domino pecuniarum, deciſ. 582. numer. 9.
Fieri in negociatione præſumitur, dec. 230. nu. 1. & 3.
Probatur in Arte Saponis ex coctis, quæ de illo fiunt, dec. 230. nu. 1. & 3.

LVCRI

Ceſſantis intereſſe non debetur, niſi probatis requiſitis *Pauli de Caſtro*, deciſ. 134. numer. 2. & ſeqq.
Nomine quid veniat, dec. 230. nu. 9.

LVCRA

Communia debent eſſe inter ſocios, ſicut & damna, dec. 738. num. 7.
Obuenta ex bonis communibus tenetur frater, qui adminiſtrat, alijs fratribus communicare, dec. 135. nu. 2.

LVCRIS

Intentus non præſumitur, nec eſt veriſimile, quod pecunias otioſas retinere voluerit, deciſ. 27. num. 11.

M

MAGNVS MAGISTER

Equitum S. Iacobi de Spata eſt Hyſpaniarum Monarcha, dec. 404. nu. 5.

MAGISTRATVS

Fides, ſeù litteræ probant originem familiæ ab aliqua Ciuitate, deciſ. 231. numer. 2. & 14.

MAGISTRI

Artium liberalium quoad ſalarium non conuentum iuuātur beneficio *l. 1. ff. de varijs extraord. cognit.* dec. 64. nu. 6.
Denominatio non eſt vilis, deciſ. 561. nu. 4.
Doctores nuncupantur Magiſtri, ibid.

MAIOR

Annorum 20. ex Statuto Vrbis habetur pro maiore annis 25. in quolibet contractu, dec. 536. num. 8.
Efficitur mediante iuramento Minor, qui contrahit, dec. 582. nu. 8.
Reſtitutionem in integrum ex legitima cauſa petere poteſt aduerſùs inconſultò aditam hæreditatem, & admittitur ad confectionem Inuentarij, dec. 666. num. 6.
Seruitium, quod Minori præſtet, eſt inhoneſtum, & indecorum, dec. 267. num. 4. & 7.
Quod præcipuè notandum in celebratione Miſſarum, dec. 308. nu. 2.

MALA FIDES

Contrahitur à die motæ litis, deciſ. 31. numer. 4. dec. 159. nu. 1. & 14.
Impedit curſum præſcriptionis, deciſ. 733. numer. 1.
Poſſeſſoris operatur, quod fructus non faciat ſuos, dec. 31. nu. 4. dec. 159. nu. 1. & 14.
Et quod illos teneatur omnes integrè reſtituere, dec. 592. nu. 16.

MALITIA

Prioris manualis eſt cauſa, vt poſſit per Abbatem remoueri, dec. 580. nu. 6.

MALITIIS

Obuiandum eſt, & colluſionibus, deciſ. 689. numer. 5.

MALVS

Semel præſumitur ſemper malus in eodem genere mali, dec. 566. num. 8.

MANDANS

Obligatus quando remaneat ex facto Mandatarij, vide *MANDATARIVS.*
Reuocare non poteſt mandatum re non integra, dec. 371. nu. 3.

MANDANTIS

Damno cedit caſus fortuitus contingens in re mandata ſine culpa, & dolo Mandatarij, dec. 712. nu. 4. & ſeqq.
Ratificatio æquiparatur ipſi mandato, deciſ. 460. num. 4. dec. 537. num. 7. 12. & ſeqq. deciſ. 582. num. 5.
Itaut actus ſubſtineatur, ac ſi fuiſſet geſtus cum legitimo mandato, deciſ. 582. numer. 1.
Amplia, etiam in iis, quæ ſpeciale mandatum requirerent, deciſ. 537. numer. 7. 12. & ſeqq.

MANDATVM PROCVRÆ

Acceptans Procurator citādus eſt, itaut nō ſit neceſſe citare alios Procuratores, quos non apparet mandatum acceptaſſe, dec. 573. numer. 5.
Acceptatum dicitur per exhibitionem interrogatoriorum, dec. 431. nu. 5.
In parte, & partibus, adhuc extenditur ad alios actus, ibid. num. 6.
Recuſari ampliùs non poteſt, ibid. num. 4. & 16.
Sed Procurator, qui illud acceptauit, tenetur Principalem omninò defendere in omnibus Cauſis, ad quas illud extenditur, ibidem.
Animi ad declarationem faciendam ſpeciale requiritur, dec. 277. nu. 10.
Vide *ANIMVS*.
ad *Appellandum* requiritur, deciſ. 164. numer. 4.
Sed ex quibus conceſſa dicatur huiuſmodi facultas, quamuis in mandato expreſſa non legatur, dec. 664. num. 11.
Beneficij ad capiendam poſſeſſionem ſpeciale requiritur, deciſ. 133. num. 4. & 5. dec. 641. nu. 1. & 6.
Capituli quas ſolemnitates requirat, dec. 231. n. 8. 15. & 16.
Clauſula cum libera, quam continet mandatum Procuræ, reſtringitur ad expreſſa, dec. 165. n. 8. & 21.
Collegij quas ſolemnitates requirat, dec. 231. nu. 8. 15. & 16.
Communitatis factum ab illius Iuratis cum decreto Iudicis, validum eſt, ibidem numer. 7. 10. & 11.
Quas ſolemnitatis requirat, ibid. nu. 8. 15. & 16.
contra *Communitatem* in illo expreſsè non nominatam, adhuc extenditur, quando eſt conceptum contra quaſcumque perſonas cuiuſcumque gradus, & conditionis, deciſ. 277. numer. 13.

Vt extendatur, quæ requirantur, ibid. n. 11. & 12.

Comprehendit etiam connexa, & conſecutiua eiuſdem negocij, ibid. num. 16.

Conceptum pro Cauſa criminali extendi non poteſt ad Cauſam ciuilem, ibid. nu. 7.

Sub conditione, quatenùs mandantis interſit, quando locum habere debeat, itaut dicatur conſtare de intereſſe mandantis, dec. 371. num. 5. & ſeqq.

Vide infrà verſ. *Extendi.*

ad *Emendum* reuocatũ cenſetur, quando fuit reuocatum mandatum ad exigendum pecunias, ex quibus fieri debebat emptio, deciſ. 336. numer. 2.

ex *Enunciatiuis* probatur, infrà verſ. *Probatur.*

ex *Epiſtolis* miſſiuis probatur, deciſ. 270. numer. 7.

Exequendum eſt à Mandatario, vel renunciandũ, dec. 371. nu. 1. 4. 15. & ſeq.

Exhibere ſufficit, quando de illo expreſsè per Partem opponitur, dec. 164. nu. 4.

ad *Exigendum* de vno tempore confectum non excludit, quod etiam anteà idem eſſet Procurator, & poſſet exigere, dum id ex facti circumſtantijs deducitur, deciſ. 325. numer. 9. & 15.

Probari poteſt ex pluribus, de quibus ibid. num. 6. & ſeqq.

Requiritur ſpeciale, deciſ. 151. num. 5. 13. & ſeqq. dec. 325. nu. 8.

Reuocatum quando fuit, cenſetur etiam reuocatum mandatum ad emendum, quod ex pecunijs exactis emi debebat, ſupra verſ. ad *Emendum.*

Extendi poteſt ad ea, quæ veniunt in neceſſariam conſequentiam, quamuis conceptum contra certam perſonam, & pro certa Cauſa, dec. 231. num. 6.

Maximè, dum eſt conceptum generalitèr ad quæcumque negocia, quæ occaſione litis occurrerent, dec. 277. nu. 3. & 15.

Hinc extenditur etiam reſpectu Tertij venientis ad cauſam pro ſuo intereſſe, licèt conceptum ſit pro cauſa contra certam perſonã, ibid. nu. 2. & ſeqq. & nu. 14. ac dec. 231. nu. 2. 4. & 9.

Siuè iſte Tertius velit adhærere vni ex collitigantibus, ſiuè vtrumque excludere, dec. 277. num. 6.

Non poteſt, niſi ad ea, quæ in ipſo mandato continentur, dec. 442. nu. 13.

Non poteſt contra aliam perſonam, vel ad aliam Cauſam, quantumuis generale ſit in Cauſa contra vnum, deciſ. 231. num. 1. 12. & ſeqq.

Vide ſupra verſ. *Conceptum.*

Fieri poteſt per condemnatum ad Triremes, dec. 351. num. 4.

Generale, ſuprà verſ. *Extendi.*

Matrimonium contrahi poteſt mediante Procuratore ad id ſpeciale mandatum habente, deciſ. 130. nu. 1.

Miniſtri, niſi habeant ſpeciale mandatum, non poſſunt Domino præiudicare, quatenùs committant, vel approbent attentata, deciſ. 498. num. 7.

Morte mandantis non expirat, quando Procurator fuit conſtitutus in rem propriam, dec. 497 num. 5. & 14.

Mandantis, vel Mandatarij quando expiret, dec. 569. num. 1.

Poſſeſſionem ad capiendam ſpeciale requiritur in Beneficialibus, ſuprà verſ. *Beneficij.*

Ad transferendam ſpeciale requiritur, dec. 165. num. 7. & 20.

Ideó non ſufficit mandatum ad lites, ibidem.

Quamuis contineret clauſulam *cum libera,* ibid. nu. 8. & 21.

Præſumi quando poſſit, infra verſ. *Probatur.*

Probatum non dicitur ex copia ſimplici illius Inſtrumenti, dec. 133. nu. 3.

Quando dicatur, deciſ. 431. numer. 14. & ſeq.

Probatur ex acquiſitionibus cenſuum, vel aliorum effectuum, deciſ. 325. numer. 6. & ſeqq.

Ex actibus, qui illud veriſimilitèr inducunt & de quibus ibidem, & deciſ. 582. numer. 2. & 12.

Ex adminiſtratione geſta per Procuratorẽ, dec. 325. num. 6. & ſeqq.

Ex appellatione interpoſita, deciſ. 684. numer. 7.

Ex coniecturis, ibid. n. 1. 7. & 12. dec. 108. n. 8. dec. 441. num. 13.

Ex conſtitutione ad aliquem actum particularem, illius, qui aliàs comparuit, probatur illius mandatum generale præcedens, dec. 684 num. 9. vbi de ratione.

Ex enunciatiuis contra Dominum enunciantem, dec. 325. num. 6. & ſeqq.

Ex epiſtolis miſſiuis, ſupra verſ. ex *Epiſtolis.*

Ex exactionibus, deciſ. 325. numer. 6. & ſeqq.

Ex inſtantia facta pro reuocatione præcepti, deciſ. 684. numer. 2. 12. & ſeqq. & numer. 17.

Ex iurium productione, ibid.

Ex pluribus, de quibus ibid. deciſ. 325. nu. 6. & ſeqq. ac dec. 431. nu. 14. & ſeqq.

Ex præſumptionibus, deciſ. 108. numer. 8. deciſ. 441. num. 13. deciſ. 684. nu. 1. 7. & 12.

Ex ſolutionibus factis per Procuratorem, dec. 325. nu. 6. & ſeqq.

Produci neceſſe non eſt, quando de eo verè conſtat, dec. 431. nu. 10.

Productum non citata Parte non releuat, deciſ. 573. num. 7.

Pupilli, infra verſ. *Subſtitutum.*

ad *Renunciandum* requiritur ſpecialiſſimum, dec. 558. num. 4.

Renunciandum eſt à Procuratore, vel exequendũ, ſupra verſ. *Exequendum.*

Requiritur in caſibus, de quibus in ſuis verſiculis.

Reſtringitur ad expreſſa, quamuis conceptum ſub clauſula *cum libera,* ſuprà verſ. *Clauſula.*

Reuocari non poteſt à mandante re non integra, dec. 371. nu. 3.

Reuocatum actionem non parit, deciſ. 336. numer. 1.

Habetur pro nunquam facto, ibid.
Sententiæ validitatem requiritur, deciſ. 284. num. 1.
Ideò quando conſtat de illo, ac de alijs requiſitis, ſententia dicitur valida, dec. 151. n. 1. dec. 248. nu. 1. cum alijs, de quibus verb. *SENTENTIA*.
Vide *MANDATI PROCVRAE*.
ad *Soluendum* præſumitur datum ab eo, qui ſoluere tenebatur, dec. 266. nu. 8.
Præſumitur in eo, qui ſoluit ingentem ſummam, ibid. num. 3. & 12.
Maximè concurrentibus adminiculis, ibid. num. 5. 9. & 13.
Speciale requiritur in caſibus, de quibus in ſuis verſiculis.
Subſecutum poſt pubertatem non conualidat acta facta nomine pupilli, niſi conſtito, quod habuerit ſcientiam omnium tunc vſque geſtorũ, deciſ. 685. num. 4.
Sufficit, quod exhibeatur, poſtquàm de eo fuit oppoſitum, ſupra verſ. *Exhibere*.
Valet etiam reſpectu Tertij venientis ad Cauſam, ſupra verſ. *Extendi*.
Vniuerſitatis, ſupra verſ. *Communitatis*.

MANDATARIVS

Acquirit Domino, non autem ſibi, dec. 270. nu. 5. & 10.
Emens nomine proprio, quod tenebatur emere nomine Domini, tenetur erga Dominum ad damna, & intereſſe, dec. 361. nu. 16.
Exequi tenetur mandatum, vel illud renunciare, dec. 371. num. 1. & ſeqq.
Exigens pecunias nomine Domini, huic acquirit illarum dominium, dec. 712. nu. 6.
Hinc furtum, vel alius caſus fortuitus ſuper illis contingens abſque dolo, & culpa Mandatarij cedit damno ipſius Domini, ibid. n. 4. & 5.
Quod fuerit factus Dominus pecuniarum exactarum colligitur ex facti circumſtantijs, ibid. num. 9.
Matrimonium poteſt contrahere nomine mandantis, quatenùs ad ad habeat ſpeciale mandatum, dec. 130. nu. 1.
Obligare non poteſt mandantem, non ſeruata forma mandati, deciſ. 195. numer. 2. 6. & ſeqq.
Obligatus remanere poteſt erga contrahentem, quamuis ſibi non acquirat, deciſ. 270. numer. 10.

MANDATI PROCVRÆ.

Acceptatio, vide *MANDATVM PROCVRAE*.
Actio non datur ei, cui nihil intereſt, deciſ. 569. num. 1. 3. & 5.
Non oritur, poſtquàm mandatum fuit reuocatum, dec. 336. nu. 1.
Actione qui tenetur, non excuſatur allegando caſum fortuitum, niſi illum concludenter probauerit, dec. 644. nu. 6.
Contractus vti principalis attenditur, non autem cuſtodia, quæ venit in conſequentiam, deciſ. 712. num. 8.
Defectus attendi non debet, quando nullitas ex hoc capite prætenſa eſt dubia, vel turbida, dec. 277. num. 18.
Item ſi de eo non fuerit oppoſitum, deciſ. 431. num. 7.
Cauſat nullitatem, deciſ. 219. numer. 2. & 10.
Opponi debet antè ſententiam, aliàs ex hoc capite non poteſt illius nullitas allegari, dec. 448. la 2. num. 2.
Cùm de eo doceri poſſit etiam poſt ſententiam, dum de eo non fuit priùs oppoſitum, ibid.
Probatur ad effectum nullitatis ex eo, quod de mandato fuerit oppoſitum, & tamen illud non fuerit productum, deciſ. 219. numer. 3. & 10.
Amplia, etiamſi Procurator comparens in effectu mandatum haberet, ibid.
Probatur ex reuolutione actorum, in quibus illud non reperiatur, ibidem nu. 2. & 10.
Tollitur, dum de eo docetur quandocumque opponitur, dec. 431. nu. 7.
Fines excedere non poteſt Procurator, dec. 336. num. 2.
Forma ſeruanda eſt, deciſ. 195. numer. 2. 6. & ſeqq.
Aliàs Mandatarius non obligat Mandantem, ibid.
Inobſeruantia quomodò probetur, ibid. num. 3. & ſeqq.
Nullitas ex defectu Mandati procuræ, ſupra verſic. *Defectus*.
Productio fieri debet Parte citata, deciſ. 573. numer. 7.

MANDATVM IVDICIALE

Auditoris Cameræ in Cauſa ordinaria inter forenſes relaxatum dicitur nullum cum ſubhaſtatione, ac omnibus indè ſecutis, deciſ. 685. num. 1. & 9.
Præſertim Parte opponente, ibid.
Amplia, quamuis eſſet in Cauſa priuilegiatus, dum priuilegium in actis non allegauit, ex quo Iudex fieret certus de ſua iuriſdictione, ibid. num. 3.
Executiuum quando prætendi non poſſit, dec. 345. num. 12. & ſeqq.
Executiuum loco executorialium à Rota plerumquè ſolet relaxari, deciſ. 592. nu. 1. & 19.
Quod maximè locum habet in prophanis, ibid.
Exequi poteſt pro vno capite, licèt in alio capite ſit iniuſtum, quando capita ſunt ſeparata, dec. 273. nu. 2.
Non poteſt, niſi iuſtificetur ex actis, deciſ. 343. nu. 1.
Intimandum eſt perſonalitèr ad effectum declaratoriæ, dec. 401. nu. 6.
Iudex relaxans dicitur functus officio ſuo, deciſ. 51. nu. 5.
Itaut poſteà non poſſit relaxare aliud mandatum ab eo diuerſum, ſed tantummodò concedere duplicatum illius, ibid.
de *Manutenendo* cui concedatur, vide *MANVTENTIO*.
Petitioni quando non poſſit dici conforme, dec. 345. num. 14.
Relaxari poteſt contra hæredem ex Inſtrumento obligationis factæ per defunctum, deciſ. 157. num. 1. & ſeqq.
Non poteſt pro credito extincto, vel in aliud transfuſo, dec. 27. nu. 5.

Nec

Nec pro credito, cuius non præceſſit liquidatio, dec.391.nu.5.

Relaxatum ad effectum deponendi, donec præſtetur nouus fideiuſſor, quid operetur, deciſ. 540.num.2.

Debiti cauſam grauiorem reddit, & duriorem, dec.445. nu.2.

Amplia, vt illam reddat grauiorem cauſa, in qua adeſt fideiuſſor, ibid. num.2.

Ideò ſolutio in hanc Cauſam cedit, ibidem num. 3.

Pro minori ſumma, vbi creditum eſt in maiori, non eſt reuocandum, dec.663. nu.1. & 4.

Simplicitèr contra aliquem, non expreſſo, quo nomine, intelligitur relaxatum ſub eo nomine, ſub quo fuerunt facta alia acta præcedentia, & ſubſequentia, deciſ. 549. numer. 5.

Reuocandum eſt, quando non præceſſit liquidatio crediti, dec.391.nu.5.

Validum dicitur, quando tale apparet ex reuolutione proceſſus, deciſ.165.nu.1.

MANDATI IVDICIALIS

Executio habetur pro facta contra illam impedientem, dec.344. nu.2.

Impeditur per appellationem, dec.343.n.3.

Sola remanet, poſtquàm mandatum fuit relaxatum, dec.445. nu.2.

MANVALITAS

Beneficij excluditur ex eo, quod ſit ſolitum conferri antiquiori, dec.320. nu.5.

Operatur, quod illud non ſit conferendum in titulum perpetui Beneficij, niſi probetur mutatio ſtatus, dec.486. nu.1. & ſeqq.

Prioris non operatur, quod ille poſſit per Abbatem remoueri, niſi adſit malitia, vel præſumptio alicuius odij, dec.580. n.6.

Facit tamen, quod Prior poſſit pro libito Abbatis ad Clauſtrum reuocari, ibid.

MANVS

Comparatio fieri debet per Peritos in arte, deciſ. 444.nu.7. & ſeqq. vbi de materia.

Similitudo facilè poteſt decipere Teſtes, deciſ. 604. num.3.

Multi enim reperiuntur, qui ſimilem exprimant manum, ibid.

MANVTENTIO

Abbati debetur in quaſi poſſeſſione huiuſmodi nuncupationis, ſeù denominationis, dec.466. num. 6.

ex *Actibus*, qui dederunt cauſam liti, non poteſt prætendi, dec.265.nu.2.

Nec ex actibus geſtis poſt litem motam, ibid.

Alteri conceſſa importat reuocationem primi decreti, dec.717.num.7.

Annuam præſtationem, ſeù penſionem exigenti debetur in quaſi poſſeſſione exigendi, dec.234. num.1. deciſ.266.num.1. deciſ.298. numer.1. & 8.

Itaut quaſi poſſeſſio ex exactionibus iuſtificetur, dec.327. num.2.

Amplia, vt in hoc iudicio fructus veniant vſque ab initio, & à die retardatæ ſolutionis, dec.592.nu.2.& ſeqq. & num.10.& 17.

Non enim petuntur tanquàm fructus rei in iudicium principalitèr deductæ, ſed tanquà m ſors, ibid.

Amplia, vt ad hunc effectum ſufficiat vnica exactio, dec.234.num.4. dec.632.num.1. cum alijs, de quibus verb. *EXACTIO*.

Duæ autem exactiones ſuperabundant, dec. 576. num.1 & 2.

Et multò magis tres, ibid.

Amplia, vt mutato bonorum poſſeſſore, non cenſeatur mutatum ius exigentis, deciſ. 234. nu. 6.

Amplia, vt ad hunc effectum quaſi poſſeſſio probetur per clauſulam *Conſtituti*, appoſitam in Inſtrumento ceſſionis, ibid. numer.2. & 9.

Probatur etiam ex pluribus locationibus factis de bonis controuerſis per eum, qui prætendit exigere, deciſ.567.nu.1. & ſeqq.

contra *Anteceſſorem* obtenta, ſuffragatur etiam contra Succeſſorem, dec.125. nu.2.

Ideòque intimato mandato Succeſſori, ſeruatis terminis, & non docto de paritione, relaxatur declaratoria, ibid.

Multò magis conſtito de contrauentione, ibid.

Anteriori poſſeſſori concedenda eſt, dec.265.nu.3. & 8. dec.281.nu.1.dec.327.nu.1.dec.452.nu.1. & ſeqq.

Maximè dum non habuit ſe pro ſpoliato, dec.82.la 2.n.5.dec.142.nu.2. dec.264.n.2. dec. 556. num.2.& 9.

Poſterior enim poſſeſſio præſumitur clandeſtina, & turbatiua, dec.21.nu.1.& 5. dec. 23. num.1. deciſ.79. num.2. deciſ.82. la 2. num.4. dec.142.num.1.& 2. deciſ.216.nu.3. deciſ.264. numer.2. deciſ.265. numer. 3. & 8. deciſ. 556. num. 3.

Vide infrà verſ. *Poſſeſſio*.

Aſſiſtentia iuris an, & quando poſſit inniti, deciſ. 65. num.8.

Attentanti non debetur, deciſ.121. num.4.

Hinc non debetur illi, qui poſſeſſionem adeptus fuit poſt præſentatam inhibitionem Rotalem, ibid.

Nec illi, qui in poſſeſſionem ſe contulit intrà decem dies datos ad appellandum, dec.142. num. 3.

Vide *ATTENTATA*.

Beneficiato debetur in poſſeſſione Beneficij, dec. 79. nu.8.dec.82.la 2.n.3.& 6. dec.708.n. 3.& 7.

Amplia, vt illi ad hunc effectum ſufficiat ſola poſſeſſio abſque titulo, deciſ. 79. num.8. dec.635.nu.9. dec.708. nu.3. & 7.

Amplia, vt illi ſufficiat poſſeſſio capta per viſum, & aſpectum, ſeù tactum ianuæ Eccleſiæ, vel per deambulationē ſubtùs Porticum, dec.82. la 2. num.3.& 6.

Amplia, vt illi ſufficiat poſſeſſio capta per Commiſſarium Cameræ, à quo ceſſionem reportauit, dec.132. nu.1. & 9.

Capitulo debetur in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis, iuris viſitandi, & conferendi ex quaſi poſſeſſione probata mediantibus actibus geſtis ſciente, & patiente Epiſcopo, dec.48. n.1. dec.223. & 9.

Ceſſionario non debetur ex ſola ceſſione abſq; actuali appræhenſione, dec.403. nu.3.& 7.

Cini-

Ciuiliter poſſidenti datur ex ſola poſſeſſione animo retenta contra occupantem poſſeſſionem naturalem, dec.21.nu.3. dec.46.nu.6. dec.452. nu.8. dec.675. nu.9.

Nec illi præiudicat poſſeſſio turbatiua, & de facto per alium occupata, deciſ. 334. numer. 4.

Conſtitutario datur virtute clauſulæ *Conſtituti*, dec. 234. numer. 2. & 9. deciſ. 473. numer. 1. 8. & ſeqq.

Decimas exigendi in quaſi poſſeſſione datur, dec. 213. nu.1.3.& 5.

Decretum Iudicis, per quod conceditur manutentio, nunquam tranſit in iudicatum quoad ipſum Iudicem, qui proindè poteſt illud ſemper reuocare, dec.473. nu.7.

Decreto irritanti non impeditur, niſi ſit iuſtificatum notoriè, & appoſitum ſuper certo corpore Beneficij, dec.556.nu.6.

Denegatur illi, qui vtramque poſſeſſionem, ciuilem ſcilicèt, & naturalem amiſit, deciſ. 46. num. 7.

Item illi, qui nunquam habuit poſſeſſionem, dec.473. nu.4.

Detentori competit ex ſola detentatione, deciſ. 165.nu.4. dec.721. nu.9.& 18.

Domino directo competit finita emphytheuſi ratione ciuilis poſſeſſionis, quæ penès ipſum remanſit, pro recuperatione naturalis, deciſ.461. num.1.9.& ſeqq.

Donatario competit, dec.636. nu.10.

Amplia, vt illi non obſtet exceptio Statuti non probata incontinenti, ibid.

Donationis anterioris exceptione non retardatur vti reſpiciente petitorium, deciſ. 234. nu.7.

Epiſcopo competit ex ſola iuris aſſiſtentia in quaſi poſſeſſione exercendi omnimodam iuriſdictionem, conferendi, & viſitandi intra ambitum ſuæ Diœceſis.

Vide *EPISCOPVS*.

Exceptionibus altiorem indaginem requirentibus non impeditur, dec.298. num.2.& 9. dec.416. num.11. & 14.dec.637.num.3.dec.641.num.5. & 7. dec.721. nu.6. & 17.

Hinc non retardatur ex eo, quod iura non ſint in forma probanti, deciſ.416. n.11.& 14.

Exigendi in quaſi poſſeſſione datur, ſuprà verſic. *Annuam*.

Factum ſolum attenditur, vt ſit concedenda manutentio, dec.79. num.10. & ſeq.

Filijs non datur ex poſſeſſione, quam Pater amiſit, dec.74. nu.4.

Fructus, quando conceditur manutentio, veniunt à die motæ litis, deciſ.298. num.7. deciſ.592. num.13. & ſeqq. & num.18.

Limita in annuis præſtationibus, ſuprà verſic. *Annuam*.

Hæredi datur ſtante Statuto poſſeſſionis continuatiuo, dec.74. num.2.

Meritorum cauſæ diſcuſſionem non admittit, dec. 79. nu.10. & ſeqq.

Monaſterio debetur ex poſſeſſione capta per Monacum, dec.121.nu.2.

Nominis debitoris boni, & exigibilis debetur, dum fuit promiſſa, dec.646.nu.1.

Obtenta dum fuit in Rota poſt intimatum mandatum de manutenendo, ſeruatis terminis relaxatur declaratoria, deciſ.125. numer.1. & ſeqq.

Amplia, vt executoriales mandati de manutenendo, & rei iudicatæ æquiparētur quoad iuris effectum, itaut diſpoſitum in vno habeat locum etiam in alio, deciſ. 150. numer. 4.

Sed aduerte, quia Executor mandati de manutenendo non poteſt illud exequi pro fructibus, cùm præcedere debeat eorum liquidatio, ibid.num.5.

Penſionario debetur in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem, dec.637. nu.1.

Et poſſeſſio ad hunc effectum ex penſionis exactionibus reſultat, deciſ.327. nu.2.

Vide ſuprà verſ. *Annuam*.

Petita vbi fuit, vel immiſſio, adhuc poteſt concedi manutentio, cùm Actor non exindè dicatur habuiſſe ſe pro ſpoliato quoad poſſeſſionem ciuilem, dec.365. nu.4.

Amplia, vt debeatur, etiamſi Actor dixerit, ſe fuiſſe ſpoliatum, tollitur enim repugnantia referendo ſpolium ad poſſeſſionem naturalem, ex quo non tollitur poſſeſſio ciuilis ſufficiens ad manutentionem, deciſ. 675. numer. 9.

Petitorium reſpicientibus non retardatur, dec.21. num.7.dec.62.num.11. dec.79.num.7.& ſeqq. dec.162.num.2. dec.234.num.7.dec.466.nu.6. dec.556.num.5.& 15.dec.637.num.3.dec.721. num.6. & 17.

Poſſeſſionem requirit de tempore motæ litis, vt concedatur ex interdicto *vti poſſidetis*, deciſ.46. num.4.

Poſſeſſione deficiente, non datur, deciſ.46.num.5. dec.165.num.13.

Poſſeſſori debetur, ibidem, & deciſ. 466. numer.6.

Attenta poſſeſſione de tempore motæ litis, dec.51.num.7.dec.192.num.1.& 5. deciſ.265. num.1. & 8. dec.334.num.2. dec.405. num.1. dec.472.num.1. dec.551.num.1.& 11.dec.613. nu 1.dec.641. nu.3.dec.717.nu.1.& 8. dec.655. nu.1.& 10. dec.735.n.1.

Quæ tamen probanda eſt, dec.283. nu.1. & 8. dec.403. nu.1. & 5.

Siquidem, pendente lite, manutentio danda eſt poſſeſſori, deciſ.266. numer.10. dec.635. num.8.

Nec ſuffragatur poſſeſſio poſt litem introductam, dec.334. nu.2.

Excluditur tamen hæc poſſeſſio ex verbis denotantibus poſſeſſionem de futuro, dec.405. num.6.

Amplia, vt ſufficiat ad hunc effectum ſola poſſeſſio Inſtrumentalis capta alio tunc non poſſidente, dec.3.num.1.dec.44. num.1.2.& 4. dec.51.num.1.deciſ.79.num.1.6.& 9. deciſ.82. la 2.num.1. dec.121. num.2.6. & 7. deciſ.133. num.2. deciſ.142.num.1.& 2. dec.216.num.1. dec.264.n.1. & 6.dec.405.nu.2. dec.472.nu. 2. deciſ.556. numer.2. & 9. deciſ. 675. numer.1. & 11.

Maximè capta auctoritate Iudicis, deciſ.79. num.1.6.& 9. dec.110.num.1. dec.121.num.3. dec.405. nu.2.

Dummodò Iudex ritè, & rectè proceſſerit, dec.

deciſ.44.num.1.& 5. dec.165. nu.5.

Aliàs Iudice nullitèr, vel iniuſtè procedente, poſſeſſio diceretur ſpoliatiua, nec ex ea competeret manutentio, dec.151.num.4.dec. 216. nu.2. dec.264. nu.2.

Imò datur manutentio eiecto, qui non habuit ſe pro ſpoliato, deciſ. 500. numer. 3. & 5.

Item manutentio competit ex poſſeſſione tradita per Executorem litterarum Apoſtolicarum, dec.82. la 2. num.2.

Amplia, vt poſſeſſio poſterior legitimè capta cum auctoritate Iudicis ad effectum manutentionis ſit præferenda poſſeſſioni anteriori, dec.62.nu.13.

Probatur paritèr ad hunc effectum poſſeſſio ex Partis confeſſione emiſſa in poſitionibus, dec.152.nu.2.

Item ex eo, quod Aduerſarius petierit, Inſtantem à poſſeſſione amoueri, dec.327. nu.1.

Ex actibus poſſeſſorijs longo tempore continuatis, dec.213.nu.4.& 6.

Ex poſſeſſione capta cum præſentia alterius Partis habentis intereſſe, deciſ. 265. numer. 6.

Amplia, vt in hoc caſu non attendatur, quod ius reſiſtat, ibid.

Probatur paritèr ad hunc effectum poſſeſſio ex leuioribus probationibus, dec.213.nu.1. & 5. dec.362.nu.3. dec.599. num.1. deciſ.675. num.4.& 10. dec.721. nu.3.

Hinc ſufficit poſſeſſio probata per vnicum Teſtem, deciſ. 56. numer. 2. & 10. deciſ. 199. num.1.

Maximè concurrentibus adminiculis, dec. 151.nu.3. & 11.

Vel per Teſtes patientes exceptiones, quę ad hunc effectum non admittuntur, deciſ. 283. nu. 9.& 10. dec.509.nu. 11. & 16.

Imò Teſtes concurrunt à pari cum Inſtrumentis, ibid. num.1.& 14.

Declara, vt ibid. num.15.

Etiamſi aliàs ſint inhabiles, dec.283.num.3. & 10.

Benè verum eſt, quod deponentes de poſſeſſione antiquiori præferuntur deponentibus de iuniori, dec.265.nu.3.& 8.

Amplia, vt detur etiam in gradu appellationis, dec.721. nu.5.

Amplia, vt ad hunc effectum ſufficiat, quod poſſeſſio retineatur mediante Procuratore, dec.412. nu.1.

Amplia, quia ſufficit docere, quod poſſeſſio fuerit ſemel capta, quia præſumitur continuata vſque ad tempus motæ litis, deciſ. 721. num.1. & 16.

Intellige hæc, dummodò poſſeſſor non ſe habuerit pro ſpoliato, dec.132.nu.9.

Quomodò ad hunc effectum probetur, quod quis ſit poſſeſſor, dec.152. num.1. & 10. dec.500. nu.1. & 4.

Præſidendi in Choro quaſi poſſeſſionem habenti conceditur, dec.265.n.1.& 8. dec.283.n.1.& 8.

Prædoni conceditur, dec.132. num.3.& 11. deciſ. 551.nu.3.dec.721.nu.9.& 18.

Priuata Iudicis auctoritate non conceditur, deciſ. 634. nu.1.

Probationum rigorem non exigit, deciſ. 51. numer.9.

Imò ad hunc effectum nedum non requiritur exacta probatio, ſed ſufficit aliqualis, leuiſſima, & ſemiplena, ibid.

Vide ſuprà verſ. *poſſeſſori*.

Quaſi poſſidenti conceditur, deciſ. 65. numer. 1.

Ad materiam, vide in ſuis verſiculis.

Requirit poſſeſſionem, ſupra verſ. *poſſeſſionem*, & verſ. *poſſeſſori*.

Sedendi in quaſi poſſeſſione datur habenti huiuſmodi quaſi poſſeſſionem, deciſ. 717. n.1.& 8.

Silentium Choro indicendi in quaſi poſſeſſione datur, deciſ.265. nu.1.& 8. dec.283. n.1.& 8.

Spoliatori datur, dec.132.num.3.& 11. deciſ.551, num. 3.

Spoliato, qui ſe pro tali reputauit, denegatur, dec. 46.num.1.5. & ſeqq.

Spolij enim, & manutentionis remedia tanquam inter ſe contraria non poſſunt ſimul cumulari, dec.74.nu.3. dec.304.nu.3.

Statuti contra diſpoſitionem capta poſſeſſio nulla ſuffragetur, vt ex ea competat manutentio, dec.655. num.8.

Tituli, vel non tituli quæſtionem non admittit, dec.79.num.7.10.& 11. dec.204.nu.5.& 8. dec. 635.nu. 9.

Nec ad hunc effectum requiritur titulus, cùm ſine eo poſſit ſtare poſſeſſio, quæ ſufficit, dec.79.num.8. dec.708.nu.3. & 7.

Titulata tamen poſſeſſio præfertur poſſeſſioni ſine titulo, vel debiliori titulo etiam ad hunc effectum, dec.265. n.4.

Turbanti non debetur, dec.216. num.3. dec.334. num.4. dec.635. num.9.

Vltimum ſtatum pro ſe habenti debetur, dec.433, nu. 5. dec.576. num.3.

Vtrique Parti poteſt concedi, quando conſtat de vtriuſque poſſeſſione, vel quaſi, dec.283.n.2. & 9. dec.373. nu.1.

MANVTENTIONIS

Iudicium quando poſſeſſio eſt clara, non admittit cumulationem poſſeſſorij cum petitorio, dec.635. nu.3. 10. & ſeqq.

Vide *CVMVLATIO*.

MARCHIÆ CONSTITVTIO QVOAD CONTRACTVS MVLIERVM, ET MINORVM

Ceſſat, vbi viget particulare Statutum, quod ſit cum ea incompatibile, dec.1.num.8. dec.226. num.1. & 13.

Requirit enim inſinuationem poſt contractum adhibendam, ideòque non eſſet in hac parte incompatibilis cum Statuto ſimplicitèr præfigente certas ſolemnitates ſeruandas in ipſo contractu, deciſ.1. nu.8. deciſ.226.nu.7.

Decretum Iudicis requirit, ſtaut aliàs contractus non valeat, dec.205. nu.2. & 9.

Extenſa fuit per Paulum III. ad totum Statum Eccleſiaſticum, deciſ. 226. num. 2. & 13.

Filiumfamilias Minorem comprahendit, quamuis loquatur ſimplicitèr de Minoribus, deciſ. 253. num. 2. & ſeqq.

Filij pro Patre ſe obligantis in contractu ſeruanda eſt, dec.226.nu.1.

Inſinuationem requirit, deciſ. 205. nu. 2. & 7.

Nec

Nec illius defectus tollitur iuramento, dec. 253. nu. 22.
Iuramentum requirit, itaut ſine illo contractus corruat, dec. 205. nu. 2. & 7.
Locum habet in fideiuſſionibus, deciſ. 253. numer. 1.
In tranſactionibus, deciſ. 205. num. 1. 7. & ſeqq.
Ac in omnibus contractibus, ex quibus Minor, vel Mulier lædi poteſt, quamuis ſolummodò de certis contractibus loquatur, dec. 226. nu. 2. & 13.
Itaut aliàs contractus non ſubſiſtineatur, dec. 220. nu. 1. & 10.
Proximiorum interuentum requirit, dec. 205. nu. 2. & 7.
Solemnitates, quas requirit, nempè iuramentum, decretum Iudicis, interuentum proximiorum, & inſinuationem, omnes copulatiuè requirit, itaut vna earum deficiente contractus corruat ibidem.

MARCHIÆ CONSTITVTIO

Executionem mandati fieri præcipit priùs in mobilibus, dec. 549. nu. 15.
Terminum præfixum à Iudice ad dandum interrogatoria diſponit non currere, niſi à die datæ, vel oblatæ copiæ articulorum, deciſ. 648. num. 10.

MARITVS

Accuſans Vxorem de arduo crimine, præbet illi iuſtam cauſam prætendi ſeparationem Thori, deciſ. 476. la 2. numer. 1. & deciſ. 490. numer. 1.
Acquirens cenſum nomine Vxoris, cenſetur illum ſimulatè acquirere, deciſ. 499. numer. 1.
Maximè, dum ipſe illius fructus exegit, ibidem.
Ad materiam, vide *CENSVS*.
Nomine Vxoris, illi acquirit, licèt acquirat de propriis pecuniis, dec. 245. nu. 10. & ſeqq. & nu. 17. & 20. dec. 284. nu. 2.
Et tenetur Vxori bona cum fructibus reſtituere, dec. 284. nu. 2.
Sed Vxor euadit illius debitrix pecuniarum, cum quibus fuit facta acquiſitio, dec. 245. nu. 10. & ſeqq.
Acquiſita per Vxorem poteſt prætendere, cùm ea præſumantur acquiſita ex effectibus Mariti, dec. 284. nu. 3. 18. & ſeqq.
Limita, & declara, vt ibidem.
Alienare non poteſt fundum dotalem etiam cum conſenſu Vxoris, dec. 423. nu. 1. & 10.
Alimenta diù præſtans Vxori, eamque in Domo retinens, præſumitur ſatisfactus de ſua dote, dec. 338. nu. 3. dec. 610. num. 7.
Amplia, vt præſumatur etiam ſatisfactus de fructibus, dec. 338. num. 3.
Præſtare tenetur Vxori cum ſumptibus litis, quando Vxor ob iuſtas cauſas, & de licentia Iudicis ab illius Domo receſſit, & petit ſeparationem Thori, deciſ. 736. numer. 1. & 6.
Ægrotanti Vxori non adhibens Medicos, & Medicinas neceſſarias, præbet illi iuſtam cauſam pætendi ſeparationem Thori, deciſ. 476. la 2. num. 2.
Agere poteſt pro dote, non autem Vxor, dec. 50. num. 1.
Amplia, vt pro illa agere poſſit etiam ſoluto matrimonio, ſtantibus filiis, deciſ. 50. num. 2.
Carcerare faciens Vxorem pro arduo crimine, præbet illi iuſtam cauſam petendi ſeparationem Thori, dec. 476. la 2. & dec. 490. vtrobique num. 1.
Corrigere poteſt Vxorem, dummodò illam non corrigat cum ſæuitia, deciſ. 610. numer. 5.
Credita ſibi in computum dotis aſſignata quatenùs non exigit, id eius damno cedit, dec. 256. num. 4.
Maximè, dum aſſignatio fuit facta cum clauſula *talis qualis*, ibid.
Cæterùm, deficiente eius dolo, vel culpa, non cedunt eius damno, deciſ. 271. numer. 10.
Maximè, ſi non ſunt data in ſolutum cum æſtimatione, ſed fuerunt aſſignata ſimpliciter, ibid. num. 15.
Donans ſponſæ pro augenda eius dote, validè donat, dec. 596. nu. 4. & 9.
Imò talis donatio dicitur facta ex cauſa onerosa, ibid.
Non tamen tenet ſine ſolemnitatibus, quatenùs Maritus ſit minor, ibidem num. 6. & ſeq.
Donare an poſſit Vxori iuueni, pulchræ, & nobili, quando ipſe eſſet ſenis, defectuoſus, & ignobilis, dec. 339. num. 6.
Vide *DONATIO*.
Dotis fructus conſequitur ob onera matrimonii, quæ ſuſtinet, deciſ. 384. numer. 6. deciſ. 541. num. 2.
Reſtitutionem conuenire poteſt etiam poſt illius conſtitutionem antè matrimonium, dec. 250. nu. 3. & 5.
Amplia, vt illam conuenire poſſit etiam in actu adeptæ poſſeſſionis, ibid.
Expellens è Domo Vxorem præbet illi iuſtam cauſam petendi ſeparationem Thori, dec. 476. la 2. num. 2.
Fideiuſſionem Vxori an, & quando validè præſtet? vide *VXOR*.
Ad *Inopiam* dum vergit, Vxor poteſt petere aſſecurationem ſuæ dotis, deciſ. 113. nu. 3. & 16.
Etiam contra tertios bonorum poſſeſſores, ibidem num. 7.
Non tenetur expectare, quod Maritus dilapidet totam ſuam ſubſtantiam, quia ſufficit ad hunc effectum, quod incipiat malè vti rebus ſuis, & conditionem ſuam deteriorет, ibidem numer. 8.
Limita, ſi duxit Maritum inopem, ibidem num. 10.
Quomodò probetur vergentia ad inopiam, Vide *INOPIA, VERGENTIA*.
Lucrum dotis non conſequitur pro rata dotis exceſſiuæ, & per fratres reuocatæ, deciſ. 417. numer. 4.
Malè quod Vxorem tractauerit, non excluditur per Teſtes deponentes, quod illam aliquandò benè tractauerit, cùm potuerit illam aliquandò benè, & aliquandò malè tractare, & ſic con-

concordantur Teſtes hinc indè deponentes, deciſ. 610. num. 5.
Pecunias dotales recepiſſe præſumitur, quamuis illarum quietantia facta appareat à ſola Vxore, deciſ. 338. num. 2. & 4.
Promittens Vxorem renunciaturam hæreditatibus, non poteſt agere pro dote, niſi præſtita cautione, deciſ. 25. num. 1. & 5.
Tenetur namque ad intereſſe ob non factam ab Vxore huiuſmodi renunciationem, ibidem num. 2. & 6.
Nec excuſatur ex eo, quod omnem diligentiam adhibuerit, vt ſequeretur talis renunciatio, ibid. num. 3.
Non enim eſt veriſimile, quod fuiſſet facta promiſſio tantæ dotis, niſi correſpectiua ad renunciationem conuentam, ibidem num. 4. & 8.
Contrahentium mentem clariùs eliciendo ex clauſulis in promiſſione appoſitis, ibidem numer. 7.
Satisfactus de dote, & fructibus præſumitur, dum diù tacuit, & onera matrimonij ſubſtinuit, deciſ. 338. num. 3.
Separatione thori ex iuſtis cauſis ſecuta, tenetur ad reſtitutionem dotis vnà cum lucro dotali, deciſ. 476. la ſeconda numer. 3. deciſ. 490. num. 7. & 11.
Verberare poteſt leuitèr Vxorem, non tamen cum ſæuitia, deciſ. 610. num. 5.
Vſufructuarius dotis remanet, dum defuncta Vxore liberi ſuperſunt, deciſ. 50. num. 1.

MARITI

Bona omnia ſunt obligata pro reſtitutione dotis, deciſ. 289. num. 10. deciſ. 676. numer. 4. & 10.
Confeſſio de dote recepta, Vide *DOTIS*, verſ. *confeſſio*.
Culpa quatenùs non fuerint exacta credita dotalia, illius damno cedunt, non autem Vxoris, vel filiorum, deciſ. 256. num. 5. & 8.
Debita non tenetur ſoluere illius Vxor, quamuis ſit eius hæres, dum hæreditatem acceptauit cum beneficio legis, & inuentarij, deciſ. 551. numer. 1.
è *Domo* licitè recedit Vxor ob illius ſæuitiam, & mala tractamenta, deciſ. 610. numer. 7. deciſ. 736. num. 2.
Maximè, ſi recedat cum Iudicis licentia, deciſ. 736. num. 2.
Ideò poteſt petere alimenta, & ſumptus litis faciendæ pro ſeparatione thori, deciſ. 736. numer. 2.
Amplia, quamuis ſæuitia non fuerit adhuc concludentèr probata, ibid.
Filius ex coniugata natus præſumitur, non autem adulteri, deciſ. 263. num. 5. & 11.
Hæredes alere tenentur Viduam agentem pro reſtitutione dotis, deciſ. 676. num. 2. & 3.
Amplia, quamuis Vidua habeat fratres diuites, ibid. num. 3.
Hæreditatem non tenetur Vxor reſtituere fideicommiſſarijs, niſi detracta ſua dote, deciſ. 707. numer. 6.
Idemque dicendum de hæredibus Vxoris, ibid. num. 7.
Quamuis de dote non conſtet, niſi per confeſſionem de recepto ipſius Mariti, ibidem numer. 8.
Poſſeſſio præſumitur iure familiaritatis, poſſidente Vxore cum titulo, deciſ. 499. num. 7.
Quietantiæ plures firmatæ eius manu probant veram dotis numerationem, deciſ. 651. numer. 5.
Sæuitia eſt iuſta cauſa petendi ſeparationem thori, deciſ. 476. la ſeconda numer. 3. deciſ. 490. num. 7. & 11. deciſ. 610. num. 3.

MARTINI CONSVETVDO

Vide *CONSVETVDO*.

MASCVLINITAS

Conſiderata per Teſtatorem videtur, non autem agnatio ex mentione maſculorum facta in Teſtamento, deciſ. 137. num. 1.
Requiſita per Teſtatorem eſt coniectura vocationis filiorum poſitorum in conditione, deciſ. 492. num. 8.
Maximè, dum deficientibus maſculis fuit ſubſtituta Pia cauſa, ibid.

MASCVLI

Fœminas quando excludant ex Statuto, Vide *EXCLVSIO*.
Ex *Fœminis* admittuntur ad fideicommiſſum, ad quod per Teſtatorem fuerunt vocati, dec. 306. numer. 1. & 2.
Fratri de iure ſuccedunt ſimul cum fœminis, deciſ. 479. num. 1.
Inueſtitura dum fuit conceſſa pluribus, eorumque deſcendentibus maſculis, & deficientibus maſculis deſcendentibus fœminis, quatenùs deficiant maſculi vnius lineæ, admittuntur fœminæ eiuſdem lineæ, deciſ. 737. num. 4.
Prolis appellatione veniunt, ac etiam fœminæ, ibid. num. 2. & 17.
Vltimi defuncti hæredes fœminæ ſucceſſionem prætendere non poſſunt in iurepatronatus relicto maſculis, dum in eorum defectum fundator alios vocauit, deciſ. 152. numer. 4. & 9.
Vocati dum fuerunt excluſis ſemper fœminis, ac ſubſtituta Pia cauſa, exindè deducitur, quod Teſtator voluerit ordinare fideicommiſſum fauore agnationis, deciſ. 607. num. 6.

MASCVLORVM

Appellatione non veniunt fœminæ, deciſ. 152. numer. 1. & 6.
Maximè in iurepatronatus relicto maſculis, & per lineam maſculinam deſcendentibus, ibidem.
Declara, vt ibid. num. 7. & ſeqq.

MASSA

Diſtributiones quotidianæ, quæ dicantur de maſſa groſſa, & quæ de maſſa communi, ac de differentia inter eas, deciſ. 726. num. 7.

MATER

Dotem filiæ promittens non præiudicat alijs filijs, deciſ. 541. num. 7.
Excluſa dicitur à legitima ex coniecturata mente Teſtatoris per pupillarem compræhenſam in compendioſa, deciſ. 642. num. 4. & 6.
Reſeruare tenetur filiis primi matrimonij quidquid à primo Viro eorum Patre recepit, deciſ. 256. num. 1. 6. & ſeqq. deciſ. 271. nu. 2. & 20.
Ità tenetur illis reſeruare augumentum dotis

dotis à primo Viro ſibi conſtitutum, deciſ. 271. num. 1. & 20.

Amplia, vt teneatur illis reſeruare quidquid à primo Viro fuit conſecuta, tàm ex contractu, quàm ex vltimis voluntatibus, deciſ. 256. num. 1. 6. & ſeqq.

Quamuis primus Maritus dederit illi facultatem liberè diſponendi adiecta clauſula *dummodò caſtè, & honeſtè viuat*, ibid. num. 2. & 3.

Tranſiens ad ſecunda vota, non reddita ratione tutelæ per eam adminiſtratæ, fit incapax ſucceſſionis eius filiorum, deciſ. 282. num. 15.

MATRIS

Bona ſubhaſtari non poſſunt pro debito filij, deciſ. 549. num. 2. & 15.

Dotem detrahere, vel retinere poteſt filius ex bonis fideicommiſſi paterni, deciſ. 105. nu. 2. 10. & 11.

MATRI

Donationes à minore factæ iuſta cauſa non poteſt conſiderari ex eo, quod donatarius ſeruitia illius matri præſtiterit, deciſ. 549. nu. 2. & 11.

Succedunt de iure æqualitèr omnes filij, tàm maſculi, quàm fœminæ, deciſ. 554. num. 1.

MATRIMONIVM

inter *Affines* contractum eſt dirimendum, deciſ. 158. num. 6.

Amplia, quamuis affinitas probetur ſolummodò præſumptiuè, & coniecturalitèr, ibidem.

Affinitatem contrahit, deciſ. 60. num. 3.

Sed per mortem coniugis diſſoluitur, ibidem.

Amplia, quamuis ſuperſint filij, ibid. numer. 4.

Bannitus contrahere poteſt coram Parocho illius Eccleſiæ, in cuius ambitu ipſe, vel Sponſa habitat, deciſ. 139. num. 6.

Carnale, & ſpirituale ſimul æquiparantur, deciſ. 356. num. 9. & 11.

Ideò diſpoſitum in vno habet locum etiam in alio, ibidem.

Et ſubſtitutio concepta in vno caſu verificatur etiam in alio, ibid.

Clandeſtinum dicitur, quod fuit contractum ſine denunciationibus, deciſ. 246. num. 6.

Item celebratum non ſeruata forma *Concil. Tridentini*, deciſ. 381. num. 7.

Item contractum ab eo, qui tali de cauſa ſe compoſuit cum fiſco, deciſ. 414. num. 9.

Inualidum eſt, deciſ. 381. num. 7.

Præſumitur contractum non ſine ignorantia impedimenti, deciſ. 246. numer. 6. 22. & ſeqq.

ad *Contrahendum* an, & quando cogi poſſint, qui ſponſalia per verba de futuro celebrarunt, Vide *SPONSALIA*.

Denunciationibus præmiſſis in dubio contractum præſumitur, deciſ. 246. num. 6. 20. & ſeqq.

Diſpenſatione obtenta nouum conſenſum requirit, quamuis ſponſalia iam fuiſſent contracta, deciſ. 96. num. 13.

Præcedente præſumitur contractum inter conſanguineos, ſtante eorum longæua cohabitatione, deciſ. 246. num. 7. & 8.

Amplia, vt ad hunc effectum ſufficiat cohabitatio decennalis, ibid.

Item præſumitur ex alijs, de quibus ibid. num. 7. & 8.

Diſſoluere, quod contra legem Dei contractum eſt, ac legitimè contractum conſolidare, paria ſunt, deciſ. 16. num. 6.

Extinguit penſionem, deciſ. 427. num. 16.

Filios illegitimos non facit, quamuis contractum fuerit inter coniunctos in ſecundo, vel tertio conſanguinitatis gradu, deciſ. 246. num. 23.

Præſumitur namquè coniuges non habuiſſet notitiam huius impedimenti, ibid.

Amplia, vt ad hunc effectum ſufficiat ignorantia, vel bona fides ex parte vnius ex coniugibus, ibid.

Interdictum ex Iudicis præcepto, an, & quando adhuc validè contrahi poſſit, deciſ. 340. numer. 7.

Metu contractum coniecturatur, quod fuit iniutum ſine denunciationibus, deciſ. 246. numer. 23.

Nullum eſt, ſi Vir priùs carnaliter cognouit Sororem Vxoris, deciſ. 145. num. 1.

Parochus quoad matrimonium dicitur is, in cuius Parochia habitant contrahentes, vel vnus eorum, deciſ. 39. num. 1.

Probari quando debeat concludentèr, & quando ſecùs, deciſ. 139. num. 13.

Probatum an dici poſſit ex inſtrumento dotali, deciſ. 340. num. 3. & 8.

Procuratore mediante contrahi poteſt, dummodò is habeat ſpeciale mandatum, deciſ. 139. numer. 1.

Spirituale, ſuprà verſ. *Carnale*.

Vagabundus validè contrahit coram Vicario loci, in quo reperitur, deciſ. 139. num. 8.

Validum eſt, quod fuit contractum coram Parocho, vel coram Ordinario, & Teſtibus, ibid. nu. 2. & 14. & ſeqq. & deciſ. 414. nu. 3. & 13.

Item contractum coram alio Sacerdote de licentia Ordinarij, vel Vicarij generalis, vel etiam Parochi, deciſ. 414. num. 3. & 10.

Dummodò de tali licentia appareat, ibid. num. 4. & ſeqq.

Ex quibus illa excludatur, ibid.

Voluntatis exploratio quando debeat præcedere, deciſ. 139. num. 11.

MATRIMONII

Arrha quid ſit, deciſ. 523. num. 15.

Cauſa committi non poteſt, nec ſubdelegari Iudicibus laicis, ſed tantùm Clericis, deciſ. 648. numer. 6.

Donatio facta quando valeat, vide *DONATIO*.

Impedimenta coniuges præſumuntur ignorare, deciſ. 246. num. 5.

Nullitas, quod ſit in lite, an debeat exprimi, quando obtinetur diſpenſatio, ita vt aliàs cadicatur ſubreptitia, deciſ. 139. num. 12.

Primi filiis tenetur mater reſeruare, quidquid à primo Viro fuit conſecuta, deciſ. 256. numer. 1. & ſeqq. deciſ. 271. num. 1. & 20.

Vide *MATER*.

Procurator in cauſa matrimonij ſpecialis dicitur, qui habet mandatum cum facultate faciendi omnia, quæ facere poſſit ipſe Principalis, deciſ. 643. num. 13.

Tempus attenditur, in quo loco contrahentes habeant

beant domicilium, ad dignoſcendum coram quo Parocho ſit contrahendum, dec. 139. n. 4.
Et contractum in loco, vel Parochia, vbi ſaltem alter domicilium non habeat, validum non eſt, ibid.

MATRIMONIO

Conſtante dos reſtitui non poteſt, dec. 234. nu. 8.
Mariti confeſſio de dote recepta attẽditur, quando eſt in parte verificata, deciſ. 651. nu. 7.
Vide *DOTIS*.
Epiſcopus aſſiſtere poteſt loco Parochi, dec. 139. numer. 3. & 14.
Sententia lata ſuper Matrimonio nunquam tranſit in iudicatum, deciſ. 381. num. 9. & 16.
Intellige reſpectu Superioris, qui adhuc poteſt ſemper de illius validitate inquirere, non autem reſpectu aliorum, ibid. num. 10.

MATRIMONIA

Coacta habent vt plurimum infelicem exitum, deciſ. 96. num. 7.
Contrahi non ſolent ſine dote, ex generali conſuetudine, dec. 106. n. 6. dec. 651. nu. 3. & 12.

MATRIX

Inſtrumenti, Vide *IMBREVIATVRA*.

MEDALIÆ

Mobilium appellatione, & ſub legato, an, & quando veniant, deciſ. 476. la prima nu. 10.

MEDICVS

Filiusfamilias quidquid acquirit, dicitur peculium quaſi Caſtrenſe, deciſ. 361. num. 8.
Salarium conſequitur ad rationem laboris, deciſ. 70. numer. 3.
Maius non poteſt prætendere, quàm quod fuit ſibi conſtitutum, ibid. num. 1. & 9.
Quantum petere poſſit ad formam noui Statuti, & qui tractent de materia, ibid. nu. 7. & deciſ. 64. ſub num. 11.

MEDICOS

Vxori ægrotanti dum Vir non adhibuit, præbet illi iuſtam cauſam petendi ſeparationem thori, deciſ. 476. la ſeconda num. 2.

MEDIETAS

Dotis quando acquiratur per Maritum ſuperſtitem ex Statuto Maceraten., deciſ. 543. nu. 1.
Fructuum, & diſtributionum quotidianarum debetur Canonico in Sacris non conſtituto, deciſ. 671. num. 2.
Vocum operatur, quod præſentatus obtenta derogatione alterius medietatis alteri præferatur, deciſ. 722. num. 10. & ſeqq.

MELIORAMENTA

Bona fide facta ſunt omninò reſtituenda, antequàm Dominus bona conſequatur, deciſ. 23. numer. 3. & 6.
Aedificij pars dicuntur, deciſ. 417. num. 6.
Grauatus detrahit, quæ probat, ſe feciſſe in bonis fideicommiſſarijs, deciſ. 203. nu. 7. & 11.
Quod ſi grauatus illa non detraxerit, detrahi poterunt per eius hæredem, ibid.
Amplia, vt grauato pro illis cõpetat etiam retentio, ibid.
Etiamſi non ſit liquidatus eorum valor, ibid. num. 8. & 11.
Nec admittitur cautio de illis reficiendis, quando fuerunt probata in genere, de ſtylo Rotæ, ibid.
Non tamen probatur illorum valor ex libro eiuſdem grauati, deciſ. 352. num. 4.
Lite pendente facta non impediunt immiſſionẽ, quia pro illis ſufficit cautio, deciſ. 23. nu. 12.
Neceſſaria, quæ ſint, ibid. num. 10.
Probata quando dicantur, ibid.
Solo cedunt, deciſ. 417. num. 6.
Voluptuaria, quæ ſint, deciſ. 23. num. 10.
Vtilia, quæ dicantur, ibid.

MELIORAMENTORVM

Cauſa, ac aliarum detractionum, denegari non poteſt immiſſio filijs grauati, deciſ. 482. nu. 2.
Exceptio impedit immiſſionem ex æquitate, quam Rota ſeruat, quando de illis conſtat in genere, deciſ. 82. la prima num. 11.
Cæterùm non impedit immiſſionem, quando ſunt illiquida, & offeratur cautio pro illis reficiendis ſecuta liquidatione, ib. nu. 10.
Refectionis oblatio debet intimari, & præcedere executionem, deciſ. 23. num. 5.
Tempus, quod ſit attendendum in materia melioramentorum, deciſ. 23. num. 10.
Valor non probatur ex libro grauati, Vide *MELIORAMENTA*.

MELIORAMENTIS

Cautio de reficiendis melioramentis admittitur pro melioramentis factis lite pendente, deciſ. 23. num. 12.
Admittitur, quando illa ſunt illiquida, deciſ. 82. la prima num. 10.
Sufficiens non eſt, quando de melioramentis conſtat in genere de ſtylo Rotæ, dec. 203. num. 8. & 11.
Sed præfigi debet terminus ad illa liquidanda, ibidem.
Sufficiens paritèr non eſt, quando melioramenta ſunt debita vigore ſententiæ, quia tunc eſt neceſſaria actualis reſtitutio, vel præfigitur terminus ad faciendam liquidationem, deciſ. 23. num. 4. & 11.
Pretium auctum non præſumitur modico temporis ſpatio, dum non conſtat de melioramentis, deciſ. 510. num. 7.

MELIORATIO

Sola ſufficit pro cauſa transferendi Monaſterium, deciſ. 638. num. 12.

MEMORIA

Actus in contrarium excludit immemorabilem, deciſ. 547. num. 4.

MENSIS

Completus requiritur, quando fuit deſignatus cum dictione *per*, ita vt non dicatur tempus aduenisse, niſi per aduentum vltimæ diei illius, deciſ. 543. num. 5. 6. 12. & ſeqq.
Debitori præfigitur antè deliberationem ad reperiendos maiores oblatores, deciſ. 428. num. 6. 8. & ſeq.
Februarij eſt reſeruatus ex Regula 8., deciſ. 652. num. 2. & 12.
Reſeruatio excludit alternatiuam, deciſ. 557. numer. 5. deciſ. 652. num. 2. & 12.
Irritat collationem factam ab Ordinario cum poſſeſſione ſubſecuta, dec. 589. num. 5.
Non cadit ſuper Beneficijs de iurepatronatus laicorum, deciſ. 189. num. 2. & 7. deciſ. 683. num. 1. 11. & ſeqq.
Operatur, vt gratia de Beneficio ſic vacante obtenta ſit exequenda, docto per prouiſum de

de ſuo Clericatu, & de poſſeſſione defuncti tempore obitus, deciſ. 242. num. 1. & 13.

Vbi agitur de Beneficio conferendo certo generi perſonarum, non tollit, quin Beneficium non ſit conferendum perſonis de illo genere, deciſ. 495. num. 4.

MENS

Contrahentium eſt omninò ſeruanda in contractibus, deciſ. 365. num. 12.

Papæ non reſtringitur per verba *Tunc, & eo caſu*, deciſ. 616. num. 4.

Requiritur ſimul cum dente, ad inducendam familiaritatem Cardinalis, deciſ. 590. num. 4. deciſ. 620. num. 2.

Vide *FAMILIARITAS CARDINALIS*.

Statuentium reſtringit generalem rationem in Statuto expreſſam, deciſ. 543. num. 7.

Teſtatoris præſumitur pro excluſione Matris à legitima ex Pupillari ſubſtitutione comprehenſa in compendioſa, deciſ. 642. num. 4. & 6.

MENTIO

Alimentorum dum non apparet facta in legato, illud in eorum cauſam relictum non præſumitur, deciſ. 524. num. 1.

Decretum debet referri ad aliud, de quo ſit mentio, non autem ad aliud, de quo non fiat mentio, deciſ. 507. num. 5.

Exceptio non refertur ad ea, de quibus non ſit ſpecialis mentio, deciſ. 447. num. 3.

Facultatis transferendi Penſionem cum illius die, menſe, & anno, ſufficit pro validitate translationis, deciſ. 496. num. 5.

Obligationis Cameralis quando non apparet facta in Commiſſione Cauſæ, poteſt A. C. vigore ſuarum facultatum ad illius executionem procedere citrà vitium attentatorum, deciſ. 572. num. 1. & 5. deciſ. 647. num. 1. 3. & 5.

Poſſeſſionis infectæ, vel vitioſæ factæ in noua prouiſione, purgat illius vitium, eiuſque robur confirmat, deciſ. 589. num. 8. deciſ. 599. numer. 2.

Regula de iure quæſito non tollendo neceſſaria eſt, vt Papa dicatur extinxiſſe litem quoad illos, quibus exindè fuerat ius quæſitum, deciſ. 488. numer. 11.

MERCATOR

Dicitur, qui rem emit, vt eandem in eadem ſpecie cariùs vendat, deciſ. 454. numer. 4. & 11.

Scribens litteras Cambij non liberatur per illarum acceptationem, niſi etiam ſubſequatur ſolutio, deciſ. 468. num. 1. 5. & ſeqq. deciſ. 602. num. 1. 2. 3. & 5.

Soluiſſe præſumitur in eam cauſam, pro qua poterat pati iacturam honoris, deciſ. 464. numer. 3.

MERCATVRA

Diuitibus eſt de iure prohibita, deciſ. 654. nu. 3. 12. & ſeqq.

Nobilitati detrahit, ibidem.

Limita apud aliquas Nationes, in quibus diuerſa viget conſuetudo, ibidem numer. 4. & 13.

MERCIVM

Appellatione non comprehenduntur res per Artifices eorum propria induſtria elaboratæ, deciſ. 454. num. 2. 6. & ſeq.

METVS

Arguitur inter cætera in matrimonio ex eo, quod omiſſæ fuerint denunciationes, deciſ. 246. num. 23.

MINISTRI

Approbando, vel *Committendo* attentata non poſſunt præiudicare Domino ſine ſpeciali mandato, deciſ. 498. num. 7. & 9.

MINOR

Adire poteſt hæreditatem etiam poſt tempus à Statuto præfixum beneficio reſtitutionis in integrum, deciſ. 666. num. 7.

Amplia, vt illam adire poſſit cum beneficio legis, & inuentarij, quamuis lapſum eſſet tempus ad id præfixum, ibid. nu. 1. & ſeqq.

Maximè ſi ſit læſus, ibid. num. 2.

Imò ſtante læſione huiuſmodi beneficium competit etiam maiori, ibid. num. 5.

Aetas probatur ex libro Baptiſmatis benè conſeruato in Eccleſia Parochiali, ibid. num. 2.

Aetatem debet habere completam, vt habeat locum Statutum Vrbis, deciſ. 455. num. 4.

Alienare bona præſumitur cum cauſa, quando alienat cum decreto Iudicis, deciſ. 519. numer. 4.

Item, ſi alienat inſtantibus creditoribus, & creditum petentibus, ibid. num. 8.

Amplia, etiamſi creditores mandatum non obtinuerint, ibid.

Prohibetur de iure ſine iuſta cauſa, & ſolemnitatibus, ibid. num. 1. & ſeqq.

Nec in hac parte ſtatur eius aſſertioni circa cauſam alienationis, ibid.

Declara, vt ibidem.

Annorū 25. ſed maior 20. ex Statuto Vrbis habetur pro maiore, ibid. num. 1. & 2.

Canonicus minor 13. annis non lucratur fructus Beneficii, nec diſtributiones quotidianas, niſi pro medietate, deciſ. 671. num. 2.

Conſanguineus eſt inhabilis ad intereſſendum contractui minoris pro eo authorizando ad formam Statuti, deciſ. 423. num. 7.

An id procedat in minore impubere habente ingenium, & diſcretionem, ibid.

Contractibus aptus non eſt, deciſ. 179. num. 3.

Contrahere non poteſt ſine ſolemnitatibus, ibidem.

Donans ſine decreto Iudicis, vt præſumatur donationem ratificaſſe poſtquàm fuit maior effectus, non ſufficit quinquennium, ſed requiritur lapſus decem annorum inter præſentes, & 20. inter abſentes, deciſ. 470. num. 15.

Donare non poteſt ob ſeruitia non ſibi, ſed matri præſtita, ibid. num. 11.

Nec ſine ſolemnitatibus, & decreto Iudicis, aliàs nullitèr donat, ibid. num. 10.

Imò ex Statuto Spoletano nullitèr donat, dum donatio caret iuramento, & inſinuatione, deciſ. 626. num. 3.

An id procedat in donationibus cauſa mortis, ibid. num. ſeqq. & deciſ. 695. numer. 2. & 10.

Dotis cauſa non poteſt ſe obligare ſine ſolemnitatibus, deciſ. 253. num. 19. & 24.

Limita, quando ſe obligat pro dote Sororis, in qua non requiruntur ſolemnitates, ſtante neceſſitate cauſæ, ibid. num. 26.

De-

Declara, vt ibid. num. ſeqq.

Electionem habet, an velit ſtare contractui nullo, vel ab illo recedere, deciſ. 253. num. 27.

An id facere poſſit, qui habet cauſam ab eo, ibidem.

Filius familias comprehenditur ſub Conſtitutionibus Marchiæ, quamuis illæ loquantur ſimpliciter de minoribus, deciſ. 253. numer. 2. & per tot.

Filius fideiubere non poteſt pro Patre, niſi ſeruatis ſolemnitatibus Conſtitutionis Marchiæ, deciſ. 226. num. 1.

Obligari poteſt pro Patre ſeruatis ſolemnitatibus Statuti, deciſ. 219. num. 4.

Illas tamen ſeruare tenetur, quamuis ſe obliget pro liberando Patre à carceribus, deciſ. 253. num. 20. & 25.

Sine interuentu conſanguineorum obligatur, quando contrahit cum Patre, vel cum illius interuentu, ibid. num. 7.

Forenſis contrahens in Vrbe tenetur ſeruare ſolemnitates iſtius Statuti, deciſ. 273. num. 3.

Ad materiam, vide deciſ. 1. num. 4. & ſeq.

Tenetur ſeruare ſolemnitates loci, in quo contrahit, deciſ. 282. num. 7. & 8.

Limita, quatenus conſtet, quod fuerit traductus ad contrahendum extra Patriam in fraudem illius Statuti, ibidem numer. 10. & ſeq. & num. 20.

Hæres contraueniens præcepto Teſtatoris iniuncto ſub pœna caducitatis, petere an poſſit reſtitutionem in integrum, deciſ. 61. num. 9.

Ignorare præſumitur ius ſuum, deciſ. 455. numer. 5.

Indefenſus dum fuit in iudicio, actus facti dicuntur nulli, deciſ. 534. num. 4. 6. & 8.

Quando dicatur, ibid.

Inuentarium ad conficiendum aduersùs inconſultò aditam hæreditatem conſequitur reſtitutionem in integrum, deciſ. 666. numer. 1. & ſeqq.

Læſus ne remaneat, inuenta ſunt Statuta requirentia ſolemnitates, deciſ. 626. num. 1. & 6.

Ideò inuenta etiam fuit Conſtitutio Ægidiana, ibid. num. 14.

Et ſolemnitates ſeruandæ ſunt in omni actu, ex quo minor poſſet lædi, vel damnificari, deciſ. 226. num. 3.

Negocij aptus non eſt, deciſ. 179. num. 3.

Priuilegiatus eſt magis, quàm mulier, cùm cauſa ætatis præferatur cauſæ ſexus, deciſ. 253. numer. 25. deciſ. 254. num. 4. & 14.

Limita in minore, qui contrahit ex cauſa neceſſitatis, ad quam de iure tenetur, deciſ. 253. num. 29.

Proximiorum ob non interuentum impugnans contractum debet plenè, & concludentèr probare, illos adfuiſſe in Vrbe illamet contractus die, & interuenire potuiſſe, deciſ. 219. num. 6. 12. & ſeqq.

Ratificaſſe dicitur ſaltem tacitè alienationem ab ipſo factam, dum permiſit, bona alienata ab alio poſſideri per quinquennium poſtquàm fuit factus maior, & non reclamauit, deciſ. 470. num. 13.

Reſtitutionem in integrum habet aduersùs non aditam, vel inconſultò aditam hæreditatem, ſuprà verſ. *adire*, & verſ. *inuentarium*.

Obtinens retardat executionem quantumuis cæptam, deciſ. 337. num. 10.

Societatem inire poteſt cum fratribus continuando exercitium negocij paterni, deciſ. 135. numer. 5. 7. & ſeqq.

Spolij actionem intentare non poteſt aduersùs contractum validum, deciſ. 159. num. 2.

In *Vrbe* non dicitur, qui eſt maior 20. annis, deciſ. 424. num. 5.

An id habeat locum reſpectu Forenſium, qui in Vrbe contrahunt, ibid. num. 6. & 10.

Validè non obligatur ſine ſolemnitatibus iſtius Statuti, nempe decreto Iudicis, & auctoritate Curatoris in defectum proximiorum, deciſ. 219. num. 5.

Quod Statutum habet locum in omni contractu, ex quo minor lædi poteſt, deciſ. 226. numer. 4.

MINORIS

Aſſertioni an ſit ſtandum circa cauſam alienandi eius bona, Vide *MINOR*.

Bona alienari quando poſſint, Vide *MINOR*.

Quo ordine ſint ſubhaſtanda, deciſ. 502. numer. 6. & 10.

Cauſa dicitur fauorabilis, vbi agitur de illo iuuando, deciſ. 253. num. 11.

Eſt magis priuilegiata, quàm cauſa ſexus, deciſ. 253. num. 25. deciſ. 254. num. 4. & 14.

Conſuetudo ſeruari ſolita in contractu minoris, non habet locum in contractu mulieris, deciſ. 255. num. 5. & 17.

Curator ad lites deputari non poteſt, niſi citata Tutrice, vel alia perſona legitima ad comparendum legitimè, deciſ. 551. num. 6.

Tenetur iurare, quod vtilia faciet, & inutilia prætermittet, aliàs dicitur nullitèr datus, ibid. num. 8. & 14.

Alia vide verb. *CVRATOR*.

Decretum Iudicis dicitur interpoſitum ex falſa cauſa in contractu minoris, dum principalis debitor ad eius fauorem indemnitatis releuationem non promiſit, deciſ. 219. num. 7.

Facit præſumere omnia ſolemnitèr acta, deciſ. 519. num. 2. & 10.

Maximè, dum fuit interpoſitum cum cauſæ cognitione, ibid. num. 7. & 9.

Amplia, vt ſufficiat cognitio extraiudicialis, ibid.

Fideiuſſio eſt nulla, quando caret inſinuatione requiſita per Conſtitutionem Marchiæ, dec. 253. numer. 1.

Inſinuatio ex Conſtitutione Marchiæ requiritur in contractu minoris, etiam quando contrahit cum Patre, vel cum illius interuentu, ibidem num. 8.

Iuramentum conualidat eius contractum, deciſ. 536. num. 9.

Illumque ſubſtinet, deciſ. 1. num. 1. 4. & 5. deciſ. 282. num. 12. deciſ. 424. numer. 6. & 10.

Reddit eum maiorem, deciſ. 582. num. 8. deciſ. 536. num. 9.

Supplet omnes ſolemnitates in ipſo contractu requiſitas, deciſ. 519. num. 2.

Limita in Vrbe, vbi ex Statuto præſumitur dolo extortum, deciſ. 1. num. 2.

Item

Item limita, vt ibid. num. 7. & 8.

Obligatio ſine ſolemnitatibus non valet, ibidem num. 19. & 24.

Proximiores quando interuenire debeant contractui, & quando dicantur poſſe, vel non poſſe interuenire, deciſ. 455. num. 14.

Vide *CONSANGVINEORVM*.

Sententia in cauſa minoris lata, non citata perſona legitima, non valet, deciſ. 551. numer. 7. & 13.

Taciturnitas non conualidat contractum nullum, nec illius ratificationem inducit, quando nullitas prouenit ex defectu cauſæ, deciſ. 470. numer. 11.

MISSÆ

Superior in celebratione Miſſæ indecorum eſt, quod inſeruiat inferiori, deciſ. 308. num. 2.

MISSARVM

Clericatus, & *Sacerdotium* probatur ex Teſtibus deponentibus de celebratione Miſſarum, deciſ. 530. num. 2. deciſ. 609. num. 4.

MIXTVRA

Appellabilem reddit Cauſam, etiam in iudicio poſſeſſorio, deciſ. 664. num. 5.

Arguitur, ac *excluditur* ex tenore ſententiæ, & ex modo, quo illa concipitur, deciſ. 10. num. 5. & 10. deciſ. 634. num. 4.

Ceſſat, quando ſententia eſt lata in mero poſſeſſorio, ibidem.

Induci non poteſt ex eo, quod fuerit deductum dominium, dum illud fuit deductum ad effectum poſſeſſorii, deciſ. 10. num. 6.

Manutentionis in decreto non reſultat ex eo, quod Iudex mandauerit remoueri moleſtias, cùm id veniat in conſequentiam, nec alteret naturam poſſeſſorij, deciſ. 147. num. 9.

Reſultare ex quibus dicatur, deciſ. 664. num. 4.

MOBILIVM

Appellatione veniunt omnia, quæ moueri poſſunt de loco ad locum, deciſ. 439. num. 13. deciſ. 728. num. 3. & 15.

Limita, ſtante contraria voluntate Teſtatoris, deciſ. 439. num. 14. deciſ. 728. numer. 4. & 16.

Hæc autem voluntas colligitur ex veriſimilitudine, vt ſi mobilia controuerſa non conueniant perſonæ legatarij, deciſ. 439. numer. 15.

Ac ex alijs, de quibus in deciſ. 728. num. 4. & 16.

Veniunt vaſa argentea, ibidem numer. 3. & 15.

Limita, ſtante contraria voluntate Teſtatoris, de qua ibid. num. 4. & 16.

An veniant Statuæ, deciſ. 439. num. 13. deciſ. 476. la prima num. 10.

Quæ comprahendantur, deciſ. 476. la prima num. 10.

Legatum comprænhendit fructus tempore mortis Teſtatoris recollectos, & à ſolo ſeparatos, vt frumentum &c., deciſ. 728. num. 8. vbi de ratione.

Intelligitur de mobilibus, quæ extabant tempore conditi teſtamenti, deciſ. 439. nu. 7. & 17.

Non autem de extantibus tempore mortis Teſtatoris, ibid.

Niſi contrarium ſuadeant coniecturæ, ibidem num. 8. & 17.

Quæ autem ſint coniecturæ, ex quibus Teſtator videatur legaſſe omnia mobilia, deciſ. 728. num. 5.

MOLENDINVM

Barones non poſſunt prohibere ſubditis, ne ad molendum frumentum vadant ad aliud molendinum, quàm ad ſuum Baronale, deciſ. 323. num. 7.

MOLENDINI

Ius non tenentur Baroni ſoluere foreſes illuc ad vendendum panem accedentes, deciſ. 323. num. 1.

Tranſactio ſuper iure molendini inita inter Dominum loci, & ſubditos, non comprænhendit foreſes, ibid. num. 3.

MOLENDINO

Dominus loci non poteſt cogere homines Communitatis ſibi ſubditæ ad molendum frumentum in eius molendino, niſi doceat de pacifica eius quaſi poſſeſſione tempore motæ litis, deciſ. 74. num. 1. & 7.

MOLESTIÆ

Beneficiato illatæ faciunt ceſſare virtutem decreti de dimittendo Beneficium incompatibile infrà duos menſes, deciſ. 18. numer. 2. 10. & ſeqq.

Amplia, vt extraiudiciales ad hunc effectum ſufficiant, ibid. num. 4. & 11.

Quomodò probentur, ibidem numer. 3. & 5.

Denunciari debent venditori, vt de euictione teneatur, deciſ. 173. num. 2. 5. & ſeqq. deciſ. 382. num. 6. & 7.

Limita, vt in deciſ. 173. num. 4.

Quid autem, ſi venditor fuit præſens euictioni, deciſ. 382. num. 6. & 7.

Denunciata poſtquàm fuerunt, adhuc emptor tenetur litem defendere, deciſ. 247. num. 7.

Quod ſi cauſam deſeruerit, ita vt ex eius culpa, vel negligentia euictio prouenerit, de euictione agere non poterit, ibid.

Emptori illatæ, adhuc illum non liberant à ſolutione fructuum recompenſatiuorum, deciſ. 52. num. 5.

Non enim exindè imminuitur *vſus rei*, ibidem.

Iudiciales excluduntur per clauſulam *non tamen iudicialitèr illata*, deciſ. 699. num. 2. & 3.

Probari debent ab intentante iudicium *l. diffamari* ſaltem extraiudiciales, ibid. num. 1. & 6. & deciſ. 645. num. 2. & 9.

Maximè Parte opponente, ibid.

Aliàs ſententia eſt nulla, ibid.

MOLESTIARVM

Denunciatio omiſſa non nocet, quando emptor fecit omnem poſſibilem defenſionem, deciſ. 402. num. 4.

Idem dic in fideiuſſore agente pro releuatione indemnitatis, ibidem numer. 4. 7. & 8.

Vide *DENVNCIATIO*, *EMPTOR*.

MOLESTIIS

Liberatio à moleſtiis comprænhenditur ſub promiſſione indemnitatis, deciſ. 217. numer. 6. & 12.

Ad

Ad quæſtionem, vide deciſ. 110. num. 4.
Obligatum de liberando à moleſtiis, & indemnem conſeruando locus eſt, moleſtijs illatis, illiſque inſinuatis. ibid. num. 5.
Et tunc conceditur ab A. C. mandatum ad effectum deponendi de ſtylo Tribunalis per Rotam approbato, ibidem numer. 6.

MOLESTIAS

Remouere dum mandat Iudex in conceſſione mandati de manutenendo, non exindè inducitur mixtura, nec alteratur iudicium poſſeſſorium, deciſ. 147. num. 9.

MONACVS

Acquirens Monaſterio acquirit, deciſ. 121. numero 6.
Aedificare poteſt pro Monaſterio, non autem deſtruere, ibid. num. 7.
Obligare quando poſſit Monaſterium, ibid.
Poſſeſſionem capiens, illam Monaſterio acquirit, etiam ad effectum manutentionis ſufficientem. ibid. num. 2. 6. & ſeqq.
Ad materiam, Vide ibid.

MONACI

Exiſtentes in quaſi poſſeſſione eligendi Priorem, non proindè poſſunt cogere Abbatem ad illius confirmationem, deciſ. 241. num. 1.
An id procedat, tàm in Priore Clauſtrali, quàm in Conuentuali, ibid. num. 2.
Vide materiam ibid.

MONACORVM

Diſceſſus non operatur, quin Eccleſia adhuc remaneat Regularis, ſi non actu, ſaltem habitu, quod ſufficit ad hoc, vt retineat omnia iura, & priuilegia, quæ habebat tempore Monacorum, deciſ. 539. num. 5. 10. & ſeqq.
Obedientia eſt de ſubſtantia Monacorum, deciſ. 517. num. 4.
Prior ab ipſis legitimè electus debet ab Abbate de neceſſitate confirmari, niſi ad denegandam confirmationem iuſtam, & rationabilem cauſam allegauerit, deciſ. 530. num. 5. & 8.

MONASTERIVM

Citatio contra Monaſterium non dicitur legitimè executa, niſi priùs Monaci fuerint requiſiti ad ſe capitularitèr congregandum, deciſ. 401. num. 3.
Amplia, vt talis defectus non ſanetur per comparitionem Procuratoris ad effectum cenſurarum, ibid. num. 4. & ſeqq.
Niſi compareat de certa ſcientia Monaſterij, cùm ſcientia præſumpta non ſufficiat, ibidem.
Dilectum non præſumitur Teſtatori magis, quàm filius, vel deſcendens, deciſ. 172. numer. 4. & 8.
Excludere an, & quo caſu valeat ſubſtitutum, deciſ. 156. num. 2. & ſeqq.
Filij loco habetur, ibid. num. 2. & 15.
Ideò facit deficere conditionem *ſi ſine filijs*, ibidem.
Limita, quando fuit ſubſtitutus vnus ex deſcendentibus Teſtatoris, quia tunc iſte ſuccedit, & ſubſtitutum excludit, ibidem numer. 4.
Manutentionem petere poteſt ex poſſeſſione capta per Monacum, deciſ. 121. num. 6. & ſeqq.
Sæcularizatum, Vide MONASTERII.

MONASTERII

Abbas, vel Superior admittit Nouitios ad profeſſionem, illiſque defert iuramentum perpetuæ obedientiæ, deciſ. 517. num. 3.
Caput dicitur totius Monaſterii, deciſ. 241. numer. 3.
Habet omnem Monaſterij poteſtatem, ibidem.
Obedientiam exigit ab omnibus illius Officialibus, ibidem.
Aer quando eſt malus, permitti debet illius tranſlatio ad alium ſitum, deciſ. 638. numer. 9. & 13. deciſ. 661. num. 2. deciſ. 714. num. 5.
Clauſtralis Abbas, an ligetur illius Statutis, ibid. num. 5. & 8.
Ingreſſus, an verificet caſum nuptiarum in ſæculo contrahendarum, deciſ. 156. num. 6.
Declara materiam, vt ibid. numer. 8. 10. & 15.
Locus non debet eſſe infirmus, deciſ. 638. numer. 10.
Nec aliquo modo periculoſus, ibidem numer. 11.
Aliàs debet in alium locum transferri, ibidem.
Melioratio ſola eſt ſufficiens cauſa ad permittendam illius tranſlationem, ibid. num. 12.
Officiales omnes tenentur obedire Abbati, deciſ. 241. num. 3.
Prior Abbati ſubordinatus dicitur Prior Clauſtralis, deciſ. 517. num. 5.
Conuentualis quis dicatur, deciſ. 241. numer. 2.
Quomodò differat à Clauſtrali, ibid.
Sæcularizatio non operatur, quod amittantur illius priuilegia, deciſ. 65. num. 3. 9. & ſeq.
Superior, ſuprà verſ. *Abbas*.
Tranſlatio admittenda eſt ſine dubio, ſtante licentia Sedis Apoſtolicæ, deciſ. 638. num. 3.
Cōceditur ob aeris intemperiē, ſup. verſ. *aer*.
Ob difficultatem loci, deciſ. 638. num. 9. & 13.
Ex eo, quod locus ſit periculoſus, ſuprà verſ. *locus*.
Ob malam ipſius qualitatem, deciſ. 714. numer. 1. & 3.
Ob meliorationem, ſuprà verſ. *melioratio*.
Ob paupertatem, tàm Monaſterij, quàm particularium perſonarum loci illius, ibidem numer. 2.
Fieri regularitèr non ſolet ad loca nimis diſtantia, deciſ. 662. num. 1.
Nec ad locum diuerſum, ibid. num. 2. & deciſ. 714. num. 5.
Etiamſi tranſlatio fieret ob aeris intemperiem, quia debet eligi alius ſitus melior in eodem loco, ibid.
Limita, ſi tranſlatio fieret ob paupertatem Monaſterii, & loci, quia tunc tranſlatio poſſet permitti etiam ad locum diuerſum, dec. 714. numer. 6.
Quibus ex cauſis ſoleat permitti, deciſ. 638. num. 4. & 8.
Quò fieri debeat, deciſ. 714. num. 7.
Tractatur remiſſiuè, deciſ. 662. num. 5.

MONETA

Aurea, vt ſunt vngheri, & zecchini, quotidiè augetur,

getur, & minuitur, vt notum eſt, dec. 687. n. 7.
Debita in ſcutis aureis, quatenùs non conſtituatur ex pecuniis, quæ ſoluuntur, tenetur debitor illius integrum, & vetum valorem ſupplere, deciſ. 129. num. 2.
Solui, an poſſit in ea qualitate, cuius imminet reductio, ibid. ſub num. 8.
Debet in ea qualitate, in qua debetur; vel in illius valore æquiualenti, ibid. nu. 1. & 8.
Niſi mutatus fuerit illius valor intrinſecus; ſecus quod mutatus eſſet valor extrinſecus, ib.
Valore mutato quomodò ſoleat Rota iudicare, ibidem numer. 7.

MONIALIS

Filia conſequitur legatum dotis à Patre relictum in caſu nuptiarum, deciſ. 349. num. 13.
Ex voluntate tacita, non autem expreſſa Teſtatoris, ibid. num. 14.
Legatum dotis ſibi relictum conſequitur, ibidem num. 7. & deciſ. 417. num. 1. & 7.
Dummodò Monaſterium dotes recipiat, aliàs ſecùs, deciſ. 417. num. 1. & 7.
Quod ſi ſit relictum in pecunia, deponi debet eo ipſo, quòd puella ingreditur Monaſterium, etiam antè profeſſionem, ibid. num. 2.
Maximè ſi habeat animum profitendi, ibidem num. 3.
Soluendum tamen non eſt, niſi poſt emiſſam profeſſionem, deciſ. 295. num. 1. & ſeqq. deciſ. 349. num. 2. 4. & 8.

MONITORIVM

Factum ab aliquibus ex litis conſortibus tollit nullitatem ſententiæ etiam quoad non nominatos in eo, deciſ. 10. num. 2.

MONITORII

Decretum ſufficit pro introductione litis ex parte Actoris, ſed ex parte Rei requiritur executio, deciſ. 685. num. 6.
Loco deſeruiunt articuli in iudicio Summario, deciſ. 10. num. 3.

MORA

Ceſſante non debentur ex illa vſuræ, dec. 52. n. 4.
Contracta non dicitur ex eo, quod ſolutio conuenta fuerit in certo loco, ac pro certa die, niſi creditor probauerit, ſe in illo loco die conuenta adfuiſſe, deciſ. 545. num. 4. & ſeqq.
Emphyteutæ quomodò poſſit excludi ad euitandam caducitatem, Vide *CADVCITAS, EMPHYTHEVTA*.
Excluditur in illo, qui fecit omnem poſſibilem diligentiam, deciſ. 430. num. 4.
Fratris probari debet mediante interpellatione, quod Sororem dotare noluerit, vt ea poſſit ad ſucceſſionem admitti, deciſ. 541. nu. 5. & ſeqq.
Aliàs per diem, vel conditionem nuptiarum non incurritur, ibid.
Prætendi an poſſit contra debitorem cambij ſine interpellatione, deciſ. 500. num. 4.
Simplex, & ſola non ſufficit ad probandum damnum creditoris, deciſ. 430. num. 12.

MORES

Meliores habens in concurſu ad Beneficium Curatum eſt præferendus, deciſ. 115. antè nu. 5.
Profiteri debentis ſunt diligentèr inquirendi, antequàm admittatur eius profeſſio, ex Conſtitutione Sixti Quinti, de qua deciſ. 552. numer. 2. & ſeqq.

MORS

Beneficiati extrà Romanam Curiam quomodò probetur, deciſ. 186. num. 5. 9. & ſeq.
Etiam quando agitur de Beneficio vacante in menſe reſeruato cū diſtinctione, vt ibi nu. 6.
Quomodò probetur per Teſtes, deciſ. 723. num. 3. & 4.
In poſſeſſione Beneficij probatur ex Teſtibus deponentibus de actibus poſſeſſorijs, deciſ. 212. nu. 1. 22. & ſeq. deciſ. 609. num. 5.
Item per Teſtes deponentes de publica voce, & fama, deciſ. 242. num. 3.
Limita, ſi concurrat prouiſus ab Ordinario, ibid. num. 4.
Item, ſi exhibeatur titulus alterius intereſſe prætendentis, ibid.
Item per confeſſionem Partis venientis ex eadem vacatione, deciſ. 206. num. 5.
Item ex eo, quod quis ſemel poſſeſſionem Beneficij fuerit adeptus, præſumitur illius continuatio vſque ad mortem, dec. 609. nu. 7.
Probari debet per gratiosè ſubrogatum petentem immitti, deciſ. 609. num. 1. & 9.
Vide *IMMISSIO*.
Ciuilis an, & quando æquiparetur naturali, deciſ. 256. num. 5.
Denotatur per dictionem *quondam*, deciſ. 672. numer. 4. & 6.
Probatur per confeſſionem Partis, deciſ. 12. nu. 4. 5. & 10. deciſ. 206. num. 5.
Ex libro Parochialis Eccleſiæ, in quo mortui deſcribuntur, deciſ. 12. numer. 6. deciſ. 242. num. 5. deciſ. 461. numer. 5. deciſ. 643. num. 6.
Maximè, ſi partita ſit extracta formitèr, deciſ. 643. num. 6.
Cùm in hac parte Parochus dicatur teſtari de re ad eius officium ſpectante, dec. 242. nu. 5.
Item per Teſtes, deciſ. 212. num. 1. 22. & ſeqq. deciſ. 263. num. 4. deciſ. 520. nu. 5.

MORTIS

in *Articulo*, quæ fiunt, deliberatè fieri dicuntur, deciſ. 171. num. 4.
Per errorem fieri non præſumuntur, ibid.
Cauſa Donatio, Vide *DONATIO*.
Fideicommiſſario, vel hæredi an, & quando detur immiſſio ſuper bonis, quæ defunctus poſſidebat de tempore mortis, Vide *FIDEICOMMISSARIO, HAERES*.
ad *Pœnam* condemnatus ſit inteſtabilis, dec. 398. numer. 11.

MORTE

Mandantis, vel *Mandatarij* an, & quando expiret mandatum, Vide *MANDATVM*.
Reſignantis non vacat Beneficium, quod priùs fuerat reſignatum, deciſ. 586. num. 1.
Niſi tamen ſuperuenerit illi nouus titulus, ibidem.
Vacare non dicitur Beneficium, quod iam vacauerat per priuationem, ibid. num. 2. & 3.
Vſufructuarij ceſſat vſusfructus, dec. 569. num. 2. 9. & ſeqq.

MORTVVS

Quiſque præſumitur inteſtatus, deciſ. 630. numer. 10. & 11.
Sine filijs, deciſ. 263. num. 5. & 10.

MVLIER

Agere poteſt cõtra tertios bonorum poſſeſſores, quando bona ſibi aſſignata pro dote fuerunt euicta non obſtante, quod illorum alienationi conſenſerit, deciſ. 614. num. 2. 5. & ſeqq.

Amplia, vt illi non obſtet quæuis renunciatio, ibidem.

Item quando reperit bona aſſignata non eſſe libera, ſed alijs obligata, deciſ. 613. nu. 4.

Contrahens cum interuentu conſanguinei minoris tanquàm proximioris nullitèr contrahit, deciſ. 455. num. 2. & 12.

Dilationem nimis longam ſuo debitori ad ſoluendum concedens, dicitur læſa, dec. 205. n. 6.

ad *Donandum* non ſolet eſſe procliuis, deciſ. 171. num. 6. deciſ. 480. num. 24.

Ideò eius donatio debet ſtrictiùs interpretari, ibidem.

Limita, quando agitur de donatione facta coniuncto, deciſ. 480. num. 26.

Donare an, & quando poſſit, dec. 171. n. 1. & ſeqq.

Doti ſuæ præiudicare non poteſt, deciſ. 205. numer. 4.

Etiam per viam tranſactionis, ibid.

Excluſa à Statuto propter maſculos, quatenùs non ſit dotata, debet dotari ſecundùm eius qualitatem, & loci conſuetudinem, deciſ. 479. numer. 3.

Quando dicatur, Vide *EXCLVSIO*.

Iudicij calore contrahere poteſt ſine ſolemnitatibus Statutariis, deciſ. 111. num. 12. & 15.

Læſa dicitur ex eo, quod dilationem nimis longam ſuo debitori dederit ad ſoluendum, deciſ. 205. num. 6.

Ex eo, quod pro parua ſumma renunciauerit pluribus hæreditatibus, ibid.

Ex pluribus, de quibus ibid.

Habet reſtitutionem in integrum, ib. nu. 5.

Liberalis eſſe non ſolet, deciſ. 171. num. 6.

Maior de iure poteſt contrahere ſine vlla ſolemnitate, deciſ. 111. num. 11. & 14.

Limita, ſtante Statuto ſolemnitates requirente, ibid.

Maſculorum appellatione non venit, deciſ. 151. num. 1. & 5.

Hinc non ſuccedit in iurepatronatus relicto maſculis, & per lineam maſculinam deſcendentibus, ibid.

Declara, vt ibid. num. 7. & ſeq.

In Vrbe obligari non poteſt ſine cauſa, dec. 423. num. 5. & 9.

Quæ cauſa debet eſſe vera, vel per Iudicem approbata, ibid.

Nec ſine ſolemnitatibus à Statuto *lib. 1. cap.* 151. requiſitis, deciſ. 455. num. 1. & 11.

Vt litèr contrahens poteſt obligari etiam ſine ſolemnitatibus Statuti, deciſ. 423. num. 5. & 9.

MVLIERIS

Confeſſio dicitur in Vrbe ſolemnitèr facta, quando eſt facta cum decreto Iudicis, interuentu proximiorum, & iuramento, deciſ. 171. numer. 2 & 9.

Conſuetudo ſeruari ſolita in contractu mulieris non extenditur ad contractum minoris, deciſ. 255. num. 5. & 17.

Contractus ſine interuentu proximiorum non ſubſtinetur, deciſ. 455. num. 5. 6. & 13.

Amplia, vt nec ſubſtineatur cum interuentu proximiorum, dum illi non iurarunt, contractum non tendere in præiudicium ipſius mulieris, ibid.

Quamuis iuraſſent, ſe in illo non habere intereſſe, ibid.

Obligatio, quæ caret idoneis releuatoribus, tanquàm ex falſa cauſa non ſubſtinetur, ibidem numer. 10.

Amplia, non obſtante iuramento, ibid.

Priuilegium non præfertur priuilegio minoris, deciſ. 255. num. 4. & 14.

Proximiores quando interuenire debeant illius contractui, & quomodò probetur, quod potuerint, vel non potuerint illi interuenire, dec. 219. nu. 6. & 11. & ſeq. deciſ. 455. num. 14.

Renunciatio facta de pluribus hæreditatibus pro pauca ſumma dicitur læſiua, deciſ. 205. nu. 6.

MVLTIPLICVM

Teſtator dum fieri mandauit, præſumitur voluiſſe eius hæreditatem conſiderabilitèr augeri, non autem in modico, deciſ. 607. num. 13.

MVNDVS

Totus eſt Diœceſis Papæ circa collationem Beneficiorum, deciſ. 189. num. 6.

MVNERVM

Materiam, qui tractent, deciſ. 454. num. 15.

MVTATIO

Natura feudi non reſultat ex narratiua illius conceſſionis, deciſ. 737. num. 13.

Status Beneficij, Vide *BENEFICII*.

MVTVVM

Semel extinctum bona fides non patitur, vt iterum exigatur, deciſ. 98. num. 1.

Societas officij diſdicta tranſit in purũ mutuum, ita vt ampliùs non currat periculum, nec debeantur fructus, deciſ. 420. num. 1.

N

NARRATIVA

Conceſſionis feudi non ſufficit ad mutandam illius naturam, nec facit, quod feudum nouum efficiatur antiquum, deciſ. 737. nu. 13.

Defectuoſa quandò reddat gratiam ſubreptitiam, deciſ. 588. num. 9.

Emanata in litteris Apoſtolicis ad inſtantiam Partis debet aliundè iuſtificari, dec. 518. nu. 3.

Exiſtentia Beneficij in certo loco probanda eſt pro iuſtificatione gratiæ, deciſ. 236. num. 2.

Expeditorum in ſupplicationibus emiſſa Principalibus non præiudicat, deciſ. 225. num. 3.

Expoſita cenſetur mouiſſe Principem, ac Summum Pontificem ad conceſſionem gratiæ, deciſ. 588. num. 3. deciſ. 615. num. 4.

Gratia iuſtificari debet per impetrantem, deciſ. 178. num. 3. & ſeqq.

In omnibus, deciſ. 588. num. 4. & 15. deciſ. 615. num. 3.

Quamuis conſiſteret in negatiua, dec. 452. numer. 6.

Aliàs cauſat nullitatem Sententiæ latæ ſuper illius executione, ibid.

Iuſtificata de facto, an ſufficiat, vel potiùs requiratur, quod iuſtificetur etiam de iure, deciſ. 212. num. 10. & 24.

Iuſtificatur ex litteris Apoſtolicis, dec. 370. num. 1. 2. & ſeqq.

Ac ex quali quali probatione in ijs, in quibus non cadit principalis intētio Papæ, ib. n. 3.

Penſionis reſeruatæ cum conſenſu titularis non eſt neceſſe, quod iuſtificetur, dec. 427. n. 4.

Vide *PENSIO*.

Intruſionis emiſſa per Expeditores non indiget probatione, deciſ. 233. num. 12.

Iuſtificari debet ab impetrāte gratiā, dec. 452. n. 6.

Suprà verſ. *gratia*.

Iuſtificatur ſufficientèr per publicam vocem, & famam, deciſ. 555. num. 5. & 9.

Litis ſuper Beneficio obtento per gratiam *ſi Neutri*, iuſtificatur per commiſſionem Cauſæ, alioſque actus ſubſecutos, deciſ. 615. nu. 1.

Litterarum Apoſtolicarum, ſuprà verſ. *Emanata*.

Obreptitia non dicitur, quæ poteſt aliquo modo ſubſtineri, & iuſtificari, deciſ. 383. n. 4. & ſeqq.

Prouiſus Apoſtolicus iuſtificata narratiua gratiæ debet obtinere, deciſ. 59. num. 6.

Supplicationis, ſuprà verſ. *Expeditorum*,

Vacationis Beneficij expreſſa per obitum non facit corruere gratiam collationis ſtante alio modo vacandi, dum in gratia adeſt clauſula, *vel aliàs vacan.*, deciſ. 225. num. 7.

Quando ſufficiat, quod iuſtificetur de facto, deciſ. 588. num. 6. 7. 13. & ſeqq.

Valoris Beneficij per non exceſſum non iuſtificatur per Teſtes deponentes de exceſſu, deciſ. 700. num. 1. 5. & ſeqq.

Quādo dicatur iuſtificata, dec. 471. n. 1. & 2.

Vera quod ſit, & quod de illius falſitate doceri non poſſit, paria ſunt, deciſ. 296. num. 1.

NARRATORVM

Subreptionem ad vitandum ſufficit, quod Papa etiam in genere potuerit habere ſcientiam narratorum, deciſ. 588. num. 10.

NATIVITAS

in *Ciuitate* probatur ex publica voce, & fama, deciſ. 555. num. 2.

NATVRA

Feudi non mutatur ex narratiua illius conceſſionis, deciſ. 737. num. 13.

Societatis eſt, vt damna, & lucra inter ſocios ſint communia, deciſ. 738. num. 7.

NATVRÆ

Eiuſdem eſt augumentum, & id, cui illud adijcitur, deciſ. 738. num. 1. & 2.

NATVRALIS

Filius ali debet à Patre, non autem ab Auo, deciſ. 524. num. 3.

Niſi Pater eſſet adeò pauper, quod illum alere non poſſet, ibid.

Hypothecam non habet ſuper bonis Patris pro eius alimentis, deciſ. 477. num. 4.

Impedire non poteſt reſignationem officij paterni, ibid. num. 6.

Frater alendus eſt ab alio fratre legitimo, & naturali, ibid. num. 7.

Vide *ALIMENTA*, *FRATER*.

Nepos poteſt petere alimenta ſuper bonis Aui, deciſ. 443. num. 6.

Poſſeſſio ſufficit pro recuperatione ciuilis, deciſ. 675. num. 10. & ſeqq.

Poſſeſſionis dimiſſio ſufficit ad effectum paritionis, quamuis animo retineatur ciuilis, deciſ. 730. num. 2. 4. & 8.

NECESSITAS

Inducitur per verba imperatiua, deciſ. 546. nu. 4.

Sacramenta adminiſtrandi, & recipiendi viciſſim requiritur in Parocho, & Populo ad effectum Parochialitatis, deciſ. 530. numer. 1. 4. & 7. deciſ. 578. num. 7. & 10.

NEGATIO

Sufficit ad reddendam turbidam petitionem, deciſ. 298. num. 5.

NEGATIVA

Actus iudicialis probatur ex reuolutione proceſſus, deciſ. 326. num. 4.

Cauſa, & illius defectus probatur ex lectura Inſtrumenti, deciſ. 407. num. 2.

Citationis probatur ex reuolutione proceſſus, deciſ. 586. num. 2.

Concurſus ad Parochialem, vel quod non fuerit habitus in tempore, probari debet ab eo, qui ſe fundat in illa, deciſ. 290. num. 7.

Implicita includitur ſub dictione *tantùm*, deciſ. 674. num. 1. & ſeqq.

Inſinuationis non reſultat ex lectura, vel aſpectu Inſtrumenti, cùm fieri ſoleat ex poſt, & per acta alterius Notarij, deciſ. 626. nu. 15. & 17.

Iuriſpatronatus non probatur, niſi ſit coarctata, deciſ. 545. num. 6.

Legati probatur ex inſpectione teſtamenti, deciſ. 211. numer. 3.

Narratiua gratiæ probari debet ab impetrante in omnibus, quamuis conſiſtat in negatiua, deciſ. 452. num. 6.

Poſſeſſionis non probatur per Teſtes, niſi deponant, quod alitèr eſſe non poſſet, quin ipſi vidiſſent, & ſciuiſſent, deciſ. 656. num. 6.

Quomodò probetur per Teſtes, ibid., & deciſ. 688. num. 5.

Probanda eſt per allegantem, deciſ. 382. nu. 8.

Probatio in concurſu affirmatiuæ non attenditur, deciſ. 224. num. 10.

Limita in negatiua coarctata, quæ probat quantum affirmatiua, ibid. num. 11.

Maximè, ſi pro negatiua concurrat iuris præſumptio, vt ſi agatur de ſubſtinendo validitatem actus, vel de excludendo delictum, ibidem num. 12.

Recognitionis ſcripturarum non legitimè factæ conſtare debet, aliàs nō attēditur, dec. 670. n. 8.

Reſeruatio probanda eſt per allegantem, quamuis in negatiua conſiſtat, deciſ. 232. numer. 8. deciſ. 251. num. 7.

Solutionis Datij apparet ex libro, in quo deſcribuntur alij ſoluentes, deciſ. 422. num. 11.

Teſtis dicto non ſtatur in his, quæ reddunt illum habilem ad deponendum ſuper negatiua, deciſ. 552. num. 5.

Teſtes deponentes ſuper negatiua non probant in concurſu deponentium ſuper affirmatiua, deciſ. 13. num. 6. & 15.

Teſtibus non probatur, niſi illam coarctent, deciſ. 198. num. 2. deciſ. 268. n. 8. dec. 656. n. 6.

Ac niſi remoueant actum à ſenſu, dec. 268. num. 8. deciſ. 688. num. 5.

Quando dici poſſit probata, deciſ. 590. n. 7.

Quomodò probetur, quod non fuerit obſeruata Conſtitutio, deciſ. 552. num. 3. & 4.

NEGLIGENTIA

Arguitur ex eo, quod quis aliquid vlterius facere potue-

potuerit, & tamen illud facere omiſerit, deciſ. 646. num. 3.
Cauſæ in expeditione ex quibus excludatur, deciſ. 184. num. 9.
Ceſſionario imputari non poteſt, dum fecit debitas diligentias pro exigendo credito ſibi ceſſo, deciſ. 646. num. 2.
Compatronorum in præſentando operatur, quod præſentato per alterum ex Patronis debeatur inſtitutio, deciſ. 321. num. 6.
Exigere debentis non præſumitur, deciſ. 665. numer. 1. 3. & ſeqq.
Imò præſumitur, quod factis diligentijs creditum exigere non potuerit, ibid.
Mariti non exigentis creditum ſibi aſſignatum in dotem illi præiudicat, non autem Vxori, vel filijs, deciſ. 256. num. 5. & 8.
Notarij Partibus præiudicare non debet, deciſ. 436. num. 7.
Vtriuſque ex contrahentibus operatur, quod ex neutra parte lucrari poſſit arrha contractus, deciſ. 523. num. 2.

NEGOCIATIO

Lucroſa præſumitur, deciſ. 230. numer. 2. 7. & ſeqq.
Nobilibus de iure communi eſt prohibita, deciſ. 654. num. 3. 12. & ſeqq.
Limita, vt ibi num. 4. & 13.

NEGOCIVM

Paternum continuans filius cum eiſdem Inſtrumentis, & maſſaritijs, quibus Pater vtebatur, dicitur inire tacitam ſocietatem cum fratribus, deciſ. 135. num. 1. & 7.
Quæ tacita ſocietas reſultat ex eo ſolùm, quod filius vendiderit merces eiuſdem negocij, ibid. num. 3.
Nec excluditur ex mutuo pecuniarum ab eo ſuſcepto ad effectum negociandi, dum fuit habitum longè poſt mortem Patris, ibidem numer. 4.
Sociale diſſoluitur per mortem alterius ex ſocijs, deciſ. 371. num. 9.

NEGOCII

Fideicommiſſarij augumentum ſpectat ad grauatum, non autem ad fideicommiſſarium, deciſ. 371. num. 17. & 19.
Geſtor ſoluens aliquam pecuniarum quantitatem creditori ſui Principalis, poteſt ab ipſo Principali illam repetere, deciſ. 184. num. 1. 4. 7. & 9.
Non tamen executiuè, ſi non reportauit iurium ceſſionem, ibid.
Etiamſi cedēs potuiſſet agere executiuè, ib.

NEGOCIO

Præpoſitus quis non præſumitur, ſed debet ab allegante probari, deciſ. 179. num. 4.
Non poteſt obligare præponentes, dum fuit conuentum, quod non haberet talem facultatem, ibid. num. 5.
Declara, vt ibidem.

NEGOCIIS

Minor aptus non eſt, deciſ. 179. num. 3.

NEMO

Transferre poteſt plus iuris, quàm ipſe habeat,
Vide *IVS*.
Velle præſumitur, quod facere non poteſt, deciſ. 507. num. 8.

NEPOS

Dicitur ex communi vſu loquendi filius fratris, deciſ. 737. num. 11. 12. & 16.
Dilectus non præſumitur magis, quàm filius, deciſ. 295. num. 5.
Excluditur à ſucceſſione Patrui faciliùs, quàm Soror, quæ eſt proximior, deciſ. 26. num. 5.
Naturalis alimenta conſequitur in bonis Aui, deciſ. 477. num. 3.
Patrui in ſucceſſione concurrit cum alio Patruo, deciſ. 357. num. 1.
Spurius poteſt ab Auo conſequi quantum ille vult, quamuis à Patre aliud habere non poſſit, quàm alimenta, deciſ. 524. num. 5.

NEPOTVM

Appellatione, an veniant filij, deciſ. 358. num. 4.
Venire poſſunt filij fratrum, deciſ. 737. numer. 10. & 16.
Maximè de iure Canonico, ſecundùm quod hoc eſt indubitatum, ibid.
Veniunt regularitèr filii filiorum, ibidem num. 9.

NEPOTES

Filiorum appellatione non veniunt, ſtante diſcretiuo modo loquendi, quo vſus fuit Teſtator, deciſ. 149. num. 11.

NEPTIS

Succeſſio debetur Auiæ maternæ, excluſis Sororibus ex vno latere tantùm, deciſ. 100. numer. 5.
Amplia, vt Auiæ maternæ competat ad hunc effectum remedium *quorum bonorum*, ibidem num. 4.

NOBILIS

Cenſeri debet, qui talis à Populo communitèr nominatur, & reputatur, deciſ. 561. num. 1. & 5.
Conſuetudo loci attenditur, an quis reputetur nobilis, vel ignobilis, deciſ. 654. num. 2. & 10.
Notarius Principis dicitur, & non ignobilis, ibid. num. 3. & 6.
Res apud aliquos reputatur exercitium paſcendi pecudes, cultus agrorum, & vacatio rei ruſticæ, deciſ. 654. num. 5.

NOBILES

Domo ex eadem poſſunt eſſe aliqui, & aliqui ignobiles, deciſ. 561. num. 2.

NOBILIBVS

Mercatura, & *Negociatio* eſt de iure prohibita, deciſ. 654. num. 3.
Limita, vt numer. ſeqq.
Vide *NOBILITATI*.

NOBILITAS

Conceſſa à Principe per priuilegium æquiparatur nobilitati naturali, ſeù ſanguinis, deciſ. 654. numer. 6.
Confratris non conſideratur in Confraternitate, ad hoc, vt alijs Confratribus debeat præcedere, deciſ. 392. num. 6.
Excludi non poteſt ex eo, quod quis nuncupetur *Magiſter*, cùm etiam Doctores appellentur Magiſtri, deciſ. 561. num. 4.
Localis non ſufficit pro conſecutione habitus Religionis Hieroſolymitanæ, quia requiritur vniuerſalis, ibid. num. 4.
Neceſſaria non eſt in Cappellanis à Hieroſolymitana Religione recipiendis, quia ſufficit,

quod non ſint nati ex infima plebe, dec. 654. num. 8.
Probata quando dicatur ad diuerſos effectus remiſſiuè, ibid. num. 11.
Requiſita in Equitibus Hieroſolymitanis, & eorum Cappellanis, quæ ſit, ibid. num. 10.

NOBILITATI

Agrorum voluntaria cultura non derogat, deciſ. 561. num. 5.
Hoſpitium retinentes quando non præiudicent, deciſ. 654. num. 7.
Mercatura, & *Negociatio* derogat de iure communi, ibid. num. 3. 12. & ſeqq.
Limita ex conſuetudine Regionis apud aliquas Nationes, in quibus exercetur mercatura abſque præiudicio nobilitatis, ibid. num. 4. & 13.
Notariatus vt deroget, non ſufficit, quod quis fuerit deputatus Notarius, niſi etiam conſtet, quod officium exercuerit, deciſ. 561. num. 2. & 6.
Quando deroget, ibid. numer. ſeqq.
Exercitus in Curia Principis non derogat, ibid. num. 3. & 6.
Paſcendi pecudes exercitium, an deroget, Vide *NOBILES*.
Præiudicium nullum affert agriculturam, & rem ruſticam in propriis bonis ſuis manibus exercere, deciſ. 654. num. 6. & 14.

NOMEN

Abbatis conuenit electo à Beneficiatis pro eorum Superiore, deciſ. 466. numer. 5. 11. & ſeqq.
Quid importet, ibid.
Variè in iure accipitur, ibid.
Beneficij exprimendum eſt, aliàs illius gratia impetranti non ſuffragatur, deciſ. 236. num. 3.
Cenſus varias habet in iure ſignificationes, deciſ. 585. num. 3. & ſeqq. & num. 11.
Collectiuum comprehendit omnes tanquàm vnum corpus, deciſ. 319. num. 9.
Ponitur pro perſona ſingulari, ibidem numer. 10.
Debitoris bonum, & exigibile tradere promittens, dicitur ſatisfeciſſe ſuæ obligationi, tradendo notulam Inſtrumenti cum expreſſione diei, Notarii rogati, & quantitatis, deciſ. 481. numer. 3.
Comprehenditur ſub generali bonorum hypotheca, deciſ. 274. num. 6.
Præſumitur exigibile, deciſ. 481. num. 2.
Amplia, vt dicatur conſtare de exigibilitate contra ceſſionarium eo ipſo, quod non appareret, fuiſſe factas diligentias pro illius exactione, ibidem.
Diuerſum non attenditur, quando conſtat de identitate quoad eſſentiam; deciſ. 332. numer. 3.
Impetrantis gratiam non ſemper concludit illam fuiſſe ab impetrante expeditam, niſi concurrentibus adminiculis, deciſ. 611. num. 12.
Iudex delegatus exprimens nomen propriæ Dignitatis, puta *Vicarius*, non per hoc dicitur proceſſiſſe iure Ordinario, cùm id videatur feciſſe ad demonſtrandum eius perſonam, deciſ. 600. num. 3. & 10.
Maximè, dum aliàs iure Ordinario actus non valeret, ibid. numer. ſeqq.

NOMINE

Emptio communi nomine facta arguit communionem, deciſ. 656. num. 4. deciſ. 688. numer. 1. & ſeqq.
Solutio facta nomine alterius præſumitur facta de illius mandato, concurrentibus coniecturis, deciſ. 558. num. 2. & ſeqq.

NOMINATIO

Agnationem, ſeù *Deſcendentiam*, & *Filiationem* probat, deciſ. 587. num. 1. 2. & 6.
Maximè facta in teſtamento, ibid.
Item ſi ſit reciproca, deciſ. 503. n. 2. & ſeqq.
Vide *FILIATIO*.
Ineffectuata non attenditur, deciſ. 615. num. 6.
Patroni ad Beneficium attendi non debet, niſi probetur illius effectuatio, deciſ. 615. num. 6.
Exhibenda eſt Ordinario infrà legitimum tempus ad obtinendam inſtitutionem, ibidem num. 5.
Pluribus exiſtentibus Patronis præualet reſpectu illius, qui habet maiorem partem, deciſ. 706. num. 1. & 10.
Variari poteſt, ibid. num. 5. 13. & ſeqq. & deciſ. 722. num. 7. 11. & ſeqq.
Declara, vt ibid.
Amplia, vt poſſit variari, etiam non obſtante pacto de illam non reuocando, deciſ. 706. num. 9.

NOMINATVS

Contractus, Vide *CONTRACTVS*.

NOTARIATVS

Officium in aliquo loco eſt vile, deciſ. 561. nu. 6. deciſ. 654. num. 11.
Alibi tamen ſecùs, deciſ. 654. num. 11.
Probatur ex aſſertione ipſius Notarij ſe talem nominantis, deciſ. 378. num. 2.
Ex atteſtatione Ciuitatis, vel alterius ad id ius habentis, cui ſtandum eſt, deciſ. 228. nu. 3. & 7.
Ex fide Conſeruatorum Ciuitatis, dec. 199. num. 2. 5. & ſeqq.
Ex Teſtibus, deciſ. 385. num. 2.
Maximè formiter examinatis, deciſ. 142. numer. 2.
Probatus quomodò dicatur de certo tempore, deciſ. 444. num. 5.

NOTARIVS

Actuarius atteſtans acta fuiſſe integrè tranſportata, tanquàm deponens de re ad eius officium ſpectante, probat, deciſ. 494. num. 5.
Atteſtans, Vide *NOTARII, NOTARIORVM*.
Deponens Inſtrumentum ab ipſo rogatum eſſe falſum, non proindè poteſt Partibus præiudicare, deciſ. 439. num. 27.
Epiſcopi, ſeù Cancellarius ſolet rogari de inſtitutionibus, ac de omnibus alijs actibus ab Epiſcopo, vel coram Epiſcopo geſtis, deciſ. 102. num. 4.
Errans Partibus non præiudicat, deciſ. 504. numer. 3. deciſ. 549. num. 6.
Maximè ſi errauerit ſolùm in Grammatica, deciſ. 504. num. 3.
Error namque illius vitiatur, & non vitiat, ibidem.
Examen Teſtium quando validè poſſit recipere, infrà verſ. *iuramentum*.

Exam-

Exemplare non poteſt iura alterius Notarij, niſi illius ſucceſſor in officio, deciſ. 378. numer. 3.
Vide *SCRIPTVRIS*.
Extendere poteſt clauſulas cæteratas Inſtrumenti per eum rogati, dec.350.n.4.7.& 8.
Extrahere poteſt iura penès ipſum producta in gradu appellationis, dec.494.n.7.
Item iura rogata per Connotarium, ibid. num. 10.
Ignobilis quis non dicitur ex eo, quod fuerit deputatus Notarius, niſi etiam conſtet, quod Notariatus officium exercuerit, deciſ. 561.nu. 2.& 6.
Inuentarium debet ſubſcribere loco hæredis ſcribere neſcientis, dec.579. n.1.
Iuramentum Teſtium licèt receperit, illorumque examen ſine Iudicis decreto ſuper his præmiſſo, adhuc Teſtes dicuntur validè examinati, dum Pars dedit interrogatoria, ſuper quibus examen fuit completum, deciſ. 512. num.1.& 7.
Quando ex hoc capite Teſtes non poſſint dici nullitèr examinati, ibid.n. 8.
Litterarum præſentationem aſſerens non probat, dec.496.n.2.
Limita, quando conſtat de illarum regeſtro, ibid.
Principis, & illius Curiæ nobilis dicitur, & non ignobilis, dec.561.nu.3.
Rogatus debet extrahere iura, de quibus rogatus eſt,dec.494.nu.6.
Poteſt illa extrahere, & publicare nemine citato, & ſine ſolemnitatibus, & nihilominus dicuntur in forma probanti, ibidem num. 1. & 13.
Sententiam atteſtans fuiſſe latam in præſentia Procuratorum probat, deciſ. 608. num. 4. & 8.dec.621.num.4.
Stipulari poteſt pro abſente, illique ius acquirere, ac ſi eſſet præſens, deciſ. 71. num. 4. 11. & ſeqq.dec.625.n.7.
Quod ſi abſens ratificauerit, tunc illi ius dicitur irreuocabilitèr acquiſitum, deciſ. 625. num.8.& 9.
Suſpectus allegari poteſt, nulla expreſſa cauſa recuſationis cum ſolo iuramento,quod ſufficit, dec.703.n.7.dec.734.n.2.& 13.
Nihilominùs cauſa ſufficiens ad hunc effectum dicitur ſuſpicio falſitatis,dec. 734. num. 1.8.& ſeqq.
Poſtquàm fuit allegatus, nullitèr recipit Teſtium examen, ibid.
Teſtium nomina debet deſcribere in Inſtrumento, aliàs illud non dicitur validum, deciſ.668. num.2.
Amplia, quamuis atteſtaretur, ſe fuiſſe rogatum coram Teſtibus in numero opportuno,dec.697.num.5.

NOTARII

Aſſertio contra inſtrumentum non attenditur in præiudicium Partis,dec.653.n.10.
Probat illius Notariatum, deciſ. 368. numer. 2.
Atteſtatio inſtrumentalis præualet contrariæ atteſtationi extraiudiciali aliorum Notariorum, dec.440.num.7.
Maximè circa interpretationem pactorum contentorum in eodem inſtrumento,ibid.
Inueriſimilis non attenditur, ibid.nu.9.
Probat præſentiam Procuratorum in actu prolationis Sententiæ, dec.608.nu.4.& 8.
Ac præſentiam Partium, deciſ. 621. numer. 4.
Quando ſit attendenda, deciſ. 38. num. 6. 14.& 15.
Super actu de præterito non probat, deciſ. 440.num.9.
Super executione citationis non probat, cùm ad eius officium id non pertineat, deciſ. 232.num.4.
Defuncti clauſulas cæteratas extendere poteſt Collegium Notariorum, cuius extenſioni ſtatur, dec.285.n.3.
Imbreuiatura, ſiuè *Matrix* reperta in Archiuio inter alias ſcripturas authenticas eiuſdem Notarij probat, quamuis careat ſigno, & ſubſcriptione,dec.436.nu.10.& ſeqq.
Inſtrumentum redditur ſuſpectum, quatenùs non reperiatur inter prothocolla Notarij, qui aſſeritur de illo rogatus, deciſ. 653. numer. 8. & 18.
Negligentia Partibus nocere non debet, dec.436. num.7.
Periti dicto ſtatur circa perfectionem ſcripturæ, vel inſtrumenti, ibid.num.4.& ſeqq.
Rogati de obligatione nominis Debitoris ceſſi expreſſio facienda eſt per eum, qui ſe obligauit conſignare idem nomen bonum, & exigibile, dec.481.num.3.
Sigillum, ſeù *ſignum* non eſt de ſubſtantia Inſtrumenti,dec.444.n.6.& 13.
Subſcriptio eſt de ſubſtantia inſtrumenti, ibidem.
Subſtitutus cenſetur acta facere nomine Domini, ſeù Notarij principalis, deciſ. 386. numer. 15. & 20.
Ideò Notarius principalis poteſt huiuſmodi acta ſubſcribere, & publicare, ibid.
Succeſſor in Officio poteſt extrahere, & exemplare ſcripturas ſuorum Antoceſſorum, quæ ſic extractæ, & publicatæ dicuntur in forma probanti, deciſ.102.nu.2.dec.228. num.1. 2. & 6. dec.260.num.1.
Amplia, etiam ſine citatione Partis, deciſ. 228.num.1.2. & 6. deciſ.260.num.1. dec. 449. num.6.
Ac ſine alia Iuris ſolemnitate, deciſ. 260. num. 1.
Amplia, etiamſi compulſoria non fuiſſet legitimè executa, ibid.n.6.& ſeqq.
Quod quis ſit,probatur ex atteſtatione Ciuitatis, vel alterius ad id ius habentis, cui in hac parte ſtandum eſt, deciſ. 228. numer. 3. & 7.
Verba, prout tantam quantitatem eſſe dixit in præſentia Notarij, quid importent, deciſ. 617. num. 8. & ſeqq.

NOTARIO

Creditur in actis iudicialibus, etiam ſine Teſtibus, dec.696.n.3.4.& 9.
Portugalliæ in Partibus committi ſolet de ſtylo Teſtium examen ob Iudicum occupationes, dec.681.num.2.

NOTARIORVM

Atteſtatio plurimùm facit circa obſeruantiam interpretatiuam Statuti, deciſ.626.num.13.dec.695.num.5.

Collegium poteſt extendere clauſulas cæteras Notarij defuncti, dec.285.n.8.

Peritia multùm tribuitur ſuper veritate inſtrumenti,dec.653.nu.9.

Quietantia probant expenſas factas in lite, deciſ. 088.nu.1.& 6.

NOTARIIS

Antiqua ſcripturæ exiſtentes in archiuio præſumuntur rogatæ à Notarijs illius temporis, dec.102.nu.3.

Amplia, quamuis careant ſubſcriptione, ibid.

Expenſæ factæ in lite, & Notarijs ſolutæ, refici debent à ſuccumbente, dec.568.nu.1.

NOTIFICATIO

Sententia in Partibus Hiſpaniarum ſolet fieri, etiã quod Partes ſint præſentes illius prolationi, dec.621.num.3.

NOTITIA

Ratificationis ad effectum certa, & indubitata requiritur,dec.722.n.13.

NOTITIÆ

A die ſufficit appellationem interponere aduerſus ſententiam latam per contradictas, deciſ. 645.num.6.& 12.

NOTVLA

Fructuum continens ſolummodò illorum quantitatem ſine valore non attenditur ad effectũ illorum liquidationis, deciſ. 725. numer. 2. & 5.

Recollectorum ſingulo anno confici debet per creditorem immiſſum in Iudicio Saluiani, dec.571.nu.4.

Amplia, vt teneatur etiam illam exhibere inſtante debitore, vel poſſeſſore, cui bona ablata fuerunt, ibid.

Obligationis Debitoris ceſſi cum expreſſione diei, Notarij rogati, & quantitatis, ſufficit, quod tradatur pro adimplenda promiſſione conſignandi nomen Debitoris bonum, & exigibile, dec.481.nu.3.

Scripta dum non apparet cuius manu fuerit, non probat,dec.663.num.2.

NOVATIO

Coniecturis inducitur, & excluditur, deciſ. 27. num.23.

Quales eſſe debeant iſtæ coniecturæ, ibid. num.24.

Excluditur, ſtante clauſula *citra nouationem*, ibid. num.16.& 17.

Expreſſa requiritur, ibid.nu.6.& 20.

Extinguit primam obligationem, deciſ. 72. num. 4. & 5.

Fideiuſſori prodeſt,ibid.

Inducitur ex incompatibilitate ſecundi contractus cum primo, deciſ. 27.num.15.& 21.dec. 329.nu.7.& 8.

Ex tranſactione, deciſ. 72. nu.4. & 5.

Præſumi non debet, deciſ. 27. n.6.& 20.

Primi contractus per ſecundum, quando dicatur fieri, vel non fieri,ibid n.12.

Tacita poteſt deduci ex coniecturis, de quibus ibid.n.7.& ſeqq.& n.22.

NOVITII

Iuramentum perpetuæ obedientiæ præſtant ad deuotionem Abbatis, vel Superioris Monaſterij, dec.517.num.3.

NVLLATENENTES

Dicuntur Epiſcopi Titulares in partibus infideliũ, dec.212.n.13.

NVLLITAS

Actus operatur, quod nulla etiam ſint omnia indè ſecuta, dec.338.nu.7.

Cauſatur per appellationem interpoſitam, cùm omnia poſt illam innouata nulla cenſeantur, dec. 79.nu.4.

Amplia, vt nulla etiam ſint innouata, pendente termino ad appellandum, dec.167.n.4. & 7. dec.338.n.8.

Quamuis ab ea non fuerit appellatum, ibidem.

Item ex defectu citationis, deciſ. 79. n.5.

Item ex defectu iuriſdictionis, de quo vide *IVRISDICTIONIS.*

Item ex defectu mandati, de quo vide in verb. *MANDATI*.

Citationis ex defectu militat quoad non citatum, non autem quoad citatum, dec.108.nu.7.

Contractus articulata dicitur materia releuans, dec.34.num.4.

Conualidata non dicitur per taciturnitatem, niſi in vim pacti, vel conuentionis,dec.338.n.5.

Declaratoriam non impedit iterùm obiecta nullitas mandati iam ſublata per deciſiones in cauſa factas, dec.161.n.2.

Donationis, vide *DONATIO.*

Examinis, vide *EXAMEN*.

Gratiæ reſultat ex illius obreptione, vel ſubreptione, deciſ.611. numer. 16. & ſeq.

Impedimentum nullum præſtat actus, cuius nullitas apparet, dec.23.nu.8.

Inuentarij operatur, quod illud habeatur pro non facto, dec.97.nu. 10.

Iudicij contra minorem reſultat ex eo,quod minor fuerit indefenſus, deciſ. 534. n. 4. 6.& 8.

Quando autem dicatur indefenſus, ibid.

Iuriſdictionis ex defectu prouenit ex eo, quod Iudex proceſſerit, poſtquàm fuerat recuſatus vti ſuſpectus, dec.593.n.13.& 22.

Vide *IVRISDICTIONIS.*

Legitimationis, vide *LEGITIMATIO.*

Mandati ex defectu quomodò probetur,& quando ſit attendenda, vide *MANDATI.*

Opponi debet, aliàs non attenditur, deciſ.464.numer. 2.

Reijci, & *ſaluari* poteſt, ſtante clauſula *arbitrio Rotæ*, dec.608.nu.1.& 7.

Intellige, quatenùs ſit turbida, deciſ. 621. num.12.& 14.

Vide *ARBITRIVM*.

Sententia, vide *SENTENTIA.*

Subhaſtationis cauſat ſpolium, ex quo poteſt agere illam impugnans, deciſ. 534. numer. 1. & 7.

Operatur, quod non ſit attendenda, deciſ. 625.num.4.

Multò magis, dum fuit reuocata per Sententiam Rotalem, ibid.

Teſtamenti, vide *TESTAMENTVM.*

Reliqua vide in ſuis ſedibus.

NV-

NVMERATIO

Dominium non transfert, quando facta apparet ad alium effectum, dec.712.n. 10.& 13.

Dotis vera reſultat ex pluribus quietantijs Mariti manu firmatis, dec.651.nu.2. & 10.

Vide *DOTIS*.

Pecuniæ vera, non autem confeſſio de recepto reſultat ex verbis *præſente, ſoluente, & exburſante in tot ungheris &c.*,deciſ. 637. numer. 2.6. & ſeqq.

Item ex verbis *habuit, & recepit*, dec. 687. num.1.5. & 12.

Non autem ex verbis *confeſſus fuit habuiſſe, & recepiſſe*, ibid.

NVMERVS

Singularis comprehendit vnum tantùm,dec.766. num.1.& 8.

Plures excludit, ibid.

Reſoluitur in pluralitates, quando militat eadem ratio, & concurrit veriſimilis mens diſponentis, ibid.n.5.

Teſtium plurium operatur, quod illi præferendi ſint paucioribus, dec.605.n.5.& 10.

Supplet, quod eorum aliqui ſint diſcordes, dec.496.num.6.

Item, quod non ſint omninò integri, dec. 595.num.2.

NVNCIVS

Apoſtolicus conferre non poteſt Beneficia, quorum valor excedit annuos ducatos 24., deciſ. 225.antè num.12.

Amplia, vt ab eo prouiſus,nec quidem acquirat titulum coloratum, itaut iuuari poſſit regula triennali, ibid.

Nuncupans aliquem Abbatem, conſtituit eum in quaſi poſſeſſione huiuſmodi nuncupationis, iunctis alijs, de quibus deciſ. 466. num. 2.

Iuratus, & Publicus tantummodò poteſt referre ſuper executione citationis, deciſ. 417. numer.6.

Hinc illius executio non creditur Notario, ibid.nu.7.& dec.232.n.4.

NVPTIÆ

Carnales, & ſpirituales contrariæ non ſunt, dec. 172.num.6.& 9.

Imò æquiparantur, ibid.

Nihilominùs ſecundùm communem vſum loquendi ſub verbo *nubere* veniant carnales nuptiæ potiùs, quàm ſpirituales, deciſ. 349. num.7.

Ad materiam, vide ibid. & ſub verb. *DOTIS, LEGATVM.*

Monaſterij per ingreſſum non dicitur purificata conditio concepta ſub verbis *quatenùs contraherentur nuptiæ* in ſæculo,dec.156.n.6.

Secundæ prohibitæ dicuntur Vxori per diſpoſitionem Mariti conceptam ſub conditione *dummodò caſtè, & honeſtè viuat*, deciſ. 256.nu.2. & 3. dec.271.n.9.& 23.

NVTVS

Sponſalia contrahi poſſunt per nutus, deciſ. 340. num.4.

NVTVM

Abbas remouet ad nutum Priorem Monaſterij, dec.517.n.1.2.& 6.

Cappellani ad nutum amouibiles non vtuntur iure proprio, ſed iure Collegij, à quo deputantur, dec.559.n.2. & ſeqq.

O

OBEDIENTIA

Abbati debetur à Canonicis, & Monacis illi ſubditis, dec.517.n.1.

Amplia, vt hæc obedientia ſit de ſubſtantia tàm Monacorum, quàm Abbatis, ibid. num.4.

Debetur ab omnibus Officialibus Monaſterij,dec.241.nu.2.

OBEDIENTIÆ

Iuramentum Notarijs defertur ab Abbate,ſeù Superiore Monaſterij,dec.517.n.1.

OBITVS

Vide *MORS*.

OBLATIO

Canonis ſufficit ad vitandam caducitatem, dec. 658.nu.7.& 9.

Collationis quando ſit attendenda, deciſ. 630.nu. 12.& 13.

Fideicommiſſarij de reſtituendo pecunias ſolutas per grauatum in extinctionem debiti fideicommittentis operatur, vt pro illis non poſſit grauatus prætendere retentionem bonorũ, dec. 491.n.1.3.& 4.vbi de materia.

Licitatoris intelligitur facta rebus ſic ſtantibus, & in eodem ſtatu permanentibus, deciſ. 372. numer. 1.

Obligare non poteſt illum ad emendum, niſi etiam venditor obligetur ad vendendum, ibid.num.4.

Hinc facta ob edictum extraiudicialitèr affixum ex conuentione creditorum abſque promiſſione vendendi non obligat, ibid. nu. 1. & ſeqq.

Cùm tale edictum cenſeatur emanaſſe ad explorandum valorem rei potiùs, quàm ad contrahendum cum oblatoribus licitantibus, ibid.

Recipi ampliùs non poteſt poſt expiratum terminum ad reluendum, deciſ. 428. numer.7.

Reuocari poteſt, detecto, quod res alitèr ſe habeat, quã in edicto fuiſſet expoſitum,dec. 372.n.7.10.& 12.

Licitatores inter plures,illius per Iudicem eſt eligenda cæteris paribus, qui magis idoneus, & ad ſoluendùm paratus apparet intèr alios,ibid. num.11.

Vnius iulij cum obligatione ſoluendi reſiduũ non admittitur in cauſa expenſarum reficiendarum ab attentante, dec.182.nu.8.

OBLATIONES

Factæ intuitu adminiſtrationis Sacramentorum debentur illi, per quem Sacramenta adminiſtrantur, dec.272.n.1.3.& ſeqq.

Imputari non debent in taxatione congruæ tanquàm incertæ, dec.451.n.4.

Nec in valore Beneficij, dec.40. nu. 7.

Pinguiores ad reperiendum datur debitori terminus vnius menſis antè deliberationem, deciſ. 428.num.6.8. & ſeq.

Plures

Plures debent præcedere deliberationi, ibidem num.2.8.& ſeq.
Et in Curia ad minùs tres, ibid. num. 3. 8. & ſeq.
Quaſi poſſeſſio exigendi oblationes reſpectu aliquorum locorum particularium vnius Diœceſis extenditur ad omnia alia loca in eadem Diœceſi compræhenſa, dec.314. n.2.
Veniunt appellatione iurium, obuentionum, & emolumentorum Parochialium, ibidem num.1.& 6.
Plura alia, vide verb. *ELEEMOSINÆ*.

OBLECTAMENTVM

Ex *Bonis*, quæ deſeruiunt ſolummodò ad oblectamentum, & nullum reddunt fructum, non debentur vſuræ recompenſatiuæ, deciſ. 720. num.7.10.& ſeq.

OBLIGATIO

Actionem tribuit nedùm principali contrahenti pro obſeruantia contractus, ſed etiam illius ceſſionario, ac Procuratori in rem propriam, dec.497.nu.1.7.& ſeqq.
ab *Adminiſtratore* quod fieri velit de reddenda ratione, à qua fuit liberatus, non eſt veriſimile, dec. 480.n.12.
Attentantis de reficiendo reſiduum expenſarum cum oblatione vnius iulij non admittitur, dec. 182.num.8.
Carcerati ad formã decretorum Sacræ Viſitæ, intelligitur ad fauorem illorum creditorum, ad cuius inſtantiam fuerat carceribus traditus, vel arreſtatus, non autem aliorum, deciſ.507. num.1.& ſeqq.
ſine *Cauſa* nulla eſt, & inualida, deciſ. 467. numer.1.& 6.
Amplia, vt fructus illius virtute dicantur indebitè ſoluti, ibid.n.5.
Ceſſat, ceſſante cauſa obligandi, dec.323.num.5. dec.372.num.9.
Conditionalis non parit actionem, niſi priùs doceatur de conditionis adimplemento, deciſ. 391.num.2.
Aliàs mandatum illius vigore relaxatum dicitur nullum, & non eſt exequendum, ibid. num.3.
Conſignandi nomina debitorum bona, & exigibilia dicitur adimpleta per traditionem notulæ obligationum cum expreſſione diei, Notarij rogati, & quantitatis, dec.431.n.3.
Extinguitur per nouationem, infrà verſ. *nouatione*,
Per ſolutionem, infrà verſ. *ſolutione*.
Per tranſactionem, infrà verſ. *tranſactione*.
Filij pro Patre quando ſubſtineatur, vide *FILIVS*.
in *Forma* Cameræ de ſtylo Curiæ intelligitur in forma Cameræ Apoſtolicæ, deciſ. 372. numer. 2.
Inducta quando cenſeatur potiùs, quàm debiti remiſſio, dec.480.nu.4.
Iurata inter Patrem, & Filium ſubſtinetur, dec. 361.num.10.
Læſiua eſt nulla ipſo iure, vbi læſio eſt enormiſſima, dec.49.nu.14.
Amplia, vt ad illam irritandam non requirantur remedia reſciſſoria, ibid.
Minoris quando ſubſtineatur, vide *MINOR*.
Mulieris quando ſit valida, vide *MVLIER*.
Nouatione extinguitur, dec.72. num.4. & 5.
Tàm reſpectu Principalis, quàm reſpectu fideiuſſoris, ibid.
Præpoſiti negociationis non afficit Dominum, quando in conuentionibus non fuit illi data talis facultas, dec.179.n.5.
Declara, vt ibid.
Procuratoris non præiudicat mandanti, dum non fuit ſeruata forma mandati, deciſ. 195. nu. 6.& ſeqq.
Reſtituendi prioribus, & potioribus creditoribus facta per creditorem cenſus, quid operetur, eueniente caſu reſtitutionis, deciſ. 244. num. 3. & ſeqq.
Solutione extinguitur, dec.371.n.14.
Tranſactione extinguitur tàm reſpectu Principalis, quàm quoad fideiuſſorem, deciſ. 72. nu. 4. & 5.
Veriſimilis non eſt vltra vires patrimonij, deciſ. 480.num.7.
Vnius alteri non præiudicat ſine illius conſenſu, dec.179.n.1.9.& ſeq.
Ex pluribus poſſeſſoribus ſubſtinetur vſque ad illius portionem, dec 423.nu.2.

OBLIGATIO CAMERALIS

A.C. poteſt procedere citrà vitium attentatorum in Cauſis, in quibus adeſt obligatio Cameralis, non obſtante Commiſſione Rotali, dum in ea non fuit habita expreſſa mentio iſtius obligationis, deciſ. 572. num. 1.& 5.dec.647. num.1.3.& 5.
ſine *Cauſa* non ſubſtinetur, deciſ. 467. num. 1. & 6.
Et fructus illius vigore dicuntur indebitè ſoluti, vt in verb. *OBLIGATIO*.
Ceſſat, ceſſante cauſa obligandi, deciſ. 372. numer. 9.
Ceſſionario creditoris prodeſt, deciſ. 497. num. 2. dec.647.num.2.
cum *Clauſula* ſuſceptionis mandati *vnica præcedente citatione* operatur, quod non ſit neceſſariũ ſeruare *decerni niſi infrà tres*, deciſ. 402. num. 3.& 9.
Continet renunciationem omni legum, & iuris auxilio, dec.549.n.12.& 17.
Defuncti non impedit hæredi retentionem pro eius credito, dec.345. num.15.
Declara, vt ibid. num.16.
Exceptiones requirentes altiorem indaginem non admittit, dec.402.nu.5.
Infrà verſ. *retardatur*.
Executionem habet paratam, deciſ. 274. num. 1. dec.339.n.1.dec.445.num.2.
Executiuam actionem tribuit, dec. 50.nu.1.deciſ. 402.num.1.& 8.deciſ. 436. num. 18.deciſ.716. num.1.
Non ſolùm inter contrahentes pro, & contra, dec.402.n.1.& 8.
Sed etiam inter eorum hæredes, ibid.
Extendenda eſt, vt Iudex procedens ſit certus de ſua iuriſdictione, ibid.nu.7.& 10.
Extenſa contra Principalem non eſt neceſſe, quod iterum extendatur contra fideiuſſorem, ibidem.
Fideiuſſoris pro pretio æſtimando à certis peritis, quatenùs æſtimatio fiat ab alijs, non habet locum

cum, dec.694. n.7.
Procuratori in rem propriam ſuffragatur, deciſ. 497. num.2.
Remiſſoria calumnioſè petita cenſetur ab eo, contra quem militat obligatio Cameralis, deciſ. 73.num.4.& 9.
Renunciationem continet omni legum auxilio, ſuprà verſ. *continet*.
Reſultat ex verbis obligantibus in forma Cameræ, quæ extenduntur in forma Cameræ Apoſtolicæ, dec 572. n.2.
Retardatur exceptione non implementi, dec. 201. num.2.& ſeqq. vbi de materia.

OBLIVIO

Præſumitur, ſtante lapſu decennij, deciſ. 724.numer. 5.
Ideò, lapſo hoc tempore, Teſtator non cenſetur ampliùs recordari de ijs, quæ in primo teſtamento diſpoſuerat, ibid.

OBREPTIO

Ceſſat in ijs, quæ poſſunt aliquo modo ſubſtineri, vel verificari, dec. 383.n.5.& ſeqq.
Irritat gratiam ipſo iure, itaut impetranti nequeat ſuffragari, dec.611.nu.6.& ſeqq.
Nullitatem cauſat in gratia, ibid. num.7.
Reſultare ex quibus dicatur, ibid.& nu.16.

OBSERVANTIA

Beneplacitum Apoſtolicum facit præſumere in contractu, pro cuius validitate requirebatur, dec.653.num.5.
Conſenſus Ordinarij præſumptionem inducit in donatione iuriſpatronatus, ibidem num. 3. 4.& 6.
Decimarum in materia eſt attendenda ad ſtatuendum, an, & quomodò illæ debeantur, dec. 292.num.3.
Difformis non ſuffragatur, deciſ. 469. la prima num. 5.
Diſmembrationis ad validitatem non attenditur, quando eſt ab illa difformis, ibid.
Dubio ex actu non reſultat, dec.697.nu.3.
Inſtrumenti probatur ex enunciatiuis aliorum Inſtrumentorum, dec.444.n.2.10.& ſeqq.
Interpres eſt optima cuiuſcumque diſpoſitionis, dec.268.n.6.dec.291.n.5.
Interpretatiua non requiritur, quod ſit præſcripta, quia ad illam ſufficit, quod aliquandò ſic fuerit obſeruatum, deciſ. 268. num.6.dec. 292.n.4.dec.695.n.6.& 11.
Suffragari poteſt in ambiguis, deciſ. 294. nu.4.& 12.
Non autem in claris, ibid.& deciſ. 679. n. 9.& 13.
Iuribus etiam non ſolemnibus operatur, vt fides ſit adhibenda, dec.629.n.3.& 7.
Iuriſpatronatus in materia multùm operatur, dec. 456.num.3.
Maximè ad effectum ſucceſſionis, deciſ. 310.num.3.
Remota non ſufficit, vt adhibeatur fides antiquis ſcripturis codicillorum, deciſ. 697. num.4. & ſeq.
Declara, vt ibi num.6.
Scripturis fidem adauget, dec. 385. num.11.dec. 444. num.10.& ſeq.
Etiam non authenticis, dec. 385. num.11. deciſ. 614. num.2.& 4.dec.629.n.3.& 7.
Sententiæ operatur, vt illi ſit deferendum, dec. 629.num.3.& 7.
Statutorum pro interpretatione maximè inſeruit, dec.530.nu.2.dec.630.nu.5.
Probatur ex fide Notariorum, & Curialiũ, dec.695.num.5.

ODIVM

Capitale inter coniuges contrahitur ex querela porrecta ſuper arduo crimine, deciſ. 490. nu.1.6.& ſeqq.
Maximè ſecuta carceratione, ibid.
Fragilitate cautionis non ſuppletur, ibidem num.2.
Tribuit iuſtam cauſam pro ſeparatione thori, ibid.num.1.6.& ſeqq.
Vide *THORI SEPARATIO.*
Sponſis per verba de futuro ſuperuentum ex legitima cauſa operatur, vt non ſint adſtringendi ad contrahendum Matrimonium per verba de præſenti, dec.96.n.4.& ſeqq.
Tale eſt, quod prouenit ex diffamatione honoris, ibid.

OFFICIALIS

Cogere non poteſt Dominum officij inuitum ad currendum eius vitæ periculum, deciſ. 477. num.6.
Confeſſio, quod officium fuerit emptum cum alienis pecunijs, plenè probat contra confitentem, dec.544.n.1.12.& ſeqq.
Itaut ab illa non poſſit recedere, ibid.
Fides quamuis ſimplex inſeruit pro adminiculo, dec.735.num.2.
Nuncupatio de aliquo facta cum titulo *Abbatis* tribuit illi quaſi poſſeſſionem manutenibilem in huiuſmodi nuncupatione, deciſ. 465. numer.2.

OFFICIALES

Condemnati ſi fuerint ſimul cum Iudice ad certam quantitatem, ad illam tenentur pro dimidia, & Iudex pro alia dimidia, deciſ.319. numer.2.
Monaſterij omnes tenentur obedire Abbati, dec. 241.num.2.

OFFICIVM

Beneficium datur propter diuinum Officium, dec. 486.num.2.& 7.
Confeſſio filij familias nõ habentis pecunias, quod officium eius nomine cantans fuerit emptum cum pecunijs paternis, ſubſtinetur, nec impugnari poteſt prætextu donationis inter Patrem, & filium prohibitæ, deciſ. 544. numer. 2.
Emptum cum pecunijs proprijs cum reſeruatione decreti, & cum liberâ facultate diſponendi poteſt reſignari à Domino etiam inuito illo, cuius nomine cantat, deciſ. 477. numer. 1.8. & 9.
Index non impertitur illud non petenti, deciſ. 151.num.4.
Notariatus exiſtimatur in aliquo loco vile, & alibi ſecùs, dec.654.nu.1.
Probatur ex atteſtatione Ciuitatis, deciſ. 228.nu.5.& 7.
Vel alterius ad id ius habentis, ibid.
Requiritur ad ſubſtinendam ſocietatem officij, dec 291.num.11.
Secretariatus probatur ex atteſtatione Ciuitatis,

vel alterius ad id ius habentis, deciſ. 228. num. 3. & 7.

Vacabile reddere ſolet ad rationem duodecim pro centenario, dec. 291. n. 6.

Requiritur ad ſubſtinendam ſocietatem officij, ibid. n. 1.

Nec de ſtylo ſocietates contrahuntur, niſi ſuper officijs vacabilibus, ibid. n. 4.

Non vacabile reddere præſumitur ſolùm quinque pro centenario, ibid. n. 7.

Ideò ſuper eo non ſubſtinetur ſocietas ad rationem duodecim, ibid. n. 14.

OFFICII

Emptio, vel venditio quando fieri non poſſit ſine approbatione Papæ, dec. 544. n. 5.

Reſeruatio decreti in emptione officij quid operetur, ibid.

Societas, vide *OFFICIVM, SOCIETAS OFFICII*.

Venditio, ſuprà verſ. *emptio*.

ONVS

Alendi filios, & deſcendentes ab eis tranſit ad hæredes Patris, dec. 109. n. 1. 7. & ſeqq.

Bonorum pretium minuit, dec. 49. n. 18.

Decimarum vti reale ſequitur quemcumque bonorum poſſeſſorem, & pro rata fructuum, quam percipit, deciſ. 478. num. 2. & ſeq. dec. 605. num. 1.

Legati deficientis in legatario adimplendum eſt ab hærede, penès quem remanet, dec. 426. n. 4.

Legitima imponi non poteſt, dec. 345. nu. 9.

Vide *LEGITIMA*.

Primitus ineſt de ſubſtentandis miniſtris Eccleſiæ & ſuppeditandis rebus ad Curam Animarũ, & adminiſtrationem Sacramentorum neceſſarijs, dec. 447. n. 4.

Probandi ſe eſſe proximiorem ſpectat ad allegantem in concurſu alterius, qui ſe proximum oſtendit, dec. 445. n. 3.

Reliqua vide in ſuis ſedibus.

Reale tranſit in quemcumque poſſeſſorem bonorum oneratorum, dec. 257. nu. 5.

Subſidij dicitur reale, ideò ſoluendum eſt ab eo, qui fructus percipit, dec. 483. n. 1.

Quando debeatur, dec. 447. n. 2.

Vide *SVBSIDIVM*.

OPPOSITIO

Ius per ſe ſola Oppoſitori acquirit ad Beneficiũ pro obtinenda inſtitutione, concurrentibus qualitatibus à fundatore requiſitis abſque alia Patronorum præſentatione, dec. 99. n. 5. & 9.

Declara, vt ibid. n. 10. & 11.

Nullitatis eſt neceſſaria, dec. 464. nu. 2.

OPTANDI

Conſuetudo dicitur rationabilis, deciſ. 407. num. 1. & 4.

Probatur per Teſtes, deciſ. 190. num. 5. & 10. dec. 459. n. 1. 7. & ſeqq.

Ac ex prouiſionibus Ordinariorum, deciſ. 190. nu. 5. & 10.

Sublata non dicitur per Apoſtolicam prouiſionem, dummodò Beneficium non vacauerit in menſe reſeruato, deciſ. 459. num. 4. & 9.

Amplia, quod ſi Beneficium vacauerit in menſe reſeruato, adhuc ſit conferendum perſonis de illo genere, quibus ex conſuetudine ſpectabat ius optandi, dec. 495. n. 4.

Amplia, quia ſuffragatur etiam ad conſecutionem Parochialis, deciſ. 459. num. 1. 7. & ſeqq.

Non obſtante diſpoſitione *Sac. Concil. Trid.* per quam non cenſetur ſublata, dummodò optans fuerit priùs approbatus, ibid. num. 2. 7. & ſeqq.

Sublata non cenſetur per Apoſtolicas reſeruationes, dec. 407. n. 3. 5. & ſeqq.

Tribuit ius certo generi perſonarum, dec. 459. nu. 1. 7. & ſeqq. dec. 495. n. 1.

Amplia, quia tribuit ius ad rem, dec. 495. num. 2.

Tale, quod tolli non poteſt, ibid.

Dicitur enim ius quæſitum, deciſ. 407. nu. 2. & 5.

Ius Canonicis dumtaxat regularitèr competit, dec. 190. nu. 11. & ſeqq.

Conſuetudine inducitur, dec. 495. n. 1.

Et quadragenaria ad hunc effectum ſufficit, dec. 190. n. 4.

In lite, dum controuertitur, non exindè Beneficium efficitur litigioſum, deciſ. 128. num. 6.

Præſeruatum cenſetur per clauſulam *dummodò tempore datæ præſentium non fuerit alteri ius quæſitum* in gratia appoſitam, dec. 459. nu. 6. dec. 495. num. 3. 5. & ſeq.

Quaſi poſſeſſio quando ſuffragetur Capitulo contra Epiſcopum, dec. 223. n. 3. & ſeqq.

OPTIO

Ceſſat in Beneficijs reſeruatis, deciſ. 190. numer. 2.

Vide *OPTANDI*.

OPTIONIS

Effectuatio probatur ex pacifica poſſeſſione præbendæ, dec. 223. n. 2.

DE OPTIONIBVS

Qui tractent, dec. 190. nu. 9.

ORDINARIVS

Abſtinere debet à collatione Beneficij, ſuper quo pendet lis in Rota, dec. 488. n. 1.

Maximè poſt præſentatam inhibitionem Rotalem, ibid.

Amplia, vt nec illud conferre poſſit ad fauorem Tertij, ibid.

Habet intentionem fundatam pro exercitio omnimodæ iuriſdictionis in omnibus locis ſitis intrà limites ſuæ Diœceſis, deciſ. 603. numer. 3.

Vide *EPISCOPVS*.

Licentiam Beneficiato abſenti concedens pro aliquo certo tempore, & deindè eum non reuocans ad reſidentiam, præſumitur licentiam conceſſiſſe etiam pro tempore futuro, deciſ. 726. num. 4.

Quis dicatur, & quis pro Ordinario habeatur ad effectum præſtandi conſenſum donationi iuriſpatronatus, dec. 639. nu. 2. & 6.

ORDINARII

Conſenſus requiritur in donatione facta pro ædificanda, vel dotanda Eccleſia, deciſ. 727. nu. 1. & ſeqq.

Ac in erectione noui iuriſpatronatus, ibidem.

Vide *CONSENSVS*.

Diffi-

Difficiles eſſe ſolent in admittendis præſentationibus illorum, qui non ſunt legitimi Patroni, dec.683.n.5.
Faciles eſſe non ſolent in canonizatione iuriſpatronatus,dec.639.n.2.& 6.

ORDO

Factus pro ſolutione penſionis vnius anni non debet trahi ad alios annos ſubſequentes, dec. 576.num.7.
Seruandus in ſubhaſtatione bonorum minoris quis ſit,dec.562.num.6.& 10.
Simultaneus, vel *ſucceſſiuus* quando inducatur ex vocatione concepta per dictiones collectiuas, dec. 706.num.11.

ORDINES SACROS

Clericus ſtante diuturnitate temporis præſumitur legitimè promotus ad Sacros Ordines, deciſ. 520.num.2.

ORIGINALIS

Inſpectio declarat, cui ex duabus copijs inter ſe diſcordantibus ſit deferendum,dec.436.n.23.
Loco ſufficit producere tranſumptum litterarum, dec.496.n.11.& 13.
Sufficit,quod producatur,quando de illo opponitur, ibid.

ORIGO

Familiæ ab aliqua Ciuitate probatur ex litteris Magiſtratus illius,dec.233.n.2.& 14.
Per Teſtes,ibid.

ORIGINIS

Forus, & aſſiduæ habitationis attenditur ad effectum dirigendi executionem diſpenſationis Matrimonialis,dec.42.n.4.

ORIS APERITIO

Conceditur per Signaturam Gratiæ, non autem per Signaturam Iuſtitiæ, deciſ. 81. nu. 6.& 7.
Neceſſaria quando ſit,& quãdo nõ,ib.n.5.7.& 11.
Obtineri debet ab impugnante Breue ob reuerentiam debitam litteris Apoſtolicis,& ex obſeruantia Rotæ, ibid.n.6.& 7.
Maximè,quando litteræ ſunt munitæ clauſula *ſublata*, ibid.& dec.705.n.1.4.& ſeqq.
Vel clauſula *quod de obreptione, vel ſubreptione dari non poſſit*,dec.705.n.2.

ORTVS

Ex aliqua Ciuitate probatur per publicam vocem, & famam,dec.555.n.2

P

PACTA

S*Eruanda* ſunt inter contrahentes, dec. 424. num. 12.

PACTVM

Conuentum, & à iure approbatum non poteſt Iudicis Sententia irritari,dec.250.num.2.
Correſpectiuum actionem non parit, niſi agens oſtendat priùs, quod ex parte ſua omnia adimpleuerit, ad quæ ipſe tenebatur, dec. 548. num.2.& 10.
Præſumitur,quod in vno,eodemque Inſtrumento adijcitur, dec.36.n.7.
Sublatum in vna parte, ceſſat in omnibus, ibid.
Iuuat ſolùm illum, ad cuius fauorẽ fuit appoſitum,deciſ. 275.num.4.
Procuratoris ad lites non præiudicat Principali, dec.438.num.5.
Reſtituendi dotem apponi poteſt etiam poſt illius conſtitutionem antè Matrimonium, dec.250. num.3.& 5.
Amplia, vt Maritus poſſit in proprium præiudicium illud apponere etiam in actu capiendi poſſeſſionem bonorum dotalium,ibid. num. 2.
Prioribus, & potioribus creditoribus, vide *OBLIGATIO*.
Retrouendendi, adiecta modicitate pretij,arguit ſimulationem venditionis, deciſ.106.n.1.& 11.
Minuit bonorum venditorum valorẽ,ibid.
Suffragari an poſſit ceſſionario venditoris, deciſ. 282.num. 2.& 5.
non *Reuocandi* actum de ſui natura reuocabilem nullum eſt, deciſ.706.num. 8.
Soluendi debita illius, qui Beneficium reſignauit, dicitur Simoniacum,dec.710.n.2.
Vſuras appoſitum in venditione operatur, quod illæ debeantur, etiam data dilatione ad ſoluendum,dec.52.n.3.
Tacens in actu ſtipulandi contractum non videtur illum conualidare, niſi per pactum,deciſ. 338.num.5.

PACTI

Sententia à Partibus acceptata ſubſtinetur in vim pacti,dec.111.nu.1.
Ideò requirit ſimultaneum conſenſum,ibid. num. 5.
Quomodò autem probetur iſte conſenſus ſimultaneus, ibid.n.6.& ſeqq.
Vide *SENTENTIA*.

PAMPHILIVS

Noſter tunc Sacræ Rotæ Auditor anno 1609. aduerſa valetudine detentus paucas edidit deciſiones,dec.130.nu.8.

PANIS

Vendendus dum per forenſes ad aliquem locum afferatur,non debetur pro illo Baroni ius molendini,vel furni, dec.323.n.1.

PAPA

Auctoritatem habet ampliſſimam in Beneficialibus, & abſolutam poteſtatem, de qua dubitari non poteſt, dec. 296.n.2.& 6.
Beneficia aliqua habet ſibi ſpecialitèr reſeruata, dec.189.nu.16.
Beneficiorum omnium eſt Dominus, & generalis collator,cuius Diœceſis eſt totus Mundus,ibid.
Conferens Beneficium non cenſetur voluiſſe præiudicare illius Patrono præſertim laico, deciſ. 360.n.3.
Derogare non præſumitur ius Tertio quæſitum, niſi fecerit expreſſam mentionem Regulæ *de iure quæſito non tollendo*, dec.81.nu.4.& 11. dec. 438.num.11.
Ius nouum tribuit Beneficiato per ipſum prouiſo omninò independens à Prædeceſſore, dec.475.num 1.dec.498.nu.1.
Ideò prouiſus non tenetur purgare attentata per Anteceſſorem commiſſa, nec fructus ab eo perceptos reſtituere, nec expectare attentatorum purgationem ab illo faciendam, ibid.
Declara, vt ibid.
Legitimare poteſt etiam in Ciuitatibus, & Terris inſeu-

infeudatis, dec.443.num.7.

Motus præſumitur ad concedendam gratiam ex illius narratiua, dec.178.num.3. & ſeqq. deciſ. 588.num.5.dec.701.num.1.5.& ſeqq.

Et ex vacatione Beneficij ſibi narrata, deciſ. 701.nu.1.5.& ſeqq.

Omittens aliquid in conceſſione, conſultò cenſetur id omiſiſſe, dec.679.n.3.& 4.

Penſiones reſeruare poteſt ſuper Beneficijs, dec. 296.nu.1.

Ac nullitèr reſeruatas conualidare, ibidem num.6.

Quod autem conualidare voluerit, colligitur ex clauſulis ampliſſimis, quibus litteræ ſunt munitæ, ibid.

Vide *PENSIO*.

Præſeruare dicitur ius quæſitum Tertio per clauſulam *Dummodò tempore data præſentium non fuerit ius alteri quæſitum* in gratia appoſitam, dec. 495.num.4.& ſeqq.

Præſumitur noluiſſe alijs præiudicare, deciſ. 80. num. 3.

Statum Beneficij mutare voluiſſe non præſumitur, niſi euidentèr conſtet, quod nouum ſtatum voluerit inducere, & antiquum alterare, dec.486.num.5.

Succeſſor immediatus in Pontificatu præſumitur in dubio ſe conformaſſe cum regulis Cancellariæ Pontificis Anteceſſoris, dec.513.n.6.

PAPÆ

Approbatio quando omninò requiratur in emptione, vel venditione Officij, deciſ. 541. nu. 5.9.& ſeqq.

Aſſertioni emiſſæ in litteris Apoſtolicis ſtandum eſt, dec.37.n.1.& 9.

Maximè, quando continet factum propriũ, dec.462.nu.3.7.& ſeqq.

Vel quando continet diſpoſitionem perfectam, vt ſi diceret, ſe ità velle, ibid.

Ideò illi ſtatur circa idoneitatem, & honeſtatem impetrantis Beneficium, deciſ.12.n. 2.

Item, dum aſſerit, quod Eccleſia Parochialis ſit regularis, dec.290. n.10.

Authoritas accedens pro reuocatione donationis, quæ aliàs non eſt perfecta, multùm operatur, dec.727.n.2.9. & ſeqq.

In Beneficialibus, vide *PAPA*.

Confirmatio quando dicatur in forma communi, quando in forma ſpecifica, & ex certa ſcientia, ac de effectibus vtriuſque, deciſ. 24.num. 3.8.& ſeqq.

Delegatus poteſt alterijus ſuum ſubdelegare, dec. 643. num.1.19.& ſeqq.

Signantèr circa examen Teſtium, dec.681. num.1.& 8.vbi de materia remiſſiuè.

Amplia, quamuis in Breui delegationis legerentur verba, *Diſcretioni tuæ mandamus*, dec. 648.num.2.

Enunciatiua adminiculatæ probant, dec. 462. nu. 3. & ſeqq.

Amplia, quamuis emanauerint ad poſtulationem Partis, ibid.

Probant qualitatem Eccleſiæ, deciſ. 190. num. 10.

Probant qualitates, & habilitates prouiſi, dec.652.num.9.

Gratia in forma commiſſaria etiam per Papam ſignata non ſuffragatur, niſi litteris expeditis, deciſ. 483. numer. 9.

Item, niſi ſit in actis producta, ibid.

Subreptitia quando dici non poſſit ex aliquo defectu narratorum, dec.588.num.9.

Vide *GRATIA*, *PAPA*.

Intentio declarata in Signatura Gratiæ, & relata per vnum ex Dominis, qui illi adfuit, eſt attendenda, dec.451.n.2.

Legitimatio derogat Conſtitutioni Pij Quinti contra illegitimos, dec.406.n.7.

Admittere poteſt filium legitimum ad ſucceſſionem, non obſtante quauis contraria Conſtitutione, vel diſpoſitione, ibidem numer. 6.

Æquiparat filios legitimatos filijs natis de vero, & legitimo matrimonio, ibid.

Delet quamcumque maculam, ibidem num.7.

Mens veriſimilis non excluditur, neque reſtringitur per Verba *tunc*, *& eo caſu*, deciſ. 616. num.4.

PARENTVM

Alimenta debentur filiæ agenti ad ſucceſſionem parentum, vel ad dotem contra fratres, dec.541. num.1.& 2.

Statutum excludens filias fæminas à ſucceſſione parentum intelligitur de ſucceſſione ab inteſtato, non autem ex teſtamento, dec.713.n. 3.& ſeqq.

Succeſſio de iure debetur æqualitèr tàm maſculis, quàm fæminis, ſublata ſexus differentia, dec. 541.num.9.

Limita ex Statuto Vrbis, per quod fæmina excluditur, quando frater eam dotauit, vel dotare paratus eſt, ibid.n.10.

PARITIO

Adimpleta dicitur per dimiſſionem poſſeſſionis naturalis, dec.730.nu.4.& 8.

Amplia, quamuis animo retineatur ciuilis, ibid.

Item amplia, non obſtante, quod dimittatur cum proteſtatione, ibid.nu. 4. & 9.

Vrgente dilemmate, quia vel proteſtatio eſt contraria facto, & non attenditur, vel eſt compatibilis cum facto paritionis, & non impedit, quin illa dicatur ſufficiens, ibid.

Euitari non poteſt allegando iniuſtitiam mandati Rotalis, cùm de illa cognoſcere non ſpectet ad Partes, ſed ad ipſam Rotam, dec. 293. num.4.

Mandati Rotalis probari debet ab allegante, ibid. num. 2. & 3.

Sufficiens ex quibus dicatur reſultare, deciſ. 730. num.1.& 8.

Totalis requiritur ad euitandam declaratoriam, & in omnibus, cùm ad hunc effectum ſufficiat, quod non fuerit paritum in re minima, vel leui, dec.293.n.3.

PAROCHIALIS

Appellatio ſuſpenſiua non datur à collatione Parochialis, dec.410.n.2.

Declara, vt ibi num. 4.

Collatio non valet, niſi facto concurſu, dec. 190. num.1.dec.290.n.5.

Qui concurſus fieri debet infrà ſex menſes à die obitus Beneficiati, dec.290.nu.5.

Inci-

Incipit tamen hoc tempus currere à die ſcientiæ Ordinarij, quod Beneficiatus obierit, ibid.num.6.
Amplia, non obſtante quacumque exemptione, vel oppoſitione priuilegij, dec. 190. numer. 1.
Limita in Parochia Regulari, deciſ. 290. num.8.20.& ſeqq.
Item in Parochia iuriſpatronatus laicorum, ibid.num.21.
Vide *CONCVRSVS*.
Conferenda eſt illi, qui in concurſu, & examine apparet magis idoneus, dec.190. nu.1.
Decimas conſequitur ex omnibus fructibus, quæ intrà illius limites colliguntur, deciſ. 215.nu. 5.dec.578.num.1.
Duplex eodem tempore retineri non poteſt, quia ſunt incompatibiles, dec.41.num.8.& 9.
Eleemoſynas quando conſequatur, vide *ELEEMOSYNÆ*, verſ. *Parochiali*.
Examen omninò requiritur in collatione Parochialis, dec.190.n.1.
Ius dependet à iure incolatus, deciſ. 139. numer. 6.
Limites in dubio deſumuntur ex limitibus temporalibus, dec.578. nu.2.& 9.
Etiam ad effectum decimarum, ibid.
Manutentio in poſſeſſione Parochialis debetur antiquiori poſſeſſori, dec.142.n.1.& 2.
Primitias conſequitur pro adminiſtratione Sacramentorum, & Cura Animarum, quæ illi imminet, dec.272. nu.4.dec.447.num.4.
Poſſeſſio facto legitimo concurſu ſuſpendi non debet, dec.128.n.7.
Declara, vt ibi num.8.
Probatur, quod ſit aliqua Eccleſia ex adminiſtratione Sacramentorum, deciſ. 155. num. 2.10. & ſeqq.
Ex communi reputatione, ibid.
Ex Viſitationibus Ordinariorum, in quibus talis enuncietur, dec.215.n.2.
Regularis quod ſit, probatur ex aſſertione Papæ, dec.290.num.9.
Vide ſuprà verſ. *collatio*.
Requirit reciprocam neceſſitatem adminiſtrandi Sacramenta Populo reſpectu Parochi, & recipiendi illa reſpectu Populi, deciſ. 578. num. 7. & 10.
Separari non poteſt ſine legitima cauſa, dec. 178. num.4.
Transferri non poteſt de vna Eccleſia ad aliam ſine cauſa legitima, ibid.

PAROCHIALI

Eleemoſynæ intra illius limites collectæ de iure debentur, deciſ. 286.num. 4.& ſeqq.
Dicuntur namque de illius iuribus, ibid.
Ideò ſuper illis Parochus habet intentionem fundatam, ibid.
Procedit in dubio, ibid.num.5.
Vel quando non conſtat, cuius intuitu fiant, ibid.
Limitatur proindè, quando conſtat, quod fiant intuitu alicuius Cappellæ, quia tunc illi Cappellæ debentur, ibid.nu.1.

PAROCHVS

Alienius loci quod quis ſit, probatur ex confeſſione Partis, dec.501.num.3.
Conſequitur oblationes, primitias, & emolumenta, quæ proueniunt ex adminiſtratione Sacramentorum, cùm ab ipſo adminiſtrentur, dec. 272.num.1.3.& ſeqq.
Epiſcopus, & Parochus ad effectum aſſiſtendi celebrationi Matrimonij parificantur, deciſ. 139.num.3.& 14.
Matrimonio aſſiſtens ille requiritur, in cuius Parochia contrahentes inhabitant, vel ſaltem alter eorum degit, ibid.num.5.
Proprius dicitur is, in cuius Parochia degit, qui recipit Sacramenta, ibid.
Succeſſor poteſt extrahere fidem ætatis abſque ſolemnitatibus, dec.666.num.4.

PAROCHI

Liber ætatem probat, dec.456.num. 1.& 7. dec. 555.num.1.& 8.
Vide *ÆTAS*.
Probat deſcendentiam, & filiationem, iunctis adminiculis, dec.456.n.1.& 8.
Probat obitum, ibid.& dec.461. num.5.

PARS

Qualibet continetur in ſuo toto, deciſ. 528. num. 7. & 13.
Teſtamenti vna declarat aliam, deciſ. 457. numer. 4.
Vna diſpoſitionis declaratur ab alia, deciſ. 249. num. 6.

PARTITÆ

Adminiculum faciunt, quamuis non exhibeantur in forma probanti, dec.735.num.2.
Aliqua dum impugnantur, cæteræ præſumuntur approbatæ, dec.89.n. 8.
Bonificanda quæ veniant, peritorum ad id electorum relationi ſtandum eſt, deciſ. 154. numer. 3.
Extracta non citata Parte, nec ſeruatis de iure ſeruandis, non probant, deciſ. 179. numer. 7.& 11.
Maximè contra Tertium, ibid.
Libri priuati approbatæ in quantùm faciunt pro ſe, cenſentur etiam approbatæ in quantùm faciunt contra ſe, dec.576.nu.6.
Formitèr extractæ quando dicantur in forma probanti, ibid.n.10.
Veræ, & verificatæ in parte, probant etiam in alijs, dec.568.num.1.
Reſtrında quando ſint ad vnam Societatem potiùs, quàm ad aliam, deciſ. 369. num. 1. 4. 9. ſeqq.
Verificata in parte, omnes veræ præſumuntur, dec.125.num.12.

PARTITVM

Litis deciſiuum, vide *IVRAMENTVM LITIS DECISIVVM*.

PASCENDI

Exercitium paſcendi pecudes fuit ab aliquibus reputata res nobilis, dec.654.n.5.
Ius, vide *IVS*.

PASCVA

Emens Communitas cenſetur illa acquirere pro vniuerſis, dec.5.n.4.
Incommoditas modica, & temporanea circa paſcua non attenditur, ibid.nu.3.

PASTORES

Sacramenta ſumere tenentur in loco, in quo degunt, dec.578.n.6.

PA-

PATER

Adminiſtrator legitimus dicitur in omnibus bonis, & negocijs ſuorum filiorum, deciſ. 315. num. 1. & 9. dec. 569. nu. 6.

Amplia, vt poſſit in illis facere omnia, acſi eorum perfectum dominium haberet, deciſ. 319. num. 1. & 9.

Limita, quatenùs ei fuiſſet prohibitus vſuſfructus, ibid. num. 3.

Vſusfructus namquè prohibitio reddit illum veriſimilitèr Teſtatori ſuſpectum, etiam quoad adminiſtrationem, ibid. nu. 2.

Vide infrà verſ. *alienare*, & verſ. *indebitum*.

Alere tenetur filios, dec. 109. num. 1. 7. & ſeqq.

Etiam naturales, dec. 524. n. 3.

Ac quomodolibèt illegitimos, deciſ. 103. num. 1. 7. & ſeqq.

Amplia, vt teneatur quoquè alere deſcendentes ab eis, ibid.

Amplia, vt hoc onus tranſeat ad hæredes Patris defuncti, ibid.

Limita, ſi filius habeat aliundè, ex quo viuat, ibid. n. 5. & 10.

Declara, vt ibid. num. 5. & 6.

Alienare an poſſit bona filiorum vti illorum adminiſtrator ſine Iudicis decreto, deciſ. 315. num. 11.

Alimenta tantummodò relinquere poteſt filio ſpurio, & non vltrà, dec. 524. n. 5.

Conſanguinearum ſub appellatione venit, dec. 253. num. 6.

Diues dum eſt, filius non poteſt dici pauper, ob ſpem illius ſucceſſionis, dec. 113. n. 11.

Dotare tenetur filiam, dec. 315. n. 4.

Dotem filiæ quatenùs conueniat ſibi reſtitui, eo defuncto ſtipulatio euaneſcit, & actio dotis conſolidatur in ipſa filia, deciſ. 285. num. 1. & 5.

Itaut filia poſſit de ea liberè diſponere, ibidem.

Limita, quatenùs ſtipuletur eam reſtitui ſibi, & ſuis hæredibus, quia tunc actio dotis in filia non conſolidatur, ibid. numer. 2. 5. & 10.

Grauare poteſt in præiudiciū filiæ etiā poſt illius conſtitutionem, ac ſine conſenſu ipſius filiæ antè ſecutum Matrimonium, ibid. n. 4.

Limita, quando dos ſuccedit loco legitimæ, quia tunc non poteſt illam grauare, ibid. nu. 6. & ſeqq.

Sublimita, quatenùs excedit legitimam, quia in hac parte adhuc grauari poteſt, ibidem.

Sed quomodò probetur, quod excedat legitimam, ibid. nu. 7.

Emens bona nomine filij ſpurij præſumitur eà ſimulatè emere, & in fraudem legis, deciſ. 245. num. 12. & 14.

Fideiubens pro filio ſatisfacit Statuto prohibenti, ne filius obligari poſſit ſine conſenſu Patris, deciſ. 406. num. 10.

Filiabus fœminis relinquens legatum iure inſtitutionis, & legitimæ, dicitur illas agnouiſſe in ſuas, dec. 718. n. 1. 7. & ſeqq.

Ideò huiuſmodi legatum ſuccedit loco legitimæ, ibid.

Et detrahitur non vti æs alienum antè legitimam, ſed ex ipſa legitima, ibid. num. 2.

Indebitum exigens vti adminiſtrator bonorum filij illum non obligat, dec. 315. n. 7.

Nec filius dicitur huiuſmodi actum approbaſſe, niſi conſtet, quod de eo plenam ſcientiam habuerit, ibid. nu. 7.

Interuentus ſupplet interuentum conſanguineorum à Statuto requiſitum, dec. 253. n. 7.

Legitimam filio non poteſt prohibere, deciſ. 203. nu. 3. & ſeqq. & nu. 10.

Amplia, quia nec poteſt illam onerare, ibid.

Quamuis filium inſtitueret in portione maiori, quàm ſit legitima, ibid.

Quamuis prohibitio, vel grauamen conciperetur ſub clauſula *omni meliori modo &c.* ibidem.

Nec poteſt illam fideicommiſſo per ipſum ordinato ſubijcere, deciſ. 289. numer. 6. 17. & ſeqq.

Ideò nec grauata præſumitur, cùm illa non veniat ſub generali ſubſtitutione, ibid. num. 5. 6. 17. & ſeqq.

Filij autem acquieſcentia illi in hac parte non præiudicat, ibid. n. 7. 8. 18. & ſeqq.

Amplia, vt illi non præiudicet ſimplex acceptatio teſtamenti paterni, deciſ. 203. numer. 6.

Nec aditio paternæ hæreditatis, ibid.

Requiritur namq; ad hunc effectū ſpecialis, & expreſſa renunciatio, ibid. & dec. 289. nu. 7. 8. 18. & ſeqq.

Excluditur tamen huiuſmodi acquieſcentia eo ipſo, quod filius ſe obligauit erga Vxorem pro reſtitutione eius dotis, quia intelligitur obligaſſe detractiones ex paterna hæreditate ſibi competentes, ibidem numer. 9. 18. & ſeq.

Vide *LEGITIMA*.

Pauper dum eſt, ita vt alere non poſſit filium, tunc illi alimenta debentur ab Auo, dec. 524. num. 3.

Amplia, vt concluſio procedat etiam in filio naturali, ibid.

Præterire non poteſt filium in teſtamento, dec. 289. num. 4.

Aliàs teſtamentum non valet, ibid.

Spurio quid relinquere poſſit, ſuprà verſ. *alimenta*.

Vſufructuarius eſt bonorum ſui filij, deciſ. 569. num. 6.

Vide ſuprà verſ. *adminiſtrator*.

Vſumfructum amittit ſuper bonis, quæ filius alienauit contra præceptum Teſtatoris continens pœnam priuationis, deciſ. 611. numer. 5. & 9.

Vide *PATRI*.

PATRIS

Bona hypothecata non ſunt pro alimentis filiorum. dec. 477. num. 5.

Niſi tamen fuiſſent expreſsè aſſignata, ibidem.

Conſenſus conualidat donationem cauſa mortis factam per filium ſub eius poteſtate degentē cæteris ſolemnitatibus præmunitam, deciſ. 695. num. & 10.

Requiritur in legitimatione filij, deciſ. 406. n. 9.

Aliàs legitimatio eſt nulla, ibid.
Maximè in Ciuitate Ferrariæ, ſtante particulari Statuto illum requirente, ibid.
Filiatio reſpectu Patris quomodò probetur, vide *FILIATIO*.
Hæreditatem an poſſit filius repudiare in præiudicium creditorum, dec.357.n.13.
Hæredes tenentur alere filios, & deſcendentes ab eis, dec.109.num.1.7.& ſeqq.
Interuentus non ſupp[let] defectum inſinuationis in contractu filij aliàs requiſitæ, deciſ. 253. num.8.
Iudicium valdè attenditur circa taxationem alimentorum filio debitorum, deciſ. 353. numer. 3.
Negocium continuans filius cum eiſdem ſtilijs, & inſtrumentis, dicitur contrahere tacitam ſocietatem cum alijs fratribus, dec.135. num.1. & 7.
Amplia, etiamſi alij fratres ſint Minores, ibid. nu.5.7.& ſeqq.
Continuare dicitur filius eo ipſo, quod vẽdit illius bona poſt mortem Patris, ibidem num.3.
Amplia, non obſtante, quod pecunias mutuas ſumpſerit ad negociandum, ibidem num. 4.
Maximè, dum mutuum fuit habitum longè poſt mortem Patris, ibid.
Pecunijs bona fuiſſe empta dum confitetur filiusfamilias eas aliundè non habens, meretur fidem, dec.544.num.2.
Amplia, vt talis confeſſio impugnari non poſſit tanquàm ſuſpecta de donatione inter Patrem, & filium prohibita, ibid.
Teſtamentum, ac in eo contenta filius præſumitur ignorare, dec.289.num.8.
Venia impetranda eſt à filio, qui eum in iudicio ſiſtere intendit, dec.56. nu.4.& 20.
Aliàs omnes actus facti venia non impetrata ſunt nulli, ibid. num.2, & 21.
Declara, vt ibi num.3.

PATRI

Poſſeſſio capta per filium ſuffragatur, deciſ. 121. num.2. 6. & 7.
Vſusfructus prohibitus non cenſetur ex eo, quod Teſtator mandauerit fructus ſuæ hæreditatis deponi ad effectum maritandi eius filias, cùm hoc onus non ſit perpetuum, ſed ad tempus, dec.313.nu.6.
Nec ex prohibitione quocumque modo concepta, quæ tamen ad certum tempus reſtringatur, ibid.nu.7.

PATREM

Contractus inter Patrem,& Filium non præſumitur ſimulatus, nec factus in fraudem, dum illius veritas indicijs, & coniecturis comprobatur, dec.361.nu.12.
Donatio inter Patrem,& Filium non dicitur facta in fraudem creditorum, dum de tempore illius non aderat æs alienum, deciſ.544.nu.3.
Dos ad Patrem dotantem non reuertitur, ſuperexiſtentibus filiis, ex conſuetudine *Martini* vbique locorum communitèr recepta, deciſ. 88. nu.1.& 5.
Vide *CONSVETVDO*.
Inſinuatio requiritur in contractu inito inter Patrem, & filium, deciſ. 226. numer. 11. & 12.
Obligatio iurata inter Patrem, & filium ſubſtinetur, dec.361. num.10.
Poſſeſſio amiſſa per Patrem præiudicat etiam filijs ad effectum manutentionis, deciſ. 74. numer. 4.

PATRE

Fideiuſſio filij minoris pro Patre non valet ſine ſolemnitatibus Conſtitutionis Marchiæ, dec. 226.num.1.
Filiusfamilias poteſt obligari cum Patre ſine ſolemnitatibus, dec.226. nu.8.
Procedit, quando filius contrahit cum Patre ad fauorem Tertij, ſed ſecùs dicendum, quatenùs pro Patre fideiubeat, ibid. numer.9. & 10.
Amplia, vt illius obligatio ſine ſolemnitatibus non valeat, etiamſi ageretur de Patre à carceribus liberando, deciſ.253. numer.20. & 21.
Filius poteſt capere poſſeſſionem pro Patre, cui talis poſſeſſio ſuffragatur, deciſ.121. num.2. 6. & 7.
Inſinuatio requiritur, etiamſi filius contrahat cum Patre, dec.253.num. 8.
Obligatio filij pro Patre quando ſubſtineatur, vide *FILIVS*.
Proximiorum interuentus non requiritur, quando filius contrahit cum Patre, ibidem numer. 7.
Viuente, legitima filio non debetur, deciſ. 165. num. 12.

PATRIA POTESTAS

Ætatis defectum non ſupplet, deciſ. 253. numer. 3.

PATIENTIA

Canonicorum non ſufficit ad ſanandum nullitatẽ poſſeſſionis Beneficij, quæ non fuit validè capta, dec.589.nu. 16.
Induci non poteſt ex actuum multiplicitate, nec ex temporis diuturnitate, niſi conſtet de aliquo actu geſto cum ipſis Principalibus, deciſ. 146. num.8.

PATRIMONIVM

Patris diminutum non dicitur per donationem, vel alienationem voluntariam ad effectum detrahendi legitimam, cùm etiam ex bonis ſic alienatis detrahatur, ac ſi in hæreditate exiſterent, dec.633.nu.1.& 6.

PATRONVS

Abſens vt votare poſſit per Procuratorem, quæ requirantur, dec.657. nu.2.3. & 9.
Donare poteſt iuſpatronatus etiam in præiudiciũ ſuorum hæredum, & ſucceſſorum, accedente Epiſcopi conſenſu, dec.653. num.1.& ſeqq. & num. 13.
Quando non dicatur præiudicare primo præſentato alium præſentando ſecundo loco, dec.649. nu.3. & 5.
Laicus variare poteſt præſentationem, cumulatiuè alium præſentando, dec.649.n.2.dec.706. nu.9. dec.722. nu.9. & 12.
Amplia, non obſtante pacto de non reuocando præſentationem factam, deciſ.706. numer. 9.
Nominationem ab ipſo factam quando poſſit reuocare,

uocare, dec.722.num.7.& ſeqq. & num.11. & ſeqq.
Scamna, & *Sedilia* retinere poteſt in ſua Eccleſia, dec.717. nu.2. & 3.

PATRONI

Præſentatio dicitur effectuata per ſubſecutam inſtitutionem, dec.639.nu.3.

PATRONO

Papa non præſumitur voluiſſe præiudicare per collationem Beneficij,dec.360.nu.2.
Præſertim, vbi agitur de Patrono laico, ibid.

PATRONORVM

Beneficiatorum ſimul, & capitularitèr congregatorum præſentatio perindè habetur, ac ſi fuiſſet facta collegialitèr electio, deciſ. 657. num.5.
Eccleſiaſticorum præſentatio dicitur electio, & cum ea à pari procedit, ibid.nu.4.
Plurium præſentationem habens eſt præferendus in inſtitutione habenti pauciorum,deciſ.706. num.1. & 10.
Præſentationem Ordinarij difficilè admittunt, niſi ſint Patroni legitimi, dec.683. nu.5.
Plures effectum ſortitæ plurimùm attenduntur, ibid.nu.4.& 6.

PATRVVS

Fratris in ſucceſſione concurrit cum nepote ex alio fratre præmortuo,dec.357.nu.3.

PAVPERTAS

Excuſare quando poſſit, vel non poſſit, deciſ.18. nu.15. dec.58.nu.2.& 6.
Excuſat à pœna illata in decreto de dimittendo Beneficium incompatibile, deciſ. 18. num. 6. & 13.
Impedimentum tribuit legitimum ad euadendum præiudicium, ibid. nu.7.13. & ſeq.
Monaſterij, & particularium perſonarum loci, in quo ſitum eſt, dicitur cauſa legitima pro illius translatione, dec.714. nu.2.
Amplia, vt eo caſu Monaſterium poſſit transferri ad alium locum diuerſum, ibidem num. 6.
Patris non valentis alere filium transfundit hoc onus in eius Auum, dec.524. nu.3.
Præſumitur in dubio vti qualitas naturalis, cùm quilibet naſcatur pauper, & nudus, deciſ.676. num.8.& ſeq.
Probanda eſt per allegantem, deciſ.18. num.7. 13. & ſeqq.
Eſt à collitigante, qui petit ab Aduerſario ſubminiſtrari alimenta, & expenſas *litis*,deciſ. 239.num.3.
Per quem ſit, dec.58.num.2.& 6.
Probata quando dicatur, ibid.
Probatur per Teſtes deponentes de communi reputatione, & fama, deciſ.676. num.3. 6. & ſeq.
Per Teſtes deponentes ſuper valore bonorum, dec.437. nu.2.
Requiritur vltrà præſumptionē boni iuris ad petēdam alimentorum ſubminiſtrationem, deciſ. 560. nu.4. 7. & ſeq.
Teſtis non reddit illum inhabilem, quando illius dictum coadiuuatur ex depoſitionibus aliorū Teſtium, & ex adminiculis, deciſ. 550. numer. 3.

PAVPERTATE

Ceſſante, debet ceſſare prouiſio facta illius intuitu, dec.565. nu.2.

PAVPER

Dicitur is, cuius facultates non ſufficiunt pro ſolutione debitorum, dec.58. nu.3.
Familiæ præferendus eſt extraneis concurrentibus, pro conſecutione emolumenti in pios vſus deſtinati, dec.383. nu.3.
Filius non dicitur, cuius Pater eſt diues, ob ſpem illius ſucceſſionis, dec.113. nu.11.

PAVPERVM

Hoſpitalis redditus diſtribui debent in alimonia pauperum, dec.542.nu.5.

PECVDES

Paſcendi exercitium ab aliquibus reputatur res nobilis, dec.654. num.5.

PECVLIVM

Quaſi Caſtrenſe dicitur, quidquid acquirit filiusfamilias Medicus, dec.361.num.8.

PECVLIO

Filius ſuper peculio quaſi Caſtrenſe poteſt cum Patre contrahere, deciſ. 361. numer. 9. & 16.
Amplia, vt de illo poſſit liberè diſponere, ibid.

PECVNIA

Alterius empta bona an acquirantur ementi, vel Domino pecuniarum, deciſ. 245. numer. 22. & ſeq.
Regularitèr acquiritur ementi, quamuis cum aliena pecunia emat, deciſ.336. num.3. & 4.
Officium emptum cum reſeruatione Dominij, & libera facultate diſponendi reſeruata fauore Domini pecuniarum, poteſt ab eo, qui habet huiuſmodi reſeruationem, reſignari etiam inuito Officiali, cuius nomine cantat, dec.477. nu.1. 8. & 9.
Dotalis quamuis recipiatur à ſola Vxore, perueniſſe tamen præſumitur ad manus Viri, dec. 339. nu.2. & 4.
Exacta ab eo, qui erat debitor ex pluribus cauſis, præſumitur in cauſam magis neceſſariam, dec.445. nu.3.
Nempè in cauſam, pro qua fuerat relaxatum mandatum, & imminebat executio, ibidem.
Vide *SOLVTIO*.
Legitima debetur in bonis, nec filius poteſt cogi ad recipiendum illam in pecunia, deciſ. 240. num. 3.
Paterna quatenùs filius confiteatur fuiſſe empta bona, fidem meretur, dum ipſe non habebat pecunias aliundè, itaut talis confeſſio impugnari non poſſit prætextu donationis inter Patrem, & filium prohibitæ, dec.544. nu.1.6. & ſeqq. & nu. 12.& ſeqq.
Propria emens officium in faciem alterius cum reſeruatione Decreti, & libera facultate diſponendi, poteſt illud reſignare etiam inuito Officiali, cuius nomine cantat, ſuprà verſ. *Aliena*.

PECVNIÆ

Exiſtentia in loco, è quo fuit ſubtracta, probari debet ad iuſtificandum illius furtum,dec.644. num.10. 11. & ſeqq.

Litis

Litis pro ſubſtentatione numquid ſolutæ præſumantur à Procuratore de proprio, vel potius de effectibus Principalis, deciſ. 563. num. 2. & 3.
Numeratio dominium non transfert, quando apparet facta ad alium effectum, dec.712. nu.10. & 13.
Probata quando dicatur, deciſ. 687. n. 1. 5. & 12.
Vide *NVMERATIO*.
Soluentis præſumuntur, non autem alterius, dec. 532.num.4.dec.563.num.2.& 3.
Maximè, dum non conſtat, quod ſoluens illas habuerit aliundè, deciſ. 532. numer. 4.
Recepta confeſſio plenè probat contra confitentem, dec.646. nu.8.
Vigore Inſtrumenti important illius ratificationem, dec.625.num.2.
Soluta ab hærede grauato pro extinctione debitorum Teſtatoris, dum offeruntur à fideicommiſſario, non poteſt hæres prætendere retentionem bonorum, deciſ. 491. numer. 1. & 3.
Ab vtroque ex coniugibus in emptione bonorum, cuius præſumantur, deciſ. 339. numer. 5.
Verſio in commodum creditoris operatur, quod illius ſolutio liberet ſoluentem, quamuis facta Procuratori minùs legitimo, deciſ. 325. num.11.& 16.
Item, quamuis facta ſit Procuratori putatiuo, ibid. nu.13.
Item, quamuis de ſolutione non conſtet, niſi per Procuratoris confeſſionem de recepto, ibid. nu.14.

PECVNIAS

Otioſas retinere non præſumitur, qui lucris eſt intentus, dec.27. nu.11.

PENSIO

Conditionalis an dicatur, ſtante clauſula *vt aſſeris*, dec.438.nu.1.
Extincta quando dicatur per contractum matrimonij, deciſ.427. nu.16.
Imponi poteſt per Papam ad libitum eius voluntatis ſuper Beneficijs, & eorum fructibus, deciſ.296.num.14.& 16.
Etiam ſine cauſa, ibid.
Ac inuitis eorum Rectoribus, ibid.
Petitur in iudicio tanquàm ſors, non autem tanquàm fructus alterius rei principalitèr deductæ, dec.592.nu.2. 10.& 17.
Ideó debetur pro toto tempore retardatæ ſolutionis, ibid.
Etiam in iudicio poſſeſſorio, ibidem numer. 3.
Ac in iudicio ſummariſſimo manutentionis, ibid.nu.4.10.15.& 17.
Nulla intercedente differentia inter penſionem, quæ petitur tanquàm ſors, & alias res, quæ in iudicium principalitèr deducuntur, & quoad ſortem integrè debentur, ibid. num. 7. & 18.
Reſeruata cum auctoritate Papæ dicitur valida, dec.296. nu.1.
Maximè accedente conſenſu Titularis, ibidem num. 3.
Nullitèr poteſt per Papam conualidari, ibid. num. 6.
Prout conualidata dicitur ex clauſulis ampliſſimis, quibus litteræ muniuntur, ibidem.
Super duobus Beneficijs debetur pro rata cuiuslibet Beneficij, dec. 311. nu.1.
Soluenda eſt per ſucceſſorem Beneficij, quem Papa voluit ad illam teneri, deciſ. 296. numer. 15.
Solui non debet ab eo, qui fructus Beneficij non percepit, deciſ. 616. numer. 1. 2. 6. & ſeqq.
Subſtinetur, quamuis in reſeruatione non fuerit facta mentio pendentiæ litis, dum Papa voluit illam deberi, non obſtante lite, deciſ.296. numer. 9.
Id enim operatur, vt de ſubreptione ex hoc capite dici non poſſit, ibid.
Translata quando validè dicatur, deciſ. 719. numer.1.
Vide mox verb. *PENSIONIS*.

PENSIONIS

Denegatio ſuccedit loco turbationis pacificę quaſi poſſeſſionis illam exigentis, deciſ. 592. numer. 8.
Ordo pro ſolutione penſionis vnius anni non debet ad alios ſubſequentes extendi, dec.556. num.7.
Petitorium reſpicientia non admittuntur in iudicio poſſeſſorio, quamuis litteræ reſeruationis penſionis continerent decretum irritans, dec. 637.nu.4.
Reſeruatio an dicatur conditionalis, ſtante clauſula *vt aſſeris*, vide *PENSIO*.
Facta cum conſenſu Titularis releuat Penſionarium ab onere iuſtificandi narratiuam gratiæ, dec.427. nu.4.
Limita, vbi agitur de gratia conditionali, ibid. dec.438. nu.5.
Solutio executiuè petitur per Penſionarium innixum litteris Apoſtolicis, quæ habent executionem paratam, deciſ. 32. numer. 1. 2. 7. & 8.
Amplia, etiam quoad terminum maturatum lite pendente, ibid.
Fieri debet etiam per ſucceſſorē Beneficij, vide *PENSIO*.
Retardari non poteſt quoad terminum liquidum ex alio termino, qui controuertitur, dec.37. nu.4.
Retardari non poteſt exceptionibus requirentibus altiorem indaginem, ibidem numer. 5.
Vnica conſtituit Penſionarium in quaſi poſſeſſione exigendi, deciſ. 637. numer. 1. & 6.
Maximè, ſi ſit facta de tempore motæ litis, dec. 558. num.1. & 5.
Amplia, etiam contra ſucceſſorem Beneficij, ibid. & dec.637. nu.1. & 6.
Amplia, vt huiuſmodi quaſi poſſeſſio præſumatur continuata vſquè ad tempus motæ litis, dec.576. nu.1. & 2.
Eò magis duplex, ibid.
Vide *EXACTIO*.
Solutiones præſumuntur factæ de mandato illius, qui

Digitized by Google

qui ſoluere tenebatur, ſtantibus coniecturis, ibid. nu.4.

Translatario ſoluenda eſt penſio, etiam non iuſtificata gratia transferentis, dum transferens fuit in longiſſima quaſi poſſeſſione illam exigendi, dec.333. nu.2.& 3.

Maximè, dum Titularis conſenſit illius reſeruationi, ibid.

Translatio valida dicitur, quæ eſt facta vigore facultatis Pontificiæ, & iuxta illius formam, dec.496. nu.1. & 12.

Valida vt ſit, quæ requirantur pro forma, dec.719. nu.5.7.& ſeq. & num.19.

Requiritur, quod Iudex ſciat fundamentũ ſuæ iuriſdictionis, quod pendet à facultate transferendi, dec.496. nu.9.

PENSIONEM

Exigendi quaſi poſſeſſio quomodò acquiratur, vide *PENSIONIS.*

Acquiſita contra Anteceſſorem ſuffragatur etiam contra ſucceſſorem Beneficij, decis. 37. num. 3.

Itaut ab eo debeatur eodem modo, ibidem.

Extinguere Papa poteſt ad libitum, & ſine cauſa, dec.296. nu.14. & 16.

Transferendi facultas dicitur odioſa,dec.719.n.10. 13.& ſeqq.

Reſtringi debet, ac omiſsum in ea dicitur conſultò omiſſum, ibid.

Subreptitia non dicitur ex eo, quod non fuerit ibi facta mentio, quod Beneficium ſit de iurepatronatus laicorum,dum id fuerat expreſſum in reſeruatione, dec.333.num.4. 6.& ſeqq.

Forma eadem ſeruanda eſt in translatione, quæ fit per vltimas voluntates, ac quæ fit inter viuos, dec.719. nu.9.

PENSIONES

Clericis ſolummodò conferri ſolent, deciſ. 427. num.4. & 12.

Amplia, quia Clericatus requiritur de tempore reſeruationis, ibid.

Laicis conferri non ſolent de ſtylo Curiæ,& Datariæ, ibid.

DE PENSIONIBVS

Qui tractent, dec.37. num.6.

PENSIONARIVS

Ætatis cuius eſſe debeat,dec.668.nu.8.& ſeqq.

Attentare non dicitur petendo ſolutionem Penſionis poſt cauſam in Rota commiſsam, dum Commiſſio erat ſignata cum clauſula *non retardata ſolutione Penſionis*, deciſ.427. n.11. & 14.

Conſeruatus non diceretur in pacifica quaſi poſſeſſione exigendi, niſi omnes termini decurſi ſibi integrè ſoluerentur, dec.592. nu.6.

Executiuè agere poteſt pro conſecutione Penſionis, dec.37. nu.1. 2. 7. & 8.

Narratiuam gratiæ iuſtificare non tenetur, dum Titularis conſenſit illius reſeruationi, deciſ. 427.nu.4.

Limita, quatenùs gratia ſit conditionalis, ibid. & dec.438. nu.5.

Releuatus an dicatur ab onere iuſtificandi gratiam, dum illa fuit reſeruata cum clauſula *ſublata*, dec.296. nu.7.

Vel cum clauſula, *quod de obreptione, vel ſubreptione dari non poſſit*, ibid.

Valorem Beneficij probare debet de tempore reſeruationis,dec.311 num.4.

Nec ille probatus dicitur per Teſtes deponentes per aſcenſum, non deductis oneribus, ibid.

Intellige, vbi agitur ad iuſtificandam gratiam non autem in iudicio manutentionis, ibid.num.5.

PENSIONVM IN PROPHANIS

Locatio cum perceptione penſionum probat poſſeſſionem, deciſ.416. num.5. & 8.

Amplia, quamuis fuerit facta per Procuratorem, ibid.

PERFECTIO

Teſtamenti ex quibus deducatur, vide *TESTAMENTVM.*

Venditionis excluditur, dum fuit facta pro pretio per Peritos æſtimando, dec.594. num.1. 3. & ſeqq.

Item excluditur ex eo, quod ſit perficienda intrà certum tempus, deciſ. 523. numer. 8.

Vide *VENDITIO.*

PERITIA

Notariorum multùm attenditur ad probãdam veritatem Inſtrumenti, dec.653.num.9.

PERITVS

Certus dum fuit electus pro ſtatuendo pretio rei emptæ, quatenùs non referat, ſed alius illius loco, fideiuſſor venditoris non tenetur, dec. 694. nu.7.

Deputationis ſuæ fines non debet excedere, deciſ. 363.nu.9.

Aliàs fidem non meretur, ibid.

Iudicare non poteſt, ibid.

Aliàs illius relationi ſtandum non eſt, ibidem.

Tertius eligi debet,alijs diſcordantibus, deciſ.154. num. 1.

Illiuſque relationi ſtare oportet, deciſ. 202. num.1.

PERITI

Æſtimatio dum requiritur, indè venditio bonorum non dicitur perfecta, dec.594. num.1. 3. & ſeqq.

Æſtimatores iurare debent, ſe benè, & legalitèr æſtimaturos,antequam faciant æſtimationem, dec.49. nu.6.

Sufficit tamen, quod id iurent etiam in actu relationis, ibid.num.7.

Probant iuſtum pretium bonorum, deciſ. 310. num.6.

Qualitates rei æſtimandæ debent perquirere, ſcilicèt, an ſit libera, vel alicui oneri obnoxia, dec.49.nu.8.

Qualitates rei æſtimandæ præſertim notorias ſcire præſumuntur, ibid. num.9.

Concordes dicuntur in ſumma minori,quæ in maiori ineſt, deciſ. 202. numer. 8. deciſ. 716. numer. 3.

Quatenùs non ſint, attenditur ſumma media, ibid. num. 3.

Error deſumitur ex eo, in quo fundauit ſuam relationem, dec.369. nu.5.& 6.

Manus ad recognitionem, ſeù comparationem faciendam requiruntur, dec.444. n.7. & ſeqq.

Quo

Quomodò debeant procedere in hac materia, ibid.
Relatio nulla non reputatur ob proteſtationem ab Aduerſario factam *ſine præiudicio nullitatis relationis*, per quam præſeruatur ſolummodò jus proteſtantis, quatenùs relatio ſit nulla, dec.112. nu.6.
Probat valorem, ſeù ſtatum hæreditatis, dec.437. nu.1.
Valida eſt, quamuis data non citato fideiuſſore, dum fuit data citato debitore principali, dec.112.nu.2.
Item eſt valida, quamuis exhibeatur ſine iuramento, dum Peritus fuerat electus de conſenſu Partium, ibidem nu.5. & 7.
Relationi ſtandum eſt circa partitas, quæ veniunt bonificandæ, dec.154. nu.3.
Tertij per Iudicem electi relationi ſtandum eſt, deciſ. 202. numer. 1. deciſ. 716. numer. 5. 7. & 11.
Quamuis diſcordet ab alijs, ibid.
Faciliùs, ſi concordat cum altero ex electis, dec. 202. nu.2.
Teſtes Periti vti melius informati in concurſu cæteris præferuntur, deciſ. 375. numer. 3. & 14.
Vineam ad colendam taxare ſolent expenſas ad rationem ſcutorum 12. annuorum pro qualibet petia, dec.261. nu.6.
PERITO
Electo de conſenſu Partium ſtandum eſt, dec.89. num.7. dec.112. num.4. & 8. dec.261. num.3. & 9. dec.474. num.6. dec.716.nu.10.
Quamuis vnico, dec.112. num.4. & 8. dec. 716. nu.10.
Item electo cum Decreto Iudicis, dec.202. num.1.
Licèt diſcordet ab alijs priùs electis, ibidem.
Vnico ſtandum eſt, quamuis aliàs duo requirerentur, dum Partes ab illius relatione non reclamarunt, dec.112. nu.4. & 8.
PERITORVM
Iudicium eſt præcipuus modus probandi valorē rerum, dec.716.nu.9.
Quietantiæ probant expenſas cum illis factas in lite, dec.678. nu.1. & 6.
PERMVTATIO
Bonorum Eccleſiaſticorum fieri non poteſt ſine ſolemnitatibus requiſitis in illorum alienatione, dec.153.nu.1.12. & ſeqq.
Præſumuntur tamen huiuſmodi ſolemnitates interueniſſe, ſtante illius effectuatione continuata per ſpatium 40. annorum, ibidem num. 5.
Limita, dum ex facie Inſtrumenti apparet, illas non fuiſſe ſeruatas, ibid. nu.6.
Dicitur alienatio, ibidem numer. 1. 12. & ſeqq.
Noua quando cenſeatur, & quando antiquæ confirmatoria, dec.134. nu.5. & 6.
PERPETVITAS
Beneficij ex quibus excludatur, deciſ. 486. nu.1. & ſeqq.
Vide *BENEFICIA*.
PERSONA
Electa ad declarandum aliquod dubium, quando non declarauit, non per hoc receditur à contractu, ſed ad Iudicem recurritur, deciſ. 329. num.4. & 12.
PERSONÆ
Alendæ qualitas debet attendi in taxatione alimentorum, dec.353. num.7. & ſeq. deciſ.395. num.4. & ſeqq. dec.736.nu.3.4. & 7.
Exiſtentia non probatur per vnicum Teſtem, dec.263. nu.6.
Identitas probatur per duas demonſtrationes, dec.317. nu.5.
Ex nominis identitate, ibid.
Ex qualitatibus ſingularibus, ibid.
Quando dicatur ſufficientèr probata, deciſ. 670. num.9.
Quomodò probetur, dec.302. num.7.9. & ſeqq.
Induſtria vbi eſt electa, non poteſt ab ea recedi, dec.329.nu.3. & 11.
Legitimatio quando ſit neceſſaria, vide *LEGITIMATIO*, verſ. *Perſona*.
Prouidere non præſumitur Ordinarius, qui motu proprio prouidit, ſed Eccleſiæ, deciſ. 700. num. 2.
Amplia, vt illius aſſertio in hac parte non indigeat iuſtificatione, ibid.
Statum probant Teſtes etiam in alia cauſa examinati, dec.317. nu.2.
Maximè concurrentibus adminiculis, ibid. num.5.
PERSONAM
Iudex delegatus in ſubſcriptione actus, ſeù Sententię nominans ſe Epiſcopum, vel Vicarium, non præſumitur id feciſſe ad denotandum, quod procederet vti Ordinarius, ſed potiùs ad demonſtrandam eius Perſonam, deciſ.600. num.3. & 10. dec.698. nu.7.
Maximè, dum iure ordinario actus non valeret, ibid.
Statutum excluſiuum fœminarum non porrigit vires ſuas ad bona ſita extrà Territorium, ſiuè loquatur in rem, ſiuè in Perſonam, dec.554. num. 9.
PERSONARVM
Genus certum poteſt ex conſuetudine acquirere ius optandi, vel præſentandi ad Beneficia, dec.459. num. 1. 7. & ſeqq.
Conſequitur Beneficia ſibi debita, quamuis illa vacauerint in menſe reſeruato, deciſ. 495. num. 4.
Identitas, iuncta identitate cauſæ, probat identitatem debiti, non obſtante diuerſitate ſummæ, dec.646. num.7. & 11.
PERSONALIA
Iura cedi non poſſunt, deciſ. 545. numer. 5.
Hinc emphyteuta cedere non poteſt ius petendi renouationem inueſtituræ, ibid.
Nec Puella legataria cedere poteſt legatū dotis ſibi relictum, deciſ. 295. numer. 2. & 4.
PERSONALITAS
Denotatur per dictionem *eiuſdem*, deciſ. 457. numer. 3.
Item per dictionem *ipſe*, deciſ. 393. numer. 3.

PERTINENTIA

Iuriſpatronatus ex quibus probetur, vide *IVRISPATRONATVS*.

PERVSIA

Conſtitutioni Marchiæ ſeruandæ in contractibus Mulierum, & Minorum ſubijcitur, ſtante illius extenſione facta per Paulum III. dec. 226. nu. 2. & 13.

PETITIO

Aſſerit denotat qualitatem Iudicij, non autem quid Reus exceperit, deciſ. 252. numer. 6. & 13.

Clara non dicitur, niſi de illa conſtet per confeſſionem Partis, vel per rem iudicatam, dec. 298. num. 5.

Declarat dubietatem conceſſionis, quæ præſumitur facta ad formam illius, deciſ. 364. numer. 14.

Ideò conceſſio interpretationem recipit à petitione, ibid. num. 15.

Dubia efficitur per ſolam negationem, dec. 298. num. 5.

Executionis ſufficit, vt illa dicatur cœpta in Rota, dec. 217. nu. 5.

Manutentionis ab aſſerente ſe fuiſſe ſpoliatum non continet repugnantiam, quia ſpolium intelligitur de poſſeſſione naturali, & manutentio refertur ad poſſeſſionem ciuilem, dec. 675. num. 9.

Penſionis fit tanquàm de ſorte principali, non autem tanquam de fructibus acceſſorijs alterius rei, ideo debetur vſque ab initio, & à die retardatæ, ſeù denegatæ ſolutionis, dec. 592. n. 2. 10. & 17.

Renouationis emphyteuſis quando fieri poſſit per hæredem emphyteutæ vltimi defuncti, vide *EMPHYTEVSIS*.

Reſtitutionis in poſſeſſionem facta per Procuratorem illius, qui ſe vocauerat poſſeſſorem, conciliatur cum dicto Principalis, deciſ. 721. numer. 10.

Solutionis debiti diù dilata, & poſteà propoſita contra hæredes non informatos, præſumptionem habet contra ſe, dec. 720. nu. 6.

Supplementi alimentorum fieri non poteſt, niſi probetur, illorum aſſignationem non eſſe ſufficientem, dec. 565. nu. 3.

PETITIONIS

Loco in iudicio ſummario deſeruiunt articuli, dec. 10. nu. 3.

PETITIONI

Mandatum quando non dicatur conforme, deciſ. 345. nu. 14.

Sententia an debeat eſſe conformis, vide *SENTENTIA*.

PETITIONVM

Plurium cumulatio in eodem libello cùm de iure non reperiatur prohibita, cenſetur permiſſa, dec. 690. num. 6.

PETITORIVM

Comprehenditur ſub Cõmiſſione continente clauſulam *quam, & quas*, itaut coram Iudice deduci poſſit, dec. 220. nu. 2.

Deductum quando intelligatur in Commiſſione, ibid.

Exceptio requirens altiorem indaginem reiicitur ad petitorium, nec admittitur in ſummariſſimo iudicio manutentionis, deciſ. 637. numer. 3.

Iuris accreſcendi inſpectio reſpicit, deciſ. 689. num. 6.

Læſionis exceptio quando reſpiciat, deciſ. 534. num. 6.

Liquidationis exceptio, tanquàm reſpiciens altiorem indaginem, reijcitur ad petitorium, dec. 257. num. 8.

Reſpicientia in iudicio manutentionis non diſcutiuntur, dec. 162. num. 2. dec. 556. nu. 5. dec. 664. num. 5.

Ideò poſſeſſor non debet exindè ſua poſſeſſione priuari lite pendente, deciſ. 635. numer. 9.

Terminatur per ſententiam, & rem iudicatam, dec. 162. nu. 1.

Tituli, vel non tituli quæſtio reſpicit, deciſ. 79. num. 7. & ſeqq. dec. 86. nu. 7.

Ideò non admittitur in iudicio manutentionis, dec. 79. nu. 7. & ſeqq.

PETITORII

Cauſa non debet aſſumi, niſi terminata priùs Cauſa poſſeſſorij, dec. 143. num. 7. & 15. deciſ. 635. nu. 2. & 10.

Cumulatio admittitur, quando gratia eſt iuſtificata, vel concurrit magnus fumus pro illius iuſtificatione, dec. 143. nu. 9.

Cæterùm de iure non datur, ibidem num. 7. & 15.

Amplia, vt nec detur, ſtante clauſula *arbitrio*, ad tollendum poſſeſſorium ſummariſſimum, dec. 136. num. 1. & 3.

Maximè, dum clarè conſtat de poſſeſſione vnius, dec. 635. nu. 3. 14. & ſeqq.

Secùs, ſi poſſeſſio ſit turbida, ibidem numer. 4.

Limita, niſi alitèr conſtet de mente Summi Pontificis, eo quod voluerit ſimul, & ſemel vtrumq; terminari circumſcripto poſſeſſorio ſummariſſimo, dec. 136. nu. 2. & 4.

Mixturæ cadere non dicitur in ſententia, quæ eſt lata in mero poſſeſſorio, deciſ. 634. numer. 4.

Idquè ex eius tenore dignoſcitur, ibidem.

Amplia, etiamſi contineret remotionem moleſtiarum, dec. 147. num. 9.

Deducitur ex eo, quod ſententia contineat condemnationem in fructibus, deciſ. 134. n. 7. dec. 149. nu. 9.

Operatur, quod ſententia ratione huius complicationis dicatur appellabilis, dec. 664. num. 5.

Suſpenſio quando non impediat, quod Iudex adhuc poſſit ſuper eo cognoſcere, & admittere probationes, quæ tendunt ad colorandum poſſeſſorium, dec. 528. num. 10.

Quando ſit neceſſaria, vt procedatur in poſſeſſorio, dec. 104. nu. 4. & ſeqq.

IN PETITORIO

Attentatorum purgationem non impedit Commiſſio Cauſæ in petitorio tantùm, deciſ. 183. num. 1. & ſeqq. dec. 207. nu. 1.

Bonum ius diſcutitur, dec. 207. nu. 4.

PIA CAVSA

Donatio non inſinuata quando poſſit reuocari,

etiamſi

ted by

etiamſi agatur de Pia cauſa, dec.727.num.5.& ſeqq.
Fauorabilior eſt, quàm cauſa liberorum, deciſ. 597. num.8.
Subſtitutio vbi fuit deficientibus maſculis cum perpetua excluſione fœminarum, fideicommiſſum dicitur conditum fauore agnationis, dec.607. nu.6.

PIÆ CAVSÆ

Teſtamentum conditum fauore Piæ cauſæ non ſemper æquiparatur teſtamento inter liberos, dec.597. nu.8.
Sufficiens eſt pro reuocatione Teſtamenti præcedentis, quamuis facti cum ſolemnitatibus, ibid. nu.3.& 13.
Validum eſt ſcriptum, & ſubſcriptum manu Teſtatoris, etiam ſine Teſtibus, ibidem nu.3. & 14.
Vt valeat, ſufficit, quod ſeruetur ius Canonicum, vel Diuinum, omiſſis ſolemnitatibus iuris ciuilis, ibid.num.7.

PICTVRARVM

Appellatione quid veniat, & contineatur, deciſ. 728. num.11.

PIGNVS

Datio in ſolutum an, & quando præſumatur potiùs, quàm pignus, vide *DATIO IN SOLVTVM*.

PIGNORIS

Adiudicatio facta ad fauorem creditoris extinguit effectum rei iudicatæ, dec.72. nu.8.

PLVRALITAS

Bonorum non præſumitur, deciſ. 41. numer. 7.
Creditorum non præſumitur, deciſ. 27. numer. 2.
Eccleſiarum ſub eadem inuocatione non præſumitur, dec.462.nu.6.
Inſtrumentorum in dubio non præſumitur, deciſ. 444.nu.5.
Reſoluitur in ſingularitates, deciſ. 562. numer. 2.

POENA

Caducitatis iniuncta prohibitioni alienationis intelligitur de caducitate à rebus alienatis, non autem quoad alias res non alienatas, dec.484. nu.3.& 5.
Remiſſa cenſetur à Domino directo per receptionem Canonum decurſorum poſt illam incurſam, dec.450. nu.2.12. & ſeqq.
Priuationis hæreditatis à Teſtatore impoſita hæredi contrauenienti, ſecuta contrauentione, aperit ſucceſſionem ſubſtituto tàm in proprietate, quàm in fructibus, deciſ.61.nu.1.7.& ſeqq.
Triremium, vide *TRIREMES*.
Vltimi ſupplicij reddit condemnatum inteſtabilem, dec.398. nu.11.

POENÆ

ab *Exceſſu* datur appellatio, deciſ.138. numer.5. dec.149. nu.7.
Loco ſuccedit compoſitio, deciſ. 414. numer. 9.

PONTIFEX

Vide *PAPA*.

PORTIO

Beneficiato ſemel aſſignata debet ei ſufficere, itaut propterea illi congrua non debeatur, dec.618. num.1.& 3.
Limita, quatenùs probauerit ſe ex illa viuere non poſſe, ibid.nu.2.& ſeqq.
Filijs debita quando eſt certa ratione quotæ, poteſt illis concedi immiſſio ex remedio *quorum bonorum*, dec.554. num.3.

PORTIONARII

Canonicis ſunt inferiores, & minùs digni, dec.267. num.1. & ſeqq. & nu.7.
Dici non poſſunt de Capitulo, quamuis in Capitulo interueniant, & habeant vocem, ibid. num.6.& 7.
In *Hyſpania* maiores habent prærogatiuas, quàm Manſionarij, ſeù Beneficiati in Italia, dec.332. num. 4.
Non tamen ſunt diuerſæ ſpeciei, ibid.

PORTIONARIIS

Plura non competunt, quæ tamen competunt Canonicis, dec.267.nu.5.& 7.

POSITIONES

Confeſſio emiſſa in reſponſione ad poſitiones, niſi ſit explicita, nocere debet minùs, quàm fieri poſſit, dec.27. nu.18.
Contumax quis non dicitur in reſpondendo ad poſitiones, quatenùs alleget aliquam cauſam, dec.379. nu.5.
Poſſeſſio probatur ex confeſſione Partis in reſponſione ad poſitiones ad effectum manutentionis, dec.132. nu.2.
Pronuncia quod habeantur pro confeſſatis, Curia, & Rota non admittit, deciſ.297. num.5.& 7. dec.319.nu.1.dec.673.nu.3.& 7.
Fieri debet ſeruata forma *cap. 2. de confeſſ. in 6.*, dec.673.nu.2.
Fieri non poteſt per Iudicem non habentem iuriſdictionem, dec.379. nu.4.
Reſponſio qualificata ad poſitiones debet ſeruari prout iacet, deciſ. 70. numer. 5. deciſ. 140. num.3.
Maximè ſi qualitas ſit veriſimilis, dec.149. num. 5.
Limita, vbi qualitas habet contra ſe præſumptionem iuris, ibidem numer. 4. 8. & ſeqq.
Salarij conſtitutio indeterminata non reſultat ex confeſſione emiſſa ad poſitiones percutiente aliquod tempus limitatum, ibidem numer. 2.

POSITIONVM

Admiſſio non ſufficit, niſi fiant aliæ diligentiæ, & inſtantiæ pro habenda reſponſione, deciſ.151. num. 3.

POSITIONIBVS

Factum alienum concernentibus non tenetur quis reſpondere, dec.359. nu.9.
Renunciatum dicitur, dum non fuit proceſſum ad coactionem pro habenda illarum reſponſione, dec.151.nu.2.9. & ſeqq.
Item, ſi fuerit deuentum ad alios actus ſine repetitione eiuſdem inſtantiæ, ibid.
qui *Tractent* de poſitionibus, deciſ. 151. dec.297. vtrobique num.8.

POSSESSIO

Acquiritur etiam ex actu nullo, & inutili, quandò eſt deuentum ad executionem facti, deciſ. 3. num.7. & ſeq. dec.23. nu.1.

Per

Per immiſſionem Iudicis auctoritate decretam, dec.51. nu.4.

Per Procuratorem ſpecialem, dec.121. n.1. & 6. dec.405. nu.3.

Acquiſita Iudicis authoritate dicitur iuſta, deciſ. 416. nu.4.

Per plures, dicitur ab vnoquoque conſimili acquiſita pro rata, ibid. nu.3.

Alterius non probatur ex eo, quod res fuerit vni reſtituta, niſi conſtet, eſſe hæredem illius, cui facta fuit reſtitutio, deciſ. 453. numer. 4.

Amiſſa non dicitur per decretum Iudicis, qui nullitèr, vel iniuſtè proceſsit, dec. 21. nu. 2. & 6. dec.23.nu.2. dec. 132. nu.6.& 8. dec.165. nu.2.& 15. dec.169. nu.2.& 15. dec.327.nu.1. & 8. dec.365.num.6. dec.452.num.3.dec.473. numer. 2. deciſ. 613. numer. 2. deciſ. 634. numer. 1.

Amittitur ſolo animo, dec.46. nu.2.

Lapſu temporis, ac longæua alterius detentatione, vbi agitur de re corporali, deciſ.259. num. 8.

Anteceſſoris, ad quos effectus ſuffragetur ſucceſſori, dec.708. num.4.

Anterior eſt manutenibilis in concurſu poſterioris, deciſ.21.num.1. & 5. dec.79. nu.2. dec.82. la 2. num.4. deciſ.142. num.1. & 2. deciſ.264. numer. 2. deciſ. 452. num. 1. & 2. deciſ. 589. num.9.

Maximè, dum poſſeſſor non habuit ſe pro ſpoliato, dec.550.nu.3.

Attentata dicitur capta poſt inhibitionem Rotalem, dec.121. num.4. deciſ.128. nu.5. dec.350. num.2.

Item capta poſt interpoſitam appellationẽ, dec.182. nu.1. dec.506. nu.1.3. & 5.

Vide *APPELLATIO*.

Item capta intrà decem dies datos ad appellandum, deciſ.142.num.3. dec.167.num.2. dec.168.num.2.

Amplia, quamuis non fuerit appellatum, quia tunc pariter reuocatur, vel ex capite attentatorum, vel ex capite nullitatis, dec.167. num.4.& 7.

Manutenibilis non eſt, dec.121.nu.4.

Reuocari debet pro purgatione attentatorum, dec.506. nu.1.3.& 5.

Amplia, quia ad hunc effectum non ſufficit, quod poſſeſſio dimittatur, niſi etiam reſtituantur fructus, & reficiantur expenſæ, deciſ. 182. nu.2. 7. & 8.

Sequeſtranda eſt in Beneficialibus, dec.160. nu. 5. infrà verſ. *Beneficij*.

Auocari poteſt per Iudicem ad euitanda ſcandala, dec.338. nu.4.& 14.

Non poteſt ſine citatione poſſeſſoris, ibid. num. 8.

Præſertim, dum nullus erat timor ſcandali, ibid.nu.4.

Auocata per Iudicem non priuat poſſeſſorem, ibid.num.6.

Maximè dum auocatio concipitur cum clauſula *ſine præiudicio iurium*, ibid.

Beneficij attentata, ſequeſtratur de ſtylo Rotæ, deciſ.160.num.5. dec.410.numer.3. deciſ.563. num.4.

Auctoritate propria capi poteſt per habentem titulum canonicum abſq; alia inductione, dec.556. nu.4.

Capta per Commiſſarium Cameræ, & ceſſa prouiſo, ſufficit ad manutentionem, dec.133. num.1.& 9.

Capta per Procuratorem, vt ſuffragetur, requiritur ſpeciale mandatum, dec.133. nu.1. & 9. deciſ.550.num.1. & 7. deciſ.641.numer.1. & 6.

Aliàs non ſuffragatur, ibid.

Capta poſt interpoſitam appellationem, vel pendente termino ad appellandum, dicitur nulla, & attentata, dum Cauſa erat appellabilis, dec.591.num.5.& ſeqq.

Capta vigore litterarum Apoſtolicarum, quarum narratiua non fuit iuſtificata, non attenditur, dec.615. nu.7.

Capta per viſum, & aſpectum, ſeù tactum ianuæ Eccleſiæ, vel per ambulationem ſubtùs Porticum, quando ſuffragetur pro manutentione, dec.82. la 2. nu.3.& 6.

Collati per Ordinarium, quando illud vacauerat in menſe reſeruato, dicitur nulla, dec. 589.nu.5.

Nulla per patientiam Canonicorum, vel aliorum Beneficiatorum non conualidatur, ibid. nu.8.

Operatur, quod cenſeatur capta poſſeſſio omnium bonorum ad Beneficium ſpectantium, dec.234. nu.3.10.& 11.

Prædeceſſoris de tempore obitus dum probatur per gratiosè ſubrogatum vnà cum eius Clericatu, conſequitur immiſſionem, deciſ. 609. nu.1. & 9.

Amplia, vt non teneatur aliud iuſtificare ibid.

Prædeceſſoris probatur ex Teſtibus deponentibus de actibus poſſeſſorijs ab illo geſtis, ibid. num.5.

Prædeceſſoris ſufficit de facto, vt non retardetur immiſſio gratiosè ſubrogato, ibidem num. 8.

Præſumitur continuata vſquè ad obitum, dum conſtat, quod ſemel capta fuerit, ibidem num.7. & dec.643.nu.5.

Probata quando dicatur ad effectum manutentionis, dec.300. nu.1.& 4.

Probatur ex Inſtrumento illius adeptionis, dec.208. nu.3.

Subrogato gratioſo conceditur, ſeruatis iiſdem terminis, cum quibus proceditur in remedio *l.fin. C.de ediſt. D.Adr.toll.*, deciſ.732. num. 5.

Tradi non poteſt per Executorem litterarum Apoſtolicarum, dum ſuper eo pendet lis in Rota, deciſ. 488. numer. 1. 5. 12. & ſeqq.

Bonorum Eccleſiaſticorum reſidet penès ipſam Eccleſiam, dec.473.nu.2.4.& 6.

Canonicatus capitularitèr eſt capienda, deciſ.589. nu.2.10. & 13.

Limita in aliquibus caſibus, deciſ.599. numer. 4.

Capta, non citato poſſeſſore, eſt nulla, ibidem.

Propria auctoritate capi non poteſt, dum alius

alius poſſidet, ibidem numer. 3. & 10.
Capitulaiitèr quando capta cenſeatur, quamuis id non legatur in Inſtrumento, dec. 460. nu. 3. & 7.
Cappellania vnitæ Menſæ Capitulari debet capi capitularitèr, ibid. nu. 2. & 6.
Vide *CAPITVLI*.
Cataſtri ex fide an probetur, deciſ. 302. numer. 5. & 6.
Ciuilis amiſsa dicitur, prout etiam naturalis ex eo, quod quis ſe habeat pro ſpoliato, dec. 627. num. 2.
Quando dicatur quis ſe habuiſse pro ſpoliato, ibid.
Amiſsa non dicitur ex eo, quod quis petat manuteneri, ſeù immitti, deciſ. 365. numer. 4.
Quando dicatur, dec. 627. nu. 2.
Amittitur ex alterius naturali poſſeſſione per decennium, dec. 191. nu. 2. 6. & ſeqq. dec. 732. nu. 3. & 7.
Amplia, etiam non probata ſcientia, quod alius poſſideat, dec. 191. nu. 3.
Concurrente enim hac ſcientia etiam minori ſpatio, & per modicum tempus amittitur, ibid. num. 4. & 8.
Animo retenta præſumitur, dum non conſtat, quod poſseſsor habuerit ſe pro ſpoliato, dec. 365. nu. 3.
Animo ſolo retineri poteſt, deciſ. 452. numer. 8.
Domino directo ſuffragatur pro recuperatione poſſeſſionis naturalis in iudicio manutentionis finita emphyteuſis conceſſione, dec. 461. num. 1. 9. & ſeqq.
Amplia, quod ſi Dominus directus à naturali poſſeſſione fuerit eiectus, vel ſuſpicatus fuerit ſe poſſe repelli, aut aliàs pro ſpoliato ſe habuerit, adhuc ei competat condictio quædam poſſeſſoria, ibid. num. 2.
Eſſe non poteſt penès duos, deciſ. 365. numer. 4.
Operatur, quod poſſidenti competat remedium reintegrationis, ibidem numer. 3. & ſeqq.
Sufficit ad obtinendam manutentionem, dec. 21. num. 3. dec. 46. num. 6. dec. 365. num. 4. dec. 452. nu. 8. dec. 675. nu. 9.
Ac ad recuperandam poſſeſſionem naturalem, dec. 675. num. 10. 13. & ſeqq.
Communionis iure non præſumitur, ſed proprio, donec probetur contrarium ab allegante, dec. 259. nu. 1.
Eò magis, ſi Teſtes deponant poſſediſſe iure proprio, ibid. num. 3.
Conditionalis, ſcilicèt, *quatenùs ſit vacant, & ſine præiudicio habentium meliora, & potiora iura*, nil operatur, alio tunc poſſidente, deciſ. 338. n. 3. & 15.
Tradita quando dicatur ſub conditione ſuſpenſiua, vel ſub obligatione aliquid faciendi, dec. 721. num. 7.
Confeſſione Partis probatur, dec. 9. num. 4. dec. 675. num. 4.
Reſultat autem talis confeſſio ex eo, quod petat alium amoueri tanquàm poſſeſſorem, deciſ. 327. numer. 1.
Item ex eo, quod petat aduerſarium poſſeſſione priuari, dec. 721. nu. 2.
Item ex reſponſione ad poſitiones, dec. 132. num. 2.
Conſtituti per clauſulam an, & quando transferatur, vide *CONSTITVTVM*.
Continuata an, & quando, & quamdiù cenſeatur, vide *POSSESSIONIS*.
Defuncti non ſuffragatur hæredi abſque appræhenſione, dec. 165. nu. 11. & 19.
Prædeceſſoris Beneficij quando ſit probanda, & quomodò iuſtificetur, ſuprà verſ. *Beneficij*.
Deperditur per poſſeſſionem alterius, deciſ. 62. nu. 12.
Vide ſuprà verſ. *Amittitur*.
Deputati illi non ſuffragatur, ſed deputanti, deciſ. 314. nu. 5.
Dominium an probet ad aliquem effectum, deciſ. 549. nu. 3.
Domus probatur ex exactione penſionum illius, dec. 132. nu. 4.
Ex locationibus, iuncta penſionum exactione, ibid. nu. 5. 12. & ſeqq.
Ex alijs, de quibus ibid.
Eccleſia dum fuit capta, cenſetur etiam capta poſſeſſio bonorum ad illam ſpectantium, dec. 234. numer. 3. 10. & ſeq. deciſ. 473. num. 3. 4. & 6.
Limita quoad bona per alium occupata, dec. 473. nu. 3. 4. & 6.
Declara, vt ibid. nu. 7.
Non ſic è conuerſo, quia capta poſſeſſione bonorum Eccleſiæ, non dicitur capta poſſeſſio ipſius Eccleſiæ, dec. 234. nu. 11.
Eiectione Colonorum probatur, deciſ. 66. numer. 3.
Executorialium vigore capta illis non reproductis, nec ſeruatis terminis ſeruari ſolitis, nulla eſt, & inualida, dec. 23. nu. 6.
de *Facto* capta non eſt manutenibilis, deciſ. 334. num. 4.
Prædeceſsoris ſufficit, ne retardetur immiſſio gratioſè ſubrogato, dec. 609. nu. 8.
Facultatiua quando dicatur præſcripta, deciſ. 241. num. 6.
Facultatiuis ex actibus non acquiritur, dec. 303. nu. 4. & ſeqq.
Familiaritatis iure ceſsat, dum conſtat de titulo emptionis, hæreditatis, vel ſimili, dec. 688. numer. 6.
Manutenibilis non eſt, dec. 375. nu. 6. deciſ. 433. nu. 3. & 11.
Præſumi non debet, ſed iure proprio, dec. 162. nu. 3. & ſeqq.
Probata quando dicatur, dec. 104. nu. 5. 11. & ſeqq. dec. 375. nu. 5. & 9.
Quid operetur, ibid.
Vide *FAMILIARITATIS*.
Fideicommiſſario quando, & ex quibus remedijs debeatur, vide *FIDEICOMMISSARIO*.
Filij ſuffragatur Patri ad effectum manutentionis, dec. 121. nu. 6. & 7.
Fructuum ex perceptione probatur, ac ex prohibitione alijs facta, ne illos perciperent, dec. 86. num. 2. dec. 327. nu. 2.
Hæreditariorum bonorum indicat aditionem hæredi-

Digitized by Google

reditatis, deciſ. 429. numer. 10.

Maximè, quando aliàs eſset inconueniens, quod quis iniuſtè poſſideret, ibid. nu.2.

Niſi tamen probetur contrarium, ibidem num.1.

Immemorabilis quid operetur, quando requiratur, & quomodò probetur, vide *IMMEMORABILIS*.

Infeſta, vide *POSSESSIONIS*.

Inhibitioni præceſſiſse præſumitur ad excludendum attentata, dec.121. num.5. & 8. dec.350. nu.3. & 9.

Vide *ATTENTATA, INHIBITIO*.

Inſtrumentalis capta, alio tunc non poſſidente, eſt manutenibilis, dec.4. num.1. dec.21. num.4. deciſ.44. num.1. 2. & 4. deciſ.79. num.1. 3. & 9. deciſ.82. la 2. num.1. deciſ.121. num.2. 6. & 7. dec.133. num.2. dec.142. num.1. & 2. dec.264. num.1. & 6. dec.328. num.6. & 7. dec.338. n.1. dec.405. num.2. dec. 472. num.2. dec.508. nu.1. & 7. dec.556. nu.2. dec.635. nu.5. & 6. dec.641. num.4. dec.675. num.1. & 11. dec.731. num.1. & 7.

Maximè, ſi ſit capta cum auctoritate Iudicis, & recognitione Colonorum, dec.79. nu.1. 6. & 9. dec.110. num.1. dec.165. nu.1. deciſ.405. num.3.

Vt ſi tradatur ab Executore litterarum Apoſtolicarum, deciſ. 82. la 2. num. 2. deciſ. 121. num.3.

Limita, ſi tunc alius poſſidebat, deciſ. 182. num.5. dec.589. nu.4.

Tunc enim dicitur nullitèr capta, deciſ.589. num.4.

Niſi tamen fuerit capta cum Iudicis auctoritate, dec.182. nu.5.

Mera quando dicatur, quando vera, & realis, ibid. nu. 6.

Suffragatur ad quoſcumque effectus, deciſ. 21. num.4. dec.43. num.3. dec.51. num.1. deciſ. 79. num.1. 6. & 9. dec.405. nu.2. deciſ.645. nu.1. & 11.

Interrumpitur per poſseſsionem alterius cum ſcientia, & patientia poſseſsoris, deciſ. 62. num.12.

Iunior præſumitur clandeſtina, & turbatiua, dec. 556. nu.3. dec.675. nu.5.

Ideò non impedit poſseſsionem anteriorem, deciſ.675. num.5. vide ſuprà verſ. *Anterior*.

Laboratorum conductione, & reiectione probatur, dec.66. num.3.

Legitima de iure præſumitur, non autem vitioſa, nec per intruſionem, deciſ. 635. numer. 7. & 13.

Lite pendente capta dicitur attentata, deciſ.160. num.1. & 6.

Litis motæ de tempore requiritur ad effectum manutentionis, dec.735. nu.1.

Litterarum Apoſtolicarum vigore concedi non debet, niſi iuſtificata illarum narratiua, deciſ. 615. num.7.

Locationum ex pluribus Inſtrumentis probatur, dec.9. nu.1.

Amplia, vt ibi nu.2. & 3.

Declara, vt ibi nu.6. & ſeqq.

Vide *LOCATIO*.

Manutenibilis an ſit capta contra diſpoſitionem Statuti, dec.655. nu.8.

Eſt continuata per longum tempus, etiamſi ius commune reſiſtat, deciſ. 213. numer. 4. & 6.

Probatur ex leuioribus probationibus, dec. 302. num.3.

Quomodò probetur, deciſ.132. nu.6.

Vide *MANVTENTIO*.

Mariti præſumitur iure familiaritatis, dum Vxor poſſidet iure proprio, & cum titulo, dec.499. num. 7.

Vide *MARITVS*.

Monaci ſuffragatur Monaſterio ad effectum manutentionis, dec.321. nu.6. & 7.

Naturalis, & ciuilis dum fuit amiſsa, non competit manutentio, dec.46. nu.7.

Solo animo amittitur, deciſ. 627. numer. 2.

Vide ſuprà verſ. *Ciuilis*.

Poſterior capta auctoritate Iudicis, qui nullitèr vel iniuſtè proceſsit, non priuat anteriorem ſua poſseſsione, deciſ. 508. numer. 2. 4. & ſeqq.

Præferenda quandoquè eſt in iudicio manutentionis, dec.62. nu.13.

Vide ſuprà verſ. *Anterior*.

Præſens ad effectum manutentionis excluditur ex verbis denotantibus poſseſsionem de futuro, dec.403. nu.6.

Præterita præſumitur durare etiam de præſenti, dec.268. num.1.

Probanda eſt ab eo, qui petit illam ſibi reſtitui, dec.375. n.1.

Probata non dicitur ex confeſsione Procuratoris reuocata per Principalem, quamuis non doceatur de errore, deciſ. 38. numer. 2. & 9.

Declara, vt ibi nu.10. cum ſeqq.

Probatur ex actibus, qui fieri ſolent per verum Dominum, & poſseſsorem, deciſ. 66. numer. 3.

Ex confeſsione Partis, ſuprà verſ. *Confeſſione*.

Ex detentatione, deciſ.259. nu.9.

Ex emptione effectuata, deciſ. 412. numer. 2.

Ex fructuum perceptione, ſuprà verſ. *Fructuum*.

Ex inſiſtentia, dec.259. nu.9.

Ex Inſtrumento publico, deciſ. 216. numer.1.

Ex Laboratorum eiectione, & conductione, ſuprà verſ. *Laboratorum*.

Ex pluribus, de quibus in deciſ. 259. numer. 9.

Per Teſtes, infrà verſ. *Teſtibus*.

Rectoris Beneficij ſuffragatur Eccleſiæ, cuius nomine poſsidet, dec.41. nu.2.

Rei in iudicio conuenti probatur per ſubſtentationem litis, deciſ. 41. numer. 5. deciſ. 534. num. 3.

Item ex confeſſione emiſsa ad poſitiones, dec.41. num.5.

Requiritur ad effectum manutentionis, deciſ.416. num. 2.

Reſtituenda eſt ſpoliato, poſtquàm creditor in iudicio

Iudicio Saluiani immiſsus fuit ſatisfactus, dec. 565. num. 3. & ſeqq.
Probatis extremis, dec. 571. nu. 1.
Scandala ad euitanda, quando poſſit per Iudicem auocari, ſuprà verſ. *Auocari*.
Sequeſtratur in Beneficialibus, quando eſt vitioſa, dec. 167. num. 1. 5. & ſeq.
Significatur per verbum *habere*, deciſ. 259. num. 7. & 10.
Sola ſufficit in iudicio manutentionis, dec. 466. num. 6. dec. 635. nu. 9. & 11. dec. 641. nu. 5. & 7. dec. 708. nu. 3. & 7.
Abſque alia tituli productione, deciſ. 635. num. 9. & 11. dec. 641. num. 5. & 7.
Maximè in Beneficialibus, dec. 635. num. 9. & 11.
Spoliati probatur ex eo, quod vocatus fuerit poſseſsor per ſpoliatorem, dec. 566. nu. 1.
Spoliatoris probatur ex ſubſtentatione litis, iunctis adminiculis, ibid. num. 2.
Teſtatoris quoad alia bona prætèr deſcripta in Teſtamento, ex quibus probetur, deciſ. 656. num. 7.
Probata de tempore mortis ſuffragatur fideicommiſſario ad obtinendam immiſſionem, deciſ. 482. num. 1. & 5.
Etiam antè factam reſtitutionem, ibid.
Quamuis de illius dominio non doceatur, ibidem.
Tempore mortis quomodò probetur, deciſ. 361. num. 7.
Teſtem per vnicum probatur ad effectum manutentionis, deciſ. 51. numer. 1. & num. 10. deciſ. 334. num. 8.
Concurrentibus præſertim adminiculis, deciſ. 51. num. 3. & 11.
Teſtibus probatur, deciſ. 302. num. 2. deciſ. 375. numer. 2.
Maximè, ſi de ea ſint veriſimilitèr informati, deciſ. 375. num. 2.
Probatur, quatenùs deponant, talem poſſidere hæc, & hæc bona cum deſignatione confinium, deciſ. 66. num. 2. & 4. deciſ. 259. num. 4. & 5.
Item, ſi reddant bonam rationem ſui dicti, deciſ. 259. num. 4. & 5.
Item, ſi deponant per verbum *citrà*, iuncta copula *&c*, vel per alias dictiones denotantes continuationem temporis, deciſ. 659. num. 1. & 6.
Amplia, quia Teſtes deponentes ſuper poſſeſſione, ad effectum manutentionis procedunt à pari cum inſtrumentis, deciſ. 582. numer. 1. & 14.
Declara, vt ibid. num. 15.
Singularibus probatur, quando fuit articulata in genere, deciſ. 334. num. 8.
Non probatur per Teſtes deponentes, quem poſſidere tanquam hæredem alterius, niſi reddant cauſam ſcientiæ, etiam non interrogati, deciſ. 453. num. 5.
Titulata præfertur non titulatæ, deciſ. 314. numer. 3. deciſ. 499. num. 6.
Transferri quando poſſit per clauſulam *Conſtituti*, Vide *CONSTITVTVM*.
Non poteſt per Procuratorem ad lites, deciſ. 165. num. 7. & 20.
Amplia, etiam ſi in mandato legatur clauſula *cum libera*, ibid. num. 8. & 21.
Requiritur namquè ad hunc effectum mandatum ſpeciale, ibid. num. 7. & 20.
Tranſlata non dicitur ex ſola Apoca ceſſionis ſine apprehenſione ad effectum manutentionis, deciſ. 403. num. 3. & 7.
Turbatiua præſumitur, quæ eſt iunior, ideò illius vigore non competit manutentio, deciſ. 556. num. 3. deciſ. 675. num. 5. ſuprà verſ. *poſterior*.
Tuelaj iure ceſſat, quando conſtat de alio titulo, emptionis ſcilicet, vel ſimili, deciſ. 638. numer. 6.
Vitioſa non præſumitur, deciſ. 212. num. 6. deciſ. 635. num. 7. & 15.
Sequeſtranda eſt in Beneficialibus, dec. 167. num. 1. 5. & ſeqq.
Vide *POSSESSIONIS*.
Vniuerſalis acquiritur ex vnico actu particulari, quando cauſa agendi erat vniuerſalis, deciſ. 735. num. 5. & 9.
Vnius excludit poſſeſſionem alterius, deciſ. 416. num. 1. & 12.
Declara, vt ibi num. 13.

POSSESSIONIS

Apprehenſio actualis requiritur poſt ſecundum decretum, deciſ. 549. num. 14.
Item in hæ ede ad effectum manutentionis, deciſ. 165. num. 11. & 19.
Item in Ceſſionario, cùm ex ſimplici ceſſione non transferatur, deciſ. 403. numer. 3. & 7.
Cauſa mutata præſumitur per ſuperuenientiam noui tituli, deciſ. 397. num. 5.
Continuatio datur in filios ex Statuto Vrbis, deciſ. 100. num. 6. & 21. deciſ. 416. num. 6. deciſ. 534. num. 2.
Suffragatur filio ad obtinendam immiſſionem, deciſ. 100. num. 7.
Præſumitur, deciſ. 449. num. 5.
Itavt contrarium alleganti incumbat onus probandi, ibid.
Præſumitur in eo, qui priùs poſſidebat rem in communi ſuperueniente nouo titulo, deciſ. 656. num. 8. & 13.
Reliqua vide in verb. *CONTINVATIO*.
Negatiua non probatur per Teſtes, niſi remoueant actum à ſenſu, quod ſcilicet deponant, aliquem non poſſidere, & quod poſſidere non poſſet, quin ipſi ſcirent, deciſ. 656. numer. 6. deciſ. 688. num. 5.
Renunciatio facta per attentantem fauore illius, cui erat relaxanda, inducit purgationem attentatorum, deciſ. 85. num. 1.
Dummodò inſimùl reſtituantur fructus, & reficiantur expenſæ, deciſ. 182. numer. 7. & 8.
Reſtitutio facta ad fauorem vnius non infert ad poſſeſſionem alterius, niſi probetur, hunc eſſe hæredem illius, cui poſſeſſio fuit reſtituta, deciſ. 453. num. 4.
Vitioſa, vel infectæ ſi fiat mentio in noua prouiſione, purgatur illius vitiùm, deciſ. 589. nu. 8. deciſ. 599. num. 2.
Vide *MENTIO*.

POSSESSIONEM

Bannitus cum publicatione bonorum amittit, deciſ. 327. num. 10. & ſeqq.
Quando recuperet, ibid.

Beneficij vltimus collationis ſtatus non attenditur, quando ille remanet dubius, vel æquiuocus, nec ſuper eo circa poſſeſſionem vis fieri poteſt, deciſ. 652. num. 7.

Ad *Colorandam* quando Iudex poſſit admittere probationes reſpicientes petitorium, illo ſuſpenſo, deciſ. 528. num. 10.

Dimittens dolo, adhuc habetur pro poſſeſſore, itaut tamquàm talis poſſit condemnari, deciſ. 161. num. 4.

Fructus antè adeptam poſſeſſionẽ reſtituere quis non tenetur, deciſ. 730. num. 5. & ſeqq.

Naturalem dimittẽs dicitur paruiſſe, quamuis animo ciuilem retinuerit, deciſ. 730. nu. 4. & 8.

Inficit decretum irritans, ac etiam titulum, deciſ. 589. num. 5.

Præſcriptio præſupponit, cùm ſine illa dari non poſſit, deciſ. 259. num. 6.

Subrogatus gratioſus non poteſt immiſſionem obtinere, niſi fuerit ſubrogatus, etiam quoad poſſeſſionem, deciſ. 732. num. 1. & 6.

Tranſmittere non poteſt in heredem, qui antè obitum illam non habebat, dec. 453. n. 2. & 3.

POSSESSIONE

Carens non poteſt obtinere manutentionem, deciſ. 473. num. 4.
Vide *MANVTENTIO*.
Non poteſt præſcribere, deciſ. 259. nu. 6.

Index priuare non poteſt, dum nullitèr, vel iniuſtè proceſſit, Vide *POSSESSIO*.

Præſcriptio non datur ſine poſſeſſione, deciſ. 733. num. 1. & 3.

Priuari non debet poſſeſſor lite pendente ex iis, quæ reſpiciunt petitorium, deciſ. 635. nu. 8. deciſ. 655. num. 7.

Procurator petens, ſuum Principalem in poſſeſſione reſtitui non contradicit dicto eiuſdem Principalis, qui poſſeſſorem ſe vocauerat, & de ratione, deciſ. 721. num. 10. & ſeqq.

per *Procuratorem* capta vtens Principalis, dicitur illam ratificare cum ſuis qualitatibus, & vitio, deciſ. 731. num. 5.

Proprietas non probatur ex ſola poſſeſſione, deciſ. 200. num. 5. & 11.

Sententia non priuat ſuccumbentem, niſi conſtet de illius executione, deciſ. 281. num. 4. & 14.

POSSESSOR

Anterior eſt manutenendus in concurſu iunioris, Vide *POSSESSIO*.

Bonæ fidei facit fructus ſuos, deciſ. 592. nu. 11.
Limita, quatenùs conſtituatur in mora per litis conteſtationem, vel aliam interpellationem, ibid.

Bonam fidem allegare non poteſt, dum eodem tempore alius poſſidebat pro ſua ratâ quoad illius portionem cum illius ſcientia, dec. 625. num. 10. 12. & ſeqq.

Citari debet, vt ſua poſſeſſione priuari poſſit, deciſ. 300. num. 2. deciſ. 327. num. 4. deciſ. 473. num. 3.
Amplia, quamuis de facto poſſideat, deciſ. 589. num. 2. 10. & 13.

Donatarius reputatur legitimus contradictor ad effectum impediendi immiſſionem heredi donantis ab inteſtato defuncti, deciſ. 626. numer. 1.
Maximè, ſi donatio ſit valida, ibid.

Fructus percepiſſe præſumitur, deciſ. 182. nu. 3. deciſ. 571. num. 3.
Reſtituere tenetur ſolùm à die motæ litis in iudicio retinendæ, deciſ. 493. num. 3. & 5. deciſ. 592. num. 12. & ſeqq.
In reliquis, vide in verbo *FRVCTVS*.

Gratia executionem quando valeat impedire, deciſ. 38. num. 1. Vide *GRATIA*.

Indiuiſus dicitur habere partem in qualibet gleba, deciſ. 666. num. 8. & 14.

Interdictum vti poſſidetis intentare poteſt ad remouendas moleſtias ſibi illatas, ac impedimenta præſtita, deciſ. 147. num. 1. deciſ. 162. numer. 1.

Malæ fidei fructus non facit ſuos, ſed tenetur omnes reſtituere, deciſ. 592. num. 16.
Vide *MALA FIDES*.

Manutentionem petens, & aſſerens ſe fuiſſe ſpoliatum, non dicitur ſibi contradicere, cùm ſpolium intelligatur de poſſeſſione naturali, & manutentio de ciuili, deciſ. 675. num. 9.
Quando petere poſſit, Vide *MANVTENTIO*.

Priuari non debet commodo ſuæ poſſeſſionis, appellatione pendente, deciſ. 735. num. 8.
Vel pendente lite, Vide *POSSESSIONE*.
Vel donec diſcutitur de validitate Statuti, deciſ. 735. num. 8.

Rei communis, ſuperueniente ſibi nouo titulo, dicitur continuare poſſeſſionem, quam habebat, non autem illam de nouo apprehendere voluiſſe, deciſ. 656. num. 8. & 13.

Remedium l. diffamari C. de ingenuis manum. intentare poteſt, non autem, qui non poſſidet, dec. 708. num. 2. & 8.

Tertius conueniri poteſt à Muliere, cui fuerunt aſſignata certa bona pro dote, dum illa repeſiuntur alijs hypothecata, deciſ. 611. numer. 4.
Item illis euictis, deciſ. 634. numer. 2. 3. & ſeqq.
Amplia, non obſtante quauis renunciatione, ibid.
Conueniri non poteſt à fideicommiſſario particulari ex remedio *l. fin. C. de edict. D. Adr. toll.* ſed ſolùm ex interdicto Saluiani, dec. 482. numer. 6.
Via executiua non poteſt conueniri, quamuis Actor fundet ſuam intentionem in obligatione Camerali, deciſ. 453. num. 1. & ſeqq.

POSSESSORIS

Animus per Tertium declarari non poteſt, deciſ. 701. num. 4.

Mutatio non præiudicat creditori exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi annuum redditum ex bonis, de quibus agitur, deciſ. 224. numer. 6.

POSSESSORE

Interdictum quorum bonorum, licèt non detur contra poſſidentem cum titulo, datur tamen contra poſſidentem pro poſſeſſore, deciſ. 554. numer. 2. & 12.

POS.

POSSESSORIVM

Alteratum non dicitur iudicium poſſeſſorium eo, quod Iudex in decreto mandauerit remoueri moleſtias, deciſ. 147. num. 9.

Remedium non datur ad impugnandam tranſactionem, deciſ. 275. num. 2. & 6.

POSSESSORII

Cauſa terminanda eſt priùs, quàm ad petitorium deueniatur, deciſ. 143. numer. 7. & 15. deciſ. 635. num. 2. & 10.

Cumulatio cum petitorio quando detur, Vide *CVMVLATIO, PETITORIVM*.

IN POSSESSORIO

Aegidiana prohibet appellationem ſuſpenſiuam, deciſ. 485. nu. 4.

Habet locum in quolibet poſſeſſorio, deciſ. 630. num. 3.

Limita, vbi agitur de ſententia nulla, deciſ. 485. num. 1. 5. & ſeqq.

Appellatio datur de iure Canonico, deciſ. 551. numer. 10.

Exceptio proprietatis non admittitur, deciſ. 482. num. 3.

Mero, quod ſententia ſit lata, ex illius tenore dignoſcitur, dum non continet mixturam, nec complicationem cum petitorio, deciſ. 634. num. 4.

POTENTIA

Conſanguineorum, ſeù *Proximiorum* interuenire debentium pro auctorizando actu mulieris, vel minoris quomodò probetur, & à quo ſit probanda, deciſ. 219. num. 6. 11. & ſeqq. deciſ. 455. num. 14.

POTESTAS

Iudicis illa præſumitur exercita, per quam actus valet, deciſ. 600. num. 4.

Rectoris in propria Eccleſia æquiparatur poteſtati Epiſcopi in ſua Diœceſi, deciſ. 101. nu. 29. & ſeqq.

Ac poteſtati Imperatoris, ſeù Regis, ibidem.

Voluntatem regulat, deciſ. 507. num. 7.

Nemo enim præſumitur velle, quod facere non poteſt, ibid. num. 8.

PRÆBENDA

Cappellano debetur, quamuis Choro non interueniat, dum illa fuit conſtituta ex alia cauſa, quàm ob intereſſentiam Chori, deciſ. 144. num. 9. & 10.

PRÆCEDENTIA

Archipræsbytero debetur in concurſu Rectorum Eccleſiarum ſibi ſubiectarum, dec. 101. nu. 3.

Declara, vt in verb. *ARCHIPRAESBYTERO*.

Beneficiatis perpetuis debetur in concurſu Cappellanorum ad nutum amouibilium, deciſ. 413. num. 2. deciſ. 559. num. 2. & ſeqq.

Canonico antiquiori in Eccleſia Seguntina debetur, deficientibus Decano, & Priore ex conſuetudine in ea vigente, deciſ. 127. numer. 1. 9. & ſeqq.

Quæ conſuetudo non dicitur contra ius, ſed prætèr ius, ibid. num. 5.

Amplia, vt illi ius potiùs aſſiſtat, quàm reſiſtat, ibid. num. 7.

Cantori de iure debetur in Choro, deficientibus Decano, & Priore, ibid. num. 3.

Cappellanis an debeatur, ſuprà verſ. *Beneficiatis*.

Coadiutori non debetur etiam ab illis, quibus præcedit Coadiutus, deciſ. 413. num. 4.

Amplia, quamuis Coadiutor ſit deputatus cum futura ſucceſſione, ibid.

Collegialium regulanda eſt ſecundùm eorum Statutum, non autem iuxtà diſpoſitionem iuris communis, deciſ. 92. num. 6.

Confraternitati antiquiori debetur in concurſu modernioris, deciſ. 392. num. 3. & 8.

Vide *CONFRATERNITAS*.

Dignitatibus ex iuris aſſiſtentia non debetur, deciſ. 327. num. 4.

Doctori, qui priùs in Collegio receptus fuit, debetur quoad receptos ex poſt, deciſ. 92. numer. 1. 7. & ſeqq.

Limita in concurſu Doctoris, qui fecit maiores labores, vt qui legit in Gymnaſio publico, quia iſte debet præcedere priùs receptis, ibid. num. 4.

Limitatio habet locum de iure communi, non autem vbi diuerſum viget Statutum, vt in Collegio Cracouien., ibid. num. ſeqq.

Fundatur ex ſui natura in prioritate temporis, ibid. num. 7. & ſeq. & num. 13. & ſeqq.

Sicquè ſeruatur ex generali conſuetudine, ibid. num. 2. & ſeq. & num. 9. & ſeqq.

Minori aliquandò debetur etiam in concurſu maioris, deciſ. 127. num. 8.

Idque non eſt inconueniens, nec contra ius commune, ibid.

Stante præſertim cauſa rationabili, ibid.

Rectori debetur in propria Eccleſia, deciſ. 101. num. 1. & 8.

Etiam aduerſùs Archipræsbyterum alterius Eccleſiæ, ibid.

Ac aduerſùs quoſcumque alios in maiori dignitate conſtitutos, ibidem nu. 2. 9. & ſeq.

Rector enim in propria Eccleſia tantam habet poteſtatem, quantam Epiſcopus in ſua Diœceſi, ideoque Imperatoris, vel Regis adinſtar iudicatur, ibid.

Amplia, quia vbi agitur de auferenda præcedentia Rectori in propria Eccleſia, illaque alteri acquirenda, non ſufficit conſuetudo, ſed requiritur præſcriptio, deciſ. 120. num. 1.

Et quidem quadragenaria, ibid. nu. 2.

Regulanda eſt ſecundùm conſuetudinem, quæ in hac materia potiſſimùm attenditur, deciſ. 127. num. 1. 9. & ſeq.

Quomodò autem ad hunc effectum probetur conſuetudo, ibid.

PRÆCEPTOR

Artium liberalium ſalarium non conuentum adhuc conſequitur, deciſ. 64. num. 6.

PRÆCEPTVM

Importat neceſſitatem, deciſ. 546. num. 4.

Reuocari petens Procurator præſumitur mandatum habere, deciſ. 684. num. 2. 12. & ſeqq.

IN PRECIBVS

Confeſſio emiſſa præiudicat confitenti, deciſ. 438. num. 4.

Probat contra confitentem, deciſ. 215. numer. 1. & 6. deciſ. 651. num. 2.

PRÆDILECTVS

Deſcendens à perſona prædilecta præſumitur, deciſ. 426. num. 2.

Hæres vniuerſalis præſumitur reſpectu inſtituti in certa portione, ibid. num. 3.
Legitimus præſumitur reſpectu illegitimi, ibid.
Nominatus primo loco præſumitur, ibid.
Præferri debet ex veriſimili mente Teſtatoris, ibid. num. 2.

PRÆDIVM

Aſſignatum Mulieri pro ſua dote dum fuit euictum, competit ei actio contra tertios poſſeſſores bonorum Mariti, non obſtante quauis renunciatione, deciſ. 634. num. 2. 5. & ſeqq.
Idem dicendum, dum prædium aſſignatum non reperitur liberum ab hypothecis, deciſ. 613. num. 4.

PRÆDO

Manutentionem petere poteſt, & conſequi, deciſ. 132. numer. 3. & 11. deciſ. 551. numer. 25. deciſ. 724. num. 9. & 18.

PRÆEMINENTIA

Dignitati maiori de iure debetur, dec. 375. nu. 5.
Regulanda eſt ſecundùm Statutum, non autem inſpecto iure communi, deciſ. 285. numer. 4. & ſeqq.

PRÆFATIO

Stabilimenti denotat illius cauſam finalem, deciſ. 654. num. 9.

PRÆIVDICIALIVM

Dilatione, ſeù *Termino* pendente, Iudex non debet ad vlteriora procedere, aliàs nullitèr procedit, deciſ. 132. num. 7. & 14.

PRÆIVDICIVM

Eccleſiæ non prouenit ex confeſſione Prælati, ſeù Rectoris, deciſ. 518. n. 10. deciſ. 539. nu. 3.
Limita, quatenùs ſit adminiculata, dec. 501. num. 7. & 10.
Filijs maſculis facere non poteſt mater promittendo dotem filiæ fœminæ, deciſ. 541. numer. 7.
Lis in præiudicium Actoris dicitur introducta à die decreti monitorij, ſed in præiudicium Rei à die illius executionis, deciſ. 685. num. 6.
Præſentato primo loco quando inferatur per ſecundam præſentationem, deciſ. 649. num. 3. & 5.
Præſeruatum cum clauſulis præſeruatiuis intelligitur de alio, quàm de expreſſo, dec. 629. numer. 4. & 5.
Principali prouenit ex negligentia Procuratoris incauti, deciſ. 573. num. 2.
Succeſſori infertur per confeſſionem adminiculatam Prælati Anteceſſoris, deciſ. 501. n. 7. & 10.
Tertij concernens Statutum non valet, dec. 679. num. 10.

PRÆLATIO

Domino directo non competit, poſtquàm venditionem approbauit recipiendo laudemium, deciſ. 450. num. 1. & ſeqq.
Amplia, etiamſi illud recepiſſet cum clauſulis præſeruatiuis, ibid.
Pluribus concurrentibus ad Beneficium cui debeatur, Vide *CONCVRSVS*.

PRÆLATVS

Capitulo interueniens vti Canonicus non obtinet locum, quem aliàs haberet vti Prælatus, deciſ. 392. num. 7.

PRÆLATI

Confeſſio iuncta adminiculis præiudicat Eccleſiæ, & ſucceſſori, deciſ. 501. numer. 7. & 10.
Vide *CONFESSIO*.

PRÆPOSITVRA

Eccleſia Gerunden. ſolet conferri in titulum perpetui Beneficij Eccleſiaſtici, deciſ. 451. numer. 1. & 3.
Ideò præſumitur habere dotem, ibid.
Non dicitur Beneficium Eccleſiaſticum, deciſ. 692. num. 4. & 13.

PRÆSBYTERATVS

Probatur ex litteris patentibus Ordinarij, dec. 40. num. 3. & 4.
Item per Teſtes, ibid.
Vide *CLERICATVS, CLERICVS*.

PRÆSCRIPTIO

Ceſſat reſpectu alterius, qui pro ſua rata poſſidet, deciſ. 625. num. 10. & ſeqq.
Item, ſtante mala fide, deciſ. 733. num. 2.
Computari debet, detracto tempore litis, dec. 120. num. 3.
Dari non poteſt ſine poſſeſſione, deciſ. 259. numer. 6.
Decimarum in materia quæ requiratur, & quando ſuffragetur, Vide *DECIMA*.
Eccleſiæ in præiudicium requiritur quadragenaria cum pacifica poſſeſſione, deciſ. 134. nu. 1. 7. & ſeqq.
Nec incipit currere à die initi contractus, cùm debeat ſubduci tempus vitæ illius, qui malè alienauit, & ſic currere incipit à die eius mortis, ibid. num. 4.
Facultatiuis in actibus quomodò probetur, deciſ. 241. num. 7.
Hypotheca inducitur ex lapſu decem annorum inter præſentes, & 20. inter abſentes, dec. 113. num. 14.
Contrà Vxorem pro aſſecuratione dotis non incipit currere, niſi à die, quo Vir cæpit vergere ad inopiam, ibid. num. 13.
Immemorabilis quando dicatur probata per Teſtes, deciſ. 489. num. 2. & 5.
Interrumpitur per introductionem litis, dec. 134. num. 2.
Maximè, ſi lis ſit ſuper nullitate contractus, cui poſſeſſio innititur, ibid.
Quando fuit à contractu receſſum, ibidem num. 3.
Longiſſimi temporis, in quo differat à præſcriptione immemorabili, deciſ. 591. num. 3.
Neceſſaria non eſt ad inducendam obſeruantiam interpretatiuam, quia ſufficit, quod ſic aliquandò fuerit obſeruatum, deciſ. 292. numer. 4.
Poſſeſſionem præſupponit, deciſ. 259. num. 6.
Requiritur ad auferendam præcedentiam Rectori in propria Eccleſia, illamque alteri acquirendam, cùm non ſufficiat conſuetudo, deciſ. 120. num. 1.
Et quidem quadragenaria, ibid. num. 2.
Quadragenaria ad mutandum ſtatum antiquum Beneficij, deciſ. 539. num. 1.
Statutaria Vrbis ſolutionem præſumens ex lapſu 16. annorum quando intret, Vide *SOLVTIO*.
Vnionem ad conualidandam, quæ requiratur, deciſ. 155. num. 6.

PRÆ-

PRÆSENTANDI

Conſuetudo vt dicatur probata per Teſtes, quomodò debeant deponere, deciſ. 657. nu. 6.

Ius competens ad duas familias vti duo corpora, competit in ſtirpes, non autem in capita, deciſ. 17. num. 4. & 9.

Vide *IVSPATRONATVS*.

Separari quando poſſit ab alijs effectibus iuriſpatronatus, deciſ. 722. num. 5.

Spectare poteſt ad certum genus perſonarum ex conſuetudine, deciſ. 495. num. 1.

Quaſi poſſeſſio acquiritur per vnicam præſentationem, deciſ. 643. num. 3. & 9.

Iuſtificata non dicitur ex præſentationibus, quarum non conſtat effectuatio, deciſ. 206. num. 4. & 14. vbi de materia, deciſ. 700. numer. 3. & 4.

Quandò dicatur, deciſ. 643. num. 4.

Releuat præſentantem ab onere probandi deſcendentiam à fundatore Iuriſpatronatus, deciſ. 91. num. 10. deciſ. 683. num. 7.

Sententia latæ ſuper iure præſentandi ad alicuius fauorem venit multùm tribuendum, deciſ. 649. num. 1. & 4. vbi de ratione.

PRÆSENTATIO

Abſentis, qui infrà tempus competens ad præſentandum non ſe ſubiecit oculis Ordinarij inſtituere debentis, non ſuffragatur, deciſ. 99. numer. 5.

Admiſſa cum clauſula *ſi, & in quantum* cenſetur admiſſa ſimpliciter, dum ſimpliciter erat admittenda, deciſ 116. num. 6.

Cum verbis *aſſerti Patroni* denotat incertitudinem, & negationem iuriſpatronatus, deciſ. 91. num. 3.

Procedit, quando dubietas, & incertitudo reſpicit ipſum Patronatum, non autẽ, quandò ſimpliciter reſpiceret perſonam præſentantis, ibid. num. 4.

Admittenda eſt ſimpliciter facta per Patronum legitimum, & intrà tempus congruum, deciſ. 116. num. 6.

Alterius euaneſcit eo ipſo, quod vnus fuit inſtitutus ab Ordinario, ibid. num. 8.

Per *antiquiorem* de familia ſi fiat, non exindè acquiritur ius alteri antiquiori, niſi conſtet, iſtum tanquàm antiquiorem præſentaſſe, deciſ. 294. num. 5.

Attentata eſt facta lite pendente, deciſ. 160. numer. 1. & 6.

Per *Beneficiatos* ſi fiat ſimul, & capitularitèr congregatos, habet eamdem vim, quam haberet electio collegialitèr facta, deciſ. 657. num. 5.

Canonizata per ſententiam Ordinarij probat ſtatum Beneficij, deciſ. 91. num. 6.

Eccleſiaſticum Beneficium denotat, dum fieri ſolet coram Ordinario, deciſ. 87. num. 7.

Eccleſiaſticos per Patronos facta dicitur electio, & à pari procedit cum electione, deciſ. 657. numer. 5.

Effectuata probat ſtatum Beneficij, deciſ. 91. numer. 6.

E' conuersò illum non probant præſentationes, quarum non conſtat effectuatio, deciſ. 206. num. 4. & 14. vbi de materia.

Effectum quæ non habuit, non attenditur, deciſ. 615. num. 6.

Exhibenda eſt infrà legitimum tempus coram Ordinario, ad quem ſpectat inſtitutio, deciſ. 615. num. 5.

Fieri ſemper debet de perſona habili, deciſ. 54. num. 6. & 19.

Legitima expectat inſtitutionem ab Ordinario, deciſ. 448. la ſeconda num. 3.

Amplia, quia Ordinarius non poteſt inſtitutionem denegare ſine iuſta cauſa, ibidem, & deciſ. 530. num. 5.

Lite pendente facta eſt attentata, deciſ. 160. numer. 1. & 6.

Non ſuffragatur, deciſ. 99. num. 5.

Etiam ſi fieret de Tertio non collitigante, ibidem.

Litigioſa non efficit litigioſum Beneficium, deciſ. 128. num. 6.

Limita, quatenùs in Cauſa eſſent etiam præſentati, ibid.

Multiplex, quarum vnaquæque ſortita fuit effectum, plurimùm operatur ad probandum iuſpatronatus, illiuſque pertinentiam, deciſ. 91. num. 9. & 11. deciſ. 269. numer. 5. & 10. deciſ. 683. num. 4. & 6.

Iuncta præſertim fama, deciſ. 269. nu. 5.

Neceſſaria non eſt oppoſitori ad petendam inſtitutionem, dum agitur de Beneficio debito certo generi perſonarum, vt v. g. conſanguineis fundatoris, deciſ. 99. num. 2. & ſeqq.

Amplia, quia oppoſitor ex ſola oppoſitione acquirit ius in Beneficio ad effectum inſtitutionis, ibid. num. 3. & 9.

Declara, vt ibi num. 10. cum ſeq.

Nulla non attenditur, ibid. num. 4.

Amplia, quamuis ſit facta intrà tempus legitimum, ibid.

Patroni non legitimi difficilè admittitur ab Ordinario, deciſ. 683. numer. 5. Vide *EPISCOPI*.

Præferenda eſt facta à maiori parte Patronorum, deciſ. 294. num. 1. & 9.

Item facta de eo, qui eſt de familia Teſtatoris, in concurſu extranei, ibidem numer. 2. & 11.

Tribuit ius ad rem, deciſ. 116. numer. 3. 18. & ſeqq. deciſ. 495. num. 2.

Quod tolli non poteſt, deciſ. 495. num. 2.

Amplia, quia hoc ius eſt admodùm conſiderabile, vt præſeruatum dicatur per clauſulam *dummodò alteri non fuerit ius quæſitum*, deciſ. 116. num. 4.

Amplia, vt per illud excludatur iuſtificatio gratiæ *ſi neutri*, ibid. num. 15.

Intellige, quatenùs præſentatio fuerit acceptata per Præſentatum, ibidem numer. 18. & ſeqq.

Item, quatenùs fuerit per Ordinarium admiſſa, ibid. num. 5.

Valida remanet, & non annullatur, etiam ſi inualida ſit, & annulletur inſtitutio, ibidem numer. 14.

Amplia, quamuis inſtitutio eſſet attentata, ibidem.

Variari poteſt per Patronum laicum præſentando alium cumulatiuè, deciſ. 649. numer. 2. deciſ. 706. numer. 2. deciſ. 722. numer. 9. & 12.

Am-

Amplius, non obſtante pacto de non reuocando, deciſ. 706. num. 9.

Quando autem per ſecundam Præſentationem præiudicium non inferatur primo præſentato, deciſ. 649. num. 3. & 5.

Vnica ſufficit ad acquirendam quaſi poſſeſſionem præſentandi, deciſ. 643. num. 3. & 9.

Vnius ex Patronis ſuffragatur ad petendam inſtitutionem, dum alij non præſentarunt, deciſ. 321. num. 6.

Votis paribus dum fuit facta de pluribus, Ordinarius habet ius gratificandi, & inſtituendi quem voluerit, deciſ. 17. numer. 1. 5. & ſeqq. deciſ. 294. numer. 10. deciſ. 657. nu. 1. & 8.

PRÆSENTATVS

Inſtitutionem petere poteſt à Rota, vbi lis pendet, & ad quam ſpectat inſtituere; deciſ. 116. numer. 16.

Qualitates ad Beneficium requiſitas debet habere de tempore Præſentationis, deciſ. 54. numer. 3.

Vocem integram dicitur habere, dum habet maiorem partem illius, deciſ. 653. num. 14.

Vocum in paritate ille eſt præferendus, qui obtinuit gratiam Apoſtolicam cum derogatione illarum medietati, deciſ. 722. num. 10. 13. & ſeqq.

PRÆSENTIA

In *Curia* iuuat concurrenti ad Beneficium, vt cæteris paribus in illius conſecutione præferatur, deciſ. 591. num. 2.

Intelligentiam non ſemper arguit, cùm quis poſſit eſſe præſens actui, & illum non intelligere, deciſ. 621. num. 5.

Partium in actu prolationis ſententiæ probatur ex atteſtatione Notarij, ibid. num. 4.

Non ſupplet illius notificationem faciendam, ex ſtylo Hiſpaniarum, ibid. num. 3.

Procuratorum in Audientia operatur, quod ſententia valeat ſine alia citatione, ibid. num. 2. & deciſ. 708. num. 4.

Maximè, dum ab ea fuit etiam appellatum, deciſ. 621. num. 2.

PRÆSERVATIO

Iuris alteri quæſiti in gratia Apoſtolica deducitur ex clauſula *dummodò non ſit alteri ius quæſitum*, deciſ. 116. num. 4. deciſ. 459. num. 6.

Poſſeſſionis ciuilis non excludit ſufficientem paritionem litteris Apoſtolicis, dum fuit dimiſſa poſſeſſione naturalis, deciſ. 730. nu. 2. 4. & 8.

Præiudicij intelligitur de alio, quàm de illo, quod in eodem actu legitur expreſſum, deciſ. 629. num. 4. & 5.

PRÆSTATIO

Annua petitur tanquàm ſors principalis, non tanquàm fructus, deciſ. 592. numer. 2. 8. 10. & 11.

Ideò debetur integra, & pro omnibus terminis decurſis etiam in iudicio poſſeſſorio, vel ſummariiſſimo manutentionis, ibid.

Quatenùs denegetur, exiſtens in quaſi poſſeſſione illam exigendi dicitur turbatus, ibid. num. 9.

Solui an debeat ab hærede grauato, vel potiùs à fideicommiſſario, Vide *GRAVATVS*.

Vini debet determinari in certa qualitate, deciſ. 612. num. 1. & ſeqq.

PRÆSTIMONIA

Eccleſiaſtica quid ſint, & qui de illis agant, deciſ. 741. num. 15.

PRÆSVMPTIO

Augumenti in pretio excluditur, ſtante modico temporis interuallo, dum non conſtat de melioramentis, deciſ. 510. num. 7.

Cauſa, in quam cedere debeat ſolutio, ex quibus deducatur, Vide *SOLVTIO*.

Ex *Enunciatiuis* etiam non antiquis magna reſultat, deciſ. 235. num. 4.

Ignorantiæ non cadit in facto proprio, deciſ. 670. num. 4.

Geſtorum in Ciuitate admittitur in abſente, ibid. num. 14. Vide *IGNORANTIA*.

Ex *Immemorabili* reſultans dicitur iuris, & de iure, deciſ. 304. num. 4.

Iudicis decreto aſſiſtit, quod omnia fuerint ritè, & rectè geſta, deciſ. 441. num. 11.

Vide *DECRETVM*.

L. Quintus Mutius ff. de donat. int. vir. & uxor. Vide *VXOR*.

Mandati procuræ ex quibus deducatur, Vide *MANDATVM*.

Negligentiæ non datur in eo, qui debebat exigere, quia potiùs præſumitur, quod factis diligentijs exigere non potuerit, deciſ. 665. nu. 1. 3. & ſeqq.

Satisfactionis in Adminiſtratore quando ceſſet, Vide *ADMINISTRATOR*.

Sola vti vaga, & fallax in iure non attenditur, deciſ. 554. num. 6.

Solutionis ex quibus reſultet, Vide *SOLVTIO*.

Ex *Teſtibus* etiam in diuerſa cauſa examinatis non modica reſultat, deciſ. 501. num. 3.

Tituli validi excluditur per productionem tituli inualidi, deciſ. 246. num. 12. 24. & ſeqq.

Veritatis Scripturæ ex quibus deducatur, deciſ. 713. num. 3.

Vna tollit aliam, deciſ. 246. num. 5.

PRÆSVMPTIONES

Cedere debent probationibus, deciſ. 599. nu. [illegible]

Ac veritati, deciſ. 625. num. 6.

Ceſſant, vbi conſtat de veritate in contrarium, deciſ. 578. num. 4.

Dominium non probant ad effectum deuolutionis, deciſ. 661. num. 4.

Probationem aliquandò conſtituunt veram, & concludentem, deciſ. 660. num. 3.

Validiores aſſiſtentes pro realitate inſtrumenti tollunt quamcumque vmbram, ſeù ſuſpicionem falſitatis illius, deciſ. 670. num. 10.

PRÆSVMPTIONVM

Multiplicatio admittitur, quando vna venit in conſequentiam alterius, deciſ. 568. numer. 4. & 6.

PRÆTERITIO

Filij reddit nullum teſtamentum paternum, deciſ. 289. num. 4.

PRETIVM

Animalium hæreditariorum quomodò probetur, deciſ. 469. la prima num. 6.

Ex *Arrendamentis* regularitèr non probatur, deciſ. 575. num. 14.

Auctum, vel diminutum non præſumitur tanquàm quid facti, niſi probetur ab allegante, deciſ. 469. la prima num. 3.

Stante

Stante præſertim modico temporis interuallo, abſque eo quod conſtet de melioramentis, vel de motiuo deteriorationis, deciſ. 510. numer. 7.

Augetur ex conditionibus, & qualitatibus rei appretiandæ, deciſ. 63. n. 11. & 12. & n. 25. & 26.

Certum requiritur in emptione perfecta, dec. 694. num. 2.

Ceſſionis demonſtrat, quid in ea comprehendatur, deciſ. 374. num. 5.

Diminutum quando dicatur, ſuprà verſ. *auctum*, & infrà verſ. *minuitur*.

Emphyteuticorum bonorum æſtimatur iuxta diſpoſitionem *l. hereditatum ff. ad l. falcid.*, dec. 469. la 1. n. 5. dec. 583. n. 1. 6. & ſeqq.

Fructuum ex quantitate an rectè arguatur, deciſ. 409. num. 4.

Habere, & rem bona fides non patitur, dec. 583. num. 2.

Hæreditariorum bonorum probatur ex illorum venditione facta per hæredes, deciſ. 469. la 1. num. 1. 7. & ſeqq.

Iniuſtum allegans tenetur iniuſtitiam probare, dec. 636. num. 1. & 8.

Iuſtum dicitur, quod communitèr inuenitur, dec. 63. num. 5.

Vel, quod tale reputatur, ib. & dec. 510. n. 5.

Præſumitur, quod fuit retractum ex ſubhaſtatione bonorum, dec. 449. n. 1. 8. & 10.

Vel ex illorum venditione, deciſ. 469. la 1. num. 1. 7. & ſeqq.

Ad ſtatuendum attenditur tempus alienationis, dec. 510. num. 1.

ex *Locationibus* non probatur, quod iuſtum ſit, dec. 106. num. 11. deciſ. 448. la prima numer. 2. & ſeqq.

Potuit namq; res tanti locari ex particulari affectione conductoris, dec. 448. la 1. num. 2. 4. & 8.

Locatorum bonorum iuſtum non arguitur ex locatione præcedenti, dec. 63. num. 6.

Quando dicatur, ibid. num. 4.

Vide *LOCATIO*.

Minuitur ex eo, quod fundus ſit ſubiectus inundationibus, dec. 409. n. 2. & 9.

Ex eo, quod venditio facta ſit ſine ſecuritate in caſu euictionis, ibid.

Ex eo, quod venditor ſit debitis inuolutus, ibid.

Ex pacto retrouendendi, deciſ. 106. num. 1. & 11.

Ex pluribus, de quibus in deciſ. 575. num. 9. & 14.

Mobilium hæreditariorum ex quibus probetur, dec. 469. la. 1. num. 6.

Peritorum æſtimatorum ex relatione probatur, dec. 510. num. 6.

Solutum quando dicatur integrum, deciſ. 504. num. 2.

Subbaſtatorum bonorum iuſtum dicitur non ſolùm attento tempore ſubhaſtationis, ſed etiã antecedenti, & ſubſequenti, deciſ. 575. nu. 6. dec. 636. num. 3. & 8.

Succedit loco rei in vniuerſalibus, deciſ. 53. num. 4. & 7.

ex *Teſtium* depoſitionibus probatur, dec. 510. n. 2.

Dummodò deponant de communi æſtimatione, ibid., dec. 106. num. 10. dec. 409. nu. 3. dec. 575. nu. 2. & 13.

Vel talem reddant ſui dicti rationem, quæ communi æſtimationi æquiualeat, deciſ. 510. num. 4.

Non probatur, niſi deponant de tempore antè, & poſt alienationem, dec. 106. num. 2. 3. 7. 13. & 14.

Item, niſi ſint informati de valore bonorum, ibid. n. 4. 6. & 8.

Et præcipuè, niſi habeant notitiam qualitatum, quæ rei valorem minuunt, deciſ. 575. num. 11.

Item non probatur, quatenùs deponant de particulari affectione, ibid. num. 8. 13. & ſeqq. dec. 409. nu. 3. & dec. 636. num. 4. & 5.

Deſeruiunt tamen pro adminiculo, deciſ. 636. num. 4. & 8.

Item non probatur, quatenùs non reddant rationem ſuæ depoſitionis, deciſ. 409. numer. 4.

Bonam tamen rationem reddere dicerentur quatenùs deponerent ſuper quantitate fructuum, deciſ. 575. numer. 3. 14. & ſeqq. dec. 636. n. 2. & 8.

Item non probatur, quatenùs deponant de eorum iudicio, deciſ. 575. numer. 8. 13. & ſeq.

Venditorum bonorum æſtimari per peritos dum fuit conuentum, indè arguitur, venditionem non eſſe perfectam, deciſ. 694. numer. 1. & ſeqq.

Conuentum præſumitur iuſtum, dec. 469. la 1. nu. 1. 7. & ſeqq.

Soluere non tenetur emptor, dum bona non reperiuntur libera prout fuerant promiſſa, dec. 624. num. 3. & 10.

Vita æſtimatur arbitrio boni viri, inſpectis ætate, valetudine, aliiſque circumſtantijs, dec. 583. num. 3. & ſeqq.

Vſusfructus æſtimatur iuxta diſpoſitionem *tex. in in l. hereditatum ff. ad l falcid.*, ibid. n. 2.

Alia vide in verb. *VALOR*.

PRETII

Arrha data pro pro parte pretij perficit emptionem, dec. 523. num. 10.

Iniuſtitia, vide *PRETIVM*.

Modicitas ad arguendam ſimulationem contractus requiritur, quod ſit infrà dimidiam pretij iuſti, dec. 106. num. 9.

Vſura quando debeantur ab emptore, qui illud non ſoluit, vide *AEQVITAS*, *FRVCTVS*.

PRIMITIÆ

Debentur illi, qui Sacramenta adminiſtrat, dec. 272. num. 1. 3. & ſeqq.

Et cui debentur decimæ, deciſ. 272. numer. 4.

à *Decimis* quomodò differant, deciſ. 309. n. 3.

Parocho, intra cuius Parochiæ fines colliguntur fructus, ſoluendæ ſunt, ibid.

Soluuntur pro adminiſtratione Sacramentorum, & Cura Animarum, dec. 447. nu. 4.

Veniunt appellatione iurium, emolumentorum, & obuentionum Parochialium, deciſ. 314. num. 1. & 6.

PRI-

zed by Google

PRIMITIARUM

Cauſa reputatur prophana ad effectum remiſſoriæ, dec.280.num.1.& 8.

Onera ſunt ſubſtinere miniſtros Eccleſiæ, & ſuppeditare neceſſaria ad adminiſtrationem Sacramentorum, & Curam Animarum, deciſ.447. numer.4.

PRIMITIAS

Beneficiati quatenùs percipiant, dicuntur illas percipere tanquàm Curati, deciſ. 272. numer. 5.

Ideoquè talis perceptio veris Curatis non præiudicat, ibid.

Exigendi quaſi poſſeſſio quoad aliqua loca particularia Diœceſis extenditur ad omnia loca in eadem Diœceſi comprehenſa, deciſ. 314. numer. 2.

Probatur ex aſſignatione facta in Conſtitutionibus Synodalibus, dec. 501.nu.8.

PRIMOGENITUS

Agere poteſt adhuc pendente conditione, vt bona primogenituræ poſt conditionem purificatam ſibi reſtituantur,dec.607.n.10.

Dicitur, qui primò natus eſt inter fratres, deciſ. 308.n.7.dec.426. n. 1.11.& ſeqq.

Intellige reſpectu ipſorum fratrum, non autem quoad alios conſanguineos, deciſ.368. num.7.

Declara, vt ibid.

Differt ab eo, qui primo loco natus eſt, dec.426. num.10.

Nepos à Teſtatore vocatus intelligitur, qui primò natus eſt, non autem, cuius Pater reſpectu Teſtatoris erat anteà natus, ibidem num. 1. 11. & 12.

Præfertur inter duos, qui primo loco natus eſt, ibid.num.2.

Unus tantùm vocatus cenſetur ad totam hæreditatem, dum ad eam fuit vocatus ſimplicitèr primogenitus, non autem primogenitus ſingulorum hæredum, dec. 368.num. 1.& 3.

Maximè, dum Teſtator iniunxit tali primogenito onus aſſumendi nomen, & arma familiæ, ibid. num. 3. & 4. ac deciſ.388. nu. 2. 10. & ſeq.

Vel vbi primogenitus fuit vocatus in numero ſingulari, deciſ. 388. numer. 1. 6. & ſeqq.

Eò magis, dum iſta vocatio in numero ſingulari fuit pluriès geminata, & repetita, ibid. num.2.& 9.

Quæſtio tamen iſta dependet à coniecturis, ibid.num.8.

Conſideratis omnibus ſimul iunctis, non autem ſingulis, ibid.

Vocatus ad primogenituram ſi ſit, vel eius liberi, & deſcendentes, admittitur quandocumque natus, vel conceptus ex voluntate Teſtatoris, dec.135.num.7.

PRIMUS

Acquirens in Emphyteuſi an, & quando poſſit per alienationem cæteris præiudicare, deciſ. 398.nu.4.6.12.& ſeqq.

Natus differt à primogenito, deciſ. 426. numer. 2.

Nominatus cenſetur cæteris prædilectus, ibidem num.3.

PRINCEPS

Motus præſumitur ad gratiam concedendam ex ſibi narratis, dec.588.num.5.

Supremus, prout eſt Papa, & Imperator, poteſt legitimare etiam in Locis infeudatis, deciſ. 443.num.7.

PRINCIPIS

Confirmatio conceſſa in forma ſpecifica non poteſt de ſubreptione redargui, deciſ. 137. numer. 7.

Gratia extraiudicialitèr conceſſa non requirit Partis citationem, ibid.n.5.

Maximè, dum Princeps mandauit illam valere, quamuis non fuerint citati intereſſe habentes,ibid.nu.6.

PRINCIPALIS

Inhibitus dum fuit in Curia, indè executio facta in Partibus per Procuratorem dicitur attentata,dec.731.num.6.& 9.

Amplia, quamuis ad Partes non deuenerit, nec deuenire potuerit notitia *inhibitionis*, ibid.

Recedere poteſt à geſtis per Procuratorem, & recedere præſumitur ex actibus contrariis, dec. 576. num.8.

Reſtitutio in poſſeſſionem petita à Procuratore non contradicit comparitioni eiuſdem Principalis, qui ſe poſſeſſorem vocauerat,ſed conciliatur cum ea,dec.721.num.10.& ſeqq.

Vtens poſſeſſione capta per Procuratorem dicitur illam ratificare cum ſuis qualitatibus, & vitio, dec.731.num.5.

PRIOR

Clauſtralis quis dicatur, & quomodò differat à Priore Conuentuali, dec.241.n.3.4. & 7.

Confirmari debet ab Abbate iuxta diſpoſitionem Statutorum, quæ in hac parte ſeruanda ſunt, deciſ.546. num.3.

Conuentualis dicitur ille, qui eſt loco Abbatis, & præeſt Conuentui, in quo adeſt Abbas, dec. 517.num.1.

Quis dicatur, dec.241.nu.3.& ſeqq.

Electus confirmari an debeat ex neceſſitate per Abbatem, vel potiùs poſſit non admitti, ibid. num.2.

Legitimè per Canonicos, vel Monachos debet ab Abbate ex neceſſitate confirmari, dec.530.num.5. & 8. deciſ.546. num. 1. vbi de ratione.

Dummodò non allegetur legitima cauſa ad denegandam huiuſmodi confirmationem, ibid.

Eò magis, dum etiam ex Statuto diſponitur, quod Abbas teneatur confirmare electionem, vel pro illius infirmatione cauſam proponere, dec. 546. num.3.

Cæterùm quaſi poſſeſſio eligendi Priorem, quam habent Monaci, non ſuffragatur ad cogendum Abbatem pro illius confirmatione, dec.241.num.1.

Diſtinguendo inter Priorem Clauſtralem, & Conuentualem, declara, vt ibid.n. 2.

Et Abbas poteſt Priorem electum non confirmare, & electionem reijcere, deciſ. 517. num.1. 2.& 6.

Monaſterij Abbati ſubordinatus dicitur Clauſtralis.

Digitized by Google

lis,ibid. num.5.
Remoueri non poteſt per Abbatem, niſi adſit malitia, vel præſumptio alicuius odij, dec. 530. num. 6.
Quamuis agatur de Priore manuali, ibid.
Sed quod remoueri poſſit per Abbatem ad ſui libitum, dec.517.n.1.2.& 6.
Reuocari poteſt ad Clauſtrum pro libito Abbatis, dec.530.nu.6.

PRIVATIO

Beneficij amouibilis non dicitur effectuata,dũ non conſtat de electione ſucceſſoris, dec.320.nu.3.
Maximè, dum primus, qui priuatus aſſeritur, continuauit in ſeruitio, ibid.
Curati dum in gradu appellationis recognoſcitur, an ſit legitima, poteſt Cura animarum exerceri per Vicarium, deciſ. 675. num. 6. & 12.
Dum diſputatur, Cauſa non dicitur Beneficialis, dec.252.num.12.
Nec Beneficium exindè redditur litigioſũ, ibid.
Indebita dum reperitur, debet priuatus reintegrari, dec. 320.num.4.
Signantèr ad purgandam famam illius, ibidem.
Habitum præſupponit, deciſ. 235. num.1. deciſ. 721.num.2.
Poſſeſſionis dum petitur,petens fatetur ſuum Aduerſarium poſſidere, deciſ. 721.num. 2.
Requirit citationem poſſeſſoris, dec. 473. num. 3.
Vide *POSSESSIO*.
Præſtimonij dum litigatur, Cauſa dicitur appellabilis,ibid.num.4.

PRIVILEGIVM

Acquiſitionem prohibens forenſibus ſiuè ex teſtamento, ſiuè ab inteſtato, non compræhendit acquiſitionem per contractum, deciſ. 545. num.13.
Ità non prohibet acquiſitionem mediante inueſtitura,ibid.
Ætatis gratia conceſſum præualet priuilegio cõceſſo ex cauſa ſexus, deciſ. 253. num.25. dec. 255.num.4.& 14.
Apoſtolicum allegari poteſt, ſtante conſuetudine immemorabili, dec.525.n.1.& 8.
Decimarum in materia, vide *DECIMARVM*.
Doctoratus illius qualitatem probat, deciſ. 231. num.3.dec. 465.n.2.& ſeqq.
Exemptionis à ſolutione decimarum quod reperitur inualidum, non ſuffragatur, deciſ. 478. num.9.
Legis Vnicæ, infrà verſ. *pupillo*.
Monaſterij adhuc durat, quamuis illud ſit redactum ad ſtatum ſæcularem, deciſ. 65. num.3. 9. & 10.
Parochialis,quod in illius collatione non requiratur examen, vel concurſus, non tenet,dec. 190.num.1.
Pupillo in Cauſa competit trahendi ſuum aduerſarium ad litigandum in Curia, deciſ. 441. num.6.dec.685.n.2.
Durat etiam poſtquàm pupillus fuit factus adultus, dec. 685. num.7.
Habet locum, quatenùs pupillus illud deducat, eoque vtatur, itaut Iudex procedens ſit certus de ſua iuriſdictione, aliàs non ſuffragatur, ibid.num.7.
Item habet locum, quando lis fuit introducta per pupillum, vel eius legitimum Procuratorem,ibid.nu.4.
Itaut non ſufficiat mandatum ſubſecutum poſt pubertatem, vel pupilli ratificatio, niſi conſtet de ſcientia omnium geſtorum, ibid.
Suffragatur etiam alijs litis conſortibus nõ priuilegiatis,dec.441.num.7.
Reuocatum quando dicatur per aliquam Conſtitutionem,dec.305.n.2.& ſeqq.
Vniuerſitatis non compræhenditur ſub generali derogatione priuilegiorũ,dec.387. n.5.& ſeq.

PRIVILEGIATI

Caſus,ac etiam perſonæ priuilegiatæ compræhenduntur ſub generali diſpoſitione, deciſ. 450. num.1.7.& 11.

PROBATIO

Actoris debet eſſe certa, non dubia, & incerta,dec.737.n.8.
Actus non reſultat ex fide dubia, deciſ. 537. n.5.
Æquiuoca non releuat,dec.654.nu.9.
Affirmatiua, infrà verſ. *negatiua*.
Coadiuuatur ex ijs, quæ non proſunt vti ſingula, dec.659.n.3.
Concludens, infrà verſ. *vera*.
Difficilis vbi eſt, admittitur, quæ aliàs non admitteretur,dec.366.n.7.
Dubia non releuat, dec.62.n.5.
Habetur pro facta,quando nõ ſtat per eũ,qui probare debet, quominùs fiat, deciſ. 222. n.2.
Irreleuans dicitur, quæ facta nihil operatur,dec. 246.num.11.
Non admittitur, ibid.& dec.547.n.6.& 7.
Nec expectatur, dec.246. n.11.
Iurium Eccleſiæ omiſſa per anteceſſorem fieri poteſt per ſucceſſorem in Beneficio, cui ad hunc effectum competit etiam reſtitutio in integrum,dec.280.nu.5.
Leuior admittitur circa quantitatem, quando cõſtat de debito in genere, dec. 678.n. 4.
Negatiua nõ attenditur in concurſu affirmatiuæ, dec.224.num.10.
Limita, quando negatiua eſt coarctata, tunc enim ſtringit ſicut affirmatiua, ibid.n.11.
Eò magis, quando pro negatiua concurreret iuris præſumptio, vt ſi ageretur de ſuſtinenda validitate actus, vel de excludendo delictum, ibid.nu.12.
Probata reſultat ex publico Inſtrumento, deciſ. 449.num.1.dec.484.nu.4.
Vide *INSTRVMENTVM*.
Probationem non excludit, deciſ. 224. numer. 8. dec.423.num.7.dec. 620.nu.3.
Siuè reſultet ex Teſtibus, ſiuè ex Inſtrumentis, dec. 224.nu.8.
Amplia, quamuis in conſequentiam reſultaret falſitas probationis contrariæ, ibid.n.9.
Quadragenaria non reputatur impoſſibilis, dum in Diœceſi reperiuntur homines annorũ 92., dec. 280.num.3.
Qualitatis fieri debet per allegantẽ, dec.447.n.4.
Sufficiens reſultat ex pluribus probationibus imperfectis,dec.659.n.5.& ſeqq.

Vera, & concludens aliquandò elicitur ex coniecturis, & præſumptionibus, deciſ. 660. n. 3.

Reliqua vide in ſuis ſedibus.

PROBATIONIS

Difficultas, vt ſit locus iuramento in litem, requiritur, quod proueniat ex dolo Aduerſarij, dec. 193. nu. 1. 4. & ſeqq.

Item requiritur, quod de ea euidentèr appareat, ibid. nu. 18.

Fides tollitur ex ſuſpicione falſitatis, deciſ. 654. num. 9.

PROBATIONES

Extinguuntur per tranſactionem, deciſ. 275. num. 1. & 6.

Leuiores ſufficiunt in iudicio manutentionis, dec. 655. num. 4.

Vide *MANVTENTIO*.

Meliores præualent in concurſu, dec. 51. num. 8. 12. & ſeqq.

Præualent præſumptionibus, & coniecturis, dec. 590. num. 6.

PROBATIONIBVS.

Æqualitas in probationibus faciendis ſeruanda eſt inter Partes, dec. 224. nu. 5. & 18. dec. 331. num. 9. & 11. dec. 334. nu. 3.

Hinc indè concurrentibus, ſequeſtrum apponitur de ſtylo Rotæ, dec. 224. n. 13.

Limita, quando probationes vnius Partis præualent probationibus alterius, ibidem num. 14.

PROCESSVS

Compulſorialis quando dicatur legitimè extractus, deciſ. 260. num. 3.

per *Contradictas* fieri non poteſt contra habentem in Curia Procuratorem, ibidem, & dec. 281. numer. 7. & 11. deciſ. 645. num. 7. & 10. dec. 699. num. 4. & ſeq.

Extinguitur per tranſactionem, dec. 275. n. 1. & 6.

Remiſſorialis factus citato legitimo Procuratore, ac ſeruatis alijs de iure ſeruandis iuxta formam in litteris traditam, validus eſt, deciſ. 431. num. 1.

Reuolutio probat negatiuam actus, deciſ. 326. numer. 4.

Ac negatiuam citationis, dec. 467. nu. 2.

IN PROCESSV

Citationes ſunt adnotandæ, dec. 232. nu. 3.

PROCVRATOR

Acceptans mandatum non poteſt ampliùs illud recuſare, ſed tenetur Principalem defendere in omnibus Cauſis, ad quas mandatum extenditur, dec. 431. num. 4. & 16.

In parte, & partibus non dicitur illud acceptare limitatè, ſed extenſiuè etiam quoad alios actus, ibid. nu. 6.

Acceptaſſe dicitur mandatum eo ipſo, quod dedit interrogatoria, ibid. nu. 5.

Appellare non poteſt ſine mandato, deciſ. 164. num. 4.

Quando autem dicatur ad id facultatem habere, quamuis expreſſa in mandato non appareat, dec. 684. nu. 11.

Attentare non poteſt in præiudicium Principalis, nec attentata approbare ſine ſpeciali mandato, dec. 498. num. 7.

Beneficij poſſeſſionem ad capiendam requiritur, quod habeat ſpeciale mandatum, dec. 133. nu. 4. & 8. dec. 555. nu. 1. dec. 641. n. 1. & 6.

Beneficium reſignare non poteſt, poſtquam eius facultas erat iam conſumpta, deciſ. 287. num. 4.

Beneplaciti Apoſtolici impetrationem conuenire poteſt, ſiuè ad id habeat expreſſam facultatem, ſiuè tacitam reſultantem ex clauſulis id importantibus, dec. 36. num. 2. & ſeqq.

Capituli, Collegij, vel Vniuerſitatis quamuis compareat, non exindè ſanata dicitur nullitas citationis non executæ capitularitèr, aut non conuocatis Collegio, vel Conſilio, ad effectum declaratoriæ, deciſ. 401. num. 4. & ſeq.

Niſi compareat ex certa ſcientia Principalium, ibid.

Præſumpta enim ſcientia ad hunc effectum non ſufficit, ibid.

Cautionem præſtans intelligitur illam præſtare, quatenùs de iure teneatur, deciſ. 393. num. 4. & ſeq.

Certioraſſe præſumitur Principalem de actibus per ipſum geſtis, dec. 8. nu. 2.

Ac de citatione contra ipſum executa, dec. 681. nu. 7. 13. & ſeq.

Declara, vt ibi num. 14.

Limita, vt ibi num. 15.

Citari debet *ad ſententiam*, dec. 505. nu. 2.

Aliàs ſententia dicitur nulla ex defectu citationis, ibid.

Clauſula, cum libera, cum qua fuit conſtitutus Procurator, reſtringitur ad expreſſa, dec. 165. num. 8. & 21.

Collegij, ſuprà verſ. *Capituli*.

Commiſſionem obtinens Procurator non legitimus Principali non præiudicat, deciſ. 116. numer. 9.

Nec ex huiuſmodi Commiſſione aliqua deduci poteſt probatio contra Principalem, ibid.

Niſi tamen fuiſſet per Principalem ratificata, ibid.

Comparens ſanat defectum citationis factæ Domi, quando erat facienda perſonalis, deciſ. 431. num. 11.

Scientiam citationis *habuiſſe demonſtrat*, ibid.

Conſtitutus ad proſequendam cauſam præſumitur habuiſſe mandatum vſquè à principio, deciſ. 684. num. 5.

Declarare non poteſt ſine ſpeciali mandato ea, quæ conſiſtunt in animo Principalis, dec. 281. num. 11. dec. 325. num. 2.

Dominus litis effectus non dicitur, niſi cum eo fuerit lis conteſtata, dec. 583. n. 3.

Vel niſi fecerit aliquos actus reſpicientes merita Cauſæ, ibid.

Donare poteſt, dum fuit conſtitutus cum facultate remittendi, quia remittere, & donare idem important, dec. 536. num. 2.

Ad emendum conſtitutus cenſetur poſtmodùm reuocatus, dum fuit illi reuocatum mandatum ad exigendum pecunias, cum quibus fieri debebat emptio, dec. 336. n. 2.

ad *Exigendum* de nouo qui conſtituitur, non exindè

dè

Digitized by Google

dè excluditur, quod mandatum antea habuerit, ſtantibus facti circumſtantijs id ſuadentibus, dec.325.n.9.& 15.

Requiritur, quod ad id habeat ſpeciale mandatum, dec.151.n.5.13.& ſeqq.

Expenſas litis an cenſeatur feciſſe de proprio, vel potiùs ex pecunijs Principalis, deciſ. 568. numer. 2.

Extractioni iurium præſens, & nihil opponens, dicitur illi conſenſiſſe, dec.696.n. 5.

Fines mandati excedere non poteſt, dec.336.nu.2. dec.606.num.6.

Imò illos debet diligentèr cuſtodire, dec. 606.num.6.

Generalis citari poteſt ad introducendam Cauſam in Curia, dec.441.nu.10.& 32.

Pactum facere non poteſt, per quod Principalis incidat in pœnam, dec.8. n.3.

Infirmus an ſit excuſandus, dec.7.nu.4.

Et an ſententia lata contra illum ſit nulla, ibid.

In Rem propriam æquiparatur ceſſionario, dec. 497.n.1.7.& ſeqq.

Agere poteſt contra obligatos pro obſeruantia contractus, ibid.

Amplia, vt illi competant omnes actiones tàm vtiles, quàm directæ, quæ competebant conſtituenti, ibid.n.3.& 11.

Etiam vigore obligationis Cameralis, ibid. num.2.

Dicitur conſtitutus cum clauſula *ponens &c.* ibid.nu.4.& 15.

Liberare poteſt debitorem, cui propterea nil intereſt, an ſoluat conſtituenti, vel huiuſmodi Procuratori, ibid.num.9.

Amplia, vt morte mandantis non expiret illius mandatum, ibid.nu.5.& 14.

Ad lites pactum facere non poteſt in præiudicium Principalis, dec.338. nu.5.

Poſſeſſionem transferre non poteſt ſine ſpeciali mandato, dec.165.n.7.& 20.

Amplia, quamuis in mandato adſit clauſula *cum libera*, ibid. num.8.& 21.

Litis Dominus quando efficiatur, vide ſuprà verſ. *Dominus*.

Mandatum quod habeat, ex quibus probari poſſit, vide *MANDATVM PROCVRÆ*.

Matrimonium contrahere poteſt nomine Principalis cum ſpeciali mandato illius, deciſ. 139. num.1.

Poſſeſſionem Principali acquirit, cuius ad id ſpeciale mandatum habeat, deciſ. 1.1. num. 1. & 6. dec.405.n.3.

Præſens in audientia non eſt neceſſe, quod ad ſententiam citetur, & Sententia ſine citatione tali caſu ſuſtinetur, deciſ. 708.numer. 4. & 8.

Quod autem ſit præſens, probatur ex atteſtatione Notarij, ibid.nu.4.& dec.621.n.2.

Pupilli allegare non poteſt illius priuilegium ad ſuſtinendam Cauſam in Curia, niſi ſit ab eo legitimè conſtitutus, dec.685.n.4.

Amplia, vt ad hunc effectum non ſuffragetur ratificatio facta per pupillum poſt pubertatem, ibid.

Niſi ratificatio fiat cum ſcientia omnium geſtorum, ibid.

Recuſare non poteſt mandatum, poſtquàm illud acceptauit, ſuprà verſ. *acceptans*.

Rediens ad Iudicem à quo, dicitur renunciare appellationi, dec.275.num. 7. & 10.

Maximè, dum coram Iudice à quo produxit etiam iura, ibid.

Reſignare quando poſſit Beneficium, ſuprà verſ. *Beneficium*.

Reſtitui petens ad poſſeſſionem ſuum Principalem, qui ſe poſſeſſorem vocauerat, non cenſetur ſe contradicere cum dicto Principalis, cùm vtriuſque aſſertio concilietur, dec. 721. num.10.

Solutionem recipiens liberat ſoluentem, dec. 325. num. 1.

Amplia, quamuis ſit Procurator putatiuus, dum conſtat de verſione pecuniarum in vtilitatem Domini, ibid.nu.3.

Subamplia, etiamſi de ſolutione conſtet ſolummodò per illius confeſſionem de recepto, ibid. n.14.

Teſtibus probatur, quod quis ſit Procurator, dum deponunt, illum pro tali fuiſſe communitèr tentum, ibid.n.4.

Etiam ad ſuſtinendam ſolutionis illi factæ validitatem, ibid.

Teſtificans pro Principali dicitur ſuſpectus, dec. 375. num.4.

Maximè, quando eſt parùm amicus Aduerſarij, contra quem deponit, ibid.

Tranſigere non poteſt in Cauſa Principalis, deciſ. 275. num.1.

Quamuis ſit Procurator generalis, ibid.

Limita, quando in eius mandato legitur clauſula *cum libera*, ibid.

Validè geſſiſſe dicitur omne id, quod per Principalem fuit ratificatum, dec.328. n.5.

Vnus ſufficit, quod citetur, quamuis alii adſint, dum omnes fuerunt conſtituti inſolidum, dec.573.n. 1.

Præoccupaſſe alios non dicitur, niſi cum eo lis fuerit conteſtata, ibid.n.4.

PROCVRATORIS

Actu vtens Principalis dicitur illum ratificare cũ ſuis qualitatibus, & vitio, deciſ. 731. numer.5.

Confeſſio ratificata dicitur à Principali per illius vſum, dec.650.nu.8.

Reliqua, vide verb. *CONFESSIO*.

Conſtitutio indicat illum anteà Procuratorem non fuiſſe, dec.151.nu.6.

Factum dicitur factum Principalis, deciſ. 111. num.10.

Geſta reuocari poſſunt per Principalem, dec. 576. num.3.& ſeq.

Reuocata præſumuntur à Principali ex actibus contrarijs, ibid.

Negligentia præiudicat Principali, qui ſibi debet imputare, cur diligentem Procuratorem non elegerit, dec.583.n. 2.

Obligatio non afficit mandantem, niſi fuerit ſeruata forma mandati, deciſ. 195. num. 2. 6. & ſeqq.

Reuocatio facta tempore incongruo, Principali non ſuffragatur, dec.96.nu.8.

Fieri an poſſit poſt litem conteſtatam, dec. 573. num. 9.

Intimari debet Parti, aliàs non afficit, ibid. num. 6. & 8.

Subſtitutio an fieri poſſit antè litem conteſtatam, dec. 441. n. 14.

Subſtitutus dicitur Procurator Principalis mandantis, dum ſubſtituens habebat facultatem ſubſtituendi, dec. 108. n. 1.

Eò magis, dum conſtat, Principalem ratificaſſe acta, & geſta per ſubſtitutum, ibidem num. 2. & 10.

PROCVRATOREM

Executio facta per Procuratorem in Partibus poſt intimatam Principali ſuperſeſſoriam in Curia, dicitur attentata, dec. 731. n. 3. & ſeqq.

Amplia, quamuis intimationis notitia ad Procuratorem non deuenerit, ibid.

Habens in Curia non poteſt conueniri per contradictas, deciſ. 281. num. 7. & 21. dec. 645. num. 7. & 19.

Vide *CONTRADICTÆ*.

Nec per affixionem ad valuas, dec. 281. n. 7. & 21.

Habere in Curia non ſufficit, niſi ille habeat legitimum mandatum ad comparendum, & faciendum actum controuerſum, dec. 75. numer. 4.

Idem dicendum, quatenùs habeat mandatum, cuius notitia ad Partem non deuenerit, ibid.

Poſſeſſione capta per Procuratorem vtens Principalis, dicitur illam ratificare cum ſuis vitijs, & qualitatibus, dec. 731. nu. 5.

PROCVRATORIBVS

Expenſa cum Procuratoribus in lite factæ præſumuntur, dec. 474. n. 1. dec. 678. n. 2.

Reficiendæ ſunt per ſuccumbentem, deciſ. 368. num. 1.

PROCVRATORES

Plures vbi fuerunt conſtituti, ſufficit citare illum, qui mandatum acceptauit, nec eſt neceſſe, quod citentur alii, quos non apparet mandatum acceptaſſe, dec. 573. nu. 15.

An ſufficiat vnum citaſſe, vide *PROCVRATOR*.

PRODVCENS

Impugnare non poteſt iura, quæ produxit, dec. 268. num. 5. deciſ. 294. num. 3. & 15. dec. 670. num. 1. 14. & ſeq.

Maximè, dum declarauit velle illis vti pro bonis, veris, & legalibus, dec. 294. nu. 3. & 15. dec. 670. n. 1. 14. & ſeqq.

Interrogatus, an velit vti iuribus productis pro bonis, veris, & legalibus, an teneatur præcisè reſpondere, vel poſſit reſpondere, quod velit illis vti, donec, & quouſquè fuerit legitimè certioratus de contrario, deciſ. 715. nu. 1. & ſeqq.

PRODVCTIO

Appellantis ad inſtantiam facta coram Iudice à quo, importat renunciationem appellationis, & receſſum ab illa, dec. 273. nu. 7. & 10.

Amplia, etiamſi fiat per Procuratorem, ibid.

Approbationem iurium productorum importat, deciſ. 251. num. 2. deciſ. 583. num. 10. dec. 675. num. 1.

Itaut omnia in eis contenta vera eſſe cenſeantur, dec. 670. nu. 1. 14. & ſeq.

Limita in productione facta cum clauſula *per compulſum*, dec. 165. n. 9. & 17.

Sublimita, quando producuntur iura propria producentis, & in quibus producens fundat intentionem ſuam, tunc enim non ſuffragatur clauſula *per compulſum*, dec. 225. num. 11. & ſeq. dec. 266. n. 7.

Nec clauſula *in parte, & partibus &c.*, ibidem.

Confeſſionem omnium in ſcriptura producta contentorum importat, dec. 326. n. 6. dec. 386. n. 2. & 6. dec. 606 n. 6.

Amplia, etiam quoad enunciata, dec. 606. num. 6.

Amplia, vt talis confeſſio extendatur etiam quoad præſuppoſita in eiſdem iuribus, deciſ. 386. num. 5. & 16.

Amplia, vt hæc confeſſio reuocari non poſſit, niſi doceatur de errore, dec. 368. n. 7.

Citata Parte, & nil opponente ſi fiat, iura cenſentur per ipſam Partem approbata, dec. 629. num. 2.

In *Iudicio* ordinario cenſetur facta ad probationem veritatis, non ad effectum executionis, dec. 379. n. 2.

Mandati procuræ facta non citata Parte non releuat, dec. 583. n. 7. vbi de ratione.

Neceſſaria non eſt, quando de illo vero conſtat, dec. 431. n. 10.

Nouorum iurium quando poſſit inſeruire ad impugnandam Sententiam, vel ad impediendum illius executionem, & quando ſecùs, dec. 683. num. 8.

Tituli inualidi excludit præſumptionem tituli validi, dec. 246. n. 12. 24. & ſeqq.

Vacationis Beneficij plenè probat vacationem contra producentem, dec. 119. n. 5.

Verbalis tantùm, & non realis, nihil operatur, dec. 211. num. 6. 7. & 11.

PRODVCTIONI

Æquiualet iurium repetitio, dec. 217. n. 7.

PROÆMIVM

Diſpoſitionis animum diſponentis indicat, deciſ. 308. num. 1.

Indicat cauſam finalem, deciſ. 423. numer. 5. & 9.

Statuti indicat mentem Statuentium, ibid.

PROFESSIO

Emiſſa antè annum 16. eſt nulla, deciſ. 552. numer. 8.

Sed in Religione Hieroſolymitana nulla eſt emiſſa antè annum 18., ibid. n. 9.

Præſumitur legitimè facta, ibid. n. 1.

Itaut contrarium allegandi incumbat onus probandi, ibid.

Valida non eſt, niſi præcedat legitimus Nouitiatus, ibid. n. 10.

Item, niſi præcedant inquiſitiones, & diligentiæ ſuper vita, & moribus profiteri volentis, iuxta Conſtitutionem Sixtinam, ibidem nu. 2. & 7.

Quæ ſit, ibid.

Re-

Reputatur, quæ eſt facta in legitima ætate, poſt annum probationis, in manibus Superioris, cum debitis circumſtantijs, ibidem n.10.

PROHIBITIO

Alienationis, vide *ALIENATIONIS PROHIBITIO*.

Promiſſioni adiecta, operatur, quod res promiſſa non poſſit in alium vſum conuerti, deciſ. 345.num.7.

Trebellianica, vide *TREBELLIANICA*.

PROMISSIO

Alimentorum, vide *ALIMENTA*.

Cauſa pro certa ſi fiat, quod promittitur non poteſt in aliam diuerſam cauſam conuerti, dec. 345.num.2.

Maximè, quando cauſa eſt expreſſa per modum conditionis, ibid.

Sine cauſa eſt nulla, & inualida, quamuis munita obligatione Camerali, dec.467. num. 1.& 6.

Conditionalis nihil ponit in eſſe, niſi verificetur conditio, dec.343. n.4.dec.191.nu.3.

Creditum probat fauore illius, cui facta apparet, dec.181.nu.2.7.& ſeqq.

Extinguendi censū impoſitū ſuper bonis emptis, an ceſſet, illis euictis in aliqua parte, dec.521. num.3.

Indemnitatis, vide *INDEMNITAS*.

Læſina eſt nulla, dec.40.nu.14.

Ipſo iure, vbi læſio eſt enormiſſima, ibid.

Itaut ad illam irritandam reſciſſoria remedia non requirantur, ibid.

Perpetua dicitur, quæ concernit præſtationem alicuius facti, & non eſt reſtricta ad certum tempus, dec.11.n.2.& 7.

Salarii, vide *SALARIVM*.

Vendendi, vide *VENDITIO*.

Victus, & veſtitus quando dicatur facta ex cauſa impulſiua, & quando ex cauſa finali, deciſ. 345.num.4.

PROMITTENS

Verbum, promittens, in quo differat à verbo *promiſit*, dec.11.nu.8.

PROMOTVS

Præſumitur ad alios Ordines Sacros, qui primos Ordines fuit conſecutus, ſtante temporis diuturnitate, dec.520.n. 2.

PROPHANATIO

Cemeterij quando fieri poſſit, vide *COEMETERIVM*.

Loci Sacri ſine cauſa nō permittitur, dec.463.n.4.

PROPINQVI

Qui dicantur, & qui veniant illorum appellatione, dec.54.n.11.

PROPRIETARII

Conſenſus an, & quando requiratur in alienatione bonorum Emphyteuticorum, dec. 658. n. 1. & ſeqq.

Vide *ALIENATIO*, *CADVCITAS*, *EMPHYTEVSIS*.

PROPRIETAS

Probata non dicitur ex ſola poſſeſſione, dec.200. num.5. & 11.

PROROGATIO

Fatalium petenda eſt, aliàs Cauſa efficitur deſerta, & ſententia tranſit in iudicatum, dec.627. num.6. dec.690.nu.5.& 7.

PROTESTATIO

Contraria facto non attenditur, deciſ. 730. n. 3.

Generalia contra, vide *GENERALIA CONTRA*.

Impedimenti præſtiti operatur, quod impeditus non teneatur ampliùs ad actum, qui controuertitur, dec.227.n. 2.

de *Intereſſe* quando operetur, quod illud ſit debitum, vide *INTERESSE*.

Litis pendentiam non inducit, deciſ. 487. numer. 5.

Neminem exaduersò comparentem audiri &c. quid operetur, & quando ſuffragetur, dec. 431. n. 8.& 9.

Paritioni adiecta non excludit, quod paritio non dicatur ſufficientèr facta, deciſ. 730. numer. 3. & 9.

Præmiſſa per eum, qui in actu contractus tacuit, operatur, quod per taciturnitatem non dicatur illum ratificaſſe, dec.338.nu.5.

Præſeruat ius proteſtantis, dec.487.nu.5.

Præſeruatiua iurium nihil operatur quoad iura iam extincta, dec.72.n.6.& 12.

Repetenda eſt in omnibus actibus, aliàs cenſetur ab ea receſſum, dec.512.n.4.

PROVIDERE

Vnuſquiſque præſumitur ſibi, ſuiſque deſcendentibus, dec.737.n.5.

PROVISIO

Apoſtolica iuripatronatus non præiudicat, deciſ. 360.num.3.

Ius optandi non tollit, dum Beneficium non vacauit in menſe reſeruato, deciſ. 459. num. 4.

Statum Beneficij non cenſetur mutare, dec. 519.n.2.3.7.& ſeqq.

in *Concurſu* facta de habente malos mores, & prauas qualitates ad excluſionem alterius bonis moribus, & melioribus qualitatibus præditi, demonſtrat irrationabilitatem iudicij examinatorum, dec.115.nu. 3.

Conditionalis dici non poteſt par titulus, dec. 29. num.6.

Impedire non valet immiſſionem, niſi purificata conditione, ibid.

in *Forma dignum* dicitur conditionalis, deciſ. 29. num.6.

Hominis facit ceſſare prouiſionem legis, dec. 152. nu.3. dec.271.nu.6.

per *Obitum* adhuc ſubſtinetur per alium vacandi modum, quando continet clauſulam, *vel aliàs vacan.* dec. 225.nu.7.

Ordinarij motu proprio facta cenſetur ad fauorem Eccleſiæ, non autem perſonæ, dec. 700. num.1.

Ideò aſſertio Ordinarij in hac parte non indiget iuſtificatione, ibid.

Reſignationem conſumit, dec.232.n. 8.

PROVISIONIS

Litteræ probant titulum Beneficij, deciſ. 144.numer.4.

A' PROVISIONE

Facta per Ordinarium ob non reſidentiam Beneficiati datur appellatio, dec. 138. n. 2.

Declara, vt ibi num.3.8.& 11.

PRO-

PROVISVS

Apoſtolicus, iuſtificatis narratis, debet obtinere, dec.591.nu.6.

Maximè, dum fuit prouiſus cum opportuna gratificatione, ibid.

Præfertur, data paritate qualitatum, prouiſo per Ordinarium, dec.114.nu.4.& 6.dec. 249.nu.4.& 8.

Examini nouo ſubijcere ſe coram Metropolitano recuſans, demonſtrat propriam inſufficiẽtiam,dec.115.n.4.

PROXENETÆ

Fides non ſufficit ad probandam occaſionem inueſtiendi, vt debeatur intereſſe, deciſ. 420. num. 4.

Recognoſcenda eſt, ibid.n.7.

PROXIMIOR

Dicitur ille, qui probat ſe eſſe proximum in gradu, dum nullus alius comparet, qui ſe proximiorem iuſtificet, dec.443.nu.3

Emphyteuſis renouationem an, quando, & infrà quod tempus petere poſſit, vide *EMPHYTEVSIS*.

Prædilectus à Teſtatore præſumitur in concurſu remotioris,dec.15.nu.2.

PROXIMIORIS

Exiſtentia probanda eſt per allegantem, dec.406. nu.4.dec.443.num.3.

Impedimentum, ob quod interuenire non potuerit ad authorizandum contractum mulieris, vel minoris,quomodò probetur,dec.455.n.14.

Vocationi per Teſtatorem ordinatæ decedente eius filio factus dicitur locus eo ipſo, quod filius primò vocatus mortuus eſt,dec.156.nu.1.

PROXIMIORVM

Interuentus requiritur in contractibus mulierum vel minorum ex Conſtitutione Marchiæ,dec. 205.num.2.& 7.

Minor tamen ex hoc defectu contractum impugnans debet plenè,& concludentèr probare,ipſamet die contractus celebrati illos extitiſſe in loco contractus habiles ad intereſſendum, dec.219.n.6.12.& ſeqq.

PROXIMIORIBVS

Deficientibus Curator in Vrbe deputatur ad authorizandum contractum minoris,deciſ.219. num.5.

PROXIMITAS

Grauantis, vel grauati an ſit attendenda, vide *GRAVATI*.

PVPILLVS

Adultus poſt litem cæptam adhuc gaudet priuilegio *L.vnic.C.quand.Imper.*, dec.685.n.7.

Indefenſus dicitur in Iudicio, dum in ſubhaſtatione fuit læſus longè vltrà dimidiam, dec. 562. num.7.& ſeqq.

Trahere poteſt ſuum Aduerſarium ad litigandum in Curia, dec.441.num.6.dec.685.n.2.

Amplia, vt illius priuilegium ſuffragetur etiam maioribus conſortibus eiuſdem litis, dec.441.num.7.

Non tamen habet locum hoc priuilegium, quando non fuit in Iudicio allegatum, itaut Iudex procedens certus eſſet de ſua iuriſdictione,dec.685.nu.3.

Item non habet locum, niſi quando Cauſa introduceretur per ipſum pupillum, vel eius legitimum Procuratorem, ibidem n 4.

Adeò vt non ſuffragetur mandatum poſt pubertatem ſubſecutum, ibid.

Nec ratificatio, niſi cõſtito de ſcientia omnium geſtorum, ibid.

PVPILLI

Curator citari debet in quolibet actu, dec. 562. num.3.

Limita,quando illi nulla competit defenſio, ibid.num.5.

Iurare debet, quod vtilia faciet, & inutilia prætermittet,dec.551.num.8.& 14.

PVPILLVM

Iudicium factum contra pupillum indefenſum redditur nullum, dec.534 n.4.

Sententia lata contra pupillum citata perſona minùs legitima non valet, deciſ. 551. n. 7.& 13.

PVRGATIO

Attentatorum, vide *ATTENTATA*.

Moræ, vide *EMPHYTHEVSIS, ET MORA*.

Spolij, vide *SPOLIVM*.

Q

QVADRAGENARIA

IMprobabilis non reputatur in Diœceſi, vbi extant homines annorum 92., deciſ. 180. num. 3.

Requiritur cum titulo, & bona fide ad inducendam conſuetudinem contrariam diſpoſitioni iuris communis, dec.605.n.3.& 8.

Plura alia vide verb. *PRÆSCRIPTIO*.

QVADRIMESTRE

Competit Patrono laico ad præſentandum, deciſ. 189.num.19.

Sed vbi agitur de iurepatronatus mixto, competit ſemeſtre,ibid.

QVALITAS

Beneficij probatur ex obſeruantia, deciſ. 318. numer.4.

Bonorum hæreditariorum exprimenda eſt in inuentario, aliàs illud non ſuffragatur, dec.579. num.2.& 7.

Confeſſionis reijci poteſt etiam acceptata confeſſione, quando eſt ab illa ſeparabilis, dec. 147. num.4.

Eccleſiæ probatur per enunciatiuas antiquiſſimas Summi Pontificis, dec.290.num.10.

Extrahentis iura probatur ex illius aſſertione de ſtylo Rotæ,dec.260.num.2.& 9.

Hæreditaria probatur ex enunciatiua in ſolutione emiſſa, quod quis tanquàm hæres ſoluerit, dec.574. num.3.

Requiritur in petente renouationem emphyteuſis hæreditariæ, dec.679.num.7.

Iudicij ex intentione Actoris, non autem ab exceptionibus Rei deſumitur, deciſ. 252. nu. 6. & 13.

Notariatus, infrà verſ.*Secretariatus*.

Perſonarum attendenda eſt in taxatione alimentorum,dec.353.n.7.& 8.

Præcedens quando non cenſeatur repetita in diſpoſitione ſubſequenti, dec.313.n.14.

Præ-

Digitized by Google

Probari debet ab allegante, deciſ. 322. num. 1. & 4. dec. 409. num. 7. deciſ. 447. num. 4. deciſ. 458. num. 6.
Probata dicitur ex leuioribus probationibus, dec. 186. num. 3.
Requiſita per Statutum niſi iuſtificetur, illius diſpoſitio locum non habet, dec. 479. num. 2. & 4. dec. 518. num. 5.
Secretariatus, & Notariatus probatur ex atteſtatione Ciuitatis, dec. 228. num. 3. & 7.
Vel alterius ad id ius habentis, ibid.
Subſtitutionis vnius non cenſetur repetita in altera, quando adeſt diuerſitas graduum, & perſonarum, dec. 319. nu. 9. & 18.
Vel quando viget diuerſa ratio, ibid.
Vini præſtandi debet priùs liquidari, aliàs non incurritur contumacia ob illius non præſtationem ad effectum declaratoriæ, deciſ. 612. num. 4. & ſeqq.
Quando determinata dici non poſſit, ibid. num. 1.
Tractatur in deciſ. 594. num. 5. & ſeqq.

QVALITATES

Beneficij de iurepatronatus ex quibus probatæ dicantur, dec. 615. num. 10.
Bonorum in inuentario deſcriptorum ſunt exprimendæ, vt inuentarium dicatur legitimè factum, dec. 579. num. 2. vbi de materia.
Maiores, & *meliores* habens in concurſu ad Beneficium debet præferri, dec. 115. n. 1. & 5.
Quæ ſint iſtæ qualitates, ibid. & nu. ſeqq.
Quodſi, illo excluſo, minores habens qualitates prouiſus fuerit, indè conſtare dicitur de irrationabili iudicio Ordinarij, ibidem numer. 3.
Narrata in gratia probantur per Teſtes, per enunciatiuas, per denominationes, aliaſque etiam leuiores probationes, dec. 119. num. 7.
Non narratæ verò non ſunt iuſtificandæ, ibid. num. 10.
Probatur ex confeſſione Partis, deciſ. 643. num. 2. & 7.
Omnes relati dicuntur eſſe in referente, dec. 518. num. 5.
Plures à Statuto ſi requirantur, omnes debent concurrere, ita vt non ſufficiat adeſſe aliquas, vt ſit locus illius diſpoſitioni, deciſ. 543. numer. 9.
Probantur ex confeſſione Partis, deciſ. 206. numer. 6.
Ex enunciatiua Papæ emiſſa in conceſſione gratiæ, dec. 652. num. 9.
Rei niſi exprimatur per Teſtes, illius pretium probare non ſunt habiles, deciſ. 322. num. 2. & 3.
Relati, ſuprà verſ. *omnes*.
Requiſita ad conſecutionem Cappellaniæ, vel alterius Beneficij debent concurrere in præſentato de tempore præſentationis, deciſ. 54. numer. 5.
Teſtibus probantur, deciſ. 206. nu. 6.
Maximè, dum benè reddunt cauſam corũ ſcientiæ, dec. 654. num. 1.

QVANTITAS

Augumentum non recipit, neque diminutionem, dec. 679. num. 2. & 14.
Crediti probari poteſt etiam iuramento, vbi de illo conſtat in genere, dec. 284. num. 17. & 32. dec. 678. num. 4.
Quomodò probetur, dec. 430. n. 6.
Diuidua eſt, dec. 319. num. 3.
Ideò plures ad illam condemnati non tenẽtur inſolidum, ſed pro virili, ibid.
Domus de nouo ædificatæ probatur per Teſtes, dec. 352. num. 3.
Expenſarum, ſtante veriſimilitudine, aliiſque circumſtantijs, probari poterit petentis iuramẽto, dec. 678. n. 4.
Fructuum attenditur in taxatione congruæ, dec. 542. num. 2.
Quomodò probetur, vide *FRVCTVVM*.
Perceptorum à ſpoliatore ex quibus dicatur probata, dec. 571. nu. 2.
Valoris ad probationem habita per Teſtes, dicitur optima cauſa eorum ſcientiæ, deciſ. 575. num. 3. 14. & ſeq.
Patrimonij attendenda eſt in taxatione alimentorum, dec. 353. n. 7. & 8.

QVARTA

Decimalis Epiſcopo debetur, deciſ. 667. n. 1. & 6.
Amplia, quia Epiſcopus habet pro illa intentionem fundatam in diſpoſitione iuris cõmunis, ibid.
Etiam in vna ſpecie ſubrogata loco aliarũ, ibid. num. 3. & 5.
Taxanda eſt iuxta laudum à Partibus obſeruatum, ibid. num. 2.
Venit appellatione *Cenſus*, dec. 585. num. 4.

QVASI CONTRACTVS

Reſultat ex aditione hæreditatis inter hæredem, & creditores defuncti, deciſ. 348. n. 4. 8. & 13.

QVASI POSSESSIO

Acquiri non poteſt ſine ſcientia, & patientia primi poſſeſſoris, dec. 62. nu. 1. 14. & 15.
Excluditur autem hæc ſcientia, & patientia ex eo, quod poſſeſſor ſtatim habita notitia reclamauerit, ibid.
Acquiritur ex actibus factis Parte reclamante, & poſtmodùm obtemperante, deciſ. 421. numer. 2.
Vnico ex actu in incorporalibus, ibid. n. 1. deciſ. 233. num. 4. dec. 257. num. 13. deciſ. 206. num. 1. & 11. deciſ. 558. num. 1. deciſ. 637. num. 1. & 7.
Annuum redditum exigendi acquiritur ex ſolutione facta per poſſeſſorem ad effectum manutentionis, dec. 257. nu. 3. 12. & ſeqq.
Etiam vnica, ſuprà verſ. *acquiritur*.
Etiam facta per Procuratorem, dec. 266. nu. 2. & 12.
Moltò magis ex pluribus ſolutionibus, dec. 233. num. 4.
Vide *EXACTIO*.
Mutata non dicitur ex eo, quod mutatus ſit poſſeſſor bonorum oneri annui redditus ſubiectorum, dec. 234. nu. 6. dec. 257. nu. 4.
Probatur ex ordinibus factis per debitorem, dec. 257. num. 1. & 11.
Suffragatur ad effectum manutentionis, dec. 234. n. 1. dec. 266. num. 1. & 11. deciſ. 298. num. 1. & 8.
Transfertur per clauſulã *conſtituti* etiã ad effectum

ctum manutentionis, deciſ. 234. numer. 2. & 9.

Decimas exigendi etiam per annos 30. continuata laicis non ſuffragatur, deciſ. 584. num. 1. 5. & 6.

Eligendi Priorem, quam habent Monaci, non operatur, quod poſſint Abbatem cogere ad illius confirmationem, dec. 241. n. 1.

Declara, vt ibi num. 2.

An id habeat locum tàm in Priore Clauſtrali, quàm in Conuentuali, ibid.

Vide *ABBAS, CONFIRMATIO, PRIOR.*

Penſion exigēdi probatur ex pluribus locationibus factis de bonis, ex quibus illa debetur, deciſ. 567. num. 1. & ſeqq.

Ex vnica ſolutione, ſuprà verſ. *acquiritur.*

Tàm contra Beneficiatum ſoluentem, quàm etiam contra illius ſucceſſorem, deciſ. 637. num. 1. & 7.

Multò magis ex duabus ſolutionibus integris, dec. 576. n. 1. & ſeqq.

Amplia, quia præſumitur continuata vſq; ad tempus motæ litis, ibid.

Vide *PENSIO.*

Poſſeſſio legitimè adepta eſt præferenda anteriori, dec. 62. n. 13.

Præſentandi acquiritur per vnicam præſentationem, dec. 643. num. 3. & 9.

An ſuffragetur alijs non præſentantibus, qui non contradicunt, dum ab vno exercetur, dec. 639. nu. 5.

Iuſtificata ex quibus dicatur, deciſ. 643. numer. 4.

Probari non poteſt ex præſentationibus non effectuatis, dec. 700. num. 3. & ſeqq.

Releuat ab onere probandi deſcendentiam à fundatore iuriſpatronatus, deciſ. 639. n. 4.

Probata tribuit ius manutenibile, deciſ. 65. n. 2.

QVERELA

Criminis ardui porrecta per Maritũ contra Vxorem aperit illi iuſtam cauſam petendi ſeparationem thori, dec. 490. num. 1. & ſeq.

Furtum non probat, dec. 644. n. 7. & 11.

Etiam iuncta aſſertione iurata, & acclamatione, ibid.

Porrecta contra Vxorem quando præſumatur à Marito, quamuis appareat porrecta per alium, dec. 490. num. 3. & ſeqq.

QVIETANTIA

Generaliſſima cum liberatione perpetua eximit ab omnibus, quæ prætendi poſſent, dec. 582. n. 6.

QVIETANTIÆ

Fieri non ſolent ab Aduocatis pro honorarijs ſibi ſolutis, dec. 568. nu. 1.

Mariti de fructibus bonorum emptis ſub nomine Vxoris indicant eius nominis ſimulationem. dec. 499. nu. 1.

Plures ex cauſa dotis probant illius veram numerationem, dec. 651. nu. 5.

Tranſactionis cauſa factæ inter Partes non requirunt ſolemnitates in donationibus ſeruandas, dec. 536. num. 4.

QVINQVENNIVM

Minoris taciturnitas per quinquennium poſt cõpletam minoritatem inducit illius tacitam ratificationem alienationis nullitèr factæ, deciſ. 470. num. 13.

Limita, quatenùs minor poſſidens debeat ab alio conueniri, ibid.

Non ſufficit ad ratificandam donationem factam abſque decreto Iudicis, quia requiritur lapſus decem annorum inter præſentes, & 20. inter abſentes, ibid. num. 15.

QVORVM BONORVM

Remedium Auiæ competit pro conſequendis bonis ſibi delatis ex ſucceſſione neptis, dec. 100. num. 4. & 20.

Competit venientibus ab inteſtato pro conſequendis bonis, quæ defunctus poſſidebat tempore obitus, dec. 47. num. 1.

Datur contra poſſidentem pro hærede, vel poſſeſſore, ibid. num. 2. & 12.

Datur filijs, quando eorum portio eſt certa ratione quotæ, dec. 554. nu. 3.

Denegatur contra poſſidentem cum *titulo*, ibid.

Quando, & contra quos detur, deciſ. 32. num. 12. dec. 47. num. 2.

Retardari non poteſt exceptionibus requirentibus altiorem indaginem, deciſ. 47. numer. 2.

QVOTA

Augmentum recipit, & diminutionem, deciſ. 679. nu. 2. & 14.

Bonorum eſt legitima, dec. 469. la prima n. 2. & 9.

Ideò debetur in ipſis bonis, ibid.

Non attento, quod illorum valor auctus fuerit, vel diminutus, ibid.

Decimarum præſcribi non poteſt ſine quaſi poſſeſſione, dec. 733. nu. 1. 3. & ſeqq.

Diminutionem recipit, ſuprà verſ. *augmentum.*

Filijs competens quando eſt certa ratione quotæ, datur illis immiſſio ex interdicto *quorum bonorum*, dec. 554. num. 3.

QVOTÆ

Locique ratione legitima debet eſſe certa, deciſ. 628. num. 3.

Aliàs concedi non poteſt immiſſio, niſi citrà fructuum perceptionem, ibid. n. 4.

Vide *IMMISSIO, LEGITIMA.*

R

RARO'

Contingentia non conſiderantur in iure, ſed quæ eueniunt communitèr, dec. 667. num. 4.

RATIFICATIO, ſeù RATIHABITIO

Abſentis de ſtipulatione facta per Notarium illius nomine acquirit eidem ius irreuocabile, dec. 625. num. 8. & 9.

Æquiparatur mandato, deciſ. 460. num. 4. deciſ. 582. num. 5.

Itaut actus ſubſtineatur, ac ſi factus fuiſſet ab habente mandatum legitimum, dec. 582. num. 5.

Etiamſi mandatum ſpeciale requireretur, dec. 537. nu. 7. 12. & ſeqq.

Cadere non poteſt quoad ignorata, deciſ. 299. num. 5.

Confeſſionis factæ per Procuratorem operatur, quod illa præiudicet Principali, deciſ. 538. n. 2. & 13.

Fieri

Fieri non poteſt per eum, qui actum facere non poſſet, dec.424.num.10.
Non poteſt, niſi infrà tempus, intrà quod fieri potuiſſet actus ratificandus, dec.685. nu. 5.10.& ſeqq.
Geſtorum per Procuratorem deducitur ex eo, quod cum illo Principalis comparuerit in Iudicio,dec.108.num.3.
Inducta ex quibus dicatur, dec.464. num. 4.
Inſtrumenti reſultat ex eo, quod illius vigore fuerit actum in iudicio, dec.625.num.1. & 11.
Ex illius productione, ibid. n.2.
Ex illius vſu iudiciali, ibid.
Ex receptione pecuniarum illius vigore ſolutarum, ibid. n.3.
Iurium non reſultat ex illorum productione facta cum clauſula *per compulſum*, dec. 165. nu. 9.& 17.
Vide *PRODVCTIO.*
Minoris quãdo reſultet ex taciturnitate per quinquennium, vide *QVINQVENNIVM.*
Nomine vnius facta non extenditur ad nomen alterius,dec.424.n.9.
Notitiam requirit omnium contentorum in actu ratificando, deciſ. 8. num. 4. deciſ. 299.num. 5. & 8.
Amplia, vt non ſufficiat notitia ſimplex, & generalis, dec.8.num.4.
Requiritur namquè, quod ratificanti legatur, & notificetur actus, qui ratificatur, cum omnibus in eo contentis,ibid.
Principalis conualidat omnia geſta per Procuratorem, dec.328.num.5.
Pupilli poſt pubertatem non ſuffragatur ad ſuſtinendum Iudicium in prima inſtantia factũ in Curia per eius Procuratorem non legitimum, niſi concurrat ſcientia omnium geſtorum,dec 685.n.4.
Reſignationis ex quibus deducatur, deciſ. 299.numer.3.
Retrotrahi non poteſt, deciſ. 685. num. 5. 10. & ſeqq.
Supplet conſenſum ratificantis requiſitum in actu, qui ratificatur, deciſ. 432. nu. 6.

RATIO

Agnationis conſeruandæ, vide *AGNATIO.*
Diuerſitatis debet eſſe clara, vt eadem diſpoſitio diuerſo iure determinetur, dec.457.nu.5.
Generalis Statuti reſtringitur ex mente Statuentium ad caſum expreſſum, deciſ. 543. numer. 7.
Valoris bona dicitur reddita per Teſtes ex quantitate fructuum, dec.575.nu.3.14.& 15.
Talis reddi debet, quæ æquiualeat communi eſtimationi, dec.510.n.4.

RATIONIS REDDITIO

Ab *Adminiſtratore* fieri debet, deciſ. 442. num.1. & 6.
ab *Executore* Teſtamentario debetur, ibid.
Niſi Teſtator dediſſet illi liberam facultatem diſponendi ad eius libitum, quia tunc cenſeretur liberatus, ibid.num.2.
Fieri poteſt abſque libro, & inuentario, deciſ. 97.num.5.& 12.
Declara, vt ibi num.6.
Sicut non poteſt cum inuentario inualido, ita ad illam inuentarium validum eſt ſufficiẽs, ibidem num. 12.
Semel facta ampliùs fieri non debet, ibid. nu.7.& dec.582.num.4.
Maximè, dum fuit reportata finalis quietantia, dec.582. nu.4.
Declara, vt in dec.97. num.8.
Limita, quando non fuit reddita ſufficientèr,dec.442.nu.5.& 7.
Dummodò de hoc conſtet in actis, ibid.
à *Tutore* fieri debet, dec.442.nu.3.
Amplia, etiamſi Teſtator liberationem illi legaſſet, nam legatum foret interpretandum de ratione exacta, & ſcrupuloſa,non autem de iuridica, ibid. num.5. & 7.
Reliqua vide in verb. *LIBERATIO.*

RECEPTANTES

Bannitos puniuntur ex Conſtitutione Sixti V. dec.418. nu.7.
Amplia, vt illius diſpoſitio procedat etiam in Bannitis contumacialibus, ibid.

RECEPTIO

Pecuniarum vigore Inſtrumenti debitarum illius ratificationem importat, deciſ. 625. numer.3.
Solutionis cum clauſula *ſine præiudicio*, operatur, quod recipiens ſibi non præiudicet quoad ſummam verè debitam, deciſ. 129. numer.3. & 9.
Præſeruat recipienti ius petendi reſiduum, ibid. num.4.& 9.

RECOGNITIO

Adminiculum faciunt ſcripturæ, quamuis earum deficiat recognitio, dec.7. nu.7. & 12.
Antiqua ſcripturæ exiſtentis in Archiuio vltrà centum annos non eſt neceſſaria, deciſ. 581. num.6.
per *Comparationem* fieri debet à Peritis in arte, dec.444.num.7.& ſeqq.
Quomodò autem debeant procedere, ibidem.
Facta ab aliquibus non præiudicat alijs, qui non recognouerunt, dec.269.nu.11.
Fieri poteſt quandocumque opponitur, de ſtylo Rotæ, dec.596. nu.2.
Formitèr facta quando dicatur, itaut de ea opponi ampliùs non poſſit, deciſ. 576. numer. 11.
Legitima operatur, quod ſcriptura ſic recognita probet contra ſcribentem, vel ſubſcribentem, dec.493. nu.2.
Neceſſaria non eſt, quando de illa non opponitur, dec.377. nu.4.
Et adhuc ſcriptura probat, ibid.
Omiſſa in prima inſtantia, fieri poteſt etiam in ſecunda, & in Curia, vbi opponitur de illa, deciſ.494. nu.8.
per *Similitudinem* non releuat, vt ex ſcriptura ſic recognita fieri poſsit comparatio ad aliam controuerſam, dec.604. nu.3.
per *Teſtes* habentes notam manum ſufficit de ſtylo Curiæ, dec.436.num.12.dec.724.nu.2.8. 12. & ſeqq.
Maximè iunctis adminiculis,quo caſu probat etiam de iure, dec.436.nu.12.dec.724.n.3. 9.& ſeqq.
Quamuis agatur de ſcriptura priuata, deciſ. 724. nu.3.9.& ſeqq.

Digitized by Google

RECOGNITIONIS.

Defectus non attenditur, quando non fuit oppoſitus, dec.377.nu.6.

Negatiua, quod non ſit legitimè facta, debet probari, aliàs non attenditur, deciſ. 670. numer. 8.

Scripturarum mateeriam qui tractent, deciſ. 724. num. 14.

RECONCILIATIO

Coniugum non impedit ſeparationem thori petitam ex cauſis poſtmodùm ſuperuenientis, deciſ. 476. la 2. num.4.

RECTOR

Beneficij facit fructus ſuos, deciſ. 542. numer. 5.

Collegij ſubſcribēs litteras patentes probat, quod quis in eodem Collegio ſtuduerit, deciſ. 186. num.1.& 7.

Poſſidens dicitur poſsidere nomine Eccleſiæ, dec. 41. nu.2.

RECVRRENS AD IVDICES LAICOS

Citari ſe impediens habetur pro citato, dec.366. nu.4. & 12.

Excommunicatus eſt, quatenùs recurrat in Cauſa Eccleſiaſtica, dec.107. nu.4.

Limita, vbi non conſtat recurſum fuiſſe habitum ab eo, contra quem allegatur excommunicatio, ibid. nu.5.

Intimationis executionem impediens habetur pro intimato, dec.366.nu.3.

Procurator præiudicat Principali, & cauſat attentata, dum Principalis huiuſmodi actibus conſenſum præſtitit, dec. 537.nu.6.

RECVRSVS AD IVDICES LAICOS

Materia per quos tractetur, deciſ. 107. numer. 11.

Præſumuntur regularitèr habiti ab eo, de cuius intereſſe agitur, ibid.num.6.& 10. dec.364.n.7. dec.366.nu.5.& 10.

Limita, ſi plures habeant intereſſe, & conſtet recurſum fuiſſe habitum ab vno tantùm, non autem ab omnibus, deciſ. 107. nu. 7.

Limita, quando neſcitur à quo fuerint habiti recurſus, tunc enim præſumptio iſta, vel ceſsat, vel ſaltem redditur turbida, ibid. num. 8.

Probatur ex atteſtatione Notarij, qui deponat, ſe fuiſſe impeditum facere actum, iunctis adminiculis, dec.366.nu.6.

Ex probationibus, quæ aliàs non admitterentur, ob materiæ difficultatem, ibidem num.7.

Per Teſtes nullitèr examinatos, deciſ. 364. num. 8.

RECVSATIO

Iudicis fieri poteſt ex cauſis ſuperuenientibus, dec.593. nu. 14.

In reliquis vide *IVDEX*.

Notarij, vide *NOTARIVS*.

REDIMENDI

Ius cedi poteſt, dec.282. nu.2.

REDDITIO RATIONIS

Vide *RATIONIS REDDITIO*.

REDDITVS

Annui, vide *PRAESTATIO*.

Bonorum inſeruire debent pro illorum Domino priùs, quàm pro alijs, deciſ. 542. nu.2.

REDVCTIO

Moneta imminens operatur, quod in illa ſolutio fieri non valeat, dec.129.nu.8.

REFERENS

Ineſt relato, dec.301. nu.3.

Cū omnibus ſuis qualitatibus, dec.528.n.5.

Non probat ſine relato, dec.632.nu.5.

REGVLA

Contraria firmatur per exceptionem, deciſ. 406. num.11.

Iuris quæſiti non tollendi nunquam cenſetur per Papam derogata in quolibet iure etiam minimo, & quomodolibèt competenti ex defectu voluntatis Summi Pontificis, deciſ.81. nu.4. & 12.

Limita, quatenùs de ea fieret ſpecifica mentio, dec.296.nu.11.

Impetrantibus quando obſtet, deciſ. 116. num. 22.

Obſtare non poteſt, vbi gratia eſt munita clauſula ſublata, quæ illius derogationem importat, dec.296.nu.12.

Vel quando aliundè conſtat, quod Papa voluerit illi derogare, ibid. nu.13.

Octaua non tollit ius optandi, dum Beneficium non vacauit in menſe reſeruato, dec.459. n.4. & 9.

Vnionum reuocatoria, vide *VNIO*.

REGVLARIS

Beneficij qualitas, vide *BENEFICIVM*.

Eccleſia remanet, quamuis in ea Monaci reperti non fuerint, ſi non actu, ſaltem habitu, quod ſufficit pro retentione omnium iurium illius, dec.930. nu.5. 10.& ſeqq.

Eccleſia bona vt validè alienentur, quæ ſolemnitates requirantur, dec.301. nu.15.

Iuriſdictio ſuppreſſa in concernētibus Curā Animarum ſpectat ad Epiſcopum vti Parochum, non autem ad Eccleſiam, cui facta eſt vnio, dec.693.nu.1.

Quamuis Eccleſia, cui facta eſt vnio, foret exempta, ibid. nu.2.10.& ſeqq.

Parochialis concurſum non requirit, dec.290.n.8. 20.& ſeqq.

Quod ſit, ſtatur aſſertioni Summi Pontificis, ibid. nu.9.

REGVLARES

Denunciare debent Diœceſano quidquid corrigendum agnouerint in Eccleſijs, in quibus Curam Animarum mediantibus Vicarijs perpetuis exercent, non autem ipſi correctioni manum apponere poſſunt, deciſ. 693. n. 3. & ſeqq.

Promoti ad Epiſcopatum amittunt omnia Beneficia, ſi quæ habent, dec.212. nu.17.

Ac efficiuntur incapaces alia conſequendi, ibid.

REINTEGRATIO

Competit poſſidenti ciuilitèr ad recuperandam poſſeſſionem naturalem ab alio occupatam, dec.363.nu. 3.& ſeqq.

Contraria eſt remedio manutentionis, ibid. nu.2.

Cumulari non poteſt cum manutentione, ibidem.

Datur ad recuperandum bona dimiſſa per tranſactionem, ſtante illius læſione, deciſ. 220. num.7.

REI-

Digitized by Google

REITERATIO
Actuum ſæuitiæ præbet iuſtam cauſam ſeparationis thori, dec.610. nu.4.
RELATIO
Curſoris probat executionem citationis in domo citati, dec.561.nu.4.
Examinatorum an recipiat appellationem, vide *EXAMINATORVM*.
Fieri debet ad immediatè præcedentia, dec.358. num.4. & ſeqq. dec.456. nu.6.
Ad proxima, dec.456. nu.6.
Generalium verborum fit ad omnia præcedentia, dec.296. nu.10.
Operatur, quod referens ſit in relato, vide *REFERENS*.
Periti, vide *PERITVS*.
RELATVM
Attenditur potiùs, quàm referens, deciſ. 606. num.7.
Eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus, ibid.
RELIGIO
Antiquior moderniori præcedit, dec.392. n.3. & 8.
Limita, vt ibi num.9.
Quod ſit, probatur ex tempore illius erectionis, & confirmationis, ibid.nu.4.
Per Teſtes, ibid.nu.5.
Hieroſolymitana ætatem annorum 18. requirit in profitente, dec.552.nu.9.
Nobilitatem requirit in eo, qui profeſſionem debet emittere, dec.561.n.7.dec.654.n.7.
Amplia, vt non ſufficiat nobilitas localis, cùm requiratur vniuerſalis, ibid.
Limita in Cappellanis eiuſdem Religionis, quos non requiritur eſſe nobiles, cùm ſufficiat non eſſe natos ex infima plebe, dec. 654.n.8.
RELIGIOSI
Teſtes eſſe poſſunt de licentia eorum Superioris, dec.648. nu.17. & 23.
Amplia, vt ibid.
Plurimam merentur fidem, dec.610.n.1.
REMEDIVM
L. diffamari, C. de ingen. manum. non datur, niſi poſſidenti, dec.708. nu.2.
Vide *DIFFAMATVS*.
L. fin. C. de ed. D. Adr. toll., vide *LEGES*.
Quorum bonorum, vide, *QVORVM BONORVM*.
Reſciſſorium non requiritur aduerſùs contractū, in quo adeſt læſio enormiſſima, cùm ſit ipſo iure nullus, dec.49.nu.14.
Saluiani, vide *SALVIANVM*.
REMISSIO
Debiti an cenſeatur intenta per promittentē, vel obligatio de proprio, dec.480. nu.4.
Idem eſt, quod donatio, deciſ.536.nu.2. dec.582. num.7.10. & ſeqq.
Ideò Procurator habens facultatem remittendi poteſt etiam donare, ibid.
REMISSORIA
Attentanti, de cuius attentatis conſtat ex deciſionibus, & ſententijs in Cauſa prolatis, denegatur, deciſ.83.nu.1.& 14.
Præſumitur namque calumnioſè petita ad effugiendam Cauſæ expeditionem, & ad ſe confouendum in attentatis, ibid.nu.2.& 15.& dec.122. nu.2. & 5.
Limita, ſi concurrat fumus pro excuſatione attentatorum, per quem calumnia euitatur, dec.122. num.3. & 6.
Ex quibus deducatur iſte fumus, ibidem num.4.
Limita, quando materia articulata tendit ad euitandum attentata, dec.224.nu.3.
Vt ſi offeratur probandum, quod executio ſit facta antè præſentatam inhibitionem, ibid.
Limita, quando fuit data ad probandum attentata, quia tunc, ad ſeruandum æqualitatem datur etiam alteri Parti pro illis excludendis, ibid. num.4.
Audientijs in vltimis petita præſumitur calumnioſè, & ad euitandam expeditionem Cauſæ, ideò denegatur, dec.83.nu.4.& 16.
Beneficialibus in Cauſis non conceditur ſine fumo, dec.299. nu.1. & 7.
Nec niſi appoſito ſequeſtro de ſtylo Rotæ, dum petens illam poſſidet, dec.175. nu.5.9.& ſeqq. dec.252. nu.14.
Ac facta obligatione de ſtando vnica ſententiæ, dec.252.nu.4.& 14.
Quæ tamen obligatio non eſt neceſſaria, quando Cauſa reperitur commiſſa cum clauſula *appellatione remota*, ibidem numer.6. & ſeqq.
Commendatur ſtylus præfatus, allegata illius ratione, ibid.
Quæ autem dicatur ad hunc effectum Cauſa Beneficialis, vide *CAVSA*.
Calumnia non de facili in Rota admittitur pro deneganda remiſſoria, dec.73. nu.5.
Oritur ad hunc effectum ex inueriſimilitudine materiæ articulatæ, dec.42.nu.3.
Conceditur, quando materia articulata eſt releuans, dec.175.nu.1. dec.252.n.1. dec.708. n.1. & 6.
Tàm in prophanis, quàm in Beneficialibus, dec.708. nu.1.& 6.
Amplia, quia ſufficit releuantia vnius articuli, vt remiſſoria concedatur in omnibus, dec.34.nu.4.dec.45.nu.4. dec.175.n.2.dec.433. nu.2. & 5.
Maximè in prophanis, dec.182. n.2.
Procedit concluſio, quatenùs articulus releuans ſit ſufficiens ad victoriam Cauſæ, deciſ. 45. nu.3.
Pro repetendis Teſtibus nullitèr examinatis, dec.712.nu.1.
Faciliùs, quando Cauſa fuit commiſſa cum clauſula *appellatione remota*, deciſ. 620. numer. 1.
Concedi quando poſſit in Cauſa commiſſa cum clauſula *ſine præiudicio litterarum Apoſtolicarum*, dec.708. nu.5.
Quando ſoleat cum, vel ſine diſputatione dubij, dec.42. nu.8.& 9.
Conceſſa non ſunt expectandæ probationes, quando illæ apparent irreleuantes, deciſ. 584. numer. 4.
Deciſionum ad euertenda fundamenta denegatur, dec.83.nu.3.& 15.
Denegatur ex iuſtis cauſis, deciſ. 529. numer. 5.
Referuntur cauſæ, deciſ. 42. numer. 10. & ſeqq.

Ad probandum id, quod probandum foret ex ſcripturis, deciſ. 122. numer. 1. deciſ. 275. nu m. 4.

Quando articuli ſunt irreleuantes, deciſ. 42. num. 1. & 6. dec. 83. num. 5. & 13. dec. 299. nu. 2. dec. 320. nu. 1. 6. & ſeq.

Ex quibus deducatur huiuſmodi irreleuantia, deciſ. 320. nu. 2.

Quando articuli ſunt calumnioſi, deciſ. 42. nu. 1. & 6.

Dilationem ad mendicandam quando ſuſpicatur petita, præfigendus eſt petenti breuis terminus ad illam expediendam, dec. 175. nu. 7.

Expeditionem Cauſæ ad impediendam ſi petatur, debet denegari, dec. 224. nu. 16.

Limita, quatenùs detur fumus veritatis materiæ articulatæ, ibid.

Fumus in Cauſis Beneficialibus pro obtinenda remiſſoria deducitur ex depoſitionibus Teſtium aliquem defectum patientium, dec. 175. num. 4.

Operatur, vt remiſſoria difficiliùs poſſit denegari, dec. 224. nu. 16.

Inſtantia in qualibet conceditur, vbi Cauſa eſt prophana, infrà verſ. *Prophana*.

In vltima datur, quando materia eſt releuans, quamuis Cauſa ſit Beneficialis, dec. 620. nu. 1. & 7.

Obiectiua in materia datur, quando articuli continent ius producentis, dec. 603. n. 4.

Obligationis Cameralis ad retardandam executionem præſumitur calumnioſè petita, deciſ. 73. num. 4. & 9.

Pluries conceditur ex iuſtis cauſis, deciſ. 529. numer. 5.

Prophana in Cauſa conceditur in quacumque inſtantia, concurrente releuantia articulorũ, dec. 34. nu. 1. & 5. dec. 73. nu. 1. & 5. dec. 435. n. 1. & 5. dec. 525. num. 1. 2. & 6. deciſ. 528. num. 2. & 11. deciſ. 603. num. 2. & 7. deciſ. 712. num. 2. 3. & 11.

Etiam ſine fumo, dec. 73. nu. 1. & 8. dec. 224. num. 2. & 17. dec. 435. num. 1. & 5. deciſ. 525. num. 1. 2. & 11. dec. 603. num. 2. & 7. dec. 712. num. 2. 3. & 11.

Secunda conceditur ex iuſta cauſa, dec. 163. nu. 3. & ſeqq.

Quæ dicatur iuſta cauſa, ibid.

Conceditur, quando articuli ſunt noui, dec. 280. num. 4. & 9.

Conceditur, quando articuli exhibiti meliùs materiam ſpecificant, ibid.

Quamuis aliàs fuerint examinati Teſtes ſuper eadem materia, ibid.

Conceditur, quando fuit conceſſa etiam alteri Parti, ad ſeruandam æqualitatem in iudicio, ibid. nu. 6.

Denegatur regularitèr ad euitandam ſuſpicionem calumniæ, ibid. nu. 1. & 5. & dec. 529. num. 2.

Maximè ſuper ijſdem articulis, dec. 529. n. 1. & 4.

Amplia, vt ibidem.

Denegatur ex alijs cauſis, de quibus ibidem.

Quando poſſit ex iuſta cauſa concedi, vel denegari, dec. 163. nu. 3. & ſeqq.

Tertia difficiliùs conceditur, deciſ. 529. nu. 3. & ſeqq.

Teſtes ad reprobandos non datur, deciſ. 224. num. 6.

Declara, vt ibid. num. 7.

Vnionis in Cauſa conceditur ad probandum immemorabilem, quæ dicitur materia releuans, dec. 175. nu. 3.

Vni Parti paſſim conceditur à Rota, & alteri immiſſio, dec. 620. nu. 6.

REMISSORIÆ

Decimarum Cauſa ad effectum remiſſoriæ dicitur prophana, dec. 525. nu. 1. 2. & 6.

Forma ſeruanda eſt in examine, aliàs illud dicitur nullum, dec. 350. nu. 3.

Iudex recuſari non poteſt ab eo, cuius Procurator inſtetit illum deputari, deciſ. 550. num. 1. & 4.

Limita, vt ibi num. 5.

Iuriſpatronatus Cauſa ad effectum remiſſoriæ prophana reputatur, deciſ. 252. numer. 9. & 18.

Limita, ſi iuſpatronatus deducitur incidentèr, & lis ſit inter præſentatos, tunc enim Cauſa reputatur Beneficialis, ibidem numer. 10.

Materiam qui tractent, dec. 42. nu. 7.

Tenor inſerendus non eſt in citatione, quando Pars illius notitiam habuit aliundè, dec. 681. num. 6. & 8.

Vnionis Cauſa ad effectum remiſſoriæ dicitur prophana, dec. 224. nu. 1.

REMOTIOR

Dilectus præſumitur minùs, quàm proximior, dec. 15. nu. 2.

RENOVATIO

Emphyteuſis, ſeù *Inueſtitura*, vide *EMPHYTEVSIS*.

RENVNCIATIO

Alimentorum facta à filio Patrem non iuuat tanquàm enormiſſimè læſiua, deciſ. 109. numer. 2.

Ideò aduersùs illam competit filio reſtitutio in integrum, ibid.

Fideicommiſſi deduci non poteſt ex tranſactione facta in approbationem laudi lati ſuper diuiſione, dec. 82. la 1. nu. 4.

Nec ex renunciatione cuiuſcumque iuris competentis, vel competituri, ibidem num. 5. & 15.

Intelligitur namque de iure competente, vel competituro ex cauſa de præſenti, non autem de futuro, ibid.

Reſultat ex diuiſione concepta cum clauſulis ampliſſimis, deciſ. 220. numer. 6. 11. & ſeqq.

Hæreditatis quomodò differat ab illius repudiatione, dec. 357. nu. 11.

Iuris tui non præſumitur, deciſ. 357. numer. 2.

Legitimæ debet eſſe expreſſa, deciſ. 289. nu. 7. & 8. 18. & ſeqq.

Et ſpecialis, dec. 203. nu. 6.

Reſultare non dicitur ex ſola acquieſcentia, dec. 289. nu. 7. 8. 18. & ſeqq.

Litis illam extinguit, dec. 381. nu. 10.

Mulieris facta de pluribus hæreditatibus pro

patria

parua ſumma dicitur læſiua, deciſ. 205. numer. 6.
Procuratoris ſine ſpecialiſſimo mandato non præiudicat Principali, dec. 558. nu. 4.
Relictorum in Teſtamento non tenet, niſi renuncians ſciat, quid ſibi relictum fuerit, ne aliàs ob ignorantiam lædatur, deciſ. 431. nu. 3.
Limita, dum conſtat, quod renuncians eorum ſcientiã aliundè habuerit, ibid. n. 4. & 21.
Quæ ſcientia ad hunc effectum reſultat ex productione, vel mentione Teſtamenti aliàs facta per renunciantem, ibidem nu. 5.
Reſponſionis ad poſitiones petitæ ex quibus deducatur, vide *POSITIONES*.
Teſtium repetitioni fieri non poteſt per Procuratorem in præiudicium Principalis, deciſ. 281. num. 10. & 18.
Vxoris de pluribus hæreditatibus per Maritum promiſſa operatur, quod Maritus pro conſequenda dote agere non poſſit, niſi præſtita cautione, dec. 25. nu. 1. & 5.
Vide *MARITVS*.

RENVNCIATIONIS

Beneficiorum materia per quos tractetur, dec. 290. num. 15.

REPETITIO

Iurium facta in termino citationis *ad dicendum contra* æquiualet illorum productioni, dec. 217. num. 7.
Proteſtationis fieri debet in omnibus actibus, aliàs cenſetur ab ea receſſum, dec. 512. nu. 4. & 9.
Qualitatis, vide *QVALITAS*.
Teſtium nullitèr examinatorum petita debet cõcedi, & ad hunc effectum datur remiſſoria, dec. 712. nu. 1.
Facta cum interrogatorijs in Rota fidem meretur, dec. 621. nu. 13.
Renunciari non poteſt per Procuratorem in præiudiciũ Principalis, dec. 281. n. 10. & 18.
Maximè, dum non fuit facta declaratio, quod illi habeantur pro ritè, & rectè examinatis, ibid.

REPRÆSENTATIO

Suffragatur nepoti ad ſuccedendum ſimul cum Patruo in hæreditate alterius Patrui præmortui, dec. 357. nu. 1.

REPROBATIO

Examinatorum eſt exprimenda Summo Pontifici, nam aliàs gratia reſignationis dicitur ſubreptitia, dec. 287. nu. 9. & ſeq.
Teſtium vt fiat, non conceditur remiſſoria, deciſ. 224. nu. 6.
Declara, vt ibid. nu. 7.

REPVDIATIO HÆREDITATIS

Differt à renunciatione, dec. 357. nu. 11.
In quo, ibid.
Fieri an poſſit in præiudicium creditorum, ibid.
Hæreditariam qualitatem non tollit in eo, qui ſemel fuit hæres, dec. 535. nu. 4. dec. 574. nu. 10. 12. & ſeqq.
Inducitur ex declaratione facta per verba diſpoſitiua *ſe non eſſe, nec velle eſſe hæredem*, deciſ. 357. num. 2.
Ex verbis diſpoſitiuè prolatis, & quæ illam important de neceſſitate, ibid. nu. 4.
Præſumi non debet, ibidem num. 2. vbi de ratione.
Requirit verba diſpoſitiuè prolata, & quæ illam importent de neceſſitate, deciſ. 535. numer. 6.
Reſultare an dicatur ex reſponſione conditionali ad interrogationem, an ſit, vel velit eſſe hæres, dec. 357. num. 1. 6. & ſeqq.
Non dicitur ex verbis *nolo adire*, ibidem num. 4.
Nec ex aditione conditionali, quatenùs aliquid adſit in hæreditate, deciſ. 429. numer. 4.
Nec ex verbis ſuſpenſiuè prolatis, ſcilicèt, ſe velle eſſe hæredem, quatenùs adſint bona, dec. 535. nu. 5.
Ea enim important tantummodò animum repudiandi, quatenùs bona non adſint, non autem repudiationem ipſam, ibidem numer. 5.
Quando dicatur ex reſponſione ad interrogationem *an ſit, vel velit eſſe hæres*, ibidem numer. 7.

REPLICATIO

Exceptionem turbidam reddens operatur, quod, ea reiecta, poſſit immiſſio concedi, deciſ. 634. num. 3.

REQVISITA

Beneficium ad conſequendum debent concurrere in præſentato de tempore præſentationis, dec. 54. nu. 3.
Caſtrenſis, vide *DOCTORES, INTERESSE*.
L. fin. C. de edicto D. Adrian. tollen. vide *IMMISSIO*.
Saluiani, vide *SALVIANVM*.
Spolij, vide *SPOLIVM*.

RESCISSIO

Neceſſaria non eſt in contractu enormiſſimè læſiuo, qui dicitur nullus ipſo iure, deciſ. 49. num. 14.
Tranſactionis conceditur ex capite læſionis, deciſ. 205. num. 3. & 9. dec. 220. nu. 2. dec. 354. nu. 2. 9. & ſeqq.

RESCRIPTVM

Comprehendit Tertium venientem ad Cauſam, licèt contra certas perſonas nominatim conceptum ſit, dec. 231. nu. 3.
Directum Ordinario duplicis Diœceſis, intelligitur tanquàm Ordinario illius Diœceſis, cui ſubſunt Oratores, dec. 16. nu. 4.
Præſentatum quod fuerit, probari poteſt etiam per Teſtes, dec. 496. nu. 3.
Subreptitium quando dicatur ob non factam mẽtionem litis pendentiæ, dec. 124. nu. 4.

RESERVATIO

Beneplaciti Apoſtolici, vide *BENEPLACITVM APOSTOLICVM*.
Decreti in emptione officij quid operetur, deciſ. 544. nu. 5. 9. & ſeqq.
Iurium contraria facto non attenditur, dec. 450. num. 5.
Nihil noui tribuit, dec. 720. nu. 9. dec. 738. num. 6.
Nil operatur quoad iura iam extincta, dec. 72. nu. 6. & 12.
Non inducit litis pendentiam quoad iura reſeruata, ſed indicat tantummodò mentem reſeruantis, quod velit illis vti in futurum, dec. 487. nu. 5.

Pre-

Præſeruat tantummodò ius competens, dec.720.nu.9. dec.728.nu.6.

RESERVATIO IN BENEFICIALIBVS

Alternatiuam, qua aliàs Epiſcopus gauderet, ceſſare facit, deciſ.557. num.5. deciſ.652.num.2. & 12.

Apoſtolica non derogat conſuetudini conferendi Beneficia certo generi Perſonarum, dec.407. nu.3. & ſeqq.

Ideò Perſonis de illo genere debentur, quamuis vacauerint in menſe reſeruato, dec. 495. num.4.

Non comprehendit Beneficia iuriſpatronatus laicorum, quamuis in menſe reſeruato vacauerint, dec.189.num.2.& 7.dec.683.nu.1. 11. & ſeqq.

Clara requiritur ad concedendam immiſſionem gratioſè ſubrogato, dec.29.nu.11.

Iuriſpatronatus laicorum ex ſolo fumo turbida non redditur, ibid. nu.8.

Limita, quando illius fundationis Inſtrumentum exhibetur, dec.189.nu.3.

Maximè concurrentibus præſentationibus, ibid.

Quæ turbiditas ſufficit ad impediendam immiſſionem gratioſè ſubrogato, ibid.

Iuſtificanda eſt per allegantem, deciſ. 232. numer. 8.

Quamuis conſiſtat in negatiua, ibid. & dec. 251.nu.7.

Menſis operatur, quod Beneficij collatio facta per Ordinarium cum poſſeſſione ſubſecuta nullius ſit roboris, dec.589. nu.5.

Operatur, quod gratia obtenta de Beneficio ſic vacante ſit exequenda, docto per Prouiſum de ſuo Clericatu, & de poſſeſſione defuncti tempore obitus, deciſ. 242. numer.1. & 13.

Probata quando dicatur, dec.29. nu.3.& 10. dec. 609.nu.1. & 10.

Probatur per confeſſionem Partis in eius gratia emiſſam, dec.852. nu 1.

Ex eo, quod defunctus obierit in menſe reſeruato præſertim fixo, dec.328.nu.3.

RESERVATIONIS

Familiaritas Cardinalis ad effectum reſeruationis quomodò probetur, vide *FAMILIARITAS CARDINALIS*.

RESERVATIONES

Indulto remouentur, deciſ. 204. numer. 1. 4. & ſeqq.

Optionis ius impediunt, dec.190.nu.2.

RESIDENTIA

Diſtributiones quotidianas lucrari non poteſt Beneficiatus ſine reſidentia, dec.671. num.4.9. & ſeqq.

Limita, quatenùs Beneficiatus abſit ex iuſta cauſa, dec.726.nu.1.& 5.

Maximè concurrente licentia Ordinarij, ibid.nu.2.& 7.

Amplia, quamuis licentia ſit reſtricta ad certum tempus præfixum, quia cenſetur confirmata, dum Ordinarius, illo elapſo, non reuocauit Beneficiatum ad reſidentiam, ibidem num.4.

Iuſta autem cauſa ad hunc effectum dicitur defenſio iurium Eccleſiæ, ibid. nu.3.

E' conuerſo talis non dicitur cauſa ſtudij, dec.671.num.9. & ſeqq.

Excuſatur ex iuſta cauſa, deciſ. 726. numer. 1. & 5.

Prima iniuſtè impedita perindè habetur, ac ſi eſſet facta, dec.227. num.1.3.& ſeqq.

Itaut impeditus ad illam, ampliùs non teneatur, ibid.

Concurrente præſertim proteſtatione impedimenti præſtiti, ibid. num.2.

RESIDENTIAM

Appellatio datur aduersùs prouiſionem Beneficij factam ab Ordinario ob non reſidentiam Titularis, dec.138. nu.2.

Declara, vt ibidem nu.3. 7. & 11.

Non datur à mandato de reſidendo, deciſ. 149. nu.2.

Procedit, quando eſt certum, quod Rector teneatur ad reſidentiam, non autem, quando controuertitur ſtatus Beneficij, an ſit reſidentiale, nec ne, ibid. nu.3.

Item non procedit, quando allegatur rationabilis cauſa in excuſationem reſidentiæ, ibid. num. 5.

Eoque magis datur, quando mandatum fuit conceſſum præuia cognitione cauſæ, & conteſtatione litis, ibid.nu.6.

Beneficia requirere non præſumuntur, deciſ.13. num.8.& 11.

RESIGNATIO BENEFICII

Conſumitur per prouiſionem ſubſecutam, deciſ. 232. nu. 9.

Facta ad fauorem certæ perſonæ, & per Superiorem admiſſa priuat Reſignantem tàm ciuili, quàm naturali poſſeſſione, deciſ. 8. numer. 2.

Amplia, vt ibi nu.3. & 4.

Impedit illius vacationem per obitum Reſignantis, dec.232.num.7.9.& 15. dec.290.num.16.& ſeq.

Iuſpatronatus probat, quatenùs ſit concepta cum clauſula *verificato iurepatronatus*, & effectum habuerit, dec.269. nu.6.

Nulla non priuat Reſignantem ſua poſſeſſione, nec illam transfert in Reſignatarium, deciſ. 3. num.6.

Papa ſolius in manibus fieri poteſt, dec.290. n. 2. 18.& ſeq.

Itaut facta in manibus alterius non valeat, ibidem.

per *Procuratorem*, cuius facultas erat conſumpta, fieri non valet, dec.287.nu.4.

Ratificata quando dicatur, deciſ.299. numer.2.& ſeq.

Subreptitia dicitur ex eo, quod non fuerit narratũ, Reſignatarium fuiſſe reprobatum per Examinatores, dec.287. nu.8.& ſeq.

Subſtineri non poteſt, dum fuit concepta ſub narratiua, quod Reſignans aliundè habeat, ex quo viuere poſſit, non iuſtificata hac conditione, dec. 262. nu.2.6. & ſeq.

Amplia, quia hæc conditio non probatur ex depoſitione Teſtis de ſuo iudicio, vel per publicam vocem, & famam, ibid.

Suffragari non poteſt pro nouà gratia, vel pro diuerſa

diuerſa ſupplicatione ſine nouo conſenſu, dec.287. nu.6. &,18.
Valida an ſit, nec ne dum dubitatur, non eſt priuandus poſſeſſor ſua poſſeſſione, deciſ.287. nu.3. 9. & ſeqq. vbi de materia.
An ſit,necne quærere non oportet,quando apparet, Reſignantem non fuiſſe legitimum poſſeſſorem, dec.290. nu.11.

RESIGNATIONIS

Beneficiorum materiam qui tractent, deciſ. 290. num.15.

RESIGNANS

Amittit quamcumque poſſeſſionem tàm ciuilẽ, quàm naturalem, admiſſa reſignatione per Superiorem, dec.3.nu.2.
Amplia, vt ibi num. 3. & 4.
Limita, ſtante nullitate reſignationis, ibid. num. 6.

RESIGNATARIVS

Poſſeſſionis commodo non eſt priuandus pendente, lite ſuper nullitate reſignationis, deciſ. 3. num. 5.

RESIGNATIO OFFICII

Fieri poteſt per eum, qui habet reſeruationem decreti, & liberam facultatem diſponendi etiã inuito Officiali, cuius in faciem cantat, deciſ. 477.num.1. 7. & ſeq.
Impediri non poteſt, ne quis inuitus currat vitæ periculum, ibid.nu.6.

RES IVDICATA

Facit ius irreuocabile inter Partes, dec.218.nu.1. 4. & ſeqq.
in *Matrimonialibus* cauſis nunquam oritur, deciſ. 381. nu.9.& 16.
Intellige reſpectu Superioris, qui ſemper poteſt inquirere de matrimonii validitate, non autem reſpectu aliorum, ibidem numer. 10.
Impeditur ex eo, quod ſententia ſit iniuſta, dec. 665. num. 2.& 9.
Vel nulla, dec.645. nu.3. & 9.
Et de ſententia nulla, & iniuſta, deciſ.148. numer.1. deciſ.219. numer.1. & 9. deciſ.624. num. 8.
Quamuis ab ea non fuerit appellatum, dec. 219. nu.1.& 9.
Et quamuis appellatio ab illa non fuerit legitimè proſecuta, ibid.
Item ex eo, quod à ſententia infrà legitima tempora fuerit appellatum, deciſ. 164. numer. 1.
Oritur ex eo, quod non fuerit à ſententia appellatum, dec. 104. num.1.
Vel quod non fuerit appellatum infrà legitima tempora, deciſ. 217. num. 3. deciſ. 337. num. 1.
Quod ſcilicèt appellatum non fuerit infrà decem dies, deciſ. 645. numer. 4. deciſ. 690. num.4.
Ex eo, quod appellans cauſam appellationis proſecutus non fuerit,dec.627.nu.6.
Ex eo, quod appellans infrà legitima tempora non obtinuerit Commiſſionem Cauſæ, dec.624. nu.1.4.& 7.
Ex eo,quod appellans infrà terminum iuris pro Apoſtolis non redierit, ibid.
Ex eo, quod fatalia non prorogauerit, dec. 627. num.6.
Faciliùs, quando ſententia eſt valida, & iuſta, dec. 104. nu.3.
Item ex appellatione interpoſita *in partibus præiudicialibus tantùm* quoad alias partes, in quibus non fuit appellatum, deciſ. 117. numer. 5.
Petitionem Actoris efficit claram, deciſ. 298. numer. 5.
Præſupponitur per clauſulam *petito iudicato*, deciſ. 410.nu.1.
Requiritur, vt dicatur conſtare de non iure Partis, dec.296.nu.5.
Reſtitutionis in integrum prætextu non retardatur, niſi conſtet de læſione, deciſ. 624. num.6. & 9.
Vnius reſpectu inducta ad alium non extenditur, dec.144. nu.5.

REI IVDICATÆ

Effectus extinguitur per adiudicationem pignorum creditori factam, dec.72. nu.3.
Item per tranſactionem, ibidem numer.4. & 5.
Tàm reſpectu Principalis, quàm etiam reſpectu fideiuſſoris, ibid.
Executio dicitur cauſa ſummaria, deciſ. 337. numer. 5.
Petita operatur, quod Commiſſio ſignata cum clauſula *conſtito de re iudicata*, non dicatur conditionalis, ibid.nu.8.
Retardari non debet, dec.478. nu.6.
Retardatur per reſtitutionem in integrum, dec.217.nu.4.dec.337.nu.5.
Limita, quando executio fuit iam cępta, dec.217. nu.4.
Imò de ſtylo Rotæ ſufficit, quod fuerit petita, ibid.
Executorialis, & mandati de manutenendo æquiparantur,de ſtylo Rotæ, dec.150.nu.4.
Ideò diſpoſitum in vno habet locum etiam in alio, ibid.

RESOLVTIO

Iuris conductoris prouenit ex eo, quod reſolutum fuerit ius locatoris, deciſ. 520. numer. 2.

RESPONSIO

Creditoris, quod pecunias receperit in certã cauſam, cui debitor non contradixit,conſenſu ipſius debitoris dicitur confirmata, deciſ. 445. num. 6.
Interrogati an ſit, vel velit eſſe hæres, quando poſſit importare aditionem, vel repudiationem hæreditatis, vide *ADITIO*, *REPVDIATIO*.
An velit vti iuribus per eum productis pro bonis, veris, & legalibus ſub conditione donec,& quouſquè fuerit de contrario legitimè certioratus, num ſit admittenda, deciſ. 713. num.1. & ſeqq.

RESTITVTIO

Dolo petitur id, cuius ſtatim fieri deberet reſtitutio, dec.50.nu.6.
Procedit, vbi reſtitutio fieri debet eidem petenti, non autem, quando alteri facienda eſt, ibid. num.7.
Dotis, vide *DOTIS*.
Fideicommiſſariorum bonorum peti non poteſt ab

Vxore

Vxore fideicommittentis, niſi priùs detracta eius dote, dec.707. nu.6.

Quando fieri non poteſt, reſtituenda ſunt bona empta ex illorum pretio, deciſ. 527. num.1.

Omnium ex contractu receptorum fieri debet ab illum impugnante, deciſ. 228. numer. 16. & ſeqq.

Poſſeſſionis non conceditur, niſi priùs probata poſſeſſione, dec.375. nu.1.

Tranſactione impugnata, fieri debet reſtitutio omnium illa mediante receptorum, dec.220. num.7.

Amplia, vt retardari non poſſit exceptione fideicommiſſi, quod non ſit clarum, & liquidum, ibid.num.8.

Verbalis non eſt neceſſe, quod præcedat, antequàm fideicommiſſarius immiſſionem obtineat, dec.482. nu.1.& 5.

Vide *FIDEICOMMISSARIO*.

Vni facta non ſuffragatur alteri, qui non probet ſe eſſe illius hæredem, dec.453. nu.4.

RESTITVTIO IN INTEGRVM

Calumnioſè petita dicitur, dum ex deciſionibus in Cauſa factis apparet de iuſtitia ſententiarum Rotalium, dec.123. nu. 5.

Ideò ſub eius prætextu non debet impediri executio, dec.123. nu.5.

Commiſſa cum clauſula *arbitrio* retardat executionem, quamuis adijciatur clauſula *prout de iure*, dec.19. nu.1.& 6.

Amplia, vt ibi num. 7.

Limita, vt ibi nu. 8.

Conceditur aduerſùs ſententiam iniuſtam, deciſ. 325.n.1. dec.374.n.1 dec.523.nu.1.

Quandoquidèm iniuſtitia ſententię eſt iuſta cauſa, vt reſtitutio in integrum concedatur, ibid.

Amplia, quamuis iniuſtitia non ſit notoria, dec.250. nu.1. & 9.

Conceſſa cum clauſula *parito iudicato* importat refectionem expenſarum, deciſ.194. numer. 3. & 8.

Denegatur aduerſùs ſententiam tranſactam in iudicatum ob non interpoſitam, vel infrà legitima tempora non proſecutam appellationē, dec.337. nu.1.

Stante iuſtitia ſententiæ, per quam excluditur læſio, dec.69. nu.1.

Eccleſiæ hæredi frangenti Teſtatoris præceptum pœna priuationis hæreditatis præmunitum an competat, dec.61.nu.9.

Emphytheuta quando detur ad purgandam moram, & euitandam caducitatem, vide *CADVCITAS*.

Executionem cæptam non retardat, dec.123.nu. 2. 7. & ſeqq. dec.161. nu.5.

Quando autem dicatur cæpta executio, vide *EXECVTIO*.

Retardat, donec diſputatur, an illa competat, dec.19.nu.5.& 11.

Filio datur aduerſùs renunciationem alimentorum tanquàm enormiſſimè læſiuam, dec.109. num. 2.

Iterum conceditur ex noua cauſa, quamuis fuerit aliàs conceſſa, dec.374. nu.6.

Amplia, quāuis aliàs fuerit denegata, ibid.

Læſione ceſſante non datur, dec.69.nu.2. dec.181. nu.1.& 5. dec.246. nu.1.

Maximè aduerſùs ſententiam Rotalem, dec.80. nu.2.5.& 6.

Cùm læſio ſit illius fundamentum, dec.181. num.1. & 5.

Amplia, quia læſio plenè, & concludentèr probari debet ab allegante, deciſ. 69. num. 2. deciſ. 80. numer. 3. & ſeq. deciſ. 246. numer. 1.

Maiori conceditur aduerſùs inconſultò aditam hæreditatem ad conficiendum inuentarium ex iuſta, & rationabili cauſa, deciſ. 666. numer.9.

Minori conceſſa retardat executionem quantumuis cæptam, dec.337.nu.10.

Datur ad adeundam hæreditatem poſt tēpus à Statuto præfixum, ibid. nu.7.

Ac ad conficiendum inuentarium, ibidem num.1. & ſeqq.

Maximè dum fuit læſus, ibid. nu.2.

Mulieri competit aduerſùs tranſactionem læſiuam, dec.105.nu.5.

Præferunt iuriſdictionem Iudicis à quo, dum fuit commiſſa cum clauſula *ſine præiudicio vlterioris executionis*, dec.560. nu.2. 4. & ſeq.

Pronunciari non ſolet in Rota, an competat, necne, cùm ſolummodò in negocio principali ſoleat procedere, dec.194. nu.7.& 10.

Succeſſori in Beneficio datur ad faciendas probationes iurium ſuæ Eccleſiæ per Anteceſſorem omiſſas, dec.280. nu.5.

Etiam poſt publicationem proceſſus, ibidem.

RETENTIO

Bonorum ex vna cauſa peruentorum non datur pro alia diuerſa, dec.220.nu.9.

Creditori immiſſo pro vno credito non datur ex alio, dec.566.nu.7.

Niſi aliud ſit adeò clarum, vt nullo modo poſſit controuerti, ibid.& deciſ.35. nu.1. 4. & ſeqq.

Rei non obligatæ non datur, dec.35.nu.1.4. & ſeqq.

Fideicommiſſariorum bonorum datur grauato, illiuſque hæredibus pro melioramentis factis in illis, dec.203. nu.7. & 11.

Hæredi competit pro ſuis creditis, deciſ.325. numer. 15.

Etiam aduerſùs creditores venientes ex obligatione Camerali, ibid.

Declara, vt ibid.

Legitima ex cauſa non datur, quando eſt illiquida, dec.371.nu.13.

Illiquida autem dicitur, quando neſcitur illius quota, & ex quibus bonis debeatur, ibidem.

Poſſeſſori datur ex credito anteriori, quod ſoluit, etiam ſine ceſſione, dec.68. nu.4.

RETRODONATIO

Iuriſpatronatus ex quibus dicatur ſuſpecta de falſo, dec.653.nu.7.

RETROTRACTIO

Ratificationis non admittitur, quando illa fuit facta de tempore, quo actus fieri non potuiſſet, dec.685. num.5.19. & ſeqq.

Digitized by Google

RETROVENDENDI

Ius cedi poteſt, dec.282. nu.2.

Pactum minuit pretium rei venditæ, dec.106.n.1. & 11.

REVERENTIALES

Apoſtoles obtinens curare debet, quod Cauſa cõmittatur infrà decem dies, deciſ. 164. numer. 6.

Declara, vt ibi nu.7. & ſeq.

REVS

Abſoluitur, non probante Actore, deciſ. 329. num. 6.

cum *Fiſco* componens, ſeù tranſigens dicitur confirmare ſententias contrà ipſum latas, dec.381.nu.5.13.& ſeqq

Probandi onus non habet, dec.339. nu.3.

REI

Intuitu lis introducta non dicitur, niſi poſt reproductam citationem, quamuis reſpectu Actoris ſufficiat illius decretum, deciſ. 685. num. 6.

RIGOR

Iuris relaxatur in Rota ſtante clauſula *arbitrio*, dec.683.nu.1.& 10.

Vide *ARBITRIVM*.

ROTA

Attendere non ſolet, quæ deducuntur extra dubium, quod diſputatur,cùm de illis particularitèr ſit agendum, dec.253.nu.5.

Beneficij circa valorem narratum per non exceſſum contentatur quali quali probatione, dec. 206. nu.7.11.& ſeqq.

Minori, quàm ſemiplena, ibid.

Imò non ſolet attendere differentiam in parua ſumma, concedendo augumentum,vel diminutionem in ſexta parte, prout vtilius fuerit gratiam impetranti, deciſ. 244. num.3. & 8.

Declaratoriam relaxare ſolet ex notiſſimo ſtylo poſt intimatas perſonalitèr litteras executoriales, illis reproductis, ſeruatiſque quatuor terminis ad docendum de paritione, dec.161. num.1. dec.513. num.1.& 2. dec.631. num.1. & 2.

Nec Partes excuſat ſub prætextu iniuſtitiæ mandati Rotalis, cùm de illa cognoſcere non ſpectet ad Partes, ſed ad ipſam Rotam, deciſ. 293.nu.4.

Quandoquè relaxat præfixo nouo termino ad docendum de paritione, puta vnius menſis, dec.366.nu.9.& 13.

Relaxare quàndo ſoleat, deciſ.515. num.1. & 2.

Diſcurſum ordinare ſolet Ponenti, nempè facti, & Iuris compendium, quando dubium fuit pluriès propoſitum, & non reſolutum, deciſ. 316. nu.1.& 3.

Examinis Teſtium nullitatem facilitèr ſanat in Cauſa commiſſa per Signaturam Sanctiſſimi cum clauſula *arbitrio*, deciſ. 143. numer. 2. & 18.

Maximè vbi Pars dedit interrogatoria, dec. 516. nu.2.& 7.

Limita, quando nullitas prouenit ex defectu iuriſdictionis, dec.593. nu.3.

Declara limitationem, vt ibid.

Alia plura vide in verb. *EXAMEN*.

Executionem habet pro cæpta poſt petitas Executoriales, dec.121. nu.4.

Vide *EXECVTIO*.

Executioni non procedit in Cauſa legati, dec.258. num.2.

Ad materiam, vide ibid. nu. ſeqq.

Executor mandati in Rota relaxati non poteſt ob non paritionem, vel contrauentionem excõmunicare, vel alio modo grauare contumaces, quia ſolummodò debet litteras executoriales curare, quod intimentur, deindeque illas ſic intimatas ad Rotam remittere pro ſeruandis terminis neceſſarijs ad declaratoriam, dec.150.nu.1.& 6.

Exequi non ſolet ſententias aliorũ Tribunalium, niſi diſcuſſa, & guſtata illarũ iuſtitia, dec.117. nu.2. & 17. deciſ.130.num.7. dec.148. num.6. & 7. deciſ.258. num.9. deciſ. 478. numer.7. & 10.

ad *Expenſas* condemnare ſolet Partem ſuccumbentem,dec.319.nu.5.

Quamuis Cauſa non ſit calumnioſa, ibidem.

Moderatè tamen illas taxando, itaut nil aliud contineant, niſi ſimplicem damni refectionem, ibid.num.6.

Grauatorias relaxat contrà recuſantes parere litteris executorialibus,& declaratorijs, dec.413. nu.1. 4. & ſeq.

Inſtitutionem concedere poteſt præſentato vigore *Clem. Auditor de reſcript.*, dec.116.nu.16.

Lis introducta in Rota ex quibus probetur, dec. 488.nu.7.

Litteræ expeditæ ſuper Beneficio, cuius Cauſa pẽdet in Rota,coràm ea debent præſentari ad obtinendam illarum executionem, pro qua Rota poteſt facere omnia neceſſaria, ibidem nu.1. & 12.

Imò illarum Executor lite ſic in Rota pendente debet ab executione abſtinere, ibid.n.1. 5.12. & ſeqq.

Aliàs omnia per eum acta reuocantur ex capite attentatorum, ibid.

Melioramentorum in materia non admittit cautionem de illis reficiendis, quamuis ea iuſtificentur ſolùm in genere, & ſint illiquida, ſed præfigit terminum ad illa liquidanda,dec.203. num.7. & ſeqq.

Moneta mutata circà valorem, quem ſtylum ſeruare ſoleat in iudicando, deciſ. 129. numer. 7.

Ordinarius abſtinere debet à collatione Beneficii, ſuper quo pendet lis in Rota per appellationem, dec.488.nu.3.

Maximè poſt præſentatam inhibitionem Rotalem, ibid.

Amplia, vt illius collatio nec ad fauorem Tertij ſuſtineatur, ibid.

Poſitiones non pronunciat pro confeſſatis, deciſ. 297.nu.5. & 7.

Nec admittit ſtylum iſtius pronunciæ, dec. 673. nu.3.& 7.

Præſumptiuas probationes non ſolet admittere, dec.554. nu.6.

Maximè, vbi agitur de probanda ciuilitate, ibid.

Pronunciare non ſolet in Cauſa reſtitutionis in inte-

integrum, ſed ſuper negocio principali procedere, deciſ.194. nu.7.& 10.
Remiſſoriam concedere ſolet ſuper omnibus articulis, ſtante vnius releuantia, deciſ. 175. numer.2.
Maximè in Cauſa prophana, deciſ.280.numer. 4.
Concedere non ſolet in Cauſa Beneficiali, niſi appoſito ſequeſtro,& facta obligatione de ſtando vnicæ ſententiæ, deciſ. 252. numer. 4.
Qui ſtylus vti admodùm rationabilis, ne Cauſæ in longum protrahantur, & ad euitandam diuturnam Beneficiorum vacationem, commendatur, ibid. num.14.
Concedere quando ſoleat ex ſtylo cum,vel ſine diſputatione dubij, deciſ. 42. numer. 8. & 9.
Denegare facilè non ſolet ob præſumptam calumniam, dec.73. nu.5.
Secundam etiam ſuper nouis articulis ſolet denegare ob ſuſpicionem calumniæ, deciſ. 163. nu.1.& ſeqq.
Niſi concurrat aliqua iuſta cauſa, ibid.
Quæ ſit hæc iuſta cauſa, ibid.
Romana quantam habeat auctoritatem, dec.296. num.17. & ſeqq.
Sententias latas extrà eam quando exequatur, ſuprà verſ. *Exequi*.
Sequeſtrum ſolet apponere, quando concurrunt probationes hinc indè, deciſ. 224. numer. 13.
Statutum Vrbis cap. 180. *lib.* 1. de duabus conformibus habet locum etiam in Rota, deciſ.217. num. 2. & 11.
Succedit loco arbitrorum à Partibus electorum ex æquitate Canonica, dec.201. nu.5.
Teſtes attendere ſolet non minùs contra inducentem, quàm pro inducente, deciſ.147.nu.8. 16.& 17.dec.181.nu.4. dec.263.nu.7.
Teſtium examen quando ſoleat attendere, ſuprà verſ. *Examen*.
Trebellianicam prohiberi poſſe etiam filiis primi gradus ſuſtinet, deciſ. 492. numer. 23. & 38.
Vide *TREBELLIANICA*.

ROTÆ

Arbitrium conceſſum intelligitur prout de iure, dec.593. nu.3.
Regulatur à iure, deciſ. 121. numer. 1. & 6.
Relaxat tamen aliquid de rigore iuris,deciſ. 683. nu.2.& 10.
Maximè ad ſaluandas, vel reijciendas nullitates turbidas, dec.608. nu.1.
Alia plura, vide in verb. *ARBITRIVM*.
Arbitrio dignus non eſt, qui illius inhibitionem, & iuriſdictionem contempſit, deciſ.128. nu.4. 10. & ſeq.
Auditor, cui fuit commiſſa Cauſa Beneficialis, poteſt eiuſdem Beneficij prouiſionem facere, & omnia alia gerere pro executione litterarum Apoſtolicarum, deciſ.611. nu.1.
Vnus poteſt ſe ingerere in Cauſis alterius impediti,dec.176.nu.2.7.& 8.
Commiſſa Cauſa efficitur Rotalis, non obſtante, quod Commiſſio contineat clauſulam *firma remanente Materia*, dec.176. nu.1. & 6.
Deciſiones probant iuſtitiam ſententiæ latæ, dec. dec.80. nu.1. & 7.
Vide *IVSTITIA*.
Inhibitio cauſat attentata.dec.537.nu.1.
In primis, & antè omnia purganda, ibidem num. 8.
Siuè iuſta ſit, ſiuè iniuſta, quia ſemper eſt timenda, dec.128.num.3. dec.187.nu.4. deciſ. 210. nu.1. & 4. dec.537. nu.1.
Sperni non debet à Iudicibus inferioribus, dec.537. nu.2.3.9. & ſeqq.
Et multò minùs à Partibus ob facilitatem, quam habent recurrendi ad ipſam Rotam, pro moderatione illius, ibid.
Amplia, quia cauſat attentata etiam quoad non nominatos in Commiſſione, quibus fuit præſentata, dec.210.nu.2.
Sententias, poſtquàm illarum iuſtitia fuit diù diſcuſſa, ab executione retardare non decet, dec. 692. nu.1.

RVMOR

Diminuendi valoris monetæ quando increbreſcit, non eſt permittendum, quod in illa ſoluatur debitum, dec.149. nu.3.

S

SACERDOTIVM

Beneficium ad conſequendum quando requiratur, vide *BENEFICIVM*, verſ. *Sacerdotale*.
Neceſſarium non eſt in Archidiacono, cui non imminet Cura Animarum, quia ſufficit,quod ſit Diaconus, dec.456. nu.6.
Probatur per Teſtes deponentes de viſu celebrationis Miſſarum, ac de publica voce, & fama, dec.520. nu.2.

SACERDOTI

Teſti multùm eſt deferendum, deciſ.610.num.1. & 2.

SACRAMENTA

Adminiſtrandi, & *Recipiendi* copulatiua, & reciproca neceſſitas requiritur in Parocho, & Populo ad conſtituendam Parochialitatem, dec. 578. nu.7.& 10.
Gens aduentitia, & Paſtores ſumere debent in loco, vbi reperiuntur, ibid. num.6.
Recipiens vbi degat inſpicitur ad dignoſcendum, quis ſit illius Parochus in Sacramentalibus, dec.139. nu.5.
Cui quidem Parocho debentur oblationes, primitiæ, aliaque emolumenta debita occaſione adminiſtrationis Sacramentorum,deciſ. 272. nu.1. 3. & ſeqq.

SACRAMENTORVM

Adminiſtrationis intuitu debentur primitiæ Eccleſiæ Parochiali, dec.447.nu.4.
Primitijs namquè imminet onus ſuſtinendi Miniſtros Eccleſiæ, & ſuppeditandi res neceſſarias pro huiuſmodi adminiſtratione, ibidem.

SACRISTA

Succeſſor poteſt extrahere fidem ætatis abſque ſolemnitatibus, dec.666. nu.4.

SÆVI-

Digitized by Google

SÆVITIA

ex Carceratione non probatur, niſi conſtet de cauſa, ob quam fuit ad illam proceſſum, dec. 419. nu. 5.

Excluditur ex pluribus, de quibus ibidem numer. 4.

Mariti præbet Vxori iuſtam cauſam diſcedendi ab eius domo, deciſ. 610. numer. 6. deciſ. 736. num. 2.

Ac petendi Thori ſeparationem, deciſ. 476. la 2. nu. 2. dec. 610. nu. 2.

Maximè, dum probatur ex actibus reiteratis, ibid. nu. 4. & 9.

Nam licèt Maritus poſſit corrigere, & leuitèr verberare Vxorem, non tamen id poteſt facere cum ſæuitia, ibid. nu. 5.

Amplia, vt hoc caſu Mulier non ſit committenda fragilitati cautionis de benè tractando, dec. 476. la 2. nu 2. dec. 490. nu. 2.

Amplia, vt probetur etiam Teſtibus ſingularibus, dec. 610. nu. 7. & 10.

Contrarium, ibid. nu. 11.

Amplia, vt ſuffragetur Vxori ad petendam ſubminiſtrationem alimentorum, & ſumptuum litis, quamuis adhuc non fuerit concludentèr probata, dec. 736. nu. 2.

Probatur ex pluribus, de quibus in deciſ. 419. numer. 4.

Superioris præbet Subditis iuſtam cauſam petendi exemptionem ab eius iuriſdictione, ibid. nu. 3. & ſeqq.

SALARIVM

Adminiſtratori ad certum limitatum tempus cõſtitutum, poſt illud ampliùs non debetur, dec. 177. nu. 4.

Quamuis vlteriùs durauerit adminiſtratio, quatenùs appareat fuiſſe protractam ad conſequendum emolumentum, ibid.

Aſſeſſori debetur, dec. 64. nu. 7.

Amplia, quamuis non fuerit conuentum, quod ſpeciale eſt, ibid.

Auditoribus Cardinalium præſtari non ſolet ex ſtylo Curiæ, ibid. nu. 2. & 8.

Cardinalis præſtare non ſolet honeſtioribus familiaribus, ibid.

Eoque minùs illis, quibus ſubminiſtrauit victum, & habitationem pro ſe, & famulo, ibid. nu 5.

Hæredes ſoluere non tenentur illi, qui viuente Cardinale ſemper tacuit, ibid.

Ceſſat, ceſſante cauſa, ob quam fuit conſtitutũ, dec. 177. nu. 2. dec 470. nu. 7.

Conſtitutum cenſetur in ea quantitate, in qua apparet facta ſolutio, dec. 70. nu. 2. & 5.

Pro tempore limitato non cenſetur conſtitutum ſimplicitèr, & pro toto tempore, deciſ. 140. nu. 2.

Poſt tempus expreſſum ampliùs non debetur, dec. 177. nu. 4.

Quamuis protrahatur ſeruitium ad conſequendum emolumentum, ibid.

Exactori pro quo tempore debeatur, ibid. nu. 2. & ſeqq.

Inſeruiens cauſa amicitiæ, vel ſpe alicuius remunerationis petere non poteſt, deciſ. 64. numer. 4.

Iuriſconſulto non debetur, quando non fuit conuentum, ibid. nu. 6.

Medico quantum debeatur, vide *MEDICVS*.

Obſeruantia ſoluendi in certa quantitate non dicitur probata, dum in varijs Regionibus diuerſimodè fuit obſeruatum, deciſ. 70. numer. 4.

Petens, probare debet, quod ſit ſolitus locare operas ſuas, & quod ille, cui inſeruiuit, ſit ſolitus conducere, deciſ. 64. numer. 1. 10. & ſeqq.

Petere non poteſt, qui alijs inſeruiuit, & ab illis mercedem recepit, dec. 470. nu. 3.

Præceptoribus artium liberalium debetur, quamuis non conuentum, dec. 64. nu. 6.

Promiſſum ratione futuri ſeruitij præſtandi non debetur, niſi probato ſeruitio, deciſ. 470. nu. 1. & 16.

Multò minùs, dum petens ſalarium receſſit à ſeruitio, ibid. num. 2.

Vicario debetur etiam non conuentum, quod ſpeciale eſt, deciſ. 64. nu. 7.

SALARII

Conſtitutio in vno loco non benè infert, quod idem debeatur in alio loco diuerſo, deciſ. 140. num. 6.

Maximè, dum in alio loco viget diuerſa ratio, ibid.

Loco ſuccedit, quidquid ſalariatus recepit à Domino, ibid. num. 1.

Materiam qui tractent, dec. 64. nu. 9.

Præſtatio regulanda eſt ſecundùm conſuetudinẽ loci, in quo fuit præſtitum ſeruitium, dec. 177. num. 3. 7. & ſeqq.

Promiſſio cenſetur conditionalis, quatenùs ſcilicèt præſtetur ſeruitium, dec. 470. nu. 2.

Amplia, quamuis fuerit conſtitutum alicui eius vita durante, ibid. nu. 4.

Non obſtante ſeruitute præſtita, quę dicitur cauſa impulſiua, præſtanda enim dicitur cauſa finalis, ibid. num. 6.

Intelligitur ſemper concepta ſub conditione *rebus ſic ſtantibus*, ibid. nu. 5.

Taxatio fieri debet iuxtà conuentionem Partium, deciſ. 177. num. 3. 7. & ſeqq.

SALVIANVM

Adipiſcendæ poſſeſſionis remedium eſt, deciſ. 82. la prima num. 1.

Creditori competit contrà tertium poſſeſſorem bonorum, quæ extabant penès debitorem de tempore obligationis, vel poſt illam, dec. 113. num. 4. deciſ. 423. num. 1.

Dummodò habeat hypothecam anteriorem, deciſ. 423. num. 3.

Exceptionibus requirentibus altiorem indaginem non retardatur, ibid. num. 4.

Excuſſionem non prærequirit, deciſ. 113. nu. 8.

Fideicommiſſario competit ſuper bonis ſubiectis fideicommiſſo poſſeſſis à Teſtatore tempore obitus, deciſ. 82. la prima numer. 1. & 13. deciſ. 482. numer. 1. & 5. deciſ. 538. numer. 7. deciſ. 707. num. 1. 3. & 9.

Etiam antè factam verbalem reſtitutionem, deciſ. 82. la prima num. 4. deciſ. 482. num. 1. & 5. deciſ. 707. num. 3.

Ac non probato dominio fideicommittentis, deciſ. 482. num. 4.

Etiam contrà tertios bonorum poſſeſſores, decii.

deciſ. 117. num. 5. & 19.
Imò fideicommiſſario particulari agere volenti pro recuperatione bonorum contra tertios illorum poſſeſſores competit tantummodò hoc interdictum, non autem remedium *l. fin. C. de edict. D. Adr. toll.*, deciſ. 482. nu. 6.
Legatario competit pro conſecutione rei legatæ, deciſ. 564. num. 2. & 3.

SALVIANI

Extrema ſunt creditum cum hypotheca, poſſeſſio debitoris de tempore obligationis, vel poſteà, & poſſeſſio præſens Rei conuenti, deciſ. 113. num. 2. & 15.
Requiſita quæ ſint, deciſ. 165. num. 3. & 14. deciſ. 564. num. 4.

SALVIANISTA

Liſtam, ſeù *Notulam* conficere tenetur omnium fructuum ſingulo anno perceptorum, illamque inſtante creditore, vel poſſeſſore ſpoliato exhibere, deciſ. 571. num. 4.
Satisfactus tenetur reſtituere poſſeſſionem ſpoliato, deciſ. 566. num. 3.
Amplia, vt non poſſit petere retentionem ex alio credito, niſi illud ſit adeò clarum, & liquidum, vt controuerti nullo modo poſſit, ibid. num. 7.

SANGVINIS

Coniunctio ad arguendam ſimulationem eſt coniectura ſatis leuis, deciſ. 78. num. 6.
Nec attenditur, niſi concurrant aliæ vrgentiores, ibid.
Nobilitati æquiparatur nobilitas conceſſa ex priuilegio Principis, deciſ. 654. num. 6.

SAPONARIVS

Lucrum, quod fecerit in eius arte, liquidatur ex coctis, deciſ. 230. num. 1. & 3.

SATISFACTIO

Dotis ex quibus deducatur, Vide *DOTIS*.
Salnianiſta poſtquàm fuit ſecuta, poſſeſſio bonorum reſtitui debet ſpoliato, deciſ. 566. nu. 3.

SCAMNA

Laicis retinere permiſſum eſt in Eccleſijs, quarum habent patronatum, deciſ. 717. nu. 7.

SCANDALVM

ad *Vitandum* quando apponitur ſequeſtrum, non exindè priuatur poſſeſſor ſua poſſeſſione, deciſ. 338. num. 4. & 14.

SCANDALI

Timore ceſſante, ſequeſtrum apponi non debet, deciſ. 338. num. 4. & 14.

SCIENTIA

Actuum ex multiplicitate deduci non poteſt, dum non conſtat de aliquo actu geſto cum ipſis Principalibus, deciſ. 146. num. 8.
Canonici vnius non præiudicat Capitulo, nec illius ſcientiam concludit, deciſ. 62. numer. 3. & 16.
Certa requiritur, vbi agitur de amiſſione alicuius iuris, deciſ. 23. num. 7.
Excluditur, dum habita notitia fuit ſtatim reclamatum, deciſ. 62. num. 1. 7. 14. & 15.
Indubitata requiritur, vbi agitur de amiſſione iuris, deciſ. 23. num. 7.
Inhibitionis præſentatæ in Curia quamuis ad Partes non deuenerit, adhuc omnia geſta ſunt attentata ob decretum irritans in illa contentum, quod etiam ignorantes afficit, deciſ. 731. num. 3. & ſeqq.
Nuncupationis alicuius cum titulo Abbatis in Epiſcopo probatur ex nuncupationibus factis per Regem in priuilegiis, per Vicarios generales Epiſcopi, alioſque illius officiales, ac per Nuncium Apoſtolicum, & ex aliis, de quibus in deciſ. 466. num. 2.
Omnium geſtorum per eius Procuratorem requiritur in pupillo adulto ad validitatem illius ratificationis, deciſ. 685. num. 4.
Præiudicialis inducitur ex lapſu longi temporis in incorporalibus, deciſ. 466. num. 3.
Præſumpta non ſufficit, vbi agitur de amittendo aliquod ius, deciſ. 8. numer. 2. deciſ. 23. numer. 7.
Requiritur namquè ſcientia clara, & ſpecifica actus geſti cum omnibus ſuis qualitatibus, deciſ. 8. num. 2.
Principalis, quod Cauſa eius nomine ageretur, præſumere facit mandatum in Procuratore, deciſ. 684. num. 6. & 13.
Scriptura inducitur ex illius mentione, dec. 452. numer. 5.
Ac ex illius productione, ibid. & dec. 266. numer. 6.
Temporis ex diuturnitate non reſultat, niſi conſtet de aliquo actu geſto cum ipſis Principalibus, deciſ. 146. num. 8.
Teſtamenti generica non ſufficit ad ſubſtinendam tranſactionem factam ſuper eo, quia requiritur vera, & certa non ſolùm eiuſdem Teſtamenti, ſed etiam contentorum in illo, deciſ. 502. num. 5. & ſeq.

SCIENTIÆ

Cauſa reddenda eſt per Teſtem, aliàs non probat, deciſ. 605. num. 2.
Amplia, etiamſi ſuper illa non fuerit interrogatus, quando agitur de materia, quæ pendet à Iudicio intellectus, deciſ. 453. num. 5.
Cauſam meliorem deponentes Teſtes in concurſu præferuntur, deciſ. 224. num. 15.

SCRIPTVRA

In Actis non exiſtens perindè habetur, ac ſi non eſſet in rerum natura, deciſ. 670. numer. 5. 11. & ſeqq.
Adminiculata probat, deciſ. 342. numer. 9. 10. & 13.
Quamuis ſit minùs ſolemnis, ibid.
Attendenda potiſſimùm eſt, quando ſuper ea fuit iudicatum, ibid. num. 10.
Licèt non videatur in forma probanti, ibidem.
Declarans velle vti pro bona, vera, & legali, non poteſt illam ampliùs impugnare, deciſ. 294. numer. 3.
Non velle vti, non proindè dicitur approbare alias, deciſ. 604. num. 3.
Eccleſiarum in diuiſione non requiritur, cùm fieri poſſit ſine ea, deciſ. 280. num. 7.
Emphyteuſis in contractu, an requiratur, deciſ. 402. num. 6.
Exiſtens penès proprietarium non ſufficit ad probandum illius dominium, deciſ. 661. nu. 2.
Extracta ſine compulſorialibus dicitur copia ſimplex, ſeù exemplum, & in iudicio non probat, deciſ. 586. num. 4. & ſeqq.
Impugnata poteſt vti idem, qui impugnauit, dum

Iudex

Iudex ſuper impugnatione non pronunciauit, deciſ. 294. num. 6. 14. & ſeqq.
Eò magis, quando altera Pars impugnationi contradixit, ibid. num. 7. 14. & ſeqq.
Relata operatur, quod confeſſio ad illam relatiuam plus non probet, quàm in ea contineatur, deciſ. 697. num. 2.

SCRIPTVRÆ

Additiones præſumuntur factæ ad inſtantiam producentis, deciſ. 436. num. 31.
Maximè, quando apparent ſcriptæ eiuſdem manu, cuius eſt corpus ſcripturæ, ibidem numer. 32.
Scriptæ manu eiuſdem Notarij non requirunt approbationem, & ſine illa probant, deciſ. 713. num. 4.
Antiqua vltrà centum annos exiſtentes in Archiuio poſſunt extrahi per Archiuiſtam abſque alia recognitione, deciſ. 581. num. 6.
Antiquiſſimæ extractæ in Partibus remotis cum notabili, impenſa, & temporis diuturnitate dicuntur in forma probanti, quamuis in earum extractione aliquid deficiat, deciſ. 385. numer. 11.
Capituli ex Archiuio deſumptæ contra illius Subditos faciliùs probant, deciſ. 260. numer. 2.
Comparatio fieri non poteſt ex ſcripturis dubijs, vel negatis, ſed fieri debet ex ſcripturis certis, & indubitatis, deciſ. 604. num. 1. & 5.
Vide *COMPARATIO*.
Compulſata de ordine Rotæ per perſonam in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutam fidem merentur, deciſ. 404. num. 2.
Vide *COMPVLSATIO*, *COMPVLSORIA*.
Exemplatio fieri poteſt ſine citatione Partis, ſtante conſuetudine, deciſ. 342. numer. 5.
Quod per Notarium ſit legitimè facta, quomodò probetur, ibid. num. 3.
Extracta lite pendente ex Archiuio Monacorum, & non recognitæ, an probent, dec. 462. numer. 6.
Sine Iudicis auctoritate, & Partis citatione non ſunt in forma probanti, deciſ. 581. numer. 1. & 7.
Extractio fieri debet ſecundùm conſuetudinem loci, deciſ. 342. num. 6.
Quod ſi non fuerit plenè probata conſuetudo particularis loci, vbi fuit facta extractio, ſufficit, quod conſtet de conſuetudine generali totius Prouinciæ, ibid.
Quando fit ex prothocollo, non requiritur citatio Partis, ibid. num. 4.
Extrahi poſſunt per Archiuiſtam ſine Iudicis auctoritate, & Partis citatione, & dicuntur in forma probanti, deciſ. 581. num. 3.
Fides in ciuilibus minuitur ex ſola ſuſpicione falſitatis, deciſ. 670. num. 10.
Limita, concurrentibus validioribus probationibus, vel præſumptionibus pro illius veritate, ibid.
Inſertio importat illius approbationem, dec. 436. numer. 30.
Interpretari debent contra producentem, & ſe fundantem in illis, deciſ. 415. num. 10.
Obſeruantia auget illius fidem, deciſ. 385. numer. 11.
Quamuis non agatur de ſcriptura authentica, ibidem.
Remota non attenditur ad illius fidem augendam, deciſ. 697. num. 4. & 5.
Reſultare non dicitur ex actu dubio, ibidem num. 3.
Priuata non poſſunt concurrere cum publicis inſtrumentis, deciſ. 408. num. 2.
Maximè, vbi agitur de debitore decocto, ibidem.
Producta non citata Parte *ad dicendum contra* non dicuntur in forma probanti, deciſ. 586. numer. 1. & 7.
Nec fidem merentur, ibid. num. 3. & 4.
Productio approbationem illius importat, deciſ. 111. num. 8. deciſ. 266. numer. 6. deciſ. 582. num. 10. deciſ. 601. num. 1. & 5.
Ac illius ſcientiam, deciſ. 266. num. 6.
Amplia, quia producens cenſetur fateri omnia in illa contenta, deciſ. 7. numer. 6. & 11. deciſ. 225. num. 4. & 12. deciſ. 266. nu. 6. deciſ. 386. num. 2. & 16.
Non tamen enunciata, deciſ. 38. nu. 3.
Procedit, quando Pars productionem acceptauit, non autem, quando illam impugnauit, ibid.
Prout illam impugnaſſe dicitur Pars per proteſtationem *generalia contra*, ibidem nu. 5. & 16.
Amplia, vt confeſſio ex productione reſultans impugnari non poſſit, niſi docto de errore, deciſ. 268. num. 7.
Limita, quando productio eſt facta cum clauſula *per compulſum*, dec. 165. nu. 9. & 17.
Non procedit limitatio, quando producuntur iura propria producentis, & in quibus producens fundat ſuam intentionem, tunc enim non ſuffragatur iſta clauſula, prout nec alia *in parte, & partibus &c.*, deciſ. 225. num. 3. 13. & ſeq. dec. 266. num. 7.
Operatur, quod ſcriptura producta non poſſit ampliùs per producentem impugnari, dec. 268. num. 5.
Et quod contra producentem faciat plenam fidem, dec. 601. num. 1. & 5.
Recognitio facta per Teſtes allegantes manus ſimilitudinem non releuat, vt ex ſcriptura ſic recognita fieri poſſit comparatio ad aliam controuerſam, dec. 604. num. 2.
Operatur, quod illa probet contra ſcribentem, vel ſubſcribentem, deciſ. 493. numer. 2.
Plura alia, vide in verb. *RECOGNITIO*.
Sigillum, vide *SIGILLVM*.
Similitudo facilè poteſt Teſtes decipere, cùm plurimi reperiantur, qui ſimilem exarent manum, dec. 601. num. 3.
Subſcriptæ, & publicatæ per Notarium Actuarium, vel eius in officio ſucceſſorem dicuntur in forma probanti, deciſ. 266. numer. 2. & ſeq.
Quamuis compulſoria non fuerit legitimè executa, ibid.
Subſcriptio operatur, quod ſit iudicandum, ac ſi integra ſcriptura fuiſſet ab eodem ſcribente exarata, dec. 403. nu. 1. & 4.
Subtractio, vide *SVBTRACTIO*.

Veritas

Veritas ex quibus adminiculis deduci poſſit, dec. 713.num.3.

SCVTVM

Aureum vbi debetur, & moneta, quæ ſoluitur, illius integrum, ac verum valorem non conſtituit, tenetur debitor ſupplere quod deeſt, dec.139.nu.2.

SEDES

Laicos retinere inter Eccleſiaſticos pſallentes, dum Diuina celebrantur, indecorum eſt, dec. 433.num.7.

Maximè, quando locus vbi pſallitur, eſt valdè anguſtus, ibid.

SEDIS APOSTOLICÆ

Archiepiſcopus tanquàm Sedis Apoſtolicæ delegatus prophanare poteſt Cœmeteria,& Eccleſias dirutas, dec.463.nu.2.& 8.

SEDILIA

Laicis retinere permiſſum eſt in Eccleſiis, quorum habent patronatum, dec.717.nu.7.

SECRETARIATVS

Probatur ex atteſtatione Ciuitatis, vel alterius ad id ius habentis, cui ſtandum eſt, deciſ. 228. num.3.& 7.

SECRETARIVS

Capituli poteſt extrahere iura per Secretarios Anteceſſores pro tempore conſeruata, deciſ.228. nu.1. 3.& 6.

Abſque alia citatione, ibid.

SENES

Diſtributiones quotidianas quando lucrentur, dec. 671.num.11.

SENTENTIA

Acceptari non poteſt pro parte, & pro parte impugnari, quando eſt indiuidua, deciſ.111.numer. 9.

Afficit omnes ad illam legitimè citatos, dec.276. num.1.

Antiqua præſumitur ritè, & rectè lata, dec. 422. num.9.

Probat etiam ſine actis, ibid.

Ideoquè acta exhibere ſpectat ad eum, qui illam impugnare intendit,ibid.n.10.

Appellationis per interpoſitionem remanet ſuſpenſa, infrà verſ. *ſuſpenſa*.

Attendi in Rota non ſolet ſine actis, deciſ. 258. num.9.

Citationis ex defectu ſicuti remanet nulla quoad non citatum, ita valet reſpectu citati, deciſ. 108.num.7.

Vide *SENTENTIAM*.

Conditionalis, non adimpleta conditione in illa appoſita, perindè eſt, ac ſi lata non fuiſſet, dec. 56.num.14.

Confirmari debet, quando eſt valida, & iuſta, dec. 107. deciſ. 194. deciſ. 195. deciſ.301.dec. 582. ſemper num.1.

Item, quando iuſtificatur ex actis, dec.113. num.1.

Contumacialis delictum non probat, deciſ. 327. nu.5.dec.418.n.2.& 11.

Maximè,quando apparet fuiſſe latam intuitu contumaciæ habendo illam pro legitima confeſſione, dec.418.num.3.

Præſumitur potiùs lata proptèr contumaciam, quàm proptèr verum delictum, ibid. num.2.& 11.ac dec. 282.num. 5. & 14.

Amplia, etiamſi ſuper delicto fuiſſent examinati Teſtes pro informatione Curiæ, deciſ. 418.num.8.

Multò magis, dum Teſtes patiuntur exceptiones, ibid.n.9.

Diffamatoria in iudicio lata,non probatis iactationibus, ſeù diffamationibus, eſt nulla, deciſ. 645.n.2.& 9.dec.699.nu.6.

Maximè Parte opponente, deciſ. 645. nu. 2. & 9.

Diuiſibilis poteſt valere pro vna parte, ſiuè vno reſpectu, licèt non valeat pro alia parte, ſiuè ex alio reſpectu, dec.277.n.8.

Ità ſi non valet pro Cauſa Criminali, poteſt valere pro Ciuili, & è contrà, ibid.

Effectum non ſortita non attenditur, deciſ. 661. num. 5.

Exceſſiua eſt reuocanda in totum, deciſ.656. nu. 1. & ſeqq.& nu.11.& ſeqq.

Executoris Breuis eſt nulla, quatenùs ſe immiſcuerit in petitorio, in quo non habebat iuriſdictionem, dec. 394.n.9.

Debuiſſet namquè pronunciare, an Breue eſſet exequendum, necne, ibid.

Mixti recipit appellationem, deciſ. 142.nu. 4. & 5.

Vide *EXECVTOR*.

Exequenda eſt, quæ tranſiuit in iudicatum, dec. 478.num.6.

Non eſt poſt interpoſitam appellationem, dec.30.num. 5.

Vide *APPELLATIO*.

Fructus comprehendens,& ad illos condemnans dicitur continere mixturam, & recipit appellationem, quamuis lata in iudicio poſſeſſorio aliàs non appellabili, deciſ. 134. num.7. dec. 149.num.9.

Fructuum mentionem non faciens illos non comprehendit, dec.86.nu.5.

Ideò ſuccumbens non tenetur eos reſtituere, ibid.

Immiſſionis dicitur lata in mero poſſeſſorio, dum declarat *immittendum fore, & eſſe*, deciſ. 630. num. 2.

Executa probat poſſeſſionem expulſi, deciſ. 551. num.4.

Incertitudinem continere non dicitur, dum poteſt certificari reſpectu vniuerſitatis bonorum, dec.10. num.7.

Indiuidua acceptari non poteſt pro parte, & pro parte impugnari,ſuprà verſ.*acceptari*.

Dicitur, quæ continet vnicam ſtructuram verborum,dec.148. num.4.& 8.

Subſtineri non poteſt in parte, dum in alia parte non iuſtificatur, ſed corruit in totum, ibid.

Declara, vt ibid. num.9.

Iniuſta dicitur, quæ non iuſtificatur ex actis, deciſ. 148. num. 3. deciſ. 251. num. 6. deciſ. 405. num. 4.dec.656.nu.2.

Exequenda non eſt, deciſ. 148. num. 1. & 5.dec.219.n.1.& 9.

Non tranſit vnquàm in iudicatum, ibidem.

Licèt ab ea non fuerit appellatum, vel appellatio non fuerit legitimè proſecuta, deciſ. 2 9.num.1.& 9.

Inter.

Digitized by Google

Interlocutoria non recipit appellationem, dec. 222. nu. 3. dec. 618. num. 6.

Ideò Iudex poteſt, ea non obſtante, ad vlteriora procedere, dec. 618. n. 6.

Iuriſdictionis ex defectu nulla eſt, quæ fuit lata poſt iuriſdictionem expiratam, deciſ. 516. numer. 1.

Iuſpatronatus probat, dec. 347. n. 4.

Iuſta præſumitur, donec contrarium probetur ab allegante, dec. 160. n. 4.

Iuſtificari quando poſſit ex nouitèr deductis, vel debeat ex eiſdem actis, deciſ. 143. numer. 11. & ſeq.

Poteſt regularitèr etiam ex nouitèr deductis, dec. 217. nu. 8.

Libello conformis ſemper dicitur, quando libellus continet clauſulam *ius, & iuſtitiam miniſtrari*, dec. 147. nu. 10. & 12.

Vel clauſulam *omni meliori modo*, deciſ. 600. num. 11. & ſeqq.

Imò ſtantibus iſtis clauſulis valet, quamuis non ſit conformis libello, deciſ. 147. num. 10. & 12.

Conformis debet eſſe, ibid.

Matrimoniali in Cauſa lata nunquàm tranſit in iudicatum, dec. 381. n. 9.

Intellige reſpectu Superioris, qui ſemper poteſt ſuper illius validitate inquirere, non autem reſpectu aliorum, ibid. n. 10.

Minoris in Cauſa lata ſine citatione perſonæ legitimæ non valet, dec. 551. nu. 7. & 13.

Mixturam continens recipit appellationem, quamuis lata in iudicio poſſeſſorio, deciſ. 664. num. 5.

Quando contineat, ibid. num. 4.

Vide *MIXTVRA*.

Nulla an ſit lata contra Procuratorem infirmum, dec. 7. num. 4.

Dicitur, quando non fuit perſonalitèr citatus Principalis, vel illius legitimus Procurator, dec. 67. n. 1. & 6.

Dicitur, quando deficit citatio *ad dicendum contra Commiſſionem*, ibid. nu. 2. 7. 8. & 14.

Dicitur, ſi deficiat citatio *ad Sententiam*, ibid. numer. 3. 11. & ſeqq. ac deciſ. 346. num. 1. & 13.

Et hæc nullitas, quamuis conſiſtens in negatiua, probatur ex reuolutione actorum, dec. 346. nu. 3. & 15.

Vide *SENTENTIAM*.

Dicitur, quæ non iuſtificatur ex actis, dec. 348. num. 3.

Dicitur, quando deficit mandatum procuræ in comparente, dec. 219. num. 2. & 10.

Et hæc nullitas paritèr probatur ex reuolutione proceſſus, in quo de mandato non appareat, ibid.

Vide *MANDATVM*.

Reuocanda eſt in primis, Parte opponente, dec. 346. num. 2. & 14.

Pacti vim vt habeat, requiritur ſimultaneus Partium conſenſus, dec. 111. n. 5.

Reſultat autem iſte conſenſus ex eo, quod vtraque Pars continuauerit in poſſeſſione bonorum in ſententia conſecutorum, ibidem num. 6.

Item ex illius productione in iudicio, ibidem.

Pactum inter Partes initum, & à iure approbatum infringens ferri non poteſt, deciſ. 250. num. 2.

Poſſeſſione non priuat, niſi conſtet de illius executione, dec. 281. n. 4. & 14.

in *Poſſeſſorio* iudicio lata non recipit appellationem, dec. 138. num. 6.

Limita de iure Canonico, ſecundùm quod vtique eſt appellabilis, deciſ. 650. numer. 5. & 6.

Limita, quando eſt lata in foro Eccleſiaſtico, vel contra Clericum, quia tunc ceſſat Ægidiana, ibid. num. 4. 9. 11. & ſeqq.

Amplia limitationem, vt ibid.

Limita, ſi contineat condemnationem in fructibus, dec. 138. n. 6.

Limita, ſi ſit nulla, deciſ. 485. num. 1. 5. & ſeqq.

Mero lata non continet mixturam, nec complicationem cum petitorio, deciſ. 634. num. 4.

Præcipitantèr lata non dicitur, quando Cauſa fuit inſtructa, procedendo ad plures actus, ex quibus Iudex potuit ſe inſtruere, deciſ. 147. num. 11. & 16.

Quamuis lata fuerit in termino ſex dierum, quorum ſpatium non dicitur adeò breue, vt Iudex non potuerit ſe ſufficientèr inſtruere, ibid. num. 14.

Præſentandi ſuper iure lata ad alicuius fauorem, multùm operatur, deciſ. 649. numer. 1. & 4. vbi de ratione.

Præſumptionem habet pro ſe, quod ritè, & rectè lata ſit, dec. 7. nu. 1.

Inducit contra omnes, quamuis lata inter alios, dec. 578. num. 3.

Publicari debet ſub die, pro qua cadebat citatio, & ad illam retrotrahi, dum illa die fuit habitus terminus *pro ſeruato*, dec. 131. num. 6.

Publicata diuerſa die, pro qua non cadebat citatio, dicitur nulla, dec. 131. num. 5.

Pupilli in Cauſa, non citata perſona legitima, non valet, dec. 551. nu. 7. & 13.

Qualibet de iure recipit appellationem, dec. 138. num. 4. & 10.

Reuocanda eſt, quæ apparet iniuſta, deciſ. 261. num. 5.

Multò magis, ſi ſit etiam nulla, deciſ. 232. num. 1. 10. & ſeq.

Reuocata non ſuffragatur ad inducendum præſumptionem boni iuris pro conſequendis alimentis, & ſumptibus litis, deciſ. 239. numer. 5.

Spolij in iudicio lata probatis extremis, vel ſtante nullitate deliberationis, eſt confirmanda, dec. 562. num. 1.

Status in Cauſa lata omnes afficit, & contra omnes probat, dec. 190. num. 8.

Subdelegati dicitur nulla ex defectu iuriſdictionis, dum non conſtat de ſubdelegatione, dec. 447. num. 1.

Subſcripta præſumitur tanquàm per delegatum à Iudice, qui vti talis proceſſit, deciſ. 600. numer. 1. & 10.

Quam-

Quamuis in ſubſcriptione expreſſerit ſuum titulum ordinarium, quod feciſſe præſumitur ad demonſtrandam eius perſonam, non autē ex quo tanquàm talis procederet, ibid.

Maximè, dum iure ordinario non valeret, ibid. nu. ſeqq.

Suſpenſa dicitur per appellationem interpoſitam, dec. 4. num.3.

Tranſire non poteſt in iudicatum, quando eſt nulla, vel iniuſta, deciſ. 148. nu. 1. & 5. dec. 219. num.1.& 9.

Quando dicatur in iudicatum, vide *RES IVDICATA*.

Valida quæ dicatur, dec. 303. deciſ. 310. dec.362. vbique n.1.

Vide *SENTENTIÆ*.

SENTENTIÆ

Acceptatio deducitur ex non interpoſitione appellationis, dec.111.n.2. & ſeqq. & nu. 13.

Ex illius productione in iudicio, ibid.

Ex receptione fructuum ad formam illius, ibid.

Operatur, quod per acceptantem ampliùs impugnari non poſſit, dec.381. num.6.

Maximè, ſi ſit iuſta, ibid.

Acquieſcere dicitur debitor, qui ab illa non appellauit, dec.464.num.2.

Amplia, quamuis agatur de ſententia nulla, dum de nullitate non fuit oppoſitum, ibid.

Cedula ſub qua die ſit publicanda, vide *SENTENTIA*.

Conformes non dicuntur, quando in vltima additur aliquod grauamen, quod non erat in primis, deciſ. 4. num. 1.

Quæ dicantur, ibid.num.4.& ſeq.

Decimarum in Cauſa latæ contra vnum non afficiunt alios, dec.605.num.6.

Definitiua vim habet decretum mandans exequi Inſtrumentum, dec.274.nu.3.

Difformes, quæ dicantur, deciſ. 4. numer. 4. & ſeq.

Duæ ex Statuto Vrbis habent vim trium, & faciunt rem iudicatam, deciſ. 217. numer. 1. & 10.

Amplia, vt hoc Statutum attendi debeat etiam in Rota, ibid.num.2.& 11.

Extracta formitèr, & Parte citata dicuntur in forma probanti, deciſ.629.nu.1.

Iniuſtitia eſt ſufficiens cauſa ad obtinendam reſtitutionem in integrum, deciſ. 374. num.1.dec. 523.num. 1.& 13.

Notoria æquiparatur nullitati, deciſ. 381. num.8.

Notoria dicitur, quæ nullo velamine celari poteſt, dec.160.nu.4.

Notoria non dicitur, dum Iudex ſecutus eſt opinionem aliquorum Doctorum, dec.630. num.5.

Iuſtitia deſumitur ex deciſionibus extenſis in Cauſa, vide *DECISIONES, IVSTITIA*.

Præſumitur, donec contrarium probetur ab allegante, dec.160.num.4.

Nomen non meretur ſententia nulla, & iniuſta, dec.112.num.1. 10.& ſeq.

Nullitas probatur ex reuolutione proceſſus, quatenùs in eo deficiant requiſita ad validitatem, dec.505.nu.1.4.& ſeqq.

Prima modificatio, vel reuocatio in parte non excuſat ſuccumbentem ab expenſis, dec. 161. num. 3.

Iuſtitiam, vel iniuſtitiam cognoſcere debet Iudex appellationis, non autem pronunciare prout in prima, dec.485.num.2.

Pronunciatio prout in cedula ſubſtinetur ex ſtylo loci, & de hoc modo pronunciandi, dec.131. num.8.

Rotalis iuſtitia, vide *IVSTITIA*.

Tenor attenditur, an ſit lata in mero poſſeſſorio, itaut intret Ægidiana, deciſ. 100. num. 1.dec. 630.num.1.dec.634 num.4.

Tres conformes in negocio principali an ſint exequendæ, dum in vltima apparet aliquod grauamen, quod non erat in primis, deciſ. 4. num.2.

Validitas probatur ex reuolutione actorum, dec. 287.310. 376.& 392.ſemper num.1.

Quæ requirat, dec. 690.num.1.

Requirit iuriſdictionem, mandatum, & citationem, quibus concurrentibus, ac ſeruatis de iure ſeruandis, nequit controuerti.dec. 151.248. 284. 310. 376. 382. 414. 420. 561. & 600.vbique num. 1. deciſ.608.num.3.dec.618. nu.4.dec.624.nu. 2.

SENTENTIAM

Acceptans tenetur ad illius obſeruantiam ſaltem in vim pacti, dec.111.nu.9.

Citatio ad Sententiam debet eſſe ſpecifica, ita vt non ſufficiat citatio generalis ad comparendum, dec. 258.num.7. deciſ.505.num. 3. 6. & ſeqq.

An ſuffragetur contrarius ſtylus, ibid.

Eſt omninò neceſſaria, dec.252.num.2.

Aliàs ſententia non valet, deciſ. 327. numer. 4.

Limita, quatenùs Partes, vel earum Procuratores ſint præſentes in iudicio, dec. 394. num. 10. deciſ. 448. num. 1. 5. & ſeqq. deciſ. 600. nu. 1.dec.608.num.5. & ſeqq. deciſ. 621. num. 2.

Quæ præſentia probatur ad hunc effectum ex atteſtatione Notarij,dec.608.nu.4. & 8.

Eoquè magis, dum fuit ab illa etiam appellatum, dec.621.n.2.

Suppletur per concluſionem in Cauſa, qui huic Citationi æquipollet ex ſtylo Hyſpaniarum, dec.67.num.4.& 9. dec. 251.num. 1.dec. 394.nu.10.dec.608.num. 2.

Procedit, quando Iudex habuit Cauſam pro concluſa, vel in hac parte fuit interlocutus, dec.67.num.5.& 10.

Declara, vt ibid.

Circumducitur tamen iſte ſtylus per citationes, alioſque actus ſubſecutos, deciſ. 250. num. 3.

Non obſtante proteſtatione de non recedēdo.ibid.num.4.

Mandatum procuræ produci poteſt etiam poſt Sententiam, dum de eo non fuit oppoſitum antè Sententiam, dec.690.n.2. & 6.

Patroni, qui nunquàm comparuerunt, non ſunt citandi ad ſententiam in Cauſa Beneficij iuriſpatronatus, dec. 108.num. 6.

Reſti-

Reſtitutio in integrum aduerſus ſententiam non datur ſine læſione, dec.624.nu.6.& 9.
Vide *RESTITVTIO IN INTEGRVM.*
Terminus pro ſeruato ad Sententiam, vide *TERMINVS.*

SENTENTIARVM

Materiam qui tractent, deciſ. 7. nu.8.

SENTENTIAS

Latas extrà eam Rota non ſolet exequi, niſi diſcuſſis meritis, & guſtata earum iuſtitia, & validitate, deciſ. 117. num. 2. & 17. deciſ. 130. num. 7. deciſ. 148. num. 6. & 7. deciſ. 258. nu. 9. dec. 478. num. 10. dec. 553. n. 5.

SEPARATIO

Thori, vide *THORI SEPARATIO.*

SEQVESTRATIO

Prohibita regularitèr eſt lite pendente, deciſ. 533. nu. 1. & 7. dec. 702. n. 3. & 5.
Limita, quando conſtat de dilapidatione bonorum, vel alia legitima cauſa, ibidem num. 2.

SEQVESTRATIONIS

Cauſa intrà quod tempus debeat terminari, tàm de iure communi, quàm ex diſpoſitione Statuti Bononiæ, dec.56.nu.10.& ſeq.

SEQVESTRVM

Apponendum quando ſit, relinquitur arbitrio Iudicis, dec.702.nu.6.
Apponi debet, quando poſſeſſio eſt attentata, dec.160.num.5.
Appoſitum in caſu permiſſo quando ſit remouendum, dec.689.nu.8.
Proptèr dilapidationem, illa non probata, eſt reuocandum, dec.702.n.1.
Attentatorum in Cauſa non apponitur, quando illis fuit per Partem renunciatum, deciſ. 689. num.1.6. & ſeqq.
Beneficio apponitur, quando illius poſſeſſio eſt attentata, dec. 187. num.2.
Ea ratione, ne attentans fruatur commodo vitioſæ poſſeſſionis, ibid.
Vel quando poſſeſſio eſt vitioſa, deciſ.410. num. 2.
Durat, donec lis finiatur coram alijs Iudicibus, dec.56.nu. 16.
Filius contra Patrem obtinere non poteſt, niſi petita priùs venia, ibid.n.2.& 21.
Malè appoſitum eſt reuocandum, deciſ. 702. numer. 4.
Poſſeſſori fieri non poteſt, & factum reuocatur dec.305.num.1.
Relaxari non debet contra poſſidentem bona immobilia, dec.56.num.6.23.& ſeqq.
Limita ex Statuto Bononiæ, quando creditor ſequeſtrans iurat, bona ſtabilia debitoris non eſſe ſufficientia ad ſolutionem debiti, ibid. num.7.
Remouendum eſt, præſtita fideiuſſione idonea, dec. 533. num.3.8.& 9.
Reuocari quando debeat, dec.56.num.12.
Rota ſolet apponere, quando concurrunt hinc indè probationes, dec.224.nu.13
Limita, vbi probationes vnius Partis præualeant probationibus alterius, ibid. num.14.

SEQVESTRI

Cauſa præſtita fideiuſſio durat, donec lis terminetur, dec.56.num.17.
Materiam qui tractent, dec.702.nu.7.

SEQVESTRO

Appoſito, & non aliàs Rota ſolet concedere remiſſoriam in Cauſis Beneficialibus, dec. 175. num. 5.
Iudicium quando poſſit inchoari à ſequeſtro, & quando non, dec.56.nu.6.23.& ſeqq.

SERVITIVM

Alijs præſtans, & ab illis ſalarium recipiens prætendere non poteſt ſalarium ab altero, deciſ. 470. num.3.
Probari debet à petente ſalarium, ibidem num. 1.& 16.
Præſtandum dicitur cauſa finalis promiſſionis ſalarij, & præſtitum impulſiua, ibid.n.6.

SERVITII

Futuri intuitu cenſetur promiſſum ſalarium, dec.470.num.1.& 16.
Quamuis promiſſio facta ſit vita durante, ibid.num.4.

SERVITIA

Matri præſtita non ſunt ſufficiens cauſa ad ſubſtinendam donationem factam à filio minore, dec.470.num.11.

SERVITVTIS

Interdictum vti poſſidetis an detur in quaſi poſſeſſione ſeruitutis, dec.147.nu.5.
Titulus ad petitorium reijcitur, ibidem numer. 7.
Nec diſcutitur in iudicio manutentionis, ibid.

SEXVS

Cauſa, & ætatis dicitur caſus mixtus, deciſ. 255. num.6.
Differentia ſublata de iure communi tàm maſculi, quàm fœminæ ad ſucceſſionem æqualitèr admittuntur, deciſ. 541. num. 9. deciſ. 554. num.1.
Priuilegio præualet priuilegium ætatis, deciſ. 255. num.20.dec.255.num.4.& 14.

SIGILLVM

Notarij non eſt de ſubſtantia Inſtrumenti, deciſ. 444.num.6.& 13.
Neceſſarium non eſt, vt ſcriptura dicatur in forma probanti, ſtante illius ſubſcriptione, ibid.
Probatur ex eo, quod in ſcriptura legantur verba *loco ſigilli*, dec.102.nu.6.
Item ex eo, quod in ſcriptura enuncietur, appenſione ſigilli fuiſſe munitam, ibidem numer. 7.
Item, quatenùs concurrat aliqua enunciatiua certa, quæ deſeruiat loco ſigilli, ibidem num. 8.
Teſtium defectum ſupplet in ſcripturis, ibidem num. 5.

SIGNA

Sponſalia contrahi poſſunt per ſigna, deciſ. 340. num.4.

SIGNATVRA GRATIÆ

Oris aperitionem ſolet concedere, non autem Signatura Iuſtitiæ, dec.81. nu.6.& ſeqq.

SIGNATVRA IVSTITIÆ

Exemptionem à iuriſdictione Ordinarij quando, & quomodò ſoleat concedere, deciſ.419. nu. 2. 3.6.& ſeqq.
Oris aperitionem concedere non poteſt aduerſus

Breue Sanctiſſimi, dec.8.r.n.6. & ſeqq.

SILLABÆ

Correctio non alterat naturam actus, deciſ. 260. num.8.

SIMILITVDO

Manus ſetilè decipere poteſt Teſtes, deciſ. 604. num.1.

Ideò ſcriptura ſic recognita non inſeruit, vt ex illa fieri poſſit comparatio ad ſcripturam controuerſam, ibid.

SIMONIA

Commiſſa amittitur ius, quod illam committens habebat in re, dec.720.num.8.& ſeqq.

Dicitur ex inſtitutione, vel poſſeſſione in Beneficialibus conſecuta mediante litis ceſſione, expenſarum remiſſione, & certæ quantitatis promiſſione, dec. 396.n. 1.& 12.

Dicitur per contractum non gratuitum initum ſuper iurepatronatus tamquàm re ſpiritualitati annexa, dec.710.nu.1.

Committitur per pactum, quod reſignatarius Beneficij teneatur ſoluere debita reſignantis, ib. num.2.

Committi dicitur per conuentionem initam ſuper penſione, dec.396.num.7.

Contrarium, ibid.n.14.

Quando dicatur ex Inſtrumento infeudationis Caſtri, cui eſt annexum iuſpatronatus, dec.710.num.3.9.& ſeqq.

Conuentionalis inhabilem reddit Simoniacum ad obtinendum Beneficium, ſuper quo fuit conuentum, dec.396. num.3.

Non priuat ipſo iure Beneficijs obtentis, ibid.num.2.

Excuſari non poteſt ſub prætextu reſeruati beneplaciti Apoſtolici, ibid.n.4.

Maximè, dum beneplacitum non fuit obtentum antè inſtitutionem, ibid.

Deduci non poteſt ex conuentione inita ſuper Cappellania, quæ non ſit Beneficium Eccleſiaſticum, ibid.nu.5.

Nullitatem contractus cauſat, deciſ. 710. numer. 1.

Quæ ſit, ibid.

Qui tractent de Simonia, ibid.nu.11.

SIMVLATIO

Cenſus per Maritum empti ſub nomine Vxoris reſultat ex quietantijs fructuum illius factis à ſolo Marito, deciſ. 490. num. 1.

Limita, vbi quietantiæ ſunt æquiuocæ, & poſſunt referri ad alium cenſum, ibidem numer. 2. & 9.

Ceſſat, quando aliundè conſtat de veritate actus geſti, deciſ. 284. num. 16

Ex *Coniunctione* ſanguinis tantummodò non poteſt reſultare, deciſ. 78. num. 5.

Imò hæc coniectura reputatur ſatis leuis, niſi concurrant aliæ vrgentiores, ibid.

Donationis ceſſat, dum de illa conſtat ex publico inſtrumento, quod præſumitur verum, & non ſimulatum, ibid. num. 1.

Vide *DONATIO*.

Emptionis factæ per Patrem fauore filij ſpurij præſumitur in fraudem legis, deciſ. 245. numer. 12. & 14.

Excluditur, eo ipſo, quod actus poteſt eſſe verus, deciſ. 499. num. 3. & 8.

Inſtrumenti non præſumitur, deciſ. 71. num. 1.

Loci ex circumſtantia dicitur præſumptio leuis, & hominum, non autem iuris, nec legitima, deciſ. 78. num. 13.

Præſumitur in aſſertione qualibet, per quam de caſu prohibito deuenjatur ad caſum permiſſum, deciſ. 245. num. 16.

Signantèr inter Perſonas prohibitas, ibidem.

Præſumi non debet, deciſ. 106. num. 12.

Maximè in dubio, deciſ. 245. num. 6.

Probari debet ab allegante, ibidem nu. 3. & deciſ. 499. num. 3. & 8.

Plenè, & concludentèr, deciſ. 106. numer. 12.

Venditionis ex modicitate pretij non arguitur, niſi illud ſit minus dimidia iuſti, ibidem numer. 9.

SIMVLATIONIS

Cauſa niſi probetur, ſimulatio præſumi non poteſt, deciſ. 78. num. 2. & 3.

Amplia, quia huiuſmodi cauſa debet eſſe ſufficiens, probabilis, veriſimilis, ac plenè, & concludenter probata, ibid.& dec.377. nu. 7. 13. & ſeqq.

Deficiente, nil iuuat probare ſimulationem, deciſ. 245. num. 6.

Reſultat ex animo fraudandi prohibitionem legis, ibid. num. 7.

Declara, vt ibid. num. 8. & ſeq.

Coniecturæ non attenduntur, niſi conſtet de cauſa ſimulandi, deciſ. 78. num. 5.

Materiam, qui tractent, ibid. num. 14.

SINGVLI

Teſtes de Vniuerſitate ad illius fauorem probant, quando ex cauſæ victoria vtilitatem non recipiunt vti ſinguli, deciſ. 595. numer. 2. 7. & ſeqq. deciſ. 734. num. 15.

SINGVLA

Quæ non proſunt, ſimul iuncta iuuant ad conſtituendam probationem, deciſ. 659. num. 4.

SINGVLÆ

Coniecturæ licèt de per ſe non ſufficiant, adhuc ſufficiunt ſimul iunctæ, deciſ. 492. nu. 11.

SINGVLORVM

Ratio non habetur in ijs, quæ ſpectant ad Vniuerſitatem, deciſ. 62. num. 4.

SOCIETAS

Differt à Depoſito, quia poteſt augeri, & minui illius capitale, quod depoſito nequaquam conuenit, deciſ. 27. num. 3.

Diſſoluitur per mortem vnius ex ſocijs, dec. 371. numer. 9.

Inter *fratres* inducitur ex continuatione Artis, ſeu negociationis exercitæ per communem Patrem, dum viuebat, cum eiſdem inſtrumentis, & maſſaritijs, deciſ. 135. numer. 1. & 7.

Etiam ſi fratres ſint minores, ibidem nu. 5. 7. & ſeqq.

Tacita quomodò contrahatur, & continuetur, ibid.

Iniqua dicitur, in qua periculum non eſt commune, deciſ. 201. num. 9.

Leonina dicitur, in qua quis totum damnum, non autem lucrum participat, deciſ. 718. numer. 10.

Officij, Vide *SOCIETAS OFFICII*.
Omnium bonorum, Vide *COMMVNIO*.

SOCIETATIS

Capitula inter ſocios ſeruanda ſunt, deciſ. 369. num. 2.
Inſtrumentum non meretur executionem, niſi reddita priùs ratione lucri, vel damni, deciſ. 27. num. 1.
Declara, vt ibid. num. 19.
Natura eſt, quod inter ſocios communia ſint lucra, ſicut & damna, deciſ. 738. numer. 7. 9. & ſeq.

SOCIETATI

Conuenit donatio fructuum, & intereſſe, non autem depoſito, deciſ. 27. num. 3.
Item clauſula *vel alterius verioris ſummæ*, ibidem num. 4.

SOCIETATEM

Ad vnam partitæ quando ſint referendæ potiùs, quàm ad aliam, deciſ. 369. numer. 1. 4. 9. & ſeqq.

SOCIETATE

Durante, nullus ex ſocijs poteſt agere ad ſortem ſine legitima cauſa, deciſ. 27. num. 14.

SOCIVS

Obligare non poteſt conſocium extra cauſam ſocietatis, deciſ. 179. num. 7. & 10.

SOCIOS

Lucra inter ſocios debent eſſe communia, ſicut & damna, deciſ. 738. num. 7. 9. & ſeq.
Periculum inter ſocios debet eſſe commune, deciſ. 291. num. 8.

SOCIETAS OFFICII

Contracta, non ſeruata forma Conſtitutionum Apoſtolicarum, eſt nulla, deciſ. 291. nu. 3.
Contrahi non poteſt, niſi ſuper officio vacabili, ibid. num. 1.
Et ità ſeruari ſolet in Curia, ibid. num. 4.
Amplia, quia ſuper officio non vacabili non ſubſtinetur, ibid. num. 14.
Quamuis illud redderet ad rationem duodecim pro centenario, ibid.
Diſdicta poſtquàm fuit, fructus ex illa ampliùs non debentur, nec ſubitur periculum vitæ, vel amiſſionis capitalis, deciſ. 420. numer. 1. & 14.
Reſoluitur in purum mutuum, ibid.
Subſtineri quando poſſit vigore cenſus vitalitij, deciſ. 291. num. 3.

SOCIETATIS OFFICII

Fructus non debentur poſt illius diſdictam, deciſ. 420. num. 27.
Taxari poſſunt ad rationem duodecim pro centenario, & anno, quæ correſpondet fructibus officiorum vacabilium, deciſ. 291. numer. 6.
Periculum quomodò compenſetur, ibidem numer. 10.
Vitæ ſolum non ſufficit ad ſubſtinendum contractum ſine officio vacabili, ibidem numer. 11.

SOLEMNITATES

Actorum in extractione ſeruatæ operantur, quod illa probent in iudicio, deciſ. 494. num. 11.
Beneplacitum Apoſtolicum ſupplet in locatione, vel alienatione bonorum Eccleſiaſticorum requiſitas, deciſ. 63. num. 2.
Dummodò locatio, vel alienatio facta ſit pro iuſto pretio, ibid. num. 3.
Donationum in contractibus requiſitas non eſt neceſſe ſeruare in donationibus cauſa mortis, deciſ. 586. num. 4.
Nec in illis habet locum Statutum de contractibus ſine certa ſolemnitate non valituris, deciſ. 695. nu. 2. 7. & 10.
Seruandæ non ſunt in quietantijs factis occaſione tranſactionis, deciſ. 586. num. 4.
Seruandæ non ſunt extrà Territorium Statuentium, ibid. num. 6.
Seruari debent in donatione facta per ſponſum pro augumento dotis, & contemplatione futuri matrimonij, deciſ. 499. numer. 6. & ſeqq.
Extraiudicialibus in actibus præſumuntur, deciſ. 941. num. 6.
Iudicialibus in actibus non requiruntur, dec. 111. num. 12. & 15.
Iuramentum ſupplet in contractibus minorum, deciſ. 282. num. 12.
Ita vt contractus ſine illis ſubſtineatur, ibidem.
In *Locationibus* bonorum Eccleſiæ ad longum tempus adhibendæ ſunt, quando alteratur ſolitum, deciſ. 36. num. 4.
Quando autem dicatur alterari ſolitum, ibidem.
Vltrà triennium quæ requirantur, deciſ. 63. num. 1. 21. & 22.
Loci contractus ſeruandæ ſunt, deciſ. 282. nu. 7. & ſeq. deciſ. 586. num. 5.
Limita, quando conſtaret, contrahentes extrà locum contractus ſe contuliſſe in fraudem Statuti, deciſ. 282. nu. 10. & ſeq. & n. 20.
Mandatum procuræ ad lites non requirit, deciſ. 648. num. 14.
Mulierum in contractibus non requiruntur de iure communi, deciſ. 111. num. 11. & 14.
Limita, vbi adeſt Statutum illas expoſcens, ibidem.
Requiruntur in Vrbe, aliàs contractus non ſubſtinetur, deciſ. 455. num. 1.
Neceſſarijs in actibus non requiruntur, deciſ. 436. numer. 35.
In *Permutatione* bonorum Eccleſiæ requiruntur, deciſ. 153. num. 1. 12. & ſeq.
Aliàs permutatio non ſubſtinetur, ibid.
Præſumuntur ex longiſſimi temporis curſu, deciſ. 41. num. 6.
Ex obſeruatione contractus per ſpatium annorum 40, & vltrà, deciſ. 153. num. 5.
Limita, dum ex facie inſtrumenti apparet, illas non fuiſſe ſeruatas, ibid. num. 6. & ſeq. & num. 14. & ſeq.
Stante Iudicis decreto, deciſ. 423. num. 5. & 9. deciſ. 434. numer. 1. & ſeqq. deciſ. 455. num. 9. deciſ. 579. num. 2.
Limita, quando contrarium apparet ex viſione inſtrumenti, deciſ. 455. num. 9.
Vide *DECRETVM IVDICIS*.
Statuta requirentia in contractibus minorum dicuntur condita, ne minores lædantur, deciſ. 626. num. 6.
Teſtamenti non requiruntur in teſtamento condito ad Pias cauſas, deciſ. 597. num. 3.

Amplia, quia hoc teſtamentum in fine ſolemnit itibus ſufficit pro reuocatione alterius cum omnibus ſolemnitatibus facti, ibid.
Vtilitatem Eccleſiæ euidentem faciunt præſumere in alienationibus bonorum illius, dec. 152. num. 10. 16. & ſeq.
Dummodò contrarium ex ipſo inſtrumento, vel aliundè non appareat, ibid. num. 11.

SOLIDATIO

Adminiſtratori facta operatur, vt ratio per illum amplius non ſit reddenda, deciſ. 582. nu. 4.
Computorum poſterior attenditur, non autem præcedens, deciſ. 646 num. 4.
Præſumitur compræhendere omnes partitas hinc indè debitas, & ex eadem cauſa prouenientes, ibid. num. 5. & ſeq.

SOLITVM

Alteratum quando dicatur in locatione bonorum Eccleſiaſticorum, deciſ. 30. num. 4.
Vide *ALTERATIO*.

SOLVTIO

Adminiſtratori facta liberat ſoluentem, dec. 325. num. 1.
Allegata non probat debitum, deciſ. 70. num. 6. 10. & ſeq.
Alterius nomine facta cum ceſſione iurium probat creditum ſoluentis, deciſ. 331. num. 1.
Annua præſtationis debetur integra, & pro omnibus terminis in iudicio manutentionis, deciſ. 592. num. 2. & ſeqq. vbi de ratione.
Canonum probat dominium locatoris, deciſ 461. numer. 3.
Cauſa non expreſſa, ſi fiat à debitore ex pluribus cauſis, referenda eſt in cauſam duriorem, ſeù grauiorem, deciſ. 33. num. 1. 5. & ſeqq. deciſ. 325. num. 17. deciſ. 445. numer. 1. 7. & ſeqq.
Quæ autem dicatur durior cauſa ad hunc effectum ponderatur, ibid.
Attendendo potiſſimùm veriſimilitudinem mentis debitoris, deciſ. 33. num. 2.
Ac euentum ſubſecutum, ibid. num. 4.
Antiquius in debitum facta præſumitur, deciſ. 500. num. 5.
Sed anterioritas vnius cauſæ non facit illam grauiorem, niſi alijs reſpectibus ſint pares, deciſ. 33. num. 2.
Expreſſa in illam, & non in aliam eſt referenda, deciſ. 72. num. 7. deciſ. 445. num. 4. deciſ. 464. num. 1. & 5.
Cæterùm durior cauſa dicitur, ex qua facilior imminet executio, deciſ. 445. num. 1. 8. & ſeqq.
Item cauſa neceſſaria, pro qua ſoluens ſe obligauerat, deciſ. 325. num. 17.
Item illa, pro qua fuerat datus fideiuſſor, deciſ. 445. num. 2.
Item, pro qua mandatum fuerat iam relaxatum, & imminebat executio, ibid. num. 3. ac deciſ. 464. num. 3. & 4.
Amplia, vt hæc cauſa, pro qua fuerat relaxatum mandatum, ſit durior illa, pro qua fuerat datus fideiuſſor, deciſ. 445. num. 3.
Debitor autem declarare poteſt, in quam cauſam cedere malit ſolutionem ſimpliciter factam, ibid. num. 4.
Niſi adſit cauſa grauior, in quam de iure cedere debeat, ibidem.
At ſi debitor non contradicat creditoris aſſertioni, quod in vnam cauſam pecunias receperit, cenſetur illi conſenſiſſe, ibidem numer. 6.
Quod ſi ſolutio facta ſit à mercatore præſumitur in cauſam, pro qua honoris iacturam facere poterat, deciſ. 464. num. 3.
Cenſus integri debetur, licèt pars fundi fuerit euicta, dum pars, quæ remanſit, eſt capax illius, deciſ. 521. num. 2. & 4.
Integra quomodò probetur, deciſ. 504. numer. 2.
Quando dicatur fieri extinctiuè, & quando translatiuè, deciſ. 600. num. 9.
Ceſſionario facta liberat debitorem, deciſ. 497. numer. 9.
Amplia, quia ceſſionarius poteſt etiam cogere debitorem ad ſoluendum, quod debebat cedenti, deciſ. 532. num. 2.
Coacta, quæ dicatur, deciſ. 408. num. 5. & 6.
Soluenti non præiudicat, ibid.
Maximè, ſi proteſtetur ſoluere cum animo repetendi, ibid.
ex *Coniecturis*, & præſumptionibus ſufficientèr probatur, deciſ. 98. num. 5.
Quæ dicantur illæ coniecturæ, dec. 325. numer. 22. & ſeqq. deciſ. 400. nu. 11.
Ac etiam excluditur, deciſ. 325. num. 22. & ſeqq. deciſ. 400. num. 12.
Continuari debet eo modo, & forma, prout fuit conſueta in præteritum, deciſ. 692. num. 9.
Conuenta in certo loco, & pro certa die non conſtituit debitorem in mora, niſi creditor probauerit, ſe illa eadem die fuiſſe in loco ſolutionis deſtinatæ, deciſ. 543. num. 4. & ſeqq.
Debitam in cauſam facta præſumitur, & ex titulo, quo debebatur, quando non apparet, quo titulo facta fuerit, deciſ. 257. numer. [illegible] deciſ. 575. num. 7.
Decimarum de iure non debet excedere vigeſimam partem fructuum, deciſ. 489. numer. 1. & 5.
Dotis ex quibus coniecturetur, Vide *DOTIS*.
Vera præſumitur, quamuis reſultet ex confeſſione de recepto, dum in maiori parte fuit conſtituta in ſtabilibus, deciſ. 651. num. 6.
Duplex eadem ex cauſa peti non poteſt, dec. 98. num. 1. deciſ. 225. num. 2.
Expenſarum litis, an præſumatur facta per Procuratorem de pecunijs proprijs, vel de effectibus Principalis, deciſ. 168. num. 2. & 3.
Extinguit debitum facta perſonæ legitimæ, deciſ. 181. num. 2.
Amplia, vt ibi num. 7.
Limita, vt ibi num. 8. & ſeq.
Quando autem dicatur facta perſonæ legitimæ, ibid. num. 26.
Fructuum cētus an fieri debeat ab emptore bonorum, qui illum in ſe accollauit ſecuta in parte eorum euictione, deciſ. 521. num. 3.
Hæreditarij debiti importat aditionem hæreditatis, deciſ. 429. num. 5. deciſ. 525. num. 1. 2. & 8. deciſ. 574. num. 1. & 11.
Maximè, ſi debitum ſit notabilis quantitatis, deciſ. 574. num. 1. & 11.
Ac quatenùs ſolutio facta ſit nomine hæredita-

dita-

ditario, ibid. num. 3. & deciſ. 535. num. 2. 9. & ſeqq.
Indebita dicitur de fructibus virtute obligationis ſine cauſa, deciſ. 467. num. 5.
Introitus iucundi probatur ex depoſito facto, & ex dilatione data debitori ad ſoluendum, deciſ. 104. num. 6.
Liberationem ad conſequendam quando dicatur facta perſonæ legitimæ, deciſ. 181. num. 3. 6. & ſeqq.
Quando cauſet, deciſ. 325. numer. 22. & ſeqq.
Litterarum cambij niſi ſequatur, ex illarum ſola acceptatione non liberatur ſcribens, deciſ. 468. num. 1. 5. & ſeqq. deciſ. 602. num. 1. & ſeqq.
per *Mercatorem* facienda excluditur, quod fuerit facta ex eius libris, in quibus ſolutiones adnotantur, deciſ. 468. num. 3.
In quam cauſam præſumatur facta, ſuprà verſ. *cauſa*.
Moneta in qua fieri debeat, Vide *MONETA*.
Nomine quo facta ſit curari non debet, dum conſtat de veritate, deciſ. 575. num. 8.
Obligationem omnem extinguit, deciſ. 371. numer. 14.
Pecunia ſoluentis facta præſumitur potiùs, quàm aliena, deciſ. 474. num. 5. deciſ. 532. num. 4. deciſ. 568. num. 2.
Limita, ſtantibus verbis *per manus &c.*, quæ denotant pecunias non eſſe ſoluentis, deciſ. 284. num. 7.
Penſionis facta per Procuratorem præſumitur de mandato illius, qui tenebatur, deciſ. 576. numer. 4.
Mediante ordine pro vno anno, vigore eiuſdem ordinis exigi non poteſt pro anno ſubſequenti, ibid. num. 7.
Prætendi non poteſt ab eo, qui fructus Beneficij non percepit, deciſ. 616. numer. 1. & ſeqq.
Vnica ſufficit ad conſtituendum exigentem in quaſi poſſeſſione exigendi, deciſ. 637. numer. 1. & 5.
Vide *EXACTIO*.
Perfecta dicitur, non obſtante cautione præſtita de reſtituendo prioribus, & potioribus creditoribus, deciſ. 72. num 8.
Præſumi non debet, deciſ. 468. num. 2.
Præſumitur ex eo, quod diù creditor diſtulerit exigere, deciſ. 325. num. 18.
Maximè, dum debitor erat diues, plus, nulla reliquit debita, viuens non ſolùm ſoluit debita ſua, ſed etiam aliena, & moriens plura reliquit legata, ibid. num. 19.
In Vrbe per lapſum 16. annorum ex illius Statuto, deciſ. 98. num. 2. & 6.
Amplia, vt hoc Statutum iuuet tàm principalem debitorem, quàm etiam illius hæredes, ibid.
Amplia, vt non ſit neceſſaria probatio bonæ fidei, cùm hoc Statutum non inducat præſcriptionem, ſed præſumat ſolutionem, & adimat fidem inſtrumentis, ibidem numer. 3. & 8.
Amplia, vt hoc Statutum, prout & alia ſimilia ſint valida, ibid. num. 9.
Amplia, vt liget forenſes agentes pro credito in loco, vbi illud viget, ibid.
Amplia, vt compræhendat etiam creditum iuratum, ibid.
Præſumptionibus quando probetur, vel excludatur, ſuprà verſ. *ex coniecturis*.
Pretij integri cenſus quomodò probetur, deciſ. 504. num. 2.
Procuratori in rem propriam conſtituto facta liberat ſoluentem, deciſ. 497. num. 9.
Amplia, vt liberet etiam ſolutio facta Procuratori in rem propriam non conſtituto, deciſ. 325. num. 1.
Maximè, dum conſtat de verſione pecuniarum ad commodum creditoris, ibidem numer. 11. & 16.
Imò data verſione ſuffragatur ſolutio facta Procuratori minùs legitimo, ibid.
Vel Procuratori putatiuo, ibid. num. 10.
Ac ſuffragatur ſolutio, de qua conſtet ſolummodò per confeſſionem de recepto ipſius Procuratoris, ibidem num. 14.
Proprij debiti quando fit, à creditore prætendi non poteſt, quod actiones ſibi cedantur, dec. 468. numer. 7.
ex *Quietantia* probatur, deciſ. 371. num. 14.
Maximè, ſi ſit facta pro reſiduo, ibid.
Salarij in certa quantitate indicat illud in eadem quantitate fuiſſe conſtitutum, deciſ. 70. nu. 2. & 8.
Spontanea quæ dicatur, deciſ. 403. numer. 5. & ſeqq.
Titulum in illum facta præſumitur, ex quo debebatur, deciſ. 575. num. 7.
Vera reſultat ex verbis *actualitèr recepit*, dec. 687. numer. 7.
Vnica conſtituit exigentem in quaſi poſſeſſione exigendi, deciſ. 257. num. 13.
Vide *EXACTIO*.

SOLVTIONIS

Coniectura referuntur in deciſ. 322. num. 22. & ſeqq. ac in deciſ. 403. num. 11.
Denegatio habetur pro turbatione in annuis præſtationibus, deciſ. 592. num. 9.
Dilatio nimis longa conceſſa per mulierem debitori importat eius læſionem, deciſ. 205. nu. 6.
Negatiua ſufficienter probatur ex aſſertione creditoris, deciſ. 468. num. 2.
Partita conformes diſpoſitioni iuris communis maximè attenduntur, deciſ. 575. num. 2.
Receptio cum clauſula *ſine præiudicio* non præiudicat recipienti circa id, quod ſibi verè debetur, deciſ. 129. num. 3. & 9.
Præſeruat recipienti ius petendi reſiduum, ibid. num. 4. & 9.
Vim habet datio inſolutum, deciſ. 240. num. 5.
Vide *DATIO INSOLVTVM*.

SOLVTIONEM

Correus, qui totum debitum ſoluit, petere poteſt ab alio Correo, dempta rata ſua, deciſ. 532. num. 1. 5. & ſeq.
Declara, vt ibi num. 8. & ſeq.

SOROR

Alenda eſt à fratre, dum agit ad ſucceſſionem parentum, vel ad conſtitutionem dotis, deciſ. 541. num. 1. & 2.
Excluditur in Vrbe à ſucceſſione non ſolùm dotata,

rata, ſed etiam dotanda, quam frater dotare paratus eſt, ibid. num. 4.
Excluſa non debet admitti, eo quod alleget, fratrem illam dotare noluiſſe, niſi frater fuerit conſtitutus in mora, & dotare illam recuſauerit, ibid. num. 5. & ſeqq.
Frater namquè per conditionem, ſeù diem nuptiarum tamquàm incertam in mora non conſtituitur, ibid.
Simplicitèr, etiam ſi non ſit dotata, quando excluſa dicatur, deciſ. 26. num. 6.
Vide *FOEMINA*.
Fratrum appellatione quando veniat, vel non veniat, tàm de iure communi, quàm in Statutis, deciſ. 71. num. 6. & ſeqq.
Succedit de iure communi ſimul cum fratre, ſublata ſexus differentia, deciſ. 541. num. 9.
Vno ex latere tantùm excluditur à ſucceſſione per Auiam maternam, deciſ. 100. num. 5.

SORORIS

Dotem ad conſtituendam frater minor poteſt ſe obligare, deciſ. 253. num. 26.
Dicitur namquè ex cauſa neceſſaria ſe obligare, ibid.
Declara, vt ibid. num. ſeq.

SOROREM

Carnalitèr cognoſcens non poteſt cum alia Sorore matrimonium contrahere, deciſ. 145. numer. 1.

SORS

Repeti non poteſt à ſocio, durante ſocietate, ſine legitima cauſa, deciſ. 27. num. 14.

SORTE

Cenſus ſoluta vnà cum fructibus, illius extinctio dicitur fieri ipſo iure, deciſ. 682. nu. 1. & 4.

SPECIALIA

Multiplicanda non ſunt, deciſ. 582. numer. 2. 8. & ſeq.

SPOLETI

Stylus eſt, quod Bannimentorum commiſſio æquiualeat decreto de deliberando, dec. 441. numer. 16.

SPOLIVM

Ceſſat, vbi datur fumus iuſtificationis gratiæ, & admittitur cumulatio poſſeſſorii cum petitorio, deciſ. 143. num. 9.
Eccleſiæ reſultare dicitur ex alienatione bonorum illius facta ſine debitis ſolemnitatibus, deciſ. 412. num. 4.
Intrat, probatis duobus extremis, deciſ. 131. numer. 1. & deciſ. 534. num. 1. & 7.
Item conſtito de nullitate ſubhaſtationis, dec. 534. num. 1. & 7.
Amplia, vt intret, etiam quando poſſeſſio fuit capta Iudicis authoritate, dum Iudex nullitèr proceſſit, deciſ. 131. numer. 4. dec. 346. numer. 12.
Vltimum eſt priùs purgandum, deciſ. 412. numer. 5.

SPOLII

Actio non datur illi, qui ex poſſeſſione cecidit ex facto proprio, deciſ. 397. nu. 1. & 8.
Extrema quæ ſint, deciſ. 303. num. 3. deciſ. 412. numer. 6.
Vide infrà verſ. *Primum*. & verſ. *ſecundum*.
Iudicium cumulari non poteſt cùm Iudicio reſciſſorio, deciſ. 139. num. 2.
Terminari debet antè alia, vti magis priuilegiatum, deciſ. 143. num. 8.
Primum extremum eſt poſſeſſio ſpoliati, dec. 412. num. 1. & 8.
Probandum eſt plenè, & concludentèr, deciſ. 41. num. 16. deciſ. 131. num. 2. & 7.
Probatum dicitur ex eo, quod ſpoliatus fuerit vocatus poſſeſſor per ſpoliatorem, deciſ. 566. num. 1.
Quomodò probetur, deciſ. 131. num. 2. & 7. deciſ. 412. num. 2.
Purgatio quæ requirat, deciſ. 144. nu. 11. & 12.
Secundum extremum probatur per ſubſtentationem litis, iunctis adminiculis, deciſ. 412. numer. 3. deciſ. 566. num. 2.

IN SPOLIO

Expenſæ quomodò debeantur, deciſ. 310. numer. 7.
Fructus debentur à die motæ litis, deciſ. 31. nu. 2. & 8. dec. 159. num. 7. & 14. deciſ. 169. num. 6. & 10.
Percepti, non autem qui percipi potuiſſent, dec. 343. num. 2. & 6.
Dummodò non agatur de ſpolio violento, vel attentato, ibid.
Signantèr vbi agitur contra hæredem, dec. 159. num. 8.
Mota tamen lis dicitur ad hunc effectum ex quocumque actu, per quem ſpoliator conſtitutus fuerit in mala fide, ibid. num. 2.
Quomodò debeantur, dec. 310. nu. 7.
Sententiæ latæ iuſtitia probatur ex eo quod duo extrema fuerint iuſtificata, deciſ. 104. numer. 5.
Tituli ratio non habetur, cùm illius diſcuſſio ad petitorium reiiciatur, dec. 86. n. 7.

SPOLIATORI

Manutentio debetur, deciſ. 132. num. 3. deciſ. 551. nu. 3. dec. 721. num. 9. & 8.

SPOLIATVS

Fructuum perceptione ad illam debet reſtitui, dec. 86. num. 3.
Quantitatem cōtra ſpoliatorem quando dicitur probaſſe, dec. 571. num. 2.
Iniuſtè perindè habetur, ac ſi ſemper poſſediſſet, dec. 278. num. 1.
Iudicis auctoritate non tàm de facili reſtituitur ob præſumptionem, quæ militat pro decreto Iudicis, dec. 143. num. 10.
Minor dici non poteſt, quando poſſeſſionem dimiſit mediante contractu valido, deciſ. 159. num. 2.
Reſtitui debet ad poſſeſſionem probatis extremis, dec. 41. num. 1. & 15.
Et ad ſtatum, in quo antè ſpolium reperiebatur, dec. 86. num. 4.
Saluianiſta ſatisfacto, debet in poſſeſſionem reſtitui, dec. 568. num. 3. & ſeqq.
Vtilitatem conſequitur ex bonis retractam pendente iudicio ſpolij, dec. 278. nu. 1.

SPOLIATO

Ciuilis poſſeſſio animo retenta præſumitur ab eo qui ſe non habuit pro ſpoliato, deciſ. 365. num. 3.
Dominus directus, qui ſe habuit pro ſpoliato, quamuis non poſſit petere manutentionem, adhuc tamen intentare poteſt conditionem quan-

Digitized by Google

quandam poſſeſſoriam, deciſ. 461. nu. 2.
Habere ſe pro ſpoliato dicitur, qui petit ſe reintegrari, infrà verſ. *manutentio*.
Non dicitur quoad poſſeſſionem ciuilem, qui petit manuteneri, ſeù immitti, dec. 365. num. 3.
Manutentio datur poſſeſſori eiecto, qui non habuit ſe pro ſpoliato, dec. 132. num. 9. dec. 142. n. 2. dec. 365. num. 3.
Non debetur illi, qui inſtetit ſe reintegrari, quia videtur ſe habere pro ſpoliato, deciſ. 46. numer. 1. 5. & ſeqq. deciſ. 74. num. 3. deciſ. 365. num. 2.
Poſſidenti ciuilitèr competit reintegratio ad recuperandam poſſeſſionem naturalem, deciſ. 365. num. 3. & ſeqq.
Reſtituenda eſt poſſeſſio probatis extremis, deciſ. 571. num. 1.

SPONSALIA

Conditionalitèr contracta, quatenùs ſcilicèt obtineatur diſpenſatio, ea obtenta nouum requirunt conſenſum, dec. 96. nu. 13.
Contracta quando dicantur per verba de futuro, ibid. num. 12.
Contrahens per verba de futuro cogitur ad contrahendum illa per verba de præſenti, ibidem num. 1. & 9.
Amplia, ſiuè ſint iurata, ſiuè non, ibid.
Amplia, vt ad illa cogi poſſit etiam per cenſuras, ibid.
Limita, concurrente legitima cauſa, ibidem num. 2. 10. & ſeqq.
Quæ autem ſit cauſa legitima ad hunc effectum, Iudicis arbitrio remittitur, ibid.
Legitima tamen cauſa ad hunc effectum dicitur derogatio famæ, & honori recuſantis proueniens ab eo, qui petit coactionem, ibid. num. 3. & 4.
Ac odium ex huiuſmodi diffamatione conceptum, ibid. num. 4.
Maximè, ſi de eo diffamatus proteſtetur, ibid.
Quamuis diffamatio facta fuerit mediante Procuratore reuocato, dum reuocatio non euenit de tempore congruo, ibid. nu. 8.
Item dicitur legitima cauſa, quod ſponſalia non fuerint contracta bona fide, ſed malis actibus, ibid. num. 5.
Contrahere per cenſuras non eſt cogendus ille, cõtra quem monitio, ſeù excommunicatio euidentèr apparet, quod foret fruſtratoria, ibid. num. 6.
Dotis ex ſola promiſſione non probantur, deciſ. 340. num. 2.
Inducuntur ex mutua promiſſione, ibid. num. 1. & 6.
Nutibus, & Signis contrahi poſſunt, ibidem numer. 5.

DE SPONSALIBVS

Qui tractent, dec. 340. num. 6.

SPONSALITIA

Largitas, vide *LARGITAS SPONSALITIA*.

SPONSVS

Donare validè poteſt ſponſæ antè contractum Matrimonium, dec. 598. n. 1. & ſeqq.
Etiam ſub conditione *ſi nubat*, ibidem numer. 9.
Amplia, quia donatio irreuocabilis inter viuos facta ſponſæ ex cauſa futuri matrimonij eo ſecuto, ac mortuo deindè ſponſo remanet Vxori, nec reuertitur ad hæredes Mariti donantis, dec. 619. nu. 1. & ſeqq.
Amplia, quia donatio facta ſponſæ pro augenda illius dote dicitur facta ex cauſa oneroſa, dec. 598. nu. 4. & 9.
Limita, quatenùs donatio conferatur in tempus contracti Matrimonij, ibidem num. 4. 5. & 9.
Limita, vt non valeat, quatenùs ſeruatæ non fuerint ſolemnitates Statuti, ibidem n. 6. & ſeqq.

SPVRIVS

Odioſus eſt legibus magis, quàm naturalis, deciſ. 415. num. 11. & 19.

SPVRII

Filij nomine emptio facta per Patrem præſumitur ſimulata, & in fraudem legis, deciſ. 242. num. 12. & 14.

SPVRIO

Auus legatum quando reliquiſſe cenſeatur ex cauſa alimentorum, & quando ſecùs, deciſ. 524. num. 4.
Relinquere poteſt quantum vult, ibidem num. 5.
Pater relinquere non poteſt, niſi alimenta, ibidem.

STABILIA

Reddere præſumuntur ad rationem quinque pro centenario, & anno, deciſ. 362. nu. 3. & 5.

STABILIMENTI

Cauſa finalis deducitur ex illius præfatione, dec. 654. num. 9.

STABILIVM

Legatorum fructus debentur legatario, deciſ. 362. num. 3. & 5.
Poſticipatè tamen, & non anticipatè, ibid.
Amplia, vt taxentur ad rationem quinque, ibid.

STATVÆ

Mobilium ſub appellatione, & legato veniunt, dec. 439. nu. 13. dec. 476. la 1. num. 10.
Limita, quatenùs in contrarium arguatur voluntas Teſtatoris, deciſ. 439. num. 14.
Ex quibus deducatur hæc contraria voluntas, ibid.

STATVS

Beneficij antiquior mutatus non cenſetur, niſi vltimus ſtatus fuerit legitimè præſcriptus per lapſum 40. annorum cum pacifica poſſeſſione, & bona fide, dec. 539. nu. 1.
Mutatio non dicitur probata per confeſſionem Prælati in præiudicium Eccleſiæ, ibid. num. 4.
Requirit lapſum 40. annorum, deciſ. 514. num. 1.
Ac ſcientiam, & patientiam illius, de cuius intereſſe agitur, dec. 486. nu. 4.
Mutatus vt dicatur ex collationibus, requiritur in conferente ſcientia ſtatus prioris, ac animus mutandi illum, & nouum ſtatum inducendi, ibid. nu. 2. & 3.
Prouiſionibus Apoſtolicis non mutatur, dec. 539. nu. 3.
Vltimus debet attendi, ibid. num. 1.

Ma-

Maximè ad validitatem collationis, deciſ. 557.num.4.

Limita,quādo ille eſt dubius,& æquiuocus, non enim ſuper eo circa poſſeſſionem vis fieri poteſt, dec.652.n.7.

Hæreditatis probatur ex relatione per peritum facta Parte citata, dec. 437. num.1.

Ex venditione bonorum facta per hæredes, dec.469. la 2. num.7.& ſeqq.

Perſona probatur per Teſtes examinatos in Cauſa diuerſa,dec.317.num.2.

Concurrentibus præſertim adminiculis,ibidem num.5.

Rei probari debet per allegantem, deciſ.322.nu. 1. & 4.

Vltimus attenditur in iudicio manutentionis,dec. 433.num.5.

STATVTVM IN GENERE

Arbitriſta tribuens facultatem extrahendi ſcripturas ſine Iudicis auctoritate, & Partis citatione operatur, quod iuribus ſic extractis eò magis fides ſit adhibenda, deciſ. 581. numer. 3.

Capituli inter Canonicos, & Beneficiatos illius omninò ſeruandum eſt,dec.265.n.5.

Caſum mixtum quando comprehendat,dec.253. num.9.& ſeqq.

Citari dum mandat Principalem, & Procuratorem, non ſufficit citatio contra alterutrum ad ſuſtinendam ſententiam, deciſ. 359. numer. 4.

Quomodò hoc caſu ſit exequenda citatio, ibid.

Compromiſſum fieri mandans inter conſanguineos, quando habeat locum, vide *COMPROMISSVM*.

Continuans poſſeſſionem de defuncto in hæredem quando intret, vide *CONTINVATIO*.

Correctorium iuris communis debet intelligi propriè, & ſtrictè, dec. 338.nu.11.

Itaut minùs corrigat, quàm fieri poſſit, dec.543.num.8.

Ideò caſus per illud omiſſus remanere debet ſub diſpoſitione iuris communis, ibidem.

Differentia fieri non debet inter vnum,& alterum Statutum, quamuis verba ſint difformia,dum in vtroque militat eadem ratio, deciſ. 26. numer. 2.

Donationes fieri prohibens ſine certis ſolemnitatibus, an habeat locum in donationibus cauſa mortis, ſatis controuertitur inter Doctores, dec.626.nu.4.& ſeqq.& num.16.

Regularitèr in donationibus cauſa mortis locum non habet,dec.695.n. 2.5.& 7.

Siuè mentionem faciat de donationibus,ſiuè ſimpliciter loquatur de contractibus, ibid. num.8.& 9.

Maximè, ſi requirat iuramentum, quod potiùs conuenit donationi inter viuos, cuius conueniri poteſt irreuocabilitas, quàm donationibus cauſa mortis, quæ de ſui natura ſunt reuocabiles, dec.626.n.11.

Non prohibens ſimpliciter, ſed fieri mandans cum certis ſolemnitatibus non habet locum extrà Territorium Statuentium, dec.536. num.6.

Item non habet locum in quietantiis factis inter Partes occaſione tranſactionis, ibidem num.4.

Dotis lucrum deferens quando habeat locum, vide *DOTIS LVCRVM*.

Eccleſia vt afficiat circa reſidentiam per Canonicos præſtandam, quid debeat continere, dec. 458.num. 4.

Excluſiuum fœminarum comprehendit Clericos, & eorum hæreditates in Statu Eccleſiaſtico ex Conſtitutione Sanctiſſimi D. N., deciſ. 338. num.17.

Conditum dicitur fauore agnationis, dec. 15. num.6.

Confirmatum ſufficit, quod ſit in forma communi, dec.32.n.8.14.& ſeqq.

Fœminæ dotatæ an intelligatur illam excludere ab hæreditate dotantis tantùm, vel etiam aliorum, dec.630.n.8.& ſeq.

Extendi non debet de perſona ad perſonam etiam ex identitate rationis, dec. 15. num. 1. dec.26.num.1.

Limita, quia extendi poteſt ex maioritate rationis, tunc enim locum habet potiùs ratione comprehenſionis, quàm extenſionis, dec.15. nu.1.

Contrarium, ibid. nu.9.

Concorda, vt ibi nu.10. & ſeqq.

Fauorabile indiſtinctè reputatur, ibid.nu.5. & 8.

Forenſes non comprehendit,deciſ.554.n.4. & 13.

Locum vt habeat, fœmina, quæ non eſt dotata, debet dotari ſecundùm qualitatem perſonæ, & loci conſuetudinem, deciſ.472. n.3.

Prouidere tantummodò cenſetur Ciuibus, & agnationibus Subditorum, non autem exteris, dec.554. nu.7.

Requirit regularitèr, quod fœmina ſit dotata antè delatam ſucceſſionem, deciſ. 541. num.10.

Vires ſuas non porrigit extrà Territorium Statuentium,dec.554.num.9. dec.577.n.5.& 8.

Siuè loquatur in rem,ſiuè in perſonam, ibidem.

Ideò quoad bona exiſtentia extrà Territorium fœmina excluſa poteſt adhuc petere legitimam, & illius ſupplementum, deciſ. 577. nu.5. & ſeqq.

Vide *EXCLVSIO*.

Exhiberi debet in forma probanti,aliàs non attenditur, dec.679.nu.10.

Extenſionem recipit ſecundùm mentem Statuentium, dec.15. nu.3.

Non tamen extrà illorum Territorium, dec.577. nu.4.

Fœminarum excluſiuum, ſuprà verſic. *Excluſiuum*.

Hæredi præſcribens certum tempus adeundi, vel repudiandi hæreditatem, non cenſetur Minoribus denegare reſtitutionem in integrum, dec.666. nu.7.

Maximè ſtante eorum læſione, ibid.

Laicorum non habet locum in foro Eccleſiaſtico, & inter perſonas Eccleſiaſticas,dec.663. nu. 3. dec.664.n. 10.

Loci contractus attendi debet quoad ſolemnitatem, & formam actus, deciſ. 536. nu. 5.& 7.

Do-

Digitized by Google

Dominantis non attenditur, vbi viget Statutum particulare, dec. 1. nu. 3.
Loquens in numero plurali verificatur etiam in vno, dec. 562. nu. 2.
Lucrum dotis deferens quando habeat locum, vide *DOTIS*.
Minorum in contractibus ſolemnitates requirens conditum dicitur, ne Minores lędantur, deciſ. 626. nu. 6.
Monaſterij clauſtralis an comprehendat Abbatem, dec. 241. nu. 5. & 8.
Particulare facit ceſſare Conſtitutionem generalem totius Prouinciæ, deciſ. 226. numer. 6. & 13.
Præheminentiarum in materia debet attendi potiùs quàm diſpoſitio iuris communis, deciſ. 183. num. 4. & ſeqq.
Probari debet ab excipiente, qui in eo fundat ſuã exceptionem, deciſ. 554. numer. 5. vbi de ratione.
Qualitates plures vbi requirit, neceſſe eſt, quod omnes ſimul concurrant, nec ſufficit aliquas adeſſe, vt intret illius diſpoſitio, deciſ. 543. num. 8.
Reintegrationem concedens fœminis deſcendentibus poſt defectum maſculorum comprehendit etiam conceptas poſt mortem illius, de cuius ſucceſſione agitur, deciſ. 630. num. 4. & 14.
Tribuit fœminis illam portionem, quam habuiſſent ab initio, quatenùs per Statutum non fuiſſent excluſæ, dec. 656. nu. 3. & 9.
Solemnitates requirens in contractibus locum nõ habet in contractibus geſtis extrà Territorium Statuentium, dec. 282. nu. 10. & ſeqq. & nu. 20. dec. 536. nu. 5. 6. & 7.
Limita, quatenùs conſtet, contractum fuiſſe geſtum extrà locum domicilij in fraudem illius Statuti, dec. 282. nu. 10. & ſeqq. & nu. 20.
Validum non dicitur, quod apparet conditum in præiudicium Tertij, dec. 679. nu. 10.
Vel particularium perſonarum, deciſ. 655. num. 8.
Præſumitur, quod eſt redactum in volumine Statutorum, dec. 32. nu. 7.

STATVTI

Confirmatio in forma communi, & generali ſufficit, vbi agitur de Statuto excluſiuo fœminarum vti licito, & honeſto tendente ad conſeruationem agnationis, dec. 32. num. 8. 14. & ſeqq.
Robur illi addit quoad ius, non autem quoad factum, dec. 680. nu. 17.
Diſpoſitio non intrat, niſi verificetur qualitas ab illo requiſita, deciſ. 479. numer. 2. deciſ. 543. nu. 2. & 11.
Exceptio non probata incontinenti non impedit manutentionem donatario, deciſ. 626. numer. 8.
Interpretatio optima deſumitur ex obſeruantia ſubſequuta, deciſ. 530. num. 3. deciſ. 695. numer. 5.
Hæc autem obſeruãtia probatur ex atteſtationibus Curialium, & Notariorum, dec. 626. nu. 13. dec. 695. nu. 5.
Et non requiritur, quod ſit præſcripta, ſed ſufficit, quod ità aliquandò fuerit obſeruatum, dec. 695. nu. 6. & 11.
Obſeruantia, ſuprà verſ. *INTERPRETATIO*.
Pars vna declaratur ab alia, deciſ. 434. numer. 5.
Poſſeſſio capta contra diſpoſitionem Statuti an ſit manutenibilis, dec. 655. nu. 8.
Proœmium indicat mentem Statuentium, deciſ. 423. nu. 5. & 9.
Ac illius cauſam finalem, ibid.
Ratio eadem vbi militat, nulla debet cõſtitui differentia, licèt diuerſa verborum ſtructura conceptum ſit, dec. 26. nu. 2.
Generalis reſtringitur ad caſum expreſſum ex illius mente, dec. 543. nu. 7.
Validitas dum diſputatur, non eſt priuandus poſſeſſor commodo ſuæ poſſeſsionis, dec. 735. num. 8.

STATVTO

Teſtator præſumitur ſe conformare voluiſſe, dec. 349. nu. 16.

STATVTA IN SPECIE

Biſtonij Minorum in contractibus certas ſolemnitates requirit, dec. 282. nu. 6.
Locum non habet extrà Territorium, ibid. num. 9.
Non inhabilitat ſimplicitèr Minorem, ſed ſolùm volentem contrahere ſine certis ſolẽnitatibus, ibid.
Bononiæ de dote conſtituenda fœminis tàm ſpirituale, quàm carnale matrimonium contrahere volentibus, quomodò intelligatur, dec. 349. num. 17.
De dote reſtituenda qualitèr ſit intelligendum, dec. 2. nu. 7. & 22.
Iudicium permittit inchoari à ſequeſtro iurato per creditorem, quod bona ſtabilia debitoris non ſint ſufficientia pro ſolutione debiti, dec. 56. nu. 7.
Declaratur, ibidem num. 8. & 9.
Sequeſtrationis cauſam infrà quod tempus mandet terminari, ibidem numer. 10. & ſeqq.
Citernæ prouidet tantùm illius Ciuibus, qui ibi habitauerint per 25. annis cum tota familia, illiſque tantùm prodeſt, deciſ. 554. numer. 8. & 14.
Ciuitatis Caſtelli excluſiuum fœminarum non porrigit Vires ſuas ad bona ſita extrà eius Territorium, dec. 554. nu. 9.
Cracouiæ viget in Collegio Doctorum, quod qui primus fuerit receptus præcedat cæteris, imò etiam eis, qui maiores labores fecerint, deciſ. 92. num. 5.
Seruandum eſt, ibid. nu. 6.
Ferrariæ alienationem prohibens in forenſes non comprehendit bona emphyteutica Eccleſiarum ex defectu poteſtatis Statuentium, deciſ. 545. nu. 14. & 16. dec. 680. nu. 16.
Non comprehendit Ciues creatos ex priuilegio, dec. 645. nu. 10.
Patris conſenſum requirit in legitimatione filij, dec. 46. n. 9.
Gerundenſis Eccleſiæ conditum ab Epiſcopo, Capitulo, & Canonicis, inter ipſos ſeruari debet, dec. 692. nu. 6.
Validum eſt, ibid.

Interamnæ excluſiuum Mulieris dotatæ non excludit ſolùm ab hæreditate dotantis, ſed etiã aliorum, qui non dotarunt, deciſ. 35. nu.2. & 7.

Maccrata tribuens Viro ſuperſtiti medietatem dotis, quando habeat locum, dec.543. nu.1.& ſeqq.

Peruſia Minorum in contractibus certas ſolemnitates requirit, deciſ. 253. nu. 13. & 17.

Incompatibile non eſt cum Conſtitutione Marchiæ, dec.226.nu.7.

Inſinuationem non excludit, dec.253. n.13. & 17.

Perſonam Minoris non inhabilitat, dec.232. num.8.

Tradit certam formam ſeruandam in contractu Minoris, ibid.

Rauennæ Ciuitas condere poteſt ex priuilegio ſine licentia Papæ, dec.32. nu.6.

Ideò confirmatio cum clauſula *quatenùs ſint in vſu*, non refertur ad Statuta, ſed ad Priuilegia, ibid. nu.9.

Succeſſionem defert agnatis intra quartum gradum nullis extantibus deſcendentibus, nec aſcendentibus excluſis fœminis etiam proximioribus, ibid. nu.10.

Non habet locum in hæreditate Clerici, ibid. nu.11.

Item, non habet locum condito Teſtamento, ſed tantùm ab inteſtato, ibid.nu.2.

Spoleti in donationibus per Minorem faciendis requirit inſinuationem, & iuramentum, deciſ. 626. nu.3.

An habeat locum in donationibus cauſa mortis, ibid. nu.ſeqq.

Vrbis, vide mox *STATVTVM VRBIS*.

STATVTVM VRBIS

Appellationem prohibens ab arbitrorum ſententijs non ſolùm habet locum in ſententijs definitiuis, ſed etiam in habentibus vim definitiuæ, dec.274. nu.2.

Citationem cap.51.& 53. requirit de forma, qua non ſeruata actus non ſubſtinetur, deciſ. 379. nu.3.& 6.

Comprehendit tantùm Ciues, Incolas, & Diſtrictuales, dec.554. nu.10.

Compromiſſum mandans fieri inter conſanguineos quando habeat locum, vide *COMPROMISSVM*.

Continuat poſſeſſionem in ſuos hæredes, infrà verſ. *Poſſeſſionem*.

Donationibus in faciendis requirens certas ſolemnitates habet locum etiam in donatione facta ſponſæ pro augenda eius dote, dec.598. nu.6. & ſeqq.

Dotem ſuccedere diſponit loco legitimæ, deciſ. 250. nu.4. & ſeqq.

Ideò dos illius vigore debet conſtitui libera, ibid.

Nec ſuper ea fieri poteſt aliquod pactum filiæ præiudiciale, ibid.

Emptionem perfici diſponit per traditionem arrhæ, dec.523.nu.10.

Maximè, ſi ſit data pro parte pretij, ibid.

Fideiuſſorem liberari præcipit, quamuis diù ſub obligatione non ſteterit, vide *FIDEIVSSOR*.

Fœminam ſororem excludit non ſolùm dotatam, ſed etiam dotandam, quam dotare frater paratus eſt, dec.541. nu.4. & ſeqq.

Ad materiam, vide ibid.

Iudicium ordinarium quando requirat, & quando executiuum, dec.379. nu.1.

Maiorem 20. annis habilitat ad contrahendum ſine ſolemnitatibus, ac ſi eſſet maior annis 25. deciſ.434. num.5. deciſ.520. num.2. deciſ.536. num.8.

Forenſes an comprehendat, deciſ.434. n.6. & 10.

Habet locum in omni contractu, dec.536. num.8.

Mulierum irritat obligationes factas ſine ſolemnitatibus in eo præſcriptis, deciſ. 455. numer.1. & 11.

Minorum in contractibus quas ſolemnitates requirat, vide *MINOR*.

Læſionem quam requirat, dec.388.nu.9.

Ceſſionis ad nullitatem ſufficere *diſponit* in tertia parte, quamuis de iure Canonico requireretur in dimidia, dec.398.nu.7.

Locum habet in Ciuitate Anagnina tanquàm diſtrictuali, dec.541. nu.3.& 11.

Poſſeſſionem Patris continuat in filios, deciſ. 473. n.5. & 10.

Declara, vt ibid. num.6.

Quando habeat locum, & ad quos effectus ſuffragetur, vide *CONTINVATIO*.

Sententias duas conformes diſponit habere vim trium, & quod faciant rem iudicatam, dec.4. num.6. dec.217. nu.1. & 10.

Eccleſiaſticos compræhendit, dec.4.num.6. dec.217.nu.2.& 11.

Tàm actiuè, quàm paſſiuè, dec.217.num.2. & 11.

Forenſes non compræhendit, dec.164.nu.2. & 9.

Habet locum in omnibus Curijs Vrbis, dec.4.nu.6. dec.217.num.2.& 11.

Etiam in Rota, deciſ. 217. numer. 2. & 11.

Seruatur tantummodò inter Ciues, & Incolas, dec.164.nu.2.& 9.

Solutionem præſumit ex lapſu 16. annorum, vide *SOLVTIO*.

STIPVLATIO

Abſenti non prodeſt, dec.71.nu.3.

Limita, ſtante iuramento, ibidem nu.4. & ſeqq.

Limita, ſi pro eo ſtipuletur Notarius, ibidem.

Conditionalis commiſſa non dicitur, niſi euenerit conditio, dec.157. nu.3.

Deficiente conditione habetur perindè, ac ſi facta non fuiſſet, ibid.

Contractum reddit nominatum, deciſ. 361. numer.14.

Plurium ad fauorem facta ius cuilibet acquirit æqualitèr, & pro virili, deciſ. 71. numer. 2. & 9.

STIRPIS

Appellatione, qui veniant, deciſ. 54. numer. 11.

IN STIRPES

Ius præſentandi, quando competat, vel in capita, vide *IVSPATRONATVS*.

STY-

y Googl

STYLVS

Loci attendendus eſt in ſubhaſtationibus, deciſ. 441. nu. 17.

Vnius non extenditur ad alium, deciſ. 251. num. 2.

Probatur per fides Notariorum, deciſ. 441. num. 16.

Per Teſtes, ibid.

STVDIVM

Habitum in Collegio probatur ex litteris patentibus per illius Rectorem firmatis, deciſ. 186. num. 1. & 7.

STVDII

Cauſa abſens cum indulto conſequitur fructus Beneficij, non tamen diſtributiones quotidianas, dec. 671. nu. 9. & ſeqq.

SVBCONDVCTOR

Cogi non poteſt ad continuandum in locatione, dùm ad id cogi non poterat Conductor, dec. 424. nu. 1. 2. & 12. vbi de ratione.

Repræſentat perſonam Conductoris, ibid. num. 4. & 14.

Vti poteſt omnibus pactis, & conuentionibus, quibus poterat vti Conductor, ibid.

SVBDITI

Populi non poſſunt condere Statuta in eorum Ciuitatibus ſine licentia Superioris, deciſ. 32. num. 15.

Prohiberi non poſſunt à Barone, ne frumentum molant in alio molendino, quàm in Baronali, dec. 323. nu. 7.

Item, ne panem emant in alio furno, ibidem.

SVBHASTATIO

Exceſſiua non ſubſtinetur, deciſ. 441. numer. 19.

Debitoris de conſenſu facta non requirit ſolemnitates aliàs ex diſpoſitione Statuti ſeruandas, dec. 331. nu. 3. & ſeq.

Fieri debet iuxtà ſtylum loci, deciſ. 441. numer. 17.

Læſiua dicitur, quæ eſt facta infrà dimidiam iuſti pretij, dec. 409. nu. 5. 6. & 11.

Quod ſit, probatur ex Teſtibus, deciſ. 312. nu. 1.

Maternorum bonorum fieri nō poteſt pro debito filij, dec. 549. nu. 1.

Minoris bonorum quo ordine ſit facienda, deciſ. 562. nu. 6. & 10.

Nulla attendi non debet, dec. 625. nu. 4.

Cauſat ſpolium, dec. 534. num. 1. & 7.

Itaut aduersùs illam competat reintegratio, ibid.

Dicitur facta ſine citatione Partis, dec. 441. num. 15.

Item, facta ſine Decreto de deliberando, ibid.

Subſtinetur ſtante clauſula *arbitrio*, dum nullitates ſunt turbidæ, & concurrit iuſtitia pretij, ibid. nu. 20. & 21.

Pretio pro iuſto facta præſumitur, dec. 409. nu. 1. 2. & 10.

Itaut contrarium alleganti, & ſubhaſtationem impugnare volenti incumbat onus probandi illius iniuſtitiam, deciſ. 636. numer. 1. & 8.

Pupillo indefenſo de illius bonis facta dicitur, dùm conſtat ipſum fuiſſe læſum longè vltrà dimidiam, dec. 562. nu. 7. & ſeqq.

Reuocata per Sententiam Rotalem non eſt attendenda, dec. 625. nu. 4.

Terminum ad reluendum prærequirit, deciſ. 534. num. 5.

Valida non præſumitur, niſi conſtet, quod bona executata ſpectarent ad debitorem, deciſ. 417. num. 5.

SVBHASTATIONI

Debitor ex quibus dicatur conſenſum præſtitiſſe, dec. 331. nu. 4. & ſeqq.

SVBREPTIO

Beneplacito Apoſtolico opponi non poteſt ab eo, qui illud obtinuit, & expediuit, deciſ. 63. nu. 20.

Item, ſtante iuſtitia pretij, ad quam ſolam præſumitur Papam reſpexiſſe, ibidem numer. 19.

Cadere non poteſt in ijs, quæ iuris ſunt, dec. 308. num. 2. & 6. dec. 332. nu. 2.

Nec in ijs, quæ reſpiciunt fauorem extraneorum, dec. 383. nu. 3.

Ceſſare quando dicatur, dec. 331. nu. 2.

Conſiderabilis dicitur, quando non exprimitur, quod potuiſſet mouere, vel difficiliorem reddere Papam ad concedendam gratiam, deciſ. 308. nu. 3.

Euitatur, quando Summus Pontifex potuit in genere cogitare defectum narratorum, deciſ. 588. nu. 10.

Item, eo ipſo, quod gratia apparet iuſtificata, dec. 396. nu. 10.

Excluditur, dum narrata fuerunt, quæ animum Principis faciliùs, vel difficiliùs mouiſſent ad conceſſionem gratiæ, deciſ. 383. num. 1. 7. & ſeq.

Item, in ijs, quæ Papa confirmauit ex certa ſcientia, dec. 137. nu. 7.

Item in ijs, quæ Papa cogitare potuit ſaltem in genere, dec. 137. nu. 7.

Gratia ex quibus deducatur, dec. 588. num. 8. & ſeqq.

Reſultare dicitur ex eo, quod in illa nō fiat mētio de primis litteris, dec. 287. n. 2. 7. & ſeqq.

Vide *GRATIA*.

Irritat gratiam ipſo iure, dec. 611. num. 7. 16. & ſeqq.

Legitimationis ex quibus deducatur, vide *LEGITIMATIO*.

Litis ob non factam mentionem excluditur, dum Papa in litteris de lite mentionem fecit, dec. 296. nu. 9.

Ex quibus deducatur, deciſ. 124. numer. 4.

Reſignationis reſultat ex eo, quod non fuerit narratum, Reſignatarium fuiſſe reiectum ab Examinatoribus, dec. 287. nu. 8. & ſeq.

SVBROGATIO GRATIOSA

Cadit in Beneficio litigioſo, vel reſeruato, deciſ. 29. nu. 2.

Denegatur impetrantibus Beneficia certo modo, vel ob alterius intruſionem, deciſ. 185. num. 1. & 5.

Differt à ſubrogatione rigoroſa, dec. 84. n. 5. & 6.

Litem requirit inter impetrantem, & defunctū, dec. 185. nu. 2. & 3.

SVBROGATVS GRATIOSVS.

Allegare poteſt, quod Anteceſſor non ſe habuerit pro ſpoliato, dec. 208. nu. 6.

Attentare dicitur occupando poſſeſſionem poſt inhibitionem præſentatam, deciſ. 128. numer. 5.

Attentatorum purgationem petere poteſt, quamuis fuerit ſubrogatus ad proſecutionem litis, & gratiam non iuſtificauerit, deciſ. 168. numer. 3.

Gratiam iuſtificare tenetur, ac ſi ageret ad illius canonizationem, quãdo fuit ſubrogatus in ius non poſſidentis, dec. 732. nu. 2. & 8.

Immiſſionem conſequitur probatis requiſitis, dec. 328. nu. 1.

Nempè docto de ipſius Clericatu, ac de poſſeſſione defuncti, ſeù Collitigantis, in cuius locum eſt ſubrogatus de tempore obitus, dec. 208. nu. 1. & 9. dec. 609. nu. 1. & 9.

Procedendo in huiuſmodi immiſſione eadem tela, qua regulatur iudicium immiſſionis vigore *l. fin. C. de edict. D. Adrian. tollen.* dec. 208. nu. 8. dec. 627. nu. 5.

Amplia, vt ad hunc effectum ſufficiat poſſeſſio defuncti, etiam de facto, deciſ. 609. num. 8.

Etiam vitioſa, dec. 328. nu. 9.

Amplia, vt non teneatur ad vlteriorem iuſtificationem gratiæ, deciſ. 520. numer. 1. & 7.

Amplia, vt illi ſufficiat poſſeſſio ciuilis Anteceſſoris, dec. 208. nu. 5.

Limita, niſi probauerit Beneficium eſſe litigioſum, vel reſeruatum, deciſ. 627. numer. 1.

Quod ſi non agatur de Beneficio litigioſo, vel reſeruato, teneretur iuſtificare totam gratiam ad obtinendam immiſſionem, deciſ. 189. nu. 1. dec. 219. nu. 1.

Amplia limitationem, quia debet conſtare de reſeruatione omninò clara, & notoria, dec. 29. nu. 11. dec. 215. nu. 1.

Itaùt ſola illius turbiditas impediat immiſſionem gratioſè ſubrogato, deciſ. 229. num. 4. & 6.

Prout turbida ad hunc effectum redditur ex Inſtrumento fundationis iuriſpatronatus, dec. 189. nu. 3.

Maximè, concurrentibus pluribus præſentationibus, ibid.

Limita, vt immiſſionem obtinere non poſſit, quatenùs non ſit ſubrogatus ad poſſeſſionem Beneficii, dec. 732. nu. 1. & 6.

Quando petere poſſit, deciſ. 20. numer. 1. & 9.

Poſſeſſionem an, & quando ſine vitio attentatorũ capere poſſit, dec. 168. num. 4. & ſeq.

SVBROGATVS RIGOROSVS

Dicitur, qui obtinuit mandatum de ſubrogando, dec. 84. nu. 1.

Immiſſionem petere non poteſt, ibid.

Indiget Iudicis miniſterio, ibid.

Ordinariè debet procedere, non autem executiuè, ibid. nu. 2.

Poſſeſſionem non obtinet, niſi foueat bonum ius, diſcuſſo priùs iure Actoris, & iuſtificata gratia, ibid.

SVBROGATIO IN PROPHANIS

Fideicommiſſariorum bonorum in locum facta de alijs bonis, operatur, quod ſuper illis detur immiſſio fideicommiſſario vocato ad fideicommiſſum, dec. 53. nu. 1.

Ità datur in cenſibus ſubrogatis, ibid.

Operatur, quod ſubrogatum recipiat naturam, & qualitates illius, in cuius locum ſubrogatur, deciſ. 53. num. 9. & ſeq. deciſ. 249. num. 6. & 9.

SVBSEQVENTIA

Declarant antecedentia, dec. 359. num. 3. dec. 728. nu. 12. & ſeq.

Repetunt præcedentia, & ad illa referuntur, cum omnibus ſuis qualitatibus, deciſ. 674. numer. 3.

SVBSCRIPTIO

Apocæ inducit illius approbationem, dec. 348. n. 1. & 9.

Nedùm contra ſubſcribentem, ſed etiam contra illius hæredes, ibid. nu. 2.

Maximè, ſi ſit recognita, ibid.

Declarationis factæ inter Partes importat illius approbationem, itaùt non poſſit ampliùs impugnari, dec. 18. nu. 4.

Folij albi importat approbationem eorum, quæ in illo forent ſcribenda, deciſ. 348. numer. 18.

Notarij eſt de ſubſtantia Inſtrumenti, deciſ. 444. nu. 6. & 13.

In ſcripturis antiquis quamuis deficiat, adhùc illæ probant, dum reperiuntur in Archiuio, dec. 102. nu. 3.

Amplia, vt præſumantur rogatæ per Notarios illius temporis, ibid.

Scriptura operatur, vt illa habenda ſit, ac ſi tota fuiſſet ſcripta per ſubſcribentem, dec. 493. n. 1. & 4.

Operatur, quod illa probet contrà ſubſcribentem, accedente legitima recognitione, ibid. nu. 2.

SVBSIDIVM

Debetur ab eo, qui fructus percipit, deciſ. 483. num. 1.

Eſt onus reale, ibid.

Integrum dummodò ſoluatur, nil intereſt per quem ſoluatur, dec. 447. nu. 5.

Quid ſit, ibid. nu. 7.

Soluendum eſt ex fructibus, ibidem numer. 2. & 7.

Limita, quando fructus fuerunt aſſignati liberi, & exempti ab onere ſubſidij, ibidem num. 2.

Regi conceſſum cum clauſulis ampliſſimis, & derogatorijs non tollit particulares obligationes inter alios factas, quæ Regi non præiudicant, ibid. num. 6.

SVBSTENTATIO

Litis probat poſſeſſionem Rei conuenti, dec. 566. num. 2.

Vide *POSSESSIO*.

SVBSTITVTIO

Agnationis fauorem reſpiciens ſuum ſortiri debet effectum, dec. 609. nu. 8.

Compendioſa continens ſub ſe vulgarem dicitur, in qua fuit habita conſideratio mortis, deciſ. 439. nu. 3. & 18.

Puri-

Purificatur eo ipſo, quod primus vocatus, vel noluit, vel non potuit eſſe hæres, ibidem num.5.

Concepta ſub conditione *ſi ſine filijs* expirat decedente grauato cum filijs, dec.570. nu.5.

Declara, vt ibi num.11. & ſeqq.

Expirat paritèr decedente grauato cum filiabus fœminis, deciſ. 100. numer. 10. & 23.

Item, ſuperexiſtente legitimato cum ampliſſima facultate ſuccedendi, deciſ.570. nu.4. & 10.

Tribuit ſpem valdè remotam, quando grauatus habet quatuor filios, dec.533.nu.6.

Conditionalis, purificata conditione, dicitur pura, dec.439. nu.1.

Eccleſia poſt defectum omnium maſculorum eſt coniectura vocationis filiorum poſitorum in conditione, dec.492. nu.8.

Excludit ius accreſcendi, dec.522.nu.11.

Fideicommiſſaria dicitur, in qua fuit habita mentio mortis, dec.415.nu.1.& 20.

Vt ſi ſine filiis deceſſerit, ibid.

Item, quæ fuit concepta per verbum commune, puta *ritornino*, dec.439. nu.4.

Extenſionem admittit, quando aſſignari nõ poteſt ratio diuerſitatis inter vnum, & alium caſum, dec.172.nu.2.9. & ſeqq.

E' conuerſo illam non admittit, quando caſus omiſſus eſt contrarius expreſſo, ibidem num.5.

Operatur iuxtà naturam vulgaris, vt vno caſu perempto admittatur ſequens, qui capit ab ipſo hærede vti ſubrogatus in locum primi, dec.476. nu.2.3. & 14.

Matrimonij caſum reſpiciens verificatur etiam in caſu matrimonij ſpiritualis, deciſ.156.num.9. & 13.

Limita, quatenùs reſpiceret caſum nuptiarum contrahendarum in ſæculo, ibidem numer.6.

Pia cauſa in defectum maſculorum, indicat fideicommiſſum conditum fauore agnationis, dec. 607. nu.6.

Prohibitioni alienationis adiecta ad fauorem non alienantium, iuncta ratione, vt bona conſeruentur in familia, ponderatur pro coniectura vocationis filiorum in conditione poſitorum, dec.492. nu.10.

Pupillaris compræhenſa in compendioſa, ex coniecturata mente Teſtatoris excludit Matrem à legitima, dec.642.num.4.& 6.

Reciproca inducitur ex coniecturis, quæ ad hunc effectum plurimùm attenduntur, deciſ. 492. nu. 17.

Coniectura autem ad hunc effectum deducitur ex eo, quod Teſtator voluerit bona ſua conſeruari inter vocatos, quod ſine reciproca effectum habere non poſſet, ibid.n.18.

Item, quod fœminæ perpetuò fuerint excluſæ, ibid.nu.19.

Item, reciproca inter primos vocatos, illam ſuadet etiam inter ſubſtitutos, ibidem numer. 20.

Item, quod Teſtator voluerit fructus bonorum, vel alicuius Prædij diuidi per primogenitum, vel antiquiorem ex vocatis in perpetuum, quod ſine reciproca effectum ſortiri non poſſet, ibid.nu.21.

Tria requirit, vocationem ſcilicèt ſubſtituti, quod fiat in tota hæreditate, & quod fiat vltimo morienti, ibidem numer. 16. & 29.

Reſta ab eodem verbo, ac iuncta copula *&*, quando non operetur ſimul, & eodem tempore, dec.313.nu.12.& ſeq.

Secunda non excludit fœminas, quarum mentionem non facit, vbi illæ expreſsè in prima excluſę reperiuntur, quia imò Teſtator ſi illas voluiſſet excludere in hac parte, id expreſſiſſet proùt expreſſit in prima, ibid.nu.11.

Vltimo morienti dicitur facta, ſaltem tacitè, quæ eſt concepta poſt mortem plurium honoratorum, & in tota hæreditate, deciſ.607. num.4. & 6.

SVBSTITVTIONIS

Caſus quomodocumquè euenerit, ſufficit pro purificatione fideicommiſſi, deciſ. 172. numer. 1.

Vnius qualitas non cenſetur in alia repetita, quando adeſt diuerſitas graduum, & perſonarum, dec.313.nu.9.& 18.

Item, vbi viget diuerſa ratio, ibidem numer. 10.

SVBSTITVTIONVM

Digreſſus ad plures gradus eſt vrgens coniectura vocationis filiorum poſitorum in conditione, dec.43.nu.4. dec. 492.nu.9.

Iunctis tamen alijs, dec.492. nu.9.

Nam de per ſe ſola non ſufficit, ibid.

SVBSTITVTVS

Agere poteſt pendente conditione pro ſuo intereſſe, dec.607.nu.9.

Alienationis in caſu, eo eueniente acquirit dominium bonorum alienatorum, vnà cum fructibus, dec.61.nu.4.7.& ſeqq.

Amplia, vt poſſit alienata vendicare à quocumque poſſeſſore, ibid.nu.2.

Amplia, vt Patri contrauenientis non remaneat ſuper illis vſusfructus aliàs ſibi de iure debitus in bonis filij, ibid.nu.5.

Amplia, vt creditoribus hæredis contrauenientis nullum ius remaneat, nec ſuper proprietate, nec ſuper fructibus bonorum alienatorum, ibid.nu.3.

Excluditur per legitimatum cum ampliſſima facultate ſuccedendi, dec.570. nu.4. & 10.

Excludi quando poſſit per Monaſterium, deciſ. 156.nu.2.& ſeqq.

Inſtituti loco quando ſuccedat, dec.43.nu.1.

Notarij, vide *NOTARIVS*.

Procurator, vide *PROCVRATORIS*.

Vocatus per vulgarem dici non poteſt, qui eſt ſubſtitutus in re certa per verba communia, dec.476. nu.1.

SVBTRACTIO

Aliorum præſumitur facta per habentem intereſſe, dec.95. nu.2.& 6.

Furata rei probata non dicitur, niſi conſtet de illius exiſtentia in loco, vbi furtum aſſeritur commiſſum, deciſ. 644. numer. 10. 13. & ſeqq.

Scrip-

Digitized by

Scripturarum præſumitur facta de mãdato illius, cuius intererat illas non reperiri, deciſ. 364. num.6.

Ad materiam, vide ibid.nu.10.

SVCCESSIO

Fratris de iure ſpectat ad fratrem maſculum, & Sororem fœminam, dec.479.n.1.

Iuriſpatronatus multùm regulatur ab obſeruantia, dec.330. nu.3.

Legitimato debetur non minùs, quàm agnato, dec.441. nu.2. & 13.

Amplia, quia legitimatus excludit ſubſtitutum ſub conditione *ſi ſine filijs*, deciſ.570. n.4. & 10.

Matris ab inteſtato defunctæ de iure ſpectat æqualitèr ad filios maſculos, & ad filias fœminas, dec.554. nu.1.

Parentum æqualitèr de iure communi debetur filijs tàm maſculis, quàm fęminis, ſublata ſexus differentia, dec.541. nu.9.

Limita in Vrbe, ſtante Statuto fęminarum excluſiuo, ibid. nu.10.

SVCCESSIONIS

Damnatus ad Triremes capax an ſit, vide *TRIREMES*.

Inteſtata prima cauſa eſt filiorum,deciſ.330.nu.2. dec.426. nu.6.

Ordo non attenditur, quando conſtat de contraria voluntate Teſtatoris, dec.306.n.7.dec.335. num 6.

SVCCESSOR

Attentata commiſſa per Prædeceſſorem regularitèr purgare tenetur, dec.475. nu.6.

Limita, vt mox verſ. *Beneficij*.

Beneficij, vel *Epiſcopatus*, attentata commiſſa per Anteceſſorem, ex quibus commodum, vel vtilitatem non percepit,purgare non tenetur, ibid. nu.2.& 7.ac dec.498.nu.1.

Amplia, vt nec illorum purgationem expectare teneatur, deciſ. 498. numer. 3. & ſeq.

Nec illorum exceptione eius actio retardetur, ibid. num.1.

Cauſam habere non dicitur ab Anteceſſore, ſed ius de nouo à Papa creatum, ibidem, & dec.475. nu.1.

Debitum Anteceſſoris ſoluere non tenetur, niſi quatenùs cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis Eccleſiæ contractum ſit, deciſ. 475. numer. 2.

Declara, vt ibi nu.3.

Expenſas attentatorum ab Anteceſſore commiſſorum non tenetur reficere, ibidem num. 2.

Fructus malè perceptos per Anteceſſorem non tenetur reſtituere, niſi conſtet fuiſſe verſos in vtilitatem Eccleſiæ, ibid.

Litem ab Anteceſſore cęptam proſequens videtur illam approbare, & communicat ſibi omnia acta hactenùs facta, deciſ. 386. nu.3.

Locationi factæ per Anteceſſorem in eius fraudẽ ſtare non tenetur, dec.526. nu.1.

Quando autẽ locatio dicatur facta in fraudem, colligitur ex pluribus, de quibus ibidem.

Neceſſarius an,& quando teneatur ſtare locationi factæ per Anteceſſorem, ibid. num.3.& ſeqq. vbi de materia.

Vide *LOCATIONI*.

SVCCESSORI

Beneficij confeſſio Anteceſſoris non præiudicat, dec.314. nu.4.

Maximè,dùm emanauit inter diuerſas perſonas, ibid.

Vel ad alium effectum, ibid.

Limita,vbi confeſſio eſt adminiculata, dec. 501. num.7. & 10.

SVMMA

Maior continet ſub ſe minorem, dec.311.num.3. deciſ.716. num.2.6.& 12. deciſ.724. num.6.& ſeqq.

Media attendenda eſt in Peritis, quidquid ſit in arbitris, deciſ. 716. numer. 3. & 4. vbi de ratione.

in *Minori* Periti dicuntur eſſe concordes,ibidem num.2.6. & 12.

Declara, vt ibi nu.13.

Teſtes deponentes de minori ſumma concordant, licèt aliqui deponant de maiori, dec.39. nu.1. deciſ.331.nu.3. dec.312. nu.7.

SVMMÆ

Diuerſitas non excludit identitatem debiti concurrentibus identitate cauſæ, & perſonarum, dec.646. num.7.& 11.

Recepta confeſſio probat contrà confitentem, ibid. num.8.

SVPERFLVITAS

Præſumi non debet, dec.530. nu.2.

Vitanda eſt, dec.447.nu.3.

SVPPLEMENTVM

Legitimæ debetur fęminis per Statutum excluſis reſpectu bonorum exiſtentium in alio Territorio, dec.577.nu.5.6.& 8.

Siuè Statutum loquatur in rem, ſiuè in perſonam, ibid.

Regulatur ſecundùm ſucceſſionem ab inteſtato, ibid. nu.3.

SVPPLICATIO

Confeſſionem continens, probat contrà impetrantem, dec.326.nu.4.

Declarat verba litterarum Apoſtolicarum,deciſ. 16. nu. 2.

Diuerſa à prima fieri non poteſt ad inſtantiam Reſignatarij pro expediendis nouis litteris, ſine nouo conſenſu Reſignantis, dec.287.n.6 & 18.

In *Forma Commiſſaria* litteris non expeditis non ſuffragatur, dec.488.nu.9.

Signata cum clauſula *ſi videbitur*, non dicitur in forma Commiſſaria,ſed ad Partis inſtantiam, ideò debet iuſtificari, dec.611.nu.3.

Habet in ventre tacitam conditionem *ſi preces veritati nitantur*, ibidem numer. 4. & 15.

Non ſuffragatur, niſi ſit in actis producta, dec.488. nu.9.

SVPPLICATIONIS

Narratiua emiſſa per Expeditores Principalibus, ſiuè Prouiſis non præiudicat, deciſ. 224. numer. 3.

Verba non attenduntur, ſed litteræ expeditæ, dec.555. nu.7.

SVP-

SVPPLICIVM
Damnatus ad vltimum Teſtamentum condere non poteſt, dec.198. nu.11.
SVPPRESSIO
Beneficij facta per Ordinarium non probat illius exiſtentiam, dec.236.nu.4.
Beneficiorum ſine cauſa, & ſolemnitatibus fieri non debet, dec. 13. num.1.& 11.
SVPPRESSIONIS
Beneficiorum cauſa eſſe ſolet diminutio fructuũ, dec.13. nu.1. & 11.
Non tamen probatur per Teſtes loquentes in genere, ibid. nu. 2.& ſeq.
Nec per Teſtes nullitèr examinatos, ibid.
Iniuſtitia quomodò detegatur, ibidem numer. 9.
Materiam, qui tractent, deciſ. 20. numer. 10.
SVSPENSIO
Petitorij, vide *PETITORIVM*.
SVSPICIO
Falſitatis etiam leuis in ciuilibus tollit fidem Inſtrumenti, dec.653. nu.11.
Excluditur per veriſimilitudines, & adminicula, dec.436. nu.28.
Iudicis, vide *IVDEX*.
Notarij, vide *NOTARIVS*.
SYNODALIS
Conſtitutionis derogatio non importat derogationem Concilij generalis, deciſ. 214. numer.15.

T

TABERNARIVS
Teſtis minùs probat, dec. 262. nu.5.
TACENS
Nullitatem actus conualidare non cenſetur, niſi in vim pacti, & conuentionis, deciſ.338. numer.5.
Praiudicium ſibi non infert, dùm contradicens actum impedire non valuiſſet, ibid.
Proteſtatus antè actum ſibi non præiudicat, ibidem.
TACITVM
Expreſſum vno nomine facit ceſſare tacitum alio nomine, dec.738. nu.5.
TACITVRNITAS
Creditoris per plures annos, donec debitor ſuperuixit, facit in illo præſumere malum ius, quatenùs deindè creditum petat contrà hæredes non informatos, dec.64.num.5. deciſ.720. num.6.
Minoris per quinquennium poſt completam minoritatem cum permiſſione, quod alius poſſideat bona per ipſum malè alienata, inducit tacitam ratificationem alienationis, deciſ. 470. num. 13.
Secùs tamen dicendum, quando Minor poſſidet, & debet ab alio conueniri vigore obligationis per ipſum factæ, tunc enim per huiuſmodi taciturnitatem non dicitur illam ratificaſſe, ibid. vbi de ratione.
Non præiudicat quoad contractum inualidum ex defectu cauſæ, ibid. num.12. & 17.
Quinquennalis non ſufficit ad ratificandam donationem factam ſine decreto Iudicis, quia ad hunc effectum requiritur lapſus decem annorum inter præſentes, & viginti inter abſentes, ibid. nu.15.
TARIFFA
Moderna inſeruire non poteſt pro annis antecedentibus, dec.343. nu.5.
TAXA
Expenſarum, vide *EXPENSAE*.
Librorum Cameræ Apoſtolicæ non probat verum valorem Beneficij, dec.518.nu.4.
Publica loci, in quo fructus fuerunt percepti, attenditur ad illorum liquidationem, dec. 169. num.5. dec.376. num.10.
Vide *FRVCTVS*.
TEMPVS
Arbitrio Iudicis ſtatuitur inter primum, & ſecundum decretum, cum non ſit in iure definitũ, dec.549. num.10. & 16.
Completum dicitur, quando fuit deſtinatum per annos, vel per menſes adueniente vltima die anni, vel menſis præfixi, deciſ.543. num. 5. & ſeqq. & nu.12. & ſeqq.
Requiritur, quando diſpoſitio fuit concepta in accuſatiuo, cum dictione *per*, ibid. nu.3. 4. 10. & 12.
Concurſus ad Parochialem incipit currere à die obitus Beneficiati, deciſ. 290.nu.5.
Sed quod incipiat à die ſcientiæ Ordinarij collatoris, ibid. nu.6.
Quod autem concurſus factus ſit extrà tempus, probari debet ab allegante, ibidem num.7.
Limitatum in conſtitutione ſalarij poſtquàm fuit maturatum, ſalarium in quantitate conſtituta ampliùs non debetur, dec.140.nu.2.
Vide *SALARIVM*.
Litis motæ attenditur ad effectum manutentionis, dec.51.num.7. dec.191.nu.1.& 5. dec.334. num. 2.
Vide *MANVTENTIO*.
Litteras Apoſtolicas ad expediendas, quando currere incipiat, dec.18.nu.8.
Locationis inſpicitur ad dignoſcendam iuſtitiam, vel iniuſtitiam pretij illius, deciſ. 63. num. 7. & 10.
Præſens valet pro argumento ad præteritum, niſi conſtet de contrario ad plures effectus, deciſ. 155. nu.1.
Præſentationis attenditur, quod præſentatus habeat qualitates requiſitas per fundatorem Beneficij, dec.54. nu.3.
Subhaſtationis, vide *SVBHASTATIO*.
Venditionis conſideratur ad ſtatuendam iuſtitiam rei venditæ, dec.510. nu.1.
Vita Prælati alienantis eſt ſubducendum, vt incipiat currere præſcriptio contrà Eccleſiam, deciſ.134. nu.4.
Taxatur iuxtà ætatem, valetudinem, vſum Regionis, ac arbitrium Iudicis, deciſ.715. numer. 3.
Vnionem ad præſcribendam, quod requiratur, dec.155.num.6.
TEMPORIS
Antiquitas non facit præſumere ſolemnitates, quas ex ipſa facie Inſtrumenti conſtat non

ſuiſſe ſeruatas, dec.153. nu.7.14.& ſeq.

Appoſitio non eſt de ſubſtantia Teſtamenti, dec. 507. num.9.

Calamitoſi ratio quando habeatur in locatione, vel venditione, dec.63.num.13.& ſeq.

Cuiuſcumque lapſus non ſuffragatur ad acquirendum laicis ius decimandi, dec.141.nu.4.

Diuturnitas non ſufficit ad probandam ſcientiã, & patientiam, vbi non conſtat de aliquo actu geſto cum ipſis Principalibus, deciſ.146. numer. 8.

Modicitas excludit præſumptionem augumenti in pretio, maximè dùm non conſtat de melioramentis, dec.510.nu.7.

TERMINVS

Debitori præfixus ad reluendum bona reſpicit illius fauorem, dec.549. nu.9.

Statuendum eſt ad bona reluendum, aliàs ſubhaſtatio remanet nulla, deciſ. 534. numer. 5.

Melioranti præfigi debet ad liquidandum melioramenta, poſtquàm illa in genere iuſtificauit, dec.203.nu.8.& 11.

Vide *CAVTIO, MELIORAMENTA*.

Procuratori petenti ad certiorandum Principalẽ in Partibus debet concedi, deciſ. 346. numer. 8.

Amplia, quia vltrà Montes quatuor menſium eſt aſſignandus, ibid. nu.9.

Et ab illius denegatione datur appellatio, ibid. nu.10.

Quomodò ſit computandus, ibidem numer.8.

Pro ſeruato habitus ad ſententiam circumducitur ex alio termino poſtmodùm ſeruato pro remiſſorialibus, dec.7. nu.2.

Item, proptèr non comparitionem Procuratoris coram Iudice in die termini, ibidem num.3.

TERMINI

Plures inculcari poſſunt de ſtylo Curiæ, dec.431. num.12.

Subſtantiales requiruntur ad validitatem ſententiæ, dec. 284. nu.1.

TERTIVS

Animum poſſeſſoris declarare non poteſt, dec.701. num.4.

Attentatorum exceptione non repellitur, quatenùs ius non habeat ab attentante, deciſ. 498. numer. 1.

Contrahens alijs non præiudicat, deciſ. 328. numer. 20.

Peritus, vide *PERITVS*.

Poſſeſſor conueniri non poteſt via executiua, dec. 453.nu.1.8.& ſeqq.

Quamuis agatur virtute obligationis Cameralis, ibid.

Reputatur ſucceſſor in Beneficio tanquàm habens ius de nouo à Papa creatum, non autem ab Anteceſſore, dec.475.nu.1.dec.498.n.1.

Ideò ex facto Anteceſſoris præiudicium non recipit, ibid., ac vide *SVCCESSOR*.

Veniens ad Cauſam pro ſuo intereſſe eſt neceſſariò admittendus, dec.231.nu.5.

Siuè velit adhærere vni ex litigantibus, ſiuè excludere vtrumque, dec.277.nu.6.

Faciliùs, dùm venit vti neceſſarius defenſor, ibidem numer. 5.

Compræhenditur ſub Commiſſione, ſeù reſcripto obtento inter certas perſonas nominatas, dec.231. nu.3.

Ac ſub mandato procuræ concepto contra certã perſonam, ibid. n.2.4.& 9.ac dec.277.n.2.4.5.& 14.

Maximè, ſi ſit conceptum generalitèr, & ad quæcumque alia negocia, quæ occaſione litis occurrerent, dec.277.nu.3.& 15.

Non admittitur, niſi doceat de ſuo intereſſe, deciſ.331. num.3. & ſeq. & numer. 11. & ſeq.

Declara, vt ibid.

Quando dicatur facere ſua acta iam facta, dec.475. nu.5.

In reliquis vide *ACTA, ADMISSVS AD CAVSAM*.

TESTAMENTVM

Ceſſare facit clauſulam *ſine praiudicio legitimorum* appoſitam in legitimatione, quæ intelligitur ab inteſtato, non autem ex Teſtamento, dec.443. nu.11.

Item, diſpoſitionem Statuti excludentis fęminas, quod intelligitur de ſucceſſione inteſtata, dec.718.nu.3.& ſeqq.

Damnatus in pœnam vltimi ſupplicij condere non poteſt, dec.398.nu.11.

Comprehenſum non dicitur in tranſactione, in qua de illo mentio non fiat, deciſ. 502. numer. 3.

Exequendum eſt, quando eſt validum, dec.596.n.1.5. ſeqq.

Fideicommiſſi probat exiſtentiam, deciſ. 263. numer. 1.

Interpretandum non eſt contra expreſſam Teſtatoris voluntatem, dec.607.nu.2.

Legati negatiuam probat, dec.211. n.3.

inter *Liberos* ſcriptum, & ſubſcriptum manu Teſtatoris, etiam ſine Teſtibus valet, dec.597. nu.5. & 14.

Non ſemper ęquiparatur cum Teſtamento ad pias cauſas, ibid. nu.8.

Paternum acceptans ſimplicitèr filius, non per hoc cenſetur conſentire prohibitioni legitimæ in eo contentæ, dec.203.nu.6.

Vide *LEGITIMA*.

Ignorare præſumitur filius, ac in eo contenta, dec.289. nu.8.

Patris, in quo filij ſunt præteriti, non valet, ibid. num.4.

Perfectum dùm eſt, nil officit ſpatium in eo relictum pro appoſitione temporis, quod non reſpicit aliquid ſubſtantiale, deciſ.597. numer.9.

Quando dici poſſit, & ex quibus arguatur, ibid. nu.10.& ſeqq.

Quod ſit, colligitur ex diſpoſitis in eo, ibid. num.9.

Pia cauſa ad fauorem æquiparatur Teſtamento inter liberos, ſed non ſemper, ibidem numer. 8.

Quia fauor piæ cauſæ eſt maior, quàm fauor liberorum, ibid.

Scriptum, & ſubſcriptum manu Teſtatoris, ſubſtinetur etiam ſine Teſtibus, ibid. num. 1. & 14.

Amplia,

Amplia, quia ſufficit pro reuocatione alterius Teſtamenti præcedentis ſolemnitèr conditi, ibid. num. 3. & 13.

Valet, ſeruato Iure Canonico, vel Diuino, ac neglectis ſolemnitatibus Iuris Ciuilis, ibid. num. 7.

Primum cenſetur reuocatum per ſecundum, ibid. num. 1. 6. & 12.

Vide infrà verſ. *Secundum*, & verſ. *Vltimum*.

Probanti in forma dicitur, quod fuit extractum à publico Notario, & formitèr recognitum, dec. 342. nu. 1. 11. & ſeq.

Producens in actis, non poteſt illud ampliùs impugnare, dec. 670. nu. 1. 14. & ſeq.

Maximè, dùm vlteriùs declarauit velle illud habere pro bono, vero, & legali, ibid. n. 5. & 10.

Eò magis concurrente ſententia illius canonizatoria, ibid.

Secundum continens clauſulas derogatorias eo magis dicitur primum reuocare, dec. 597. numer. 4. & 13.

Validum dicitur, quod apparet conditum per publicum Notarium coram ſeptem Teſtibus cum hæredis inſtitutione, ac cæteris ſolemnitatibus requiſitis, dec. 596. nu. 1. 4. & ſeqq.

Vltimum ſemper præualet cæteris, deciſ. 597. nu. 1. 6. & 12.

TESTAMENTI

Inſpectio probat negatiuam legati, deciſ. 211. numer. 3.

Pars vna declarat aliam, dec. 237. num. 5. dec. 306. num. 6. dec. 457. nu. 4.

Recognitio, quæ non fuit oppoſita in illius productione, poteſt fieri quandocumquè de illa opponitur de ſtylo Rotæ, dec. 596. num. 2.

Scientia generica non ſufficit ad ſuſtinendam transactionem ſuper eo initam, ſed requiritur ſcientia vera, & certa, nedùm eiuſdem Teſtamenti, ſed etiam contentorum in eo, dec. 502. num. 5. vbi de ratione.

Hinc non valet tranſactio ſuper illo inita, niſi in ea legantur verba — *Inſpectis, & cognitis verbis Teſtamenti*, ibid. nu. 4. & 7.

Declara, vt ibid. num. 8.

Validitas in dubio eſt canonizanda, deciſ. 596. num. 7.

TESTAMENTA

Coniunctorum fauore fieri ſolent in locis Religioſis, dec. 78. num. 12.

TESTATOR

Alimentorum in cauſam annuum legatum quatenùs relinquere voluiſſet, id vtiquè expreſſiſſet, dec. 524. num. 8.

Approbans in eius Teſtamento confeſſionem, vel donationem ab ipſo factam, præſumitur certa, & determinata voluntate id geſſiſſe, dec. 171. num. 3.

Bona alia quod poſſederit vltra deſcripta in teſtamento, ex quibus colligatur, deciſ. 656. numer. 7.

Compenſationem quando cenſeatur inducere voluiſſe inter hæredes, grauando vnum in vnare, & alium in alia, dec. 706. nu. 4.

Conformare ſe voluiſſe præſumitur, cum diſpoſitione iuris communis, dec. 2 cens vteretur eorum

Limita, ſtante Statuto, cum contra ipſum proſe voluiſſe conformare potiùs, q ſitione iuris communis, dec. 349. e facto proprio,

Conſeruationem bonorum inter vocatc præſumitur illos grauaſſe reciproc cto proprio, tione, dec. 492. num. 18. æferuntur.

Corrigere ſe voluiſſe incontinenti non p. tur, dec. 237. num. 6. odò pro-

Declarans, quod in eius teſtamento ſerua tendat Conſtitutiones Apoſtolicas editas c falſo, tra illegitimos, quo nodò ſit intelligena reſpectu legitimatorum antè conditum teſta ſta- mentum, dec. 443. nu. 12.

Deſcendentes proprios non præſumitur voluiſſe excludere intuitu tranſuerſalium, deciſ. 457. num. 5.

Maximè, quando aliundè conſtat, quod deſcendentes dilexerit magis quàm tranſuerſales, ibid.

Solos vocaſſe præſumitur ſub nomine familiæ, dum apparet, quod loqui intellexerit de familia effectiua, deciſ. 457. numer. 2. & 9.

Vocans in vna parte teſtamenti cenſetur illos vocaſſe etiam in alia, in qua fuerunt poſiti in conditione, dec. 492. num. 5.

Iunctis præſertim coniecturis, ibid.

Diſpoſitionem committens alteri, qui ipſi Teſtatori prædeceſſit, quid operetur, dec. 476. la 1. n. 7. & ſeqq.

Excluſiſſe præſumitur, quos non vocauit, & vocare potuiſſet, ſi voluiſſet, dec. 330. nu. 5.

Fœminas agnouiſſe in ſuas, quando dicatur, dec. 618. num. 1. 7. & ſeqq.

Dum excluſit, illæ non iuuantur ex clauſula *ſine præiudicio legitimorum* appoſita in legitimatione, dec. 443. n. 10.

Grauaſſe præſumitur hæredes minùs, quàm fieri potuit, dec. 524. n. 6. & 10.

Illegitimos vocaſſe non præſumitur, dum vocauit maſculos agnatos de ipſius familia, deciſ. 443. num. 1.

Inſtituens aliquem hæredem *in omnibus bonis ſuis*, non cenſetur illum inſtituere in bonis reſtitutioni ſubiectis, dec. 538. num. 5.

Legitimos, & naturales præſumitur diligere magis, quàm legitimatos, dec. 335. nu. 8.

Matrem à legitima excludere voluiſſe præſumitur per ſubſtitutionem pupillarem compræhenſam in compendioſa, deciſ. 642. num. 4. & 6.

Mobilia omnia, vel non omnia legare voluiſſe ex quibus intelligatur, deciſ. 728. num. 5. & ſeqq.

Vide *MOBILIA*.

Multiplicum fieri mandans, præſumitur voluiſſe augeri eius hæreditatem in ſumma conſiderabili, non autem modica, deciſ. 607. numer. 13.

Noluiſſe præſumitur, quod non expreſſit, deciſ. 420. num. 6.

Præſumitur, quod feciſſet id, quod facere rationabilitèr debuiſſet, quatenus crediſiſſet euenturum caſum, qui euenit, deciſ. 156. numer. 5.

Maximè ad validitatem collationis, deciſ. 557.num.4.
Limita, quãdo ille eſt dubius, & æquiuocus, non enim ſuper eo circa poſſeſſionem vis fieri poteſt, dec.652.n.7.
Hæreditatis probatur ex relatione per peritum facta Parte citata, dec. 437. num.1.
Ex venditione bonorum facta per hæredes, dec.469. la 2. num.7.& ſeqq.
Perſona probatur per Teſtes examinatos in Cauſa diuerſa, dec.317.num.2.
Concurrentibus præſertim adminiculis, ibidem num.5.
Rei probari debet per allegantem, deciſ.322.nu. 1. & 4.
Vltimus attenditur in iudicio manutentionis, dec. 433.num.5.

STATVTVM IN GENERE

Arbitriſta tribuens facultatem extrahendi ſcripturas ſine Iudicis auctoritate, & Partis citatione operatur, quod iuribus ſic extractis eò magis fides ſit adhibenda, deciſ. 581. numer. 5.
Capitali inter Canonicos, & Beneficiatos illius omninò ſeruandum eſt, dec.265.n.5.
Caſum mixtum quando comprahendat, dec.253. num.9.& ſeqq.
Citari dum mandat Principalem, & Procuratorem, non ſufficit citatio contra alterutrum, ad ſuſtinendam ſententiam, deciſ. 359. numer. 4.
Quomodò hoc caſu ſit exequenda citatio, ibid.
Compromiſſum fieri mandans inter conſanguineos, quando habeat locum, vide *COMPROMISSVM*.
Continuans poſſeſſionem de defuncto in hæredem quando intret, vide *CONTINVATIO*.
Correctorium iuris communis debet intelligi propriè, & ſtrictè, dec. 338.nu.11.
Itaut minùs corrigat, quàm fieri poſſit, dec.543.num.8.
Ideò caſus per illud omiſſus remanere debet ſub diſpoſitione iuris communis, ibidem.
Differentia fieri non debet inter vnum, & alterum Statutum, quamuis verba ſint difformia, dum in vtroque militat eadem ratio, deciſ. 26. numer. 2.
Donationes fieri prohibens ſine certis ſolemnitatibus, an habeat locum in donationibus cauſa mortis, ſatis controuertitur inter Doctores, dec.626.nu.4.& ſeqq.& num.16.
Regularitèr in donationibus cauſa mortis locum non habet, dec.695.n. 2.5. & 7.
Siuè mentionem faciat de donationibus, ſiuè ſimpliciter loquatur de contractibus, ibid. num.8.& 9.
Maximè, ſi requirat Iuramentum, quod potiùs conuenit donationi inter viuos, cuius conueniri poteſt irreuocabilitas, quàm donationibus cauſa mortis, quæ de ſui natura ſunt reuocabiles, dec.626.n.11.
Non prohibens ſimpliciter, ſed fieri mandans cum certis ſolemnitatibus non habet locum extrà Territorium Statuentium, dec.536. num.6.
Item non habet locum in quietantiis factis inter Partes occaſione tranſactionis, ibidem num.4.
Dotis lucrum deferens quando habeat locum, vide *DOTIS LVCRVM*.
Eccleſia vt afficiat circa reſidentiam per Canonicos præſtandam, quid debeat continere, dec. 458.num. 4.
Excluſiuum fœminarum comprahendit Clericos, & eorum hæreditates in Statu Eccleſiaſtico ex Conſtitutione Sanctiſſimi D. N., deciſ. 338. num.17.
Conditum dicitur fauore agnationis, dec. 15. num.6.
Confirmatum ſufficit, quod ſit in forma communi, dec.32.n.8.14.& ſeqq.
Fœminæ dotatæ an intelligatur illam excludere ab hæreditate dotantis tantùm, vel etiam aliorum, dec.630.n.8.& ſeq.
Extendi non debet de perſona ad perſonam etiam ex identitate rationis, dec. 15. num. 1. dec.26.num.1.
Limita, quia extendi poteſt ex maioritate rationis, tunc enim locum habet potiùs ratione comprahenſionis, quàm extenſionis, dec.15.nu.1.
Contrarium, ibid. nu.9.
Concorda, vt ibi nu.10. & ſeqq.
Fauorabile indiſtinctè reputatur, ibid.nu.5. & 8.
Forenſes non comprahendit, deciſ.554.n.4. & 13.
Locum vt habeat, fœmina, quæ non eſt dotata, debet dotari ſecundùm qualitatem perſonæ, & loci conſuetudinem, deciſ.472. n.3.
Prouidere tantummodò cenſetur Ciuibus, & agnationibus Subditorum, non autem exteris, dec.554. nu.7.
Requirit regularitèr, quod fœmina ſit dotata antè delatam ſucceſſionem, deciſ. 541. num.10.
Vires ſuas non porrigit extrà Territorium Statuentium, dec.554.num.9. dec.577.n.5.& 8.
Siuè loquatur in rem, ſiuè in perſonam, ibidem.
Ideò quoad bona exiſtentia extrà Territorium fœmina excluſa poteſt adhuc petere legitimam, & illius ſupplementum, deciſ. 577. nu.5. & ſeqq.
Vide *EXCLVSIO*.
Exhiberi debet in forma probanti, aliàs non attenditur, dec.679.nu.10.
Extenſionem recipit ſecundùm mentem Statuentium, dec.15. nu.3.
Non tamen extrà illorum Territorium, dec.577. nu.4.
Fœminarum excluſiuum, ſuprà verſic. *Excluſiuum*.
Hæredi præſcribens certum tempus adeundi, vel repudiandi hæreditatem, non cenſetur Minoribus denegare reſtitutionem in integrum, dec.666. nu.7.
Maximè ſtante eorum læſione, ibid.
Laicorum non habet locum in foro Eccleſiaſtico, & inter perſonas Eccleſiaſticas, dec.663. nu. 3. dec.664.n. 10.
Loci contractus attendi debet quoad ſolemnitatem, & formam actus, deciſ. 536. nu. 5.& 7.

Digitized by Google

Dominantis non attenditur, vbi viget Statutum particulare, dec.1.nu.3.
Loquens in numero plurali verificatur etiam in vno, dec.562.nu.2.
Lucrum dotis deferens quando habeat locum, vide *DOTIS*.
Minorum in contractibus ſolemnitates requirens conditum dicitur, ne Minores lędantur, decil. 626. nu. 6.
Monaſterij clauſtralis an comprehendat Abbatem, dec.241. nu.5.& 8.
Particulare facit ceſſare Conſtitutionem generalem totius Prouinciæ, deciſ. 226. numer. 6. & 13.
Præheminentiarum in materia debet attendi potiùs quàm diſpoſitio iuris communis, deciſ.183. num.4. & ſeqq.
Probari debet ab excipiente, qui in eo fundat ſuā exceptionem, deciſ. 554. numer.5. vbi de ratione.
Qualitates plures vbi requirit, neceſſe eſt, quod omnes ſimul concurrant, nec ſufficit aliquas adeſſe, vt intret illius diſpoſitio, deciſ. 543. num.8.
Reintegrationem concedens fœminis deſcendentibus poſt defectum maſculorum comprehendit etiam conceptas poſt mortem illius, de cuius ſucceſſione agitur, deciſ. 630. num.4. & 14.
Tribuit fœminis illam portionem, quam habuiſſent ab initio, quatenùs per Statutum non fuiſſent excluſæ, dec.656.nu.3.& 9.
Solemnitates requirens in contractibus locum nō habet in contractibus geſtis extrà Territorium Statuentium, dec.282.nu.10.& ſeqq.& nu.20. dec.536. nu.5.6.& 7.
Limita, quatenùs conſtet, contractum fuiſſe geſtum extrà locum domicilij in fraudem illius Statuti, dec.282. nu.10. & ſeqq. & nu.20.
Validum non dicitur, quod apparet conditum in præiudicium Tertij, dec.679. nu.10.
Vel particularium perſonarum, deciſ. 655. num. 8.
Præſumitur, quod eſt redactum in volumine Statutorum, dec.32.nu.7.

STATVTI

Confirmatio in forma communi, & generali ſufficit, vbi agitur de Statuto excluſiuo fœminarum vti licito, & honeſto tendente ad conſeruationem agnationis, dec.32. num.8.14. & ſeqq.
Robur illi addit quoad ius, non autem quoad factum, dec.680.nu.17.
Diſpoſitio non intrat, niſi verificetur qualitas ab illo requiſita, deciſ.479. numer. 2. deciſ. 543. nu. 2.& 11.
Exceptio non probata incontinenti non impedit manutentionem donatario, deciſ. 626. numer. 8.
Interpretatio optima deſumitur ex obſeruantia ſubſequuta, deciſ. 530. num.3. deciſ.695. numer. 5.
Hæc autem obſeruātia probatur ex atteſtationibus Curialium, & Notariorum, dec.626. nu.13. dec.695.nu.5.
Et non requiritur, quod ſit præſcripta, ſed ſufficit, quod ità aliquandò fuerit obſeruatum, dec.695. nu.6.& 11.
Obſeruantia, ſuprà verſ. *INTERPRETATIO*.
Pars vna declaratur ab alia, deciſ. 434. numer. 5.
Poſſeſſio capta contra diſpoſitionem Statuti an ſit manutenibilis, dec.655. nu.8.
Proœmium indicat mentem Statuentium, deciſ. 423. nu.5.& 9.
Ac illius cauſam finalem, ibid.
Ratio eadem vbi militat, nulla debet cōſtitui differentia, licèt diuerſa verborum ſtructura conceptum ſit, dec.26. nu.2.
Generalis reſtringitur ad caſum expreſſum ex illius mente, dec.543. nu.7.
Validitas dum diſputatur, non eſt priuandus poſſeſſor commodo ſuæ poſſeſsionis, dec.735. num. 8.

STATVTO

Teſtator præſumitur ſe conformare voluiſſe, dec. 349. nu.16.

STATVTA IN SPECIE

Biſtonij Minorum in contractibus certas ſolemnitates requirit, dec.282. nu.6.
Locum non habet extrà Territorium, ibid. num. 9.
Non inhabilitat ſimplicitèr Minorem, ſed ſolùm volentem contrahere ſine certis ſolēnitatibus, ibid.
Bononiæ de dote conſtituenda fœminis tàm ſpirituale, quàm carnale matrimonium contrahere volentibus, quomodò intelligatur, dec.349. num. 17.
De dote reſtituenda qualitèr ſit intelligendum, dec.2. nu.7. & 22.
Iudicium permittit inchoari à ſequeſtro iurato per creditórem, quod bona ſtabilia debitoris non ſint ſufficientia pro ſolutione debiti, dec.56. nu.7.
Declaratur, ibidem num.8. & 9.
Sequeſtrationis cauſam infrà quod tempus mandet terminari, ibidem numer. 10. & ſeqq.
Citernæ prouidet tantùm illius Ciuibus, qui ibi habitauerint per 25. annis cum tota familia, illiſque tantùm prodeſt, deciſ. 554. numer.8. & 14.
Ciuitatis Caſtelli excluſiuum fœminarum non porrigit Vires ſuas ad bona ſita extrà eius Territorium, dec.554. nu.9.
Cracouiæ viget in Collegio Doctorum, quod qui primus fuerit receptus præcedat cæteris, imò etiam eis, qui maiores labores fecerint, deciſ. 92. num.5.
Seruandum eſt, ibid. nu.6.
Ferrariæ alienationem prohibens in forenſes non comprehendit bona emphyteutica Eccleſiarum ex defectu poteſtatis Statuentium, deciſ. 545.nu.14.& 16.dec.680.nu.16.
Non comprehendit Ciues creatos ex priuilegio, dec.645. nu.10.
Patris conſenſum requirit in legitimatione filij, dec.46. n.9.
Gerundenſis Eccleſiæ conditum ab Epiſcopo, Capitulo, & Canonicis, inter ipſos ſeruari debet, dec.692. nu.6.
Validum eſt, ibid.

Interamnæ excluſiuum Mulieris dotatæ non excludit ſolùm ab hæreditate dotantis, ſed etiã aliorum, qui non dotarunt, deciſ. 35. nu.2. & 7.

Maceratæ tribuens Viro ſuperſtiti medietatem dotis, quando habeat locum, dec.543. nu.1.& ſeqq.

Peruſiæ Minorum in contractibus certas ſolemnitates requirit, deciſ. 253. nu. 13. & 17.

Incompatibile non eſt cum Conſtitutione Marchiæ, dec.226.nu.7.

Inſinuationem non excludit, dec.253. n.13. & 17.

Perſonam Minoris non inhabilitat, dec.232. num.8.

Tradit certam formam ſeruandam in contractu Minoris, ibid.

Rauennæ Ciuitas condere poteſt ex priuilegio ſine licentia Papæ, dec.32. nu.6.

Ideò confirmatio cum clauſula *quatenus ſint in vſu*, non refertur ad Statuta, ſed ad Priuilegia, ibid. nu.9.

Succeſſionem defert agnatis intra quartum gradum nullis extantibus deſcendentibus, nec aſcendentibus excluſis fœminis etiam proximioribus, ibid. nu.10.

Non habet locum in hæreditate Clerici, ibid. nu.11.

Item, non habet locum condito Teſtamento, ſed tantùm ab inteſtato, ibid.nu.2.

Spoleti in donationibus per Minorem faciendis requirit inſinuationem, & iuramentum, deciſ. 626. nu.3.

An habeat locum in donationibus cauſa mortis, ibid. nu.ſeqq.

Vrbis, vide mox *STATVTVM VRBIS*.

STATVTVM VRBIS

Appellationem prohibens ab arbitrorum ſententiis non ſolùm habet locum in ſententiis definitiuis, ſed etiam in habentibus vim definitiuæ, dec.274. nu.2.

*Citationem cap.*51.*&* 53. requirit de forma, qua non ſeruata actus non ſubſtinetur, deciſ. 379. nu.3.& 6.

Comprehendit tantùm Ciues, Incolas, & Diſtrictuales, dec.554. nu.10.

Compromiſſum mandans fieri inter conſanguineos quando habeat locum, vide *COMPROMISSVM*.

Continuat poſſeſſionem in ſuos hæredes, infrà verſ. *Poſſeſſionem*.

Donationibus in faciendis requirens certas ſolemnitates habet locum etiam in donatione facta ſponſæ pro augenda eius dote, dec.598. nu.6. & ſeqq.

Dotem ſuccedere diſponit loco legitimæ, deciſ. 250. nu.4. & ſeqq.

Ideò dos illius vigore debet conſtitui libera, ibid.

Nec ſuper ea fieri poteſt aliquod pactum filiæ præiudiciale, ibid.

Emptionem perfici diſponit per traditionem arrhæ, dec.521.nu.10.

Maximè, ſi ſit data pro parte pretij, ibid.

Fideiuſſorem liberari præcipit, quamuis diù ſub obligatione non ſteterit, vide *FIDEIVSSOR*.

Fœminam ſororem excludit non ſolùm dotatam, ſed etiam dotandam, quam dotare frater paratus eſt, dec.541. nu.4. & ſeqq.

Ad materiam, vide ibid.

Iudicium ordinarium quando requirat, & quando executiuum, dec.379. nu.1.

Maiorem 20. annis habilitat ad contrahendum ſine ſolemnitatibus, ac ſi eſſet maior annis 25. deciſ.434. num.5. deciſ.520. num.2. deciſ.536. num.8.

Forenſes an comprehendat, deciſ.434. n.6. & 10.

Habet locum in omni contractu, dec.536. num.8.

Mulierum irritat obligationes factas ſine ſolemnitatibus in eo præſcriptis, deciſ. 455. numer.1. & 11.

Minorum in contractibus quas ſolemnitates requirat, vide *MINOR*.

Læſionem quam requirat, dec.288.nu.9.

Ceſſionis ad nullitatem ſufficere diſponit in tertia parte, quamuis de iure Canonico requireretur in dimidia, dec.398.nu.7.

Locum habet in Ciuitate Anagninæ tanquam diſtrictuali, dec.541. nu.3.& 11.

Poſſeſſionem Patris continuat in filios, deciſ. 473. n.5. & 10.

Declara, vt ibid. num.6.

Quando habeat locum, & ad quos effectus ſuffragetur, vide *CONTINVATIO*.

Sententias duas conformes diſponit habere vim trium, & quod faciant rem iudicatam, dec.4. num.6. dec.217. nu.1. & 10.

Eccleſiaſticos comprehendit, dec.4.num.6. dec.217.nu.2.& 11.

Tam actiuè, quàm paſſiuè, dec.217.num.2. & 11.

Forenſes non comprehendit, dec.164.nu.2. & 9.

Habet locum in omnibus Curijs Vrbis, dec.4.nu.6. dec.217.num.2.& 11.

Etiam in Rota, deciſ. 217. numer. 2. & 11.

Seruatur tantummodò inter Ciues, & Incolas, dec.164.nu.2.& 9.

Solutionem præſumit ex lapſu 16. annorum, vide *SOLVTIO*.

STIPVLATIO

Abſenti non prodeſt, dec.71.nu.3.

Limita, ſtante iuramento, ibidem nu.4. & ſeqq.

Limita, ſi pro eo ſtipuletur Notarius, ibidem.

Conditionalis commiſſa non dicitur, niſi euenerit conditio, dec.157. nu.3.

Deficiente conditione habetur perindè, ac ſi facta non fuiſſet, ibid.

Contractum reddit nominatum, deciſ. 361. numer.14.

Plurium ad fauorem facta ius cuilibet acquirit æqualitèr, & pro virili, deciſ. 71. numer. 2. & 9.

STIRPIS

Appellatione, qui veniant, deciſ. 54. numer. 11.

IN STIRPES

Ius præſentandi, quando competat, vel in capita, vide *IVSPATRONATVS*.

STY-

STYLVS

Loci attendendus eſt in ſubhaſtationibus, deciſ. 441. nu.17.

Vnius non extenditur ad alium, deciſ.251. num. 2.

Probatur per fides Notariorum, deciſ.441.num. 18.

Per Teſtes, ibid.

STVDIVM

Habitum in Collegio probatur ex litteris patentibus per illius Rectorem firmatis, deciſ.186. num.1.& 7.

STVDII

Cauſa abſens cum indulto conſequitur fructus Beneficij, non tamen diſtributiones quotidianas, dec.671.nu.9.& ſeqq.

SVBCONDVCTOR

Cogi non poteſt ad continuandum in locatione, dùm ad id cogi non poterat Conductor, dec. 424.nu.1.2.& 12. vbi de ratione.

Repræſentat perſonam Conductoris, ibid. num.4. & 14.

Vti poteſt omnibus pactis, & conuentionibus, quibus poterat vti Conductor, ibid.

SVBDITI

Populi non poſſunt condere Statuta in eorum Ciuitatibus ſine licentia Superioris, deciſ. 32. num. 15.

Prohiberi non poſſunt à Barone, ne frumentum molant in alio molendino, quàm in Baronali, dec.323. nu.7.

Item, ne panem emant in alio furno, ibidem.

SVBHASTATIO

Exceſſiua non ſuſtinetur, deciſ. 441. numer. 19.

Debitoris de conſenſu facta non requirit ſolemnitates aliàs ex diſpoſitione Statuti ſeruandas, dec.331. nu.3.& ſeq.

Fieri debet iuxtà ſtylum loci, deciſ.441. numer. 17.

Læſiua dicitur, quæ eſt facta infrà dimidiam iuſti pretij, dec.409. nu.5. 6. & 11.

Quod ſit, probatur ex Teſtibus, deciſ. 312. nu.1.

Maternorum bonorum fieri nō poteſt pro debito filij, dec.549. nu.1.

Minoris bonorum quo ordine ſit facienda, deciſ. 562.nu.6.& 10.

Nulla attendi non debet, dec.625. nu.4.

Cauſat ſpolium, dec.534. num.1. & 7.

Itaut aduersùs illam competat reintegratio, ibid.

Dicitur facta ſine citatione Partis, dec.441. num. 15.

Item, facta ſine Decreto de deliberando, ibid.

Suſtinetur ſtante clauſula *arbitrio*, dum nullitates ſunt, turbidæ, & concurrit iuſtitia pretij, ibid. nu.20. & 21.

Pretio pro iuſto facta præſumitur, dec.409. nu.1. 3. & 10.

Itaut contrarium alleganti, & ſubhaſtationem impugnare volenti incumbat onus probandi illius iniuſtitiam, deciſ. 636. numer.1. & 8.

Pupillo indefenſo de illius bonis facta dicitur, dùm conſtat ipſum fuiſſe læſum longè vltrà dimidiam, dec.562. nu.7. & ſeqq.

Reuocata per Sententiam Rotalem non eſt attendenda, dec.625.nu.4.

Terminum ad reluendum prærequirit, deciſ.534. num.5.

Valida non præſumitur, niſi conſtet, quod bona executata ſpectarent ad debitorem, deciſ. 417. num.5.

SVBHASTATIONI

Debitor ex quibus dicatur conſenſum præſtitiſſe, dec.331. nu.4.& ſeqq.

SVBREPTIO

Beneplacito Apoſtolico opponi non poteſt ab eo, qui illud obtinuit, & expediuit, deciſ.63. nu. 20.

Item, ſtante iuſtitia pretij, ad quam ſolam præſumitur Papam reſpexiſſe, ibidem numer. 19.

Cadere non poteſt in ijs, quæ iuris ſunt, dec.308. num.2. & 6. dec.332.nu.2.

Nec in ijs, quæ reſpiciunt fauorem extraneorum, dec.383.nu.3.

Ceſſare quando dicatur, dec.331. nu.2.

Conſiderabilis dicitur, quando non exprimitur, quod potuiſſet mouere, vel difficiliorem reddere Papam ad concedendam gratiam, deciſ. 308. nu.3.

Euitatur, quando Summus Pontifex potuit in genere cogitare defectum narratorum, deciſ. 588. nu.10.

Item, eo ipſo, quod gratia apparet iuſtificata, dec.396. nu.10.

Excluditur, dum narrata fuerunt, quæ animum Principis faciliùs, vel difficiliùs mouiſſent ad conceſſionem gratiæ, deciſ.383. num.1. 7. & ſeq.

Item, in ijs, quæ Papa confirmauit ex certa ſcientia, dec.137.nu.7.

Item in ijs, quæ Papa cogitare potuit ſaltem in genere, dec. 137.nu.7.

Gratiæ ex quibus deducatur, dec.588. num.8. & ſeqq.

Reſultare dicitur ex eo, quod in illa nō fiat mētio de primis litteris, dec.287.n.2.7.& ſeqq.

Vide *GRATIA*.

Irritat gratiam ipſo iure, dec.611. num.7. 16. & ſeqq.

Legitimationis ex quibus deducatur, vide *LEGITIMATIO*.

Litis ob non factam mentionem excluditur, dum Papa in litteris de lite mentionem fecit, dec.296. nu.9.

Ex quibus deducatur, deciſ. 124. numer. 4.

Reſignationis reſultat ex eo, quod non fuerit narratum, Reſignatarium fuiſſe reiectum ab Examinatoribus, dec.287. nu.8. & ſeq.

SVBROGATIO GRATIOSA

Cadit in Beneficio litigioſo, vel reſeruato, deciſ. 29. nu.2.

Denegatur impetrantibus Beneficia certo modo, vel ob alterius intruſionem, deciſ.185.num.1. & 5.

Differt à ſubrogatione rigoroſa, dec.84. n.5.& 6.

Litem requirit inter impetrantem, & defunctū, dec.185. nu.2. & 3.

Digitized by Google

SVBROGATVS GRATIOSVS

Allegare poteſt, quod Anteceſſor non ſe habuerit pro ſpoliato, dec. 208. nu. 6.

Attentare dicitur occupando poſſeſſionem poſt inhibitionem præſentatam, decis. 128. numer. 5.

Attentatorum purgationem petere poteſt, quamuis fuerit ſubrogatus ad proſecutionem litis, & gratiam non iuſtificauerit, decis. 168. numer. 3.

Gratiam iuſtificare tenetur, ac ſi ageret ad illius canonizationem, quãdo fuit ſubrogatus in ius non poſſidentis, dec. 732. nu. 2. & 8.

Immiſſionem conſequitur probatis requiſitis, dec. 328. nu. 1.

Nempè docto de ipſius Clericatu, ac de poſſeſſione defuncti, ſeù Collitigantis, in cuius locum eſt ſubrogatus de tempore obitus, dec. 208. nu. 1. & 9. dec. 609. nu. 1. & 9.

Procedendo in huiuſmodi immiſſione eadem tela, qua regulatur iudicium immiſſionis vigore *l. fin. C. de edict. D. Adrian. tollen.* dec. 208. nu. 8. dec. 627. nu. 5.

Amplia, vt ad hunc effectum ſufficiat poſſeſſio defuncti, etiam de facto, decis. 609. num. 8.

Etiam vitioſa, dec. 328. nu. 9.

Amplia, vt non teneatur ad vlteriorem iuſtificationem gratiæ, decis. 520. numer. 1. & 7.

Amplia, vt illi ſufficiat poſſeſſio ciuilis Anteceſſoris, dec. 208. nu. 5.

Limita, niſi probauerit Beneficium eſſe litigioſum, vel reſeruatum, decis. 627. numer. 1.

Quod ſi non agatur de Beneficio litigioſo, vel reſeruato, teneretur iuſtificare totam gratiam ad obtinendam immiſſionem, decis. 189. nu. 3. dec. 219. nu. 1.

Amplia limitationem, quia debet conſtare de reſeruatione omninò clara, & notoria, dec. 29. nu. 11. dec. 215. nu. 1.

Itaùt ſola illius turbiditas impediat immiſſionem gratioſo ſubrogato, decis. 229. num. 4. & 6.

Prout turbida ad hunc effectum redditur ex Inſtrumento fundationis iuriſpatronatus, dec. 189. nu. 3.

Maximè, concurrentibus pluribus præſentationibus, ibid.

Limita, vt immiſſionem obtinere non poſſit, quatenùs non ſit ſubrogatus ad poſſeſſionem Beneficij, dec. 732. nu. 1. & 6.

Quando petere poſſit, decis. 20. numer. 1. & 9.

Poſſeſſionem an, & quando ſine vitio attentatorũ capere poſſit, dec. 168. num. 4. & ſeq.

SVBROGATVS RIGOROSVS

Dicitur, qui obtinuit mandatum de ſubrogando, dec. 84. nu. 1.

Immiſſionem petere non poteſt, ibid.

Indiget Iudicis miniſterio, ibid.

Ordinariè debet procedere, non autem executiuè, ibid. nu. 2.

Poſſeſſionem non obtinet, niſi foueat bonum ius, diſcuſſo priùs iure Actoris, & iuſtificata gratia, ibid.

SVBROGATIO IN PROPHANIS

Fideicommiſſariorum bonorum in locum facta de alijs bonis, operatur, quod ſuper illis detur immiſſio fideicommiſſario vocato ad fideicommiſſum, dec. 53. nu. 1.

Ità datur in cenſibus ſubrogatis, ibid.

Operatur, quod ſubrogatum recipiat naturam, & qualitates illius, in cuius locum ſubrogatur, decis. 53. num. 9. & ſeq. decis. 249. num. 6. & 9.

SVBSEQVENTIA

Declarant antecedentia, dec. 359. num. 3. dec. 728. nu. 12. & ſeq.

Repetunt præcedentia, & ad illa referuntur, cum omnibus ſuis qualitatibus, decis. 674. numer. 3.

SVBSCRIPTIO

Apoca inducit illius approbationem, dec. 348. n. 1. & 9.

Nedùm contra ſubſcribentem, ſed etiam contra illius hæredes, ibid. nu. 2.

Maximè, ſi ſit recognita, ibid.

Declarationis factæ inter Partes importat illius approbationem, itaùt non poſſit ampliùs impugnari, dec. 18. nu. 4.

Folij albi importat approbationem eorum, quæ in illo forent ſcribenda, decis. 348. numer. 18.

Notarij eſt de ſubſtantia Inſtrumenti, decis. 444. nu. 6. & 13.

In ſcripturis antiquis quamuis deficiat, adhùc illæ probant, dum reperiuntur in Archiuio, dec. 102. nu. 3.

Amplia, vt præſumantur rogatæ per Notarios illius temporis, ibid.

Scriptura operatur, vt illa habenda ſit, ac ſi tota fuiſſet ſcripta per ſubſcribentem, dec. 493. n. 1. & 4.

Operatur, quod illa probet contrà ſubſcribentem, accedente legitima recognitione, ibid. nu. 2.

SVBSIDIVM

Debetur ab eo, qui fructus percipit, decis. 483. num. 1.

Eſt onus reale, ibid.

Integrum dummodò ſoluatur, nil intereſt per quem ſoluatur, dec. 447. nu. 5.

Quid ſit, ibid. nu. 7.

Soluendum eſt ex fructibus, ibidem numer. 2. & 7.

Limita, quando fructus fuerunt aſſignati liberi, & exempti ab onere ſubſidij, ibidem num. 2.

Regi conceſſum cum clauſulis ampliſſimis, & derogatorijs non tollit particulares obligationes inter alios factas, quæ Regi non præiudicant, ibid. num. 6.

SVBSTENTATIO

Litis probat poſſeſſionem Rei conuenti, dec. 566. num. 2.

Vide *POSSESSIO*.

SVBSTITVTIO

Agnationis fauorem reſpiciens ſuum ſortiri debet effectum, dec. 609. nu. 8.

Compendioſa continens ſub ſe vulgarem dicitur, in qua fuit habita conſideratio mortis, decis. 439. nu. 3. & 18.

Puri-

Purificatur eo ipſo, quod primus vocatus, vel noluit, vel non potuit eſſe hæres, ibidem num.5.
Concepta ſub conditione *ſi ſine filijs* expirat decedente grauato cum filijs, dec.570. nu.5.
Declara, vt ibi num.11. & ſeqq.
Expirat paritèr decedente grauato cum filiabus fœminis, deciſ. 100. numer. 10. & 23.
Item, ſuperexiſtente legitimato cum ampliſſima facultate ſuccedendi, deciſ.570. nu.4. & 10.
Tribuit ſpem valdè remotam, quando grauatus habet quatuor filios, dec.533.nu.6.
Conditionalis, purificata conditione, dicitur pura, dec.439. nu.1.
Eccleſia poſt defectum omnium maſculorum eſt coniectura vocationis filiorum poſitorum in conditione, dec.492. nu.8.
Excludit ius accreſcendi, dec.522.nu.11.
Fideicommiſſaria dicitur, in qua fuit habita mentio mortis, dec.415.nu.1.& 20.
Vt ſi ſine filijs deceſſerit, ibid.
Item, quæ fuit concepta per verbum commune, puta *ritornino*, dec.439. nu.4.
Extenſionem admittit, quando aſſignari nō poteſt ratio diuerſitatis inter vnum, & alium caſum, dec.172.nu.2.9. & ſeqq.
E' conuerſo illam non admittit, quando caſus omiſſus eſt contrarius expreſſo, ibidem num.5.
Operatur iuxtà naturam vulgaris, vt vno caſu perempto admittatur ſequens, qui capit ab ipſo hærede vti ſubrogatus in locum primi, dec.476. nu.2.3. & 14.
Matrimonij caſum reſpiciens verificatur etiam in caſu matrimonij ſpiritualis, deciſ.156.num.9. & 13.
Limita, quatenùs reſpiceret caſum nuptiarum contrahendarum in ſæculo, ibidem numer.6.
Pia cauſa in defectum maſculorum, indicat fideicommiſſum conditum fauore agnationis, dec. 607. nu.6.
Prohibitioni alienationis adiecta ad fauorem non alienantium, iuncta ratione, vt bona conſeruentur in familia, ponderatur pro coniectura vocationis filiorum in conditione poſitorum, dec.492. nu.10.
Pupillaris comprænhenſa in compendioſa, ex coniecturata mente Teſtatoris excludit Matrem à legitima, dec.642.num.4.& 6.
Reciproca inducitur ex coniecturis, quæ ad hunc effectum plurimùm attenduntur, deciſ. 492. nu. 17.
Coniectura autem ad hunc effectum deducitur ex eo, quod Teſtator voluerit bona ſua conſeruari inter vocatos, quod ſine reciproca effectum habere non poſſet, ibid.n.18.
Item, quod fœminæ perpetuò fuerint excluſæ, ibid.nu.19.
Item, reciproca inter primos vocatos, illam ſuadet etiam inter ſubſtitutos, ibidem numer. 20.
Item, quod Teſtator voluerit fructus bonorum, vel alicuius Prædij diuidi per primogenitum, vel antiquiorem ex vocatis in perpetuum, quod ſine reciproca effectum ſortiri non poſſet, ibid.nu.21.
Tria requirit, vocationem ſcilicèt ſubſtituti, quod fiat in tota hæreditate, & quod fiat vltimo morienti, ibidem numer. 16. & 29.
Recta ab eodem verbo, ac iuncta copula *&*, quando non operetur ſimul, & eodem tempore, dec.313.nu.12.& ſeq.
Secunda non excludit fœminas, quarum mentionem non facit, vbi illæ expreſsè in prima excluſę reperiuntur, quia imò Teſtator ſi illas voluiſſet excludere in hac parte, id expreſſiſſet prout expreſſit in prima, ibid.nu.11.
Vltimo morienti dicitur facta, ſaltem tacitè, quæ eſt concepta poſt mortem plurium honoratorum, & in tota hæreditate, deciſ.607. num.4. & 6.

SVBSTITVTIONIS

Caſus quomodocumquè euenerit, ſufficit pro purificatione fideicommiſſi, deciſ. 172. numer. 1.
Vnius qualitas non cenſetur in alia repetita, quando adeſt diuerſitas graduum, & perſonarum, dec.313.nu.9.& 18.
Item, vbi viget diuerſa ratio, ibidem numer. 10.

SVBSTITVTIONVM

Digreſſus ad plures gradus eſt vrgens coniectura vocationis filiorum poſitorum in conditione, dec.43.nu.4. dec. 492.nu.9.
Iunctis tamen alijs, dec.492. nu.9.
Nam de per ſe ſola non ſufficit, ibid.

SVBSTITVTVS

Agere poteſt pendente conditione pro ſuo intereſſe, dec.607.nu.9.
Alienationis in caſu, eo eueniente acquirit dominium bonorum alienatorum, vnà cum fructibus, dec.61.nu.4.7.& ſeqq.
Amplia, vt poſſit alienata vendicare à quocumque poſſeſſore, ibid.nu.2.
Amplia, vt Patri contrauenientis non remaneat ſuper illis vſusfructus aliàs ſibi de iure debitus in bonis filij, ibid.nu.5.
Amplia, vt creditoribus hæredis contrauenientis nullum ius remaneat, nec ſuper proprietate, nec ſuper fructibus bonorum alienatorum, ibid.nu.3.
Excluditur per legitimatum cum ampliſſima facultate ſuccedendi, dec.570. nu.4. & 10.
Excludi quando poſſit per Monaſterium, deciſ. 156.nu.2.& ſeqq.
Inſtituti loco quando ſuccedat, dec.43.nu.1.
Notarij, vide *NOTARIVS*.
Procurator, vide *PROCVRATORIS*.
Vocatus per vulgarem dici non poteſt, qui eſt ſubſtitutus in re certa per verba communia, dec.476. nu.1.

SVBTRACTIO

Aliorum præſumitur facta per habentem intereſſe, dec.95. nu.2.& 6.
Furata rei probata non dicitur, niſi conſtet de illius exiſtentia in loco, vbi furtum aſſeritur commiſſum, deciſ. 644. numer. 10. 13. & ſeqq.

Scrip-

Digitized by Google

Scripturarum præſumitur facta de mãdato illius, cuius intereſſet illas non reperiri, deciſ. 364. num.6.
Ad materiam, vide ibid.nu.10.
SVCCESSIO
Fratris de iure ſpectat ad fratrem maſculum, & Sororem fœminam, dec.479.n.1.
Iurispatronatus multùm regulatur ab obſeruantia, dec.330. nu.3.
Legitimato debetur non minùs, quàm agnato, dec.441. nu.2. & 13.
Amplia, quia legitimatus excludit ſubſtitutum ſub conditione *ſi ſine filijs*, deciſ.570. n.4. & 10.
Matris ab inteſtato defunctæ de iure ſpectat æqualitèr ad filios maſculos, & ad filias fœminas, dec.554. nu.1.
Parentum æqualitèr de iure communi debetur filijs tàm maſculis, quàm fęminis, ſublata ſexus differentia, dec.541. nu.9.
Limita in Vrbe, ſtante Statuto fęminarum excluſiuo, ibid. nu.10.
SVCCESSIONIS
Damnatus ad Triremes capax an ſit, vide *TRIREMES*.
Inteſtata prima cauſa eſt filiorum,deciſ.330.nu.2. dec.426. nu.6.
Ordo non attenditur, quando conſtat de contraria voluntate Teſtatoris, dec.306.n.7.dec.335. num 6.
SVCCESSOR
Attentata commiſſa per Prædeceſſorem regularitèr purgare tenetur, dec.475. nu.6.
Limita, vt mox verſ. *Beneficij*.
Beneficij, vel *Epiſcopatus*, attentata commiſſa per Anteceſſorem, ex quibus commodum, vel vtilitatem non percepit,purgare non tenetur, ibid. nu.2.& 7.ac dec.498.nu.1.
Amplia, vt nec illorum purgationem expectare teneatur, deciſ. 498. numer. 3. & ſeq.
Nec illorum exceptione eius actio retardetur, ibid. num.1.
Cauſam habere non dicitur ab Anteceſſore, ſed ius de nouo à Papa creatum, ibidem, & dec.475. nu.1.
Debitum Anteceſſoris ſoluere non tenetur, niſi quatenùs cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis Eccleſiæ contractum ſit, deciſ. 475. numer. 2.
Declara, vt ibi nu.3.
Expenſas attentatorum ab Anteceſſore commiſſorum non tenetur reficere, ibidem num. 2.
Fructus malè perceptos per Anteceſſorem non tenetur reſtituere, niſi conſtet fuiſſe verſos in vtilitatem Eccleſiæ, ibid.
Litem ab Anteceſſore cęptam proſequens videtur illam approbare, & communicat ſibi omnia acta hactenùs facta, deciſ. 386. nu.3.
Locationi factæ per Anteceſſorem in eius fraudẽ ſtare non tenetur, dec.526. nu.1.
Quando autẽ locatio dicatur facta in fraudem, colligitur ex pluribus, de quibus ibidem.
Neceſſarius an,& quando teneatur ſtare locationi factæ per Anteceſſorem, ibid. num.3.& ſeqq. vbi de materia.
Vide *LOCATIONI*.
SVCCESSORI
Beneficij confeſſio Anteceſſoris non præiudicat, dec.314. nu.4.
Maximè,dùm emanauit inter diuerſas perſonas, ibid.
Vel ad alium effectum, ibid.
Limita,vbi confeſſio eſt adminiculata, dec. 501. num.7. & 10.
SVMMA
Maior continet ſub ſe minorem, dec.311.num.3. deciſ.716. num.2.6.& 12. deciſ.724. num.6.& ſeqq.
Media attendenda eſt in Peritis, quidquid ſit in arbitris, deciſ. 716. numer. 3. & 4. vbi de ratione.
in *Minori* Periti dicuntur eſſe concordes,ibidem num.2.6. & 12.
Declara, vt ibi nu.13.
Teſtes deponentes de minori ſumma concordant, licèt aliqui deponant de maiori, dec.39. nu.1. deciſ.331.nu.3. dec.312. nu.7.
SVMMÆ
Diuerſitas non excludit identitatem debiti concurrentibus identitate cauſæ, & perſonarum, dec.646. num.7.& 11.
Recepta confeſſio probat contrà confitentem, ibid. num.8.
SVPERFLVITAS
Præſumi non debet, dec.530. nu.2.
Vitanda eſt, dec.447.nu.3.
SVPPLEMENTVM
Legitimæ debetur fęminis per Statutum excluſis reſpectu bonorum exiſtentium in alio Territorio, dec.577.nu.5.6.& 8.
Siuè Statutum loquatur in rem, ſiuè in perſonam, ibid.
Regulatur ſecundùm ſucceſſionem ab inteſtato, ibid. nu.3.
SVPPLICATIO
Confeſſionem continens, probat contrà impetrantem, dec.326.nu.4.
Declarat verba litterarum Apoſtolicarum,deciſ. 16. nu. 2.
Diuerſa à prima fieri non poteſt ad inſtantiam Reſignatarij pro expediendis nouis litteris, ſine nouo conſenſu Reſignantis, dec.287.n.6 & 18.
in *Forma Commiſſaria* litteris non expeditis non ſuffragatur, dec.488.nu.9.
Signata cum clauſula *ſi videbitur*, non dicitur in forma Commiſſaria,ſed ad Partis inſtantiam, ideò debet iuſtificari, dec.611.nu.3.
Habet in ventre tacitam conditionem *ſi preces veritati nitantur*, ibidem numer. 4. & 15.
Non ſuffragatur, niſi ſit in actis producta, dec.488. nu.9.
SVPPLICATIONIS
Narratiua emiſſa per Expeditores Principalibus, ſiuè Prouiſis non præiudicat, deciſ. 224. numer. 3.
Verba non attenduntur, ſed litteræ expeditæ, dec.555. nu.7.

SVP.

SVPPLICIVM

Damnatus ad vltimum Teſtamentum condere non poteſt, dec. 198. nu. 11.

SVPPRESSIO

Beneficij facta per Ordinarium non probat illius exiſtentiam, dec. 236. nu. 4.

Beneficiorum ſine cauſa, & ſolemnitatibus fieri non debet, dec. 13. num. 1. & 11.

SVPPRESSIONIS

Beneficiorum cauſa eſſe ſolet diminutio fructuū, dec. 13. nu. 1. & 11.

Non tamen probatur per Teſtes loquentes in genere, ibid. nu. 2. & ſeq.

Nec per Teſtes nullitèr examinatos, ibid.

Iniuſtitia quomodò detegatur, ibidem numer. 9.

Materiam, qui tractent, deciſ. 20. numer. 10.

SVSPENSIO

Petitorij, vide *PETITORIVM*.

SVSPICIO

Falſitatis etiam leuis in ciuilibus tollit fidem Inſtrumenti, dec. 653. nu. 11.

Excluditur per veriſimilitudines, & adminicula, dec. 436. nu. 28.

Iudicis, vide *IVDEX*.

Notarij, vide *NOTARIVS*.

SYNODALIS

Conſtitutionis derogatio non importat derogationem Concilij generalis, deciſ. 214. numer. 15.

T

TABERNARIVS

Teſtis minùs probat, dec. 262. nu. 5.

TACENS

Nullitatem actus conualidare non cenſetur, niſi in vim pacti, & conuentionis, deciſ. 338. numer. 5.

Praiudicium ſibi non infert, dùm contradicens actum impedire non valuiſſet, ibid.

Proteſtatus antè actum ſibi non præiudicat, ibidem.

TACITVM

Expreſſum vno nomine facit ceſſare tacitum alio nomine, dec. 738. nu. 5.

TACITVRNITAS

Creditoris per plures annos, donec debitor ſuperuixit, facit in illo præſumere malum ius, quatenùs deindè creditum petat contrà hæredes non informatos, dec. 64. num. 5. deciſ. 720. num. 6.

Minoris per quinquennium poſt completam minoritatem cum permiſſione, quod alius poſſideat bona per ipſum malè alienata, inducit tacitam ratificationem alienationis, deciſ. 470. num. 13.

Secùs tamen dicendum, quando Minor poſſidet, & debet ab alio conueniri vigore obligationis per ipſum factæ, tunc enim per huiuſmodi taciturnitatem non dicitur illam ratificaſſe, ibid. vbi de ratione.

Non præiudicat quoad contractum inualidum ex defectu cauſæ, ibid. num. 12. & 17.

Quinquennalis non ſufficit ad ratificandam donationem factam ſine decreto Iudicis, quia ad hunc effectum requiritur lapſus decem annorum inter præſentes, & viginti inter abſentes, ibid. nu. 15.

TARIFFA

Moderna inſeruire non poteſt pro annis antecedentibus, dec. 343. nu. 5.

TAXA

Expenſarum, vide *EXPENSAE*.

Librorum Cameræ Apoſtolicæ non probat verum valorem Beneficij, dec. 518. nu. 4.

Publica loci, in quo fructus fuerunt percepti, attenditur ad illorum liquidationem, dec. 169. num. 5. dec. 376. num. 10.

Vide *FRVCTVS*.

TEMPVS

Arbitrio Iudicis ſtatuitur inter primum, & ſecundum decretum, cùm non ſit in iure definitū, dec. 549. num. 10. & 16.

Completum dicitur, quando fuit deſtinatum per annos, vel per menſes adueniente vltima die anni, vel menſis præfixi, deciſ. 543. num. 5. & ſeqq. & nu. 12. & ſeqq.

Requiritur, quando diſpoſitio fuit concepta in accuſatiuo, cum dictione *per*, ibid. nu. 3. 4. 10. & 12.

Concurſus ad Parochialem incipit currere à die obitus Beneficiati, deciſ. 290. nu. 5.

Sed quod incipiat à die ſcientiæ Ordinarij collatoris, ibid. nu. 6.

Quod autem concurſus factus ſit extrà tempus, probari debet ab allegante, ibidem num. 7.

Limitatum in conſtitutione ſalarij poſtquàm fuit maturatum, ſalarium in quantitate conſtituta ampliùs non debetur, dec. 140. nu. 2.

Vide *SALARIVM*.

Litis motæ attenditur ad effectum manutentionis, dec. 51. num. 7. dec. 191. nu. 1. & 5. dec. 334. num. 2.

Vide *MANVTENTIO*.

Litteras Apoſtolicas ad expediendas, quando currere incipiat, dec. 18. nu. 8.

Locationis inſpicitur ad dignoſcendam iuſtitiam, vel iniuſtitiam pretij illius, deciſ. 63. num. 7. & 10.

Præſens valet pro argumento ad præteritum, niſi conſtet de contrario ad plures effectus, deciſ. 155. nu. 1.

Præſentationis attenditur, quod præſentatus habeat qualitates requiſitas per fundatorem Beneficij, dec. 54. nu. 3.

Subhaſtationis, vide *SVBHASTATIO*.

Venditionis conſideratur ad ſtatuendam iuſtitiam rei venditæ, dec. 510. nu. 1.

Vita Prælati alienantis eſt ſubducendum, vt incipiat currere præſcriptio contrà Eccleſiam, deciſ. 134. nu. 4.

Taxatur iuxtà ætatem, valetudinem, vſum Regionis, ac arbitrium Iudicis, deciſ. 715. numer. 3.

Vnionem ad præſcribendam, quod requiratur, dec. 155. num. 6.

TEMPORIS

Antiquitas non facit præſumere ſolemnitates, quas ex ipſa facie Inſtrumenti conſtat non fuiſſe

fuiſſe ſeruatas, dec.153. nu.7.14.& ſeq.
Appoſitio non eſt de ſubſtantia Teſtamenti, dec. 597. num.9.
Calamitoſi ratio quando habeatur in locatione, vel venditione, dec.63.num.13. & ſeq.
Cuiuſcumque lapſus non ſuffragatur ad acquirendum laicis ius decimandi, dec.141.nu.4.
Diuturnitas non ſufficit ad probandam ſcientiã, & patientiam, vbi non conſtat de aliquo actu geſto cum ipſis Principalibus, deciſ.146. numer. 8.
Modicitas excludit præſumptionem augumenti in pretio, maximè dùm non conſtat de melioramentis, dec.510.nu.7.

TERMINVS

Debitori præfixus ad reluendum bona reſpicit illius fauorem, dec.549. nu.9.
Statuendum eſt ad bona reluendum, aliàs ſubhaſtatio remanet nulla, deciſ. 534. numer. 5.
Melioranti præfigi debet ad liquidandum melioramenta, poſtquàm illa in genere iuſtificauit, dec.203.nu.8.& 11.
Vide *CAVTIO, MELIORAMENTA*.
Procuratori petenti ad certiorandum Principalẽ in Partibus debet concedi, deciſ. 346. numer. 8.
Amplia, quia vltrà Montes quatuor menſium eſt aſſignandus, ibid. nu.9.
Et ab illius denegatione datur appellatio, ibid. nu.10.
Quomodò ſit computandus, ibidem numer.8.
Pro ſeruato habitus ad ſententiam circumducitur ex alio termino poſtmodùm ſeruato pro remiſſorialibus, dec.7. nu.2.
Item, proptèr non comparitionem Procuratoris coram Iudice in die termini, ibidem num.3.

TERMINI

Plures inculcari poſſunt de ſtylo Curiæ, dec.431. num.12.
Subſtantiales requiruntur ad validitatem ſententiæ, dec. 284. nu.1.

TERTIVS

Animum poſſeſſoris declarare non poteſt, dec.701. num. 4.
Attentatorum exceptione non repellitur, quatenùs ius non habeat ab attentante, deciſ. 498. numer. 1.
Contrahens alijs non præiudicat, deciſ. 328. numer. 20.
Peritus, vide *PERITVS*.
Poſſeſſor conueniri non poteſt via executiua, dec. 453.nu.1.8.& ſeqq.
Quamuis agatur virtute obligationis Cameralis, ibid.
Reputatur ſucceſſor in Beneficio tanquàm habens ius de nouo à Papa creatum, non autem ab Anteceſſore, dec.475.nu.1.dec.498.n.1.
Ideò ex facto Anteceſſoris præiudicium non recipit, ibid., ac vide *SVCCESSOR*.
Veniens ad Cauſam pro ſuo intereſſe eſt neceſſariò admittendus, dec.231.nu.5.
Siuè velit adhærere vni ex litigantibus, ſiuè excludere vtrumque, dec.277.nu.6.
Faciliùs, dùm venit vti neceſſarius defenſor, ibidem numer. 5.
Compræhenditur ſub Commiſſione, ſeù reſcripto obtento inter certas perſonas nominatas, dec.231. nu.3.
Ac ſub mandato procuræ concepto contra certã perſonam, ibid. n.2.4.& 9.ac dec.277.n.2. 4.5.& 14.
Maximè, ſi ſit conceptum generalitèr, & ad quæcumque alia negocia, quæ occaſione litis occurrerent, dec.277.nu.3.& 15.
Non admittitur, niſi doceat de ſuo intereſſe, deciſ.381. num.3. & ſeq. & numer. 11. & ſeq.
Declara, vt ibid.
Quando dicatur facere ſua acta iam facta, dec.475. nu.5.
In reliquis vide *ACTA*, *ADMISSVS AD CAVSAM*.

TESTAMENTVM

Ceſſare facit clauſulam *ſine praiudicio legitimorum* appoſitam in legitimatione, quæ intelligitur ab inteſtato, non autem ex Teſtamento, dec.443. nu.11.
Item, diſpoſitionem Statuti excludentis fœminas, quod intelligitur de ſucceſſione inteſtata, dec.718.nu.3.& ſeqq.
Damnatus in pœnam vltimi ſupplicij condere non poteſt, dec.398.nu.11.
Comprahenſum non dicitur in tranſactione, in qua de illo mentio non fiat, deciſ. 502. numer. 3.
Exequendum eſt, quando eſt validum, dec.596.n.1. 5. ſeqq.
Fideicommiſſi probat exiſtentiam, deciſ. 263. numer. 1.
Interpretandum non eſt contra expreſſam Teſtatoris voluntatem, dec.607.nu.2.
Legati negatiuam probat, dec.211. n.3.
inter *Liberos* ſcriptum, & ſubſcriptum manu Teſtatoris, etiam ſine Teſtibus valet, dec.597. nu.5. & 14.
Non ſemper ęquiparatur cum Teſtamento ad pias cauſas, ibid. nu.8.
Paternum acceptans ſimplicitèr filius, non per hoc cenſetur conſentire prohibitioni legitimæ in eo contentæ, dec.203.nu.6.
Vide *LEGITIMA*.
Ignorare præſumitur filius, ac in eo contenta, dec.289. nu.8.
Patris, in quo filij ſunt præteriti, non valet, ibid. num.4.
Perfectum dùm eſt, nil officit ſpatium in eo relictum pro appoſitione temporis, quod non reſpicit aliquid ſubſtantiale, deciſ. 597. numer.9.
Quando dici poſſit, & ex quibus arguatur, ibid. nu.10.& ſeqq.
Quod ſit, colligitur ex diſpoſitis in eo, ibid. num.9.
Piæ cauſæ ad fauorem æquiparatur Teſtamento inter liberos, ſed non ſemper, ibidem numer. 8.
Quia fauor piæ cauſæ eſt maior, quàm fauor liberorum, ibid.
Scriptum, & ſubſcriptum manu Teſtatoris, ſuſtinetur etiam ſine Teſtibus, ibid. num. 2. & 14.

Amplia,

Amplia, quia ſufficit pro reuocatione alterius Teſtamenti præcedentis ſolemnitèr conditi, ibid. num.3. & 13.

Valet, ſeruato Iure Canonico, vel Diuino, ac neglectis ſolemnitatibus Iuris Ciuilis, ibid. num.7.

Primum cenſetur reuocatum per ſecundum, ibid. num. 1. 6. & 12.

Vide infrà verſ. *Secundum*, & verſ. *Vltimum*.

Probanti in forma dicitur, quod fuit extractum à publico Notario, & formitèr recognitum, dec.342. nu.1.11. & ſeq.

Producens in actis, non poteſt illud ampliùs impugnare, dec.670. nu.1.14. & ſeq.

Maximè, dùm vlteriùs declarauit velle illud habere pro bono, vero, & legàli, ibid. n.5. & 10.

Eò magis concurrente ſententia illius canonizatoria, ibid.

Secundum continens clauſulas derogatorias eo magis dicitur primum reuocare, dec. 597.numer.4. & 13.

Validum dicitur, quod apparet conditum per publicum Notarium coram ſeptem Teſtibus cum hæredis inſtitutione, ac cæteris ſolemnitatibus requiſitis, dec.596.nu.1.4.& ſeqq.

Vltimum ſemper præualet cæteris, deciſ. 597.nu.1.6. & 12.

TESTAMENTI

Inſpectio probat negatiuam legati, deciſ. 211.numer. 3.

Pars vna declarat aliam, dec.237.num.5.dec.306. num.6.dec.457.nu.4.

Recognitio, quæ non fuit oppoſita in illius productione, poteſt fieri quandocumquè de illa opponitur de ſtylo Rotæ, dec.596.num.2.

Scientia generica non ſufficit ad ſuſtinendam tranſactionem ſuper eo initam, ſed requiritur ſcientia vera, & certa, nedùm eiuſdem Teſtamenti, ſed etiam contentorum in eo, dec. 502.num.5.vbi de ratione.

Hinc non valet tranſactio ſuper illo inita, niſi in ea legantur verba — *Inſpectis, & cognitis verbis Teſtamenti*, ibid. nu.4.& 7.

Declara, vt ibid. num.8.

Validitas in dubio eſt canonizanda, deciſ. 596. num.7.

TESTAMENTA

Coniunctorum fauore fieri ſolent in locis Religioſis, dec.78.num.12.

TESTATOR

Alimentorum in cauſam annuum legatum quatenùs relinquere voluiſſet, id vtiquè expreſſiſſet, dec.524.num.1.

Approbans in eius Teſtamento confeſſionem, vel donationem ab ipſo factam, præſumitur certa, & determinata voluntate id geſſiſſe, dec. 171.num.3.

Bona alia quod poſſederit vltra deſcripta in teſtamento, ex quibus colligatur, deciſ. 656. numer. 7.

Compenſationem quando cenſeatur inducere voluiſſe inter hæredes, grauando vnum in vnare, & alium in alia, dec.706.nu.4.

Conformare ſe voluiſſe præſumitur, cum diſpoſitione iuris communis, dec.495. num.6.

Limita, ſtante Statuto, cum quo præſumitur ſe voluiſſe conformare potiùs, quã cum diſpoſitione iuris communis, dec.349.num.16.

Conſeruationem bonorum inter vocatos intendens, præſumitur illos grauaſſe reciproca ſubſtitutione, dec.492.num.18.

Corrigere ſe voluiſſe incontinenti non præſumitur, dec. 237.num.6.

Declarans, quod in eius teſtamento ſeruari intendat Conſtitutiones Apoſtolicas editas contra illegitimos, quo modò ſit intelligendus reſpectu legitimatorum antè conditum teſtamentum, dec.443.nu.12.

Deſcendentes proprios non præſumitur voluiſſe excludere intuitu tranſuerſalium, deciſ. 457. num. 5.

Maximè, quando aliundè conſtat, quod deſcendentes dilexerit magis quàm tranſuerſales, ibid.

Solos vocaſſe præſumitur ſub nomine familiæ, dum apparet, quod loqui intellexerit de familia effectiua, deciſ. 457. numer. 2. & 9.

Vocans in vna parte teſtamenti cenſetur illos vocaſſe etiam in alia, in qua fuerunt poſiti in conditione, dec.492.num.5.

Iunctis prætertim coniecturis, ibid.

Diſpoſitionem committens alteri, qui ipſi Teſtatori prædeceſſit, quid operetur, dec.476. la 1.n. 7. & ſeqq.

Excluſiſſe præſumitur, quos non vocauit, & vocare potuiſſet, ſi voluiſſet, dec.330.nu.5.

Fœminas agnouiſſe in ſuas, quando dicatur, dec. 618.num.1.7.& ſeqq.

Dum excluſit, illæ non iuuantur ex clauſula *ſine præiudicio legitimorum* appoſita in legitimatione, dec.443.n.10.

Grauaſſe præſumitur hæredes minùs, quàm fieri poſſit, dec.524.n.6.& 10.

Illegitimos vocaſſe non præſumitur, dum vocauit maſculos agnatos de ipſius familia, deciſ. 443.num.1.

Inſtituens aliquem hæredem *in omnibus bonis ſuis*, non cenſetur illum inſtituere in bonis reſtitutioni ſubiectis, dec.538.num.5.

Legitimos, & naturales præſumitur diligere magis, quàm legitimatos, dec.335.nu.8.

Matrem à legitima excludere voluiſſe præſumitur per ſubſtitutionem pupillarem compræhenſam in compendioſa, deciſ. 642. num. 4. & 6.

Mobilia omnia, vel non omnia legare voluiſſe ex quibus intelligatur, deciſ. 728. num. 5. & ſeqq.

Vide *MOBILIA*.

Multiplicum fieri mandans, præſumitur voluiſſe augeri eius hæreditatem in ſumma conſiderabili, non autem modica, deciſ. 607. numer.13.

Noluiſſe præſumitur, quod non expreſſit, deciſ. 420.num.6.

Præſumitur, quod feciſſet id, quod facere rationabilitèr debuiſſet, quatenus crediđiſſet eventurum caſum, qui euenit, deciſ. 156.numer. 5.

Amplia, vt id habeatur etiam pro facto, ibid.

Item, quod feciſſet in caſu, qui euenit, idem, quod in alio ſimili caſu diſpoſuit, quatenùs fuiſſet interrogatus, ibid.nu.14.

Oblitus præſumitur eorum, quæ diſpoſuit in primo teſtamento, ſtante lapſu decennij, dec.724. num.5.

Proximiores diligere præſumitur magis, quàm remotiores, dec.15.num.2.

TESTATORIS

Diſpoſitio declaratur, & regulatur ex cauſa, propter quam fuit motus ad ità diſponendum, dec.607.num.12.

Hæc autem cauſa colligitur ex illius verbis, ibid.

Mariti confeſſio de dote recepta habet vim legati in caſu ſecundarum nuptiarum, dec. 651. num.1.& 11.

Limita, concurrentibus adminiculis, & coniecturis ſuadentibus illius veram numerationem, ibid.n.1.6.& 10.

Vide *DOTIS*.

Nominatio multùm operatur ad probandam filiationem, dec.398.nu.2.

Maximè, quando fit per Parentes in eorum teſtamento, ibidem.& deciſ. 570.nu. 1.

Poſſeſſio probanda eſt per hæredem petentem immitti, dec.432.num.2.

Quomodò probetur, dec.361.nu.7.

Vide *IMMISSIO*.

Prohibitio de non alienando quomodocumque concepta, ceſſat, expirato fideicommiſſo, dec. 484. num.1.

Proximior dicitur, qui probauit ſe eſſe Teſtatori in gradu ſucceſſibili, itaut contrarium dicenti incumbit onus probandi, deciſ. 442. nu. 1.

Proximitas an ſit attendenda, vel potiùs grauati, dec. 306.num. 1.& ſeqq. deciſ. 335. num. 1. & ſeqq. deciſ. 405.n. 2. 3.& 14. dec. 426. n.4.

Vide *GRAVATI*.

Voluntas attendenda eſt, non autem ordo ſucceſſionis de iure communi ſeruandus, deciſ.306. num.7.

Coniecturata habetur pro expreſſa, ibid.n.4.

Declaratur, & reſtringitur ex diſpoſitione iuris communis, dec.349.nu.15.

Seruanda eſt, cui lex non reſiſtit, dec. 306. num.4.

Seruanda eſt, quoquo modo eliciatur, dec. 416.num.10.

TESTIMONII

Petitio de ſtylo Hiſpaniarum deſeruit loco Apoſtolorum teſtimonialium, dec.593.num. 5.

TESTIS

Deponens per verbum *citrà* cum copula & an, & quando probet, dec.501.num.1.

Ebrius non probat, dec.550.num.2.

Quatenùs tamen ſit ebrius de tempore depoſitionis, ibid.

Errans in tempore adhuc probat, dum de tempore conſtat aliundè, dec.496.nu.8.

Explicitè non deponens ſuppletur ab alio, qui deponit explicitè, dec.659.num.2.

Famulus probat pro Domino, dum de tempore examinis nō reperiebatur ampliùs in illius famulatu, dec.284.nu.14.27.& ſeqq.

Fideiuſſor eſſe non poteſt in cauſa, pro qua fideiuſſit, quia videretur deponere in cauſa propria, dec.106.nu.5.

Frater probat pro alio fratre, quando deponit de facto proprio, & illius depoſitio eſt adminiculata, dec.284. n. 13 & 30.

Procurator deponens pro Principali non probat, dec.375.num.4.

Maximè, quando eſt parùm amicus Partis, contra quam deponit, ibid.

Scientia cauſam non reddens non probat, deciſ. 605.num.2.

Vnicus declarat alios, dec. 288. n.7.

Famam non probat, dec. 677. num. 4.

Manutentionis ad effectum ſufficit, dec.51. num.2.& 10. dec.334.nu.8.

Concurrentibus præſertim adminiculis, dec. 51.num 3. & 11.dec.417.n.5.

Vide *MANVTENTIO*.

Probationem regularitèr non conſtituit, dec. 147. num.8. 16. & ſeq.dec.552.num.6.

Neque contrà inducentem, ibid., deciſ.181. nu.3.6.& ſeqq.& dec.263.nu.7.

Maximè deficiente etiam citatione ad videndum iurare, dec.552.nu.6.

Supplet aliorum dicta, dec.288.nu.7.

TESTES

Adminiculantur ex eo, quod Pars iuxta eorum dicta articulos produxerit, dec 575.nu.5.

Adminiculati cæteris præferuntur in concurſu, dec.288.num.2.dec.381.num.6.dec.590. nu.8. dec.735.num.7.

Adminiculum faciunt, quamuis nullitèr examinati, dec.590.num.5.dec. 648.nu.15. & 22.

Affirmatiuè deponentes implicitè dicuntur deponere etiam de negatiua, deciſ. 433. num. 1. & 9.

Præferuntur deponentibus ſuper negatiua, dec.13.nu.6.& 15.

Approbati in quantum faciunt pro approbante, debent approbari etiam in quantum faciunt pro alia Parte, dec.570.num. 3.

De *Auditu* ſimplici deponentes non probant, dec. 729.num.6.

Confeſſio Partis magis probat, quàm Teſtes, dec. 370. num.8.

Conſuetudinem non probant, niſi deponant ſpecificè, & in caſu, de quo agitur, deciſ. 657.numer. 6.

Copulam carnalem an, & quando probent, vide *COPVLA CARNALIS*.

De *credulitate* propria deponentes non probant, dec.677. num.2.

Declarare non poſſunt ea, quæ ſunt Iuris, ſed tantùm deponere, quæ ſunt facti, deciſ. 83. numer. 12.

Delictum non probant examinati pro informatione Curiæ, & ſine citatione Partis, deciſ. 281. num.9. 19. & ſeqq.dec.418. nu.8.

Maximè, dum patiuntur aliquas exceptiones, dec.418.nu.9.

Doctoratus qualitatem probant, quatenùs deponant ſe interueniſſe in illius actu, deciſ. 465. num.2.& ſeq.

Donationis in actu requiruntur in numero ſufficienti,

ciendi, dec.636.nu.2.
Dubitatiuè deponere dicuntur, quatenùs deponant per verbum *videtur*, deciſ. 310. numer. 6.
Limita, dum ſubdunt eſſe verum, quod depoſuerunt, ibid.
Duo ad minùs requiruntur ad probandam famam, dec.677.num.4.
Examinari non debent ſuper interrogatorijs impertinentibus, quæ proindè debent reſecari, dec.512.num.3.& 5.
Examinati ad perpetuam rei memoriā adhuc deſeruiunt pro fumo ad effectum obtinendi remiſſoriam, dec.603.n.1.& 5.
Maximè in prima inſtantia, ibid.
Contra formam remiſſoriæ dicuntur nullitèr examinati, deciſ. 350. numer. 3. dec. 703. num.2.
Diuerſa in Cauſa, & inter diuerſas perſonas non probant, dec.423.num.3.dec. 501. num. 3.dec.659.nu. 3.
Faciunt tamen adminiculum, deciſ. 422. num. 8.
Imò faciunt magnam præſumptionem, dec. 501.num.3.dec.659.nu.3.
Signantèr quando ex eis fuit obtentū, dec. 501.num.4.
Quod ſi ſint mortui, ideoquè repeti non poſſint, conſtituunt ſemiplenam probationē, dec.235.n.3.& 9.
In indicio criminali, an, & quando probent in ciuili, dec.281.nu.19.
Parte præſente, & interrogatoria exhibente dicuntur validè examinati, dec.648. nu. 16.
Sine præuio decreto ſuper receptione iuramentorum, quando dici poſſint validè examinati, dec.512.nu.6.
Super interrogatorijs Partis adhuc fidem merentur, licèt aliquem patiantur defectum, ſtante præſertim clauſula *arbitrio Rotæ*, deciſ. 404.num.4.
Alia plura, vide verbo *EXAMEN*.
Exceptiones contra Teſtes ceſſant ex veriſimilitudine, & alijs circumſtantijs, deciſ. 135. nu.6.
Facilè non admittuntur in iudicio manutentionis, deciſ. 389. num. 11.& 16. dec. 655. num.5.& 10.
Patientes vincuntur ab alijs, qui exceptiones non patiuntur, dec. 636.num.6.& 8.
Familiaritatem Cardinalis an, & quando probent, vide *FAMILIARITAS CARDINALIS*.
Filiationem an, & quando probent, vide *FILIATIO*.
Furtum non probant examinati Parte abſente, & non citata, dec.644.num.1.
Amplia, vt nec illius indicium conſtituant, ibid.
Immemorabilem quando probent, dec. 458. nu. 2. & 3. dec.729.nu.3.4.& 10.
Vide *IMMEMORABILIS*.
Inducens approbare cenſetur eorum perſonas, non autem dictum, dec.181.n.4.
Inducentis in præiudicium non magis probant, quàm ad illius fauorem, dec.147.num. 8. 16. & ſeq.dec. 181.num.4.
Et hæc opinio ſeruatur à Rota, ibid.
Limita, quatenùs inducens vteretur eorum depoſitionibus, tunc enim contra ipſum probarent, dec. 375.nu.2.
Maximè, ſi deponerent de facto proprio, ibid.
Inſtrumentarij vti deponentes de facto proprio, & meliùs informati, cæteris præferuntur, dec.350.nu. 5.
Intereſſe quod habeant in Cauſa, quomodò probetur, dec.734.num.3.
Inueriſimilia deponentes ſunt ſuſpecti de falſo, dec.436.num.24.
Maximè, dum in continenti poteſt conſtare de veritate in contrarium, ibid.n.25.
Iudicialibus in actibus non adhibentur, quia creditur Notario ſine illis, deciſ. 696. n.3.4.& 9.
De *Iudicio* proprio deponentes non probant, dec. 262.num.2.6.& ſeq.deciſ.312.num.3. dec. 575. num.8.13.& ſeq.dec.677.num.2.
Manum recognoſcentes per ſimilitudinem facilè decipi poſſunt, cùm multi reperiantur, qui ſcribunt manu conſimili, dec.604.n.3.
Ideò non releuant, vt ex ſcriptura ſic recognita fieri poſſit comparatio ad aliam controuerſam, ibid.num.2.
Vide infrà verſ. *recognoſcentes*.
Maritum, qui deponunt benè tractaſſe Vxorem, concordantur cum alijs deponentibus illam malè tractaſſe, cùm ſtare poſſit, quod aliquandò eam benè, & aliquandò malè tractauerit, dec.610. num.8.
Materiam extrà articulatam poſſunt deponere, dum iurarunt in termino de veritate dicenda ſuper omnibus, dec.310.n.5.
Negatiuam non probant, niſi illam coarctent, dec.193.num.2.dec.268.nu.8.
Ac niſi remoueant actum à ſenſu, dec.268. num. 8. deciſ. 552. n. 3.& ſeq. deciſ.656. n.7.
Fidem non merentur in iis, per quæ redduntur idonei ad probandam negatiuam, dec.552. num.5.
Quando probent, dec. 590. num. 7.
Nullitèr examinati adhuc adminiculum faciunt, dec. 350.num.3.ſuprà verſ. *adminiculum*.
Dicuntur, qui non iurarunt in termino citationis, dec.13.num.3.& 14.
Nullam fidem faciunt, dec.657.n.7.
Quando mereantur aliquam fidem, deciſ. 734.num.11.
Alia plura, vide in verbo *EXAMEN*.
Obitum probant, deciſ. 212. numer. 1. 22. & ſeqq.dec.263.num.4.dec.520.nu.3.
Amplia, quia probant obitum in poſſeſſione Beneficij, deciſ. 605.nu.2.
Particulares in Cauſa Vniuerſitatis non admittuntur, quando agitur de intereſſe ſingulorum, dec.734. num.4.& ſeq.
Pauperes coadiuuantur ex depoſitionibus aliorum, ac ex numero, & adminiculis, deciſ. 550.num.3.
Paupertatem probant, dum deponunt de communi reputatione, ac de publica voce, & fama, dec.676.num.1.6.& ſeqq.
Periti deponentes ſuper valore bonorum maximè probant, deciſ. 312. num. 4. & 6. deciſ. 575.num.7.

Perſonā ſtatum probant, licèt examinati in diuerſa Cauſa, dec.617.n.3.

Eò magis iunctis adminiculis, ibidem numer.4.

Plures præferuntur paucioribus, deciſ. 735. numer. 6.

Poſſeſſionem probant, quatenùs dicant, talem poſſidere hæc, & hæc bona cum deſignatione confinium, dec.66.nu.2.& 4.

Et dicuntur reddere bonam rationem eorum depoſitionis, allegando actus poſſeſſorios per illum geſtos, dec.259.num. 4. & ſeq. dec. 302.num.4.

Amplia, quia quatenùs deponant, quod quis poſſideret iure proprio, excludunt, quod poſſideret iure communionis, deciſ. 259. numer. 3.

Etiamſi ſint ſingulares, dec.334. nu.8.

Item Teſtes ſingulares probant poſſeſſionem in genere articulatam, ibid.

Non tamen probant aliquem poſſediſſe tāquàm hæredem alterius, niſi reddant cauſam ſcientiæ etiam non interrogati, deciſ.453.nu. 5. vbi de ratione.

Poſſeſſionis continuationem probant, dum deponunt per verbum *citrà* cum copula &c. dec. 659.num.1.& 6.

Practici deponentes ſuper valore bonorum probant pleniſſimè, dec. 312.nu.4.

Pretium bonorum an, & quando probent, vide *PRETIVM*.

Qualitates Perſonæ probant, dum reddunt cauſam eorum ſcientiæ, dec.654.n.1.

Quinque requiruntur in donatione cauſa mortis, dec.695.num.1.& 10.

Recognoſcentes manum, eo quod illam notam habeant, probant de ſtylo Curiæ, deciſ. 436. num.12.dec.724.num.2.8. 12. & ſeqq.

Vide ſuprà verſ. *manum*.

Religioſi admittuntur ad iuſtificandum in iudicio de licentia eorum Superioris, dec. 648. num. 17.& 23.

Amplia, quia huiuſmodi licentiæ defectus vtì leuis in iudicio non attenditur, ibidem num.17.

Maiorem fidem merentur, deciſ.610.num. 1.& 2.

Ad *Repetendos* conceditur remiſſoria in Partibus, quando prima vice fuerunt nullitèr examinati, illorumque primæ depoſitiones deſeruiunt pro fumo ad hunc effectum, deciſ. 712.n.10.

Repetiti cum interrogatorijs Partis fidem merentur de ſtylo Rotæ, dec.622. num.13.

Ad Reprobandos non conceditur remiſſoria, deciſ. 224.num.6.

Declara, vt ibi num.7.

Reſcripti præſentatio probari poteſt per Teſtes, dec.496.num.3.

Sacerdotes merentur, quod eorum depoſitionibus multùm deferatur, dec.610.num. 1.& 2.

Scientiæ cauſam inſufficientem reddentes non probant, dec.677.num.2.

Reddere debent etiam non interrogati, quando deponunt de iis, quæ ſenſu corporis non percipiuntur, dec.517. num.3.

Item, quando deponunt de ijs, quæ percipiuntur iudicio intellectus, deciſ. 300. numer. 3.

Cauſa reddita probant qualitatem Perſonæ, dec.654.num.1.

Scire præſumuntur notorium, quod viget in illo loco circà rei qualitates, dec. 49. nu.9.

Singulares copulam carnalem probant, dec.145. num.4.9.& 11.

Maximè ad effectum affinitatis, ibid.

Concurrentibus præſertim adminiculis, ibidem num.10.

Fructus ad liquidandos admittuntur, deciſ. 169.num.1.& ſeq. vbi de materia.

Poſſeſſionem quando probent, ſuprà verſ. *poſſeſſionem*.

Probant in caſibus, in quibus admittitur probatio præſumptiua, dec.145.nu.9.

Item in ijs, quæ ſunt difficilis probationis, ibid.num. 8.

Item, quando omnes tendunt ad vnum, & eumdem finem, ibid.n.5.

In *Summa* minori deponentes concordantur cum alijs deponentibus in maiori, dec. 39. n. 1.dec.311. num.3.

Suſpecti non probant, dec.262.n.5.dec.314.n.3.

Vide ſuprà verſ. *veriſimilia*.

Minùs præferuntur alijs, deciſ. 288. n. 2.

Tabernarij minùs probant, deciſ. 262. num.5.

in *Teſtamento* condito ad Pias cauſas non requiruntur, dec.597.n.2.& 14.

Nec inter liberos, ibid. nu.5.& 14.

Vide *TESTAMENTVM*.

Valorem an, & quando probent, vide in verb. *VALOR*.

Viles non probant, dec.262 nu. 5.

Coadiuuantur ex depoſitionibus aliorum, ex numero, & adminiculis, deciſ. 550. numer. 3.

Vniuerſitatis in cauſa quando admittantur particulares, ſuprà verſ. *particulares*.

TESTIVM

In concurſu deponentes ſuper affirmatiua præferuntur deponentibus de negatiua, deciſ. 13. num.6. & 15.

Præferuntur magis ſpecificè deponentes, ib. num.7.& dec.453.nu.6.& 12.

Præferuntur magis, & meliùs informati, dec.13. n. 7. dec. 350. num. 5. deciſ. 373. numer. 7.

Præferuntur habentes pro ſe præſumptionem iuris, deciſ. 13. n. 8. deciſ. 224. nu. 15. dec.350.num. 5.

Item habentes iuris aſſiſtentiam, deciſ. 314. num.3.dec.735.num.7.

Qui ſunt plures in numero, dec.302.nu.4. dec.605.nu.5.& 10.dec.735.nu.6.

Limita, quando Teſtes minores in numero ſunt Perſonæ inſignes, deciſ. 373. numer. 3.

Qui meliorem reddunt rationem ſcientiæ, dec.224.num.15.dec.302.nu.4.& 11.

Qui deponunt in ſpecie præferuntur deponentibus in genere, deciſ. 230. num. 4. deciſ. 334. num.7.

Qui ſunt magis informati, deciſ. 302. nu.4. dec.573.num.7.

Qui

Digitized by Google

Qui deponunt de facto proprio, deciſ. 550. num.5.dec.575.num.7.

Qui ſunt adminiculati,dec.361.num.6.dec. 590.num.8. deciſ. 729. num. 7. deciſ. 735. numer.7.

Qui non patiuntur exceptiones, deciſ. 453. num.4.& 6.

Vel qui minores exceptiones patiuntur, ibid.

Qui ſunt roborati inſtrumentis, deciſ. 453. num.6. & 12.

Contrarietas in non ſubſtantialibus non infringit eorum dicta, nec fidem illis minuit, deciſ. 496.num.7.

Defectum ſupplet ſigillum in ſcripturis appoſitum, dec.102.num.5.

Depoſitiones declarantur ex mente, & intentione Partium, dec.259.num.2.

Probant contra eum, qui illas in iudicio produxit, & qui illis vſus fuit, deciſ. 575. num.4.

Depoſitionibus præualet relatio peritorum circa pretium bonorum,dec.397.nu.7.

Examen vendicatur à pluribus nullitatibus in dec.621.nu.6.& ſeqq.

Quando ſit nullum, & quando illius nullitates reijci, vel ſanari poſſint, vide *EXAMEN*.

Examini conſentiens dicitur conſentire, quatenùs examinentur Parte citata, deciſ. 644. numer. 2.

Maximè, dũ voluit illos examinari per eoſdemmet Iudices, & quod non poſſit alteri committi,ibid.num.3.& ſeqq.

Nomina deſcribenda ſunt per Notarium, aliàs actus non valet, dec.668.nu.2.

Amplia, quamuis Notarius aſſereret, ſe de illo fuiſſe rogatum coram Teſtibus in numero opportuno,dec.697.nu.1.

Numerus ſupplet, quod aliqui ſint diſcordes,dec. 496.num.6.

Supplet, quod aliqui ſint pauperes, & viles,dec. 550.num.3.

Repetitioni renunciatio facta per Procuratorem non præiudicat Principali, deciſ. 281. num. 10.& 18.

Quando dicatur renunciatum, ibid.

THORI SEPARATIO

Cauſas requirit plenè, & concludentèr probatas, cùm agatur de graui, & ardua materia, dec. 476.la 2.nu.5.

Conceditur ex cauſis ſuperuenientibus poſt coniugum reconciliationem, ibid.nu.4.

Quando Vir querelauit Vxorem de arduo crimine, eamque carcerare fecit, ibid.num.1. & dec.490.num.1.6. & ſeqq.

Item, quando Vir ægrotanti Vxori Medicos, & medicinas non adhibuit, deciſ. 476. la 2. num. 2.

Item, quando Vir expulit Vxorem de domo ſua,ibid.

Item, quando eam gladio vulnerauit, ibidem.

Item, ſtante capitali odio inter coniuges orto, deciſ. 476. la 2. num. 1. & 6. deciſ. 490. num.1.6.& ſeqq.

Item, ſtante Mariti ſæuitia, dec. 476.la 2.n. 1.6. & 7.dec. 490. nu. 2. deciſ. 610. nu. 3. dec. 736. num.2.

Maximè, quando actus ſæuitiæ fuerunt reiterati,dec.610.nu.4.

Amplia, quia vbi petitur ex hac cauſa, Vxor non eſt committenda fragilitati cautionis, deciſ. 476. la ſeconda num. 2. & 7. deciſ. 490. num.2.

Obtenta poſtquàm fuit ex iuſta cauſa ab Vxore, tenetur Maritus illi reſtituere dotem vnà cum lucro dotali,& donatione propter nuptias,dec. 476. la ſeconda numer.3. & 8. deciſ. 490. nu. 7.& 11.

Vxor, dum diſputatur, an ſit concedenda thor. ſeparatio, alimentorum, & ſumptuum litis ſubminiſtrationem conſequitur à Marito, quamuis adhuc cauſæ non ſint plenè probatæ,dec.736.num.1.

Maximè, quando diſceſſit à domo Viri cum licentia Iudicis, ibid.

TITVLVS

Alius, de quo conſtat, facit ceſſare poſſeſſionem iure familiaritatis, vel tutelæ, deciſ. 688.n.6.

Beneficij amiſſus non præſumitur, niſi de amiſſione conſtet per confeſſionem Partis, vel per rem iudicatam, dec. 144. nu.4.

Coloratus, infrà verſic. *Coloratus*.

Exprimendus eſt, aliàs gratia non ſuffragatur, dec.236.nu.3.

Facultatem tribuit prouiſo capiendi poſſeſſionem vacantem propria auctoritate, deciſ. 556.nu.4.& 9.

Operatur, quod contra poſſidentem cum eo non dicatur de vacatione conſtare per ſolum obitum Anteceſſoris in poſſeſſione, niſi etiam doceatur de iure illius, deciſ. 215. n.6.

Probatur ex confeſſione Aduerſarij emiſſa in eius gratia, dec.212.n.4.

Item ex litteris prouiſionis, deciſ. 144.numer. 4.

Releuans non dicitur,niſi ſit talis,per quem poſſeſſor immiſſionem obtinere poſſet, deciſ. 29.num.5.

Validus præſumitur ex illius poſſeſſione per triennium,dec.723.nu.4.

Coloratus in beneficialibus requiritur ad obtinendam reſtitutionem fructuum, deciſ. 144. numer. 4.

Reſultat ex vnione facta per Vicarium Epiſcopi, quamuis de eius facultate non conſtet, dec. 41.num.6.

Concurrente præſertim obſeruantia, ibidem.

Facultatiuus poſſeſſionem quando reddat turbidam, dec.717.num.4.& ſeq.

Impar non ſufficit ad impediendam immiſſionem, dec.38.num.7.

Narratus in gratia iuſtificari debet per impetrantem,dec.615.nu.1.

Operatur, quod poſſeſſio titulata præferatur poſſeſſioni ſine titulo, dec.314.nu.1.

Par non dicitur prouiſio in forma *dignum* aduerſus gratioſum ſubrogatum, deciſ. 29.numer. 6.

Nec prouiſio conditionalis, ibid.

Ideo

Ideò talitèr prouiſi impedire non poſſunt immiſſionem ſubrogato, ibid.
Probari debet ab eo, qui ſe opponit immiſſioni intentatæ ex remedio *quorum bonorum*, dec. 47. num. 2.
Specialis magis attenditur, quàm aſſiſtentia iuris communis, dec. 334. num. 1.
Superueniens facit mutare cauſam poſſidendi, dec. 397. num. 5.
Vitioſus non præſumitur, dec. 212. n. 6.

TITVLI

Cognitio reijcitur ad petitorium, deciſ. 86. nu. 7. dec. 147. nu. 7.
Requiritur ſtante clauſula *citato poſſeſſore*, dec. 264. nu. 4.
Defectus conſtare debet, vel per confeſſionem Partis, vel per rem iudicatam ad effectum amiſsionis fructuum, dec. 86. nu. 6.
Retardare non valet reſtitutionem fructuſ ſpoliato, ibid. nu. 7.
Exceptio non attenditur in iudicio manutentionis, dec. 79. num. 7. 10. & ſeq. dec. 264. num. 4. dec. 708. num. 3. & 7.
Etiam in Beneficialibus, dec. 79. num. 8.
Vide *MANVTENTIO.*
Inualidi productio facit ceſſare præſumptionem tituli validi, dec. 246. num. 12. 24. & ſeqq.

TITVLVM

Inficit decretum irritans, deciſ. 589. numer. 5. & 10.

TITVLORVM

Multiplicatio admittitur in Beneficialibus, & paſſim datur, dec. 212. num. 9. 10. & ſeq. dec. 599. num. 3. 5. & ſeq.

TOTVM

Continet quamlibet partem, deciſ. 528. num. 7. & 13.

TRACTATVS

Concordia fatalium impedit curſum, deciſ. 277. num. 19.
Finem liti non imponit, niſi ſit concluſus, ibid. num. 9.

TRADITIO

Transfert rei dominium, dec. 2. num. 6.
Venditionem perficit, ibid.

TRANSACTIO

Alimentorum in Cauſa intelligitur ſemper rebus in eodem ſtatu manentibus, illiſque non immutatis, dec. 109. num. 3.
Non valet, quando per eam tranſigens redigeretur ad ſtatum, in quo fame periret, ibidem num. 4.
Attentatorum excluſionem, vel remiſſionem quãdo importet, dec. 498. num. 5. & 8.
Beneplacitum Apoſtolicum requirit facta ſuper bonis Eccleſiaſticis eodem modo, quo illud requiritur in omnibus alienationibus, deciſ. 36. num 5. & 10.
Amplia, vt ibi num. 11. & ſeq.
Diuiſionis occaſione inita ad illam reſtringitur, itaut eius verba quamuis generalia vltrà expreſſa nil operentur, dec. 501. nu. 1. & 2.
Renunciationem fideicommiſſi nõ importat, dec. [illegible] num. 4.
Dotis in Cauſa fieri non poteſt talitèr, quod Mulieri præiudicet, dec. 205. nu. 4.

Dubietatem requirit in negocio, ſuper quo initur, dec. 329. num. 9. dec. 374. nu. 5.
Aliàs non valet, dec. 374. num. 5.
Comprahendere non poteſt caſum in illa omiſſum, dec. 323. num. 4.
Eſt ſtricti iuris, ibid.
Executionem habet paratam, dec. 436. num. 19.
Ideò tribuit viam executiuam, ibid.
Executiuis remedijs reuocari non poteſt, dec. 275. num. 2.
Extinguit litem, ibid. nu. 1. & 16. ac deciſ. 277. num. 9.
Amplia, quia extinguit etiam probationes, ac proceſſus illius occaſione congeſtos, deciſ. 275. num. 1. & 16.
Impedit litis ingreſſum, dec. 275. num. 2. & 6. dec. 354. nu. 1. & 7.
Inita inter Baronem, & Vaſſallos ſuper iure molendini, vel furni, non comprehendit forenſes, dec. 323. num. 3.
Inſinuationem requirit in Prouincia Marchiæ inita per mulierem, vel minorem, deciſ. 220. num. 1. & 10.
Inualida dicitur, quæ fuit facta ſuper ſcriptura, vel teſtamento illius verbis non inſpectis, dec. 432. num. 2. 10. & ſeqq. dec. 501. num. 4.
Amplia, quia ad hunc effectum requiritur ſcientia ſpecifica, itaut non ſufficiat generica, dec. 501. num. 4. & ſeqq.
Declara, vt ibid. num. 8.
Limita, dum conſtat, quod tranſigentes illius notitiam habuerint aliundè, ac tenorem nouerint, quamuis eam non inſpexerint in actu tranſactionis, dec. 432. nu. 4. & 11.
Talis autem notitia deducitur ex illius productione, vel mentione aliàs facta, ibid.
Legati occaſione facta impedit illius actionem, deciſ. 211. num. 7.
Læſionis ex capite reſcinditur, dec. 205. num. 3. & 4. deciſ. 220. numer. 2. deciſ. 354. num. 2. 9. & ſeqq.
Maximè, vbi agitur de cauſa mulieris, vel minoris, dec. 220. nu 2.
Amplia, vt non excludatur ex vinculo ſuper bonis impoſito, dum tranſactio in illorum valore non fundatur, ibid. nu. 4.
Amplia, vt tranſigens ex hoc capite debeat reintegrari ad bona per tranſactionem dimiſſa, poſtquàm illa fuit annullata, ibidem numer. 7.
Reſcindi non poteſt, niſi probato valore bonorum de tempore initæ tranſactionis, ac ponderato dubio litis euentu, deciſ. 673. numer. 4.
Læſiua quando dicatur, & quomodò probetur, dec. 354. num. 2. 9. & ſeqq.
Mulieris læſionem continens illi iuſtam præbet cauſam petendi reſtitutionem in integrum, dec. 205. num. 5.
Læſionem continere dicitur, quando per eam pro pauca ſumma renunciatur pluribus hæreditatibus, ibid. num. 6.
Item, quatenùs nimis longam dilationem conceſſerit debitori ad ſoluendum ſibi promiſſa, ibid.
Ac ex alijs, de quibus ibid.

Nouationem importat, dec. 272. nu. 4. & ſeq.

Amplia, vt illa proſit tàm Principali, quàm fideiuſſori, ibid.

per *Procuratorem* generalem fieri non poteſt, dec. 275. num. 3. 7. & ſeqq.

Limita, quatenùs ille fuiſſet conſtitutus cum clauſula *cum libera*, ibidem, vbi de materia.

Receſſum à lite importat, decif. 275. numer. 1. & 6.

Rei iudicatæ tollit effectum, decif. 72. num. 4. & ſeq.

Vim habet, dec. 275. nu. 2. & 6.

Reſtricta ad certam cauſam non compræhendit creditum ex alia cauſa, dec. 540. nu. 1.

per *Reum* inita cum fiſco confirmat ſententias condemnatorias contra ipſum latas, dec. 381. num. 13. & ſeqq.

Suffragari non poteſt quoad caſus in illa non cõpræhenſos, dec. 93. num. 4.

Teſtamenti occaſione inita, ſuprà verſ. *Inualida*.

Valere, non poteſt pro parte, & pro parte non, dec. 124. num. 4.

Valida [illegible], in qua interuenerunt omnia tam de iure communi, quàm ex Statuto requiſita, dec. 432. nu. 1. & 9.

Verbis generalibus concepta reſtringitur ad ea, de quibus agebatur in Cauſa, decif. 374. numer. 4. & 7.

Limita, & declara, vt ibi numer. 7. & ſeq.

Vna ſuper hæreditate facta ad aliam non extenditur, dec. 82. la 1. nu. 3.

TRANSACTIONIS

Confirmationem obtinere promittens mediante Beneplacito Apoſtolico, tenetur id adimplere, dec. 36. num. 1.

Contractus dicitur vltrò citroque obligatorius, dec. 324. num. 4.

Exceptio dicitur exceptio litis finitæ, dec. 275. nu. 2. & 6. dec. 354. nu. 1. & 7.

Reſciſſionem petens tenetur reſtituere omnia exinde recepta, dec. 220. nu. 8. dec. 408. num. 6.

Amplia, vt illi non ſuffragetur retentio ex capite fideicommiſſi, niſi illud ſit omninò clarum, & liquidum, dec. 220. n. 8.

Species eſt laudum, dec. 124. nu. 4.

Tractatus attendi non debet, quando non fuit concluſus, dec. 277. nu. 9.

Finem liti non imponit, ibid.

Impedit curſum fatalium, ibid. nu. 19.

TRANSACTIONEM

Impugnans poſſeſſorijs remedijs agere non poteſt, dec. 275. num. 2. & 6.

Tenetur exindè recepta reſtituere, dec. 354. num. 4.

Quando concluſio habeat locum, ibid. n. 5. & ſeqq.

TRANSACTIONE

per *Procuratorem* facta vtens debet illa vti cum omnibus pactis in ea contentis, decif. 36. n. 6.

TRANSFERENDI PENSIONEM FACVLTAS

Fundamentum dicitur iuriſdictionis illam admittentis, dec. 466. num. 9.

Ideò Iudex illam admittens debet eſſe certus de ea, ibidem.

Memorata in Inſtrumento translationis cum enunciatiua diei, menſis, & anni habetur, ac ſi fuiſſet in illius corpore inſerta, & regiſtrata, ibid. num. 5.

Odioſa eſt, dec. 719. nu. 10. 18. & ſeq.

Ideò debet reſtringi, ac omiſſum in ea dicitur conſultò omiſſum, ibid.

Subreptitia non dicitur ex eo, quod in illa non fuerit facta mentio iuriſpatronatus laicorum, dum de hoc mentio fuerat expreſsè habita in actu reſeruationis, dec. 333. num. 6. & ſeqq.

TRANSLATIO

Cura Animarum quando non cenſeatur facta ad Eccleſiam vnitam, quamuis concepta verbis ampliſſimis, dec. 693. num. 5. & ſeqq.

Dominij non reſultat ex ſola numeratione pecuniarum facta ad alium effectum, dec. 712. numer. 10. & 13.

Iuris, quod quis non habet, per eum fieri non poteſt, dec. 710. num. 7.

Vide *IVS*.

Iuriſpatronatus de vno in alium quando dicatur valida, dec. 653. nu. 16.

Monaſterij admittenda eſt ſine dubio, ſtante licentia Sedis Apoſtolicæ, decif. 638. numer. 3. & 10.

Aeris ob intemperiem fieri permittitur, ibidem num. 9. & 13. decif. 661. nu. 2. & dec. 714. num. 1. & 8.

Sed hoc caſu quamuis permittatur ad aliũ ſitum, non tamen permittitur ad alium locum, quia debet eligi ſitus melior in eodem loco, dec. 661. num. 2. dec. 714. num. 5.

Cauſis ex quibus fieri permittatur, dec. 638. num. 4. & 8.

Dicitur facta ex iuſta cauſa eo ipſo, quod indè ſequitur illius melioratio, ibid. n. 12.

Loca ad nimis diſtantia fieri non debet, dec. 662. nu. 1.

Loci ob difficultatem, ſeù paupertatem verificatam tàm reſpectu ipſius Monaſterij, quã reſpectu particularium dicitur facta ex iuſta cauſa, decif. 638. num. 9. 11. & 13. dec. 714. num. 2.

Amplia, vt hoc caſu permittenda ſit translatio ad locum diuerſum, decif. 714. numer. 6.

Permitti debet, quando locus eſt aliquo modo periculoſus, dec. 638. nu. 11.

Qualitatem ob malam ipſius eſt permittenda, dec. 714. num. 1. & 8.

Quando conceditur, quò fieri debeat, ibid. num. 7.

Reuocatur ceſſante cauſa transferendi, dec. 661. num. 3. & 4.

Parochia de vna Eccleſia ad aliam non permittitur, dec. 178. nu. 4.

Penſionis facta iuxta formam facultatis Pontificiæ dicitur valida, dec. 496. nu. 1. & 12.

Solemnitates eaſdem requirit, quando fit per contractum, ac quando fit per vltimam voluntatem, dec. 719. num. 9.

Suffragatur penſionario ad effectum obtinendi manutentionem in quaſi poſſeſſione exigendi, in qua reperiebatur transferens abi-

qui

que eo, quod gratiam iuſtificauerit, dec.333. num.3 & 4.
Maximè, quando Beneficiatus, ſeù Titularis reſeruationi conſentit, ibid.
Valida quando dicatur, dec.719. nu.3.

TRANSLATIONIS

Monaſteriorum materiam qui tractent, deciſ. 661. num.5.

TRANSMISSIO

Dotis legatæ fieri non poteſt à puella legataria, dec.295.num.2.& 4.
Fideicommiſſi etiam non agniti admittitur, quando fuit purificatum adhuc viuente vocato, dec.118.num.3.& 6.

TRANSPORTATIO

Actorum, vide *ACTA*.

TRANSVMPTA

Producere ſufficit loco originalium, quæ produci deindè poſſunt, quando id opponitur, dec. 496.num.11.& 13.

TRANSVERSALIS

Familia contentiuæ ſub appellatione non continetur, dec.457.nu.2.& 8.
Fœminam de domo quando non excludat, deciſ. 313.num.16.
Vocatus non præſumitur à Teſtatore in excluſionem ſuorum deſcendentium, deciſ. 457. numer. 5.
Maximè, quando conſtat, quod Teſtator deſcendentes magis dilexerit, quàm tranſuerſales, ibid.

TREBELLIANICA

Grauati per hæredem detrahi poteſt ex perſona ſui Auctoris, dec.220.nu.5.
Prohiberi poteſt etiam filiis primi gradus ſecundùm opinionem, quam ſeruat Rota, dec.492. num.23.& 30.dec.570.num.7.
Prohibita dicitur à Teſtatore, quando fuit prohibita alienatio, dec.492.n.22.& 31.

TREBELLIANICÆ

Ratione, aliarumque detractionum, ac melioramentorum non poteſt denegari immiſſio filiis grauati, dec.482.num.2.

TRIBVTORVM

Materiam qui tractent, dec.422.num.15.

TRIENNALIS

Defuncti poſſeſſio narrata in gratia iuſtificari debet ab impetrante, dec.615.num.3.
Sufficit ad iuſtificandam vacationem per obitum, dec.212.nu.3.
Suffragatur contra poſſidentem cum titulo ad probandam illius vacationem, deciſ. 212.num.3.
Poſſeſſor titulum validum habere præſumitur, dec. 723.num.4.
Turbari non poteſt ex eo, quod Anteceſſor in poſſeſſione obierit, niſi etiam conſtet de illius iure ad hoc, vt per eius mortem dicatur vacaſſe Beneficium, dec.233. nu.6.
Regula non iuuat poſſidentem Beneficium vnitum, ibid.num.7.

AD TRIREMES

Condemnatus amittere non dicitur bona, neque libertatem, dec.351.nu.1.5. & ſeqq.
Contractus emptionis, ceſſionis, alioſque facere poteſt, ibid.num.2.
Mortuo non æquiparatur, ibidem num. 4. & 7.
Retinet omnia, quæ ſunt iuris gentium, ibid.num.2.
Seruus pœnæ non efficitur, ibid. num.1. 5. & ſeqq.
Succedendi ius non amittit, deciſ. 398. num.10.
Fideicommiſſum relictum poſt mortem non purificatur per condemnationem ad triremes, dec. 356.num.4.& 7.
Mandatum procuræ non expirat per condemnationem conſtituentis ad triremes, ibidem num. 4.

TVRBATIO

Quaſi poſſeſſionis exigendi reſultat ex eo, quod denegetur ſolutio, dec.592.nu.9.
Quando remoueatur, ibid. num.6.

TVTELA

Expirata, non poteſt contra Tutorem validè procedi, dec.549.num.7.

TVTOR

Adminiſtrationem antequàm incipiat, quid facere teneatur, ne ſibi præiudicet, deciſ. 238.num. 9.& 10.
Conueniri non poteſt ad certam ſummam, niſi priùs diſcuſſa ratione, dec.57.nu.11.
Legitimus citandus eſt in actu deputandi Curatorem pupillo ad lites, dec.551.nu.6.
Rationem reddere nequit, dum in inuentario tutelari non deſcripſit omnia mobilia, aliaque deſcribenda, dec.97.nu.1.9.& 11.
Poteſt abſque libro, & inuentario, ibidem num.5.& 12.
Tenetur, dec.57.n. 8.
Reliquatum ſoluere debet diſpunctis rationibus, ibid.num.9.

TVTORIS

Inuentarium differt ab inuentario hæredis in forma, cauſa, & effectu, dec.97.num.13.& ſeqq. vbi de materia.
Executionem an, & quando habeat, vel non habeat paratam contra Tutorem, deciſ. 57. num. 11.
Probat plenè contra Tutorem conficientem, vt de rebus in eo deſcriptis rationem reddere teneatur, ibid.num.2.& 10.
Suffragari non poteſt, niſi contineat deſcriptionem omnium, quæ reperta fuerunt penès defunctum, deciſ. 97. numer. 4. 9. & ſeq.
Liber coadiuuatur quoad fidem illi præſtandam ex qualitate perſonæ ipſius Tutoris, quod nempè ſit legalis, & fide dignus, deciſ. 238. num. 7.
Continere quæ debeat, vt fidem mereatur, ibid. num.8.
Dicitur benè, & legalitèr tentus, dum continet omnia data, & recepta, introitum ſcilicèt, & exitum bonorum pupillarium dietim, diſtinctim, & ſingillatim cum ſuis cauſis, ibidem num.1.& 7.
Probat nedùm contra ſcribentem, ſed etiam pro eo, ibid.
Maximè, dum aliquæ ex illius partitis verificantur, quod præſumere facit, omnes eſſe veras,

veras, etiamſi aliundè non iuſtificentur, ibid. num. 3.
Idem dicendum, vbi cauſæ, ex quibus pupilli conſtituuntur debitores, ſunt veriſimiles, quia veræ præſumuntur, ibid. nu. 4.
Amplia, quamuis agatur de magna ſumma, ibid.

V

VACATIO BENEFICII

Extra *Curiam* probatur ex confeſſione oppoſitorum, deciſ. 40. num. 5. deciſ. 119. numer. 4.
Item ex confeſſione Partis, deciſ. 206. numer. 15.
in *Menſe* reſeruato facit ceſſare alternatiuam, dec. 557. num. 5.
Probatur ex confeſſione Partis emiſſa in ſua gratia, dec. 652. nu. 1.
Narrata per obitum, vel vno modo, adhuc verificatur ex alio modo vacandi, quando in illius gratia legitur clauſula *ſiuè præmiſſo, ſiuè alio quouis modo vacan. &c.* deciſ. 225. num. 7. deciſ. 290. num. 12. & ſeq.
Declara, vt in deciſ. 290. nu. 12. & ſeq.
Quando ſufficiat, quod iuſtificetur de facto ad probandam narratiuam gratiæ, deciſ. 588. num. 6. 7. 13. & ſeqq.
per *Obitum* durat, quouſquè doceatur de illius collatione, & quod Eccleſia fuerit prouiſa de Rectore, dec. 233. num. 8.
Narrata ad iuſtificandam gratiam non requirit, quod conſtet de titulo Anteceſſoris, quia ſufficit, quod probetur illum in poſſeſſione obijſſe, deciſ. 119. num. 6. deciſ. 212. nu. 1. dec. 233. num. 4.
Limita, quando proceditur contra poſſidentem cum titulo, vel contra poſſeſſorem triennalem, tunc enim non ſufficit probare defunctum obijſſe in poſſeſſione Beneficij, niſi etiam doceatur de illius iure, dec. 212. nu. 2. dec. 233. num. 6.
Niſi tamen conſtaret, defunctum fuiſſe poſſeſſorem triennalem, dec. 212. num. 3.
Probatur ex Teſtibus deponentibus, defunctum in poſſeſſione obijſſe, deciſ. 233. numer. 4.
Vel deponentibus, defunctum fuiſſe communitèr tentum, & reputatum pro vero, & legitimo poſſeſſore Beneficij, ibid. nu. 5.
Vel de publica voce, & fama, ibid.
Reſignantis ſuccedere non poteſt, dec. 232. numer. 7. deciſ. 290. num. 1. 16 & ſeq. deciſ. 588. num. 1.
Niſi tamen illi ſuperueniſſet nouus titulus, dec. 588. num. 1.
Pluribus modis narrata ſufficit, quod vno modo verificetur, dec. 69. nu. 6.
Etiam de facto, ibid.
per *Priuationem* quando euenit, non poteſt verificari per obitum, dec. 588. nu. 2.
Probatur ex confeſſione Partis, deciſ. 206. numer. 15.
Ex prouiſionibus Ordinariorum, dec. 119. num. 4.
Per Teſtes, ibidem, ac deciſ. 40. numer. 5.
Plenè contra producentem ex illius productione, dec. 119. nu. 6.
Reſultat ex conſecutione alterius Beneficij incompatibilis, dec. 290. nu. 2.

VACATIO IN PROPHANIS

Rei ruſticæ fuit ab aliquibus reputata res nobilis, dec. 654. num. 5.

VAGABVNDVS

Dicitur, qui nullibi habet domicilium, dec. 139. num. 7.
Matrimonium contrahere poteſt coram Parocho illius loci, in quo de eo tempore reperitur, ibid. num. 8.

VALOR BENEFICIORVM

per *Aſcenſum* narratus non probatur per Teſtes, qui deponant, non deductis oneribus, deciſ. 376. num. 9.
Nec, qui deponant de redditibus tempore ſterili, ibid. num. 3. & ſeqq.
Ex *Confeſſione* Partis probatur, deciſ. 438. numer. 6.
Amplia, vt illius confeſſio præualeat probationi factæ per Teſtes, dec. 376. n. 8.
Deductis oblationibus, diſtributionibus quotidianis, alijſque incertis debet iuſtificari, dec. 40. num. 7.
Deficiens, infrà verſ. *excedens*.
Dimittendorum non eſt neceſſe, quod iuſtificetur, dec. 652. num. 11.
Excedens, vel deficiens, quod ſit in parua ſumma, per Rotam non attenditur, deciſ. 243. num. 3. & 8.
Imò Rota ſolet concedere augumentum, vel diminutionem in ſexta parte, prout vtiliùs eſt gratiam iuſtificanti, ibid.
Per non *Exceſſum* narratus minori, quàm ſemiplena probatione dicitur iuſtificatus, dec. 206. num. 7. & 11. deciſ. 233. numer. 11. dec. 723. num. 5.
Probationibus factis per aſcenſum non iuſtificatur, dec. 262. nu. 3.
Probationibus imperfectis, quæ ad hunc effectum iunguntur, ſufficientèr iuſtificatur, dec. 233. nu. 10.
Quali quali probatione ſufficit, quod iuſtificetur de ſtylo Rotæ, ibid. num. 11., dec. 206. paritèr num. 11. deciſ. 652. numer. 10. deciſ. 723. num. 5.
Quando dicatur probatus, deciſ. 376. num. 3. & ſeqq. & numer. 12. & ſeq. deciſ. 471. nu. 1. & ſeqq.
Quomodò probetur, deciſ. 555. num. 6. dec. 723. num. 2.
Semiplena probatione ſufficit, quod iuſtificetur, deciſ. 243. numer. 2. & 6. deciſ. 652. num. 10.
Teſtibus probatur, deciſ. 40. num. 6. & 10. deciſ. 119. num. 9. & 13. dec. 243. numer. 1. dec. 652. num. 10.
Limita, quatenùs Teſtes deponant de exceſſu, dec. 700. num. 1. 5. & ſeq.
Limita, vbi Teſtes deponunt per aſcenſum, deciſ.

Digitized by Google

deciſ.723. num.1. & 7.

Vnico Teſte ſufficit, quod iuſtificetur, iunctis adminiculis, dec. 12.n.3. & 7.

Galliæ, & *Germaniæ* exprimitur ex conſuetudine in ducatis 24., nec indiget probatione, dec. 180.num.4.8.& 9.

Impetrationis de tempore probandus eſt ad iuſtificandam gratiam *ſi neutri*, deciſ. 221. num. 1. & ſeqq.

Amplia, vt non ſufficiat illum iuſtificari de tempore primæ prouiſionis, ibid.

Iuſtificatus quando dicatur, deciſ. 290. numer. 14.

Locationum ex inſtrumentis non iuſtificatur, dec. 206.num.1.& 8.

ex *Narratiua* Partis emiſſa in eius gratia dicitur iuſtificatus, dec. 652. num. 1.

Obiectiuè deductus ad infringendam gratiam ab alio obtentam ob non veri valoris expreſſionem debet plenè, & concludentèr probari, dec. 198.num.1.& ſeqq.

Non iuſtificatur per Teſtes, niſi deponant per decem annos continuos antè gratiam, ibid.

Penſionem ad ſubſtinendam debet probari de tempore reſeruationis, dec. 111.nu. 4.

Probari non debet in iudicio manutentionis, quando penſionarius eſt in quaſi poſſeſſione exigendi, ibid.num.5.

Probatus non dicitur ex Teſtibus deponentibus per aſcenſum, non deductis oneribus, ibid.num.4.

Probatus quando dicatur, ſiuè narretur per aſcenſum, ſiuè per non exceſſum, deciſ. 376. nu. 3. & ſeqq. & num. 12. & ſeq. deciſ.471.num. 1.& ſeqq.

ex *Teſtibus* probatur, deciſ. 13. num. 5. dec.311. num.4.

Maximè, ſi reddant cauſam ſcientiæ, deciſ. 243.num.1.& 5.

Amplia, vt ſufficiat, quod deponant de publica voce, & fama, deciſ. 119. num. 9. & 13. dec.326.nu.8.& 11.

Limita, dum non reddunt cauſam ſcientiæ, dec.376.num.2.

Vel ſi deponant de auditu, ibid.

Vel de fama tantùm, ibid.

Vel ſi deponant de eorum iudicio, & credulitate, deciſ. 206. num. 2. deciſ. 262. num. 2.6. & ſeq.

Vel ſi non percutiant tempus impetrationis gratiæ, deciſ. 206. numer. 2. deciſ. 262. num. 4.

Quando probetur, deciſ. 243. num. 4.& 7. dec.723.num. 2.

Vnico ex Teſte non probatur, deciſ. 206. numer. 3.

Amplia, quamuis deponat de publica voce, & fama, ibid.

Limita, quatenùs ſit adminiculatus, deciſ. 243. num.4.& 7.

VALOR IN PROPHANIS

Animalium hæreditariorum quomodò probetur, dec.469.la 2. num.3.

ex *Arrendamentis* regularitèr non probatur, dec. 575.num.14.

Augumentum ex quibus recipiat, vide *PRETIVM*.

Bonorum auctus, vel diminutus non præſumitur tanquàm quid facti, deciſ. 469. la ſeconda numer. 3.

Canonis regulatur ſecundùm vſum, & conſuetudinem Regionis, dec. 19.num.5.& 8.

Cataſtri ex fide adminiculatur, deciſ. 312. numer. 5.

Probatus tamen non dicitur, ibid.

Diminuitur ex pluribus, de quibus in deciſ. 575. num.9.& 14.

Vide *PRETIVM*.

Domus in prædijs ruſticis, ſiuè vrbanis quomodò probetur, deciſ.312.num.2.

Emphyteuticorum bonorum ad effectum detrahēdi legitimam æſtimatur habita ratione ad tēpus, quo filij vixerunt, non autem ad tempus, quo viuere potuerunt, dec.715.num.1. & ſeqq.

Regulatur cum diſpoſitione *tex. in l.hæreditatum ff. ad l.falcid.*, dec.469. la 2. num.5.deciſ. 633.num.1.6.& ſeqq.

Fructuum, vide *FRVCTVVM*.

Hæreditatis probatur ex venditione illius bonorum facta per hæredes ad effectum detrahendi legitimam, deciſ. 469. la ſeconda num. 1.7. & ſeqq.

Iuſtus dicitur ille, ad quem aſcendit redditus eiuſdem rei per annos 20. retractus, dec. 480. num.6.

Læſionis ad effectum probatur per Teſtes deponentes de qualitatibus rei venditæ, deciſ. 49. num.4. & ſeq.

Vide *LÆSIO*.

ex *Locationibus* an probetur, vide *LOCATIO*.

Melioramentorum factorum per grauatum in bonis fideicommiſſarijs non probatur ex illius libro, dec.352.num.4.

Mobilium hæreditariorum quomodò probetur, dec.469.la 2.num.6.

Moneta, vide *MONETA*.

Peritorum iudicio præcipuè probatur, dec. 716. num. 9.

Probari debet ſecundùm communem æſtimationem, dec.575.num.13.

Stabilium probatur ex Teſtibus, deciſ. 39. numer. 1.

Quando per Teſtes, vel peritos dicatur probatus, deciſ. 49. numer. 13. deciſ. 202. num. 3.& ſeq.

Subhaſtatorum bonorum vt probatus dicatur, debet attendi tempus antè, & poſt ſubhaſtationem, deciſ. 562. num. 8. deciſ. 575. num.6. dec.636.nu.3.& ſeqq.

ex *Teſtibus* probatur, deciſ. 39. num. 1. deciſ.49. num. 2.

Maximè, ſi reddant cauſam ſcientiæ deponendo de quantitate fructuum, & redituum, deciſ. 39. num. 2. deciſ. 575. num.3. 14.& 15. dec. 636.num.2.& 8.

Item, ſi deponant de communi vſu loci quoad bonorum æſtimationem, ibidem numer. 3.

Item, quatenùs ſint periti, & practici, dec. 312.num.4.& 6.

Am-

Amplia, quamuis aliqui ex Teſtibus deponerent in maiori, & aliqui in minori ſumma, quia dicuntur concordes in minori, dec. 39. num. 1.
Limita, quatenùs deponerent de eorum iudicio, vel credulitate, deciſ. 313. num. 3. deciſ. 575. numer. 8. 13. & ſeqq.
Limita, vbi Teſtes ſunt ſuſpecti, deciſ. 313. num. 3.
Limita, quando Teſtes non deponunt de qualitatibus bonorum, alijſque circumſtantijs eorum pretium concernentibus, dec. 322. num. 2. & 6.
Limita, quando Teſtes non habent notitiam qualitatum, quæ illum minuunt, deciſ. 575. num 10. & 14.
Limita, quatenùs Teſtes deponerent de eorum particulari affectione, ibid. num. 8. 13. & ſeqq. ac deciſ. 636. nu. 4. & 8.
Qui Teſtes ſic deponentes adhuc tamen inſeruiunt pro adminiculo, ibid.
Venditorum bonorum probatur per Teſtes, qui deponant illa tanti valuiſſe de tempore venditionis, dec. 49. num. 2.

VARIATIO

Nominationis competit Patrono laico, qui poſtquàm præſentauit vnum, poteſt alium cumulatiuè præſentare, deciſ. 649. num. 2. dec. 706. num. 9. dec. 722. nu. 9. & 12.
Amplia, non obſtante pacto de non reuocando primam præſentationem, deciſ. 706. num. 9.
Quando præiudicet primo præſentato, dec. 649. num. 3. & 5.

VASA

Argentea veniunt ſub appellatione, & legato mobilium, deciſ. 728. numer. 1. & 15. vbi de ratione.
Limita, ſtante contraria voluntate Teſtatoris, ibid. num. 4. & 16.
Quæ tamen probari debet ab allegante, ibidem.
Ex quibus reſultet, ibid. num. 5. & ſeqq.

DE VECTIGALIBVS

Qui tractent, deciſ. 323. num. 8. deciſ. 422. numer. 15.

VENDITIO

Approbata dicitur per Dominum directum, ſtante receptione laudemij, dec. 450. nu. 6.
Comprahendere non poteſt, quæ venditor non habebat, dec. 422. num. 1.
Dicitur contractus nominatus, deciſ. 523. numer. 11.
Ideò non reſoluitur ob inobſeruantiam alterius ex Partibus, ſed agendum eſt ad implementum, & intereſſe, ibid.
Fieri non poteſt ſine certo pretio, deciſ. 694. numer. 2.
Hæreditariorum bonorum facta ab hæredibus probat illorum valorem ad effectum detrahendi legitimam, dec. 469. la 2. num. 1. 7. & ſeqq.
Læſiua reſcinditur, dec. 49. nu. 10. & 15.
Amplia, non obſtante iuramento, quando læſio eſt enormiſſima, ibid.
Imò, vbi læſio eſt enormiſſima, venditio remanet nulla ipſo iure, itaut ad illam reuocandam non ſit opus intentare remedia reſciſſoria, ibid. num. 14.
Officij quãdo pernecesse requirat approbationem Papæ, dec. 544. num. 5. 9. & ſeqq.
cũ *Pacto* de retrouendendo minuit pretium bonorum venditorum, dec. 106. nu. 1. & 11.
Perfecta dicitur per traditionem arrhæ, quando illa fuit data in partem pretij ex diſpoſitione Statuti Vrbis, dec. 523. num. 10.
Dici non poteſt, quæ eſt perficienda infrà certum tempus, ibid. num. 8.
Item facta pro pretio æſtimando per peritum, dum peritus non æſtimauit, deciſ. 694. num. 1. & ſeqq.
Præſumi non debet tanquàm quid facti, deciſ. 704. num. 2.
Promiſſa infrà certum tempus, illo elapſo, non obligat ampliùs promittentem, dec. 523. num. 5. 12. 16. & ſeq.
Simulata præſumitur, ſtante pacto retrouendendi, & iuncta modicitate pretij, dec. 106. nu. 1. & 11.
Intellige, dummodò pretium ſit minùs dimidia iuſti, ibid. num. 9.

VENDITIONIS

Approbatio facta per Dominum directum operatur, quod illi ampliùs non competat ius prælationis, dec. 450. nu. 6.
Amplia, non obſtante proteſtatione, vel præſeruatiua in receptione appoſita, ibid.
Arrha an impediat contrahentibus receſſum à contractu, dec. 523. num. 14.
Quid ſit, ibid.
Deſcriptio in libris venditoris non probat effectiuam venditionem, dec. 270. nu. 6.
Perfectio reſultat ex traditione rei venditæ, deciſ. 2. num. 6.
Tempus attenditur ad ſtatuendum iuſtum pretiũ bonorum venditorum, deciſ. 49. n. 2. & ſeqq.

IN VENDITIONE

Temporis calamitoſi ratio quando habeatur, dec. 63. num. 13. & ſeq.

VENDITOR

Agere non poteſt ad pretij ſolutionem, quando res vendita detegitur non libera, deciſ. 624. num. 3. & 10.
Cedere an poſſit ius redimendi, quod ipſi competit, dec. 282. num. 2. & 5.
Cenſus poteſt illum quandocumque redimere, dec. 606. num. 3.
Dominium bonorum non amittit, niſi illud emptori acquiratur, deciſ. 270. n. 2. 11. & ſeqq.
de *Euictione* tenetur erga emptorem, deciſ. 170. num. 1. 4. & ſeqq.
Quomodocumque ſecuta fuerit, dum verbis ampliſſimis ad illam ſe obligauit, ibidem num. 2. & ſeqq.
Limita, deficiente intimatione moleſtiarum, deciſ. 173. numer. 2. 5. & ſeqq. dec. 382. num. 6. & 7.
Sublimita, vt in d. dec. 173. nu. 4.
Sine intimatione moleſtiarum an teneatur, quando ipſe fuit præſens euictioni, deciſ. 382. num. 6. & 7.
Fructus recompenſatiuos pretij non ſoluti prætendere poteſt ab emptore, deciſ. 52. num. 1. &

Digitized by Google

& 11.dec.720.num.1.32. & ſeqq.

Amplia, non obſtante conceſſione dilationis, quando fuerunt conuenti per pactum, dec.52.num.2.& 3.

Limita pluribus modis, de quibus in deciſ. 720.num.2.12.

Soluere tenetur emptori, à quo pretium recepit, non traditis bonis venditis, deciſ.159. num. 13.

Vide *EMPTOR*, *FRVCTVS*.

Læſus quando dicatur, vide *LÆSIO*.

VENDITORI

Procurator emptoris remanere poteſt obligatus, dec.270.num.10.

VENIA

Petenda eſt à filio prætendente ſiſtere Patrem in iudicio, dec.56. num.4. & 20.

Sequeſtrum obtentum à filio contrà Patrem, non petita priùs venia, remanet nullum, ibidem num. 2.

Contrarium, ibid. num.3.

VERBA IN GENERE

per *Accuſatiuum* caſum concepta in deſignatione temporis, requirunt illius præciſum, & completum tranſitum, itaut non ſufficiat illud fuiſſe cœptum, deciſ. 543. nu. 3. 10. & 12.

Aliquid debent operari, deciſ.530.nu.2.

Ampliſſima tranſlationis quando non cenſeantur transferre Curam Animarum, deciſ.693.nu.5. 6. & ſeqq.

Antecedentia, & ſubſequentia debent attendi pro declaratione obſcuræ diſpoſitionis, deciſ.549. nu.5. dec.728.nu.12.

Communia non important vocationem per vulgarem, dec.476.la 1.nu.1.

Conſtitutionis intelligenda ſunt, prout de iure, dec. 278.nu.5.

Determinantia plura determinabilia quando pariformitèr determinent, & qualificent, dec.11. num. 5.

Vide *DETERMINATIO*.

Directa Epiſcopo, vel alteri Iudici ordinario in Commiſſione Cauſę an intelligantur excitare illius Iuriſdictionem ordinariam, vel potiùs tribuere delegatam, dec.698. nu.5.

Diſcretiua requirunt diuerſam interpretationē, dec.426. nu.8.

Diſpoſitiua requiruntur ad probandam repudiationem hæreditatis, & quæ illam importent de neceſſitate, dec.535.nu.6.

Donantis ad quæ potiſſimùm ſint referenda, dec. 480. nu.9.& ſeq.

Enunciatiua diſpoſitionem continentia ſatis probant, dec.462.nu.1.2.7.& 8.

Probant communionem inter fratres, concurrentibus coniecturis, & adminiculis, deciſ. 688. nu.4.

Vide *ENVNCIATIVAE*.

Geminata, & iterata Teſtatoris enixam ſuadent voluntatem, dec.368.nu.2.

Generalia renunciationis ſunt referenda ad expreſſa, vltrà quæ nihil operantur, deciſ. 502. num.1. & 2.

Generalitèr prolata referuntur ad omnia præcedentia, dec. 296.nu.10.

Imperatiua, infrà verſ. *Præceptiua*.

Incongrui non præſumuntur appoſita, deciſ. 687. num. 6.

Indulti intelligenda ſunt prout de iure, dec.278. num.5.

Intelligenda ſunt ſecundùm ſubiectam materiam, dec.626. nu.12.

Iurantis dicuntur deliberatè prolata, deciſ. 357. num.10.

Litterarum non loquentia de fructibus ad illos non extenduntur, dec.730. nu.5.& ſeqq.

Narratiua in conceſſione feudi non mutant illius naturam, nec faciunt, quod feudum nouum dicatur antiquum, dec.737.nu.13.

Obligationis reſtricta ad Decreta Viſitæ non extenduntur ad alios creditores, niſi ad vocatos in Viſita, dec.507. nu.1.& ſeqq.

Præceptiua, & imperatiua neceſſitatem important, deciſ. 530. numer. 1. 4. & 7. deciſ. 546. num. 4.

Relatiua ſunt referenda ad immediatè præcedentia, dec.358. nu.4. & ſeqq.

& *Reſtrictiua*, quæ ad præcedentia vniuerſalia referuntur, illa etiam reſtringunt, deciſ. 671. num.7.

Sequentia non referuntur ad præcedentia, quando exindè ſequeretur contrarietas, deciſ.447. num. 3.

Simplicitèr prolata, quando importent remiſſionem debiti potiùs, quàm promiſſionem de ſoluendo, dec.480. nu.4.

Spoliatum ſe fuiſſe prolata ab eo, qui petit manutentionem, intelliguntur de poſſeſſione naturali, ideòque petitioni non repugnant, deciſ. 675.nu.9.

Subſequentia cenſentur poſita pro repetitione præcedentium, & relatiuè ad illa cum omnibus ſuis qualitatibus, dec.674. nu.3.

Vide ſuprà verſ. *Antecedentia*.

Superflua cenſeri non debent, dec.530.nu.2. dec. 687. nu.6.

Suſpenſiuè prolata ſe velle eſſe hæredem, quatenùs adſint bona, non important repudiationem hæreditatis, ſed tantummodò animum repudiandi, quatenùs bona non adſint, deciſ. 535.num.5.

Teſtamenti debent diligentèr obſeruari, dec.722. num.1.& 2.

Tranſactionis quamuis generalia reſtringuntur ad ea, de quibus in lite agebatur, deciſ.374.nu.4. & 7.

Limita, vt ibi num.8.

Declara, vt ibid.num.9.

Vbi non conueniunt, nec conuenire poteſt diſpoſitio, dec.728. num.14.

Vniuerſalia appoſita in diſpenſatione obtenta ad retinendum plura Beneficia, non operantur, quod diſpenſatus poſſit obtinere vltrà duo Beneficia ſine Cura, dec.351. nu.3.

Reſtringi debent, quando id aliundè ſuadetur, dec.671. nu.6.

Reſtringuntur ſecundùm ſubiectam materiam, dec.358.num.4.& ſeqq.

VERBA IN SPECIE

Actualitèr recepit plurimùm operantur ad probandam veram numerationem, deciſ. 687. num.2.

Ad quæcumque, & qualiacumque Beneficia, appoſita in diſpenſatione obtenta, ad effectum retinendi plura Beneficia, non operantur, quod diſpenſatus obtinere poſſit vltrà duo Beneficia ſine Cura, dec.351. nu.3. & 7.
Aduocantia propriè ſignificat protectionem, & defenſionem Eccleſiæ, dec.363.nu.12.
Quandoquè importat iuſpatronatus, ibidem.
Aſſerti denotat incertitudinem, dubietatem, & negationem, dec.91.nu.3.
Aſſigno Dominium transfert, præcedente titulo habili, dec.240. nu.2.
Conuenit dationi in ſolutum potiùs, quàm pignori, ibid. num.1.
Carus, vide *DICTIONES*.
Cenſus varias habet in iure ſignificationes, de quibus in dec.585. nu.3.
Citrà, vide *DICTIONES*.
Confeſſus fuit habuiſſe, & recepiſſe, non important veram numerationem pecuniarum, dec.687. nu.1. 5. & 12.
Conſcientiam tuam oneramus, quid importent, dec. 648. num.5.
Conſernare, denotat validitatem actus præcedentis, dec.225. nu.9.
Continuè, vide *DICTIONES*.
Diſcretioni tuæ mandamus, idem ſignificant, ac *conſcientiam tuam oneramus*, deciſ. 648. numer. 4.
Non excludunt, quin Delegatus Papæ poſſit alium ſubdelegare, ibid. num.2.& ſeq. vbi de ratione.
Dopo la ſua morte, complectuntur multa tempora, dec.439.nu.13.& 18.
Habent tractum ſucceſſiuum, ibid.
Subſtitutionem faciunt compendioſam continentem ſub ſe vulgarem, ibid.
Donec fuerint deciſa, quæ erunt decidenda, quomodò interpretentur, vt non excludant dationem in ſolutum, dec.240. nu.12.
Dummodò caſtè, & honeſtè viuat, prolata à Marito, ſecundarum nuptiarum continent prohibitionem, dec.271. nu.9.
Eiuſdem denotat perſonalitatem, deciſ. 457. numer. 3.
E non diſponendone, an ſint intelligenda quoad primos vocatos, vel quoad ſubſtitutos, deciſ. 439. num.6.
Quomodò ſint accipienda, quando vocatus deceſſit antè Teſtatorem, dec.476. la 2. n.7.& ſeqq.
Et in euento, che per morte, quando importent conditionem, dec.424.nu.11.
Quando reſtringantur per ſubſequentia verba *ò per altro*, ibid.
Familia intelligitur de familia effectiua, dec.457. num.3.
Maximè, vbi fuit additum pronomen *eiuſdem*, ibid.
Habuit, & recepit, important veram numerationem pecuniarum, deciſ. 687. numer. 1. 5. & 12.
In alijs autem ſuis bonis &c. non comprædendunt bona reſtitutioni ſubiecta, deciſ. 538. numer. 5.
Magiſter, non denotat ignobilitatem, quia etiam Doctores dicuntur Magiſtri, deciſ. 561. numer. 4.
Nihilo penitùs excepto, nulloque reſeruato, quomodò ſint accipienda, deciſ. 480. numer. 16. & ſeq.
Nolo adire, non important repudiationem hæreditatis, dec.357. nu.4.
Non eſſe, nec velle eſſe hæredem, abſolutè prolata repudiationem hæreditatis important, ibidem num.8.
O per altro, ſuprà verſ. *Et in euento, che per morte*.
Per manus, denotant ſoluentem non ſoluiſſe de pecunijs proprijs, dec.284. nu.7.& 31.
Per ſaldo, important ſufficientem redditionem rationis, dec.582.num.4.
Praſente, ſoluente, & exburſante in tot Vngheris &c. numerationem veram pecuniæ probant, non autem ſimplicem confeſſionem de recepto dec.637. nu.2.6.& ſeqq.
Petijt committi, & moneri in forma, cum ſubſecuto Iudicis Decreto *commiſit, & monuit*, quomodò extendantur de ſtylo Curiæ Maceratenſis, dec.648. nu.8.
Picture, & figure, quomodò ſint accipienda, & quid contineatur ſub illorum appellatione, dec.728. nu.11.
Pro fundo dotali, quando importent qualitatem fundi dotalis, deciſ. 2. nu.8. & 15.
Promittens, & Promiſit, quomodò differant inter ſe, dec.11. nu.8.
Pro reſiduo, denotant finalem ſolutionem, deciſ. 371. nu.14.
Prout tantam quantitatem eſſe dixit in præſentia Notarij &c. quid importent, deciſ.687. num.8.& ſeqq.
Qualitercumquè, & quauis de cauſa, omnia comprædendunt, dec.720.nu.3.
Reſtrictionem non recipiunt, ibid.
Quamdiù vixerit, & non vltrà, important fideicommiſſum fauore cohæredis, & quod ſic inſtitutus teneatur illi poſt mortem bona reſtituere, deciſ.642. numer.1.2. 3. & 5. deciſ.707. num.2.
Remittere, idem ſignificat, ac *donare*, deciſ. 536. num.2.
Ritornino, eſt commune, dec.439. nu.4.
Facit ſubſtitutionem fideicommiſſariam, ibidem.
Semper, vide *DICTIONES*.
Similitèr æqualitatem ſignificat inter nominatos, dec.723. num.3. 4. & 15.
Tunc, & eo caſu, demonſtrant temporis extremitatem, dec.616. nu.3.
Non excludunt, neque reſtringunt veriſimilitudinem mentis Papæ, ac iuris communis diſpoſitionem, ibid.num.4.
Videtur, includit dubietatem, deciſ. 310. numer. 6.
Limita, quando profertur à Teſte, qui ſubiungat verum eſſe, quod dixit, ibid.
Vita durante tantùm, ad quas perſonas ſint referenda, & quid operentur, dec.11.n.4. dec.674. num.1. & ſeqq.
Volo, iunctum tempori infinitiuo, regularitèr non denotat diſpoſitionem de præſenti, ſed ini-

initium, & præparationem ad actum faciendum de futuro, deciſ. 719. numer. 4. 11. & ſeq.

VERBORVM

Vnica ſtructura concepta ſententia, debet reuocari in totum, quatenùs ſit iniuſta pro parte, ſecundùm opinionem Rotæ, deciſ. 671. numer. 1.

VERGENTIA VIRI AD INOPIAM

Probanda eſt plenè, & concludentèr, quando agitur in præiudiciũ Tertij, dec.113.ſub n.16.

Probatur ex illius carceratione pro debitis, ibid. num.5.

Ex eo, quod fuerit excarceratus cum Decreto Viſitæ, ibid.

Ex eo, quod illius debita fuerint ſoluta per Societatem Pietatis, ibid.

Ex pluribus alijs, de quibus ibid. & numer. ſeq.

Vxori præbet actionem ad petendam aſſecurationem dotis, ibid. nu.2.& 16.

Amplia, etiam contra tertios poſſeſſores, ibid. num.7.

Amplia, quia Vxor non tenetur expectare, quod Maritus dilapidet totam ſuam ſubſtantiam, cùm ſufficiat, quod rebus ſuis inceperit malè vti,& conditionem deteriorauerit, ibid. num.8.

Amplia, quia illius hypotheca ad hunc effectum non incipit præſcribi, niſi à die, quo Vir cępit ad inopiam vergere, ibidem numer. 13.

Limita, quando Vxor duxit Maritum inopem, tunc enim petere non poteſt Dotis aſſecurationem, ibid. nu.10.

VERBERATIO

Vxoris permiſſa eſt Viro, leuitèr tamen, & non immoderatè, & cum ſæuitia, deciſ. 610. numer. 5.

VERIFICATIO

Aliquarum ex partitis contentis in libro priuato facit præſumere, quod ſint veræ etiam cęteræ, dec.568.num.1.

VERISIMILITVDO

Cauſam denotat, in quam cedere debeat ſolutio, dec.33. nu.3.

Depoſitionis tollit exceptiones Teſtibus obiectas, dec.135. nu.6.

Expenſarum factarũ operatur, quod iunctis alijs pro illarum liquidatione deferendum ſit iuramentum ſuper quantitate, dec.678. num.5. & ſeqq.

Mentis non reſtringitur per verba *tunc, & eo caſu*, dec.616. nu.4.

Obligationis vltrà Vires patrimonij reijcitur, dec. 480. num.7.

VERITAS

Inſtrumenti probatur ex fide Peritorum, & Notariorum, dec.653.num.9.

Rei præfertur denominationi illius, deciſ. 585. num.8.

Scriptura ex quibus deducatur, deciſ. 713. numer. 3.

VERSIO

Pecuniarum in vtilitatem creditoris operatur, quod illarum ſolutio facta Procuratori minùs legitimo liberet ſoluentem, dec.325.num.11. & 16.

Amplia, vt debitor tali caſu liberetur per ſolutionem factam Procuratori putatiuo, ibid. nu. 13.

Ac etiamſi de ſolutione conſtet per ſimplicem confeſſionem de recepto eiuſdem Procuratoris, ibid.num.14.

VIA

Executiua an, & quando agi poſſit, dec. 711. numer. 3.

An, & quando competat pro legatis, deciſ. 258. nu.1. 11.& ſeq.

Priuata quæ ſit, dec.162. nu.10.

Publica quæ dicitur, ibid.

Vicinalis an poſſit claudi, ibid.

VICARIVS

Capitularis Sede Vacante eſt Iudex Ordinarius in cauſis Ordinariis, dec.16. num.9.

Non ſuccedit in iuriſdictione Epiſcopo Delegata, ibid.num.1.& 8.

Quam habeat auctoritatem, ibidem numer.7.

Eſſe quis non poteſt, niſi ſit Clericus, deciſ.648. num. 6.

Ideò, qui exercuit Vicariatum Clericus præſumitur, ibid.

Delegatus ad cognitionem Cauſæ, quatenùs in ſententia ſe ſubſcribat *Vicarius*, non proindè cenſetur proceſſiſſe tanquàm Ordinarius, dec. 600. num.3. & 10.

Maximè, ſi tali nomine actus non ſuſtineretur, ibid. nu. ſeqq.

Portione ſibi ſemel aſſignata contentus eſſe debet, nec congruam valet vlteriùs prætendere, ſed ſibi imputet cur Vicariatum adeò tenuem acceptauerit, dec.618. n.1.& 3.

Limita, quatenùs probet, quod ex portione aſſignata viuere non poſſit, ibid. num.2. 7. & ſeqq.

VICARII

Conſenſus non ſufficit pro validitate donationis iuriſpatronatus, niſi ad id habeat ſpecialem facultatem, dec.653.num.15.

Amplia, quamuis haberet mandatum generale, cum facultate gerendi ea, quæ ſpeciale mandatum expoſcerent, ibid.

Generalis litteræ patentes probant Clericatum, dec.652. nu.8.

VICARIO

Delegatam iuriſdictionem Epiſcopus demandare non poteſt, dec.62. nu.8.

Mediante exerceri poteſt Cura Animarum per illum, qui fuit priuatus Beneficio, pendente appellatione à ſententia priuationis, dec. 675. num.7.

Salarium debetur, etiam non conuentum, deciſ. 64. num.7.

Vnio facta à Vicario Epiſcopi præbet titulum coloratum, quamuis de facultate non conſtet, dec.41.nu.6.

Concurrente præſertim obſeruantia, ibidem.

VICTVALIA

Aſportari poſſunt de loco ad locum, deciſ. 323. num.7.

Si-

Signantèr ad Statum Eccleſiaſticum, ibidem.

Nec talis aſportatio poteſt per Barones prohiberi, ibidem.

Amplia, vt nec poſſit Gabella grauari, ibid.

VIDVA

Agens ad reſtitutionem dotis alimenta, & ſumptus litis conſequitur ab hæredibus Mariti defuncti, dec.676.num.2.& 5.

Amplia, quamuis habeat fratres diuites, ibid

Fructus donationis proptèr nuptias, & dotis ſibi non reſtitutæ à die iudicialis interpellationis conſequitur ab hæredibus Mariti, dec.24.n.1. 8.& 10.

Ad rationem ſcutorum ſeptem pro centenario, & anno in Vrbe, iuxtà formam Statuti, ibid.

VINEA

Empta dùm nullos reddit fructus, & inſeruit tantummodò pro oblectamento, nulli ex ea fructus recompenſatiui ſolui debent, dec.720. num.7. 10. & ſeq.

Expenſa in colenda Vinea, ſolent in Vrbe taxari per Peritos ad rationem ſcutorum duodecim pro qualibet petia, dec.261.num.6.

VINVM

Tradere debens, non dicitur contumax ex eo, quod illud non tradiderit, dùm non conſtat de qualitate, in qua foret tradendum, dec.594. num.1.& 7. dec.612.num.1.& ſeqq.

VINI

Appellatione, quid veniat, deciſ. 594. num.5. & & ſeqq.

Qualitas ex quibus determinata dici non poſſit, dec.612.nu.1.& ſeqq.

Qualitates diuerſæ referuntur in dec.594.nu.5.& ſeqq.

VIR

Dotem habuiſſe præſumitur, dùm diù retinuit in Domo Vxorem, eamque aluit, deciſ. 651. num.4.

Superſtes quando lucretur medietatem dotis ex Statuto Maceraten., dec.543. nu.1.

VIRI

Sæuitia præbet Vxori iuſtam cauſam diſcedendi ab eius Domo, & petendi ſeparationem thori, dec.716. num.2.

Quomodò probetur, vide *SAEVITIA*.

SACRA VISITA

Carceratorum iuriſdictionem non habet erga creditores, ad quorum inſtantiam debitor non fuit carceratus, vel arreſtatus, dec.507. nu.6.& ſeqq.

Ideò illius decreta alios creditores non compræhendunt, ibid. num.9.

Et obligatio facta per debitorem in executionem Decreti Sacræ Viſitæ non extenditur ad alios creditores, quàm ad eos, ad quorum inſtantiam fuerat carceratus, vel arreſtatus, ibid. nu.1. & 2.

VISITANDI

Capitulo debetur manutentio in quaſi poſſeſſione viſitandi acquiſita mediantibus actibus geſtis ſciente, & patiente Epiſcopo, deciſ.48. n. 1.

Epiſcopo aſſiſtentia iuris an, & quando ſuffragetur pro manutentione in quaſi poſſeſſione viſitandi, dec.65.nu.8.

Epiſcopus habet aſſiſtentiam iuris, & intentionē in ea fundatam, ad effectum viſitandi omnes Eccleſias exiſtentes intrà fines ſuæ Diœceſis, deciſ.48.num.2.& 6. deciſ.65.num.6. dec.387. num. 1.

Limita, quando alius prætendens exemptionem reperitur in illius quaſi poſſeſſione, dec.65. nu.7.

Item limita, & declara, vt in dec.48.num.2. & 6.

Vide *EPISCOPVS*.

Ius quando importet iuriſdictionem, & quando nudum miniſterium ad aliquem particularem effectum, dec.218. nu.3.

Vni conceſſum non poteſt exerceri per alium, ibid.num.2.

Quaſi poſſeſſio non probatur ex vnica Viſitatione, dec.62.nu.2.

Maximè, ſi ſit de recenti, ibid.

VISITATIO

Adminiſtratorum locorum Piorum competit Epiſcopo, dec.387.num.3.

Amplia, vt poſſit etiam ab illis rationem adminiſtrationis petere, ibid.

Eccleſiarum omnium ſuæ Diœceſis fieri debet ab Epiſcopo ſingulis ānis, dec.155.n.2.7.& ſeqq.

Ideò Epiſcopus præſumitur de earum ſtatu informatus, ibid.

Epiſcopi cum aſſertiua iuriſpatronatus præbet adminiculum ad illius probationem, dec.269. num.7.

Epiſcopo impediri non poteſt ſub prætextu Priuilegii, niſi illo exhibito, & diligentèr diſcuſſo, dec.387.num.2.

Locorum omnium Piorum exiſtentium intrà Diœceſim competit Epiſcopo quoad concernentia Curam Animarum, & adminiſtrationem Sacramentorum, ibid. nu.4.

VISITATIONES

Delegato iure factæ per Epiſcopum, vel illius Vicarium non præiudicant, dec.62. nu.9.

Præſumuntur factæ poſt Concilium, non autem Iure Ordinario, dùm non conſtat de alijs Viſitationibus antè Concilium, ibidem num.6.& 17. ac dec.65. num.4.

Quaſi poſſeſſionem viſitandi Iure Ordinario non tribuunt, dec.48. nu.8.& ſeqq.

Subſtineri non poſſunt ex poteſtate Ordinaria, deficiente iuriſdictione delegata, deciſ. 62.nu.10.

Parochialitatem Eccleſiæ probant, dùm illam talem enunciant, deciſ. 235. numer. 2. 7. & ſeqq.

Probant Eccleſiam eſſe intrà fines Parochiæ, dec. 355.num.1.2. & 5.

IN VISITATIONE

à *Decretis* factis non datur appellatio, deciſ.149. num.1.11. & ſeqq.

Ideò interpoſita non cauſat attentata, ibidem.

VITA

Durante promiſſum ſalarium intelligitur quatenus ſeruitium præſtetur, deciſ. 470. numer. 4.

Tantùm verba, quid operentur, & ad quos ſint referenda, deciſ. 11. nu. 4. deciſ. 674. nu. 1. & ſeq.

Filiorum attenditur ad effectum detrahendi legitimam, non autem tempus, quo viuere potuerunt, dec. 715. nu. 1. & ſeqq.

Taxatur iuxtà diſpoſitionem *textus in l. hereditatū, ff. ad l. falcidiam*, dec. 383. nu. 1. & ſeq. dec. 469. ſa 2. num. 5. dec. 715. nu. 2. 4. & 6.

Iuxtà ætatem, valetudinem, vſum Regionis, & arbitrium Iudicis, dec. 715. nu. 3.

VITÆ

Periculum ſolum non ſufficit ab ſubſtinendam ſocietatem officij, dec. 291. nu. 10.

Subire quis inuitus cogi non poteſt, deciſ. 477. num. 6.

VITIVM

Poſſeſſionis captæ per Procuratorem ratificatum cenſetur à Principali, qui illa vtitur, dec. 731. num. 5.

Purgatur ex illius mentione facta in noua prouiſione, dec. 599. nu. 2.

in *Titulo* non præſumitur, deciſ. 212. nu. 6.

Viſibile dicitur in ſcriptura, quod reſultat ex abolitionibus, & caſſaturis, deciſ. 436. numer. 17.

VNGHERI

Valor quotidiè augetur, & minuitur, deciſ. 687. num. 7.

VNIENDI BENEFICIA

Facultates, & *Indulta* conceſſa per Pontifices Anteceſſores reuocata cenſentur per Regulas Cancellariæ Pontificum Succeſſorum, dec. 94. nu. 1. & 7.

Amplia, quamuis muniretur clauſulis præſeruatiuis, & derogatorijs Regularum futurarum, & Conſtitutionum Apoſtolicarum, ibid. num. 2.

Ea ratione, quia clauſulæ efficaces huiuſmodi indultorum tolluntur ab efficacioribus contentis in Regulis Cancellariæ, deciſ. 174. num. 4.

Amplia, quamuis concernerent augumentum dotis Menſæ Capitularis, & Cultus Diuini, ibid. num. 5.

Limita, quatenùs concernerent vnionem faciendam pro maiori augumento Cultus Diuini, ibid. num. 3. 7. & ſeqq. & deciſ. 94. nu. 14. & ſeqq.

Quod tamen augumentum concernere non dicitur vnio facienda pro commodiori ſubſtentatione Capitularium, dec. 174. num. 3. 7. & ſeqq.

Explicatis deciſionibus repugnantibus, ibid. num. 6.

VNIO

Exiſtentiam Beneficij præſupponit, dec. 386. nu. 4. & 17.

Extinguit Beneficium, ibid. & deciſ. 686. num. 3. & ſeqq.

Fieri per quos poſſit, deciſ. 94. numer. 7. & ſeqq.

Ineffectuata non impedit reſeruationem, dec. 723. num. 6.

Reuocatur per Regulas Cancellariæ, deciſ. 483. num. 2.

Inualida dicitur facta vigore indulti iam reuocati, dec. 174. num. 1.

Impugnari poteſt ad inſtantiam cuiuſlibet habentis intereſſe, dec. 326. num. 6.

Nulla dicitur facta per Ordinarium ſine conſenſu Capituli, ibid. num. 5. & 10.

Item, facta non citatis intereſſe habentibus, ibid. num. 6.

Præſcribi per quod tempus poſſit, deciſ. 156. numer. 6.

Præſumi non debet, ibid. n. 5.

Probanda eſt per allegantem, ibid.

Probatur ex mandato de prouidendo, deciſ. 41. num. 10.

Ex litteris Ordinarij, & confirmatione Apoſtolica, dec. 686. nu. 1. & 5.

Maximè, quando conſtat de illius effectuatione, ibid. num. 2.

Ex publica voce, & fama, deciſ. 200. numer. 4.

Iuncta præſertim poſſeſſione, ibid.

Quid, & *Quotuplex* ſit, deciſ. 94. numer. 7. & ſeqq.

Supprimit nomen Beneficij, deciſ. 386. numer. 4. & 17

Titulum tribuit coloratum, dec. 41. nu. 6.

Amplia, quamuis facta fuerit per Vicariū, de cuius facultatibus non conſtet, ibid.

Concurrente præſertim obſeruantia, ibidem.

Vacationem impedit, & quod Beneficium vtí vacans conferri non poſſit, dec. 686. n. 3. & ſeqq.

VNIONIS

Cauſa an ſit Beneficialis, vel prophana, deciſ. 251. num. 2. 3. 13. & 17.

Beneficialis non eſt, quando vnio non deducitur principalitèr, ſed incidentèr, ibid. n. 7.

Item, quando agitur ad effectum remiſſoriæ, deciſ. 224. num. 1. deciſ. 603. num. 1. 2. & ſeqq.

Immemorabilis in Cauſa vnionis, dicitur materia releuans ad effectum obtinendi remiſſoriam, dec. 175. nu. 3. & 11.

Iure poſſidens Beneficium non iuuatur triennali poſſeſſione, dec. 233. nu. 7. & 17.

Materiam qui tractent, deciſ. 20. num. 10. dec. 94. num. 7. & ſeqq.

Validitas donec diſputatur in petitorio, non eſt deneganda manutentio poſſeſſori, deciſ. 21. num. 7.

VNIONVM

Regulæ reuocatoriæ non comprehendunt fructuum diſmembrationes, dec. 483. nu. 3.

Tractantur remiſſiuè, deciſ. 94. numer. 7. & ſeqq.

VNIVERSITAS

Citari quomodò debeat, dec. 714. nu. 3.

Validè non poteſt, niſi priùs requiratur ad ſe congregandum, deciſ. 401. numer. 9. & ſeqq.

Amplia, vt talis defectus non ſuppleatur per comparitionem Procuratoris ad effectum cenſurarum, ibid. nu. 4. 5. & 7.

Niſi conſtaret, quod comparuerit ex certa ſcientia Vniuerſitatis, ibid.

Præſumpta enim ſcientia ad hunc effectum

ctum non ſufficit, ibid.
Citata an dicatur validè, citato eo, qui illam repræſentat, dec.714. nu.4.
Iuſpatronatus vſurpaſſe præſumitur, niſi concurrant requiſita Concilij, decif. 166. numer. 1. & 6.

VNIVERSITATIS

Intereſſe dum diſcutitur, non habetur ratio ſingulorum, dec.62. nu.4.
Particulares Teſtes eſſe poſſunt, quando non agitur de intereſſe ſingulorum, dec.595. nu.2. 7. & ſeqq.
E' conuerſo, Teſtes eſſe non poſſunt, quando de ſingulorum intereſſe agitur, deciſ. 734. nu.5.14. & ſeqq.
Priuilegium non comprehenditur ſub generali derogatione Priuilegiorum, deciſ. 387. num.5. & ſeqq.
Procurator validè, ac ritè conſtitutus dicitur mediante mandato facto per Iuratos illius, cum auctoritate Prætoris, deciſ. 231. numer. 7. 10. & 11.
Quando dicatur validè conſtitutus, ibidem num.8. 15. & ſeqq.
Vnius nobiles non tribuunt illi præcedentiam quoad aliam Vniuerſitatem, deciſ. 392. numer.6.

VNVSQVISQVE

Cenſetur ſibi, ſuiſque deſcendentibus prouidere, dec.737. nu.5.
Poteſt de re ſua ad libitum diſponere, deciſ. 655. num.3.
Rei ſuæ eſt moderator, & arbiter, deciſ. 735. numer. 3.

VOCATIO

Æqualis reſultat ex dictione *ſimiliter*, deciſ. 706. num.3.
Alterius tàm in caſu deficientiæ, quàm in caſu alienationis probat fideicommiſſum, dec.117. num. 3.
Conditionalis, ſi ſine filiis, quando expiret, decedente grauato cum filiis, itaut deficiat fideicommiſſum, deciſ. 492. n.3. 11. & ſeqq. ac n.25. & ſeqq.
Subſtituti in tota hæreditate poſt mortem vltimi requiritur ad inducendam reciprocam ſubſtitutionem, ibid. num.16.

VOCATVS

In caſu contrauentionis, ſecuta contrauentione ſuccedit, & ad eius fauorem purificatum dicitur fideicommiſſum, deciſ. 118. numer. 3. & 6.
Amplia, vt poſſit vindicare, & recuperare bona à quibuſcumquè poſſeſſoribus, ibidem num.2.
Non factæ diſpoſitionis ab habente facultatem diſponendi non excluditur per generalem inſtitutionem hæredis ab ipſo factam, deciſ.476. la 1. nu.6.
Conditionaliter pendente conditione poteſt agere pro ſuo intereſſe, deciſ. 607. numer. 9. & ſeqq.
Copulatiuè non dicitur vocatus ordine ſucceſſiuo, dec.706. nu.2. 11. & ſeqq.
Illegitimus non dicitur à Teſtatore, qui vocauit maſculum agnatum de ipſius familia, deciſ. 443. numer. 2.
Vltimus poteſt liberè diſponere de bonis fideicommiſſi, deciſ.118. num.4.

VOLVNTAS

Agentis non præſumitur de faciendo, quod per eum fieri non poteſt, deciſ.507.nu.8.
Contrahentium attendenda eſt ad dignoſcendum, an contractus ſit diuiduus, vel indiuiduus, dec.36. nu.8.
Seruanda eſt, dec.365. nu.12.
Certa, & Determinata elicitur ex eo, quod actus fuerit in Teſtamento approbatus, deciſ. 171. num.3.
Enixa deſumitur ex verbis geminatis, & iteratis, dec.368.nu.2. dec.492.nu.7.
Expreſſa in caſu volito, denotat caſum non expreſſum fuiſſe nolitum, deciſ. 480. numer. 5.
In vno caſu fuiſſet etiam expreſſa in alio, quatenùs in eo diſponens pariformitèr diſponere voluiſſet, dec.524.nu.8.
Hominis eſt ambulatoria vſquè ad ſupremum vitæ exitum, dec.626.nu.6.
Mutandi ſtatum Beneficij, & nouum inducendi requiritur ad illius mutationem, dec.486.n.1. & 6. dec.514. nu.4.
Regulatur à poteſtate, dec.507. nu.7.
Spoliandi ſe omnibus bonis in donatore non præſumitur, dec.487.num.22.& ſeqq.
Teſtatoris attendẽda potiſſimùm eſt in fideicommiſſis, dec.368.nu.6.
Coniecturata habetur pro expreſſa, dec. 306. num. 5.
Cui lex non reſiſtit, eſt omninò ſeruanda, ibid.num.4.
Interpretanda eſt, itaut ab eo factum cenſeatur, quod facere debuiſſet quatenùs præuidiſſet euenturum caſum, qui euenit, deciſ. 156. num.5.
Seruanda eſt quoquo modo eliciatur, deciſ. 426.nu.10.

VOLVNTATIS

Exploratio quando non requiratur in matrimonio, dec.139. nu.11.

VOX

Publica, & fama probat ortum ex aliqua Ciuitate, dec.555.num.2.
Sufficit pro iuſtificatione narratorum in gratia, ibid.nu.5.& 9.
Vnionem probat, dec.200.num.4.

VSVRÆ

Mora ceſſante non debentur, deciſ. 52. numer. 4.
Recompenſatiuæ, vide *FRVCTVS.*

VSVRARVM

Conſuetudo in materia vſurarum non attenditur, niſi concurrant requiſita *Pauli de Caſtro*, dec. 420.nu.13.
Curſum ad euitandum compenſatio fit ipſo iure, dec.682.num.2.& 5.

VSVRPATIO

Iuriſpatronatus, vide *IVRISPATRONATVS*.

VSVSFRVCTVS

Cauſalis in legitimam non imputatur, deciſ.580. num.2. & ſeq.
Quomodò differat ab vſufructu formali, ibi-

ibidem numer.4.& ſeq.
Dotis ſpectat ad Maritum mortua Vxore, ac ſuperexiſtentibus filijs communibus, deciſ. 50. num. 5.
Expirat per mortem Vſufructuarij, dec.569. n.2. 9. & ſeqq.
Finitur per condemnationem, cum confiſcatione bonorum, dec.22. nu.5.& 6.
Ad quæſtionem, ibid.num.11.
Formalis in legitimam imputatur, deciſ. 580. num. 2.
Vide ſuprà verſ.*Cauſalis*.
Legatum differt à legato fructuum, deciſ. 315. num. 6.
Patri debetur in bonis filij, deciſ.61. num.5.& 6. dec.569. num.6.
Limita, quoad bona, quæ filius alienauit contra præceptum Teſtatoris ſub pœna priuationis, dec.61.nu.5.& 6.
Limita, quando fuit per Teſtatorem prohibitus, dec.319.nu.3.
Vide *PATER*.
Relictus intelligitur, & præſumitur deducto ære alieno, deciſ. 400. num. 4. deciſ. 569. numer. 7.
Stabilium taxatur ad rationem quinque, prout reddunt ſtabilia, dec. 362. num.3.

VSVFRVCTVARIVS

Cauere tenetur de vtendo,& fruendo arbitrio boni viri ſalua rerum ſubſtantia, deciſ. 371. nu. 6.17.& ſeq.
Detrahere poteſt æs alienum, & legata, quæ ipſe perſoluit, ibid.num.8.

VSVFRVCTVARII

Damno cedit detrimentum, quod in bonis euenit, dec. 371.num.6.17.& ſeq.
Intereſſe quomodò concurrat cum intereſſe proprietarij, ibid.num.11.

VSVS

Datiuum non ſoluendi importat exemptionem ab ea, dec.422.num.5.& 11.
Decreti denotat illius approbationem, dec. 176. num.4.& ſeqq.
Amplia, quia importat prorogationem iuriſdictionis illius, itaut ampliùs impugnari non poſſit, ibid.
Iurium importat illorum approbationem, deciſ. 281.num.2.
Poſſeſſionis captæ per Procuratorem importat ratificationem illius, cum ſuis qualitatibus, & vitijs,dec.731.num.5.
Quaſi poſſeſſio probatur ex confeſſione Partis in reſponſione ad poſitiones, deciſ. 147. numer. 3.
Per Teſtes, ibid. num.2.
Regionis attenditur in taxando valorem canonis, dec.39.num.5.& 8.
Item in taxando tempus, quo quis viuere poſſit, dec.715.nu.3.
Scriptura impediri nō poteſt ex eo,quod vtens illā aliàs impugnauerit, dum Iudex ſuper impugnatione non pronunciauit, deciſ. 294. num. 6. 14.& ſeqq.
Eò magis, quando altera Pars impugnationi ſe oppoſuit, ibid. nu.7.14.& ſeqq.
Operatur, quod vtens non poſſit illam ampliùs impugnare, ibid.nu.3.& 13.
Maximè,dum declarauit velle illam habere pro bona vera, & legali, ibid.
Teſtium importat illorum approbationem, deciſ. 575.num.4.

VTILE

Vitiatur per inutile in indiuiduis, deciſ. 36. numer. 9.

VTILITAS

Eccleſiæ euidens præſumitur in alienatione eius bonorum facta cum debitis ſolemnitatibus, dec.153. num.10.16.& ſeq.
Limita, vbi de contrario apparet, vel ex ipſa Inſtrumenti facie, vel aliundè, ibidem num. 11.
Vide *ECCLESIÆ*.
Legatarij præſumitur intenta per Teſtatorem,qui legatum reliquit, dec. 524.num.7.
Spolij iudicio pendente ex bonis controuerſis obuenta pertinet ad ſpoliatum, deciſ. 278. num. 1.

VTILIVS

Eſt incumbere rei,quàm actioni, deciſ. 301. numer. 4.

VXOR

Accuſata per Maritū de arduo crimine,ob quod fuit etiam carcerata, poteſt petere ſeparationem thori, dec.476.la 2.num.1.
Ægrotans, quæ non fuit à Viro conſecuta debitam aſſiſtentiam cum Medicis, & medicinis, poteſt ſeparationem thori intentare, ibidem num. 2.
Acquirens conſtante matrimonio,ex pecunijs Mariti præſumitur acquiſiuiſſe, deciſ.284. nu. 3. 18.& ſeqq.
Limita, quando conſtat,ipſam acquiſiuiſſe aliundè, & non de bonis Mariti, ibidem n. 4. 8.18.& ſeqq.
Hoc autem conſtare poteſt ex confeſſione Mariti, ibid.
Per Teſtes, ibid.num.8.& ſeqq.
Alijſque medijs, de quibus ibid.
Actionem habet contra poſſidentes bona Mariti pro recuperanda eius dote, deciſ. 289. numer. 3.
Item ad recuperandam donationem proptèr nuptias, ibid.
Adminiſtratrix bonorum hæreditariorum Mariti ſatisfacta præſumitur de omni ſuo credito, dec.400.num.1.3.& 8.
Dummodò ex huiuſmodi adminiſtratione potuerit commodè ſatisfieri, ibid.
Declara, vt ibid. num.9.& ſeq.
Eò magis concluſio procedit, quando Maritus eidem mandauit, quod de credito ſibi ſatisfaceret, ibid.num.1.
Item,quando concurrit longi temporis lapſus, ibid. num.2.3.& 6.
Etiamſi fuiſſet eidem relicta generalis, & pleniſſima liberatio à redditione rationis, ibidem num.5.& ſeqq.
Alimenta, & ſumptus litis,pendente Cauſa ſuper thori ſeparatione,conſequitur à Marito,quando ob eius ſæuitiam intentatur,deciſ.736.n.1. & 6.
Maximè, dum receſſit ab eius domo cum licen-

licentia Iudicis, ibid.

Amplia, quamuis ſæuitia non fuerit probata concludentèr, ibid.num.2.

Amplia, vt illa ſint taxanda attentis nobilitate coniugum, & patrimonio Mariti, non autem fructibus dotis, ibid.num.3.& ſeqq.

Vide *ALIMENTA*.

Aſſecurationem dotis petere poteſt vergente viro ad inopiam, dec. 113. num.3.& 16.

Vide in verb. *ASSECVRATIO*, & in verb. *VERGENTIA VIRI AD INOPIAM*.

Cautionis fragilitati non eſt committende, quando petit ſeparationem thori ob Viri ſeuitiam, dec.476.la 2.num.2.& 7.

Maximè, dum iam fuit à Viro malè tractata, dec.490.num.2.

Conſentire non poteſt alienationi eius fundi dotalis, dec.423.num.1. & 10.

Contraxiſſe quando præſumatur nomine proprio, & quando nomine hæreditario Viri, deciſ.738. num. 1.

Creditoribus Mariti immiſſionem, vel manutentionem impedire non poteſt ſub prætextu ſui crediti dotalis, dum adhuc non venit caſus reſtitutionis, vel aſſecurationis, deciſ. 257. num.10.

Detrahere poteſt ſuam dotem antequàm reſtituat Mariti hæreditatem, dec.707.nu.6.

Amplia, vt idem ius competat Vxoris hæredibus ibid.n.7.

Quamuis de dote non conſtet, niſi per ſimplicem confeſſionem à Marito emiſſâ in teſtamento, idid.num.8.

Diſcedens è Domo Mariti cum licentia Iudicis conſequitur ab eo alimenta, & ſumptus litis introductæ ſuper ſeparatione thori, dec. 736. num. 1.& 6.

Donationem propter nuptias ſibi à Marito factam tenetur reſtituere illius hæredibus, deciſ. 289. num. 15.

Limita, quatenùs fuiſſet alitèr conuentum inter ipſos coniuges, ibid.num.16.

Limita poſt mortem filij, tunc enim Vxor acquirit huiuſmodi donationem, etiam quoad proprietatem, dec.393.num.1.& 12.

Tàm antè, quàm poſt tranſitum ad ſecunda vota, ibid.

Expulſa è Domo Viri poteſt petere ſeparationem thori, dec.476.la 2.num.2.

Fideiubere non poteſt pro Viro, deciſ. 423. numer. 3.

Limita, quatenùs fideiubeat cum iuramento, ibid.

Item limita, quatenùs habeat amplam dotem, & idoneos releuatores, ex quibus læſa dici non poſſit, ibid.nu.4.& 9.

Filijs primi matrimonij ſeruare tenetur quicquid à primo Viro recepit, deciſ. 256.num.1. deciſ. 271. num.2.& 20.

Siuè per contractum, ſiuè per vltimam voluntatem, ibid.

Hinc tenetur illis reſeruare augumentum dotis ſibi à primo Viro conſtitutum, dec. 271. num.1.& 20.

Amplia, etiamſi Maritus illi relinquere t facultatem libere diſponendi, ibid. num. 8. & 23.ac dec.256.num.2.& 3.

Eò magis, quando huic facultati fuit adiecta clauſula *dummodò caſtè, & honeſtè viuat*, dec.271.num.8.& 27.

Hæres Beneficiata Mariti non tenetur ad ſolutionem illius debiti de proprio, deciſ. 553. num. 1.

Hypothecam habet ſuper omnibus bonis eius Viri, pro reſtitutione ſuæ dotis, dec. 289. num. 10. dec. 686. num.4. & 10.

Amplia, vt ſub hac generali hypotheca comprehendantur etiam nomina debitorum Mariti defuncti, dec.271.num.2. 4.7. & 8.

Amplia, vt illi competat etiam pro aſſecuratione dotis, dec.113.num.13.

Nec incipit contra illam præſcriptio currere, niſi à die, quo Vir cœpit vergere ad inopiam, ibid.

Amplia, vt illi competat etiam pro lucro dotali, dec.261, num.1.

Ac etiam pro acconcio, ibid.

Inopem Maritum quæ duxit, non poteſt petere aſſecurationem dotis, dec.113.nu.10.

Duxiſſe non dicitur, dum ille habebat patrem diuitem, cuius ſucceſſionem ſperare poterat, ibid. num.11.

Item, dum Maritus de tempore contracti matrimonij non habebat debita, non fuerat à creditoribus carceratus, nec conditionem ſuam deteriorauerat, ibid. nu.12.

Legatum ſibi à Viro factum acceptans, an, & quando præiudicet ſuis iuribus dotalibus, dec.105. num.9.

Pauper licèt pulchra, & iuuenis dicitur compenſata à Viro, qui ſit diues, & nobilis, quamuis ſenis, dec.271.n.7.& 22.

Pecunias dotales quamuis ſola recipiat, adhuc illę præſumuntur perueniſſe ad manus Mariti, dec. dec.339.num.2.& 4.

Querelata quando præſumatur à Marito, quamuis querela fuerit per alium porrecta, deciſ. 490.num.3.& ſeqq.

Recedere poteſt à Domo Mariti ob illius ſęuitiam, & mala tractamenta, dec.610.nu.6.

Sæuitiam Mariti probare poteſt etiam per Teſtes ſingulares, ibid.num.7.10.& ſeqq.

Contrarium, ibid.num.11.

Separationem thori petere poteſt ob ſæuitiam Mariti, ibid.num.3.

Tractata licèt aliquandò fuerit benè per Maritum, non indè excluditur, quod aliquandò non fuerit malè tractata, & ſic concordantur Teſtes hinc indè deponentes, ibid.nu.8.

Verberari poteſt leuitèr à Marito, non autem immoderatè, & cum ſæuitia, ibid.nu.5.

Vulnerata per Maritum cum gladio poteſt petere ſeparationem thori, deciſ. 476. la ſeconda num. 2.

VXORIS

Damno cedere non debet, quod Maritus creditum in dotem aſſignatum eius culpa non exegerit, dec.256.nu.5.& 8.

Limita, quando in Marito non poteſt conſiderari dolus, vel culpa, deciſ. 271. numer. 10.

Eò magis, dum creditum fuit aſſignatum ſim-

ſimplicitèr, non autem æſtimatum ea æſtimatione, quæ facit emptionem, & venditionem, ibid. num. 11.

Nomine acquiſita per Maritum ad illam ſpectant, dec. 245. num. 10. & ſeqq.

Vide *MARITVS*.

Poſſeſſio iure proprio facit præſumere poſſeſſionem Mariti iure familiaritatis, dec. 499. num. 7.

VXORI

Dotis actio non competit conſtante matrimonio, ſed Marito, dec. 50. num. 3.

Grauati dos reſtituenda non detrahitur ex bonis fideicommiſſarijs, niſi in ſubſidium, & quatenùs non extent bona eiuſdem grauati, dec. 86. la 1. num. 12.

Satisfactionem dotis quando Maritus cenſeatur reliquiſse in vna re potiùs, quàm in alia, dec. 738. num. 3.

Secunda nuptiæ prohibitæ cenſentur per Maritum, qui mandauit illam caſtè, & honeſte viuere, dec. 256. num. 2. & 3.

VXORE

Mortua, & ſic diſſoluto matrimonio adhuc debetur dos, & viget illius promiſſio ſuperexiſtentibus liberis, dec. 50. nu. 2.

Imò Maritus remanet illius vſufructuarius, ibid. num. 5.

Circa dotis reſtitutionem attenditur loci conſuetudo, quando ſuperſunt liberi, deciſ. 73. num. 2.

Vide *CONSVETVDO*, verſ. *Martini*.

Z

ZECCHINI

V*alor* quotidiè augetur, & minuitur, deciſ. 687. numer. 7.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google